SACRORUM CONCILIORUM NOVA, ET AMPLISSIMA COLLECTIO.

TOMUS SEPTIMUS.

REPRODUCTION

EN FAC-SIMILÉ

TIRÉE A 250 EXEMPLAIRES SEULEMENT

PAR LES PROCÉDÉS ANASTATIQUES

DE

F. M. GEIDEL, A LEIPZIG

POUR

H. WELTER, ÉDITEUR
RUE BERNARD-PALISSY, Nº 4, PARIS
ET A LEIPZIG, SALOMONSTRASSE, 16
1901

SACRORUM CONCILIORUM

NOVA, ET AMPLISSIMA COLLECTIO,

IN QUA PRÆTER EA QUÆ

PHIL. LABBEUS ET GABR. COSSARTIUS S. J.

Et noviſſime NICOLAUS COLETI *in lucem edidere*

EA OMNIA INSUPER SUIS IN LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QUÆ

JOANNES DOMINICUS MANSI

LUCENSIS, CONGREGATIONIS MATRIS DEI EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA

AB EODEM PATRE MANSI,

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRÆSTANTE

EM.^MO CARDINALI DOMINICO PASSIONEO

SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHECARIO,

ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS, CURATA,
Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locupletata,
Ad MSS. Codices Vaticanos, Lucenſes, alioſque recenſita, & perfecta.

ACCEDUNT ETIAM NOTÆ, ET DISSERTATIONES QUAMPLURIMÆ, QUÆ IN CETERIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR.

TOMUS SEPTIMUS.

Ab anno CCCCLI. ad annum CCCCXCII. inclusive.

ALMA COLLEGE
263.1
LIBRARY
M378
Alma, California

FLORENTIÆ
MDCCLXII.

EXPENSIS ANTONII ZATTA VENETI.

(Editio iterata ad Editionis principis exemplum ab Huberto Welter, Bibliopola, Via dista Bernard Palissy 4, Parisiis MDCCCCI.)

9439

f
BX
825
S3
1901
V.7

SYLLABUS
EORUM, QUÆ IN TOMO VII
CONTINENTUR.

Quæ hoc indice ☞ notata ſunt, noſtræ editioni novitet acceſſere.

ANNO CHRISTI 451.

CONCILII CHALCEDONEN. continuatio, videlicet.

Actio IV. G. L. *pag.* 1
Epiſtolium variorum Archimandritarum ad Marcianum Auguſtum, G. L. 65
Actio de Caroſo & Dorotheo, aliiſque cum eo, G. L. 79
Actio de Photio Epiſcopo Tyri, & Euſtachio, G. L. 85
Actio V. Concilii Chalcedonenſis, G. L. 97
Actio VI. ejuſdem, G. L. 117
Actio VII. ejuſdem, G. L. 177
Actio VIII. ejuſdem, G. L. 185
Actio IX. ejuſdem, G. L. 193
Actio X. ejuſdem G. L. 203
Libellus Samuelis & aliorum Edeſſæ presbyterorum ad Photium, alioſque epiſcopos contra Ibam, G. L. 219
Actio XI. ejuſdem Concilii G.L. 271
Actio XII. ejuſdem, G. L. 293
Actio XIII. ejuſdem, G. L. 301
Actio XIV. ejuſdem, G. L. 313
Actio XV. ejuſdem, G. L. 357
Canones Chalcedonenſes ex interpretatione Dionyſii Exigui. 371
----- iidem ex interpretatione Mercatoris. 381
☞ Statuta Canonum Concilii Chalcedonenſis. 393
Canonum Chalcedonenſium Paraphraſis Arabica. 407
Actio XVI. ejuſdem Chalcedonenſis Concilii, G. L. 423
☞ *P. Manſi præmonitio in eandem Actionem.* 453

Tertia Pars nonnullorum ad Concilium Chalcedonenſe ſpectantium, videlicet.

ANNO CHRISTI 451.

1. Allocutio ad Marcianum Imperatorem, G. L. 455
2. Relatio de geſtis ad Leonem Pontificem, G. L. 473
3. Edictum Valentiniani, & Marciani Impp. 475
4. Edictum Marciani Imp. de confirmatione geſtorum in eodem Concilio, G. L. 477
5. Epistola Leonis Papæ ad Anatolium CPtanum. 479
6. Epistola ejuſdem ad Marcianum. 480
7. Epistola ejuſdem ad Pulcheriam. *ibid.*
8. Exemplar Epiſtolæ Marciani Imp. ad Monachos Alexandrinos, G. L. 481
9. Exemplar Epiſtolæ Marciani Imp. ad eoſdem. 487
10. Interpretatio Legis Theodoſii Junioris. 495
11. Epistola Valentiniani & Marciani Auguſti, Palladio, Valentiniano, Tatiano & Vincomalo, G. L. 497
12. Epiſtola eorundem, Palladio Præfecto, G. L. 501
13. Exemplum litterarum Auguſtæ Pulcheriæ ad Baſſam. G.L. 505
14. Exemplum literarum ejuſdem ad Archimandritas &c. 509
15. Exemplum litterarum Marciani ad ſanctam Synodum in Palæſtina congregatam, G.L. 513
16. Epistola Leonis Papæ ad Epiſcopos congregatos in Sancta Synodo Chalcedonenſi. 517
17. ---- ejuſdem ad Maximum epiſcopum Antiochenum. *ibid.*
18. ---- ejuſdem ad Marcianum Auguſtum. *ibid.*
19. Sacra Marciani contra Hæreticos. 517
20. Reſcriptum Synodicarum Juvenalis ad presbyteros, archimandritas &c. 520
21. Exemplar epiſtolæ Leonis ad Anatolium. 521
22. Epistola Ep. Ægyptiorum ad Leonem Aug. 524

ANNO CHRISTI 451.

23. Epistola eorumdem ad Anatolium. 531
24. Epistola eorundem ad eundem Imp. 530
25. Epistola Leonis Papæ ad Leonem Imp. 537
26. Epistola Anatolii ad Leonem Imp. *ibid.*
27. Epistola Episcoporum Europæ ad Leonem Imp. 539
28. Epistola Luciani Ep. Byzensis ad Leonem Imp. 541
29. Epistola Valentini Ep. Philippopolis ad Leonem Imp. 542
30. Epistola Sebastiani Ep. ad Leonem Imp. 543
31. Epistola Theotimi ad Leonem Imp. 545
32. Epistola Episcoporum Mæsiæ ad Leonem Imp. 546
33. Epistola Ep. primæ Syriæ ad eundem Imp. 547
34. Epistola Ep. Syriæ Secundæ ad eundem Imp. 550
35. Epistola Ep. Provinciæ Osroenæ ad eundem Imp. 551
36. Epistola Mesopotamiæ ad eumdem Imp. 553
37. Epistola Ep. Phœniciæ ad eundem Imp. 555
38. Epistola Ep. Phæniciæ secundæ ad eundem Imp. 557
39. Epistola Ep. Isauriæ ad eund. Imp. 559
40. Epistola Ep. Ciliciæ primæ ad eundem Imp. 564
41. Epistola Ep. Pisidiæ ad eundem Imp. 565
42. Epistola Ep. Synodi Sardianæ ad eundem Imp. 571
43. Epistola Ep. Pamphyliæ ad eundem Imp. 573
44. Epistola Synodi Myrensis ad eumdem Imp. 576
45. Epistola Agapiti Ep. ad eundem Imp. 580
46. Epistola Juliani Ep. Coensis ad eundem Imp. 583
47. Epistola Epp. Synodi Cyzicenæ ad eundem Imp. 584
48. Epistola Epp. Armeniæ Primæ ad eundem Imp. 587
49. Epistola Epp. Armeniæ Secundæ ad eundem Imp. 589
50. Epistola Epp. Cappadociæ Primæ ad eundem Imp. 595
51. Epistola Epp. Cappadociæ secundæ ad eundem Imp. 597
52. Epistola Epp. Provinciæ Ponti ad eundem Imp. 600
53. Epistola Epp. Provinciæ Hellesponti ad eundem Imp. 605

ANNO CHRISTI 451.

54. Epistola Epp. Paphlagoniæ ad eundem Imp. 608
55. Epistola Epp. Dardaniæ ad eundem Imp. 610
56. Epistola Epp. Metropolis Corinthi ad eundem Imp. 611
57. Epistola Epp. Primæ Galatiæ ad eundem Imp. 612
58. Epistola Epp. Veteris Epiri ad eundem Imp. 617
59. Epistola Epp. Novæ Epiri ad eundem Imp. 619
60. Epistola Epp. Cretæ ad eundem Imp. 621
61. Epistola Varadati Monachi ad eundem Imp. 623
Notæ Severini Binii in CONCILIUM CHALCEDONENSE. 627
Notæ Gabrielis Albaspinæi. 646
Synodus Oecumenica IV. Chalcedonensis, ex libello Synodico, G. L. 649
Eadem ex Nili libello, G. L. 651
Eadem ex Auctoris incerti libello, G. L. *ibid.*
Antiqua Versio Concilii Chalcedonensis. *ibid.*
Appendix Concilii Chalcedonensis. 743
☞ *Ad Chalcedonense Oecumenicum Concilium Additio.* 773
Fragmentum Gestorum. 775
Codex Encyclius sive Collectio Epistolarum Synodalium ad Leonem Imp. 777
Eædem interprete Epiphanio Scholastico. 785
Appendix Codicis Encyclii, G. L. 781
☞ *Ad Concilium Chalcedonense Appendix altera cum præmonitione*, G. L. 798. & seq.
☞ *Testimonia de Christo nunc primum edita, Studio & opera Antonii Bongiovanni.* 823
☞ Severi Pat. Antiocheni sententiæ ex interpretatione Antonii Bongiovanni, G. L. 831
☞ Timothei Auluri cum ejusdem interpretatione. 841
☞ Athanasii cum ejusdem Interpretatione. 845
☞ Julii Ep. Rom. cum ejusdem interpretatione. 847
☞ D. Cyrilli cum ejusdem interpretatione. 858
Synodus Alexandrina in causa Eutychianorum. 870
Alexandrina Timothei, G. L. *ibid.*
Thessalonicensis, G. L. *ibid.*

Con-

ANNO CHRISTI
451. Constantinopolitana, G. L. *ibid.*
Romana Leonis, G. L. 870
Romana Simplicii, G. L. 871
Antiochena Leonis, G. L. *ibid.*
CONCILIUM ROMANUM sub Leone, ibid.
CONCILIUM GALLICANUM. 873
CONCILIUM ARELATENSE sub Ravennio. 875
Observatio Philippi Labbe. 885
Sirmondi notæ. *ibid.*
Gabrielis Albaspinæi notæ. *ibid.*
Statuta Ecclesiæ Antiquæ, cum præmonitione Jo. Dom. Mansi. 893
453. *CONCILIUM NARBONENSE.* 898
☞ *CONCILIUM INCERTI LOCI in Oriente forte CPtanum.* 899
CONCILIUM ANDEGAVENSE. ibid.
Notæ Jacobi Sirmondi. 902
Ejusdem Notæ posthumæ. ibid.
CONCILIUM GALLICUM INCERTI LOCI. 906
Synodus Provinciæ Turonicæ. *ibid.*
Notæ posthumæ Jacobi Sirmondi. ibid.
circa An. Chr. 455. *CONCILIUM ARELATENSE III.* 907
Jacobi Sirmondi Notæ. 908
Ejusdem Notæ posthumæ. 909
Synodi, Alexandrina Æluri, Thessalonicensis Eudoxii, Constantinopolitana Anatolii, Romana Leonis. 910
459. *CONCIL. CONSTANTINOPOLIT.* G. L. 911
Notæ Severini Binii. 915
Additio Stephani Baluzii. *ibid.*
460. *CONCILIUM LUGDUNENSE.* 921
VITA, EPISTOLÆ, ET DECRETA HILARI PAPÆ. 922
EPISTOLA Epp. Lupi Tricassini, & Euphronii Augustodunensis, ad Talasium Ep. Andegavensem. 941
Notæ Jacobi Sirmondi. 942
461. *CONCILIUM TURONICUM I.* 943
Notæ Severini Binii. 948
☞ Canones Conciliorum Turonensium ex Burchardo aliisque. *ibid.*
463. *CONCILIUM ARELATENSE.* 951
CONCILIUM VENETICUM. ibid.
Notæ Jacobi Sirmondi. 955
Notæ Severini Binii. 956
CONCILIUM CAMBRICUM. 957
465. *CONCIL. TARRACONENSE.* ibid.
CONCILIUM ROMANUM. 959
☞ Correctio ad idem Concilium. 965
VITA, EPISTOLÆ, ET DECRETA SIMPLICII PAPÆ. 969
Notæ Severini Binii. ibid.
470. *CONCILIUM CABILLONENSE.* 998
471. *CONCILIUM ANTIOCHENUM.* 999

AN. CH.
472. aut circ *CONCILIUM BITURICENSE.* 999
474. aut circ *CONCILIUM VIENNENSE.* 1005
CONCILIUM ARELATENSE 1007
Notæ Jacobi Sirmondi. 1012
P. Philippi Labbe Notæ. ibid.
CONCILIUM LUGDUNENSE. ibid.
476. aut 477. Pseudo-Synodus Ephesina. 1013
☞ *Additio P. Dom. Mansi.* ibid.
Pseudo-Synodus Alexandrina Æluri. 1018
Synodus Cyrensis. *ibid.*
CONCILIA DUO ANTIOCHENA, ibid.
Synodi, Constantinopolitana & Romana. *ibid.*
Synodus Laodicensis. 1022
482. Synodi binæ Antiochenæ. 1023
Synodus duplex Alexandrina. *ibid.*
VITA, EPISTOLÆ, ET DECRETA FELICIS PAPÆ III. 1025
Notæ Severini Binii. ibid.
Supplementum Acacianum monumenta nunquam edita continens. 1069
Scipionis Maffei Adnotationes. 1089
Decretum ejusd. Pontificis. 1106
CONCILIUM ROMANUM I. contra Acacium. ibid.
Acta & producta in causa Acacii. 1107
Acta & producta in causa Fullonis. 1109
Observatio P. Antonii Pagi. 1110
EPISTOLA Quintiani Episcopi ad Petrum Fullonem, G. L. *ibid.*
Ejusdem Ep. Anathematismi XII. G. L. 1114
EPISTOLA Justini Ep. ad Petrum Fullonem, G. L. 1115
EPISTOLA Flaviani Ep. ad eundem. 1119
483. *CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM in causa Petri Fullonis*, 1120
EPISTOLA Acacii ad Petrum Antiochenum, G. L. 1121
—— Atheonis Ep. ad eundem, G. L. 1125
—— Fausti Ep. ad eundem, G. L. 1127
—— Pamphyli Ep. ad eundem G. L. 1129
—— Asclepiadis Ep. ad eundem, G. L. 1133
CONCILIUM ROMANUM II. 1137
EPISTOLA Synodi Romanæ ad Clericos & Monachos Orientales, 1139
484. Conventus Generalis Epp. diversarum provinciarum Africæ, 1142

Decre-

ANNO CHRISTI		
484.	Decretum Hunerici Vandalorum Regis.	1153
485.	Pseudo-Synodus Antiochena Fullonis.	1165
	CONCILIUM ROMANUM in damnatione Fullonis & Acacii.	1166
☞	*Ad Concilium Romanum Adnotatio Critica.*	1167
	Synodus Quintiani Arculianorum Episc.	1170
☞	Seleucienses Synodi duæ.	*ibid.*
487.	*CONCILIUM ROMANUM III.*	1171
☞	*Ad idem Concilium Adnotatio Chronologica.*	1173
489. ☞	Seleucienſis Synodus Nestorianorum.	1174
492.	*CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM.*	1175
	Synodus Alexandrina Timothei Æluri, G. L.	1176
	—— Cyrenſis Joannis, G. L.	*ibid.*
	—— Antiochena Zenonis, G. L.	*ibid.*

ANNO CHRISTI		
492.	—— Laodicenſis pro Stephano Antiocheno, G. L.	1177
	—— Alexandrina Petri Mongl, G. L.	1178
	—— Romana Felicis III. G. L.	*ibid.*
	—— Alexandrina alia Petri Mongi, G. L.	*ibid.*
	—— Alexandrina proximæ oppoſita, G. L.	1179
	—— Romana alia Felicis III. G. L.	*ibid.*
	—— Conſtantinopolitana Euphemii.	*ibid.*

APPENDIX.

☞	Synodus Syriaca habita anno 405.	1182
☞	*Anonymi Interpretis Adnotationes in eandem Synodum.*	1186
☞	Canones S. Patricio adſcripti cum admonitione.	1187

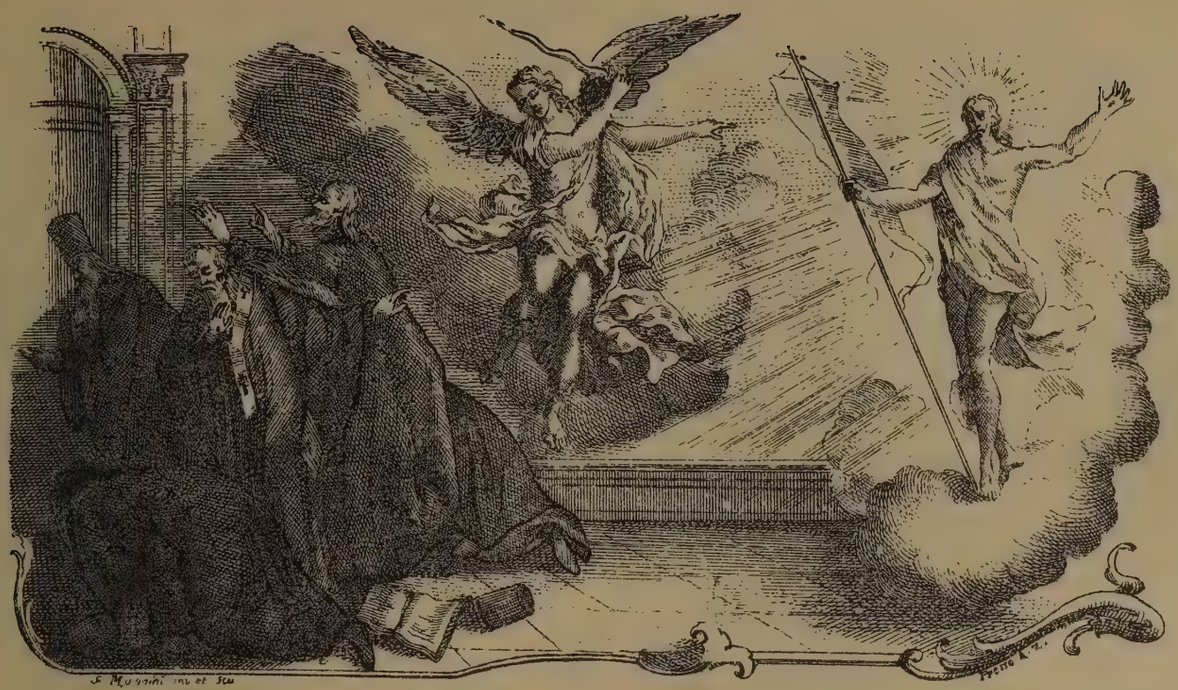

CONCILIORUM OMNIUM,

AMPLISSIMA COLLECTIO.

CONCILII CHALCEDONENSIS

CONTINUATIO.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ Λa ACTIO QUARTA

τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου. Chalcedonenſis Concilii.

ANNO CHRISTI 451.

ΠΑΤΕΙΑΣ τῦ δεσπότυ ἡμῶν Φλαυίυ Μαρκιανῦ τῦ αἰωνίυ Αὐγύστυ, καὶ τῦ δηλωθησομβίυ πρὸ δεκαέξ Καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι, κατὰ κέλευσιν τῦ θειοτάτυ, καὶ Ἀσεβεστάτυ δεσπότυ ἡμῶν Μαρκιανῦ τῦ αἰωνίυ Αὐγύστυ, συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ τῦ Θεῦ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας τῶν ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων· τυτέστι, τῦ μεγαλοπρεπεστάτυ, καὶ ἐνδοξοτάτυ στρατηλάτυ, καὶ ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίυ Ἀνατολίυ, καὶ τῦ μεγαλοπρεπεστάτυ, καὶ ἐνδοξοτάτυ ἐπάρχυ τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίυ, καὶ τῦ μεγαλοπρεπεστάτυ, καὶ ἐνδοξοτάτυ ἐπάρχυ πόλεως Τατιανῦ, καὶ τῶν λοιπῶν . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

CONSULATU domini noſtri [a] Flavii Marciani perpetui Auguſti, & qui fuerit nuntiatus, decimoſexto Kalendas Novembris, Chalcedone ſecundum juſſionem [b] ſacratiſſimi & piiſſimi domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, congregatis in ſanctiſſima [c] Dei eccleſiæ ſanctæ martyris Euphemiæ glorioſiſſimis judicibus, hoc eſt, magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro militum & exconſule & patricio Anatolio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo præfecto [d] urbis Tatiano, (& magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo, & [*] magnificentiſſimo & glorioſiſſimo [e] exmagiſtro Martiali, [*] & magnificentiſſimo comite ſacro-

[*] & magnificentiſſimo comite devotiſſimi domeſticorum Sporatio.

a Hanc vocem nullus veterum librorum habet in hoc loco, neque veteres editiones. Quod oſtendit illam ex Græco fuiſſe additam ab editoribus Romanis.

b Hanc lectionem habet codex Pariſienſis. Reliqui & veteres editiones, *ſanctiſſimi*.

c Et hanc quoque vocem ex Græco addidere Romani, quam neque veteres libri agnoſcunt neque veteres editiones.

d Vocem *urbis* neque heic neque infra in nomine Theodori agnoſcit codex Pariſienſis. In nomine vero Apollonii nullus vetus exemplar illam habet, neque veteres editiones.

e Codex Pariſ. legit *magiſtro*, uti ſcriptum eſſe in initio primæ actionis monuimus ſupra Tom. VI. pag. 563. Poſtea ſequitur in vetuſtis codicibus & editionibus, *& magnificentiſſimo Comite devotiſſimorum Domeſticorum Sporatio.* Cum autem in hoc loco deſint in Græco nomina quorundam virorum illuſtrium, qui ſub his generalibus verbis comprehenduntur, καὶ τῶν λοιπῶν, apparet omiſſam in editione Romana fuiſſe mentionem Sporatii per incuriam typographorum. Sane illam in margine reſtituit Labbeus: qui ſi fidem veterum exemplarium & editionum ſequi voluiſſet, in textu repoſuiſſet verba quæ exciderunt in editione Romana per errorem, ut dixi, typographorum. Vide Tom. VI. pag. 563.

BALUZII NOTÆ.

* sacrarum privatarum

* sacrorum privatorum Genethlio:) ad hæc & glorioſiſſimo ſenatu, hoc eſt, magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto & exconſule ac patricio Florentio, & magnificentiſſimo & glorioſiſsimo exconſule ac patricio Senatore, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo exmagiſtro & exconſule & patricio

* Nonno,

* Nomo, (& magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto & exconſule & patricio Protogene, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto urbis Zoilo, & magnificentiſsimo & glorioſiſſimo expræfecto urbis Theodoro, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto urbis Apollonio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræpoſito [a] ſacri cubiculi Romano, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto Illyrici Theodoro, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræfecto [b] prætoriorum Conſtantino, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo expræpoſito ſacri cubiculi [c] Artaxerxe:) congregato autem & ſancto univerſalique concilio, quod ſecundum divinam ſanctionem in Chalcedonenſium civitate collectum eſt, [d] hoc eſt,

A. . . . . προσέτι δὲ καὶ τῆς ἐνδόξου συγκλήτου, τουτέστι τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ * ἐπάρχων, καὶ ὑπάτων, καὶ πατρικίου Φλωρεντίου· καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ ἐπάρχων, καὶ παξικίου Σενάτορος· καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου ἀπὸ μαγίστρων, καὶ ὑπάτων, καὶ παξικίου Νόννου· καὶ τῶν λοιπῶν

* ὑπάτου

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . συνελθόντος δὲ καὶ τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου. τῆς κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης· τουτέστι.

Paſchaſino & Lucentio reverendiſſimis epiſcopis, &

Παχασίνου, καὶ Λουκεντίου, τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ

Bonifacio reverendiſſimo presbytero; habentibus locum ſanctiſſimi & Deo dilectiſſimi epiſcopi ſenioris Romæ Leonis, &

Βονιφατίου τοῦ ἁγιωτάτου πρεσβυτέρου, ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος· καὶ

Anatolio [e] magni nominis Conſtantinopolis novæ Romæ epiſcopi, & reliquis ſanctiſſimis & reverendiſſimis epiſcopis, id eſt,

Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης· καὶ τῶν λοιπῶν ὁσιωτάτων, καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων. τουτέστι,

Maximo Antiochiæ Syriæ,

Μαξίμου Ἀντιοχείας Συρίας·

Quintillo Heracleæ Macedoniæ, habente locum [f] Anaſtaſii epiſcopi Theſſalonicenſis,

Κωντίλλου Ἡρακλείας Μακεδονίας, ἐπέχοντος τὸν τόπον Ἀναστασίου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης·

Stephano epiſcopo Epheſi,

Στεφάνου Ἐφέσου.

Luciano [g] Byziæ, habente locum Cyriaci epiſcopi Heracleæ Thraciæ,

Λουκιανοῦ Βύζης, ἐπέχοντος τὸν τόπον Κυριακοῦ ἐπισκόπου Ἡρακλείας Θράκης·

Diogene Cyzici,

Διογένους Κυζίκου· καὶ τῶν λοιπῶν.

(Petro Corinthi,

. . . . . .

Florentio [h] Sardium,

. . . . . .

Eunomio [i] Nicomediæ,

. . . . . .

Euſebio & Conſtantino presbyteris, habentibus locum [k] Anaſtaſii epiſcopi Nicææ,

. . . . . .

Eleutherio [l] Chalcedonenſi,

. . . . . .

Meletio Lariſſæ, habente locum Domini epiſcopi [m] Apameæ Syriæ ſecundæ,

. . . . . .

Amphilochio Sidæ,

. . . . . .

Juliano [n] Coenſis civitatis, habente locum & ipſo ſedis apoſtolicæ [o] Romanæ,

. . . . . .

Theodoro Tarſi,

. . . . . .

. . . .

BALUZII NOTÆ.

a Iſta in nullo veterum exemplarium habentur, neque heic, neque paulo poſt.

b Veteres libri, *prætorio*.

c Iidem libri, *Artaxe*.

d Hæc non extant in antiquis editionibus, neque in codice Pariſienſi. Pro his autem Corbejenſis, & Divionenſis, *id eſt*.

e Pariſ. *maximæ Conſtantinopolis*.

f Annotatio Ruſtici. *Hic Anaſtaſius. In priore Græca actione Euxitheus.* Vide quæ dicta ſunt ſupra ad ſubſcriptiones tertiæ actionis.

g Veteres libri. *Byzæ*.

h Ante Romanam editionem legebatur *Sardeorum*. Quo etiam modo ſcriptum eſt in codicibus calamo exaratis. Sed neque heic editores Romanos juvare potuit textus Græcus, cum illo careamus.

i Male in Divion. *Macbedoniæ*.

k Pariſ. *Anathaſii Epiſcopi Niciæ*. Hinc orta lectio codicum Corb. & Divion. *Athanaſii Epiſcopi Niciæ*.

l Sic repoſuere Romani, cum in antiquis editionibus legeretur *Chaledonæ*. Codices Corb. & Divion. habent *Calchedonos*, Pariſ. *Calcedonus*.

m Et hoc quoque rurſum monendum eſt, vetera exemplaria vulgo habere *Apamiæ*.

n Pariſ. *Choo* tantum, ut in ſuperioribus.

o Primus omnium Labbeus ita edidit. Reliquæ enim editiones præferunt *Romæ*. Sic etiam veteres libri.

. . . . . A Cyro Anazarbi,
. . . . . Conſtantino Boſtrorum,
. . . . . Photio Tyri,
. . . . . Theodoro Damaſci,
. . . . . Nonno Edeſſæ,
. . . . . Simeone Amidæ,
. . . . . Joanne Sebaſtiæ,
. . . . . Seleuco Amaſiæ.)

καὶ καθεδομένων πάντων πρὸ τῆς καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου, προκειμένων ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἁγίων, καὶ ἀχράντου εὐαγγελίου, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ὥστε ἡμᾶς σωιδεῖν τὸ πραχτέον, ἀναγινωσκέσθωσαν οἱ δεδομένοι τύποι ἐν ταῖς προλαβούσαις ἀκροάσεσι. Ρωμαΐσὶ ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω. Κωνσαν- B τῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς, καὶ σηκρητάριος ἀπὸ σχεδαρίου πραχθέντος ἐν ὑπατείᾳ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῇ πρὸ ὀκτὼ εἰδῶν ὀκτωμβρίων ἐν Χαλκηδόνι, μετὰξὺ τῶν λοιπῶν ἀνέγνω· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· περὶ μὲν τῆς ὀρθοδόξου, καὶ καθολικῆς πίστεως τελεώτερον σωνόδου γνωσθείσης μίαν ἀκριβεστέραν ἐξέτασιν δεῖν γενέσθαι συνορῶμεν· ἐπειδὴ δὲ Φλαυιανὸς ὁ τῆς * ἁγίας μνήμης, καὶ Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος, ἐκ τῆς τῶν πεπραγμένων, καὶ διαγνωσθέντων ἐρεύνης, καὶ αὐτῆς τῆς φωνῆς τινῶν τῶν ἐξάρχων γενομένων C τῆς τότε σωνόδου, ὁμολογησάντων ἐσφάλθαι, καὶ μάτην αὐτοὺς καθηρηκέναι, εἴδὲν περὶ τὴν πίστιν σφαλόντας, δείκνυνται ἀδίκως καθαιρεθέντες, φαίνεται ἡμῖν κατὰ τὸ τῷ Θεῷ ἀρέσκον, δίκαιον εἶναι, εἰ παρασαίη τῇ θειοτάτῳ, καὶ ἀσεβεσάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ, τῷ αὐτῷ ὑπαχθῆναι ἐπιτιμίῳ Διόσκορον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Αλεξανδρείας, καὶ Ἰουβενάλιον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἱεροσολύμων, καὶ Θαλάσσιον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ Εὐσέβιον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἀγκύρας, καὶ Εὐσάθιον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Βηρυτῶ. καὶ Βασίλειον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Σελευκείας Ἰσαυρίας, τὸν ἐξουσίαν * ἐ- D χοντας, καὶ ἐξάρχοντας τῆς τότε σωνόδου, κατὰ τοὺς κανόνας τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος ἀλλοτρίους γενομένους· πάντων τῶν παρακολουθησάντων τῇ θείᾳ χορυφῇ γνωριζομένων. μετὰ τὰ λοιπὰ· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον. ἔκας τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῆς παρούσης ἁγίας σωνόδου, ὅπως πιστεύει, ἐγγράφως ἀνά τινος δέους, τὸν τοῦ Θεοῦ πρὸ

& reliqua [a] ſancta ſynodo. Et reſidentibus omnibus ante altaris ſanctiſſimi cancellos, propoſitis in medio ſacroſanctis evangeliis, glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Ut ſciamus quæ gerenda ſint, relegantur ea quæ in præcedentibus ſunt [b] audientiis conſtituta. * Conſtantinus vir devotus magiſtrianus & ſecretarius, ex ſcheda geſtorum (*a*) ſub conſulatu domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, & qui fuerit nuntiatus, octavo Idus [c] Octobris Chalcedone, inter alia legit: Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: De orthodoxa quidem & catholica fide integrius & ſubtilius in concilio poſt hunc diem inquiſitionem fieri oportere * perpendimus. Quoniam autem Flavianus reverendæ memoriæ & Euſebius [d] reverendiſſimi epiſcopi, ex geſtorum & cognitionum perſcrutatione, & ipſa voce aliquorum, qui priores fuerant in illo concilio, & [e] ſe erraſſe dicentium confeſſione, [f] & quod vane [g] fuerint condemnati, qui nihil in fide [h] peccaverant, probantur injuſte damnati; videtur nobis (ſecundum hoc, quod Deo eſt placitum) juſtum eſſe, ſi viſum fuerit ſacratiſſimo & piiſſimo domino noſtro, * increpationi ſimili ſubjacere [i] Dioſcorum Alexandriæ, & Juvenalem reverendiſſimum epiſcopum Hieroſolymorum, & Talaſſium reverendiſſimum epiſcopum Cæſariæ Cappadociæ, & Euſebium reverendiſſimum epiſcopum Ancyræ, & Euſtathium reverendiſſimum epiſcopum Beryti, & Baſilium reverendiſſimum epiſcopum Seleuciæ Iſauriæ, qui poteſtatem habuerunt, & principes tunc fuere concilii, ([k] & cadere de ſancta ſynodo,) ut ſecundum canones alieni a dignitate epiſcopatus exiſtant, omnibus quæ ſubſecuta ſunt, a ſacro vertice cognoſcendis.) [l] Poſt aliqua, magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Unuſquiſque reverendiſſimorum epiſcoporum hujus præſentis ſancti concilii, quomodo credit, per ſcripturam ſine aliquo metu, [m] ſolius Dei timorem præ oculis habens, feſtinet exponere, ſciens quia ſacratiſſimus piiſſimus dominus noſter imperator ſecundum

* Latine legi, legimus, legit. *Sup. Act. 1. in fin.*

* perſpicimus.

* cenſuræ

a Vox *ſancta* deſideratur in antiquis editionibus & in codicibus Corb. & Divionenſi.
b Pariſ. *auditionibus*.
c Male in Pariſ. *Septembris*.
d Jam antea monuimus errorem a veteribus librariis commiſſum eſſe in epitheto iſtius Euſebii quando conjungebatur cum nomine *Flaviani mortui*. Iſthic recte codices Corbejenſis & Divion. habent *reverentiſſimus Epiſcopus*. Pariſ. *vir reverentiſſimus Epiſcopus*. Reverenda memoria reſpicit Epiſcopum defunctum, reverentiæ titulus eum qui hactenus ſupereſt.
e Hæc deſunt in libro Pariſienſi. Deerant etiam olim in Divionenſi, ubi addita ſunt ſupra lineam.
f Conjunctionem addidere Romani. Eam porro non agnoſcunt vetera exemplaria. Pro *quod* autem Pariſienſe & Divion. habent *quia*.
g Pariſ. *fuerant*.
h Divion. *peccaverunt*. Corb. *peccaverint*.
i Omnes libri veteres, *Dioſcorum reverentiſſimum Epiſcopum Alexandriæ*. Sic etiam in Græco.
k Veteres libri & editiones, *& cadere ſecundum canones de ſancta Synodo, ut alieni*.
l Divion. & Pariſ. & heic & in ſequentibus: *Poſt alia*.
m Pariſ. & Divion. & Concilium V. *Deum* tantum. Divionenſis habet lectionem vulgatam in margine.
(*a*) In Caſin. inſeritur: *Initium primæ ſeſſionis ſub Conſulatu &c.*

BALUZII NOTÆ.

[a] Nicænam expositionem sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & secundum expositionem sanctorum [b] patrum centum quinquaginta, qui post hæc collecti sunt, & secundum canonicas epistolas & expositiones sanctorum patrum, Gregorii, Basilii, Hilarii, Athanasii, Ambrosii, & Cyrilli canonicas duas epistolas, quæ sunt in primo Ephesino publicatæ concilio atque firmatæ, credit, nullo modo ab eorum fide recedens. Nam & reverendissimus archiepiscopus senioris Romæ Leo pro contentione, quæ ab Eutyche infideliter & contra catholicam religionem facta est, videtur ad [c] reverendæ memoriæ Flavianum epistolam direxisse,

A ὀφθαλμῶν τιθέμενον φόβον, ἐκθέσθαι σπεδασάτω, γινώσκων, ὡς ὁ θειότατος, καὶ ἀοσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, τῶν μετὰ ταῦτα, καὶ κατὰ τὰς κανονικὰς ἐπιστολὰς, καὶ ἐκθέσεις τῶν ἁγιωτάτων πατέρων, Γρηγορίου, Βασιλείου, Ἱλαρίου, Ἀθανασίου, Ἀμβροσίου, καὶ τὰς Κυρίλλου δύο κανονικὰς ἐπιστολὰς, τὰς ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον πρώτῃ συνόδῳ δημοσιευθείσας, καὶ βεβαιωθείσας, πιστεύει, κατ' οὐσίαν ἕπον τῆς αὐτῆς πίστεως ἀναχωρῶν. καὶ γὰρ καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέων πρὸς τὸν παρὰ Εὐτυχοῦς ἀπίστως, καὶ

B ὑπεναντίον τῆς καθολικῆς θρησκείας ἀνακύψασαν ἀμφιβολίαν, φαίνεται πρὸς τὸν τοῦ ἀοσεβοῦς μνήμης Φλαυιανὸν τὴν ἐπιστολὴν ἐκπέμψας.

sup. Act. 2. initio.

(*a*) [d] Beronicianus vir devotus secretarius, ex alia scheda gestorum quæ acta sunt consulatu domini nostri Marciani perpetui Augusti, & ejus qui fuerit nuntiatus, sexto Idus Octobris, Chalcedone, post alia (*b*) legit. Magnificentissimi & gloriosissimi judices & ampliſſimus senatus dixerunt: Differatur * [e] auditio usque ad dies quinque, ut inter hæc vestra sanctitas congregetur [f] ad sanctissimum archiepiscopum Anatolium, & de fide communiter * cogitetis; ut ii (*c*) qui dubitant, doceantur. (*d*) [g] Et post reliqua: Magnificentissimi & gloriosissimi judices & ampliſſimus senatus dixerunt. Necessarium non est omnes vos convenire. Sed quoniam consequens est credere dubitantes, reverendissimus [h] episcopus Anatolius eligat ex iis qui subscripserunt, quos putaverit esse dignos, ut doceant dubitantes. Post reliqua: Magnificentissimi & gloriosissimi judices & ampliſſimus senatus dixerunt: Interlocutio quæ præcessit, [i] tradatur effectui.

Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀπὸ ἑτέρας σχεδαρίου προαχθέντος ἐν ὑπατείᾳ τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ, τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῇ πρὸ * μιᾶς εἰδῶν ὀκτωβρίων ἐν Χαλκηδόνι, μετὰ τὰ λοιπὰ ἀνέγνω· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ὑπερτεθήσεται ἡ ἀκρόασις ἕως ἡμερῶν πέντε, ὥστε ἐν τῷ μεταξὺ συνελθεῖν τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην εἰς τὸ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου, καὶ κοινῶς περὶ τῆς πίστεως βουλεύσασθαι· ἵνα οἱ ἀμφιβάλλοντες διδαχθῶσι. μετὰ τὰ λοιπὰ οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· οὐκ ἀναγκαῖον πάντας ὑμᾶς συνελθεῖν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκόλουθόν ἐστι πεισθῆναι τοὺς ἀμφιβάλλοντας, ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀνατόλιος ἀπὸ τῶν ὑπογραφάντων ἐπισκόπων ἐπιλέξεται, οὓς ἂν νομίσῃ ἱκανοὺς εἶναι πρὸς * διδασκάλους τῶν ἀμφιβαλλόντων. μετὰ τὰ λοιπὰ, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· τὰ δεόντως ληφθέντα ἔργῳ παραδοθήσεται.

* ἐξ L.

* audientia

* consultetis

* διδασκαλίοις

Magnificentissimi & gloriosissimi judices & ampliſſimus senatus dixerunt: Manifestatis iis quæ jampridem constituta sunt, [k] quod placuit reverendo concilio de sancta fide, ipsum nos doceat. Paschasinus & Lucentius reverendissimi episcopi, & Bonifacius [l] reverendissimus presbyter, vicarii sedis apostolicæ, per virum reverendissimum [m] Paschasi-

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον, δήλων γεγομένων τῶν ἤδη πρότερον τυπωθέντων, τί ἔδοξε περὶ τῆς ἁγίας πίστεως τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ, * αὖθις διδάσκετε. * Παχασῖνος, καὶ Λουκήσιος οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος ὁ ἁγιώτατος

* αὐτὴ L.

* Pro μαθεῖν ἀνέγνων, ἀναγνώμεν, ἀνέγνω.

BALUZII NOTÆ.

a Vox *Nicænam*, quæ necessaria non est, deest in Concilio V. & in codice Parisiensi. Addita est supra lineam in Divionensi.

b Vox *patrum* non extat in codice Parisiensi, & in Divionensi adjecta est supra lineam. Deest etiam in exemplari Parisiensi Concilii V.

c Veteres libri & editiones, *reverentissimæ*.

d Ista Romani turbaverunt per speciem emendationis, non satis distinguentes verba Notariorum a gestis. Sic ergo reponendum juxta veteres libros & editiones. *Beronicianus vir devotus secretarius ex alia scheda gestorum recitavit eorum quæ acta sunt. Consulatu Domini nostri Marciani perpetui Augusti & qui fuerit nuntiatus*, VI. *Idus Octobris, Calchedona. Et post alia legit. Magnificentissimi &c.*

e Codex Divion. *audientio*, manifesto errore librarii. Labbeus hinc sumpsit variam lectionem appositam in margine.

f Divion. *a sanctissimo Archiepiscopo Anatolio*.

g Divion. *Et post alia*.

h Paris. & Divion. *Archiepiscopus Anatholius*. Sic etiam in Græco.

i Corb. & Divion. *traditur effectus*.

k Veteres libri, *quid placuit*.

l Idem libri, *vir reverentissimus Presbyter*.

m Annotatio Rustici. *Et hæc interloquutio etiam Latina jacet in codice Acumitensi ita*.

(*a*) Cod. Casin. *Beronicianus vir devotissimus secretarius ex alia scheda recitavit*, tum titulus. *Initium tertiæ sessionis VI. Id. Octobr. quia secunda* (sic) *soli Episcopi habuerunt; & ideo hic relata non est. Consulatu Domini nostri pp. Aug. & qui fuerit &c. Calchedona*.

(*b*) Casi. addit *die*.

(*c*) *doceant dubitantes*.

(*d*) In Casin. ponitur hic titulus: *Ultima interlocutio tertia vocationis. Post alia magnificentissimi &c.*

τος πρεσβύτερος, τοποτηρητὴ τῆ Ἀποστολικῆ θρόνυ, διὰ Παχασίνυ τῆ ἁλαβεσάτυ εἶπον· ἡ ἁγία, καὶ οἰκυμενικὴ, καὶ μακαρία συνοδος τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῆς πίστεως τὸν κανόνα, τὸν ἐν τῆ Νικαίᾳ παρ' αὐτῶν ἐκτεθὲν, καὶ τὰς ὅρας κρατεῖ, καὶ μεταδιώκει, ὃ μὴ ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα συναχθεῖσα σύνοδος ἐν τῆ Κωνσταντινυπόλει ἐπὶ τῆ τ μακαρίας μνήμης Θεοδοσίυ τῆ μεγάλυ, τὴν αὐτὴν πίστιν ἐβεβαίωσεν· ὅτινος συμβόλου τὴν ἔκθεσιν ἡ ἐπὶ τῆ ἐν μακαρίᾳ τῆ μνήμῃ Κυρίλλυ συνοδος ἐν τῆ Ἐφέσῳ * ἐξενεχθεῖσα, ἐν ᾗ Νεσόριος κατεδικάσθη, ὁμοίως ἀσπάζεται. ἀλλὰ καὶ τῆ μακαριωτάτυ ἀνδρὸς, πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν ἀρχιεπισκόπυ Λέοντος, τῆ Νεσορίυ, καὶ Εὐτυχῆς αἱρέσιν κατιδικάσαντες τὰ ἀποσταλέντα γράμματα φανερῶσι ποία τῆς ἀληθείας ἡ πίστις. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἁγία συνοδος ταύτην τὴν πίστιν κατέχει. ταύτην μεταδιώκει· καὶ ὀδὲν περαιτέρω ἔτε προσθεῖναι, ἔτε μειῶσαι ἀνέχεται· ἧς τινος κατιθέσεως ἑρμηνευθείσης Ἑλληνιστὶ διὰ Βερονικιανῆ τῆ καθωσιωμένυ συκρητικείυ τῆ θείᾳ κονσιστορίᾳ, οἱ ἁλαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὕτως πάντες πιστεύομεν, ὕτως ἐβαπτίσθημεν, ὕτως βαπτίζομεν, ὕτως ἐπιστεύσαμεν, ὕτως πιστεύομεν· οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ἐπειδὴ τὰ θεῖα διαγγέλια παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁλαβείας προετέθη ὁρῶμεν, ἕκαστος τῶν συνελθόντων ἐπισκόπων διδαξάτω, εἴγε ἡ ἔκθεσις τ τριακοσίων δεκαοκτὼ πατέρων ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῶν μ τούτυ ἑκατὸν πεντήκοντα, ἐν τῆ βασιλευούσῃ πόλει συναθροισθέντων, συμφωνεῖ τῆ ἐπιστολῆ τῆ ἁλαβεσάτυ ἀρχιεπισκόπυ Λέοντος. *

* Ῥωμαῖοι ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

Ἀνατόλιος ὁ ἁλαβέσατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινυπόλεως εἶπε· συμφωνεῖ ἡ ἐπιστολὴ τῆ ὁσιωτάτυ, καὶ θεοφιλεσάτυ ἀρχιεπισκόπυ Λέοντος τῷ συμβόλῳ τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ἡμῶν, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινυπόλει μ τούτυ συναχθέντων, τῶν τὴν αὐτὴν πίστιν βεβαιωσάντων, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ συναχθεῖσιν ἐπὶ τῆ μακαριωτάτυ, καὶ ἐν ἁγίοις Κυρίλλυ παρὰ τῆς οἰκυμενικῆς, καὶ ἁγίας συνόδυ, ὅτε τὸν δύσφημον Νεσόριον καθεῖλε. διὸ καὶ συνήνεσα, καὶ ἀσμένως ὑπέγραψα.

Παχασῖνος καὶ Λουκέντιος οἱ ἁλαβέσατοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος ὁ ἁλαβέσατος πρεσβύτερος, τοποτηρητὴ τῆ Ἀποστολικῆ θρόνυ, διὰ Παχασίνυ τῆ ἁλαβεσάτυ εἶπον· σαφές ἐστι, καὶ ὃ δύναται ἀμφισβητηθῆναι, μίαν εἶναι πίστιν τῆ μακα-

Anum epiſcopum dixerunt: Sancta & beatiſſima ſynodus fidei regulam, quæ apud Nicæam a patribus eſt conſtituta, ſequitur & tenet, [a] ſed etiam & centum quinquaginta apud Conſtantinopolim ſub ſanctæ recordationis Theodoſio [b] majore congregata ſynodus ipſam fidem confirmavit; * cujus ſymboli expoſitionem a beatæ recordationis viro Cyrillo apud Epheſum expoſitam (quando Neſtorius eſt pro ſui calliditate damnatus) ſimiliter amplectitur. Tertio vero beatiſſimi atque apoſtolici viri univerſalis eccleſiæ papæ Leonis, Neſtorii & Eutychetis hæreſin damnantis, directa ſcripta, quid vera fides habeat expoſuerunt. Similiter vero & ſancta ſynodus hanc fidem tenet, hanc ſequitur: nihil amplius nec addere poteſt, nec minuere. Qua expoſitione interpretata Græce per [c] Beronicianum devotum ſecretarium divini conſiſtorii, reverendimi epiſcopi clamaverunt: Omnes ſic credimus, ſic baptizati ſumus, ſic baptizamus; ſic credidimus, ſic credimus. Glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Quoniam ſacra evangelia poſita a reverentia veſtra perſpicimus, ſinguli reverendiſſimi epiſcopi qui convenerunt, doceant, ſi expoſitio trecentorum decem & octo ſanctorum patrum qui olim in Nicæa collecti ſunt, & poſt hæc centum quinquaginta, qui in regia congregati ſunt civitate, conſonat epiſtolæ reverendiſſimi papæ Leonis.

* a qua expoſitum ſimiliter amplectitur ſynodus Epheſi congregata ſub beatæ memoriæ Cyrillo, in qua Neſtorius eſt pro ſui calliditate damnatus, tertio &c.

Depoſitiones epiſcoporum dicentium ſe epiſtolæ papæ Leonis ſubſcripſiſſe.

Anatolius reverendiſſimus epiſcopus regiæ Conſtantinopolis dixit: Epiſtola ſanctiſſimi & [d] Deo amiciſſimi archiepiſcopi Leonis conſonat ſymbolo trecentorum decem & octo ſanctorum patrum qui apud Nicæam, & centum quinquaginta qui apud Conſtantinopolim poſtea ſunt collecti, qui eamdem fidem confirmaverunt: ſed & iis quæ in Epheſo ſub beatiſſimo & ſanctiſſimo Cyrillo geſta ſunt ab univerſali & ſancto concilio, quando maledictum Neſtorium condemnavit. Quapropter conſenſi, & eidem epiſtolæ libenter ſubſcripſi.

(*a*) Paſchaſinus & Lucentius [e] reverendiſſimi epiſcopi, & Bonifacius presbyter, vicarii ſedis apoſtolicæ per virum reverendiſſimum Paſchaſinum dixerunt: Manifeſtum eſt, nec poterit dubitari, unam fidem [f] beatiſſimi papæ ſedis apoſtolicæ rectoris Leonis cum trecen-

a Veteres libri, *ſed etiam centum*.
b Divion. & Pariſ. *maximo*.
c Antiquæ editiones: *Beronicianum, videlicet devotum*. Viderunt editores Romani vocem *videlicet* ſuperfluam & inutilem eſſe in hoc loco, ſed non viderunt originem hujus erroris. Habuit haud dubie Crabbus exemplar vetus ei ſimile quod nos habemus ex bibliotheca monaſterii Corbejenſis, in quo ita ſcriptum eſt: *Beronicianum vid. ſecretarium*. Quas notas non intelligens Crabbus, repoſuit *videlicet*. In Divionenſi legitur, *ũ deñ*. Quod recte Pariſienſis explicat per *virum devotum*. Has ergo voces ſubſtituere debebant editores Romani quum tollerent vocem *videlicet*. Vide codicem encyclium cap. 1.
d Pariſ. & Divion. *apoſtolici*. Sic etiam in ultimo conſtituto Papæ Vigilii, & in Concilio V.
e Veteres libri, *viri reverentiſſimi Epiſcopi*. Sic etiam in eodem conſtituto.
f Divion. *beatiſſimi Præſulis*.
(*a*) In Cod. Caſin. Ita ſunt ſubſcriptiones: *Lucentius epiſcopus Aſculanæ Civit. ſubſcripſi. Bonifacius Presbyter ſimiliter. Anatolius Epiſcopus Conſtantinopolitanus definiens pariter cum ſancta ſynodo in damnatione Dioſcori ſubſcripſi. Maximus Epiſcopus Antiochenus ſimiliter. Stephanus &c.* & cæteri qui inferius in Veteri Editione Latina poſt *tertiam vocationem* Dioſcori dantur. Tum datur epiſtola Concilii ad Imperatores. *Magnæ ægritudines &c.* qua abſoluta ponitur: *Explicit actio III. S. Calchedon. Conc. Incipit ejuſdem actio IV. S. Calchedon. Concil.* Ex his vero deduco ſubſcriptiones, de quibus in Codice, ponendas fuiſſe ubi Patres in Dioſcori damnatione ſubſcribunt.

BALUZII NOTÆ.

trecentorum decem & octo apud Nicæam patrum concordare, atque * [a] detineri: centum quoque quinquaginta apud Constantinopolim congregatorum * sacerdotum, qui eamdem fidem firmaverunt; sed & Cyrilli sanctæ recordationis viri apud Ephesum ([b] quod Nestorius pro suo errore damnatus est) statuta * in nullo penitus discordare. Ideoque etiam beatissimi papæ [c] Leonis epistola, * [d] quæ illam fidem exposuisse, causa erroris Eutychis, est visa, uno sensu, uno quoque spiritu videtur illi fidei esse conjuncta.

* tenere fidem centum

* sed & sub Cyrillo s. r. viro apud

* & in nullo

* per quam

Maximus reverendissimus episcopus Antiochiæ Syriæ dixit: Concordat epistola sanctissimi archiepiscopi regiæ Romæ Leonis expositionibus trecentorum decem & octo, apud Nicæam sanctorum patrum, & centum quinquaginta apud Constantinopolim novam Romam, & in Epheso a sanctissimo episcopo Cyrillo expositæ fidei: & subscripsi.

Stephanus reverendissimus episcopus Ephesi dixit: Concordat epistola, & subscripsi ei, cum recte habeat.

Diogenes reverendissimus episcopus Cyzici dixit: Concordat epistola, & subscripsi ei, cum recte habeat.

Cyrus episcopus Anazarbi dixit similiter. Consonat, & subscripsi ei.

Constantinus reverendissimus episcopus Bostrorum Arabiæ dixit: Consonat, & subscripsi ei.

Joannes reverendissimus episcopus Sebastiæ Armeniæ primæ dixit: Secundum intellectum meum, intentio epistolæ sanctissimi archiepiscopi Romæ Leonis consonat fidei trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta qui post hæc apud Constantinopolim congregati sunt, & expositioni quæ in Epheso in damnatione impii Nestorii facta est, cui beatissimus Cyrillus præsidebat: & * in ea epistola subscripsi.

* eidem epistolæ

Constantinus reverendissimus episcopus Melitenæ Armeniæ secundæ dixit: Certo scio epistolam beatissimi & sanctissimi papæ Leonis episcopi Romani, cui etiam subscripsi, consonam esse expositioni sanctorum patrum trecentorum decem & octo qui in Nicæa convenerunt, & centum quinquaginta qui Constantinopoli sub divæ memoriæ Theodosio, & eorum qui in Epheso sub beatissimo Alexandrinorum episcopo Cyrillo.

Seleucus reverendissimus episcopus Amasiæ dixit: Consonas expositæ fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum invenimus synodicas epistolas sanctissimi patris nostri Cyrilli. Similiter etiam epistolam sanctissimi archiepiscopi nostri Leonis invenimus consentire trecentis decem & octo & iis quæ a sanctissimo Cyrillo sunt expositæ.

Patricius reverendissimus episcopus Tya-

A ερωτάτε πάπα τῆς Ἀποστολικῆς καθέδρας ἀρχιεπισκόπε Λέοντος σωάδουσαν τῇ τῆς τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων πίσει τῆς συνελθόντων κατὰ Νίκαιαν, καὶ κρατεῖν, καὶ ἡ τ ρν'. τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, ὁ μὲν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς τῆς ἁγίας μνήμης Κυρίλλε κατὰ τὴν Ἔφεσον ὁρισθέντα, διίκα Νεστορίου ὀλέθρου τὴν ἰδίαν πλάνην καθυρέθη, καὶ ὐδαμῶς τὸ σύνολον διήρηται. καὶ τούτου χάριν, καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου πάπα, ἥτις ἐκείνῃ τῇ πίστιν ἀνενέωσεν, αἰτίᾳ τῆ πλάνης Εὐτυχοῦς, ἀποδέδεικται, * ὡς ἐν τῇ ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι συνάδει τῇ αὐτῇ * ἐπιστολῇ.

* ὡς τῇ

* πίστει

B Μάξιμος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας εἶπε· συνᾴδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλευούσης Ρώμης Λέοντος τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τ τριακοσίων δεκαοκτὼ ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων, καὶ τῆς ρν'. τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ νέᾳ Ρώμῃ, καὶ τῇ ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου ἐκτεθείσῃ πίστει· καὶ ὑπεσημειωσάμην.

Στέφανος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· συνᾴδει ἡ ἐπιστολὴ, καὶ ὑπεσημειωσάμην αὐτῇ, ὀρθῶς ἐχούσῃ.

Διογένης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· συνᾴδει, καὶ ὑπέγραψα αὐτῇ.

Κῦρος ἐπίσκοπος Ἀναζάρβου εἶπεν ὁμοίως· συνᾴδει, καὶ ὑπέγραψα αὐτῇ.

C Κωνσταντῖνος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Βόστρων Ἀραβίας εἶπε· συνᾴδει, καὶ ὑπέγραψα αὐτῇ.

Ἰωάννης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σεβαστείας πρώτης * Συρίας εἶπε· κατὰ τὴν ἐμὴν κατάληψιν ὁ σκοπὸς τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ρωμαίων Λέοντος συνᾴδει τῇ πίστει τῆς τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῆς μετὰ ταῦτα ρν'. ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων, καὶ τῇ ἐκθέσει τῇ γνησίᾳ ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακαριώτατος Κύριλλος. καὶ ὑπεσημηνάμην τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ.

* Ἀρμενίας

Κωνσταντῖνος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀρμενίας D δευτέρας Μελιτινῆς εἶπε· πεπληροφόρημαι, ὡς ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου, καὶ ὁσιωτάτου πάπα Λέοντος τοῦ τῆς Ρωμαίων, ἐν ᾗ καὶ ὑπέγραψα, σύμφωνός ἐστι τῇ ἐκθέσει τῆς ἁγίων πατέρων, τῆς ἐν Νικαίᾳ συνελεγμένων τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τ ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν'. ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπου Κυρίλλου.

Σέλευκος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀμασείας εἶπε· συμφώνους τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῆς τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τὰς συνοδικὰς ἐπιστολὰς τοῦ ὁσιωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου ἀρήκαμεν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς τε τριακοσίοις δεκαοκτὼ συνᾴδουσαν, καὶ τοῖς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου, τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Λέοντος ἀρήκαμεν.

E

Πατρίκιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Τυάνων εἶπε·

BALUZII NOTÆ.

a Paris. & Divion. *servari*. Ita etiam in constituto Vigilii, & in Concilio V.

b Legendum, *quando Nestorius*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.

c Codices Corb. & Paris. & veteres editiones non habent hoc nomen. Deest etiam in constituto Vigilii, & in Concilio V.

d Codices Paris. & Divion. docent legendum esse, *quæ illam fidem exp. pro erroris Eutychis causa dinoscitur uno sensu unoque spiritu*. Ita etiam in constituto Vigilii.

πε· τῇ ἐπιστολῇ τῆ ἁγιωτάτου Λέοντος τῆ ἀρχιε-
πισκόπου Ρώμης, σύμφωνον ἀρήκαμεν τοῖς τε-
κοσίων δεκαοκτὼ τοῖς ἐν Νικαίᾳ, καὶ τοῖς ρν'. τοῖς μετὰ
ταῦτα ἐν τῇ βασιλευούσῃ συνελθόντων ἁγίων πατέ-
ρων· καὶ ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ
εἶπεν· οὐδὲ ἀμφιβάλλειν ἐστὶν, ὅτι γε συνᾴδει τῇ
ἐκθέσει τοῖς ἁγίων πατέρων τοῖς ἐν Νικαίᾳ ἡ ἐπι-
στολὴ τοῦ μακαριωτάτου, καὶ ἁγιωτάτου παπᾶ ἡμῶν
ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἐπιστολαὶ
τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τῇ αὐτῇ ἐκθέσει συνᾴ-
δουσι· καὶ ὑπέγραψα αὐτῇ.

Φώτιος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπε·
τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τοῖς ἐν Νικαίᾳ τετα-
κοσίων δεκαοκτὼ τὴν συμφωνίαν ἁρίσκομεν παρά
τε τοῖς ρν'. ἁγίοις πατράσι, τοῖς συνελθοῦσιν ἐν
τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα συνελθοῦσιν
ἐν τῇ Ἐφεσίων ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, καὶ τῇ
ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ μακαριωτάτου πατρὸς ἡ-
μῶν ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Λέον-
τος· καὶ ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Συμεὼν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἀμίδης Με-
σοποταμίας εἶπε· συμφωνεῖ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἀρχιεπι-
σκόπου τῆς Ρωμαίων Λέοντος τῇ τε ἐν Νικαίᾳ
ἐκτεθείσῃ πίστει. καὶ τῇ τοῖς ρν'. καὶ τῇ ἐν Ἐφέσῳ
ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου· καὶ ὑπεση-
μειώμην αὐτῇ.

Περγάμιος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιο-
χείας Πισιδίας εἶπε· συνᾴδουσαν καὶ συμφωνοῦσαν τῇ
ἐπιστολῇ γνωρίζω τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆ
Ρωμαίων Λέοντος τῇ καθολικῇ πίστει τοῖς τετακο-
σίων δεκαοκτὼ, καὶ τοῖς ρν'. ἁγίων πατέρων, ἔτι μὴν
καὶ τοῖς μετὰ ταῦτα συνελθόντων ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου
Κυρίλλου ἐν τῇ Ἐφεσίων πόλει· καὶ ὑπεσημειώ-
μην αὐτῇ.

Θεόδωρος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ εἶ-
πε· συμβαίνουσαν γνωρίζομεν τῇ ἐκθέσει τῆς πί-
στεως τοῖς ἐν Νικαίᾳ τετακοσίων δεκαοκτὼ ἁγιωτά-
των ἐπισκόπων, καὶ τῇ τοῖς ρν'. ὁμοίως ἁγίων πατέ-
ρων τοῖς συνελθόντων ἐν Κωνσαντινουπόλει, καὶ τῇ
ἐν Ἐφέσῳ μετὰ ταῦτα ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυ-
ρίλλου, τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου
τῆς Ρωμαίων Λέοντος· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Φραγκίων ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Φιλιππου-
πόλεως τῆς Θρᾴκης εἶπε· συνᾴδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁ-
γιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῇ ἐν Νίκαιᾳ
ἐκτεθείσῃ πίστει ὑπὸ τοῖς τετακοσίων δεκαοκτὼ ἁ-
γίων πατέρων, καὶ τῇ ἐν τῇ βασιλευούσῃ Κωνσαντι-
νουπόλει γνωμῇ συνόδῳ τοῖς ρν'. καὶ τῇ ἐν Ἐφέ-
σῳ συνόδῳ, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακάριος Κύριλλος· καὶ
ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Εὐσέβιος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου
εἶπε· σύμφωνον ἔχειν εἶναι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁ-
γιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης
Λέοντος τῇ ἐκθέσει τοῖς ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων
πατέρων, τοῖς τετακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῇ συνόδῳ
τοῖς ρν'. τῶν συναχθέντων ἐν τῇ μεγαλοπόλει Κων-
σαντινουπόλει, καὶ τῇ συνόδῳ τῇ γνωμῇ ἐν Ἐ-
φέσῳ ἐπὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου· καὶ ὑπέγραψα
ἐν αὐτῇ.

Φλωρέντιος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Σάρδεων
Λυδίας εἶπεν· ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ μακα-

A norum dixit: Epiſtolam ſanctiſſimi Leonis archiepiſcopi Romæ, conſonam invenimus trecentis decem & octo qui in Nicæa, & centum quinquaginta ſanctis patribus qui poſtea in regia urbe convenerunt: & ſubſcripſi.

Theodorus reverendiſſimus epiſcopus Damaſci dixit: Non eſt ambigendum, quin epiſtola beatiſſimi & ſanctiſſimi patris noſtri archiepiſcopi Leonis conſonet expoſitioni ſanctorum patrum qui in Nicæa convenerunt; ſimiliter etiam epiſtolæ beatiſſimi Cyrilli eidem expoſitioni conſonent: & ſubſcripſi ei.

Photius reverendiſſimus epiſcopus Tyri di-
B xit: Expoſitæ fidei a ſanctis trecentis decem & octo patribus qui in Nicæa, conſonantiam invenimus, & apud ſanctos patres centum quinquaginta qui Conſtantinopoli convenerunt, & apud eos qui poſtea Epheſi ſub beatiſſimo Cyrillo, & cum epiſtola ſanctiſſimi & beatiſſimi patris noſtri archiepiſcopi Romanorum eccleſiæ Leonis: & ſubſcripſi mea manu.

Simeon reverendiſſimus epiſcopus Amidæ Meſopotamiæ dixit: Concordat epiſtola Romanorum archiepiſcopi Leonis, expoſitæ fidei & in Nicæa, & a centum quinquaginta, & in Epheſo ſub beatæ memoriæ Cyrillo:
C & ſubſcripſi ei.

Pergamius reverendiſſimus epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ dixit: Conſentire & concordare ſcio epiſtolam ſanctiſſimi archiepiſcopi Romanorum Leonis cum catholica fide trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta ſanctorum patrum, quin etiam eorum qui poſtea in Epheſiorum urbe convenerunt ſub beatiſſimo Cyrillo: & ſubſcripſi ei.

Thodorus reverendiſſimus epiſcopus Tarſi dixit: Epiſtolam ſanctiſſimi archiepiſcopi Romanorum Leonis convenire ſcimus cum expoſitione fidei trecentorum decem & octo
D ſanctiſſimorum epiſcoporum qui in Nicæa, & centum quinquaginta ſimiliter ſanctorum patrum qui Conſtantinopoli convenerunt, & qui poſtea Epheſi ſub beatiſſimo Cyrillo: & ſubſcripſi ei.

Francion reverendiſſimus epiſcopus Philippopolis Thraciæ dixit: Conſonat epiſtola ſanctiſſimi archiepiſcopi Leonis expoſitæ fidei in Nicæa a trecentis decem & octo ſanctis patribus, & ſynodo centum quinquaginta in regia urbe congregatæ, & ſynodo Epheſinæ, cui præfuit beatus Cyrillus: & ſubſcripſi ei.

Euſebius reverendiſſimus epiſcopus Dory-
E læi dixit: Conſonam eſſe cenſeo epiſtolam ſanctiſſimi archiepiſcopi veteris Romæ Leonis expoſitioni trecentorum decem & octo patrum in Nicæa congregatorum, & ſynodo centum quinquaginta in magna urbe Conſtantinopoli, & ſynodo Epheſi habitæ ſub beato Cyrillo, & ſubſcripſi ei.

Florentius reverendiſsimus epiſcopus Sardium Lydiæ dixit: Epiſtola ſanctiſſimi &

bea-

beatiſſimi papæ Leonis congruit cum fide ſanctæ ſynodi in Nicæa congregatæ, & centum quinquaginta Conſtantinopoli collectæ, & ejus quæ Epheſi adverſus Neſtorium Dei voluntate convenit, cui præfuit beatus Cyrillus : & ſubſcripſi ei.

Α ἐωτάτου πάπα Λέοντος συνάδει τῇ πίστει τῆς τε ἐν Νικαίᾳ ἁγίας συνόδου συναχθείσης, καὶ τῆς ἐν Κωνσαντινουπόλει τῶν ρν'. συναγηγερμένης, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ κατὰ Νεσορίου βουλήσει Θεῦ συνελθούσης, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακάριος Κύριλλος· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Amphilochius reverendiſſimus epiſcopus Sidæ Pamphyliæ dixit: Sinceræ & veræ fidei expoſitæ a ſanctis patribus in Nicæa collectis, congruentia tum ſancti patres conſcripſerunt, qui in magna Conſtantinopoli nova Roma, tum qui Epheſi in ſancta ſynodo ſub beatæ memoriæ Cyrillo convenerunt: cum qua etiam congruit ſenſus ſecundum pietatem dictatus epiſtolæ per omnia perfectiſſimi Romanorum archiepiſcopi Leonis: & ſubſcripſi.

Β Ἀμφιλόχιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σίδης Παμφυλίας εἶπε· τῆς εἰλικρινοῦς, καὶ ἀληθοῦς πίστεως ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελεγμένων ἁγίων πατέρων, συμβαίνοντα, καὶ οἱ κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσαντινούπολιν, νέαν Ῥώμην, ρν'. ἅγιοι πατέρες συνέγραψαν, καὶ οἱ τῆς κατ' Ἔφεσον ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου ἁγίας συνόδου· ἧς ἐστι καὶ ὁ νῦς, ὁ κατ' ἀσέβειαν ὑπαγορευθείς, τῇ ἐπιστολῇ τοῦ πάντα ἐκτελεσάτου τῆς Ρωμαίων ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· καὶ ὑπεσημειωσάμην.

Marianus

* Marinianus reverendiſſimus epiſcopus Synnadorum dixit: Conſentire novi epiſtolam in omnibus ſanctiſſimi Romanorum archiepiſcopi Leonis ſoli & beatæ ac religioſæ expoſitioni trecentorum decem & octo patrum, & centum quinquaginta in regia Conſtantinopoli congregatorum; neque horum ſolummodo, verum etiam ſynodo adverſus Neſtorium Epheſi habitæ ſub Cyrillo beatæ memoriæ; ideo etiam ſubſcripſi ei.

Μαριανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπε· συνάδειν ἔγνων τῇ ἐπιστολῇ τοῦ πάντα ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων Λέοντος τῇ μόνῃ, καὶ μακαρίᾳ, καὶ θεοφιλεῖ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ρν'. τῶν ἐν Βασιλίδι Κωνσαντινουπόλει συναχθέντων· οὐ μόνον δὲ τούτων, ἀλλὰ καὶ τῇ συνόδῳ τῇ γνωμούσῃ κατὰ Νεσορίου ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου. διὸ καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Epiphanius reverendiſſimus epiſcopus Pergæ dixit: Quantum perſpicere potui ex lectione epiſtolæ religioſiſſimi archiepiſcopi Romanorum Leonis, conſonat ejus ſenſus expoſitioni ſanctorum trecentorum decem & octo patrum in Nicæa, & centum quinquaginta in regia urbe poſtea congregatorum, & ſynodo Epheſi adverſus impium Neſtorium habitæ cui præerat beatus Cyrillus: & ita ſentiens, ſubſcripſi eidem epiſtolæ.

Ἐπιφάνιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Πέργης εἶπεν· ὡς συνιδεῖν ἠδυνήθην ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐπιστολῆς τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων Λέοντος, συνφωνεῖ κατὰ διάνοιαν τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν μετ' αὐτὴν κατὰ τὴν βασιλίδα πόλιν συναθροισθέντων ρν'. καὶ τῇ ἐν Ἐφέσῳ δὲ κατὰ τοῦ Νεσορίου τοῦ ἀσεβοῦς γνωμούσῃ, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακάριος Κύριλλος· καὶ τοιοῦτον ἔχων τὸ γνώμιον, ὑπέγραψα τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ.

Oneſiphorus reverendiſſimus epiſcopus Iconii dixit; Cum epiſtolam ſanctiſſimi archiepiſcopi Romanorum Leonis nulla in re diſſentire videam ab expoſita fide ſanctorum patrum qui in Nicæa congregati ſunt, & centum quinquaginta qui apud magni nominis Conſtantinopolim convenerunt, & ab iis quæ Epheſi in damnatione impii Neſtorii a beatæ memoriæ patre noſtro Cyrillo geſta ſunt, ſubſcripſi eidem epiſtolæ papæ Leonis.

Ὀνησιφόρος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἰκονίου εἶπε· κατ' οὐδὲν ἀπάδουσαν συνιδὼν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων Λέοντος τῆς ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, καὶ τῶν ρν'. τῶν ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ Κωνσαντινουπόλει συνελθόντων, καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ συναχθέντων ἐπὶ τῇ καθαιρέσει τοῦ δυσεβοῦς Νεσορίου παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης παθὸς ὑμῶν Κυρίλλου, ὑπέγραψα τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ τοῦ πάπα Λέοντος.

Petrus reverendiſſimus epiſcopus Gangrorum dixit: Fidei quam ſancti patres trecenti decem & octo in Nicæa confirmaverunt nobis, & centum quinquaginta in regia Conſtantinopoli congregati, & qui poſtea Epheſi, præſidente ſanctæ illi ſynodo beato Cyrillo, cum conſona eſſet etiam epiſtola ſanctiſſimi archiepiſcopi Leonis, & eumdem haberet ſcopum, eam amplexi ſumus, eique ſubſcripſimus.

Πέτρος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν εἶπεν· ἣν ἐκράτυναν ἐφ' ἡμῖν πίστιν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ οἱ ἐν Νικαίᾳ, καὶ οἱ ρν'. οἱ ἐν τῇ Βασιλίδι Κωνσαντινουπόλει συναχθέντες, μεθ' οὓς καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ, προηγουμένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τῆς ἁγίας ἐκείνης συνόδου, σύμφωνον ὄσαν, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, καὶ τὸν αὐτὸν ἔχουσαν σκοπὸν, κατεδεξάμεθα· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Theodoſius reverendiſſimus epiſcopus Canothæ dixit. Immobilis eſt fides ſanctorum trecentorum decem & octo. Si quis conatus fuerit immota movere, ipſe fluctuabit. Hanc igitur ſequimur, & credimus: expoſitionem quoque editam a ſanctis centum quinquaginta patribus qui Conſtantinopoli convenerunt, & Epheſi adverſus impium Neſtorium factam ſub beatæ memoriæ Cyrillo: & conſentit

Θεοδόσιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κανώθας εἶπεν· ἀσάλευτος ἡ πίστις τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ. ἐάν τις ἐπιχειρήσῃ σαλεῦσαι τὰ ἀσάλευτα, σεσάλευται. τούτῃ γὰρ ἀκολουθοῦμεν, καὶ πιστεύομεν, καὶ τῇ ἐκθέσει τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ρν'. ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν Κωνσαντινουπόλει, καὶ τῇ ἐν Ἐφέσῳ κατὰ δυσεβοῦς Νεσορίου γνωμούσῃ ἐπὶ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου· καὶ συνάδει ἡ ἐπι-

ἡ ἐπιστολὴ τῦ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ, καὶ πατρὸς ἡμῶν Λέοντος· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Σάββας ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πάλτυ Συρίας εἶπεν· οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ ἅγιοι πατέρες συναχθέντες κατὰ γνώμην Θεῦ εἰς Νίκαιαν, καὶ διδαχθέντες ἀπὸ πνεύματος ἁγίυ, τὴν ὀρθὴν πίστιν ἡμῶν ἐξέθεντο. καὶ οἱ ρ', συναχθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει, ταύτῃ ἠκολούθησαν· ὁμοίως δὲ σύμφωνα ταύτῃ, καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος ἐν Ἐφέσῳ ἐδίδαξε· σύμφωνα δὲ καὶ ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ρωμαίων Λέων δι' τῆς ἰδίας ἐπιστολῆς ἐδίδαξε· καὶ πᾶσα ἡ οἰκουμένη ὅτω κατηχήθη, καὶ ἐδιδάχθη, καὶ ἡμεῖς ταύτην κατέχομεν, καὶ διδάσκομεν· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ· καὶ ἀναθεματίζω τὸς ἢ προσθέντας τι, ἢ ὑφαιρέντας.

Ἐπιφάνιος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος, ἐπέχων τὸν τόπον τῦ θεοφιλεστάτυ ἐπισκόπυ Αἰθερίυ Πομπηϊυπόλεως ἐπαρχίας Παφλαγονίας, εἶπεν· ἐλέει τῦ δεσπότυ Χριστῦ ἐβεβαιώθην εἰς τὴν πίστιν τῶν τιή. ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, ὧν μετὰ ταῦτα ἐβεβαίωσαν οἱ ρ'. οἱ συναχθέντες ἐν τῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ μετ' ταύτην οἱ ἐν Ἐφέσῳ ὁμοίως συναχθέντες, ἡγεμόνι τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλυ· πληροφορηθεὶς δὲ καὶ ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῦ ὁσιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῆς Ρωμαίων Λέοντος, ὡς συμφώνυ ταῖς προειρημέναις ἐκθέσεσιν, ὑπογράψαντος καὶ τῦ αὐτῦ θεοφιλεστάτυ ἐπισκόπυ Αἰθερίυ τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ, ἀκολουθῶ τῇ προλεχθείσῃ ἁγίᾳ πίστει.

Φιλότιμος ὁ θεοφιλέστατος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον τῦ θεοφιλεστάτυ ἐπισκόπυ Θεμιστίυ Ἀμάστεως ἐπαρχίας Παφλαγονίας εἶπε· συνῳδὰ τοῖς αὐτοῖς.

Ὁ προλαβὼν Ἀβραάμιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κάστρου Κιρκισσίυ * εἶπεν· ἐπακούσας τῆς κατιθέσεως τῶν προδηλουμένων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. κατὰ τὰ αὐτὰ κατατίθημι, καὶ ὑπέγραψα τῇ ἐπιστολῇ τῦ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῆς Ρωμαίων πόλεως Λέοντος.

Εὐδόξιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἐτεννῶν Παμφυλίας εἶπεν· ἡ πίστις τεθεμελίωται, ὧν πρὸ οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ ἐν τῇ Νικαίᾳ ἐστήριξαν ἅγιοι πατέρες, καὶ οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα συναχθέντες ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἃ ἡ ἐν Ἐφέσῳ γενομένη ἁγία σύνοδος, ἡγεμόνι τῦ ὁσιωτάτυ ἐπισκόπυ Κυρίλλυ· ἅπερ συνάδει, καὶ ἡ ἐπιστολὴ τῦ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῆς Ρωμαίων Λέοντος· ἐν ᾗ καὶ ὑπέγραψα.

Εὐγένιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κοτενῶν Παμφυλίας εἶπεν· κἀγὼ τοῖς αὐτοῖς συντίθημι, καὶ ὑπέγραψα τῇ ἐπιστολῇ τῦ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῆς Ρωμαίων Λέοντος.

Ὀβρίμος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κορακησίου εἶπε· κἀγὼ τοῖς αὐτοῖς συντίθημι, καὶ ὑπέγραψα τῇ ἐπιστολῇ τῦ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῆς Ρωμαίων Λέοντος.

Νέων ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Σιλιάνδυ Παμφυλίας εἶπεν· ἡ γραφεῖσα ἐπιστολὴ παρὰ τῦ θεοφιλεστάτυ, καὶ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῆς Ρωμαίων Λέοντος, συνάδει, ὅσον κατὰ διάνοιαν, τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεν-

A epistola sanctissimi archiepiscopi & patris nostri Leonis: & subscripsi ei.

Sabbas reverendissimus episcopus Palti Syriæ dixit: Trecenti decem & octo sancti patres voluntate Dei in Nicæa congregati, & edocti a Spiritu sancto, rectam fidem nostram exposuerunt, & centum quinquaginta Constantinopoli collecti eam secuti sunt: similiter etiam huic congruentia beatus Cyrillus Ephesi docuit: consona quoque sanctissimus archiepiscopus Romanorum Leo per suam epistolam docuit, & universus orbis terrarum sic institutus est & edoctus; & nos eamdem retinemus & docemus: & subscripsi ei, atque anathematizo eos qui aliquid vel B addunt vel detrahunt.

Epiphanius reverendissimus presbyter, tenens locum religiosissimi Ætherii episcopi Pompejopolis, provinciæ Paphlagoniæ, dixit: Misericordia domini nostri Christi confirmatus sum in fide trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui in Nicæa, & quam postea confirmaverunt centum quinquaginta congregati in sancta synodo Constantinopoli habita, & post hanc qui similiter Ephesi convenerunt, præsidente sanctæ memoriæ Cyrillo: certus etiam de epistola sanctissimi archiepiscopi Romanorum Leonis, quod consonet prædictis expositionibus C præterea cum ipse religiosissimus episcopus Ætherius eidem epistolæ subscripserit, ego quoque prædictam sanctam fidem sequor.

Philotimus reverendissimus presbyter, tenens locum religiosissimi Themistii episcopi Amastridis, provinciæ Paphlagoniæ, dixit: Iisdem consentio.

Abraamius reverendissimus episcopus Castricircensis, Osroenæ provinciæ, dixit: Audita depositione prædictorum reverendissimorum episcoporum, similiter & ego depono: & subscripsi epistolæ sanctissimi Romanæ urbis archiepiscopi Leonis.

D Eudoxius reverendissimus episcopus Etennorum Pamphyliæ dixit: Fides fundata est, quam trecenti decem & octo sancti patres Nicææ firmaverunt, & centum quinquaginta, Constantinopoli congregati, & Ephesi habita sancta synodus, præsidente sanctissimo episcopo Cyrillo; cui consonat etiam epistola sanctissimi archiepiscopi Romanorum Leonis: & ei subscripsi.

Eugenius reverendissimus episcopus Cotenorum Pamphyliæ dixit: Et ego iisdem consentio, & subscripsi epistolæ sanctissimi archiepiscopi Romanorum Leonis.

E Obrimus reverendissimus episcopus Coracesii dixit: Iisdem & ego consentio; & subscripsi epistolæ sanctissimi archiepiscopi Romanorum Leonis.

Neon reverendissimus episcopus civitatis * Siliandi Pfyllii Pamphyliæ dixit: Epistola scripta a religiosissimo & sanctissimo Romanorum archiepiscopo Leone, quod attinet ad sensum, consonat cum fide exposita a sanctis trecentis decem & octo patribus, qui Nicææ, & a centum quinquaginta qui in regia urbe

Constantinopoli, & qui Ephesi propter impium Nestorium convenerunt; cui synodo præerat beatæ memoriæ Cyrillus: & hanc sequens sententiam, eidem epistolæ jam pridem subscripsi.

A τήκοντι τῆς ἐν τῇ βασιλευούσῃ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνδραμόντων Νεσορίου τοῦ ἀσεβοῦς ἕνεκεν· ἧς ἡγεῖτο ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλος, καὶ ταύτῃ ἔχων τὴν γνώμην, ἤδη πάλαι ὑπέγραψα τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ.

* Arcissi, al. Ariassi.

Theophilus reverendissimus episcopus * Orei Pamphyliæ dixit: Quantum assequi potui, epistola scripta a sanctissimo & religiosissimo archiepiscopo veteris Romæ Leone consonat in sensu cum exposita fide a sanctis trecentis decem & octo patribus qui Nicææ convenerunt, & a centum quinquaginte qui postea Constantinopoli, & ab iis qui Ephesi propter impium Nestorium convenerunt, cujus synodi caput erat beatus B Cyrillus: & hanc sententiam sequentem, epistolæ ejusdem papæ me subscripsisse liquet.

Θεόφιλος ὁ θιλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀρκιανῆ Παμφυλίας εἶπεν· ὡς κατιλαβεῖν ἠδυνήθην, συμφωνεῖ, ὅσον κατὰ ἔννοιαν, ἡ ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρά τε τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ρν'. καὶ τῆς Νεσορίου τοῦ ἀσεβοῦς χάριν συνελθόντων ἐν τῇ Ἐφεσίων, ἧς τὸ κεφάλαιον ὑπῆρχεν ὁ μακάριος Κύριλλος. καὶ ταύτῃ ἔχων τὴν γνώμην, φαίνομαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ αὐτοῦ πάπα καθυπογράψας.

Verus religiosissimus presbyter, obtinens locum Maræ reverendissimi episcopi * Cordiluforum Pamphyliæ, dixit: Depono pro memorato reverendissimo viro, eo quod propter infirmitatem a Nicæna civitate non advenit, epistolam scriptam a religiosissimo & sanctissimo archiepiscopo nostro urbis Romæ Leone non dissentire, quod ad sententiam attinet, ab exposita fide a trecentis decem & octo sanctis patribus qui Nicææ, & a centum quinquaginta qui Constantino- C poli, & ab iis etiam qui Ephesi convenerunt.

* Codralzo-tum)

Βῆρος ὁ θιλαβέστατος πρεσβύτερος, ἐπέχων τὸν τόπον Μάρα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῶν Κοδραλαίων Παμφυλίας, εἶπε· κατατίθημι ὑπὲρ τοῦ μνημονευθέντος θιλαβεστάτου ἀνδρὸς, ἐπείπερ δι' ἀρρωστίαν ἀπὸ τῆς Νικαέων πόλεως οὐ παραγέγονεν, ὡς ἡ ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν τῆς Ρωμαίων Λέοντος ἐκ ἀπάδει, ὅσον πρὸς ἔννοιαν, τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρά τε τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει συνδραμόντων, ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Ἐφέσῳ.

Sebastianus reverendissimus episcopus Berrhœæ dixit: Epistola domini Leonis archiepiscopi per omnia consentit cum expositione trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta sanctorum patrum, & cum gestis Ephesi prius a sanctæ memoriæ Cyrillo: & huic consentiens subscripsi.

Σεβαστιανὸς ὁ θιλαβέστατος ἐπίσκοπος Βερρόας εἶπε· κατὰ πάντα συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ κυρίου Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῇ * ἐκτεθείσῃ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων, καὶ πραχθεῖσιν ἐν Εφέσῳ τὸ πρότερον παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, καὶ * ἀρεσθεὶς, ταύτῃ ὑπέγραψα. * ἀρεσθεὶς

Aristomachus reverendissimus episcopus Coloniæ Cappadociæ secundæ dixit: Sanctissimi archiepiscopi Leonis epistola per omnia consentit cum expositione sanctorum patrum D trecentorum decem & octo in Nicæa, & centum quinquaginta Constantinopoli congregatorum, & cum iis quæ a sanctissimo Cyrillo in prima Ephesina synodo acta sunt: & jam subscripsi.

Ἀριστόμαχος ὁ θιλαβέστατος ἐπίσκοπος Κολωνείας δευτέρας Καππαδοκίας εἶπε· συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος κατὰ πάντα τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίων πατέρων, καὶ τοῖς παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἐν Εφέσῳ ἐν τῇ πρωτέρᾳ συνόδῳ πραχθεῖσι· καὶ ἤδη ὑπέγραψα.

Julianus reverendissimus episcopus Coensis dixit: Epistola sanctissimi archiepiscopi nostri Leonis fulget ex concordia trecentorum decem & octo patrum, & centum quinquaginta qui Constantinopoli sub divæ memoriæ Theodosio congregati sunt: & congruit cum iis quæ Ephesi gesta sunt a beatissimo Cyrillo Alexandrinorum episcopo: & in his permanens, subscripsi.

Ἰουλιανὸς ὁ θιλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κῶ εἶπεν· ἀσφάπτει τῇ συμφωνίᾳ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ρν'. τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου συναχθέντων, καὶ τοῖς πραχθεῖσιν ἐν Ἐφέσῳ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου τοῦ ἐπισκόπου τῆς Αλεξανδρέων, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Λέοντος· καὶ τούτοις ἐμμένων, ὑπέγραψα.

Theodoretus reverendissimus episcopus Cyri dixit: Sanctissimi archiepiscopi domini Leonis epistola consentit cum exposita apud Nicæam fide a sanctis & beatis patribus, & cum symbolo fidei apud Constantinopolim a centum quinquaginta episcopis dictato, & cum epistolis beati Cyrilli: & amplexus prædictam epistolam, subscripsi. E

Θεοδώρητος ὁ θιλαβέστατος ἐπίσκοπος Κύρου εἶπε· συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τοῦ κυρίου Λέοντος τῇ ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν ἁγίων, καὶ μακαρίων πατέρων, καὶ τῷ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπαγορευθέντι παρὰ τῶν ρν'. συμβόλῳ τῆς πίστεως, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου· καὶ ἀποδεξάμενος τὴν προρρηθεῖσαν ἐπιστολὴν ὑπέγραψα.

Cecropius reverendissimus episcopus Sebastopolis Armeniæ dixit: Epistola sanctissimi

Κεκρόπιος ὁ θιλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως Ἀρμενίας εἶπε· συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιω-

γιωτάτε ἀρχιεπισκόπε τῆς Ρωμαίων Λέοντος * τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῇ τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῇ ἐκθέσει τῇ ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων, καὶ τῇ συνέσει τῦ ἁγίε, καὶ θεσμακαρίε Κυρίλλε, καὶ ἀποδεξάμενος τὰ ωροῤῥηθεῖσαν ἐπιστολὴν, ὑπέγραψα.

A archiepiſcopi Romæ Leonis conſentit cum expoſitione trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta ſanctorum patrum, & cum ſententia ſancti ac beatiſſimi Cyrilli: & amplectens prædictam epiſtolam, ſubſcripſi.

Ἀκάκιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπε· σύμφωνός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ τῦ ὁσιωτάτε ἀρχιεπισκόπε τῆς Ρωμαίων Λέοντος τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων, καὶ τοῖς ἐπὶ τῦ ἁγιωτάτε Κυρίλλε ωραχθεῖσιν ἐν Ἐφέσῳ τὸ ωρότερον, καὶ βεβαιωθεῖσι· καὶ συνεθέμην, καὶ ὑπέγραψα.

Acacius reverendiſſimus epiſcopus Ariarathiæ dixit: Conſona eſt epiſtola ſanctiſſimi archiepiſcopi Romæ Leonis expoſitioni trecentorum decem & octo Nicææ, & centum quinquaginta Conſtantinopoli congregatorum, & iis quæ ſub ſanctiſſimo Cyrillo prius Epheſi geſta ſunt & confirmata, & conſenſi, ac ſubſcripſi.

B

Ἀττικὸς ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ζήλων ἐπαρχίας Ἑλενοπόντε εἶπε· συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τῦ ἁγιωτάτε πάπα Λέοντος τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῦ ἁγιωτάτε πάπα Κυρίλλε, τῇ ἐν Ἐφέσῳ πάλαι ωραχθείσῃ· καὶ τύτοις συνηνέσαμεν, καὶ ὑπεγράψαμεν.

Atticus reverendiſſimus epiſcopus Zelorum, provinciæ Helenoponti, dixit: Epiſtola ſanctiſſimi papæ Leonis conſentit cum expoſitione trecentorum decem & octo ſanctorum patrum Nicææ, & centum quinquaginta Conſtantinopoli congregatorum, & cum epiſtola ſanctiſſimi papæ Cyrilli olim Epheſi geſtis recenſita: iiſque conſenſimus, & ſubſcripſimus.

Ἡράκλειος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Κομάνων ἐπαρχίας δευτέρας Ἀρμενίας, εἶπε· τῦτο φαμὲν, ὅτι περ συνάδει ἐν ἅπασι τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἡμῶν, λέγω δὴ τοῖς τριακοσίοις δεκαοκτὼ, καὶ τοῖς ρν'. καὶ τοῖς τῦ μακαριωτάτε Κυρίλλε, τοῖς ἐν Ἐφέσῳ τὸ ωρότερον ωραχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσιν, ἡ τῦ ἁγιωτάτε Λέοντος ἐπιστολή· καὶ συνεθέμην τῷ τόμῳ, καὶ ὑπέγραψα.

Heraclius reverendiſſimus epiſcopus Comanorum, provinciæ Armeniæ ſecundæ, dixit: Hoc dicimus, epiſtolam ſanctiſſimi Leonis per omnia convenire cum ſanctis patribus noſtris, trecentis inquam, decem & octo, & centum quinquaginta, & cum eis quæ a beatiſſimo Cyrillo Epheſi prius geſta ſunt & confirmata: eique tomo conſenſi, & ſubſcripſi.

C

Μελέτιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Λαρίσσης ἐπαρχίας δευτέρας Συρίας, τοποτηρῶν τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀπαμείας Δόμνῳ, εἶπε· συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τῦ ἁγιωτάτε ἀρχιεπισκόπε Λέοντος τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας, τοῖς τε τριακοσίοις δεκαοκτὼ ἁγίοις πατράσι, καὶ τοῖς ρν'. ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔτι μὴν καὶ τοῖς τῦ μακαριωτάτε Κυρίλλε, τοῖς ἐν Ἐφέσῳ ἐν τῇ ωροτέρᾳ συνόδῳ ωραχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσι· καὶ συνεθέμην ὑπέγραψα τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ.

Meletius reverendiſſimus epiſcopus Lariſſæ, provinciæ Syriæ ſecundæ, locum tenens Domini ſanctiſſimi epiſcopi Apameæ, dixit: Conſonat epiſtola ſanctiſſimi archiepiſcopi Romanæ eccleſiæ Leonis cum trecentis quinquaginta qui Conſtantinopoli convenerunt, adhuc etiam & cum geſtis & confirmatis a beatiſſimo Cyrillo in priore ſynodo Epheſina, & conſentiens ſubſcripſi eidem epiſtolæ.

D

Ὀλύμπιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πανεάδος ἐπαρχίας ωρώτης Φοινίκης εἶπε· συμφωνᾶ ἡ ἐπιστολὴ τῦ ἁγιωτάτε, καὶ θεοσεβεστάτε ἀρχιεπισκόπε Λέοντος περιέχει τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ρν'. ἁγίων πατέρων, ἔτι δὲ καὶ τοῖς ἐπὶ τῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλε ἐν Ἐφέσῳ τὸ ωρότερον ωραχθεῖσι· καὶ συνεθέμην, ὑπέγραψα τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ.

Olympius reverendiſſimus epiſcopus Paneadis, provinciæ Phœniciæ primæ, dixit: Epiſtola ſanctiſſimi & religioſiſſimi archiepiſcopi Leonis continet conſona expoſitioni trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta ſanctorum patrum, adhuc autem & geſtis in priore ſynodo Epheſina ſub beatæ memoriæ Cyrillo: & conſentiens ſubſcripſi eidem epiſtolæ.

Τιμόθεος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Βαλαναίων Συρίας δευτέρας εἶπε· τῇ ἐννοίᾳ τῆς πίστεως τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῇ τῶν ρν'. ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τοτὲ συναχθέντων, ὁμόλογός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ ἡ γραφεῖσα παρὰ τῆς μακαρίας μνήμης Φλαυιανὸν παρὰ τῦ ἁγιωτάτε ἀρχιεπισκόπε, καὶ πατρὸς ἡμῶν Λέοντος, συμφωνᾶσα, καὶ τοῖς παρὰ τῦ μακαρίε Κυρίλλε ἐν Ἐφέσῳ τὸ ωρότερον ωραχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσι. καὶ συνεθέμην, ὑπέγραψα τῷ τόμῳ.

Timotheus reverendiſſimus epiſcopus Balanæorum Syriæ ſecundæ dixit: Cum ſenſu fidei expoſito a trecentis decem & octo ſanctis patribus in Nicæa congregatis, & a centum quinquaginta qui Conſtantinopoli eo tempore convenerunt, conſentit epiſtola ſcripta a ſanctiſſimo archiepiſcopo & patre noſtro Leone ad beatæ memoriæ Flavianum; conſona eſt etiam iis quæ in prima Epheſina ſynodo a beato Cyrillo geſta ſunt & confirmata: & conſentiens, ei tomo ſubſcripſi.

E

Ἰουλιανὸς ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ρωσῶν Κιλικίας δευτέρας εἶπε· συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τῦ ὁσιω-

Julianus reverendiſſimus epiſcopus Rhoſi Ciliciæ ſecundæ dixit: Congruit epiſtola ſan-

tissimi archiepiscopi Leonis expositioni fidei sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta, & iis quæ in prima Ephesina synodo sub beatissimo Cyrillo gesta sunt & confirmata ; & consentiens, subscripsi ei tomo.

Paulus reverendissimus episcopus Mariampæ Syriæ secundæ dixit: Sanctissimi & religiosissimi archiepiscopi urbis Romæ Leonis epistola consona est expositæ fidei a sanctis patribus in Nicæa , & post hæc a centum quinquaginta Constantinopoli, & iis quæ a beato Cyrillo Ephesi prius scripta sunt ; & huic consentiens subscripsi.

Atarbius reverendissimus episcopus Trapezuntis, civitatis Ponti Polemoniaci , dixit: Per fidem consubstantialis trinitatis, & sapientiam divinitus vobis submini-strata , vestra etiam gloria videt, epistolam sanctissimi Leonis consonam esse expositioni fidei trecentorum decem & octo sanctissimorum patrum qui Nicææ, & centum quinquaginta qui postea in regia urbe convenerunt, & iis quæ Ephesi sub sanctæ memoriæ Cyrillo prius gesta sunt & confirmata : ac propterea & nos, & religiosissimus Dorotheus Neocæsareæ metropolis nostræ episcopus, ita sentientes, subsignavimus,

(1) Act. 1. 5. & 16. dicitur Photinus Archidiaconus Theoctisti hpiscopi Pessinuntis. Atarbius autem vices gessisse Dorothei Ep. Neocæsarez. *Harduinus.*

Photinus (1) diaconus, vicarius Dorothei reverendissimi episcopi Neocæsareæ Ponti Polemoniaci , dixit : Ego quoque hæc depono.

Joannes reverendissimus episcopus Polemonii : civitatis Ponti Polemoniaci , dixit : Epistola sanctissimi papæ Leonis consona est expositioni trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui Nicææ, & centum quinquaginta qui Constantinopoli convenerunt, & priori synodo Ephesinæ sub beatissimo Cyrillo: & ipsam subsignavi.

Gratidianus reverendissimus episcopus Cerasuntis Ponti Polemoniaci dixit: Epistolam sanctissimi archiepiscopi papæ Leonis , consentientem expositioni sanctorum patrum trecentorum decem & octo qui Nicææ, & centum quinquaginta qui Constantinopoli convenerunt, & iis quæ Ephesi sub sacræ memoriæ Cyrillo gesta & confirmata sunt, subsignavi.

(Joannes episcopus Carrhæ, similiter.

* Junopolis

Rhenus reverendissimus episcopus * Junopolis Paphlagoniæ dixit : Epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis, consentientem expositæ fidei a trecentis decem & octo , & centum quinquaginta sanctis patribus, & iis quæ in priore synodo Ephesina a sanctissimo Cyrillo confirmata sunt, subsignavi.

Cajumas reverendissimus episcopus Marcopolis , provinciæ Osroenæ, dixit : Epistola sanctissimi archiepiscopi Leonis concordat cum iis quæ exposita sunt a trecentis decem & octo sanctis patribus, & a centum quinquaginta, & cum iis quæ a beato Cyrillo confirmata sunt in priore synodo Ephesina: & subscripsi ei.

* Perrhæ Euphratesiæ

Athanasius reverendissimus episcopus * Parri insulæ dixit: Epistola beatissimi archiepi-

Ατάτε ἀρχιεπισκόπε Λέοντος τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τε ριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τοῖς ἐπὶ τῦ μακαριωτάτε Κυρίλλε ἐν Ἐφέσῳ προαχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσιν ἐν τῇ προτέρᾳ συνόδῳ· καὶ συνθέμενος ὑπέγραψα τῷ τόμῳ.

Παῦλος ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος Μαριάμνης Συρίας δευτέρας εἶπε· τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ πίστει, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσαντινουπόλει ρν'. καὶ τῆς ὑπὸ τοῦ μακαρίε Κυρίλλε γραφείσης ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον, σύμφωνός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ τῦ ὁσιωτάτε, καὶ θεοφιλεστάτε ἀρχιεπισκόπε τῆς Ρωμαίων Λέοντος· καὶ ταύτῃ συνθέμενος ὑπέγραψα.

Ἀτάρβιος ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος πόλεως Τραπεζῦντος Πόντε Πολεμονιακῆ, εἶπε· τῇ πίστει τῇ περὶ τελείε ὁμοουσίε τριάδα, καὶ τῇ θεόθεν ὑμῖν ἐπιχορηγηθείσῃ σοφίᾳ, συνορᾷ καὶ ἡ ὑμετέρα εὐδοξότης, σύμφωνον εἶναι τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ρν'. τῶν ἐν βασιλευούσῃ συναχθέντων μετὰ τελεῖ προορηθεῖσαν, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλε τὸ πρότερον προαχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσι, τῇ ἐπιστολῇ τῦ ὁσιωτάτε Λέοντος· καὶ ὅλα τῦτο ἡμεῖς τε, καὶ ὁ θεοφιλέστατος Δωρόθεος ὁ τῆς μητροπόλεως ἡμῶν Νεοκαισαρείας ἐπίσκοπος, καθυπεσημηνάμεθα, ὅπως φρονῦντες.

Φωτεινὸς διάκονος, τοποτηρῶν τῷ ἁλαβεσάτῳ ἐπισκόπῳ Δωροθέῳ Νεοκαισαρείας Πόντε Πολεμωνιακῆ εἶπε· κἀγὼ τοῦτο κατατίθημι.

Ἰωάννης ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος πόλεως Πολεμονίε Πόντε Πολεμωνιακῆ, εἶπεν. ἡ ἐπιστολὴ τῦ ἁγιωτάτε πάπα Λέοντος σύμφωνός ἐστι τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσαντινουπόλει συνελθόντων, καὶ τῇ συνόδῳ τῇ ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον, τῇ ἐπὶ τῦ μακαριωτάτε Κυρίλλε· καὶ ὑπεσημειωάμην αὐτῇ.

* Γρατιδιανὸς

* Γρατιανὸς ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος Κερασῦντος Πόντε Πολεμωνιακῆ, εἶπε· τῇ ἐπιστολῇ τῦ ὁσιωτάτε ἀρχιεπισκόπε πάπα Λέοντος, συμφωνούσῃ τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσαντινουπόλει, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τῦ τῆ ὁσίας μνήμης Κυρίλλε προαχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσι, καὶ ὑπεσημειωάμην.

Ῥῆσος ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἰωνοπόλεως Παφλαγονίας εἶπε· τῇ ἐπιστολῇ τῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπε Λέοντος, τῇ συναδούσῃ τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων, καὶ τοῖς τῦ ὁσιωτάτε Κυρίλλε ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον βεβαιωθεῖσιν, ὑπεσημειωάμην.

Καῖσμος ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος Μαρκιανοπόλεως, ἐπαρχίας Οσροηνῆς, εἶπε· συναδεῖ ἡ ἐπιστολὴ τῦ ὁσιωτάτε ἀρχιεπισκόπε Λέοντος τοῖς ἐκτεθείσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τοῖς τῦ μακαρίε Κυρίλλε ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον βεβαιωθεῖσι· καὶ ὑπέγραψα αὐτῇ.

Ἀθανάσιος ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος Πέρρης Εὐφρατησίας εἶπε· συμφωνεῖ ἡ ἐπιστολὴ τῦ μακαριω-

καριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς Ρωμαίων τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τοῖς τυπωθεῖσιν ἐν τῇ Ἐφεσίων πρώτῃ συνόδῳ ἐπὶ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου· καὶ ὑπέγραψα τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ.

Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως, ἐπαρχίας Ροδόπης, εἶπε· τοῖς πάλαι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἐν τῇ Νικαέων τυπωθεῖσι, καὶ μετὰ ταῦτα παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συνελθόντων βεβαιωθεῖσιν, ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὴν προτέραν σύνοδον, συμφώνως ἐκείνοις πεπραγμένοις ἐπὶ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου στοιχῶν, καὶ τὴν τοῦ τὰ πάντα ὁσιωτάτου τῆς Ρωμαίων ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν τῆς ὁσίας μνήμης Φλαυιανὸν, προσίεμαι, * πρὸς τὸν αὐτοῦ βλέπουσαν σκοπόν· καὶ αὐτὸς ὑπεσημηνάμην.

Δοκιμάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαρωνείας Ροδόπης εἶπε· τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔτι γε μὴν καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον πραχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσι, συμβαίνουσαν ὁρῶν, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, μετὰ πάντων, καὶ αὐτὸς ὑπεσημηνάμην αὐτῇ.

Σερηνὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως Ροδόπης εἶπε· τῇ ἐκτεθείσῃ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ πάλαι συνελθόντων τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ρν'. τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἐν τῇ Εφεσίων πρώτῃ συνόδῳ πραχθεῖσι, συνᾴδουσαν εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ θειοτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, μετὰ πάντων, καὶ αὐτὸς ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Εὐσέβιος ὁ Εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σελευκοβήλου Συρίας δευτέρας εἶπε· τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, ἔτη μὴν καὶ τοῖς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, τοῖς ἐν Ἐφέσῳ κατὰ τὴν προτέραν σύνοδον πραχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσι, σύμφωνον εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ὑπέγραψα αὐτῇ.

Εὐσέβιος καὶ Κωνσταντῖνος, οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι τῆς Νικαέων πόλεως, τοποτηροῦντες τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς αὐτῆς πόλεως Ἀνασασίῳ, εἶπον· κατατιθέμεθα, ὅτι ἤδη καὶ ἀναγνοὺς τὸν τόμον τοῦ ἁγιωτάτου Λέοντος ὁ ὁσιώτατος ἡμῶν ἐπίσκοπος Ἀνασάσιος, καὶ εὑρὼν αὐτὸν σύμφωνον τοῖς ἐκτεθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, τῶν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει συνελθόντων, καὶ τοῖς ἐπὶ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐν τῇ προτέρᾳ συνόδῳ τῇ κατ' Ἔφεσον πραχθεῖσι, καὶ βεβαιωθεῖσι, καθυπέγραψεν αὐτῇ.

Πορφύριος ἀρχιδιάκονος, τοποτηρῶν Οὐρανίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἐμέσης ἐπαρχίας Φοινίκης, εἶπεν· ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος ἡμῶν Οὐράνιος, ὁ εἰς τόπον αὐτοῦ ἀποστείλας με, εὑρὼν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης συμφωνοῦσαν τῇ ἐκ-

A scopi Romæ Leonis consonat expositæ fidei a trecentis decem & octo, & a centum quinquaginta qui Constantinopoli convenernnt, & iis quæ a beatissimo Cyrillo decreta sunt in prima synodo Ephesina: & eidem epistolæ subscripsi.

Basilius reverendissimus episcopus Trajanopolis, provinciæ Rhodopes, dixit: Sequens ea quæ olim a sanctis patribus trecentis decem & octo Nicææ decreta sunt, & quæ postea a centum quinquaginta sanctis patribus Constantinopoli congregatis confirmata, & ea etiam quæ in priori synodo Ephesina similiter acta sunt sub beatæ me-
B moriæ Cyrillo: amplector etiam epistolam per omnia sanctissimi Romanorum archiepiscopi Leonis, scriptam ad sanctæ memoriæ Flavianum, cum ad idem propositum respiciat: & ipse quoque subsignavi.

Docimasius reverendissimus episcopus Maroneæ Rhodopæ dixit: Expositioni trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui Nicææ, & centum quinquaginta qui Constantinopoli convenerunt, ac iis præterea quæ sub beato Cyrillo in priore Ephesina synodo acta sunt & confirmata, convenire videns epistolam sanctissimi archiepiscopi, cum omnibus
C ipse quoque eam subsignavi.

Serenus reverendissimus episcopus Maximianopolis Rhodopæ dixit: Epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis consentientem inveniens expositioni sanctorum trecentorum decem & octo patrum qui olim Niceæ, & centum quinquaginta qui post hæc Constantinopoli convenerunt, & iis quæ sub sanctissimo Cyrillo in prima synodo Ephesina gesta sunt, cum omnibus ego quoque eidem subscripsi.

Eusebius reverendissimus episcopus Seleucobeli Syriæ secundæ dixit: Consonam in-
D veniens sanctissimi archiepiscopi Leonis epistolam iis quæ exposita sunt a sanctis patribus trecentis decem & octo, & centum quinquaginta, & iis etiam quæ a beato Cyrillo Ephesi in priore synodo gesta & confirmata sunt, subscripsi ei.

Eusebius & Constantinus reverendissimi presbyteri civitatis Nicænæ, ac vicarii Anastasii sanctissimi episcopi ejusdem civitatis, dixerunt: Cum sanctissimus episcopus noster Anastasius legisset tomum sanctissimi Leonis, & invenisset ipsum consentire iis quæ a sanctis trecentis decem & octo patribus in civitate nostra congregatis exposita sunt, & iis
E quæ sub beato Cyrillo in prima Ephesina synodo acta & confirmata sunt, ipsum ei subscripsisse deponimus.

Porphyrius archidiaconus, locum tenens Uranii reverendissimi episcopi Emesæ, provinciæ Phœniciæ, dixit: Uranius reverendissimus episcopus noster, qui in sui locum me misit, inveniens epistolam beatissimi Leonis archiepiscopi veteris Romæ consentientem expositioni trecentorum decem & octo sancto-

ſanctorum patrum qui Nicææ, & centum quinquaginta qui Conſtantinopoli convenerunt, & iis quæ a beatiſſimo Cyrillo geſta & confirmata ſunt in Epheſina ſynodo priore, ſubſcripſit ei,

Theodorus epiſcopus Claudiopolis, provinciæ Iſauriæ, dixit: Fidei trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta, conſona eſt interpretatio expoſita a beatiſſimo Cyrillo, & confirmata in ſancta ſynodo Epheſina prima: cui etiam conſona eſt interpretatio epiſtolæ religioſiſſimi archiepiſcopi Leonis: & ſubſcripſi ei,

Joannes reverendiſſimus epiſcopus Germaniciæ Auguſtæ Euphrateſiæ dixit: In fide trecentorum decem & octo qui Nicææ, & centum quinquaginta qui Conſtantinopoli ſuperioribus congregati ſunt, & baptizati ſumus, & baptizamus: & huic conſona invenientes ea quæ a beatiſſimo Cyrillo in priore Epheſina ſynodo expoſita ſunt & confirmata, & epiſtolam quoque beatiſſimi archiepiſcopi Leonis, ſubſcripſimus ei,

[a] Euloglus * Evoltius reverendiſſimus epiſcopus Zeugmatis Auguſtæ Euphrateſiæ dixit: Epiſtola ſanctiſſimi archiepiſcopi Leonis conſentit cum expoſitione trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta ſanctorum patrum, & cum iis quæ a beatiſſimo Cyrillo in priore ſynodo Epheſina geſta & confirmata ſunt: & ſubſcripſi ei.

Similiter Quintillus reverendiſſimus epiſcopus Heracleæ, tenens locum ſanctiſſimi Anaſtaſii Theſſalonicenſis epiſcopi, &

Petrus reverendiſſimus epiſcopus Corinthi, metropolis Helladis, &

Atticus reverendiſſimus epiſcopus Nicopolis, metropolis veteris Epiri, &

Lucas reverendiſſimus epiſcopus Dyrrhachii, metropolis novæ Epiri, &

Conſtantinus reverendiſſimus epiſcopus Demetriadis Theſſaliæ, tenens locum Vigilantii reverendiſſimi epiſcopi Lariſſæ, metropolis ejuſdem provinciæ, &

Martyrius reverendiſſimus epiſcopus Gortynæ, metropolis Cretæ,

Et reverendiſſimi epiſcopi Macedoniæ primæ, id eſt,

Sozon reverendiſſimus epiſcopus Philippenſium, &

Euſebius reverendiſſimus epiſcopus Toperi, &

[b] Serrhorum, Maximus reverendiſſimus epiſcopus * Cherſoneſi, &

Nicolaus reverendiſſimus epiſcopus Stoborum, &

[c] Parthenicopolis, Joannes reverendiſſimus epiſcopus * Parthenopolis, &

Dardanius reverendiſſimus epiſcopus Bargalæ, &

Honoratus reverendiſſimus epiſcopus Taſsi,

Et epiſcopi Helladis; hoc eſt,

A Θέσει τ ξιακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τ ἐν Νικαίᾳ, ϗ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσαντινουπόλει, ϗ τοῖς τ μακαριωτάτου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον πραχθεῖσι, ϗ βεβαιωθεῖσιν, ὑπέγραψεν αὐτῇ.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως ἐπαρχίας Ἰσαυρίας εἶπε· τῇ πίστει τῶν ξιακοσίων δεκαοκτὼ, ϗ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, σύμφωνός ἐστιν ἡ ἑρμηνεία ἡ ἐκτεθεῖσα παρὰ τ μακαριωτάτου Κυρίλλου, ϗ βεβαιωθεῖσα ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον προτέρᾳ ἁγίᾳ συνόδῳ· σύμφωνος δέ ἐστι ϗ ἡ ἑρμηνεία τῆς ἐπιστολῆς τ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ϗ ὑπέγραψα αὐτῇ.

B Γ Ἰωάννης ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Γερμανικείας Αὐγουσταφρατησίας, εἶπεν· ἐπὶ τῇ πίστει τῶν ξιακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ, ϗ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσαντινουπόλει ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις ἀθροισθέντων, ϗ ἐβαπτίσθημεν, ϗ βαπτίζομεν· ϗ ταύτῃ σύμφωνα φρόντες τὰ ἐκτεθέντα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου ἐν τῇ προτέρᾳ κατ' Ἔφεσον συνόδῳ, ϗ βεβαιωθέντα, ἔτι μὴν ϗ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ὑπεγράψαμεν αὐτῇ.

C Εὐλόγιος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος τ Ζεύγματος Αὐγουσταφρατησίας, εἶπε· συνᾴδει ἡ ἐπιστολὴ τ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῇ ἐκθέσει τῶν ξιακοσίων δεκαοκτὼ, ϗ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων, ϗ τοῖς τοῦ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον πραχθεῖσι, ϗ βεβαιωθεῖσι· ϗ ὑπέγραψα αὐτῇ.

Ομοίως, Κύντιλλος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Ηρακλείας, ἐπέχων τὸν τόπον τ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου, ϗ

Πέτρος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Κορίνθου, μητροπόλεως Ἑλλάδος, ϗ

Αττικὸς ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως, μητροπόλεως παλαιᾶς Ηπείρου, ϗ

Λουκᾶς ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Δυρραχίου D μητροπόλεως νέας Ηπείρου, ϗ

Κωνσαντῖνος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Δημητριάδος Θεσσαλίας, ἐπέχων τὸν τόπον Βιγιλαντίου τ ἁγιαβεστάτου ἐπισκόπου Καρίσσης, μητροπόλεως ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς, ϗ

Μαρτύριος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Γορτυνίας, μητροπόλεως Κρήτης.

Καὶ οἱ Μακεδονίας πρώτης ἁγιαβέστατοι ἐπίσκοποι, τουτέστι,

Σώζων ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Φιλίππων, ϗ

Εὐσέβιος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος * Δοβήρου, ϗ [b] Τοπίρου,

E Μάξιμος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Σερρῶν, ϗ

Νικόλαος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Στοβῶν, ϗ

Γ Ἰωάννης ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Παρθενικουπόλεως, ϗ [c] Παρθενικοπόλεως,

Δαρδάνιος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος * Βαργάδων, ϗ [b] Βεργάλων,

Ονωράτος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Θάσσου,

Καὶ οἱ τῆς Ἑλλάδος· τουτέστι,

Ni-

Νικαίας ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Μεγάρων, καὶ
Ἰωάννης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Μεσσήνης, καὶ
Ὠφέλιμος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Τεγέας, καὶ
Ἀθανάσιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ὀπούντος, καὶ
Εἰρηναῖος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ναυπάκτου, καὶ
Δομνῖνος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Πλαταιῶν, καὶ
Ὀνήσιμος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἄργους,

Καὶ οἱ παλαιᾶς Ἠπείρου· τουτέστι,
Μάρκος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Εὐρίας, καὶ
Περεγρῖνος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Φοινίκης, καὶ
Εὐτύχιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως, καὶ
Κλαδαῖος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγχιασμοῦ, καὶ
Σωτήριχος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κερκύρας,

Καὶ οἱ νέας Ἠπείρου· τουτέστι,
Πέτρος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἐχινέου, καὶ

Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνίας,

Καὶ οἱ τῆς Κρήτης· τουτέστι,
Κύριλλος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σύβριτος, καὶ
Γεννάδιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κνωσσοῦ, καὶ
Δημήτριος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κάμπης, καὶ
Εὐφράτας ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος * Ἐλευθέρνης, ἐπέχων τὸν τόπον, καὶ Παύλου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Καντάνων, ἀπὸ χάρτου ὅρα· σημείων ὑπογεγράφασαν ὅρα· Σώζοντος ἐπισκόπου Φιλίππων· τῷ τῆς ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ πίστιν, σωτηρίαν ἡμετέραν ὄσαν, καὶ φυλάττομεν, καὶ μετὰ ταύτης ἐξελθεῖν τὸν βίον ἐλπίζομεν. ἀλλὰ καὶ ἡ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα κατ' ἀδιάφορον τῆς εἰρηνικῆς πίστεως ἀσύμφωνός ἐστι. φυλάττοντες δὲ ἀπαρεγκλήτως, καὶ πάντα τὰ πεφραγμένα, καὶ ὡρισμένα ἐπὶ τῆς πρώτης Ἐφεσιακῆς συνόδου, ἧς καθηγηταὶ γεγόνασιν ὁ μακαριώτατος Κελεστῖνος ὁ τῆς Ἀποστολικῆς καθέδρας πρόεδρος, καὶ ὁ μακαριώτατος Κύριλλος ὁ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας· καὶ ὀρθοδοξότατον εἶναι τὸν ἁγιώτατον πατέρα, καὶ ἀρχιερέα Λέοντα πεπληροφορήμεθα. γεγένηται δὲ ἡμῖν περὶ τῆς ἐπεσταλμένης παρὰ τῆς αὐ-

Nicæas reverendiſsimus epiſcopus Megaræ, &
Joannes reverendiſsimus epiſcopus Meſſenæ, &
Ophelimus reverendiſsimus epiſcopus Tegeæ, &
Athanaſius reverendiſsimus epiſcopus Opuntis, &
Irenæus reverendiſsimus epiſcopus Naupacti, &
Domninus reverendiſsimus epiſcopus Platæarum, &
* Oneſiphorus reverendiſsimus epiſcopus Argorum,

Et epiſcopi veteris Epiri; hoc eſt,
Marcus reverendiſsimus epiſcopus * Euriæ, &
Peregrinus reverendiſsimus epiſcopus Phœniciæ, &
Eutychius reverendiſsimus epiſcopus Hadrianopolis, &
Claudius reverendiſsimus epiſcopus Anchiaxi, &
Soterichus reverendiſsimus epiſcopus Corcyræ,

Et epiſcopi novæ Epiri; hoc eſt,
Petrus reverendiſsimus epiſcopus Echinæorum, &

Euſebius reverendiſsimus epiſcopus Apolloniæ,

Et Epiſcopi Cretæ; id eſt,
Cyrillus reverendiſsimus epiſcopus Subritis, &
Gennadius reverendiſſimus epiſcopus Cnoſſi, &
Demetrius reverendiſſimus epiſcopus * Lappæ, &
Euphratas reverendiſſimus epiſcopus Eleuthernæ, tenens etiam locum Pauli reverendiſſimi epiſcopi * Candiæ, ex charta dictaverunt notis per Sozontem epiſcopum Philippenſium: Nos ſanctorum patrum trecentorum decem & octo fidem, quæ eſt ſalus noſtra, & ſervamus, [a] & cum ipſa vitam noſtram complere oramus: [b] nec non & centum quinquaginta fides [c] nullo modo ante dictæ fidei diſſonat, * [d] quam & ſervantes, [e] exequimur & omnia quæ acta ſunt & decreta in prima [f] Epheſina ſynodo, cujus præſides fuerunt beatiſſimus Cœleſtinus apoſtolicæ ſedis [g] præſul, & beatiſſimus Cyrillus epiſcopus magnæ civitatis Alexandriæ: & ſumme orthodoxum eſſe ſanctiſſimum patrem * noſtrum archiepiſcopum Leonem, perfectiſſime [h] novimus. Factum eſt autem nobis certum de epiſtola * miſſa ab ipſius beatitudine, [i] a ſanctiſſimis epiſcopis Paſchaſino & Lucen-

* Oneſimus
* Euboeæ,
* Cantanorum, Catenon.
* Perſiſtimus etiam ſervare omnia
* & pontificem Leonem,
* ſcripta

BALUZII NOTÆ.

a Divion. *ſecundum ipſam*; & in margine, *al. & cum ipſa*.
b Divion. & cl. *per nullum modum antedicta fidei aliena: ſed conſonat, & ſervantes*. & in margine: *al. & necnon* CL. *per nullum modum antedicta fidei diſſonat, quam & ſervantes*.
c Corb. & Divion. & veteres editiones, *per nullum modum*. Pariſienſis mutilus eſt in hoc loco.
d Vocem *quam* non habent codices Pariſienſis & Divionenſis; nec habetur in ultimo conſtituto Papæ Vigilii.
e Veteres libri, *perexſequimur*. Ita etiam in eodem conſtituto.
f Codex Corb. & veteres editiones, *Epheſiaca*.
g Divion. & Pariſ. & conſtitutum Vigilii, *princeps*. Lectionem vulgatam habet Divionenſis in margine.
h Iidem libri, *cognovimus*. Ita etiam in eodem conſtituto.
i Voculam *a* non habent codex Corb. & veteres editiones.

Lucentio, qui locum continent [a] apoſtolicæ ſedis, qui nobis [b] dilucidaverunt, quæ * linguæ obſcuritas ſecernere [c] ſubnotabat. Quando enim ſecundum juſſionem poteſtatis veſtræ, ad ſanctiſsimum archiepiſcopum [d] Conſtantinopolis magnæ civitatis Anatolium, & ad conſidentem ei [e] ſanctam ſynodum pervenimus, volentes * de quibus [f] paulo ante dubitabamus, doceri, invenimus ipſorum ſanctitatem [g] paratiſsimam ad expelliendam omnem dubitationem. Omnem enim hominem anathematizabant ſeparantem a divinitate carnem domini & Dei [h] & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti, quam ſibi adunavit de ſancta virgine Maria genitrice Dei, & non dicentem, [i] quæ Deum decent, & quæ homini conveniunt, ipſius eſſe inconfuſe & indiviſe & ſine [k] converſione. Et per hoc nobis ſatisfactum eſt. Et per omnia conſonare [l] æſtimantes præſcriptis ſanctis patribus, huic epiſtolæ conſenſimus & [m] ſubſcripſimus. Omnes antedicti reverendiſsimi epiſcopi dixerunt: Omnes de Illyrico eamdem vocem dedimus: cui omnes conſentimus:

* phraſis ſecernere

* de paucis illis, de quibus dubitabamus,

Τῆ μακαριότητος ἐπισολῆς τὸ ἀναμφίβολον, τῆ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Παχασίνε, καὶ Λυκιωσίε, τ τόπον ἐπεχόντων τῆς Αποσολικῆς καθέδρας, σαφηνισάντων ἡμῖν, ἃ ἡ φράσις διῖσᾶν ἠνίττετο. ὅτε γὰρ κατὰ τὸν τύπον τῆς ὑμετέρας ἐξουσίας παρὰ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς μεγάλης Κωνσαντινοπόλεως Ἀνατολίῳ, καὶ τῇ συνεδρεύσῃ αὐτῷ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ παρεγενόμεθα, ὀφείλοντες περὶ ὧν ἀμφεβάλλομεν ὀλίγων πληροφορηθῆναι, εὕρομεν αὐτὴν τὴν ἁγιότητα ἑτοιμότατον τὴν ἀμφιβολίαν ἐκβάλλεσαν· πάντα γὰρ ἄνθρωπον ἀνεθεμάτισαν, διῖτῶντα τῆς θεότητος τὴν σάρκα τε κυρίε καὶ Θεῦ, καὶ σωτῆρ ἡμῶν Ἰησᾶ Χριςᾶ. ὡμολόγουν ἑαυτῷ ἀπὸ τῆς ἁγίας παρθένε Μαρίας τῆς θεοτόκε, καὶ μὴ τὸ θεοπρεπῆ, καὶ ἀνθρωποπρεπῆ αὐτᾶ εἶναι λέγοντα ἀσυγχύτως, καὶ ἀτρέπτως, καὶ ἀδιαιρέτως. διά τοι τᾶτο πληροφορηθέντες, καὶ συμφωνεῖν ἠνέμβμοι κατὰ πάντα τοῖς προγεγραμμένοις ἁγίοις πατράσι τὴν ἐπισολὴν, σωηνέσαμεν ταύτη, καὶ ὑπεγράψαμεν. πάντες οἱ προλεχθέντες Ἐλαβέσατοι ἐπίσκοποι εἶπον, πάντες οἱ τῆ Ἰλλυρικῆ τὴν αὐτὴν φωνὴν ἐδώκαμεν, ἣ τινι πάντες συντιθέμεθα.

Leontius reverendiſsimus epiſcopus Aſcalonis Palæſtinæ primæ, &

Λεόντι ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος Παλαισίνης πρώτης, καὶ

Photinus reverendiſsimus epiſcopus Lyddæ, &

Φωτεινὸς ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Λύδδης, &

Paulus reverendiſsimus epiſcopus Anthedonis, &

Παῦλος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀνθηδόνος, καὶ

Heraclius reverendiſsimus epiſcopus Azoti, &

Ἡράκλειος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀζώτε, καὶ

Stephanus reverendiſsimus epiſcopus Jamniæ, &

Στέφανος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἰαμνείας, καὶ

Polychronius reverendiſsimus epiſcopus Antipatridis, &

Πολυχρόνιος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος, καὶ

Pancratius reverendiſsimus epiſcopus Libyadis, &

Παγκράτιος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Λιβυάδος, καὶ

Zoſimus reverendiſsimus epiſcopus Minoidis, &

Ζώσιμος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Μινωΐδος, καὶ

[o] Ananias

* Aniamus reverendiſsimus epiſcopus Capitoliadis Palæſtinæ ſecundæ, &

Ἀνανίας ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Καπετωλιάδος Παλαισίνης δευτέρας, καὶ

Zebennus reverendiſsimus epiſcopus Pellenſis civitatis, &

Ζέβεννος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Πέλλης, καὶ

Joannes reverendiſsimus epiſcopus Tiberiadis, &

Ἰωάννης ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Τιβεριάδος, καὶ

Joannes reverendiſsimus epiſcopus Gadarorum, &

Ἰωάννης ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Γαδάρων, καὶ

* Beſſula

* Beryllus reverendiſsimus epiſcopus Aialæ Palæſtinæ tertiæ, &

Βήρυλλος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Αἴλᾶ Παλαισίνης τρίτης, καὶ

Aretas reverendiſsimus epiſcopus Eluſæ, &

Ἀρέτας ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἐλύσης, καὶ

Muſonius reverendiſsimus epiſcopus Zoaræ, &

Μυσώνιος ὁ Ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Ζωορῶν, καὶ

Mar-

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. & Divion. *ſanctæ apoſtolicæ ſedis*.

b Iidem libri: *expoſuerunt quæ ipſa narratio demonſtrat*. Divion. in margine, *al. delucidaverunt quæ linguæ obſcuritas ſecernere ſubſannabat*.

c Hanc lectionem introduxit editio Romana pro eo quod antea legebatur *ſubſannabat*: quam lectionem confirmant etiam codices Corb. & Divion. in margine. Ego lubenter præfero veterem lectionem.

d Divion. & Pariſ. *Conſtantinopolim*.

e Corb. *ſanctiſſimam ſynodum*.

f Corb. *paulus indubitamus*. Pariſ. & Divion. *paululum dubitabamus*. Hæc eſt vera lectio.

g Pariſ. & Divion. *paratam*.

h Conjunctio non extat in antiquis libris & editionibus.

i Pariſ. & Divion. *quæ Deo & homini pertinent*. Divionenſis habet lectionem vulgatam in margine.

k Corb. *converſatione*. Sic etiam Divion. in margine.

l Divion. & Pariſ. *exiſtimantes*.

m Lege ut in veteribus libris & editionibus: *ſubſcripſimus omnes antedicti reverentiſſimi Epiſcopi. Omnes de Illyrico &c.* Expungenda itaque vox *dixerunt*, quam heic editores Romani addiderunt contra omnium veterum librorum & editionum fidem. Sane ut mutatio inducta a Romanis eſſet vera, oporteret omnes Epiſcopos antea nominatos fuiſſe Illyricianos. At multo major numerus erat eorum qui extra Illyricum habebant ſedes ſuas.

Μαρκιανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἰωτάπης, ἀπὸ χάρτου ὑπαγορεύσαντες διὰ Ἀνανίου ἐπισκόπου εἶπον· ἡμεῖς πάντες τῆς ἁγίων πατέρων τῆς τριακοσίων δεκαοκτὼ τῆς ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων τὴν πίστιν ἐφυλάξαμεν ἀεὶ καὶ φυλάττομεν, καὶ μέχρι τούτου τὸν βίον ἐξελθεῖν ἐλπίζομεν. ἀκολουθοῦμεν δὲ καὶ τῇ τῆς ἑκατὸν πεντήκοντα πατέρων κατ' οὐδὲν διαφωνούσῃ· συντιθέμεθα δὲ καὶ τοῖς παρὰ τοῦ μακαριωτάτου, καὶ ὁσιωτάτου τῷ μνήμῃ γενομένου τοῦ Ἀλεξανδρέων ἐπισκόπου Κυρίλλου πεπραγμένοις, καὶ ὡρισμένοις κατὰ τὴν Ἐφεσίων ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. ἀλλὰ καὶ ἀναγνωσθείσης ἡμῖν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ μακαριωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ρωμαίων Λέοντος, τοῖς πλείοσιν ὀρθῶς ἔχειν προσετέθημεν, καὶ τοῖς εἰρημένοις συνᾴδειν. τινὲς δὲ ἡμῖν ἐξ αὐτῆς προσέσηναν λέξεις, ὡς μερισμόν τινα, καὶ χωρισμὸν τοῖς ὕπω φρονεῖν ἐθέλουσιν ἐμφαίνουσαι, περὶ ὧν καὶ ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἐξ ἀρχῆς ἀμφιβάλλομεν φιλανθρωπίας, καὶ ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς ὑμετέρας κελεύσεως μεγαλοπρεπείας, ἠκούσαμεν παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων, ἐπισκόπων τε καὶ πρεσβυτέρων τῆς ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ὡς οὐδὲν λέγουσι μερισμὸν ἐπὶ τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν κύριον τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ. διὸ συντιθέμεθα, καὶ τῷ τόμῳ καθυπογράψαμεν· οἰόμεθα δὲ αὐτοὺς καὶ νῦν, εἰ ἐπιξαπεῖεν παρὰ τῆς ὑμετέρας μεγέθους, τὰ αὐτὰ κατατίθεσθαι ὑπὲρ ὠφελείας τοῦ κόσμου παντός. πάντες οἱ συλλεχθέντες ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι εἶπον. τὰ αὐτὰ πάντες εἴπομεν, καὶ τούτοις συντιθέμεθα.

Νωνέχιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας Φρυγίας Πακατιανῆς εἶπεν· ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος, ἐν ᾗ καὶ ὑπέγραψα, σύμφωνός ἐστι τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων, καὶ τῆς ἑκατὸν πεντήκοντα τῆς συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ τῇ συνόδῳ τῇ κατ' Ἔφεσον, ἧς ἡγεῖτο ὁ μακάριος πατὴρ ἡμῶν Κύριλλος.

Νόννος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἐδέσσης Οσροηνῆς, εἶπεν· ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος σύμφωνός ἐστι τῇ συνόδῳ τῇ κατὰ Νίκαιαν γενομένῃ τῆς τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπὶ τοῦ τῆς θείας μνήμης Κυρίλλου ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει βεβαιωθείσῃ· ᾗ καὶ ὑπεσημηνάμην.

A * Marcianus reverendiſsimus epiſcopus Jotapæ, ex charta cum dictaſſent per * Anianum epiſcopum Capitoliadis dixerunt: Nos omnes ſanctorum patrum trecentorum decem & octo qui in Nicæa civitate convenerunt fidem ſemper ſervavimus & ſervamus, & cum ea vitæ noſtræ finem complere oramus. Sequimur autem & centum quinquaginta fidem nullo modo diſſonantem. [a] Conſentimus etiam actis & conſtitutis in prima Epheſina ſynodo a [b] beatiſsimæ & ſanctiſsimæ memoriæ Cyrillo, qui fuit epiſcopus Alexandriæ (magnæ civitatis.) [c] Sed & lecta nobis epiſtola beatiſſimi, & [d] Deo amiciſsimi archiepiſcopi Romani Leonis in plurimis [e] recte * habens, B & prædictis [f] conſonans, & conſentimus. Aliqua autem nobis ex ipſa [g] obſtiterunt verba, ut * partitionem & ſeparationem aliquam demonſtrantia ſic volentibus ſapere: de quibus & ab initio ante veſtram clementiam * certabamus, & tunc a veſtra juſsi exire magnificentia, [h] audivimus a ſanctiſsimis patribus & epiſcopis & presbyteris locum continentibus ſanctiſsimi & Dei amatoris [i] præcipui archiepiſcopi Leonis, quia nullam dicunt partitionem in domino [k] & Deo & ſalvatore noſtro Jeſu Chriſto, ſed unum eumdemque dominum filium Dei; propter quod conſenſimus, & tomo ſubſcripſimus. Exiſtimamus autem [l] quod & ipſi etiam nunc, ſi invitati fuerint a veſtra C magnitudine, eadem [m] confitebuntur pro utilitate totius mundi. Omnes prædicti [n] reverendiſsimi epiſcopi [o] dixerunt: Eadem omnes diximus, & his conſentimus.

* Ammianus
* Ananiam
* habentibus, & prædictis conſonantibus conſenſimus.
* divisionem,
* ambigebamus,

Nunechius reverendiſsimus epiſcopus Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ dixit: Epiſtola beatiſsimi Leonis, in qua & ſubſcripſi, conſonat expoſitioni fidei ſanctorum patrum qui in Nicæa, & centum quinquaginta [p] qui in Conſtantinopoli congregati ſunt, & ſynodo Epheſinæ, cujus præſidens fuit [q] beatus pater noſter Cyrillus.

Nonnus reverendiſſimus epiſcopus Edeſſæ D Oſroenæ dixit: Epiſtola beatiſſimi Leonis conſona eſt ſynodo Nicææ habitæ trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta qui Conſtantinopoli ſub Theodoſio divæ memoriæ convenerunt, & epiſtolæ beatæ memoriæ Cyrilli in Epheſina metropoli confirmatæ; quam etiam ſubſignavi.

a Veteres libri: *Conſentimus autem.*
b Corb. *beatiſſimo & ſanctiſſimæ.* Divion. & Pariſ. *beatiſſimo ſanctiſſimæ.*
c Veteres libri. *Sed etiam lecta.*
d Pariſ. *Dei amatoris.* In Divionenſi primo ſcriptum fuit *amatoris*, ſed poſtea expunctum eſt & additum ſupra lineam *Deo amiciſſimi.*
e Divion. *recta.*
f Pariſ. & Divion. *conſonans conſenſimus.*
g Primi ita edidere Romani. Nam veteres editiones habent *apparuerunt.* Sic etiam vetera exemplaria.
h Veteres libri, *audiebamus.*
i Hanc vocem non habet codex Pariſienſis, neque textus Græcus. Deerat etiam in Divionenſi, ſed addita eſt ſupra lineam.
k *Et Deo* deſunt in antiquis libris & editionibus.
l Corb. & veteres editiones: *& nunc ipſos, quia ſi invitati fuerint.* Eandem lectionem habet Divion. in margine. At idem in textu & Pariſienſis præferunt: *& nunc ipſos, ſi juſſi fuerint.*
m Pariſ. & Divion. *confiteri.* Lectio vulgata extat in margine Divionenſis.
n Abeſt a codice Divionenſi.
o Hanc vocem neque veteres libri habent, neque veteres editiones; & puto ſuperfluam eſſe, quamvis habeatur in Græco textu. Significant enim reverentiſſimi Epiſcopi paulo ante nominati ſe conſentire iis quæ nomine eorum dicta fuerant ab Aniano Epiſcopo Capitoliadis. Et propterea deeſt in iiſdem libris & editionibus vox *omnes* ſecundo repetita ab editoribus Romanis.
p Omnes libri veteres, *qui congregati ſunt in Conſtantinopolim.* Sic etiam veteres editiones, niſi quod habent *in Conſtantinopoli.*
q Iidem libri, & editiones, *beatiſſimus Cyrillus.*

BALUZII NOTÆ.

Polychronius reverendissimus episcopus Epiphaniæ Ciliciæ dixit: Communis fidelium pater beatus Paulus apostolus, qui nos omnes per evangelium genuit, testatur de fide Romanorum, quod in toto mundo annuntietur: quam fidem jam inde a principio sancta illa ecclesia servavit: quam elocutus est nunc & semper sanctissimus archiepiscopus Leo, consonantem fidei sanctorum patrum qui Nicææ convenerunt, & omnium orthodoxorum. Hanc jam olim tenuimus fidem, ac tenemus, in qua & baptizati sumus, & baptizamus.

1. Corinth. 4 Rom. 1.

Eunomius reverendissimus episcopus Nicomediæ dixit: Expositionem fidei sanctorum patrum trecentorum decem & octo qui Nicææ convenerunt, secutus est religiosissimus episcopus Alexandriæ Cyrillus: præterea synodus etiam centum quinquaginta episcoporum in magna urbe Constantinopoli sub divæ memoriæ Theodosio collecta eamdem sententiam confirmavit: religiosissimus quoque Romanorum archiepiscopus Leo perspicue eamdem secutus ostenditur. In ea igitur fide, quam ex patribus habemus, nihil novi admittentes, hanc per Dei gratiam servavimus, & servamus, & servabimus.

Alexander reverendissimus episcopus Sebastiæ Ciliciæ primæ dixit: Epistola beatissimi & sanctissimi Leonis archiepiscopi Romæ consona est expositioni trecentorum decem & octo Nicææ editæ, & centum quinquaginta in Constantinopoli felicissima urbe congregatorum sub divæ memoriæ Theodosio, & epistolæ beatissimi & sanctissimi Cyrilli Ephesi confirmatæ.

Callinicus reverendissimus episcopus Apameæ Bithyniæ dixit: synodus Nicææ habita a trecentis decem & octo sanctis patribus, & centum quinquaginta Constantinopoli celeberrima urbe, propter ordinationem beatissimi Nectarii episcopi, & quæ Ephesi adversus Nestorium convenit, unum habet sensum, dum trinitatem adorat, & trinitatem prædicat, & orbi trinitatem tradit. Ego igitur has sanctas synodos sequor, in quas credidi, & subscripsi, has etiam confiteor, hisque consentio: & his paria sanctissimus pater noster Leo scripsit.

Theodorus reverendissimus episcopus Tripolis Phœnicis primæ maritimæ dixit: Cum recta & apostolica fide exposita a beatissimis ac sanctissimis patribus qui Nicææ, atque etiam centum quinquaginta qui in regia urbe Constantinopoli nova Roma convenerunt; & cum epistola beatissimi Cyrilli Alexandriæ quondam episcopi, Ephesi declarata, consentit epistola sanctissimi ac religiosissimi episcopi Leonis.

Apragmonius reverendissimus episcopus * Chii dixit: Nullam differentiam inter ea quæ exposita sunt a sanctissimis patribus trecentis decem & octo qui Nicææ convenerunt, & ea quæ a centum quinquaginta, conspicio; quin etiam cum iis consentire scio epistolas beati Cyrilli, & san-

* Tii.

A Πολυχρόνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐπιφανίας Κιλικίας εἶπεν· ὁ κοινὸς τῶν πιστῶν πατὴρ ὁ μακάριος Παῦλος ὁ Ἀπόστολος, ὁ διὰ τοῦ εὐαγγελίου πάντας ἡμᾶς γεννῆσας, μαρτυρεῖ τῇ πίστει Ῥωμαίων, ὡς ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ καταγγελλομένη· ἣν πίστιν ἄνωθεν ἐφύλαξεν ἡ ἁγία ἐκκλησία ἐκείνη· ἣν ἐξεφώνησε νῦν, καὶ ἀεὶ, ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων, συμφωνοῦσαν τῇ τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων, καὶ πάντων τῶν ὀρθοδόξων. ταύτην ἄνωθεν ἐκρατήσαμεν τὴν πίστιν, καὶ κρατοῦμεν· ἐν ᾗ καὶ ἐβαπτίσθημεν, καὶ βαπτίζομεν.

Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, εἶπε· τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως τῶν ἁγίων πα-
B τέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ, ὀρθῶς, καὶ εὐσεβῶς ἐχούσῃ, ἠκολούθησεν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀλεξανδρέων Κύριλλος· ἔτι μὴν καὶ ἡ ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ Κωνσταντινουπόλει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπισκόπων ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου ἀθροισθεῖσα σύνοδος τὴν αὐτὴν γνώμην ἐκύρωσε· καὶ ὁ θεοφιλέστατος δὲ τῆς Ῥωμαίων ἀρχιεπίσκοπος Λέων σαφῶς ἐξακολουθήσας δείκνυται ταύτῃ. μηδὲν οὖν καινισθέντες ἐφ' ᾗ ἔχομεν πίστει ἐκ πατέρων, ταύτην ἐφυλάξαμεν τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι, καὶ φυλάττομεν, καὶ φυλάξομεν.

Ἀλέξανδρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστῆς πρώτης Κιλικίας εἶπεν· ἡ ἐπιστολὴ τοῦ μακα-
C ριωτάτου, καὶ ὁσιωτάτου Λέοντος τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης σύμφωνός ἐστι τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, τῇ γενομένῃ ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῇ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν συναχθέντων ἐν τῇ πανευδαίμονι Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου, καὶ ἁγιωτάτου Κυρίλλου, τῇ ἐν Ἐφέσῳ βεβαιωθείσῃ.

Καλλίνικος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας Βιθυνίας εἶπεν· ἡ σύνοδος ἡ ἐν τῇ Νικαέων συγκροτηθεῖσα παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ Κωνσταντινουπόλει, ἐπὶ τῇ χειροτονίᾳ τοῦ * μακαριωτάτου Νεκταρίου τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἡ ἐν
D Ἐφέσῳ κατὰ Νεστορίου συγκροτηθεῖσα, ἣν ἔχει φρόνημα, τριάδα προσκυνοῦσα, καὶ τριάδα κηρύττουσα, καὶ τριάδα τῷ κόσμῳ παραδιδοῦσα. καὶ αὐτὸς οὖν ταύταις ταῖς ἁγίαις συνόδοις στοιχῶ, εἰς ἃς καὶ ἐπίστευσα, καὶ ὑπέγραψα. εἰς ταύτας καὶ ὁμολογῶ, καὶ συντίθεμαι. καὶ τὰ ἴσα τούτοις γέγραφεν ὁ ὁσιώτατος πατὴρ ἡμῶν Λέων.

* εὐλαβεστάτ

Θεόδωρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τριπόλεως Φοινίκης πρώτης παραλίας εἶπε· τῇ ὀρθῇ, καὶ Ἀποστολικῇ πίστει τῇ ἐκτεθείσῃ ὑπὸ τῶν μακαριωτάτων, καὶ ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, ἔτι μὴν καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐπὶ τῆς βασιλευούσης νέας Ῥώμης Κωνσταντινουπόλεως
E συνελθόντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων γενομένου ἐπισκόπου, ἐν Ἐφέσῳ ἐμφανισθείσῃ, συνάδει ἡ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Λέοντος ἐπιστολή.

Ἀπραγμόνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τίου εἶπεν· οὐδεμίαν διαφορὰν ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσι παρά τε τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, οὔτε μὴν παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, συνορῶ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ταύταις συνάδειν τὰς ἐπιστολὰς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ τοῦ ὁσιωτάτου,

τάτυ, καὶ θεοφιλεστάτυ πάπα Ρώμης Λέοντος, ἐπαίσαμαι.

Κασσίνιος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος Ιεροκωμαρείας Λυδίας εἶπε· σύμφωνός ἐστιν ἡ ἐπιστολὴ τῦ πάτρὸς ἡμῶν, καὶ πάπα Λέοντος τοῖς τριακοσίοις δεκαοκτὼ πατράσιν ἡμῶν τοῖς ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἡ πρᾶξις ἡ περὶ τῦ μακαρίυ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλυ ἐν Ἐφέσῳ γνωμένη κατὰ Νεσορίυ, καὶ ἡ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα συναχθέντων ἐν τῇ πανευδαίμονι Κωνσταντινυπόλει, νέᾳ Ρώμῃ. καὶ ταύταις πιςεύομεν, καὶ διδάσκομεν.

Εὐλόγιος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος Φιλαδελφείας Ἀραβίας εἶπεν· ἐγὼ ὕτως πιστεύω, καθὼς ἐξέθεντο οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ ἅγιοι πατέρες, οἱ συνελθόντες ἐν τῇ βασιλευύσῃ πόλει, καὶ καθὼς περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τῦ ἁγιωτάτυ πάτρὸς ἡμῶν Κυρίλλυ, καὶ ἡ ἐπιστολὴ περιέχει τῦ θεοφιλεστάτυ ἀρχιεπισκόπυ Λέοντος. συνᾴδουσι γὰρ τοῖς τριακοσίοις δεκαοκτώ· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Ἐπιφάνιος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος Κέστρων Συρίας, εἶπεν· ὅδε μήτιον περιέχει ἡ ἐπιστολὴ τῦ ὁσιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ, καὶ πάτρὸς ἡμῶν Λέοντος τῆς ἐκθέσεως, τῆς γνωμένης παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης παρὰ τῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλυ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων ἐν τῇ πανευδαίμονι Κωνσταντινυπόλει νέᾳ Ρώμῃ· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Ἀνδρέας ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος Σαγάρων Λυδίας εἶπεν· ὅδεμίαν ἀλλαγὴν εὑίσκω τῇ ἐκτεθείσῃ πίστει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ πατέρων περιέχυσαν τὴν ἐπιστολὴν τῦ πάτρὸς ἡμῶν πάπα Λέοντος, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῦ μακαρίυ πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλυ, καὶ τῇ πράξει τῇ γνωμένῃ ἐν τῇ πανευδοήμῳ νέᾳ Ρώμῃ Κωνσταντινυπόλει παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα πατέρων· καὶ ταύτῃ πιστεύομεν, καὶ διδάσκομεν· καὶ * ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

* ὑπεγράψαμεν

Ἰυλιανὸς ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος Κελενδέρεως ἐπαρχίας Ἰσαυρείας, εἶπε· πιστεύομεν κατὰ τὴν πίστιν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ ταῖς ἐπιστολαῖς τῦ ἁγιωτάτυ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως Κυρίλλυ, καὶ τῦ ὁσιωτάτυ, καὶ θεοφιλεστάτυ πάπα Λέοντος Ρώμης· καὶ ὑπέγραψα ἐν αὐτῇ.

Πατρίκιος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκρασῦ ἐπαρχίας δευτέρας εἶπε· καθὼς ἐδιδάχθημεν, τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα συνελθόντων ἐν τῇ βασιλευύσῃ Κωνσταντινυπόλει, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῦ ὁσιωτάτυ, καὶ θεοφιλεστάτυ ἀρχιεπισκόπυ Λέοντος, ἐν ᾗ καὶ ὑπέγραψα, ἐχέσαις σωφρὰ, πιστεύω.

Διονύσιος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀτταλείας ἐπαρχίας Λυδίας εἶπε· κατὰ τὸ ἁγγελικὸν φωνὸν ἐξέθεντο τὴν πίστιν βεβαίαν, ἣν ἀσάλευτον οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ οἱ ἐν Νικαίᾳ συναχθέντες, καὶ οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα οἱ ἐν τῇ βασιλευύσῃ Κωνσταντινυπόλει, καὶ ἡ ἐπιστολὴ δὲ τῦ μακαριωτάτυ Κυρίλλυ, καὶ ἡ ἐπιστολὴ τῦ ὁσιωτάτυ, καὶ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῆς μεγάλης Ρώ-

A ctissimi ac religiosissimi Leonis papæ Romani,

Cosinius reverendissimus episcopus Hierocæsareæ Lydiæ dixit: Consona est epistola patris nostri & papæ Leonis trecentis decem & octo patribus nostris qui Nicææ convenerunt, & actio prior beati patris nostri Cyrilli Ephesi habita adversus Nestorium, & centum quinquaginta in felicissima urbe Constantinopoli nova Roma congregatorum: & his credimus, & ita docemus.

Eulogius reverendissimus episcopus Philadelphiæ Arabiæ dixit: Ego sic credo, ut exposuerunt trecenti decem & octo sancti patres, & qui in regia urbe convenerunt, & ut continet epistola beatissimi patris nostri Cyrilli, & epistola religiosissimi archiepiscopi Leonis; (consonant enim trecentis decem & octo.) & ei subscripsi.

Epiphanius reverendissimus episcopus Cestrorum Syriæ dixit: Nihil minus continet epistola sanctissimi archiepiscopi & patris nostri Leonis, quam expositio Nicææ edita a sanctis patribus trecentis decem & octo, & epistola scripta a beatæ memoriæ Cyrillo ad eos qui erant Ephesi; & quæ a centum quinquaginta sanctis patribus in urbe felicissima Constantinopoli nova Roma congregatis: & ei subscripsi.

Andreas reverendissimus episcopus * Sagarorum Lydiæ dixit: Epistolam patris nostri papæ Leonis nihil varietatis invenio continere ab exposita fide trecentorum decem & octo patrum, & ab epistola beati patris nostri Cyrilli, & ab actis in celeberrima urbe Constantinopoli nova Roma a sanctis centum quinquaginta patribus: & ei credimus, & ita docemus, eique subscripsi.

* Satalorum, *supr.*

Julianus reverendissimus episcopus Celenderenæ civitatis, provinciæ Isauriæ, dixit: Credimus secundum fidem nobis traditam a sanctis patribus trecentis decem & octo Nicææ, & centum quinquaginta, & epistolis sanctissimi Alexandrinæ urbis episcopi Cyrilli, & sanctissimi Leonis Papæ Romani: & ei subscripsi.

Patricius reverendissimus episcopus (1) Acrasi, provinciæ * secundæ, dixit: Sicut edocti sumus, expositioni sanctorum patrum trecentorum decem & octo Nicææ, & centum quinquaginta in regia urbe Constantinopoli congregatorum, & epistolæ sanctissimi ac religiosissimi archiepiscopi Leonis, cui etiam subscripsi, cum sibi consentiant, credo.

(1) Notitiæ ponunt Ἀκρασον in Lycia, & in Lydia. *Hard.*

Dionysius reverendissimus episcopus Attaliæ, provinciæ Lydiæ, dixit: Secundum evangelicam vocem exposuerunt fidem firmam atque inconcussam trecenti decem & octo Nicææ, & centum quinquaginta in regia urbe Constantinopoli congregati. Epistola quoque beatissimi Cyrilli, & epistola piissimi & sanctissimi archiepiscopi magnæ Romæ Leo-

nis, cui etiam ſubſcripſi, cum omnibus conſentiunt.

* Blandi

Elias reverendiſsimus epiſcopus * Bleandri Lydiæ dixit: Expoſitioni ſanctorum patrum trecentorumdecem & octo Nicææ congregatorum, & centum quinquaginta, & epiſtolæ beatiſsimi Cyrilli, conſonat epiſtola ſanctiſsimi & religioſiſsimi Leonis Papæ Romani, cui etiam ſubſcripſi per dominum Conſtantinum.

Romanus reverendiſsimus epiſcopus Myrorum Lyciæ dixit: Epiſtolas quidem duas, alteram ſanctæ memoriæ Cyrilli, alteram religioſiſsimi archiepiſcopi Leonis, conſentire fateor. Verum illa Nicææ habita ſancta & œcumenica ſynodus de ejuſmodi rebus non diſſeruit. In omnibus autem quæ ab ipſa ſunt expoſita, & manemus, & incedimus, neque adimere aliquid, neque adjicere poſſumus.

Neoptolemus reverendiſsimus epiſcopus Cornorum, provinciæ Lycaoniæ, dixit: Jam inde ab initio noſtra patria ab omni hæretica labe pura, ejuſmodi quæſtionum & contentionum expers fuit, noſque ſimplicius credidimus, patrum fidem ſequentes expoſitam in urbe Nicæna, quam poſtea interpretatus eſt beatæ memoriæ Cyrillus, ac denuo declaravit ſanctiſsimus ac religioſiſsimus Romanæ urbis archiepiſcopus Leo: noſque rurſum his expoſitionibus non adverſamur. Quod ſi quis habere ſe putat occaſionem aliquam contradicendi adverſus expoſitionem beatiſsimi epiſcopi Leonis, ipſe ſimul quærat atque contendat, nobis nulla in re contradicentibus aut repugnantibus expoſitioni trecentorum decem & octo, & eorum qui poſtea fuerunt centum quinquaginta ſanctorum patrum fidei.

Florentius reverendiſsimus epiſcopus Hadrianopolis Piſidiæ dixit: Ante interpretationes religioſiſsimi & beatiſsimi patris noſtri Cyrilli, & beatiſsimi archiepiſcopi Leonis, expoſitioni ſanctorum patrum qui Nicææ convenerunt, obſequentes, ita credidimus & credimus: nec non centum quinquaginta fidei conſentimus, aperte prædicanti, ex Spiritu ſancto & Maria Virgine dominum noſtrum Jeſum Chriſtum eſſe incarnatum. Huic fidei ſanctorum patrum ita credimus, ut interpretati * ſumus, neque ulla in re ambigimus.

* ſunt,

Eutropius reverendiſsimus epiſcopus Adadorum Piſidiæ dixit: Epiſtola ſanctiſsimi archiepiſcopi Leonis nulla in re diſſentit ab expoſita fide a ſanctis patribus qui Nicææ, & a centum quinquaginta qui poſtea Conſtantinopoli convenerunt, & ab epiſtola Cyrilli ſanctæ memoriæ, ſed in omnibus conſonat: & neceſſario ego quoque conſentio, & ei ſubſcripſi.

* Frontinianus

* Fontejanus reverendiſsimus epiſcopus Sagalaſſi dixit: Ex quamplurimis argumentis mihi perſuadens, epiſtolam a beatiſsimo patre noſtro Leone ſcriptam conſonare cum ſymbolo a ſanctiſsimis patribus Nicææ expoſito, & a centum quinquaginta qui in urbe feliciſsima eamdem fidem expoſuerunt, & cum epiſtola a ſanctæ memoriæ Cyrillo quon-

A μης Λέοντος, ὧν ἡ καὶ ὑπέγραψα, συνάδουσι πᾶσιν.

Ἡλίας ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος πόλεως Βλανδῶν Λυδίας εἶπε· τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῇ παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, συνάδει ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου πάπα Λέοντος Ρώμης ὧν ἡ καὶ ὑπέγραψα δι' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου Κωνσταντίνου.

Ρωμανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων Λυκίας εἶπεν· ὅτι αἱ δύο ἐπιστολαὶ τοῦ τῆ ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, συνῳδὰ λέγουσι, συντίθημι. ἡ δὲ ἐν B Νικαίᾳ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος περὶ τοιούτων οὐκ ἔχε διάλεξιν. πᾶσι δὲ τοῖς παρ' αὐτῆς ἐκτεθεῖσι, καὶ ἐμμένομεν, καὶ στοιχοῦμεν· καὶ οὔτε ὑφελεῖν, οὔτε προσθεῖναι δυνάμεθα.

Νεοπτόλεμος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κόρνων ἐπαρχίας Λυκαονίας εἶπεν· ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς ἡ ἡμετέρα πατρὶς, πάσης αἱρετικῆς καθαρὰ νόσου, περὶ τοιαύτης ζητήσεως, καὶ φιλονεικίας ἀγυμνάστως ἔχε· καὶ ἡμεῖς ἁπλούστερον ἐπιστεύσαμεν, ἀκολουθοῦντες τῇ πίστει τῶν πατέρων, τῇ ἐκτεθείσῃ ἐν τῇ Νικαέων πόλει, ἣν ὕστερον ἡρμήνευσεν ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλος, καὶ πάλιν ἐσαφήνισεν ὁ ἁγιώτατος, καὶ θεοφιλέστατος ἀρχιεC πίσκοπος Λέων τῆς Ρωμαίων πόλεως· καὶ πάλιν ἡμεῖς τοῖς ἐκθέσεσι ταύτης οὐκ ἐναντιούμεθα. εἰ δέ τις οἴεται ἔχειν τινὰ ἀφορμὴν ἀντιλογίας κατὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος ἐπισκόπου, αὐτὸς συζητείτω, καὶ φιλονεικείτω, ἡμῶν ἐν μηδενὶ ἀντιλεγόντων, ἢ ἀπομαχομένων τῇ ἐκθέσει τῶν ἑξακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων πίστει.

Φλωρέντιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως Πισιδίας εἶπε· πρὸ τῶν ἑρμηνειῶν τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ μακαριωτάτου πατρὸς ἡμῶν Κυρίλλου, καὶ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ πειθόμενοι, ὅπως ἐπιστεύσαμεν, καὶ πιστεύομεν· ἀμὴν ἀλλὰ καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα συναινοῦμεν τῇ πίστει τῇ σαφῶς διαγορευούσῃ, ὡς ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐσαρκώθη. ταύτῃ τῇ πίστει τῇ τῶν ἁγίων πατέρων ὅπω πιστεύομεν, ὥσπερ * ἡρμηνεύσαμεν, καὶ ὐδὲν διαμφιβάλλομεν. * ἡρμηνεύσαμεν

Εὐτρόπιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀδάδων Πισιδίας εἶπεν· ὐν ὐδενὶ ἀπᾴδει τὴ ἐκτεθείσης πίστεως παρὰ τῶν ἁγίων τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ ταῦτα συνελθόντων, καὶ τῆς ἐπιστολῆς Κυρίλλου τοῦ τῆ E ὁσίας μνήμης, ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ἀλλ' ἐν πᾶσι συμφωνεῖ· καὶ ἀναγκαίως κἀγὼ συναινῶ, καὶ ταύτῃ ὑπέγραψα.

Φροντινιανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σαγαλασσῶν εἶπεν· ἐκ πολλῶν ὅσων ἐμαυτὸν πληροφορήσας, συνάδειν τὰ ἐπιστελλόμενα παρὰ τοῦ μακαριωτάτου ἡμῶν πάπα Λέοντος τῷ συμβόλῳ τῷ ἐκτεθέντι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ πανευδαίμονι πόλει τῶν αὐτῶν ἐκθεμένων πίστιν, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλ-

λου

λου γενομένου τῆς Αλεξανδρέων πόλεως ἐκτεθείσῃ, κ̀ συναινέσας ὑπέγραψα.

Παῦλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δέρβης Λυκαονίας εἶπεν· ἡμεῖς ἐξ ἀρχῆς, κ̀ ἡ ἡμετέρα πόλις τὴν ζήτησιν ταύτην ἠγνόησε· πιστεύομεν δὲ τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ, ὅτι οὔτε τοῦ λοιποῦ ζήτησις γενήσεται. διὰ γὰρ τὴν ἀγαθότητα αὐτοῦ πάσης καθαρεύομεν νόσου αἱρετικῆς. ἐδιδάχθημεν γὰρ, κ̀ παρελάβομεν πιστεύειν τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα, κ̀ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, συνᾳδούσῃ τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων, κ̀ τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου· κ̀ οὕτω πιστεύομεν.

Ἀχόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λαρανδῶν, Λυκαονίας εἶπεν· οὐδενὶ ἐδοκιμάσαμεν διαφέρειν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Λέοντος πρὸς τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, κ̀ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, κ̀ τὴν ἔκθεσιν τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου· ᾗ τινι κ̀ ὑπέγραψα.

Μόϊρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Εὐλάνδρων Φρυγίας εἶπε· κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, κ̀ τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ ἑκατὸν πεντήκοντα, κ̀ τὴν ἔκθεσιν τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, τῇ νῦν γραφείσῃ ἐπιστολῇ παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συναινῶ, εἰς πάντα συναινούσῃ· κ̀ ὑπέγραψα.

* Ἰψοῦ Λουκιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος * Ἰψου Φρυγίας εἶπεν· τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου, κ̀ ὁσιωτάτου Λέοντος, συμφωνούσῃ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου Κυρίλλου, κ̀ τῇ ἐκθέσει τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει ἁγίων πατέρων, συναινῶ, κ̀ ὑπέγραψα.

Φίλιππος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λυσιάδος Φρυγίας εἶπεν· ἐγὼ ἐπακούσας τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ὅτι σύμφωνα, κ̀ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, κ̀ τὸν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν συναχθέντων ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει, κ̀ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ἡρμήνευσε, πληροφορηθεὶς, καὶ συναινέσας ὑπέγραψα.

Εὐστόχιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Δοκιμίου Φρυγίας εἶπεν· ἡ ὑπαναγνωσθεῖσα ἡμῖν ἐπιστολὴ πρώην τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνῳδὰ ἔχει τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ἐν Νικαίᾳ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, κ̀ τὸν ἐν τῇ βασιλευούσῃ Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα, κ̀ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου. ὅθεν κἀγὼ συναινῶ, κ̀ ὑπέγραψα αὐτῇ.

Βασίλειος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νακωλείας Φρυγίας εἶπε· τῆς ἐπιστολῆς τῆς γραφείσης παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ἀναγνωσθείσης ἡμῖν, κ̀ τῆς τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, κ̀ τῆς τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ἐκθέσεως, κ̀ τῆς τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, τὴν πίστιν εὑρὼν συνᾴδουσαν, κ̀ πληροφορηθεὶς, συνῄνεσα εἰς πάντα, καὶ ὑπέγραψα.

Εὐκαρπίας Κυριακὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος * Εὐκάρπου εἶπε· τὴν πίστιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, κ̀ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει συναθροισθέν-

dam Alexandrinæ urbis sanctissimo episcopo edita: & consentiens subscripsi.

Paulus reverendissimus episcopus Derbæ Lycaoniæ dixit: Nos ab initio, nostraque civitas hanc quæstionem ignoravit: credimus etiam misericordi Deo, quod neque in posterum quæstio existet: nam propter ejus bonitatem ab omni hæretico morbo puri sumus. Didicimus enim & accepimus ut credamus expositioni trecentorum decem & octo in Nicæa sanctorum patrum, & centum quinquaginta qui postea Constantinopoli convenerunt, & epistolæ beatissimi archiepiscopi Leonis consonanti cum interpretatione sanctæ memoriæ Cyrilli: & ita credimus.

Acholius reverendissimus episcopus Larandorum Lycaoniæ dixit: Nulla in re differre probavimus epistolam sanctissimi Papæ Leonis ab expositione trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta, & ab expositione beatissimi Cyrilli: cui etiam subscripsi.

* Mirus reverendissimus episcopus Eulandrorum Phrygiæ dixit: Secundum canones sanctorum patrum in Nicæa, & centum quinquaginta in urbe regia congregatorum, & secundum expositionem beatissimi Cyrilli, epistolæ nunc ab archiepiscopo Leone scriptæ, cum per omnia concordet, consentio, & subscripsi. * Moirus.

Lucianus reverendissimus episcopus Ipsensis Phrygiæ dixit: Epistolæ beatissimi ac sanctissimi Leonis, cum epistolæ sanctissimi Cyrilli, & expositioni centum quinquaginta sanctorum patrum consonet, qui in regia urbe convenerunt, consentio, & subscripsi.

Philippus reverendissimus episcopus Lysiadis Phrygiæ dixit: Ego audita epistola archiepiscopi Leonis, & certior factus, quod consona dixerit epistolæ beatissimi Cyrilli, & expositioni centum quinquaginta qui in regia urbe congregati sunt, & trecentorum decem & octo patrum; consentiens subscripsi.

Eustochius reverendissimus episcopus Docimii Phrygiæ dixit: Lecta nobis nuper epistola beatissimi archiepiscopi Leonis consona continet sanctæ synodo Nicænæ trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta qui in regia urbe Constantinopoli convenerunt, & epistolæ beatissimi Cyrilli; quamobrem & ego consentio, & subscripsi.

Basilius reverendissimus episcopus Nacoliæ Phrygiæ dixit: Lecta nobis epistola a sanctissimo archiepiscopo Leone scripta, & epistola beatissimi Cyrilli, & expositione sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & altera centum quinquaginta, cum fidem consentire invenerim, & certior sim factus, consensi per omnia, & subscripsi.

Cyriacus reverendissimus episcopus Eucarpi dixit: Cum secundum fidem sanctorum patrum trecentorum decem & octo qui Nicææ, & eorum qui postea in regia urbe congregati sunt, epistolam beatissimi archiepiscopi

scopi Cyrilli, & epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis invenerim consonare, & ipse per omnia consentiens subscripsi.

Abercius reverendissimus episcopus Hierapolis Phrygiæ dixit: Expositioni trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui Nicææ convenerunt, & centum quinquaginta qui Constantinopoli, & epistolæ scriptæ a beatæ memoriæ Cyrillo, reperi consonare scriptam a Leone archiepiscopo epistolam: & ita credo, & per omnia certior factus consensi, & subscripsi.

Polybotis

Strategius reverendissimus episcopus * Polybotis urbis dixit: Epistolam beatissimi archiepiscopi Leonis inveni non dissidere ab expositione sanctorum trecentorum decem & octo qui Nicææ, & centum quinquaginta qui in regia urbe convenerunt, & ab epistola sanctæ memoriæ Cyrilli: expositioni vero trecentorum decem & octo, & postea centum quinquaginta sanctorum patrum, & ego consentio; & ita credens subscripsi.

(Epiphanius episcopus Midæi similiter.)

Critonianus reverendissimus episcopus Aphrodisiadis Cariæ dixit: Cum invenerim epistolam Papæ Leonis consonare expositioni sanctorum trecentorum decem & octo patrum qui Nicææ, quam etiam confirmarunt centum quinquaginta qui in regia urbe congregati sunt, & quam Cyrillus sanctæ memoriæ apud Ephesum consentienter est interpretatus, per omnia consentiens subsignavi.

(Joannes episcopus Amazonis similiter.

Dionysius episcopus Antiochiæ similiter.)

Papias reverendissimus episcopus Erizæ dixit: Consentientem expositioni sanctorum patrum trecentorum decem & octo qui Nicææ, & centum quinquaginta qui postea in regia ube congregati sunt, epistolam quoque sanctæ memoriæ Cyrilli reperi, & epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis; & eam sequens approbo

Eupithius reverendissimus episcopus Stratoniciæ dixit: Ego etiam juxta expositionem trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui in Nicæna urbe convenerunt, & centum quinquaginta qui postea in regia urbe congregati sunt, & epistolam sanctæ memoriæ Cyrilli, inveni consona dicere etiam epistolam beatissimi archiepiscopi Leonis: & approbo omnia, & subscripsi.

Theodoretus reverendissimus episcopus Alabandorum Cariæ dixit: Et ego consentio epistolæ sanctissimi archiepiscopi Leonis, consonanti cum expositione trecentorum decem & octo sanctorum patrum, & centum quinquaginta qui postea Constantinopoli convenerunt, & cum epistola sanctæ memoriæ Cyrilli & subscripsi.

Menander reverendissimus episcopus Heracleæ Salbaces Cariæ dixit: Cum expositione trecentorum decem & octo Nicææ, & centum quinquaginta Constantinopoli congregatorum, & cum epistola sanctæ memoriæ Cyrilli deprehendi etiam epistolam san-

A των, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κυρίλλου εὗρον συνᾴδουσαν, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· καὶ συναινῶν εἰς πάντα, ὑπέγραψα.

Ἀβέρκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεραπόλεως Φρυγίας εἶπε· τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τῇ γραφείσῃ παρὰ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, εὗρον συνᾴδουσαν τὴν ἐπιστολὴν τὴν γραφεῖσαν παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· καὶ οὕτω πιστεύω, καὶ πρὸς πάντα πληροφορηθεὶς συνῴνεσα, καὶ ὑπέγραψα.

B Στρατήγιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Πολυβοτέων πόλεως εἶπε· τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος εὗρον οὐκ ἀπᾴδουσαν τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει συνελθόντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, καὶ τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων, κἀγὼ συναινῷ· καὶ οὕτω πιστεύων ὑπέγραψα.

Κριτωνιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος Καρίας εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, ἣν C τινα καὶ ἐβέβαιωσαν οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα οἱ ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει συναθροισθέντες· ἣν καὶ Κύριλλος ὁ τῆς ὁσίας μνήμης ἐν Ἐφέσῳ συμφώνως ἡρμήνευσε· κατὰ ταύτην εὑρὼν, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ πάπα Λέοντος συνᾴδειν, συναινῶν εἰς πάντα, ὑπεσημηνάμην.

Παπίας ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἐρίζης εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συναχθέντων τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἑκατὸν πεντήκοντα ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, εὗρον D καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνᾴδουσαν· καὶ ταύτῃ ἀκολουθῶν συναινῶ.

* Εὐπίθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Στρατονικείας εἶπε· κἀγὼ κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν συνελθόντων ἐν τῇ Νικαέων πόλει, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει συναθροισθέντων, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, εὗρον συνῳδὰ λέγουσαν, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· καὶ συναινῶ πάντα, καὶ ὑπέγραψα.

* Εὐπάθιος

Θεοδώρητος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλαβανδῶν Καρίας εἶπε· κἀγὼ συναινῶ τῇ ἐπιστολῇ E τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, συνᾴδουσῃ τῇ ἐκθέσει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν μετὰ ταῦτα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου· καὶ ὑπέγραψα.

Μένανδρος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Σαλβάκης Καρίας εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσίου τὴν μνήμην Κυρίλλου, εὗρον καὶ

τὴν

τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνᾴδουσαν· καὶ ταύτῃ συναινῶν ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κνίδου εἶπε· πιστεύω, καθὼς ἐξέθεντο οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ τριακόσιοι δεκαοκτὼ, καὶ οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα ἐν Κωνσταντινουπόλει, καθὼς καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος ἐπίστευσε· καὶ καταδέχομαι τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου πάπα Λέοντος, συνᾴδουσαν τούτοις· καὶ ταύτῃ συναινῶν ὑπέγραψα.

Τυγχάνιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει συναχθέντων ἁγίων πατέρων, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαρίου Κυρίλλου εὗρον, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος συνᾴδουσαν· καὶ οὕτω φρονῶν ὑπέγραψα.

Διονύσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Λάγμου Καρίας εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ Νικαέων συναχθέντων, καὶ κατὰ τὴν βεβαίωσιν τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων ἁγίων πατέρων, καὶ κατὰ τὴν διδαχὴν τοῦ μακαριωτάτου Κυρίλλου, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τὴν ὑπαναγνωσθεῖσαν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, οὐκ ἀπᾴδουσαν τῆς αὐτῶν πίστεως, κἀγὼ πιστεύω, καὶ ὑπέγραψα.

Γέμελλος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Στρατονικείας εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν * τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναθροισθέντων, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μακαριωτάτου, καὶ ὁσιωτάτου Λέοντος συᾴδουσαν εὗρον· καὶ οὕτω πιστεύων, ὑπέγραψα.

* τιή. ἁγ.

Λεύκιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀπόλλωνος ἱεροῦ ἐπαρχίας Λυδίας εἶπε· τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, καὶ τὴν νῦν ἐπαναγνωσθεῖσαν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος εὗρον συνᾴδουσαν· καὶ οὕτως πιστεύων, ὑπέγραψα τῇ ἐπιστολῇ.

Πολύκαρπος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Γαβάλων ἐπαρχίας Συρίας εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν συναχθέντων ἐν τῇ Νικαέων, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ Κωνσταντινουπόλει, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος * ἑρμηνευθεῖσαν, καὶ οὕτω πιστεύων, καὶ συναινῶν, ὑπέγραψα.

* ἑρμηνευθεῖσαν, οὕτω πιστ. συνᾴδουσαν εὑρών,

Ἰωάννης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀλινδῶν ἐπαρχίας * Καισαρείας εἶπεν· ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Λέοντος συνᾴδει τῇ πίστει τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ μεγαλωνύμῳ Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Κυρίλλου· καὶ οὕτω συναινῶν, ὑπέγραψα.

* ἱσ. Καρίας

Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Ἁλικαρνασσοῦ. ἐπέχων τὸν τόπον Καλανδίωνος τοῦ ἐπισκόπου τῆς αὐτῆς πόλεως, εἶπε· κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ κατὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλου, εὗρον καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος γραφεῖσαν· καὶ ταύτῃ συναινῶν ὑπέγραψα.

A ctissimi archiepiscopi Leonis concordare; eique consentiens subscripsi.

Joannes reverendissimus episcopus Gnidi dixit: Ita credo, ut exposuerunt sancti patres trecenti decem & octo, & centum quinquaginta Constantinopoli, ut etiam beatus Cyrillus credidit: & amplector epistolam beatissimi Papæ Leonis iis consentientem; eique approbans subscripsi.

Tynchanius reverendissimus episcopus Apolloniadis dixit: Cum expositione trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta sanctorum patrum in regia urbe congregatorum, & cum epistola beatissimi Cyrilli deprehendi etiam epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis consonare; & ita sentiens subscripsi.

B

Dionysius reverendissimus episcopus Lagmi Cariæ dixit: Juxta expositionem trecentorum decem & octo sanctorum patrum in urbe Nicæa congregatorum, & juxta confirmationem centum quinquaginta qui in Constantinopoli celeberrima urbe convenerunt, & juxta doctrinam beatissimi Cyrilli, & juxta epistolam lectam sanctissimi archiepiscopi Leonis, quæ ab ipsorum fide non dissentit, & ego credo, & subscripsi.

C Gemellus reverendissimus episcopus Stratoniciæ dixit: Cum expositione trecentorum decem & octo sanctorum patrum Nicææ, & centum quinquaginta Constantinopoli congregatorum, epistolam quoque beatissimi & sanctissimi Leonis concordare deprehendi; & ita credens subscripsi.

Leucius reverendissimus episcopus Apollinis fani, provinciæ Lydiæ, dixit: Expositionem trecentorum decem & octo sanctorum patrum, & centum quinquaginta, & epistolam sanctæ memoriæ Cyrilli, epistolam quoque modo lectam sanctissimi archiepiscopi Leonis inveni concordare: & ita credens, ei epistolæ subscripsi.

D

Polycarpus reverendissimus episcopus Gabalorum, provinciæ * Syriæ, dixit: Cum expositione trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui Nicææ, & centum quinquaginta qui in Constantinopoli celeberrima urbe congregati sunt, etiam epistolam sanctissimi archiepiscopi Leonis * conversam; & ita credens & consentiens subscripsi.

* Lydiæ.

* f. concordare reperi; &

Joannes reverendissimus episcopus Alindorum, provinciæ * Cæsareæ, dixit: Epistola sanctissimi Papæ Leonis concordat cum fide trecentorum decem & octo sanctorum patrum, & centum quinquaginta in Constantinopoli celeberrima urbe congregatorum, & cum epistola beatæ memoriæ Cyrilli: & ita consentiens subscripsi.

E

* Cariæ, sup.

Julianus reverendissimus presbyter Halicarnassi, continens locum Calandionis ejusdem urbis episcopi dixit: Congruentem expositioni trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta, & epistolæ sanctæ memoriæ Cyrilli, deprehendi etiam epistolam a sanctissimo archiepiscopo Leone scriptam, & ei consentiens subscripsi.

Ma-

Magnificentiſsimi & glorioſiſsimi judices & ampliſsimus ſenatus dixerunt: * Et ſi reliqui omnes reverendiſsimi epiſcopi, qui non ſpecialiter ſunt confeſsi, conſentiunt dictis eorum [a] qui jam confeſsi ſunt, [b] ſanctiſsimorum patrum, propria voce doceant. Omnes reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Omnes [c] acquieſcimus, omnes conſentimus, omnes ſimiliter credimus, omnes eadem ſapimus. Sic ſapimus, ſic credimus. Patres, ad ſynodum, concredentes ad ſynodum, qui ſubſcripſerunt ad ſynodum. Multi anni * [d] imperatoribus: multi anni Auguſtæ. Patres ad ſynodum, concredentes ad ſynodum. Multi anni * imperatoribus. Conſapientes ad ſynodum. Multi anni * imperatoribus. [e] Ipſi etiam quinque epiſcopi fidei ſubſcripſerunt: ſicut Leo, ſic ſapiunt. [f] Multi anni imperatori. Magnificentiſsimi & glorioſiſsimi [g] judices (dixerunt: Suggeſſimus [h] divino & piiſſimo domino noſtro imperatori * propter ipſos: & expectamus pietatis ejus mandata. Veſtra autem reverentia & de Dioſcoro, qui a vobis damnatus eſt, ignorante divo vertice & nobis, & de ipſis quinque, pro quibus petitionem facitis, & de omnibus actis in ſancta ſynodo dabit rationem Deo. * Omnes reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Dioſcorum Deus depoſuit, Dioſcorus juſte damnatus eſt, Dioſcorum Chriſtus depoſuit.

Et paucis horis tranſactis, dum expectabatur divi & piiſſimi domini noſtri ([i] imperatoris) mandatum, magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices (& ampliſſimus ſenatus) dixerunt: Piiſsimus noſter imperator [k] addiſcens veſtras preces, ſententiæ veſtræ permiſit de Juvenali deliberare, & de Thalaſio, & de Euſebio, & de Baſilio, & de [l] Euſtathio, reverendiſsimis epiſcopis, quæ vobis placuerunt. Ergo veſtra [m] religioſitas cognoſcens, quia Deo de his quæ fiunt, dabit rationem, quid fieri de ipſis debeat, [n] cogitet. Anatolius reverendiſsimus archiepiſcopus Conſtantinopolis dixit: Petimus eos intrare. Omnes reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Rogamus eos intrare. Qui (ſimiliter credunt, ad ſynodum: [o] qui) eadem ſapiunt, [p] ſynodo: qui ſubſcripſerunt epiſtolæ Leonis, ad ſynodum. Magnificentiſsimi & glorioſiſsimi judices & ampliſsimus ſenatus

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· εἰ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες, οἱ μὴ ἰδικῶς κατατεθέμενοι ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι συντίθενται τοῖς εἰρημένοις παρὰ τῶν κατατεθέντων ὁσιωτάτων πατέρων, οἰκείᾳ φωνῇ διδασκέτωσαν. Πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· πάντες συντιθέμεθα· πάντες σωαινοῦμεν· πάντες ὁμοίως πιστεύομεν· πάντες τὰ αὐτὰ φρονοῦμεν· ὅπου φρονοῦμεν· ὅπου πιστεύομεν· τοὺς πατέρας τῇ συνόδῳ· τοὺς ὁμοδόξους τῇ συνόδῳ· τοὺς ὑπογράψαντας τῇ συνόδῳ. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης. τοὺς πατέρας τῇ συνόδῳ· τοὺς ὁμοπίστους τῇ συνόδῳ. πολλὰ τὰ ἔτη τῶ βασιλέως. τοὺς ὁμόφρονας τῇ συνόδῳ. πολλὰ τὰ ἔτη τῶ βασιλέως· καὶ οἱ πάντες τῇ πίστει ὑπέγραψαν. ὡς Λέων, ὅπου φρονοῦσι. πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως. Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀνωιέγκαμεν τῷ θειοτάτῳ, καὶ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ περὶ αὐτῶν· καὶ ἀναμένομεν τὴν ἀπόκρισιν τῆς αὐτοῦ εὐσεβείας. ἡ δὲ εὐσέβεια ἡ ὑμετέρα, καὶ περὶ Διοσκόρου τοῦ παρ' ὑμῶν καθαιρεθέντος, ἀγνοούσης καὶ τῆς θειοτάτης κορυφῆς, καὶ ἡμῶν, καὶ περὶ αὐτῶν τῶν πάντε, ὑπὲρ ὧν τὴν παράκλησιν ποιεῖσθε, καὶ πάντων τῶν πεπραγμένων ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, δώσει λόγον τῷ Θεῷ. * πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Διόσκορον ὁ Θεὸς καθεῖλε· Διόσκορος δικαίως καθηρέθη· Διόσκορον ὁ Χριστὸς καθεῖλε.

Καὶ ὀλίγων ὡρῶν διαγενομένων ἐν τῷ περιμένειν τὴν παρὰ τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἀπόκρισιν, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ὁ εὐσεβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς μαθὼν τὰς ὑμῶν αἰτήσεις, τῇ ὑμετέρᾳ γνώμῃ δέδωκε βουλεύσασθαι περὶ Ἰουβενάλιου, καὶ Θαλασσίου, καὶ Εὐσεβίου, καὶ Βασιλείου, καὶ Εὐσταθίου, τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, τὰ ὑμῖν φαινόμενα. τῆς θεοσεβείας τοίνυν ἐστὶ τῆς ὑμετέρας, γινωσκούσης, ὅτι τῷ Θεῷ περὶ γινομένων δώσει λόγον, τὸ πρακτέον περὶ αὐτῶν διαλογίσασθαι. Ἀνατόλιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· δεόμεθα αὐτοὺς εἰσελθεῖν. πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· παρακαλοῦμεν αὐτοὺς εἰσελθεῖν. τοὺς ὁμοδόξους τῇ συνόδῳ· τοὺς ὑπογράψαντας τῇ ἐπιστολῇ Λέοντος, τῇ συνόδῳ. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· εἰσί-

---

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. & Divion. *confeſſorum*. Divionenſis habet lectionem vulgatam in margine.

b Veteres libri & editiones, *ſanctorum*.

c Divion. & Pariſ. *confitemur*; & in margine Divion. *al. adquieſcimus*. Poſtea addendum eſt. *omnes conſentimus*. Hæc enim omiſſa ſunt per incuriam typographorum in editione Labbeana.

d Veteres libri, *Imperatorum*. Et paulo poſt, pro *Imperatoribus* & *Imperatoribus*, codices Corb. & Divion. habent *Imperatores*, Pariſ. *Imperatori*.

e Veteres libri, *ipſi quinque fidei*. Veteres editiones, *ipſi quinque Epiſcopi fidei*. Nominantur illi paulo poſt.

f Hæc deſunt in antiquis libris & editionibus. Addita ſunt a Romanis ex Græco, non vero ex codicibus Latinis.

g Lege: *judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt*. Et hæc quoque exciderunt in editione Labbeana per incuriam typographorum.

h Lege *divino*, ut in codicibus Corbejenſi & Divionenſi. Sic etiam infra habet Corbejenſis.

i Deeſt in libris noſtris.

k Pariſ. & Divion. *audiens*.

l Corb. *Euſtachio*.

m Divion. & Pariſ. *reverentia*.

n Hanc emendationem debemus editoribus Romanis. Nam omnes veteres libri & editiones habent *cogitate*.

o Hæc deſunt in codice Pariſienſi. Deerant etiam in Divionenſi, ſed addita ſunt antiquitus in margine.

p Adde *aſſint*, ut legitur in codice Corb. & in Divionenſi, & in editione Crabbi. Surius habet *adſint*, editio Veneta per errorem *abſint*. Romani hanc vocem penitus ſuſtulerunt.

* Si & rel.

* imperatori

* imperatori

* de ipſis

* Latine. legi, legimus, legit.

* Romani, ἐνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

εἰσίτωσαν. * Ⓒ εἰσελθόντων τῶν προγεγραμμένων ἁλαβεσάτων ἐπισκόπων, καὶ καθεσθέντων, πάντες οἱ ἁλαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· εἷς Θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· τῷ * μεγαλωνύμων βασιλέων πολλὰ τὰ ἔτη· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς συγκλήτου· πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων· τῶν ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. αὕτη πλείω ἕνωσις· αὕτη ἡ εἰρήνη τῶν ἐκκλησιῶν.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ εὐδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Τῇ προτεραίᾳ φανεροὶ ἐπίσκοποι τῆ Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, δεήσεις δεδωκότες τῷ θειοτάτῳ, καὶ ἁσεβεσάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ, τὴν οἰκείαν πίστιν ἐξέθεντο· καὶ παρέστη τῇ αὐτοῦ ἁσεβείᾳ, πιστὰς ἐπὶ τῆς ἁγίας ὑμῶν ἀναγνωσθῆναι συνόδου. ἔχοντες τοίνυν τοῖς προσαχθεῖσι παρὰ τῆς θείας, καὶ καλλινίκου κορυφῆς, εἰσελθεῖν τε αὐτὰς ἐπιτρέπομεν, Ⓒ τὰς δεήσεις, παρόντων αὐτῶν, ἀναγνωσθῆναι, καὶ τὸ παρεισάμβυον περὶ αὐτῶν τιὼ ὑμετέραν ἁλάβειαν διδάξαι. * καὶ εἰσελθόντος Ἱερακίου, Σαβίνου, Ἀπολλωνίου, Πασμηίου, Ἰανουαρίου, Εὐλογίου, Ἰωάννου, Ἰσαὰκ, Ἥρωνος, Στεφάνου, Θεοφίλου, ἑτέρου Θεοφίλου, Ἰσιδώρου, τῶν ἁλαβεσάτων Αἰγυπτίων ἐπισκόπων, καὶ κατὰ κέλευσιν πάντων καθεσθέντων, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ὑμεῖς δεήσεις ἐπιδεδώκατε; * οἱ ἁλαβέστατοι τῆς Αἰγυπτίων ἐπίσκοποι εἶπον· ναὶ τῶν ποδῶν ὑμῶν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ εὐδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· καὶ ταύταις καθυπεγράψατε; * καὶ ἐπιδόντες οἱ ἁλαβέσατοι ἐπίσκοποι τὴς ὑπογραφὰς τῶν δεήσεως. εἶπον· ναὶ τῶν ποδῶν ὑμῶν, γνωρίζομεν τὴς ὑπογραφὰς· ἡμῖν ὑπεγράψαμεν ἡμέτεραι εἰσὶ τὰ γράμματα. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ εὐδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ἀναγνωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις. * Κωνσταντῖνος ὁ κεκοσμημένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω.

A dixerunt: [a] Intrent. * Et postquam intraverunt [b] præfati reverendissimi episcopi, & confederunt, omnes reverendissimi episcopi ([c] iterum) clamaverunt: Unus Deus, qui hoc fecit. Multi anni imperatorum: magnorum imperatorum multi anni: multi anni senatus, multi anni judicum. Orthodoxorum multi anni. Hæc integra adunatio, hæc pax ecclesiarum.

Magnificentissimi & gloriosissimi judices & amplissimus senatus dixerunt: Pridie certi [d] episcopi Ægyptiacæ regionis petitiones porrexerunt [e] divinissimo piissimo [f] imperatori domino nostro, propriam fidem exponentes; & placuit pietati ejus ante vestram sanctam synodum eas recitari. Ergo obedientes decretis divi & victoris [g] apicis, [h] & intrare eos * præcipimus, & petitiones ipsis præsentibus recitari, & vestram reverentiam docere, quod de eis placuerit. * [i] Ut intraverunt [k] Hieracus, Sabinus, Apollonius, [l] Pasmeius, Januarius, Eulogius, Joannes, [m] Isaac, Heron, Stephanus, Theophilus, [n] alter Theophilus, Isidorus, reverendissimi Ægyptiorum episcopi, & ex jussione * omnium confederunt, magnificentissimi & gloriosissimi judices & amplissimus senatus dixerunt: Vos petitiones porrexistis? * Reverendissimi Ægyptiorum episcopi dixerunt: Etiam, per vestigia vestra. Magnificentissimi & gloriosissimi judices & amplissimus senatus dixerunt: Et subscripsistis eis? * Et conspexerunt iidem reverendissimi Ægyptiorum episcopi [o] subscriptionem petitionum, & dixerunt: Etiam, per vestigia vestra, cognoscimus subscriptiones. Nos subscripsimus, nostræ sunt literæ. Magnificentissimi & gloriosissimi judices & amplissimus senatus dixerunt: Recitentur petitiones. * Constantinus devotissimus secretarius sacri consistorii recitavit.

* Latine, legi, legimus, legit.
* permittimus,
* Latine.
* omnes
* Latine
* Latine
* Latine, lege, legimus, legit.

Τοῖς ἁλαβεσάτοις, καὶ φιλοχρίστοις ἡμῶν βασιλεῦσι, Φλαυίῳ Οὐαλεντινιανῷ, Ⓒ Φλαυίῳ Μαρκιανῷ, νικηταῖς, τροπαιούχοις, ἀεὶ Αὐγούστοις, παρὰ πάντων τῶν τῆς ὑμετέρας Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως ἐπισκόπων.

*Piissimis & Christi amatoribus nostris imperatoribus, Flavio Valentiniano, & Flavio Marciano, victoribus ac triumphatoribus, semper Augustis, ab omnibus episcopis Ægyptiacæ vestræ * regionis.*

* Diœcesis.

ΤΗΝ ἐξ ἀρχῆς παραδοθεῖσαν ἡμῖν ἐκ τῶν ἁγίων, καὶ πνευματοφόρων ἡμῶν πατέρων ὀρθόδοξον πίστιν, ἀπό τε τοῦ ἁγγελιστοῦ τοῦ ἁγίου Μάρ-

QUæ a principio tradita est nobis a sanctissimis & spiritalibus patribus nostris orthodoxa [p] fides, & a sancto evangelista Mar-

BALUZII NOTÆ.

a Paris. *ingrediantur*.
b Deest *præfati* in libro Parisiensi. In Divionensi habetur supra lineam.
c Hanc vocem neque veteres libri habent neque veteres editiones. Addita est a Romanis.
d Annotatio Rustici. *Ab hoc loco de Episcopis Ægyptiis qui cum Dioscoro venerunt.*
e *Divinissimo* Ⓒ. Hæc desunt in codice Parisiensi. Deerant etiam olim in Divionensi, ubi addita sunt supra lineam.
f *Imperatori*. Deest in libro Corb. & Divionensi.
g Paris. *principis*. Ita etiam olim in Divionensi.
h Vetera exemplaria non habent conjunctionem.
i Paris. & Divion. *Et intraverunt*.
k Veteres libri, *Hieracis*.
l Paris. *Pasmius*; Corb. & veteres editiones, *Parmius*. Ita etiam Divion. in margine, qui in textu habet *Passimius*.
m Corb. & veteres editiones: *Isaac*, *Iron*. Hinc natus error codicis Divion. *Isaac Cyron*, & Paris. *Isacyron*.
n *Alter Theophilus*. Hæc desiderantur in vetustis exemplaribus Corbeiensi, & Divionensi, & in antiquis editionibus. Codex Parisiensis habet. *Theophilus*, *Isidorus*, *Theophilus*.
o Plures subscripserant. Itaque non una tantum subscriptio inspicienda fuit, sed plures. Itaque recte in libro Parisiensi scriptum est *subscriptiones*. Quo referenda est etiam lectio libri Divionensis, in quo legitur *subscriptionis*. Corbeiensis habet *subscriptione*.
p Corb. & veteres editiones, *fides a sancto*. Paris. *fides id est a sanctissimo*.

Marco, & ubique audito [a] episcopo & martyre Petro, & sanctissimis patribus nostris Athanasio & Theophilo, & * [b] sanctissimæ memoriæ Cyrillo, & nos servamus, & confessionis eorum sumus discipuli: eam colimus, & secundum eam sapimus, sicuti & trecenti decem & octo qui in Nicæa, & [c] beatus Athanasius, & qui sanctis connumeratur Cyrillus, exposuerunt; anathematizantes omnes hæreses, & Arii, & Eunomii, & [d] Manichæi, & Nestorii, & * illos qui dicunt e cælo carnem domini nostri fuisse, & non ex sancta Dei genitrice virgine Maria, ad similitudinem [e] omnium nostrum * sine peccato: super hæc & omnes hæreses, quæ extra ecclesiam catholicam sapiunt & docent.

* sancto Cyrillo,

* illorum

* excepto peccato:

Et subscriptiones.

[f] Hieracus episcopus [g] Aphnaitarum porrexi.
Sabinus episcopus [h] Coptitarum porrexi.
Apollonius episcopus [i] Taneorum porrexi.
[k] * Pasmejus episcopus [l] Paraleotorum porrexi.
Januarius episcopus Leontorum porrexi.
Eulogius episcopus [m] Athribitarum porrexi.
Joannes episcopus [n] Psynchi porrexi.
Isaac episcopus * [o] Tanæotarum porrexi.
[p] Heron episcopus [q] Theniſſæ porrexi.
Stephanus episcopus [r] Geritarum porrexi.
Theophilus episcopus [s] Erythræ porrexi.
Theophilus episcopus Cleopatridis porrexi.
Isidorus episcopus [t] Sethrœtarum porrexi.

* Pastimius seu Passimus

* Tava, sup.

Omnes reverendissimi episcopi clamaverunt: Dogma Eutychis, quare non anathematizaverunt? Cum impostura petitiones porrexerunt. Epistolæ Leonis subscribant, anathematizantes Eutychem & dogmata ejus. Consentiant epistolæ Leonis. Eludere nos volunt, & discedere. Diogenes reverendissimus episcopus Cyzici dixit: synodus propter Eutychem facta est, [u] non propter aliud aliquid. Romanus * episcopus propter ipsum scripsit. Omnes consensimus epistolæ [x] consequenter habenti expositioni sanctorum patrum. Consentiant & isti epistolæ sanctissimi Leonis. Paschasinus & Lucentius reverendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarii sedis apostolicæ, per Paschasinum [y] episcopum dixerunt: [z] Dicant si consentiunt

* archiepiscopus

Ἀκὴ τῷ ἁοσιδίμῳ ἐπισκόπῳ, καὶ μάρτυρος Πέτρῳ, καὶ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων, Ἀθανασίῳ, Θεοφίλῳ, καὶ τῷ σὺν ἁγίοις Κυρίλλῳ, καὶ ἡμεῖς φυλάττοντες, καὶ τῆς ἐκείνων ὁμολογίας ὑπάρχοντες μαθηταὶ, ταύτῃ πρεσβεύομεν, καὶ κατὰ ταύτην φρονοῦμεν, καθὼς καὶ οἱ σὺν Νικαΐᾳ τριακοσιοδέκα ἐξέθεντο, καὶ ὁ μακαριώτατος Ἀθανάσιος, καὶ ὁ σὺν ἁγίοις Κύριλλος· ἀναθεματίζοντες πᾶσαν αἵρεσιν, τήν τε Ἀρείου, καὶ Εὐνομίου, καὶ Μανιχαίου, καὶ Νεστορίου, καὶ τῶν λεγόντων ἐξ οὐρανοῦ τὴν σάρκα τοῦ κυρίου ἡμῶν ὑπάρχειν, καὶ μὴ ἐκ τῆς ἁγίας Θεοτόκου Μαρίας τῆς παρθένου, καθ' ὁμοιότητα πάντων ἡμῶν, χωρὶς ἁμαρτίας· πρὸς δὲ τούτοις καὶ πᾶσαν αἵρεσιν, ἐκτὸς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας φρονοῦσάν τε, καὶ διδάσκουσαν.

Καὶ αἱ ὑπογραφαί.

* Ἱέρακις ἐπίσκοπος Ἀφναϊτῶν ἐπιδέδωκα. * Γέρακος, ἢ Γεράκιος

Σαβῖνος ἐπίσκοπος Κοπτιτῶν ἐπιδέδωκα.

Ἀπολλώνιος ἐπίσκοπος Τάνεως ἐπιδέδωκα.

Πασμηΐας ἐπίσκοπος Παραλεωτῶν ἐπιδέδωκα.

Ἰανουάριος ἐπίσκοπος Λεόντων ἐπιδέδωκα.

Εὐλόγιος ἐπίσκοπος * Ἀθλιβίτων ἐπιδέδωκα. * Ἀθριβιτῶν

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ψύγχης ἐπιδέδωκα.

Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος * Ταναιωτῶν ἐπιδέδωκα. * Ταναΐτων

Ἥρων ἐπίσκοπος Θεννήσου ἐπιδέδωκα.

Στέφανος ἐπίσκοπος Γερίτων ἐπιδέδωκα.

Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἐρυθρᾶς ἐπιδέδωκα.

Θεόφιλος ἐπίσκοπος Κλεοπατρίδος ἐπιδέδωκα.

Ἰσίδωρος ἐπίσκοπος Σηθροϊτῶν ἐπιδέδωκα.

Πάντες οἱ ἁλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· τὸ δόγμα τοῦ Εὐτυχέως διὰ τί οὐκ ἀνεθεμάτισαν; μετὰ ἐπιθέσεως τὰς δεήσεις ἐπιδεδώκασι. τῇ ἐπιστολῇ Λέοντος ὑπογράφουσιν, ἀναθεματίζοντες Εὐτυχέα, καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ. συντίθενται τῇ ἐπιστολῇ Λέοντος. χλευάσαι ἡμᾶς θέλουσι, καὶ ἀπελθεῖν. Διογένης ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· ἡ σύνοδος διὰ Εὐτυχέα ἐγένετο· μὴ γὰρ διὰ ἄλλο τί ποτε; ὁ Ῥώμης ἀρχιεπίσκοπος δι' αὐτὸν ἔγραψε. συννενεύσαμεν πάντες τῇ ἐπιστολῇ ἀκολουθοῦσῃ τῇ ἐκθέσει τῶν ἁγίων πατέρων. συντίθενται, καὶ αὐτοὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου Λέοντος. Πασχασῖνος, καὶ Λεκλούσιος οἱ ἁλαβέσταλοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος ὁ ἁλαβέστατος πρεσβύτερος,

τοπο-

BALUZII NOTÆ.

a Paris. & Divion *sanctissimo*.
b Iidem libri, & *beatissimo Cyrillo*.
c Divion. & Paris. *beatissimus Athanasius & beatissimus Cyrillus*.
d Divion. & Corb. *Manitis*, Paris. *Manni*.
e Paris. & Divion. *similitudinem nostram*. Sed vetus lectio extat in margine Divion.
f Paris. *Hieracis*.
g Corb. *Afnaitorum*. Paris. *Afnaitum*; Divion. *Fraitum*, & in marg. *al. Afnaitorum*. Veteres editiones. *Asuitorum*.
h Nomen sedis istius Episcopi deest in codice Parisiensi. In reliquis & in antiquis editionibus legitur *Doclitorum*.
i Paris. & Divion. *Taneum*.
k Paris. & Corb. *Pasmius*. Divion. *Passimius*.
l Corb. *Paraleontorum*, reliqui, *Paraleontum*.
m Corb. *Attrybitorum*, Paris. *Athlibitum*.
n Corb. & Paris. *Psynchis*. Divion. *Ipsintis*.
o Veteres libri, *Gadeotum*.
p Corb. *Iron*, reliqui *Tyron*.
q Veteres libri, *Tniss*.
r Corb. *Geritum*. Paris. & Divion. *Giritum*.
s Paris. & Divion. *Erytri*, Corb. *Erythiu*.
t Divion. & Corb. *Sithroitorum*, Paris. *Sitroitum*. Ceterum non eodem ordine subscribunt Episcopi in antiquis exemplaribus & in editionibus. In codicibus igitur hic ordo est, Hieraces, Sabinus, Januarius, Apollonius, Pasmius, Eulogius, Johannes, Isaac, Iron, Stephanus, Theophilus, Theophilus, Isidorus.
u Melius veteres libri & editiones, *non propter alterum aliquem*. Itaque non video cur hanc lectionem rejicere placuerit editoribus Romanis.
x Paris. & Divion. *consequentia*.
y Hæc vox addita est ab editoribus Romanis. Non extat autem in antiquis libris & editionibus.
z Annotatio Rustici. *Et hæc Latine jacet*. id est. Et hæc quoque interlocutio Latine jacet in codicibus monasterii Acœmetensis. Vide similem annotationem, quæ id docet quod nos dicimus, supra ad pag. 8.

τοποτηρηταὶ τῆ̃ Ἀποστολικῆ̃ θρόνῳ, ὅθ᾽ Παχασίνῳ τῷ ἐπισκόπῳ εἶπον· εἰπάτωσαν, εἰ συντίθονται τῇ ἐπιστολῇ τῆ̃ Ἀποστολικῆ̃ θρόνῳ, ἢ εἰ ἀναθεματίζουσιν Εὐτυχέα. Ἀκάκιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· ἀξιῶμεν αὐτὸς φανερῶς ἀναθεματίσαι Εὐτυχέα τὸν εἰπόντα πρὸ τῆς ἐνανθρωπήσεως δύο φύσεις τῆ̃ σωτῆρος ἡμῶν, καὶ μετὰ τὴν ἐνανθρώπησιν, μίαν. Κεκρόπιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως εἶπεν· ὑπογράψωσι τῇ ἐπιστολῇ τῆ̃ ὁσιωτάτου πάπα Λέοντος, καὶ Εὐτυχέα ἀναθεματίσωσι, καὶ τὸ δόγμα αὐτῆ̃. Ἱεράκιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Αἰγύπτου εἶπε, καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι Αἰγύπτιοι δὶ αὐτῆ̃ τῆ̃ Ἱερακίου· εἴ τις παρὰ ταῦτα τὰ παρ᾽ ἡμῶν εἰς ταῖς δεήσεσιν ἐπιδοθεῖσα φρονεῖ, εἴτε Εὐτυχὴς, εἴτε ἕτερός τις, ἀνάθεμα ἔστω. περὶ δὲ τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγιωτάτου καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, ἴσασι πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἡμῶν πατέρες, ὅτι εἰς ἅπασιν ἀναμένομεν τὴν γνώμην τοῦ παρ᾽ ἡμῖν ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου. καὶ παρακαλῶμεν τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν, ἀναμεῖναι καὶ τὴν ἡμετέραν προέδρου γνώμην· αὐτῷ γὰρ εἰς ἅπασιν ἀκολουθήσομεν. τοῦτο γὰρ καὶ οἱ ἐπὶ τῆς Νικαέων ἅγιοι πατέρες συναγηγερμένοι ἐκανόνισαν τοῦτο. ὥστε ἀκολουθεῖν πᾶσαν τὴν Αἰγυπτιακὴν διοίκησιν τῷ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας, καὶ μηδὲν δίχα αὐτοῦ πράττεσθαι παρά τινος τῶν ὑπ᾽ αὐτῶν ἐπισκόπων. Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπε· ψεύδονται. Φλωρέντιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδεων εἶπε· δείξωσιν ὃ λέγουσιν. πάντες ἐβόησαν· φανερῶς ἀναθεματίσατε τὸ δόγμα Εὐτυχέως. ὁ μὴ ὑπογράφων τῇ ἐπιστολῇ, ἢ συνήνεσεν ἡ ἁγία σύνοδος, αἱρετικός ἐστιν. ἀνάθεμα Διοσκόρῳ, καὶ τοῖς φιλοῦσιν * αὐτόν· ἐὰν μὴ ὀρθοδόξως φρονῶσι, πῶς ἔχουσι ψηφίσασθαι ἐπίσκοπον; οἱ Αἰγύπτιοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· περὶ πίστεώς ἐστιν ὁ ἀγών· Κεκρόπιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως εἶπεν· ἴσασιν ἤτοι, πῶς πιστεύουσι, καὶ * νῦν μαθεῖν βούλονται. Φώτιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπε· συντίθεσθε τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης Λέοντος, καθὼς καὶ ἡ οἰκουμενικὴ συνόδος συνέθετο, καὶ ὑπέγραψεν, ἢ οὔ; Παχασῖνος, καὶ Λυκίσιος, καὶ Βονιφάτιος, οἱ ἁγιώτατοι τοποτηρηταὶ τῆ̃ Ἀποστολικῆ̃ θρόνῳ, ὅθ᾽ Παχασίνῳ εἶπον· ποσάκις ἐτῶν ἐπίσκοποι εἰς ταῖς ἐκκλησίαις γηράσαντες, ἕως τῆ̃ ἡμέρᾳ ταύτῃ τυγχάνουσι τῷ ὀρθοδόξῳ, καὶ καθο-

A episcopi apostolicæ sedis, & si anathema dicunt Eutycheti. Acacius reverendissimus episcopus Ariarathiæ dixit: [a] Suggerimus anathematizare eos Eutychem [b] aperte, qui dixit ante incarnationem duas naturas salvatoris nostri, post incarnationem, unam. Cecropius reverendissimus episcopus Sebastopolis dixit: [c] Subscribat epistolæ beatissimi papæ Leonis, & Eutychem anathematizent, & dogma ejus. [d] Hieracus reverendissimus episcopus Ægypti, & ceteri reverendissimi episcopi Ægyptii, per eumdem Hieracum dixerunt: Si quis præter ista, quæ a nobis in petitionibus porrecta sunt, sapit, sive Eutyches, sive alter aliquis, anathema sit. De
B epistola autem sanctissimi & * Deo amicissimi archiepiscopi Romani Leonis, sciunt omnes sanctissimi patres nostri, quia [f] in omnibus expectamus sententiam [g] beati nostri archiepiscopi; & petimus vestram clementiam expectare præsidis nostri sententiam, quia eum in omnibus [h] sequemur. Nam & sanctissimi patres qui in Nicæa congregati sunt, trecenti decem & octo, [i] hanc regulam dederunt, ut sequatur omnis Ægyptiaca regio archiepiscopum magni nominis civitatis Alexandrinæ, & nihil absque ipso agatur ab aliquo ei subjacente episcopo. Eusebius reverendissimus episcopus Dorylæi dixit: Mentiuntur. Florentius reverendissimus episcopus
C [k] Sardium dixit: Ostendant quod dicunt. Omnes ([l] reverendissimi episcopi) clamaverunt: Manifeste anathematizate [m] dogma Eutychis. [n] Qui non subscribit epistolæ, cui omnis sancta synodus consensit, hæreticus est. Anathema Dioscoro, & amantibus eum. Si non recte sapiunt, [o] quomodo possunt eligere episcopum? Reverendissimi episcopi Ægyptii clamaverunt: De fide est certamen. Cecropius reverendissimus episcopus Sebastopolis dixit: Non noverunt isti quomodo credunt, & [p] nunc volunt discere. Photius reverendissimus episcopus Tyri dixit: Consentitis epistolæ beatissimi (& sanctissimi) archiepiscopi Romæ Leonis, sicut & universalis
D synodus consensit & subscripsit, aut non? Paschasinus & Lucentius [q] reverendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarii sedis apostolicæ, per Paschasinum reverendissimum episcopum dixerunt: Tot annorum episcopi in * ecclesia senescentes, usque ad hoc tempus fidem [r] rectam * catholicam ignorant, & expectant adhuc * alienam sententiam? [s] Et interpretata in Græcam linguam prædicta interlocutione, omnes reverendissimi episcopi clamaverunt: Qui non consentit epi-

* ecclesiis
* & catholic.
* ex aliena sententia pendere?

a Paris. *Petimus eos aperte anathematizare Eutichen.*
b Hanc vocem non agnoscunt veteres editiones, neque codices Corbejensis & Divionensis.
c Legendum: *Subscribant.* Error est typographicus editionis Labbeanæ. d Paris. *Hieracis.*
e Divion. & veteres editiones, *Deo amantissimi*, Paris. *Dei amatoris.*
f Hanc quidem lectionem habent codex Pithœi & Divion. Sed in margine istius scriptum est ita: *al. in nobis* Quomodo legitur in codice Corbejensi & in antiquis editionibus.
g Veteres libri, *beatissimi.*
h Veteres libri & editiones, *sequimur.*
i Vocem *hanc*, quæ superflua est, non agnoscunt veteres libri & editiones. Porro codices Divion. & Paris. pro *regulam dederunt* scribunt *regulaverunt.*
k Veteres libri & editiones, *Sardeorum.*
l Hoc deest in Paris. & Divion. adjectum est supra lineam.
m Paris. *dogmata.* n Divion. & Corb. *Qui non subscripsit.*
o Corb. *Quomodo habent eligere*, Divion. *habent ordinare.* Paris. *quomodo habent de Episcopo decernere.*
p Corb. *& nunc volunt dicere.* Paris. *& non volunt dicere.* Veteres editiones, *& non volunt dicere.*
q Codex Corb. *viri reverentissimi Episcopi.* Et paulo post, *virum reverentissimum Episcopum.*
r Legendum, *rectam & catholicam.* Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
s Codex Parisiensis ista non habet. In Divionensi addita sunt in margine

BALUZII NOTÆ

epiſtolæ ſanctiſsimi archiepiſcopi Leonis, hæreticus eſt. Diogenes reverendiſsimus epiſcopus Cyzici dixit. [a] Qui necdum cognoſcunt quod credunt, [b] iſti ordinare habent epiſcopum? (Omnes) reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Qui non anathematizat Eutychem, hæreticus eſt. Reverendiſsimi epiſcopi Ægyptii clamaverunt. [c] Anathema Eutychi & [d] credentibus ei. Reverendiſsimi epiſcopi ([e] clamaverunt &) dixerunt: Subſcribant epiſtolæ Leonis. Qui non ei ſubſcribit, hæreticus eſt. Reverendiſsimi epiſcopi Ægyptii clamaverunt: Extra voluntatem archiepiſcopi noſtri non poſſumus ſubſcribere. Acacius reverendiſsimus epiſcopus Ariarathiæ dixit: [f] Incongruum eſt, univerſalem ſynodum [g] prætermittere [h] & in unam perſonam attendere, [i] quæ ſuſceptura eſt epiſcopatum Alexandriæ magnæ civitatis. Intentio enim his eſt, ſicut in Epheſo perturbaverunt omnia, & ſcandalis [k] compleverunt univerſum mundum, & nunc iſtam ſanctam & magnam ſynodum [l] perturbare. [m] Petimus, ut non eis * concedatur: ſed aut conſentiant epiſtolæ, aut regularem damnationem ſuſcipiant, & cognoſcant quia excommunicati ſunt Photius reverendiſsimus epiſcopus Tyri dixit. Quomodo conantur [n] ordinem facere, non eadem ſapientes huic ſanctæ & univerſali ſynodo? Si enim [o] recta ſapiunt, oſtendant [p] propriam intentionem, qualis eſt circa fidem, & ſuſcipiant epiſtolam (ſanctiſsimi) archiepiſcopi Leonis Si autem nolunt, excommunicati ſunt. (Omnes) reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Hæc omnes dicimus, omnes ſic ſapimus. Reverendiſsimi epiſcopi Ægyptiorum (per unum ipſorum, [q] Hieracum [r] ſcilicet,) dixerunt: Jam per petitiones [s] noſtram fidem manifeſtam fecimus, & non extra catholicam fidem credentes apparuimus Quia vero epiſcopi noſtræ regionis nimis multi ſunt, [u] nos pauci, non poſſumus [x] pauci numero illorum perſonas ſuſcipere. Petimus autem veſtram ſublimitatem, & hanc ſanctam & magnam ſynodum, ut miſereamini nobis, & expectetis noſtrum archiepiſcopum, ut ſecundum antiquam conſuetudinem, illius ſequamur ſententiam Quia ſi extra voluntatem præſidis noſtri aliquid faciamus, ſicut præſumptores & non ſervantes ſecundum canones antiquam conſuetudinem, [y] omnes Ægyptiacæ regiones [z] inſurgent in nos. (Ergo) miſeremini noſtræ ſenectutis: [aa] miſeremini, & non nos faciatis in peregrinatione

* proceda

Α λοιπὸν ἀγνοοῦντες, ἔτι ἐκδέχονται ἀλλοδίας γνώμης ἠρτῆσθαι; Ὁ Ἑρμογενὴς θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· ὁ μὴ σωστὰ φρονῶν τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, αἱρετικός ἐστι. Διογένης ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπεν· ὁ μὴ εἰδὼς, τί πιστεύει, ἔτος ἔχει χειροτονῆσαι ἐπίσκοπον; οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὁ μὴ ἀναθεματίζων Εὐτυχέα, αἱρετικός ἐστιν. οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι Αἰγύπτου ἐβόησαν· ἀνάθεμα Εὐτυχεῖ, καὶ τοῖς πιστεύουσιν αὐτῷ. οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον. Ὑπογράψωσι τῇ ἐπιστολῇ Λέοντος. ὁ μὴ ὑπογράφων τῇ ἐπιστολῇ, αἱρετικός ἐστιν, οἱ τῆς Αἰγύπτου θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· παρὰ γνώμην ἀρχιεπισκόπου οὐ δυνάμεθα ὑπογράψαι. Ἀχάκιος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἀριαραθείας εἶπεν· ἄτοπόν ἐστι, τὴν οἰκουμενικὴν ὑπεριδεῖν συνοδον, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον βλέπειν, τὸ μέλλον τὴν ἐπισκοπὴν διέπειν τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως. ὁ σκοπὸς γὰρ αὐτῆς ἐστιν, ὥσπερ ἐν Ἐφέσῳ τὰ πάντα συνέχειν, καὶ σκανδάλων ἐπλήρωσαν τὴν οἰκουμένην, καὶ νῦν ταράξαι τὴν ἁγίαν ταύτην, καὶ μεγάλην συνοδον. δεόμεθα οὖν, μὴ προχωρῆσαι αὐτῆς, ἀλλ' ἢ συνθέσθαι αὐτὸς τῇ ἐπιστολῇ, ἢ δεῖξαι τὰ ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτίμια, καὶ εἰδέναι, ὅτι ἀκοινώνητοί εἰσι. Φώτιος ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπε· πῶς τὴν χειροτονίαν ἐπιχειροῦσι ποιῆσαι, ἕτερα φρονοῦντες τῇ οἰκουμενικῇ ταύτῃ συνόδῳ; εἰ τοίνυν φρονοῦσιν ὀρθῶς, δεικνύτωσαν τὸν ἑαυτῶν σκοπὸν τὸν περὶ τὴν πίστιν, καὶ δεξάσθωσαν τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· εἰ δὲ μὴ βούλονται, ἀκοινώνητοί εἰσιν· οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν. τοῦτο πάντες λέγομεν· πάντες ὧδε φρονοῦμεν. οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Αἰγύπτου εἶπον· ἤδη διὰ δεήσεων τὴν ἑαυτῶν πίστιν φανερὰν ἐπεδείξαμεν, καὶ οὐκ ἔξω τῆς καθολικῆς πίστεως ὤφθημεν πιστεύοντες. ἐπειδὴ δὲ οἱ τῆς διοικήσεως ἡμῶν θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι τυγχάνουσι πάμπολλοι, οὐκ οἷοί τε δὲ ἡμεῖς ἐσμὲν ὀλιγοστοὶ ὄντες τὸ ἐκείνων ἀναδέχεσθαι πρόσωπον, αἰτούμεθα τὴν ὑμετέραν ὑπεροχὴν, καὶ τὴν ἁγίαν, καὶ μεγάλην ταύτην σύνοδον, ὥστε κατελεῆσαι ἡμᾶς, καὶ ἀναμεῖναι τὸν ἡμέτερον ἀρχιεπίσκοπον, ἵνα κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθη τῇ γνώμῃ ἐκείνου ἑξακολουθήσωμεν. ἐὰν γὰρ παρὰ τὴν τοῦ ἡγεμονεύοντος γνώμην ποιήσωμέν τι, ὡς ἀκανονίστοις ἐπέρ-

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri: *Qui necdum cognoſcit quid credit.*
b Pariſ. *iſte ordinare habet.*
c Annotatio Ruſtici. *Hic Ægyptii Epiſcopi anathematizant Eutychen.* Hanc annotationem Crabbus & alii poſuerant. Romani deleverunt, quia neſciebant eſſe Ruſtici.
d Divion. & Pariſ. *concredentibus.*
e Hæc deſunt in omnibus antiquis codicibus.
f Annotatio Ruſtici. *In ſynodum* (corrige, *ſynodo*) *ſpiritus ſanctus agit, & tu hominem ſuſtines bene dicere.*
g Pariſ. *contemnere.* h Pariſ. *& unam perſonam.* Alii & veteres editiones, *& in una perſona.*
i Divion. & Corb. *quæ futura eſt epiſcopatum Alexandrinæ magnæ civitatis ſuſcipere.*
k Pariſ. *impleverunt.* l Idem codex addit *feſtinant.*
m Divion. *Petimus ne his.*
n Veteres libri & editiones, *ordinationem.* o Idem libri, *recte.*
p Pariſ. & Divion. *proprium Epiſcopum.* Legendum, *proprium ſcopum.*
q Veteres libri, *Hieracin.* r Hæc vox deeſt in omnibus libris noſtris.
ſ Divion. *noſtras.* t Idem & Pariſ. *Quia enim reverentiſſimi Epiſcopi.*
u Divion. *& non pauci*, & in margine, *al. nos pauci.*
x Hæc deſunt in codice Pariſienſi. Deerant etiam olim in Divionenſi, ubi addita ſunt ſupra lineam.
y Pariſ. *omnes Epiſcopi Ægyptiacæ regionis.*
z Corb. *inſurgunt in nos.* Pariſ. & Divion. *adgrediuntur nos.*
aa Vocem *miſereminì* non repetit in hoc loco vetus exemplar Pariſienſe. Ita etiam primo in Divionenſi, ſed illic poſtea addita eſt ſupra lineam.

πέρχονται ἡμῖν οἱ ἀπὸ πάσης τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, καὶ ὡς ἀθετήσασι, καὶ μὴ φυλάξασι τὰ ἀρχαῖα ἔθη κατὰ τοὺς κανόνας. ἐλεήσατε τὸ γῆρας ἡμῶν, ἐλεήσατε· καὶ μὴ παρεάσητε ἡμᾶς ὑπ' ἀλλοδαπῆ τὸν βίον ἡμῶν καταλύσαι. καὶ ἔρριψαν ἑαυτοὺς εἰς τὸ ἔδαφος οἱ αὐτοὶ Ἁγιοπολίτου ἐπίσκοποι, καὶ εἶπον· ἐλεήσατε ἡμᾶς, φιλάνθρωποί ἐστε. Κεκρόπιος ὁ Ἁγιοπολίτου ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως εἶπεν· ἡ οἰκουμενικὴ σύνοδος τῆς Αἰγυπτιακῆς μείζων ἐστὶ, καὶ ἀξιοπιστοτέρα· καὶ οὐκ ἔστι δίκαιον, δέκα αἱρετικοὺς ἀκουσθῆναι, καὶ παροφθῆναι χιλίους ἑξακοσίους ἐπισκόπους. ὅτε γὰρ νῦν ἀπαιτοῦμεν αὐτοὺς, ὑπὲρ ἑτέρων ἢ ἑαυτῶν πίστιν φανερῶσαι· ἀλλ' εἰς οἰκεῖον πρόσωπον λέγομεν αὐτοὺς σωθέντας τῇ ὀρθοδοξίᾳ. οἱ Ἁγιοπολίτου ἐπίσκοποι ἢ Αἰγυπτίων ἐβόησαν· οὐκ ἔτι δυνάμεθα οἰκῆσαι τὴν ἐπαρχίαν· ἐλεήσατε ἡμᾶς. Εὐσέβιος ὁ Ἁγιοπολίτου ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· σύνοιδας εἶναι ὅτι πάντων τῶν Αἰγυπτίων, καὶ ὀφείλουσι τῇ οἰκουμενικῇ συνόδῳ σωθέντας. Λουκίων ὁ Ἁγιοπολίτου ἐπίσκοπος, ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου, εἶπεν· εἰ πλανῶνται, παρὰ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας μανθανέτωσαν· ὅτι δύνανται δέκα ἄνδρες πρόκριμα ποιεῖν τῇ συνόδῳ τῶν ἑξακοσίων ἐπισκόπων, καὶ τῇ καθολικῇ πίστει. οἱ Ἁγιοπολίτου τῶν Αἰγυπτίων ἐπίσκοποι ἐβόησαν· φονευόμεθα. ἐλεήσατε ἡμᾶς. πάντες οἱ Ἁγιοπολίτου ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὁρᾶτε, πῶς μαρτυροῦσι τοῖς ἑαυτῶν ἐπισκόποις; λέγουσιν· ὅτι φονευόμεθα. οἱ Αἰγύπτιοι Ἁγιοπολίτου ἐπίσκοποι εἶπον· ἀποθνή-

A noſtram vitam conſumere. Et iidem reverendiſsimi epiſcopi jactaverunt ſe in terram, & dixerunt: Clementes eſtis, miſeremini noſtri. Cecropius reverendiſsimus epiſcopus Sebaſtopolis dixit. Univerſalis hæc ſynodus, [a] Ægyptiaca (regione) major eſt, ac fide dignior: & non eſt juſtum [b] decem hæreticos audiri, & prætermitti [c] mille ducentos epiſcopos. [d] Non enim nunc nos exigimus, ut pro aliis ſuam fidem oſtendant; ſed dicimus, [e] ut ipſi pro ſua perſona rectæ fidei conſentiant. Reverendiſsimi epiſcopi Ægyptiorum clamaverunt: Jam non poſſumus habitare in provincia: miſeremini noſtri. Euſebius reverendiſsimus epiſcopus Dorylæi B dixit: Procuratores ſunt iſti omnium Ægyptiorum, & debent univerſalem ſynodum ſequi. [f] Lucentius reverendiſsimus epiſcopus, vicarius ſedis apoſtolicæ, dixit: Si errant, doceantur [g] per veſtram magnificentiam: quia non poſſunt decem homines præjudicium facere ſynodo ſexcentorum epiſcoporum, nec catholicæ fidei. Reverendiſsimi epiſcopi Ægyptii clamaverunt: Occidimur, miſeremini noſtri. Omnes reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Videtis, quomodo teſtimonium perhibent ſuis epiſcopis, dicentes, quia occidimur? [h] Ægyptii reverendiſsimi epiſcopi dixerunt: [i] Morimur, per veſtigia veſtra, miſeremini noſtri. Moriamur a vobis, & C non illic. Fiat hic archiepiſcopus, & ſubſcribimus, & conſentimus. Miſeremini [k] canorum * noſtrorum. Detur hic archiepiſcopus. Novit [l] Dei amantiſsimus archiepiſcopus Anatolius, quia talis [m] conſuetudo in

* iſtorum

Ægy-

---

a Pariſ. *Ægyptiacis Epiſcopis major eſt & fidelior*. Sic etiam ferme Divionenſis. Corb. *Ægyptiacæ major eſt & fide dignior*. BALUZII NOTÆ.

b Supra pagina 51. nominantur tredecim. Et totidem fuiſſe ait Balſamon in canone 30. iſtius Concilii Chalcedonenſis.

c Vetus nota adjecta in margine editionis Venetæ. *Mille ducenti Epiſcopi in Chalcedonenſi Concilio videntur adfuiſſe, mox tamen aſſeruntur ſexcenti*. Habet ſane locus iſte magnam difficultatem; quia Cecropius comparans, ut videtur, numerum Epiſcoporum ſynodi Chalcedonenſis cum Hieraco & ceteris, qui procuratores erant Epiſcoporum Ægypti, ait juſtum non eſſe decem hæreticos audiri & prætermitti (id eſt, contemni) mille ducentos Epiſcopos. Vir clariſſimus Andreas Chevillerus in diſſertatione de formulis fidei ſubſcribendis cap. 4. pag. 109. hanc difficultatem ita ſolvi poſſe putat, ſi Cecropius intelligatur voluiſſe ſignare numerum Epiſcoporum quatuor ſynodorum generalium, CCCXVIII. nimirum Nicænæ, CL. Conſtantinopolitanæ, CCXII. aut circiter Epheſinæ, & DXX. Chalcedonenſis. Nam ſi de numero mille ducentorum demas DCLXXX. pro tribus prioribus, remanent pro Chalcedonenſi DXX. quos huic ſynodo interfuiſſe legimus in reſcripto Marciani ad Præfectum Palladium edito in tertia quam vocant ejuſdem ſynodi parte. Ingenioſa quidem & erudito viro digna conjectura, quam tamen vix arbitror ſtare poſſe. Nam ut ea ſtare poſſit, neceſſarium eſt manere comparationem inter decem illos Epiſcopos Ægyptios & eos qui conſtituebant ſynodum Chalcedonenſem. Quippe quum Epiſcopi Concilii univerſalis urgerent Ægyptios ut ſubſcriberent epiſtolæ Leonis ad Flavianum, iſti vero exciperent ſe id facere non poſſe extra ſententiam & juſſionem Archiepiſcopi ſui, & ideo expectandum eſſe donec ordinatus eſſet Epiſcopus in Eccleſia Alexandrina, Acacius Epiſcopus Ariarathiæ dixit incongruum eſſe univerſalem ſynodum prætermittere ſive contemnere, ut eſt in codice Pariſienſi, & in unam perſonam attendere quæ ſuſceptura eſt epiſcopatum Alexandriæ. Præterea Lucentius Papæ Leonis vicarius eadem quæ Cecropius dixit, quamvis aliis verbis, nimirum non poſſe decem homines facere præjudicium ſynodo ſexcentorum Epiſcoporum. Ex quibus colligi non abſurde poteſt reſpexiſſe Cecropium ad Epiſcopos Concilii Chalcedonenſis quum interlocutus eſt non eſſe juſtum decem hæreticos audiri & mille ducentos Epiſcopos contemni. Synodus enim univerſalis, quod repetendum eſt, exigit ſubſcriptionem, decem Ægyptii recuſant. Annon æquum eſt iſtis decem obſequi, juſtam tot Epiſcoporum catholicorum petitionem contemni? Itaque perſuaſum prorſus habeo errorem heic commiſſum eſſe a compoſitore geſtorum, aut certe ab eo qui primus geſta tranſcripſit ex tabulis Notariorum. Legendum ergo *ſexcentorum*, ut habet Lucentius, non vero *mille ducentorum*.

d Veteres libri & editiones: *Non enim eos exigimus*.

e Pariſ. *uti ſemetipſi rectæ fidei conſentiant*. Divion. *ut ſemetipſos rectæ fidei conſocient*. Lectio vulgata extat in margine ejuſdem codicis Divion. & in Corb.

f Varie jactatus eſt hic locus. In Corbejenſi exemplari pro *Lucentius* ſcriptum eſt *Vicarius* hoc modo: *Vicarius viri reverentiſſimus epiſcopus vicarios ſedis apoſtolicæ ſedis dixit*. Crabbus *Vicarius vir reverentiſſ. Epiſcopus majoris ſedis apoſtolicæ dixit*. Quod argumento eſt illum in ſuo exemplari habuiſſe ſicut nos deſcripſimus ex Corbejenſi, & offenſum illum hoc errore *majoris* poſuiſſe loco *prioris ſedis*. Surio aliter viſum. Itaque ſic edidit: *Lucentius reverendiſſimus Epiſcopus vicarius ſedis apoſtolicæ dixit*. Et hæc eſt lectio codicum Divion. & Pariſ.

g In libro Corbejenſi mendoſe ſcriptum eſt, *per veſtigiam veſtram magnificentiam*: quam lectionem habet etiam Divionenſis in margine. Haud dubie ſic etiam ſcriptum erat in veteri codice quo Crabbus utebatur. Quod eum impulit ut dum hunc locum emendare ſtudet, ſic ediderit: *per veſtigiorum veſtrorum magnificentiam*, quod eſt ridiculum. Itaque recte repoſitum eſt a Romanis, *per veſtram magnificentiam*. Quæ eſt lectio codicum Pariſienſis & Divionenſis.

h Vox *Ægyptii* abeſt a codice Pariſienſi. In Divionenſi vero addita eſt ſupra lineam.

i Divion. *Moriemur*. Item mox *Moriemur* pro *Moriamur*.

k Pariſ. *canis noſtris*.

l Corb. *Deo amiciſſimus*, Pariſ. & Divion. *Dei amator*.

m Romani videntes veterem lectionem eſſe admodum barbaram, iſtam ſubſtituerunt. Nam veteres editiones & vetera exemplaria habent, *conſuetudo Ægyptiacam regionem obtinuit*.

Ægyptiaca regione obtinuit, ut omnes epiſcopi obediant archiepiſcopo [a] Alexandriæ. Non quia non obtemperamus ſynodo, [b] ſed occidemur in patria. Miſeremini noſtri: poteſtatem habetis: ſubditi ſumus, non recuſamus. [c] Melius eſt nos mori a domino mundi, & a veſtra * magnificentia, & ab hac ſancta ſynodo, quam illic. Propter Deum miſeremini iſtorum canorum, parcite decem hominibus, [d] parcite. Omnes reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Iſti hæretici ſunt. Reverendiſſimi epiſcopi Ægyptii dixerunt: Poteſtatem habetis [e] in animam noſtram, parcite decem hominibus. [f] Moriemur illic. Melius eſt hic mori. Miſericordes ſunt domini. Novit conſuetudinem [g] Anatolius archiepiſcopus. Hic ſumus, uſque dum fiat archiepiſcopus. Sedes noſtras volunt: tollant. nolumus eſſe epiſcopi, ſolummodo non moriamur. Date archiepiſcopum, & ſi contradixerimus, punite nos. [h] Conſentimus his quæ decreverit poteſtas veſtra. Non contradiximus, ſed eligite archiepiſcopum. Hic expectamus [i] uſque dum ordinetur. Omnes reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Subſcribant [k] damnationi Dioſcori. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Quoniam reverendiſſimi epiſcopi Ægyptiorum, non ut repugnantes catholicæ fidei, ſubſcribere in præſenti diſtulerunt epiſtolæ ſanctiſſimi archiepiſcopi Leonis, ſed dicentes conſuetudinem eſſe in Ægyptiaca regione, extra ſententiam & juſſionem archiepiſcopi nihil tale [l] ſe poſſe; poſcunt autem ſuſtineri ſe, donec conſecretur epiſcopus, qui ordinandus eſt magnæ civitatis Alexandriæ: [m] rationabile nobis & clemens eſſe apparuit, ut in eodem habitu expectent in regia civitate, & dilationem [n] habeant uſque ad [o] ordinationem archiepiſcopi magnæ civitatis Alexandriæ. * Paſchaſinus reverendiſſimus epiſcopus, vicarius ſedis apoſtolicæ, dixit: [p] Si præceperit * gloria veſtra, & jubetis illis aliquid præſtari humanitatis, fidejuſſoribus datis, non exeant de iſta civitate, quamdiu [q] Alexandria epiſcopum accipiat. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: [r] Sanctiſſimi Paſchaſini ſit [ſ] firmum judicium. Unde permanentes in proprio habitu reverendiſſimi epiſcopi Ægyptiorum, aut dent fidejuſſores, ſi hoc illis eſt poſſibile; aut per [t] ſacramentum eis

* excellentia

* Latine

* poteſtas

σκομβυ, τῆς ποδῶν ὑμῶν. ἐλεήσατε ἡμᾶς. ἀποθανωμβυ ἀφ' ὑμῶν, ϗ μὴ ἐκεῖ· χθήτται ὧδε ἀρχιεπίσκοπος, ϗ ὑπογράφομβυ, ϗ συντιθέμεθα. τὰς πολιὰς ταύτας ἐλεήσατε· δοθήτω ὧδε ἀρχιεπίσκοπ☉. οἶδεν ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀναπόλι☉, ὅτι περ τοιοῦτον ἔθ☉ κεκράτηκεν ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ διοικήσει, ὥστε πάντας τὰς ἐπισκόπους ὑπακούειν τῷ Ἀλεξανδρείας ἀρχιεπισκόπῳ. ἐκ ἀπειθῶμβυ τῇ σωτῆρι, ἀλλὰ φονευόμεθα ἐν τῇ παξίδι· ἐλεήσατε ἡμᾶς. ἐξουσίαν ἔχετε· ὑποκείμεθα· ἐκ ἀπειθῶμβυ. αἱρετώτερον ἡμᾶς παρὰ τῆς δεσπότου τῆς οἰκουμένης, ϗ παρὰ τῆς ἡμῶν ὑπεροχῆς, ϗ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ἀποθανεῖν, ἢ ἐκεῖ. δέξα ☩ Θεὸν ταύτης τὰς πολιὰς ἐλεήσατε· φείσασθε δέκα ἀνθρώπων, φείσασθε. πάντες οἱ φιλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὅτι αἱρετικοί εἰσιν. οἱ φιλαβέστατοι ἐπίσκοποι Αἰγύπτιοι εἶπον· τῆς ψυχῶν ἡμῶν ἐξουσίαν ἔχετε, δέκα ἀνθρώπων φείσασθε· ἀποθνήσκομβυ ἐκεῖ. βέλτιον ἐνταῦθα ἀποθανεῖν. ἐλεήμονές εἰσιν οἱ δεσπόται. οἶδε τὰ ἔθη ὁ ἀρχιεπίσκοπ☉ Ἀναπόλι☉. ὧδέ ἐσμβυ, ἕως ὃ χθήτται ἀρχιεπίσκοπ☉. τὰς θρόνυς θέλυσι, λάβωσιν· ὑ θέλομβυ εἶναι ἐπίσκοποι· μὴ ἀποθάνομβυ μόνον. φέρετε ἀρχιεπίσκοπον, ϗ ἐὰν ἀντείπωμβυ, τιμωρήσασθε ἡμᾶς. πειθόμεθα οἷς οἴεται ἡ ἐξουσία ὑμῶν· ἐκ ἀπειθῶμβυ· ἀλλ' ἐκλέξασθε ἀρχιεπίσκοπον. ὧδε ἐκ δεχόμεθα, ἕως ὃ χειροτονῆται· πάντες οἱ φιλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὑπογράψωσι τῇ καθαιρέσει Διοσκόρυ. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, ϗ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, ϗ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ἐπειδὴ οἱ φιλαβέστατοι ἐπίσκοποι τ Αἰγυπτίων, ἐκ ὡς μαχόμβυοι τῇ καθολικῇ πίστει, ὑπογράψαι τῇ ἐπιστολῇ τῦ θειοτάτυ ἀρχιεπισκόπυ Λέοντ☉ ἐπὶ τῦ παρόντος, ἀνεβάλλοντο, ἀλλὰ φάσκοντες ἔθ☉ εἶναι ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ διοικήσει, παρὰ γνώμιν, ϗ δόγματωσιν τῦ ἀρχιεπισκόπου μηδὲν τοιῦτον ποιεῖν, καὶ ἀξιῦσιν ἐνδοθῆναι αὐτοῖς ἄχει τῆς χειροτονίας τῦ ἑσομβύ τῆς Αλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἐπισκόπυ· ἄλογον ἡμῖν ἐφάνη, ϗ φιλάνθρωπον, ὥσε αὐτοῖς μβύσιν ἐπὶ τῦ ἰδίυ χήματος ἐν τῇ βασιλβύσῃ πόλει, ἔνδοσιν παραχεθῆναι, ἄχεις ἂν χειροτονηθῇ ἀρχιεπίσκοπ☉ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. * Παχασῖνος ὁ φιλαβέστατ☉ ἐπίσκοπος, ϗ ποτηρητὴς τῦ Ἀποστολικῦ θρόνυ εἶπεν· εἰ προσάττει

* Ρωμαϊστὶ.

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. & Divion. addunt *magnæ*.
b Veteres libri & editiones, *ſed occidimur*.
c Iidem libri & editiones: *Libentius*. Ego non dubito quin editio Romana ſit elegantior.
d Ultimum *parcite* deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
e Pariſ. & Corb. *in anima noſtra*. Divion. *in animas noſtras*.
f Divion. *Moriemur. Melius illis eſt hic mori*. Pariſ. *Moriamur ab illis. Melius eſt hic mori*.
g Veteres libri, *Archiepiſcopus Anatolius*.
h Pariſ. & Divion. *Conſentimus quibus decreverit*.
i Veteres libri, *uſquequo ordinetur*.
k Divion. & Pariſ. *damnationem*.
l Hæc deſunt in codicibus Divion. & Corbejenſi. Pariſienſis mutilus eſt in hoc loco.
m Divion. & Pariſ. *aptum nobis & congruum apparuit in eodem habitu*.
n Iidem libri, *habere*. o Pariſ. *ordinem*.
p Corb. *Si præcepit*. quod Crabbus ita emendavit; *Si præceperis*. Legendum: *Si præcipis*. Atque ita habent codices Pariſienſis & Divionenſis.
q Divion. *Alexandriæ Epiſcopum accipiant*.
r Divionenſis & Pariſienſis. *Reverentiſſimi*.
ſ Iidem libri, *certum*.
t Veteres libri & editiones, *ſacramenta*, quod certe melius eſt.

σάττει ἡ ὑμετέρα ἐξουσία, καὶ * κελδιεῖ τί ποτε αὐτοῖς παρασχεθῆναι φιλανθρωπίας ἐχόμενον, ἐγγύας δόπωσαν, ὅτι οὐκ ἐξέρχονται τούτης τῆς πόλεως, ἕως ἂν ἡ Ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπον δέξηται. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ἡ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Παχασίνου ψῆφος βεβαία ἔσω. ὅθεν μέλλοντες ἐπὶ τοῦ οἰκείου σχήματος οἱ λαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Αἰγυπτίων, ἢ ἐγγύας παρέξουσιν, εἰ τοῦτο αὐτοῖς δοκεῖ, ἢ ἐξωμοσίᾳ καταπισθήσονται, ἀναμένοντες τὴν χειροτονίαν τοῦ ἑσομένου ἐπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. *

ri episcopi magnæ civitatis Alexandriæ. * Latine, legi, legimus, legit.

Καὶ κατὰ κέλευσιν τῆς ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ τοῦ λεγαλοφυοῦς συγκλήτου, καὶ τοῦ ἁγίας συνόδου, εἰσελθόντων Φαύστου, Μαρτίνου, Πέτρου, Μανυηλίου, Ἀβραμίου, Ἰὼβ, Ἀντιόχου, Θεοδώρου, Παύλου, Ἰακώβου, Εὐσεβίου, Τρύφωνος, Μαρκέλλου, Τιμοθέου, Περγαμίου, Πέτρου, Ἀστερίου, Ἰωάννου, τῆς λαβεστάτων πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιμανδειτῶν, καὶ καθεδρικῶν, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· δεήσεις ἐπεδόθησαν τῷ θειοτάτῳ, καὶ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ ἐξ ὀνόματος Καρώσου, καὶ Δωροθέου τῆς λαβεστάτων ἀρχιμανδειτῶν, καὶ ἑτέρων τινῶν. τὰ ὀνόματα τοίνυν τῶν ἐπιδεδωκότων αὐτὰς δῆλα γενέσθωσαν τοῖς εἰσελθοῦσιν λαβεστάτοις ἀνδράσιν, ὥστε αὐτοὺς εἰπεῖν, εἰ πάντως ἴσασιν εἶναι ἀρχιμανδείτας. * καὶ ἀκούσαντες οἱ λαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται τὰ ὀνόματα τῆς ἐπιδεδωκότων τὰς δεήσεις, δηλ. Φαύστου τοῦ λαβεστάτου εἶπον· Κάρωσος, καὶ Δωρόθεος ἀρχιμανδεῖται εἰσιν. Ἐλπίδιος μεμοροφύλαξ τῆς Προκοπίου ἐστί. Φωτεινὸν ὅτε οἴδαμεν, τίς ἐστιν. Εὐτύχιος ἐν μαρτυρίῳ Κελεέννης ἐστί· μοναστήριον γὰρ οὐκ ἔχει· Θεόδωρος μεμοιρίτης ἐστί. Μωσῆν οὐκ οἴδαμεν. Μάξιμος ἀρχιμανδείτης ἐστὶ, διδάσκαλος Εὐτυχέως. Γερόντιον οὐκ οἴδαμεν, Νεμεσινὸν οὐκ οἴδαμεν· καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν ξενίζει ἡμᾶς. Θεοφίλου τὸ ὄνομα ξενιζόμεθα. Θωμᾶν ὁμοίως οὐκ οἴδαμεν. Λεοντίου * ἀποκρισιαρίου ἐστίν. Ὕψης μεμοιρίτης ἐστὶν, ἔχων δύο, ἢ τρία ὀνόματα εἰς τὸ Ξυλόκιρκον. Παῦλος ὁ Βιθυνὸς κατὰ μόνας ἐστὶν εἰς μεμόριν. Γαυδεντίος * ἐστιν, ἔχει πολλὰ ὀνόματα εἰς * τὸ Φιλίππους. Εὐγνωμόνιον οὐκ οἴδαμεν. παρακαλοῦμεν πεμφθῆναι ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπείας ὑμῶν, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου τινὰς, καὶ ἀπελθεῖν, καὶ ἰδεῖν τὰ μοναστήρια

[a] Per jussionem [b] quoque glorioſiſſimorum judicum, & ampliſſimi ſenatus, & ſanctæ ſynodi, intrantibus [c] Fauſto, Martino, Petro, [d] Manuele, Abraamio, Job, Antiocho, Theodoro, Paulo, Jacobo, Euſebio, Tryphone, Marcello, Timotheo, Pergamio, Petro, Aſterio, Joanne, reverendiſſimis presbyteris & archimandritis, & conſidentibus, magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Petitiones porrectæ ſunt diviniſſimo & piiſſimo noſtro imperatori ex nomine Caroſi, & Dorothei reverendiſſimorum archimandritarum, [e] & aliorum aliquorum. Nomina autem illorum qui eas porrexerunt, manifeſta fiant [f] his, qui introjerunt, reverendiſſimis viris, ut dicant, ſi omnes noverunt eſſe archimandritas. * [g] Et audientes archimandritæ [h] nomina eorum qui petitiones porrexerunt, per Fauſtum reverendiſſimum (archimandritam) dixerunt: Caroſus & Dorotheus archimandritæ ſunt. Elpidius * monumentorum [i] Procopienſium cuſtos eſt: Photinus autem quis eſt, non novimus: [k] Eutychius de baſilica Cælæſtinæ eſt, quia monaſterium non habet: Theodorus in monumentis habitat: Moyſen non novimus: Maximus archimandrita eſt, magiſter Eutychis: [l] Gerontium non novimus: [m] Nemeſinum non novimus ſed & nomen ejus miramur: Theophili & nomen miramur. Thomam ſimiliter non novimus: Leontius * [n] ex urſatio eſt: * [o] Hypſius in monumentis habitat, habens * duo vel tria nomina in Xylocirco: Callinicus habet decem nomina in memoria in Xylocirco.) Paulus de Bithynia eſt [p] habitans ſolitarie in monumento: Gaudentius in monumentis habitat: habet, quinque nomina in [q] Philippianis: * [r] Eugnomenem non novimus.

* Latine, legi, legimus, legit.

* f. memoriarum.

* f. arcarius

* Hypſes

* i. duos vel tres homines, qui ſub ejus diſciplina degunt

* Eugnomonium

---

a Annotatio Ruſtici. *Ab hoc loco de catholicis archimandritis qui propter hæreticos inigemiſſi ſunt monachos.*

b *Quoque*. Hanc vocem neque veteres libri habent neque veteres editiones.

c Pariſ. & Divion. *Fauſtino*. Sic etiam infra, *per Fauſtinum*.

d Veteres libri, *Manubelio*, *Abramio*.

e Codex Corb. & veteres editiones, *alterutrum*. Apparet autem mendum heic ſubeſſe. Et facile erat ex Græco textu & ex veſtigiis bonæ lectionis exiſtimare reponendum eſſe *& alterorum*. Verum quoniam iſtud barbarum eſt, Romani maluerunt *& altorum*. Pariſ. & Divionenſis habent, *& alterorum*.

f *His qui introjerunt*. Hæc deſunt in codice Pariſienſi. Deerant etiam olim in Divionenſi, ſed addita poſtea ſunt in margine.

g Veteres libri & editiones: *Et audientes reverentiſſimi archimandritæ*.

h Corb. & Pariſ. *nomina quæ*.

i Corb. & Divion. in margine, *Procupienſium*. Veteres editiones, *procupientium*. Codex Divion. *Procopius*, Pariſ. *Procopii*. Si tum Procopienſe monaſterium fuiſſet, facile erat exiſtimare quorum monumentorum cuſtos fuerit Helpidius.

k Divion. *Eutitius baſilicæ*. Pariſ. *Eutichius eſt in baſilica Celerina*. Sic etiam in Græco.

l Divion. *Gerontium non vidimus*.

m Divion. *Nemeſium non vidimus*. Sic etiam paulo poſt ubi Thomas nominatur.

n Id eſt, in loco ubi urſi nutriuntur, ut docet textus Græcus. Et hinc fortaſſis dicta porta urſarum apud Conſtantinopolim.

o Ita veteres editiones. Codex Corbejenſis habet *Hypſis*, Divion. *Ipſis*, Pariſ. *Ipſe*.

p Pariſ. & Corb. *ſingulus habitans*. Divion. *ſolus habitans*.

q Divion. & Pariſ. *Philippianas*, eodem modo, quo apud Gregorium M. lib. 11. epiſt. 1. legitur, *in ſeptimo palatio quod dicitur Secundianas*, & *Curator de Placidias*. Sic enim legitur in antiquis codicibus 40. 155. & 1065 bibliothecæ Colbertinæ & in editionibus Veneta anni 1504. & Pariſienſi anni 1508.

r Pariſ. & Corb. *Eugnomonem*, Divion. *Euganomonem*.

BALUZII NOTÆ.

mus. Rogamus aliquos mitti a veſtra magnificentia, & a veſtra ſancta ſynodo, ut ambulent, & videant monaſteria eorum, [a] & diſcant ſi habent monaſteria, [b] an * deludant, & noceant honoribus archimandritarum: [c] & amodo debent accipere diſciplinam, ut non ſe dicant archimandritas qui in monumentis habitant. Petimus etiam, ut & illi qui ſe dicunt eſſe monachos, & non [d] agnoſcuntur nec a veſtra magnificentia, nec a ſanctiſſimo archiepiſcopo, nec a nobis, [e] exeant a civitate ſicut impoſtores, propter ſcandalum quod conati ſunt facere. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & [f] ampliſſimus ſenatus dixerunt: Intrent reverendiſſimi monachi, qui petitiones porrexerunt. Et intraverunt Caroſus & Dorotheus, & Elpidius, & [g] Photinus, & Eutychius, & reliqui reverendiſſimi monachi, & Barſumas monachus, inſuper etiam & [h] Calopodius eunuchus. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt. [i] Petitiones olim reverentia veſtra victori * ſummo porrexit. Ergo reſpicientes quæ vobis proferuntur, dicite ſi eas agnoſcitis a vobis porrectas. Caroſus & Dorotheus reverendiſſimi archimandritæ, & reliqui, reſpicientes petitiones, dixerunt: Iſtæ ſunt petitiones, quas nos porreximus. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Recitentur petitiones. Et antequam recitarentur, Anatolius reverendiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolis dixit: Calopodius & Gerontius, qui inter eos presbyteri ſunt, olim damnati ſunt, & non illis licet intrare. Calopodius & Gerontius dixerunt: Nemo nobis dixit, quia damnati ſumus: modo nobis dixerunt. Aetius archidiaconus ſanctæ eccleſiæ Conſtantinopolitanæ vadens ad Calopodium eunuchum, dixit ei: archiepiſcopus per me archidiaconum dicit tibi, quia damnatus es: & exi. * Calopodius dixit: Pro qua cauſa? Aetius archidiaconus dixit: Ut hæreticus. Calopodius dixit: Suggero ut legantur petitiones noſtræ. Glorioſiſſimi & magnificentiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Recitentur. * Beronicianus devotiſſimus magiſtrianus & ſecretarius ſacri conſiſtorii recitavit.

* deludant honores ar chimandritarum, & ab his debent puniri, ut

* vertici

* Latine, legi, legimus, legit.

Α αὐτῷ, καὶ πεισθῆναι, εἰ ἔχουσι μοναστήρια, ἢ χλευάζουσι τὰς ὑπολήψεις τῶν ἀρχιμανδριτῶν· καὶ ἀπὸ τούτων ὀφείλουσιν * ἐπιτιμᾶσθαι, ὥστε μὴ ἑαυτοὺς ἀρχιμανδρίτας λέγειν, τοὺς δὲ μεμοιρασμένους κατηχοῦντας. παρακαλοῦμεν δέ, τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς μονάζοντας, καὶ μὴ γνωριζομένους μήτε παρὰ τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, μήτε ἀπὸ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου, μήτε παρ' ἡμῶν, ἐξελθεῖν ἀπὸ τῆς πόλεως, ὡς * ἐπιθέτους, διὰ τὸ σκάνδαλον, ὃ ἐπεχείρησαν ποιῆσαι· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ σύνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· εἰσιέτωσαν οἱ ἁγιώτατοι μονάζοντες, οἱ τὰς δεήσεις ἐπιδεδωκότες. Καὶ εἰσῆλθον Κάρωσος, καὶ Δωρόθεος, καὶ Ἐλπίδιος, Β καὶ Φωτεινὸς, καὶ Εὐτύχιος, καὶ οἱ λοιποὶ οἱ προειρημένοι μοναχοὶ ἁγιώτατοι, καὶ Βαρσουμᾶς μοναχὸς, ἔτι μὴν καὶ Καλοπόδιος ὁ εὐνοῦχος. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ σύνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· δεήσεις πάλαι ἡ ὑμετέρα ἁγιότης δέδωκε τῇ καλλινίκῳ κορυφῇ. ἐπιδόντες τοίνυν τὰς προφερομένας ὑμῖν, εἴπατε, εἰ ἐπιγινώσκετε αὐτὰς εἶναι τὰς παρ' ὑμῶν ἐπιδοθείσας. Κάρωσος, καὶ Δωρόθεος οἱ ἁγιώτατοι ἀρχιμανδρῖται, καὶ οἱ λοιποὶ, ἐπιδόντες τὰς δεήσεις, εἶπον· αὗταί εἰσιν αἱ δεήσεις αἱ παρ' ἡμῶν ἐπιδοθεῖσαι. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ σύνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ἀναγνωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις. Καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως, C Ἀνατόλιος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· Καλοπόδιος, καὶ Γερόντιος, οἱ μεταξὺ αὐτῶν πρεσβύτεροι ὄντες, καθῃρημένοι πάλαι, καὶ οὐκ ἔξεστιν αὐτοῖς εἰσελθεῖν. Γερόντιος, καὶ Καλοπόδιος εἶπον· ἡμῖν οὐδεὶς εἶπεν, ὅτι καθῃρέθημεν· ἄρτι ἡμῖν εἶπον. Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἁγίας ἐκκλησίας, ἀπελθὼν πρὸς Καλοπόδιον τὸν εὐνοῦχον, εἶπεν αὐτῷ· ὁ ἀρχιεπίσκοπος λέγει σοι διὰ ἐμοῦ ἀρχιδιάκονος, ὅτι καθῃρημένος εἶ, καὶ ἔξελθε. Καλοπόδιος εἶπε· διὰ ποῖον πρᾶγμα; Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος εἶπεν· ὡς αἱρετικός. Καλοπόδιος εἶπεν· ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι τὰς δεήσεις ἡμῶν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ σύνδοξότατοι ἄρχοντες, εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν· * Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς, καὶ σηκρητάριος τῆς θείας κονσιστωρίου ἀνέγνω.

* ἐπιτιμᾶσθῆναι,

* ἐπιθέντας

* Ῥωμαϊστὶ, ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω

Τῷ

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. & *dicant*. b Corb. *aut deludent & nocent honores*. Pariſ. *aut ſi deludent archimandritarum honores & nocent*. Divion. *aut deludent & nolunt honores*; & in margine, *al. nocent*.

c Pariſ. & *jam debent*. Sic etiam in Divionenſi; qui habet in margine, *al. & amodo debent*.

d Divion. *cognoſcuntur*. e Vetères libri, *ut exeant*.

f Divion. *ampl. ſenatores*. Sic etiam paulo poſt.

g Veteres libri & Crabbus, *Photius*. Primus Surius repoſuit *Photinus*. Sane in initio libelli precum, qui paulo poſt ſequitur, vocatur Photinus.

h Ita codex Pariſienſis. Corb. *Calapodius*, Divion. *Calipodius*.

i Divion. *Olim reverentia victori vertici preces porrexit. Ergo reſpicientes quæ vobis proferuntur, dicite ſi eas agnoſcitis quæ a vobis porrecta ſunt*. Ita etiam Pariſienſis: niſi quod habet *porrexerunt* pro *porrexit*.

k Pariſ. & Divion. addunt *eunuchus*.

[a] DIVERSORUM ARCHIMANDRITARUM

Epistolium ad Marcianum Augustum.

Τῷ θεοσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ, νέῳ Κωνσταντίνῳ, Μαρκιανῷ, Καρώσου, Δωροθέου, Ἐλπιδίου, Φωτεινῦ, Εὐτυχίου, Θεοφίλου, Θωμᾶ, Λεοντίου, Θεοδώρᾳ, Μωσῆ, Μαξίμου, Γεροντίου, Νεμεσινοῦ, Τψᾳ, Καλλινίκου, Παύλου, Γαυδεντίου, Εὐγνωμονίου, τῆς ἐλαχίστων ἀρχιμανδριτῶν, καὶ πάσης αὐτῶν τῆς συνοδίας τῆς ἐν Χριστῷ, καὶ λοιπῶν κληρικῶν, καὶ μοναζόντων, καὶ λαϊκῶν.

A *Piissimo & [b] Christi amantissimo imperatori nostro, novo Constantino, Marciano, a Carosо, Dorotheo, Elpidio, Photino, Eutychio, Theodoro, Moysе, Maximo, Gerontio, Nemesino, Theophilo, Thoma, Leontio, Hypsio, Gallinico, Paulo, Gaudentio, [c] Eugnomene, [d] minimis archimandritis, & ab omnibus in Christo comitibus suis, & reliquis clericis & monachis & laicis.*

* Eugnomerio.

Ἀεὶ τὸ Ῥωμαῖον βασίλειον, καὶ μάλιστα ἀπὸ Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, καὶ μακαρίου, τῶν οἰκουμένων γαλήνης πεπλήρωκεν, ἀγωνισάμενον ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. ἀλλὰ διὰ τὸ ἕκαστον τὰ ἑαυτῶν ζητεῖν, καὶ μηκέτι τὸ τῆ ἑτέρου, καθὼς νομοθετεῖ ἡ θεία γραφή, ἅπαντα λέλυται· τῆς Ἀποστόλων ἡ πίστις πεπίρακται, καὶ τὰ μὲν τῆς ἐχθρῶν, Ἰουδαίων φαμὲν, καὶ Ἑλλήνων, εἰ εἰρήνη ἐν καὶ καθέστηκε κακίστη, τὰ δὲ ἡμέτερα ἐν πολέμῳ ἀσπόνδῳ τυγχάνει. αὕτη δὲ ἡ διόρθωσις ἐτηρεῖτο τῇ φιλοχρίστῳ ὑμῶν βασιλείᾳ, πρὸς τὸ μὴ χίσμα γένεσθαι ἐν τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ἀλλὰ τὴν πίστιν στηριχθῆναι ὑπὸ τῆς θειότητος ὑμῶν. πᾶν γὰρ δίκαιον παντὶ μὲν ἄρχοντι πρέπει, βασιλεῖ δὲ, καὶ μάλιστα εὐσεβεῖ, κατ' ἐξαίρετον, ὅθεν αὐτὸ πέφυκε νομοθετεῖσθαι τὸ δίκαιον. δεόμεθα οὖν τῆ ὑμετέρας εὐσεβείας, πρὸς τὸ κελεῦσαι οἰκουμενικὴν γενέσθαι σύνοδον, ἣν ἤδη καὶ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, προνοουμένη τῆς πάντων σωτηρίας, θεσπίσαι κατηξίωσεν· ἀργῆσαι δὲ τὰς στάσεις, καὶ τὰς κατὰ βίαν ὑπογραφὰς γινομένας, καὶ τὰς διωγμὰς τὰς καθ' ἑκάστην παρὰ τῆς κληρικῶν καθ' ἡμῶν μελετωμένας, ἃς ἐπιχειροῦσι, λανθάνοντες τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν. καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ὑμετέραν θειότητα, * μηδὲν ἀναβάλλεσθαι, μήτε ἀπὸ μοναστηρίου, μήτε ἀπὸ ἐκκλησίας, μήτε ἀπὸ μαρτυρίου, ἕως τῆς δικαιοκρισίας τῆς ἁγίας συνόδου, πρὸς τὸ μὴ

* ἴσ. μηδένα βάλλεσθαι, μήτε

S Emper imperium Romanorum & præsertim a Theodosio [e] magno & beato, universum mundum [f] pacis bono complevit, B laborans pro recta fide. Sed quoniam quisque suum quærit, [g] non etiam proximi, (sicut sancit sancta scriptura) omnia soluta sunt, apostolorum fides turbata est, [h] & ea quidem quæ sunt inimicorum, Judæorum dicimus & paganorum, [i] quamvis pessima, tamen in pace constituta sunt, nostra autem in bello [k] irreconciliabili persistunt. Hæc autem correctio servabatur [l] vestro amico Christi imperio, ut non in recta fide fiat schisma, sed ut fides firmaretur a divinitate vestra. [m] Omnis enim justitia omnem quidem * judicem decet, sed præcipue imperatorem, & maxime pium: * unde ad ipsum * pertinet, jus promulgare legitimum. [n] Suggerimus ergo pietati vestræ, ut præcipiat C [o] universalem fieri synodum, quam vestra pietas * providentiam faciens [p] nostrum omnium salutem, jam convenire sancivit. Vacent autem [q] * turbationes & subscriptiones quæ per violentiam fiunt, & persecutiones quæ semper [r] a clericis contra nos * meditantur, & quas conantur facere, latentes vestram pietatem. Et petimus [s] divinitatem vestram, jam neminem jactari nec a monasterio, nec ab ecclesia, neque a basilica martyris, usque ad justum sanctæ synodi judicium, ([t] ne canonicis regulis obviare videatur &) [u] ne

1. Cor. 10.

* principem, * unde jus ipsum sancire consuevit. * ipsi convenit sancire quod justum est. * providens nostræ omnium saluti, jam indicere dignata est. * seditiones, * exercentur.

a Titulus iste desideratur in omnibus antiquis exemplaribus. Et sane si ullus ponendus esset, ita concipi oporteret. *Preces oblatæ Marciano Imperatori ab archimandritis.* BALUZII NOTÆ.

b Corb. *Christi amicissimo*, reliqui *Christianissimo*.

c Corb. *Eugnomiono*. Ex quo formata est prava lectio codicum Divion. & Paris. *Eunomio*.

d Veteres editiones, *virís*. In Corbejensi est *nimis*, ubi sunt vestigia priscæ lectionis. Paris. & Divion. *humillissimis*. e Veteres libri & editiones, *maximo*.

f Corb. *pacis complevit*, Divion. *pace complevit*, Paris. *tranquillitas implevit*,

g Paris. & Divion. *& jam non proximi*.

h *Et ea quidem quæ sunt*. Hæc desunt in codice Parisiensi. Deerant etiam olim in Divionensi, ubi addita sunt supra lineam. Itaque in codicibus illis legitur, *inimicorum autem, Judæorum*.

i Iidem libri: *quamvis pessima est, tamen in pace constituta est*.

k Corb. & Divion. in marg. *bello inferato*. Paris. *bello infœderato persistit*. Divionensis habet in textu: *nostra autem in bello fidei ratio persistit*, ubi *fidei ratio* mendose positum est pro *infœderato*.

l Corb. *Christo*. Reliqui, *vestro piissimo*.

m Codices Divion & Paris. *Omnis enim justitia omni judici decet, præsertim piissimo Imperatori. Unde ipsi convenit sancire quod justum est*. Divion. *ipsis pertinentibus promulgare legitimum*.

n Paris. *Suggerimus autem*.

o Annotatio Rustici. *Ipsam dicunt quæ Chalcedone collecta est, quia nondum convenerat quando est hæc oblata petitio. Regula est ut ab electa synodo non liceat appellare. Isti igitur hac ipsa sunt electioni damnati*.

p Corb. *nostræ omnium salutis*. Paris. *nostræ salutis*. Ita etiam primo in Divionensi, sed postea vox *omnium* addita est supra lineam. q Veteres libri, *turbæ*.

r Sic Ordericus Vitalis pag. 871. ait: *& Clericis, qui semper invident monachis*. Item pag. 873. *Ecce antiquus mos pro invidia qua Clerici contra monachos utebantur depravatus fuit*.

s Paris. & Divion. *serenitatem*. t Hæc desunt in omnibus antiquis exemplaribus.

u Codices Paris. & Divion. *ne forte aliqui qui pacem diligunt, & ejus curam faciunt, aliis seditionem facientibus, hæc pietati vestræ adscribant; ut iterum per sanctos patres recta fide confirmata, nos reliquum tempus vitæ*

forte aliqui, aliis ſeditionem facientibus, hæc pietati veſtræ putent * adſcribenda, quam pacem diligere, & pro ipſa * præ omnibus novimus cogitare: ut iterum per ſanctos patres ſancta fide confirmata, poſſimus reliquum tempus vitæ noſtræ caſte & pie [a] vivere, & in pace inceſſanter conſuetas orationes offerre domino noſtro Chriſto pro * diuturnitate æterni veſtri imperii, qui & ſua bona voluntate inviſibiliter [b] vobis donavit imperium, diviniſſimi Auguſti.

* audeant adſcribere.
* ante omnia.
* perpetuo & æternali veſtro imperio.

Diogenes reverendiſſimus epiſcopus Cyzici dixit: Barſumas, qui inter illos intravit, occidit beatum Flavianum. Ipſe inſtabat, & dicebat: Occidet. Et non [c] eſt poſitus in petitionibus: quare introivit? [d] Omnes reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Omnem Syriam Barſumas evertit; duxit ſuper nos mille monachos. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus ad monachos dixerunt: Secundum veſtram petitionem, quam per ſuggeſtiones dediſtis, [e] divus & piiſſimus imperator [f] noſter & ſanctam ſynodum convenire, & vos [g] nunc introire præcepit. Ergo poſtquam intraſtis, [h] ſuſtinete diſcere quæ ab ipſa ſancta ſynodo de fide [i] firmantur. [k] Caroſus & Dorotheus reverendiſſimi archimandritæ, & ceteri monachi dixerunt: Rogamus ut recitetur libellus qui a nobis offertur. (Omnes) reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Homicidam Barſumam [k] emittite foras; homicidam [l] in arenam: anathema [m] Barſumæ: Barſumam in [n] exilium. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt. Recitetur libellus, qui a reverendiſſimis monachis porrectus eſt. Conſtantinus devotiſſimus ſecretarius divini [o] conſiſtorii, accipiens (ab eis) recitavit.

[i] decernuntur formantur.
[k] Latine, legi, legimus, legit.

Ἢ νομίσαι τινὰς, ἄλλων ἀπικτόντων, ἐπιγράφειν ταῦτα τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ. ἢ γὰρ φιλεῖν ὑμᾶς τὶ εἰρωνίαν, ἢ τιύτης φροντίζειν πρὸ πάντων, πεπείσμεθα· ἵνα τῆς ἁγίας πίστεως στηριχθείσης, ἢ πάλιν διὰ τῆς ἁγίων, δυνηθῶμεν τὸ ἐπίλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν σωφρόνως, καὶ δικαίως καὶ εἰρηνίῃ τὰς συνήθεις, καὶ ἀδιαλείπτους εὐχὰς ἀναπέμψαι τῷ δεσπότῃ Χριστῷ ὑπὲρ τῆς διαμονῆς τὸ αἰωνίου ὑμῶν κράτους, τῷ καὶ ἀοράτως τῇ ἰδίᾳ εὐδοκίᾳ χαρισαμένῳ ὑμῖν τὸ βασίλειον, θειότατοι Αὔγουστοι.

* καιροτομῆσαι τινές,

Διογένης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· Βαρσυμᾶς ὁ μεταξὺ αὐτῶν εἰσελθών, ἔσφαξε τὸν μακάριον Φλαυιανόν· αὐτὸς ἕστηκε, καὶ ἔλεγε· σφάξον· καὶ μὴ ἐγκείμενος ταῖς δεήσεσι, διατὶ εἰσῆλθε; πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· πᾶσαν Συρίαν Βαρσυμᾶς ἠφάνισεν· ἐπήγαγεν ἡμῖν χιλίους μονάζοντας. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες πρὸς τὰς μονάζοντας εἶπον· κατὰ τὴν ὑμετέραν διὰ τῆς δεήσεων παράκλησιν ὁ θειότατος, καὶ φιλοσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης, καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον συγκροτηθῆναι, καὶ νῦν ὑμᾶς εἰσόδου τυχεῖν παρεκελεύσατο. εἰσελθόντες οὖν ἀνέχεσθε μαθεῖν τὰ παρὰ τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης συνόδου περὶ πίστεως τυπούμενα. Κάρωσ, καὶ Δωροθεος οἱ ἐλλαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται, καὶ οἱ λοιποὶ μονάζοντες εἶπον· ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι τὸν παρ' ἡμῶν προσφερόμενον λίβελλον. οἱ ἐλλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· φονέα Βαρσυμᾶν ἔξω βάλετε· τὸν φονέα τῆς σαδίφ· ἀνάθεμα τῷ Βαρσυμᾷ· Βαρσυμᾶν τὴν ἐξορίαν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ὁ παρὰ τῶν ἐλλαβεστάτων μοναχῶν ἐπιδεδομένος λίβελλος ἀναγινωσκέσθω. Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τῆς θείας κονσιστωρίας ὑποδεξάμενος ἀνέγνω.

* καιροτομῆσαι τινές,
* Ρωμαϊστὶ ἐνέγκαι, ἀνέγκαμεν, ἐνέγκε

EPI-

BALUZII NOTÆ. *noſtræ caſte & pie vivamus, & in pace inceſſanter conſuetas orationes Domino noſtro Chriſto pro perpetuo æternali veſtro imperio faciamus, quia ſua bona voluntate inviſibiliter vobis donavit imperium, divi Auguſti.* Divionenſis habet *ſeditionantibus* Idem habet lectionem vulgatam in margine.

a Corb *vivere in pace inceſſanter conſuetaſque orationes.*
b Corb. & Divion. in margine, *nobis donavit.*
c Vox *eſt* deſideratur in omnibus antiquis exemplaribus.
d Annotatio Ruſtici. *Græci: Quomodo omnes?*
e Corb. *divinissimus.* f *Noſter.* Hæc vox deſideratur in omnibus antiquis libris & editionibus.
g *Nunc.* Et hæc quoque deſideratur in omnibus antiquis libris & editionibus.
h Pariſ. *ſuſtinere vos oportet quæ.* i Idem codex & veteres editiones, *formantur.*
k Legendum, *mittite foras.* Error eſt typographicus editionis Labbeanæ. Ceterum hæc lectio nova eſt. Nam veteres libri & editiones habent, *mitte foras.* Quod antea quoque alia occaſione obſervavimus.
l Divion. & Corb. & veteres editiones, *in arena.* Pariſ. *in ſtadium.*
m Pariſ. *Barſumati*, Divion. *Barſomati.* n Divion. *exilio*
o Divion. & Pariſ. *conſiſtorii ab ipſis recitavit.*

EPISTOLA ARCHIMANDRITARUM.

ad Chalcedonense Concilium pro Dioscori rehabilitatione.

Τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, τῇ ἐνταῦθα ἐνδημούσῃ παρὰ τῶν ἀρχιμανδριτῶν, καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος.

Sanctæ synodo, quæ hic modo [a] [b] profecta est, [*] præsens ab archimandritis, [c] & omni in Christo fraternitate.

Καὶ τὴν πρώτην κλῆσιν οὐδὲν ἐλθεῖν ἐνοχλοῦμεν πρὸς τὴν ὑμετέραν ἁγιωσύνην· ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ εὐσεβὴς ἡμῶν δεσπότης ἐδήλωσε τῷ ὁσιωτάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ, καὶ πρεσβυτέρῳ Καρώσῳ, μὴ παραγενέσθαι αὐτὸν, εἰ μὴ καὶ ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια παρῇ, ἡμεῖς δὲ ἐκτὸς αὐτοῦ εἰσελθεῖν περιττὸν ἡγησάμεθα, ἐπειδὴ ἔστιν ἡμῶν πατὴρ, ὡς καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιωσύνῃ δῆλα τῆς πεμφθέντων παρ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἀντεδηλώθη αὐτῇ ἡ αἰτία, τούτου ἕνεκα ὑπαρεγγυόμεθα· νῦν δὲ παραγγύομεν, δεόμεθα τῆς ἁγιωσύνης ὑμῶν, πάντα ἀκολούθως προβιβῦναι, καὶ παρεῖναι κατὰ τὸ συνέδριον τοῦτο τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Διόσκορον, καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ ἁγιωτάτους ἐπισκόπους.

AD primam vocationem statim convenire habuimus ad vestram sanctitatem, sed quia piissimus imperator [d] sanctissimo archimandritæ & presbytero Caroso mandavit non venire, nisi & ipsius pietas præsens fuerit; nos autem sine ipso intrare supervacuum putavimus, quia pater est noster; sicut & vestræ sanctitati [e] per [*] rescripta mandavimus, quia [f] ad hoc non venimus. Nunc autem ad vos venientes, petimus vestram sanctitatem, [g] ut omnia consequenter procedant, & ad hoc concilium [h] conveniant sanctissimus archiepiscopus Dioscorus, & qui cum ipso sunt sanctissimi episcopi.

[*] homines a vobis ad nos missos significata est hæc causa; ob hoc

Καὶ ἐν τῇ ἀναγινώσκεσθαι, πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἀνάθεμα Διοσκόρῳ· Διόσκορον ὁ Χριστὸς καθεῖλε, τούτους ἔξω βάλε. ἆρον ὕβριν τῆς συνόδου. ἆρον βίαν τῆς συνόδου· ἆρον αἶσχος τῆς συνόδου. Φαῦστος ὁ εὐλαβέστατος, καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εὐλαβέστατοι ἀρχιμανδρῖται εἶπον· ἆρον ὕβριν τῆς μοναστηρίων. οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· τῆς δεήσεως τούτων οὐκ ἔστι τῆς συνέδου ἀκοῦσαι. τὸν καθαιρεθέντα παρὰ πάσης ὁμοῦ τῆς συνόδου, ἐπίσκοπον ἐτόλμησαν [*] ὀνομάσαι. οἱ κανόνες οὕτω πατοῦντι; οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἄνευ προκρίματος [*] ἀναγινωσκέσθω ὁ λίβελλος. [*] Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τῆς θείας κονσιστωρίας ἀνέγνω τὰ ἑξῆς τοῦ λιβέλλου.

Et cum [i] legerentur, omnes reverendissimi episcopi clamaverunt: [k] Anathema Dioscoro. Dioscorum Christus deposuit. Istos mitte foras. Tolle injuriam a synodo. (Voces imperatori.) Tolle violentiam a synodo, tolle injuriam a synodo, [l] tolle notam a synodo. [m] Faustus reverendissimus, & qui cum ipso reverendissimi archimandritæ dixerunt: Tolle injuriam a monasteriis. Omnes reverendissimi episcopi clamaverunt. Petitiones istas [*] synodum audire non licet. [n] Illum qui damnatus est ab omni synodo, episcopum nominare ausi sunt. Regulæ quare [o] calcantur? Magnificentissimi & gloriosissimi judices & amplissimus senatus dixerunt: Sine præjudicio recitetur libellus. [*] Constantinus devotissimus secretarius sacri consistorii, libelli reliqua recitavit.

[*] audire non est synodi.

[*] Latine

Καὶ γὰρ ὁ εὐλαβέστατος ἡμῶν βασιλεὺς, ἀφ' οὗ ἐνοήθετο τὴν συνόδον ταύτην γενέσθαι, ἐπηγγείλατο ἡμῖν τὸ τῆς πίστεως, καὶ ἐκτεθείσης παρὰ τῶν ἑξακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ἐπισφραγίζεσθαι μόνον, καὶ μηδὲν ἕτερον πρὸ τούτου κινεῖσθαι, ἢ γίνεσθαι. τούτου δὲ δόξαντος, πάντως οὐκ εὔλογος ἡ καθαίρεσις ἡ γενομένη κατὰ Διοσκόρου τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου· ἐπειδὴ ὔντε ἐκτὸς αὐτοῦ, ἢ τῶν σὺν αὐτῷ ὄντων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, δυνά-

Namque & ipse piissimus [p] noster [*], ex quo congregare hanc synodum constituit, pollicitus est nobis, [q] confirmari tantum expositionem fidei trecentorum decem & octo sanctorum patrum, [r] & nihil aliud [s] ante hoc moveri vel fieri. [t] Isto autem placito, utique irrationabilis est facta damnatio contra [u] sanctissimum archiepiscopum Dioscorum, quia nec sine [x] eo & sanctissimis episcopis qui cum ipso sunt, possumus aliquid

[*] Imperator

BALUZII NOTÆ.

a Titulus iste est recens. Nullus extat in antiquis exemplaribus.
b Divion. & Paris. *professa*. c Paris. & Corb. *& ad omni*.
d Paris. & Divion. *reverentissimo*.
e Iidem libri, *per scripta*.
f Id est, propter hoc. Male igitur hunc locum sollicitaverunt editores Romani, cum melior haud dubie sit lectio veterum editionum, quæ habet *ob hoc*. Et ita etiam legitur in Parisiensi & Divionensi exemplaribus.
g Paris. & Divion. *omnia consequenter ut procedant*.
h Divion. & Corb. *conveniat*. Paris. *veniat*. i Veteres libri, *legeretur*.
k Annotatio Rustici. *Hic anathematizant Dioscorum sancti patres*.
l Paris. & Divion. *tolle pestem*. Divionensis habet lectionem vulgatam in margine.
m Annotatio Rustici. *Et isti archimandritæ orthodoxi consentiunt Concilio sancto adversum pseudomonachos impios*.
n Divion. & Corb. *Damnatum Episcopum ab omni synodo nominare ausi sunt*.
o Paris. *conculcantur*. p Adde *Imperator*. Et hoc quoque connumerabitur inter errata typographicæ editionis Labbeanæ. q Codices Paris. & Divion. & veteres editiones, *confirmare*.
r Corb. & Divion. *& nihil alterum*. s Paris. & Divion. *ante hanc*.
t Iidem libri: *Isto enim placito nomine*.
u *Sanctissimum*. Deest in libro Parisiensi. In Divionensi autem additum est supra lineam. Sic etiam paulo post
x *Eo &*. Et hæc quoque desunt in libro Parisiensi, & in Divionensi addita sunt supra lineam.

de fide aut dicere aut facere. Ergo præcipite venire eumdem ſanctiſſimum archiepiſcopum Dioſcorum, [a] & omnes epiſcopos qui cum ipſo ſunt, ut & ſcandala, quæ facta ſunt de fide, incidantur, & [b] orthodoxi populi non habeant inter ſe diſcordiam. * Debebat enim in hac parte vobis eſſe ſtudium ante omnia vitæ neceſſaria. Si autem contra hæc, quæ nos [c] tam conſequenter requirimus, veſtra nititur reverentia, & velit auctoritate uti, quæ contraria eſt utilitatibus: teſtamur dominum Chriſtum, & piiſſimum imperatorem, & magnificentiſſimos judices, & ampliſſimum ſenatum, & veſtram conſcientiam, & veſtes noſtras excutimus, & extra communicationem veſtram noſmetipſos [d] efficiemus. Non enim patimur, ſymbolo fidei trecentorum decem & octo recuſato, communicatores heri eorum [e] qui hoc reſpuunt. Ad integriorem autem probationem, [f] quod nihil nos contrarium ſymbolo fidei ſapiamus, [g] & ut locum non habeat aliqua calumnia [h] adverſum nos facta, ſubdidimus & ipſum ſymbolum, & definitionem quæ hoc [i] ſuperſignavit, prolatam a ſancta & univerſali ſynodo quæ Neſtorium condemnavit.

* Nam in hac parte ſtudium omnibus hujus vitæ rebus vobis eſt præfetendum.

Aetius archidiaconus Conſtantinopolis [k] ſanctæ & catholicæ eccleſiæ dixit: Regula eſt hæc cum aliis poſita a ſanctis patribus, [l] quam cuſtodientes ſanctiſſimi patres epiſcopi, docent & clericos & monachos & omnes Chriſtum colentes. * [m] Si * aut reſultantes, aut acquieſcere non volentes, [n] hac * utuntur regula. Et ex codice relegit hæc.

* Si invenerint aut reſilientes, * autem inveniant aut * uti

Can. 5. Concil. Antiocheni.

*De clericis & monachis, qui ſemetipſos a communione * ſuſpendunt.*

* *ſeparant*

b Si presbyter aut diaconus ſuum contemnens epiſcopum, a communione ſemetipſum * ſuſpendit eccleſiæ, & ſecretius, collectam [o] fecerit, & altare conſtituerit, & noluerit evocanti epiſcopo conſentire, [p] neque eidem acquieſcere, neque obedire & prius & ſecundo vocanti; hunc omnino damnari, [q] nec unquam curationem mereri, nec recipere eum poſſe honorem, ([r] ordinamus.) Si autem permanſerit turbas faciens & ſeditiones eccleſiæ, per extraneam poteſtatem, tamquam ſeditioſum, debere * [ſ] converti.

ſeparaverit

* coerceri comprimi

Omnes reverendiſſimi epiſcopi clamave-

μεθά τι λέγειν, ἢ ποιεῖν περὶ πίστεως. κελεύσατε τοίνυν, παραγενέσθαι τὸν αὐτὸν ἀρχιεπίσκοπον Διόσκορον, καὶ πάντας τοὺς σὺν αὐτῷ ἐπισκόπους, ὥστε τὰ σκάνδαλα τὰ γενόμενα περὶ τὴν πίστιν ἐκκοπῆναι, καὶ τὸν ὀρθοδόξους λαοὺς μὴ ἔχειν σχίσματα ἐν ἑαυτοῖς· ἐπειδὴ ἡ περὶ τούτου τοῦ μέρους σπουδὴ πάντων ὑμῖν τῶν ἐν τῷ βίῳ τούτῳ προτιμότερον ὀφείλει εἶναι. εἰ δέ εἰς τι ἕτερον ἀκολούθως παρ' ἡμῶν ζητήματα ἡ ὁσιότης ὑμῶν ἀντιτείνει, καὶ θέλει αὐθεντίᾳ χρήσασθαι ἐναντίᾳ ὅσα τοῖς συμφέρουσι, μαρτυράμενοι τὸν δεσπότην Χριστὸν, καὶ τὸν φιλαβέστατον βασιλέα, καὶ τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας, καὶ τὴν ἱερὰν σύγκλητον, καὶ τὸ ὑμέτερον δὲ σωφρονοῦν, καὶ ἀποτιναξάμενοι τὰ ἐμάτια, τῆς κοινωνίας τῆς πρὸς ὑμᾶς ἐκτὸς ποιησόμεθα ἑαυτούς. οὐ γὰρ ἀνεχόμεθα, τὸ συμβόλῳ τῆς πίστεως τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἀθετουμένῳ, κοινωνοὶ γενέσθαι τοῖς τοῦτο ἀθετοῦσιν. εἰς δὲ τελειοτέραν ἀπόδειξιν τοῦ μηδὲν ἡμᾶς ὑπεναντίον τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως φρονεῖν, μήτε χώραν ἔχειν τινὰ συκοφαντίαν καθ' ἡμῶν γενομένην, ὑπετάξαμεν καὶ αὐτὸ τὸ σύμβολον, καὶ τὸν ὅρον ἐπισφραγίζοντα τοῦτο, καὶ ἐξενεχθέντα παρὰ τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς καθελούσης Νεστόριον.

Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγίας, καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας εἶπε· κανὼν ἐστὶν ὅτος, ὃς μὴ τοῖς ἄλλοις τέθειται παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων· ὃν φυλάττοντες οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐπίσκοποι, ἐκδιδάσκουσι κληρικοὺς, καὶ μοναχοὺς, καὶ πάντας τοὺς χριστιανίζοντας, εἰ εὑρεθῶσιν ἢ ἀφνιοῦντας, ἢ μὴ βουλομένους πείθεσθαι, κεχρῆσθαι τῷ κανόνι τούτῳ. καὶ ἀπὸ βιβλίου ἀνέγνω ταῦτα.

Περὶ τῶν ἑαυτοὺς ἀφοριζόντων κληρικῶν, ἢ μοναζόντων.

Εἴτις πρεσβύτερος, ἢ διάκονος καταφρονήσας τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἰδίᾳ συνήγαγε, καὶ θυσιαστήριον ἔστησε, καὶ τῷ ἐπισκόπῳ προσκαλουμένῳ, ἀπειθοίη, καὶ μὴ θέλοι τῷ αὐτῷ πείθεσθαι, μηδὲ ὑπακούειν καὶ πρῶτον, καὶ δεύτερον καλοῦντι, τοῦτον καθαιρεῖσθαι παντελῶς, καὶ μηκέτι θεραπείας τυγχάνειν, μηδὲ ἀπολαμβάνειν αὐτὸν δύνασθαι τιμήν· εἰ δὲ ἐπιμένοι θορυβῶν, καὶ ἀνασταίνειν τὴν ἐκκλησίαν, ὅλης τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας, ὡς σωφρονοῦσαν, αὐτὸν ἐπιστρέφεσθαι.

Πάντες οἱ φιλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὅτος

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *& omnes qui cum ipſo ſunt Epiſcopos.*
b Divion. *orthodoxus populus non habeat.* Pariſ. *orthodoxus populus ne habeat.*
c Vox *tam* deeſt in codice Pariſienſi, & Divionenſi addita eſt ſupra lineam.
d Corb. & Divion. & veteres editiones, *efficimus.* Pariſ. *effecimus.* quod idem eſt.
e Veteres libri & editiones, *qui hunc reſpuunt.*
f Pariſ. & Divion. *ut nihil nos.*
g Veteres libri, *neque locum habeat.*
h Corb. *quæ adverſum nos facta.* Reliqui & veteres editiones, *quæ adverſum nos facta eſt.*
i Pariſ. & Divion. *teſtatur.*
k Hæc lectio eſt Binii. Nam ſuperiores habent, *ſanctæ & univerſalis.* Quo etiam modo legitur in vetuſtis codicibus. Attamen Divionenſis habet *venerabilis*; & in margine, *al. univerſalis.*
l Corb. *qui*, Divion. *quas.*
m Legendum: *Si autem inveniant aut reſultantes.* Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
n Divion. *hanc utuntur regulam.*
o Corb. & Divion. *fecit & altare conſtituit & noluit.* Sic etiam Pariſ. niſi quod habet *fecerit.*
p Divion. *& non voluerit eidem acquieſcere.* Reliqui & veteres editiones, *& noluerit eidem acquieſcere.* Sic etiam Vigilius in epiſtola ad Ruſticum & Sebaſtianum.
q Veteres libri & editiones, *nec unquam hanc curationem.* Sic etiam in eadem epiſtola Vigilii.
r Deeſt *ordinamus* in omnibus antiquis exemplaribus & in eadem epiſtola.
ſ Pariſ. *comprimi.* Sic etiam in eadem epiſtola Vigilii.

τος δίγμος κανών· ὅτος ὁ κανὼν τῆ ἁγίων πατέρων. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· κατὰ πιὼ ὑμετέραν αἴτησιν, καὶ ἀντιλεγόντων τῆ εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, οἱ ἐπιδοθέντες παρ' ὑμῶν λίβελλοι ἀνεγνώσθησαν. εἴπατε τοίνυν, εἰ βέλεθε τοῖς δόγμασι πάσης τῆς ἁγιωτάτης συνόδε συναινέσαι. * Κάρωσος ὁ θλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης εἶπε· πιὼ τῶν τεμακοσίων δεκαοκτὼ τῶν ἐν Νικαίᾳ χθυμβώντων πατέρων πίσιν, ἐν ᾗ καὶ ἐβαπτίσθην, οἶδα· ἐπεὶ ἐγὼ ἄλλην πίσιν ὐκ οἶδα. ἐπίσκοποι εἰσὶ, καὶ ἐξεσίαν ἔχσι καὶ ἀφορίσαι, καὶ καθαιρῆσαι· καὶ εἴτι θέλσιν, ἐξεσίαν ἔχσι. πλείω ταύτης ἐγὼ ἄλλην ὐκ οἶδα. ἐμὲ ὁ ἅγιος Θεότιμος * ἐν τῷ μηνὶ, ὅτε ἐβάπτισεν, ἐκέλευσέ μοι ἄλλο τί ποτε μὴ φρονῆσαι. Δωρόθεος ὁ θλαβέστατος ἀρχιμανδρίτης εἶπε· τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τεμακοσίων δεκαοκτὼ, ἐν ᾗ καὶ ἐβαπτίσθην, καὶ τῷ ὄρῳ τῶν ἐν Ἐφέσῳ καθελόντων Νεστόριον ἐμμένω, καὶ ὕτω πιστεύω, καὶ παρὰ ταύτην, ἄλλην πίστιν ὐκ οἶδα. Βαρσουμᾶς ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς διὰ ἰδίε ἀνθρώπε, ἑρμηνεύοντος αὐτὸν Συριστὶ λαλοῦντα, εἶπεν· ὕτω πιστεύω, ὡς οἱ τεμακόσιοι δεκαοκτὼ, καὶ ὕτως, ἐβαπτίσθην· εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίε πνεύματος· ὡς αὐτὸς ἐδίδαξεν ὁ κύριος τοὺς Ἀποστόλους. Ἐλπίδιος μοναχὸς εἶπεν· ἐγὼ πιστεύω, ὡς οἱ τεμακόσιοι δεκαοκτὼ πατέρες οἱ ἐν Νικαίᾳ, καὶ οἱ ἐν Ἐφέσῳ, οἱ Νεστόριον καθελόντες· καὶ ἐμμένω τῷ ὄρῳ, ᾧ ἐξέθεντο οἱ ἅγιοι πατέρες. οἱ λοιποὶ ἄλλοι μοναζόντες εἶπον· καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ λέγομεν.

Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς Κωνσταντινοπόλεως ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἀπελθὼν πρὸς αὐτὸν, εἶπεν· ἡ ἁγία αὕτη, καὶ μεγάλη σύνοδος ὕτω πιστεύει, ὡς οἱ τεμακόσιοι δεκαοκτὼ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίᾳ τοτηνικαῦτα συνελεγμένοι ἐξέθεντο· καὶ τοῦτο τὸ σύμβολον αὐτοί τε φυλάττυσι, καὶ πάντας τοὺς προσιόντας ἐκδιδάσκυσιν. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ διχόνοιαι παράτινων ἀνεφύησαν, καὶ πρὸς ταύτας ἀντιπαρατεταγμένοι οἱ ἅγιοι πατέρες Κύριλλος, καὶ Κελεστῖνος, καὶ νῦν ὁ ἁγιώτατος, καὶ μακαριώτατος πάπας Λέων, ἐπιστολὰς ἑρμηνεύσας τὸ σύμβολον, ἢ πίσιν, ἢ δόγμα ἐκτιθέμενοι, ἐκδεδώκασιν· ἃς ἀσπάζεται πᾶσα ἡ οἰκυμενικὴ σύνοδος, καὶ συναινεῖ, καὶ πιὼ ἐκ τέπων ἑρμηνείαν παραδίδωσι τοῖς ἐπιθυμοῦσι μανθάνειν· καὶ ἡ ὑμετέρα ἀγάπη τιώτη τῇ γνώμῃ πάσης τῆς ἁγίας συνόδε πείθεται, καὶ ἀναθεματίζει Νεστόριον, καὶ Εὐτυχέα, ὡς κενοφωνήσαντας, ἢ ὄ; Κάρωσος ὁ θλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· ἐγὼ τί ἔχω ἀναθεματίσαι Νεστόριον, ὅτι καὶ ἅπαξ, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον, καὶ πολλάκις ἀνεθεμάτισα αὐτὸν, καὶ καθήρησα; Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιδιάκονος τῆς κατὰ Κωνσταντινόπολιν ἐκκλησίας εἶπεν· καὶ Εὐτυχέα

runt: [a] Hæc juſta regula patrum. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Secundum veſtram petitionem, & [b] contradicentibus reverendiſſimis epiſcopis, oblati a vobis libelli recti ſunt. Dicite igitur, ſi vultis dogmatibus totius ſanctiſſimæ ſynodi conſentire. * Caroſus reverendiſſimus archimandrita dixit: Fidem trecentorum decem & octo patrum qui convenerunt apud Nicæam, in qua & baptizatus ſum, novi: nam ego aliam fidem neſcio. Epiſcopi ſunt: poteſtatem habent & excommunicare & * damnare; & quidquid volunt, poteſtatem habent. * amplius ab hoc ego aliud neſcio. * Me ſanctus [c] Theotimus in Tomis baptizavit: juſſit mihi nihil aliud ſapere. Dorotheus reverendiſſimus archimandrita dixit: Permaneo in fide ſanctorum patrum trecentorum decem & octo qui apud Nicæam convenerunt, in qua baptizatus ſum, [d] & in conſtituto eorum qui apud Epheſum Neſtorium damnaverunt. Et ſic credo, & præter hanc, non novi aliam fidem. Barſumas reverendiſſimus monachus per proprium hominem interpretantem eum [e] Syriace loquentem, dixit: Sic credo, quomodo trecenti decem & octo: & ſic baptizatus ſum in nomine Patris & Filii & Spiritus ſancti, *Matth. 28* [f] ſicut ipſos dominus docuit apoſtolos. Elpidius monachus dixit: Ego credo ſicut trecenti decem & [g] octo qui convenerunt apud Nicæam, & qui in Epheſo Neſtorium damnaverunt: & permaneo in * conſtitutis, ſicut expoſuerunt. Alii monachi, qui cum ipſis erant, dixerunt: Et nos eadem dicimus.

Aetius archidiaconus Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ eccleſiæ, vadens ad eos, * dixit eis: Sanctum hoc magnumque concilium ſic credit, ſicut trecenti decem & octo ſancti patres, qui apud Nicæam tunc congregati ſunt, expoſuerunt: & hoc ſymbolum & ipſi cuſtodiunt, & omnes advenientes edocent. Quoniam autem inter hæc diſcordiæ ſunt per aliquos generatæ, & adverſus has repugnantes ſancti patres Cyrillus & Cæleſtinus, & nunc ſanctiſſimus & beatiſſimus papa Leo, epiſtolas interpretantes ſymbolum, non fidem aut dogma exponentes, dederunt, quas veneratur omne concilium univerſale, & conſentit, & interpretationem earum tradit cupientibus edoceri: & veſtra dilectio huic ſententiæ totius ſanctæ ſynodi conquieſcit, & anathematizat Neſtorium & Eutychem, tamquam * novas voces introducentes, aut non? Caroſus reverendiſſimus monachus dixit: Ego quid habeo anathematizare Neſtorium, [h] qui ſemel & ſecundo & tertio & [i] multoties anathematizavi & damnavi eum? Aetius [k] reverendiſſimus archidiaconus Conſtantinopolis (ſanctiſſimæ) eccleſiæ dixit: Et Eutychem igitur

* deponere; * ampliorem hac ego aliam neſcio. * Sanctus Theotimus in menſe, quo me baptizavit,

* conſtituto quod expoſuerunt ſancti patres,

* eum dixit.

* vanas

---

a Lege. *Hæc juſta regula, hæc regula patrum.* Et iſtud quoque mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
b Male in Pariſ. & *contradicentium rever. Epiſcoporum.*
c Ita codex Pariſienſis. Reliqui & veteres editiones habent *Timotheus.*
d Veteres libri & editiones, & *conſtituta eorum.*
e Veteres libri, *Syre.* Veteres editiones, *Syrice.*
f Vocem *ipſos* neque veteres libri agnoſcunt neque veteres editiones.
g Veteres libri & editiones, *octo patres qui apud Nicæam expoſuerunt: & hoc.* Iidem libri & editiones: & *expoſuerunt hoc ſymbolum.*
h Divion. & Pariſ. & veteres editiones, *qui & ſemel.*
i Veteres libri, *multoties.*
k *Reverendiſſimus.* Deeſt in antiquis libris & editionibus.

BALUZII NOTÆ.

tur modo anathematizas, ſicut ſancta ſynodus, aut non? Caroſus reverendiſſimus monachus dixit: Non eſt ſcriptum tibi: *Non judices, ne judiceris*? Epiſcopi ſedent, & tu cur loqueris? Aetius reverendiſſimus archidiaconus ([a] Conſtantinopolitanæ eccleſiæ) dixit: Ad ea quæ per me interrogatus es a ſancto concilio, dic: Acquieſcis ſanctiſſimo & univerſali concilio, an non? Caroſus reverendiſſimus monachus dixit: Ego ſecundum expoſitionem trecentorum decem & octo ſanctorum patrum, [b] ut dixi, ſic credo, [c] ſic baptizatus ſum: aliud quid mihi * dicis? neſcio. Poteſtatem habetis, epiſcopi eſtis: vultis [d] in exilium mittere? vultis damnare? Quidquid vultis, ſuſcipio a vobis. Sanctus apoſtolus dicit: *Si angelus de cælo annuntiaverit vobis præter quam quod accepiſtis, anathema ſit*. Quid habeo facere? Si non credit Eutyches, ſicut credit univerſalis eccleſia, anathema ſit. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Relegantur preces quæ a Fauſto reverendiſſimo, [e] & ab aliis reverendiſſimis archimandritis oblatæ ſunt. * Beronicianus [f] devotiſſimus ſecretarius ſacri conſiſtorii legit,

Matth. 7.

* dicitis

* Latine

Α πίνυν * ἀναθεματίζετε, ὡς ἡ ἁγία σύνοδος, ἢ ὄ; Κάρωσος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· ὁ γέγραπταί σοι· μὴ κρίνῃς, ἵνα μὴ κριθῇς; ἐπίσκοποι καθέζονται, καὶ σὺ διατί λαλεῖς: Ἀέτιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιδιάκονος εἶπε πρὸς ἃ ἐπερωτήθης δι' ἐμοῦ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, εἶπε· πείθῃ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ οἰκουμενικῇ, ἢ ὄ; Κάρωτος ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς εἶπεν· ἐγὼ κατὰ τὸν ἔνθεσιν τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ, ὡς εἶπα, οὕτω πιστεύω, ὡς καὶ ἐβαπτίσθην. ἄλλο τί μοι λέγετε; οὐκ οἶδα. ἐξουσίαν ἔχετε· ἐπίσκοποί ἐστε· θέλετε ἐξορίσαι; θέλετε καθαιρῆσαι; εἴ τι θέλετε, δέχομαι παρ' ὑμῶν. ὁ ἅγιος Ἀπόστολος λέγει· ἐὰν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίσηται ὑμῖν, παρ' ὃ * παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. τί ἔχω ποιῆσαι; ἐάν μὴ πιστεύῃ Εὐτυχὴς, ὡς πιστεύει ἡ ἐκκλησία ἡ καθολικὴ, ἀνάθεμα ἔστω. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ εὐδεξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ἀναγνωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις, αἱ παρὰ Φαύστου τοῦ εὐλαβεστάτου, καὶ τῶν εὐλαβεστάτων ἀρχιμανδριτῶν ἐπιδοθεῖσαι. * Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητίων τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω.

* ἀναθεματίζεις,

* ἀγγελισθῇ, μίαν,

* Ῥωμαϊστὶ,

[g] FAUSTI, MARTINI, PETRI,

& aliorum Archimandritarum literæ ad Marcianum Imperatorem.

* *Ab immaculata trinitate protecto.*

* *Beronicus.*

* *A divina ſemper manu protecto piiſſimo & Chriſtianiſſimo dominatori & imperatori Marciano perpetuo Auguſto, preces & ſupplicationes a Fauſto, Martino, Petro, [h] Manuele, Abraamio, Job, Antiocho, * Theodoro, Paulo, Jacobo, Euſebio Tryphone, Marcello, Timotheo, Germano, Petro, Aſterio & Joanne, presbyteris & archimandritis.*

* ὑπὸ τῆς ἀχράντου τριάδος σκεπομένῳ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ δεσπότῃ βασιλεῖ Μαρκιανῷ, αἰωνίῳ Αὐγούστῳ, δέησις, καὶ ἱκεσία παρὰ Φαύστου, Μαρτίνου, Πέτρου, Μανουήλου, Ἀβρααμίου, Ἰὼβ, Ἀντιόχου, Δωροθέου, Παύλου, Ἰακώβου, Εὐσεβίου, Τρύφωνος, Μαρκέλλου, Τιμοθέου, Γερμανοῦ, Πέτρου, Ἀστερίου, Ἰωάννου, πρεσβυτέρων, καὶ ἀρχιμανδριτῶν.

* ὑπὸ τῆς ἀχράντου

CHriſtianiſſimum & pium veſtrum imperium ſanctam orthodoxorum religionem augere atque continere [i] meditans, ſanctarum eccleſiarum expulit [k] turbationem. Eutychem enim, qui pollutas & profanas adverſus omnium ſalvatorem Chriſtum voces evomuit, [l] & ſuperſeminare in Chriſti eccleſia multa zizania machinatus eſt, projecit Chriſtianiſſima veſtra potentia. Quia autem ab illo edocti ſunt, nolunt piæ & orthodoxæ fidei ſubſcribere, & ſequi ſanctorum patrum piiſſima dogmata; ſed dura cervice manſerunt, reſultantes atque adverſantes rectæ patrum confeſſioni; [m] quamvis multa admonitio eis adhibita ſit a Dei amantiſſimo archiepiſcopo Anatolio, & his qui cum eo ſunt, ſanctiſſimis epiſcopis & preſ-

Η Φιλόχριστος ὑμῶν, καὶ βασιλεία τὴν θείαν ἕνωσιν τῆς ὀρθοδόξων θρησκείαν αὔξειν τε, καὶ συγχροτεῖν μεμελετηκυῖα, τὸν τῆς ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἐξήλασε θόρυβον. Εὐτυχέα γὰρ, τὸν τὺς μιαρὰς, καὶ βεβήλους κατὰ τῶν πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ἐξερεύξάμενον φωνὰς, καὶ ἐπισπεῖραι πολλὰ τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ ζιζάνια μηχανησάμενον, ἐξέωσε τὸ φιλόχριστον ὑμῶν κράτος. οἱ δὲ ἐκείνῳ μαθητευθέντες, οὐ βούλονται τῇ ὀρθοδόξῳ, καὶ θείᾳ πίστει καθυποσημοῦσθαι, καὶ ἐξακολουθῆσαι τοῖς τῶν ἁγίων πατέρων θείοις δόγμασιν· ἀλλὰ σκληροτράχηλοι μεμενήκασιν, ἀναντίοντες, καὶ ἐναντιούμενοι τῇ ὀρθῇ τῶν πατέρων ὁμολογίᾳ· καίτοι πολλῆς αὐτοῖς παρανέσεως προσαχθείσης παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιε-

---

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri & editiones, *Conſtantinopolitana ſanctæ Eccleſiæ.*
b *Ut dixi.* Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
c Veteres libri, *ſiue & baptizatus.*
d Iidem libri, *exiliare.*
e Ita codex Pariſienſis. Sed alii & veteres editiones non habent *reverendiſſimi.*
f Divion. & Corb. *ad & ſecretarius.* Quod recte ſic explicatur in Pariſienſi: *vir devotus ſecretarius.*
g Titulus iſte non extat in vetuſtis exemplaribus.
h Veteres libri, *Manuhelio.*
i Iidem libri, *meditata.*
k Iidem, *turbam. Eutychen etenim.*
l Veteres libri & editiones, & *ſeminare Chriſti Eccleſia.*
m Corb. & Divion. *multa vero admoniſtione eis inlata a Deo amiciſſimo.* Ita etiam veteres editiones, niſi quod habent *amantiſſimo.* Pariſ. *multa utique admoniſtione eis inlata a ſanctiſſimo.*

ἀρχιεπισκόπε Ἀνατολίε, καὶ τῆς ἅμα αὐτῷ θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων, καὶ πρεσβυτέρων· καὶ τῆς ἱερῶν αὐτοῖς δογμάτων παραναγνωσθέντων, καθὼς οἱ παρ' ἡμῶν ἀποσταλέντες τοῦτο δῆλον ἡμῖν κατέστησαν. τοῦτο οὖν ἔχομεν αἰτήσασθαι τὸ ὑμέτερον κράτος, ὥστε θεσπίσαι, μὴ ἐπιπλέον προκόψαι αὐτοῖς τι τῆς ἀσεβείας, ἐπιτραπῆναι δὲ ἡμῖν, τοῖς πνευματικοῖς τῆς μοναχῶν ὄροις ὑποβαλεῖν τὰς ὅπως ἀναισχύντως τῆς ὀρθῆς ἡμῶν ἀποστατήσαντας πίστεως· ἵν', εἴπερ διορθωθεῖεν, ὅπερ εὐχόμεθα, μὴ τῆς σωζομένων κλήρου τινὶ μερίδα σχεῖν· εἰ δὲ ἐπιπλέον ἐπιμένουσι τῇ ἑαυτῆς κακοπιστίᾳ, πρέπουσαν δέξασθαι τινὶ ἐπιτίμησιν αὐτούς. καὶ περὶ τοῦ σπηλαίου δέ, ἔνθα οἱ θηριώδεις κατοικοῦσι, καὶ καθ' ἑκάστην τὸν τῆς ὅλων βλασφημοῦσι σωτῆρα Χριστὸν, τύπον δοθῆναι παρ' ἡμῶν ἐπιτρέψῃ ἡ φιλόχριστος ὑμῶν βασιλεία, θείας ὑμῶν * ἐπισημειώσεως καταπεμπομένης εἰς πρόσωπον ἡμέτερον.

* ὑποσημειώσεως

Δωρόθεος ὁ ὁσιώτατος μοναχὸς εἶπεν· ἐπειδὴ Εὐτυχῆ λέγουσιν, ὅτι πρὸ τῆς ἑνώσεως δύο φύσεις εἶπε, καὶ μετὰ τὴν ἕνωσιν, μίαν φύσιν, καὶ ἀναθεματίζουσιν αὐτὸν, ὡς αἱρετικόν· πάντη πανταχοῦ προθέματα ἔθηκεν Εὐτυχής· καὶ ἡμέτερα μεγαλοπρεπεῖα ἤκουσε τὰ προθέματα αὐτοῦ, ὅτι ὀρθόδοξός ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, καὶ συκοφαντοῦσιν αὐτόν· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· Εὐτυχὴς εἶπεν· ὅτι τὸ σῶμα τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ οὐκ ἦν τῆς ἡμῶν οὐσίας. σὺ περὶ τούτου πῶς δοξάζεις; * Δωρόθεος ὁ ὁσιώτατος μοναχὸς εἶπεν· εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος ἐβαπτίσθημεν, ὁμολογοῦντες τὸν σωτῆρα ἡμῶν Χριστὸν, τὸν κατελθόντα, καὶ σαρκωθέντα ἐκ τῆς παρθένου, καὶ ἀνθρωπήσαντα, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου. μακροθυμήσατε δὲ, καὶ ἐάν * παρέχητέ με, διορθώσασθε. τοῦτον ἐκ τῆς τριάδος εἶναι ὁμολογοῦμεν. καὶ γὰρ αὐτὸς ὁ δεσπότης ἡμῶν, ὁ ἐμπτυσθεὶς, καὶ λογχισθεὶς, καὶ ῥαπισθεὶς, καὶ κλιθεὶς ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, λέγει τοῖς ἁγίοις μαθηταῖς αὐτοῦ· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὁμολογοῦμεν ἐν τῷ παθόντι

* παρέχητέ μοι διορθώσασθαι

byteris: & divinis dogmatibus eis relectis, sicut hi qui a nobis directi sunt, [f] vobis hoc declararunt. Hac de causa rogamus vestram sancire [a] potestatem, * quatenus non amplius eorum augeatur impietas: [b] præcipi autem nobis, ut monachorum spiritalibus constitutis [c] subdamus eos, qui sic invereCunde a nostra fide recta recesserunt: [d] ut si emendati fuerint, (quod oramus) cum his qui salvantur, [e] ipsi quoque partem habeant: [f] sin autem amplius in sua mala fide permanserint, * decentem eos [g] suscipiant disciplinam. [h] De spelunca autem, ubi [i] ipsi [k] digni bestiis habitant, & quotidie blasphemant salvatorem omnium Christum, [k] disB poni a nobis præcipiat Christianissimum vestrum imperium, sacra vestra [l] subnotatione transmissa [m] ad nostram personam.

* nobis

* ne ulterius eorum progrediatur impietas. permitti.

* meritas ipsi pœnas luant

* efferati habitant.

Dorotheus reverendissimus monachus dixit: Quoniam Eutychem dicunt, quia ante unitionem duas naturas dixit, & post unitionem unam naturam, & anathematizant eum sicut hæreticum: [n] passim ubique propositiones posuit Eutyches, & vestra magnificentia audivit quæ sunt ab eo proposita, quia [o] orthodoxus est [p] is homo, & fit ei calumnia. Magnificentissimi & gloriosissimi C judices & amplissimus senatus dixerunt: Eutyches ait, [q] quod corpus salvatoris nostri Jesu Christi non fuit nostræ substantiæ: tu de hoc quomodo * [r] confiteris? * Dorotheus reverendissimus monachus dixit: In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti [s] cuncti baptizati sumus, confitentes salvatorem nostrum Jesum Christum, qui descendit & incarnatus est [t] ex sancta virgine Maria, qui inhumanatus est, & crucifixus est pro nobis temporibus Pontii Pilati. [u] Sustinete autem, & si quid me transit, * [x] corD rigatur. Hunc ex trinitate esse fatemur. Nam & ipse dominus noster, in cujus [y] faciem expuerunt, & * telo percussus est, & [z] alapas accepit, cum surrexisset a mortuis, dixit sanctis suis discipulis: [aa] *Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti.* [bb] Credimus ergo

* sentit: * Latine

* f. corrigite

* Qui tanta

Joan. 29. Matth. 28.

---

a Veteres libri & editiones, *potentiam*.
b Veteres libri: *Præcipite*: Veteres editiones: *Præcepit*. Ex quo facile colligitur exemplar Grabbi fuisse mendosum. BALUZII NOTÆ.
c Iidem libri & editiones, *subdantur qui sic*.
d Iidem libri & editiones, *aut si emendati*.
e Corb. & Divion. & veteres editiones, *hos quoque partem habere*. Ita etiam codex Parisiensis, qui mendose habet *patres*. f Veteres libri & editiones. *si autem*.
g Corb. & Divion. & veteres editiones, *suscipere*. Codex Paris. *decet eos suscipere disciplinam*.
h Divion. & Corb. *& de spelunca*. i *Ipsi*, deest in antiquis exemplaribus & editionibus.
k Corb. & Divion. & veteres editiones, *disponi nobis*. Paris. *disponi a vobis*.
l Id est, subscriptione. Vide supra ad caput primum eorum quæ ante gesta præmissa sunt.
m Ita quidem veteres editiones. Sed veteres libri habent *in nostra persona*. Attamen in Parisiensi scriptum est *in nostram personam*. n *Passim*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
o Annotatio Rustici. *Aperte Dorotheus vindicat Eutychen*. Meminit autem hujus loci Evagrius scholasticus lib. 2. cap. 18. ajens Eutychen a Dorotheo appellatum fuisse orthodoxum.
p Vocem *is* neque vetera exemplatia habent neque veteres editiones.
q Paris. *quia corpus*. Hanc lectionem confirmant etiam alii codices, in quibus scriptum est *qui corpus*
r Divion. & Corb. *glorificat*.
s Certum est omnes libros veteres & Crabbum præferre *tincti*. Surius haud dubie, quia videbat voces *tincti & baptizati* esse synonymas reposuit *cuncti*, quem secuti postea sunt editores, non animadvertentes eam vocem esse inutilem, & non haberi in textu Græco.
t Paris. *a sancta virgine Maria, qui hominem indutus est*.
u Hæc est scriptura codicis Parisiensis. Reliqui & veteres editiones habent *Sustine*.
x Corb. & Divion. & veteres editiones, *corrigar*. Miror vero diligentissimos viros editores Romanos istud non vidisse. Non vidisse autem argumentum est gravissimum quod confessi locum esse mendosum, in margine admonuerunt reponendum forsitan esse *corrigite*. Paris. *& si quid erro, corrigat*. y Paris. *facie inspuerunt*.
z Omnes veteres libri & editiones, *alapam*. aa Veteres libri: *Ambulantes*.
bb Corb. & Divion. & veteres editiones: *Credimus ergo*. Paris. *Ergo confitemur eum qui passus est unum trinitatis esse*.

[a] Ex Trinitate

ergo illum paſſum, [a] trinitatis eſſe; & aliam fidem non novimus. Omnes reverendiſſimi epiſcopi dixerunt: [b] Subſcribis epiſtolæ, aut non? Dorotheus reverendiſſimus monachus dixit: Ego [c] in baptiſma credo, epiſtolæ autem non ſubſcribo. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: [d] Cum piiſſimus noſter imperator [e] & magnificentiſſimos judices & * ampliſſimum ſenatum ad vos deſtinavit, promiſiſtis non contradicere his quæ a ſancta ſynodo promulgantur: quare igitur in præſenti non conſentitis decretis ſanctæ ſynodi? [f] Dorotheus reverendiſſimus monachus dixit: Tunc nos locuti ſumus judicibus & ſenatui; & intus intrantes, rogavimus imperatorem, ut hæc ſynodus quæ præſens eſt, fidem confirmaret trecentorum decem & octo patrum, [f] in qua baptizati ſumus, una cum definitione, quæ ab ipſis [g] patribus definita eſt. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: Quia [h] diviniſſimus imperator noſter [i] pius eſt, & nos intentionem ejus ſequimur, ſi vultis, inducias duorum aut trium dierum ad cogitandum accipite (hoc enim ut vobis concedatur, nos petimus ſanctam ſynodum:) ut recogitantes, confeſſionem fidei ſanctorum patrum ſequamini. Caroſus reverendiſſimus archimandrita dixit: Hic ſum: quid opus habetis duos aut tres dies ſuſtinere? Ecce modo, ſi vultis aliquid facere, poteſtatem habetis. Dorotheus reverendiſſimus monachus dixit: In fide permaneo trecentorum decem & octo patrum, in qua & baptizatus ſum, & in definitione Epheſia, & aliud aliquid non dico. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus dixerunt: A ſancta ſynodo [k] formula dabitur. * (a)

* glorioſiſſimos ſenatores ad.

* Latine, legi, legimus, legit.

* ut hoc,

* Latine, legi, legimus, legit.

ἐκ τῆς τριάδος εἶναι· καὶ ἄλλως πίστιν οὐκ οἴδαμεν. πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ὑπογράφεις τῇ ἐπιστολῇ; ἢ οὔ; Δωρόθεος ὁ ἁγιώτατος μοναχὸς εἶπεν· ἐγὼ εἰς τὸ βάπτισμα πιστεύω, ἐπιστολῇ δὲ οὐχ ὑπογράφω. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· λοιπὸν ὁ θειότατος ἡμῶν βασιλεὺς τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους ἄρχοντας, καὶ τὴν συγκλητικὴν ἔπεμψε τὴν ἐνδοξοτάτην πρὸς * ἡμᾶς, ὑπέχεσθε πείθεσθαι τοῖς τυπωθεῖσιν παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου· ἀνάγκη τοίνυν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ συντίθεσθε τοῖς ὅροις τῆς ἁγίας συνόδου; * Δωρόθεος ὁ ἁγιώτατος μοναχὸς εἶπεν· ἡμεῖς τότε ἐλαλήσαμεν τοῖς ἄρχουσι, καὶ τῇ συγκλήτῳ, καὶ παρεκαλέσαμεν τὸν βασιλέα, εἰσελθόντες ἔσω, ἵνα ἡ συνοδος ἡ παροῦσα βεβαιώσῃ τὴν πίστιν τῶν τιη. ἁγίων πατέρων, ἐν ᾗ καὶ ἐβαπτίσθημεν, μετὰ τοῦ ὅρου τοῦ ὁρισθέντος παρὰ τῶν * αὐτοῦ πατέρων. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος, εἶπον· ἐπειδὴ ὁ θειότατος ἡμῶν δεσπότης εὐσεβής ἐστι, καὶ ἡμεῖς τῷ αὐτῷ σκοπῷ ἀκολουθοῦμεν, εἰ βούλεσθε ὑμῖν ἐνδοθῆναι δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας πρὸς ἐπίσκεψιν, ἐξαιτοῦμεν τοῦτο παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου ὑμῖν ὑπάρξαι· ἵνα ἐπισκεψάμενοι, ἀκολουθήσητε τῇ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων δοξαζομένῃ πίστει. Κάρωσος ὁ ἁγιώτατος ἀρχιμανδρίτης εἶπεν· ὧδέ εἰμι· τί χρείαν ἔχετε δύο, ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐκδέχεσθαι; * εἰ δὲ ἄρτι ἐξουσίαν ἔχετε, * ὅτι θέλετε, ποιῆσαι. Δωρόθεος ὁ ἁγιώτατος μοναχὸς εἶπε· τῇ πίστει τῶν ἁγίων πατέρων τῶν τιη. ἐμμένω, ἐν ᾗ καὶ ἐβαπτίσθην, καὶ τῷ ὅρῳ τῶν ἐν Ἐφέσῳ· καὶ ἄλλο τί ποτε οὐ λέγω. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες, καὶ ἡ ὑπερφυὴς σύγκλητος εἶπον· παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τύπῳ δοθήσεται. *

* ἡμᾶς L.

* Romaïsti ἀνίγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνίγνω.

* αὐτῶν

* ἀλλ' ἄρτι L.

* ἴσ. ὅ,τι

* Romaïsti ἀνίγνων, ἀνίγνωμεν, ἀνίγνω.

In cod. Bob. Exemplar conlatum die X. Kal. Aprilis indictione XIII. ad codices Græcos diligentiſime. Explicit Actio IV. incipit Actio V. Alleluja.

ACTIO DE CAROSO ET Dorotheo, & iis qui cum eo erant.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΡΙ ΚΑΡΩΣΟΥ καὶ Δωροθέου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Ex verſione novat *Edit. Rom.*

COnſulatu piiſſimi & Chriſtum amantis imperatoris noſtri Marciani Auguſti primum, tertiodecimo Kalendas Novembris, conſedente ſancto & generali concilio, quod juxta juſſionem piiſſimorum imperatorum noſtrorum congregatum eſt in Chalcedonenſium metropoli, in martyrio ſanctæ & pulchræ victricis martyris Euphemiæ, Aetius archidiaconus & primicerius dixit: reverendiſſimus presbyter & circuitor Alexander miſſus a ſanctitate veſtra ad piiſſimum & Chriſti amantem imperatorem noſtrum monachorum cauſa, Caroſi & Dorothei, & eorum qui Eutychem monachum quondam archiman-

ΥΠατείας τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως Μαρκιανοῦ Αὐγούστου τὸ τρίτον, πρὸ δεκατεσσάρων καλανδῶν Νοεμβρίων, συνεδριάσης τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων συναθροισθείσης ἐπὶ τῆς Χαλκηδονέων μητροπόλεως, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας, καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας, Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος, καὶ πρωτικήριος εἶπεν· ὁ ἁγιώτατος πρεσβύτερος, καὶ περιοδευτὴς Ἀλέξανδρος, ἀποσταλεὶς παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης πρὸς τὸν εὐσεβέστατον, καὶ φιλόχριστον βασιλέα τῶν μοναζόντων οὕνεκεν, τῶν περὶ Κάρωσον, καὶ Δωρόθεον, καὶ τῶν σὺν κατὰ

BALUZII NOTÆ.

a Annotatio Ruſtici. *Iterum de uno trinitatis.*
b Ita codex Pariſienſis. Reliqui & veteres editiones: *Subſcribit.*
c Recte veteres libri & editiones, *in baptiſmate.*
d Codices Corb. & Divion. & veteres editiones: *Cum diviniſſimus.*
e Veteres libri non habent conjunctionem in hoc loco.
f Veteres libri & Crabbus, *in qua & baptizati.* g Deeſt in codice Pariſienſi.
h Pariſ. *ſereniſſimus.* i Idem, *piiſſimus eſt.*
k Hanc lectionem confirmant codex Pariſienſis & editio Suriana. Ceteri & editio Crabbi habent: *forma laudabitur.*
(a) Cod. Caſ. *Explicit actio quarta.* Deeſt vero in illo actio ſequens, ſicut & de Photio.

κατὰ Εὐτυχῆ τὸν ποτὲ ἀρχιμανδρίτην μονάζοντα, τῶν ἀποστατησάντων τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, φανερὰ παρὰ τῆς αὐτῶν εὐσεβείας κελευσθεὶς εἰπεῖν πρὸς τὴν ὑμετέραν ὁσιότητα, παραγενόμενος νῦν, βούλεται καταθέσθαι· καὶ τοῦτο αὐτὸ ὑποβάλλομεν πρὸς τὸ παριστάμενον. ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· λεγέτω ὁ παρὼν εὐλαβέστατος πρεσβύτερος, καὶ περιοδευτὴς Ἀλέξανδρος τὰ παρὰ τοῦ εὐσεβεστάτου, καὶ πιστοτάτου βασιλέως ἡμῶν δηλωθέντα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ. Ἀλέξανδρος πρεσβύτερος, καὶ περιοδευτὴς εἶπεν· ἀποσταλεὶς παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιωσύνης, καὶ παρὰ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς ἱερᾶς συγκλήτου, πρὸς τὸν εὐλαβέστατον, καὶ φιλόχριστον ἡμῶν βασιλέα, εἰπόντος μου αὐτῷ· ὅτι Δωρόθεος, καὶ οἱ περὶ Κάρωσον, οἱ δεδωκότες τὰς δεήσεις, ἐδήλωσαν λέγοντες· ὅτι ὑπέσχετο ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια, τὰ μοναστήρια συγκαλεῖσθαι, καὶ ἡμᾶς μετ' αὐτῶν, καὶ κειμένου τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου, διακούειν μεταξὺ ἀμφοτέρων ἡμῶν. ἐὰν οὖν κελεύῃ ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια, τοῦτο γενέσθω· ἐπεὶ ἡμεῖς ἀπελθεῖν ἐκεῖ οὐ δυνάμεθα. ταῦτα ἀκούσας ὁ δεσπότης τῆς οἰκουμένης, ἐδήλωσεν αὐτοῖς δι' ἐμοῦ, καὶ τοῦ κυροῦ Ἰωάννου τοῦ δεκουρίωνος· ὅτι εἰ ἤθελον ἐγὼ καθεσθῆναι ἀνὰ μέσον ὑμῶν, καὶ τῶν ἄλλων μοναστῶν, καὶ διακοῦσαι μεταξὺ ἀμφοτέρων ὑμῶν, οὐκ ἂν τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον ἔσκυλα ἐνταῦθα. ἀλλὰ διὰ τοῦτο παραγενομένων αὐτῶν, καὶ δηλωσάντων ἡμῖν περὶ ὑμῶν, εἶπον παραγενέσθαι ἡμᾶς, καὶ ἅπερ μὴ οἴδατε, γνῶναι, καὶ ἐρωτήσαντας, ἃ οὐκ οἴδατε, μαθεῖν παρ' αὐτῶν. δίκαιον οὖν ἐκρίναμεν, ἀπελθεῖν ὑμᾶς εἰς τὴν σύνοδον· ἵνα γὰρ τοῦτο εἰδῆτε, ὅτι εἴτι δ' ἂν τυπώσῃ ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, καὶ ἐπιδῷ μοι ἐγγράφως, τούτοις στοιχῶ, τούτοις στέργω, τούτοις πιστεύω· πρὸς τοῦτο ἔχετε, καὶ ἄλλην ἀπόκρισιν παρ' ἐμοῦ οὐ λαμβάνετε. ἡ ἁγία σύνοδος ἐπεφήμησε· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης· πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ὀρθοδόξων· καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη δέησις δοθεῖσα τῷ εὐσεβεστάτῳ βασιλεῖ παρὰ Καρώσου, καὶ τῶν σὺν αὐτῷ. καὶ μετὰ τὸ ἀναγνωσθῆναι, Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος εἶπεν· ἐπήκουσεν ἡ ἁγία ὑμῶν μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος τῶν ἐπιδοθεισῶν δεήσεων τῷ παρὰ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἀναδειχθέτι εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ, παρὰ τῶν εὐλαβεστάτων μοναζόντων Καρώσου, καὶ Δωροθέου, καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς περὶ τὴν πίστιν χωλευόντων, ὡς ῥιψοκινδύνως πράττοντες, ἐτόλμησαν ἐπίσκοπον ὀνομάζειν τὸν παρὰ τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου καθαιρεθέντα Διόσκορον, καὶ * παρακελεῦσαι τοὺς εὐσεβεστάτους, καὶ θεοφιλεστάτους βασιλέας, παραγενέσθαι * αὐτοὺς εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον ταύτην, καὶ ὡς ἀνεύθυνον μετὰ παῤῥησίας τῇ πίστει συνηγορεῖν. ἐπεὶ τοίνυν οὐ μόνον αὐτὸ τοῦτο πεφώρανται κακοδοξοῦντες, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῶν καθαιρεθέντων ὑπερασπίζοντες· φανερὰ δὲ διαγορεύουσιν οἱ θεῖοι κανόνες κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα σφαλλομένων κληρικῶν τε, καὶ μοναχῶν· εἰ κελεύετε, τούτους ἀναγνωσόμεθα· ἐπειδήπερ μάλιστα καὶ φαίνονται ἐκ πολλοῦ χωρίσαντες ἑαυτοὺς τῆς τε ἁγιωτάτης, καὶ καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ὥστε καὶ ἐκ τῶν παρ' αὐτῶν ἐπιδοθέντων λιβέλλων φανερὰν τὴν ἑαυτῶν γνώμην κατέστησαν. ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· οἱ θεῖοι τῶν πατέρων κανόνες ἀναγινωσκέσθωσαν, καὶ ἐμφερέσθωσαν τοῖς ὑπομνήμασι. καὶ λαβὼν τὴν βίβλον Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος, καὶ πριμμικήριος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας, ἀνέγνω.

* παρακαλέσαι

* ἵσ. αὐτὸν

A dritam sequuntur, qui desciverunt ab orthodoxa fide, certa quædam ab ipsorum pietate jussus dicere vestræ sanctitati, nunc adest ac vult exponere. Et hoc vobis suggerimus, ad quod placuerit. Sancta synodus dixit: Dicat, qui adest, reverendissimus presbyter & visitator Alexander, quæ a piissimo & fidelissimo imperatore nostro significata sunt sanctæ synodo. Alexander presbyter & visitator dixit: Missus a sanctitate vestra, & a magnificentissimis judicibus & sacro senatu, ad piissimum & Christi amantem imperatorem nostrum, cum ei dixissem, quod Dorotheus & Carosus, qui preces obtulerunt, significarunt dicentes, quod pollicita est pietas ve-
B stra, monasteria convocari, & nos cum ipsis, & proposito sancto evangelio, inter utrosque nos disceptare. Si igitur jubet pietas vestra, hoc fiat; nos enim illuc ire non possumus. Hæc cum audisset dominus orbis, significavit eis per me & dominum Joannem decurionem, quod si voluissem ego sedere inter vos atque alios monachos, & audire inter utrosque vos, non huc sanctam & universalem synodum fatigassem. Sed cum ipsi propterea adfuissent, ac nos de vobis certiores fecissent, dixi ut vos adessetis, & ea quæ nescitis, cognosceretis, & interrogando, ea quæ non nostis, disceretis ab iis. Justum igitur decrevimus, vos ad concilium abire.
C Nam (ut sciatis) quidquid definierit sanctum & generale concilium, ac mihi in scriptis dederit, ea sequor, iis contentus sum, iis fidem habeo. Ad hoc habetis, nec aliud a me responsum accipitis. Sancta synodus acclamavit: Imperatori multos annos: multo annos Augustæ; multos annos orthodoxis. Postea lectæ sunt preces oblatæ piissimo imperatori a Caroso, & qui cum ipso erant; quibus lectis; Aetius archidiaconus dixit: Audivit sanctum magnum vestrum & universale concilium preces datas piissimo & Christum amanti imperatori nostro, qui a Christo domino electus est, a reverendissimis monachis Caroso & Dorotheo, & iis
D qui cum ipsis in fide claudicant, qui temere agentes, ac se in periculum conjicientes, ausi sunt episcopum nominare Dioscorum, qui a sancto & universali concilio depositus est; ac deprecari piissimos ac Deo amabilissimos imperatores, ut * ipsi adessent ad hoc sanctum concilium; &, quasi hoc reprehensione careat, libere fidei patrocinarentur. Quoniam igitur ipsi non solum male in hoc sentire deprehensi sunt, sed etiam depositos protegere; aperta autem pronuntiant sacri canones de clericis ac monachis, qui in hujusmodi labuntur: si jubetis, hos legemus: quandoquidem maxime videntur se jam pridem a sanctissima & catholica ecclesia, & a proprio
E episcopo separasse, ut etiam ex datis libellis suam sententiam aperuerunt. Sancta synodus dixit: Sacri patrum canones legantur, & commentariis inserantur. Sumptoque libro Aetius archidiaconus & primicerius magnæ ecclesiæ legit.

* f. ipse adesset a. h. s. C., & quasi reus non esset, libere fidei patrocinaretur.

A

Canon octogesimus tertius.

Est Can. 4 Conc. Antiochen, ex Can. 28. apost.

Si quis episcopus a synodo depositus, aut presbyter, aut diaconus, aut omnino qui est sub regula, a proprio episcopo, ausus fuerit amplius aliquid sacri ministerii gerere, sive episcopus juxta superiorem consuetudinem, sive presbyter, sive diaconus; postea non liceat ei ne in altera quidem synodo spem restitutionis, nec * satisfactionis locum habere. Sed & omnes qui ei communicant, ejiciantur ex ecclesia: & maxime, si postquam cognoverunt sententiam in prædictos latam, iis communicare ausi fuerint.

* defensionis

Κανὼν πγ'.

Εἴτις ἐπίσκοπος ὑπὸ συνόδου καθαιρεθεὶς, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ἢ ὅλως τοῦ κανόνος, ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, τολμήσειέ τι πρᾶξαι τῆς λειτουργίας, εἴτε ἐπίσκοπος κατὰ τὴν προάγουσαν συνήθειαν, εἴτε ὁ πρεσβύτερος, εἴτε ὁ διάκονος μηκέτι * ἐξὸν εἶναι αὐτῷ μηδὲ ἐν ἑτέρᾳ συνόδῳ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως, μηδὲ ἀπολογίας χώραν ἔχειν. ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ πάντας ἀποβάλλεσθαι τῆς ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα εἰ μαθόντες τὴν ἀπόφασιν, τὴν κατὰ τῶν προειρημένων ἐξενεχθεῖσαν, τολμήσειαν αὐτοῖς κοινωνεῖν.

* ἐξεῖναι αὐτῷ.

B

Alius Canon LXXXIV.

De iis qui seipsos separant.

Can. 5. Conc. Antioch. ex Can. apost.

Si quis presbyter aut diaconus, contempto proprio episcopo, se ab ecclesia segregaverit, ac seorsim congregationem habuerit, & altare constituerit: si commonenti episcopo non acquieverit, nec consentire vel obedire voluerit semel & iterum ac tertium vocanti; is omnino deponatur nec ultra remedium consequi nec proprium honorem recipere possit. Quod si perseveraverit tumultuari, & ecclesiam perturbare; per potestatem externam tamquam seditiosus corrigatur.

Post lectionem autem divinarum & sacrarum regularum sancta synodus dixit: Christi domini benignitatem atque humanitatem imitans sancta hæc & universalis synodus, probat laudatque magnificentissimos & gloriosissimos judices, & sacrum Christique amantem senatum, de condescensione erga monachos Carosum, Dorotheum, Barsumam, & qui cum ipsis sunt: ut memoratis ad deliberandum & ad obediendum sancto huic & œcumenico concilio, & iis quæ ab eo de recta fide statuta sunt, darentur triginta dierum induciæ, id est, a decimo quinto die præsentis Octobris, usque ad Novembris decimum quintum. Ad eos igitur clerici mittentur præfinito die; qui admoneant, ut vel recto pede ambulent in veritate, ac iis credant quæ placita sunt huic sancto concilio, ad totius hæreticæ pravæque opinjonis destructionem; aut sciant se cum monachis, qui cum ipsis sunt, privatos esse & gradu, & omni dignitate & communione, una cum eo ut desinant præesse monasteriis. Ac si quidem perfugere conentur, valere in eos eamdem pœnam decernit sanctum hoc & universale magnum concilium: externa videlicet auctoritate, juxta divinas sacrasque patrum regulas, corroborante sententiam in contumaces latam.

Κανὼν πδ'.

Περὶ τῶν ἑαυτοὺς ἀφοριζόντων.

Εἴτις πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, καταφρονήσας τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ * ἰδίᾳ συνήγαγε, καὶ θυσιαστήριον ἔστησε, καὶ τοῦ ἐπισκόπου προσκαλεσαμένου αὐτὸν, ἀπειθήσει, καὶ μὴ βούλοιτο αὐτῷ πείθεσθαι, μηδὲ * ἀκούειν καὶ πρῶτον, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτον καλοῦντι, τοῦτον παντελῶς καθαιρεῖσθαι, καὶ μηκέτι θεραπείας τυγχάνειν, μήτε ἀπολαμβάνειν αὐτὸν δύνασθαι τὴν τιμήν· εἰ δὲ παραμένει θορυβῶν, καὶ ἀναστατῶν τὴν ἐκκλησίαν, διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας, ὡς στασιώδη, αὐτὸν * ἀποστρέφεσθαι.

* ἴδια

* ὑπακούειν

C

* ἐπιστρέφεσθαι

Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων, καὶ ἱερῶν κανόνων, ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· τὸν δεσπότην Χριστὸν εἰς φιλανθρωπίαν μιμουμένη ἡ ἁγία αὕτη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἀπεδέξατο τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους, καὶ ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας, καὶ τὴν ἱερὰν, καὶ φιλόχριστον σύγκλητον, τῆς ἐπὶ τοῖς μονάζουσι Καρώσῳ, Δωροθέῳ, καὶ Βαρσουμᾷ, καὶ τοῖς σὺν αὐτοῖς, συγκαταβάσεως· ὥστε παραχεθῆναι τοῖς μνημονευθεῖσι πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ πεισθῆναι τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, καὶ τοῖς παρ' αὐτῆς ἐπὶ τῇ ὀρθῇ πίστει τυπωθεῖσι, διωρίαν ἡμερῶν τριάκοντα, τουτέστιν, ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς Ὀκτωμβρίου πεντεκαιδεκάτης, μέχρι Νοεμβρίου πεντεκαιδεκάτης. ἀποσταλήσονται τοίνυν πρὸς αὐτοὺς κληρικοὶ τῇ ὡρισμένῃ ἡμέρᾳ, ὑπομιμνήσκοντες αὐτοὺς, ἵνα ἢ ὀρθοποδήσωσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν, ἢ εἴξωσι πᾶσι τοῖς δόξασι τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ πρὸς ἀναίρεσιν πάσης αἱρετικῆς κακοδοξίας, ἢ ἴσωσαν, ἑαυτοὺς μετὰ τῶν σὺν αὐτοῖς μοναχῶν γεγυμνῶσθαι τοῦτε βαθμοῦ, καὶ πάσης ἀξίας τε, καὶ κοινωνίας, μετὰ τοῦ καὶ ἀποστῆναι ἡγεμονεύειν μοναστηρίων· ὡς, εἴγε διαφυγεῖν ἐπιχειρήσειαν, κρατεῖν ἐπ' αὐτοῖς τὸ αὐτὸ ἐπιτίμιον, ψηφίζεται ἡ ἁγία αὕτη, καὶ οἰκουμενικὴ μεγάλη σύνοδος· δηλονότι καὶ τῆς ἔξωθεν αὐθεντίας, κατὰ τοὺς θείους, καὶ ἱεροὺς τῶν πατέρων κανόνας, συνεπισχυούσης τῷ τύπῳ κατὰ τῶν ἀπειθούντων.

D

E

ΠΡΑ-

A

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΡΙ ΦΩΤΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ Τύρου, καὶ Εὐσταθίου ἐπισκόπου Βηρυτοῦ.

Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῇ πρὸ δεκαξιῶν καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι, κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου ἡμῶν, συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου, ἀπὸ ὑπάτων, καὶ Πατρικίου, Ἀνατολίου, καὶ λοιπῶν τῶν προειρημένων μεγαλοπρεπεστάτων ἀρχόντων, προσέτι δὲ καὶ τῆς B προειρημένης ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, καὶ καθεδομένων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου, Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπε· δεήσεις ἐπιδέδωκα τῷ θειοτάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ, καὶ ἐκέλευσε τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν, ἅμα τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ, καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, ἀκοῦσαι τοῦ πράγματος, καὶ τύπον δοῦναι αὐτῷ. παρακαλῶ τοίνυν, ἀναγνωσθῆναί μου τὰς δεήσεις, καὶ τὸ δίκαιον ὑπαρχθῆναί μοι. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου. καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως, Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· ὁ εὐλαβέστατος, καὶ φιλόχριστος ἡμῶν δεσπότης, καὶ ἡ εὐσεβεστάτη, καὶ φιλόχριστος ἡμῶν δέσποινα, καὶ ὑμεῖς οἱ ἐνδοξότατοι καὶ φιλόχριστοι ἄρχοντες, καὶ μεγίστη σύγκλητος, καὶ ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἧς ἐξάρχουσιν οἱ θεοφιλέστατοι, καὶ ὁσιώτατοι πατέρες ἡμῶν, Λέων, καὶ Ἀνατόλιος, τῆς πίστεως εἵνεκεν ἡμᾶς ἐντεῦθα σπουδάγουσιν. καὶ κελεύσατε πρὸ πάντων ἀπογραφῆναι τὸν ὅρον, ὥστε πρότερον πληρωθῆναι τὸ περὶ τῆς πίστεως. εἰ δὲ καὶ περὶ τοῦ ἐμοῦ πράγματος κελεύετε νῦν ζητηθῆναι, ἐγὼ ὑπερτίθεμαι, ἀλλ' ἕτοιμός εἰμι τὰς ἀποκρίσεις ποιεῖσθαι. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐπειδὴ προσελθὼν ὁ θειότατος ἡμῶν βασιλεὺς παρὰ Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων μητροπόλεως, ἐκέλευσε καὶ τὸ κατ' αὐτὸν, καὶ τὰς ἄλλας ἐπισκόπους, τὰς βεβλάφθαι λέγοντας, κεφάλαιον ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ παρόντων ἡμῶν ἐξετασθῆναι· ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου. Καὶ ἐπιδοθέντων αὐτῷ, Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω.

ACTIO DE PHOTIO Episcopo Tyri, & Eustathio episcopo Beryti.

COnsulatu domni nostri Marciani perpetui Augusti, & ejus qui renuntiatus fuerit, [a] tertiodecimo Kalendas Novembris Chalcedone jussu sacratissimi & piissimi domini nostri, convenientibus in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum exconsule & patricio Anatolio, & ceteris prædictis magnificentissimis & gloriosissimis judicibus, insuper & prædicta sancta & generali synodo, jussu sacratissimi & piissimi domini nostri in Chalcedonensium civitate congregata, & consedentibus omnibus ante cancellos sanctissimi altaris, Photius reverendissimus episcopus Tyri dixit: Preces obtuli sacratissimo & Christum diligenti imperatori: ac jussit vestram magnificentiam una cum sancto hoc & universali concilio causam audire, eamque definire. Oro igitur ut legantur meæ preces, mihique judicium reddatur. Gloriosissimi judices dixerunt: Legantur preces Photii reverendissimi episcopi. Et antequam legerentur, Eustachius reverendissimus episcopus Beryti dixit: Piissimus & Christi amans dominus noster, ac piissima Christique amans domina nostra, vosque gloriosissimi judices & amplissimus senatus, & sanctum generaleque concilium, cujus principes sunt Deo amabilissimi & sanctissimi patres nostri Leo & Anatolius, fidei causa nos hic congregarunt: ac jubete ante omnia subscribi definitionem, ut prius quæstio fidei absolvatur. Quod si de mea quoque causa jubetis nunc quæri, non sum in mora, sed protinus respondebo. Gloriosissimi judices dixerunt: Quandoquidem conventus sacratissimus dominus noster a Photio reverendissimo episcopo Tyriorum metropoleos, jussit * rem ejus & aliorum episcoporum, qui dicunt læsum esse capitulum, in sanctissimo concilio præsentibus nobis examinari: legantur preces Photii reverendissimi episcopi. * Cumque eæ datæ essent, Constantinus devotus secretarius sacri consistorii legit.

Ex nova versione. *Edit. Rom.*

* de eo & de aliis episcopis, qui dicunt se læsos esse, capitulum in Latine

Τοῖς γῆς, καὶ θαλάττης, καὶ πάντων ἀνθρώπων ἔθνους, καὶ γλώσσης δεσπόταις, Φλαυίοις, Οὐαλεντινιανῷ, καὶ Μαρκιανῷ, τοῖς αἰωνίοις, καὶ ἑσπαισέχοις Αὐγούστοις, δέησις, καὶ ἱκετηρία παρὰ Φωτίου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων πόλεως τῆς ὑμετέρας πρώτης Φοινίκης.

Terræ & maris, omniumque hominum nationis & generis dominis, Flaviis Valentiniano & Marciano, perpetuis & triumphatoribus Augustis, preces & supplicatio a Photio episcopo Tyriorum civitatis vestræ primæ Phœnices.

ΠΑντες ὅσοι τῆς κατὰ γνώμην τυχεῖν ἐθέλουσιν, οὐκ ἄλλως δυνηθήσονται, εἰ μὴ τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσι προσπεσόντες, ἐκεῖθεν τῆς ἐλπιζομένων καρπόν τινα ἀπόναθαι ἐξισχύσουσιν· ὅταν

QUicumque ea quæ ex sententia sunt, volunt adipisci, non aliter poterunt, quam si vestris vestigiis advoluti, inde spei suæ fructum aliquem capere valeant; ac maxime cum jus supplicationibus eorum adest.

a Balsamon ad Can. 19. Concil. Chalced. dicit hanc actionem fuisse olim in fine gestorum. MSS. codices Latini eam non habent. Negotia Episcoporum si post fidem discussa fuerunt, fides autem definita act. 6. die XI. Kal. Novemb. hæc actio non potuit esse XII. Kal. Novemb. *Hard.* BALUZII NOTÆ

Ego igitur ad has preces veni, persuasum habens, quod non a jure exciderem. Quænam igitur causa sit precum mearum, brevis edocebit sermo. Sanctissimæ Tyriorum ecclesiæ ex priscis & immemorabilibus temporibus a sanctis canonibus certa definita sunt jura, tum in ecclesiastica administratione, tum in ordinationibus. Ejusmodi jura Eustathius reverendissimus episcopus Berytiorum civitatis, cum nonnullorum pro tempore studia habuisset, violare conatus est, sacra faciens rescripta sub Theodosio divæ memoriæ, quibus voluit, certarum civitatum sibi ordinationes asserens, quædam jura prædictæ ecclesiæ in se transferre. Tanta autem memoratus sanctissimus episcopus ad circumscribendum ecclesiæ jura, instantia usus est, ut synodicum ad me curaverit mitti, depositionem comminans, nisi tali chartæ subsignarem. Cui cum, non ex proposito, sed metu minarum quæ ei inerant, subsignassem, impositam mihi necessitatem subscriptione significavi. Scripsi enim, quod jussus subscripsi; cum scirem nihil hoc mihi præjudicare, quod sacræ divinæque leges ea quæ non ex proposito, sed ex necessitate fiunt, nullam vim habere definiant. Sub vestra autem pietate, sciunt quicumque experimentum sumpsere, quod neque * pro aliquo homine sine ratione stare quidquam pollet; nec, si quis velit quod vetustati ignotum sit, per novitatem usurpare, id poterit. Obsecro igitur provolutus vestris pedibus, ut sanciat cæleste vestrum imperium, ut omnia quæ primitus a sacris regulis attributa sunt prædictæ sanctissimæ ecclesiæ, integra maneant: si quid vero contra antiquitatem memoratus, vel quivis alius qui cum eo faciat, aggressus sit, id irritum sit & vanum, nec ullam vim habeat; sed reddantur integra jura sanctissimæ Tyri ecclesiæ: cessent vero omnes, quæ ex subreptione a memorato quæsitæ sunt tum sacræ literæ, tum sententiæ quorumcumque maximorum judiciorum. Ac si quis horum gratia a quibusdam episcopis assensus factus sit ad evertendam vetustatem & sacras regulas, nullam vim habeat; nullo mihi facto præjudicio ex ea quæ a me in synodico facta est, quemadmodum dixi, subsignatione: de hoc mittendo sacrum vestrum & venerandum typum pragmaticum ad magnificentissimos & gloriosissimos præfectos sacrorum vestrorum prætoriorum, & ad magnificentissimum & gloriosissimum præfectum exercituum orientis, & ad gloriosissimum magistrum sacrorum vestrorum officiorum, atque ad sanctum & œcumenicum concilium, quod Chalcedone Christi gratia & nutu vestro collectum est: ut nihil contra ea quæ a vestra pietate sanciuntur, procedere possit. Natura enim comparatum est, ut sacrorum jura nunquam imminuantur a præfectorum * vanitate. Hoc cum adeptus fuero, consuetas preces pro æterno vestro imperio jugiter faciam.

* irrationabile patrocinium quidquam

* inertia, sive mollitie

A μάλιστα τὸ δίκαιον ταῖς αὐτῶν ἱκετηρίαις προσῇ. κἀγὼ τοίνυν ἐπὶ τάσδε τὰς λιτὰς ἐλήλυθα, πείσας ἐμαυτὸν, ὡς οὐ διαμάρτοιμι τοῦ δικαίου. τίς τοίνυν ἡ αἰτία τῶν ἐμῶν δεήσεων, βραχὺς ἀναδιδάξει λόγος. τῇ Τυρίων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐξ ἀρχαίων, καὶ ἀμνημονεύτων τῶν χρόνων, ἀπὸ τῶν ἁγίων κανόνων φανερὰ ἀφώρισται δίκαια ἔν τε διοικήσει τῇ ἐκκλησιαστικῇ, καὶ ἐν ταῖς χειροτονίαις. τὰ τοιαῦτα δίκαια Εὐστάθιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων πόλεως, σπουδὴν κατὰ * καιρόν τινων ἐσχηκὼς, παραφθεῖραι ἐπεχείρησε, θείας ποιησάμενος ἀντιγραφὰς ἐπὶ τοῦ τῆς θείας λήξεως Θεοδοσίου· δι' ὧν ἐβουληθη, ἐκδικῶν ἑαυτῷ φανερῶν πόλεων χειροτονίας, B τινὰ τῶν δικαίων τῆς προειρημένης ἐκκλησίας εἰς ἑαυτὸν μεταθεῖναι· τοσαύτῃ δὲ ὁ μνημονευθεὶς ὁσιώτατος ἐπίσκοπος εἰς τὸ περιγράψαι τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ δίκαια ἐνστάσει ἐχρήσατο, ὡς καὶ συνοδικὸν πρὸς μὲ παρασκευάσαι ἐκπεμφθῆναι, καθαίρεσιν ἀπειλοῦν, εἰ μή γε τῷ τοιούτῳ ἐπισημήνωμαι χάρτῃ· ᾧ τινι οὐκ ἐκ προθέσεως, δέει δὲ τῆς ἐν αὐτῷ ἐγκειμένης ἀπειλῆς, ὑποσημηνάμενος, τὴν ἐπενεχθεῖσάν μοι ἀνάγκην διὰ τῆς ὑπογραφῆς ἐσήμανα. ἔγραψα γὰρ, ὡς κελευσθεὶς ὑπέγραψα, εἰδὼς, ὡς οὐδὲν τοῦτο προκρίνει μοι, τῶν θεϊκῶν, καὶ τῶν θείων νόμων τὰ μὴ ἐκ προθέσεως, ἐξ ἀνάγκης δὲ γινόμενα μηδεμίαν ἔχειν ἰσχὺν διοριζόντων. ἐπὶ δὲ τῆς ὑμετέρας C εὐσεβείας, εὖ ἴσασι πεῖρα παρειληφότες ἄνθρωποι πάντες, ὡς οὔτε ἄλογος προστασία κρατεῖ, οὔτε τις μὴ ἀρχαιότητι ἐγνωσμένον ἐκδικεῖν ἑαυτῷ τι, ἐθελήσας κατὰ καινοτομίαν δυνήσεται. δέομαι οὖν προκυλινδούμενος τῶν ὑμετέρων ἰχνῶν, θεσπίσαι τὸ οὐράνιον ὑμῶν κράτος, πάντα τὰ ἐξ ἀρχῆς ἐκ τῶν θείων κανόνων ἀφορισθέντα τῇ προειρημένῃ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ἄπτωτα μένειν· εἴ τι δὲ ὑπεναντίον τῆς ἀρχαιότητος παρὰ τοῦ μνημονευθέντος, ἢ παρ' ἑτέρου τινὸς αὐτῷ πράττοντος ἐπικεχείρηται, τοῦτο ἕωλον τυγχάνειν, καὶ μηδεμίαν ἔχειν ἰσχὺν, ἀλλ' ἀποδοθῆναι ἄξωτα τὰ δίκαια τῆς ἐν Τύρῳ ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἀργεῖν δὲ πάντα τὰ ἐκ συναρπαγῆς τῷ μνημονευθέντι D πορισθέντα, τοῦτο μὲν θεῖα γράμματα, τοῦτο δὲ καὶ ἀποφάσεις οἱωνδήποτε μεγίστων δικαστηρίων· καὶ εἴ τις δὲ τούτων χάριν συναίνεσις παρά τινων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων γεγένηται ἐπ' ἀναστροπῇ τῆς ἀρχαιότητος, καὶ τῶν θείων κανόνων, μηδεμίαν ἔχειν ἰσχύν· μηδενός μοι προκρίματος γενομένου ἐκ τῆς παρ' ἐμοῦ γεγενημένης ἐν τῷ συνοδικῷ, καθ' ὃν εἴρηκα τρόπον, ὑποσημειώσεως, θείου ὑμῶν, καὶ προσκυνουμένου τύπου πραγματικοῦ περὶ τούτου καταπεμπομένου πρός τε τοὺς μεγαλοπρεπεστάτους, καὶ ἐνδοξοτάτους ἐπάρχους τῶν ἱερῶν ὑμῶν πραιτωρίων, καὶ πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέ- E στατον, καὶ ἐνδοξότατον στρατοπεδάρχην τῆς ἕω, καὶ πρὸς τὸν μεγαλοπρεπέστατον, καὶ ἐνδοξότατον μάγιστρον τῶν θείων ὑμῶν ὀφφικίων, καὶ τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν σύνοδον, τὴν ἐν τῇ Χαλκηδονέων χάριτι Χριστοῦ, καὶ νεύματι ὑμετέρῳ ἀθροισθεῖσαν· ὡς ἂν μηδὲν ὑπεναντίον τῶν παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας θεσπιζομένων, προβῆναι δυνηθείη. πέφυκε γὰρ τὰ τῶν ἱερῶν δίκαια μηδέποτε ἐλαττοῦσθαι ἀπὸ τῆς τῶν προεστώτων χαυνότητος. καὶ τούτου τυχὼν, τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους ποιήσομαι διαπαντός.

* καιρόν τινα ἐχ.

Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Quid ad hæc allegat reverendissimus episcopus Berytiorum Eustathius? Eu-

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τί πρὸς ταῦτα δικαιολογεῖται ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων Εὐστάθιος; Εὐστάθιος ἐπί-

ἐπίσκοπος εἶπε· κελεύσατε αὐτὸν εἰπεῖν, εἴτε κανονικῶς κινεῖ, εἴτε κατὰ νόμους· Φώτιος ἐπίσκοπος εἶπε· * προσελθὼν τῷ Βλαβεσάτῳ βασιλεῖ, ὥστε τυχεῖν τῆς δικαίων τὸν θρόνον τῆς Τυρίων, καὶ ὅτι παλαιὸν ἔθος ἐζήτησεν ἀναβέψαι Εὐστάθιος ὁ Βλαβέσατος ἐπίσκοπος, ἐρωτηθῶσιν οἱ κύριοι, καὶ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι. ἐγὼ γὰρ τῶν κανόνων οὐκ ἐξέσαμαι, ὅτε τύπους τῶν πατέρων ἀναβέψαι βούλομαι· ἀλλ' ἐκεῖνα τὰ δίκαια μὴ ἀναβαπιῶσαι αἰτῶ. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τῷ θειοτάτῳ δεσπότῃ τῆς οἰκουμένης ἤρεσε, μὴ κατὰ θεῖα γράμματα, ἢ πραγματικοὺς τύπους, τὰ τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων προβαίνειν, ἀλλὰ κατὰ τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων νομοθετηθέντας. πάσης τοίνυν ἀργούσης ἐκ θείων πραγματικῶν διατυπώσεως, οἱ περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου κείμενοι κανόνες ἀναγινωσκέσθωσαν. Καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως τῶν κανόνων, Εὐστάθιος ἐπίσκοπος εἶπε· τῶν ποδῶν ὑμῶν, ἐπειδὴ διέβαλέ με, ὡς κατὰ σπουδὴν ἀνύσαντι, παρακαλῶ πληροφορηθῆναι τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν συνοδον, ὅτι οὐδὲν ἐξ ἐμοῦ πέπρακται. ἔτε γὰρ οὕτω τολμηρὸς ἦμην, ὥστε κατὰ τῶν κανόνων τῶν πατέρων ἐλθεῖν. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· λεγέτω ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ συνοδος, εἴγε αὐτῇ ἀρέσκει, κατὰ τοὺς κανόνας τῶν πατέρων ἐξετασθῆναι τὴν περὶ τούτου ζήτησιν, ἢ κατὰ θεῖα πραγματικὰ, περὶ ὧν τὰ παρασάντα τῇ θείᾳ χορυφῇ ἤδη πᾶσι φανερὰ κατέστημεν. ἡ ἁγία σύνοδος εἶπε· κατὰ τῶν κανόνων * πραγματικὸν μηδὲν ἰσχύσει· οἱ κανόνες τῶν πατέρων κρατήσουσιν. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· νῦν ἡμῖν ἐστι διδαχθῆναι ἡμᾶς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, εἰ ἔξεστι κατὰ θεῖον πραγματικὸν ἀλλοτρίας ἐκκλησίας δίκαια ἑτέρους ἐπισκόπους παραιρεῖσθαι. ἡ ἁγία συνοδος εἶπεν. οὐκ ἔξεστι τοῦτο· παρὰ τοὺς κανόνας ἐστίν. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· φανερᾶς γνωμοσίης τῆς ἀποκρίσεως, ἣν ἔδωκεν ἡ ἁγία συνοδος, λεγέτω ὁ Βλαβέσατος ἐπίσκοπος Φώτιος, ποίας ἐκκλησίας ὑπ' αὐτὸν μητροπολίτην τυγχάνοντα ἐπίσκοπον ἀφείλετο ὁ Βλαβέσατος ἐπίσκοπος Εὐστάθιος, ἢ τί περὶ τῶν χειροτονιῶν τῶν ὑπ' αὐτοῦ γνωμοσίων πέπραχται. Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· ἔλαβε Βίβλον, Βοτρυν, Τρίπολιν, Ὀρθωσιάδα, Ἄρκας, Ἀντάραδον· καὶ παρακαλῶ, κελεῦσαι τὴν ὑμετέραν φιλανθρωπίαν, πρὸς τῷ θρόνῳ Τύρου * ἀποκατασταθῆναι, καὶ περὶ τῶν γνωμοσίων ἑτέρων μανθάνειν τὸ ὑμέτερον μέγεθος. Εὐστάθιος ὁ Βλαβέσατος ἐπίσκοπος εἶπε· συνοδος Βλαβεσάτων ἐπισκόπων γέγονεν ἐν Κωνσταντινουπόλει· καὶ ὅρος ἐδόθη, ᾧ τινι καὶ Μάξιμος ὁ Βλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας ὑπέγραψε. Μάξιμος ὁ Βλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπε· χάρτης μοι ἐδόθη, ἔχων ὑπογραφὴν τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀναπολίου· καὶ τούτῳ ἀκολουθήσας κἀγὼ, ὑπέγραψα. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· παρῆν ἢ συνοδος Βλάβεια τῇ συνόδῳ, τῇ ἐπὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀναπολίου ταύτῃ τυπώσῃ, καὶ τοῖς πραττομένοις συνήνει; Μάξιμος ὁ Βλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· ἐν Κωνσταντινουπόλει ἦμεν. συνόδου γνωμένης περὶ τούτου, οὐ παρήμεν· ἀλλ' ἐδόθη μοι χάρτης, καὶ ὑπέγραψα. Εὐστάθιος ἐπίσκοπος εἶπε· διδάσκω τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν, καὶ τὴν ἁγίαν σύνοδον, ὡς οὐ νῦν διαλογοῦμαι περὶ τοῦ πάντως λα-

* προσῆλθον Lat.

* πραγματικὰ

* ἀποκατασταθῆναι,

Aſtathius epiſcopus dixit: Jubete eum dicere, utrum ſecundum canones moveat, an ſecundum leges. Photius epiſcopus dixit: Adii religioſiſſimum imperatorem, ut ſedes Tyriorum ſua jura adipiſceretur. Quod autem vetuſtum morem ſtuduerit evertere Euſtathius reverendiſsimus epiſcopus, interrogentur domini & ſanctiſſimi epiſcopi. Ego enim a regulis non diſcedo, nec volo typos patrum evertere; ſed poſtulo ne illa jura evertantur. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Sacratiſſimo domino orbis placuit, non juxta ſacras literas aut pragmaticos typos, res ſanctiſſimorum epiſcoporum procedere, ſed juxta regulas a ſanctis patribus latas. Omni igitur ceſſante e ſacris pragmaticis definitione, canones de hoc capitulo editi legantur. Et ante canonum lectionem, Euſtathius epiſcopus dixit: Per veſtigia veſtra, quoniam me calumniatus eſt, quaſi ſtudio fecerim, obſecro ſanctum & univerſale concilium * ſatisfactionem accipere, quod nihil per me actum eſt. Neque enim ita audax fuiſſem, ut patrum regulis adverſarer. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Dicat ſancta & univerſalis ſynodus, utrum ei placeat, ex regulis patrum hujus cauſæ quæſtionem examinari, an e ſacris pragmaticis; de quibus quid ſacro apici viſum ſit, jam omnibus apertum fecimus. Sancta ſynodus dixit. Contra regulas nihil pragmaticum valebit. Regulæ patrum teneant. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Nunc tempus eſt edoceri nos a ſancta ſynodo, an liceat ex ſacro pragmatico alienæ eccleſiæ jura ab aliis epiſcopis averti? Sancta ſynodus dixit: Non licet hoc, eſt præter regulas. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Cum apertum reſponſum ſit, quod ſancta ſynodus dedit, dicat reverendiſſimus epiſcopus Photius, quas eccleſias, quæ ſub ſe metropolitano epiſcopo eſſent, abſtulit reverendiſſimus epiſcopus Euſtathius, aut quid geſtum ſit de ordinationibus quæ ab ipſo factæ fuerant. Photius epiſcopus Tyri dixit: Cepit Biblon Botryn, Tripolin, Orthoſiadem, Arcas, Antaradon; hæc precor, ut benignitas veſtra jubeat, eas ſedi Tyri reſtitui, atque ut de aliis quæ facta ſunt, amplitudo veſtra cognoſcat. Euſtathius reverendiſsimus epiſcopus dixit: Concilium reverendiſſimorum epiſcoporum factum eſt Conſtantinopoli, ac data definitio eſt, cui etiam Maximus reverendiſsimus epiſcopus Antiochiæ ſubſcripſit. Maximus reverendiſsimus epiſcopus Antiochiæ dixit: Charta mihi allata eſt, quæ habebat ſubſcriptionem ſanctiſſimi archiepiſcopi Anatolii: quem ego ſequens, ſubſcripſi. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Aderat igitur reverentia tua ſynodo, quæ ſub ſanctiſſimo archiepiſcopo Anatolio hæc definiebat, & geſtis conſenſit? Maximus reverendiſsimus epiſcopus Antiochiæ dixit: Eram Conſtantinopoli: cum vero concilium de hoc haberetur, non adfui: ſed mihi allata eſt charta, & ſubſcripſi. Euſtathius epiſcopus dixit. Veſtram poteſtatem & ſanctam ſynodum doceo, quod nunc non allego, ut omnino capiam, ſed ut vobis perſuadeam, quod calumniatus eſt me; neque enim ego religioſiſſimo imperatori preces obtuli, ut Berytum metropolim faceret. Conſuetudo autem imperatoris eſt facere metropoles. Nec vero ego civitates diviſi, ſed

Hoc loco, & alibi ſæpe, per ſacras literas intelliguntur imperatorum literæ.

* doceri

ſancta

sancta divisit synodus. Quemadmodum & nunc, cum pauci Constantinopoli convenissent, missa est epistola almi archiepiscopi Leonis, iis qui ubique essent, metropolitis & subscripta est: sic tunc quæ visa erant præsentibus sanctissimis episcopis, allata sunt & subscripta. Photius reverendissimus episcopus Tyrii dixit: A me ordinatio facta est, cum, juxta vetustum ordinem, qui de provincia sunt, mihi adessent: atque inde primum missa est mihi absenti excommunicatio, ac mansi excommunicatus centum viginti duos dies; ac duos rursum ordinavi episcopos: eos deposuit, presbyterosque fecit. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Quis misit? Photius reverendissimus episcopus Tyri dixit: Nescio, inde missa est. Anatolius reverendissimus archiepiscopus Constantinopolis dixit. Quædam egit nullo more atque ordine. Hic indignata synodus, & juxta regulas commota, excommunicationem ei misit. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Dicat sancta synodus, licueritne sanctissimo archiepiscopo Anatolio, absenti reverendissimo episcopo Photio excommunicationem mittere, ac jubere ut ei certæ ecclesiæ in provincia auferrentur: & an synodum appellare oporteat conventum episcoporum qui in regia civitate diversantur. Tryphon reverendissimus episcopus Chii dixit: Synodus appellatur, & conveniunt, & laborantes aliqua oppressione sua jura nanciscuntur. Atticus reverendissimus episcopus Zelorum dixit: At absentem nemo damnat. Omnes reverendissimi episcopi acclamaverunt: Nemo absentem condemnat. Anatolius reverendissimus episcopus Constantinopolis dixit: Tenuit pridem consuetudo, ut qui in magna hac civitate morantur sanctissimi episcopi, cum eos temporis occasio vocat de emergentibus quibusdam ecclesiacticis causis, conveniant, ac singula definiant, responsoque eos dignentur, qui precantur aliquid. Nihil ergo a me factum est, quod novitati sit affine: nec qui ex consuetudine consederunt sanctissimi qui in civitate erant episcopi, novam formam protulerunt; ac ostendit præsentiam episcoporum actio quæ facta est. Eunomius reverendissimus episcopus Nicomediæ dixit: Magnificentia vestra nos percontata est, num liceat absentem condemnare. Ad hoc responsum * do Romana voce: In divinis est scripturis, sic continens in libro Actorum: *Non est Romanis consuetudo donare aliquem hominem, priusquam is qui accusatur, præsentes habeat accusatores, locumque defendendi accipiat ad diluenda crimina*. Photius reverendissimus episcopus dixit: Nihil aliud postulo, precorque vestrum justum judicium, nisi ut faciatis ut regulæ stent, utque ii qui a me legitime ordinati sunt, postea vero ejecti, & facti presbyteri, restituantur, ac ut ego ecclesias meas recipiam. Sancta synodus acclamavit: Hoc justum postulatum: regulæ teneant: justa petitio Photii reverendissimi episcopi. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt; Legantur regulæ. Atticus reverendissimus episcopus Nicopolis Epiri legit.

* f. do. Romana vox in divinis Act. 25.

A βεῖν, ἀλλὰ περὶ τοῦ πεῖσαι, ὅτι ἐσυκοφάντησέ με. ἐγὼ γὰρ οὔτε δεήσεις ἐπιδέδωκα τῷ εὐλαβεστάτῳ βασιλεῖ, ἵνα μητρόπολιν Βηρυτὸν ποιήσῃ· ἔθος δὲ τοῖς βασιλεῦσι ποιεῖν τὰς μητροπόλεις· καὶ τὰς πόλεις δὲ οὐκ ἐγὼ διεῖλον, ἀλλὰ ἡ ἁγία σύνοδος διεῖλεν, ὥσπερ καὶ νῦν ὀλίγων συνελθόντων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐπέμφθη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τοῖς ἁπανταχοῦ μητροπολίταις, καὶ ὑπεγράφη· οὕτω καὶ τότε τὰ δόξαντα τοῖς παροῦσιν ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις προσηνέχθη, καὶ ὑπεγράφη. Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπε· χειροτονία ἐγένετο παρ' ἐμοῦ, τῶν τῆς ἐπαρχίας συνόντων μοι κατὰ τὴν ἀκολουθίαν τὴν παλαιὰν, καὶ ἐπέμφθη μοι ἐντεῦθεν πρῶτον μὲν ἀκοινωνησία ἀπόντι, B καὶ ἐποίησα* ἀκοινώνητος ρκβ'. ἡμέρας· καὶ δύο πάλιν ἐχειροτόνησα ἐπισκόπους· καὶ καθεῖλεν αὐτοὺς, καὶ ἐποίησε πρεσβυτέρους. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τίς ἐστιν ὁ πέμψας; Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· οὐκ οἶδα· ἐντεῦθεν ἐπέμφθη. Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ἀνακόλουθά τινα ἔπραξε, καὶ ἀγανακτήσασα ἡ σύνοδος ἐνταῦθα, κατὰ κανόνας κινηθεῖσα, ἀκοινωνησίαν αὐτῷ ἔπεμψεν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ ἐξῆν τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀνατολίῳ, ἀπόν- C τι Φωτίῳ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ ἀκοινωνησίαν καταπέμψαι, καὶ προστάττειν ἀφαιρεθῆναι αὐτοῦ φανερὰς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐκκλησίας· καὶ εἰ σύνοδον χρὴ καλεῖν, τῶν ἐπιδημούντων τῇ βασιλίδι πόλει τὴν συνέλευσιν. Τρύφων ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Χίου εἶπε· σύνοδος καλεῖται, καὶ συνάγονται· καὶ οἱ καταπονούμενοι τῶν δικαίων ἀπολαύουσιν. Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ζήλων εἶπεν· ἀλλ' ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει. πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει. Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· συνήθεια ἄνωθεν κεκράτηκε, τοὺς ἐνδημοῦντας τῇ μεγαλωνύμῳ πόλει ἁγιωτάτους ἐπισκό- D πους, ἡνίκα καιρὸς καλέσῃ περὶ ἀνακυπτόντων τινῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, συνεῖναι, καὶ διατυποῦν ἕκαστα, καὶ ἀποκρίσεως ἀξιοῦν τοὺς δεομένους. οὐδὲν τοίνυν καινοτομίας παρ' ἐμοῦ ἐχόμενον γεγένηται, οὐδὲ συνεδρεύσαντες κατὰ τὸ σύνηθες οἱ ἐνδημοῦντες ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι * κοινὸν τύπον ἐξηνέγκαν. ὃ δείκνυσι τὴν παρουσίαν τῶν ἐπισκόπων ἡ γενομένη πρᾶξις. Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν ἠρώτησεν ἡμᾶς, εἰ ἔξεστι τὸν ἀπόντα καταδικάζεσθαι. πρὸς τοῦτο δίδωμι τὴν ἀπόκρισιν * Ῥωμαϊκῇ φωνῇ· ἐν ταῖς θείαις ἔγκειται γραφαῖς, οὕτω περιέχουσα τῇ βίβλῳ τῶν πράξεων· οὐκ ἔστιν ἔθος Ῥωμαίοις E χαρίζεσθαί τινα, πρὶν ἂν ὁ κατηγορούμενος κατὰ πρόσωπον ἔχοι τοὺς κατηγόρους, τόπον τε ἀπολογίας λάβοι περὶ τοῦ ἐγκλήματος. Φώτιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπεν· οὐδὲν ἕτερον ἀξιῶ, καὶ δέομαι τῆς ὑμετέρας δικαιοκρισίας, ἢ τοὺς κανόνας στῆσαι, καὶ τοὺς παρ' ἐμοῦ μὲν χειροτονηθέντας ἐνθέσμως, ἐκβληθέντας δὲ, καὶ γενομένους πρεσβυτέρους, ἀποκατασταθῆναι, καὶ λαβεῖν με τὰς ἐκκλησίας. ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· αὕτη δικαία αἴτησις· οἱ κανόνες κρατείτωσαν· δικαία ἡ αἴτησις Φωτίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν οἱ κανόνες. Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἠπείρου ἀνέγνω.

* ἀκοινωνήτους

* καινὸν L.

* ἴσως, Ῥωμαϊκὴ φωνῇ ἐν

Τῶν

A

Τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων κανὼν δ'.

Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι. εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐκ παντὸς τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων, καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων, τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι· τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῇ μητροπόλει.

Trecentorum decem & octo ſanctorum patrum: qui Nicææ convenerunt, Canon quartus.

Epiſcopum maxime quidem convenit ab omnibus qui in provincia ſunt, * conſtitui. Si vero id difficile fuerit, aut propter urgentem neceſſitatem, aut propter itineris longitudinem, omnino tres ſimul conveniant, ſuffragantibus etiam abſentibus, & per literas aſſenſum ſuum declarantibus: ac tunc ordinatio fiat. Suprema vero auctoritas eorum quæ fiunt, detur in unaquaque provincia metropolitæ.

* ordinari

B Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· παρῆσαν τότε οἱ τῆς ἐπαρχίας ἐπίσκοποι, ὅτε ἐχειροτόνει ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Εὐσάθιος; Εὐσάθιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Βηρυτῶ εἶπεν· ἀφ' οὗ μητροπολίτης ἐγχωρίαν, παρῆσαν σὺν ἐμοὶ οἱ δόξαντές μοι· νυνὶ δὲ ἔξεστι τῷ ἁγιωτάτῳ βασιλεῖ κελεῦσαι ὃ βούλεται. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἡ ἁγία σύνοδος τὸ παρεισάμπτον αὐτῇ διδασκέτω· πότερον ἀρέσκει, κατὰ τὸν κανόνα τῶν ἁγίων τριακοσίων δεκαοκτὼ πατέρων, ἕνα μητροπολίτην ἐπίσκοπον εἶναι, τὸν ἐν ταῖς χειροτονίαις τῶν κατὰ πόλιν ἑκάστης ἐπαρχίας ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τὸ κῦρος ἔχοντα, ἢ δύο· ὥστε καὶ ἐξεῖναι αὐτοῖς κεχωρισμένως ἐν ταῖς πόλεσι τὰς χειροτονίας ποιεῖσθαι. ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἕνα κατὰ τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων ἀξιοῦμεν εἶναι μητροπολίτην· δεόμεθα, τοὺς κανόνας τῶν ἁγίων πατέρων κρατεῖν. Ἀττικὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἠπείρου εἶπεν· ὁ τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων κανὼν ἕνα θέλει μητροπολίτην καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν εἶναι ἐπίσκοπον· καὶ ἱκετεύομεν καὶ νῦν τὴν δύναμιν τῶν κανόνων εἰς πάντα, καὶ πάσας τὰς ἐπαρχίας ἰσχύειν· ἀργόντων πάντων τῶν ἐκ περιόδου πραγματικῶν γινομένων, καὶ ἀναφερόντων τὰ πραγματικῶς, καὶ κατὰ θεὸν θεσπισθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων, καὶ κατὰ τὴν ψῆφον, καὶ δικαίωσιν πάσης τῆς ἁγίας συνόδου, φωτιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Τυρίων μητροπόλεως τὴν πᾶσαν ἐξουσίαν τοῦ χειροτονεῖν ἐν ὅλαις ταῖς πόλεσι τῆς πρώτης Φοινίκης ἐπαρχίας ἕξει· Εὐσάθιος δὲ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος ἀπὸ τοῦ θείου πραγματικοῦ τύπου μηδὲν πλέον ἑαυτῷ ἐκδικείτω τῶν λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας. καὶ εἰ συναινεῖ τούτοις ἡ ἁγία σύνοδος, διδασκέτω. ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· αὕτη δικαία κρίσις· αὕτη θεοῦ κρίσις· αὕτη δικαία ψῆφος. πολλὰ τὰ ἔτη τῶν βασιλέων· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης· πολλὰ τὰ ἔτη τῶν ἀρχόντων. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· περὶ τῶν ἐπισκόπων τῶν χειροτονηθέντων παρὰ Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου, ἀποκινηθέντων δὲ παρὰ Εὐσαθίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου, καὶ μὴ τοῦ ἐπισκοπεῖν πρεσβυτέρων εἶναι κελευσθέντων, τί παρίσταται τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ; ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· ἐπισκόπους αὐτοὺς εἶναι ἀξιοῦμεν· δίκαιον αὐτοὺς ἐστὶν ἀπολαβεῖν τοῦ ἐπισκοπεῖν, καὶ τὰς πόλεις, ὡς χειροτονηθέντας παρὰ τοῦ μητροπολίτου, ἡ χειροτονία τοῦ παρόντος Φωτίου

Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Aderantne provinciæ epiſcopi, cum ordinaret reverendiſſimus epiſcopus Euſtathius? Euſtathius reverendiſſimus epiſcopus Beryti dixit: Ex quo factus ſum metropolita, una mecum adfuerunt qui mihi ſunt viſi: nunc autem licet piiſſimo imperatori jubere quod vult. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Sancta ſynodus quid ſibi videatur, doceat: utrum placeat, juxta regulam ſanctorum trecentorum decem & octo patrum, unum metropolitanum epiſcopum eſſe, qui in ordinationibus reverendiſſimorum epiſcoporum in unaquaque provinciæ civitate poteſtatem habeat, an duos; ita C ut iis liceat ſeparatim in civitatibus ordinationes facere. Sancta ſynodus dixit: Unum, juxta regulas ſanctorum patrum, volumus eſſe metropolitam: petimus ut regulæ ſanctorum patrum teneant. Atticus reverendiſſimus epiſcopus Nicopolis civitatis Epiri dixit: Trecentorum decem & octo patrum regula unum vult metropolitam in unaquaque provincia epiſcopum eſſe; & ſupplicamus, ut etiam nunc virtus regularum in omnia & in omnes provincias valeat: ceſſantibus omnibus pragmaticis, quæ ex concuſſione & ambitione fiunt, quæque everterunt ea quæ ſpiritualiter & ſecundum Deum a ſanctis patribus ſancita ſunt. Magnificentiſſimi & glo- D rioſiſſimi judices dixerunt: Juxta regulas trecentorum decem & octo ſanctorum patrum, & juſtam ſententiam totius ſanctæ ſynodi, Photius reverendiſsimus epiſcopus Tyriorum metropolis omnem poteſtatem ordinandi in univerſis civitatibus primæ Phœnices provinciæ habebit: Euſtathius vero reverendiſsimus epiſcopus e ſacro pragmatico typo nihil amplius ſibi vindicet, quam reliqui epiſcopi ejuſdem provinciæ. Et an his conſentiat ſancta ſynodus edoceat. Sancta ſynodus acclamavit: Hoc juſtum judicium, hoc Dei judicium, hæc juſta ſententia. Multos annos imperatorum, multos annos Auguſtæ, multos annos judicum. Magnificen- E tiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: De epiſcopis ordinatis a Photio reverendiſſimo epiſcopo, amotis vero ab Euſtathio reverendiſsimo epiſcopo, & poſt epiſcopatum presbyteris eſſe juſſis quid videtur ſanctæ ſynodo? Sancta ſynodus dixit: Epiſcopos eos eſſe cenſemus: juſtum eſt eos recipere epiſcopatum & civitates, tamquam ordinatos a metropolita: ordinatio patris Photii teneat. Sebaſtianus reverendiſſimus epiſcopus Berrhœæ Thraciæ dixit: Hoc omnes deprecamur, ut reddatur iis dignitas & epiſcopa-

tus

tus & sedes & honor, tamquam ordinatis a metropolita. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt. De his finaliter decernere ac definire, sanctæ est synodi. * Qua interlocutione Græce interpretata per Beronicianum devotum secretarium sacri consistorii, Paschasinus & Lucentius reverendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarii apostolicæ sedis Romæ, dixerunt: Episcopum in gradum presbyteri * redigere, sacrilegium est. Si vero & causa quædam justa illos ab actu episcopatus amovet, nec presbyteri locum retinere debent. Si autem citra aliquod crimen amoti sunt dignitate, ad episcopalem dignitatem revertentur. Anatolius reverendissimus archiepiscopus Constantinopolis dixit: Hi qui dicuntur ab episcopali dignitate in presbyteri ordinem descendisse, si quidem ex rationabilibus quibusdam causis damnantur, jure nec in presbyterii quidem honore esse merentur: sin absque aliqua rationabili causa in inferiorem gradum detracti sunt, justum est eos, si quidem non obnoxii cognoscantur, episcopatus recipere dignitatem & sacerdotium. Maximus reverendissimus episcopus Antiochiæ dixit: Ego quoque eadem, quæ Deo ambilissimi & sanctissimi episcopi, sentio de his qui ab episcopis in presbyteros transpositi sunt. Juvenalis reverendissimus episcopus Hierosolymorum dixit: Et ego de hujumodi eadem dico. Thalassius reverendissimus episcopus Cæsareæ Cappadociæ dixit: Assentior his quæ in scriptis definita sunt a sanctis patribus tum Romanis, tum magni nominis Constantinopolis Anatolio. Eusebius reverendissimus episcopus Ancyræ Galatiæ dixit: Sequor sententiam præfatorum sanctorum patrum, ac pronuntiationem justæ illorum sententiæ. Julianus reverendissimus episcopus Coensium civitatis, & ipse vicarius apostolicæ sedis, dixit: Inconsequens est, nec pium, eos qui episcopi canonice ordinati sunt, & ordinationem prompto animo susceperunt rursum presbyteri, præter omnem canonum ordinem, dignitatem habere. Si vero recte accusantur ut deprehensi in quibusdam criminibus, sancta synodus causæ certitudinem explorabit, ac veritate in lucem prolata, episcopi honore carebunt. Nec enim fieri potest, ut minor gradus majori dignitati succedat. Eunomius reverendissimus episcopus Nicomediæ dixit: Qui dignus non est esse episcopus, nec dignus quidem est qui sit presbyter. Omnes reverendissimi episcopi acclamarunt: Justum patrum judicium: omnes eadem dicimus. Patres juste decreverunt: sententia archiepiscoporum polleat. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Quæ placita sunt sanctæ synodo, in omne tempus firma custodiantur.

* Latine

* demittere

A κρατείτω. Σεβαστιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Βερροίας Θρᾴκης εἶπε· τοῦτο πάντες παρακαλοῦμεν, ἀποδοθῆναι αὐτοῖς, καὶ τὴν ἐπιτιμίαν, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν, καὶ τὸν θρόνον αὐτῶν, καὶ τὴν τιμὴν, ὡς χειροτονηθεῖσι παρὰ τοῦ μητροπολίτου· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ περὶ τούτου τελείως ψηφίζεσθαι, καὶ τυποῦν, τῆς ἁγίας συνόδου. * ἧς τινος διαλαλιᾶς ἑρμηνευθείσης ἑλληνιστὶ διὰ Βερονικιανοῦ τοῦ καθωσιωμένου σηκρηταρίου τοῦ θείου κονσιστωρίου, Πασχασῖνος, καὶ Λουκήνιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος, τοποτηρηταὶ τῆς Ἀποστολικῆς καθέδρας Ῥώμης, εἶπον· ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου κατάγειν B βαθμὸν, ἱεροσυλία ἐστίν· εἰ δὲ καὶ αἰτία τις δικαία ἐκείνους ἀπὸ τῆς πράξεως τῆς ἐπισκοπῆς ἀποκινεῖ, οὐδὲ πρεσβυτέρου τόπον κατέχειν ὀφείλουσιν· εἰ δὲ καὶ ἐκτός τινος ἐγκλήματος ἀπεκινήθησαν τοῦ ἀξιώματος, πρὸς τὴν ἐπισκοπικὴν ἀξίαν ἐπαναστρέψουσιν. Ἀνατόλιος ὁ εὐλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· οὗτοι οἱ λεγόμενοι ἀπὸ τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας εἰς τὴν τοῦ πρεσβυτέρου τάξιν κατεληλυθέναι, εἰ μὴ ἀπὸ εὐλόγων τινῶν αἰτιῶν καταδικάζονται, εἰκότως οὐδὲ τῆς τοῦ πρεσβυτέρου ἐντὸς ἄξιοι τυγχάνουσιν εἶναι τιμῆς· εἰ δὲ δίχα τινὸς αἰτίας εὐλόγου εἰς τὸν ἥττονα κατεβιβάσθησαν βαθμὸν, τυγχάνουσιν, εἴγε ἀνεύθυνοι φανεῖεν, τὴν τῆς C ἐπισκοπῆς ἀναλαβεῖν ἀξίαν τε, καὶ ἱερωσύνην. Μάξιμος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπε· κἀγὼ τὰ αὐτὰ τοῖς θεοφιλεστάτοις, καὶ ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις συντίθεμαι περὶ τῶν ἀπὸ ἐπισκόπων εἰς πρεσβυτέρους μεταθεμένων. Ἰουβενάλιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπε· κἀγὼ τὰ αὐτὰ λέγω περὶ τῶν τοιούτων. Θαλάσσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· συντίθεμαι τοῖς ἐγγράφως τυπωθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν τε Ῥωμαίων, καὶ τοῦ τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατολίου. Εὐσέβιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· ἀκολουθῶ τῇ ψήφῳ τῶν ἁγίων πατέρων, τῶν D προδηλωθέντων, τῇ τε τῆς δικαίας γνώμης αὐτῶν ἀποφάσει. Ἰουλιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος τῆς Κώων πόλεως, τοποτηρῶν καὶ αὐτὸς τῷ Ἀποστολικῷ θρόνῳ, εἶπεν· ἀνακόλουθόν ἐστι, καὶ ἀσεβὲς, χειροτονηθέντας κανονικῶς ἐπισκόπους, καὶ προθύμως τὴν χειροτονίαν δεξαμένους, πάλιν τῆς τοῦ πρεσβυτέρου παρὰ πᾶσαν τὴν τῶν κανόνων τάξιν ἀπολαύειν ἀξίας· εἰ δὲ, οἷα εἰκὸς, κατηγοροῦνται ὡς ἁλόντες ἐπί τισιν ἐγκλήμασι, δοκιμάσει ἡ ἁγία σύνοδος τὴν ἀκρίβειαν τοῦ πράγματος, καὶ τῆς ἀληθείας φωτισθείσης, * ἐκτὸς γενήσονται τῆς ἐπισκοπικῆς τιμῆς. οὐ γὰρ οἷόν τε τὸν ἐλάττονα βαθμὸν μείζονος ἀξίας καθεστάναι διάδοχον. Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· ὁ μὴ ὢν ἄξιος ἐπίσκοπος εἶναι, οὐδὲ πρεσβύτερος εἶναι δύναται ἄξιος. πάντες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· δικαία ἡ κρίσις τῶν πατέρων· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν. οἱ πατέρες δικαίως ἐψήφισαν· ἡ ψῆφος τῶν ἀρχιεπισκόπων κρατείτω. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ ἀρέσαντα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον βέβαια φυλαττέσθω.

* Ῥωμαϊστὶ,

* ἐκτὸς

Cecropius reverendissimus episcopus Sebastopolis dixit: Ne potestas vestra accusationem & querimonias a quacumque persona accipiat, & fatigetur, neve nos conteramur; petimus ut sine contradictione cessent

E Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως εἶπεν· ὑπὲρ τοῦ μηδὲ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν αἰτίασιν παρ' ἑκάστου προσώπου δέχεσθαι, καὶ κάμνειν, μήτε ἡμᾶς συντρίβεσθαι, δεόμεθα, ὥστε ἀργῆσαι ἀναντιῤῥήτως τὰ ἐπὶ βλάβῃ τῶν κανόνων

πραγ-

πραγματικὰ πραχθήτω τισὶν ἐν πάσῃ ἐπαρχίᾳ, κρατῆσαι δὲ τοὺς κανόνας διὰ πάντων· οὕτω γὰρ καὶ ἡ πίστις φυλάττεται, καὶ ἑκάστη ἐκκλησία ἕξει τὸ ἀσφαλές· καὶ μὴ ἐξεῖναι παρὰ κανόνας χειροτονεῖν τινάς. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· εἰ πᾶσα ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος συναινεῖ τῇ αἰτήσει Κεκροπίου τοῦ ἁλαβεστάτου ἐπισκόπου, διδασκέτω. ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησε· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν. ὅλα τὰ πραγματικὰ ἀργήσει· οἱ κανόνες κρατείτωσαν· καὶ τοῦτο παρ' ὑμῶν χρήζεται. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· κατὰ τὸν ψῆφον τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἁπάσαις ἐπαρχίαις τὰ τῆς κανόνων κρατείτω. ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησε· πολλὰ τὰ ἔτη τοῦ βασιλέως· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς ἀρχόντων. αὕτη δικαία κρίσις· οἱ δίκαιοι δικαίως ἔκριναν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ διαλαληθήτω ἔργῳ παραδοθήσεται *.

A ea pragmatica, quæ in detrimentum canonum quibusdam facta sunt in omni provincia: canones autem per omnia teneant. Sic enim & fides custoditur, & unaquæque ecclesia tutum statutum habebit: ac ne liceat aliquos præter canones ordinare. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt. Si tota sanctissima synodus consentit petitioni Cecropii reverendissimi episcopi, doceat. Sancta synodus acclamavit: Omnes eadem dicimus. universa pragmatica cessabunt. regulæ teneant: & hoc a vobis fiat. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Ex sententia sanctæ synodi, in aliis quoque omnibus provinciis regulæ teneant Sancta B synodus acclamavit: Multos annos imperatoris, multos annos Augustæ, multos annos judicum. Hoc justum judicium: justi juste judicarunt. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: De quibus interlocutio facta est, effectui mandabuntur. *

* Γραμαϊτί, ἀνέγνων, ἀνέγναμεν, ἀνεγνω.

* Latine, legi, legimus, legit.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ.

Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῇ πρὸ μιᾶς, καὶ δέκα καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι, κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ ὁσιωτάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου, ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίου Ἀνατολίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τοῦ ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου, συνελθόντων δὲ, καὶ Παχασίνου, καὶ Λουκεντίου τῶν ἁλαβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίου τοῦ ἁλαβεστάτου πρεσβυτέρου, * ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, καὶ

* ἐπεχόντων

Ἀνατολίου τοῦ ἁλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ

Μαξίμου τοῦ ἁλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ

Ἰουβεναλίου τοῦ ἁλαβεστάτου ἐπισκόπου Γεροσολύμων, καὶ

Quintillo reverendissimo episcopo Heracleæ Macedoniæ, agente vices sanctissimi Anastasii episcopi Thessalonicensis, &

Thalassio reverendissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ, &

Stephano reverendissimo episcopo Ephesi, &

Luciano reverendissimo episcopo Byziæ, agen-

ACTIO QUINTA
Chalcedonensis concilii

c COnsulatu domni nostri Marciani perpetui Augusti, & qui fuerit nuntiatus [a] xj. Kalendas Novembris, [b] Chalcedone secundum jussionem divinissimi & piissimi domini nostri Marciani perpetui Augusti, convenientibus in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum, exconsule ac patricio Anatolio, magnificentissimo & gloriosissimo præfecto [c] sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro [d] sacrorum officiorum Vincomalo: convenientibus etiam Paschasino & Lucentio reverendissimis episcopis, & Bonifacio reverendissimo presbytero, agentibus vices sancti archiepiscopi senioris Romæ Leo-D nis, &

Anatolio reverendissimo archiepiscopo magni nominis Constantinopolis, &

Maximo reverendissimo episcopo Antiochiæ Syriæ, &

[e] Juvenali reverendissimo episcopo Hierosolymorum, &

te vices [f] Deo amicissimi Cyriaci episcopi Heracleæ Thraciæ, &

[g] Eusebio reverendissimo episcopo Cyzici, &

Petro reverendissimo episcopo Corinthi, &

Florentio reverendissimo episcopo [h] Sardium, &

Eunomio reverendissimo episcopo Nicomediæ, &

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & editiones, *sub die* xi. *Kal. Novembris*. Eodem die habitam hanc actionem tradit Facundus.
b Veteres editiones, *in Chalcedone*. Veteres libri, *in Chalcedona*.
c *Sacrorum prætoriorum*. Hæc desunt in codice Parisiensi.
d Divion. & Paris. *divinorum officiorum*.
e Iidem libri, *Juvenalio*. f Paris. *Dei amatoris*.
g Certum est eum qui tum erat Episcopus Cyzicenus vocatum fuisse Diogenem, Eusebium vero fuisse Episcopum Ancyræ Galatiæ. Itaque sic restituendus est hic locus ex fide veterum librorum & editionum: *& Eusebio reverentissimo Episcopo Ancyræ Galatiæ, & Diogene reverentissimo Episcopo Cizici*. Sane Facundus lib. 5. cap. 3. scribit quinquaginta duos Episcopos nominatos etiam non annumeratis Legatis Romanis. Et tamen in vulgatis editionibus quinquaginta tantum leguntur. Quare locus illic est pro Diogene Cyziceno, & pro Photino Archidiacono, de quo mox dicemus.
h Veteres libri & editiones, *Sardeorum*.

Anaſtaſio reverendiſsimo epiſcopo Nicææ, & Juliano reverendiſſimo epiſcopo Coenſi, & eodem agente vices ſedis apoſtolicæ ſenioris Romæ, &
Eleutherio reverendiſsimo epiſcopo [a] Chalcedonenſi, &
Baſilio reverendiſsimo epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, &
Meletio reverendiſsimo epiſcopo Lariſſæ, agente vices reverendiſsimi [b] Domni epiſcopi Apemeæ, Syriæ, &
Amphilochio reverendiſsimo epiſcopo Sidæ, &
Theodoro reverendiſſimo epiſcopo Tarſi, &
Cyro reverendiſſimo epiſcopo Anazarbi, &
[c] Conſtantino reverendiſſimo epiſcopo Boſtrorum, &
Photio reverendiſſimo epiſcopo Tyri, &
Theodoro reverendiſſimo epiſcopo Damaſci, &
Stephano reverendiſsimo epiſcopo Hierapolis, &
Nonno reverendiſſimo epiſcopo Edeſſæ, &
Symeone reverendiſſimo epiſcopo Amidæ, &
Epiphanio reverendiſsimo epiſcopo, agente vices reverendiſſimi Olympii epiſcopi Conſtantiæ, &
Joanne reverendiſsimo epiſcopo Sebaſtiæ, &
Seleuco reverendiſſimo epiſcopo Amaſiæ, &
Conſtantino reverendiſsimo epiſcopo Melitenæ, &
Patricio reverendiſsimo epiſcopo Tyanenſi, &
Petro reverendiſſimo epiſcopo Gangrorum, &
Euſtathio reverendiſſimo epiſcopo Beryti, &
Apragmonio reverendiſſimo epiſcopo Tii, agente vices reverendiſſimi Calogeri epiſcopi Claudiopolis, &
Atarbio reverendiſsimo epiſcopo Trapezuntis, [d] agente vices Theoctiſti reverendiſſimi epiſcopi Piſſinuntis, &
Romano reverendiſſimo epiſcopo Myrorum, &
[e] Critoniano reverendiſsimo epiſcopo Aphrodiſiadis Cariæ, &
Nunechio reverendiſſimo epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, &
Mariniano reverendiſsimo epiſcopo Synnadorum, &
Oneſiphoro reverendiſsimo epiſcopo [f] Iconii, &
Pergamio reverendiſsimo epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ,
Epiphanio reverendiſſimo epiſcopo * [g] Pergami, & * Pergæ Pamphyliæ, *ſup.*
Attico reverendiſsimo epiſcopo Nicopolis Epiri, &
Martyrio reverendiſſimo epiſcopo Cortynæ, &
Luca reverendiſſimo epiſcopo Dyrrhachii, &
Vigilantio reverendiſſimo epiſcopo Lariſſæ Theſſaliæ, &
Francione reverendiſſimo epiſcopo Philipporum, &
Sebaſtiano reverendiſſimo epiſcopo [h] Berrhœæ, &
Gerontio reverendiſſimo epiſcopo Seleuciæ Syriæ, &
Euſebio presbytero, agente vices Macarii reverendiſſimi epiſcopi Laodiceæ Syriæ, &
Euſebio reverendiſsimo epiſcopo Dorylæi,

Et reliqua ſancta & univerſali ſynodo ſecundum præcepta diviniſſimi & piiſſimi [i] domini noſtri Marciani congregata [k] in Chalcedonenſi civitate: & conſedentibus omnibus ante cancellos [l] ſancti altaris, magnificentiſsimi & glorioſiſſimi [m] judices dixerunt: Hæc quæ decreta ſunt de fide, manifeſta nobis jubete [n] perfici. * Aſclepiades diaconus [o] magni nominis ſanctiſsimæ eccleſiæ Conſtantinopolis recitavit definitionem, quam non placuit his geſtis [p] inſerere. Et poſt lectionem dubitantibus aliquibus, Joannes reverendiſsimus epiſcopus Germaniciæ, (tranſiens in medio) dixit: Non bene habet definitio, [q] ſed debet integre fieri. Anatolius

* Latine, legi, legimus, legit,

Καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τῦ θειοτάτυ, καὶ φιλαβεσάτυ ἡμῶν δεσπότυ Μαρκιανῦ ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης· καὶ καθεδόντων πάντων πρὸ τῆς καγκέλλων τῦ ἁγίυ θυσιαστηρίυ, οἱ μεγαλοπρεπέσατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ τυπωθέντα περὶ τῆς πίστεως δῆλα ἡμῖν κατυσῆσαι κατιξιώσατε. * Ἀσκληπιάδης διάκονος τῆς μεγάλης ἐκκλησίας Κωνσταντινοπόλεως ἀνέγνω ὅρον, ὃν ἔδοξε μὴ ἐντυγχάναι τοῖς δε τοῖς ὑπομνήμασι. μετὰ δὲ τινὰ ἀνάγνωσιν, ἀμφιβαλλόντων τινῶν, Ἰωάννης ὁ φιλαβέστατος ἐπίσκοπος Γερμανικείας εἶπεν· οὐκ ἔχει καλῶς ὁ ὅρος, καὶ ὀφείλει καλῶς γενέσθαι. Ἀνατόλιος

BALUZII NOTÆ,

a Pariſ. *Chalcedouis*, Corb. & Divion. *Chalcedone*, veteres editiones *Chalcedonæ*.
b Veteres libri: *reverentiſſimi Epiſcopi Apamiæ Syriæ Domni*. Sic etiam ferme veteres editiones.
c Veteres libri, *Conſtantio*.
d Et hic quoque locus mendoſus eſt & mutilus. Lege ex fide exemplaris Pariſienſis: *& Atarbio reverentiſſimo Epiſcopo Trapezuntis agente vices reverentiſſimi Dorothei Epiſcopi Neocæſareæ, & Photino Archidiacono agente vices Theoctiſti reverentiſſimi Epiſcopi Piſinuntis*. Certa autem eſt emendatio, cum conſtet ex actionibus prima, ſexta, & decima ſexta Atharbium geſſiſſe vices Dorothei Epiſcopi Neocæſareæ, Theoctiſti Epiſcopi Peſſinuntis Photinum ejus Archidiaconum. Quare oportet mendoſum eſſe quod ſupra dicitur pag. 24. Photinum Diaconum fuiſſe vicarium Dorothei Epiſcopi Neocæſareæ. Porro cum iſtius nomine impletur numerus quinquaginta duorum Epiſcoporum a Facundo commemoratus. Verum in fine iſtorum nominum occurret alia difficultas.
e Divion. & Corb. *Critonino*. f Pariſ. *Iconiæ*, reliqui *Aconii*.
g Melius in Pariſ. *Pergæ*. Alii habent *Pergamæ*.
h Veteres libri & edit. *Beroæ*. Additur autem utrobique: *& Baſilio reverentiſſimo Epiſcopo Gratianopolis, & Tryphone reverentiſſimo Epiſcopo Chii, & Theoctiſto reverentiſſimo Epiſcopo Beriæ* vel *Beroæ*. Iſta non habentur in editione Romana, quia haud dubie deerant in exemplaribus quibus uſi ſunt viri doctiſſimi. Sane certum eſt aut mutilos fuiſſe codices Facundi, aut horum trium Epiſcoporum nomina eſſe ſuperflua, cum excedant numerum quinquaginta duorum ab eo commemoratorum.
i Veteres libri, *domni*. Quod iterum moneo, quia fere ubique ſic habent libri noſtri.
k Veteres editiones, *in Chalcedone*. Libri mann ſcripti, *in Chalcedona civitate*.
l Veteres libri & editiones, *ſanctiſſimi altaris*.
m Annotatio Ruſtici. *Hæc non ſedit ſenatus*. Hanc annotationem edidit etiam Crabbus, & poſt eum alii. Romani eam ſuſtulerunt. Porro codex Pariſienſis in hoc loco adjungit etiam ſenatum, his verbis, *& ampliſſimus ſenatus dixerunt*. Sed hæc non habentur in textu Græco.
n Libri veteres, *perficere*.
o Pariſ. *magnæ Eccleſiæ regiæ Conſtantinopolis*.
p Idem, *inſeri*.
q Veteres libri, *& debet*. Sic etiam textus Græcus.

τάλιος ὁ ἁλαβέσατ☉ ἀρχιεπίσκοπ☉ Κωνσαντινοπόλεως πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον εἶπεν· ἀρέσκει ὑμῖν ὁ ὅρ☉; πάντες οἱ ἁλαβέσατοι ἐπίσκοποι, ἐκτὸς τῶν Ῥωμαίων, καί τινων ἀνατολικῶν, ἐβόησαν· ὁ ὅρ☉ πᾶσιν ἀρέσκει· αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. ὁ παρὰ ταῦτα φρονῶν αἱρετικός ἐστιν· εἴτις ἄλλως φρονεῖ, ἀνάθεμα ἔστω. τὸν Νεστοριανὸν ἔξω βάλε· ὅτ☉ ὁ ὅρ☉ πᾶσιν ἀρέσκει. ὁ μὴ ἀναθεματίζων Νεστόριον, ἐξέλθη τῆς συνόδου· Ἀνατολι☉ ὁ θεοφιλέσατ☉ ἐπίσκοπ☉ Κωνσαντινοπόλεως εἶπεν· ἤρεσε χθὲς πᾶσιν ὁ ὅρ☉ τῆς πίστεως; οἱ ἁλαβέσατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ὁ ὅρ☉ πᾶσιν ἤρεσεν. ἄλλως ὑ πιστεύομεν· ἀνάθεμα τῷ ἄλλως πιστεύοντι, αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων. ὁ ὅρ☉ τῷ Θεῷ ἤρεσεν· αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων· ἡ πίστις δόλον μὴ πάθῃ· ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκ☉ γραφῇ· ἐν τῷ συμβόλῳ ὕπω προσετθῇ.

A a Dei amantissimus archiepiscopus (nominatissimæ) Constantinopolis ad sanctam synodum dixit: Placet vobis definitio? Omnes reverendissimi episcopi, præter Romanos & & aliquos orientales, clamaverunt: Definitio omnibus placet. Hæc fides patrum. Qui præter ista sapit, hæreticus est. Qui aliter sapit, anathema sit. Nestorianos mitte foras. Hæc definitio omnibus placet. Qui non anathematizat Nestorium, exeat b a synodo. Anatolius c Deo amicissimus archiepiscopus (d regiæ urbis) Constantinopolis dixit: Heri omnibus definitio fidei placuit? (Prædicti) reverendissimi episcopi clamaverunt: Definitio omnibus placuit. aliter non credimus. Anathema illi qui aliter credit. Ista fides patrum. Definitio Deo placuit. Ista fides orthodoxorum. Fides fraudem * non patitur. * ne patiatur
Sancta Maria theotocos scribatur: in symbolo sic addatur.

Τῶν Ῥωμαϊκῶν τόπων ἡ ἑρμηνεία, Ἑλληνιστὶ ἐστὶ τὰ ἐπαγόμενα.

* *Quæ sequuntur, ex Latino Græce sunt reddita.*

Παχασῖν☉, καὶ Λευκίσι☉ οἱ ἁλαβέσατοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτι☉ ὁ ἁλαβέσατος πρεσβύτερος, τοποτηρηταὶ τῆς Ἀποστολικῆς θρόνου Ῥώμης, εἶπον· εἰ μὴ συναινέσει τῇ ἐπιστολῇ τοῦ Ἀποστολικοῦ, καὶ μακαριωτάτου ἀνδρὸς ἐπισκόπου Λέοντ☉, κελεύσατε ἡμῖν ἀντίγραφα δοθῆναι, ἵνα ὑποστρέψωμεν, κἀκεῖ σύνοδ☉ ἐπιτελῆται. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· εἰ δοκεῖ, ἀπὸ τῆς ἁλαβεσάτων ἀνατολικῶν ἐπισκόπων ἓξ, καὶ ἀπὸ τῆς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως ἓξ, καὶ ἀπὸ τῆς Ποντικῆς ἓξ, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἓξ, καὶ ἀπὸ τῆς Θρᾴκης ἓξ, συμπαρόντων τοῦ τε ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου, καὶ τῆς εὐλαβεσάτων ἀπὸ Ῥώμης, συνελθόντων εἰδὸν ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ ἁγίου μαρτυρίου, καὶ πάντων ἀκολούθως παρ' αὐτῆς ἐξεταθέντων, τὰ ἀρέσκοντα περὶ τῆς ἁγίας πίστεως φανερὰ ὑμῖν γνήσεται. οἱ εὐλαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὁ ὅρος πᾶσιν ἤρεσε· τοῖς φωνᾶς τῷ βασιλεῖ· ἕτος ὁ ὅρος τῆς ὀρθοδόξων. καὶ πάλιν Ἰωάννου τοῦ εὐλαβεσάτου ἐπισκόπου Γερμανικείας ἐλθόντ☉ πρὸς τοὺς ἐνδοξοτάτους ἄρχοντας, οἱ εὐλαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· τοὺς Νεστοριανοὺς ἔξω βάλε· τοὺς θεομάχους ἔξω βάλε· τίνες εἰσὶ, * καὶ μόλις ἐδείχθησαν· ἡ οἰκουμένη ὀρθόδοξός ἐστι· χθὲς ὁ ὅρ☉ πᾶσιν ἤρεσεν. ὁ βασιλεὺς ὀρθόδοξός ἐστιν· ἡ Αὐγούστα ὀρθόδοξός ἐστιν· ἡ Αὐγούστα Νεστόριον ἐδίωξεν· οἱ ἄρχοντες ὀρθόδοξοί εἰσιν. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης· πολλὰ

* βάλλε

Paschasinus & Lucentius f reverendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarii sedis apostolicæ g Romæ, dixerunt: h Si non consentiunt epistolæ apostolici & beatissimi viri papæ Leonis, jubete nobis i rescripta dari, k ut revertamur, & ibi synodus * l celebretur. (Magnificentissimi &) gloriosissimi judices dixerunt: Si placet, ab orientalibus reverendissimis episcopis sex, & ab Asiana regione tres, & ab Illyrico tres, & a Pontica tres, & a Thracia tres, præsentibus etiam sanctissimo archiepiscopo Anatolio, & reverendissimis Romanis, conveniamus intro in oratorio * m sanctæ martyris, & omnibus ab iisdem consequenter * requisitis, n quæ placuerint de sancta fide, manifesta * nobis fiant. Prædicti reverendissimi episcopi clamaverunt: Omnibus definitio placuit. Has voces imperatori. Ista definitio orthodoxorum est. Et iterum Joanne reverendissimo episcopo Germaniciæ o veniente ad gloriosissimos judices, reverendissimi episcopi clamaverunt: Nestorianos mitte foras, inimicos Dei mitte foras. Qui sunt, vix * apparent. Universus mundus orthodoxus est. Heri definitio omnibus placuit. Imperator orthodoxus est, Augusta orthodoxa est, p Augusta Nestorium expulit. Judices orthodoxi sunt. Multi anni Augustæ, multi anni imperatori. Heri definitio omnibus placuit. Multi anni judicibus. Petimus ut definitio subscribatur q coram evangeliis.

* perficiatur
* sancti martyrii, (1) (1) Hoc est Ecclesiæ S. Eupheniæ. *Harduinus.*
* examinatis
* vobis fient.
* ostensi sunt.

BALUZII NOTÆ.

a Corb. & Divion. *Deo amicissimus*, Paris. *sanctissimus*.
b *A synodo*. Hæc desunt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.
c Paris. *sanctissimus*.
d Idem, *regiæ Constantinopolis*, Divion. *regnantis Constantinopolis*.
e *Quæ sequuntur &c.* Hæc non extant in vetustis exemplaribus, neque in editionibus quæ Romanam antecesserunt. f Codex Divion. & veteres editiones, *viri reverentissimi*.
g *Romæ*. Hanc vocem neque veteres libri habent, neque veteres editiones.
h Annotatio Rustici. *Et hæc Latine jacet in ambobus Græcis codicibus*. Nam supra pag. 8. & 54. similes annotationes posuerat.
i Ita codex Parisiensis. Ceteri & veteres editiones habent *rescriptam*.
k Paris. & *revertamur*. l Veteres libri, *celebratur*.
m Hæc est lectio codicis Paris. & veterum editionum. Corb. & Divion. habent *sancti martyri*. Quod melius congruit cum textu Græco: ob eamque rationem editores Romani admonuerunt in margine legendum esse *sancti martyrii*.
n Codices Divion. & Corb. & veteres editiones, *quæ placuerunt*.
o Paris. *transeunte*.
p *Augusta Nestorium expulit*. Hæc desiderantur in omnibus antiquis libris & editionibus. Habentur tamen in textu Græco.
q *Coram evangeliis*. Hæc & quæ sequuntur usque ad *Contra* desunt in exemplari Parisiensi.

geliis. Omnibus placuit. jubete ſubſcribi definitionem. Contra fidem fraus non fiat. Qui non ſubſcribit definitioni, hæreticus eſt. Sancta Maria * theotocos eſt. Qui non ſic ſapit, hæreticus eſt. Orthodoxi judices fidem * cuſtodite. orthodoxorum imperatorum orthodoxi judices. [a] a definitione nullus [b] abſcedit. Spiritus ſanctus definitionem dictavit. Definitio orthodoxa eſt. Definitio modo ſubſcribatur. Qui non ſubſcribit, hæreticus eſt. Hæreticos foras mitte. Virgo Maria theotocos eſt. Hæreticum mitte foras. [c] Maria theotocos definitioni * addita eſt. Neſtorianos mitte foras. Chriſtus Deus eſt. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Dioſcorus dicebat, propter hoc ſe damnaſſe Flavianum, quia duas naturas ajebat eſſe: definitio autem ex duabus [d] habet naturis, Anatolius reverendiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolis dixit: [e] Propter fidem non eſt damnatus Dioſcorus, ſed quia excommunicationem fecit domino archiepiſcopo Leoni, & tertio vocatus eſt, & non venit, & ideo damnatus eſt. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: epiſtolam ſanctiſſimi Leonis ſuſcipitis? * Prædicti reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Etiam ſuſcepimus, & ſubſcripſimus. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Ergo quæ in ea [f] inſeruntur, inſerantur definitioni. Prædicti reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Altera definitio non fit. nihil deeſt definitioni. Euſebius reverendiſſimus epiſcopus Dorylæi dixit: [g] Alia definitio non ſit. Prædicti reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Epiſtolam definitio firmavit. archiepiſcopus Leo, ut credimus, ſic credit. Definitio ſubſcribatur, definitio habet omnia: definitio fidem habet. Leo eadem dixit, quæ & Cyrillus: Cælæſtinus, quæ Cyrillus dixit, firmavit: [h] Xyſtus firmavit quæ Cyrillus dixit: *Unum baptiſma, unus dominus, una fides.* Tolle fraudem a definitione. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Suggerentur diviniſſimo & piiſſimo domino noſtro imperatori * [i] clamores iſti [k] Et per juſſionem glorioſiſſimorum judicum vadens [l] in divinum palatium Beronicianus devotiſſimus ſecretarius ſacri conſiſtorii, & poſt paululum rediens, iſta ſanctæ ſynodo interlocutus eſt.

[m] *Interlocutio.*

Præcepit diviniſſimus & piiſſimus dominus noſter [n] imperator, (i) [o] vel ſicut placuit ma-

τὰ ἔτη τῦ βασιλέως. χθὲς ὁ ὅρος πᾶσιν ἤρεσε. πολλὰ τὰ ἔτη τῦ ἀρχόντων. ὁ ὅρος, δεόμεθα, ὑπογραφῆ ἐπὶ τῦ εὐαγγελίων· πᾶσιν ἤρεσε. κελεύσατε ὑπογραφῆναι τὸν ὅρον, κατὰ τῆς πίστεως δόλος μὴ γένηται. ὁ μὴ ὑπογράφων τῷ ὅρῳ, αἱρετικός ἐστιν. ἡ ἁγία Μαρία θεοτόκος ἐστίν. ὁ μὴ φρονῶν ὕτως, αἱρετικός ἐστιν.* οἱ ὀρθόδοξοι ἄρχοντες τῇ πίστει *φυλάττουσιν. ὀρθοδόξων βασιλέων ὀρθόδοξοι ἄρχοντες, τῦ ὅρου ὑδεὶς ἀθετήσαται. τὸ ἅγιον πνεῦμα τὸν ὅρον ὑπηγόρευσεν. ὁ ὅρος ὀρθόδοξός ἐστιν· ὁ ὅρος ἄρτι ὑπογραφῆ. ὁ μὴ ὑπογράφων, αἱρετικός ἐστι. τὸς αἱρετικὸς ἔξω βάλε. θεοτόκος ἡ παρθένος Μαρία. τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλε. ἡ θεοτόκος Μαρία τῷ ὅρῳ προσεθῆ. τὸς Νεστοριανὸς ἔξω βάλε. ὁ Χριστὸς Θεός ἐστιν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. Διόσκορος ἔλεγεν· ὅτι διὰ τῦτο καθαίρεθη Φλαυιανὸν, ἐπειδὴ δύο φύσεις εἶπεν εἶναι· ὁ δὲ ὅρος ἐκ δύο φύσεων ἔχει. Ἀνατόλιος ὁ ἀλαβέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· διὰ τὴν πίστιν ἀκαθηρέθη Διόσκορος, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀκοινωνησίαν ἐποίησε τῷ κυρίῳ Λέοντι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ· καὶ τρίτον ἐκλήθη, καὶ ὐκ ἦλθε· διὰ τῦτο καθηρέθη. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὴν ἐπιστολὴν τῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος κατιδέχεσθε;* οἱ ἀλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ναὶ ὑπεδεξάμεθα, καὶ ὑπεγράψαμεν. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ὐκ ἔν τι ἐν αὐτῇ ἐμφερόμενον ἐντεθῆτῳ ὅρῳ. οἱ ἀλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἄλλος ὅρος ὐ γίνεται· ὑδὲν λείπει τῷ ὅρῳ. Εὐσέβιος ὁ ἀλαβέστατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· ἄλλος ὅρος οὐ γίνεται. οἱ ἀλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· τὴν ἐπιστολὴν ὁ ὅρος ἐβεβαίωσεν. ἀρχιεπίσκοπος Λέων, ὡς πιστεύομεν ὕτω πιστεύει. ὁ ὅρος ὑπογραφέσθω. ὁ ὅρος πάντα ἔχει. ὁ ὅρος τὴν πίστιν ἔχει. Λέων εἶπε τὰ Κυρίλλου. Κελεστῖνος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσε. Ξύστος τὰ Κυρίλλου ἐβεβαίωσεν· ἓν βάπτισμα, εἷς κύριος, μία πίστις. ἅπαν δόλον τῷ ὅρῳ. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀνενεχθήσεται τῷ θειοτάτῳ, καὶ ἀλαβεστάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ τὰ ἐκβοώμενα. καὶ ἀπελθὼν κατὰ κέλευσιν τῦ ἐνδοξοτάτου ἀρχόντων εἰς τὸ θεῖον παλάτιον Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τῦ θείου κονσιστορίου, καὶ μικρὸν ἐπανελθὼν, προσεφώνησε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ταῦτα.

Προσφώνησις.

Ἐκέλευσεν ὁ θειότατος, καὶ ἀλαβέστατος ἡμῶν δεσπότης, ἢ κατὰ τὰ δόξαντα τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις,

---

BALUZII NOTÆ.

a *A definitione*; Hoc quidem habetur in codice Pariſienſi & in antiquis editionibus. Deeſt autem in Corb. & Divion. b Pariſ. *excedit*.

c Idem codex: *Maria theotocos eſt definitioni addatur.*

d Omnes libri veteres, *naturis habet.*

e Annotatio Ruſtici. *Hic dicit Anatolius Dioſcorum non propter fidem fuiſſe damnatum.*

f Divion. & Corb. *inferuntur*, Pariſ. *præferuntur*.

g Annotatio Ruſtici. *Ideo dicit, Alia non ſit quia tomo ſanctæ Leonis conſonans erat definitio promulgata, non autem contradicens,*

h Ita codex Pariſienſis. At Corb. & Divion, habent *roboravit*. Annotatio Ruſtici. *Hic male mortuus Primaſius falſavit, & ubi habet XYSTUS poſuit ZPS, volens quaſi auctoritatem beati Cyrilli per tale extolli mendacium contra Ibæ confeſſoris epiſtolam.* Sane veteres editiones hoc habent *Chriſtus*. Quod auctoritatem in primis conciliat huic annotationi Ruſtici.

i Id eſt, acclamationes, ut recte in margine monuerunt editores Romani. Emendabitur autem per occaſionem etiam Liberatus, in cujus capite XIII. legitur: *petiverunt rurſus acclamare*. Vidit vir clariſſimus Garnerius mendum hoc eſſe, & repoſuit *acclamatione*. Veteres libri Bellovacenſis & Corbejenſis habent *clamare*; pro quo ſi reponas *clamore*, *ſenſus erit integer*.

k Pariſ. *Et ex juſſione*. l Idem codex, *in ſacrum*.

m *Interlocutio*. Deſideratur iſtud in omnibus antiquis libris & editionibus, & ſuperfluum eſt.

n *Imperator*. Hanc vocem nullus veterum librorum habet.

o *Vel*, Iſtam neque libri veteres, neque veteres editiones.

* Dei genitrix.
* cuſtodiunt
* addatur
* Latine, legi, legimus, legit.
* ὀρθόδοξοι
* φυλάττουσι
* Ρωμαϊστὶ, ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.
* Epheſ. 4.
* acclamationes iſtæ
(i) Lege ut ſicut. Hard.

σάτοις, καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσιν, ἔξ ἀπὸ τῆς τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ ἓξ ἀπὸ τῆς τῆς Ποντικῆς, καὶ ἓξ ἀπὸ τῆς τῆς Ἀσιανῆς, καὶ ἓξ ἀπὸ τῆς τῆς Θρᾴκης, καὶ ἓξ ἀπὸ τῆς Ἰλλυρικῆς, συμπαρόντων τῆ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀνατολίῳ, καὶ τῆς ἁγιωτάτων ἀπὸ Ῥώμης, συνελθεῖν ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ μαρτυρίῳ, καὶ τὰ περὶ τῆς πίστεως ὀρθῶς, καὶ ἀνεπιλήπτως τυπῶσαι, ἐπὶ τῷ πάντας σωζεσθαι, καὶ μηδὲν ἀμφίβολον καταλειφθῆναι· ἢ, εἰ μὴ τοῦτο δοκεῖ, ἕκαστος τὴν πίστιν ὑμῶν διὰ τῆς μητροπόλεως δήλην κατασῆσαι· ὥστε μηδεμίαν ἀμφιβολίαν, ἢ διχόνοιαν ὁμοίως καταλειφθῆναι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο βεληθείη ἡ ὑμετέρα ἁγιότης, εἰδέναι ὑμᾶς, ὅτι περ ἐν τοῖς δυτικοῖς μέρεσιν ἔχει γενέσθαι ἡ σύνοδος, ὡς τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἐντεῦθα τὰ περὶ τῆς ἀληθοῦς, καὶ ὀρθοδόξου πίστεως ἀναμφιβόλως τυπῶσαι μὴ βουλομένης. οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· πολλὰ τὰ ἔτη τῷ βασιλεῖ· ἢ ὁ ὅρος κρατείτω, ἢ ἀπερχόμεθα· πολλὰ τὰ ἔτη τῆς βασιλέων. Κεκρόπιος ὁ ἁγιωτάτου ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως εἶπεν. ἀξιοῦμεν ἀναγνωσθῆναι τὸν ὅρον, καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας, καὶ μὴ ὑπογράφοντας, ἐκείνους ἀπελθεῖν· ἡμεῖς γὰρ συναινοῦμεν ἐπὶ τοῖς καλῶς τυπωθεῖσι, καὶ οὐδὲν ἀντιλέγομεν. οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι τῆ Ἰλλυρικῆ εἶπον· οἱ ἀντιλέγοντες, φανεροὶ γένωνται. οἱ ἀντιλέγοντες, Νεστοριανοί εἰσιν· οἱ ἀντιλέγοντες, εἰς Ῥώμην ἀπέλθωσιν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Διόσκορος ἔλεγε· τὸ ἐκ δύο φύσεων δέχομαι, τὸ δὲ δύο οὐ δέχομαι. ὁ δὲ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων δύο φύσεις λέγει εἶναι ἐν τῷ Χριστῷ ἰωμβίας ἀσυγχύτως, καὶ ἀῤῥέπτως, καὶ ἀδιαιρέτως, ἐν τῷ ἑνὶ μονογενεῖ υἱῷ, τῷ σωτῆρι ἡμῶν. τίνι τοίνυν ἀκολουθεῖτε; τῷ ἁγιωτάτῳ Λέοντι, ἢ Διοσκόρῳ; οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὡς Λέων, οὕτω καὶ πιστεύομεν. οἱ ἀντιλέγοντες, Εὐτυχιανισταί εἰσιν. Λέων ὀρθοδόξως ἐξέθετο. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ὡρίσθητε ἐν τῷ ὅρῳ, κατὰ τὴν ψῆφον τῶν ἁγιωτάτων ἡμῶν Λέοντος, δύο φύσεις εἶναι ἰωμβίας ἀῤῥέπτως, καὶ ἀμερίστως, καὶ ἀσυγχύτως ἐν τῷ Χριστῷ. καὶ κατὰ παράκλησιν πάντων, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἰσῆλθον ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ μαρτυρίῳ τῆς ἁγιωτάτης μάρτυρος Εὐφημίας, ἅμα Ἀνατολίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Παχασίνῳ, καὶ Λουκεντίῳ τοῖς ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις, καὶ Βονιφατίῳ πρεσβυτέρῳ, καὶ Ἰουλιανῷ τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Κῶων πόλεως, τοῖς τοποτηρηταῖς

A gnificentiſſimis & glorioſiſsimis judicibus, ſex reverendiſſimos epiſcopos ab orientali regione, & tres ex Pontica, & tres ab Aſiana, & tres a [a] Thracenſi, & tres ab Illyrico, præſentibus etiam [b] ſanctiſſimo [c] archiepiſcopo Anatolio, & reverendiſſimis Romanis, * & convenientibus in oratorio [d] ſanctiſſimæ martyris, de fide recte & * irreprehenſibiliter [e] conſtituatur; * quibus omnes conſentiant, & nihil dubium relinquatur: vel ſi vobis hoc non placet, ſinguli fidem ſuam per ſuum metropolitam manifeſtam conſtituant, ut nulla ſimiliter dubietas, aut diſcordia relinquatur. [f] Si autem neque hoc veſtra velit ſanctitas, cognoſcite quia in partibus occidentalibus [g] habet fieri ſynodus, [h] eo quod religioſitas veſtra hic noluit de vera & orthodoxa fide indubitanter definire. Reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Multi anni imperatori. [i] Aut definitio perſiſtat, [k] aut diſcedimus. Multi anni imperatoribus. Cecropius reverendiſsimus epiſcopus Sebaſtopolis dixit: Petimus recitari definitionem; & ii qui contradicunt, & non ſubſcribunt, ipſi ambulent; quia nos conſentimus bene decretis, & in nullo contradicimus. Reverendiſſimi epiſcopi Illyrici dixerunt: Qui contradicunt, manifeſti fiant. Qui contradicunt, Neſtoriani ſunt. Qui contradicunt, Romam ambulent. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Dioſcorus dicebat: * [l] Quod ex duabus naturis eſt, ſuſcipio, [m] duas non ſuſcipio. Sanctiſsimus autem archiepiſcopus Leo duas naturas dicit eſſe in Chriſto unitas inconfuſe, inconvertibiliter & indiviſibiliter in uno unigenito filio ſalvatore noſtro. [n] Quem igitur ſequimini? ſanctiſsimum Leonem, aut Dioſcorum? * Reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Ut Leo, ſic credimus. Qui contradicunt, Eutychianiſtæ ſunt. Leo recte expoſuit, Magnficentiſsimi & glorioſiſsimi judices dixerunt: Ergo addite definitioni, ſecundum judicium ſanctiſsimi (patris) noſtri Leonis, duas eſſe naturas unitas in Chriſto inconvertibiliter, [o] & inſeparabiliter, & inconfuſe. * Et [p] rogati ab omnibus glorioſiſsimi judices, intraverunt in oratorio ſanctiſsimæ martyris Euphemiæ, una cum Anatolio reverendiſsimo archiepiſcopo Conſtantinopolitano, & Paſchaſino & Lucentio reverendiſsimis epiſcopis, & Boniſacio presbytero, & Juliano reverendiſsimo epiſcopo Coenſi, [q] vicariis apoſtolicæ ſedis Romanæ magnæ civitatis, nec non & Maximo reverendiſsimo epiſcopo Antiochiæ Syriæ, & Juvenale reverendiſsimo epiſcopo Hieroſoly-

* convenire in o. ſ. m. ut de.
* indeficienter ut omnes
* Ex duabus eſſe naturis
* Latine
* Latine

BALUZII NOTÆ.

a Ita codex Pariſienſis. Reliqui & veteres editiones, *Thracienſi*.
b *Sanctiſſimo*. Abeſt ab omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.
c Pariſ. *Epiſcopo*. d Veteres libri & editiones, *ſanctæ*.
e Pariſ. *conſtituant ut omnes*. Alii, *conſtituantur omnes*.
f Veteres libri & editiones: *Si enim*.
g Non ſe elidunt litteræ in hac editione Romanorum, ut in veteribus & in libris calamo exaratis, in quibus legitur *fieri habet*. h Pariſ. *in hoc quod*.
Aut definitio perſ. aut diſcedimus. Hæc deſunt in codice Pariſienſi.
k Veteres editiones, *aut unus intereat*. Quæ quidem lectio peſſima eſt. Ortam autem ſuſpicor aut ex prolapſione libri Crabbi aut ex mendo veteris libri quo is utebatur. Noſtri habent *aut imus*. Certum eſt Crabbum vidiſſe ſcriptum *aut unus*; & *cum* putaret ſenſum eſſe imperfectum, videtur de ſuo addidiſſe vocem *intereat*.
l Codices Corb. & Divion. & veteres editiones: *Quod ex duabus naturis ſuſcipio*. Pariſ. *Quod ex du. naturis non ſuſcipio*.
m *Duas non ſuſcipio*. Hæc deſunt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.
n Veteres libri: *Quem autem*.
o Primi omnium curatores editionis regiæ heic addiderunt conjunctionem, quam neque veteres libri agnoſcunt, neque veteres editiones. p Pariſ. *petiti*.
q Idem codex & veteres editiones *vicario*. Vide quæ adnotantur infra.

ſolymitano, & Thalaſsio reverendiſsimo epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, & Euſebio reverendiſsimo epiſcopo Ancyræ Galatiæ, & Quintillo, & Attico, & Sozonte, reverendiſsimis epiſcopis Illyricis, & Diogene reverendiſsimo epiſcopo Cyzici, & Leontio reverendiſsimo epiſcopo Magneſiæ, & Florentio reverendiſsimo epiſcopo [a] Sardium, & Euſebio reverendiſsimo epiſcopo Dorylæi, & Theodoro reverendiſsimo epiſcopo Tarſi, & Cyro reverendiſsimo epiſcopo Anazarbi, & Conſtantino reverendiſsimo epiſcopo Boſtrorum, & Theodoro reverendiſsimo epiſcopo Claudiopolis Iſauriæ; & Francione, & Sebaſtiano, & Baſilio, reverendiſsimis epiſcopis Thracibus. Et poſtquam [b] tractaverunt de ſancta fide, & exierunt, & ſederunt omnes, magnificentiſsimi & glorioſiſsimi judices dixerunt: Dignetur ſancta ſynodus fidem * continens, cum taciturnitate audire quæ decreta ſunt in præſentia noſtra a congregatis ſanctiſsimis patribus, qui & definitionem fidei [c] interpretati ſunt. * Aetius archidiaconus ſanctæ eccleſiæ magnæ civitatis Conſtantinopolis recitavit.

* roborans ſeu confirmans.

* Latine, legi, legimus, legit

τῶ Ἀσιανικῶ θρόνω τῆ Ῥωμαίων μεγαλοπόλεως ἔτι μὴν καὶ Μαξίμω τῶ ἁγιωτάτω ἐπισκόπω Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ Ἰουβεναλίω τῶ ἁγιωτάτω ἐπισκόπω Ἱεροσολύμων, καὶ Θαλασσίω τῶ ἁγιωτάτω ἐπισκόπω Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ Εὐσεβίω τῶ ἁγιωτάτω ἐπισκόπω Ἀγκύρας Γαλατίας, καὶ Κωντίλλω, καὶ Ἀττικῶ, καὶ Σώζοντι, τοῖς εὐλαβεστάτοις ἐπισκόποις τοῖς ἀπὸ τῆ Ἰλλυρικῆ, καὶ Διογένει τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Κυζίκου, καὶ Λεοντίω τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Μαγνησίας, καὶ Φλωρεντίω τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Σάρδεων, καὶ Εὐσεβίω τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Δορυλαίου, καὶ Θεοδώρω τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Ταρσῆ, καὶ Κύρω τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Ἀναζαρβῆ, καὶ Κωνσταντίνω τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Βόστρων, καὶ Θεοδώρω τῶ εὐλαβεστάτω ἐπισκόπω Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας, καὶ Φραγχίωνι, καὶ Σεβασιανῶ, καὶ Βασιλείω, τοῖς εὐσεβεστάτοις ἐπισκόποις τοῖς ἀπὸ τῆς Θράκης. καὶ ξακτυϊσάντων περὶ τῆς ἁγίας πίστεως, καὶ ἐξελθόντων, καὶ καθεσθέντων πάντων, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· καταξιωσάτω ἡ ἁγία συνοδος τὴν πίστιν συγκροτοῦσα, μετὰ ἡσυχίας ἀκοῦσαι τῶν ὁρισθέντων ἐπὶ παρουσίᾳ ἡμετέρᾳ παρὰ τῶν συνελθόντων ἁγίων πατέρων, καὶ τὸν ὅρον τῆς πίστεως ἑρμηνευσάντων. * Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως ἀνέγνω.

* Ῥωμαϊστὶ ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

Sancta & magna & univerſalis ſynodus, quæ per gratiam Dei, & [d] præceptum piiſſimorum * & Chriſtianiſſimorum [f] imperatorum Valentiniani & Marciani Auguſtorum, congregata eſt [g] in Chalcedone metropoli provinciæ Bithyniorum, in eccleſia ſanctæ & yictricis martyris Euphemiæ, hæc definivit, quæ ſubter ſcripta ſunt.

Ἡ ἁγία, καὶ μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεὸν χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων Μαρκιανοῦ, καὶ Οὐαλεντινιανοῦ Αὐγούστων, συναχθεῖσα ἐν τῆ Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, ἐν τῶ μαρτυρίω τῆς ἁγίας, καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας, ὥρισε τὰ ὑποτεταγμένα.

[h] *Definitio* * *concilii Chalcedonenſis.*

* Hæc eſt prima e quatuor editionibus Latinis quæ habent Crabbus, Surius, &c.

DOminus noſter & ſalvator Jeſus Chriſtus notitiam fidei diſcipulis ſuis firmans, dixit: [i] *Pacem meam relinquo vobis, pacem meam do vobis*: ut nullus diſſonet a proximo circa dogmata pietatis, ſed ut pariter veritatis [k] oſtendant prædicationem. Quia vero non deſinit per zizania ſua diabolus contra ſemina pietatis inſurgere, & ſemper aliquid novum contra veritatem invenire: propter hoc dominus, ut conſuevit, providens humano generi, piiſsimum hunc & fideliſsimum ad æmulationem erexit imperatorem, & undique ſacerdotii præſides ad ſe convocavit, ut gratia domini omnium noſtrum Chriſti operante, omnem quidem men-

Joan. 14. 27. *Matth.* 13.

Ὅρος τῆς ἐν Χαλκηδόνι τετάρτης Συνόδου.

Ὁ Κύριος ἡμῶν, καὶ σωτὴρ Ἰησοῦς Χριστὸς τῆς πίστεως τὴν γνῶσιν τοῖς μαθηταῖς βεβαιῶν, ἔφη· εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· ὥστε μηδένα τοῦ πλησίον διαφωνεῖν ἐν τοῖς δόγμασι τῆς ἀσεβείας, ἀλλ' ἐπίσης ἅπασι τὸ τῆς ἀληθείας ἐπιδείκνυσθαι κήρυγμα. ἐπειδὴ δὲ ὁ παύεται διὰ τῆ ἑαυτοῦ ζιζανίων ὁ πονηρὸς τοῖς τῆς ἀσεβείας ἐπιφύομενος σπέρμασι, καί τι καινὸν κατὰ τῆς ἀληθείας ἐφευρίσκων ἀεὶ, διὰ τοῦτο σωτήρ ὁ δεσπότης προνοούμενος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, τὸν ἀσεβῆ τοῦτον, καὶ πικρότατον πρὸς ζῆλον ἀνέστησε βασιλέα, καὶ τοὺς ἀπαντιχῆ τῆς ἱερωσύνης πρὸς ἑαυτὸν ἀρχηγοὺς συνεκάλεσεν· ὥστε, τῆς χάριτος τοῦ πάντων

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & editiones, *Sardeorum*.

b Corb. & Divion. *retractaverunt*.

c Pariſ. *interpretaverunt*. *Aetius Archidiaconus Conſtantinopolis novæ Romæ legit*.

d Veteres editiones, *præcepto*. Veteres libri Divion. & Corb. *præcepta*. Quam lectionem eſſe bonam probatur auctoritate Pariſienſis, in quo ſcriptum eſt *ſanctiones*.

e Idem codex, *Chriſtianiſſimorumque*.

f Vetera exemplaria & textus Græcus addunt *noſtrorum*.

g Corb. & Divion. *in Chalcedona*. Pariſ. *apud Chalcedonam metropolim Bithyniæ provinciæ in martyrio ſanctæ & venerabilis martyris Euphemiæ definivit ſubter adnexa*. Sic etiam in codice canonum Eccleſiæ Romanæ.

h Titulus iſte non extat in antiquis exemplaribus, & additus eſt a Crabbo. Dedit autem illi quatuor antiquas interpretationes iſtius definitionis. Harum prima eſt ea quam exhibent codex Corbeienſis & Divionenſis & editio Romana, & quam in hoc loco repræſentat etiam editio Labbei. Secunda extat in collectione Iſidori nomine publicata. Tertia infra in actione ſexta, & in codice canonum quem vulgavit vir clariſſ. Paſchaſius Queſnellus. Secundam ergo & quartam, quæ iſthic omiſſæ ſunt, nos dabimus poſt geſta emendata ex fide vetuſtiſſimorum exemplarium.

i Veteres libri & editiones: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis*.

k Idem libri & editiones, *oſtenderent*.

των ἡμῶν δεσπότυ Χριςῦ ἐνεργέσης, πᾶσαν μὲν τὴν ψῆδον τῆς τῦ Χριςῦ προβάτων ἀποσείσασθαι λύμην, τοῖς δὲ τῆς ἀληθείας αὐτὴν καταπιαίνειν βλαςήμασιν. ὃ δὴ καὶ πεποιήκαμεν, κοινῇ ψήφῳ τὰ τῆς πλάνης ἀπελάσαντες δόγματα, τὴν δὲ ἀπλανῆ τῶν πατέρων ἀνανεωσάμενοι πίςιν, τὸ τῶν τεσσαρακοσίων δεκαοκτὼ σύμβολον τοῖς πᾶσι κυρώσαντες, καὶ ὡς οἰκείους, τοὺς τῦτο τὸ * σύνθεμα τῆς εὐσεβείας δεξαμένους πατέρας ἐπιγραψάμενοι· οἵπερ εἰσὶν οἱ μὴ ταῦτα ἐν τῇ μεγάλῃ Κωνσταντινουπόλει συνελθόντες ρ΄. καὶ αὐτοὶ τὴν αὐτὴν ἐπισφραγισάμενοι πίςιν. ὁρίζομεν τοίνυν, τὴν τάξιν, καὶ τοὺς περὶ τῆς πίςεως ἅπαντας τύπους φυλάττοντες τῶν ἡμεῖς τῆς κατ' Ἔφεσον πάλαι γενομένης ἁγίας συνόδου, ἧς ἡγεμόνες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην Κελεςῖνος ὁ τῆς Ῥωμαίων, καὶ Κύριλλος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων, ἐτύγχανον, προλάμπειν μὲν τῆς ὀρθῆς, καὶ ἀμωμήτου πίςεως τὴν ἔκθεσιν τῶν τριακοσίων ἁγίων, καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐπὶ τῦ τὴν Ἀσεβῆ μνήμην Κωνσταντίνου τῦ γενομένου βασιλέως συναχθέντων· κρατεῖν δὲ καὶ τὰ παρὰ τῶν ρ΄ ἁγίων πατέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκτεθέντα, πρὸς ἀναίρεσιν μὲν τῶν τότε φυεισῶν αἱρέσεων, βεβαίωσιν δὲ τῆς αὐτῆς καθολικῆς, καὶ Ἀποστολικῆς ἡμῶν πίςεως.

A dacii peſtilentiam [a] a Chriſti ovibus removeret, [b] germinibus autem veritatis eas pingueſcere faciat. Quod & perfecimus, communi judicio dogmata expellentes erroris, & * inerrabilem * patrum renovavimus fidem ſymbolum trecentorum decem & octo omnibus prædicantes. Et eos [c] qui hanc veluti * teſſeram pietatis acceperunt, ut proprios patres [d] etiam adſcribimus; eos nimirum qui poſtea in magna Conſtantinopoli congregati ſunt centum quinquaginta, & eamdem fidem ipſi quoque confirmaverunt. [e] Decernimus igitur, ordinem & omnes formulas cuſtodientes, quæ de fide ſunt conſtitutæ, & nos [f] ſanctæ ſynodi quondam in Epheſo factæ, B cujus præſides fuerunt [g] beatiſsimæ memoriæ Cæleſtinus Romanorum, & Cyrillus Alexandrinorum, * præfulgere quidem rectæ & immaculatæ fidei expoſitionem ſanctorum & beatiſsimorum trecentorum decem & octo patrum, qui in Nicæa temporibus piæ memoriæ Conſtantini imperatoris congregati ſunt: * ſervari autem & ea quæ [h] apud Conſtantinopolim a ſanctiſsimis centum quinquaginta patribus decreta ſunt, ad expellendas quidem [i] hæreſes quæ eo tempore germinaverant, & ad confirmationem ejuſdem catholicæ & apoſtolicæ noſtræ fidei.

* rectam
* erroris integram, compoſitionem
* ut præfulgeat quidem in recta & immaculata fide expoſitio ſanct.
* vigeant etiam ea

Σύμβολον τῶν ἐν Νικαίᾳ τεσσαρακοσίων δεκαοκτὼ πατέρων.

Symbolum trecentorum decem & octo patrum [k] in Nicæa.

C

Πιςεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε, καὶ ἀοράτων ποιητήν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησῦν Χριςὸν, τὸν υἱὸν τῦ Θεῦ, τὸν γεγεννημένον ἐκ τῦ πατρὸς μονογενῆ, τυτέστιν, ἐκ τῆς οὐσίας τῦ πατρός· Θεὸν ἐκ Θεῦ, φῶς ἐκ φωτὸς, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεῦ ἀληθινῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' ὃ τὰ πάντα ἐγένετο· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, κατελθόντα ἐκ τῶν ὐρανῶν, καὶ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίυ, καὶ Μαρίας τῆς Παρθένυ, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίυ Πιλάτυ, καὶ παθόντα, καὶ ταφέντα, καὶ ἀνασάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς· καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς ὐρανοὺς καὶ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τῦ πατρός· καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος.

CRedimus in unum Deum, patrem omnipotentem, [l] omnium viſibilium & inviſibilium conditorem. Et in unum dominum Jeſum Chriſtum filium Dei, [m] natum ex patre unigenitum, ideſt ex ſubſtantia patris; Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: genitum, non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit [n] de cælis, [o] & incarnatus eſt de Spiritu ſancto & Maria virgine, atque inhumanatus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, & paſſus & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas: & aſcendit in cælos, & ſedet in dextera patris: & iterum venturus eſt cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis.

D

Et

BALUZII NOTÆ.

a Male in antiquis codicibus, *a Chriſti a vobis*.

b Veteres libri, *floribus*.

c *Qui hanc vel teſſ. piet. acceperunt*. Hæc addita ſunt ab editoribus Romanis, quæ neque in antiquis libris extant, neque in antiquis editionibus.

d Veteres libri & editiones, *eſſe aſcribimus qui poſtea*. Attamen veteres editiones habent *etiam* pro eſſe.

e Veteres editiones: *Diffinimus*. Veteres libri: *Definivimus*. Ultimum conſtitutum Papæ Vigilii. *Definimus*. Annotatio Ruſtici. *Ut acribiam collationis gnari Græcitatis agnoſcant, ſubter ipſa ut ſunt in Græco verba deſcripſimus ex Acumitenſi, ὁρίζομεν τοίνυν τὴν τάξιν καὶ τοὺς περὶ τῆς πίςεως ἅπαντας τύπους φυλάττοντες &c.* uſque *ἐτύγχανον*.

f Idem veteres libri, *a ſynodo quondam in Epheſo facta*. Sic etiam ferme veteres editiones.

g Veteres libri, & editiones, *ſanctiſſimæ*.

h Veteres libri, *in Conſtantinopolim*.

i Veteres libri & editiones, *omnes germinantes hareſes*. Annotatio Ruſtici. *Omnes hareſes jam exortas hic confirmat & epiſtola* CL. *patrum contra hareſim Apollonarii, in qua iidem patres univerſi ſubſcripſerunt, id eſt*, CL. *patres*. Sequitur in antiquis codicibus ſymbolum Nicænum, ac dein Conſtantinopolitanum, quæ deſunt in antiquis editionibus. Ea reſtituit editio Romana.

k Divion. & Corb. *qui in Nicæa*. Pariſ. *Symbolum apud Nicheam* CCCX. & VIII.

l Veteres libri, *factorem cæli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium. Et in unum*.

m Pariſ. *qui natus eſt ex patre ante omnia ſæcula, lumen de lumine*. Sic etiam Divion. & Corb. niſi quod habent *genitus* pro natus.

n *De cælis*. Deeſt hoc in omnibus antiquis exemplaribus.

o Totus hic locus ſic habet in vetuſtis codicibus: *& incarnatus eſt atque inhumanatus eſt, & paſſus eſt, & reſurrexit tertia die, & aſcendit in cælos, venturus judicare vivos & mortuos. Et in ſpiritum ſanctum. Eos autem qui dicunt, Erat aliquando quando non erat, & quia ex non extantibus factus eſt aut ex altera ſubſiſtentia aut ſubſtantia, dicentes eſſe aut convertibilem aut mutabilem filium Dei, hos anathematizat catholica & apoſtolica Eccleſia*.

Et in Spiritum ſanctum, dominum & vivificantem. Eos vero qui dicunt: Erat quando non erat, & antequam genitus eſſet, non erat, & quia ex non extantibus factus eſt; vel ex alia ſubſiſtentia vel ſubſtantia dicunt eſſe, vel mutabilem, vel alterabilem filium Dei: iſtos anathematizat catholica & apoſtolica eccleſia.

Τὶς ϗ νεκρούς· ὃ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσαι τέλος· ϗ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν. τοὺς δὲ λέγοντας· ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν, ϗ πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν· ϗ ὅτι ἐξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἐξ ἑτέρας ὑποστάσεως, ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι, ἢ ξεπτὸν, ἢ ἀλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ· τούτους ἀναθεματίζει ἡ καθολικὴ, ϗ Ἀποστολικὴ ἐκκλησία.

* supra T. VI. p. 9, 8.

*Item ſymbolum * centum quinquaginta ſanctorum patrum, qui [a] Conſtantinopoli congregati ſunt.*

Καὶ τὸ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων σύμβολον, τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει συναχθέντων.

CRedimus in unum Deum, patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium. Et in unum dominum Jeſum Chriſtum, filium Dei unigenitum, [b] natum ex patre ante omnia ſæcula; ([c] Deum de Deo,) [d] lumen de lumine, Deum verum [e] de Deo vero: [f] genitum, non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta ſunt. Qui propter nos [g] homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit [h] de cælis, & incarnatus eſt de Spiritu ſancto & Maria virgine, [i] & homo factus eſt: [k] & crucifixus eſt propter nos ſub Pontio Pilato, [l] paſſus & ſepultus eſt: & reſurrexit tertia die [m] ſecundum ſcripturas: & aſcendit in cælos, & ſedet ad dexteram [n] patris: & iterum venturus eſt cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum dominum & vivificatorem, ex patre procedentem, cum patre & filio adorandum & conglorificandum qui locutus eſt per ([o] ſanctos) prophetas. In unam [p] ſanctam catholicam & apoſtolicam eccleſiam. Confitemur unum baptiſma in remiſſionem peccatorum; expectamus reſurrectionem mortuorum, & vitam futuri ſæculi. Amen.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεὸν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ ϗ γῆς, ὁρατῶν τε πάντων ϗ ἀοράτων· ϗ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, τὸν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο· τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους, ϗ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν, ϗ σαρκωθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, ϗ Μαρίας τῆς Παρθένου, ϗ ἐνανθρωπήσαντα· σταυρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου, ϗ παθόντα, ϗ ταφέντα, ϗ ἀνασάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς γραφάς· ϗ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ϗ καθεζόμενον ἐν δεξιᾷ τοῦ πατρός· ϗ πάλιν ἐρχόμενον μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας ϗ νεκρούς· οὗ τῆς βασιλείας οὐκ ἔσαι τέλος· ϗ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον ϗ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν πατρὶ ϗ υἱῷ συμπροσκυνούμενον ϗ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν· εἰς μίαν ἁγίαν, καθολικὴν, ϗ Ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. ὁμολογοῦμεν ἓν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. προσδοκῶμεν ἀνάστασιν νεκρῶν, ϗ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. ἀμήν.

[q] Sufficeret quidem ad plenam cognitionem [r] & confirmationem pietatis hoc ſapiens & ſalutare divinæ gratiæ ſymbolum: de patre enim & filio [f] * Spiritu ſancto perfectionem docet, [t] ac domini [u] noſtri inhumanationem fideliter accipientibus repræſentat. Sed quoniam hi qui veritatis reprobare prædicationem conantur, per proprias hæreſes [y] * novas voces genuerunt: [x] alii quidem my-

* & Spiritu

* vanas

Ἤρκει μὲν ἦν εἰς ἐντελῆ τῆς εὐσεβείας ἐπίγνωσίν τε, ϗ βεβαίωσιν τὸ σοφὸν, ϗ σωτήριον τοῦτο τῆς θείας χάριτος σύμβολον· περὶ τε γὰρ τοῦ πατρὸς, ϗ τοῦ υἱοῦ, ϗ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἐκδιδάσκει τὸ τέλειον, ϗ τοῦ κυρίου τὴν ἐνανθρώπησιν τοῖς πιστῶς δεχομένοις παρίστησιν. ἀλλ' ἐπειδήπερ οἱ τῆς ἀληθείας ἀθετεῖν ἐπιχειροῦντες τὸ κήρυγμα, διὰ τῶν οἰκείων αἱρέσεων τὰς καινοφωνίας ἀπέλεκον, οἱ μὲν τὸ τῆς δι' ἡμᾶς τοῦ κυρίου

BALUZII NOTÆ.

a Libri noſtri, *Conſtantinopolim*. b Pariſ. *ex patre natum*. Reliqui, *qui de patre genitus eſt*.
c *Deum de Deo*. Hæc deſunt in omnibus antiquis codicibus.
d *Lumen de lumine*. Deeſt iſtud in Pariſienſi & in actione ſexta.
e Corb. & Divion. *ex Deo vero*. f Pariſ. *natum*.
g Pariſ. *homines & ſalutem noſtram*. Sic etiam in actione ſexta.
h *De cælis*. Hæc deſunt in omnibus libris noſtris.
i Corb. & Divion. *& inhumanatus eſt*. Sic etiam in actione ſexta. Pariſ. *& humanatus eſt*.
k Veteres libri, *crucifixus eſt pro nobis*.
l *Paſſus*. Hanc vocem nullus veterum librorum habet.
m *ſecundum ſcripturas*. Et iſta quoque non habent veteres libri.
n Pariſ. *patris, iterum venturus cum gloria*.
o Deeſt in Corbeienſi & Divionenſi.
p *Sanctam*. Iſtam vocem vetera exemplaria non agnoſcunt, neque actio ſexta.
q Iſtius finis quintæ actionis ſynodi Chalcedonenſis habentur ſex antiquæ verſiones: iſta 5 quatuor a Crabbo editæ: ſextam invenimus in tribus antiquis exemplaribus bibliothecæ Colbertinæ. Poſtremas quinque referemus in fine geſtorum. Ex alia rurſum verſione citat Vigilius Epiſcopus in libro quinto adverſus Eutychetem cap. 17.
r Veteres libri, conſtitutum Vigilii a nobis editum infra, & editio Concilii Lateranenſis ſub Papa Martino: *pietatis & confirm. ſapiens hoc & ſalutare*.
s Legendum, & *Spiritu ſancto*. Mendum eſt editionis Labbeanæ.
t Veteres & Concilium Lateranenſe, & *domini*. Annotatio Ruſtici. *Hic quaternitatem putant induci qui cæci ſunt animo, nec vident non eſſe additamentum quartæ ſed repletionem unius ejuſdemque de trinitate perſonæ, ſicut ipſe Dominus poſtquam dixit Apoſtolis, Ite.*
u *Noſtri*. Hanc vocem non habent vetera exemplaria, neque Concilium Lateranenſe.
x Divion. & Corb. & *hii quidem myſterium*. Pariſ. & Concilium Lateranenſe & conſtitutum Vigilii: *Hi quidem myſterium quod pro nobis eſt Domini diſpenſationis corrumpere præſumentes, & Dei genitricis vocem de virgine Maria dicere renuentes, alii vero confuſionem permixtionemque introducentes, & unam eſſe naturam carnis & deitatis ſtulte confingentes.*

κυρίου οἰκονομίας μυστήριον παραφθεῖραι τολμῶντες, καὶ τὸν Θεοτόκον ἐπὶ τῆς παρθένου φωνὴν ἀπαρνούμενοι· οἱ δὲ σύγχυσιν, καὶ κρᾶσιν εἰσάγοντες, καὶ μίαν εἶναι φύσιν τῆς σαρκὸς, καὶ τῆς θεότητος ἀνοήτως ἀναπλάττοντες, καὶ παθητὸν τὸ μονογενοῦς τὴν θείαν φύσιν τῇ συγχύσει τερατολογοῦντες· διὰ τοῦτο πᾶσαν αὐτοῖς ἀποκλεῖσαι κατὰ τῆς ἀληθείας μηχανὴν βουλομένη ἡ παροῦσα νῦν αὕτη ἁγία μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, τὸ τοῦ κηρύγματος ἄνωθεν ἀσάλευτον ἐκδιδάσκουσα, ὥστε προηγουμένως, τοὺς τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων τὴν πίστιν μονίμην ἀπαρεγχείρητον· καὶ διὰ μιᾶς τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ μαχομένης, τὴν χρόνοις ὕστερον παρὰ τοὺς ἐπὶ τῆς βασιλευούσης πόλεως συνελθόντων ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων περὶ τῆς τοῦ πνεύματος οὐσίας παραδοθεῖσαν διδασκαλίαν κυροῦ· ἣν ἐκεῖνοι τοῖς πᾶσιν ἐγνώρισαν, οὐχ ὥς τι λεῖπον τοῖς προλαβοῦσιν * ἐπάγοντες, ἀλλὰ τὴν περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος αὐτοῖς οἰκείαν κατὰ τοὺς τὴν αὐτοῦ δεσποτείαν ἀθετεῖν πειρωμένους γραφικαῖς μαρτυρίαις ἐλέγξαντες· διὰ δὲ τοὺς τὸ τῆς οἰκονομίας παραφθεῖραι ἐπιχειροῦντας μυστήριον, καὶ ψιλὸν ἄνθρωπον εἶναι τὸν ἐκ τῆς ἁγίας τεχθέντα Μαρίας, ἀναιδῶς ληρῳδοῦντας, τὰς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ὑφομονὴν ποιμένος, συνοδικὰς ἐπιστολὰς πρός τε Νεστόριον, καὶ πρὸς τοὺς τῆς ἀνατολῆς, ἁρμοδίους ὅσας ἐδέξατο, εἰς ἔλεγχον μὲν τῆς Νεστορίου φρονοβλαβείας, ἑρμηνείαν δὲ τοῦ δόσεως ζήλου τὸ σωτηρίου συμβόλου ποθούντων τὴν διάνοιαν· αἷς καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ τῆς μεγίστης Ῥώμης προέδρου τοῦ μακαριωτάτου, καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, τὴν γραφεῖσαν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἀρχιεπίσκοπον Φλαυιανὸν ἐπ' ἀναιρέσει τῆς Εὐτυχοῦς κακονοίας, ἅτε δὴ τῇ τοῦ μεγάλου Πέτρου ὁμολογίᾳ συμβαίνουσαν, καὶ κοινήν τινα σύμφωνον ὑπάρχουσαν κατὰ τοὺς καλοδοξούντων, εἰκότως σωήρμοσε,

A sterium dispensationis domini, quæ propter nos facta est, corrumpere præsumentes, [a] & vocem * theotocos de virgine dici denegantes: alii autem confusionem & [b] mixtionem introducentes, & unam naturam esse carnis & divinitatis stulte confingentes, & passibilem unigeniti divinam naturam per confusionem [c] * prodigiose dicentes: [d] propter hoc illis omnem machinationem contra veritatem volens claudere præsens nunc sancta & magna * & universalis synodus, prædicationem hanc ab initio [f] immobilem docens, decrevit ante omnia, fidem integram & [g] intemeratam permanere trecentorum decem & octo sanctorum patrum: & [h] confirmat do-

B ctrinam, quæ de substantia Spiritus sancti a patribus centum quinquaginta postea congregatis in regia civitate tradita est propter illos qui Spiritui sancto repugnabant; quam illi omnibus [i] notam fecerunt [k] non quasi aliquid deesset prioribus, adjicientes, sed suum de sancto Spiritu intellectum, contra illos qui dominationem ejus respuere tentaverunt, scripturarum testimoniis declarantes: [l] propter illos autem qui dispensationis mysterium corrumpere conantur, & purum hominem [m] esse genitum ex sancta virgine Maria impudenter delirant, [n] epistolas synodicas [o] beatissimi Cyrilli Alexandrinæ ecclesiæ præsulis ad Nestorium & ad orientales, [p]

C congruenter habentes * suscepit, ad convincendas Nestorii [q] vesanias, & ad interpretationem eorum, qui salutaris [r] symboli pio zelo nosse desiderant [s] intellectum: [t] quibus etiam & epistolam magnæ (& senioris urbis) [u] Romæ præsulis beatissimi & sanctissimi archiepiscopi Leonis, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ archiepiscopum Flavianum ad perimendam Eutychis malam [x] intelligentiam, utpote & magni illius Petri confessioni congruentem, & communem quam-

* ἐπεισάγοντες,

* deiparam

* portentose

* amplexa est,

BALUZII NOTÆ.

a Divion. & Corb. *& vocem denegantes quæ theotocos de virgine prædicatur.*

b Iidem libri, *temperamentum.*

c Paris. & Concil. Lateran. & constitutum Vigilii, *portentuose.* Sane Labbeus isthic in margine scripsit *portentose*; sed codex Parisiensis, a quo ille accepit, habet diserte *portentuose.* In Concilio vero Lateranensi editum etiam est *portentose.* At vetustissimus codex Ecclesiæ Bellovacensis præfert *portentuose.*

d Paris. & Concil. Lateran. *ob hoc illis omnem machinationem contra fidem.* (Concil. *veritatem*) *volens claudere.*

e Idem codex & Concil. *atque universalis.* Sic etiam in constituto Vigilii.

f Paris. & Concil. & constitutum Vigilii, *inconcussam docens definivit principaliter trecentorum decem & octo sanctorum patrum fidem manere intentabilem.* (Concilium, *intemerabilem.*) *Et propter illos quidem &c.* ut tomo septimo Conciliorum usque ad *corroborat.*

g Divion. & Corb. *inrecusabilem.*

h Iidem libri, *doctrinam confirmat.*

i Annotatio Rustici. *Nota, notam fecerunt, scilicet conjungentes epistolæ contra Apollinarii dogma conscriptæ.*

k Corb. & Divion. *non quasi quod aliquid deest antecedentibus inferentes, sed de sancto spiritu intellectum eorum contra illos.* Paris. & Concil. Lateran. *non quasi quod aliquid esset minus in præcedentibus inferentes, sed de sancto spiritu intellectum eorum adversus eos qui.* Sic etiam in constituto Vigilii.

l Corb. & Divion. *Propter illos autem qui dispensationis corrumpere conantur mysterium.* Paris. & Concil. Lateran. & constitutum Vigilii: *Propter illos vero qui mysterium dispensationis corrumpere moliuntur, & purum hominem esse qui ex sancta virgine Maria natus est impudenter delirantes.* Certum est hanc postremam vocem cubare in mendo legendumque esse *delirant.* Verum eam retinuimus, quia ita legitur in codice Parisiensi & in Concilio Lateranensi, tum etiam in constituto Vigilii.

m Divion. & Corb. *esse illum genitum.*

n Paris. & Concil. Lateran. *epistolas beati Cyrilli Alex. Eccl. præsulis synodicas ad Nest. & ad alios per orientem congruas existentes suscepit.* Sic etiam in constituto Vigilii.

o Divion. & Corb. *beati Cyrilli quondam Alexandrinæ.*

p Iidem libri, *congrue.*

q Veteres libri, *vesanias, interpretationem vero eorum.* Sic etiam in Concilio Lateranensi.

r Corb. & Divion. *symboli mentem pro zelo.* Sic etiam in Parisiensi, nisi quod illic vox *mentem* desideratur. Ob eam rationem omissa est in Concilio Lateranensi, non solum in editionibus, sed etiam in codice Bellovacensi, & in constituto Papæ Vigilii.

s *Intellectum.* Deest in omnibus antiquis exemplaribus & in Concilio Lateranensi, tum etiam in constituto Vigilii.

t Hæc est lectio codicis Paris. & Concilii Lateranensis. Sic etiam legitur in Corbeiensi & Divionensi, nisi quod habent *maximæ* pro *magnæ.*

u *Romæ.* Deest in codice Parisiensi & in Concilio Lateranensi, tum etiam in constituto Vigilii.

x Corb. & Divion. addunt *consequentissime coaptavit, utpote.*

dam [a] columnam exiſtentem adverſus perverſe ſentientes, ad confirmationem rectorum dogmatum [b] congruenter aptavit. His namque qui in duos filios diſpenſationis (divinæ) myſterium diſcerpere nituntur, [c] repugnat, & illos qui paſſibilem deitatem unigeniti auſi ſunt dicere, a ſacro cœtu expellit, & his qui in duabus [d] Chriſti naturis temperamentum aut confuſionem [e] opinantur, reſiſtit: [f] & qui cæleſtem, aut alterius alicujus eſſe [g] ſubſtantiæ, quam ex nobis aſſumpſit ſervi formam, [h] delirantes dicunt, abigit: & qui duas quidem ante [i] unitatem naturas domini fabulantur, unam vero poſt unitionem confingunt, [k] condemnat. Sequentes igitur ſanctos patres, unum eumdemque confiteri filium [l] & dominum noſtrum Jeſum Chriſtum conſonanter omnes docemus, eumdem perfectum in deitate, [m] & eumdem perfectum in humanitate, [n] Deum verum & hominem verum eumdem ex anima rationali & corpore, [o] conſubſtantialem patri ſecundum deitatem, conſubſtantialem nobis eumdem ſecundum humanitatem, *per omnia nobis ſimilem abſque peccato*: ante ſæcula quidem de patre genitum ſecundum deitatem, in noviſſimis autem diebus eumdem propter nos & propter noſtram ſalutem ex Maria virgine Dei genitrice ſecundum humanitatem, unum eumdemque Chriſtum, filium, dominum, unigenitum, [p] in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter, indiviſe, [q] inſeparabiliter agnoſcendum; nuſquam ſublata differentia naturarum propter unitionem, magiſque ſalva proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam atque ſubſiſtentiam concurrente: non in duas perſonas partitum [r] aut diviſum, [s] ſed unum eumdemque filium & unigenitum Deum Verbum, dominum Jeſum Chriſtum, ſicut ante prophetæ de eo, & ipſe nos Jeſus Chriſtus erudivit, & patrum nobis ſymbolum tradidit. His igitur cum omni undique [t] exacta cura & diligentia a nobis diſpoſitis, definivit ſancta & univerſalis ſynodus, alteram fidem nulli licere proferre, aut conſcribere vel componere, aut ſentire, [u] aut alios docere. Eos autem [x] qui audent componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, aut tradere alterum ſymbolum [y] vo-

πρὸς τλὺ τῆς ὀρθοδόξων δογμάτων βεβαίωσιν. τοῖς τε γὰρ εἰς υἱῶν δυάδα τὸ τῆς οἰκονομίας θειασπᾶν ἐπιχειρῆσι μυςήριον παρατίτεται, καὶ τὰς παθητλὰ τῆ μονογλῆς λέγειν τολμῶντας τλὰ θεότητι, τῆ τῆς ἱερᾶς ἀπωθεῖται συλλόγε, καὶ τοῖς ἐπὶ τῆς δύο φύσεων τῆ Χριςῆ κρᾶσιν, ἢ σύγχυσιν, ἐπινοῆσιν ἀνθίςατα· καὶ τὰς ὑρανίε, ἢ ἑτέρας τινὸς ὑπάρχειν ὐσίας τλὰ ἐξ ἡμῶν ληφθεῖσαν αὐτῷ τῆ δέλε μορφλὰ παραπαίοντας ἐξελαύνει· καὶ τὰς δύο μὲν πρὸ τῆς ἑνώσεως φύσεις τῆ κυρίε μυθολογοντας, μίαν δὲ μετὰ τλὰ ἕνωσιν ἀναπλάτοντας, ἀναθεματίζει. ἑπόμβοι τοίνυν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν, ἕνα, καὶ τὸν αὐτὸν ὁμολογεῖν υἱὸν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησᾶν Χριςὸν συμφώνως ἅπαντες ἐκδιδάσκομβ, τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν θεότητι, καὶ τέλειον τὸν αὐτὸν ἐν ἀνθρωπότητι, Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν ἐκ ψυχῆς λογικῆς, καὶ σώματος, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ κατὰ τλὰ θεότητα, καὶ ὁμοούσιον τὸν αὐτὸν ἡμῖν κατὰ τλὰ ἀνθρωπότητα, κατὰ πάντα ὅμοιον ἡμῖν, χωρὶς ἁμαρτίας· πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τῦ πατρὸς γλυνηθέντα κατὰ τλὰ θεότητα, ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τλὰ ἡμετέραν σωτηρίαν, ἐκ Μαρίας τῆς Παρθένε τῆς Θεοτόκε κατὰ τλὰ ἀνθρωπότητα, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριςὸν, υἱὸν, κύριον, μονογλῆ, ἐκ δύο φύσεων ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίςως γνωριζόμβον· ἁδαμᾶ τῆς τῆς φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τλὰ ἕνωσιν, σωζομένης δὲ μᾶλλον τὰ ἰδιότητος ἑκατέρας φύσεως, καὶ εἰς ἓν πρόσωπον, καὶ μίαν ὑπόςασιν συντρεχόσης, οὐκ εἰς δύο πρόσωπα μεριζόμβον, ἢ διαιρέμβον, ἀλλ' ἕνα, καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν, καὶ μονογλῆ, Θεὸν λόγον, κύριον Ἰησᾶν Χριςόν· καθάπερ ἄνωθεν οἱ προφῆται περὶ αὐτῦ, καὶ αὐτὸς ἡμᾶς ὁ κύριος Ἰησᾶς Χριςὸς ἐξεπαίδλσε, καὶ τὸ τῆς πατέρων ἡμῖν παραδέδωκε σύμβολον. τέτων τοίνυν μετὰ πάσης παντὸς ἀκριβείας τε, καὶ ἐμμελείας παρ' ἡμῶν διατυπωθέντων, ὥρισεν ἡ ἁγία, καὶ οἰκλμενικὴ σύνοδος, ἑτέραν πίςιν μηδενὶ ἐξεῖναι προφέρειν, ἢ γᾶν συγγράφειν, ἢ συντιθέναι, ἢ φρονεῖν, ἢ διδάσκειν ἑτέρως. τὸς δὲ τολμῶντας, ἢ συντιθέναι πίςιν ἑτέραν, ἢ γᾶν προχομίζειν, ἢ διδάσκειν, ἢ παραδιδόναι ἕτερον σύμβολον τοῖς ἐθέλσσιν ἐπιςρέφειν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐξ Ἑλλλισμᾶ, ἢ ἐξ

ALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & Concil. Lateran. *columnam nobis adverſum prava dogmata exiſtentem ad confirmationem*. Sic etiam in conſtituto Vigilii.

b *Congruenter aptavit*. Hæc deſunt in codicibus Corbeienſi & Divionenſi. In Pariſienſi vero & in Concilio Lateranenſi legitur: *utique intellectum coaptavit*, Eodem modo legitur & in conſtituto Papæ Vigilii.

c Veteres libri, *obſiſtit*.

d Iidem libri, *naturis Chriſti*. Sic etiam in Concilio Martini Papæ, & in conſtituto Vigilii.

e Veteres libri & Concil. & conſtitutum Vigilii, *exquirunt*.

f Legendum, *& eos qui cæleſtem*. Error eſt editionis Labbeanæ.

g Veteres libri & Concil. *ſubſtantiæ dicunt quam*. Sic etiam in conſtituto Vigilii.

h Ibidem, *ut demontes abigit*. i Ibid, *unitionem*.

k Divion. & Corb. *anathematizat*.

l Conjunctio deeſt in exemplaribus Corbeienſi & Divionenſi.

m Neo hic quoque conjunctionem agnoſcunt veteres libri.

n Iidem libri & Concil. Lateran. *Deum verum & hominem verum*. Sic etiam in conſtituto Vigilii.

o Divion. & Corb. & hic & paulo poſt legunt *& conſubſtantialem*.

p Editores Romani annotarunt in margine legendum eſſe *ex duabus*. Verum lectionem quæ in textu habetur eſſe revera Concilii Chalcedonenſis probat Ruſticus in dialogo adverſus Acephalos. Sic etiam in epiſtola Flaviani ad Theodoſium. Vide Nicephorum lib. 15. cap. 9.

q Iidem libri, *& inſeparabiliter*. r Iidem, *ſive diviſum*.

s Vetera exemplaria, *ſed unum & eundem filium unigenitum*: Sic etiam in Concilio Martini Papæ, & in conſtituto Papæ Vigilii.

t Pariſ. & Concil. Lateran. & conſtitutum Papæ Vigilii, *ſcrupuloſitate*. Corb. & Divion. *ſcripuloſitate*.

u Iidem, *aut docere aliter*. Sic etiam in eodem conſtituto.

x Pariſ. & Concil. Lateran. *qui auſi ſunt componere*. Ita etiam in eodem conſtit. Corb. & Divion. *qui auſi ſunt aut componere fidem alteram aut certe proferre*.

y Veteres libri, Concilium, & conſtitutum *volentibus vel ex gentilitate ad agnitionem, vel ex Judaiſmo, vel ex hæreſi quæ. converti, hos*.

ἢ ἐξ Ἰουδαϊσμοῦ, ἢ γοῦν ἐξ αἱρέσεως οἱασδηποτοῦν, τούτους, εἰ μὲν εἶεν ἐπίσκοποι, ἢ κληρικοί, ἀλλοτρίους εἶναι τοὺς ἐπισκόπους τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τοὺς κληρικοὺς τοῦ κλήρου· εἰ δὲ μοναζοντες, ἢ λαϊκοὶ εἶεν, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς.

Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὅρου πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· αὕτη ἡ πίστις τοῦ πατέρων. οἱ μητροπολῖται ἄρτι ὑπογράψωσι. παρόντων αὐτοῦ ἀρχόντων, ἄρτι ὑπογράψωσι. τὰ καλῶς ὁρισθέντα ὑπέρθεσιν μὴ δέχεται. αὕτη ἡ πίστις τοῦ Ἀποστόλων. ταύτῃ πάντες συνεχόμεθα· πάντες ὕπω φρονοῦμεν. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ παρὰ τοῦ ἁγίων πατέρων τυπωθέντα, καὶ πᾶσιν ἀρέσαντα, δῆλα τῇ θείᾳ γνώσεται κορυφῇ. *

* Ῥωμαϊστὶ, ἐνέγνων, ἐνέγνωμεν, ἐνέγνω.

Alentibus ad agnitionem veritatis converti vel ex gentilitate, vel ex Judaismo, vel ex hæresi quacumque; hos, si episcopi fuerint aut clerici, alienos esse episcopos ab episcopatu, & clericos a clero: si vero monachi aut laici fuerint, anathematizari [a] (a) eos.

Post lectionem vero definitionis omnes [b] religiosissimi episcopi clamaverunt. Hæc fides patrum, Metropolitani modo subscribant: [c] præsentibus ipsis judicibus modo subscribant. quæ bene definita sunt, dilationem non suscipiant. Hæc fides apostolorum, huic omnes consentimus, omnes ita sapimus. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Quæ a sanctis patribus statuta sunt, & omnibus placuerunt, [d] manifesta fient [e] sacro vertici. * (1) [f]

In cod. Bob. Idem contuli. explicit actio V. incipit VI.

* Latine, legi, legimus, legit

(1) Dionysius Exiguus hoc loco ponit subscriptiones: *Et subscripserunt universi episcopi Paschasinus &c.* Hard.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΤΗ.

[g] ACTIO SEXTA
Chalcedonensis concilii.

ΥΠΑΤΕΙΑ, τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῇ πρὸ ὀκτὼ καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι, κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, συνελθόντος ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῇ ὁσίας, καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας, τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τὸ κατὰ θεῖον θέσπισμα ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθέντος, τουτέστι,

Παχασίνου, καὶ Λουκεντίου τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίου τοῦ ἁγιωτάτου πρεσβυτέρου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ὁσιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, καὶ

Ἀνατολίου τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν λοιπῶν ὁσιωτάτων καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, τουτέστι,

CONsulatu [h] domini nostri Marciani perpetui Augusti, & qui fuerit nuntiatus, octavo Kal. Novembris, [i] in Chalcedone secundum jussionem [k] divinissimi & piissimi domini nostri Marciani perpetui Augusti: conveniente [l] in sanctissima ecclesia sanctæ & * bonæ victricis martyris Euphemiæ sancta & universali synodo, quæ secundum divinam sanctionem in Chalcedonensium civitate congregata est, id est,

Paschasino & Lucentio reverendissimis episcopis, & [m] Bonifacio reverendissimo presbytero, [n] locum tenentibus [o] sanctissimi & Deo amicissimi archiepiscopi senioris Romæ Leonis, &

[p] Anatolio sanctissimo archiepiscopo splendidissimæ Constantinopolis (novæ Romæ,) & reliquis sanctissimis & reverendissimis episcopis, id est,

* bene

BALUZII NOTÆ.

a Vox *eos* non extat in libris nostris, neque in constituto Vigilii, neque in Concilio Martini Papæ, neque demum in quatuor antiquis versionibus editis a Crabbo.

b Paris. *religiosi*. Reliqui, *reverentissimi*. Sic etiam veteres editiones.

c Hæc non habentur apud Evagrium, neque in libro Corbeiensi, neque in Divionensi, neque demum in antiquis editionibus.

d Ex hoc loco recte collegerunt Facundus & Liberatus non acquievisse judices clamori Episcoporum petentium ut statim subscriberetur expositioni fidei quam Aetius Archidiaconus recitaverat, & intermissum ab illis fuisse ut primum Principi legeretur, adeoque dilatam subscriptionem in actionem sequentem.

e Veteres libri & editiones, *divino vertici*.

f Annotatio Rustici. *Idem contuli. Deo gratias.*

g Antequam aggrediamur ad emendationem hujus sextæ actionis, observandum est quosdam codices initium Chalcedonensis Concilii constituere in ea actione in qua adfuit Imperator Marcianus, reliquas omittere, & his codicibus usum Merlinum ea tantum edidisse quæ præsente Marciano dicta factaque sunt in synodo. Quod cum Crabbus ita inveniisset, putans exemplaria sua esse mutila in hoc loco, partem istius actionis inseruit primæ, initium faciens ab his verbis quæ sequuntur post nomina Episcoporum, *Ecce adventientibus omnibus*, & desinens in istis. *Sit a nobis procul invidia.* Quare ut monstretur origo istius erroris, necessarium non est ut recurramus ad codicem Vaticanum vetustissimum in quo prætermissa est prima actio Concilii Chalcedonensis, & ejus loco reperitur brevis quædam epitome ejusdem Concilii, cui præfixa est Marciani ad synodum oratio, & post epitomen sequitur secunda actio, & aliæ per ordinem usque ad finem. Crabbus enim codice illo neque ullo alio simili usus est, sed vetustissimo & integerrimo exemplari Rusticianæ emendationis desumpto ex bibliotheca monasterii fratrum Cruciferorum in civitate Aquensi.

h Heic & paulo post veteres libri habent *domni*. Quo etiam modo ut plurimum habent scriptum. Sufficit autem istud semel aut bis observasse.

i Divion. & Corb. *in Chalcedona*. Veteres editiones, *in Calcedona*. Desunt hæc in codice Parisiensi.

k Codices Corb. & Divion. & veteres editiones; *divini*. Paris. *divi*.

l Idem codex Paris. *in sancta Ecclesia religiosæ & bene victricis*.

m Paris. *Bonifacio religiosissimo*.

n Veteres libri, *tuentibus locum*. Sic etiam Crabbus.

o Corb. & veteres editiones, *sanctissimi & Deo amantissimi*. Paris. *religiosissimi & Deo amabilis*.

p Idem codex Paris. *Anatholio religiosissimo Archiepiscopo magnæ nominis Constantinopolitanæ novæ Romæ, & reliquis religiosissimis Episcopis & reverendiss. id est*.

(a) In Cod. Casin. hic absolvitur actio V. statimque succedit actio VI. *Consulatu &c.*

Maximo Antiochiæ Syriæ,
Juvenale Hierosolymorum,
Quintillo Heracleæ Macedoniæ, [a] tenente locum Anastasii episcopi Thessalonicensis;
Thalasio Cæsareæ Cappadociæ,
Stephano Ephesi,
Luciano [b] Byziæ, tenente locum Cyriaci [c] episcopi Heracleæ Thraciæ;
Eusebio Ancyræ Galatiæ,
Diogene Cyzici,
Petro Corinthi,
Florentio [d] Sardium,
(Eunomio Nicomediæ,)

Μαξίμῳ Ἀντιοχείας Συρίας,
Ἰουβεναλίῳ Ἱεροσολύμων,
Κωντίλλῳ Ἡρακλείας Μακεδονίας, ἐπέχοντι τὸν τόπον Ἀνασασίου ἐπισκόπου Θεσσαλονίκης,
Θαλασσίῳ Καισαρείας Καππαδοκίας,
Στεφάνῳ Ἐφέσου,
Λουκιανῷ Βύζης, ἐπέχοντος τὸν τόπον Κυριακοῦ Ἡρακλείας Θράκης,
Εὐσεβίῳ Ἀγκύρας Γαλατίας,
Διογένους Κυζίκου,
Πέτρου Κορίνθου,
Φλωρεντίου Σάρδεων,
Καὶ τῶν λοιπῶν,

Anastasio Nicææ,
Eleutherio Chalcedonensi,
Juliano civitatis Coensis, tenente & ipso locum apostolicæ sedis senioris Romæ Leonis;
Basilio Seleuciæ Isauriæ,
Meletio Lariſſæ, tenente locum Domni episcopi Apameæ Syriæ,
Amphilochio Sidæ,
Theodoro Tarsi,
Cyro Anazarbi,
Constantino Bostrensi,
Photio Tyrii,
Theodoro Damasci,
Stephano Hierapoleos,
[e] Nonno Edessæ,
Symeone Amidæ,
Epiphanio episcopo Pergæ, tenente locum Olympii episcopi Constantiæ;
Joanne Sebastiæ,
Seleuco Amasiæ,
Constantino Melitenæ,
Patricio Tyanensi,
Petro Gangrensi,
Apragmonio Tii, tenente locum Calogeri episcopi Claudiopolis;
Atarbio Trapezuntis, tenente locum Dorothei episcopi Neocæsareæ,
Photino archidiacono tenente locum Theoctisti episcopi Pisinuntis;
Romano Myrensi,
Critoniano Aphrodisiadis Cariæ,
Nunechio Laodiceæ Phrygiæ,
Mariniano Synnadæ,
Onesiphoro Iconii,

Pergamio Antiochiæ Pisidiæ, [f]
Attico Nicopolis veteris Epiri,
Martyrio Gortynæ,
Luca Dyrrhachii,
Vigilantio Lariſſæ Thessaliæ,
[g] Francione Philippopolis,
Basilio [h] Trajanopolis,
Tryphone Chii,
Theoctisto Berrhœæ Syriæ,
Gerontio Seleuciæ,
Eusebio presbytero, [i] tenente locum Macarii Laodiceæ Syriæ;
Eusebio Dorylæi,
Sabba Palti,
Petro [k] Gabalæ,
Sophronio Constantinæ,
Patricio Neocæsareæ [l] Augustæ Euphratesiæ,
Mara Anasarthæ,
Romulo Chalcidis,
Eustathio Beryti,
Leontio Ascalonæ,
Aniano Capitoliadis,
Zebenno Pellæ,
Joanne Tiberiadis,
Antiocho * [m] Archelaidis, * Arcis
Beryllo Ailæ,
Aretha Elusæ,
Musonio [n] Zoaræ,
Rufino Bybli,
Pancratio Libyadis,
Zosimo Minoidis,
[o] Natira Gazæ,
Polychronio Antipatridis,
Joanne [p] Gadaræ,

Pau-

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & editiones, *tuente*. Sic etiam infra fere ubicumque in ista actione quidam Episcopi dicuntur supplere locum absentium.

b Vetera exemplaria *Byzæ*. Heic codex Paris. habet *locum tenente*.

c Vox *Episcopi* non extat in antiquis libris & editionibus.

d Paris. *Sardis*. Reliqui & veteres editiones, *Sardensium*.

e Huc usque recte habent gesta hujus sextæ actionis, Nam Facundus lib. 5. cap. 3. ait in ea inveniri Nonnum sedisse vigesimum octavum,

f Post hunc additur in antiquis codicibus & editionibus, *Epiphanio Pergensi*. Istius itaque nomen sustulerunt inde Romani editores, quia illud videbant paulo ante fuisse recitatum. Sed advertere debuerunt illum supra pro alio nominatum esse, isthic pro se ipso nominari eodem modo quo & in prima actione. Sane si Facundo fides habenda est, necesse est & hunc Epiphanium & Sebastianum Beroæ, quem pariter omiserunt editores Romani, retineri inter nomina istorum Episcoporum. Alioqui Theodoretus Episcopus Cyrensis, quem Facundus in ista actione centesimum vigesimum septimum sedisse scribit, reperietur centesimum vigesimum quintum locum obtinuisse.

g Paris. *Frantione*. Corb. & Divion. *Frontione*. Post illum veteres libri & editiones habent, *Sebastiano Beroæ*. Vide quæ paulo ante dicta sunt. Habetur autem ejus nomen in eodem loco in prima actione.

h Paris. *Tratanopolitano*. Ceteri, *Tracianopolis*.

i Adde, *Laodiciæ Syriæ*, Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.

k Paris. *Gabalon*. Alii, *Gabulæ*.

l Hæc addita sunt ab editoribus Romanis, qui noverant Neocæsaream, cujus Episcopus fuit hic Patricius, fuisse civitatem Augustæ Euphratesiæ. Ceterum hæc neque in antiquis exemplaribus habentur, neque in antiquis editionibus.

m Divion. & Corb. *Archis*, Paris. *Astes*.

n Corb. & Divion. *Sigor*, Paris. *Segros*.

o Corb. *Netyra*, Paris. *Nitira*.

p Corb. & Divion. *Gadaro*, Paris. *Padaron*.

Paulo Anthedonis,
Photino Lyddæ,
Heraclio Azoti,
* Gerarorum Marciano * [a] Gerræ,
Stephano Jamniæ,
Epicteto Diocletianopolis,
Romano Eudoxiopolis,
Theodoro Claudiopolis Isauriæ,
Juliano [b] Celenderitis,
Tyranno Germanicopolis,
Joanne Diocæsareæ,
Acacio Antiochiæ,
Epiphanio [c] Cestriæ,
[d] Aeliano Selenuntis,
Ammonio Jotapis,
* Matalo * Megalo Philadelphiæ,
Marco Arethusæ,
Timotheo Balaneorum,
Eusebio [e] Seleucobeli,
Eutychiano Epiphaniæ.
Paulo [f] Mariamnis,
Lampadio [g] Rhaphanæorum,
Alexandro Sebastiæ,
Philippo Adanæ,
Hypatio Zephirii,
Theodoro Augustæ,
Chrysippo Malli,
Juliano Rhosi,
Polychronio Epiphaniæ,
Joanne Flaviadis,
Indimo [h] Hermopolis,
Sophronio chorepiscopo, [i] tenente locum Basiani episcopi [k] Mopsuestiæ;
Proclo [l] Adranæ,
Eulogio Philadelphiæ Arabiæ,
Theodosio [m] Canothæ;
Hormisda Philippopolis,
Damiano Sidonis,
Theodoro Tripolis,
Olympio Paneadis,
Paulo Ptolemaidis,
Paulo Aradi,
Thoma Porphyrionis, [n]
[o] Bosphorio Orthosiadis,

A Porphyrio archidiacono, tenente locum Uranii episcopi Emissæ;
Joseph Æliopolis Phœniciæ,
Jordano [p] Abilæ,
Valerio Laodiceæ Phœniciæ,
[q] Thoma Evoreæ Phœnicis,
Theodoreto Cyri,
Rufino Samosateno,
Joanne Germaniciæ,
Timotheo Dolichis,
* Evoltio Zeugmatis,
[r] Athanasio * Pari insulæ, * Eulogio * Perrhæ,
Cajuma Marcopolis,
B Joanne [s] Carrhensium,
[t] Abraamio Circisii,
Joanne Saracenorum,
Noe Cepha castelli,
Callinico Apameæ Bithyniæ,
Leucadio [u] Thinnienſi,
Joanne Polemonii,
Gratidiano Cerasuntis,
Juliano Tabiæ,
Meliphthongo Juliopolis,
[x] Hypericio Asponensium,
Acacio Cinnæ,
Euphrasio [y] Laciniæ,
Cecropio Sebastopolis,
Joanne Nicopolis Armeniæ,
C Dorotheo presbytero, [z] tenente locum * Anatolii [aa] episcopi Satalorum; * Andreæ, *sup.*
Attico Zelorum,
Antiocho Sinopis,
Euchario diacono, tenente locum Paralii episcopi Andraponensis;
Paulo presbytero, tenente locum Uranii episcopi * [bb] Himerorum; * Iberorum
Acacio [cc] Ariarathiræ,
Heraclio Comanorum,
Adelphio chorepiscopo, tenente locum Adolii episcopi Arabissi,
Euphronio presbytero, tenente locum [dd] domini episcopi Cucusi,
Otreio presbytero, tenente locum Joannis episcopi [ee] Arcensis,

Theo-

---

a Paris. & Corb. *Gerarum*, Divion. *Hierarum*.
b Veteres libri & editiones, *Celendereos*.
c Paris. *Cestro*, *reliqui Cestrorum*.
d Divion. *Heliano*.
e Idem, *Seleucopolis*.
f Ita codex Divionensis. Paris. *Mariamnes*, Corb. *Mariamnis*.
g Paris. *Rafanæon*. Divion. *Sapaneorum*.
h Veteres libri, *Irenopolis*.
i Veteres libri & editiones, *tuente locum*. Sic etiam infra ubi de Paulo Emissæ.
k Corb. *Mompsuestiæ*, Paris. *Mompsuestias*.
l Veteres libri, *Adraon*.
m Paris. *Canotas*, Corb. *Cleonæ*, Divion. *Cleoneæ*.
n Postea additur in antiquis libris & editionibus, itemque in actione prima, *Porphyrio Botryon* sive *Botrorum*, quod omissum est in editione Romana. Ceterum heic alia insurgit difficultas. Nam si revera retinendum est in hoc loco nomen Porphyrionis Episcopi Botryorum, jam Theodoretus, qui a Facundo dicitur sedisse in loco centesimo vigesimo septimo, occupabit centesimum vigesimum octavum. Fortassis Bonifacius, quia Presbyter tantum erat, non connumerabitur in hoc numero.
o Hic vocatur Phosphorus in omnibus antiquis libris & editionibus, & in actione prima.
p Paris. *Aviles*, Divion. *Ambis*, Corb. *Ambisabilis*.
q Paris. & Divion. *Thoma Evarias*, Corb. *Theoma Evariæ*.
r Veteres libri, *Athanasio Pergæ* vel *Perges*. Postea vero iidem libri veteres & antiquæ editiones addunt, *Zebenno Martyropolis*. Sic etiam in prima actione. Sane hic ipse nominatur infra in editione Romana, sed non in antiquis, neque in libris nostris.
s Paris. *Castron*.
t Corb. *Abramio Cyrensi*.
u Divion. *Cnidi*, Corb. *Cnidi Mnizy*, Paris. *Minizu* tantum.
x Corb. *Hyperechio*, Paris. *Perechio*.
y Corb. & Divion. *Lacænæ Laganiæ*, Paris. *Laganias* tantum. Veteres editiones, *Lacinienſi Laganiæ*.
z Veteres libri & editiones & heic & infra, *tuente*. Attamen in posterioribus hujus paginæ locis veteres editiones habent *tenente*.
aa Vocem *Episcopi* heic non habent veteres libri & editiones, neque ubi agitur de Paralio Andraponensi.
bb Corb. *Hierorum*, Divion. *Iberiorum*, Paris. *Boron*.
cc Veteres libri, *Ariarathiæ*.
dd Insignis error editionis Labbeanæ. Reponendum, *Domui Episcopi Cucusi*.
ee Corb. *Archis*, Divion. *Archisiæ*, Paris. *Arces*.

BALUZII NOTÆ.

Theodosio Nazianzeno,
Aristomacho Coloniæ,
Rheno [a] Junopolis,
Epiphanio presbytero, tenente locum Ætherii episcopi Pompejopolis,
Philotimo presbytero, [b] tenente locum Themistii episcopi [c] Amastridis,
Theodoro Heracleæ,
Eulogio presbytero, tenente locum Genethlii [d] episcopi Cratiæ,
Pelagio presbytero, tenente locum Theophili episcopi Hadrianopolis,
Elpidio [e] Thermensis,
[f] Aquila Eudoxiadis,
Mysterio [g] Ammorii,
Longino [h] Orcisti,
Docimasio Maroneæ,
Sereno Maximianopolis,
Æthericho Smyrnæ,
Eusebio [i] Clazomenensi,
Cyriaco [k] Ægensi,
Mama Anineti,
Leontio Magnesiæ Mæandri,
[l] Quinto Phoceæ,
Proclo [m] Argissæ,
* Auliocomæ, Thoma * [n] Alalcomensi.
[o] Olympio Theodosiopoleos,
Philippo [p] Novæ aulæ.
Rufino Briuleno,
Marcellino Metropolis,
Isaia Elaitano,
Paulino Theodosiopolis [q] Asiæ,
Juliano [r] Hypæpæ,
Hesperio [s] Pitanæ,
* Myrrenis, Proterio * [t] Myrrhinæ,
[u] Basilico [x] Palæopolis,
Mæonio Nyssæ,
Petro Dardani,
* Parii, Thalassio [y] * Patrii;

A Davide [z] Adrianæ,
[aa] * Eulalio Pioniæ, * Eulogio
Pionio Troadis,
Stephano * [bb] Primnesiæ, * Pæmanenensi.
[cc] * Theosebio Ilii, * Theodosio
[dd] Hermia Abydi,
Daniele Lampsaci,
Patricio * [ee] Adramyteorum, * Adrianutherorum,
[ff] Menecrate Cerassorum,
Cossinio Hierocæsareæ; & tenente locum * [gg] Argei episcopi Sardeorum, * Andreæ
Elia Blandi,
Polycarpio [hh] Gabalorum,
Patricio * [ii] Acamaseno, * Acrassi,
Paulo Tripolis [kk] Lydiæ,
B Amachio [ll] Septoriorum,
Leucio [mm] Apollinis fani,
Gemello Stratoniciæ,
[nn] Alcimede Silandi,
Dionysio Attaliæ,
Nicolao [oo] Acarasseorum, & [pp] tenente locum Stephani [qq] episcopi [rr] Limyræ,
Zenodoto [ss] Thelmessi,
Frontone [tt] Phaselidis,
Philippo * [uu] Liburnæ, * Balbureorum
Theodoro Antiphelli,
Leontio Araxorum,
Antipatro Cauni,
[xx] Andrea Sectoriorum,
* Paulo Tlogorum, * Andreæ Tlozorum,
C Romano [yy] Buboneorum,
[zz] Nicia Megarorum,
Athanasio [aaa] Opuntis,
Domnino Plateæ,
Onesimo [bbb] Argorum,
Marco [ccc] Euriæ,
Peregrino Phœnicis,
Eutychio Hadrianopoleos,
Claudio [ddd] Anchiaxi,

Sote-

BALUZII NOTÆ.

a Hæc lectio bona est : pro qua codex Divionensis habet *Hionopolis*, Paris. *Hionopoleos*.
b Veteres libri & editiones, *tuente*. Sic etiam infra.
c Veteres libri & editiones, *Amastriæ*.
d Vox *Episcopi* deest in omnibus antiquis exemplaribus. Sic etiam paulo post in commemoratione Theophili.
e Corb. *Thermis*, Paris. *de Termis*.
f Divion *Acyla*; & in margine, *al. Aquilæ*.
g Divion. & Corb. *Amyri*, Paris. *Amidi*. Legendum, *Amorii*,
h Corb. *Arcisti*, Divion. *Archyti*, Paris. *Arcysu*.
i Corb. & Divion. *Clazomeno*.
k Divion. & Corb. *Egea*, Paris. *Egeas*.
l Paris. *Coinsu Factas*, Divion. *Coinsi Factæ*, Corb. *Coensi Factæ*.
m Paris. *Argizon*, Corb. *Argizonis*, Divion. *Aragizonis*.
n Corb. & Divion. *Aliucomis*, Paris. *Auliucomis*.
o Veteres libri, *Sampio*.
p Paris. & Corb. *Neas aules*, Divion. *Neas aulis*.
q *Asiæ*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus.
r Veteres libri, *Hypeyon*.
s Paris. *Titanes*, Corb. *Titanis*, Divion. *Tiatianis*.
t Corb. & Paris. *Myronis*, Divion. *Mirynis*.
u Ita codex Parisiensis. Alii habent *Basilisco*.
x Melius veteres libri, *Paleaspalmo*.
y Legendum, *Partii*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
z Veteres libri, *Adrianon*.
aa Paris. *Eulogio Pionio*. Divion. & Corb. *Eulogio Pionis*.
bb *Primnesiæ*. Deest in omnibus libris quibus nos utimur.
cc Veteres libri, *Theodosio*.
dd Idem libri, *Hermio*.
ee Idem libri, *Adrianoteron*.
ff Veteres libri, *Menecrato*, vel *Menecratio*.
gg Ita quidem veteres editiones. At vera exemplaria habent, *Argei Salgon*. Sane supra vidimus nomen Florentii Episcopi Sardeorum.
hh Veteres libri & editiones, *Gabalon*.
ii Veteres libri, *Acrassu*.
kk *Lydiæ*. Abest ab omnibus antiquis exemplaribus.
ll Veteres editiones, *Septenorum*. Veteres libri, *Septon*.
mm Idem libri non habent vocem *fani*. Corb. & Paris. legunt *Apollonos*, Divion. *Apollonis*.
nn Veteres, *Alcimido Silandu*.
oo Veteres libri, *Acrasseon*, Veteres editiones, *Acrassono*.
pp Idem libri & editiones, *tuente*.
qq *Episcopi* Hæc vox desideratur in omnibus antiquis exemplaribus.
rr Veteres libri, *Limeron*.
ss Corb. & Paris. *Telmessu*, Divion. *Thelmissu*.
tt Corb. & Paris. *Phaselito*, Divion. *Fasilito*.
uu Divion. *Balbuseon*, reliqui *Valbuseon*.
xx Veteres libri, *Andreæ Tlosen*. Desunt itaque in libris nostris voces *Sectoriorum* & *Paulo*.
yy Veteres libri tantum, *Bubon*.
zz Veteres libri, *Eonnico* vel *Eunico Megaren*.
aaa Divion. *Opulto*, reliqui *Opultu*.
bbb Corb. *Argos*, Divion. *Argus*, Paris. *Argentot*.
ccc Veteres libri, *Eureas*.
ddd Corb. *Aintiochiasmu*. Ita etiam ferme Divionensis Parisiensis habet *Antiochiasmu*. Legendum, *Anabiasmi*

Sotericho [a] Corcyræ,
Dionysio Antiochiæ,
Joanne [b] Alindæ,
Flacillo [c] Jassi,
Papia [d] Erizorum,
Dionysio [e] Heracleæ Lyncestidum,
[f] Salbacis, Menandro [f] Heracleæ [*] Latmi.
[g] Eupithio Stratoniciæ,
Joanne [h] Amyzonis,
Tynchanio Apolloniadis,
Theodoreto Alabandorum,
Joanne Gnidi,
Juliano presbytero, [i] tenente locum Calandionis [k] episcopi Halicarnassi,
Daniele [l] Cladorum,
Modesto Sebastæ,
Paulo Aristii,
[*] Sibliæ, Eulalio [*] [m] Silbii,
Charitone Dionysiopolis,
Joanne Trapezopolis,
Gennadio Acmoneorum,
Thoma Theodosiopoleos,
Gennadio [n] Mossynorum,
Evandrio Diocliæ,
Gerontio [o] Basilinopolis,
Alphio Myndi,
Theoctisto presbytero, tenente locum Diogenis episcopi [p] Orthosiæ,
Philotheo presbytero, tenente locum Zotici
[*] Ariassi; episcopi [*] [q] Arpasensis,
Miro [r] Eulandrensi,
Luciano Ipsensi,
Philippo Lysiadis,
Epiphanio [s] Midæi,
Abercio Hierapoleos,
Cyriaco [t] Eucarpiæ,
Eustochio Docimii,
Aquila Aurocrorum,
Basilio Nacoliæ,
Strategio Polyboti,
Neoptolemo [u] Cornensi,

A Paulo Derbis,
Plutarcho [x] Lystrensi,
Eugenio [y] Cannorum,
[z] Rufo [*] Hydæ, [*] Sidæ,
Tyranno [aa] Homonadum,
Acholio Larandæ,
Eutropio [bb] Adadorum,
Paulo Philomelii,
Paulino Apameensi,
Thoteeno [*] [cc] Tiracii, [*] Tyriffi,
Eorticio Metropoleos,
Cyro Siniandi,
[dd] Libanio [*] Parii Lycaoniæ, [*] Paralai,
Alexandro Seleuciæ,
Olympio Sozopoleos,
B Fontejano Sagalassi,
[ee] Adilo chorepiscopo, [ff] tenente locum [gg] Messalini episopi Laodiceæ,
[*] [hh] Bassona Neapoleos, [*] Bassula
Florentio Hadrianopolis,
[*] Majano [ii] Limerorum, [*] Musonio Limeniæ,
[kk] Zebenno Martyropolis,
Evelpisto chorepiscopo, tenente locum Florentii episcopi Tenedi,
[ll] Sotere Theodosiadis, tenente locum Heliodori episcopi Amathuntis, & Proechii Arsinoæ,
Epaphrodito Tamassii, [mm] tenente locum Didymi [nn] episcopi civitatis [oo] Lapithi,
Dionysio diacono, tenente locum Photini episcopi Chytrorum,
C Joanne [pp] Messenæ,
Ophelimo [qq] Tegeæ,
Ireneo [rr] Naupacti,
Cyrillo Subritis,
Gennadio Gnossi,
Eusebio Apollonienſi,
Demetrio Lappensi, [*] Lampæ
Euphrate [ss] Eleuthernensi,
Chrysogono presbytero, tenente locum Pauli episcopi [*] Candiæ, [*] Cantani

Sozon-

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *Cesquias*, reliqui *Cerquiras*. b Veteres libri, *Alindon*.
c Veteres editiones, *Tarsi*. Codex Paris. & Corb. *Tarsu*, Divion. *Tharsu*.
d Veteres libri, *Papto Erizon*.
e Paris. *Heracleas Lacmo*, Divion. *Heraclias Laccu*, Corb. *Eraclias Lemu*.
f Veteres libri, *Heracleas Salvacias*. Hanc lectionem habent etiam veteres editiones in margine, pro qua Labbeus reposuit *Salbacis*.
g Divion. *Epitonio Stratoniciat*. h Veteres libri, *Amazonis* vel *Amazonas*.
i Veteres libri & editiones, *tuente*. Sic etiam infra.
k Vox *Episcopi* non extat in hoc loco in antiquis exemplaribus, neque etiam in nominibus Diogenis & Zotici.
l Veteres libri, *Cadon*. Supra in prima actione *Cadorum*, itemque in secunda Veteres editiones, *Cadi*.
m Divion. & Corb. *Siblius*, Paris. *Sublius*.
n Veteres edit. *Mossinorum*. Codex Paris. *Mosino*, Divion. *Mysino*, Corb. *Myssinto*.
o Grab. *Basilinopolis*, ut ostenderet alicubi haberi *Basiliopolis*. Codex Divion. *Basiliopoleos*.
p Paris. *Hortosienon*, Divion. *Ortesion*, Corb. *Hortensio*.
q Supra in prima actione *Arpasæ*, in secunda *Ariassi*. Isthic vetera exemplaria habent *Ariassu*.
r Eadem vetera exemplaria, *Euladro*.
s Paris. *Midavi*, Corb. *Midaydu*, Divion. *Madatu*.
t Veteres libri & editiones, *Eucarpias*.
u Ita veteres editiones. Codex Paris. *Cornu*. reliqui *Carnu*. Supra in prima & secunda actione, *Cornorum*.
x Veteres libri, *Lysiro*. y Iidem libri, *Canon*.
z Paris. *Rufo Iddis*, reliqui *Eupho Iddis*.
aa Veteres editiones, *Homonadon*. Codex Corb. *Humanadon*, Paris. *Humanado*. Sic etiam ferme Divionenſis.
bb Veteres libri & editiones, *Adadon*.
cc Divion. *Tyrani*, Corb. *Tynabiu*, Paris. *Trabiu*. dd Veteres libri, *Libanio Parlau*.
ee Corb. & Divion. *Aditho*, Divion. *Adizo*.
ff Veteres libri & editiones, *tuente*. Sic etiam in duobus locis sequentibus.
gg Veteres libri, *Messalini Laodicias*, omisso vocabulo *Episcopi*. Sic etiam in nomine Florentii Tenedi.
hh Iidem libri, *Basso Neaspoleos*. ii Iidem libri, *Limenu*.
kk Deest hoc loco in antiquis codicibus & editionibus. ll Veteres, *Sotero*.
mm Veteres libri & ditiones, *tuente*. Sic etiam in sequenti nomine.
nn *Episcopi*. Hæc vox deest in antiquis libris.
oo Veteres libri, *Lapiton*; veteres editiones, *Lapethon*. pp Veteres libri, *Messinis*.
qq Iidem libri, *Tegias*. rr Iidem *Neopactu*.
ss Iidem: *Eleuthernis tenente locum Pauli Episcopi Cantano*. Veteres editiones: *Eleuthernensi tuente locum Pauli Episcopi Candiæ*. Itaque primi omnium Romani addiderunt hæc verba, *Chrysogono Presbytero*. Acceperunt autem ex superioribus actionibus, prima nimirum & secunda. Contra in actione quarta Euphratas Episcopus Eleuthernæ dicitur tenere etiam locum Pauli reverendissimi Episcopi Candiæ. Itaque fieri potest ut quum discessisset aut forsitan obiisset Chrysogonus Presbyter, Euphratas locum ejus suppleverit.

Sozonte Philipporum,
Conſtantino Demetriadis,
* Duberorum — Eusebio * [a] Topiris,
Maximino Seres,
Nicolao Stoborum,
Dardanio [b] Bargalæ,
* Parthenopolis — Joanne * [c] Patricopole,
[d] Honorato Thaſſi,
* Ariaſſi — Theophilo * [e] Orei,
* Silbis — Neone * [f] Pſyllii,
* Theodoro Lyſiæorum — * Diodoro [g] Lyſimachiorum,
Paulo [h] Puglorum,
* Codrylorum, — Mara * Cordiluſorum,
Marcellino Iſindorum,
Macedonio Magydenſi,
Eudoxio Etennorum,
Eugenio Cotennorum,
Marcellino Coralliæ,
Obrimo Coraceſii,
Petro Echinæorum,
Euſtathio gentis Saracenorum,
[i] Aurelio Afro,
[k] Reſticiano Afro,

Καὶ τῆς λοιπῶν ὁσιωτάτων, καὶ θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων· παραγχυόμενος ἐν τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ὁ θειότατος, καὶ φιλαβέστατος ἡμῶν δεσπότης Μαρκιανὸς ὁ αἰώνιος Αὔγουστος, ἅμα τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις, καὶ ἐνδοξοτάτοις ἄρχουσι, τουτέστι, τῷ ἐνδοξοτάτῳ στρατηλάτῃ, ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίῳ Ανατολίῳ, καὶ τῷ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίῳ, καὶ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἐπάρχῳ τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, Τατιανῷ, καὶ λοιποῖς τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ἄρχουσι.

* [l] Et reliqua ſancta ſynodo: Adveniens in eadem ſanctiſſima eccleſia diviniſſimus & piiſſimus dominus noſter Marcianus [m] perpetuus Auguſtus, ([n](a) præſente ex divino zelo ac fervore fidei etiam piiſſima & Chriſtianiſſima regina Auguſta Pulcheria,) una cum magnificentiſſimis & glorioſiſſimis judicibus, id eſt, glorioſiſſimo magiſtro militum & exconſule ac patricio Anatolio, [o] & glorioſiſſimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſſimo præfecto regiæ Conſtantinopolitanæ urbis novæ Romæ Tatiano, * (& glorioſiſſimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo, & viris magnificentiſſimis [p] & magiſtris Martiali & Placito, & viro magnificentiſſimo comite domeſticorum Sporacio, & viro magnificentiſſimo comite [q] ſacrorum privatorum Genethlio, & viro magnificentiſſimo comite domeſticorum & ſacrorum ſtabulorum Aetio, & viro [r] magnificentiſſimo primicerio [s] clariſſimorum tribunorum & notariorum Leontio: ſuper his etiam ampliſſimo ſenatu, id eſt, glorioſiſſimo expræfecto & exconſule ac patricio [t] Florentio, & glorioſiſſimo exconſule ac patricio Senatore, & glorioſiſſimo exmagiſtro & exconſule ac patricio Nomo, & glorioſiſſimo expræfecto & exconſule ac patricio Protogene, & viro magnificentiſſimo expræfecto & patricio [u] Eugaro, & viro

* & reliquis ſanctiſſimis religioſiſſimis epiſcopis:

* & reliquis magnificentiſſimis judicibus,

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. & Corb. *Doveru*, Divion. *Deberu*.
b Corb. *Vargalle*, Pariſ. *Voargalio*, Divion. *Vergallo*.
c Legendum *Particopoleos*, ut habent veteres libri. Veteres editiones legunt. *Partecopoleos*.
d Veteres libri, *Thaſu*. e Iidem libri, *Ariaſſu*. f Iidem, *Silliu*.
g Corb. *Liſicon*, Divion. *Liſine*, Pariſ. *Liſineo*. Supra act. 1. & act. 2. *Lyſineorum*.
h Divion. *Pogylon*; reliqui, *Poglon*.
i In veteribus libris præponitur Euſtathio.
k Vetera exemplaria docent legendum eſſe *Reſtitutiano*. Poſt hanc vocem Ruſticus quandam notam ponit, cui ſimilem ſupra poſuerat poſt nomen Theodoſii Nazianzeni & ante nomen Ariſtomachi Coloniæ, & ait. *Qui inter hæc duo ſigna ſimillima hic leguntur, in Græcis duobus codicibus non ſunt.*
l *& reliqua ſancta ſynodo.* Hæc deſunt in codice Pariſienſi. Deerant etiam olim in Divionenſi, ubi addita ſunt ſupra lineam.
m Poſt hæc verba legitur in antiquis editionibus : *ſub die ſanctiſſimorum martyrum ſancti Callinici & Euphemiæ, præſente ex divino zelo &c.* Hæc vero ſuperflua ſunt, & merito ſublata ab editoribus Romanis. Supra initio hujus ſextæ actionis ſcriptum eſt eam fuiſſe habitam in Eccleſia ſanctæ Euphemiæ, eique adfuiſſe Epiſcopos quorum mox nomina recitata ſunt. Heic vero Notarius addit adveniſſe in eandem ſanctiſſimam Eccleſiam piiſſimum Imperatorem. Error ortus ex gloſſemate cujuſdam Græci; qui explicaturus quæ eſſet ea ſanctiſſima Eccleſia, in margine deſcripſit verba Græca ex initio actionis, addita haud dubie voce πάσχα. Quod poſtea in Latini cujuſdam codicis margine poſitum eſt Latine ab aliquo Græcæ linguæ non admodum gnaro, hoc modo, *id eſt, ſanctiſſimorum &c.* Hinc vero quiſpiam alius effecit, *ſub die ſanctiſſimorum.* Multum porro heic ſe torquet vir clariſſimus Paſchaſius Queſnellus ut inveniat quo codice horum actorum uſus ſit Baronius, & conjicit habuiſſe ſimilem ei quo ipſe utebatur. Si conſuluiſſet veteres editiones, ex illis ſua accepiſſe Baronium comperiſſet. Quod autem addit idem vir clariſſimus, contra hanc pravam verſionem pugnare omnes Latinas verſiones, revincitur auctoritate veterum editionum; ubi hæc ipſa leguntur, ut diximus.
n *præſente ex divino &c. Pulcheria.* Hæc deſunt in omnibus antiquis exemplaribus & in textu Græco. Deeſſe autem debere hinc etiam colligitur quod Valentinus Epiſcopus Philippolitanus & Epiſcopi Helleſponti & veteris Epiri ſcribentes ad Leonem Imperatorem in cap. 16. 35. & 46. codicis encyclii, auctor breviculi hiſtoriæ Eutychianiſtarum, Ferrandus Diaconus in epiſtola ad Pelagium & Anatolium, Liberatus, Evagrius, & Theophanes nullam in hoc loco mentionem faciunt Pulcheriæ, ſed tantum Marciani & judicum & ſacri ſenatus. Antiquum tamen eſſe hunc errorem patet ex antiquiſſimis codicibus, in quibus hoc additamentum invenitur, & ex breviculo ſupra laudato, in quo ſcriptum eſt Imperatorem Marcianum indixiſſe ſynodum apud Nicæam, *in qua & ipſe & Pulcheria reſedit & omnis cum eo ſenatus & poteſtates.* Quo loco recte in margine annotat Labbeus liquere ex actis falſum hoc eſſe. Deponendus eſt ergo vetus error qui Pulcheriam interfuiſſe docuit ſynodo Chalcedonenſi. Nam ſi Romanis nondum Chriſtianis indecens viſum eſt Agrippinam matrem Neronis aſcendere ſuggeſtum Imperatoris & præſidere ſimul quum legati Armeniorum cauſam gentis apud eum oraturi erant, haud dubie Chriſtianis in mentem venire non debuit fœminam, licet piiſſimam, ſimul cum Imperatore præſidere poſſe in Concilio ſanctiſſimorum Epiſcoporum in quo de ſtabilienda vera fide tractabatur.
o Pariſ. & Divion. *& excellentiſſimo præfecto.*
p Corb. & Divion. & veteres editiones, *exmagiſtris*. Pariſienſis neque *&* habet, neque *ex*.
q Pariſ. *ſacrarum privatarum*. r *ſpectabili primicerio*.
s Ita quidem codex Pariſienſis. Ceteri & veteres editiones habent *clarorum*.
t Deerat iſtud nomen in codice Divionenſi, ſed additum eſt ſupra lineam. Deeſt autem illic mentio Senatoris, Eugari, & Romani. In Pariſienſi vero non comparent Florentius, Senator, Eugarus, Romanus, Zoilus, & Antiochus. Quod oſtendit prolixiora aut breviora fuiſſe in hoc loco geſta pro arbitrio eorum qui illa exſcribebant.
u Codex Corb. & veteres editiones, *Antiocho*. Poſtea codex Corb. addit, *& viro magnificentiſſimo expræfecto Auguſto*.
(a) Hoc de Pulcheria deeſt etiam in Caſin.

& viro magnificentiſsimo expræpoſito Romano & viro magnificentiſsimo expræfecto Zoilo, & viro magnificentiſsimo expræfecto urbis Theodoro, & viro magnificentiſsimo expræfecto Apollonio, & viro magnificentiſsimo expræfecto urbis Antiocho, & viro magnificentiſsimo expræfecto urbis Anyſio, & viro magnificentiſsimo expræfecto Illyrici Theodoro, & viro magnificentiſsimo expræpoſito [a] Artaxerſe, & viro magnificentiſsimo expræfecto Conſtantino, & viro magnificentiſsimo expræfecto *[b] Parmaſio, & viro magnificentiſsimo expræfecto Illyrici Eulogio, & viris magnificentiſsimis exquæſtoribus, Apollodoro, Theodoro & [c] Menna, & viro magnificentiſsimo [d] & comite privatorum Severo, & viro magnificentiſsimo [e] & comite largitionum Baſilio, & viro magnificentiſsimo *& comite [f] privatorum Juliano, & viro magnificentiſsimo expræfecto Tryphone, & viro magnificentiſsimo exquæſtore Polychronio, & viro magnificentiſsimo excomite Conſtantino, & viro magnificentiſsimo excomite Severiano, & viro magnificentiſsimo excomite * Heracliano;)

* Pharaſio, Parnaſſio.

* excomite privatarum

* Heraclio

προσέτι δὲ καὶ τοῖς περιβλέπτοις κόμησι, καὶ ξιβουλίοις νοταρίοις· προσεφώνησε τὴ ὑποτεταγμένα, πρότερον Ρωμαϊστὶ, καὶ μετὰ ταῦτα Ρωμαϊκῶ προσεφώνησεν, Ἑλλησιστί.

ſuper his etiam ſpectabilibus comitibus & tribunis notariis;) allocutus eſt [g] quæ ſubſequuntur, primum Latine, & poſtmodum Græce: (* cujus allocutionis virtus eſt iſta.

* Dominus noſter Marcianus perpetuus Auguſtus allocutus eſt ſanctam ſynodum ita.

In cod Bobieriano hæc quoque legitur oratio Marciani, ſed hor idiore ac plane barbaro ſtylo, quæ ſola occurrit in Jolyano; eademque ſubſequitur e regione textus Græci. Utraque vero habetur in editione Crabbian. pag. 888.

ALLOCUTIO MARCIANI IMPERATORIS.

UBi primum divino judicio ad imperium ſumus electi, inter tantas neceſsitates reipublicæ nulla nos magis cauſa conſtrinxit, quam ut orthodoxa & vera fides Chriſtiana, quæ ſancta atque pura eſt, indubitata omnium animis inſideret. Conſtat autem, avaritia vel [h] pravis ſtudiis quorumdam, per media tempora nonnullis diverſa ſentientibus, & pro voluntate ſua, non prout veritas atque doctrina patrum poſtulat, [i] populos ſeducentibus, in errorem quamplurimos eſſe deductos. Qua de re ſanctam ſynodum hoc videlicet propoſito fieri ſtuduimus, & vobis laborem indixiſſe videmur, quatenus omni errore atque caligine deterſa, prout ſe divinitas hominibus manifeſtare voluit, & doctrina patrum oſtendit, religio noſtra, quæ pura atque ſancta eſt, univerſorum mentibus inſinuata, * ſuæ virtutis luce fulgeſcat: nec in poſterum quiſquam audeat de nativitate domini & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti aliter diſputare, quam apoſtolica prædicatio, & inſtituta trecentorum decem & octo ſanctorum patrum eidem convenientia, poſteritati tradidiſſe noſcuntur; ſicut etiam ſancti Leonis papæ urbis Romæ, qui ſedem apoſtolicam gubernat, miſſa ad ſanctæ memoriæ Flavianum Conſtantinopolitanæ urbis epiſcopum ſcripta teſtantur. Remotis itaque ſtudiis, ablatis patrociniis, ceſſante avaritia, cunctis veritas innoteſcat. Nos enim ad fidem confirmandam, non ad potentiam aliquam * exercendam, exemplo religioſi principis Conſtantini, ſynodo intereſſe voluimus, [k] ne vel ulterius populi pravis ſuaſionibus ſeparentur. Facile enim ſimplicitas quorumdam hactenus nonnullorum ingeniis atque ſuperflua verboſitate decepta eſt, & conſtat, diverſorum pravis inſinuationibus diſſenſiones & hæreſes natas. Studium autem noſtrum eſt, ut omnis populus per veram & ſanctam doctrinam unum ſentiens, in eamdem religionem redeat, & veram fidem catholicam colat. quam ſecundum inſtitutiones patrum [l] exponere concordantibus æque animis religio veſtra feſtinet: quatenus ſicut a Nicæna ſynodo uſque ad proximum tempus, erroribus amputatis, vera fides cunctis innotuit; ita & nunc per hanc ſanctam ſynodum remotis caliginibus, quæ in his paucis annis, ſicut ſuperius dictum eſt, pravitate atque avaritia quorumdam emerſiſſe videntur, perpetuo, quæ ſtatuta fuerint, conſerventur. Erit autem divinæ * majeſtatis, id quod ſancto animo fieri deſideramus, in æternum firmiter cuſtodire.

* propriæ varietatis

* oſtendendam,

* providentiæ.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *Artaxe*.
b Divion. *Parnaſio*, Pariſ. *Parnaſſio*, Corb. *Artaxio Parnaſio*, veteres edit. *Artaxio Parmaſio*.
c Vetuſtiores libri & edit. *Mena*.
d Veteres libri & edit. *excomite privatarum*.
e Idem libri & editiones, *excomite*. Sic etiam in nomine ſequenti. Romani ergo iſta mutaverunt.
f Pariſ. *privatarum*.
g Poſtea ſequitur in codice Pariſienſi: *Dominus noſter Marcianus perpetuus Auguſtus alloquutus eſt ſanctam ſynodum ita*. Nulla hic mentio duplicis editionis, quia interpres unam tantum noverat, id eſt, Græcam. Deinde Ruſticus utramque ponens, geſtis iſta inſeruit poſt vocem *ſynodum*, *primum Latine*, & *poſtmodum Græce*: *cujus alloquutionis virtus eſt ita*. Quo modo habent codices Corbejenſis & Divionenſis & veteres editiones. At editores Romani putarunt eſſe a librariis, partem ſuperioris admonitionis retinuerunt in textu, partem rejecerunt ad marginem, ne monito quidem lectore cur ita facerent. Poſt hæc verba Ruſticus ponit quaſdam notas in fronte utriuſque editionis, & ait: *A ſigno iſto totum ſic emendavi ad Græcam proprietatem. In Acumitorum vero codice mox Latine ſcriptum eſt ita*. Adlocutio Marciani Imperatoris ad Synodum. Hæc allocutio Græce tantum poſita erat in Græcis codicibus ex quibus prodiit vetus interpretatio Latina; ideoque ſola verſio ex Græco reperitur in codice Pariſienſi, in quo continetur pura puta antiqua verſio, nullis Ruſtici additamentis aut emendationibus. Eadem ſola primo poſita fuit in codice Divionenſi. Verum poſtea addita eſt vetus membrana, in qua deſcripta eſt allocutio Latina ab eadem manu quæ codicem integrum ſcripſit. Quod oſtendere videtur eam ſolam in exemplari ex quo deſcriptus eſt codex Divionenſis extitiſſe quæ verſa eſt ex Græco. Hanc ſe addidiſſe ex codice monaſterii Acæmetenſis teſtatur Ruſticus, qui Latina verba primo poſuit, ut par erat, & deinde Latina ex Græco verſa.
h *Pravis*. Hæc vox deeſt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.
i Melius libri veteres, *populos ſeducentibus*.
k Veteres libri, *neque ut ulterius*.
l Iidem libri: *expoſueritis*. *Concordantibus itaque animis*. Hanc lectionem eſſe veram probat verſio facta ex Græco.

(a Et poſt regis hæc verba) omnes clamaverunt: Multi anni imperatori, multi anni Auguſtæ: orthodoxis multos annos: unus filius Conſtantinus, Marciano novo Conſtantino. (b Marciani amatoris Chriſti regnum in ſæcula permaneat, digni orthodoxæ fidei amatoris. Sit ab his procul invidia.

A Πάντες ἐβόησαν· πολλὰ τὰ ἔτη τῦ βασιλέως, πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης· τῷ ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. εἷς υἱὸς Κωνσταντῖνος. Μαρκιανῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ.

Interpretatio Latinæ allocutionis.

Ερμηνεία τῆ Ρωμαϊκῆς προσφωνήσεως.

c *Divinissimus & piissimus dominus noster Marcianus perpetuus Augustus virtutem præscriptæ allocutionis & Græce allocutus est ita.*

Ο θειότατος, καὶ φιλαβέστατος ἡμῶν δεσπότης Μαρκιανὸς ὁ αἰώνιος Αὔγουστος, τῇ δυνάμει τῆς προγεγραμμένης * προτεταγμένης προσφωνήσεως καὶ Ελληνιστὶ προσεφώνησεν οὕτως.

UBi primum divino judicio ad imperium ſumus electi, ante alias omnes publicas & d ſumme neceſſarias * cauſas, nihil ſic & conſilio & ſtudio dignum putavimus, niſi ut circa orthodoxam fidem, quæ ſancta & vera eſt, omnes unius eſſent ſententiæ, & nihil de ea dubitabile in animabus hominum inſideret. Repertum eſt enim * medio tempore quoſdam e partim pecuniarum cupiditatibus, partim pravis ſtudiis diverſa ſenſiſſe, & præter ſanctorum patrum fidem, f doctrinæ expoſitionem erroribus plenam multitudini edidiſſe. Huic rei remedium volentes imponere, ſanctam veſtram collegimus ſynodum, g laboribus, quos ex itinere ſuſcepiſtis, h eventum maximum fore credentes, ut vera religio firmaretur, quatenus * omnis interjectus error atque caligo auferretur ab intelligentiis ſeductorum: i & prout ipſa ſe divinitas hominibus propria voluntate manifeſtavit, & ut ſanctorum patrum doctrina k puriſſimam & veriſſimam animis omnium præfulgentem expoſuit fidem, ſic humanum genus l coleret, & de reliquo omnis auferatur audentibus præſumptio de nativitate domini & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti aliter ſentiendi aut diſputandi, præter hæc quæ prædicata quidem ſunt a ſanctis apoſtolis, tradita autem m nunc conſone a trecentis decem & octo ſanctis patribus noſtris n qui Nicææ convenerunt; ſicut etiam o Deo amiciſſimi Leonis papæ urbis Romæ, qui ſedem apoſtolicam gubernat, miſſa ad ſanctæ memoriæ Flavianum p novæ regiæ Romæ epiſcopum q epiſtola * teſtatur. Am-

* curas,

* medium tempus, quibuſdam partim p. c. p. p. f. d. ſentientibus & p. f. p. f. populis doctrinas exponentibus, noxiis plenum erroribus.

* incumbens caligo.

* ſignificat.

B ΕΝ προοιμίοις τῆς ἡμετέρας βασιλείας, θεία ψήφῳ ἐπ' αὐτῷ αἱρεθέντες, πρὸ τῆ ἄλλων ἁπασῶν, καὶ ἀναγκαιοτάτων φροντίδων, οὐδὲν ἕτω καὶ βουλῆς, καὶ σπουδῆς ἄξιον ὑνομίσαμεν, ὡς τὸ περὶ ὀρθόδοξον πίστιν, ἁγίαν, καὶ ἀληθῆ τυγχάνουσαν, ὁμογνώμονας ἅπαντας εἶναι, καὶ μηδὲν περὶ αὐτῷ ἀμφίβολον ταῖς τῆ ἀνθρώπων ἐγκαθεδῶσθαι ψυχαῖς. εὕρηται γὰρ ὁ μέσος χρόνος, τινῶν τὸ μὲν χρημάτων ἐπιθυμίαις, τοῦτο δὲ φαύλαις σπουδαῖς φρονούντων διάφορα, καὶ παρὰ τὴν τῆ ἁγίων πατέρων πίστιν τὰς διδασκαλίας τοῖς πλήθεσιν ἐντιθεμένων, πλάνης γέμων ἐπιβλαβῆς. πεύτῳ ἐάσασθαι βελόμενοι, τῷ ἁγίαν ἡμῶν ἠθροίσαμεν σύνοδον, τῆ τῆς ὁδοιπορίας μόχθων ἀποτέλεσμα C μέγιστον ἔσεσθαι πιστεύσαντες τῷ τῆς ἀληθοῦς θρησκείας βεβαίωσιν, ὥστε τῷ ἐπικειμένῳ ἀχλὺν ταῖς τῆ ἀνθρώπων τῆ πεπλανημένων ἐννοίαις ἀναιρεθῆναι· καὶ καθὼς αὐτὸ τὸ θεῖον τοῖς ἀνθρώποις οἰκεία βουλήσει ἑαυτὸ κατέστησε φανερὸν, καὶ ὡς ἡ τῆ ἁγίων πατέρων διδασκαλία τῷ καθαρωτάτῳ, καὶ ἀληθινῷ ταῖς ἁπάντων ψυχαῖς ἐκλάμπουσαν πίστιν ἐξέθετο, ἕτω τὸ ἀνθρώπινον θρησκεύειν γένος, καὶ τὰ λοιπὰ πᾶσαν περιαιρεθῆναι τοῖς τολμῶσιν αὐθάδειαν περὶ τῆς γεννήσεως τῦ δεσπότυ, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ιησοῦ Χριστῦ, ἕτερόν τι φρονεῖν, ἢ διαλογίζεσθαι, παρὰ τὰ κηρυχθέντα μὴ παρὰ τῆ ἁγίων Αποστόλων, παραδοθέντα δὲ νῦν συμ- D φώνως παρὰ τῆ ἑξακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων ἡμῶν, τῆ ἐν Νικαίᾳ· ὃν τρόπον ἡ τοῦ θεοφιλεστάτυ Λέοντος τῦ τῆ βασιλίδος Ρώμης ἀρχιεπισκό-

BALUZII NOTÆ.

a *Et poſt hæc Regis verba.* Et hæc quoque deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus. Addita autem ſunt a Romanis ex editione quæ extat in collectione Iſidori.

b *Marciani amatoris &c.* Hæc omnia deſunt in eiſdem libris & editionibus; & addita ſunt ex eadem collectione Iſidori.

c Hunc titulum habent veteres libri & editiones.

d *Summe.* Hæc vox deeſt in exemplari Pariſienſi. In Divionenſi addita eſt ſupra lineam.

e Veteres libri & editiones, *tam pecuniarum cupiditatibus quam praviſſimis ſtudiis.*

f Iidem libri & editiones, *multitudini doctrinæ expoſitionem erroribus plenam edidiſſe.*

g Pariſ. *laboris quem ex itinere.* Divion. *laboribus quem ex itinere.*

h Divion. & Pariſ. *hunc eventum fore credentes* (Pariſ. addit &) *veræ religionis firmamentum omni errore atque caligine deterſa, prout ſe divinitas hominibus.* In Pariſienſi poſt vocem *omni* additum eſt ſupra lineam *ſinterjectus.*

i Vox *ipſa* deeſt in omnibus antiquis codicibus & editionibus.

k Pariſ. *puram ac veriſſimam.* Divion. primo *puram & veriſſimam*; ſed poſtea quædam litteræ additæ ſunt ſupra lineam quæ efficiunt *puriſſimam.*

l Veteres libri & editiones, *incolere, & de reliquo omnem auferri audentibus præſumptionem &c. aliter ſentire aut diſputare.*

m Vox *nunc* deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus. Neque mirum eſt deſuiſſe, cum certum ſit non tum celebratam fuiſſe ſynodum Nicænam quum iſta ſcribebantur. Codex Divion. habet, *tradita autem ſunt*; ubi excidit vox *conſonanter*, ut colligitur ex margine, in qua ſcriptum eſt, *al. conſone.* Sane codex Pariſienſis præfert: *tradita autem ſunt conſonanter.*

n *qui Nicææ convenerunt.* Hæc non extant in libris noſtris, nec in antiquis editionibus. Sunt autem in hac pagina quædam loca inſignia quæ oſtendunt quantum ſibi licuiſſe crediderint editores Romani

o Veteres editiones, *Deo amantiſſimi.* Codex Pariſ. *ſanctiſſimi.*

p Codex Corb. & veteres editiones, *novæ regiæ Romanæ urbis.* Pariſ. & Divion. *Conſtantinopolitanæ urbis.* Divionenſis habet in margine, *al. novæ regiæ Romanæ urbis.*

q Veteres libri & editiones, *ſcripta teſtantur.*

σκόπου, τοῦ τὸν Ἀποστολικὸν θρόνον κυβερνῶντος, ἐπιστολὴ ὀξυπεμφθεῖσα πρὸς τὸν τῆς ἀλαβοῦς μνήμης Φλαυιανὸν ἐπίσκοπον τῆς νέας βασιλίδος Ρώμης γεγονότα, σημαίνει. ἀναιρουμένης τοίνυν πάσης ἀτόπου σπουδῆς, ἐκβαλλομένης τε ἁπάσης προστασίας, καὶ τῆς ἀπληστίας χώραν ἐχούσης ὀδεμίαν, ἡ ἀλήθεια ταῖς ὑμῶν ἐκθέσεσι φανερὰ θω. ἡμεῖς γὰρ βεβαιότητι τοῖς πραττομένοις προθήσοντες, ἃ δυνάμεως ἐπίδειξιν ποιησόμενοι, παρεῖναι τῇ σωσθῷ ἐδοκιμάσαμεν, ὑπόδειγμα ποιησάμενοι τὸν τῆς μακαρίας λήξεως Κωνσταντῖνον· ὥστε τῆς ἀληθείας ἁρεθείσης, μὴ περαιτέρω τὰ πλήθη ὑποσυρόμενα φαύλαις τισὶν διδασκαλίαις διχονοεῖν. πολλοὶ γὰρ ἁπλότητι ὀξυνοίας πτοηθέντες ὑπό τινων, πειττὰ, καὶ σεσοφισμένα ἐπιχειρούντων, εἰκότως ἠπάτηνται. οὐκ ἔστι μὲν γὰρ ἀμφίβολον, ὡς ἀτελέσι καὶ * μοχθηρῶν ἐξηγήσεσιν, αἵ τε διχόνοιαι, καὶ πολλαὶ ἀνεφύησαν αἱρέσεις· τῇ δὲ ἡμετέρᾳ γαληνότητι σπουδαῖόν ἐστι, τοὺς δήμους ἅπαντας, μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν περὶ τὸ θεῖον ἔχοντας γνώμην, τὴν ἀληθῆ, καὶ καθολικὴν θρησκείαν τε, καὶ πίστιν σέβειν, ὧν αὐτοῖς κατὰ τὰ παραδοθέντα παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων δόγματι ἐξηγήσασθε. ἔργον τοίνυν γνέσθω τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας, ἵνα ὁμογνώμονι ψυχῇ, καθάπερ ἐν τῇ Νικαέων ὁσιωτάτῃ τῶν πατέρων σωσθῷ φανερωθεῖσα ἡ πίστις, πλάνης μὲν ἠλευθέρωσε τοὺς ἀνθρώπους, εἰς φῶς δὲ προαχθεῖσα, πᾶσιν ἐγνώσθη· παραπλησίως καὶ νῦν διὰ τῆς ὑμετέρας σωσθήσεται μὲν ἀμφίβολον ἐν τῷ ὀλίγῳ τούτῳ χρόνῳ τεχθὲν, καθὼς ἔφημεν, φαυλότητι τινων, καὶ ἁπληστίᾳ, περικοπῇ, εἰσαεὶ δὲ τὰ παρ' ὑμῶν διαγράμματα φυλαχθείη. ἔσται δὲ τῆς θείας προνοίας, τοῦθ' ὅπερ εὐσεβεῖ γενέσθαι προθέσει σπεύδομεν, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐπὶ τῇ παρ' ὑμῶν ὠφελείᾳ φυλαχθῆναι βέβαιον. *

* τῶν μοχθηρῶς διαφόρων

* Ῥωμαΐσι,

Πάντες ἐβόησαν· Μαρκιανῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ. πολλὰ τὰ ἔτη τῷ βασιλέως. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης. τῇ ὀρθοδόξων πολλὰ τὰ ἔτη. Μαρκιανῷ τῷ φιλοχρίστῳ. διὰ βίου ἡ ὑμῶν βασιλεία, ἄξιοι τῆς ὀρθοδοξίας. φιλόχριστοι, ἄφθονα ὑμῖν. Αετιος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ἐπειδὴ τῇ ῥοπῇ τῆς ἄνωθεν χάριτος, καὶ τῷ φιλοχρίστῳ ζήλῳ τῆς γαληνιότητος ὑμῶν τοῖς εὐσεβεστάτοις, καὶ πιστοτάτοις, τοῖς ἐκ Θεοῦ εἰληχόσι τὸ πάντων κρατεῖν βασιλέων, ἡ κατὰ θέσπισμα ὑμέτερον συνειλεγμένη ἁγία αὕτη, καὶ μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, μὴ πλείσης ὅσης ἐκ πολλῶν ἡμερῶν σχολῆς, καὶ θείας

A putato igitur omni * inconvenienti ſtudio, & ejecto omni patrocinio, & locum nullum habente [b] avaritia, cunctis veritas veſtris expoſitionibus innoteſcat. Nos enim * ad fidem confirmandam, non ad potentiam oſtendendam, exemplo religioſi principis Conſtantini, ſynodo intereſſe voluimus: ut inventa veritate, non ultra multitudo pravis [c] quorumdam doctrinis attracta diſcordet. [d] Multos enim mentis ſimplicitate a quibuſdam * perterritos, ſuperflua & [e] callida introducere conantibus, [f] haud mirum eſt fuiſſe deceptos. Non eſt enim dubium, quod imperfectis & pravis diverſorum expoſitionibus, tam diſſenſiones, quam multæ exortæ ſunt hæreB ſes. Noſtræ autem [g] ſerenitati operæ pretium eſt, omnes populos unam eamdemque circa divinitatem habentes ſententiam, veram & catholicam religionem fidemque colere, [h] quam ipſis ſecundum tradita a ſanctis patribus dogmata [i] exponite. Hoc ergo operis ſit ſanctitatis veſtræ, & conſentienti animo ſicut in Nicæno [k] ſanctiſſimo patrum concilio manifeſtata fides, [l] ab errore quidem homines liberavit, ad lucem autem prolata, omnibus cognita eſt: ſimiliter & nuno per veſtrum concilium omnis quidem [m] ambiguitas pravitate cupiditateque quorumdam, ſicut diximus, in hoc parvo medio tempore nata, amputetur; in perpetuum autem, quæ C a vobis terminata fuerint, ſerventur. Erit autem hoc divinæ providentiæ, ut id quod pio propoſito fieri curamus, ſemper ad utilitatem, quæ per vos orta eſt, firmiter conſervetur. *

* ut firmitatem his quæ gerunter adjiceremus, non ut potentiam oſtentaremus,

* perculſos acuta & captioſa argumenta proponentibus, haud.

* Latine

Omnes clamaverunt: [o] Marciano novo Conſtantino (multos annos.) Imperatori multos annos. Auguſtæ (orthodoxæ) multos annos. * Marciane amator Chriſti, veſtrum nobis duret imperium. (Semper nobis imperetis,) digni ex orthodoxa fide. * Ab amatoribus Chriſti procul invidia ſit. Et poſt has voces, Aetius archidiaconus Conſtantinopolitanæ urbis (novæ Romæ, [p] & primicerius notariorum,) dixit: Quoniam nutu ſupernæ gratiæ, & [q] divino zelo ſerenitatis veſtræ * [r] piiſſimæ & fideliſſimæ, [f] quibus a Deo datum eſt omnibus imperare, hæc magna & ſancta & univerſalis ſynodus, per

* Marciane amatori Chriſti, veſtrum duret.

* Chriſti amatores, abundetis. Aetius.

* piiſſimi & fideliſſimi imperatores

a Pariſ. & Divion. *flagitioſo*. b Iidem libri, *cupiditate*.
c *quorundam*. Hæc vox deeſt in antiquis libris & editionibus.
d Codex Pariſ. & veteres editiones: *Multi enim mentis ſimplicitate a quibuſdam perterriti*. Ita etiam reliqui codices, ſi levia quædam menda tollas.
e Pariſ. *affectata*, Divion. *effetata*. f Veteres libri & editiones, *merito decepti ſunt*.
g Iidem libri & editiones, *tranquillitati*.
h Vox *ipſis* deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
i Codex Corb. & veteres editiones, *exponetis*. Eandem lectionem habet Divionenſis in margine. At idem in textu mendoſe *expoſitis*. Pro quo legendum *exponitis*, ut in Pariſienſi.
k Veteres libri & editiones, *ſanctiſſimorum*. l Vox *ab* non habetur in antiquis codicibus.
m Veteres libri & editiones: *ambiguitas in hoc parvo medio* (Divion. & Corb. *medioque*) *tempore nata, ſicut diximus, pravitate atque avaritia quorundam amputetur*.
n Veteres libri & editiones, *feſtinamus*.
o Legendum & diſtinguendum ex fide veterum exemplarium. *Marciano novo Conſtantino. Multos annos Imperatori. Multos annos Auguſtæ. Orthodoxis* (Corb. *orthodoxorum*) *multos annos. Marciano amatori Chriſti. Veſtrum nobis duret imperium, digni orthodoxia*. Codex Pariſ. *orthodoxi*.
p *& primicerius notariorum*. Hæc deſiderantur in omnibus antiquis codicibus.
q Pariſ. & Divion. *& amanti Deum zelo*. r Melius veteres, *piiſſimi & fideliſſimi*.
f Veteres libri & editiones, *omnibus imperare a Deo vobis datum eſt*.

BALUZII NOTÆ.

præceptum veſtrum congregata eſt, ſummo ſtudio & divina diligentia per multos dies omnem diſcordiam, quæ in præterito * quoquo modo [b] adverſus rectam & immaculatam catholicam noſtram fidem exorta eſt [c] expulit, per verbum veritatis omnem * [d] novam vocem abjiciens, [e] ſicut ſcripta per ſingula quæ contigerunt geſta manifeſtant: definitionem autem [f] nunc ab omni errore alienam prædicavit; divinarum ſcripturarum virtute [g] munita, ſervatque in ea ſanctorum & beatiſſimorum patrum ſententia, ad certam [h] quidem ſcientiam ſincere legentium, & ad perpetuam coronam veſtri pii Imperii: hanc præ manibus habens, ſi placet, annuente veſtra ſerenitate recitabo. (Diviniſſimus & piiſſimus [i] dominus imperator dixit:) Lege. * Aetius archidiaconus Conſtantinopolis novæ Romæ legit.

* vanam

* Latine.

Sancta & magna & univerſalis ſynodus, quæ ſecundum Dei gratiam & ſanctionem piiſſimorum Chriſtianiſſimorumque imperatorum noſtrorum Valentiniani & Marciani Auguſtorum, congregata eſt apud [k] Chalcedonem metropolim Bithyniæ provinciæ, [l] in * baſilica ſanctæ & [m] venerabilis martyris Euphemiæ, definivit ſubter annexa. Dominus noſter & ſalvator Jeſus Chriſtus notitiam fidei, &c. (*a*)

* martyrio ſanctæ & victricis martyris.

Reliqua deſcripta ſunt in proxima ſuperiore actione, id eſt quinta *.

* a pag. 107. ad pag. 218.

[n] Paſchaſinus epiſcopus, * vicarius domini mei beatiſſimi atque apoſtolici univerſalis eccleſiæ * papæ urbis Romæ Leonis, * [p] ſynodo præſidens, [q] ſtatui, & ſubſcripſi.

* epiſcopi
* in ſynodo Græce relectis ſubſcripſi.

Lucentius epiſcopus civitatis eccleſiæ * [r] Erculanæ, [s] vicarius domini mei beatiſſimi atque apoſtolici viri univerſalis eccleſiæ papæ urbis Romæ Leonis, in ſynodo Græce relecta ſubſcripſi.

* al. Aſculanæ,

Bonifacius presbyter urbis Romæ, vicarius domini mei beatiſſimi & apoſtolici viri univerſalis eccleſiæ papæ urbis Romæ Leonis, * [u] cum univerſa ſynodo conſenſi & ſubſcripſi.

* in ſynodo Græce relectis ſubſ.

Anatolius epiſcopus Conſtantinopolis novæ Romæ, definiens ſubſcripſi.

Maximus epiſcopus Antiochiæ, ſtatuens ſubſcripſi.

ἐμμελείας, πᾶσαν μὲν ἐν τῷ παρελθυθότι ὁπωσδῆν ἀναφυεῖσαν κατὰ τῆς ὀρθῆς, καὶ ἀμωμήτου καθολικῆς ἡμῶν πίστεως διχόνοιαν ἐκ ποδῶν πεποίηκε, τῷ τῆς ἀληθείας λόγῳ πᾶσαν ἀπελάσασα κενοφωνίαν, καθὰ καὶ τὰ ἐγγράφως ἑφ' ἑκάστῳ τῶν παρακολουθησάντων πεπραγμένα δηλοῖ· ὅρον δὲ νῦν ἐξεφώνησεν ἀπλανῆ, τῇ τῶν θείων γραφῶν ἐχυρωθεῖσα δυνάμει, καὶ τῶν ἁγίων, καὶ μακαριωτάτων πατέρων ἐν αὐτῷ διατηρήσασα τὴν διάνοιαν, πρὸς γνῶσιν μὲν ἀκεραίᾳ τῶν εἰλικρινῶς ἐντυγχανόντων, ἀγῆρω δὲ στέφανον τῆς ὑμετέρας εὐσεβοῦς βασιλείας· * ἐπέχων τὸν μὴ χεῖρας, εἰ παρίσταται νεύματι τῆς ὑμετέρας ἡμερότητος, ἀναγνώσομαι. ἀνάγνωθι.

* ἴσχων

B * Α�έτιος ἀρχιδιάκονος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, ἀνέγνω.

* Romæ legit.

Ἡ ἁγία, καὶ μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, ἡ κατὰ Θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, Οὐαλεντινιανοῦ, καὶ Μαρκιανοῦ Αὐγούστων, συναχθεῖσα ἐν τῇ χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς Βιθυνῶν ἐπαρχίας, ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῆς ἁγίας, καὶ καλλινίκου μάρτυρος Εὐφημίας, ὥρισεν τὰ ὑποπεπτωκότα. ὁ κύριος ἡμῶν, καὶ σωτὴρ Ἰησοῦς Χριστός. καὶ τὰ ἑξῆς.

C Τὰ ἑξῆς γέγραπται ἐν τῇ πρὸ τῆς πράξεως ταύτης πράξει, ἤτοι τῇ πέμπτῃ.

Παχασῖνος ἐπίσκοπος, ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου, καὶ Ἀποστολικοῦ τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ρώμης Λέοντος, ἐν τῇ συνόδῳ τοῖς Ἑλλησὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα.

Λουκέντιος ἐπίσκοπος πόλεως ἐκκλησίας Ἐρκουλάνων, ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου, καὶ Ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς πάσης ἐκκλησίας ἐπισκόπου πόλεως Ρώμης Λέοντος, ἐν τῇ συνόδῳ τοῖς Ἑλλησὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα.

D Βονιφάτιος πρεσβύτερος πόλεως Ρώμης, ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ δεσπότου μου τοῦ μακαριωτάτου, καὶ Ἀποστολικοῦ ἀνδρὸς τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας, ἐπισκόπου πόλεως Ρώμης Λέοντος, ἐν τῇ συνόδῳ τοῖς Ἑλλησὶ ἀναγνωσθεῖσιν ὑπέγραψα.

Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ιυβε-

BALUZII NOTÆ,

a *Quoquo modo*. Deſunt in codice Pariſienſi. In Divionenſi addita ſunt in margine.
b Pariſ. & Divion. *adverſus ſanctam & rectam & inviolabilem*.
c Veteres libri & editiones, *expelli fecit*. d Pariſ. & Divion. *abſonam*.
e Veteres libri & editiones, *ſicut in ſcriptis monumentis ſingula quæ contigerunt manifeſtantur*.
f Veteres libri, *nunc omni*.
g Veteres libri & editiones, *munitam, ſervata in hoc ſanctorum & beatorum*.
h *Quidem*. Deeſt in libro Pariſienſi. Addita eſt ſupra lineam in Divionenſi.
i Veteres libri, *dominus noſter dixit*. k Iidem libri, *Chalcedonam*.
l Iidem libri, *in martyrio*. m Male in Divion. *univerſalis*.
n Annotatio Ruſtici. *Hæ ſubſcriptiones ſtatim ſic Latine ordinentur in codice Acumitenſi ut hic*.
o Ita codex Divionenſis, Corbeienſis & veteres editiones, *vicem domini*. Pariſ. *tenens locum domini*.
p Codex Pariſ. *in ſynodo his quæ Græce lecta ſunt ſubſcripſi*.
q Legendum: *ſtatui, conſenſi, & ſubſcripſi*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ.
r Antea legebatur *Eſculanæ*. Editores Romani mutaverunt, ſecuti videlicet Græcum textum in emendatione vocis Latinæ. Libri noſtri habent *Aſculanæ*.
ſ Pariſ. *tenens locum*. Sic etiam paulo poſt in ſubſcriptione Bonifacii.
t Idem codex, *in ſynodo his quæ Græce lecta ſunt ſubſcripſi*.
u Iterum idem codex, *in Concilio his quæ Græce lecta ſunt ſubſcripſi*.
(*a*) In Cod. Caſin. repetuntur hic ſimbola Nicænum & Conſtantinopolitanum, & definitio Chalcedonenſis.

Ιυβενάλιος ἐπίσκοπ☉ Ιεροσολύμων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Juvenalis episcopus Hierosolymorum, statuens subscripsi.

Κωΐτιλλος ἐπίσκοπος Ηρακλείας, ἐπέχων τὸν τόπον τῦ ἁγιωτάτυ ἐπισκόπυ Θεσσαλονικέων Ανασασίυ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Quintillus episcopus Heracleæ, [a] tenens locum Anastasii sanctissimi episcopi Thessalonicensium, statuens subscripsi.

Θαλάσσιος ἐπίσκοπ☉ Καισαρείας Καππαδοκίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[b] Thalassius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, definiens subscripsi.

Στέφανος ἐπίσκοπ☉ Εφέσυ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Stephanus episcopus Ephesi definiens subscripsi.

Λυκιανὸς ἐπίσκοπος Βύζης, ἐπέχων τὸν τόπον Κυριακῦ τῦ θεοφιλεσάτυ ἐπισκόπυ Ηρακλείας Θράκης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Lucianus episcopus Byzæ, habens locum Cyriaci religiosissimi episcopi Heracleæ Thraciæ, definiens subscripsi.

Εὐσέβι☉ ἐπίσκοπ☉ Αγκύρας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eusebius episcopus Ancyræ, definiens subscripsi.

Διογξύης ἐπίσκοπ☉ Κυζίκυ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέξ☉ ἐπίσκοπ☉ Κορίνθυ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Petrus episcopus Corinthi, definiens subscripsi.

Φλωρεντι☉ ἐπίσκοπ☉ Σάρδεων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Florentius episcopus Sardium, definiens subscripsi.

Ανασάσι☉ ἐπίσκοπος Νικαίας, ὁρίσας ὑπεγραψα.

Anastasius episcopus Nicææ, definiens subscripsi.

Εὐνόμιος ἐπίσκοπος Νικομηδείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eunomius episcopus Nicomediæ, definiens subscripsi.

Ιυλιανὸς ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος, καὶ πρεσβύτης τῦ Αποστολικῦ θρόνυ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Julianus minimus episcopus & legatus sedis apostolicæ, definiens subscripsi.

Ελεύθέριος ἐπίσκοπος χαλκηδον☉, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eleutherius episcopus Chalcedonensis, definiens subscripsi.

Βασίλειος ἐλέῳ Θεῦ ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς μηξοπόλεως Ισαυρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Basilius misericordia Dei episcopus Seleuciæ metropolis Isauriæ, definiens subscripsi.

Μελέτιος ἐπίσκοπ☉ Ααρίσσης, ποιέμενος τὸν λόγον καὶ ὑπὲρ τῦ ὁσιωτάτυ Δόμνυ ἐπισκόπυ Απαμείας Συρίας δευτέρας, καὶ ὑπὲρ ἐμῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Meletius episcopus Tariſſæ, sermonem faciens & pro sanctissimo domino episcopo Apameæ Syriæ secundæ, & pro me, definiens subscripsi.

(Amphilochius episcopus Sidæ, definiens subscripsi.)

Θεόδωρος ἐπίσκοπος τῆς μηξοπόλεως Ταρσῦ, ὁρίσας ὑπεγραψα.

Theodorus episcopus metropolis Tarsi, definiens subscripsi.

Κῦρος ἐπίσκοπος τῆς ἐν Αναζάρβῳ τῇ πόλει ἁγίας τῦ Θεῦ ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyrus episcopus Anazarbi civitatis sanctæ Dei ecclesiæ, definiens subscripsi.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Βόσξων μηξοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Constantinus episcopus Bostrensium metropolis, definiens subscripsi.

Φώτιος ἐπίσκοπος τῆς Τύρων μηξοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Photius episcopus Tyri metropolis, definiens subscripsi.

Θεόδωρ☉ ἐπίσκοπος Δαμασκῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus episcopus Damasci, definiens subscripsi.

Στέφανος ἐπίσκοπος Ιερᾶς πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Stephanus episcopus Hierapolis, definiens subscripsi.

Νόννος ἐπίσκοπος τῆς Εδεσσηνῶν πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Nonnus episcopus Edessenorum civitatis, definiens subscribsi

Συμεώνης ἐπίσκοπ☉ Αμίδης τῆς μηξοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Πέξου πρεσβυτέρυ.

Symeon episcopus Amidæ metropolis, definiens subscripsi per Petrum presbyterum.

Ολύμπι☉ ἐπίσκοπος τῆς μηξοπόλεως Κωνσταντίας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Επιφάνιυ ἐπισκόπυ.

Olympus episcopus metropolis Constantiæ, definiens subscripsi per Epiphanium episcopum.

Ιωάννης ἐλέῳ Θεῦ ἐπίσκοπος Σεβαστείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes miseratione Dei episcopus Sebastiæ, definiens subscripsi.

Se-

a Corb. & Divion. *obtinens locum Anastasii Episcopi*. Paris. *agens locum sanctissimi Archiepiscopi Thessalonicensium Anastasii statuens subscripsi.*

b Veteres libri & editiones: *Thalassius Episcopus Cæsareæ Cappadociæ similiter.*

BALUZII NOTÆ.

Seleucus Dei gratia episcopus Amasiæ metropolis, definiens subscripsi.

Σέλευκος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἀμασείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Constantinus miseratione divina episcopus Melitenæ, definiens subscripsi.

Κωνσταντῖνος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Μελιτιωῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Patricius episcopus Tyanorum metropolis, definiens subscripsi.

Παῤῥίκιος ἐπίσκοπος τῆς Τυάνων μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Petrus episcopus metropolis Gangrorum, definiens subscripsi.

Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Γαγγρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Calogerus episcopus metropolis Claudiopolis, definiens subscripsi per Apragmonium episcopum Tii.

Καλόγηρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Κλαυδιοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἀπραγμονίου ἐπισκόπου.

Dorotheus episcopus Neocæsareæ, definiens subscripsi per Atarbium episcopum Trapezuntis.

Δωρόθεος ἐπίσκοπος τῆς Νεοκαισαρείας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἀταρβίου ἐπισκόπου Τραπεζοῦντος.

Theoctistus episcopus Pissinuntis metropolis, definiens subscripsi per Photinum archidiaconum.

Θεόκτιστος ἐπίσκοπος τῆς Πισσινουντίων μητροπόλεως. ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φωτεινοῦ ἀρχιδιακόνου.

Romanus episcopus metropolis Myrorum, definiens subscripsi.

Ρωμανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Μύρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Critonianus episcopus Aphrodisiadis Cariæ, definiens subscripsi.

Κριτωνιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος Καρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Nunechius episcopus metropolis Laodiceæ, definiens subscripsi.

Νουνέχιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Λαοδικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Marinianus episcopus metropolis Synnadorum, definiens subscripsi.

Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων τῆς μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Onesiphorus episcopus metropolis Iconii, definiens subscripsi.

Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἰκονίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ, definiens subscripsi.

Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Epiphanius episcopus Pergæ metropolis Pamphyliæ, definiens subscripsi.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Πέργης τῆς μητροπόλεως Παμφυλίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Atticus episcopus Nicopolis veteris Epiri, definiens subscripsi.

Ἀττικὸς ἐπίσκοπος Νικοπόλεως τῆς κατὰ τὴν παλαιὰν Ἤπειρον, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Martyrius episcopus Gortynæ metropolis Cretæ, definiens subscripsi.

Μαρτύριος ἐπίσκοπος Γορτυνίας τῆς Κρητῶν μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Lucas episcopus Dyrrhachii metropolis, definiens subscripsi.

Λουκᾶς ἐπίσκοπος Δυῤῥαχίου μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Francion episcopus Philippopolis metropolis, definiens subscripsi.

Φραγκίων ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως ὁρίσας ὑπέγραψα.

Vigilantius episcopus Lariſſæ metropolis Thessaliæ, definiens subscripsi.

Βιγιλάντιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Λαρίσσης Θεσσαλίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Sebastianus episcopus Beroæ, definiens subscripsi.

Σεβαστιανὸς ἐπίσκοπος Βερόης, ὁρίσας ὑπεγραψα.

Basilius episcopus Trajanopolis metropolis, definiens subscripsi.

Βασίλειος ἐπίσκοπος τῆς Τραϊανουπολιτῶν μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Tryphon episcopus Chii, definiens subscripsi pro Joanne episcopo Rhodi.

Τρύφων ἐπίσκοπος τῆς Χίου, ὁρίσας ὑπέγραψα ὑπὲρ Ἰωάννου ἐπισκόπου Ῥόδου.

Theoctistus episcopus [a] Berrhœæ, definiens subscripsi.

Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Βερροίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gerontius episcopus Seleuciæ Syriæ, definiens subscripsi.

Γερόντιος ἐπίσκοπος Σελευκείας Συρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Marius episcopus Laodiceæ Syriæ, definiens subscripsi per Eusebium presbyterum Antiochiæ.

Μακάριος ἐπίσκοπος Λαοδικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐσεβίου πρεσβυτέρου Ἀντιοχείας.

Eusebius episcopus Dorylæi, definiens subscripsi.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Sabbas episcopus Palti, per Thalassium diaconum definiens subscripsi.

Σάββας ἐπίσκοπος Πάλτου, διὰ Θαλασσίου διακόνου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Εὐσέ-

BALUZII NOTÆ.

a Corb. & Divion. *Berœa* Paris. *Persa*.

Λυκιανὸς ἐπίσκοπος βύζης, ὁρίσας ὑπέγραψα. A [a] Lucianus episcopus Byziæ, definiens subscripsi.

Πέτρος ἐπίσκοπος Γαβαλᾶ, ὁρίσας ὑπέγραψα. Petrus episcopus [b] Gabalæ, definiens subscripsi.

Σωφρόνιος ἐπίσκοπος Κωνσταντίνης, ὁρίσας ὑπέγραψα. Sophronius episcopus Constantinæ, definiens subscripsi.

Πατρίκιος ἐπίσκοπος Νεοκαισαρείας, ὁρίσας ὑπέγραψα. Patricius episcopus Neocæsareæ, definiens subscripsi.

Μάρας ἐπίσκοπος Ἀναστασθᾶς, ὁρίσας ὑπέγραψα. Maras episcopus Anastasthæ, definiens subscripsi.

Ρωμύλος ἐπίσκοπος Χαλκίδος, ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ Μάρα τοῦ ἐπισκόπου Ἀναστασθᾶς. Romulus episcopus Chalcidis, definiens subscripsi per manum Maræ * chorepiscopi [c] Anastasthæ. * episcopi.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων μητροπόλεως, B ὁρίσας ὑπέγραψα. [d] Eustathius episcopus [e] Beryti metropolis, definiens subscripsi.

Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος, ὁρίσας ὑπέγραψα. Leontius episcopus Ascalonis, definiens subscripsi.

Ἀνιανὸς ἐπίσκοπος Καπετωλιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα. Anianus episcopus Capitoliadis, definiens subscripsi.

Ζέβεννος ἐπίσκοπος πόλεως Πέλλης, ὁρίσας ὑπέγραψα. Zebennus episcopus civitatis Pellæ, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Τιβεριάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα. Joannes episcopus Tiberiadis civitatis, definiens subscripsi.

Ἀντίοχος ἐπίσκοπος Ἀρχης, ὁρίσας ὑπέγραψα. Antiochus episcopus * [f] Archelaidis, definiens subscripsi. * Arcæ,

Βήρυλλος ἐπίσκοπος Αἴλᾶ, ὁρίσας ὑπέγραψα. C Beryllus episcopus [g] Ailæ, definiens subscripsi.

Ἀρέτας ἐπίσκοπος Ἐλούσης, ὁρίσας ὑπέγραψα. Aretas episcopus [h] Elusæ, definiens subscripsi.

Μουσώνιος ἐπίσκοπος Σηγὼρ, ὁρίσας ὑπέγραψα. Musonius episcopus Segor, definiens subscripsi.

Ῥοφῖνος ἐπίσκοπος Βίβλου, ὁρίσας ὑπέγραψα. Rufinus episcopus Bibli, definiens subscripsi.

Παγκράτιος ἐπίσκοπος Λιβυάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα. Pancratius episcopus Libyadis, definiens subscripsi.

Νατηρᾶς ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γάζαν, ὁρίσας ὑπέγραψα. [i] Natiras episcopus Gazæ, definiens subscripsi.

Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἀντιπατρίδος, ὁρίσας ὑπέγραψα. Polychronius episcopus Antipatridis, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος τῆς Γαδαρέων, ὁρίσας ὑπέ- D γραψα. Joannes episcopus Gadarensium, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκοπος τῆς Ἀνθηδονέων, ὁρίσας ὑπέγραψα. Paulus episcopus Anthedonis, definiens subscripsi.

Φωτεινὸς ἐπίσκοπος ἐλάχιστος Λύδδης, ὁρίσας ὑπέγραψα. Photinus minimus episcopus Lyddæ, definiens subscripsi.

Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ἀζώτου, ὁρίσας ὑπέγραψα. Heraclius episcopus Azoti, definiens subscripsi.

Μαρκιανὸς ἐπίσκοπος Γεράρων, ὁρίσας ὑπέγραψα. Marcianus episcopus * [k] Gerræ, definiens subscripsi. * Gerarorum

Στέφανος ἐπίσκοπος Ἰαμνίας, ὁρίσας ὑπέγραψα. Stephanus episcopus Jamniæ, definiens subscripsi.

Ἐπίκτητος ἐπίσκοπος Διοκλητιανουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα. Epictetus episcopus Diocletianopolis, definiens subscripsi.

Ro

BALUZII NOTÆ.

a Vocatur Julianus in codice Corbeiensi. Ejus subscriptio isthic addita est supra lineam in Divionensi, ubi pariter vocatur Julianus, & eadem sub nomine Luciani ponitur post Petrum Gabalæ. Supra hic Lucianus subscripserat pro Cyriaco Episcopo Heracleæ. Quod cum animadvertisset Crabbus, ita scripsit in margine. *Lucianus iste paulo ante pro alio, nunc idem pro se subscribit.* Ceterum in exemplari Parisiensi isthic quoque ita subscribit. *Lucianus Ep. Byzæ tuens locum Cyriaci Episcopi Heracliæ Thracis similiter.*

b Divion. & Corb. *Gabbulæ*, Paris. *Gabullis.*

c Vox *Anastasthæ* deest in omnibus antiquis codicibus.

d Corb. *Eustachius.* e Paris. *Berytu metropolitanus.*

f *Hæc lectio non est bona.* Divion. & Corb. habent *Archæ*, Paris. *Arcis.*

g Divion. *Helagg.* h Corb. *Eusæ.* i Paris. *Netiras.*

k Divion. & Corb. *Gerusa*, Paris. *Gerasa.*

Romanus episcopus Eudoxiopolis, definiens subscripsi.

Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Εὐδοξιουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[a] Ibas episcopus Edessæ, definiens subscripsi.

Ἴβας ἐπίσκοπος Ἐδέσσης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus episcopus Claudiopolis Isauriæ definiens subscripsi.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως Ἰσαυρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Julianus episcopus [b] Celenderis Isauriæ, definiens subscripsi.

* Ἰούλιος ἐπίσκοπος Κελενδέρεως τῆς Ἰσαυρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα. * Γυλιανὸς

Tyrannus episcopus [c] Germanicopolis Isauriæ, definiens subscripsi.

Τύραννος ἐπίσκοπος Γερμανικουπόλεως τῆς Ἰσαυρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Diocæsareæ civitatis, definiens subscripsi per lectorem meum [d] Julium.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Διοκαισαρείας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ τοῦ ἀναγνώστου μου Νείλου.

Ælianus episcopus Selinuntis civitatis, definiens subscripsi per subdiaconum meum Paulum.

B Αἰλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Σελινουντος, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ τοῦ ὑποδιακόνου μου Παύλου,

Acacius episcopus Antiochiæ civitatis Isauriæ, definiens subscripsi.

Ἀκάκιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας Ἰσαυρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Epiphanus episcopus civitatis [f] Cestræ, definiens subscripsi.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Κέσρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ammonius episcopus Jotapæ, definiens subscripsi.

Ἀμμώνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἰωτάπης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Megalus episcopus Philadelphiæ civitatis, definiens subscripsi.

* Μέγαλος ἐπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφείας, ὁρίσας ὑπέγραψα. * Γεμέλος

Marcus episcopus Arethusæ, definiens subscripsi per [g] Timotheum episcopum Balanæorum.

Μάρκος ἐπίσκοπος Ἀρεθούσης, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τιμοθέου ἐπισκόπου Βαλαναίων.

C

Timotheus episcopus Balanæorum, definiens subscripsi.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Βαλαναίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eusebius episcopus civitatis [h] Seleucobeli, definiens subscripsi per Paulum episcopum Mariamnæ.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως Σελευκοβήλου, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου ἐπισκόπου Μαριάμνης.

[i] Eutychianus episcopus Epiphaniæ, definiens subscripsi per Meletium episcopum Lariſſæ.

Εὐτυχιανὸς ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Μελετίου ἐπισκόπου Λαρίσσης.

Paulus episcopus Mariamnæ, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκοπος Μαριάμνης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Lampadius episcopus civitatis Rhaphanæorum definiens subscripsi per * Januarium diaconum meum.

* Joannem

D

Λαμπάδιος ἐπίσκοπος πόλεως Ραφανικίων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἰωάννου διακόνου μου.

Alexander episcopus [k] Sebastæ civitatis, definiens subscripsi.

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Philippus episcopus Adanæ civitatis, definiens subscripsi.

Φίλιππος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδάνης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Hypatius episcopus Zephyrii civitatis, definiens subscripsi.

Ὑπάτιος ἐπίσκοπος πόλεως Ζεφυρίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus episcopus Augustæ civitatis, definiens subscripsi.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Αὐγούστης πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Chrysippus episcopus civitatis Malli, definiens subscripsi.

Χρυσιππος ἐπίσκοπος πόλεως Μάλλου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Polychronius episcopus Epiphaniæ, definiens subscripsi.

Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Flaviadis, definiens subscripsi.

E Ἰωάννης ἐπίσκοπος Φλαβιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰνδι-

BALUZII NOTÆ.

a Hunc Facundus lib. 5. cap. 3. scribit nonagesimum subscripsisse in ista actione sexta, & hic est octuagesimus quintus. Itaque oportet excidisse olim librariis aliquot Episcoporum nomina.

b Legendum *Celendereon*, ut in libro Corbeiensi; eamque lectionem confirmant etiam alii codices.

c Paris. *Germanicopolis Isauriæ*. Reliqui legunt *Germanopolis*, & non habent vocem *Isauriæ*.

d Omnes libri veteres, *Nilum*. e Divion. *Achylas*.

f Paris. *Cestro*. Deest in Divionensi. g Divion. *Theodorum*.

h Idem codex, *Seleucopolis*.

i Ita codex Parisiensis & veteres editiones. At Divionensis habet *Eutitius*, Corb. *Eutychius*. Rusticus vero admonet in Acumitensi codice scriptum fuisse *Eutitianus*. k Veteres libri, *Sebastiæ*.

Ινδιμος ἐπίσκοπος Εἰρηνυπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Indimus episcopus Irenopolis, definiens subscripsi.

Ιουλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ρωσῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Julianus episcopus [a] Rhosi civitatis, definiens subscripsi.

Σωφρόνιος χωρεπίσκοπος, ποιούμενος λόγον ὑπὲρ Βασιανοῦ ἐπισκόπου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[b] Sophronius chorepiscopus, sermonem faciens pro Bassiano episcopo ([c] Mopsuestienfi) definiens subscripsi.

Εὐλόγιος ἐπίσκοπος πόλεως Φιλαδελφείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eulogius episcopus civitatis [d] Philadelphiæ, definiens subscripsi.

Πρόκλος ἐπίσκοπος πόλεως Σαδράων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[e] Proclus episcopus [f] Adranorum civitatis, definiens subscripsi.

Θεοδόσιος ἐπίσκοπος πόλεως Κανώθας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodosius episcopus civitatis [g] Canothæ, definiens subscripsi.

Ορμίσδας ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Hormisda episcopus Philippopolis, definiens subscripsi.

Δαμιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Σιδῶνος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Damianus civitatis [h] Sidonis, definiens subscripsi.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Τριπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus episcopus Tripoleos, definiens subscripsi.

Ολύμπιος ἐπίσκοπος Παναιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Olympius episcopus Paneadis, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus Ptolemaidis, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Αράδου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus civitatis Aradi, definiens subscripsi.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος Πορφυρεῶνος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Thomas episcopus Porphyrionis, definiens subscripsi.

Πορφύριος ἐπίσκοπος * Βοτρυῶνος, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ τιμοθέου Διακόνου.

* Βοτρύων,

Porphyrius episcopus [i] Botrorum, definiens subscripsi per Timotheum diaconum.

Φωσφόρος ἐπίσκοπος Ορθωσιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ τιμοθέου Διακόνου.

Phosphorus episc. Orthosiadis, definiens subscripsi per Timotheum diaconum.

Οὐράνιος ἐπίσκοπος πόλεως Εμέσης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Uranius episcopus Emisæ, definiens subscripsi.

Ιωσὴφ ἐπίσκοπος Ηλιουπόλεως Φοινίκης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joseph episcopus Heliopolis Phœnices, definiens subscripsi.

Ιορδάνης ἐπίσκοπος * Βίλης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Βίλων,

Jordanus episcopus * [k] Abilæ, definiens subscripsi.

* Bidæ,

Βαλέριος ἐπίσκοπος πόλεως Λαοδικείας τῆς Φοινίκης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[l] Valerius episcopus Laodiceæ civitatis, definiens subscripsi.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος Εὐαρείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[m] Theonas episcopus Euriæ ([n] Phœnicis,) definiens subscripsi.

Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Κύρου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodoretus episcopus Cyri, definiens subscripsi.

Ρουφῖνος ἐπίσκοπος Σαμοσατέων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Rufinus episcopus Samosatenus, definiens subscripsi.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Γερμανικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Germaniciæ, definiens subscripsi.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Δολιχῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Timotheus episcopus Dolichæ, definiens subscripsi.

Εὐόλκιος ἐπίσκοπος Ζεύγματος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Evoltius episcopus Zeugmatis, definiens subscripsi.

Αθανάσιος ἐπίσκοπος Πέρρης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[o] Athanasius episcopus * [p] Pari, definiens subscripsi.

* Perrhæ

BALUZII NOTÆ.

a Paris. *civitatis Rosæ.*
b Divion. *Sophronius Episcopus.*
c *Mopsuestienfi.* Libri nostri non habent hanc vocem. Deest etiam in textu Græco.
d Paris. *civitatis Philadelphiæ.* e Veteres libri, *Petrus.*
f Ita Divionensis. Corb. *Adraorum*, Paris. *Arao.*
g Male in Paris. *Camutheniis.* h Male in Corb & Divion. *Tripolis.*
i Corb. *Bostriorum*, Divion. *Botrynorum*, Paris. *Botrionensis.*
k Ita Parisiensis. At Corb. *Asabile*, Divion. *Elibæ.* l Divion. *Valerianus.*
m Corb. *Thomas E. Evariæ.* Paris. *Thomas E. Euvariæ.* Divion. *Thomas Episcopus Variæ.*
n *Phœnicis.* Hanc vocem non agnoscunt codices Corb. & Divionensis.
o Paris. *Anastasius.* p Divion. & Corb. *Porræ*, Paris. *Perræ.*

Zebennus episcopus Martyropolis, definiens subscripsi.

Ζέβεννος ἐπίσκοπος Μαρτυροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Callinicus episcopus Apameæ, definiens subscripsi.

Καλλίνικος ἐπίσκοπος Απαμείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cajumas episcopus Marcopolis, definiens subscripsi.

Καϊυμᾶς ἐπίσκοπος Μαρκιανοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus civitatis Carrhensium, definiens subscripsi.

Ιωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Καρρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Abraamius episcopus [a] Circensii, definens subscripsi.

Αβραάμιος ἐπίσκοπος Κιρκησίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[a] Maizi, Leucadius episcopus * [b] Thinnensis, definiens subscripsi.

Λεύκαδιος ἐπίσκοπος Μνίζης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[c] Noe episcopus Cephacastelli, definiens subscripsi.

Νόης ἐπίσκοπος Κηφᾶς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

B

Atarbius episcopus Trapezuntis, civitatis, definiens subscripsi.

Απάρβιος ἐπίσκοπος πόλεως Τραπεζοῦντος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Polemonii, definiens subscripsi.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Πολεμωνίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gratidianus episcopus Cerasuntis civitatis, definiens subscripsi.

Γρατιδιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Κερασοῦντος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Julianus episcopus Tabiæ, definiens subscripsi.

Ιουλιανὸς ἐπίσκοπος Ταβείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Meliphthongus episcopus Juliopolis, definiens subscripsi.

Μελίφθογγος ἐπίσκοπος Ιουλιοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[d] Hypericius episcopus Asponensium, definiens subscripsi.

Υπερέχιος ἐπίσκοπος Ασπόνων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Acacius episcopus civitatis Cinnæ, definiens subscripsi.

C

Ακάκιος ἐπίσκοπος πόλεως Κίννης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Euphrasius episcopus Laganiæ, definiens subscripsi.

Εὐφράσιος ἐπίσκοπος Λαγανίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cecropius episcopus Sebastopolis, definiens subscripsi.

Κεκρόπιος ἐπίσκοπος Σεβαστοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Nicopolis definiens subscripsi.

Ιωάννης ἐπίσκοπος Νικοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Anatolius episcopus civitatis [e] Satalorum, definiens subscripsi per Dorotheum presbyterum.

Ανατόλιος ἐπίσκοπος πόλεως Σατάλων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Δωροθέου πρεσβυτέρου.

Atticus episcopus civitatis Zelorum, definiens subscripsi.

Αττικὸς ἐπίσκοπος Ζήλων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[a] Antiochus * Antiochus episcopus Sinopis, definiens subscripsi.

D

* Αντίοχος ἐπίσκοπος Σινώπης, ὁρίσας ὑπέγραψα. * Αντιόχου

Paralius episcopus civitatis [f] Androporum, definiens subscripsi per Eucharium diaconum.

Παράλιος ἐπίσκοπος πόλεως Ανδράπων, ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Εὐχαρίου διακόνου,

[g] Iberorum Uranius episcopus * [g] Himerorum, definiens subscripsi per Paulum presbyterum meum.

Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ιβώρων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου πρεσβυτέρου μου.

Acacius episcopus civitatis [h] Ariarathiæ, definiens subscripsi.

Ακάκιος ἐπίσκοπος πόλεως Αριαραθείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Heraclius episcopus civitatis [i] Comanorum, definiens subscripsi.

Ηράκλειος ἐπίσκοπος πόλεως Κομάνων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Adolius episcopus civitatis [k] Arabissi, definiens subscripsi per [l] Adelphium chorepiscopum.

Αδόλιος ἐπίσκοπος πόλεως Αραβισσοῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Αδελφίου χωρεπισκόπου.

E

Δό-

BALUZII NOTÆ.

a Paris. *Circensium*, Divion. *Cercensium*.
b Divion. & Corb. *Mnizi*, Paris. *Mnizu*. Legendum *Mnizi*.
c Corb. & Divion. *Noes Episcopus Cephæ similiter*. Paris. *Johannes Episcopus Neocesar.*
d Corb. *Hyperechius*. e Paris. *Sagalon*.
f Divion. & Corb. *Andrapoderum*, Paris. *Andrapone*.
g Corb. *Tberorum*, Divion. *Hiberorum*, Paris. *Ebororum*.
h Veteres libri *Ariaratbiæ* vel *Ariaratbias*. i Paris. *Camonenses*.
k Veteres libri, *Arabiæ*. l Paris. *Filadelfium*.

Δόμνος ἐπίσκοπος Κυκυσῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ * Εὐφρωσίου πρεσβυτέρου. A
Εὐφρονίου

Domnus episcopus Cucusi, definiens subscripsi per Euphronium presbyterum.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀρκης, ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ πρεσβυτέρου Ὀξίου.

Joannes episcopus Arcæ, definiens subscripsi per manum Otrei presbyteri.

Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodosius episcopus civitatis Nazianzi, definiens subscripsi.

Ἀριστόμαχος ἐπίσκοπος Κολωνείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Aristomachus episcopus [a] Coloniæ, definiens subscripsi.

Ἀπραγμόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Τίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Apragmonius episcopus civitatis Tii, definiens subscripsi.

Ῥῆνος ἐπίσκοπος Ἰωνοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Rhenus episcopus * Junopolis, definiens subscripsi.

Junopolis,

Αἰθέριος ἐπίσκοπος Πομπηϊουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα. B

Ætherius episcopus Pompejopolis, definiens subscripsi (per Epiphanium presbyterum.)

Θεμίστιος ἐπίσκοπος Ἀμάστριδος, διὰ Φιλοτίμου πρεσβυτέρου ὁρίσας ὑπέγραψα.

Themistius episcopus Amastridis, per Philotimum presbyterum definiens subscripsi.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας Πόντου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus episcopus Heraclæ Ponti, definiens subscripsi.

Γενέθλιος ἐπίσκοπος Κρατείας, ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Εὐλογίου πρεσβυτέρου.

Genethlius episcopus Cratiæ, definiens subscripsi per Eulogium presbyterum.

Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ πρεσβυτέρου μου Πελαγίου.

Theophilus episcopus Hadrianopolis, definiens subscripsi per Pelagium presbyterum meum.

Ἐλπίδιος ἐπίσκοπος πόλεως τῶν Θερμῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα. C

Elpidius Episcopus civitatis [b] Thermarum, definiens subscripsi.

Ἀκύλας ἐπίσκοπος Εὐδοξιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[c] Aquilas episcopus Eudoxiadis, definiens subscripsi.

Μυστήριος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμμωρίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Mysterius episcopus civitatis Ammorii, definiens subscripsi.

Κυριακὸς ἐπίσκοπος Τρωκνάδων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Χρυσίππου πρεσβυτέρου.

Cyriacus episcopus [d] Trognadorum, definiens subscripsi per manum Chrysippi presbyteri,

Λογγῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρκιστῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Longinus episcopus civitatis Orcisti, definiens subscripsi.

Σερηνὸς ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Serenus episcopus Maximianopolis, definiens subscripsi.

Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Γαγγρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα ὑπὲρ Πολυχρονίου ἐπισκόπου Δαδύρων, καὶ Θεοδώρου ἐπισκόπου Σύρων. D

[f] Petrus episcopus metropolis Gangrenorum, definiens subscripsi [g] pro Polychronio episcopo * [h] Dabliorum, [i] & Theodoro episcopo * [k] Solorum.

• Dadyrorum,
[r] Surorum,

Αἰθέριχος ἐπίσκοπος Σμύρνης, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου διακόνου.

Ætherichus episcopus Smyrnæ, definiens subscripsi per Paulum diaconum.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως Κλαζομενῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eusebius episcopus civitatis [l] Clazomenarum, definiens subscripsi.

Κυριακὸς ἐπίσκοπος πόλεως Αἰγάης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyriacus episcopus * [m] Ægeæ, definiens subscripsi.

• Ægaes,

Μάμας ἐπίσκοπος Ἀνηρίτου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Mamas episcopus * Aninetensis, definiens subscripsi.

• civitatis Aneriti,

Λεόντιος ἐπίσκοπος Μαγνησίας Μαιάνδρου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Leontius episcopus [n] Magnesiæ [o] Mæandri, definiens subscripsi.

Κόϊντος ἐπίσκοπος πόλεως Φωκείας, ὁρίσας ὑπέγραψα. E

[p] Quintus episcopus [q] Phocensis civitatis, definiens subscripsi.

a Divion. *Colonia*, reliqui *Calonia*. b Idem codex, *ton Thermon*.
c Divion. & Corb. *Acylas*. d Iidem libri male *Prognadorum*. Melius Paris. *Trocnadon*.
e Paris. & Corb. *Orcissis*, Divion. *Arcissis*. f Paris. *Petrus E. metropolitanus Gangrorum*.
g Veteres libri Ὑπὲρ *pro*. h Corb. *Dadibrorum*, Divion. *Dabritborum*, Paris. *Dabirona*.
i Veteres libri, & *pro Theodoro*.
k Divion. *Sacrum*, Corb. *Sororum*, Paris. *Syrorum*.
l Corb. *Clazomenon*, Paris. *Clazomenus*, Divion. *Lauzomeniorum*, id est, *Clazomeniorum*. Sic enim emendandum. m Divion. *Eglea*, Corb. *Egle*, Paris. *Ergois*.
n Paris. *Magnisiadis*. o *Maandri*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus.
p Divion. *Coinius*. Paris. *Quintillus Ep. Focisdes*. q Corb. *Phocia*.

BALUZII NOTÆ.

[a] Argizorum — Proclus episcopus * [a] Argissæ civitatis, definiens subscripsi. — Πρόκλ(ος) ἐπισκοπ(ος) πόλεως Ἀργιζῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[b] Aulicomensis, — Thomas episcopus * [b] Alalcomenus, definiens subscripsi. — Θωμᾶς ἐπίσκοπ(ος) Αὐλίδ Κώμης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Olympius episcopus Theodosiopolis, definiens subscripsi. — Ὀλύμπι(ος) ἐπισκόπ(ος) Θεοδοσιπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[c] Theodosiopolis, — Philippus episcopus * [c] Novæ aulæ, definiens subscripsi. — Φίλιππος ἐπίσκοπ(ος) Νέας αὐλῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Rufinus episcopus [d] Briulenus, definiens subscripsi. — Ῥ̔ωφῖν(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Βριέλων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Marcellinus episcopus Metropolis civitatis, definiens subscripsi. — Μαρκελλῖν(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[e] Isaias episcopus [f] Elaitanus, definiens subscripsi. — Ἡσαΐας ἐπίσκοπ(ος) Ἐλαϊτῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα. B

Paulinus episcopus Theodosiopolis definiens subscripsi. — Παυλῖν(ος) ἐπίσκοπ(ος) Θεοδοσιπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Julianus episcopus civitatis Hypæporum, definiens subscripsi. — Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Ὑπαίπων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Hesperius episcopus Pitanæ civitatis, definiens subscripsi. — Ἑσπέρι(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Πιτάνης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Proterius episcopus [g] Myrrhinæ civitatis, definiens subscripsi. — Προτέρι(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Μυρρίνης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[h] Basilicus episcopus Palæopolis, definiens subscripsi. — Βασιλικὸς ἐπίσκοπος Παλαιᾶς πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Petrus episcopus civitatis Dardaniorum, definiens subscripsi. — Πέτρ(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Δαρδάνων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Thalassius episcopus [i] Parii civitatis, definiens subscripsi. — Θαλάσσι(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Παρίων, ὁρίσας ὑπέγραψα. C

[k] David episcopus Adrianorum, definiens subscripsi. — Δαυὶδ ἐπίσκοπ(ος) Ἀδριανῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eulalius episcopus civitatis Pioniorum, definiens subscripsi. — Εὐλάλι(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Πιονίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Pionius episcopus Troadis civitatis, definiens subscripsi. — Πιόνι(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Τρωάδ(ος), ὁρίσας ὑπέγραψα.

Mæonius episcopus Nyssæ civitatis, definiens subscripsi. — Μαιόνι(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως Νύσσης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[l] Pemanlai, — Stephanus episcopus * [l] Primnesiæ, definiens subscripsi. — Στέφαν(ος) ἐπίσκοπ(ος) πόλεως * Ποιμανικοῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα. * Ποιμανικοῦ.

[m] Theosebius episcopus Ilii, definiens subscripsi. — Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Ἰλίου, ὁρίσας ὑπέγραψα. D

Hermes. * Hermias episcopus Abydi civitatis, definiens subscripsi. — Ἑρμῆς ἐπίσκοπος πόλεως Ἀβύδου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Daniel episcopus civitatis Lampsaci, definiens subscripsi. — Δανιὴλ ἐπίσκοπος πόλεως Λαμψάκου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[n] Adrianuherorum, — Patricius episcopus * [n] Adramyteorum definiens subscripsi. — Πατρίκιος ἐπίσκοπος Ἀδριανοῦ Θηρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Menecrates episcopus civitatis [o] Carysforum, definiens subscripsi. — Μενεκράτης ἐπίσκοπος πόλεως Καρυσταίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cossinius episcopus Hierocæsareæ civitatis definiens subscripsi. — Κοσσίνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἱεροκαισαρείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[p] Agalorum, — Andreas episcopus * [p] Dædalorum, definiens subscripsi per Cossinium episcopum. — Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Ἀγαλῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Κοσσινίου ἐπισκόπου.

Ἡλίας

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *Aregizorum*, Divion. *Arizitorum*, Paris. *Argilon*.

b Paris. *Auliucomes*. Divion. *vici aethrii*. Post hunc vero veteres libri addunt: *Olympius Episcopus Theodosiopolis, similiter*.

c Corb. *Neas aules*, reliqui, *Neas aulis*.

d Corb. *Artulorum*, Divion. *Areulorum*. Paris. *Ariclæ*. Legendum, *Briulorum*.

e Male in Paris. *Efuas*.

f Divion. & Corb. *Elaitorum*, Paris. *Eletonæ*.

g Divion. & Corb. *Myrenæ*, Paris. *Myrniæ* pro *Myrinæ*.

h Veteres libri: *Basilius Episcopus Paleaspoleos*.

i Paris. *Paravi*.

k Male Paris. *Dacila*.

l Corb. *Pymenini*, Colb. *Pimeninis*, Paris. *Pimaniæ*.

m Divion. *Theodulus E. Ilii*. Corb. *Theodulus E. Ilii*. Paris. *Theosebius E. Eliopolis*.

n Corb. *Adrianotherorum*, Divion. *Adrianotyrorum*, Paris. *Adrianuthinorum*.

o Corb. *Cerassorum*, Divion. *Cerassei*, Paris. *Cerusenorum*.

p Corb. *Atalorum*, Divion. *Satalorum*, Paris. *Sagalornem*. Paulo supra Anatolius Satalorum subscribit per Dorotheum Presbyterum.

Ἡλίας ἐπίσκοπος πόλεως Βλανδῶ, ὁρίσας ὑπέγραψα.
A Elias episcopus civitatis [a] Bleandri, definiens subscripsi.

Πολύκαρπος ἐπίσκοπος πόλεως Γαβαλῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Polycarpus episcopus civitatis Gabalorum, definiens subscripsi.

Πατρίκιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκραυῶ, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Patricius episcopus * [b] Acamassenus, definiens subscripsi.
* civitatis Acrassi,

Παῦλος ἐπίσκοπος Τριπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Paulus episcopus Tripolis, definiens subscripsi.

Ἀμάχιος ἐπίσκοπος Σεπτῆν, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Amachius episcopus * [c] Septenorum, definiens subscripsi.
* Septorum,

Λεύκιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπόλλωνος ἱερῆ, ὁρίσας ὑπέγραψα.
[d] Leucius episcopus Apollinis fani, definiens subscripsi.

Γέμελλος ἐπίσκοπος πόλεως Στρατονικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.
B
Gemellus episcopus Stratoniciæ civitatis, definiens subscripsi.

Ἀλκιμήδης ἐπίσκοπος Σιλάνδα Λυδίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Alcimedes episcopus Silandi Lydiæ, definiens subscripsi.

Διονύσιος ἐπίσκοπος Αὐδὸς Ἀττηλεώτης, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Dionysius episcopus Attaliæ Lydiæ, definiens subscripsi.

Στέφανος ἐπίσκοπος Λιμύρων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Νικολάου ἐπισκόπου τῆς Ἀχαρασσαίων πόλεως, διὰ τὸ ἀῤῥωστεῖν με.
Stephanus episcopus Limyrensium, definiens subscripsi per Nicolaum episcopum [e] Acarassenum, eo quod ægrotarem.

Ζηνόδοτος ἐπίσκοπος τῆς Τελμησσέων μητροπόλεως, καὶ Μακρᾶς τῆς νήσου, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Zenodotus episcopus Telmessi metropolis, & [f] Macræ insulæ, definiens subscripsi.

Φρόντων ἐπίσκοπος τῆς Φασηλιτῶν πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Fronton episcopus civitatis [g] Phaselitarum, definiens subscripsi.

Φίλιππος ἐπίσκοπος πόλεως Βαλβυραίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.
C
Philippus episcopus civitatis * [h] Liburnensium, definiens subscripsi.
* Balburæorum,

Θεόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιφέλλου, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Theodorus episcopus civitatis [i] Antipheli, definiens subscripsi.

Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀραξῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Leontius episcopus civitatis [k] Araxorum, definiens subscripsi.

Ἀντίπατρος ἐπίσκοπος Καρασαίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Antipater episcopus * [l] Cauni, definiens scripsi.
* Carasæorum, *vel* Cerasæorum

Ἀνδρέας ἐπίσκοπος τῆς Τλωαίων πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.
[m] Andreas episcopus Tloæorum civitatis, definiens subscripsi.

Νικόλαος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀκραυῶ, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Nicolaus episcopus civitatis Acarassi, definiens subscripsi.

Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος τῆς βυβωναίων πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Romanus episcopus civitatis [n] Bubonensium, definiens subscripsi.

Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος πόλεως Μαρωνείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.
D [o]
Docimasius episcopus civitatis Maroneæ, definiens subscripsi.

Νικίας ἐπίσκοπος πόλεως Μεγάρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Niceas episcopus civitatis [p] Megarensium, definiens subscripsi.

Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ὀπῦντος, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Athanasius episcopus civitatis Opuntis, definiens subscripsi.

Δομνῖνος ἐπίσκοπος Πλαταιέων, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Domninus episcopus [q] Platæensium, definiens subscripsi.

Ὀνήσιμος ἐπίσκοπος Ἄργους, ὁρίσας ὑπέγραψα.
Onesimus episcopus Argorum, definiens subscripsi.

Μαρκιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Εὐροίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.
* Marcus episcopus [r] Eurœæ civitatis, definiens subscripsi.
* Marcianus

Pere-

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *Balandi*, reliqui *Blandi*.
b Veteres libri, *Acrassi*.
c Divion. *Septorum*. Corb. *Settiorum*, Paris. *Sestu*.
d Paris. *Leucius Episcopus Apolloniadis*.
e Divion. & Corb. *Acrasiæ*, Paris. *Acaraseorum*.
f Codex Corbejensis, *Micræ*: Divionensis habet *magnæ*. quam lectionem ex Græco acceperunt & reposuerunt editores Romani. Codex Paris. *parvæ*, quod confirmat lectionem libri Corbejensis & veterum editionum.
g Veteres libri, *Phasilitorum*.
h Corb. & Divion. *Ballurensium*. Paris. *Bolburorum*.
i Divion. *Antifalli*.
k Paris. *Arazor*,
l Corb. *Sacrassorum*, Divion. *Crassorum*, Paris. *Ceraseom*
m Corb. & Divion. *Antipater*.
n Paris. *Bubuneorum*.
o *Docimasius Episc. Burensium*. Deest in libro Parisiensi, & in ejus loco ponitur *Docimasius Episcopus Maroniæ*. Uterque autem extat in Corb. & Divion.
p Paris. *Geraforum*.
q Idem codex, *Plageorum*.
r Corb. *Euariæ*.

Peregrinus episcopus civitatis Phœnices, definiens subscripsi.
Περεγρῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Φοινίκης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eutychius episcopus Hadrianopolis, definiens subscripsi.
Εὐτύχιος ἐπίσκοπος Ἀδριανοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Claudius episcopus [a] Anchiaxi, definiens subscripsi.
Κλαδαῖος ἐπίσκοπος Ἀγχιασμῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Soterichus episcopus [b] Corcyræ civitatis, definiens subscripsi.
Σωτήριχος ἐπίσκοπος πόλεως Κερκύρας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Dionysius episcopus civitatis Antiochiæ, definiens subscripsi
Διονύσιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus civitatis [c] Alindorum, definiens subscripsi.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἀλινδῶν πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Iasii,

[d] Flacillus episcopus * [e] Assi, definiens subscripsi.
Φλαγκίλιος ἐπίσκοπος Ἰασσῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Papias episcopus civitatis [f] Erizorum, definiens subscripsi.
Παπίας ἐπίσκοπος πόλεως Ἐρίζης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Dionysius episcopus [g] Heracleæ civitatis Latmi, definiens subscripsi.
Διονύσιος ἐπίσκοπος Ἡρακλείας * Ἀτ- ὁρίζας ὑπέγραψα.

* Ἀάτμου, τάλμυ,

Menander episcopus Heracleæ Salbacis, definiens subscripsi.
Μένανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἡρακλείας * Σαλμάκης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Σαλβάκης

Eupithius episcopus Stratoniciæ civitatis, definiens subscripsi.
Εὐπείθιος ἐπίσκοπος πόλεως Στρατονικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus civitatis [h] Amazonis, definiens subscripsi.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Ἀμαζόνος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Tynchanius epscopus Apolloniadis civitatis, definiens subscripsi.
Τυγχάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodoretus episcopus civitatis, [i] Anabladorum, definiens subscripsi.
Θεοδώρητος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀλαβανδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Gnidi, definiens subscripsi.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κνίδυ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Calandion episcopus civitatis Halicarnassi, definiens subscripsi (per Julianum presbyterum.)
Καλανδίων ἐπίσκοπος πόλεως Ἁλικαρνασσῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Daniel episcopus civitatis [k] Cadorum, definiens subscripsi.
Δανιὴλ ἐπίσκοπος πόλεως Κάδων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Modestus episcopus Sebastæ civitatis, definiens subscripsi.
Μόδεστος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

(Paulus episcopus Aristii, definiens subscripsi.)
. . . . . .
. . . .

Eulalius episcopus civitatis [l] Silbii, definiens subscripsi.
Εὐλάλιος ἐπίσκοπος πόλεως Σιβλείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[m] Chariton episcopus Dionysiopolis, definiens subscripsi.
Χάρης ἐπίσκοπος Διονυσιπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Trapezopolis, definiens subscripsi.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Τραπεζοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gennadius episcopus Acmoneorum, definiens subscripsi.
Γεννάδιος ἐπίσκοπος Ἀχμοναίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[n] Thomas episcopus Theodosiopolis, definiens subscripsi. [o]
Θωμᾶς ἐπίσκοπος Θεοδοσιπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gennadius episcopus civitatis Mossynorum, definiens subscripsi.
Γεννάδιος ἐπίσκοπος πόλεως Μοσσυνῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Εὐαν-

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *Anchiasmi*. b Iidem libri, *Cerquira*.
c Corb. & Divion. *Alindinorum*, Paris. *civitatis Alindi*.
d Hæc subscriptio deest in codice Parisiensi. e Corb. *Garsi*, Divion. *Zarsi*.
f Paris. *civitatis Herilis*. Corb. *Ermasi*, Divion. *Herma*.
g Paris. *Antiochiæ*. Corb. *Heraclia Lacmi*, Divion. *Lagmi*.
h Divion. *Amazuntis*. i Paris. *civitatis Alabandæ*.
k Idem codex, *Cladorum*. l Veteres libri, *Siblia*.
m Paris. *Charus*, Corb. *Caret*, Divion. *Eucharius*. n Deest in codice Divion.
o *Gerdio Episcopus Cliadalma similiter*. Istius subscriptionis nulla est mentio in textu Græco, neque in codicibus Parisiensi & Divionensi. In Corbejensi primo ponuntur duæ notæ, quarum una proxime accedit ad g Latinorum, altera ad 5. notam numeralem; & postea additur : *diocli ad alma similiter*. Sic ergo habuit Crabbus in suo codice. Puto autem dubium non esse quin locus sit mendosissimus, ac fortassis ea omnia esse delenda.

Εὔανδρος ἐπίσκοπος πόλεως Διοκλείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Evandrus episcopus civitatis Diocliæ, definiens subscripsi.

Γερόντιος ἐπίσκοπος πόλεως Βασιλινουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gerontius episcopus civitatis Basilinopolis, definiens subscripsi.

Ἄλφειὸς ἐπίσκοπος πόλεως Μυίδων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Alphius episcopus civitatis Myndi, definiens subscripsi.

Διογένης ἐπίσκοπος πόλεως Ὀρθωσιαίων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Θεοκτίστου πρεσβυτέρου.

Diogenes episcopus civitatis Orthosiæ, definiens subscripsi per Theoctistum presbyterum.

Ζωτικὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ἁρπασῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φιλοθέου πρεσβυτέρου.

Zoticus episcopus civitatis Harpasensium, definiens subscripsi per Philotheum presbyterum.

Μίρος ἐπίσκοπος Εὐλάνδρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Mirus episcopus Eulandrorum, definiens subscripsi.

Λουκιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ὑψῆ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Lucianus episcopus Ipsensis, definiens subscripsi.

Φίλιππος ἐπίσκοπος πόλεως Λυσιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Philippus episcopus Lysiadis civitatis, definiens subscripsi.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Μιδαίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Epiphanius episcopus * [b] Midanensis definiens subscripsi. * Midæi,

Ἀβέρκιος ἐπίσκοπος Ἱερᾶς πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Abercius episcopus Hierapolis definiens subscripsi.

Κυριακὸς ἐπίσκοπος πόλεως Εὐκαρπίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyriacus episcopus civitatis Eucarpiæ, definiens subscripsi.

Εὐσάθιος ἐπίσκοπος πόλεως Δοκιμίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* [c] Eustathius episcopus civitatis Dociminii, definiens subscripsi. * Eustochius

Ἀκύλας ἐπίσκοπος Αὐροκρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Aquilas episcopus Aurocrorum, definiens subscripsi.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Νακωλείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Basilius episcopus Nacoliæ, definiens subscripsi.

Στρατήγιος ἐπίσκοπος Πολυβότου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Strategius episcopus Polyboti, definiens subscripsi.

Νεοπτόλεμος ἐπίσκοπος πόλεως Κόρνων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Neoptolemus episcopus civitatis [d] Cornensium, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκοπος Δέρβης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus [e] Derbæ civitatis, definiens subscripsi.

Πλούταρχος ἐπίσκοπος πόλεως Αὐστρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Plutarchus episcopus civitatis Lystrorum, definiens subscripsi.

Εὐγένιος ἐπίσκοπος πόλεως Καννῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eugenius episcopus civitatis [f] Cannorum, definiens subscripsi.

Ῥοῦφος ἐπίσκοπος πόλεως Γύδης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Rufus episcopus [g] Sidæ, definiens subscripsi. * Rufinus ep. civitatis Hydæ,

Τύραννος ἐπίσκοπος πόλεως Ὁμοναδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Tyrannus episcopus civitatis [h] Homonadorum, definiens subscripsi.

Ἀχόλιος ἐπίσκοπος πόλεως Λαρανδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Acholius episcopus [i] Larandorum civitatis, definiens subscripsi.

Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Ἀλανδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eutropius episcopus * [k] Alindorum, definiens subscripsi. * Adadæ,

Παῦλος ἐπίσκοπος Φιλομηλίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus [l] Philomelii, definiens subscripsi.

Παυλῖνος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulinus episcopus Apameæ, definiens subscripsi.

Θεότεκνος ἐπίσκοπος Τυρασίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Theoctistus episcopus [m] Tyrii, definiens subscripsi. * Theotecnus ep. Tyrasii,

Eor-

---

a Veteres libri, *Ipſe*, *Ipſi*, *Ipſo*. b Divion. & Corb. *Midai*, Pariſ. *Milau*.
c Pariſ. *Avertius*. d Veteres libri, *Cornorum*.
e Pariſ. *Darbiæ*. f Veteres libri, *Canorum*. g Pariſ. *Idiſiæ*.
h Idem codex, *Imanadorum*, Divion. *Thamanorum*, Corb. *Thamanadorum*.
i Divion. *Alandorum*, Pariſ. *Aralandorum*. k Pariſ. *Adadoniæ*.
l Veteres libri & heic & alibi docent legendum eſſe *Philomeliti*. Poſt hunc vero codices Corb. & Divion. repetunt ſubſcriptionem Plutarchi Epiſcopi Lytrorum.
m Divion. *Tyræ*, Pariſ. *Tyragi*.

BALUZII NOTÆ.

Eorticius episcopus Nicopolis Pisidiæ, definiens subscripsi. — Ε'ορτίκιος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Cyrillus — * Cyrus episcopus [b] Siniandi, definiens subscripsi. — Κύριλλος ἐπίσκοπος Σινιάνδων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Paraliorum — Libanius episcopus civitatis *[c] Pari Lycaoniæ, definiens subscripsi. — Λιβάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Παραλίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Alexander episcopus Seleuciæ, definiens subscripsi. — Α'λέξανδρος ἐπίσκοπος Σελευκείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Olympius episcopus Sozopolis, definiens subscripsi. — Ο'λύμπιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Frontiniani, — * [d] Fontejanus episcopus Sagalassi, definiens subscripsi. — Φροντινιανὸς ἐπίσκοπος Σαγαλάσσου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Messalinus episcopus Laodiceæ, definiens subscripsi per [e] Adilum chorepiscopum. B — Μεσσαλῖνος ἐπίσκοπος Λαοδικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Δαδίτου χωρεπισκόπου.

Bassonas episcopus Neapolis, definiens subscripsi. — Βασσωνᾶς ἐπίσκοπος Νέας πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Florentius episcopus Hadrianopolis, definiens subscripsi. — Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Α'δριανοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Musonius e. Limenum, — * Musianus episcopus [f] Limeorum, definiens subscripsi. — Μυσιανὸς ἐπίσκοπος Λιμένων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Manasses episcopus Theodosiopolis, definiens subscripsi. — Μανασσῆς ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus [g] Bargylæ, definiens subscripsi. — Ι'ωάννης ἐπίσκοπος Βαργυλίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Florentius episcopus Lesbi Tenedi, definiens subscripsi per Evelpistum chorepiscopum. C — Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λέσβου Τενέδου, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐελπίστου χωρεπισκόπου.

Tryphon episcopus Chii insulæ, definiens subscripsi. — Τρύφων ἐπίσκοπος Χίου τῆς νήσου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Epaphroditus episcopus civitatis [h] Tamasii, definiens subscripsi. — Ε'παφρόδιτος ἐπίσκοπος πόλεως Ταμάσου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[i] Soteres episcopus civitatis [k] Theodosianæ, definiens subscripsi. — Σωτηρᾶς ἐπίσκοπος πόλεως Θεοδοσιανῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Heliodorus episcopus civitatis Amathuntis, definiens subscripsi (per Soterem episcopum Theodosianæ.) — Η'λιόδωρος ἐπίσκοπος πόλεως Α'μαθοῦντος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Didymus episcopus Lapithi, definiens subscripsi (per Epaphroditum episcopum Tamasii.) — Δίδυμος ἐπίσκοπος Λαπίθου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Prosechius. — * Proechius episcopus Arsinoes, definiens subscripsi per Soterem episcopum (Theodosianæ.) D — Προσέχιος ἐπίσκοπος Α'ρσινόης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[l] Epiphanius episcopus Solorum, definiens subscripsi per Soterem episcopum (Theodosianæ.) — Ε'πιφάνιος ἐπίσκοπος Σόλων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Σωτηρᾶ ἐπισκόπου.

Photinus episcopus [m] Chythorum, definiens subscripsi per Dionysium diaconum. — Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Χύθρων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Διονυσίου διακόνου.

Joannes episcopus Messenæ civitatis definiens subscripsi. — Ι'ωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Μεσσήνης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ophelimus episcopus [n] Tegeæ civitatis, definiens subscripsi. — Ω'φέλιμος ἐπίσκοπος πόλεως Τεγέας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Εἰρη-

BALUZII NOTÆ.

a Ita codex Paris. Reliqui habent *Sothericus*.
b Paris. & Corb. *Siniandi*. Male in Divion. *Silandi*.
c Hanc lectionem supra ostendimus non convenire cum vetustis exemplaribus. Ibi hic in codice Divion. scriptum est *Parali*, in Corb. *Paraleæ*, in Paris. *Paraleorum*, nulla Lycaoniæ mentione.
d Corb. *Frontianus*, Paris. *Fontianus*, Divion. *Florentianus*. Male utrobique.
e Divion. *Adaditum*, Paris. *Daditum*, Corb. *Dadetum*.
f Veteres libri *Limenorum* vel *Limënorum*.
g Paris. *Vargëlia*, Corb. *Bargylii*, Divion. *Asgeli*.
h Veteres libri, *Gamasi*.
i Corb. & Paris. *Soteras*, Divion. *Sothericus*.
k Corb. *Theodosiana*, Divion. *Theodosiadis*.
l Hæc subscriptio deest in codice Parisiensi.
m Corb. *Cytherensium*. Paris. *Cernensium*.
n Paris. *Tergeas*.

Εἰρηναῖος ἐπίσκοπος πόλεως Ναυπάκτου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Irenæus episcopus civitatis [a] Naupacti, definiens subscripsi.

Κύριλλος ἐπίσκοπος πόλεως Σάβρης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyrillus episcopus civitatis [b] Subriti, definiens subscripsi.

Γεννάδιος ἐπίσκοπος πόλεως Κνωσσῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gennadius episcopus Gnossi civitatis, consensi & subscripsi.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος, συνήνεσα, καὶ ὑπέγραψα.

[c] Eusebius episcopus civitatis Apolloniadis, definiens subscripsi.

Δημήτριος ἐπίσκοπος Λάμπης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[d] Demetrius episcopus [e] Lappæ definiens subscripsi.

Εὐφρατᾶς ἐπίσκοπος Ἐλευθέρνης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Euphratas episcopus Eleuthernæ, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκοπος Καντάνης, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Χρυσογόνου πρεσβυτέρου. B

Paulus episcopus [f] Cantani, definiens subscripsi per Chrysogonum presbyterum.

Σώζων ἐπίσκοπος Φιλίππων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Sozon episcopus Philippensis, definiens subscripsi.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δοβήρου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eusebius episcopus [g] Topirensium, definiens subscripsi.

* Doberi,

Μαξιμῖνος ἐπίσκοπος Σερρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[h] Maximinus episcopus Serrensium, definiens subscripsi.

Νικόλαος ἐπίσκοπος Στοβῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Nicolaus episcopus Stoborum, definiens subscripsi.

Δαρδάνιος ἐπίσκοπος * Βαργαλῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Dardanius episcopus * [i] Bargalæ, definiens subscripsi.

* Parlæ,

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Παρθικοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Κυρίλλου πρεσβυτέρου.

Joannes episcopus [k] Parthicopolis, definiens subscripsi per * Cyriacum presbyterum.

* Cyrillum

Ὀνωράτος ἐπίσκοπος πόλεως Θάσσου, ὁρίσας ὑπέγραψα. C

Honoratus episcopus civitatis [l] Thassi, definiens subscripsi.

Θεόφιλος ἐπίσκοπος Ἀριασσῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theophius episcopus Ariassi, definiens subscripsi.

Νέων ἐπίσκοπος Σιλλίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Neon episcopus [m] Psyllenus, definiens subscripsi.

Διόδοτος ἐπίσκοπος πόλεως Λυσιναίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Diodotus episcopus civitatis [n] Lysimachorum, definiens subscripsi.

Μάρας ἐπίσκοπος πόλεως Κοδρυλῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Μαρκελλίνου ἐπισκόπου.

Maras episcopus civitatis * [o] Cordilusorum, definiens subscripsi per Marcellinum episcopum (Isindensem.)

* Codrylorum,

Παῦλος ἐπίσκοπος πόλεως Πέγλων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus * [p] Tlosorum, definiens subscripsi.

* Puglorum,

Μαρκελλῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Γ'σινδῶν, συνήνεσα, καὶ ὑπέγραψα. D

Marcellinus episcopus civitatis [q] Isindorum, consensi & subscripsi.

* Forte Μαγύδου Hard.

Μακεδὼν ἐπίσκοπος πόλεως * Μαωδῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Macedonius episcopus civitatis * Magidis, definiens subscripsi.

* Maudi,

Εὐδόξιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐτεννῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eudoxius episcopus civitatis [r] Etennorum, definiens subscripsi.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀδραμετιωῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

[s] Aurelius episcopus [t] Adrumetinus, definiens subscripsi.

Μαρκιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Κορακλλίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Marcianus episcopus civitatis [u] Coralliæ, definiens subscripsi.

a Divion. *Neopacti*. b Paris. *Subritorum*.
c Deest in codice Corbeiensi. In Divionensi vocatur *Heladis*.
d Divion. & Corb. *Meirius*. e Paris. *Lappis*, reliqui *Lampa*.
f Sic etiam supra. At in Corb. & Divion. scriptum est *Cantali*.
g Male in Paris. *Serrorum*. h Divion. *Maximus*.
i Jam supra vidimus subscriptionem Episcopi Bargylæ. In hoc loco codex Corb. habet *Farula*, Divion. *Faeol.*, Paris. *Barlæ*.
k Nomen urbis cujus Episcopus fuit hic Joannes, deest in omnibus antiquis exemplaribus; pro quo in Corbeiensi positum est *to*.
l Corb. *Thasi*, Paris. *Tharsi*, Divion. *Thalassi*.
m Corb. & Divion. *Selys*, Paris. *Sylos*.
n Veteres libri, *Lysineorum*.
o Divion. & Corb. *Codryensium*. Paris. *Codrunis*.
p Corb. & Divion. *Patalorum*, Paris. *Puglon*.
q Corb. & Divion. *Sindorum*, Paris. *Sisinnon*.
r Paris. & Corb. *Stennorum*, Divion. *Stenorum*.
s Istius subscriptio deest in libro Parisiensi.
t Divion. *Adrumentinus*; Corb. *Adrimettinus*.
u Corb. & Divion. *Caraleorum*, Paris. *Caralei*.

BALUZII NOTÆ.

Eugenius episcopus civitatis [a] Cotennorum, definiens subscripsi.

[b] Obrimus episcopus [c] Coracesii civitatis, definiens subscripsi.

Petrus episcopus civitatis Echinæorum, definiens subscripsi [d] per manum Sophronii [e] coepiscopi mei.

Eustathius episcopus gentis Saracenorum, definiens subscripsi.

Constantinus episcopus civitatis Demetriadis, definiens subscripsi.

[f] Restitianus episcopus Africanus, consensi & subscripsi.

Sabinianus episcopus [g] Perrhæ, definiens subscripsi.

Eudoxius episcopus Chomatis, definiens subscripsi.

Palladius episcopus Corydalorum definiens subscripsi per Eudoxium episcopum Chomatis.

Diogenes episcopus metropolis Cyzici, & pro absentibus episcopis [h] sub me constitutis, hoc est Alexandro civitatis [i] Ocæ, Gemello Melitopolis, Eustorgio [k] Scepsii, Eutychiano [l] Barensi, Accacio [m] Preconnesi, & Timotheo Germæ, consentiens subscripsi.

[n] Theodorus [o] episcopus Tarsi metropolis, & pro absentibus episcop. sub me constitutis, Sallustio [p] Corycensi, & Matroniano Pompejopolis, consentiens subscripsi.

Marinianus [q] episcopus metropolis Synnadorum, & pro absentibus reverendissimis episcopis qui sub me sunt, Helladio [r] Thyatiræ, Paulo civitatis [s] Amadassæ, Auxanonte civitatis [t] Præpensi, Otreio * civitatis Cinnaborii, Auxanonte civitatis Bryzenorum, Jacobo * [u] Primnesiæ [x] insulæ, & Basilio civitatis * [y] Orei, consentiens subscripsi.

* Prymniassæ civitatis,
* Otri,

* Cyrillus

* Cyrus episcopus [z] Anazarbi metropolis, & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Paregorio Castabalæ, [aa] Juliano Alexandriæ [bb] minoris, [cc] Eustathio (Rhisorum, [dd] Alexandro) [ee] Ægeorum, consentiens subscripsi.

A Εὐγένιος ἐπίσκοπος πόλεως Κοτεννῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ὄβριμος ἐπίσκοπος πόλεως Κορακησίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐχιναίων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ χειρὸς Σωφρονίου συνεπισκόπου μου.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος ἔθνους Σαρακηνῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος πόλεως Δημητριάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ῥεστικιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφρικῆς, συνήνεσα, καὶ ὑπέγραψα.

B Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος Πέρρης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Χώματος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Παλλάδιος ἐπίσκοπος Κορυδάλων, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐδοξίου ἐπισκόπου.

Διογένης ἐπίσκοπος μητροπόλεως Κυζίκου, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ, τυτέστιν, Ἀλεξάνδρου πόλεως Ὤχης, Γεμέλλου Μελιτοπόλεως, Εὐσοργίου Σκηψίου, Εὐτυχιανοῦ Βάρης, Ἀκακίου Προικοννήσου, καὶ Τιμοθέου Γέρμης, συναινῶν ὑπέγραψα.

C

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Ταρσοῦ τῆς μητροπόλεως, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ, σαλουστίου χωρίου, καὶ μαξωνιανοῦ πομπηϊουπόλεως, συναινῶν ὑπέγραψα.

Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος μητροπόλεως Συνάδων, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐλαβεσίων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ, Ἑλλαδίου πόλεως * Τεκτορίου, Παύλου πόλεως Ἀμαδάσσης, Αὐξάνοντος πόλεως Πραιπενίσσου, Ὀτρέως πόλεως Κιναβορίου, Αὐξάνοντος πόλεως Βρύζου, Ἰακώβου πόλεως Πρυμνιάσσης, καὶ Βασιλείου πόλεως Ὤρου, συναινῶν ὑπέγραψα.

* Τεκτορίου,

D

Κύριλλος ἐπίσκοπος Ἀναζάρβου τῆς μητροπόλεως, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ, Παρηγορίου Καταβάλης, Ἰουλιανοῦ * Ἀλεξάνδρου, Εὐσταθίου Αἰγῶν, συναινῶν ὑπέγραψα.

* Ἀλεξανδρείας.

Ὀνη-

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *Cotenorum*. b Divion. *Orbimius*, Corb. *Orbius*.
c Divion. *Coracti*. Corb. *Coracer*.
d Parisi. *per Sophronium coepiscopum* cccxl. *similiter*. Hic numerus, ut ego quidem arbitror, positus est ut significaretur hunc Episcopum esse trecentesimum quadragesimum eorum qui hactenus subscripserunt.
e Divion. *Chorepiscopi*.
f Melius Divion. *Restitutianus Episcopus Afer*. Istius subscriptio desideratur in libro Parisiensi.
g Divion. & Corb. *Persæ*.
h Pro his verbis codex Parisiensis & hæc & infra habet *qui sub me sunt*.
i Parisi. *Ocis*. k Corb. *Scipsi*, Divion. *Cypsii*. l Parisi. *Barea*, Corb. *Bareæ*, Divion. *Urea*.
m Divion. *Proconis*, Corb. *Proconissi*, Parisi. *Proconixi*.
n Divion. & Corb. *Dorotheus*. o Parisi. *Tarsi metropolitanus*.
p Parisi. *Corici*, Corb. *Curico*, Divion. *Cyriaco*. q Parisi. *metropolitanus Episcopus*.
r Corb. *Theotorii*, Parisi. *Tectori*, Divion. *Tenorii*.
s Corb. *Amada*, Parisi. *Amadasse*, Divion. *Amadasse*. t Parisi. *Promisi*, reliqui *Promissio*.
u Corb. *Prymniassa*, Parisi. *Primniasse*, Divion. *Primæ Asiæ*.
x *Insulæ*. Hanc vocem vetera exemplaria non habent.
y Divion. & Corb. *Urii*, Parisi. *Orii*. z Parisi. *Cyrus Episcopus metropolitanus Anazarborum*.
aa Nulla hujus mentio in codice Divionensi. bb *Min.* Istud deest in nostris exemplaribus.
cc Corb. *Eustachio Egorum*, Parisi. *Eustachio Episcopo Egeorum*, Divion. *Eustatiorio*.
dd *Alexandro Egæorum*. Desideratur in codice Parisiensi
ee Corb. *Egorum*, Divion. *Ægrorum*,

Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος Ἰκονίου μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ, Εὐχυΐτης πόλεως Βαράγγων, Διομήδης πόλεως Ἀμβλάδων, Αἰτίης Ἰσαυροπόλεως, Εὐσταθίου πόλεως * Σαβάξων, Ἡγεμονίης πόλεως Ὑδμαυτῶν, Κόνωνος πόλεως Περσῶν, Ἁρματίης πόλεως Μισθείας, Ὀνησίμης πόλεως Ἰλισρῶν, Ὀλυμπίης πόλεως Οὐσάδων.

A Onesiphorus [a] episcopus Iconii metropolis, definiens subscripsi & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Eugenio civitatis * [b] Aranæ, [c] Diomede [d] Amblatense, Aetio Isauropolis, [e] Eustacio civitatis * [f] Ebagenorum, [g] Hegemonio civitatis * [h] Gadarenorum; Cone civitatis * [i] Pergæ, Armatio civitatis [k] Misthæ, Onesimo civitatis [l] Cyzistrorum, Olympio civitatis * [m] Sadagenorum.

* Barangorum
* Savatrorum
* Hydmauti,
* Persarum,
* Uſadorum

Βασίλειος ἐπίσκοπος Σελευκείας Ἰσαυρίας μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ὑπ' ἐμὲ ἐπισκόπων, Ἀντωνίῳ Νεφελίδος, Ἰακώβῳ Ἀνεμωρίης, Νωνεχίῃ Χαράδρων, Διαφερουτίῳ Ὄλβης, Ἀντωνίῳ Δομετιουπόλεως, Στεφάνῳ Δαλισάνδῳ, Παύλου Ἱεραπόλεως, Μηνοδώρῳ Εἰρηνουπόλεως, Κόνωνος Βίδης.

B Basilius [n] episcopus Seleuciæ Isauriæ metropolis, definiens subscripsi & pro absentibus episcopis sub me constitutis, Antonio [o] Nephelidis, Jacobo Anemorii, [p] Nunechio Charadrorum, Diapherontio * [q] Olbassæ, [r] Antonio Domitiopolis, Stephano Dalisandi, Paulo Hierapolis, Menodoro [s] Irenopolis, Conone * [t] Isidis.

* Olbæ,
* Bidæ,

Νωνέχιος ἐπίσκοπος Λαοδικείας τῆς μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων ὑπ' ἐμὲ ἐπισκόπων, Συμμαχίου πόλεως Ἀττυδῶν, Φιλητῷ πόλεως Χαιρετάπων, Ἐπιφανίῳ πόλεως Κολάσσων, Εὐαγόρᾳ πόλεως Ἰλυζῶν, Ζωσίμῳ πόλεως Θεμισσῶν, Ἀντιόχῳ πόλεως Σανάων, Φιλαδέλφῳ πόλεως * Ἀπαμάσσης, Ἀραμίῳ πόλεως Σωννάων, Ἡρακλείῳ πόλεως Κυδισσῶν, Γαΐῳ πόλεως Ἀλιάνων, Ματθίᾳ πόλεως Τεμβρίων Θήρων, Φιλίππῳ πόλεως Πελτῶν, Τατιανῷ πόλεως Φιλιππουπόλεως.

C Nunechius [u] episcopus Laodiceæ metropolis, definiens subscripsi & pro absentibus episcopis sub me constitutis, * [x] Symmachio Attudorum, Phileto * [y] Ceratapensi, Epiphanio [z] Colossensi, Evagora Illuzorum, Zosimo Themissi, Antiocho civitatis * [aa] Neæ, Philadelphio civitatis, * [bb] Anthemusiæ, Aramio civitatis [cc] Synnai, Heraclio civitatis [dd] Cydissorum, Cajo civitatis * [ee] Egarorum, Matthia [ff] Temenithyrorum, Philippo civitatis [gg] Peltorum, Tatiano Philippopolis.

* Eutanassi,
* Chæretaporum,
* Sanaorum
* Alianorum

Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Κύπρου, ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Ἐπαφροδίτου ἐπισκόπου πόλεως Ταμασσῶν, καὶ ὑπὲρ πάντων, Ἑρμολάου πόλεως * Καρτερουπόλεως, Ἀριστοκλέους Τιβεριουπόλεως, καὶ Νικοπολίωνος πόλεως....

* Καρτερίδος

Olympius [hh] episcopus metropolis Cypri definiens subscripsi per Epaphroditum episcopum [ii] Tamassi, & pro absentibus episcopis sub me constitutis Hermolao civitatis [kk] Carteriopolis, Aristoclide Tiberiopolis, Nicopolione civitatis...

Συμεώνης ἐπίσκοπος Ἀμίδης τῆς μητροπόλεως, ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ, Εὐσεβίῳ Μαρουπόλεως, Καϊσμᾷ Οὐαλαρσεκου-

D Symeonius episcopus Amidæ metropolis, subscripsi & pro episcopis sub me constitutis, [ll] Eusebio Maronopolis, Caiu-

BALUZII NOTÆ.

a Paris. *Episcopus metropolitanus Iconiæ.*
b Corb. *Haraton*, Paris. *Baratorum*, Divion. *Baragon.* c Divion. *Dumido.*
d Corb. *Ambladon*, Divion. *Sambladon*, Paris. *Amhladorum.*
e Paris. *Eustachio.* f Divion. & Corb. *Evagrorum*, Paris. *Sauhatron.*
g Veteres libri, *Igemonio.* h Paris. *Gadamanti*, Corb. *Gedammao*, Divion. *Gedammajo.*
i Paris. *Pertorum.* k Veteres libri, *Mysiæ.*
l Corb. *Hilistorum*, Paris. *Ilistrorum*, Divion. *Elistorum.* m Veteres libri, *Sadorum.*
n Paris. *Episcopus metropolitanus Seleuciæ.* o Idem codex, *Nefeliæ.*
p Paris. *Nunetio Caradri*, Divion. *Nunechio Adradorum.* q Paris. & Corb. *Olbæ*, Divion. *Albæ.*
r Paris. *Antonino Domitianopolis.* Corb. *Domnupolis*, Divion. *Damnapolis.*
s Corb. & Divion *Hirinopolis*, Paris. *Erinopolis.*
t Corb. *Ysidæ*, Divion. *Isbidæ*, Paris. *Bidis.* u Paris. *Episcopus Laodiciæ metropolitanus.*
x Græcus textus habet: Συμμαχίῳ πόλεως Ἀττυδῶν. Codex Corb. *Symmachio polis Attudorum*, Divion. *Symmacho polis Attudorum*, Paris. *Symmacho civitatis Attudorum.*
y Corb. *Cheratapensi*, Divion. *Certapensi*, Paris. *civitatis Ceratapen.*
z Divion. & Corb. *Colosensi*, Paris. *Colassarum.* aa Corb. & Divion. *Neensis*, Paris. *Sanæ*
bb Corb. *Antanassis*, Divion. *Abanasis*, Paris. *Atanassi.* cc Paris. *Sinnaci.*
dd Veteres libri, *Cydissi.* ee Divion. & Corb. *Ægrorum*, Paris. *civitatis Alton.*
ff Corb. & Divion. *Teminutynorum*, Paris. *Themenutyron.* gg Paris. *Peltensium.*
hh Paris. *Episcopus metropolitanus Cypri.*
ii Ita codex Parisiensis. Corbeiensis habet *Athanasi*, Divion. *Athanasii.*
kk Corb. *Carteriæ Aristocleæ*, Divion. *Carteriæ Aristoclei*, Paris. *Charteriopolis Aristoclæ.* Non intellexerunt hunc locum editores Romani, qui ex epitheto Charteriopolis effecerunt nomen hominis, & ex nomine Tiberii hominis fecerunt civitatem Tiberiopolis. Sic ergo reponendum. *Hermolao civitatis Chartariæ Aristocleæ, Tiberio Nicopolis*, sive *Nicopolitanæ civitatis.*
ll *Eusebio, Maronto &c.* Ista quidem sic distinguuntur in libro Corbeiensi ut in antiquis editionibus. Sed illic pro *Gualara* legitur *Gualaras.* In Divionensi vero ita scriptum est: *Eusebio Maronti, Cajuma Gualarat, Ty-*

ma Valarſecopolis, *Tyricio civitatis.... A per Petrum presbyterum.

Pergamius epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ, ſubſcripſi & pro abſentibus religioſiſſimis epiſcopis prædictæ provinciæ, Apellio, Protogene, Marcellino, [a] Maximo, Timotheo, Eutropio, Armenio, Muſonio.

Πέργαμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας τῆς Πισιδῶν μητροπόλεως, ὑπέγραψα καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῆς προειρημένης ἐπαρχίας, Ἀπελλίου πόλεως, Πρωτογένους πόλεως, Μαρκελλίνου πόλεως, Μαξιμίνου πόλεως, Τιμοθέου πόλεως, Εὐτροπίου πόλεως, Ἀρμενίου πόλεως, Μουσωνίου πόλεως.

Stephanus epiſcopus Epheſi metropolis, & pro religioſiſſimis epiſcopis abſentibus ſub me conſtitutis, hoc eſt, Eutropio civitatis Pergami, Flaviano civitatis [b] Adriacenorum, Maximo civitatis Aſſi, Aretiano civitatis [c] Antandrorum, Chryſogono civitatis * Cimæ, Alexandro Magneſiæ ([d] apud Sipylum,) * Euſtathio civitatis Timbriæ, [f] Dracontio civitatis * Hydræ, Gennadio civitatis [g] Teorum, Juliano civitatis Lebedi, Alexandro civitatis Colophonis, [h] Zotico civitatis [i] Anæorum, Iſidoro civitatis [k] Prienes Maximo ([l] Trallianorum, Sabatio,) [m] Maſtaurorum, Euſtorgio civitatis [n] Templi Jovis, Gerontio [o] Arcadiopolis, Thoma civitatis [p] Aulii, Rufino civitatis [q] Ilii, Joanne civitatis, * [r] Bargaſorum, Baſilio civitatis Aſæorum, Alexandro civitatis * [s] Naulochi, per [t] Heſperium epiſcopum Pitanæ conſentiens ſubſcripſi, [u] Conſtantinus epiſcopus metropolis Boſtrorum, & pro religioſiſſimis epiſcopis ſub me conſtitutis, [x] Placo civitatis Geraſæ, [y] Zoſio civitatis [z] Esbuntorum, [aa] Malcho civitatis * Avaræ, Gautonæ civitatis * [bb] Elanorum, [cc] Nonno civitatis [dd] Zerabenæ, Chilone Neapolis, Joanne civitatis Erræ, [ee] Jovio civitatis [ff] Nebæ, [gg] Caiano civitatis Medaborum, [hh] Severo Maximianopolis, Anaſtaſio [ii] Anithæ, Solemo civitatis * [kk] Conſtantiæ, Mara Dionyſiadis, conſentiens ſubſcripſi.

Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐφέσου τῆς μητροπόλεως, καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ ὁσιωτάτων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, τυτέστιν, Εὐτροπίου πόλεως Περγάμου, Φλαβιανοῦ πόλεως Ἀδραμυττίου, Μαξίμου πόλεως Ἄσσου, Ἀρετιανοῦ πόλεως Ἀντάνδρων, Χρυσογόνου πόλεως Μύκης, Ἀλεξάνδρου πόλεως Μαγνησίας, Εὐσταθίου πόλεως Τεμβρίου, Δρακοντίου πόλεως Ἐρυθρῶν, Γεννα δίου πόλεως Τέων, Ἰουλιανοῦ πόλεως Λεβέδου, Ἀλεξάνδρου πόλεως Κολοφῶνος, Ζωτικοῦ πόλεως Ἀναίας, Ἰσιδώρου πόλεως Πριήνης, Μαξίμου πόλεως Μασαυρῶν, Εὐσοργίου πόλεως Διὸς ἱεροῦ, Γεροντίου πόλεως Ἀρκαδιουπόλεως, Θωμᾶ πόλεως Αὐλίου κώμης, Ῥουφίνου πόλεως Ἰλίου, Ἰωάννου Βαρέττων, Βασιλείου πόλεως Ἀσσαίων, Ἀλεξάνδρου πόλεως Μολαΐδος, συναινέσας ὑπέγραψα δι' Ἐσπερίου ἐπισκόπου Πιτάνης.

Κωνσαντῖνος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Βόστρων, καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Πλάκου πόλεως Γερασῶν, Ζωσίου πόλεως Ἐσβούντων, Μάλχου πόλεως Ἄβνου, * Γαυτῶν πόλεως Νεέλων, Νόννου πόλεως * Ζεραβενῶν, Χείλωνος πόλεως νέας πόλεως, Ἰωάννου πόλεως Ἔρρης, Ἰωβίου πόλεως Νέβης, Γαϊανοῦ πόλεως Μηδάβων, Σεβήρου Μαξιμιανοῦ πόλεως, Ἀναστασίου πόλεως Εὐτιμίας, Σολέμου πόλεως Κωνσαντιάνης, Μαρᾶ πόλεως Διονυσιάδος, συναινέσας ὑπέγραψα.

Θεο-

* Sericio
* Myces
* Erythrenſium,
* Barettoſum
* Monaules
* Æni.
* Neelorum
* Gaunii
* Zerabenis
° Conſtantianæ,

BALUZII NOTÆ. *ricio per Petrum.* In Pariſienſi vero: *Euſebia Marono, Cajuma Walar Saccopolis, Sergio per Petrum.* Vide textum Græcum.

a Pariſ. & textus Græcus, *Maximino.*

b Corb. *Adrammuttio*, Divion. *Adramyſti*, Pariſ. *Adramitti civitatis.*

c Pariſ. *Antiadoruntdorum.*

d Hæc deſunt in omnibus antiquis exemplaribus.

e Corb. *Euſtachio Temeni*, Pariſ. *Euſtaſio Timeni civitatis*. Divion. *Euſtatio Tenedi.*

f Hæc ſubſcriptio non habetur in codice Pariſienſi. In Corbeienſi legitur. *Dracotio Heretribenſium*; in Divionenſi: *Dacontio Eretrienſium*, quam lectionem confirmat textus Græcus.

g Pariſ. & Corb. *Teorum.* Eandem lectionem habet Divionenſis in margine, & in textu *Temorem.*

h *Zitico.* Ita Codex Corbeienſis. Reliqui habent *Zotico.*

i Divion. & Corb. *Anea.*

k Hanc lectionem exhibet codex Pariſienſis. Corb. *Primene*, Divion. *Primanæ.*

l Veteres libri, *Tralleorum.*

m Male in Divion. & Corb. *Maſtraurarum*, peſſime in Pariſ. *Martyrorum.*

n Pariſ. *Dior hieru.* Sunt verba Græca.

o Pariſ. *Archiopolis*, Corb. *Aradiupolis.*

p Corb. & Divion. *Aulli vic. Rufini*, Pariſ. *Aulitucome, Rufino, Johanne, Baretio, Baſilio &c.*

q *Illi*, Hæc vox in nullo veterum exemplarium habetur.

r Corb. *Varettorum*, Divion. *Varettorum.* Hoc nomen deeſt in Pariſienſi.

ſ Veteres libri, *Monaulæ.*

t Corb. *Euſebium.*

u Pariſ. *Conſtantius Ep. Boſtrenſium.*

x Divion. & Corb. *Placco Geroſſi*, Pariſ. *Placco Geraſorum.*

y Divion. *Zifio*, Pariſ. *Toſue.*

z Corb. *Ebuntorum*, Pariſ. *Erbuntorum*, Divion. *Subentrorum.*

aa Corb. & Divion. *Malcho Ent*, Pariſ. *Marco Ubateno.*

bb Divion. & Corb. *Elorum*, Pariſ. *Elom.*

cc Divion. *Anno*, & in margine, *al. Nonno.*

dd Pariſ. & Corb. *Zerabenna*, Divion. *Zerabænæ.* Pariſienſis poſt *Zerabennæ* addit *Chilonos*, & mox, *Johanne Errat.*

ee Divionenſis habet: *Erregtviſpoleos.* Melius in Pariſienſi. *Johanne Errat*, *Jovio civitatis Nevii*

ff Divion. *Nivis.* Pariſ. *Nevis.*

gg Corb. *Gaineo civitatis Midamon*, Divion. *Gajopoleos Mida Severopolis*, Pariſ. *Gajano Medabeu Eutimæ.*

hh Pariſ. *Severus Maximianopoleos.*

ii Veteres libri, *Eutimiæ.*

kk Iidem libri, *Conſtantinæ.*

Θεόδωρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Δαμασκοῦ, καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Ἰωάννου πόλεως Παλμύρας, Δάδα πόλεως Χοναχάρων, Εὐσεβίου πόλεως Ἰαβρουδῶν, Θεοδώρου πόλεως Δάβρων, Ἀβραμίου πόλεως *Ἀρχάων, Πέτρου πόλεως *Κορδαίων, συναινέσας ὑπέγραψα.

A Theodorus episcopus metropolis Damasci, & pro religiosissimis episcopis sub me constitutis, Joanne civitatis Palmyræ, * [a] Cochena civitatis Danaborum, Eusebio civitatis [b] Jabrudorum, Theodoro civitatis [c] Dabrorum, Abraamio civitatis *[d] Alanorum, Petro civitatis *[e] Coradænorum, consentiens subscripsi.

* Ἀρμένων
* Κορδαίων,

Dada Chonacharorum

* Archaorum, al. Arlaorum

Στέφανος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἱεραπόλεως, καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Οὐρανίου πόλεως Σύρων, Μαρᾶ πόλεως Ὠρίμων, Δαυὶδ πόλεως Εὐρώπου, Κοσμᾶ πόλεως Μαριανουπόλεως, συναινῶν ὑπέγραψα. B

Stephanus episcopus metropolis [f] Hierapolis, & pro Deo amantissimis episcopis sub me constitutis, Uranio civitatis [g] Surorum, Mara civitatis [h] Orimorum, David civitatis Europi, [i] Cosma [k] Marianopolis, consentiens subscripsi.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος Ἀδριανουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gregorius episcopus Hadrianopolis, definiens subscripsi.

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Διβέλλου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Juvenalis episcopus Dibelli, definiens subscripsi.

Ὁ θειότατος, καὶ σεβέσατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν συνοδον εἶπε· λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ κατὰ συναίνεσιν πάντων τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων ὁ νῦν ἀναγνωσθεὶς ὅρος ἐξεφωνήθη. * πάντες ἐβόησαν· πάντες οὕτως πιστεύομεν· μία πίστις, μία γνώμη· πάντες τὸ αὐτὸ φρονοῦμεν, πάντες συναινέσαντες ὑπεγράψαμεν, πάντες ὀρθόδοξοί ἐσμεν· αὕτη ἡ πίστις τῶν πατέρων· αὕτη ἡ πίστις τῶν Ἀποστόλων· αὕτη ἡ πίστις τῶν ὀρθοδόξων· C αὕτη ἡ πίστις τὴν οἰκουμένην ἔσωσεν. Μαρκιανῷ νέῳ Κωνσταντίνῳ, νέῳ Παύλῳ, νέῳ Δαυίδ. τὶ ἔτη τῷ Δαυὶδ τῷ βασιλεῖ. εὐσεβεῖ κύριε ζωὴν αὐτῷ, νέῳ Κωνσταντίνῳ, νέῳ Μαρκιανῷ. ὑμεῖς ἡ εἰρήνη τῆς οἰκουμένης. εὐσεβεῖ κύριε ζωὴν αὐτῷ. φυλάξει ὑμᾶς ἡ πίστις ὑμῶν. τὸν Χριστὸν τιμᾶς, αὐτός σε φυλάξει. τὴν ὀρθοδοξίαν σὺ ἐβεβαίωσας. ὡς οἱ Ἀπόστολοι, οὕτω πιστεύετε. * τῇ Αὐγούστῃ πολλὰ τὰ ἔτη. ὑμεῖς φωστῆρες τῆς ὀρθοδοξίας· διὰ τοῦτο παντοχοῦ εἰρήνη, τοὺς φωστῆρας τῆς εἰρήνης κύ-

[l] Divinissimus & piissimus [m] noster [n] imperator ad sanctam synodum dixit: Dicat sancta synodus, [o] si secundum omnium sanctorum episcoporum * [p] expositionem, definitio nunc relecta, prolata est. * Omnes clamaverunt: [q] Omnes sic credimus: una fides, [r] una voluntas. omnes idipsum sapimus, omnes consentientes subscripsimus, omnes orthodoxi sumus. Hæc fides patrum, hæc fides apostolorum, hæc fides orthodoxorum, hæc fides [s] orbem terræ salvavit. Marciano novo Constantino, novo Paulo, novo David: [t] annos David imperatori. [u] pio domine vitam ei, novo Constantino, novo Marciano. [x] Vos estis pax orbis. [y] pio domine vitam ei. [z] Conservet vos fides vestra: [aa] Christus, quem honoras, ipse te custodiat. [bb] Orthodoxam fidem tu roborasti. sicut apostoli, ita [cc] creditis. [dd] Augustæ multos annos. Vos lumina [ee] orthodoxæ fidei. propter hæc ubique pax est. Lumina pacis domine tu custodi. [ff] Luminaria mundi

* consensionem Latine, legi, legimus, legit.

* Ῥωμαῖοι· πιστεύομεν, πιστεύομεν, συνίγνω.

* τῇ Αὐγούστῃ

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *Dadacrum honocha*. Divion. *Dadacorum honocha*. Sed hæc postrema vox addita est supra lineam. Paris. *Dadapoles Chona Charon*.
b Paris. *Jambrudum civitatis*. Divion. *Jobradorum*.
c Corb. & Divion. *Danaborum*, Paris. *Dahuborum*.
d Corb. & Divion. *Alanorum*. Paris. *Arlanorum*.
e Paris. & Corb. *Coradeorum*, Divion. *Cadeorum*.
f Paris. *Hierapolis metropolitanus, & pro qui sub me sunt reverentissimis Episcopis*.
g Paris. *Suron*.
h Divion. & Corb. *Orimorum*, Paris. *de Orimo*.
i Divion. *Cyma*; & in margine, *al. Cosma*.
k Paris. *Marianus*, reliqui *Marianopolis*. Postea sequitur in antiquis exemplaribus Divion. & Corb. *Rossa Fassy*; pro quo Parisiensis habet *Rosa Fasa*: Et post hæc in Parisiensi adduntur hæ notæ. cxxx. *frc*. ccccIxx. His autem notis indicari numerum Episcoporum qui huic definitioni fidei subscripserunt docet nos similis nota apposita in codice Parisiensi in fine ultimæ actionis. Quod confirmat etiam Ephræmius Patriarcha Theopolitanus in codice 229 Bibliothecæ Photii, ubi ait quadringentos & septuaginta Episcopos fidem Chalcedonensis Concilii subscribendo consignasse. Sunt enim re vera ccccIxx. numerando absentes pro quibus subscriptum est. In editione Romana adduntur etiam subscriptiones Gregorii Episcopi Hadrianopolitani & Juvenalis Dibellensis, quorum nulla mentio in nostris exemplaribus. Præter subscriptiones istas, aliæ per provincias distributæ reperiuntur in codice canonum Ecclesiæ Romanæ & in antiquis codicibus manu scriptis, quas Labbeus rejecit ad calcem Concilii. Quoniam illæ non extant in collectione antiqua, neque in ea quæ a Rustico nunc nomen habet, visum est eas omittere.
l Divion. & Paris. *Sacratissimus*.
m Legendum, *Dominus noster*. Error est typographicus editionis Labbeanæ.
n *Imperator*. Hæc vox deest in omnibus antiquis libris.
o Divion. *si secundum consensum omnium*. Paris. *si consensu omnium reverentissimorum Episcoporum pronuntiata est quæ in præsenti relecta est definitio*.
p *Expositionem*. Nullus veterum librorum habet hanc vocem.
q Paris. *Sic omnes credimus*.
r Idem codex, *una sententia, omnes idem sapimus*.
s Idem, *universum mundum*.
t Paris. *Anni*.
u Melius idem codex: *Pie domine*.
x Paris. *Vos pax estis universi mundi*.
y Idem: *Pie domine*, Divion. *Piissime domine*; & in margine, *al. Pie domne*.
z Divion. *Conservat*. Paris. *Custodiat*.
aa Corb. & Divion. *Christum quem honoras*. Paris. *Christum honoras*. Sic infra Corb. & Div. habent: *Christum quem colis*.
bb Paris. *Rectam fidem tu firmasti*.
cc Divion. *credidisti*; & in margine, *al. creditis*.
dd Paris. *Augusta multi anni*.
ee Idem, *recta fides*. Divion. & Corb. *orthodoxia tantum*.
ff Paris. *Lumina orbis terrarum domine custodi*.

di domine tu custodi. [a] Perpetua memoria novo Constantino Quæ ex genere orthodoxa est, [b] Deus eam custodiat. [c] custodem fidei Deus custodiat: eam quæ semper pia est, Deus custodiat. [d] Pia, orthodoxa, quæ contraria est hæreticis, Deus eam custodiat. Omnes hæreticos tu fugasti: (Nestorium & Eutychem tu persecuta es.) Absit invidia a vestro imperio. [e] digni fide, digni Christo: [f] absit invidia a vestro regno. Fideles imperatores [g] sic honorantur. Deus custodiat [h] potestatem vestram: Deus pacificet imperium vestrum. Marcianus novus Constantinus, Pulcheria nova Helena. [i] Fidem tu ostendisti: zelum Helenæ tu * sectaris, Vestra vita, [k] munimen cunctorum est: [l] vestra fides, ecclesiarum gloria est.

demonstrasti.

([m] Et post has voces) [n] divinissimus & piissimus dominus noster ad sanctam synodum dixit: [o] Licet laborem vestræ reverentiæ, fatigationemque fecerimus, tamen maximas gratias agimus omnium [p] salvatori Christo, quia multorum [q] errantium circa fidem amputata discordia, in unam eamdemque [r] religionem omnes nunc [s] una voluntate convenimus, sperantes * [t] celerrimam vestris [u] ad divinitatem precibus, [x] & circa omnia pacem nobis a Deo donari. [y] Omnes clamaverunt. [z] Hæc digna vestro imperio: hæc propria vestri regni: * hæc correctio vestri imperii; [aa] digne fide, digne imperio & religione. [bb] Propter hæc pacificatur orbis terrarum. hæc digna vestro impetio. Per te [cc] orthodoxa fides [dd] firmata est, per te hæresis non est, Cælestis rex terrenum custodi. Per te firmata fides est. Cælestis * rex Augustam custodi. Per te fides fitmata est.

* quamprimum omnia in melius converri vestris precibus, & super omnia.

* hoc opus.

* imperator

Κύριε φύλαξον [a] τὴς φωτηρας τῆς οἰκουμένης κύριε φύλαξον. αἰωνία ἡ μνήμη νέῳ Κωνσταντίνῳ. τὴν ἀπὸ γονέων ὀρθοδοξον ὁ Θεὸς *φυλάξει· τὴν φύλακα τῆς πίστεως ὁ Θεὸς φυλάξοι· τὴν ἀεὶ εὐσεβῆ ὁ Θεὸς φυλάξει. τὴν εὐσεβῆ, τὴν ὀρθόδοξον, τὴν κατὰ τῶν αἱρετικῶν ὁ Θεὸς φυλάξει. ὅλους τοὺς αἱρετικοὺς σὺ ἐδίωξας, ἀπεὶη φθόνος τῆς ὑμῶν βασιλείας· ἄξιοι τῆς πίστεως, ἄξιοι τῷ Χριστῷ· ἀπεὶη φθόνος τῆς ὑμῶν βασιλείας, οἱ πιστοὶ βασιλεῖς ὕπω τιμῶνται, ὁ Θεὸς *φυλαξει τὸ κράτος ὑμῶν· ὁ Θεὸς *εἰρηνεύσει τὴν βασιλείαν ὑμῶν, Μαρκιανὸς νέος Κωνσταντῖνος. Πουλχερία νέα Ἑλένη. τὴν πίστιν σὺ ἐπεδείξω· τῆς Ἑλένης τὸν ζῆλον σὺ ἐπεδείξω. ἡ ὑμετέρα ζωὴ πάντων ἀσφάλεια· ἡ ὑμετέρα πίστις, δόξα τῆς ἐκκλησιῶν.

* φυλάξει

* εἰρηνεύσει

Ὁ θειότατος, καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν συνοδον εἶπεν· εἰ καὶ κάματον τῇ ὑμετέρᾳ εὐλαβείᾳ, καὶ σκυλμὸν ἐποιήσαμεν, χάριν μεγίστην ὁμολογοῦμεν τῷ πάντων σωτῆρι Χριστῷ, ὅτι πολλῶν πλανωμένων περὶ τὴν πίστιν ἀναιρεθείσης τῆς διχονοίας, εἰς μίαν, καὶ τὴν αὐτὴν ὁμογνωμόνως θρησκείαν ἅπαντες συνήλθομεν, ἐλπίζοντες τὴν ταχίστην πρὸς τὸ κρεῖττον ταῖς ὑμετέραις πρεσβείαις, καὶ τὴν ἐπὶ πᾶσιν εἰρήνην ἡμῖν παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρηθήσεσθαι. πάντες ἐβόησαν· ταῦτα ἄξια τῆς ὑμῶν βασιλείας· ταῦτα ἴδια τῆς ὑμῶν βασιλείας. τοῦτο κατόρθωμα τῆς σῆς βασιλείας, ἄξιε τῆς πίστεως, ἄξιε τοῦ Χριστοῦ, ἄξιε τῆς βασιλείας, καὶ τῆς θρησκείας, διὰ ταῦτα εἰρηνεύσει ἡ οἰκουμένη. ταῦτα ἄξια τῆς ὑμῶν βασιλείας. διὰ σοῦ ἡ ὀρθοδοξία ἐβεβαιώθη, διὰ σὲ οὐκ ἔστ αἵρεσις. βράνιε βασιλεῦ, τὸν ἐπίγειον φύλαξον· διὰ σοῦ βεβαία ἡ πίστις. βράνιε

BALUZII NOTÆ.

a Idem codex: *Sempiterna.*

b Idem: *a Deo custodiatur. Quæ semper pia est, a Deo servetur. Custodem fidei Deus custodiat. Pia & orthodoxa; adversarium* (Corrig. *adversariam*) *hæreticorum Deus custodiat. Omnes hæreticos tu expulisti, Nestorium & Eutycen tu fugasti.*

c In hoc loco Rusticus quandam notam apposuit, & ait: *Quod adjeci a signo hoc, ambo Græci codices habent.* Non intelligeremus autem, ut arbitror, ad quæ verba referatur hæc annotatio Rustici, nisi erratum heic esset a veteri librario in codice Divionensi, qui verba quæ ei exciderant reposuit in margine. Sunt autem hæc. *Custodem fidei Deus custodiat. Ea quæ semper pia est Deus custodiat, Pio orthodoxe. Quæ contraria est hæreticis. Deus custodiat.* Hinc ergo colligere possumus ea fuisse addita a Rustico. Sed rursum heic oritur alia difficultas. Nam Rusticus in eodem loco, paulo ante superiorem annotationem, hanc ponit. *Quod adjeci, in solo Acumitensi codice inveni.* Quomodo igitur fieri potest ut quod a Rustico adjectum est, extiterit in duobus codicibus Græcis, & in solo Acumitensi inventum sit? Haud dubie annotatio prior, quam nos postremo loco descripsimus, referenda est ad quasdam acclamationes earum quæ leguntur ante locum supra relatum ex codice Divionensi.

d Divion. *Pio orthodoxe.* Corb. *Pio orthodoxæ.* Sic ergo legendum & distinguendum: *Pio, orthodoxa.* Primum refertur ad Marcianum, alterum ad Pulcheriam.

e *Digni fide &c.* usque *regno.* Hæc desunt in codice Corbeiensi.

f Divion. *a vestro imperio.* Paris. *Amanti Christum imperio.*

g Paris. *ita honorantur.* h Idem codex, *potentiam.*

i *Fidem tu ostendisti.* Hæc desunt in Corbeiensi & Divion. & in antiquis editionibus. Codex Paris. habet: *Helenæ fidem demonstrasti. Helenæ zelum tu ostendisti.*

k Divion. *cunctorum cautela est.* Paris. *omnium tutela.* l Paris. *Fides vestra gloria Ecclesiarum est.*

m *Et post has voces.* Hæc desunt in omnibus antiquis exemplaribus.

n Paris. *Piissimus & sacratissimus dominus noster ad sanctam.* Divion. *sacratissimus & piiss. Imperator ad sanctam.*

o Adeo diversa sunt verba istius interlocutionis in codice Parisiensi ut satius putem integrum locum describere quam varias lectiones referre. Sic ergo habet. *Etsi laborem vestræ reverentiæ & fatigationem fecimus, maximas gratias confitemur omnium salvatori Deo quod multis errantibus circa fidem jam expulsa discordia, in unam eandemque religionem consentientes omnes convenimus, sperantes celeriter ad meliora vestris orationibus universalem nobis pacem a Deo esse donandam.*

p Veteres libri & editiones, *salvari Deo.* q *Errantium.* Deest in libro Divionensi.

r Idem codex, *fidem.* s *Una voluntate.* Hæc desunt in eodem libro.

t Divion. & Paris. *celerem.*

u *At divinitatem.* Et hæc quoque desunt in eodem exemplari Divionensi.

x Idem codex: *& meliorem super omnes pacem a Deo donari.*

y Divion. *Sancta synodus iterum clamavit.*

z Annotatio Rustici. Græci non habent. Paris. *Ista digna tuo imperio. Ista propria sunt vestri imperio. Hæc perfectio vestri imperii.*

aa In hoc loco insigniter erraverunt typographi qui Labbeanam editionem curarunt. Legendum ergo: *digne fide, digne Christo, digne imperio, digne fide & religione*; ut est in codicibus Corbeiensi & Divionensi & in antiquis editionibus. In Romana vero & in codice Parisiensi desunt hæc *digne fide.* Divionensis habet ubique *digni.*

bb Codex Paris. *Propter hæc pacem habet universus mundus. Hæc digna tuo imperio. Per te recta fides firma est. Propter te non est hæresis. Cælestis Imperator, terrenum custodi. Per te firma est fides. Cælestis Imperator, Augustum custodi. Unus Deus qui hoc peregit. Cælestis Imperator, Augustum custodi. Digni pace. Hæreticos tu fugasti,*

cc Divion. & Corb. *orthodoxia.* dd Divion. *firma.* Sic etiam paulo post.

ράνιε βασιλεῦ, τὴν Αὐγούσαν φύλαξον· διὰ σὲ βεβαία ἡ πίστις. εἷς Θεὸς ὁ τοῦτο ποιήσας. ὠράνιε βασιλεῦ, τὴν Αὐγούσαν φύλαξον. ἄξιοι τῆς εἰρήνης. τοὺς αἱρετικοὺς σὺ ἐδίωξας. Νεστορίῳ καὶ Εὐτυχεῖ ἀνάθεμα· ἀνάθεμα καὶ Διοσκόρῳ· δι' ὑμᾶς ἡ πίστις, δι' ὑμᾶς ἡ εἰρήνη. αὕτη ἡ φωνὴ τῆς ἐκκλησιῶν, αὕτη φωνὴ τῶν ποιμένων. Νεστορίῳ, καὶ Εὐτυχεῖ, καὶ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα,

Ὁ θειότατος, καὶ φιλόθεος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν συνοδον εἶπε· τῆς φιλοθέου, καὶ καθολικῆς ἡμῶν πίστεως παρὰ τῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου κατὰ τὴν τῶν πατέρων ἔκθεσιν φανερωθείσης, δίκαιον ὑμῖν, ἵνα συμφέρον εἶναι ἡ ἡμετέρα γαλήνη ἐδοκίμασε, πᾶσαν τὴν τοῦ λοιποῦ φιλονεικίας ἀφορμὴν περὶ τῆς ἁγίας θρησκείας ἀναιρεθῆναι. εἴ τις τοίνυν ἰδιώτης. ἢ * στρατιώτης προσομιλήσας, ἢ εἰς κλῆρον τελῶν, δημοσίᾳ περὶ τῆς πίστεως ὀχλαγώγιον συναγαγὼν, καὶ ἐν προφάσει διαλέξεως θόρυβον ἐμποιεῖ, ἴσω, ὡς ὁ μὴ ἰδιώτης τύχῃ ἐπιγραφόμενος, τῆς βασιλίδος ἐξελαθήσεται πόλεως· ὁ δὲ στρατιώτης περὶ τῆς ἑαυτοῦ στρατείας, καὶ ὁ κληρικὸς περὶ τὸν ἴδιον βαθμὸν κινδυνεύσει, καὶ ἑτέραις ὑποβληθήσεται τιμωρίαις. πάντες ἐβόησαν· πολλὰ τὰ ἔτη τῷ βασιλεῖ· τῷ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ πολλὰ τὰ ἔτη· τῷ εὐσεβεῖ, τῷ Χριστιανῷ· τὰς ἐκκλησίας σὺ ὤρθωσας, τὴν ὀρθοδοξίαν σὺ ἐκτήξω. τῆς Αὐγούσης πολλὰ τὰ ἔτη. τῷ εὐσεβεῖ, καὶ φιλοχρίστῳ. τὴν ὑμετέραν βασιλείαν ὁ Θεὸς * φυλάξει· τοὺς αἱρετικοὺς ὑμεῖς ἐξεβάλετε. Νεστορίῳ, καὶ Εὐτυχεῖ, καὶ Διοσκόρῳ ἀνάθεμα. ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς καθεῖλεν· ἡ τριὰς τοὺς τρεῖς ἐξέβαλε. δι' αἰῶνος ἡ ὑμῶν βασιλεία.

Ὁ θειότατος, καὶ φιλόθεος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τὴν ἁγίαν συνοδον εἶπε· τινὰ ἔστι κεφάλαια, ἅτινα πρὸς τιμὴν τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας ὑμῖν ἐφυλάξαμεν, πρέπον ἡγησάμενοι, παρ' ὑμῶν ταῦτα κανονικῶς κατὰ συνοδον τυπωθῆναι, ἢ νόμοις θεσπισθῆναι ἡμετέροις. καὶ κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ φιλοθέου ἡμῶν δεσπότου, Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου, τὰ κεφάλαια ἀνέγνω ὅτω.

A Unus Deus, qui hoc fecit. Rex cæleſtis Auguſtam cuſtodi, dignam pacis. Hæreticos tu fugaſti. Neſtorio & Eutychi anathema: anathema & Dioſcoro. [b] Per vos fides, per vos pax. Hæc oratio eccleſiarum. Hæc oratio paſtorum. Neſtorio & Eutychi & Dioſcoro anathema.

([c] Et poſt has voces) [d] diviniſſimus & piiſſimus dominus noſter ad ſanctam ſynodum dixit: [e] Pia & catholica fide a ſancta & univerſali ſynodo ſecundum patrum expoſitionem declarata, juſtum ſimul & [f] expediens eſſe noſtra tranquillitas approbavit, omnem de cetero contentionis occaſionem de ſanctæ fidei religione penitus amputari. [g] Si quis igitur * idiota, vel militaris, ſeu clericus, publice de fide, turbam congregans, ſub obtentu diſputationis tumultum fecerit, ſciat, quia ſi quidem idiota ſit, ab urbe regia expelletur: militaris vero & clericus gradus ſui periculum ſuſtinebunt, & pœnis aliis ſubjacebunt. Omnes clamaverunt: [h] Multos annos imperatori, (multos annos Auguſtæ.) Chriſtum amantis imperatoris multi anni: pio & Chriſtiano (multi anni.) Eccleſias tu erexiſti, orthodoxam fidem tu confirmaſti. Auguſtæ orthodoxæ multos annos: [i] piæ & amatrici Chriſti. Imperium veſtrum Deus [k] cuſtodiat. [l] Vos hæreticos expuliſtis. Neſtorio & Eutychi & Dioſcoro anathema. [m] Trinitas hos tres damnavit, Trinitas hos tres ejecit. In perpetuum maneat veſtrum imperium.

[n] Diviniſſimus & piiſſimus [o] dominus noſter ad ſanctam ſynodum dixit: Quædam capitula ſunt, quæ ad honorem veſtræ reverentiæ vobis ſervavimus, decorum eſſe judicantes, a vobis hæc regulariter potius formari per ſynodum, quam noſtra lege ſanciri. Et jubente diviniſſimo & piiſſimo principe noſtro, Beronicianus vir devotus, ſecretarius divini conſiſtorii, capitula ſic relegit.

στρατιώτης

φυλάξοι

ά.

Τοὺς ἀληθῶς, καὶ εἰλικρινῶς τὸν μονήρη μετιόντας βίον τῆς ὀφειλομένης αὐτοῖς ἀξιώματι τιμῆς. ἐπει-

I.

(1) Eos qui vere & ſincere ſolitariam arripiunt vitam, debito honore [p] dignos judica-

(1) Alia verſione ſunt hi Canones in Ep. 3. Pelagii II ad Epiſcopos Iſtriæ. *Hard.*

a Corb. *digna pacis*, Divion. *digne paci*, Pariſ. *digni pacis*.
b Pariſ. *Propter vos fides, propter vos pax.*
c Annotatio Ruſtici. *Græci non habent.* Non extant in codice Pariſienſi.
d Divion. & Pariſ. *Sacratiſſimus & piiſſimus.*
e Idem codex: *Pia & catholica fide a ſancta & univerſali ſynodo ſecundum expoſitionem patrum manifeſtata, juſtum ſimul & expedions eſſe noſtra ſerenitas approbavit omnem in reliquo controverſiæ occaſionem de religione ſanctiſſima expellere. Ergo ſi quis privatus aut militans aut in clero connumeratus, publice de fide multitudinem colligens, ſub intuitu diſputationis tumultum fecerit, ſciat quia qui privatus eſt a regali civitate expelletur, qui militat circa ſuam militiam & clerus circa proprium gradum periclitabuntur, & aliis ſubmittentur pœnis.*
f Divion. *conveniens*; & in margine, *al. expediens.* g Idem codex: *Quiſquis igitur.*
h Corb. & Divion. *Multos annos Imperatori, multos annos Auguſtæ. Pio & Chriſtiano. Eccleſias tu correxiſti. Orthodoxiam tu confirmaſti. Auguſtæ multi anni. Orthodoxæ multos annos.* Corbeienſis hæc habet in margine: *Amanti Chriſto Imperatori. Pio & amatori Chriſti.* Pariſ. *Multi anni Imperatori amanti Chriſtum. Imperatori multi anni piiſſimo & Chriſtianiſſimo. Eccleſias tu erexiſti. Rectam fidem tu confirmaſti. Multi anni Auguſtæ orthodoxæ.* i Pariſ. *piiſſimæ amanti Chriſtum.*
k Idem codex, *cuſtodit.* l Idem: *Hæreticos vos ejeciſtis.*
m *Trinitas hos tres ejecit.* Hæc neque in antiquis exemplaribus habentur, neque in antiquis editionibus.
n Pariſ. & Divion. *Sacratiſſimus.*
o Sic in Pariſienſi. Pro his vero alii habent, *noſter Imperator.*
p Corb. & Divion. *dignos efficimus.* Ita etiam veteres editiones.

BALUZII NOTÆ.

Habetur inf. inter canones hujus concilii in ordine iiij.

dicamus. Quoniam vero quidam ſub prætextu ſolitariæ vitæ & eccleſias & communes [a] perturbant cauſas; placuit nullum quidem [b] ædificare monaſterium præter voluntatem epiſcopi civitatis, neque in [c] poſſeſſione præter voluntatem domini poſſeſſionis. Eos vero monachos, qui per ſingulas civitates ſunt atque provincias, ſubjici epiſcopo, & quietem amplecti, & intendere [d] ſolum jejunio & orationi, & neque eccleſiaſticis, neque publicis importunos [e] re-
* ſe implicare bus * exiſtere; niſi forte jubeatur eis propter neceſſariam cauſam ab epiſcopo civitatis. Sed neque poteſtatem habere monachos ſuſcipiendi in monaſteriis ſuis ſervos, aut inſcriptitios, præter voluntatem dominorum.

Α δὴ δέ τινες τῷ μοναχικῷ κεχρημένοι σχήματι, καὶ τὰς ἐκκλησίας, καὶ τὰ κοινὰ διαταράττουσι πράγματα, ἔδοξε, μηδενὶ μὲν οἰκοδομεῖν μοναστήριον παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου, μήτε δὲ ἐν κτήμασι παρὰ γνώμην τοῦ δεσπότου τοῦ κτήματος· τοὺς δὲ καθ' ἑκάστην πόλιν, καὶ χώραν μοναζοντας ὑποτάσσεσθαι τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι, καὶ προσέχειν μόνῃ τῇ νηστείᾳ, καὶ τῇ προσευχῇ, μήτε δὲ ἐκκλησιαστικοῖς, ἢ δημοσίοις παρενοχλεῖν πράγμασιν, εἰ μή ποτε ἄρα ἐπιτραπεῖεν διὰ χρείαν ἀναγκαίαν ἀπὸ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου. μήτε μὴν ἐξουσίαν ἔχειν τοὺς μοναζοντας δέχεσθαι ἐν τοῖς ἑαυτῶν μοναστηρίοις δούλους, ἢ ἀναπογράφους, παρὰ γνώμην τοῦ δεσποτοῦ.

II.

β'.

inf. Can. iij. Quoniam vero aliqui clericorum & monachorum pecuniæ amore languentes, curis mundanarum rerum ſemetipſos ſubjiciunt, [f] aut poſſeſſionum conductores, aut procuratores conſtituti, [g] aut in domibus ([h] ſæcu-
* diſpoſitores larium) obverſantes, tamquam * diſpenſatores effecti: placuit huic ſancto & magno concilio, nullum clericum conducere poſſeſſiones, aut [i] procurationem [k] ſuſcipere; niſi forte ei a proprio epiſcopo jubeatur eccleſiaſticarum poſſeſſionum habere ſolicitudinem. Si quis autem [l] poſt hanc definitionem aut ipſe conducere præſumpſerit, aut per alium quemlibet hanc curam ſuſcipere, [m] eccleſiaſticæ pœnæ ſubdatur: quod ſi in contentione perſtiterit, dignitate [n] privetur.

Ἐπειδὴ δέ τινες τῶν ἐν τῷ κλήρῳ κατειλεγμένων καὶ τῶν μοναζόντων, τῷ φιλοχρηματίαν νοσοῦντες, εἰς φροντίδας βιωτικῶν πραγμάτων ἑαυτοὺς ἐμβάλλουσι, μισθωταὶ κτημάτων, ἢ ἐπίτροποι καθιστάμενοι, ἢ οἰκίαις προσεδρεύοντες, ὡς διοικοῦντες· ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ, καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, μηδένα κληρικὸν μισθοῦσθαι κτήματα, ἢ ἐπιτροπὴν ἀναδέχεσθαι, εἰ μή ποτε ἄρα παρὰ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου ἐπιτραπεῖεν τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων ποιεῖσθαι φροντίδα. εἰ δέ τις μὴ τὸν ὅρον τοῦτον, ἢ αὐτὸς τολμήσοι μισθώσασθαι, ἢ δι' ἄλλου τινὸς τοιαύτην ἀναδέξασθαι φροντίδα, τῷ ἐκκλησιαστικῷ τύπῳ ὑποβάλλεσθαι ἐπιτιμίῳ· εἰ δὲ ἐπιμένοι φιλονεικῶν, γυμνοῦσθαι αὐτὸν τοῦ ἀξιώματος.

III.

γ'.

inf. Can. xx. Clericos in eccleſia conſtitutos non licere alterius civitatis eccleſiæ deputari, ſed permanere illic, in qua miniſtrare ab initio deputati ſunt: extra illos ſcilicet, qui amiſſis propriis provinciis, ex neceſſitate in alienam eccleſiam tranſierunt: Si quis vero poſt hanc definitionem, clericum [o] alteri epiſcopo competentem ſuſceperit, placuit extra communionem fieri & eum qui ſuſceptus eſt, & qui ſuſcepit, donec clericus qui [p] abſceſſit, ad propriam revertatur eccleſiam.

Et poſt hanc lectionem, [q] traditis capitulis a [r] ſacratiſſimo & piiſſimo principe [s] religioſiſſimo [t] archiepiſcopo regiæ Conſtantinopolis [u] novæ Romæ Anatolio, omnes [x] reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: [y] Multos annos imperatori pio, Chriſtiano. Chri-

Κληρικὸς εἰς ἐκκλησίαν τελοῦντας μὴ ἐξεῖναι εἰς ἄλλης πόλεως τάττεσθαι ἐκκλησίαν, ἀλλὰ μένειν ἐκείνῃ, ἐν ᾗ λειτουργεῖν ἐξ ἀρχῆς ἠξιώθησαν, ἔξω ἐκείνων, οἵτινες ἀπολέσαντες τὰς οἰκείας πατρίδας, ἀπὸ ἀνάγκης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν μετῆλθον. εἰ δέ τις μὴ τὸν ὅρον τοῦτον τὸν ἄλλῳ ἐπισκόπῳ προσήκοντι δέξαιτο κληρικόν, ἔδοξεν ἀκοινώνητον γίνεσθαι καὶ τὸν δεχθέντα, καὶ τὸν δεξάμενον, ἕως ἂν ὁ ἀποστὰς κληρικὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανέλθῃ ἐκκλησίαν.

Καὶ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν, ἐπιδοθεισῶν τῶν κεφαλαίων παρὰ τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, Ἀνατολίου, πάντες οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· πολλὰ τὰ

BALUZII NOTÆ,

a Iidem libri & editiones, *conturbant*.
b Divion. *diſponere*.
c Veteres libri & editiones, *poſſeſſionem*.
d Corb. *ſolo jejunio*, Divion. *ſoli*.
e Divion. in margine, *al. regibus*.
f Corb & Divion. *conductores poſſeſſionum*, amiſſa voce *aut*.
g Iidem libri, *aut domibus obſervantes* quod melius eſt.
h *Sæcularium*. Deeſt in vetuſtis codicibus.
i Divion. & Corb. *curationem*.
k Corb. *ſuſcipiens*.
l Veteres libri & editiones, *poſt hunc terminum*.
m Iidem libri & editiones, *hunc eccleſiaſtico ſuodi ſupplicio*.
n Corb. & Divion. *nudetur*. Ita etiam Crabbus.
o Divion. & Corb. *alio*, Crabbus & Surius *alii*, editio Veneta *alium*.
p Veteres libri & editiones, *exceſſit*.
q *Traditis*. Hæc vox deeſt in codice Corbeienſi. Defuiſſe etiam in Crabbianis hinc poteſt colligi quod editum eſt ab eo *capitulorum*, emendante videlicet locum qui videbatur cubare in mendo. Codex Pariſienſis habet *porrectis*.
r Corb. & Pariſ. & veteres editiones, *divinissimo & piissimo domino noſtro*.
s Pariſ. & Divion. *reverentiſſimo*.
t Veteres libri & editiones, *Epiſcopo*.
u *Novæ Romæ*. Deeſt iſtud in omnibus antiquis libris & editionibus.
x *Reverendiſſimi Epiſcopi*. Et iſtud quoque deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
y Pariſ. *Multi anni Imperatori pio & Chriſtiano*.

τὰ ἔτη τῷ βασιλέων· τῷ θεσβεῖ, τῷ Χριστιανῷ· ὁ Χριστὸς, ὃν σέβη, ὡπὶς σε φυλάξοι. ταῦτα τῆς πίστεως ἄξια. τῷ ἱερεῖ, τῷ βασιλεῖ. τὰς ἐκκλησίας σὺ ὤρθωσας, νικητὰ πολεμίων, διδάσκαλε πίστεως. πολλὰ τὰ ἔτη τῆς Αὐγούστης· τῇ θεσβεῖ, τῇ φιλοχρίστῳ. τῆς ὀρθοδόξου πολλὰ τὰ ἔτη. τῶν ὑμέτεραν βασιλείαν ὁ Θεὸς φυλάξοι. τοὺς αἱρετικοὺς ὑμεῖς καθείλετε· τῶν πίστιν ὑμεῖς ἐφυλάξατε· ἄφθονα τῆς ὑμῶν βασιλείας. δι' αἰῶνος ἡ ὑμῶν βασιλεία.

Ὁ θειότατος, καὶ θεσβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τῶν ἁγίαν συνοδον εἶπεν. εἰς τιμὴν τῆς τε ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, καὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος, τῶν Χαλκηδονέων πόλιν, ἐν ᾗ * τῆς ἁγίας πίστεως συνόδου διεκρατήθη, μητροπόλεως ἔχειν πρεσβεῖα ἐθεσπίσαμεν, ὀνόματι μόνῳ τοῦτο τιμήσαντες, σωζομένης δηλαδὴ τῇ Νικομηδέων μητροπόλει τὸ * ἰδίου ἀξιώματος. * πάντες ἐβόησαν· δικαία ἡ κρίσις τοῦ βασιλέως· ἄξιε τῆς ἁγίας τριάδος. ἐν πάσχα τῇ οἰκουμένῃ. τοὺς παρεπιδήμους τῆς ἐπισκόπων ὑμεῖς κωλύσατε. ἡ ἁγία τριὰς φυλάξει σε. δεόμεθα, ἀπόλυσον ἡμᾶς.

Ὁ θειότατος, καὶ θεσβέστατος ἡμῶν δεσπότης πρὸς τῶν ἁγίαν συνοδον εἶπε· κεκμήκατε, τῷ καλῷ δήγεσματι σκυλμὸν ὑπομείναντες. ἀναμείνατε δὲ ἕως ἡμέρας, ἢ τέσσαρας ἔτι· καὶ παρόντων τῶν μεγαλοπρεπεστάτων ἡμῶν ἀρχόντων, ἕκαστα ὧν βούλεσθε, κινήσατε, τῆς προσηκούσης βοηθείας, ἀξιωθησόμενοι. μηδεὶς δὲ * ἡμῶν πρὸ * τοῦ τελείους τύπους πάντων δοθῆναι, τῆς ἁγίας ἀναχωρήσει συνόδου.

* τὰ τῆς πίστεως τῆς ἁγίας κατὰ συνόδου διεκρατήθη.

* εἰκείᾳ ὁ Ῥωμαϊστὶ

* ἴσ. ὑμῶν
* ἴσ. τῶ τοῦ

Actus, quem colis, ipse te [a] servet. Hæc fide digna sunt. [b] Sacerdoti, imperatori (multos annos.) Ecclesias tu [c] erexisti, victor * bellorum, doctor fidei. [d] Multos annos Augustæ [e] piæ, amatrici Christi. Orthodoxæ multos annos. Vestrum imperium Deus conservet. Hæreticos vos [f] destruxistis, fidem vos [g] custodistis. Invidia ab imperio vestro procul sit; imperium vestrum per sæculum sit.

Et post hæc [h] divinissimus & piissimus dominus noster ad sanctam synodum dixit: Ad honorem sanctæ martyris Euphemiæ, & vestræ [i] pariter sanctitatis, Chalcedonensium civitatem, [k] in qua sanctæ fidei Concilium gestum est, metropolis privilegia habere sancimus, nomine, tantum hanc honorantes, salva videlicet Nicomediensium civitati propria dignitate. * Omnes clamaverunt: Justum judicium imperatoris, [l] digni sancta [m] martyre. Unum pascha [n] orbi terrarum. * Circumventiones * episcoporum vos cohibetis. * [o] Hæc [p] sancta te custodiat. Supplicamus, dimitte nos: (pie imperator demitte nos.)

[q] Divinissimus & piissimus dominus noster (Marcianus perpetuus Augustus) ad sanctum concilium dixit. [r] Multum quidem estis itinere * fatigati, laborem perferentes. Verumtamen sustinete [s] adhuc tres aut quatuor dies, & præsentibus magnificentissimis nostris judicibus, [t] quæcumque vultis, movete, competens adepturi * solatium. Nullus vestrum antequam * perfecti termini ex omnibus proferantur, a sancto concilio discedat.

* Latine

* violentias
* Exilia episcoporum vos prohibete.
* Sancta trinitas te conservet.

* Defatigati estis, longo spatio vexationem perferentes.

* auxilium.

* perfecta decreta omnium.
* detur de omnibus perfecta definitio.

In cod. Bobieriano: Explicat Actio VI. incipit VII. Actio de Domno Antiocheno, quondam patriarcha translata ex Græco in Latinum. *Eam vero alii codices exhibent sub finem actionis decimæ.*

ΠΡΑΞΙΣ Ε' ΒΔΟΜΗ Df ACTIO SEPTIMA
τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου. Chalcedonensis Concilii.

Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, τῇ πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι, κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ θεσβεστάτου ἡμῶν δεσπότου συνελθόντων ἐν τῇ ἁ-

COnsulatu [u] domini nostri Marciani perpetui Augusti, [x] septimo Kalendas Novembris, Chalcedone secundum [y] jussionem sacratissimi & piissimi domini nostri convenien-

BALUZII NOTÆ.

a Idem codex, *custodiat*. b Idem: *Pontifici Imperatori*. c Idem, *correxisti*.
d Idem: *Multi anni Augustæ piæ & amanti Christum. Orthodoxiæ multi anni. Imperium vestrum Deus custodiat*. e Divion. *piæ & amatrici*. f Paris. *deposuistis*.
g Idem; *conservastis. Absit invidia imperio vestro. Per sæcula vestrum imperium*.
h Divion. *sacratissimus & piissimus Imperator ad.* Paris. *sacratissimus & piissimus dominus noster ad.*
i *Pariter*. Deest in libro Parisiensi.
k Idem codex *in qua sancta fides per synodum confirmata est, privilegia habere metropolitanæ civitatis decrevimus, nomine tantum eam honorantes, servato scilicet quidem Nicomediensium civitatis proprio jure*.
l Omnes libri veteres habent *digne*. m Paris. *trinitate*. Sic etiam in textu Græco.
n Divion. & Corb. *orbis*. Paris. *universo mundo. Violentias Episcoporum vos prohibete*.
o *Hæc*. Deerat olim hæc vox in codice Divionensi, & addita est supra lineam.
p Paris. *sancta trinitas te conservet*. q Idem codex: *Sacratissimus & piissimus dominus noster Marcianus perpetuus augustus*. Divion. *Sacratissimus & piissimus (dominus noster) Imperator Marcianus perp. augustus*. Quæ uncis conclusa sunt, addita sunt supra lineam.
r Paris. *Laborastis multo spatio fatigationem perpessi. Sustinete autem tres aut quatuor dies adhuc*. Hunc locum ex ista antiqua versione citat Pelagius II. in epistola tertia ad Episcopos Istriæ. Evagrius lib. 2. cap. 18 sub finem: *Jussit etiam Imperator ut Episcopi triduum aut quatriduum ibidem morarentur, & unusquisque id quod vellet proponeret coram magnificentissimis judicibus*. Facundus lib. 5. cap. 3. *In sexto quippe consessu, fidei definitione perfecta, & ab omnibus Episcopis rite subscripta, interlocutus est Imperator ut aliquot diebus expectarent omnes Episcopi, & privatæ quorumque causæ ibidem finirentur*.
s Paris. *singula quæ vultis digno auxilio merituri movete*. Et hunc quoque locum refert Pelagius II. in epistola mox laudata, ubi perperam emendatus est juxta vulgatas editiones, cum codex Colbertinus, ex quo illa edita est, eodem modo habeat quo codex Parisiensis gestorum Chalcedonensium; qui sic pergit. *Nemo autem ex vobis antequam detur de omnibus perfecta definitio a sancta synodo discedat*.
t Veteres libri, *domni* x Divion. VI. & in margine, *al.* VII. Veteres editiones. 4.
y Veteres libri & editiones, *jussionem piissimi nostri domini*.

nientibus [a] in ſanctiſsima eccleſia beatæ martyris Euphemiæ glorioſiſsimis judicibus, [b] hoc eſt, magnificentiſsimo & glorioſiſsimo patricio Anatolio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo; [c] convenientibus etiam Paſchaſino & Lucentio reverendiſsimis epiſcopis, & [d] Bonifacio reverendiſsimo presbytero, vicariis ſanctiſsimi archiepiſcopi veteris Romæ Leonis, & Anatolio reverendiſsimo epiſcopo [e] magni nominis Conſtantinopolis, & Maximo reverendiſsimo epiſcopo [f] Antiochiæ Syriæ, & Juvenali reverendiſsimo epiſcopo [g] Hieroſolymorum, & Quintillo reverendiſsimo epiſcopo Heracleæ Macedoniæ, [h] tenente locum ſanctiſsimi Theſſalonicenſium epiſcopi Anaſtaſii, & Thalaſſio reverendiſsimo epiſcopo [i] Cæſareæ, & ceteris ſupradictis reverendiſsimis epiſcopis, & reliquo ſancto & univerſali concilio, per ſanctionem [k] diviniſſimi & piiſsimi domini noſtri in Chalcedonenſium civitate congregrato, & reſidentibus cunctis ante cancellos [l] ſanctiſsimi altaris, [m] magnificentiſsimi & glorioſiſsimi judices dixerunt: Diviniſsimus & piiſsimus dominus noſter rogatus a Maximo & Juvenale ſanctiſsimis epiſcopis, præcepit nos * agnoſcere de motis inter eos capitulis, Unde convenientes [n] prædicti ſanctiſsimi viri, [o] certa ad invicem inter ſe ex non ſcripto conſtituerunt, quæ etiam nobis manifeſta fecerunt, & videntur ex conſenſu juſte diſpoſita. Hæc igitur neceſſarium judicavimus etiam coram ſancta ſynodo unumquemque eorum edocere, quatenus & ex [p] noſtro decreto, & ex veſtra ſententia, quæ fuerint placita, * confirmentur. *

* diſceptare

[p] firmitatem habeant.
* Latine.

Maximus reverendiſsimus epiſcopus Antiochiæ Syriæ dixit: Placuit mihi & reverendiſsimo epiſcopo Juvenal., poſt multam contentionem, per conſenſum, ut ſedes quidem Antiochenſium maximæ civitatis beati Petri habeat duas Phœnicias & Arabiam, ſedes autem Hieroſolymorum habeat tres Palæſtinas. Et rogamus ex decreto veſtræ magnificentiæ, & ſancti concilii, hæc ex ſcripto firmari.

Juvenalis ſanctiſsimus Hieroſolymorum civitatis epiſcopus dixit: [q] Hæc etiam * complacuerunt, ut ſancta quidem Chriſti reſurrectio tres Palæſtinas habeat: ſedes autem Antiochenſium, duas Phœnicias & Arabiam. Et rogo quatenus ex decreto veſtræ magnificentiæ, & ſancti concilii, iſta firmentur.

* mihi complacuer.

Ἁγιωτάτη ἐκκλησία τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τῷ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων· τουτέστι τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, καὶ ἐνδοξοτάτῳ πατρικίῳ Ἀνατολίῳ, καὶ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, καὶ ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῷ ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίῳ, καὶ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ, καὶ ἐνδοξοτάτῳ μαγίστρῳ τῷ θείων ὀφφικίων Βιγκομάλῳ· συνελθόντων δὲ καὶ Παχασίνου, καὶ Λουκεντίου τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίου τοῦ ἁγιωτάτου πρεσβυτέρου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, καὶ Ἀνατολίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ Μαξίμου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, καὶ Κωντίλλου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας, ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀνασασίου, καὶ Θαλασσίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Καισαρείας, καὶ λοιπῶν τῶν προειρημένων ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, καὶ καθεδομένων πάντων πρὸ τῶν κιγκέλλων τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ὁ θειότατος, καὶ εὐσεβέστατος ἡμῶν δεσπότης παρακληθεὶς παρὰ Μαξίμου, καὶ Ἰουβεναλίου, τῶν ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, παρεκελέσατο ἡμᾶς διαλαβεῖν μετ' αὐτῶν περὶ τῶν κινουμένων κεφαλαίων· καὶ συνελθόντες οἱ μνημονευθέντες ὁσιώτατοι ἄνδρες, φανερὰ ποιοῦσιν ἀλλήλοις ἐν τοῖς * ἀγράφοις ἐτύπωσαν, ἃ καὶ ὑμῖν δῆλα κατέστησαν, δοκοῦντα κατὰ συναίνεσιν δικαίως τετυπῶσθαι. τοῦτο τοίνυν ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα καὶ ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου ἑκάτερον διδάξαι, ὥστε καὶ ἐξ ἡμετέρας ἀποφάσεως. καὶ ἐξ ὑμετέρας ψήφου, τὰ ἀρέσκοντα βεβαιωθῆναι. *

* ἀντιγράφοις

* Ῥωμαϊστί.

Μάξιμος ὁ θειότατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας εἶπεν· ἤρεσέ μοι, καὶ τῷ θειοτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἰουβεναλίῳ, κατὰ σύμβασιν, μετὰ πολλὴν φιλονεικίαν, ὥστε τὸν μὲν θρόνον τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως τὸν τῆς ἁγίας Πέτρου, ἔχειν δύο Φοινίκας, καὶ Ἀραβίαν, τὸν δὲ θρόνον τῆς Ἱεροσολυμιτῶν ἔχειν τὰς τρεῖς Παλαιστίνας. καὶ ἀξιῶμεν ἐξ ἀποφάσεως τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου, ἐγγράφως βεβαιωθῆναι ταῦτα.

Ἰουβεναλίου ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἱεροσολυμιτῶν πόλεως εἶπε· τὰ αὐτὰ χάριν συνήρεσεν· ὥστε τιμὴν μὲν ἁγίαν τῆς Χριστοῦ ἀναστάσεως τὰς τρεῖς Παλαιστίνας ἔχειν, τὸν δὲ θρόνον τῆς Ἀντιοχέων δύο φοινίκας, καὶ Ἀραβίαν. καὶ ἀξιῶ ὥστε ἐξ ἀποφάσεως τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, καὶ τῆς ἁγίας συνόδου, βεβαιωθῆναι ταῦτα.

Hς

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. *in ſancta Eccleſia ſanctæ martyris.*
b *Hoc eſt magnificentiſſimo*, Hæc & ſequentia deſunt in codicibus Corbeienſi & Divionenſi & in antiquis editionibus uſque ad *reverendiſſimis Epiſcopis.*
c Pariſ. *convenientibus autem & Paſchaſino.*
d Idem codex: *Bonifacio ſanctiſſimo Presbytero obtinente locum ſanctiſſimi & reverentiſſimi Archiepiſcopi.*
e Idem, *magnificæ Conſtantinopoleos.*
f Idem, *Antiochenæ.* Vox *Syriæ* non habetur in veteri libro.
g Idem, *Jeroſolimitanus.*
h Idem, *obtinente.*
i Idem, *Cæſaria Cappadocia.*
k Veteres libri & editiones, *ſereniſſimi & piiſſimi noſtri domini.*
l *Sanctiſſimi.* Deeſt in antiquis libris & editionibus.
m *Magnificentiſſimi &.* Hæc quoque deſunt in iiſdem libris & editionibus.
n *Prædicti*, Et hoc quoque deeſt ibidem.
o Idem libri & editiones, *quædam.*
p Ibidem, *& ex veſtra ſententia & ex noſtra allocutione.*
q Legendum: *Hæc etiam mihi complacuerunt* Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.

Ἧς τινος δ' ἁλαλιᾶς Ἑλλωιστὶ ἑρμωνευθείσης διὰ Βερονικιανοῦ τοῦ καθωσιωμένου μαγιστριανοῦ, καὶ σηκρητιείου τοῦ θείου κονσιστωρίου, τὰ ἑπαγόμενα.

Παχασῖνος, καὶ Λευκίσιος οἱ ἁλαβέσιανοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος, ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπον· τοῦτο, ἅττινα συμφωνούντων τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, * Μαξίμῳ τῷ ἁλαβεσάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀντιοχείας, καὶ Ἰουβεναλίῳ Ἱεροσολύμων, ὑπὲρ ἀγαθῆς εἰρήνης εἰρῆσθαι νομίζομεν· τοιοῦτόν, ἵνα ὁ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας τὰς δύο Φοινίκας, καὶ τὴν Ἀραβίαν ἔχῃ, ὁ δὲ Ἱεροσολύμων τὰς ἓξ Παλαισίνας ἔχῃ· ἔτι τε καὶ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως τῇ ἁλαλιᾷ βεβαιωθῶσιν· ἵνα μηδεμία μετέπειτα περὶ τούτου τοῦ πράγματος τοῖς προλελεγμένοις ἐκκλησίαις φιλονεικία καταλειφθείη.

Ἀνατόλιος ὁ ἐπίσκοπος τῆς ἐνδόξου Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, εἶπε· τὰ συνηρέσαντι μεταξὺ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Μαξίμου, καὶ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἱεροσολυμιτῶν Ἰουβεναλίου, καὶ ἐξ ἐμῆς διαλαλιᾶς βέβαια μενέτω· ἵνα ἡ μὲν ἁγιωτάτη ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως Φοινίκας δύο, καὶ Ἀραβίαν ἔχῃ, ἡ δὲ ἁγιωτάτη ἐκκλησία τῆς Ἱεροσολυμιτῶν τὰς ἓξ Παλαισίνας ἔχῃ· ὥστε τοῦ λοιποῦ ἑκατέραν ἐκκλησίαν πρὸς τὴν ἑτέραν ταύτης ἕνεκα τῆς ὑποθέσεως μηδεμίαν ἀμφισβητήσεως ἔχειν ἀφορμήν.

Θαλάσσιος ὁ ἁλαβέσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· τοῖς κατὰ συναίνεσιν τυπωθεῖσι μεταξὺ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Μαξίμου, καὶ Ἰουβεναλίου, καὶ ἡμεῖς συναινοῦμεν.

Στέφανος ὁ ἁλαβέσιος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε καθὼς ἔδοξε τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ ἁλαβεσάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀντιοχέων πόλεως Μαξίμῳ, καὶ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν Ἰουβεναλίῳ, ὥστε τὴν μὲν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχέων πόλεως ἔχειν τὰς δύο φοινίκας, καὶ τὴν Ἀραβίαν, τὴν δὲ ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν Ἱεροσολύμων τὰς ἓξ Παλαισίνας ἔχειν, καγὼ βεβαιῶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν δόξαντι· ὥστε ἑκατέραν ἐκκλησίαν τοῦ λοιποῦ μηδεμίαν ἀφορμὴν ἔχειν φιλονεικίας.

Εὐσέβιος ὁ ἁλαβέσιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπε· χάριν γινώσκομεν τῷ δεσπότῃ Θεῷ, ἐφ' οἷς δύο πατέρων ἀμφισβήτησις συμβάσει φιλικῇ πεπεράτωται. κρατεῖν τοίνυν τὰ ἑκατέροις τοῖς μέρεσι δεδογμένα βουλόμεθα.

Πέτρος ὁ ἁλαβέσιος ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπεν· ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ, καὶ ὁμονοίᾳ τῶν ἀμφοτέρων πατέρων ἡδόμενοι, συναινοῦμεν τοῖς δόξασιν.

* Pro Μαξίμου καὶ Ἰουβεναλίου. Mard.

A [a] Qua interlocutione Græce interpretata per Beronicianum devotissimum magistrianum, & secretarium sacri consistorii, mox sequentia.

Paschasinus & Lucentius reverendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, [b] tenentes locum apostolicæ sedis [c] veteris Romæ, (per Paschasinum reverendissimum episcopum) dixerunt: Hæc concordantibus fratribus nostris, Maximo reverendissimo Antiochensium civitatis episcopo, & Juvenale (reverendissimo & sanctissimo) Hierosolymorum episcopo, pro bono pacis dicta noscuntur: hoc est, ut Antiochensium ecclesia duas Phœnicias & Arabiam habeat, Hierosolymorum vero, tres Palæstinas possideat. Ad hoc autem & nostræ humilitatis interlocutione B [d] firmentur, ut nulla in posterum de hac causa prædictis ecclesiis contentio relinquatur.

Anatolius reverendissimus archiepiscopus glorioſæ Constantinopolis novæ Romæ dixit: [e] Quæ placuerunt inter Dei amantissimum episcopum Antiochensium Maximum, & [f] Dei amantissimum Hierosolymorum episcopum Juvenalem, & ex mea interlocutione firma consistant: ut sanctissima quidem ecclesia Antiochensium magnæ civitatis habeat duas [g] Phœnicias & Arabiam, sanctissima vero ecclesia Hierosolymorum tres Palæstinas obtineat; quatenus de cetero [h] utrique C ecclesiæ [i] hujus rei causa nullius contentionis relinquatur occasio.

Thalassius reverendissimus episcopus Cæsareæ Cappadociæ dixit: His quæ per consensum ordinata sunt inter Dei amantissimos episcopos Maximum & Juvenalem, & nos consentimus.

Stephanus reverendissimus episcopus Ephesi dixit: [k] Sicut placuit Dei amantissimo & reverendissimo episcopo Antiochensium civitatis Maximo, & Dei amantissimo Juvenali Hierosolymorum episcopo, ut sanctissima quidem Antiochensium civitatis ecclesia habeat duas Phœnicias, & Arabiam, sanctissima vero Hierosolymorum ecclesia tres D habeat Palæstinas, quæ inter eos placuerunt, confirmo: [l] quatenus utraque ecclesia de cetero nullius habeat contentionis occasionem.

Eusebius reverendissimus episcopus Ancyræ Galatiæ dixit: Gratias agimus domino Deo, [m] in eo quod duorum patrum contentio [n] amicabili placito terminata est. [o] Obtinere igitur volumus ea, quæ utrisque partibus placuerunt.

Petrus reverendissimus episcopus Corinthi dixit: Circa pacem & concordiam [p] utrorumque patrum gaudentes, placitis consentimus.

a Hæc non habentur in editione Rustici, sed in antiqua; hoc est, habentur quidem in codice Parisiensi, non extant in aliis, neque in antiquis editionibus per typographos vulgatis. Nunc annotamus varias lectiones ex editione Rustici. Postea redibimus ad antiquam. BALUZII NOTÆ.

b Veteres libri & editiones, *obtinentes*.

c *Veteris Romæ*. Desunt in antiquis libris & editionibus.

d Veteres libri & editiones, *firmantur*.

e Hæc lectio initium habuit in editione Suriana. Nam Crabbus ediderat: *Qua complacuerunt*.

f Veteres libri, & editiones, *Deo amantissimum*. Sic etiam infra.

g Veteres libri & editiones, *Phœnicas* aut *Phœnices*. Sic etiam infra.

h Veteres libri *utraque* pro *utrique*. Eodem modo habent etiam in interlocutione Juliani Episcopi Coensis.

i Veteres libri, *ulterius hujus rei*.

k Veteres libri & editiones: *Sicut placuit reverentissimis Episcopis*.

l Divion. *quatenus utraque Ecclesia*; & paulo post *habeant*.

m Veteres libri & editiones: *in quibus duorum*.

n Veteres libri, *amicali*.

o Divion. *tenere*; & in margine, *al. obtinere*.

p Idem codex, *utraque partis*.

Julianus reverendissimus episcopus Coensium dixit: Sicut complacuit utrique parti, hoc est, Maximo reverendissimo episcopo Antiochensium, & Juvenali [a] reverendissimo episcopo Hierosolymorum, ut sanctissima quidem ecclesia Antiochensium maximæ civitatis habeat duas Phœnicias & Arabiam, sanctissima vero ecclesia Hierosolymorum tres Palæstinas obtineat; & ego quæ inter eos placuerunt, mediante Christi caritate, utrisque ad unitatem firma esse decerno.

Diogenes reverendissimus episcopus Cyzici dixit: Consentio his quæ a patribus [b] facta sunt.

Amphilochius reverendissimus episcopus Sidensis dixit: Aperte divina dispensatione ad [c] amicabilem consensum contentionem [d] Deo amantissimorum episcoporum Maximi & Juvenalis venire jubente, [e] gratias agens & ego salvatori Christo de eorum pace, consentio his quæ sunt bene disposita.

Omnes reverendissimi episcopi clamaverunt: [f] Nos etiam eadem dicimus, & consentimus his, quæ a patribus [g] dicta sunt. [h] Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: [i] Et hoc opus fuit sanctæ Trinitatis, & propositi [k] divinissimi & piissimi principis nostri, quatenus ea quæ [l] in lite erant apud eos qui contendere [m] videbantur, concordi proposito [n] deciderentur. Per placitum igitur Maximi [o] sanctissimi Antiochensium civitatis episcopi, & Juvenalis sanctissimi Hierosolymorum episcopi facta consensio, sicut utriusque attestatio declaravit, firma etiam per nostrum decretum, & sententiam sancti concilii, in omni tempore permanebit, hoc est, ut Maximus quidem sanctissimus episcopus, seu Antiochensium sanctissima ecclesia, duas Phœnicias & Arabiam sub propria habeat potestate: Juvenalis autem sanctissimus Hirosolymorum episcopus, sive sanctissima ecclesia quæ sub eo est, tres Palæstinas itidem sub propria habeat potestate vacantibus scilicet, secundum jussionem divinissimi & piissimi principis, omnibus * rebus, & quocumque modo sacris ab utraque parte literis impetratis, insuper & [p] multatione, quæ in eis hujus rei causa noscitur contineri.

* pragmaticis

Ἰωβεναλίου ὁ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Κώων εἶπε· καθὼς συνήρεσεν ἑκατέροις τοῖς μέρεσι, τετέσι, τῷ ἁγιωτάτῳ Μαξίμῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀντιοχέων, καὶ Ἰωβεναλίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἱεροσολύμων, ὥσε τὴν μὲν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἔχειν τὰς δύο Φοινίκας, καὶ τὴν Ἀραβίαν, τὴν δὲ ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν τῆς Ἱεροσολυμιτῶν τὰς ἓξ Παλαισίνας ἔχειν, κἀγὼ ὁρίζω, βέβαια εἶναι τὰ μεταξὺ αὐτῶν δόξαντα, μεσιτεύσης τῆς τῦ Χριστῦ ἀγάπης ἑκατέροις εἰς σῴωσιν.

Διογένης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· συναινῶ τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων γεγνημένοις.

Ἀμφιλόχιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπε· τῆς θείας ἐναργῶς οἰκονομίας εἰς φιλικὴν σύμβασιν τὰ τῆς ἀμφισβητήσεως τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Μαξίμου καὶ Ἰωβεναλίου, ἐλθεῖν κελεύσης, εὐχαριστῶν κἀγὼ τῷ σωτῆρι Χριστῷ περὶ τῆς αὐτῶν εἰρήνης, συναινῶ τοῖς τετυπωμένοις.

Πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ λέγομεν, καὶ συναινοῦμεν τοῖς παρὰ τῶν πατέρων εἰρημένοις. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἔργον καὶ τῦτο γεγένηται τῆς ἁγίας Τριάδος, καὶ τῆς τῦ θειοτάτου ἡμῶν βασιλέως προθέσεως· ὥσε τὰ ἀμφισβητούμενα παρ' αὐτῶν τῶν φιλονεικεῖν δοκούντων, ὁμογνώμονι τέλει θεσθαι προθέσει. ἡ κατὰ σύμβασιν τοίνυν Μαξίμου τῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων, καὶ Ἰωβεναλίου τῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἱεροσολυμιτῶν γενομένη συναίνεσις, ὡς ἡ ἑκατέρου κατάθεσις ἐδήλωσε, βεβαία καὶ ἐξ ἡμετέρας ἀποφάσεως, καὶ ἀπὸ τῆς ψήφου τῆς ἁγίας συνόδου, εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον διαμένει· τετέσιν, ὥσε Μάξιμόν τε τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον, εἴτουν τὴν ἁγιωτάτην Ἀντιοχέων ἐκκλησίαν, τὰς δύο Φοινίκας, καὶ τὴν Ἀραβίαν ἔχειν ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν· Ἰωβεναλίον δὲ τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Ἱεροσολυμιτῶν, εἴτουν τὴν ὑπ' αὐτὸν ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν, τὰς τρεῖς Παλαισίνας ὑπὸ τὴν ἰδίαν ἐξουσίαν ἔχειν, ἀργύντων κατὰ κέλευσιν τῦ θειοτάτου, καὶ φιλοσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου, πάντων τῶν πραγματικῶν, καὶ τῶν ἄλλως προσηκόντων τοῖς μέρεσι θείων γραμμάτων, καὶ τῶν περιεχομένων αὐτοῖς προσίμων, τούτου ἕνεκεν τῆς ὑποθέσεως.

In cod. Bob. [q] Contuli die Kal. Aprilium feria 4. indictione 14. (forte 13.) Explicit actio VII incipit VIII. & *in margine*. In codice est Acœmetarum.

ACTIO

BALUZII NOTÆ.

a Vox *reverentissimo* deest in codicibus manuscriptis.
b Divion. *dicta sunt*. c Veteres libri, *amicalem*.
d Divion. *sanctissimorum*. e Veteres libri, *gratias ago*; & paulo post, *consentiens*
f Iddem libri: *Et nos ita dicimus*. g Divion. *dicta noscuntur*.
h *Magnificentissimi &*. Hæc verba non habentur in antiquis codicibus & editionibus.
i Corb. & veteres editiones; *Et hoc efficacia est sanctæ trinitatis*. Divion. *Et hoc efficaciæ vestræ strenuitatis est*.
k Divion. *sacratissimi*. Sic etiam paulo post.
l Idem codex, *in lite sunt*; & in margine, *al. erant*.
m Idem, *videntur*. n Ibidem, *decidantur*.
o *Sanctissimi*. Deest in veteribus libris & editionibus.
p Olim scriptum erat *multa* in codice Divionensi. Postea additum est *tione* supra lineam.
q Annotatio Rustici. *Contuli die Kal. April feria IIII. Indict. XIIII.* Ista sic reddidit Crabbus. *Datum Kalendis Aprilis, feria quarta, Indictione decima quarta.* Istud cum falsum esse intelligerent editores Romani, quia constat actionem istam fuisse habitam exeunte mense Octobri, Indictione quarta, ab hoc loco sustulerunt. Argumento autem istud est hanc Rustici annotationem extitisse in codice quo Crabbus utebatur.

ΠΡΑΞΙΣ Ο' ΓΔΟΗ Ag ACTIO OCTAVA
τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου. Chalcedonenſis Concilii.

Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῇ πρὸ ἑπτὰ Καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι, κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ φιλοσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίου Ἀνατολίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τῶν ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου. καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῶν θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου· συνελθόντων δὲ καὶ Παχασίνου, καὶ Λουκιανοῦ τῶν φιλαβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίου τοῦ φιλαβεστάτου πρεσβυτέρου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος, καὶ

Ἀνατολίου τοῦ φιλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ

Μαξίμου τοῦ φιλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ

Ἰουβεναλίου τοῦ φιλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, καὶ

Κουϊντίλλου τοῦ φιλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας τῆς Μακεδονίας, ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου, καὶ

Θαλασσίου τοῦ φιλαβεστάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ

Στεφάνου τοῦ φιλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου, καὶ τῶν καθεξῆς προειρημένων φιλαβεστάτων ἐπισκόπων.

Consulatu domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, & qui fuerit nuntiatus, ſub die [a] ſeptimo Kalendas Novembris, [b] Chalcedone ſecundum [c] juſſionem ſacram diviniſſimi & piiſſimi domini noſtri congregatis in ſanctiſſima eccleſia ſanctæ martyris Euphemiæ magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro [d] militum & exconſule (ordinario) & patricio Anatolio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſsimo & glorioſiſſimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo: congregatis autem & Paſchaſino, & Lucentio reverendiſsimis epiſcopis, & Bonifacio reverendiſsimo presbytero, [e] tenentibus locum ſanctiſsimi archiepiſcopi ſenioris Romæ Leonis, &

Anatolio reverendiſſimo archiepiſcopo magni nominis Conſtantinopolis [f] novæ Romæ, &

Maximo reverendiſſimo [g] epiſcopo Antiochiæ Syriæ, &

Juvenali reverendiſſimo epiſcopo Hieroſolymorum, &

Quintillo reverendiſſimo epiſcopo Heracleæ Macedoniæ, habente locum [h] ſanctiſſimi epiſcopi Theſſalonicenſis Anaſtaſii, &

Talaſſio reverendiſsimo epiſcopo [i] Cæſareæ Cappadociæ, &

Stephano reverendiſſimo Epiſcopo Epheſi,

* Luciano reverendiſſimo epiſcopo [l] Byziæ, [m] habente locum reverendiſſimi Cyriaci epiſcopi Heracleæ Thraciæ,

Euſebio reverendiſsimo epiſcopo Ancyræ, &

Diogene reverendiſsimo epiſcopo Cyzici, &

Petro reverendiſſimo epiſcopo Corinthi, &

Florentio reverendiſſimo epiſcopo [n] Sardium, &

Eunomio reverendiſſimo epiſcopo Nicomediæ, &

Anaſtaſio reverendiſſimo epiſcopo Nicææ, &

Juliano reverendiſsimo epiſcopo Coenſi, [o] habente locum & ipſo apoſtolicæ ſedis ſenioris Romæ Leonis, &

Eleutherio reverendiſſimo epiſcopo [p] Chalcedonenſi, &

Baſilio reverendiſsimo epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, &

Meletio reverendiſsimo epiſcopo Lariſſæ, habente locum reverendiſsimi epiſcopi Apameæ Syriæ Domni, &

Amphilochio reverendiſsimo epiſcopo [q] Sidæ, &

Theodoro reverendiſsimo epiſcopo Tarſi, &

Cyro reverendiſsimo epiſcopo Anazarbi, &

Conſtantino reverendiſsimo epiſcopo Boſtrorum, &

Photio reverendiſsimo epiſcopo Tyri, &

Theodoro reverendiſsimo epiſcopo Damaſci, &

Stephano reverendiſsimo epiſcopo Hierapolis, &

Nunc-

a Veteres editiones, VIII. *Kal.* Codex, Divion. VI. & in margine, *al.* VII.

b Veteres libri, *Calchedona*.

c In libro Corbeienſi ſic ſcriptum eſt, *ſecundum juſſionem ſacra diviniſſimi*, & vox *ſacra* poſita eſt in extrema linea. Librarius ergo primo ſcribere voluit *ſacratiſſimi*, ut eſt in Divionenſi & Pariſienſi codicibus, & ſtatim vertit ad *diviniſſimi*. Simili codice uſus Crabbus, putans mendum heic eſſe, repoſuit *ſacram*. Tollenda ergo eſt hæc vox, quam neque Græcus textus agnoſcit neque libri noſtri. Non debere autem retineri probant etiam initia reliquarum actionum. d Nulla mentio iſtius Anatolii in libro Pariſienſi. In ceteris ita ſcriptum eſt: *militum, exconſule & patricio*.

e Veteres libri & editiones, *habentibus*. Neque video cur hæc vox mutari debuerit in hoc loco ab editioribus Romanis & alibi retineri. f *Novæ Romæ*. Iſta deſiderantur in antiquis libris & editionibus.

g Veteres libri, *Antiocheno Epiſcopo*.

h Veteres libri & editiones, *ſanctiſſimi Archiepiſcopi Anaſtaſii Theſſalonicenſis*.

i *Cæſareæ*. Deeſt hæc vox in omnibus antiquis exemplaribus.

k Legendum, *& Luciano*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ. Ita etiam emenda in nomine Euſebii Ancyrani. l Veteres libri, *Byzæ*. Sic etiam ſupra.

m Pariſ. *agentis*. n Veteres libri & editiones, *Sardeorum*.

o Pariſ. *habente locum & eo*. p Corb. & veteres editiones, *Chalcedonos*, Divion. *Chalcedonæ*.

q Veteres libri & editiones, *Cidis*. Ceterum in codice Pariſienſi prætermiſſa eſt mentio iſtius Epiſcopi & ſequentis.

BALUZII NOTÆ.

Nunechio reverendiſsimo epiſcopo [a] Laodiceæ, & habente locum reverendiſsimi Olympii epiſcopi Conſtantiæ, &
Joanne reverendiſsimo epiſcopo Sebaſtiæ, &
Seleuco reverendiſsimo epiſcopo Amaſiæ, &
Conſtantino reverendiſsimo epiſcopo [b] Militenæ, &
Patricio reverendiſsimo epiſcopo Tyanorum, &
Petro reverendiſsimo epiſcopo Gangrorum, &
Apragmonio reverendiſsimo epiſcopo [c] Tii, habente locum reverendiſsimi [d] Calogeri epiſcopi [e] Claudiopolis, &
Atarbio reverendiſsimo epiſcopo Trapezuntis, habente locum reverendiſsimi Dorothei epiſcopi Neocæſareæ, &
[f] Photino archidiacono, habente locum reverendiſsimi Theoctiſti epiſcopi Piſsinuntis, &
Romano reverendiſsimo epiſcopo Myrorum, &
Critoniano reverendiſsimo epiſcopo Aphrodiſiadis Cariæ, &
Nunechio reverendiſsimo epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, &
Mariniano reverendiſsimo epiſcopo Synnadorum, &

A Oneſiphoro reverendiſsimo epiſcopo Iconii, &
Pergamio reverendiſsimo epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, &
Epiphanio reverendiſſimo epiſcopo Pergæ, &
Attico reverendiſſimo epiſcopo Nicopolis Epiri, &
Martyrio reverendiſſimo epiſcopo Gortynæ, &
Luca reverendiſſimo epiſcopo [g] Dyrrhachenorum, &
Vigilantio reverendiſsimo epiſcopo Lariſſæ Theſſaliæ, &
Francione reverendiſsimo epiſcopo Philippopolis, &
Sebaſtiano reverendiſsimo epiſcopo [h] Berrhæ, &
B Baſilio reverendiſsimo epiſcopo Trajanopolis, &
Tryphone reverendiſſimo epiſcopo Chii, &
Theoctiſto reverendiſsimo epiſcopo [i] Berrhoæ; &
Gerontio reverendiſsimo epiſcopo Seleuciæ [k] Iſauriæ,
[l] Euſebio presbytero habente locum Macarii reverendiſſimi epiſcopi Laodiceæ Syriæ, &
Euſebio reverendiſſimo epiſcopo Dorylæi,

& reliqua ſancta & univerſali ſynodo, quæ ſecundum ſanctionem [m] diviniſſimi domini noſtri ([n] imperatoris) in Chalcedonenſium civitate collecta eſt: & reſidentibus omnibus ante cancellos [o] ſanctiſſimi altaris, reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Theodoretus modo anathematizet ([p] Neſtorium.) Theodoretus reverendiſsimus epiſcopus tranſiens [q] in medium dixit: [r] Et preces obtuli [s] diviniſsimo & piiſsimo imperatori, & libellos obtuli reverendiſsimis epiſcopis agentibus locum [t] reverendiſsimi archiepiſcopi Leonis: & ſi vobis videtur, legantur coram vobis, ut ſicut ſapio, cognoſcatis. Reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Nihil relegi volumus: modo anathematiza Neſtorium. Theodoretus reverendiſsimus epiſcopus dixit: Ego per Dei gratiam * ab orthodoxis [u] ſum nutritus & orthodoxe ſum edoctus, & orthodoxe prædicavi: & non ſolum Neſtorium & Eutychem, ſed & omnem hominem qui recte non ſapit, [x] averſor & alienum exiſtimo. Et dum diceret [y] hæc, reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Clare dic, [z] anathema Neſtorio, & dogmatibus eius; anathema Neſtorio, & amantibus eum. Theodoretus reverendiſsimus epiſcopus dixit: Vere non di-

apud orthodoxos

C τάτῳ θυσιαστηρίῳ, οἱ ἁλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Θεοδώρητος ἄρτι ἀναθεματίσει. Θεοδώρητος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος παρελθὼν ἐν τῷ μέσῳ εἶπεν· καὶ δεήσεις ἐπιδέδωκα τῷ θειοτάτῳ, καὶ ἁσεβεστάτῳ βασιλεῖ, καὶ λιβέλλους ἐπιδέδωκα τοῖς ἁλαβεστάτοις ἐπισκόποις, τοῖς διέπουσι τὸν τόπον τῆς ἁλαβεστάτης ἀρχιεπισκόπου Λέοντος· καὶ εἰ δοκεῖ ὑμῖν, ἀναγινώσκονται ἐφ' ὑμῶν· καὶ μανθάνετε ὅπως φρονῶ. οἱ ἁλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἀναγνωσθῆναι οὐδὲν θέλομεν. Νεστόριον ἄρτι ἀναθεμάτισον. Θεοδώρητος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐγὼ διὰ τὴν τοῦ Θεοῦ χάριν καὶ παρ' ὀρθοδόξοις ἐτράφην, καὶ ὀρθοδόξως ἐδιδάχθην, καὶ ὀρθοδόξως ἐκήρυξα· καὶ οὐ μόνον Νεστόριον, καὶ Εὐτυχῆ, ἀλλὰ καὶ πάντα ἄνθρωπον μὴ φρονοῦντα ὀρθῶς ἀποστρέφομαι, καὶ ἀλλότριον ἡγοῦμαι. καὶ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν, οἱ ἁλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· φανερῶς εἰπέ· ἀνάθεμα Νεστορίῳ, καὶ τοῖς δόγμασιν αὐτοῦ· ἀνάθεμα Νεστορίῳ, καὶ τοῖς φιλοῦσιν αὐτόν. Θεοδώρητος ὁ ἁλαβέ-

---

BALUZII NOTÆ.

a *Laodiceæ*. Hanc vocem veteres libri non habent in hoc loco.
b Corb. & Divion. *Meletinenſi*, Pariſ. *Melitenſi*.
c *Tii*. Hanc vocem non habent vetera exemplaria.
d Cum Romanis licuerit mutare veteres editiones, mihi licere debet admonere omnes veteres libros & editiones habere *Epiſcopi Calogeri*, *Epiſcopi Dorothei*, *Epiſcopi Theoctiſti*.
e Pariſ. *Claudianopolis*. f Male in Pariſ. *Fortunato*.
g Male in eodem libro & in Corb. *Saracenorum*.
h Corb. & Divion. & veteres editiones, *Beroæ*. Pariſ. *Berſæ*.
i Veteres edit. *Beroæ*, codex Corb. *Byriæ*, reliqui *Berſæ*. Divionenſis habet in margine, *al. Biriæ*.
k Pariſ. *Syriæ*. l Legendum, & *Euſebio Presbytero*. Et heic quoque prolapſi ſunt typographi in hac editione Labbeana. m Pariſ. & Divion. *ſacratiſſimi*:
n Deeſt in omnibus vetuſtis codicibus. o Pariſ. *ſancti*.
p Deeſt in Pariſienſi. q Corb. & Divion & veteres editiones, *in medio*.
r Veteres libri & editiones: *Precer*. ſ Pariſ. & Divion. *ſanctiſſimo*.
t Vox *reverendiſſimi* deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
u Poſtea ſequitur in codice Corb. & in antiquis editionibus, & *orthodoxe docui*. Iſtud vero ſublatum eſt in editione Romana, quia non habetur in Græco. Sane codex Pariſienſis caret additione illa, quam in Divionenſi quoque defuiſſe hinc colligitur quod antiquitus addita eſt ſupra lineam.
x Veteres libri, *averſor*, quod idem eſt.
y Vocem *hæc* neque veteres libri habent neque veteres editiones, & poſita non eſt ſecundum morem geſtorum ſynodalium. Vide ſequentia. z In imperativo, pro *anathematiza*. Unde & in codice Corbeienſi ſcriptum eſt *anathematizæ*. Sic etiam paulo poſt; ubi Divionenſis habuit primo *anathema*, deinde *anathematizæ*.

λαβέσατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας ἐλέγω, εἰ μὴ ὡς οἶδα ἀρέσκειν τῷ Θεῷ· πρῶτον πείσω ὑμᾶς, ὅτι ἦλθον πόλεως φροντίζων, ἦλθον τιμῆς χρῄζων, ἦλθον διὰ τοῦτο παρεγενόμην· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐσυκοφαντήθην, ἦλθον πληροφορῆσαι, ὅτι ὀρθόδοξός εἰμι, καὶ ὅτι Νεστόριον, καὶ Εὐτυχῆ, καὶ πάντα ἄνθρωπον δύο υἱοὺς λέγοντα ἀναθεματίζω. καὶ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν, οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· εἰπὲ φανερῶς· ἀνάθεμα Νεστορίῳ, καὶ τοῖς φρονοῦσι τὰ αὐτοῦ, Θεοδώρητος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐγὼ, ἐὰν μὴ ἔκθωμαι ὅπως πιστεύω, οὐ λέγω· πιστεύω δέ. καὶ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν, οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν, οὗτος αἱρετικός ἐστιν· οὗτος Νεστοριανός ἐστι. τὸν αἱρετικὸν ἔξω βάλε. Θεοδώρητος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀνάθεμα Νεστορίῳ, καὶ τῷ μὴ λέγοντι τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν θεοτόκον, καὶ τῷ εἰς δύο υἱοὺς μερίζοντι τὸν ἕνα υἱὸν τὸν μονογενῆ. ἐγὼ δὲ καὶ τῷ ὅρῳ τῆς πίστεως ὑπέγραψα, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος. καὶ οὕτω φρονῶ· καὶ μετὰ τούτου πάντα, *σώζεσθαι. οἱ ἁγιώτατοι ἄρχοντες εἶπον· ἡ πᾶσα λοιπὸν περὶ Θεοδωρήτου τοῦ θεοφιλεστάτου ἀμφιβολία λέλυται. καὶ γὰρ Νεστόριον ἐπὶ ἡμῶν ἀνεθεμάτισε, καὶ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης προσεδέχθη, καὶ τὸν ὅρον τῆς πίστεως, τὸν παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας δοθέντα, ἐδέξατο ἀσμένως· καὶ τοῦτο ἔτι μᾶλλον καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ μνημονευθέντος ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος καθυπέγραψε. λείπεται τοίνυν ψῆφον ἐξενεχθῆναι παρὰ τῆς θεοφιλίας τῆς ὑμετέρας, ὥστε καὶ τὴν ἐκκλησίαν αὐτὸν ἀπολαβεῖν, καθὼς καὶ ὁ ὁσιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐδικαίωσεν. πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· Θεοδώρητος ἄξιος τοῦ θρόνου. τῇ ἐκκλησίᾳ τὸν ὀρθόδοξον. ἡ ἐκκλησία τὸν ποιμένα ἀπολαβέτω. τὸν ὀρθόδοξον διδάσκαλον ἡ ἐκκλησία ἀπολαβέτω· τοῦ θρόνου Θεοδώρητος ἄξιος. τοῦ ἀρχιεπισκόπου Λέοντος πολλὰ τὰ ἔτη. μετὰ τοῦ Θεοῦ Λέων ἐδίκασεν. ὁ λαὸς τὸν ὀρθόδοξον ἀπολαβέτω· ἄξιε τοῦ θρόνου. Θεοδωρήτῳ τῷ ἐπισκόπῳ ἡ ἐκκλησία ἀποδοθῇτω.

Παχασῖνος, καὶ Λουκέντιος οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος ὁ ἁγιώτατος πρεσβύτερος, ἔτι δὲ καὶ Ἰουλιανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Κῴων πόλεως, ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου, εἶπον· τὸν ἁγιώτατον, καὶ σεβάσμιον ἐπίσκοπον Θεοδώρητον καὶ ὁ ἁγιώτατος, καὶ μακαριώτατος πάσης ἐκκλησίας ἐπίσκοπος πόλεως Ῥώμης Λέων

co, nisi quo modo novi Deo placere. Prius * fatisfacio vobis, quia neque de civitate cogito, neque honore opus habeo, neque ob hoc adveni: sed quia calumniam passus sum, veni satisfacere me esse sorthodoxum, (a & omnem hæreticum qui converti noluerit, anathematizo.) & quia Nestorium & Eutychem, & omnem b hominem dicentem c vel opinantem duos filios, anathematizo. Et cum diceret, reverendissimi episcopi clamaverunt: Dic aperte, anathema Nestorio, & qui ea quæ ejus sunt, sapiunt. Theodoretus reverendissimus episcopus dixit: Ego nisi exposuero quomodo credo, non dico. Credo autem. Et cum diceret, reverendissimi episcopi clamaverunt: Iste hæreticus est, iste Nestorianus est. Hæreticum foras mitte. Theodoretus reverendissimus episcopus dixit: Anathema Nestorio, d & ei qui non dicit Dei genitricem virginem Mariam, & qui in duos filios partitur unum Filium, e unigenitum. Ego autem & fidei definitioni subscripsi, & epistolæ sanctissimi & f Deo amantissimi archiepiscopi g domini Leonis; & sic sapio. Et post omnia hæc (h dixit:) i Salvete. Gloriosissimi judices dixerunt: Omnis jam dubitatio de Theodoreto reverendissimo k episcopo est soluta; quippe & Nestorium coram nobis anathematizavit, & a sanctissimo & l Dei amantissimo archiepiscopo m senioris urbis Romæ Leone susceptus est, & definitionem fidei a n religiositate vestra prolatam libenter suscepit, o & insuper epistolæ memorati sanctissimi archiepiscopi Leonis subscripsit. Deest igitur ut sententia proferatur a p reverentia vestra, ut ecclesiam suam recipiat, sicut & sanctissimus Leo archiepiscopus judicavit. * Omnes reverendissimi episcopi clamaverunt: Theodoretus q dignus est sede Ecclesiæ orthodoxum. Ecclesia pastorem recipiat: orthodoxum doctorem ecclesia recipiat. Theodoretus dignus est sede. Archiepiscopo Leoni multos annos. * Post Deum Leo judicavit. r Populus orthodoxum recipiat f dignum sua sede. Theodoreto * catholico doctori redditur ecclesia.

Paschasinus & Lucentius reverendissimi episcopi, & Bonifacius reverendissimus presbyter, insuper & t Julianus reverendissimus episcopus Coensis, habentes locum apostolicæ sedis, dixerunt: Sanctissimum & u venerabilem episcopum Theodoretum sanctissimus & beatissimus universæ ecclesiæ episcopus urbis Romæ Leo dudum in communio-

* τύχοιμι, — * Persuadebo curo, — * Legi, legimus. — * Cum Deo — * episcopo reddatur

---

a Hæc non extant in codicibus calamo exaratis, neque in textu Græco. BALUZII NOTÆ
b Divion. *animam*, & in margine, *al. hominem*.
c *Vel opinantem*. Codex Parisiensis ista non habet. Divionensis non habebat initio, sed postea addita sunt supra lineam. Sufficit autem aut *dicentem* aut *opinantem*. Admonitio est librarii qui cum nesciret quæ lectio esset melior, utramque posuit, lectori judicium integrum relinquens.
d Paris. & *quia non dicit*. e Divion. & Paris. *qui est unigenitus*.
f Corb. *Deo amicissimi*, reliqui *reverentissimi*. g Veteres libri, *domni*.
h *Dixit*. Deest in omnibus antiquis libris.
i Melius in codice Paris. *Valete*. Sic etiam legendum in Divionensi, ubi scriptum est *Vagete*; & in margine, *al. salvete*. k *Episcopo*. Istud quoque deest in omnibus libris veteribus.
l Corb. *Deo amicissimo*, Divion. & Paris. *reverentissimo*.
m Paris. *senioris Romæ susceptus*. Sic etiam primo in Divionensi, sed postea voces *urbis* & *Leone* additæ sunt supra lineam. n Divion. & Paris. *sanctitate*.
o Paris. & Corb. & *hoc insuper & epistolæ*. Divion. *adhuc insuper & epistolæ*.
p Corb. & veteres editiones, *Deo amabilitate*. Attonitus fuit Surius novitate vocabuli. Itaque in margine annotavit forte reponi debere *amabili sanctitate*. q Paris. *dignus sede orthodoxorum*.
r Paris. *recipere*. s Veteres libri, *digne tua sede*.
t Annotatio Rustici. *Nota Julianum post Bonifacium*. Vide quæ supra dicta sunt ad paginam 74
u Codices Divion. & Paris. & Crabbus, *venerandum*; editio Veneta *venerandissimum*.

nionem ſuſcepit ita, ſicut litteræ ab eo ad noſtram humilitatem directæ teſtantur. Si igitur fidem catholicam ſicut [a] promittit, [b] & ſecundum prædictum [c] beatum epiſcopum ſubſcriptionem in proprio libello direxit, & noſtræ [d] inſuper humilitati alio dato libello monſtravit; quoniam & Neſtorium & Eutychem non ſolum ſcripto, ſed & ſub præſentia totius confeſſus ore proprio anathematizavit; hoc judicio ſanctiſſima & [e] venerandiſſima ſynodus, [f] inſuper vero & noſtra humilitas, reddi ei eccleſiam propriam definivit.

A * παλιν εἰς κοινωνίαν ἐδέξατο ἔτως, καθὼς τὰ γράμματα, τὰ παρ' αὐτῆ ἀποσταλέντα πρὸς τὴν ἡμετέραν ταπείνωσιν, μαρτυρῆσιν. εἰ τοίνυν τὴν καθολικὴν πίστιν, καθὼς ὑπιχνεῖται, καὶ κατὰ τὸν προλεχθέντα μακάριον ἐπίσκοπον τὴν ἐναγραφὴν ἐν τῷ ἰδίῳ λιβέλλῳ ἀπέστειλε, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ ἔτι ταπεινώσει ἑτέρῳ δοθέντος λιβέλλῳ, * ἔδειξεν· ἐπειδὴ κὰι Νεστόριον, καὶ Εὐτυχῆ ὁ μόνον ἐγγράφως, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ παρουσίᾳ παντὸς τοῦ συνεδρίου, οἰκείῳ στόματι ἀνεθεμάτησε, ταύτῃ τῇ κρίσει ἡ ἁγιωτάτη, καὶ σεβασμία σύνοδος, ἔτι τε καὶ ἡ ἡμετέρα ταπεινότης, ἀποδοθῆναι αὐτῇ τὴν ἰδίαν ἐκκλησίαν ὥρισεν.

* ἴσ. παλιν
* ἐδείξατο

Anatolius reverendiſſimus epiſcopus [g] Conſtantinopolis dixit: Reverendiſsimus epiſcopus Theodoretus per omnia quidem eſt orthodoxus demonſtratus, & ob hoc * [h] vero, quod anathematizavit Neſtorium [i] & Eutychem, (ejuſque * male placiti hæreſim) [k] ſuam igitur eccleſiam juſte, [l] recipiat.

B Ἀνατόλιος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Θεοδώρητος διὰ πάντων μὲν ὀρθόδοξος ἀπεδείχθη, καὶ δι' αὐτὸ δὲ τὸ ἀναθεματίσαι Νεστόριον, καὶ Εὐτυχῆ. δικαίως τοίνυν καὶ τὴν ἑαυτοῦ ἀπολήψεται ἐκκλησίαν.

* demum
* pravi ſenſus

Maximus reverendiſsimus epiſcopus Antiochiæ dixit: Dudum quidem & a principio reverendiſſimum epiſcopum Theodoretum novi catholicum, audiens [m] doctrinas ejus in ſanctiſſima eccleſia: multo [n] autem magis nunc ejus recipio ſanctitatem, quia modo anathematizavit Neſtorium & Eutychem, & ſapit ſecundum definitionem expoſitam ab hoc ſancto concilio. Unde & ego decerno eſſe eum conſuete epiſcopum civitatis Cyri.

Μάξιμος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπε. πάλαι μὲν, καὶ ἐξ ἀρχῆς τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Θεοδώρητον ὀρθόδοξον ἤδειν, ἐπακούων αὐτοῦ περὶ τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς διδασκαλίων· πολλῷ δὲ πλέον νῦν ἀπεδεξάμην τὴν αὐτοῦ ὁσιότητα, ἀναθεματίσασαν νῦν Νεστόριον, καὶ Εὐτυχέα, καὶ φρονοῦσαν κατὰ τὸν ὅρον τὸν ἐκτεθέντα παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου. ὅθεν ψηφίζομαι καὶ C ἐγὼ τὸν πόλεως Κύρου σωθῆναι αὐτὸν εἶναι ἐπίσκοπον.

Juvenalis reverendiſſimus epiſcopus [o] Hieroſolymorum dixit: Et ego [p] eiſdem conſentio, quæ decrevit Anatolius [q] Dei amantiſſimus Conſtantinopolitanus epiſcopus.

Ἰουβεναλίος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπε· κἀγὼ τοῖς αὐτοῖς συντίθεμαι, ὥσπερ ἐψηφίσατο ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Ἀνατόλιος.

Thalaſſius reverendiſſimus epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ dixit: [r] Et ego decerno his ſimilia, quæ patres ſanctiſſimi de [s] Dei amantiſſimo epiſcopo Theodoreto [t] firmaverunt.

Θαλάσσιος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· κἀγὼ παραπλήσια τοῖς ἀποφηναμένοις ἁγίοις πατράσι ψηφίζομαι περὶ Θεοδωρήτου τοῦ ἁγιαβεστάτου ἐπισκόπου.

* Photius.
* Tyri.

* Euſebius reverendiſsimus epiſcopus * Ancyræ dixit: His quæ [u] firmata ſunt a ſanctiſsimis patribus noſtris & archiepiſcopis, conſona definio de reverendiſsimo epiſcopo Theodoreto.

Φώτιος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπε· τοῖς τυπωθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπων κατατίθεμαι σαφῶς περὶ τοῦ ἁγιαβεστάτου ἐπισκόπου Θεοδωρήτου.

D Κωνσταντῖνος ὁ ἁγιαβέστατος ἐπίσκοπος Βόστρων Ἀραβίας εἶπε· σαίνω κἀγὼ τοῖς περὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Θεοδωρήτου ὀρθῶς, καὶ δικαίως ὁρισθεῖσιν.

Conſtantinus reverendiſsimus epiſcopus Boſtrorum Arabiæ dixit: Et ego [x] conſentio his, quæ de ſanctiſsimo epiſcopo Theodoreto recte & juſte decreta ſunt.

Omnes reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Hoc juſtum judicium, hæc juſta ſententia, hoc Chriſti judicium his & nos conſentimus: [y] hæc omnes dicimus. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Secundum decretum ſancti concilii Theodoretus ſanctiſsimus epiſcopus eccleſiam civitatis Cyri [z] recipiat. * Reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Anathematizet & Sophronius.

Πάντες οἱ ἁγιαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· αὕτη δικαία κρίσις· αὕτη δικαία ψῆφος· αὕτη Χριστοῦ κρίσις. τούτοις καὶ ἡμεῖς σαίνομεν. ταῦτα πάντες λέγομεν. Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· κατὰ τὴν κρίσιν τῆς ἁγίας συνόδου, Θεοδώρητος ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος τὴν ἐκκλησίαν Κύρου πόλεως ἀπολήψεται. * οἱ ἁγιαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἀναθεματίσει καὶ Σωφρόνιος.

* Latine, relegi, relegimus,

Σωφρό-

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. *promiſit*. b Conjunctio deſideratur in omnibus antiquis exemplaribus.
c Divion. *beatiſſimum*. Pariſ. *prædictorum beatiſſimorum Epiſcoporum*.
d Pariſ. & Divion. *rurſus*. e Pariſ. *reverentiſſima*.
f Pariſ. & Divion. *rurſus*. Divion. in margine, *al. inſuper vero*.
g Corb. & Divion. *Conſtantinopolitanus*. h Vox *vero* non extat in Corb. & Divion.
i Veteres libri & *Eutychis male placiti hæreſim*. k Corb. & Divion. & *ſuam igitur*.
l Pariſ. & Corb. & veteres edit. *recipiet*. m Corb. & Divion. admonent legendum eſſe *doctrinam*.
n *Autem*. Deeſt in libro Divionenſi. o Pariſ. *Hieroſolymitanorum*.
p Veteres libri, *hiſdem*. q Corb. *Deo amiciſſimus*, reliqui, *reverentiſſimus*.
r Pariſ. *Et ego conſentio*. f Corb. *Deo amiciſſimo*, alii *reverentiſſimo*.
t Ita codex Pariſienſis. Ceteri legunt *formaverunt*.
u Omnes libri veteres, *formata*. Quod oſtendit reponendum eſſe *formaverunt* in libro Pariſienſi.
x Pariſ. *conſentio quæ*. y Divion. *hæc & nos dicimus*.
z Veteres libri & editiones, *recipiet*.

Σωφρόνιος ἐπίσκοπος Κωνσαντιανῆς εἶπεν· ἀνάθεμα Νεσορίῳ, καὶ Εὐτυχεῖ, καὶ πᾶσι τοῖς μὴ ὀρθῶς φρονοῦσιν. οἱ Ἁγιαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· καὶ Γ῾ωάννης ἄρτι ἀναθεματίσει.

Γ῾ωάννης ὁ Ἁγιαβέσατος ἐπίσκοπος Γερμανικείας εἶπεν· ἀνάθεμα Νεσορίῳ, καὶ Εὐτυχεῖ, καὶ πᾶσι τοῖς φαῦλα φρονοῦσιν. οἱ Ἁγιαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν. Ἀμφιλόχιος Εὐτυχίᾳ ἄρτι ἀναθεματίσει.

Ἀμφιλόχιος ἐπίσκοπος Σίδης εἶπεν· ἀνάθεμα τῷ ἐπαράτῳ Εὐτυχεῖ, καὶ τοῖς τὰ αὐτοῦ φρονοῦσιν· οἱ Ἐνδοξότατοι, καὶ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· ὑπὲρ πάντων θεραπθείσης τῆς ἁγίας συνόδου, καιρὸς τὴν ὁμόνοιαν πάντας φυλάττειν.

A Sophronius reverendiſsimus epiſcopus [a] Conſtantiæ dixit: [b] anathema Neſtorio & Eutychi, & omnibus qui orthodoxe non ſapiunt. Reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Et Joannes modo anathematizet.

Joannes reverendiſsimus epiſcopus Germaniciæ dixit; Anathema Neſtorio & Eutychi, & omnibus [c] prava ſapientibus. Reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Amphilochius modo [d] Eutychem anathematizet.

Amphilochius reverendiſsimus epiſcopus Sidæ dixit: Anathema maledicto Eutychi, & qui ea quæ ejus ſunt, ſapiunt. Glorioſiſsimi [e] & magnificentiſsimi judices dixerunt: Curata [f] per omnia ſancta ſynodus, tempus eſt omnes ſervare concordiam. *

[a] Conſtantiæ.

* Latine, legi, legimus, legit.

In codice Bobieriano: Contuli feria VI. Kalend. Aprilis ind. 13. Deo gratias: In codice Acumetenſium poſteaquam formata eſt fidei definitio mox & iſta actio ſubſequitur & per omnia ſimile habet initium & inde & in nominibus tam judicum quam epiſcoporum excepto quod poſtquam ſcriptum eſt: *Et Euſebio venerando epiſcopo Dorylæi*, adjicitur, *& Cecropio epiſcopo Sebaſtopolis*, & ſic cætera ſubſequuntur, id eſt, *Et reliqua ſancta & univerſali* &c. Explicit actio VIII. incipit IX.

ΠΡΑΞΙΣ Ε῾ΝΝΑΤΗΒ [h] ACTIO NONA
τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου. Chalcedonenſis Concilii.

Υ῾Πατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου, τῇ πρὸ * ἓξ Καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι, κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίου Ἀνατολίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τοῦ ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῆς θείων ὀφφικίων Βικομάλου· συνελθόντων δὲ, καὶ Παχασίνου, καὶ Λουκιωσίου τῆς Ἁγιαβεσάτων ἐπισκόπων, καὶ

Βονιφατίου τοῦ Ἁγιαβεσάτου πρεσβυτέρου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτίδος Ῥώμης Λέοντος, καὶ

Ἀνατολίου τοῦ Ἁγιαβεσάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσαντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, καὶ

Μαξίμου τοῦ Ἁγιαβεσάτου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ

Κυιντίλλου τοῦ Ἁγιαβεσάτου ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας, ἐπέχοντος τὸν τόπον τοῦ Ἁγιαβεσάτου ἐπισκόπου Θεσσαλονικέων Ἀνασασίου, καὶ

Θαλασσίου τοῦ Ἁγιαβεσάτου ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ

Στεφάνου τοῦ Ἁγιαβεσάτου ἐπισκόπου Ἐφέσου.

C Onſulatu domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, [g] & qui fuerit declaratus; [h] ſeptimo Kalendas Novembris, [i] in Chalcedone [k] ſecundum juſsionem diviniſsimi & piiſsimi domini noſtri [l] Marciani perpetui Auguſti, convenientibus in ſanctiſsima eccleſia [m] * martyris Euphemiæ [n] magnificentiſſimo & glorioſiſsimo magiſtro militum exconſule & patricio Anatolio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo: convenientibus etiam & Paſchaſino & Lucentio religioſiſsimis epiſcopis, &

* ſanctæ mart.

Bonifacio religioſiſsimo presbytero, tenentibus locum ſanctiſsimi archiepiſcopi antiquæ Romæ Leonis, &

Anatolio reverendiſsimo archiepiſcopo magni nominis Conſtantinopolis novæ Romæ, &

Maximo reverendiſsimo epiſcopo Antiochiæ Syriæ, &

Quintillo reverendiſsimo epiſcopo Heracleæ Macedoniæ, tenente locum reverendiſsimi epiſcopi Theſſalonicenſium Anaſtaſii, & Thalaſſio reverendiſsimo epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, &

Stephano reverendiſsimo epiſcopo Epheſi,

PALUZII NOTÆ.

a Pariſ. *Conſtantina*. Sic etiam emendatum eſt in Divionenſi, cum antea legeretur, *Conſtantia*.
b Corb. *anathematiza Neſtorio*. Sic etiam paulo poſt in profeſſione Joannis.
c Pariſ. & Divion. *male ſapientibus*.
d *Eutychem*. Deeſt in Corbeienſi.
e *& magnificentiſſimi*. Iſta deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
f *Per omnia*. Iſta vero non habentur in codice Pariſienſi, in Divionenſi vero addita ſunt ſupra lineam.
g *& qui fuerit declaratus*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
h Pariſ. *ſub die* VII. *Kal.* Divion. VI. *Kal.* & in margine, *al.* VII.
i Veteres libri, *in Chalcedona*.
k *ſecundum juſſionem* &c. *Auguſti*. Hæc deſiderantur in libro Pariſienſi.
l *Marciani perpetui Auguſti*. Et hæc quoque deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus. Pro his vero veteres editiones habent *Imperatoris*.
m Legendum, *ſanctæ martyris*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ.
n Veteres libri & editiones, *glorioſiſſimis procuribus & ſancta & univerſali ſynodo*,

& reliqua ſancta & univerſali ſynodo, [a] quæ per decretum diviniſſimi & piiſſimi domini noſtri [b] Marciani in Chalcedone civitate collecta eſt: & reſidentibus [c] omnibus ante cancellos [d] ſanctiſſimi altaris, ingreſſus Ibas reverendiſſimus, [e] qui fuit Edeſſenæ civitatis epiſcopus, dixit: Injuſtitiam ab Eutyche & falſa figmenta perpeſſus, abſens a quadraginta manſionibus, & condemnatus, [f] huc adveni impetrare clementiam, & adii ſacrum & immortalem verticem: & juſſit veſtram magnificentiam, cum ſancta hac & univerſali ſynodo, quæ * adverſum me ſunt geſta perquirere. Deprecor igitur vos, ut cognoſcatis quoniam falſam accuſationem pertuli, & calumniam a quibuſdam clericis. [g] Jubete ea quæ judicata ſunt a Photio & Euſtathio reverendiſſimis epiſcopis, [h] relegi. Uranius enim epiſcopus [i] Himerorum [k] in gratiam Eutychis omnia agens, [l] præparavit ut quidam clerici accuſarent me, & judicium ſibi prædictiſque [m] tranſmitteretur: & inventus ſum innocens a blaſphemiis quæ mihi [n] illatæ ſunt, & judicatum datum eſt, a præfatis reverendiſſimis epiſcopis, accuſationes quidem adverſum me per calumniam factas arguens, * teſtificans autem [o] me eſſe catholicum. Jubete [p] igitur omnia quæ per abſentiam meam in Epheſo ſub Dioſcoro geſta ſunt, [q] evacuari, & juſtitiam mihi ſervari, [r] qui in nullo culpabilis ſum, & reddi mihi epiſcopatum pariter & eccleſiam. Nam & omnes clerici Edeſſeni per quæ ſcripſerunt præfatis epiſcopis teſtantur me eſſe catholicum: & alienus ſum a [s] nefaria [t] blaſphemia quæ mihi infertur. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Poſtulatione Ibæ reverendiſſimi [u] declarata, quid ſanctæ ſynodo videtur? * Paſchaſinus & Lucentius & [x] Julianus reverendiſſimi epiſcopi, & Bonifacius presbyter, (vicarii ſedis apoſtolicæ per Paſchaſinum) dixerunt: Ea quæ geſta ſunt, quorum memoriam fecit reverendiſſimus Ibas, & ſemetipſum mundum ab omni accuſatione in epiſcoporum [y] judicio ſignificavit, proferantur [z] in medium, ut eorum lectione [aa] aut quid judicandum ſit, aut quid definiri oporteat, cognoſcamus. Et porrecta ea ſententia ab Iba reverendiſſimo, Beronicianus [bb] devotiſſimus ſecretarius divini conſiſtorii relegit.

* circa

* teſtimonium autem reddens meæ rectæ fidei.

* latine

καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου, καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης· καὶ καθεζομένων πάντων πρὸ τοῦ καγκέλλου τοῦ ἁγιωτάτου θυσιαστηρίου, εἰσελθὼν Ἴβας ὁ λαμπρότατος ὁ γνόμβος ἐπίσκοπος τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως, εἶπεν· ἀδικηθεὶς παρὰ Εὐτυχοῦς, καὶ σκληρὰ ὑπομείνας ἀπὸ ἀπὸ τεσσαράκοντα μονῶν, καὶ καθαιρεθεὶς, ἦλθον ἐντεῦθα φιλανθρωπίας τυχεῖν· καὶ προσῆλθον τῇ θείᾳ, καὶ ἀθανάτῳ κορυφῇ· καὶ ἐκέλευσε τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν, ἅμα τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ, καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐξετάζειν τὰ κατ' ἐμέ. δέομαι τοίνυν ὑμῶν, ἵνα μάθητε, ὅτι συσκήνην ὑπέμεινα, συκοφαντηθεὶς παρά τινων κληρικῶν. κελεύσατε τὰ ἐπικριθέντα παρὰ Φωτίου καὶ Εὐσταθίου τῆς λαμπρᾶς τῶν ἐπισκόπων ἀναγνωσθῆναι. Οὐρανίου γὰρ ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἱμερέων, εἰς χάριν Εὐτυχοῦς πάντα πράττων, παρεσκεύασέ τινας κληρικὰς αἰτιάσασθαί με, καὶ τοῦ δίκαιόν ἐστί τε, καὶ τοῖς προλεχθεῖσι παραπεμφθῆναι· ἐξ ἀρχῆς ἀθῷος ἀπὸ τῆς βλασφημιῶν τῆς ἐπενεχθεισῶν μοι· καὶ ἐπῃτήσατο ἐξενεχθῆναι παρὰ τῶν προλεχθέντων λαμπροτάτων ἐπισκόπων, τὰς μὲν κατηγορίας τὰς κατὰ συκοφαντίαν κατ' ἐμοῦ γνωμῶν ἐλέγχουσα, προσμαρτυροῦσα δὲ τῇ ἐμῇ ὀρθοδοξίᾳ. κελεύσατε οὖν, πάντα τὰ κατὰ ἀπουσίαν πεπραγμένα ἐν Ἐφέσῳ ἀργεῖν, καὶ τὰ δίκαιά μοι φυλαχθῆναι, τῷ ἐν μηδενὶ κατεγνωσθέντι, καὶ ἀποδοθῆναί μοι τὸν ἐπισκοπεῖον, καὶ τὴν ἐκκλησίαν. καὶ γὰρ ἅπαντες οἱ κληρικοὶ Ἐδέσσης δι' ὧν ἔγραψαν τοῖς προλεχθεῖσιν ἐπισκόποις ἐμαρτύρησάν μοι. ὅτε περ ὀρθόδοξος τυγχάνω, καὶ ἀλλότριός εἰμι τῆς ἐπενεχθείσης μοι ἀθεμίτου βλασφημίας. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· τῆς διδασκαλίας Ἴβα τοῦ λαμπροτάτου δήλης γνωμούσης, τί παίσεται τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ; * Παχασῖνος, καὶ * Ῥωμαῖοι, Λουκέντιος, καὶ Ἰουλιανὸς οἱ λαμπρότατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν σὺν Βονιφατίῳ πρεσβυτέρῳ· τὰ πεπραγμένα, ὧν τὸν μνήμον ἐποιήσατο ὁ λαμπρότατος Ἴβας, καὶ ἑαυτὸν καθαρὸν ἀπὸ πάσης κατηγορίας ἐν τῷ τῆς ἐπισκόπων κριτηρίῳ κατεσήμανε, προκομισθῶσιν ἐν τῷ μέσῳ· ἵνα ἐκ τῆς τόπων ἀναγνώσεως, ἢ δίκαιον, ἢ εἴ τι σείσαι χρὴ, ἐπιγνῶμεν. καὶ ἐπιδοθείσης τῆς ἐπικρίσεως παρὰ Ἴβα τοῦ λαμπροτάτου, Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητίκιος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω.

....

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. *quæ ſecundum ſanctionem ſacratiſſimi & piiſſimi Imperatoris in Chalcedona civitate congregata eſt, & ſedentibus.* b Veteres editiones, *Imperatoris*. Veteres libri neque *Marciani* habent neque *Imperatoris*.
c *Omnibus*. Hanc vocem non agnoſcunt veteres editiones. d Pariſ. *ſanctæ*, Divion. *ſacratiſſimi*.
e *Qui fuit*. Hæc deſunt in libro Pariſienſi & in ultimo conſtituto Vigilii. In Divionenſi addita ſunt ſupra lineam. f Omnes libri veteres, *bis*. Sic etiam in eodem conſtituto Vigilii.
g Divion. & Pariſ. *Jubete ergo ea*. Sic etiam in conſtituto.
h Corb. & veteres edit. *legi*. i Corb. & Divion. in margine, *Himeriorum*. Pariſ. & Divion. *Emeriorum*. Conſtitutum Vigilii, *Hemeriorum*. k Veteres libri & editiones, *pro gratia*.
l Veteres libri & editiones *præparavit quoſdam clericos accuſare me*. Sic etiam in conſtituto Vigilii.
m Iidem libri & edit. *tranſmitti*. Sic etiam in conſtituto.
n Pariſ. *inlata*. Et hoc quoque bonum eſt. Dicebant enim etiam blaſphemium.
o Corb. & veteres edit. *meæ rectæ fidei*. Eandem lectionem habet Divion. in margine.
p Vox *igitur* deeſt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus & in conſtituto Vigilii.
q Corb. & Divion. in margine, *vacare*. r Veteres libri & editiones, *qui ſum in nullo culpabilis*.
s Corb. *nefarii*. t Pariſ. & Divion. & Vigilius in conſtituto, *blaſphemiæ*.
u Veteres libri & editiones, *declarata ſanctæ ſynodo, quid videtur*.
x Iſthic Julianus Epiſcopus Coenſis præponitur Bonifacio Presbytero Vide quæ dicta ſunt ſupra ad pag. 135.
y Veteres libri & editiones, *ſignificavit judicio*. z Iidem libri & editiones, *in medio*.
aa Vox *quid* deeſt in omnibus veteribus libris bb Veteres libri & editiones, *vir devotus*.

A

. . . . . * *Ibæ Edeſſenæ eccleſiæ epiſcopi acta.*

Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζηνῶνος καὶ Ποστουμιανοῦ τῆς λαμπροτάτων, πρὸ πεντε καλανδῶν Μαρτίων ἐν κολωνίᾳ Τύρῳ, λαμπροτάτῃ μητροπόλει ὑπατικῇ, ἔτους τετάρτου ἑβδομηκοστοῦ πεντηκοστοῦ, μηνὸς Περιτίου δεκάτῃ, κατὰ Ῥωμαίους Φεβρουαρίου πέμπτῃ καὶ εἰκάδι, ἰνδικτιῶνος πρώτης, Φώτιος ὁ λαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου μητροπόλεως, καὶ Εὐστάθιος τῆς Βυρυτίων καλλιπόλεως, διελαλήσαμεν τὰ ὑποτεταγμένα. ὁ μεγαλοπρεπέστατος, καὶ ἀδοκιμώτατος ἔνδοξος, καὶ νοτάριος Δαμάσκιος ἐπιδημήσας τῇ Φοινίκων ἐπαρχίᾳ, εὐσεβῆ γράμματα ἡμῖν * δέδωκε τὰ πάντα εὐσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν, παρακελευόμενα, ὥστε ἀκροατὰς ἡμᾶς γενέσθαι ἅμα τῷ θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἱμερίων πόλεως Οὐρανίῳ, τῆς κινουμένων πρὸς τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως Ἴβαν παρὰ Σαμουήλου, καὶ Κύρου, καὶ Μάρα, καὶ Εὐλογίου τῶν ἐλαχεστάτων· καὶ τύπον τὸν ἡμῖν φανησόμενον δυναμότατον παραχεῖν. τοῖς οὖν εὐσεβῶς θεσπισθεῖσι τὸ ἱκανὸν ποιοῦντες, * προσεδεήσαμεν ἀκροάσεως· καὶ τῶν μερῶν προσαχθέντων ἡμῖν ὑφ' τοῦ προειρημένου ἐνδοξοτάτου, καὶ περιβλέπτου τριβούνου, καὶ νοταρίου Δαμασκίου, καὶ κατασθέσεως γενομένης παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἐνδοξοτάτου ἀνδρός, δῆλον ποιήσης τοῦ πανευσεβοῦς βασιλέως ἡμῶν τὸ θέσπισμα, ἀναγκαίως ἐπεζήτουν οἱ τῶν κατηγόρων τὸ πρόσωπον ἔχοντες διδάσκειν, ἅπερ ἔχουσιν. ἐπιδεδωκότων δὲ αὐτῶν κεφάλαιά τινα, καὶ ἀξιωσάντων τούτων ἀκριβῆ γενέσθαι τὴν ἐξέτασιν, εὐτυχοῦντες ἡμεῖς τοῖς κεφαλαίοις, καὶ ἐν τούτοις εὑρόντες διαβολήν τινα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα, ὡς οὐκ ὀρθῶς φρονοῦντος, ἀλλ' ἕτερα παρὰ τὸν τῆς εὐσεβείας λόγον διδάσκοντος, ἀναγκαίως τοῦτο πρῶτον τὴν ἐξέτασιν μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιμελείας ποιήσασθαι κατηπείχθημεν. ἐπετρέψαμεν τοιγαροῦν τοῖς κατηγόροις εἰπεῖν, τίνα ἐστὶν, ἃ τῷ θεο-

1 POst [a] consulatum Flavii Zenonis & Postumiani ([b] venerandorum virorum) consulum, sub die quinto Kalendar. Martiarum, in colonia Tiro clarissima metropoli consulari, anno quingentesimo septuagesimo quarto, mensis [c] Perithu die decima, secundum Romanos autem Februarii quinta & vicesima, indictione prima, Photius episcopus Tyriorum metropolis, & [d] Eustathius [e] Berytiorum pulcræ civitatis, interlocuti sumus ea, quæ sunt subjecta. Magnificentissimus & [f] gloriosissimus tribunus & notarius Damascius, adveniens in [g] Phœnicum provinciam, pias literas nobis dedit per omnia piissimi & amatoris Christi imperatoris nostri, quæ juberent auditores nos esse [h] cum religiosissimo Uranio episcopo civitatis [i] Himeriæ, capitulorum eorum quæ moventur adversus [k] Dei amantissimum Ibam Edessenæ civitatis episcopum, a Samuele & Cyro & Mara & Eulogio [l] reverendissimis; & formam, quæ nobis [m] videretur, [n] justissimam proferre. His ergo quæ pie sancita sunt, satisfacientes, audientiam proposuimus: & partibus nobis adductis per præfatum * [o] strenuissimum & spectabilem tribunum & notarium Damascium, ab eodem [p] strenuissimo viro depositione facta, manifestante imperatoris nostri piissimi sanctionem, necessarie * [q] hortabamur, accusatorum personam habentes, docere quæ vellent. His ergo dantibus capitula quædam, & rogantibus ut horum fieret subtilis inquisitio, * incumbentes nos capitulis, & invenientes in his [r] accusationem quamdam adversus Ibam [s] religiosissimum episcopum, quasi non recte saperet, sed alia præter piam doctrinam doceret: [t] necessario hujus prius inquisitionem cum magna diligentia facere sumus impulsi. Præcepimus [u] igitur accusatoribus dicere, [x] quænam a religiosissimo episcopo Iba [y] dogmata dicta essent, [z] a pietate (sicut ipsi dicebant) alie-

* Judicatum Photii & Eustachii pro Iba. *In edit. vero Crabbi.* dicitur Ibæ Edisseni episcopi libellus querulosus. Hi duo episcoporum conventus habiti sunt his consulibus, non post eorum consulatum: & hic annus est ccccxlviij. ab ortu Christi: qua re aut alia numerandi ratio servata est, & ab alio principio ducta, aut mendum in numeris irrepsit. Sed cum omnes codd mſſ. quos habuimus, tam Græci quam Latini sic legant, nihil mutare voluimus.

clarissimum

* subebantur

* legentes nos capitula,

a Editores Romani ad hunc locum observarunt hanc synodum Tyriam & Berytensem, cujus acta referuntur in actione decima, habitas fuisse sub consulatu Zenonis & Postumiani, non vero post eorum consulatum, ideoque aut aliam numerandi rationem esse servatam a vulgata, aut mendum in numeris irrepsisse. *Hæc* difficultas solvi potest, si sequamur opinionem virorum doctissimorum Andreæ Scotti & Petri Francisci Chiffletii, qui censent *Post consulatum* interdum idem valere ac *sub consulatu*, & id ita intelligendum ac si scriptum fuisset *post initum seu editum Kalendis Januariis consulatum* Ad confirmandam autem opinionem illam Chiffletius affert auctoritatem appendicis ad chronicon Prosperi editam ex veteri codice Augustano in tomo primo antiquæ lectionis Henrici Canisii; in qua scriptum est Genserici Regem Vandalorum, quem constat invasisse Carthaginem Theodosio XVII. & Festo Consulibus, eam urbem ingressum esse XIV. Kal. Novembr. post consulatum Theodosii XVII. & Festi. Eadem appendix extat in antiquissimo & optimæ notæ codice 240. bibliothecæ Colbertinæ, in in quo sic legitur: *Post consulatum Theodosii* XVII. *& Festi Geisericus Vvandalorum Rex Carthaginem ingressus est die* XIV. *Kal. Novembris.* BALUZII NOTÆ.

b Error ortus ex ignoratione notarum. Lege ergo ut in antiquis exemplaribus, *virorum clarissimorum*. Certa est emendatio. c Veteres libri, *Peritii*.

d Ita codex Parisiensis. Divion. *Eustatius*, Corb. *Eustachius*.

e Paris. *Berytu magnæ civitatis*. f Idem codex, *perfectissimus*.

g Corb. *Phynicum provincia*, Paris. *Fœnicia provincia*.

h Paris. & Divion. *eum sanctissimo*. i Corb. *Himerinæ*, Paris. & Divion. *Emerinæ*.

k Corb. *Deo amicissimum*, reliqui *sanctissimum*. l Paris. & Divion. *venerabilibus*.

m Divion. & Corb. *videtur*. n Divion. et Paris. *justa*.

o Paris. *perfectissimum*. p *Strenuissimo*. Deest in eodem libro.

q Paris. *imminebant*. Divion. *imminebat*; & in margine, *al. hortabatur*.

r Paris. & ultimum constitutum Papæ Vigilii, *immissionem*.

s Paris. & Divion. et constitutum Vigilii, *reverentissimum*.

t Veteres libri et editiones, *necessarie ex hoc prius*. Sic etiam in eodem constituto.

u Paris. & Divion. *etenim*. Ita etiam in constituto.

x Corb. & veteres editiones, *quæ essent quæ a religiosissimo*. Divion. *quæ essent quæ a reverentissimo*. Paris. & constitutum Vigilii, *quæ essent quæ ab Episcopo Iba dicerentur*.

y *Dogmata*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus & in constituto Vigilii

z Veteres libri & editiones: *sicut ipsi dicebant*, *piis dogmatibus* (Paris. & constitutum Vigilii, *pii dogmatis*) *aliena. Dixerunt vero* (Hæc vox deest in Paris. & in constituto) *eorum ipsorum quædam. Et cum multa mota fuissent*.

na. Cum illi certa quædam dixiſſent, & multa mota fuiſſent, quæ in actis inſerta ſunt; nos audientium ordinem [a] ad modicum relinquentes, & ad ſanctarum eccleſiarum communem utilitatem reſpicientes, pro judicibus, pacis mediatores [b] eis partibus noſmetipſos effecimus: & multis uſi conſiliis, pietatem ubique præponentes, & inquirentes, * præparavimus [c] religioſiſſimum Ibam epiſcopum (quod & ipſe [d] amplexus eſt) ad ſatisfactionem eorum qui læſi dicebantur, [e] ex ſcripto dare [f] quod ſentit vel ſapit de pia noſtra fide: quod & fecit. Ex abundanti autem predictus [g] religioſiſſimus vir promiſit [h] & in ſuæ civitatis eccleſia alloqui, & manifeſte anathematizare malignæ impietatis principem Neſtorium, (& eos qui ſicut ille ſapiunt,) & qui vel libris vel codicibus ejus utuntur. * [i] Confeſſus autem ſic ſe credere, ſicut continent [k] literæ conventionis factæ inter [l] Dei amantiſſimum & ſanctiſſimæ memoriæ virum Joannem [m] maxiximæ Antiochenæ civitatis epiſcopum, & Cyrillum maximæ Alexandrinorum civitatis epiſcopum, quibus miniſtravit beatæ memoriæ Paulus Emiſenorum civitatis epiſcopus, ex quibus [n] univerſalis concordia facta eſt. Conſentire autem & omnibus quæ nuper geſta ſunt [o] a ſancta ſynodo, quæ convenit in regia & Chriſtiana Conſtantinopoli civitate: habere autem omnia quæ placuerunt [p] in Epheſina metropoli, ut a concilio, quod a [q] Spiritu ſancto movebatur: æqualem autem eam [r] judicare illi, [s] quæ in Nicæa habita eſt, & nullam differentiam arbitrari ejus [t] ad illam. Et [u] valde ejus [x] religioſitatem laudavimus, quod [y] prompte anticipaverit curare eos, qui vel ſuſpicione, [z] vel alio quolibet modo læſi erant de opinione ejus doctrinæ. His ergo placitis & promiſſis, & * [aa] medium parietem inimicitiarum [bb] Dei ope ſolventes, neceſſarium fuit congregare nos, & conjungere ad pacem & [cc] concordiam & [dd] dilectionem cum capite membra diviſa. [ee] Docentes igitur quæcumque decebat, perſuaſimus reverendiſſimo epiſcopo Ibæ, ut præfatos ſicut filios pro-

φιλεσάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβᾳ ἐρῆται τῆς ἀσεβείας, ὡς ἔφασκον, ἀλλότρια δόγματα. εἰπόντων δὲ αὐτῶν φανερά τινα, καὶ πολλῶν κινηθέντων, ἅπερ ἐμφέρεται τοῖς ὑπομνήμασιν, ἡμεῖς τὴν τῶν ἀκροατῶν τάξιν μικρὸν καταλιπόντες, εἰς τὸ κοινωφελὲς τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἀπιδόντες, ἀντὶ δικαστῶν, εἰρήνης μεσίτας τοῖς μέρεσιν ἑαυτοὺς κατεστήσαμεν· καὶ πολλαῖς χρησάμενοι ταῖς συμβουλαῖς, τῆς ἀσεβείας παντελῶς προτιμωμένης, καὶ ἐξεταζομένης, * παρεκελεσάμεθα τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν, καὶ αὐτὸν τοῦτο ἁρπάσαντα εἰς πληροφορίαν τῶν λεγόντων βεβλάφθαι, ἐγγράφως ἐπιδοῦναι, ὅπως ἔχητε, καὶ φρονῇ περὶ τῆς ἀσεβοῦς ἡμῶν πίστεως· ὅπερ καὶ πεποίηκεν. ἐκ περισσείας δὲ ὁ προειρημένος θεοφιλέστατος ἀνὴρ ὑπέσχετο, καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ πόλει διαλέγεσθαι πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, καὶ φανερῶς ἀναθεματίζειν τὸν τῆς πονηρᾶς δυσσεβείας ἔξαρχον Νεστόριον, καὶ τοὺς ἢ λόγοις, ἢ βίβλοις αὐτοῦ κεχρημένους· ὁμολογεῖν δέ ὅτως πιστεύειν, ὡς τὰ γράμματα περιέχει τὰ τῆς συμβάσεως τῆς γεγενημένης μεταξὺ τῶν θεοφιλεστάτων, καὶ ὁσιωτάτων τὴν μνήμην, Ἰωάννου τοῦ τῆς μεγίστης Ἀντιοχέων πόλεως ἐπισκόπου, καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων μεγίστης πόλεως ἐπισκόπου, οἷς διηκονήσατο ὁ τῆς μακαρίας μνήμης ἐπίσκοπος τῆς Ἐμεσηνῶν πόλεως Παῦλος· ἐξ ὧν ἡ οἰκουμενικὴ συνεκροτήθη ὁμόνοια· στοιχεῖν δὲ καὶ πᾶσι τοῖς πραχθεῖσιν ἀναγκαῖος παρὰ τῆς συνελθούσης ἁγίας συνόδου ἐν τῇ βασιλευούσῃ, καὶ φιλοχρίστῳ Κωνσταντινουπόλει· ἔχειν δὲ τὰ δεδογμένα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἅπαντα, ὡς παρὰ ἁγίου πνεύματος κινηθείσης· ἴσως τε αὐτὴν ἡγεῖσθαι τῇ ἐν Νικαίᾳ συγκροτηθείσῃ, καὶ μηδεμίαν διαφορὰν νομίζειν αὐτῆς πρὸς ταύτην. καὶ σφόδρα αὐτοῦ τὴν θεοσέβειαν ἐπηνέσαμεν, ἁρπάσασαν προθύμως τὸ θεραπεῦσαι τοὺς ἐξ ὑπονοίας, ἢ ἄλλως βεβλαμμένους περὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς αὐτοῦ διδασκαλίας. τούτων δοξάντων, καὶ ἐπαγγελθέντων, καὶ μεσοτοίχου τῆς ἔχθρας σὺν Θεῷ καταλυθέντος, ἐπάναγκες ἦν συναγαγεῖν ἡμᾶς, καὶ συνάψαι πρὸς ἑαυτὸν, καὶ ὁμόνοιαν, καὶ ἀγάπην τῇ κεφαλῇ

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. *modice*. b *Eis*. Hæc vox in nullo veterum exemplarium habetur, neque in antiquis editionibus.
c Pariſ. et Divion. *reverentiſſimum*. Sic etiam in ultimo conſtituto Papæ Vigilii.
d *Amplexus eſt*. Iſta deſiderantur in conſtituto Vigilii & codice Pariſienſi. Deſiderabantur etiam in Divionenſi, ubi adjecta ſunt in margine.
e Divion. *placuit ſcripto dare*. Pariſ. *læſi fuerant ſapuit ex ſcripto dare*.
f Divion. & Corb. *quid ſentit*. Sic etiam in conſtituto Vigilii.
g Pariſ. & Divion. & conſtitutum Vigilii, *reverentiſſimus*.
h Divion. et Pariſ. *& in ſua eloqui civitatis Eccleſia*. Ultimum conſtitutum Vigilii, *& in ſua eloqui civ. Eccleſia*. Corb. *& in ſua alloqui civ. Eccleſia*.
i Ruſticus admonet in codice Acumit. ſcriptum eſſe *confiteri*. In Pariſienſi legitur: *Confeſſus eſt autem*. Sic etiam in conſtituto Vigilii. k Corb. et Divion. *litteræ quæ convenerunt inter*. Pariſ. & conſtitutum Vigilii, *litteræ quæ venerunt inter*. l Corb. *Deo amiciſſimæ & ſanctiſſimæ memoriæ viros*. Pariſ. et Conſtitutum Vigilii, *reverentiſſimæ & ſanctiſſimæ memoriæ Johannem*. Sic etiam Divionenſis, qui tamen *viros* habet ut Corbeienſis. Veteres editiones, *Deo amantiſſ. & ſanctiſſ. memoriæ viros*.
m Pariſ. *magnæ*. n Annotatio Ruſtici. *Nota univerſalem concordiam*. Pariſ. *univerſalis conſeſſus* (corrig. *conſenſus*) *efficitur*. Conſtitutum Vigilii, *univerſalis conſenſus*.
o Annotatio Ruſtici. *Sanctam ſynodum illam dicit quæ in Conſtantinopoli contra Eutychem facta eſt apud ſanctum Flavianum, Euſebio Epiſcopo accuſante*.
p Pariſ. & conſtitutum Vigilii; *in Ephesino metropolitano concilio*.
q Veteres libri, *ſancto ſpiritu*. Sic etiam in conſtituto.
r Pariſ. & conſtitutum Vigilii, *huic judicare*.
s Veteres libri et editiones, *quæ in Nicæa ſunt conſtituta*. Sic etiam in conſtituto Vigilii.
t Pariſ. & Divion. *ad aliam*. Sic etiam in eodem conſtituto.
u Veteres libri, *nimis*. x Pariſ. & conſtitutum, *ſanctitatem*.
y Corb. *prone rapueris*. Ita etiam Divionenſis in margine. Sed idem in textu & Pariſ. legunt, *prone ſapueris*. Sic etiam in conſtituto Vigilii. z Divion. *vel aliquo modo ejus læderent opinionem doctrinæ*. Pariſ. et conſtitutum Vigilii, *vel alio quoquo modo &c.* ut in Divionenſi.
aa Pariſ. & Divion. *medio parieto inimicitiæ*. bb Veteres libri, *cum Deo*.
cc Pariſ. & Divion. *congruentiam*. Lectio vulgata extat in margine Divionenſis.
dd Veteres libri & edit. *dilectionem capiti*. ee Iidem libri & editiones: *Dicentes igitur quæ dicebant*.

φαλῆ τὰ διεσῶτα μέλη. ἀγαλλιασθέντες τοιγαροῦν ὅσα περ ἔδει, πεπείκαμεν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν, ἔχειν τὰς προειρημένας ὡς ἴδια τέκνα, καὶ θάλπειν, καὶ συγχωρεῖν, ἀπάσης ἀμνηστίας παρεχομένης, τῷ θεῷ τὸ κεκτημένον αὐτῷ προσθέντες· πεπείκαμεν δὲ καὶ αὐτὰς τὰς προειρημένας σπουδῆσαι ὡς πατρὶ τῷ αὐτῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβᾳ, καὶ πᾶσαν ἐπαγγέλλεσθαι εὔνοιαν καὶ διάθεσιν, ὡς τῆς λυπηρῶν ἀπάντων σὺν θεῷ πεπαυμένων. παρὸς τοῦτο ἀπῃτήσαμεν ἡμεῖς λόγον τὸν θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν, ὡς πᾶσι τοῖς ἐν τῷ παρόντι πράγματι λυπήσασιν αὐτὸν, ἢ δόξασιν ἀντιπράττειν, ἀμνηστίαν δωρεῖσθαι· καὶ ὁδόν λυπήσει, ὅτε μὲν ἐπισπάσει βαθμοῦ, οὐδὲ τοὺς ἐλάττονας προτιμήσει τῆς ὑπερβεβηκότων διὰ τὸν γεγονημένον λύπην, ἀλλὰ πάντας, εἴτε κληρικοί εἰσιν, εἴτε μονάζοντες, ἢ λαϊκοὶ, ὡς ἴδια ἔξει τέκνα, ὁδεμίαν διαφορὰν ἑκάστου πρὸς τὸν ἄλλον ποιούμενος, ἀλλὰ πᾶσι τὸ δίκαιον φυλάττων εἴτε ταῖς τιμαῖς, καὶ ταῖς θεραπείαις, καὶ τοῖς βαθμοῖς. περὶ δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῆς προσόδου, ἣ τῆς ἐξ οἱασδήποτε αἰτίας προσπορίζομένων τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, κινηθέντων τινῶν, ἔδοξε τῷ αὐτῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβᾳ, ἐξ οἰκείας γνώμης ἐπαγγέλλεσθαι, ὅτι δὴ τὸ λοιπὸν κατὰ τύπον τὸν ἐν τῇ μεγίστῃ τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίᾳ διοικεῖται τὰ πράγματα διὰ οἰκονόμων ἐκ τοῦ κλήρου προβαλλομένων ὑπὸ τῆς αὐτοῦ θεοσεβείας. ἔδοξε δὲ, ὡς εἴποτε δόξας δικαίως λυπεῖσθαι ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας, βουληθείη ἐπιτιμῆσαί τινι τῆς προειρημένων ἁλαβεστάτων, Σαμουήλῳ, Κύρῳ, Μάρᾳ, Εὐλογίῳ, μὴ ἐξ αὐθεντίας ἰδίας ἐπιτιμᾶν αὐτοῖς, ἀλλὰ τοῦτο ποιεῖν γνώμῃ τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ἁγιωτάτου πάπα, καὶ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου, διὰ τὸν φθάσασαν εἰς αὐτὸν γενέσθαι μικροψυχίαν. ἐγυμνάσθη δὲ καὶ ἕτερά τινα κεφάλαια ἀγράφως, ἅτινα καὶ ἐτυπώθη· καὶ ἔσεσθαι ἀμφότερα τὰ παρ' ἡμῶν δοκιμασθέντα.

A prio haberet & foveret & contineret, omni [a] injuriarum oblivione [b] prævia, [c] Dei judicium ei proponentes. Persuasimus autem & [d] eisdem prædictis, ut convenirent cum eodem religiosissimo episcopo Iba tamquam cum patre, & omnem [e] præberent benignitatem pariter & [f] affectum, [g] omnibus quæ tristitiam commoverunt, Deo juvante, cessantibus. Super hæc nos exegimus sacramentum [h] a religiosissimo episcopo Iba, ut omnibus qui eum in præsenti negotio contristassent, vel visi fuissent aliquid adversus eum egisse, [i] oblivionem donaret & nullum penitus contristaret, neque gradu fraudaret, neque minores majoribus propter præfatam contristationem præferret; sed omnes, B sive clerici, sive monachi vel laici essent, tamquam [k] proprios filios haberet, nullam differentiam uniuscujusque ad alium faciendo, sed omnibus [l] servaret justitiam in honoribus & [m] obsequiis & gradibus. De ecclesiastico vero [n] redditu, & ex quacumque causa [o] acquisitis sanctissimæ ecclesiæ, motis aliquibus, placuit eidem [p] religiosissimo [q] episcopo Ibæ ex propria voluntate promittere, [r] quod de cetero [s] secundum formam Antiochenæ maximæ * civitatis [t] gubernarentur res per æconomos ex clero ordinatos ab ejus * religiositate. Placuit autem, [u] ut si aliquando juste visus contristari [x] religiosissimus Ibas episcopus voluerit corripere aliquem præfatorum [y] venerabilium Samuelis, Cyri, Maræ, Eulogii, non ex C auctoritate propria corripiat eos, sed ex sententia [z] religiosissimi & sanctissimi [aa] patris & archiepiscopi Domni hoc faciat, propter præcedentem, [bb] quæ inter eos accidit, offensionem. [cc] Sunt autem agitata & alia quædam ex non [dd] scripto capitula, quæ & disposita sunt, & rata ambæ partes habuerunt, quæ a nobis sunt probata.

* promitterent.

* ἴσ. τότε
* ὅρκον L.

* ecclesiæ gub.
* sanctitatis

* ἐγγράφως.
* μίαν τὰ

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ.

SUBSCRIPTIONES.

D

Φώτιος ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων πόλεως ἐπέκρινα.

Photius episcopus Tyri decrevi.

Εὐσάθιος ἐπίσκοπος τῆς Βηρυτίων καλλιπόλεως ἐπέκρινα.

[ee] Eustathius episcopus Berytiorum [ff] pulcræ civitatis decrevi.

Sa-

---

a *Injuriarum*. Deest in omnibus libris veteribus.
b Hanc lectionem primus protulit Surius. Nam Crabbus ediderat *præbita*. Quæ est lectio veterum exemplarium. BALUZII
c Paris. *Deo judicium relinquentes*. d Veteres libri & edit. *eosdem prædictos convenire sicut patri eidem religiosissimo Episcopo Ibæ & omnem præbere*. Codices tamen Paris. & Divion. non habent vocem *religiosissimo*. NOTÆ.
e Divion. *fidelitatem*, Paris. *favorem*.
f Divion. & Paris. addunt *sicut filios*. In Corbeiensi legitur *ut*. Quod fortassis innuit in archetypo unde codex ille expressus est scriptum fuisse *ut filios*.
g Divion. *omnibus igitur quæ tristitiam*. Paris. *omnibus igitur Deo juvante cessantibus*, mendose, ut opinor
h Divion. *a reverentissimo Iba*. Paris. *reverentissimum Episcopum Ibam*. Corb. *religiosissimum Episcaptum Ibam*.
i Paris. & Divion. *oblivioni*. k Paris. *filios suos*.
l Paris. & Divion. *servare*. m Veteres libri & editiones *consuetudinibus*.
n Veteres libri & editiones, *reditu*. o Veteres libri, *quæstibus*. Veteres edit. *quæstionibus*.
p Paris. & Divion. *reverentissimo*. q *Episcopo*. Deest in codice Corb. & in antiquis editionibus.
r Veteres libri & edit. *quia de cetero*. s Paris. *hæc secundum modum Antiochenæ Ecclesiæ*. Vox ergo *maximæ*, quæ supra lineam adjecta est in codice Divionensi, deest in Paris.
t Veteres libri, *gubernaniur*. u Paris. & Divion. *ut si quando*, Corb. & *si quando*.
x Corb. *rel. Episc. Ibas*. Divion. & Paris. *reverentissimus Episcopus Ibas*.
y Corb. & véteres edit. *reverentissimorum*.
z Corb. *reverentissimi*, *Deo amantissimi*, & *sanctissimi*. Ita etiam veteres editiones, nisi quod habent *Deo amantissimi*. Paris. & Divion. *reverentissimi & sanctissimi*.
aa Divion. *patriarchæ Episcopi*. bb Veteres libri & edit. *quæ in eis pusillanimitas est effecta*. Hoc mutare non debuerant editores Romani, cum ea vox in simili casu usurpata reperiatur a veteri interprete canonum Nicænorum. cc Paris. & Divion. *Excitata sunt autem*. Corb. *Et excitata sunt autem*. Sic etiam in suo codice habuit Crabbus, qui legit *excitata*, & hæc ultima verba retulit ad antecedentia,
dd Corb. & veteres edit. *subscripto*. ee Paris. & Corb. *Eustachius*. ff Divion. & Paris. *magnæ*

Samuel presbyter rata habeo quæ decreta ſunt.

(a Maras presbyter rata habeo quæ decreta ſunt.

Cyrus presbyter rata habeo quæ decreta ſunt.

b Eulogius presbyter rata habeo quæ decreta ſunt.)

Magnificentiſsimi & glorioſiſsimi judices dixerunt: Audivit ſancta ſynodus quæ relecta ſunt; quid igitur ei videatur, edicat. Paſchaſinus c & * reverendiſsimi epiſcopi per Bonifacium presbyterum apoſtolicæ ſedis dixerunt: Sanctiſsimi epiſcopi, qui decreto proprio d inculpabilem e & ab omni accuſatione liberum Ibam reverendiſsimum declararunt, ſi propriam ſententiam f recognoſcant, edicant. Photius reverendiſsimus epiſcopus Tyri dixit: Etiam noſtrum eſt * judicatum. Euſtathius reverendiſsimus epiſcopus Beryti dixit: g Mea eſt & dictatio. Paſchaſinus & reliqui epiſcopi (ſedis apoſtolicæ) * dixerunt: Audivit veſtra beatitudo quid contineat & h ſanctiſsimorum epiſcoporum decretum: ſimiliter & veſtræ (i) puritati de ſtatu Ibæ quid i videatur, declarare k dignemini. Et tacentibus l omnibus reverendiſsimis epiſcopis, magnificentiſsimi judices dixerunt: Subſequenti die ſuam ſententiam ſanctiſsima ſynodus m efficiet manifeſtam. *

A Σαμουὴλ ὁ πρεσβύτερος ἔργῳ τὰ ἐπικεκριμένα. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

B Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· ἤκουσε τῆς ἀναγνωσθέντων ἡ ἁγία σύνοδος. τὸ τοίνυν παρεισάμβολον * αὐτὴ λεγέτω. Παχασῖνος, καὶ οἱ λοιποὶ θλαβέστατοι διὰ τοῦ * πρεσβυτέρου τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου εἶπον· οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, οἵτινες ἰδίᾳ ψήφῳ ἀναίτιον, καὶ πάσης κατηγορίας ἐλεύθερον Ἴβαν τὸν θλαβέστατον ἐδήλωσαν, τιμὴ ἰδίαν ἐπίκρισιν, εἰ ἐπιγινώσκουσιν, εἰπάτωσαν. Φώτιος ὁ θλαβέστατος ἐπίσκοπος Τύρου εἶπε· ναὶ ἡμετέρα ἐστὶν ἡ ἐπίκρισις. Εὐστάθιος ὁ θλαβέστατος ἐπίσκοπος Βηρυτοῦ εἶπεν· ἐμή ἐστιν ἡ ὑπαγόρευσις. Παχασῖνος, καὶ οἱ λοιποὶ θλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἤκουσεν ἡ ὑμετέρα μακαριότης, τί περιέχει καὶ ἡ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων ἐπίκρισις. ὁμοίως καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι περὶ τῆς στάσεως Ἴβα τί φαίνεται, ἀποφήνασθαι κατιξιώσατε. καὶ σιωπώντων πάντων τῶν θλαβεστάτων ἐπισκόπων, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· τῇ ἑξῆς τῶν ἑαυτῆς γνώμην ἡ ἁγία σύνοδος φανερὰν κατασήσει. *

In codice Bobieriano. Explicit actio IX. incipit X. Contuli Græca Kal. Aprilis. In codice Acumetenſium ſic (vel hic) jacet. VI. actio Chalcedonenſis.

---

k ACTIO DECIMA. Chalcedonenſis Concilii.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΚΑΤΗ, τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου.

SImiliter ſexto Kalend. Novembris, eodem conſulatu, in eadem ſanctiſsima eccleſia ſanctæ martyris Euphemiæ, * n præſidentibus eiſdem magnificentiſsimis & glorioſiſsimis judicibus, & eadem ſancta & univerſali ſynodo ſecundum juſsionem • diviniſsimi & piiſsimi domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, ingreſſus p prædictus reverendiſsimus Ibas epiſcopus dixit: Deprecor magnificentiam veſtram, q & ſanctam hanc & univerſalem ſynodum. Eutyches adverſus me pro fide quædam falſa confinxit, nec me r in ſynodum introire permiſit, per quadraginta ſ manſiones per diverſos ad invicem ſuccedentes ordines direxit me, t viginti am-

ΟΜοίως τῇ πρὸ * πέντε καλανδῶν Νοεμβρίων, ὑπατείᾳ τῇ αὐτῇ, ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας περικαθεζομένων τῶν αὐτῶν μεγαλοπρεπεστάτων καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς αὐτῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, εἰσελθὼν ὁ προλεχθεὶς θλαβέστατος Ἴβας εἶπε· δέομαι τῆς μεγαλοπρεπείας ὑμῶν, καὶ τῆς ἁγίας ταύτης, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου. Εὐτυχής με διὰ τοῦ πίστιν συνεσκιάσατο. ὃ συνεχώρησέ μοι εἰσελθεῖν εἰς τὴν σύνοδον, ἀπὸ πεσαράκοντα μονῶν διὰ ἀμοιβαίων τῶν τάξεων παρέπεμψέ με· εἴκοσιν, ἢ καὶ πλείους * φύλακας

BALUZII NOTÆ.

a Iſtius ſubſcriptio deeſt in Pariſ. & Divion.

b Hanc ſubſcriptionem non habet codex Pariſienſis.

c Legendum, *& reliqui reverentiſſimi*. Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ. In codice Divion. ſcriptum eſt: *Paſcaſinus & Lucentius reverentiſſimi Epiſcopi*. Pariſ. & ultimum conſtitutum Papæ Vigilii: *Paſcaſinus & reliqui Epiſcopi per Presbyterum apoſtolicæ ſedis*.

d Divion. & Conſtitutum Vigilii, *& inculpabilem*. e Veteres libri, *& omni*. Sic etiam in eodem conſtituto. f Iidem libri & conſtitutum, *recognoſcunt*.

g Pariſ. & conſtitutum: *Mea eſt ſubſcriptio*. h Pariſ. & Divion. *ſanctorum*.

i Divion. & Corb. & veteres edit. *videatur*. k Veteres libri & edit. *dignamini*.

l *Omnibus*. Deeſt in libro Pariſienſi. m Divion. *efficiat*.

n Male in Divion. *præſentibus*. o Pariſ. & Divion. *ſacratiſſimi*.

p Corb. *prædictus Ibas reverentiſſimus*. Pariſ. *Ibas prædictus reverentiſſ. vir*. Divion. *prædictus Ibas dixit*.

q Veteres libri & edit. *& hanc univerſalem ſa. ſynodum*. Sic etiam in ultimo conſtituto Papæ Vigilii.

r Pariſ. & Corb. & conſtitutum Vigilii, *in ſynodo*.

ſ Pariſ. & conſtitutum, *manſiones invicem per diverſos ordines*. Sic etiam primo ſcriptum eſt in Divionenſi, ſed quæ poſtea addita ſunt ſupra lineam effecerunt *manſiones ad invicem ſuccedentes per diverſos ordines*. Apud Facundum initio libri ſexti ſcriptum eſt *provincias* pro *ordines*.

t Divion. & Corb. *viginti & amplius*. Sic etiam in eodem conſtituto.

* ἵνας, ἀστὲ μὴ ἐν φυλακῇ

χας ἤμειψα, * ὡς εἰμὶ ἐν φυλακῇ ἐν Ἀντιοχείᾳ ὑπὸ τὴν κομητικὴν τάξιν, λέγουσί μοι· ὅτι καθῃρέθης· εἰ παίσατε τῇ μεγαλοπρεπείᾳ ὑμῶν, καὶ τῇ ἁγίᾳ ὑμῶν συνόδῳ, τὰ ἀκέφαλα ἐπ' ἐμοὶ ἀπόντι γινόμενα ἀναξαπῆναι, τῆς ὑμετέρας ἔσω ἐξουσίας. περὶ γὰρ τούτου, ὡς ἤδη ὑμᾶς ἐδίδαξα προσῆλθον τῇ θείᾳ, καὶ ἀθανάτῳ κορυφῇ· καὶ ἐκέλευσε τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν, καὶ τὴν ἁγίαν συνόδον, ἀκοῦσαι τῆς κατ' ἐμέ. καὶ ἔγνωτε ἀπὸ τῆς ἐπιχειρήσεως, ὅτι ἐν ἀδικίᾳ αἰτίᾳ κρίθην. Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τῇ προτεραίᾳ ὑπερθέσεως γενομένης εἰς τὸ τὴν ἁγιωτάτην συνόδον τὰ δοκοῦντα αὐτῇ εἰπεῖν περὶ Ἴβα τοῦ ἐλαβέστατου, τὰ δόξαντα αὐτῇ φανερὰ καθιστᾶτο. οἱ ἐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει. Ἴβας ἐλαβέστατος εἶπε· δέομαι ὑμῶν. ἀπὼν κατεκρίθην· οὐ παρήμην· οὐκ ἔτυχον ἀπολογίας· οὐκ ἠξιώθην λόγου. οἱ ἐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· κακῶς ἐποίησαν οἱ παρὰ τοὺς κανόνας κατακρίναντες αὐτόν· τὰ κατὰ ἀπόντος γενόμενα ἀργείτω. ταῦτα πάντες λέγομεν· οὐδεὶς ἀπόντα κατακρίνει. Πατρίκιος ὁ ἐλαβέστατος ἐπίσκοπος Τυάνων εἶπε· πρώην ἀνεγνώσθη ὅρος τῆς τότε διαιτηθείσης τυπωθέντων, φημὶ δή, Φωτίου καὶ Εὐσταθίου τῶν ἐλαβεστάτων ἐπισκόπων· καὶ ἔκριναν αὐτὸν ἱερέα εἶναι. πάντες οὖν συναινοῦμεν τῷ ὅρῳ ἐκείνῳ, καὶ βουλόμεθα αὐτὸν εἶναι ἱερέα. οἱ ἀνατολικοὶ ἐπίσκοποι ἐβόησαν· αὕτη δικαία κρίσις· τινὲς τῶν ἐπισκόπων ἐβόησαν· ἀντιλέγεται. εἰσὶν οἱ κατηγορεῖν θέλοντες Ἴβα τοῦ ἐλαβεστάτου ἐπισκόπου. καὶ εἰσελθόντων Θεοφίλου διακόνου, καὶ Εὐφρασίου, καὶ Ἀντιόχου, καὶ Ἀβραμίου, Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· ἀξιοῦμεν τὰ ἐπὶ Ἴβα πεπραγμένα ἐν Βηρυτῷ ἀναγνωσθῆναι, ἵνα μάθητε, ὅτι δικαίως καθῃρέθη. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· κατηγορήσων Ἴβα τοῦ ἐλαβεστάτου ἐπισκόπου εἰσελήλυθας, ἢ ὡς ὑπὲρ τῆς πίστεως ἀγωνιζόμενος, τὰ πεπραγμένα ζητεῖς ἀναγνωσθῆναι; Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· οἱ κατήγοροι δῆλοί εἰσι, καὶ οὐκ εἰσὶν ἐνταῦθα. ἐγὼ διάκονός εἰμι, καὶ οἶδα τὴν βίαν τῆς πόλεως· καὶ εἰ κατηγορῶ, οὐ πάρεισι μάρτυρες, καὶ ἀρνεῖται. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπαν. * ἐγγράφως ἀποδείξεις περί τινος δύνασθε παρασχεῖν; Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· ἔχω τὰ ὑπομνήματα τὰ ἐπ' αὐτῷ πεπραγμένα ἐν Βηρυτῷ, καὶ τὰ ἐν Ἐφέσῳ. ἰδοὺ καὶ ὁ κύριος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Θαλάσσιος

* ἐγγράφως

plius * carceres mutavi, * tamquam non esset carcer in Antiochia in ordine [a] comitianorum, [b] dicunt mihi, quia damnatus es. Si videtur ergo magnificentiæ vestræ & sanctæ vestræ synodo, quæ sine judicio in absentia mea adversum me [c] acta sunt, infringere, in vestra erit potestate. Ob hoc etenim, sicut jam [d] docui, adii sacrum & immortalem verticem: & jussit vestram magnificentiam & sanctam synodum audire, quæ * adversum me gesta sunt. Et cognovistis ex decreto, quia in nullo culpabilis sum repertus. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Pridem dilatione facta, ut sancta synodus quæ ei viderentur ediceret de Iba reverendissimo, quæ ei placent, manifeste declaret. Reverendissimi episcopi clamaverunt: Absentem nemo condemnat. [e] Ibas reverendissimus dixit: Exoro vos: absens condemnatus sum, non aderam: [f] non obtinui me defendendi locum, * non mihi permissum est facere verbum. Reverendissimi episcopi clamaverunt: Male fecerunt, qui eum, præter canones [g] dudum [h] damnaverunt. Quæ adversus absentem facta sunt, vacuentur. Hæc omnes dicimus. Nullus condemnat absentem. Patricius reverendissimus episcopus Tyanensis dixit; Pridem relecta est sententia eorum qui tunc judices fuerunt deputati, ([i] dico autem Photii & Eustathii reverendissimorum episcoporum) & decreverunt eum sacerdotem esse. Omnes ergo eorum [k] definitioni consentimus, & eum esse volumus sacerdotem. [l] Orientales episcopi clamaverunt. Justum est hoc decretum. [m] Quidam reverendissimi episcopi clamaverunt: Contradicitur. Sunt (accusatores ejus foris, & jubeantur ingredi. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt. Ingrediantur) qui Ibam reverendissimum episcopum accusare [n] volunt. Et ingressis Theophilo diacono, & Euphrasio, & [o] Abraamio, & Antiocho, Theophilus dixit. [p] Rogamus, quæ super Iba in Beryto gesta sunt, relegi, [q] ut addiscatis quia juste damnatus est. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt [r] Theophilo: Accusaturus Ibam reverendissimum [s] episcopum advenisti, an [t] tamquam pro fide certaturus, gesta relegi quæris? Theophilus diaconus dixit: Accusatores manifesti sunt, & hic non sunt: Ego diaconus sum, & scio violentiam civitatis. Et si accuso, [u] & testes non adsunt, denegat. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Scriptas probationes de re aliqua [x] præstare potes? Theophilus diaconus dixit:

* custodes
* f. cum essem in carcere in Antiochia sub ordine comitis
* propter
* non meruit defensionis facere verbum.

---

a Paris. & Corb. *commitianorum*. Veteres edit. *commictianorum*.
b Iidem libri, *dicentibus*. Sic etiam in constituto Vigilii.
c Ita Codex Colbertinus. Reliqui & veteres edit. *gesta*. Ita etiam in constituto.
d Veteres libri & edit. *edocui*. Ita etiam in ultimo constituto Vigilii.
e Divion. addit *Episcopus*. f Codices Corb. & Colbert. & veteres edit. *non obtinui, non meruit satisfactionis licentiam facere verbum*. Sic etiam Paris. & Divion. nisi quod non habent *non meruit*. Attamen illud ipsum additum est supra lineam in Divionensi.
g *Dudum*. Non extat in codice Parisiensi, neque in Colbertino, neque apud Facundum. In Divion. scriptum est supra lineam *dum*, Sic etiam in Corbeiensi, haudquaquam per prolapsionem veteris librarii.
h Paris. *clamaverunt*. Apud Liberatum cap. 12. pro eo quod editiones habent *damnavit ut absentem*, veteres libri habent *clamavit absentem*. i Veteres libri & edit. *dico enim*.
k Paris. *sententia*. l Veteres libri. *Orientales reverentissimi Episcopi*.
m Veteres libri & editiones: *Quidam reverentissimorum Episcoporum*.
n Iidem libri & edit. *voluerint*. o Veteres libri, *Abramio*.
p Iidem libri, *Rogamus ea quæ super Ibam*. Paris. *Iba*. Veteres edit. *Rogamus quæ super Ibam*.
q Dion. *ut discatis*, Paris. *ut scialis*. r *Theophilo* Hanc vocem nullus veterum librorum habet.
s *Episcopum*, Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
t *Tamquam*. Et istud quoque deest in eisdem libris & editionibus.
u Veteres libri & Crabbus. *testes non assunt, & denegat*. Sic etiam in ultimo constituto Papæ Vigilii.
x Paris. *præbere*, Divion. *probare*; & in margine, *alias præstare*. Quæ quidem lectio melior est.

BALUZII NOTÆ.

dixit: [a] Habeo monimenta, quæ [b] ſuper eo geſta in Beryto, & quæ in Epheſo. [c] Ecce & domnus Thalaſsius religioſiſsimus epiſcopus novit, [d] ipſe, qui ſuſcepit [e] relationes, adeſt. Interrogetur ipſe, ob quam cauſam damnationem fecit. Et domnus Euſebius adeſt, & novit. Euſebius reverendiſſimus epiſcopus Ancyræ [f] Galatiæ dixit: Ego relationem non ſuſcepi: dum autem in Epheſo relegeretur, audivi; & eſt verſuum charta multorum & multorum hominum depoſitiones habens. Si autem habet monimenta, tamquam ad petitionem geſta, ejus eſt [g] probare. [h] Ego enim cum multitudine auditor fui. Thalaſsius reverendiſſimus epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ dixit: Cum omnibus audiebamus: Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Aderat tunc [i] reverendiſſimus Ibas in veſtra audientia? Thalaſsius reverendiſſimus epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ, & Euſebius reverendiſſimus epiſcopus Ancyræ Galatiæ, dixerunt: Non aderat. (Orientales & Pontici) reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Abſentem nullus * [k] abjicit. Theophilus diaconus [l] dixit: Veritas in ſancta ſynodo demonſtretur. Et domnus Euſtathius dixit: Quia introduxerunt [m] tres, & ſex, & duodecim teſtes propter dictionem quam dixit, hoc eſt: Non invideo Chriſto facto Deo. Hic eſt Photius epiſcopus. Proponatur ei evangelium. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Expertus reverendiſſimus epiſcopus Photius ſententiam ſynodi, juſtitiam quam in propria cauſa invenit, [n] cuſtodire nunc quoque feſtinet, narrans nobis quomodo ſe habuit Ibæ negotium. * Photius reverendiſſimus epiſcopus Tyri dixit: Vere dico, neque enim decet in quacumque cauſa mentiri, [o] multo magis in tali & [p] tanta, & quæ a veſtra poteſtate requiritur, & ab univerſali ſynodo [q] aperte, ([r] Quæſtione quadam [s] de eo [t] mota) adverſus eum venientes presbyteri & monachi a Meſopotamia [u] dicebant de ipſo: iſte vero negabat. Nos tamquam mediatores, & [x] pro mole [y] blaſphemiarum, [z] & pro importunitate monachorum & presbyterorum, * juſſimus egredi eos a Tyro. Scandalizabatur enim civitas, quæ nunquam tale aliquid vel [aa] cogitaverat, vel audierat. Poſt hæc eo jurante nihil tale a ſe dictum, occaſionem percepimus ut pacificaremus ambos, & communicarent ſibi, ([bb] aderat autem, ut puto, & domnus diaconus Eulogius Conſtantinopolitanus) [cc] & nos amicos eos fecimus, [dd] Glorioſiſsimi judi-

A οἶδεν· αὐτὸς δεξάμενος τὰς ἀναφορὰς, πάρεστιν· αὐτὸς ἐρωτηθῆ· αὐτὸς καὶ τίνι καθαίρεσιν αὐτῷ ἐποίησε διὰ ποῖον πρᾶγμα. καὶ ὁ κῦρις Εὐσέβιος πάρεστι, καὶ οἶδεν. Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· ἐγὼ ἀναφορὰν οὐκ ἐδεξάμην· ἤκουσα δὲ ἀναγινωσκομένης αὐτῆς ἐν Ἐφέσῳ· καὶ ἔστι πολυσέλιδος ὁ χάρτης, καὶ πολλῶν ἀνθρώπων καταθέσεις ἔχων. εἰ δὲ ἔχει ὑπομνήματα, ὡς * ὀφείλει δεῖξαι, αὐτῷ ἐστι δεῖξαι· ἐγὼ γὰρ μετὰ τοῦ πλήθους ἀκροατὴς ἦμην. Θαλάσσιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· μετὰ πάντων ἠκροασάμεθα. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· παρῆν τοῦ- B τοιγαροῦν ὁ ἁγιώτατος τῇ ὑμετέρᾳ ἀκροάσει; Θαλάσσιος, καὶ Εὐσέβιος οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ὁ παρῆν· οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν. ἀπόντα οὐδεὶς κατακρίνει. Θεόφιλος διάκονος εἶπεν· ἡ ἀλήθεια δειχθῇ ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου. καὶ ὁ κῦρις Εὐστάθιος λέγει· ὅτι εἰσῆλθεν ἓξ, καὶ ἕξ, καὶ δώδεκα μάρτυρας διὰ τοῦτο λέξιν ἣν εἶπε, τοῦτο· οὐφθονῶ τῷ Χριστῷ γενομένῳ Θεῷ. ἐνταῦθά ἐστι Φώτιος ὁ ἐπίσκοπος· προτεθῇ αὐτῷ τὸ εὐαγγέλιον· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· πεπειραμένος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Φώτιος τῆς κρίσεως τῆς συνοδικῆς, τοῦτο διοικήσαι, ἵνα ἐπὶ τοῦ ἰδίου πράγματος εὕρῃ, φυ- C λάξαι καὶ νῦν σπουδάσῃ, διηγούμενος ἡμῖν, ὡς ἔχει τὸ κατὰ Ἴβαν τὸν ἁγιώτατον πρᾶγμα· * Φώ- * Ῥωμαϊστί,
τιος ὁ ἁγιωτάτης ἐπίσκοπος τῆς Τυρίων πόλεως εἶπε· τὸ ἀληθὲς λέγω· ὅτε γὰρ πρέπει ἐν οἱῳδήποτε πράγματι ψεύσασθαι· πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐπὶ τοιούτῳ, καὶ τοσούτῳ, καὶ ζητουμένῳ παρὰ τῆς ὑμετέρας ἐξουσίας, καὶ τῆς οἰκουμενικῆς συνόδου φανερῶς. ἐπὶ αὐτῷ ἐλθόντες ἀπὸ Μεσοποταμίας πρεσβύτεροι, καὶ μοναζοντες, ἔλεγον περὶ αὐτοῦ· εἶτα οὗτος ἠρνεῖτο, ἡμεῖς ὡς ἐμεσαζόμεθα, καὶ ἀπὸ τῆς ὄχλησεως τῶν δυσφημιῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ὀχλήσεως τῶν μοναζόντων, καὶ πρεσβυτέρων, * προσέπεσα ἐξελθεῖν αὐ- * ἴσ. προσπέσαμεν
τὸς ἀπὸ Τύρου. ἐσκανδαλίζετο γὰρ ἡ πόλις, μηδέποτε τοιοῦτόν τι * νοήσασα, μήτε ἀκούσασα. μετὰ τοῦτο αὐτοῦ ὀμνύοντος, μηδὲν εἰρῆσθαι παρ' αὐτοῦ, ἐδεξάμεθα ἡμεῖς ἀφορμὰς, ὥστε εἰρηνεῦσαι τοὺς ἀμφοτέρους, κοινωνῆσαι * αὐτούς· παρῆν δὲ, νομίζω, καὶ ὁ κῦρις ὁ διάκονος Εὐλόγιος ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως. ἡμεῖς φίλους αὐτοὺς ἐποιησάμεθα. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· ἠλέγχθη τοίνυν Ἴβας ὁ ἁγιώτατος παρὰ τῆς κατηγορησάντων

al. προσεπέμπομεν sive προσετάξαμεν ἐξελθ.
* νοήσασα αὐτοῖς L.

BALUZII NOTÆ.

a Annotatio Ruſtici, *Nota quia ab ipſo geſta porrecta ſunt.* b Veteres libri & editiones *ſuper hoc* Sic etiam infra initio paginæ ſequentis. c Pariſ. *Et ecce domnus Thalaſſius reverentiſſimus.* Divion *Ecce domnus.* d Iidem libri, *ipſe ſuſcepit.* e Divion. *relationem.*
f *Galatiæ.* Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
g Veteres libri, *approbare.* h Pariſ. & Divion. *Ego autem.*
i Divionenſis, Pariſienſis, & Colbert. *Ibas reverentiſſimus.*
k Veteres libri, *addicit.* Sic etiam in ultimo conſtituto Vigilii Synodicon adverſus Tragœdiam Irenæi cap. 201. *Judex etiam nunc ſit fidei qui damnatus eſt, judicat judices qui addictus eſt.*
l Pariſ. & Divion. *dicit.* m Divion. *& tres.*
n Pariſ. *cuſtodiens, & nunc quoque feſtinet.* o Idem codex, *multo magis autem in tali.*
p Pariſ. & Divion. *tanta quæ a veſtra.* q *Aperte.* Deeſt in codice Pariſ. & in antiquis editionibus.
r Pariſ. *quæſtione. Quidam venientes.* Divion. *quæſtionem quandam.* Corb *quæſtiones quaſdam.* Sed illic primo ſcriptum fuit, *quæſtione quædam.* ſ *De eo.* Deeſt in codice Pariſienſi.
t *Mota adverſus eum.* Hæc deſunt in omnibus antiquis codicibus.
u Veteres libri & edit. *dicebant adverſus eum de ſemet ipſo* x Corb. *pro tumore.* Divion. *& timore*; & in margine, *al. pro tumore.* Pariſ. & veteres edit. *pro timore.* y Pariſ. *blaſphemiorum.*
z Idem codex, *& propter importunitatem.* aa Veteres libri & edit. *intellexerat.*
bb Iidem libri & edit. *aderat puto.* cc Conjunctionem non habent veteres libri.
dd Pariſ. *Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi.* Sic etiam in ultimo conſtituto Papæ Vigilii.

των αὐτῦ; Φώτιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἄξιος ἦν. ἔλεγε δέ· * ἐλθόντες τινὲς, σωόντες αὐτοὺς τοῖς κληρικοῖς, ζῆς, ὑβρίζοντι καὶ ἀτιμάζοντι καὶ μαχομένοις κατὰ αὐτῶν, μαρτυρεῖν· ἡμεῖς εἴπομεν, ὅτι οὐκ ἔστι τοὺς σωόντας τοῖς ἐχθροῖς δεκτοὺς εἶναι εἰς μαρτυρίαν· ἐποιήσαμεν οὖν αὐτοὺς φίλους· τὰ ἅγια δῶρα ἄνω ἐν τῷ ἐπισκοπείῳ ἐκοινώνησαν μετ' ἀλλήλων αὐτοὶ, καὶ οἱ πρεσβύτεροι. Θεόφιλος διάκονος εἶπε· τὴν σωτηρίαν τῶν βασιλέων, καὶ τὴν νίκην αὐτῶν, ἀναγνωσθῆ τὰ ἐπ' αὐτῷ πεπραγμένα. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθω τὰ ἐπὶ Ἴβα τῷ ἁγιωτάτῳ ἐν τῇ Τυρίων λεγόμενα πεπρᾶχθαι. * καὶ ἐπιδοθέντων αὐτῶν, Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς ἀνέγνω.

* ἔλθων L.

* Ρωμαῖοι, ἀνέγνων. ἀνέγνωμεν ἀνέγνω.

Ὑπομνηστικὸν Δαμασκίῳ τῷ περιβλέπτῳ τριβούνῳ, καὶ νοτιερίῳ * πραιτωριανῶν.

* πραιτωριανῶν. L.

Εἰδότες τὴν πρόθεσιν τῆς σῆς θαυμασιότητος, καὶ ἐπιθυμοῦντες ὁπόσην ἔχεις σπουδὴν εἰς τὸ παραθέσθαι ἑαυτὸν τῷ Θεῷ, καὶ τῇ ἡμετέρᾳ εὐσεβείᾳ, ἐδοκιμάσαμεν, * ὡς τὸ ἀπελθεῖν ἅμα Οὐρανίῳ τῷ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἱμερίων πόλεως εἰς τὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς, καὶ συνεπισχυόντων τῶν κατὰ τόπον ἀρχόντων, παρασκεύασαι Ἴβαν τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως, καὶ Δανιῆλον τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Θεοδοσιουπόλεως, εἰς τὴν Φοινίκων ἀπελθεῖν ἐπαρχίαν, καὶ κελεῦσαι κινηθῆναι τὰ κινούμενα παρὰ τῶν ἁγιωτάτων κληρικῶν τῶν προειρημένων πόλεων, ἐπί τε τοῦ προειρημένου θεοσεβεστάτου Οὐρανίου, καὶ Φωτίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Τυρίων πόλεως, καὶ Εὐσταθίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Βηρυτίων πόλεως, κατὰ τῶν μνημονευθέντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων. σπουδαστέον τοίνυν κατὰ τὰ παρασταθέντα τῇ ἡμετέρᾳ θειότητι, ἀπελθεῖν εἰς τὰ μέρη τῆς ἀνατολῆς, καὶ παρασκεύασαι, τοὺς προειρημένους ἁγιωτάτους ἐπισκόπους εἰς τὴν Φοινίκων παραγενέσθαι, κἀκεῖσε πάντα τὰ κινούμενα κεφάλαια παρὰ τῶν ἁγιωτάτων κληρικῶν τῆς Ἐδεσσηνῶν πόλεως ἀκριβῶς ζητηθῆναι ἐπὶ τῶν μνημονευθέντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ τὰ ὁριζόμενα παρ' αὐτῶν βέβαια παραδοθῆναι. ἐδόθη τῇ πρὸ ἑπτὰ καλανδῶν Νοεμβρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει.

* ὡς. ὥστε

Aces dixerunt: Ibas igitur reverendissimus a suis accusatoribus est convictus? Photius reverendissimus episcopus Tyri dixit: Non. [a] Dicebat autem: Venerunt quidam tres [b] cohabitatores ipsis clericis injuriantibus, & litigantibus [c] contra eum, [d] dicere testimonium. Nos diximus quia non possunt cohabitantes inimicis susceptibiles ad testimonium comprobari. Fecimus ergo eos amicos: sancta munera * [e] rursum in episcopio communicaverunt invicem presbyteri & ipse. Theophilus diaconus dixit: Per salutem imperatorum, eorumq e victoriam, legantur quæ super eo gesta sunt. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: [f] Relegantur ea quæ super [g] Iba reverendissimo in Tyro gesta dicuntur *. Et his oblatis, Constantinus [h] devotus magistrianus (& * adjutor sacri consistorii) [i] relegit.

* supra

* Latine, legi, legimus, legit.

* f. auditor

Commonitorium ([k] *pro causa Ibæ Edessæni episcopi*) *Damascio* [l] *spectabili tribuno & notario prætorianorum.*

Scientes admirationis tuæ propositum, & & cognoscentes [m] quantum habeas studium, ut teipsum Deo, & nostræ pietati commendes: visum nobis est ut tu pergas cum Uranio reverendissimo episcopo [n] Himerorum civitatis ad partes orientales, & cooperantibus per singula loca judicibus, [o] inducas reverendissimum Ibam Edessenæ civitatis episcopum, & Danielem reverendissimum ([p] Carrhenorum civitatis episcopum, & [q] Joannem reverendissimum) Thodosiopolitanum episcopum, in Phœnicum [r] provinciam properare, & ibi inquiri quæ moventur a reverendissimis prædictarum [s] civitatum clericis, tam apud prædictum [t] religiosissimum Uranium, & Photium reverendissimum episcopum Tyri * metropolis, quam [u] Eustathium reverendissimum Berytiorum civitatis episcopum, adversus [x] supra moratos religiosissimos episcopos. Festina igitur secundum ea quæ nostræ divinitati visa sunt, pergere ad partes orientales, & [y] inducere præfatos [z] reverendissimos episcopos [aa] in Phœniciam advenire, & ibi omnia [bb] capita quæ moventur a venerabilibus clericis Edessenæ (& [cc] Carrhensis & Theodosiopolitanæ) civitatis, inquiri subtiliter apud memoratos [dd] religiosissimos episcopos, & quæ ab iis fuerint definita, effectui mancipare. [ee] Datum Constantinopoli, * sexto Kalendas Novembris. [ff]

* civitatis,

* septimo

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *Dicebant*. Paris. & Divion. *Dicebant autem venisse quosdam tres*.
b Veteres libri & edit. *cohabitantes*. c Paris. *ad eum*.
d *Dicere testimonium*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
e Corb. *sursum*. Hanc vero lectionem esse bonam ostendit textus Græcus.
f Annotatio Rustici. *Sic dicunt in Tyro ut in prima actione de duabus epistolis beati Cyrilli*. Vide supra ad Tom. V. pag. 855. hujus editionis Labbeanæ. g Veteres libri & edit. *Ibam reverentissimum*.
h Iidem libri & edit. *vir devotus*. i Divion. *legit*. k *Pro causa Ibæ Edes. Episcopi*. Hæc desunt in codicibus calamo exaratis. l Veteres libri & edit *viro spectabili*.
m Paris. & Divion. *quod habeas*. n Corb. & Divion. *Himeriorum*, Paris. *Emeriorum*.
o Corb. *præparet*, Divion. *præparares*, Paris. *præparare*.
p Paris. *Carrinorum*, Divion *Cyrrinorum*. q Vide quæ supra dicta sunt ad Tom. VI. pag. 1077. in annotatione Rustici. r Veteres libri & edit. *properare provinciam*. Hanc lectionem confirmat textus Græcus, quem secutus est vetus interpres. s Iidem libri & edit. *Clericis civitatum*.
t Divion. & Paris. *reverentissimum*. u Divion. *Eustatium virum venerabilem*. Paris. *Eustachium venerabilem Episcopum Bertiu civitatis*. x *Supra*. Deest in Parisiensi.
y Divion. & Corb. *præparare*, Paris. *præpara*. z Paris. *venerabiles*, Divion. *viros venerabiles*.
aa Paris. *Phœnicia*. bb *Capita*. Deest in Corb. & Divion. & in antiquis editionibus. Parisiensis habet *capitula*. cc Divion. *Cyrrensis*. dd Divion. & Paris. *reverentissimos*.
ee Veteres libri: *Data* VI. *Kalend. Novembr. Constantinopoli*.
ff Annotatio Rustici. *In Acumitensi codice hic finit sensus, & littera major incipit in capite versus*. Rusticus acta sequentia descripsit uno tenore in suo codice, & admonet aliter habuisse codicem monasterii Acœmetensium, in quo gesta synodi Berytensis divisa erant a superioribus & initium alterius capitis constituebant.

A

[a] *Berytenſis ſynodus habita in cauſa Ibæ Edeſſeni epiſcopi, relecta Chalcedone.*

Τὰ ἐν Βηρυτῷ πεπραγμένα ἐπὶ Ἴβα.

POſt conſulatum Flavii Zenonis & Poſtumiani virorum clariſſimorum, [b] Kalendis Septembris, indictione ſecunda, in colonia [c] Chriſti amica Beryto, [d] conſidentibus Photio & Euſtathio & Uranio [e] religioſiſſimis epiſcopis in novo epiſcopio Beryti ſanctiſſimæ novæ eccleſiæ, [f] præſente & Damaſcio [g] ſpectabili tribuno & notario [h] divini palatii, & Eulogio [i] religioſiſſimo diacono [k] Chriſti amantiſsimæ Conſtantinopolis [l] ſanctiſsimæ eccleſiæ, [m] præſentibus [n] religioſiſsimis epiſcopis Iba, Joanne, Daniele, ſtantibus autem Samuele, & Cyro, & Eulogio, & Mara, & Ablavio, & Joanne, & Anatolio, & Caiuma, & Abibo, vir ſpectabilis Damaſcius dixit: Cum præſentes [o] reverendi clerici adiiſſet piiſsimum & [p] diviniſsimum dominum noſtrum [q] imperatorem, & accuſaſſent [r] reverendiſsimum (& Deo amantiſsimum) Ibam epiſcopum, & reverendiſsimum Joannem epiſcopum, & reverendiſſimum Danielem epiſcopum, pietas ejus ſanxit (ſicut continent [s] & piæ ſacræ literæ, quæ ad veſtram datæ ſunt ſanctitatem) ut ii qui accuſati ſunt, ab Oſroena [t] provincia ad Phœniciam advenirent, [u] & ad illata crimina apud veſtram religioſitatem reſponderent. Et deputatus ſum eos deducere, quæ a vobis fuerint definita, executioni mandare. Adſunt ambæ partes ad hoc quod vobis placuerit. [x] Religioſiſſimi epiſcopi Photius & Euſtathius & Uranius dixerunt: Pium commonitorium dignetur tua magnificentia demonſtrare, ut per omnia intentionem piiſſimi & Chriſtianiſſimi imperatoris noſtri ſequamur: præfulgere etenim debet his geſtis. Quo facto, Eulogius diaconus (y Conſtantinopolis) dixit: Adeuntibus reverendiſſimis clericis, Samuele, Cyro, Eulogio, Mara, Ablavio, Joanne, & Anatolio, & Caiuma, & Abibo, [z] Deo amantiſsimum [aa] & ſanctiſſimum [bb] archiepiſcopum noſtrum Flavianum in ſanctiſſima eccleſia [cc] regiæ Conſtantinopolis [dd] novæ Romæ, & accuſantibus Ibam, Joannem, & Danielem reverendiſſimos epiſcopos, approbavit ejus ſanctitas veſtram [ee] religioſitatem audire negotium: [ff] & dedi veſtræ ſanctitati. Et adſunt partes ad hoc quod vobis videtur. Reverenpare-

Μετὰ τὴν ὑπατείαν Φλαυίου Ζήνωνος καὶ Ποσθουμιανοῦ, τῶν λαμπροτάτων, καλάνδαις Σεπτεμβρίαις, ἰνδικτιῶνος δευτέρας, ἐν κολωνίᾳ φιλοχρίστῳ Βηρυτῷ, συνεδρευόντων, Φωτίου, Εὐσταθίου, Οὐρανίου, τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, ἐν τῷ νέῳ ἐπισκοπείῳ τῆς ἐν Βηρυτῷ ἁγιωτάτης νέας ἐκκλησίας, παρόντος καὶ Δαμασκίου τοῦ περιβλεπτου τριβούνου, καὶ νοταρίου τοῦ θείου παλατίου, καὶ Εὐλογίου τοῦ θεοφιλεστάτου διακόνου τῆς κατὰ τὴν φιλόχριστον Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, παρόντων τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Ἴβα, Ἰωάννου, Δανιήλου, ἑστώτων δὲ Σαμουήλου, Κύρου, Εὐλογίου, Μάρα, Ἀβλαβίου, Ἰωάννου, Ἀνατολίου, Καϊούμα, καὶ Ἀβίβα, ὁ περίβλεπτος Δαμάσκιος εἶπε· τῶν παρόντων θλαβεστάτων κληρικῶν προσελθόντων τῷ θυσεβεστάτῳ, καὶ θεοτάτῳ ἡμῶν δεσπότῃ, καὶ αἰτιασαμένων τὸν θλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν, καὶ τὸν θλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην, καὶ τὸν θλαβέστατον ἐπίσκοπον Δανιῆλον, ἐθέσπισεν ἡ αὐτοῦ θυσέβεια, ὡς περιέχουσι καὶ αἱ πρὸς τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν θυσεβεῖς, καὶ θεῖαι συλλαβαί, τοὺς αἰτιαθέντας ἀπὸ τῆς Ὀσροηνῶν τῆς Φοινίκων καταλαβεῖν, καὶ πρὸς τὰ ἐπαγόμενα αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ὑμετέρας θεοσεβείας ἀπολογήσασθαι· καὶ προσετύχθην αὐτοὺς προσαγαγεῖν, καὶ τὰ παρ' ὑμῶν ὁρισθέντα ἐκθέσασθαι παραδοῦναι. πάρεσιν ἀμφότερα τὰ μέρη εἰς τὸ παρισάμενον. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Φώτιος, καὶ Εὐσάθιος, καὶ Οὐράνιος εἶπον· τὸ θυσεβὲς κομμονιτώριον καταξιώσῃ ἡ σὴ μεγαλοπρέπεια ἐπιδεῖξαι, ἵνα τῷ σκοπῷ τῆς φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως διὰ πάντων ἀκολουθήσωμεν· προλάμπειν γὰρ ὀφείλει τῆς δὲ τῆς πράξεως. τούτου γενομένου, Εὐλόγιος διάκονος εἶπε· προσελθόντων τῶν θλαβεστάτων κληρικῶν, Σαμουήλ, Κύρου, Εὐλογίου, Μάρα, Ἀβλαβίου, Ἰωάννου, Ἀνατολίου, Καϊούμα, καὶ Ἀβίβα, τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Φλαυιανοῦ τῆς κατὰ τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν νέαν Ῥώμης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ αἰτιασαμένων Ἴβαν, καὶ Ἰωάννην, καὶ Δανιῆλον τοὺς θεοσεβεστάτους ἐπισκόπους, ἐδοκίμασεν ἡ αὐτοῦ ἁγιότης, τὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν ἀκοῦσαι τῆς ὑποθέσεως· καὶ περὶ τούτου γράμματα ἐκόμισα, καὶ ἀποδέδωκα τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιωσύνῃ. καὶ παρε-

---

BALUZII NOTÆ.

a Titulus iſte deſideratur in omnibus antiquis exemplaribus.
b Veteres libri & edit. *ſub die Kal.* c Divion. & Pariſ. *Chriſtiana.* d Iidem libri, *reſidentibus.*
e Iidem, *reverentiſſimi.* f Corb. & veteres edit. *præſidente*, Divion. *reſidente.*
g Veteres libri & edit. *viro ſpectabili.* h Divion. & Pariſ. *ſacri palatii.*
i Iidem libri, *reverentiſſimo.* k Corb. *Chriſti amiciſſimæ*, Divion. & Pariſ. *Chriſtianiſſimæ.*
l Divion. & Pariſ. *ſanctiſſimaque.* m Divion. *præſedentibus.*
n Pariſ. & Divion. *reverentiſſimis.* o Veteres libri, *reverentiſſimi.*
p Pariſ. & Divion. *ſacratiſſimum.* q *Imperatorem.* Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus.
r Corb. *reverent. & Deo amiciſſimum.* Ita etiam Divion. niſi quod *& Deo amiciſſimum* additum eſt ſupra lineam. Pariſ. *venerabilem & reverentiſſ. Ibam & Johannem Epiſcopum & venerabilem Danielem Epiſcopum.*
s Corb. *& pia & ſacra ſyllabæ.* Pariſ. & Divion. *pia & ſacra ſyllabæ.*
t *Provincia.* Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
u Veteres libri & edit. *& ad ea quæ his inferuntur apud veſtram religioſitatem redderent rationem.* Codices tamen & Divion habent *reverentiam.* x Veteres libri: *Reverentiſſimi.*
y Corb. *Conſtanpinopolitanus.* z Corb. *Deo amiciſſimum*, reliqui *reverentiſſimum.*
aa *Et ſanctiſſimum.* Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus. bb Corb. & Divion. *Epiſcopum.*
cc Pariſ. & veteres edit *regiæ civitatis Conſtantinopolis.*
dd *Novæ.* Deeſt in Corb & Pariſienſi. ee Divion. & Pariſ. *reverentiam.*
ff Inſigne mendum editionis Labbeanæ. Repone ergo: *& de hoc litteras detuli & dedi veſtræ ſanctitati.* Hanc lectionem confirmant etiam vetuſti codices.

φάρεσι τὰ μέρη φρὸς τὸ παεισάμβυον. οἱ Θεοφιλέσατοι ἐπίσκοποι εἶπον. ἐπειδὴ ἀπορᾶμβυ, ὅπως φροσάγομβυ τὰς πβόσεις, καὶ τὰς ἀποκρίσεις τοῖς τὸ φρόσωπον τῆβ κατηγόρων ἐπέχυσι, διδασκέτω ἡμᾶς ὁ Θεοφιλέσατος Ἴβας ἐπίσκοπος, εἴτι κατ' αὐτῆβ πέφραχται ἐπὶ τῆς ἁγίας, καὶ μεγάλης συνόδυ τῆς κατὰ τὴν μεγαλόπολιν Ἀντιόχειαν φρώην συγκροτηθείσης. Σαμυῆλος εἶπε, παρακαλᾶμβυ τὰ λεγόμβυα, Σηρισὶ λεχθῆναι, διὰ τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Οὐράνιον. ἐπειδὴ ἀκριβῶς οἶδε, τίνα ἐστὶ τὰ γραφόμενα τῷ Θεοφιλεσάτῳ, καὶ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Φλαυιανῷ παρὰ τῦ Θεοφιλεσάτυ, καὶ ἁγιωτάτβ ἀρχιεπισκόπυ Δόμνυ περὶ ἡμῶν· παρῆν γὰρ ἐν Κωνσταντινυπόλει. οἱ Θεοφιλέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· παρῆτω τῆβ δυναμβίων ἑρμηνεύειν εἰς τῷ Θεοφιλεσάτῳ ἐπισκόπῳ Οὐρανίῳ. οἱ Θεοφιλέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· καὶ ἤδη πεῦσιν φροσηγάγομβύ σοι τῷ Θεοφιλεσάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβα, ὥστε διδάξαι ἡμᾶς, εἴτι περὶ τῆβ ἐσώτων ἐφράχθη ἐν τῇ ἁγίᾳ, καὶ μεγάλῃ συνόδῳ, τῇ φρώην συναχθείσῃ κατὰ τὸν φιλόχριστον Ἀντιόχειαν. ὥστε ἁρμοδίως φροσαγαγεῖν ἡμᾶς αὐτοῖς τὰς πβόσεις, καὶ ἀποκρίσεις. ὁ Θεοφιλέσατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ἔστι οἱ τέσσαρες οἱ ἑστῶτες λιβέλλυς ἐπιδεδώκασι τῷ Θεοσεβεσάτῳ ἐπισκόπῳ ἡμῶν Δόμνῳ· ἃ κατηξίωσεν ἡ αὐτῦ ἁγιωσύνη δηλῶσαι ἡμῖν ἅπαντῆσαι. καὶ ἐπειδὴ τεσσαρακοστὴ ἐγγύς, ἐκέλευσε μὴ τὸν ἡμέραν ἀπαντῆσαι ἡμῖν, γράψας ἐμοὶ, ὥστε ἀπολυθῆναι αὐτὸς τῆς ἀκοινωνησίας· ἦσαν γάρ μοι ἀκοινώνητοι. ἐγὼ τὸ πᾶν ἐπέτρεψα τῇ γνώμῃ τῦ ἀρχιεπισκόπυ. ὁ ἀρχιεπίσκοπος διὰ τὴν ἑορτὴν ἀπέλυσεν αὐτὸς τῆς ἀκοινωνησίας, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τύτῳ, ἐπὶ τῷ μὴ ἐξελθεῖν Ἀντιόχειαν, ἕως ἂν τύπον λάβῃ τὰ κατὰ τὸ φρᾶγμα· ἐὰν δὲ ἐξέλθωσι φρὶν τύπον δέξεται τὸ φρᾶγμα, ὑποκεῖσθαι αὐτὸς μείζονι ἐπιτιμίῳ τῆς καθαιρέσεως. Σαμυῆλος, καὶ Κῦρος, φρὸ τῦ ἡμᾶς ἐπισκῶναι τῇ πόλει, καταλιπόντες, ἀνεχώρησαν εἰς τὸ κομητάτον· ἔμεινε δὲ Μάρας, καὶ Εὐλόγιος, εἶτα ὡς συνεχροτήθη ἡ ἁγία σύνοδος· ἦσαν γὰρ ὀλίγοι ἐπίσκοποι ἐκεῖ· ἐκέλευσεν ἀναγνωσθῆναι τὰς λιβέλλυς. ἀνεγνώσθησαν οἱ λίβελλοι, ἐνεφέρετο ὀνόματι τεσσάρων κατηγόρων· ἰσήκεισαν δὲ οἱ δύο· ἤρετο αὐτὸς· πῦ εἰσιν οἱ * ἕτεροι ὑμῶν; οἱ δὲ εἶπον· ὐκ οἴδαμβυ. ὡς δὲ ἠκούσαμβυ, ἐν Κωνσταντινυπόλει ἀπῆλθον. οἱ Θεοφιλέσατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἡ σὴ Θεοσέβεια παρῆσα τότε τὴν σκαπὴν ὀφείλει εἰδέναι τῆς ἁγίας ἐκείνης, καὶ μεγάλης συνόδυ, εἴτε τελείως καθεῖλεν, εἴτε ἐπ' ἀμφιβόλῳ τῦτον τὸν

A dissimi episcopi dixerunt: Quoniam dubitamus, quomodo proferre interrogationes aut responsiones [a] debeamus, [b] his qui personam accusatorum obtinent, [c] Deo amantissimus episcopus Ibas nos doceat, si quid adversus eos actum est in sancta & [d] magna synodo, quæ in Antiochena pridem facta est civitate. Samuel dixit: Rogamus ut ea quæ dicuntur, [e] dicantur Syra lingua propter sanctissimum [f] episcopum Uranium: quoniam integre novit ea quæ scripta sunt [g] Deo amantissimo & sanctissimo archiepiscopo Flaviano a [h] Deo amantissimo & sanctissimo archiepiscopo Domno, de nobis; [i] adfuit enim apud Constantinopolim. [k] Deo amantissimi
B episcopi dixerunt: Adsit unus eorum, qui * possit interpretari [l] Deo amantissimo episcopo Uranio. (Notarii dixerunt: Adest Maras, [m] qui potest interpretari [n] Deo amantissimo episcopo Uranio.) Deo amantissimi episcopi dixerunt: Jam interrogationem intulimus tibi religiosissimo [o] episcopo Ibæ, quatenus nos doceres, si quid [p] de his stantibus actum est in sancto [q] magnoque concilio, quod est pridem in Antiochia [r] Christo amantissima congregatum, ut congrue eis nos inferamus interrogationes, sive responsa. [s] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Isti quatuor, qui stant, libellos obtulerunt [t] religiosissimo episcopo Domno, &
C dignata est eius sanctitas mandare nobis, ut occurreremus. Et quoniam quadragesima erat, post diem nos jussit occurrere. [u] Qui scripsit ut ab excommunicatione eos absolverem. Erant enim a me excommunicati. Ego omnia sententiæ archiepiscopi dereliqui. Qui archiepiscopus propter festivitatem ab excommunicatione eos absolvit, sub ea tamen definitione, ut non excederent [x] Antiochia, donec sententiam causa perciperet. Si autem exirent antequam finem causa perciperet, majori pœnæ essent damnationis obnoxii. Samuel & Cyrus, antequam adveniremus in civitatem, deferentes, in [y] comitatum profecti sunt: Maras autem & Eulogius remanserunt. [z] Deinde ubi collecta est
D sancta synodus, (erant enim illic non pauci episcopi) jussit libellos relegi. Relecti libelli sunt: [aa] continebantur nomina quatuor accusatorum: stabant autem duo. Interrogavit autem eos: Ubi sunt vestri sodales, (qui vobiscum obtulerunt libellos?) Illi autem dixerunt: Nescimus; tamen sicut audivimus, [bb] Constantinopolim perrexerunt. [cc] Religiosissimi episcopi dixerunt: Tua [dd] religio-

* ἕτεροι L.

* possunt

BALUZII NOTÆ.

a *Debeamus*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus. *Mus*. Divion. *hos qui accusatorum personam obtinere debent*.
b Paris. *his qui pers. accus. obtinent debemus*.
c Corb. *Deo amicissimus*, reliqui *reverentissimus*.
d Paris. & Divion. *maxima*.
e Veteres libri, *Syra lingua dicantur*.
f *Episcopum*. Deest in codice Parisiensi.
g Corb. *Deo amicissimo & sanctissimo reverentissimo Archiepiscopo Fl. a Deo amicissimo reverentissimo & sanctissimo Domno*.
h Divion. *reverentissimo Archiepiscopo Fl. a reverentissimo & sanctissimo*. Nonnulla desunt in Parisiensi in hoc loco.
i Veteres libri: *adfuit enim Constantinopolim*.
k Corb. *Deo amicissimi*, reliqui *reverentissimi*. Sic etiam paulo post.
l Corb. *Uranio Deo amicissimo Episcopo*. Paris. *Uranio reverentissimo Episcopo*. Divion. *reverentissimo Episcopo Uranio*.
m Veteres libri & edit. *qui possit*.
n Corb. *Deo amicissimo*, alii *reverentissimo*. Paris. & Divion. *reverentissimo*.
o Paris. *Ibæ Episcopo*.
p Veteres libri & edit. *de præsentibus*.
q Divion. & Paris. *maximoque*.
r Corb. *Christo amicissima*, alii *Christianissima*.
s Divion. & Paris. *Reverentissimus*.
t Iidem libri, *reverentissimo*.
u Legendum: *Qui scripsit mihi ut*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
x Veteres libri & edit. *Antiochiam*.
y Corb. & Paris. & veteres edit. *comitatu*.
z Veteres edit. *Deinde dum continuaretur*. Codex Corb *Deinde dum contineretur*. Alii: *Ita dum contineretur*.
aa Veteres libri & edit. *referebantur*.
bb Iidem libri & edit. *in Constantinopolim*.
cc Paris. & Divion. *Reverentissimi*.
dd Iidem libri, *reverentia*.

ligiositas, quæ tunc præsens fuit, debet A [a] scire intentionem sancti illius & magni concilii, utrum integre damnasset, an in dubio hanc sententiam protulisset. Manifestum [b] est enim, quia non [c] patietur tua sanctitas, quæ a sancto illo non sunt gesta concilio, dicere quasi gesta. Nam & facile [d] percipitur veritas. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Occulta nosse non possum. Ego puto, quia perfectam horum damnationem fecit. Si autem videtur vobis ex sententia eorum damnationem eorum non feciſſe, [e] vestrum est judicare. Reverendissimi episcopi dixerunt: (Ea quæ gesta sunt in sancto illo conventu, tua sanctitas præ manibus habet? [f] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: B Habeo, & adjacent. [g] Reverendissimi episcopi dixerunt:) Suscipientes notarii, illam partem gestorum percurrant, [h] quæ continet de his qui se subtraxerunt; ut quæ de his gesta sunt, agnoscamus. Samuel dixit: Omnem allegationem nobis congruam adversus depositionem reverendissimi episcopi Ibæ, & adversus ea quæ jussa sunt relegi, [i] reservari nostræ parti, sicut justum est, vestram sanctitatem statuere quæsumus. [k] Deo amantissimi episcopi dixerunt: Ad præjudicium tuum non diximus tunc fieri lectionem. Samuel dixit: Quoniam ea quæ agun- [p] sæpe coguntur, consequenter aguntur, & * forte immi- nos non hæc, net vobis, ut non hæc, sed alia moveansed alia mo- C vere. tur: rogavimus autem reservari nobis allegationem, [l] & ob hoc certamus, & ostendimus, quia non subjacemus damnationi, neque excommunicationi: sed quod factum est, sine [m] ordine & præter regulas a [n] reverendissimo episcopo nostro Iba factum est. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Relegatur pars illa gestorum, [o] quæ de his qui se de audientia subtraxerunt, pridem in [p] maxima Antiochia sunt confecta.

[*] Pars conc. Antiochen.

Sanctum concilium dixit: Ubi sunt qui vobiscum obtulerunt libellos? Maras & Eulogius presbyteri dixerunt: Ejus calumnias [q] agnoscentes, [r] sicut & nos didicimus, nescimus quomodo illi discesserint. Sanctum D concilium dixit: Nunc autem ubi sunt? Maras presbyter dixit: Nescimus integre: sicut autem audivimus, [s] Constantinopolim sunt profecti. [t] Neque vero literas [u] eorum [x] suscepimus, neque scimus integre. Sanctissimus Domnus archiepiscopus dixit: Quas calumnias metuebant, cum ego utique scripsissem [y] religiosissimo Ibæ ob hoc, [z] & rescripserit, relinquens mihi omnia; & abso-

ὅρον ἐξεφώνησε, δῆλον γάρ ἐστιν, ὡς ἐκ ἂν ἤλοιτο ἡ σὴ ὁσιότης τὰ μὴ παρὰ τῆς ἁγίας ἐκείνης συνόδου πραχθέντα, ὡς πεπραγμένα εἰπεῖν· ἐπεὶ καὶ ῥάδιον καταλαβεῖν τὴν ἀλήθειαν. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπε· τὰ κρυπτὰ εἰδέναι ὐ δύαμαι· ἐγὼ νομίζω, ὅτι τελείαν καθαίρεσιν αὐτῶν ἐποιήσατο. εἰ δὲ φαίνεται ὑμῖν ἀπὸ τῆς ἀποφάσεως αὐτῶν τὴν καθαίρεσιν αὐτῶν μὴ πεποιηκέναι, ὑμέτερόν ἐστι λέγειν· οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· λαβόντες οἱ νοτάριοι, ἐκεῖνο τὸ μέρος τὸ περὶ τῶν ἀπολελειμμένων διέλθωσιν, ἵνα γνῶμεν τὰ πεπραγμένα. Σαμουὴλος εἶπε· πᾶσαν δικαιολογίαν ἡμῖν ἁρμόζουσαν κατὰ τῆς καταθέσεως τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἴβα, καὶ κατὰ τῶν κελευσθέντων ἀναγνωσθῆναι, φυλαχθῆναι τῷ ἡμετέρῳ μέρει, παρακαλοῦμεν δικαιῶσαι τὴν ὑμετέραν ἁγιότητα. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· εἰς προκείμενα σὸν * ἦν εἰπόμεν τὴν ἀνάγνωσιν γενέσθαι. Σαμουὴλος εἶπεν· ἐπειδὴ τὰ πραττόμενα ἀκολούθως πράττεται, καὶ πολλάκις * ἐπείγει ἡμᾶς ἕτερα κινεῖν, καὶ ὑ τοῦτο· ἠξιώσαμεν * δὲ φυλαχθῆναι ἡμῖν δικαιολογίαν, καὶ περὶ τούτου ἀγωνιζόμεθα, καὶ δεικνύομεν, ὅτι ἐκ ἐσμὲν ὑπόδικοι τῇ καθαιρέσει, οὐδὲ τῇ ἀκοινωνησίᾳ. ἀλλὰ τὸ γενόμενον, μὴ ἀπὸ τάξεως γέγονε, καὶ παρὰ τοὺς κανόνας, παρὰ τοῦ ἐπισκόπου ἡμῶν Ἴβα. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἀναγνωσκέσθω τὸ μέρος τῶν ὑπομνημάτων, τὸ περὶ τῶν ἀπολειφθέντων ἐν τῇ ἀκροάσει τῇ κατὰ τὴν μεγίστην Ἀντιόχειαν γενομένῃ.

* ἐκ L.

* ἐπάγει

* οὐ

Ἡ ἁγία συνόδος εἶπε· πῦ εἰσιν οἱ ἅμα ὑμῖν ἐπιδεδωκότες τοὺς λιβέλλους; Μάρας καὶ Εὐλόγιος πρεσβύτεροι εἶπον· τὰς συκοφαντίας αὐτοῦ μαθόντες, ὡς καὶ ἡμεῖς ἐμάθομεν, οὐκ οἴδαμεν πῶς ἐκεῖνοι ἀνεχώρησαν. ἡ ἁγία συνόδος εἶπε· πῦ δὲ νῦν εἰσιν; Μάρας πρεσβύτερος εἶπεν· οὐκ οἴδαμεν ἀκριβῶς· ὡς δὲ ἀκούομεν, ἐν Κωνσταντινουπόλει ὤφθησαν· ὅτε δὲ γράμματι αὐτῶν ἐδεξάμεθα, ὅτε οἴδαμεν ἀκριβῶς. ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Δόμνος εἶπε· ποίας ὑφωρῶντο συκοφαντίας; καὶ μοι ἐμοῦ γράψαντος τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβα περὶ τούτου, ἀντέγραψεν, ἡμῖν δοὺς τὸ πᾶν· καὶ ἐλύθησαν ἅμα ὑμῖν τοῦ

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *scire utrum Episcopus sancti illius & magni Concilii integre damnasset.*
b Corb. & Divion. & veteres edit. *enim est.*
c Iidem libri & edit. *patitur.* d Divion. & Paris. *percipimus veritatem.*
e Corb. & veteres edit. *potest postea judicari*, Paris. *potest postea judicare.* Divion. *potestis postea judicare*,
f Iidem libri: *Reverentissimus Episcopus Ibas.* Sic etiam paulo post.
g Corb. *Religiosissimi*, h *Quæ continet de his qui se subtraxerunt.* Hæc non habentur in codice Parisiensi, in Divionensi vero adjecta sunt ad marginem.
i Corb. & veteres editiones, *reservari, sicut justum est, vestram sanctitatem nostræ parti statuere quæsumus.* Paris. & Divion. *servare, sicut justum est, vestram sanctitatem nostræ parti rogamus.*
k Corb. *Deo amicissimi*, Paris. & Divion. *Reverentissimi.* Sic etiam paulo post.
l Conjunctio deest in codicibus Parisiensi & Divion. quorum prior habet *certavimus.*
m Male Divion. *ordinatione.* n Divion. & Paris. *venerabili.*
o Paris. *quæ ad audiendum relecti sunt pridem Antiochiæ sunt confecta.* p Divion. *magna.*
q Veteres libri & edit. *cognoscentes.* r Corb. & veteres edit. *dicimus.* Divion. & Paris. *sicut & vos didicistis.* Divionensis habet in margine lectionem vulgatam.
s Veteres libri & edit. *in Constantinopolim.* t Divion. *Neque enim.* Paris. neque *vero* habet neque *enim.* u Corb. & Divion. *ipsorum.* x Divion. *accepimus.*
y Paris. & Divion. *reverentissimo Ibæ.* z Divion. & Paris. *rescripsit.* Parisiensis non habet conjunctionem. Eadem supra lineam addita est in Divionensi.

τῆ ἐπιτιμίᾳ τῆς ἀκοινωνησίας ἐπὶ ὅρῳ τοιούτῳ, ἐπὶ τῷ ἔχειν μᾶς ὑμᾶς τὴν κοινωνίαν· ἐὰν δέ τις ὑμῶν ἀπολειφθείη πρὸ πέρατος τῆς ὑποθέσεως, ἐκκλησιαστικῷ ὑποβληθήσεται ἐπιτιμίῳ. δῆλοι τοίνυν εἰσὶν ἀπολειφθέντες, καὶ τῆς ἀκοινωνησίας, καὶ τὸ Ἀποστολικὸν τοῦτο θρόνον καταφρονήσαντες, καὶ ἑαυτοὺς ὑποβαλόντες καὶ τῷ μείζονι τῆς καθαιρέσεως ἐπιτιμίῳ. Σαμουὴλος εἶπεν· ἄξιῶ τοὺς ὑπογραφὰς τῶν ὁρισθέντων ἐκεῖ ἐπισκόπων, καὶ ὑπογραφάντων ἀναγνωσθῆναι, καὶ ἐντυγχάναι τοῖς πραττομένοις· οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ ὑπογραφαὶ τῶν θεοφιλεστάτων, καὶ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων τῶν ἐγκειμένων τῷδε τῷ ὑπομνήματι· καὶ ἐντυττέσθωσαν.

luti vobiscum sunt ab excommunicationis pœna, sub hac definitione, ut vos quidem haberetis communionem: si quis autem vestrum causam desereret ante finem, ecclesiasticæ disciplinæ subjaceret? Manifesti sunt igitur desertores, & excommunicationem & apostolicum hunc thronum contemnentes, & semetipsos submittentes majori damnationis supplicio. Samuel dixit: Rogo subscriptiones eorum episcoporum, qui ibidem reperti sunt [a] & subscripserunt, relegi, & inferi monimentis. Reverendissimi episcopi dixerunt: Relegantur subscriptiones [b] religiosissimorum & sanctissimorum episcoporum, qui in his inserti sunt monimentis, pariter & subdantur.

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΊ.

Δόμνος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας διελάλησα.

Συμεὼνης ἐπίσκοπος Ἀμίδης τὰ αὐτὰ διελάλησα.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος Βόστρης τὰ αὐτὰ διελάλησα.

* διεψιτησάμην

Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Βερροίας τὰ αὐτὰ διελάλησα.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος Μοψυεστίας τὰ αὐτὰ διελάλησα.

Πλάγκος ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γεράσαν ἁγίας ἐκκλησίας τὰ αὐτὰ ἐψηφισάμην.

Εὔορκις ἐπίσκοπος τοῦ Ζεύγματος τὰ αὐτὰ διελάλησα.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος πόλεως Βερροίων τὰ αὐτὰ διελάλησα.

Δάδας ἐπίσκοπος Βάτνων τὰ αὐτὰ διελάλησα.

Οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· δῆλη ἐστὶν ἡ διαλαλιὰ τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου. τοιγαροῦν οἱ λίβελλοι ἐπιδοθέντες χθὲς ἀναγινωσκέσθωσαν, καὶ ἐντυττέσθωσαν τοῖς πραττομένοις.

SUBSCRIPTIONES.

Domnus episcopus Antiochiæ interlocutus sum.

Symeon episcopus Amidæ hæc eadem interlocutus sum.

(Stephanus episcopus Hieropolitanus hæc eadem interlocutus sum.)

Constantinus episcopus [c] Bostræ (sanctissimæ ecclesiæ,) hæc eadem interlocutus sum,

Theoctistus episcopus [d] Berrhœæ hæc eadem interlocutus sum.

Thomas episcopus [e] Mopsuestiæ hæc eadem interlocutus sum.

[f] Plancus episcopus [g] Gerrasenæ sanctæ ecclesiæ hæc eadem decrevi.

* [h] Evoltius episcopus Zeugmatis hæc eadem interlocutus sum. • Evorcius

Daniel episcopus * [i] Carrhensium hæc eadem interlocutus sum. • Berrhœensium,

Dadas episcopus [k] Batenorum hæc eadem interlocutus sum.

[l] Deo amantissimi episcopi dixerunt: manifesta est interlocutio [m] reverendissimi & sanctissimi patris [n] nostri & archiepiscopi Domni Libelli igitur, qui heri oblati sunt, relegantur, & gestis [o] addantur.

LI-

BALUZII NOTÆ

a Corb. & veteres edit. *ut subscripserunt*.
b Divion. & Paris. *reverentissimorum*. Deest vox *& sanctissimorum*.
c Paris. *Bostræ sanctiss. Dei Ecclesiæ*. d Corb. & Divion. & veteres edit. *Beroe*, Paris. *Beriæ*.
e Corb. *Mompsuestiæ*. Paris. *Mampsuestiæ*. f Corb. *Placcus*, Paris. *Placcas*, Divion. *Flacillus*.
g Paris. *Jerassenæ*, Divion. *Jerassinæ*, Corb. *Hierassenæ*.
h Veteres libri, *Evortius*. i Paris. & Corb. *Beroensium*, Divion. *Veroensium*.
k Divion. *Batanorum*, Corb. *Patnorum* Istius interlocutio deest in codice Parisiensi.
l Corb. *Deo amicissimi*, alii, *reverentissimi*. m Corb. *Deo amicissimi reverentiss. & sanctissimi*. Veteres edit. *Deo amantissimi reverendissimi & sanctissimi*. n Divion. *nostri archiepiscopi*.
o Veteres libri & edit. *indantur*.

A

[a] *LIBELLUS SAMUELIS & aliorum presbyterorum Edeſſæ, ad Photium & ad reliquos epiſcopos, contra Ibam.*

[b] *Sanctiſſimis per omnia & Deo amantiſſimis epiſcopis, Photio & Euſtathio & Uranio, petitio oblata a Samuele, Cyro, Eulogio, Mara, presbyteris ſanctiſſimæ eccleſiæ Edeſſenæ.*

NOs quidem optabamus [c] per omne tempus vitæ ſine litigio vivere. Quoniam autem ea quæ audacter geſta ſunt adverſum noſtram eccleſiam [d] & ſanctorum noſtrorum patrum fidem, [e] a venerabili epiſcopo noſtro Iba, [*f] per ſummam injuſtitiam, [g] compulerunt nos ad hanc accuſationem deſcendere tam ejus, quam ejus fratris Danielis, [h] qui idem epiſcopus eſt Carrhenſium civitatis, conſequenter & ſecundum canones adeuntes concilium tam orientale, quam occidentale, oportuit nos & piiſſimum atque [i] Chriſtianiſſimum [k] principem noſtrum pro his deprecari. Ex hoc ergo & ſanctiſſimo [l] noſtro archiepiſcopo Flaviano pariter decernente, & [m] cum piiſſimo noſtro principe diſponente, a veſtra ſanctitate noſtrum exerceri negotium, advenimus [n] parati nobis adeſſe. Adimus igitur per hos noſtros deprecantes libellos, ut jubeatur a veſtra ſanctitate inchoari negotium.

* omnem injuſtitiam ſuperantia,

Samuel presbyter libellos obtuli cum collegis.

Cyrus presbyter porrexi libellos cum collegis.

Eulogius presbyter obtuli hos libellos cum ſociis.

Maras presbyter obtuli libellos cum ſociis.

Samuel dixit: Rogamus hoc nobis [o] licitum exiſtere a veſtra juſtitia, ut hæc eadem Syra lingua dicantur [p] Deo amantiſſimo & ſanctiſſimo epiſcopo Uranio, quoniam aderat [q] Conſtantinopoli, quando literæ de hoc ſcriptæ ab archiepiſcopo Domno ad archiepiſcopum Flavianum, [r] relectæ ſunt: & iterum adfuit in Antiochia, [f] quando de hoc moturi eramus ſermonem. [t] Et de hoc qualia ei locutus ſit, & quid ei [u] dixerit, rogamus ut dicat. [x] Photius & Euſtathius reverendiſſimi epiſcopi dixerunt: Omnia quæ [y] expetiſti, [z] is quid adeſt, [aa] religioſiſſimo

ΟΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥ Γ'ΒΑ λίβελλοι.

Τοῖς ἁγιωτάτοις, καὶ πάντα ὁσιωτάτοις, καὶ θεοφιλεσάτοις ἐπισκόποις, Φωτίῳ, Εὐσταθίῳ, καὶ Οὐρανίῳ, ἱκεσία παρὰ Σαμουήλου, Κύρου, Εὐλογίου, Μάρα, πρεσβυτέρων τῆς κατὰ Ἔδεσσαν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

ΗΜεῖς μὲν ηὐξάμεθα τὸν ἀπράγμονα τῆς ζωῆς ἅπαντα βιῶναι χρόνον. ἐπειδὴ δὲ τὰ τολμηθέντα κατὰ τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας, καὶ τῆς ἁγίας τῶν πατέρων ἡμῶν πίστεως, παρὰ τὸ ἁλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα, ἐπέκεινα ὄντα τῆς ἀδικίας, συνήλασεν ἡμᾶς εἰς τοῦδε τοῦ κατηγορίαν ἐλθεῖν αὐτοῦ τε, καὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Δανιήλου, καὶ αὐτὸ ἐπισκόπου τῆς Καρρηνῶν πόλεως ἀκολούθως, καὶ κατὰ κανόνας τοῖς συνόδοις προσελθόντες, τόν μὲν τῇ ἀνατολικῇ, τόν δὲ τῇ δυτικῇ, ἐδέησεν ἡμᾶς, καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ περὶ τούτων προσελθεῖν· καὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Φλαυιανοῦ συμψηφισαμένου τῷ εὐσεβεστάτῳ, καὶ φιλοχρίστῳ ἡμῶν βασιλεῖ, καὶ τυπώσαντος ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος τὰ καθ' ἡμᾶς γυμναθῆναι, παρεγενόμεθα, ἑτοίμως ἔχοντες ἑαυτοῖς συσταῖναι πρόσωπον τινων διὰ τῆσδε ἡμῶν τῆς λιβέλλων, δεόμενοι ἐπιτραπῆναι παρὰ τῆς ὑμετέρας ἁγιότητος, ἄρξασθαι τῆς ὑποθέσεως.

Σαμουήλος πρεσβύτερος ἐπιδέδωκα τούς δε τούς λιβέλλους, *ἅμα ἑτέροις.

* ἑταίροις Lat. & ſic inf.

Εὐλόγιος πρεσβύτερος ἐπιδέδωκα τούς δε τούς λιβέλλους, ἅμα ἑτέροις,

Μάρας πρεσβύτερος ἐπιδέδωκα τούς δε τούς λιβέλλους, ἅμα ἑτέροις.

Σαμουήλος πρεσβύτερος εἶπε· παρακαλοῦμεν, καὶ τοῦτο ὑπάρξαι ἡμῖν παρὰ τῆς ὑμετέρας δικαιοσύνης, ὥσε αὐτὰ ταῦτα Συριστὶ ῥηθῆναι τῷ θεοφιλεσάτῳ, καὶ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Οὐρανίῳ, ἐπειδὴ παρῆν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὁπόταν τὰ γραφέντα περὶ *τούτου γράμματι παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Φλαυιανόν, ἀνεγνώσθη· καὶ πάλιν παρῆν ἐν Ἀντιοχείᾳ, ὅτε περὶ τούτου ἐμέλλομεν κινεῖν λόγον. καὶ περὶ τούτου οἷα αὐτῷ διελέχθη, καὶ τί αὐτῷ εἶπε, παρακαλοῦμεν αὐτὸν εἰπεῖν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, Φώτιος, καὶ Εὐσάθιος εἶπον· ἅπαν-

---

BALUZII NOTÆ.

a Titulus iſte deeſt in omnibus antiquis exemplaribus.

b Corb. *Sanctiſſimis & per omnia ſanctiſſimis & Deo amiciſſimis.* Divion. *Sanctiſſimis & per omnia reverentiſſimis & viris venerabilibus Epiſcopis.* Sic etiam Pariſ. niſi quod non habet vocem *viris.*

c Vox *per* deſideratur in omnibus codicibus antiquis.

d Pariſ. & *ſanctiſſimam.*

e Divion. *a viro venerabili.*

f Corb. *injuſtitia ſumma.* Divion. & Pariſ. *injuſtitiæ proxima.*

g Divion. & Pariſ. *impulerunt.*

h Pariſ. *Danibelis, idem Epiſcopus Carinenſium civitatis.* Sic etiam Divion. niſi quod habet *Cyrrienſium.* Corb. *Danihelis, & eodem Epiſcopo Carrienſium civitatis.*

i Corb. *Chriſti amiciſſimum.*

k Veteres libri & edit. *pro his principem deprecari.*

l Vox *noſtro* deeſt in codicibus antiquis.

m Pariſ. *cum piiſſimo & Chriſtianiſſimo noſtro principe.* Hanc lectionem confirmat textus Græcus.

n Veteres libri & edit. *paratos noſmetipſos habentes probare quæ diximus. Adſumus igitur.*

o *Licitum.* Abeſt ab omnibus libris veteribus.

p Corb. *Deo amiciſſimo*, Corb. & Divion. *reverentiſſimo.*

q Omnes libri noſtri, *Conſtantinopolim.*

r Corb. & Divion. *lectæ.*

f Veteres libri, *quando ex hoc futuri eramus movere ſermonem.*

t Corb. *Et de hoc alia ei loquutus eſt.* Pariſ. *& de hoc quod ei locutus ſum.* Divion. *& de hoc quod locutus ſum;* & in margine, *al. ei locutus ſum.*

u Corb. *dixit*, alii *dixi.*

x Veteres libri: *Reverentiſſimi Epiſcopi Photius & Euſt. dixerunt.*

y Corb. & Divion. & veteres edit. *expetiſtis.*

z Pariſ. *huic qui adeſt.*

aa Pariſ. & Divion. *reverentiſſimo.*

ἅπαντα, ἅπερ ἐζήτησας, ὁ παρεσὼς τῷ θεοσεβεσάτῳ ἐπισκόπῳ Οὐρανίῳ διὰ τῆς οἰκείας ἑρμηνέως γλώσσης. καὶ ἡρμηνεύθη. *διδάξει λοιπὸν καὶ ἡμᾶς ὁ ἁγιοσεβέσατος Μάρας, ἅπερ ὁ θεοσεβέσατος ἐπίσκοπος Οὐρανίος τῇ οἰκείᾳ διελέχθη φωνῇ. Μάρας εἶπε. ταῦτα εἶπον. ἀνεγνώσθη τὰ γράμματα ἐπὶ τῆς παστικίων· ὅτι ἐπειδὴ σωνέχεον τὸ σωνέδριον, ἐποιήσαμεν αὐτὸς ἀκοινωνήτως. ὅμως δὲ ἐγὼ κριτὴς ἐδόθην, καὶ δύναμαι μαρτυρεῖν. ὁ θεοσεβέσατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ἐκείνων ὁ κύριος Δόμνος οὐκ ἐμνημόνευσεν ἐν τῇ ἐπιστολῇ, γράφων πρὸς τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Φλαυιανὸν, ἅπαξ καθηρημένων. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· εἰρήκαμεν. δηλη ἐστὶν ἡ ὁμιλία τῶ θεοφιλεστάτω, καὶ ἁγιωτάτω παπᾶ ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπω Δόμνω. ἀναγινωσκέσθωσαν τοίνυν αὖθις οἱ λίβελλοι. καὶ ἀνεγνώσθησαν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· οἱ ἐπιδοθέντες παρ' ὑμῶν λίβελλοι γενικώτινα περιέχουσι κατηγορίαν. ἐγγράφως τοιγαροῦν ἕκαστος καταριθέσθω, τί τε κατηγορεῖν ἔχει, καὶ οἷοις ἐνίσταται κεφαλαίοις βεβέλλοντι. Σαμουὴλ εἶπε· κατὰ τάξιν τὰ κεφάλαια διὰ στόματος προφέρομεν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος. ἀρχόμεθα δὲ ἀπὸ τούτου τοῦ κεφαλαίου. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἕκαστος οἰκείᾳ φωνῇ καταριθέσθω, εἰ ἐνίσταται τῇ κατηγορίᾳ περὶ τῶν ἐπιδεδομένων κεφαλαίων. Σαμουὴλ εἶπεν· ἐνίσταμαι. Μάρας εἶπεν· ἐνίσταμαι. Εὐλόγιος εἶπεν. ἐνίσταμαι. Κῦρος εἶπεν· ἐνίσταμαι. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν τὰ κεφάλαια ἅπαντα, καὶ ὅπως ἑκάστου ποιώμεθα τὴν ἐξέτασιν. Σαμουὴλ εἶπε· καὶ αὐτὰ ἐντιγράφαι τοῖς πραττομένοις παρακαλοῦμεν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἐντεταλμένα τὰ κεφάλαια.

Τῆς πόλεως συνεισενεγκούσης εἰς λύτρωσιν αἰχμαλώτων ἕως νομισμάτων χιλίων πενταικοσίων, καὶ ὄντων παρὰ τῷ κειμηλιοφύλακι ἕως νομισμάτων ἑξακισχιλίων, μικρῷ πρὸς, ἑκατὸν προσόδων, ὧν ὑποδέχεται ὁ αὐτοῦ ἀδελφὸς, ἔχων σκεῦη ἀργύρου ἠγιασμένα ἕως λιτρῶν διακοσίων, ταῦτα πέπρακε καὶ εἰ μὴ χίλια νομίσματα μόνον, ὡς ἔγνωμεν, οὐκ ἔπεμψε, τὰ ὑπόλοιπα εἰς ἑαυτὸν ἀπενεγκάμενος.

* διὰ λίθου

Ὅτι τὸ ποτήριον *διάλιθον πολλοῦ ἄξιον, προσενεχθὲν τῇ ἡμετέρᾳ ἐκκλησίᾳ παρὰ ἁγίου ἀνδρὸς ἀπὸ ἐτῶν ὀκτὼ καὶ δέκα, ἐν τοῖς κειμηλίοις τῆς ἐκκλησίας οὐκ ἀπέθετο, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί γέγονεν ἀπ' αὐτοῦ.

A episcopo Uranio propria interpretabitur lingua. Et [a] postquam interpretata sunt, ([b] Deo amantissimi Photius & Eustathius, episcopi dixerunt:) Edoceat nos venerabilis Maras, quæ religiosissimus episcopus Uranius propria voce locutus est: [c] Maras dixit. Relectæ sunt literæ coram * patriciis, & quoniam confundebant [d] confessum, fecimus eos * excommunicari. Tamen ego judex datus sum, & non possum testari. [e] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Non fecit illorum mentionem [f] dominus [g] Domnus in epistola, quam scripsit ad [h] sanctissimum archiepiscopum Flavianum, qui fuerunt semel damnati. [i] Religiosissimi & B sanctissimi episcopi dixerunt: Diximus, clara est interlocutio [k] Deo amantissimi patris nostri [l] & archiepiscopi Domni; relegantur igitur rursus libelli. Et [m] postquam relecti sunt [n] Deo amantissimi episcopi dixerunt: Libelli, qui a vobis oblati sunt, generalem quamdam continentiam [o] accusationem. In scriptis igitur unusquisque vestrum deponat & quid accusare [p] habeat; & quibus [q] deliberaverit instare capitulis. Samuel dixit; Per ordinem ex ore [r] capitula coram vestra sanctitate proferimus. Incipimus autem ab isto capitulo. [f] Deo amantissimi episcopi dixerunt; Singuli propria voce deponant, si accusationi persistunt [t] de iis capitulis, quæ C dederunt. Samuel dixit: Persisto. Maras dixit: Persisto. Eulogius dixit: Persisto. Cyrus dixit: Persisto. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Relegantur omnia capitula, & sic uniuscujusque [u] inquisitionem faciemus. Samuel dixit: Et ea deprecamur inseri monimentis. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Inserantur.

* patriciis quoniam

* excommunicatos

I. Civitate conferente ad redemptionem captivorum usque ad mille & quingentos solidos, & positis apud custodem sacrorum ** vasorum ministeriorum [x] usque ad sex millia solidorum, & paulo amplius, præter redditus, quos suscepit ipsius frater, habens in vasis D [y] argenti sacri usque ad libras ducentas, [z] ea vendidit * pro mille solidis solum (sicut nos cognovimus, non direxit) in semetipsum reliqua conferens.

* & nonnisi mille solidos, ut cognovimus, misit, reliquos ad seipsum abstulit.

II. [aa] Rursum calicem gemmatum [bb] magni pretii, oblatum nostræ ecclesiæ a sancto viro ante annos undecim, inter, vasa [cc] sanctæ ecclesiæ non reposuit, & nescimus quid factum sit [dd] de eo.

III.

---

a *Postquam*. Deest in omnibus libris nostris.
b Corb. *Deo amicissimi Episcopi Photius*. Paris. & Divion. *reverentissimi Episcopi*.
c Legendum: *Maras dixit. Hæc dixit. Relecta*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
d Divion. & Paris. *consensum*. Sed hæc lectio non est bona.
e Iidem libri: *Reverentissimus*. f *Dominus*. Deest in codice Parisiensi. In Divionensi vero additum est supra lineam. g Iidem libri addunt *Archiepiscopus*.
h *Sanctissimum*. Desideratur in iisdem libris. i Iidem libri: *Reverentissimi*.
k Corb. *Deo amicissimi & sanctissimi*. Divion. & Paris. *reverentissimi & sanctissimi*.
l Divion. non habet conjunctionem. m *Postquam*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus.
n Corb. *Deo amicissimi*, alii *reverentissimi*. o Ita codex Corbeiensis. Reliqui, *causationem*. Divionensis habet in margine, *al. occasionem*. p Veteres libri & edit. *habet*.
q Corb. & veteres edit. *deliberavit*. Paris. & Divion. *vult*.
r Corb. & Divion. in margine, *capita*. s Corb. *Deo amicissimi*. Alii, *Reverentissimi*. Sic etiam in duobus locis quæ sequuntur. t Veteres libri, *de his*.
u Divion. *mentionem*; & in margine; *al. inquisitionem*. x Divion. *usque ad sex mil. sol. & amplius, præter reditus*. Paris. *usque ad sex millia solidos & amplius, præter reditos*. Corb. *usque ad sex millia solidis & amplius, præter reditus*. y Divion. *argenteis*.
z Corb. *& vendidit nisi mille solidos solum sicut non direxit cognovimus, in semetipsum*. Divion. & Paris. *& vendidit nisi mille solidos solum sicut cognovimus non direxit, in semetipso*.
aa Veteres libri: *Rursus*. bb Iidem libri, *pretio multo valentem*.
cc Divion. *sancta*. dd *De eo*. Deest in libro Parisiensi.

BALUZII NOTÆ.

III. Adhuc & de ordinationibus [a] accipit. A

IV. Abraamius quidam [b] diaconus noſtri cleri fuit. [c] Hic Joanne * quondam maleficio deprehenſo, cujus amicus erat & * conſcius, [d] coram reverendiſſimo epiſcopo noſtro & omni clero * convocato ad audientiam Abraamii diaconi, * monſtratum eſt eodem confitente [e] conſcium eſſe, [f] ut pœnam [g] ſubſtinuerit excommunicationis, & omnibus odio fuerit, & omnium in.ectationi patuerit multo tempore. Poſt hæc (neſcimus quomodo perſuaſus) [h] ſatisfactione ab eo nullatenus proveniente, tentavit eum [i] Batenorum [k] civitatis ordinare epiſcopum: & prohibitus ab eo, qui tunc archidiaconus erat, indignatus eſt. Et hunc [l] quidem, B qui morti erat obnoxius, apud ſemetipſum decrevit eſſe epiſcopum. Illum vero qui * turbam [m] incitaverat civitatis, & dixit juſtum non eſſe hoc fieri, removit de proprio loco, & excommunicavit, & expulit ab eccleſia. [n] Et quia de epiſcopo ei non proceſſit, compulſus eſt eum facere xenodochum. Et retinet chartam magicarum incantationum reverendiſſimus [o] epiſcopus noſter, qui [p] debuit ad judicem provinciæ * hunc, [q] qui ita execrabilis eſt, offerre ſecundum [r] conſuetudinem legum.

V. * [s] Balleum nomine quemdam virum (de quo omnes [t] qui in eodem vico habitant, * clamaverunt & in ſcriptis, & ſine C ſcriptura, [u] tamquam adulterum & maſculorum concubitorem) ordinavit presbyterum & [x] procuratorem; in cuſtodiam retrudens, & judici tradens hos qui * [y] clamaverunt; [z] & hæc innoteſcentibus ei literis [aa] Deo amantiſſimi archiepiſcopi Domni.

VI. Quia ordinavit Danielem * filium ſui fratris epiſcopum * Paganorum * civitatis; cui oporteret ſanctum Spiritum adeſſe, cujus poſſent opera adducere & perſuadere, [cc] ut vel nunc ad cognitionem veritatis [dd] accederent; iſte illic ordinavit inquietum, & juvenem exiſtentem, & [ee] luxurioſiſſimum. [ff] Neque enim ſtatuit aut paſſus eſt aliquando latere, [gg] ſed pene ſemper in noſtram D [hh] adveniebat civitatem propter [ii] Challoam

Ἔτι καὶ ἀπὸ χειροτονιῶν λαμβάνει.

Ἀβραάμιός τις ἰδιώτης διάκονος τοῦ ἡμετέρου κλήρου. ἔτους γοῦν τινος γενομένου φωραθέντος, ἑταῖρος ἰδίου φίλος, καὶ συμμύστης, ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἡμῶν δεσπότου ἐπισκόπου, καὶ παντὸς τοῦ κλήρου τοῦ συγκληθέντος ἐπὶ τῇ ἀκροάσει Ἀβραμίου τοῦ διακόνου, ἀνεδείχθη αὐτοῦ ὁμολογήσαντος συνειδέναι· ὡς καὶ κόλασιν ὑπομεῖναι τῆς ἀκοινωνησίας, καὶ παρὰ πάντων μισηθῆναι, καὶ διωχθῆναι, καὶ ἐπὶ πολλῷ τῷ χρόνῳ. μέντοιγε τούτου, οὐκ οἴδαμεν, πῶς ἐπεισθείς· ἀπολογίας παρ' αὐτοῦ οὐδαμοῦ προχωρησάσης, ἐπεχείρησεν αὐτὸν ἐπίσκοπον χειροτονῆσαι τῆς * Βατινῶν πόλεως, καὶ κωλυθεὶς παρὰ τοῦ τότε τοπικοῦ ἀρχιδιακόνου αὐτοῦ, ἠγανάκτησε· καὶ τὸν μὲν ὑπόδικον θανάτου, καθ' ἑαυτὸν ἐψηφίσατο εἶναι ἐπίσκοπον, τὸν δὲ μηνύσαντα τὸν θρύλλον τῆς πόλεως, καὶ εἰπόντα, ὡς οὐ δίκαιον γένοιτο, ἀπεκίνησε τοῦ τόπου, ποιήσας ἀκοινώνητον, διώξας καὶ τῆς ἐκκλησίας. καὶ ἐπειδὴ οὐ προέβη αὐτῷ τὰ τοῦ ἐπισκόπου, ἠπείχθη αὐτὸν ποιῆσαι ξενοδόχον· καὶ ἔχει παρακατοχὴν τὸν χάρτην τῆς μαγοτελικῶν ἐπικλήσεων ὁ μακαρίτης ἡμῶν ἐπίσκοπος, ὀφείλων τῷ ἄρχοντι τῆς ἐπαρχίας τὸ ἀπηγορευμένον προσενεγκεῖν κατὰ τὸν ἀκολουθίαν τῆς νόμου.

Βαλεάτιόν τινα ἐπίρρητον ἄνδρα, ὃν πάντες οἱ συγκωμῆται κατεβόησαν ἐγγράφως, καὶ ἀγράφως μοιχείαν, καὶ ἀρσενοκοιτίαν, ἐχειροτόνησε πρεσβύτερον, καὶ περιοδευτήν, φυλακήσας, ὃ τῷ ἄρχοντι παραδὸς τοὺς κατυβοήσαντας· καὶ τοῦτο, ἐμφανισάντων αὐτῷ γράμματι τοῦ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Δόμνου.

Ὅτι ἐχειροτόνησε Δανιῆλον τὸν αὐτοῦ ἀδελφιδοῦν ἐπίσκοπον τῆς Ἑλλήνων πόλεως· ᾧ ποτε ἔδει * πνεῦμα ἅγιον γένεσθαι, ὃ ἠδυνάτο τὰ ἔργα κατιδέσαι, καὶ ἀναπεῖσαι, νῦν γὰρ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν· αὐτὸν ἄπικτον ὄντα, καὶ ἀσελγέσατον, καὶ νεώτερον. οὐδὲ γὰρ ἠξίωσεν, οὐδὲ ἐνέχετό ποτε λαθεῖν. ἀλλὰ δι' ὅλης χρόνου τῆς ἡμετέρας πόλεως παρεκάλλων διὰ Χαλλοάν τινα ὕπανδρον, ἐκτοπίζων τοῦτον, καὶ περι-

* alicujus Canterii filio
* ſecretarius
* congregato
* convictus eſt ipſo confitente conſcius eſſe, adeo ut.
* ſermonem qui in civitate jactabatur, indicaverat, ac dixerat juſtum.
* crimen deferre ſecundum.
* Valentium quemdam infamem hominem, quem omne.
* criminati ſunt.
* criminati fuerant, quamvis ei oſtendiſſent literas.
* ſuum fratruelem,
* f. Helleno-
* polis,
* qui erat ex paganorum civitate dum oporteret patrem ſanctum fieri cujus poſſent opera reverentiam facere.
* ποιμμόν ſive παστορα ex veteri verſione in c. Boh.

BALUZII NOTÆ.

a Crabb. *accidit*. Surius & veteres libri, *accepit*.
b Veteres libri, *fuit diaconus noſtri cleri*.
c Corb. & Divion. & veteres editiones. *Hic Joannis alicujus malefici deprehenſi amicus erat & conſcius*. Pariſ. *Hic Joannis cujuſdam canterii filius* (φίλος) *erat amicus & ſecretarius*.
d Pariſ. *coram venerabili*.
e Idem codex, *conſcium eum eſſe*.
f Idem, *ut & tormenta ſufferret*.
g Veteres libri & edit. *ſuſtineret excom. & ab omnibus odiretur & in perſecutione eſſet multo tempore*
h Pariſ. *defenſione ab eo nullatenus approbata*.
i Divion. & Pariſ. *Battinorum*, Corb. *Batneorum*. Hæc lectio congruit cum textu Græco.
k Veteres libri & editiones, *ordinare civitatis Epiſcopum*.
l *Quidem*. Deeſt in codice Pariſienſi.
m Corb. & Divion. *indicaverat*. Crabb. *judicaverat*; & in margine, *for. indicaverat civitati*. Pariſ. *retulit*.
n Veteres libri & editiones. *Et quoniam non potuit intentionem ejus explere, compulſus* Pariſ. habet *implere*.
o Corb. & Pariſ. & veteres edit. *noſter epiſcopus*.
p Veteres libri & edit. *debuit judici*.
q Pariſ. & Divion. *cui civitas interdicta eſt*.
r Melius veteres libri & edit. *conſequentiam*.
ſ Pariſ. *Immiſſorem*, Divion. *Immiſſorum*.
t Pariſ. *qui in vico*. Corb. *qui in eundem vicum*.
u *Tamquam*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
x Codex Corb & Surius, & *procuratorem in cuſtodiam retrudens*. Crabb. *procuratorem in cuſtodiam recludens*. Pariſ. *chorepiſcopum in cuſtodia recludens*.
y Pariſ. *clamaverant*.
z Pariſ. & Divion. & *his innoteſcentibus ei litteras reverentiſſimi Archiepiſcopi Domni quia ordinaſſes Danihelem ſuum fratruelem Epiſcopum, qui erat ex paganorum civitate*.
aa Corb. *Deo amiciſſimi*.
bb Veteres libri & edit. *dum oporteret patrem ſanctum fieri, cujus poſſent opera reverentiam facere & perſuadere*.
cc Pariſ. *nunc vero ad ungnitionem veritatis eos accedere, inquietum*. Ita etiam primo habuit Divionenſis; ſed additis poſtea quibuſdam vocibus ſupra lineam & in margine, effectum eſt: *ut vel nunc viros* (pro *vero*) *ad cognitionem veritatis eos accedere non iſte illic ordinavis inquietam*.
dd Corb. *accedere*.
ee Pariſ. & Divion. *luxurioſum*.
ff Vereres libri, & edit. *Neque enim paſſus aut dignatus eſt aliquando latere*.
gg Divion. & Pariſ. *ſed pene ſemper noſtra innotuit civitati propter Calcoam*.
hh Corb. & veteres edit. *advenient*.
ii Corb. *Calloam*.

πενιχρῶν τόπον ἐκ τόπου, καὶ εἰς ξυφλὴν ἑαυτὴν μετὰ τοιούτης ἐκδιδάς.

Ὅτι πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ προσόδια, πολλὰ ὄντα, καὶ εἰς ἕτερον ποσότητα σωτείνοντα καταβάλλεται ἐπὶ τὸν ἑαυτῆς ἀδελφὸν, καὶ τὰς ἑαυτῆς ἀδελφιδᾶς· καὶ ἀξιοῖμεν λόγον αὐτὴν δοῦναι ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος.

Ὅτι τὰς κληρονομίας, καὶ τὰς καρποφορίας, καὶ τὰ ὁπωσδήποτε συνεισφερόμενα, καὶ ἀνατιθέμενα, σανεία χρυσᾶ, καὶ ἀργυρᾶ σιναγόμενα, καταβάλλεται ἐπὶ τὸν ἑαυτῆς ἀδελφὸν, καὶ τὰς αὐτῆς ἀδελφιδᾶς.

Ὅτι καὶ ἐκ τῆς ἀφορισμένης * μέρας εἰς ἀνάλωμα τῶν * φυλακῶν, εἰς τὰς οἰκίας τῶν αὐτῆς συγγενῶν ἀναλίσκει.

Ὅτι μνείας ὅσης τῶν ἁγίων μαρτύρων, ὃν ἐδόθη οἴνῳ προσεύχεσθαι τῷ ἁγίῳ θυσιαστηρίῳ, καὶ ἁγιασθῆναι, καὶ τῷ λαῷ διαδοθῆναι, εἰ μὴ ὀλίγος πάνυ, καὶ ἄτος φαῦλος, καὶ πηλώδης, καὶ ὢν αὐτῷ τῷ καιρῷ ξυνηθείς· ὡς ἀναγκασθῆναι τὰς ἀφορισθείσας ὑπηρετῆσαι, ἀπὸ καπηλείου φαῦλον πάνυ ἀγοράσαι ἓξ ξέσας, τὰς μηδὲ ἐπαρκέσαντας· * ὅτι τοῖς τὸ ἅγιον σῶμα διανέμουσιν οὐδεσὶν, εἰσελθεῖν αὐτὰς, ὡς τοῦ αἵματος μὴ ἀνευρισκομένου, αὐτῷ πινόντων, καὶ ἐχνικόπων, καὶ ἀεὶ ἐχόντων διάφορον, καὶ θαυμαστὸν οἶνον. καὶ τοῦτο ἐπράχθη τῆς ἔχοντος τὴν ἐξουσίαν τῆς ὑπηρεσίας ἐδόντος, καὶ διδαχθέντος ἐπὶ τῷ καὶ αὐτὸν διδάξαι τὸν ἐπίσκοπον μετὰ παῤῥησίας. καὶ μηδὲν αὐτῆς ποιήσαντος κατ' ἐκεῖνο καιρῷ, ὡς ἀναγκασθῆναι ἡμᾶς, καὶ αὐτὸν τὸν ἁγιαβέστατον ἐπίσκοπον ἀναδιδάξαι· μαθόντα δὲ, μὴ κινηθῆναι, ἀλλὰ καταφρονῆσαι, ὡς σκανδαλισθῆναι ἐντεῦθεν πολλοὺς τῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως.

Ὅτι Νεστοριανός ἐστι, καὶ τὸν μακάριον Κύριλλον τὸν ἐπίσκοπον αἱρετικὸν ἀποκαλεῖ.

Ὅτι ὁ ἐπίσκοπος Δανιήλός τινας τῶν μάλιστα τῆς ἀσελγείας αὐτῆς ἐχειροτόνησε κληρικούς.

Περιῴζει τὸν πρεσβύτερον καλῶς διατεθειμένον, καὶ τὰ κατ' αὐτὸν τυπώσαντος, καὶ καταλείψαντος ἅπερ εἶχε πράγματα τῆς πρόσοδον μὴ ἐχούσαις ἐκκλησίαις, ἀχθεσθεὶς ὁ ἡμέτερος ἐπίσκοπος Ἴβας, εἶπε γραμματεῖον αὐτῆς ἔχειν νομισμάτων ξιχιλίων διακο-

A quamdam [a] maritatam, circumducens eam per loca diversa, [b] & in deliciis cum ea deditus.

VII. Quia omnis ecclesiasticus [c] redditus multos [d] existentes, & in infinitam tendentes quantitatem, [e] confert suo fratri, vel consobrinis. Et rogamus ut rationem [f] faciat coram vestra sanctitate.

VIII. Quia hæreditates & munera, & quæ undecumque offeruntur, & cruces * posítas aureas & argenteas, collecta * dirigit [g] fratri suo, vel consobrinis.

* dicatas
* erogat

IX. [h] Quia quæ ex definita * mensura [i] in expensas * captivorum [k] eroganda fuerant, [l] in domos suorum erogat cognatorum.

* parte
* φυλακρῶν videtur legisse hic interpres, & alius (ut videre est in c. Boh.) qui vertit, *carcerum*. at Græcus codex habet, φυλάκων, *custodum*.

X. Quia dum memoria fieret sanctorum martyrum, non est datum vinum * ad sacrificium altaris, ad sanctificationem & populi distributionem, nisi [m] admodum exiguum, & vitiosum, ac lutosum, & quasi eo tempore vindemiatum: ut ex hoc cogerentur, qui deputati fuerant ministrare, [n] * de tabernis omnino vitiosi comparare sex sextarios, qui nec sufficerent: [o] ita ut his [p] qui sanctum corpus distribuebant, [q] innueret ut ingrederentur, quia sanguis non inveniretur; illis bibentibus, [r] & tunc ac semper habentibus * diversum & mirabile vinum. Et hæc acta sunt conscio [s] & admonito eo, qui potestatem ministeriorum habebat: cui & dictum est, ut & ipse [t] admoneret episcopum cum fiducia. Et cum nihil feciſſet, illo tempore coacti sumus nos & ipsum reverendissimum episcopum rursus admonere. Et cum didicisset, permotus non est, sed contempsit, ita ut multi nostræ civitatis [u] hinc scandalizarentur.

* ut offerretur sancto altari, & sanctificaretur, & populo distribueretur.
* de taberna sex omnino infectos comparare sextarios.
* excellen.

XI. Quia Nestorianus est, & beatum [x] Cyrillum episcopum appellat hæreticum.

XII. Quia episcopus Daniel quosdam [y] suæ maximæ intemperantiæ clericos ordinavit.

XIII. [z] Pirozo presbytero bene testante, & sua propria disponente, & res quas habuit, [aa] relinquente ecclesiis [bb] redditus nullos habentibus, accensus noster episcopus Ibas cautionem ejus se habere dixit [cc] mille ducentorum solidorum: [dd] & id significavit ei,

---

a Veteres libri, *maritam*. Vide glossarium Dufresnii.
b Conjunctio deest in Paris. & Divionensi.
c Veteres libri, *reditus*.
d *Existentes*. Deest in codice Parisiensi. Deerat etiam in Divion. ubi additum est supra lineam.
e Corb. *infert in suo fratre*. Divion. *infert pro suo fratre*; & in margine, *al. in*. Paris. *dedit pro suo fratre*.
f Corb. *factant*.
g Veteres libri, *suo fratri*.
h Corb. *Quia ex definita mensura*. Paris. *Quia ex definita natura mensura*. Divion. *Quia & ex definita mensura*.
i Omnes libri veteres, *in expensa carcerum*.
k *Eroganda fuerant*. Hæc desunt in omnibus vetustis codicibus.
l Veteres libri & edit. *in domibus*.
m Iidem libri & edit. *nisi omnino paululum, & hoc infectum atque lutosum, & tempore quo fuerat vindemiatum*.
n Veteres editiones: *de tabernis & omnino infectos comparare sextarios*. Error hinc ortus quia Crabbus codice utebatur qui similis erat Corbeiensi; in quo primo scriptum est *de taverna sex omnino infectos comparare sextarios*. Postea littera *a* expuncta est in codice illo, & littera *i* superposita; eoque modo effectum est *tavernis*. Tum vero necessarium fuit legi *tavernis* sive *tabernis*. Ex quo sequebatur vocem *ex* esse mendosam. Legendum ergo, ut est in veteribus libris, *de taberna sex omnino infectos comparare sextarios*.
o Veteres libri & editiones, *in tantum ut bis*.
p Paris. *quibus sa. corp. distribuebant*.
q Iidem libri & edit. *innuerent ingredi eos*.
r Paris. & *semper habentibus*. Divion. & *habentibus semper*. Idem habet lectionem vulgatam in margine.
s *Et admonito*. Hæc desunt in codice Paris. & in Divionensi.
t Veteres libri, *doceret*, & paulo post *docere*.
u *Hinc*. Hanc vocem non habet codex Parisiensis. Divionensis vero eam habet additam in margine.
x Divion. & Paris. *Cyrillum Episcopum appellat hæreticum*. Ita etiam Corb. & veteres edit. nisi quod non habent vocem *Episcopum*.
y Additum est illud ab editoribus Romanis, quia veteres editiones habebant tantum *ex sua clericos*. Libri nostri legunt, *ex sua luxuria*.
z Paris. *Pirozoto*, *ex Græco* Πιρωζωτῶ.
aa Melius veteres libri & edit. *Ecclesiis relinquente*.
bb Veteres libri, *reditus*.
cc Paris. *trium milium*. Atque ita habuisse codices Græcos admonet Rusticus.
dd Veteres libri & editiones & *mandavit ei*.

BALUZII NOTÆ.

volens ejus infringere [a] voluntatem, & eum [b] per triſtitiam [c] perimere.

XIV. Daniele autem epiſcopo teſtante, & relinquente quam habuit locupletem facultatem & prædia ex eccleſiaſticis rebus, [d] nepotibus ſuæ amicæ, & ipſi [e] Challoæ, neque [f] indignatus eſt, neque increpavit eum.

XV. Quia Challoa amica Danielis epiſcopi, quæ prius nihil habuit, multis rebus eccleſiaſticis abutens, quæ apud ipſam ſunt, [g] ducentos & trecentos ſolidos feneratur: ut ex hoc manifeſtum [h] fiat, unde ſit harum rerum collectio.

XVI. Abraamius fuit quidam diaconus. Hic * apantita * erat noſtræ eccleſiæ, diverſis negotiabatur temporibus: [i] primitus pauper & nihil [k] fere habens, ex noſtra eccleſia multas & innumeras res habuit, quæ * pro veritate erant noſtræ eccleſiæ. Suadet huic Daniel epiſcopus, [l] ut ſub ſcripto teſtamento in eum ſuam tranſmitteret hæreditatem, jurans [m] ei, hæc ſe poſt ejus mortem pauperibus erogare. [n] hoc enim & teſtamento continetur. Et poſtquam hæc Daniel eſt adeptus, non ſolum (ſicut oportebat, [o] & ſicut juraverat) non diſpoſuit, ſed [p] luxuriæ ſuæ * ſervivit: Challoæ enim mulieri [q] dedit:

XVII. Quia a paganis * [r] incidentibus in peccatum ſacrificiorum, accipiens Daniel epiſcopus [ſ] ſportulam, [t] remittit crimen, negotians & hinc ſibimet lucrum.

XVIII. [u] Quia & eccleſiæ Edeſſenæ e prædio Lafargaritha ſilvas cædentes, portaverunt * ad prædia Challoæ amicæ Danielis epiſcopi, & ædificaverunt quæ voluerunt.

[x] Deo amantiſsimi epiſcopi dixerunt: [y] Quando redargutio capituli ſequitur, animæ periculum [z] ferens, ſuperfluam judicamus inquiſitionem fieri ceterorum. Quæ igitur manifeſte interdicta ſunt & canonibus & legibus, & ſunt aperte odioſa Deum timentibus, hæc eligite [aa] primum, & his inſtate. Videntur autem nobis hæc eſſe [bb] principalia. Primum quidem, rectæ eſſe oportere fidei, qui ſacerdotio fungitur. [cc] Deinde, eſſe eum totius luxuriæ liberum: ſed nec [dd] prodere pietatem, maxime pecuniarum cauſa. Ex quibus ſi alicujus probare poteſtis prævaricationem, proprio ore deponite. Samuel dixit: Sicut jam poſtulavimus, rogamus fieri inquiſitionem capituli uniuſcujuſque per ordi-

A σίων· καὶ τοῦτο ἐδήλωσεν αὐτῷ, θέλων ἀνατρέψαι αὐτοῦ τὴν βούλησιν, καὶ αὐτὸν ἀπολέσαι ἀπὸ λύπης.

Δανιήλου δὲ τοῦ ἐπισκόπου διαθεμένου, καὶ καταλείψαντος ἅπερ εἶχε πλούσια πράγματα, καὶ κτήματα ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τοῖς ἐγγόνοις τῆς αὐτοῦ φίλης, καὶ αὐτῇ Χαλλώᾳ, οὔτε ἠγανάκτησεν, οὔτε ἐνεκάλεσεν.

Ὅτι Χαλλῶα ἡ φίλη Δανιήλου τοῦ ἐπισκόπου, τὸ πρότερον μηδὲν ἔχουσα, ἀποκεχρημένη τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς τοῖς παρ' αὐτῇ οὖσι πολλοῖς πράγμασι, δανείζει ἀπὸ νομισμάτων διακοσίων, καὶ τριακοσίων· ὡς δῆλον ἐντεῦθεν γίνεσθαι, πόθεν ἡ συναγωγὴ τῶν πραγμάτων.

Ἀβραάμιός τις ἦν διάκονος. οὗτος * ἀπ' αὐτῆς ἐτύγχανε τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας, διαφόρως πραγ-

B ματευσάμενος, ὢν πρότερον πένης, καὶ μηδὲν, σχεδὸν εἰπεῖν, ἔχων, τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας πολλὰ, καὶ ἀμύθητα πράγματα ἔσχεν· ἅτινα κατὰ ἀλήθειαν ἦν τῆς ἡμετέρας ἐκκλησίας. ὑποπείθει τοῦτον Δανιῆλος ὁ ἐπίσκοπος, εἰς αὐτὸν παραπέμψαι τὸν κλῆρον κατ' ἐγγράφους διαθήκας, ὀμόσας αὐτῷ, τοῖς πτωχοῖς αὐτὰ διδόναι μετὰ τὴν ἐκείνου ἀποβίωσιν· τοῦτο γὰρ καὶ αἱ διαθῆκαι περιέχουσι. τούτων οὖν καθέξει γινόμενος ὁ Δανιῆλος, οὐ μόνον, ὡς ἐχρῆν, καὶ ὤμοσεν, οὐ διῴκησεν, ἀλλὰ τῇ δουλεύσῃ τῇ ἀσελγείᾳ αὐτοῦ Χαλλώᾳ τῇ γυναικὶ δέδωκεν αὐτά.

Ὅτι παρὰ τῶν ἐμπιπτόντων Ἑλλήνων ἁμαρτήματι θυσίας λαμβάνων Δανιῆλος ἐπίσκοπος σπόρ-

C τουλα, ἀφίησι τοῦ ἐγκλήματος, πραγματευόμενος ἑαυτῷ κἀντεῦθεν κέρδος.

Ὅτι τῆς ἐκκλησίας Ἐδέσσης τοῦ κτήματος Λαφαργαρίθας ὕλας τεμόντες, ἀπήνεγκαν εἰς τὰ κτήματα Χαλλώας τῆς φίλης Δανιήλου τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἔκτισαν ἃ ἠβουλήθησαν.

Οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ὅταν ἔλεγχος ἐπὶ κεφαλαίῳ παρακολουθήσῃ, ψυχῆς κίνδυνον φέρων, περιττὴν ἡγούμεθα τῶν λοιπῶν τὴν ἐξέτασιν. τὰ τοίνυν ὁμολογουμένως ἀπηγορευμένα καὶ τοῖς κανόσι, καὶ τοῖς νόμοις, καὶ προδήλως μισητὰ τοῖς τὸν Θεὸν φοβουμένοις, ταῦτα ἐκλέξασθε πρότερον, καὶ τούτοις ἐνστῆτε. δοκεῖ δὲ ἡμῖν ταῦτα εἶναι τὰ καίρια.

D πρῶτον μὲν τὸ ὀρθῆς εἶναι πίστεως χρῆναι τὸν ἱερατεύειν τυχόντα· εἶτα τὸ καθεστάναι πάσης ἀσελγείας ἐλεύθερον· ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ μὴ προδιδόναι τὴν εὐσέβειαν, μάλιστα χρημάτων ἕνεκεν. * ὡς εἴ τινος ἀποδεῖξαι δύνασθε τὴν παράβασιν, οἰκείῳ καταθέσθε στόματι. Σαμουῆλος εἶπεν· ὡς ἠξιώσαμεν ἤδη, παρα-

Marginal notes (Latin column): * ex ipſa vel, in ipſa noſtra eccleſia erat, & diverſis modis negotiabatur: * hæc dictio in codd Boherii, & Jolyi reperitur * revera * mancipio, Challoæ mulieri dedit * lapſis * ſibi,

Marginal notes (Greek column): * ἐπ' αὐτῆς ἦ, ἴσ. ἀποτάτης * ἦν Ι.

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. *voluntates*. b Idem, *pro triſtitia*. c Veteres libri & edit. *deperire*.
d Pariſ. *nepotibus & ſuæ amicæ*. Ita etiam primo Divionenſis, ſed poſtea & *ipſi* additum eſt ſupra lineam poſt vocem *amicæ*. e Pariſ. *Calchoæ*, Divion. & Corb. *Calcoæ*. Sic etiam paulo poſt ſcribunt iidem libri. f Vox *eſt* non habetur in codice Corb. & in antiquis editionibus.
g Veteres libri & edit. *ducentenos & trecentenos*. h Pariſ. & Divion. *& ex hoc man. fit*.
i Divion. *prius pauper*. k Pariſ. *pene*. l Corb. & Pariſ. & veteres edit. *ut ſcripto*. Divion. *ut ſcribat teſtamentum & in eum*. m *Et*. Deeſt in Divion. & Pariſienſi.
n Pariſ. *hoc etenim*. o Veteres libri & edit. *vel ſicut*.
p Iidem libri & edit. *luxuriæ ejus ſerviunt*. q Corb. & Pariſ. & veteres edit. *dedit ea*. Divion. *dedit eam*. r Pariſ. *quæ incedunt pro peccato*.
ſ Hæc editio eſt Surii. Crabbus habet *ſportila*, codex Corb. *ſportyla*. Divion. *ſportula*, Pariſ. *portula*. In Græco eſt σπόρτουλα. t Veteres libri & edit. *relinquit*.
u Pariſ. *Quia Eccleſiæ Edeſſenæ prædiola fargaritas ſilvam cædentes portaverunt ad prædia Calcoæ*. Ita etiam Divion. niſi quod habet portaverunt *ſibi*. Sic etiam Corb. ubi ſcriptum eſt *Calloæ*.
x Corb. *Deo amiciſſimi*. Reliqui, *reverentiſſimi*. Sic etiam infra in ſingulis locis hujus paginæ.
y Pariſ. *Quando objurgatio capitulum*. Sic etiam in ultimo conſtituto Papæ Vigilii.
z Divion. *referens*. aa Veteres libri & edit. *primitus*. Sic etiam in eodem conſtituto.
bb Pariſ. *integra*. Ita quoque in conſtituto. cc Idem codex & conſtitutum, *ita*.
dd Divion. & Pariſ. *prætermittere*.

παρακαλῶμεν ἑκάστου κεφαλαίου κατὰ τάξιν τῆς ἐξετάσεως γενέσθαι. καὶ εἰ μὲν τὸ πρῶτον κεφάλαιον ἐπιτίμιον πιστὸν ἔχει, ὥστε αὐτῷ ἀρκεσθῆναι μόνῳ, καὶ μήτε ἕτερα κινηθῆναι, καλῶς ἐδικαίωσεν ἡ ὑμετέρα ὁσιότης, καὶ ἡμεῖς τούτῳ δηλαδὴ σομβῶ. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἐκ τῆς ἐπιδοθείσης παρ' ὑμῶν κεφαλαίων τεία μάλιστά ἐστι τὰ πάνδεινα, καὶ τῆς ἄλλων δύσκολώτερον ἐξελεγχεσθαι πεφυκότα. τούτοις τοίνυν εἰ συγχωρεῖσθαι δοκοῦμεν, καθάπερ εἰρήκαμεν, οἰκείᾳ γλώττῃ κατάθεσθε· Μάρας εἶπε· τὰ περὶ τῆς πίστεως κινῆσαι πρῶτον, καὶ τὰ ἄλλα κεφάλαια κινῆσαι. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· προθείσης ὑμῖν τὸ ποιήσασθαι τῶν τῆς τεῖων κεφαλαίων τινὰ σήσασιν, ἐκ ἤδη ἠρνησάμεθα τῆς λοιπῶν τινὰ ἐξέτασιν. Μάρας εἶπε· τὸ περὶ τῆς πίστεως κινῆσαι πρῶτον. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· τί κινεῖν ἔχεις περὶ πίστεως; Μάρας εἶπε· προσομιλῶν εἶπεν· οὐ φθονῶ τῷ Χριστῷ γεγομένῳ Θεῷ· ἐφ' ὅσον γὰρ αὐτὸς ἐγένετο, κἀγὼ ἐγενόμην. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ὁμολογήσει πρῶτον ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας, εἰ * αὐτῷ ταῦτα εἰρηται. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ἀνάθεμα τῷ εἰπόντι, καὶ τῷ συκοφαντήσαντι· ἐγὼ γὰρ οὐκ εἶπον· μὴ γένοιτο. Σαμψῆλος εἶπε· μάρτυρες ἡμῖν εἰσι τούτων, ἐξ ὧν ἐνταῦθα πάρεισι. παρακαλῶμεν τούτους καλεσθῆναι παρ' ὑμῶν δεχθῆναι, καὶ οἰκείᾳ φωνῇ κατατεθέσθαι, εἰ μὴ ἤκουσαν αὐτὸ εἰρηκότος τοῦτο. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπε· μυριάκις ἐγὼ ἀποτμηθῆναι καταδέχομαι, ἢ εἰπεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο· καὶ μὴ γένοιτο, μηδὲ ἐννοηθῆναί με τοῦτο. ἀλλ' οἶδα ἐγώ, ὅτι ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁμολογίας σώζεται. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἐπ' ἐκκλησίας φῆς ταῦτα εἰρῆσθαι τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβᾳ; Σαμψῆλος εἶπεν· ἔθος ἐστὶν ἐν τῇ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἡμέρᾳ τοῦ πάσχα, ἢ πρὸ τῆς ἡμέρας ἢ δίδοναι αὐτὸν ἐκ χειρὸς τοῖς κληρικοῖς φανερά τινα ἑορτασικά. ταῦτα μέλλων δίδοναι, ὁμιλεῖ πρότερον· καὶ οὕτως δίδωσιν. ὡμίλησε δὲ τοῦτο, καὶ εἶπεν ἐπὶ πάντων κληρικῶν παρόντων, διὰ τὸ λαβεῖν τὰ ἑορτασικὰ ταῦτα· καὶ ἐλέγχεται, τινῶν ἐξ αὐτῆς ἐνταῦθα κληρικῶν παρόντων, τῆς ἀκουσάντων τοῦτο εἰρημένου παρ' αὐτοῦ. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· πρὸ πόσου χρόνου ταῦτα εἰρῆσθαι λέγεις τῷ θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβᾳ; Σαμψῆλος εἶπεν· ἔστι τεία ἔτη, μικρῷ πρός· εἴρηται δὲ καὶ ἕτερα· τέως δὲ ταῦτα, εἰ παείσατε, ἀποδεικνύομεν. εἰ δὲ καὶ τὰ ἄλλα σωαφαι

A nem. Et si quidem [a] primum capitum * increpationem talem habeat, [b] ut id solum sufficiat, & nihil aliud sit movendum, [c] bene id judicabit vestra sanctitas, [d] & nos * his serviemus: Deo amantissimi episcopi dixerunt: Ex capitulis a vobis oblatis, [e] tria sane sunt * pessima, [f] cum soleant talia objurgari facillime. Hæc igitur si probare potestis, [g] ut diximus, propria lingua testamini. Maras dixit: De fide movemus prius, & alia capitula [h] post movemus. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Si proposuimus vobis, ut horum trium capitulorum [i] probationi instetis, non ex hoc inquisitionem negavimus reliquorum. Maras dixit: [k] Capi-

B tulum de fide movemus, prius. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Quid habes de fide movere? Maras dixit: Alloquens dixit, *Non invideo Christo facto Deo: in quantum* [l] *enim ipse factus est, & ego factus sum*, Deo amantissimi episcopi dixerunt: Confiteatur prius [m] religiosissimus episcopus Ibas, [n] si hæc * ita dicta sunt. Religiosissimus epi-

C scopus Ibas dixit: Anathema ei qui dixit, & ei qui calumniatur. Ego enim non dixi: absit. Samuel dixit: Testes nobis existunt hujus rei, [o] ex iis qui hic sunt rogamus hos a vobis vocatos suscipi, & propria voce testari, si eum non audierunt hæc dicentem. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Decies millies ego secari patior, quam dicere hoc verbum; [p] absit a me, hoc vel cogitare. Sed scio ego, quia unusquisque ex confessione salvatur. Deo amantissimi episcopi dixerunt: In ecclesia dicis [q] religiosissimum Ibam episcopum hæc dixisse? Samuel dixit: Consuetudo est [r] in ecclesia in die sancto paschæ, aut ante diem, dare eum de manu clericis quædam pro festivitate. [s] Hæc daturus, alloquitur primitus, & sic dat. Allocutus est autem hoc, & [t] dixit coram omnibus [u] præsentibus clericis, ut acciperent ea quæ pro festivitate dantur. Et convincitur ab aliquibus ex his clericis hic

D stantibus, qui hoc ab isto audierunt dictum. [x] Deo amantissimi episcopi dixerunt: Ante quantum tempus hæc dixisse [y] reverendissimum Ibam episcopum profiteris? Samuel dixit: Sunt tres anni, * plus minus. Dicta sunt autem & alia. [z] Sed interim hæc, si videtur, comprobamus. Si autem & alia nos conjungere jubetis, & alia quoque deponimus. Deo amantissimi episcopi dixerunt:

* censuram

* huic

* gravissima & facilius quam alia coargui potsunt

* al. ab eo

* οὕτω L.

* & paulo plus

BALUZII NOTÆ

a Corb. & veteres edit. *primum pridem capitulum.*
b Veteres libri & edit. *ut eo solo sufficiat.* c Divion. *bene & judicabit.* Corb. *bene & judicavit.* Paris. *bene & judicet.* d Paris. *& nos quid.*
e Veteres libri & edit. *tria sunt maxime pessima.* f Corb. & Divion. *cum soleant alia.* Paris. *cum possint alia objurgari facillimo.*
g *Ut diximus.* Hæc desunt in codice Parisiensi. In Divionensi vero addita sunt supra lineam.
h Paris. *post movebimus.* Divion. *sic movemur.*
i Veteres libri & edit. *probatio subsequatur.* Sic etiam Facundus lib. 5. cap. 4.
k Nescio unde hanc vocem acceperint editores Romani. Non extat enim in textu Græco, neque in antiquis editionibus, neque demum in codicibus manu scriptis. Non extat etiam apud Facundum, qui lib. 5. cap. 4 refert hunc locum. l *Enim.* Deest in codice Corb. & apud Crabbum.
m Divion. & Paris. *reverentissimus.* Sic etiam paulo post.
n Paris. *si hæc ab eo prolata sunt.* o Veteres libri & edit. *ex quibus hic sunt.*
p *Absit a me.* Deest in Divionensi. Paris. & Crabb. *absit a me hoc verbum vel cogitare.* Sic etiam Corbeiensis
q Corb. *Deo amantissimum*, Paris. & Divion. *reverentissimum.*
r *In ecclesia.* Deest istud in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.
s Paris. *Cum esset hæc daturus.* t *Dixit.* Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
u Paris. & Divion. *& præsentibus.*
x Corb. *Deo amicissimi.* Alii, *Reverentissimi.* Sic etiam paulo post.
y Veteres edit. *Deo amantissimum reverentissimum.* Corb. *Deo amicissimum reverentissimum.* Paris. & Divion. *reverentissimum* tantum. z Corb. & veteres edit. *Hæc autem, si videtur, comprobamus.* Paris. & Divion. *Hæc autem, si videtur, interim comprobamus.*

Qui ſunt, qui hoc poſsint interim [a] atteſtari? Samuel dixit: Sunt quidem multi: coram omni enim clero dixit: [b] Ex his autem ſunt hic tres: & [*] tres, quos canones legesque [c] ſuſcipiunt. Si autem [d] pluribus opus eſt, & videtur, [e] etiam aliorum dabimus nomina, & ſecundum veſtram aderunt juſſionem. Religioſiſsimus epiſcopus Ibas dixit: Eſt clerus noſter [f] paulo major numero nominum ducentorum; plus minus, aut etiam plurium, (neque enim retineo numerum:) omnes clerici teſtati ſunt, [g] ſive orthodoxus ſive hæreticus ſum, & per confeſsiones ſcriptas, quæ directæ ſunt ſanctiſsimo [h] archiepiſcopo Domno: [i] & ad veſtram reverentiam ſcripſerunt, ſi conſonat tantorum teſtimonium clericorum tribus (ſicut ipſe dicit) teſtibus, qui cum ipſis venerunt ad accuſandum in Conſtantinopolim, [k] & nunc vero cum ipſis exiſtunt, veſtrum eſt judicare. Samuel dixit; Noſtrum eſt, qui [*] intendimus de hoc capitulo, [l] & accuſantium, eorum quæ diximus, probationes oſtendere, [m] non [n] religioſiſsimi epiſcopi noſtri Ibæ, aut per ſemetipſum, aut [o] per alios ſibi teſtari. Negationis enim [p] rationem nullus [q] exigit. [r] * Dixit quia factum eſt: [s] meum eſt probare. [t] Deo amantiſsimi epiſcopi dixerunt: Eos qui teſtes a te adducti ſunt, declara nominatim, [u] ut qui audierint Ibam [x] religioſiſsimum epiſcopum hoc dixiſſe. Samuel dixit: Eſt David diaconus [*] [y] excuſtode ſacrorum vaſorum, & Maras diaconus, & [z] Sabbas diaconus, qui [*] conſtituta beati Ephræm per loce ſingula profert, vir inter Syros ſapientiſsimus. [aa] Religioſiſsimus epiſcopus Ibas dixit: Et [*] Maras [bb] cum ipſis in Antiochia adiit, & libellos cum ipſis porrexit, & aſcendit [cc] Conſtantinopolim cum eis. Maras autem ſecundum veritatem excommunicatus eſt a proprio archidiacono, (non [dd] enim me excommunicatus [ee] eſt) quoniam injuriam fecit presbytero, ob hoc eum a communione ſuſpendit. [ff] Deinde invenerunt eum triſtem, & ſuſceperunt eum ad [gg] accuſationem. Illos qui aſcenderunt adverſus me, (& contra me [hh] adierunt principem) quomodo iſti ad teſtimonium [ii] producere poterunt? [kk] Tu quando dixiſti: Vita mortua eſt; non tibi [ll] dixi repente Amice; ſi quidem hoc dicis, quia caro domini vivificans eſt, & Chriſtus [*] [mm] noſter vita eſt, & ego confiteor: ſi au-

[a] tres a canonibus & legibus admittuntur.
[*] propoſuimus hoc capitulum, & accuſamus eorum.
[*] dixi
[*] ex cuſtodibus.
[*] ſcripta.
[*] f. alter ex his Sabbas dicendus eſt, nam duarum perſonarum diſtinctio in Græco ſpectatur.
[*] noſtra vita

ἡμᾶς κελεύετε, καὶ τὶ ἄλλα κατατιθέμεθα. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· τίνες εἰσὶ τέως οἱ τοῦτο μαρτυρεῖν δυνάμενοι; Σαμουὴλος εἶπεν· εἰσὶ μὲν πολλοί· ἐπὶ παντὸς γὰρ τοῦ κλήρου εἶπε· ἐκ τούτων δέ εἰσιν ἐντεῦθα ξ· καὶ οἱ ξ δεκτοὶ καὶ τοῖς κανόσι, καὶ τοῖς νόμοις. εἰ δὲ πλειόνων χρεία, καὶ παρέσεται, καὶ ἄλλων ἐκδίδομεν ὀνόματα· καὶ παραγίνονται κατὰ κέλευσιν ὑμετέραν. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ἔστιν ὁ κλῆρος ἡμῶν ὀγδοκοσίων ὀνομάτων, μικρῷ πρὸς, ἢ καὶ πλειόνων· οὐδὲ γὰρ σώζω τὸν ἀριθμόν· πάντες οἱ κληρικοὶ ἐμαρτύρησαν, εἴτε αἱρετικός εἰμι, εἴτε ὀρθόδοξός εἰμι, καὶ δι' ἐγγράφων ὁμολογιῶν ἀποσταλεισῶν τῷ ἁγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Δόμνῳ· ἔγραψαν δὲ καὶ πρὸς τιμὴν ὑμετέραν θεοσέβειαν· εἰ συμᾴδει ἡ μαρτυρία τῆς τοσούτων κληρικῶν τῆ, ὡς λέγει, τριῶν μαρτύρων τῆς συνεισελθόντων αὐτοῖς εἰς κατηγορίαν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ νῦν δὲ αὐτοῖς ἅμα ἔσιν, ὑμέτερόν ἐστι δοκιμάσαι. Σαμουὴλος εἶπεν· ἡμέτερόν ἐστι τῆς προτεινόντων τὸ κεφάλαιον, ἢ κατηγορούντων, ἀποδείξεις δεῖναι ὧν εἴπομεν, ἢ τῷ θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβα μαρτυρῆσαι ἑαυτῷ, ἢ δι' ἄλλων· ἀρνήσεως γὰρ λόγον οὐδεὶς ἀπαιτεῖται. εἶπον, ὅτι γέγονεν· ἐμόν ἐστιν ἀποδεῖξαι. οἱ θεοσεβέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· εἰπὲ τοὺς παραγομένους ὑπὸ σοῦ μάρτυρας ὀνομασὶ, ὡς ἀκηκοότας τῷ θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβα ταῦτα εἰρηκότος. Σαμουὴλος εἶπεν· ἔστι Δαυὶδ διάκονος ἀπὸ κειμηλιοφυλάκων, καὶ Μάρας διάκονος, καὶ Σάββας ὁ διάκονος, ὁ τὰ συνταγματα κατὰ τὸν τόπον τοῦ μακαρίου Ἐφραὶμ λέγων, ἀνὴρ ὢν τοῖς Σύροις σοφώτατος. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπε· καὶ Μάρας συνέτυχεν ἐν Ἀντιοχείᾳ μετ' αὐτοῦ, καὶ λιβέλλους ἐπιδέδωκε μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀνῆλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἅμα αὐτοῖς. Μάρας δὲ κατὰ τὸ ἀληθὲς ἀκοινώνητός ἐστι τῷ ἰδίῳ ἀρχιδιακόνῳ, οὐδὲ γὰρ ἐμοί ἐστιν ἀκοινώνητος· ἐπειδὴ ὕβρισε πρεσβύτερον· διὰ τοῦτο ἀκοινώνητον αὐτὸν ἐποίησεν. εἶτα εὗρον αὐτὸν λυπούμενον, καὶ προσεδέξαντο αὐτὸν εἰς κατηγορίαν. ἐκείνους τοὺς ἀνελθόντας κατ' ἐμοῦ, πῶς δύανται αὐτοὶ παράγειν εἰς μαρτυρίαν; σὺ ὅτε εἶπας· ἡ ζωὴ ἀπέθανεν, οὐκ ἄφνως εἶπόν σοι· ἐπεῖπε· εἰ μὲν τοῦτο λέγεις, ὅτι ἡ σὰρξ τοῦ κυρίου ζωοποιός ἐστι, καὶ ὁ Χριστὸς ἡμῶν ζωή ἐστι, κἀγὼ ὁμολογῶ· εἰ δὲ ᾠήθης τιμὴν θεότητι, οὐ δέχομαι· καὶ ἐξ ἐκείνης ἐκοινώνησάς μοι δέκα ἔτη. Σαμουὴλος εἶπεν· εἰ ἐκάλεσε-

---

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *proteſtari*. b Veteres libri & edit. *Ex his ſunt hic tres*,
c Pariſ. & Corb. *ſuſcipiant*. d Pariſ. & Divion. *pluribus*.
e Veteres libri & edit. *& aliorum*. f Iidem libri & editiones: *plus minus nominum ducentorum aut plurimorum*. Divion. pro *nominum* legit *numero*; & poſtea idem & Pariſ. habent *plurimum*. Sic etiam in ultimo conſtituto Papæ Vigilii. g Corb. *ſi vero orthodoxus*. Crabb. *ſi vere orthodoxus*,
h Veteres libri & edit. *Epiſcopo*. Sic etiam in eodem conſtituto Vigilii.
i Corb. *& ad veſtram vero reverentiam*. k Divion. & Pariſ. *& nunc cum ipſis*. Sic etiam in eodem conſtituto. l Corb. & Divion. & veteres edit. *& accuſantium quæ diximus probationes*. Pariſ. *& accuſationum quas diximus*. m *Non*. Deeſt in Divionenſi.
n Divion. *reverentiſſimi*, Pariſ. *non reverentiſſimo Epiſcopo noſtræ Ibæ*.
o Veteres libri & edit. *per alium*. p Pariſ. *verbum*.
q Ita codex Pariſienſis. Reliqui, *exigitur*. r Legendum: *Dixi*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ. ſ Pariſ. *meum eſt & probare*,
t Corb. *Deo amiciſſimi*. Alii: *Reverentiſſimi*. u Corb. & veteres edit. *quaſi audiſſent*. Divion. & Pariſ. *qui audiſſent*. Divionenſis habet in margine, *al. quaſi audiſſent*.
x Divion. & Pariſ. *reverentiſſimum*. y Divion. *& cuſtos*.
z Veteres libri ſemper ſcribunt *Sabas*, quod jam monuimus.
aa Pariſ. & Divion. *Reverentiſſimus*. bb Pariſ. *cum ipſis Antiochiam*.
cc Idem codex, *in Conſtantinopolim*. dd *Enim*. Deeſt in Pariſ. & Divionenſi.
ee Eſt, deeſt in Divion. ff Pariſ. & Divion. *Ita*. Sic etiam paulo ante.
gg Pariſ. & Divion. *accuſationem illi qui aſcenderunt*.
hh Iidem libri, *adierant*. ii Iidem, *poterunt evocari*.
kk Pariſ. *Tu quia*. ll *Dixi*. Deeſt in Corbeienſi, mm Divion. *noſtri*,

λεσέ με ἰδίᾳ, ἢ συνεκάλεσεν, ἢ περὶ τούτου μοι διελέχθη, ὑπαίθυνός εἰμι οἷς λέγει· εἰ μὴ, ὅτι ἐξ ἐκείνου οὐκ ἐπέτρεψέ μοι ὁμιλῆσαι. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας ἐδίδαξεν, ὡς προσεκαλέσατό σε, καί τινα παρήνεσεν· αὐτὸς ἀρνῇ· ἐπὶ μαρτύρων δὲ ὧδε εἰς παντὸς ἢ διδάσκει, ἢ παραινεῖ. τοιγαροῦν, ὡς περιττὸν, καταλιπόντες, ἐπὶ τὸ προκείμενον ἔλθετε. Σαμουὴλος εἶπεν· ἀρκεῖ μοι, ὅτι ὡμολόγησεν ἐπὶ τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος, ὅτι συνεκάλεσέ μοι περὶ τούτου. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· οὐδὲ συνεκάλεσα, ἀλλὰ ἐπυθόμην· ἐπεῖπε, πῶς εἶπας τῷ ζῶντι τεθνάναι; τῷ θεότητι λέγεις, ἢ τῷ σάρκα τὸν Θεὸν ζωοποιὸν λέγεις; καὶ γὰρ καὶ ζωή ἐστι, καὶ ζωοποιός· καὶ οὕτω καὶ πιστεύω, καὶ ὁμολογῶ τῷ σώματί μου, ὡς ἐκέλευσεν ὁ Θεὸς αὐτός· ὅτι τῷ σώματι ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἐπυνθανόμεθα ὑμῶν, εἰ ἐπὶ ἐκκλησίας ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας τοῦτο τὸ παρ' ὑμῶν εἰρημένον ἐδίδαξε· καὶ εἴπατε, ὅτι ἐν τῷ τρικλίνῳ τῆς ἐπισκοπείας, παντὸς τοῦ κλήρου παρόντος, τοῦτο ἐδογμάτισεν. ἐπεὶ τοίνυν οἱ κανόνες, * καὶ οἱ νόμοι διὰ τὸ ἄπορον προσέταξαν ῥητὸν ἀριθμὸν μαρτύρων ἐκ παντὸς παραγίνεσθαι, ἐν δὲ τῷ παρόντι πράγματι ἀπορία οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἐπορία μαρτύρων, ὡς αὐτοὶ κατέθεσθε· ἀναγκές ἐστι, μὴ μόνον τοὺς ὑφ' ὑμῶν νυῦ * παραγομένους, ἐπείπερ ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας ὡς συγκατηγόρους ὑμῶν αὐτὸς διέβαλε, πεισθῆναι, ἀλλὰ γὰρ καὶ σχεδὸν πάντας ἐρωτηθῆναι τοὺς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῆς ἀλογίας παρ' αὐτοῦ δεξαμένους, ὡς ἐδιδάξατε. Μάρας εἶπε· πολλάκις εἰσί τινες μηδὲ εἰδότες ἀκοῦσαι· ἀλλ' οἱ ἀκριβῶς εἰδότες τὰ τοιαῦτα, φανεροί εἰσι· καὶ τούτους ἐκδιδάσκομεν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· πόσοι παρῆσαν τοτὲ πρεσβύτεροι; Μάρας εἶπεν· οὐκ οἶδαμεν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἀλογιῶν παρεχομένων, εἰκὸς ἦν ἅπαν τὸ σύστημα τῆς ἀλαβεστάτου κληρικῶν παρεῖναι. Εὐλόγιος εἶπε· μάλιστα μὲν· καὶ εἰ ἠβούλοντό τινες ἐλθεῖν, καὶ εἰπεῖν, τὰς συσκλὰς αὐτῶν φοβούμενοι, οὐκ ἀνῆλθον. πολλοὶ γὰρ αἱροῦνται μὴ προσκρῦσαι αὐτῷ, ἵνα μὴ ἀποθάνωσι. τινὰ γὰρ μὴ βεληθείτω τῆς πρεσβυτέρων καθυπογράψαι τοῖς αὐτοῦ ἐπαίνοις, ἵνικα τὴν κατηγορίαν ἐν Ἀντιοχείᾳ κατ' αὐτοῦ συνεσημάμεθα,

tem de divinitate ſenſiſti, [a] non recipio: & ex eo tempore communicaſti mihi annis decem, Samuel dixit: Si vocavit me ſecretius; vel increpavit; [b] vel de hac re ſi mihi locutus eſt, ſum his quæ dicit obnoxius, [c] niſi quia ex illo me alloqui non * præcepit. [d] Deo amantiſsimi epiſcopi dixerunt: [e] Religioſiſsimus epiſcopus Ibas edocuit, quia te vocaſſet, [f] & aliqua monuiſſet, tu denegas. [g] Coram teſtimoniis vero nullus * ex omnibus eſt, qui vel doceat, vel moneat. Hoc ergo tamquam ſupervacuum [h] relinquentes, ad præſens redite negotium. Samuel dixit: Sufficit mihi, quod coram veſtra confeſſus eſt ſanctitate, quoniam me increpavit [i] de hoc. Religioſiſsimus Ibas epiſcopus dixit: Non increpavi, ſed * interrogavi: Amice, quomodo dixiſti vitam fuiſſe mortuam? [k] Divinitatem dicis, an carnem Dei vivificantem dicis? [l] Etenim vita eſt, & vivificans. Et ſic credo, & confiteor ore meo, ſicut juſſit ipſe Deus: *Quia ore fit confeſſio ad ſalutem*. [m] Deo amantiſsimi epiſcopi dixerunt: [n] Interogavimus vos, ſi in eccleſia [o] religioſiſsimus epiſcopus Ibas hoc quod dicitur a vobis, [p] docuit: & dicitis, quia in triclinio epiſcopii, omni clero præſente, hoc [q] dogmatizavit. Quoniam igitur & canones & leges propter [r] indigentiam certum numerum teſtium deduci * ex omnibus decreverunt, & in præſenti negotio indig ntia teſtium non eſt, ſed abundantia magis, ſicut ipſi teſtamini: neceſſarium eſt, non ſolum his qui a vobis [s] nunc adducti ſunt, credi, quoniam [t] illos reverendiſſimus epiſcopus Ibas tamquam * accuſatores vobiſcum [u] hic aſſerit exiſtentes, ſed pene omnes [x] interrogari, qui [y] illo tempore benedictiones ab eo, ſicut narratis, [z] acceperunt. Maras dixit: * Forte ſunt quidam neque [aa] ſcientes ſe audire: ſed qui integre noverunt talia, manifeſti ſunt, & hos [bb] nominaturi ſumus. Deo amantiſſimi epiſcopi dixerunt: Quanti aderant ibi tunc presbyteri? Maras dixit: Neſcimus. Deo amantiſſimi epiſcopi dixerunt: Dum benedictiones præberentur, veriſimile eſt omne [cc] reverendiſſimorum clericorum concilium adfuiſſe. Eulogius dixit: [dd] Maxime quidem, & ſi venire & dicere aliqui voluiſſent, ejus * concinnationes [ee] paveſcentes non venerunt. Multi enim eligunt hunc non offendere, ne moriantur. [ff] Quemdam

* οἱ L.

* ἴσ. παραγομένους.

* permiſit

* omnino eſt,

* conſului

* omnino

* accuſationis veſtræ ſocios rejecit,

* Plerumque ſunt nonnulli, qui ne audire quidem ſciant.

* machinationes.

---

a Annotatio Ruſtici; *Nota deitatem non mortuam*

b Corb. & Divion. & veteres edit. *vel ex hoc ſi mihi locutus eſt*. Ita etiam Pariſ. niſi quod non habet vocem *ſi*.

c *Niſi*. Deeſt in codice Pariſienſi.

d Corb. *Deo amiciſſimi*. Pariſ. & Divion. *Reverentiſſimi*.

e Pariſ. & Divion. *Reverentiſſimus*.

f Corb. & veteres edit. *& alia*. Divion. *& te aliqua admonuiſſet, & tu denegas*.

g Pariſ. & Divion. *Quoniam teſtium nullus eſt utrum docuiſſet, vel ammonuiſſet, hoc ergo*. Quædam menda erant in libro Divionenſi, quædam in Pariſienſi. Ex iis invicem collatis veram lectionem conſtituimus.

h Iidem libri: *relinquatur, & ad præſens negotium redeamus*. Quamquam in Pariſienſi mendoſe ſcriptum eſt *relinquamus* pro *redeamus*.

i Veteres libri & edit. *ex hoc*. Divionenſis porro & Pariſ. addunt. *reverentiſſimus Epiſcopus Ibas. Venerabilis Epiſcopus Ibas dixit*.

k Divion. *De divinitate dicis*.

l Pariſ. *Scilicet vita*.

m Corb. *Deo amiciſſimi*. Alii, *reverentiſſimi*. Sic etiam infra.

n Divion. & Pariſ. *Interrogamus vos ſi*. Corb. *Interrogavimus ſi*.

o Divion. & Pariſ. *reverentiſſimus*.

p Pariſ. *edocuit*.

q Item codex, *ait*.

r Idem, *quæſtionem*.

ſ *Nunc*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.

t *Illos*. Et hoc quoque deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.

u Veteres libri, *hos aſſerit*.

x Veteres libri & edit. *interrogandos*.

y Pariſ. *in illo tempore*.

z Divion. & Corb. & veteres edit. *acceperant*.

aa Veteres libri, non habent vocem *ſe*.

bb Divion. *nominabimus*, Pariſ. *nominamus*.

cc *Reverendiſſimorum*. Deeſt in Divionenſi & Pariſienſi.

dd *Maxime quidem*. Et iſtud quoque deeſt in iiſdem libris.

ee Iidem libri, *paveſcentes maxime non venerunt*.

ff Veteres libri & editiones, etiam Romana: *Cuidam enim Presbytero nolenti ſubſcribere*. Curatores editionis regiæ mutaverunt.

BALUZII NOTÆ.

dam enim presbyterum nolentem subscribere in ejus laudibus, cum accusationem in Antiochia adversus eum instituissemus, postquam exinde est reversus, [a] insidiose peremit: & viro ante annos quinquaginta catholico, nec lavanti aliquando ex quo conversus est, cui tota civitas testabatur, accusationem intulit [b] contra ipsum per proprios dispensatores, quam nec ad exitum perducere valuit, [* c *] quam judex in ejus gratia ageret, illo [d] stante & clamante: Ostendatur quæ adversus me calumnia instituta est, aut absolvat. Et omnis civitas suscepit eum cum cereis & lucernis. Et ob hoc omnes clerici metuentes, adversus eum testari [e] non volunt. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Non arbitramur, timorem Dei ante oculos [*] habentes, & fidei causa proposita, pro gratia hominum salutem propriam aliquem posse contemnere. Unde quoniam ipse narrasti [f] collectam reverendissimorum [g] clericorum multitudinem, quando hæc [h] religiosissimus Ibas edocuit, non suscipimus trium testium, qui a vobis deducti sunt, voces, & maxime cum [i] suspecti sint eidem [k] religiosissimo episcopo [l] Ibæ, sicut deposuit. Samuel dixit. Quomodo possibile est, totum clerum ad testimonium [m] evocari? Eulogius dixit: Dum essemus in Antiochia, fecerunt dictationem laudum, & hanc circumferebant clericis, ut subscriberent, quidam clericorum, [n] aut quindecim, aut decem & octo subscribere noluerunt, dicentes: [*] Forte interrogamur aliquid, & nescimus quid dicere, & mentiri non possumus. Hos deducens [o] in ecclesiam violenter, inclamari fecit, quasi qui deberent foras mitti, quoniam minimè subscripsissent: & excommunicavit eos coram omni ecclesia, & misit eos foras; & ex hoc venerunt in Antiochiam. Ex quo autem viderunt, quia oppressi sumus, & non sunt [p] nostræ allegationes susceptæ, & quia [*] descendit homo ille, [*] qui quasi contra nos prævaluerat, [q] timuerunt [*] descendere in civitatem, & necesse habuimus usque hodie eos pro testimonio pascere. [r] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Sanctissimus [s] & beatissimus archiepiscopus noster advenit in Hierapolim, ut domnum Stephanum inthronizaret [t] religiosissimum episcopum. Nos [u] voluimus quæ consuetudinis sunt im lere, & ire & salutare eos in Hierapolim. Dum egredimur, audio quia Samuel & Cyrus [x] jam huc venerunt ad accusandum nos, [y] subscriptiones nonnullio-

μὴ τὸ κατελθεῖν αὐτὸν ἐκεῖθεν, σωεσκλάσατο· καὶ ἄνδρα ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν ὀρθόδοξον ὄντα, μηδέποτε μηδὲ λουσάμενον ἐξ οὗ τῷ βίῳ τούτῳ ἀπετύχατο, ᾧ πᾶσα ἡ πόλις μαρτυρεῖ, κατηγορίαν ἐνεσκάμμου κατ' αὐτοῦ ὅλα τῶν ἰδίων οἰκονόμων, * ἵν' ἐδὲ ὑπεξελθεῖν ἐδυνήθη, ὡς τὸν ἄρχοντα προσχαιζόμενον αὐτῷ μὴ βλαθῆναι, * ὅτι ἐκείνου ἐνεσκάμμου, καὶ λέγοντος· δειχθείη ἡ κατ' ἐμοῦ συσκλή· ἀπολύσαι αὐτόν, καὶ πᾶσαν τὴν πόλιν δέξασθαι αὐτὸν ἀπὸ φυλακῆς μετὰ κηρῶν καὶ λύχνων. καὶ διὰ τοῦτο πάντες οἱ κληρικοὶ φλαβούμενοι, οὐκ αἱροῦντται κατεμαρτυρῆσαι αὐτοῦ. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· οὐκ ἡγούμεθα, τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν ὄντος, καὶ τῆς πίστεως προκειμένης, αἱρεῖσθαι πρὸς χάριν ἀνθρώπων τῆς ἰδίας καταφρονεῖν σωτηρίας. ὅθεν, ἐπειδήπερ αὐτὸς ἐδίδαξας, ὡς τὸ πλῆθος σωήθροισο τῶν φλαβεστάτων κληρικῶν, ὅτε ταῦτα ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας ἐδίδασκεν, οὐ δεχόμεθα τὴν παραγνωμοσίαν παρ' ὑμῶν ξένων μαρτύρων φωνὴν, καὶ μάλιστα ὑποπτων ὑπαρχόντων αὐτῷ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβᾳ, καθάπερ κατέθετο. Σαμουὴλ εἶπε· πῶς οἱόντε ἐσιν, ὅλον τὸν κλῆρον ἐνεχθῆναι εἰς μαρτυρίαν; Εὐλόγιος εἶπεν· ὅτε ἦμεν ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἐποίησαν ὑπηγορίαν ἐπαίνων· περιέφερον αὐτὴν τοῖς κληρικοῖς, ἵνα ὑπογράψωσι. τινὲς τῶν κληρικῶν, ἢ δεκαπέντε, ἢ δεκαοκτὼ, οὐκ ἠβουλήθησαν ὑπογράψαι, λέγοντες· ὅτι πολλάκις ἐρωτώμεθα τί ποτε, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί εἰπεῖν, καὶ οὐ δυνάμεθα ψεύσασθαι. τούτους ἀγαγὼν βιαίως εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἐποίησε κατακραγεῖν, ὡς ὀφείλοντας ἐληθεῖαι ἔξω, ἐπειδὴ μὴ ὑπέγραψαν. καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ἀκοινωνήτους ἐπὶ ὅλης τῆς ἐκκλησίας· καὶ ἔβαλεν αὐτοὺς ἔξω· καὶ διὰ τοῦτο ἦλθον ἐν Ἀντιοχείᾳ. ἐξ οὗ δὲ εἶδον, ὅτι κατεπονήθημεν, καὶ οὐκ ἐδέχθη ἡμῶν τὰ δίκαια, καὶ ὅτι κατῆλθεν ὁ ἄνθρωπος, ὡς πεπληρώμεθα ἡμῶν, ἐφοβήθησαν κατελθεῖν εἰς τὴν πόλιν· καὶ ἀνάγκην ἔχομεν ξένους ἕως τῆς σήμερον διὰ τὴν μαρτυρίαν. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ὁ ἁγιώτατος, καὶ ὁσιώτατος ἡμῶν ἀρχιεπίσκοπος παρεγένετο εἰς Ἱεράπολιν εἰς τὸν * ἐνθρονιασμὸν τοῦ κυροῦ Στεφάνου τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου. ἠβουλήθημεν πληρῶσαι τὰ νομισμένα, καὶ ἀπελθεῖν, καὶ ἀσπάσασθαι αὐτοὺς εἰς Ἱεράπολιν. ὡς ἔτι ἐξερχόμεθα, ἀκούομεν ὅτι Σαμουὴλ, καὶ Κῦρος ὧδε γοῦν ἐπὶ τὸ κατηγορῆσαι ἡμῶν ἦλθον, ὑπογραφάς τινων κληρικῶν λαβόντες. ὁμολογῶ τοῦτο. συνεκάλεσα

* *f.* ira ut judex qui illi gratificabatur, ultra nollet, illo instante & dicente: Demonstretur ea quæ in me structa est calumnia: & ipsum absolveret, & universa civitas e custodia cum cereis & lampadibus eum exciperet.
* quamvis
* *f.* habeatem
* Sæpe
* *f.* rediit
* ut qui contra nos prævaluisset, redire.
* ἐνθρονισμὸν

BALUZII NOTÆ.

a Melius in antiquis libris & editionibus, inter quas hoc commemoro Romanam: *calumniatus est* Græci intersectionem vocabant si quis innocentem damnasset. Vide supra in capite exc. synodici. Curatores editionis regiæ mutaverunt.

b *Contra ipsum.* Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.

c Legendum, *quamvis judex.* Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.

d Paris. *adstante.* e Divion. & Corb. & Crabb. *non volent.* Paris. *nolunt.*

f Divion. *collecta reverentissima multitudine clericorum.*

g Corb. & Paris. & veteres edit. *multitudinem clericorum.*

h Divion *reverentissimus Ibas.* Paris. *reverentissimus Episcopus Ibas.*

i Corb. & veteres edit. *suspecti sunt.* k Divion. & Paris. *reverentissimo.*

l *Ibæ.* Deest in omnibus antiquis libris & editionibus. m Paris. *advocari.*

n Vox *aut* deest in Paris. & Divionensi. o Veteres libri & edit. *in Ecclesia.*

p Paris. *nostra jura susceptæ, & descendit homo quasi qui contra nos prævaluerat.*

q Idem codex & Divion. *timuimus.* r Paris. & Divion. *Reverentissimus.*

s Et *beatissimus.* Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.

t *Religiosissimum.* Deest in Paris. & Divion. u Paris. & veteres edit. *volumus.*

x Corb. & Divion. & veteres edit. *profecti erant.* Paris. *profecti fuerant.*

y *Subscriptiones &c.* usque *accusandum nos.* Hæc desunt in exemplari Parisiensi, haud dubie quia exciderunt veteri librario. Deerant autem etiam in Divionensi, sed adjecta sunt in margine.

σα τὸν κλῆρον, καὶ εἶπον, ὡς ἤκουσα, ὅτι Σαμουὴλ καὶ Κῦρος ἦλθον ἐπὶ τῷ κατηγορῆσαι ἡμῶν. ἀλλὰ καὶ ὑμῖν λέγω, εἴ τις ἐγγράφως αὐτοῖς ἐκοινώνησεν εἰς τὰς λιβέλλους, ἕως ἂν εἰδῇ ποῖον πέρας λαμβάνει τὸ πρᾶγμα, μὴ κοινωνήσῃ. ἀφώρισαν ἑαυτοὺς οἱ λοιποὶ, λιβωσκόμενοι ἐν τῇ συνειδότει. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· πόσοι ἦσαν οἱ ἀφορίσαντες αὐτούς; ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· εἰσὶν ὡς δεκαπέντε, μικρῷ πρὸς, οἱ ἀφορίσαντες ἑαυτούς· καὶ ἐγὼ οὐκ ἀφώρισα αὐτούς· Μάρας εἶπεν· εἰ ἀφώρισέ τις ἑαυτὸν, εἰ μὴ ἐγὼ μόνος, καὶ ὁ πρεσβύτερος Σαμουὴλος· ἐπειδὴ ἡμεῖς ἦμεν λιβέλλους ποιήσαντες κατ' αὐτῶν, οἱ τέσσαρες, ἐγὼ, καὶ Κῦρος, καὶ Σαμουὴλος, καὶ Εὐλόγιος· ἔλαβον οἱ δύο τοὺς λιβέλλους, καὶ ἀπῆλθον εἰς Ἱεράπολιν, ἐπὶ τῷ μεῖναι τὸν ἀρχιεπίσκοπον. ὁ κῦρις δὲ Σαμουὴλος ἐκάθητο λοιπὸν· συνεκάλεσε πάντας ἐν τῷ σεκρέτῳ, καὶ εἶπεν. ἐπειδὴ ἤκουσα, ὅτι Κῦρος, καὶ Εὐλόγιος ἀπῆλθον κατ' ἐμοῦ κατηγορῆσαι, τούτους ἀφώρισα, ἵνα γνῶτε, ὅτι ἀκοινώνητοί εἰσιν. εἰ δέ τις συνέπραξεν αὐτοῖς ἐν τοῖς λιβέλλοις, ἢ συνοῖδεν, ἐπειδὴ ἀκούω, ὅτι τριάκοντά εἰσι κληρικοὶ οἱ συνθέμενοι αὐτοῖς, δίδωμι τῇ γνώμῃ αὐτῶν ἀδεὲς ἐξέβη, εἰ μὴ ἐγὼ μόνος, καὶ αὐτός· ἐπειδὴ οὐκ ἦσαν συνθέμενοι ἡμῖν, ἀλλ' ἔμειναν κοινωνοῦντες αὐτῷ. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· λεγέτω ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας, εἰ ἀληθῶς λέλεκται αὐτῷ ἅπερ ὅτοι εἰρήκασιν. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ἐγὼ ὅτε εἶπον, καὶ ἀναθεματίζω τὸν εἰπόντα. ἐγὼ γὰρ ὅτε παρὰ δαίμονος ἤκουσα τὸ ῥῆμα τοῦτο. Μάρας εἶπεν· εἰσὶ μάρτυρες οἱ μαρτυροῦντες ἡμῖν, ἐνταῦθα τρεῖς, ὧν τὰ ὀνόματα ἐκδίδομεν· εἰσὶ δὲ ἡμῖν καὶ ἕτεροι ἐν Ἐδέσῃ. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· ἐπάναγκές ἐστι καὶ τούτων προσθεῖναι τὰς κατηγορίας, ἐπειδὴ οὐ περὶ μικρῶν ἐστιν ἡ ζήτησις. Εὐλόγιος εἶπεν· ἐκδίδομεν. Μάρας εἶπε· τὸν μακάριον Κύριλλον οὐκ ἐκάλεσας αἱρετικόν; ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ἐπ' ἀληθείας λέγω, ὃ μέμνημαι. εἰ δὲ καὶ ἐκάλεσα αὐτὸν, ὅτε ἡ ἀνατολικὴ συνόδος ὡς αἱρετικὸν ἀνεθεμάτισεν, ἠκολούθησα τῷ ἀρχηγῷ μου. Μάρας εἶπεν· οὐκ εἶπας· ὅτι εἰ μὴ αὐτὸς ἑαυτὸν ἠρμήνευσε, καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ἡ ἀνατολικὴ συνόδος, κἀγὼ μετὰ τοῦ ἀρχηγοῦ μου, καὶ τῆς ἀνατολικῆς συνόδου, ἀπηρνούμην αὐτόν. Μάρας εἶπε· πέρυσιν εἶπας, ὅτε ἡ κίνησις ἐγένετο ἐν τῷ σεκρέτῳ· τὸν μακάριον Κύριλλον ὡς αἱρετικὸν εἶχον, καὶ ἕως ὅ ἀνε-

rum clericorum accipientes. [a] Confiteor quia convocavi clerum, & dixi [b] me audisse, quia Samuel & Cyrus [c] venerunt ad accusandum nos. [d] Sed & vobis dico, siquis in scriptis [e] communicaverit [f] eis in libellis, donec videat quem finem causa suscipiet, non communicet. * [g] Excommunicaverunt semetipsos reliqui sua conscientia vulnerati. [h] Religiosissimi episcopi dixerunt: [i] Quot erant, qui semetipsos [k] excommunicaverunt? [k] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Sunt * plus minus quindecim, qui semetipsos a communione suspenderunt. Nam ego eos non excommunicavi. Maras dixit: Nullus * excommunicavit semetipsum, nisi ego solus, & presbyter Samuel. Quoniam nos quatuor libellos * dederamus adversus eum, ego & Cyrus & Samuel & Eulogius: duo tulerunt libellos, & profecti sunt [l] Hierapolim, ut * sustinerent archiepiscopum: [m] domnus autem Samuel jam male habebat. [n] Deinde convocavit omnes in secretario & dixit: Quoniam audivi, quia Cyrus & Eulogius profecti sunt ut me accusarent, hos a communione suspendi, ut cognoscatis quia excommunicati sunt. Si quis autem eis in libellis cooperatus est, vel conscius est (quoniam audio quod triginta sunt clerici qui eis consenserunt) eorum dimitto sententiæ. [o] Nullusque egressus est, nisi ego solus & ipse; [p] quia non nobis consenserunt, [q] sed remanserunt communicantes ei. [r] Deo amantissimi episcopi dixerunt: [s] Dicat religiosissimus episcopus Ibas, si vere ab eo dicta sunt, [t] quæ isti dixerunt: [u] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Ego nec dixi, & anathematizo qui dixit: ego enim nec a dæmone audivi hoc verbum. Maras dixit: Sunt testes, qui testantur nobis, hic tres, quorum nomina [x] damus. Sunt autem & alii nobis [y] in Edessa. [z] Deo amantissimi episcopi dixerunt: [aa] Necessarium est adjici & horum quoque * vocabula, quoniam non est de re modica quæstio. Eulogius dixit: [bb] Dabimus. Maras dixit: [cc] Beatum Cyrillum non vocasti hæreticum? [dd] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Cum veritate dico, non sum memor. Et si vocavi eum, quando orientale concilium eum quasi hæreticum anathematizavit, [ee] secutus sum primatem meum. Maras dixit: Non dixisti, quia nisi anathematizasset capitula sua, non reciperemus eum? Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Dixi, quia nisi semetipsum interpretatus fuisset, & suscepisset eum orientale concilium, & ego eum cum meo principe & orientali concilio abnegabam. Maras dixit:

* Segregaverunt?
* segregavetunt?
* circiter quindecim, paulo plures, qui
* segregavit
* confecerāmus.
* expectaret
* accusatio nes,

---

a Corb. *Confiteor hoc, convocavi.* b *Me audisse.* Hæc desunt in veteribus libris & editionibus.
c Veteres libri & edit. *jerunt.* d Paris. *Sed hæc vobis dico.*
e Veteres libri, *communicavit.* f Paris. *in illis libellis.*
g Divion. *Et excommunicaverunt semetipsos reliqui qui a sua conscientia sunt vulnerati.*
h Paris. & Divion. *Reverentissimi.* i Veteres libri: *Quanti erant.*
k Paris. & Divion. *Reverentissimus.* l Iidem libri, *in Hierapolim.*
m Paris. *Domnus Samuhel autem agrotabat.* n *Deinde.* Deest in codice Parisiensi.
o Divion & Corb. *Nullus egressus.* Paris. *Et nullus egressus.*
p Legendum, *consenserant.* Mendum est typographicum editionis Labbeana.
q Paris. *sed communicantes remanserant ei.* r Corb. *Deo amicissimi*, alii *Reverentissimi.*
s Paris. & Divion. *Dicat sanctissimus.* t *Quæ isti dixerunt.* Hæc desunt in exemplari Parisiensi.
u Paris. & Divion. *Reverentissimus.* x Veteres libri & edit. *dedimus.*
y Paris. *in Edissa*; alii, *in Edessena.* z Corb. *Deo amici*, Divion. & Paris. *Reverentissimi.* Sic etiam infra. aa Divion. *Necessarium est nobis.* bb Divion. & Paris. *Dicemus.* Divion. in margine, *al. dabimus.* cc Annotatio Rustici. *Hic alia quæstio.* Paris. & Divion. *Beatæ memoriæ Cyrillum.*
dd Iidem libri: *Reverentissimus.* Sic etiam paulo infra ubicumque de Iba loquuntur gesta.
ee Paris. *secutus sum eum qui in me habebat primatum.*

BALUZII NOTÆ.

dixit: * [a] An non dixisti, quando [b] agitatum est in secreto: Bonæ memoriæ Cyrillum tamquam hæreticum habui, & donec anathematizasset sua capitula, non [c] recepi * eum? Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Vere non sum memor. Si autem dixi, [d] dixi quia vere, nisi orientale concilium [e] recepisset eum sua illi capitula retractantem, hæreticum eum haberem. [f] Religiosissimi episcopi dixerunt: [g] Si probare potestis, quia post factam ecclesiarum [h] unitionem (quæ facta est cum beatissimæ & sanctissimæ memoriæ Joanne, & religiosissimæ & sanctissimæ memoriæ Cyrillo episcopo) * eum sua confessione hæreticum nominavit religiosissimus (episcopus) Ibas? Maras dixit: Hoc dixit, quia habuimus eum hæreticum, donec sua anathematizasset capitula. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Ego, postquam sua capitula interpretatus est, [i] tantum abest ut eum virum anathematizarim, ut etiam literas ab eo acceperim, & litteras ei miserim; & [k] communicatorem me habuit, & communicatorem eum habui. Deo amantissimi episcopi dixerunt: Postquam commmunicastis adinvicem, dixisti aliquid? Maras dicit: [l] Anno superiore dixit, quia hæreticus fuit, donec anathematizasset. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Donec semetipsum interpretatus fuisset, (quia orientale concilium eum vocabat hæreticum, [m] & ut hæreticum eum condemnavit) hæreticum eum & ego putabam. Postquam vero [n] adunatæ sunt ecclesiæ, & beatus [o] Paulus perrexit Alexandriam, orientalium fide portata [p], & suscepit ab eo capitulorum interpretationem, [q] omnes eum communicatorem habuimus & orthodoxum, & nullus eum appellat hæreticum. Religiosissimi episcopi dixerunt: Maxime quidem sufficit ad pietatem hæresis abnegatio: verumtamen religiosissimus Ibas episcopus causam edocuit, pro qua [r] putavit hæreticum cum omni orientali concilio sanctissimæ memoriæ Cyrillum. Vos autem dicitis: [s] Hoc anno eum nominavit hæreticum. Hoc vobis [t] est necessarium probare. Maras dixit: [u] Anno superiore hoc dixit: Hæreticum eum habui, donec [x] anathematizasset sua capitula. Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Donec

* Anno superiore dixisti,

* eum. Religiosissimus.

* eum hæreticum nominavit religiosissimus Ibas, fatemini.

Ἀνεθεμάτισε τὰ κεφάλαια, ἐκ ἐδεξάμην αὐτόν. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰβας εἶπεν· οὕτως ὑ μέμνημαι. εἰ δὲ κ εἶπον, * εἶπον· ὅτι ἀληθῶς, εἰ μὴ ἡ ἀνατολικὴ συνοδος ἐδέξατο αὐτὸν ἑρμηνεύσαντα τὰ ἐκεῖ κεφάλαια αὐτοῦ, αἱρετικὸν εἶχον αὐτόν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· εἰ δυνάσθε ἀποδεῖξαι, ὅτι μετὰ τὴν σύνοσιν τῆς ἐκκλησιῶν, τὸν γενόμενον πρὸς τὸν μακαριώτατον, καὶ ὁσιώτατον τὸν μνήμην πατέρα ἡμῶν, κ ἐπίσκοπον Ἰωάννην, καὶ τὸν θεοσεβέστατον, κ ἁγιώτατον τὸν μνήμην ἐπίσκοπον Κύριλλον, αἱρετικὸν ὠνόμασεν αὐτὸν ὁ θεοσεβέστατος Ἰβας, ὁμολογήσατε. Μάρας εἶπε· τοῦτο εἶπον· ὅτι εἶχομεν αὐτὸν αἱρετικόν, ἕως ὃ * ἀνεθεμάτισε τὰ κεφάλαια. ὁ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπος Ἰβας εἶπεν· ἐγὼ τοσοῦτον ἀπέχω τοῦ μὴ τὸ ἑρμηνεύθηναι αὐτοῦ τὰ κεφάλαια ἀνεθεματίσαι τὸν ἄνδρα, ὅτι κ τὰ γράμματα παρ' αὐτοῦ ἐδεξάμην, κ γράμματα αὐτῷ ἔπεμψα, κ κοινωνικόν με ἔσχε, κ κοινωνικὸν αὐτὸν ἔσχον. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· μὴ τὸ γενέσθαι ὑμᾶς κοινωνικὸς, τί ποτε εἶπας; Μάρας εἶπε· πέρυσιν εἶπεν· ὅτι αἱρετικὸς ἦν, ἕως ὅτε ἀνεθεμάτισεν· ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰβας εἶπεν· ἕως ὅτε ἑρμήνευσεν αὐτὸν, ἐπειδὴ ἡ ἀνατολικὴ συνοδος αἱρετικὸν αὐτὸν ἐκάλει, καὶ ὡς αἱρετικὸν καθεῖλεν, αἱρετικὸν αὐτὸν κἀγὼ ἐνόμιζον· μὴ δὲ τοῦ σωθῆναι τὰς ἐκκλησίας, κ τὸν μακάριον Παῦλον ἀπελθεῖν εἰς Ἀλεξάνδρειαν, κ ἀπενεγκεῖν τὴν πίστιν τῶν ἀνατολικῶν, κ δέξασθαι παρ' αὐτοῦ τὴν ἑρμηνείαν τῶν κεφαλαίων, πάντες κοινωνικὸν αὐτὸν ἔχομεν, & ὀρθόδοξον, κ οὐδεὶς καλεῖ αὐτὸν αἱρετικόν. οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· μάλιστα μὲν ἀρκεῖ ἡ ἄρνησις τῆς αἱρέσεως πρὸς εὐσέβειαν· πλὴν ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰβας ἐδίδαξε τὴν αἰτίαν, δι' ἣν αἱρετικὸν ἐνόμισε μὴ πάσης τῆς κατὰ τὴν ἀνατολὴν συνόδου τὸν ὁσιώτατον τὴν μνήμην Κύριλλον. ὑμεῖς δέ φατε, ὅτι πέρυσιν αἱρετικὸν αὐτὸν ὠνόμασε. τοῦτο ἐπάναγκές ἐστιν ὑμᾶς δεῖξαι. Μάρας εἶπε· πέρυσιν εἶπεν· αἱρετικὸν αὐτὸν εἶχον, ἕως ὃ ἀνεθεμάτισε τὰ κεφάλαια. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰβας εἶπεν· ἕως ὃ ἐψηθύρισε πρὸς τὸ ἓς τῷ μακαριωτάτῳ Ἰωάννῃ, κ ἐδέξατο παρ' αὐτοῦ τὴν ἐγγραφον ὁμολογίαν

* ἔπον ἀληθῶς, ὅτι εἰ μὴ L.

* ἐν. ἀνεθεματίσει

BALUZII NOTÆ.

a Corbeiensis & Divionensis habent: *Anno dixisti*. Quod maxime observandum est. Hinc enim ortæ sunt aliquot insignes depravationes quæ factæ postea sunt in his gestis. Nam ubi infra hic loquendi modus repetitur, editores putantes sensum esse imperfectum, ita suppleverunt ac si de anno ageretur quo ista ab Iba dicuntur dicta, cum sit tantum interrogatio simplex. Sane quoties in Corb. & Divion. legitur *Anno*, toties in Parisiensi habetur *Annon*. Et verba quoque Græca doctos viros admonere poterant quomodo constituenda esset vera lectio. Ubicumque enim codices Latini habent *Annon*, Græci legunt πέρυσιν. Nam quamvis hæc vox significet annum præteritum, significat etiam tempus præteritum indefinite. Cum autem jam in isto loco edidissent *Annon dixisti*, facile divinare poterant eodem modo reponendum esse in locis sequentibus.

b Veteres libri & edit. *flagitatum*. Ultimum constitutum Vigilii, *in quorum examine hæc fuerunt flagitata*.

c Veteres libri, *recipi*. d Corb. & Divion. *dixi vere quia*.

e Corb. & Divion. & veteres edit. *recepit eum sua capitula retractantem*; *alioquin hæreticum*. Paris. *recepisset eum reverentissimus Episcopus interpretantem sua capitula, hæreticum habui*.

f Divion. & Paris. *Reverentissimi*. Sic etiam infra. g Vox *si* non extat in antiquis libris & editionibus.

h Paris. & Divion. *unitatem cum beatæ & sanctæ memoriæ Johanne & reverendæ* (Paris. *& reverentissimæ & sanctissimæ*) *memoriæ Episcopo Cyrillo*. i Veteres libri & edit. *tantum abstineo ab anathemate viri quia & litteras ab eo suscepi & litteras ei direxi*.

k *Et communicatorem me habuit*. Hæc non habentur in codice Corbeiensi, sed tantum: *& communicatorem meum habui*, quam lectionem habet etiam Divionensis in margine. Sed idem in textu & Parisiensis habent: *& communicavit mihi, & communicavi ei*. l Corb. & Divion. *Anno dixit*, Divion. *Annon dixit*.

m Paris. *eumque tamquam hæreticum condemnavit, hæreticum quoque putabam*.

n Idem codex, *adunitæ*. o Episcopus fuit Emissenus. Vide supra pluries in hac nostra collectione.

p Extat supra. q Paris. *omnes ei communicavimus, & nullus eum hæreticum sed orthodoxum magis appellat*. r Divion. *putabat*. s Corb. & Divion. *Anno*. Sic etiam in codice 1864. bibliothecæ Colbertinæ, in quo continentur antiquissima excerpta ex gestis Concilii Chalcedonensis. Paris. *Annon*.

t Divion. & Paris. & veteres edit. *est necessarium comprobare*. Sic etiam in eodem codice 1864. bibliothecæ Colbertinæ. u Corb. & Divion. & veteres edit. *Anno dixit*, Paris. *Annon dixit*.

x Paris. *retractassset*.

λογίαν περὶ πίστεως, ἣν ἔπεμψε δι' τοῦ μακαριωτάτου Παύλου, πάντες αἱρετικὸν αὐτὸν εἴχομεν· καὶ μετὰ τὸ δέξασθαι αὐτὸν, κοινωνικοὶ ἦμεν, καὶ ἐκοινώνει ἡμῖν, καὶ ἡμεῖς αὐτῷ. Σαμουὴλος εἶπε· τοιοῦτα νῦν λέγει ὁ θεολαβέστατος ἐπίσκοπος, θέλων διορθώσασθαι αὐτοῦ τὰ σφάλματα. ἡμέτερον δεῖξαί ἐστιν, ὅτι Κύριλλον εἶπεν αἱρετικὸν, καὶ διορθούμενος ἑαυτὸν, μετὰ ταῦτα εἶπεν· ὅτι ἕως οὗ ἀνεθεμάτισε τὰ κεφάλαια αὐτοῦ, αἱρετικὸς ἦν. ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας εἶπεν· ἐγὼ ἀναθεματισμὸν οὐκ ἐμνημόνευσα· ἐγὼ ἐξηκολούθησα τῇ ἀνατολικῇ συνόδῳ. Θέλετε τὰ ἔγγραφα; προσενέγκατε τὰ ἔγγραφα. * οἱ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι εἶπον· εἰ φαίνεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ μακαριωτάτου, καὶ ἁγιωτάτου Κυρίλλου ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἴβας αἱρετικὸν αὐτὸν ὀνομάζων, καὶ αἱρετικὸν αὐτὸν ἔχων, ἀποδείξατε. Μάρας εἶπεν· ἀποδεικνύομεν· ὁ αὐτὸς καθωσιωμένος σηκρητάριος ὁμοίως ἀνέγνω. *

* Θέλετε τὰ ἄγραφα; προσενέγκατε τὰ ἄγραφα. L.

* Ῥωμαϊστὶ, ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

A secretius ad aurem Joannis beatissimi loqueretur, & suscepisset ab eo scriptam de fide confessionem, quam per Paulum beatissimum destinavit, hæreticum eum omnes habuimus: postquam vero suscepit eum, communicavimus ei, & communicavit nobis, [a] & nos ei. Samuel dixit, Hæc modo [b] reverendissimus episcopus Ibas dicit, [c] sua corrigere volens errata: nostrum [d] vero est [e] probare, quia Cyrillum dixit hæreticum, [f] & post hæc emendans semetipsum ait: Donec sua anathematizasset [g] capitula, hæreticus fuit. [h] Religiosissimus episcopus Ibas dixit: Ego anathematis non feci mentionem, ego secutus sum orientale concilium. * [i] Vultis [k] in scriptis proferre quæ scripta sunt? Vultis non scripta proferre, [l] an scripta? [m] Deo amantissimi episcopi dixerunt: Si post mortem beatissimi [n] & sanctissimi Cyrilli religiosissimus Ibas episcopus eum visus est hæreticum [o] nominasse, & eum hæreticum habuisse, monstrate. Maras dixit: Probamus. Idem vir devotissimus secretarius similiter relegit. *

* Vultis in scriptis? proferte quæ scripta sunt. Vultis non scripta? proferte non scripta.

* Latine, legi, legimus, legit.

Α'πὸ τῆς ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ θεολαβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα τῆς Ε'δεσσηνῶν πόλεως, Μάρῃ Πέρσῃ, μετὰ τὰ προοίμια.

* *Ex epistola, quæ scripta est a reverendissimo Iba episcopo Edessenorum, Mari Persæ, post proœmium.*

Interpretatio epistolæ quæ scripta est a venerabili Iba episcopo ad Marim Persam. *In edit. Crabbi additur.* Fragmentum epistolæ contra Cyrillum Alexandrinum.

Ε'Ν συντόμῳ δὲ τῇ συνέσει σου τῇ φωτεινῇ, τῇ δι' ὀλίγων τὰ πολλὰ ἐπιγινωσκούσῃ, οἷα πρὸ τούτου, καὶ νῦν, ἐνταῦθα ἐγήμετο, γνωρίσαι σοι ἐσπεύσαμεν, εἰδότες, ὡς ταῦτα τῇ σῇ θεοσεβείᾳ γράφοντες, πᾶσι δι' τῆς σῆς σπουδῆς τοῖς ἐκεῖσε γνώριμα γένεται τὰ παρ' ἡμῶν, ὡς ἑδεμίαν ἀλλαγὴν αἱ παρὰ τοῦ Θεοῦ δοθεῖσαι γραφαὶ ἔλαβον. ποιοῦμαι δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποθέσεως ἐκ τῶν λόγων, ὧν καὶ αὐτὸς ἐπίσταται. ἐγήμετο φιλονεικία, ἐξ ὧν περ καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια ἐνταῦθα ἦν, τοῖς δύο ἀνθρώποις τούτοις, Νεστορίῳ, καὶ Κυρίλλῳ· καὶ συνέγραψαν κατ' ἀλλήλων λόγους βλαβεροὺς, οἵτινες σκάνδαλον ἦσαν τοῖς ἀκούουσι. Νεστόριος γὰρ εἴρηκεν ἐν τοῖς αὐτοῦ λόγοις, καθὼς καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια ἐπίσταται, ὅτι ἡ μακαρία Μαρία θεοτόκος οὐκ ἔστιν· ὡς νομισθῆναι τοῖς πολλοῖς ἐκ τῆς αἱρέσεως Παύλου τοῦ Σαμοσατέως αὐ-

P In brevi autem [q] claræ tuæ prudentiæ, quæ in paucis multa cognoscit, [r] indicare quæ pridem & nunc hic acta sunt, festinavimus, scientes quia quæ vestræ sanctitati a nobis scripta sunt, vestro studio illic omnibus innotescent, & quia nullam permutationem scripturæ a Deo traditæ susceperunt. Facio autem [s] hujus argumenti principium ex sermonibus, quos & ipse edoctus es. Contentio facta est, ex quo hic [t] tua religiositas fuit, his duobus hominibus Nestorio & Cyrillo: & conscripserunt adversum se [u] nocivos & pernicioſos libros, qui audientibus fuerunt [x] scandalum. [y] Nestorius enim dixit in suis libris, sicut & [z] religiositas tua novit, quia beata Maria Dei genitrix non est: [aa] ita ut multi putarent, ex hæresi Pauli [bb] Samosateni hunc esse, qui dixit

BALUZII NOTÆ.

a *Et nos et.* Hæc desunt in codice Divionensi & in Parisiensi.
b Iidem libri, *veneravilis*. c Veteres libri & edit. *suum volens corrigere vitium*.
d *Vero*. Deest in Paris & Divionensi. e Veteres libri, *adprobare*.
f Paris. *& postquam emendavit semetipsum, ait* g *Capitula*. Deest in eodem codice.
h Divion. & Paris. *Reverentissimus*. Sic etiam infra.
i Paris. hæc tantum. *Vultis aliquid ex scripto proferre*. Divion. *Vultis aliquid ex scripto proferre, vultis aliquid ex non scripto proferre*. k Corb. *inscripta*. l Idem, *non scripta*.
m Corb. *Deo amicissimi*; alii & ultimum constitutum Papæ Vigilii, *Reverentissimi*.
n *Et sanctissimi*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus & in eodem constituto.
o Ita quidem codex Divionensis & constitutum Vigilii. Sed reliqui codices & Crabbus ista non habent. Ita etiam Surius & editio Veneta, nisi quod pro *habuisse* legunt *nominasse*.
p Tres istius fragmenti editiones habemus, istam nimirum, aliam inter acta Concilii Quinti, tertiam in libro sexto Facundi. Et illam quidem prætermittemus quam in Concilio V. extare diximus; tum quia de ea suo loco acturi sumus, tum quia multum diversa est a ceteris.
q Facundus, *luminosæ*. r Idem, *qualia pridem & nunc hic acta sunt festinavimus indicare, scientes quoniam quæ vestræ sanctitati scribimus, & quæ hic aguntur, omnibus ibi positis per vestram sollicitudinem innotescent, quia nullam*. s Codex Paris. *hujus arg. princip. ex libris quos & ipse edoctus es*. Facundus: *hujus causæ princ. ex dictis quæ & ip. edo es*.
t Codices Paris. & Divion. & Facundus, *tua sanctitas*.
u Veteres edit. *nocivos vel perniciosos*. Alterutrum itaque horum duorum vocabulorum delendum est. Nam & libri nostri habent tantum *nocibiles*, Facundus *noxios*, Concilium V. *verba nocibilia*. Revocanda est in memoriam observatio quam alibi proferimus, ubicunque nimirum occurrunt in antiqnis codicibus duo synonyma conjuncta per vocem *vel*, argumentum istud esse alterutrum sufficere, & admonitionem esse veteris librarii, qui cum divinare non posset quæ esset melior lectio, utramque posuit, lectori judicium integrum relinquens.
x Divion. *scandalo*. y Idem: *Nestorius quidem*.
z Divion. & Paris. & Facund. *sanctitas*.
aa *Ita*. Deest in Divion. & Paris. & apud Facundum. bb Libri nostri, *Samosatei*.

xit hominem purum esse Christum. Cyril-
lus autem [a] libros Nestorii volens destruere,
lapsus est, [b] & inventus est in Apollinarii
dogma [c] incidens. Conscripsit enim & iste
[d] illi similiter, quia ipse Deus Verbum
[e] homo factus est, ut non esset differentia
inter templum & [f] inhabitantem in eo. Con-
scripsit enim duodecim capitula, quæ puto
& tuam cognovisse [g] religiositatem: quia
una natura est [h] divinitatis & humanitatis
domini nostri Jesu Christi; & quia, sicut
dicit, non [i] oportet dividere voces dictas,
quas vel ipse dominus de semetipso dixit,
vel evangelistæ de eo. [k] Hæc omni impie-
tate plena sunt * sanctitas tua novit, Quo-
modo enim [l] accipi potest hoc quod est in
principio Verbum, [m] de templo quod factum
est ex Maria? [n] aut illud: *Minuisti eum pau-
lo minus ab angelis*; de [o] divinitate Unige-
niti dictum? ecclesia enim sic dicit: sicut &
tua [p] religiositas novit, [q] & a principio *
est edocta atque firmata divina doctrina ex
libris beatissimorum patrum. Duæ naturæ,
una virtus, una persona, [r] quæ est unus fi-
lius dominus [f] noster Jesus Christus. Ob
hanc contentionem victores & pii imperato-
res jusserunt [t] episcoporum primores in Ephe-
sina congregari civitate, & coram omnibus
libros Nestorii & Cyrilli judicari: [u] Prius
autem quam omnes episcopi, qui jussi fue-
rant congregari, venissent [x] in Ephesum,
* antevertens * præcedens idem Cyrillus, aures omnium
quodam medicamine, quod solet sapientum
oculos obcæcare, præoccupavit. [y] Invenit au-
tem causam ex odio, quod habuit circa Nesto-
rium. Et antequam [z] in synodum adveniret
[aa] sanctissimus & Deo amantissimus archiepi-
scopus Joannes, [bb] Nestorium ex episcopatu
[cc] deposuerunt, judicio & inquisitione non
facta. Post duos autem dies damnationis ejus
venimus in Ephesum: [dd] & cognoscentibus,
qui in damnatione Nestorii [ee] quæ ab eis
facta est, duodecim capitula quæ a Cyrillo
conscripta sunt, [ff] cum essent contraria ve-
ræ fidei, posuerunt & firmaverunt, & con-
senserunt eis tanquam veræ fidei [gg] consonis,
omnes orientales episcopi eumdem Cyrillum [hh]
damnaverunt, [ii] & excommunicationem adver-

τὸν εἶναι, τῶ φάσκοντος, ἄνθρωπον ψιλὸν εἶναι τὸν Χριστόν. Κύριλλος δὲ θέλων τὰς λόγους Νεστορίου ἀναξέψαι, ὥλισθε, καὶ ἁρέθη ἐμπίπτων εἰς τὸ δόγμα Ἀπολιναρίου. συνέγραψε γὰρ καὶ αὐτὸς ὁμοίως ἐκείνῳ, ὅτι αὐτὸς ὁ Θεὸς λόγος γέγονεν ἄνθρωπος· ὡς μὴ εἶναι διαφορὰν μεταξὺ τοῦ ναοῦ, καὶ τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ. συνέγραψε γὰρ τὰ δώδεκα κεφάλαια, ἅπερ νομίζω καὶ τὴν σὴν θεοσέβειαν ἐγνωκέναι· ὅτι μία φύσις ἐστὶ τῆς τε θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· καὶ ὡς ἐχρὴ, φησὶ, διαιρεῖν τὰς φωνὰς τὰς εἰρημένας, ἃς ἢ ὁ κύριος περὶ ἑαυτοῦ εἴρηκεν, ἢ οἱ εὐαγγελισταὶ περὶ αὐτοῦ. πάσης δὲ ἀσεβείας πεπλήρωται ταῦτα, καὶ πρὸ τοῦ ἡμᾶς εἰπεῖν, ὡς καὶ ἡ σὴ ἁγιωσύνη ἐπίσταται. πῶς γὰρ δυνατὸν ληφθῆναι τὸν ἐν ἀρχῇ λόγον ἐπὶ τοῦ ναοῦ τοῦ γενηθέντος ἐκ Μαρίας; ἢ ἐκεῖνο τό· ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύτι παρ' ἀγγέλους· περὶ τῆς θεότητος τοῦ μονογενοῦς ῥηθῆναι; ἡ γὰρ ἐκκλησία ὕτως λέγει, ὡς καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια ἐπίσταται, καὶ ἐξ ἀρχῆς * ἐδιδάχθη, καὶ ἐσπείχθη· τῇ θείᾳ διδασκαλίᾳ, ἐκ τῶν λόγων τῶν μακαρίων πατέρων· δύο φύσεις, μία δυνάμις, ἓν πρόσωπον· ὅπερ ἐστὶν, εἷς υἱὸς κύριος Ἰησοῦς Χριστός. διὰ ταύτην τὴν φιλονεικίαν οἱ νικηταὶ, καὶ θεοσεβεῖς βασιλεῖς ἐκέλευσαν τοὺς ἐξάρχους τῶν ἐπισκόπων εἰς τὴν Ἔφεσίων πόλιν συναχθῆναι, καὶ ἐπὶ πάντων τοὺς λόγους Νεστορίου, καὶ Κυρίλλου κριθῆναι. πρὸ δὲ τοῦ πάντας τοὺς ἐπισκόπους τοὺς κελευσθέντας συναχθῆναι, ἐλθεῖν εἰς τὴν Ἔφεσον, προλαβὼν ὁ αὐτὸς Κύριλλος τὰς ἀκοὰς τῷ φαρμάκῳ, τῷ πηροῦντι τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν σοφῶν, προκατέχει· εὗρε δὲ αἰτίαν ἐκ τοῦ μίσους τοῦ πρὸς Νεστόριον. καὶ πρὸ τοῦ εἰς τὴν συνόδον παραγένεσθαι τὸν ἁγιώτατον, καὶ θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον Ἰωάννην, ἐκ τῆς ἐπισκοπῆς τὸν Νεστόριον καθεῖλον, κρίσεως, καὶ ζητήσεως μὴ γενομένης. μεθ' ἃς δὲ δύο ἡμέρας τῆς τότε καθαιρέσεως ἤλθομεν εἰς Ἔφεσον· καὶ μαθόντων ἡμῶν, ὅτι ἐν τῇ καθαιρέσει Νεστορίου τῇ γενομένῃ παρ' αὐτῶν, τὰ δώδεκα κεφάλαια τὰ συγγραφέντα παρὰ Κυρίλλου, ἐναντία ὄντα τῇ πίστει τῇ ἀληθινῇ, ἀνέθηκαν, καὶ ἐβεβαίωσαν, καὶ συνέθεντο αὐτοῖς,

ὡς

* antequam nos dicimus sanctitas

Psalm. 8.

* sum edoctus, atque firmatus.

* ἐδιδάχθη, καὶ ἐσπείχθη L.

* antevertens

BALUZII NOTÆ.

a Facundus, *volens Nestorii libros destruere*. b Idem, *& in dogma Apollinarii inventus est incidisse*.
c Paris. & Divion. *cadens*. Sic etiam in epistola tertia Pelagii II. ad Episcopos Istriæ.
d Facundus, *& ipse similiter illi*. Paris. *illo similiter*. e Facund. *factus est homo, tamquam non sit differentia*. f Corb. & veteres edit. *habitantem*.
g Divion. & Paris. *sanctitatem*. Sic etiam apud Facundum.
h Facundus, *deitatis*. i Idem, *oporteat*.
k Idem: *Hæc autem omni imp. pl. sunt, antequam nos dicamus*. Veteres libri & edit. *Hæc omni impl. plena sunt, & anteq. n. dicamus*. Et hoc quoque nobile mendum est editionis Labbeanæ.
l Facundus, *accipi in principio verbum de templo nato ex Maria*.
m Paris. & Divion. *in templo*. n Paris. *aut illud quod legitur*.
o Facund. *deitate unigeniti dici*. p Paris. & Divion. & Facund. *sanctitas*.
q Facundus: *& sicut a principio didicit & confirmata est divina doctrina*.
r Veteres libri & edit. & Facundus, *quod est*.
f *Noster*. Hæc vox deest in nostris exemplaribus & apud Facundum.
t Veteres libri, *Episcoporum priores*. Facundus, *primates Episcoporum in Ephesinam congregari civitatem*.
u Codex Paris. *Et antequam omnes Episcopi*. Facundus: *Sed antequam omnes Episcopi qui congregari jussi fuerant in Ephesum pervenirent, anticipans idem Cyrillus aures omnium pigmento, quod excæcat oculos sapientum, præoccupavit*. x Divion. *in Epheso*.
y Facundus: *Invenit autem causam ex odio quod erat adversus Nestorium*.
z Divion. & Paris. *in synodo*. Neutrum extat in editione Facundi.
aa Corb. *sanctiss. & Deo amicissimus*. Facundus, *sanctiss. & reverentissimus*. Paris. *reverentissimus & sanctissimus*. Divion. *reverentissimus* tantum.
bb Sic etiam in epistola tertia Pelagii II. ad Episcopos Istriæ. Facundus, *de Episcopatu Nestorium deposuerunt*.
cc Divion. *deposuit*, & in margine, *al. deposuerunt*.
dd Legendum, *& cognoscentibus nobis quia in damnatione*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
ee Facundus, *quæ facta est ab eis*. ff Facundus, *contraria existentia*.
gg Paris. & Facund. *consonantibus*. hh Paris. dejecerunt.
ii Idem codex: *& adversus alios Episcopos qui in eisdem capitulis consenserunt excommunicationem statuerunt*. Facundus: *& adversus alios Episcopos qui consenserunt ejus capitulis excommunicationem decreverunt*.

ὡς τῇ ἀληθινῇ πίστει συμφωνοῦσι, πάντες οἱ τῆς ἀνατολῆς ἐπίσκοποι αὐτὸν Κύριλλον καθαίρουσιν, καὶ κατὰ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων τῶν σωθεμβύων τοῖς κεφαλαίοις, ἀκοινωνησίαν ὥρισαν. καὶ μετὰ ταῦτα τὴν ἀπαξίαν, ἕκαστος εἰς τὴν πόλιν τὴν ἑαυτοῦ ὑπέστρεψεν. Νεστόριος δὲ, ἐπειδὴ ἐμισεῖτο παρὰ τῆς πόλεως, καὶ τῶν μεγάλων τῶν ὄντων ἐν αὐτῇ, ἐκεῖ ἐπιστρέψαι οὐκ ἠδυνήθη. καὶ ἔμεινεν ἡ συνόδος ἡ ἀνατολικὴ μὴ κοινωνοῦσα τοῖς ἐπισκόποις τοῖς κοινωνήσασι Κυρίλλῳ. καὶ διὰ ταῦτα λύπη πολλὴ μετεξὺ αὐτῶν ἐγένετο· καὶ ἐν φιλονεικίᾳ ἐπίσκοποι πρὸς ἐπισκόπους ἐγένοντο, καὶ λαοὶ πρὸς λαούς· καὶ τὰ γεγραμμένα ἔργῳ ἐπληρώθη· ὅτι ἔσωσαν ἐχθροὶ οἱ οἰκειακοὶ αὐτοῦ. Ἐκ τούτου λοιδορίαι πολλαὶ καθ' ἡμῶν ἐγένοντο Ἑλλήνων τε, καὶ αἱρετικῶν. οὐ γὰρ ἐτόλμα τις ἀπὸ πόλεως, εἰς πόλιν, ἢ ἀπὸ χώρας, εἰς χώραν ἀπέρχεσθαι· ἀλλ' ἕκαστος τὸν πλησίον, ὡς ἐχθρὸν, ἐδίωκε. πολλοὶ δὲ μὴ ἔχοντες φόβον Θεοῦ πρὸ ὀφθαλμῶν, προφάσει ζήλου τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιῶν, ἵνα ἔχον ἔχθραν κεκρυμμένην ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν, εἰς ἔργον ἀγαγεῖν ἐσπούδασαν. ὧν εἷς ἐξ αὐτῶν τυγχάνει ὁ τῆς ἡμετέρας πόλεως τύραννος, ὃν καὶ αὐτὸς οὐκ ἀγνοεῖς· ὅστις προφάσει τῆς πίστεως οὐ μόνον τοὺς ζῶντας ἀμύνεται, ἀλλὰ καὶ τοὺς πάλαι πρὸς τὸν Θεὸν *ἐπεληλυθότας· ὧν εἷς ἐστιν ὁ μακάριος Θεόδωρος, ὁ κήρυξ τῆς ἀληθείας, καὶ διδάσκαλος τῆς ἐκκλησίας· ὃς οὐ μόνον ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ τοὺς αἱρετικοὺς *ἐκόλαφισεν εἰς τὴν ἀληθινὴν αὐτοῦ πίστιν, ἀλλὰ καὶ μετὰ θάνατον ὅπλον πνευματικὸν τοῖς σωτηρίοις αὐτοῦ τοῖς τέκνοις τῆς ἐκκλησίας κατέλειψεν· ὡς καὶ ἡ σὴ θεοσέβεια αὐτῷ συντυχοῦσα ἔγνω, καὶ ἀπὸ τῶν συγγραφέντων παρ' αὐτοῦ ἐπείσθη. τοῦτον ἐτόλμησεν ὁ πάντα τολμῶν ἐπ' ἐκκλησίας φανερῶς ἀναθεματίσαι, τὸν ὑπὲρ ζῆλον Θεοῦ οὐ μόνον τὴν ἰδίαν πόλιν ἐκ τῆς πλάνης εἰς τὴν ἀλήθειαν ἐπιστρέψαντα, ἀλλὰ καὶ τὰς μακρὰν ὅσας ἐκκλησίας παιδεύσαντι τῇ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ. καὶ περὶ τῶν βίβλων αὐτοῦ πολλὴ ἔρευνα πανταχοῦ ἐγένετο, οὐ διὰ τὸ τῇ πίστει τῇ ἀληθινῇ ἐναντίας αὐτὰς εἶναι. ἀεὶ γὰρ ζῶντος αὐτοῦ συνεχῶς αὐτὸν

*ἐπεληλυθότας

*ἐκόλαφισιν.

A sus alios episcopos qui consenserant ejus capitulis, protulerunt. Et post hanc perturbationem unusquisque [a] in suam civitatem [b] reversus est: Nestorius autem, [c] quia suæ erat odio civitati, & viris qui in ea sunt, maximis, [d] in eam reverti non potuit. Et remansit [e] orientale concilium [f] non communicans episcopis, qui communicaverunt Cyrillo. [g] Et ob hoc multa tristitia inter eos facta est, & in contentione erant episcopi adversus episcopos, & populi adversus populos: & completum est opere, quod scriptum est: *Quia erunt* [h] *inimici domestici ejus*. [i] Ex hoc detractiones multæ adversus nos factæ sunt paganorum [k] & hæreticorum. Non enim B audebat aliquis de civitate ad civitatem, aut ad provinciam de provincia proficisci: [l] sed tamquam inimicum suum, unusquisque proximum suum perfequebatur. Multi autem ante oculos non habentes Dei timorem, occasione ecclesiastici zeli, [m] inimicitiam, quam occultam in cordibus suis habuerant, ad effectum perducere [n] festinabant. Ex quibus unus existit [o] nostræ tyrannus civitatis, [p] quem & ipse non ignoras, qui occasione fidei, [q] non solum viventes [r] punit, sed & hos [s] etiam qui olim [t] ad dominum migraverunt. Quorum unus est beatus Theodorus [u] veritatis prædicator, & doctor ecclesiæ, qui non solum in vita sua [x] colaphis cecidit C hæreticos [y] pro veritate suæ fidei, sed & post mortem spiritalia arma [z] in opusculis suis ecclesiæ filiis dereliquit, [aa] sicut & tua sanctitas cum eo versata agnovit, & ex his quæ ipse conscripsit, [bb] credidit. [cc] Hunc ausus est, qui omnia præsumit, coram ecclesia clare anathematizare, qui propter zelum Dei non solum propriam civitatem ab errore [dd] ad veritatem convertit, [ee] sed & longe existentes ecclesias sua doctrina perdocuit. Et de libris quidem ejus multa ubique perscrutatio [ff] facta est, non quia a vera fide existerent alieni *(vidi enim eum, adhuc illo [gg] vivo, frequenter eum laudantem, [hh] & in libris eius legebat) sed propter [ii] inimicitiam latentem, quam adversus eum habuit, quoniam [kk] manifeste

[i] Matth. 10

* (semper enim illo vivente fere ipsum laudabat,

a Paris. *in sua civitate*. b Divion. *regressus*.
c Veteres libri & edit. & Pelagius II. *quia in suæ erat odio civitatis & virorum qui in ea sunt maximorum*. Facundus: *quoniam suæ civitati odio erat & qui erant in ea excellentioribus*.
d Divion. & Corb. *in ea*, Facund. *illo*, Paris. *illi*. Sic etiam in epistola tertia Pelagii II. ad Episcopos Istriæ, non quidem in editionibus, sed in codice Nicolai Fabri ex quo edita est, qui nunc habetur in bibliotheca Colbertina. e Paris. *synodus orientalis* f Facund. *non comm. his Episcopis*. Divion. *non communicans Episcopo Cyrillo*. g Facundus: *Et propter hoc*.
h Legendum, *inimici hominis domestici*. Error est typographicus editionis Labbeanæ. Quamquam apud Facundum quoque excidit vox *hominis*. i Veteres edit. *Et ex hoc detractiones*.
k *Et hæreticorum*. Hæc desunt apud Facundum,
l Paris. *sed unusquisque proximum suum velut inimicum persequebatur*. Sic etiam Facundus, nisi quod habet *sicut* pro *velut*. m Paris. & Facund. *inimicitias quas occultas in cordibus suis habuerant*. Corb. & veteres edit. *adversitatem quam in cordibus*. n Facundus, *festinaverunt*.
o Id est, Rabbulas Episcopus Edessenus. Vide quæ supra dicta sunt ad caput 43. synodici.
p Facund. *quem nec tu ipse ignoras*. Codex Paris. *quem & ipse non ignoras*. Reliqui & veteres edit. *quem & ipse non nescis*. q Divion. & Paris. & Facundus, *non solum nunc viventes*. Corb. & veteres edit. *non solum conviventes*. r Divion. *punivit*, Paris. *ulciscitur*, Facund. *insequitur*.
s *Etiam*. Deest in codice Paris. & apud Facundum.
t Facundus, *ad Deum præcesserunt*. u Idem, *præco veritatis*.
x Idem, *colaphizavit*. y Idem *per veritatem suæ fidei*. Codex Paris. *per rectam fidem suam*.
z Codex Paris. & Facundus, *in libris propriis*.
aa Veteres libri & edit. *sicut & tua sanctitas ad eum conveniens agnovit*. Facundus, *sicut & tua reverentia eidem collocuta cognovit, & ex his quæ conscripsit instructa est*. bb Paris. *sibi satisfecit*.
cc Veteres libri & editiones: *Hunc ausus est qui omnia in Ecclesiis præsumit clare* (Paris. *aperte*) *anathematizare*. Facundus: *Hunc præsumpsit in Ecclesia palam anathematizare*.
dd Corb. & Paris. *in veritate*, Divion. *in veritatem*.
ee Paris. *sed & longe positas Ecclesias sua doctrina erudivit*. Facundus, *sed & longe positas sua doctrina instruxit Ecclesias*. ff Facundus, *fiebat*.
gg Facundus: *vivente, frequenter codices ejus legentem*. Desunt ergo hæc quædam apud Facundum.
hh Paris. & *libros ejus*. ii Idem codex & Facund. *inimicitias latentes quas*. Corb. & veteres edit *adversitatem*. kk Paris. & Bac. *eum manifeste*

BALUZII NOTÆ.

Cum interim malis [a] interea geſtis, [b] & unoquoque [c] ut volebat, ſicut ſcriptum eſt, [d] ambulante, adorandus Deus noſter, qui ſemper [e] ſua clementia curam pro ſuis gerit eccleſiis, erexit cor fideliſſimi atque victoris principis, [f] ut dirigeret [g] virum magnum, & in ſuo palatio notum, qui cogeret [h] reverendiſſimum atque ſanctiſſimum archiepiſcopum orientis domnum Joannem, [i] ut reconciliaretur Cyrillo. [k] ab eo enim [l] fuerat de epiſcopatu depoſitus. Et poſtquam literas imperatoris accepit, ſanctiſſimum & [m] religioſiſſimum Paulum Emiſenum [n] epiſcopum direxit, [o] per eum veram fidem ſcribens, & denuntians ei, quia ſi huic fidei Cyrillus conſentiret, & anathematizaret eos qui dicunt: Quia divinitas paſſa eſt; [p] & qui dicunt: Quia una natura eſt [q] divinitatis & humanitatis; ut [r] ei communicaret. Voluit autem dominus, qui ſemper ſuæ curam gerit eccleſiæ, quam ſanguine ſuo proprio [s] redemit, ut & cor [t] Ægyptii * [u] ſubigeret, & ſine fatigatione conſentiret fidei, eamque ſuſciperet, & omnes qui abſque hac crederent, anathematizaret. [x] Et communicantibus invicem, contentio de medio eſt ablata, & pax in eccleſia facta eſt; [y] & non eſt in ea jam ſchiſma, ſed pax, ſicut [z] pridem fuit. Quæ autem [aa] verba ſunt, quæ a ſanctiſſimo [bb] & Deo amantiſſimo archiepiſcopo Joanne ſcripta ſunt, & quæ a Cyrillo reſcripta ſuſcepit, ipſas epiſtolas huic, [cc] quam ad tuam direxi [dd] religioſitatem, [ee] conjunxi: [ff] ut relegens tua ſanctitas agnoſcat, & omnibus amantibus pacem denuntiet, quia contentio jam quievit, & medius [gg] inimicitiæ [hh] paries eſt ablatus, & qui ſeditioſe adverſus vivos & mortuos irruerant, in confuſione ſunt, [ii] ſatisfacientes pro ſuis exceſſibus, & contraria [kk] docentes ſuæ priori doctrinæ. Non enim quiſquam audet dicere: [ll] Quia una eſt natura divinitatis & humanitatis; ſed confitentur in templum, [mm] & in eum qui in hoc habitat, quid eſt unus filius Jeſus Chriſtus. Hæc autem ſcripſi tuæ [nn] religioſitati ex magno affectu, quem circa te ha-

molliret,

Judic. 17. & 21.

ἐφάνει, καὶ εἰς τὰ βιβλία αὐτῶν ἀνεγίνωσκον· ἀλλὰ διὰ τὴν ἔχθραν τὴν κεκρυμμένην, ἣν εἶχε πρὸς αὐτὸν, ἐπειδὴ ἤλεγξεν αὐτὸν φανερῶς ἐν τῇ συνόδῳ. τότων δὲ τῶν κακῶν μεταξὺ γινομένων, καὶ ἑκάστου ὡς ἐβούλετο, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ἀπιόντος, ὁ Θεὸς ἡμῶν ὁ προσκυνητὸς, ὁ πάντοτε τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ φροντίζων *τῆς ἐκκλησίας, διήγειρε τὸν πιστότατον, καὶ νικητὴν βασιλέως τὸν νοῦν, πέμψαι ἄνδρα μέγαν, καὶ γνώριμον ἀπὸ τῶν παλατίων τῶν ἰδίων, ἀναγκάζοντα τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἀνατολῆς τὸν κύριν Ἰωάννην, διαλλαγῆναι Κυρίλλῳ· ὑπ' αὐτοῦ γὰρ τῆς ἐπισκοπῆς καθῄρητο. καὶ μὴ τὸ δέξασθαι τὰ γράμματα τοῦ βασιλέως, ἀπέστειλε τὸν ἁγιώτατον, καὶ θεοφιλέστατον Παῦλον τὸν ἐπίσκοπον *Ἐμέσης, γράψας δὲ αὐτοῦ τὴν ἀληθινὴν πίστιν, καὶ παραγγείλας αὐτῷ, ὅτι εἰ ταύτῃ τῇ πίστει σωθῆται Κύριλλος, καὶ ἀναθεματίσει τοὺς λέγοντας, ὅτι ἡ θεότης ἔπαθε· καὶ τοὺς λέγοντας, ὅτι μία φύσις ἐστὶ θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος· ἵνα αὐτῷ κοινωνήσῃ. ἠβουλήθη δὲ ὁ Θεὸς, ὁ πάντοτε φροντίζων τῆς ἰδίας ἐκκλησίας, τῆς τῷ ἰδίῳ αἵματι αὐτοῦ λυτρωθείσης, καὶ τὴν καρδίαν τοῦ Αἰγυπτίου μαλάξαι, καὶ ἐκτὸς σκύλσεως τῇ πίστει συνθέσθαι, καὶ ταύτην δέξασθαι, καὶ πάντας τοὺς ἐκτὸς ταύτης πιστεύοντας ἀναθεματίσαι. καὶ κοινωνησάντων ἀλλήλοις, ἡ φιλονεικία ἐκ μέσου ἤρθη, καὶ εἰρήνη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ γέγονε· καὶ οὐκ ἔτι λοιπὸν ἐν αὐτῇ σχίσμα, ἀλλὰ εἰρήνη, ὡς τὸ πρότερον, ἐστί. τίνα δέ ἐστι τὰ ῥήματα τὰ παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου γραφέντα, καὶ ποῖα ἀντίγραφα ἐδέξατο παρὰ Κυρίλλου, αὐτὰς τὰς ἐπιστολὰς ταύτῃ τῇ πρὸς τὸν σὸν θεοσέβειαν συζεύξας, ἀπέστειλα τῇ σῇ ὁσιότητι· ἵνα ἀναγνοὺς γνῷς, καὶ πᾶσιν εὐαγγελίσῃ, ὅτι ἡ φιλονεικία λοιπὸν πέπαυται, καὶ τὸ μεσότοιχον ἤρθη τῆς ἔχθρας, καὶ οἱ ἀτάκτως κατὰ ζώντων, καὶ νεκρῶν ἐπελθόντες, ἐν αἰσχύνῃ εἰσὶν, ἀπολογούμενοι ὑπὲρ τῶν ἰδίων πταισμάτων, καὶ ἐναντία τῇ πρώτῃ αὐτῶν διδαχῇ διδάσκοντες. οὐ γὰρ τολμᾷ τις εἰπεῖν, ὅτι μία ἐστὶ φύσις θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος· ἀλλὰ ὁμολογοῦσιν

* τῆς ἐκκλησίας,

* Ἐμίσης,

BALUZII NOTÆ.

a Corb. & Divion. & veteres edit. *inter eos geſtis*. Facundus uno verbo, *intercedentibus*.
b Facundus: & *unoquoque, ſicut ſcriptum eſt, prout vilebat diſcedente, Deus noſter adorandus, qui ſua ſemper clementia curam gerit Eccleſiæ, fideliſſimi atque victoris principis cor rexit*.
c Veteres libri & edit. *ſicut volebat*. d Pariſ. *abeunte*. Facundus, *diſcedente*.
e Corb. *per ſua clementia*, Divion. *per ſuam clementiam*.
f *Ut dirigeret virum magnum*. Deſunt heic nonnulla apud Facundum, quæ hinc reſtituenda ſunt.
g Ariſtolaum Tribunum: Vide ſupra in geſtis Concilii Epheſini pag. 176. in Synodico adverſus Tragœdiam Irenæi cap. 56. h Divion. & Pariſ. & Facundus, *venerabilem atque ſanctiſſimum*.
i Pariſ. *reconciliari*. k Pariſ. *ipſo*.
l Veteres libri & Facundus, *fuerat epiſcopatu*. m Divion. & Pariſ. & Facund. *reverentiſſimum*.
n Pariſ. & Facund. *direxit Epiſcopum*.
o Facundus, *ſcribens per eum veram fidem, & præcipiens ei quia ſi huic fidei Cyrillus conſenſerit & anathematizaverit eos qui*. p Corb. & veteres edit. *qui dicunt*. Facundus, *vel dicentes*.
q Pariſ. & Facund. *deitatis*. r Facund. *communicaret ei*.
s Corb. & Divion. *redemit*, & *ut cor*. Pariſ. *redemit*, & *cor*. Facund. *redemit, cor*.
t Id eſt, Cyrilli Alexandrini. u Facundus: *emollire, ut ſine fatigatione fidei conſentiret & hanc ſuſciperet, atque omnes*. Pariſ. *mollire & ſine vexatione fidei conſentiret & hanc ſuſciperet*.
x Facund. *& communicantibus illis ſibi invicem*. .
y Pariſ. *& non eſt jam in ea ſchiſma*. Facundus non habet vocem *jam*.
z Pariſ. & Divion. & veteres edit. *pridem eſt*. Sic etiam apud Facundum.
aa Pariſ. & Facund. *verba ſint*. bb *Et Deo amantiſſimo*. Iſtud deeſt in codice Pariſienſi. Corbeienſis habet *Deo amiciſſimo*, Divion. & Facund. *reverentiſſimo*.
cc Veteres libri & Facund. *quam ad veſtram*. dd Facundus, *reverentiam*.
ee Idem: *conjungens tranſmiſi, ut relegens ſcias, & omnibus noſtris fratribus amantibus pacem denunties quia*.
ff Pariſ. *ut relegat tua ſanctitas & omnibus noſtris fratribus amantibus pacem denuntiet*.
gg Facund. *inimicitiarum*. hh Imitatum ex epiſtola Cyrilli ad Joannem Antiochenum, quæ extat.
ii Facund. *pro ſuis ſatisf. exceſſibus*. Pariſ. *reddentes pro vitiis propriis rationem*.
kk Pariſ. *docent*, Facundus: *docent modo his quæ ante docuerant*.
ll Facund. *unam eſſe naturam*. mm Divion. *& in eo qui hoc inhabitat*. Pariſ. *& in eo qui in hoc inhabitat*. Facundus, *& inhabitantem in eo*. nn Pariſ. & Facund. *ſanctitati*.

σιν

σιν εἰς τὸν ναὸν, καὶ εἰς τὸν ἐν αὐτῷ οἰκοῦντα, ὃν-
τα σὸν υἱὸν Ἰησοῦν Χριστόν. ταῦτα δὲ ἔγραψα τῇ
σῇ θεοσεβείᾳ ἐκ πολλῆς διαθέσεως, ἧς ἔχω περὶ
σὲ, πεπεισμένος ὡς ἡ σὴ ἁγιωσύνη νυκτὸς, καὶ ἡ-
μέρας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τοῦ Θεοῦ σωτὸν γυμνά-
ζεις, ἵνα πολλοὺς ὠφελήσῃς.

A beo, sciens quia tua sanctitas nocte & die in doctrina Dei [a] semetipsum exercet, ut multis sit utilis.

Ἴβας ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπε· κελεύσει ἡ ὑμετέρα φιλανθρωπία ἀναγνωσθῆναι τὰ γράμματα τῆς κληρικῆς Ἐδέσσης, ἵνα μάθητε, ὅτι κὰ τῆς ἐπαχθέντων μοι ἀλλόξιός εἰμι, καὶ βίαν ἔπαθον. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθω τὰ γράμματα τὰ γραφέντα παρὰ τῆς ἁλαβεστάτων κληρικῶν Ἐδέσσης. καὶ ἐπιδοθέντων, Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου ἀνέγνω.

B Ibas reverendissimus [c] episcopus dixit Jubeat vestra clementia relegi & literas clericorum Edessenorum, ut cognoscatis, quia & ab his quæ mihi illata sunt, alienus existo, & violentiam sum perpessus. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Relegantur ea quæ scripta sunt a venerabilibus clericis Edessenis. Et oblatis his, Beronicianus [d] devotus secretarius sacri consistorii legit.

Διδασκαλίᾳ καὶ παρακλήσει τοῖς θεοφιλεστάτοις, καὶ ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις, Φωτίῳ, καὶ Εὐσταθίῳ, παρὰ πάντος τοῦ κλήρου τῆς Ἐδεσσηνῶν μητροπόλεως.

* [e] *Instructio & deprecatio* [f] *Dei amantissimis atque sanctissimis episcopis Photio & Eustathio, ab omni clero Edessenæ* * *civitatis.*

* Epistola clericorum Edessenorum.

* *Metropolis*

Παρὰ πολλῶν, καὶ διαφόρων τῆς ἀπὸ Φοινίκης παραγινομένων πρὸς ἡμᾶς μαθόντες ἡμῖν τὰ περὶ τῆς ἐπαναστάντων τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἴβᾳ, καὶ φέξαντες ἐπὶ τῷ ῥηθέντι· ὑπερβαίνει γὰρ, καὶ τὴν τοῦ πάνυ ἀθέων, καὶ ἀπίστων, αἱρετικῶν, καὶ Ἰουδαίων, καὶ Ἑλλήνων ἀκοὴν τὰ ῥηθέντα ἡμῖν· ὅτι περ ἐπὶ πάντων ἡμῶν εἶπεν ὁ αὐτὸς θεοφιλέστατος, καὶ ἡμῶν ἐπίσκοπος· ὅτι ὀφθωὼ τῷ Χριστῷ γεγονότι Θεῷ, ἐπειδὴ κἀγὼ, εἰ βέλομαι, γίνομαι κατ' αὐτὸν· καὶ πάντες ἡμᾶς, ὡς λέγουσιν, ἀκηκοέναι τῆς ῥηθέντων· κατάδηλον ποιοῦμεν τῇ ὑμετέρᾳ θεοφιλίᾳ, ὅτι, ὡς ἐπὶ Θεοῦ τοῦ φιλανθρώπου, ὅτε παραυτοῦ, ὅτε παράλλου ἠδέποτε ἀκηκόαμεν τοιοῦτόν ποτε εἰρῆσθαι, οὐδὲ εἰσῆλθέν εἰς τὰ ὦτα τὰ ἡμέτερα ἠδέ ποτε τοιοῦτον ἠδέποτε· ἀναθεματίζοντες ἑαυτοὺς, καὶ τῇ φρικτῇ γεέννῃ ὑπόδικους ποιοῦντες, εἰ δαιμόνιόν τι τοιοῦτον εἰρῆσθαι παρ' αὐτοῦ, ἢ ἕτερον τι ἐναντιούμενον τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει. εἰ γὰρ τοιούτου τινὸς ῥηθέντος μὴ ἐχόμεθα, ἢ κοινωνῆσαι τῷ εἰπόντι, ἢ συλλειτουργῆσαι αὐτῷ, τῇ ἐχάτῃ ὑπόδικοι ἦμεν τιμωρίᾳ, ὡς κοινωνήσαντες τοιούτῳ μύσει. παρακαλοῦμεν δὲ, καὶ δεόμεθα τῆς ὑμετέρας σοφίας, ὥστε μὴ τάχος συμπεῖσαι τὸν αὐ-

A Multis atque diversis de [g] Phœnice advenientibus ad nos cognovimus ea quæ ab his, qui insurrexerunt in [h] Deo amantissimum & sanctissimum episcopum nostrum Ibam, gesta sunt, & [i] perterriti in eo quod dictum est, (transcendunt enim & [k] illorum qui sine Deo sunt, [l] & infidelium, & hæreticorum, & Judæorum, & paganorum auditum, ea quæ nobis dicta sunt: quia nobis præsentibus dixisset idem [m] Deo amantissimus episcopus [n] noster: Non invideo Christo facto Deo, quoniam & ego, si volo, possum fieri secundum illum: & omnes * nos, quos dicunt [o] audivisse ea verba) manifestum facimus vestræ [p] Deo amabilitati, [q] tamquam coram Dei clementia, [r] quia neque ab alio ullo tale dictum aliquando audivimus, neque in aures nostras ingressum est tale aliquid aliquando: anathematizantes nosmetipsos, & terribili gehennæ nosmetipsos obnoxios facientes, si novimus aliquid tale dictum ab eo, aut aliud aliquid contrarium catholicæ fidei. [s] Si enim aliquo tali dicto [t] acquieſceremus, aut communicare ei qui dixit, aut [u] comminiſtrare in ſacrificio; ultimo ſupplicio fuiſſemus obnoxii, tamquam communicantes tali [x] execratio-

* nos (ut dicunt) audivisse.

---

a Hinc emenda Facundum, apud quem ſcriptum eſt *temetipſum exerces*.
b Pariſ. *Ibas venerabilis*. c Annotatio Ruſtici. *A tribus hic codicibus conſonant, reliqui ut compoſtore geſtorum, prius ſit nominatus Epiſcopus antequam ſynodus ei reſtitueret ordinem.*
d Veteres libri & edit. *vir devotus*. e Pariſ. *Poſtulatio*. Sic in fine codices Pariſ. & Divion. habent *poſtulationem* pro *inſtructionem*. f Corb. & Divion. *Deo amiciſſimis*. Pariſ. *reverentiſſimis*.
g Pariſ. *Phenicia*. Ultimum conſtitutum Vigilii, *Phynicia*.
h Corb. *Deo amiciſſimum & ſanctiſſimum*. Divion. & conſtitutum Vigilii, *ſanctiſſimum & reverentiſſimum*. Pariſ. *ſanctiſſimo & reverentiſſimo Epiſcopo noſtro Iba*, ſed mendoſe.
i Conjunctio deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus & in eodem conſtituto.
k Veteres libri & edit. *illos*. Ita etiam in conſtituto Vigilii.
l Corb. & Divion. & veteres edit. *& infideles & hæreticos & Judæos & paganos ea quæ dicta nobis ſunt*. Ita etiam Pariſ. & conſtitutum Vigilii, niſi quod habent *& hæretici & Judæi & pagani*.
m Corb. *Deo amiciſſimus*, alii *reverentiſſimus*. Sic etiam in conſtituto Vigilii.
n *Noſter*. Deeſt in antiquis exemplaribus & editionibus & in eodem conſtituto.
o Veteres libri & edit. & idem conſtitutum, *audiſſe ea quæ dicunt*.
p Pariſ. & Divion. *reverentiæ*. Sic etiam in eodem conſtituto.
q *Tamquam*. Abeſt ab omnibus antiquis codicibus & editionibus & ab eodem conſtituto.
r Legendum, *quia neque ab eo neque ab alio*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ.
s Divion. & Pariſ. *Si enim alicui tali dicto*.
t Pariſ. & idem conſtitutum, *paſſi fuiſſemus communicare*.
u Corb: & veteres edit. *aut comminiſtrare ei in ſacrificio*. Pariſ. *aut niſi Miſſas cum eo tenere*. Idem conſtitutum, *aut Miſſas cum eo tenere*.
x Pariſ. *erratu*. Reponendum *errori*, ut legitur in conſtituto Vigilii.

BALUZII NOTÆ.

crationi: [a] Rogamus autem & deprecamur veſtram ſapientiam, ut eidem [b] reverendiſſimo [c] epiſcopo ſuadeatis, quatenus velociter [d] ad ſuum gregem reverti feſtinet, qui periclitatur [e] ab omnibus lacerari, cum nullus ſit qui ei adeſſe prævaleat; & maxime feſtivitate ſalutifera [f] ſancti diei paſchalis imminente, in qua & propter [g] catechiſmos, & propter eos qui digni ſunt ſancto baptiſmate, opus eſt ejus præſentia. Et petimus hanc * inſtructionem noſtram coram veſtra ſapientia geſtis innecti, ut nullum hæc lateant.

* poſtulationem.

A τὸν θεοφιλέστατον ἡμῶν ἐπίσκοπον, καταλαβεῖ τὴν αὐτῶ ποίμνιον κινδυνεύουσαν διασπασθῆναι παρὰ πάντων, μηδενὸς ὄντος τὸ ταύτης προστῆναι δυναμένου. καὶ μάλιστα τῆς σωτηρίου ἑορτῆς τὸ ἁγίου πάσχα προσελαυνούσης, ἐν ᾗ καὶ διὰ τὰς κατηχήσεις, καὶ τὸς ἀξιωμένους τὸ ἁγίου βαπτίσματος, χρεία τῆς αὐτῶ παρουσίας· καὶ ἀξιοῦμεν ταύτην ἡμῶν τὴν διδασκαλίαν ἐνταγῆναι τοῖς πραττομένοις ἐπὶ τῆς ὑμετέρας σοφίας, ὥστε μηδὲν ταύτην διαλαθεῖν.

ET SUBSCRIPTIONES.

ΚΑΙ ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ.

B

* Fecidas ſeu Fedicidas.

* Fæcidas presbyter feci hanc [h] ſuggeſtionem cum ſociis.

* Φεκίδας πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα * ἑτέροις. * φηκίδας. * ἑταίροις L.

[i] Urſinus

* Urſicinus presbyter feci hanc ſuggeſtionem cum ſociis.

Οὐρσικῖνος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Eulogius presbyter feci hanc ſuggeſtionem cum ſociis. Et ſubſcriptio Syra.

Εὐλόγιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Pſalm. 2.

[j] Libanius presbyter feci hanc [k] inſtructionem cum ſociis. [l] Et ſubſcriptio Syriaca.

Λιβάνιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

(Rhodon presbyter ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra.)

. . . . . .

. . . .

[m] Leontius presbyter feci hanc inſtructionem cum ſociis.

Λεόντιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

[n] Micallus presbyter, ſimiliter.

C * Μίκαλλος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. * Μιχαήλιος.

Euſebius presbyter, ſimiliter.

Εὐσέβιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Baſilius presbyter, ſimiliter. [o] Et ſubſcriptio Syra.

Βασίλειος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

[p] Abraamius presbyter feci hanc inſtructionem cum ſociis.

Ἀβραάμιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

[q] Patroinus presbyter, ſimiliter. ([r] Atticus presbyter ſimiliter.)

Πατρῶινος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Baſſus presbyter, ſimiliter.

Βάσσος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Strategius presbyter, ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra. [f]

Στρατήγιος πρεσβύτερος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

D

[t] Sabbatius diaconus feci hanc ſuggeſtionem ſimul cum ceteris.

Σαββάτιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

[u] Nicias.

* Nicæas diaconus, ſimiliter.

Νικίας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

[x] Martyrius diaconus, ſimiliter.

Μαρτύριος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Eulogius diaconus, ſimiliter.

Εὐλόγιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Sabbas diaconus, ſimiliter.

Σάββας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Γα-

BALUZII NOTÆ.

a Idem codex: *Rogantes*. b Corb. *Deo amiciſſimo*.
c Veteres libri & edit. *ſuadeatis Epiſcopo*. d Pariſ. *ad ſuum rev feſt. ovile, quod periclitatur & ab omnibus laceratur*. e Divion. *& ab omnibus laceratur*.
f Pariſ. *ſancta paſchæ*. Supra in Concilio Cabarſuſſitano, *intra diem Paſchæ futura*. Vide notas Sirmondi ad Concilium Arelatenſe primum. g Divion. *catechiſmum*. Melius in Pariſienſi, *catecuminos*.
h Pariſ. *poſtulationem*. i Codex Corb. & veteres edit. legunt; *Libanius primus Presbyter*. Pariſ. *Libantus Archipresbyter*. k Veteres edit. *petitionem*.
l *Et ſubſcriptio Syriaca*. Deeſt iſtud in omnibus antiquis exemplaribus.
m Veteres libri & edit *Leontius Presbyter ſimiliter*.
n Divion. *Micalus*. Corb. & veteres edit. *Mtocalus*, Pariſ. *Mecalus*.
o *Et ſubſcriptio Syra*. Iſta non habentur in libris noſtris veteribus, neque in antiquis editionibus.
p Veteres libri & edit. *Abraamius Presb. ſimiliter*.
q Corb. & Divion. & veteres edit. *Patroinius*. Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi vero additus eſt in margine
r Veteres libri & Crabb. *Arſonius*. ſ Poſt Strategium codices Corb. & Divion. & veteres editiones addunt *Leontius Presbyter ſimiliter*. t Veteres libri & edit. *Sabbatius diaconus ſimiliter*.
u Male in Pariſ. *Martinus*.

Ἰάκωβος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. A Jacobus diaconus ſimiliter.

. . . . . (Cyrus [a] Leontii diaconus, ſimiliter.)

* Ἀφρήμιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. [b] Aphremius diaconus, ſimiliter.

Πατρίκιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. [c] Patricius diaconus, ſimiliter.

Ἀκάκιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. Acacius diaconus ſimiliter.

Ἰσαάκιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. * [d] Sanctius diaconus, ſimiliter. * Iſaacius

Σάββας διάκονος, λεγόμενος ἰατρὸς, πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή. * Sabbas diaconus, qui dicor medicus, feci hanc ſuggeſtionem cum ceteris. Et ſubſcriptio Syra.

Εὐσέβιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. B Euſebius diaconus, ſimiliter.

Κύριλλος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. * Cyrus diaconus, ſimiliter. * Cyrillus

Ἀβραάμιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή. [f] Abraamius diaconus ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra.

. . . . . (Lucianus diaconus, ſimiliter.) [g]

Ἀνύσιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή. Anyſius diaconus ſimiliter. Et ſubſcriptio [h] Syra.

Ἄβιβος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή. [i] Abibus diaconus, ſimiliter. [k] Et ſubſcriptio Syra.

Ἀνδρέας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. Andreas diaconus, ſimiliter

C

Ἄρβιος διάκονος ἀξιωθεὶς ἔγραψα ὑπὲρ τοῦ ἁγιωτάτου διακόνου Ὑπατίου, ὁμολογοῦντος πεποιηκέναι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. Arbius diaconus rogatus ſubſcripſi [l] pro reverendiſſimo Hypatio diacono, qui confeſſus eſt ſe feciſſe hanc [m] inſtructionem cum ſociis.

Δαδόης διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. [n] Dadoes diaconus feci hanc * inſtructionem [p] cum ſociis, ([q] ſtans pro ea uſque ad mortem.) * Inſtructionem

Ἄβιβος διάκονος ἀξιωθεὶς ἔγραψα ὑπὲρ τοῦ ἁγιωτάτου διακόνου Οὐαλεντίνου, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτόν. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή. Abibus diaconus rogatus ſubſcripſi pro reverendiſſimo Valentino diacono; ob hoc quod non poterat. Et ſubſcriptio Syra.

Εὐσέβιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή. [r] Euſebius diaconus feci hanc inſtructionem cum ſociis. [t] Et ſubſcriptio Syra.

Εὐλόγιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις, ἐνιστάμενος ὑπὲρ αὐτῆς ἄχρι θανάτου. Eulogius diaconus feci hanc * petitionem cum ſociis, & inſto pro ea uſque ad mor- * Inſtructionem

D tem.

Ἀβραάμιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. [u] Abraamius diaconus feci hanc petitionem cum ceteris:

Ῥωμανὸς διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. Romanus diaconus ſimiliter.

Παῦλος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. Paulus diaconus, ſimiliter.

Παῦλος διάκονος ἀξιωθεὶς ὑπέγραψα ὑπὲρ Μάρα διακόνου, τοῦδε πεποιηκότος διδασκαλίαν ἅμα ἑτέροις. Item Paulus diaconus rogatus ſubſcripſi pro * Marea diacono, qui hanc fecit petitionem cum ſociis. * Mara

Cy-

BALUZII NOTÆ

a *Leontii*. Hæc vox deeſt in libro Divionenſi.
b Corb. & veteres edit. *Aphremus*, Pariſ. *Aframius*, Divion. *Abramius*.
c Pariſ. *Petrus*. d Corb. *Saactius*, Pariſ. *Suactus*. Deeſt in Divionenſi.
e Veteres libri & edit. *Sabas Epiſcopus qui dicitur medicus ſimiliter*.
f In hoc loco veteres libri & editiones non habent *Et ſubſcriptio Syra*.
g Poſt Lucianum codex Divionenſis habet, *Alius Abramius Diaconus ſimiliter*. Pariſ. *Abramius Diaconus ſimiliter*. Ita etiam in Corbeienſi. h Pariſ. & Divion. *Græca*; & in margine, *al. Syra*.
i Veteres libri, *Abbibus*. k *Et ſubſcriptio Syra*. Hæc deſunt in antiquis libris & editionibus.
l Veteres libri & edit. *viro reverentiſſimo*. Divion. *religioſo*.
m Divion. & Pariſ. *petitionem*. n Pariſ. *Dadois*. Corb. & veteres edit. *Dadeos*. Divion. *Dac*; & in margine, *al. Dadeos*. o Pariſ. & Divion. *petitionem*.
p Pariſ. *cum aliis*. q *Stans pro ea &c.* Hæc deſunt in Divion. & Pariſienſi.
r Poſtea codex Corb. & veteres edit. addunt: *Abramius Diaconus feci hanc inſtructionem*.
f Hæc ſubſcriptio deeſt in codice Divionenſi & in Pariſienſi.
t *Et ſubſcriptio Syra*. Iſtud deeſt in codice Corb. & in antiquis editionibus.
u Veteres libri & edit. *Abramius Diac. ſimiliter*.

[a] Cyrillus diaconus feci hanc [b] inſtructionem cum ſociis.

Κύριλλος διάκονος πεποίημαι τῷ διδάσκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Cæſarius diaconus, ſimiliter.

Καισάριος διάκονος πεποίημαι τῷ διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Apeneus diaconus, ſimiliter.

Ἀπονέος διάκονος πεποίημαι τῷ διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Maronius diaconus, ſimiliter.

Μαρώνης διάκονος πεποίημαι τῷ διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

* Facidus

* Fæcidas, diaconus, ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra.

* Φεκίδας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή. * Φακίδας

Joannes diaconus, ſimiliter.

Ἰωάννης διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Gerontius diaconus, ſimiliter.

Γερόντιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

B

Agapius diaconus, ſimiliter.

Ἀγάπιος διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Adelphius diaconus, ſimiliter.

Ἀδέλφιος *ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. * διάκονος L.

[c] Sabbas diaconus, ſimiliter. [d] Et ſubſcriptio Syra.

Σάββας διάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

[e] Baſſus ſubdiaconus feci hanc petitionem cum ſociis. Et ſubſcriptio Syra.

Βάσσος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Reſtitutus ſubdiaconus feci hanc inſtructionem cum ſociis, inſtans pro ea uſque ad mortem.

Ῥεστιτοῦτος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις, ἐνιστάμενος ὑπὲρ αὐτῆς ἕως θανάτου.

Cyrus ſubdiaconus feci hanc inſtructionem cum ſociis.

C

Κῦρος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Reſtitutus ſubdiaconus rogatus ſubſcripſi pro Abibo ſubdiacono, qui hanc petitionem fecit cum ſociis.

Ῥεστιτοῦτος ὑποδιάκονος ἀξιωθεὶς ὑπέγραψα ὑπὲρ Ἀβίβου ὑποδιακόνου, πεποιηκότος τήνδε τὴν διδασκαλίαν ἅμα ἑτέροις.

[f] Thomas ſubdiaconus feci hanc petitionem cum ceteris. Et ſubſcriptio Syra.

Θωμᾶς ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Baſſus ſubdiaconus [g] rogatus ſubſcripſi pro Abibo lectore, qui ſe confeſſus eſt hanc petitionem feciſſe cum ſociis.

Βάσσου ὑποδιακόνου ἀξιωθεὶς ὑπέγραψα ὑπὲρ Ἀβίβου ἀναγνώστου, ὁμολογοῦντος πεποιηκέναι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

* subdiaconus

Adelphius * lector feci hanc petitionem [h] cum ſociis. [i]

Ἀδέλφιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις.

Euphraſius ſubdiaconus, ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra.

Εὐφράσιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Romulus ſubdiaconus, ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra.

D

Ῥωμύλος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Euſebius ſubdiaconus, ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra.

Εὐσέβιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Pœmenius ſubdiaconus, ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra.

Ποιμένιος ὑποδιάκονος πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Theophilus lector, ſimiliter. Et ſubſcriptio Syra. [k]

Θεόφιλος ἀναγνώστης πεποίημαι τὴν διδασκαλίαν ταύτην ἅμα ἑτέροις. καὶ ἡ ὑπογραφὴ Συριακή.

Theophilus diaconus dixit: Deprecor vos, qui detulit hanc [l] ipſam (neſcio quomodo dicitur diaconus, qui eam deportavit) poſtquam inde [m] projectus eſt, ſi non confeſſus eſt coram [n] omnibus clericis, quia ego mutavi verbum illud, [o] ut placerem epiſcopo.

Θεόφιλος διάκονος εἶπε· δέομαι ὑμῶν, ὁ ἐνέγκας ταύτην αὐτήν, ἣν οἶδα πῶς λέγεται ὁ διάκονος, ὁ ἐνεγκὼν αὐτήν· μετὰ τὸ ἐκβληθῆναι αὐτὸν ἐκεῖθεν, εἰ μὴ ὁμολογήσειν ἐπὶ ὅλων τῶν κληρικῶν, ὅτι ἐγὼ ἤλλαξα τὴν λέξιν ἐκείνην, ἵνα ἀρέσω τῷ ἐπι-

---

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *Cyrus*. b Veteres libri & edit. *petitionem*.
c Veteres libri, *Sabas*. d *Et ſubſcriptio Syra*. Hoc deeſt in antiquis libris & editionibus.
e Veteres libri & edit. *Baſſus ſubd. ſimiliter*.
f Iidem libri & edit. *Thomas ſubd. ſimiliter*.
g *Rogatus*. Deeſt in Corb. & Divion. & in antiquis editionibus.
h *Cum ſociis*. Hæc deſunt in eiſdem libris & editionibus.
i Veteres libri & edit. addunt: *Et ſubſcriptio Syra*.
k Poſt recitatam ſubſcriptionem Theophili lectoris, codex Corbeienſis & veteres editiones repetunt nomina quorundam: quæ nos conſulto omittimus, quia conſtat errorem eſſe librarii, & quia reliqui codices & textus Græcus ab iis repetendis abſtinent.
l *Ipſam*. Deeſt in Divionenſi.
m Idem codex; *profectus*; & in margine, *al. projectus*.
n *Omnibus*. Deeſt in Divion. & Pariſienſi.
o Iidem libri, *ut placeret*.

ἐπισκόπῳ. καὶ μετὰ ταῦτα ἐγένετο ἡ ἀναφορὰ ἀπὸ πάσης τῆς πόλεως· καὶ κεῖται ἐκείνη ἡ λέξις εἰς τὴν ἀναφοράν. κελεύσατε ζητηθῆναι, εἰ μὴ ὡμολόγησεν ὁ διάκονος, ὅτι ἐγὼ ἤλλαξα τὴν λέξιν· ἔπεμψεν αὐτὸν ἀπὸ Βηρυτοῦ. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ μὲν ἀναγνωσθέντα, φανερά· ἵνα δὲ μηδὲν ἐλλείψῃ τοῖς δικαίως κριθῆναι ὀφείλουσιν, ἀναγινωσκέσθω τὰ ἐν Ἐφέσῳ ἐν τελευταίοις περὶ Ἴβα τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου πραχθέντα. *

A Et post hæc relatio facta est ab omni civitate, [a] & est illud verbum in relatione positum. Jubete quæri, si non confessus est diaconus, quia ego mutavi verbum: misit enim eum a Beryto. Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Ea quidem quæ relecta sunt, clarent: ut autem nihil desit juste judicare [b] debentibus, relegantur quæ in Epheso [c] in ultimum de Iba reverendissimo [d] episcopo gesta sunt. *

* Latine legi, legimus, legit. CONCIL. CHALCED.

Παχασῖνος, καὶ Λουκήνσιος, καὶ Ἰουλιανὸς, οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου, διὰ Παχασίνου εἶπον· συνόδου δυνάται ἐμφέρεσθαι, ἐν ᾗ τὰ ἀθέμιτα πτοήσματα ἐκεῖνα ἀνεγνώσθησαν· καὶ διὰ τοῦτο περιττὰ φαίνεται πρὸς ἀνάγνωσιν τὰ ἐκεῖ πεπραγμένα. εἰ μὲν οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ μακαριωτάτου, καὶ Ἀποστολικοῦ ἐπισκόπου τῆς πόλεως Ῥώμης πάντα τὰ ἐκεῖ πεπραγμένα μάταιά ἐστι, δῆλόν ἐστιν, ὡς καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἔξω τούτων ἐστίν· * (οὔτινα μετὰ ταῦτα ὁ μακαριώτατος ἐπίσκοπος, ἐν τῇ ἰδίᾳ κοινωνίᾳ ὑπεδέξατο, καὶ γὰρ ἀναγκαῖον ἐστιν) ἵνα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τοῦ γαληνοτάτου, καὶ Χριστιανικωτάτου βασιλέως ἐπιτύχωμεν· ὥστε ἐκείνην τὴν συνόδον ἱερῷ ἰδίῳ νόμῳ μήτε ὀνομάζεσθαι προστάξει.

B Cæ, per Paschasinum dixerunt: synodus proferri non potest, [e] in qua illa nefaria delicta relecta sunt, & ob hoc ad lectionem videntur esse [h] superflua ea quæ ibi sunt acta. [i] Si ergo & a beatissimo & apostolico Romanæ urbis episcopo omnia quæ ibi gesta sunt, [k] vana sunt habita, claret, quia & sanctissimus [l] episcopus Antiochenæ civitatis extra hæc est, (quem post hæc beatissimus episcopus [m] in propria communione [n] suscepit. Necessarium est enim,) ut rursus eumdem tranquillissimum & Christianissimum principem adeamus, quatenus illud concilium [o] sacra * & pia lege neque nominari præcipiat.

* Ῥωμαΐτε, ἀκέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

* asterisci inclusa supplerunt Balerini ex Codd. Venet.

* propria lege.

Ἀνατόλιος ὁ θεοφιλέστατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, εἶπεν· αὐτόθεν τὴν ἀναῤῥοπὴν ἔχον τὰ κατ' Ἔφεσον πρώην πεπραγμένα, ἀφ' ὧν μάλιστα μετὰ ταῦτα καλλίστην, καὶ τῷ Θεῷ φίλην ἔχηκε τὴν διόρθωσιν. τοιγαροῦν * κατασοφίζομαι, μηδὲν τῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ λεγομένῃ συνόδῳ πεπραγμένων κρατεῖν, πλὴν τοῦ κατὰ τὴν μεγίστην Ἀντιόχειαν ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Μαξίμου· ἐπειδήπερ καὶ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ῥωμαίων Λέων εἰς κοινωνίαν αὐτὸν δεξάμενος, ἄρχειν τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐδικαίωσεν. ᾧ τινι τύπῳ ἀκολουθῶν, αὐτός τε συνήνεσα, καὶ πᾶσα ἡ παροῦσα ἁγία σύνοδος. δεόμεθα δὲ τοῦ θεοσεβεστάτου, καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως, ὥστε καὶ θεσπεσίῳ νόμῳ θεσπίσαι, μήτε συνόδου ἐκείνην, τὴν μετὰ τὴν πρώην γενομένην ἐν Ἐφέσῳ, ὀνομάζεσθαι, μήτε τι τῶν ἐν αὐτῇ πεπραγμένων κρατεῖν.

* ἴσ. κατασοφίζομαι.

C Anatolius reverendissimus [q] archiepiscopus Constantinopolis [r] novæ Romæ dixit: * Hinc destructionem ea quæ in Epheso [s] nuper gesta sunt, habuerunt, ex quo maxime [t] post hæc optime sunt & Deo [u] amabiliter emendata. Igitur [x] definimus, nihil horum valere, quæ in illa (quæ [y] synodus dicitur) sunt confecta, [z] nisi illud circa sanctissimum Maximum magnæ Antiochenæ civitatis episcopum: quoniam & sanctissimus Leo Romanus archiepiscopus in communionem eum recipiens, præesse eum [aa] Antiochensium judicavit ecclesiæ: quam formam sequens & ipse approbavi, & præsens omne sanctum concilium. Deprecamur [bb] autem piissimum & [cc] Christi amantissimum nostrum imperatorem, [dd] quatenus & pia lege sanciat, neque synodum illam, quæ post primam in Epheso facta est, nominari, neque quidquam, [ee] quod in ea actum est, tenere.

* Ex ipsis destruct.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. & *est verbum*. b Paris. & Divion. *volentibus*.
c Paris. *in ultimo*. d *Episcopo*. Deest in omnibus antiquis codicibus.
e Paris. & Divion. *venerabiles Episcopi*. Heic rursum Julianus Episcopus Coensis nominatur ante Bonifacium Presbyterum. Vide quæ supra dicta sunt in subscriptionibus actionis sextæ.
f Divion. *Bonifacius Presbyter sedis apostolicæ*. Paris. *Bonifacius venerabiles Presbyteri sedis apostolicæ*. Ubi nemo non videt legendum esse *venerabilis Presbyter*, ut in Divionensi.
g Codex Corb. *in quo illa nefaria delecta sunt*: Paris. & Divion. *in qua vitia illa nefaria sint relecta*.
h Corb. & veteres edit. *superflua quæ*. i Divionensis non habet & *a*.
k Paris. *vacua*. l Annotatio Rustici. *Nota de Maximo ordinato apud Ephesum*.
m Paris. & Divion. *in propriam communionem*.
n Annotatio Rustici. *Facta Leonis confirmantis subsequuta recipiuntur*.
o Corb. & Divion. *sacra propria*. Paris. *sacra priora*. Ubi legendum eodem modo quo in ceteris.
p Divion. & Paris. *Anatholius venerabilis*. q Corb. *Episcopus*.
r *Novæ*. Deest in omnibus codicibus manu scriptis.
s *Nuper*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
t *Post hæc*. Hæc desunt in libro Divionensi. In Corbeiensi vero & in Paris. & antiquis editionibus deest tantum vox *post*. u Paris. & Divion. *amicabiliter*.
x Corb. *definivimus*. y Divion. *synodus non dicitur*.
z Corb. *nisi sanctissimum Episcopum Maximum maximæ Antiochenæ*. Reliqui, *nisi Maximum Antiochenæ civitatis Episcopum*. aa Corb. *Antiochenæ*. Paris. *Antiochenis judicavit Ecclesiis, quam formam sequens*. Corb. *in qua forma sequente ipse consensi & præsens*. Divion. & Paris. *In quo quandam formam sequente ipse consensi & præsens*.
bb *Autem*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
cc Corb. *Christi amicissimum*. Paris. & Divion. *Christianissimum*.
dd Paris. & Divion. *quatinus pie*. ee Veteres libri & edit. *quod actum est in ea tenere*.

[a] Juvenalis reverendiſſimus epiſcopus Hieroſolymorum dixit: [b] Quod placet de hac re piiſſimo & [c] Dei amantiſſimo imperatori noſtro, [d] ejus imperium [e] Deo amicum ſancire dignetur.

Thalaſſius reverendiſſimus epiſcopus Cæſareæ Cappadociæ dixit: Hæc eadem & ego ſapio, quæ [f] Dei amantiſſimus & ſanctiſſimus Juvenalis epiſcopus.

Euſebius [g] reverendiſſimus epiſcopus Ancyræ Galatiæ dixit: Conſona & ego ſanctiſſimo epiſcopo Juvenali de hoc negotio & ſapio [h] & dico.

Stephanus [i] reverendiſſimus epiſcopus Epheſi dixit: Et ego judico, ut quæ contra canones in Epheſina metropoli facta ſunt, infringantur, [k] exceptis his quæ geſta ſunt adverſus Domnum Antiochenæ civitatis epiſcopum, ob hoc, quia ordinatio [l] Dei amantiſſimi epiſcopi Maximi [m] facta pro eo canonice in Antiochena metropoli, a ſanctiſſimo archiepiſcopo Leone, & [n] hoc præſente ſancto & univerſali concilio eſt ſuſcepta.

Petrus [o] reverendiſſimus epiſcopus Corinthi dixit: [p] Neque abſtuli ipſi. Ibæ ſacerdotium, quia nec communicavi Epheſino concilio: & ſequor expoſitionem horum qui [q] ſedis apoſtolicæ locum habent, & ſanctiſſimi archiepicopi Anatolii.

Diogenes reverendiſſimus epiſcopus Cyzici dixit: Et ego conſentio [r] ſanctiſſimis archiepiſcopis.

Joannes reverendiſſimus epiſcopus Sebaſtiæ dixit: Simili ſententia, qua [s] Dei amantiſſimus & ſanctiſſimus epiſcopus Juvenalis, & ego decerno, omnia auctoritati imperatoris [t] noſtri piiſſimi & [u] Chriſtianiſſimi [x] permittens.

Conſtantinus reverendiſſimus epiſcopus Boſtræ dixit; Et ego conſentio his quæ interlocuti ſunt patres.

Theodorus reverendiſſimus epſcopus Damaſci dixit. Et ego conſentio omnibus quæ a ſanctis patribus juſte & ſancte [y] *formata ſunt.

Critonianus reverendiſſimus epiſcopus [z] Aphrodiſiadis dixit: Et ego conſentio his quæ a ſanctis patribus ſunt [aa] formata.

Romanus reverendiſſimus epiſcopus Myrorum Lyciæ dixit: Omnia quæ [bb] a piiſſimis & Chriſti amatoribus imperatoribus noſtris [cc] formata ſunt de ſynodo quæ dicitur eſſe, cum non ſit, & nos prone ſuſcipimus.

Ἰουβενάλιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· ὃ παρίσταται περὶ τούτου τῷ εὐσεβεῖ ἡμῶν βασιλεῖ, θεσπισάτω τὸ θεοφιλὲς αὐτοῦ κράτος.

Θαλάσσιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε. τὰ αὐτὰ κἀγὼ φρονῶ τῷ θεοφιλεστάτῳ καὶ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἰουβεναλίῳ.

Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπε· *συμφωνῶ κἀγὼ τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἰουβεναλίῳ περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, καὶ φρονῶ, καὶ λέγω, *συμφανε

Στέφανος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· κἀγὼ δοκιμάζω, τὰ παρὰ κανόνας γεγόμενα ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει, ἀναβαθῆναι, ἐκτὸς τῶν πραχθέντων κατὰ Δόμνου τοῦ τῆς Ἀντιοχέων ἐπισκόπου, διὰ τὸ δεχθῆναι τὴν χειροτονίαν τοῦ γεγομένου κανονικῶς θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Μαξίμου ἀντ' αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀντιοχέων μητροπόλει παρά τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, καὶ τῆς παρούσης ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου.

Πέτρος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κορίνθου εἶπεν· ὅτε ἀφειλόμην αὐτὸν τῆς ἱερωσύνης, ἐπειδὴ μήτε ἐκοινώνησα τῇ συνόδῳ τῇ κατ' Ἔφεσον· καὶ ἕπομαι τῇ καταθέσει τῶν ἐχόντων τὸν τόπον τῆς Ἀποστολικῆς καθέδρας, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου.

Διογένης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· συναινῶ κἀγὼ τοῖς ὁσιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις.

Ἰωάννης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σεβαστείας εἶπεν· ὁμογνωμόνως τῷ θεοφιλεστάτῳ, καὶ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Ἰουβεναλίῳ ψηφίζομαι κἀγὼ, τὴν αὐθεντίαν τὸ πᾶν ἐπιδοὺς τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ φιλοχρίστου βασιλέως ἡμῶν.

Κωνσταντῖνος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Βόστρων εἶπε· κἀγὼ συντίθεμαι τοῖς παρὰ τῶν πατέρων λαληθεῖσι.

Θεόδωρος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπε. κἀγὼ συναινῶ πᾶσι τοῖς παρὰ τῶν πατέρων δικαίως, καὶ ὁσίως τυπωθεῖσι.

Κριτωνιανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος εἶπε. κἀγὼ συντίθεμαι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων συπωθεῖσι.

Ῥωμανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπε· πάντα τὰ παρὰ τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων τυπούμενα περὶ τῆς λεγομένης συνόδου, ἐκ ἕσης δὲ, καὶ ἡμεῖς προθύμως δεχόμεθα.

Εὐνό-

BALUZII NOTÆ.

a Vox *reverendiſſimus* deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
b Veteres libri, *Quod placet ex hoc piiſſimo.* c Corb. *Deo amiciſſimo*, reliqui *Chriſtianiſſimo.*
d Pariſ. & Divion. *ejus virtus.* e *Deo amicum.* Hæc non extant in Divion. & Pariſ.
f Corb. *Deo amiciſſimus*, alii *reverentiſſimus.*
g Vocem *reverendiſſimus* neque veteres libri heic agnoſcunt, neque veteres editiones.
h Divion. & Pariſ. *atque dico.* i Pariſ. *venerabilis.*
k Veteres libri & edit. *abſque his.* l Corb. *Deo amiciſſimi*, alii *reverentiſſimi.*
m Veteres libri, *facti.* Et hæc quidem lectio optima eſt. Paulo poſt Paſchaſinus ait de Nonno, *qui pro eo paulo ante factus eſt.* n *Hoc.* Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
o Pariſ. *venerabilis.* Sic etiam in interlocutionibus Diogenis, Joannis, Conſtantini, & Theodori.
p Veteres libri: *Neque abſtuli ei ſacerdotium, quoniam nec.*
q Veteres libri & edit. *locum ſe. ap. habent.* r Divion. *his ſanctiſſ. archiepiſcopis.*
s *Dei amantiſſimus &.* Hæc deſunt in veteribus libris & editionibus.
t *Noſtri.* Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus.
u Corb. & veteres edit. *Chriſti amici.* x Veteres libri & edit. *reddens.*
y Pariſ. *firmata.* z Veteres libri, *Aphrodiſiada.*
aa Pariſ. & Surius, *ſunt firmata.* bb Pariſ. & Divion. *a venerabilibus & Chriſtianiſſimis.*
cc Corb. *formanda ſunt de ſynodo.* Veteres edit. *firmanda.* In Divionenſi primo ſcriptum fuit *formata*, ſed poſtea repoſitum eſt *formanda.* Pariſienſis habet *firmata.*

Εὐνόμιος ὁ Δ'λαβέσατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· ὅπερ * δόξει τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ περὶ τῶν πραχθέντων ἐν Ἐφέσῳ, τοῦτο κἀμοὶ ἀρέσκει.

Κεκρόπιος ὁ Δ'λαβέσατος ἐπίσκοπος Σεβαστουπόλεως εἶπε· συνοδον ἐκείνην οὐκ ὀφείλομεν λέγειν.

Πάντες οἱ Δ'λαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

Μηκέτι τοίνυν ἀναγνωσθέντων τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον πραχθέντων, οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὸ παρεστάμενον περὶ Ἴβα τοῦ Δ'λαβεστάτου ἡ ἁγία συνοδος διδαξάτω. *

Παχασῖνος, καὶ Λουκίσιος οἱ Δ'λαβέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ Βονιφάτιος πρεσβύτερος, ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου, ὅτι Παχασίνος εἶπον· ἀναγνωσθέντων τῶν χαρτῶν, ἐγνωμεν ὅτι μὲν ἀποφάσεως τῶν Δ'λαβεστάτων ἐπισκόπων, Ἴβαν τὸν Δ'λαβέστατον ἀνέγκλητον ἀποδεχθῆναι· ἀναγνωσθείσης γὰρ τῆς ἐπιστολῆς αὐτοῦ, ἐπέγνωμεν αὐτὸν ὑπάρχειν ὀρθόδοξον. καὶ ὅτι τοῦτο δογματίζομεν, καὶ τιμὴ τιμιοῦ τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τιμὴ ἐκκλησίαν, ἀφ' ἧς ἀδίκως, καὶ ἀπὸν ἐξεβλήθη, ἀνανεωθῆναι. περὶ τοῦ ἁγιωτάτου τοίνυν ἐπισκόπου, τοῦ πρὸ βραχέος ἀντ' αὐτοῦ γεγονότος, τῆς δοκιμασίας ἐστὶ τοῦ Δ'λαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, τί περὶ τούτου χρὴ * τυποῦσθαι.

Ἀνατόλιος ὁ Δ'λαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης, εἶπεν· ἡ τῶν δικασάντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων πίστις, καὶ ἀνάγνωσις πάντων τῶν παρακολουθησάντων, ἀνέδειξεν ἴβαν τὸν Δ'λαβέστατον τῶν ἐπενεχθέντων αὐτῷ κατηγορημάτων. ὅθεν πᾶσαν ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀποδύομαι περὶ αὐτοῦ ὑπόνοιαν, ἐπειδὴ συντίθεται, καὶ ὑπογράφει τῷ τε νῦν δοθέντι περὶ τῆς πίστεως ὅρῳ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥωμαίων Λέοντος· καὶ ἄξιον αὐτὸν κρίνω τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ ἔχεσθαι τῆς φροντίδος τῆς ἐν ᾗ πρότερον ἐτύγχανεν ἐκ-

Eunomius reverendiſsimus epiſcopus Nicomediæ dixit: [a] Quod placuit ſancto concilio de his quæ in Epheſo geſta ſunt, [b] hoc & mihi placet.

Cecropius reverendiſsimus epiſcopus Sebaſtopolitanus dixit: Illud concilium dicere [c] non debemus.

Reverendiſsimi epiſcopi clamaverunt: Omnes hæc [d] eadem dicimus.

[e] Igitur non amplius relectis iis quæ in Epheſo geſta ſunt, magnificentiſſimi & glorioſiſsimi judices dixerunt: [f] Quid placet ei de Iba reverendiſsimo epiſcopo, ſancta ſynodus [g] doceat: * * Latine legi, legimus, legit.

[h] Paſchaſinus & Lucentius reverendiſsimi epiſcopi, & Bonifacius presbyter, tenentes locum ſedis apoſtolicæ [i], per Paſchaſinum dixerunt: Relectis chartis, agnovimus ex ſententia reverendiſsimorum epiſcoporum, Ibam reverendiſsimum innoxium approbari. Relecta enim ejus epiſtola agnovimus eum eſſe [k] orthodoxum. Et ob hoc decernimus, [l] & honorem epiſcopatus, & eccleſiam, a qua injuſte & abſens expulſus eſt, ei reſtituendam. De ſanctiſſimo igitur epiſcopo (Nonno) [m] qui pro eo paulo ante factus eſt, * exiſtimationis erit venerabilis epiſcopi Antiochenæ eccleſiæ, quid oporteat de eo * formari. * judicii * ſtatui

Anatolius reverendiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolis [n] novæ Romæ dixit: [o] Dei amantiſsimorum epiſcoporum qui cauſam judicaverunt, fides, ac lectio omnium horum quæ ſunt ſubſecuta, demonſtrant [p] innoxium Ibam reverendiſſimum * [q] ab accuſationibus, quæ illatæ ſunt in eum. Unde omnem in præſenti de eo ſuſpicionem abjicio, quoniam [r] conſentit & [s] ſubſcribit ei quæ nunc de fide ſententia data eſt a ſancto concilio, & epiſtolæ ſanctiſſimi archiepiſcopi Romæ Leonis: & dignum eum judico epiſcopatu, [t] & habere curam ejus eccleſiæ, in qua pridem exiſtebat. De Nonno autem reverendiſſimo * a criminibus, quæ illata.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri et edit. *Quod placet.* b Divion. *hæc & mihi placent.*

c Veteres editiones addunt: *quia nec apoſtolica auctoritate concilium eſt, neque rite peractum.* Viderunt editores Romani quanta abſurda hinc ſequerentur; & quia hæc non extabant in Græco, ea ſuſtulerunt. Extant tamen in codice 1864. bibliothecæ Colbertinæ de quo mox dicemus.

d *Eadem.* Deeſt in codice Corb. & apud Crabbum.

e Veteres libri: *Jam igitur non relectis quæ.*

f Veteres libri & edit. *Quod placet.* g Pariſ. & Divion. *manifeſtet.*

h Hæc interlocutio cum duabus ſequentibus refertur in primo conſtituto Vigilii, iiſdem fere verbis quibus deſcripta eſt in antiquis editionibus. Scrupulum autem hæc mihi movent ne forte a Baronio in hunc locum translata ſit verſio vulgata. Nam paulo poſt idem Vigilius referens verba Paſchaſini, Anatholii, & Maximi, non utitur iiſdem verbis quæ ſupra referuntur. Probabile autem non eſt eum in eadem pagina voluiſſe diverſas eorundem verborum interpretationes referre.

i Poſtea additur in antiquis editionibus & in eodem conſtituto: *quia miſſi apoſtolici ſemper in ſynodis prius loqui & confirmare ſoliti ſunt.* Hæc vero non extant in vetuſtis codicibus Latinis ſynodi Chalcedonenſis, neque in textu Græco. Vidit hanc difficultatem curator editionis Venetæ, qui propterea ita ſcripſit in margine: *Forte tamen hæc verba ex margine in textum irrepſerunt, licet veriſſima ſint.* Quæ conjectura ſic arriſit editoribus Romanis ut hanc additionem tollerent. Habetur tamen in codice 1864. bibliothecæ Colbertinæ, in quo continentur antiquiſſima excerpta ex geſtis Concilii Chalcedonenſis.

k Pariſ. & ultimum conſtitutum Vigilii, *catholicum.*

l Veteres edit. *ei honorem epiſcopatus reſtituendum & Eccleſiam a qua injuſte & abſens expulſus eſt reparandam.* Pariſ. & *honore epiſcopatus & Eccleſia qua injuſte & abſens expulſus eſt renovandum.* Corb. & Divion. *honore epiſcopatus & Eccleſiæ qua &c. renovandum.*

m Veteres libri: *qui ante modicum pro eo factus eſt, tractandum eſt a reverentiſſimo* (Pariſ. addit, *viro*) *Epiſcopo Antiochenæ.* n *Novæ.* Deeſt in omnibus codicibus antiquis.

o Veteres editiones: *Deo amantiſſ. Epiſcoporum & judicum fides.* Codex Corb. *Deo amiciſſimor. Ep. & judicum fides.* Pariſ. & Divion. & ultimum conſtitutum Vigilii: *Reverentiſſimorum Ep. & jud. fides.* Facundus lib. 5. cap. 3. *Judicantium reverentiſſimorum ſententia innoxium demonſtrant Ibam.*

p Pariſ. & Divion. *innocentem.* q Codex Pariſienſis, Facundus, & Vigilius in primo conſtituto & in ultimo: *ab his quæ in eum accuſatores intulerant.*

r Pariſ. & *conſentit.* Divion & *conſenſit.* s Pariſ. *ſubſcripſit.*

t Codex Corb. & Facund. & *habere curam in qua pridem exiſtebat Eccleſia.* Ita etiam in Divion. & Pariſ. & in antiquis editionibus, niſi quod illic ſcriptum eſt *Eccleſiæ.*

episcopo [a] formam dabit Maximus reverendissimus [b] Antiochenus episcopus.

Maximus reverendissimus episcopus Antiochenus dixit: [c] Ex iis quæ modo relecta sunt, manifestum est, quia ab omnibus ei illatis reverendissimus Ibas innocens est repertus, & ex [d] relecto quoque rescripto epistolæ, quæ prolata est ab eo qui adversarius ejus existit, [e] orthodoxa ejus declarata est dictatio. Unde & ego decerno, eum & episcopatus recipere dignitatem, & civitatem propriam, sicut visum est & [f] sanctissimis archiepiscopis, [g] qui locum sanctissimi archiepiscopi Leonis retinent, & qui regiæ civitatis est, sanctissimo archiepiscopo Anatolio: [h] Nonno nimirum Dei amantissimo episcopo, qui pro eo factus est, [i] manente in eadem episcopatus dignitate, [k] quo ad simul cum Dei amantissimis episcopis [l] ejusdem diœcesis meæ [m] de * illius ordinatione deliberem.

* ipso deliberem

Juvenalis reverendissimus [n] Hierosolymorum episcopus dixit: [o] Qui convertuntur, hos scriptura divina suscipi jubet. [p] Quapropter & eos qui ab hæreticis revertuntur, [q] suscipimus. Unde * [r] pervideo reverendissimum Ibam [s] impetrare clementiam, quia & senex est, [t] ut habeat episcopatus gradum, [u] orthodoxus existens.

* æquum esse censeo, ut reverendissimus Ibas clementiam impetret, quia.

Thalassius reverendissimus episcopus Cæsareæ Cappadociæ dixit: [x] Cum reverendissimi episcopi Photius & Eustathius causam Ibæ inquisierint, & eum non condemnaverint; horum sententiæ inhærens, volo permanere eum in sacerdotio, sicut & sanctissimis præsulibus visum est, [y] maxime quia in gestis promisit, [z] se anathematizaturum illa, quæ accusatores adversus eum deposuerant ex scripto.

Eusebius episcopus Ancyræ [aa] Galatiæ dixit: Lectio sententiæ quæ in Tyro prolata est a sanctissimis episcopis Photio & Eustathio, docuit quia reverendissimus Ibas in illo judicio [bb] anathematizavit Nestorium & ejus impia dogmata, [cc] & consensit rectis dogmatibus. Quapropter & [dd] præfati re-

A κλησίας. περὶ δὲ Νόννου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τόπον δώσει ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Μάξιμος.

Μάξιμος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων πόλεως εἶπεν· ἀπὸ τῶν ἀρτίως ἀναγνωσθέντων δῆλον κατέστη, ὡς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἴβας ἀθῷός ἐστι πάντων τῶν ἐπενεχθέντων αὐτῷ· καὶ ἐκ τοῦ ἀναγνωσθέντος δὲ ἀντιγράφου τῆς ἐπιστολῆς, τοῦ προκομισθέντος παρὰ τοῦ ἀντιδίκου αὐτοῦ, ὀρθόδοξος ὤφθη αὐτοῦ ἡ ὑπαγορία· ὅθεν κἀγὼ ψηφίζομαι, ἀπολαβεῖν αὐτὸν τιμήν τε ἀξίαν τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τὴν οἰκείαν πόλιν, καθὼς καὶ τοῖς ἁγιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις συνέδοξε, τοῖς ἐπέχουσι τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος, καὶ τῷ τῆς βασιλευούσης ὁσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Ἀνατολίῳ· δηλαδὴ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Νόννου, τοῦ ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθέντος, μένοντος ἐν τῇ αὐτῇ ἀξίᾳ τῆς ἐπισκοπῆς, ἐπὶ τῷ περὶ αὐτοῦ δοκιμάσαι με μετὰ τῶν τῆς διοικήσεως θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων.

B

Ἰουβενάλιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· τοὺς ἐπιστρέφοντας ἡ θεία γραφὴ κελεύει δέχεσθαι. διὸ καὶ τοὺς ἀπὸ αἱρετικῶν δεχόμεθα· ὅθεν σπουδῇ, τὸν ἁγιώτατον Ἴβαν φιλανθρωπίας τυχεῖν, τῷ καὶ γέροντα εἶναι, ἐπὶ τῷ ἔχεσθαι αὐτὸν τοῦ ἐπισκοπικοῦ ἀξιώματος, ὀρθόδοξον ὄντα.

C

Θαλάσσιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου δοκιμασάντων τὰ κατὰ τὸν ἁγιώτατον Ἴβαν, καὶ μὴ κατακεινάντων αὐτὸν, τῇ αὐτῶν ὑπολήψει τιθέμενος κἀγὼ, βούλομαι αὐτὸν ἔχεσθαι τῆς ἱερωσύνης κατὰ τὸ δόξαν τοῖς ἁγιωτάτοις προέδροις, διὰ τὸ μάλιστα ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν ὑποσχέσθαι αὐτὸν ἀναθεματίσαι ἐκεῖνα, ἅπερ οἱ κατήγοροι κατ' αὐτοῦ ἐγγράφως κατέθεντο.

D

Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας Γαλατίας εἶπεν· ἡ ἀνάγνωσις τοῦ ὅρου τοῦ ἐκφωνηθέντος ἐν Τύρῳ παρὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων Φωτίου καὶ Εὐσταθίου, ἐδίδαξεν, ὡς ὁ ἁγιώτατος Ἴβας ἐν ἐκείνῳ τῷ κριτηρίῳ ἀνεθεμάτισε Νεστόριον, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα, καὶ τοῖς ὀρθοῖς συνέθετο

BALUZII NOTÆ.

a Facundus addit, *qui factus est pro eo.* b Paris. *Antiochenæ civitatis dixit.*
c Legendum: *Ex his quæ modo relecta.* Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
d Corb. & Surius, *relecto vero rescripto.* Paris. *ex lecto scripto.* Divion. *ex electo rescripto.*
e Corb. & Divion. & veteres edit. *orthodoxa est ejus declarata dictatio.* Paris. & Vigilius in primo constituto, *catholica est ejus declarata dictatio.* f Divion. *sanctissimo Archiepiscopo.*
g Melius veteres libri & edit. *& qui locum.*
h Veteres edit. *De reverendissimo autem Nonno.* Corb. *Reverentissimo quippe Nonno.* Paris. & Divion. *Reverentissimum quippe Nonnum Episcopum.*
i Divion. et Paris. *manentem in episcopatus propria dignitate.*
k Corb. *ut cum Deo amicissimis.* Paris. & Divion. *ut cum sanctissimis.* Veteres edit. *manifestum est æstimavorum me esse cum Deo amantissimis Episcopis.*
l *Ejusdem diœcesis.* Deest in Parisiensi. m Veteres libri, *de ejus.* Veteres edit. *& de ejus ordinatione deliberare.* n Veteres libri. *Hierosolymitanus.*
o In primo constituto Vigilii: *Qui convertitur, scripturæ divinæ.* Sed puto hunc locum esse mendosum, reponendamque illic esse vulgatam editionem. Nam et codex Parisiensis ita habet, et ipse Vigilius in ultimo constituto.
p Paris. et duo constituta Vigilii: *Quapropter & ob hæreticis revertentes.* Divion. *Quapropter & qui ab hæreticis.*
q Corb. et Paris. *suscepimus.* r Paris. *provideo.* Vigilius utrobique, *prævideo.*
s Codex Corb. et Surius, *impetrasse.* Divion. et Paris. et duo constituta, *meveri.*
t Veteres libri, *& ut habeat.* Sic etiam in ultimo Vigilii constituto.
u Idem constitutum, *orthodoxum existentem.* Divion. *existentem catholicum.* Paris. *esse catholicum.* Sic etiam in ultimo constituto. x Veteres libri et editiones: *Reverentissimis Episcopis Photio & Eustathio comprobantibus Ibæ negotium & non adjudicantibus eum, horum opinione suasus & ego volo permanere eum in sacerdotio.* Sic etiam in ultimo constituto Vigilii.
y Idem libri, *quia maxime.* Sic etiam in ultimo constituto.
z Veteres libri et edit. *ut anathematizaret illa.* Sic etiam in ultimo constituto Vigilii.
aa *Galatiæ.* Deest in omnibus antiquis libris et editionibus. bb Corb. *anathemazit.*
cc Veteres libri, *& rectis consentit.* dd Paris. et Divion. *prædicti.*

θετο δόγμασι. διὸ καὶ οἱ προρρηθέντες Ἀλαβέσατοι ἐπίσκοποι τῷ πληροφορίαν ταύτην δεξάμενοι, τὸ δεῖν ἔχειν αὐτὸν τιμὴν ἐπισκοπῆς ἐδοκίμασαν· καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τοίνυν τὸν αὐτὸν θεοσεβέστατον Ἴβαν ἀναθεματίζοντα Νεστόριον, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα, ἔχεσθαι θέλομαι τῆς ἀρχιερωσύνης.

Στέφανος ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπε· τὸν Ἀλαβέσατον Ἴβαν ἀναθεματίζοντα Νεστόριον, καὶ Εὐτυχέα, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν δόγματα, κἀγὼ ψηφίζομαι, καθὼς καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες, εἶναι ἐν τῇ τάξει τῆς ἐπισκοπῆς.

Διογένης ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· τὸν ὅρον τὸν ἐκφωνηθέντα παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου περὶ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἴβα, κρατεῖν ἐδικαίωσα, τῷ μάλιστα καὶ τοὺς κατηγόρους τοὺς ἐγκειμένους σωαινέσαι διὰ τῆς οἰκείας ὑπογραφῆς τῷ αὐτῷ ἐκτεθέντι ὅρῳ, καὶ νῦν ἀναγνωσθέντι ἐπὶ τῆς ἁγίας ταύτης, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου.

Κωνσταντῖνος ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Βόστρων εἶπε· συντίθεμαι κἀγὼ τοῖς καλῶς δόξασι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ περὶ Ἴβα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου.

Θεόδωρος ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπε· τοῖς ἀκολούθως, καὶ κανονικῶς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ὁρισθεῖσιν ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ θεοφιλεστάτου Ἴβα, κἀγὼ συντίθεμαι.

Μελέτιος ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Λαρίσσης, ἐπέχων τὸν τόπον Δόμνου τοῦ Ἀλαβεσάτου ἐπισκόπου Ἀπαμείας Συρίας, εἶπε· συντίθεμαι κἀγὼ τοῖς ὁρισθεῖσι καλῶς παρὰ τῶν ἁγίων, καὶ ὁσίων πατέρων περὶ τοῦ Ἀλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἴβα.

Ῥωμανὸς ὁ Ἀλαβέστατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπεν· ὡς ἡ τῶν ἀναγνωσθέντων ἔπεισεν ἡμᾶς πίστις, ἐγκρίνω κἀγὼ, τὸν Ἀλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἴβαν * ἔχειν τιμὴν ἱερωσύνης, καθὼς καὶ οἱ ἁγιώτατοι ἀρχιεπίσκοποι ἐψηφίσαντο· δηλονότι ἀναθεματίζοντα Νεστόριον, καὶ Εὐτυχέα, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτῶν φρονήματα.

* ἔχεσθαι τῆς ἱερωσύνης,

Εὐνόμιος ὁ Ἀλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας,

A verendissimi episcopi hanc satisfactionem recipientes, [a] eum episcopatum retinere debere censuerunt. Et in præsenti igitur eumdem [b] religiosissimum Ibam anathematizantem Nestorium & ejus impia dogmata, [c] permanere in sacerdotio volo.

Stephanus reverendissimus episcopus Ephesi dixit: Reverendissimum Ibam anathematizantem Nestorium & Eutychem, & eorum impia dogmata, & ego decerno, sicut & sancti patres, [d] in ordine episcopatus existere.

Diogenes [e] reverendissimus episcopus Cyzici dixit: Sententiam quæ prolata est a sanB ctissimis episcopis Photio & Eustathio de [f] reverendissimo [g] episcopo Iba, [h] tenere oportere judico, [i] maxime quia & ejus accusatores * [k] ibi positi, subscriptione propria exposita illi definitioni consentiunt, quæ nunc relecta est [l] in sancto hoc & universali concilio. * qui urgebant,

Constantinus reverendissimus episcopus [m] Bostrorum dixit: Et ego consentio iis quæ bene visa sunt sancto concilio de Iba [n] Dei amantissimo episcopo.

[o] Theodorus reverendissimus episcopus Damasci dixit: His quæ [p] consequenter & canonicæ a sanctis patribus definita sunt super [q] persona [r] religiosissimi Ibæ, & ego conC sentio.

[s] Meletius reverendissimus episcopus Lariss æ, [t] tenens locum Domni reverendissimi episcopi [u] Apameæ Syriæ dixit: Et ego consentio iis quæ bene definita sunt a [x] sanctissimis patribus de reverendissimo episcopo Iba.

Romanus reverendissimus episcopus Myrorum Lyciæ dixit: Sicut relectorum nobis fides suasit, & ego decerno eumdem reverendissimum episcopum Ibam [y] permanere in sacerdotio, sicuti est & a sanctissimis patribus & archiepiscopis definitum: utique eo anathematizante Nestorium & Eutychem, & ea quæ impie sapuerunt.

Eunomius [z] reverendissimus episcopus NiD comediæ (dixit: Jam quidem [aa] ex iis quæ relecta sunt, innoxius approbatus est [bb] reverendissimus Ibas. In quibus etenim dicendo male, culpare visus est beatissimum Cyrillum, in postremis recte confessus, [cc] illa, in quibus culpaverat, refutavit. Unde & ego anathematizantem eum Nestorium & Eutychem, & impia eorum dogmata, & consentien-

---

a Veteres libri et edit. *ut oporteret eum habere episcopatum comprobaverunt.*
b Paris. et Divion. *sanctissimum.* c Paris. *habere in sacerdotium volo.* Divion. *habere in sacerdotio volo;* et in margine, *al. & ejus impia dogmata, permanere in sacerdotio volo.*
d Paris. et Divion. *in honore episcopatus.* e Codex Divion. non habet vocem *reverentissimus.*
f Corb. *de Deo amicissimo.* g *Episcopo.* Deest in Parisiensi.
h Corb. Divion. *tenere judico*, veteres edit. *teneri judico*, codex Paris. *obtinere decerno.*
i Veteres libri, *quia maxime.* k Corb. *impositi*, veteres edit. *ibi impositi.*
l Paris. *in sancto & universali.* m Veteres libri & edit. *Bostræ.*
n Corb. *Deo amicissimo*, alii *sanctissimo.* o Paris. *Theodoritus.*
p Paris. *subsequenter.* Sic etiam primo scriptum fuit in Divionensi, sed postea emendatum est.
q Paris. & Divion. *personam.* r Corb. *Ibæ Deo amicissimi.* Paris. *Ibæ sanctissimi*, Divion. *Ibæ sanctissimi Episcopi.* s Veteres libri non habent vocem *reverendissimus.*
t Veteres libri & edit. *habens locum.*
u Veteres libri *Apamiæ* tantum. x Iidem libri, *sanctis.*
y Paris. *habere in sacerdotio*, Divion. *habere in sacerdotium.*
z Hanc vocem neque veteres libri habent, neque veteres editiones. Vigilius Papa, qui hunc locum refert in primo & ultimo constituto, eb ea quoque describenda abstinet.
aa Veteres libri, *ex his quæ relecta.* bb Paris. & Divion. & Vigilius in ultimo constituto, *venerabilis Ibas.* Hinc ergo fortassis emendandum primum, ubi scriptum est *beatus.*
cc Paris. & Vigilius in utroque constituto, *illa quæ culpaverat.*

BALUZII NOTÆ.

tientem iis quæ a ſanctiſsimo epiſcopo Leone ſcripta ſunt, [a] & huic univerſali concilio, dignum eſſe epiſcopatu decerno.)

[b] Joannes reverendiſsimus epiſcopus Sebaſtiæ, & Seleucus reverendiſsimus (epiſcopus) Amaſiæ, & Conſtantinus reverendiſsimus epiſcopus Melitenus, & Patricius reverendiſsimus epiſcopus Tyanorum, & Petrus reverendiſsimus epiſcopus Gangrorum, & [c] Atarbius reverendiſsimus epiſcopus Trapezuntis, habens locum reverendiſsimi epiſcopi [a] Theodori [d] Dorothei Neocæſareæ, dixerunt: Definitio reverendiſsimorum epiſcoporum Photii & Euſtathii demonſtrat innoxium reverendiſsiſsimum [d] epiſcopum Ibam: ſimiliter autem [e] & Ibæ abnegatio [f] facit nos ad eum recipiendum proniores. Amica etenim ſemper eſt domino Chriſto clementia. Unde ſecundum [g] judicium ſacrorum præſulum & totius ſancti concilii, juſtum [h] decernimus & nos, eum recipere gradum epiſcopatus, [i] quippe cum anathematizet Neſtorium & Eutychem, & impia eorum dogmata, & per omnia huic ſanctæ ſynodo conſentiat.

[k] Francion reverendiſſimus epiſcopus Philippopolitanus, & Baſilius epiſcopus Trajanopolitanus, dixerunt: Qui in judicio neque præſens fuit, [l] ſed neque advocatus eſt, [m] eum nullo modo lædi per ſententiam, quæ adverſus eum prolata eſt, judicamus.

Nunechius reverendiſſimus epiſcopus Laodiceæ Phrygiæ dixit: [n] Conſentio iis quæ definita ſunt a ſanctis patribus [o] de Iba reverendiſsimo [p] epiſcopo.

[q] Florentius reverendiſſimus epiſcopus Sardium Lydiæ dixit: [r] Et ego [a] eadem colloquor iis [f] quæ jam dicta ſunt de Iba reverendiſſimo epiſcopo. [a] aſſentior illi,

Euſebius reverendiſſimus epiſcopus Dorylæi dixit: [t] Tantis patribus [t] ſanctis epiſcopatum reverendiſſimo Ibæ reddentibus & ego conſentio. [t] Tam multis

Omnes reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Omnes eadem dicimus: [u] Neſtorium modo anathematizet, Eutychem ([x] & ejus dogmata) modo anathematizet.

Ibas reverendiſſimus epiſcopus dixit: Et jam in ſcripto anathematizavi Neſtorium, [y] ejuſque dogma, & nunc anathematizo [z] eum decies millies. Quod enim ſemel [a] cum [a] ex animo

. . . . . .
. . . . . .
. . καὶ Ἰωάννης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σεβαστείας, καὶ Σέλευκος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀμασείας, καὶ Κωνσταντῖνος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Μελιτηνῆς, καὶ Παρίκιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Τυάνων, καὶ Πέτρος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν, καὶ Ἀτάρβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Τραπεζοῦντος, ἐπέχων καὶ τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Θεοδώρου Νεοκαισαρείας, εἶπον· ὁ ὅρος τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Φωτίου, καὶ Εὐσταθίου ἀνεμπόδιστον ἔδειξε τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἴβαν· ὁμοίως δὲ καὶ ἡ αὐτοῦ ἄρνησις προθυμοτέρους ἡμᾶς περὶ τὸ δέχασθαι αὐτὸν κατέστησε· φίλον γὰρ ἀεὶ τῷ δεσπότῃ Χριστῷ τὸ φιλάνθρωπον. ὅθεν κατὰ τὴν κρίσιν τῶν ὁσιωτάτων προέδρων, καὶ πάσης τῆς ἁγίας συνόδου, δίκαιον κρίνομεν αὐτὸν καὶ ἡμεῖς ἀπολαβεῖν τὸν βαθμὸν τῆς ἐπισκοπῆς, ἀναθεματίζοντι αὐτὸν, δηλονότι Νεσόριον, καὶ Εὐτυχέα, καὶ τὰ ἀσεβῆ αὐτοῦ δόγματα, καὶ συντεθέμενον κατὰ πάντα τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ.

Φραγκίων ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως, καὶ Βασίλειος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως, εἶπον· τὸν ἐν τῇ κρίσει μὴ παρόντα, ἀλλὰ μήτε προσκληθέντα, κατὰ μηδένα τρόπον βλάπτεσθαι ὑπὸ τῆς ἐξενεχθείσης κατ' αὐτοῦ ψήφου δοκιμάζομεν.

Νωνέχιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Λαοδικείας Φρυγίας εἶπε· συναινῶ τοῖς ὁρισθεῖσι παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἐπὶ Ἴβα τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου.

Φλωρέντιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σάρδεων Λυδίας εἶπε· σύμφημι κἀγὼ τὰ ἴσα τοῖς προλεχθεῖσιν ἐπὶ Ἴβα τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου.

Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπε. τοσούτων ὁσίων πατέρων ἀποδεδωκότων Ἴβα τῷ ἁγιωτάτῳ τιμὴ ἐπισκοπικὴ, κἀγὼ συναινῶ.

Πάντες οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν. Νεσόριον, καὶ Εὐτυχέα ἄρτι ἀναθεματίσω.

Ἴβας ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος εἶπε· καὶ ἤδη ἐγγράφως ἀνεθεμάτισα Νεσόριον, καὶ τὸ δόγμα αὐτοῦ, καὶ νῦν ἀναθεματίζω αὐτὸν μυριάκις. τὸ γὰρ ἅπαξ μὴ πληροφορίας ἀγόμενον, κἂν μυριάκις λέγη-

---

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *& huic univerſali ſynodo*. Divion. *& hac univ. ſynodo*. Pariſ. *& hanc univerſali ſynodo*. Ultimum Vigilii conſtitutum, *& ab hac univ. ſynodo*, Primum, *& hac univ. ſynodo*.

b In codice Corb. & in Pariſ. & in antiquis editionibus legitur, *Joannes Epiſcopus Sebaſtiæ & Seleucus Epiſcopus Amaſiæ & Conſtantinus Epiſcopus Meletinus & Patricius Epiſcopus Tyanorum & Petrus Epiſcopus Gangrorum & Atarbius Epiſcopus Trapezuntis habens & locum reverendiſſimi Epiſcopi Dorothei*. Divion. ut ceteri uſque ad *Petrus venerabilis Epiſcopus Gangrorum & Atarbius venerabilis Epiſcopus Trapezuntis habens locum &c.*

c Pariſ. *Artanus*. Hæc ſane lectio bona non eſt. Eam tamen deſcribimus, quia eam retinuit Papa Vigilius in ultimo ſuo conſtituto. Unde concludi certo poteſt eum codice quodam uſum eſſe qui huic Pariſienſi ſimilis erat.

d Vox *Epiſcopum* non extat in libris noſtris.

e Melius veteres libri, *& ejus abnegatio*.

f Pariſ. & ultimum conſtitutum Vigilii, *facit nos in eo quod receperit proniores*. Sic etiam Divionenſis, ſi certa quædam menda tollantur. g Pariſ. & Divion. *ſententiam*.

h Iidem libri, *decernimus eum & nos*.

i *Quippe cum anathematizet &c.* Hæc addita ſunt a Romanis. Non habentur enim in antiquis editionibus, neque in libris noſtris. k Divion. *Francion venerabilis*. Pariſ. & Corb. *Francion Epiſcopus*.

l *Sed*. Deeſt in Pariſienſi & Divionenſi.

m Divion. *nullo modo lædi eum per prolatam adverſus eum ſententiam adprobamus*.

n Divion. *Conſentimus his quæ*. Corb. *Condefinimus ea quæ*. Veteres edit. *Condefinivimus ea quæ*.

o Pariſ. & Divion. *de Iba ſanctiſſimo*. p *Epiſcopo*. Hanc vocem veteres libri non habent.

q Veteres libri & editiones: *Florentius Epiſcopus Sardeorum*.

r Pariſ. *Et eque conloquor his*. Divion. *Et ego ad ea quæ conſentio*.

f Veteres libri & edit. *quæ prafata*. t Pariſ. & Divion. *ſanctiſſimis*.

u Divion. *Neſtorium modo anathematizet. Dogmata ejus modo anathematizes. Eutycen & ejus dogmata modo anathematizet*. x Veteres libri & edit. & primum conſtitutum Vigilii, *& ejus dogma*.

y Pariſ. & Divion. *ejuſque dogmata*. z *Eum*. Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus

γήπτει, ὃ λυπεῖ. καὶ ἀνάθεμα, καὶ αὐτῷ Νεστορίῳ, καὶ Εὐτυχεῖ, καὶ τῷ λέγοντι μίαν φύσιν. καὶ πάντα δὲ τὸν μὴ φρονοῦντα ὡς φρονεῖ ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη, ἀναθεματίζω.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ δικαιώματα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου περὶ Ἴβα τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου, τὴν ἰδίαν ἰσχὺν ἔξει, *

A satisfactione fit, si fiat decies millies, non contristat. Anathema & ipsi Nestorio & Eutychi, & unam dicenti naturam. Et omnem eum qui non sapit sicut hæc sancta synodus anathematizo.

Magnificentissimi & gloriosissimi judices dixerunt: Quæ judicata sunt [a] a sancto concilio de Iba reverendissimo episcopo, propriam [b] vim retinebunt. *

* Latine, legi, legimus, legit.

* Γεγράφθαι, ἀπέγνωμεν, ἀπέγνω.

In codice Bobiensi: Constantinopoli 5. Kalend. Aprilis Ind. 13. feria 5. In Acumetensium codice post hanc subsequitur, & de beato Theodoreto. In alio codice Græco &c. Deo gratias. Explicit actio X. incipit XI.

In codice eodem Boh. sequens de Domno actio collocatur supra initio 7. actionis, ut monuimus supra. *In editione vero Crabbi subjungitur eidem actioni septimæ hac præfixa ad lectorem monitione*; Quæ inventa est in codice patrum Juliæ membranaceo transcripta ex codice vetusto chartaceo, & dicitur ipsa fuisse Proculi & Albini Germanorum scholasticorum.

In eadem editione Crabbi subjiciuntur actioni X. hæc verba: Constantinopoli VI. Kalendas Aprilis indictione XIII. feria sexta, *quæ hactenus molestiam plurimam creavere lectoribus, ideoque a Romana aliisque editionibus expuncta*, quæ nos Rustico S. R. E. diacono ope codicis Bohieriani vindicavimus.

Actio de Domno Antiocheno.

(a) COnsulatu domini Marciani perpetui Augusti, & qui [c] fuerit nuntiatus, sexto Kalendarum Novembrium, Chalcedone secundum præceptum [d] divinissimi & clementissimi domini nostri [e] imperatoris, convenientibus in sancta ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, magnificentissimo & gloriosissimo magistro [f] militum & exconsule ordinario & patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacri consistorii Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo sacrorum officiorum magistro Vincomalo: convenientibus etiam Paschasino & Lucentio [g] reverendissimis episcopis, & Bonifacio reverendissimo presbytero, vicariis sanctissimi archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & [h] Anatolio reverendissimo archiepiscopo [i] maximi nominis Constantinopolis, & [k] Maximo reverendissimo archiepiscopo Antiochiæ Syriæ, & Juvenale reverendissimo episcopo Hierosolymitano, & cetera sancta synodo, quæ ex sanctione divinissimi & clementissimi domini nostri [l] Marciani imperatoris in [m] Chalcedonensi civitate congregata est, quorum nomina infra [n] sunt scripta. Et residentibus universis ante cancellos sancti altaris, Maximus reverendissimus episcopus Antiochiæ dixit: Deprecor magnificentissimos & gloriosissimos judices, & sanctam hanc B & universalem synodum, [o] ut humanitatem exercere in Domnum, qui fuit Antiochiæ episcopus, [p] dignemini & statuere ei certos sumptus de ecclesia quæ sub me est.

Paschasinus & Lucentius [q] reverendissimi episcopi, & Bonifacius presbyter, vicarii sedis apostolicæ, per Paschasinum [r] reverendissimum episcopum dixerunt: Sanctus & beatissimus papa, qui episcopatum sancti ac venerabilis Maximi episcopi Antiochenæ ecclesiæ confirmavit, justo satis judicio ejus meritum approbasse videtur; si quidem memoratus [s] reverendissimus episcopus [t] Maximus suo arbitrio Domno [u] voluerit esse consultum, ut sumptus ei de sua ecclesia, miserationis intuitu, prout C æstimaverit, largiatur; ut contentus alimoniis, quiescat in posterum. [x] Quæ confessio Græce per Beronicianum virum devotissimum, secretarium sacri consistorii, * [y] translata est, [z] Anatolius reverendissimus episcopus Constantinopolitanus dixit: Laudo & ego [aa] condolentiam beatissimi episcopi Antiochiæ Maximi, in quibus spontanea voluntate ipse tales [bb] precatorias obtulit, ut sumptus præstaret Domno, qui fuit episcopus ecclesiæ sanctæ quæ sub eo est, [cc] præter hoc predicto nihil requirente.

* tradita

Juvenalis episcopus Hierosolymitanus dixit: Amplector & ego consilium sancti episcopi Antiochiæ Maximi. Universa sancta synodus

vo-

BALUZII NOTÆ.

a Paris. & Divion. *a sancto & venerando.* b Veteres libri & edit. *fortitudinem.*

c Istud leve est. Tamen libri nostri & codex 1319. bibliothecæ Vaticanæ & editiones legunt, *nuntiatus fuerit.* Alii Vaticani habent editionem vulgatam.

d Veteres libri, *divi clementissimi domini.* Ita etiam Vaticani.

e *Imperatoris.* Deest in antiquis codicibus, etiam Vaticanis.

f Veteres libri: *militum, excons. & patricio Anatholio.* Sic etiam in Vaticano vetustissimo mille annorum.

g Veteres libri & editiones, *viris reverentissimis.* Et mox, *viro reverentissimo Presbytero.* Verum vetustissimus ille Vaticanus non habet vocem *viro.* h Veteres libri, *Anatholio viro reverentissimo.*

i Iidem libri, *magnissimi.* Sic etiam Vaticani.

k Iidem, *Maximo viro reverentissimo.* Et mox, *Juvenale viro reverentissimo.*

l *Marciani Imperatoris.* Hæc non extant in antiquis exemplaribus.

m Hanc lectionem habet vetus codex Vaticanus. Reliqui *Chalcedonensium.*

n Legendum, *scripta sunt.* o Vox *ut* deest in codice Corb. tribus Vaticanis, & in antiquis editionibus. Pro ea vero Divionensis habet *&*. Sic etiam vetus Vaticanus.

p *Dignemini.* Deerat hæc vox in codice Divionensi, cui addita est supra lineam. Deest autem in veteri Vaticano. q Veteres libri & editiones, *viri reverentissimi Episcopi.*

r Iidem libri veteres, *virum venerabilem.* s Vaticani & Divion. *vir reverentissimus Maximus.*

t *Maximus.* Deest in Corbeiensi & in uno Vatitano.

u Veteres libri, *voluit.* x. Ante emendationem ita scriptum erat in codice Divionensi. *Qua confessione Grace &c. translata, Anatholius.* Et hæc lectio videtur melior. Illam autem exhibet vetus ille codex Vaticanus. y Miror audaciam editorum Romanorum, qui in margine admonuerunt legendum heic esse *tradita.* Quod falsum est, & repugnat omnibus antiquis codicibus & editionibus & mori gestorum synodalium. z Omnes libri veteres: *Anatolius vir reverentissimus.*

aa Vaticanus vetus & Divion. *compassionem.* bb Iidem codices, *preces.*

cc Id est, ita ut Domnus his contentus, quiescat in posterum, ut paulo ante ait Paschasinus.

(*a*) Actio ista in Casinen. non legitur. Videnda tam n sunt de hac ipsa re ea quæ in fine hujus Concilii Baluzius affert ex Vaticanis codicibus eruta, & opera Card. Casanatensis ad se transmissa.

[a] vociferata est: [b] Laudabiles merito sunt benevolentiæ archiepiscopi. Omnes cogitatum ejus [c] laudamus. Hic decet ejus existimationem humanus cogitatus pontificis. Magnificentissimi judices dixerunt: Amplectente sancta synodo arbitrium Maximi viri religiosi episcopi Antiochensium quod de Domno probavit, & nos [*] [d] eidem consentimus, ejus [e] arbitrio derelinquentes quæ sunt de Domni honorificentia. Et alia manu edantur. [*] itidem

n ACTIO UNDECIMA Chalcedonensis concilii.

ΠΡΑ'ΞΙΣ Ε'ΝΔΕΚΑ'ΤΗ τῆς Ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου.

B

[f] COnsulatu domini nostri Marciani perpetui Augusti, & qui fuerit nuntiatus, quarto Kalendarum Novembris, [g] Chalcedone secundum jussionem [h] divinissimi & piissimi domini nostri imperatoris, convenientibus in sanctissima ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ, [i] magnificentissimo & gloriosissimo magistro militum & exconsule & patricio Anatolio, & magnificentissimo & gloriosissimo præfecto sacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentissimo & gloriosissimo magistro sacrorum officiorum Vincomalo: convenientibus etiam Paschasino & C Lucentio reverendissimis episcopis, & Bonifacio reverendissmo presbytero, tenentibus locum sanctissimi & beatissimi episcopi Romæ Leonis, & Anatolio reverendissimo episcopo magni nominis Constantinopolis, novæ Romæ, & Maximo reverendissimo episcopo Antiochiæ Syriæ, & Quintillo reverendissimo episcopo Heracleæ Macedoniæ, tenente locum sanctissimi Anastasii Thessalonicensium episcopi, & Thalassio reverendissimo episcopo Cæsareæ Cappadociæ, & Stephano reverendissimo episcopo Ephesi, & reliquo sancto & universali concilio, ex divali decreto in Chalcedonensium civitate D [k] congregati: & residentibus omnibus ante cancellos sancti altaris, ingressus [l] Bassianus reverendissimus pridem factus episcopus in Ephesiorum metropoli, adhærente sibi etiam Cassiano reverendissimo presbytero, [m] dixerunt: Violentiam passus, adii pissimum nostrum imperatorem, eique supplicavi; & direxit divinas literas ad sanctum [n] & magnum & universale concilium, [o] ut me audiat. Et quoniam omnia quæ moventur in sancto concilio, divinus apex præsente vestra magnificentia præcepit examinari, rogo vestram potestatem, sanctumque concilium, ut literæ divinæ legantur, [p] & ego audiar, &

Ὑ'Πατείας τῆ δεσποτότη ἡμῶν Μαρκιανῆ τῆ αἰωνίᾳ Αὐγούστῃ, καὶ τῆ δηλωθησομβύᾳ, τῇ πρὸ τεσσάρων καλανδῶν Νοεμβρίων, Ἐν Χαλκηδόνι κατὰ κέλευσιν τῆ θειοτάτη ἡμῶν, καὶ σεβεστάτη δεσπότη συνελθόντων Ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τῆ μεγαλοπρεπεστάτῳ, καὶ Ἐνδοξοτάτῳ στρατηλάτῃ, ἀπὸ ὑπάτων, καὶ παρικίῳ Ἀνατολίῳ, καὶ τῆ μεγαλοπρεπεστάτῳ, καὶ Ἐνδοξοτάτῳ ἐπάρχῳ τῆς ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίῳ, καὶ τῆ μεγαλοπρεπεστάτῃ, καὶ Ἐνδοξοτάτῃ μαγίστρῳ τῆς θείων ὀφφικίων Βιγκομάλᾳ· συνελθόντων τε Παχασίνου, καὶ Λουκεντίου, τῆς ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίου τῆ ἁγιωτάτῃ πρεσβυτέρῳ, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῆ ἁγιωτάτου, καὶ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης Λέοντος, καὶ Ἀνατολίου τῆ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, καὶ Μαξίμου τῆ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ Κυντίλλου τῆ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπου Ἡρακλείας Μακεδονίας, ἐπέχοντος τὸν τόπον τῆ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Θεσσαλονικέων Ἀναστασίου, καὶ Θαλασσίου τῆ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ Στεφάνου τῆ ἁγιωτάτῳ ἐπισκόπου Ἐφέσου, καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τῆ θειοτάτου, καὶ σεβεσάτου ἡμῶν δεσπότου Ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῆς καγκέλλων τῆ ἁγίου θυσιαστηρίου, εἰσελθὼν Βασσιανὸς ὁ ἁγιώτατος, ὁ πρώην χωρεπίσκοπος τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, * συνόντων αὐτῷ καὶ * Βασσιανοῦ τῆ ἁγιωτάτου πρεσβυτέρου, εἶπε· Βίαν παθὼν, προσῆλθον τῷ ἁγιωτάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ, καὶ ἐδεήθην αὐτοῦ· καὶ κατέπεμψε θεῖον γράμμα πρὸς τὸν ἁγιωτάτου, καὶ μεγάλου, καὶ οἰκουμενικοῦ συνόδου, ὥστε ἀκουσθῆναί με. καὶ ἐπει-

* Ἴσ. συνόντων
* Κασσιανοῦ Lat.

BALUZII NOTÆ.

a Idem melius, *exclamavit*. b Veteres libri *Decibiles* (Divion. & vetus Vaticanus, *Decibilis*) *merito benivolentiæ*. c In codice Corbeiensi scriptum est *laudabus*. Ita etiam in suo habuisse Crabbum hinc colligitur quod edidit *laudabimus*, quo modo scriptum est in uno Vaticano. Alii & Divionensis recte habent *laudamus*. In margine Divionensis, *al. laudibus*.

d Veteres libri, *idem*. e Corb. & tres Vaticani, *arbitrii*.

f Præter tres codices antiquos quibus hactenus usi sumus in recensendis his gestis, quartum quoque nunc adhibebimus ex bibliotheca Colbertina, in quo continentur antiquissima excerpta ex iisdem gestis.

g Veteres libri, *in Chalcedona*.

h Corb. & Colbert. *divinissimi & piissimi domini nostri convenientibus*. Paris. & Divion. *sacratissimi & piissimi principis convenientibus*.

i Multum sane debemus doctissimis viris editoribus Romanis, qui nobis textum Græcum dederunt istius Concilii Chalcedonensis. Sed tamen illi cura & eruditione sua effecerunt ut hodie non habeamus antiquam versionem Latinam qua olim Romana Ecclesia utebatur. In hoc præcipue loco multa addiderunt quæ omissa fuerant a veteri interprete. Nam cum ille ita scripsisset, *magnificentissimis judicibus & sancto & universali Concilio*, illi addiderunt nomina judicum & quorundam Episcoporum contra omnium veterum codicum & editionum fidem, tantum quia legebantur in textu Græco.

k Veteres libri & edit. *collecto*.

l Codices Corb. & Colbert. semper scribunt *Basianus*. Sic enim aliquando in Divionensi.

m Divion. *dixit*. n *Et magnum*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.

o Paris. *ut me possit audire*. Divion. *ut me posset audire*; & in margine, *al. ut me audiat*.

p *Et ego audiar*. Et hæc quoque desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.

καὶ ἐπειδὴ πάντα τὰ γινόμενα ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐκέλευσεν ἡ θεία κορυφὴ παρέσης τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας ἐξετασθῆναι, παρακαλῶ τὴν ὑμετέραν ἐξουσίαν, καὶ τὴν ἁγίαν συνόδον, ὥστε τὸ θεῖον γράμμα ἀναγνωσθῆναι, καὶ ἀκουσθῆναί με, καὶ τὰ * δικαιώματά μοι φυλαχθῆναι. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθω τὸ θεῖον γράμμα· καὶ ἐπιδοθέντος αὐτῷ, Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος μαγιστριανὸς, καὶ σηκρητάριος τῆς θείας κονσιστωρίας, ἀνέγνω.

* δικαιώματά μου

A mihi quæ sunt * justa, serventur. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Literæ * divinæ legantur. Quibus traditis, Beronicianus vir devotus, magiſtrianus & ſecretarius divini conſiſtorii, legit.

* divæ, id eſt ſacræ

Αὐτοκράτορες Καίσαρες Οὐαλεντινιανὸς, καὶ Μαρκιανὸς, νικηταὶ, τροπαιοῦχοι, τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, τῇ κατὰ θεῖον ἡμῶν θέσπισμα ἐν Χαλκηδόνι συναθροισθείσῃ.

Imperatores Cæſares Valentinianus & Marcianus, victores & triumphatores, (maximi, ſemper [b] *colendi Auguſti,) ſancto concilio, quod ſacro noſtro decreto* [c] *Chalcedone collectum eſt.*

Βασιανὸς ὁ εὐλαβέστατος πολλὰ ἄτοπα ὑπομεμβηκὼς, ἅτινα τοῖς αὐτῷ δεησεσι τοῖς τῷ θείῳ ἡμῶν γράμματι ὑποτεταγμέναις περιέχεται, ἠξίωσε, παρὰ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγιωσύνῃ τοῦτο γυμνασθῆναι. θελησάτω τοίνυν ἡ ὑμετέρα εὐλάβεια, δεξαμένη τοῦτο ἡμῶν τὰ θεῖα γράμματα, ζητῆσαι τὸ τοῦ πράγματος, καὶ τύπον δοῦναι τὸν ὑμῖν παρισάμενον.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· καὶ αἱ ὑποτεταγμέναι δεήσεις ἀναγινωσκέσθωσαν. ὁ αὐτὸς ἀνέγνω.

Βασιανὸς reverendiſsimus multa incongrua paſſus, [d] contenta in precibus ejus, quæ his noſtris divinis literis ſubditæ ſunt, petit a veſtra ſanctitate * hæc diſcuti. * Feſtinet igitur veſtra reverentia, has noſtras ſuſcipiens literas, cauſam diſcutere, & formam quæ vobis [f] viſa fuerit, proferre.

* Placeat igitur veſtræ reverentiæ, cum has noſtras ſuſceperit literas.

Gloriosiſſimi judices dixerunt: Et preces, quæ ſubjectæ ſunt, relegantur. Idem relegit.

Τῆς γῆς, καὶ θαλάσσης, καὶ παντὸς ἀνθρώπων ἔθνους, καὶ γλώσσης δεσπόταις, Φλαυίῳ Οὐαλεντινιανῷ, καὶ Μαρκιανῷ, τοῖς αἰωνίοις Αὐγούστοις, δέησις, καὶ ἱκεσία παρὰ Βασιανοῦ ταπεινοῦ, καὶ ἐλαχίστου ἐπισκόπου.

Terræ mariſque & totius humani generis dominis Flaviis Valentiniano & Marciano perpetuis Auguſtis, [g] *ſupplicatio a Baſſiano humili & puſillo epiſcopo.*

Baſſiani epiſcopi literæ ad Valentinianum & Marcianum impp. ſupplicatoriæ pro cauſa ſua, ex edit. Crabbi.

Πᾶσα ἡ σωτηρία * μετὰ τὸν Θεὸν ἡ ὑμετέρα γαλήνωτης ὑπάρχει, ἐξαιρέτως δὲ τῶν ἱερέων τοῦ Χριστοῦ. διὸ κἀγὼ ἐπὶ τὰς δὲ ταύτας δεήσεις ἐλήλυθα, προκυλινδούμενος τοῖς ὑμετέροις ἴχνεσιν, ἐν τούτοις με κατελεηθῆναι. τὰ γὰρ εἰς ἐμὲ τολμηθέντα, δακρύων, καὶ στεναγμῶν ἀνάμεστα ὑπάρχει, καὶ ἀδιήγητα. ἀλλ' ἵνα ὀλίγα σωτηρίας ἀναδιδάξω τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, τινὲς τῶν ἐν τῷ τάγματι τῆς ἱερατείας, καὶ ἄλλων τινῶν τυγχανόντων, δεινὰ, καὶ ἀπηγορευμένα τοῖς νόμοις εἰς ἐμὲ, ὡς εἴρηται, τετολμήκασι τοιαῦτα, οἷα ὅτε ὑπὸ βαρβάρων τετόλμηταί ποτε. περιφρονήσαντες γὰρ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν τῶν ἀχράντων μυστηρίων δωρεὰν, ἵν' τινα ἐκ τοῦ ἐλέου Θεοῦ, τιμιωτέρων χειρῶν μου ἐδέξαντο, μετὰ τὸ τὴν τῶν ἀχράντων μυστηρίων τελέσαι ἡμᾶς λειτουργίαν, παραυτὰ χειροσάμενοί με, ἁρπάσαντες ἀπὸ τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, πληγαῖς ἠκίζοντό μοι, ἄγοντες, καὶ φέροντες ἐν τῇ ἀγορᾷ· ποτὲ δὲ καὶ ἐγ-

* τὴν βίαν πεπόνθασι, L.

OMnis ſalus violentiam patientium, poſt Deum veſtra tranquillitas eſt, præcipue autem ſacerdotum Chriſti. Quapropter & ego ad has preces [h] veni provolutus veſtigiis veſtris, ut [i] in his mei miſereamini. [k] Nam quæ in me præſumpta ſunt, lacrymis & gemitibus plena & inenarrabilia eſſe noſcuntur. Sed ut breviter pietati veſtræ ſuggeram, quidam eorum qui ſacerdotio funguntur, nec non & alii [l] vulgares, crudelia & interdicta legibus [m] in me facere præſumpſerunt, & talia, quæ neque a barbaris ſunt aliquando commiſſa. Spernentes [n] enim Dei timorem, & immaculatorum virtutem myſteriorum, quam ex humillimis manibus meis Dei miſericordia ſuſceperunt, [o] poſtquam a nobis myſteriorum * perfectio celebrata eſt, [p] repente apprehendentes me, & & abripientes de ſancta eccleſia, * plagis afficiebant, ducentes & portantes in foro; [q] aliquando vero & recludentes, gladiis me ſubjece-

* ſacrificium abſolutum eſt.

* verberibus

BALUZII NOTÆ.

a Divion. *juſtitiæ.* b *Colendi.* Deeſt hæc vox in Pariſienſi codice. In Divionenſi vero addita eſt ſupra lineam. c Veteres libri & edit. *Chalcedonæ* vel *Chalcedena.*
d Veteres libri, *quæ precibus ejus his noſtris divinis litteris ſubditis continentur.* Sic etiam ferme veteres editiones. e Divion. & Pariſ. *hæc animadvertenda.*
f Veteres libri: & edit. *fuerit viſa.*
g Legendum, *ſupplicatio & deprecatio.* Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
h Divion. *provolutus veſt. veſtris advent.*
i *In his.* Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
k Pariſ. & Divion. *Ea vero quæ in me.* Corb. & Colbert. & veteres edit. *At vero quæ in me.*
l *Vulgares.* Et hoc quoque deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
m Pariſ. & Divion. *in me, ſicut dictum eſt, facere præſumpſerunt.*
n *Enim.* Deeſt in Pariſ. & Divionenſi. o Iidem libri: *Poſtquam enim a nobis.*
p Corb. & Colbert. *recipiente.* q Iidem libri & veteres edit. *aliquando quidem & recludentes & gladiis perturbantes.* Divion. & Pariſ. *aliquando quid. & recl. me & glad. perturbantes.*

jecerunt. [a] In iis itaque dum ipsius vitæ periculum sustinerem, furentes & abripientes pallium sacerdotii mei, in sede posuerunt quemdam ex iis, qui & ipse præsumpserat ea quæ in me incongrue facta [b] sunt, & in locum meum. Et post hæc, quascumque res habueram [c] mobiles vel immobiles, abstulerunt, & sicut voluerunt, sibi partiti sunt. Super hæc etiam, multos hominum meorum diversis plagis morti tradiderunt, ita ut * funera ante januas sanctæ Dei ecclesiæ quidam exponerent. Quia ergo (Deo mihi teste, & hominibus potentibus [d] & venerabilibus) in nullo culpabilis extiti [e] ex iis quæ in me dicta sunt, atque in me præsumpta: supplico vestræ pietati, & [f] provolvor divinis vestris sacratisque vestigiis, quatenus sancire dignetur vestra cœlestis potestas, sacra vestra [g] subnotatione missa ad sanctum concilium, ut cognitio fiat inter me * miserrimum, & eos qui in me talia * præsumpserunt, [h] ac dicunt aliquid se adversum me habere. Hoc insuper sancire vestram [i] divinitatem exoro, ut nulli liceat [k] vexationem aliquam mihi inferre, donec ad finem perveniant ea quæ inter me & adversarios [l] meos aguntur. [m] Nam consuetudo illorum est hoc facere, ne * in eos videar prævalere, [n] & ea quæ mihi ab eis inferuntur, vel a me dicuntur, coram sacerdotibus [o] in sancto concilio, vestris sacratissimis auribus [p] referre: [q] & ut detur nobis, qui debeat quæ ab eis definita fuerint, effectui mancipare: * ut his potitus, consuetas orationes referam incessanter Deo pro [r] perpetuo vestræ potestatis imperio.

* cadavera

miserabilem. perpetrarunt,

* ab ipsis possim emergere.

Glorioſiſsimi judices dixerunt: Dicat Baſſianus reverendiſsimus nomina eorum qui ab eo ſunt accuſati. Baſsianus reverendiſsimus [f] epiſcopus dixit: Multi quidem ſunt; princeps tamen horum ipſe eſt, qui nunc epiſcopus eſt Stephanus. Hic enim & ſedem meam tenet, & res: & rogo omnia examinari. Neceſſarium eſt enim [t] potius ſacerdotium, quam poſſeſsiones. Quæratur enim ſi quid peccavi: [u] inquirant patres noſtri, & ſicut volent, decernant. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Stephanus reverendiſsimus epiſcopus ad iſta reſpondeat. Stephanus reverendiſsimus epiſcopus dixit: Sunt hic epiſcopi Aſianæ diœceſis: veniant, * & probamus quæ noſtra ſunt. Eſt epiſcopus Magneſiæ Leontius, Mæonius epiſcopus Nyſſæ, Proterius epiſcopus Smyrnæ, & ceteri qui hic ſunt. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Interim tu

* & nosipsos defendemus

Α κατάκλεισον ποιοῦντες, ξίφει με κατέβαλον. Ἐν τούτοις τοίνυν εἰς αὐτὸ τὸ ζῆν κινδυνεύοντός μου, μανιώντες ἐνθρονίζουσιν, ἁρπάσαντες τὸ περιβόλαιον τῆς ἐμῆς ἱερωσύνης, ὄν τινα, καὶ αὐτὸν ἐξ αὐτῆς τῆς τολμησάντων τὰ εἰς ἐμὲ γεγραμμένα ἀποπήματα, εἰς τὸν τόπον τὸν ἐμόν. καὶ λοιπὸν καὶ ὅσα περ ὑπῆρχέ μοι πράγματα εἴτε κινητῆς, καὶ ἀκινήτοις, ἀφείλοντο, καὶ ὡς ἠβουλήθησαν, εἰς ἑαυτοὺς κατεμερίσαντο. πολλοὺς δὲ καὶ τῆς διαφερόντων μοι ἀνθρώπων θανάτῳ, καὶ πληγαῖς διαφόροις κατέβαλον· ὥστε καὶ τὰ λείψανα πρὸ τῆς θύρας τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας τινὲς ἀπέθεντο. ἐπεὶ δὲ ἐν ἐμοὶ, τοῦ Θεοῦ μοι μαρτυροῦντος, καὶ ἀνθρώπων δὲ δυνατῶν, καὶ ἀλαβῶν, παραίτιος ἐγκυρίμλιω ἐτὰ τούτοις τοῖς εἰρημένοις, καὶ τολμηθεῖσι παραυτῆς εἰς ἐμὲ, δέομαι τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας, καὶ προκυλινδοῦμαι τοῖς θείοις ὑμῶν, καὶ ἀχράντοις ἴχνεσι, ὅπως θεσπίσαι καταξιώσῃ τὸ ὑμῶν ἐράνιον κράτος διὰ θείας ὑμῶν ὑποσημειώσεως καταπεμπομένης πρὸς τὴν ἁγίαν συνοδον, διάγνωσιν συγκροτηθῆναι μεταξὺ αὐτοῦ τε τοῦ ἐλεεινοῦ, καὶ αὐτῆς τῆς ταύτη διαπραξαμένων εἰς ἐμὲ, καὶ λεγόντων ἔχειν τι πρὸς ἐμέ. θεσπίσαι δὲ καὶ τοῦτο ἱκετεύω τὴν ὑμετέραν θειότητα, ὥστε μὴ ἐξεῖναί τινι, ἐπάγειν μοι μεθοδείαν, ἄχρις ἂν πέρατος * ἀξιωθῶσι τὰ μεταξὺ ἐμοῦ τε, καὶ τῆς ἐμῶν διαδίκων πραττόμενα· ἐπειδὴ ἔθος αὐτοῖς ἐστι ποιεῖν τοῦτο, πρὸς τὸ μὴ περιγράφεσθαι με αὐτῆς, καὶ τὰ παραυτῆς, ἐπιφερόμενά μοι, καὶ παρ' ἐμοῦ λεγόμενα ἐπὶ τῆς ἀρχιερέων ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ἐπὶ τοῖς θείοις ὑμῶν ἀκοαῖς ἀναγαγεῖν· δοθῆναι δὲ ἡμῖν τὸν ὀφείλοντα τὰ παραυτῆς ἐπιχειρεῖσθαι εἰς πέρας ἀγαγεῖν. καὶ τότε τυχὼν, τὰς σωτηρίους εὐχὰς τῷ Θεῷ ἀναπέμψω ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους διὰ παντός.

* leg. ἀξιωθῶσι

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· λεγέτω Βασιανὸς ὁ ἁλαβέστατος τὰς προσηγορίας τῆς παραυτοῦ αἰτιαθέντων. Βασιανὸς ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπε· πολλοί μέν εἰσιν· ὁ δὲ ἀρχηγὸς τῆς γεγραμμένων αὐτός ἐστιν ὁ ἄρτι ἐπίσκοπος Στέφανος. οὗτος γὰρ τὸν θρόνον μου κατέχει, καὶ τὰ πράγματα· καὶ παρακαλῶ δοκιμασθῆναι πάντα. ἀναγκαιότερά ἐστιν ἡ ἱερωσύνη τῆς κτημάτων. ζητηθῇ, ἐάν τί ποτε ἡμάρτηκα· δοκιμάσουσιν οἱ πατέρες ἡμῶν, καὶ ὡς θέλουσιν, ὁρίσουσιν. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀποκρινάσθω πρὸς ταῦτα Στέφανος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος. Στέφανος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος ἀπεκρίνατο· εἰσὶν ἐνταῦθα οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως· καὶ ἦλθοσι, καὶ συνισάμεθα ἑαυτοῖς. ἔστιν ὁ ἐπίσκοπος Μαγνησίας Λεόντιος, Μαιόνιος ἐπίσκοπος Νύσσης, Ηρότερος ἐπίσκοπος

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri: *In his itaque.* b Divion. & Pariſ. *ſunt, in locum.*
c Divion. *mobiles & immobiles.* d Veteres libri & edit. *atque venerabilibus.*
e Veteres edit. *in iis quæ in me dicta.* Colbertinus & Corb. *in his quæ in me dicta.* Pariſ, *in his quæ dicta ſunt atque in me præſumpta.* Sic etiam Divion. niſi quod habet *acta* pro *dicta.*
f Omnes veteres libri & edit. *volvor.*
g Id eſt, ſubſcriptione. Vide ſupra cap. 1. eorum quæ ante geſta præmiſſa ſunt.
h Veteres libri & edit. *atque dicunt.* i Pariſ. & Divion. *tranquillitatem.*
k Codices Corb. Pariſ. & Colbert. & veteres edit. *exactionem mihi quandam inferre donec terminus proferatur eorum quæ.* Sic etiam Divion. niſi quod habet *vexationem.*
l *Meos.* Deeſt in Corb. & Colbert. & in antiquis editionibus.
m Corb. Divion. & Colbert. & veteres editiones: *Quoniam vero conſuetudo illorum eſt hoc facere.* Pariſ. *Quoniam conſuetudo eorum eſt hoc facere.* n Veteres libri & edit. *& ut ea quæ.*
o Divion. *a ſancto concilio.* p Veteres libri & edit. *referantur.*
q Divion. *at & detur.* r *Perpetuo.* Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
ſ Veteres libri & editiones non habent vocem *Epiſcopus.*
t Divion. *tam ſacerdotium quam poſſ. quærantur. Si quid peccavi.*
u Veteres libri & edit. *probent.*

χοπ@ * Μυρρίνης, καὶ λοιποὶ οἱ ὄντες ἐνταῦθα. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· πέως ἀπόκεινται αὐτός. Στέφανος ὁ ἁλαβέστατος· ἐπίσκοπος Ἐφέσου εἶπεν· ὅτις ὅτε ἐχειροτονήθη ἐν τῇ Ἐφέσῳ, ἀλλὰ σχολαζούσης τῆς ἁγίας ἐκκλησίας, συναγαγὼν ὄχλον ἄτακτον μ῀ ξιφῶν, καὶ ἄλλων τινῶν * ἐρανα-εἰων, ἐπεισῆλθε, καὶ ἐκαθέσθη ἐν αὐτῇ. εἰ τοῦτον κελεύει ἡ ὑμετέρα μεγαλοφέπεια εἶναι ἐπίσκοπον, ἄλλος λόγος ἐστί. τοῦτο ἐξεσθέντος κατὰ κανόνας, καὶ ῥιφέντος ἀξίως, ἐμὲ τεσσαράκοντα ἐπίσκοποι τῆς Ἀσίας ψήφῳ, καὶ τῆς λαμπροτάτων, καὶ τῆς λογάδων, καὶ τῶν ἁλαβεστάτων ταντὸς κλήρου, καὶ τῆς λοιπῶν πάντων τῆς πόλεως πάσης, ἐχειροτόνησαν. σήμερον γὰρ πεντήκοντα ἔτη ἔχω ἐν τῷ κλήρῳ Ἐφέσου. Βασιανὸς ὁ ἁλαβέστατος εἶπε· μὴ περίβεχέ με. ἐγὼ καὶ κανονικῶς ἐχειρίσθην· καὶ δείκνυω τοῦτο· ἔτε κατεγνώσθην παράτινος, ἀλλ' ἐκ νέας ἡλικίας * πολλοῖς, καὶ ζῶν * τοῖς πτωχοῖς, καὶ πτωχεῖον ἐποίησα, καὶ ἔθηκα εἰς αὐτὸ ἑβδομήκοντα κραββάτια, καὶ πάντας τὰς νοσοῦντας καὶ τετραυματισμένους ἐξενίζον. Μέμνων δὲ ὁ χειρόμενος ἐπίσκοπος Ἐφέσου, φθονήσας τούτοις, ἐπειδὴ ἠγαπώμην παρὰ πάντων, πάντα ἐποίησεν ἐπὶ τῷ ἐκβληθῆναί με τῆς πόλεως. καὶ ἐπέβαλε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τῷ χειροτονῆσαί με ἐπίσκοπον Εὐάζων· καὶ τοῦτο ἐποίησεν· ἐγὼ δὲ οὐ κατεδεχόμην, ἀλλ' ἀπὸ ὥρας τρίτης ἕως ἕκτης ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου με ἀνήλισκε· καὶ τὸ ἅγιον ἁγγέλιον ἐγεμίσθη αἱμάτων, καὶ τὸ θυσιαστήριον. τοῦτο δὲ οὕτω γεγονότος, ἐγὼ ἔμεινα οὕτω, μήτε εἰς τινὰ πόλιν ἀπελθών, μήτε αὐτινὰ τινὰ πόλιν εἰδώς· ἔμεινα δὲ οὕτω. καὶ συνέβη τὸν αὐτὸν Μέμνονα τελευτῆσαι τὸν βίον χρήσασθαι. μ῀ τοῦτο ἐχειροτονήθη Βασίλειος· οὗτος δὲ μεταλεσάμενος τινὰ συνοδον τῆς ἐπαρχίας, καὶ μαθὼν παρούτῳ τινὰ βίαν οἷα ἔπαθον, ὅτι * σχολὴ ἦν, ἐχειροτόνησεν ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ ἄλλον ἐπίσκοπον, ἐμοὶ δὲ ἀπέδωκε τὴν κοινωνίαν, καὶ τὸν τόπον τῆς ἐπισκοπῆς. συνέβη δὲ τοῦτον πάλιν τελευτῆσαι τὸν βίον χρήσασθαι, ἐμὲ δὲ μ῀ πολλῆς ἀνάγκης, καὶ βίας ἐνθρονίζουσιν εἰς τὴν αὐτὴν πόλιν Ἔφεσον ὁ λαὸς, καὶ ὁ κλῆρος, καὶ οἱ ἐπίσκοποι. ὧν ὁ εἷς Ὀλύμπιος ὁ ἐπίσκοπος ἐνταῦθά ἐστι. γνοὺς δὲ ταῦτα ὁ ἁγιώτατος ἡμῶν βασιλεὺς, εὐθὺς τοῦτο αὐτὸ ἐβεβαίωσε· καὶ ἀθεως δι᾽ ὑπο-

* Σμύρνης, L.

* Ναζ. ἐρανα-εἰων,

* πολλοῖς, καὶ τοῖς

* συνοδὸν

A reſponde. Stephanus reverendiſsimus epiſcopus Epheſi dixit: Iſte neque ordinatus eſt in Epheſo, ſed vacante ſancta eccleſia, colligens ſeditioſorum turbam cum gladiis, & aliis quibuſdam * [a] arenariis, ſuperingreſſus eſt, & [b] ſedit ibi. Si hunc judicat veſtra magnificentia eſſe epiſcopum, alia ratio eſt. Hoc ergo expulſo [c] ſecundum canones, & projecto ut merebatur, me quadraginta epiſcopi Aſiani, ſuffragio & nobilium & * plebis, & totius reverendiſsimi cleri, & omnis civitatis, ordinaverunt. Hodie enim quinquaginta annos habeo in [d] Epheſino clero. Baſsianus reverendiſsimus (epiſcopus) dixit: Noli me circumvenire. [e] Ego & canonice factus ſum epiſcopus, & oſtendo hoc, & a nullo depoſitus ſum, nec accuſatus ab aliquo, [f] neque culpatus. Sed & ego a [g] juvenili ætate mea vixi pauperibus, & * ptochium feci, & in eo poſui ſeptuaginta lectos, & omnes languentes & ulceratos hoſpitio ſuſcipiebam. Memnon autem qui fuit epiſcopus Epheſi, * invidiam habens in iſtis, quoniam diligebar ab omnibus, [h] nihil non egit ut expellerer a civitate: & immiſit manus ſuas ut me ordinaret epiſcopum [i] Evazorum, & hoc fecit. Ego autem non acquieſcebam, ſed ab hora tertia uſque ad ſextam * coram altari me plagis [k] afflixit: & ſanctum evangelium & altare [l] ſanguine eſt impletum. His igitur: ita geſtis ego [m] ſic permanſi, neque ad civitatem vadens, (neque penitus eccleſiæ illi communicans, in qua nominatus fueram,) neque penitus ipſam civitatem videns. Manſi ergo ſic, & contigit ipſum Memnonem finem vitæ ſuſcipere. Poſt hæc ordinatus eſt Baſilius. Is autem evocans concilium provinciæ, & agnoſcens ab eis [n] violentiam quam fueram paſſus, & quoniam [o] machinatio fuerat, alium in illa civitate ordinavit epiſcopum, mihi vero reddidit communionem & locum [p] epiſcopatus. Contigit iterum & hunc finem vitæ ſuſcipere, me autem cum multa neceſſitate & vi inthronizaverunt in eadem civitate Epheſi populus & clerus & epiſcopi, quorum unus epiſcopus Olympius hic eſt. Agnoſcens autem hæc [q] piiſſimus noſter imperator, * repente hoc confirmavit, & continuo per commonitorium [r] aperte declaravit, confirmans

* i gladiatores, qui in arena depugnant.

in c Bohier. erinariis ſive aranariis.

* primatum.

* ſ. hoſpitium pauperum,

* his rebus invidens,

* in altari conficiebat;

* ſtatim

BALUZII NOTÆ.

a Varie ſcribitur hoc nomen in vetuſtis exemplaribus. Annotabimus autem varias lectiones: non quod hoc tanti ſit, ſed quia Labbeus hoc in margine earum duas adnotavit, & quia uſui iſta eſſe interdum poſſunt ad emendandos veteres ſcriptores ubi libri manu ſcripti deſunt. Itaque Corbeienſis habet *beaanariis*, ubi tamen emendatum eſt *barenariis*; Colbert. & Pariſ. *eranariis*, Divion. *erinariis*. De harenariis vide lib. 2. Miſcellaneor. noſtrorum pag. 488.

b Pariſ. & Divion. *ſedit ſibi*. Vide infra pag. 282.

c Veteres libri & edit. *ſecundum regulas & projecto digne, me quadraginta Epiſcoporum Aſianorum decreto & nobilium & plebis.*

d Pariſ. & Divion. *Epheſio clero*, Corb. & Colbert. *Epheſo clero.*

e Pariſ. *Ego & regulariter factus ſum.* Corb. Divion. & Colbert. *Et ego regulariter factus ſum, & oſtendo.* Sic etiam veteres edit. niſi quod addunt *Epiſcopus.*

f Corb. & veteres editiones addunt *ab aliquo*, Colbert. *ab alio.*

g Corb. & Divion. & Colbert. *juvenali.*

h Veteres edit. *hoc egit.* Codices Corb. & Colbert. *hæc egit.* Divion. & Pariſ. *egit.* Omnes autem libri habent, *ut expelleret civitate.*

i Ita omnes veteres libri & editiones. Crabbus vero in margine admonet *Vangenſium* haberi in libro ſancti Liberati, ubi tamen ipſe edidit *Evazentium*, & in margine *Eoagenſium*. Et poſteriores quidem Liberati editiones præferunt *Evazenſium*, codices vero MSS. *Vagenſium.*

k Veteres edit. *expendit & afflixit.* Codices Corb. & Colbert. *expendit afflixit.* Pariſ. *afflixit* tantum. Sic etiam primo ſcriptum fuit in Divionenſi, ſed poſtea vox *expendit* addita eſt ſupra lineam. Ex quodam haud dubie ſimili codice profectum eſt ut utrumque vocabulum reciperetur in textu, cum alterutrum ſufficiat.

l Veteres libri, *ſanguinibus.*

m Veteres libri & edit. *perm niſi ſic.*

n Pariſ. & Divion. *vim.*

o Pariſ. Corb. & Colbert. *machinatio fuit in illa civitate, alium ordinavit Epiſcopum.* Sic etiam Divion. niſi quod habet *in ipſa.*

p Pariſ. *epiſcopatus.*

q Veteres libri & edit. *noſter piiſſimus.*

r Divion. *aperte hoc declaravit.*

episcopatum. Postea direxit [a] iterum [b] sacram per [c] Eustathium silentiarium, [d] quæ confirmaret episcopatum. Veni autem in regiam Constantinopolim: & suscipiens nos idem rerum dominus, id est, me [e] & eum qui erat [f] in ipsa regia civitate, episcopum Proclum, amicos nos fecit: & communicavi cum eo, & cum omnibus episcopis qui * per singulas tempora sunt reperti. Et faciens [g] synodicam idem sanctissimus Proclus, direxit & civitati & episcopis & clericis. Mansi itaque [h] sic quatuor annis, [i] ita ut decem eiscopos ordinarem, & multos clericos. Et cum in pace degeremus, (quæ etiam per [k] relationem suam manifestaverunt ipsi [l] sanctissimi episcopi & reverendissimus clerus piissimo nostro imperatori, & perpetuæ Augustæ;) [m] placida voluntate suscipiens eorum pietas, repente rescripsit mihi & ipsis sanctissimis episcopis & clericis, & direxerunt per silentiarium. Relectis autem [n] divinis syllabis, omnes nos glorificavimus Deum, quia eorum pietas de ecclesiarum pace [o] adeo curam gerit. Crastina autem die missas celebravimus omnes simul, [p] & post missas, manus injicientes [q] incluserunt me, & cum vi abripuerunt pallium sacerdotii mei, & omnia bona mea: & sumentes unum éx ipsis hunc Stephanum, fecerunt eum episcopum. Stephanus reverendissimus (episcopus Ephesi) dixit: Jubeat vestra potestas, episcopos qui sunt hic, venire, ut appareat veritas coram vestra magnificentia. Glorioissimi judices dixerunt: Pro qua re vocas reverendissimos episcopos? Stephanus reverendissimus (episcopus Ephesi) dixit: Ut testentur de universis quæ gesta sunt, [r] quandoquidem [s] ipse superintravit in sanctam ecclesiam cum gladiis & [t] arenariis & * aliis quibusdam, & sedit in sede. Et pro hoc expulsus est [u] a sanctis patribus, [x] & a sanctissimo regiæ civitatis Romæ Leone, & a beatissimo sanctæ memoriæ Flaviano Constantinopolitanæ urbis, [y] & ab Alexandrino [z] & Antiocheno; ab his enim expulsus * est. Ecclesiastico enim judicio mea humilitas constituta est. Cognoverunt omnes; & consenserunt, & [aa] sanctæ memoriæ Theodosius imperator, & universa synodus. Pro his enim misit sanctæ memoriæ imperator Theodosius Eustathium primicerium silentiariorum, ut cognosceret inter eum & clerum & pauperes, qui ab eo injustitiam fuerant passi. Venit in Epheso bea-

* tunc temporis

* facibus

* est regio judicio, & mea humilitas.

μνησικὰ ἐδήλωσεν ἐν φανερῷ, βεβαιῶν τὴν ἐπισκοπήν. μεθ' ταῦτα ἀπέστειλε σάκραν πάλιν δι' Εὐσαθίου τοῦ σιλεντιαρίου, βεβαιοῦσαν τὴν ἐπισκοπήν. ἦλθον δὲ ἐν τῇ βασιλευούσῃ Κωνσταντινουπόλει· καὶ λαβόμενος ἡμᾶς ὁ αὐτὸς δεσπότης, ἐμέ τε, καὶ τὸν γνώμονα τῆς αὐτῆς βασιλευούσης πόλεως ἐπίσκοπον Πρόκλον, φίλους ἡμᾶς ἐποίησε· καὶ ἐκοινώνησα μετ' * αὐτῆς, καὶ μετὰ πάντων τῶν κατὰ καιρὸν εὑρεθέντων. καὶ συνοδικὰ ποιήσας ὁ αὐτὸς ὁσιώτατος Πρόκλος, ἀπέστειλε, καὶ τῇ πόλει, καὶ τοῖς ἐπισκόποις, καὶ τοῖς κληρικοῖς. ἔμεινα δὲ ὅπως ἐγὼ τεταγμένος χρόνον· ὡς καὶ δέκα ἐπισκόπους με χειροτονῆσαι, καὶ πολλοὺς κληρικούς. καὶ ἐν εἰρήνῃ ἡμῶν διαγόντων, ἅπερ καὶ δι' ἀναφορῶν ἐγνώρισαν οἱ αὐτοὶ ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι, καὶ ὁ εὐλαβέστατος κλῆρος τῷ εὐσεβεστάτῳ ἡμῶν βασιλεῖ, καὶ τῇ αἰωνίᾳ Αὐγούστῃ, εὐμενῶς δεξαμένη ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια, εὐθὺς ἀντέγραψεν ἐμοί τε, καὶ αὐτοῖς τοῖς ὁσιωτάτοις ἐπισκόποις, καὶ τοῖς κληρικοῖς· καὶ ἀπέστειλαν διὰ σιλεντιαρίου. ἀναγνωθεισῶν δὲ τῶν θείων συλλαβῶν, πάντες ἐδοξάσαμεν τὸν Θεὸν, ὅτι ὅπως φροντίζει ἡ αὐτοῦ εὐσέβεια περὶ τῆς εἰρήνης τῆς ἐκκλησιῶν. τῇ δὲ αὔριον ἡμέρᾳ λειτουργήσαντες πάντες ὁμοῦ, ἀπὸ τῆς λειτουργίας αὐτόχειρες γενόμενοι, κατέκλεισόν με ἐποίησαν· καὶ μετὰ βίας ἁρπάσαντές μου τὸ περιβόλαιον τῆς ἱερωσύνης, καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά μοι, καὶ λαβόντες σὺν ἐξ αὐτοῦ τοῦτον τὸν Στέφανον, ἐποίησαν αὐτὸν ἐπίσκοπον. Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπε· κελεύσει ἡ ὑμετέρα ἐξουσία· ἐνταῦθά εἰσιν οἱ ἐπίσκοποι· ἐλθόντων ἐπὶ τῷ φανῆναι τὴν ἀλήθειαν ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς ὑμετέρας· οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐπὶ τίνι καλεῖς τοὺς εὐλαβεστάτους ἐπισκόπους; Στέφανος ὁ εὐλαβέστατος εἶπεν· ἐπὶ τῷ καταθέσθαι αὐτοὺς τὸ γεγονότα πάντα, ἐπειδὴ αὐτὸς ἐπεισῆλθε τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ μετὰ ξιφῶν, καὶ ἐραναείων, καὶ * ῥάβδων τινῶν, καὶ ἐκαθέσθη ἐπὶ τὸν θρόνον. ἐξώσθη παρὰ τούτου παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων, παράτε τοῦ ὁσιωτάτου τῆς βασιλευούσης Ῥώμης Λέοντος, καὶ τοῦ μακαριωτάτου Φλαβιανοῦ τοῦ ἐν ὁσίοις, τῆς βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως, καὶ παρὰ τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ παρὰ τοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ. παρὰ τούτων ἐξώσθη κείσει βασιλικῇ, κατέστη δὲ ἡ ἐμὴ βραχύτης. ἔμαθον πάντες, σωμήνεσαν, καὶ ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Θεοδόσιος, καὶ ἡ συνοδος πᾶσα. ἐπὶ τούτοις ἔπεμψεν ὁ ἐν ἁγίοις βασιλεὺς Θεοδόσιος Εὐσάθιον τὸν πριμμικήριον

* αὐτοῦ, L.

* Forte ἄλλων. Hard.

BALUZII NOTÆ.

a *Iterum*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus.
b Paris. & Divion. *sacre*. c Veteres libri vulgo vocant Eustachium.
d Veteres libri & edit. *quibus iterum confirmavit*. Vox tamen *iterum* deest in exemplari Parisiensi & in Divionensi addita est supra lineam. e Paris. & *eum qui in ipsa regia civitate erat Episcopus Proclum*.
f Divion. *in regia Constantinopoli*.
g Colbert. *synodicum*. Paris. & Divion. *synodica*. Synodicon adversus Tragœdiam Irenæi cap. 149. *prædictorum synodicorum proœmium*. h Divion. & Paris. & veteres edit. *sic ego quatuor annis*.
i Corb. & Paris. *ita ut & decem*. k Divion. *legationem*.
l Corb. Divion. & Paris. *reverentissimi*. Veteres edit. *reverendi*. Colbertinus non habet *sanctissimi Episcopi &*.
m Corb. & Colbert. & veteres edit. & *placida*. n Paris. & Divion. *sacratissimis*.
o Veteres libri, *sic cogitat*. Veteres edit. *sic cogitavit*.
p Paris. & *post mensas*. Non leviter prætereunda est hæc lectio. Confirmat enim interpretationem quam nos supra ad Tom. V. pag. 754. attulimus explicantes titulum cujusdem sermonis Nestorii. Sic supra in his gestis pro eo quod in epistola clericorum Edessenorum pro Iba legitur *comministrare in sacrificio*, codex Paris. habet *Missas cum eo tenere*. q Divion. & Corb. & Colbert. *inclauserunt*.
r Veteres libri & Crabb. *quoniam*. s *Ipse* Deest in Divionensi,
t Rursum heic multum errant vetera exemplaria sicut dictum est supra, adeo ut in Colbertino scriptum sit *narrariis*. u Paris. & *a sanctis patribus*.
x Divion. & Paris. & *a venerabili*. y Colbert. & Paris. & *Alexandrino*.
z Divion. & *ab Antiocheno*. aa Annotatio Rustici. *Theodosium sanctæ memoriæ appellat infelix*. Vide similem annotationem infra.

ειον τῆς σιλεντιαείων, δηγνῶναι μετιξὺ αὐτῦ, καὶ τῦ κλήρυ, καὶ τῆς πτωχῶν τῆς ἠδικημένων παραυτῦ. ἦλθεν ἐν τῇ Ἐφεσίων ὁ μακάριος Εὐσάθιος, ξεῖς μιᾶς ἐποίησε δηγινώσκων. ἃ διέγνω, φανερὰ κατέστησε· καὶ τὸν ὅρον, ὃν περ ὥρισεν ὁ μακάριος Εὐσάθιος, κατεδέξατο, καὶ ὁμολογίας ὑπέθετο· καὶ τῷ κλήρῳ, καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ φανερὰ τυῦτά ἐστιν. εἰσὶν ἐντεῦθα οἱ ἐπίσκοποι· εἰσέλθωσιν, ἐὰν ἄλλως ἐρῶ. κελεύσει ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν, ἐλθεῖν αὐτύς· μὴ σοὶ αὐτοῖς ἐχειροτονήθη ἐκεῖ; ἐπεισῆλθεν ἐκεῖ σήμερον ἀπὸ τεσσάρων ἐτῶν· καὶ ὁ Ῥώμης αὐτὸν καθεῖλε, καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας αὐτὸν καθεῖλεν. ἴδῃ τινὰ ἐπιστολὴν τινὰ γραφεῖσαν παρὰ τῦ μακαριωτάτυ πάπα Λέοντος τὸ ὑμέτερον μέγεθος. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ὁμολογεῖς, Βασιανὸν τὸν Σλαβέσατον τέσσαρα ἔτη κατεχηκέναι τὴν ἁγιωτάτην τῆς Ἐφεσίων πόλεως ἐκκλησίαν, ὡς ἐπίσκοπον; Στέφανος ὁ Σλαβέσατος εἶπε· τυραννήσας, οὐχ ὡς ἐπίσκοπος. πῶς γὰρ εἶχε κρατῆσαι, ὁ μὴ χειροτονηθεὶς, ἀλλὰ μὴ ξιφῶν εἰσελθών, καὶ καθεσθεὶς ἑαυτῷ; κελεύσει ἡ μεγαλοπρέπεια ὑμῶν, εἰσελθεῖν τὸν ἐπίσκοπον. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· δειχνύτω Βασιανὸς ὁ Σλαβέσατος, εἴγε ἀπὸ σωόδυ Σλαβεσάτων ἐπίσκοπος, ἢ κατὰ τὸν ἐωθότα θεσμὸν εἰς χειροτονίαν ἐπίσκοπος κατέστη τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως.* Βασιανὸς ὁ Σλαβέσατος εἶπεν· Εἰ ἄζων ποτὲ ἐγώ ὅτε ἐγενόμην, ὅτε ἀπῆλθον, ἀλλὰ βιαθεὶς ὠνομάσθην ἐπίσκοπος. οἱ κανόνες φανερὰ ἔχυσιν. εἴπωσιν οἱ πατέρες, ἐὰν προκείμενά ἐστι τὸ χειροτονηθῆναι, καὶ μὴ ἀπελθεῖν. αὐτοὶ εἴπωσιν· οἴδασι τὺς κανόνας. παρακαλῶ, ἀκύσατέ μυ· τέως φανερωθῇ ἡ τόλμα, ὅτι ἠύθαδήτησαν, καὶ λαβόντες ἐνέκλεισάν με· καὶ τότε περὶ τῆς ἱερωσύνης ζητῆμεν. ἡ βία ζητηθῇ. Στέφανος ὁ Σλαβέσατος εἶπεν· ἄξιῶ τὺς κανόνας ἀναγνωσθῆναι τὺς λέγοντας· ὥσε εἰ ἑτέρα πόλει τὴν χειροτονηθέντι μὴ δύνασθαι εἰ ἑτέρα καθίσασθαι. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν οἱ κανόνες. Λεόντιος ὁ Σλαβέσατος ἐπίσκοπος Μαγνησίας ἀνέγνω. Κανὼν ϛέ.

Εἴ τις ἐπίσκοπος χολάζων ἐπὶ χολάζυσαν ἐκκλησίαν ἑαυτὸν ἐπιῤῥίψας, ὑφαρπάζοι τὸν θρόνον δίχα σωόδυ τελείας, τῦτον ἀπόβλητον εἶναι, κἂν εἰ πᾶς ὁ λαὸς, ὃν ὑφήρπασεν, ἕλοιτο αὐτόν· τελείαν δὲ εἶναι σύνοδον ἐκείνην, ἧ συμπάρεσι καὶ ὁ τῆς μητροπόλεως.

Ὁ αὐτὸς Σλαβέσατος Λεόντιος ἐπίσκοπος ἀνέγνω ἀπὸ τῦ αὐτῦ βιβλίυ. Κανὼν ϛʹ.

* Ῥωμαῖοι, ἐπέγνων, ἐπεγνώμην, ἐνέγνω.

Atæ memoriæ Euſtathius, tres menſes [a] exegit cognoſcendo. [b] Quæ cognovit, manifeſta fecit: & terminum quem decrevit beatæ memoriæ Euſtathius, ſuſcepit, & * [c] confeſſiones expoſuit: & clericis (& [d] pauperibus) & eccleſiæ hæc manifeſta ſunt: Sunt hic epiſcopi: [e] veniant huc, & fateantur ſi aliter dico. [f] Jubeat veſtra magnificentia venire eos. Numquid cum eis ordinatus eſt [g] ibi? Superintravit ibi, hodie quatuor anni ſunt: & Romanus epiſcopus eum depoſuit, & Alexandrinus eum damnavit. [h] Videat veſtra magnificentia epiſtolam ([1]) ſcriptam a beatiſſimo papa Leone. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Confiteris reverendiſſimum Baſſianum quatuor annis obtinuiſſe [i] ſanctam Epheſiorum civitatis eccleſiam, velut epiſcopum? Stephanus reverendiſſimus epiſcopus Epheſi dixit: [k] Velut tyrannus, non ut epiſcopus. Quomodo enim obtinere poterat, qui per manus impoſitionem conſtitutus non eſt, ſed cum gladiis eſt ingreſſus, [l] & ſedit ibi? Jubeat veſtra magnificentia epiſcopos ingredi. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Oſtendat Baſſianus reverendiſſimus, ſi per ſynodum reverendiſſimorum epiſcoporum, & conſueta [m] ordinationis lege [n] epiſcopus Epheſiorum metropolis eſt conſtitutus. * Baſſianus reverendiſſimus epiſcopus dixit: Evazorum ego neque [o] unquam factus ſum, neque profectus [p] illuc, ſed vim paſſus, denominatus ſum epiſcopus. Canones manifeſti ſunt. Dicant patres, ſi præjudicium eſt ordinari, nec proficiſci. Ipſi dicant: noverunt regulas. Supplico ut audiar. Interim præſumptio declaretur, [q] quia [r] auctoritate uſi capientes clauſerunt me; & tunc de ſacerdotio quærimus. Violentia primo quæratur. Stephanus reverendiſſimus epiſcopus Epheſi dixit. Supplico ut canones relegantur, qui dicunt, ut is qui in alia civitate ordinatus eſt, conſtitui non poſuit in altera. [s] Glorioſiſſimi judices dixerunt: Relegantur hi canones. Leontius reverendiſſimus epiſcopus Magneſiæ [t] ex codice * relegit [u] regulam nonageſimam quintam.

(1) Non extat. *Hard.*

* Latine, legi, legimus, legit

* antiquam collectionem canonum intelligit certis numeris definitam. Eſt can. 16. concilii Antioch. Cod 95.

Si quis epiſcopus vacans ſuper eccleſiam vacantem ſemetipſum iniiciens, ſubripuerit ſedem præter perfectum concilium, hunc expellendum eſſe, licet omnis populus quem arripuit, eum elegerit. Perfecta vero ſynodus illa eſt, cui intereſt & metropolitanus epiſcopus.

Idem reveverendiſſimus Leontius epiſcopus ex eodem codice legit [x] regulam nonageſimam ſextam.

Si

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *fecit*.
b Corb. & Colbert. & veteres edit. *Quædam cognovit*. Pariſ. & Divion. *& quædam cognovit*.
c Pariſ. & Divion. *cautiones*.
d Conjunctio Deeſt in codice Corb. & Colbertino.
e Omnes libri veteres, *veniant hic*.
f Veteres libri & edit. *Jubeat ergo veſtra*.
g Veteres libri & editiones non habent vocem *ibi* in hoc loco.
h Iidem libri & editiones: *Videat epiſtolam ſcrip. a beat. Papa Leone veſtra magnificentia*.
i Pariſ. & Divion. *ſanctiſſimam*.
k Corb. & Colbert. & edit. Veneta: *Ut tyrannus*. Crabb. *Ut tyrannum, non ut Epiſcopum*.
l Omnes veteres libri, *& ſedit ſiet*. Vide ſupra pag. 278.
m *Ordinationis*. Hæc vox deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
n *Epiſcopus*. Deeſt in omnibus codicibus, uno excepto Divion. qui legit *conſtitutus Epiſcopus*.
o *Unquam* Et iſtud quoque deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
p Veteres libri, *illic*.
q Veteres edit. *qua*.
r Veteres libri & edit. *auctoritate ſua clauſerunt me*. In editione tamen Veneta mendoſe ſcriptum eſt *clarueruns* pro *clauſerunt*.
s *Glorioſiſſimi &c. canones*. Hæc deſunt in codice Pariſienſi. Deerant etiam olim in Divionenſi, ubi addita ſunt ad marginem.
t Id eſt, ex codice canonum Eccleſiæ univerſæ, ubi iſti duo canones leguntur ſecundum numeros heic annotatos. Citat autem hunc locum Hincmarus in opuſculo LV. capitulor. cap. 21.
u Veteres libri, *nonageſima quinta*. Quod ideo obſervo quia eodem modo citat Hincmarus.
x Ita codex Pariſienſis. Nam alii habent, *regula nonageſima ſexta*.

Canon. 27. ejusd. conc. Antioch. Cod. 96.

[a] Si quis episcopus ordinationem accepe-
rit episcopatus, & populo præesse decretus,
non [b] acquieverit ordinationi, neque ei per-
suasum fuerit proficisci ad ecclesiam sibi com-
missam, hunc excommunicatum esse, donec
coactus acquiescat, aut quidquam de eo e-
piscoporum provinciæ synodus perfecta de-
finiat

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Reverendiſſimus [c] epiſcopus Baſsianus edoceat, quis eum fecit epiſcopum. Baſsianus reverendiſſimus epiſcopus dixit: Unus eorum qui me inthronizaverunt, hic eſt Olympius. neſcio alios: hunc recordor. Lucianus reverendiſſimus epiſcopus [d] Byziæ dixit: Qui habuit jus, ſuſcepit eum bonæ memoriæ Proclus, & ſuſcepit eum beatæ memoriæ Theodoſius piiſsimus imperator, & vocans eos, amicos effecit: ſed tamen cur eſt expulſus? Stephanus reverendiſsimus epiſcopus Epheſi dixit: Beatus ſanctæ memoriæ Flavianus expulit eum. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Quoniam memoria facta eſt Olympii reverendiſſimi epiſcopi, tamquam is inthronizaverit Baſsianum reverendiſsimum epiſcopum, [e] prædictus [f] Olympius, ſi hæc ita ſunt, nos edoceat. Olympius reverendiſsimus epiſcopus Theodoſiopolis dixit: Poſt mortem Baſilii epiſcopi, qui illo tempore fuit in civitate, in qua ordinatus ſum epiſcopus Theodoſiopolis,
* Significaverunt
in ea degebam. * Mandaverunt mihi cleri-
ci ejuſdem civitatis Epheſi, dicentes: [g] Veni huc, ut canonice ordinationem ſuſcipiat civitas, quoniam [h] obdormivit ſanctæ memoriæ Baſilius, qui fuit epiſcopus. Ego vero has literas [i] accipiens, adveni, credens quia & alii reverendiſsimi epiſcopi [k] vocati eſ-
* iſte ingreſſurus eſſet.
ſent. Ante tres autem dies quam * ingreſ-
ſus eſſem eccleſiam, [l] ut inthronizaretur, dum applicaſſem in quodam hoſpitio, ſubſtinebam etiam reverendiſsimos epiſcopos, ut [m] canonice ſecundum morem ordinatio proveniret. Ut ergo primam & ſecundam & tertiam [n] ſuſtinuiſſem diem in hoſpitio, & alter nullus [o] Deo amiciſsimorum eſt inventus epiſcopus; [p] tamdem venientes quidam e reverendis clericis, dicunt mihi: Alii epiſcopi non ſunt hic, quid facto eſt opus? [q] Dicebam ego: (Solus) quid poſſum [r] facere? Quoniam extra [s] rationem canonum eſt, ſolum epiſcopum diſponere eccleſiam, & ma-
* tam illuſtris
xime * tantæ metropolis: Cum ergo hæc *
[t] loquerer mecum, circumdedit manſionem,
* loquerentur
in qua eram, innumera multitudo: [u] & ne-

A Εἴτες ἐπίσκοπος χειροτονίαν λάβοι ἐπισκόπου, καὶ ὁρισθεὶς προεσάναι λαοῦ, μὴ καταδέξοιτο τῇ χειροτονίαν, μηδὲ πεισθοῖτο ἀπιέναι εἰς τὴν ἐγχειρισθεῖσαν αὐτῷ ἐκκλησίαν, τέτον εἶναι ἀκοινώνητον, ἕως ἂν ἀναγκασθεὶς κατανεύσῃ, ἢ ὁρίσει τι περὶ αὐτοῦ ἡ τελεία σύνοδος τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἐπισκόπων.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· δειξάτω Βασιανὸς ὁ ἁγιαβέσατος, τίς αὐτὸν κατέστησεν ἐπίσκοπον. Βασιανὸς ὁ ἁγιαβέσατος εἶπεν· εἷς ἐκ τῆς καθηρονισάντων με ἔστιν Ὀλύμπιος. οὐκ οἶδα ἄλλους· τέτον μνημονεύω. Λεκιανὸς ὁ ἁγιαβέσατος ἐπίσκοπος Βύζης εἶπεν· ὁ ἔχων τὸ κῦρος, ἐδέξατο
B αὐτόν· ὁ μακαρίτης Πρόκλος ἐδέξατο αὐτόν, καὶ ὁ μακαρίτης Θεοδόσιος ὁ ἁγιεβέσατος βασιλεὺς· καὶ καλέσας αὐτούς, φίλους αὐτοὺς ἐποίησεν. ἀλλ' ὅμως τί ἐξεβλήθη; Στέφανος ὁ ἁγιαβέσατος εἶπεν· ὁ μακάριος καὶ ἅγιος Φλαυιανὸς ἐξεώσατο αὐτόν. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐπειδὴ μνήμη γεγένηται Ὀλυμπίου τοῦ ἁγιαβεσάτου ἐπισκόπου, ὡς καθρονίσαντος Βασιανὸν τὸν ἁγιαβέσατον, ὁ προλεχθεὶς ἁγιαβέσατος Ὀλύμπιος, εἰ τοῦτο ὕτως ἔχει, διδασκέτω. Ὀλύμπιος ὁ ἁγιαβέσατος ἐπίσκοπος Θεοδοσιοπόλεως εἶπε· μετὰ τὸν θάνατον τοῦ κατὰ καιρὸν ἐπισκόπου Βασιλείου ἐν τῇ πόλει, ἐν ᾗ χειροτόνημαι ἐπίσκοπος Θεοδοσιοπόλεως, ἐν αὐ-
C τῇ διῆγον. δηλῶσί μοι οἱ κληρικοὶ αὐτῆς τῆς πόλεως Ἐφέσου, λέγοντες· παραχρῆ σπεῦσαι, ἵνα κανονικῶς χειροτονίαν δέξηται ἡ πόλις, ἐπειδὴ ἐκοιμήθη ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Βασίλειος, ὁ χρόμβος ἐπίσκοπος. ἐγὼ δὲ δεξάμενος τὰ γράμματα τοῦτα, παρεχρόμην, ὑπολαβών, ὅτι καὶ ἄλλοι ἁγιεβέσατοι ἐπίσκοποι ἐκλήθησαν. πρὸ ξιῶν δὲ ἡμερῶν τῆς μέλλειν εἰσιέναι εἰς τὴν ἐκκλησίαν τέτον, καὶ καθρονίζεσθαι, κατυχθεὶς παρά τινι ὁσπιτίῳ, περιέμενον καὶ τὰς ἑτέρας ἁγιαβεσάτας ἐπισκόπους, ὥστε χρῆσθαι κανονικῶς τῇ χειροτονίαν κατὰ τὸ ἔθος.
D ὡς δὲ καὶ μίαν, καὶ δευτέραν, καὶ ξίτην ἡμέραν ἔμενον παρὰ τῷ ὁσπιτίῳ, κ' ἄλλος ἐκ ἀρέθη θεοφιλέσατος ἐπίσκοπος, τελευταῖον ἐλθόντες τινὲς τῆς ἁγιαβεσάτων κληρικῶν, λέγουσί μοι· ἄλλοι ἐπίσκοποι ἐκ εἰσὶν παρόντα, τί δέοι χρῆσθαι; εἶπον ἐγώ· τί δύναμαι ποιῆσαι; ἐπειδὴ ἔξω τῆς ἀκριβείας τῆς κανόνων ἐσί, μονον ἐπίσκοπον διοικεῖν ἐκκλησίαν, καὶ μάλισα τοιαύτης περιφανοῦς μητροπόλεως. ὡς δὲ ταῦτα ἐλάλουν μετ' ἐμοῦ, περιεκύκλωσαν τὸ

οἶ-

BALUZII NOTÆ.

a Hic canon aliis verbis legitur in codice Pariſienſi. *Si quis Epiſcopus vacans in Eccleſiam vacantem proſiliat, ſedemque pervadat abſque integro perfectove concilio, hic abiciatur neceſſe eſt, licet omnis populus quem dirimuit eum habere delegerit. Perfectum vero Concilium illud eſt cui intereſt & metropolitanus antiſtes.* Eſt verſio Dionyſii Exigui, paucis mutatis in fine. b Colbert. & Corb. *acquieverit.*

c Vox *Epiſcopus* deeſt in hoc loco in codice Pariſ. & in Divionenſi.

d Corb. & Colbert. *Bizæ.* Pariſ. *Vizæ.*

e *Prædictus.* Deeſt in omnibus antiquis codicibus & editionibus.

f *Olympius.* Deeſt in Pariſienſi. Additus ſuora lineam in Divionenſi.

g Veteres libri: *Veni hic ut regulariter.* Veteres edit. *Veni huc ut regulariter.*

h Veteres libri & edit. *dormivit.* i Divion. *ſuſcipiens.*

k Veteres libri & edit. *vocarentur.* l Iidem libri & edit. *ut is inthronizaretur.*

m Veteres libri & edit. *regulariter.* n Veteres libri, *ſuſtinui.*

o Ita Corb. & Colbertinus. Reliqui habent *reverentiſſimorum.*

p *Tandem venientes &c. eſt opus.* Hæc deſunt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus, & ſunt ſuperflua. q Veteres libri & editiones: *Dicebam ſolus ego. Quid poſſum.* Infra: *Cum ego hæc loquerer mecum.* r Veteres libri & edit. *efficere.*

ſ Iidem libri & edit. *ſubtilitatem.* t Male in Corb. Divion. & Colbert. *loquerentur.*

u Pariſ. & veteres edit. *Novi enim quo conſiſto eorum tanta.* Ita etiam primo in Divionenſi, ſed poſtea addita eſt vox & ante *Novi.* Alii codices habent eandem conjunctionem.

οἴκημα, οὗθα ἡμῖν, πλῆθος ἄπειρον, καὶ ἔχοι- A
δα πῦ στήκω· καὶ ἐπὶ τοσαύτης ἐξουσίας, καὶ ἐπὶ τῦ θυσιαστηρίου, τίς ποτε γυμνώσας παραμήριον Ὁλοσήρικος, τῦτο ὄνομα αὐτῷ, κομητιανὸς τύχα ὤν, ἦλθε καὶ αὐτὸς, καὶ τὸ πλῆθος ἅπαν, καὶ βαστάσαντές με, ἀπήγαγον εἰς τὴν ἐκκλησίαν. καὶ ὕπω μ᾽ ἑξακοσίων, ἢ ἑξακοσίων ἀνθρώπων, καὶ ἐμέ, καὶ αὐτὸν, ἀνήγαγον εἰς τὸν θρόνον, καὶ ἐκλήρετο ὁ ἐνθρονιασμός. μέχρι τύτε τὸ ὅπως γέγονεν, οἶδα. Βασιανὸς ὁ ἁλαβέστατος εἶπεν· ἐψεύσατο. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· εἰ Πρόκλος ὁ τῆς ὁσίας μνήμης, ὁ γεγονὼς ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, ἐδέξατο αὐτὸν Βασιανὸν τὸν ἁλαβέστατον ἐπίσκοπον, καὶ ἐκοινώνησεν αὐτῷ ὡς ἐπισκόπῳ τῆς Ε- B
φεσίων μητροπόλεως, ὁ ἁλαβέστατος κλὴρος τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας διδασκέτωσαν. * Θεόφιλος ὁ ἁλαβέστατος πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας εἶπεν· ὡς ἐπὶ Θεῦ, καὶ ἐδέξατο αὐτὸν ὁ ἐν ἁγίοις Πρόκλος κοινωνικὸν, καὶ συνοδικοῖς γράμμασι τιμήσας αὐτὸν, ἀπέλυσεν ἐπὶ τὴν Ἔφεσον· καὶ ἐν τοῖς διπτύχοις ἔταξεν αὐτῦ τὸ ὄνομα, καὶ ἐλέγετο ἕως πρὸ ὀλίγυ κήρυ. πάντες οἱ ἁλαβέστατοι κληρικοὶ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας εἶπον· καὶ ἡμεῖς τὰ αὐτὰ λέγομεν. ἐδέξατο γὰρ αὐτὸν, καὶ ἐκοινώνησεν αὐτῷ ὁ μακάριος Πρόκλος, καὶ ἐποίησε συνοδικὰ γράμματα, καὶ εἰς τὰ δίπτυχα αὐτὸν ἔταξεν. C

* Ῥωμαϊστὶ, ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· νῦν Στέφανος ὁ ἁλαβέστατος ἐπίσκοπος λεγέτω, ὅπως ἐπίσατε Βασιανὸν τὸν ἁλαβέστατον ἀποκινηθῆναι τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ εἰ αὐτὸς παρὰ τῆς συνόδυ ἐχειροτονήθη. Στέφανος ὁ ἁλαβέστατος εἶπεν· ἀνηνέχθη παρὰ τῦ ἐπισκόπυ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως, τῦ ἐν ἁγίοις Θεοδοσίυ τῦ βασιλέως γράψαντος ἐκεῖ. ἠνέχθη δὲ γράμματα, καὶ παρὰ τῦ μακαριωτάτυ πάπα τῦ ἐν Ῥώμῃ ἁγιωτάτυ ἐπισκόπυ, ὥστε τῦτον μὴ δεῖν εἶναι ἐπίσκοπον· καὶ φανερά ἐστι τὰ γράμματα. κελεύσατε ἐλθεῖν τὰς νοτιερίας ἐπὶ τῦ φανερωθῆναι ποίῳ τρόπῳ ἀπεκινήθη, καὶ ποίῳ τρόπῳ ἐξεβλήθη, καὶ ποίῳ τρόπῳ ἐγὼ κατέστην. ἡμεῖς διὰ τὴν πίστιν ἤλθομεν. μὴ δὴν ἤδειν, ὅτι τῦτο εἶχον ἀνακύψαι; ἅπαξ πέρας ἔλαβε τὸ πρᾶγμα. ἦλθεν ὁ σιλεντιάριος ἐκεῖ· τρεῖς μῆνας ἐποίησε διαγινώσκων μεταξὺ αὐτῦ, καὶ τῆ κληρικῶν· φανερά ἐστι τὰ ὁμολογήσαντα. Βασιανὸς ὁ ἁλαβέστατος εἶπε· Στέφανος πρεσβύτερός μυ ἦν· τέσσαρα ἔτη μετ᾽ ἐμῦ ἐλειτούργει, μετ᾽ ἐμῦ ἐκοινώνει. καὶ ἐκοινώνει παρ᾽ ἐμῦ, ὡς παρ᾽ ἐπισκόπυ. καὶ αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ συνέκλεισάν με, καὶ ταῦτα ἔπαθον, μὰ τὰς δυνάμεις τῦ Θεῦ,

Ascivi ubi essem, & coram tanta potestate, & coram altari, quidam enudans gladium, Holosericus nomine, qui, puto, comitianus est, venit & ipse & omnis multitudo, & portantes me, * profecti sunt in ecclesiam. * abduxerunt. Et ita cum ducentis aut trecentis hominibus & me & ipsum levaverunt ad sedem, & inthronizatio celebrata est. Usque ad hoc, quemadmodum factum est, novi. Basianus reverendissimus episcopus dixit: Mentitus est: Glorioſissimi judices dixerunt: Si Proclus sanctæ memoriæ, qui fuit archiepiscopus regiæ Constantinopolis, suscepit Basianum reverendissimum [a] episcopum, & communicavit ei tamquam episcopo Ephesiorum metropolis, reverendissimus clerus sanctæ Constantinopolitanæ ecclesiæ nos edoceat. * Theophilus reverendissimus presbyter Constantinopolis sanctæ ecclesiæ dixit: [b] Ut coram Deo, & suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus communicantem, & synodalibus litteris honorans dimisit eum ad Ephesum, & in [c] diptychis posuit ejus nomen, & recitabatur usque ad modicum [d] ab hinc tempus. Omnes reverendissimi clerici sanctissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ dixerunt: [e] Et nos hæc [f] ipsa dicimus. Suscepit enim eum, & communicavit ei beatæ memoriæ Proclus, & fecit synodicas literas, & in diptychis eum posuit. * Latine, legi, legimus, legit.

Glorioſissimi judices dixerunt: Nunc Stephanus reverendissimus episcopus dicat, quemadmodum novit Basianum reverendissimum episcopum ab episcopatu remotum, & si ipse per synodum ordinatus est. Stephanus reverendissimus episcopus Ephesi dixit: Relatum est [g] ab episcopo Alexandrinæ civitatis, sanctissimæ memoriæ Theodosio principe scribente illuc: allatæ sunt etiam litteræ e beatissimo & sanctissimo papa Romano, quatenus istum esse non oporteret episcopum; & manifestæ sunt (1) literæ. Jubete venire notarios, ut declaretur quomodo remotus est, [h] & quomodo est ejectus, & quomodo ego [i] ordinatus. Nos propter fidem venimus. Numquid [i] ergo sciebam, quoniam hoc potuisset emergere? Semel finem accepit causa. Venit silentiarius [k] illuc, tres menses fecit cognoscens inter eum & clericos. Clarent ea quæ definita sunt. [l] Basianus reverendissimus dixit: Stephanus presbyter meus fuit, quatuor annis mecum missas celebrabat, mecum communicabat, [m] & communicabat mihi tamquam episcopo. Et ipsa die quia [n] recluserunt me, (simul communicavimus; & arripuit (1) Non exstant. *Hard.*

BALUZII NOTÆ.

a *Episcopum*. Deest in Corbeiensi. In Divionensi primo extabat, sed postea deletum est.
b Paris. *Coram Deo*. c Corb. & Colbert. *diptychiis*, reliqui *diptyciis*.
d *ab hinc*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus. e Divion. *Et nos hoc*.
f *Ipsa*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
g Hunc locum contra veterum librorum & editionum fidem editores Romani mutaverunt & in sensum diversum transtulerunt, & quidem prorsus infeliciter. Codices Corb. & Colbertinus & veteres editiones habent: *Relatum est ad Episcopum Alexandrinæ civitatis*. Paris. *Relatum eſt Episcopo*. Sic etiam in Divionensi, nisi quod vox *ad* in margine addita est ante vocem *Episcopo*. Sensus autem est, Theodosium de causa Basiani retulisse ad Episcopum Alexandrinum, ut ad Episcopum secundæ sedis, & Episcopum quoque Romanum ad eum scripsisse de deponendo Basiano. Unde supra pag. 282. legitur eum fuisse damnatum ac depositum ab Episcopo Romano & ab Alexandrino. h *Et quomodo eſt ejectus*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
i *Ergo*. Et istud quoque deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
k Corb. Paris. Colb. & veteres edit. *ibi*. Divion. *ubi*; & in margine, *al. ibi*.
l Corb. & veteres edit. *Baſſianus Epiſcopus dixit*.
m Divion. Paris. & Colbert. *& communicabat a me tanquam ab Epiſcopo*. Legendum *communicabatur*, ut in libro Corbeiensi. n Corb. & Colbert. *reclauſerunt*. Paulo post Corb. & Divion. legunt *inclauſit* & *inclauſus*. Sic etiam Colbertinus.

puit me, & incluſit me:) & iſta ſum paſſus. A per virtutes Dei, aquam quæſivi, & non mihi dederunt. Tribus menſibus habuerunt me clauſum, Epiſcopi autem qui a me ordinati ſunt, ipſi & hunc ordinaverunt epiſcopum, dum eſſem incluſus. Si non ſum ego epiſcopus; neque illi qui a me ſunt ordinati, eſſe debent epiſcopi, neque clerici.

Ὕδωρ ἐζήτησα, καὶ οὐκ ἔδωκάν μοι. ἐπὶ δίμηνον εἶχόν με ἐγκατάκλειστον. οἱ δὲ παρ' ἐμοῦ ἐπίσκοποι χειροτονηθέντες, αὐτοὶ καὶ τοῦτον ἐχειροτόνησαν ἐπίσκοπον. ὅντος μου ἐγκατακλείστου. ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐπίσκοπος, οὐδὲ οἱ παρ' ἐμοῦ χειροτονηθέντες ὀφείλουσιν εἶναι ἐπίσκοποι, οὐδὲ οἱ κληρικοί.

Caſsianus presbyter, qui fuit cum Baſsiano reverendiſsimo, dixit: [a] Media hebdomada coegerunt nos, & introduxerunt in baptiſterio, Stephanus reverendiſsimus epiſcopus, & Meonius; & dederunt mihi evangelium, & conjuraverunt me, & dixerunt: Veni, [b] jura non diſcedere ab illo, ſed [c] vivere cum eo, & mori cum eo, & non B tradere eum. Dixi: Hodie viginti quinque [d] annis communico, [e] Conſtantinopoli negotium agens: & Deus eſt qui novit, quia nunquam juravi alicui: & nunc dum presbyter [f] ſum, cogitis [g] me jurare? Qui ſumentes evangelium dederunt mihi, & juravi eis. Et quinta feria de ſancto paſcha tollentes, & ipſum [h] incluſerunt, & me [i] ceciderunt, & [k] debilem fecerunt calcibus. Et adduxerunt

* vix tandem tres ſubdiaconos, & * veſpere tulerunt, & duxerunt me in [l] domum meam, & poſuerunt me ſemivivum, & phlebotomaverunt me. Ut ergo non pejerarem, hodie quatuor annos habeo [m] errando & mendicando Conſtantinopoli, [n] ut non pejerarem nomen Fi- C lii Dei: Lucianus reverendiſſimus epiſcopus [o] Byziæ tranſiens [p] in medium, dixit: Obſtrinxerunt nos reliqui epiſcopi nobiſcum reſidentes, ut unuſquiſque quod novit in veritate, [q] & ad pietatem tendere, dicat. Et licet ex nobipſis bonum eſſet hoc facere, verumtamen dicimus, quoniam quatuor annis operatus eſt in ſede ſine contentione, ſine contradictione, & ordinavit decem epiſcopos, & clericos multos, & communicavit ei qui nunc eſt epiſcopus Stephanus, cum eſſet ejus presbyter, & omnes reliqui clerici. Et quomodo poſſibile eſt nunc

* canonum Baſſianum expelli præter conſequentiam * [r] regularem, [s] cum præcipue beatiſſimus Proclus D regiæ Conſtantinopolis epiſcopus ei communicaverit, & per ſynodicas litteras firmaverit ejus epiſcopatum? Meliphtongus reverendiſsimus epiſcopus [t] Heliopolis tranſiens [u] in medium, dixit: Oportebat eum qui quatuor annis ſine contentione epiſcopatum obtinuit, [x] aut accuſari: [y] aut ita ſine judicio non * jactari. Et quoniam * & ego conjuratus ſum ab epiſcopis juxta me ſedentibus, quatenus tranſiens in medium dicam ea quæ * cunctos movent; tamquam os effectus reliquorum [z] prope me reſidentium epiſcoporum, ex perſo-

* abjici
* ſub peccati conſcientia adactus ſum ab ep.
* me inovent coram omnibus.

Καασιανὸς πρεσβύτερος, σιωὼν Βασιανῷ τῷ ἁλαβεσάτῳ, εἶπε· τῇ μέσῃ ἑβδομάδι κατεναγκασαν ἡμᾶς, καὶ εἰσηύεγκαν ἐν τῷ βαπτισηρίῳ, Στέφανος ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος, καὶ Μαιόνιος· καὶ ἐπεδωκάν μοι τὸ ἁγγέλιον, καὶ ὤρκωσάν με, καὶ λέγουσί μοι· δεῦρο. ὅμοσον μὴ ἀναχωρῆσαι ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ζῶ μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀποθανεῖν μετ' αὐτοῦ, καὶ μὴ προδῶναι αὐτόν. λέγω· σήμερον εἰκοσιπέντε ἔτη ἐμοὶ * κοινωνὸς, εἰς Κωνσαντινούπολιν πραγμα- * κοινωνικὸς τευόμενος· καὶ Θεός ἐστιν ὁ εἰδὼς, οὐδέποτε ὤμοσά τινι· καὶ νῦν πρεσβυτέρου μου ὄντος, κατεναγκάζετέ με ὀμόσαι; λαβόντες τὸ ἅγιον ἁγγέλιον, ἔδωκάν μοι, καὶ ὤμοσα αὐτοῖς. καὶ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἁγίου πάσχα λαβόντες, καὶ αὐτὸν ἐνέκλεισαν, καὶ ἐμὲ ἐφόβησαν, καὶ ἐπισινῆ με ἐποίησαν διὰ λακτισμάτων· καὶ ἠνέγκαν ξύλα ὑποδιακόνους, καὶ ὀψὲ ἦραν, καὶ ἀπήνεγκαν με ἐν τῷ οἴκῳ μου, καὶ ἔθηκαν ἡμιθανῆ, καὶ ἐφλεβοτόμησάν με. ἵνα οὖν μὴ ἐπιορκήσω, σήμερον * τεσσαράκοντα ἔτη πλανόμενος ἐπαιτῶ ἐν Κωνσαν- * τέσσαρα L. τινουπόλει, ἵνα μὴ ἐπιορκήσω τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ Θεοῦ. Λουκιανὸς ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος Βύζης παρελθὼν ἐν τῷ μέσῳ, εἶπεν· ἐκράτησαν ἡμᾶς οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι οἱ μεθ' ἡμῶν καθεζόμενοι, ὥστε ἕκαστον, ὃ οἶδεν ἀληθὲς, καὶ πρὸς εὐσέβειαν σωτεῖνον, εἰπεῖν· καὶ εἰ καὶ ἐξ αὐτῶν καλὸν ἦν ἡμᾶς τοῦτο ποιῆσαι, πλὴν λέγομεν· ὅτι τεσσαρεσκαιδεκαετίαν ἐνήργησεν ἐν τῷ θρόνῳ ἀμάχως, δίχα ἀντιῤῥήσεως, καὶ ἐχειροτόνησε δέκα ἐπίσκοπους, καὶ κληρικοὺς πολλοὺς, καὶ ἐκοινώνει αὐτῷ αὐτὸς ὁ νῦν ἐπίσκοπος Στέφανος, πρεσβύτερος αὐτοῦ ὤν, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ κληρικοί. καὶ πῶς οἷόν τε ἐστι, νῦν Βασιανὸν ἐξεῶσθαι παρὰ τὴν τῶν κανόνων ἀκολουθίαν, τῷ καὶ μάλιστα τὸν μακαριώτατον Πρόκλον τὸν τῆς Βασιλευούσης ἀρχιεπίσκοπον Κωνσαντινουπόλεως κοινωνῆσαι αὐτῷ, καὶ διὰ συνοδικῶν γραμμάτων βεβαιῶσαι τὴν τούτου ἐπισκοπήν; Μελίφθογγος ὁ ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως παρελθὼν εἰς τὸ μέσον, εἶπεν· ἐχρῆν τὸν τεσσαρεσκαιδεκαετῆ χρόνον κατεχηκότα τὴν ἐπισκοπὴν ἀμάχως, ἢ μεμφθῆναι, ἢ ὅπως ἀκείπως μὴ ῥιφθῆναι. καὶ ἐπειδὴ κατεκεματίθην παρὰ τῆς ἐγγὺς καθεζομένων κἀγὼ ἐπισκόπων, ὥστε με παρελθόντι εἰπεῖν τὰ κινοῦντα πρὸς πάντας, σόμα γὰρ ὀμόμενος τῆς ἐγγύς μου λοιπῶν ὄντων ἐπισκόπων,

---

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. Colbert. & Corb. *Media ebdomada coegit nos & introduxit*. Divionenſis habet *collegit*, & in margine *al. coegit*.
b Veteres libri & edit. *jura mihi non diſcedere ab eo*.
c Male in Divion. *venire*.
d Corb. Divion. & Colbert. *anni*.
e Veteres libri, *Conſtantinopolim*· Sic etiam paulo poſt.
f Iidem libri, *ſim*.
g *Me*. Deeſt in Corb. & Colbert. & apud Crabbum.
h Divion. & Corb. *inclauſerunt*.
i Veteres libri, *occiderunt*. Itaque occidere iſthic ſignificat cædere.
k Divion. *debilem me fecerunt*.
l Corb. & Divion. & Colbert. & veteres edit. *domo mea*.
m Veteres libri & edit. *errando mendicando Conſtantinopolim*.
n Corb. & Colbert. *ut non pejerem*.
o Veteres libri, *Byza*.
p Divion. & Pariſ. *in medio*.
q Conjunctio non habetur in antiquis libris & editionibus.
r Pariſ. & Divion. *regularum*.
s Pariſ. *dum præcipue*.
t Veteres edit. *Juliopolis*. Veteres libri, *Julianopolis*; niſi quod Colbertinus habet *Junianuppol*.
u Pariſ. *in medio*. Sic etiam paulo poſt.
x Idem codex, *aut non accuſari aut ſine judicio non jactare*.
y Corb. Divion. & Colbert. & veteres edit. *aut ſic ſine*.
z *Prope me*. Hoc deſideratur in omnibus antiquis libris & editionibus.

πων,

πων, ἐκ προσώπω πάντων τούτοι ἀναφέρω τῇ τε ἁ-
γίᾳ συνόδῳ, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἐξουσίᾳ, ἅπερ Λευκια-
νὸς ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος εἶπε. Στέφανος ὁ εὐ-
λαβέστατος εἶπεν· ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων
ὁ Ῥώμης τοῦτον καθεῖλεν, ἐπειδὴ παρὰ κανόνας
ἐγένετο. Κεκρόπιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Σε-
βαστουπόλεως εἶπε· κῦρι Στέφανε, πόσα δώρα ἔντι
Φλαυιανὸς, ἢ ὁ βασιλεὺς, καὶ μετὰ θάνατον; πάν-
τες οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ οἱ κληρικοὶ Κων-
σταντινουπόλεως εἶπον· ἡ ἀληθεια ὅπως ἔχει. πάντες
τὰ αὐτὰ λέγομεν. Φλαυιανῷ αἰωνία ἡ μνήμη· τῷ
ὀρθοδόξῳ αἰωνία ἡ μνήμη. ἴδε ἐκδίκησις, ἴδε ἀ-
λήθεια. Φλαυιανὸς μετὰ θάνατον ζῇ. ὁ μάρτυς ὑ-
πὲρ ἡμῶν εὔξεται. Φλαυιανὸς μετὰ θάνατον τελευτή-
σιν ἐξέθετο. Φλαυιανὸς ὧδέ ἐστιν· ὁ ὀρθόδοξος
ὧδέ ἐστιν. πολλὰ τὰ ἔτη τῷ βασιλέως. Φλαυιανὸς
ἡμῖν σωδικάζει.

* ὀρθοδοξότατοι

Οἱ *ὀρθοδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· πάντων ἐξε-
τασθέντων τῶν ἐπὶ Βασιανῷ, καὶ Στεφάνῳ τοῖς εὐ-
λαβεστάτοις θεσπεσμένων, ἀναγνωσθέντων δὲ, καὶ
τῶν κανόνων, λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος αὕτη περὶ τῆς
κατ' Ἔφεσον ἐπισκόπων, τί αὐτῇ φαίνεται. *οἱ
εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· τὸ δίκαιον Βασ-
σιανὸν καλεῖ· οἱ κανόνες κρατείτωσαν. οἱ ἐνδοξό-
τατοι ἄρχοντες εἶπον· ἡμῖν μὲν φαίνεται ὅτε Βασ-
σιανὸς ὁ εὐλαβέστατος ἄξιος ὢν ἐπίσκοπος εἶναι τῆς
Ἐφεσίων πόλεως, ἐπειδήπερ ἐξ ἐφόδου βιαίας ἑαυ-
τῷ τοῦτο ἐξεδίκησεν· ὅτε Στέφανος ὁ εὐλαβέ-
στατος, ἐκ συνωμοσιῶν καὶ τοιαύτης περιοίας τοῦ
ἐπισκοπεῖν ἑαυτῷ περιποιήσας· δίκαιον δὲ εἶναι ἐ-
πιλεχθῆναι ἕτερον, τοιοῦτε πίστιν ἀκριβῶς ἐπισά-
μενον, καὶ βίῳ κεκοσμημένον, τὸν ἐπίσκοπον εἶναι
ὀφείλοντα. τὸ πᾶν δὲ τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ καταλι-
μπάνομεν, ὥστε δεῖναι τὸ παρισάμενον αὐτῇ τύ-
πον ἐπὶ τῷ πράγματι. ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν·
αὕτη δικαία κρίσις· αὕτη θεία κρίσις· ὁ Χριστὸς ἐ-
δίκασε τῇ ὑποθέσει· ὁ Θεὸς δι' ὑμῶν δικάζει· αὕ-
τη ἡ ἀπόφασις τοῦ Θεοῦ ἐστι. τοὺς κανόνας, καὶ τοὺς
νόμους ὑμεῖς φυλάττετε. πολλὰ τὰ ἔτη τῷ βασι-
λέων· πολλὰ τὰ ἔτη τῷ ἀρχόντων· πολλὰ τὰ ἔτη
τῆς συνόδου.

Παχασῖνος, καὶ Λουκήνσιος οἱ εὐλαβέστατοι ἐπί-
σκοποι, ἐπέχοντες τὸν τόπον τοῦ Ἀποστολικοῦ θρό-
νου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπον· δῆλα τὰ πα-
ρὰ πάσης τῆς συνόδου λεχθέντα. τί περὶ τούτου τοῦ
πράγματος, ἢ τῶν προσώπων δοκεῖ, καὶ ἡμῶν, καὶ
τούτων ἐστὶ τὴν ἀπόφασιν βεβαιῶσαι. Ἀνατόλιος ὁ
εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας
Ῥώμης, εἶπε· τοὺς ἀθέσμως ἑαυτοὺς ἁρμόσαντας
τῇ τοῦ Χριστοῦ νύμφῃ, τῇ κατ' Ἔφεσόν φημι, ἁγιω-

Na cunctorum hæc refero & ſancto concilio & veſtræ poteſtati, quæ Lucianus reverendiſſimus epiſcopus dixit. Stephanus reverendiſſimus epiſcopus dixit: Sanctiſſimus archiepiſcopus [a] Romanus Leo hunc * damnavit, quoniam præter regulas factus eſt. Cecropius reverendiſſimus epiſcopus Sebaſtopolis dixit: Domne Stephane; cognoſce quantum poteſt Flavianus * beatæ memoriæ [b] etiam poſt mortem. Reverendiſſimi epiſcopi & clerici Conſtantinopolitani clamaverunt: Veritas ſic habet: omnes hæc ipſa dicimus. Flaviano æterna memoria: [c] orthodoxi æterna memoria. [d] Ecce ultio, ecce veritas. Flavianus poſt mortem vivit: martyr pro nobis oret. Flavianus poſt mortem fidem expoſuit. Flavianus hic eſt: orthodoxus hic eſt. Multos annos imperatori. Flavianus nobiſcum judicat.

* depoſuit

* & imperator etiam.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Omnibus examinatis de Baſſiano & Stephano reverendiſſimis, relectis etiam canonibus, dicat ſancta ſynodus, de * epiſcopatu Epheſio quid [e] eis videatur. * Reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: Juſtitia Baſſianum vocat: regulæ valeant. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Nobis quidem videtur, neque Baſſianum reverendiſſimum dignum exiſtere ut ſit Epheſiorum civitatis epiſcopus, quoniam ex invaſione [f] violenta epiſcopatum ſibimet vindicavit: neque Stephanum reverendiſſimum epiſcopum, qui per conjurationes [g] & tales adinventiones epiſcopatum ſibimet acquiſivit: juſtum vero eſſe, ut [h] eligatur alius, qui & fidem integre ſciat, & vita noſcatur ornatus, ut eſſe poſſit epiſcopus. Totum autem concilio ſancto relinquimus, quatenus ſententiam, quæ in hac cauſa fuerit viſa, depromat. Sancta ſynodus clamavit: Hæc juſta ſententia eſt: hoc Dei judicium eſt: Chriſtus judicavit cauſam: Deus per vos judicat: hæc ſententia Chriſti eſt. Canones & leges vos cuſtoditis. [i] Multos annos imperatoribus, multos annos judicibus, multos annos concilio.

* epiſcopis Epheſi. * Latine, legi, legimus, legit.

[k] Paſchaſinus & Lucentius reverendiſſimi epiſcopi, obtinentes locum apoſtolicæ ſedis veteris Romæ, dixerunt: Clarent quæ ab univerſo concilio dicta ſunt. Quid de hac cauſa [l] ſive de perſonis videatur, & [m] noſtrum & horum eſt confirmare [n] ſententiam Anatolius reverendiſſimus archiepiſcopus Conſtantinopolis [o] novæ Romæ dixit: Eos qui ſe contra legem ſponſæ Chriſti [p] ſanctiſſimæ Epheſinæ eccleſiæ conjunxerunt,

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *Leo Romanus*.
b Idem libri & edit. *& poſt mortem*.
c *Orthodoxi æterna memoria*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
d Pariſ. *Ecce ultio & veritas*. e Divion. *eis videtur*. Reliqui & veteres edit. *ei videtur*.
f Ita codex Pariſienſis. Corb. & Colbert. *violentia*, Divion. *volentiæ*.
g Pariſ. & Divion. *& ſimiles excogitationes*. Lectio vulgata extat in margine libri Divionenſis.
h Veteres libri & edit. *eligatur alter*.
i *Multos annos Imperatoribus*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
k Veteres libri & edit. *Paſchaſinus reverentiſſimus Epiſcopus obtinens locum apoſtolicæ ſedis dixit*.
l Veteres libri & edit. *ſive perſonis*.
m Corb. & Colbert. *noſtram*. Sic etiam Crabbus, qui in margine addit *noſtrum*. Hinc orta lectio quæ hodie obtinet. Pariſ. & Divion habent *noſtra*. n Pariſ. & Divion. *ſententia*.
o *Novæ Romæ*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
p *Sanctiſſimæ*. Et hoc quoque deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.

runt, hos * decenter [a] legibus ſuis expellit. Igitur & qui [b] inſilivit ſedi Baſſianus reverendiſſimus epiſcopus, & qui poſt illum [c] inordinate ſemetipſum immiſit Stephanus reverendiſſimus epiſcopus, quietem habeant, ceſſantes ab * operatione [d] ejuſdem eccleſiæ. Dabitur autem Epheſiorum metropoli epiſcopus a Deo monſtratus, & ab omnibus qui paſcendi ſunt eligendus [e] ad ordinationem [f] illius * epiſcopatus: [g] qui & recte prædicet verbum veritatis: memoratis ſcilicet dignitatem [h] tantummodo epiſcopatus habentibus & communionem, * [i] neceſſariaque ſalaria, [k] quæ a ſanctiſſima [l] hac [m] conſequentur eccleſia.

* Legitime a ſeipſa expulit.

* adminiſtratione

* Eccleſiæ

* decenſque ſolatium quod

Τάυτην ἐκκλησίαν, τύτους εἰκότως ὁ νόμος ἐαυτῆς ἀπέβαλε. τοιγαρῦν ὅ,τε ἐπιπηδήσας τῷ θρόνῳ Βασιανὸς ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος, καὶ ὁ μετ' ἐκεῖνον ἑαυτὸν ἐπιβαλὼν ἀτάκτως Στέφανος ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος, τῇ ἡσυχίαν ἀγέτωσαν, πεπαυμένοι τῆς κατ' ἐκεῖνα τὴν ἐκκλησίαν ἐνεργείας. δοθήσεται δὲ τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει ἐπίσκοπος, ὁ παρὰ Θεοῦ ἀναδεδειγμένος, καὶ παρὰ πάντων τῶν μελλόντων ποιμαίνεσθαι ψηφιζόμενος, εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας τῆς ἐκεῖ χειροτονίαν, ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας· τῶν μνημονευθέντων δηλονότι ἐχόντων μόνον τὴν ἀξίαν τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τὴν κοινωνίαν, καὶ παραμυθίας τῆς προσηκούσης ἀπὸ ταύτης τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀξιουμένων.

Sancta ſynodus exclamavit: Hæc juſta ſententia, hoc juſtum judicium eſt.

Euſebius reverendiſſimus epiſcopus Dorylæi dixit: Invaſio reverendiſſimi Baſſiani [n] everſionem habet [o] regularum, [p] & extra regulas etiam inordinate facta ordinatio in Stephano. Unde, ſi videtur, ambo debent Epheſiorum metropolis epiſcopatu vacare. Ordinari autem regulariter debet epiſcopus prædictæ metropoli, vita & fide compoſitus. Aſiani reverendiſſimi epiſcopi proſtrati [q] ante ſanctiſſimam ſynodum patrum dixerunt: Miſeremini noſtri. Nos ſupplicamus [r] ſancto concilio, ut miſereatur filiorum noſtrorum, ne forte propter nos [s] & propter peccata noſtra moriantur; * ut nobis [t] clementia condonetur; [u] nam ſi Baſſiano ſucceſſorem ſuadeat aliquis hic ordinari, & filii noſtri moriuntur, & civitas deperit. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Quoniam ſecundum voces ſancti concilii neque Baſſianus, neque Stephanus [x] reverendiſſimi, digni ſunt qui in Epheſiorum civitate ſint epiſcopi. Aſiani autem epiſcopi hic reperti dicunt: Si hic ordinetur alter epiſcopus, Epheſiorum conturbari [y] civitatem: dicat ſancta ſynodus, [z] ubi volunt canones epiſcopum Epheſinæ ſanctiſſimæ eccleſiæ ordinari. Reverendiſſimi epiſcopi clamaverunt: In provincia Diogenes reverendiſſimus epiſcopus Cyzici dixit: [aa] Conſuetudo hoc habet: ſi factus fuiſſet * a Conſtantinopolitano epiſcopo, non

* ut his clementia tribuatur, & nobis condonetur ſalutem Baſſianus ad tollenda mala: nam ſi quiſpiam hic fuerit ordinatus, & filii.

* Conſtantinopoli epiſcopus, non hæc acciditſent. Ibi.

Ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· αὕτη δικαία ψῆφος, αὕτη δικαία κρίσις.

Εὐσέβιος ὁ Ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν, ἡ ἔφοδος τοῦ Ἀλαβεσάτου Βασιανοῦ ἀναστροφὴν ἔχει τῶν κανόνων, καὶ ἀτάκτως γεγενημένη ἐπὶ Στεφάνῳ χειροτονία. ὅθεν, εἰ δοκεῖ, ἀμφότερους μὲν σχολάζειν τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Ἐφεσίων μητροπόλεως, χειροτονηθῆναι δὲ κανονικὸν ἐπίσκοπον τῇ προειρημένῃ μητροπόλει, βίῳ, καὶ πίστει κεκοσμημένον. οἱ τῆς Ἀσίας Ἀλαβέσατοι ἐπίσκοποι προσπεσόντες τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ τῶν πατέρων, εἶπον· ἐλεήσατε ἡμᾶς. ἡμεῖς παρακαλοῦμεν τὴν ἁγίαν σύνοδον, ὥστε κατελεῆσαι τὰ παιδία ἡμῶν, μὴ δι' ἡμᾶς, καὶ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, ἀποθάνῃ· ὥστε φιλανθρωπίαν δοθῆναι τύποις, καὶ δοθῆναι ἡμῖν κἂν Βασιανὸν εἰς κακῶν αἵρεσιν· ἐπεὶ, εἴ τις ὧδε χειροτονηθείη, καὶ τὰ παιδία ἡμῶν ἀποθνήσκει, καὶ ἡ πόλις ἀπόλλυται. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. ἐπειδὴ κατὰ τὰς φωνὰς τῆς ἁγίας συνόδου ὅτε Βασιανὸς, ὅτε Στέφανος, οἱ Ἀλαβέσατοι, ἄξιοί εἰσιν ἐπίσκοποι εἶναι τῆς Ἐφεσίων πόλεως, οἱ δὲ τῆς Ἀσιανῆς ἐπίσκοποι οἱ ἐνταῦθα ἀρεθέντες φασὶν, εἰ ἐνταῦθα χειροτονηθείη ἕτερος ἐπίσκοπος, ἐν θορύβῳ γίνεσθαι τὴν Ἐφεσίων πόλιν· λεγέτω ἡ ἁγία σύνοδος, ποῦ βούλονται οἱ κανόνες τὸν τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας χειροτονηθῆναι ἐπίσ-

---

BALUZII NOTÆ.

a Veteres edit. *legibus ſuis, jure expellit*. Codices Corb. & Colbert. *legimus ſuis ejus expellit*. Pariſ. & Divion. *Lex ejus pellit*. Aliorum codicum lectionem habet Divionenſis in margine.

b Corb. & Colbert. *inſiluit*. c Pariſ. & Divion. *in ordine*.

d Colbert. *eiuſdem Eccleſiæ ſuæ*. e Corb. & Divion. in marg. *ad ornationem*.

f *Illius*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.

g Veteres libri & edit. *qui recte verbum prædicet veritatis*.

h *Tantummodo*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.

i Veteres libri, *neceſſariiſque ſalariis*. k *Quæ*. Deeſt in Pariſ. & Divionenſi.

l *Hac*. Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.

m Divion. *conſecuturi*, Pariſ. *conſecuturis*. n Pariſ. *converſionem*.

o Veteres libri, *ex regulis*. p Corb. & Colbert. *etiam inordinate facta ordinatio in Stephanum*. Pariſ. & Divion. *ordinatio in Stephano*.

q *Ante ſanct. ſynod. patrum*. Hæc verba, quæ certe ſuperflua ſunt, cum abſque iis non minus conſtet ſenſus, deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.

r Veteres libri, *ſanctum Concilium*.

ſ Veteres libri & editiones, *& noſtri filii moriantur*. t Corb. & Colbert. *clementiæ*.

u Corb. Divion. & Colbert. *vel ſi Baſſiano in electione malorum ſuadeat aliquis huc*. Pariſ. *vel ſi Baſſianum in electione malorum. Nam ſi aliquis hic ordinetur, & filii noſtri moriuntur & civitas perit*.

x Veteres libri addunt *Epiſcopi in Epheſiorum civitate ſunt digni, Aſiani autem*.

y Colbert. *ſententiam*. z Veteres libri & edit. *ubi volunt Epiſcopum Epheſinæ* (Pariſ. *Epheſianæ*) *ſanctiſſimæ Eccleſiæ canones ordinari*.

aa Veteres libri: *Conſuetudo hic habet*. Non leviter prætereunda eſt hæc emendatio. Interrogaverant judices ſynodum ubi ſecundum canones peragenda eſſet ordinatio Epiſcopi Epheſini; & Epiſcopis clamantibus eam debere fieri in provincia Aſiana, Diogenes Cyzicenus ait hanc eſſe conſuetudinem, ut *hic*, id eſt, apud Conſtantinopolim, Epiſcopi Epheſini ordinentur, & ad probandam conſuetudinem Philippus & Aetius adducunt exempla Memnonis, Caſtini, Heraclidis, & Baſilii. Et ipſe Diogenes ſtatim ait turbationem ortam in Epheſina Eccleſia futuram non fuiſſe, ſi Baſſianus factus fuiſſet Epiſcopus a Conſtantinopolitano Epiſcopo.

ἐπίσκοπον. οἱ Ἀλλαβέσατοι ἐπίσκοποι εἶπον· Ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ. Διογλύης ὁ Ἀλλαβέσατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· τὸ ἔθος ὧδε ἔχει. εἰ ἐγίνετο ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπος, οὐκ εἶχε τοῦτο γίνεσθαι. ἐκεῖ σαλγαμαρίους χειροτονοῦσι, καὶ διὰ τοῦτο ἀναξιοπαθοῦντες γίνεται. Λεόντιος ὁ Ἀλλαβέσατος ἐπίσκοπος Μαγνησίας εἶπεν· ἀπὸ τοῦ ἁγίου Τιμοθέου μέχρι νῦν εἰκοσιεπτὰ ἐπίσκοποι ἐγένοντο, πάντες ἐν Ἐφέσῳ ἐχειροτονήθησαν· μόνος Βασίλειος κατὰ βίαν ὧδε ἐγένετο, καὶ σφαγαὶ ἐγένοντο. Φίλιππος ὁ Ἀλλαβέσατος πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγίας μεγάλης ἐκκλησίας εἶπεν· ὁ ἐν ἁγίοις Ἰωάννης ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως δεκαπέντε ἐπισκόπους καθεῖλεν, ἀπελθὼν ἐν Ἀσίᾳ, καὶ ἐχειροτόνησεν ἄλλους ἀντ' αὐτῶν· καὶ Μέμνων ὧδε ἐβεβαιώθη. Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶπε, καὶ Κασῖνος ὧδε ἐχειροτονήθη· Ἡρακλείδης, καὶ ἄλλοι μετὰ γνώμης τοῦ ὧδε ἀρχιεπισκόπου ἐχειροτονήθησαν· καὶ Βασίλειον ὁμοίως ὁ μακάριος Πρόκλος ἐχειροτόνησε· καὶ ὁ μακάριος Θεοδόσιος ὁ βασιλεὺς σωμήργησε τῇ τοιαύτῃ χειροτονίᾳ, καὶ ὁ μακάριος Κύριλλος ὁ ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας. οἱ Ἀλλαβέσατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· οἱ κανόνες κρατείτωσαν. τὰς φωνὰς τοῦ βασιλέως. οἱ κληρικοὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐβόησαν· τὰ τῶν πατέρων τὸν ρν'. κρατείτω. τὰ προνόμια Κωνσταντινουπόλεως μὴ ἀπόλητε. ἡ χειροτονία κατὰ τὸ ἔθος ὑπὸ τοῦ ὧδε ἀρχιεπισκόπου γένηται. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· σωρῶμεν ὅτι ἐπισκέψεως δεῖται ἡ ἁγία σύνοδος περὶ τῆς χειροτονίας τῆς κατ' Ἔφεσον ἐπισκοπῆς. ὅθεν, εἰ δοκεῖ, τῇ ἐξῆς τοῦτο τελείως τυπωθήσεται. *

habuerunt (1) hæc agi: [a] Ibi enim salgamarios ordinant, & propter ea * [b] eversio fit. Leontius reverendissimus episcopus Magnesiæ dixit: A sancto Timotheo usque nunc viginti septem episcopi [c] facti, omnes in Epheso sunt ordinati. Solus * Basilius violenter hic factus est, & multæ cædes hinc ortæ sunt. [d] Philippus reverendissimus presbyter Constantinopolitanæ [e] sanctissimæ [f] magnæ ecclesiæ dixit: Sanctæ memoriæ Joannes episcopus Constantinopolitanus [g] quindecim episcopos deposuit, profectus in Asiam, & pro eis alios ordinavit, & Memnon hic [h] ordinatus est. Aetius archidiaconus [i] Constantinopolis dixit: Et Castinus hic ordinatus est, Heraclides, & alii cum voluntate nostræ urbis archiepiscopi ordinati sunt. Basilium similiter beatæ memoriæ Proclus ordinavit, & [k] beatæ memoriæ quidem Theodosius imperator hujuscemodi ordinationi cooperatus est, & beatæ memoriæ Cyrillus Alexandrinus episcopus. Reverendissimi episcopi clamaverunt: Canones obtineant. [l] Voces imperatori: [m] Clerici Constantinopolitanæ ecclesiæ clamaverunt: Ea quæ sanctorum patrum centum quinquaginta sunt, teneant: privilegia Constantinopolis [n] ne depereant. Ordinatio secundum morem ab archiepiscopo nostro fiat. Gloriosissimi judices dixerunt: Perspicimus quia [o] hic [p] deliberatione opus habet sanctum concilium, de ordinatione [q] episcopatus Ephesinæ ecclesiæ. Unde, si videtur, cras hoc perfectius disponatur. *

In cod. Bob. Contuli die altero a Kalendis Aprilis.

(1) Hoc est, non ista occidissent. *Hard.*

* perturbatio accidit.

* *f.* Bassianus *ut est in uno ms. Lat.* in Bohier & Jolyano est Basilius

* Latine, legi, legimus, legit

ΠΡΑΞΙΣ ΔΩΔΕΚΑΤΗ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου.

ACTIO DUODECIMA Chalcedonensis concilii.

D

Ὁμοίως τῇ πρὸ τριῶν καλανδῶν Νοεμβρίων, ὑπατείᾳ τῇ αὐτῇ, ἐν τῇ αὐτῇ λαμπρᾷ ἐκκλησίᾳ προκαθεζομένων τῶν προγεγραμμένων μεγαλοπρεπεστάτων, καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, καὶ τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἡ τῶν δημοσίων φροντὶς ἀναγκαία τυγχάνουσα τῇ πολιτείᾳ ῥᾳθυμεῖται, ἡμῶν διὰ τὴν πίστιν τὴν εἰς ἁγίαν συνόδῳ συνεχῶς ἔτι παραβάλλειν ὑπὸ τῆς θείας κορυφῆς προσαχθέντων· ἐπιπολὺ δὲ ἐπείπερ τῶν ἀναγκαίων τῇ πολιτείᾳ πραγμάτων ἀφέλκεσθαι ἡμᾶς ἐδύνατον, ταχεῖαν ἐπὶ ταῖς ζητήσεσι λύσιν ἐπιτεθλῶσθαι σπεύδοντες,

SImiliter tertio Kalendarum Novembrium, eodem consulatu, in eadem sanctissima ecclesia residentibus suprascriptis magnificentissimis & gloriosissimis judicibus, & eodem sancto & generali concilio, gloriosissimi judices dixerunt: Solicitudo necessaria reipublicæ negligitur, nobis propter fidem in sancto concilio * [r] continuo occupari a divino apice jussis. Quia ergo * multum nos a necessariis reipublicæ causis abduci non est possibile, velocem quæstionibus solutionem imponere festinantes, primo ordine dicere sanctam synodum petimus, si quid * majus deliberavit de sanctissima Ephesiorum ecclesia,

* adeo frequenter adesse, * diu.

* amplius.

BALUZII NOTÆ.

a Corb. Divion. & Colbert. & veteres edit. *Ubi*.
b Paris. & Divion. *mutatio*. Sed Divionenſis habet lectionem vulgatam in margine.
c Corb. Divion. & Paris. *facti ſunt*.
d Hic eſt, ut opinor, clariſſimus ille Presbyter Conſtantinopolitanus, cujus ſupra fecimus mentionem & qui rurſum interloquitur infra in fine actionis XVI.
e *Sanctiſſimæ*. Deeſt in Libro Pariſienſi,
f *Magnæ*. Deeſt in antiquis codicibus & editionibus.
g Annotatio Ruſtici. *Palladius in vita ſancti Johannis contraria inquit*. Recte. Nam Palladius redarguens Theophilum Epiſcopum Alexandrinum, qui ſcripſerat ſexdecim Epiſcopos a Joanne fuiſſe depoſitos, ait eos ſex tantum fuiſſe. Vide dialogum ejus nuper editum a doctiſſimo viro Emerico Bigotio pag. 125. 140. 223.
h Divion. & Pariſ. *confirmatus*. Ruſticus in margine admonet alibi legi *firmatus*.
i Pariſ. *Conſtantinopolitanus*.
k Annotatio Ruſtici. *Theodoſium beatum dicit Aetius*. Vide ſimilem annotationem ſupra.
l *Voces Imperatori*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus
m Corb. *Clerici Conſtantinopolitani clamaverunt* Colbertinus & Pariſ. *Clerici Conſtantinopolitani clamaverunt*.
n Veteres libri, *non depereant*.
o *Hic*. Deeſt in codicibus antiquis.
p Corb. & Colbert. *deliberationem*.
q Veteres libri, *Epheſiæ epiſcopatus*.
r Divion. *continue*.

utrum alium ei episcopum oporteat ordinari, an certe Bassianum reverendissimum episcopum recipere episcopatum, an Stephanum reverendissimum episcopum esse. Omnia enim [a] quæ ad eos pertinent, sicut novit [b] eadem sancta synodus, hesterno die sufficienter examinata noscuntur.

Ἐν πρώτῃ τάξει λέγειν τὴν ἁγίαν σύνοδον ἐξαιτεῖμαι, εἴ τι πλέον ἐβουλήσατο περὶ τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας. πότερον χρὴ χειροτονηθῆναι ἕτερον αὐτῇ ἐπίσκοπον, ἢ Βασσιανὸν τὸν δηλαβέσατον ἀναλαβεῖν τὴν ἐπισκοπήν, ἢ Στέφανον τὸν δηλαβέσατον ἐπίσκοπον εἶναι, πάντα γὰρ τὰ κατ' αὐτοὺς, ὡς ἐπίσταται ἡ αὐτὴ ἁγία σύνοδος, τῇ χθὲς ἡμέρᾳ ἱκανῶς ἐξητάσθη.

Anatolius reverendissimus archiepiscopus Constantinopolitanus dixit: Mihi placet, si etiam [c] sancto concilio videtur, neutrum horum illius esse civitatis episcopum, sed alium [d] debere ordinari, eo quod præter canones sibimet episcopatum [e] usurparunt: [f] habere autem eos * & a sancta pascendos ecclesia.

Ἀνατόλιος ὁ δηλαβέσατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ἐμοὶ ἀρέσκει, εἰ καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ παρίσταται, μηδέτερον αὐτῶν τῆς πόλεως ἐκείνης εἶναι ἐπίσκοπον, ἀλλ' ἕτερον χειροτονηθῆναι, διὰ τὸ τάττειν παρὰ κανόνας ἑαυτοῖς τὴν ἐπισκοπὴν ἁρπάσαι· ἔχόντων αὐτῶν δηλονότι τὴν τῶ ἐπισκόπου ἀξίαν, καὶ ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀποξεφορμῶν.

* & dignitatem episcopatus, & a &c.

Paschasinus reverendissimus episcopus, obtinens locum apostolicæ sedis, dixit: Bassianus vel Stephanus episcopi, sicut cognitio manifestavit, non bono ordine uterque Ephesiorum ecclesiam detinuisse noscuntur. Hac ergo gratia, si omnis sanctissima synodus consentit, his remotis, alter regulariter ordinetur.

Παχάσινος ὁ δηλαβέσατος ἐπίσκοπος, ἐπέχων τὸν τόπον τῆς Ἀποστολικῆς καθέδρας, εἶπε· Βασσιανὸς, ἢ Στέφανος ἐπίσκοποι, καθὼς ἡ * διάγνωσις ἐφανέρωσεν, οὐκ ἀγαθῇ τάξει ἀμφότεροι τὴν Ἐφεσίων κεκρατηκέναι γινώσκονται ἐκκλησίαν. τούτου ὂν χάριν * ἡ πᾶσα ἁγιωτάτη σύνοδος συναινεῖ, τούτων ἀποκηρυσσόντων, * ἄλλος κατὰ κανόνας ψηφισθῆναι,

* ἀνάγνωσις

* ἀ L.

* ἄλλον, L.

Lucentius reverendissimus episcopus, obtinens locum apostolicæ sedis, dixit: Non est canonicum ambos esse.

Λουκήνσιος ὁ δηλαβέσατος ἐπίσκοπος, ἐπέχων τὸν τόπον τῆς Ἀποστολικῆς θρόνου, εἶπε· κανονικὸν οὐκ ἔστιν ἀμφοτέρους κρατεῖν.

Julianus reverendissimus Coensium civitatis episcopus, [g] & ipse vicarius * Romanæ apostolicæ sedis, dixit: Non debent ambo projici.

* una cum Romanis: apostolicæ,

Ἰουλιανὸς ὁ δηλαβέσατος ἐπίσκοπος τῆς Κῶ, τοποτηρῶν, καὶ αὐτὸς ἅμα τοῖς Ῥωμαίοις τῇ Ἀποστολικῷ θρόνῳ, εἶπεν· οὐκ ὀφείλουσιν οἱ δύο ῥιφῆναι.

Glorioſissimi judices dixerunt: Quoniam sæpe nobis interloquentibus, & poscentibus proferri sententiam de episcopatu [h] sanctæ ecclesiæ in Epheso constitutæ, perfecta responsio [i] ab omnibus non est data, venerabile & immaculatum evangelium [k] in medio proferatur. Et allato sanctissimo evangelio in medio, glorioſissimi judices dixerunt: [l] Similem petitionem [m] sanctæ synodo rursus offerimus, propositis [n] sanctis evangeliis, [o] adhortantes vos, neque duorum quemquam lædere, si forte quisquam eorum dignus est, * ut in memorata sanctissima ecclesia episcopatum debeat obtinere, sive si uterque indignus est, declarare. Unde secundum Deum, & secundum quod dignum est atque decens [p] ac utile sanctæ ecclesiæ, quæ sunt * justa decernite. *

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐπειδὴ πολλάκις ἡμῶν διαλαλησάντων, καὶ ἐξαιτησάντων ψῆφον ἐξενεχθῆναι περὶ τῆς ἐφεσίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, τελεία ἀπόκρισις παρὰ πάντων οὐκ ἐδόθη, τὸ σεπτὸν, καὶ ἄχραντον εὐαγγέλιον μέσον κομιζέσθω. καὶ ἐνεχθέντος τοῦ ἁγίου εὐαγγελίου, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὴν ὁμοίαν αἴτησιν προσάγομεν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, προκειμένων τῶν σεβασμίων εὐαγγελίων, προτρέποντες αὐτὴν, μήτε τῶν δύο τινὰ βλάψαι, εἴγε ἄξιός ἐστί τις αὐτῶν τῆς ἐπισκοπῆς ἀντέχεσθαι, μήτε τὴν μνημονευθεῖσαν ἐκκλησίαν, εἴγε ἑκάτερος ἀνάξιός ἐστιν, ἀλλὰ κατὰ Θεὸν, καὶ κατὰ τὸ ἄξιον, καὶ πρέπον, καὶ συμφέρον τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, τὰ δοκοῦντα ψηφίσασθαι. *

* episcopatum obtinere, neque memoratam ecclesiam, si alteruter indignus est, sed secundum Deum * visa decernere. * Latine, legi, legimus, legit.

* Ῥωμαῖοι, ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

Ἀνα-

BALUZII NOTÆ.

a Divion. & Corb. *quæque eorum sunt*. Paris. *quæcunque eorum sunt*.
b *Eadem*. Deest in codice Parisiensi.
c Veteres libri, *concilio sancto*.
d *Debere*. Abest ab omnibus antiquis libris & editionibus.
e Veteres libri, *usurpaverunt*.
f In hoc loco mutila est editio Labbei. Superiores editiones habent; *habere autem eos & dignitatem episcopatus & a sancta pascendos Ecclesia*. Omnes vero libri manu scripti: *habentibus videlicet eis dignitatem episcopatus & a sancta pascendis Ecclesia*.
g Codex Corb. & *ipse vicarius cum Romana*. Sic quoque habuisse suspicor Crabbum in suo exemplari, & vocem *cum* deleviſse ut superfluam. Alii codices habent *cum Romanis*; & editores Romani scripserunt in margine, *una cum Romanis*. Recte. Nam Julianus non erat Romanus, sed Græcus. Porro isthic vocatur vicarius apostolicæ sedis. Vide quæ supra dicta sunt ad paginam 135. Annotatio Rustici. *Hic Presbyter non legitur*. Intelligit Bonifacium Presbyterum apostolicæ sedis; cujus nomen cum recitatum hactenus fuerit in omnibus actionibus cum Paschasino & Lucentio, nunc omittuntur. Sed idem rursum comparet in sequenti actione. Immo, ut libere dicam quod sentio, puto hinc tollendum esse nomen Juliani, quem infra suo loco video loquentem, reponendumque esse nomen Bonifacii. Error haud dubie est profectus ab oscitantia compositoris gestorum.
h Paris. *sanctissimæ*.
i *Ab omnibus*. Hæc non habentur in antiquis libris & editionibus.
k Divion. *proferatur in medium*.
l Corb. & veteres edit. *Similiter*.
m *Sanctæ synodo*. Et hæc quoque desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
n Paris. *sacrosanctis*.
o Quamvis putem lectionem exemplaris Paris. esse vitiosam, describam tamen. Habet ergo *adorantes*.
p Paris. & Divion. & *utile*. Corbeiensis neutrum habet.

Ἀνατόλιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπε· Καὶ ἤδη εἶπον· ἐμοὶ παρίσατι, εἰ καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ δοκεῖ, ὥστε μηδετέρᾳ αὐτῶν τῆς Ἐφεσίων πόλεως εἶναι ἐπίσκοπον, ἀλλ' ἕτερον, ἐξ ἐπιλογῆς πάντων τῶν μελλόντων ποιμαίνεσθαι ψηφιζόμενον, διοικεῖν τὴν ἐπισκοπὴν, διὰ τὸ τὰς δύο παρὰ κανόνας ἑαυτοῖς τὴν ἐπισκοπὴν ἁρπάσαι· ἔχειν δὲ αὐτοὺς, καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ τὴν κοινωνίαν, καὶ ἀποξέφεσθαι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

A Anatolius reverendissimus episcopus Constantinopolitanus dixit: Et dudum dixi, mihi videtur, si etiam [a] sanctissimo concilio placet, ut neuter eorum sit Ephesiorum civitatis episcopus, sed alius ex electione omnium qui pascendi sunt, ordinetur ad gubernandum episcopatum, eo quod ambo præter regulas sibimet episcopatum usurpaverint: habere autem eos & dignitatem episcopi, & communionem, & ab ecclesia esse [b] pascendos

Παχασῖνος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος, ἐπέχων τὸν τόπον τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, εἶπε· τὰ αὐτὰ, ἅπερ ἅπαξ κατεθέμην, καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος τυπῶ. τῶν μνημονευθέντων ἑκατέρου τὴν Ἐφεσίων ἀπίκτως ἐκκλησίαν κατείληφε· καὶ διὰ τοῦτο πᾶσα ἡ συνόδος συναινεῖν ὀφείλει, τούτων ἀποκινηθέντων, ἄλλον κατὰ τοὺς κανόνας ψηφισθῆναι.

B Paschasinus reverendissimus episcopus, obtinens locum sedis apostolicæ [c] antiquioris Romæ, dixit: Hæc ipsa quæ semel dispo- sui, & in præsenti dispono de memoratis, quorum uterque nullo ordine Ephesiorum susceptt ecclesiam: & propterea, * si consentit omnis synodus, debet, his remotis, alter secundum canonum statuta decerni.

* universa synodus consentire debet ut his r. a s. c. s. decernatur.

Μάξιμος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας εἶπε· παρὰ κανόνας ἀμφότεροι ἀπὸ τῶν ὑπὸ ἀγνωσθέντων τὴν ἐπισκοπὴν κατέχουσιν. τίς δὲ αὐτῶν ἄξιός ἐστι μεῖναι ἐν τῇ πόλει κατὰ φιλανθρωπίαν, τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐστὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων εἰπεῖν.

Maximus reverendissimus Antiochiæ [d] Syriæ dixit: Absque regulis ambo, ex his [e] quæ heri cognita sunt, episcopatum obtinuerunt. Quis autem eorum dignus est esse in civitate per clementiam, a sanctissimis provinciæ episcopis est dicendum.

Ἰουβεναλίος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων εἶπεν· εἰ συνορᾷ ἡ ἁγία σύνοδος, ἐφεῦρε αὐτοὺς ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας τῆς Ἐφεσίων, ἕτερον δὲ χειροτονηθῆναι κανονικῶς.

C Juvenalis reverendissimus episcopus Hierosolymorum dixit: [f] Si perspicit sancta synodus, pasci quidem eos ab Ephesiorum ecclesia, alium vero regulariter ordinari.

Θαλάσσιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας εἶπε· συντίθεμαι τοῖς ὑπὸ ἁγιωτάτων, καὶ θεοφιλεστάτων πατέρων.

Thalassius reverendissimus episcopus Cæsareæ Cappadociæ dixit: Consentio interlocutionibus [g] sanctissimorum patrum.

Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπε, τοῖς ἀποφανθεῖσι παρὰ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων συναινῶ.

Eusebius reverendissimus episcopus Ancyræ Galatiæ dixit: His quæ a patribus sunt decreta, consentio.

Ἰουλιανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος τῆς Κῶ, καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου, εἶπε· κατὰ μὲν κανόνας οὐδεὶς ὀφείλει εἶναι, κατὰ δὲ φιλανθρωπίαν, ἡ συνόδος ἡ Ἀσιανὴ ἐπιλέξεται, τίς ὀφείλει εἶναι.

Julianus reverendissimus episcopus Coensium, [h] & vicarius apostolicæ sedis, dixit: Secundum regulas quidem neuter esse debet; per clementiam vero synodus Asiana eligat, * qui possit esse.

* quis debeat esse

D Εὐσέβιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπε· πίστευσον, παρὰ κανόνας οἱ δύο ἐγένοντο.

Eusebius reverendissimus episcopus Dorylæi dixit: Crede, absque regulis ambo sunt facti.

Διογένης ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· τὰ κατὰ αὐτοὺς πλέον ἴσασιν οἱ τῆς ἐπαρχίας θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι· ὥστε λεγέτωσαν ἐκεῖνοι κατὰ τὴν προσοῦσαν αὐτοῖς ἁγλάβειαν εἰς τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τίνα προσήκει κρατεῖν τὸν Ἐφεσίων, διὰ τὸ μὴ σασιασθῆναι τὴν πόλιν.

Diogenes reverendissimus episcopus Cyzici dixit: Qualis quisque [i] eorum sit, plus sciunt [k] Dei amantissimi episcopi provinciæ. Dicant ergo illi secundum [l] reverentiam, quam de Dei timore habent, episcopatum [m] Ephesi quem oporteat obtinere, ne in civitate seditio generetur.

Ῥωμανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Μύρων τῆς Λυκίας εἶπε· συντίθεμαι τοῖς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τυπωθεῖσιν.

Romanus reverendissimus episcopus Myrorum Lyciæ dixit: Consentio his quæ a sanctis patribus sunt ordinata.

Εὐνόμιος ὁ ἁγιώτατος * Νικομηδείας εἶπε· κἀγὼ συναινῶ τοῖς τυπωθεῖσι παρὰ τῶν πρὸ ἐμοῦ ἁγιωτάτων ἐπισκόπων,

* d. f. ἐπισκοπος

Eunomius reverendissimus episcopus Nicomediæ dixit: [n] Et ego consentio his quæ a sanctissimis patribus ante me definita sunt.

Mari-

---

a *sanctissimo*. Ita Corbeiensis. Deest autem hæc vox in Parisiensi, & in Divion. addita est supra lineam. BALUZII NOTÆ.
b Paris. *alendos*. c *Antiquioris Romæ*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
d *Syriæ*. Et istud quoque deest in iisdem libris & editionibus.
e Veteres libri & edit. *quæ relecta sunt*.
f Idem libri & edit. *Perspicit*. g Idem libri & edit. *sanctorum*.
h *Et vicarius ap. sedis*. Hæc desiderantur in omnibus antiquis libris & editionibus, haud dubie omissa ab eo qui videns supra Julianum vicarium fuisse nominatum, putavit fortassis istum a superiore diversum esse.
i Paris. *horum*. k Corb. *Deo amicissimi*, alii venerabiles.
l Paris. & Divion. *formidinem*. m *Ephesi*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
n Veteres libri & editiones omnes ante regiam: *Et ego consentio in his*.

[b] Mariaaus

[b] Marinianus reverendiſſimus epiſcopus Synnadorum dixit : Regulariter neuter eorum eſſe debet.

Eleutherius reverendiſſimus epiſcopus Chalcedonenſis dixit : Docuit nos cognitio quæ de epiſcopis facta eſt, quia nullus eorum regulariter epiſcopatum [a] ſanctiſſimæ [b] Epheſinæ [c] detinuit eccleſiæ.

Glorioſiſſimi judices dixerunt : Placet ſancto concilio interlocutio [d] Dei amantiſſimi archiepiſcopi Anatolii, & reverendiſſimi epiſcopi Paſchaſini obtinentis locum Romanæ apoſtolicæ ſedis, qua declaratum eſt, ambos quidem eſſe removendos, tamquam præter regulas factos, alterum vero ordinari [e] debere ; prædictos autem habere epiſcopi dignitatem, & a ſanctiſſima [f] Epheſina eccleſia [g] nutriendos.

Sancta ſynodus exclamavit : Hæc pia interlocutio, hæc ſecundum regulas eſt.

Diogenes reverendiſſimus epiſcopus Cyzici dixit : [b] Aliarum hæc melior eſt. Omnes clamaverunt : Hæc juſta ſententia, hæc omnibus placet. Ambo abſque regulis facti ſunt. Quæ canonica ſunt, in his obtineant : ([h] Interlocutiones epiſcoporum teneant)

Glorioſiſſimi judices dixerunt : Quoniam placuit univerſis interlocutio Dei amantiſſimi archiepiſcopi regiæ Conſtantinopolis Anatolii, & reverendiſſimi epiſcopi Paſchaſini obtinentis locum Leonis Dei amantiſſimi archiepiſcopi ſenioris Romæ, præcipiens, eo quod [i] uterque contra regulas factus eſt, neutrum eorum [k] denominari, neque præeſſe ſanctiſſimæ Epheſiorum eccleſiæ, [l] & omnis ſancta ſynodus contra regulas eos ordinatos edocuit, & interlocutionibus reverendiſſimorum epiſcoporum conſenſit ; removebuntur quidem a ſancta Epheſiorum eccleſia Baſſianus & Stephanus reverendiſſimi ; habeant autem dignitatem epiſcopi, & ex [m] redditibus memoratæ ſanctiſſimæ eccleſiæ, nutrimenti gratia & conſolationis annis ſingulis [n] ſolidos aureos ducentos accipiant : alter vero ſecundum regulas ejuſdem ſanctiſſimæ eccleſiæ epiſcopus ordinabitur.

[b] pia

Omnis ſancta ſynodus exclamavit : Hæc juſta ſententia, hæc [b] juſta forma, [o] hæc bene habent.

Baſſianus reverendiſſimus epiſcopus dixit : Quæ mihi abrepta ſunt, jubete reſtitui.

Glorioſiſſimi judices dixerunt : Si quid Baſſiano reverendiſſimo epiſcopo [p] ex rebus [q] illi competentibus direptum eſt, ſive a Stephano reverendiſſimo epiſcopo, ſive ab aliis quibuſcumque perſonis, hoc ei poſt judiciales probationes, ab his qui abſtulerunt, vel cauſa læſionis fuerunt, reſtituetur. [b]

[b] Latine, legi, legimus, legit.

Μαριανὸς ὁ ἁλλαβέσατος ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπε· κανονικῶς οὐδὲ εἷς αὐτῶν ὀφείλει εἶναι.

Ἐλλαθέριος ὁ ἁλλαβέσατος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπεν· ἐδίδαξεν ἡμᾶς ἡ διάγνωσις ἡ κατὰ τὸς ἐπισκόπους, ὅτι περ οὐδὲ εἷς αὐτῶν κανονικῶς κατέχε τὴν ἐπισκοπὴν τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀρέσκει τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἡ διαλαλιὰ τοῦ θεοφιλεσάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀνατολίου, καὶ τοῦ θεοφιλεσάτου ἀρχιεπισκόπου Παχασίνου ἐπέχοντος τὸν τόπον τῆς Ῥώμης Ἀποστολικῆς θρόνου, ἡ λέγουσα, τοὺς μὲν δύο ὀφείλειν ἀποκινηθῆναι, ὡς παρὰ κανόνας γεγομένους, ἕτερον δὲ χειροτονηθῆναι· τοὺς δὲ προειρημένους, ἔχοντας τὴν τοῦ ἐπισκόπου ἀξίαν ἀπὸ τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας ἀποφέρεσθαι. ἡ ἁγία συνόδος ἐβόησεν· αὕτη δικαία κρίσις· αὕτη εὐσεβὴς διαλαλιά· αὕτη κατὰ κανόνας ἐστί.

Διογένης ὁ ἁλλαβέσατος ἐπίσκοπος Κυζίκου εἶπε· τῶν ἄλλων αὕτη βελτίων ἐστί. πάντες ἐβόησαν· αὕτη δικαία κρίσις· αὕτη πᾶσιν ἀρέσκει. οἱ δύο παρὰ κανόνας ἐχρίοντο· τὰ τῶν κανόνων ἐπ' αὐτοῖς κρατείτω.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐπειδὴ πᾶσιν ἀρέσκει ἡ διαλαλιὰ τοῦ θεοφιλεσάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατολίου, καὶ τοῦ ἁλλαβεσάτου ἐπισκόπου Παχασίνου ἐπέχοντος τὸν τόπον Λέοντος τοῦ θεοφιλεσάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, παρακελευομένη, διὰ τὸ ἀμφοτέρους ἀκανονίστως γεγονέναι, μηδέτερον αὐτῶν χρηματίσαι, μήτε μὴν ἡγεῖσθαι τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, καὶ πᾶσα δὲ ἡ ἁγία συνόδος ἀκανονίστως τούτους κεχειροτονῆσθαι ἐδίδαξε, καὶ τοῖς διαλαλιαῖς τῶν ἁλλαβεσάτων ἐπισκόπων συνῆνεσαν, ἀποκινηθήσονται μὲν τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγίας ἐκκλησίας Βασιανὸς, καὶ Στέφανος οἱ ἁλλαβέσατοι, ἐχέτωσαν δὲ τὴν ἀξίαν τοῦ ἐπισκόπου, καὶ ἀπὸ τῶν προσόδων τῆς μνημονευθείσης ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ζοφοῦς σὺν ἕκα, καὶ παραμυθίας, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτὸν ἀνὰ διακοσίους χρυσίνους λαμβανέτωσαν· ἕτερος δὲ χειροτονηθήσεται κατὰ τοὺς κανόνας τῇ αὐτῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ἐπίσκοπος· πᾶσα ἡ ἁγία σύνοδος ἐβόησεν· αὕτη δικαία κρίσις· ὕτος ἁσεβὴς τύπος· τοῦτο καλῶς ἔχει.

Βασιανὸς ὁ ἁλλαβέσατος εἶπε· τὰ ἁφαρπαθέντα μοι ἀποκατασταθῆναι κελεύσατε.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἔτι Βασιανὸς ὁ ἁλλαβέσατος ἐπίσκοπος ἐκ τῶν αὐτῷ διαφερόντων ἁφῃρέθη, εἴτε παρὰ Στεφάνου τοῦ ἁλλαβέσατος ἐπισκόπου, εἴτε παρὰ ἑτέρων οἱωνδήποτε προσώπων, τοῦτο αὐτῷ μὴ τοὺς [b] ἐνδικασηρίους ἐλέγχους παρὰ τῶν ἀφελομένων, ἢ αἰτίων τῆς βλάβης γενομένων, ἀποκατασταθήσεται. [b]

[b] ἐν δικαστηρίοις

[b] Ῥωμαΐστί, ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

ΠΡΑ-

BALUZII NOTÆ.

a *Sanctiſſimæ*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
b Veteres libri, *Eubeſiæ*. c Pariſ. *detentavit*.
d Veteres libri & edit. *Deo amantiſſimi*. Sic etiam infra.
e *Debere*. Et iſtud quoque deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
f Corb. *Epheſia*, reliqui *Epheſiorum*. g Pariſ. *nutriendi*. Hæc ſane lectio bona non eſt. Utilis tamen eſſe interdum poteſt, ſicut ſupra in expoſitione fidei prava lectio ejuſdem codicis Pariſienſis nos certiores reddidit Eccleſiam Romanam uſam eſſe veteri interpretatione quæ in codice illo continetur.
h Veteres libri ; *Interlocutiones ſanctorum Epiſcoporum*.
i Corb & veteres edit. *utrique contra regulas facti ſunt*.
k Hanc lectionem primus protulit Surius, quam habet etiam codex Pariſienſis. Reliqui & Crab. *dinumerari*.
l Corb. *omnis vero ſancta*. m Veteres libri, *redditibus*.
n Veteres libri & edit. *ſolidos ducentenos*. Itaque vox *aureos* addita eſt ab editoribus Romanis.
o Veteres libri & edit. *ba bene ſunt*. p Veteres libri, *de rebus*.
q Veteres libri & edit. *competentibus ei*.

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ τῆς Ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου.

ACTIO DECIMA TERTIA Chalcedonensis Concilii.

Ὑπατείας τοῦ δεσπότου ἡμῶν Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου, καὶ τοῦ δηλωθησομβρίου, τῇ πρὸ ἕξ καλανδῶν Νοεμβρίων, Ἐν Χαλκηδόνι κατὰ κέλευσιν τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου δεσπότου ἡμῶν, συνελθόντων Ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου, ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίου Ἀνατολίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου ἐπάρχου τοῦ ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίου, καὶ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου μαγίστρου τῆς θείων ὀφφικίων Βιγκομάλου· συνελθόντων δὲ καὶ Πασχασίνου, καὶ Λουκεντίου, τῆς εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίου τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου, ἐπεχόντων τὸν τόπον τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου τῆς πρεσβυτίδος Ῥώμης Λέοντος, καὶ Ἀνατολίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ Μαξίμου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ Ἰουβεναλίου τοῦ εὐλαβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἱεροσολύμων, καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης, καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῆς καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπε· δεήσεις ἐπιδέδωκα τῷ εὐσεβεστάτῳ δεσπότῃ τῆς οἰκουμένης, παρακαλῶν τὰ κανονικὰ τῆς μητροπόλεως Νικομηδείας, κατὰ τοὺς κρατήσαντας ἀρχῆθεν κανόνας, καὶ ἔθη, φυλαχθῆναι· καὶ ἐκέλευσε τῷ ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν ἅμα τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἀκοῦσαι, καὶ τύπον δοῦναι τῷ πράγματι. παρακαλῶ τοίνυν ἀναγνωσθῆναι τὰς δεήσεις μου, καὶ τὸ πρᾶγμα ἀκουσθῆναι, καὶ τὰ δίκαιά μοι φυλαχθῆναι. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγνωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις. Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τοῦ θείου κονσιστωρίου, ἀνέγνω.

CONsulatu domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, & qui fuerit nuntiatus, tertio Kalendarum Novembris, Chalcedone ſecundum juſsionem [a] diviniſsimi & piiſsimi domini noſtri [b] imperatoris, congregatis in ſanctiſsima eccleſia [c] ſanctæ martyris Euphemiæ, [d] magnificentiſsimo & glorioſiſsimo magiſtro militum & exconſule ordinario ac patricio Anatolio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo: convenientibus etiam Paſchaſino & Lucentio reverendiſsimis epiſcopis, & Bonifacio reverendiſsimo presbytero, tenentibus locum ſanctiſsimi archiepiſcopi veteris Romæ Leonis, & Anatolio reverendiſsimo epiſcopo magni nominis Conſtantinopolis, & Maximo reverendiſsimo archiepiſcopo Antiochiæ Syriæ, & Juvenali reverendiſsimo archiepiſcopo Hieroſolymorum, [e] & reliquo ſancto univerſalique concilio per divinam ſanctionem in civitate Chalcedonenſium congregato; [f] & reſidentibus omnibus ante [g] cancellos ſacri altaris, Eunomius reverendiſsimus epiſcopus Nicomedienſium dixit: Preces obtuli piiſsimo orbis terrarum domino; poſtulans, ut * privilegia metropolis Nicomediæ ſecundum canones qui antiquitus obtinuerunt, atque conſuetudines, conſerventur: & juſsit veſtram magnificentiam [h] ſimul cum ſancto concilio cognoſcere, & cauſæ terminum dare. Rogo itaque, ut * cognoſcatis preces meas, & cauſam meam audiatis, & mihi quæ ſunt juſta, [i] ſervetis. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Relegantur preces. Beronicianus vir devotus, magiſtrianus & ſecretarius divini conſiſtorii, legit.

* jura

* legantur preces meæ;

* Τῆς γῆς, καὶ θαλάσσης, καὶ παντὸς ἀνθρώπων ἔθνους, καὶ γένους δεσπόταις, Φλαυίοις Οὐαλεντινιανῷ, καὶ Μαρκιανῷ, τοῖς αἰωνίοις Αὐγούστοις, δέησις, καὶ ἱκεσία παρὰ Εὐνομίου ἐπισκόπου, καὶ παντὸς τοῦ κλήρου τῆς κατὰ Νικομήδειαν μητροπόλεως ἁγίας τοῦ Θεοῦ καθολικῆς ἐκκλησίας.

*Terræ mariſque & * totius gentis hominum dominis, [k] Flaviis Valentiniano & Marciano perpetuis Auguſtis, ſupplicatio & poſtulatio ab Eunomio epiſcopo, & omni clero Nicomedienſis metropolis ſanctæ Dei eccleſiæ catholicæ.*

Eunomii Nicomedienſis litera ad Valentinianum & Marcianum Auguſtos.

* *cujuſque gentis ac generis hominum*

Θεὸς τὸ βασιλεύειν ὑμῖν, καὶ κρατεῖν τῆς ὅλων ἐπὶ σωτηρίᾳ τῆς οἰκουμένης, καὶ εἰρήνῃ τῆς ἁγίων ἐκκλησιῶν, δικαίως δεδώρηται. διὸ δὴ πρὸ πάντων τε, καὶ μετὰ πάντων, εὐσεβέσατοι, καὶ φιλό-

DEus vobis [l] regnum & omnium rerum imperium, (ut omnes [m] gubernaretis) ad ſalutem orbis terrarum, & pacem ſanctarum eccleſiarum, juſta donavit. Quapropter

a Pariſ. & Divion *ſacratiſſimi & piiſſimi principis*.
b *Imperatoris*. Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus.
c Veteres libri & edit. *beatæ*.
d Divion. & veteres edit. *magnificentiſſimis & glorioſiſſimis judicibus*. Pariſ. & Corb. *magnificentiſſimis glorioſiſſimiſque judicibus*. Deſunt ergo in antiquis codicibus & editionibus nomina magiſtratuum & Epiſcoporum quæ heic, Græcum textum ſecuti, addidere Romani.
e Divion. & Pariſ. *& ſancto & univerſali*. Corb. & veteres edit. *& ſancto univerſalique concilio*.
f Vetera exemplaria non agnoſcunt conjunctionem in hoc loco.
g Veteres libri, *ſacri cancellos altaris*. Pariſienſis mendoſe habet *ſacros cancellos*.
h *ſimul*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
i Divion. *reſervetis*. k Corb. & veteres edit. *Flavio*, Pariſ. *Flaviano*.
l *Regnum & om. rerum*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
m Veteres libri, *gubernetis*.

BALUZII NOTÆ.

pter ante omnia & per omnia, piissimi & [a] Christi amantissimi principes, pro orthodoxæ & saluberrimæ fidei dogmatibus cogitatis, [b] tam hæreticorum fremitus extinguentes, quam * pia [c] dogmata ad lucem deducentes. Unde [d] prosternimus nos majestatis vestræ vestigiis, ut jubeatis arceri injustitiam quæ adversum nos a reverendissimo episcopo Nicæno Anastasio est præsumpta; quatenus valeamus, [e] congrua Christianis pace fruentes, sine * intermissione mysteri adivina perficere. Memoratus enim reverendissimus Anastasius, neque timorem Dei præ oculis sumens, neque leges pietatis vestræ [f] reveritus, * confundit & conturbat in Bithyniorum provincia (absque consuetudine) [g] formas & * ecclesiasticas & imperiales quæ hactenus [h] tenuisse noscuntur [i] in ecclesiis, invalendo jura quæ nobis pietatis vestræ legibus & ecclesiasticis sanctionibus sunt [k] collata, quæ nullus aliquando præcessorum ejus [l] episcoporum * jubere aut movere tentavit. Solus autem [m] hic [n] per cupiditatem opprimere nos & conturbare cœpit, [o] in malis victorem ac superiorem esse, gloriam credens; [p] ita ut hujus rei gratia huic sancto [q] & universali concilio libellos cogeremur offerre. Sed quoniam audientia in dilationem cedit, & formidamus, ne forte dimisso concilio jura nostra vacuentur, supplicamus nutu vestræ majestatis audientiam nostram sine dilatione fieri: ut dum impetraverimus quæ poscimus, consuetas orationes domino Deo pro æterna vestra potestate solvamus.

* piorum dogmatum jura ad

* distractione

* confundere & conturbare moliturin

* imperiales & canonicas, quæ in ecclesiis viguerunt

* f. turbare

Glorioſissimi judices dixerunt: Quid ad hæc reverendissimus Anastasius allegat? Anastasius reverendissimus episcopus [r] Nicænæ ecclesiæ dixit: Accusavit me, quasi ego aliquas novitates inter hæc [s] introduxissem, aut violentiam [t] fecerim: [u] unum ex his [x] quæ dicit, ostendat. Ego autem * [y] diversa monstraturus sum, quoniam abripuit parochias meas, & multa, quæ non est consuetudo facere [z] Nicomediensem, fecit in me, & passus sum * in omnibus. [aa] supplicans archiepiscopo, & jura mea examinari deposcens secundum antiquitatem & regulas: [bb] nec enim ego [cc] aliquid amplius volo. Glorioſissimi judices dixerunt: * [dd] Proprie dicat [ee] Dei amantissimus Eunomius episcopus, in quo [ff] injustitiam ab Anastasio reverendissimo episcopo passus est. Eunomius reveren-

* contrarium

* ubique

* Peculiariter

Χριστοῦ βασιλεῖς, τῇ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ ὑγιοῦς δογμάτων φροντίζετε, τὰ μὲν τῇ αἱρέσεων φρυάγματα σβέσαντες, τὰ δὲ τῇ εὐσεβῶν δογμάτων εἰς φῶς ἀγαγόντες δίκαια. προσπίπτομεν τοίνυν τοῖς ἴχνεσι τῆς ὑμετέρας κράτους, κελεῦσαι κωλυθῆναι τὰ καθ' ἡμῶν παρὰ τοῦ ἁλικεστάτου ἐπισκόπου τῆς Νικαέων Ἀνασασίου τολμηθεῖσαν ἀδικίαν, ὡς δυνηθῆναι ἡμᾶς τῆς προσηκούσης Χριστιανοῖς εἰρήνης ἀπολαύοντας, ἀπερισπάστως τὰς τοῦ Θεοῦ λειτουργίας ἐκτελεῖν. ὁ γὰρ μνημονευθεὶς ἁλικέστατος Ἀνασάσιος, μήτε τὸν τοῦ Θεοῦ λαμβάνων φόβον πρὸ ὀφθαλμῶν, μήτε τοὺς τῆς εὐσεβείας ὑμῶν ἐνδεπόμενος νόμους, συγχέειν, καὶ * καταῤῥάσσειν ἐν τῇ Βιθυνῶν ἐπαρχίᾳ πειρᾶται τοὺς κρατήσαντας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις βασιλικούς τε, καὶ κανονικοὺς τύπους, ἁρπάζων τὰ ἡμῖν παρὰ τοῦ νόμου τῆς εὐσεβείας ὑμῶν, καὶ τὰ παρὰ τῆς ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν ὑπάρξαντα δίκαια· ἅπερ οὐδείς ποτε τῆς πρὸ αὐτοῦ ἐπισκόπων παρασαλεῦσαι, ἢ κινεῖν ἐπεχείρησε· μόνος δὲ οὗτος πλεονεκτεῖν ἡμᾶς, καὶ ταράσσειν ἤρξατο, τὸ ἐπὶ κακοῖς ἰσχύειν δόξαν λογιζόμενος· ὡς ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας, καὶ τῇ ἁγίᾳ, καὶ οἰκουμενικῇ συνέδῳ λιβέλλους ἐπιδοῦναι ἡμᾶς. ἀλλ' ἐπειδὴ τὰ τῆς ἀκροάσεως εἰς ὑπέρθεσιν χωρεῖ, καὶ δεδοίκαμεν, μή πως λυθείσης τῆς συνόδου ἀργήσῃ τὰ ἡμέτερα δίκαια, δεόμεθα, εὐδόκησον τοῦ ὑμετέρου κράτους ἀνυπερθέτως γενέσθαι τῆς ἀκροάσεως. τυχόντες γὰρ ὧν ἐδεήθημεν, τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους τῷ δεσπότῃ Χριστῷ ἀναπέμψομεν.

* παράττειν,

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τί πρὸς ταῦτα ὁ ἁλικέστατος ἐπίσκοπος Ἀνασάσιος διαλογεῖται; Ἀνασάσιος ἐπίσκοπος τῆς Νικαέων πόλεως εἶπεν· ἠδίκησάτε με, ὅτι ἐγὼ ἐνεωτέρισα ἐν τῷ μεταξύ, ἢ ἐβιασάμην. σὺ δεῖξει, ὧν λέγει. ἐγὼ δὲ τὸ ἐναντίον ἔχω δεῖξαι, ὅτι καὶ ἥρπασέ μου παροικίας, καὶ πολλά, ἃ οὐκ ἔστιν ἔθος ποιεῖν τὸν Νικομηδείας, ἐποίησεν ἐπ' ἐμοῦ, καὶ διεχόμην παντοῦ, ἐντυγχάνων τῷ ἀρχιεπισκόπῳ, καὶ ἀξιῶν τὰ δίκαιά μου γυμνασθῆναι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, καὶ τοὺς κανόνας· οὐδὲ γὰρ ἐγὼ πλέον τι ζητῶ. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἰδικῶς λεγέτω ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας Εὐνόμιος, κατὰ τί ἠδίκηται παρὰ Ἀνασασίου τοῦ ἁλικεστάτου ἐπισκόπου. Εὐνόμιος Νικομηδείας εἶπε. κατὰ τὸ κρατῆσαν ἔθος ἐπὶ τῆς πρὸ ἐμοῦ, καὶ ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτοῦ,

ὑπο-

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *Christi amicissimi*, alii *Christianissimi*.
b Parisiensis, licet mendose, *tamquam hæreticorum*.
c Veteres libri & edit. *ad lucem dogmata*.
d Veteres libri, *prosternimur majestatis vestræ*.
e Iidem libri, *congrua pace Christianis fruentes*.
f Paris. & Divion. *metuens*.
g Veteres libri & edit. *formas ecclesiasticas*.
h Paris. & Divion. *tenere*.
i *In Ecclesiis*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
k Divion. *concessa*.
l *Episcoporum*. Et hoc quoque deest in omnibus antiquis codicibus & editionibus.
m *Hic*. Hanc vocem neque codex Corb. habet, neque veteres editiones.
n *Per cupiditatem*. Ista desunt in codice Paris. & in Divionensi.
o Corb. & veteres edit. *in malis fortitudinem gloriam esse credens*. Paris. & Divion. *male capit*, *fortitudinem glo. es. credent*.
p Veteres libri, *ita ut hac*.
q *Et universali*. Hæc non habentur in codice Parisiensi. Deerant etiam olim in Divionensi, sed addita illic sunt antiquitus supra lineam.
r In libro Corbeiensi scriptum est, *Nicæna dixit*. Sic etiam haud dubie legebat Crabbus in suo exemplari; & putans aliquid heic deesse, addidit, *Ecclesiæ*. Nam reliqui libri non habent hanc vocem, & scribunt *Nicææ* pro *Nicæna*.
s Paris. *introduxi*. Sic etiam primo legebatur in Divionensi.
t Divion. & Paris. *feci*.
u *Unum ex his*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
x Divion. *quod dicit*.
y Corb. *diverso*. Ita quoque habuisse puto codicem Crabbi, eumque correxisse. Antiqua manus particulam *e* addidit supra lineam in codice Corbeiensi. Reliqui habent *e diverso*.
z Paris & Divion. *Nicomediensium*.
aa Veteres libri & edit. *supplico*, & paulo post *deposco*.
bb Veteres libri & edit. *nec ego enim*.
cc *Aliquid*. Deest in Divionensi.
dd Veteres edit. *Propere*.
ee Veteres libri & edit. *Deo*.
ff Divion. *injustitiam sit ab An. rev. Ep. passus*.

ὑποτεταγμένας ἔχω τὰς ἐν τῇ Βιθυνῶν ἐπαρχίᾳ ἐκκλησίας· ὁ δὲ θλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀνασάσιος κληρικὰς ἐκκλησίας τῆς ἐν Βασιλινουπόλει, τῆς ὑποτελοῦς ἐμοί, ἀκοινωνήτους ἐποίησεν· ὅπερ τοῖς κανόσιν ἀπείρηται. Ἀνασάσιος ὁ θλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπε· πρῶτον δεῖξει, ὅτι καὶ Βασιλινούπολις ὑπ' αὐτόν ἐστι, καὶ ὅτι ἐγὼ κληρικοὺς ἀκοινωνήτους ἐποίησα. τὰ δύο δείξει· ἐγὼ δὲ δείκνυμι Βασιλινούπολιν ἀεὶ ὑπὸ Νίκημαν γνομένην· καὶ γὰρ ῥεγεὼν ἦν αὐτῆς· ταῦτα τὰ βιβλία οἶδε· καὶ εἰποί, ὑπό τινα ἦν Βασιλινούπολις, εἰ μὴ ῥεγεὼν ἦν Νικαίας· οἱ εὐδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· κατὰ ποῖον τρόπον ἀποδεικνύναι ἐπαγγέλλη, τὴν κατὰ Βασιλινούπολιν ἀγιωτάτην ἐκκλησίαν ὑπὸ Νίκημαν εἶναι; πότερον κατὰ τοὺς κανόνας, ἢ ἐκ συνηθείας τινός; Ἀνασάσιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπεν· ὥσπερ Ταττιεῖος, καὶ Δωριεῖς ῥεγεῶνές εἰσιν ὑπὸ τὴν Νίκημαν, οὕτως ἦν πρὸ τούτου, καὶ Βασιλινούπολις ὑπὸ τὴν Νίκημαν. βασιλεύς τις Ἰουλιανός, ἢ ἐκ οἶδα τίς πρὸ αὐτοῦ, ἐποίησεν αὐτὴν πόλιν· καὶ λαβὼν ἀπὸ Νικαίας πραγματευομένους, κατέσησεν ἐκεῖ· καὶ τὸ ἔθος ἀπὸ τότε ἕως νῦν τοῦτο κρατεῖ. ἐὰν λείψῃ ἐν Βασιλινουπόλει πραγματευόμενος, ἀπὸ Νικαίας πέμπεται ἐκεῖ· ἢ πάλιν ἀπὸ Βασιλινουπόλεως μεθίσταται ἐν Νικαίᾳ· καὶ ἡ πρότερον ὅσα ῥεγεών, πάλιν μετὰ ταῦτα ἐγένετο πόλις. ἐξ ἐκείνης φαίνεται ὁ Νικαίας ἐπίσκοπος χειροτονήσας ἐκεῖ, καὶ ἅπαξ, καὶ δεύτερον· καὶ εἰσὶν ἐπιστολαὶ τοῦ μακαρίου Ἰωάννου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὸν Νικαίας ἐπίσκοπον, ὥστε ἀπελθεῖν, καὶ διορθώσασθαι τὴν ἐκκλησίαν, ὡς αὐτῷ προσήκουσαν. ἔχω γράμματα πρὸς τὸν μακάριον Πρόκλον. δείκνυμι ἐγὼ, πόσοι ἀπὸ Νικαίας ἐχειροτονήθησαν· καὶ δείξει, καὶ ὅτος, πόσοι ἀπὸ Νικομηδείας ἐχειροτονήθησαν. Εὐνόμιος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικομηδείας εἶπεν· οὐ δύναται δεῖξαι χειροτονίας πεποιημένας· εἰ δὲ καὶ ἐποίησε καθ' ὑφαρπαγὴν ἅπαξ, ἐμοὶ οὐδὲν κατὰ τοὺς κανόνας προκείμενον δύναται. Ἀνασάσιος ὁ θλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· οὐκ ἐγὼ, ἀλλ' ὁ πρὸ ἐμοῦ ἐποίησεν. Εὐνόμιος ὁ θλαβέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἅπαξ ἐποίησεν, ὡς λέγεις, ἢ πολλάκις; εἰ ἅπαξ ἐποίησε καθ' ὑφαρπαγήν τινα, ἢ συμβαίνει, ὅτι οὐκ εἶχε τοπικὸν ἐπίσκοπον ἡ μητρόπολις Νικομήδεια, καὶ ἐδέησε παρὰ τοῦ Νικαέως χρίεσθαι, οὐδὲν προκείμενα ἐμοὶ κατὰ τοὺς κανόνας. δύναμαι γὰρ ἐγὼ δεῖξαι, πολλοὺς μὴ ἀπὸ Νικομηδείας χειροτονηθέντας, σὺ δὲ οὐκ οἶδα εἰ δυνήσῃ κἂν ἕνα δεῖξαι. Ἀνασάσιος ὁ θλαβέστατος εἶπεν· ὅτε πόλις ἐγένετο ἡ Βασιλινούπολις, τίς * πρῶτον χειροτόνη-

A dissimus episcopus Nicomediæ dixit: Secundum consuetudinem [a] quam tenebant superiores mei & ejus, subjectas habeo in provincia Bithyniorum ecclesias: reverendissimus [b] autem episcopus Anastasius clericos ecclesiæ [c] Basilinopolis mihi * subjectos excommunicavit, quod canonibus prohibetur. Anastasius reverendissimus episcopus Nicææ dixit: Prius ostendat, [d] quia & Basilinopolis sub ipso est, & quia ego clericos ecclesiæ [e] suæ excommunicatos effeci: hæc duo probet. Ego autem [f] ostendam Basilinopolim sub Nicæa * [g] jam olim fuisse; nam regio fuit ejus: [h] id curia novit. & dicat curia, [i] sub quo fuit Basilinopolis, [k] si non fuit B regio Nicææ. Glorioſissimi judices dixerunt Quomodo te monstrare promittis, Basilinopolis sanctissimam ecclesiam sub Nicæa esse? utrum secundum canones, an ex [l] aliqua consuetudine? Anastasius reverendissimus episcopus Nicææ dixit: Sicut * Tacteus & [a] Doris regiones sunt sub Nicæa, [m] si fuit ante hoc Basilinopolis sub Nicæa. Imperator quidam Julianus (aut nescio quis ante eum) fecit eam civitatem, & sumens ex Nicæa curiales, ibi constituit; & consuetudo ex tunc hactenus observatur. Et si forte defuerit in Basilinopoli curialis, de Nicæa mittitur ibi, & rursus de Basilinopoli transfertur in Nicæam. Quæ cum prius fuisset regio, C postea civitas effecta est; [n] ex illo perspicuum est ab episcopo Nicæno ibidem episcoparum fuisse ordinatum & semel & secundo. Et sunt epistolæ beati Joannis episcopi Constantinopolitani ad Nicænum episcopum, ut iret & emendaret ecclesiam, tamquam sibimet competentem. Habeo literas ad beatæ memoriæ Proclum. Ostendo ego, [o] quot a Nicæa ordinati sunt: [p] & ostendat hic quoque quot a Nicomedia sunt ordinati. Eunomius reverendissimus episcopus [q] Nicomediæ dixit: Neque [r] quidem potest ostendere ordinationem se fecisse: quod etsi fecit semel [s] per subreptionem, secundum canones nequaquam mihi præjudicare potest. Anastasius reverendissimus episcopus dixit: Non ego, sed decessor meus fecit. Eunomius reverendissimus episcopus dixit. Semel fecit, sicut dicis, an frequenter? Si semel fecit per subreptionem, [t] vel contigit forte ut tunc non haberet episcopum metropolis Nicomedia; & indiguit a Nicæno fieri, hinc nullum mihi præjudicium secundum regulas generatur. Possum enim ego monstrare, multos quidem a Nicomedia ordinatos: tu vero nescio si possis vel unum ostendere. Anastasius reverendissimus episcopus dixit: Quando civitas facta est Basilinopolis, [u] quis prius ordina-

* subjectas.

* semper

* Tattajus. * Duris.

πρῶτον

a Paris. & Corb. *quæ tenebat sub priocibus meis & ejus*. Divion. *quod tenebat &c.*
b *Aut.em*. Deest in Divionensi. c Divion. *Basilianopolis*. Atque ita semper.
d Idem codex, *quia est Basilian. sub ipso &*.
e *Suæ*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus.
f Veteres libri & edit. *ostendo*. g *Jam olim*. Desunt in codice Parisiensi. In Divionensi supra lineam additum est *ex olim*. Quæ est lectio libri Corbeiensis.
h Paris. *hæc curia novit*. Reliqui & veteres edit. *& curia novit*.
i Veteres libri, *sub quem*. k Veteres libri & edit. *aut si non fuit*.
l Iidem libri & edit. *qualibet*. m Legendum, *sic fuit ante*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ. n Veteres libri & edit. *ex illo videtur Episcopus Nicænus ibidem ordinasse & semel & secundo*.
o Veteres libri, *quanti a Nicæa*. p Iidem libri, *& ostendat ipse quanti a Nicomedia*.
q *Nicomedia*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus.
r *Quidem*. Deest in Parisiensi. In Divionensi addita est in margine.
s Paris. addit *meam*. Divionensis & heic & paulo post habet *obreptionem*, & in margine, *al. per subreptionem*. t Corb. & Divion. & veteres edit. *contigit forte*, Paris. *forte contigit*.
u Veteres libri, *qui prius*.

BALUZII NOTÆ.

vit; Eunomius reverendiſsimus epiſcopus dixit: Quia excommunicavit clericos Baſilinopolis mihi ſubjectos, poſſum oſtendere. Teſtem voco ſanctiſsimum [a] magnæ Conſtantinopolis archiepiſcopum, qui ſuſcepit eos, & reddidit eis communionem. Anaſtaſius reverendiſsimus epiſcopus dixit: Non vere dicis. Eunomius reverendiſsimus epiſcopus dixit: [b] Da epiſtolam domni archiepiſcopi, ubi reddidit eis communionem; & ubi ſcripſit tibi, [c] quod præter canones feciſti. Oſtendo decreta Baſilinopolitanorum, ubi [d] rogaverunt de epiſcopo: tu oſtende ubi rogaverunt [*] Nicænum, ut eis daret epiſcopum. Anaſtaſius reverendiſsimus epiſcopus dixit: Jubete me probare paululum. Obtuli libellos archiepiſcopo qui fuit, rogans eum [e] ut vocaret domnum Eunomium [f] epiſcopum, & audiret [g] inter jura noſtra. Dedit literas & ad me & ad eum, ſcribens ambobus, ac dicens: Nullus veſtrum introducat aliquam novitatem, ſed conſiſtite in rebus antiquis. Ego enim novi, quomodo debeam metropoles honorare. Et habeo hujuſmodi literas & ego, & ipſe. [h] Accepi ego, ſicut dixi, tales literas; ſciunt hoc & notarii: dicant & alii. Venerunt Baſilinopolitani clerici, adeuntes me adverſus epiſcopum ſuum. Ego cuſtodiens [i] mandata archiepiſcopi, dixi: Non vos ſuſcipio, ſed abite ad archiepiſcopum: & ſi mihi juſſerit, [k] audiam. Et relinquentes illi & me & ipſum, venerunt ad ſanctitatem domni Eunomii: dederunt ei libellos adverſus epiſcopum ſuum. Miſit ipſe repente, præſentans epiſcopum Baſilinopolis: [l] confugit epiſcopus Baſilinopolis [m] ad me. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Canones [n] legantur. Beronicianus vir devotus, magiſtrianus & ſecretarius divini conſiſtorii, ex codice dato ab Eunomio reverendiſsimo epiſcopo legit. (a) ° *

* Nicænos

* Capitulum ſextum, ut habent codd. mſſ. Iolyanus & Rohierianus

CAPUT * VI.

* IV. eſt omnino reponendum. Eſt Can. 4. concilii Nicæni.

Epiſcopum oportet quidem præcipue ab omnibus epiſcopis provincialibus ordinari: ſi vero hoc [p] difficile eſt, aut propter imminentem neceſſitatem, aut propter itineris longitudinem, * ex omnibus ad hoc ipſum tribus [q] una congregatis, & in uno decernentibus, & abſentibus per literas conſentientibus, ordinationem fieri. Poteſtas autem geſtorum uniuſcujuſque provinciæ metropolitano epiſcopo competit.

* omnino tres in unum congregatos, & in eamdem ſententiam convenientibus etiam abſentibus. & per literas conſentientibus, ordinationem perficere.

Εὐνόμιος ὁ ἁλλαβέσατος εἶπεν· ὅτι ἀφώρισε κληρικὰς Βασιλινουπόλεως ἐμοὶ ὑποκειμένους, δύναμαι δεῖξαι. μαρτύρα καλῶ τὸν ἁγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγαλοπόλεως, ὅστις ἐδέξατο αὐτοὺς, καὶ ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν κοινωνίαν. Ἀναστάσιος ὁ ἁλλαβέσατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἃ λέγεις ἀληθὲς. Εὐνόμιος ὁ ἁλλαβέσατος ἐπίσκοπος εἶπε· δὸς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κυροῦ τοῦ ἀρχιεπισκόπου, ὅπου ἀπέδωκεν αὐτοῖς τὴν κοινωνίαν, καὶ ὅπου ἔγραψέσοι, ὡς παρὰ κανόνας πεποιηκότι. δεικνύω ψηφίσματα Βασιλινουπολιτῶν, ὅπου παρεκάλεσαν περὶ ἐπισκόπου· σὺ δεῖξον, ποῦ παρεκάλεσαν Νικαεῖς, ὥστε δῆναι αὐτοῖς ἐπίσκοπον. Ἀναστάσιος ὁ ἁλλαβέσατος ἐπίσκοπος εἶπεν· κελεύσατέ με διδαχθῆναι μικρόν. ἐπέδωκα λιβέλλους τῷ ἀρχιεπισκόπῳ γενομένῳ, ἀξιῶν αὐτὸν καλέσαι τὸν κύριον Εὐνόμιον τὸν ἐπίσκοπον, καὶ συγκαθῆσαι μετ' αὐτοῦ τῶν δικαίων ἡμῶν· δίδωσι γράμματα καὶ πρὸς ἐμὲ, καὶ πρὸς αὐτὸν, γράψας ἀμφοτέροις, ὅτι μηδεὶς ὑμῶν μηδὲν καινοτομείτω, ἀλλὰ στοιχεῖτε τοῖς ἀρχαίοις. οἶδα γὰρ ἐγὼ, πῶς ὀφείλω τὰς μητροπόλεις τιμᾶν. κἄχω τοιαῦτα γράμματα καὶ ἐγὼ, καὶ αὐτός. λαμβάνω, ὡς εἶπον, τὰ τοιαῦτα γράμματα. ἴσασι καὶ οἱ νοτάριοι· εἶπαν δὲ ἄλλοι. ἔρχονται οἱ Βασιλινουπόλεως κληρικοὶ ἐντυχεῖν μοι κατὰ τοῦ ἐπισκόπου αὐτῶν. φυλάττων ἐγὼ τὰς παραγγελίας τοῦ ἀρχιεπισκόπου, λέγω· οὐ δέχομαι ὑμᾶς. ἀλλ' ἀπέλθετε πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον· καὶ ἐὰν κελεύσῃ μοι, ἀκούω. καὶ ἐάσαντες ἐκεῖνοι καὶ ἐμὲ αὐτὸν, ἔρχονται πρὸς τὸν ἁγιωσύνῃ τοῦ κυροῦ Εὐνομίου. διδάσκουσιν αὐτοῦ λιβέλλους κατὰ τοῦ ἐπισκόπου τοῦ ἰδίου. πέμπει αὐτοὺς ἀθύρους, παίσων τὸν ἐπίσκοπον Βασιλινουπόλεως· προσφεύγει ὁ ἐπίσκοπος Βασιλινουπόλεως πρὸς ἐμέ. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν οἱ κανόνες. Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀπὸ βιβλίου ἐπιδοθέντος παρὰ Εὐνομίου τοῦ ἁλλαβέσατου ἀνέγνω.

ΚΕΦΑΛ. * ς'.

* Vetus eſt hic error: corrige δ'. eſt enim quartus canon Nicænus, adeoque quartus codicis eccleſiaſtici (quo uſi ſunt patres hujuſce concilii, ut jam ſupra aliquoties inſinuavimus) confiati ex Nicæni 20. Ancyrani, 25. Neocæſarienſibus 14 Gangrenſibus, 20. Antiochenis 25. quibus ac ceſſerunc Leodicenſ 50 Conſtantinopolitani, Epheſini, Chalcedonenſes &c.

Ἐπίσκοπον πρωτήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ ἐπισκόπων καθίσασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξ ἅπαντος τρεῖς ἐπιτοαυτὸ συναγομένους, συμψήφων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων, καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων, ποιεῖσθαι τὴν χειροτονίαν. τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων διοίσει καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ μητροπολίτῃ.

Ἀνα-

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. & Divion. *megalopolis*.

b Ita codex Pariſienſis. Reliqui habent *Do*. Veteres edit. *De epiſtola*. Error hinc ortus, ut arbitror, quia in codice Crabbi ſcriptum erat, *De epiſtolam*, ut in Corbeienſi, in quo tamen poſita littera *o* ſupra lineam, expuncta eſt littera *e* & conſtituta lectio *Do epiſtolam*.

c Veteres libri, *quia præter*.

d Divion. *rogaverunt de Nicomedia Epiſcopum*.

e Veteres libri, *ut juberet*.

f Iidem libri & Surius, *Epiſcopum audire*. Crabb. *adire*.

g Hæc eſt lectio codicis Pariſienſis, quam etiam habuit olim Divionenſis. Corbeienſis & veteres editiones habent *interiora*.

h Divion. *Accepi ergo*. Pariſienſis habet etiam *ergo*.

i Corb. *mandata Epiſcopi*. Reliqui, *manum Epiſcopi*. Divionenſis habet in margine lectionem libri Corbeienſis.

k Veteres libri & edit. *audio*.

l *Confugit Epiſcopus Baſilinopolis*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.

m Pariſ. & Corb. *apud me*, Divion. *ante me*; & in margine, *al. apud me*.

n Pariſ. *relegantur*.

o Veteres libri addunt *capitulum ſextum*. Eſt autem canon quartus Concilii Nicæni, qui haud dubie in codice Eunomii ſexto loco poſitus erat. Nam & antiqua interpretatio & codices Ruſtici conſentiunt in hoc loco.

p Pariſ. & Divion. *difficile ſit*.

q *Una*. Deeſt in Pariſienſi. Addita vero eſt ſupra lineam in Divionenſi.

(a) In Caſin. additur: *ſuum ſextum*

Ἀνασάσιος ὁ θλαβέσατος ἐπίσκοπος Νικαίας εἶπε· σοιχῶ τῷ κανόνι. εἰ μή εἰμι μητροπολίτης, οὐκ ἔχω μέρος ἐνθάδε ἐγὼ ἐκεῖ. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐπίδειξον κατὰ ποῖον τρόπον τὰ τῆς μητροπολίτου δίκαια ἔχεις. Ἀνασάσιος ὁ θλαβέσατος εἶπεν· ἀξιῶ ἀναγνωσθῆναι τὸν νόμον. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθω. καὶ ἐπιδοθέντος αὐτῆς παρὰ Ἀνασασίου τῆς θλαβεσάτης ἐπισκόπου, Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τῆς θείας κονσισωρίας, καὶ μαγιστριανός, ἀνέγνω.

A Anastasius reverendissimus episcopus dixit: Consentio canoni: Si non sum metropolitanus, nec ego illic habeo [a] potestatem. Gloriosissimi judices dixerunt: Ostende [b] quemadmodum jura metropolitani habes. Anastasius reverendissimus episcopus dixit: Supplico relegi legem. Gloriosissimi judices dixerunt: Legatur. Et dante Anastasio reverendissimo episcopo, Constantinus vir devotus, magistrianus & secretarius divini consistorii, legit.

Ἑρμηνεία νόμου.

Interpretatio legis.

Αὐτοκράτορες Καίσαρες Φλάουιοι Οὐαλεντινιανὸς, B Οὐάλης, Εὐτυχεῖς, Εὐσεβεῖς, σεβαστοὶ, αἰώνιοι νικηταί, λέγουσι Νικαεῦσιν.

*Imperatores Cæsares * Flavius Valentinianus & Valens, pii, felices, [c] Augusti, perpetui victores, [d] salutem dicunt Nicænis.*

*Valentiniani & Valentis impp. literæ, quibus Nicæa civitati confertur privilegium, quod sit metropolis. * Flavii*

Εἰ καὶ ἡ σπουδὴ ἡμετέρα δῆλη πᾶσι καὶ περίβλεπτος γέγονεν, ἐξ ἧς τῆς βασιλείας τὸ ὑπεραναβεβηκὸς, καὶ τῶν δημοσίων τὰς οἰκείας βουλήσει τοῦ κρείττονος ὑπεδεξάμεθα, ὅμως πρὸς τούτοις ἀποσώσομεν καὶ εἰς τιμὴν ἀρχῆς αὐτῆς τῆς Εὐτυχίας· ὅτι γε ἡ ὑμετέρα πόλις προαναπληθεῖσα, καὶ γαυρωθεῖσα ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ Εὐτυχίᾳ, χαρᾶς, καὶ εὐφροσύνης παντὶ δήμῳ αἰτία γέγονε. διὸ δὴ ἐπειδὴ μητρόπολις πάλαι ὠνομάσθη, καὶ τοῦτο νόμοι παλαιοὶ περιέχουσι, τὰ αὐτὰ ἅπερ Νικομηδεῦσι νομοθετήντων ἡμῶν ὑπῆρξεν, ἀδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχειν δικαίται, τὸ ἀσάλευτα, καὶ ἐχυρὰ μένειν, καὶ εἰς τὸ ἑπεῖται αὐξηθησόμενα· C εἰς τὸ ἐξῆς αὐτὸν σέβοντες, ἐν τῇ ὑμετέρᾳ πόλει προϊόντα ἐθεσπίσαμεν. διαμένετω τοίνυν εἰς τὸ διηνεκὲς ἡ συνήθεια αὕτη, καὶ ἡ πόλις ὑμῶν μητρόπολις ἔσω, τῆς συνηθείας τῆς ἐπὶ τῷ προόδῳ τῆς Βιθυνιάρχου διαμενούσης. οὐδεὶς γὰρ ἀφαιρεῖταί τι τῶν ἄλλων. βουλήσει τοῦ κρείττονος αὐξηθεὶη τῆς ὑμετέρας πόλεως τὸ ἀξίωμα. χαίροντες τοίνυν τὰς δικὰς διπλασιάζετε, καὶ ἥδεσθε ἐφ' οἷς αὐτὴ ἡ τιμὴ ὑμῖν παρέχηται, πάσης ἀμφιβολίας εἰς τὸ ἐξῆς σχολαζούσης· σωροῦντες, ὅπως αἰωνίου προθύμου, καὶ προνοίας ἐκ τῶν ἡμετέρων θεσπισμάτων τετυχήκατε.

Licet studium nostrum * ex illo manifestum atque clarum sit [f] cunctis, ex quo regni sublimitatem & publicam gubernationem Dei voluntate suscepimus, verumtamen [g] & * super principatum hujus felicitatis adjicimus, quoniam vestra civitas [h] sub initium completa gaudio, & [i] exultans super nostra felicitate, * gratiæ atque lætitiæ omni populo causa facta est. * Propterea licet metropolitana olim est nominata, & hoc leges antiquæ continent, tamen legem nobis proferentibus, nulla dubitatio esse poterit, eo quod hæc immota & [k] firma permaneant, & temporibus futuris augenda: [l] & de cetero hunc etiam in vestra civitate * exornantes, procedere sancivimus. Permaneat igitur in perpetuum ista consuetudo, & civitas vestra sit metropolitana, consuetudine [m] tamen in processu Bithyniæ judicis permanente. Nullus enim aufert aliquid aliorum. Ergo voluntate Dei vestræ civitatis dignitas augeatur. Gaudentes itaque, [n] orationes vestras duplicate, & lætamini in his, in quibus [o] hic vobis præbetur honor, omni dubietate [p] in futurum vacante; [q] conspicientes quemadmodum perpetuam * pacem & providentiam ex nostris sanctionibus impetrastis.

* ad summam hujus
* jucunditatis
* Itaque cum sit olim metropolis appellata, e. h. l. a. continuant, quæcumque Nicomedensibus nostra lege concessa sunt, nulla d. e. p quin eadem immota
* coronatum
* benignitatem

Εὐνόμιος ὁ θλαβέσατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀξιῶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν κελεῦσαι ἀναγνωσθῆναι τὸν νόμον τὸν παραχεθέντα Νικομηδεῦσι μετὰ ταῦτα. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθω. καὶ ἐπιδοθέντος αὐτῆς παρὰ Εὐνομίου τοῦ θλαβεσάτου ἐπισκόπου, Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τῆς θείας κονσισωρίας ἀνέγνω.

Eunomius reverendissimus episcopus Nicomediæ dixit: Rogo vestram magnificentiam, ut jubeatis legi legem Nicomedensibus post hæc concessam. Gloriosissimi judices dixerunt: Legatur. Et dante Eunomio reverendissimo episcopo, Beronicianus vir devotus secretarius divini consistorii, legit.

BALUZII NOTÆ.

a Divion. *partem*, Paris. *patrem*.
b Corb. & veteres edit. *quemadmodum secundum metropolitam jus habes*. Divion. *quemadmodum an secundum metropolitam ejus habes*. Paris. *quemadm. an sec. metropolite jus habes*.
c *Augusti*. Hanc vocem non habent codices Paris. & Divionensis. In Corbeiensi vero & in antiquis editionibus scriptum est *colendi*.
d *Salutem*. Deest in omnibus antiquis exemplaribus.
e Divion. *& illo manifesto*.
f *Cunctis*. Deest in Paris. & Divionensi.
g Conjunctio deest in iisdem libris.
h *Sub initium*. Hoc deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
i *Et exultans*. Et hoc quoque deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
k Veteres libri & edit. *firmissima maneant*.
l Corb. & veteres edit. *& de cetero hac etiam in nostra civitate proficiscentes sancivimus*; Paris. *De cetero hac etiam & in nostra civ. exornantes sancivimus*; Divion. *De cetero hac et. in no. civ. exordinantes sancivimus*. Postea adjecta est vox *&* ante vocem *De*.
m Veteres libri, *scilicet*.
n Paris. & Divion. *ordinationes*.
o Veteres libri, *his*.
p Veteres libri & edit. *in futuro*.
q Paris. & Divion. *perspicientes*.

A

Valentiniani imp. privilegium Nicomedienſi civitati conceſſum. In edit. Crabbi dicuntur literæ privilegiales.

Valentinianus pius, felix Auguſtus, Nicomedienſibus ſalutem.

Οὐαλεντινιανὸς εὐσεβὴς, εὐτυχὴς, Αὔγυς, Νικομηδεῦσι χαίρειν.

CIrca privilegia civitatis veſtræ, quæ olim * [a] fuerint, priſca conſuetudo ſervabitur. Neque enim honoris adjectio Nicænorum [b] civitatis [c] jus veſtrum lædere poterit, [d] cum augeatur digni as Nicomedienſium civitatis, [e] quando illa quæ ſecundo loco eſt, metropolis nomine vocatur.

* fuerat,

Ἡ Περὶ τὰ πριβιλήγια τῆς πόλεως τῦς ὑμετέρας πάλαι ὑπάρξασα ἀρχαία συνήθεια φυλαχθήσεται· ὅτε γὰρ ἡ προσθήκη τῆς τιμῆς τῇ Νικαέων πόλεως τὸ δίκαιον τὸ ὑμέτερον διώκαται βλάψαι, ὁπότε ἐπαύξεται τὸ ἀξίωμα τῆς Νικομηδέων, ἥπερ ἐκείνη, ἡ ἐν δευτέρῳ τόπῳ ὖσα, μητροπόλεως ὀνόματι καλεῖται.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Nullæ [f] quidem ex his divinæ litteræ de epiſcopatu loquuntur: utræque [g] enim * de honore [h] referuntur metropolitanarum urbium. Sacræ autem literæ [i] divinæ memoriæ Valentiniani & Valentis, [k] quæ tunc Nicænæ civitati præbuerunt metropoliticum jus, proprie [l] præcipiunt ab aliis civitatibus nihil auferri: & [m] regula ſanctorum patrum de uno metropolita in unaquaque provincia [n] decrevit. Quid igitur [o] hac de re concilio ſancto videtur? Sancta ſynodus clamavit? Canones teneant: Canonibus [p] ſatisfiat. Atticus reverendiſſimus epiſcopus Nicopolis veteris Epiri dixit: Regula ita præcipit, ut in unaquaque provincia metropolitanus habeat poteſtatem, & ipſe conſtituat omnes qui in ea provincia ſunt epiſcopos: [q] & hic eſt ſenſus regulæ. [r] Nicomedienſis autem epiſcopus, quoniam * ab initio [ſ] hæc metropolis eſt, [t] debet omnes epiſcopos qui in eadem provincia ſunt, ordinare. Sancta ſynodus dixit: Hæc omnes volumus, hæc omnes ſupplicamus, hæc ubique teneant, [u] hæc omnibus placent. Joannes, [x] Conſtantinus, Patricius, (Petrus,) [y] & reliqui reverendiſſimi epiſcopi Ponticæ diœceſis, ([z] per unum ipſorum Joannem,) dixerunt: Canones [aa] unum ſciunt metropotam antiquiorem: & manifeſtum eſt, quoniam religioſiſſimo epiſcopo Nicomediæ ordinationes competunt, [bb] & quia leges etiam (ſicut perſpexit & veſtra magnificentia) nomine metropolis ſolummodo honoraverunt * [cc] Nicænum, & præponitur reliquis epiſcopis provinciæ honore ſolummodo. Sancta ſynodus dixit: Regulariter docuerunt, bene docuerunt: omnes hæc ipſa dicimus.

* honorem tribuunt metropolitanis urbibus.

* jampridem

* Nicænam civitatem,

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀδὲ σὺν μὴν θεῖον γράμμα περὶ ἐπισκόπων διαλέγεται· ἑκάτερον δὲ τῷ τιμῷ τῆς μητροπόλεσι παρέχει, τὸ δὲ θεῖον γράμμα τῆς θείας λήξεως Οὐαλεντινιανῦ, καὶ Οὐάλεντος, τιμικαῦτα τῇ Νικαέων παραχὸν τὸ μητροπολιτικὸν δίκαιον, ἰδικῶς παρακελλεύεται τῆς ἄλλων μηδὲν ὑφαιρεῖσθαι πόλεων· καὶ ὁ κανὼν τῆς ἁγίων πατέρων περὶ οἷος μητροπολίτης καθ' ἑκάστην τῆς ἐπαρχιῶν διαγορεύει. τί τοίνυν τῇ ἁγία συνόδῳ παρεῖσται περὶ τότε; ἡ ἁγία συνόδος ἐβόησεν· οἱ κανόνες κρατείτωσαν· τῆς κανόσι τὸ ἱκανὸν γινέσθω. Ἀττικὸς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Νικοπόλεως παλαιᾶς Ἠπείρου εἶπεν· ὁ κανὼν ὕτως διαγορεύει, ὥστε ἐν μιᾷ ἑκάστῃ τῆς ἐπαρχιῶν τὸν κῦρος ἔχειν τὸν τῆς μητροπόλεως, καὶ αὐτὸν καθιστᾶν πάντας τὲς ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπαρχίαν ὄντας ἐπισκόπους· καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ διάνοια τῦ κανόνος. τῷ δὲ τῆς Νικομηδείας, ἐπειδὴ ἐξ ἀρχαίας αὕτη μητρόπολίς ἐστι, κεχρεώστηται, πάντας τὲς ὑπὸ τὴν ἐπαρχίαν αὐτῦ ὄντας ἐπισκόπους χειροτονεῖν. ἡ ἁγία συνόδος εἶπε· ταῦτα πάντες βουλόμεθα· ταῦτα πάντες δεόμεθα· ταῦτα παντα χῦ κρατείτω. ταῦτα πᾶσιν ἀρέσκει. Ἰωάννης, Κωνσταντῖνος, Πατρίκιος, καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι τῆς Ποντικῆς διοικήσεως εἶπον· οἱ κανόνες ἴσασιν ὅτα μητροπολίτην τὸν ἀρχαιότερον. καὶ δῆλον, ὡς τῷ θεοσεβεστάτῳ ἐπισκόπῳ Νικομηδείας διαφέρυσιν αἱ χειροτονίαι· καὶ ἐπειδὴ καὶ αἱ νομοθεσίαι, ὡς σωεῖδε καὶ ἡ ὑμέτερα μεγαλοπρέπεια, ὀνόματι μητροπόλεως μόνῳ ἐτίμησαν τὴν Νικαέων, προτιμᾶται δὲ τῆς λοιπῶν ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας τῇ τιμῇ μόνῃ. ἡ ἁγία συνόδος εἶπε, κανονικῶς ἐδίδαξαν, καλῶς ἐδίδαξαν· πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν.

Aetius archidiaconus ſplendidiſſimæ Conſtantinopolis dixit: Suggerimus veſtræ magnificentiæ, rogantes ut nullum præjudicium Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ ſedi fiat ex

Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς μεγαλωνύμου Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ὑποβάλλομεν τῇ ὑμετέρᾳ μεγαλοπρεπείᾳ, παρακαλοῦντες, ὥστε μηδὲν προκείμα

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & Crabbus, *fuerunt*.
b Divion. *civitatem veſtram*.
c *Jus*. Deeſt in Corbeienſi.
d Divion. *dum quanto augeatur*. Corb. & Pariſ. & veteres edit *dum quando*.
e Veteres libri & edit. *ſecundum quod illa ſecundo loco exiſtat metropolis nomine conſtituta*.
f Deeſt *quidem* in libro Pariſienſi. In Divionenſi vero addita eſt ſupra lineam.
g *Enim*. Deeſt in Corbeienſi.
h Pariſ. & Divion. *referunt*,
i Divion. *divæ*: & in margine, *al. divinæ*.
k *Quæ tunc*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
l Veteres libri & edit. *præcipientes aliarum civitatum*.
m Divion. *regulæ*, & paulo poſt *decernent*.
n Corb. & Pariſ. *decernit*. Sic etiam Divion. in margine.
o *De hac re*. Deeſt iſtud in Divionenſi. Pro eo autem alii codices & veteres editiones habent, *ex hoc*.
p Corb. *ſatisfiat*: Veteres edit. *ſatisfiant*.
q Corb. & Divion. & veteres edit. *& ipſe eſt*. Pariſ. *& iſte eſt*.
r Veteres libri & editiones: *De Nicomedienſi autem*.
ſ *Hæc*. Deeſt in Corb. & Divion. & in antiquis editionibus.
t Veteres libri & edit. *oportet eum omnes Epiſcopos in eadem ordinare provincia*.
u *Hæc omnibus placent*. Deſunt iſta in omnibus antiquis codicibus & editionibus.
x Veteres libri et edit. *Conſtantius*.
y Corb. *& Iſrael*.
z Pariſ. *per unum ſuorum*.
aa *Unum*. Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi additum eſt ſupra lineam.
bb Veteres libri & edit. *quia & leges, ſicut*.
cc Pariſ. *Nicæam*.

μα τῷ Κωνσαντινυπόλεως ἁγιωτάτῳ θρόνῳ ἐνέγκῃ τὰ νεῶ διαλαλέμβυα παρὰ τῆς ὁσιωτάτων ἐπισκόπων, τῆς Νικομηδέων πόλεως Εὐνομίυ, καὶ τῦ θεοφιλεσάτυ ἐπισκόπυ τῆς Νικαέων Ἀνασασίυ, ἢ τὰ ἐπ' αὐτοῖς τυπέμβυα. ὁ γὰρ ἁγιώτατος τῆς Κωνσαντινυπόλεως θρόνος ἢ τλὼ χειροτονίαν αὐτὸς ἐνεργεῖ ἐν τῇ Βασιλινυπόλει μετὰ τῆς λοιπῶν, ἢ ἐπιτρέπει γβνέσθαι, καθὼς καὶ τὰ φοιτῆσαντα γράμματα, ἢ φοιτήσαντα πολλάκις, δεῖξαι δυνήσεται. καὶ ἀξιῦμβν τὰς ἐπισολὰς προβληθῆναι. ἡ ἁγία συνόδος εἶπεν. οἱ κανόνες κρατείτωσαν· τοῖς κανόσι τὸ ἱκανὸν γινέσθω. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τλὼ μὲν αὐθεντίαν τῦ μητροπολίτυ ἐν ταῖς κατὰ Βιθυνίαν ἐκκλησίαις ὁ Νικομηδείας ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος ἕξει, τῦ Νικαίας τλὼ τιμὼ μόνλω τῦ μητροπολίτυ ἔχοντος, ὑποκειμβν δὲ κατὰ μίμησιν τῆς ἄλλων ἐπισκόπων τῆς ἐπαρχίας τῷ τῆς Νικομηδείας· τῦτο γὰρ, καὶ τῇ ἁγία παρέσῃ συνόδῳ. ὅσα δὲ τῷ θρόνῳ τῆς κατὰ τλὼ μεγαλώνυμον Κωνσαντινόπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας περὶ τῦ χειροτονεῖν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἁρμόττει, ταῦτα κατὰ τάξιν οἰκείαν ἐπὶ τῆς ἁγίας γυμναθήσεται συνόδυ. Εὐνόμιος ὁ ἐλαβέσατος ἐπίσκοπος Νικομηδέων εἶπεν· εὐχαριτῶ τῇ διηκοσιτίᾳ τῆς μεγαλοπρεπείας ὑμῶν, καὶ ἀγαπῶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς μεγαλωνύμυ Κωνσαντινυπόλεως, κρατύντων τῆς κανόνων. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἃ εἴρηκας, γέγραπται *

A his quæ nunc * proferuntur a ſanctiſsimis archiepiſcopis, vel quæ moventur inter [a] Dei amantiſsimum epiſcopum Nicomedienſium Eunomium, & Dei amantiſsimum epiſcopum Nicænum Anaſtaſium, aut quæ inter eos ordinantur. Sanctiſsima enim Conſtantinopolitana ſedes aut ordinationem ipſa [b] facit in Baſilinopoli cum reliquis, aut [c] eam permittit fieri, ſicut [d] literis quæ * fiunt, vel factæ ſunt ſæpius, oſtendere poſſumus. Et rogamus, ut epiſtolæ proponantur. Sancta ſynodus clamavit: Canones teneant. [e] Canonibus ſatisfiat. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Auctoritatem quidem [f] metropolitani inter eccleſias provinciæ Bithyniæ, Nicomedienſis reverendiſſimus habebit epiſcopus, Nicæno habente honorem [g] metropolitani tantummodo, ſubjacente autem ad exemplum aliorum epiſcoporum provinciæ Nicomedienſi. Hoc enim viſum eſt [h] etiam ſancto concilio. Quæcumque autem ſedi Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ eccleſiæ de * ordinationibus provinciæ competunt, [i] hæc ſuo ordine coram ſancto concilio examinabuntur. Eunomius reverendiſſimus epiſcopus Nicomediæ dixit: Gratias ago [k] juſtitiæ [l] judicii magnificentiæ veſtræ, & diligo archiepiſcopum ſplendidiſſimæ Conſtantinopolis, obtinentibus * utique regulis. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Quæ dixiſti, conſcripta ſunt, *

* interlocutorie dicta ſunt a ſanctiſs. epiſcopis, Nicomedienſis civitatis Eunomio, & Dei amantiſſimo Nicænorum epiſcopo Anaſtaſio, aut quæ de eis conſtituta ſunt.

* veniunt, aut venerunt

* faciendis ordinationibus in provinciis

* antiquis

* Latine, legi, legimus, legit.

* Ῥωμαϊστὶ ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἀνέγνω.

ΠΡΑΞΙΣ ΙΔ'. ΤΗΣ Ε'Ν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδυ.

q ACTIO DECIMAQUARTA Chalcedonenſis concilii.

D

ΥΠατείας τῦ δεσπότυ ἡμῶν Μαρκιανῦ τῦ αἰωνίυ Αὐγύστυ, καὶ τῦ δηλωθησομβνυ, τῇ πρὸ μιᾶς καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι κατὰ κέλβσιν τῦ θειοτάτυ, καὶ εὐσεβεσάτυ ἡμῶν δεσπότυ Μαρκιανῦ τῦ αἰωνίυ Αὐγύστυ, συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας, τῦ μεγαλοπρεπεσάτυ, καὶ ἐνδοξοτάτυ στρατηλάτυ, ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίυ Ἀνατολίυ, καὶ τῦ μεγαλοπρεπεσάτυ, καὶ ἐνδοξοτάτυ ἐπάρχυ τῆς ἱερῶν πραιτωρίων Παλλαδίυ, καὶ τῦ μεγαλοπρεπεσάτυ, καὶ ἐνδοξοτάτυ μαγίστρυ τῆς θείων ὀφφικίων Βιγκομάλυ· συνελθόντων δὲ, καὶ Παχασίνυ, καὶ Λεκλησίυ τῆς εὐλαβεσάτων ἐπισκόπων, καὶ Βονιφατίυ τῦ εὐλαβεσάτυ πρεσβυτέρυ, ἐπεχόντων τὸν τόπον τῦ ἀρχιεπισκόπυ τ πρεσβυτέρας Ῥώμης Λέοντος, καὶ Ἀνατολίυ τῦ εὐλαβεσάτυ ἐπισκόπυ τῆς μεγαλωνύμυ Κωνσαντινυπόλεως, καὶ Μαξίμυ τῦ εὐλαβεσάτυ ἐπισκόπυ Ἀντιοχείας Συρίας, καὶ Ἰυβενα-

CONsulatu domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, & qui fuerit nuntiatus, [m] ſub die pridie Kalendas Novembris Chalcedone ſecundum juſſionem [n] divinissimi & piiſſimi principis, cc ivenientibus in ſanctiſſima eccleſia [o] ſanctæ martyris Euphemiæ, [p] magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro militum, & exconſule ac patricio Anatolio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſsimo & glorioſiſsimo magiſtro divinorum officiorum Vincomalo: convenientibus etiam Paſchaſino & Lucentio reverendiſsimis epiſcopis, & Bonifacio reverendiſsimo preſbytero, vicariis archiepiſcopi veteris Romæ Leonis, & Anatolio reverendiſsimo epiſcopo magni nominis Conſtantinopolis, & Maximo reverendiſsimo epiſcopo Antiochiæ Syriæ, & Juvenali reverendiſsimo epiſcopo Hieroſolymorum, & Quintillo reverendiſsimo epiſcopo Heracleæ Macedoniæ, tenente locum

a Veteres libri & edit. *Deo amantiſſimum*. Sic etiam paulo poſt.
b Pariſ. *faciat*; & mox, *permittat*. c *Eam*. Deeſt in vetuſtis codicibus.
d Veteres libri, *litteræ*; & mox, *poſſunt*.
e *Canonibus ſatisfiat*. Iſta deſiderantur in omnibus antiquis codicibus & editionibus.
f Corb. *metropolitanæ*. g *Metropolitani*. Deeſt in codice Pariſienſi. In Divionenſi vero additum eſt ſupra lineam. h *Etiam*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
i Corb. & veterés edit. *hæc per ordinem proprium*. Divion. *hæc pro ordine proprio*. Pariſ. *hæc pro ordine propria*.
k Ita codices Corb. & Pariſienſis. Divionenſis habet *juſta*; & in margine, *al. juſtitiæ judicii*.
l *Judicii*. Hanc vocem non agnoſcit codex Pariſienſis. m Pariſ. 11. *Kalendarum Novembrium*.
n Pariſ. & Divion. *ſacratiſſimi*. o Iidem libri, *venerandæ*.
p Veteres libri & edit. *magnificentiſſimis & glorioſiſſimis judicibus & ſancto univerſalique concilio*. Multa hæc ex Græcis codicibus addidere Romani, quæ delenda ſunt ab eo qui puram putam habere voluerit antiquam interpretationem Latinam.

In omnibus Græcis codd. quos habuimus, Stephanus adhuc nominatur episcopus Ephesi, cum tamen in act. 12. ab illo episcopatu depositus fuerit.

locum ſanctiſsimi epiſcopi Theſſalonicenſium Anaſtaſii, & Thalaſsio reverendiſsimo epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, & Stephano reverendiſsimo epiſcopo Epheſi, & reliquo ſancto univerſalique concilio, quod in Chalcedonenſium civitate divali ſanctione collectum eſt: & reſidentibus omnibus ante [a] cancellos ſancti altaris, [b] Sabinianus reverendiſsimus, epiſcopus dixit: Abrepta mihi injuſte epiſcopatus mei ſede, libellos [c] ſupplices obtuli ſacro & immortali vertici: & juſsit veſtram magnificentiam una cum ſancto & univerſali hoc concilio cauſam meam inquirere. Habeo autem & petitionem ad ſanctum hoc concilium: & ſupplico præcipere veſtram magnificentiam, & petitionem meam legi & preces [d] meas, & mihi quæ ſunt juſta [e] reſervari. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Legantur preces & oblata petitio a Sabiniano reverendiſsimo [f] epiſcopo. Conſtantinus vir devotus, adjutor divini conſiſtorii, legit.

λίᾳ τῆ εὐλαβεσάτῃ ἐπισκόπῃ Ἱεροσολύμων, καὶ Κυντίλλῃ τῆ εὐλαβεσάτῃ ἐπισκόπῃ Ἡρακλείας Μακεδονίας, ἐπέχοντος τὸν τόπον τῆ ἁγιωτάτης ἐπισκόπης τῆ Θεσσαλονικέων Ἀνασατίᾳ, καὶ Θαλασσίᾳ τῆ εὐλαβεσάτῃ ἐπισκόπῃ Καισαρείας Καππαδοκίας, καὶ Στεφάνῳ τῆ εὐλαβεσάτῃ ἐπισκόπῃ Ἐφέσου, καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τῆ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεσάτου ἡμῶν δεσπότου ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης· καὶ καθεσθέντων πάντων πρὸ τῆς καγκέλλων τῆ ἁγίου θυσιαστηρίου, Σαβινιανὸς ὁ εὐλαβέσατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀφαιρεθεὶς ἀδίκως τῆ θρόνου τῆς ἐπισκοπῆς, δεήσεις ἐπιδέδωκα τῇ θείᾳ, καὶ ἀθανάτῳ κορυφῇ· καὶ ἐκέλευσε τιὼ ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν, ἅμα τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ, καὶ οἰκουμενικῇ συνόδῳ, τὸ κατ' ἐμὲ πρᾶγμα ζητῆσαι. ἔχω δὲ καὶ διδασκαλικὸν πρὸς τιὼ ἁγίαν ταύτιω σύνοδον· καὶ παρακαλῶ τιὼ ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν, κελεῦσαι, καὶ τὸ διδασκαλικὸν ἀναγνωσθῆναι, καὶ τὰς δεήσεις, καὶ τὰ δίκαιά μοι φυλαχθῆναι. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγινωσκέσθωσαν αἱ δεήσεις, καὶ τὸ προκομιζόμενον διδασκαλικὸν παρὰ Σαβινιανῆ τῆ εὐλαβεσάτου ἐπισκόπου, Κωνσαντῖνος ὁ καθωσιωμένος βοηθὸς τῆ θείου κουσιστωρίου ἀνέγνω.

Saviziani Parensis episcopi ad Valentinianum & Marcianum Augustos epistola deprecatoria. Ex edit Crabbi. Verum leg. eſt *Perrhæ*. * deſidioſis Interim jactati, & o. m. perturbatione fluctuare.

Piiſſimis & [g] Chriſti amantiſſimis, & [h] digne a Deo omnium honoratis Auguſtis, Valentiniano & Marciano, preces & ſupplicatio a Sabiniano epiſcopo.

Τοῖς εὐσεβεσάτοις, καὶ φιλοχρίστοις, καὶ ἀξίως παρὰ τῆ Θεῆ τῆς ὅλων τετιμημένοις Αὐγούστοις Οὐαλεντινιανῷ, καὶ Μαρκιανῷ, δέησις, καὶ ἱκεσία παρὰ Σαβινιανῆ ἐπισκόπου.

DOminus omnium videns apoſtolicam & orthodoxam fidem a * diſsimulatoribus [i] interim fatigari, & omnem mundum ſeditione vexari, ſuſcitavit veſtram pietatem, univerſum mundum regere atque gubernare, & tumultus, qui a [k] nefariis hominibus exorti ſunt [l] adverſus ſanctorum [m] doctrinam, reprimere, & claritatem atque ſoliditatem recti dogmatis confirmare. [n] Unde juſte de veſtra etiam tranquillitate vobis dixerit Deus: *Exaltavi electum [o] de plebe mea: inveni David ſervum meum, [p] oleo ſancto meo unxi eum: manus enim mea [q] ſuſcipiet eum, & brachium meum confortabit eum* [r] Credens itaque, nutu divino ſuper omnium principatum ac dominationem conſiſtere veſtram divinitatem, adſum ſupplicans atque rogans veſtram pietatem, ut mei providentiam fieri, & cauſam meam examinari præcipiatis. Ego enim a puero eram in monaſterio diſpenſator [s] aſceterii [t] multorum virorum,

Pſalm. 88.

Ὁ Τῶν ὅλων κύριος ἰδὼν τιὼ Ἀποστολικιὼ ὀρθόδοξον πίστιν ἀπὸ τῆς ῥαθύμων τέως χειμαζομένιω, καὶ πάντα τὸν κόσμον ἐν ἀταξίᾳ κλυδωνιζόμενον, ἤγειρε τιὼ ὑμετέραν εὐσέβειαν ἰθῦναι, καὶ κυβερνῆσαι τιὼ οἰκουμένιω, καὶ τὰς ὑπὸ τῆς μοχθηρῶν ἐπιφυείσας τῇ διδασκαλίᾳ τῆς ἁγίων ταραχὰς κατασεῖλαι, καὶ τὸ λαμπρὸν, καὶ βέβαιον τῆς ὀρθοδοξίας κυρῶσαι· καὶ εἰκότως ἐπὶ τῆς ὑμετέρας γαληνότητος εἶπεν, Ὑμῖν ὁ Θεός· ὕψωσα ἐκλεκτὸν ἐκ τῆ λαῆ μου· εὗρον Δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου, ἐν ἐλαίῳ ἁγίῳ μου ἔχρισα αὐτόν· ἡ γὰρ χείρ μου συναντιλήψεται αὐτῷ, καὶ ὁ βραχίων μου κατισχύσει αὐτόν. * πιστεύω ἓν πνεύματι θείῳ εἰς τιὼ τῆς ὅλων ἀρχιὼ, καὶ δεσποτείαν ἐπιστῶαι ὑμῶν τιὼ θειότητα, προσειμι λιπαρῶν, καὶ καθικετεύων ὑμῶν τὴν εὐσέβειαν, κελεῦσαι, προνοιάν μου γενέσθαι, καὶ ζητηθῆναι τὰ κατὰ τὴν ἐμὴν ὑπόθεσιν. ἐγὼ γὰρ ἤμιλλον παιδόθεν ἀσκητήριον οἰκονομῶν, πολυάνδρου μονα-

* πιστεῶν Lat.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *ſancti cancellos*.
b Corb. & veteres edit. *Savinianus*, quod idem eſt.
c *Supplices*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
d *Meas*. Veteres libri & Crabbus non habent hanc vocem. Primum prodiit in editione Suriana.
e Ita Surius. Codex Divion. & Crabbus habent *ſervari*, Pariſ. & Divion. *ſervare*.
f *Epiſcopo*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
g Corb. & veteres edit. *Chriſto amantiſſimis*. Pariſ. *Chriſtianiſſimis*.
h Pariſ. & Divion. *digno Deo*. i *Interim*. Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi vero addita eſt ſupra lineam. k Veteres libri & edit. *nefandis*.
l *Adverſus*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
m Veteres libri & edit. *doctrina*. Itaque mirum non eſt in libris & editionibus illis deeſſe vocem *adverſus*.
n Veteres libri & edit. *Unde juſte veſtræ tranquillitati ac de vobis dicit Deus*.
o Veteres libri, *de populo meo*. p Corb. & Divion. *in oleo*.
q Ita quidem codex Pariſienſis. Sed Divion. habet *ſuſcipit*, Corb. & veteres edit. *ſuſcepit*.
r Pariſ. *Credens igitur*. s *Aſceterii*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
t Surius, *omnium rerum*.

μονασήριον, ὅδε μοι περὶ ἐπισκόπου ἐνθυμήματος μήτι γε προσελθών τινι ἦτε τὸ ἀξίωμα ἕνεκεν. Ἐν τῇ ἐπιμελείᾳ τῆς μοναχῶν ὄντος μου, ἐφίσταταί μοι αἰφνίδιον ὁ κατ' ἐκεῖνο καιρὸν τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπος μετὰ τῆς τῶν ἐπαρχίας ἐπισκόπων, καὶ χειροτονεῖ με ἐπίσκοπον Περρης, ἐξ ἧς καθῃρέθη Ἀθανάσιος, ἐγγράφως ἐπὶ βαρυτάτοις κεφαλαίοις κατηγορηθείς, καὶ μὴ δυνηθείς ποτε ἀπολογήσασθαι πρὸς τὰ ἐπαγόμενα αὐτῷ ἐγκλήματα, ἀλλὰ ποτὲ μὲν παραιτούμενος τὴν ἐπισκοπὴν, ποτὲ δὲ διαφόρως περιόπτων τὰς κλήσεις τῆς καλουσῶν αὐτὸν εἰς κρίσιν συνόδων διετέλει. Ἔτος ἐν τῇ κατ' Ἔφεσον συνόδῳ ἐξ ἐπιτάγματος τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων πρόεδρε τῇ ἐμῇ ἐπεισῆλθον ἐκκλησίᾳ, ἐγὼ δὲ παρὰ γνώμην χειροτονηθείς, ἐκβέβλημαι· καὶ ταῦτα τῶν οἰκούντων ἐκείνην τὴν πόλιν ὀδυρομοῖς, καὶ θρηνοῦσι χρησαμένων ἐπὶ τῇ ἐμῇ ἐξόδῳ. ἱκετεύω τοίνυν τὸ ὑμέτερον κράτος, κελεῦσαι, καὶ τὴν κατ' ἐμὲ ὑποθεσιν παρασχεῖν ὑμῶν τῆς εὐσεβείας ἐξετασθῆναι, καὶ τὸ παρεκτὸς πέρας λαβεῖν· ἵνα κἀγὼ μετὰ τῶν ἄλλων ἁπάντων τὰς συνήθεις εὐχὰς ὑπὲρ τοῦ αἰωνίου ὑμῶν κράτους ποιοῦμαι διαπαντὸς, εὐσεβέστατοι, καὶ καλλίνικοι βασιλεῖς. Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος ὑπηγόρευσα· καὶ ὑπογράψας ἐπιδίδωμι τῇ ὑμετέρᾳ εὐσεβείᾳ. Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τὴν διδασκαλίαν ἀνέγνω.

A nihil de episcopatu cogitans, [a] nedum * rogans quemquam hujus gratia dignitatis. Dum ergo essem in monachorum [b] providentia constitutus, adstitit mihi repente illius temporis [c] metropolitanus episcopus cum provincialibus episcopis, & me Perrhæ ordinavit episcopum, [d] de qua dejectus est Athanasius, ex scripto de gravissimis capitulis accusatus, nec valens [e] unquam pro illatis sibi criminibus reddere rationem, [f] nunc quidem episcopatum repudiabat, nunc vero citationes [g] synodorum vocantium eum ad judicium varie declinabat. [h] Is in Ephesina synodo, ex præcepto Alexandrini præsulis, in meam ecclesiam superingressus est, & B ego præter voluntatem meam ordinatus, expulsus sum. Et hæc quidem acta sunt, habitatoribus illius civitatis dolentibus & lugentibus meam expulsionem. Supplico igitur [i] vestræ potentiæ, ut jubeatis & meam causam sub præsentia vestræ pietatis examinari, & placitum terminum [k] dari: ut & ego [l] cum cunctis aliis consuetas orationes pro perpetua vestra potentia semper exolvam, piissimi atque victores principes. Sabinianus episcopus dictavi & subscripsi, & offero vestræ pietati. Beronicianus vir devotus, secretarius divini consistorii, [m] petitionem legit.

* adlegat

C

Τοῖς τὰ πάντα θεοφιλεστάτοις, καὶ ἁγίοις πατράσι, καὶ ἀρχιεπισκόποις, Λέοντι, Ἀνατολίῳ, Μαξίμῳ, καὶ πάσῃ τῇ λοιπῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, δέησις, καὶ ἱκεσία παρὰ Σαβινιανοῦ ἐπισκόπου.

Per omnia [n] Dei amantissimis & sanctissimis patribus & archiepiscopis, Leoni, Anatolio, Maximo, & omni sancto concilio, petitio & deprecatio data a Sabiniano episcopo.

Sabiniani episcopi Latini epistola deprecatoria pro justitia obtinenda, ad Chalcedonense synodum. Vetum leg. Perrhæ, ut supra monuimus.

Πολλαὶ μὲν, καὶ διάφοροι αἱ περὶ τὸ γένος τῆς ἀνθρώπων τοῦ δεσπότου Χριστοῦ διεργεσίαι· ἡ δ' ἐν τῷ παρόντι καιρῷ περὶ τὰς αὐτοῦ ἁγίας ἐκκλησίας γενομένη κηδεμονία, ἰδικήν τινα τυγχάνει, καὶ ἐξαίρετος, καθὼς τὰ πράγματα βοᾷ. σωτήριος γὰρ τὴν ὑμετέραν ἀγγελικὴν συμβόδον διὰ τῆς ὡς ἀληθῶς εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων ἡμῶν βασιλέων, ἐπὶ τῷ τὴν πλάνην ἰδεῖν, καὶ τὴν μὲν πρὸ τούτων τῆς ἐνιαυτῆς δύο, μικρῷ πρὸς ἐν Ἐφέσῳ γενομένῃ σύγχυσίν τε, καὶ ἀκαταστασίαν καταργῆσαι, τὴν δὲ ἀλήθειαν, καὶ διαφωσκούσῃ φωτίσαι. ὅθεν κἀγὼ τῆς ζάλης ἐκείνης, καὶ τῆς κλυδώνων πειραθεὶς, ἐπὶ τὸν ὑμέτερον κατέφυγον εὔδιον λιμένα, διδάσκων, ὡς Διόσκορος ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων αὐθεντία, ἔτι δὲ καὶ τυραννίδι ἐμὲ μὴ τῆς ἐγχειρισθείσης μοι κατὰ κανόνας τῆς Περρίων ἐκκλησίας διὰ τὸν ἁγιωτάτου ἐπισκόπου, καὶ μητροπολίτου ἡμῶν Στεφάνου, ἐξέωσεν, ἀντεισήγαγε δὲ Ἀθανάσιον,

M Ulta quidem atque diversa sunt circa genus hnmanum domini Christi beneficia: hæc autem in præsenti tempore circa sanctas [o] ejus ecclesias cura propria quædam [p] existit atque præcipua, sicut ipsæ res clamant. Congregavit enim vestrum [q] angelicum concilium per piissimos [r] revera & [f] Christianissimos nostros imperatores, ad D errorem perspiciendum, & confusionem atque seditionem, quæ ante hos paulo [t] plus duos annos in Epheso facta est, destruendam, [u] & veritatem atque justitiam declarandam. Unde & ego illam tempestatem & fluctuationem expertus, ad vestrum confugi tranquillissimum portum, suggerens, quia Dioscorus Alexandrinus auctoritate sua, insuper & tyrannide, me quidem a [x] Perrhenorum ecclesia, commissa mihi secundum canones a sanctissimo episcopo metropolis nostræ Stephano, expulit; e diverso autem introduxit Athanasium, virum depositum in Antio-

---

a Veteres libri & edit. *neque rogans*.
b Divion. & Paris. *cura*. id est, dum gererem curam monachorum.
c Stephanus Hierapolitanus, ut patet ex pagina sequenti.
d Veteres libri & edit. *de qua in scriptis rejectus est Athanasius ex gravissimis capitulis*.
e *Unquam*. Deest in omnibus antiquis codicibus et editionibus.
f Veteres libri & edit. *qui aliquando quidem episcopatum repudiabat, frequenter vero citationes*.
g Divion. *vocantium eum ad synodum judicum*. Corb. *vocantium ad synodorum judicium*. Paris. & veteres edit. *vocantium eum ad synodorum judicium*. h Idem libri & edit. *Is enim in Ephesina*.
i Corb. & veteres edit. *& vestræ potentiæ*. Paris. & Divion, *vestram potentiam*.
k Veteres libri, *dare*. l Paris. *cum aliis omnibus*
m *Petitionem*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
n Veteres libri & edit. *Deo amantissimis*. Sic etiam infra. o *Ejus*. Deest in codice Parisiensi.
p Corb. *exsis*. q Paris. *evangelicum*. Sic etiam infra r Veteres libri, *vere*.
s Paris. *Christo amantissimos*. t Idem codex, *plus anno*, mendose.
u Idem, *veritatem autem*. x Idem, *Perrinorum*.

BALUZII NOTÆ.

Antiochenſium ſplendidiſſima civitate a multis Dei amantiſsimis epiſcopis. Quæ vero poſt hæc geſta ſunt, & quomodo civitas univerſa cum amaris lacrymis atque gemitibus circumfuſa [a] a me ægre ſeparabatur, & violentam meam lugebat exclusionem, me dicere, puto, ſupervacuum eſt. Unde rogo & ſupplico veſtræ [b] pietati, ut [c] injuſtitiam quam paſſus ſum, nullatenus deſpiciatis; ſed [d] etiam jubeatis, me impetrare quæ juſta

[c] Clementiſſimus Deus.

ſunt: quatenus etiam [e] in hoc * Dei clementia collaudetur, [f] qui per veſtram [g] angelicam & a Deo honoratam ſynodum [h] deſtruxit quidem errorem, & luci reddidit [i] veritatem. Sabinianus epiſcopus obtuli hanc petitionem a me dictatam atque ſubſcriptam.

Glorioſiſsimi judices dixerunt: Reſpondeat Athanaſius reverendiſsimus epiſcopus. Athanaſius reverendiſsimus epiſcopus Perrhæ dixit: Mea cauſa a longo tempore inchoata eſt: & hanc audierunt beatæ memoriæ Cyrillus & Proclus, & certas formas ſcripſerunt Domno, qui fuit Antiochenus epiſcopus; [k] promiſitque ille eas [l] complere. Et cum [m] cognoviſſet mortem beati Cyrilli [n] reſilivit, & ad judicium me vocavit. Ego reſcripſi, quia ſi vellet permanere in datis ſententiis ab archiepiſcopis, paratus eſſem: ſi vero vellet aliud aliquid, [o] non audire me ejus citationem. Semel enim præcedentes epiſcopi rem certiſsimam decreverunt. Accuſavi autem eos qui adverſum me machinati ſunt: & juſſerunt non intereſſe judicio eos qui a me fuerant accuſati. Rogo itaque, ſi videtur veſtræ poteſtati, archiepiſcoporum literæ relegantur. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Literæ Procli & Cyrilli reverendiſsimæ memoriæ relegantur. Et tradita ſcheda Athanaſio reverendiſsimo epiſcopo, Beronicianus [p] devotus ſecretarius divini conſiſtorii legit.

Ἀνδρα καθαιρεθῆναι ἐν τῇ Ἀντιοχέων μεγαλοπόλει ὑπὸ πλείσων θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων· οἷα τοίνυν, καὶ τοῖς μὴ τότε γέγονε, καὶ ὅπως πᾶσα ἡ πόλις μετὰ πικρῶν δακρύων, καὶ ὀδυρμῶν περιχυθεῖσα, δυσαποσπάστως εἶχε περὶ ἐμέ, καὶ τἰ δεῖ ἐμὲ ἐπισθεν βαίαν ἐκβολὴν, τάχα περιττὸν ἐμὲ λέγειν. διὸ παρακαλῶ. καὶ καθικετεύω τὴν ὑμετέραν φιλοθεΐαν, μὴ περιϊδεῖν τὴν κατ' ἐμὲ γλυκυμύλου ἀδικίαν, ἀλλὰ κελεῦσαι, τῆς δικαίων μετυχεῖν· ὅπως καὶ ἐν τούτῳ ἀνυμνῆται ὁ φιλάνθρωπος Θεὸς, διὰ τῆς ὑμετέρας ἀγγελικῆς, καὶ θεοτιμήτου συνόδου καταργήσας μὲν τὴν πλάνην, φωτίσας δὲ τὴν ἀλήθειαν. Σαβινιανὸς ἐπίσκοπος ἐπιδέδωκα ὑπαγορεύσας, καὶ ὑπογράψας τήνδε τὴν δέησιν.

Οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀποκρινάσθω Ἀθανάσιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Πέρρης. Ἀθανάσιος ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος εἶπε· τὸ ἐμὸν πρᾶγμα ἀπὸ μακρᾶς χρόνου κατῆρκται. καὶ τούτου ἤκουσαν οἱ τῆς μακαρίας μνήμης Κύριλλός τε, καὶ Πρόκλος, καὶ φανερὸς τύπους ἔγραψαν τῷ Ἀντιοχείας θρονιμαίῳ ἐπισκόπῳ Δόμνῳ· σωεύδετο ἐκεῖνος πληρῶν τοῦτο. κἀγὼ θεμένου τοῦ θανάτου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, ἀνεπήδησε, καὶ ἐκάλει εἰς κρίσιν· ἐγὼ δὲ *ἀντέγραψα· ὡς, εἰ μὲν βούλοιτο ἐμμένειν τοῖς τύποις τοῖς δοθεῖσι παρὰ τῶν ἀρχιεπισκόπων, ἕτοιμός εἰμι· εἰ δὲ ἕτερόν τι βούλεται, οὐκ ἐπακούω τῆς κλήσεως. ἅπαξ γὰρ οἱ προλαβόντες ἅγιοι ἐπίσκοποι φανερὰ ἐτύπωσαν. ἡτιασάμην δὲ κἀυτοὺς τοὺς συσκιασαμένους με· καὶ ἐκέλευσαν μὴ παρεῖναι τῇ κρίσει αὐτοὺς τοὺς αἰτιαθέντας παρ' ἐμοῦ. ἀξιῶ, εἰ παρείσατε τῇ ὑμετέρᾳ ἐξουσίᾳ, τὰ γράμματα τῶν ἀρχιεπισκόπων ἀναγνωσθῆναι. οἱ δὲ δοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ γράμματα Πρόκλου, καὶ Κυρίλλου τῆς θεοφιλοῦς μνήμης ἀναγνωσθέντα. καὶ ἐπιδοθέντος χαρτίου παρὰ Ἀθανασίου τοῦ ἐπισκόπου, Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος ἀνέγνω.

[a] ἀπογραφὴν Lat.

Reſcriptum ſynodicarum literarum.

Ἀντίγραφον συνοδικῶν γραμμάτων.

Cyrilli epiſcopi Alex. epiſtola ſynodica ad Domnum Antiochenum, pro cauſa Athanaſii Perrhæ epiſcopi.

Domino [q] meo dilectiſſimo fratri & conſacerdoti Domno, Cyrillus in domino ſalutem.

Κυρίῳ μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ, καὶ συλλειτουργῷ Δόμνῳ, Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν.

COndolere nos fratribus neceſſarium eſt, * quando quidam conſacerdotum aliqua ſe paſſos affirmant, & hoc a propriis clericis, quos erat neceſſarium ſubdere tamquam patribus cervicem, & eſſe ſubjectos ſecundum placitum Dei, & eccleſiæ regulas talia decernentes. Hoc ergo præſumi, * [r] quovis modo turpiſsimum eſt. Tanta namque paſſum ſe dicit reverendiſsimus epiſcopus Athanaſius, ut etiam congregata in regia civitate ſynodus lacrymas daret. Ait enim, quoſdam clericos qui ſub eo [f] conſtituti ſunt,

Συναλγεῖν ἡμᾶς ἀδελφοῖς ἀναγκαῖον, * καὶ οἵ τινες τῶν συλλειτουργῶν πεπονθέναι τι διϊσχυρίζονται, καὶ τοῦτο παρὰ κληρικῶν ἰδίων, οὓς μὴ ἀναγκαῖον ὑπέχειν, ἅτε πατρὶ, τὸν αὐχένα, καὶ ὑποτίττεσθαι κατὰ τὸ δοκοῦν τῷ Θεῷ, καὶ τοῖς τῆς ἐκκλησίας κανόσι διηγορεύμενον. τοῦτο πῶς οὐ τῶν αἰσχίσων ἐστὶ τολμώμενον; τοιαῦτά φησι πεπονθέναι ἑαυτὸν ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος· * ἔδωκε, καὶ * τὸ τῆς συναχθείσης κατὰ τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν συνόδου κατασχεθῆναι δάκρυον. φησὶ γάρ, τινὰς τῶν * ἀπ' αὐτῶν ὄντων κληρικῶν

* quomodo non turpiſſimum eſt?

* ὅτε L.

* ἀπὸ τῆς σωῆ.

* ὑπ. αὐ ὧν Lat.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *inſeparabiliter erat circa me.*
b Corb. & veteres edit. *Deo amabilitati.* Divion. & Pariſ. *beatitudini.*
c Divion. & Pariſ. *contumeliam.* d *Etiam.* Deeſt in Corb. & Divion. & in antiquis editionibus.
e Veteres libri & edit. *in his.* f *Qui.* Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
g Veteres libri & edit. *evangelicam.* h Idem libri & edit. *quæ deſtruxit.*
i Male in Pariſ. *voluntatem.* k Veteres libri, & *promiſit ille.*
l Divion. *immolere.* m Pariſ. *agnoviſſet.* n Idem codex, *reſiluit.*
o Veteres libri & edit. *non audirem ejus.* p Veteres libri, *vir devotus.* Veteres edit. *vir devotiſſimus.*
q *Meo dilectiſſimo.* Hæc deſiderantur in omnibus antiquis codicibus & editionibus.
r Veteres libri, *quodam modo.* f Veteres libri & edit. *ſunt conſtituti.*

εικῶν καταυθεντῆσαι τοσοῦτον, ὡς, τό γε ἦχον εἰς ἐγχειρημάτων διώαμιν, καὶ ἐξελῶσαι τῆς ἱερωσύνης αὐτὸν, καὶ καθαρέσεως ψῆφον ἐπ' αὐτὸν ἐξενεγκεῖν. βέλονται γὰρ τὸς μὲν οἰκονόμους τῆς ἐκκλησίας, ἤτοι τὸς τῆ ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων χειρισὰς ἐκβαλεῖν, σῆσαι δὲ αὐτοὶ τὸς κατὰ γνώμιν ἰδίαν· καὶ πρὸς τούτοις ἔτι καὶ ἐκ τῆ ἱερῶν δυπτύχων περιελεῖν αὐτῆ τὸ ὄνομα, ἕτερά τέ τινα ἀπηχῆ, καὶ ἀνοσιότητος γέμοντα δρᾶσαι· ἃ καὶ ἡ τῆ συνεξελγμένων λιβέλλων περιέχει διώαμις. ἐπειδὴ δέ ἐσι τῆ ἀτόπων, τοιαῦτα τολμᾶσθαι παρὰ κληρικῶν κατὰ τῆ ἰδίων ἐπισκόπων, καὶ περιϊδεῖν ἀμήχανον αὐτὰ, καταξιωσάτω ἡ σὴ ὁσιότης, εἰ τῆς Ἀντιοχέων ἐσὶ μακρὰν ἡ πόλις, ἵν' διοικεῖν ἔλαχεν ὁ μνημονευθεὶς θεοσεβέσατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, τισὶ δὶ οἰκείων γραμμάτων ἐπιτρέψαι τιὼ ἀκρόασιν· ὥσε καλεσάντας τὰς τιὼ *αἰτίαν ὑπομένοντας, ἀπολογήσασθαι· καὶ εἰ δρεθεῖεν ἔνοχοι τοῖς αἰτιάμασιν, ἀπολιοθῆσαι τῆς ἱερᾶς λειτυργίας· ὃ γὰρ αὐτοὶ τετολμήκασι κατὰ τὸ ἰδίυ παῤῥὸς, τοῦτο πάθοιεν ἂν δικαίως, πάσης ἀλογήσαντες ἀκολυθίας, καὶ πάντα θεσμὸν ὑπερβάντες, καὶ παρ' ὐδὲν ποιησάμενοι τὸ ἀλιμάσαι πατέρα. λέγονται δὲ καὶ ὐ νῦν *πρότερον ἄρξασθαι εἶναι τοιοῦτοι, ἀλλ' ἤδη κατεγνῶσθαι, καὶ ἐπὶ πολλοῖς ἔτι χείροσι, καὶ θρασέσιν ἐγχειρήμασι. φάσκει δὲ ὕποπτον *ἔχειν τὸν λαχόντα νῦν εἰς τὸ μητροπολιτικὸν δίωμον τῆς ἐπαρχίας ἐξ ἧς ἐσι. καὶ ὡς ἔφλω ἤδη, τὸ λυπεῖν ἐδόκει, ἐξεῖναι τὰς ὐν ὑπονοίᾳ μὴ δικάζειν αὐτό. προσείπε τιὼ παρὰ σοὶ ἀδελφότητα· σὲ ἡ σὺν ἐμοὶ ὐν κυρίῳ προσαγορεύει.

A in tantam audaciam profiliisse, [a] ut quod attinet ad præsumptionis vim, & expellerent eum a sacerdotio, & super eum * damnationis sententiam ferrent. [b] Volunt enim œconomos ecclesiæ, aut certe ecclesiasticarum rerum dispensatores ejicere, & quosdam alios ibi propria [c] auctoritate constituere: super hæc autem etiam de sacris diptychis nomen ejus auferre, [d] & alia quædam absurda, & sceleribus plena perpetrare, quæ subjectorum libellorum virtus noscitur continere. Quia vero nimis incongruum est, præsumi talia a clericis adversus episcopos proprios, & hæc despicere nos impossibile est: dignetur tua sanctitas ([e] si ab Antiochia longe est civitas, [f] cujus gubernationem sortitus est memoratus religiosissimus episcopus Athanasius) quibusdam [g] per proprias literas audientiam delegare; quatenus evocati hi qui accusati sunt, respondeant: & si inventi fuerint * accusationibus rei, a sacro ministerio [h] decidant. Quod enim ipsi adversus patrem proprium præsumpserunt, hoc juste sustineant, quando omnem * consequentiam [i] prætermiserunt, & omnem legem transcendere præsumpserunt, & pro nihilo esse judicaveverunt senectutem exhonorare patris. Dicuntur autem non modo [k] primum tales esse cœpisse, [l] sed jam in multis * culpati sunt adhuc valde pejoribus asperioribusque [m]. Asserit autem eum se suspectum habere, [n] qui nunc jus metropoliticum provinciæ obtinet, [o] ex qua est: &, sicut jam dixi, [p] nihil molesti est, [q] si iis qui ei suspecti sunt, judicare non liceat. Dic fraternitati quæ apud te est, salutem. Salutat te in domino, quæ nobiscum est.

* depositionis.

* criminibus obnoxii,

* ordinem contempserunt,

* condemnati sunt pejoribus quoque & audacibus cœptis.

Ἀντίγραφον συνοδικῆ γράμματος.

Τῷ ὁσιωτάτῳ, καὶ θεοφιλεσάτῳ, καὶ συλλειτυργῷ Δόμνῳ, Πρόκλος ὐν κυρίῳ χαίρειν.

Τὸ' φιλάλληλον, θεοφιλέσατε, μέγισον ὐν τύτῳ τυγχάνει δῶρον. συνδεσμῶν γὰρ εἰς ὁμογνωμοσύνιν ὁ ἀριστοτέχνης Θεὸς, ἣν ἐδημιύργησε φύσιν, τῇ ὁλαθέσει τὸς λόγῳ διοικυμένυς συνέσφιγξεν· ἵν' οἰκειύμενοι τὰ ἀλλήλων πάθη, καὶ ἕκασος ἐφ' ἑαυτῆ τὸ τῆ ἑτέρυ μέτρων, εἰς ἄλυτον συμπαθείας ὁμοφροσύνιν συμπλέκοιτο τὰ ὁμοφυῆ. τὰ μὲν γὰρ ἀφεσῶτα κατὰ χέσιν, πρὸς τὴν ἀλλήλων ἀναγκαίως ἐπείγεται φθοράν· τὰ δὲ ἡνωμένα κατὰ γνώμιν, ὐ ῥαδίως ἀπολιθαίνει τῆ οἰκείᾳ ἀσφαλείᾳ. διὸ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος τὸ πλῆθος τῆ πιστῶν, καὶ τὸ συγκρότημα τῆς ἐκκλησίας, σώματι ἀ-

Rescriptum synodicarum literarum.

Sanctissimo & Dei amantissimo fratri & consacerdoti Domno Proclus, in domino salutem.

Procli episcopi epistola ad Domnum Antiochenum, pro causa Athanasii Perrhæ episcopi.

CAritas * sancta, Deo dilectissime, * maximum in hoc est donum. Vinciens enim ad concordiam * magnus artifex Deus naturam quam fabricatus est, benevolentia eos conjunxit, qui ratione reguntur; ut dum alii aliorum casus proprios ducerent, ac unusquisque ex se res alterius metiretur, in insolubilem consensionis unanimitatem ea connecterentur, quæ unius naturæ sunt. Ea enim quæ affectu disjuncta sunt, necessario in mutuum exitium ruunt: quæ vero voluntate unita sunt, non facile a firmitate propria dilabuntur. Unde & beatus Paulus multitudinem fidelium & conjunctionem ecclesiæ,

male *Tarenorum* in edit. Crabbi.

* mutua,

* In codd. Bohier & Jolyano est versio penitus barbara. quemadmodum in edit. Crabbi.

* optimus.

BALUZII NOTÆ.

a Divion. & Paris. *ut, sicut videtur, virtute cujusdam congressionis expellerent eum a sacerdotio.*
b Divion. *volunt equidem œconomus.* Paris. *volunt equidem yconomos.* Corb. & veteres edit. *Volunt œconomos.*
c Veteres libri & edit. *virtute.* d Corb. & veteres edit. *& alia quædam perpetrare valde gravissima & sceleribus plena.* Sic etiam Paris. & Divion. nisi quod habent *facere* pro *perpetrare.*
e Melius veteres libri & edit. *quoniam ab Antiochia.* f Veteres libri, *quam gubernare sortitus.*
g Divion. & Paris. *propriis litteris præcipere audientiam delegare.*
h Paris. *a sacro ministerio deleantur.* Sic etiam primo scriptum fuit in Divionensi, sed postea emendatum est ut legeretur *delebantur.* Corb. & veteres edit. *sacro mysterio delabantur.*
i *Prætermiserunt.* Deest in Divionensi. k Veteres libri, *prius.*
l Corb. & Paris. *sed quia jam in multis.* Divion. *sed quia in multis.*
m Veteres libri addunt *præsumptionibus.* n Veteres libri: *qui nunc metropoliticum provinciæ suæ* (Hæc vox deest in Divion.) *jus obtinet.* Sic etiam veteres edit. in margine.
o *Ex qua est.* Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
p Veteres libri & edit. *nihil est quod contristet.*
q Corb. *cum liceat ut qui ei suspecti sunt judicare non debeant.* Sic etiam in Paris. nisi quod habet *cum liceat ut ei qui suspecti.* Sic etiam veteres editiones, quæ tamen non habent *liceat ut.*

corpori comparavit, dicens: *Vos estis Corpus Christi, & membra ex* * *membro* : omnino prædicans multitudinis conspirationem, & ex concordia membrorum prohibens, ne contentionis morbo, cui bella sunt amica, laboremus. Cur autem hæc scribam, Dei amantissime pater, rogo paululum * ut agnoscas. Dei amantissimus ecclesiæ Perrhenorum episcopus Athanasius incredibilem simul, & audientibus non mediocriter molestam * pompam deflevit, dicens clericos suos velut * exutos ratione subjectionis, & putantes sibi sufficere voluntatem, ut essent sacrorum tyranni, expulisse eum ab ecclesia, cum justa ratio nulla subsisteret: & quantum ad eos attinet, in tantam vesaniam exilisse, ut etiam damnarent eum, & operibus persuaderent, quia in voluntate procacium, & non in decreto regularum, * sacrorum ordo consistat: œconomos autem & curatores propria voluntate constituisse ecclesiæ Dei, & episcopi nomen de sacris diptychis abstulisse; & ut breviter dixerim, palam ecclesiasticum ordinem expulisse: adjiciens, quoniam nutrivit circa hæc istorum præsumptionem veteribus eorum & sceleratis operibus non rationabilis venia data. Nam præcessoribus ejus similia facientes, inde gradu facto, impetum suum ad pejora cumularunt, cum prius meritas pœnas non sustinuerint, aditu illis dato, ut neque in posterum sibi temperarent. Sed tu, Dei amantissime, dignare, a nobis rogatus (potes enim) consacerdotis infirmitates tibi proprias efficere, obediens præcipue beato Paulo dicenti: *Si patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra*. Et siquidem longe ab urbe Antiochena civitas constituta est, in qua hæc perpetrata noscuntur, aliquos Dei amantissimorum episcoporum ipsi urbi vicinos, personas non accipientes, ad audiendum hanc causam sanctitas tua deputet. Formidat enim religiosissimum metropolitanum episcopum, tamquam vesanæ flammæ inimicorum ejus ex odio adversus eum vim præbentem atque materiam. Et si quidem convicti ferint in quibus accusantur, ii de quibus conqueritur, & qui superbiam Absalom imitati sunt, simili exemplo plectantur. Sic enim odit Deus qui adversus patres armantur, ut patrum invasores in omni mundo infamia * notet. Novi autem, Dei amantissime, quoniam omnes complectens in Christi viscеribus, & commiseratione plenus, consolaberis senem, & lacrymas ejus tribulationis absterges, * & donabis ei odium malignitatis, & sacerdotii adversarios post convictionem furori justo & competenti vindictæ subjiciens, expelles * omnem pessimam voluntatem, & communis sacerdotii pestem, scienter abscindens. Nam si quis concesserit, ut præsumptoribus & inconvenienter in tantam procacitatem exilientibus, ut * Dei pontificibus contumeliam inferre audeant, misericordia illis sine judicio fiat, * ex quibus oleum iniquitatis supplicationibus aucupantur: nihil est reliquum: nisi ut omnes ecclesiarum præsules in lusum & opprobrium fiant, * & per hæc stabiliatur diabolicum instrumentum. Sed Deus ad hoc tuam religiositatem * præordinavit, ut & injustitias removeas, & præsumptiones comprimas, & sacerdotio laboranti succurras, & * multis

πείκασε, λέγων· ὑμεῖς ἐστε σῶμα Χριστοῦ, καὶ μέλη ἐκ μέλους, πάντως διαγορεύων τὴν τοῦ πλήθους σύμπνοιαν, καὶ ἀπαγορεύων νοσεῖν τὴν φιλοπόλεμον ἀντίστασιν, ἐκ τῆς τῶν μελῶν συμφωνίας. πρὸς τί δὲ ταῦτα γράφω, Θεοφιλέστατε, μικρὸν ἀνάσχου μαθεῖν. ὁ Θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας Ἀθανάσιος ἄπιστον ὁμοῦ, καὶ πλήττουσαν ὡς μέτριος τοὺς ἀκούοντας ἀπεθρήνησε βαγῳδίαν, φήσας, τοὺς αὐτοῦ κληρικοὺς, ὥσπερ ἀποδυσαμβύους τὸν λογισμὸν τῆς ὑποχειριότητος, καὶ νομίσαντας ἀρκεῖ αὐτοῖς ἐκ τοῦ βούλεσθαι, καὶ εἶναι ἱεροτυράννους, ἀποῶσασθαι μὲν αὐτὸν τῆς ἐκκλησίας σὺν ὕδατι δικαίῳ λόγῳ, καὶ τὸ γε ἐπ' αὐτοῖς, καὶ ὅσον ἦκεν εἰς μανίας ὑπερβολὴν, καθελεῖν, καὶ τοῖς ἔργοις πεῖσαι, ὅτι οὐ τῇ γνώμῃ τῆς προτιθεμένων, ἀλλὰ μὴ ἐν τῇ ψήφῳ τῆς κανόνων, ἢ τῆς ἱερῶν κρατύνεται τάξις· οἰκονόμους τε, καὶ φροντιστὰς κατ' οἰκείαν αὐθεντίαν ἐπισῆναι τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῆς ἱερῶν δέλτων περιελεῖν τὸ ὄνομα τοῦ ἐπισκοπεύοντος· καὶ συντόμως εἰπεῖν, ἀναφανδὸν ἐξορχήσασθαι τὴν ἐκκλησιαστικὴν εὐταξίαν· προσθεὶς, ὡς ἔθρεψεν αὐτῆς τὴν περὶ τὰ τοιαῦτα πλημμελῆ ἢ τῆς πάλαι παρ' αὐτῆς ἀνοσιουργηθέντων οὐκ εὔλογος συγγνώμη. τοῖς γὰρ πρὸ αὐτοῦ τὰ ὅμοια πεποιηκόσι, οὕτω τὴν ὁρμὴν ἐπὶ τὸ χεῖρον ἐκορύφωσαν, ἐφ' οἷς μὴ πάλαι δίκην δεδώκασι δίκαιον, τοῦ μηδὲ αὖθις σωφρονῆσαι ἐχομένους ἐφόδιον, ἀλλ' αὐτὸς, Θεοφιλέστατε, κατιδέσθαι, παρ' ἡμῶν δυσωπούμενος· δύνασαι γὰρ· οἰκειώσασθαι τοῦ συνιερέως τὰς ἀδυναμίας, μάλιστα πειθομένῳ τῷ μακαρίῳ Παύλῳ βοῶντι· εἰ πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη. καὶ εἰ μακρὰν τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως ἡ πόλις, ἐν ᾗ ταῦτα ἐδραματουργήθη, ἀπῴκισαι, τινὰς τῆς ἀσυνειδότων, καὶ ἀπροσωποληπτῶν Θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων ἀκοῦσαι τῆς ἱστοθέσεως. ὑφορᾶται γὰρ τὸν Θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς μητροπόλεως, ὡς τῇ τῆς μανίας τῆς ἀντιπάλων φλογὶ τιλὶ ἐκ δυσμενείας κατ' αὐτοῦ παραχόντα δυνάμενόν τε, καὶ ὕλιν. ἂν, εἰ ἐλεγχθεῖεν ἐφ' οἷς ἠτιάθησαν οἱ παρ' αὐτοῦ κατυβρισμένοι, εἰς ἀπόνοιαν τὸν Ἀβεσσαλὼμ ἐκεῖνον μιμησάμενοι, ἐπίσης ἐκείνῳ δέξασθαι, καὶ τιλὶ ἐκ τοῦ παραδείγματος τιμωρίαν. ὕτω γὰρ μισεῖ ὁ Θεὸς τοὺς κατὰ πατέρων ὁπλιζομένους, ὡς ἐν πάσῃ τῇ κτίσει σπλιτεύειν τοὺς παξαλοίας. οἶδα δὲ, Θεοφιλέστατε, ὡς πάντας περιπτυσσόμενον ἐν σπλάγχνοις Χριστοῦ, καὶ γέμων συμπαθείας, οἰκειώσῃ τὸν πρεσβύτιλον, καὶ ἀπομάξεις αὐτοῦ τὸ τῆς θλίψεως δάκρυον, καὶ χαρᾷ αὐτῷ τὸ μισοπόνηρον, καὶ τοὺς τῆς ἰωσιανῆς ἐπιβύλους, * μὴ τοὺς ἐλέγχους ὀργῇ δικαίᾳ χρησάμενον, καὶ ἀμυνῇ τὸ φρέπον ἔχοσι, παρασκευάσεις ἐκποδὼν γενέσθαι, πονηρὰν * νομιλὴ, τὸ κοινὸν τῆς ἱερωσυνῆς καταβλάπτουσαν, ἐπισημόνως ἐκτέμνων. εἰ γὰρ δοίητις, τοὺς τολμῶντας ἃ μὴ δεῖ, καὶ εἰς τοσοῦτο φθάνοντας θράσους, ὡς καὶ τοιούτων κατατολμᾶν, δι' ὧν ἱερωσυνίῳ καθυβρίζουσιν, οἰκτείρειν ἀκρίτως, ἀφ' ὧν τὸν ἔλεον περὶ ἀνομίας * θηρῶντι, καὶ παρακαλεῖν· λείπεται ὕδατι, ἢ πάντας τοὺς τῆς ἐκκλησιῶν προεστῶτας παίγνιον εἶναι, καὶ τῆς διαβολικῶν ὀργάνων. ἀλλ' ὁ Θεὸς ἐπὶ τούτῳ, καὶ τιλὶ σιλὶ θεοσέβειαν προεχειρίσατο, ἐπὶ τῷ καὶ παύειν ἀδικίας, καὶ τέλμας ἀνασέλλειν, καὶ ἱερωσύνῃ καμνούσῃ βοηθεῖν, καὶ τοῖς οἰκείοις λοιδορίαις χώραν

Ephes 5. 1 *Cor.* 12. * *parte*

* agnoscere ne graveris.

* tragœdiam * abjecta cogitatione.

* constituat ordines sacerdotum.

c. 1 *Cor.* 12.

* notentur

* & te ei improbitatis osorem exhibebis,

* malum quod serpendo pascitur, & communitatem sacerdotii lædit sapienter excidens.

* sacerdotium dedecorent,

* ex eo quod misericordiam pro scelere deprecari conantur:

* ipsis quoque diabolicis instrumentis.

* ad sacerdotium promovit, ut &

* θηρῶντι παρακαλεῖν,

ραν μὴ παρέχειν. ἀλλὰ μᾶλλον διάγνωσιν, τῷ μὴ συκοφαντουμένῳ, εἴγε συκοφαντεῖται, βοηθεῖν· τὸν δὲ συκοφαντοῦντα, εἴγε ἀληθῶς συκοφαντεῖ, ἐκτέμνειν· μὴ τοίνυν νομίσῃς σε ἡ θεοσέβεια, ὡς ἐφ' ὕβρει τοῦ θρόνου τῆς μεγίστης Ἀντιοχέων πόλεως κατέλαβε τὰ τῇδε ὁ μνημονευθεὶς θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος· ἀλλ' ὑφορώμενός τινας, ὥς φησι, τοὺς ταραχαῖς χαίροντας, καὶ οἰκείῳ πάθει στρατευομένους, δέδωκε πρὸς ἡμερὸν τόπον τὴν ὀργήν· ἐπεὶ τό, τε ἀνεξίκακον, καὶ ἥμερον, καὶ φιλοδίκαιον τῆς σῆς θεοσεβείας κηρύττων ὁ παύεται· καὶ ἄλλως οὐκ αἰτιώμενος, μὴ γένοιτο, ἀλλὰ δυσωπῶν αἰδεσιμωτέραν γενέσθαι τιμὴν ἐπ' αὐτῷ μεσιτείαν. διὸ καὶ τοῖς παροῦσιν αὐτὸν ἐφοδιάσαντες γράμμασι, θαῤῥεῖν εἰπομεν ἐγώ τε, καὶ ὁ ὁσιώτατος ἐπίσκοπος, καὶ συλλειτουργὸς ἡμῶν Κύριλλος, ὡς διὰ τιμὴν κρατοῦσαν ἐν ἡμῖν ἀγάπην αἰδεσθεὶς τὸν ἐπισείλαντας, βοηθήσεις πάντως τῷ κομίσαντι. πᾶσαν τιμὴν σοὶ ἀδελφότητι πλεῖσα προσαγορεύω.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· μετὰ τὰς ἐπιστολὰς τί ἐπράχθη; Σαβινιανὸς ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀξιῶ τὰ ὑπομνήματα ἀναγνωσθῆναι· καὶ ταῦτα διδάσκει ὑμᾶς. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· αἱ * διδασκαλίαι τῆς προκομιζομένων ὑπομνημάτων ἀναγνωσκέσθωσαν. Κωνσταντῖνος ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τῆς θείας κονσιστωρίας, ἀπὸ χεδαρίου ἐπιδοθέντος αὐτῷ παρὰ Σαβινιανοῦ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου. ὃ ἡ ἀρχὴ ἔφθαρται, τὰ ἑξῆς ἀνέγνω.

διδασκαλίαι L.

Ἐν τῇ Ἀντιοχέων ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ, ἐν τῷ σοϊδίῳ τῶν θείων σηκρήτων, συνόδου γενομένης, καὶ καθεσθέντων τῶν ἁγιωτάτων ἐπισκόπων, Δόμνου τῆς αὐτῆς Ἀντιοχείας, Θεοδώρου Δαμασκοῦ, Βαλερίου Ἀναζάρβου, Πομπηϊανοῦ Ἐμέσης, Πολυχρονίου Ἐπιφανείας τῆς δευτέρας Κιλικίας, Δαμιανοῦ Σιδῶνος, Ἰαμβλίχου Χαλκίδος, Θεοκτίστου Βερροίας, Γεροντίου Σελευκείας, Ἰωσὴφ * Ἡλιουπόλεως, Τιμοθέου Δολιχῆς, Βενετίου Βίβλου, Ἐπιφανίου Ἡρακλείας, Παύλου Πτολεμαΐδος, Στεφάνου Ἐπιφανείας δευτέρας Συρίας, Φωσφόρου Ὀρθωσιάδος, Θωμᾶ Μοψυεστίας, Ἰορδάνου Ἀβίλης, Παύλου Ἀντιοχείας, Βαράνου Ἀλεξανδρείας, Μάρα Οὐρίμων, Σάββα Πάλτου, Μάρα * Ὀνασαρθᾶ, Ἰωάννου Θεοδοσιουπόλεως, Δανιήλου Καρῶν, Σωφρονίου Κωνσταντίνης, Οὐρανίου * Οὐρᾶ, Μαριανοῦ Ῥοσαφᾶ. Τατιανὸς διάκονος, καὶ νοτάριος εἶπον· οἱ ἀπὸ Πέρρης ὁρμώμενοι κληρικοὶ λιβέλλους, καὶ νῦν πάλιν ἐπιδεδώκασι τῇ ὑμετέρᾳ ἁγιότητι κατὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου.

Ἡλιουπόλεως,

Ἀνασαρθᾶ

Ἱμερῶν

Concil. Gener. Tom. VII.

A maledictis locum non præbeas: sed post cognitionem, ei quidem qui calumniam patitur, adjutorium feras: illum vero qui calumniam facit, si vere est calumniatus, abscindas. Non igitur tua religiositas arbitretur, quia tamquam ad injuriam sedis Antiochenæ maximæ civitatis huc venit memoratus Dei amantissimus episcopus; sed metuens quosdam, sicut ait, seditionibus gaudentes, & passioni propriæ militantes, dedit ad tempus locum iræ: nam alioqui patientiam, & mansuetudinem, & justitiam tuæ religiositatis prædicare non cessat: nec ut accuset, (absit hoc) sed * ut supplicet honestiorem in se compositionem effici. Unde & præsentibus eum literis consolantes, confidere jussimus ego atque sanctissimus episcopus & consacerdos noster Cyrillus, quod propter caritatem, quæ continetur in nobis, habens reverentiam scribentibus, harum literarum gerulum modis omnibus adjuvabis. Omnem quæ tecum est, in Christo fraternitatem plurimum saluto.

* ut hæc pro se interces-sio ad animum verecundia permovendum esset gravior. Itaque illi commeatu præsentibus literis dato,

Gloriosissimi judices dixerunt: Post epistolas [a] quid actum est? Sabinianus reverendissimus episcopus dixit: Supplico gesta legi, & ipsa vos edocebunt. Gloriosissimi judices dixerunt; Interlocutiones gestorum quæ porriguntur, legantur. Constantinus [b] devotus secretarius divini consistorii, [c] ex schеda illi a Sabiniano reverendissimo episcopo data, cujus initium erat disruptum, * reliqua legit.

* proxime sequentia

[d] *Antiochenum concilium.*

IN Antiochensium sanctissima ecclesia, [e] in porticu æstivalis secretarii, facto concilio, & residentibus sanctissimis episcopis, Domno ejusdem Antiochiæ, Theodoro Damasci, Valerio Anazarbi, Pompejano Emesæ, Polychronio Epiphaniæ secundæ Ciliciæ, Damiano Sidonis, Jamblicho Chalcidis, Theoctisto [f] Berrhœæ, Gerontio Seleuciæ, [g] Josepho Heliopolis, Timotheo Dolichis, Benetio Bibli, Epiphanio * Arcæ, Paulo Ptolemaidis, Stephano Epiphaniæ Syriæ secundæ, Phosphoro Orthosiadis, Thoma [h] Mopsuestiæ, Jordane Abilæ, Paulo Antaradi, Barane Alexandriæ, Mara Urimorum, Sabba Palti, Mara [i] Anasarthæ, Joanne Theodosiopolis, Daniele Carrhensium, Sophronio [k] Constantinæ, Uranio [l] Himerorum, Mariniano * [m] Jotapæ, Tatianus diaconus & notarius dixit: Perrhenses clerici libellos & nunc iterum obtulerunt vestræ sanctitati adversus reverendissimum episcopum Athanasium (*a*) Quia igitur adest sanctum concilium,

* Heracleæ,

* Rhosaphæ,

BALUZII NOTÆ.

a Paris. & veteres editiones. *quid est actum*. Hanc lectionem confirmat codex Corb. in quo legitur *quidem actum*. Sic etiam in margine Divionensis. Sed idem habet in textu, *quid statutum est*.

b Veteres libri & editiones admonent legendum esse *vir devotus* aut *devotissimus*.

c Veteres libri & edit. *ex scheda Sabiniani reverent. Episcopi cujus initium &c.*

d Titulus iste desideratur in omnibus antiquis exemplaribus.

e Melius veteres libri & edit. *in æstivali porticu*. Vide quæ nos diximus ad Reginonnem pag. 557.

f Corb. *Beriæ*. Paris. *Verræ*. Divion. & veteres edit. *Beroæ*.

g Veteres libri & edit. *Joseph.*

h Corb. *Mompsuestiæ*.

i Veteres libri, *Onosartas*.

k Corb. & Divion. & veteres edit. *Constantiæ*.

l Divion. *Beræ*, Paris. *Vaerræ*. Sic etiam legisse videtur qui scripsit codicem Corbeiensem, in quo legitur *vraæ*.

m Veteres libri, *Rosaphæ*.

(*a*) In Cod. Casinensi hic inseruntur paucula quædam epistolæ S. Leonis, quas excipiunt documenta quatuor a Lupo transcripta, nihilque ulterius superest, quamvis in fine nec consueta clausula: *explicit*, legitur, nec scriptura pagellam totam implet, sed media columna vacua relinquitur.

lium, præ manibus habeo libellos; & ſi præcipit tua ſanctitas, eos relego.

Domnus epiſcopus [a] Antiochiæ dixit: Ubi ſunt, qui libellos obtulerunt? Tatianus diaconus dixit: Foris ſunt. Domnus epiſcopus dixit: Ingrediantur. Tatianus diaconus dixit: [b] Adſtitit Iſaacius, qui libellos obtulit. Domnus epiſcopus dixit: [c] Solus Iſaacius libellos obtulit, an alii cum eo? Tatianus diaconus dixit: Solus Iſaacius obtulit libellos. Domnus epiſcopus dixit: Dicat Iſaacius ſi ipſe libellos obtulit. Iſaacius primicerius lectorum dixit: [d] Etiam, [e] quæſo ſanctitatem tuam. [f] Domnus epiſcopus dixit: Lege illos. Et lecti ſunt. Domnus epiſcopus dixit: Quoniam memoria facta eſt & Joannis ſubdiaconi, & ipſe ingrediatur. Tatianus diaconus dixit: [g] Adeſt Joannes ſubdiaconus. Domnus epiſcopus dixit: Præſentibus [h] eis lege conjunctos libellos. Et lecti ſunt. Domnus epiſcopus dixit: Ubi ſunt ipſi libelli? Tatianus diaconus dixit: Habeo eos præ manibus. Domnus epiſcopus dixit: Lege etiam eos. Et lecti ſunt. Domnus epiſcopus dixit. Quando delegavimus cauſam beatiſſimo Panolbio, qui tunc metropolitanus erat ejus provinciæ, ut cauſam audiret, quæ ſubſecuta ſunt? Tatianus diaconus dixit: Habeo ejuſdem beatiſſimi Panolbii epiſtolam, per quam edocuit quæ ſecuta ſunt. Domnus epiſcopus dixit: [i] Lege eam: Et lecta eſt. Domnus epiſcopus dixit: Habes exemplaria * repudii reverendiſſimi epiſcopi Athanaſii? Tatianus diaconus dixit. Præ manibus habeo & exemplaria & [k] authentica, quæ accepi a [l] Dei amantiſſimo epiſcopo Joanne Hierapolitanorum metropolis. Domnus epiſcopus dixit: Legantur authentica [m] per ordinem. Et lecta ſunt.

* recuſationis

Theodorus epiſcopus Damaſci dixit: Quoniam favorabilis erat circa reverendiſſimum epiſcopum Athanaſium beatæ memoriæ Panolbius Hierapolitanus quondam epiſcopus, per proprios repudii libellos edocuit [n] idem reverendiſſimus epiſcopus Athanaſius. [o] Manifeſtus eſt igitur litem fugiens, & neque amico proprio audientiam ſuam credens.

Valerius epiſcopus Anazarbi dixit: Manifeſtus eſt reverendiſſimus epiſcopus Athanaſius tamquam [p] ſibi conſcius nonnullorum, quibus accuſatur, eo quod noluerit apud amicum [q] proprium Panolbium cauſam dicere, ſecundum epiſtolas repudii ab eo conſcriptas.

Ἐπειδὴ τοίνυν πάρεσιν ἡ ἁγία σωίοδος, ἔχω μὲν χεῖρας τὰς λιβέλλους· καὶ εἰ κελεύσειεν ἡ σὴ ὁσιότης, τούτους ἀναγνώσομαι.

Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· πῦ εἰσιν οἱ τὰς λιβέλλους ἐπιδεδωκότες; Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἔξω εἰσί. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· εἰσίτωσαν. Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἔστηκεν Ἰσαάκιος ὁ τὰς λιβέλλους ἐπιδεδωκώς. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· μόνος Ἰσαάκιος δέδωκε τὰς λιβέλλους, ἢ καὶ ἄλλοι σὺν αὐτῷ; Τατιανὸς διάκονος εἶπε· μόνος Ἰσαάκιος ἐπιδέδωκε τὰς λιβέλλους. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· λεγέτω Ἰσαάκιος, εἰ αὐτὸς ἐπιδέδωκε τὰς λιβέλλους. Ἰσαάκιος, ἀρχιαναγνώστης εἶπε· ναί· δέομαι τῆς ἁγιωσύνης σου. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀνάγνωθι τούτους. Καὶ ἀνεγνώσθησαν. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐπειδὴ ἐμνημόνευσε, καὶ Ἰωάννου ὑποδιακόνου, εἰσίτω καὶ οὗτος. Τατιανὸς διάκονος εἶπε· πάρεστι καὶ Ἰωάννης ὁ ὑποδιάκονος· Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· παρόντων αὐτῶν, ἀνάγνωθι τὰς σωιεζευγμένας λιβέλλους. καὶ ἀνεγνώσθησαν. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε. πῦ εἰσιν οὗτοι οἱ λίβελλοι; Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἔχω μὲν χεῖρας. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀνάγνωθι καὶ τούτους. καὶ ἀνεγνώσθησαν. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· λοίπὸν παρεσέμψαμεν τῷ δηλαδὴ τῷ μακαριωτάτῳ Πανολβίῳ τῷ τῆς μητροπόλεως τῆς ἐπαρχίας, ὥστε διαλῦσαι τῆς ὑποθέσεως, τίνα παρηκολούθησαν; Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἔχω τὴν αὐτοῦ μακαριωτάτου Πανολβίου ἐπιστολὴν, δι' ἧς ἐδίδαξε τὰ παρακολουθήσαντα. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀνάγνωθι καὶ ταύτην. καὶ ἀνεγνώσθη. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἔχεις τὰ ἀντίγραφα τῆς παραιτήσεως τοῦ δηλαδὴ τοῦ ἐπισκόπου Ἀθανασίου; Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἔχω μὲν χεῖρας, καὶ τὰ ἀντίγραφα, καὶ τὰ αὐθεντικὰ, λαβὼν παρὰ τοῦ δηλαδὴ τοῦ ἐπισκόπου τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀναγινωσκέσθω τὰ αὐθεντικὰ κατὰ τάξιν. καὶ ἀνεγνώσθη.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπεν· ὅτι δυνοϊκῶς διέκειτο περὶ τὸν δηλαδὴ Ἀθανάσιον ὁ μακαρίτης Πανόλβιος ὁ τῶν Ἱεραπολιτῶν τὸ τηνικαῦτα ἐπίσκοπος, δι' ἧς οἰκείων παραιτήσεων ἐδιδάξεν ὁ αὐτὸς δηλαδὴ ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος. δῆλος τοίνυν ἐστὶ φυγὼν τὴν δίκην, καὶ μηδὲ τῷ φίλῳ ἑαυτοῦ τῷ κατ' αὐτὸν ἐμπιστεύσας ἀκρόασιν.

Βαλέριος ἐπίσκοπος Ἀναζάρβου εἶπε· δῆλός ἐστιν ὁ δηλαδὴ ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος συνειδὼς ἑαυτῷ τινα, ἅπερ καὶ κατηγόρηται, τῷ μὴ βεβουλῆσθαι παρὰ τῷ αὐτοῦ φίλῳ τῷ μακαριωτάτῳ Πανολβίῳ δικάσασθαι, κατὰ τὰς παρ' αὐτοῦ γραφείσας παραιτητικὰς ἐπιστολάς.

Πομ-

BALUZII NOTÆ.

a *Antiochiæ*. Deeſt in codicibus manu ſcriptis.
b Divion. & Corb. *Adſtitit Iſacius*. Fere ſemper ſic ſcribitur in antiquis libris.
c Divion. & Pariſ. *Et ſolus Iſacius*. d Idem libri: *Etiam domne*.
e *Quæſo ſanctitatem tuam*. Hæc non extant in codice Pariſienſi. Non ſcripta primo fuiſſe in Divionenſi hæc res oſtendit quod addita ſunt in margine.
f *Domnus Epiſc. dixit. Lege illos. Et lecti ſunt*. Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
g Veteres libri: *Adeſt & Johannes*. h *Eis*. Deeſt in Corb. & Divionenſi.
i Pariſ. *Lege & eam*. k Pariſ. & Corb. *exauthentica*. l Veteres libri & edit. *Deo amantiſſimi*
m *Per ordinem*. Hæc deſunt in codice Pariſienſi. In Divionenſi vero addita ſunt ſupra lineam.
n *Idem*. Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus. o Pariſ. *Igitur manifeſtus eſt*.
p Veteres libri & edit. *conſcius ſibi in quibus accuſatur*. q Pariſ. & Divion. *proprium beatiſſimum Panolvium*.

Πομπηϊανὸς ἐπίσκοπος Ἐμίσης εἶπε· φίλῳ τυγχάνοντος αὐτῷ τῷ παμμακαρίῳ Πανολβίῳ τῷ ἐπισκόπῳ, ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος δῆλός ἐστιν, ὡς ὑπὸ κακῆ συνειδότος τοῦτο πεποίηκε.

A Pompejanus episcopus Emisæ dixit: [a] Cum amicus ejus [b] existeret beatæ memoriæ Panolbius episcopus, [c] certum est quod reverendissimus episcopus Athanasius hoc conscientia mala fecit.

Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας εἶπεν. ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, μὴδὲ τῷ αὐτῷ φίλῳ θαρρήσας τινὶ κατ' αὐτοῦ κατηγορίαν, δῆλός ἐστι φαύλῳ συνειδότι φυγὼν τινὶ δίκην.

Polychronius episcopus Epiphaniæ dixit: Reverendissimus episcopus Athanasius neque suo amico committens accusationem suam, [d] certum est prava conscientia declinasse judicium.

Ἰάμβλιχος ἐπίσκοπος Χαλκίδος εἶπεν· εἰ ἑαυτῷ ἐθάρρει ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, οὐκ ἂν ἦλθεν ἀκρόασιν Πανολβίου τοῦ φίλου αὐτοῦ παρητήσατο, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς παραιτητικοῖς γράμμασι τοῖς πρὸς αὐτὸν ὡμολόγησεν· ἀλλ' ἴσως ὑπὸ τῆς συνειδότος ἐλαυνόμενος, ἔφυγε τὴν κλῆσιν τὴν ἐπὶ τῷ προειρημένῳ μακαρίῳ Πανολβίῳ.

Jamblichus episcopus Chalcidis dixit: Si confideret reverendissimus Athanasius, audientiam Panolbii amici proprii non fugisset, sicut ipse in literis repudii ad eum datis professus est. Sed forsan conscientia compulsus evocationem declinavit a prædicto beato Panolbio factam.

Δαμιανὸς ἐπίσκοπος Σιδῶνος εἶπε· μεγάλα ἑαυτὸν ἠδίκησε, καὶ ὑπεύθυνον κατέστησε τοῖς ἁγίοις κανόσιν ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, τρίτον κληθεὶς παρὰ τοῦ τῆς ἁγιλαβοῦς μνήμης Πανολβίου, τοῦ τὸ τηνικαῦτα τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπισκόπου τυγχάνοντος, καὶ τρίτον παραιτησάμενος, καὶ μὴ ἀπαντήσας.

Damianus episcopus Sidonis dixit: Maxime [e] sibi ipsi nocuit, & reum se canonibus sanctis effecit reverendissimus episcopus Athanasius * citatus a reverendæ memoriæ Panolbio, qui tunc erat Hierapolitanorum metropolitanus episcopus, & tertio respuens, nec occurrens.

* ter citatus,

Γερόντιος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπε· τὰ μέγιστα ἑαυτὸν ἠδίκησεν ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, μήτε τῷ φίλῳ αὐτοῦ τῷ μακαρίῳ Πανολβίῳ ἀναχώμενος, καὶ πῶτι κληθεὶς δικάσασθαι, φυγὼν τὴν ἀκρόασιν, ὡς καὶ αἱ παρ' αὐτοῦ ξῆς παραιτητικαὶ ἐπιστολαὶ διεγνώκεισαν.

Gerontius episcopus Seleuciæ dixit: Valde sibimetipsi nocuit reverendissimus episcopus Athanasius, neque amicum suum prædictum Panolbium passus, & præcipue evocatus ad judicium, & audientiam fugiens, sicut * tria ejus repudia manifestant.

* tres ejus epistolæ recusatoriæ.

Βενέτιος ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Βίβλων εἶπε· τὰ παραιτητικὰ γράμματα τοῦ ἁγιλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου ἐδίδαξεν ἡμᾶς, ὡς γνήσιος ἐτύγχανεν ὁ τότε μητροπολίτης αὐτῷ, ὁ μακάριος Πανόλβιος, παρ' ᾧ τὰς ἀποκρίσεις ἔδει ποιήσασθαι. ὅθεν οὐκ ἐχρῆν τινὶ κλῆσιν φυγεῖν, εἰ μὴ πύγε τὸ συνειδὸς αὐτῷ ἐνεπόδιζε.

Benetius reverendissimus episcopus Bibli dixit: Lectio literarum repudii reverendissimi episcopi Athanasii docuit nos, quia purus amicus fuit ei [f] qui tunc metropolitanus erat, hoc est, beato Panolbio, apud quem [g] respondere oportebat. Unde non oportuit evocationem effugere, nisi forte ejus conscientia impedisset.

Θεόκτιστος ἐπίσκοπος Βερρόης εἶπεν· εἰ εἶχε καθαρὸν τὸ συνειδὸς ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, οὐκ ἂν παρητήσατο τῷ μακαρίῳ Πανολβίῳ τινὶ κλῆσιν, φίλος αὐτῷ τυγχάνοντος.

Theoctistus episcopus [h] Berrhœæ dixit: Si mundam habuisset conscientiam reverendissimus episcopus Athanasius, non repudiasset audientiam beati Panolbii, cum ejus utique amicus [i] esset.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος Ἄρκης εἶπεν· ἔδειξεν ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, ὡς ἑαυτὸν τῆς Περρίνων ἐκκλησίας ἀπηλλοτρίωσε, τῷ ἐπισκοπῷ παραιτησάμενος, * τρὶς ἐπέστειλε, μὴ πῶτι, φίλον ἔχων τὸν μακάριον Πανόλβιον τὸν ἡμόμενον τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπίσκοπον, δυνάμενον, εἰ μὴ ἑαυτῷ συνῆδει, τὰ κατ' αὐτὸν δεόντως τυπῶσαι.

* ἀπέστειλε,

Epiphanius episcopus Arcæ dixit: Ostendit reverendissimus episcopus Athanasius, quia semetipsum ab episcopatu Perrhenorum ecclesiæ fecit extraneum, repudium tertio mittens, dum utique beatum Panolbium Hierapolitanorum episcopum amicum haberet, qui posset, [k] nisi ipse sibi conscius esset, ejus negotium bene disponere.

Μάρας ἐπίσκοπος Οὐρίμων εἶπε· τῷ φαίνειν τὸν ἁγιλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον τινὶ κρίσιν τῷ μακαρίῳ Πανολβίῳ τῷ τὸ τηνικαῦτα τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπισκόπῳ, δῆλός ἐστιν ἐλεγχόμενος ὑπὸ τῆς συνειδότος.

Maras episcopus [l] Urimorum dixit: In eo quod reverendissimus episcopus Athanasius judicium beati Panolbii declinavit, qui tunc Hierapolitanorum erat episcopus, apparet quia conscientia sua convictus est.

Βαράνης ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας εἶπε· τὰ μέγιστα ἑαυτὸν ἠδίκησεν ὁ ἁγιλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, μὴ ὑπακούσας τῷ τηνικαῦτα μητροπολίτῃ τῷ μακαρίῳ Πανολβίῳ, καὶ πῶτα φίλῳ αὐ-

Baranes episcopus Alexandriæ dixit: Maxime sibi nocuit reverendissimus episcopus Athanasius, non obediens tunc metropolitano beatæ memoriæ Panolbio, [m] & præcipue cum ejus amicus existeret, unde [n] certum est,

a Veteres libri & editiones: *Dum amicus.* b Divion. *extiterit*; & in margine, *al. exisseret.*
c Veteres libri & edit. *certus est reverentissimus Episcopus Athanasius quia hoc.*
d Paris. & Divion. & veteres edit. *certus est prava.* In Corb. primo scriptum fuit *certens*, deinde emendatum *certum.* e Veteres libri & edit. & heic & paulo post, *semetipsum nocuit.*
f Paris. & Corb. *qui tunc metropolites.* g Veteres libri & edit. *responsum fieri oportebat.*
h Divion. & veteres edit. *Beroa*, Corb. *Beraæ*, Paris. *Berriæ.* i Corb. & Paris. & veteres edit. *existeret*, Divion. *extiterit.* k Veteres libri & edit. *nisi ipse sibi.* l Corb. & Divion. *Orimorum.*
m Veteres libri & edit. & *præcipue dum ejus.* n Corb. & Paris. & veteres edit. *certus est.*

BALUZII NOTÆ.

est, quia non recta conscientia vivens, talem audientiam declinavit, & ad * recusationes venit.

Stephanus episcopus Epiphaniæ dixit: Superfluam rem esse judico, post * tria repudia & terminum habentia, causam reverendissimi episcopi Athanasii in examinationem adduci. Quomodo enim * elegit hanc a sancto concilio judicari, [b] dum proprii amici sui [c] beatæ memoriæ Panolbii, sicut ipse in repudiis manifestavit, videatur declinasse judicium?

* tres recusationes, & cum jurejurando,
* eligat a S. concilio judicari, cum

Phosphorus episcopus [d] Orthodosiadis dixit; Ea quæ a reverendissimo episcopo Athanasio sunt scripta ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc Hierapolitanorum erat episcopus, manifestant, quoniam judicium fugiens, reus a Perrhenorum discesit episcopatu.

Daniel episcopus Carrhensium dixit; Palam est quia directis repudii literis reverendissimus episcopus Athanasius ad beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc [e] metropolitanus erat, refutando judicium, ab episcopatu semetipsum fecit extraneum.

Joannes episcopus Theodosiopolis dixit; Iis quæ placent sancto concilio vestro & ego consentio.

Sophronius episcopus [f] Constantiæ dixit; Ex repudii literis, quæ relectæ sunt, [g] deprehenditur reverendissimus episcopus Athanasius, quia ad judicium venire noluit, & episcopatum quoque repudiavit.

Joseph episcopus [h] Juliopolis dixit: Tertio repudiando reverendissimus episcopus Athanasius, & nolendo apud amicum suum beatæ memoriæ Panolbium, qui tunc metropolitanus erat episcopus, occurrere, & causam [i] dicere, & semetipsum ab illatis sibi criminibus liberare, [k] certum est quoniam conscientia mala sit usus.

Timotheus episcopus [l] Dolichæ dixit: Oportebat quidem reverendissimum episcopum Athanasium ab exordio, evocatum tertio beatæ memoriæ Panolbio, qui tunc metropolitanus episcopus erat, occurrere, & allegationibus suis uti; [m] cum secundum ea quæ nunc lecta sunt, amicum suum eumdem esse definiret. Quia igitur sæpe evocatus repudiavit, reum semetipsum [n] illatorum sibi criminum constituit.

Paulus episcopus [o] Aradi dixit: Tertio ad audientiam evocatus reverendissimus Athanasius a Panolbio metropolitano episcopo, & maxime ejus amico, sicut ex his quæ sunt lecta, didicimus, & tertio Perrhenorum episcopatum repudians, [p] apparet non bona conscientia percussum declinasse judicium.

τῷ τυγχάνοντι. ὅθεν δῆλός ἐστιν, ὡς ἐκ ὀρθῆς συνειδότι συζήσας, ἀπέφυγε τὴν τοιαύτην κρίσιν, καὶ ἐπὶ τὰς παραιτήσεις ἦλθεν.

Στέφανος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας εἶπε· * περιττὸν εἶναι μὴ ἓξ παραιτήσεις, καὶ ταῦτα, * ὅρον ἐχούσας, ἐξετάσει παραδοθῆναι τὸ πρᾶγμα τοῦ κατὰ τὸν εὐσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον. πῶς γὰρ ἂν ἔλοιτο παρὰ τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ δικάσασθαι, ὁπότε ἐπὶ τοῦ οἰκείου φίλου τοῦ μακαρίου Πανολβίου, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς παραιτητικοῖς αὐτοῦ ἐσήμανε, τὴν κρίσιν φαίνεται ἀποφυγών;

* περιττὸν ἅμα μὲ τὸ
* ὅρον

Φωσφόρος ἐπίσκοπος Ὀρθωσιάδος εἶπε· τὰ παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου γραφέντα πρὸς τὸν μακάριον Πανόλβιον τὸν τότε τοῦτον ὄντα τῆς Ἱεραπολιτῶν, δηλοῖ, ὡς τὴν κρίσιν φεύγων, τῆς Περῤῥαιῶν ἀνεχώρησεν ἐπισκοπῆς.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Καρῶν εἶπεν· ἐδήλωσε τὰ ἐμφερόμενα παραιτητικὰ γράμματα παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου πρὸς τὸν μακάριον ἐπίσκοπον Πανόλβιον, ὡς παραιτησάμενος τὴν κρίσιν, ἀλλότριον ἑαυτὸν τῆς ἐπισκοπῆς κατέστησεν.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως εἶπε· τοῖς δόξασιν ὑμῶν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ αὐτὸς συναινῶ.

Σωφρόνιος ἐπίσκοπος Κωνσταντίνης πόλεως εἶπεν· ἐκ τῶν ἀναγνωσθέντων παραιτητικῶν γραμμάτων δῆλός ἐστιν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, εἰς κρίσιν μὴ θέλων ἐλθεῖν, καὶ τὴν ἐπισκοπὴν παραιτησάμενος.

Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος * Ἰλίου πόλεως εἶπε· τρίτον παραιτησάμενος ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, καὶ μὴ βεληθεὶς ἐπὶ τοῦ φίλου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου, τοῦ τότε τοιούτου τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, ἀπαντῆσαι, καὶ δικάσασθαι, καὶ ἑαυτὸν ἐλευθερῶσαι τῶν ἐπαγομένων αὐτῷ ἐγκλημάτων, δῆλός ἐστι κακῷ συνειδότι χρησάμενος.

* Ἴσ. Ἡλίου

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Δολιχῆς εἶπεν· ἔδει μὲν τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον παρὰ τὴν ἀρχὴν, τρίτον κληθέντα παρὰ τοῦ τῆς μακαρίας μνήμης Πανολβίου, τοῦ τότε τοιούτου τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπισκόπου, ἀπαντῆσαι, καὶ ταῖς προσοῦσαις αὐτῷ χρήσασθαι διημολογίαις, ὁπότε ἀπὸ τῶν νυνὶ ἀνεγνωσμένων, καὶ φίλον αὐτὸν ἑαυτοῦ ὡμολόγησεν. ἐπειδὴ τοίνυν πολλάκις κληθεὶς παρητήσατο, ὑπόδικον ἑαυτὸν κατέστησε τοῖς ἐπαγομένοις αὐτῷ.

Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀράδου εἶπε· τρίτον εἰς ἀκρόασιν κληθεὶς ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὑπὸ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπισκόπου, καὶ ταῦτα, φίλου αὐτοῦ τυγχάνοντος, ὡς ἀπὸ τῶν ἀνεγνωσμένων ἐμάθομεν, καὶ τρίτον παρητήσατο τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Περῤῥαιῶν ἐκκλησίας, δῆλός ἐστιν, ὡς ὁ καλῷ συνειδότι πλησσόμενος ἔφυγε τὸ κριτήριον.

Παῦ-

BALUZII NOTÆ,

a Veteres libri & edit. *repudium*.
b Paris. & Divion. *dum proprii metropolitæ*.
c Divion. legit *Panulvii*.
d Paris. *Orthodoxiadis*. Reliqui & veteres edit. *Orthosiadis*.
e Veteres libri, *metropolitis*.
f Corb. *Constantina*.
g Veteres libri & edit. *certus est*. Divion. *certum*.
h Divion. *Heliopolis*.
i Divion. *dicere & seipsum*. Paris. *dicere, semetipsum*.
k Corb. & Paris. & veteres edit. *certus est*.
l Paris. *Dolichi*.
m Veteres libri & edit. *dum secundum*.
n Veteres libri & edit. *illatis sibi constituit*. Divionensis tamen habet *constituens* in textu, & *constituit* in margine.
o Veteres libri & edit. *Ptolomaidis*.
p Idem libri & edit. *apparet quoniam non bona conscientia percussus videatur declinasse judicium*.

Παῦλος ἐπίσκοπος Πτολεμαΐδος εἶπε· τοῖς καλῶς, καὶ ἐνθέσμως παρὰ τῶν προλαβόντων ἁγίων πατέρων ἀποφανθεῖσι κατ' αὐτῶν, τὰ ὅμοια κατατίθημι.

Σάββας ἐπίσκοπος Πάλτης εἶπε· Τρίτον παραιτησάμενος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, καὶ ὀρκώσας ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι, ποῖον λόγον ἔχει λοιπὸν περὶ ἐπισκόπου κινεῖν τῆς Περρήνων ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ φίλου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου, τοῦ τιμιωτάτου τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, μὴ δικασάμενος.

[a] Ἀναρθᾶς Μάρας ἐπίσκοπος· * Ὀνοσαρθᾶς εἶπε· γνησίως φιλούμενον αὐτὸν ἔδειξεν ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου Πανολβίου τοῦ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου, διὰ τῆς * πρὸς αὐτὸν παραιτητικῶν ἐπιστολῶν. φυγὼν τοίνυν τὴν ἐπ' αὐτῷ ἀκρόασιν, δῆλός ἐστι πονηρᾷ συνειδήσει τοῦτο πεποιηκώς.

[b] πρὸς. L.

Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· μετὰ τὰς παραιτήσεις ταύτας ποῦ διῆγεν ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος; Ἰσάακιος ἀρχιδιάκονος εἶπεν· ἐξῆλθε τὴν πόλιν, καὶ ἐπὶ τῇ χώρᾳ Σαμοσάτων διῆγε καθ' ἑαυτὸν ἐν ἰδίῳ χωρίῳ· καὶ πάλιν κατῆλθεν ἐν Σαμοσάτοις τῇ πόλει. ἐπειδὴ δὲ ἐντεῦθά εἰσι κληρικοί, παρακαλῶ τὴν ἁγίαν ὑμῶν σύνοδον, εἰσελθεῖν καὶ αὐτοὺς, καὶ εἰπεῖν αὐτοὺς ἅπερ, καὶ αὐτοὶ οἴδασιν. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· εἰσίτωσαν. καὶ εἰσελθόντων αὐτῶν, Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἑστήκασιν οἱ εὐλαβέστατοι κληρικοί. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· στήτωσαν κατὰ τάξιν οἱ εὐλαβέστατοι πρεσβύτεροι, καὶ οἱ εὐλαβέστατοι διάκονοι. Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπε· ποῦ διῆγε μετὰ τὰς παραιτήσης ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος· Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· τί λέγουσι, καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοί; Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐξ ἐκείνης ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Πέρρην. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· πόσους ἐχειροτόνησε; Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπε· ταύτης τὰς χειροτονίας μετὰ τὰς ἓξ παραιτήσεις λέγεις γεγονῆναι παρ' αὐτοῦ; Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· εἰπάτωσαν καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ ἅπερ ἴσασι, καὶ τί μετὰ ταῦτα παρηκολούθησε; Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν· ὑμεῖς τίνος ἕνεκεν ἀπήλθετε ἐν Ἱεραπόλει; Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν. οἶδα κἀγὼ * ἐκδεδημηκέναι τὸν ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον· καὶ γὰρ ἐκόμισέ μοι γράμματα τῆς θεοφιλεστάτης, καὶ ἁγίων ἐπισκόπων, τοῦ Κυρίου Πρόκλου φημὶ, καὶ τοῦ κυρίου Κυρίλλου. Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπεν. ὅσα γράμματα διὰ τοῦ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου κεκόμισαι τῆς ἁγιωτάτης, καὶ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων. κελευσάτωσαν ἡ ἁγιότης ταῦτα ἀναγνωσθῆναι ἐπὶ τῆς ἁγίας συνόδου. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἀναγινωσκέσθωσαν. καὶ ἀνεγνώσθη.

[c] ἐκδεδημηκέναι

[a] Paulus episcopus Ptolemaidis dixit: His quæ recte ac rite a præcedentibus sanctis patribus adversus eum pronuntiata sunt, similia decerno.

Sabbas episcopus Palti dixit: Tertio repudiando [b] reverendissimus Athanasius, & conjurando alium pro se ordinari debere, quam [c] de reliquo rationem habet de episcopatu Perrhenorum sanctæ Dei ecclesiæ nunc movere, & præcipue cum apud amicum suum beatæ memoriæ Panolbium causam non dixerit?

Maras episcopus Anasarthæ dixit: Integre semetipsum diligi monstravit reverendissimus episcopus Athanasius a beatæ memoriæ Panolbio metropolis episcopo, per epistolas repudii ad eum directas. Fugiens itaque audientiam ejus, apparet hoc conscientia [d] mala fecisse.

Domnus episcopus [e] Antiochiæ dixit: Post hæc repudia ubi degebat reverendissimus episcopus Athanasius? Isaacius * archidiaconus dixit: [f] Egressus est de civitate, & in regione Samosatorum degebat * apud semetipsum in proprio prædio & denuo descendit in civitatem Samosatorum. Quoniam autem hic sunt clerici, rogo sanctum vestrum concilium ingredi eos, & dicere quæ ipsi quoque noverunt. Domnus episcopus dixit: Ingrediatur. [h] Et illis ingressis, Tatianus diaconus dixit: Adsunt reverendissimi clerici: Domnus episcopus dixit: Stent secundum ordinem reverendissimi presbyteri & reverendissimi [h] diaconi. Theodorus episcopus [i] Damasci dixit: Ubi degebat post repudia reverendissimus episcopus Athanasius? * [k] Domnus episcopus dixit: Quid dicunt & reliqui clerici? Theodorus episcopus dixit: Ex illo regressus est [l] Perrhen. Domnus episcopus dixit: [m] Quot ordinavit? Theodorus episcopus dixit: Istas ordinationes post * repudia a se facta, constituit? Domnus episcopus dixit: Dicant & reliqui clerici, * [n] qui noverunt, quid postea [o] subsecutum sit. Theodorus episcopus dixit: Vos cujus rei causa estis [p] Hierapolim profecti? Domnus episcopus dixit: Novi & ego [q] domo profectum esse reverendissimum episcopum Athanasium; nam detulit mihi literas [r] Dei amantissimorum & sanctissimorum episcoporum, id est, domni Procli & domni Cyrilli. Theodorus episcopus dixit: Divinæ literæ per Dei amantissimum episcopum Athanasium [s] perlatæ sunt sanctissimorum archiepiscoporum: jubeat tua sanctitas has relegi coram sancto concilio. Domnus episcopus dixit: Legantur. [t] Et lectæ sunt.

* primicerius lectorum.

* solitarius in

Desunt responsiones clericorum.

* tres recusationes, factas dicit ab illo?

* quæ noverunt, & quid postea.

Theo-

---

a Hæc interlocutio integra deest in antiquis exemplaribus & editionibus.
b Corb. & veteres edit. *reverentiss. Episcopus Athanasius.*
c *De reliquo.* Hæc desunt in codice Divionensi & in Parisiensi. Corbeiensis mutilus est in hoc loco.
d Veteres libri & edit. *maligna.* e *Antiochiæ.* Deest in vetustis codicibus.
f Veteres libri & editiones. *Egressus est de provincia Samosatorum.*
g *Et illis ingressis.* Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
h Corb. *diaconos.* i *Damasci.* Deest in vetustis exemplaribus.
k In hoc loco & in nonnullis istarum interrogationum locis nonnulla addidit Crabbus quæ in antiquis codicibus non habentur, quæ postea jure meritoque sublata sunt ab editoribus Romanis. Maluerunt enim illi gesta imperfecta dare quam ea retinere quæ suppositia manifeste sunt. In margine tamen admonuerunt deesse in hoc loco responsiones clericorum. l Corb. *Perrem*, Paris. *Perra*, Divion. *Pyrra*,
m Veteres libri: *Quantos ordinavit.* n Veteres libri & Crabb. *quæ noverunt.*
o Paris. *subjectum.* p Idem codex, *in Hierapolim.* q Veteres libri & edit. *formidasse.*
r Veteres libri & edit. *Dei amantissimorum.* Sic etiam emendandum in locis sequentibus.
s Divion. & Corb. & veteres edit. *deducta.* Paris. *devecta.* t Divion. *Et relecta sunt.*

BALUZII NOTÆ

Theodorus episcopus dixit: Videtur reverendissimus episcopus Athanasius nihil verum docuisse sanctissimos & Dei amantissimos archiepiscopos domnum Proclum & domnum Cyrillum, [a] cum etiam apud beatum Panolbium, qui fuit ejus metropolita & ejus amicus, sicut ipse in repudiis a se datis ostendit, [b] repudiavit Perrhæ episcopatum, & non a clericis est expulsus, sicut edocuit: sed ipse tertio ab eodem Panolbio evocatus, audientiam illatorum sibi criminum refutavit, & [c] propriam civitatem reliquit: adjiciens & hoc in repudii sui literis, [d] quoniam ante duos aut tres annos hoc apud se deliberatum fuisset, ut ab episcopatu recederet.

Valerius episcopus dixit: Perspexi & ego, quoniam reverendissimus Athanasius [e] falsa docuerit Dei amantissimos [f] & sanctissimos archiepiscopos Proclum & Cyrillum. Nam & propria voluntate ex scripto repudiavit episcopatum, & tertio a beatæ memoriæ Panolbio evocatus, audientiam declinavit: usus * etiam repudio, & propria voluntate civitatem deseruit, & non a propriis clericis est expulsus.

* quibusdam recusationibus,

Polychronius episcopus dixit: Manifesta est [g] Dei amantissimi episcopi Athanasii circa [h] causam suam * [i] argumentatio, calumniam [k] facientis (quasi de violentia sua) reverendissimis [l] ecclesiæ suæ clericis: qui [m] cum a semetipso ab ecclesiastico ministerio discesserit, [n] & ante multa tempora in profectionem longinquam abierit, * causam illis adscripsit.

* nugatio,

* culpam

[o] Pompejanus episcopus dixit: Hæc eadem & nos cognovimus, quod mentitus est reverendissimus episcopus Athanasius, & alia pro aliis edocuit Dei amantissimos episcopos Proclum & Cyrillum.

Jamblichus episcopus dixit: Dati repudii libelli a reverendissimo episcopo Athanasio [p] beatæ memoriæ Panolbio, qui tunc metropolitanus episcopus & [q] amicus ejus erat, sicut & ipse monstravit, docent nos quia inaniter calumniam fecit apud sanctissimos & [r] venerandissimos archiepiscopos Proclum & Cyrillum [s] de reverendissimis suis clericis, [t] cum ipse [u] episcopatum Perrhenorum [x] sponte reliquerit, & conjuraverit alium pro [y] se ordinari episcopum.

A Θεόδωρος ἐπίσκοπος εἶπε· φαίνεται ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος μηδὲν ἀληθὲς διδάξας τὸς ἁγιωτάτους, καὶ θεοφιλεστάτους ἀρχιεπισκόπους, τὸν κύριον Πρόκλον, καὶ τὸν κύριον Κύριλλον· ὁπότε καὶ ἐπὶ τῷ μακαρίᾳ Πανολβίῳ τῷ γνησιωτάτῳ αὐτῷ μητροπολίτῃ, φίλῳ αὐτῷ τυγχάνοντος, καθὼς ἐν ταῖς ἐπιδοθείσαις παρ' αὐτῷ παραιτήσεσιν ἐγνώρισε, παρήτηται τὴν τῆς Πέρρης ἐπισκοπὴν, καὶ οὐχ ὑπὸ τῶν κληρικῶν ἐξηλάθη, ὡς ἐδίδαξεν· ἀλλ' αὐτὸς ἓξ τὸν παρ' αὐτῷ τῷ μακαρίᾳ Πανολβίῳ κληθεὶς, παρητήσατο τὴν ἀκρόασιν τῶν ἐπαγομένων αὐτῷ ἐγκλημάτων, καὶ τὴν πόλιν ἀπέλιπε· προσθεὶς καὶ τοῦτο ἐν ταῖς παραιτητικαῖς αὐτῷ συγγράμμασιν, ὅτι
B δύο, ἢ ἓξ ἐνιαυτῶν τοῦτο παρ' αὐτῷ κέκριτο, τὴν ἀποστῆναι τῆς ἐπισκοπῆς.

Βαλέριος ἐπίσκοπος εἶπε· σωρεῖδον κἀγὼ, ὡς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ψεύδη ἐδίδαξε τὸς θεοφιλεστάτους, καὶ ἁγιωτάτους ἐπισκόπους Πρόκλον, καὶ Κύριλλον. καὶ γὰρ καὶ οἰκείᾳ γνώμῃ τὴν ἐπισκοπὴν παρητήσατο ἐγγράφως· καὶ ἓξ τὸν παρὰ τῷ μακαρίᾳ Πανολβίῳ κληθεὶς, ἔφυγε τὴν κρίσιν, τισὶ χρησάμενος παραιτήσεσι, καὶ οἰκείᾳ γνώμῃ τὴν πόλιν ἀπολιπὼν, καὶ οὐχ ὑπὸ τῶν ἰδίων κληρικῶν * ἐξηλάθη. * ἐξελαθὴς

Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος εἶπε. πρόδηλος τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἀθανασίῳ ἡ περὶ τὸ πρᾶγμα αὐτῷ ἀδολεσχία, συκοφαντήσαντος τὸς τῆς ἐκκλησίας αὐτῷ ἁγιωτάτους κληρικὸς· * ἑαυτῷ γὰρ ἀναχωρήσας τῆς ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας, καὶ πρὸ πλείων χρόνων εἰς ἀποδημίαν μακρὰν ἀπελήλυθώς, ἐκείνοις τὴν αἰτίαν ἐπέγραψε. * ἴσως, ἐφ' ἑαυτῷ

Πομπηϊανὸς ἐπίσκοπος εἶπε· τὰ αὐτὰ, καὶ ἡμεῖς σωρεῖδομεν, ὡς ἐψεύσατο ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος, καὶ ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων ἐδίδαξε τὸς θεοφιλεστάτους, καὶ ἁγιωτάτους ἐπισκόπους Πρόκλον, καὶ Κύριλλον.

Ἰάμβλιχος ἐπίσκ. εἶπεν· οἱ ἐπιδοθέντες λίβελλοι τῶν παραιτήσεων παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἀθανασίου τῷ μακαρίῳ Πανολβίῳ, τῷ τηνικαῦτα ἐπισκόπῳ τῆς μητροπόλεως τυγχάνοντι, καὶ φίλῳ αὐτοῦ ὄντι, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδίδαξε, διδάσκουσιν ἡμᾶς, ὡς μάτην ἐσυκοφάντησε παρὰ τοῖς ἁγιωτάτοις ἀρχιεπισκόποις Πρόκλῳ, καὶ Κυρίλλῳ τὸς ἁγιωτάτους κληρικὸς αὐτοῦ, αὐτὸς ἀφ' ἑαυτοῦ ἀποστὰς τῶν Περρίων ἐπισκοπῆς, καὶ ὁρκώσας ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον.

Ti-

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *dum etiam.* b Veteres libri, *a Perræ episcopatu non a clericis.*
c *Propriam.* Deest in vetustis codicibus. d Veteres libri & edit. *quoniam & ante.*
e Corb. & veteres edit. *falso.* f *Et sanctissimos.* Deest in Parisiensi.
g Corb. *Deo amicissimi*, alii *reverentissimi.* h Veteres libri & edit. *causam ejus.*
i Hæc Rusticus admoner Græcos codices habere *puerilitas*; quam variam lectionem in margine habent veteres editiones Romani eam sustulerunt, & pro ea posuerunt *nugatio.* k Divion. & Paris. *faciens.*
l *Ecclesiæ suæ.* Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
m Veteres libri & edit. *dum a semetipso.* n Conjunctio deest in codice Corb. & in Divionensi.
o Codices Corb. & Paris. *Pompejanus Episcopus dixit. Certus est Athanasius alia pro aliis docuisse Deo amantissimos & sanctissimos Proclum & Cyrillum.* Divion. *Certum est reverentissimum Athanasium alia &c.* ut in Corbeiensi. Rusticus autem hæc admonet Græcos codices ita habere. *Hæc eadem & nos cognovimus quia mentitus est reverentissimus Episcopus Athanasius & alia pro aliis edocuit Deo amicissimos & sanctissimos Archiepiscopos Proclum & Cyrillum.* Hæc fere in margine suæ editionis posuit Crabbus & post eum Surius & editio Veneta. Romani beneficio Græci textus & istius marginalis lectionis eam concinnarunt quæ hodie legitur in tomis Conciliorum. Sed si quis velit habere verba veteris interpretis, recurrat necesse est ad ea quæ nos descripsimus ex Corbeiensi & Parisiensi codicibus. p Paris. *bonæ mem.* q Veteres libri & edit. *ejus amicus.*
r Paris. & Divion. *venerandos.* s Iidem libri non habent vocem *de.*
t Veteres libri & edit. *dum ipse.* u Veteres libri & edit. *episcop. rel. Perrenorum.* Edit. *Parenorum.*
x *Sponte.* Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
y Paris. *Episcopum ordinari.*

Τιμόθεος ἐπίσκ. εἶπε. τὰ αὐτὰ σωνεῖδον χἀγὼ τοῖς θεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις.

A Timotheus episcopus dixit: Hæc eadem, quæ [a] Dei amantissimi episcopi, & ego perspexi.

Δαμιανὸς ἐπίσκ. εἶπε· ἐθαύμασα, πῶς ὑπέχετο ὁ ἐπίσκ. Ἀθανάσιος, κληθεὶς παρὰ τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπῳ τῷ μακαρίῳ Πανολβίῳ ἀπολογήσασθαι, καὶ παραιτησάμενος εἰς τὸν ἐπισκοπὸν, ὑπῆλθε τοῖς θεοφιλεστάτοις ἀρχιεπισκόποις Πρόκλῳ, καὶ Κυρίλλῳ, μηδὲν ἀληθὲς διδάξας.

[*] Daniel episcopus dixit. Admiratus sum, quomodo passus sit reverendissimus episcopus Athanasius (evocatus a metropolitano episcopo beatæ memoriæ Panolbio ut satisfaceret, & tertio repudians episcopatum) importunus [b] existere Dei amantissimis archiepiscopis Proclo & Cyrillo, & nihil eos [c] veri edocere. [*] Damianus

Γερόντιος ἐπίσκ. εἶπε· τὰ αὐτὰ συνεῖδον χἀγὼ, ὡς μηδὲν ἀληθὲς ἐδίδαξε τοὺς ἁγιωτάτους, καὶ θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, Πρόκλον φημὶ, καὶ Κύριλλον, ὁ ὅλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος.

Gerontius episcopus dixit: Hæc eadem & ego perspexi, quia nihil [d] veritatis edocuit sanctissimos & Dei amantissimos episcopos Proclum & Cyrillum [e] reverendissimus epi-
B scopus Athanasius.

Θεόκτιστος ἐπίσκ. εἶπε· τὰ αὐτὰ συνεῖδον χἀγὼ, ὡς ψευδῆ ἐδίδαξε τοὺς ἁγιωτάτους, καὶ ὁσιωτάτους ἀρχιεπισκόπους, Πρόκλον φημὶ, καὶ Κύριλλον, ὁ ὅλαβέστατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος.

Theoctistus episcopus dixit: Hæc ipsa & ego perspexi, quia falsa docuerit sanctissimos & venerabilissimos Proclum & Cyrillum reverendissimus episcopus Athanasius.

Στέφανος ἐπίσκ. εἶπε. χἀγὼ ὕπω συνεῖδον μᾶλλον ἐψεῦσθαι, καὶ ἐπὶ τοὺς ἁγιωτάτων, καὶ θεοφιλεστάτων ἀρχιεπισκόπων, Πρόκλου, καὶ Κυρίλλου, τὸν ὅλαβέστατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον. ὅτε γὰρ παρὰ τῶν κληρικῶν φαίνεται ἀπελαθεὶς, ἀλλὰ μᾶλλον οἰκείᾳ γνώμῃ τὰς παραιτήσεις ποιησάμενος.

Stephanus episcopus dixit: Et ego ita perspexi, quia magis mentitus est [f] etiam apud sanctissimos & [g] Dei amantissimos archiepiscopos Proclum & Cyrillum reverendissimus episcopus Athanasius. Nam neque a clericis videtur expulsus, [h] sed potius propria voluntate repudia fecit.

Βαλέριος ἐπίσκ. Λαοδικείας εἶπε· τὰ αὐτὰ χἀγὼ συνεῖδον τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ.

Valerius episcopus Laodiceæ Syriæ dixit: Et ego [i] hæc ipsa perspexi, quæ sanctum
C concilium.

. . . . . .

. . . . . .

[k] (Epiphanius episcopus [*] [l] Arcæ dixit: [m] Hæc ipsa & ego cognosco, quæ sanctum concilium.) [*] Heraclex

* Βάρανης

[n] Βάρας ἐπίσκ. εἶπε. χἀγὼ συναινῶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, καὶ ἐκείνα σύμφημι εἶναι, ἃ καὶ αὐτοὶ καλῶς ἔχειν ἐδοκίμασαν.

[n] Baranes episcopus dixit: Et ego consentio sancto concilio [o] Dei amantissimorum episcoporum, & illa constituo, quæ & ipsi bene se habere comprobaverunt.

Παῦλος ἐπίσκ. εἶπε· τὰ αὐτὰ κἀγὼ συνεῖδον τοῖς προλαβοῦσιν ἁγίοις πατράσι, σύμψηφος *αὐτοὺς ὤν.

* αὐτοῖς

[p] Paulus episcopus dixit: Hæc ipsa & ego perspexi, quæ præcedentes sanctissimi patres, [q] & cum eis decerno.

Ἰωσὴφ ἐπίσκ. εἶπε· τὰ αὐτὰ συνεῖδον χἀγὼ τοῖς θεοφιλεστάτοις καὶ ἁγιωτάτοις ἐπισκόποις.

Joseph episcopus dixit: Hæc ipsa & ego perspexi, quæ Dei amantissimi [r] & sanctissimi archiepiscopi (decreverunt.)

Μάρας ὁ ὅλαβέστατος ἐπίσκ. εἶπεν· ἐλήλεγχται ὁ ὅλαβέστατος ἐπίσκ. Ἀθανάσιος, ὡς ψευδῆ ἐδίδαξε τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους.

[f] Maras reverendissimus episcopus dixit: Convictus est reverendissimus episcopus Athanasius falsa docuisse Dei amantissimos epi-
D scopos.

Σάββας ἐπίσκ. εἶπεν· εἰ τὴν ἡσυχίαν ἠγάπα ὁ ὅλαβέστατος ἐπίσκ. Ἀθανάσιος, οὐκ ἔδει αὐτὸν μετὰ παραίτησιν, καὶ ὅρκους ἐνοχλῆσαι τοῖς ἁγίοις πατράσι, καὶ ἀρχιεπισκόποις Πρόκλῳ, καὶ Κυρίλλῳ.

Sabbas episcopus dixit: Si quietem diligeret reverendissimus episcopus Athanasius, non eum oportuerat post repudium & jusjurandum, importunum existere sanctissimis patribus & archiepiscopis Proclo & Cyrillo.

Ἰωάννης ἐπίσκ. εἶπε· τὰ αὐτὰ καὶ γὼ συνεῖδον.

Joannes episcopus dixit: Similiter & ego perspexi.

Δανιὴλος ἐπίσκ. εἶπεν· ὁμοίως χἀγὼ συνεῖδον.

[t] Daniel episcopus dixit: Similiter & ego perspexi.

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *Deo amantissimi*, alii *reverentissimi*.
b Paris. *exisseret*. c Idem codex, *veritatis edoceret*. Divion. *veritate edocere*.
d Divion. *veritate edocuit*. e Paris. & Divion. *venerabilis Episc. Athanasius*.
f *Etiam*. Deest in omnibus libris veteribus.
g Corb. *venerandissimos Archiepiscopos*. Paris. & Divion. *venerandos Archiepiscopos*.
h Paris. & Divion. *sed potius* (Divion. addit *quia*) Corb. & veteres edit. *sed repudia propria voluntate fecit*.
i Paris. *perspexi hæc ipsa*. k *Epiphanius*. Deerat ista interlocutio in codice Divionensi, in quo adjecta est in margine. l *Arcæ*. Deest in omnibus codicibus antiquis.
m Paris. *Et ego ipsa perspexi quæ sanctum Concilium*.
n Divion. *Baranius*. o Paris. & Divion. *reverentissimorum*.
p In antiquis libris & editionibus iste postponitur sequenti, id est, Joseph loquitur primo loco.
q Veteres libri & edit. *& cum eis quoque decerno*. r *Et sanctissimi*. Hæc desunt in Parisiensi.
s Veteres libri & editiones: *Maras Episcopus dixit*. Et statim iidem libri & editiones transeunt ad interlocutionem quæ heic tribuitur Sabæ, *Si quietem*. Itaque & verba Maræ tributa in postremis editionibus & nomen Sabæ desunt in antiquis & in codicibus calamo exaratis.
t Ista interlocutio deest in antiquis editionibus. Sed eam veteres libri habent.

Sophronius episcopus dixit: Præcedentibus me [a] Dei amantissimis episcopis & ego consentio.

Domnus episcopus dixit: Quando suscepi literas [b] Dei amantissimorum Procli & Cyrilli, memor sum quia & eum [c] huc [d] evocavi, & Dei amantissimos episcopos provinciæ, ut hæc causa [e] examinaretur. Relege itaque ambas epistolas. [f] Et lectæ sunt. Domnus episcopus dixit: Quid rescripsit ad hæc reverendissimus episcopus Athanasius? [*] Domnus episcopus dixit: Lege & epistolam, quam scripsit [g] religiosissimus Joannes Hierapolitanorum [h] metropolis episcopus. [i] Idem dixit: Novi, quando suscepi a reverendissimo episcopo Athanasio literas, quia mox convocavi [k] sanctum concilium secundum ejus preces, mittens etiam [l] scripta ad eum, ut adesset in hoc sancto concilio. Relege itaque a me ad eum [m] missam epistolam. [n] Idem dixit: Lege etiam synodicas literas ad eum [o] datas. Domnus episcopus dixit: [p] Quis ei detulit hanc epistolam? Idem dixit: [q] Quæ sunt præter hæc ex non scripto dicta a reverendissimo episcopo Athanasio? Domnus episcopus [r] dixit: Lege etiam epistolam ab eo conscriptam sancto concilio. Tatianus diaconus dixit: Habeo & epistolas religiosissimorum episcoporum domni Ibæ & domni Andreæ, quas miserunt evocati a tua sanctitate, & occurrere non valentes. Domnus episcopus dixit: Lege & eas per ordinem. Tatianus diaconus dixit: Alios libellos obtulit sancto concilio reverendissimus [s] Philippus subdiaconus sanctæ Dei ecclesiæ Perrhensis: [t] & jubet vestra [u] sanctitas, hos quoque relego. Domnus episcopus dixit: Lege. Theodorus episcopus dixit: Ea quæ posita [x] sunt in libellis, solus nosti, [y] an alii [z] simul sciunt? Philippus subdiaconus dixit: Novit hæc etiam reverendissimus presbyter [aa] Fronton exœconomus. Domnus episcopus dixit: Dicat reverendissimus Fronton, quid de hac causa novit. Domnus episcopus dixit: Hæc dominica quæ est? Theodorus episcopus dixit: [bb] Quis scit hæc? Fronton presbyter dixit: [*] Theodorus diaconus, [*] qui commanebat [cc] cum ipso episcopo Anthanasio. Theodorus episcopus dixit: Quid nosti in causa columnarum argentearum, [*] si vere [dd] conscius eras illo tempore [ee] reverendissimo episcopo Athanasio? Domnus episcopus

[*] Theophilus [*] qui commanebat. [*] si quidem certum est te illo tempore simul fuisse cum reverendissimo episcopo Athanasio?

[*] *Desunt resp. & ponsiones his alibi.*

Σωφρόνιος ἐπίσκ. εἶπε· κἀγὼ τοῖς πρὸ ἐμοῦ θεοφιλεσάτοις ἐπισκόποις συναινῶ.

Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν, λοίπα ἐδεξάμην τὰ γράμματα τῶν θεοφιλεσάτων ἐπισκόπων Πρόκλου καὶ Κυρίλλου, μέμνημαι καὶ αὐτὸν ἐνταῦθα συγκαλέσας, καὶ τοὺς θεοφιλεσάτους ἐπισκόπους τῆς ἐπαρχίας, ὥστε ἐξετάσαι τὰ κατὰ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. ἀναγινωσκέσθωσαν τοίνυν ἀμφότεραι αἱ ἐπιστολαί. καὶ ἀνεγνώσθησαν. Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν· ἀνάγνωθι καὶ τὴν ἔγραψεν ἐπιστολὴν ὁ θεοφιλέστατος Γ῾ωάννης ὁ τῆς Γ῾εραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπίσκ. ὁ αὐτὸς εἶπεν· οἶδα, λοίπα ἐδεξάμην τὴν παρὰ τοῦ θ᾽λαβεστάτου ἐπισκόπου Α᾽θανασίου ἐπιστολήν, εὐθὺς συγκαλέσαι με τὴν ἁγίαν συνόδον κατὰ τὰς αὐτοῦ παρακλήσεις, ἐπισείλας τε, καὶ πρὸς αὐτὸν, ὥστε παραγενέσθαι τῆς ἁγίας συνόδου [*] συγκεχρωτημένους ἀνάγνωθι τοίνυν τὴν παρ᾽ ἐμοῦ πρὸς αὐτὸν γραφεῖσαν ἐπιστολήν. Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπε· τί πρὸς ταῦτα ἀντέγραψεν ὁ εὐλαβέστατος ἐπίσκ. Α᾽θανάσιος; ὁ αὐτὸς εἶπεν· ἀνάγνωθι καὶ τὸ συνοδικὸν γράμμα τὸ πρὸς αὐτὸν γενόμενον. Δόμνος ἐπίσκ. εἶπε· τίς ταύτην αὐτῷ ἀπεκόμισε τὴν ἐπιστολήν; ὁ αὐτὸς εἶπε· τίνα ἐστὶ τὰ ἀγράφως ῥηθέντα ἔτι παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου Α᾽θανασίου; Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν· ἀνάγνωθι καὶ τὴν παρ᾽ αὐτοῦ γραφεῖσαν ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ἁγίαν συνόδον. Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἔχω καὶ ἐπιστολὰς τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων, τοῦ κυροῦ Ι῾βα, καὶ τοῦ κυροῦ Α᾽νδρέου, ἃς ἐπέσειλαν κληθέντος ὑπὸ τῆς σῆς ὁσιότητος, καὶ μὴ δυνηθέντες ἀπαντῆσαι. Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν· ἀνάγνωθι καὶ ταύτας κατὰ τάξιν. Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἕτερος λιβέλλος ἐπιδέδωκε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ὁ εὐλαβέστατος ὑποδιάκονος Φίλιππος τῆς κατὰ Π῾ιέριον ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας. καὶ εἰ κελεύσειεν ἡ ὑμετέρα ὁσιότης, τότε ἀναγνώσομαι. Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν· ἀνάγνωθι. Θεόδωρος ἐπίσκ. εἶπε· τὰ ἐγκεκλήματα τοῖς λιβέλλοις μόνος οἶδας, ἢ καὶ ἄλλοι συνίσασι; Φίλιππος ὁ ὑποδιάκονος εἶπεν· οἶδε ταῦτα, καὶ ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Φρόντων ὁ ἀποσκευοφύλαξ. Δόμνος ἐπίσκ. εἶπε· λεγέτω ὁ εὐλαβέστατος πρεσβύτερος Φρόντων, τί περὶ τῆς ὑποθέσεως οἶδε ταύτης. Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν. αὕτη ἡ δομινίκα [*] τίς ἐστι; Θεόδωρος ἐπίσκ. εἶπε· τίς οἶδε ταῦτα; Φρόντων πρεσβύτερος εἶπε· Θεόφιλος διά-

[*] τίνος συγκεχρωτημένου.

[*] τίνες εἰσὶ.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *Deo amantissimis*. Sic etiam infra.
b Corb. *Deo amantissimorum Episcoporum*. Divion. *religiosorum Episcoporum*. Paris. *religiosissimorum Episcoporum*.
c Veteres libri, *hic*. d Divion. *vocavi*, Paris. *convocavi*.
e Veteres libri & edit, *potuissent examinari*. f *Et lecta sunt*. Ista desunt in omnibus antiquis codicibus.
g Corb. *Deo amicissimus Johannes*. h Paris, *metropolitis*.
i Veteres libri & edit. *Domnus Episcopus dixit*.
k Veteres libri & edit. *sanctum hoc concilium*. l *Scripta*. Deest in Parisiensi. Corbeiensis habet *scripturam*. Divion. supra lineam *scripturas*.
m Veteres libri & edit. *factam epistolam*. Postea additur in codice Divion. *& relegis*.
n Veteres libri & editiones; *Domnus Episcopus dixit*.
o Iidem libri & edit. *factas*. Postea Divion. addit: *& legit*.
p *Quis ei det. hanc epistolam. Idem dixit*. Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
q Veteres libri & edit. *Quæ sunt super hæc*. r Veteres libri, *Lege & ab eo conscriptam epistolam sancto concilio*.
s Veteres libri & edit. *subdiaconus Philippus*.
t Legendum, *& si jubet*. Error est typographicus editionis Labbeanæ.
u Paris. & Divion. *religio*. x Veteres libri non habent vocem *in*.
y Veteres libri & edit. *an & alii*. z *Simul*. Deest in Parisiensi.
aa Corb. & veteres edit. *ex œconomo Fronton*, Paris. *ex œconomo Fronto*, Divion. *& ex œconomo Fronto*, Codices Paris. & Divion semper scribunt *Fronto*.
bb *Quis scit hæc &c. Theodorus Ep. dixit*. Hæc desunt in libro Parisiensi. Videntur autem excidisse veteri librario, cum reperiantur in aliis exemplaribus & in antiquis editionibus.
cc Veteres libri & edit· *cum ipso reverentissimo Episcopo Athanasio*. Sic etiam in textu Græco.
dd Divion. & veteres edit. *conscius erat*. ee Divion. *reverentissimus Episcopus Athanasius*.

διάκονος ὁ συμμείνας τῷ εὐλαβεσάτῳ ἐπισκόπῳ Α'θανασίῳ. Θεόδωρος ἐπίσκ. εἶπε· τί οἶδας ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ τῇ κατὰ τὸς σύλλας τὸς ἀργυρᾶς, εἴπερ ἀληθῶς *συνῆδα κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῷ εὐλαβεσάτῳ ἐπισκόπῳ Α'θανασίῳ; Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν· εἰπάτωσαν καὶ ὅτι, ὧν μνήμην ἐποιήσατο Φρόντων ὁ πρεσβύτερος, ἅπερ ἐπίστανται. Θεόδωρος ἐπίσκ. εἶπεν· εἰ συνῆδάσιν, ὧν μνείαν ἐποιήσατο ὁ εὐλαβέστατος Μάρης, καὶ αὐτοὶ οἰκείᾳ φωνῇ κατατιθέσθωσαν ἅπερ ἐπίστανται. Τατιανὸς διάκονος εἶπεν· ἵστανται Μάρης, καὶ Θεόφιλος οἱ διάκονοι. Θεόδωρος ἐπίσκ. εἶπε· τί οἴδατε ἐν τῷ πράγματι; Δόμνος ἐπίσκ. εἶπεν· ἀνάγνωθι τούτους. Θεόδωρος ἐπίσκ. εἶπεν· ὡς ἐκ πρώτων τῶν ἤδη ῥηθέντων, σκανδάλων πληρῶσαι τὰς ἀπάντων ἀκοάς.

Δόμνος ἐπίσκ. εἶπε· τί σύνοιδε ὑμῶν ἡ ἁγία συνοδος δεῖν γενέσθαι;

Θεόδωρος ἐπίσκ. εἶπεν· εἰ τῆς ἐπιμελείας τῆς ἑαυτῆ ἐφρόντιζεν Α'θανάσιος ὁ ἐπίσκοπος, οὐκ ἂν ἔφυγε τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγκλημάτων τῶν ἐπαχθέντων αὐτῷ· καὶ τὸ δὴ μεῖζον, τῆς ἀκροάσεως ἀφορισθείσης τῷ μακαρίῳ Παυλβίῳ τῷ γενομένῳ τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπισκόπῳ, ὃν ἔφιλον αὐτῷ γενέσθαι, καὶ εὐνοϊκῶς περὶ αὐτὸν διακεῖσθαι, ὁ αὐτὸς Α'θανάσιος δι' οἰκείων γραμμάτων πολλαχῶς ἐσήμανεν. ἀλλὰ καὶ ἕκτον τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Πέρρης παρητήσατο ἐγγράφως, δι' ὧν πρὸς τὸν αὐτὸν μακαρίτην ἐπέστειλε Παυλβίον, ἐν οἷς παρεκάλει, διὰ τὸ ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι, φήσας. τοῦτο δὲ οὐκ ἐποίησεν, ἀλλὰ μακρὰς ὁδοὺς καλεῖς, ἐνώχλησε τὰς ἀκοὰς τῶν ἁγιωτάτων, καὶ θεοφιλεστάτων ἀρχιεπισκόπων, τοῦ κυρίου φημὶ Πρόκλου, καὶ τοῦ κυρίου Κυρίλλου, μηδὲν ἀληθὲς τοὺς μνημονευθέντας ἄνδρας διδάξας, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλάκις κληθεὶς, τοῦτο μὲν παρὰ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου κυρίου Δόμνου, τοῦτο δὲ καὶ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, ἀποδύσασθαι τὰ ἐπαγόμενα αὐτῷ ἐγκλήματα, παραγένεσθαι οὐκ ἠβουλήθη. τί οὖν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς δοκεῖ θεσμοῖς, τὴν ἐπίτασιν ἀτοπίας ἐγκαλούμενον, καὶ τρίτον καλούμενον, καὶ μὴ παραγενόμενον, ἐκπίπτειν ἧς ἔχει τιμῆς; φαίνεται δὲ ὁ μνημονευθεὶς Α'θανάσιος οὐ τρίτον μόνον, ἀλλὰ καὶ πολλάκις κληθεὶς, καὶ μὴ ὑπακούσας, μηδὲ τοῖς ἐπαγομένοις ἐγκλήμασι βουληθεὶς ἀποκρίνασθαι. τούτου ἕνεκεν ἀλλότριον *ἑαυτὸν τῆς ἱερωσύνης κατὰ τὸς ἐκκλησιαστικὸς θεσμὸς εἶναι *κρίνων, καὶ χρῆναί φημι τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἱεραπολιτῶν τὸν κύριον

A dixit: Dicant etiam isti, quorum memoriam fecit Fronton presbyter, [a] quid noverunt. Theodorus episcopus dixit: Si hic sunt, quorum memoriam fecit reverendissimus [b] Mares (presbyter,) & ipsi quæ noverunt, propria voce testentur. Tatianus diaconus dixit: Adstant Mares & Theophilus [c] diacones. Theodorus episcopus dixit: Quid nostis in causa? [d] (Qui postquam libellorum meminerant,) Domnus episcopus dixit: Lege eos. Theodorus episcopus dixit: [e] Numquid non sufficient nobis quæ jam dicta sunt atque deposita, scandalis complere omnium aures?

B

Domnus episcopus dixit: Quid perspicit vestra sancta synodus fieri oportere.

Theodorus episcopus dixit: Si opinionis suæ curam habuisset Athanasius [f] reverendissimus episcopus, non declinasset examinationem criminum sibimet illatorum; & quod majus est, [g] audientia delegata beatæ memoriæ Panolbio, qui fuit Hierapolitanus episcopus, & ejus amicus, & circa eum valde favorabilis, sicut ipse Athanasius propriis literis sæpius intimavit. A quo tertio ad audientiam evocatus, [h] non obedivit, sed etC iam tertio episcopatum [i] Perrhensem ex scripto repudiavit per ea quæ ad [k] eumdem beatæ memoriæ Panolbium scripsit, in quibus etiam rogavit, [l] dicens * a se silentium [m] complectendum. [n] Sed hoc non fecit, sed longa itinera aggressus, turbavit [o] aures sanctissimorum & [p] Dei amantissimorum [q] & archiepiscoporum, id est, [r] domni Procli & domni Cyrilli, nihil verum memoratos sanctissimos viros edocens: sed etiam postea sæpius evocatus tam a [s] sanctissimo patre nostro & archiepiscopo domino Domno, quam a præsenti [t] sancto concilio, quatenus semetipsum a criminibus sibi illatis exueret, venire [u] non voluit: Quid ergo ecclesiasticis D sanctionibus placet? eum qui pro quibusdam rebus incongruis [x] evocatur, & tertio vocatus non venit, cadere honore quem habet. [y] Manifestum est autem, memoratum Athanasium non solum tertio, sed etiam frequenter evocatum non obedisse, neque illatis criminibus respondere voluisse. Hujus rei gratia alienum eum a sacerdotio secundum ecclesiasticas leges esse decerno, & oportere [z] Dei amantissimum episcopum Hierapolita-

* se quiescere amplectendi

norum

a Paris. & Divion. *quod noverunt*. Corb. & Divion. in margine, *quod novit*.
b Veteres libri & editiones & heic & paulo post, *Maris*.
c Divion. *diaconi*.
d *Qui postquam lib. meminerant*. Hæc desunt in omnibus antiquis exemplaribus.
e Veteres libri: *Tamquam non sufficientibus quæ jam*.
f Vox *reverentissimus* deest in codice Paris. & in Divionensi.
g Corb. & veteres edit. *audientiam delegatam a beato*.
h Veteres libri, *non obaudivit*.
i Idem libri, *Perræ*.
k *Eumdem*. Deest in antiquis libris & editionibus.
l *Dicens a se*. Hæc desunt in codice Divion. & in Parisiensi.
m Veteres libri, *amplectendum*.
n Divion. *Sed & hoc non fecit*.
o Veteres libri & edit. *auditus*.
p Corb. *Deo amicissimorum*, Paris. & Divion. *venerabilium*.
q Delenda est hæc conjunctio. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
r Paris. & Divion. *domni mei Procli & domni mei Cyrilli*.
s Corb. & Paris. *sanctissimo & patre nostro Archiepiscopo Domno*. Sic etiam in Divion. nisi quod habet *beatissimo*.
t *Sancto*. Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
u Divion. *non valuit*.
x Divion. *evocatus*, & *tertio evocatus*. In Corbeiensi desunt *evocatur & tertio*.
y Veteres libri & editiones: *Videtur autem memoratus Athanasius, non solum tertio evocatus, sed etiam frequenter, & non obaudiens* (Veteres edit. *obediens*) *neque inlatis volens criminibus respondere. Hæc ergo gratia*. Sed veteres editiones habent; *Hujus rei gratia*.
z Veteres libri & edit. *Deo amantissimum*.

BALUZII NOTÆ.

norum domnum Joannem velociter episcopum in ecclesia Perrhenorum regulariter ordinare, ut tandem aliquando in pacifica quiete eadam civitas constituatur, libera a a fluctuatione atque tumultu, [a] qui in hoc duorum annorum tempore [b] in ea fuit.

Valerius episcopus dixit: Quoniam dudum videtur examinationem causæ repudiasse prædictus Athanasius, [c] declinando judicium beatæ memoriæ Panolbii, insuper etiam & ejus successoris metropolitæ, & nunc etiam regulariter evocatus a communi patre & archiepiscopo Domno, [d] & a sancto concilio [e] hic congregato, similiter examinationem fugit, [*] frequenter differendo; [f] certum est, quoniam debet [g] condemnari. Igitur extraneum eum & [h] ego sacerdotio judicavi, [i] & ab episcopi dignitate; & debet [*] ab omnibus illic ordinari alter episcopus, tamquam hoc semel alienato: quatenus [k] vel nunc desinat esse [l] patre ([m] quod violenter sustinuit) [*] [n] orbata Perrhenorum civitatis ecclesia,

[*] diversis modis

[*] omnino

[*] sine patre pupilla

Timotheus episcopus dixit: [o] Recta & justa [p] prolata est sententia a congregato hic sancto concilio adversus prædictum Athanasium. Nam [q] toties consequenter & regulariter evocatus a [r] metropolitano suo beatæ memoriæ Panolbio, [s] & Dei amantissimo & sanctissimo episcopo Joanne metropolita nostro, & a præsenti sancto concilio, sed etiam a sanctissimo & [t] Dei amantissimo episcopo [u] nostro Domno; & non obaudiens, diversis [x] vero dilationibus usus, sibimet omnem sacerdotii privationem adscribat. Igitur & ego consentio [y] iis quæ regulariter & legitime sunt decreta a sancto vestro concilio: & supplico ut Perrhenorum sanctissimæ ecclesiæ ordinetur episcopus, ut & nos & eadem sanctissima ecclesia [z] contritione & miseria [aa] liberemur.

Maras episcopus dixit: [bb] His eisdem & ego consentio, & alienum esse [cc] decerno ab honore episcopatus Athanasium, qui Perrhæ fuit episcopus, quoniam sæpe vocatus non [dd] obedivit: & supplico, ut velociter in Perrhenorum ecclesia ordinetur episcopus.

Pompejanus episcopus Emesæ dixit: His quæ regulariter ecclesiastice definita sunt a sanctissimis & Dei amantissimis metropolitis Theodoro & Valerio, & ego consentio, quæ utique juste ab eis decreta sunt; approbans & ego Athanasium, qui Perrhæ fuit episco-

Γ'ωάννου τοῦ τυχίσου ἐπίσκοπον τῆς Περῤῥαίων ἐνθέσμως χειροτονῆσαι· ὅπως καὶ ὀψέ ποτε ἐν εἰρηνικῇ κατασταθείσῃ ἡ αὐτὴ γένηται πόλις, ἀπαλλαγεῖσα τοῦ σάλου, καὶ τοῦ θορύβου τοῦ ἐν τῷ διετεῖ τούτῳ χρόνῳ ἐν αὐτῇ γενομένου.

Βαλέριος ἐπίσκ. εἶπεν· ἐπειδὴ φαίνεται ἄνωθεν παραιτησάμενος τὴν ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως ὁ προρρηθεὶς Ἀθανάσιος, ἀποφυγὼν καὶ τὴν κείσαν τοῦ μακαρίου Πανολβίου, ἔτι τε καὶ τοῦ μὴ παῦται νῦν μητροπολίτου, καὶ νῦν δὲ ἐνθέσμως κληθεὶς παρά τε τοῦ κοινοῦ πατρὸς, καὶ ἀρχιεπισκόπου Δόμνου, καὶ τῆς συναθροισθείσης ἐνταῦθα ἁγίας συνόδου, ὁμοίως καὶ τὴν ἐξέτασιν ἀπέφυγε, δικαφόρως ὑπερτιθέμενος, δῆλός ἐστιν ὀφείλων καταψηφισθῆναι. τοιγαροῦν ἀλλότριον αὐτὸν κἀγὼ τῆς ἱερωσύνης ἐδοκίμασα, καὶ τῆς τοῦ ἐπισκόπου ἀξίας· καὶ ὀφείλει ἐκ παντὸς ἐκεῖ χειροτονηθῆναι ἕτερος ἐπίσκοπος, ὡς τούτου ἅπαξ ἀλλοτριωθέντος· ὥστε παύσασθαι νῦν γῆν τὴν ὀρφανίαν τῆς Περῤῥαίων πόλεως.

Τιμόθεος ἐπίσκ. εἶπεν· ὀρθὴ, καὶ δικαία ἐξενήνεκται ψῆφος παρὰ τῆς ἐνταῦθα ἀθροισθείσης ἁγίας συνόδου κατὰ τοῦ προειρημένου Ἀθανασίου. καὶ γὰρ κληθεὶς τοσαυτάκις ἐνθέσμως, καὶ ἀκολούθως, καὶ παραιτησάμενος, ὑπό τε τοῦ μητροπολίτου αὐτοῦ τοῦ μακαρίου Πανολβίου, ὑπό τε τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου Γ'ωάννου τοῦ μητροπολίτου ἡμῶν, καὶ ὑπὸ τῆς παρούσης ἐνταῦθα ἁγίας συνόδου, οὐ μιᾷ ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τοῦ ἁγιωτάτου, καὶ θεοφιλεστάτου ἐπισκόπου ἡμῶν Δόμνου, καὶ μὴ ὑπακούσας, δικαφόροις δὲ ἀναβολαῖς χρησάμενος, ἑαυτῷ ἐπιγραφέτω τιμὴ παντελῆ ἀποβολὴν τῆς ἀρχιερωσύνης. τοιγαροῦν συντίθεμαι καὶ αὐτὸς τοῖς κανονικῶς, καὶ ἐνθέσμως δικαγορευθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἁγίας ὑμῶν συνόδου· καὶ παρακαλῶ, ὥστε ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι τῇ Περῤῥαίων ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, πρὸς τὸ ἡμᾶς, καὶ τὴν αὐτὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν συντριβῆς, καὶ πολλαπλασίας ἀπαλλαγῆναι.

Μάρας ἐπίσκ. εἶπε· τοῖς αὐτοῖς κἀγὼ συντίθεμαι, καὶ ἀλλότριον κρίνω τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρῤῥης ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ πολλάκις κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσε· καὶ παρακαλῶ, ὥστε τὴν τυχίσου ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι ἀντ' αὐτοῦ τῆ Περῤῥαίων ἐκκλησίᾳ.

Πομπηϊανὸς ἐπίσκ. εἶπε· τοῖς κανονικῶς, καὶ ἐκκλησιαστικῶς δικαγορευθεῖσιν ὑπὸ τῶν ἁγιωτάτων, καὶ θεοφιλεστάτων μητροπολιτῶν Θεοδώρου, καὶ Βαλερίου, κἀγὼ συντίθεμαι δικαίως ὑπ' αὐτῶν κριθεῖσι, δοκιμάσας κἀγὼ, Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρ-

ῥης

SALUZII NOTÆ.

a *Qui in hoc.* Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
b Veteres libri & edit. *in ea machinato.* c Corb. & veteres edit. *& declinando.* Sic etiam postea emendatum est in Divionensi. d Veteres libri & edit. *& sancto.*
e *Hic congregato.* Hæc desunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
f Corb. & Paris. & veteres edit. *certus est.* g Veteres libri & edit. *adjudicari.*
h Divion. & veteres edit. *ego a sacerdotio.* i Veteres libri, *& Episcopi.*
k *Vel nunc.* Hæc desunt in libro Parisiensi. In Divionensi vero adita sunt supra lineam,
l Veteres libri & edit. *sine patre.* m *Quod violenter sustinuit.* Et hæc quoque desunt in codice Parisiensi, & in Divionensi sunt addita in margine. n Veteres libri, *pupilla.*
o Divion. *Recte & juste.* p Divion. & Paris. *est prolata,*
q Veteres libri, *totiens,* r Veteres libri & edit. *metropolita,*
s Veteres libri, *& a Deo amantissimo.* t Veteres libri & edit. *Deo amantissimo.* Sic etiam infra.
u *Nostro.* Deest in omnibus antiquis libris & editionibus. x *Vero,* Deest in Divion. & Paris.
y Veteres libri, *bis quæ.* z Male in Divion. *contentione.*
aa Veteres libri, *liberetur,* bb Iidem libri: *Hæc eadem & ego consentio,* Paris. tamen & Divion. legunt *constituo.* cc Veteres libri, *decerno honore.*
dd Iidem libri, *obaudivit.*

ρης ἐπίσκοπον, ἀλλότριον εἶναι παντάπασι, καὶ τῆς ἐπισκοπῆς, καὶ τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς· καὶ παρακαλῶ ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ κατασταθῆναι ἐπίσκοπον τῆς αὐτῆς πόλεως, ἵνα κἂν νῦν ἀπαλλαγῇ ταραχῶν, καὶ θορύβων ἡ αὐτὴ κατὰ Πέρρην ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία.

Ἰάμβλιχος ἐπίσκ. εἶπε. σύμψηφος γίνομαι καγὼ τοῖς ἐνθέσμως, καὶ κανονικῶς τυπωθεῖσι παρὰ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, φημὶ Θεοδώρου, καὶ Βαλερίου τῶν μητροπολιτῶν, περὶ Ἀθανασίου τοῦ ποτὲ ἐπισκόπου τῆς Περρηνῶν. ὅθεν ἀξιῶ τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην τὸν μητροπολίτην, τόν * ἀλλοτρίᾳ γνώμῃ κατὰ τὴν * ἡμετέραν δοκιμασίαν τῆς ἐπισκοπῆς, ἄλλον προέδρου δοῦναι τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ.

* ὑμετέραν L.

Οὐράνιος ἐπίσκ. εἶπεν· Ἀθανάσιον τὸν ἐπίσκοπον κληθέντα εἰς τὸ ἀπολογήσασθαι περὶ τῶν ἐπενεχθέντων αὐτῷ μεγάλων, καὶ ἀθεμίτων ἐγκλημάτων, καὶ μὴ ὑπακούσαντα τῇ ἐνθέσμῳ κλήσει τοῦ θεοφιλεστάτου, καὶ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Δόμνου. καὶ τῆς παρούσης ἁγίας, καὶ μεγάλης συνόδου, ἀπὸ συνειδότος κακοῦ ἀγχόμενον· τοῦτον κἀγὼ συμψηφίζομαι ἀνάξιον, καὶ ἀλλότριον πάσης ἐκκλησιαστικῆς λειτουργίας, καὶ τῆς τοῦ ἐπισκόπου προσηγορίας.

Δαμιανὸς ἐπίσκ. εἶπεν· ἔδει Ἀθανάσιον τὸν γνώμονα τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, ἐπὶ φανεροῖς ἐγκλήμασιν αἰτιαθέντα, καὶ κληθέντα ὑπὸ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ γνωμονίου μητροπολίτου αὐτοῦ, καὶ φροντίζοντος αὐτοῦ, ὑπακοῦσαι, καὶ χρήσασθαι τοῖς ἑαυτοῦ δικαίοις· ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὐ πεποίηκεν, ἀλλὰ μακρὰν σκηλάμενον ὁδὸν, καὶ σχολήσας τὰς ἀκοὰς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πρόκλου, καὶ Κυρίλλου, καὶ κομίσας τὰ γράμματα, ὧν ἕνεκα καὶ αὖθις ἐκλήθη παρά τε τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Δόμνου, παρά τε τῆς ἁγίας συνόδου, ὑπακοῦσαι οὐκ ἠβουλήθη. τοῦτο οὖν μὴ ποιήσαντι, ἐδοκίμασα κἀγὼ ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας, καὶ χρῆναι τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην, τὸν τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπίσκοπον, ἀντ' αὐτοῦ προχειρίσασθαι τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ πρόεδρον.

Πολυχρόνιος ἐπίσκ. εἶπε· θρήνων, καὶ ὀδυρμῶν πρόξενος ἡμῖν ἐγένετο Ἀθανάσιος, ὁπότε τῆς Περρηνῶν γνώμων ἐπίσκοπος. ἐπὶ ἐγκλήμασι γὰρ διαφόροις κατηγορηθεὶς τινὶ κρίσιν ἀπέφυγε, τρίτον κληθεὶς ὑπὸ τοῦ μακαρίου Πανολβίου τοῦ τῆς Ἱεραπολιτῶν ἐπισκόπου, καὶ ταῦτα φίλου τυγχάνοντος αὐτῷ, ὡς αὐτὸς ἐν τοῖς παραιτητικοῖς αὐτοῦ ἐδήλωσε γράμμασι. καὶ νῦν δὲ πολλάκις κληθεὶς ὑπὸ τοῦ θεοφι-

Apus, [a] esse & ab episcopatu omnimodis alienum, [b] & ab honore pontificatus: & rogo alium episcopum pro eo constitui in eadem civitate, ut vel [c] nunc a tumultu & seditionibus eadem Perrhenorum sancta Dei ecclesia liberetur.

Jamblichus episcopus dixit: Simul decerno & ego ea quæ regulariter & legitime constituta sunt a Dei amantissimis & sanctissimis episcopis, id est, Theodoro & Valerio metropolitis, de Athanasio, qui quondam Perrhenorum fuit episcopus. Unde & ego rogo sanctissimum Joannem episcopum [d] hujus pridem metropolitam, isto secundum vestram approbationem [e] alieno ab episcopatu facto, alium pontificem constituere sanctissimæ Perrhenorum ecclesiæ.

[f] Uranius episcopus dixit: Athanasium episcopum evocatum, ut satisfaceret de illatis sibi maximis nefariisque criminibus, & non obedientem citationi canonicæ Dei amantissimi & sanctissimi archiepiscopi nostri Domni, & præsentis sancti magnique concilii, quoniam conscientia mala videtur alligatus: hunc & ego decerno indignum & extraneum omni ecclesiastico ministerio, episcopique vocabulo.

Damianus episcopus dixit: Oportebat Athanasium, qui Perrhenorum ecclesiæ fuit episcopus, [*] in quibusdam criminibus accusatum, & evocatum a beatissimo Panolbio suo tunc metropolita, & curam ejus habente, obaudire, & suis allegationibus uti: [g] at hoc quidem non fecit, [h] sed per longa itinera [i] profectus, & molestus existens auribus [k] religiosissimorum episcoporum Procli & Cyrilli, [l] & deferens literas, quarum gratia & iterum evocatus est a sanctissimo archiepiscopo nostro Domno [m] & sancto concilio, obaudire contempsit. Cum ergo hoc non fecerit, & ego decerno alienum eum existere [n] a dignitate pontificatus, & oportere [o] ut amantissimus Dei Joannes episcopus Hierapolitanorum [p] metropolis episcopum [*] consecret pro eo Perrhenorum [q] sanctæ ecclesiæ.

* de notis

* præficiat

Polychronius episcopus dixit: [*] Luctus & gemitus causa nobis effectus est Athanasius quondam Perrhenorum episcopus. Diversis enim criminibus accusatus judicium declinavit, tertio evocatus a beatæ memoriæ Panolbio Hierapolitanorum episcopo, [r] cum utique ejus amicus existeret, sicut ipse in repudii sui literis declaravit; [s] & nuno quoquæ sæpius a [t] Dei amantissimo & sanctissimo

* Lamentationis

---

a *Esse &*. Hæc desunt in omnibus antiquis codicibus & editionibus.
b Veteres libri, *& honore*.
c Iidem libri, *nunc tumultu*.
d *Hujus pridem*. Hæc desunt in Paris. & Divionensi.
e Corb. & Paris. *alieno episcopatu*.
f Veteres libri: *Uranius Episc. Syrorum dixit*. Veteres edit. *Hymerorum*.
g Veteres libri & edit. *& hoc quidem*.
h Veteres libri, *sed longa itinera*.
i Corb. & Paris. & veteres edit. *profectus est, molestus*. Divion. *profectus est, & molestus*.
k Veteres libri & edit. *Deo amantissimorum*.
l Divion. & Paris. *deferens tantum*.
m Veteres libri & edit. *& a sancto Concilio, & obaudire contempsit. Hoc ergo non faciente eo, & ego*.
n Veteres libri *dignitate* vel *dignitatem*.
o Corb. & veteres edit. *amantissimum Johannem Episcopum*, Divionensis & Parisiensis, ut par est, legunt *Deo amantissimum*.
p Paris. *metropolitam pro eo Episcopum*.
q *Sanctæ*. Hæc vox deest in Corb. & in antiquis editionibus. Alii habent *sanctissimæ*.
r Corb. *& cum dum utique amicus ei existeret*. Paris. & Divion. *dum utique amicus ejus existeret*.
s Corb *& nunc autem sapius*, Paris. *Nunc autem sapius*. Sic etiam primo scriptum fuit in Divionensi.
t Veteres libri & edit. *Deo amanti.*

BALUZII NOTÆ.

simo [a] archiepiscopo Domno, & hoc congregato concilio [b] vocatus, obedire citationi [c] noluit, sed permansit multo tempore illudens, & * fallens ecclesiasticas sanctiones. [d] Propter hæc igitur omnia, semetipsum ab omni pontificatus ministerio * denudavit, episcopique vocabulo; & sit quoque depositus etiam meo decreto: [e] & ordinabitur alter episcopus sanctæ Perrhensi ecclesiæ, qui posit [f] ei solvere [g] malorum calamitatem.

* conculcans

* abscidit, g

Theoctistus episcopus dixit: Consentio his quæ bene & regulariter definita sunt a sancto concilio, quatenus alienus [h] sit ab honore pontificatus Athanasius, qui Perrhæ fuit episcopus: & decerno, ut pro eo [i] alius Perrhenorum sanctissimæ Dei ecclesiæ ordinetur episcopus.

Benetius episcopus dixit: His quæ regulariter a sancto concilio sunt prolata, consentio etiam ipse, judicans Athanasium Perrhæ quondam episcopum [k] post hac [l] alienum [m] esse a pontificatu, & oportere pro eo pontificem ecclesiæ Dei constitui.

Gerontius episcopus dixit: Quoniam sæpe vocatus Athanasius Perrhæ quondam episcopus & a metropolita suo beatæ memoriæ Panolbio, [n] & a Joanne Hierapolitanorum metropolitano episcopo, & ab archiepiscopo nostro Domno, [o] sed & a præsenti sancto concilio, non adfuit, hunc & ego alienum esse decerno secundum ecclesiasticas sanctiones [p] ab episcopatu: [q] & rogo [r] velociter episcopum ordinari pro eo sanctissimæ Perrhenorum ecclesiæ.

Stephanus episcopus dixit: [t] De maximis criminibus accusatus Athanasius Perrhenorum quondam episcopus, & sæpius evocatus, & nec semel obaudiens, sed longa itinera eligens proficisci, & molestus existere auribus [u] religiosissimorum episcoporum Procli & Cyrilli, & propterea rursus ab * exarcho orientalis [u] diœcesis evocatus, & a congregato sancto concilio, & neque sic obaudiens, dignus est [x] expelli a pontificatu, [y] alio pro eo prædictæ ecclesiæ [z] constituto pontifice.

* id est Dom. no Ar. Ant.

Joseph episcopus dixit: Oportebat quidem occurrere Athanasium Perrhenorum ecclesiæ quondam episcopum, & ab illatis sibi criminibus semetipsum * exuere. Sed quoniam [aa] sæpe evocatus hoc non fecit, sanctum [bb] præsens concilium in eum sententiam protu-

* purgare

Ἁλεσάτυ, καὶ ἁγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ τῦ κυρῦ Δόμνυ, καὶ τῆς ἐνταῦθα σωνελθύσης σωνόδυ, ὑπακῦσαι τῇ κλήσει ὐκ ἠθέλησεν, ἀλλ' ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ χρόνον παίζων, καὶ * ματᾶν τὰς ἐκκλησιαστικὰς θεσμάς. τέτων ἕν ἕνεκεν πάντων ἑαυτὸν τῆς ἱερατικῆς ἀπέτεμε λειτυργίας, καὶ τῆς τῦ ἐπισκόπυ προσηγορίας· καὶ ἔσω καθηρημένος, καὶ τῇ ἐμῇ ψήφῳ χειροτονηθήσεται δὲ ἕτερος ἐπίσκοπος τῇ ἐν Πέρρῃ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ, ὁ δωνάμενος αὐτῇ λῦσαι τὴν συμφορὰν τῶν κακῶν.

* ματαῶν, L.

Θεόκτιστος ἐπίσκ. εἶπε· σωντίθεμαι τοῖς καλῶς, καὶ ἐνθέσμως ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας σωνόδυ, ὥστε ἀλλότριον εἶναι τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον τῆς Πέρρης ἐπίσκοπον· καὶ ψηφίζομαι, ὥστε ἀντ' αὐτῦ χειροτονηθῆναι ἄλλον τῆ Περρηνῶν ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ ἐπίσκοπον.

Βενέτιος ἐπίσκ. εἶπε· τοῖς κανονικῶς παρὰ τῆς ἁγίας σωνόδυ ἐξενεχθεῖσι, σωντίθεμαι καὶ αὐτὸς, κρίνας Ἀθανάσιον τὸν Πέρρης γενόμενον ἐπίσκοπον, ἀλλότριον τῦ λοιπῦ τῆς ἀρχιερατικῆς τυγχάνειν τιμῆς, καὶ δεῖν ἕτερον ἀντ' αὐτῦ προέδρον προβληθῆναι τῇ τῦ Θεῦ ἐκκλησίᾳ.

Γερόντιος ἐπίσκ. εἶπεν. ἐπειδὴ πολλάκις κληθεὶς Ἀθανάσιος ὁ γενόμενος Πέρρης ἐπίσκοπος, ὑπό τε τῦ μητροπολίτυ αὐτῦ, τῦ μακαρίυ Πανολβίυ, ὑπό τε τῦ θεοφιλεστάτυ Ἰωάννυ τῦ τῆς Ἱεραπολιτῶν μητροπόλεως ἐπισκόπυ, καὶ τῦ παναγιωτάτυ ἀρχιεπισκόπυ ἡμῶν Δόμνυ, ὐ μὴν ἀλλὰ, καὶ τῆς παρύσης ἐνταῦθα ἁγίας σωνόδυ, ὐ παρεγένετο· τοῦτον κἀγὼ ἀλλότριον κρίνω κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς τῆς ἐπισκοπῆς· καὶ παρακαλῶ, τὸ ταχίστην, χειροτονηθῆναι ἐπίσκοπον ἀντ' αὐτῦ τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τῦ Θεῦ ἐκκλησίᾳ.

Στέφανος ἐπίσκ. εἶπεν· ἐπὶ μεγίστοις ἐγκλήμασι κατηγορηθεὶς Ἀθανάσιος ὁ γενόμενος ἐπίσκοπος τῆς Περρηνῶν πόλεως, καὶ πολλάκις κληθεὶς, καὶ ὐδὲ ἅπαξ ὑπακύσας, ἀλλὰ μακρὰν ὁδὸν ἑλόμενος εἰλάσθαι, καὶ ὀχλῆσαι τὰς ἀκοὰς τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων Πρόκλυ, καὶ Κυρίλλυ, καὶ διὰ τῦτο πάλιν ὑπό τε τῦ ἐξάρχυ τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως κληθεὶς, καὶ τῆς ἀθροισθείσης ἁγίας σωνόδυ, καὶ ὐδὲ ὅπως ὑπακύσας, δίκαιός ἐστιν ἐξεῶσθαι τῆς ἀρχιερωσύνης, ἑτέρυ ἀντ' αὐτῦ καθισαμένυ προέδρυ τῇ προειρημένῃ ἁγίᾳ ἐκκλησίᾳ.

Ἰωσὴφ ἐπίσκ. εἶπεν· ἔδει μὲν ἀπαντήσαντα τὸν Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον, ἀποδύσασθαι τὰ ἐπιφερόμενα αὐτῷ ἐγκλήματα. ἀλλ' ἐπειδὴ τῦτο πολλάκις κληθεὶς ὐ πεποίηκεν. ἡδὲ παρῦσα ἁγία σωνόδος κατὰ τοὺς ἐκκλησια-

---

BALUZII NOTÆ.

a Paris. *Episcopo Domino Domno.* b *Vocatur.* Deest in antiquis exemplaribus.
c Veteres libri & edit. *non voluit.* d Veteres libri: *Hac itaque gratia semetipsum omni.*
e Corb. & *ordinabitur autem alter.* Alii: *Ordinabitur autem alter.*
f *Et.* Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
g Paris. & Divion. *malor. ejus calam.* h Veteres libri, *sit honore.*
i *Alius.* Deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
k *Post hac.* Et istud quoque deest in omnibus antiquis libris & editionibus.
l Paris. *alienum de cetero esse pontificatu.* Sic etiam in Divionensi, nisi quod illic mendose scriptum est *decerno* pro *de cetero.* m Corb. *esse pontif.*
n Divion. & *a religiosissimo Job.* Paris. & *religiosissimo Johanne.*
o Veteres libri *sed etiam præsenti.* p Veteres libri non habent *ab.*
q Divion. & *rogo velociter pro eo Episcopum.* r Paris. *episcopum velociter.*
s Veteres libri & edit. *In maximis.* t Idem libri & edit. *Deo amantissimorum.*
u Veteres libri, *diœcesis.* Sic vulgo. x Idem libri, *expelli pontif.*
y Divion. & *alium pro eo prad. Eccl. constituendum Pontificem.*
z Paris. & Corb, *constituendo,* aa Divion. & Corb. *sæpius,*
bb Veteres libri & edit. *præsensque,*

κλησιαστικὰς θεσμὰς ψῆφον ἐξήνεγκε κατ' αὐτῆ, σωτίθεμαι κἀγὼ πᾶσι τοῖς ἐνθέσμως ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, κρίνας ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι τῆς ἀρχιερωσύνης, χρῆναι δὲ ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ προέδρου καταστῆναι.

A lit secundum eccleſiaſticas ſanctiones. Unde & ego conſentio omnibus quæ ab eis legaliter definita ſunt, judicans eum alienum [a] eſſe a pontificatu, oportere [b] autem [c] alienum pro eo [d] pontificem Perrhenorum ſanctæ Dei eccleſiæ ordinari.

Φωσφόρος ἐπίσκ. εἶπε, συναινῶ κἀγὼ τοῖς ἐνθέσμως ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, κ᾽ ἀλλότριον αὐτὸν εἶναι δοκιμάσας τῆς ἐπισκοπῆς τὸν προειρημένον Ἀθανάσιον, παρακαλῶ κ᾽ συμψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ προχειρισθῆναι ἐπίσκοπον τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας.

Phoſphorus epiſcopus dixit: Conſentio & ego his quæ regulariter definita ſunt a ſancto concilio, alienum eſſe [e] judicans ab epiſcopatu prædictum Athanaſium: rogo autem, & una decerno, alium pro eo Perrhenorum ſanctiſsimæ Dei eccleſiæ ordinari pontificem.

Θωμᾶς ἐπίσκ. εἶπε· τῆς κατηγόρων Ἀθανασίου πολλάκις, πάλαι τε τοῦ Πανολβίου τοῦ μακαρίου τῆς μητροπόλεως ἐπισκόπου γενομένου, κ᾽ τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν κυρίου Δόμνου, κ᾽ νῦν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ παρενοχλησάντων, κλήσεών τε πολλάκις γενομένων, ὥστε τινὰ τῆς κατηγορίων γενέσθαι ἐξέτασιν, μὴ ἀπαντήσας Ἀθανάσιος, ἑαυτὸν ἔξω τῆς * ἀρχιερατικῆς πεποίηκεν ἔργων· κ᾽ μετὰ τινὰ τῆς ἁγίας συνόδου ψῆφον, ἀναγκαίως ἡ τοῦ Περρηνῶν ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία, τοσοῦτον ἀποστόλου μείνασα χρόνον, λήψεται πρόεδρον χειροτονούμενον ἀκολούθως παρά τε τοῦ Θεοφιλεστάτου μητροπολίτου, κ᾽ τῆς τῆς ἐπαρχίας Θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων.

Thomas epiſcopus dixit: Accuſatoribus Athanaſii [f] frequenter olim quidem beatæ memoriæ Panolbio, qui [g] metropolis fuit epiſcopus, & ſanctiſsimo archiepiſcopo noſtro [h] Domno, & nunc etiam ſancto concilio moleſtis exiſtentibus, [i] & vocationibus ſæpe factis, ut [k] accuſationum examinatio proveniret, non occurrens Athanaſius, ſemetipſum [l] extraneum ab * efficacia pontificatus effecit. Unde poſt ſententiam ſancti concilii, [m] neceſſario Perrhenorum ſanctiſsima Dei eccleſia, tanto tempore ſine præſule manens, [n] ſuſcipiat pontificem a ſanctiſsimo metropolita & religioſiſſimis epiſcopis provinciæ regulariter ordinatum.

* adminiſtrati one

Παῦλος ἐπίσκ. εἶπε· σωτίθεμαι τοῖς ἀποφανθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας ταύτης συνόδου, κ᾽ ἀλλότριον τῆς ἐπισκοπῆς κρίνω τὸν προειρημένον Ἀθανάσιον, κ᾽ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ σωτόμως χειροτονηθῆναι τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ.

Paulus epiſcopus [o] Ptolemaidis dixit: Conſentio his quæ decreta ſunt ab hoc ſancto concilio, & [p] alienum ab epiſcopatu judico prædictum Athanaſium, atque decerno [q] alium pro eo velociter Perrhenorum ſanctæ Dei eccleſiæ ordinandum epiſcopum.

Παῦλος ἄλλος ἐπίσκ. εἶπε· τοῖς ἐκκλησιαστικῶς, κ᾽ κανονικῶς ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου σύμψηφός εἰμι· ἀλλότριον κρίνω τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρρης ἐπίσκοπον, κ᾽ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ διὰ ταχέων προβληθῆναι τῇ αὐτῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ.

[r] Paulus alius epiſcopus dixit: His quæ eccleſiaſtice & regulariter a ſancto concilio ſunt decreta, particeps ſum, alienum [s] judicans ab honore epiſcopatus Athanaſium [t] Perrhenorum quondam epiſcopum, & decerno alium pro eo celerius eidem ſanctiſſimæ Dei eccleſiæ conſtituendum epiſcopum.

Μάρας ἐπίσκ. εἶπε· κἀγὼ τὰ αὐτὰ σωτίθεμαι, κ᾽ ἀλλότριον κρίνω τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον τὸν γενόμενον Πέρρης ἐπίσκοπον, ἐπειδὴ πολλάκις κληθεὶς οὐχ ὑπήκουσε· κ᾽ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ.

Maras epiſcopus dixit: Et ego hæc ipſa conſtituo, & alienum judico ab honore pontificatus Athanaſium Perrhenorum quondam epiſcopum, quoniam [u] ſæpius evocatus non obaudivit: & decerno [x] alienum pro eo Perrhenorum ſanctæ Dei eccleſiæ ordinari debere.

Βαράνης ἐπίσκ. εἶπεν· τοῖς ἐνθέσμως ὁρισθεῖσιν ὑπὸ τῶν παρόντων Θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων συνῳδὰ κἀγὼ φημι, ἀλλότριον κρίνας παντελῶς τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς, κ᾽ τῆς ἀξίας τοῦ ἐπισκόπου τὸν αὐτὸν Ἀθανάσιον· κ᾽ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ

Baranes epiſcopus dixit: His quæ regulariter definita ſunt a Dei amantiſſimis epiſcopis, conſona loquor & ego, alienum judicans ab omni pontificatus honore & dignitate epiſcopatus [y] eumdem Athanaſium: & decer-

---

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *eſſe pontificatu*.
b Pariſ. *vero*.
c Veteres libi & edit. *alium*. Sic etiam infra in interlocutione Maræ.
d Pariſ. *Perrenorum ſanctæ Dei Eccleſiæ Epiſcopum ordinari*.
e Veteres libri, *judicans epiſcopatu*.
f Pariſ. *frequenter beatæ memoriæ Panolbio*. Divion. *frequenter. me. Panulvio*.
g Pariſ. *metropolitis*.
h Idem codex, *Domno domino*.
i Divion. *evocationibus*, Pariſ. & *evocationibus*.
k Veteres libri & edit. *accuſatorum*.
l Corb. & Pariſ. *extraneum efficacia*. Divion. *extraneum officio*; & in margine, *al. efficacia*.
m Corb. & veteres edit. *neceſſarie*. Deeſt in Pariſ. & Divionenſi.
n Veteres libri, *ſuſcipiet*.
o Pariſ. *Tholomaidis*. Alii, *Ptolomaidæ*. Veteres edit. *Ptolemaidæ*.
p Corb. & Pariſ. *alienum epiſcopatu*. Divion. & *alieno epiſcopatu judico prædicto Athanaſio*.
q *Alium*. Deeſt in antiquis exemplaribus.
r Veteres edit. *Paulus Epiſcopus Antaradenſis dixit* Veteres libri: *Paulus Epiſcopus Aradi & Antaradi dixit*. Vide quæ ſupra diximus ad caput 18. ſynodici.
ſ Veteres libri & heic & infra in interlocutionibus Epiphanii & Jordanis, *judicans honore*; & in interlocutione Maræ, *judico honore*: & in interlocutione Baranis, *judico omni*.
t Pariſ. *Perræ*.
u Idem codex, *ſæpe evocatus*.
x Veteres libri, *alium pro eo*, ut ſupra in interlocutione Joſeph & paulo poſt in interlocutione Baranis,
y *Eundem*. Deeſt in libro Pariſienſi.

decerno alium pro eo Perrhenorum ſanctæ Dei [a] eccleſiæ conſtituendum.

Epiphanius epiſcopus dixit: His quæ bene & regulariter a ſancto concilio ſunt decreta, conſentio & ipſe, alienum judicans ab honore pontificatus Athanaſium [b] Perrhenorum quondam epiſcopum: & decerno celeriter alium conſtitui eidem Perrhenorum eccleſiæ, qui eam poſſit pro Dei voluntate gubernare.

Jordanes epiſcopus dixit: His quæ ſecundum eccleſiaſticos canones a ſancto concilio bene ſunt prolata, conſentio, alienum judicans ab honore pontificatus Athanaſium Perrhenorum quondam epiſcopum: & decerno alium pro eo Perrhenorum ſanctæ Dei eccleſiæ ordinandum.

[c] Joannes epiſcopus dixit: Conſentio [d] & ego ipſe iis quæ canonice & legitime definita ſunt a ſancto concilio: & alienum [e] ab epiſcopatu judico Athanaſium, approbans alterum pontificem conſtituendum eccleſiæ Perrhenorum.

Daniel epiſcopus dixit: Conſentio [f] omnibus his quæ regulariter ſancto concilio placuerunt, & alienum judico [g] Athanaſium ab epiſcopatu, [h] approbans alterum pro eo Perrhenorum civitati ordinandum epiſcopum.

Sophronius epiſcopus dixit: Ea quæ regulariter atque legaliter a ſancto concilio definita ſunt, & ipſe ſequens, alienum judico Athanaſium ab epiſcopatu, approbans alterum pro eo Perrhenorum ſanctæ Dei [i] eccleſiæ conſtituendum epiſcopum.

Sabbas epiſcopus dixit: Conſentio & ego omnibus quæ dicta ſunt, & una decerno cum ſancto concilio, alienum judicans [k] eſſe ab honore pontificatus Athanaſium, quoniam evocatus ab omni ſua provincia, ſuiſque metropolitis, & ſanctiſſimo patre noſtro atque [l] doctore, & ab omni [m] hoc ſancto concilio, [n] non obedivit: approbo autem quatenus pro eo Perrhenorum ſanctæ Dei eccleſiæ alter ordinetur epiſcopus, [o] qui poſſit ab ea hanc malorum congeriem avertere.

Domnus epiſcopus dixit: Mei quidem voti non fuit, talem adverſus epiſcopum proferre ſententiam. Quia vero [p] ſancto concilio digne complacuit, alienum exiſtere Athanaſium ſecundum eccleſiaſticas [q] ſanctiones ab epiſcopatu, [r] tamquam multis magniſque criminibus accuſatum, ſemper vero judicium & examinationem [s] cauſæ fugientem; confirmo hæc etiam ego, & in his quæ omnibus communiter placuerunt, concors exiſto, judicans eum alienum [t] eſſe a pontificatu: & * præcipio [u] Dei amantiſſimo epiſcopo Joanni, & [x] ipſius provinciæ reli-

* permitto

Τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ χειροτονηθῆναι.

Ἐπιφάνιος ἐπίσκ. εἶπε· τοῖς καλῶς, καὶ ἐνθέσμως ἀποφανθεῖσιν ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου συντίθεμαι καὶ αὐτὸς, ἀλλότριον κρίνας τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον τὸν ποτὲ Περρῆς ἐπίσκοπον· καὶ ψηφίζομαι, διὰ τάχους ἕτερον προβληθῆναι τῇ αὐτῇ Περρηνῶν ἐκκλησίᾳ, δυνάμενον διοικῆσαι αὐτὴν κατὰ τὸ τοῦ Θεοῦ βούλημα.

Ἰορδάνης ἐπίσκ. εἶπε· τοῖς κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας ὑπὸ τῆς ἁγίας συνόδου καλῶς ἀποφανθεῖσι συντίθεμαι, ἀλλότριον κρίνας Ἀθανάσιον τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς, τὸν ποτὲ Περρῆς ἐπίσκοπον· καὶ ψηφίζομαι ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος εἶπε· συντίθεμαι καὶ αὐτὸς ἐγὼ τοῖς κανονικῶς, καὶ ἐνθέσμως ψηφισθεῖσι παρὰ τῆς θείας συνόδου· καὶ ἀλλότριον κρίνας τῆς ἐπισκοπῆς Ἀθανάσιον, δοκιμάζω ἕτερον προέδρον καταστῆναι τῇ Περρίων ἐκκλησίᾳ.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος εἶπε· σύμφημι πᾶσι τοῖς κανονικῶς δόξασι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, καὶ ἀλλότριον κρίνας Ἀθανάσιον τῆς ἐπισκοπῆς, δοκιμάζω ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ χειροτονηθῆναι τῇ Περρίων πόλει.

Σωφρόνιος ἐπίσκοπος εἶπε· τοῖς κανονικῶς, καὶ ἐνθέσμως ὁρισθεῖσι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ αὐτὸς ἐξακολουθῶν, ἀλλότριον κρίνω τῆς ἐπισκοπῆς Ἀθανάσιον, καὶ δοκιμάζω ἕτερον ἀντ' αὐτοῦ καταστῆναι τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ.

Σάββας ἐπίσκοπος εἶπε· συντίθεμαι κἀγὼ τοῖς ὑφ' ἁλαληθεῖσι πᾶσι, καὶ σύμψηφός εἰμι τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ἀλλότριον δοκιμάσας εἶναι τῆς ἀρχιερατικῆς τιμῆς Ἀθανάσιον· ἐπειδὴ κληθεὶς παρὰ πάσης τῆς ἐπαρχίας, καὶ τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ, καὶ τοῦ ἁγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν, καὶ διδασκάλου, καὶ πάσης τῆς παρούσης τῆς ἁγίας συνόδου, οὐχ ὑπήκουσε· καὶ δοκιμάζω, ὥστε ἕτερον ἐπίσκοπον ἀντ' αὐτοῦ καταστῆναι τῇ Περρηνῶν ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ, τὸν δυνάμενον αὐτὴν λύσαι τινὰ συμφορὰν τῶν κακῶν.

Δόμνος ἐπίσκοπος εἶπεν· ἐμοὶ μὲν ἀπρόκτου γέγονε τοιαύτην ἐξενεχθῆναι κατ' ἐπισκόπου ψῆφον. ἐπειδὴ δὲ καὶ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ συνέδοξεν, ἀλλότριον Ἀθανάσιον εἶναι κατὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς τῆς ἐπισκοπῆς, ἀξίως, αἰτιαθέντι μὲν ἐπὶ πολλοῖς, καὶ μεγάλοις ἐγκλήμασι, φυγόντι δ' ἀεὶ τὸ κριτήριον, καὶ τινὶ ἐξέτασιν τῆς ὑποθέσεως, βεβαιῶ ταῦτα κἀγὼ, καὶ τοῖς κοινῇ πᾶσι δόξασι συμψηφίζομαι, κρίνας αὐτὸν ἀλλότριον εἶναι τῆς ἱερωσύνης· καὶ ἐπιβέπω τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Ἰωάννῃ, καὶ τοῖς τῆς ἐπαρχίας θεοσεβεστάτοις ἐπισκό-

---

BALUZII NOTÆ.

a Idem codex, *eſſe*. b Idem codex, *Perræ*. Sic etiam paulo poſt in interlocutione Jordanis.
c Veteres libri & editiones: *Johannes Epiſcopus Theodoſiopolis dixit*.
d Pariſ. *& ego ipſe his quæ can. & regulariter*. Alii & veteres edit. *& ego ipſe quæ can. & legaliter*.
e Veteres libri non habent *ab*. f *Omnibus*. Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi vero eſt ſupra lineam.
g Veteres libri, *Athanaſium epiſcopatu*. In Divion. vox *ab* addita eſt ſupra lineam.
h Corb. *& approbans*. Pariſ. *& approbo*. i Pariſ. *Eccleſiæ eſſe conſtet*.
k Veteres libri, *eſſe honore*. l Divionenſis addit, *Domno*.
m *Hoc*. Deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.
n Veteres libri, *non obaudivit*. o *Qui poſſit ab ea &c.* Hæc deſunt in omnibus antiquis codicibus & editionibus. p Veteres libri, *concilio ſancto*.
q Iidem libri, *ſanctiones epiſcopatu*. r Veteres libri & edit. *tamquam ſapius quidem & in multis*.
s Iidem libri & edit. *negotii*. t Veteres libri, *eſſe pontificatu*.
u Veteres libri & edit. *Deo amantiſſimo*. x Iidem libri & edit. *ipſius*.

σκόποις, ἕτερον ἀντ' αὐτῆς χειροτονῆσαι ἐπίσκοπον τῇ ἐν Περρῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ.

Καὶ αἱ ὑπογραφαὶ τῶν προτεταγμένων ἐπισκόπων.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· εἴτινες τῶν τηνικαῦτα ἅμα Δόμνῳ καθελόντων τὸν ἁγιώτατον ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον προσεδρεύσι τῇ ἁγιωτάτῃ συνόδῳ, παρελθέτωσαν εἰς μέσον. * Καὶ παρελθόντων εἰς μέσον Θεοδώρου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Δαμασκοῦ, Θεοκτίστου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Βερρόης, Γεροντίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Σελευκείας, Δαμιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Σιδῶνος, Ἰωσὴφ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Ἡλιουπόλεως, Σάββα τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Πάλτου, καὶ Σωφρονίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου Κωνσταντίνης, οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Ἀθανάσιον τὸν ἁγιωτάτον ἐπίσκοπον, λεγέτωσαν οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι διὰ ποίαν αἰτίαν τὸ τηνικαῦτα καθεῖλον.

* Γραπτὶ, ἀνέγνων, ἀνεγνώσθη, ἀνέγνω.

Θεόδωρος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ εἶπε· κληρικοὶ τῆς Περρηνῶν ἐκκλησίας αἰτιάσεις δεδώκασι κατ' αὐτοῦ· καὶ κληθεὶς ὁ παρεγένετο, εἰπών τινας ἐχθροὺς ἔχειν· καὶ δεύτερον κληθεὶς, ὁ παρεγένετο. ὡς δὲ τρίτη κλῆσις ἐπὶ αὐτῷ γεγένηται, καὶ παρητήσατο ἐλθεῖν, κατὰ τοὺς κανόνας ἐξηνέχθη ἀπόφασις, ἣ καθαιροῦσα αὐτόν.

Θεόκτιστος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Βερρόης εἶπε· κληθεὶς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος ὑπὸ τῆς συνόδου, τῆς συναχθείσης ἐν Ἀντιοχείᾳ, τρίτον, ὁ παρεγένετο· καὶ κατεκρίθη ἀπὸ τοῦ μὴ παραγένεσθαι.

Γερόντιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σελευκείας εἶπεν· ἡμεῖς καθείλομεν αὐτὸν· ἐπειδὴ κανονικῶς ἐκλήθη τρίτον, καὶ οὐκ ἀπήντησε· καὶ κατὰ τοὺς κανόνας καθηρέθη παρὰ πάντων τῶν συνελθόντων. Χαρτά γάρ τινα ἐνέκειτο τοῖς λιβέλλοις τοῖς κατ' αὐτοῦ· καὶ ἐκλήθη κανονικῶς, καὶ οὐκ ἀπήντησε.

Δαμιανὸς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Σιδῶνος εἶπε· κληθεὶς ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀθανάσιος παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς συναθροισθείσης ἐν τῇ Ἀντιοχέων, τρίτον, οὐχ ὑπήκουσε· καὶ κατὰ τοὺς κανόνας καθηρέθη παρὰ πάντων, τῶν τότε συνελθόντων.

Ἰωσὴφ ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως εἶπε· κληθεὶς ἐν τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ Ἀντιόχειαν συνελθούσῃ ἐν τῷ ἀκροατηρίῳ καὶ ἅπαξ, καὶ δεύτερον, καὶ τρίτην ὁ ἁγιώτατος Ἀθανάσιος, καὶ μὴ παραγενόμενος, ὑπεβλήθη τῇ καθαιρέσει.

A glorioſiſſimis epiſcopis, [a] alium pro eo Perrhenorum ſanctæ Dei eccleſiæ epiſcopum [b] ordinare.

[c] *Et ſubſcriptiones prædictorum epiſcoporum.*

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Si qui eorum, qui tunc cum Domno depoſuerunt Athanaſium reverendiſſimum epiſcopum, [d] aſſident [e] ſancto concilio, [f] in medium tranſeant. * Et [g] tranſeuntibus in medium Theodoro reverendiſſimo epiſcopo Damaſci, Theoctiſto reverendiſſimo epiſcopo [h] Berrhœæ, Gerontio reverendiſſimo epiſcopo Seleuciæ, Damiano reverendiſſimo epiſcopo Sidonis, Joſeph reverendiſſimo epiſcopo Heliopolis, Sabba reverendiſſimo epiſcopo Palti, [i] & Sophronio reverendiſſimo epiſcopo Conſtantinæ, glorioſiſſimi judices dixerunt: Dicant reverendiſſimi & ſanctiſſimi epiſcopi, pro qua culpa tunc Athanaſium reverendiſſimum [k] depoſuerunt de epiſcopatu.

* Latine, legi, legimus, legit.

Theodorus reverendiſſimus epiſcopus Damaſci dixit: Clerici Perrhenorum eccleſiæ accuſationes obtulerunt adverſus eum, & evocatus non adfuit, dicens quoſdam ſe inimicos habere; & ſecundo evocatus non adfuit. [l] Cum vero tres evocationes in eum factæ fuiſſent, & venire recuſaſſet, ſecundum canones adverſus eum depoſitionis ejus prolata ſententia eſt.

Theoctiſtus reverendiſſimus epiſcopus [m] Berrhœæ dixit: [n] Tertio evocatus religioſiſſimus epiſcopus Athanaſius a concilio Antiochiæ [o] congregato, non adfuit: [p] & ideo quod non adfuit, [q] damnatus eſt.

Gerontius reverendiſſimus epiſcopus [r] Seleuciæ dixit: Nos depoſuimus eum, quoniam regulariter evocatus tertio, non occurrit, & ſecundum regulas depoſitus eſt ab omnibus qui tunc convenerant. Gravia enim quædam poſita erant in libellis adverſus eum prolatis, & evocatus regulariter, * obaudire contempſit.

* occurrere.

Damianus reverendiſſimus epiſcopus Sidonis dixit: Tertio evocatus Athanaſius reverendiſſimus epiſcopus a ſancto concilio Antiochiæ congregato, non obaudivit: & ſecundum regulas ab omnibus qui tunc convenerant, condemnatus eſt.

Joſeph reverendiſſimus epiſcopus Heliopolis dixit: [s] Evocatus a ſancto concilio Antiochiæ congregato in auditorio & ſemel & ſecundo & tertio reverendiſſimus Athanaſius, [t] & non adveniens, damnationi ſubmiſſus eſt.

BALUZII NOTÆ.

a *Alium pro eo.* Hæc & ſequentia deſunt in codice Divionenſi, & his iſta ſubſtituuntur: *prædictorum Epiſcoporum petitionis implere.* b Pariſ. addit *& ſuſceptiones prædictorum Epiſcoporum.*

c Ita codex Corb. & editiones. Et hæc eſt melior editio. Nam cum hic ſit finis Concilii Antiocheni adverſus Athanaſium, conſequens eſt ſubſcriptiones Epiſcoporum poſitas fuiſſe in hoc loco.

d Pariſ. & Divion. *obſervant.* e Veteres libri, *ſanctiſſimo.*

f Pariſ. & Divion. *in medio tranſeant.* g Pariſ. & Corb. & veteres edit. *tranſeuntibus in medio.*

h Veteres edit. *Beroæ.* Corb. *Beroeæ*, Divion. *Beroes*, Pariſ. *Byrræ.*

i Conjunctio deeſt in omnibus antiquis libris & editionibus.

k Corb. & Divionenſis: *depoſuerunt epiſcopatu.* Pariſ. *depoſuerunt epiſcopum.*

l Veteres libri & edit. *Dum vero tres.* m Veteres edit. *Beroæ*, codex Corb. *Beroeæ*, Divion. *Boroe* Pariſ. *Beriæ.* n Veteres libri & edit. *Evocatus.* Sic etiam in interlocutione Damiani.

o Iidem libri & edit. *congregato tertio.* Sic etiam in eadem interlocutione.

p Pariſ. *in eo.* q Veteres libri & edit. *adjudicatus eſt.*

r Corb. & Divion. & veteres edit. addunt *Syriæ*, Pariſ. *Iſauriæ.*

s Pariſ. & Divion. *Evocatus in ſancto.* t Divion. *& non obaudiens.*

Sabbas reverendiſsimus epiſcopus Palti dixit: Aderam in judicio. Detulerat Athanaſius [a] ſacram, [b] ut non ſederet neque dominus [c] Theodorus in cauſa, neque Joannes metropolita. Sedebant ambo in cauſa. Dicebam ad eos: Quia ſi judices eſtis, audite negotium. Si vero non ſubſcribitis, [d] egredimini. Simpliciter contentione facta ſubſcribere noluerunt. Ad ultimum evocatus eſt tertio, & non venit: & propterea depoſuimus eum.

[e] Sophronius reverendiſſimus epiſcopus Conſtantinæ dixit: Nihil diſcuſſum eſt eorum quæ adverſus eum erant, & in præſentia
* in contradictorio judicio nihil. A
cjus * per probationem nihil examinatum eſt. Sed ex una parte accuſaverunt illi. Nos autem non credidimus uni parti, quoniam accuſatores [f] quæcumque volunt dicunt, nec omnino oportet accuſatoribus credi. Evocatus eſt autem propter hæc ſemel: dixit cauſam, pro qua non adeſſet, ([g] quoſdam ſe inimicos habere in ſynodo:) quæ poſita eſt in geſtis. Iterum ſecundum evocatus eſt. Rurſus tertio evocatus eſt. Cum [h] autem non obaudiſſet tertio, deponens eum prolata ſententia eſt.

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Dicat Athanaſius reverendiſſimus epiſcopus, cur tertio evocatus a ſancto Antiocheno concilio, [i] non occurrit, ut propriis allegationibus B uteretur. Athanaſius reverendiſſimus epiſcopus dixit; Quoniam inimicus meus erat ipſe qui judicabat, [k] Antiochenus. Et rogo hæc relegi, & veritatem probari. Abierunt (tredecim) clerici, & ipſi decreverunt nolentes. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Sabinianus reverendiſſimus epiſcopus, quoniam poſt depoſitionem Athanaſii reverendiſſimi ordinatus eſt a provinciali concilio, in Perrhenorum civitatis epiſcopatu (ſicut nos perſpicimus) manere debet. Neque enim ex una parte remotus juſtum eſt ut præjudicium patiatur: quoniam [l] neque vocatus eſt, neque
* reſpondendi locus ei ſervatus. * contradictio ei ſervata eſt. Athanaſius ve- C
ro depoſitus, tamquam evocationibus non obaudiens, poſtea vero ex una parte a Dioſcoro epiſcopatum obtinere juſſus, interim, ſicut perſpicimus, debet quieſcere. Cauſas vero illatas ei, examinandas eſſe decernimus apud ſanctiſſimum epiſcopum Antiochiæ Maximum, & concilium quod cum eo eſt: ita tamen, ut intra octo menſes, a præſenti die numerandos, examinatio fiat eorum [m] qui dudum accuſationem adverſus eum propoſuerunt, [n] aut ſi quivis alius [o] contra eum de his ipſis inſtare voluerit: & ſi quidem convictus fuerit omnia præſumpſiſſe, quæ ei criminaliter ſeu pecunialiter ſunt illata, [p] & geſtis inſerta, [q] aut unum ex illis, quod
* depoſitione * damnatione ſit dignum, non ſolum eum D

Σάββας ὁ ἁγιωτάτος ἐπίσκοπος Πάλτου εἶπε· * παρήμην εἰς τὸ δικαστήριον· ἰῶ δὲ Ἀθανασίου ἱερὰν σάκραν, μὴ καθεδεῖσθαι μηδὲ τὸν κύριον * Θεοδώρητον εἰς τὴν δίκην, μηδὲ Ἰωάννην τὸν μητροπολίτην. ἐκάθηντο οἱ δύο εἰς τὴν δίκην. ἔλεγον πρὸς αὐτούς· ὅτι εἰ δικασταί ἐστε, ἀκούσατε τοῦ πράγματος· εἰ δὲ μὴ ὑπογράφετε, ἐξέλθετε. ἁπλῶς φιλονεικία ἐγίνετο, καὶ οὐκ ἤθελον τοῦ γράψαι. τέλος ἐκλήθη τρίτον, καὶ οὐκ ἦλθε, καὶ ὅθεν τοῦτο καθείλομεν αὐτόν. * παρῆμην * Θεοδώρητον

Σωφρόνιος ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος Κωνσταντίνης πόλεως εἶπεν· ὁδὸν ἐξήτησαι τοῦ κατ' αὐτὸν, καὶ παρουσίᾳ αὐτοῦ κατὰ συνάδην ὁδὸν ἐζητήθη· ἀλλὰ ἐκ μιᾶς μοίρας ἠτιάσαντο ἐκεῖνοι· ἡμεῖς δὲ οὐκ ἐπιστεύσαμεν τῇ μιᾷ μοίρᾳ, ἐπειδὴ οἱ κατήγοροι ὅσα θέλουσι λέγουσι· ὁ πάντως δεῖ πείθεσθαι τοῖς κατηγοροῦσιν· ἐκλήθη διὰ τοῦτο ἅπαξ, εἶπε τὴν αἰτίαν, δι' ἣν ὁ παρεγένετο· ἤ τις ἔγκειται τοῖς ὑπομνήμασι· πάλιν ἐκ δευτέρου ἐκλήθη. πάλιν ἐκλήθη ἐκ τρίτου. ὡς οὐκ ὑπήκουσεν ἐκ τρίτου, ἐξεωχέθη ψήφῳ ἡ καθελοῦσα αὐτόν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· λεγέτω Ἀθανασίου ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος, τίνος ἕνεκα τρίτον κληθεὶς παρὰ τῆς κατὰ Ἀντιόχειαν συνόδου, οὐκ ἀπήντησε, τοῖς οἰκείοις δικαιολογίαις χρησόμενος. Ἀθανασίου ὁ ἁγιώτατος εἶπεν· ἐπειδὴ ἐχθρός μου ἦν αὐτὸς ὁ κρίνων, ὁ Ἀντιοχείας· καὶ ἀξιῶ τοῦτο ἀναγνωσθῆναι, καὶ δειχθῆναι τὴν ἀλήθειαν· ἀπῆλθον οἱ κληρικοί, καὶ αὐτοὶ ἐψηφίσαντο, μὴ θελήσαντες· οἱ μεγαλοπρεπέστατοι, καὶ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· Σαβινιανὸς μὲν ὁ ἁγιώτατος ἐπίσκοπος, ἐπειδὴ μετὰ τὴν καθαίρεσιν Ἀθανασίου τοῦ ἁγιωτάτου ἐχειροτονήθη ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν συνόδου, ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Περρηνῶν πόλεως, καθὼς ἡμεῖς συνορῶμεν, μένειν ὀφείλει· οὐδὲ γὰρ ἐκ μιᾶς μοίρας ἀποκινηθεὶς, δίκαιός ἐστι πρόκειμα παθεῖν, ὁπότε οὐ μετεκλήθη, οὐδὲ ἀπολογίαν αὐτῷ ἐφυλάχθη. Ἀθανασίου δὲ καθαιρεθεὶς, ὡς μὴ ὑπακούσας τοῖς κλήσεσι, μετὰ τοῦτο δὲ ἐκ μιᾶς μοίρας παρὰ Διοσκόρου τῆς ἐπισκοπῆς ἀντέχεσθαι κελευσθεὶς, τέως, καθὼς συνορῶμεν, ἡσυχάζειν ὀφείλει· τὴν δὲ περὶ τῶν ἐπαχθέντων αὐτῷ δίκην σκοπηθῆναι δικαιοῦμεν ἐπὶ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Ἀντιοχέων Μαξίμου, καὶ ἐπὶ τῆς μετ' αὐτοῦ συνόδου· ὥστε μέντοι, ὥστε ἐντὸς ὀκτὼ μηνῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἡμέρας ἀριθμουμένων τὴν ἐξέτασιν γίνεσθαι τῶν ἤδη κατ' αὐτοῦ τὴν κατηγορίαν ποιησαμένων, ἢ καὶ ἑτέρου τινὸς τῷ πράγματι συνισαμένου. καὶ εἰ μὲν ἐλεγχθείη τετολμηκὼς πάντα τὰ ἐγκληματικῶς, καὶ χρηματικῶς αὐτῷ ἐπενεχθέντα, καὶ ἐμφερόμενα τοῖς ὑπομνήμασιν,

BALUZII NOTÆ.

a Pariſ. & Corb *&* *ſacra*. b Divion. *ut ſederet*.
c Corb. & Pariſ. & veteres edit. *Theodoretus*. d Corb. & veteres edit. *egredimini ſimpliciter*; *&* *contentione* Ita etiam Divion. & Pariſ. niſi quod non habent vocem *ſimpliciter*.
e Hæc interlocutio extat etiam in codice 2579. bibliothecæ Colbertinæ in quo habentur antiquiſſima excerpta ex geſtis Concilii Chalcedonenſis. f Pariſ. & Divion. *quæ volunt*.
g *Quoſdam ſe inim. hab. in ſynodo*. Hæc deſunt in omnibus antiquis exemplaribus.
h *Autem*. Deeſt in omnibus libris veteribus. i Divion. *non occurrerit*.
k Pariſ. addit *Archiepiſcopus*. l Divion. & Pariſ. *neque evocatus*.
m Corb. & Divion. & veteres edit. *qui dudum adverſus eum accuſationem*.
n Corb. & veteres edit *aut ſi alter* (Corb. *aliter*.)
o Pariſ. *aut alterius cujuslibet cauſas ſcilicet convincentes*. Divion. *aut alt. cujuſl. cauſæ ſcilicet conventientis*.
p Divion. *aut geſtis inſerta*. q Veteres libri & editiones, *aut unum eorum*.

μασιν, ἢ κ᾽ ὧν ἐξ αὐτῆς ἄξιον * ὑπάρχον καθαιρέσεως, μὴ μόνον αὐτὸν ἀλλότριον εἶναι τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς, ἀλλὰ κ᾽ τοῖς δημοσίοις ὑποπίπτειν νόμοις. εἰ δὲ ἐντὸς ταύτης τῆς προθεσμίας μὴ ἀναχθείη, ἢ ἀναγόμενος μὴ ἐλεγχθείη, ὡς προείρηται, Ἀθανάσιον μὲν τιὼ ἐπισκοπιὼ, κ᾽ τιὼ ἐκκλησίαν τῆς αὐτῆς πόλεως, ἀναλαβεῖν ὀφείλ τὸ ὁσιώτατ ἐπισκόπ Μαξίμ τὸ τῆς Ἀντιοχέων μεγαλοπόλεως, Σαβινιανὸν δὲ τὸν ἀλαβέσατον, κ᾽ τὸ ἀξίωμα τῆς ἐπισκοπῆς ἔχειν, κ᾽ ὑποκατάσατον εἶναι, τρεφόμενον, ὡς ἂν ὁ ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχέων Μάξιμος πρὸς τιὼ δωάμιν τῆς κατὰ Πέρρην ἁγιωτάτης ἐκκλησίας διατυπώσῃ. τάτων ἀκέσασα ἡ ἁγιωτάτη σύνοδος λεγέτω, εἰ τοῖς τυπωθεῖσιν ἐπιψηφίζεται, ἤ τι ἕτερον τυποῖ;

A alienum esse [a] ab eodem episcopatu, sed etiam legibus publicis esse subdendum. Si vero intra hoc tempus [b] non agatur adversus eum, * neque convincatur, sicut prædictum est; Athanasius quidem [c] episcopatum ejusdem recipiat civitatis [d] & ecclesiam per sanctissimum episcopum Antiochiæ Maximum Sabinianus vero reverendissimus episcopus & dignitatem episcopatus habeat, & substitutus sit, & pascatur, [e] sicut reverendissimus episcopus Antiochenorum Maximus secundum [f] facultatem Perrhenorum sanctissimæ [g] ecclesiæ disposuerit. Hæc audiens sanctissima synodus dicat, si ea quæ sunt ordinata, * decernit, an aliud quid disponit.

* vel si agetur, non convincatur

* confirmat,

Μάξιμος ὁ ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· τάτ οὐδὲν δικαιότερον. Κῦρος ὁ ἀλαβέσατος ἐπίσκοπος Ἀναζαρβῶ εἶπεν· ὁ Θεὸς δι᾽ ὑμῶν ἐλάλησεν· ἡ ἁγία σύνοδος εἶπεν· οὐδὲν δικαιότερον, οὐδὲν ἀκριβέσερον. αὕτη δικαία κρίσις, αὕτη δικαία ψῆφος. τὰ τυπωθέντα πέρατι παραδοθῇ· μετὰ τοῦ Θεοῦ ὑμεῖς δικάζετε.

Maximus reverendissimus episcopus Antiochiæ dixit: Hoc nihil justius. Cyrus reverendissimus episcopus Anazarbi dixit: Deus per vos locutus est. Sancta synodus dixit: Nihil justius, nihil integrius; [h] hoc justum judicium: hæc justa sententia. Quæ disposita sunt, effectui mancipentur, [i] quia cum Deo vos judicatis.

Οἱ μεγαλοπρεπέσατοι, κ᾽ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· τὰ παρ᾽ ἡμῶν μὲν δοκιμασθέντα, τυπωθέντα δὲ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου, βέβαια μενέτω.*

Gloriosissimi judices dixerunt: Ea quæ * a nobis quidem approbata sunt, disposita vero a sancto concilio firma consistant. *

* nobis quidem visa.

Ῥωμαῖστὶ, εἰνίγνων, εἰνίγνωμεν, εἰνίγνω.

* Latine, legi, legimus, legit.

In Cod. Bobieriano: Contuli (1) sexta feria ante pascha cui vicini sumus die ante Kalend. Aprilis VI. indict. XIII. & requievi ab opere perpetrato complens adjuvante gratia Christi collationem sanctissimi Concilii Chalcedonensis. Explicit actio XIV. incipit XV. Cod. Acumitensium; Termini ecclesiastici promulgati a sancta & magna & universali synodo, quæ Chalcedone collecta est.

(1) Falla temporis adnotatio. *Hard.*

ΠΡΑΞΙΣ ΙΕ΄. ΤΗΣ Ε΄Ν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου.

ACTIO DECIMA QUINTA Chalcedonensis Concilii.

Ὅροι ἐκκλησιαστικοὶ ἐκφωνηθέντες παρὰ τῆς ἁγίας, κ᾽ οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς ἐν Χαλκηδόνι συναχθείσης.

Definitiones ecclesiasticæ editæ a sancta & generali synodo Chalcedone congregata.

GENTIANO HERVETO INTERPRETE.

ΚΑΝΩΝ ά.

Τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων καθ᾽ ἑκάσην σύνοδον ἄχρι τοῦ νῦν ἐκτεθέντας κανόνας κρατεῖν ἐδικαιώσαμεν.

CANON I.

Qui a sanctis patribus in unaquaque synodo hucusque expositi sunt, observari canones æquum censuimus.

xxv. q. 1. A sanctis patribus.

β΄.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσαιτο, κ᾽ εἰς πρᾶσιν καταγάγῃ τιὼ ἄπρατον χάριν, κ᾽ χειροτονήσῃ ἐπὶ χρήμασιν ἐπίσκοπον, ἢ χωρεπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ἕτερόν τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ κατειλημμένων, ἢ προβάλλοιτο ἐπὶ χρήμασιν ἢ οἰκονόμον, ἢ ἔκδικον, ἢ προσμονάριον, ἢ ὅλως τινὰ τοῦ κανόνος, δι᾽ αἰσχροκέρδειαν οἰκείαν· ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας, ἐλεγχ-

II.

Si quis episcopus, propter pecunias ordinationem fecerit, & non venalem gratiam in venditionem deduxerit, & propter pecunias ordinaverit episcopum, vel chorepiscopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel aliquem eorum qui in clero annumerantur, vel propter pecunias promoverit œconomum, vel defensorem, vel paramonarium, vel omnino aliquem ex ca-

1. q. 1. Si quis episcopus.

a Veteres libri & edit. *ab ipso.* b Veteres libri, *neque agatur.*
c Paris. *episcopatum & Ecclesiam ejusdem recipiat civitatis per sanctissimum.* Divion. *episcopatum & ejusd. Ecclesiam recipiat civitatis per.* d Corb *& Ecclesiæ.*
e Veteres libri & edit. *donec.* f Iidem libri & edit. *virtutem.*
g Paris. & Corb. *disponat Ecclesiæ.*
h *Hoc justum judicium.* Hæc desunt in omnibus antiquis codicibus & editionibus.
i *Quia.* Deest in omnibus vetustis exemplaribus.

BALUZII NOTÆ.

none, turpis quæstus gratia: qui hoc tentasse convictus fuerit, de proprio gradu in periculum veniat: & qui est ordinatus, ex ordinatione vel promotione quæ instar mercatorum venundatur, nihil juvetur: sed sit a dignitate vel curatione alienus quam pecuniis adeptus est. Si quis autem sequester & intercessor adeo turpibus & nefariis lucris apparuit, hic quoque si sit quidem clericus proprio gradu excidat: si sit autem laicus, vel monachus, anathematizetur.

Ἀθεὶς, περὶ τὸν οἰκεῖον κινδυνευέτω βαθμόν· καὶ ὁ χειροτονήμενος μηδενὶ ἐκ τῆς κατ' ἐμπορίαν ὠφελείσθω χειροτονίας, ἢ προβολῆς, ἀλλ' ἔσω ἀλλότριος τῆς ἀξίας, ἢ τὸ φροντίσματος, οὗπερ ἐπὶ χρήμασιν ἔλυχεν· εἰ δέ τις, καὶ μεσιτεύων φανείη τοῖς ὅτως αἰσχροῖς, καὶ ἀθεμίτοις λήμμασιν, καὶ ὅτος, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, τὸ οἰκείᾳ ἐκπιπτέτω βαθμῷ· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἢ μονάζων, ἀναθεματιζέσθω.

III.

LXXVI dist. can pervenit ad sanctam.

Pervenit ad sanctam synodum, quod eorum quin clerum cooptati sunt, quidam propter turpe lucrum alienas possessiones conducunt, & sæcularia negotia exercent, divinum ministerium negligentes, sæcularium vero domos subeuntes, & eorum facultatum tractationem ac curationem propter avaritiam susci pientes. Definiit ergo sancta synodus, neminem deinceps, nec episcopum, nec clericum, nec monachum, vel possessiones conducere, vel sæcularibus possessionum administrationibus seipsum ingerere; nisi utique ex lege ad inexcusabilem impuberum tutelam vocetur, vel civitatis episcopus eum rerum ecclesiasticarum curam gerere permittat, vel orphanorum, vel viduarum, quibus provideri non potest, & personarum quæ ecclesiastico auxilio maxime indigent, propter timorem domini. Si quis autem quæ statuta sunt, deinceps transgredi aggressus fuerit, is pœnis ecclesiasticis subjiciatur.

γ'.

Ἦλθεν εἰς τὴν ἁγίαν συνόδον, ὅτι τῶν ἐν τῷ κλήρῳ κατειλεγμένων τινὲς δι' οἰκείαν αἰχροκέρδειαν ἀλλοτρίων κτημάτων γίνονται μισθωταὶ, καὶ πράγμασι κοσμικὰ ἐργολαβοῦσι, τῆς μὲν τοῦ Θεοῦ λειτουργίας καταῤῥᾳθυμοῦντες, τὰς δὲ τῶν κοσμικῶν ὑποτρέχοντες οἴκους, καὶ ὑσιῶν χειρισμὸς ἀναδεχόμενοι δι' φιλαργυρίαν, ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία, καὶ μεγάλη συνόδος, μηδένα τοῦ λοιποῦ, μὴ ἐπίσκοπον, μὴ κληρικὸν, μὴ μονάζοντα, ἢ μισθοῦσθαι κτήμασι, ἢ πράγμασι, ἢ ἐπεισάγειν ἑαυτὸν κοσμικαῖς διοικήσεσι· πλὴν εἰ μήτε ἐκ νόμων καλοῖτο εἰς ἀφηλίκων ἀπαραίτητον ἐπιτροπὴν, ἢ ὁ τῆς πόλεως ἐπίσκοπος ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρέψοι φροντίζειν πραγμάτων, ἢ ὀρφανῶν, καὶ χηρῶν ἀπροόπτων, καὶ τῶν προσώπων τῶν μάλιστα τῆς ἐκκλησιαστικῆς δεομένων βοηθείας, διὰ τὸν φόβον τοῦ κυρίου. εἰ δέ τις παραβαίνειν τὰ ὡρισμένα τοῦ λοιποῦ ἐπιχειρήσοι, ὑποκείσθω τοιούτοις ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις.

IV.

xvi. q. 1. qui vere pureque xviii q. 2. quidam monachorum.

Qui vere & sincere monasticam vitam aggrediuntur, digni convenienti honore habeantur. Quoniam autem nonnulli monachico prætextu utentes, & ecclesias, & negotia civilia perturbant, & temere, citra ullam discriminis rationem, in urbibus circumcursantes, quinetiam monasteria sibi constituere studentes, visum est, nullum usquam ædificare nec construere posse monasterium, vel oratoriam domum, præter sententiam ipsius civitatis episcopi: monachos autem, qui sunt in unaquaque regione & civitate, episcopo subjectos esse, & quietem amplecti, & soli jejunio & orationi vacare, in quibus ordinati sunt locis fortiter perseverantes nec ecclesiasticis, nec sæcularibus negotiis se ingerere, vel communicare, propria relinquentes monasteria, nisi quandoque a civitatis episcopo eis permissum fuerit: nullum autem in monasteriis servum recipi, ad hoc ut sit monachus, præter voluntatem sui domini. Eum autem qui hanc nostram definitionem transgreditur, definimus esse excommunicatum, ne nomen Dei blasphemetur: civitatis autem episcopum oportet eam quam par est monasteriorum curam gerere.

δ'.

Οἱ ἀληθῶς, καὶ εἰλικρινῶς τὸν μονήρη μετιόντες βίον, τῆς προσηκούσης ἀξιούσθωσαν τιμῆς. ἐπειδὴ δέ τινες τῷ μοναχικῷ κεχρημένοι προσχήματι, τάς τε ἐκκλησίας, καὶ τὰ πολιτικὰ διαταράττουσι πράγματα, περιϊόντες ἀδιαφόρως ἐν ταῖς πόλεσιν, ὑ μὴν ἀλλὰ καὶ μοναστήρια ἑαυτοῖς σωρεύειν ἐπιτηδεύοντες· ἔδοξε μηδενὶ μηδαμοῦ οἰκοδομεῖν, μηδὲ συνιστᾶν μοναστήριον, ἢ κτήριον οἴκου, παρὰ γνώμην τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου· τοὺς δὲ καθ' ἑκάστην πόλιν, καὶ χώραν μονάζοντας ὑποτετάχθαι τῷ ἐπισκόπῳ, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἀσπάζεσθαι, καὶ προσέχειν μόνῃ τῇ νηστείᾳ, καὶ τῇ προσευχῇ, ἐν οἷς τόποις ἐπετύχαντο, προσκαρτεροῦντας· μήτε δὲ ἐκκλησιαστικοῖς, μήτε βιωτικοῖς παρενοχλεῖν πράγμασιν, ἢ ἐπικοινωνεῖν, καταλιμπάνοντας τὰ ἴδια μοναστήρια· εἰ μή ποτε ἄρα ἐπιβαπεῖεν διὰ χρείαν ἀναγκαίαν ὑπὸ τοῦ τῆς πόλεως ἐπισκόπου. μηδενὶ δὲ προσδέχεσθαι ἐν τοῖς μοναστηρίοις δοῦλον ἐπὶ τῷ μονάσαι παρὰ γνώμην τοῦ ἰδίου δεσπότου· τὸν δὲ παραβαίνοντα τοῦτον ἡμῶν τὸ ὅρον, ὡρίσαμεν ἀκοινώνητον εἶναι, ἵνα μὴ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ βλασφημῆται. τὸν μέν τοι ἐπίσκοπον τῆς πόλεως χρὴ τὴν δέουσαν φρόνησιν ποιεῖσθαι τῶν μοναστηρίων.

Περὶ

ε'.

Περὶ δὲ τῆς μεταβαινόντων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν, ἔδοξε τοὺς περὶ τούτων τεθέντας κανόνας παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἔχειν τὴν ἰδίαν ἰσχύν.

V.

De episcopis, vel clericis, qui a civitate in civitatem transeunt, placuit eos qui editi sunt a sanctis patribus canones, vires obtinere.

ς'.

Μηδενὰ δὲ ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι, μήτε πρεσβύτερον, μήτε διάκονον, μήτε ὅλως τινὰ τῶν ἐν τῷ ἐν ἐκκλησιαστικῷ τάγματι· εἰ μὴ ἰδικῶς ἐν ἐκκλησίᾳ πόλεως, ἢ κώμης, ἢ μαρτυρίῳ, ἢ μοναστηρίῳ, ὁ χειροτονούμενος ἐπικηρύττοιτο. τοὺς δὲ ἀπολύτως χειροτονουμένους ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος ἄκυρον ἔχειν τὴν τοιαύτην χειροθεσίαν, καὶ μηδαμοῦ δύνασθαι ἐνεργεῖν ἐφ' ὕβρει τοῦ χειροτονήσαντος.

VI.

Nullum absolute ordinari, nec presbyterum, nec diaconum, nec omnino aliquem eorum qui sunt in ordine ecclesiastico, nisi specialiter in ecclesia civitatis, vel pagi, vel martyrio, vel monasterio is qui ordinetur, designetur. Eos autem qui absolute ordinantur, decrevit sancta synodus irritam ac invalidam habere ejusmodi manuum impositionem, & nusquam exercere ac operari posse ad ejus qui ordinavit injuriam.

Dist. VII. Neminem absolute.

ζ'.

Τοὺς ἅπαξ ἐν κλήρῳ κατελεγμένους, ἢ καὶ μονάσαντας, ὡρίσαμεν, μήτε ἐπὶ στρατείαν, μητε ἐπὶ ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι· ἢ τοῦτο τολμῶντας, καὶ μὴ μετανοοῦντας, ὥστε ἐπιστρέψαι ἐπὶ τοῦτο, ὃ διὰ Θεὸν πρότερον εἵλοντο, ἀναθεματίζεσθαι.

VII.

Eos qui in clero semel ordinati sunt, & itidem monachos, statuimus nec ad militarem expeditionem, nec ad sæcularem dignitatem posse venire. Qui autem hoc audent, & non pœnitentia ducti ad id revertuntur, quod propter Deum prius elegerant, anathematizari.

xx. q. xxx. Eos qui semel.

η'.

Οἱ κληρικοὶ τῆς πτωχείων, καὶ μοναστηρίων, καὶ μαρτυρίων, ὑπὸ τῆς ἐν ἑκάστῃ πόλει ἐπισκόπων τιμὴν ἐξουσίαν, κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων παράδοσιν, διαμενέτωσαν· καὶ μὴ κατυπαδιάζεσθαι, ἢ ἀφιστᾶν τὸν ἴδιον ἐπισκόπου· οἱ δὲ τολμῶντες ἀναστρέφειν τὴν τοιαύτην διατύπωσιν καθ' οἱονδήποτε τρόπον, καὶ μὴ ὑποτάττομενοι τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ, εἰ μὲν εἶεν κληρικοὶ, τοῖς τῆς κανόνων ὑποκείσθωσαν ἐπιτιμίοις· εἰ δὲ μονάζοντες, ἢ λαϊκοὶ, ἔστωσαν ἀκοινώνητοι.

VIII.

Clerici ptochotrophiorum, monasteriorum & templorum martyrum, sub potestate episcoporum, qui sunt in unaquaque civitate, ex sanctorum patrum traditione, permaneant, & non per arrogantiam se a proprio episcopo, imperium ejus detrectantes, subducant. Qui hanc autem constitutionem avertere ausi fuerint: si sint quidem clerici, canonum pœnis subjiciantur: si autem monachi, vel laici, sint excommunicati.

xviii. q. vi. Quidam monachorum.

θ'.

Εἴ τις κληρικὸς πρὸς κληρικὸν πρᾶγμα ἔχοι, μὴ ἐγκαταλιμπανέτω τὸν οἰκεῖον ἐπίσκοπον, καὶ ἐπὶ κοσμικὰ δικαστήρια καταφευγέτω· ἀλλὰ πρότερον τὸν ὑπόθεσιν γυμναζέτω παρὰ τῷ ἰδίῳ ἐπισκόπῳ, ἢ γοῦν γνώμῃ αὐτοῦ τοῦ ἐπισκόπου, παρ' οἷς ἂν τὰ ἀμφότερα μέρη βούλεται, τὰ τῆς δίκης συγκροτείσθω. εἰ δέ τις παρὰ ταῦτα ποιήσει, κανονικοῖς ὑποκείσθω ἐπιτιμίοις. εἰ δὲ καὶ κληρικὸς ἔχοι πρᾶγμα πρὸς τὸν ἴδιον ἐπίσκοπον, ἢ πρὸς ἕτερον, παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας δικαζέσθω. εἰ δέ πρὸς τὸν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας μητροπολίτην ἐπίσκοπον, ἢ κληρικὸς ἀμφισβητοίη, καταλαμβανέτω ἢ τὸν ἔξαρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως θρόνον, καὶ ἐπ' αὐτῷ δικαζέσθω,

IX.

Si quis clericus habet cum clerico litem aut negotium, proprium episcopum ne relinquat, & ad sæcularia judicia ne excurrat: sed causam prius apud proprium episcopum agat: vel de episcopi sententia, apud eos quos utraque pars elegerit, judicium agitetur. Si quis autem præter hæc fecerit, canonicis pœnis subjiciatur. Si clericus autem cum proprio vel etiam alio episcopo negotium aut litem habeat, a provinciæ synodo judicetur. Si autem cum ipsius provinciæ metropolitano episcopus vel clericus controversiam habeat, diœcesis exarchum adeat, vel imperialis urbis Constantinopolis thronum, & apud eum litiget.

xi. q. i. Si clericus.

ι'.

κληρικῷ

Μὴ ἐξεῖναι * κληρικὸν ἐν δύο πόλεων καταλέγεσθαι ἐκκλησίαις κατὰ τὸ αὐτὸ, ἐν ἧτε τὴν ἀρχὴν ἐχειροτονήθη, καὶ ἐν ᾗ προσέφυγε, ὡς μείζονι δῆθεν, διὰ δόξης κενῆς * ἐπιθυμίαν· τοὺς δέγε τοῦτο ποιοῦντας ἀποκαθίσασθαι τῇ ἰδίᾳ ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ ἐξ ἀρχῆς ἐχειροτονήθησαν, καὶ ἐκεῖ μόνον λειτουργεῖν. εἰ μέντοι ἤδη τις μετετέθη ἐξ ἄλλης εἰς ἄλ-

ἐπιθυμίας

X.

Non licere clerico in duarum civitatum ecclesiis eodem tempore in catalogum referri, & in ea in qua a principio ordinatus est, & in ea, in quam, tanquam ad majorem, confugit, propter inanis gloriæ cupiditatem: eos autem qui hoc faciunt, propriæ ecclesiæ restitui, in qua ab initio ordinati sunt, ut illic solum ministrent: sed

si jam

si jam quispiam ex alia in aliam ecclesiam translatus est, nihil prioris, ecclesiæ vel eorum quæ sub ea sunt martyrlorum, vel ptochotrophiorum, vel xenodochiorum rebus communicare. Eos autem qui ausi fuerint post magnæ hujus & universalis synodi definitionem, aliquid eorum quæ sunt prohibita, facere, statuit sancta synodus eos proprio gradu excidere.

A

XI.

Omnes pauperes, & qui auxilio indigent, cum examinatione, cum epistolis seu pacificis ecclesiasticis solis viam ingredi statuimus, & non cum commendatitiis: B quoniam literas commendatitias iis solis personis quæ sunt suspectæ, præberi oportet.

XII.

Dist. XLI. Pervenit ad nos.

Pervenit ad nos, quod quidam, cum præter ritus ecclesiasticos ad potentatus accessissent, per pragmaticas unam provinciam in duas diviserunt: ut ex eo duo essent metropolitani in eadem provincia. Statuit ergo sacra synodus, ne episcopus deinceps tale quid audeat: quoniam is qui hoc aggreditur, a suo gradu excidit. Quæcumque autem civitates per literas C imperatorias metropolis nomine honoratæ sunt, solo honore fruantur, & qui ejus ecclesiam administrat episcopus, servato scilicet veræ metropolis suo jure.

XIII.

Dist. LXXI. Extraneos clericos.

Externos clericos & ignotos in alia civitate sine proprii episcopi commendatitiis literis nusquam ullo modo ministrare.

XIV.

Dist XXXII. Quoniam in quibusdam,

Quoniam in nonnullis provinciis concessum est lectoribus & cantoribus uxores ducere, decrevit sancta synodus nulli eorum licere diversæ a recta opinionis D uxorem ducere: eos autem qui ex ejusmodi matrimonio liberos susceperunt, si eos quidem baptizare apud hæreticos prævenerint, ad catholicæ ecclesiæ communionem adducere: si autem non baptizaverint, non posse eos apud hæreticos baptizare. Sed neque hæretico, vel pagano, vel Judæo, matrimonio conjungere, nisi utique persona, quæ orthodoxæ conjungitur, se ad orthodoxam fidem convertendam spondeat. Si quis autem hoc sanctæ synodi decretum transgressus fuerit, canonicis pœnis subjiciatur. E

XV.

XXXII. q. 1. Diaconissam.

Diaconissam non esse mulierem ordinandam ante annum quadragesimum, & eam cum accurata examinatione. Si autem postquam ordinatione susceepta ministerio aliquo tempore permansit, seipsam matrimonio tradiderit, Dei gratiæ injuriam faciens, ea una cum illo qui ei conjunctus est, anathematizetur.

Ἀλλὰ ἐκκλησίαν, μηδὲν τοῖς τῆς προτέρας ἐκκλησίας, ἤτοι τοῖς ὑπ' αὐτὴν μαρτυρίοις, ἢ πτωχείοις, ἢ ξενοδοχείοις, ἐπικοινωνεῖν πράγμασι. τοὺς δέ γε τολμῶντας μετὰ τὸν ὅρον τῆς μεγάλης, καὶ οἰκουμενικῆς ταύτης συνόδου πράττειν τι τῶν ἀπηγορευμένων, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

ια'.

Πάντας τοὺς πένητας, καὶ δεομένους ἐπικουρίας, μετὰ δοκιμασίας, ἐπισολίοις, εἴτουν εἰρηνικοῖς ἐκκλησιαστικοῖς μόνοις ὡρίσαμεν ὁδεύειν, καὶ μὴ συστατικοῖς· διὰ τὸ τὰς συστατικὰς ἐπισολὰς προσήκειν τοῖς ὅσι μόνοις ἐν ὑπολήψει παρέχεσθαι προσώποις.

ιβ'.

Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς, ὥστινες· παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς προσδραμόντες δυνασείαις, διὰ πραγματικῶν βασιλικῶν τινὶ μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατέτεμον, ὡς ἐκ τούτου δύο μητροπολίτας εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ. ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος, τὸ λοιπὸν μηδὲν τοιοῦτον τολμᾶσθαι παρὰ *ἐπισκόπῳ· ἐπεὶ τὸν τούτῳ ἐπιχειροῦντα ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ. * ἐπισκόπων. L.

ὅσαι δὲ ἤδη πόλεις διὰ γραμμάτων βασιλικῶν τῷ τῆς μητροπόλεως ἐτιμήθησαν ὀνόματι, μόνης ἀπολαυέτωσαν τῆς τιμῆς, καὶ ὁ τινὶ ἐκκλησίαν αὐτῆς διοικῶν ἐπίσκοπος, δηλονότι σωζομένων τῇ κατὰ ἀλήθειαν μητροπόλει τῶν οἰκείων δικαίων.

ιγ'.

Ξένους κληρικοὺς, καὶ *ἀναγνώσας ἐν ἑτέρᾳ πόλει δίχα συστατικῶν γραμμάτων τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου μηδ' ὅλως μηδαμοῦ λειτουργεῖν. * Cod Var. ἀγνῶτας. Cod. Sior. ἀγνώστους, ignotos.

ιδ'.

Ἐπειδή τισιν ἐπαρχίαις συγκεχώρηται τοῖς ἀναγνώσαις, καὶ ψάλταις γαμεῖν, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, μὴ ἐξεῖναί τινα αὐτῶν ἑτερόδοξον γυναῖκα λαμβάνειν· τοὺς δὲ ἤδη ἐκ τοιούτων γάμων παιδοποιήσαντας, εἰ μὲν ἔφθασαν βαπτίσαι τὰ ἐξ αὐτῶν τεχθέντα παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς, προσάγειν αὐτὰ τῇ κοινωνίᾳ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας· μὴ βαπτισθέντα δέ, μὴ δύνασθαι ἔτι βαπτίζειν αὐτὰ παρὰ τοῖς αἱρετικοῖς, μήτε μὴν συνάπτειν πρὸς γάμον αἱρετικῷ, ἢ Ἰουδαίῳ, ἢ Ἕλλησι· εἰ μὴ ἄρα ἐπαγγέλλοιτο μετατίθεσθαι εἰς τὸν ὀρθόδοξον πίστιν τὸ συναπτόμενον πρόσωπον τῷ ὀρθοδόξῳ. εἰ δέ τις τοῦτον τὸν ὅρον παραβαίη τῆς ἁγίας συνόδου, *κανονικῶς ἐπιτιμηθήσεται. * ἐπιτιμίοις κανονικοῖς L.

ιε'.

Διακόνισαν μὴ χειροτονεῖσθαι γυναῖκα πρὸ ἐτῶν τεσσαράκοντα, καὶ ταύτην μετὰ ἀκριβῆ δοκιμασίας. εἰ δέ γε δεξαμένη τινὰ χειροθεσίαν, καὶ χρόνον τινὰ παραμείνασα τῇ λειτουργίᾳ, ἑαυτὴν ἐπιδῷ γάμῳ, ὑβρίσασα τὸν τῆς Θεοῦ χάριν, ἡ τοιαύτη ἀναθεματιζέσθω μετὰ τοῦ αὐτῆς συναφθέντος.

ιε'.

ις'.

Παρθένον ἑαυτὴν ἀναθεῖσαν τῷ δεσπότῃ Θεῷ, ὡσαύτως δὲ καὶ μονάζοντα, μὴ ἐξεῖναι γάμῳ προσομιλεῖν. εἰ δέ γε εὑρεθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, ἔσωσαν ἀκοινώνητοι. ᾠήσαμεν δὲ ἔχειν τὴν αὐθεντίαν τῆς ἐπ' αὐτοῖς φιλανθρωπίας τὸν κατὰ τόπον ἐπίσκοπον.

ιζ'.

Τὰς καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας, ἢ ἐγχωρίους, μένειν ἀπαρασαλεύτους παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις, καὶ μάλιστα, εἰ ἑξηκοντουετῆ χρόνον τούτοις ἀβιάστως διακατέχοντες φυλονόμησαν. εἰ δὲ ἔστιν ἧς ἑξήκοντα ἐτῶν γενόμεναί τινες, ἢ γένηται περὶ αὐτῆς ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικῆσθαι, περὶ τούτων κινεῖν παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας. εἰ δέ τις παρὰ τὸν ἴδιον ἀδικοῖτο μητροπολίτην, παρὰ τῷ ἐπάρχῳ τῆς διοικήσεως, ἢ τῷ Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ δικαζέσθω, καθὰ προείρηται. εἰ δέ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐνεωτίσθη πόλις, ἢ αὖθις καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς, καὶ δημοσίοις τύποις, καὶ τῇ ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ἡ τάξις ἀκολουθείτω.

ιή.

Τὸ τῆς σωωμοσίας, ἢ φατρίας ἔγκλημα, καὶ παρὰ τοῖς ἔξω νόμων πάντη κεκώλυται, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ τοῦτο γίνεσθαι ἀπαγορεῦσαι προσήκει. εἴ τινες τοίνυν ἢ κληρικοὶ, ἢ μονάζοντες εὑρεθεῖεν συνομνύμενοι, ἢ φατριάζοντες, ἢ κατασκοὰς ζυρδοῦντες ἐπισκόποις, ἢ συγκληρικοῖς, ἐκπιπτέτωσαν πάντη τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

ιθ'.

Ἦλθεν εἰς τὰς ἡμετέρας ἀκοὰς, ὡς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αἱ κεκανονισμέναι σύνοδοι τῆς ἐπισκόπων οὐ γίνονται, καὶ ἐκ τούτου πολλὰ παραμελεῖται τῆς διορθώσεως δεομένων ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων. ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία σύνοδος κατὰ τοὺς τῆς ἁγίων πατέρων κανόνας δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐπιταυτὸ συνέχειν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τοὺς ἐπισκόπους, ὅθεν ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως ἐπίσκοπος δοκιμάσῃ, καὶ διορθοῦν ἕκαστα τὰ ἀνακύπτοντα· τοὺς δὲ μὴ συνιόντας ἐπισκόπους, ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῆς πόλεσι, καὶ τούτους, ἐν ὑγείᾳ διάγοντας, καὶ πάσης ἀπαραιτήτου, καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι.

κ'.

Κληρικοὺς εἰς ἐκκλησίαν τελοῦντας, καθὼς ἤδη ᾠήσαμεν, μὴ ἐξεῖναι εἰς ἄλλης πόλεως τάττεσθαι ἐκκλησίαν, ἀλλὰ στέργειν ἐκείνην, ἐν ᾗ ἐξ ἀρχῆς λειτουργεῖν ἠξιώθησαν· ἐκτὸς ἐκείνων, οἵτινες ἀπολέσαντες τὰς ἰδίας πατρίδας, ἀπὸ ἀνάγκης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν μετῆλθον. εἰ δέτις ἐπισκόπῳ προσήκοντι δέξεται κληρικὸν, ἔδοξεν ἀκοινώνητον εἶναι, καὶ τὸν δεχθέντα,

A

XVI.

Virginem, quæ se domino Deo dedicavit, similiter & monachos non licere matrimonio conjungi. Sin autem hoc feciſſe inventi fuerint, ſint excommunicati. Oſtendendæ autem in eos humanitatis auctoritatem habere ſtatuimus epiſcopum ejus loci. xxvii. q. i. Si qua virgo.

XVII.

Quæ ſunt in unaquaque provincia, rurales vicinaſque parochias, firmas & inconcuſſas manere apud eos qui illas tenent epiſcopos: Et maxime ſi xxx. annorum tempore eas ſine vi detinentes adminiſtraverint. Si autem intra xxx. annos fuit aliqua vel fuerit de iis controverſia, licere iis qui injuriam ſibi fieri dicunt, de iis litem movere apud ſynodum provinciæ. Si quis autem injuria afficiatur a proprio metropolitano, apud exarchum diœceſis, vel Conſtantinopolitanam ſedem litiget, ſicut prius dictum eſt. Sin autem etiam civitas aliqua ab imperatoria auctoritate innovata eſt, vel deinceps innovata fuerit, civiles & publicas formas eccleſiaſticarum quoque parochiarum ordo conſequatur. xvi. q. iii. Per ſingulas.

B

C

XVIII.

Conjurationis vel ſodalitatis crimen ab externis etiam legibus eſt omnino prohibitum: multo magis hoc autem in Dei eccleſia fieri prohibere oportet. Si qui ergo clerici vel monachi inventi fuerint, vel ſe jactantes, vel ſodalitates comparantes, vel aliquid ſtruentes ac molientes adverſus epiſcopos ac clericos, proprio gradu omnino excident.

XIX.

Pervenit ad aures noſtras, quod in provinciis, canonibus conſtitutæ epiſcopum ſynodi non fiant, & ex eo multa eccleſiaſtica negliguntur quæ correctione indigent. Statuit ergo ſancta ſynodus ſecundum ſanctorum patrum canones, ut bis in anno eumdem in locum conveniant uniuſcujusque provinciæ epiſcopi, ut metropolitanus melius eſſe perſpexerit, & ſingula emergentia corrigant: epiſcopi autem, qui non conveniunt, ſi in eadem metropoli verſentur, atque adeo ſani ſint & ab omni inexcuſabili & neceſſario negotio liberi, fraterne reprehendantur. xviii. Diſt. Pervenit ad noſtras

D

E

XX.

Clericos in eccleſiis miniſterio fungentes, quemadmodum jam ſtatuimus, non licere in alius civitatis eccleſia ordinari: ſed illa eſſe contentos, in qua ab initio ut miniſtrarent, digni habiti ſunt: præter illos qui amiſſa ſua patria, in aliam eccleſiam neceſſario tranſierunt. Si qui autem epiſcopi poſt hoc decretum, clericum qui ad alium epiſcopum pertinet, ſuſce- lxxi. Clericos in ſingulis.

suſceperint, placuit eſſe excommunicatos, eumque qui ſuſceptus eſt, & eum, qui ſuſcepit, donec clericus qui migravit, in ſuam eccleſiam redeat.

τὸν δεξάμενον, ἕως ἂν ὁ μετιὼν κληρικὸς εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανέλθῃ ἐκκλησίαν.

XXI.

Clericos vel laicos, epiſcopos aut clericos accuſantes, non indiſcriminatim, nec citra inquiſitionem, admittere ad accuſationem, niſi eorum exiſtimatio prius examinata fuerit.

κά.

Κληρικὸς, ἢ λαϊκὸς, κατηγορῶντας ἐπισκόπων, ἢ κληρικῶν, ἁπλῶς, καὶ ἀδοκιμάστως μὴ προσδέχεσθαι, εἰ μὴ πρότερον ἐξετασθῇ αὐτῶν ἡ ὑπόληψις.

vid. q. vii. Clericos.

XXII.

Non licere clericis, poſt mortem proprii epiſcopi, res quæ ad ipſum pertinent, rapere, quemadmodum & iis * qui adſumunt, prohibitum eſt: eos autem qui faciunt, de proprio gradu in periculum venire.

κβ'.

Μὴ ἐξεῖναι κληρικοῖς μετὰ θάνατον τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου διαρπάζειν τὰ διαφέροντα αὐτῷ πράγματι, καθὼς καὶ τοῖς * πάλαι κανόσιν ἀπηγόρευται· τοὺς δὲ τοῦτο ποιοῦντας κινδυνεύειν εἰς τοὺς ἰδίους βαθμούς.

viii. 21. Non liceat.

* ut antiquis quoque canonibus.

* προλαβεῖν.

Vide Balſamonis noſtraſque notas.

XXIII.

Pervenit ad aures ſanctæ ſynodi, quod clerici quidam & monachi, quibus nihil a proprio epiſcopo mandatum eſt, & ſunt etiam nonnumquam ab ipſo communione ſegregati, ad imperatoriam Conſtantinopolis urbem ſe conferunt; & in ea diu morantur, turbas excitantes, & ſtatum eccleſiaſticum perturbantes, aliquorum domos ſubvertunt. Statuit ergo ſancta ſynodus, ut ii prius a ſanctiſſimæ Conſtantinopolitanæ eccleſiæ defenſore admoneantur, ut imperatoria urbe excedant: ſi autem in iiſdem negotiis impudenter perſeverent, ut per proprium defenſorem ejiciantur, & in propria loca revertantur.

κγ'.

Ἦλθεν εἰς ἀκοὰς τῆς ἁγίας συνόδου, ὡς κληρικοί τινες, καὶ μοναζοντες, μηδὲν ἐγκεχειρισμένοι ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου, ἔτι δὲ ὅτε ἀκοινώνητοι ἦσαν παρ' αὐτοῦ, καταλαμβάνοντες τὴν βασιλεύουσαν Κωνσταντινούπολιν, ἐπὶ πολὺ ἐν αὐτῇ διατρίβουσι, ταραχὰς ἐμποιοῦντες, καὶ θορυβοῦντες τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, ἀναστρέψασί τε οἴκους τινῶν. ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία συνόδος, τοὺς τοιούτους ὑπομιμνήσκεσθαι μὴ πρότερον διὰ τὴν ἐκδίκησιν τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας, ἐπὶ τῷ ἐξελθεῖν τῆς βασιλευούσης πόλεως. εἰ δὲ τοῖς αὐτοῖς πράγμασιν ἐπιμένοιεν, ἀναισχυντοῦντες, καὶ ἄκοντας αὐτοὺς διὰ τὸ αὐτὸ ἐκδίκου ἐκβάλλεσθαι, καὶ τοὺς ἰδίους καταλαμβάνειν τόπους.

Quidam monachi.

XXIV.

Quæ ſemel voluntate epiſcopi conſecrata ſunt monaſteria, perpetuo manere, monaſteria, & res quæ ad ea pertinent ſervari, eaque non amplius fieri ſæcularia habitacula. Eos autem, qui hoc fieri permittunt, canonum pœnis ſubjici.

κδ'.

Τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια κατὰ γνώμην ἐπισκόπου, μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς μοναστήρια, καὶ τὰ προσήκοντα αὐτοῖς πράγματα φυλάττεσθαι τῷ μοναστηρίῳ, καὶ μηκέτι δύνασθαι γίνεσθαι ταῦτα κοσμικὰ κατοικία· τοὺς δὲ συγχωροῦντας τοῦτο γενέσθαι, ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

XXV.

Quoniam nonnulli metropolitani, ut ſæpe a nobis auditum eſt, & greges ſibi commiſſos negligunt, & epiſcoporum ordinationes differunt, ſanctæ ſynodo placuit ut intra tres menſes epiſcoporum ordinationes fiant, niſi inexorabilis utique neceſſitas effecerit ut dilationis tempus prorogetur. Si autem hoc non fecerint, eos eccleſiaſticæ pœnæ ſubjici. Viduæ vero eccleſiæ reditum, apud eccleſiæ œconomum ſalvum cuſtodiri.

κε'.

Ἐπειδή τινες τῶν μητροπολιτῶν, ὡς πεπυσμένοις ἡμῖν, ἀμελοῦσι τῶν ἐγκεχειρισμένων αὐτοῖς ποιμνίων, καὶ ἀναβάλλονται τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων· ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ ἐντὸς τριῶν μηνῶν γίνεσθαι τὰς χειροτονίας τῶν ἐπισκόπων, εἰ μή ποτε ἄρα ἀναγκαία παρασκευάσῃ ἐπιτεθεῖσθαι τὸν τῆς ἀναβολῆς χρόνον, εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσῃ, ὑποκεῖσθαι αὐτὸν κανονικῷ ἐπιτιμίῳ· τὴν μέντοι πρόσοδον τῆς χηρευούσης ἐκκλησίας σῴαν φυλάττεσθαι παρὰ τῷ οἰκονόμῳ τῆς ἐκκλησίας.

XXVI.

Quoniam in nonnullis eccleſiis, ut ſæpe a nobis auditum eſt, epiſcopi abſque œconomo tractant res eccleſiaſticas, placuit, omnem eccleſiam epiſcopum habentem, ex proprio clero, œconomum habere, ut ſine teſtibus ſit eccleſiæ adminiſtratio, nec ideo res ejus diſſipentur, & probrum ac dedecus ſacerdotio

Diſt. lxxx x. quia in quibuſdam.

κς'.

Ἐπειδὴ δέ τισιν ἐκκλησίαις, ὡς πεπυσμένοις ἡμῖν, δίχα οἰκονόμων οἱ ἐπίσκοποι τὰ ἐκκλησιαστικὰ χειρίζουσι πράγματα· ἔδοξε πάσαν ἐκκλησίαν ἐπίσκοπον ἔχουσαν, καὶ οἰκονόμον ἔχειν ἐκ τοῦ ἰδίου κλήρου, οἰκονομοῦντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ κατὰ γνώμην τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου· ὥστε μὴ ἀμάρτυρον εἶναι τὴν οἰκονομίαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἐκτὸς τὰ τῆς ἐκκλησίας σκορπιζε-

πίζεσθαι πράγματα, καὶ λοιδορίαν τῇ ἱερωσυνῇ προσρίβεσθαι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο ποιήσῃ, ὑποκεῖσθαι αὐτὸν τοῖς θείοις κανόσι.

A inuratur. Si autem hoc non fecerit, eum divinis etiam canonibus ſubjici.

κζ'.

Τοὺς ἁρπάζοντας γυναῖκας, καὶ ἐπ' ὀνόματι σωοικεσίου, ἢ συμπράττοντας, ἢ συναινοῦντας τοῖς ἁρπάζουσι, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ μὲν κληρικοί εἰσιν, ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι αὐτούς.

XXVII.

Eos, qui nomine conjugii mulieres rapiunt: vel opem ferunt, ac conſentiunt iis qui rapiunt, ſtatuit ſynodus, ſi ſint quidem clerici, proprio gradu excidere; ſin autem laici anathematizari. xxxvi. q. ii. Eos qui rapiunt.

Observatio Editorum Romanorum.

Canones qui ſequuntur, non extant in codicibus Græcis manuſcriptis quos habuimus hujus concilii, nec etiam in Latinis, neque in collectionibus Dionyſii & Iſidori. Cujus rei cauſa ea eſſe videtur, quia Anatolii Conſtantinopolitani epiſcopi circumventione ac fraude, cum ſedis apoſtolicæ legati e ſynodo egreſſi eſſent, patribus concilii propoſiti, atque ab eis ſubſcripti fuerant: ex quorum primo, qui eſt XXVIII. duorum patriarcharum Alexandrini & Antiocheni privilegia a concilio Nicæno eis data infringebantur, & primatus ejus in eccleſia poſt Romanum pontificem ſtatuebatur. Quod beatus Leo indigne ferens, eaſdem recidit & infirmavit, ut apparet ex ipſius epiſtola LXI. ad epiſcopos ſynodi Chalcedonenſis, & epiſtola LXII. ad Maximum Antiochenum, & aliis. Recenſentur tamen a Theodoro Balſamone, Joanne Zonara, & aliis Græcis canonum collectoribus. Et cum idem XXVIII. canon relectus ſit in ſequenti actione, petentibus ipſis apoſtolicæ ſedis legatis, illos hic adſcribendos putavimus; non ut eis aliquid auctoritatis adjungatur, ſed ut rei geſtæ ſeries non ignoretur.

Sequentes quoque canones deſunt in codd. Foliano & Bobieriano ſæpiſſime ſupr. laudatis, in poſtremo vero poſt verba, ſi vero laici, anathema eſſe, *hæc leguntur*; Bonifacius presbyter ſanctæ eccleſiæ Romanæ ſtatui & ſubſcripſi, & ceteri epiſcopi diverſarum provinciarum, vel civitatum ſub eri ſerunt. Contuli, die 6. Kal. Aprilis Ind. XIII. *Additur quoque, verba iſta*; Bonifacius pr. *& quæ ſequuntur*, jacere in codice Acumenſi poſt actionem de beato Theodoreto; id eſt cum præfatione hac, *Octava actio Chalcedonenſis. Atque hæc eadem nonnullis prætermiſſis reperiuntur in editione Crabbiana, quæ Romani correxerunt, Binius, regiuſque deinde collector omiſerunt.*

Quoad iſtos canones lege inferius Ballerinorum admonitionem XVI. Chalcedonenſem.

κή.

Παντιχῇ τοῖς τῆ ἁγίων πατέρων ὅροις ἑπόμενοι, καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα κανόνα τῆ ρν'. θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων γνωρίζοντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁρίζομεν, καὶ ψηφιζόμεθα περὶ τῆ πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώμης· καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, οἱ πατέρες εἰκότως ἀπεδέδωκασι τὰ πρεσβεῖα, καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ ρκ'. θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς νέας Ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, λόγως κρίναντες, τὴν βασιλείαν, καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν, καὶ τῆ ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ῥώμῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, ὡς ἐκείνην, μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν· καὶ ὥστε τοὺς τῆς Ποντικῆς, καὶ τῆς Ἀσιανῆς, καὶ τῆς Θρακικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπισκόπους τῆ προειρημένων διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας· δηλαδὴ ἑκάστου μητροπολίτου τῆ προειρημένων διοικήσεων, μετὰ τῆ τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων, χειροτονοῦντος τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις κανόσι, διηγόρευται· χειροτονεῖσθαι δὲ, καθὼς εἴρηται, τοὺς μητροπολίτας τῆ προειρημένων διοικήσεων παρὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχιεπισκόπου, ψηφισμάτων συμφώνων, κατὰ τὸ ἔθος, γινομένων, καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων.

B

XXVIII.

Ad Sanctorum patrum decreta ubique ſequentes, & canonem qui nuper lectus eſt, centum & quinquaginta Dei amantiſſimorum epiſcoporum agnoſcentes, eadem quoque & nos decernimus ac ſtatuimus de * privilegiis ſanctiſſimæ eccleſiæ Conſtantinopolis novæ Romæ. Etenim antiquæ Romæ throno quod urbs illa imperaret, jure patres privilegia tribuerunt. Et eadem conſideratione moti centum quinquaginta Dei amantiſſimi epiſcopi, ſanctiſſimo novæ Romæ throno æqualia privilegia tribuerunt, recte judicantes, urbem quæ & imperio & ſenatu honorata ſit, & æqualibus cum antiquiſſima regina Roma privilegiis fruatur, etiam in rebus eccleſiaſticis, non ſecus ac illam, extolli ac magnifieri, ſecundam poſt illam exiſtentem: ut & Ponticæ & Aſianæ & Thraciæ diœceſis metropolitani ſoli, præterea epiſcopi prædictarum diœceſum quæ ſunt inter barbaros, a prædicto throno ſanctiſſimæ Conſtantinopolitanæ eccleſiæ ordinentur: unoquoque ſcilicet prædictarum diœceſum metropolitano cum provinciæ epiſcopis, provinciæ epiſcopos ordinante, quemadmodum divinis canonibus eſt traditum. Ordinari autem, ſicut dictum eſt, prædictarum diœceſum metropolitanos a Conſtantinopolitano archiepiſcopo, convenientibus de more factis electionibus, & ad ipſum relatis. * primatu & ſic inf

C

D

κθ'.

Ἐπίσκοπον εἰς πρεσβυτέρου βαθμὸν φέρειν,

XXIX.

Epiſcopum in presbyterorum gradum de-

deducere, est sacrilegium. Si qua autem justa causa illos ab episcopali actione removet, nec presbyteri debent locum obtinere. Sin autem absque ullo crimine dignitate moti sunt, ad episcopalem dignitatem redibunt.

Anatolius religiosissimus Constantinopolitanus archiepiscopus dixit. Ii qui dicuntur ab episcopali dignitate ad presbyteri ordinem descendisse, si justis quidem de causis condemnantur, jure nec presbyteri honore digni sunt. Sin autem sine aliqua probabili causa ad inferiorem gradum depressi sunt, jure, si quidem nulli sunt culpæ affines, episcopatus auctoritatem & sacerdotium recipient.

XXX.

Quoniam religiosissimi episcopi Ægypti, non ut catholicæ fidei adversantes, sanctissimi archiepiscopi Leonis epistolæ subscribere distulerunt, sed dicentes in Ægyptiaca diœcesi hanc esse consuetudinem, ut præter voluntatem & mandatum episcopi nihil tale faciant, & petunt concedi sibi dilationem usque ad ordinationem futuri magnæ civitatis Alexandrinorum archiepiscopi; justum nobis & humanum visum est ut ipsis in proprio habitu in imperiali urbe manentitibus remissio concedatur, donec ordinatus fuerit Alexandrinus archiepiscopus. Unde in proprio habitu manentes, vel fidejussores dabunt, si hoc ab eis fieri potest, vel eorum jurijurando fides habebitur.

ἱεροσυλία ἐστίν, εἰ δὲ αἰτίατις δικαία ἐκείνης ἀπὸ τῆς τάξεως τῆς ἐπισκοπῆς ἀποκινεῖ, ὑδὲ πρεσβυτέρῳ τόπον κατέχειν ὀφείλουσιν. εἰ δὲ ἐκτός τινος ἐγκλήματος ἀπεκινήθησαν τοῦ ἀξιώματος, πρὸς τιμὴν τῆς ἐπισκοπῆς ἀξίαν ἐπαναστρέψουσιν.

Ἀνατόλιος ὁ θειότατος ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ὅτοι οἱ λεγόμενοι ἀπὸ τῆς ἐπισκοπικῆς ἀξίας εἰς τιμὴν τοῦ πρεσβυτέρου τάξιν κατεληλυθέναι, εἰ μὴ ἀπὸ δικαίων τινῶν αἰτιῶν καταδικάζονται, εἰκότως οὔτε τοῦ πρεσβυτέρου ὄντες ἄξιοι τυγχάνουσιν εἶναι τιμῆς· εἰ δὲ δίχα τινὸς αἰτίας δικαίου βεὶς τὸν ἥττονα καταβιβάσθησαν βαθμόν, δίκαιοι τυγχάνουσιν, εἴγε ἀνεύθυνοι φανεῖεν, τιμὴν τῆς ἐπισκοπῆς ἐπαναλαβεῖν ἀξίαν τε, καὶ ἱερωσύνην.

λ'.

Ἐπειδὴ οἱ θειότατοι ἐπίσκοποι τῆς Αἰγύπτου, οὐχ ὡς μαχόμενοι τῇ καθολικῇ πίστει, ὑπογράψαι τῇ ἐπιστολῇ τοῦ ὁσιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Λέοντος ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀνεβάλοντο, ἀλλὰ φάσκοντες, ἔθος εἶναι ἐν τῇ Αἰγυπτιακῇ διοικήσει, παρὰ γνώμην καὶ δίχα τύπωσιν τοῦ ἀρχιεπισκόπου μηδὲν τοιοῦτον ποιεῖν, καὶ ἀξιοῦσιν ἐνδοθῆναι αὐτοῖς ἄχρι τῆς χειροτονίας τοῦ ἐσομένου τῆς τοῦ Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως ἀρχιεπισκόπου, εὔλογον ἡμῖν ἐφάνη, καὶ φιλάνθρωπον, ὥστε αὐτοῖς μένουσιν ἐπὶ τοῦ οἰκείου σχήματος, ἐν τῇ βασιλευούσῃ πόλει, ἔνδοσιν παραχεθῆναι, ἄχρις ἂν χειροτονηθῇ ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων ἀρχιεπίσκοπος. ὅθεν μένοντες ἐπὶ τοῦ οἰκείου σχήματος, ἢ ἐγγύας παρέξουσιν, εἰ τοῦτο αὐτοῖς δυνατὸν, ἢ ὁμοσίᾳ κατα πιστευθήσονται.

CANONES CHALCEDONENSES

Ex Interpretatione Dionysii Exigui.

TITULI CANONUM.

I. *De canonibus uniuscujusque concilii.*
II. *Quod non oporteat episcopos, aut quemlibet ex clero per pecunias ordinari.*
III. *Quod non oporteat episcopos, clericos & monachos prædia aliena conducere.*
IV. *De honore monachis competente, & ut nullus eorum tentet ecclesiastica aut sæcularia inquietare negotia, nec alienum servum præter conscientiam domini ejus suscipere.*
V. *Non transmigrandum de civitate in civitatem.*
VI. *Quod non oporteat absolute quoslibet ordinari.*
VII. *De clericis & monachis non manentibus in suo proposito.*
VIII. *De clericis qui sunt in ptochiis, monasteriis, atque martyriis, quæ sub potestate episcoporum uniuscujusque civitatis existunt.*
IX. *Quod non oporteat clericos habentes adversus se invicem negotia, proprium episcopum relinquere, & ad sæcularia judicia convolare.*
X. *Quod non licet clerico in duarum civitatum ecclesiis ministrare.*
XI. *Quod non oporteat egenis epistolia tribui, honestiores autem commendatitiis literis approbari.*
XII. *Ut nequaquam in duos metropolitanos provincia dividatur.*
XIII. *Quod non oporteat peregrinos clericos sine commendatitiis literis ministrare.*
XIV. *Quod non liceat clericos uxorem sectæ alterius accipere.*
XV. *De diaconissis mulieribus.*
XVI. *De virginibus.*
XVII. *De parochiis.*
XVIII. *De conjuratione, vel conspiratione.*
XIX. *Quod oporteat per provincias bis in anno concilia celebrari.*
XX. *Quod minime clericos transmigrari conveniat.*
XXI. *De episcoporum aut clericorum accusatoribus.*
XXII. *Quod non liceat clericis post mortem sui episcopi res ad Deum pertinentes diripere.*
XXIII. *De clericis & monachis, qui præter voluntatem sui episcopi, ad regiam Constantinopolim veniunt.*

XXIV. *Quod non liceat monasteria quæ consecrata sunt diversoria sæcularia fieri.*
XXV. *Quod non oporteat ordinationes episcoporum diu differre.*
XXVI. *De dispensatoribus singularum ecclesiarum.*
XXVII. *De his qui rapiunt puellas.*

CANON I.

[r] Regulas * sanctorum patrum per singula nunc usque concilia constitutas, proprium robur obtinere decrevimus.

* Variæ lect. ex cod. Anicien. in quo versio antiqua.

II.

Si quis episcopus per [2] pecunias fecerit ordinationem, & sub [3] pretio redegerit gratiam, quæ * non potest [4] vendi, ordinaveritque per [5] pecunias episcopum, ([a] aut chorepiscopum,) aut presbyterum, aut [b] diaconum, vel quemlibet ex his qui connumerantur in clero, aut promoverit per pecunias * [6] dispensatorem aut defensorem, ([c] vel * mansionarium,) vel quemquam omnino qui subjectus est regulæ pro suo [d] turpissimo lucri commodo; [e] is qui hoc attentasse probatus fuerit, proprii gradus periculo subjacebit: & qui ordinatus est, nihil ex hac ordinatione vel promotione [f] per negotiationem facta, proficiat, sed sit alienus [g] a dignitate vel * solicitudine, quam [7] pecuniis [h] acquisivit. Si quis vero mediator tam turpibus & nefandis datis vel acceptis extiterit; [i] & ipse, si quidem clericus fuerit, proprio gradu decidat: si vero laicus aut monachus anathematizetur.

[2] quæ nisi per gratiam Dei non acquiri. [3] emi.

[4] œconomum. [6] ostiarium

cura

III.

Pervenit ad sanctam synodum, quod quidam qui in clero * videntur [k] allecti, propter [l] lucra turpia conductores alienarum possessionum fiant, & sæcularia negotia sub cura sua suscipiant, Dei quidem ministerium parvipendentes, sæcularium vero discurrentes domos, & A propter avaritiam, patrimoniorum solicitudinem * sumentes. Decrevit itaque sanctum hoc magnumque concilium, nullum deinceps, [m] non episcopum, non clericum, vel monachum, aut possessiones conducere, aut negotiis sæcularibus [n] se immiscere, [s] præter pupillorum (si forte leges imponant) * inexcusabilem curam, aut civitatis episcopus ecclesiasticarum rerum solicitudinem habere præcipiat, aut orphanorum & viduarum, [o] earum quæ sine ulla * provisione sunt, [p] ac personarum quæ maxime ecclesiastico indigent [q] adjutorio, & propter timorem domini causa depoſcat. Si quis autem [r] de cætero transgredi hæc statuta tentaverit; [t] qui est hujusmodi, ecclesiasticis * increpationibus subjacebit.

* adsumentes.

* ad minoris ætatis tutelam quæ excusari non licet.

* defensione

* pœnis

IV.

Qui vere & sincere * singularem sectantur vitam, t competenter [8] honorentur. Quoniam vero quidam [t] utentes habitu [9] [u] monachali, ecclesiastica negotia civiliaque conturbant circumeuntes indifferenter urbes, nec non & monasteria sibi instituere [10] [x] tentantes, placuit nullum quidem usque ædificare aut constituere monasterium, vel * oratorii domum, p æter * conscientiam civitatis episcopi, Monachos vero per unamquamque civitatem aut regionem subjectos esse episcopo, & quietem diligere, & intentos esse tantummodo jejunio & orationi, in locis in quibus renunciaverunt sæculo, permanentes: nec ecclesiasticis vero, nec sæcularibus negotiis communicent, vel in aliquo sint molesti, propria monasteria deserentes, nisi forte his * præcipiatur propter opus necessarium ab episcopo civitatis. Nullum vero recipere in monasteriis servum, ([y] ut sit * cum eis) [z] monachi obtentu, [aa] præter sui domini * conscientiam. Transgredientem vero hanc definitionem nostram, excom-

* sanctum

* orationis

* voluntatem

* permissum fuerit.

* monachus,

* voluntatem

HARDUINI NOTÆ.

1 Contulit hos Canones Harduinus cum tergemina MS. collectione Dionysiana, quæ est in Bibliotheca collegii Parisiensis Soc. Jesu; atque has variantes lectiones desumpsit.
2 Paris. *pecuniam*. 3 MS. *sub pretium*.
4 MS. Paris. *venumdari*. 5 Paris. *pecuniam*.
6 al. *aut dispensatorem, aut laicis defensorem*. 7 Hard. *per pecunias*.
8 MSS. *honore digni habeantur*. 9 MS. *Monachi*. 10 MSS. *præsumentes*.

BALUZII NOTÆ.

a *Aut chorepiscopum*. Deest in codice Parisiensi. b Idem codex, *diaconem*.
c *Vel mansionarium*. Deest in eodem libro, & in codice Reginæ Suecicæ.
d Corb. *turpi*, Paris. *turpissimi*. e Corb. *is cui ad hoc adiemptandum*. Paris. *is cui hoc adiemptanti*. Sic etiam in codice Reginæ Suecicæ.
f Veteres libri, *quæ est per negotiationem*. Sic etiam Crabbus, & codex Reginæ Suecorum.
g Paris. *ea dignitate*. Ita etiam codex Reginæ Suecicæ.
h Idem codices, *quæsivit*. i *Et ipse*. Deest in iisdem codicibus.
k Corb. *electi*. l Corb. *lucra sua turpia*.
m Idem: *neque episcopum, neque clericum*. n Veteres libri, *se miscere*.
o Paris. *earumque quæ*. p Idem, *& personarum*. Conjunctio deest in Corbeiensi.
q Veteres libri, *adjutorio propter*. r Idem libri, *transgredi de cetero statuta*. Codex Reginæ Suecorum, *de cetero transgredi hæc statuta tentaverit*.
s *Qui est*. Istud desideratur in libro Reginæ & in Parisiensi.
t Paris. *euntes habitu monachi*. u Corb. *monachili*. x Corb. *præparanter*.
y *Ut sit cum eis*. Hæc desunt in antiquis codicibus. z Corb. *obtentu professionis monachicæ*.
aa Paris. *præter servi*.

municatum esse [a] decernimus, ne nomen Dei blasphemetur. Verumtamen episcopum convenit civitatis, competentem monasteriorum providentiam [b] gerere.

V.

u De his qui [c] transmigrant de civitate in civitatem, episcopis aut clericis, placuit ut canones qui de hac re a sanctis patribus statuti sunt, habeant propriam firmitatem.

VI.

x Nullum absolute ordinari debere presbyterum [d], aut diaconum, nec quemlibet in * gradu ecclesiastico, nisi speciaA ordine
B liter [e] in ecclesia civitatis aut * pagi, aut in martyrio, [f] aut monasterio qui ordinandus est, pronuntietur. Qui vero absolute ordinantur, decrevit sancta synodus irritam * haberi hujuscemodi manus impositionem, & nusquam posse ministrare ad * ordinantis injuriam.
B possessionis
* habere.
* probrum ordinantis.

VII.

Qui semel in clero deputati sunt, aut monachorum vitam * expetiverunt, statuimus, [g] neque ad dignitatem aliquam venire * mundanam: aut hoc tentantes, & non agentes pœnitentiam, * quo minus redeant ad hoc, quod propter Deum primitus elegerunt, anathematizari.
* egerunt,
* sæcularem
* ita ut

VIII.

Clerici qui præficiuntur * § [h] ptochodochiis, [i] & qui ordinantur in monasteriis & basilicis martyrum, sub episcoporum qui in unaquaque civitate sunt, secundum sanctorum patrum traditiones, potestate permaneant, nec per contumaciam ab episcopo suo dissiliant. Qui vero audent evertere hujusmodi formam [k] quoquo modo, nec proprio subjiciuntur episcopo; si quidem clerici sunt, canonum * [l] correptionibus * subjacebunt si vero laici vel monachi fuerint, communione priventur.
* dispensationi pauperum seu ptochiis
§ id est, mendicorum hospitiis.
* censuris
* damnationi sive ultionibus.

IX.

Si quis clericus adversus clericum habet negotium, non deserat [m] proprium episcopum, & ad sæcularia percurrat judicia: sed prius * actio ventiletur apud episcopum proprium, vel certe consilio ejusdem episcopi, apud quos utræque partes voluerint, judicium * [n] obtinebunt. Si quis autem [o] præter hæc fecerit, canonicis * [p] correptionibus subjacebit. Quod si clericus habet causam [q] adversus episcopum proprium, vel adversus * alterum, apud synodum provinciæ judicetur. Quod si adversus ejusdem provinciæ metropolitanum episcopus vel clericus habet querelam, * petat aut
C y primatem diœceseos, z aut sedem regiæ urbis Constantinopolitanæ, & * apud ipsam judicetur.
* examinent causam.
* agitetur.
* interdictis; correctionibus.
* extraneum
* ad primam sedem recurrant.
* ibi causam definiant.

X.

Non [r] liceat clericum [s] conscribi in * duabus simul ecclesiis, & [t] in qua ab initio ordinatus est, & ad quam confugit, quasi ad potiorem, ob inanis gloriæ cupiditatem: hoc autem facientes revocari debere ad suam ecclesiam, in qua [s] primitus ordinati sunt, & ibi tantummodo ministrare. Si vero jam quis translatus est ex alia in aliam ecclesiam,
C [t] prioris ecclesiæ, vel martyriorum quæ sub ea sunt, aut [f] ptochodochiorum, aut xenodochiorum, rebus [s] in nullo communicet. Eos vero qui ausi fuerint post definitionem magnæ & universalis hujus synodi, quidquam ex his quæ nunc sunt prohibita, perpetrare, decrevit sancta synodus [t] a proprio gradu excidere.
* duarum urbium simul

XI.

Omnes pauperes & indigentes auxilio, cum proficiscuntur, sub probatione epistoliis vel ecclesiasticis a pacificis tantummodo * commendari decrevimus, &
D non * commendatitiis literis, [u] propterea quod commendatitias literas * honorationibus [6] tantummodo [x] personis * præstari conveniat.
* f. commeare.
* synodocis
* iis solis personis quæ sunt suspectæ, præstari
* qui bonæ esse opinionis videntur

XII.

Pervenit ad nos, quod quidam præter ec-

HARDUINI NOTÆ.

1 Hard. *licere*. 2 MSS. Paris. *in duarum civitatum simul pronuntiare ecclesiis*.
3 MSS. Paris. *initio*. 4 Hard. *nihil prioris* &c.
5 Hard. pro *in nullo* legit *omnino*.
6 Hard. *personis honoratioribus solummodo canceduntur*.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *decrevimus*.
b Corb. *agere*. c Idem codex, *migrant*. d Corb. addit *omnino*.
e Veteres libri, *Ecclesiæ aut possessionis aut martyrii*.
f Paris. *aut monasterio*. Deest in Corbeiensi. g Legendum, *neque ad militiam, neque ad dignitatem*. Erratum est typographicum editionis Labbeanæ.
h Veteres libri, *ptochis*. Sic etiam lib. 7. Capitular. cap. 2.
i Veteres libri & Capitularia, *vel qui*. k Idem libri, *quocunque modo*. Sic etiam in eodem loco Capitularium. l Corb. *ultionibus*. m Veteres libri, *Episcopum proprium*.
n Omnes libri veteres, *continebunt*. Sic etiam citat Hincmarus in opusculo IV. capitulor. cap. 28. Sic enim legitur apud Dionysium Exiguum. Sed omnes editiones habent *obtinebunt*.
o Corb. *præterierit nec fecerit*. p Idem codex, *correctionibus*.
q Idem, *contra Episcopum*. r Veteres libri, *in qua initio*.
s Idem libri *ptochiorum*, ut supra. t Corb. *a proprio hujuscemodi gradu recedere*. Ita etiam Paris. nisi quod habet *hujusmodi*. u Veteres libri, *propter quod*.
x Paris. *præstari personis*. Corb. *præstare personis*.

ecclesiastica statuta facientes, convolarunt ad potestates, & per * pragmaticam [a] sacram in duo [b] provinciam unam divisérunt, ita ut ex hoc facto duo metropolitani * esse videantur in una provincia. Statuit ergo sancta synodus, de reliquo nihil ab episcopis tale tentari: alioquin, qui hoc adnisus fuerit amissioni gradus proprii subjacebit. Quæcumque vero civitates jam * literis imperialibus * metropolitani nominis honore subnixæ sunt, honore tantummodo perfruantur, & qui ecclesiam ejus gubernat episcopus, salvis scilicet [1] veræ metropoli privilegiis suis.

pragmaticas imperiales

fiat

per sacras literas metropolis nominis honoratiæ sunt.

XIII.

Peregrinos clericos & lectores in alia civitate, * præter commendatitias literas * sui episcopi, nusquam penitus ministrare debere.

sine commendatitiis literis.

sine synodoci is literis

XIV.

Quoniam in quibusdam provinciis concessum est * lectoribus & [c] psalmistis uxores ducere, statuit sancta synodus, non licere cuiquam ex his accipere sectæ alterius uxorem. Qui vero [d] ex hujusmodi conjugio jam filios suscéperunt, si quidem præventi sunt, ut ex se [e] geniti apud hæreticos baptizarentur, offerre eos ecclesiæ catholicæ communioni conveniet: non baptizatos autem, non posse eos ulterius apud hæreticos [f] baptizare: sed neque * copulari debet nuptura hæretico, aut Judæo, vel pagano; [g] nisi forte persona orthodoxæ copulanda promittat se ad orthodoxam fidem transferre. [h] Si quis hanc definitionem sanctæ synodi transgressus fuerit, correptioni canonicæ subjacebit.

lectores & psalteres nubere permittuntur,

conjungere in matrimonium cum hæretica.

XV.

b Diaconissam [2] non ordinandam esse * ante annum quadragesimum, & hanc cum summo libramine. Si vero * suscipiens manus impositionem, [3] & aliquantum temporis in ministerio permanens, semetipsam tradat nuptiis, gratiæ Dei contumeliam faciens, anathematizetur hujusmodi cum eo qui eidem [4] copulatur.

mullerem ante accepta velatione.

XVI.

Virginem quæ se [i] Domino Deo consecravit, similiter & monachum, non licere nuptialia jura contrahere. Quod si hoc inventi fuerint perpetrantes, * excommunicentur. * Confitentibus autem decrevimus, ut habeat auctoritatem ejusdem loci episcopus misericordiam eis humanitatemque largiri.

* fint excommunicati a communione suspendantur.

XVII.

Singularum ecclesiarum rusticas parochias, [5] vel * in * possessionibus, manere * inconcussas illis episcopis, qui eas retinere noscuntur, & maxime si per tricennium eas absque vi obtinentes, * sub [6] dispensatione rexerunt. Quod si intra tricennium facta est de his, vel fiat altercatio, licere eis qui se læsos asserunt, apud sanctam synodum provinciæ de his movere certamen. Quod si quisquam a [k] suo metropolitano lædi cur, apud * primatem diœceseos, aut apud [l] sanctam Constantinopolitanam sedem judicetur, sicut superius dictum est. Si qua vero civitas potestate imperiali * novata est, aut * si protinus innovetur, * civiles dispositiones & publicas, ecclesiasticarum quoque parochiarum ordines subsequantur.

* regionarias * positionibus inconvulsas

f. sua

* primam sedem provinciæ suæ.

* nova constituta est aut certe constituatur.

* in posterum * civilibus & publicis formulis etiam ecclesiasticarum parochiarum ordo celebretur

XVIII.

Conjurationis vel conspirationis crimen & a * veteribus legibus est omnino prohibitum: multo magis hoc in Dei ecclesia ne fiat, admonere conveniet. Si qui ergo clerici vel monachi reperti fuerint conjurantes, * aut conspirantes, aut insidias ponentes episcopis, aut * conclericis, gradu proprio penitus * [m] abscindantur.

* sæcularibus * exeuntis * apud extrinsecas leges.

* & per conjurationem calumniam facientes. * clericis * excidant

XIX.

Pervenit ad aures nostras, quod in provinciis statuta episcoporum concilia minime celebrentur, [n] & ex hoc plurima negligantur ecclesiasticarum causarum, quæ [o] correctionibus indigeant. Decrevit itaque sancta synodus, secundum canones patrum bis in anno episcopos in idipsum * in unamquamque provinciam convenire, quo metropolitanus [p] episcopus probaverit, & corrigere singula, si qua fortassis emerserint. Quicumque vero non advenerint episcopi, residunt autem in suis

Can. 5 Concilii Nicæni.

* per

---

1 Hard. *salvis vere metropolitanis privilegiis suis.* 2 MS. *Diaconam.*
3 Hard. *aliquandiu.* 4 Paris. *conjungitur.* 5 Hard. *velut possessiones.*
6 Absunt hæ duæ voces a ms. uno Paris.

HARDUINI NOTÆ.

a Veteres libri, *formam.*
b Iidem libri, *unam provinciam.* c Iidem libri, *psaltis.*
d Corb. *in hujusmodi.* e Veteres libri, *genitos, & baptizarent.*
f Corb. *baptizari.* g Veteres libri: *nisi forte promittat ad orthodoxam fidem se persona orthodoxa copulatura transferre.* h Paris. *Si quis autem hanc.*
i *Domino.* Deest in Corbeiensi. k Vox *suo* deest in codicibus antiquis.
l *Sanctam.* Et istud quoque deest in codicibus antiquis.
m Corb. *abscidantur*, Paris. *abiciantur.* n Corb. *& ob hoc.*
o Veteres libri, *correctionis.* p Iidem libri, *antistes.* Sic etiam veteres editiones in margine.

BALUZII NOTÆ.

* suppeditante salute
* inevitabili & nec

suis civitatibus, [a] & hoc, * si in sua incolumitate consistunt, omnique * inexcusabili & necessaria occupatione probantur liberi [1] fraterno [b] corripiantur affectu.

XX.

[c] Clericos in ecclesia ministrantes, sicut jam constituimus in alterius civitatis ecclesia * statutos fieri * non oportet, sed * contentos esse, in quibus ab initio ministrare meruerunt exceptis illis, qui * proprias amittentes provincias, ex necessitate ad aliam [c] ecclesiam transierunt. Si quis autem episcopus post hanc definitionem susceperit clericum ad alium episcopum pertinentem, placuit, & susceptum & * suscipientem communione privari, donec is qui migraverat, clericus ad propriam fuerit regressus ecclesiam.

* collocari, * militare
* ea contentos esse, in qua. * sua patria amissa.
* susceptorem

XXI.

Clericos aut laicos accusantes episcopos aut clericos, passim & sine probatione ad accusationem recipi non debere, nisi prius eorum discutiatur existimationis opinio.

XXII.

Non licere clericis post obitum sui episcopi, res ad eum pertinentes diripere, sicut antiquis quoque est canonibus [2] constitutum. [d] Quod si hoc facere tentaverint, graduum suorum periculo subjacebunt.

XXIII.

Pervenit ad aures sancti concilii, quod quidam clerici & monachi, quibus nihil ab episcopo suo commissum est, [e] aliquando vero & communione ab eo [f] privati, pervenientes ad urbem regiam Constantinopolitanam, in ea diutius [g] immorantur, excitantes turbas, & statum ecclesiasticum commoventes, subvertentes [h] etiam quorumdam domos. Decrevit [i] itaque sancta synodus, [k] hujusmodi primo quidem per defensorem Constantinopolitanæ sanctissimæ ecclesiæ [l] commoneri, ut egrediantur ab urbe regia. Quod si [m] iisdem negotiis impudenter insistant, etiam nolentes idem defensor expellat, ut ad propria loca perveniant.

XXIV.

[n] Quæ semel ex voluntate episcopi dedicata sunt monasteria, [o] perpetuo manere monasteria, & res quæ ad ea pertinent, [p] monasterio reservari, nec posse [q] ea ultra fieri sæcularia habitacula. Qui vero hoc fieri permiserint, canonum [r] correptionibus subjacebunt.

XXV.

Quoniam quidam metropolitanorum (quantum * comperimus) [t] commissos sibi greges negligunt, & ordinationes episcoporum facere differunt: placuit sanctæ synodo, intra tres menses ordinationes episcoporum celebrari, nisi forte necessitas * inexcusabilis [u] coegerit tempus dilationis extendi. Quod si hoc minime fecerit, correptioni ecclesiasticæ subjacebit: verumtamen [u] redditus ecclesiæ viduatæ penes œconomum ejusdem ecclesiæ integri reserventur.

* rumore * comp.
* inevitabilis

XXVI.

Quoniam in quibusdam ecclesiis (ut rumore comperimus) * præter œconomos, episcopi facultates ecclesiasticas tractant: placuit, omnem ecclesiam habentem episcopum, [x] habere œconomum de clero proprio, qui dispenset res ecclesiasticas * secundum sententiam episcopi proprii; ita ut ecclesiæ dispensatio * præter testimonium non sit, & ex hoc dispergantur ecclesiasticæ facultates, & sacerdotio maledictionis [y] contumelia * procuretur. Quod si hoc minime fecerit, divinis constitutionibus subjacebit.

* sine œconomis
* cum consensu
* sine testimonio
* ingeratur

XXVII.

Eos qui rapiunt [z] mulieres [aa] etiam * sub nomine * simul habitandi, [bb] aut [3] cooperantes, aut * [cc] conniventes raptoribus, decrevit sancta synodus, ut si quidem clerici sunt, decidant gradu proprio; si vero laici, anathematizentur.

* hospitalis solatii nomine.
* conjugii, * consentientes.

CA-

HARDUINI NOTÆ.

1 Paris. *fraterna correptioni subjaceant.* 2 Canon. Apost. 40. Paris. *est præfixum.* 3 Hard. *cooperandi.*

RALUZII NOTÆ.

a Paris. *& hoc in sua.* b Idem codex, *affectu corripiantur.*
c Idem, *transierunt Ecclesiam.*
d Idem: *Quod si hoc.* e Idem: *est autem quando & communione privantur ab eo.*
f Corb. *privantur.* g Veteres libri, *immorentur.*
h *Etiam.* Deest in libro Parisiensi. i *Itaque.* Deest in Corbeiensi.
k Paris. *hujusmodi per defensorem Constantinopolitanæ sanctæ Ecclesiæ primo quidem.*
l Veteres libri, *commoveri.* m Idem libri, *hisdem.*
n Paris. *Quæ semel dicata sunt monasteria consilio Episcoporum maneant perpetua.*
o *Perpetuo.* Deest in Corbeiensi. p Veteres libri, *monasteriis.*
q *Ea.* Deest in Parisiensi. r Paris. *sententiis.*
s Veteres libri, *negligunt commissos sibi greges.* t Idem libri, *præparet.*
u Idem, *redditus.* x Idem, *habere & œconomum.*
y Paris. *derogatio.* z Idem, *puellas.* aa *Etiam.* Deest in antiquis codicibus.
bb Parisiensis non habet *aut.* cc Corb. *conhibentes*, Paris. *cohibentes.*

CANONES CHALCEDONENSES

veteri, quæ egitur in compilatione

*Ex interpretatione * Isidori Mercatoris.*

TITULI CANONUM.

I. *De canonibus uniuſcujuſque concilii conſervandis.*
II. *Quod non oportet clericos aut monachos prædia ſæcularia vel cauſas ſuſcipere.*
III. *Quod non oporteat epiſcopos aut quoslibet ex clero pecunias ordinare.*
IV *De honore monachis competente, & ut nullus eorum tentet eccleſiaſtica aut ſæcularia inquietare negotia, nec alienum ſervum præter conſcientiam domini ejus ſuſcipere*
V. *Quod non liceat epiſcopo aut cuilibet ex clero de alia ad aliam tranſire civitatem*
VI. *Quod non oportet abſolute quoslibet ordinari.*
VII. *De clericis & monachis in ſuo propoſito non manentibus.*
VIII. *De clericis qui ſunt in ptochiis, monaſteriis atque martyriis, quæ ſub poteſtate epiſcoporum uniuſcujuſque civitatis exiſtunt.*
IX. *Quod non oporteat clericis prætermiſſo epiſcopo ad ſæcularia judicia commeare.*
X. *Quod non liceat clericos in duabus eccleſiis miniſtrare.*
XI. *Quod oporteat egenis epiſtolam tribui honeſtiores autem commendatitiis litteris approbare.*
XII. *Quod nequaquam duobus metropolitanis provincia dividatur.*
XIII. *Quod non oporteat extraneos clericos ſine commendatitiis literis miniſtrare*
XIV. *Quod non liceat clerico uxorem ſectæ alterius accipere, niſi ſi forte ſpondeat ſe ad veram fidem venire.*
XV. *De diaconiſſis mulieribus quod non liceat niſi quadragenarias ordinari.*
XVI. *De monachis vel puellis Deo dicatis quod non liceat eis nuptiis jungi.*
XVII. *De eccleſiis in parochiis per triginta annos ab epiſcopo habitis vel renovatis urbibus.*
XVIII. *De conſpiratione clericorum quod Græci fratrias dicunt.*
XIX. *Quod oporteat per provincias bis in anno concilia fieri.*
XX. *Quod minime clericis in aliam civitatem tranſmigrare liceat, niſi eis qui pro perſecutione propriæ amiſerint civitates.*
XXI. *De epiſcoporum aut clericorum accuſatoribus quales debeant ſuſcipi in accuſationem.*
XXII. *Quod non liceat clericis poſt mortem ſui epiſcopi res ad eum pertinentes diripere.*
XXIII. *De clericis & monachis excommunicandis, qui præter voluntatem ſui epiſcopi ad urbem regiam veniunt.*
XXIV. *Quod non liceat monaſteria quæ conſecrata ſunt diverſoria ſæcularia fieri.*
XXV. *Quod non oporteat poſt obitum epiſcopi ordinationem alterius differre epiſcopi.*
XXVI. *De œconomis, id eſt, diſpenſatoribus ſingulis eccleſiis habendis.*
XXVII. *De his qui ſibi rapiunt uxores.*

A ☞ VETERES TITULI CANONUM

Concilii Chalcedonenſis.

Ex Vetuſtiſſimo Codice Lucenſi ſign. 490.

Ex Concilio Chalcedonenſi.

I.

UT omnium Conciliorum ſtatuta teneant.

II.

Epiſcopus Presbyter vel quilibet ex clero (ſi) per venalitatem ordinatus fuerit, & qui ordinatur deponatur, ſive œconomus, vel actuarius anathema ſit.

III.

Ut nullus Clericorum conductores efficiantur. Epiſcopus curam habeat Orphanorum, & Viduarum.

IV.

Nullus monachus ſine Epiſcopi conſcientia monaſterium faciat. Monaſteria ſub Poteſtate Epiſcoporum ſuorum ſint, & nec vagentur abſque poteſtate Epiſcopi, vel Abbatis.

V.

Epiſcopus ſive Clericus de alia Eccleſia in aliam transferat ſe.

VI.

Nullus ſine loci nominatione, aut Presbyter (aut) diaconus, aut quicunque ordinetur.

VII.

Quicunque clericus aut monachus ad ſecularem militiam reverſus fuerit, anathema ſit.

VIII.

Clerici monachi, laici, qui proprio Epiſcopo noluerint ſubiacere, excommunicentur.

IX.

Clerici ſi habuerint cauſam ab Epiſcopo ſuo audiantur, aut a metropolitano, ſi vero contra epiſcopum ſuum ſive metropolitanum ad Regiam civitatem cauſent.

X.

In duas Eccleſias unus non ordinetur. Clericus niſi ubi prius, aut certe ſecunda, ut cauſa non habeat in priorem. (ſic)

XI.

Epiſcopus pauperibus faciat epiſtolas per loca.

XII.

XII.

In una Provincia duo non sint metropolitani.

XIII.

Clericus ab alio Episcopo sine epistola non recipiatur.

XIV.

Nullus Clericus hereticam Uxorem accipiat.

XV.

Diaconissa ante quadraginta annos non ordinetur, & si post ordinationem maritum acceperit, anathema sit.

XVI.

Si qua devota vel Monachus post professionem nupserit, excommunicetur.

XVII.

Post triginta annos nullus repetat Diecesem suam; si vero novata fuerit Civitas, & Ecclesiastica (sic) ordo servetur.

XVIII.

Si quis Clericus vel monachus conjurationes fecerit, deponatur.

XIX.

Duas vices in anno synodus fiat; & Episcopus monitus qui non fuerit, corripiatur.

XX.

Qui Clericum alienum susceperit Episcopus, & Clericus excommunicent.

XXI.

Quicunque Clericum vel Episcopum accusaverit passim non recipiatur, nisi opinio eorum fuerit præsentata.

XXII.

Clerici res pertinentes Episcopi post mortem non rapiant.

XXIII.

Clerici vel monachi sine conscientia Episcopi sui Regiam civitatem habitantes proiiciantur.

XXIV.

Semel consecrata monasteria cum judicio episcopi sui nullatenus post eant sæcularia habitacula.

XXV.

Mortuo Episcopo infra tres menses ordinetur alter.

XXVI.

Omnes Episcopi œconomos habeant.

XXVII.

Raptores excomunicentur.

A

CANONES I.

[a] Regulas * a sanctis patribus in unaquaque synodo usque nunc prolatas teneri statuimus.

* in C. H diversa omnino reperitur versio, ex qua nonnulla duntaxat delibavimus, ut e iam ex Bohieriano.

II.

Si quis episcoporum, accepta pecunia, ordinationem fecerit, & [b] sub pretium deduxerit * impretiabilem gratiam, atque ordinaverit [c] per pecunias episcopum, sive chorepiscopum, [d] sive presbyterum, sive diaconum, aut quemcumque alium qui connumeratur inter clericos, aut accepta pecunia ordinaverit œconomum, [e] id est defensorem, sive * paramonarium: quicumque ergo hæc [f] meditatus fuerit, si convictus fuerit, ipse quidem subeat gradus sui periculum; & qui sic [g] ordinatus fuerit, nullum habeat fructum ex hujusmodi mercimonio & creatione probrosa, sed sit alienus [h] & dignitatis & solicitudinis ejus, quam per [i] pecunias * introivit. [k] Sed & ille qui instans tam turpibus & illicitis * datis, intercessor apparuit, C si quidem clericus fuerit, de proprio decidat gradu: si vero laicus, [l] sive monachus [m] fuerit, [n] anathema sit.

* indistrahibilem sive inadpretiabilem.

* mansionarium

* aut quemlibet de canonene turpis lucri gratia

* impetravit

* lucris,

III.

Pervenit ad sanctam synodum, quia de his qui in clero connumerantur, quidam [o] propter turpis lucri gratiam, alienarum * possessionum conductiones & causas sæculares suscipiunt, & seipsos quidem a ministeriis sanctis per desidiam [p] separant, ad domos autem sæcularium concurrunt, & substantiarum [q] eorum gubernationes avaritiæ causa suscipiunt. D Decrevit ergo sancta & magna synodus, neminem deinceps [r] eorum, hoc est, episcopum, sive clericum, aut monachum, condueere possessiones, aut misceri sæcularibus [s] procurationibus: nisi forte qui legibus ad minorum [t] tutelas ætatum, sive curationes, inexcusabiles attrahuntur, aut cui ipsius civitatis episcopus ecclesiasticarum rerum commiserit gubernacula, vel orphanorum, [u] ac viduarum * quæ indefensæ sunt, * & earum personarum, quæ maxime ecclesiastico indigent adminiculo, propter timorem Dei. Si quis vero transgressus fue-

* prædiorum

* sine provisione existentium

* aut

BALUZII NOTÆ.

a Hic canon in Divionensi veteri libro iisdem verbis conceptus est quibus extat apud Dionysium Exiguum.
b Vetus codex, *& in nundinationem adduxerit inadpreciabilem gratiam.*
c *Per pecunias*. Hæc non habentur in libro veteri.
d Vetus codex, *Presbyterum seu Diac.*
e *Id est*. Desideratur istud in veteri codice.
f Vetus codex, *temptaverit sive convictus*
g Vetus codex, *ordinatur.*
h Vetus codex, *aut dign. aut sollic.*
i Vetus codex, *pecuniam,*
k Vetus codex, *sed & qui in his tam turpibus & illicitis lucris intercessor apparuerit.*
l Vetus codex, *aut monachus.*
m *Fuerit*. Deest in veteri libro.
n Vetus codex, *anathematizetur.*
o Vetus codex, *propter turpia lucra.*
p Vetus, *separent*, & paulo post *concurrant.*
q Vetus codex, *earum.*
r Vetus codex, *horum.*
s Vetus codex addit *posse.*
t Vetus codex, *ætatum tutelas*
u Vetus codex, *aut viduarum*; & paulo post, *aut earum.*

fuerit ſtatuta, * [a] correptioni eccleſiaſticæ ſubjaceat.

IV.

Qui vere & pure ſolitariam eligunt vitam, [b] digni ſunt convenienti honore. Quia tamen quidam * [c] monachi habitu utentes, res communes diſturbant, indifferenter civitates circumeuntes, nec non & monaſteria per ſeipſos propria præſumptione conſtituere tentant: placuit, neminem aut ædificare, aut conſtituere monaſteria, aut oratorii domum, ſine conſcientia ipſius civitatis epiſcopi. Eos vero, qui per ſingulas civitates ſeu poſſeſſiones in monaſteriis ſunt, ſubjectos eſſe [d] debere epiſcopo, & quieti operam dare, atque obſervare [e] jejunia & orationes, in locis in quibus * ſemel Deo [f] ſe devoverunt, permanentes: & neque communicare [g] eccleſiaſticis, neque ſæculares aliquas [h] tractare [i] actiones, relinquentes propria monaſteria: niſi forte jubeantur, propter urgentes neceſſitates, ab ipſius civitatis epiſcopo. Et neminem ſervorum ſuſcipi in monaſterium, ut ſit cum eis monachus, niſi cum domini proprii conſcientia. Prætereuntem vero hæc decrevimus extra communionem eſſe, [k] ne nomen domini blaſphemetur. Convenit vero civitatis epiſcopo, * curam [l] ſolicitudinemque neceſſariam monaſteriis exhibere.

V.

Propter eos epiſcopos ſive clericos, qui de civitate ad civitatem tranſeunt, placuit, definitiones datas a ſanctis patribus habere propriam firmitatem.

VI.

Neminem abſolute ordinari presbyterum, [m] vel diaconum, vel quemlibet in eccleſiaſtica ordinatione conſtitutum; niſi * manifeſte in eccleſia civitatis, ſive poſſeſſionis, aut in martyrio, aut in monaſterio, qui ordinatur, * mereatur ordinationis publicatæ vocabulum. [n] Eorum vero qui * abſolute ordinantur, decrevit ſancta ſynodus * vacuam [o] haberi manus impoſitionem, & nullum ejus tale factum valere, ad injuriam [p] ipſius qui eum ordinavit.

VII.

Eos qui ſemel in clero * taxati fuerint, ſive in monaſteriis [q] deputati, decrevimus neque ad militiam, neque ad * honores ſæculares venire. [r] Eos autem, qui hoc auſi fuerint [f] facere, & non ejus rei pœnitere maluerint, ut ad hoc idem revertantur, [t] quod ante obtentu Dei propoſuerunt ſibi, [u] anathematizari.

VIII.

Clerici in ptochiis, [x] & in monaſteriis, aut martyriis conſtituti, ſub poteſtate ſint ejus, [y] qui in ea eſt civitate epiſcopus, ſecundum traditionem [z] ſanctorum patrum: nec per * præſumptionem recedant a ſuo epiſcopo. Eos vero qui auſi fuerint reſcindere hujuſmodi [aa] inſtitutionem quocumque modo, vel ſi noluerint ſubjacere proprio epiſcopo; ſi quidem fuerint clerici, [bb] pro perſonarum ordinatione ſubjaceant * condemnationibus * canonum: ſi vero monachi ſeu laici fuerint, * communione priventur.

IX.

Si clericus adverſus clericum habeat negotium, non relinquat ſuum epiſcopum, & ad ſæcularia [cc] judicia non concurrat: [dd] ſed prius * negotium agitetur apud proprium epiſcopum, [ee] vel certe (* ſi fuerit judicium ipſius epiſcopi) apud arbitros ex utraque parte electos audiatur negotium. Si quis vero contra hæc fecerit, canonum ſubjaceat correptionibus. Et ſi clericus adverſus ſuum [ff] vel alium epiſcopum habeat cauſam, apud audientiam ſynodi provinciæ ejus [gg] conquiratur. Si vero contra ipſius provinciæ metropolitanum epiſcopum epiſcopus ſive clericus habeat controverſiam, pergat [hh] ad ipſius diœceſis * primatem, aut certe ad Conſtantinopolitanæ regiæ civitatis ſedem, [ii] ut eorum ibi proprium negotium * exquiratur.

* deputati
* dignitates
* Prochium eſt domus mendicorum, vel locus ad recipiendos mendicos
* contumaciam ſubſannent ſuos epiſcopos
* increpationi
* *deeſt hoc verbum.*
* excommunicentur.
* actio ventiletur
* conſilio ejuſdem epiſcopi
* metropoli tanum
* terminetur judicetur, vel, & ibi p. n exequatur.

a Vetus codex, *hic eccleſiaſticæ ſubjaceat correptioni.* b Vetus codex, *convenientem di. ſ. honore.* PALUZII NOPÆ
c Vetus codex, *habitum monachi utentes eccleſiaſticus actus civileſque conturbant, circumeuntes indifferenter civitates, necnon & monaſteria ſi* (corr. *ſibi*) *ipſis præſumptione propria commendantes, placuit neminem ſibi aut ædificare.* d *Debere.* Deeſt in veteri codice.
e Vetus codex, *jejunio & orationibus.* f Vetus codex, *ſe ſe devoverint.*
g Idem codex, *eccleſiaſticos.* h Vetus codex, *adtrectare.*
i *Actiones.* Deeſt in veteri libro.
k Vetus codex, *ut non nomen Dei blaſphemetur.* l Vetus codex, *& ſollicitudinem.*
m *Vel diac. vel queml. in.* Hæc exciderunt veteri librario. n Codex vetus, *Eo vero.*
o Vetus codex, *habere.* p Vetus codex, *ejus.*
q *Deputati* Deeſt in veteri codice. r Vetus codex, *aut eos.*
f *Facere.* Deeſt in veteri libro. t Vetus codex, *quod non obtentu Dei.*
u Vetus codex, *anathema eſſe.* x *Et in mon. aut martyris.* Hæc deſunt in veteri codice.
y Vetus codex, *qui earum civ. eſt epiſcopi.* z *Sanctor. patr. nec per præſumptionem.* Et hæc quoque exciderunt veteri librario. aa Vetus codex, *ordinationem.*
bb Vetus codex, *paternarum ordinationum ſubjaceant condemnationibus. Sin autem monachi ſeu laici ſunt, excommunicentur.* cc Negatio deeſt in veteri exemplari.
dd Vetus codex, *ſed primum.* ee Vetus codex: *& ita, ſi fuerit, judicio.*
ff Idem, *ſeu alium.* gg Vetus codex, *conqueratur.* hh Vetus codex, *aut ipſius diœceſeos metropolitanum epiſcopum.* ii Vetus codex, *& ibi proprium negotium exſequatur.*

X.

Non licere clericum in eccleſiis duarum civitatum ordinari, [a] ſed in qua ab initio ordinatus eſt, & cujus [b] expetitio erat ante profugium. Et ſi propter vanæ gloriæ deſiderium contigerit, [c] ut poſt ad majorem eccleſiam confugerit, eum indubitanter revocari debere ad eam, in qua ab exordio ordinatus eſt, & ibi tantummodo miniſtrare. Si quis vero jam translatus eſt [d] ab alia in aliam eccleſiam, nihil habeat commune cum priore eccleſia, [e] ſive ſub hac eccleſia conſtitutis martyriis, [f] ſive in ptochiis, vel xenodochiis, aut eorum negotiis. Eos vero qui auſi fuerint poſt ordinationem hujus magnæ & univerſalis ſynodi agere quæ prohibita ſunt, ſtatuit ſancta ſynodus cadere de proprio gradu.

XI.

Omnes pauperes & indigentes eccleſiaſticis auxiliis, [g] cum proficiſcuntur, ſub probatione epiſtolii, ſive pacificis, quæ dicuntur * eccleſiaſticæ, tantummodo commendari ſtatuimus, & non commendatitiis epiſtolis: quia commendatitias epiſtolas, quas dicimus, eos tantum accipere convenit, * qui in opere ſunt clariores. *

f quæ dicunt εἰρηνικὰ ecclesiastici

f qui in opinione ſunt clariores

f & eis tantummodo præbeantur

XII.

Pervenit ad nos, [h] quod quidam præter [i] eccleſiaſticos ordines affectantes potentiam, per [k] pragmaticam formam, unam provinciam in duas dividant, [l] ita ut ex hoc inveniantur duo metropolitani epiſcopi [m] in una eademque eſſe provincia. Statuit [n] ergo ſancta ſynodus, deinceps nihil tale attentari a quolibet epiſcopo: eos vero qui tale aliquid [o] attentaverint, de proprio gradu cadere. Si quæ vero [p] antea civitates per pragmaticam imperialem [q] metropolitani nominis honore decoratæ ſunt, nomine A ſolo perfruantur *, & qui eccleſiam ejus regit epiſcopus, [r] privilegio metropolitano epiſcopo jure proprio reſervato.

* & honoretur q. e. c. r. c. incolumi ſcilicet m. c. a. p. t.

XIII.

Extraneum clericum & [s] lectorem extra civitatem ſuam ſine commendatitiis literis proprii epiſcopi nuſquam penitus [t] liceat miniſtrare.

XIV.

Quia in quibuſdam provinciis conceditur [u] pſalmiſtis & lectoribus uxores accipere; ſtatuit ſancta ſynodus, prorſus non licere [x] cuiquam ex his * alterius ſectæ accipere uxorem. Si quis vero prævenit, & habet jam de tali [y] conjugio filios, ſi forte [z] prævenerint eos jam apud hæreticos [aa] baptizari, debent eos [bb] offerre ſanctæ eccleſiæ catholicæ, ut ibi communicent. Qui vero adhuc baptizati non ſunt, omnimodo non poſſe eos in hæretica eccleſia baptizari, [cc] nec in * matrimonio jungi hæretico, Judæo, vel pagano; niſi forte [dd] ſpoponderit ſe venire ad orthodoxam fidem, dum conjungitur perſonæ [ee] orthodoxæ. Si quis vero hanc definitionem ſanctæ ſynodi [ff] præterierit, regularum [gg] condemnationibus ſubjaceat.

* hæreticum

* copulatæ impiis hæreticorum aut Judæorum aut paganorum

XV.

Diaconiſſam non debere ante quadraginta annos ordinari, [hh] & hoc cum diligenti probatione. Si vero * ſuſceperit ordinationem, & quantocumque tempore obſervaverit [ii] miniſterium, & poſtea ſe nuptiis tradiderit, injuriam faciens Dei gratiæ, hæc anathema ſit cum eo qui in illius [kk] nuptiis convenit.

* ſuſcepta manus impoſitione tempus aliquantum permanens in miniſterio ſemetipſam det ad nuptias.

XVI.

Si qua virgo ſe [ll] dedicaverit Deo, ſimiliter & monachus, non licere [mm] eis jungi nuptiis. Si vero inventi fuerint hoc facientes, maneant excommunicati. * Statuimus vero poſſe in eis facere humanitatem, ſi ita probaverit loci epiſcopus.

* Pœnitentes autem exomologeſim facientes habere auctoritatem in eatum humanitate ejuſdem loci epiſcopos.

XVII.

BALUZII NOTÆ.

a Vetus codex, *ſed in ea in qua.*
b Vetus codex, *expetierat ante perfugium.*
c Vetus codex, *ut pote ad maj. eccl. confugeret, Eccleſiæ propriæ reſtitui, id eſt, ubi ab exordio ordinatus eſt.*
d Vetus codex, *ab alia ad aliam.*
e Vetus codex, *ſive ſub ea.*
f Vetus codex, *ſive eptociis.*
g Vetus codex, *cum probatione epiſtolii ſive pacificis quæ dicunt εἰρηνικὰ eccleſiaſtica tantummodo proficiſci ſtatuemus, & non commendatitiis epiſtolis, quia commendatitias quas dicemus epiſtolas quos tantum accipere convenit qui non opinione ſunt clariore, & eis tantummodo præbeantur.*
h Vetus codex, *eo quod quidam.*
i Vetus codex, *eccleſiaſticas ordinationes.*
k Vetus codex, *pragmaticum ſacrum.* & infra, *pragmaticum imperialem.*
l Vetus codex, *& ex hoc inveniantur.*
m Vetus codex, *in eadem & una eſſe provincia.*
n Vetus, *igitur.*
o Vetus codex, *temptaverint, cadere de pr. gradu.*
p *Antea.* Deeſt in veteri exemplari.
q Vetus codex, *metropolitano decoratæ ſunt nomine, ſolo fruantur honore.*
r Vetus codex, *incolumi ſcilicet metropolitano epiſcopo.*
ſ Vetus codex, *lectores.*
t *Liceat.* Deeſt in veteri libro.
u Vetus codex, *pſaltis.*
x Vetus codex, *huic.*
y Vetus codex, *connubio.*
z Vetus codex, *prævenerunt.*
aa Vetus codex, *baptizare.*
bb Vetus codex, *offerre catholicæ Eccleſiæ.*
cc Vetus codex, *nec matrimonium.*
dd Vetus codex, *ſpoponderint.*
ee *Orthodoxæ.* Deeſt in veteri codice.
ff Vetus codex, *prætereat.*
gg Vetus codex, *condemnatione.*
hh Vetus codex, *& hanc.*
ii Vetus codex, *ad miniſterium.*
kk Vetus codex, *nuptias convenerit.*
ll Vetus codex, *dicaverit.*
mm Vetus codex, *eos nuptiis jungi.*

XVII.

Per ſingulas eccleſias [a] parochias ruſticanas, ſive in poſſeſſionibus, [b] manere * immobiles apud eos, qui eas [c] retinent, epiſcopos, & maxime [d] ſi eas ſine violentia jam per * triginta annos tenentes gubernaverunt. Si vero intra triginta annos [e] etiam facta fuerit, aut fiat [f] de his altercatio, licere eis qui ſe dixerint læſos, propter eas [g] movere apud ſynodum provinciæ [h] certamen. Si quis vero putaverit ſe a proprio metropolitano gravari, [i] apud primatem diœceſeos, aut apud Conſtantinopolitanæ civitatis ſedem agat judicium, ſicut dictum eſt. Si vero quælibet civitas per auctoritatem imperialem * renovata eſt, aut ſi renovetur in poſterum, civilibus & publicis ordinationibus etiam eccleſiarum [k] parochianarum ſequatur ordinatio.

inconcuſſe
tricennium
deducta

XVIII.

Conjurationum & * conſpirationum [l] crimen, quod apud Græcos dicitur phratria, publicis etiam legibus certum eſt penitus inhiberi: hoc multo magis in ſancta [m] Dei eccleſia ne fiat, convenit abdicari. Si qui vero clerici, vel monachi inventi fuerint conjurantes, [n] aut phratrias vel factiones componentes aliquas ſuis epiſcopis, aut aliis clericis, [o] omnino cadant de proprio gradu.

conven-
ionum

XIX.

[p] Pervenit ad aures noſtras & hoc, quod in provinciis conſtituta epiſcoporum concilia minima celebrentur, & quod inde multæ, quæ correctione opus [q] habent, eccleſiaſticæ res negligantur. Statuit igitur hæc ſancta ſynodus, ſecundum patrum regulas bis in anno in unum convenire per ſingulas provincias epiſcopos, [r] ubi ſingula quæ emerſerit, corrigantur. Qui vero noluerint convenire epiſcopi, [s] conſtituti in ſuis civitatibus, [t] & cum hoc maxime in ſui corporis ſanitate [u] conſiſtentes, etiam omnibus aliis urgentibus & inexcuſabilibus negotiis liberi [x] ſunt, licere eos fraternæ caritatis admonitionibus corripi.

anon. 5. onc. Nicæni.

XX.

Clericos [y] in ſuis eccleſiis conſtitutos, ſicut jam [z] definivimus, non licere in alterius civitatis eccleſiis ordinari, ſed acquieſcere [aa] in ea, in qua ab initio * * miniſtrare meruerunt: exceptis illis, qui proprias civitates perdiderunt, & ex neceſſitate ad alias eccleſias migraverunt. Si vero quicumque epiſcopus poſt definitionem iſtam [bb] ſuſceperit clericum ad alium epiſcopum pertinentem; placuit ſanctæ ſynodo, & hunc qui ſuſceperit, & eum qui ſuſceptus eſt, tamdiu excommunicatos manere, quamdiu ipſe clericus ad propriam [cc] eccleſiam revertatur.

* fecere initium miniſtrandi

XXI.

[dd] Clericos, ſive laicos, qui accuſaverint [ee] epiſcopum aut clericos, * temere atque indifferenter non [ff] debere ſuſcipi in accuſationem, niſi prius eorum opinio fuerit perſcrutata.

* paſſim & ſine probatione

XXII.

Non licere clericis poſt mortem epiſcopi ſui rapere pertinentes ad eum res, [gg] ſicut jam præcedentibus regulis ſtatutum [hh] habetur. Si vero hæc fecerint, [ii] periclitari ſe noverint in proprio gradu.

XXIII.

[kk] Pervenit ad aures ſanctæ ſynodi, quia clerici quidam & monachi [ll] nihil habentes ſibi injunctum a proprio epiſcopo, interdum vero [mm] etiam illi qui ab eo fuerant excommunicati, veniant ad [nn] regiam civitatem Conſtantinopolitanam, & [oo] multis temporibus in ea conſiſtentes, per-

BALUZII NOTÆ.

a Vetus codex, *ruſticanas parœchias*. b Vetus codex, *permanere*. c Vetus codex, *tenent*. d Vetus codex, *qui eas*. e *Etiam*. Deeſt in veteri codice. f Vetus codex, *de eis dubitatio*. g Vetus codex, *moveri*.
h *Certamen*. Deeſt in veteri libro. i Vetus codex, *apud principem ipſius diœceſeos*.
k Vetus codex, *parœciarum*. l Vetus codex, *quod crimen apud Græcos dicitur fratriæ, & publicis etiam*.
m *Dei*. Deeſt in veteri libro. n Codex vetus, *aut fratrias aut factiones*.
o Vetus codex, *omni modo*. p Vetus codex: *Venit in aures noſtras, quia in provinciis probati ſynodici conventus Epiſcoporum minimè celebrentur*.
q Vetus codex, *habeant*.
r Vetus codex, *ubi metropolitanus probaverit, & ſic corrigere ſingula quæ emerſerint*.
s *Conſtituti*. Deeſt in veteri libro. t Vetus codex, *& hoc maxime cum in ſui*.
u Vetus codex, *conſiſtant*. x Vetus codex, *ſint*.
y Vetus codex, *in ſingulis*. z Vetus codex, *decrevimus*.
aa Vetus codex, *in ea in qua ab initio fecit principium miniſtrandi, extra eos qui*.
bb Vetus codex, *ad alium Epiſcopum pertinentem clericum ſuſceperit, placuit hunc qui ſuſcepit & eum qui ſuſc. eſt*.
cc Vetus codex, *revertatur Eccleſiam*. dd Vetus codex, *Clerici ſeu laici*.
ee Vetus codex, *Epiſcopos*. ff Vetus codex, *debent*.
gg Vetus codex, *ſicut & jam*. hh Vetus codex, *videtur*.
ii Vetus codex, *periclitari eos de proprio gradu*.
kk Vetus codex. *Venit in aures*. ll Vetus codex, *nihil ſibi habentes*.
mm *Etiam*. Deeſt in veteri libro.
nn Vetus codex, *ad hanc regiam*. Jam ſupra vidimus vocem *hanc* ſublatam ab editoribus Romanis, quia cum conſtet hæc dicta & facta eſſe apud Chalcedonem, non videntur dici poſſe facta dictaque Conſtantinopoli. Verum quia Chalcedon erat vicina Conſtantinopoli ac velut illius ſuburbium, quæ fiebant Chalcedone, cenſebantur facta Conſtantinopoli, ut patet etiam ex his quæ ſupra pag. 291. dicunt Epiſcopi Aſiani. Chalcedonem porro veteres aliquando accenſuiſſe Conſtantinopoli oſtendunt quæ ſupra a nobis dicta ſunt ad caput 201. ſynodici.
oo Vetus codex, *multi temporis in ea conterentes ſpatia, perturbationes*.

turbationes tranquillitati eccleſiaſticæ inferant, & diverſorum domos corrumpant. Statuit igitur ſancta ſynodus, hos [a] quidem primum commoneri per defenſorem Conſtantinopolitanæ ſanctæ eccleſiæ, ut exeant de regia civitate. Si autem in eodem propoſito improbe perduraverint, etiam invitos eos [b] expellat ipſe defenſor, ut ad ſua loca redeant.

XXIV.

Quæ ſemel conſecrata fuerint monaſteria cum judicio ſui epiſcopi, [c] maneant perpetuo monaſteria, & res ad ea pertinentes conſervari ipſis monaſteriis decrevimus, nec ulterius poſſe ea fieri ſæcularia habitacula. Qui vero permiſerint hæc fieri, ſubjaceant his condemnationibus, quæ per canones conſtitutæ ſunt.

XXV.

3. Diſt. 7. *Quoniam quidam.*

[d] Quoniam quidam metropolitanorum, ſicut ad nos perlatum eſt, negligunt [e] creditum ſibi gregem, & differunt ordinationes facere epiſcoporum: placuit [f] ſanctæ ſynodo intra tres menſes fieri ordinationes epiſcoporum, niſi forte inexcuſabilis neceſſitas coegerit tempus [g] ordinationis amplius [h] prorogari. Si autem quis epiſcoporum hæc non obſervaverit, [i] ipſum debere eccleſiaſticæ condemnationi ſubjacere: [k] redditus vero ejuſdem viduatæ eccleſiæ integros reſervari apud œconomum ejuſdem eccleſiæ placuit.

XXVI.

Quia in quibuſdam eccleſiis, ſicut ad nos pervenit, ſine œconomo epiſcopi res eccleſiaſticas tractant: [l] placuit, omnes eccleſias epiſcopos habentes, [m] etiam œconomum habere de proprio clero, qui gubernet eccleſiæ res cum arbitrio ſui epiſcopi, ut non ſine teſtimonio ſit [n] gubernatio ipſarum rerum eccleſiaſticarum, & ex [o] hoc eveniat res ejuſdem eccleſiæ diſpergi, & ſacerdotali dignitati obtrectatio generetur. Si vero quis hoc non obſervaverit, divinis ſubjaceat regulis.

XXVII.

Eos qui ſibi rapiunt uxores, vel eos qui eis auxilium præſtiterint, ſtatuit ſancta ſynodus, ſi quidem clerici fuerint, cadere de proprio gradu: ſi vero [p] laici fuerint, anathema ſint.

JOANNIS DOMINICI MANSI

IN SEQUENTEM

CANONUM CHALCEDONENSIUM

VETUSTAM VERSIONEM

PRÆMONITIO.

IN meo Conciliorum Supplemento Tom. I. pag. 329. 330. *vetuſtiſſimam hanc Canonum Chalcedonenſium verſionem, ex antiquiſſimo Lucenſi Cod. ſignato olim num.* 88. *modo* 490. *accepiam, atque, uti tunc reputabam, ineditam evulgavi. Dein illam reperi jam excuſam in Cod. Canonum a Queſnello in Append. ad Oper S. Leonis Magni vulgato. Hac Queſnelli & mea pariter editione uſi Ballerini fratres eam reproduxerunt in Append. ad Opera S. Leonis Magni pag.* 225. *Cum vero Codex meus Lucenſis ſatis emendatus ſit pro ſcriptore ſæculi VIII. atque inſuper veteres titulos ſingulis Canonibus præſcriptos habeat, qui nec in editione Ballerinorum comparent, ideo hic recudendam judicavi.*

IN-

BALUZII NOTÆ

a Vetus codex, *primum quidem commonere.*
b Vetus codex, *eici per eundem defenſorem ut ad ſua loca perveniant.*
c Vetus codex, *manere in perpetuum, & pertinentes eis res conſervari ipſi monaſterio, & non ulterius.*
d Vetus codex: *Eo quod quidam.* e Vetus codex, *ſibi creditos greges.*
f Vetus codex, *ſancto ſynodo.* g *Ordinationis.* Deeſt in veteri codice.
h Vetus codex, *propagari.* i Vetus codex, *ipſum quidem debere.*
k Vetus codex, *reditos.* ii eſt, reditus. l *Placuit* Deeſt in veteri exemplari.
m Vetus codex, *habere & œconomos*; & paulo poſt, *gubernent eccleſiaſtica cum.*
n Idem codex, *guhernantia ipſa rerum eccleſiaſticarum, & ex hoc eveniat diſpergi ejuſdem Eccleſia res*
o Vetus codex, *hæc.* p Vetus codex, *laici, anathema eſſe*

INCIPIUNT CANONES CHALCEDONENSES

Tituli XXVII.

INCIPIUNT STATUTA.

I.

QUingentesimo anno sub Imperatore piissimo Marciano. Constituta quæ per singulas Synodus a SS. Patribus constituta sunt hactenus habere firmitatem censuerunt, dicentes.

II.

De his qui præmio ordines adipiscuntur.

Si quis episcopus ordinationem pro pecunia fecerit, & vendiderit rem, quæ nisi per gratiam Dei non acquiritur, & sub pecunia ordinaverit episcopos aut presbyteros vel diaconum aut eorum quemquam, qui in numero clericorum continentur, aut accepta pecunia fecerit œconomum, vel defensorem, aut ostiarium, vel quamcumque hujuscemodi pro turpitudinem lucri; qui hoc feciſſe probatur, sui gradum periculum sustinebit. Sed & is qui ordinatur nihil ex ordinatione, quæ per negociationem processit, utilitatis acquirat. Sed fiat dignitatis reus, qui ipsi pro pecunia commissa est alienus. Si quis autem in istam turpibus & nefariis lucris medius interfuisse videatur, & is quidem, si clericus fuerit degradetur, si vero laicus, aut monachus anathematizetur.

III.

Ut clerici conductores non sint.

Pervenit ad S. Synodum quoniam quidam clericorum propter lucri turpitudinem alienarum possessionum conductores efficiantur, causis sæcularibus tractantibus, ministeria Dei negligant, & sæcularium domus discurrentes & patrimoniorum curas propter avaritiam suscipientes. Igitur Sancta & magna Synodus constituit nullum deinceps, neque episcopum, neque clericum, neque monachum conducti titulo possessiones habere liceat, neque causarum sæcularium posse ordinationibus commisceri, nisi forte vocetur aliquis secundum leges ad minoris ætatis tutelam, quæ excusari non licet, aut civitatis episcopus ecclesiasticarum rerum curam clerico voluerit committere, aut orphanorum, vel viduarum propria providentia carent, vel personarum talium, quæ auxilium ecclesiasticum postulant propter timorem Dei. Si quis autem ea, quæ constituta sunt, deinceps violare tentaverit, ecclesiasticæ damnationi subjaceat.

IV.

Qui vitam solitariam sectantur, & quo honore fungantur.

Quoniam vero quidam sub protextu habitu monachi ecclesias, & conventus, & res communes disturpant, civitates circumeuntes indiscrete, necnon & monasteria sibi constituere studentes, placuit, ut nullum eorum usquam ædificare liceat, neque monasterium constituere, neque oratorium absque civitatis episcopi voluntate. Monachi vero qui sunt per singulas civitates & provincias episcopi subditos esse censemus, & quietem diligere, & jejuniis esse contentos, & orationibus, & nullis locis observare in quibus renuntiasse videntur, nequaquam ecclesiasticis vel sæcularibus rebus communicare, ne importunitatem inferre propriis monasteriis, nisi forte quæsiti fuerint propter causam necessariam ab episcopum civitatis. Sane placuit ut nullum servum suscipiant in suis monasteriis ad monachum faciendum sine propria Domini voluntate. Qui vero hoc constitutum excesserit a communione eum suspendi decernimus, ne nomen Dei blasphemetur. Civitatis autem episcopus oportet competentem præstare providentiam cunctis monasteriis.

V.

De episcopis vel clericis qui se de civitate in aliam transferunt.

Placuit ut canones qui a S. Patribus constituti sunt de his ipsis suam habeant firmitatem

VI.

Nullum absolute liceat ordinari, neque presbyterum, neque diaconum, neque penitus quemquam de his qui sunt intra ecclesiastico ordine, nisi peculiariter ecclesiæ civitatis, aut possessionis, aut martirii, aut monasterii qui ordinatus

tus est pronontietur. Qui vero absolute ordinatur decrevit S. Synodus irritam esse hujuscemodi manus impositionem, & munus quam posse ministrare ad ordinantis injuriam.

VII.

De professis clericis vel monachis.

Qui semel sunt in clero ordinati, aut monaci facti, constituimus, ut neque ad militiam, neque ad dignitatem sæcularem venire. Si vero hoc adripuerint, & non pœnitentes ad hoc revertantur, quod..... Deum prius elegerunt, anathematizentur.

VIII.

De dispensatoribus.

Clerici qui præficiuntur dispensationi pauperum, vel monasteriorum, & basilicis martyrum, sub episcopis, qui in unaquaque civitate sunt, secundum sanctorum Patrum traditiones permaneant, ne per suam temeritatem episcopi sui moderatione declinent. Quia vero hujusmodi dispositionem quo habet modo subvertere ausi fuerint, & episcopo suo non dederint consueta, siquidem clerici fuerint canonice damnationi subjaceant; si autem monachi, aut laici fuerint a communione cessent.

IX.

Si clericus cum clerico causam habeat, placuit ut episcopum suum non deserant, & ad judicia sæcularia currant; sed prius, ut dictum est, apud episcopum suam examinent causam, aut certe cum voluntate ipsius causa dicatur apud quos partes utraque voluerint. Si quis autem contra hæc venire tentaverit, canonicis interdictis subjacebit. Si vero clericus quis habeat causam cum extraneo episcopo, vel cum suo, apud Synodum provinciæ judicetur. Si autem episcopus aut clericus discrepationem habeat cum metropolitano episcopo, ad primam sedem recurrant, aut ad sedem CPtanam, & ibi causam definiant.

X.

Ut nullus clericus suam deserat ecclesiam.

Civitatum ecclesiis debeat militare in qua primum ordinatus quis est, & non ad quam quasi majorem pro vanæ gloriæ desiderium confugivit. Eos vero qui hoc tentaverint, ecclesiæ propriæ restituendos esse in qua primo ordinati sunt, & ibi tantum ministrare. Si qui tamen jam ex alia in alia ecclesia translatus est, in nullis causis prioris ecclesiæ vel ad ipsam pertinentibus martiriis vel sinodociis vel pauperum rebus habeat facilitatem tractandi. Eos vero qui ausi fuerint post hoc constitutum magni & universalis istius Synodi aliquid contrarium agere, in his quæ nuper sancta Synodus interdixit, proprium amittant gradum.

XI.

Non temere dandis epistolis Synodicis.

Omnes pauperes, & revera egentibus solaciis oportet pacificis tantum literis prosequi, & non synodociis, quoniam synodocias literas his tantum dari convenit, qui bonæ esse opinioni videantur.

XII.

In una provincia unum debere esse metropolitanum episcopum.

Pervenit ad nos quoniam quidam contra ecclesiastica statuta facientes, se potestatibus conferentes, per pragmaticum unam provinciam diviserunt in duas, ac per hoc duo in una provincia sunt metropolitani episcopi. Igitur nunc constituit magna Synodus nihil tale deinceps tentari ab episcopis. Et qui aliquid hujusmodi arripuerint, proprium amittant gradum. Quicumque vero civitates per sacras literas nomine metropolitano funguntur, ipsæ solæ honorem consequantur. Et his qui huic ecclesiæ præest episcopus, salvo utique proprio jure, quod revera convenit metropolitanæ civitati.

XIII.

Ut in aliena civitate clerici non ministrent.

Peregrinos clericos & lectores in aliena civitate sine synodociis literis episcopi sui penitus nusquam ministrare debere.

XIV.

Ut nullus clericus hæreticam vel paganam ducat uxorem.

Quoniam quibusdam provinciis lectores, & psaltes nubere permittantur, constituit

ſtituit S. Synodus non licere quemquam ulterius hæreticam mulierem accipere ; eos vero qui jam ex tali matrimonio filios procrearunt, & ſi quidem filios ſuos apud hæreticos baptizarunt, poſtmodum vero poſſe eos in catholica communione percipere. Si autem non ſunt baptizati, jam non debere eos apud hæreticos baptizari, nec ad conjugium cum hæreticis conjungi, neque cum Judæo, neque cum pagano, niſi forte ſe transferre ad fidem orthodoxam promiſerint perſonæ quæ conjungendæ ſunt cum orthodoxis. Si quis autem hujus S. Synodi conſtitutum violare tentaverit, canonum damnationi ſubjaceat.

XV.

Quod annorum velari debeant ancillæ Dei.

Placuit non eas ordinari ante annum XLmum, & hoc cum diligenti provatione. Si vero accepta velatione, & certo tempore miniſterio obſervans nupſiſſe tradiderint ad injuriam Dei gratiæ, hujuſmodi mulier anathematizetur, cum eo qui illi conjungitur.

XVI.

De Virginibus & Monachis.

Nec eam quæ ſe Domino Deo virginem vovit, eodem modo nec monachis nubere licebit. Si vero hoc facere voluerint a communione ſuſpendantur. Confitentibus autem decrevimus ut habeat authoritatem ejuſdem loci epiſcopus miſericordiam humanitatemque largiri.

XXVI.

De ruſticas parrocias, quæ ſunt in ſingulis provinciis, inconvulſas manere conſtituimus apud epiſcopos, qui detinere eas videntur, maxime eas anni XXX. detinentes inviolatæ diſpenſaverunt. Si vero intra XXX. annis facta aut fiat quæſtio, his licere quæſtionem movere adud Synodum ſuæ provinciæ, qui vim pertuliſſe aſſerunt. Si quis autem a metropolitano ſuo epiſcopo male tractetur, apud primam ſedem provinciæ ſuæ, vel apud CPtanum cauſam dicat, ſicut ſuperius comprehenſum eſt. Si qua vero poteſtate imperiali civitas nova conſtituta eſt, aut certe conſtituatur, civilibus & publicis formulis etiam eccleſiaſticarum parrociarum ordo celebretur.

XVIII.

De conjuratis.

Conjurationis, vel conſpirationis crimen apud extrinſecus leges amputari ſolere; multo magis in eccleſia Dei hoc ne fiat prohiberi oportet. Igitur ſi clerici, aut monachi inventi fuerint conjurati, & per conjurationem calumniam facientes epiſcopis vel quibuslibet & clericis, proprium amittat gradum.

XIX.

Ut ſecundo in anno concilia fiant.

Pervenit ad aures noſtras quoniam in quibuſdam provinciis non fiunt epiſcoporum ſynodus ſecundum canonem conſtitutum, & hoc multarum eccleſiaſticarum quæ corripienda ſunt vel corrigenda negligi ſcriptura. (*ſic*) Igitur Synodus conſtituit ut ſecundum canones patrum, quæ apud Niciam Bytiniæ conſtituti ſunt, bis in anno idipſum epiſcopos ex ſingulas provincias convenire, ubi metropolitanus epiſcopus conſtituerit, & omnia quæcumque emerſerint corrigere. Epiſcopi vero qui non convenerint & in propriis poſiti civitatibus, & non profecti, ſed abſentes, maxime ſuppeditante ſalute, feceſſerint, excuſabilibus occupationibus liberi, fraternitatis intuitu corripiantur.

XX.

De non ſuſcipiendos alterius eccleſiæ clericis, & de ſuſceptoribus eorum.

Clericos in eccleſia militantes, ſicuti jam conſtitutum eſt, non licere in alterius civitatis eccleſia militare; ſed illa eſſe contentum in qua principio miniſtrare meruit, extra eos qui amiſſa patria ad alia eccleſia præ neceſſitate venerunt. Qui vero epiſcoporum poſt hoc conſtitutum alterius eccleſiæ clericum ſuſceperit, placuit a communione ſuſpendi, & eum qui ſuſcepit, & qui ſuſceptus eſt, quoque clericum qui translatus eſt fecerit ad ſuam reverti eccleſiam.

XXI.

De accusatores episcoporum.

Clerici vel laici qui episcopos accusarint, sive quoslibet clericos, omnino sine judicio eos non suscipiet, nisi prius eorum æstimatio fuerit diligentius examinata.

XXII.

Ut nullus clericus aliena diripiat.

Clericis non licere post mortem episcopi sui diripere ea, quæ illi competere non possunt, sicut & adnterioribus canonibus cautum est, alioquin eos de gradibus suis posse periclitari.

XXIII.

De clericis & monachis excommunicatis.

Pervenit ad aures S. Synodus quoniam quidam clerici & monachi, quibus nec aliquid ab episcopo suo commissum est, & interdum enim ab ipsius communionem suspensi ad CPtanam civitatem pergunt, & ibidem diu remorantes ecclesiasticam disciplinam disturbant, quorumdam autem etiam domos subvertunt; sanctam constituit synodus prius quidem hujusmodi homines per sanctæ ecclesiæ CPtanæ defensorem hos admonere, ut a civitate discedant. Verum si inter negotia & impudentiam fuerint remorati, eos etiam invitos per eundem defensorem jactari, & ad loca propria revocari.

XXIV.

De sacrata monasteria.

Quæ Deo semel sacrata sunt monasteria secundum episcoporum consensum, oportet in perpetuum monasteria nuncupari, & eorum res monasteriis reservari, & non debere ulterius cœnacula sæcularia fieri. Si quis hoc fieri prætermiserit, canonicis interdictis subjaceat.

XXV.

De ordinandis episcopis, & de reditus ecclesiarum.

Quoniam metropolitanorum quidam, sicut cognovimus, commissas sibi negligunt greges, & ordinationes episcoporum fieri differunt, placuit S. Synodo intra tres menses episcoporum ordinationes fieri. Nisi forte necessitas inexcusabiliis dilationis tempus protrahi coegerit; alioquin eos pœnæ ecclesiæ subjacere: ecclesiæ vero reditus viduatæ apud œconomum ipsius ecclesiæ integros conservari convenit.

XXVI.

De dispensatores ecclesiarum.

Quoniam in quibusdam ecclesiis reperimus sine œconomis res ecclesiasticas tractante episcopo, placuit omnino ut omnis ecclesia habens episcopum, etiam œconomum habere, de proprio clero, qui res ecclesiasticas dispenset, cum consensu episcopi sui; ne cum dispensatio sine testimonio fuerit, res ecclesiasticæ dispersæ sint ad contumeliam Pontificis inrogandam. Si vero hoc non fecerit, reos esse sanctis subjacere canonibus.

XXVII.

De corruptores mulierum.

Eos vero qui mulieres diripiunt hospitali solatio nomine, & illos qui cohibere, aut consensum rapientibus præbere videntur, sancta constituit Synodus, ut si quidem clerici fuerint propriumu amittant gradum; si vero laici anathematizentur.

Et subscripserunt. Paschasinus episcopus statui & subscripsi. Luculentius episcopus statui & subscripsi. Bonifazius presbyter legatus S. Ecclesiæ Romanæ statui & subscripsi. Et cæteri episcopi infrascripti.

QUI SUBSCRIPSERUNT

Concilio Chalcedonensi.

Ex codice Maffæi antiquissimo annorum mille descripsit olim Romæ R. P. Jacobus Sirmondus, cujus apographo usi sumus,

Paschasinus episcopus vicarius domni mei beatissimi atque apostolici universalis ecclesiæ papæ Leonis urbis Romæ synodo præsidens statui, consensi & subscripsi.

Lu-

HARDUINI NOTÆ. a Has subscriptiones exhibuit Harduinus ad tomi primi calcem, ut eas hic edidit Labbeus, hoc est, inquinatissime; *quo nomine*, inquit ille, *easdem prorsus omittere primo consilium fuit, deinde mutata sententia, ne quid vetusti monumenti prævisse videamur, alieno eas loco potius, quam nullo censuimus edendas. Tum ex nonnullis autem quæ hic adnotamus, tum ex indice episcopatuum, quem in fine operis exhibebimus, intelligitur quomodo sint hæ subscriptiones emendandæ.*

Lucentius episcopus civitatis ecclesiæ Auſculanæ vicarius domini mei beatiſſimi & apoſtolici viri univerſalis eccleſiæ papæ Leonis urbis Romæ in ſynodo Græce lecto præſidens ſtatui, conſenſi & ſubſcripſi.

Bonifacius presbyter S. E. R. ſynodo præſidens ſtatui, conſenſi & ſubſcripſi.

Leo presbyter S. E. R. ſynodo præſidens ſtatui, conſenſi & ſubſcripſi.

ANATOLIUS CONSTANTINOPOLITANUS.

Provinciæ Thraciæ epiſcopi III.

Cyriacus Heraclienſis per Lucianum.
Romanus Eudoxiopolitanus.
Lucianus [a] Byzes.

Provinciæ Thraciæ ſecundæ epiſcopi III.

[b] Frontius Philippupolitanus.
Sebaſtianus [c] Beryis.
Epictitus [d] Berois.

Provinciæ [e] *Diocletianopolis Rhodopes epiſcopi* IV.

Baſilius Trajanopolitanus.
Docimaſius [f] Marodianus.
Serenus [g] Maximiapolitanus.
[h] Macarius [i] Enuntos.

Provinciæ Emimontis epiſcopi I.

Jobianus [k] Demectu.

Provinciæ Illyrii epiſcopi VII.

Anaſtaſius Theſſalonicenſis, per Quintilianum epiſcopum Heraclienſem.
Sozon Philippenſis.
Dardanius [l] Barlaa.
Maximinus Serrienſis.
Nicolaus [m] Strovienſis.
Anopatus [n] Thaſutanus.
Euſebius [o] Doberutanus.
Miliccenus,

Provinciæ Helladiæ epiſcopi VIII.

Petrus Corinthii.
* Nicæas Megarenſis, * Nicetas.
Joannes Meſſenenſis.
Ophelimos Getheas.
Athanaſius [p] Opontunenſis.
Irenicus Naupactenſis.
[q] Domnus Platæonenſis.
Oneſimus [r] Alguſanus.
Magnus Diaconus.

Provinciæ Syriæ primæ epiſcopi IX.

Maximus Antiochenus.
Maximinus.
Macarius Laodicenſis, per Euſebium presbyterum Antiochenum.
Theoctiſtus * [s] Virienſis, * Berienſis.
Gerontius Seleucenſis.
Romulus [t] Chalcidonenſis.
Petrus Gabalenſis.
Maras Onoſatenſis.
Sabas Paltibenſis,
Uranius Gabalonienſis.

Provinciæ Syriæ ſecundæ epiſcopi VI.

Domnus Apamienſis, per Mellitum Lariſſenſem.

Provinciæ Ciliciæ primæ epiſcopi VIII.

Theodorus Tarſenſis.
Matronianus * Pompejopolitanus, per Theodorum * metropolitanum.
Alexander Sebaſtenſis.
Philippus Adanenſis.
Hypatius Zephyrenſis.
Theodorus Auguſtenſis.
Cryſippus [u] Mallatanus,
Saluſtinus [x] Corrycutanus, per Philippum Adanenſem.

Provinciæ Ciliciæ ſecundæ epiſcopi XIX.

Cyrillus Anazarbenſis.
Polychronius Epiphanienſis.
* Johamus Flaviados, * Joannes,
Indemos Irenopolitanus.
Julianus Rocſutanus.
Baſianus Mopſueſtenſis, per Sophronium epiſcopum Iſauriæ,
Baſilius Seleucienſis.
Theodorus Claudiopolitanus.
Julianus Celendorotanus:
* Johamus Diocæſarienſis, * Joannes.
Daniel * Anatnoſtu, * Anagnoſti.
Epiphanius Ceteſtoroenſis.
Mamoreos Titipolitanus.
Acacius Antiochenſis.
Lea-Manditus, per papa diaconem.
Ammonius Latapis.
Arlianus Selinuntonienſis, per Paulum ſubdiaconem.
Natalis Philodelphianus.
Tyrannus Germanicenſis.

Provinciæ Phœnices epiſcopi XIII.

Photius Tyrienſis.
Damianus Sidonenſis.
Paulus Ptolemaidos.
Olympius Aradupolitanus.
Paulus Porfyritanus.
Thomas Paneadus.
Petrus Biblutanus, per Photium Pureuntanum.
Euſtathius Perythropolitanus.
Theodorus Tripolitanus.
Heraclius Arcus.
Alexander [y] Anaparadu.
Porphyrius Botryopolitanus, per Seloſſeum diaconem.
Fobforus Stroſiadenſis.

Provinciæ Phœnices Libanitidis epiſcopi VII.

Theodorus Damaſcenus.
Uranus Emiſienſis.
Joſeph Heliopolitanus.
Thomas Eutreopolitanus.
Valerius Laodicenſis.
Euſtathius * Fyleſaracenſis, * Sileſaracenſis,
Jordanis Aravienſis.

Provinciæ Arabiæ epiſcopi XV.

Conſtantinus Boſtron.
Eulagius Filadelfienſis.
Proclus Adraonenſis.
Theodoſius Canothaſienſis.
Ormiſda Philippopolitanus.
Flaccus Geroaoſotanus, per Conſtantium Boſlotroſtreenſem.

HARDUINI NOTÆ.

a Lege, *Bizyæ*.
b Lege, *Francion Philippopolitanus*.
c Lege, *Berhoææ*.
d Lege *Diocletianopolis*.
e Dele hic, *Diocletianopoli*.
f Lege *Maronianus*.
g Lege, *Maximianopolitanus*.
h Al. MS. *Marinus*.
i Pro, *Æni*.
k Lege *Develti*.
l Lege, *Berrhœæ*.
m Lege *Stobienſis*.
n Lege *Thaſitanus*.
o Lege, *Doberitanus*.
p Lege, *Opuntenſis*.
q Lege, *Domninus Platææ*.
r Lege, *Arorum*.
ſ Lege, *Berœenſis*.
t Pro, *Chalcidenſis*.
u Lege, *Mallotanus*.
x Lege, *Cotycotanus*.
y Pro, *Antaradu*.

[a] Augustus Eufrasiensis.
Stephanus * Geraspolitanus. * Hierapolitanus.
Theodoritus [b] Samosœtenus.
Johannes [c] Cyropolitanus.
Timotheus [d] Germanienſis.
Evulcius * Dulicis * Doliches,
Gavinianus Zeugmatos.
Patricius Perrenſis.
Rufinus Neocæſarienſis.

Provinciæ Osdroenſis episcopi VIII.

Nonus Celabasedenſis.
Gaiumas Marcupolitanus.
Johannes Carron.
Abramius Castrocircon.
Daniclus Macedonopolitanus.
Damianus Callinicupolitanus.
Sophronius Constantinopolitanus.
Joannes Sarracenus.

Provinciæ Mesopotamiæ episcopi VI.

Symeon Amudenſis.
Noe * Cesarienſis, * Zephanenſis,
Maras Azetinienſis.
Zebennos Martyropolitanus.
Gaiumas * Inseles, * Inreles.
Eusenius * Rusunienſis, * Suphanienſis.

Provinciæ Palæstinæ primæ episcopi IX.

Juvenalis Hyerosolymitanus.
Glucon Cæſarienſis, per Sozinum epiſcopum Edinenſem.
Leontius Ascalonitanus.
Photinus Diospolitanus.
Paulus Anthedonenſis.
Praelius Agathopolitanus.
Pancratius * Enodenſis, * Abiadenſis.
Polychronius Antipatridenſis.
Stephanus Jamnienſis.

Provinciæ Palestinæ secundæ episcopi IV.

Severianus Scythopolitanus.
Annanius Capitoliados.
Zebinus * Pelleſtianus, * Pelleſitanus.
Joannes Gadarenſis.

Provinciæ Palæstinæ tertiæ episcopi VI.

Byrillus Elienſis.
Aretas Elusitanus.
Musonius * Sooronenſis, * Zoroanenſis.
Marcianus Diotanus.
Niz Tiras.
Marcianus Gazes.

Provinciæ Palæas Epiru episcopi VIII.

Atticus Nicopolitanus.
Marcus * Eurxos, * Eurias.
Peregrinus [f] Phynicenus.
Eutychius Adrianopolitanus.
Claudius [g] Asciamenſis.
Sotericus Cercyras Mesitanus.
Philocteus Dodonenſis.
Joannes * Proticenſis, * Bruticenſis. [h]

Provinciæ Metropolis Epiru episcopi IV.

Zinobius Bostroenſis.
Lucas [i] Doracienſis.
Eusebius Apollonienſis.
Petrus * Ecimienſis. * Ethimienſis.

A *Provinciæ Thessaliæ episcopi* I.

Constantinus * Dimetrias, * Demetriados

Provinciæ Cretæ episcopi V.

Martyrius * Gargienſis, * Gortynenſis.
Gennadius, [k] Gnosutanus.
Cyrillus, [l] Subsetanus.
Eufratas [m] Eleutherienſis.
Dimiteius [n] Laupenſis.

Provinciæ Bithyniæ Ponticæ episcopi V.

Eunomius Nicomedienſis
Anastasius Nicæas,
Julianus a Co & presbyter archiep. Leonis.
Eleutherius * Chalcedonos, * Chalcidos.
Callinicus Apamenus.

Provinciæ Galatiæ primæ episcopi VII.

B Eusebius Anquiranus.
Julianus Tabianus.
Meliſtoggus * [o] Lulliopolitanus, * Juliopolitanus.
Hyperechius * [p] Jasponotiaenſis, * Asponotanienſis.
Acatius [q] Cinitanus.
Laucadius [r] Mnizutanus.
Euphrasius Galatienſis.

Provinciæ Galatiæ secundæ episcopi VII.

Theoctistus Pesinuntos, per Photium archidiaconum.
Elpidius Myrecenonthermis.
* Miterius Ammorius, * Mysteros.
Aquilas Eudoxiados.
C Quiriacus [s] Troenadenſis.
Pius Petenenſis.
Longinus Orciſſu.

Provinciæ Cappadociæ primæ episcopi III

Thalassius Cæſarienſis.
Musonius Nyſſenus.
Firminus Thermis.

Provinciæ Cappadociæ secundæ episcopi IV

Patricius Tyanenſis.
Theodosius Nanziazenſis.
Aristomachus Colonenſis.
Cyrus Cybistronenſis.

Provinciæ Armeniæ primæ episcopi III.

Joannes Sebastenſis.
* Cecrisius Sebastianopolitanus, * Cecropius.
D Joannes Nicopolitanus.

Provinciæ Armeniæ secundæ episcopi IV.

Constantinus Melitinenſis.
Acacius [t] Ariarantheus.
Adonius [u] Crabiſcum, per Lucium presbyterum.
Joannes [x] Arcis per Eufronium presbyterum.

Provinciæ Ponti Polemiacu episcopi IV.

Dorotheus Neocæſarienſis, per Fotinum diaconum.
Joannes Polemoniacus.
Gratiados Ceraſſontenus.
Atarbios Trapezuntos.

Provinciæ [y] *Helleſpontu episcopi* VI.

Seleucius Amaſenus.
E Antonius [z] Ameſſinus, per Olympium diaconum.

Pa-

HARDUINI NOTÆ.

a Lege, *Provinciæ Augustæ Euphrateſiæ.* b Pro, *Cyropolitanus.*
c Pro, *Germanicienſis.* d Pro, *Samosatenus.*
e Pro, *Eurhoeas.* f Pro, *Phœnicenus.*
g Pro, *Anchialmenſis.* h Pro, *Photicenſis.* i Pro, *Dyrrachenus,*
k Pro, *Gnoſſianus.* l Pro, *Subritanus.* m Pro, *Eleutherneſis.*
n Pro, *Lampenſis.* o Pro, *Heliopolitanus* p Pro, *Aſponon.*
q Pro, *Cinnenſis.* r Pro, *Mnezitanus.* ſ Pro, *Troemadenſis.*
t Pro, *Ariaratheus.* u Pro, *Arabiſci.* x Pro, *Arcei.*
y Pro, *Helenoponti* z Pro, *Amiſenus.*

Paralios Andraponenſis per Elpidium presbyterum.
Uranius Iborenſis, per Paulum presbyterum.
Atticus Zelonenſis.
Antiochus Sinopenſis.

Provinciæ Paphlagoniæ epiſcopi v.

Petrus [a] Gangrotanus.
Ethericus Pompeiopolitanus, per Epiphanium presbyterum.
Renos [b] Juliopolitanus.
Polychronius [c] Dadyrenſis.
Theodorus [d] Soronenſis.

Provinciæ Onoriados epiſcopi VI.

Caligorus Claudiopolitanus.
Theodorus Heraclienſis.
Apragmonius * Tuitatius * Tuitanus. [e]
Theophilus Adrianopolitanus, per Pelagium presbyterum.
Genetlius [f] Ecratenſis, per Eulogium presbyterum.
Olympius Pruſiadenſis, per Modeſtum presbyterum.

Provinciæ Helleſpontinianæ epiſcopi XI.

Diogenes Cyzicuntos.
Petrus Dardanenſis.
Thalaſsius [g] Parvi.
David * Adrinienſis * Adrianenſis.
Eulalius Pionenſis,
Pionius Troadenſis.
Stephanus [h] Pymanemus.
* Theoſervus [i] Ilii * Theuſebius.
Hermias Abydenſis,
Daniel Lampſacenſis.
Patricius Adrianopolitanus.

Provinciæ Aſiæ epiſcopi XIX. XX.

Stephanus Epheſenus.
Ethericus Smyrnenſis.
Thomas Auliocomenos & Valentiniapolitanus.
* Euſeis Clazomenus, * Euſebius.
Cyriacus * Ules, * Etles, ſeu Edes [k]
Leontius * Magniſias majoris. * Mamas, [l] Animeta.
Quintus * Focenſis * Phocenſis.
Proclus * Algizinus * Aloſizenus.
Baſilicus Palæaſpolitanus,
Philippus [m] Neaslytanus.
Rufinus [n] Briolonitanus.
Olympius [o] Ebazotanus.
Eſaias Eleas.
Eſperus [p] Epitanenſis.
Petronius Mirynæus.
Neonius [q] Myſſenus.
Paulinus [r] Perperenotanus.
Marcellinus Metropolitanus.
Abianus Iperotanus. * Julianus Hypepotanus. [s]

Provinciæ Lydiæ epiſcopi XIII.

Florentius [t] Sardeonenſis.
Menecratus [u] Coraſſenſis.
Patricius * Heraſſenſis, * Eraſſenſis. [x]
Polycarpus Gabalenſis.
Paulus Tripolitanus.
Elias Vendutanus.
Confinius * Gerateſanenſis, * Hierocæſarienſis.
Amantius Selgon.
Andreas Satalenus.
Dionyſius [y] Attanenſis.
Gemellus Stratonicenſis.
Alcimedes * Elladenſis * Eulandenſis.
Leuclus Apolloſieru.

Provinciæ Pamphyliæ epiſcopi.

Epiphanius Pergenſis.
Theophilus [z] Adriaſſu.
Theodorus Lauſanienſis.
Marcellinus [aa] Iſindonenſis.
Macedon Magidnienſis.
Neon * Ymyſu. * Siniſu. [bb]
Paulus [cc] Poglotenſis.
Maras Codroylonenſis.

Provinciæ Pamphyliæ alterius epiſcopi XXII.

Amphilochius [dd] Sideenſis.
Eudoxius Elletonenſis.
Euſebius Cottinenſis.
[ee] Ariſtodytus Olympuenſis.
Palladius Capidalenſis.
Stephanus [ff] Limmitenſis.
Cronton Paſendonenſis.
Theodorus [gg] Antifollenſis.
Antipatros [hh] Caumenus.
Andreas Ptholeotanus.
Somanus [ii] Bobonenſis.
Gaius [kk] Suedronenſis,
Marcianus [ll] Coralenſis.
Romanus [mm] Myrrenſis.
Eudoxius [nn] Chomatanenſis.
Cyrinus [oo] Patalenſis.
Zenodotus [pp] Telimiſu.
Philippus [qq] Barbarenſis.
Leontius Araxenus.
Cratinus Panormitanus.
Nicullus [rr] Acraſſutanus.
Obremus Coraceſienſis.

Provinciæ Lycaoniæ epiſcopi VIII.

Oneſiphorus Iconenſis.
Neoptolemus [ff] Cronenſis.
Paulus Derbenſis.
Plutarchus Lyſtron.
Eugenius [tt] Cænon.
Rufus Sides. [uu]
Tyrannus [xx] Imadanenſis.
Oſcholias [yy] Lalandenſis.

Provinciæ Piſidiæ epiſcopi XVI.

Pergamius Antiochenus.
Paulus [zz] Philomedenſis.
Theoctiſtus * Tyatu, * Tyrcu, [aaa]
Cyrus Cinandenſis.

a Pro, *Gangrenſis*. b Pro, *Jonopolitanus*. c Pro, *Dadybrienſis*. d Pro, *Sorenſis*.
e Pro, *Teitanus*. f Pro, *Cratienſis*. g Pro, *Pari*.
h Pro, *Poemanenus*. i Pro, *Illi*. k Forte, *Lebedi*.
l Pro, *Animeton*. m Pro, *Neaſaulitanus*. n Pro, *Briulitanus*.
o Pro, *Evazon*. p Pro, *Pitanenſis*. q Pro, *Nyſſenus*.
r Pro, *Perperenes*. ſ Pro, *Hypæpon*. t Pro, *Sardeon*.
u Pro, *Ceraſſenſis*. x Pro, *Acraſſenſis*.
y Pro, *Attalenſis*. z Pro, *Ariaſſu*. aa Pro, *Iſiudenſis*.
bb Forte, *Syllæi*. cc Pro, *Puglenſis*. dd Pro, *Sidenſis*.
ee Adde hic, *Provinciæ Lyciæ*. ff Pro, *Limyrenſis*.
gg Pro, *Antiphellenſis*. hh Pro, *Caunonus*. ii Pro, *Bubonenſis*.
kk Pro, *Syedrenſis*. ll Forte, *Cordialenſis*. mm Pro, *Myrenſis*.
nn Pro, *Chomatenſis*. oo Pro, *Patarenſis*. pp Pro, *Telmiſſi*.
qq Pro, *Balburenſis*, rr Pro, *Acraſſi*. ff Pro, *Cornenſis*.
tt Pro, *Cannon*. uu Pro, *Hydes*. xx Pro, *Homonadenſis*.
yy Pro, *Larandenſis*. zz Pro, *Philomelienſis*. aaa Pro, *Tyrei*.

HARDUINI NOTÆ.

Alexander Seleucenſis.
Photianus [a] Salageſſutanus.
Baſſones Neapolitanus
Muſonius Limenenſis.
Euttopius [b] Adadonenſis.
Longinus Apamenus.
Forticius Metropolitanus.
Libanius [c] Pallatonenſis.
Olympius Sozopolitanus.
Meſſalinus [d] Laudocenſis.
Florentius Adrianopolitanus.
Maximinus Zozulonenſis.

Provinciæ Cariæ epiſcopi XIII.

Cretonianus [e] Afrodiſius.
Johannis [f] Aliſdonenſis.
Panias [g] Enydonenſis.
Menandrus [h] Heracleos.
Joannes [i] Cnayzonenſis.
Theodoritus Alabandenſis.
Calandion * Acharnaſrenſis, per Pulianum presbyterum, * Halicarnaſſenſis.
Dionyſius Antiochenus.
Placalus [k] Jaſſu.
Dionyſius [l] Latomenus.
Eupithius Stratonicenſis.
* Tutelanius [m] Apilonenſis, * Tichanius Apolloniens.
Joannes [n] Nidienſis.

Provinciæ Phrygiæ Salutaris epiſcopi XII.

Marinianus Synadenſis.
Miros Bilandenſis.
Philippus * Sygiada, * Lyciados. [o]
Avircius [p] Geraſpolitanus.
Euſtochius Docimii.
Aquila Antoclinus.
A Euſebius [q] Doryleu.
Motimus [r] Eptu.
Epiphanius Mardagenſis.
Cyriacus Eucarpenſis.
Baſilius Nacolienſis.
Strategius [s] Polybatenus.

Provinciæ Phrygiæ Pacatianæ epiſcopi XIII.

Nunechius [t] Jaudocias Trimitaria.
Danielus [u] Cadonenſis.
Eulalius [x] Siurienſis.
Paulus Ariſtenſis.
Gennadius Acmonenſis.
Philippus * Ageyraſſydera, * Agiraſſidenſis.
Evandrus Dioclias.
Modeſtus Sebaſtenus.
B Mathias [y] Themeſianenſis.
Charis Dionyſupolitanus.
Joannes [z] Trapezuntanus.
Gennadius Moſſynenſis.

Provinciæ Neſon epiſcopi IV

Joannes Rhodu.
Euphrontius Chiu.
Floreutius Mitylenes.
Barachus Naxenſis.

Provinciæ Cypru epiſcopi VII.

Olympius Conſtantienſis, per Didymum epiſcopum [aa] Latipenſem.
Epaphroditus Conneſſenſis.
Soteras Theodoſianus.
Photinus [bb] Cythirenus.
C Eliodorus [cc] Amathuntus.
Didymus [dd] Latipenſis.
Procuchius Arcenoenſis.

Provinciæ Africæ epiſcopi II.

Valerianus Baſſianenſis.
Valerianus Afrus.

CANONUM CHALCEDONENSIUM PARAPHRASIS ARABICA.

Auctore Joſepho presbytero Ægyptio, & Interprete Beurregio. Ex Hard. Conc. tom. 2.

LIBER QUARTI EX OECUMENICIS CONCILIIS,

Quod in urbe Chalcedone congregatum eſt; ex ſexcentis triginta numero epiſcopis, propter Eutychem & Dioſcorum, tempore Imperatoris Marciani.

In nomine Dei Patris & Filii & Spiritus ſancti, unius Dei.

HIc liber eſt ſancti Concilii quarti ex Oecumenicis commemoratis, quod in urbe Chalcedone ex triginta & ſexcentis epiſcopis, ſanctis electiſque Patribus congregatum eſt. Inſtitutus autem eſt eorum conventus propter Eutychium & Dioſcorum, qui Chriſtum duas habere naturas, divinam & humanam, pertinaciter denegabant. Sed Patres ſancta hac ſynodo congregati aſſeruerunt, confirmarunt, verum conſtituerunt, & confeſſi ſunt duas in Chriſto naturas eſſe, naturam divinam & naturam humanam: illumque in una perſona eſſe, nec commixtum, nec ſeparatum. Et anathematizarunt & maledictos pronunciarunt Eutychium & Dioſcorum & Macarium ac Thimarium diſcipulum ejus, & ſequaces eorum, tempore

HARDUINI NOTÆ.

a Pro, *Sagaleſſi.* b Pro, *Adadenſis.* c Pro, *Paralaitanus.*
d Pro, *Laodicenſis.* e Pro, *Aphrodiſiadis.* f Pro, *Alindenſis.*
g Pro, *Myndenſis.* h Pro, *Heracleæ Salbacæ.* i Pro, *Amyzonenſis.*
k Pro, *Laſſi.* l Pro, *Latmi.* m Pro, *Tynchanitæ Apolloniadis.*
n Pro: *Cnidienſis.* o Pro: *Lyſiadis.* p Pro, *Hierapolitanus.*
q Pro, *Dorilæi.* r Pro, *Hipſi.* s Pro, *Polybotenus.*
t Pro, *Laodiceæ Trinitariæ.* u Pro, *Cadoenus.* x Pro, *Selbienſis.*
y Pro, *Themiſonienſis.* z Pro, *Trapezunſinus.* aa Pro, *Lapethenſem.*
bb Pro, *Cytherenus.* cc Pro, *Amathuntinus.* dd Pro, *Lapithenſis.*

pore Marciani. Hoc enim ſanctum Concilium Chalcedone coram Imperatore Marciano congregatum eſt. Numero autem erant ſexcenti triginta epiſcopi Patres ſancti. Præſides in eo tunc temporis erant Anatolius Patriarcha Conſtantinopolitanus, & Maximus Antiochenus, & Juvenalis Patriarcha Hieroſolymitanus.

Erant etiam in ſynodo procuratores Leonis Patriarchæ Romani. Dicunt autem ipſum hunc Leonem Patriarcham urbis Romæ huic etiam ſynodo in fine ipſius præſentem adfuiſſe. Occaſionem huic convocando Concilio Eutychius mente alienatus præbuit; & opinio quam iſte orthodoxæ doctrinæ contrariam protulerat. De iſto autem Eutychio plura dicamus neceſſe eſt.

Euſebius itaque epiſcopus Dorylæi ad Flavianum Patriarcham Conſtantinopolitanum venit (idque prius quam ſancta hæc ſynodus congregaretur:) eique retulit, hunc Eutychium de Chriſto Domino noſtro male ſenſiſſe, & ſanctæ Dei eccleſiæ contradicere: & ab eo rogavit, ut iſtum adeſſe juberet, ut eum propter opinionis ejus pravitatem coram ipſo reprehenderet. Sanctus igitur Flavianus recipiebat quod Euſebius epiſcopus ejus de iſto ipſi retulerat. Et dicebat ei Patriarcha; Videſis ut tu in præſentia ſynodi ejus cauſa congregatæ hoc confirmes. Tunc mittebant uſquequo quartum hoc ſanctum Patrum Concilium convocaſſent, qui Eutychii opinionem inſpicerent. Congregati ſunt autem Conſtantinopoli, Marciano tunc temporis imperante. In unum igitur congregati, nuncios mittebant ad Eutychium; hic autem primo apparere recuſabat. Cum vero alii poſt alios ad eum miſſi fuiſſent nuncii, quarta demum citatione adveniebat: & interea dum in eum præſentem diligenter quæſitum eſſet, patebat iis opinionis iſtius pravitas. Quoniam non diceret corpus Magiſtri, Dominique noſtri Jeſu Chriſti nobiſcum noſtræ eſſentiæ eſſe; ſed dicebat eum duas habuiſſe naturas ante corporis aſſumptionem, & deinde poſt Incarnationem unam factam eſſe naturam. Cum enim in medio Concilii præſens eſſet, & a ſynodo rogatus ſententiam ſuam de Chriſto, reſpondebat eis: *Ego dico unam ſolam, non duas in Chriſto naturas eſſe.* Tunc reſpondentes dicebant ei: Si Chriſtus, ut tu arbitraris, unica ſit natura; tum æterna quidem natura de novo facta eſſet. Quod ſi qui æternus fuit, de novo factus ſit; tum qui numquam non eſt, idem aliquando non fuit. Et ſi admitti poteſt, ut quod æternum fuit, idem de novo exſtiterit, etiam qui ſtat idem erit qui ſedet, calidum idem quod frigidum, præceptor idem qui puer: cum id genus abſurdis, quæ inter nullos homines effari licet. Iſte autem tacebat, & nihil reſpondebat, quoniam ad ſilentium redactus fuit. Dicebant igitur ei: Heus tu ab opinione recede: nam improba eſt opinio. Iſte autem redire noluit, ſed in ea conſtanter perſtitit. Tunc eum anathematizabant & excommunicabant propter hoc dictum. Is autem ſe immorigerum diu gerebat: donec ad Imperatorem Theodoſium * in Arcadia ſe contulit, & opem ab eo imploravit, prætendens ſe injuria affectum eſſe; & eum rogavit, ut concilium ſibi denuo congregaret, quod in negotium ipſius inſpiceret. Ei itaque Concilium Epheſi ſecundo congregarunt, in quo quadringenti quinquaginta epiſcopi numerati ſunt

* Pro Arcadii filium.

Præſes in hoc Concilio erat Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus, necnon Domnus Antiochenus. Dictus autem Dioſcorus rem agitabat, quemadmodum ipſe voluit. Sed & procuratores ſancti Romani Præſulis Concilio huic intererant, & inſpiciebant ſententiam a Flaviano latam, & ſegregationem atque anathematizationem ab eo inflictam Eutychio, quem propter dictum epiſcopi Dorylæi anathemate percuſſerat. Et inveniebant illud recte factum, eumque anathemati denuo ſubjiciebant. Volebant etiam eum expellere, quemadmodum expulſi fuerant qui eum præceſſerunt. Verum Dioſcorus videns quid Flavianus Patriarcha Conſtantinopolitanus, nec non quid Euſebius epiſcopus Dorylæi fecerat, ipſe & ſocii ejus, ſententiam ab iis contra Eutychium latam improbabant. Tunc de Flaviano in Byzantio inquirebant, & quid factum fuerat in depoſitione Eutychii ſibimet injurii, qui dicebat corpus Domini Jeſu Chriſti, cui ſit gloria, noſtris corporibus in natura haud ſimile eſſe, verum eum ante corporis aſſumptionem ex duabus naturis conſtitiſſe, & poſt corporis aſſumptionem ex una natura, quoniam per corporis aſſumptionem numerus periit. Tum demum hi Flavianum Patriarcham Conſtantinopolitanum, & Euſebium epiſcopum Dorylæi inique excommunicabant; autumantes eos Eutychium injuria affeciſſe, & Flavianum cum legatis ſancti Patriarchæ Romani prætextum quæſiviſſe, & ſententiam iſtam ſuſtulerunt, utpote quæ injuſta fuerit, alta voce exclamantes, hanc ſententiam inique latam eſſe. Verum Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus eo quod fecerat non contentus fuit, donec etiam Domnum Antiochenum, & Theodoritum * Ancyranum, & * Abiam Rohenſem, alioſque complures ſegregaverat. Et hæc quidem omnia Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus propterea fecit, quod ipſe præſens non fuerit in primo Concilio; præ animoſitate quod illud ſine ſui præſentia Eutychium excommunicaverat: & idcirco errorem pro veritate, & veritatem pro errore habuit, reſque ſanctæ eccleſiæ conturbavit. Verum nec hoc ſatis viſum eſt, uſque quo ad Patriarcham Romanum miſerat, eum rogans, ut illis Eucharitia interdiceret. Et in hoc ſtatu ipſe Epheſo reverſus eſt, poſtquam doctrinam ſanctæ eccleſiæ confuderat. Sed & aliud etiam ei in cauſa fuit, quare hoc decerneret; protectio nimirum Imperatoris, a quo munera captavit in Eutychetis negotio.

* Pro Cyri vel Cyrrhi epiſcopum. * Pro Ibam.

Hoc itaque judicium fuit Eutychii, & origo fidei ipſius. Iſte autem Eutychius peritus fuit medicus; ac proinde cum eum anathematizarant, non expellebant eum, quemadmodum anathematizatos expellere ſoliti ſunt; idque quoniam medicina ejus illis opus eſſet. Unde relictus eſt in urbe Conſtantinopoli; ubi etiam conſtanter manſit uſque ad mortem Imperatoris Marciani, cui Imperator Aſterius ſucceſſit. Hic autem Imperator in gravem morbum incidit, idque poſt duos annos ab inflicto Eutycheti anathemate; qui medicinam morbo ejus adhibuit, adeo ut iſtius opera ſanitati reſtitutus fuerit. Tum dicebat ei Imperator: Pete a me quidquid tibi opus eſt. Et dicebat ei Eutychius: Petitio mea ad te, o mi princeps, eſt: ſiquidem Euſebius epiſcopus Dorylæi, inter quem & me magna orta eſt contentio, abiens ad Flaviani Patriarchæ Conſtantinopoli-

politani ſedem, inique me detulit, eumque eo incitavit, ut ſynodum adverſum me congregaret, meque injuſte & iniquiſſime excommunicaret: Petitio proinde ad te, o mi princeps, eſt ut ſynodum mihi convoces, quæ negotium meum & ſententiam in me latam inſpiciat, mihique adeo faveat, ut me anathemate ſolvat. Et dicebat ei Imperator: Hoc volente Deo Opt. Max. tibi effectum dabo. Tunc mittebat Imperator ad Dioſcorum Patriarcham Alexandrinum, & Joannem Patriarcham Antiochenum; iiſque in mandatis dabat, ut coram protinus adeſſent. Adveniebat itaque Dioſcorus, & una cum eo tredecim epiſcopi. Sed præſul Antiochenus moram trahebat, & non præſens aderat. Quapropter Imperator Dioſcoro mandabat Eutychii cauſam examinare, eumque anathemate quocumque demum modo ſolvere: Et ei inſuper, tam minis quam promiſſis inſectans, dicebat: Si illum anathemate ſolveris, omnimodis te beneficiis cumulabo, tibique benignus ero. Sin hoc non fecerit: nec eum ſolverit, certiſſime te morte afficiam. Quamobrem eligens ſibimet beneficia præcede, iſte confeſſum faciebat una cum tredecim iſtis epiſcopis, & qui cum eis etiam veniebant. Hi autem benignam ei (Eutychio) ſententiam ferebant, eumque anathemate ſuo ſolvebant: ſed Euſebium epiſcopum Dorylæi excommunicabant: & tum demum ab urbe Conſtantinopoli reverſi ſunt, poſtquam doctrinam ſanctæ eccleſiæ corruperant. Et hanc ob cauſam Dioſcorus Eutychium adjuvit. Sic itaque nos modo explicuimus, quomodo habuit totum eorum negotium, & quidquid ab iis factum eſt.

Verum poſtquam mortuo Imperatori Aſterio Marcianus in Imperio ſucceſſiſſet, (quod poſt mortem etiam Eutychii factum eſt:) ſynodus e præſulibus ad Imperatorem Marcianum congregata eſt; qui etiam ei dixerunt: O Imperator, ſane Euſebius epiſcopus Dorylæi vir ſanctus eſt & ſceleris purus; Eutychius autem hæreticus fuit, veræ religioni contradicens; eumque ſanctus Euſebius ob hæreſim ipſius excommunicavit: tunc congregati ſunt ad Imperatorem Aſterium (Eutychius & ſocii) opem ab eo implorantes: atque hoc ipſi adeo placuit, ut injuſtam ei ſynodum convocaret, cui præſidebat Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus. Ipſe enim ſuperſtes adhuc erat, vita ad hoc uſque tempus non functus. Iſtud autem iniquum Concilium Euſebium ſanctum anathemate percuſſit, & Eutychium hæreticum ſolvit. Quapropter te, o Imperator, oportet Concilium convocare, quod in hano rem inſpiciat. Imperator itaque ſanctum Concilium illico congregabat, a quo Dioſcorus, propter ea quæ male & injuſte fecerat, anathemate percuſſus eſt: de quo Dioſcorus certior factus ipſe etiam ſynodum Alexandriæ cogebat, & Græcos excommunicabat, aſſerens hoc recte a ſe factum eſſe; huncque Euſebium in errore fuiſſe, Eutychium autem recte ſenſiſſe. Iſte enim idem quod Eutychius aſſeruit, & Jacobitarum religionem profeſſus eſt, & ipſe & ſectatores ejus eamdem ad hunc uſque diem amplexi ſunt: & propterea Jacobitæ de eo opinantur, quod ipſe unus ex iis eſſet, qui religionem ipſorum fundavit; & poſt eum Severus, & Jacobus etiam eidem opinioni teſtimonium præbuit. Sed hi duo poſt illum orti ſunt; & illi magiſtri illius (opinionis) fuerunt in provinciis Meſopotamiæ; Dioſcorus autem in provinciis Ægypti & Nubiæ eum inſtituit, & in partibus eis adjacentibus. Sic modo abſolvimus notitiam hæretici, & quidquid ad eum pertinet.

Nunc autem in notitiam veritatis redeamus, & quomodo ipſa ſeſe habuit. Cum homines igitur ſecundæ hujus ſynodi Epheſi congregatæ injuſtitiam vidiſſent, conſentiebant ut Concilium Chalcedone conveniret, quod proinde congregatum eſt. Et præſes in eo erat ſanctus Anatolius Patriarcha Conſtantinopolitanus: quoniam * Euſebius jam mortuus erat: & Maximus Patriarcha Antiochenus, nam Domnus etiam vita functus fuerat. Sed Juvenalius Patriarcha Hieroſolymitanus adhuc in vita & præſens erat. Cum hæc autem ſynodus congregata eſſet, Dioſcorum Patriarcham Alexandrinum excommunicabat, propterea quod Eutychium in veritate oppugnanda receperat. Tunc opinionem Eutychii infidelis & blaſphemiam ejus in medium proferebant, & in eam diligenter inquirebant, ſincere de ea diſſerentes, & in utramque partem diſputantes. Concilium autem ſanctum Nicææ, & alterum Conſtantinopoli habitum recipiebant: quoniam in duobus iſtis ſanctis Conciliis fidem ſuam collocabant. Sed & primum etiam Concilium Epheſi celebratum admiſerunt, quoniam ipſi Patres in eo etiam prædicarunt, Chriſtum in perſonæ unitate duas habere naturas. Quin etiam conſenſerunt in fidem & receptionem duorum codicum ſancti Cyrilli: quorum unus idem erat, quem ad Neſtorium hæreticum conſcripſit; alter autem is, quem ad Orientales ſcripſit. Et propterea eos duas ſynodos vocant: idque quia primus in ſynodo Epheſi primo habita lectus fuit, & ſynodus ſummo applauſu eum excepit, & doctrinam in eo contentam approbavit. Is etiam, quem ad Orientales ſcripſit, receptus eſt: namque ſynodus populi Orientalis & Ægyptii eum ſummo etiam applauſu excepit. Et Cyrillus illico hujus Concilii præſes conſtitutus eſt. Tunc etiam in hoc Concilio lectus eſt Liber Leonis Patriarchæ Romani, qui etiam ſumma approbatione exceptus, & columna fidei orthodoxæ nominatus eſt. Item excommunicationem Neſtorii confirmarunt. Tunc Eutychii & Dioſcori opinionem rejiciebant, eoſque anathemate percuſſos propter fidei ipſorum pravitatem excommunicabant.

Porro orthodoxam etiam fidem ex adverſo hæreſi conſtituerunt: qua expoſuere quod dicunt, Chriſtum ante unionem duas habuiſſe naturas; & poſt unionem, unam habere naturam incarnatam: quoniam hæc eſt ſanctorum Patrum ſententia: & ſic etiam Cyrillus dixit, hoc modo, & quod Chriſtus una eſt natura incarnata: ſanctus autem per vocem *incarnata* duas naturas indigitat. Neque enim parvi faciunt hanc vocem in numero, eo quod unam naturam dicit. Et quicumque aſſerunt Chriſtum unicam habere naturam, & de incarnatione mentionem non injiciunt, eos nos expellimus, anathematizamus, & excommunicamus. Hæc autem ipſorum fides fuit: Credimus Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum unum eſſe, non duos Chriſtos, (quemadmodum opinatus eſt Neſtorius juxta ſententiam quam protulit:) & unam ſubſiſtentiam & unam perſonam in duabus naturis; & non unicam habere naturam, (quemadmodum Eutychius & Dioſcorus affir-

* Pro Flavianus.

affirmarunt;) eumque Deum esse ac hominem, A de essentia Patris in divinitate sua, & de essentia nostra in humanitate sua. Et hæc vera est fides. Deinde in hoc etiam Concilio docuerunt, sanctam puramque Virginem Dei genitricem fuisse. Et quoniam synodus propter Eutychium congregata est, prædicarunt etiam Christum duabus naturis constare, sine commistione, & sine commutatione, & sine disjunctione, & sine separatione, cognitum in divinitate sua perfectum, & in humanitate etiam sua perfectum; idque propterea quod Eutychius corruptam valde de incarnatione opinionem amplexus est. Et quicumque corpus Domini Jesu Christi de essentia nostra post unionem esse non dicet, iste duarum essentiarum pro- B prietates corrumpit; ac proinde dixerunt duas naturas inconfusas esse; quoniam quod non confunditur, in unione sua non alteratur: ipsumque conservatum esse duarum subsantiarum compotem, nec disjunctionis nec separationis rationem subeuntem; deinde nec divisum omnino esse nec separatum: verum per unionem esse in persona, & unam personam perficere. Hoc itaque explicite posuerunt, & proprietates naturarum non corruperunt: sed proprietates utriusque ex duabus istis naturis conservatas esse in una persona & una hypostasi; eumque nec divisum esse in duabus personis, neque etiam separatum, asseruerunt.

Et quidem qui extra ecclesiam sunt, testan- C tur nihil vitii in omnibus synodi Chalcedonensis statutis esse, ubi ea decreverunt, juxta quæ Patres ipsorum fere locuti sunt: sed non dicent actiones duarum naturarum & proprietates ipsarum post unionem conservatas esse. Quod si duæ partes post conserventur, hoc cognitum est, essentias ipsarum etiam post unionem conservatas esse. Et si essentiæ, quæ sunt duæ naturæ, post unionem & in unione conserventur, quomodo aliter esse potest? Si duæ non sint naturæ, neque divisio ibi esse potest, quoniam divisio non est nisi naturarum; ac proinde quomodo divisio esse potest, si non sint naturæ ejus capaces?

Postquam itaque synodus Chalcedonensis fi- D dem promulgasset, Theodoretum & * Abiam recepit: postquam accurato scrutinio in eos inquisivisset: iique Nestorio maledixerant, quem antea admiserant, (fuerant enim Nestoriani:) & propriis manibus ad imum chartæ subscripserant, in qua fides continebatur. Sed Dioscorus hoc omnino renuit, neque eorum receptioni annuere voluit; quoniam ille Eutychium, licet non conversum, jam receperat; eumque orthodoxum, hoc est, recte in fide institutum nominaverat. Sic itaque fides, in quam Patres Chalcedonenses consenserunt, processit. Verum multi homines Dioscori depositionem ægre tulerunt: sed plura iis non præsto erant argumenta, quam, quod ei firmiter adhæsissent, & E stulte agentes in partes secessissent. Qui enim ecclesiam Dei rescindunt, successu felices non erunt.

Sancta autem ecclesia Dei quatuor Concilia recipiebat, & orthodoxam eorum fidem prædicabat; & nihilo recedit ab iis quæ illa constituerunt: sed sequitur Concilium Nicææ habitum, & fidem ejus amplectitur, quod Filius sit Patri coessentialis, lumen ex lumine, Deus verus ex vero Deo. Tunc etiam maledixit Ario & sociis ejus, atque etiam iis qui post eum eamdem fidem profiterentur. Deinde recipit etiam synodum Constantinopolitanam; & universam illius doctrinam, de eo quod Spiritus sanctus Deus est, prædicat: & sic dicit, quod Pater & Filius & Spiritus sanctus unus est Deus, tres hypostases, proprietates, & personæ, perfectæ proprietatis actus perfecti, in se subsistentes; numero solum, non divinitate distincti: tres personæ in una essentia, una divinitate. Neque enim tres essentias nec tres naturas in Trinitate asserimus; neque unam hypostasim, nec unam personam, omnibus unam: quoniam unitas in essentiam dumtaxat ac naturam cadit; Trinitas autem in hypostases & personas. Postea etiam eadem synodus maledixit Macedonio Spiritus sancti inimico, & sociis ejus, qui blasphema etiam in Spiritum verba profuderant; & quoniam isti etiam divinitatem cum Sabellio confundunt; sed non etiam cum Ario eam dividunt. Porro ecclesia recipit etiam Concilium Ephesinum primum, quo testati sunt Filium, qui est Verbum Dei, unam fuisse in Trinitate personam, ante mundum ex Patre genitum, eumque Patri & Spiritui sancto coessentialem esse: atque insuper illum ultimis diebus in humanitate natum esse ex sancta Virgine Domina beata Maria; & non unitum esse cum homine subsistente; sed in utero puræ Virginis humanitatem sibi assumpsisse cum anima mente prædita, rationali, intelligenti: eumque Deum verum esse, ipsum Deum perfectum, & hominem perfectum, unam hypostasim, unam personam. Tradidit etiam dolores ejus vere dolores fuisse, & opera ejus vere miracula: & quod ille unus fecit quæ facere Deo convenit, & fecit etiam quæ homini facere convenit; & propterea dicit duas ei progenerationes fuisse; unam ex Patre ante sæcula, alteram ex utero in ultimis diebus. Deinde testata est etiam Christum duas habere naturas, & dicit eum unam esse personam: & maledixit Nestorio. & improbare ejus opinioni, & omnibus una cum eo hæreticis. Verumtamen libri hæreticorum & libri sanctæ ecclesiæ omnes collecti fuerunt ad constituendam Dioscori excommunicationem. Et cum ab iis nonnulli recessierint, secundum admiserunt concilium Ephesi celebratum: sed in eo Eutychius acceptus fuit dicens, corpus Christi non esse ejusdem cum nobis essentiæ: & dicebat etiam eum duabus constitisse naturis ante unitionem, & post unitionem unam habere naturam. Et quicumque istud Concilium admittit, idem omnia admittat necesse est quæcumque isti dixerint. Quod si contradixerint, sibimet quidem contradicent; cum enim istud admittant in operibus, quomodo in verbis etiam non admittent?

Porro Eutychius post secundum istud Ephesinum Concilium, alias res deposuit: verum sancta ecclesia Concilium istud Ephesinum secundum non recipit: sed ea recipit Concilium Chalcedonense, & Concilium Nicænum, & Constatinopolitanum, & Ephesinum primum. Deinde Eutychium segregavit, & omnes istius libros rejecit: & prædicavit Virginem Dominam beatam Mariam sanctam fuisse Dei genitricem; & Christum unam esse hypostasim, & personam unam; ipsum perfectum Deum & perfectum hominem, eumdemque Patri coessentialem esse in divinitate, & eumdem etiam nobis coessentialem esse in humanitate. Tunc

* Vel Ibam.

præ-

prædicavit Christum duabus constare naturis, quæ divinitatis perfectæ & humanitatis perfectæ notionibus dignoscuntur. Cum autem duas naturas asserit, id sane dicit per modum distinctionis, & non conjunctionis. Qui autem hanc amplexi sunt sententiam, videlicet coalitionis post unionem, dicant mihi an conservetur, aut non conservetur? Nulli dubitamus, quin (ultimum) hoc non dicent. Quod si perpetuo conservetur, ille ex duabus naturis procul dubio ratione distinctionis, non ratione conjunctionis, constat. Sic itaque explicuimus modo quidquid ad hoc Concilium pertinet, tam quod pro eo, quam quod contra illud fuit, nec quidquam omnino mutavimus. Synodus autem Chalcedone congregata hæc statuta constituit, quæ sunt viginti septem Canones, vicesimo quinto die Tisrin prioris, anno Alexandri Imperatoris Græci septingentesimo sexagesimo tertio: suntque hi qui sequuntur.

CANON I.

Omnes Canones, quos Patres nostri ante nos in omnibus conciliis constituerunt, diligenter observentur, & opera juxta eos instituantur, & nihil in eis violetur.

CANON II.

Quicumque episcopus aliquid in ordinatione pecunia vendit, aut munus pro ea accipit, siquidem post aliquod tempus id cognitum fuerit, eum pecuniam pro ordinatione ab eo accepisse, quem episcopum constituere voluit, aut chorepiscopum, aut presbyterum, aut diaconum, aut in aliquo e gradibus sacerdotii, ex iis qui in ecclesiæ ministerio recensentur; aut eum muneribus a viro corruptum fuisse, & tum eum constituisse œconomum ecclesiæ, vel alium aliquem ex ecclesiæ præpositis, vel ecclesiam & ordinationem mercaturam fecisse, qua negotietur, donec eo res pervenit, ut ipse proclamet ordinationem celebrandam esse; & quicumque voluit accepit, more nonnullorum hæreticorum & ipsorum operum: Contra quemcumque id apparuerit, mercatura sua atque etiam gradu excidat ipse, & qui ordinationem ab eo accepit: nihil etiam exinde fructus percipiat, quoniam eam mercaturam fecit; sed gradu suo dejiciatur, quo per munera constitutus est. Et quicumque sordidis hujusmodi rebus, quæ non sunt licitæ, sese injecerit, gradu suo deponatur, si sacerdos sit: sin laicus aut monachus, anathematizetur: quoniam sacerdotium Dei Opt. Max. pretio vendidit, & mercaturam eo exercuit.

CANON III.

Perlatum est ad sanctam synodum, quod nonnulli ex iis, qui in ecclesiæ ministerio constituuntur, se villis alienis conducendis immiscent, & propter turpis lucri amorem mundanis negotiationibus se exercent; & a Dei, cujus nomen sanctificetur, ministerio recedunt, & ad laicos accedunt, & eorum procurationibus & possessionibus se immittunt propter pecuniæ amorem. Et propterea (Patres) hoc statutum ediderunt, & decreverunt, ut nec episcopus, nec sacerdos, nec monachus, præsumat in se susscipere possessiones, mercaturas, & procurationes: præterquam nisi ei placuerit curatorem esse puerorum, qui orphani sunt, ut hæreditas eorum apud ipsum deponatur, eosque suæ tutelæ commissos habeat, & inter eos versetur in metu & timore Dei usque dum ad virilem ætatem pervenerint: siquidem hoc illi a præfecto mandatum fuerit, ab eo ut excusetur obtinere non potest; aut episcopus civitatis hoc præceperit, ut opes ecclesiæ custodiat, aut opes orphanorum, aut opes viduarum, quibus nemo est qui negotia ipsorum curet: aut curam gerat facultatum miseri alicujus viri, timore Dei Opt. Max. ab eo mercedem suam petens. Si quis autem ausus fuerit transgredi quod nos constituimus & decrevimus, anathematizetur.

CANON IV.

Quicumque solitariam elegerunt vitam, & monachi facti sunt, laude, veneratione, & honore afficiantur. Quoniam autem quidam iis solo similes habitu vestimenta lanea induunt, ut eo artificio reverentiam sibi concilient; atque hoc facientes ecclesiam perturbant, & in civitatibus circumcursant; atque ædes sacras, id est, monasteria aut claustra ædificare student, propriis suis facultatibus; vel, si nihil ipsis suppetat, facultatibus fidelium; & eadem habitare invitos adigunt: Nobis igitur visum est, ut nemo in quavis provincia ædificet, nec monasterium sibi constituat in civitatibus, nimirum in medio civitatum, in vicinio mulierum: hoc enim iis non licet. Neque conveniant etiam in domo ad precandum, ne civitates in schismata trahant: neque fratres una congregentur sine præcepto episcopi & permissione ejus. Sed monachi, qui sunt in civitatibus & vicis, episcopis suis auscultent, & eorum potestati subjiciantur, & iis in omnibus quæ faciunt obsequantur; & quietem & vacationem eligant, & in jejunio & oratione constantes maneant: & eo loco perseverent, quo monachi constituti sunt: neque rebus ecclesiæ, nec mundi negotiationibus se se ingerant; neque monasterio suo emigrent; nisi accidens aliquod iis contigerit, & episcopus suus propterea exire jusserit. Nec in ullo monasterio recipiatur vir, monasticam vitam agere cupiens, qui servus est sub dominio, nisi domini sui voluntate & lubenti animo. Qui autem hoc statutum, quod in libro hoc nostro edidimus, violare ausus fuerit, stricte præcipimus, ut ecclesiam ingredi prohibeatur, ne probra in religionem nostram jaciantur. Episcopus autem monasteria visitet; eaque, ut par est, in cura habeat.

CANON V.

De eo quod ministros ecclesiæ & sacerdotes ejus ab una ad aliam ecclesiam migrare non oporteat: præcipimus ut firma maneant statuta, quæ sancti Patres ante nos constituerunt; & ut ista recipiantur, & omnia eorum præcepta firmiter obtineant.

CANON VI.

Nemo ordinationem recipiat, nisi declaretur ei locus & sedes ubi resideat; non presbyter, nec diaconus, nec alius ab iis, neque qui istis inferior est: sed locus ejus declaretur, & in

eo conſtans maneat· & ſi ab eo translatus fuerit, eidem reſtituatur: & deinceps in eo perpetuo ſit loco, cui ordinatus eſt; ſive ſit eccleſia civitatis, aut pagi, aut martyrii, vel etiam monaſterii: & tempore, quo primos ſuſcipit ordines, eumdem locum divulget in facie ſynodi, & coram iis, ut ipſi eum cognoſcant. Et ſi quis ordinationem ſuſceperit abſolute loco ejus non declarato, irritum ſit ſacerdotium ejus; neque ei quovis in loco gradus ſui miniſterium exercere liceat, ad ejus qui eum ordinavit opprobrium, vel ob conſuetudinem quæ in eccleſia Dei proceſſit.

CANON VII.

Quicumque in miniſterio eccleſiæ conſtitutus eſt, vel in monaſterii etiam miniſterio, ut fiat monachus: de eo præcipimus, ut non conſtituatur in militia, neque in aliquo magiſtratus civilis negotio, nec in externa adminiſtratione, neque etiam in ulla negotiatione, quæ ſæcularibus ſimilis eſt. Et ſi quis auſus fuerit tranſgredi quod præcipimus, & ſinceram facti ſui pœnitentiam non egerit, nec reſipuerit, & ad priſtinum ſuum ſtatum in miniſterio Dei Opt. Max. redierit; anathemate percutiatur, & ſancta Dei eccleſia ejiciatur.

CANON VIII.

Quicumque ſacerdos in nullis eſt rebus pauperum, aut orphanorum, vel in monaſteriis aut martyriis; epiſcopo civitatis, in cujus territoriis locus ejus eſt, ſubjiciatur, juxta quod ſancti Patres ſtatuerunt: neque præſumat epiſcopo ſuo immorigerum eſſe, nec obedientiam ſuam ei præſtandam relinquere. Et ſi ipſe auſus fuerit, vel aliquam violandi ea quæ præcipimus occaſionem dederit, & epiſcopo ſuo non obtemperaverit, ſi monachus eſt aut laicus, ſanctam eccleſiam ingredi prohibeatur.

CANON IX.

Si contentio inter ſacerdotes acciderit, aut ipſi in aliqua re ſibi invicem adverſarii fuerint, epiſcopos ſuos non relinquant, & opem a principibus aut judicibus implorent: ſed epiſcopum de rebus ſuis certiorem faciant, & arbitros inter ſe conſtituant juſſu epiſcopi: deinde acquieſcant in eo, quod ipſe de illis ſtatuerit. Si quis eorum autem contra fecerit ac a nobis conſtituitur, gradu ſuo decidat. Si vero ſacerdos querelam habuerit contra epiſcopum ſuum, aut epiſcopum alium, querela iſta ad ſynodum epiſcoporum apud Metropolitanum iſtius loci congregatam referatur. Verum ſi querela contra metropolitam fuerit, ab eo ad Exarchum cui ſubeſt veniet, & ad Patriarcham in Imperiali civitate Conſtantinopoli, & ei querelam ſuam declaret, & jus ſuum accipiat.

CANON X.

Non licet cuivis ex eccleſiæ miniſtris duabus eccleſiis miniſtrare, ſed in ea cujus miniſterio ſeparatus eſt: & ſi parva fuerit, in alia ipſa majore propter deſiderium inanis gloriæ & laudis ab hominibus non miniſtrabit. Et ſi quis a propria ſua eccleſia migrare auſus fuerit, eidem reſtituatur, & in ea miniſtret.

Quod ſi ſacerdos aliquis ab una eccleſia ad aliam migraverit, ſic ut canonis hujus auctoritatem minuat, eumque contemptui exponat; ei ne liceat attingere rem aliquam prioris eccleſiæ, a qua migravit, nec rem aliquam martyriorum, nec domorum eorum qui morbis & invaletudine affliguntur; neque etiam attingat noſocomia quæ ſunt in iſto loco. Quicumque autem violaverit quod ſynodus noſtra præcipit, & aggreſſus fuerit quæ nos prohibuimus, mandamus modo ut gradu ſuo deponatur.

CANON XI.

De omnibus pauperibus, qui eleemoſynas rogant, mandamus modo, ut ſcribantur eis epiſtolæ, cum inquiſitum fuerit in res eorum, & quod illi digni ſint eleemoſynis, & quod neceſſaria iis deficiant. Et hæ epiſtolæ in ipſorum manibus ſint, ut fideles etiam eas videant, & miſericordia in eos commoveantur; ſintque ſimiles literis, quæ in ſacerdotum gratiam ſcribuntur: quoniam literæ iſtæ iis dumtaxat qui bonæ ſunt famæ, & bonæ converſationis & melioris notæ ſcribuntur.

CANON XII.

De eo quod non oportet epiſcopum fieri metropolitanum per literas Imperatoris, & favorem ejus.

Pervenit ad ſanctam ſynodum, quod quidam violatis ſanctæ eccleſiæ ritibus, & implorato principis auxilio, nonnullas metropoles in duas ſecuerunt partes, & provincias Imperatoris juſſu ſciderunt, ut in una provincia duo ſint metropolitani, etſi non ſint duo præſules in eodem loco. Quapropter ſtatuit ſancta ſynodus, ut nullus in poſterum epiſcopus quippiam huic ſimile faciat; & quis nobis contradicere, & hoc decretum tranſgredi auſus fuerit, gradu ſuo dejiciatur: civitates autem, quæ per Imperatoris præceptum metropoleon honorem adeptæ ſunt, ſolum honoris nomen habeant. Sic etiam erit epiſcopus, qui in iſto loco miniſtrat, & agnoſcat jus & honorem iſti civitati debitum, quæ revera metropolitani civitas eſt.

CANON XIII.

De ſacerdotibus, qui ex provincia ſua egrediuntur.

Quicumque vir ex eccleſiæ miniſtris aut ſacerdotibus peregrinis ex provincia ſua ad aliam emigrat, ne conſiſtat in aliquo gradu miniſterii ſui ei collato, pro pœna ei; niſi ſecum habeat literas patentes ab epiſcopo ſuo, quibus ei permittitur, ut tranſeat quocumque velit ex provinciis Dei; & ibi honoretur.

CANON XIV.

Quandoquidem in nonnullis provinciis hujuſmodi obtinuit conſuetudo, ut lectoribus & cantoribus qui in eccleſia degunt, id eſt, συνωδοῖς, permittatur uxores ducere; & cum hoc iis conceditur, licitum iis eſt, non illicitum; ſtatuit ſancta ſynodus, ut non liceat cuivis eorum uxorem ducere, quæ ſit ex hæreticorum filiabus·

Et quicumque ex iis uxorem ex hæreticis antehac A duxerunt; & nati sunt ipsis ex iis liberi, quos etiam apud hæreticos baptizarunt; eos ad sanctam Dei ecclesiam adducant, & in ea istos signent. Quod si eos non baptizaverint, posthæc non licebit iis illos apud hæreticos baptizare: neque cum iis matrimonium inibunt, nec etiam cum Judæis, nec cum ethnicis: nisi persona, cui matrimonio quis conjungitur, spoponderit se a parte nostra stanturam, una cum liberis suis nobiscum fore, seque in orthodoxa nostra fide credituram esse. Qui autem hoc statutum transilire ausus fuerit, anathematizatus, segregatus, excommunicatus sit.

CANON XV.

Mulier ecclesiæ ministra ne constituatur, priusquam anni quadraginta ei elapsi fuerint: neque etiam constituatur, nisi post multum & accuratum scruitinium quod menstrua ei cessarunt, & quod ipsa concupiscentia non laborat. Quod si nupserit, postquam donum Dei Opt. Max. & eminentis hujus gradus ministerium suscepit; & ipsa, & qui eam duxit, anathemate simul devoveantur oportet.

CANON XVI.

Quæcumque virgo se se Deo Opt. Max. obtulerit; & sic etiam de juvenibus diximus, qui C monasticam vitam agere & monasteria ingredi cupiunt, ne liceat iis ut ad matrimonium redeant: & quicumque ex iis hoc feciſſe deprehensus fuerit, ecclesiam ingredi prohibeatur. Sed visum est nobis, ut res ipsorum episcopo provinciæ suæ committatur, & ipse misericordiam & clementiam iis administret, eosque recipiat, quemadmodum ipsi visum fuerit.

CANON XVII.

Præcipimus, ut in omni provincia termini ejus firmi serventur; & ut omnis provincia constanter maneat in potestate episcopi sui, adeo ut numquam moveatur: præsertim si ista provincia in manibus fuerit alicujus episcopi, qui eam triginta annos gubernavit, & negotia ejus D administravit, juxta quod necessarium, conveniens, & licitum fuit; & nemo cum eo litigavit de aliqua re ad ecclesias ejus pertinente, atque eam secure tenuerit, & in ea fidus habitus fuerit, hoc etiam ei concedatur, ut post annositatem ejus & consuetudinem nihil ei immutetur. Quod si in istis triginta annis controversia sæpius mota fuerit de spurcitia factorum ejus, & de pravo ejus ecclesiarum regimine, & judiciorum ejus iniquitate; tum ei qui injuria se ab episcopo affectum conqueritur, permittatur querelam suam ad synodum istius provinciæ deferre, ut eam inspiciat. Et si metropolitanus episcopo alicui injurius fuerit, deferatur querela ad Patriarcham, qui in illa E est diœcesi, & ad episcopum urbis Constantinopoleos, sicut ante dictum est. Et si Imperator præceperit, gradus ejus ei auferatur, vel aliæ ejus res postea capiantur. Et firmi maneant cum episcopo ejus limites, qui in Imperatoris senatu constituti sunt.

CANON XVIII.

De eo quod nulli sacerdoti vel falso vel vere jurare liceat, neque sodalitates congregare, neque turpia facta perpetrare, congregando ad rebellionem & falsam fidem promovendam; quod quidem externæ leges prohibent; quanto magis sanctæ ecclesiæ leges istud vetare oportet? Quapropter quicumque sacerdos, aut monachus sive religiosus, ex iis qui monasteria inhabitant, aut multitudo eorum se congregaverint, vel fœdus jurejurando omnes eorum inter seſe sanxerint, quod episcopum suum in aliqua lege vel monasterii sui præfectum opponent, B & fraudulenter machinati fuerint eum gradu suo movere, anathematizati sint & segregati sint.

CANON XIX.

De eo quod episcopos oporteat bis in anno apud metropolitanum suum aut Patriarcham suum congregari, ut ipse eos examinet, & negotia eorum inspiciat.

Pervenit ad synodum, quod non congregatur synodus episcoporum ex omni provincia ad metropolitanum suum, aut Patriarcham suum, quemadmodum antiqui Patres statuerunt: & quod hac corruptionis causa multæ hæreses in Ecclesiam introductæ sunt, propterea quod illi in eas qua debuerunt diligentia inquirere neglexerunt: Quamobrem visum est nobis, ut synodus conveniat, & bis quotannis congregetur, ubi metropolitano visum fuerit, & ipse iis mandaverit; ut corrigantur quæcumque ad eum corruptiones delatæ sunt, quemadmodum sancti Patres ante nos præceperunt. Et si quis episcopus hoc transgressus fuerit, & ad synodum non venerit, & præcipue cum præsens est in civitate sua, & corpore suo sanus, synodus fratrum suorum eum ob neglectum ejus in Ecclesiæ negotiis reprehendunt.

CANON XX.

De eo quod non liceat cuilibet sacerdoti ab una ad aliam civitatem migrare.

Nullis licet Ecclesiæ sacerdotibus ad aliam exire civitatem, & in sacerdotum catalogum referri, sacerdotum videlicet illius civitatis, juxta quod lege descriptum est: sed in ecclesiis illis persistant, in quibus ordinati sunt, aut super eas constituti, & in iis ministrent: nisi necessitas eos e provincia ipsorum moveat ex parte principis victoris & religionem negare cogentis. Et si propter hanc ipsi causam ad aliam se conferant Ecclesiam, nullum est in iis crimen. Quod si nos episcopum aliquem post hunc diem invenerimus, sacerdotem aliquem ad aliam provinciam pertinentem suscepisse; visum est nobis, ut prohibeatur aliquid ad gradus sui ministerium spectans exsequi, & ipse, & quem suscepit; donec ea persona ad suam Ecclesiam regressa fuerit.

CANON XXI.

Quicumque vir e sacerdotibus & laicis episcopum aut sacerdotem aliqua re accusat, non ad-

admittatur ab eo accuſatio ejus, priuſquam accurato ſcrutinio in eum inquiſitum fuerit : & ſi ille dignus ſit, cui fides habeatur in eo quod refert, propter bonam ejus religionem & pietatem, examinetur quod defert: ſin aliter ſe habuerit, nec omnino ab eo admittatur quod de illo dicit.

CANON XXII.

De eo quod non liceat ſacerdotibus poſt mortem epiſcopi ſui res ejus uſurpare, nec bona ejus diripere, niſi quæ per teſtamentum ſuum reliquit.

Non licet ſacerdotibus epiſcopi ſui divitias uſurpare, quas poſt ſe reliquit, cum mortem obiit Dei Opt. Max. juſſu, qui vitam & mortem infert; ipſe autem vivus eſt, qui non moritur: neque res ejus uſurpabunt, niſi eas de quibus Patres locuti ſunt & mandatum ediderunt. Et ſi quis eorum iſtud fecerit, grado ejiciatur.

CANON XXIII.

De eo quod oporteat, ut ex urbe Conſtantinopoli expellatur omnis ſacerdos, aut religioſus, aut monachus, qui nec munus nec certum in ea locum ſibi adſignatum habet.

Ad ſanctam ſynodum relatum eſt, quod nonnulli e ſacerdotibus & monachis, quos epiſcopi ipſorum ob neceſſaria eorum negotia dudum miſerunt; ſed & multi eorum excommunicati ad urbem Conſtantinopolim veniunt, & in ea commorantur longo tempore, & reſcindunt reſecantque eccleſiæ ordinem, & in fidelium etiam domibus frequentes ſunt, ut eos ſibi amicitia conjungant, & diligunt liberos eorum, uxores etiam atque filias eorum, iiſque ſe applicant; idque hoc animo, ut eo modo magnas ſibi opes acquirant, aut facile obtineant quidquid velint ex rebus ſibi neceſſariis. Quocirca ſanctæ ſynodo viſum eſt, ut omnes qui hoc modo vel ei ſimiliter ſe habent, Defenſor, cui eccleſia Conſtantinopolitana ſubeſt, ad eos prius accedat, & urbe exire præcipiat. Quod ſi exire nolunt, ſed etiam poſt dictam ejus admonitionem iis factam commorantur, vi & contemptu illinc ejiciantur, ut ad loca ſua redeant.

CANON XXIV.

De eo quod monaſteria laicorum domicilia fieri non debeant.

Monaſteria, quæ Deo Opt. Max. ſeparantur, & epiſcopi mandato conſecrantur, atque etiam ipſius conſilio, perpetuo ſint monaſteria; & opes ipſorum ex frugibus & votis & nummis iis conſerventur; neque laicorum habitationes fiant: & quicumque monaſterium aliquod ſibi domicilium conſtituerit, aut illud cognoverit; & non mutaverit, anathematizatus ſit & maledictus.

CANON XXV.

De eo quod non oporteat eccleſiam longo relinqui tempore ſine epiſcopo, nec provinciam ſine metropolitano, neque ſine Patriarcha.

Quandoquidem nonnulli metropolitani, ex lucri & populi ſibi congregandi aviditate, epiſcoporum ordinationes differunt; viſum eſt ſynodo, ut epiſcopi ordinationem non differant ultra tres menſes a morte deceſſoris; niſi cauſa aliqua neceſſaria contigerit, quæ evitari nequit; & neceſſe ſit ut epiſcopi ordinatio ulterius differatur. Et quicumque huic decreto adverſatus fuerit, ſynodus eum reprehendat; & quodcumque ſibi viſum fuerit, judicium in eum ſtatuat. Omnes autem iſtius eccleſiæ reditus in eccleſiæ procuratoris ſive œconomi manibus maneant, ut ipſe eos conſervet.

CANON XXVI.

Pervenit ad ſanctam ſynodum, quod nonnullæ ſint eccleſiæ, quibus nullus eſt œconomus; & quod pauci ſint epiſcopi, qui opes eccleſiæ accipiunt. Quamobrem præcipimus, ut omnis eccleſia, quæ habet epiſcopum, œconomum etiam habeat e ſacerdotibus ejuſdem eccleſiæ, & quidem ſelectiſſimis; & ut ipſe ſit, qui pecuniam pro eccleſia expendat epiſcopi mandato, juxta quod epiſcopus voluerit aut ei præceperit. Verumtamen epiſcopus eccleſiæ expenſis inſpiciat, neque ſine ipſius teſtimonio fiant, ne opes eccleſiæ perdantur, & ſacerdotes propterea reprehendantur. Quicumque autem hoc tranſilierit, anathematus ſit, ſegregatus, excommunicatus.

CANON XXVII.

De eo quod non oporteat matrimonium inter homines per vim fieri; ſed ut animo lubente & electione ſui invicem fiat.

Pervenit ad ſanctam ſynodum, quod nonnulli ex iis, quibus ſecta eſt potens, fœminas ſibimet in matrimonium rapiunt ſine ipſarum voluntate. Quocirca quicumque liberam mulierem matrimonii cauſa ſibi violenter arripuerit, aut opem ei tulerit; qui eo nomine rapit, aut una cum eo rapuerit; præcipit modo ſancta ſynodus, ut qui id fecerit, ſi ſacerdos ſit, ſacerdotio ſuo deponatur & gradu excidat: ſin laicus, a congregatione expellatur & ab Euchariſtia arceatur.

Explicit quartum ex Oecumenicis Conciliis.

ACTIO DECIMA SEXTA
Chalcedonenſis Concilii.

ΠΡΑΞΙΣ ΕΚΚΑΙΔΕΚΑΤΗ
τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνοδ.

COnſulatu domni noſtri Marciani perpetui Auguſti, & qui fuerit nuntiatus, * [b] quinto Kalend. Novembris, [c] Chalcedone ſecundum juſſionem [d] diviniſſimi & piiſſimi domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, congregatis in ſanctiſſima eccleſia ſanctæ martyris Euphemiæ, * magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro [e] militum & exconſule & patricio Anatolio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo præfecto ſacrorum prætoriorum Palladio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo: congregatis [f] etiam Paſchaſino & Lucentio reverendiſſimis epiſcopis, & Bonifacio reverendiſſimo presbytero, habentibus locum ſanctiſſimi archiepiſcopi ſenioris Romæ Leonis, & Anatolio reverendiſſimo archiepiſcopo magni nominis Conſtantinopolis, & Maximo reverendiſſimo epiſcopo Antiochiæ Syriæ, &

Juvenali reverendiſſimo epiſcopo Hieroſolymorum, &

Quintillo reverendiſſimo epiſcopo Heracleæ Macedoniæ, habente locum Anaſtaſii reverendiſſimi Theſſalonicenſium epiſcopi, &

Thalaſſio reverendiſſimo epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ, &

(r) Stephano reverendiſſimo epiſcopo Epheſi, &

Luciano reverendiſſimo epiſcopo [g] Bizyæ, habente locum [h] religioſiſſimi Cyriaci epiſcopi Heracleæ Thraciæ, &

Euſebio reverendiſſimo epiſcopo Ancyræ Galatiæ, &

Diogene reverendiſſimo epiſcopo Cyzici, &

Petro reverendiſſimo epiſcopo Corinthi, &

Florentio reverendiſſimo epiſcopo [i] Sardium, &

Eunomio reverendiſſimo epiſcopo Nicomediæ, [k] &

Anaſtaſio reverendiſſimo epiſcopo Nicææ, &

Juliano reverendiſſimo epiſcopo Coenſi, habente locum ſedis apoſtolicæ ſenioris Romæ, &

Eleutherio reverendiſſimo epiſcopo Chalcedonenſium, &

Baſilio reverendiſſimo epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, &

Meletio reverendiſſimo epiſcopo Lariſſæ, habente locum reverendiſſimi [l] domni epiſcopi Apameæ Syriæ, &

Amphilocio reverendiſſimo epiſcopo Sidæ, &

Theodoro reverendiſſimo epiſcopo Tarſi, &

Cyro reverendiſſimo epiſcopo Anazarbi, &

ΥΠατείας τῦ δεσπότ ἡμῶν Μαρκιανῦ τῦ αἰωνίυ Αὐγύσυ, καὶ τῦ ἐληλυθησομένυ, * τῇ πρὸ πέντε καλανδῶν Νοεμβρίων, ἐν Χαλκηδόνι κατὰ κέλευσιν τῦ θειοτάτυ, καὶ φιλοσεβεστάτυ ἡμῶν δεσπότ Μαρκιανῦ, καὶ αἰωνίυ Αὐγύσυ, συνελθόντων ἐν τῇ ἁγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ τῆς ἁγίας μάρτυρος Εὐφημίας τῇ προειρημένων μεγαλομάρτυρι, καὶ ἐνδοξοτάτων ἀρχόντων, ἔτι δὲ καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων.

Conſtantino reverendiſſimo epiſcopo Boſtrorum Arabiæ, &

Photio reverendiſſimo epiſcopo Tyri, &

Theodoro reverendiſſimo epiſcopo [m] Damaſci, &

Stephano reverendiſſimo epiſcopo Hierapoleos, &

Iba reverendiſſimo epiſcopo Edeſſæ, &

Symeone reverendiſſimo epiſcopo Amidæ, &

Epiphanio reverendiſſimo epiſcopo [n] Pergæ [o] habente locum reverendiſſimi Olympii epiſcopi Conſtantiæ, &

Joanne reverendiſſimo epiſcopo Sebaſtiæ, &

Seleuco reverendiſſimo epiſcopo Amaſiæ, &

[p] Conſtantino reverendiſſimo epiſcopo [q] Melitenæ, &

Patricio reverendiſſimo epiſcopo Tyanorum, &

Petro reverendiſſimo epiſcopo Gangrorum, &

Calogero reverendiſſimo epiſcopo [r] Claudiopolis, &

Apragmonio reverendiſſimo epiſcopo [s] Tii, &

Atarbio reverendiſſimo epiſcopo Trapezuntis, habente locum reverendiſſimi Dorothei epiſcopi Neocæſareæ, &

[t] Photino archidiacono [u] habente locum Theoctiſti reverendiſſimi epiſcopi Piſinuntis, &

Romano reverendiſſimo epiſcopo Myrorum, &

Critoniano reverendiſſimo epiſcopo Aphrodiſiadis [x] Cariæ, &

Nunechio reverendiſſimo epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ, &

[y] Mariniano reverendiſſimo epiſcopo Synnadorum, &

One-

* *Numerus videtur corruptus; nam actio XIV. habita fuit prid. Calend. Novembr. & XV. eodem die poſt legatorum diſceſſum, ut ipſi teſtantur: hæc autem die ſequenti: quare legendum eſſet,* Kalendis Novembris. *tamen quia in omnibus codd. mſſ. quos habuimus, tum Græcis, tum Latinis, ſic reperitur, nihil mutare voluimus.*

* *In codice Bohieriano habetur* Kal. Novembris: *fuit tamen qui ſupra adſcriberet* v *forte ut cum Græco textu melius contentiret Latina verſio, atque ita exhibet editio Crabbiana.*

* *prædictis magnificentiſſimis & glorioſiſſimis judicibus, ac etiam reverendiſſimis epiſcopis.*

(r) *Qui depoſitus eſt poſt actionem.*

BALUZII NOTÆ.

a Hic deſinit optimus ille & antiquiſſimus codex Corbeienſis. Reliqua perierunt.

b Editores Romani hic in margine annotarunt numerum videri corruptum. Nam actio XIV. habita fuit pridie Kal. Novembris, & XV. eodem die poſt Legatorum diſceſſum. Quare legendum eſſe putant *Kalendis Novembris*. Sane ſic ſcriptum primo fuit in codice Divionenſi, ſed poſtea littera v. addita ſupra lineam effecit v. *Kal.*

c Veteres libri & edit. *in Chalcedona.* d Veteres libri *ſacratiſſimi.*

e Veteres libri & Crabbius; *militum, exconſule.*

f Veteres libri & edit. *etiam & Paſchaſino.* g Veteres libri, *Byzæ.*

h Veteres edit. *Deo amantiſſimi.* Neutrum horum epithetorum extat in codice Pariſienſi. In Divionenſi ſcriptum eſt ſupra lineam *reverentiſſimi.* i Veteres libri & edit. *Sardeorum.*

k *Et Anaſtaſio &c. Nicæa.* Hæc veteri librario exciderunt in codice Divionenſi.

l Veteres libri, *Epiſcopi Domni Apamiæ.*

m *Damaſci & Stephano rev. Epiſcopo.* Et hæc quoque exciderunt veteri librario in codice Pariſienſi.

n *Pergæ.* Deeſt in antiquis codicibus. o Pariſ. *agenti.*

p Pariſ. *Conſtantio.* q Idem codex, *Meliſtinæ.* Divion. *Meletinæ.*

r Pariſ. *Claudianopolis.* ſ Divion. *Cii.* t Idem, *Photio.*

u Idem, *agente*; Pariſ. *agentis.* x *Cariæ.* Deeſt in codice Pariſienſi.

y Divion. *Mariano.*

Oneſiphoro reverendiſsimo epiſcopo Iconii, [a] &
Vigilantio reverendiſsimo epiſcopo Lariſſæ Theſſaliæ, &
Pergamio reverendiſsimo epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, &
Epiphanio reverendiſsimo epiſcopo Pergæ, &
Attico reverendiſsimo epiſcopo Nicopolis [b] veteris Epiri, &
Martyrio reverendiſsimo epiſcopo Gortynæ, &
Luca reverendiſsimo epiſcopo Dyrrhachii, &
Francione reverendiſsimo epiſcopo Philippopolis, &
A Sebaſtiano reverendiſsimo epiſcopo [c] Berrhœæ, &
Baſilio reverendiſsimo epiſcopo Trajanopolis, &
Tryphone reverendiſsimo epiſcopo Chii, &
Theoctiſto reverendiſsimo epiſcopo [d] Berrhœæ, &
Gerontio reverendiſsimo epiſcopo [e] Seleuciæ Syriæ, [f] &
Euſebio reverendiſsimo presbytero, obtinente locum Macarii epiſcopi Laodiceæ Syriæ, &
Euſebio reverendiſsimo epiſcopo Dorylæi,

καὶ τῆς λοιπῆς ἁγίας, καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου, τῆς κατὰ θέσπισμα τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου, ἐν τῇ Χαλκηδονέων πόλει συναθροισθείσης· καὶ καθεζομένων πάντων πρὸ τῶν καγκέλλων τοῦ ἁγίου θυσιαστηρίου, Πασχασίνου, καὶ Λουκεντίου οἱ ἁγιωτάτου ἐπίσκοποι, ἐπέχοντες τὸν τόπον τῆς Ἀποστολικῆς θρόνου, εἶπον· εἰ προσάττει ἡ ὑμετέρα μεγαλειότης, ἔχομεν διδασκαλίαν ὑποβαλεῖν. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· λέγετε ὃ βλέπετε. Πασχασῖνος ὁ ἁγιωτάτος ἐπίσκ. ἐπέχων τὸν τόπον τῆς Ῥώμης εἶπεν· οἱ δεσπόται τῆς οἰκουμένης φροντίζοντες ὑπὲρ τῆς ἁγίας καθολικῆς πίστεως, διὰ τοῦτο τὸ βασίλειον αὐτῶν αὔξεται, καὶ ἐπιδίδωσιν, ὥρισαι τοῦτο κατηξίωσαν, ἵνα μία πίστις δοξασθῇ τῆς ἀγαθῆς εἰρήνης ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις φυλάττηται. μείζονι τοιγαροῦν φροντίδι ἔτι, καὶ εἰς τὸ μὴ ταῦτα ἡ τῶν φιλανθρωπία προνοῆσαι κατηξίωσεν· ἵνα μήτις αὖθις ἀφορμὴ μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων τοῦ Θεοῦ, ἢ σχίσματα, ἢ σκάνδαλα ἀναφυῇ. τῇ χθὲς δὲ ἡμέρᾳ ἀναχωρησάσης τῆς ὑμετέρας ὑπεροχῆς, καὶ τῆς ἡμετέρας ταπεινώσεως, ὑπομνήματά τινα λέγεται πεπρᾶχθαι· ἅπερ ἡμεῖς ὑπεναντίον τῶν κανόνων, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐπισήμης φάσκομεν γεγονῆναι. ταῦτα οὖν τοῦτο, ἵνα ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης προσάξῃ ἀναγνωσθῆναι· ἵνα πᾶσα γνῷ ἡ ἀδελφότης, πότερον δίκαια, ἢ ἄδικα τὰ πεπραγμένα. οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· εἴ τινά ἐστιν ὑπομνήματα μὴ τοῦ ἡμετέραν ἀναχώρησιν πεπραγμένα, ἀναγινωσκέσθω. καὶ πρὸ τῆς ἀναγνώσεως, Ἀέτιος ἀρχιδιάκονος τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας εἶπεν· ὁμολογοῦμεν, ὅτι τὰ περὶ τῆς πίστεως τύπον ἐδέξαντο προσήκοντα. ἔνθα δὲ ἐν ταῖς συνόδοις, μὴ τὸ * τὸ ἀκριβέστατον πάντων τυποῦσθαι, καὶ ἕτερά τινα ἀναγκαῖα γυμνάζεσθαι, καὶ τυποῦσθαι. ἔχομεν, τεθείσιν, ἡ Κωνσταντινουπολιτῶν ἁγιωτάτη ἐκκλησία, φανερά τινα διαπράξασθαι. παρεκαλέ-

Et reliquo ſancto & univerſali concilio, quod ſecundum ſanctionem [g] divinisſimi & piisſimi domini noſtri [h] imperatoris in Chalcedonenſium civitate collectum eſt: & [i] reſidentibus omnibus ante cancellos [k] ſancti altaris, [l] Paſchaſinus & Lucentius reverendiſsimi epiſcopi, vicarii ſedis apoſtolicæ, dixerunt: Si imperat magnificentia veſtra, habemus quædam referre vobis. Glorioſiſsimi judices dixerunt: Quid vultis, edicite. Paſchaſinus ſanctiſsimus epiſcopus, vicarius ſedis apoſtolicæ dixit: Domini totius orbis pro catholica fide [m] decertantes, per quam & augetur eorum & lucet imperium, ſancire dignati ſunt, quatenus unam fidem teneant omnes eccleſiæ * pro bono pacis. * [o] Major autem eorum tranquillitati cura eſt, in quibus poſt hæc providere dignati ſunt, ne qua rurſus [n] contentio inter [o] ſacerdotes Dei, aut ſchiſma, aut aliquod naſcatur ſcandalum. Heſterna [p] enim die, poſtquam poteſtas veſtra ſurrexit, & humilitas noſtra (veſtigia veſtra ſecuta eſt,) quædam geſta facta [q] dicuntur, quæ nos & præter canones * eccleſiaſticos & diſciplinam [r] æſtimamus effecta. Poſcimus ergo, ut veſtra magnificentia relegi hæc præcipiat, ut omnis fraternitas inſpiciat, utrum juſta, an injuſta ſint ea quæ geſta ſunt. (Qua voce Græce interpretata per Beronicianum [s] devotum ſecretarium divini conſiſtorii,) Glorioſiſsimi judices dixerunt: Si qua geſta poſt noſtrum diſceſſum [t] facta ſunt, relegantur. Et antequam [u] recenſerentur, Aetius archidiaconus ſanctæ eccleſiæ [x] Conſtantinopolis dixit· * [y] Confitendum eſt, quia formam ea quæ de fide ſunt, congruam ſuſceperunt. Conſuetudo autem eſt in ſynodis, [z] poſtquam ea quæ ſunt omnium præcipua, fuerint definita, & alia quædam neceſſaria * [aa] exerceri atque formari. [bb] Habuimus, hoc eſt, Conſtantinopolitana ſanctiſſima eccleſia, certa quædam,

[o] Majore autem cura & nunc & in poſterum illorum clementia providere dignata eſt,
* per bonum pacis.
* & eccleſiaſticam diſciplinam.
* Certum eſt
* examinari

BALUZII NOTÆ.

a *Et Vigilantio &c.* Hæc deſunt in hoc loco in codice Pariſienſi, in quo ponuntur poſt Lucam Epiſcopum Dyrrachii.
b *Veteris.* Deeſt in exemplari Pariſienſi.
c Veteres libri & edit. *Beroæ.*
d Veteres edit. *Beroæ.* Codex Divion. *Beriæ*, Pariſ. *Berſe.*
e Divion. *Seleuciæ Iſauriæ.*
f *Et Euſebio rev. Presb. &c.* Hæc deſunt in codice Pariſienſi. Deerant etiam olim in Divionenſi, ubi addita ſunt in margine.
g Veteres libri, *ſacratiſſimi.*
h *Imperatoris.* Deeſt in antiquis codicibus.
i Divion. *ſedentibus.*
k *Sancti.* Deeſt in codice Corb. & in antiquis editionibus. Deerat etiam olim in Divionenſi, ſed additum eſt ſupra lineam.
l Divion. *Paſchaſinus ſanctiſſimus Epiſcopus & Lucentius ſanctiſſimus Epiſcopus vicarii ſedis apoſtolicæ dixerunt* Veteres editiones: *Paſchaſinus Deo amantiſſimus Epiſcopus &c.* ut in codice Divionenſi. Melius in Pariſienſi *Paſcaſinus reverentiſſimus Epiſcopus dixit.*
m Legendum, *decertantes.* Codex Pariſ. *curam gerentes*
n Pariſ. *intentio.* Sic frequenter in antiquis libris, ut etiam obſervatum a nobis eſt ſupra alicubi.
o Veteres libri, *Dei ſacerdotes.*
p Divion. *etenim.*
q Pariſ. *traduntur.*
r Idem codex, *exeſtimamus.*
ſ Idem codex, *vd.*
t Divion. *confecta ſunt*; & in margine, *al. facta ſunt.*
u Divion. *recenſeantur*, Pariſ. *relegerentur.*
x Divion. *Conſtantinopolitanæ.*
y Pariſ. *Confitendum eſt quia ea quæ ad fidem pertinent, formam congruam ſuſceperunt.*
z Idem codex, *poſtquam integra fuerint omnia definita.*
aa Divion. *exercere.*
bb Idem codex: *Habuimus nos.*

dam, quæ agere [a] deberemus. Rogavimus [b] dominos episcopos de Roma, ut communicarent [c] iis gestis; refutaverunt, dicentes: [d] talia se non suscepisse [e] mandata. Retulimus & ad vestram magnificentiam; & jussistis, ut præsens sanctum concilium [f] hoc ipsum inspiceret. [g] Procedente vestra magnificentia, sanctissimi episcopi qui hic sunt, tamquam de communi causa surgentes po-
[o] hanc actionem celebrari
poscerunt * hæc fieri gesta, [h] Et adsunt hic, neque in occulto gestum est, [i] neque furtim [k] sunt gesta, sed consequenter atque canonice facta. Gloriosissimi judices dixerunt: Gesta quæ confecta sunt, relegantur.

Et oblata scheda ab Aetio archidiacono Constantinopolitano, Beronicianus [l] devotus secretarius divini consistorii legit.

[m] Definitiones sanctorum patrum sequentes ubique, & regulam, [n] quæ nunc relecta est, centum quinquaginta [o] Dei amantissimorum episcoporum, qui congregati sunt [q] piæ memoriæ imperatore [p] magno Theodosio in regia civitate Constantinopoli [r] nova Roma, cognoscentes, [s] & nos eadem definimus de privilegiis [t] ejusdem sanctissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ novæ Romæ. Etenim [u] sedi senioris Romæ, propter
[x] merito primatum.
imperium civitatis illius, [x] patres * consequenter privilegia reddiderunt. [y] Et eadem intentione permoti centum quinquaginta [z] Dei amantissimi episcopi, [aa] æqua [bb] sanctissimæ sedi novæ Romæ privilegia tribuerunt, rationabiliter judicantes, imperio & senatu urbem ornatam, * [cc] æquis senioris regiæ
[p] & æquis s. r. R p fruentem.
Romæ [dd] privilegiis frui, & in ecclesiasticis, [ee] sicut illam, majestatem habere negotiis, & secundam post illam existere; [ff] & hos qui de Ponto sunt, & de Asia & Thracia, [gg] diœcesibus, [hh] metropolitanos solos, rursus autem & qui inter barbaros sunt, episcopos præfatarum [ii] diœcesum ordinari [kk] a prædictæ sanctissimæ Constantinopolitanæ sedis sanctissima ecclesia: quippe, ut unusquisque metropolita præfatarum diœcesum [ll] cum episcopis suæ provinciæ ordinet suæ regionis episcopos, sicut divinis canonibus est præceptum: ordinari autem, sicut dictum est, metropolitas præfatarum diœcesum a Constantinopolitano archiepiscopo, decretis consonis secundum morem factis, & ad eum relatis.

σαμβυ τὰς κυρίας τὰς ἐπισκόπους τὰς ἀπὸ Ρ'ώμης, κοινωνὰς γενέσθαι τῆς πραττομένων· παρητήσαντο, λέγοντες, ἐντολὰς μὴ εἰληφέναι τοιαύτας. ἀνηνέγκαμεν καὶ ἐπὶ τὴν ὑμετέραν μεγαλοπρέπειαν· ἐκελεύσατε τὴν ἁγίαν συνοδον τοῦτο αὐτὸ διασκοπῆσαι. προελθόσης τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπείας, οἱ ἁγιώτατοι ἐπίσκοποι, ὡς κοινῆ ὄντος ἐντεῦθα τοῦ πράγματος, ἀνασάντες ἐζήτησαν τὴν πρᾶξιν ταύτην γενέσθαι. καὶ πάρεσιν ἐντεῦθα, ὅτε ἐν παραβύσῳ πέπρακται, ὅτε κλοπῆς ἔρημον· καὶ ἔστιν ἡ πρᾶξις ἀκολουθος, καὶ κανονική. οἱ μεγαλοπρεπέστατοι ἄρχοντες εἶπον· γενομένη πρᾶξις ἀναγινωσκέσθω.

Καὶ ἐπιδοθέντος χαρτίου παρὰ Α'ετίου ἀρχιδιακόνου τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας, Βερονικιανὸς ὁ καθωσιωμένος σηκρητάριος τῆς θείας κονσιστωρίας ἀνέγνω.

Παντιχῆ τοῖς τῆς ἁγίων πατέρων ὅροις ἑπόμενοι, καὶ τὸν ἀρτίως ἀναγνωσθέντα κανόνα τῆς ρν'. θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, τῆς συναχθέντων ἐπὶ τῆς θεσεβοῦς τοῦ μνήμης μεγάλου Θεοδοσίου, τοῦ γενομένου βασιλέως ἐν τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει, νέᾳ Ρ'ώμῃ, γνωρίζοντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁρίζομεν, καὶ ψηφιζόμεθα περὶ τῆς πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τῆς αὐτῆς Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρ'ώμης. καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας Ρ'ώμης, διὰ τὸ βασιλεύειν τοῦ πόλιν ἐκείνην, οἱ πατέρες εἰκότως ἀποδεδώκασι τὰ πρεσβεῖα. καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ ρν'. θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς νέας Ρ'ώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, εὐλόγως κρίναντες τοῦ βασιλέα, καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν, καὶ τὰ ἴσον ἀπολαύσασαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ρ'ώμῃ, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς, ὡς ἐκείνην, μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν· καὶ ὥστε τὰς τῆς Ποντικῆς, καὶ τῆς Ἀσιανῆς, καὶ τῆς Θρᾳκικῆς διοικήσεως μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἐπισκόπους τῶν προειρημένων διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης ἐκκλησίας· δηλαδὴ ἑκάστου μητροπολίτου τῶν προειρημένων διοικήσεων μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπων χειροτονοῦντος τοὺς τῆς ἐπαρχίας ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις κανόσι διηγόρευται· χειροτονεῖσθαι δὲ, καθὼς εἴρηται, τοὺς μητροπολίτας τῶν προειρημένων διοικήσεων παρὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ψηφισμάτων συμφώνων κατὰ τὸ ἔθος γενομένων, καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων.

AI'

BALUZII NOTÆ.

a Parisi. *debemus*. b Veteres libri, *domnos*. c Iidem libri, *his gestis*.
d Veteres libri, *non se talia suscepisse* (Divion. *recepisse*.)
e Ita etiam ferme veteres editiones. f Divion. *in hoc ipsum*,
g Parisi. *Conveniente*. h Parisi. *Absunt hic*. i Veteres libri & edit. *neque modo furtim*.
k Veteres libri, *& sunt gesta consequenter atque canonice facta*.
l Veteres libri & edit. *vir devotus*. m Divion. *Definitionem*.
n Veteres libri & edit. *& quæ nunc*. o Veteres libri, *reverentissimorum*.
p Veteres libri & edit. *sub piæ mem.* q Iidem libri & edit. *majore*.
r *Nova*. Deest in Divionensi. s Vereres libri, *& nos hæc eadem*.
t Iidem libri, *ejus sanctiss.* u Divion. *sedi senioris illius*. Exciderunt itaque heic nonnulla veteri librario. x Veteres libri, *digne patres*. y Iidem libri: *Eadem int.*
z Vetères libri, *reverentissimi*. aa Parisi. *æqualia*. bb Veteres libri, *sanctæ*.
cc Iidem libri, *æquæ senioris Romæ*. dd Parisi. *privilegii*, Divion. *privilegio*.
ee Divion. & veteres edit. *sicut illa*, Parisi. *sicut & illa*.
ff Veteres libri, *& ut hos*. Veteres edit. & *ut his*. gg Veteres libri, *dioceses*. hh Parisi. *metropolitas*.
ii Parisi. *dioceſum*, & in locis sequentibus *dioceſum*. Divion. ubique, *dioceſeon*.
kk Parisi. *a prædicta sanctissima Constantinopolitana sede*. Sic etiam primo scriptum fuit in Divionensi, sed postea mutatum est. ll Hanc lectionem non habebat initio codex Divionensis, sed voces quædam additæ supra lineam & in margine eam constituerunt. Sic ergo illic legebatur: *cum Episcopis provincia ordinet, sicut sacris &c.* In Parisiensi legitur: *cum Episcopis Provinciæ Episcopos provinciæ ordinet, sicut sacris &c.*

ΑΙ ΥΠΟΓΡΑΦΑΙ.

Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μάξιμος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Συρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰουβενάλιος ἐπίσκοπος Ἱεροσολύμων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κυριακὸς ἐπίσκοπος Ἡρακλείας μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Λουκιανοῦ ἐπισκόπου Βύζης.

Διογένης ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Κυζίκου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λυδῶν μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Μύρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Βασίλειος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Σελευκείας τῆς μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κῦρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἀναζαρβοῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἐλευθέριος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Χαλκηδόνος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ταρσοῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Καλόγηρος ἐπίσκοπος τῆς Κλαυδιουπολιτῶν μητροπόλεως Ὀνωριάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Στεφάνου πρεσβυτέρου.

Σέλευκος χάριτι Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἀμασείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Γαγγρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου τῆς μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Δαμασκοῦ τῆς μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κωνσταντῖνος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Βόστρων, ὁρίσας ὑπέγραψα,

Μελέτιος ἐπίσκοπος Λαρίσσης, τὸν λόγον ποιούμενος ὑπὲρ τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου Δόμνου Ἀπαμείας Συρίας, καὶ ὑπὲρ ἐμαυτοῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . .

Φραγκίων ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Φιλίππου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Νωνέχιος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Λαοδικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Μαριανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Συνάδων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ὀνησιφόρος ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἰκονίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας Πισιδίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Κριτωνιανὸς ἐπίσκοπος τῆς μητροπόλεως Ἀφροδισιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Εὐτύχιος ἐπίσκ. Ἐπιφανείας Συρίας δευτέρας ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Μελετίου ἐπισκόπου Λαρίσσης.

SUBSCRIPTIONES.

Anatolius episcopus Constantinopolis novæ Romæ, definiens subscripsi.

Maximus episcopus Antiochiæ Syriæ, definiens subscripsi.

Juvenalis episcopus Hierosolymorum, definiens subscripsi.

Cyriacus episcopus Heracleæ metropolis, per Lucianum episcopum Byziæ definiens subscripsi.

Diogenes episcopus metropolis Cyzici, definiens subscripsi.

Florentius episcopus Sardium Lydiæ metropolis, definiens subscripsi.

Romanus episcopus metropolis Myrorum, definiens subscripsi.

Basilius Dei gratia episcopus Seleuciæ metropolis Isauriæ, definiens subscripsi.

Cyrus episcopus Anazarbi metropolis, definiens subscripsi.

Eleutherius episcopus metropolis Chalcedonensis, definiens subscripsi.

Theodorus episcopus metropolis Tarsi, definiens subscripsi.

Calogerus episcopus metropolis Claudiopolis Honoriadis, per Stephanum presbyterum definiens subscripsi.

Seleucus Dei gratia episcopus metropolis Amasiæ, definiens subscripsi.

Petrus episcopus metropolis Gangrorum, definiens subscripsi.

Photius episcopus metropolis Tyri, definiens subscripsi.

Theodorus episcopus metropolis Damasci, definiens subscripsi.

Constantinus episcopus metropolis Bostrorum, definiens subscripsi.

Meletius episcopus Lariſſæ, ſermonem faciens pro ſanctiſſimo domino epiſcopo Apamiæ Syriæ, & pro me, definiens ſubſcripſi.

(Stephanus epiſcopus Hierapoleos, ſimiliter,

Baſilius epiſcopus Trajanopolis ſimiliter.)

Francion epiſcopus Philippopolis metropolis, definiens ſubſcripſi.

Nunechius epiſcopus metropolis Laodiceæ, definiens ſubſcripſi.

Marianus epiſcopus metropolis Synnadorum, definiens ſubſcripſi.

Oneſiphorus epiſcopus metropolis Iconii, definiens ſubſcripſi.

Pergamius epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ, definiens ſubſcripſi.

Critonianus epiſcopus Aphrodiſiadis metropolis, definiens ſubſcripſi.

* Eutychianus epiſcopus Epiphaniæ Syriæ ſecundæ, definiens ſubſcripſi per Meletium epiſcopum Lariſſæ.

* Eutychius

Euſe-

Eusebius Episcopus Dorylæi, definiens subscripsi.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Lucianus episcopus Byziæ & Arcadiopolis, definiens subscripsi.

Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Βιζύης, καὶ Ἀρκαδιουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Rhodi, definiens subscripsi per Tryphonem episcopum Chii.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ῥόδου, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τρύφωνος ἐπισκόπου Χίου.

Ibas episcopus Edessæ, definiens subscripsi.

Ἴβας ἐπίσκοπος Ἐδέσσης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Abraamius episcopus Circensii, definiens subscripsi.

Ἀβραάμιος ἐπίσκοπος Κιρκησίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus episcopus Claudiopolis, definiens subscripsi.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Antiochus miseratione divina episcopus Sinopæ, definiens subscripsi.

Ἀντίοχος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος Σινώπης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Rufinus episcopus Samosatensis, definiens subscripsi.

Ῥοῦφος ἐπίσκοπος Σαμοσάτων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Himerorum Uranius episcopus * Himerorum, definiens subscripsi.

Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἰβήρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Callinicus episcopus Apameæ, definiens subscripsi per Paulum presbyterum.

Καλλίνικος ἐπίσκοπος Ἀπαμείας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλου πρεσβυτέρου.

Timotheus episcopus Balanæorum, definiens subscripsi.

Τιμόθεος ἐπίσκοπος Βαλαναίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Marcus episcopus Arethusæ, definiens subscripsi per Timotheum episcopum Balanæorum.

Μάρκος ἐπίσκοπος Ἀρεθούσης, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Τιμοθέου ἐπισκόπου Βαλαναίων.

Proclus episcopus Adranorum civitatis, definiens subscripsi.

Πρόκλος ἐπίσκοπος Ἀδράνων πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodosius episcopus civitatis Canothæ, definiens subscripsi.

Θεοδόσιος ἐπίσκοπος πόλεως Κανώθας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Hormisda episcopus Philippopolis, definiens subscripsi.

Ὁρμίσδας ἐπίσκοπος Φιλιππουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paternius chorepiscopus, pro Jordane episcopo Abilæ definiens subscripsi.

Πατέρνιος χωρεπίσκοπος, ὑπὲρ Ἰορδάνου ἐπισκόπου Ἀβίλης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Meliphthongus miseratione divina episcopus Juliopolis sanctæ Dei ecclesiæ, definiens subscripsi.

Μελίφθογγος ἐλέῳ Θεοῦ ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Ἰουλιόπολιν ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joseph episcopus Heliopolis, definiens subscripsi.

Ἰωσὴφ ἐπίσκοπος Ἡλιουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Damianus episcopus civitatis Sidonis, definiens subscripsi.

Δαμιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Σιδῶνος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Flaviadis civitatis, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Φλαβιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Indimus episcopus Irenopolis, definiens subscripsi.

Ἴνδιμος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Julianus episcopus civitatis Rhosi, definiens subscripsi.

Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Ῥωσοῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Aretas episcopus Elusæ, definiens subscripsi.

Ἀρέτας ἐπίσκοπος Ἐλούσης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Beryllus episcopus Ailæ, definiens subscripsi.

Βηρυλλος ἐπίσκοπος Αἰλᾶ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Olympius episcopus Paneadis, definiens subscripsi.

Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Πανεάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Uranius episcopus Emesæ, definiens subscripsi.

Οὐράνιος ἐπίσκοπος Ἐμέσης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodorus episcopus Tripolis, similiter.

Θεόδωρος ἐπίσκοπος Τριπόλεως ὁμοίως.

Paulus episcopus Aradi, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκοπος Ἀράδου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Daniel episcopus Lampsaci, definiens subscripsi

Δανιὴλ ἐπισκοπος Λαμψάκου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Leontius episcopus Ascalonis, definiens subscripsi.

Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀσκάλωνος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Λα-

Λυκιανὸς ἐπίσκοπος τῆς Ἰψλωων πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀλέξανδρος ἐπίσκοπος Σελευκείας Πισιδίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Στέφανος ἐπίσκοπος Ποιμανλωῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Πολύκαρπος ἐπίσκοπος πόλεως Γαβάλων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Λεῦκος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπόλλωνος ἱερῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Νατίρας ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Γάζαν ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεννάδιος ἐπίσκοπος τῆς Μοσωναίων πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἄλφειος ἐπίσκοπος πόλεως Μίνδε, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Γεννάδιος ἐπίσκοπος τῆς Ἀχμοναίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Διονύσιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀντιοχείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀλινδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Διονύσιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκ. πόλεως Ἡρακλείας Λάγμε, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Κνίδε, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Σελευκοβήλε, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Παύλε ἐπισκόπε Μαριάμνης.

. . . . . .

Πολυχρόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἐπιφανείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ῥωμανὸς ἐπίσκοπος Εὐδοξιεπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Αὐρήλιος ἐπίσκοπος ἐκ τῆς μερῶν τῆς Ἀφρικῆς, ἐπιγνὺς ὑπέγραψα.

Παῤῥίκιος ἐπίσκοπος Ἀκρασσῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Βασσιανὸς ἐπίσκοπος πόλεως Μοψυεστίας, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Σωφρονίε ἐπισκόπου Ἀναζαρβῦ.

Ῥῆνος ἐπίσκοπος Ἰωνοπόλεως. ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ζηνόδοτος ἐπίσκοπος τῆς Τελμῆς πόλεως, καὶ Μακρᾶς τῆς νήσου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόδωρος ἐλέῳ Θεῦ ἐπίσκοπὸς τῆς Ἀντιφελλῶν πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Φίλιππος ἐλέῳ Θεῦ ἐπίσκοπος πόλεως Βαλβυραίων ἐπαρχίας Λυκίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀνδρέας ἐπίσκοπος Λυκίας πόλεως Τλωαίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ῥωμανὸς ἐλέῳ Θεῦ ἐπίσκοπος τῆς Βυβωναίων πόλεως, Λυκίας ἐπαρχίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος πόλεως Εὐαρείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Θεόκτιστος ἐπίσκοπος τῆς Πισινυντίων πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φωτεινῦ ἀρχιδιακόνυ μυ.

Lucianus episcopus Ipsenopoleos, definiens subscripsi.

Alexander episcopus Seleuciæ Pisidiæ, definiens subscripsi.

Stephanus episcopus * Prymnesiæ, definiens subscripsi. * Pœmanen.

Polycarpus episcopus civitatis Gabalorum, definiens subscripsi.

Leucus episcopus templi Apollinis, definiens subscripsi.

Natiras episcopus ecclesiæ Gazæ, definiens subscripsi.

Gennadius episcopus Mosynæorum civitatis, definiens subscripsi.

Alphius episcopus civitatis Mindi, definiens subscripsi.

Gennadius episcopus Acmonæorum, definiens subscripsi.

Dionysius minimus episcopus Antiochiæ civitatis, definiens subscripsi.

Joannes minimus episcopus civitatis Alindodorum, definiens subscripsi.

Dionysius minimus episcopus civitatis Heracleæ Lagmi, definiens subscripsi.

Joannes minimus episcopus Gnidi, definiens subscripsi.

Eusebius episcopus Seleucobeli, per Paulum episcopum Mariamnæ, definiens subscripsi.

(Paulus episcopus Mariamnæ, similiter.)

Polychronius episcopus Epiphaniæ, definiens subscripsi.

Romanus episcopus Eudoxiopolis, definiens subscripsi.

Aurelius episcopus ex partibus Africanis, definiens subscripsi.

Patricius episcopus Acrassi, definiens subscripsi.

Bassianus episcopus Mopsuestenus, per Sophronium episcopum Anazarbi, definiens subscripsi.

Rhenus episcopus Jonopolis, definiens subscripsi.

Zenodotus episcopus Telmissæ civitatis, & Longæ insulæ, definiens subscripsi.

Theodorus miseratione divina episcopus Antiphellensis civitatis, definiens subscripsi.

Philippus miseratione divina episcopus civitatis * Liburnæ, provinciæ Lyciæ, definiens subscripsi. * Balburæorum

Andreas episcopus Lyciæ civitatis Tloæorum, definiens subscripsi.

Romanus miseratione divina episcopus civitatis Bubonæorum, provinciæ Lyciæ, definiens subscripsi.

Thomas episcopus civitatis * Evareæ, definiens subscripsi. * Futomæ *sup.*

Theoctistus episcopus civitatis Pisinuntis per Photinum archidiaconum meum definiens subscripsi.

Florentius episcopus Lesbi, Tenedi, Proselenes, Ægialorum, per Evelpistum chorepiscopum meum, definiens subscripsi.

Φλωρέντιος ἐπίσκοπος Λέσβου, Τενέδου, Προσελήνης, Αἰγιαλῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Εὐελπίστου χωρεπισκόπου μου.

Tryphon episcopus sanctæ ecclesiæ in Chio, definiens subscripsi.

Τρύφων ἐπίσκοπος τῆς κατὰ Χίον ἁγίας ἐκκλησίας, * ὑπέγραψα.

* ὁρίσας ὑπ. L.

Docimasius episcopus Maroneæ, definiens subscripsi.

Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνείας ὁρίσας ὑπέγραψα.

Serenus minimus episcopus Maximianopolis, definiens subscripsi.

Σερῆνος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Μαξιμιανουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Euphrasius episcopus Laganiæ, definiens subscripsi.

Εὐφράσιος ἐπισκ. Λαγανίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eustochius episcopus Docimii, definiens subscripsi.

Εὐστόχιος ἐπίσκοπος Δοκιμίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

B

Basilius episcopus Nacoliæ, definiens subscripsi.

Βασίλειος ἐπίσκ. Νακωλείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Pionius episcopus civitatis Troadis, definiens subscripsi.

Πιόνιος ἐπίσκοπος πόλεως Τρωάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Petrus minimus episcopus civitatis Dardani, definiens subscripsi.

Πέτρος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος πόλεως Δαρδάνου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theosebius episcopus civitatis Iiii, definiens subscripsi.

Θεοσέβιος ἐπίσκοπος πόλεως * Ἰλίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eulalius episcopus Pioniorum, definiens subscripsi.

Εὐλάλιος ἐπίσκοπος Πιονίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eutrophius minimus episcopus Adadorum Pisidiæ, definiens subscripsi.

Εὐτρόφιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀδάδων Πισιδίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Olympius episcopus Sozopolis, definiens subscripsi.

C Ὀλύμπιος ἐπίσκοπος Σωζοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Musianus episcopus Limenum, definiens subscripsi.

Μυσιανὸς ἐπίσκοπος Λιμένων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Philippus episcopus Lysiadis, definiens subscripsi.

Φιλίππου ἐπίσκοπος Λυσιάδου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gemellus episcopus civitatis Stratoniciæ definiens subscripsi.

Γεμέλλου ἐπίσκοπος πόλεως Στρατονικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyrinus episcopus civitatis Patarorum, definiens subscripsi.

Κύριος * ἐπίσκοπος πόλεως Πατάρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Κυρίου

* Siblia,

Eulalius episcopus civitatis * Silbii, definiens subscripsi.

Εὐλάλιος ἐπίσκοπος πόλεως Σιβλείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Modestus episcopus civitatis Sebastiæ, definiens subscripsi.

Μόδεστος ἐπίσκοπος πόλεως Σεβαστῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

D

Epiphanius episcopus civitatis Midaii, definiens subscripsi

Ἐπιφάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Μηδαίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Thomas episcopus Theodosiopolis, definiens subscripsi.

Θωμᾶς ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus civitatis Aristii, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκ. πόλεως Ἀρίστου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Trapezopolis, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Τραπεζοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Tynchanius episcopus Apolloniadis civitatis definiens subscripsi.

Τυγχάνιος ἐπίσκοπος πόλεως Ἀπολλωνιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Photius episcopus Tyri metropolis, subscripsi, & pro Petro episcopo Bibli, & pro Heraclito episcopo Arcæ, & pro Phosphoro episcopo Orthosiadis, & pro Porphyrio episcopo Botrorum.

E

Φώτιος ἐπίσκοπος Τύρου μητροπόλεως, ὑπέγραψα, καὶ ὑπὲρ Πέτρου ἐπισκόπου Βίβλου, καὶ Ἡρακλείτου ἐπισκόπου Ἄρκης, καὶ ὑπὲρ Φωσφόρου ἐπισκόπου Ὀρθωσιάδος, καὶ ὑπὲρ Πορφυρίου ἐπισκόπου Βοτρίων.

Papias episcopus civitatis Erizorum, definiens subscripsi.

Παπίας ἐπίσκ. πόλεως Ἐριζῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes minimus episcopus Amazonis, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐλάχιστος ἐπίσκ. * Ἀμαζόνος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Forte, Ἀμυζῶνος Hard.

Theodoretus minimus episcopus Alabandorum, definiens subscripsi.

Θεοδώρητος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκοπος Ἀλαβανδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Calandion episcopus Halicarnassi civita-

Καλανδίων ἐπίσκ. πόλεως Καρίας Ἁλικαρνασσῆ,

ναστῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἰουλιανοῦ πρεσβυτέρου μου.

Neoptolemus episcopus Cornensis, provinciæ Lycaoniæ, definiens subscripsi.

Νεοπτόλεμος ἐπίσκ. Κόρνων ἐπαρχίας Λυκαονίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus civitatis Derbæ, definiens subscripsi.

Παῦλος ἐπίσκ. πόλεως Δέρβης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Plutarchus episcopus civitatis Lystrorum, definiens subscripsi.

Πλούταρχος ἐπίσκ. πόλεως Λύστρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eugenius episcopus civitatis Cannorum, definiens subscripsi.

Εὐγένιος ἐπίσκ. πόλεως Καννῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Rufus episcopus civitatis Hydæ, definiens subscripsi.

Ῥοῦφος ἐπίσκ. πόλεως Ὕδης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Acholius episcopus Larandorum, definiens subscripsi.

Ἀχόλιος ἐπίσκ. πόλεως Λαρανδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Tyrannus episcopus Homonadorum, definiens subscripsi.

Τύραννος ἐπίσκ. Ὁμονάδων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Thomas episcopus Porphyrionis, definiens subscripsi.

Θωμᾶς ἐπίσκ. *Πορφυρέων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Πορφυρίων.

Evander episcopus civitatis Diocleæ, definiens subscripsi.

Εὔανδρος ἐπίσκ. πόλεως Διοκλείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus civitatis * Arcæ, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος πόλεως Βαργυλίου, ὁρίσας ὑπέγραψα.

* Bargylii

. . . . . .

(Dardanius episcopus Bargylæ similiter.)

. . . . . .

Dionysius episcopus Attaliæ civitatis Lydiæ, definiens subscripsi.

Διονύσιος ἐπίσκ. πόλεως Ἀτταλείας τῆς Λυδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Andreas episcopus civitatis * Sectoriorum, per Dionysium episcopum Attaliæ Lydiæ, definiens subscripsi.

* Sagalorum

Ἀνδρέας ἐπίσκ. πόλεως * Σαγάλων, ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Διονυσίου ἐπισκόπου.

* Pro Σαγάλων. Hard.

Sabbas episcopus Palti, definiens subscripsi per Acholium episcopum Larandorum.

Σάββας ἐπίσκ. πόλεως Παλτοῦ, ὁρίσας ὑπέγραψα δι' Ἀχολίου ἐπισκόπου πόλεως Λαράνδων.

Mirus episcopus sanctæ Dei ecclesiæ Eulandræ, subscripsi manu mea.

Μῖρος ἐπίσκ. τῆς κατὰ Εὔλανδραν ἁγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας, ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Abercius minimus episcopus Hierapoleos Phrygiæ Salutaris, definiens subscripsi.

Ἀβέρκιος ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκ. τῆς Ἱεραπολιτῶν πόλεως Φρυγίας Σαλυταρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyriacus episcopus Eucarporum, definiens subscripsi.

Κυριακὸς ἐπίσκ. τῆς Εὐκαρπιαίων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Aquilas minimus episcopus * Androsiorum, definiens subscripsi.

* Autocrorum

Ἀκύλας ὁ ἐλάχιστος ἐπίσκ. Αὐροκρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eulogius episcopus Philadelphiæ, definiens subscripsi.

Εὐλόγιος ἐπίσκ. Φιλαδελφείας, ορίσας ὑπέγραψα.

Alexander episcopus civitatis Sebastæ, definiens subscripsi.

Ἀλέξανδρος ἐπίσκ. πόλεως Σεβαστῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Philippus episcopus civitatis Adanorum, definiens subscripsi.

Φίλιππος ἐπίσκ. πόλεως Ἀδάνων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

. . . . . .

(Hypatius episcopus Zephyrii, similiter.)

Theodorus episcopus Augustæ, definiens subscripsi.

Θεόδωρος ἐπίσκ. Αὐγύστης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyriacus episcopus civitatis Trocnadorum, definiens subscripsi per Chrysippum presbyterum meum.

Κυριακὸς ἐπίσκ. πόλεως Τροκνάδων, ὁρίσας ὑπέγραψα δι' τοῦ πρεσβυτέρου μου Χρυσίππου.

Polychronius episcopus Antipatridis, definiens subscripsi.

Πολυχρόνιος ἐπίσκ. Ἀντιπατρίδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

. . . . . .

(Joannes episcopus Carrhorum, similiter.)

. . . . . .

Eudoxius episcopus Chomatis civitatis Lyciæ, definiens subscripsi.

Εὐδόξιος ἐπίσκ. πόλεως Χώματος Λυκίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Stephanus miseratione divina episcopus Limyrorum Lyciæ, definiens subscripsi.

* Λιμύρων.

Στέφανος ἐπίσκ. ἐλέῳ Θεοῦ *Μύλων Λυκίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Patricius episcopus Hadrianitherorum, definiens subscripsi.

Πατρίκιος ἐπίσκ. Ἀδριανοῦ θηρῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Hermias minimus episcopus civitatis Abydi, definiens subscripsi.

Ἑρμείας ὁ ἐλαχιστος ἐπίσκ. πόλεως Ἀβύδε, ὁρίσας ὑπέγραψα.

David episcopus Adrianæ, definiens subscripsi.

Δαυὶδ ἐπίσκοπος Ἀδριανῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Heraclius episcopus Azoti, definiens subscripsi.

Ἡράκλειος ἐπίσκοπος Ἀζώτε, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Leontius episcopus Arazorum, definiens subscripsi.

Λεόντιος ἐπίσκοπος Ἀραζων, ορισας ὑπέγραψα.

Sabinianus episcopus Perrhæ, definiens subscripsi.

Σαβινιανὸς ἐπίσκ. Πέρρης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulinus episcopus Apameæ, definiens subscripsi.

Παυλῖνος ἐπίσκ. Ἀπαμείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Tyrannus episcopus Germanicopolis, definiens subscripsi.

Τύραννος ἐπίσκοπος Γερμανικοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

David episcopus civitatis Cadorum, definiens subscripsi.

Δανιὴλ ἐπίσκοπος Κάδων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Atticus miseratione divina episcopus Zelorum, definiens subscripsi.

Ἀττικὸς ἐλέῳ Θεῦ ἐπίσκ. Ζήλων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Noe episcopus Cepha castelli, subscripsi manu mea.

Νόης ἐπίσκ. Κηφᾶς, ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

Valerianus episcopus Laodiceæ Phœnicis, definiens subscripsi.

Βαλεριανὸς ἐπίσκ. Λαοδικείας τῆς Φοινίκης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cyrus episcopus civitatis Sinandi, definiens subscripsi.

Κῦρος ἐπίσκ. πόλεως Σινιανδῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Bassonas episcopus Neapolis, definiens subscripsi.

Βασσωνᾶς ἐπίσκ. Νέας πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eupithius episcopus Stratonicorum Cariæ, definiens subscripsi.

Εὐπείθιος ἐλάχιστος ἐπίσκ. Στρατονικέων Καρίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Eorticius episcopus Nicopolis Pisidiæ, definiens subscripsi.

Ἑορτίκιος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Πισίδων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Germaniciæ, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐπίσκ. Γερμανικείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Theodoritus episcopus Cyri, definiens subscripsi.

Θεοδώριτος ἐπίσκοπος Κύρε, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Timotheus episcopus civitatis Dolichis, definiens subscripsi.

Τιμόθεος ἐπίσκ. πόλεως Δολιχῆς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Thalassius episcopus Parii, definiens subscripsi.

Θαλάσσιος ἐπίσκ. Παρείε, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Gerontius episcopus Seleuciæ, definiens subscripsi.

Γερόντιος ἐπίσκ. Σελευκείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Thectistus episcopus Berrhœæ, subscripsi per Gerontium episcopum Seleuciæ.

Θεόκτιστος ἐπίσκ. Βερρόιας, ὑπέγραψα δι' Γεροντίε ἐπισκόπε Σελευκείας.

Petrus episcopus Gabulæ, definiens subscripsi.

Πέτρος ἐπίσκοπος Γαβελᾶ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Evolcius episcopus Zeugmatis, definiens subscripsi.

Εὐόλκιος ἐπίσκ. Ζεύγματος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Fonteianus episcopus Sagalassi, definiens subscripsi.

Φοντηϊανὸς ἐπίσκ. Σαγαλάσσε, ὁρίσας ὑπεγραψα.

Rusticius episcopus Afer, definiens subscripsi.

Ῥουσίκιος ἐπίσκοπος Ἀφρὸς, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Anianus episcopus Capitoliadis, definiens subscripsi.

Ἀνιανὸς ἐπίσκ. Καπετωλιάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Zebennus episcopus civitatis Pellæ, definiens subscripsi.

Ζέβεννος ἐπίσκ. πόλεως Πέλλης, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Joannes episcopus Tiberiadis sanctæ ecclesiæ, definiens subscripsi.

Ἰωάννης ἐπίσκ. τῆς ἐν Τιβεριάδι ἁγίας ἐκκλησίας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Menecrates episcopus civitatis Crassorum, definiens subscripsi.

Μενεκράτης ἐπίσκ. πόλεως Κρασσῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Pancratius episcopus sanctæ ecclesiæ Libyadis, definiens subscripsi.

Παγκράτιος ἐπίσκ. τῆς ἁγίας ἐκκλησίας Λιβυάδος, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Cossinius episcopus Hierocæsareæ, definiens subscripsi.

Κεσσίνιος ἐπίσκ. Ἱεροκαισαρείας, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Ἀλκι-

Ἀλκιμήδης ἐλάχιστος ἐπίσκ. Σιλάνδρων, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Alcimedes minimus episcopus Silandri, definiens subscripsi.

Ἀμάχιος ἐπίσκ. πόλεως Σεπτ, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Amachius episcopus civitatis * Septorio- * Setorum.
rum, definiens subscripsi.

Αἰθέριος ἐπίσκ. χάριτι τοῦ Θεοῦ Πομπηϊουπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Ἐπιφανίου ἐλέῳ Θεοῦ πρεσβυτέρου.

Ætherius Dei gratia episcopus Pompeiopolis, definiens subscripsi per Epiphanium presbyterum.

Θεμίστιος ἐπίσκ. Ἀμάστεως, ὁρίσας ὑπέγραψα διὰ Φιλοτίμου πρεσβυτέρου.

Themistius episcopus Amastridis, definiens subscripsi per Philotimum presbyterum.

Παῦλος ἐπίσκ. Τριπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Paulus episcopus Tripolis, definiens subscripsi.

. . . . . .

(Musonius episcopus Zoarorum, similiter.

. . . . . .B

ter.

. . . . . .

Messalinus episcopus Laodiceæ, similiter.)

. . . . . .

Μανασσῆς ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως μεγάλης Ἀρμενίας, ὁρίσας ὑπέγραψα χειρὶ ἐμῇ.

*Olympius episcopus Theodosiopolis ma- * Manasses
gnæ Armeniæ, definiens subscripsi.

Φρόντων ἐπίσκ. τῆς Φασηλιτῶν, ὁρίσας ὑπέγραψα.

Fronton episcopus Phaselitarum, definiens subscripsi.

Διογένης ἐπίσκ. Κυζίκου τῆς μητροπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ, Τιμοθέου Γέρμης, Ἀλεξάνδρου Ὀκῆς, Φιλοστοργίου Κεψίου, Γεμέλλου Μελιτουπόλεως, Εὐτυχιανοῦ Βάρεως, Ἀκακίου Προικοννήσου, τῷ ὅρῳ.

Diogenes episcopus Cyzici metropolis, definiens subscripsi & pro absentibus religiosissimis episcopis qui sub me sunt, Timotheo Germæ, Alexandro Ocæ, Philostorgio * Scepsiæ, Gemello Melitopolis, Eutychiano Bareæ, Acacio Præconnesi, * Cepsii,

C

Στέφανος ἐπίσκ. Ἱερᾶς πόλεως ὑπέγραψα, καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπόντων θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν ὑπ' ἐμὲ, Οὐρανίου, Μάρα, Δαυὶδ, Κοσμᾶ, Μαριανοῦ, τῷ ὅρῳ.

Stephanus episcopus Hierapolis subscripsi & pro absentibus qui sub me sunt, religiosissimis episcopis Uranio, Mara, David, Cosma, * Marino. * Mariano

Νωνέχιος ἐπίσκ. τῆς μητροπόλεως Λαοδικείας, ὑπέγραψα, καὶ ὑπὲρ τῶν ὑπ' ἐμὲ θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων, Ἡρακλείου, Συμμαχίου, Φιλίππου, Φιλαδελφίου, Φιλητοῦ, Τατιανοῦ, Ἀντιόχου, Ζωσίμου, Ἐπιφανίου, Ἀραβίου, Γαΐου, Εὐαγόρου, τῷ ὅρῳ.

Nunechius episcopus metropolis Laodiceæ subscripsi & pro his qui sub me sunt, religiosissimis episcopis, Heraclio, Symmachio, Philippo, Philadelphio, Phileto, Tatiano, Antiocho, Zosimo, Epiphanio, Arabio, Cajo, Evagora.

Λουκίλιος ὁ λαβέστατος ἐπίσκοπος, τοποτηρητὴς τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου, εἶπε· πρώτη ἡ ὑμετέρα ἐνδοξότης ἐδοκίμασεν ὅσα ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν ἐπισκόπων ἐπράχθη, ἵνα μήτις κατὰ ἀνάγκην ὁρίσας ὑπέγραψαι τοῖς μνημονευθεῖσι κανόσι βιασθῇ.

D

[a] Lucentius reverendissimus episcopus, sedis apostolicæ vicarius, dixit: Primo gloria vestra perpendat, [b] quia circumventione cum sanctis epi copis [c] gestum sit, ut non conscriptis canonibus, quorum [d] mentionem fecerunt, [e] subscribere sint coacti.

Versio Latina nonnihil distat a verbis Græcis, quæ corrupta videntur, & interpretis sensus ex integriori textu desumptus.

. . . . . .

Οἱ λαβέστατοι ἐπίσκοποι ἐβόησαν· ἑνὸς ἀναγκάσθη. Λουκίλιος ὁ λαβέστατος ἐπίσκοπος, καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Ἀποστολικοῦ θρόνου, εἶπε· φαίνεται * προσεσωρεῦσθαι τοῖς ὅροις τῶν ἑκατὸν εἴκοσιν δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ τοῖς μὴ τοῦτο ἑκατὸν πεντήκοντα, τὰ νῦν μνημονευθέντα, μὴ ἐμφερόμενα δὲ ἐν τοῖς συνοδικοῖς κανόσι, τοῦτο φάσκουσιν ὡρίσθαι. εἰ τοίνυν ἐν τοῖς χρόνοις τούτοις τῷ βενεφικίῳ ἐχρήσαντο, τί νῦν ζητοῦσιν ᾧ μὴ κατὰ κανόνας ἐχρήσαντο; Αἴτιος ἀρχιδιάκονος τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας εἶπεν· εἰ περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου ὄντος εἰλήφασί τινας, προσενέγκωσι. Βονιφά-

[e] subscribere sint coacti.

([f] Et interpretata voce per Beronicianum [g] devotum secretarium divini consistorii,) reverendissimi episcopi clamaverunt: Nemo coactus est. Lucentius reverendissimus episcopus, vicarius sedis apostolicæ, dixit: Accedit ad cumulum, quod trecentorum decem & octo constitutionibus postpositis, centum quinquaginta, qui in synodicis canonibus non habentur, mentionem tantum feciſse noscuntur, quæ dicunt ante octoginta [h] prope annos constituta fuisse. Si ergo his temporibus hoc beneficio usi sunt, quid nunc * requirunt? Si nunquam usi sunt, quare requirunt? (Qua voce per Constantinum devotum secretarium [i] divini consistorii Græce interpretata,) Aetius archidiaconus sanctissi-

* requirunt, quo non secundum canones usi sunt?

---

a Codex Paris. *Lucentius vir reverentissimus Episcopus vicarius sedis apostolicæ dixit.* Divion. *Lucentius Episcopus vic. se. ap. dixit.* b Veteres libri & omnes editiones an e Labbeanam, *quæ circumventione.* BALUZII NOTÆ.

c Veteres libri, *gestum est.* d Idem libri, *fecerunt mentionem.*

e Divion. *suoscripserunt coacti*; & in margine, *al. subscribere coacti sunt.*

f Paris. *Et interpretata Græca voce.* g Idem codex, *virum devotum.* Sic paulo post uterquè vetus codex habet *virum devotum.*

h Paris. *pene annis.* i Veteres libri, *sacri.*

dissimæ Constantinopolitanæ ecclesiæ dixit : Si de hoc capitulo [a] aliquod mandatum acceperunt, proferant. Bonifacius presbyter, [b] sedis apostolicæ vicarius, dixit: Beatissimus & [c] apostolicus Papa inter cetera hoc nobis mandavit. Et ex [d] chartula recitavit.

A

Ἅγιος ὁ Ἁλαβέσατις πρεσβύτερος εἶπεν· ὁ μακαριώτατος, καὶ Ἀποστολικὸς ἐπίσκοπος μετὰ πολλά, καὶ τοῦτο ἡμῖν ἐνετείλατο. Καὶ ἀπὸ τοῦ χάρτου ἀνέγνω.

Sanctorum quoque patrum constitutionem prolatam nulla patiamini temeritate violari vel imminui, servantes omnimodis personæ nostræ in vobis (quos vice nostra [e] transmisimus,) dignitatem : ac si qui forte civitatum suarum [*] splendore [f] confisi, aliquid sibi tentaverint usurpare, hoc qua dignum est constantia retundatis.

[*] Potentia

Τὸν ὅρον τῶν ἁγίων πατέρων μηδεμιᾷ προπετείᾳ ἐλαττοῦσθαι, ἢ μειοῦσθαι. φυλαττέσθω τοιγαροῦν τοῖς ἡμετέρου προσώπου ἡ ἀξία πᾶσι τρόποις ἐν ὑμῖν· κἄν τινες τυχὸν ποτὲ ποτὲ δυνάμει τῶν ἰδίων πόλεων, παρασαλεῦσαι ἐπεχείρησαν, τοῦτους ἐκβάλλεσθαι κατὰ τὸ τῷ δικαίῳ πρέπον.

Gloriosissimi judices dixerunt : Utraque pars canones [g] proponat. Paschasinus [h] reverendissimus episcopus, vicarius sedis apostolicæ, [i] recitavit.

B

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἑκάτερον μέρος τοὺς κανόνας προβαλλέτω. Παχασῖνος ὁ Ἁλαβέσατος ἐπίσκοπος, καὶ τοποτηρητὴς ἀνέγνω.

[k] Trecentorum decem & octo sanctorum patrum canon sextus. g Quod ecclesia Romana semper habuit primatum. Teneat [*] [l] autem & Ægyptus, ut episcopus Alexandriæ omnium habeat potestatem, quoniam & Romano episcopo hæc est consuetudo. Similiter autem & [*] qui in Antiochia constitutus est, & in ceteris provinciis, primatus habeant ecclesiæ civitatum [m] ampliorum. Per omnia autem manifestum sit, [n] quod si quis præter voluntatem metropolitani episcopi fuerit ordinatus, [o] hunc statuit hæc sancta synodus non debere esse episcopum. Sane si C [p] communi consensui [q] & rationabiliter probato, & secundum ecclesiasticam regulam statuto, duo aliqui aut tres [r] per contentionem suam contradicant, illa obtineat sententia, in qua plures fuerint numero (sacerdotes.) [s] Quoniam vero mos antiquus obtinuit & [t] vetusta traditio, ut etiam Æliæ, id est, Hierosolymorum episcopo deferatur, habeat consequenter honorem suum : [u] sed metropolitano sua dignitas salva sit.

[*] igitur

[*] in Antiochia, & in aliis provinciis, primatus ecclesiis conservetur

Τῶν ἑξακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων κανὼν ἕκτος. ἡ ἐκκλησία Ῥώμης πάντοτε ἔσχε τὴν πρωτεῖα. ἔσχει τοιγαροῦν, καὶ ἡ Αἴγυπτος, ὥστε τὸν ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας πάντων ἔχειν ἐξουσίαν, ἐπειδὴ καὶ τῷ Ῥώμης ἐπισκόπῳ τοῦτο συνήθες ἐστιν. ὁμοίως καὶ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις, τὰ πρωτεῖα σωζέσθω ταῖς ἐκκλησίαις. καὶ τοῦτο δὲ πρόδηλον, ὡς εἴτις χωρὶς γνώμης τοῦ μητροπολίτου γένηται ἐπίσκοπος, τὸν τοιοῦτον ἡ σύνοδος ἡ μεγάλη ὥρισε μὴ δεῖν εἶναι ἐπίσκοπον, ἐὰν μέντοι ἡ ἐκείνων πάντων γνώμη εὔλογος εἴη, καὶ κατὰ κανόνα ἐκκλησιαστικόν, δύο δὲ, ἢ τρεῖς δὶ οἰκείαν φιλονεικίαν ἀντιλέγωσι, κρατείτω ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος. ἐπειδὴ δὲ ἡ συνήθεια κεκράτηκε, καὶ παράδοσις ἀρχαία ἐστὶν, ὥστε καὶ τὸν ἐν Αἰλίᾳ ἐπίσκοπον τιμᾶσθαι, ἐχέτω τὴν ἀκολουθίαν τῆς τιμῆς, τῇ μητροπόλει σωζομένου τοῦ οἰκείου ἀξιώματος.

[*] καθόλου δὲ L

Constantinus [x] devotus secretarius divini consistorii, ex dato codice ab Aetio archidiacono Constantinopolitanorum sanctissimæ ecclesiæ, recitavit.

Κωνσταντῖνος σηκρητάριος ἀπὸ βιβλίου ἐπιδοθέντος παρὰ Ἀετίου ἀρχιδιακόνου ἀνέγνω.

[y] Regula sexta trecentorum decem & octo sanctorum patrum. Antiquæ consuetudines teneant in Ægypto, ut Alexandrinus episcopus omnium habeat potestatem, quoniam & Romano episcopo hæc consuetudo est. Similiter autem & [*] Antiocheno, & in aliis provinciis, primatus habeant ecclesiæ [z] [*] civitatem. Universaliter autem illud manifestum est, [aa] quia quisquis præter voluntatem metropolitani fiat episcopus, hunc sancta synodus definivit non [bb] debere esse episcopum. Sane si communi omnium consensui rationabiliter probato, & secundum ecclesiasticam

D

Τῶν ἑξακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων κανὼν ς'. τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατείτω, τὰ ἐν Αἰγύπτῳ, ὥστε τὸν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον πάντων ἔχειν ἐξουσίαν, ἐπειδὴ καὶ τῷ ἐν Ῥώμῃ ἐπισκόπῳ τοῦτο συνήθες ἐστιν. ὁμοίως δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις ἐπαρχίαις, τὰ πρεσβεῖα σώζεσθαι ταῖς ἐκκλησίαις. καθόλου δὲ πρόδηλον ἐκεῖνο, ὅτι εἴτις χωρὶς γνώμης τοῦ μητροπολίτου γίνοιτο ἐπίσκοπος, τοῦτον ἡ σύνοδος ἡ μεγάλη ὥρισε μὴ δεῖν εἶναι ἐπίσκοπον. ἐὰν μέντοι τῇ κοινῇ πάντων ψήφῳ ἅλλόγῳ ᾖσῃ, καὶ κατὰ κανόνα ἐκκλησιαστικόν, δύο, ἢ τρεῖς

[*] in Antiochia.

[*] civitatum

BALUZII NOTÆ.

a Paris. *mandatum aliquod*. b Veteres libri, *vicarius sc. apostolica*.
c Iidem libri, *apostolicus vir Papa*. d Divion. *charta*.
e Veteres libri, *misimus*. f Paris. *confusi*. Hanc lectionem habet etiam Divionensis in margine.
g Divion. & veteres edit. *præponant*. h Paris. *vir reverentissimus*.
i Veteres libri, *dixit*. k Paris. *Trecentorum decem & octo Sanctorum patrum. Antiqua consuetudo servetur per Ægyptum, ita ut Episcopus Alex.*
l *Autem*. Deest in Divionensi. m Veteres libri, *aliarum*.
n Veteres libri & edit. *ut si quis*. o Iidem libri & edit. *quia hunc statuit*.
p Divion. *communionem consensu*. Paris. *communionem concessu*. Legendum ergo, *communi omnium consensu*, ut infra. q Conjunctio deest in codice Parisiensi. In Divionensi addita est supra lineam.
r Veteres libri, *contentione sua*. s Paris. *Quoniam mos*. Sic etiam primo in Divionensi.
t Veteres libri, *vetus*. u Veteres libri & edit. *sed & metropolitano*.
x Veteres libri, *vir devotus*. y *Regula sexta*. Hæc omnia usque ad vocem *synodicum* desiderantur in codice Parisiensi. z Legendum, *civitatum*. Erratum est typographicum editionis Labbeanæ.
aa Divion. *quia si quis*. bb *Debere*. Deest in eodem libro.

ἢ ἓξῆς δὲ οἰκείαν φιλονεικίαν ἀντιλέγωσι, κρατείτω ἡ τῶν πλειόνων ψῆφος.

Οἱ αὐτὸς σημειοῦται ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ βιβλίου συνοδικὸν τῆς δευτέρας συνόδου. Τάδε ὥρισαν οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει χάριτι Θεοῦ συνελθόντες ἑκατὸν πεντήκοντα ἐπίσκοποι ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν κατὰ κλῆσιν τοῦ θεοφιλεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου, ἐπὶ Νεκταρίου ἐπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως· μὴ ἀθετεῖσθαι τινὰ πίστιν, μηδὲ τοὺς κανόνας τῶν πατέρων τῶν ἑξακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ, τῶν ἐν Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας συνελθόντων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκείνην κυρίαν· καὶ ἀναθεματισθῆναι πᾶσαν αἵρεσιν, καὶ ἰδικῶς τινὰ τῶν Εὐνομιανῶν, ἤτοι ἀνομοίων, καὶ τινὰ τῶν Ἀρειανῶν,

ἤγουν πνευματομάχων, καὶ τινὰ τῶν Σαβελλιανῶν. καὶ τινὰ τῶν * Μαρκιωνιστῶν, καὶ τινὰ τῶν Φωτεινιανῶν, καὶ τινὰ τῶν Ἀπολιναριστῶν· τοὺς δὲ ὑπὲρ τινὰ διοίκησιν ἐπισκόπους τῶν ὑπεροχίων ἐκκλησιῶν μὴ ἐπιβαίνειν, μηδὲ συγχέειν τὰς ἐκκλησίας, ἀλλὰ κατὰ τοὺς κανόνας, τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπον τὰ ἐν Αἰγύπτῳ μόνον οἰκονομεῖν, τοὺς δὲ τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους τινὰ ἁπλῶς μόνον διοικεῖν· φυλαττομένων τῶν ἐν τοῖς κανόσι τοῖς κατὰ Νικαίαν πρεσβείων τῇ Ἀντιοχέων ἐκκλησίᾳ· καὶ τοὺς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως ἐπισκόπους τὰ κατὰ τινὰ Ἀσιανὰ διοικῆσαι μόνον οἰκονομεῖν, καὶ τοὺς τῆς Ποντικῆς μόνον, καὶ τοὺς τῆς Θρᾴκης τὰ τῆς Θρᾴκης μόνον· ἀκλήτους δὲ ἐπισκόπους ὑπὲρ διοίκησιν μὴ ἐπιβαίνειν ἐπὶ χειροτονίᾳ, ἢ τισιν ἄλλαις οἰκονομίαις ἐκκλησιαστικαῖς. φυλαττομένου δὲ τοῦ γεγραμμένου περὶ τῆς διοικήσεως κανόνος, εὔδηλον, ὡς τὰ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἡ τῆς ἐπαρχίας συνόδος διοικήσει, κατὰ τὰ ἐν Νικαίᾳ ὡρισμένα. τοὺς δὲ ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς ἔθνεσι τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας οἰκονομεῖσθαι χρὴ κατὰ τὸν κρατήσαντα συνήθειαν ἐπὶ τῶν πατέρων· τὸν μέντοι Κωνσταντινουπόλεως ἐπίσκοπον ἔχειν τὰ πρεσβεῖα τῆς τιμῆς μετὰ τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν νέαν Ῥώμην.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· οἱ ὑπογράψαντες τῷ ἀναγνωσθέντι τόμῳ ἐκ τῆς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως, καὶ Ποντικῆς ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι λεγέτωσαν, εἴτε οἰκείᾳ γνώμῃ, ἢ ἀνάγκης τινὸς αὐτοῖς ὑπενεχθείσης, ὑπέγραψαν. καὶ παρελθόντων αὐτῶν ἐν τῷ μέσῳ, Διογένης ὁ ἁγιώτατος ἐπι-

Lege Μαρκιανῶν, ard.

ἐπισκόπης,

A regulam ſtatuto, duo aliqui vel tres per contentionem ſuam [a] contradicant, * definitio obtineat plurimorum.

* sententia

[b] Synodicum primi concilii ſub Nectario epiſcopo Conſtantinopolis, epiſcoporum centum quinquaginta. Hæc conſtituerunt epiſcopi qui in Conſtantinopolim Dei gratia convenerunt ex diverſis provinciis, ſecundum evocationem [c] Dei amantiſſimi principis Theodoſii, ſub Nectario [d] epiſcopo Conſtantinopolitano. Non * [e] recuſari fidem, neque [f] regulas trecentorum decem & octo patrum qui in Nicæa Bithyniæ convenerunt, ſed [g] maneant illa * propria. Et [h] anathematizentur omnes hæreſes, & proprie Eunomianorum, [i] vel diſſimilem Filium Patri credentium, & Arianorum, ([k] ſeu Eudoxianorum, & Semiarianorum,) ſeu Pneumatomachorum, & Sabellianorum, & Marcioniſtarum, & Photinianorum, & Apollinariſtarum. Epiſcopi autem * [l] ſuper diœceſim, quæ trans [m] finem ſunt eccleſiarum, non tranſcendant, neque confundant eccleſias; ſed ſecundum regulas, Alexandriæ [n] quidem epiſcopus ea ſolum quæ ſunt in Ægypto, diſponat; orientis autem epiſcopi orientem ſolum gubernent: ſervatis * autem primatibus, ſecundum canones Nicænos, [o] Antiochenæ eccleſiæ: & epiſcopos Aſianæ diœceſis Aſianam diœceſim tantummodo gubernare, & Ponticos Ponticam, & Thraciæ Thraciam ſolum. Inovocatos autem epiſcopos * [p] ſuper diœceſim, vel pro ordinatione, vel pro aliis eccleſiaſticis * ordinationibus nullatenus [q] advenire: [r] ſervata autem ſupraſcripta [s] de provinciis [t] vel regionibus regula, [u] manifeſtum eſt, quia * ſecundum unamquamque provinciam ejuſdem ſynodus provinciæ [x] gubernatura eſt, ſecundum ea quæ in Nicæa ſunt conſtituta. Eas autem [y] quæ ſunt in barbaris gentibus, Dei eccleſias [z] gubernari oportet ſecundum hanc, quæ * [aa] per patres conſuetudo [bb] tenet. h [cc] Epiſcopum tamen Conſtantinopolitanum habere primatus honorem poſt Romanum epiſcopum, [dd] propterea quod ſit nova Roma.

B

C

D

* improbari

* firma

1. contra Spiritum ſanctum pugnantium.

* ultra diœceſim ad eccleſias quæ ſunt ultra terminos non.

* honoribus primatus,

* ultra

* negotiis null.

* uniuſcujuſque proſtinciæ res ejuſdem

* patrum tempore conſuetudo tenuit

Gloriosiſſimi judices dixerunt: Hi qui relecto tomo ſubſcripſerunt Aſiani & Pontici [ee] ſanctiſſimi epiſcopi dicant, ſi voluntate propria, vel [ff] impoſita ſibi [gg] aliqua neceſſitate coacti ſubſcripſerunt. Et tranſeuntibus in medio Ponticis & Aſianis epiſcopis qui ſubſcripſerunt, [hh] Diogenes reverendiſſimus epi-

---

a Idem codex; *contraditunt*.
b Pariſ. *ſynodum*.
c Veteres libri, *religioſiſſimi*.
d Iidem libri, *Conſtantinop. Epiſcopo*.
e Divion. *recuſantes*. Pariſ. *recuſetis*.
f Pariſ. *regula*.
g Idem codex & veteres edit. *maneat*.
h Idem codex, *anathematizetur omnis hæreſis*.
i *Vel diſſimilem fil. pa. credentium*. Hæc deſunt in codicibus antiquis.
k Veteres libri, *& Eudox. & ſemiarria. & pneumatomachon & Sab. & Marcionitarum & Phot. & Apollinariorum*.
l Pariſ. *qui ſuper dioceſim*.
m Divion. *fine*, Pariſ. *fines*.
n *Quidem*. Deeſt in Pariſienſi. In Divion. eſt ſupra lineam.
o Divion. *Antiochena Eccleſiæ Epiſcopo, Aſianæ dioceſis Aſianæ dioceſi*. Pariſ. *Antiochiæ Eccleſiæ Epiſcopo, Aſianæ dioceſis Aſianum dioceſim & Trachie Thrace ſolus*.
p Veteres libri, *ſuper dioceſim vel ordinationem vel aliis*.
q Veteres libri & edit. *inveniri*.
r Pariſ. *Servata autem de gubernationibus regula, manifeſtum eſt quippe quia*.
ſ *De provin.its*. Hæc deerant olim in libro Divionenſi, & addita ſunt in margine.
t Divion. *vel gubernationious*, & in margine, *al. vel regionibus*.
u Divion. *manifeſtum quippe quia*.
x Divion. *gubernaturus*, Pariſ. *diſpoſitura*.
y Divion. & veteres edit. *quæ ſunt in barbaricis gentibus*. Pariſ. *quæ in barbaricis ſunt gentibus*,
z *Gubernari*. Hæc vox excidit librario qui deſcripſit codicem Pariſienſem.
aa *Per*. Deeſt in Pariſienſi.
bb Veteres libri, *teneat*.
cc Divion. & veteres edit. *Epiſcopatum*.
dd Veteres libri, *propter quod eſt*.
ee Iidem libri, *venerabiles Epiſcopi*.
ff *Impoſita ſibi*. Hæc deſunt in antiquis codicibus.
gg Veteres libri, *neceſſitate aliqua*.
hh Divion. *Diogenes Epiſcopus dixit*.

BALUZII NOTÆ.

* Tamquam coram

epiſcopus [a] Cyzici dixit: * Coram Deo, cum voluntate ſubſcripſi.

Florentius epiſcopus [b] Sardium Lydiæ dixit: Nulla mihi illata eſt neceſſitas, ſed ſponte ſubſcripſi.

[c] Romanus epiſcopus Myrorum dixit: Non ſum coactus. [d] Ego gratum habeo ſub ſede Conſtantinopolitana eſſe, quoniam & * [e] ipſe me honoravit, & * ipſe me ordinavit. Mihi juſtum videtur, & voluntate ſubſcripſi.

* ipſa, ſedes
* neque
* ipſa

[f] Calogerus epiſcopus Claudiopolis Honoriadis dixit: Secundum ſententiam ſanctorum patrum centum quinquaginta, voluntate propria, non coactus ſubſcripſi.

Seleucus epiſcopus Amaſiæ dixit: Ante me tres ſunt ab hac ſede ordinati epiſcopi; & * inveniens hanc conſequentiam, & ego ſecutus ſum. [g] Et nunc propria voluntate feci, ſub hac ſede eſſe volens, ([h] quia & providetur mihi.)

* cum hunc ordinem inveniſſem, &

[i] Eleutherius Chalcedonenſis dixit: Sciens quia & [k] per canones & per conſuetudinem præcedentem [l] habet hæc jura Conſtantinopolitana ſedes, [m] cum * voluntate ſubſcripſi.

- voluptate

Petrus epiſcopus Gangrorum dixit: Ante me tres ſunt ordinati a ſede regiæ civitatis, & ego poſt * [n] tantos ſimiliter. Et ob hoc conſenſi his quæ conſuetudo habuit, & ſponte ſubſcripſi.

Nunechius epiſcopus [o] Laodiceæ dixit: Gloria ſedis Conſtantinopolitanæ, gloria noſtra eſt. Hujus enim [p] honoris nos ſumus quoque participes, quoniam [q] ſolicitudines noſtras [r] ſuſcipit: & * diligimus ut uniuſcujuſque provinciæ [ſ] metropolis a ſede hac ordinetur; unde & ſponte ſubſcripſi.

* gratum habemus

[t] Marinianus epiſcopus Synnadorum dixit: [u] Cum ſint & priores mei a ſancta ſede Conſtantinopolitanæ eccleſiæ ordinati, & ego ipſe quoque per eam, ſponte ſubſcripſi, quoniam & canones primatum [x] præbent Conſtantinopolitanæ ſanctiſſimæ ſedi.

Pergamius epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ dixit: [y] Et propria voluntate ſubſcripſi, & in omnibus ſanctiſſimum archiepiſcopum regiæ civitatis novæ Romæ in honore & * cura, ſicut patrem præcipuum, habere nos convenit. Hoc ſolum rogo, ut ſi qua aut [z] per eorum ſanctitatis ignorantiam, aut per ſubreptionem inveniuntur [aa] agi, pro ejus gloria, vel pace ſanctarum eccleſiarum, [bb] & ejus ad Deum * coram omnibus comproba-

obſequio

* apud omnes commendatione,

A ἐπίσκ. Κυζίκε εἶπον· ἀπὸ γνώμης ὑπέγραψα, ὡς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ.

Φλωρεντῖος ἐπίσκ. Σάρδεων εἶπον. ἐδεμία μοι ἀνάγκη ἐπήχθη, ἀλλ' ἑκουσίως ὑπέγραψα.

Ῥωμανὸς ἐπίσκ. Μύρων εἶπον· οὐκ ἠναγκάσθην ἐγώ· ἡδέως ἔχω ὑπὸ τὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως εἶναι, ἐπειδὴ κὴ αὐτός με ἐτίμησε, κὴ αὐτὸς με ἐχειροτόνησεν. ἐμοὶ δίκαιον φαίνεται, κὴ ἀπὸ γνώμης ὑπέγραψα.

Καλόγηρος ἐπίσκ. Κλαυδιουπόλεως εἶπε· κατὰ γνώμην τῆς ἁγιωτάτων πατέρων τῆς ρν'. ἰδίᾳ γνώμῃ, ὑπέγραψα, μὴ ἀναγκασθείς.

B Σέλευκος ἐπίσκ. Ἀμασείας εἶπε· πρὸ ἐμοῦ ἓξ ἐπίσκοποι ἐχειροτονήθησαν ὑπὸ τοῦ θρόνου τούτου· κὴ εὑρὼν ταύτην τὴν ἀκολουθίαν, ἠκολούθησα· κὴ νῦν ἑκουσίως ἐποίησα, βουλόμενος εἶναι ὑπὸ τὸν θρόνον τοῦτον.

Ἐλευθέριος ἐπίσκοπος Χαλκηδόνος εἶπον· ἐπισάμενος, ὡς κὴ ἐκ τῆς κανόνων, κὴ ἐκ τῆς προλαβούσης συνηθείας, ἔχει τὸ δίκαιμα ταῦτα ὁ Κωνσταντινουπόλεως θρόνος, μεθ' ἡδονῆς ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐπίσκοπος Γαγγρῶν εἶπε· πρὸ ἐμοῦ ἓξ ἐχειροτονήθησαν ὑπὸ τοῦ τῆς βασιλευούσης πόλεως, κἀγὼ μετ' αὐτοὺς ὁμοίως. κὴ διὰ τοῦτο συνεθέμην, ὡς συνήθειαν ἔχων· κὴ ἑκουσίως ὑπέ-
C γραψα.

Νωνέχιος ἐπισκόπος Λαοδικείας εἶπον. ἡ δόξα τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, δόξα ἡμῶν ἐστι· τῆς γὰρ αὐτεῦθεν τιμῆς, κὴ ἡμεῖς μετέχομεν, ἐπειδὴ κὴ τὰς μερίμνας ἡμῶν ἀναδέχεται· κὴ ἀγαπῶμεν, τὸν καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν μητροπολίτην ὑπὸ τοῦ θρόνου τούτου χειροτονεῖσθαι. ὅθεν κὴ ἑκὼν ὑπέγραψα.

Μαρινιανὸς ἐπίσκοπος Συνάδων εἶπον· ὡς κὴ τῆς πρὸ ἐμοῦ χειροτονηθέντων ὑπὸ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτου θρόνου, κὴ ἐμοῦ δὲ αὐτοῦ, ἑκουσίως ὑπέγραψα· ἐπειδὴ κὴ οἱ κανόνες τὰ πρεσβεῖα παρέχουσι τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἁγιωτάτῳ θρόνῳ.

D Περγάμιος ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπε· κὴ οἰκείᾳ γνώμῃ τῇ ὑπογραφῇ πεποίημαι, κὴ ἐν πᾶσι τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς βασιλευούσης νέας Ῥώμης ἔχειν τιμῆς, κὴ θεραπείας, ἅτε πατέρα ἐξαίρετον ὄντα, ἔχειν ἡμᾶς προσῆκόν ἐστιν. τοσοῦτον δὲ μόνον αἰτῶ, ὥστε, εἴ τινα ἢ κατὰ ἄγνοιαν τῆς αὐτοῦ ὁσιότητος, ἢ συναρπαγῇ, διώκεται πραττόμενα, ὑπὲρ τῆς αὐτοῦ δόξης, κὴ τῆς εἰρήνης τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν, κὴ τῆς πρὸς

Θεὸν

BALUZII NOTÆ.

a *Cyzici*. Deeſt in Pariſienſi. b Veteres libri & edit. *Sardeorum*.
c Iidem libri & edit. *Romanus reverentiſſimus Epiſcopus*. d Divion. *Ego ratum*.
e *Ipſe me honoravit*. Hæc deſunt in codice Pariſienſi. In Divionenſi addita ſunt ſupra lineam.
f Veteres libri & edit. *Calogerus reverentiſſ. Epiſcopus*. Ita etiam in recitatione nominum Seleuci, Nunechii, Mariniani, & Pergamii. g Pariſ. *& nunc propria voce*.
h Pariſ. *qua providetur*. Veteres edit. *quia & provide videtur*.
i Veteres libri: *Eleutherius Epiſcopus Calcedonæ*. k Pariſ. *per canonem*.
l Veteres libri, *habet jura*. m Divion. *cum ſumma voluntate*. Pariſ. *libenter*.
n Divion. *tantos annos & ob hoc*. Pariſ. *tanto ſeculo, hoc conſenſi*.
o Veteres libri & edit. *Laodicea Phrygiæ*. p Veteres libri, *honore*.
q Divion. *ſollicitudinem noſtram*. r Veteres libri & edit. *ſuſcepit*.
ſ Melius veteres libri, *metropolitis*. t Veteres libri, *Marianus*.
u Veteres libri, *Tamquam & prioribus meis a ſede Conſt. ſanctiſſimæ Eccl. ordinatis ex me ipſo ſubſcripſi, quoniam & canones*. x Pariſ. *tenent*. y Veteres libri: *Propria*.
z Veteres libri, *per ejus ignorantiam ſanctitatis*.
aa *Agi*. Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi vero additum eſt ſupra lineam.
bb Pariſ. *& ejus curam ad Deum omnibus comprobationis*. Divion. *& ejus ad Deum curam omnibus comprobationibus*.

Θεὸν αὐτῆ παρὰ πᾶσιν ἀδοκιμήσεως, ταῦτα, ὡς ἐπὶ παρὸς, ἐξετασθῆναί τε, καὶ φυλαχθῆναι.

Κριτωνιανὸς ἐπίσκοπος Ἀφροδισιάδος εἶπεν· ἀπὸ οἰκείας γνώμης τῇ ὑπογραφῇ πεποίημαι, ἀκολουθῶν τῷ σκοπῷ τῶν ἁγιωτάτων πατέρων, καὶ χρεωστῶν τῷ θρόνῳ τούτῳ, ἐφ' ᾧ κἀγὼ ἐχειροτονήθην, καὶ οἱ πρὸ ἐμοῦ, καὶ πάσης προσασίας ἡ ἐκκλησία ἡμῶν τετύχηκεν.

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Δορυλαίου εἶπεν· ἑκὼν ὑπέγραψα ἐπειδὴ καὶ τὸν κανόνα τοῦτον τῷ ἁγιωτάτῳ πάπᾳ ἐν Ῥώμῃ ἐγὼ ἀνέγνων, παρόντων τῶν κληρικῶν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀπεδέξατο αὐτόν.

Ἀντίοχος ἐπίσκοπος Σινώπης εἶπεν· ἑκὼν ὑπέγραψα. ἀκολουθήσας τῷ μητροπολίτῃ μου, καὶ τῷ κανόνι τῶν ρ'.

Οἱ λοιποὶ ἐβόησαν· ἑκόντες ὑπεγράψαμεν.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἀναγνωσθεισῶν τῶν ὑπογραφῶν, καὶ τῆς ἑκάστου τῶν ὑπογραφάντων καταθέσεως φανερᾶς γεγομένης, ὡς ἀδεμιᾶς ἀνάγκης, ἀλλὰ γνώμῃ οἰκείᾳ ὑπέγραψαν, οἱ μὴ ὑπογράψαντες ὁσιώτατοι ἐπίσκοποι τί διδάσκουσιν;

Εὐσέβιος ἐπίσκοπος Ἀγκύρας εἶπεν· ἐγὼ ἐμὸν λόγον ἔχω εἰπεῖν, ἀδὸν προκείμενα φέροντα τὴν κοινότητι. ὅτι παντελῶς ἀπέχω τὸ ἐπιθυμεῖν χειροτονεῖν, ἐκ πραγμάτων ἐδήλωσα. ὁ γὰρ ἀρτίως καταθέμενος ὁσιώτατος ἐπίσκοπος, καὶ τὸν πρὸ τοῦ τοῦ ἐγὼ ἐχειροτόνησα. ἅπασα γὰρ ἡ πόλις ἦλθε πρὸς ἐμὲ εἰς τὴν Ἄγκυραν, καὶ ἐκόμισαν τὰ ψηφίσματα. ἀπεκρινάμην αὐτοῖς, λέγων· ἐγὼ οὐκ εἰμὶ τῶν ἐπιθυμούντων χειροτονεῖν. ἀνεμίμνησκον με τῶν πρότερον χειροτονηθέντων παρὰ τοῦ Ἀγκυρανοῦ ἐπισκόπου, οἱ δύο, δύο τρεῖς. ἐγὼ εἶπον· ὅσα μοι ἐὰν λέγετε, ἐγὼ ἐμαυτὸν δίκῃ οὐκ ἐμβάλλω μὴ ταῦτα ἔρχονται, παρακαλοῦσι τὸν μακάριον Πρόκλον, καὶ ἐν τῷ λέγειν αὐτὸν, Φίλιππος πρεσβύτερος τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἐκκλησίας εἶπεν· ἡ θεοσέβειά σου ἔγραψε περὶ Καλλινίκου· μὴ δὲ τοῦ θεοσεβεστάτου, Πέτρον ἐχειροτόνησεν ὁ μακάριος Πρόκλος. Εὐσέβιος Ἀγκύρας εἶπεν· ἐπιστέλλει ὁ μακάριος πρὸς ἐμέ· ἐχειροτόνησα αὐτόν. ταῦτα πάντα οὐκ ἔστι δικαιολογία, ἀλλὰ ἀπόδειξις τῆς ἐμῆς προαιρέσεως. ἵνα μὴ ταῦτα ἐπαγάγω, τί αἰτῶ, ἢ πρὸς * τίνας τι λέγω. ἀπῆλθον εἰς τὴν Γάγγραν, ἐνεθρόνισα τὸν ἐπίσκοπον. ὅπως συνέβη, ἀπέθανεν ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν. πάλιν πάντες οἱ τῆς πόλεως προσελθόντες μοι, παρεκάλεσαν, ὥστε ποιῆσαι ἄλλον ἐπίσκοπον. τὰ αὐτὰ ὑμῖν

* τί ἀντιλέγω. L.

A tione, [a] hæc tamquam coram patre discutiantur atque serventur.

[b] Critonianus episcopus Aphrodisiadis dixit: Ex propria voluntate subscripsi, sequens intentionem sanctorum patrum, & debitor hujus sedis existens, * quoniam & ego ordinatus sum, & priores mei, & omne patrocinium [c] ecclesia nostra promeretur.

* æqua consecuta est.

Eusebius episcopus Dorylæi dixit: Sponte subscripsi, quoniam & hanc regulam sanctissimo papæ in urbe Roma ego [d] relegi, præsentibus clericis Constantinopolitanis, [e] eamque suscepit.

Antiochus episcopus Sinopæ dixit: Sponte subscripsi, sequens metrópolitam meum, & regulam centum quinquaginta

B

Cereri reverendissimi episcopi clamaverunt: Sponte subscripsimus.

Glorioſissimi judices dixerunt: Relectis subscriptionibus, & unuscujusque subscribentium depositione manifestaria; quia nulla necessitate, sed voluntate propria subscripserunt; hi qui non subscripserunt sanctissimi episcopi, quid edocent?

Eusebius episcopus Ancyræ Galatiæ dixit: Ego meum dicturus sum verbum, nullum in commune præjudicium faciens. [f] Quoniam * * desisto a desiderio ordinationis, rebus ostendi. Petrus etenim episcopus, qui

C

modo [g] testatus est, de [h] Gangris est episcopus. Ante hunc * enim qui fuit, ego ordinavi. Omnis enim civitas ad me venit in Ancyra, decreta portantes. Respondi eis dicens: Ego non sum [i] ex iis qui ordinare desiderant. Commemorabant [k] vero mihi priores, qui fuerant ordinati [l] ab episcopo Ancyranorum, * duos aut tres. Ego dixi: Quæcumque mihi [m] dicatis, ego meipsum [n] judicio non submitto. Post hæc veniunt rogantes beatum Proclum. Et cum diceret, [n] Philippus reverendissimus presbyter Constantinopolitanæ sanctæ ecclesiæ dixit: [o] Religiosita tua scripsit de Callinico, [p] & post sanctitatem tuam Petrum ordinavit beatus Proclus. [q] Eusebius episcopus Ancyræ dixit. Direxit beatus Proclus ad me scripta. Ordinavi eum. Hoc totum allegatio non est, sed meæ [r] voluntatis probatio, ut post hæc inferam quod peto, [r] vel * id quod contradico. Profectus sum in Gangra, inthronizavi episcopum Sic evenit, ut moreretur intra paucos dies. Rursus omnes de civitate adeuntes rogabant ut fieret alter episcopus. Dixi, hæc [t] ipsa vobis & nunc re-

* pexitus desisto. * disto

* etiam

* unum, alterum, tertium

* in judicium non conjicio

* f. ad

a Ita codex Patisiensis. At Divionensis habet, *hæc coram tamquam*.
b Veteres libri & edit. *Critonianus reverentissimus Episcopus*. Sic etiam infra quum referuntur interlocutiones Eusebii, Antiochi, & alterius Eusebii. BALUZII NOTÆ
c Veteres libri, *nostra Ecclesia*.
d Annotatio Rustici. *Aut Eusebius mentitur, aut ad horam sanctum Leonem fefellit*.
e Codices Reginæ Suecorum & Parisiensis: *eumque subscripsit*.
f Legendum: *Quoniam penitus desisto*. Error est typographicus editionis Labbeanæ.
g Divion. *temptatus est, Dei gratia est episcopus*.
h Paris. *Gangria*. Sic etiam Divion. in margine.
i Veteres libri, *ex his*.
k Veteres edit. *vero me priores*. Codex Divion. *me vero priores*. Sic etiam in Parisiensi, nisi quod non habet vocem *vero*. Eadem primo deerat in Divionensi, sed addita deinde est supra lineam.
l Divion. *a sanctissimo Episcopo Cyranic unius, duorum, priam*. Paris. *a sanctissimo Episcopo Ancyriani unius, dierum, trium*. Divionensis habet in margine: *al. ab Episcopo in Ancyrano duo tres*.
m Divion. *dicitis*. Paris. *dixeritis*.
n De eo dictum est supra in fine actionis XI.
o Veteres libri *Sanctitas*.
p Conjunctio deest in codice Parisiensi. Luxatus est autem Divionensis in hoc loco.
q Hæc veteres libri & editiones non addunt *reverentissimus*.
r Veteres libri & edit. *probatio voluntatis*.
s Viderunt editores Romani mendum hæc esse. Veteres libri habent, *ad quid contradico*.
t *Ipsa*. Deest in codice Parisiensi. In Divionensi adiecta est supra lineam.

ſpondeo: Ego non deſidero ordinare. Re- Α ἀποκρίνομαι κὴ γνῶ· ἐγὼ ὐκ ἐπιθυμῶ χειροτονεῖν. Θεασάμβροι τὴν ἐμὴν προαίρεσιν ἐπὶ τούτῳ, ἦλθον ἐπὶ Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἤγαγον τὸν κῦρ Πέτρον, τὸν νῦν κατακείμβρον. τοῦτο μὴν ἔν ἔσω μαρτυρία τῆς ἡμῆς προαιρέσεως, κὴ ὅτι τὸ χειροτονεῖν ὐκ ἐπιθυμῶ. παρακαλῶ δὲ, τὰς πόλεις διὰ χειροτονίαν μὴ λύεσθαι· ἐὰν* μὴν γὰρ ἐν ταῖς πόλεσιν αὐταῖς οἱ ψηφιζόμβροι παρὰ τῆς πόλεως, χειροτονῶνται παρὰ τῆς συνόδε τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν δοκιμαζόμβροι, λύονται αἱ ὐσίαι. κὴ ἀπὸ πείρας ἡμῖ, ἐπειδὴ τὸ πρὸ ἐμῦ πολλῶν ὀλίγων* ἀπεδώκασι. Φίλιππος πρεσβύτερος εἶπεν· ἀπὸ τοῦ κανόνος τοῦτο ἀνήρηται, τοῦτο νόμοις, κὴ κανόσιν ἀνήρηται· καθαρεῖ τὰ θυσιαστήρια. Εὐσέβιος Ἀγκύρας εἶπε· διὰ τὸν Θεὸν λάμπει ἡ ὑπόληψις τοῦ ἁγιωτάτε ἀρχιεπισκόπε Ἀνατολίε. ἀλλ' ὐδείς ἐσιν ἀθάνατος.

* μὴ γὰρ
* ἴσ. ἀπέδωκα

Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως εἶπεν· ὑφ' ὃ ἐχειροτονήθης αὐτός; Εὐσέβιος εἶπε· τῷ καχῷ μυ ἀιρέθλιν ἐνταῦθα, κὴ ἐχειροτονήθλιν παρὰ τοῦ μακαρίε Πρόκλε. Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Καισαρείας εἶπεν· ἀπερχόμεθα πρὸς τὸν κύριον τὸν ἀρχιεπίσκοπον Ἀνατόλιον, κὴ τυπῶμβν αὐτό.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ἐκ τῆς πεπραγμβνων, & ἐκ τῆς ἑκάστε κατασέσεως, σωρῶμβν, πρὸ πάντων μὲν τὰ πρωτεῖα, & τὴν ἐξαίρετον τιμὴν, κατὰ τὰς κανόνας, τῷ τῆς πρεσβύτιδος Ῥώμης θεοφιλεσάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ φυλάττεσθαι· χρῆναι δὲ τὸν ὁσιώτατον ἀρχιεπίσκοπον τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης τῆς αὐτῆς πρεσβείων τῆς τιμῆς ἀπολαύειν, καὶ αὐτὸν ἐξ αὐθεντίας ἐξουσίαν ἔχειν τοῦ χειροτονεῖν τοὺς μητροπολίτας σύν τε τῇ Ἀσιανῇ, κὴ Ποντικῇ, κὴ Θρακικῇ τοῖς διοικήσεσι, κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον· ὥσε ψηφίζεσθαι μὲν παρὰ τῆς ἑκάστης μητροπόλεως κληρικῶν, κὴ κτητόρων, κὴ λαμπροτάτων ἀνδρῶν, ἔτι μὴν κὴ παρὰ τῆς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ἁλαβεστάτων ἐπισκόπων πάντων, ἢ τῆς πλειόνων, κὴ ἐπιλέγεσθαι ὃν περ ἂν οἱ προειρημβνοι ἄξιον εἶναι τῆς κατὰ τὴν μητρόπολιν ἐκκλησίας ἐπίσκοπον δοκιμάσωσιν· ἀναφέρεσθαι δὲ παρὰ πάντων τῆς ἐπιλεξαμβνων τῷ ὁσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως, ἐπὶ τῷ ἐν αὐτῷ εἶναι, εἴ τε βέλεται τὸν ἐπιλεγόντα ἐν ταὐτῷ παραγινόμβνον χειροτονηθῆναι, εἴ τε κατ' ἐπιτροπὴν αὐτὸν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῇ ψήφῳ τῆς ἐπισκοπῆς

Glorioſiſſimi judices dixerunt: Ex his quæ geſta ſunt, [u] & ab unoquoque depoſita, perpendimus, [x] omnem quidem primatum & honorem præcipuum ſecundum canones, antiquæ Romæ [y] Dei amantiſſimo archiepiſcopo conſervari: oportere autem ſanctiſſimum archiepiſcopum regiæ Conſtantinopolis [z] novæ Romæ * [aa] eiſdem primatibus honoris & ipſum dignum eſſe, & poteſtatem habere ordinare metropolitas in Aſiana & Pontica & Thracia [bb] diœceſibus, ſecundum hunc modum; ut decreto facto, a clericis uniuſcujuſque metropolis, & poſſeſſoribus, atque clariſſimis [cc] viris, ſuper hæc & a [dd] reverendiſſimis epiſcopis provinciæ omnibus, aut pluribus, [ee] eligatur is quem præfati metropolitanæ eccleſiæ * epiſcopi dignum eſſe probaverint: [ff] referatur autem ab omnibus eligentibus ſanctiſſimo archiepiſcopo [gg] regiæ Conſtantinopolis, [hh] ut penes eum ſit, [ii] ſi velit, hunc qui electus eſt [kk] advenire, & hic ordinari, an ſecundum ejus permiſſionem in provincia * [ll] epiſcopatus mereri decretum: uniuſcujuſque tamen civitatis [mm] ſanctiſſimos epiſcopos [nn] ordinari ab omnibus, aut pluribus pro-

* in hac re propoſitus
* ejuſdem primatus honore frui, & ipſum ſua auctoritate poteſtatem
* epiſcopum
* ex decreto epiſcopatum conſequi

BALUZII NOTÆ.

a Divion. & veteres edit. *ex his rebus*. Pariſ. *ex re iſta*.
b Veteres libri & edit. *ad Conſtantinopolim*. c Idem libri, & edit. *& ego*.
d Melius veteres libri & edit. *ſolvantur*.
e Legendum, *eligantur*. Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
f Divion. *quia pro eo*. g Veteres libri: *Philippus reverentiſſ. presbyter*.
h Veteres edit. *interruptum*. Hanc lectionem habet etiam codex Divion. in margine.
i Divion. *regulis & legibus*. k Idem codex, *mundata*.
l Veteres libri & edit. *Euſebius reverentiſſimus Epiſcopus*. m Pariſ. *clara opinio*.
n Veteres libri & editiones: *Anatolius reverentiſſimus Archiepiſcopus regiæ Conſtantinopolis*.
o Veteres libri & editiones: *Euſebius reverentiſſimus Epiſcopus Ancyræ Galatæ dixit*.
p Id eſt, Conſtantinopoli. Et tamen iſta non dicebantur Conſtantinopoli, ſed apud Chalcedonem. Vide quæ dicta ſunt ſupra ad pag. 291. q Pariſ. & veteres edit. *Thalaſſius reverentiſſimus Epiſcopus*.
r Pariſ. *Pergamus*. ſ Veteres libri & edit. *Archiepiſcopum Anatolium*.
t Ita veteres edit. & codex Divion. in margine. At idem in textu habet *judicabimus*. Pariſ. *judicamus*.
u Veteres libri & edit. *vel ab unoquoque*. x Pariſ. *ante omnia quidem*.
y Veteres libri, *reverentiſſimo*. z Idem libri, *urbis Romæ*.
aa Pariſ. *eorundem privilegiorum honore dignum eſſe eſſum poteſtatem habere*.
bb Divion. *dioceſis*, Pariſ. *dioceſes*. cc *Virés*. Deeſt in antiquis exemplaribus & editionibus.
dd Veteres libri, *reverentiſſimo Epiſcopo*. ee Veteres libri & edit. *eligi quemcunque præfati*.
ff Idem libri & edit. *referri autem*. gg *Regiæ*. Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi vero adjectura eſt ſupra lineam. hh Veteres libri, *utrum ſit*. Divionenſis habet in margine: *al. ut in eum ſit*. Ex quo conjicio ſic quoque ſcriptum fuiſſe in Corbeienſi, legendumque eſſe *ut in eo ſit*.
ii Divion. *ſi vellet*. kk Veteres libri & edit. *deductum hic ordinari*.
ll Divion. *Epiſcopatum*. mm *Sanctiſſimos*. Deeſt hæc vox in libro Pariſienſi. In Divionenſi addita eſt in margine. nn Veteres libri & edit. *ab omnibus ordinari aut pluribus*.

πῆς τυχεῖν· τὸς μὴ τοι κατὰ πόλιν ὁσιωτάτους ἐπισκόπους χειροτονεῖσθαι παρὰ πάντων, ἢ τῆς πλειόνων τῆς ἐπαρχίας ἁλλαβεσάτων ἐπισκόπων, τὸ κῦρος ἔχοντος τῷ μητροπολίτῃ κατὰ τὸν κείμενον τῆς πατέρων κανόνα, καὶ μηδὲν ἐπικοινοῦντος τοῖς ἐκείνων χειροτονίαις τῷ ὁσιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως. ταῦτα παρ' ἡμῶν ἐσκοπήθη. τὰ δὲ παρεισάμβυα αὐτῆ, ἡ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ συνόδος διδάξαι κατιξιωσάτω.

A vinciæ reverendissimis episcopis, potestatem habente metropolitano secundum patrum [a] regulas definitam, [b] etiam nihil communicante in illorum ordinationibus sanctissimo archiepiscopo regiæ Constantinopolis. Hæc a nobis inspecta sunt. Quæ autem [c] sibi videantur, sanctum & universale concilium docere dignetur.

Οἱ ἁλαβέσατοι ἐπισκοποι ἐβόησαν. αὕτη δικαία ψῆφος, ταῦτα πάντες λέγομεν· ταῦτα πᾶσιν ἀρέσκει. αὕτη δικαία κρίσις· τὰ τυπωθέντα κρατείτω. αὕτη δικαία ψῆφος. πάντα δεόντως ἐτυπώθη. δεόμεθα, ἀπολύσατε ἡμᾶς. τὴν σωτηρίαν τῆς βασιλέων, ἀπολύσατε ἡμᾶς. πάντες τῇ ἀποφάσει ἐμμένομεν, πάντες τὰ αὐτὰ λέγομεν,

Reverendissimi episcopi [d] clamaverunt: Hæc justa sententia: hæc omnes dicimus, hæc omnibus [e] placent: hoc justum decretum. Quæ constituta sunt, valeant. Hæc justa sententia. Omnia ordinate decreta sunt. Supplicamus, [f] dimittite nos. Per salutem imperatorum dimitte nos. [g] Omnes in hac sententia permanemus, [h] omnes eadem dicimus.

Λουκιάσιος ἐπίσκοπος εἶπεν· ὁ Ἀποστολικὸς θρόνος ἡμῶν παρόντων προσέταξε πάντα πράττεσθαι. καὶ διὰ τοῦτο, εἴτι δήποτε παρὰ τὸ δικαιωθὲν παρὰ κανόνας τῇ χθὲς ἡμέρᾳ ἐπράχθη ἀπόντων ἡμῶν, τοῦτο ὑμετέραν ὑπεροχὴν αἰτοῦμεν, ὥστε κελεῦσαι περιαιρεθῆναι· * ἵνα μὴ φιλονεικίας τις ἐξ ἡμῶν ἔγκειται τούτοις τοῖς ὑπομνήμασιν, * ἀλλὰ γινώσκειν ἡμᾶς σαφῶς, τί τῷ Ἀποστολικῷ, καὶ πάσης ἐκκλησίας προέχοντι ἐπισκόπῳ ὀνεγκεῖν· ἵνα αὐτὸς ἢ περὶ τῆς οἰκείας τοῦ θρόνου ὕβρεως, ἢ περὶ τῆς ἀνατροπῆς τῶν κανόνων δυνηθῇ ἀποφήνασθαι.

[i] Lucentius reverendissimus episcopus ([k] vicarius sedis apostolicæ) dixit: Sedes apostolica * [l] nobis præsentibus humiliari non debet: [m] & ideo [n] quæcumque in [o] præjudicium canonum vel regularum hesterna die gesta sunt nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus, ut circumduci jubeatis: sin alias, contradictio nostra his gestis inhæreat, ut noverimus quid apostolico viro * universalis ecclesiæ Papæ referre debeamus: ut ipse aut de suæ sedis injuria, aut de canonum eversione possit ferre sententiam.

* præcepit nobis præsentibus omnia fieri: &

* & totius ecclesiæ præcipuo episcopo.

(Joannes reverendissimus episcopus Sebastiæ dixit: Omnes in sententia vestræ magnificentiæ permanemus.) [p] Illustrissimi judices dixerunt: * Quod interlocuti sumus, * tota synodus [q] approbavit, * [r]

* Quæ inter * omnia * Latine, legi, legimus, legit.

Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον· ὅσα διελαλήσαμεν, πάντα ἡ σύνοδος ἐκύρωσε. *

* Ῥωμαῖοι ἀνέγνων, ἀνέγνωμεν, ἐνέγνω.

☞ JOANNIS DOMINICI MANSI

PRÆMONITIO

IN ACTIONEM XVI. CHALCEDONENSIS.

Ballerini fratres in appendicula ad Tom. I. Operum S. Leonis Magni pag. 1491. ex Græco codice Veneto S. Marci actionem hanc Concilii XVI. dederunt, quæ multo brevior est vulgata hic in editionibus Conciliorum, tum & paucula quædam continet, quæ in actis præsentibus non tanguntur. Multa tamen utrinque sunt omnino eadem, si pauculas quasdam variantes excipias, quas utpote parvi momenti hic neglexi. Supereſt modo ea dentur, quæ in Codice Veneto minime vero in editis apparent; ac principio quidem exordium actionis cum Episcoporum catalogo fere idem utrinque respondet; post illa autem verba: ante cancellos Sacri Altaris *abeunt in diversa, & in Veneto quidem sic legimus.*

Βονιφάτιος πρεσβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης εἶπεν. Ὁ ἀποστολικῆς πίστεως Ῥώμης Λέων ὁ ἐμὸς δεσπότης ἐπιστολὴν πρὸς τὴν ἁγιωτάτην σύνοδον ἀπέστειλε, κελεύσατε αὐτὴν ἀποδεχθῆναι, καὶ ἀ-

D Bonifatius presbyter locum habens apostolicæ Sedis senioris Romæ ait: Apostolicus episcopus, & apostolicæ fidei Romæ Leo Dominus meus ad sanctissimam Synodum epistolam misit: jubete ut recipiatur & legatur. Gloriosissimi Judices dixerunt: Legatur epi-

a Veteres libri, *regulam*. b *Etiam*, Deest in vetustis codicibus.
c Paris. *et*. Divionensis neque *sibi* habet neque *ei*. d Veteres libri & edit. *dixerunt*.
e Postea iidem libri & editiones repetunt, *hæc omnes dicimus*.
f Veteres libri & edit. *dimitte*, nisi quod in primo loco Divionensis legit *dimittite*.
g Veteres libri: *Omnes sententiæ*. h *Omnes eadem dicimus*. Hæc desunt in vetustis codicibus & editionibus. i Paris. & veteres edit. *Lucentius vir reverentissimus*.
k *Vicarius sedis apostolicæ*. Deest hoc in codice Corbeiensi & in textu Græco. Deerat etiam in Divionensi, sed additum est in margine. l Divion. *nobis præcepit præsentibus*. Veteres edit. *quæ nobis præcepit præsentibus*. m Paris. *Ideo*. n Veteres libri, *quæsumus*.
o Iidem libri, *præjudicio*. p Veteres libri & edit. *Viri illustrissimi*.
q Veteres libri, *comprobavit*. r In hoc loco codex Paris. habet. *Explicuit synodus Chalcedonensis*.

BALUZII NOTÆ.

ſtola Leonis reverendiſsimi Archiepiſcopi Romæ. Et præbente Juliano reverendiſsimo Episcopo civitatis Coenſium locum habente etiam ipſo apoſtolicæ Sedis; cum autenticam Latinam epiſtolam, tum ejuſdem interpretationem Conſtantinus devotiſsimus Secretarius ſic habentem legit.

Leo Epiſcopus ſanctæ Synodo apud Chalcedonem conſtitutæ, dilectiſsimis in Domino fratribus ſalutem.

Optaveram quidem & *cetera, uti legitur epiſtola 93. uſque ad illa*: Bene valete in Domino, fratres cariſsimi.

Ἀναγνωσθῆναι. Οἱ ἐνδοξότατοι ἄρχοντες εἶπον. Ἀναγινωσκέσθω ἡ ἐπιστολὴ Λέοντος τοῦ ἁγιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ῥώμης, καὶ ἐπιδόντος Ἰουλιανοῦ τοῦ ἁγιωτάτου ἐπισκόπου τῆς Κῶων πόλεως τοποτηρητοῦντος καὶ αὐτοῦ τῷ ἀποστολικῷ θρόνῳ, τουτέστι αὐθεντικῇ Ῥωμαϊκῇ ἐπιστολῇ, καὶ τοῦ ταύτης ἑρμηνείαν. Κωνσταντῖνος ὁ χαριωτάτος Σηκρητάριος ἀνέγνω ἔχουσαν ὕπως. Λέων ἐν Χαλκηδόνι τοῖς ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς ἐν Κυρίῳ χαίρειν. Ἐῤῥωσθε ἐν κυρίῳ ἀδελφοὶ προσφιλέστατοι.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ

ΕΝ Ω ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΣΥΝΟΔΟΝ ΕΝΙΑ, ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΤΑ ΜΕΤ' ΑΥΤΗΝ.

TERTIA PARS,

IN QUA CONTINENTUR NONNULLA

ad Concilium ſpectantia, & alia quæ poſt Concilium acta ſunt.

I. Allocutio ſancti & univerſalis Chalcedonenſis concilii, ad Marcianum piiſſimum & amatorem Chriſti imperatorem.

Προσφωνητικὸς παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πρὸς τὸν βασιλέα Μαρκιανόν.

Quod non innovans aliquid adverſus Nicænam fidem nunc ſanctiſſimus archiepiſcopus Leo ſcripſit epiſtolam ad ſanctæ memoriæ Flavianum Conſtantinopolitanæ regiæ urbis epiſcopum, ſed ſanctos patres ſecutus ſit, qui & poſt magnam ſynodum Nicænam hæreſes quæ per unumquodque tempus exortæ ſunt, ſimiliter refutaverunt.

Ὅτι οὐ καινοτομῶν τι κατὰ τῆς ἐν Νικαίᾳ πίστεως, νῦν ὁ ἁγιώτατος ἀρχιεπίσκοπος Λέων ἐποιήσατο τὴν ἐπιστολὴν τὴν πρὸς τὸν ἐν ἁγίοις ἐπίσκοπον τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως Φλαυιανὸν, ἀλλὰ τοῖς ἁγίοις πατράσιν ἀκολουθῶν, τοῖς καὶ μετὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τὴν ἐν Νικαίᾳ τὰς κατὰ καιρὸν ἀναφυείσας αἱρέσεις ὁμοιοτρόπως ἐλέγξασιν.

ET hoc veſtrum decebat imperium, [a] ut ſuæ circa ſubjectos ſibi providentiæ ex his quæ ad Deum pertinent, initium ſumeret, [b] & primo contra diabolum pro pietate * militia conveniret. Unde * nobis impenetrabilem [c] in omni errore propugnatorem Deus providit, [d] & Romanæ eccleſiæ papam [e] ad victoriam præparavit, [f] doctrinis eum * per omnia veritatis [g] accingens, ut quemadmodum [h] fervens affectu Petrus, & hic affectu ferventiore decertans, omnem ad Deum ſenſum intelligentiamque perducat. [i] Sed ne quis fidei ejus concordiam vitans, & propriæ ſeductionis [k] convictionem celare [l] contendens, quaſi peregrinam [m] quamdam & * ignoratam regulis, epiſtolæ ejus ſeriem

* caſtra colli geret.

* vobis Deus nullius erroris vulneri patentem, (ſeu, invulnerabilem errore) providit propugnatorem, & Rom.

* undique

* a regulis alienam,

Ἦν ἄρα καὶ τοῦτο τῆς ὑμετέρας βασιλείας ἐπάξιον, τῆς τῷ ὑπηκόων ἐκ τοῦ πρὸς Θεὸν προσηκόντων ἐπιμελείας κατάρχεσθαι, καὶ πρῶτον ἐξ ἀσεβείας κατὰ τοῦ διαβόλου συγκροτῆσαι στρατόπεδον. Ὅθεν ἄτρωτον * ὑμῖν ἐκ πλάνης ὁ Θεὸς ἐπενόησε προμάχον, καὶ τὸν τῆς Ῥωμαίων πρὸς νίκην ἑτοίμασε πρόεδρον, τοῖς τῆς ἀληθείας αὐτὸν πανταχόθεν περισφίγξας διδάγμασιν· ἵνα, ὡς ὁ θερμὸς τῷ τοιούτῳ Πέτρος μαχόμενος, ἅπαν πρὸς Θεὸν ἐφελκύσηται νόημα. ἀλλὰ μήτις τῆς πίστεως αὐτοῦ τὴν ὁμόνοιαν παραιτούμενος, καὶ τῆς οἰκείας ἀπάτης τὸν ἔλεγχον ἐπικαλύπτειν πειρώμενος, ὡς ξένην τινὰ, καὶ τοῖς κανόσιν ὑπ' οὐδενὸς νομισμένην τῆς ἐπιστολῆς διαβάλλῃ τὴν σωτηρίαν, ὡς ἐκ ὀφθὸν εἶναι λέγων, ἔκθεσίν τινα πίστεως

* ὑμῖν

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *ut ſubjectorum ſibi providentia.*
b Veteres libri & edit. *& prima.* Conjunctio tamen deeſt in exemplari Pariſienſi.
c *In omni.* Vox *in* deeſt in antiquis codicibus.
d Conjunctionem non habet codex Pariſienſis. Eadem olim deerat in Divionenſi.
e *Ad victoriam præparavit.* Hæc deſunt in eodem libro Pariſienſi, & in Divionenſi addita ſunt in margine.
f Veteres libri & Crabb. *& doctrinis.* g Veteres libri & edit. *adſtringens.*
h *Fervens affectu.* Hæc deſunt in omnibus antiquis libris & editionibus.
i Divion. *Sed iniqui fidem ejus concordiamque vitantes.* Idem tamen habet lectionem vulgatam in margine.
k Veteres libri, *abrupta.* l Divion. *contendentes.*
m *Quandam.* Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi addita eſt ſupra lineam.

σεως παρὰ τὴν ἐν Νικαίᾳ τῶν πατέρων γνώσθαι. μίαν μὲν γὰρ ὡς κεφαλαίῳ τῷ τ̄ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ διδασκαλίαν ὁ τῆς ἐκκλησίας εἶναι παρακελεύεται νόμος· ἣν, ὡς κοινὸν ἐξ ἁγίων σύνθημα, τοῖς μυσμένοις πρὸς τὴν τῆς υἱοθεσίας παρεγγυῶμεν ἀσφάλειαν. πρὸς δὲ τὰς ἀντιρρήσεις ποικίλαι τῶν ἁγίων ἡμῖν ἀφορμαὶ παραδέδονται, τοῖς ὑπ' αὐτῶν ψεύδως ἐπαγομένοις παρὰ τῶν εὐσεβούντων *προσαρμοζόμενον. τοῖς μὲν γὰρ οἰκείοις ἀρκεῖ πρὸς ὠφέλειαν ἡ τῆς πίστεως ἀπερίεργος κατανόησις, εἰς συγκατάθεσιν τῶν τῆς ἀσεβείας δογμάτων τοὺς ἀγνώμονας προσάγουσα· τοῖς δὲ τὴν ὀρθὴν διαστρέφειν πειρωμένοις διδασκαλίαν, δεῖ πρὸς ἕκαστον ὧν αὐτοὶ γινώσει, προσαπαντᾶν, καὶ ταῖς αὐτῶν μηχαναῖς ἀντιτάττειν τὰ πρόσφορα. εἰ μὲν οὖν ἅπαντες τῷ τῆς πίστεως κρουστοσυνθήματι, καὶ τῆς ἀσεβείας ἐκ ἐνηνοτόμουν τὸν τρίβον, ἔδει τοὺς τῆς ἐκκλησίας μηδὲν τῷ συμβόλῳ προσεπινοεῖν εἰς ἀπόδειξιν. ἐπειδὴ δὲ πολλοὶ τῆς ἀληθείας πρὸς τὰς τῆς πλάνης ὁδοὺς ἐκτρέπονται, καινόν τινα πορείαν ἑαυτοῖς ἐπινοοῦντες τῷ ψεύδει, ἀνάγκη καὶ ἡμᾶς τοῖς τῆς ἀληθείας αὐτοὺς ἐπιστρέφειν ῥήμασι, καὶ ταῖς αὐτῶν ἐπινοίαις ἀντιτάττειν τὸν ἔλεγχον, ἐκ ὧν τι λεῖπον τῇ πίστει κενεργοῦντας ἀεὶ πρὸς ἀσέβειαν, ἀλλ' ὡς τοῖς παρ' ἐκείνων κενοτομουμένοις ἐπινοοῦντας τὰ πρόσφορα. καὶ ἵνα τῷ ὑμετέρῳ κράτει γένηται κατάδηλον τὸ λεγόμενον, * αὐτῆς τῆς πίστεως ῥημάτων ἀρξώμεθα, τὰς τῶν πατέρων, ὡς ἕκαστος ἔχει περὶ αὐτῆς, παρατιθέντες ἐννοίας. εἶπεν ἡ πίστις.

προσαρμοζόμενον, L.

αὐτ' αὐτῆς

Πιστεύω εἰς ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὁμοούσιον τῷ πατρί. τοῦτο τέλειον τοῖς δυνωμονεῖν πειρωμένοις πρὸς ὁμολογίαν τὸ ῥῆμα, μίαν τοῦ υἱοῦ πρὸς πατέρα τῆς θεότητος ὑποφαῖνον τὴν φύσιν· ὥστε μὴ ἄλλης μὲν οὐσίας τὸν υἱόν, ἑτέρας δὲ τὸν πατέρα προσεπινοεῖν τῷ φρονήματι, καὶ ταῖς Ἀρείου κατὰ τῆς ἀσεβείας κακοτεχνίαις συμφέρεσθαι. ἀλλ' ἐπειδὴ Φωτεινὸς, καὶ Μάρκελλος ἑτέραν κατὰ τοῦ υἱοῦ βλασφημίαν ἐκαινοτόμησαν, οὐκ εἶναι τοῦτον παντελῶς ταῖς συκοφαντίαις ἀρνούμενοι, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ πνεῦμα καλεῖσθαι διαβεβαιούμενοι,

A [a] accuſet, [b] aſſerens quod non, [c] liceat * cuiquam exponere fidem præter patres qui apud Nicæam concorditer convenerunt : unam * quidem eſſe velut principali loco trecentorum decem & octo patrum doctrinæ confeſſionem, lex [d] nobis eccleſiæ * præcipit, [f] quam velut * commune ſanctorum decretum, ad eorum qui vocantur in adoptionem filiorum, tradimus firmitatem. [g] Adverſus autem eos qui veritati reſiſtunt, * variæ nobis certaminum cautæ tributæ ſunt, a piis viris congruenter adhibitæ contra ea quæ ab his fallaciter inferuntur. Et credentibus quidem [h] ſufficit ad utilitatem fidei indiſcuſſa [i] perſpectio, ad * confeſſionem pii dogmatis

B devotos pertrahens animos. His autem qui doctrinam rectam pervertere moliuntur, ad ſingula quæ [k] male pariunt, oportet occurrere, & eorum * objectis congrua quæque providere. Nam ſi omnes contenti eſſent fidei conſtituto, & pietatis ſemitam nulla innovatione turbarent, deceret eccleſiæ filios nihil * amplius excogitare, quam ſymbolo conſtat eſſe declaratum. [l] Sed quia multi a recta linea per [m] anfractus erroris exorbitant, novum quoddam ſibimet iter mendacii conſtruentes; neceſſe nobis eſt, veritatis eos inventione [n] convertere, [o] commenta quoque eorum (devia ſalutaribus [p] adjectionibus) refutare, [q] non ut novum ad pietatem ([r]

C quaſi fidei deſit) [s] ſemper aliquid exquirentes, [t] ſed ut contra ea quæ ab illis * innovata ſunt, excogitantes quæ ſalubria [u] judicantur. Et ut manſuetudini veſtræ, quod dicimus, evidenter appareat, ab ipſis fidei ſermonibus inchoemus, ſanctorum patrum, qualiter [x] quiſque de his [y] ſenſerit, decreta ſubdentes. Dixit fides.

* fieri expoſitionem fidei, præter illam quæ a patribus apud Nicæam facta eſt

* communem a ſanctis editam teſſeram traditmus initiandis, ut eos de adoptione filiorum ſecuros faciamus

* varia n. c ſubſidia tributa

* conſentiendum dogmatis pietatis

* machinis apta oppone præſidia.

* ultra ſymbolum ad fidem faciendam excogitare.

* innovantur, lex.

D [z] Credo in unum [aa] dominum Jeſum Chriſtum Filium Dei, conſubſtantialem Patri. Hoc verbum perfectum eſt atque ſufficiens his qui ad confeſſionem fidei devotum animum deferre contendunt, unam divinitatis naturam Patris Filiique ſignificans; ita ut non alterius [bb] quidem ſubſtantiæ Patrem, [cc] alterius vero ſenſus excogitet, & Arii contra pietatem ſentientis, malignitatibus [dd] conveniat. Sed quia Photinus atque Marcellus [ee] aliam adverſum Filium blaſphemiam [ff] innovarunt, [gg] eum prorſus exiſtere [hh] audaci calumnia [ii] negantes, [kk] ſed unum eumdemque ipſum

---

BALUZII NOTÆ.

a Divion. *dementis accuſant*. Pariſ. *clementer accuſet*. In Divionenſi legendum eſt *dementes*, in Pariſ. *dementer*.
b Divion. *adſerentes*. c Veteres libri & edit. *licuerit*.
d *Nobis*. Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi poſita eſt ſupra lineam.
e Pariſ. & veteres edit. *præcepit*. f Veteres libri, *quem*.
g Pariſ. *Adverſus eos tamen*. h Idem codex, *ſufficiet*.
i Divion. *perfectio*; & in margine, *al. perſpectio*. k Pariſ. *mala*.
l Divion. *Sed quia multum*. m Pariſ. *anfractos errores*. Hinc orta prava lectio libri Divion. *anteſaſtos errores*. Idem tamen habet in margine, *al. per anfractus*.
n Veteres libri, *dirigere*. o Iidem libri, *commentaque*.
p Iidem libri, *oppoſitionibus*. In Divionenſi primo ſcriptum erat *appoſitionibus*. Dein emendatum eſt
q Pariſ. *non novum*. Divion. primo, *non novam*. Poſtea vox *ut* addita eſt ſupra lineam.
r Veteres libri, *quod fidei ſit*. Lectio vulgata extat in margine Divionenſis.
s *Semper*. Deeſt in Pariſienſi. In Divion. addita eſt ſupra lineam.
t Pariſ. *ſed contra*. Sic etiam primo in Divionenſi. u Pariſ. *dijudicantur*.
x *Quiſque*, Deeſt in Pariſienſi. Addita eſt ſupra lineam in Divionenſi.
y Veteres libri, *ſenſerint*. z Iidem libri, *Credimus*.
aa Divion. *dominum noſtrum Jeſum*. bb *Quidem*. Deeſt in antiquis exemplaribus.
cc Legendum, *alterius vero filium ſenſus*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ. In libro Divion. ſcriptum eſt, *alterius filium ſenſus*; in Pariſienſi, *alium vero filium ſenſus*.
dd Pariſ. *inſeratur*. Divion. *inſerantur*, veteres edit. *inferatur*.
ee Veteres libri & edit. *alias adverſus filium blaſphemias*. ff Veteres libri, *innovantes*.
gg Iidem libri, *non eum prorſus*. hh Divion. & veteres edit. *audacia calumnia*.
ii Veteres libri, *protulerunt*. Divionenſis habet in margine, *al. negaverunt*.
kk *Sed unum*. Hæc deſunt in codice Pariſienſi. In Divionenſi addita ſunt ſupra lineam.

ipſum Patrem & Filium & Spiritum ſanctum appellatum eſſe [a] affirmantes, [b] & uſque ad vocabulorum tantummodo ſonum * trinitatis definivere [c] ſubſtantiam: contra eos quoque trium [d] ſubſiſtentiarum patres intulere doctrinam, non extra ſcripturam ſanctam hanc inventionem ſibi [e] confingentes, nec intelligentiam fidei [f] veluti imperfectam penitus tranſeuntes, [g] ſed eam divinitus inſpiratis explanantes * eloquiis, & pro * Homouſii, id eſt, unius eſſentiæ confeſſione optime deſudantes, & oſtendentes, quod unam duarum perſonarum nobis eſſentiam fides ediderit, nequaquam Filii ſubſiſtentiam [h] denegaverit. Iterum ait ſymbolum: Credo & in Spiritum ſanctum: ſufficientem intelligentiam, [i] quod Spiritus ſanctus Deus ſit, piis mentibus tradens. Si enim ſimiliter ut in Patrem & Filium, ita etiam & in Spiritum ſanctum credere [k] juſſit; manifeſtum [l] eſt quippe quod ut in Deum ſpem nos habere [m] præcipit, unam naturam inſinuans in Trinitate credentibus. Sed quia tunc fides ſimplicem de Spiritu ſancto doctrinam protulit, nullo adhuc certamen afferente de eo: illi qui de Arii ſtirpe [n] progeniti ſunt, apud ſemetipſos hanc peſtilentiam retinentes, veris refutationibus convicti de Filio, in Spiritum ſanctum [o] ſuam blaſphemiam tranſtulerunt, arbitrantes calumniam ſuam non poſſe * detegi, cum [p] temerarie eum inter creaturæ [q] vilia deputarent. Unde qui defenſionem [r] veritati poſtea detulerunt, piis [s] reniſi argumentationibus, eorum penitus expulere contagia, [t] dominum illum & Deum [u] ex Patre procedentem, ſecundum fidei * documenta declarantes. [x] Sic igitur audaces adverſus divinitatem, qui colore pietatis [y] adverſus fidem [z] ſimulato, regulam fidei ſubruebant, ab aſſertoribus Trinitatis capti atque protriti ſunt. Sed quia etiam illa quæ bene de [aa] dominicæ incarnationis diſpenſatione probantur eſſe [bb] fide diſpoſita, aliis [cc] hæretici malignis inventionibus ſubvertere ſunt moliti, iterum [dd] gratia & contra eorum ferales impetus nobis propugnatores veritatis oſtendit, confidentius aſſerentes, quod * integra & divina de incarnatione Dei Verbi, dignaque tantæ clementiæ ſymboli intelligentia comprobetur. Ait enim: Deſcendit, & incarnatus eſt, & [ee] inhumanatus eſt. * Quod deſcendit quidem, [ff] hæc dicta ſunt, [gg] ſpontaneæ poteſtatis condeſcenſionem deſcri-

* diſtinctionem afferentes:

* vocibus, & * Homouſii re ſtrenue decertantes,

* convinci, & audaciter creaturæ humilitatem ipſi tribuerunt,

* ſenſum

* integra & divina & dignæ Dei Verbi clementia ſunt illæ ſymboli de incarnatione ſententiæ.

* Cum in eo quod deſcendit, ſponta-

A κὴ μέχει μόνον φωνῆς τῆ κλήσεων τὸ διάφορον ὁριζόμενοι· τὸ τῆ τριάδος ὑποστάσεων οἱ πατέρες ἀντεισήγαγον δόγμα, ὐκ ἔξωθεν τῆς γραφῆς αὐτοῖς ἀναπλάσσοντες τὸ ἐφεύρεμα, ὐδὲ τῆς πίστεως, ὡς ἀτελῆ, παραδραμόντες τῆ ἔννοιαν, ἀλλ' αὐτῆ τοῖς θεοπνεύστοις σαφηνίζοντες ῥήσεσι, κὴ τῷ τὸ ὁμοουσίῳ καλῶς ἐπαγωνιζόμενοι πράγματι, κὴ δεικνύτες, * κὴ μίαν * ὅτι I. ἐπὶ δύο προσώπων ἡμῖν ὐσίαν ἡ πίστις ἐξέθετο, ὐκ αὐτῆ τὸ υἱὸ τῆ ὕπαρξιν παρεγράψατο. πάλιν ἔφη· κὴ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον· ἀρκοῦσαν τοῖς εὐσεβέσι τῆς τὸ πνεύματος θεολογίας παραδοῦσα τῆ ἔννοιαν. ἡ γὰρ ὁμοίως τῷ πατρὶ, κὴ υἱῷ, τῷ πνεύματι τῷ ἁγίῳ πιστεύειν διαγορεύσασα, δηλονότι ὡς εἰς

B Θεὸν ἔχειν τὰς ἐλπίδας ἐπέταξε, μίαν ὂν τριάδι φύσιν τοῖς παραδεχομένοις γνωρίζουσα, ἀλλ' ἐπειδήπερ ἁπλῶ ἡ πίστις τῆτο τῷ πνεύματος τῆ διδασκαλίαν ἐξέθετο, οὐδενὸς ὅπω περὶ αὐτῷ προσεῤῥίζοντος, οἱ τῆς Ἀρείυ σπορᾶς ὂν ἑαυτοῖς τῆ λύμῃ φυλάξαντες, τοῖς περὶ τὸ υἱὸ ἐνωθέντες ἐλέγχοις, ἐπὶ τὸ πνεῦμα τῆ βλασφημίαν μετῆγαγον, ἀναπόδεικτον αὐτοῖς εἶναι τῆ συκοφαντίαν οἱ ὄμβροι, κὴ τῆ τῶ κτίσματος ἀτέλειαν αὐτῷ τομηρῶς ἐπεφήμισαν. ὅθεν οἱ μὴ ταῦτα τῆς ἀληθείας ὑπερασπίζοντες, τῆ αὐτῶν λύμῃ τοῖς ἀντιμηχαναῖς ἀπεσείσαντο, κύριον αὐτὸ, κὴ Θεὸν, κὴ πατρὸς ἔχον

C τῆ ἐκπόρευσιν, κατὰ τῆτ' πίστεως διάνοιαν ἀποφαίνοντες. ὅτω μὲν οὖν οἱ κατὰ τῆς θεότητος πλημτεῖ, ἀσεβείας προσωπεῖῳ κατὰ τῆς πίστεως τῆ φῶς ὀρύττοντες, τοῖς τῆς τριάδος σωηγόροις ἐάλωσαν, ἐπειδὴ δὲ κὴ τὰ καλῶς τῇ πίστει περὶ τῆς οἰκονομίας τεθέντα, ταῖς αὐτῶν ἑτεροσχολείαις ἀνατρέπειν προέθεντο, πάλιν ἡ χάρις κὴ ὁ τῆ τότων ἔφοδον ἡμῖν ἀνέδειξε στρατηγὸς, δεικνύντας, ὡς ἀτελῆ τε, κὴ θεῖα, κὴ τῆς τῦ Θεῦ λογικῆ φιλανθρωπίας ἐπάξια τὰ περὶ τῆς ἀνθρωπήσεως τῦ συμβόλυ τυγχάνει νοήματι. ἔφη γάρ· κατελθόντα, κὴ σαρκωθέντα, κὴ

D ἀνθρωπήσαντα. τῷ μὲν κατελθόντι, τῆ ἐκούσιον τῆς ἐξυσίας ὑπογράφοντα, συγκατάβασιν· τῷ δὲ σαρκωθέντα, τῆ ἀληθῆ τῆς ἡμετέρας σαρκὸς ἀνάληψιν ὑποφαίνοντα, κὴ * τῆ ἐκ παρθένυ καθ' * γρ. τῆς σῶσιν γνησίως τῆ ἀπόδειξιν ἐνδεικνύμενα· τῷ δὲ ἀνθρωπήσαντι, τῆ ψυχῆς λογικῆς, κὴ σώματος ὂν αὐτῷ τῆς ἡμετέρας φύσεως συμπλήρωσιν παρεχόμενα. ἀλλ' ἐκ οἶδ' ὅπως πολυχιδῆ τοῖς ἀνθρώποις ὑπεῦθεν ὁ πονηρὸς τῆ ἀπώλειαν ἐπενόησε, τῆς εἰς ἡμᾶς, ὡς ἐχθρὸς, τῦ Θεῦ προνοίας

τὸ

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *firmantes*. b Conjunctio deeſt in codice Pariſienſi. Deerat autem etiam olim in Divionenſi. c Veteres libri & edit. *diſtantiam*.

d Divion. *ſubſtantiarum*; & in margine, *al. ſubſiſtentiarum*.

e Veteres libri, *fingentes*. Sic etiam veteres editiones in margine. f Veteres libri, *velut*.

g Divion. *ſed eadem*. h Veteres libri, *negaverunt*.

i Iidem libri, *quod ſa. ſpir. Deus eſt*. k Veteres libri & edit. *conſuit*.

l Pariſ. *eſt quod in Deum*. Ita etiam primo habuit Divionenſis, ſed poſtea voces *quippe ut* additæ ſupra lineam effecerunt *quod quippe ut in Deum*. Quo modo habent veteres editiones.

m Veteres edit. *præcepit*. Sic etiam codex Divion. in margine. Pariſienſis habet *monſtravit*. Quo modo emendandum eſt in Divionenſi, ubi legitur, *monſtrant*. n Veteres libri, *prognati*.

o Divion. *ſua blaſphemia*. Blaſphemium enim & blaſphemiam dixere veteres, ut alibi oſtendimus.

p *Temerarie* Deeſt in libro Pariſienſi. In Divionenſi additum eſt ſupra lineam.

q Pariſ. *vilia temere deputarent*. r Idem codex, *veritatis*.

ſ *Reniſi*. Deeſt in antiquis codicibus. Habetur tamen in margine Divionenſis.

t Veteres libri & edit. *dominum eum*. u Pariſ. *& ex patre*.

x Pariſ. *Sic audaces*. Divion. *Sicut audaces*. y Veteres libri, *contra*. Veteres edit. *circa*.

z *Simulato*. Deeſt in antiquis libris & editionibus. aa Veteres libri & edit. *diſpenſatione dominica incarnationis*.

bb *Fide*. Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.

cc Veteres libri, *hæreticis*. dd Iidem libri, *gratia contra*.

ee Iidem libri, *homo factus eſt*. Sic etiam infra. ff *Hæc dicta ſunt*. Deſunt in codice Pariſienſi. In Divionenſi adjecta ſunt ad marginem. gg Divion. *ſponteneam condeſcenſionem deſcribentia poteſtatis*. Pariſ. *ſponteneam inclinationem poteſtatis ejus inſinuans. Quod autem incarnatus eſt*.

τὸ κεφάλαιον ἁφαρπάζειν βυλόμυος· καὶ τὸς μὴ ἔπεισε τιὼ ἐκ παρθένυ κατὰ τὸ ληφθὲν ἀπαρνεῖσθαι χρύνσιν, ὡς ἐν τιμῇ δῆθεν, καὶ φειδοῖ τῆς τῦ σωτῆρος ἀξίας, τιὼ, θεοτόκος, τῦ χρύς ὑποκλέπτων φωνήν· τὸς δὲ κατ' αὐτῆς ἀνέδιλω τῆς τῦ μονογλυῦς θεότητος ὥπλισε πρὸς ἀσέβειαν, ξεπτὴν, καὶ παθητὴν αὐτὴν ὑποπείσας ἀνακηρύξαι τοῖς ῥήμασι, μερισὰ τοῖς κακῶν ὑπηρέταις ἀξίοις διανέμων τὰ βλάσφημα· ὥστε τὸς μὴ τῆς ληφθείσης μορφῆς ἀνελεῖν τὰ γνωρίσματα, τὸς δὲ μέχρι σαρκὸς μόνης ὁμολογῆσαι σῶσιν· καὶ τὸς μὴ τῆς ψυχῆς τὴν ἰαξείαν ἀρνήσασθαι, τὸς δὲ τυύτιω δίχα τῦ παρεῖναι λέγειν τῷ σώματι· καὶ τὸς μὴ τὸ τῆς σώσεως διασπᾶσθαι μυςήριον, καὶ ψιλὸν, ὡς ἐπὶ προφήτυ τινὸς, εἰπεῖν τὸ φαινόμυον· τὸς δὲ τὸ τῆς φύσεων παραιτεῖσθαι διάφορον, καὶ μηδὲν τῆς τῦ σωτῆρος θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος καταλιπεῖν ἰδίωμα, φύρειν δὲ ἁπαξαπλῶς ἅπαντα τῆς οἰκονομίας τὰ πράγματα. ἀλλ' ὃν ἔλαθε τὸν ἀκοίμητον ὁ τῆς φύσεως ἐχθρὸς ὀφθαλμόν· ἀλλ' ὡς φωστῆρας ἄνθυς τοῖς ἐν πλάνῃ τὸς πατέρας ἀνέδειξε, τῆς πίσεως ἅπασιν ἀναπτύσσοντας τὴν διάνοιαν, καὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως ἀκριβῶς τὴν ἐνεργεσίαν κηρύττοντας· πῶς ἄνωθεν ἐκ μήτρας τῆς οἰκονομίας κατήρτισαι τὸ μυςήριον, πῶς καὶ θεοτόκος, διὰ * τὸ τὴν παρθενία αὐτῆ καὶ μετὰ τὴν κύησιν χαρισάμενον. καὶ θεοπρεπῶς τὴν μήτραν σφραγίσαντα, καὶ κατὰ ἀλήθειαν μήτηρ, διὰ τιὼ ἐξ αὐτῆς, ἵν' ἐδάνεισε σάρκα, τῦ δεσπότυ τῶν ὅλων ἡ παρθένος ὠνόμασαι· πῶς ἀνέτειλεν ἐκ τῆς Ἰεσσαὶ ῥίζης ὁ κύριος· πῶς σπέρματος Ἀβραὰμ ὁ κύριος ἐπελάβετο· πῶς τῆς ἡμετέρας ἐν αὐτῷ φύσεως τὴν ἀρχὴν ἐπεδείξατο· πῶς Θεὸς τέλειος, καὶ ἄνθρωπος ὁ μονογλυὴς ἀναπέφασαι· πῶς ἐν αὐτῷ τῶν φύσεων μεμαρτύρηται τὸ διάφορον· πῶς τὸ προσώπου τὸ μοναδικὸν ἀποδέδεικται· πῶς Ἰησῦς Χριςὸς χθὲς, καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τὸς αἰῶνας· πῶς πρόσφατος, καὶ ἀΐδιος· πῶς ὁρατὸς, καὶ ἀόρατος· πῶς ὁμούσιος τῷ πατρὶ κατὰ τὴν θεότητα, καὶ ὁμούσιος αὐτὸς τῇ μητρὶ κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα· πῶς ὁ αὐτὸς, ἁπαθὴς ὡς θεὸς, καὶ παθητὸς ὡς ἄνθρωπος, ἀποδέδεικται. τύτοις οἱ πατέρες τὸν πονηρὸν κατηγωνίσαντο τοῖς ῥήμασι· τυύτιω ἐπὶ τῷ συμβόλῳ κατὰ τῆς συκοφαντεῖν ἐγχειρύντων τὴν σωτηρίαν πεποίληται, ὃν ἄλλο τῆς πίσεως ἡμῖν πρὸς ὁμολογίαν ἐπεισάγοντες σύνθημα, ἀλλὰ τὸ κακῶς παρ' ἐχθρῶν παραποιύμυον διασώζοντες, καὶ τοῖς κατὰ καιρὸν ἐφαρπάζειν ἐπιχειρῆσι παρατατόμυοι, ὅπως ὁ μέγας Βασίλειος,

A bentia. Dicens vero, incarnatus est, veram assumptionem nostræ [a] carnis, & ex virgine [b] per unitatem nativitatis [c] ostendit. Quod vero inhumanatus est, in ipso nostræ naturæ plenitudinem ex anima rationali & corpore [d] manifestant. Sed nescio [e] quomodo contra fidem * hanc malignus multifidam perniciem excogitavit hominibus, tamquam inimicus * [f] arcem divinæ providentiæ [g] circa nos violare contendens: [h] & his quidem juxta id quod assumptum est, nativitatem persuasit ex virgine denegare, velut in [i] honorem atque reverentiam nostri salvatoris & domini gloriæ, vocabulum Dei genitricis, ab ejus generatione subripiens: illos autem * B adversus ipsam ejusdem unigeniti divinitatem impie atque impudenter armavit, convertibilem eam atque passibilem profanis instigans prædicare sermonibus: distributor plane malarum rerum dignis ministratoribus, quæ sunt blasphema sacrilegaque dispertiens; ita ut per illos [k] * quos quidem [l] assumptæ formæ [m] adimerentur indicia, per istos autem tantummodo carnis unitio diceretur: & illi quidem negarent animæ medicinam, hi vero inesse quidem animam corpori, sed eam præter intelligentiam esse faterentur. * Per hos etiam hostis antiquus [n] * unitionis nisus est sacramenta dividere, & purum, tamquam de propheta aliquo, id C quod apparuit pro nobis, asserere: per illos autem differentiam negare naturarum, & nihil redemptoris nostri divinitatis humanitatisque relinquere proprium; simulque [o] fermenti instar, dispensationis negotia universa miscere. [p] Verum non latuit indormitabilem oculum naturæ nostræ communis inimicus; sed tamquam luminaria confestim patres nostros his quos tenebrarum pervaserat error, ostendit, qui cunctis referarent intelligentiam fidei, & incarnationis [q] beneficia diligenter prædicarent; quomodo dispensationis sacramentum sit ab initio [r] ex utero * dispositum, quomodo & Dei genitrix sit virgo [s] vocitata, propter eum qui virginitatem D ejus dignatus est etiam * sacrare post partum, uterumque (ut decebat Deum) integritate [t] signare: quomodo secundum veritatem mater dicta sit propter carnem quam ex se omnium domino * ministravit: quomodo de Jesse [u] radice ortus sit, quomodo semen Abrahæ mundi conditor apprehenderit, quomodo in seipso nostræ * [x] probaverit naturæ primitias, quomodo perfectus Deus [y] & perfectus homo unigenitus [z] apparuerit, quomodo in eo sub testimoniis [aa] claruerit differentia naturarum, quomodo personæ singu-

neam potestatis condescensionem describant; in eo quod incarnatus est, veram nostræ carnis assumptionem ostendant, & illam per unionem ex virgine nativitatem probent. In eo vero quod homo factus est, in ipso hinc quod summum fuit divinæ circa nos providentiæ abripere [conten]dens:

per illos quidem

& his quidem unionis mysterium dividerent, & simplicem esse, ut in propheta quopiam, partem aspectabilem diverent; illi vero naturarum differentiam refugerent nullamque, in salvatore nostro divinitatis humanitatisque proprietatem relinquerent; & ut in universum dicamus, omnia dispensationis gesta miscerent

perfectum, servare

* mutavit; *Isai.* 11. *Hebr.* 2.

* naturæ ostenderit initia. *Hebr.* 13.

τὸν L.

---

a Paris. *carnis ex virgine.* b Divion. *per novitatem*; & in margine, *al. per unitatem.*
c Veteres libri, *ostendent.* d Iidem libri, *manifestans.*
e Iidem libri: *quomodo multifidam hinc malignus perniciem excogitavit.*
f *Arcem.* Deest in Parisiensi. In Divionensi habetur in margine.
g Paris. *circa nos summam violare.* h Veteres libri & edit. *& illis quidem.*
i Veteres libri, *honore atque reverentia.* k Delenda est vox *quos*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ. l Divion. *quæ assumpta est formæ.*
m Veteres libri, *adimeretur indicium.* n Iidem libri, *unitatis.*
o *Fermenti instar.* Hæc non extant in codice Parisiensi, & in Divionensi addita sunt supra lineam.
p Citat hunc locum Facundus lib. 1. cap. 1. & 4. & quidem ex hac antiqua interpretatione.
q Veteres libri & edit. & Facundus, *diligenter beneficia.*
r Veteres libri & edit. & Facundus, *ex vulva.* Ibidem infra, *vulvamque.*
s Divion. *vocata.* t Paris. & veteres edit. *signaret.* Sic etiam in codice Vaticano 574.
u Paris. *radice dominus ortus.* x Veteres libri, *sumpserit.*
y Iidem libri, *idemque perfectus homo.* z Paris. *apparuit.* Sic etiam primo scriptum fuit in Divionensi. aa Divion. & veteres editiones *claruit.*

BALUZII NOTÆ

singularitas demonstrata [a] sit, quomodo Jesus Christus heri & hodie, ipse & in sæcula: quomodo recens & sempiternus, quomodo celestis atque terrenus, quomodo visibilis & invisibilis, quomodo substantialis Patri secundum divinitatem, & consubstantialis idem ipse matri secundum humanitatem: quomodo idem impassibilis ut Deus, & ut homo passibilis sit; [b] probatur. His inimicum patres nostri prostravere sermonibus: hanc pro symbolo defensionem contra eos qui calumniam tentaverunt struere, protulerunt, non aliud nobis ad confessionem proferentes signaculum fidei, sed quod male ab hostibus corruptum fuerat, instaurantes, atque obsistentes eis qui per illa tempora subripere [d] nitebantur, (& custodes singuli eorum quibus præerant, effecti sunt ad salutem,) Sic magnus ille Basilius minister gratiæ, [e] subsistentiarum evidentiam, ut in epistola [f] mire declaravit, & sancti Spiritus doctrinam diligentius tradidit, consacerdotum suorum eliciens etiam subscriptione consensum. Sic quoque Damasus [g] Romanæ urbis * decus ad justitiam, literis ad Paulinum datis, dispensationis sacramenta patefecit, admonens, ut his quæ bene decreta sunt, si qui communionis suæ participes [h] velint esse, consentiant. Ita & qui postmodum ubique [i] adversus varias hæreticorum congregati sunt novitates, commune [k] de fide decretum unanimiter ediderunt, ea quæ fraterno consensu probaverant, absentibus [l] evidentissime intimantes. Et illi quidem qui apud [m] Sardicam contra reliquias Arii * [n] convenerunt, orientalibus direxerunt sui constituta judicii. Qui vero in * [o] hac urbe Apollinaris [p] detexerunt pestilentiam, occidentalibus proprium innotuere [q] decretum: & illis quidem Osius ad [r] proferendam sententiam * præerat: horum autem Nectarius cum Gregorio [s] * tenuit principatum. Sic & apud Ephesum, [t] id quod de Dei genitrice judicatum est, scripto firmatum est. Et [u] de deitate atque humanitate domini testimonia cum propria subscriptione * [x] protulerunt, manu & lingua naturarum professionem in una persona pariter approbantes. Si quis autem * censet, hucusque consistere [y] debere eos qui fidem pro facultate defendere cupiunt, maxime quidem hoc præceptum hæreticis promulgare debebit, illos ab impugnatione removens, non avertens a protectione [z] pastores. Omnis enim lex injustos a delictis cohibet, * [aa] non judices a potestate

* episcopus & justitiæ decus

* certaverunt,
* his partibus

dux fuit;

* susceperat

* roborarunt,

* volentibus fidem defendere, facultatem huc usque consistere jubet max

* non potestatem judicibus adimit. Ceterum dicent,

A ὁ τῆς χάριτος ὑπηρέτης, τὴν τῶν ὑποστάσεων, ὡς ἐν ἐπιστολῇ, σαφήνειαν διευκρίνησε, καὶ τὴν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀκριβῆ διδασκαλίαν παρέδωκε, ταῖς ὑπογραφαῖς τῶν συμποιμένων ἀπαιτήσας τὴν συγκατάθεσιν. οὕτως Δάμασος, τὸ τῆς Ῥώμης πρὸς δικαιοσύνην καλλώπισμα, τοῖς πρὸς Παυλῖνον τὴν οἰκονομίαν διήρθρωσε γράμμασι, πείσας τοῖς καλῶς κριθεῖσι τοὺς τῆς αὐτοῦ κοινωνίας μετέχειν βουλομένους ἐπιψηφίσασθαι. οὕτως οἱ μὲν ταῦτα πανταχῇ ποικίλως ἐπὶ τοῖς τῶν αἱρετικῶν ἀθροισθέντες καινίσμασι, κοινὴν, ὡς σύμψυχοι, τὴν ὑπὲρ τῆς πίστεως ψῆφον ἐξενήνοχαν, ἅπερ ἀδελφικῶς ἐκυρώσαντο(?) ἐδοκίμασαν, ταῦτα σαφῶς τοῖς ἀποῦσι διαπορθμεύσαντες. B καὶ οἱ μὲν ἐκ Σαρδικῆς κατὰ τῶν Ἀρείου λειψάνων ἀγωνισάμενοι, τοῖς ἐν ἀνατολῇ τὴν κρίσιν ἐξέπεμπον· οἱ δὲ ἐνταῦθα τὴν Ἀπολιναρίου λύμην φωράσαντες, τοῖς ἐν δύσει τὴν ψῆφον ἐγνώριζον· καὶ τῶν μὲν Ὅσιος ἐξῆρχε τῆς γνώμης, τῶν δὲ Νεκτάριος σὺν Γρηγορίῳ τὴν ἡγεμονίαν ἤρατο. οὕτως ἐν Ἐφέσῳ τὰ περὶ τῆς θεοτόκου κριθὲν ἐκυροῦτο τοῖς γράμμασι· καὶ ταῖς περὶ τῆς θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος τοῦ κυρίου χρήσεσι μεθ' ὑπογραφῆς ἐψηφίζοντο, χειρὶ, καὶ γλώττῃ τὴν τῶν φύσεων ἐν ἑνὶ προσώπῳ παριστῶντες ὁμολογίαν. εἰ δέ τις μέχρι τούτου στῆναι τοῖς τῇ πίστει συνηγορεῖν βουλομένοις προστάττει τὴν ἄδειαν, μάλιστα μὲν τοῖς C αἱρετικοῖς τοῦτο νομοθετείτω τὸ πρόσταγμα, ἐκείνους παῦσαι τῆς ἀδικίας, μὴ τοὺς ποιμένας τῆς ἀντιλήψεως. πᾶς γὰρ νόμος τοῖς πονηροῖς ἀπαγορεύει τὴν ἁμαρτίαν, οὐ τοὺς κριτὰς ἀπείργει τῆς ἐξουσίας. ἄλλως τε μανθανέτωσαν, ὡς καὶ νῦν ἔξεστιν, ἀμφισβητήσεως φυείσης, ταῖς τῶν πατέρων ἑρμηνείαις τὴν ἡμετέραν ἐπισυνάπτειν ὁμολογίαν. καὶ πείθειν, ὡς οὐκ ἀπᾷδον τῆς ἐκείνων διανοίας ἐπιδεικνύμεθα φρόνημα, ἀλλὰ μάρτυσιν αὐτοῖς πρὸς τὴν τῆς ἡμετέρας πίστεως βεβαίωσιν χρώμεθα. οὕτω τοῖς Ἀθανασίου πρὸς Ἐπίκτητον φιλοτιμούμεθα γράμμασιν· οὕτως ὡς οἰκείαν τὴν πρὸς Κληδόνιον Γρηγορίου ἐπιστολὴν περιφερόμεθα. καὶ τί δεῖ τὰ πολλὰ λέγειν; εἰ D γὰρ τὸ δι' ἐπιστολῶν τὸ τῆς ἐκκλησίας σαφηνίζεσθαι φρόνημα πρὸς ἑκάστην ζήτησιν, μέμψεως ἄξιον, αὐτὸν ἄν τις πρῶτον τὸν μακάριον γράψαιτο Κύριλλον, ὃς τοῖς ἑαυτοῦ γράμμασι τοῖς τῆς ἑῴας τὸ οἰκεῖον ἐξεφάνωσε(?) φρόνημα. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸν μέγαν τῇ αὐτῇ τις ἂν Πρόκλον περιβάλοι γραφῇ, τὸν πρὸς Ἀρμενίους τόμον τοῖς τῆς ἀνατολῆς εἰς συμφωνίας ἀπό-

BALUZII NOTÆ.

a *Sit*. Deest in Parisiensi. b Veteres libri, *probatur*.
c Iidem libri, *instaurare cupientes*. Postea sequuntur & interjacent in codice Parisiensi fragmentum ex epistola Vitalis & Constantii ad Capreolum Episcopum Carthaginensem & ejusdem Capreoli epistola ad Vitalem & Tonantium. Utraque ex codice Herivallensi edita est ab immortalis memoriæ viro Jacobo Sirmondo.
d Veteres libri, *nitebantur custodes*. e Veteres libri & edit. *subsistentiarum per epistolam evidentiam*.
f Veteres libri: *jure*. g Divion. *urbis Romanæ decus & justitia*. Paris. *Romanæ urbis episcopus ac justitiæ decus*. h Paris. *vellent*. i Veteres libri, *varias adversus*.
k Paris. *pro fide*. Neutrum initio habuit codex Divionensis Postea scriptum est *de fide* supra lineam
l *Evidentissime*. Deest in codice Parisiensi. In Divionensi additum est in margine.
m Veteres libri & edit. *Serdicam*. n Paris. *convenerant*.
o Id est, Constantinopoli. Et tamen ista dicebantur apud Chalcedonem. Vide quæ supra dicta sunt Tom. VI. ad paginam 547. p Veteres libri, *detexere*.
q Divion. *decretum illis quibus tunc Osius*. Paris. *decretum illisque tunc Osius*.
r Veteres libri, *promendam*. s Iidem libri, *susceperat*.
t Iidem libri, *quod Dei genitrix sit Maria scripto*.
u Vox *de* non extat in codice Parisiensi. Deerat etiam antiquitus in Divionensi, ubi addita est supra lineam.
x Divion. *prolata sunt*. Sic emendandum est in Parisiensi, ubi legitur *probata sunt*.
y *Debere*. Deest in antiquis libris & editionibus. z Divion. & veteres edit. *pastoris*.
aa Divion. *non judicari*; & in margine, *al. non judices*.

ἀπόδειξιν διαπέμψαντα. κοινωνήσει δὲ τῆς αἰτίας καὶ ὁ σοφὸς τῆς Ἀντιοχέων Ἰωάννης, ὃς τῷ αἱρετικῷ τὰς λοιδορίας ἀποσειόμενος, καὶ τῆς Ἀποσολικῆς διδαχῆς τὸ ἀθὲς ἐνδεικνύμενος, τῆς ἐφικτῶς ἐκ μιᾶς γλώττης τῷ ὁσίῳ Πρόκλῳ, καὶ τῷ τῆς οἰκουμένης τὰ σκῆπτρα διέποντι τλιὼ ὁμολογίαν ὑπέπεμψε. μὴ τοίνυν ἡμῖν τὸ θαυμαστὸν τῆς Ῥώμης προέδρου τὴν ἐπιστολὴν, ὡς ἀμφιτόμιας ἔγκλημα, προσφερέτωσαν, ἀλλὰ, εἰ μὴ σύμφωνος ταῖς γραφαῖς, ἐλεγχέτωσαν· εἰ μὴ τοῖς προλαβοῦσι πατράσιν ὁμόδοξος, εἰ μὴ πρὸς δυσεβῶν κατηγορίαν γεγράφηται, εἰ μὴ * τοῖς ἐν Νικαίᾳ πίστεως τὴν συναγωγὴν ἐνδείκνυται, εἰ μὴ τῷ ἀμφιτόμεν ἐπιχειρόντων ἀναιρεῖται τὸ μύθημα, εἰ μὴ τῷ ματαιοφρονούντων καταγωνίζεται τερατείαν. εἰ γάρ τις τῷ πατέρων παραχαράττει τὴν διάνοιαν, ὅτῳ τῆς παραβάσεως ἀθεμίτων ὑπόχρεως, οὐχ ὁ τῆς παραβάσεως ἐπιφέρων τὸν ἔλεγχον. ὁ μὲν γὰρ ἐξ οἰκείας γνώμης, ἡδονὴν μαχόμενος, τοῖς αὐτῶν ῥήμασι φιλοτιμούμενος, ἔκθεσιν, ἔτῳ ὡς ἀλαζὼν ἂν εἰκότως ἀλίσκοιτο. ὁ δὲ τοῖς κακῶς φρονοῦσι ἐγνωκὼς μαχόμενος, τῇ τῷ ἐχθρῶν ἐπινοίᾳ προσαρμόζει τὴν γλῶτταν, τὰ παρ' ἐκείνων κακῶς ἐπαγόμενα τοῖς τῆς ἀληθείας διαλύειν πειρώμενος. ἀλλ' ὦ φιλόχριστοι, καὶ ἧς ἄνωθεν ὑμῖν κληρωθείσης βασιλείας ἐπάξιοι, τῇ πίστει τὸν εὐεργέτην ἀμείψασθε, καὶ τῇ περὶ τὴν ὁμολογίαν σπουδῇ τῆς τιμῆς τὴν ἀγνωμοσύνην ἐνδείξασθε, τῷ μὴ πονηρῶν τὰς ὁρμὰς ἀνακόπτοντες, πᾶσι δὲ τῆς ἀσεβοῦς ὁμολογίας τὰς συμφωνίας βραβεύοντες, καὶ καθάπερ σφραγῖδα τῷ ἀσεβῶν δογμάτων, τῇ παρ' ὑμῶν ἀθροισθείσῃ συνόδῳ τῆς Πέτρου καθέδρας βεβαιοῦντες τὸ κήρυγμα. θαρρεῖν γὰρ χρὴ τὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν, ὡς ἀδὲ τῆς πάλαι παρὰ τῷ ἁγίων πατέρων καταγγελθείσης πίστεως ὁ θεοφιλὴς τῆς Ῥώμης παρακείμενος προέδρου. καὶ ἵνα μηδεμία τοῖς ἐκ φθόνου τὸν Ἀποσολικὸν ἄνδρα διαβαλεῖν πειρωμένοις καταλίπηται πρόφασις, τὰς συμφώνους τῇ ἐπιστολῇ τῷ ἁγίων πατέρων χρήσεις, πρὸς ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ὑμετέρας κράτους, ἐκ πολλῶν ὀλίγας παρατεθείκαμεν.

A* [a] disjungit. [b] Alias autem doceantur indociles, [c] quia & nunc licet, [d] ut ambiguitate quæstionis exorta, patrum interpretationibus nostram confessionem * [e] coaptemus, satisfacientes quod in nullo discordem intelligentiæ eorum detulerimus animum, sed his utamur testibus ad nostræ fidei firmitatem. Sic Athanasii ad Epictetum amplectimur literas: sic tamquam propriam Gregorii ad Cledonium epistolam ubique [f] proferimus. Et quid oportet plura dicere? Si enim per epistolas ecclesiæ dogmata [g] * declinari pro unaquaque quæstione, dignum * culpa judicant, ipsum in primis beatissimum Cyrillum quilibet potuerit denotare, quis literis suis, B [h] quod sentiebat, orientalibus expressit. [i] Nec non & magnum Proclum huic vituperationi subjiciet, qui eisdem orientalibus volumen ad Armenios * pro fidei congruentia destinavit. His autem consociabitur ad culpam & sapientissimus Joannes Antiochenus episcopus, qui hæreticorum maledicta [k] repellens, & apostolicæ doctrinæ [l] rectissimum dogma declarans, totius orientis confessionem, velut ex uno ore, sanctissimo Proclo, & ei qui per idem tempus mundi regebat gubernacula, destinavit. Non igitur nobis admirandi Romanæ urbis præsulis epistolam, velut [m] innovationis * offendiculum criminentur; sed si non est divinis scripturis * coaptata, C redarguant. si non præcedentium patrum sententiis * adunata, si non impiorum accusationem continet, si non defensionem Nicænæ fidei [n] profert, si non eorum qui novitates appetunt, commenta subruit, si non [o] vaniloquorum contagia prodigiosa subvertit. Si quis enim patrum depravat intelligentiam, hic pœnæ transgressionis habetur obnoxius, non qui transgressionem sua cura redarguit. Qui enim sponte sua nullo contra confligente, * professionem verbis propriis [p] defert, [q] hic ut elatus non immerito comprobatur. Qui vero eis qui prava sentiunt, obluctatur, is contra inimicorum adinventiones linguam prudenter [r] exercet, quæ ab illis D male prolata sunt, veritatis [s] nitens ratione [t] dissolvere. [u] Sed o vos Christi amantes, & imperio superno nutu vobis concesso dignissimi, compensate ei fidem, qui beneficia tanta concessit; studioque circa [x] purissimam confessionem, [y] pro concessis honoribus [z] præstantiam vestræ devotionis ostendite, malignorum quidem molimina refrænantes, omnibus vero piæ confessionis * declarantes in unitate concordiam, ac velut signaculum sacræ doctrinæ, concilii hujus a vobis congregati [aa] prædica-

* discingit seu dilindit
* adjungere, ac docete quod
* declarari
* reprehensione
* ad fidei suæ concordiam demonstrandam
* crimen obliciant;
* congruens;
* concordet,
* expositionem fidei per jactantiam profert.
* concordiam proponentes, & sacrorum dogmatum velut signa-

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *discingit*. Primus Surius in margine posuit *disjungit*. Hinc ergo vel ex editione Veneta accepere Romani. Meliorem porro esse veterem lectionem probant ea quæ nos supra diximus ad collationem Carthaginensem.

b Refert hunc locum Facundus lib. 1. cap. 1. ex ista interpretatione.

c Divion. *sicut & nunc facile eos animadver ere*. Paris. *sicut & nunc facile est eos animadvertere*. Legendum esse *facile est animadvertere* & sensus admonet & lectio quæ extat apud Facundum, ubi sic scriptum est; *facile est advertere*.

d Paris. & Facundus, *quod ambiguitate*.

e Veteres libri & Facund. *coaptasse cognoscimur*.

f Hæc est lectio codicis Parisiensis. Apud Facundum vero scriptum est *præferimus*, in codice Divion. *præferemus*.

g Legendum, *declarari*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.

h Ita etiam apud Facundum. Sed in codice Divionensi & in antiquis editionibus legitur. *orientalibus quod sentiebat*. Codex Parisiensis mutilus est in hoc loco.

i Hunc quoque locum refert Facundus ibidem & lib. 2. cap. 2.

k Veteres libri & Facundus, *reicient*.

l *Rectissimum*. Deest apud Facundum & in exemplari Parisiensi. In Divionensi vero additum est supra lineam.

m Paris. *innovationem*.

n Idem codex, *præfert*.

o Idem codex & veteres edit. *vaniloquiorum*.

p Divion. *profert*; & in margine, *al. defert*.

q Paris. *hic elatus non immerito*. Sic etiam primo habuit Divionensis.

r Veteres libri, *exercens*.

s *Nitens*. Deest in Parisiensi. In Divionensi additum est supra lineam.

t Paris. *dissolvit*. Sic etiam primo scriptum fuit in Divionensi.

u Veteres libri: *Sed vos, Christo amabiles*. Sic etiam ferme veteres edit.

x Paris. *pissimam*.

y *Pro concessis honoribus*. Hæc desunt in antiquis codicibus & editionibus.

z Paris. *pretium*. Divion. *præsentium*; & in margine, *al. præstantiam*.

aa Veteres libri, *prædicatione*.

eulum per ſynodum a vobis congregatam, Petri ſedis prædicationem roborantes:

tionem Petri ſedis auctoritate [a] roborantes. Confidere namque oportet veſtram [b] pietatem, quia nihil præter fidem, quæ olim a ſanctis patribus annuntiata eſt, venerabilis Romanus pontifex innovavit. Atque ut nulla his qui apoſtolicum virum per invidiam lacerare nituntur, relinquatur occaſio, conſonantia epiſtolæ ejus ſanctorum patrum teſtimonia, ad certiorem notitiam veſtræ pietatis, ex multis pauca ſubdidimus.

A

Teſtimonia ſanctorum patrum, qui & duas naturas in Chriſto confeſſi ſunt, [c] & conſubſtantialem Patri Deum Verbum, etiam nobis ſecundum carnem ex Maria conſubſtantialem [d] factum, veraciter aſſeruerunt.

Ὅτι καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες δύο φύσεις ἐν Χριστῷ εἰρήκασι, καὶ τὸν ὁμοούσιον τῷ πατρὶ Θεὸν λόγον, ὁμοούσιον ἡμῖν ἐκ Μαρίας κατὰ σάρκα γεγονόμενον.

Lib. 2. contra Eunom.

Sancti Baſilii ex his quæ contra Eunomium ſcripſit.

Τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἐκ τοῦ πρὸς Εὐνόμιον.

* idem valere atque in eſſentia Dei exiſtere

Ego enim [e] & hoc quod eſt in forma Dei exiſtere, * ac ſi in eſſentia [g] Dei æquivalere pronuntio. Sicut enim hoc quod [h] formam ſervi ſuſcepit in ſubſtantia humana dominum noſtrum factum eſſe ſignificat: ita [i] cum dicit, [k] quod in forma Dei eſt, divinæ ſubſtantiæ proprietatem ſine dubitatione commendat.

Ἐγὼ γὰρ καὶ τὸ ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχειν, ἴσον τῷ ἐν οὐσίᾳ Θεοῦ ὑπάρχειν δύνασθαί φημι· ὡς γὰρ τὸ μορφὴν ἀνειληφέναι δῆλα, ἐν τῇ οὐσίᾳ τῆς ἀνθρωπότητος τὸν κύριον ἡμῶν γεγονῆναι σημαίνει· οὕτω λέγων, ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχειν, τῆς οὐσίας τῆς θείας παρίστησι πάντως τὴν ἰδιότητα.

Lib. 2. de fide c. 4.

Beati Ambroſii ex his quæ ſcripſit ad Gratianum imperatorem.

Τοῦ μακαρίου Ἀμβροσίου ἐκ τῆς ἐπιστολῆς τῆς πρὸς τὸν βασιλέα Γρατιανόν.

* diſtinctionem

[l] Servemus * [m] differentiam divinitatis & carnis. Unus [n] in utraque loquitur Filius Dei, quia in [o] eodem utraque natura eſt.

Φυλάξωμεν διαφορὰν θεότητος, καὶ σαρκός. εἷς ἐν ἑκατέρᾳ φθέγγεται υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ ἐν αὐτῷ ἑκατέρα φύσις ἐστίν.

Beati Gregorii [p] Theologi ex epiſtola ad Cledonium.

Τοῦ μακαρίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐκ τῆς πρὸς Κληδόνιον.

Epiſt. 1.

Naturæ quidem duæ, Deus & homo, quia & anima & corpus: filii autem non duo, neque duo dii.

C

Φύσεις μὲν γὰρ δύο, Θεὸς, καὶ ἄνθρωπος, ἐπεὶ καὶ ψυχὴ, καὶ σῶμα· υἱοὶ δὲ οὐ δύο, οὐδὲ Θεοί.

[q] Ejuſdem ex ſecundo ſermone de Filio.

Τοῦ αὐτοῦ ἐκ τοῦ περὶ υἱοῦ δευτέρου λόγου.

* hæreticis cauſa erroris eſt nominum conjunctio, variatis nominibus propter commixtionem.

Et hoc eſt quod * facit hæreticis ſeductionem, nominum prolata [r] ſejunctio. Signum eſt autem, [ſ] quia ubi naturæ ſecernuntur intelligentiis, ſimul ſecernuntur & nomina.

Καὶ τοῦτό ἐστιν, ὃ ποιεῖ τοῖς αἱρετικοῖς τὴν πλάνην, ἡ τῶν ὀνομάτων ἐπίζευξις, ἐναλλαττομένων τῶν ὀνομάτων διὰ τὴν σύγκρασιν. σημεῖον δὲ, ὡς ἰδίωσαι αἱ φύσεις διίστανται ταῖς ἐπινοίαις, συνδιαιρεῖται καὶ τὰ ὀνόματα.

S. Athanaſii ex his quæ ſcripſit adverſus hæreſes.

Τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου ἐκ τοῦ κατὰ αἱρέσεων λόγου.

D

Orat. 3. contra Arian. prope fin.

Et ſicut non eſſemus liberati a peccato atque maledicto, ſi non caro [t] naturæ eſſet humanæ, quam induit Verbum (nihil enim commune nobis eſt ad alienum) ſic nequaquam [u] homo Deus fieret, ſi non [x] natura

Καὶ ὥσπερ ἐκ ἂν ἠλευθερώθημεν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, εἰ μὴ φύσει σὰρξ ἦν ἀνθρωπίνη, ἣν ἐνεδύσατο ὁ λόγος· οὐδὲν γὰρ κοινὸν ἦν ἡμῖν πρὸς τὸ ἀλλότριον· οὕτως ἐκ ἂν ἐθεοποιήθη ὁ ἄνθρωπος, εἰ μὴ

BALUZII NOTÆ.

a *Roborantes*. Deerat olim hæc vox in codice Divionenſi, ſed ad dita poſtea eſt ſupra lineam. In Pariſienſi legitur, *roborate*.
b Veteres libri, *clementiam*. c Conjunctio deeſt in codicibus calamo exaratis.
d *Factum*. Deeſt in codice Pariſ. & apud Crabbum. In Divionenſi additum eſt ſupra lineam.
e Veteres libri, *in hoc*. f Pariſ. & Divion. *eſt*. Sed poſtea *exiſtere* additum eſt in margine.
g Veteres libri, *Dei ſit æque valere*. h Veteres libri, *forma ſervi*.
i Veteres libri & edit. *quod dicit*. k Pariſ. *quia in forma*.
l Non ſunt ipſa verba Ambroſii, ſed verſa ex Græco.
m Divion. *differentias veritatis*. n Veteres libri & edit. *in utroque*.
o Iidem libri & edit. *in eo*.
p *Theologi*. Deeſt in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus. Pro eo vero codex Divion. habet ſupra lineam *Epiſcopi Nazianzeni*, veteres edit. *Nazianzeni tantum*.
q Veteres libri: *Ejuſdem Gregorii*. r Iidem libri, *ſubjunctio*.
ſ Iidem libri, *ut ſi quando naturæ diſcernantur*. t Divion. *naturæ ſit*.
u Sic primo ſcriptum fuit in eodem codice Divionenſi. Poſtea vox *homo* expuncta eſt, & in margine ſcriptum *ille homo*. In Pariſienſi ſcriptum eſt, *Deus homo*.
x Veteres libri, *naturæ eſſet patris verum*,

μὴ φύσει ἐκ τῦ πατρὸς, ϗ ἀληθινὸς, ϗ ἴδιος λόγος αὐτῦ ὁ λόγος ὁ γεγενημένος σάρξ. ϗ διὰ τῦτο γὰρ τοιαύτη γέγονεν ἡ συνάφεια, ἵνα τῷ κατὰ φύσιν τῆς θεότητος συνάψῃ τὸν φύσει ἄνθρωπον.

A esset ex Patre, & verum atque [a] consempiternum [b] esset ejus Verbum, quod factum est caro. Idcirco namque talis est facta connexio, ut ei qui juxta naturam divinitatis est, [c] illum hominem qui est humanæ naturæ, conjungeret. [*] ipsum conjungeret qui natura sua homo est

Ἀμφιλοχίυ ἐπισκόπυ Ἰκονίυ ἐκ τῦ κατὰ Ἰωάννλιυ.

Διάκρινον λοιπὸν τὰς φύσεις, τλώ τε τῦ Θεῦ, τλώ τε τῦ ἀνθρώπυ. ὅτε γὰρ κατ' ἔκπτωσιν Θεῦ γέγονεν ἄνθρωπος, ὅτε κατὰ προκοπλὼ ἐξ ἀνθρώπυ Θεός. Θεὸν γὰρ λέγων, ϗ ἄνθρωπον, δὸς τὰ παθήματι τῇ σαρκὶ, δὸς τὰ θαύματι τῷ Θεῷ.

Amphilochii episcopi Iconii de explanatione evangelii secundum Joannem.

Discerne jam naturas tam Dei, quam hominis: Neque enim per amissionem Dei factus est homo, neque secundum provectum [d] ex homine Deus est. [e] Deum enim [*] dico & hominem. da passiones carni, [f] da B Deo miracula. [*] dicens & hominem, da

Ἀντιόχυ ἐπίσκοπυ Πτολεμαίδος.

Μὴ συγχέῃς τὰς φύσεις, ϗ ὄχὶ ναρκήσεις περὶ τλὶ ὀκονομίαν.

Antiochi episcopi [g] Ptolemaidis

Non confundas naturas, [h] & non obstupesces circa dispensationem:

Τῦ μακαρίυ ἐπισκόπυ Φλαυιανῦ Ἀντιοχείας εἰς τὰ Θεοφάνια.

Τίς ὡς ἀληθῶς λαλήσει τὰς δυνασείας τῦ κυρίυ, ἀκουστὰς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτῦ; τίς ἂν λόγῳ παρασήσειε τῆς εἰς ἡμᾶς ἐυεργεσίας τὸ μέγεθος; ἀνθρωπίνη φύσις θεότητι συνάπτεται, μενούσης ἑφ' ἑαυτῆς ἑκατέρας φύσεως.

Beati Flaviani episcopi Antiocheni in [k] theophania.

Quis revera [l] *loquetur potentias domini, auditas faciet omnes laudes ejus?* Quis verbo [m] collati nobis beneficii magnitudinem possit [n] exprimere? Humana natura deitati conC jungitur, ita tamen, ut in se utraque natura permaneat. *Psal.* 105.

Τῦ μακαρίυ Ἰωάννυ τῦ Χρυσοσόμυ ἐκ τῦ κατὰ Ἰωάννλιυ.

Τί γὰρ ἐπάγει; ϗ ἐσκλιώσεν ἐν ἡμῖν. μονονυχὶ λέγων. μηδὲν ἄτοπον ὑποπτεύσῃς ἀπὸ τῦ, ἐγένετο· ὐ γὰρ τροπλὼ εἶπε τῆς ἀτρέπτυ φύσεως ἐκείνης, ἀλλὰ σκλιώσιν, ϗ κατοίκησιν. τὸ δὲ σκλωοῦν ὐ ταὐτὸν ἂν εἴη τῇ σκλωῇ, ἀλλ' ἕτερον ἐν ἑτέρῳ σκλωοῖ. ἐπεὶ ὐδ' ἂν εἴη σκλιώσις· ὐδὲν γὰρ ἐν ἑαυτῷ κατοικεῖ, ἕτερον δὲ εἶπον κατ' ὐσίαν· τῇ γὰρ ἑνώσει, ϗ τῇ συναφείᾳ, ἕν ἐστιν ὁ Θεὸς λόγος, ϗ ἡ σάρξ· ὐ συγχύσεως γεγενημένης, ὐδὲ ἀφανισμῦ τῶν ὐσιῶν, ἀλλ' ἑνώσεως ἀῤῥήτυ τινὸς, ϗ ἀφράστυ.

Beati Joannis episcopi Constantinopolitani de explanatione evangelii secundum Joannem. *Homil.* 10

Quid enim intulit? *Et habitavit in nobis.* *Joan.* 1 Hoc [p] fere dicens. Nihil incongruum suspiceris [q] ex hoc quod factum est. Non enim [r] conversionem dixit [s] illius inconvertibilis naturæ, sed habitationem [t] & commorationem. Id autem quod habitat, [u] non ipsum est quod habitaculum, sed alterum in altero [x] inhabitat: alioquin jam non erit habiD tatio; nihil enim in seipso habitat. Alterum autem dixi [y] juxta substantiam. Per unitionem enim & connexionem unum est Deus Verbum & caro, nequaquam facta confusione vel [*] permixtione [z] harum substantiarum, [aa] sed unitione quadam ineffabili atque inenarrabili. [*] interemptione

a Paris. *consempiternum, nec verbum quod factum est caro.* b Divion. *ejus esset.*
c Veteres libri, *illud quod est humana natura conjungeret.* Divionensis habet lectionem vulgatam in margine.
d Veteres libri, *ex hominibus.* e Iidem libri: *Deum enim eundem dico.*
f Iidem, *da divinitati.* g Paris. *Ptolomaidis.* Divion. in margine, *Ptolomaidæ.*
h Divion. *& non erubescet circa dispensatorem.*
i Vox *Beati* deest in antiquis libris & editionibus.
k Veteres libri, *in epiphania.* Lectio vulgata extat in margine Divionensis.
l Veteres libri, *loquitur.* m Male in Divion. *conlationibus.*
n Divion. *exponere. Humanam naturam deitate conjungimus.* o Veteres libri; *Sancti Johannis.*
p Veteres libri, *pene.* Sic etiam habuisse Crabbum in suis exemplaribus hinc colligitur quod edidit *bene.*
q Veteres libri, *de hoc.* r Divion. *confisionem.* s Idem codex, *in illius.*
t Ita Divionensis in margine. Paris. *sed commemorationem.* Divion. in textu, *sed communionem orationem.*
u Divion. *non id ipsum.* Paris. *in id ipsum.* x Paris. *habitat.*
y Veteres libri, *juxta naturam. Nam per unitatem ex connexione.* Divionensis habet lectionem vulgatam in margine. z *Harum.* Deest in Parisiensi. In Divionensi additum est supra lineam.
aa Divion. *sed unitate ineffabili atque inenarrabili permanente.* Paris. *sed unitate ineffabili permanente.*

BALUZII NOTÆ.

A

*Beati Attici (Conſtantinopolitani epiſcopi) ex epiſtola ad * [a] Eupſychium.*

Τῦ μακαρίυ Αττικῦ ἐκ τῆς πρὸς Εὐψύχιον ἐπισολῆς.

° Eficium ſive Euſicium

Quid igitur oportebat operari [b] illum ſapientiſſimum? meditatione aſſumptæ carnis, & unitione Dei Verbi ad hominem qui ex Maria eſt, [c] utrumque factum eſt; [d] ita ut ex utroque unitus Chriſtus, quatenus Deus eſt, in propria impaſſibilis deitatis dignitate perſiſteret: quatenus vero per carnem cum morte congreſſus, ſimul & per cognatam carnis naturam contemptum mortis oſtenderet, pariterque etiam per ipſius mortem novi teſtamenti jura firmarentur.

Τί τοίνυν ἐχρῆν τὸν πάνσοφον πραγματεύσασθαι; μεσιτείᾳ τῆς προσληφθείσης σαρκὸς, καὶ ἑνώσει τῦ Θεῦ λόγυ πρὸς τὸν ἐκ Μαρίας ἄνθρωπον, ἑκάτερα γένεσθαι· ὥστε τὸν ἐξ ἀμφοῖν λυωμένον χριστὸν, θεότητι μὲν διατεθέμενον ἐπὶ τὸ οἰκεῖον μεῖναι τῆς ἀπαθῦς θεότητος ἀξιώματος, σαρκὶ δὲ θανάτῳ προσομιλήσαντα, ὁμῦ μὲν ἀποδεῖξαι τῷ ὁμοφύλῳ τῦς σαρκὸς φύσει τὸ κατὰ τὸ θάνατυ ὑπερῷον, ὁμῦ δὲ κρατωθῆναι τῇ τελευτῇ τῆς καινῆς διαθήκης τὰ δίκαια.

B

Beati Procli ex ſermone: Puer natus eſt nobis, filius datus eſt nobis.

Τῦ μακαρίυ Πρόκλυ ἐξ ὁμιλίας τῆς εἰς τὸ· παιδίον ἐγεννήθη ἡμῖν, υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν.

* unitatem, id eſt, unionem.

Et naturas ratione [e] divide, & * unitatem myſterii divinis extolle præconiis.

Καὶ τὰς φύσεις τῷ λόγῳ δίελε, καὶ τὴν ἕνωσιν τῦ μυστηρίυ θεολόγησον.

Beati Cyrilli ex epiſtola ad Neſtorium.

Τῦ μακαρίυ Κυρίλλυ ἐκ τῆς πρὸς Νεσόριον ἐπισολῆς.

Conc. Epheſ. part. 1 c. 8.

[f] Et quia diverſæ quidem [g] ſunt naturæ, quæ ad unitionem veraciſſimam convenerunt, unus vero ex [h] utraque eſt Chriſtus & Filius: non quod naturarum differentia [i] per unionem [k] ſublata ſit.

Καὶ ὅτι διάφοροι μὲν αἱ πρὸς τὴν ἑνότητα τὴν ἀληθεστάτην συνεληλυθῦσαι φύσεις, εἷς δὲ ἐξ ἀμφοῖν Χριστὸς, καὶ υἱὸς, οὐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς C ἀνῃρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν,

Ejuſdem ex epiſtola ad Joannem Antiochenum epiſcopum deſtinata.

Τῦ αὐτῦ ἐκ τῆς πρὸς Ιωάννην ἐπισολῆς,

Conc. Epheſ. part. 3 c. 38

Unus enim dominus Jeſus Chriſtus, licet non ignoretur differentia naturarum, ex quibus ineffabilem [l] unitionem dicimus eſſe * celebratam.

Εἷς γὰρ κύριος Ιησῦς Χριστὸς, κἂν ἡ τῶν φύσεων μὴ ἀγνοεῖται διαφορὰ, ἐξ ὧν τὴν ἀπόῤῥητον ἕνωσιν πεπρᾶχθαι φαμέν.

* perfectam

* Succeſſum Dioceſarien. ſis eccleſiæ epiſcopum In Jol & Boh. * al. Inhuma nationis, * immutabiliter ſeu incommutabiliter.

[m] *Ejuſdem ex epiſtola ad * Neſtorium.*

Τῦ αὐτῦ ἐκ τῆς πρὸς Νεσόριον ἐπισολῆς.

Advertentes igitur modum * incarnationis, [n] ut dixi, videmus quod duæ naturæ per individuam [o] unitionem inconfuſe atque * P inconvertibiliter invicem [q] ſibi [r] convene- D runt. Caro namque caro eſt, [s] & non deitas, licet Dei [t] ſit facta caro. Similiter etiam Verbum Deus eſt, & non caro, licet diſpenſatorie propriam fecerit carnem.

Ἐννοοῦντες τοίνυν τῆς ἐνανθρωπήσεως τὸν τρόπον, ὡς ἔφην, ὁρῶμεν, ὅτι διὸ φύσεις συνῆλθον ἀλλήλαις καθ' ἕνωσιν ἀδιάστατον ἀσυγχύτως, καὶ ἀτρέπτως. ἡ γὰρ σὰρξ σαρξ ἐστι, καὶ ὁ Θεότης, οὐκ γέγονε * Θεὸς σαρξ. ὁμοίως δὲ καὶ ὁ λόγος * Θεὸς Θεὸς ἐστι καὶ ὁ σὰρξ, εἰ καὶ ἰδίαν ἐποιήσατο τὴν σάρκα οἰκονομικῶς.

* Θεὸς

Τῦ

BALUZII NOTÆ.

a Divion. *Eficium*, Pariſ. *Iſectum*. Legendum videtur *Heſychium*.

b *Illum*. Deeſt in antiquis libris & editionibus.

c Veteres libri: *Nam utrumque factum*.

d Divion. & Pariſ. *ita ut ex utroque unitum Chriſtum deitatem quidem ejus* (Pariſ. *ei*) *fateamur in propria impaſſibilis naturæ dignitate perſiſtere, mortem vero carne* (Divion. *carnem*) *guſtare ſimul ut & ſociæ ſibi naturæ carnis oſtenderet per mortem mortis ipſius habere contemptum, pariterque etiam ut novi teſtamenti, per obitum jura firmentur.* e Pariſ. *diſcerne*.

f Idem codex, *Et quod diverſæ*. g Veteres libri, *ſunt naturæ quæ ad unitatem*.

h Iidem libri, *utriſque*. i Iidem libri, *per unitatem*.

k Male in Divion. *ſalutis ſit*. l Veteres libri, *unitatem*.

m In antiquis editionibus hæc tantum in titulo habentur: *Cyrilli*. Sic autem illic in margine annotavit Crabbus: *Cyrillus Epiſcopus*; *ſed ubi*; *non ſcribitur*; *nec eſt in iſtis duabus epiſtolis Cyrilli*. id eſt, neque in epiſtola ad Joannem Antiochenum, neque in epiſtola ad Neſtorium. Et tamen codex Græcus docet teſtimonium iſtud ſumptum eſſe ex epiſtola Cyrilli ad Neſtorium, quod falſum eſt. Nam extat ſupra cap. 214. ſynodici in epiſtola prima Cyrilli ad Succeſſum. Quare veriſſima eſt inſcriptio quam exhibent veteres libri: *Ejuſdem ex epiſtola ad Succeſſum Dioceſarienſem Epiſcopum*. Ex eadem epiſtola ad Succeſſum refert hoc fragmentum Ephræmius apud Photium cod. 229. n *Ut dixi*. Hæc verba deſunt in codice Pariſienſi, & in Divionenſi addita ſunt ſupra lineam. Sunt autem revera Cyrilli.

o Divion. *unitatem*. Pariſ. *trinitatem*. Mendoſe ſane. Sed id tamen oſtendit in archetypo ex quo prodiit codex ille, ſcriptum fuiſſe *unitatem*. p Pariſ. *immutabiliter*, Divion. *incommutabiliter*.

q *Sibi*. Deeſt in Pariſienſi. r Divion. *convenirent*, Pariſ. *cuſtodierint*.

ſ Divion. *deitas deitas eſt*: & in margine, *al. & non deitas*.

t Veteres libri, *facta ſit*.

A

Τῦ αὐτῦ ἐκ τῆς πρὸς τὸν μακάριον Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας πατριάρχην ἐπιστολῆς.

Δύο γὰρ φύσεων ἕνωσις γέγονε. διὸ ἕνα Χριστὸν, ἕνα υἱὸν, ἕνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἑνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν παρθένον θεοτόκον, διὰ τὸ τὸν Θεὸν λόγον σαρκωθῆναι, καὶ ἐνανθρωπῆσαι, καὶ ἐξ αὐτῆς συλλήψεως ἑνῶσαι ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν.

Ejusdem ex epistola ad beatum Joannem directa.

Duarum [a] namque naturarum [b] unitio facta est: idcirco unum Christum, unum Filium, unum dominum confitemur. Secundum hanc inconfusibilis unitatis intelligentiam confitemur sanctam virginem Dei genitricem, [c] propterea quod Deus Verbum, incarnatus est & homo [d] factus, & ex ipsa conceptione unierit sibi quod ex ea [e] sumptum est templum.

In epistola Joannis Antiochæni ad Cyrillum, qui hæc eadem retulit in epistola sua ad ipsum Joannem, parte 3. conc. Ephesini c. 30. & 31.

Τῦ ἁγίου Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως ἐκ τῆς ἑρμηνείας τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον.

Sancti Joannis [f] archiepiscopi Constantinopolitani de explanatione evangelii secundum Matthæum:

B

Καὶ καθάπερ τις ἐν μεσηχμίῳ τὰς δύο τινῶν ἀλλήλων διεστηκότων, ἀμφοτέρας ἁπλώσας τὰς χεῖρας, ἑκατέρωθεν λαβὼν συνάφειεν· οὕτω καὶ αὐτὸς ἐποίησε, τῷ παλαιὰν τῇ καινῇ συνάπτων, τῷ θείαν φύσιν τῇ ἀνθρωπίνῃ, τὰ αὐτὰ τοῖς ἡμετέροις.

Et quemadmodum quis * in meditullio pugnæ positus, duobus quibusdam [g] invicem sibi discordantibus, utrasque manus extendens, sumens utrumque conjungat: sic etiam Christus fecit, vetus novo, divinam naturam humanæ, sua nostris clementer adjungens.

* In medio pugnæ ipatio.

Explicit allocutio sive responsum sancti Chalcedonensis concilii cum subjectis testimoniis patrum. *In cod. Bob. additur:* habita apud Martianum venerabilem principem: *Ibidem leguntur ista verba:* Contuli ad solum codicem Acumirensium (quia non affuit, alius Græcus, dicta feria 5. Kal. Aprilis indictione XIII. *Subjiciuntur deinde iterum canones sive regulæ 27. concilii Chalcedonensis: verum ex Dionysiana versione* quæ supra excusa est pag. 371.

C

Ἐπιστολὴ σαλικῶσα παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῷ ἁγιωτάτῳ πάπᾳ τῆς Ρωμαίων ἐκκλησίας Λέοντι.

II. *Relatio sanctæ synodi Chalcedonensis ad sanctissimum papam Romanæ ecclesiæ Leonem, de omnibus gestis generaliter.*

Ἡ ἁγία, καὶ μεγάλη, καὶ οἰκουμενικὴ συνόδου, ἡ κατὰ θεοῦ χάριν, καὶ θέσπισμα τῶν εὐσεβεστάτων, καὶ φιλοχρίστων βασιλέων συναχθεῖσα ἐν τῇ Χαλκηδονέων μητροπόλει τῆς βιθυνῶν ἐπαρχίας, τῷ ἁγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ τῆς Ρωμαίων ἀρχιεπισκόπῳ Λέοντι.

* *Sancta & magna & universalis synodus, quæ per gratiam Dei & sanctionem piissimorum & amatorum Christi imperatorum nostrorum collecta est in Chalcedonesium metropoli provinciæ Bithyniæ, sanctissimo & beatissimo Romanorum archiepiscopo Leoni.*

* Interprete Rustico diacono ut ipse testatur in c. Boh.

REpletum est gaudio os nostrum, & lingua nostra exultatione. &c. *Est inter Leon.* XCVIII. *Psal.* 125.

In codice mss. V. C. Joannis Bobiensis senatoris Divionensis hæc verba Rustici S. R. E. diaconi interpretis adscripta occurrunt. [h] Scripsi pridie Kalend. Aprilis feria III. Ind. XIII. & *sequitur* ἀμεσως *epistola S. Leonis, qua huic relationi respondet, incipitque:* Omnem quidem fraternitatem &c. *quam infra leges hujus appendicis seu tertiæ partis numero* XVI.

In mss. Jolyano hæ tres leguntur subscriptiones: Anatolius episcopus Constantinopolitanus valere vos in domino oro Dei amantissime pater. Maximus episcopus magnæ urbis Antiochiæ valere vos in domino oro sanctissime & beatissime pater. Juvenalis episcopus Hierosolymitanus valere vos in domino oro sanctissime & beatissime pater.

Ceteræ subscriptiones desunt: atque ibi desinit mss. ille V. C. Claudii Jolvi canonici Parisiensis codex optimæ notæ, ex cujus collatione non pœnitendum sæpiuscule operæ laborisque nostri pretium retulimus.

III.

---

a Divion. *enim.* b Veteres libri, *unitas.* c Iidem libri, *propter quod.*
d Paris. *factus ex ipsa.* Divion. *factus est ipsa.* e Divion. *assumptum.*
f *Archiepiscopi Constantinopolitani.* Hæc desunt in antiquis libris & edit.
g Divion. *invicem subditis sibi.*
h Hanc annotationem, quam & veteres quoque editiones habent, omiserunt editores Romani, sive nescientes cujus ea esset, sive, quod probabilius videtur, persuasi a Baronio verba illa esse librarii qui epistolam exscripsit. Philippus Labbeus eam reposuit, quia deprehendit illam esse Rustici Diaconi Ecclesiæ Romanæ. David porro Blondellus in libro de primatu pag. 338. 349. hinc male collegit veterem versionem Latinam Concilii Chalcedonensis elaboratam esse anno Christi DXX.

BALUZII NOTÆ.

III. *Edictum* * *Valentiniani & Marciani Imperatorum, quo prohibentur disputationes de fide coram vulgo.*

* *In edit. Crabbi.* sive leges sanctæ memoriæ V. & M. impp. quas quidem leges beatissimus papa Leo in suis confirmavit epistolis, quibus interdicuntur prohibenturque disputationes Christianorum cum Paganis & Judæis, & confirmantur Chalcedonensis concilii edita atque statuta.

[a] *Imperatores Cæsares, Flavius Valentinianus, & Flavius Marcianus, de Christiana fidei rebus edictum civibus nostris Constantinopolitanis.*

Οἱ βασιλεῖς, Φλαύιος Οὐαλεντινιανὸς, καὶ Φλαύιος Μαρκιανὸς, αἰώνιοι Αὔγουστοι, περὶ τὸ κεκωλύσθαι τὰς * περὶ τῆς Χριστιανῶν διαλέξεις, πρόθεμα τοῖς πολίταις ἡμῶν τοῖς Κωνσταντινουπολίταις. * πρᾶξις τῆς Χριστ. sive πραγματεῖαι τῆς Χριστ.

TAndem aliquando, quod summis votis atque studiis optabamus, evenit. [b] Remota est de orthodoxa Christianorum lege contentio, tandem remedia culpabilis erroris inventa sunt, & discors populorum sententia in unum consensum concordiamque convenit. [c] E diversis enim provinciis [d] religiosissimi sacerdotes [e] Chalcedonem venerunt juxta nostra præcepta, & quid observari in religione debeat, perspicua definitione docuerunt. Cesset igitur jam profana contentio. Nam vere impius atque sacrilegus est, qui post tot sacerdotum sententiam; opinioni suæ aliquid tractandum relinquit. Extremæ quippe dementiæ est, in medio & perspicuo die commentitium lumen inquirere. Quisquis enim post veritatem repertam aliquid ulterius discutit, mendacium quærit. Nemo itaque vel clericus, vel [f] militaris, vel alterius cujuslibet conditionis, de fide Christiana [g] publice turbis [h] adunatis & audientibus tractare * [i] conetur in posterum, ex hoc tumultus [k] & perfidiæ occasionem requirens. Nam injuriam facit judicio [l] religiosissimæ synodi, si quis semel judicata ac recte disposita revolvere, & publice disputare contendit, cum ea quæ nunc de Christiana fide statuta sunt, juxta apostolicas expositiones, & [m] statuta sanctorum patrum trecentorum decem & octo, & centum quinquaginta, definita esse noscantur. Nam in contemptores hujus legis pœna non deerit: quia non solum contra fidem bene compositam veniunt, sed etiam Judæis & paganis ex hujuscemodi certamine * profanant veneranda mysteria. Igitur si clericus erit qui publice tractare de religione ausus fuerit, a consortio clericorum removebitur: si vero militia præditus sit, cingulo [n] spoliabitur: ceteri etiam hujus criminis rei de hac [o] regia urbe pellentur, pro vigore judiciario etiam competentibus suppliciis subjugandi. Constat enim, [p] hinc hæreticæ insaniæ exordia fomitemque [q] præberi, dum publice quidam disputant atque contendunt. Universi ergo quæ a sancta synodo [r] Chalcedonensi statuta sunt, custodire [s] debebunt,

Leg. 3. C de summ. trin. & fid. Cath.

* audeat

* divulgant

Μόλις ποτὲ τὸ διὰ μεγίστης ἀνάγκης ὑπάρχον ἡμῖν, καὶ σπουδῆς ἀποβέβηκε, καὶ ἡ περὶ τὸν νόμον τῆς ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἐκποδὼν φιλονεικία γεγένηται· μόλις εὕρηται τὰ τῆς ἐπιφόρου πλάνης ἰάματα, καὶ τῆς δήμων ἡ διαφωνοῦσα διάνοια πρὸς μίαν ἐλήλυθε συμφωνίαν, καὶ ὁμόνοιαν. ἐκ διαφόρων γὰρ ἐπαρχιῶν ἀναβεβὶς κατὰ τὴν Χαλκηδονέων πόλιν ἐπίσκοποι συνηθροίσθησαν ἐξ ἡμετέρου προστάγματος, καὶ δι' ὅρων σαφῶς, ἐπὶ τῇ θρησκείᾳ τί δέοι παραφυλάττειν, ἐδίδαξαν. ἡ βέβηλος τοίνυν ἔρις τοῦ λοιποῦ σχολαζέτω. καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀσεβὴς, καὶ ἱερόσυλος, ὃς μετὰ τοσούτων ἐπισκόπων ἀπόφασιν τῇ οἰκείᾳ τί ποτε γνώμῃ καταλιμπάνει πρὸς ἔριδναν· ἐπείπερ ἑκάστης δηλονότι παρανοίας ἐστὶ, τὸ μεσούσης ἡμέρας φῶς σεσοφισμένον ζητεῖν. ὁ γάρ τι μετὰ τὴν εὕρεσιν τῆς ἀληθείας διερευνώμενος περαιτέρω, ψεῦδος ζητεῖ· μηδεὶς οὖν κληρικὸς, ἢ γοῦν στρατιώτης, ἢ γοῦν ἑτέρας αἱρέσεως οἱασδήποτε, περὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, δημοσίᾳ συναγομένων ὄχλων, καὶ ἀκροωμένων, εἰς τὸ ἐξῆς διαλέξεις ποιεῖσθαι τολμάτω, ταραχὰς ἐκ τούτου, καὶ κακοδοξίας προφάσεις ἐπινοῶν. τῇ κρίσει γὰρ ὕβριν ποιεῖ τῆς ἁγίας συνόδου, ὅσις ἂν τὰ ἅπαξ κριθέντα, καὶ ὀρθῶς τυπωθέντα, πάλιν ἀνακυλίειν ἐκ διαλέξεως, καὶ δημοσιεύειν φιλονεικίαν· ὁπότε τὰ νῦν περὶ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως ὁρισθέντα, κατὰ τὰς τῶν τριακοσίων δεκαοκτὼ καὶ ρν'. τυπωθέντα γινώσκεται. οὐδὲ γὰρ ἐλλείψει τιμωρία κατὰ τῶνδε καταφρονούντων τοῦ νόμου· ἐπειδήπερ οὐ μόνον κατὰ τῆς πίστεως τῆς εὖ διατεθείσης ἐναντίοι χωροῦσιν, ἀλλὰ γὰρ Ἰουδαίοις τε, καὶ Ἕλλησιν ἔκθυσα διὰ τῆς τοιᾶσδε φιλονεικίας τὰ σεπτὰ ποιοῦσι μυστήρια. ἐκοῦν, εἰ μὲν εἴη κληρικὸς ὁ περὶ θρησκείας δημοσίᾳ φιλονεικῶν τολμῶν, ἀποκινηθήσεται τοῦ καταλόγου τῶν κληρικῶν· εἰ δὲ στρατείᾳ κοσμούμενος, τῷ ζώνῃ ἀφαιρεθήσεται. καὶ οἱ λοιποὶ δὲ οἱ ἔνοχοι τῷ ἐγκλήματι τούτῳ, τῆς βασιλίδος αὐτῆς ἐλαθήσονται πόλεως, κατὰ τὸν τῶν δικαστηρίων κίνησιν, καὶ ταῖς ἁρμοζούσαις ὑποβληθησόμενοι τιμωρίαις. δῆλον γὰρ, ὄντεῦθεν τῇ μανίᾳ τῶν αἱρετικῶν τὰς ἀρχὰς, καὶ τὰς ἐκβάσεις ποιεῖν

BALUZII NOTÆ.

a Præter codices, Divionensem & Corbeiensem, in quibus continentur gesta synodi Chalcedonensis: duo antiquissima hujus edicti exemplaria nacti sumus in codicibus 932. & 2579. Bibliothecæ Colbertinæ. In codice vero 2579. hunc habet titulum. *Imperatores Valentinianus & Martianus Augusti universis populis*. Ex quo colligi potest illud non ad cives tantum Constantinopolitanos missum esse, sed ad universos populos, ut par erat.

b Codex 932. *Remota est quippe*. c Codex 2579. *Ab universis enim*.

d Divion. & Corb. *reverentissimi*. e Veteres libri & editiones, *Chalcedonam*.

f Iidem libri, *militans*. Sic etiam Facundus lib. 12. cap. 2.

g Codex 932 *publice aliquid terminabit ut coadunatis* Codex 2579. *publice terminata coadunatis*. Facundus, *publice congregatis populis*. h Vetera exemplaria, *coadunatis*.

i Facundus *præsumat*. k Conjunctio non habetur in antiquis exemplaribus.

l Corb. & Divion. *reverentissima*. m Ibidem, *institura sanctorum*.

n Colbertini, *expoliabitur*. o Veteres libri & editiones, *sanctissima*. Infra *sacratissima*.

p Corb. & Divion. *hic*. Codex 2579. neutrum habet.

q Codex 2579. *nutriri*. r Veteres libri, *Chalcedone*.

s Facund. *debeant*, & paulo post *dubitari*.

ποιεῖν παρέχεσθαι, ἐν ὅσῳ τινὲς διαλέγονται δημοσίᾳ, καὶ ἐρίζουσιν. ἅπαντες τοίνυν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας ἐν Χαλκηδόνι συνόδου ὁρισθέντα παραφυλάττειν ὀφείλουσι, τῶν λοιπῶν μηδὲν ἀμφιβάλλοντες. διὰ τοῦτο τοιγαροῦν ὑπομνησθέντες τῶν τῆς γαλήνης ἡμῶν διατάγματος, πᾶν δυσσεβῶν φωνῶν ἀπολήξατε, καὶ τῶν περὶ τῶν θείων περαιτέρω ζητεῖν· ὅπερ ἀθέμιτον. ἐπειδήπερ ὃ μόνον ἐκ θείας κρίσεως, καθάπερ πιστεύομεν, τὸ ἁμάρτημα τοῦτο τιμωρηθήσεται, ἀλλὰ γὰρ καὶ τῇ τῶν νόμων, καὶ τῇ τῶν δικαζόντων αὐθεντίᾳ σωφρονισθήσεται. ἐδόθη πρὸ ἑπτὰ εἰδῶν Φεβρουαρίων ἐν Κωνσταντινουπόλει.

A nihil postea [a] dubitaturi. Hoc itaque nostræ commoniti [b] serenitatis edicto, [c] abstinete a profanis vocibus, & ulterius definite de divinis disputare: quod nefas est. Quia non solum divino judicio peccatum hoc, prout credimus, punietur, verum etiam legum & judicum auctoritate coercebitur. [d] Constantinopoli 7. Idus Februarii, Sporatio viro clarissimo, & qui fuerit nuntiatus, consulibus. An. 451

Διάταξις τοῦ ἀσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Μαρκιανοῦ, προτεθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ τὴν σύνοδον, βεβαιοῦσα τὰ παρ' αὐτῆς πεπραγμένα.

B IV. *Edictum* * *piissimi & christianissimi imperatoris Marciani, propositum Constantinopoli, de confirmatione gestorum Chalcedonensis synodi, & eorum observatione.*

* Civibus nostris Constantinopolitanis idem Augustus, *in cod. Bobier. at in edit Crabbi*, Edictum ad CP. cives &c.

Τὴν διαγνῶσαν τῆς καθολικῆς τῶν ὀρθοδόξων πίστεως ἁγιότητα, φανεράν, καὶ ἀναμφίβολον κατασῆσαι πᾶσιν ἡ ἡμετέρα γαλήνωτης ἐθέλουσα, ὅπως ἂν ἡ περὶ τὸ θεῖον μείζων παραδοθῇ τοῖς ἀνθρώποις ἀσέβεια, τοσούτῳ, καὶ τοιούτῳ τῶν ἐξ ἁπάσης σχεδὸν ἐπαρχίας συνειλεγμένων ἐπισκόπων σύνοδον κατὰ τὴν Χαλκηδονέων πόλιν ἀθροισθῆναι παρεκελεύσατο· κἀκεῖ διασκέψεως ἐπὶ πλείστας ἡμέρας γενομένης, τὸ τῆς πίστεως τῶν Χριστιανῶν ἄρρεν C ἀληθές, καὶ ἀνόθευτον. ἀ[ν]χαῖς γὰρ, καὶ λιταῖς πλείσαις τὸ θεῖον παρακεκλήκασι, μὴ λαθεῖν αὐτὸς τὴν ἀγνῆ, καὶ πληρεστάτῃ ἀλήθειαν· ἠκολούθησάν τε τοῖς τύποις τῶν ἁγίων πατέρων, ἐκείνοις δηλαδὴ, τοῖς ὑπὸ τῶν τιή. ἁγιωτάτων ἐπισκόπων κατὰ τὴν Νικαέων ἀποφανθεῖσιν· ὁμοίως δὲ κἀκείνοις, ἅπερ οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν ὥρισαν συνελθόντες. καὶ ἐκείνοις δὲ τοῖς ἤδη * πάλιν κατὰ τὴν Ἔφεσον ὡρισθεῖσιν, ὅτε τῆς ἀληθείας ὁ τῆς μακαρίας μνήμης Κελεστῖνος ὁ τῆς Ρωμαίων, καὶ Κύριλλος ὁ τῆς Αλεξανδρέων ἐπίσκοπος, ἐξῆρχον. καθ' ὃν καιρὸν ἀπεκλείσθη, καὶ Νεστορίου ἡ πλάνη, αὐτῷ καταδικασθέντος τῷ ταύτης αὐθεντῇ D γενομένου· ὧν ὀρθῶς, καὶ προσκαίρως ἐν Χαλκηδόνι ζητηθέντων, Εὐτυχῆς ὁ διαβεβαιώμενος ἀθέμιτα πάμπολλα, μὴ τῆς σωτηρίας τῆς ἑαυτοῦ καταβέβληται, ὅπως ἂν αὐτῷ μὴ περαιτέρω παραχεθῇ ἡ τοῦ ἀπατᾶν τοὺς ἀνθρώπους ἀχρεία. τούτων τοίνυν θρησκευτικῶς, καὶ πίστως τυπωθέντων, ἅπερ θεμελίων τοῦ τῆς ὀρθοδόξων προσκυνητοῦ γινώσκεται πίστιν, ὅπως, ὡς μηδεμίαν τοῦ λοιποῦ τοῖς συκοφαντεῖν εἰωθόσι τὸ θεῖον, ἀμφιβολίαν ὑπο-

* πάλιν

C Venerabilem catholicæ orthodoxorum fidei sanctitatem manifestam & indubitatam universis constituere cupiens nostra serenitas, ut major erga divinitatis obsequia hominibus religio traderetur, tantam atque talem synodum, ex omnibus pene provinciis coadunatis episcopis, in Chalcedonensi civitate colligi jussit; atque ibi plurimis diebus tractatu habito, [f] quid verum & infucatum Christianæ fidei esset, invenit. [g] Votis enim & orationibus plurimis exoravere divinitatem, quatenus sancta & [h] plena veritas eos non lateret. [i] Secutique sunt statuta venerabilium patrum, ea videlicet quæ apud Nicæam trecentorum decem & octo sanctorum episcoporum sententia sunt definita: similiter & quæ centum quinquaginta in hac amplissima coadunati urbe constituerunt, atque ea quæ apud Ephesum pridem statuta sunt, cum beatissimæ recordationis Cælestinus Romanæ urbis, & Cyrillus Alexandrinæ civitatis, episcopi, [k] veritatis duces fuerunt. Quo tempore etiam & Nestorianus error exclusus est, ejus auctore damnato. Quibus ita rite & venerabiliter apud [l] Chalcedonem inquisitis, Eutyches qui plura affirmabat illicita, cum sua assertione dejectus est, [m] ne decipiendorum ulterius [n] hominum ei præberetur facultas. Ordinatis itaque religiose & fideliter quæ venerandam orthodoxorum fidem fundasse noscuntur, ita ut nulla in posterum dubitatio, vel illis qui calumniari divinitatem assolent, [o] relinqueretur; sacro nostræ serenitatis edicto venerandam synodum confirmantes, admonuimus universos, ut de religione disputare desinerent; quoniam unus & al-

---

a Idem, *dubitantes*. Sic etiam Crabbus: & in margine, *dubitaturi*. quam lectionem ex margine in textum transtulit Surius. BALUZII NOTÆ.

b Colbertini, *sinceritatis*. Facund. *tranquillitatis*.

c Veteres, *abstinete profanis*. Sic etiam Facundus.

d Legendum, *Datum Constantinopoli*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ. Ceterum in Corb. & Divion. codicibus sic habetur. *Datum* VII. *Idus Febr. Constantinopolim* &c. Codex 932. ita. *Datum* VI. *Kal. Febr. Constantinopoli*. e Codex Colbertinus: *Venerabilem atque catholicam orthodoxorum fidem sanctitate manifesta & indubitata*. f Veteres libri & editiones, *quod verum*.

g Idem libri & editiones: *Votis etenim*. h Corb. Divion. & editiones, *plena eos veritas*.

i Idem libri: *Sequuti sunt*. k Non video cur hinc veterem editionem expulerunt editores Romani, quæ ita habet: *invenere veritatem*. Hanc autem confirmant etiam vetera exemplaria.

l Corb. & Divion. & editiones, *Chalcedonam*.

m Colbert. *ne ei rejiciendo ulterius a quoquam hominum præberetur facultas*.

n Idem libri & editiones, *ei hominum*. o Idem libri, *linqueretur*.

& alter tanta secreta invenire non posset, maxime cum summo labore & [a] magnis orationibus tot venerabiles sacerdotes, nisi Deo, ut credendum est, auctore, ad indaginem veritatis non potuerint pervenire. Verum sicut manifesta ratione cognovimus, non desinunt quidam in eadem perversitatis insania permanere, & publice de religione contendere, populis coadunatis, & mysteria divina [b] sub Judæorum paganorumque obtutibus publicare, & * profanare quæ rectius colenda sunt, quam inquirenda. Oportuerat itaque in eadem pertinacia [c] persistentes statuta dudum animadversione compesci, ut pœna corrigeret, quos reverentia jussionum emendare non potuit. Verum in hoc secuti consuetudinem nostram, noscentes præ omnibus quod divinitas pietate lætetur, pœnam [d] nocentium credidimus differendam, iterata hac sanctione jussimus, ut [e] in futurum a prohibitis omnes abstineant, nec conventicula colligant super religione certantes: quia in hujusmodi perversitate & vanitate detecti, & statutas dudum susceptient pœnas, & judiciario motu, prout religiosis temporibus convenit, punientur. Oportet enim Chalcedonensem synodum sequi, in qua omnibus diligenter quæsitis, ea definita sunt, quæ pridem tres prædicti cœtus, apostolicam fidem secuti, omnibus observanda [f] tradiderunt. * Datum [g] tertio Idus Martii, Constantinopolis, Sporatio viro clarissimo, & qui fuerit nuntiatus, consulibus. *

* in vulgus proferre

* repetuntur in cod. Boh. hæc duo verba: *Civibus Constantinopolitanis.*

*Et eodem exemplo scriptum Palladio viro illustri * h * prætori orientis, Valentiniano viro illustri * prætori Illyrici. Tatiano viro illustri præfecto urbis, Vincomalo viro illustri magistro [i] sacrorum officiorum, & consuli designato.*

* Anno Christi 451.
* præfecto
* præfecto prætoriorum

Ἀλιτραίνεσθαι· ἱερῷ τῆς ἡμετέρας ἡμερότητος ὁρισμάτι τιμῷ ἁγίαν βεβαιώσαντες συνοδον, ὑπεμνήσαμεν ἅπαντας, ὥστε τῆς περὶ θρησκείας παύσασθαι διαλέξεων, ἐπειδήπερ οὐχ εἷς, καὶ δεύτερος εὑρεῖν οἷός τε ἐστὶ τὸ τοσοῦτον μυστήριον· ὁπότε μᾶλλον σὺν καμάτῳ μείζονι, καὶ μεγάλαις ἱκετείαις τοσοῦτοι ἅγιοι ἱερεῖς, εἰ μὴ Θεοῦ, καθάπερ πιστεύεται, ἦν, ἠγνόησε, φθάσαι πρὸς τιμὴν τῆς ἀληθείας ἀνίχνευσιν οὐκ ἂν ἐδυνήθησαν. πάλιν, ὡς ἐγνωμεν ἐναργεῖ λογισμῷ, τινὲς ἐν τῇ μανίᾳ τῆς αὐτῆς διαστροφῆς ἐμμένειν ἐθέλουσι, καὶ περὶ θρησκείας δημοσίᾳ φιλονεικεῖν, συναγομένῳ τῷ πλήθει, ὥστε τὰ θεῖα μυστήρια ἐκδιδόναι τε, καὶ ἐλλιμένων δημοσιεύειν ἐπ' ὄψεσι, καὶ ἐκπομπεύειν ἅπερ σέβειν ἄμεινον, ἢ ζητεῖν. ἐκρίθη τοιγαροῦν, τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ τυγχάνοντας ἐπιμονῇ διὰ τῆς ὁρισθείσης ἤδη σωφρονισθῆναι κολάσεως· ὅπως ἂν ἡ τιμωρία διορθώσειεν, ὃς τῆς * πραγμάτων τὸ σέβας ἐπανορθῶν ἐδιδάσκεται. ἀλλὰ τῷ ἔθει τῷ ἡμῶν ἀκολουθοῦντες ἐν τούτῳ, καὶ πρὸ πάντων γινώσκοντες, ὡς τὸ θεῖον χαίρει τῷ εὐσεβεῖ, τιμᾷ τῆς * ἐνοχὴν ὑπερθετέαν ἡγησάμεθα τιμωρίαν, διὰ τῆς δε τῆς ἐπαναληφθείσης κελεύσεως τῆς ἡμετέρας θεσπίζοντες, ὥστε εἰς τὸ ἑξῆς τῆς κεκωλυμένων πάντας ἀπέχεσθαι, καὶ μὴ συνάγειν ἀγελαγωγίαν τὰς περὶ θρησκείας ἐρίζοντας· ἐπειδήπερ οἱ ἐν τῇ τοιαύτῃ διαστροφῇ, καὶ ματαιότητι φορασθέντες, καὶ τὰς ἐμπεσθείσας ἤδη κολάσεις ἐκδέξονται, καὶ τῇ τῆς δικαιοσύνης χινήσει, καθάπερ τοῖς ἀσεβέσι κηροῖς ἁρμόζει, τιμωρηθήσονται. χρὴ γὰρ ἔπεσθαι τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ, ἐν ᾗ πάντων ἐπιμελῶς ζητηθέντων, τοῦτα διώρισαι, ἃ πρότερον αἱ τρεῖς μνημονευθεῖσαι σύνοδοι, αἱ τῇ τῆς Ἀποστόλων ἀκολουθήσασαι πίστει, τὰ πᾶσι φυλακτέα παραδεδώκασιν. ἐδόθη πρὸ ἓξ εἰδῶν Μαρτίων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπατείᾳ Σφωρακίου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου.

* τραγματικῶν, L.

* ἐνίσχυν L.

Ἐγράφη Παλλαδίῳ ἐπάρχῳ τῆς κατὰ τὴν ἀνατολὴν πραιτωρίων, Οὐαλεντινιανῷ ἐπάρχῳ τῆς κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν πραιτωρίων, Τατιανῷ ἐπάρχῳ τῆς πόλεως, Βηγκομάλῳ μαγίστρῳ τῆς θείων ὀφφικίων, καὶ ὑπάτῳ δεσιγνάτῳ.

V. EPISTOLA LEONIS PAPÆ AD ANATOLIUM CONSTANTINOPOLITANORUM episcopum.

Leo episcopus Anatolio episcopo.

MAnifestato &c. *Exstat G. L. inter Leonianas* CVI.

VI. EPISTOLA EJUSDEM AD MARCIANUM AUGUSTUM.

Leo episcopus Romanæ & universalis ecclesiæ, Marciano Augusto.

MAgno munere misericordiæ Dei &c. *Exstat G. L. inter Leonianas.* CIV.

VII. EPISTOLA EJUSDEM LEONIS PAPÆ AD PULCHERIAM AUGUSTAM.

Leo episcopus Pulcheriæ Augustæ.

SAnctis & Deo placitis &c. *est* CV *inter Leonian.*

VII.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & editiones, *amplissimis orationibus.*

b Iidem libri & editiones: *Judæorum paganorumque sub obtutibus.* Has varias lectiones ita curiose persequor, ut agnoscat lector qua licentia usi sint editores Romani in recensenda antiqua versione Concilii Chalcedonensis.

c Veteres libri & edit. *consistentes.* d Veteres libri, *nocentum.*

e Iidem libri, *in futurum prohibitis.* f Colbert. *præduxerunt.* Postea statim sequebatur in antiquis editionibus, *civibus Constantinopolitanis*, quod recte deletum est a Romanis. Sed cum eadem habeantur in antiquis exemplaribus Concilii Chalcedonensis, aliqua admonitione opus erat quæ doceret ista olim male posita fuisse in hoc loco. g Veteres libri, VI. *Idus*, Colbertinus tamen habet III. *Idus*.

h Lege, *Præfecto*. Notæ non satis distinctæ hos errores pepererunt.

i *Sacrorum*. Hæc vox addita est ab editoribus Romanis. Non extat autem in libris nostris, neque in antiquis editionibus.

A

Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων τῦ Ἀσεβεστάτυ βασιλέως Μαρκιανῦ, πεμφθέντων τοῖς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μονάζυσιν.

VIII. *Exemplar epistolæ scriptæ ab imperatore Marciano Alexandrinis monachis, per Joannem decurionem.*

Τὸ μηδὲν μηδαμῶς ἁμαρτεῖν ἴδιον ὑπάρχει τῦ τῆς ὅλων Θεῦ, καὶ δεσπότυ· τῆς δὲ συνετῆς ἐσιν ἀνδρῶν, ἐπείπερ ἀνθρώπες ὄντις ἀχ οἷόν τε μὴ πταίειν, τὸ ἁμαρτήσαντας αὐτίκα μετιμελεῖσθαι, καὶ διορθῶσθαι τῇ μετιμελείᾳ τὰ σφάλματα. τὸ δὲ ἐπιμένειν τοῖς πταίσμασι, καὶ τύτοις ἐπαγωνίζεσθαι, καὶ σπυδάζειν κακῷ τὸ κακὸν ἐπισωρεῦσαι, παμπονήρε τινὸς, καὶ λίαν ἐξεσηκότος ἐσίν. ὅπερ τινὰς τῆς τιμῆ Ἀλεξάνδρειαν, καὶ περὶ αὐτιμῆ οἰκέντων ἄλλαβῶν μοναχῶν πεπονθέναι μαθόντες, καὶ νοήσαντες, μὴ δι' ἁπλότητα τρόπων τῦτο αὐτὸς ὑπομεμυηκέναι, θείοις ἐχρησάμεθα γράμμασιν, ἃ δηλῶσι τιμῆ ἡμετέραν ὀρθόδοξον πίσιν, καὶ ὅτι τοπαράπαν ἡ ἁγία, καὶ καθολικὴ συνόδ ἡ ἐν Χαλκηδόνι γενομένη, περὶ τιμῆ Ἀποσολικιμῆ πίσιν ἄδε καινοτόμησε· ἅμα δὲ πάντων δὲ τῇ Ἀθανασίυ, καὶ Θεοφίλυ, καὶ Κυρίλλυ, τῆς τῆς ἄλλαβῦς μνήμης ἡγυμένων ἐπισκόπων τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως, ἀκολυθήσασα διδασκαλίᾳ, καθεῖλε μὲν τιμῆ Εὐτυχῦς βλασφημίαν, ἄδε ἕτερον ἢ τι Ἀπολιναρίυ φρονῦσαν ἀσεβῆ διδάγματι. ἐξέκοψε δὲ καὶ τιμῆ Νεσορίυ δυσέβειαν.

IN nullo quolibet modo delinquere, proprium est Dei omnium, dominique cunctorum: sapientium autem virorum est, [a] quando, cum sint homines, est eis impossibile non peccare, ut dum peccaverint, repente pœnitentiam agant, [b] ut pœnitendo vitia corrigant. Nam permanere in peccatis, & * in eis exerceri, & festinare malo malum accumulare, omnino malignum & valde vesanum est. Quod aliquos [c] Alexandriam, eique urbi vicina loca habitantes reverendissimos monachos passos esse cognovimus: & credentes non per [d] simplicitatem morum hoc eos pertulisse, divinis literis usi sumus, declarantibus orthodoxam nostram fidem: & quia sancta catholicaque synodus quæ Chalcedone facta est, circa apostolicam fidem nihil penitus innovavit; sed per omnia Athanasii, & Theophili, & Cyrilli, reverendæ memoriæ Alexandrinorum pontificum, secuta doctrinam, damnavit quidem Eutychis blasphemiam, [e] nihil aliud sapientem, quam Apollinarii impiam doctrinam: abscindit autem & impietatem Nestorii (1) & venerabile symbolum trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui in Nicæa convenerunt, integrum per omnia custodivit, neque [f] imminutione, neque adjectione vexatum. Et credit quidem nostra tranquillitas, [g] sanctas literas nostras nec non & præcepta proposita dudum in Alexandrinorum magna civitate, sufficere ad persuasionem eorum qui nescio quomodo adhuc dubitant, eo quod nihil innovatum sit a sancto catholicoque concilio, & quatenus nullus de cetero dubitaret, hujus rei gratia relinquatur. Neque enim quemlibet ita [h] simpliciorem esse credimus, ut legens tantas doctrinas, sic clare pronuntiantes fidem orthodoxam, hactenus in ipso errore permaneat. Si vero fortasse sint aliqui (quod non credimus) [i] insitam nobis clementiam non sequentes, volumus iterum eis per has sacratissimas literas nostras certissime satisfieri: quia sanctorum & venerabilium patrum doctrinas sequens sanctissima catholicaque synodus, cuncta disposuit, & Eutychis quidem peremit impietatem: quem Dioscorus est secutus, & alii quidam, qui libros Apollinaris non dubitaverunt plebi dispergere, vocabula sanctorum patrum eis attitulantes quatenus ad plenum simplicium mentes sua falsitate deciperent. Confirmavit autem trecentorum decem & octo sanctorum patrum in Nicæa convenientium venerabile symbolum, nihil nec auferens, nec adjiciens, secundum quod baptizata nostra tranquillitas ab ætate adolescentiæ sapit, [k] & ut in eo consistat, exoptat; credens dominum nostrum & salvatorem Christum filium Dei unigenitum, coæternum & consubstantialem Patri, propter nos & propter nostram salutem humanatum, natum ex Spiritu sancto & Maria virgine Dei genitrice, & esse Deum & hominem vere eumdem, non alium & alium (absit hoc) [l] sed unum * eumdem, nullo modo partitum, aut separatum, aut convertibilem. Eos autem qui dicunt, aut aliquando duos filios, aut duas personas, etiam nos tamquam Dei inimicos abominamur & anathematizamus. Hæc igitur & nunc agnoscentes, si qui forsitan estis adhuc falsitate decepti, ad veritatem recurrere festinate, nefandis vosmetipsos, & canonibus contrariis collectionibus abstinentes, ne super hoc, quod animas vestras perditis, etiam legali castigationi subdamini: unite vero vos omnes sanctissimæ & catholicæ orthodoxorum ecclesiæ, quæ una est, sicut & venerabiles definitiones patrum nos [m] docent. Hoc enim agentes, animam quidem vestram saluti donabitis, Deo vero cunctorum quæ sunt placita facietis, [n] sed & nostræ tranquillitati vos commendantes, ejus cura fruemini. Propterea siquidem & Joannem

* ea defendere,

* eundemque

a Veteres libri, *quoniam dum sunt homines.* b Iidem libri, *& pœnitendo.*
c Iidem libri, *Alexandriæ, eique urbi loca vicina.*
d Melius veteres & Surius, *simplicitatis modum.*
e Veteres libri & Surius, *nihil aliud quam Apollinaris doctrinam impiam sapientem.*
f Veteres libri, *immutatione*, quod idem est, Sanctus Gregorius lib. 9. epist. 61. *Verbum vero carnem dicimus factum, non immutando quod erat, sed suscipiendo quod non erat. In incarnationis enim sua mysterio unigenitus patris nostra auxit, sua non minuit.* Vide Notas ad Capitularia pag. 1241.
g Melius veteres libri, *sacras.* h Veteres libri, *ita simplicem.*
i Iidem libri, *intentionem inserta nobis clementia.* k Veteres libri, *& in eo ut consistit.*
l Veteres libri & edit. *sed unum eumdemque.* Mendum est ergo Labbeanæ editionis.
m Veteres libri, *edocent.* n Iidem libri, *sed etiam no. tranq. comm. ejus cura fruimini.*
(1) Hic adsciverant Conciliorum editores plura prædictis non cohærentia ex MS. cod. Vat. desumpta, alteram scilicet Marciani Epistolam; quæ vero in veteribus codicibus hic sequuntur, infra rejecerant veluti ex altera versione hujus epistolæ supplementum. Nos Harduinum secuti hic subjecimus reliqua hujus epistolæ, licet desit Græcus textus, & alteram Marciani Epistolam appositio titulo distinximus.

BALUZII NOTÆ.

[a] V. D. virum devotum

[a] * videlicet decurionem eligentes miſimus, qui certiſſime valeat ea quæ de fide ſunt, explanare. Nam & ſanctorum epiſcoporum univerſali catholicorum concilio interfuit, & univerſa quæ geſta ſunt, clare novit: ut per omnia ſatisfactione ſuſcepta, hi qui (quod non credimus) adhuc dubitant, tandem aliquando ad veram & immaculatam fidem remeare feſtinent.

A

Epiſtola ἀχέφαλος Marciani Auguſti pro Juvenali contra Theodoſium, ad Macarium epiſcopum & Sinaitas monachos.

AB illo miſſus oppugnare ſanctam & orthodoxam fidem, nihil ſe mali facere putavit, ſi Eutychis impietatem imitaretur, qui contra piam orthodoxorum religionem inſurrexit, æmulans quidem Photinum a veritate alienum, imitator vero eſſe ſtudens Deo repugnantis ſententiæ Apollinarii, & Valentini, & Neſtorii; calumniator aperte oſtenſus ſanctiſſimi concilii, quod nuper propter fidei ardorem in Chalcedonenſium urbe noſtro nutu congregatum eſt, quod trecentorum decem & octo ſanctorum patrum ſymbolum ad conſtituendam fidem editum confirmavit; nihil, vel addendo, vel minuendo, immutans ab eorumdem ſanctorum patrum magiſterio: juſtum vero cenſens, ut Eutyches qui veritatem oppugnaret, & fidei fluctuationem afferre cuperet, a nomine orthodoxorum alienus eſſet. Cujus improbam ac temerariam præſumptionem Theodoſius ſequens, in Palæſtinorum regionem ſe confert, circumvenit ac decipit ignaros, alia pro aliis ſanctam ſynodum docuiſſe fingens. Aſſeruit enim, quod ipſa ſancta ſynodus duos filios, & duos Chriſtos, & duas perſonas adorari docuerit, quodque contra ſymbolum ſanctorum patrum fidem interpretata ſit. Cumque inde multitudinem hominum deceptorum collegiſſet, ſimplicium, ut ita dicam, imperitiam adjutricem nactus, Ælienſium urbem invadit, incendia domorum perpetrans, cædes religioſorum hominum, liberationes eorum qui ſummis criminibus convicti eſſent: quibus facinoribus, religionis opinionem aucupans, periculoſe auctoritatem ſibi arrogavit; & perfringens carceres, ut ſontibus, quantum in ipſo eſſet, judicio ereptis, omnibus, ut ita dicam, flagitiorum ac ſcelerum liberam facultutem præberet. In ipſam porro ſanctionem, & majeſtatis noſtræ leges peccans, portas urbis clauſit, ſibique epiſcopatus, præter omnes certe leges, nomen uſurpavit, ſanctiſſimo Juvenale & ſuperſtite, & in ipſa urbe degente, divina ſimul & humana jura violans & conturbans. Hinc ad atrociora progrediens, omnes Palæſtinæ ſanctiſſimas eccleſias atque urbes in graviora mala incommodaque adducit, cædes deſignans reverendiſſimorum epiſcoporum, in nonnullis vero urbibus quos ſibi libuiſſet ordinans. Inſana enim audacia uſus, juſſit epiſcopos civitatum juſto pridem ſuffragio ex divinis regulis creatos, alienos, ut ipſi quidem viſus eſt, a ſacerdotio haberi, ſedibuſque quibus aſſignati fuerant, expelli. Bello autem ſanctiſſimum epiſcopum Juvenalem oppugnat, per immiſſam undique multitudinem cædem ejus moliens. Sic enim

Παρ' ἐκείνου πεμφθεὶς πολεμῆσαι τῇ ἁγίᾳ, καὶ ὀρθοδόξῳ πίστει, ὡδὶ φήθη ὀλιγωρήτεσθαι φαῦλον, εἰ τιὼ Εὐτυχοῦς δυσέβειαν μιμήσοιτο. ὃς κατὰ τῆς ἀσεβοῦς τῆς ὀρθοδόξων θρησκείας ἐπανέστη, ζηλῶν μὲν Φωτεινὸν τὸν τῆς ἀληθείας ἀλλότριον, μιμητὴς δὲ εἶναι τῆς θεομάχου γνώμης Ἀπολιναρίου, καὶ Βαλεντίνου, καὶ Νεστορίου σπουδάζων· συκοφάντης ἄντικρυς ἀποδεικνύμενος τῆς παρὼν κατὰ τιὼ Χαλκηδονέων πόλιν συγκροτηθείσης ὀλίγα τὸ περὶ Ἡμῶν πίστιν θερμὸν ἡμετέρῳ νεύματι ἁγιωτάτης συνόδου, ἢ τῆς τεσσαρακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων πρὸς συγκρότησιν τῆς πίστεως τὸ σύμβολον ἐβεβαίωσεν, ὡδὶ κατὰ προσθήκην, ἢ μείωσιν τῆς αὐτῆς ὁσίων πατέρων διδασκαλίας ἐναλλάξασα· Εὐτυχὴς δὲ, ὡς τῇ ἀληθείᾳ μαχόμενον, καὶ τιὼ πίστιν παρασαλεῦσαι βεληθέντα, ἀλλότριον εἶναι τῶ τῆς ὀρθοδόξων ὀνόματος διηγώσασα. ὃ τῇ μοχθηρᾷ, καὶ μιψοκινδύνῳ τόλμῃ Θεοδόσιος ἀκολουθῶν, καταλαμβάνει μὲν τιὼ Παλαισίνων χώραν, ἀπατᾷ δὲ τὸς ἐκ εἰδότας, ἕτερα ἀνθ' ἑτέρων δεδογματίσθαι παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου πλαττόμενος. ἔφησε γὰρ, ὡς ἡ αὐτὴ ἁγιωτάτη σώδε δύο υἱὸς, καὶ δύο Χεισὸς, & δύο πρόσωπα προσκυνεῖσθαι ἐδογμάτισε, καὶ ὡς ὑπεναντίον τῶ συμβόλῳ τῆς ἁγίων πατέρων τιὼ πίστιν ἡρμήνευσεν. Ἐντεῦθέν τε αὐτῷ πλῆθος τῆς ἀπατηθέντων ἀθροίσας, καὶ τιὼ τῆς ἀφελῶν, ὡς εἰπεῖν, ἄγνοιαν κτησάμενος σύμμαχον, τιὼ Αἰλιέων κατατρέχει πόλιν, ἐμπρησμὸς οἰκιῶν, φόνες ἀλαβῶν ἀνδρῶν, ἀφέσεις τῆς ἐπὶ τοῖς ἐχάτοις ἐγκλήμασιν ἑαλωκότων πλωῶν· δι' ὧν ἀλαβὼς τινος δόξαν θηρώμενος, ἐπικινδυνῶς ἠυθύνησε· καὶ τὰς εἱρκτὰς ἀναῤῥηγνὺς, ἵνα τῆς ὑποδυῶν, τό γε ἐπ' αὐτῷ, τῆς δίκης ἐλευθερωθέντων, πᾶσιν, ὡς εἰπεῖν, τὸ πλημμελεῖν ἀνεύθυνον παράχῃ τιὼ ἀσέβειαν. καὶ εἰς αὐτιὼ δὲ τιὼ καθοσίωσιν, καὶ τὸς τῆς ἡμετέρας θειότητος νόμος ὑφαμαρτάνων, ἀπέκλεισε μὲν τῆς πόλεως τὰς πύλας, ἑαυτῷ τε τὸ τῆς ἐπισκοπῆς βεβαίως παρὰ πάντας τὸς κανόνας ἐνεχείρησεν ὄνομα, Ἰουβενάλιν τὸ ὁσιώτατον, καὶ περιόντος, καὶ ἐπὶ τῆς πόλεως τυγχάνοντος, ὁμοῦ τὰ θεῖα, καὶ τὰ ἀνθρώπινα χραίνων τε, καὶ συγχέων δίκαια. Ἐντεῦθέν τε ὁδῷ βαδίζων ἐπὶ τὰ χείρονα, τὰς κατὰ τιὼ Παλαισίνην πάσας ἁγιωτάτας ἐκκλησίας, καὶ πόλεις τοῖς μείζοσι περιβάλλει κακοῖς, τὰς μὲν ἀλαβεστάτους ἐπισκόπους ἀναιρεῖσθαι παρασκευάζων, ἐν δὲ τοῖς χειροτονῶν ὃς ἐβούλετο. προστέτακται γὰρ, μανιώδει τῷ θράσει κεχρημένῳ, τὰς παλαι ψήφῳ δικαίᾳ κατὰ τὰς θείας κανόνας τῆς πόλεων ἐπισκόπους, ὡς αὐτῷ παρέσῃ, ἀλλοτρίας τῆς ἱερωσύνης

BALUZII NOTÆ.

a In antiquis libris ſcriptum eſt, *Johannem V. C. decurionem*. Pro quo haud dubie in Suriano legebatur, *Johannem vid.* id eſt, *virum devotum*. Has porro notas per vocem *videlicet* reddidiſſe etiam Crabbum ſupra obſervavimus ad paginam 10. Concilii Chalcedonenſis.

νης καθίσαθαι, καὶ τῆς θρόνων οἷς ἐκληρώθησαν, ἀπελαύνεθαι. ἐπιστρατδιει δὲ καὶ Ἰουβεναλίῳ τῷ ὁσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ παντιχόθεν δι' ἃ τὸ πεμφθὲν τος πλῆθος τὴν αἵρεσιν αὐτῶ παγματδόμενος· ὅπω γὰρ φέτο, βεβαίως μὴν καθέξειν τὴν ὁδὸν αὐτῷ προσήκοσαν ἐπισκοπὴν, κατορθώσειν δὲ τελείως τὰ τῆς οἰκείας ἐπιχειρήσεως. Ἰουβεναλίου μὴν ὃν τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον ἥτε ἁγία τελὰς, καὶ ὡς τὸ πρᾶγμα ἔδειξε, τὸ περὶ τὴν πίστιν θαῤῥεῖν διέσωσε· Σεβηριανὸς δὲ ὁ τῆς δλαβῆς μνήμης ἐπίσκοπος τῆς Σκυθοπολιτῶν, ἅμα ἑτέροις ἀντ' ἐκείνου δυσεβῶς ἀναιρεθεὶς, πάρεργον τῆς Θεοδοσίᾳ κατέση μανίας. τοῦτα καὶ τὰ τόπων δεινότερα τολμήσας Θεοδόσιος, ἐπειδὴ τῶν κατ' αὐτὸν ἁπάντων τῶν ἡμετέρῳ κράτει γνωρισθέντων, παντιχόθεν ἀνιχνδιθῆναι σὺν τοῖς αὐτῶ δορυφόροις, καὶ τῶν κακῶν κοινωνοῖς προσετάχθη, δραπετδιει μὴν ἐκ τῆς Παλαιστινῶν, ἵν' ὅπω διέθηκεν, αὐτοῖς ἐπιδεικνὺς τοῖς πράγμασιν, ὡς ὑπηρέτης, καὶ πρόδρομος τῶ ἀντιχείσθαι γέγονε. τόπως δὲ ἐκ τόπων ἀμείβων, τὰς μὴν ἁγιωτάτας ἐκκλησίας δλαταράττων, τὰς δὲ περὶ τὴν πίστιν ἁπλουστέρας ἕτερα παρὰ τὴν ἀλήθειαν φρονεῖν, καὶ δυσεβῶς τὸ θεῖον θρησκδιειν παρασκδιάζων, ὅπως, ὡς ἐμάθομεν, τὸ τῆς δλαβείας οἰκητήριον, καὶ τοῖς ἁγίοις ἀνδράσι βατὸν, Σινᾶ κατείληφεν ὄρος· ἐν ᾧ τὰ παρ' ὑμῶν, φίλα μὴν τῷ κρείττονι, παρὰ δὲ ἡμῖν πάσης ἄξια τιμῆς, ἵδρυται μοναστήρια. καὶ δι' ὧν ἐν αὐτῷ λανθάνων ἔτι μελετᾷ κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας, καιρὸν αὐτῷ χρήσεσθαι προσδοκᾷ· ἀλλ' ἐκείνῳ μὴν ὐδὲ εἰς λόγος· ἐπείπερ ὐδὲ τῆς τιμωρίας τῶν πεπλημμεληκότων αὐτῷτε, καὶ τοῖς αὐτῶ δορυφόροις, εὕροι τις ἂν μέτρον ἄξιον. τὸ δὲ ἡμέτερον κράτος, εἰ καὶ λίαν τεθάῤῥηκεν, ὡς ὐδενὶ τρόπῳ τὸ πονηρὸν, καὶ θεομάχον Θεοδοσίου φρόνημα τῇ ἀληθῶς, καὶ βεβαίαν ἐν ὑμῖν ἐνειχθεῖσαν πίστιν παρασαλεῦσαι δυνήσεται, ὅμως, ἵνα μή τι τῶ δαίμονος ἔργον, ᾧ δλακονεῖται, παρὰ τὴν ὑμῶν τε, καὶ τῶ ἡμετέρῳ κράτος προθεσιν ἰσχύσαι δυνηθῇ, τοῖσδε τοῖς θείοις γράμμασι τὴν ὑμετέραν προτρέπει δλάβειαν, τὸν ὅπως ἀνόσιον, καὶ τῆς ὀρθοδόξῳ πίστιως ἀλλότριον, τῶν τε ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν πολέμιον, ἅμα τοῖς αὐτῷ συνεργοῖς παντιχόθεν ἀνιχνδιθέντα παραδῦναι τῷ τὴν ἐπαρχίαν ἰθύνοντι, εἰς τὸ μέγιστον τῶ ἐνδοξοτάτῳ στρατηλάτῳ τῆς ἕω ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίῳ δικαστηρίου ἀχθησόμενον· ὐχ ἵνα δίκην ὑπόσχῃ τοσούτων, ἀλλ' ἵνα τῶ λοιπῶ γῶν τὰς δλαβεῖς, καὶ περὶ τὸ θεῖον ἀφελέστερον δλακειμένας, ἐκ τῶ περινοσεῖν ἐπ' ὀλέθρῳ τῶν τόπων, ὃς ἂν καπιλάβοι, δελεάζειν παύσηται ψυχάς. ἴσω γὰρ ἡ ὑμετέρα δλάβεια, ὡς ἡμεῖς ἐκ προγόνων τῆς ὀρθοδόξῳ πίστεως γεγονότες, καὶ ταῖς θείαις γραφαῖς τὴν ἁγίαν ξιάδα προσκυνεῖν διδαχθέντες, τῶν ξιακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ τῆς ὁσίας μνήμης πατέρων τὸ σύμβολον ἀσπαζόμεθα· ὅπω βαδίζοντες, καὶ κατ' αὐτὸ πισδίοντες, τήν τε Φωτεινῶ, καὶ Ἀπολιναρίου, & Οὐαλεντίνου, καὶ Νεστορίου, καὶ Εὐτυχῆς, τῶν τε ἄλλων πάντων, ὅσοι τῷ συμβόλῳ ἐναντία φρονεῖν ἐγνώκασι, δυσεβείαν ἀπωθόμενοι, πισδίοντες δὲ τὸν δεσπότην ἡμῶν, καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐκ πνδματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου Θεοτόκου τετέχθαι· καὶ ὁμολογοῦντες σάρκα, & τὸν αὐτὸν υἱὸν Ἰησοῦν, Θεὸν

A autumabat episcopatu se nihil ad ipsum pertinente esse potiturum, conatusque suos tandem processuros. Juvenalem quidem sanctissimum episcopum & sancta Trinitas, & ut res ipsa ostendit, fidei constantia servavit: at Severianus piæ memoriæ episcopus Scythopolis, una cum aliis pro illo nefarie interemptus, vesaniæ Theodosii fuit parergon atque * additamentum. Hæc & his tetriora ausus Theodosius, postquam allatis ad potestatem nostram ejus facinoribus, undecumque ipsius vestigiis inquiri una cum satellitibus suis, scelerumque sociis, est jussus, e Palæstina quam sic affecerat, profugit, rebus ipsis ostendens, ministrum se ac præcursorem antichristi fuisse. Loca porro e locis identidem mutans, sanctissimas perturbans ecclesias, idque studens, ut qui in fide simpliciores sunt, aliena a veritate sentiant, impieque divinitatem colant: in montem Sina (ut certiores facti sumus) domicilium religionis, quo sanctis viris aditus est, pervenit; in quo a vobis exorta, cara Deo, ac digna quibus nos omnem honorem habeamus, sita sunt monasteria: ubi latitans, meditatur etiam orthodoxiam oppugnare, & occasionem sibi forte sperat. Atque illius quidem nulla jam habenda est ratio; quandoquidem nec * designatorum ab eo ipsiusque satellitibus facinorum pœnæ dignum modum quisquam invenire potest. Nostra autem potestas, quamvis admodum confidit, perniciosam ac Deo repugnantem Theodosii sententiam nullo modo posse commovere vestræ fidei stabilitatem; tamen ne dæmonis opus, cujus ille est administer, præter vestrum nostræque potestatis propositum, quidquam valere queat, decrevit vestram reverentiam per has sacras literas hortari, ut tam nefarium hominem, alienum ab orthodoxa fide, hostem sanctissimarum ecclesiarum, una cum ipsius adjutoribus undique investigatum tradatis provinciæ rectori, ut in maximum gloriosissimi magistri militum orientis, exconsulis & patricii, judicium adducatur: non ut tot flagitiorum pœnam suscipiat, sed ut in posterum certe religiosas & circa numen divinum simplicius affectas animas, ad perniciem loca omnia circumeundo, inescare desinat. Sciat enim reverentia vestra, nos usque a majoribus orthodoxam fidem colere, ac divinis scripturis edoctos sanctam Trinitatem adorare, trecentorum decem & octo almæ memoriæ patrum symbolum amplecti, id sequi, juxta id credere: Photini, & Apollinarii, & Valentini, & Nestorii, & Eutychis, aliorum, quotquot contra symbolum sentire decreverunt, scelus aspernantes, credentes vero dominum nostrum ac salvatorem Jesum Christum & Spiritu Sancto & Maria virgine deipara natum esse; profitentes unum ac eumdem filium Jesum, Deum perfectum & hominem perfectum eumdem; Deum vere & hominem vere eumdem; nulloque modo divisum, aut separatum, aut conversum salvatorem Christum jugiter adoramus. In hac fide Deum precamur ut stabiliter maneamus, aperte anathematizantes eos qui duos filios dicunt, aut duos Christos, aut duas personas; vel qui dixerunt, aut scripserunt, aut præsumunt dicere. Quam quidem sanctissimam fidem, quæ vera est at-

* quoddam aliud agentis opus.

* commissorum.

que orthodoxa, ſanctum concilium firmavit proxime Chalcedone celebratum, uno ore unoque ſenſu religionem ſanctam & orthodoxam colens; perverſamque ſolius Eutychis opinionem condemnavit ſuffragio cum ſanctis patribus ſentiente.

τέλειον, καὶ ἄνθρωπον τέλειον αὐτὸν, Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν, ὁδοιπορικῷ τρόπῳ μεριζόμενον, ἢ χωριζόμενον, ἢ ξεπόμενον, τὸν σωτῆρα Χριστὸν προσκυνοῦμεν ὅλοι πάντες, ἐν ταύτῃ τῇ πίστει ἀσαλεύτως μένειν ἐλπίζομεν, ἀναθεματίζοντες φανερῶς τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς, ἢ δύο Χριστοὺς, ἢ δύο πρόσωπα, ἢ εἰπόντας, ἢ γράψαντας, ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας. Οὗτινα προσημαίνω ἀγιωτάτῳ πίστει, ἀληθεῖ, καὶ ὀρθοδόξῳ ὄντι, καὶ ἣ κατὰ * Χαλκηδονέων σύναξιν συγκροτηθεῖσα ἁγιωτάτῃ συνόδῳ ἐβεβαίωσε, συμφώνως χρησαμένη περὶ τοῦ ἁγίου, καὶ ὀρθόδοξον θρησκείαν φρονήματι, καὶ τὸν Εὐτυχοῦς μόνα κακοδοξίαν ὁμογνώμονες τοῖς ἁγίοις πατράσι ψήφῳ κατεδικάσασα.

* Τοῦ τῶν Χαλκ.

IX. *Exemplar* m *ſacræ epiſtolæ miſſæ a ſacratiſſimo & piiſſimo domino noſtro Marciano perpetuo Auguſto ad archimandritas, monachos, & reliquos habitantes in Ælia, & circa eam.*

Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων πεμφθέντων ἀρχιμανδρίταις, καὶ λοιποῖς ἐν Αἰλίᾳ, καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν οἰκοῦσι μοναχοῖς, παρὰ τοῦ θειοτάτου, καὶ εὐσεβεστάτου ἡμῶν δεσπότου Μαρκιανοῦ τοῦ αἰωνίου Αὐγούστου.

(t) interprete Epiphanio Scholaſt.

(t) AGnoſcens noſtra majeſtas preces quas ad ſacratiſſimam piiſſimamque noſtræ tranquillitatis conjugem direxiſtis, rebus ipſis mihi perſuaſum eſt, [a] quod non ſupplicationes miſeritis, ſed ſub obtentu precum, impiam, & Dei legibus, Romanæque reipublicæ contrariam exiſtentem veſtram [b] demonſtraveritis intentionem. Nam cum oportuerit vos quieti vacare, & eſſe ſub ſacerdotibus, eorumque doctrinis * obedire, doctorum potius [c] ordinem audacia vehementi aſſumere præſumpſiſtis, qui [d] neque a recte docentibus doceri [e] patimini, & vobiſipſis ſtulte perſuadetis quod cunctos oporteat circa apertæ fidei ſcientiam vos potius ſequi, quam ſanctorum apoſtolorum prophetarumque volumina, [f] & a ſanctæ memoriæ [g] patribus mandata contradita. [h] Et quaſi minus quam * priores delinquere vos putaretis, ſi falſis * doctrinis veſtras præſumptiones obumbrare [i] velletis, nihil veritatis in veſtris precibus [k] docuiſtis, aſſerentes neque incendiorum, neque homicidiorum, neque aliarum incongruarum rerum eſſe vos auctores, aut monaſteria; ſed & incolas civitatis, & quoſdam peregrinos memoratarum rerum originem extitiſſe. Sed nihil horum quæ [l] tentata ſunt, noſtram latuit pietatem; quando & monimentorum geſtis, & ſingulorum relationibus nobis apertum eſt, quomodo & [m] Ælienſium civitas a vobis velut hoſtibus capta ſit, qui habitare in monaſteriis, & ejuſmodi locis * obſervare debuiſtis. Inſuper & venerandæ memoriæ diaconi commiſſa cædes, [n] & quod illius corpus poſt necem etiam * communi ſepultura privatum, inſenſibiliter tractum ſubdebatur injuris. Quomodo etiam domus incenſæ, & portæ clauſæ ſint civitatis, & quaſi * legi-

ΕΝτυχὸν τὸ ἡμέτερον κράτος τοῖς δεήσεσιν, ἃς πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην, καὶ θειοτάτην δέσποιναν τὴν ὁμόζυγον τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ἐξεπέμψατε, τοῖς πράγμασιν ἐπείσθη, ὡς οὐχ ἱκετηρίαν ἐπέμψατε, δεήσεως δὲ προσχήματι τὸν ἀσεβῆ, καὶ τοῖς τοῦ Θεοῦ νόμοις, καὶ τῇ πολιτείᾳ τῆς Ῥωμαίων ἐναντίον κατεστάντα σκοπὸν ὑμῶν ἀπεδείξατε. δέον γὰρ τὴν ἡσυχίαν ἄγειν, καὶ πείθεσθαι τοῖς ἱερεῦσι, καὶ τοῖς ἐξ αὐτῆς μαθήμασι προσομιλεῖν, διδασκάλων τάξιν ὑπὸ τῆς ἄγαν αὐθαδείας ἑαυτοῖς ἐπενοήσατε, οἱ μηδὲ τὰ παρὰ τῆς διδασκόντων ὀρθῶς μαθεῖν ἀναχόμενοι· πείσαντες δὲ ἑαυτοὺς ἀνοήτως, ὅτι δεῖ μᾶλλον ὑμῖν πάντας Ἀκολουθεῖν πρὸς τὴν τῆς πίστεως εὐθηνεῖν, ἢ τοῖς τῆς ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ προφητῶν βίβλοις, τοῖς τε παρὰ τῆς τῆς θείας μνήμης πατέρων παραγγέλμασιν. ὥσπερ δὲ τῆς προλαβόντων ἐλάττονα πλημμελοῦντες, εἰ ψευδέσι διδασκαλίαις τὰ παρ' ὑμῶν πεπλημμελῆσθαι ἐπισκιάζειν βεβουλήσθε, ὅτε τῆς ἀληθείας ἐχόμενον τοῖς ἱκετηρίοις ἐδιδάξατε, φάσκοντες μήτε τῆς ἐμπρησμῶν, μήτε τῆς φόνων, μήτε τῆς ἄλλων ἀτοπημάτων ὑμᾶς αἰτίους, ἢ τὰ μοναστήρια καθεσθάναι, τῆς δὲ τῆς πόλεως οἰκήτορας, καί τινων ξένων ἔργον γεγονέναι τὰ μνημονευθέντα δεινά. ἐλάθετε δὲ ὅτι τῆς πεπλημμελημένων τῇ ἡμετέρᾳ εὐσεβείᾳ, καὶ πράξεσιν ὑπομνημάτων, καὶ ἀναφοραῖς τῆς καθ' ἕκαστον φανερωθέντων, ὅπως τε ἡ τῆς Αἰλιτῶν παρ' ὑμῶν, ὡσανεὶ πολεμίων, κατελήφθη πόλις, τῆς οἰκεῖν τὰ μοναστήρια, καὶ τοῖς τοιούτοις προσεδρεύειν μόνον τόποις ὀφειλόντων· ἥτε τῆς τῆς ἁλαβεῖς μνήμης ὄγκος νεκρὸν ἀσεβῶς τολμηθεῖσα σφαγὴ, καὶ ὡς τὸ ἐκείνου σῶμα μὴ τῇ ἀναιρέσει, καὶ τῆς κοινῆς χραινομένης ὁσίας, ἐλκόμενον ἀναιδῶς

* tantummodo relidere.
* communis violatione juris debiti mortuis tractum, etſi inſenſibiliter, injuriis ſubdebatur
* in ſtatu civitatis legibus libero,

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *quoniam non ſupplicationes miſiſtis, ſed ſub ſchemate precum*. Ita etiam Surius, niſi quod habet *quomodo* pro *quoniam*.
b Surius, *demonſtraſtis*. Veteres libri, *demonſtrantes*.
c Iidem libri, *ordinans*.
d Iidem libri, *neque recte*
e Iidem libri, *pu eminś*, & *ſemetipſis ſtulte perſuadetis quia cunctos oporteat ad perfectæ fidei ſcientiam*.
f Surius & libri veteres, & *ſanctæ memoriæ*.
g *Patribus*. Deeſt in libris calamo exaratis.
h Surius & vetera exemplaria, & *quaſi priorum minora delinquere vos putaſtis*.
i Veteres libri & editio Suriana, *volentes*.
k Iidem libri & Surius, *diceretis*.
l Corb. & Surius, *teſtata*. Bellovac. *geſtata*.
m Veteres libri & Sur. *Eltorum*.
n Iidem libri & Sur. & *quia illius*.

τως ὑβρίζετο· ὅπως τε ἐνεῳρήθησαν μὲν αἱ οἰκίαι, αἱ δὲ τῆς πόλεως ἀπεκλείσθησαν πύλαι, ὡς ἂν αὐτονομίᾳ· τίνι τε τείχη τῆς πόλεως ἐφυλάττετο, καὶ τῆς εἰρκτῆς βίαιος ἀνοιχθείσης, τοῖς τὰ δεινὰ τε ἐκ ἰκνδώνου τολμηκόσιν ἄφεσις τῆς τιμωρίας, καὶ φυγῆς * ἐπικινδύνῳ παρείχετο πρόφασις. προβαίνοντος δ' ἐπὶ χεῖρον τῆ κακῆ, τοῖς ὕστερον χαλεποῖς μικρὰ τὰ προλαβόντα δεικνύοντες, Εὐβουλίου τὸν ὁσιώτατον ἐπίσκοπον, καὶ ἑτέρους ἐλαβεῖς ἱερέας δι' ἃ τῆ πεμφθείσῃ ἀνελεῖν ἠβουλήθητε. ὡς δὲ τῆς ἐλπίδος ὁ σαλεὶς ἐσφάλη, πάρεργον τῆς αὐτῆ μανίας, καὶ τοὺς ἀποσειλάντων αὐτὸν ἐποιήσατο, Σεβηριανὸν τὸν τῆς ὁσίας μνήμης ἐπίσκοπον ξίφει διαχρησάμενος, μηδὲ τοὺς σωθέντων αὐτῷ φεισάμενος. ταῦτα καὶ τούτων δεινότερα πλημμελήματα, καὶ ὅπως τετόλμηται, καὶ τίνων διαπραξαμένων, γνωρίζεται διαφόρως ἂν δικασταῖς ἐδικῶς ἀποδειχθείσῃ, καὶ ταῖς θείαις ἡμῶν ἀκοαῖς μεμυήσθω, ἔλεγχον ἀκεραίῃ φέροντι τῆς ὑμετέρας γνώμης, ἀφ' ἧς προχείρως ἐπὶ τὸ πλεῖον πλημμελεῖν ἐτράπητε· ὑ τιμῶ τῷ Θεῷ πίστιν ἐκδικεῖν, ἢ γὰν συγχρωτεῖν βούλομαι, ἀλλ' ἑαυτοῖς τοὺς προεδρίας, καὶ τὰς ἱερωσύνας, ὧν ἀλλόφυλοι παντοίασι πεφήνατε, πεμποιεῖν ἐπὶ λύμη τῆς πόλεων ἐσπουδακότες. θαυμάζειν δὲ τῆ ἀσεβείᾳ τῆ ἡμετέρᾳ παρεῖτε, τίνος σχέσεως Εὐτυχῆ μὲν ἀναθεματίζετε, καλῶς γε τοῦτο ποιοῦντες· Θεοδοσίῳ δὲ τῷ πάντα τολμηρῷ ἑαυτοὺς ἐξεδώκατε, τῷ φρονοῦντι τὰ Εὐτυχοῦς· ὃς τοὺ Βαλεντίνου, καὶ Ἀπολιναρίου κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ζηλώσας μανίαν, τοῖς μὲν ἁγιωτάτοις ἐκκλησίας θορύβων, τοῖς δὲ πόλεσιν ἀναξιοπῆς, οὐ βλάβης μεγέθητι πρόξενος ἀφορήτου, ὑμῖν δὲ κατέστη τῆς ὅτως ἀφορήτων, καὶ παρανόμων πράξεων ἀρχηγός. τῆς μὲν ἣν δυσεβείας, καὶ τῆς πλημμελημάτων πάντων ὑφέξετε δίκας ἀξίας τῷ τῶν ὅλων δεσπότῃ, καὶ σωτῆρι Χριστῷ, ὧν τοὺ αἰτίαν δεδώκατε. ὑ γὰρ ἀνέξεται ἡ θεία δυνάμις ἀτιμώρητα προβλῆσαι τὰ εἰς δικαιῆ πίστιν δυσφήμως, καὶ εἰς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, καὶ εἰς τοὺς ὁσίους ἄνδρας ἐλεεινῶς ἀναιρεθέντας ἀθεμίτως πεπολυμμένα. ἡ δὲ ἡμετέρα γαλήνιότης οὐδὲν τοιοῦτον κατὰ τῶν μοναχῶν προσέταξε γενέσθαι, μόνον δὲ τοὺ Αἰλιέων κατασχεθῆναι πόλιν, τῆ λοιπῆ γῆν ἐπὶ τῆ τῶν οἰκούντων ἡσυχίᾳ φυλαχθησομένην. τὸ δὲ ὑμέτερον θρασὺ ἐναντία τοῖς τῶν μοναχῶν παραγγέλμασι * διαπραττόμενον, πόλεμον ἤρατο κατὰ τῆς κοινῆς εὐτυξίας· καὶ πλῆθος ἀθροῖσαν τῶν τε ληστεύοντων, καὶ ἄλλως παρανομεῖν εἰωθότων, καὶ ὅπλα κατὰ τῶν νενομισμένων κινῆσαν, σφαγῆς, καὶ ἁλώσεως, καὶ ἑτέρων χαλεπῶν τοῖς τοὺ χώραν οἰκοῦσιν αἴτιον κατέστη· ὡς κινηθὲν τὸ ἡμέτερον κρά-

A bus propriis civitatis custodiebatis muros, & carcere violenter aperto, * malorum præsumptoribus remissio pœnarum, & periculosæ fugæ præbebatur occasio. * Proficientibus autem ad pejora, postremis minora fuisse præcedentia demonstrantes, Juvenalem sanctissimum episcopum, & alios reverendissimos sacerdotes per quemdam ad hoc destinatum interficere voluistis. Cum vero is qui missus fuerat, fuisset spe sua deceptus, * sine effectu suam vesaniam & eorum a quibus missus fuerat, * esse non sinens, [a] Severianum sanctæ memoriæ episcopum gladio percutiens, neque his qui erant cum eo pepercit. Hæc ergo & his pejora delicta, & B quomodo præsumpta, & quibus agentibus, (aut invitantibus) acta sint, * manifestant ea quæ frequenter in diversis judiciis proprie demonstrata, & sacratissimis nostris auribus intimata sunt, certissimum indicium vestræ voluntatis habentia, * [b] quam prompte ad maxime delinquendum descenderitis, non Dei fidem defendere vel fovere volentes, sed vobisipsis præfecturas & sacerdotia, quorum vos ostendistis omnimodis alienos, in perditionem civitatum vindicare studentes. Nostra siquidem pietas admiratur, qua causa Eutychem [c] quidem anathematizatis, bene in hac parte facientes: Theodosio vero, qui projectæ audaciæ est, vos ipsos contradidistis, sapienti ea quæ sunt Eutychis, C [d] qui Valentini & Apollinaris contra orthodoxam fidem [e] æmulatus insaniam, sanctissimas quidem conturbat ecclesias, civitatibus vero [f] subversionis & importabilis vexationis existit occasio: [g] vobis etiam factus est adeo nefandarum & iniquarum actionum princeps. Et impietatis quidem * suæ [h] ac delictorum omnium pœnas dignissimas * dabit omnium domino & salvatori Christo, [i] quorum excitastis originem. Non enim patietur [k] divina potestas sine supplicio [l] pertransire ea quæ in ejus fidem blasphemе, & in sanctas ecclesias, & in sanctos viros miserande peremptos, nefande commissa sunt. D[m] Nostra vero tranquillitas nihil tale fieri contra monachos imperavit, sed ut tantummodo [n] Ælienſium * sedaretur civitas, quatenus de cetero * [o] quies ab omnibus servaretur. Vestra vero procacitas * [p] mandatis contraria monachorum agens, bellum adversus communem quietem assumpsit: & multitudinem congregans latronum, & aliorum inique agere solitorum, armaque contra legitime viventes commovens, causa cædis & devastationis, aliarumque crudelium rerum, provinciæ habitatoribus fuit: [q] ita ut mota majestas nostra indignaretur * rerum talium com-

* facinorosis hominibus
* Malo autem in pejus progredienti,
* accessorium suæ vesaniæ opus.
* fecit: Severianum.
* manifesta sunt, cum diversis tribunalibus proprie sint
* ob quam
* vestræ
* dabitis
* continueretur
* ad quietem habitantium.
* professioni
* commissis sceleribus

a Corb. & Sur. *Severinum*. b Veteres libri, *quam prompte ad delinquendum decesseritis, non Dei fidem vindicare vel fovere volentes, sed vestras petulantias & sacerdotia defendentes, quorum vos ostendistis*. Sic etiam fere Surius. c Veteres libri & Surius: *equidem anathematizatis, bene tamen facientes, Theodosio vero, qui prior est omnium, vos ipsos contradidistis*.
d Iidem libri & Sur. *qui circa Valentini*. e Iidem libri & Sur. *habens zeli vesaniam*.
f Iidem libri & Sur. *subversionis import. &*.
g Iidem libri & Surius: *sed etiam vobis factus est nef. & iniq. causarum princeps*.
h Iidem libri & Sur. *delictorumque*. i Iidem libri & Sur. *adversus quem rei excitantes originem*.
k Iidem libri & Sur. *sacra potestas*. l Veteres libri, *finere*, Surius, *finire*.
m Veteres libri & Surius: *Nostra quidem*. n Veteres libri, *Eliorum*. Sic etiam Surius.
o Veteres libri & Sur. *quies ejus ab omnibus*.
p Veteres libri, *mandatorum*. Ita etiam Surius, qui in margine admonuit reponendum esse *mandatis*. Lectionem marginalem in textum transtulere editores Romani.
q Veteres libri & Surius: *Unde mota quidem majestas nostra ut indignaretur rerum talium commissoribus inserta clementia superata est, ut quatenus cædis & incendiorum repertor auctores solus pœnas solvere jubemini*. Sed codex Bellovacensis non habet vocem *solus*. Surii vero editio mutila est in extrema parte hujus loci.

BALUZII NOTÆ

commiſſoribus, ſed per inſitam clementiam A ſuperata, cædis & incendiorum auctores pœnas luere juberet: licet etiam adverſus vos juſtum eſſet ut noſtra indignatio [a] progrederetur, qui relictis monaſteriis, in quibus vos perpetuo reſidere veſtra profeſſio jubet, ea auſi eſtis, quæ ultimo ſupplicio digna ſunt. Nam etiam docere potius quam diſcere præſumitis, divina neſcientes eloquia aperto * præcipientia, quia non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum ſuum; [b] nec ſervus ſuper dominum ſuum. Quas doctrinas ſalvatoris animarum noſtrarum, aut ſanctiſſimorum apoſtolorum [c] & patrum, ſecuti eſtis? [d] Non enim proprias ſequentes impietates, [e] dicere audebitis, quod ad cædes aliaque delicta quæ B vos egiſtis, ſanctorum documenta progrediantur. Sed quia duas naturas audientes, perturbatas veſtras animas fuiſſe docuiſtis, veluti quadam novitate auribus veſtris illata; [f] ſcitote, quia vobis quidem harum rerum examinationem facere non congruit, [g] qui ſubtilitatem hujus rei intelligere [h] nequitis. Nos autem patrum ſuſcipientes doctrinas, naturam intelligimus veritatem. Hoc enim [i] eſt quod ſapimus, ſimul & dicimus; quia dominus noſter Jeſus-Chriſtus, Deus vere & homo vere eſt idem: ſicut & ſanctiſſimus apoſtolus Paulus, [k] naturam ipſam veritatem intelligens, in epiſtola ad Galatas clare docet, ita dicens: *Sed tunc quidem neſcientes* [l] *Deum,* [m] *ſerviſtis eis qui natura non ſunt dii*: hoc eſt, ignorantes vere C [n] Deum, qui vere non ſunt dii: ex his palam ſignificans, quia natura [o] veritas eſt. Sed dicitis, quia de naturis in fidei ſymbolo nihil continetur a trecentis decem & octo ſanctis patribus expoſito. [p] Neque enim ulla de hac re tunc quæſtio mota erat, neque nunc aliqua novitas adverſus eam fidem excogitata eſt; ſed ſanctorum patrum qui in orthodoxa fide claruerunt, [q] firmata eſt traditio. Vos autem qui dicitis, Non oportet naturarum rationes exquiri, [r] hoc ipſum facere compertum eſt, aperte in ſupplicationibus a vobis directis naturarum memoriam D facientes, atque dicentes: Quomodo parit virgo, & manet virgo? Et quomodo generat per naturam eum qui ſuper naturam eſt? [ſ] Verbum enim caro factum eſt. Quomodo autem factum eſt? quomodo ſeparari poteſt? Factum vero eſt, non natura mutatum, neque divinitate converſum. [t] Videte igitur

* aſſerentia
Matth. 10.

A τος, ἐπαγανακτῆσαι μὲν τοῖς πεπλημμεληκόσι, ἐμφύτῳ δὲ φιλανθρωπίᾳ * κινηθεὶς, τοὺς τῶν φόνων, καὶ τῶν ἐμπρησμῶν ἀρχομένους αἰτίους δίκας ὑπέχειν παρακελεύσασθαι· εἰ καὶ ὅτι, καὶ καθ' ὑμῶν ἦν τὰ τῆς ἀγανακτήσεως προβῆναι, καταλειψάντων μὲν τὰ μοναστήρια, εἰς ὑμᾶς διαπαντὸς προσεδρεύειν τὸ ἐπάγγελμα παρακελεύεται, τολμησάντων δὲ τοιαῦτα, ἃ τῶν ἐσχάτων τιμωριῶν ἄξια καθέστηκεν· ἐπειδὴ καὶ διδάσκειν ἀντὶ τοῦ μανθάνειν ἐπιχειρεῖτε, οὐκ εἰδότες τὰ θεῖα λόγια φανερῶς διαγορεύοντα, ὡς οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, οὐδὲ δοῦλος ὑπὲρ τὸν κύριον αὐτοῦ. ποίαις διδασκαλίαις τοῦ σωτῆρος τῶν ἡμετέρων ψυχῶν, ἢ B τῶν ἁγιωτάτων Ἀποστόλων, καὶ πατέρων, ἠκολουθήσατε; οὐ γὰρ ἂν ταῖς οἰκείαις ἑπόμενοι δυσσεβείαις λέγειν τολμήσετε, ὡς ἐπὶ φόνοις, ἢ πλημμελήμασιν ἑτέροις, ἅπερ ὑμεῖς διεπράξασθε, τὰ τῶν ἁγίων * προεμβαίνει διδάγματα. ἐπειδὴ δὲ δύο φύσεις ἀκούοντες, τὰς ὑμετέρας ψυχὰς θαμβεῖσθαι ἐδιδάξατε, ὡς τινος καινοφωνίας ταῖς ὑμετέραις ἀκοαῖς προσαγομένης· ἴστε, ὡς ὑμῖν μὲν τὴν περὶ τούτων ἐξέτασιν πολυπραγμονεῖν οὐ προσήκει, συνιέναι τὴν ἐπὶ τούτοις λεπτότητα μὴ δυναμένοις. ἡμεῖς δὲ τὰς τῶν πατέρων * ἐκδεξάμενοι διδασκαλίας, τὴν φύσιν νοοῦμεν ἀλήθειαν. τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ φρονοῦμεν, καὶ φαμέν· ὅτιπερ ὁ δεσπότης ἡμῶν, καὶ σωτὴρ Ἰησοῦς C Χριστὸς, Θεὸς ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπος ἀληθῶς ἐστιν ὁ αὐτός· καθὼς καὶ ὁ ἁγιώτατος Ἀπόστολος Παῦλος, τὴν φύσιν ἀλήθειαν νοῶν, ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ διδάσκει, σαφῶς λέγων· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς. ἐκ τούτων φανερῶς, ὅτι φύσις ἐστὶν ἡ ἀλήθεια σημαίνει· εἰ δὲ ὅτι περὶ φύσεων ἐν τῷ τῆς πίστεως οὐ * περιδέχεται συμβόλῳ τῷ ἐκτεθέντι παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων· οὔτε γάρ τις περὶ τούτου ζήτησις ἐκινήθη· οὔτε δὲ νῦν καινοτομία τις κατὰ τῆς αὐτῆς ἐπενοήθη πίστεως, ἀλλὰ τὰ τῶν ἁγίων τῶν ἐπὶ ὀρθοδοξίᾳ λαμψάντων ἐκυρώθη παραγγέλματα· ὑμεῖς δὲ οἱ μὴ χρῆναι D λέγοντες φυσιολογεῖν, αὐτὸ τοῦτο ποιοῦντες ἁλίσκεσθε, διαῤῥήδην ἐν ταῖς παρ' ὑμῶν ἀποσταλείσαις δεήσεσι φύσεως μεμνημένοι, καὶ λέγοντες· πῶς τίκτει παρθένος, καὶ πάλιν μένει παρθένος; καὶ πῶς γεννᾷ κατὰ φύσιν τὸν ὑπὲρ φύσιν; καὶ ἐν τοῖς ἑξῆς δέ· ὁ γὰρ λόγος σὰρξ ἐγένετο. πῶς δὲ γέγονε; πῶς χωρισθῆναι δύναται; γέγονε δέ, οὐ τρα-

* ἴσ. νικηθεὶς
* ἐμμένει
* ἐκλεξάμενοι

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & editiones: *proveniret, relinquentes quidem monaſteria, quibus vos ſemper obſervare mandata præcipiunt; præſumentes autem & illa quæ ultimo ſupplicio digna conſiſtant. Quia vero etiam docere.*

b *Nec ſervus ſuper dominum ſuum.* Hæc addita ſunt ab editoribus Romanis, quia conſequenter poſt ſuperiora ponuntur in capite decimo evangelii ſecundum Matthæum & in textu Græco. Verum in hac Marciani epiſtola non agitur de auctoritate domini ſupra ſervum, ſed de obedientia diſcipuli. Itaque recte in veteribus libris & editionibus deſideratur hoc additamentum.

c Conjunctio non habetur in antiquis exemplaribus.

d Veteres libri & editiones: *Non enim licet proprias,*

e Iidem libri & editiones. *dicere præſumitis quia per cædes aliaque delicta quæ vos egiſtis ſanctorum eruditio procedebat. Proinde duas.*

f Iidem libri & edit. *Quapropter ſcitote.*

g Corb. & Surius, *dum ſubtilitatem.*

h Veteres libri, *nequeatis.*

i Vox *eſt* deeſt in antiquis codicibus & editionibus.

k Veteres libri & edit. *veram naturam intelligens.*

l *Deum.* Hanc vocem, quæ neque apud Surium habetur neque in vetuſtis codicibus, addidere Romani.

m Veteres libri, *ſervi eſtis.*

n Veteres libri & edit. *Deum, eis qui vere.*

o Veteres libri habent: *veritas eſt ſanctiſſimus. Etenim quia de.* Fortaſſis legendum: *veritas eſt. Scimus etenim quia de.*

p Veteres libri & editiones: *Non enim quadam ob hoc tunc quæſtio mota erat.*

q Iidem libri & edit. *firmata præcepta ſunt. Vos ergo qui dicitis.*

r Iidem libri & edit. *vos hoc facere comperimini.*

ſ Veteres libri *Et in ſubſequentibus. Et verbum caro.*

t Veteres libri & editiones: *Videte ſiquidem quomodo naturæ ubique memoriam facitis.* Codex Corbeienſis habet *facietis.* Sic etiam Bellovacenſis, ſed illic littera *e* expuncta eſt.

ξαφεὶς τῷ φύσιν, ὐδὲ μεταβληθεὶς τῷ θεότητι. ὁρᾶτε ὖν πῶς φύσεως παντιχῦ μέμνησθε, οἱ πρὸς ἀυτὸ τὸ τῆς φύσεως ὄνομα ταραττόμβοι, κὴ πανταχόθεν ἑαυτοῖς τῦ συκοφαντεῖν τὰ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδυ ἀληθῶς ἐπὶ τῇ πίσει κυρωθέντα ἀφορμὰς περιποιεῖτε· ἁμαρτάνοντες κὴ κατὰ τῦτο, ὅτι φλεδόμβοί φατε, ὡς ἐδογματίσθη λέγειν δύο υἱεὶς, κὴ δύο Χριςύς· ὅπερ ὐχ ὕτως ἔχει. ἀπαγορεύοντες γὰρ, ἀναθεματίζομβ τὲς τῦτο λέγοντας, ἢ γράψαντας, ἢ εἰπόντας, ἢ κὴ τολμῶντας λέγειν. τὸ γὰρ ἡμέτερον κράτος τῷ συμβόλῳ τῶν ξιακοσίων δέκα κὴ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων τόν τε προλαβόντα χρόνον ἠκολύθησε, κὴ εἰς τὸ ἑξῆς πείθεται, πισεῦον τὸν δεσπότλω ἡμῶν, κὴ σωτῆρα Ἰησῦν Χριςὸν ἐκ πνεύματος ἁγίυ, κὴ Μαρίας τῆς παρθένυ τετέχθαι. τῷ γὰρ ὀρθόδοξον πίσιν, ὡς παρελάβομβ, διηνεκῶς φυλάττειν σπεδάζομβ, ὃν τρόπον κὴ ἡ ἁγία συνόδ☉, ἥ τις κατὰ τῷ Χαλκηδονέων πόλ☉ συνεκροτήθη, πισεύσα διδάσκει, βεβαιῦσα τὸ σύμβολον, * τοῖς τε αὐτοῖς ἁγίοις πατράσι, κὴ τῇ συνόδῳ τῇ καθ' Ἔφεσον, ἧς Κελεστῖν☉, κὴ Κύριλλ☉, οἱ τῆς ἀλαβῆς μνήμης, προεβέβλητο, τῷ Νεσορίυ πλάνῳ ἐξωθέμβοι. κὴ ἡ μβὴ ἡμετέρα Γαλλιώτης ὐδενὶ τὸ συνολον ἀναγκαίως ἐπαχθῆναι προσέταξεν, ὥσε ἢ ὑπογράφειν, ἢ συναινεῖν, εἰ ὐ θέλοιτο. ὐδὲ γὰρ ἀπειλαῖς, ἢ βίᾳ τινὰ πρὸς τῷ τῆς ἀληθείας ὁδὸν ἕλκειν θελόμεθα. τὸ δὲ ἐναντίον ὑμεῖς, πρὸς τοῖς ἤδη τετολμημβύοις, διὰ ξιφῶν, κὴ ἑτέρων χαλεπῶν, ἔτι μλὼ κὴ ὕβρεων, κ αἰχισμῶν εἰς γυναῖκας λαμπρὰς, κὴ σεμνὰς γβυομβύων, ἀναγκλω ἐπάγειν ὐκ ὠκνήσατε πολλοῖς, πείθεσθαι μβὴ ταῖς διεσραμμβύαις ὑμῶν διδασκαλίαις, ἐκβοήσεσι δὲ, κὴ ὑπογραφαῖς ἀναθεματίζειν τῷ αὐτῷ ἁγιωτάτῳ συνόδου, κὴ τὸν ὁσιώτατον παξιάρχλω τῦ Ἀποσολικῦ θρόνυ τῆς μεγάλης Ῥώμης Λέοντα, κὴ τὲς ἄλλυς ὁσίυς πατέρας· ὑπὲρ ἧς τόλμης ἀναγκαίως δώσετε λόγον τῷ τῶν ὅλων δεσπότῃ Θεῷ· ὅπερ, εἰ θέμις εἰπεῖν ἐφ' ὕβρει ταῦτα πράττειν ἐτολμήσατε, ἐπονείδισοι κὴ καταγέλασοι δικαίως τοῖς τε μιαροῖς Ἕλλησι, κὴ ταῖς αἱρέσεσι κατισάντες, οἷς ὑπόδειγμα αἰχμῆς γεγόνατε. ἐπειδὴ δὲ κὴ τὲς Σαμαρείτας ἠτιάσαθε, ὡς κατὰ τῶν ἁγιωτάτων ἐκκλησιῶν δεινὰ, κὴ ἀθέμιτα τολμήσαντας, κὴ φόνυς, ἢ ἕτερά τινα ἄτοπα πλημμελήσαντας, γινώσκετε, ὡς ἐθεσπίσαμβ, ζητήσεως παρακολυθησάσης ἀκριβῶς παρὰ τῦ περιβλέπτυ κόμητος Δωροθέυ, τὰ μβὼ ἁρπαχθέντα ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις, κὴ τοῖς ἀπολέσασιν ἀποκα-

A quomodo naturam ubique commemoratis, qui propter ipſum nomen naturæ turbamini, & undique vobiſipſis calumniandi ea quæ a ſancta ſynodo pro fide vere firmata ſunt, occaſionem exquiritis, [a] etiam in eo peccantes, quod mentientes aſſeritis, prorſus definitum eſſe dici debere duos filios, & duos Chriſtos; quod ita non eſt. Nos enim hoc * abdicantes, anathematizamus eos qui hoc ſcripſerunt, [b] aut dixerunt, aut dicere forte præſumunt. Noſtra namque tranquillitas ſymbolum trecentorum decem & octo patrum [c] & jampridem ſecuta eſt, & ei in poſterum tempus aſſentit, credens dominum noſtrum & ſalvatorem Jeſum Chriſtum ex B Spiritu ſancto & Maria virgine Dei genitrice [d] natum. Orthodoxam namque fidem, ſicut accepimus, ſervare in perpetuum feſtinamus, quemadmodum etiam ſancta ſynodus nuper in Chalcedonenſium civitate celebrata, credens docet, [e] ſymbolum confirmans, & conſona ſapiens ipſis ſanctis patribus, [f] Epheſinoque concilio, cujus Cæleſtinus & Cyrillus reverendæ memoriæ præſules fuerunt, errorem Neſtorii condemnantes. [g] Ac noſtra clementia nulli penitus neceſſitatem [h] præcepit imponi, quatenus aut ſubſcriberet, aut conſentiret invitus. n Non enim terrore aut violentia aliquos volumus ad viam trahere veritatis. [i] Vos autem e contrario C præter ea quæ dudum auſi eſtis, gladiis, aliiſque crudelitatibus, inſuper & injuriis & * tormentis in mulieres honeſtas & nobiles perpetratis, neceſſitatem plurimis non dubitaſtis inferre, ut conſentirent veſtris perverſis doctrinis, & clamoribus atque ſubſcriptionibus anathematizarent eamdem ſanctam ſynodum, & ſanctiſſimum patriarcham ſedis apoſtolicæ maximæ Romæ Leonem, [k] & alios ſanctiſſimos patres: pro quibus auſibus neceſſarie reddituri eſtis [l] Deo omnium domino rationem, in cujus injuriam, ſi dici fas eſt, talia facere præſumpſiſtis, [m] jure opprobrium & irriſio ſceleſtis paganis & [n] hæreticis effecti, quibus eſtis exemplum confuſionis • redditi. Quia vero & Samaritas accuſaſtis, tamquam ipſi adverſus ſanctas eccleſias crudelia & nefanda commiſerint, & D [p] cædes, & alia ſimul incongrua [q] perpetrarint: cognoſcite quia ſancivimus, ut inquiſitione ſubtiliſſima ſubſecuta per virum ſpectabilem comitem Dorotheum, ea quidem quæ [r] * directa ſunt, ſanctis Dei eccleſiis, & • direpta eis qui perdiderunt, reſtituantur; illi autem qui harum rerum inveniuntur auctores, legiti-

* κὴ σύμφωνα προσθέντα L.

* prohibentes

* verberationibus.

---

a Iidem libri & edit. *etiam in hac parte peccantes, quia mentientes adſeritis eo quod definitum ſit dici.*
b *Aut dixerunt.* Iſtud quidem habetur apud Surium, ſed deeſt in antiquis codicibus.
c Veteres libri & edit. *tempore jam præcedente ſecuta eſt, & in futuro credo Dominum noſtrum ſalvatorem.*
d Iidem libri & edit. *natum atque profiteor.*
e Veteres libri & edit. *ſymbolumque.* f Iidem libri & edit. *Epheſioque.*
g Iidem libri & editiones: *Igitur noſtra.*
h Veteres libri: *præcipit imponi quatinus aut ſubſcribat aut conſentiat, ſi noluerit.* Ita etiam Surius.
i Veteres libri & editiones: *Diverſo autem vos ſuper ea quæ dudum præſumpſiſtis, gladiis aliiſque crudelitatibus, inſuper & injuriis & tormentis in mulieribus honeſtis & nobilibus perpetratis* (Veteres libri. *perpetraſtis*), *etiam neceſſitatem plurimis non dubitaſtis inferre ut conſentirent quidem perverſis doctrinis & cum clamore.*
k Vox *alios* deeſt in antiquis libris & editionibus.
l Veteres libri & edit. *omnium Deo & domino.*
m *Jure.* Deeſt in antiquis codicibus & editionibus.
n Veteres libri & edit. *hæreticis juſtiſſime conſtituti quibus.*
o Iidem libri & edit. *effecti.* p Veteres libri, *cædes pariter & alia.* Male apud Surium, *cædis partem & alia.* q Veteres libri & edit. *fuerint meditati.*
r Legendum, *direpta.* Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.

BALUZII NOTÆ.

gitimæ ultioni ſubjaceant, [a] cum horum criminum ultio nihil ad vos pertineat; quos oportet, agnoſcentes quomodo credat noſtra potentia, & a noſtra pietate pariter invitatos, a ſancta & orthodoxa fide nullatenus deviare, [b] ſed ſedere potius in monaſteriis, & orationibus ad Deum fuſis vacare, & conſona veſtræ profeſſioni ſemper efficere, nullaſque turbas omnino miſcere; neque his quæ ad perditionem animarum a pravis doctoribus proferuntur, incaute conſentientes, [c] neque propter eorum impios cœtus ab orthodoxa fide & Dei vos [d] ſeparantes eccleſiis. Collectas vero canonibus contrarias nequaquam facere præſumatis, ſcientes ea quæ dudum ſancita ſunt a divæ memoriæ priorum temporum principibus, qui ſanctam catholicamque religionem corroborantes, maximis ſuppliciis extraneas collectas præſumentes facere ſubdi ſanxerunt. [e] Nos autem credentes fore ut priorum vos pœnitentia capiat, clementiam nullatenus denegavimus, multis utique precibus [f] utente ſanctiſſimo Juvenale, per quas nos exoravit hæc ad vos ſcripta tranſmitti. Agnoſcentes autem [*] diverſorum precibus, [g] quod a militibus cuſtodire juſſis [h] Ælienſium civitatem, [i] & equorum multitudine atque virorum veſtra [*] monaſteria conturbantur, etiam in hoc indignati, Dorotheum virum ſpectabilem comitem [k] ab hac vos moleſtia liberare ſancivimus: licet nec antea injuriam fieri monaſteriis, aut veſtra [*] refugia ſuſtinere præceperimus anguſtias.

A τυς λῶαι, τὲς δὲ τότων ἀνισκομβύνς αἰτίνς τιμωρίαν τλὼ ἐκ τῆ νόμων ὑποχεῖν, τῆς ἐπὶ τότοις ἐκδικήσεως ἐδὲ ὑμῖν προσηκύσης· ὃς χρὴ διδαχθέντας, ὅπως τὸ ἡμέτερον κράτος πισδέει, κ) παρὰ τῆς ἡμετέρας ἀσεβείας προξαπόντις, μὴ χειρίζεσθαι τῆς ἁγίας, κ) ὀρθοδόξυ πίσεως, προσεδρᾶειν δὲ τοῖς μοναστηρίοις, κ) τοῖς πρὸς τὸ κρεῖττον σολάζειν ἀχαῖς, σύμφωνα τῇ ἐπαγγέλματι ὑμῶν πραττομβύνς, κ) μηδενὰ θόρυβον παντάπασιν ἐμποιοῦντας, μήτε μλὶ τοῖς ἐπὶ ἀπωλείᾳ τῆ ψυχῶν παρὰ τῆ φωλα διδασκόντων λεγομβύοις ἁπλῶς πειθομβύνς, μήτε διὰ τὲς ἐκείνων ἀσεβεῖς συμβολὰς, τῆς ὀρθοδόξυ πίσεως, κ) τῆ τῦ Θεῦ ἐκκλησιῶν χωριζομβύνς. παB ρασωπάξεις μηδὲ ὅλως ποιεῖν τολμήσητε· εἰδότες τὰ πάλαι νομοθετηθέντα παρὰ τῆ τῆς θείας λήξεως ἐν τοῖς ἀνωτέρω χρόνοις γεγονότων βασιλέων, οἳ τλὼ ἀκαγῆ, κ) καθολικλὼ συγχροτήσαντες θρησκείαν, μεγίσοις ἐπιτιμίοις τὲς παρασωπάγειν τολμῶντας ὑποβάλλεσθαι θεσπίζυσι. μεταμελήσειν δὲ ὑμῖν τῆ προτέρων πισδόντες, ἐδὲ τὰ τῆς φιλανθρωπίας ἠρνησάμεθα, πολλαῖς παρακλήσεσι χρησαμβύς τῦ ὁσιωτάτυ ἐπισκόπυ Ἰυβεναλίυ, δι' ὧν ἡμᾶς ὠξεδυσώπησε, τυῦτο πρὸς ὑμᾶς τὰ θεῖα χαράξαι γράμματι. διδαχθέντες δὲ ταῖς δεήσεσιν, ὡς ὑπὲτῶν φυλάττειν κελλθέντων στρατιωτῆ τλὼ Αἰλιέων πόλιν, πῦτε τῆ ἵππων, κ) ἀνδρῶν πλήθει θορυβεῖται τὰ ὑμῶν ἀκτηρία, κ) ἀγαναχτήσαντες πρὸς τῦτο, Δωρόθεον τὸν περιβλεπτον κόμητα ὑμᾶς ἐλλθερᾶν τῆς ὀχλήσεως ἐθεσπίσαμβν· εἰ κ) ὅτι ἐδὲ πρὸ τότυ ἐνυβεμθλῶαι τὰ μοναστήρια, ἢ τὰς ὑμῶν ξενίας στενοχωρηθλῶαι προσετάξαμβν.

[a] ex precibus
[*] oratoria
[b] hoſpitia

[*] *In c. Boh.* Theodoſii junioris, quam pro Eutyche ſeductus a Chryſaphio promulgavit; quam nunc ideo poſui (*ait Ruſticus S. R. E. diaconus*) ut quia beatæ memoriæ principis Martiani lex hanc ſubſecuta deſtruxit, etiam tali collatione noſcatur, quod amplectendum, quidve videndum ſit de hæreticis Neſtorianis & fide catholica.

X. *Interpretatio legis* [*] *a Theodoſio juniore, cum ſeductus fuiſſet a Chryſaphio, adverſus Flavianum & ſocios pro Eutyche promulgata: quam religioſiſſimi Marciani principis lex ſubſecuta deſtruxit.*

OLim quidem prius Neſtorius, qui fuit Conſtantinopolitanus epiſcopus, nova & peſtifera, præter illa quæ tradita ſunt, tentans inducere, dogmatum Chriſtianorum puræ & orthodoxæ fidei [m] contraria, a ſancta ſynodo eſt ejectus, quæ Epheſi ex univerſo orbe principali ſanctione convenit. Quæ ſancta ſynodus pariter confirmavit etiam catholicam fidem, ab epiſcopis qui Nicææ congregati ſunt, traditam. Et nos confirmantes quæ ſalubriter definita ſunt ab eodem ſancto concilio quod Epheſi congregatum eſt, generalem promulgavimus legem, quæ tam prædictum Neſtorium, quam eos qui ei ſimilia ſapiunt, damnat; præcipientes, ne Chriſtiano ſaltem nomine cenſerentur, ſed ut Simoniani potius vocarentur, quoniam blaſphemiam Simonis dilexerunt. Definivimus etiam, certis eos debere ultionibus ſubjacere, quas continet [n] præfata præceptio. Quoniam vero præſenti tempore, dum poſt illa jampridem quietæ eſſent eccleſiæ, Flavianus Conſtantinopolitanus epiſcopus, & Euſebius alter epiſcopus, pernicioſas ſeductiones ſequendo Neſtorii, [o] ſchiſmata eccleſiis injecerunt; [p] præcepimus rurſus in ejuſdem civitatis Epheſi [q] ſanctiſſimam eccleſiam [r] undique convenire concilium, ut cum

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri & edit. *nihilque vobis in eorum defenſionem commune ſit, quos oportet.*
b Iidem libri & editiones, *ſed obſervare potius monaſteriis* (Corb. *in monaſteriis*) *& ad profectum meliorem orationibus vacare & conſona paternis mandatis ſemper efficere nullamque turbam omnino celebrare, ſed neque his qui ad perditionem.*
c *Neque propter eorum impios cœtus.* Hæc deſiderantur in antiquis codicibus & editionibus.
d Veteres libri & edit. *ſeparetis.* e Iidem libri & editiones; *Nos autem priorum vos pœnitentiam habere credentes, clementiam.* f Veteres libri, *utentes.*
g Veteres libri & edit. *quia a militibus cuſtodiri* (Sur. *cuſtodire*) *juſſis.*
h Veteres libri, *Æliorum.* Surius, *Heliorum.*
i Eleganter ita repoſuere Romani. Nam antea legebatur, *multitudine caballorum.* Quo etiam modo habent vetera exemplaria. Caballos tamen dicebant antiqui, ut patet multis exemplis.
k Veteres libri & edit. *ab hac ea moleſtia.*
l Eamdem legem habes ex alia verſione in collatione quinta Concilii V.
m Hanc vocem non habent veteres libri.
n Heic conſequenter in vetuſtis codicibus ſcriptum eſt: *Hic jam malo.* Sunt autem verba Ruſtici, quæ conveniunt cum his quæ jam ante monuerat in titulo. Crabbus illa non poſuit, ſed pro his in margine ſcripſit: *Mala definitio Theodoſii.* Surius addidit, *fraude decepti.*
o Veteres libri, *ſchiſmata & ſectiones.* p Iidem libri, *præcipimus.*
q Iidem, *ſanctiſſima Eccleſia.* r Sic veteres libri. Sed veteres editiones habent *utique.* Et libri vero & editiones addunt *denuo.*

cum omni ſubtilitate vera fide firmata, a ſanctis eccleſiis injecta per eos hæreſis auferatur. Hæc ipſa igitur ſancta ſynodus definivit, obtinere quidem fidem quæ Nicææ a trecentis decem & octo patribus tradita eſt, excludi vero ab epiſcopatu non ſolum Flavianum & Euſebium, ſed & Domnum qui fuit Antiochenus epiſcopus, & Theodoretum, & alios quoſdam, [a] qui in eadem præfatæ hæreſeos cæcitate participant, & ob hoc ſacerdotalibus indigni ſunt ſedibus. Et nos igitur ejuſdem ſanctæ ſynodi decreta laudamus atque firmamus, hanc orthodoxam fidem putantes atque nominantes, quæ a trecentis decem & octo patribus expoſita eſt, & firmata in ſanctis conciliis quæ Epheſi congregata ſunt: Ut vero & in reliquum tempus perfectiſſima fiat totius ſolutio quæſtionis, jubemus ut in omni orbe terrarum huic ipſi fidei quæ in Nicæa prolata eſt, undique epiſcopi univerſi ſubſcribant per metropolitanos ſingulorum locorum, & hoc ipſum nobis per proprias eorum literas intimetur. Omnino autem nullus, qui Neſtorii ac Flaviani, & eorum qui [b] ejuſdem hæreſis ſententia detinentur, ullo modo epiſcopus ordinetur. Sed & ſi quis jam maligno præventu eſt ordinatus, aut ſi quis de cetero per concurſum fuerit ſimulationemque provectus, is orthodoxorum pontificum decreto projiciatur. Et nec uſque ad verbum eidem ſanctæ fidei vel adjiciatur aliquid, vel dematur. Sed nec habeat aliquis, aut legat, aut tranſcribat, proferatve Neſtorium, vel * terminos ejus, aut codices noxios, & maxime quos contra ſolas Porphyrius edidit [c] Chriſtianas literas; neque Theodoreti ſcripta; ſed quicumque hujuſmodi codices habet, publice illos proferat, & cunctis videntibus igni tradantur. Et eos qui hanc religionem colunt, vel doctores eorum, nullus neque in civitate, neque in agro, [d] * neque eos ſecum patiatur habere confeſſum: alioquin rebus ejus publicatis, ipſe perpetuo exilio relegabitur. [e] Quicumque hoc egerit, vel qualislibet extiterit, vel quiſquis codices [f] habuerit, interdictam fidem Neſtorii ac Theodoreti continentes, aut interpretationes eorum, vel qui vocantur ſermones allocutorii, ſive traditiones, iiſdem tormentis ſubjaceat, vel ſi ea quæ ſunt ab illis compoſita, alterius nomine fuerint prænotata.

* decreta

* neque in ſuburbano ſuſcipiat, neque

In ſupra ſæpeſæpius, nec umquam ſatis laudato, cod. Bobieriano Ruſticus idem hæc ſubjecit, quæ ad trium capitulorum cauſam illuſtrandam nonnihil lucis adjicient: Lex hæc de Neſtorio recte continens, contra orthodoxos vero perverſe, & pro illa nihilominus utilitate inſerta eſt, ut ſciat Lector, quia ſequens lex principis Marciani ideo nominatim de Iba nihil dixit, quoniam nec in iſta hic legitur, ſed ſpecialiter ab iſta damnatos ſpecialiter ſolvit; generaliter vero & illa genetaliter attigit. Sicubi autem de Iba in hujus legis (quæ ſequitur) exemplaribus invenitur, in ſuperfluum deputetur. Quia & nos alicubi poſuiſſe recolimus, quod ex verioribus Acumitenſium duximus emendandum. *Hæc eadem paucis admodum mutatis leguntur in editione Petri Crabbi, non ſecus atque alia quæ paulo ante ex eodem codice Bobieriano adſcripſimus ad marginem, quæ neſcio quo conſilio in editione Romana, Biniana, Regia, ſublata fuerunt. Porro in eadem editione Crabbi deſideratur hic & alibi pluribus in locis nomen Ruſtici diaconi, cui debentur obſervationes illæ haud parvi momenti.*

Περὶ τῦ ἀναβαπλῶσαι τὰ κατὰ τῦ τῆς ἁγίας μνήμης Φλαυιανῦ τῦ ἐπισκόπυ τῆς βασιλιδόσης ἐν Κωνσταντινυπόλει, κ᾽ βεβαιωθῶσι τὰ μ᾽ ταῦτα ὑπὲρ αὐτῦ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδυ τυπωθέντα,

CXI. *De infirmandis iis quæ contra ſanctæ memoriæ Flavianum epiſcopum Conſtantinopolitanæ urbis injuſte ſunt prolata, & confirmandis iis quæ poſtea de eo conſtituta ſunt a ſancta ſynodo Chalcedonenſi.*

Οἱ βασιλεῖς Παλλαδίῳ τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἐπάρχῳ τῆς πραιτωρίων, Οὐαλεντινιανῷ ἐπάρχῳ τῦ Ἰλλυρικῦ, Τατιανῷ ἐπάρχῳ πόλεως, Βιγκομάλῳ μαγίστρῳ τῆς θείας ὀφφικίων, κὶ ὑπάτῳ δεσιγνάτῳ.

Valentinianus & Marcianus Auguſti, Palladio præfecto prætoriorum orientis, Valentiano præfecto Illyrici, Tatiano præfecto urbis, Vincomalo magiſtro divinorum officiorum, & conſuli deſignato.

Οὐ᾽δέ ποτε δόξα τῷ θανάτῳ τῆς ἐνδόξων ἀπόλλυται, ὐδὲ σωαποθνήσκυσι τοῖς τελδτῶσιν αἱ ἀρεταί· μᾶλλον δὲ τῆς ἀγαθῶν ἡ ὑπόληψις αὔξεται τῇ τελδτῇ, ἐπειδήπερ ἅπας ὁ κατὰ τῆς τελδτώντων ἐκποδὼν γίνεται φθόνος. Ἐντεῦθεν μ᾽ τοσαύτης σπυδῆς, κ᾽ ἐπαίνων τὰ τῆς προγόνων δόξημεῖται κατορθώματα. Ἐντεῦθεν ἡμῖν τῆς ἀεί-

GLoria nunquam * glorioſi morte perimitur, nec pereunt cum [g] morientibus virtutes; imo etiam obitu exiſtimatio augetur [h] proborum hominum, quia omnis adverſum mortuos evaneſcit invidia. Inde tanto ſtudio ac præconiis majorum facta laudantur; inde [i] optimorum virorum maxima cum veneratione memoria celebratur; inde

* gloriosorum hominum.

a Veteres libri, *qui eadem*. b Veteres libri & editiones, *ejuſdem ſententia hæreſeos*.
c Veteres libri, *Chriſtianos*. Melius, ut videtur, in Concilio V.
d Legendum, *neque in ſuburbano* (editio Rom. *ſuburbio*) *ſuſcipiat, neque eos ſecum*. Mendum eſt inſigne editionis Labbeanæ. e Veteres libri & editiones: *Quiſquis*.
f *Habuerit*. Hæc vox non habetur in antiquis exemplaribus.
g Veteres libri & editiones habent *cum deficient*, id eſt, ut ego quidem emendo, *cum deficiente*. Nam mox dixit gloriam non perimi morte glorioſi.
i Vetuſti codices & antiquæ editiones excludunt vocem *hominum*.
h Vocem *virorum* veteres libri & editiones non agnoſcunt in hoc loco.

BALUZII NOTÆ.

magnorum animi exitus appetivere gloriosos; quia [b] compertum est, eos solummodo [c] perpetuo mori, quorum [d] de vita ac morte * taceretur. [e] Id ita esse, etiam [f] præsenti tempore divinum ostendit humanumque judicium. Cum enim falsa invidia & improbe concinnata calumnia, religiosæ ac venerabilis recordationis Flavianus hujus [g] almæ urbis episcopatu fuisset expulsus (quamvis hoc fuit plenius retinere sacerdotium, fidem quam acceperat, conservare: is enim solus est, qui esse meretur episcopus) tamen ita ejus [h] reliquias & expetiit hæc * sacratissima civitas, & recepit, ut beatior omni vivente videretur: ut exitus ille qui putabatur acerbus, optandus credatur fuisse, quo illam immortalem mercatus est laudem. [i] Secutumque est illud, quod meritis ejus divinitas præstitit, ut venerabilis synodus innumerabilium pene sacerdotum Chalcedonem conveniret: quæ dum fidem diligenter inquirit, auctoritate beatissimi Leonis episcopi [k] æternæ urbis Romæ, & religionis fundamenta * constituit, [l] Flaviano & anteactæ vitæ palmam, & mortis tribuit gloriosæ. Ergo quoniam venerabilis recordationis Flavianus tanto ac tali decoratus est testimonio, ut Eutyches qui contra senserat, cum sceleratis dictis suis ab omnibus uno ore damnaretur; aboleatur illa constitutio, quæ [m] sceleratorum subreptione post obitum sanctæ memoriæ Flaviani adversus eum lata cognoscitur: [n] cessentque in totum ea, quorum initium fuit iniquum, & injusta sententia nihil obsit Eusebio quoque & Theodoreto religiosis episcopis, qui eadem lege continentur: quoniam non possunt sacerdotes constitutione damnari, quos synodicum ornat [o] de conservata religione decretum. Expulsa itaque illa sanctione, retineat vitæ gloriæque [p] suæ Flavianus, quam meretur, perpetuam laudem, ceteris constantiæ erga fidem futurus exemplum. [q] * Illustrissima igitur & magnifica auctoritas tua hanc saluberrimam legem, edictis propositis, ad omnium notitiam faciat pervenire. Datum Constantinopoli pridie Nonas Julii, Sporacio viro clarissimo, & qui fuerit nuntiatus, * consulibus.

* taceretur

* regia

* confirmat

* Illustris igitur

* Anno Christi 452.

A σων ἡ μνήμη μετὰ μεγίστης ἐπιτελεῖται τῆς προσκυνήσεως. ἐντεῦθεν τῶν ἀρίστων ἀνδρῶν αἱ ψυχαὶ πολλάκις τὰς εὐκλεεῖς εἵλοντο τελευτάς. συνωμολόγηται γὰρ, ἐκείνους μόνους εἰς τὸ διηνεκὲς ἀποθνήσκειν, ὧν ἥτε ζωὴ, καὶ ὁ θάνατος σεσιώπηται. τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος οὕτως ἔχειν, ἥτε θεία, καὶ ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐπιδείκνυσι κρίσις. ὁπότε γὰρ φθόνῳ ψευδεῖ ὑπὸ τῆς ἀνέδην συντεθείσης συκοφαντίας ὁ τῆς ἁγίας, καὶ προσκυνητῆς μνήμης Φλαβιανὸς, ὁ ταύτης τῆς ἐνδόξου πόλεως ἐπίσκοπος, τῆς ἀρχιερωσύνης ἦν ἐκβληθεὶς, καὶ ὁπότε κατὰ τὸ ἀληθὲς οὐκ ἦν ἑτέρως τῆς ἐπισκοπῆς τελειότερον ἔχεσθαι, ἢ τὴν πίστιν, ἣν παρειλήφει, φυλάττειν· οὗτος γὰρ B μόνος ἠξίωται τοῦ τυγχάνειν ἐπίσκοπος· ὅμως τὸ τούτου λείψανον ἡ βασιλικωτάτη αὕτη πόλις ἐζήτησε, καὶ ἀπέλαβεν ὡς μακαριώτερον αὐτὸν πάντων τῶν ζώντων ὀφθῆναι· ὥστε τὴν τελευτὴν ἐκείνην τὴν χαλεπὴν νομισθεῖσαν, δι' εὐχῆς πιστεύεσθαι γεγενῆσθαι, δι' ἧς ἐκείνην τὴν ἀθάνατον εὐφημίαν ἐπραγματεύσατο, καὶ δὴ τούτοις ἐπηκολούθησεν ἐκεῖνο, ὅπερ τοῖς αὐτοῦ γέρασιν ὁ Θεὸς ἐδωρήσατο· ὥστε προσκυνητὴν σύνοδον ἀναριθμήτων σχεδὸν ἐπισκόπων συνελθεῖν εἰς τὴν Χαλκηδονέων· ἥτις ἐν ὅσῳ τὰ κατὰ τὴν πίστιν ἐπιμελῶς ἐξζητεῖ, διὰ τῆς αὐθεντίας τοῦ μακαριωτάτου Λέοντος τοῦ τῆς αἰωνίας τὴν δόξαν Ῥώμης ἐπισκόπου, καὶ τῆς θρησκείας κυροῖ C τὰ θεμέλια, Φλαβιανῷ τὸ βραβεῖον τοῦτε παρῳχηκότος βίου, καὶ τῆς ἐνδόξου παρέσχηκε τελευτῆς. ἐπειδὴ τοίνυν ὁ τῆς προσκυνητῆς μνήμης Φλαβιανὸς τῇ τοσαύτῃ κεκόσμηται μαρτυρίᾳ, ὥστε Εὐτυχῆ τὸν τἀναντία πεφρονηκότα μετὰ τῶν μυσαρῶν αὐτοῦ ῥημάτων καταδικασθῆναι παρὰ πάντων ἐπὶ στόματι, ἀπαλειφέσθω τὰ τῆς διατάξεως ἐκείνης, ἥτις καθ' ἁρπαγὴν τῶν μυσαρῶν μετὰ τὴν τελευτὴν τοῦ τῆς ὁσίας μνήμης Φλαβιανοῦ κατ' αὐτοῦ τεθεῖσα γινώσκεται· καὶ καθ' ὅλου σχολαζέτω τὰ ἐξ ἀδικίας τὴν ἀρχὴν ἐσχηκότα, ἥτε ἄδικος ἀπόφασις μηδὲν βλαπτέτω μηδὲ Εὐσέβιον, μηδὲ Θεοδώρητον, τοὺς θεοφιλεστάτους ἐπισκόπους, οὓς ὁ ὅρος ὁ αὐτὸς περιέχει· D ἐπειδήπερ οὐ δύνανται ἐκ διατάξεως ἐπίσκοποι κατακρίνεσθαι, οὓς ἐπὶ τῇ φυλακῇ τῇ τῆς πίστεως συνοδικὴ ψῆφος ἐκόσμησεν. ἐκβληθείσης τοιγαροῦν τῆς νομοθεσίας ἐκείνης, κατεχέτω τοῦ βίου, καὶ τῆς δόξης τῆς ἑαυτοῦ Φλαβιανὸς, ἧσπερ ἠξίωται, τὸν αἰώνιον ἔπαινον, τῆς εὐσταθείας τῆς περὶ τὴν πίστιν αὐτοῦ τοῖς λοιποῖς * ἐσομένης ὑπόδειγμα. ἡ ὑπέρλαμπρος τοιγαροῦν, καὶ μεγαλοφυὴς αὐθεντία σου τὸν σωτηριώδη τουτονὶ νόμον, προτεθέντων ἐδίκτων, εἰς τὴν ἁπάντων ποιήσει γνῶσιν ἐλθεῖν. ἐδόθη πρὸ μιᾶς νόνων Ἰουλίων, ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπατείᾳ Σφωρακίου τοῦ λαμπροτάτου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου.

Περὶ

BALUZII NOTÆ.

a Legendum, *magnorum virorum animi*. Et istud quoque connumerabitur inter errata editionis Labbeanæ.

b Veteres libri & editiones, *compertum erat*.

c Veteres libri & editiones, *perpetue*.

d Veteres libri, *deunca*. Veteres editiones, *de vita*.

e Vetera exemplaria præferunt, *Indita esse*. Sic etiam intelligo legisse Crabbum in suo. Verum quoniam nullum illic bonum sensum videbat, edidit: *Judicia vel invidiam esse*. Hanc pravam lectionem secuti sunt alii editores usque ad Romanos, qui veram invenerunt.

f Veteres, *præsenti in tempore*.

g Veteres libri, *almæ urbis Episcopus episcopatu*. Sic etiam Crabbus. Surio deinde, haud dubie per incuriam operarum, excidit vox *Episcopus*, quam editio Veneta non restituit. Ab illo itaque tempore deest in vulgatis editionibus Conciliorum.

h Conjunctio non extat in vetustis codicibus.

i Iidem: *Sequutum est*.

k Iidem codices, *æternabilis urbis*.

l Varie & mendose legitur hic locus in antiquis libris & editionibus. Et libri quidem ita habent: *Flaviano palmam & sanctæ civitate & mortis tribuit gloriosæ*. Editiones vero: *sanctæ civitati, & Flaviano palam mortis tribuit gloriosæ*. Melior haud dubie est editio Romana, præsertim si veterum exemplarium auctoritate nititur.

m Veteres libri & editiones, *subreptione sceleratorum*.

n Iidem libri & editiones, *cessetque in totum cujus*.

o Iidem libri & editiones, *super conservanda*.

p Vocem *suæ*, quæ inutilis est, neque veteres libri habent, neque veteres editiones.

q Veteres libri habent *Illi*, editiones *Illa*. Error ortus ex ignoratione notarum. Legendum ergo: *Illustris igitur &c.* Sic infra in fine capitis XII. in iisdem antiquis codicibus legitur *Ili* pro eo quod editiones & codices Colbertini habent *Illustris*.

A

Περὶ τῦ βέβαια εἶναι τοῦτο, ἅπερ παρὰ τῆς ἁγίας συνόδυ τῆς ἐν Χαλκηδόνι κατὰ Εὐτυχῦς καὶ τῆ αὐτῦ μοναχῶν ὡρίσθη.

Οἱ αὐτοὶ Αὔγυστοι τοῖς αὐτοῖς ἄρχυσιν.

XII. *De confirmandis quæ a ſancta ſynodo Chalcedonenſi contra Eutychem & ejus monachos conſtituta ſunt.*

[a] *Iidem Auguſti* * *Palladio præfecto prætorii.* * *eiſdem præfecto.*

Μεγίστας τῷ παντοκράτορι Θεῷ χρὴ ἔχειν, καὶ ὁμολογεῖν τὰς χάριτας, ὅτι τὰ μύσητε ὅτε λανθάνειν παντελῶς, ὅτε διαμένειν ἀτιμώρητα συγχωρεῖ· ὧν θάτερον μὲν τῦ βλάπτειν πλείσιν ἔχει τινὰ ἄδειαν, θάτερον δὲ τῦ ἁμαρτάνειν ὑπόδειγμα δίδωσι τοῖς λοιποῖς. τοιγαροῦν ἐν φρονήσει τὰς τῆ ἀνθρώπων πράξεις ὑπάρχειν τῷ Θεῷ, καὶ τὸ τῆς θρησκείας μάλιστα σέβας, πρώτιν ἐν τῷ κυροῦσθαι τὴν καθολικὴν πίστιν περιφανῶς ἀνεδείχθη· διόπερ τὸν τοῖς μυσαροῖς ἑπόμενον δόγμασιν Εὐτυχῆ, καὶ λανθάνειν, ὡς ἐλάνθανεν, ἐπὶ πλέον οὐκ εἴασε, καὶ ἁλόντα, τῦ μύσυς τὴν τιμωρίαν διαφυγεῖν οὐκ ἠνέσχετο. ὅθεν τοῖς ψήφοις ὅτος Θεῦ τε καταδικασθεὶς, καὶ ἀνθρώπων, ὅρον συνοδικὸν, ὡς ἦν ἄξιος, ἀπηνέγκατο, Θεῷ τε ὑπόδικος ὢν, ᾧ τινὰ ὕβριν ἐποίει, καὶ ἀνθρώποις ἐπίβουλος, οὓς ἀπατᾶν ἐπεχείρει. πλεῖσοι γὰρ σχεδὸν ἐκ πάσης, ὡς εἰπεῖν, τῆς οἰκουμένης ὁσιώτατοι κατὰ τὴν Χαλκηδόνα ἀθροισθέντες ἐπίσκοποι, τὰ τῦ μνημονευθέντος Εὐτυχῦς φαυλότατα πλάσματα, μετὰ τῆς πλάνης τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδυ, τῆς αὐτῦ χάριν γεγυμνωμένης, ἐξέβαλον, τοῖς τῆ ἁγίων πατέρων ἀκολουθήσαντες δόγμασι, τοῖς τε ἐν Νικαίᾳ παρὰ τῆ ἑξακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἐκτεθεῖσι, καὶ τοῖς ἐν ταὐτῃ τῇ πόλει παρὰ τῆ ἑκατὸν πεντήκοντα, καὶ τοῖς ἐν Ἐφέσῳ, πάλαι τινὰ Νεσορίυ πλάνην ἐξέκλεισαν, προεδρευόντων Κελεστίνυ τε τῦ τῆς Ῥώμαίων, καὶ Κυρίλλυ τῦ τῆς Ἀλεξανδρέων πόλεως, ἐπισκόπων. τὴ κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην τοίνυν διδασκαλίαν ὑπὸ τῆς προσκυνητῆς συνόδυ τῆς ἐν Χαλκηδονέων ὁρισθεῖσα, κατ' ἐκείνην τὴν πίστιν, δι' ἧς τὸν Θεὸν σέβομεν, φυλάττεσθαι ὀφείλομεν πάντες ἐθεσπίσαμεν, καὶ θεσπίζομεν. ἀκόλουθον γὰρ σφόδρα καθέστηκε, τῆ ἐπισκόπων, τῆ καθαρᾶ διανοίᾳ τὸν Θεὸν θρησκευόντων, τὰς τύπους τὰς ὑπὲρ τῆς ἁγιωτάτης, καὶ ὀρθοδόξυ πίστεως προφυκότας, κατὰ τὰς τῆ πατέρων κανόνας, μετὰ μεγίστυ φυλάττεσθαι τῦ σεβάσματος. ἐπειδὴ δὲ τῆς βασιλικῆς προνοίας ἐστὶ, πᾶν φαῦλον ἐν ἀρχῇ καταπαύειν,

[b] Amplæ omnipotenti Deo [c] habendæ atque agendæ ſunt gratiæ, quod ſcelera nec latere [d] prorſus, nec durare impunita permittit. [e] Horum enim alterum lædendi habet plurimam facultatem: alterum [f] peccandi ceteris præſtat exemplum. Curæ igitur eſſe divinitati hominum actus, & maxime reverentiam religionis, proxime in confirmanda catholica fide evidenter apparuit, cum Eutychem ſceleratorum dogmatum ſectatorem nec * latere, [g] ut diu lateret, ſivit; nec patefacto ſcelere, paſſa eſt pœnam ſceleris evitare. Sententiis itaque divinis humaniſque damnatus, ſynodicum decretum, ut merebatur, excepit, reus divinitati, cui faciebat injuriam; reus hominibus, quos decipere conabatur. Proxime etenim innumerabiles ex toto pene orbe beatiſſimi epiſcopi Chalcedone congregati, improba prædicti Eutychis, una cum * ſynodo ejus cauſa habita, expulere commenta, ſecuti ſanctorum definita majorum, quæ vel apud Nicæam a trecentis decem & octo conſtituta ſunt, vel in hac poſtea alma urbe a centum quinquaginta ſunt epiſcopis decreta, vel apud Epheſum, cum Neſtorii eſt error excluſus, præſidentibus Cæleſtino Romanæ urbis, & Cyrillo Alexandrinæ civitatis, [h] epiſcopis. Ea igitur quæ ſunt juxta priſtinam diſciplinam [i] a reverenda ſynodo Chalcedonenſi definita, illa fide qua Deum colimus, * per omnia ſervanda cenſuimus, atque cenſemus: quia valde conſequens eſt (* [k] quingentorum viginti) ſacerdotum pura mente Deum colentium definita, quæ pro orthodoxorum fide ſacroſancta ſecundum patrum regulas proceſſerunt, ſumma cum veneratione ſervare. [l] Verum quoniam * principalis providentiæ eſt, omne malum [m] inter initia opprimere, & ſerpentem morbum legum medicina reſecare: hac lege decernimus, eos qui Eutychetis decipiuntur [n] errore, ad exemplum [o] Apollinariſtarum, quos Eutyches ſecutus eſt, quoſque venerabiles parentum regulæ, id eſt, eccleſiaſtici

* latere diutius, ut latebat, ſivit;

* errore ſynodi Epheſinæ ejus cauſa habitæ.

* perpetuo

* hæc etiam verba habentur in c. Boh.

* * regiæ

a Præter codices Corbejenſem & Divionenſem, quibus utimur in recenſendis & emendandis iis quæ Ruſticus huic tertiæ actioni ſubiecit, duo præterea vetuſtiſſima iſtius edicti exemplaria reperimus in codicibus 408. & 2579. bibliothecæ Colbertinæ. Itaque hinc etiam variantes lectiones excerpere placuit. Titulus iſtius edicti ſic concipitur in codicibus Colbertinis. *Imperatores Valentinianus & Marcianus Auguſti Palladio Præfecto prætorii.* BALUZII NOTÆ.

b Iidem libri: *Divinæ ſemper potentiæ referendæ atque agendæ ſunt gratiæ, quæ* (408. *quia*) *auctores hæreſis* (idem, *quæ occulte*) *nec latere concedit.*

c Veteres libri, *referendæ a retribuæ habendæ ſunt*, Veteres editiones, *referendæ ac tribuendæ*. Romani editores non animadverterunt hanc verſionem eſſe Ruſtici, & ideo libere mutarunt.

d Deeſt prorſus in omnibus antiquis libris & editionibus. Pro eo autem veteres libri & editiones habent *concedit*. e Colbertini: *quorum unum malorum lædendi*

f Iidem codices, *præcavendi*. quod fortaſſis melius eſt.

g Corb. & Divion. *ut diu latueret*. Facile erat divinare veram lectionem. Verum hanc nobis curam exemerunt codices Colbertini, in quibus ſcriptum eſt *latuerat*.

h Hanc lectionem confirmant exemplaria Colbertina. Nam Corbejenſe & Divionenſe habent *Epiſcopo*.

i In Divionenſi & Corbejenſi codicibus ſcriptum eſt, *a ven. ſynodo*, quod indicat legendum eſſe *a venerabili* Verum hanc lectionem præfert Colbertinus 2579. Alter habet *admirabili*.

k Non adnotarem ita legi in omnibus antiquis codicibus, niſi vidiſſem Labbeum in margine monuiſſe hæc etiam verba haberi in codice Bohieriano.

l *Verum*. Hanc vocem non habent exemplaria Colbertina.

m Peſſime Corb. & Divion. *interentia*. n Corb. & Divion. *furore*.

o Iidem libri, *Apolenariorum*, codex 2579. *Apollinariorum*, alter *Apollionarariorum*

canones & [a] principum divorum [b] ſacratiſſima ſcita condemnant, (nullum epiſcopum) nullum habere presbyterum, nullos habere vel appellare clericos ; ipſumque Eutychem nomine [c] presbyteri ([d] quo & indignus & ſpoliatus eſt) [e] in totum carere. [f] Si qui autem contra definita noſtra epiſcopos, presbyteros, ceteroſque clericos auſi fuerint creare, tam * factos, quam facientes, vel præſumentes ſibi clericorum gradum, bonorum amiſſione perculſos, exilio perpetuo præcipimus contineri. Coeundi, vel colligendi, vel congregandi monachos, aut ædificandi monaſteria, [g] jubemus nullam eos habere licentiam; locaque ipſa, [h] in quæ forte convenire aliquando tenteverint, confiſcari, ſi tamen domino loci ſciente convenerint : quod ſi ignaro, actorem [i] conductoremque loci fuſtibus [k] cæſum, * deportationem ſubire cenſemus. Ipſos præterea nihil ex teſtamento cujuſquam capere, [l] nihil eis qui ejuſdem erroris ſunt, relinquere teſtamento, ad nullam eos patimur adſpirare militiam, niſi forte ad [m] cohortalitiam, vel limitaneam. [n] Si quis autem extra prædictam militiam inventus fuerit militare, vel quia ignorabatur ejus in religione perverſitas, vel quia poſt adeptum cingulum ad hunc [o] devenerit errorem : ſolutus militia, infidelitatis ſuæ fructum hunc habeat, ut [p] optimorum hominum & palatii communione privetur, nec alibi quam in quo natus eſt vico vel civitate verſetur. Quod ſi qui eorum in hac * alma urbe (quod credi nefas eſt) [q] geniti ſunt, tam hac civitate venerabili, quam ſacratiſſimo comitatu, & omni excludantur metropolitana civitate. Et hæc quidem generaliter circa omnes conſtituimus, qui tali labe polluti ſunt, vel polluentur. Eos autem qui antehac clerici [r] orthodoxæ fidei fuere, & monachi qui * quondam Eutychis habitavere diverſorium (neque enim monaſterium dicendum eſt, quod religionis habuit inimicos) qui ad hoc uſque inſaniæ proceſſerunt, ut relicto venerabilis religionis cultu, & ſynodico decreto, quod totius pene orbis Chalcedone coadunati decrevere ſacerdotes, infauſtam Eutychetis ſequantur aſſertionem : quia vera luce deſerta, tenebras eligendas eſſe crediderunt, omnibus pœnis quæ vel hac, vel præcedentibus legibus adverſus hæreticos definitæ ſunt, jubemus teneri, imo extra Romanum expelli ſolum, ſicut præcedentes religioſiſſimæ conſtitutiones de Manichæis conſtituere: ne eorum venenatis fraudibus, ſceleratiſque commentis, innocentum & infirmorum animi decipiantur. Comperimus præterea quædam eos in contumeliam religionis & invidiam venerabilis ſynodicæ definitionis fuiſſe mentitos, conſcriptiſque libris & chartarum * tomis

ordinatos, quam ordinantes

bonique publicatis &c.

felicissima

in eodem cum Eutyche habitavere diversorio.

plurium tomis ea fuxisse,

καὶ τὴν ἔρπουσαν νόσον διὰ τῆς τῶν νόμων ἀξίας ἐκτέμνειν· διὰ τόδε τὸ νόμῳ θεσπίζομεν, τὰς ὑπὸ τῆς μανίας Εὐτυχοῦς ἀπατωμένους, καθ' ὑπόδειγμα τῆς Ἀπολιναρίστων, οἷς ἠκολούθησεν Εὐτυχὴς, καὶ ὃς οἱ σεπτοὶ τῆς πατέρων τύποι, τουτέστιν οἱ τῆς ἐκκλησίας κανόνες, καὶ αἱ θεῖαι διατάξεις τῆς πάλαι βασιλέων κατεδικάζουσι, μηδεμίαν ἔχειν πρεσβύτερον, μηδέ τινας κληρικοὺς ἢ ἔχειν, ἢ ὀνομάζειν· καὶ αὐτὸν Εὐτυχῆ τῆς τοῦ πρεσβυτέρου προσηγορίας, ἧς ἀνάξιον ὢν ἐγυμνώθη, καθόλου στέρεσθαι. εἰ δέ τινες ἀντίκρυ τῆς παρ' ἡμῶν ὁριζομένων, ἐπισκόπους, ἢ πρεσβυτέρους, ἢ καὶ λοιποὺς κληρικοὺς χειροτονῆσαι τολμήσειαν, αὐτούς τε τοὺς χειροτονουμένους, καὶ τοὺς χειροτονοῦντας, ἢ περιποιοῦντας ἑαυτοῖς κατὰ πρόληψιν τὸν βαθμὸν τὸν τῶν κληρικῶν, μετὰ τὸ κατιδικασθῆναι τῇ τῆς ὑπαρχόντων ἀποβολῇ, καὶ ἐξορίᾳ διηνεκεῖ συγχωρεῖσθαι προστάττομεν. Τοὺς συνιέναί τε, ἤτοι συνάγεσθαι, ἢ μοναχοὺς συναθροίζειν, ἢ οἰκοδομεῖν μοναστήρια, ἀδεμίαν αὐτοῖς ἔχειν κελεύομεν ἄδειαν· καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς τόπους, εἰ πειραθεῖεν ἴσως ποτὲ συνιέναι, δημοσιεύεσθαι· ὅμως, εἰ τῷ δεσπότῃ τῷ τόπου ἐγνωκότι συνέλθοιεν· ὡς εἴγε ἀγνοοῦντι, τὸν διοικητὴν, εἶτεν μισθωτὴν τοῦ τόπου, βασανισθέντα ῥάβδοις, μετὰ δημεύσεως ἐξορίαν ὑπεισιέναι θεσπίζομεν. πρὸς δὲ τούτοις, οὐδὲ αὐτοὺς ἐκ διαθήκης δέχεσθαι, οὐδὲ τοῖς ἐκ τῆς αὐτῆς πλάνης ὑπάρχουσι καταλιμπάνειν, ἀλλ' οὐδεμίαν μετιέναι στρατείαν, ἀνεχόμενα, εἰ μή τι ἄρα τινὶ τῶν κορταλίνων, ἢ τῶν λιμιτανέων. εἰ δέ καί τις ἐν ἑτέρᾳ παρὰ τινὶ προειρημένῃ διέποι στρατείᾳ, ἢ διὰ τὸ ἠγνοῆσθαι αὐτοῦ τινὶ ἐν τῇ θρησκείᾳ ἀναστροφὴν, ἢ καὶ διὰ τὸ μετὰ τινὶ ζώνῃ εἰς τοῦτο αὐτὸν ἐληλυθέναι τινὶ πλάνῃ, τῆς στρατείας ἀφαιρεθείς, τοῦτον καρπὸν τῆς οἰκείας κακοδοξίας ἐχέτω, τὸ καὶ τῆς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν, καὶ τῆς τοῦ παλατίου στέρεσθαι μετουσίας, καὶ μήτε ἑτέρωθι, εἰ μὴ ἐν ᾗ ἐτέχθησαν κώμῃ, ἢ πόλει, αὐτοὺς ἀναστρέφεσθαι. ὡς εἴγε τινὲς τούτων ἐκ ταύτης ὁρμῶνται τῆς πανδαίμονος πόλεως, ὃ πιστεύειν ἀθέμιτον, ἀπὸ ταύτης τῆς τε βασιλίδος πόλεως, καὶ τοῦ θείου κρηπιδώματος, καὶ πάσης ἐλαυνέσθωσαν μητροπόλεως. καὶ ταῦτα μὲν γνωμικῶς περὶ πάντων ὁρίζομεν τῶν κρατυμένων τῷ μιάσματι τούτῳ τῆς νοσήματος, ἢ μελλόντων ἐνέχεσθαι. τοὺς μέντοι γε πρὸ τούτου κληρικοὺς ὄντας τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ μοναχοὺς, τοὺς τὸ αὐτὸ οἰκήσαντας Εὐτυχεῖ κατηγώγιον. οὐδὲ γὰρ λέγειν προσήκει μοναστήριον, ὅπερ τοὺς τῆς ἀσεβείας ἔχον ἐχθρούς, τοὺς εἰς τοῦτο ἐλάσαντας μανίας, ὥστε καταλειφθείσης τῆς ἀσεβοῦς προσκυνουμένης θρησκείας, καὶ τῆς συνοδικῆς κρίσεως, λιῶ σχεδὸν ἐκ πάσης τῆς οἰκουμένης συναχθέντες ἐν Χαλκηδόνι ὥρισαν ἱερεῖς, ἀκολουθῆσαι τοῖς

φαύ-

BALUZII NOTÆ.

a Codex 408, *divorum Principum*, alter *deiforum Principum*.
b Colbertini, *ſacratiſſima ſanctiones*. c Codex 408. *presbyterii*.
d Codex 2579. *quo indigne utens ſpoliatus eſt*. e Codex 408. *in toto*,
f Divion. & Corb. *Si qui tamen*, Colbertini, *Si quis tamen*.
g Veteres libri & editiones, *nullam eos jubemus habere licentiam*.
h Divion. & Corb. *ſi quæ forte*. i Veteres libri, *conductoremve*,
k Codices Colbertini, *cæſos*, Alii habent, *cetum ſubire cenſemus*.
l Corb. & Divion. *nihil ejus quis*. m Omnes libri veteres, *cohortalinam*.
n Corb. & Divion. & 408. *Si quis etiam*, o Divion. & Corb. *devenit*.
p Vox *hominum* deeſt in omnibus antiquis exemplaribus. De optimi appellatione vide Baronium tomo primo.
q Codex 408. addit, & *damnati*. r Veteres libri & editiones, *orthodoxorum*

φαύλοις διδάγμασιν Εὐτυχοῦς· ἐπειδήπερ τὸ ἀληθὲς φῶς καταλείψαντες, τὸ σκότος ἐπιλέξασθαι δεῖν ᾠήθησαν, πάσαις ταῖς τιμωρίαις, ταῖς τε κατὰ τὸν νόμον, καὶ ταῖς * προηγουμέναις κατὰ τῶν αἱρετικῶν ὡρισμέναις, καθυποβληθῆναι κελεύομεν, καθάπερ αἱ πρότερον εὐσεβεῖς διατάξεις περὶ Μανιχαίων ἐτύπωσαν· ὅπως ἂν μὴ ταῖς τούτων πεφαρμαγμέναις ἀπάταις, καὶ τοῖς ἐναγεστάτοις σοφίσμασι, τῶν ἀκάκων, καὶ ἀσθενεστέρων λογισμοὶ δελεάζωνται. πρὸς τούτοις ἔγνωμέν τινα ψεύδεσθαι εἰς ὕβριν τῆς εὐσεβείας τούτους, καὶ φθόνον τῶν ὡρισμένων περὶ τῆς ἁγίας συνόδου, καὶ συγγραφομένων βιβλίων τε, καὶ τόμων ἐν χάρταις πάνυ πολλοῖς, ταῦτα πλάττειν, ἅπερ τὴν μανίαν αὐτῶν ὑπεναντίον τῆς ἀληθοῦς πίστεως σαφέστατα διελέγχει. καὶ διὰ τοῦτο προστάττομεν, ὅπου δ' ἂν εὑρεθῇ τὰ τοιάδε γράμματα, πυρὶ κατακαίεσθαι· τοὺς δὲ συγγραψαμένους, ἢ πρὸς ἀνάγνωσιν δεδωκότας ἑτέροις, σπουδῇ τοῦ μαθεῖν, ἢ διδάξαι, θεσπίζομεν τῇ μετὰ δημεύσεως ἐξορίᾳ κολάζεσθαι. τοῦ δὲ διδάσκειν τὴν ἀσεβῆ ταύτην αἵρεσιν, καθάπερ ἤδη τοῖς ἐδίκτοις τῆς ἡμετέρας θειότητος περιέχεται, πάντων τὴν ἄδειαν περιείλομεν, ὅτι γε δὴ διὰ τῆς ἐσχάτης κολασθήσεται τιμωρίας ὁ τὰ παράνομα διδάσκειν ἐπιχειρῶν. τοὺς δὲ σπουδάζοντας ἀκροᾶσθαι τῶν τῇ μυσαρᾷ διαλέξει χρωμένων, δέκα λιτρῶν χρυσοῦ τιμωρίᾳ καταπαύομεν. οὕτω γὰρ ἡ πρόφασις ἡ τῆς πλάνης ὑφελκυσθήσεται, εἰ τῶν ἁμαρτημάτων, ἐλλείψει καὶ ἀκροατὴς, καὶ διδάσκαλος. ἡ ὑπερλαμπροτάτη τοιγαροῦν, καὶ μεγαλοφυὴς αὐθεντία σου, προτεθέντων ἐδίκτων, πᾶσιν, ἃ προσετάξαμεν, γνώριμα ποιησάτω. εἰδότων τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀρχόντων, καὶ τῶν τάξεων τούτων, καὶ τῶν ἐκδικούντων τὰς πόλεις, ὡς εἴγε τὰ καθαρᾷ πίστει, καὶ ἁγίᾳ προθέσει φυλαχθῆναι παρ' ὑμῶν θεσπισθέντα, ἢ ῥαθυμίας ἀξιώσωσιν, ἢ συγχωρήσωσι παραβαίνεσθαι, ἕκαστος ἀνὰ δέκα λιτρῶν προστίμῳ χρυσοῦ βαλλόμενος, ὡσανεὶ προδόται τῆς εὐσεβείας, καὶ τῶν νόμων, καὶ περὶ αὐτὴν ἔσονται κάμνοντες τὴν ὑπόληψιν. Ἐδόθη δὲ πρὸ πέντε καλανδῶν Αὐγούστων ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὑπατείας Σφωρακίου τοῦ λαμπροτάτου, καὶ τοῦ δηλωθησομένου.

*προηγουμένοις

plura finxisse, quæ eorum insaniam adversus veram fidem aperte signarent: itaque ideo præcipimus, ubicumque hujusmodi [a] scripta * * fuerint, ignibus [b] cremari. Eos vero qui vel scripserint, vel aliis legenda tradiderint docendi studio vel discendi, censemus [c] cum publicatione bonorum deportatione puniri. [d] Docendi etenim hanc infaustam hæresim, sicut pridem edictis serenitatis nostræ continetur, omnibus adimimus facultatem: quia ultimo supplicio coercebitur, qui illicita docere tentaverit. Eos vero qui [e] discendi studio audierint scelerata differentem, decem librarum auri mulcta compescimus. Ita enim materia subtrahetur erroris, si peccatorum & doctor defuerit & auditor, [f] Palladi * parens carissime.) illustris itaque & magnifica auctoritas tua, edictis propositis, omnibus faciat nota quæ jussimus: cognoscentibus moderatoribus provinciarum, eorumque officiis, defensoribus etiam civitatum, quod si ea quæ [g] pura fide & sancto proposito custodienda censuimus, aut neglexerint, aut permiserint temerari, [h] singuli denarum librarum auri mulcta perculsi, ut religionis legumque proditores, etiam de existimatione laborabunt. [i] Datum * v. Kal. Augusti Constantinopoli, Sporatio viro clarissimo, & qui fuerit nuntiatus, consulibus. *

* repetita

* desunt in c. Bohier. ut in textu Græco.

* Anno Christi 452.

Καὶ ὡσαύτως ἐγράφη Οὐαλεντινιανῷ ἐπάρχῳ τοῦ Ἰλλυρικοῦ, καὶ Τατιανῷ ἐπάρχῳ πόλεως, καὶ Βιγκομάλῳ μαγίστρῳ, καὶ ὑπάτῳ δεσιγνάτῳ.

* *Eodem exemplo scripta Valentiniano viro illustri. præfecto Illyrici, & Tatiano præfecto urbis, & Vincomalo magistro officiorum & consuli designato.*

* Legi eodem &c.

Ἀντίτυπον βασιλικοῦ γράμματος γραφέντος Βάσσῃ ἡγουμένῃ ἀσκητηρίου ἐν Αἰλίᾳ, παρὰ τῆς εὐσεβεστάτης, καὶ φιλοχρίστου Αὐγούστης Πουλχερίας.

XIII. *Exemplum regiarum literarum scriptarum ad Bassam præfectam monasterii in Ælia, a piissima & Christi amante Augusta Pulcheria.*

inquit Rusticus in c. Boh.

Τὴν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος περὶ τὴν ἀληθῆ, καὶ ὀρθόδοξον πίστιν σπουδήν τε, καὶ προθυμίαν, καὶ ὅπως αὐτὴν διὰ πάντων αὔξειν τε, καὶ συγκροτεῖσθαι σπουδάζομεν, οὐδενὶ μὲν ἀμφίβολον εἶναι νομίζομεν· πλέον δὲ πάντων ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὴν σὴν εὐλάβειαν τεθαρρήκαμεν. ἐπειδὴ δὲ ἀνεφάνη ἐν τοῖς νῦν καιροῖς ὁ τῆς Σίμωνος πλάνης, μᾶλλον δὲ τοῦ Ἀντιχρίστου πρόδρομος Θεοδόσιος· ὃς ὅπως μὲν διέθηκε τὴν Αἰλιέων πόλιν, καὶ τὰς ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ἁγιωτάτας ἐκκλησίας ἐτά-

Serenitatis nostræ studium, animumque in sanctam & orthodoxam fidem, & quomodo eam usquequaque amplificari & celebrari studemus, nemini dubium esse arbitramur; maxime vero omnium id nosse certo tuam reverentiam confidimus. Sed quoniam his temporibus extitit Simonis erroris imitator, vel potitus antichristi præcursor Theodosius: qui quemadmodum affecerit Æliensium civitatem, Palæstinæque sanctissimas ecclesias turbaverit, contra divina & humana

BALUZII NOTÆ.

a Legendum, *scripta reperta fuerint*. Mendum est editionis Labbeanæ. Codex 2579. habet, *scriptura reperta fuerit*.
b Veteres libri & editiones, *concremari*.
c *Cum publicatione bonorum*. Hæc in nullo veterum exemplarium habentur quæ nos vidimus, neque in editionibus quæ Romanam antecesserunt.
d Codices Colbertini: *Delenda est enim hæc infausta hæresis*.
e Omnes libri veteres, *sequendi*.
f *Palladi parens carissime*. Hæc non habentur in codice Corbejensi, neque in Divionensi. At in Colbertinis legitur: *Palladi parens carissime atque amantissime*.
g Divion. & Corb. & veteres editiones, *mera fide*. In codice 2559. scriptum est: *civitatum quod sanctam veramque fidem sancto proposito custodiendam esse censemus*.
h *Singuli* Deest in omnibus antiquis exemplaribus & editionibus.
i Corb. Divion. & 2579. & veteres editiones: *Datum xi. Kal.*

na jura perpetrans innumerabilia mala, & calumnians ſanctam & univerſalem Chalcedone collectam ſynodum, quaſi ſymbolum trecentorum decem & octo ſanctorum patrum commoverit, & labefactarit, & duos filios, duoſque Chriſtos, ac duas perſonas adorari oportere docuerit, nec reverentiam tuam latet: neceſſarium duxit pietas noſtra, per ſacras noſtras literas antea miſſas redarguere memorati nefarii viri mendacia, noſtramque fidem nobis a majoribus traditam declarare, & quod juxta ſymbolum trecentorum decem & octo patrum credimus; quod quidem ſancta ſynodus Chalcedone habita, nihil vel addens vel imminuens, confirmavit. Cum vero benignitate atque humanitate domini noſtri & ſalvatoris Chriſti, ii qui Ælienſium urbem incolunt, cognoviſſent meæ ſerenitatis, & religioſiſſimi domini orbis terræ & conjugis majeſtatis meæ, veram & orthodoxam fidem, ad eam accurrerunt, multiſque laudibus dominum noſtrum & ſalvatorem Jeſum Chriſtum ac noſtram poteſtatem celebrarunt, veniamque delictorum quæ ante commiſerant, orarunt. Ac de illis quidem ſacratiſſimus & piiſſimus dominus & conjux meæ ſerenitatis, ſolita uſus humanitate, eam typum dedit, qui ipſius pietatem deceat. Noſtra autem ſerenitas conſiderans præfati ſceleſti ac nefarii Theodoſii calumnias, metuenſque ne quas e religioſis feminis ſimpliciores circumſcripſerit, ſuiſque præſtigiis & fallaciis eas valuerit a veritate abducere, volenſque undique delere memorati ſceleſti hominis convictam impietatem: idcirco has ad vos ſacras noſtras literas dirigimus, quibus fidem nobis uſque a patribus traditam declaramus, eamque volumus omnibus Deo conſecratis fœminis per vos manifeſtam eſſe: quod nos fidem ſecundum expoſitum ſymbolum a trecentis decem & octo ſanctis patribus ſervamus; deteſtamur vero Photini, & Apollinarii, & Valentini, & Neſtorii impietatem; ad hæc vero & novellam improbamque Eutychis ſententiam: & credimus dominum & ſalvatorem noſtrum Jeſum Chriſtum de Spiritu ſancto & Maria virgine deipara natum eſſe; confitentes unum & eumdem Filium Jeſum, Deum perfectum & hominem perfectum eumdem; Deum vere, & hominem vere, eumdem; nulloque modo diviſum, aut ſeparatum, aut converſum ſalvatorem Chriſtum ſemper adoramus: in hac fide ſine fluctuatione perſeverare optantes, & anathematizantes eos qui dicunt duos filios, aut duos Chriſtos, aut duas perſonas; vel qui dixerunt, aut ſcripſerunt, aut dicere audent. Quam quidem ſanctam & orthodoxam fidem univerſalis etiam ſynodus quæ proxime Chalcedone habita fuit, confirmavit; nullamque vel additionem vel detractionem fecit in expoſito ſancto ſymbolo a trecentis octodecim ſanctis patribus, ac ſolius Eutychis perverſam opinionem condemnavit ſuffragio ſanctis patribus concinente. Quamobrem reverentia tua, cognita ſerenitatis noſtræ vera & orthodoxa fide, orare pro nobis ac noſtro imperio aſſidue ſtudeat.

A ραξε, μυρία δεινὰ κατά τε τῶν θείων, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων δικαίων διαπραξάμενος, συκοφαντῶν τε τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν ἐν Χαλκηδόνι συγκροτηθεῖσαν σύνοδον, ὡς τὸ σύμβολον τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων παρασαλεύσασαν, καὶ δύο υἱοὺς, καὶ δύο Χριστοὺς, καὶ δύο πρόσωπα προσκυνεῖσθαι δογματίσασαν, οὐδὲ τὴν ὑμετέραν λέληθεν εὐλάβειαν· ἀναγκαῖον ἡγήσατο ἡ ἡμετέρα εὐσέβεια, διὰ τῶν πρὸ τούτου καταπεμφθεισῶν θείων ἡμῶν συλλαβῶν ἐλέγξαι μὲν τὰς τοῦ μνημονευθέντος μυσαροῦ ἀνδρὸς ψευδολογίας, τὴν δὲ ἡμετέραν ἐκ προγόνων ἡμῖν παραδοθεῖσαν φανερῶσαι πίστιν, καὶ ὅτι κατὰ τὸ σύμβολον τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ πιστεύομεν· ὅπερ καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία σύνοδος, μηδὲν τούτῳ προσθεῖσα, μήτε μὴν αὐ- B τὸ μειώσασα, ἐβεβαίωσε. καὶ διὰ τὴν φιλανθρωπίαν τοῦ δεσπότου ἡμῶν, καὶ σωτῆρος Χριστοῦ, γνόντες οἱ τὴν Αἰλιέων πόλιν οἰκοῦντες, τήν τε τῆς ἐμῆς γαληνότητος, καὶ τοῦ εὐλαβεστάτου δεσπότου τῆς οἰκουμένης, καὶ ὁμοζύγου τῆς ἐμῆς θειότητος ἀληθῆ, καὶ ὀρθόδοξον πίστιν, ταύτῃ τε προσέδραμον, καὶ διαφόροις εὐφημίαις τὸν δεσπότην ἡμῶν, καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν, τήν τε ἡμετέραν ἀνύμνησαν βασιλείαν, καὶ συγγνώμην ἐπὶ τοῖς προλαβοῦσιν αὐτῶν ᾐτήσαντο πταίσμασι. καὶ περὶ μὲν αὐτῶν ὁ θειότατος, καὶ εὐλαβέστατος δεσπότης, καὶ ὁμόζυγος τῆς ἐμῆς γαληνότητος, τῇ συνήθει αὐτοῦ φιλανθρωπίᾳ κεχρημένος, τύπον δέδωκε τὸν τῇ αὐτοῦ C πρέποντα εὐσεβείᾳ. ἡ δὲ ἡμετέρα γαληνότης λογιζομένη τὰς Θεοδοσίου τοῦ προλεχθέντος μυσαροῦ, καὶ ἀνοσίου συκοφαντίας, μὴ καί τινων εὐλαβεστάτων γυναικῶν τὰς ἁπλουστέρας ἠπάτησε, καὶ ταῖς αὐτοῦ μαγγανείαις τε, καὶ ψευδολογίαις ἀπαγαγεῖν ταύτας τῆς ἀληθείας ἐξίσχυσε, πανταχόθεν τε βουλομένη τὴν τοῦ μνημονευθέντος μυσαροῦ ἀπελεγχθεῖσαν ἐξαλεῖψαι δυσσέβειαν, τούτου ἕνεκα τάδε πρὸς ὑμᾶς τὰ θεῖα ἡμῶν καταπέμπομεν γράμματα, δι' ὧν τήν τε ἐκ πατέρων ἡμῶν παραδοθεῖσαν ἡμῖν φανεροῦμεν πίστιν, πάσαις δὲ ταῖς τῷ Θεῷ ἀνακειμέναις γυναιξὶ δήλην ταύτην δι' ὑμῶν γενέσθαι βουλόμεθα. ὅτι περ ἡμεῖς τὴν μὲν πίστιν κατὰ τὸ ἐκτεθὲν D σύμβολον παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων φυλάττομεν, βδελυσσόμεθα δὲ τὴν Φωτεινοῦ, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Βαλεντίνου, καὶ Νεστορίου δυσσέβειαν, καὶ πρὸς τούτοις, τὴν νεαρὰν Εὐτυχοῦς κακοδοξίαν· καὶ πιστεύομεν τὸν δεσπότην, καὶ σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου τετέχθαι· ὁμολογοῦντες ἕνα, καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν Ἰησοῦν, Θεὸν τέλειον, καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτόν· Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτόν· οὐδενὶ τρόπῳ μεριζόμενον, ἢ χωριζόμενον, ἢ τρεπόμενον τὸν σωτῆρα Χριστὸν προσκυνοῦμεν διαπαντός· ἐν ταύτῃ E τῇ πίστει ἀσαλεύτως διαμένειν εὐχόμενοι, καὶ ἀναθεματίζοντες τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς, ἢ δύο Χριστοὺς, ἢ δύο πρόσωπα, ἢ εἰπόντας, ἢ γράψαντας, ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας. ἥν τινα ἁγίαν, καὶ ὀρθόδοξον πίστιν, καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἔναγχος οἰκουμενικὴ συγκροτηθεῖσα σύνοδος ἐβεβαίωσε· μηδεμίαν προσθήκην, ἢ μείωσιν ἐν τῷ ἐκτεθέντι ἁγίῳ συμβόλῳ παρὰ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων ποιήσασα, τὴν Εὐτυχοῦς μόνου κακοδοξίαν συμφώνῳ τοῖς ἁγίοις πατράσι ψήφῳ καταδικάσασα. μαθοῦσα τοίνυν ἡ σὴ εὐλάβεια τὴν τῆς ἡμετέρας γαληνότητος ἀληθῆ, καὶ ὀρθόδοξον πίστιν, εὔχεσθαι ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τῆς ἡμετέρας βασιλείας ἐκτενέστερον σπουδαζέτω.

Ἀν-

A

Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων γραφέντων ἀρχιμανδρίταις, καὶ λοιποῖς ἐν Ἀλίᾳ, καὶ τοῖς περὶ αὐτὴν οἰκοῦσι μοναχοῖς, παρὰ τῆς θεοτίτης δεσποίνης ἡμῶν Πουλχερίας τῆς αἰωνίας Αὐγούστης.

XIV. *Exemplum ſacrarum literarum ſcriptarum archimandritis, & reliquis monachis in Ælia & circa eam habitantibus, a ſacratiſſima domina noſtra Pulcheria perpetua Auguſta.* Interprete Epiphanio Scholaſt. *Haid*

Αἱ μὲν δεήσεις, ἃς ἀπεστείλατε πρὸς τὴν ἡμετέραν εὐσέβειαν, ἔλεγχον τῆς ὑμετέρας φέρουσι πλάνης. ὁ δὲ θειότατος, καὶ ἡμερώτατος βασιλεὺς, ὁμόζυγος τῆς ἐμῆς γαληνότητος, καὶ ἡ ἡμετέρα θειότης, τὴν μὲν εὐσέβειαν προτιμᾷν ἐγνώκαμεν πάντων, τὴν δὲ φιλανθρωπίαν, ἔμφυτον οὖσαν ἡμῖν, ἀσπαζόμεθα. καὶ οἷα μὲν ἡ αὐτοῦ γαληνότης, ἐντυχοῦσα ταῖς ἱκετηρίαις, ἀπέστειλεν ὑμῖν, τὰ τῆς αὐτοῦ θειότητος σημαίνει γράμματα, ἃ ταῖς πολλαῖς ἱκεσίαις τοῦ Ἰουβεναλίου τοῦ ὁσιωτάτου ἐπισκόπου δυστωπηθεῖσα ἡ αὐτοῦ γαληνότης πρὸς ὑμᾶς ἀντέγραψε. τὸ δὲ ἡμέτερον κράτος μέμφεται μὲν τοῖς ἐν τῷ προλαβόντι χρόνῳ κατὰ τῆς ἁγίας θρησκείας, καὶ τῆς κοινῆς ἁπάντων εὐπραξίας τολμηθεῖσι παρ' ὑμῶν, ἐναντία διαπραττομένοις τοῦ τῆς μοναχῶν ἐπαγγέλματος· παραινεῖ δὲ ταῖς θείαις συλλαβαῖς, ὄφελε γέγονε ποτε πρὸς μετάμελον * ὑμῶν τὴν ζωμένων ἀπιδόντας, πᾶσαν τὴν ὑμετέρων ψυχῶν ἀπώσασθαι πλάνην, ἐπιγνῶναι δὲ τῆς πίστεως τὴν ἀλήθειαν, ἣν ἐκ προγόνων λαβοῦσα, εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον ἡ ἡμετέρα φυλάττει εὐσέβεια, ὡς μὲν ἐδίδαξαν οἱ τῆς ὁσίας μνήμης τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ ἅγιοι πατέρες, ἀναντιῤῥήτως πιστεύσασα· τὴν Νεστορίου δὲ δυσέβειαν ἀπελαθεῖσαν παρὰ τῆς κατ' Ἔφεσον ἁγίας συνόδου, ἧς Κελεστῖνος, καὶ Κύριλλος οἱ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης προβέβλητο, ὡς θεομάχον δικαίως ἀποσκευομένη· μισήσασα δὲ ἀναγκαίως καὶ τὴν Εὐτυχοῦς κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας ἐπανάστασιν· ἣν τοῖς Βαλεντίνου, καὶ Ἀπολιναρίου κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως διδασκαλίαις ὁδηγηθεὶς, τὴν ἀληθῆ θρησκείαν διαταράττειν ἐσπούδασεν. ἑπομένη δὲ τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ τὴν Χαλκηδονέων εὐαγοῦς συγκροτηθείσῃ, ἐφ' οἷς ἐρμηνείᾳ συμφώνῳ τὸ σύμβολον τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων ἐβεβαίωσε, πιστεύει τὸν δεσπότην ἡμῶν, καὶ σωτῆρα Χριστὸν, ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου τῆς θεοτόκου τετέχθαι, διδαχθεῖσα νοεῖν τὴν φύσιν ἀληθείαν εἶναι, καὶ τὸν δεσπότην ἡμῶν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτόν· ὅπου γὰρ καὶ ὁ ἁγιώτατος Παῦλος ὁ Ἀπόστολος διδάσκει ἐν τῇ πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῇ ῥήμασι τούτοις· ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν, ἐδουλεύσατε τοῖς φύσει μὴ οὖσι θεοῖς· τουτέστιν, ἀγνοοῦντες τὸν ἀληθῶς Θεὸν, τοῖς μὴ κατὰ ἀλήθειαν οὖσι θεοῖς ἐδούλευσαν. τούτοις γὰρ ἡμᾶς σαφῶς διδάσκει τοῖς ῥήμασι, τὴν φύσιν ἀληθείαν νοεῖν. μάτην δὲ τοὺς ὑμετέρους ἔπληξε ψυχὰς ψευδὴς ὑπόνοια. οἷα δὴ τῶν ἐν Χαλκηδόνι

PRECES equidem quas ad noſtram direxiſtis pietatem, indicium veſtri erroris oſtendunt. Sacratiſſimus autem & manſuetiſſimus imperator, noſtræ tranquillitatis conjux, & noſtra ſerenitas, pietatem omnibus rebus præponere judicavimus, & clementiam [a] nobis inſitam amplectimur. Quæ autem ejus pietas, veſtras ſupplicationes agnoſcens, vobis ſcripſerit, literæ divinitatis ejus oſtendunt, quas vobis multis precibus Juvenalis ſanctiſſimi epiſcopi ejus exorata tranquillitas deſtinavit. Noſtra vero ſerenitas culpat equidem ea quæ dudum a vobis adverſus venerabilem religionem, communemque diſciplinam præſumpta ſunt, agentibus illa [b] quæ ſunt inſtituto & profeſſioni monachorum valde contraria. Monet autem divinis ſyllabis, ut licet tarde, tamen ad meliora reſpicientes, omnem veſtrarum animarum abjiciatis errorem, & veritatem fidei cognoſcatis, quam a progenitoribus ſuſcipiens noſtra pietas, [c] univerſo tempore conſervat, ſicut tradiderunt ſanctæ memoriæ trecenti decem & octo venerabiles patres, ſine contradictione [d] credens; & Neſtorii impietatem [e] expulſam ab [f] Epheſino ſancto concilio, cui Cæleſtinus & Cyrillus reverendæ memoriæ præſidebant, tamquam inimicam Dei juſtiſſime reſpuit, [g] ac neceſſarie odio habet Eutychis * reſultationem contra rectam doctrinam: qui Valentini & Apollinaris adverſus fidem orthodoxam dogmatibus eruditus, religionem veram ſtuduit conturbare. Sequitur autem ſanctum concilium, quod nuper Chalcedone congregatum eſt, * quando interpretatione conſona trecentorum decem & octo patrum ſymbolum confirmavit; & [h] credit dominum noſtrum & ſalvatorem Chriſtum ex Spiritu ſancto & Maria virgine natum, erudita intelligere naturam eſſe veritatem, & dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Deum vere & hominem vere eumdem. Sic enim ſanctiſſimus Paulus apoſtolus docet in epiſtola ad Galatas, his verbis loquens: *Sed tunc quidem neſcientes Deum, ſerviſtis [i] natura non exiſtentibus diis:* hoc eſt, neſcientes eum qui vere Deus eſt, his qui vere dii non ſunt, * ſervierunt ſerviſtis. His itaque verbis clare nos docet naturam [k] intelligere veritatem. Fruſtra vero veſtras animas falſa percuſſit opinio, quaſi ſancta Chalcedonenſis ſynodus congregata docuerit, aut tranquilitas noſtra [l] crediderit duos filios, aut duos Chriſtos per duas naturas intelligendos; ſed non ita veritas habet. Nos enim abdicantes hoc, anathematizamus eos qui hoc [m] dixerunt, aut

* rebellionem

* in eo quod interpretatione.

Galat. 4.

* ſervierunt

ſcri-

BALUZII NOTÆ.

a Surius, *inſitam nobis*. Veteres libri, *inſertam nobis*.
b Veteres libri & edit. *quæ videntur præceptionibus monachorum valde contraria*.
c Veteres libri & edit. *tempore univerſo conſervat, ſicut etiam tradiderunt*.
d Ita etiam Surius. Sed veteres libri, *credentibus*.
e Veteres libri & edit. *expulſa*. f Veteres libri, *Epheſo*.
g Veteres libri & edit. *& Eutychis reſultationem contra rectam doctrinam, & qui Valentini & Apollinaris adverſus fidem orthodoxam dogmatibus eruditus, religionem veſtram ſtuduit conturbare, odio neceſſarie ſimul habet*.
h Veteres libri, *credidit*. i Iidem libri; *qui natura*.
k Veteres libri & edit. *dicere*. l Veteres libri, *credidit ut duos filios*.
m Iidem libri: *ſcripſerunt aut dixerunt aut dicere forte præſumunt*.

ſcripſerunt, aut dicere fortaſſe præſumunt Noſtra namque poteſtas unum eumdemque Filium Jeſum Chriſtum Deum perfectum, & hominem perfectum eumdem, nullo modo diviſum [a] vel mutatum, ſalvatorum Chriſtum confitetur: ſemperque in ea fide optamus inconcuſſe perſiſtere. Agnoſcentes igitur ſimplicitatem veritatemque noſtræ fidei, quam cuſtodire ſtudemus ſecundum ſanctorum patrum veram traditionem: ſcientes etiam orthodoxam fidem & clementiſſimam intentionem tranquilliſſimi rerum domini, & pietatis meæ [b] conjugis, & rebus ipſis credentes, per quas ſolum pietatem [c] in Deum reſpiciens, [d] eos qui ſic peccare præſumpſerunt, digna [e] ultione caſtigare diſtulit: * in futuro tempore honore, noſtriſque beneficiis cumulari ſperantes, de cetero cunctam dubitationem [f] ab animis veſtris auferte, & in veſtris monaſteriis perdurantes, & ſolitariam vitam * reverenter [g] agentes, a recta fide & [h] veritate eccleſiarum vos nolite ſejungere; ne (quod non ſperat noſtra clementia) tamquam veritatis impugnatoribus nomen [i] adſcribatur hæreſeos. [k] Scitote etiam, quia tranquillitas ejus, divinis literis ad [l] * Dorotheum * comitem deſtinatis, juſſit ſubtiliſſimam inquiſitionem fieri de ſubreptione rerum, quæ a Samaritis [m] dicuntur eſſe præſumpta: & quæcumque direpta monſtrantur, [n] ea ſanctiſſimis eccleſiis, & qui [o] ea perdiderunt, ab eis reddi ſancivit, [p] utque raptarum rerum auctores pœnas debeant legitimas ſuſtinere. Monaſteria vero & habitacula veſtra [q] ab importunitate militum, ejuſdem viri ſolicitudine libera, & ſine moleſtia conſervari [r] præcepit. Credit enim nobiſcum ejus tranquillitas quia per hanc providentiam atque exhortationem, & priorum vos actuum pœnitebit, & * catholicæ eccleſiæ concordi fide poſſitis uniri in pace & unanimitate, orthodoxa religione ſervata. *Et alia manu.* Deus vos cuſtodiat multis annis, reverendiſſimi.

* poſthac honore atque favore cumulari.

* religioſe

* V. S. virum ſpectabilem.

* catholica eccleſia concordi fide unietur in pace.

A συγχροτηθείσης ἁγιωτάτης σωνόδε διδαξάσης, ἢ τῆς ἡμετέρας γαλιωότης & πισθσάσης, δύο υἱὸς, ἢ δύο Χεισὸς διὰ τῆ δύο φύσεων νοεῖθαι· ἔχει δὲ ὠχ ἕτως ἡ ἀλήθεια. ἀναγορδοντες γὰρ, ἀναθεματίζομεν τὸς τᾶτο γράψαντας, ἢ εἰπόντας, ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας. τὸ δὲ ἡμέτερον κράτ& σῶα, καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν Ἰησᾶν Χεισὸν, Θεὸν τέλειον, καὶ ἄνθρωπον τέλειον, τὸν αὐτὸν Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν, ἐδενὶ ξόπῳ μειζόμενον, ἢ ξεπόμενον, τὸν σωτῆρα Χεισὸν ὁμολογεῖ διαπαντὸς, ἐν ταύτῃ τῇ πίσει διαμένειν ἀσαλδῶς δίχόμενον. διδαχθέντες τοίνυν τὸ ἁπλᾶν, καὶ ἀληθὲς τῆς ἡμετέρας πίσεως, ὅπερ φυλάττειν σπεδάζομεν κατὰ τ τῆ ἁγίων πατέρων ἀληθεσάτῳ παράδοσιν. εἰδότες δὲ καὶ τῷ ὀρθοδόξον πίσιν, καὶ τὸν φιλάνθρωπον σκοπὸν τᾶ γαλιωοτάτε δεσπότε τῆς οἰκεμένης, καὶ ὁμοζύγε τῆς ἐμῆς δίσεβείας, καὶ τοῖς πράγμασι πειθομένες, δι' ὧν μόνη τῇ πρὸς τὸ κρεῖττον δίσεβείᾳ τὲς ὕπω δυασεβῆ, καὶ παράνομα τετολμηκότας δίκαις ὑποβαλεῖν τοῖς ἀξίαις ἀνεβάλετο· καὶ τῆς εἰς τὸν ἑξῆς δὲ χρόνον τιμῆς, καὶ συγχροτήσεως παρ' ἡμῶν πειραθήσεθαι προσδοκῶντες, τᾶ λοιπᾶ γᾶν πᾶσαν ἀμφισβήτησιν τῆ ὑμετέρων ψυχῶν ἀνέλετε, τοῖς τε μοναςηρίοις προσκαρτερᾶντες, καὶ τὸν μονήρη βίον δίλαβῶς μετιόντες, τῆς ὀρθῆς πίσεως, καὶ τῆς σώσεως τῆ ἐκκλησιῶν μηδόλως χωριζόμενοι· ὡς ἂν μή τις ὑμῖν· ὅπερ ὠκ ἐλαίζει τὸ ἡμέτερον κράτ&· αἱρέσεως * ὀνόματι ἀληθείᾳ πολεμήσης ἐπιγράψῃ. γινώσκετε δὲ, ὡς ἡ αὐτᾶ γαλιώτης θείοις γράμμασι πρὸς Δωρόθεον τὸν περίβλεπτον κόμητα, ἐκέλδσεν, ἀκριβῆ ζήτησιν προτεθῆναι περὶ τῆς τῆ πραγμάτων ἁρπαγῆς, τῆς λεγομένης παρὰ τῆ Σαμαρειτῆ τετολμᾶθαι. καὶ ὅσα μὲν ἂν ἐπιδειχθείη ληφθέντα, ταῦτα τοῖς τε ἁγιωτάτοις ἐκκλησίαις, καὶ τοῖς ἀπολέσασι, παρ' αὐτῆ ἀποδοθῆναι ἐθέσπισεν· ὑποχρεῖν δὲ τὲς δίκας αἰτίας τὰς ἐκ τῆ νόμων δίθυίας· τὰ δὲ μοναςήρια, καὶ τὰ οἰκήματα ὑμῶν τῆς παρὰ τῆ στρατιωτῆ ὀχλήσεως, φροντίδι τᾶ αὐτᾶ ἀνδρὸς, ἐλδθερα φυλαχθῆναι προσέταξε. πισθεὶ γὰρ ἅμα ἡμῖν τὸ * αὐτῆ κράτ&, ὡς διὰ τῆς τοιαύτης φρονοίας, καὶ προθυμίας, πᾶν τε πρότερον ὑμῖν πεπραγμένων μεταμελήσει, καὶ τὰ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας σώθήσεται συμφώνῳ πίσει, ἐν εἰρήνῃ, καὶ ὁμονοίᾳ τῆς ὀρθοδόξε θρησκείας φυλαττομένης.

* ὑσ. ὀνομάτ.

* αὐτᾶ

A'v-

BALUZII NOTÆ.

a *Vel mutatum.* Hæc non extant in antiquis libris & editionibus.
b Veteres libri & edit. *jugalis.* c *In Deum.* Et hæc quoque deſunt in antiquis libris & editionibus. d Codex Corb. *eos qui ſic ſeve peccare.* Bellovac. *eos qui ſic ſive peccare.* Forte legendum *ſæve*, id eſt, impie. e Surius: *caſtigari ultione præcipiet, in futuro.* Veteres libri *caſtigari ultione præcipit, & in futuro.* f Veteres libri & edit. *ab animabus.*
g Iidem libri & edit. *adeuntes.* h Iidem libri & edit. *unitate.* quod melius eſt.
i Veteres libri, *ſcribatur.* k Veteres libri & editiones: *Scitote ſiquidem.*
l Surius edidit, *Dorotheum veſtrum Comitem.* Editores Romani ſuſtuleruut vocem *veſtrum*, quam videbant non congruere huic loco. Textus autem Græcus poterat eos admonere quid reponendum eſſet. Error Surii ortus ex eo quod veteres notas non intellexit. Nam veteres libri habent, *Dorotheum us Comitem*, id eſt, *virum ſpectabilem.* m Veteres libri & edit. *dicitur.*
n Sur. *a ſanctiſſimis* Veteres libri, *& ſanctiſſimis.*
o Veteres libri & edit. *eas perdiderunt.* Sic etiam in editione Romana.
p Veteres libri, *atque* q *Ab.* Deeſt in veteribus libris & editionibus
r Veteres libri & edit. *præcipit*

A

Ἀντίτυπον θείων γραμμάτων τῶ αὐτῶ ὁσιωτάτω βασιλέως Μαρκιανῶ, πεμφθέντων τῇ ἐν Παλαισίνῃ ἁγίᾳ συνόδῳ,

XV. *Exemplum ſacrarum literarum piiſſimi imperatoris Marciani ad ſanctam ſynodum in Palæſtina congregatam.*

Τὸ περὶ τὴν πίστιν θερμὸν τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας, καὶ ὁπόση ὀσημέραν κεχρήμεθα σπουδῇ περὶ τὴν ἁγιωτάτην, καὶ ὀρθόδοξον πίστιν, ἡγούμεθα μηδενὶ μὴ λανθάνειν, πρὸ δὲ πάντων ἀκριβῶς εἰδέναι τὴν ὑμετέραν ἐυλάβειαν, καὶ πάντας τοὺς τῷ θεοφιλεῖ καταλόγῳ τῆς ὁσιωτάτων ἱερέων περιεχομένους. ὁ δὲ τῷ μισοῦντι τῆς Χριστιανῶν ἐξ ἔργου πολεμῶν βάσκανος διάβολος, οὐ παύεται μηχανήματα ἐπινοῶν κατὰ τῆς ἁγίας, καὶ ὀρθοδόξου πίστεως· καὶ τῶν προλαβουσῶν αἱρέσεων ἀπογνούς, ἑτέραν ἐφεῦρε νῦν διὰ τοῦ δυσεβοῦς Εὐτυχοῦς κακοδοξίαν, τοῦ τοῦ Φωτεινοῦ, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Βαλεντίνου, καὶ Νεστορίου θεομάχον ζηλώσαντος γνώμην, ἥτις ἡμῖν ἀπέτεκε τὸν δυσεβῆ, καὶ πρόδρομον τοῦ Ἀντιχρίστου, μιμητὴν δὲ καὶ τῆς Σίμωνος πλάνης Θεοδόσιον· ὃς ἀπαραιτήτως τῇ ἀληθείᾳ· πῶς γὰρ ἔμελλε ταύτῃ τίθεσθαι ὁ τῆς μερίδος τοῦ Ἀντιχρίστου ὑπάρχων, μᾶλλον δὲ ὅλον αὐτὸν ἐνδεδυμένος; καὶ συνιδὼν, ὡς εἰ μή τι παλάττοιτό τινα τῆς αὐτοῦ πανουργίας, καὶ δυσεβείας ἄξια, οὐκ ἔξει τοὺς ὑπακούοντας, ἐπινοεῖ τινα, καὶ συντάττει γράμματα, ἅπερ ἡδύνατο πλάσασθαι μόνος ὁ διάβολος· καὶ δι' αὐτῆς τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν συνοφαντεῖν ἐκ ἐπαύσατο συνόδον, ὡς δογματίσασαν δύο υἱοὺς, καὶ δύο Χριστούς, καὶ δύο πρόσωπα ὀφείλειν προσκυνεῖσθαι· ὅπως τοὺς τῆς ἁπλουστέρων ἀπατήσας ψυχὰς, καί τινας ἄλλους πῶ δεδεδομένους, ἔχων αὐτῷ συμφέροντας· ὁ μὲν ἄλλα καὶ μοναχοὺς, καὶ ἐρημίτας, καὶ πλῆθος ἐκ τούτων συναγαγὼν, ἀναστέφει μὲν πόλεις, ἐργάζεται δὲ φόνους ἐν μέσαις αὐταῖς, καὶ ὕδε τῆς τυχόντων, ἀλλ' ὁσίων, καὶ εὐλαβῶν ἀνδρῶν· τολμᾷ δὲ ἐμφρήσσειν, καὶ σάσεις, καὶ νεωτερισμοὺς κατὰ τῆς πολιτείας αὐτῆς, σύγχυσιν τῆς θείων ὁμοῦ, καὶ ἀνθρωπίνων ἐργαζόμενος, ἀναῤῥήγνυς εἱρκτὰς, καὶ φονεῖς τοὺς τὰ παραπλήσια αὐτῷ τολμήσαντας, καὶ ἑτέρους ἐπὶ ἀθεμίτοις ἐγκλήμασι φυλαττομένους πρὸς τιμωρίαν, ἀφιεὶς· ὥσπερ ἄδειαν διδοὺς πᾶσι τοῦ πολυπραγμονεῖν ὅσα τούτων, ἃ βούλοιντο. καὶ ὡς μικρῶν ὄντων τῆς προλαβόντων, ἐπάγει καὶ ἕτερα τούτων βαρύτερα. τῇ γὰρ ἑαυτοῦ ἐπιβέβηκας δυσεβείᾳ, ἐπιπηδᾷ τοῦ τῷ θρόνῳ τοῦ τεσσαρακαιδεκάτου Ἀποστόλου Ἰακώβου, ἡγησάμενος μὴ ἔξειν τοῦτον ἀσφαλῶς, εἰ μὴ τὸν κατὰ τοὺς ἁγίους κανόνας ἐνιδρυθέντα πάλαι αὐτῷ ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Ἰουβενάλιον ἀνέλοι. ἐπιπέμπει τοίνυν αὐτῷ τοὺς ἀναιρήσοντας· ἀποτυχὼν δὲ τοῦ προλεχθέντος ἀνδρὸς, διὰ τὸ τῆς πίστεως αὐτοῦ ἑδραῖον, ἧπται τοῦ τῆς ἁγίας τεσσαράδος περὶ αὐτὸν ῥοπῆς, Σαλημήνον τὸν ὁσιώτατον τῆς Σκυθοπολίτιδος ἐπίσκοπον ἅμα τοῖς σὺν αὐτῷ ἀναιρεῖ. γίνεται δὲ, ὥς γε ἐνόμιζον, ἐν καθέδρᾳ τοῦ θρόνου. οὐκ ἀρκεθεὶς δὲ τούτῳ, καὶ τοὺς ἐν ἑτέραις πόλεσιν ὄντας εὐλαβεῖς ἐπισκόπους τῆς τε ἁγίων ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς ἱερωσύνης ἀπελαύνει, ἑτέρους δὲ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ τῆς ἀσεβείας, καὶ τῆς ἀθεμίτων πράξεων, ἀντ' αὐτῶν καθίζᾳ. ταῦτα μὲν οὖν τὰ παρ' αὐτοῦ τετολμημένα ἴσε πάντες ἀκριβῶς, ἐπείπερ τὰ πολὺ τῆς πεπραγμένων μέρος κατὰ τῆς ὑμῶν ὁσ-

Pletatis noſtræ fervorem erga fidem, quantoque quotidie ſtudio circa ſanctiſſimam & orthodoxam fidem utamur, neminem quidem latere putamus: ante omnes vero penitus noſſe reverentiam veſtram, atque univerſos qui Deo amabili ordine ſanctiſſimorum epiſcoporum continentur. Qui vero Chriſtianorum generi ex inſtituto bellum facit, invidus diabolus non deſinit molimina excogitare contra ſanctam & orthodoxam fidem: ac priores hæreſes deſperans, aliam nunc adinvenit per impii Eutychis pravam opinionem, qui Photini, & Apollinarii, & Valentini, & Neſtorii cum Deo pugnantem ſententiam æmulatus eſt; quæ nobis peperit impium & præcurſorem antichriſti, & imitatorem Simonis erroris Theodoſium: qui aſpernatus veritatem (quomodo enim ei aſſenſurus fuerat, qui partis antichriſti ſit, vel potius totum eum induerit?) & pervidens, quod niſi quædam fingeret aſtutia & impietate ſua digna, non eſſet habiturus qui eum audirent; quaſdam excogitavit & compoſuit literas, quas ſolus poterat fingere diabolus: ac per eas ſanctam, quæ Chalcedone habita eſt ſynodum calumniari non deſtitit; quaſi quæ docuiſſet duos filios, & duos Chriſtos, & duas perſonas adorari debere. Sic ſimpliciorum animas decipiens, & quoſdam alios diabolo deditos, habuit qui ad eum accurrerent: quinimo & monachos & eremitas, & multitudinem ex iis colligens, civitates evertit; cædeſque in iis mediis perpetrat; nec quorumcumque, ſed ſanctorum & religioſorum virorum: audet vero & incendia, & ſeditiones, & rerum novarum motum contra ipſam rempublicam, divinorum ſimul & humanorum confuſionem faciens, carceres perrumpens, & homicidas qui ſimilia atque ipſe auſi ſunt, alioſque qui ob nefaria crimina ad ſupplicium cuſtodiuntur, dimittens; tamquam impunitatem omnibus dans quorumlibet facinorum. Et quaſi priora levia ſint, addit & alia his graviora. Nam impietati ſuæ laxans habenas, invadit ſedem ter beati apoſtoli Jacobi, ratus ſe eam tuto non habiturum, niſi eum qui juxta ſanctos canones in ea pridem collocatus eſt, ſanctiſſimum epiſcopum Juvenalem de medio tolleret. Quare immiſit qui eum interficerent. Cum autem prædicto viro potitus non eſſet, propter ejus fidei ſtabilitatem, & ſanctæ Trinitatis opem ac favorem in eum; Severinum ſanctiſſimum Scythopolitanum epiſcopum una cum iis qui cum ipſo erant, interfecit. Venit autem, ut quidem arbitrabatur, in poſſeſſionem ſedis. Nec vero eo contentus, eos qui in aliis civitatibus erant, religioſos epiſcopos e ſanctis eccleſiis & e ſacerdotio expulit; alios autem impietatis ſuæ ac nefariorum facinorum ſocios pro iis inſtituit. Hæc itaque ab eo auſa omnes certo ſcitis; quandoquidem magnam ſcelerum partem in veſtram reverentiam exercuit. Quæ quidem cum ad aures noſtræ ſerenitatis veniſſent, ſimulatque audita ſunt,

Juſta ſententia, nec tamen ſatis dignam ejus injuriis pœnam irrogante, ſed humaniter caſtigante, compreſſa facinora ſunt. Quod cum ſenſiſſet, Hieroſolymis aufugit, ac vitat Palæſtinam univerſam, quam multis malis affecerat, ſicuti ipſis oculis ſanctitas veſtra accepit: ſeipſum vero in Sina monte una cum quibuſdam ſceleſtorum conſiliorum participibus occultat, eo ſe quaſi in latibulum, inque ferarum cubicula abdens, ac comparans ſe adverſus veritatem. Cumque vellet conatus ſuos ad exitum adducere, ſimpliciorumque illic animas mendaciis ſuis captivare, obtrectans ſanctæ ſynodo, quædam contra eam effutivit, vel potius contra ſalutem ſuam, quæ impiæ ipſius ſolius menti & linguæ conſentanea ſunt. Quamobrem ſtudium ſanctiſſimæ noſtræ fidei invigilans pietas noſtra (ab ea enim imperium noſtrum pendere & firmari confidimus) ad Macarium reverendiſſimum epiſcopum, & ad archimandritas, monachoſque omnes qui in præfato monte degunt, ſacras literas miſit, ſcelerati Theodoſii veſaniam & impietatem redarguens, exhortans fugere ejus commenta, falſoſque ſermones, ſimplicem vero & inculpatam fidem colere, ſicut a ſanctis trecentis octodecim patribus qui Nicææ fuerunt, accepimus, & eum ejicere e prædictis venerabilibus locis, ne ipſa quoque polluantur Theodoſii ſcelere: vel etiam eum tradere una cum ipſius ſatellitibus provinciæ præfecto, ut perducatur ad magnificentiſſimi & glorioſiſſimi prætoris orientis exconſulis & patricii judicium: quandoquidem metus eſt (nam omnimodum malum eſt diabolus, quem Theodoſius induit) ne ex iis locis effugiens, & in Palæſtinam ſe referens, illis partibus ſcelera ſua inſerat, ſimpliciorumque animas circumveniat. Sacras porro literas noſtras ad veſtram dirigimus reverentiam, ſanctitatem veſtram hortantes, ut præcaveatis nefarii hominis adventum, & plebis aures atque animos præoccupetis, veritatem orthodoxæ fidei dicantes, ac docentes, quod nos uſque a patribus in ſancta & orthodoxa fide ſumus, & juxta ſymbolum trecentorum octodecim ſanctorum patrum credimus; odimus vero ac execramur Photini, & Apollinarii, & Valentini, & Neſtorii impietatem, ac præterea recentem perverſamque Eutychis opinionem. Et credimus dominum noſtrum & ſalvatorem Jeſum Chriſtum de Spiritu ſancto & Maria virgine Dei genitrice natum eſſe, confitentes unum & eumdem filium Jeſum, Deum perfectum & hominem perfectum eumdem, Deum vere & hominem vere eumdem: nulloque modo diviſum, aut ſeparatum, aut converſum ſalvatorem Chriſtum adoramus. In hac fide non fluctuantes permanere optamus, anathematizantes eos qui dicunt duos filios, aut duos Chriſtos, vel qui dixerunt, ſcripſerunt, vel dicere præſumunt. Quam quidem ſanctam & orthodoxam fidem nuper Chalcedone congregata œcumenica ſynodus etiam confirmavit, nulla additione aut diminutione in expoſito ſancto ſymbolo a trecentis octodecim ſanctis patribus facta: Eutychis ſolius mala opinione condemnata ſuffragiis cœtui ſanctorum patrum conſentientibus. Hac enim fide poteſtas noſtra freta eſt, in eaque permanere & ſtu-

Α λαβείας ἐγύμνωσεν. ἃ παρελθόντα εἰς ἀκοὰς τῆς ὑμετέρας γαλιυότητος, ἅμα τῷ ἀχθῆναι, δικαίῳ τύπῳ, καὶ οὐκ ἀξίαν μὲν τῶν αὐτῷ ἀδικημάτων ἐπάγοντι τιμωρίαν, φιλανθρωπίᾳ δὲ σωφρονίζοντι, τὰ ἀδικήματα διελύθη. ὅπερ αἰδούμενος, δραπετεύει ἀπὸ τῆς Ἱεροσολυμιτῶν, καὶ φεύγει τὴν Παλαιστινῶν ἅπασαν, ἣν κακῶς διέθηκεν, ὡς αὐτοψεὶ παρείληφεν ἡ ὑμετέρα ἀγιωσύνη. ὢν δὲ τῷ Σινᾷ ὄρει, ἅμα τισὶ κοινωνοῦσιν αὐτῷ τῶν ἀθεμίτων βουλευμάτων, ἑαυτὸν ἐγκατακρύπτει, πάντως που ἐμφωλεύων αὐτόθι κατὰ τῆς ἀληθείας, καὶ βουλόμενος τὰ πάλαι ἐγχειρηθέντα αὐτῷ εἰς πέρας ἀγαγεῖν, καὶ τὰς τῶν ἐκεῖσε ἀπλουστέρων ψυχὰς Β ταῖς ἰδίαις ψευδολογίαις ἐξανδραποδίζειν, συκοφαντῶν τὴν ἁγίαν συνοδον, καὶ λέγων τινὰ κατ' αὐτῆς, μᾶλλον δὲ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας· ἃ τῇ δυσσεβεῖ τε ψυχῇ, καὶ γλώσσῃ ἐκείνῃ μόνα ἁρμόζει. διὸ ἐπαχρυνθεῖσα τῇ περὶ τὴν ἁγιωτάτην ὀρθοδοξίαν πίστει σπουδῇ ἡ ὑμετέρα εὐσέβεια· ἐκ γὰρ αὐτῆς τὴν ὑμετέραν βασιλείαν ἠρτῆσθαί τε, καὶ συγκροτεῖσθαι πιστεύομεν, πρὸς Μακάριον τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον, καὶ τοὺς ἐν τῷ περιόντι ὄρει ἀρχιμανδρίτας τε, καὶ μοναχοὺς πάντας, θεῖα κατέπεμψε γράμματα, ἐλέγχουσα μὲν τὴν μανίαν, καὶ ἀσέβειαν Θεοδοσίου τοῦ μυσαροῦ, παραινοῦσα δὲ φεύγειν τοὺς αὐτοῦ ψευδολογίας, τὴν δὲ ἁπλῆν, καὶ ἀμώμητον πίστιν C σέβειν, καθὼς παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ παρειλήφαμεν· τοῦτόν τε ἐκδιώξαι ἐκ τῶν περιόντων σεβασμίων τόπων, ὡς ἂν μὴ καὶ ἕτοι χραισθείσῃ ἐκ τῆς Θεοδοσίου δυσσεβείας· ἢ καὶ παραδῦναι αὐτὸν μετὰ τῶν αὐτοῦ δορυφόρων τῷ τῆς ἐπαρχίας ἡγεμόνι, ὅπως ἀχθησόμενον εἰς τὸ τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου, καὶ ἐνδοξοτάτου στρατηλάτου τῆς ἕω ἀπὸ ὑπάτων, καὶ πατρικίου δικαστήριον· ἐπειδὴ δέος ἐστί· πολύτροπον γὰρ κακὸν ὁ διάβολος, ὃν Θεοδόσιος ἐνέδυτο· μή πως τούτους ἀποφυγὼν τοὺς τόπους, πλησιάσας δὲ πάλιν τοῖς τῆς Παλαιστίνης, τοὺς αὐτοὺς δυσσεβείας ἐνσπείρῃ τοῖς μέρεσι, καὶ τὰς τῶν ἀφελεστέρων πλανήσῃ ψυχάς. τάδε τὰ θεῖα ἡμῶν γράμματα πρὸς τὴν ὑμετέραν κατεπέμπομεν εὐλάβειαν, παραινοῦντες τῇ ὑμετέρᾳ ὁσιότητι, παραφυλάττεσθαι μὲν τὴν τοῦ μυσαροῦ παρουσίαν, προκαταλαμβάνειν δὲ τὰς τοῦ D πλήθους ἀκοὰς, καὶ διανοήσεις, κηρύττοντας μὲν τὴν ἀλήθειαν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, διδάσκοντας δὲ, ὡς ἡμεῖς ἐκ πατέρων τῆς ἁγίας, καὶ ὀρθοδόξου πίστεως ὑπάρχοντες, κατὰ τὸ σύμβολον τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων πιστεύομεν· μισοῦμεν δὲ, καὶ βδελυσσόμεθα τὴν Φωτεινοῦ, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Βαλεντίνου, καὶ Νεστορίου δυσσέβειαν, καὶ πρὸς τούτοις τὴν νεαρὰν Εὐτυχοῦς κακοδοξίαν. καὶ πιστεύομεν τὸν δεσπότην ἡμῶν, καὶ σωτῆρα Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ θεοτόκου τετέχθαι, ὁμολογοῦντες ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν υἱὸν Ἰησοῦν, Θεὸν τέλειον, καὶ ἄνθρωπον τέλειον τὸν αὐτὸν· Θεὸν ἀληθῶς, καὶ ἄνθρωπον ἀληθῶς τὸν αὐτὸν, ἐδοκεῖ ἕνωπα μεριζόμενον, ἢ χωριζόμενον, ἢ ξενούμενον τὸν σωτῆρα Χριστὸν προσκυνοῦμεν, ταύτῃ τῇ πίστει ἀσαλεύτως ἐχόμενοι ἀλύτως ἐχόμενοι, ἀναθεματίζοντες τοὺς λέγοντας δύο υἱούς, ἢ δύο Χριστούς, ἢ εἰπόντας, ἢ γράψαντας, ἢ καὶ λέγειν τολμῶντας. ἕνα τινὰ ἁγίαν, καὶ ὀρθόδοξον πίστιν, καὶ ἣν ἐν Χαλ-

ἐγύμνωσεν

χηδόνι

κηδόνι ἐναγχ☉ οἰκεμβενικὴ συγκροτηθεῖσα σιὼο- A δ☉ ἐβεβαίωσε, μηδεμίαν προσθήκλω, ἢ μείωσιν ἐν τῷ ἐκτεθέντι ἁγίῳ συμβόλῳ παρὰ τῶν ξιακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων ποιήσασα, τλὼ δ' Εὐτυχῆς μόνα κακοδοξίαν συμφώνῳ τοῖς ἁγίοις παῤἁσι ψήφῳ κατεδικάσασα. ἐν ταύτῃ γὰρ τῇ πίσει τὸ ἡμέτερον πέποιθε κράτ☉, καὶ ἐν ταύτῃ διαμένειν σπεύδει τε, καὶ εὔχεται, καὶ τλὼ ἡμετέραν δὲ αὐτῆς φυλάττεσθαι βασιλείαν. τλὼ τοίνυν ἀληθῆ, καὶ σεπτὴ, καὶ ὀρθόδοξον πίσιν ἡμῶν, ἣν περ καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι ἁγία συνόδ☉ ἐβεβαίωσε, τῷ πλήθει, παντὶ κηρύττοντες. καὶ μάλισα τοῖς ἀρχιμανδρίταις τοῖς μὴ ἀκολουθοῦσι τῇ γνώμῃ τοῦ μυσαροῦ Θεοδοσίου, τοῦ τὰς πόλεις, καὶ τὰς ἐκκλησίας τό γε ἐπ' αὐ- B τῷ ἀναῤῥίψαντ☉, τὰς σωσθείσας ἁγὰς ὑπέρ τε ἡμῶν, καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς καταστάσεως ἑτοιμότερον ποιεῖσθαι μὴ κατοκνήσητε.

det & optat, noſtrumque ab ea cuſtodiri imperium. Noſtram itaque veram & colendam & orthodoxam fidem, quam & ſancta ſynodus quæ Chalcedone facta eſt, confirmavit, univerſæ multitudini prædicantes, & maxime archimandritis, qui ſententiam ſecuti non ſunt nefarii Theodoſii, qui civitates & eccleſias, quantum quidem in ipſo fuit, evertit, conſuetas orationes pro nobis ac Romano ſtatu intentius facere ne intermittatis.

In codice Bobieriano poſt relationem ſynodi, quæ habetur ſupra numero hujus Appendicis II. *pag.* 474. A. *ſequitur*. Epiſtola ſanctiſſimi & beatiſſimi atque apoſtolici Dei gratia per omnia pleni Leonis papæ, omnia ſanctæ Chalcedonenſis ſynodi firmans, & ſola illa infringens, quæ per ambitionem Conſtantinopolitanorum geſta ſunt contra Nicæni ſtatuta concilii.

XVI. EPISTOLA LEONIS PAPÆ AD EPISCOPOS QUI IN SANCTA ſynodo Chalcedonenſi congregati fuerunt.

Leo epiſcopus, ſanctæ ſynodo apud Chalcedonem habitæ.

OMnem quidem fraternitatem veſtram noſſe non ambigo &c. *Extat G. L. inter Leonian. num.* CIV.

XVII. EJUSDEM EPISTOLA AD MAXIMUM ANTIOCHENUM EPISCOPUM.

Leo catholicæ Eccleſiæ epiſcopus, Maximo cariſſimo fratri, epiſcopo Antiocheno.

QUantum dilectioni tuæ placeat &c. *Eſt inter Leon. num.* CXIX.

XVIII. EJUSDEM LEONIS PAPÆ EPISTOLA AD MARCIANUM AUGUSTUM.

Leo epiſcopus, Marciano Auguſto.

QUod ſæpiſſime &c. *Eſt Leon.* CXXXIV.

XIX. SACRA * MARCIANI IMPERATORIS CONTRA HÆRETICOS.

Edita a Crabbo pag. 943. poſt allocutionem cum ſubjectis teſtimoniis patrum jam ſupra capp. 1 & 2 exhibitis.

Imperator Marcianus Auguſtus, Palladio præfecto prætorii.

LIcet jam etiam ſacratiſſima conſtitutione E manſuetudinis meæ cautum ac definitum ſit, quæ in eos ſeveritas exercenda ſit, qui Eutychetis vel Apollinaris hæreticam perverſitatem ſecuti, a religione & fide catholica deviarunt: Alexandrinæ tamen urbis cives atque habitatores tantis ſunt Apollinaris infecti venenis, ut neceſſarium fuerit ea quæ ante ſanximus, repetita nunc etiam lege decernere. Oportet enim ut ſit numeroſa ſeveritas ſanctionum, ubi eſt licentia crebra culparum. Cuſtodiendæ præterea orthodoxæ fidei cura tanto a ſerenitate mea adhiberi impenſior debet, quanto res humanas divinæ præcedunt. Quicumque ergo vel in hac ſacra urbe, vel in Alexandrina civitate, vel in Ægyptiaca diœceſi, diverſiſque aliis provinciis, Eutychetis profanam perverſitatem ſequuntur, & ita non credunt, ut trecenti decem & octo ſancti patres tradiderunt, catholicam fidem in Nicæna civitate fundantes, centum quoque & quinquaginta alii venerabiles epiſcopi, qui in hac alma urbe Conſtantinopolitana poſtea convenerunt, & ſicut Athanaſius & Theophilus & Cyrillus ſanctæ recordationis epiſcopi Alexandrinæ civitatis crediderunt, quos etiam Epheſina ſynodus (cui beatæ memoriæ Cyrillus præfuit, in qua Neſtorii error expulſus eſt) in univerſis ſecuta eſt, quos & nuper venerabilis Chalcedonenſis ſynodus eſt ſecuta, prioribus conciliis ſacerdotum ex omni prorſus parte conſentiens, nihilque adimens ſacroſancto ſymbolo, neque adjiciens, ſed Eutychetis dogmata funeſta condemnans; ſciant ſe eſſe hæreticos Apollinariſtas. Apollinaris enim facinoroſiſſimam ſectam Eutyches & Dioſcorus mente ſacrilega ſunt ſecuti. Ideoque omnes hi qui Apollinaris vel Eutychetis perverſitatem ſequuntur, illis pœnis, quæ divorum retro principum conſtitutionibus contra Apollinariſtas, vel ſerenitatis noſtræ ſanctione poſtmodum contra Eutychianiſtas, vel hac ipſa auguſtiſſima lege contra eoſdem decretæ ſunt, noverint ſe eſſe plectendos. Idcirco Appollinariſtæ, hoc eſt Eutychianiſtæ, quibus etſi eſt in appellatione diverſitas, eſt tamen in hæreſis pravitate conjunctio; & diſpar quidem nomen, ſed idem ſacrilegium; ſive in hac alma urbe, diverſiſque provinciis, ſive in Alexandrina civitate, ſeu in Ægyptiaca diœceſi ſunt, neque ita credunt, ut prædicti venerabiles patres credebant; neque viro reverendiſſimo Alexandrinæ urbis antiſtiti Proterio fidem orthodoxam tenenti communicant, ſecundum ſacratiſſimas divorum retro principum conſtitutiones, quæ de Apollinariſtis promulgatæ ſunt; non habeant poteſtatem faciendi teſtamenti & condendæ ultimæ voluntatis, neque id capiant, quod ipſis ex teſtamento cujuſquam fuerit derelictum, nihil etiam ex donatione aliqua conſequantur: ſed ſi quid in ipſos vel libera-

litate viventis, vel morientis fuerit voluntate collatum; id fisco nostro protinus addicatur. Ipsi vero in nullos aliquid ex facultatibus suis donationis titulo & jure transfundant. Episcopos quoque, vel presbyteros, aliosque clericos illis creare & habere non liceat, scientibus tam Eutychianistas, vel Appollinaristas, qui ausi fuerint cuiquam episcopi, vel presbyteri, vel clerici nomen imponere, quam hos qui conati fuerint impositum sibi nomen sacerdotale retinere, pœnam exilii & facultatum suarum amissionem subituros. Eos vero qui antehac catholicarum ecclesiarum clerici, vel orthodoxæ fidei monachi fuerunt, & relicto vero & orthodoxo omnipotentis Dei cultu, Apollinaris vel Eutychetis hæresim & dogmata abominanda sectati sunt, vel postea sectabuntur, omnibus pœnis quæ vel hac, vel prioribus legibus adversus hæreticos constitutæ sunt, jubemus teneri, & extra ipsum quoque Romani imperii solum pelli, sicut de Manichæis præcedentium legum statuta sanxerunt. Universi præterea Appollinaristæ vel Eutychianistæ, non ecclesias, non monasteria sibi construant, parasynaxes & conventicula tam diurna quam nocturna non contrahant, neque ad domum, neque ad possessionem cujusquam, neque ad monasterium, neque ad quemcumque alterius locum, operatores sectæ funestissimæ congregentur. Quod si fecerint, & hoc factum fuisse domino volente constiterit, post rem in examine judicis approbatam, domus vel possessio, in quam convenerint, fisco sine dilatione societur; monasterium vero, ejus civitatis orthodoxæ ecclesiæ, in cujus territorio est, jubemus addici. Si vero ignorante domino, sciente vero qui pensiones domus exigit, vel conductore, vel procuratore, vel actore prædii, parasynaxes & conventicula interdicta collegerint; conductor, vel procurator, sive actor, vel quicumque eos in domum, vel in possessionem, vel monasterium receperint, ac passi fuerint illicitas parasynaxes, conventusque celebrare; si vilis & abjectæ conditionis sint, fustibus publice & in pœnam suam, & in aliorum coerceantur exemplum: si honestæ vero personæ sint, decem libras auri mulctæ nomine fisco nostro cogantur inferre. Nullum præterea Apollinaristam vel Eutychianistam ad aliquam jubemus aspirare militiam, nisi ad cohortalitiam, vel limitaneam. Si qui vero extra prædictam militiam inventi fuerint militare, soluto cingulo, honestorum hominum & palatii communione priventur: nec in aliqua, quam in ea in qua nati sunt, civitate vel vico ac regione versentur. Si qui vero in hac alma urbe nati sunt, tam sacratissimo comitatu, quam omni per provincias metropolitana civitate pellantur. Nulli insuper Eutychianistæ vel Apollinaristæ, publice vel privati advocandi cœtus, circulos contrahendi, & hæretico more disputandi, ac perversitatem facinorosi dogmatis asserendi, sit facultas. Nulli etiam contra venerabilem Chalcedonensem synodum liceat aliquid vel dictare, vel scribere, vel edere atque emittere, aut aliorum super eadem rescripta proferre: nemo hujusmodi habere libros, & sacrilega scriptorum audeat monimenta servare. Quod si qui in his criminibus fuerint deprehensi, perpetua deportatione damnentur. Eos vero qui discendi studio audierint de infausta hæresi disputantes decem librarum auri, quæ fisco nostro inferendæ sunt, jubemus subire dispendium. Omnes vero hujuscemodi chartæ ac libri, qui funestum Eutychetis, hoc est Apollinaris, fuerint dogma complexi, incendio concrementur, ut facinorosæ perversitatis vestigia ipsa flammis combusta depereant. Æquum namque est, ut immanissima sacrilegia par pœnæ magnitudo percellat, Palladi pater carissime atque amantissime. Illustris igitur & magnifica auctoritas tua, quæ hac sacratissima constitutione decrevimus, in hac alma urbe, diversisque provinciis, ac præcipue in Alexandrina civitate, & per universam Ægyptiacam diœcesim, edictis ex more propositis, ad omnium notitiam faciat pervenire, ut cuncta, quam statuimus in eos qui rei fuerint deprehensi, severitas protinus exerceatur: scientibus moderatoribus provinciarum, eorúmque apparitoribus, defensoribus etiam civitatum, quod si ea quæ legis hujus religiosissima sanctione custodienda decrevimus, aut neglexerint, aut aliqua permiserint temeritate violari, denarum librarum auri mulctam fisco nostro cogentur inferre, insuper etiam existimationis suæ periculum substinebunt. Ea quoque, quæ de paganis per omne Romanum imperium æqualiter valitura perennitatis nostræ lege decrevimus, instantissime in eos exerceantur, quos constiterit, profanos ritus, ac simulacrorum impios cultus, & interdicta sibi sacrilegia celebrare. Data sub die Kalendarum Augusti, Constantinopoli, divo Valentiniano octavum, & Anthemio, viris clarissimis consulibus. * Anno Christi 455.

Observatio Philippi Labbe, S. J.

Hæc epistolæ in editione Crabbiana subjicitur, Narrationis ordo de pravitate Dioscori Alexandrini, *hoc initio*: Postquam Dioscorus &c. *deinde*: Fides Romanorum: Credimus in unum Deum, &c. tum Attici episcopi CP. qualiter epistola formata fiat. *Postremo denique hæc subjiciuntur in eadem editione Crabbi pag.* 947. Exemplar hoc Chalcedonensis concilii desumptum est ex bibliotheca monasterii fratrum ordinis Cruciferorum in civitate Aquensi. Anno namque domini 1468. in Aquensi passagio R. D. Petrus Ferrici legatus Romanus in causa Leodiensi, postea cardinalis, excopiari exemplar disposuit ex vetustissimo codice, eidem monasterio a quodam Aquensi decano dono dato: quod plurium judicio scriptum non multo longe post hujus Chalcedonensis concilii tempora præsumitur. Tantæ quidem vetustatis fuit, ut nisi cum difficultate legeretur, & unus dumtaxat in Colonensi civitate excopiare præsumeret. *Hæc ille vir singulari diligentia atque industria præditus.*

XX. *Rescriptum synodicarum literarum Juvenalis sanctissimi episcopi Hierosolymorum, ad revererendos presbyteros & archimandritas, & reliquos monachos Palæstinæ provinciæ sub ejus diœcesi constitutos.*

CUm summus & primus apostolorum Petrus dixisset: *Tu es Christus filius Dei vivi*: Dominus intulit; dicens: *Beatus es Simon Bar-Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cælis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam*. Super hanc confessionem roborata est ecclesia Dei, & fidem quam nobis sancti tradiderunt apostoli, [a] hanc ecclesia custodivit, & custodiet usque ad finem mundi. Matth. 16.

Quam

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *hanc Ecclesiam*.

Quam & ſanctum [a] quoque magnumque & univerſale concilium Nicænum trecentorum decem & octo ſanctorum patrum expoſuit, quamque ſanctum quoque magnumque & univerſale concilium nuper congregatum Chalcedone ſecutum eſt: huic neque adjici, neque ſubtrahi poteſt. Calumniatores autem & tranſgredientes mandatum Dei, quod [b] præcipit; *Non falſum teſtimonium dices adverſus proximum tuum*, convenit * [c] adverſari. Nam ſi rex [d] David propheta dicebat: *Eum qui derogabat occulte adverſus proximum ſuum, hunc perſequebar: ſuperbo oculo & avaro corde,* [e] *cum eo non edebam cibum;* quanto magis nos debemus averſari eos qui falſum teſtimonium dicunt adverſus tantos ſanctiſſimos patres, magis autem adverſus cunctum terrarum orbem? Veſtra itaque reverentia fidem quam ſuſcepit, teneat. Gratia enim Chriſti hæc [f] & ab apoſtolis data, & a patribus eſt ſanctis expoſita: hæc etiam nunc valet, & uſque ad finem mundi vigebit. [g] Quomodo Galatis ſcribens, dicebat apoſtolus: *Si quis vobis evangelizaverit præter quod accepiſtis, anathema ſit.* Deus autem etiam errantes ſuæ conjungat eccleſiæ, qui per prophetam dicit: *Vivo ego, dicit dominus: nolo mortem peccatoris, ſed ut convertatur & vivat.*

Juvenalis epiſcopus Hieroſolymorum, in domino valere vos opto.

Irenæus epiſcopus Cæſariæ, in domino valere vos opto.

Paulus epiſcopus Parali, in domino valere vos opto.

[h] Et conſequenter trium Palæſtinarum epiſcopi ſubſcripſerunt.

* comitatum

XXI. p EXEMPLAR EPISTOLÆ LEONIS Imperatoris primi ad Anatolium epiſcopum CPtanum.

Imperator Cæſar Leo piiſſimus, victor & triumphator maximus, ſemper Auguſtus, Anatolio regiæ civitatis epiſcopo.

VOtum quidem meæ pietatis fuit, univerſas orthodoxorum ſanctas eccleſias, nec non & civitates ſub Romano imperio conſtitutas maxima frui quiete, nihilque contingere, quod poſſit earum ſtatum tranquillitatemque turbare. Qualia vero in Alexandrinorum civitate nuper [i] evenerint, jam quidem noſſe tuam credimus ſanctitatem. Ut tamen perfectius cuncta [k] cognoſcas, & quæ cauſa tanti [l] tumultus confuſioniſque fuerit, exemplaria precum quas reverendiſſimi epiſcopi & clerici a prædicta civitate & Ægyptiaca [m] diœceſi ad regiam Conſtantinopolim venientes, contra Timotheum meæ clementiæ porrexerunt, nec non & exemplaria precum, quas hi qui in ſacratiſſimum noſtrum * expeditum pro Timotheo ab Alexandrina civitate venientes, [n] noſtræ tranquillitati obtulerunt, tuæ ſanctitati direximus, quatenus quod actum eſt de prædicto Timotheo, quem Alexandrinorum populus, & honorati, & curiales, & naucleri epiſcopum ſibi petunt, aliiſque negotiis, quæ ipſarum precum continet textus: ad hæc autem & de Chalcedonenſi concilio, cui nullo modo conſentiunt, [o] quemadmodum libelli adjuncti oſtendunt, [p] clare ſanctitas tua poſſit agnoſcere. Tua ſiquidem reverentia omnes orthodoxos epiſcopos, qui in præſenti in hac urbe regia commorantur; nec non & reverendiſſimos clericos ad ſe repente faciat convenire, & diligenter omnia pertractantes atque diſcutientes, [q] quoniam Alexandrinorum civitas perturbata eſt, pro cujus diſciplina & quiete maxima ſolicitudo nobis exiſtit, [r] & de prædicto Timotheo, & de Chalcedonenſi concilio, quid in commune ſapitis, ſine quolibet humano terrore, & abſque gratia cujuſcumque vel odio, ſolummodo omnipotentis Dei timorem veſtris oculis proponentes, (quoniam ſicut noſtis, de tali cauſa intemeratæ divinitati rationem eritis ſine dubio reddituri) cum omni celeritate meam facite cognoſcere pietatem: ut ex omnibus veſtris literis hæc intergre cognoſcentes, formam congruam dare poſſimus, quatenus Ægyptiaca diœceſis & Alexandrinorum civitas, pro cujus quiete nos præ omnibus convenit cogitare, tranquillitate ſanctarum eccleſiarum, & diſciplina, & inconcuſſa pace potiatur. [ſ]

Observatio Philippi Labbe, S. J.

Caſſiodorus cap. 2. l. I. Divin. lect. Chalcedonenſis ſynodi teſtis eſt codex encyclius, qui ejus reverentiam tanta laude concelebrat, ut ſanctæ auctoritati, merito judicet comparandam. Quem codicem ἐγκύκλιον, id eſt totius orbis epiſtolarum, a viro diſertiſſimo Epiphanio fecimus in Latinum de Græco ſermone converti. *Primus eas Surius collectioni conciliorum inſerendas curavit, eaſque Nicolinus, Binius, regiuſque collector non omiſerunt.* Encyclium hunc librum manuſcriptum extare in bibliotheca venerabilis capituli eccleſiæ Bellovacenſis accepimus indicio V. C. Claudii Jolyi B. Mariæ Pariſienſis canonici, qui opera ſua confectum codicum illorum calamo dumtaxat exaratorum catalogum pro ſolita humanitate nobis commodavit. Hunc vero variarum epiſtolarum faſciculum, ſi nanciſci licuerit beneficio clariſſimorum Decani & canonicorum, cum aliquibus aliis ad conciliorum noſtrorum editionem ſpectantibus, ea cum excuſis comparabimus, quæque viſa fuerint obſervatu digna, in appendices notaſque noſtras non indiligenti ſtudio comportabimus.

---

a *Quoque.* Deeſt in codicibus antiquis.

b Veteres libri, *præcipitur.* c Ita quidem editio Romana. Ceterum Surius & veteres libri legunt *averſari.* Viderunt curatores editionis regiæ ſic emendandum eſſe. Conjecturam autem ſuam agnoviſſent eſſe certam, ſi editiones conſuluiſſent Romanas antiquiores. BALUZII NOTÆ

d Veteres libri, *David & prophetæ.* e Iidem libri, *cum eum.*

f Ita etiam ſcriptum a Romanis. Nam veteres libri & editiones habent, *& Apoſtolis.*

g Veteres libri, *Quoniam.* h Iidem libri: *Et conſequenter alii trium.*

i Veteres libri, *venerint.* k Veteres libri & edit. *cognoſcas, quæ cauſa.*

l Veteres libri, *tumultuſque confuſionis.* m Veteres libri, *dioceſe;* & infra, *dioceſis.*

n Veteres libri & edit. *obtul. noſ. tranquillitati.*

o *Quemadmodum libelli adjuncti oſtendunt.* Hæc deſunt in antiquis codicibus & editionibus. Addita autem ſunt a Romanis, haud dubie ex textu Græco, ubi extant.

p Veteres edit. *clare poſſit agnoſcere.* Veteres libri, *clare poſſis agnoſcere.*

q Veteres libri, *quoniam non Alexandrinorum.* Legendum videtur, *quoniam nunc Alexandrinorum.*

r Veteres libri & edit. *aut de prad. Timotheo aut de Chalcedonenſi.*

ſ Veteres libri & editiones addunt. *Huic ſubjecta ſunt & ſequentes preces & directa univerſis metropolitanis Epiſcopis.*

Huic ſubjectæ ſunt & ſequentes preces, quæ una cum ſuperiori epiſtola directæ ſunt & aliis metropolitanis epiſcopis & monachis quibuſdam, videlicet.

Leoni reverendiſſimo urbis Romæ pontifici.
Baſilio epiſcopo Antiochiæ Syriæ.
Juvenali epiſcopo Hieroſolymorum.
Epiphanio epiſcopo Syriæ ſecundæ.
Dorotheo epiſcopo Damaſci Phœniciæ Libaniſiæ.
Pelagio epiſcopo Tarſi Ciliciæ primæ.
Oreſto epiſcopo Anazarbi Ciliciæ ſecundæ.
Stephano epiſcopo Hierapoleos.
Ibæ epiſcopo Edeſſæ Oſroenæ.
Symeoni epiſcopo Amidæ Meſopotamiæ.
Antipatro epiſcopo Boſtrorum Arabiæ.
Baſilio epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ.
Olympio epiſcopo Conſtantiæ Cypri.
Joanni epiſcopo Patrenſi.
Euſtathio epiſcopo Beryti.
Eunomio epiſcopo Nicomediæ.
Anaſtaſio epiſcopo Ancyræ.
Theoctiſto epiſcopo Piſſinuntis.
Alypio epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ primæ.
Patricio epiſcopo Tyanenſi.
Charterio epiſcopo Claudiopoleos.
Petro epiſcopo Gangrenſi.
Seleuco epiſcopo Amaſeæ.
Joanni epiſcopo Sebaſtiæ.
Ortio epiſcopo Molitianenſi.
Petro epiſcopo Cænorum.
Eleutherio epiſcopo Chalcedonenſi.
Juliano epiſcopo Tabiæ.
Adelphio epiſcopo Arabyſſi.
Evethio epiſcopo Cyzici.
Joanni epiſcopo Epheſi.
Eleutherio epiſcopo Sardenſi.
Agapito epiſcopo Rhodi.
Critoniano epiſcopo Aphrodiſiadis.
Petro epiſcopo Myrenſi.
Pergamio epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ.
Epiphanio epiſcopo Pergæ.
Palladio epiſcopo Iconii.
Nunechio epiſcopo Laodiceæ Phrygiæ Pacatianæ.
Mariniano epiſcopo Synnadenſi.
Amphilochio epiſcopo Sidæ.
Æthericho epiſcopo Smyrnæ.
Philippo epiſcopo Hierapoleos.
Joanni epiſcopo Heracleæ Europæ.
Baſilio epiſcopo Trajanopolis.
Gregorio epiſcopo Hadrianopolis.
Valeriano epiſcopo Marcianopolis.
Valentino epiſcopo Philippopolis.
Euxitheo epiſcopo Teſſalonicenſi.
Petro epiſcopo Corinthi.
Eugenio epiſcopo Nicopolitano.
Martyrio epiſcopo Cortynenſi.
Vigilantio epiſcopo Larriſſæ.
Lucæ epiſcopo Dyrrhacheno.
Urſicino epiſcopo Scupenſi.
Zoſimo epiſcopo Sardicæ.
Luciano epiſcopo Byzano.
Theotimo epiſcopo Tomizano.
A Jacobo monacho Niſibeno
Symeoni monacho.
Varadato monacho.

XXII. EPISTOLA

ÆGYPTIORUM EPISCOPORUM ET CLERI EPISCOPORUM

ad Leonem Auguſtum.

Piiſſimo, & Chriſtianiſſimo, & divinitus electo, victori, triumphatori, ſemper Auguſto Leoni, oblatæ preces ab univerſis epiſcopis veſtræ Ægyptiacæ diœceſis, & clericis ſanctiſſimæ eccleſiæ veſtræ maximæ civitatis Alexandrinæ.

A Superna gratia modo divinitus condonatus, juſte non ceſſas pro communi utilitate cogitare, poſt Deum cunctorum venerabilis imperator. Quapropter etiam omnis fortitudo verborum tuis vincitur actibus, quibus divinitas exoratur: & verba quidem ad hæc eis neceſſaria non ſunt, quibus opera facere noſcuntur [a] indicium. Nuper enim electus a Deo, [b] & purpura exornatus, optimum judicaſti propoſitum tuum magnum oſtendere, quem ipſe omnium creator elegit, benignis initiis largitorem remunerando bonorum, quando repente in ipſo principio, voce veſtra ex ſcripto procedente piiſſima ad ſanctiſſimos metropolitanos epiſcopos, inerumpibilem eccleſiæ catholicæ crepidinem roboraſtis, & priorum omnium piiſſimorumque principum conſtituta pro orthodoxa religione firmaſtis. Inſuper & ea quæ nuper a ſanctæ & beatæ memoriæ Marciano principe noſtro ſancita ſunt, conſona decernentes, nihil aliud eſtis mercati, quam pacem omnium & ſtabilitatem reipublicæ, [c] frenantes linguas eorum qui adverſus eccleſias Chriſtianas [d] conſurgunt & blaſphemant Deum, aut in eum quocumque modo delinquunt. Injuria namque Dei manifeſta eſt, hæreticorum • abſcindentium ſemetipſos a recta fide licentia. Quapropter hanc optime ſciens, venerabilis imperator, maligni prolem exiſtere ſemper [f] inſidiantis quieti ſanctarum Chriſti eccleſiarum, earumque immutilatam pacem conſiſtere non ſinentes, recte providentiam tuam ſtuduiſti mox adhibere, ei per omnia reſiſtentem: quod eſt opus piiſſimorum principum pro orthodoxa fide pugnantium, & [g] reſiſtentium primitus malis extrinſecus venientibus, & animabus [h] fidelium adverſantibus. Hunc igitur animum te poſſidente religioſum & tutorem humani generis, tantumque circa Chriſtum ſtudium demonſtrantem adimus & nos, importabilia mala paſſi, licet peccatores, Chriſti pontifices, quæ neque ſermonibus ſufficimus præſentare, nec lugere digne valemus. Quemadmodum autem noſtra ſit geſta calamitas, enarramus. Catholica ſiquidem intemerata & apoſtolica fide in Nicæa a ſanctis tunc trecentis decem & octo patribus poſita & ubique firmata, & apud omnes verbum veritatis recte prædicantes habita, quam etiam unaquæque per tempora orthodoxorum epiſcoporum, ad

BALUZII NOTÆ.

a Male in veteribus libris *injudicium*.
b Veteres libri, *ut purpuram exornaris*.
c Iidem libri, *refrenantes*.
d Iidem libri, *inſurgunt*.
e Ibid. *abſcidentium*. & infra *abſcidens*.
f Iidem libri, *inſidiantes quietis*.
g Iidem libri, *reſiſtentibus*
h Corb. *infidelium*

ad peremptionem quidem sæpius exortarum contra rectam fidem vanarum quæstionum, custodiam vero recte [a] considentium patrum firmavit atque roboravit; simili quoque modo & Chalcedone sanctum & universale concilium congregratum dudum sub [b] pio sanctæ memoriæ principe Marciano, hanc inviolatam incontaminatamque servavit, abscindens quidem zizaniæ pestem a quibusdam rectis [c] superseminatam dogmatibus, confirmans autem venerabilis Nicænæ fidei, sicut diximus, symbolum salutare, & fingens [d] ineversibiles terminos super eum, sicut gratia Spiritus sancti dictabat; formamque constituit, per quam omnem adjectionem, omnem imminutionem adversus confessionem rectam penitus abnegavit. Quapropter & nostro Ægyptio concilio necessarie cum archiepiscopo nostro sanctæ memoriæ Proterio, indubitanter ei consentiente, & ea sapiente, & [e] unanimiter cum universis totius orbis Christi sacerdotibus, & præ omnibus summis sanctis episcopis, id est, Romano Leone, regiæ Constantinopolis Anatolio, & Antiocheno Basilio, & Juvenali Hierosolymorum, & omnibus orthodoxis episcopis, laborantibus nobis, secundum sanctum apostolum, pro evangelicæ fidei firmitate, & in Christo sapientibus cum nostris ecclesiis & civitatibus, & [f] incommutata pace orthodoxi populi apud nos & apud Alexandriam consistente, excepto Timotheo, qui semetipsum [g] ab ecclesiæ catholicæ fide disrupit pariter & abscidit, mox post sanctum Chalcedonense concilium, dum tunc dignitate presbyterii fungeretur, cum quatuor aut quinque solis episcopis & paucis monachis, hæretica Apollinaris & ejus similium secta languentibus, propter quam damnati tunc regulariter a sanctæ memoriæ Proterio, & omni Ægyptiaco concilio, etiam imperiali [h] nutu digne [i] exilium sunt experti. Hunc Timotheum malignus invenit arma suæ machinationis aptissima, quem novimus [h] quidem boni cujuslibet [l] extorrem, diabolicæ vero mentis solummodo instrumentum opportunum existere. Qui dudum inhians in episcopatum Alexandrinæ maximæ civitatis, sicut rei eventus ostendit, appetens quod eum oportebat effugisse, si tamen saperet, bene præponens schema quod vitare se primitus dolose fingebat, insidiatusque transitum sanctæ memoriæ principis Marciani, quo migravit ad Deum, blasphemis vocibus impudenter adversus eum insurgens, & sanctum & universale Chalcedonense concilium anathematizans inverecunde, & vulgus populi seditiosorum & vilium congregans, eumque contra sanctas regulas, ecclesiasticam disciplinam & communem rempublicam legesque coarmans, irruit in ecclesiam sanctam Dei, habentem pastorem atque doctorem sanctissimum nostrum tunc patrem, archiepiscopumque Proterium, & collectas solitas celebrantem, & orationes fundentem omnium nostrum salvatori Christo pro vestræ pietatis imperio, & Christianissimo vestro palatio, congregatis in ipsa civitate magnificentissimis judicibus, & curia, & plebe fideli, omnique clero simul & monachis. Hoc itaque malo procedente, & vix adhuc facta die, dum in episcopio secundum consuetudinem degeret Deo amabilis Proterius, assumens secum Timotheus juste condemnatos duos episcopos, & clericos similiter, qui (sicut diximus) [m] in exilio fuerant habitare damnati, tamquam manus impositionem [n] susceperus a duobus, nullo penitus orthodoxorum episcoporum ex diœcesi Ægyptiaca præsente, ut moris est in talibus Alexandrinorum episcoporum ordinationibus interesse, ut credit, adeptus est pontificatus sedem, adulterium aperte præsumens in ecclesia proprium sponsum habente, & agentem in ea divina mysteria, & sedem propriam regulariter exornantem. Iste optimus odibilem Deo, & undique periculosam differri non sinens [o] actionem, cum rabie quadam * [p] incontemnibili repente semetipsum inthronizavit, legem & ordinem ecclesiasticum, irrationabilem iram populi permixti esse confidens, & neque regulas patrum, [q] non legem imperialem, aut sanctiones ecclesiasticas, non ordinem, non potestatem imperialem, non judicialem severitatem mente percipiens, mox ordinationes effecit episcoporum simul & clericorum, episcopus sine impositione manus existens. Sed neque priorem habens presbyteratus ordinem, baptisma fecit: & omnes operationes, quæ ei nullatenus agere competebant, exercuit: His ita audacter & nefande per eum quotidie procedentibus, post aliquot dies dum alibi degeret, magnificus & glorioſissimus dux Dionysius civitati adfuit laboranti, & egit quatenus pestifer ecclesiæ crudelissimus tyrannus etiam ab ipsa civitate recederet. Quo facto ecclesiæ & civitati communem utilitatem [r] consuluit. Sic ergo decursis paucis diebus, dum commotio & irrationabilis ira pro Timotheo meditaretur ab aliquibus contra sanctæ memoriæ Proterium, nihil aliud erat quod faceret ille beatæ memoriæ, quam ut locum daret iræ, secundum quod scriptum est, [s] ut ad sacrum baptisterium se conferret, invasionem fugiens contra suam concurrentium necem. In quo scilicet loco & barbaris & cunctis ferocibus hominibus timor fuit, etiam [t] nescientibus loci culturam, & exinde gratiam emanantem. [u] Hi vero tamen qui ab initio intentionem Timothei ad effectum perducere festinabant, neque in illis intemeratis locis eum salvari volentes, neque cultum loci metuentes, nec tempus, cum esset salutaris paschæ festivitas, nec ipsum sacerdotium pavescentes, quod est mediatio Dei & hominum, percusserunt inculpabilem virum, eumque crudeliter occiderunt, etiam cum aliis

* *f.* incomprehensibili.

Rom. 12.

a Pessima lectio. Veteres libri habent *confitentium*
b Veteres libri, *pia sanctaque memoriæ*.
c Quamquam putem errorem esse in antiquis exemplaribus, admoneo tamen illic scriptum esse *superseminatam*
d Melius in veteribus libris, *inovulsibiles*. e Corb. *unanimiter*.
f Veteres libri, *incommota*. g Iidem libri, *ab Ecclesia catholica & fide*. Hanc lectionem confirmant verba Græca apud Evagrium. h Veteres libri, *motu*.
i Male in codice Bellovac. *auxilium*. k Melius veteres libri, *boni quidem*.
l Veteres libri, *exteriore*. m Corb. *in exilio jussi fuerant*.
n Vide Valesii annotationes ad Evagrium. o Veteres libri, *scinonem*.
p Melius libri veteres, *incontinibili*; id est, quæ non potest contineri; quæ non potest comprehendi.
q Veteres libri, *neque legem*. r Veteres libri, *consulit*.
s Iidem libri, *& ad sacrum*. t Iidem libri, *nescientibus ejus loci culturam*.
u Veteres libri & edit. *Tamen hi vero*.

BALUZII NOTÆ.

aliis ſex: & circumducentes ejus ubique cadaver vulneratum, crudeliterque trahentes per omnia civitatis [a] loca inſenſibile corpus plagis ſine miſericordia verberabant, dividentes membratim eum, & neque [b] interiora more canum guſtare parcentes illius viri, quem nuper habere ſe mediatorem Dei & hominum putaverunt: tradenteſque reliquum ejus corpus igni, etiam diſpergebant ejus cineres in ventos, ferocitatem beſtiarum omnium tranſcendentes. Horum ſiquidem omnium auctor fuit & ſapiens ([c] ſi Deo placet) architectus Timotheus; primo [d] ſiquidem adulter, poſtea etiam homicida, pene manibus propriis hoc nefas efficiens; & propterea condemnandus, quando agenti, qui jubet malum fieri, in ſupplicio proximus eſt. Rom. 1. Adjecit etiam his malis ſine timore pejora, dum inique contra regulas [e] operatur. Hactenus agit ſacra myſteria, qui neque laicorum communionem habere ſanctis canonibus poteſt: & gubernat quidem auctoritate ſua ſanctam Alexandrinorum eccleſiam, res autem ejus, ut viſum fuerit ei, male devaſtat, & habentes alimenta pauperes ab eccleſia, ejus ſolatio privat omnimodis, aliis hæc ſceleratiſſimis [f] expendendo. Et aperte quidem epiſcopos condemnatos quatuor aut quinque, contrarios orthodoxæ fidei, ſicut diximus, exiſtentes, alios quidem ſecum habet, alios vero per civitates mittit, [g] ut in eis epiſcopos orthodoxos perſequantur: ſed & alios ordinare non ceſſat. Eos autem qui regulariter conſiſtunt, velut communicatores ſancti & univerſalis concilii & ſanctæ memoriæ Proterii, anathematizavit, & ſic expulit omnem ſanctiſſimum urbis Alexandrinæ clerum communicantem ſimiliter generali concilio, & ſanctæ memoriæ [h] Proterio archiepiſcopo: ſed etiam clericos, qui in noſtris eccleſiis & a nobis ſunt [i] ordinati, omnes velut hæréticos anathematizando vere monſtravit. Orthodoxos vero ſenes, & ſanctæ memoriæ [k] Theophilum Alexandrinorum civitatis epiſcopum, [l] & ſanctæ memoriæ Cyrillum, & beatæ memoriæ Proterium, omnes antiquitus ordinatos, & ut diximus, anathematizavit, & a ſacerdotio cuncto prohibuit. Addidit autem iſtis malis etiam hoc, quod ex venerabilibus [m] diptychis abſtulit quidem ſanctæ memoriæ [n] Proterii vocabulum, poſuit vero ſuum nomen & Dioſcori ab univerſali concilio condemnati: cujus nec ordinationes ſuſcepit. Sic undique velut ebrius eſſe varia calliditate convincitur, & per ſingulas civitates & venerabilia monaſteria præcipit, ut nullus communionem ſuſcipiat aut ab epiſcopis aut clericis qui communicatores ſunt aut fuerant ſancti & univerſalis Chalcedonenſis concilii, & memoriæ venerandæ Proterii, [o] nec putet clericos qui a nobis ſunt ordinati: ſed pro illis jubet alios introduci, tam quos ipſe ordinat, quam quos alios facere jubet. Hinc igitur cunctas Ægyptiacæ diœceſis ſanctas eccleſias obtinente caligine atque [p] mœrore, eiſque confuſione rerum in eis ſic exiſtentium [q] cumulatis, coacti ſumus contemnentes ſalubritatem propriam, multo itineris labore ſuſcepto, de civitatibus noſtris exire, & leporibus atque ranis [r] formidoloſiorem agere vitam, propter calumnias a Timotheo, eique concordantibus contra nos ſingulos meditatas, & tamquam ad ſereniſſimum & influctuabilem portum, id eſt, ad veſtræ tranquillitatis veſtigia convolare, deferentes conſacerdotes noſtros in quibuſdam latentes locis, propter inſidias ab his factas, nec valentes nobiſcum longa itinera properare, expectanteſque per nos veſtræ pietatis auxilia, & unam eamdemque [f] nobiſcum ſimul cum Alexandrinis omnibus clericis habentes fidem. Quia vero ſic aperta ſunt quæ [t] quotidie a Timotheo præſumuntur, ut neque convictionibus aut laboribus egeant ad probandum, quando ejus ſuperbia [u] manifeſtata eſt & contra regulas patrum, & contra ſanctiones eccleſiarum, contraque ipſam rempublicam, contra omne cingulum & poteſtatem; præſumimus autem dicere aperte, etiam contra veſtræ pietatis imperium: ſupplicamus & [x] deprecamur veſtram Chriſtianiſſimam poteſtatem, ut orthodoxam & intemeratam fidem & integre ubique ſervatam, & indubitabiliter conſiſtentem, nulloque noſtrorum circa eam diſcrepante, ſed ſicut diximus, concordantibus nobis cum omnibus totius orbis ſacerdotibus, non patiamini tyrannidem rectitudinem fidei ſuſtinere, ſed * vindicare potius [y] ſanctorum patrum regulas & ordinem eccleſiaſticum, civilemque diſciplinam, & ſanctorum magnorumque conciliorum diverſis temporibus pro orthodoxæ fidei vigore celebratorum injuriam: & ſcribere [z] dignemini ſanctiſſimo Romanæ civitatis archiepiſcopo, quatenus hæc ei a veſtra tranquillitate nota fiant: nec non & Antiocheno, & Hieroſolymitano, & Theſſalonicenſium urbis epiſcopo, & [aa] Epheſino, aliiſque quibus viſum veſtræ fuerit poteſtati; (nam archiepiſcopo hujus regiæ civitatis Anatolio declarata eſt noſtris libellis hujuſmodi cauſa) ut eorum ſanctitas certiſſime cognoſcens

* f vindicate

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri; *loca divulgantes, inſenſibile.*
b Iidem libri, *interiora ejus.* c *Si Deo placet.* Hæc deſunt in codicibus manu ſcriptis.
d Veteres libri, *quidem.* e Lege ex fide veterum librorum: *operatur hactenus ſacra myſteria.*
f Veteres libri, *experendo.* g Iidem libri, *ut in eas.*
h Codex Bellovac. *Proterio quondam Archiepiſcopo.*
i Veteres libri, *ordinati, & omnes velut hæreticos anath. vere monſtravit orthodoxos viros ſenes.*
k Veteres libri, *Theofilo.*
l Veteres libri, *& a ſa. me. Cyrillo & Dioſcoro & be. me. Proterio.* Recte. Sic enim reſtituendus eſt integer locus: *omnes velut hæreticos anath. ve. mon. orth. vi. ſenes a ſancta me. Theophilo Alex. civ. Epiſcopo & a ſa. me. Cyrillo & Dioſcoro & bea. me. Proterio omnes antiquitus ordinatos.* Agitur enim hic de Epiſcopis depoſitis a Timotheo Æluro, ordinatis a Theophilo, Cyrillo, Dioſcoro, Proterio, qui ſedem Alexandrinam tenuerant ante Timotheum. Vide infra cap. VIII.
m Veteres libri, *dypticis.* Sic etiam fere ubique.
n Iidem libri, *Proterii patris noſtri vocabulum.*
o Iidem libri, *nec pute.* p Iidem libri, *memore.*
q *Coacti.* Iidem libri, *comulatus coapti.* r Iidem libri, *formidabiliorem.*
f Iidem libri, *nobiſcum habentes fidem ſimul cum Alexandrinis omnibus clericis.* *Quia vero.*
t Iidem libri, *a Timotheo cotidie.* u Iidem libri, *manifeſta.*
x Iidem, libri *deprecamus.*
y Iidem libri, *ſanctas patrum.* Sic etiam veteres editiones, etiam Romana. Sed quia poſtea in Bſniana editione ſcriptum eſt. *S. Patrum regulas*, in regia editum eſt *ſanctorum* pro *ſanctas.*
z Veteres libri & edit. *dignamini.* aa Iidem libri & edit. *Epheſio.*

scens mala quæ provenerunt contra orthodoxorum ecclesias & episcopos per Timotheum, vestræ pietati renuntiet, quid in tantis malefactis, sanctorum patrum regulis sit decretum. Et tunc sanciat quidem vestra potentia, ut qui ita vastavit ecclesiasticas sanctiones, ab Alexandrinorum ecclesia sancta recedat, cui [a] præsederat tyrannico modo, & non legitima dispositione tentavit atque perfecit, tantarumque præsumptionum pœnæ subjaceat. Deinde jubeat, sicut sanctæ patrum regulæ præcipiunt, & antiqua consuetudo tradit, Ægyptiacæ diœcesis omnem synodum orthodoxam & communicatricem totius orbis [b] episcoporum, quempiam sanctæ vitæ eligere dignum sacerdotio virum, & communicatorem universalis concilii, & vestræ pariter pietatis, & qui [c] sedi sancti Marci evangelistæ irreprehensibilis esse videatur, quique possit [d] vita Alexandrinorum populum in sanctitate atque justitia gubernare, nosque valeat velut propria membra defendere, & sit ad satisfaciendum idoneus verbo simul [e] & doctrina, secundum apostolum, ut possit erudire resultantes, & ad veritatem cum satisfactione reducere. Si vero (quod non credimus) postquam secuta fuerint hæc quæ poposcimus supplicantes, opus fuerit etiam synodo, non pro causa fidei, quia, sicut prædiximus, nullo modo dubitamus, sed propter Timothei novitates & vanitates, & nefandos actus: neque hoc evitamus, neque segnes ad hoc erimus, sed potius confidentes [f] accedemus: quia ipsa nostra justitia defensionem nobis apportat, quando [g] nobis nullum sermonem facientibus pro redargutione vel probatione eorum, ipsa quæ ab illis jam contra sanctas regulas prave commissa sunt, & hactenus perpetrantur, pene vocem suam adversus eos emittunt, nec occultari possunt. Cumque ipse cum suis instanter usque ad præsens, impudenterque deroget & anathematizet summos archiepiscopos, id est, Romanum Leonem, & Constantinopolitanum Anatolium, & Basilium Antiochenum, cunctumque Chalcedonense concilium, omnesque totius orbis episcopos, & undique orthodoxos clericos simul & laicos: hinc itaque vestram tranquillitatem suppliciter exoramus, quatenus dum petitiones nostræ perveniant ad effectum, sancire jubeatis vestræ syllabis pietatis, Timotheum ab appetita vesania prohiberi; ut nec ordinationes aliquas tamquam episcopus faciat episcoporum, seu clericorum, aut quorumlibet aliorum; neque collectas debeat celebrare, aut quodlibet aliud episcopi opus efficere, vel contra nostras civitates aut ecclesias, aut [h] adversus nos aliquid tentare vel innovare, [i] quando absolute contrarius apparuit & concilio & catholicæ simul ecclesiæ: sed neque ut res Alexandrinæ ecclesiæ, ut visum ei fuerit, [k] dispergat, ne sicut male [l] putat, per pecunias suæ utilitati prospiciat: sed ut [m] concilio senioris cleri Alexandrinæ civitatis, præter eos scilicet qui ab ipso nunc sine judicio & contra regulas ordinati sunt, constituat, qui etiam dudum indicium [n] diligentiæ favorisque sanctæ ecclesiæ temporibus patrum præcedentium præbuerunt: quatenus & providere rebus ecclesiæ, & custodire ejus redditus possit [o] domino, hæc forma a vestra pietate proferatur. Clericos vero universos honore dignos, & in reverentia senescentes, qui ab eo sunt, sicut jam diximus, [p] expulsi, [q] sanciri [1] præcipite sine calumnia ad suas ecclesias, in pace celebrantes pro vestra pietate solennes orationes cum quiete servari, urbemque pariter & in ea sanctas ecclesias constitutas, ad Christi gloriam & salutem & perpetuitatem vestræ Christianissimæ pietatis: literas dirigentes pro his quæ poscimus ad magnificentissimum Dionysium ducem, nec non & ad singularum provinciarum judices; quatenus ea quæ a vestra mansuetudine sunt sancita, & serventur, & effectui contradantur.

Nestor episcopus civitatis Flagonitorum, * his precibus subscripsi.

Athanasius episcopus [r] Toicenæ civitatis similiter.

[s] Pulsaminon episcopus Niciotorum civitatis, similiter.

Thomas episcopus Vantenæ civitatis, similiter.

Pœmen episcopus [t] Elesmatis, similiter.

Athanasius episcopus Thoitorum, similiter.

Apollo episcopus * [u] Antithorum, similiter.

Harpocras episcopus [x] Gavæorum, similiter.

Paulus episcopus [y] Taneos, similiter.

Isaias episcopus civitatis [z] Naucratenæ, similiter.

Isaac episcopus [aa] Thineos, similiter.

Petrus episcopus * Scinorum Mandrorum, similiter.

Maurion episcopus Cotenopolitanus, similiter.

Maximus episcopus Gazulenus, similiter.

Ammonius presbyter Alexandrinus & œconomus, similiter.

Timotheus presbyter & œconomus ejusdem ecclesiæ, similiter.

Aaron presbyter, & Macarius presbyter, similiter.

Theodorus diaconus, & Proterius diaconus, similiter.

(1) MSS. *sancire*. Forte, *sanc ire*. Hard.

* *f.* redire

* Forte, *Phoragonitarum*. Hard.

* in uno MS *Anteorum*, ab Ἀντεύς. *Hard.*

* Forte, *Cyriorum* a Κυῖρον. *Hard.*

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *præsederet*, Bellovac. *præsiderent*.
b Veteres libri, *Episcoporum, sicut jam sancivit, elegere*. Atque hæc lectio multo melior est.
c Iidem libri, *sedem*.
d Iidem libri, *vitam*.
e Iidem libri, *atque doctrina*.
f Iidem libri, *accedimus*.
g Iidem libri, *nullum nobis*.
h Iidem libri, *adversum nos*.
i Iidem libri, *quoniam*.
k Corb. *disparget*, Bellovac. *disperget*.
l Veteres libri, *putet*.
m Iidem libri, *consilio*.
n Iidem libri, *dilig. suæ*.
o Melius in vetustis exemplaribus, *donec forma*
p Veteres libri: *nunc expulsi, sancire præcipite*.
q Iidem libri, *ad suis Ecclesiis*.
r Veteres libri, *Zoicenæ*.
s Iidem libri, *Plusaminon*.
t Melius veteres, *Clesmatis*. Clysma enim est urbs Ægypti, sita ad sinum Arabicum. Vide annotationes Henrici Valesii ad Philostorgium lib. 3. cap. 6.
u Bellovac. *Anthorum*.
x Veteres libri, *Ganæorum*.
y Iidem libri, *Thyneos*.
z Iidem libri, *Naucratheus*.
aa Iidem libri, *Teneos*.

XXIII. EPISTOLA EPISCOPORUM

ÆGYPTIACÆ DIOECESIS, AD ANATOLIUM archiepiscopum Constantinopolitanum.

Sanctissimo & Dei amantissimo archiepiscopo Constantinopolitanæ & catholicæ ecclesiæ Anatolio episcopi Ægyptiacæ diœcesis.

SIcut paterni pontificatus & successionis gubernacula retines, sic & illorum [a] integritate imitaris zelum; & omnes quidem diversis temporibus sævientes exasperatos contra sacras regulas, & sanctam intemeratamque fidem, & hæreticos operarios a sancta & venerabili ecclesia removisti, liberamque eam omni discordia & hæretico sensu monstrasti: quod etiam nunc credimus & a tua sanctitate fieri, & ab aliis sanctissimis archiepiscopis qui ejusdem honoris sortiti [b] sunt sedem, magis autem ab omnibus sanctissimis totius orbis archiepiscopis, contra Timotheum qui Alexandrinæ ecclesiæ pontificalem sedem sibi tyrannico abripuit modo, & contra eos qui tantæ vesaniæ cooperatores existunt, eo quod commune sit omnibus Christi pontificibus bellum adversus eos assumere. Jam itaque preces offerentes piissimo & Christianissimo nostro principi, licet non omnia quæ præsumpta sunt, valeremus edicere propter multitudinem iniquitatum ab eo factarum contra sacras venerabilesque [c] regulas, & adversus ipsam rempublicam: verumtamen ut virtutis nostræ veræ humilitatis fuit, hæc tamquam in tabula depingentes, ejus pietati [d] narravimus, poscentes auxilium præberi sanctis ecclesiis in Ægypto constitutis, & correctionem vitiis quæ commissa sunt, adhiberi. Nihilominus autem & tuam sanctitatem adimus per hos libellos, & [e] denuo suggerimus, quod narrantes ore proprio dudum effecimus, quæ quidem præsumpta sint adversus sanctas regulas a memorato Timotheo, quæ vero etiam contra sanctam immaculatamque fidem commissa sunt, quemadmodum jura ab eo sint sacerdotii [f] conculcata, & ad quantam derisionem Judæis atque gentilibus, & aliis qui non recte circa orthodoxam ecclesiam catholicamque consistunt, Christianorum sacramenta perduxerit: & quemadmodum ipsam rempublicam [g] in pejorem statum mutaverit, qui sanctissimas quidem ecclesias in Ægypto positas, earumque orthodoxos pastores, & cum disciplina Christi ovilia gubernantes, expulit ab ecclesiis cum sacerdotibus suis; venerabilia vero monasteria, & quæ olim [h] fide orthodoxa claruerunt, juvenum virginumque subvertit, ut pene omnes Ægyptiacæ ecclesiæ una cum monasteriis propter prædictas causas & persecutiones a Timotheo factas, in calamitate sint positæ. Obscure loquentes [i] ne credamur superflua quædam dicere veritati, sermoni nostro ponentes ordinem, conamur ut possumus, breviter ea quæ adversus nos, magis autem quæ adversus veritatem sunt facta, depromere. Igitur post turbam quæ nuper facta est sanctis ecclesiis a quibusdam hæreticis, qui tunc clerici erant, & sanctissimæ Alexandrinorum ecclesiæ sedis pontificatum desiderabant, cum in sancta pace consisterent Ægyptiacæ & Alexandrinæ sanctissimæ ecclesiæ, & concordarent omnes sancto universali Chalcedonensi concilio, [k] eo quod consonet, nihilque mutatum habeat, neque augmentum, [l] nec imminutionem obtineat a sancto concilio, quod certo tempore in Nicæa civitate a trecentis decem & octo sanctissimis episcopis celebratum est, præsumpta sunt, religiosissime pater, contra Alexandrinam sanctissimam ecclesiam, quæ nec [m] sermo, nec omne sæculum quolibet tempore novit effecta, sed neque tyrannorum quilibet tale malo sui capitis aliquando tractavit. [n] Quidem enim Timotheus Alexandrinæ ecclesiæ presbyter, malignitate insignis existens, & sub figmento semper continentem ostendens vitam, & opportunum propriæ voluntatis [o] cognomen habens furoris, illo tempore desiderio detentus in sedis Alexandrinæ pontificatu, & hoc non adipiscens, præcipue dum sacerdotio fuisset dejectus sententia synodali Dioscorus, nihil mali reliquit, [p] quod molitus non est contra sanctam ecclesiam, donec desiderium proprium adimpleret. Insidiatus ergo mortem, magis autem transitum ad cœlos, pii & beatæ memoriæ imperatoris Marciani, & hunc quasi congruum sibi judicavit, ut suam perficeret voluntatem, redimens quosdam monachos negligentes, qui in suburbanis habitare noscuntur, & [q] semetipsos, sicut & ille, ex quo Chalcedonense sanctum & universale concilium celebratum est, a communione generalis ecclesiæ suspenderunt; turbisque [r] gaudentibus semper adhuc superstite sanctæ memoriæ archiepiscopo nostro Proterio, & solennia atque decentia pontifice celebrante mysteria, & collectas sine aliqua seditione faciente nobiscum, & cum omni Alexandrino clero, & concurrente omni curia ad collectas quæ ab eo celebrabantur pro comumni salute, pro piissimo atque Christianissimo principe nostro, & omni palatio, & ejus exercitu; misit in civitatem, ut turbam atque tumultus facerent, tamquam novitas quædam, aut permutatio reipublicæ & orthodoxæ fidei facta fuerit in transitu piæ memoriæ principis Marciani: tantamque commovit

---

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *integritates*. b Vox *sunt* deest in antiquis codicibus.
c Desunt heic nonnulla, quæ sic supplentur e libris nostris: *regulas & adversus sanctam orthodoxamque fidem ipsumque sanctarum Ecclesiarum statuit adversus ipsam rempublicam.*
d Veteres libri, *narrabimus*. e Male in antiquis libris, *dipo*.
f Veteres libri, *conlocata*. g Idem libri, *in pejori statu*.
h Idem libri, *fidem orthodoxam*, & paulo post, *Ecclesias*.
i Vox *ne* desideratur in codicibus calamo exaratis. k Veteres libri, *& quod consonet*.
l Corb. *nec imminutione optineat sancto Concilio*, Bellovac. *nec immitatione opt. sa. concilio*.
m Veteres libri, *sermone*. n Lege: *Quidam enim*. Error est typographicus.
o Melius libri nostri, *cognomen habens furoris*. Vocabatur enim Ælurus. Veteres glossæ; Αἴλουρος, *felax, hæc catta*. Peles metaphorice dicitur pro furace aut rapace. Unde infra idem Timotheus dicitur occulte, latrocinanter, & non regulariter ad ovium caulas esse ingressus.
p Vox *quod* deest in libris nostris. Surius edidit *quo*.
q Veteres libri, *semetipsas*. r Idem libri, *gaudentes*.

vit seditionem, [a] totam urbem complens simplicium virorum & seditiosis consentientium, & sine judicio talium voluntatibus consonantium, ut etiam nefarii clamores fierent, nullusque posset liberorum, & mansuete viventium illo die procedere. Deinde alia congregata est multitudo permixta atque redempta, ejusdem Timothei molitione collecta [b] in majorem Alexandrinæ civitatis ecclesiam, una cum prædictis monachis: & sumens duos episcopos consentientes sibi, & propterea sub indignatione factos ecclesiæ a pontificali sede Alexandrinæ ecclesiæ, nullamque communionem habentes cum sancta catholicaque ecclesia, [c] semetipsum inthronizavit, & quasi archiepiscopum demonstravit, dum vere catholicus archiepiscopus cum omni clero in episcopio consisteret. Et repente quidem accessit [d] baptismata & ordinationes efficere diaconorum atque presbyterorum, nec non & episcoporum: & alia cœpit niti, quæcumque facere competunt vero pontifici. Et eos quidem quos ordinavit, distribuit in Alexandrinas sanctas [e] Ægyptiacasque ecclesias; præcipiens omnes religiosissimos presbyteros ecclesiarum, atque diaconos, a [f] præcessoribus transitum ad cœlos habentibus ordinatos, id est, Theophilo, & Cyrillo, & [g] Proterio, ab ecclesiis expelli, nullum ulterius sacerdotii ministerium habituros. Extendens autem suam vesaniam, & [h] quasi incrementum suæ superbiæ & concupiscentiæ operatus, considerans quia non posset aliter studium suæ intentionis efficere, nisi ab humanis rebus auferret, quod etiam fecit, eum qui regulariter jure archiepiscopus & catholicæ pastor fuit ecclesiæ, sanctæ memoriæ Proterium, suadens aliquos, sicut rerum eventus ostendit, [i] homicidas veros contra insurgere, qui eum orantem in baptisterio peremerunt, & per omnem (ut ita dicamus) urbem trahentes, & velut in pompa ejus reliquias deducentes undique vulneratas & membratim incisas, non respuerunt etiam [k] carnis ejus & internorum viscera sancta gustare; ignique tradentes reliquum ejus corpus, ventis etiam cinerem dispergebant, omnem bestiarum transcendentes ferocitatem; non senectutem, non canos, non pontificatum, mediatorem Dei & hominum, non tempus erubescentes. Commiserunt enim homicidium tempore sancto paschæ, quo etiam dæmones salutari passione perterriti conquiescunt. Rursum etiam augmentum malorum efficiens per eos qui cum eo dudum fuerunt, & quasi semetipsum in malis exercens, condemnatos quidem in scripto clericos & episcopos in communionem suscepit, & ministrare præcepit sanctis & venerabilibus sacrificiis: sanctum vero & universale concilium Chalcedone celebratum, quod nec augmentum, nec imminutionem, sicut prædiximus, habet a sancta Nicæna synodo, anathemati subdidit cum omnibus ei communicantibus: nullumque religiosorum episcoporum ex Ægypto, aut Alexandrinorum clericorum ei communicantium suscepit, nisi qui illi abrenuntiare [l] præsumunt; quod hactenus nemo fidelium fecit: Insuper omnes totius orbis episcopos, eorumque venerabiles clericos anathematizans: parva siquidem hæc esse judicans; & ad satietatem hæreticæ suæ vesaniæ non posse sufficere, etiam in venerabili diptycho (in quo piæ memoriæ transitum ad cælos habentium episcoporum vocabula continentur, quæ tempore sanctorum mysteriorum secundum sanctas regulas releguntur) posuit suum nomen & Dioscori, qui sub damnatione anathematis [m] a Deo & universali concilio esse decretus est; & delevit exinde sanctæ memoriæ & secundum Deum viventis Proterii nomen regulariter archiepiscopi constituti. Et ne polluamus ultra sermonem, [n] dum singulas ejus volumus præsumptiones edicere, usque ad ea quæ dicta sunt, linguam præcurrentem refrenantes, aliquo modo reticuimus. Nolumus enim recordari, quemadmodum conatus est in sanctissimas Ægyptiacæ diœcesis ecclesias, in quibus [o] Dei amantissimi & orthodoxi episcopi constituti sunt, hæreticos episcopos destinare, & in venerabilibus monasteriis clericos; & quemadmodum concutiat virginum monasteria, conturbans eas & terrorem eis suæ tyrannidis imponens: vel ad quantam vesaniam insilivit, ita ut etiam pontificales sedes, in quibus resedit sanctæ memoriæ Proterius, postquam fregit eas, igni contraderet, [p] aqua marina venerabilia sanctaque altaria in sanctis ecclesiis, ubi ædificata sunt atque dicata, diluerit; ne audientes in incredulitatem forte ducantur, aut certe rectæ fidei inimici lætentur: a quo & alia multa valde præsumpta sunt, quæ narrari sermone non possunt. Quia vero terribilia sunt, & omnem vesaniam valde transcedunt, quæ in talibus sanctissimis temporibus sunt ab eo commissa adversus sanctam intemeratamque fidem, & contra sanctas & venerabiles regulas, communemque disciplinam, magis autem contra sanctarum ecclesiarum [q] statum; & adversus ipsam [r] rempublicam, ejusque leges; hæc ferre minime prævalentes, neque [s] permittenda censentes, multam itineris fatigationem, marinaque pericula, & incertam vitam ipsius, nostrarumque ecclesiarum curas secundo loco ponentes, ad hanc regiam venimus civitatem, [t] consacerdotes in occulto velut in persecutione tyrannica dimittentes, & preces piissimo & Christianissimo principi, & tuæ sanctitati fundentes, atque poscentes, quatenus misericordiam præbeatis statui communi, & saluti orthodoxæ plebis, ecclesiarum pariter unitati; nec non & sanctorum & Dei amantissimorum patrum nostrorum [u] laboribus feratis auxi-

BALUZII NOTÆ.

a Surius edidit, *totam ut urbem complens*. Sic etiam editio Romana. Codices nostri non agnoscunt vocem *totam*, & legunt *urbem cum plebs simplicium sit virorum*.

b Veteres libri, *in majore Alex. civ. Ecclesia*.

c Iidem libri, *in semetipsum*.

d Iidem libri, *baptismate*.

e Iidem libri, *Ægyptiacas Ecclesias*.

f Iidem libri, *præcess. & transitum*.

g Iidem libri, *Proterio & Dioscoro ab Ecclesiis*. Vide quæ dicta sunt supra ad paginam 527.

h Corb. *crementum*.

i Veteres libri, *homicidas vero contra eum insurgere qui cum eo orante in baptisterio perimerunt*.

k Veteres libri, *carnes*.

l Iidem libri: *præsumunt dicit quod actenus*.

m Melius libri nostri, *a sancto & universali Concilio*.

n Corb. *dum ad singula ejus volumus*.

o Veteres libri, *Deo amantissimi*. Sic etiam veteres editiones. Infra *Deo amantissimorum*, & *Deo amantissimis*.

p Legendum, *aquamarina*.

q Veteres libri, *statutum*.

r Iidem libri, *rempublicamque leges*.

s Iidem libri, *præmittenda*.

t Iidem libri, *consacerdotes nostros in occulto velut in persecutionem tyrannicam dimittentes*.

u Iidem libri, *laborantibus*.

auxilium, qui diversis temporibus pericula sunt perpessi multaque contra inimicos habuere certamina, quatenus sancta & intemerata fides immobilis & intentabilis possit ab omni hæretica sapientia custodiri; nostrosque gemitus synodicis literis sanctissimo ecclesiæ Romanæ pontifici Leoni, nec non & Antiocheno & Hierosolymitano, atque Thessalonicensi, & Ephesino, Dei amantissimis episcopis, vel aliis, quibus [a] fuerit visum, ecclesiis indicetis, (quoniam hoc delictum læsio est communis) ut omnes totius orbis episcopi cognoscentes ea quæ præsumpta sunt a Timotheo [b] & quia novitates exercuit contra [c] sanctas regulas & religionem orthodoxam, litteris synodicis piissimo & Christianissimo principi nostro, vestræque sanctitati secundum venerabiles patrum regulas rescribentes, dignam formam, quæ in hoc placuerit, præbere non differant. Si vero [d] prospexeritis oportere fieri universale concilium pro salute fidelium populorum, & statu sanctarum ecclesiarum, ut terminus debeat regulariter in his quæ a Timotheo sunt nefande commissa, proferri, ne malignis aliis viris occasio perpetrandi similia præbeatur, & hoc fieri deprecamur, sanctissime & [e] Dei amantissime pontifex. Paulo minus autem nos transierat etiam hoc ad objurgationem eorum quæ a Timotheo sunt præsumpta contra sanctæ memoriæ Proterium, declarare: quod facimus, ut nullam ille possit habere in suis delictis excusationis occasionem, & omnes audientes agnoscant, quia nihil contra eum pro inimicitiarum causa suggessimus. Nam cum post mortem sanctæ memoriæ archiepiscopi nostri Proterii tantam rabiem contra eum & vesaniam demonstraverit, ut etiam pontificalem sedem, in qua ille sedit, igne cremaret, & de venerabili diptycho ejus nomen auferret, & qui ab eo fuerant ordinati, ecclesiasticum & sacerdotale ministerium celebrare prohiberet, ejusque generis proximos valde persequeretur; substantiam quoque ejus, quam a parentibus habuerat, devastaret: quomodo manifestus non est, quia cædem contra eum ipse commisit, rebus ipsis voluntatem Timothei valde pandentibus, & quemadmodum esse vesanus apparuit contra memoriam illius qui beate defunctus est? Supplicamus igitur, ut nulla subreptio [f] apud * angelum vestræ sanctitatis obtineat per eos qui pro eo sermonem videntur efficere; sed res ipsas inspicite, quia non solum adversus vivum infestus [g] extitit, sed etiam contra defunctum: & sanctis regulis placitam contra eum formam dare [h] dignemini.

* f. animum

XXIV. EPISTOLA

QUORUMDAM EPISCOPORUM ÆGYPTIACÆ dioeceseos pro Timotheo nefando archiepiscopo Alexandrinæ ecclesiæ, ad Leonem imperatorem Augustum.

Piissimo & Christianissimo imperatori orthodoxo Leoni, victori, triumphatori, semper Augusto, episcopi & clerici Ægyptiacæ diœceseos ab archiepiscopo Timotheo Æluro destinati.

SCriptum est omni poscenti rationem esse reddendam de spe quæ in nobis est, atque multo magis piissimo & Christianissimo principi. Nos itaque sanctissimi & [i] Dei amantissimi patris nostri & archiepiscopi Timothei literas tranquillitati vestræ detulimus, gratiarum actione plenissimas, & quod Alexandrinorum magna civitas, auspice Deo, sub vestræ pietatis imperio pacem habeat, & cum quiete multa tam ipsa civitas, quam sanctissimæ ecclesiæ & venerabilia monasteria [k] gubernentur. Quia vero necessarie visum est, [l] etiam spem nostram & fidem breviter vestræ mansuetudini declarare; suggerimus, nos trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui [m] Nicæna civitate collecti sunt, & per sanctum Spiritum sunt locuti, symbolum atque fidem tenere & custodire, & neque augmentum aliquod, nec immutionem recipere. Ea namque quæ a sancto Spiritu dicta atque conscripta sunt, fas non est [n] aliquo modo retractari, nec augmentum aliquod, nec imminutionem eis inferre, sicut scriptum est: *Noli transponere terminos æternos, quos posuerunt patres tui;* quando neque interpretatione eget prædictorum sanctorum patrum fidei symbolum, cum per se interpretatum sit, & claræ prædicet mysteria pietatis. Hanc ergo fidem firme & inconcusse atque immobiliter detinemus. Hæc ad satisfactionem perfectam mansuetudini tuæ suggerimus, & ita credimus tam nos, quam Dei amantissimus archiepiscopus noster Timotheus. Hoc autem manifestum tuæ facimus pietati de prædicto archiepiscopo nostro Timotheo, quia confidens de tua pietate, eidem symbolo trecentorum decem & octo sanctorum patrum, in quo baptizati estis, bonamque confessionem confessi, credere, & in eo persistere, & spem salutis habere. Et communicavit tuæ pietati, & [o] confitetur se orthodoxum ita sapientem atque credentem, ut etiam collectas & sine sanguine sacrificia celebret pro vestra potentia. Quia vero satisfecimus præcepto vestræ tranquillitatis, suppliciter exoramus, ut annuatis precibus nostris, & Dei amantissimo & sanctissimo archiepiscopo nostro rescribatis, & nos ad ejus sanctitatem protinus dirigatis. Speramus enim, quoniam Deus qui tuæ serenitati pium hoc donavit imperium, pacemque in Alexandrina civitate dispensare dignatus est, vestrum corroborabit amplius principatum, majoremque pacem

BALUZII NOTÆ.

a Ibidem, *visum fuerit.* b Iidem libri, & *quasi novitates.*
c Iidem libri, *sanctissimas.* d Iidem libri, *perspexeritis.*
e Veteres libri & edit. *Deo amantissime.* f Vide synodicon adversus Tragœdiam Irenæi cap. 203.
g Bellovac. *exibit,* h Veteres libri; *dignamini.*
i Veteres libri & edit. *Deo amantissimi.* Infra, *Deo amantissimus,* & postea *Deo amantissimo.*
k Iidem libri & edit. *gubernantur.* l Veteres libri, *etiam de spe nostræ fide breviter.*
m Veteres libri & edit. *in Nicæna.* n Veteres libri, *modo aliquo retractare.*
o Veteres libri & edit. *confitetur orthodoxum.*

cem donabit cuncto terrarum orbi & sanctis ecclesiis. Quia vero vestra pietas imperavit, quemadmodum de synodis sapiamus, nostram sententiam facimus manifestam, quoniam communicat ecclesia synodis in Epheso celebratis. Synodum vero centum quinquaginta nescimus: novimus autem, quia beati patres nostri & archiepiscopi [a] post concilium *, atque in Constantinopolitana ecclesia congregati sunt. Synodum enim Chalcedonensem ecclesia maximæ civitatis Alexandrinæ non suscipit. * * * * *

XXV. EPISTOLA LEONIS PAPÆ

AD LEONEM IMPERATOREM.

Leo episcopus Leoni Augusto.

LIteras clementiæ tuæ, plenas virtute fidei &c. *Est inter Leon. num.* CLVI.

XXVI. EPISTOLA ANATOLII EPISCOPI

AD LEONEM IMPERATOREM.

Piissimo & Christianissimo Imperatori Augusto victori ac triumphatori, Leoni, Anatolius Constantinopolitanus episcopus.

ORationi siquidem nostræ opus est, Christianissime & fidelissime imperator, ut non circa meditationem a diabolo [b] pervenientium rerum contra communem ecclesiarum pacem occupemur. Quia vero, sicut apparet, adversarius non sinit præsentem sine fluctuatione navigare nos vitam, necesse est supernæ gratiæ gubernaculo [c] usos oportere nos omnes qui Deo auctore sumus in sacerdotio constituti, illius certaminibus obviare. Unde etiam nunc in his quæ sunt præsumpta in Alexandrinorum ecclesia, non quievi, sed sequens vestræ Christianæ tranquillitatis intentionem, volentem & sanctorum patrum regulas non sperni, & civilia jura servari, quod me facere congruebat, scilicet sedem gubernantem hujus regiæ civitatis, egi: & hæc manifesta vestræ pietati fient per ea quæ scripsi tam Romano sanctissimo & venerando Leoni pontifici, quam omnibus uniuscujusque diœcesis venerabilibus metropolitanis episcopis, apud quos ingemui petulantiam contra sanctorum patrum regulas perpetratam, & facta sceleста Timothei, sicut accusationes adversus eum vestræ pietati [d] & nobis scriptæ testantur, qui conculcavit ecclesiasticas sanctiones, legesque civiles, quique secundum quod scriptum est, malam potius partem libenter elegit, & quæ illis quæ in rebus decentibus deficiunt, commodatur. Ait enim, v. 18. *Impius dum ceciderit in profundum malorum, spernit.* Significavi nihilo minus eis & de sancto beatoque nostro concilio Chalcedonensi, quæ digna sunt. Ergo quoniam aliis hæc convenienter exposui, pronior nunc extiti, ut cum fiducia clarius de rebus præsentibus meam possim publicare sententiam. Notum igitur facio vestræ tranquillitati, quod piissimis vestris syllabis a nobis fieri præcepistis, [e] quia constituo Timotheum quidem, quantum ad integritatem sanctorum canonum, [f] adversum quos semper ea quæ gessit & gerit, hactenus irritavit, in ordinatione sacerdotii nullatenus esse dignum. Quomodo enim sacerdos erit, qui ita a proprio pontifice, & ab omnibus totius orbis sacerdotibus sponte semetipsum abrupit, & hæreticum per omnia demonstravit, dudum se a sancto & famosissimo Chalcedonensi concilio separando, & reverendissimos [g] episcopos Ægyptiacæ diœcesis, & clericos, nec non & orthodoxorum multitudinem, & monachorum catholicæ fidei & ipsi universali concilio communicantium, veluti hæreticos ab ecclesiis propriis expellendo; insuper & aliarum multarum malarumque rerum auctor existens, sicut accusationes adversus eum oblatæ proclamant? De Chalcedonensi vero sancto & universali concilio hoc aperte pronuntio, quia tentare omnino retractare aliquid eorum quæ ab eo definita sunt, hominum est insidiantium solummodo catholicæ ecclesiarum Christi concordiæ, congaudenium turbis atque tumultui; quando apostolica quidem & paterna dogmata olim nobis tradita, in eo roborata sunt [h] & affirmata: nullum autem dogma rectitudini ecclesiasticæ contrarium illic peregrine aut noviter est probatum. Illa siquidem Deo amabilis ac venerabilis synodus, ex imperiali tunc sanctione celebrata ad peremptionem scandalorum quæ tunc contra fidem intemeratam videbantur exorta, non aliam innovavit fidem, non peremit antiquitus existentem, non adjecit aliquid olim confessioni contraditæ, non imminuit eam quæ semper custoditur & salvat: sed trecentorum decem & octo sanctorum patrum symbolum [i] incontaminabile & inviolabile a domesticis fidei custodiri, & eis qui imbuuntur ab impietate cum terrore tradi præcepit. Nec non & synodos sanctas & orthodoxas, post illam maximam, ei consonas existentes, & pro illius confirmatione diversis temporibus celebratas, recte probavit, & solummodo, sicut diximus, semen zizaniorum tunc ortum exterminavit, ne ulla ex hoc malitiæ radix per eos qui inerudite contendunt, denuo pullularet, & puram intemeratamque nostram fidem in aliquo noceret, quatenus ab hoc aliqui simplicium fœdarentur. Nunc igitur famosissime & fidelissime noster princeps, insertæ tibi justitiæ [k] congruit sancire, ne quorumdam mala voluntas, seu hæretica pravitas, cuncto orbi terrarum & omnibus Christi sacerdotibus unitis secundum Deum & pacem habentibus, vexationis communis & contritionis fiat occasio, & sacris canonibus suum robur contra Timotheum spernentem eos, per nos demonstrantibus decernere, uti quæ necessaria sunt, [l] ut per vestræ pietatis imperium, sicut in illis quoque contra talium rerum præsumpta provenire sancitum est, hæc secundum legum severitatem effectui contradantur, ad vin-

---

a Veteres libri, *post Concilium* CL. *qui in Constantinopolitana Ecclesia congregati sunt, synodum enim Chalcedon. Eccl. max. civ. Alex. non suscipit. Explicit.* BALUZII NOTÆ.
b Melius veteres libri, *proventientium.*
c Iidem libri, *justos.*
d Iidem libri, *& nobis scriptis datæ testantur.*
e Iidem libri, *quia constituto.*
f Iidem libri, *quos adversum.*
g Iidem libri, *Ægyptiacæ diœcesi Episcopos & clericos.*
h Iidem libri, *atque firmata.*
i Veteres libri, *incontaminabilem & inviolabilem.*
k Iidem libri, *congruit scire.*
l Iidem libri, *post hæc per vestræ.*

vindictam contemptarum ecclesiæ sanctionum, & innoxii sanguinis, hoc est, sanctæ memoriæ Proterii orthodoxi Alexandrinæ civitatis episcopi, sicut visum fuerit pietatis vestræ tranquillitati, Christianissime ac fidelissime imperator Auguste, immaculata & intemerabili dextera. [a]

XXVII. EPISTOLA EPISCOPORUM EUROPÆ, AD LEONEM IMPERATOREM.

Protecto, pio & Christianissimo domino totius orbis terrarum, & imperatori Augusto Leoni, Joannes reverendissimus Heracleæ, Theophronius episcopus Aphrodisiadis, Theotecnus episcopus * *Cyclensis, & Babulas episcopus novæ Theodosiopolis Europæ vestræ.*

* Pro *Cylensis*, a Κύλλα alias Κοιλία *Hard.*

Pietatis vestræ & Christianitatis imperium clarius purpura atque diademate pro fidei causa lucet. Vere namque piissime & Christianissime imperator, leo quidem contra hostes existis, circa mites autem & subditos, mansuetissimi David imitator agnoscaris, quippe divinitus adeptus imperium. Eodem namque modo etiam eos qui inordinati videntur, & contra sanctas regulas semetipsos armaverunt, & seditiones impias & sceleratas arripiunt, imperiali auctoritate comprimitis, & de mundi quiete cogitantes, incommotas & sine fluctibus sanctas ubique conservatis ecclesias. Præstet igitur omnium dominus Christus vestrum imperium indeclinabiliter confessionem fidei conservantem, longævis annorum curriculis sanctorum intercessionibus permanere. Sacras igitur & Christianissimas literas a vestra tranquillitate directas cum multo studio relegentes, in quibus præcepistis nobis clarius explanare, quid de sancto magnoque & universali Chalcedonensi concilio sentiamus, [b] & de Timotheo, quem Alexandrinorum populus [c] sibimet ordinavit episcopum; per hanc humilem nostram relationem vestræ pietati significamus, [d] quomodo cunctis sanctissimis orthodoxisque conciliis & concordamus & consentimus. Primum quidem dogmata & expositionem trecentorum decem & octo sanctorum sequimur patrum, eorumque fidem indeclinabiliter custodimus, [e] in quam etiam baptizati sumus & baptizamus. Post quos, centum quinquaginta sanctorum patrum qui in regiam Constantinopolim congregati sunt, constituta servamus. Nec non etiam [f] Ephesinum concilium, quod sub beatæ memoriæ Cælestino successore sancti & venerandi & custodis clavium regni cœlorum Petri, & sub sanctæ memoriæ Cyrillo Alexandrino pontifice congregatum est propter hæresim nefandam profanamque Nestorii: præcipue tamen per Dei gratiam Chalcedone collectum magnum sanctumque & universale concilium, eo quod prædicta concilia firmaverit; nihilque quod illis bene videatur placuisse, commoverit, nec augmentum quoddam vel detractionem fecerit, aut quidquam ex his quæ tunc fuere definita, commoverit, aut aliquid [g] incogruenter interpretatum sit. Quod concilium velut ancoram cautam firmamque servamus, quando contra omnem hæreticam tyrannidem scutum inexpugnabile & arma extitit, quæ nequeant superari. Hujus igitur formas sive definitiones nullus recta sapientium mutilare præsumat: & [h] neque unum iota aut unum apicem possumus aut commovere, aut violare horum [i] quæ ab eo recte sunt & inculpabiliter definita. Sequimur autem & famosissimorum sanctorum patrum doctrinas rectas, misericordia regis omnium Christi evangelicum adepti sacerdotium, recte sapimus semper, & sicut sapit apostolica Romanorum sedis ecclesia, & sicut sapuerunt beatæ famosæque memoriæ patres & episcopi regiæ Constantinopolis, & sicut omnes totius orbis [k] episcopi, recte verbum prædicantes veritatis [l] sapimus sic regentes populos prædicamus, rectam eis proponentes intemeratamque doctrinam. De Timotheo vero, sicut continent preces subditæ sacratissimis vestris & Deo amantissimis literis, quia ejus immissione sanctæ memoriæ Proterius orthodoxus sanctusque pater & Alexandrinorum episcopus, in sacratissimi baptisterii loco peremptus est, membratimque concisus, & locis omnibus circumtractus, & post hæc igni contraditus, aliaque passus, quæ propter sceleris exaggerationem [m] terretur lingua proferre: sanctissimum quidem Proterium in ordine & choro sanctorum martyrum ponimus, & ejus intercessionibus misericordem & propitium Deum nobis fieri postulamus: Timotheum vero, qui talia perpetravit in beatæ memoriæ [n] Proterio qui fuit episcopus, cujusque consilio atque tractatu factum est scelus hujusmodi, quod etiam humanos auditus propter excellentiam crudelitatis obturat, tamquam tyrannum & sanguinarium, & propter immensam sui crudelitatem antiquos tyrannos qui semetipsos adversus triumphatores martyres armaverunt, transcedentem, quique episcopatum arripuit, [o] alienum a sacerdotio & episcopatus dignitate, & extraneum esse decernimus. Sanctissimos autem & consacerdotes nostros, qui ab eo contra ecclesiasticas sanctiones excommunicati sunt atque damnati, & consacerdotes nostros eos, & comministros, & coepiscopos & communicatores habemus, & optamus sanctis eorum orationibus Dei clementiam promereri. Similiter autem sive archimandrita, sive presbyter, sive diaconus, sive quis alius, in clero constitutus, excommunicatus ab eo est propter bonæ memoriæ Proterium Alexandrinæ civitatis episcopum, huic communicamus, & esse eum in clericatus dignitate decernimus. Nam lupus qui pastori non pepercit, nec ovibus parcit. Eos autem qui in damnatorum locis ab eo sunt constituti, sive episcopi sint, sive archimandritæ, sive presbyteri, sive diacones, sive quilibet in clero humiliori con-

BALUZII NOTÆ.

a *Explicit.* b Veteres libri, *simul & de Timotheo.* c Iidem libri, *semet.*
d Iidem libri, *quoniam cunctis.* e Iidem libri, *in qua etiam.* Dubium est autem an Surius legerit *quam* aut *qua.* f Veteres libri & edit. *Ephesium.*
g Veteres libri, *non congruenter.* h Refert hunc locum Facundus lib. 2. cap. 5. ex alia, ut videtur, interpretatione. Sic etiam apud eum legitur: *nejus unum jota vel unum apicem possumus aut commutare eorum quæ apud illam diffinita sunt.* Eadem interpretatione usos quoque esse Episcopos Istriæ colligi potest ex epistola tertia Pelagii II. ad eos scripta.
i Ita repositum Romani. Nam antea legebatur, *quæ ab ea.* Quo modo habent etiam vetera exemplaria. Hanc autem lectionem confirmat etiam interpretatio quæ extat apud Facundum, & epistola Pelagii II. paulo ante laudata. k Veteres libri, *episcopatus.* l Iidem libri, *sic sapimus.*
m Iidem libri, *territus.* n Iidem libri, *Proterium qui fuit.*
o Iidem libri, *alienum sacerdotio.*

consistens; hos indignos graduum, in quibus sunt præter ecclesiasticam consequentiam ordinati, cum obumbratam velut theatralem dignitatem videantur fortiti esse, decrevimus. Vestræ siquidem tranquillitatis est, Alexandrini populi curam habere, & a sancta Dei aula lupum expellere, & invulneratum inconsumptumque gregem salvatoris Christi servare, & concordiam multamque pacem Alexandrinorum civitati concedere, ad gloriam Christi, & exaltationem piissimi vestræ Christianitatis imperii.

Joannes episcopus. Incolumem vestram pietatem Deus omnium nobis donet longævis temporibus sanctorum orationibus.

Theotecnus episcopus Cyclensis, similiter.

Theophronius episcopus [a] Aphrodisiadis, similiter.

Babulas episcopus novæ Theodosiopolis, similiter.

XXVIII. EPISTOLA LUCIANI

EPISCOPI BYZENSIS,

ad Leonem imperatorem.

Piissimo & Christianissimo domino imperatori, perpetuo Augusto Leoni, Lucianus humilis Byzæ metropolitanus episcopus.

Datis mihi piis atque venerabilibus literis vestræ Christianitatis imperii, & relegente me sacros apices vestros; [b] ac inveniente in eis ferventissimum circa orthodoxam fidem zelum, & excellentem pietatis intentionem, & quia valde pro sanctarum ecclesiarum pace curatis, nec non & vestras civitates sub quiete manere, & omnes subjectos in tranquillitate consistere festinatis, & sacerdotes Christi pro fidei robore ad concordiam invitatis, & ea quæ discerpta sunt insidiis inimici, voluntate Dei conjungere decertatis: & mea humilitas suam indicat voluntatem, in quantum intelligere potest, principaliter equidem de Timotheo, quem etiam [c] lectioni subjectæ preces edocuerunt sacerdotii appellatione & operatione nimis indignum, qui secundum sanctorum patrum regulas expellendus, nisi forte propter magnitudinem clementiæ [d] sanctis summorum thronorum archiepiscopis quidquam de eo aliud videatur: eo quod & piissimæ vestræ divinitus factæ clementesque literæ manifestant, valde vos de urbe Alexandrina cogitare. De sancto vero & universali Chalcedonensi concilio, quod concordat & trecentis decem & octo sanctis patribus [e] qui in Nicæa convenerunt, & centum quinquaginta qui post hæc in urbe regia congregati sunt, & eis qui in Epheso sub Cælestino Romanæ urbis, & Cyrillo Alexandrinorum, sanctis episcopis convenerunt, etiam animo quidquam sumere, quod sit ei contrarium, impii atque hæretici sensus esse judicavi. [f]

XXIX. EPISTOLA

VALENTINI EPISCOPI PHILIPPOPOLIS

ad Leonem imperatorem.

Per omnia piissimo & Christianissimo imperatori, triumphatori & Augusto Leoni, humilis Valentinus in domino æternam salutem.

Cum & ante imperium virtutibus regnaverit Christianissima vestra tranquillitas, & in imperio supra purpuras & diadema fidei redditudine decoratur & coronatur. Nam compensationem justitiæ potius quam donum a Christo regalia sceptra percipientes, compensationem rursus Deo redditis, vestrum imperium conservanti, dum incessabiliter [g] cogitatis, quatenus securam ab omni hæretica tempestate ecclesiam ejus & sine fluctuatione servetis. Quemadmodum [h] gentium bella amantium superbas cogitationes ad terram deponere festinastis, ita & pravos sensus hæreticorum adversus Christum latrantium, velut pulverem exsufflantes, ad nihilum usque [i] perducetis, & secundum vocabulum vestrum, inimicis quidem Dei & vestri imperii, tamquam leo sævus, occurritis: circa eos autem qui pie Deum colunt, & imperii vestri sceptris obediunt, [k] ovium pastoris imitatores & oves simpliciores existitis. Igitur pro ecclesiastica pace & salute filiorum ecclesiæ multam providentiam pietas vestra gerens, sacratissimis suis syllabis adorandisque sancivit, ut mea parvitas sanctissimos provinciæ episcopos in unum colligens, quæ humilitati nostræ placerent, & regulis convenirent, & fidei rectæ congruerent, indicaremus vestræ Christianitatis imperio: maxime autem de crudelibus maligniſque rebus, & omnis tragœdiæ narratione majoribus, quæ nuper Alexandriæ provenerunt, simul & de Chalcedonensi sancto magnoque & universali gratia Christi celebrato concilio: cujus termini non ex nobis, sed gratia sancti Spiritus sunt confixi, nihil metuentes, neque pro gratia vel inimicitiis decernentes, sed Dei solummodo judicium injudicabile formidantes, ad notitiam vestræ Christianissimæ tranquillitatis referre deberemus. Quapropter & in unum nosque simul & nostri clerici congregati, habentes timorem Dei præ oculis, [l] sub ea quæ a vestra sunt pietate sancita, suggerimus vestræ tranquillitati, quoniam & unitatem colimus, & iniquorum communionem abominamur, & sanctorum patrum concilia complectimur, & ea quæ ab eis sunt definita atque decreta, custodire intransgressibiliter exoramus. Timotheum vero qui totius malitiæ culmen [m] excedit, & inhumanitatis crudelitatem [n] transcendit, homicidam, patrisque necatorem, qui episcopo superstite ecclesiam ejus adulteravit, [o] & sponsum ejus occidit, & tyrannico modo & impudenter semetipsum in sedem ejus imposuit, sicut

a Corb. *Arrosidisiadis*, Bellovac. *Arsosidisiadis*.
b Vox *ac* deest in codicibus calamo exaratis.
c Veteres libri, *lectionis subjectæ precum*.
d Iidem libri, *sanctissimis*.
e Iidem libri, *qui Nicæa*.
f *Explicit*.
g Veteres libri, *cogitetis*.
h Iidem libri, *amantium bella gentium*.
i Iidem libri, *perducitis*.
k Iidem libri, *omni pastor imitatores*.
l Iidem libri, *secundum ea quæ*.
m Corb. & veteres edit. *excellit*.
n Veteres libri, *transit*.
o Iidem libri, *& postea sponsum ejus*. Recte. Nam primo Timotheus superordinatus est Proterio, & postea eum morti tradidit.

BALUZII NOTÆ.

ſicut preces oblatæ tranquillitati veſtræ [a] declararunt, non oportere neque inter vivos examinari, palam eſt: [b] nunquam dignitate pontificatus indui, & in ſancto altari ſtare, & divinitati miniſtrare credendus eſt. Quid etiam dicamus de populo indiſcreto, qui ab eo ad impietatem armatus eſt, & amplius quam eorum fluvius inundavit iniquitatibus, malitiæ [c] turre ultra Pharum, qui apud eos excellenter accenditur, & uſque ad cœlos flammas impietatis extendit? Victoriam dicam judicans hanc eſſe, ad comparationem aliarum rerum, quæ ab eo ſine timore commiſſa ſunt, qui etiam unam naturam negantes, cuncta ferocitate veſtiti ſunt. De ſancto vero & univerſali Chalcedonenſi concilio, cujus princeps non homo, ſed Chriſtus, qui eſt ſuper omnia Deus & rex æternus, deinde paſtores totius orbis extitere doctores, præſentibus eis & ſacratiſſimo veſtro ſenatu, & culmine eminentium poteſtatum, & divæ memoriæ ter beato principe Marciano, omnibus obſignantibus hanc eſſe pietatis viam, patrumque fidem impollutam & immutabilem, ſanctorumque Apoſtolorum doctrinam in nullo [d] mutatam, neque diſcordantem expoſitæ fidei a ſanctis patribus in Nicæno concilio congregatis: cum utique ea doceat ſimul & * alliget, & aperte ab omni hæretica nos ſecta diſcernat. [e] In hac ergo perduramus, hanc tenemus, & ea quæ in ea ſunt explanata, intranſgreſſibiliter obſervamus, omnemque hæreticam pravitatem abominamur; Deo ſemper hymnos pacificos exſolventes, qui nobis cuſtodem rectæ fidei veſtram potentiam condonavit.

* alloget

Valentinus epiſcopus Philippopolitanæ metropolis ſanctiſſimæ eccleſiæ, manu mea ſubſcribens, his quæ ſunt ſupraſcripta conſentio.

Epictetus epiſcopus Diocletianopolis, ſimiliter.

Et reliqui ſimiliter.

XXX. EPISTOLA SEBASTIANI EPISCOPI AD LEONEM IMPERATOREM.

Poſt Deum domino totius orbis piiſſimo & Chriſtianiſſimo noſtro principi Leoni, in domino ſalutem, humilis & ultimus Sebaſtianus epiſcopus.

TUum quidem, piiſſime imperator, laudabilem & glorioſiſſimum inter homines principatum omnium dominus Chriſtus quotidianis diebus bonis incrementis maximum ſplendidiſſimumque demonſtrat, & de cetero demonſtrabit, hoc ſemper efficiens propter fidem rectam quæ ab infantia eſt vobis inſerta, & propter reverentiam quam divinitati ſalubriter exhibetis. Quod autem ſupplicamus, ſacratiſſime imperator, illud eſt, ne patiamini illius venerabilis & inter ſanctos habitantis maximi viri Marciani [f] * taliſque principis poſt mortem opinionem nunc a culicibus lacerari, neque tuum ita præcipuum, & ultra gloriam conſtitutum imperium contemptibile illudere volentibus oſtendatis: ſed veritatis experimentum ſumant ſtulti, ſcientes quia terribile eſt incidere in manus Dei vivi. Hoc autem in ordine primo piiſſime noſſe ſupplicamus, [g] quia ſicut ſoli ad demonſtrandum quia ſol eſt, nihil minus eſt; ita illi magno ſanctoque & univerſali Chalcedonenſi concilio, bonorum quidem omnino nihil deeſt: neque enim eget [h] augmento, neque detractione, cum ſit ſancto Spiritu velut divino quodam ſale conditum. Nam qui in eo illo tempore condemnati, & indigni pontificali ſtatu eſſe decreti ſunt, ſententia hoc magni Dei tamquam impii pertulerunt. Qui vero ſuſcepti ſunt, velut injuſtam & tyrannicam circumventionem parvo tempore ſuſtinentes, repente decreto ſancti Spiritus juſte ſuſcepti ſunt: inter quos noſtrorum temporum ſecundus Abel beatus Flavianus exiſtit. Tanti ſiquidem & talis [i] probatique concilii amplectere judicium, ſereniſſime [k] orthodoxe imperator. Taliter namque ſapuiſſe comperimus omnes qui verbo & doctrina, & vita mirabili, Deo per diverſa tempora placuerunt; id eſt, beatum Athanaſium, qui ſæpius propriis ſancivit dogmatibus, quia erat in corpore paſſibili impaſſibilis, [l] & in mortali immortalis. Sic & Baſilius magnus, & Gregorius Nazianzenus, & alter Gregorius Nyſſæ, & poſt Joannes Conſtantinopolitanus, verborum ſimul & cogitationum pelagus benedictum. Scito ſiquidem nefandum Timotheum, & eos qui ſimilia cum immenſa tyrannide ſapuerunt ac ſapiunt, alienos a nobis factos ab orthodoxorum epiſcopatu. [m] Bene autem & digne tuorum temporum, imperator egregie, ſi preces ab Ægyptiaco concilio tibi datas rationabiles exiſtentes, & omni approbatione dignas, tamquam orthodoxas ſuſcipias, & alia cuncta tamquam ſatanæ opera, & cogitationes animas corrumpentes effugias, ſolumque vobis ſufficiat Chalcedonenſe concilium, [n] cum ſolum omnia orthodoxorum antiqua concilia in ſemetipſo Spiritus ſancti virtute conſtringat. Incolume ſemper conſiſtens atque creſcens veſtrum imperium dominus orbi terrarum longis dignetur ſervare temporibus, imperator ſacratiſſime. [o]

* tanti te liſque

Hebr. 10.

XXXI.

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *declaraverunt*. b Iidem libri, *non quia dignitate*.
c Corb. *terræ*. d Veteres libri, *mutantem*. e Iidem libri: *In hanc ergo*.
f Legendum, *tanti taliſque principis*. Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
g Et hunc quoque locum ex alia verſione refert Facundus lib. 2. cap. 5. hoc modo: *quoniam ſicut ſoli nihil minus eſt ad demonſtrandum quia ſol eſt, ſic & magnæ & ſanctæ & univerſali ſynodo Chalcedonenſi minus quidem bonorum nihil omnino eſt, neque additamento aliquo eget, neque detractione; ab Spiritu ſancto veluti divino quodam ſale condita. Etenim qui in ea tunc damnati ſunt, indigni ſacerdotalis ordinis judicati, decreto ac judicio magni Dei, velut impii, condemnati ſunt. Qui vero in ea recepti ſunt, injuſtam & tyrannicam antea ſuſtinentes inſcriptionem, confeſtim decreto Spiritus ſancti juſte ſuſcepti ſunt; in quibus eſt & noſtrorum temporum ſecundus Abel, beatus Flavianus.*
h Veteres libri, *augmentum neque detractionem*.
i Iidem libri, *prolatique*. Sic etiam veteres editiones. k Veteres libri & edit. *& orthodoxe*.
l Veteres libri, *& mortali*. m Iidem libri: *Bene autem facias & digne*.
n Iidem libri, *tam ſolum*. o *Explicit*.

A

XXXI. EPISTOLA

THEOTIMI EPISCOPI SCYTHIÆ

ad Leonem Imperatorem.

Domino piissimo, & Christianissimo imperatori nostro Leoni, Theotimus humilis Scythiæ regionis episcopus.

DEcet tuam pietatem, venerabilis imperator Auguste, ecclesiarum tranquillitate gaudere, & tribulationes populi conturbati & tempestates tranquillissimis vestris allocutionibus ad pacis jura transferre. Propterea siquidem vos B Deus cælitus divino nutu suo munivit, ut ea quidem quæ sana sunt, imperiali potestate integra semper salvaque custodiatis; quæ vero vexata sunt atque corrupta, vestræ pietatis medicina curetis. Nihil itaque Deo amabilius est, nihil acceptius, quam ut illa vos sapiatis, quæ a Dei Patris sapientia didicistis; & illa doceatis, quæ ab ipsis fidei vestræ incunabulis saluberrime estis eruditi. Et quoniam sacratissimis vestris syllabis admonuistis, ut quæ sapimus de sancto Chalcedonensi concilio, nostris literis referamus ad vestræ notitiam pietatis; cognoscat vestra serenitas, quoniam nihil amplius, nihil minus, [a] quam quæ in Chalcedonensi concilio a sanctis patribus integre atque perfe- C cte definita sunt, credimus, aut consentimus. Neque enim aliud nos ultra sapere, quam ea quæ tantorum patrum termino sanctus Spiritus erudivit. Unde mansuetissime imperator, & ego, & omnis ecclesia Dei sic sapimus, & in consensu nostro sanctorum patrum definitiones fide & devota confessione firmamus. De Timotheo vero sic sapimus: quoniam secundum virtutem precum adhuc vivo existente episcopo, impudenti intentione ab excommunicatis est ordinatus, exordinatum & excommunicatum ecclesiastica regula eum esse decernit: neque manus impositionem illorum episcoporum in sancta ecclesia permittit quamdam habere virtutem, qui Christi fidem violantes, or- D dinationem impositam sibimet amiserunt. Nunc igitur nostræ confessionis verbum facientes saluberrimis vestris auribus manifestum, deposcimus dominum nostrum Jesum Christum, ut vestrum imperium catholicæ fidei robore confortatum, & crucis virtute munitum, ab omni suspectione bellorum intactum semper custodire dignetur. Optamus vestram tranquillitatem divina [b] providentia semper incolumem, & coronam imperii vestri intemeratam & impollutam multis annis nobis divinitas donare dignetur, domine sacratissime & venerabilis imperator. [c]

XXXII. EPISTOLA

EPISCOPORUM MOESIÆ SECUNDÆ

ad Leonem Imperatorem.

Domino piissimo, victori, semper Augusto Leoni, Marcianus, Martialis, Monophilus, Marcellus, Petrus & Dittas episcopi secundæ Mœsiæ.

TRanquillissime principum, desiderium habens pii propositi, verbum fidei quam tenes, tibi fieri manifestum, sacris literis hoc a nostra humilitate fieri præcepistis, ut vobis aperte [d] significaret de sancta & incomprehensibili deitate, quam humana lingua nec comprehendere, nec scribere potest, sed potius cum mundo [e] corde colere debet & adorare. Hoc autem adstruimus, confiteri [f] nos, & perdurare in fide quam in urbe Nicæna trecenti decem & octo patres, condemnata impietate Arii, tradiderunt in [g] toto orbe terrarum. nec non & quæ a sanctis centum quinquaginta patribus in urbe Constantinopolitana de sancto Spiritu, pro delenda Macedonii persona, prolata est: insuper & quæ [h] in Epheso ad depositionem impietatis Nestorianæ formam accepit: super hæc autem & quæ ad peremptionem Eutychianæ vesaniæ de humanatione Salvatoris, in Chalcedonensium civitate multis sanctis episcopis convenientibus per jussionem Leonis Romani pontificis, qui vere caput [i] est episcoporum, & venerabilis sacerdotis & patriarchæ Anatolii, concilio celebrato, sub duobus imperatoribus confirmata est. Quod concilium nos cum omni clero & populo Christiano usque ad finem tenentes & possidentes, in eo concupiscimus permanere. Timotheum vero qui postea per odium atque crimen, sicut publicis libellis ignoscitur, sceleratissime contra Proterium reverendissimum virum, Alexandrinæ civitatis episcopum, operatus est, & condemnatis viris sibimet per obreptionem indigne episcopatus nomen imposuit; hunc cum his qui similia præsumpserunt, in ordine sacerdotum nec numerari, sed sub anathemate, & inter Simoniacos reputandum esse decernimus. De synodo vero, quam petunt fieri quidam post decretum patrum qui Chalcedone definierunt, nos nec optamus, nec fieri consentimus, ne mejora scandala generentur; sed magis contra principes tanti sceleris ultionem proferri decernimus.

Martianus episcopus civitatis [k] Abriticæ, confirmavi & subscripsi.

Martialis episcopus civitatis Apiarensis, similiter.

Monophilus episcopus civitatis Dorostrii, [*] similiter. [*] Dorostori

E Marcellus episcopus civitatis Nicopoleos, similiter.

Petrus episcopus civitatis Novensis, similiter.

[l] Ditta episcopus civitatis Odyssæ Scythiæ, similiter.

a Veteres libri, *quam quæ in Ephesino.*
b Veteres libri & edit. *prudentia.* Mutatum est in editione Romana.
c *Explicit.* d Veteres libri, *significetur.*
e Iidem libri, *corde & fide colere.* f Vox *nos* deest in libris nostris. g Vox quoque *toto* deest in libris nostris. h Veteres libri, *Ephesi.* i Vocem *est* non agnoscunt antiqua exemplaria.
k Veteres libri, *Abrytico.* l Iidem libri, *Dizza.*

BALUZII NOTÆ.

Et hæc Latine quidem data, est in Græco interpretata, & iterum translata de Græco in Latinum. [a]

XXXIII. EPISTOLA

EPISCOPORUM PRIMÆ SYRIÆ ad Leonem imperatorem.

Sacratissimo & piissimo amatori Christi Augusto, & a Deo competenter honorato imperatori Leoni, Basilius, Maximus, Teoctistus, Domnus, Gerontius, Flavianus, Sabaeurus, & Petrus, episcopi primæ Syriæ.

OMnibus siquidem, sicut lux, vestra potentia ad beneficia proposita, æquos radios indigentibus velut in mensura condonat, præcipue vero illis, qui amatores rectæ fidei, & eamdem circa Deum, quam vos, obtinent pietatem: cujus præceptores quidem sunt doctores rectorum dogmatum, & qui diversis temporibus extiterunt lumina veritatis. Custos autem omnium præcipuus præes, quando & culturæ a vobis dilatæ susceptor & fideliissimus conservator existis. Quapropter non auream in his [b] coronam vobis offerimus, nec qualem hi qui mundanarum rerum obtinent potestatem, propter beneficia sibi collata, beneficiorum grates exsolvunt; sed ex famosissimis actionibus compositam, quas [c] consuerunt studia virtute bonaque vita fulgentia generare. Quarum natura immarcescibilis, non ad breve tempus apud susciplentes manet, sed in æternum bene agentibus præmia & uberratem epulationis extendit. Quomodo enim repensare possumus ei terrena, qui utitur cœlesti prudentia? Quid de nostris retribuamus illi, cui divina carpere moris est? Transeant ergo paupertatis nostræ negotia ad favoris [d] culmen, divina dogmata deducantur ad medium, quæ etiam vos amplectentes, æternam vobis gloriam radicastis. Hæc enim a nobis Salvator docenda prædicavit, & Spiritus sancti gratia [e] constituxit, dudum quidem scripturas sanctas legentibus hæc prænuntians, postea vero a Nicænis patribus pro communi utilitate confirmans. Non enim tempus aliquod horum fidei symbolum permutavit, nec quælibet ars verborum eorum sensus convertit: sed velut in quamdam petram omnis hæreticorum impetus in hæc verba percussus, in spumam repente dissolvitur. Sive enim creaturam dicat aliquis Filium Dei secundum Patris naturam, per hanc fidem male sentire convincitur: sive nostræ formæ veritatem in eo neget, tamquam pietatis inimicus expellitur: sive sancti Spiritus divinam tentaverit permutare substantiam, velut fidei alienus adjicitur. Nam hæc quasi vera lux obumbrationem nullatenus recipit falsitatis. Dum enim dicit: [f] Ex Deo natus est, hoc est, de substantia Patris ante sæcula, & non [g] factum, consubstantialitatem confirmat, & omnem eis qui adversa sapiunt, fomitem impietatis excludit. Rursus cum dicit: Qui propter nostram salutem descendit, & incarnatus est, & [h] humanatus est, & natus ex Maria virgine; dispensationis interpretatur omne miraculum. Similiter autem [i] cum in sancto Spiritu unam & eamdem quam in Patre & Filio profitetur fidem, impietatem [k] perimit eorum qui sancto Spiritui reluctantur. Ex his itaque sermonibus coarmati etiam posteri veritatis propugnatores, considerantes verborum virtutem, malis adinventionibus fidem violare tentantibus, linguas opposuerunt, non ipsi quidquam novitatis & per contentionem invenientes, sed verbis symboli patrum velut in acie repugnantes. His enim qui divinitatis unigeniti naturam passibilem esse calumniantur, responsionem contrariam objiciunt, inconvertibilem & immutabilem substantiam Dei docentes. Eos qui primitias nostræ naturæ in unigenito respuunt, ex eodem similiter arguunt, ex ipsa nuncupatione explanantes, [l] quod ad incarnationem & humanationem nihil aliud quam assumptionem & unitionem nostræ naturæ monstravit; Hos ita centum quinquaginta magni patres, [m] & qui universale concilium Chalcedonense sancti Spiritus voluntate celebravere, secuti sunt, unum [n] eumdemque Filium & secundum divinam & secundum humanam naturam docentes; eumdemque de Patre secundum divinitatem, eumdemque de matre secundum humanitatem, tamquam Deum [o] impassibilem; * eumdem secundum quod sumptum est de nobis, consubstantialem nobis, eumdem secundum nativitatem de Patre, consubstantialem genitori, & hoc quod fuit ante sæcula natura manifestantem, & quod in se assumpsit novissimis diebus veritate servantem: non alium & alium per hæc denuntiantes, sed eumdem filium dominum & Deum, & quæcumque de eo dicuntur, competenter glorificantes. Hanc synodum, tamquam [p] concordem illis, per omnia custodimus, & eos quidem qui in ea anathematizati sunt, & anathematizamus, Eutychem & Nestorium: eos vero qui in ea claruerunt, valde laudamus; & omnes absolute qui paternam sortem nobiscum una custodiunt, tamquam fratres [q] recipimus: eos autem qui [r] parentalem rectitudinem negant, velut extraneos judicamus, nihil aliud in eis amplius cogitantes. Quos enim alienos fides efficit, quid oportet a nobis aliis omnino delictorum supplicils? De Timotheo siquidem, qui Alexandrinum pontificatum & Ægyptiacæ diœceſis arripuit potestatem, supervacaneum etiam aliquid dicere judicamus. Quid enim amplius dicamus de eo qui a confessione pia per ea quæ dudum & nunc agit & loquitur, sicut ex precibus vestræ majestati prolatis ostenditur, semetipsum fecit extraneum? Denique ipse & de-

* *f. deest.* eumdem tamquam hominem passibilem;

BALUZII NOTÆ.

a *Explicit.* b Veteres libri, *coronam a vobis offerimus.* c Idem libri, *comp. fuerunt.*
d Idem libri, *columen.* e Idem libri, *constrinxit.*
f Idem libri: *Ex eo.* g Idem libri, *factum cum substantialitatem.*
h Idem libri, *humanatus & natus.* i Idem libri, *eum in Spiritum sanctum.*
k Idem libri, *peremit.* l Idem libri, *quod enim ad incarnationem.*
m Corb. *& qui in universale Concilio Chalcedonensi sancti Spiritus voluntates celebrare.* Sic etiam ferme Bellovacensis. n Veteres libri, *eundem.*
o Idem libri, *impassibilem, tamquam hominem passibilem.* Hinc confirmatur conjectura editorum Romanorum, qui in margine admonuerunt hæc verba forte deesse.
p Idem libri, *concordit illorum.* q Idem libri, *respicimus.*
r Idem libri, *parentelam.*

[a] defensores ejus aperte literis quas vestræ [b] obtulerant tranquillitati, bellum se habere contra ecclesiam monstraverunt, tanta concilia, hoc est, centum quinquaginta, & eorum qui [c] Chalcedone collecti, abdicantes audacter. Quapropter multis maximisque accusationibus adversus eum factis, non arbitramur oportere, ut hæc a nobis examinentur: nisi forte etiam gentiles qui a pietate segregati sunt, omnino culpemus, [d] quod non omnes ecclesiæ custodiunt sanctiones. Contra hos enim qui prima fronte alienigenæ sunt, [e] & in summis rebus nequaquam nobis communicare proponunt, decernere aliquid de reliqua conversatione, nullus derelictus est [f] locus, & tamquam legum aliquarum transgressores castigare, dum utique alienatione fidei ab omni corpore sint abscissi, & procul a rebus nostris semetipsos abstraxerint. Si quis enim in divinis causis elegerit quæ nostra sunt sequi, tuno in eum definitiones canonum in reliquis delictis examinamus, [g] si vero summitate concordiæ communionis nostræ ab ecclesiasticis legibus longe discordat, iste nimis extraneus est. De delictis autem & præsumptionibus quas nefande commisit, reipublicæ legibus & earum [h] præsidibus secundum rationem judicio competenti [i] subdetur. Vestræ igitur erit clementiæ, ea quidem quæ sunt pietatis, extendere & ornare, [k] & * celsitudinem decoris [l] subvehere: ea vero quæ huic sunt adversa resolvere: [m] ostendentis simul ad clementiam & malignitatis abjectionem, per quæ in vobis imitatio divina formatur, ad utilitatem subjectorum cuncta disponens, & veram mansuetudinem & pacem tribuens universis, quæ vestræ pietati repensationem bonorum per ea quæ geritis, pollicetur.

ad celsitudinem

Basilius episcopus [n] opto incolumem vestram pietatem multis annorum curriculis conservari Dei ecclesiis & Romano imperio, religiosissime & piissime, & Christo amabilis imperator.

Maximus episcopus [o] Laodiceæ, similiter.

Theoctistus episcopus [p] Berrhœæ, similiter.

Gerontius episcopus Seleuciæ, similiter.

Flavianus episcopus Gabalæ, similiter.

Domnus episcopus Chalcidis, similiter.

Cyrus episcopus [q] Onosarthæ, similiter.

Petrus episcopus Gabbi, similiter.

Sabbas episcopus Palti, similiter. [r]

XXXIV. EPISTOLA

EPISCOPORUM SYRIÆ SECUNDÆ

ad Leonem imperatorem.

Religiosissimo atque piissimo & Christianissimo Augusto, & honorato competenter a Deo imperatori Leoni, Epiphanius, Eusebius, Elias, Diogenes, Maximus, Paulus & Magnus, episcopi secundæ Syriæ.

OStendit, piissime principum, dominus omnium Christus amorem circa sanctas ecclesias suas eximium, & ad terminum etiam nunc adduxit promissionem, qua in sanctis evangeliis Petro dictum est: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferni non prævalebunt adversus eam*: quando vestram tranquillitatem pii imperii augusta veste circumdedit: & mirabile non est. Nam cum Deus sit, & sine mendacio verba protulit, & firmas [f] suas promissiones semper ostendit. Unde vos largitorem potestatis optime cognoscentes, ea quæ gloriam ejus declarare noverunt, hæc statuere [t] laboratis, confidentes quoniam ex hoc vestræ gloriæ culmen augebitur, dum eum qui glorificavit, glorificare denuo [u] festinatis. Quapropter nos beneficiorum vestrorum culmen experti, pro pietate [x] vestra divinitati incessabilibus orationibus supplicamus, ut suo decreto terrarum orbi gubernatorem donatum longo tempore conservare dignetur ad [y] exaltationem sanctarum ecclesiarum, & æternam constantiam rerum. Confidimus autem, quoniam nostras suscipiet preces, videns nos pro sua gloria cogitantes, & propterea orationes pro vestro facientes imperio. Igitur dignatum est vestri culmen imperii piis syllabis indicare, ut affectum quem circa fidem habemus, aperiamus. Complentes ergo quod scriptum est, sine aliqua dilatione vestræ sanctioni velociter obedimus. Ait enim: *Paxati semper ad satisfactionem omni petenti vos rationem de spe quæ in vobis est*. Et si unicuique, piissime principum, jubet sermo divinus de pietate proferre cum præparatione responsum, [z] quanto magis nobis, qui propter communem utilitatem hoc facere festinamus? Significamus ergo quam sententiam habemus circa venerabilem confessionem, & quæ concilia vera decernimus, quæ hanc fidem firmam esse per sanctas scripturas asseruerunt. Est itaque prima quidem synodus post apostolicam fundationem velut crepido quædam immobilis trecentorum decem & octo patrum, [aa] quæ in Nicæa sub divæ memoriæ Constantino collecta est, & Arii vesaniam publicavit, & consubstantialitatis scientiam cunctis aperuit. Post illam ve-

Matth. 16

a Iidem libri, *defensor*.
b Iidem libri, *obtulerit*.
c Iidem libri, *Chalcedona*.
d Iidem libri, *quoniam non omnes*.
e Conjunctio deest in libris manu scriptis.
f Veteres libri, *locus tam legum*.
g Iidem libri: *Si vero ipsa summitate*.
h Iidem libri, *præsulibus*. Sic etiam omnes editiones ante ultimam Binianam, in qua scriptum est *præsidibus*.
i Veteres libri, *subditur*.
k Legendum, *& ad celsitudinem*. Error est typographicus editionis Labbeanæ.
l Veteres libri, *evehere*.
m Iidem libri, *ostendentes*.
n *Opto*. Deest in libris nostris.
o Veteres libri, *Laudeciæ*.
p Iidem libri, *Beroæ*.
q Bellovac. *Odosarthæ*.
r *Explicit*.
s Veteres libri, *promissiones suas*.
t Iidem libri, *laborastis*.
u Iidem libri, *festinantes*.
x Iidem libri, *vestræ divinitati*.
y Iidem libri, *exultationem*.
z Veteres libri, *quanto magis responsum nobis*.
aa Iidem libri, *quæ Nicæa*.

BALUZII NOTÆ.

ro centum quinquaginta patrum, quæ in regia A
[a] Conſtantinopoli congregata eſt, quæ Deum ſanctum Spiritum declaravit aperta confeſſione: & his duabus conſentire ea quæ in Epheſo ſunt prius geſta, didicimus. Poſt quas ſanctas & univerſales ſynodos, & eam quæ Chalcedone celebrata eſt, & cum ſumma integritate tradi per omnia feſtinavit, [b] tamquam voluntatem Dei dicimus & congregatam pariter & firmatam. Rectam enim & immaculatam aſſeruit fidem, nihil ulterius dici aut ſanciri conſentiens, quam ea quæ poſita ſunt in venerabili ſymbolo trecentorum decem & octo patrum. Hæc autem & dudum ſcripſimus veſtræ potentiæ, cum ſubſcriptionibus ſubditis reverendiſſimorum epiſcoporum provinciæ deſtinantes. Quia B
vero & de Timotheo qui Alexandrinorum eccleſiam quadam fluctuatione commovit, nos ſignificare ſanxiſtis, ſacratiſſimas regulas ſequentes, & his edocti per Dei gratiam, eccleſiaſtico tramite noſtrum peragere tempus, auctorem homicidii & adulterii hunc talem operarium eſſe decernimus, legentes ea quæ precibus ſanctiſſimorum epiſcoporum veſtram majeſtatem adeuntium, continentur. Ex quibus etiam nos

[e] Forte, extremi. Hard. Hebr. 4.

[f] extincti ſuper eum decretum tale protuliſmus cum & efficacem & penetrantem ſuper omnem gladium bis acutum proponentes Dei ſermonem: & licet neque ab initio poſſederit, (nam quomodo habere potuit, qui ſecundum quod

1. Cor. 4.

ſcriptum eſt non accepit?) tamen alienum eum C
a cuncta dicimus ſacerdotii dignitate. Veſtræ igitur pietatis eſt, ſanctiſſimum etiam in hoc agere zelum, & illa ſancire, quæ legibus & ſacris canonibus, & cunctis Dei eccleſiis pacem conferre videantur. Incolumem pietatem veſtram multis annorum curriculis conſervari Dei eccleſiis & Romano principatui deprecamur, religioſiſſime & Chriſto amabilis imperator.

Epiphanius epiſcopus Epiphaniæ.
Euſebius epiſcopus Arethuſæ, ſimiliter.
Elias epiſcopus Seleuciæ, ſimiliter.
Diogenes epiſcopus Lariſſæ, ſimiliter.
Magnus epiſcopus Mariamnæ [c] Euphrateſiæ, ſimiliter.

XXXV. EPISTOLA

EPISCOPORUM PROVINCIÆ OSROENÆ

ad Leonem imperatorem.

Deo amantiſſimo & piiſſimo atque Chriſtianiſſimo Auguſto, digne a Deo coronato imperatori Leoni, Nonnus, Damianus, Joannes, Abrahamius, Joannes, Petronius, Elias, Baſilius, epiſcopi Oſroenæ provinciæ.

NOn eſt mirabile, o victor atque Chriſtianiſſime principum, ut qui deſuper ſceptrorum potentiam ſumpſit, cum conſilio Dei qui hæc præbuit, cuncta faciat, [d] atque immobilia ſacerdotii jura cuſtodiat, nihilque patiatur propter multam manſuetudinem rerum ſibi competentium præter ejus decernere voluntatem. Et hoc maximum eſt inter alia nimis indicium, quod deſignant etiam literæ veſtræ, quas nuper nobis dirigere tranquillitas veſtra dignata eſt, per quas ea quæ crudeliter ſunt præſumpta contra ſanctas regulas a Timotheo, qui tyrannice ſedem divinitus ſacerdotibus condonatam tenuit in [e] Alexandrina civitate, cognovimus. Ominum enim iniquitatum res plenæ ſunt, & piæ intentioni veſtræ tranquillitatis & immaculatæ fidei valde [f] contraria. Vos enim ex quo purpuram & coronam geritis, [g] orthodoxum lumen, eccleſiarum omnium domini Chriſti diverſam ſemper habuiſtis curam. Quæ vero in Alexandria geſta ſunt, ſicut preces contineut eorum qui [h] eas pietati veſtræ apices obtulerunt, omnem tranſcendunt iniquitatem. Vos fidem orthodoxam [i] cuſtoditis, ſcientes ab ea optime commoneri. Timotheus autem ad ejus deſtructionem [k] nihil non præſumpſit. Vos pacis [l] eſtis auctores, illi novorum certaminum inventores. Vos ſine ſanguine ſubjectos vivos virtute Dei legibus cuſtoditis: illi nutricem ſuam pontificali ſanguine compleverunt. Vos cum benedictione competenti ad divina loca ſemper acceditis: illi principium ſceleris ibidem D
commiſerunt. Quomodo ergo poſſibile eſt, his ita ſe habentibus, aut humilibus nobis, aut vobis pie regnantibus, inter ſacerdotes conſtituere harum rerum auctorem? Et de Timothei quidem [m] cauſa hanc ſententiam nos habemus. [n] Ut autem correctio in eo fieri debeat, eſtis vos domini per auctoritatem imperii, quam eſtis juſtitiæ ſuffragio conſecuti. De ſancto autem concilio Chalcedone celebrato, ex quo ſemetipſos penitus abſciderunt, id eſt, Timotheus & huic ſimilia ſapientes, ad peremptionem dogmatum bene expoſitorum a beatis patribus in Nicæa collectis, [o] quæ etiam idem ſanctum Chalcedonenſe concilium [p] confirmavit;

BALUZII NOTÆ.

a Veteres, *Conſtantinopolim*. b Iidem libri, *quam voluntatem*.

c *Euphrateſiæ*. Vox iſta non habetur in hoc loco in antiquis codicibus, ſed poſt vocem *ſimiliter*. Fortaſſis erat titulus epiſtolæ Epiſcoporum Euphrateſiæ, quæ ſtatim poſita fuerit. Sed iſthic omnino divinamus.

d Veteres libri, *atque dicat & immobilia*. e Iidem libri, *Alexandrinam civitatem*.

f Iidem libri, *contraria*. Sic autem reponendum eſſe conjecerant curatores editionis regiæ.

g Iidem libri: *geritis orthodoxa, lumen Eccleſiarum omnium*. Quid ſi legatur: *geritis orthodoxi, lumen Eccleſiarum, ovium &c.* h Editores Romani monuerunt in margine legendum forte eſſe, *eas pietatis veſtræ epici*. Nihil tamen mutandum. Senſus enim eſt: *qui eas apices, id eſt, literas ſeu preces, obtulerunt pietati veſtræ*. i Veteres libri, *cuſtodite*.

k Iidem libri, *nihil quod non præſumpſit*. l Iidem libri, *ſedes auctores*.

m *Cauſa*. Hæc vox deeſt in vetuſtis codicibus. n Veteres libri: *ut aut correctio*.

o Vetera exemplaria habent, *qui etiam*. quod refertur ad Chalcedonenſe Concilium, non ad Nicæam. *Concilius* ergo pro *Concilium* dicebatur, ut alibi monuimus ſupra.

p Legendum. *confirmavit, non infirmavit*. Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ

vit, corroboravit, non subvertit ; laudavit, & non infregit: [a] quid oportet aliquid nos vel dicere, orantes cum his quæ ab illis decreta sunt, quibus etiam præfulget symbolum a sanctis patribus in Nicæna urbe signatum, & vivere, & vitam hujus sæculi terminare? Ab illo enim nos [b] sancto * concilio nullus præter mortem poterit separare, [c] quomodo & vos tranquillissimi, quæ ab his sancita sunt, optime vestris syllabis [d] confirmastis.

* & beato

Nonnus episcopus Edessenæ metropolis, incolumem vestram pietatem multis annorum curriculis conservari Dei ecclesiis & Romano imperio, dominus præstet Christus, piissime & Christianistime [e] Deo amabilis imperator.

Damianus episcopus Callinici, similiter.
Abrahamius episcopus Circisi, similiter
Basilius episcopus Baliensis, similiter.
Joannes episcopus Carensis, similiter.

XXXVI. EPISTOLA MESOPOTAMIÆ AD LEONEM IMPERATOREM.

Religiosissimo atque piissimo & Christianissimo Augusto, & a Deo coronato & honorato imperatori Leoni, Maras, Maronius, Noe, Eusebius, Reticius, Valaras, Maras, Abrahamius episcopi vestræ Mesopotamiæ regionis.

OMnium Christus atque salvator, qui humanum genus tamquam facturam propriam miseratus, ab impietatis profunditate & ignoratione peccati ad celsitudinem scientiæ pietatis evexit, & lumen quidem ecclesiam suam, id est, corpus fidelium nominavit; invictam vero eam etiam inferni portis esse constituit, & operationibus eam tamquam Deus undique roboravit; *Matth. 16.* non solum per [f] piscatores suos, magnum mysterium veritatis annuntiantes, [g] non jam humanæ prudentiæ verbis, sed cælesti [h] sapientia & ignea sancti Spiritus lingua fundavit & auxit, sed etiam per pios postea principes, & collaborantes piscatoribus, [i] ad prædicationem evexit. Quorum pii imperii successorem, & fidei salutaris heredem etiam nunc suis donavit ecclesiis, & omnibus quæ sub cœlo sunt, rebus, tranquillissimam Christianitatis vestræ potentiam, ab confirmarionem ecclesiasticæ pacis, salvantis vos [k] spe simul & fide, & constantiam totius orbis terrarum, & pelagi rationalis fidelium populorum. Igitur a Deo propter insertam vobis fidem hanc [l] & pietatem regalia sceptra suscipientes, [m] Christianissime principum, mansuetudine atque clementia largitorem remuneratis imperii, quando pro humana salute & ecclesiarum pace cum sacerdotibus Christi curam congruam ante alias cogitationes, & beneficia tamquam pii principis exhibetis: & ut fideles Christi sacerdotes regalibus vestris & piis literis honoratis, eosque ad hanc utilitatem participes vos habere non piguit. Huic ergo consilio obedientes, voluntati ac providentiæ vestræ potentiæ altam pacem & longævam optantes vitam, congregati in vestra Mesopotamia, ex his quæ apud vos pio proposito gesta sunt, nostram sententiam declaramus. Sancivit itaque Christianitatis vestræ potestas, ut relegentes oblatas vobis adversus Timotheum preces, syllabis pietatis vestræ [n] subjectis, indicaremus vestræ tranquillitati, quam de eo sententiam habere [o] possumus, cum Dei videlicet hoc timore facientes. Quas preces non sine dolore, [p] non sine lacrymis relegentes, & scelus non modicum & narrationem auribus terribilem in eis invenientes, nihil aliud præter hoc dicimus, Christianissime principum, * qui sufficit omni * *f.* quod auditui & menti fidelium, in his quæ nefande a Timotheo gesta sunt, cum hæc [q] vera probentur, justam contra eum habere vos indignationem, & pias leges vestras erigere, & ut sacerdotes Christi lugeant cum qui talium rerum cooperator effectus est, & hoc in schemate sacerdotis, cum utique neque possit esse, neque [r] laicorum uti communione fidelium, non quia sacerdotis & * hominum sibi debeat nomen imponere. Igitur de rebus tristitia plenis & fletibus, hæc a nostra humilitate ad notitiam pietatis vestræ perducta sunt, cum possitis per sapientiam vobis [s] a Deo celebratam, quando in manibus ejus vestra corda servantur, & cogitare decenter ecclesias Christi ab hujusmodi scelere liberare. De spe autem & fide quæ in nobis est, in qua nutriti sumus, & in qua ex hac vita oramus abire, confessionem quam habuimus & habemus, mansuetissime principum, sequentes principaliter, & velut super firmissimum fundamentum nostra verba & vitam super evangelicam & apostolicam prædicationem Trinitatis ædificantes, deinde & expositam a sanctis patribus qui in Nicæa collecti sunt, sequimur fidem: reverenter autem, & velut tutamen nostræ vitæ, etiam sanctum concilium quod Chalcedone celebratum est, obtinemus atque servamus, quod nihil in symbolo fidei exposito Nicææ a sanctis trecentis decem & octo patribus est adjectum. Sancta siquidem Chalcedonensis synodus impietatem hæreticorum singulorum temporum abdicavit, & prædicationem Trinitatis confirmare secundum divinas scripturas, & piissimorum patrum expositiones atque traditiones per omnia festinavit. Hæc & de fide & de spe quæ in nobis pro satisfactione est, etiam cum timore Dei manifesta vestræ facimus potestati, hæc tamquam solita salvare defendimus, hæc cum sacerdotibus Christi pietas vestra tenens atque confirmans, in pace imperii retinacula gubernabit, ecclesiam Christi immobiliter conservando, regni cœlorum arrhas firmissi-

Locus mendosus * *Forte Dei & hominum* Hard.

Prov 21.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri: *quod oportet aliquid vos vel dicere.*
b Legendum, *sancto & beato Concilio.* Et istud quoque mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
c Melius in libris nostris, *quoniam & vos.* d Idem libri, *confirmatis.*
e *Deo.* Deest istud in antiquis codicibus & in antiquis editionibus. Additum est in Romana.
f Legendum, *piscatores discipulos suos.* Et hoc quoque connumarandum est inter errata typographica editionis Labbeanæ. g Veteres libri, *non eam humanæ.* h Idem libri, *sapientiæ.*
i Legendum, *ad prædicationem pietatis evexit.* Error est editionis Labbeanæ.
k Veteres libri, *spem simul & fidei.* Veteres edit. *spe simul & fidei.*
l Conjunctio deest in antiquis codicibus. m Veteres libri, *Christianissimi.*
n Idem libri, *subjectas*, quod melius est. o Idem libri, *possimus.*
p Idem libri, *nec sine lacrymis.* q Idem libri, *vere.*
r Idem libri, *laicorum communionem* s Melius libri nostri, *a Deo conlatam.*

missimas possidebit, & nos sacerdotes & [a] populum fidelem cum studio magno clamare faciet ad dominum Christum : Salvum fac domine regem tuum, & exalta cornu ejus imperii, quod est & erit gloria tuorum domine sacerdotum, simul & ecclesiarum tuarum. *Psal. 19.*

Maras episcopus vestræ Mesopotamiæ, incolumem vestram pietatem multis annorum curriculis conservari ecclesiis [b] Dei & Romano pariter optamus imperio, religiosissime & Christo amabilis imperator.

Zoras episcopus, similiter.
Maronius episcopus, similiter.
Noe episcopus, similiter.
Eusebius episcopus, similiter.
Reticius episcopus, similiter.
[c] Valaras episcopus, similiter.
Maras episcopus, similiter.
[d] Abrahamius episcopus, similiter.

XXXVII. EPISTOLA

EPISCOPORUM PHŒNICIÆ MARITIMÆ ad Leonem Imperatorem.

Domino amantissimo & Christianissimo, & a Deo decenter honorato imperatori Leoni, Dorotheus, Eustathius, Megas, Theodorus, Rufinus, Cassius, Paulus, Heraclitus, Antiochus, Nonnus, Magnus, Thomas, Episcopi oræ maritimæ Phœniciæ, in domino salutem.

GLorificat quidem omne genus humanum dominum Christum, quoniam scriptis vestræ pietatis lætari promeruit : plus autem collaudat Deum chorus sacerdotum, quoniam vestris bonis in communi participatur, & quia rursus ratione præcipua honorem vobisipsis debitum promeretur. Decebat enim eum [e] qui culmen imperii divina largitate sortitus est, Dei sanctas ecclesias venerari. Optime namque confiditis, quoniam his bene dispositis, omnis manus hostium vertitur in timorem : & qui pridem imprudenter resistere didicerant, propter vestræ fidei magnitudinem confusi, devenient ad ruinam. Imitatores enim principum constituti, qui justitia & æquitate claruerunt, facillime rebus præsentibus prævalebitis. Pro Dei siquidem legibus [f] dimicatis, velut integri custodes earum ; & sanctorum habentes curam, æquo cum eis honore fruemini, cogitantes ut [g] nullius hominis disciplina minor inveniatur, & pro subjectorum quiete præcipuam studetis habere solicitudinem. Et hæc quidem, quantum ad consolationem pertinet corporalem, pro ejus utilitate gerere vestra serenitas non quiescit : potiorem vero habet industriam, ut fidei orthodoxæ cultus in hominum animabus oriatur : [h] quatenus vestra pietate adducantur regi regum, qui a Deo, ut essent, plasmati sunt. Hanc itaque devotionem possidens apud Deum, & sanctas ecclesias multiplicare quotidie studens vestra tranquillitas, sequendo quidem reverendæ memoriæ & in sanctorum choro [i] laudantem Constantinum, & tenendo vestigia piæ memoriæ Marciani, pro pace ecclesiarum maximam diligentiam gerit vestra religio. Quapropter sancire dignati estis, [k] ut per universos provinciarum episcopos manifestum vestræ tranquillitati fiat, quam voluntatem habemus de glorioso concilio Chalcedone celebrato. Qua de re [l] nostram aperte sententiam declaramus, quia nulla ratione aut modo discordat ab expositione sanctorum patrum Nicææ congregatorum : [m] nec tamquam minus habeat doctrina majorum [n] qui in Nicæa fuerunt, hoc gestum est, sed ut per Chalcedonense concilium illorum expositionis reveletur intentio. Quia enim alii aliter, &, ut volunt, piis syllabis violenti sunt, & familiarem malæ sectæ nequitiam immaculatæ fidei superimponere moliuntur ; hujus rei gratia pestiferam eorum & callidam redarguens voluntatem, & omnem putativam opinionem dominicæ inhumanationis abdicans, eos qui prodigiose non ex Dei genitrice virgine esse nostrum fermentum credunt, destruxit, & vesanam rabiem figmenta talia cogitantium publicavit. Neque enim augmentum aut correctionem, neque imminutionem aut decisionem fecit Chalcedonense concilium patrum spiritali concordia collectorum. Est enim & ex hoc indicium sumere manifestum, eo quod divino decreto & approbatione cuncti convenientes, rectæ confessioni in his quæ sunt placita, consenserunt, & nulla (Dei gratia) secuta est discordia. Et de his quidem, ut congruit, indicavimus, immobiliter nostram sententiam roborantes, & scientes quia omnipotenti Deo valde [o] placeamus, & vestræ majestati hoc modo satisfacimus ; quando nihil contrarium, nec extraneum a Nicænorum patrum symbolo sectatur Chalcedonense concilium divinitus inspiratum, [p] sed magis ut dictis majorum consonat atque concordat, ita contra malevolos semper [q] illud amplectitur. De eo siquidem qui episcopalem vocationem Alexandrinæ civitatis abripuit, sicut eum preces [r] oblatæ plurima contra patrum regulas fecisse designant, hoc tantummodo dicimus : quia secundum ea quæ precibus sunt inserta, mensuras ecclesiasticæ vindictæ transcendit. Cur enim dicat quilibet, ut ei dignitatis nuditas inferatur, [s] quam neque primitus habuit, nec illi post hæc accessit ? Hic enim, sicut preces de eo edocent, & legum & ecclesiasticorum canonum pro nihilo habuit sanctiones. Et quæ aures hujus sceleris dicta non respuant : quæ lingua ea quæ scripta sunt in illis precibus, explicare cuncta prævaleat ? Vestræ siquidem solummodo erit justitiæ

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *populus fidelis*.
b Iidem libri, *Dei, Romano pariter &c.*
c Iidem libri, *Valarus*.
d Iidem libri, *Abramius*.
e Veteres libri, *quia culmen*.
f Iidem libri, *demicastis velut integri custoditis*.
g Iidem libri, *nullus hominis*.
h Iidem libri, *quatenus a vestra*.
i Iidem libri addunt &.
k Iidem libri, *& per universos provinciarum Episcopos ut manifestum*.
l Iidem libri, *nostra aperte sententia*.
m Iidem libri, *ne tamquam*.
n Iidem libri, *qui Nicæa*.
o Iidem libri, *placemus*.
p Veteres libri & edit. *sed magis dictis*. Editores Romani mutaverunt.
q *Illud*. Et istud quoque deest in antiquis libris & editionibus ante Romanam.
r Male in libris calamo exaratis, *ablata*.
s Veteres libri, *aut cujusquam neque*.

ſtitiæ atque ſapientiæ cogitatio, celerem terminum rebus imponere. Quod autem nunc noſtram mentem effugerat, non erat reminiſci ſuperfluum. Quia enim quaſi gloriantes hi qui pro eo petitiones obtulerunt, dixerunt, [a] quod Timotheus ſymbolum trecentorum decem & octo patrum, ſicut affirmaverunt, amplectitur, ex hoc apparebit [b] hic ſimulatione & arrogantia magis uſus. Nam qui præter eorum formam ac terminos inverecunde omnia perpetravit, & aperte contra eos bella ſuſcepit, illos primitus impugnavit, in quorum minime conſtituto permanſit. Igitur piiſſime imperator Leo, veſtrum eſt, ut in eum formam congruam deferatis. Extingue armiger Dei, ſicut tuæ convenit religioni, impetus frequentium tempeſtatum, & ſanctis eccleſiis Dei ita diſpone pacem, quatenus pro veſtra potentia, & omni ſacro palatio, & victoria fidelis exercitus, orationes ſuas emittant, pro omni vitæ veſtræ tempore, quam Deo placeat conſervare.

Dorotheus epiſcopus Tyri. Incolume pium veſtrum & Chriſtianum imperium, pro beneficio & pace cunctarum eccleſiarum, ſancta Trinitas cuſtodire dignetur piiſſime & Chriſto amabilis imperator.

Euſtathius epiſcopus [c] Beryti, ſimiliter.

Megas epiſcopus Sidonis, ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Tripolis, ſimiliter.

Heraclitus epiſcopus Arceſi, ſimiliter.

Nonus epiſcopus Orthoſiadis, ſimiliter.

Atticus epiſcopus Aradiæ Conſtantiæ, ſimiliter.

XXXVIII. EPISTOLA

EPISCOPORUM PHÆNICIÆ SECUNDÆ

ad Leonem imperatorem.

Dei amantiſſimo & piiſſimo, atque Chriſtianiſſimo domino totius orbis terrarum, & a Deo decenter honorato imperatori Leoni, Joannes, Veranius, Petrus, Joannes, Joannes, Thomas, Dada, Euſebius, Theodorus, Abrahamius, Petrus & Euſtathius, epiſcopi Phœniciæ ſecundæ Libaniſiæ.

Prov. xx. VEre *cor regis in manu Dei, & cor Dei in conſilio regis*. Propterea qui ab eo imperii retinacula ſunt ſortiti, nunquam decipiuntur, [d] ſubjectos autem magna ſolicitudine gubernantes. Dei enim cor habent, [e] unde poſſident donum ſapientiæ atque * ſolatii, unde meruerint coronari. Ex illa ſiquidem manu, rerum domine, adeptus ſapientiam, [f] habes immobilem atque robuſtam in te fidei rectæ crepidinem. Igitur conſulere nos veſtra ſerenitas pia ſanctione dignata eſt, de immaculata fide quæ in nobis eſt, quam videamur habere voluntatem. Hoc enim nos docent apoſtolicæ ſanctiones, quod a patribus ſanctis caute percipimus, tam ab his [g] qui in Nicæa per ſanctum Spiritum congregati ſunt, & quæ ſunt ſancti Spiritus ibi ſanxerunt, quam a centum quinquaginta patribus, qui cum eo Spiritus inimicis ejusdem Spiritus corde pacifico reſtiterunt. Nec non & de beatis patribus [h] Chalcedone collectis, qui ſuperiora quidem concilia multitudine tranſcenderunt, nihil autem horum quæ ab illis rectæ probata ſunt, reliquerunt, quod non competenter inſinuaverint. Si enim ea quæ a patribus Chalcedone congregatis ſancita ſunt, infirma judicaverimus; & ea quæ in Nicæa decreta ſunt, ſine dubitatione deſtruimus. Horum namque illa non peremptio, ſed robur exiſtunt. Si autem ea quæ in Nicæa conſtituta ſunt, vel uſque ad unum ſermonem refutare voluerimus, & apoſtolorum ſanctiones [i] læſiſſe videbimur. Ubi enim fundamentum rectæ & immobilis fidei poſuerunt ſapientiſſimi architecti, illic prædictorum patrum ſanctiones ædificatæ ſunt. Qua gratia noſtras animas non negamus, neque ſanctos patres, aut quæ ab eis noſcuntur eſſe ſancita. De ſancto quidem Chalcedonenſi concilio, & quæ illic pie definita ſunt, hanc nos habemus cum veſtra pietate ſententiam. De impia vero tyrannide Timothei Ægyptii, qua uſus eſt, ſacerdos equidem factus non eſt, ſed potius eccleſiæ adulter apparuit. Quid dicam, qui eam quam ſalvator proprio ſanguine liberavit, ille ponticali ſanguine voluit adipiſci, & factus eſt non paſtor ovium Chriſti, ſed importabilis lupus; non pater, ſed parricida; non ſponſus, ſed thalami violator? Hæc enim omnia continentur in precibus tranquillitati veſtræ porrectis: quas relegentes, amare flevimus. Quomodo enim ingemiſcere non poteramus, audientes hæc in canonum ſubverſionem fuiſſe commiſſa, & per mutationem eccleſiaſticarum ſanctionum, & diſciplinæ digreſſionem, ſacerdotum necem, ſacrorum (quantum ad præſumptiones attinet) pollutionem? Nam licet ſacra omni violatione ſint libera, verumtamen audacium niſus, eorumque conſcientia violata eſt, ſecundum apoſtoli dictum. Hæc itaque de illius præſumptione proferimus, quoniam non eſt fas, ut veſtræ fidei tranquillitas hunc dignum debeat judicare. Qui enim rebus divinis illuſit, magis autem [k] tyrannidem * ei intulit, quique ejuſmodi malis ſemina miniſtravit quidem, monſtravit etiam poſteris cauſas ſcandalis plenas, & ſuæ malitiæ imitatores effecit, nequaquam nos vocamus ſacerdotem, aut ſuis criminibus innoxium eſſe decernimus. Nos itaque ex his quæ agnovimus, omni venia hunc virum exuimus: veſtra Chriſtianiſſima majeſtas de civitatis illius emendatione deliberet; quidquid enim vultis, manſuetiſſimi domini, adimplere poteritis. Pio namque principi nihil impoſſibile, quod non poſſit modo pietatis adimplere. Dominus enim univerſorum gubernat imperium, & ipſe auctoritate ſua [l] imperavit fluctuanti mari ut quieſcat, & tam vobis mundi rectoribus, quam

Tit. 1

* f. eis

* f. conſilii

a Iidem libri, *eo quod Timotheus*.
b Iidem libri, *hæc ſimulatione adrogantia*.
c Iidem libri, *Bericiorum*
d Veteres libri, *ſubjectorum*.
e Iidem libri, *inde poſſident*.
f Corb *habens*, Bellovac. *habent*. Et mox uterque habet *robuſtum*.
g Veteres libri, *qui Nicæa*. Sic etiam paulo poſt.
h Vete es libri, *Chalcedona*.
i Iidem libri, *deliſſe*.
k Iidem libri, *tyrannidem & intulit*.
l Iidem libri, *increpavit*.

quam eis qui reguntur a vobis, ſuo imperio tranquillitatis pignora condonavit.

Joannes epiſcopus, incolumem veſtram pietatem multis annorum curriculis cuſtodiri eccleſiis Dei & Romano deprecamur imperio, venerabilis & piiſſime atque Chriſtianiſſime imperator.

Uranius epiſcopus [a] Emeſæ, ſimiliter.
Petrus epiſcopus Heliopolis, ſimiliter.
Joannes epiſcopus Abilæ, ſimiliter.
Joannes Epiſcopus [b] Almirenſis, ſimiliter.
Thomas epiſcopus [c] Eværiæ, ſimiliter.
Dadas epiſcopus Comoarenus, ſimiliter.
Euſebius epiſcopus Abydenus, ſimiliter.
Theodorus epiſcopus Caſtridanabeni, ſimiliter.
[d] Abrahamius Epiſcopus Coradenſis ſimiliter.
Euſtathius epiſcopus Saracenorum, ſimiliter.

XXXIX. EPISTOLA

Episcoporum Provinciæ Isauriæ

ad Leonem imperatorem.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo imperatori noſtro Auguſto, & a Deo competenter honorato principi Leoni, epiſcopi Iſauriæ Provinciæ, Baſilius, Joannes, Julianus, Nunechius, Epiphanius, Ammonius, Paulus, Conon, Euphronius, Sabbatius, Athanaſius, Hermophilus, Julianus, Theon, Dacianus, Paulus, Orention.

QUem alterum decebat [e] imperatorem talia pro talibus præcipere, & ſcribere nobis ſubjectis, & leges pro rebus divinis ponere ſacerdotibus æquo judicio puras, præter veſtram ſolummodo pietatem, quam ipſe proprie Deus elegit, & ex totius mundi potentia coronavit, & ſupra reipublicæ retinacula conſtituit, violentia tempeſtatis nullatenus imminente? Quapropter bonam retributionem, * quæ proſpicitis, Chriſto referre deſideratis. Abel ſacrificiorum puritatem feciſtis: * in quo enim æquale eſt ſacrificium cum veritate fidei & amicitia pacis. Zelatus es actibus tuis, tranquilliſſime imperator, Conſtantinum illum memoriæ immortalem, maximum, pium, amatorem Chriſti, & indubitanter apud omnes beatum, [f] qui Abelis vivens imaginem in animabus hominum poſſedit in æternum: qui cum David quidem ſicut rex & propheta ſtat apud Deum, cum Petro autem & Paulo & tonitrui filiis, quaſi ſimilis eis, in prædicationibus veritatis effulget. Ille enim, quando eum Romanorum ſceptris Deus ordinavit, eccleſiæ membris intexuit, multam caliginem & tempeſtatem quamdam imminere [g] lucri puriſſimæ dogmatum veritatis inſpiciens, & creaturarum adoratione imminuta, a falſis ſimulatoribus pietatis denuo eam videns inſtitui contra Chriſtianam fidem, & ſacerdotes, qui vere filium eſſe Dei, & de ſubſtantia Patris ante ſæcula natum credunt & prædicant, ſemetipſum per ſanctum Spiritum increatæ Trinitatis imperio & adorationi ſubjiciens, ſuum in terra firmavit [h] regnum, & pietatis radios [i] in terra mixtos omni caligine, ex illo tempore uſque ad præſens per omnes (ut ita dixerim) terras explicuit: factus ſemen, & radix, & cultura, & ſcintilla nobis ſalutis inextinguibilis. Sed rurſum Chriſtianiſſima veſtra *, honorabilis imperator, ad illius tendit intentionem. Eccleſiæ ſiquidem Alexandrinæ ædificatore nequitiæ languorem ſerente certaminis, & membra corporis univerſorum fidelium diſſipante, quæ pro ſalute communi debebant alterutris eſſe ſociata: quatenus qui ſanæ ſunt mentis, in definitionibus Nicæni concilii permanerent, quas dudum patres congregati [k] Chalcedone ſignantes, ** ovilium rationalium ovium tradiderunt. Aliis vero quemdam Timotheum eligentibus, repugnantem dogmatibus patrum qui Chalcedone collecti ſunt, & petentibus eum principem, oviumque paſtorem, qui illis derogare [l] præſummit, quæ admirari magis oportet; & accuſat patrum Chalcedonenſium conſtituta, & fratres hæc amplectentes expellit. Ita cum his rebus odia & perſecutiones variæ ſint obortæ, ſicut oppreſſorum preces contra opprimentes eos pietati veſtræ oblatæ denuntiant, tu piiſſime velut manſuetiſſimus pater potius quam regnator, poteſtate regali interim quieſcendum rebus ita commiſſis decreviſti, & ſacerdotibus hujus paſſionis medicinam [m] impartire dignatus es, & ſpiritalem advocaſti ſententiam, decreto ſacerdotum communi magis volens ad incolumitatem membra languentia revocare, ut hæc res quamdam reverentiam & memoriam Dei præberet, & aſperitatem rerum, & certamen exortum, & fervorem iracundiæ creſcentis * egerit, ipſe cœpiſti. Itaque piis veſtri imperii ſanctionibus, ut ſententiam quam unuſquiſque noſtrum in ſuo gerit animo, revelaret, & aperte veſtræ majeſtatis imperio declararet, de his quæ a patribus Chalcedone ſancita ſunt, & Timotheo, quem aliqui Alexandriæ præſidere depoſcunt. Volentes autem examinatione certiſſima fulgere Deo amabilem undique veritatem, etiam timorem nobis propoſuiſtis futuri judicii, quatenus neque [n] inimicitia, neque circa quoſdam gratia faciente, deberemus obumbrare quod juſtum eſt. Servientes igitur nutui veſtræ poteſtatis, & omnes pariter congregati, & tractantes atque univerſa conſiderantes, ut erant, hoc dicimus: quia Chalcedonenſis concilii intentio eſt valde firmiſſima. Sequitur enim prædicationes evangelii, & ſanctorum patrum qui dudum in Nicæna urbe collecti ſunt, ſymbolum inviolatum omnino cuſtodit: omnem quidem dogmatis nequitiam ab impiis adinventam procul abjicientes, & ſenſum verborum ſymboli ſanctæ fidei ſubtiliter inveſtigans, & hæc faciens [o] manifeſta; nec non & centum quinqua-

* *f.* in eo *Geneſ.* 4.

* *f. deeſt* majeſtas, *aut quid ſimile*

** *f.* ovilibus

BALUZII NOTÆ.

a Idem libri, *Emiſſa*. b Idem libri, *Palmirenſi*. c Idem libri, *Evarius*.
d Idem libri: *Abramius Epiſcopus Uranenſis ſimiliter. Petrus Epiſcopus Coradenſis ſimiliter*. Recte. Nam ſupra poſt Abramium & ante Euſtathium nominatus eſt Petrus.
e In antiquis libris hæc vox abbreviata eſt. Sic autem legendum. *Quem alium decebat, Imperator, talia pro talibus præcipere &c.* f Veteres libri, *qui in Abel libens imaginis*.
g Legendum, *lucri*. Mendum eſt typographicum.
h Veteres libri, *regem*. i Idem libri, *intermixtos*.
k Corb. *Chalcedona*. l Veteres libri, *præſumunt*.
m Corb. *imperiri*, Bellovac. *imperiri*. n Veteres libri, *inimicitiarum*.
o Idem libri, *ſe manifeſtat*.

quaginta patrum qui olim in regia civitate convenerunt, piissimam legem immobilem inviolatamque custodiens, quam illi universi de sancti Spiritus substantia ejusque dominatione posuerunt, blasphemam Macedonii [a] religantes linguam, & unam naturam esse eamdemque Patri, & Filio, & sancto Spiritui publice confitentes. Destructæ sunt autem hoc constituto etiam impietates variæ, importabiliaque commenta Manichæorum, quæ sub figmento reverentiæ obumbrata videbantur. Multis etenim rationibus [b] egit illa synodus, multisque verbis, non quo novitates aliquas contra definitiones tam bene fixas introduceret, sed ut interpretatione latiori conamen contra symbolum meditatum latronibus veritatis auferret. Quia enim stultitiam sectantes Eutychis, veram naturam dominicæ carnis, [c] pietatis prædicationi subripiebant, extraneum eum omnino [d] facientis a nobis, qui ex nobis est, dominum Jesum Christum, nihil eum de matre sua secundum carnem beata virgine Maria assumpsisse confitentes: simulabant autem se [e] patrum in Nicæa convenientium dogmata sequi, nec non & Cyrilli amplecti nimis & honorare decreta, cum sint valde callidi, & patrum nostrorum concordiam & amicitias se habere mentiantur, quando voluerint eorum filiis fraudes ingerere: [f] remoti patres operatione sancti Spiritus, piissimam beati Cyrilli linguam ad accusationem vesaniæ istorum evocare crediderunt; qui olim dum Alexandrinam gubernaret ecclesiam, & aperte contra Nestorii vesaniam dimicaret, & beato Cælestino incolumis ecclesiæ Romanorum pastori particeps esset adversus Nestorii impietatem in priori patrum Ephesi concilio, pro veritatis defensione maximus propugnator emicuit, quando uno fonte & iisdem syllabis a se conscriptis, & impietatem Nestorii [g] perculit, & contra zizania pravæ sectæ Eutychis, quæ jam pridem tunc germinabant, nondum tamen videbantur aperte, [h] falcem sectionis apertissime præparavit. Propterea namque epistolam ab illo sapientissimo patre conscriptam patres illi ad medium deduxerunt, in qua cum omni subtilitate nos docuit dispensationis dominicæ sacramentum; [i] quomodo & incarnatus unigenitus Filius permansit Filius unus existens, demonstrans in eo & humanæ naturæ quam assumpsit ex virgine, inconvertibilem servari proprietatem, & paternæ substantiæ gloriam sine aliquo temperamento consistere, nequaquam assumptam a domino carnem alterum filium in glorificatione Trinitatis introducens, quod Nestorius noviter asserebat: sed existentem ante sæcula Filium invisibilem, in novissimis diebus revelatum nobis. Neque secundum Eutychis vanitatem, carnem domini cognationem docens hominum declinare: propter quod Deus Verbum incarnatus, homo factus est, apprehedens (sicut Paulus ait) semen Abrahæ, & particeps proxime nobis factus sanguinis & carnis, & formam servi suscipiens, totius dominus creaturæ, & per omnia similis factus nobis absque peccato; qui est impermutabilis per figuram paternæ substantiæ. Huic autem etiam illam epistolam quæ a patribus orientalis ecclesiæ scripta [k] dignoscitur, patres sanctissimi conjunxerunt, studentes undique cellam & tutissimam itineri regio pietatis circumferre maceriam, ne forsan agentes inter pusilli cujusdam sensus circumventionem concluſi, aut in foveam Nestorii ruerent, aut in alterius præcipitii profunditatem inciderent, quam Eutyches postea [l] suffodit: quam tamen jam prius effossam & a diligentibus cultoribus coopertam, ipse denuo in interitum suæ animæ rursus aperuit. Miramur igitur, quomodo hi qui vestræ pietati preces pro Timotheo porrexerunt, confitentur cognoscere & amplecti synodum patrum qui Ephesi contra Nestorium convenerunt, homines, qui per ea quæ gesserunt, etiam illam [m] ut Chalcedonensem penitus denegant. Nam literæ ejusdem epistolæ ad impium Nestorium a Cyrillo conscriptæ, in concilio utroque florentes, in Ephesino quidem blasphemantem Nestorium arguerunt, in Chalcedonensi vero Eutychis vesaniam destruxerunt: & propter easdem syllabas in illo quidem concilio omnium laudibus Cyrillus coronatus est, sapiens Alexandrinorum pater; & rursus in isto concilio post mortem quasi præceptor prædicatus est pietatis, nihil amplius ex epistolis beatissimi Cyrilli, his qui Chalcedone convenerunt, ad medium deducentibus, nisi illas literas, quas Deo amabilis Leo Romanæ pater ecclesiæ ad sanctæ memoriæ Flavianum contra Eutychis vesaniam constituens destinavit, in quibus & ipse vocibus beatissimi Cyrilli concordare dignoscitur. Et has quidem synodus deduxit ad medium, non quasi validiores eas symbolo patrum in Nicæa convenientium esse decernens, (nullus hoc putet) sed aperte volens per ipsas arguere eos qui simulant se quidem symbolum Nicænorum patrum amplecti, dum autem nullum volunt proferre sermonem quo veritas carnis dominicæ designatur, pessima semina Manichæorum latenter simpliciorum inserunt animabus, a quibus majore custodia opus est, quam ab impia calliditate Nestorii. Ille siquidem aperte unum Christum in duos dividens filios, patrum symbolo semetipsum pandit inimicum: isti vero unum quidem eumdemque se venerari, colere & adorare dicentes, sicut symbolum docet, unitarum vero duarum naturarum proprietates perimentes, & neque passibilitatem carnis dominicæ, neque impassibilitatem divinitatis ejus esse confitentes, dubiam circa incautos habentes sententiam, maximas læsiones eis inspirare moliuntur. Nam aut conversionem factam suspicari concedunt circa dispensationis sacramentum, aut aliquid putativum, aut phantasiam, aut confusionem, aut transitum falsæ per virginem figuratum, & non gestam vere nativitatem domini, dicunt. Hæc enim omnia [n] germina sunt dolosæ radicis,

Hebr 2.

a Iidem libri, *relegentes*.
b Iidem libri, *egnit*.
c Iidem libri, *a pietatis prædicatione*.
d Iidem libri, *facientes*.
e Iidem libri, *patrum Nicæa*. Sic etiam in pagina sequenti
f Melius libri nostri, *moti patres*. Syllaba *re* huc accessit ex fine superioris vocis.
g Veteres libri, *pertulit*.
h Iidem libri, *fallacem*.
i Iidem libri, *quoniam & incarnatus*.
k Iidem libri, *dinoscitur*.
l Iidem libri, *suffodivit*.
m Vox *ut* deest in antiquis exemplaribus.
n Corb. *germinata sunt dolos & radicis*.

BALUZII NOTÆ.

cis, quæ mortem animabus his [a] obedientibus afferunt. Propterea ſiquidem ad peremptionem veſaniæ totius hæreticæ, prædictis epiſtolis eguerunt. Nam & poſt expoſitionem ſubtiliſſimam harum literarum, rurſus patres qui ſanctum concilium Chalcedonenſe celebraverunt, ſymbolum patrum Nicænorum pro lapide ſumentes, ubique hoc ſolum circumferri & prædicari ad illuminationem fidelium ſanciverunt. Quapropter, omnium mānſuetiſſime & venerabilis imperator, quiſquis laudat Chalcedonenſe concilium, & Epheſinum & Nicænum valde miratur: qui autem hoc reſpuit, neque illorum legibus acquieſcit, ſed ſimulat tantummodo ſe colere pietatem. Pro cauſa vero Timothei quid amplius veſtræ pietatis potentiæ nos dicamus? Si enim preces contra eum datas ſequuntur [b] ut cauſæ, & omnia quæ ibi ſunt poſita, opere (ſicut illi aſſerunt) facta noſcuntur, [c] nullus ei per canones ſanctorum patrum veniæ ſermo [d] relinquitur. Hæc ergo vobis ſcribere, veſtra tranquillitate præcipiente, curavimus. Deus autem ſapientia veſtræ pietatis imperii, membra eccleſiæ ſemper uniat, ſitque communium medicus paſſionum, & [e] manſuetiſſimum veſtrum imperium perpetuo tranquille & manſuete cuſtodiat, affectu nos paterno regentem.

Baſilius epiſcopus miſericordia Dei Seleuciæ metropolis veſtræ Iſauriæ, incolumem veſtram pietatem multis annorum curriculis eccleſiæ Dei & [f] toti orbi terrarum oro ſervari piiſſime & Chriſtianiſſime triumphalis imperator.

Julius epiſcopus Celendereos, ſimiliter.

Nunechius epiſcopus Latmi & Calendri, ſimiliter.

Stephanus epiſcopus Daliſandi, ſimiliter.

Epiphanius epiſcopus Ceſtri, ſimiliter.

Ammonius epiſcopus Zotapæ, ſimiliter.

Paulus epiſcopus Hierapoleos, ſimiliter.

Conon epiſcopus [g] Libyadis, ſimiliter.

Acacius epiſcopus Antiochiæ, ſimiliter.

Sebaſtianus epiſcopus Sebaſtiæ, ſimiliter.

Euphronius epiſcopus Anemorii, ſimiliter.

Athanaſius epiſcopus Philadelphiæ, ſimiliter.

Hermophilus epiſcopus Diocæſareæ, ſimiliter.

Julianus epiſcopus [h] Hermopolis, ſimiliter.

Theon epiſcopus Hellinoſii, ſimiliter.

Paulus epiſcopus Olbi, ſimiliter.

Orentio epiſcopus Domitiopolis, ſimiliter.

XL. EPISTOLA

EPISCOPORUM CILICIÆ PRIMÆ

ad Leonem Imperatorem.

Dei amantiſſimo atque piiſſimo & Chriſtianiſſimo Auguſto, a Deo competenter honorato imperatori Leoni, Pelagius, Alexander, Philippus, Hypatius, Chryſippus, Seleucus, Euſtathius, Titus, epiſcopi primæ Ciliciæ, in domino ſalutem.

CHriſtianiſſima intentio veſtræ potentiæ, & propoſitum pietatis, ex multis quidem rebus nobis innotuit, præcipue autem ex literis veſtræ pietatis nuper ad nos directis; quibus pervigilem circa pietatem laborem ſuum tranquillitas veſtra demonſtravit. Quapropter omnium Deum laudantes, & linguas ad favorem, & corda ad ſupplicationes inceſſabiliter [i] commonentes pro pio veſtræ ſerenitatis imperio, congregavimus [k] Dei amantiſſimos epiſcopos univerſæ provinciæ, pro quibus ſancire ſuis literis pietas veſtra dignata eſt: & concordi mente decrevimus, Timotheum quidem contra ſanctorum patrum regulas & eccleſiaſticas ſanctiones ſacerdotium invaſiſſe ſeditione populi pariter & tumultu. Hæc enim nos lectæ contra eum preces edocuerunt, quem neque ſacerdotem arbitramur, nec omnino in ordine epiſcoporum conſtitui patimur. Magnam etenim ſynodum ſanctorum patrum Chalcedone collectam amplectimur, & ſalutarem eſſe decrevimus: & non ſolum propter multitudinem pontificum ibidem congregatorum, & ſententiam ſancti & pii imperatoris Marciani una cum eis prolatam; ſed quia & ſanctorum patrum in Nicæno concilio congrua & convenientia, & in nullo contraria eam ſapuiſſe conſpicimus. Hæc quidem per noſtram ſententiam declaramus. Veſtra vero pietate Romano [l] imperio incolumi permanente, credimus in pace & conſtantia ſanctas Dei eccleſias conſervari Chriſto, veſtrum pium propoſitum Deo dirigente ad illa gerenda, quæ ejus eccleſiis videantur eſſe utilia, & per veſtram manſuetudinem eis pacis jura præbente.

Pelagius epiſcopus Tarſi, incolume veſtrum imperium tempore longo ſanctis eccleſiis & Romano * conſervet imperio, piiſſime atque Chriſtianiſſime. * *f. d.* Deus, *vel quid ſimile.*

Alexander epiſcopus, Philippus epiſcopus, ſimiliter.

Hypatius epiſcopus, Seleucus epiſcopus, Euſtathius epiſcopus, ſimiliter.

Titus epiſcopus, ſimiliter.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *obedientibus fuerunt.*
b Iidem libri, *& cauſæ.*
c Iidem libri, *nullus &.*
d Iidem libri, *relinquetur.*
e Iidem libri, *manſuetiſſime.*
f Iidem libri, *toto orbe.*
g Iidem libri, *Zibidæ.*
h Iidem libri, *Hieronopolis.*
i Veteres libri, *commoventes.* Quo modo legendum eſſe monuerunt curatores editionis regiæ.
k Veteres libri & edit. *Deo amantiſſimos.* Sic etiam in pagina ſequenti.
l *Imperio.* Deeſt in antiquis codicibus.

XLI EPISTOLA
EPISCOPORUM PISIDIÆ
ad Leonem imperatorem.

Per omnia Christianissimo, victori atque triumphatori, & a Deo competenter honorato imperatori Leoni, Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ metropolis, Eutropius episcopus [a] *Adadenus, Paulinus episcopus Apamenus, Libanius Paralenus, Alexander Seleuciæ, Mænus* [b] *Gortynæ, Bassus* [c] *Neapoleos, Florentius* [d] *Hadrianopolis, Metrophilus Metropolis,* [e] *Theodorus Theodosiopolis, Marcianus Philomeli, Eugenius Synnadorum, Politianus Sozopolis, Attalus Malinopoleos, Castinus Limenopoleos.*

COgnoscentes sanctionem vestram zelo divino esse completam, & placationem Dei voluntate sancta conferentem, & subjectis per fidem inenarrabilem quietem ac disciplinam, quæ ad salutem pertinent, piissime providentem, per quam præcepistis nobis, ut de Timotheo, qui in omni impietate noscitur accusatus, nec non & de his quæ pro fide catholica placuerunt sancto & universali concilio Chalcedone celebrato, quid communiter sentiamus, sine timore cujusquam hominis, & absque gratia vel inimicitiis indicemus, tamquam reddituri incircumscriptibili Dei judicio rationem: vestræ potentiæ nostris significamus apicibus, Timotheum quidem, qui jam damnatus ostenditur, sicut plurimi [f] * venerabilem episcoporum Ægyptiacæ diœcesis, & reverendissimi clerici in scriptis affirmamtes, vestræ clementiæ suggesserunt novissime, contra ecclesiasticas sanctiones ad sacerdotii ministerium fuisse perductum, sed etiam eos qui cum scirent eum fuisse damnatum, communicare illi sine periculo crediderunt, extraneos eos esse a Dei ecclesia judicamus, secundum consequentiam regularem nulla eis venia nec spe restitutionis ullo modo remanente, sicut tertia & octogesima regula * de talibus aperte decernit, cujus initium est: Si quis episcopus a synodo depositus, aut presbyter, aut diaconus ab episcopo proprio, &c. Nam ut is [g] qui & illi sententiæ succubuit, & ante tantorum inenarrabiliumque malorum, & multis lacrymis lugendorum auctor extitit, dignum debeat secundum leges subire supplicium, postquam cognoscitur talia præsumpsisse, nostrum [h] non est edicere, sed probare decet, & judicare vestram Christianissimam majestatem: quatenus & pro omnibus cogitetis, [i] & pia quiete placetis Deum, & proprium muniatis imperium, & subjectos ab iniqua peste

* venerabilium

* sive can. 4. concilii Antiocheni qui est 83. codicis canonum ecclesiæ universæ.

A hujusmodi liberetis. Si vero fidem sancti Chalcedonensis universalisque concilii Timotheus negare præsumit, & quicumque nefandorum ejus actuum ministri sociique reperiuntur, nihil mirum est. [k] Nam quia a divina pace monstrantur extranei, sine dubio & ab ecclesiasticis sanctionibus simul, & æquitatis [l] contra Romanum imperium contenti sunt inimici, non est mirandum, si etiam a sensibus propriis exciderunt, vesane blasphemantes & anathematizantes saluberrimæ fidei doctores atque custodes sanctissimos & apostolicos patres & archiepiscopos, omnesque simul Dei amantissimos episcopos, sequentes sanctissimos episcopos qui per generationes singulas rectæ fidei lumina fuisse noscuntur, & Dei amantissimos [m] senioris & novæ Romæ archiepiscopos, qui his concordes existunt. Quorum firma & immobilis & inexpugnabilis fides in Christo probata est apud sanctam & universalem synodum Chalcedone celebratam, cujus per Dei gratiam communicatores & fuimus, & usque ad vitæ terminum in Deo permanebimus, secundum centum quinquaginta [n] sapientes & egregios medicos, qui diverso modo passiones & subtiliter perscrutantur, & tunc congruam simul & singularem medicinam offerunt ægrotantibus: cogitantes pro correctione eorum [o] quæ in Alexandria contigerunt, divino zelo ferventes, in memorata sanctione præcepistis, quatenus omnia diligenter tractentur, [p] & a sanctissimis episcopis comprobentur, quoniam nunc Alexandrina civitas conturbatur, pro cujus quiete & disciplina maximam se habere solicitudinem significavit vestra clementia. Quapropter edicimus, Timotheo siquidem consentientes, & qui pro eo vestræ Christianitati preces proprias obtulerunt, velut episcopi & clerici Ægyptiacæ diœcesis, cum non [q] sapiunt, ut apparet, sapere se confidunt, quando sic aperto mendacio impudenter incumbunt. Videntur enim in prædictis precibus, pietatis vestræ sanctioni subjectis, contra literas mansuetudinis vestræ locuti, & contra gloriosam cogitationem quam pro Alexandrina civitate & ejus disciplina geritis, tractasse. Affirmantes Denim maximam pacem memoratam civitatem & sanctissimas ecclesias & monasteria possidere, aperte rebus ipsi capti sunt, & adversus pietatis vestræ vocem & cogitationem sine metu locuti. Plenam namque caliginem, & a malis imminentibus nubem, disciplinam esse dicentes & pacem & in ecclesia Alexandrinorum divinitus attributam [r] quoniam hujusmodi viri putabantur * contra veritatem & vestra optima consilia properantes, pacemque Dei vocantes persecutiones, & bellum contra orthodoxos sacerdotes & clericos gestum, novamque tyrannidem contra sacras regulas inquirentes, [s] clare in sacrum il-

* Forte, *qui contra*. Hard.

a Veteres libri, *Adandenus*.
b Iidem libri, *Gorenus*. c Iidem libri, *Paneaspoleos*. Sic etiam veteres editiones.
d Veteres edit. & codex Corb. *Adrianopolis*, Bellovac. *Andrianopolis*.
e Veteres libri, *Theon Theodosiopolis*, *Martianus Philomeli*, *Theopemtus Tiret*, *Eugenius Timandi*, *Politanus Sozopolis*, *Ætagus Cætiportus*. *Cognoscentes*. Desunt ergo in antiquis codicibus nomina & sedes Attali & Castini sive Cæstini. f Legendum, *venerabilium*. Error est typographicus editionis Labbeanæ.
g Corb. *qui ex illis*. Melius Bellovac. *qui exilii*. Agitur enim illic de Dioscoro, qui in exilium projectus est apud Gangras. h Veteres libri, *non esse audicere*.
i Iidem libri, *& pie*. k Vocula *a* deest in antiquis codicibus.
l *Contra*. Deest in antiquis libris. m Veteres libri, *seniores novæ*.
n Iidem libri, *sapientes enim & egregios*. (*Itaque exunctis vocibus illis* centum quinquaginta, *quæ redundant, legendum videtur*: in Deo permanebimus. Secundum sapientes enim & egregios &c. *Harduinus*.)
o Veteres libri, *quæ Alexandriam*. p Iidem libri, *& sanctissimis*.
q Iidem libri, *sapiant*. r Iidem libri, *quomodo hujusmodi viri sapere putabantur contra veritatem vestra optima*. s Iidem libri, *clarum*.

BALUZII NOTÆ.

lud incurrere videntur eloquium. Non est, in-
1. Cor. 14. quit, indisciplinationis, sed pacis Deus, sicut
in sanctorum universis ecclesiis agnoscitur. Hi
etenim ad perditionem parati sunt, secundum
prophetam dicentem. *Perdes omnes qui loquuntur*
Psal. 5. *mendacium*. Quomodo autem isti credendi sunt
sapere, & tenere [a] causam ab omni mendacio
segregatam, [b] aut divinam sapientiam salutarem, hoc est salubrem fidem, quam præcipue
servare promittunt, dicentes in prædictis precibus
suis [c] inconcusse atque firme & immobiliter se
credere symbolo in [d] Nicæa civitate a sanctis
trecentis decem & octo patribus explanato, &
neque augmentum, neque detractionem hoc posse recipere, neque opus habere qualibet interpretatione, [e] cum per se, ut ajunt, videatur
interpretatum: centum quinquaginta vero sanctorum patrum concilium ignorare se profitentes, docentesque communicare Alexandrinam
ecclesiam Ephesiis conciliis: [f] adjicientes &
hoc, quod synodum Chalcedone celebratam
ecclesia Alexandrina non [g] recepit. Per hæc
igitur ostenduntur similes esse eorum, qui nescientes exponentem optime salutis remedia medicinam, & passiones provenientes subtiliter
edocentem, impudenter totum se nosse promittunt. Sic enim & isti neque temporum diversorum languores [h] hæresim scientes, nec medicinam congruam infirmis opportune prolatam ab [i] spiritualibus medicis, sanctis scilicet
& orthodoxis sacerdotibus qui per tempora
synodos impleverunt, inspicientes, harum rerum non habentes discretionem, superfluos &
erroneos in suis precibus posuerunt sermones.
Nam si hæc quæ memoravimus, agnovissent,
non arbitrarentur augmentum aut detractionem
factam in sancto symbolo [k] a trecentis decem
& octo sanctis patribus explanato, nec per se
dicerent illud interpretatum, quod pauciissimis
quidem sermonibus, sed perfectis sensibus scripturæ divinæ per viros ejus scientiæ peritissimos
videretur esse completum. Quorum veritatem
ignorantes, & qualis quantaque hæretico tunc
procedente languore prolata sit medicina divinitus inspirata, [l] in illud incurrisse divinum vi-
Rom. 11. dentur eloquium, quod ait: *Nolite fieri sapientes apud vosmetipsos*. Propter hæc enim ignoraverunt hæreticos, qui postea per diversa tempora variis languoribus sunt exorti, nec non
etiam eos qui opportune & necessarie eorum
infirmitatibus saluberrimæ fidei congruam obtulerunt salutaris adjutorii medicinam, sicut
sanctissimi centum quinquaginta [m] patres infirmitati languoris Macedonii, qui divinitatem
sancti Spiritus negavit, obtulerunt, aperte firmitatem rectæ fidei docentes, & divinitatem
unitatis inseparabiliter adorandam. Rursus igitur alia passione nata circa inhumanationem
Dei Verbi per callidum erroneumque Nestorium, sancti patres [n] qui illo tempore Ephesi convenerunt, suscipientes pariter orientalium
episcoporum probatissimam sibi concordiam, perfecte prædictum languorem inenarrabili fide curaverunt. Similiter autem Timothei sequaces
ignorare videntur, quemadmodum postea Eutyches, cum in profundum phantasiæ prava
ignorantiæ suæ secta corruerit, principatu hæretico [o] suffocatus sit, & quia pro eo duo sint
celebrata concilia, prius in Epheso, & postea
Chalcedone; & quia quæ Epheси quidem facta
est, non sufficit ejus ægritudinis, ut oportebat, discernere passionem, & offerre quæ erant necessaria medicinæ. Quæ vero Chalcedone per
Dei gratiam congregata est, ejus solatio ita
prævaluit, ut ægritudinem aperte cognosceret,
& remedium medicinæ salutaris offerret. Igitur notum est sapientibus universis, quia nisi
diversæ diversisque temporibus hæreses exortæ
fuissent, nequaquam opus esset consilio spiritualium medicorum. Nam ubi infirmitas, illic
opus est sine dubio [p] medicina. Et quia non,
sicut defensores Timothei putant, adjectio quædam symbolo trecentorum decem & octo patrum est facta, quando emergentibus variis
ægritudinibus, spiritalis & necessaria eis oblata est medicina; simul quia corpori est ægrotanti similis incredulitas. Et quemadmodum
oculis dudum ægrotantibus, & caute atque
competenter a medicis qui tunc inventi fuerint, curatis, si rursus contingat aliquem vi-
sceribus forte dolere, quicumque postea reperti fuerint, non desinunt adhibere medicinam:
ita hæretica infirmitate temporibus diversis
exorta, mirum non est, si a piissimis temporum quorumque principibus Deo amantissimi
episcopi pro imminente cura convocati, medicinæ utilia remedia porrexerunt. Quæ cum ita
sint, nonne ignorantia manifesta est, & novissima in Timothei * [q] inscitia atque superbia, * *f.* defensoribus.
quando omnibus quidem orthodoxis & religiosissimis episcopis quicumque nunc sunt, & qui
ad Deum jam migraverunt, aperte calumniantur, quasi adjectionem quamdam in sacro trecentorum decem & octo sanctorum patrum
symbolo fecisse videantur? & * quasi pro cre- * *f.* cum
dulitate sua dicant, quia in prædicto sacro symbolo nullum ipsi augmentum aut detractionem
quamcumque recipiant, nonne plenum est hoc
totius [r] falsitatis indicium, cum dicant centum
quinquaginta sanctorum patrum se ignorare concilium? Unde magis [s] videntur, quia non solum talium medicorum necessariam curam prorsus ignorant, sed etiam ipsam infirmitatem
Macedonii, pro qua videntur [t] esse collecti.
Quam scilicet ignoranter, [u] cum sit utique
manifesta & nimis insignis etiam simplicibus
orthodoxis & in laico ordine constitutis, multo magis varium Nestorii errorem, nec non
Eutychis impietates, [x] vesaniam phantasiamque
nescire panduntur. Et propterea inaniter &
indi-

Pseudo synodus Ephesina.

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *causam omni*. b Iidem libri, *aurem divinam*.
c Iidem libri, *innotabiliter*. forte *immotabiliter*. d Iidem libri, *Nicæna*.
e Iidem libri, *cum per se audiunt*. f Iidem libri, *adicentes & hoc quasi synodum*.
g Iidem libri, *recipit*. h Melius veteres, *hæresum*.
i Iidem libri, *spiritalibus*, Sic in pagina sequenti *spiritalium*.
k Præpositio deest in antiquis libris. l Veteres libri, *in illo incurrisse divino videantur eloquio*.
m Veteres libri & edit. *patres Episcopi infirmitati*. Editores Romani putantes vocem *Episcopi* esse superfluam, eam sustulerunt. n Bellovac *qui in illo tempore*.
o Veteres libri, *suffocato*. p Iidem libri, *medicina*.
q Iidem libri, *inscientia*. r Iidem libri, *fauitatis*, id est, *fatuitatis*. Infra *inruditi viri fatuitatibus resistens*. s Veteres libri, *videantur*.
t Iidem libri, *fuisse*. u Iidem libri, *cum sint*.
x Iidem libri, *vesaniamque phantasiam*. Forte legendum, *vesanamque phantasiam*.

indiscrete in suis precibus [a] dixerunt, se Ephesiis communicare conciliis, cum prius utique sit sine dubitatione susceptum, secundum vero non solum priori consistat adversum, sed etiam universis sanctis episcopis, qui olim luminaria fuisse probantur ecclesiæ, quorum famosissimam & religiosissimam multitudinem dinumerare difficile est. Præcipue tamen adversarii esse panduntur immortalis & beatæ memoriæ Athanasio Alexandrinæ civitatis episcopo, cui dum inveniantur esse contrarii Timothei sequaces, [b] omnibus indubitanter orthodoxis, & maxime fidelibus Ægyptiis, & Dei zelum habentibus omnibus omnino videbuntur inimici. Sed hæc equidem dicta sunt de unoquoque capitulo petitionibus eorum inserto, quantum breviter a nostra dici potuit parvitate, ut vestræ pietatis imperio, sicut piis literis imperare dignati estis, [c] indicaremus. Religiosissima namque vestra pietas decenter egit, [d] ut se contineret, & necessariæ discretioni Deoque placenti committeret examinationem horum qui nullam impietatis speciem reliquerunt, sed super alia mala etiam hoc adjecerunt, ut diabolica inspirati virtute, examinatione non facta, sanctissimos episcopos & religiosissimos clericos in sanctis orthodoxisque ecclesiis enutritos expellerent a ministeriis quæ Christi domini gratia sunt sortiti. [e] Ut autem undique divino lumine veritatis, mendacii tenebræ sequacium Timothei destruantur, & a religiosissima pietate vestra simul & æquitate hæc impietas, iniquissimaque superbia radicitus evellatur, decet eos aperte convinci, quia cum sibi recte credere videantur, multum [f] extra scientiam esse noscuntur, nequaquam divinum intendentes [g] eloquium: *Non cognoverunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant.* Ut autem [h] talis omnibus ostendatur, & præcipue populo volenti Timotheum habere pontificem, divino nobis proposito timore confidimus [i] & hoc sacræ vestræ majestati suggerere, quatenus valde celerrime & sine qualibet obumbratione in sua ignorantia & pravæ sectæ sententia convincatur Timotheus, & ejus sequaces episcopi simul & clerici. Igitur si placet vestræ pietatis imperio, sub custodia eos foris Alexandrina civitate esse præcipite, & seorsum eorum singulos habitare, & divinæ scripturæ libros quos voluerint, dato primitus ab eis breve, quos habeant necessarios accipere; ut intra certos dies artissime custoditi, ita ut nulli liceat ad eos accedere, & verba eis sensusque disseminare, jubeantur exponere, quam virtutem scripturæ divinæ respicientes, rectæ fidei symbolum susceperunt, & fidem trecentorum decem & octo sanctorum patrum immobiliter se tenere & custodire polliciti sunt; quæ fuerunt Arianorum variæ blasphemiæ atque languores, [k] quas nefande sanctarum scripturarum textu nitebantur adstruere; & quemadmodum hæ a prædicto symbolo sunt exclusæ. Non solum enim Arianorum, sed & plurimæ ante hanc [l] hæreses exortæ, in divinæ scripturæ proloquiis putantur incumbere. [m] Isti quidem si venerabiliter reminiscuntur omnium sanctæ memoriæ orthodoxorum patrum, & [n] quales quique fuerunt, agnoscunt inter eos reverendæ memoriæ Athanasium simul & Cyrillum doctrina copiosa pollentes, & pastores Alexandrinæ civitatis insignes: quos omnes orthodoxi sequuntur, & præcipue fideles Ægyptiorum. Quæ cum ita sint, in scriptis sequaces Timothei declarare jubeantur, quomodo memorati sancti patres saluberrime crediderunt, & quomodo horum inveniuntur adversi qui cum Ario fuisse noscuntur hæretici, & qui sunt isti, aut [o] quæ sapientes a recta fide recesserunt: quo facto & caligo erroris simul & pravæ sectæ sequentium Timotheum ubique protinus aperitur, ipsis insuper qui non cum discretione, sed sine quadam probatione præventi sunt, indicatur. Et ex hoc omni venia monstrabuntur extranei, qui rectæ fidei universale concilium nefandissima voluntate & sceleratissima lingua anathematizare præsumunt. Tum etiam præter concilium [p] Dei amantissimorum episcoporum, sapientissime & semper memorabiliter, [q] velociter vestra pietas efficiet, ut dum primitus convicta fuerit atque notata prava eorum nefandissimaque secta damnetur, & ea quæ pro recta fide sunt, [r] & Christo Deo placent, & divinæ disciplinæ pacique conveniunt, roborentur. Turpe satis, & rectitudini vestræ nimis indignum est, ut divulgetur generali synodo nunc opus esse, dum hæc aperta sint & valde certissima: quatenus, ut dictum est, plus valere videantur qui se diabolo tradiderunt, & ejus impietate ebriati. Et ut insignis pompa concilii, occasio quidem multis [s] contemptus sacræ fidei & detractionis exstitit; frequentia vero multorum indiscrete loquentium paganorum, aut infidelium, & præcipue hæreticorum, plurimi (quod absit) simplicium trahuntur ad lapsum; qui dum illi putentur quidem de quibus volunt honeste loqui, ad varias autem blasphemias rectæ fidei dogma perducant. Cur enim hoc capitulum eligunt, qui hactenus quod sapiunt, ita nesciunt, ut pro sua fide frequenter egeant convenire?

Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ subscripsi quæ sunt subjecta intercessionibus omnium sanctorum, armatus recta fide, & omnia quæ pietati sunt adversa, devincens. Multo tempore a clementia divina serveris, Christo amabilis & honorate divinitus imperator.

Eutro-

Psal. 81.

BALUZII NOTÆ.

a Corb. *edidit Ephesiis se*. Bellovac. *reddidit Ephesiis se*.
b *Omnibus* Deest in antiquis codicibus. c Veteres libri, *judicaremus*.
d Iidem libri, *ut se continere necessarie districtioni ideoque placenti committere & examinatione*.
e Corb *Ut autem undique audivi volumine veritatis*. Bellovac, *Ut autem undique audivi divino lumine veritatis*. f Legendum, *extra hanc scientiam*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
g Veteres libri: *eloquium, quo præcipitur non esse sapiendum plusquam oportet sapere, sed sapere ad sobrietatem. Postea siquidem non sapientes ad sobrietatem, incidernnt in avinum eloquium, & non cognoverunt*.
h Lectio quæ extat in vetustis exemplaribus & sensus admonent legendum esse, *tales omnibus ostendantur*.
i Veteres libri, *& in hoc*. k Iidem libri, *quasi nefande*.
l Iidem libri, *hæresis tunc exorta*. m Iidem libri: *Isti quidem venerabiliter*.
n Corb. *qualescunque*. o Veteres libri, *qui sapientes*.
p Iidem libri, *Deo amantissimorum*.
q Bellovac. *ad velociter* Sic etiam primo Corbejensis; sed postea ita emendatum est ut legi debeat *ac velocius*.
r Veteres libri, *Deo Christo placente*. s Iidem libri, *conceptus*

[a] Eutropius episcopus Adadenorum civitatis, similiter.
[b] Paulinus episcopus Apamenus, similiter.
Libanius episcopus [c] Paralenus, similiter.
Alexander episcopus Seleuciæ similiter.
* Maximus episcopus [d] Gortenus, similiter.
Maximus.
[e] Bassus episcopus Neapoleos, similiter.
Florentius episcopus Hadrianopolitanus, similiter.
* Minophilus episcopus Metropolitanorum, similiter.
* Metrophilus *supra*.
* Theodorus episcopus Theodosiopolis, similiter.
* Theon. *supra*.
Marcianus episcopus Philomeli, similiter.
Eugenius episcopus Synnadorum, similiter.
Politianus episcopus Sozopolitanus, similiter.
Attalus episcopus Malinopoleos, similiter.
Castinus episcopus Limenopoleos, similiter.[f]

XLII. EPISTOLA

EPISCOPORUM SYNODI SARDIANÆ IN LYDIA

ad Leonem Imperatorem.

Domino piissimo, Christique amantissimo imperatori nostro Leoni, perpetuo Augusto, parva & humilis synodus congregata in metropoli Sardianorum vestræ Lydiæ.

[g] PRimitus vestræ pietatis [h] imperium nuper adeptæ sanctissimæ Dei [i] ecclesiæ in Lydia constitutæ, augmentum magnæ tuitionis & zeli circa orthodoxam fidem vestræ tranquillitatis agnoscunt. Unde incessabiliter pro vestræ Christianitatis imperio preces offerentes Deo, ut * longæva & in pace vestra servetur vita, nonnulli magis aliquam [k] sibi & suis sacerdotibus atque populis quietam negotiantur vitam. Pro quibus enim hæc a nostra parvitate suggesta sunt, breviter indicamus. Quoniam divina sanctione per Eudoxium virum devotum magistrianum religiosissimo nostro metropolitæ [l] Ætherio data, convocati sumus in civitate [m] Sardianorum literis memorati sanctissimi viri metropolitæ nostri directis: congregatisque nobis in urbe prædicta, vestræ pietatis literæ sunt directæ, nec non & preces quæ videbantur de quibusdam capitulis eis esse subjectæ: quas audientes, de utroque capitulo vestræ pietati suggerimus. De principali namque capitulo, & quod ad ipsam Christianorum fidei respicit summitatem, id est, de sancto & universali concilio Chalcedone collecto, cui regulariter præsederunt & maximæ Romæ sanctissimus & beatissimus archiepiscopus Leo per venerabiles episcopos directos & clericos, nec non & regiæ Constantinopolis sanctissimus & venerabilis Archiepiscopus Anatolius, & summi sacerdotes qui ei concordes fuerunt, & similia decreverunt; nec non & omnes sanctissimi totius orbis episcopi: etiam hoc fatemur, quia necessario per illorum vestigia gradientes, & reverentiam eis habentes, eosque venerantes, [n] quæ piæ & divina inspiratione constituta sunt, quæ in prædicto sancto & universali concilio sancita noscuntur, eis concordes sumus, quando nihil dissonant a sancto & universali Nicæno concilio trecentorum decem & octo sanctorum patrum. Deus enim qui per illos olim fidem regulariter exposuit, ipse etiam nunc per istos eam [o] denuo, *quoniam unus & idem*, secundum beatum apostolum, *Spiritus sanctus operatus est universa*. De Timotheo namque, qui tyrannice, sicut agnovimus, & contra regulas sedem sanctissimæ ecclesiæ Alexandrinæ civitatis invasit, dum utique esset ecclesiasticæ [p] correctioni contraditus, relegentes [q] preces quæ syllabis pietatis vestræ subjectæ sunt a [r] Dei amantissimis episcopis Ægyptiacæ diœcesis & venerabilibus clericis Alexandrinæ civitatis, per eas agnovimus, quia cum adulterio quod in pontificatu commisit, & homicidio, etiam anathematizare sanctum concilium Chalcedonense non timuit. Quibus auditis, animæ nostræ profundo vulnere sunt percussæ, [s] deflentes quod in tam venerabilibus temporibus ab adversario pietatis & inimico orthodoxæ fidei, tantæ [t] obsessio nes nobis insurgunt. Legentes etiam preces ab aliquibus Timotheo consentientibus man suetudini vestræ pietatis oblatas, amplius deflevimus, & nostra mente nimis excessimus pro tanta præsumptione. Quia super ea quæ jam [u] commiserunt, non eos piguit etiam prædicto magno sanctoque concilio, quantum ad eos attinet, contumelias inferre, [x] & illud prorsus expellere. Totum tamen hoc vestro judicio, non personam respicientes, committimus, supplicantes ut omnium totius orbis sanctissimorum episcoporum post Deum vitam vestra pietas faciat esse securam, & sanctis ecclesiis quietis & pacis jura concedat. Scimus enim, quia Deus qui vobis perpetua regni sceptra donavit, secundum beatum Salomonem, poscentibus sapientiam & prudentiam præbebit etiam in hac causa, quatenus benignitatem imperialem per omnia demonstretis, Christianissimi atque piissimi.

[y] Ætherius episcopus Sardianorum Lydiæ. Christus Deus Christianissimum & invictissimum vestræ pietatis imperium in augmento fidei & pacifica vita sanctorum intercessionibus conservare dignetur piissime, & religiosissime & Christo amabilis imperator.

Paulus episcopus Daldi, similiter.
Asianus episcopus Philadelphiæ, similiter.
Joannes episcopus [z] Heraclidis, similiter.
Polycarpus episcopus [aa] Gabalorum, similiter.
Julia-

1 Cor. 12.

Prov. 2

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *Eprepius Episcopus Dadadorum*. b Iidem libri, *Paulus Episcopus Apamensis*.
c Iidem libri, *Parlaos*. d Iidem libri, *Zorzilotenus*.
e Veteres libri, *Bassionas Episcopus Neapoleos*. f *Explicit*.
g Corb. *Primitiis*. h Veteres libri, *imperii*.
i Iidem libri, *Ecclesia Lydiæ*. k Iidem libri, *sibi ut suis*.
l Iidem libri & veteres edit. *Eutherio*. Sic etiam in subscriptionibus.
m Iidem libri, *Sardinorum*. n Iidem libri, *æquo pie*.
o Corb. *denuo roboravit, quoniam*. p Veteres libri, *correptionis*.
q Iidem libri, *preces syllabis*. r Iidem libri, *Deo amantissimis*.
s Iidem libri, *deflentes in*. t Iidem libri, *absessiones*.
u Iidem libri, *miserunt*. x Iidem libri, *& eum*.
y Iidem libri: *Eutherius Episcopus Synnadorum. Christus Deus noster Christianissimum*. Sic etiam veteres editiones, nisi quod non habent vocem *noster*. z Veteres libri & edit. *Hercanidis*.
aa Veteres edit. *Tabanius*. Libri nostri, *Tabainus*.

Julianus episcopus [a] Mosthenæ, similiter.
Joannes episcopus [b] Mæoniæ, similiter.
Rufinus episcopus Areopolis, similiter.
Lucius episcopus Apollinis, similiter.
Gemellus episcopus Stratoniciæ, similiter.
Dionysius episcopus Attaliæ, similiter.
Cyriacus episcopus Apolloniadis, similiter.
Theodorus episcopus Gordi, similiter.
Anatolius episcopus [c] Hellenorum, similiter.
Leonides episcopus [d] Beanæ, similiter.
Heraclidianus episcopus Senus, similiter.
Diamonius episcopus [e] Thyateranus, similiter.
Onesiphorus episcopus Blandi, similiter.
Julianus episcopus Satalæ, similiter.
Joannes episcopus Tripolis, similiter. [f]

XLIII. EPISTOLA

EPISCOPORUM PAMPHYLIÆ REGIONIS

ad Leonem imperatorem.

Piissimo & Christianissimo domino imperatori Leoni, Epiphanius episcopus Pergensis, & qui cum eo sunt reverendissimi episcopi, Ephesius, Porphyrius, Diodotus, [g] Noysimaras, Paulus, Marcianus, Auxentius, Pierius, Joannes, [h] Miccus, Innocentius, Polemon, Theosebius, [i] episcopi Pamphyliæ regionis.

DEcet quidem Deum omnis humana laus, & omnis pariter oratio, pium vero principem famosissimus sermo. Nam & ipse cum subjectis adorat imperii largitorem, & pacis provisorem dominum Christum, qui protegit invisibiliter, & eos qui adversus pacem gerunt bella, concidit. Ait enim quodam loco sacra scriptura, [k] dum Ægyptiorum multitudinem populus formidaret: *dominus pugnabit pro vobis, & vos tacebitis.* [l] Et hoc quidem frequenter operatus est Christus, sub vestræ vero pietatis imperio palam gerens fervida, * & vehementer expavit. Quæ cum esset ad [m] capiendum difficilis, & non erederetur posse [n] subdi, sic potuit repente consumi, ut de cetero neque nomen ejus valeat inveniri. Ita siquidem Deus protegit ac provisor existit eorum qui in eo cordis pietate confidunt qualem te quoque esse contigit, Deo amabilis [o] imperator, qui non solum extranearum rerum provisor esse dignosceris, sed etiam sanctarum Dei ecclesiarum pacem multo labore conquiris, ut habeas eam tu quoque, qui pro ea decertas, & pro ejus universitate cuncta diligenter operaris, [p] quomodo & uno Christi corpore omnes qui ejus sunt, alligantur. Quis itaque sermo digne possit vestram laudare tranquillitatem, circa utrumque sic pie & paterna caritate laborantem, & tuitionem suam summo studio conferentem? Quapropter competit vobis psalmistæ verbum: *Speravit in domino, [q] & in misericordia altissimi non commovebitur.* [r] *Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis, & dextera tua inveniat omnes odientes te.* Et hæc quidem a nobis [s] humillimis pro gratiarum actione referuntur, piissime & Christo amabilis imperator. Dudum itaque literas ad vestram pietatem dirigens ego humilis, declaravi meam vestræ pietati sententiam, qualis sim circa orthodoxam fidem, nec non & sanctum Chalcedonense concilium. Quia vero etiam nunc divinis syllabis tranquillitas vestra præcepit, ut una cum Deo amantissimis episcopis qui mecum sunt, conveniens significare debeam quid sentiamus de eodem sancto Chalcedonensi concilio, & de Timotheo Alexandrino, sicut ajunt, episcopo: etiam rursus communiter vestræ [t] majestati significamus, quoniam gratia Dei nulla parte ab ejus pietate recedimus, nisi quia læsionem judicamus, divisionem simplicium populorum, quam nescio quomodo ignorantiam facientem patiantur. Sicut enim jamdudum Christianissimis vestris auribus indicavi, nulla alia doctrina tradita est a nobis accedentibus ad salutare sanctumque baptisma, nisi quæ a sancto Nicæno concilio gratia spiritali prolata est, per quam & nos meruimus peccatorum redemptione salvari, & donum adoptionis adipisci, unde bona futura percipere sustinemus, & mundus pariter universus. Non enim nos quidem per ea ad Christum accessimus, alios autem eadem nobiscum [u] participare gratia prohibemus, dum omnia compleat, & omnibus valde sufficiat, nullusque respuere potest [x] quo ipse salvatus est. Non igitur dicant, quia nos hanc solum prædicamus, & non eam colimus: sed & colimus, & veneramur, & prædicamus, & cum ea de præsenti vita optamus egredi, & Christo domino per hanc credimus præsentari. Non ergo mentem simplicium subvertentes hæc dicant. Nos enim & Nicænam synodum debito honore veneramur, & Chalcedonensem quoque suscipimus, veluti scutum eam contra hæreticos opponentes, & non anathema fidei existentem. Non enim ad populum a papa Leone & a sancto Chalcedonensi concilio scripta est, ut ex hoc debeant scandalum sustinere; sed tantummodo sacerdotibus, ut habeant [y] quo possint repugnare contrariis. Duarum namque naturarum sive substantiarum unitatem in uno Christo declaratam invenimus a [z] pluribus apud nos consistentibus sanctis & [aa] religiosissimis patribus, & nequaquam veluti [bb] mathema, aut symbolum his qui baptizantur, hoc tradimus, sed ad bella hostium reservamus.

Exod 14.

* Locus corruptus.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres edit. *Mustinæ*. Veteres libri, *Mustenæ*. b Veteres libri & edit. *Meoni*.
c Iidem libri & edit. *Helleonorum*. d Iidem libri & edit. *Eeas*.
e Veteres libri, *Thyaterrenus*. Veteres edit. *Thraterrenus*. f *Explicit*.
g Veteres libri, *Nousmarus*. h Corb. *Micujus*, Bellovac. *Micuus*.
i *Episcopi*. Deest in antiquis codicibus. Recte. Etenim hæc vox jam antea posita fuit.
k Veteres libri, *cum*. l Iidem libri: *Et hoc qui frequenter*.
m Iidem libri, *capiendam*. n Iidem libri, *subsidi*.
o Veteres libri, *Imperator non solum extraneorum rerum*. p Iidem libri, *quoniam & uno*.
q Iidem libri, *& misericordia*. r Iidem libri: *Invenitur*.
s Iidem libri, *humilissimis*. t *Majestati*. Deest in codicibus veteribus.
u Veteres libri & edit. *participari*. x Veteres libri, *quæ ipse*.
y Iidem libri, *quod possint*. z Iidem libri, *plurimis*. aa Iidem libri, *gloriosissimis*.
bb Ita recte editiones. Male autem in antiquis libris *anathema*. Confunduntur sæpe hæc duo vocabula.

mus. Si vero propter medelam eorum qui per simplicitatem [a] ſcandalizati noſcuntur, placuerit veſtræ potentiæ, Chriſto amabilis imperator, ſanctiſſimo Leoni Romanæ civitatis epiſcopo, [b] nec non aliorum pariter ſanctitati, propter iſtorum (ſicut dixi) condeſcenſionem & ſatisfactionem, quatenus idem ſanctiſſimus vir literis ſuis declaret, quia non eſt ſymbolum, neque mathema epiſtola quæ tunc ab eo ad ſanctæ memoriæ noſtrum archiepiſcopum Flavianum directa eſt, & quod a ſancto concilio dictum eſt, ſed hæreticæ pravitatis potius increpatio: ſimul & illud quod ab eis eſt dictum, in duabus naturis, quod forte eis dubium eſſe dignoſcitur, dum a patre prolatum ſit propter eos qui veram Dei verbi incarnationem negant, [c] his ſermonibus apertius indicatum, ita tamen, ut in nullo ſanctæ ſynodi fiat injuria. Nihil enim differt, ſive duarum naturarum unitas inconfuſa dicatur, ſive ex duabus eodem modo referatur. Sed neque ſi una dicatur Verbi natura, inferatur autem incarnata, aliud quid ſignificat, ſed idem honeſtiori ſermone declarat. Nam & invenimus ſæpius hoc dixiſſe ſanctos patres. Apud veſtræ pietatis imperium, quod ſignificat [d] veſtra potentia decenter ago, quia ipſa ſynodus permanebit, ſicut eccleſiæ membra diſcerpta copulabuntur hoc ſermone curata, & ea quæ contra ſacerdotes nefandæ committuntur, ceſſabunt, & ora hæreticorum contra nos aperta damnabuntur, & omnia reducentur ad pacem, & fiet, ſicut ſcriptum eſt, [e] *unus grex & unus paſtor*. Quoniam & dominus Chriſtus multa condeſcenſione circa nos uſus, [f] & humanum ſalvavit genus: & *quia cum dives eſſet*, utique divinitate, *pauper factus eſt pro nobis*, ſecundum quod homo fieri voluit, ut nos illa paupertate ditaremur, ſicut beatus Paulus edicit. Et iterum, [g] quomodo relinquens nonaginta novem oves in cœlis, perrexitque quærere perditam, quod conſtat in nobis: & quia [h] cum inveniſſet, multam nobis tuitionem exhibuit, ita ut eam humeris ſuis imponeret, & cæleſtibus ordinibus copularet in quo & magnum gaudium factum [i] dicit in cœlo & pro ejus inventione, & pro numeri ſupplemento. His itaque quid ſentiamus de Chalcedonenſi concilio, nos humiles veſtræ pietati ſuggeſſimus. De Timotheo vero, quantum nos humiles probare potuimus, veſtræ tranquillitati ſuggerimus; quia ſi ea quæ de eo continentur in precibus oblatis veſtræ tranquillitatis imperio, tanta & talia vera comperiuntur, ſicut aſſerunt reverendiſſimi epiſcopi qui ea ſuppliciter obtulerunt; extraneus ab omni ſacerdotali honore & pia canonum integritate dignoſcitur, ſicut nos humiles valemus inſpicere. Omnis enim cauſa ejus in judicio & probatione veſtri pendet imperii, & integritate ſanctorum ſummorumque patrum, quibus & nos humiles juſtum eſt obedire propter maximam eorum ſcientiam [k] ac ſapientiam, ſubtiliter talia judicare valentium. Nobis autem dari veniam a veſtra poteſtate poſcimus, ſi quid ut homines in his literis incaute ſuggeſſimus. Invitati enim, [l] aut potius juſſi, & quod majus eſt, conjurati, hæc ſcribere veſtræ tranquillitati præſumpſimus.

Epiphanius Pergenæ civitatis epiſcopus incolumem pietatem veſtram Dei eccleſiis & [m] Romano imperio in Chriſto opto ſervari ſemper, piiſſime & Chriſto amabilis imperator.

* Epheſius epiſcopus [n] Comaneus, ſimiliter. * Epheſtius
Porphyrius epiſcopus Palæopoleos, ſimiliter.
Diodotus epiſcopus [o] Lyſinenſis, ſimiliter.
Polemon epiſcopus [p] Tebennorum, ſimiliter.
Miccus epiſcopus Hadrianopolis, ſimiliter.
Maras epiſcopus Codri, ſimiliter.
Neon epiſcopus Gilſatenus, ſimiliter.
Paulus epiſcopus [q] Puglenſis, ſimiliter.
Martinus epiſcopus [r] Pellenſis, ſimiliter.
* [f] Hierius epiſcopus Panemotici, ſimiliter. *f.* Pictius
Joannes epiſcopus [t] Ariaſſi, ſimiliter.
Theoſebius epiſcopus [u] Maximianopolis, ſimiliter.
Auxentius epiſcopus Termiſſæ, ſimiliter.
Innocentius epiſcopus [x] Eudoxianus, ſimiliter. [y]

Locus mendoſus.

Joan. 10.

2. Cor. 8.

Luc. 15.

XLIV. EPISTOLA SYNODI MYRENSIS,

ad Leonem Imperatorem.

Chriſto amantiſſimo, victori atque triumphatori, & a ſancta Trinitate ſervato imperatori Leoni, ſynodus quæ per ſanctionem veſtræ majeſtatis in Myrena metropoli veſtræ Lyciæ provinciæ congregata eſt.

Literas tranquillitatis veſtræ ſuſcepimus [z] per * Branemundum magiſtrianum, plenas fide ac pietate, zeloque juſtitiæ [aa] & agnitionis Dei. Manum itaque tuam commodaturus Chriſto, ſacerdotes cooperatorios advocaſti: & pro orthodoxa religione propugnaturus, præſules ejus ſocios tibi in dimicationibus adeſſe decreviſti: & ſanctiones eccleſiaſticas regulaſque ſanctorum patrum [bb] contemptas agnoſcens, eos qui hæc orant inviolabiliter conſervari, ad defenſionem concurrere præcepiſti: pontificiſque necem ulciſcens, ſicut Moyſes

* Baranum v. d. virum devotum

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *ſcandalizari*. b Iidem libri, *necnon & ab eorum pariter ſanctitate*.
c Iidem libri, *his ſcilicet ſermonibus*. d Veteres edit. *decenter ago veſtra potentia*. Veteres libri, *decenter aget veſtra potentia*.
e Iidem libri, *grex unus*.
f Conjunctio deeſt in veteribus libris. g Veteres libri, *quoniam relinquens*.
h Iidem libri, *cum veniſſet*. i Iidem libri, *dixit*.
k *Ac ſapientiam*. Hæc deſunt in codice Bellovacenſi.
l Veteres edit. *potius aut juſſi*. Melius veteres libri, *potius autem juſſi*.
m Veteres libri, *Romanorum*. n Veteres libri, *Comamenus*. Surius, *Comanenus*.
o Veteres libri & edit. *Cliſimenſis*. p Iidem libri & edit. *Trebennorum*.
q Veteres edit. *Poglenſis*. Veteres libri, *Poclenſis*. r Iidem libri & edit. *Pellenenſis*.
ſ Veteres libri, *Gerius*. t Veteres libri & edit. *Arias*.
u Veteres libri, *Maxianopolis*. x Iidem libri, *Eudatianus*. Veteres edit. *Eudacianus*.
y *Explicit*. z Falſa lectio, quæ orta eſt ex ignoratione *notarum*. Codex Corbejenſis habet, *per Baremud.* & littera *d* ſcinditur in medio. Simili ergo exemplari uſus Surius, putavit duas poſtremas literas pertinere ad nomen iſtius magiſtriani, & ex Barano fecit Branemundum. Legendum ergo, *per Baranem virum devotum magiſtrianum*. Codex Bellovac. *per Baranum vd. magiſtrianum*.
aa Veteres libri non agnoſcunt conjunctionem. bb Iidem libri, *contentus*.

ſes maximus, per ſyllabas ſacras pene clamare viſus es: *Qui eſt domini, veniat ad me*. Sed & preces criminibus cumulatas ſuſcipiens, vindictam interim ſuſpendiſti, ut cum [a] juſte reum punire videreris, & judices ad hoc conſtituiſti orthodoxos totius orbis epiſcopos; ut apud omnes judicatus, quaſi præſens ab omnibus juſtam videretur ferre ſententiam ille qui cunctos in eo qui inique [b] necatus eſt, ut vexaſſe cognoſcitur auditores. Singulos autem a civitate propria non traxiſti, ne forſitan evocationem quaſi violentiam is qui evocabatur, accuſaret: ſed permiſiſti, tamquam compatiens univerſis, ut conſiſtentes in provincia judicarent, quatenus ſatisfactione careat, quiſquis poſt hæc forte ſuam voluerit mutare ſententiam. Igitur & nos, o [c] Chriſto amabilis, & qui imperium [d] a Chriſto ſortitus es, in tuis conſiliis exultamus, [e] videntes te pro orthodoxa fida ita ferventiſſime laborantem: [f] Deumque propter perpetuam veſtram majeſtatem deprecamur, ut longo tempore veſtrum nobis conſervet imperium, & nequaquam [g] alii ſubjecti, eſſe videamur. Suggerimus igitur, quia de ſingulis quæ in ſacris [h] literis veſtris continentur, lectio apud nos cum laudibus celebrata eſt atque lætitia: ſed precum cognitio eisdem literis ſubditarum, noſtra gaudia violavit, Chriſto amabilis & triumphabilis imperator. Tremor enim & terror recte [i] ſingulorum commovit, & fontes lacrymarum de pupillis oculorum valde fluxerunt, fletibus etiam genæ rigatæ ſunt, procellæque malorum, & multa jacula calamitatum ſubinde revelata ſunt, & amara nuntia alia crudelia prævenerunt. Et donec audiremus quidem, quia vivente adhuc noſtro ſacerdote ordinatus eſt, cognovimus quia velut adulteri filius, [k] ſic Abeſſalom impudenter inſurrexit in patrem, & ſponſam vivi genitoris abripuit, & quia nefande ſemetipſum conſtituit & irregulariter ſacerdotem. Quaſi pelagi tempeſtate commota, ea quæ a populo inconſiderate fiunt, ad modicum quidem prævalent, tempore vero ſuperveniente ſolvuntur. Cum vero audiſſemus & necem præcedentem lectionem, & in venerabilibus locis factam, & beſtiarum modo lacerationem corporis perpetratam, & mortui nefandas injurias, & membrorum humanorum crudeliſſimas ſectiones, & exuſti corporis cinerem, & nullam compaſſionem Timotheum, aut [l] everſionem, aut odium habuiſſe contra hujuſmodi præſumptores, cum oportuerit eum mox dare locum, ut aliena violentia magis quam ejus propoſito hæc facta monſtrarentur; ſed potius eum [m] feſtivitatem cum eis celebraſſe: tunc exilivimus, & vultum, ſecundum quod ſcriptum eſt, triſtem habentes atque demiſſum, & utramque manum [n] ad invicem conferentes, atque dicentes: *Oblitus eſt noſtri dominus, reliquit nos dominus*. Quid jam nos ſacerdotes faciemus? [o] Quomodo paſtores, cum mercenarium vidimus greges ita diſpergere? Quomodo compatientes, cum hæc examinari minime ſupplicamus? Quomodo reverendi, qui cultum ſancti baptiſmatis obſcuratum deſpicimus? Quomodo eccleſiæ præſules, nefandum adulterium reticentes? Quomodo exemplum fidelium, [p] cum paternarum regularum cuſtodes in temporibus pietatis eccleſiæ fluctuantur? Tranquillitas divinæ ſcientiæ continet univerſa, & navis orthodoxorum duceretur forſitan in profundum, niſi imperator pius [q] exiſteret, pro purpura virtutibus fulgens, armis utens adverſus hoſtes venerabili cruce, [r] & hoc vocatus appellatione, qua per clementiam Chriſtus vocari dignatus eſt: *Recubans*, inquit, *ſoporatus eſt ſicut leo*. Oportebat tunc ſecundum prophetæ Jeremiæ vocem, noviſſimum quærere locum, & die noctuque ea quæ ſunt commiſſa lugere. Non enim una eſt mulier, ſecundum hiſtoriam, quæ injuſtitiam & vim pertuliſſe dignoſcitur. Breviter itaque, Chriſto amabilis imperator, hiſtoriam quoque audire dignare. Aliquando Levita vir violentiam paſſus in conjuge, & contumeliam ferre non valens, & injuriam ſceleris immenſam eſſe conſpiciens, dum mulier mane mortua fuiſſet inventa, plurimis contumeliam inferentibus, dividens eam in undecim partes, undecim Iſrael tribubus deſtinavit: & propterea undecim & non duodecim, quia unam tribum ſciebat injurioſos & luxurioſos habere viros. Tunc omnes undique ad ultionem velociſſime concurrerunt, pro literis mulieris membra ſuſcipientes, & velut inimicos fratres proprios expugnantes, dum tanti ſceleris præſumptio atque mortis, dilectionem [f] * cogitationis excluderet. Inſuper etiam anathematizaverunt eos, ne ſponſam ab eis ſumerent, aut darent ſponſum eis; & niſi remedium ſapientiæ fuiſſet poſt hæc inventum, etiam nomen tribus Benjamin eſſet [t] ablatum. Ea ſiquidem quæ nunc geſta ſunt, illis comparata, crudelitate majora ſunt. Non enim una eccleſia hanc pertulit læſionem, nec unus ſacerdos occiſus eſt; ſed omnis eccleſia, & omnis pontifex eſt necatus (unum enim, ſecundum beati Pauli vocem, omnes pariter ſumus, & unum membrum, & fratres, unum habemus caput Chriſtum:) Eccleſiaſticæ ſanctiones & conſtituta conculcata, regulæ ſanctorum patrum ſpretæ ſunt. Dominus totius orbis terrarum Chriſtus, nutritor pietatis, & orthodoxæ fidei propugnator, occaſionem dedit loquendi coram regibus, & non timendi. Antiqui jura loquebantur etiam audire nolentibus. Ipſe autem, mitiſſime atque clemens, noſtras imbuit aures, ut malum tamquam malum notemus: *Væ*, inquit, *qui dicitis malum bonum, & amarum dulce*. Ad juſtam igitur indignationem, rogamus, excitamus atque ſupplicamus, ut bapti-

Exod. 32.

Isa. 49.

Genes. 49.

Jerem. 9.

Judic. 19.

Judic. 20

* cognationis

Judic. 21.

1. *Cor.* 10. & 12. *Ephes.* 4.

Luc. 20.

Isa. 5.

a Iidem libri, *juſta reum*, & mox *videris*.
b Iidem libri: *necatus eſt vix eſſe*.
c Veteres libri, *o Chriſti amabilis*.
d Melius veteres libri, *a Deo*.
e Veteres libri, *& videntes*.
f Conjunctio deeſt in antiquis codicibus & editionibus.
g Veteres libri, *alia*.
h Iidem libri, *veſtris litteris*.
i Legendum, *ſingulorum corda commovit*. Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
k Veteres libri, *ſicut Abeſſalon*.
l Iidem libri, *averſione*. Veteres edit. *averſionem*.
m Veteres libri, *feſtivitatem cum eis & lætitia celebraſſe*.
n Iidem libri, *ad vicem conferentes*.
o Melius vetera exemplaria: *Quomodo paſtores paſtores*.
p Eadem vetera exemplaria, *qui paternarum*.
q Eadem exemplaria addunt, *& ſubjectos ſapientia gubernares, pro purpura*.
r Veteres libri, *& hac*.
s Legendum *cognationis*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ.
t Veteres libri, *oblatum*.

BALUZII NOTÆ

ptisteria & altaria, sacerdotium, regulas vindices patrum, [a] sceleris domino ferventissime ulto, provideas ecclesiis salvatoris quietem. Quantum enim ex lectione precum & scelerum commissorum, quæ illic referuntur, agnovimus, mercenarius, & non pastor, probatus est Timotheus. Occulte namque, latrocinanter, & non regulariter per januas sanctarum regularum ad ovium [b] caulas ingressus est. Adulter Timotheus, vivo adhuc sponso, in ejus sedem vesaniissimus insilivit. Homicida Timotheus: particeps est enim eorum qui suum spiritalem patrem & Christum implacabiliter lacerarunt. Sacerdotio indignus Timotheus: abripuit enim, non accepit, honorem. Incredulo pejor Timotheus: negat enim sanctum Chalcedonense concilium, sicut per eos quos destinavit, scripsisse dignoscitur, quod nullo modo a decreto sanctorum [c] patrum in Nicæa convenientium, Dei utique & hominum celebrato timore, discordat. Cui enim eorum qui ibidem congregati sunt, sicut sub Dioscoro in Epheso adversus bonæ memoriæ Flavianum, terror illatus est, qui, sicut ibi, dextera calamum figens, atque digito demonstrans eos qui ante januas observabant, aliquid reclamavit, aut plagas forte sustinuit? Nullus per subsellia semetipsum abscondit, fugiens subscriptionis iniquitatem. Hic novum nil audivimus: (nam neque consentire poteramus.) Quæ tradiderunt nobis ab initio inspectores & ministri Verbi, trecenti decem & octo sancti patres qui in Nicæa convenerunt, & [d] Constantinopoli, aut qui in Epheso venerande collecti sunt, hæc in nobisipsis, & dudum in Chalcedone per nos obsignavimus: & non hæc in aerem & inaniter sunt soluta, Christo amabilis imperator. Sed etiam his literis mox ad vestram tranquillitatem usi sumus, & pene lacrymis nostram supplicationem, non atramento, conscripsimus, rogantes & supplicantes, & tamquam prostrati præsentes, ut non sinatis inimicos ecclesiæ sanctas Dei ecclesias conturbare: sed & faciatis eas sub quiete consistere, & occasionem fieri * synodum requirentibus abscindatis. In nullo enim discordamus in rebus, in quibus est nobis satisfactum, aut de [f] fide saluberrima dubitamus: & si quis annuntiaverit nobis præter quod accepimus, anathema sit. Expellite, secundum quod scriptum est, de concilio pestilentiam, & virum sanguinum auferte de medio, & consacerdotes qui [g] persecutionem injuste passi sunt, tamquam pii vestro more protegite, ecclesiis proprios sponsos redonate, & monasteria congregate, & sudores sanctæ memoriæ Athanasii & Theophili & Cyrilli, qui orthodoxæ fidei principes extiterunt, nequaquam inutiles esse permittite & Proterium sanctæ memoriæ, qui mediator Dei fuit & hominum, magna voce clamitantem clementer audite. Celare enim ejus sanguinem, sicut Zachariæ, terra non patitur, ne iterum [h] celans secunda vice maledicatur.

Petrus misericordia Dei episcopus Myrenæ Metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, subscribens retuli. Incolumem in Christo longo tempore majestatem vestræ pietatis [i] oro.

Eudoxius episcopus Chomates, similiter.

Cyrinus episcopus [k] Patarenus, similiter.

Stephanus episcopus Limyrenus, similiter.

Eudoxius episcopus [l] Acalandenus, similiter.

Leontius episcopus [m] Arazenus, similiter.

Andreas episcopus [n] Tloæorum, similiter.

Nicolaus episcopus Acrassenus, similiter.

Athanasius episcopus [o] Xanthensis, similiter.

Hypatius episcopus Sidymensis, similiter.

* Pannitius episcopus Ascandenus, similiter. * Forte, *Pannychius*. In Notitia *ὁ Ἀκάνδου*. *Hard.*

Anatolius episcopus [p] Olympiensis, similiter.

Cyrinus episcopus [q] Oeneandenus, similiter.

Nicolaus episcopus [r] Gaunenus, similiter.

Aquilinus episcopus * Padullenus, similiter. * Forte *Pedalenus*: a Πεδαλία.

Nicolaus episcopus Balburenus, similiter.

Aristodemus episcopus Phaselitanus, similiter.

Eustathius presbyter subscripsi pro Theodoro episcopo [f] Antiphellensi, & manibus dolente.

Carporus presbyter subscripsi in loco Palladii episcopi [t] Corydallani, similiter.

Gelasius presbyter subscripsi in loco Romani episcopi * Bunensis civitatis, similiter. * Forte, *Bubonensis*. Hard

Nicolaus archidiaconus subscripsi in loco Heliodori episcopi * Narensis, similiter. * Forte, *Aynensis*, ab *Ayna*. *Hard.*

Timasius presbyter subscripsi in loco Leontii episcopi [u] Calindeni, similiter.

XLV. EPISTOLA AGAPITI EPISCOPI, ad Leonem Imperatorem.

Domino Christo amabili atque victori Leoni Agapitus misericordia Dei Christi episcopus vestræ Rhodi.

DEsuper sceptra regni suscipiens, sacratissime & invictissime principum, pro munere vestræ pietati collato, Deum cælestem regem [x] primitiis decentibus honorastis. Prima enim oblatio & acceptabile sacrificium est, ut auriga mundi & princeps totius orbis qui sub sole consistit, adorandæ Trinitatis fidem servet incolumen, & doceat ex his quæ facit & colit,

---

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *celeris dominus ferventissimo, altam provideas.*
b Iidem libri, *aulas*. Sic etiam veteres editiones. Sed quia Surius in margine reposuit *caulas*, & insolens est caulæ ovium vocentur aulæ, editores Romani in textum transtulerunt lectionem quam Surius posuerat in margine.
c Veteres libri, *patrum Nicæa*; & paulo post, *qui Nicæa*.
d Iidem libri, *Constantinopolim CL. & qui in Epheso reverende*.
e Sic emendavere Romani. Nam antea legebatur, *symbolum*. Quo etiam modo legitur in antiquis exemplaribus.
f Veteres libri *fidei saluberrimam*.
g Iidem libri, *persecut. passi, sunt injuste*.
h Veteres libri, *celens*.
i Iidem libri, *exoro*.
k Iidem libri, *Paterenus*.
l Iidem libri, *Acalaidenus*.
m Iidem libri, *Araxenus*. Sic etiam veteres editiones.
n Iidem libri & editiones, *Gleorum*.
o Corb. *Xanfenfis*.
p Veteres libri & editi *Olimpienfis*.
q Iidem libri & edit. *Oenoanden*.
r Iidem libri, *Caunenus*.
s Iidem libri, *Antefellitino fimiliter & manibus dolentem*.
t Iidem libri, *Corydallani*.
u Veteres libri & edit. *Catuleni fimiliter*. Explicit.
x Veteres libri, *primitiis decentibus primitiis honoraftis*.

lit, timere & homines Deum, & talia sectari, per quæ nostrum servatur genus, & cogitare pro communi republica & totius populi disciplina : quatenus optima causa pacis & nomen ubique [a] præcellat & vigeat, & non instar bestiarum contra suum genus homines singuli rabiem feritatis exerceant. His itaque bonis & aliis multiplicibus dudum & nunc per vestrum imperium constitutum divinitus perfruentes, omnes oramus innumeris vos conservari temporibus, (vere namque sacerdos & natura imperator existis,) sed & omne genus humanum Deo convenit supplicare pro imperii vestri longævitate. Nam in principiis vestræ serenitatis imperii, tantam barbarorum multitudinem manu dextera subjugastis, & nimis importabilem destruxistis, ut perpetuum erigeretis [b] trophæum in omni orbe terrarum, & altam pacem toto præberetis in mundo. Nihilo minus autem & nunc pro humano genere cogitatis, saluberrimas has literas & utiles animarum sacerdotibus destinantes, his quibus ligare & solvere peccata concessum est, communionis sacræ solicitudinem committentes. Quapropter corroborati piarum vestræ serenitatis auctoritate literarum, ad hoc responsum confidentes accessimus, supplicantes Deo & vestræ serenitatis imperio, ut nostras humiles voces dignemini placanter accipere, & si quid tamquam idiotæ paululum delinquimus, veniam condonare. Sacræ siquidem & incomparabiles vestræ syllabæ potestatis, & mala quæ incredibiliter [c] Alexandriæ provenerunt, & Timothei gesta [d] pessima declararunt, qui, sicut [e] ajunt preces oblatæ pietati vestræ a quibusdam [f] Dei amantissimis episcopis Ægyptiacæ diœcesis, auctor tanti sceleris esse dignoscitur. Super hæc autem & ea quæ satisfactores Timothei fieri postulant, nostræ parvitati [g] manifesta sunt. Jussistis itaque considerare concilium vestræ provinciæ insularum, quid sentiat de sancto & universali Chalcedonensi concilio. Et mihi quidem fuit optabile & nimis [h] utilissimum, secundum vestræ pietatis jussionem cum omnibus episcopis nostræ provinciæ præbere responsum. Sed quoniam evocatio quidem & ante susceptionem sacrarum pietatis vestræ literarum, & rursus postquam susceptæ sunt a me, festinanter effecta est; sed hiemalis temporis qualitas, sicut pietas vestra [i] prospicit, eos venire ad metropolim non permisit, dum tribus millibus aut quatuor millibus stadiorum quidam abesse videantur : necessarium fuit, ne quod impedimentum fieret Eudoxio viro devoto magistriano, præcepti pietatis vestræ ministro, ad reliqua responsa provinciarum & commissa, ut velociter meam sententiam facerem manifestam. Hoc enim etiam ipse [k] videlicet magistrianus compulit adimplere. Gradior itaque gratia Dei ad narrationem capitulorum præsentium, atque probationem [l] hæreticam, qua possum. Memoratus enim Timotheus si talis esse paruerit, qualem eum oblatæ preces vestræ pietati a Dei amantissimis Ægyptiacæ diœcesis [m] episcopis atque clericis esse declaraverunt, non solum inter episcopos sive clericos, sed neque inter fideles laicos juste constituendus est, qui & piorum canonum disciplinam vastavit, & Romanam rempublicam confusione complevit. Verumtamen quoniam imperialis lex & ecclesiasticarum sanctionum consequentia custoditur, si placet, hoc supplico, ut vocetur accusatus sacro vestræ pietatis edicto : quatenus in præsenti convinci possit coram vestris auribus quæ circumveniri non possunt, aut coram sancta synodo, quæ pro qualitate temporis in civitate regia [n] poterit inveniri ; si tamen placuerit potestati vestræ : & ita dignam suorum actuum susciplat ultionem. Si (vero quod non credo) in tantis & talibus criminibus accusatus, divinæ jussioni vestræ obedire noluerit, nec ad proprium dominum ita pium mansuetumque principem concurrere festinarit, non solum ab ordine sacerdotii, sed & a Deo simul & principe & cunctis hominibus, sicut reus, erit abjiciendus. De sancto siquidem [o] universali concilio Chalcedone imperiali sanctione collecto, ad confirmationem quidem atque cautelam orthodoxæ & catholicæ fidei, & damnationem atque destructionem pravitatis Eutychianæ, quid dicamus, quando per omnia concordem sensum intemeratæ fidei a trecentis decem & octo [p] patribus qui in Nicæa Christi gratia convenerunt, & patrum Chalcedone convenientium reperimus ? Non enim aliud quidquam præter illam immobilem & fundatam rectæ fidei expositionem eos decrevisse, nec aliquod augmentum aut detractionem in symbolo sancto fecisse cognovimus : ob quam rem & pene omnes occidentalium partium Deo amabiles episcopi consentientes sibimet, & pariter decernente sanctissimo atque beatissimo Leone Romanæ urbis archiepiscopo, literis propriis & oris sui confessione, ea quæ ab ipsis sanctis patribus Chalcedone collectis interpretata seu explanata sunt de domini nostri Jesu Christi incarnatione, confirmaverunt atque consignaverunt. Unde vestram pietatem suppliciter exoramus, ut dum una sit dominatio Patris & Filii & [q] Spiritus sancti, & ejusdem fidei [*] uniuscujusque baptismatis, & nos unum atque idem sapimus, & in una sancta & consubstantiali & adoranda Trinitate baptizati sumus; sicut & dominus noster Deus & salvator Jesus Christus sanctis discipulis suis injunxit : pacem quidem & nunc sanctis ecclesiis conferatis, & retinaculum ori apponatis hæretico, quod indisciplinabilem eorum & inobedibilem arceat intellectum. Non enim ad ecclesiarum ædificationem, sed ad destructionem simplicium populorum,

[*] Forte, *unusque* Hard.

a Iidem libri, *præcelleat*. b Iidem libri, *reopeum*.
c Veteres libri, *Alexandria*. d *Pessima*. Deest in libris nostris.
e Iidem libri, *audiunt*. f Iidem libri, *Deo amantissimis*. Sic etiam infra
g Sic editio regia. Reliquæ & veteres libri, *manifestata*.
h Veteres libri, *utillimum*. i Iidem libri, *prespicet*.
k Veteres libri legunt *unde*. Et sic etiam fortassis habebat Surianus. Puto autem mendum esse, & pro *unde* reponendum *vir devotus*.
l Melius veteres libri, *brevitate*.
m *Episcopis*. Deest in codicibus antiquis, male, ut opinor.
n Veteres libri, *potuerit*. o Iidem libri, *universalique*.
p Veteres libri, *sanctorum patrum qui Nitæa*.
q Iidem libri, *sancti Spiritus*.

BALUZII NOTÆ.

rum, contentiones excitare noſcuntur. Hæc itaque a mea parvitate mediocriter, ut potui, dicta ſunt; tu vero domine Chriſto amabilis atque laudabilis, cujus poteſtas & virtus in manu domini eſt, quod tibi revelaverit Deus, & in tuo corde fuerit conſuete locutus, hoc in omnibus ſancire dignare. Novimus enim & credimus, quoniam qui te unxit in regem Jeſus Chriſtus Deus & ſalvator noſter, ipſe tibi ſicut David & Danieli ſuam ſapientiam condonavit, ad robur quidem & augmentum ſanctarum Chriſti eccleſiarum, [a] ad ædificationem atque conſtantiam fidelium populorum. Quæ tamen acta fuerint apud [b] conſacerdotes in concilio apud nos celebrando ſecundum ſacram veſtram & adorabilem ſanctionem, poſt non multum veſtræ pietati declarabuntur.

Ego Agapitus epiſcopus Rhodiorum, orans dominum incolumem valere, & longo ſæculo conſervari Chriſto amabile veſtræ ſerenitatis imperium, manu mea ſubſcripſi. [c]

XLVI. EPISTOLA

Juliani Episcopi Coensis,

ad Leonem Imperatorem.

Piiſſimo atque fideliſſimo victori atque triumphatori Leoni, principi ſemper Auguſto, Julianus humilis epiſcopus Coenſis.

EGo, domine Chriſto amabilis imperator, illam ſapientiſſimam monitionem mente percipiens, qua dictum eſt, Cognoſce temetipſum, volui taciturnitate quieſcere, & [d] majorum patrum judicium ſuſtinere. Non enim evocationis æqualitas parem rerum ſervat effectum: ſed quando coactus cum evocatione concordat, tunc ſimilitudo nominum habet rerum quoque impermutabilem veritatem. Verumtamen quoniam [e] conſultare nos tranquillitas veſtra præcepit de unoquoque capitulo quod continetur in precibus Deo amabilium conſacerdotum Ægyptiacæ diœceſis, manifeſtam meæ parvitatis facio voluntatem, mœſtus exiſtens, & lacrymarum imbribus irrigatus, quid loquar ignorans, captivitatem [f] ac deſtructionem utique pietatis, [g] illam tamen & pontificis lugens inopinabilem necem. Ea ſiquidem quæ in Alexandrina civitate commiſſa ſunt, ex ipſa narratione declarant animi paſſionem, & ad vindictam tanti facinoris veſtram ſolummodo provocant æquitatem. Nam conſtituti ut orbem debeatis gubernare terrarum, indiſciplinationis ægritudinem ad interitum perducentem mederi ſummo ſtudio feſtinantes, non gladium evaginantes ad necem, ſed interminationis verbo indiſciplinatos regulariter perducentes ad obedientiæ voluntatem. Sententiam itaque quam contra ſe Timotheus nefandus exegit, [h] ſanctiones apertius explanarunt, quas ſua tyrannide ſæpius abnegavit, diſciplinam eccleſiaſticam confundendo, & injurias inferendo, inimicus neſcio quo modo totius Chriſtianitatis effectus. Captus enim in talibus veſtram juſtitiam debet experiri ſolummodo, quoniam ad magnitudinem commiſſorum ejus, ſicut [i] in precibus continetur, poteſtas eccleſiaſticarum non ſufficit ſanctionum. Pando ſiquidem veſtræ potentiæ & quid de ſancto Chalcedonenſi concilio ſentire dignoſcor. Hoc etenim nullatenus a veritate diſcordat, quoniam fidem traditam a ſanctis beatiſque trecentis decem & octo patribus conſona voluntate divina inſpiratione firmavit, non dogma aliud introduxit, non alterum ſymbolum, non vanam expoſitionem, non dualitatem unigeniti filii Dei, neque novitatem aliquam celebravit: ſed per omnia conſonat etiam ſacro concilio centum quinquaginta ſanctorum patrum pariter, & [k] Epheſino, cui præſederunt ter beati & ſanctiſſimi patres Cæleſtinus Romanæ pontifex civitatis, & Cyrillus Alexandrinus epiſcopus. Supplicamus igitur veſtræ potentiæ, ut inviolabiliter conſervetis ea quæ a Chriſto per ipſum de ipſo bene ſunt conſtituta. Ubi enim tantorum erat congregata multitudo pontificum, & ſanctorum præſentia evangeliorum, & frequens ſimul oratio illic creaturæ totius opificem inviſibili virtute credimus fuiſſe præſentem. Terror enim tunc nullus fuit imperialis auctoritatis, quoniam ſanctæ piæque memoriæ Marcianus, amoris divini diademate coronatus, [l] ſpiritualem quoque ſuſcipiens curam, feſtinavit apoſtolorum dogmata [m] confirmari a præſulibus eccleſiæ, deſiderio fidei accenſus orthodoxæ. [n] Quem cum veſtra pietas imitatur, & victoriam contra barbaros adipiſcitur, & veritatis quoque deſtruit inimicos.

Julianus humilis epiſcopus definiens retuli. [o]

XLVII. EPISTOLA

Episcoporum Synodi Cyzicenæ

ad Leonem Imperatorem.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo, & juſte a Deo poteſtatem totius orbis & dominationem ſortito, victori ſemper Auguſto Leoni, concilium humilium epiſcoporum, gratia Chriſti & nutu veſtræ tranquillitatis in [p] *Cyzicorum metropoli celebratum, quæ eſt Helleſpontinæ regionis.*

QUantum ad fidem tuam, Chriſto amabilis atque piiſſime principum, neque ſermo ad favorem eſſe valebit æqualis. Claret enim, quoniam divina pietas apud vos potius gubernat imperium. Nam propter ejus fidei conſtantiam, voluntatem requiritis ſacerdotum, quatenus ex omni concordia venerabilis fidei jura ſerventur. Unde ſtudio veſtræ ſerenitatis Chriſtus omnium dominus præbet effectum. Igitur ſanctioni veſtræ pietatis omni virtute & celeriter miniſtrantes, ea quæ nobis cum magna deliberatione atque [q] concilio placuerunt, per has

---

BALUZII NOTÆ. a Corb. & *ad edificationem*. Belovac. & *edificationem*. b Idem libri, *conſacerdotibus*. c *Explicit*. d Veteres libri, *malorum* e Idem libri, *conſulere*, quod melius eſt. f Veteres libri, *ad inſtructionem*. g Idem libri, *illa tamen*. h Idem libri, *ſanctæ canones*, & mox *quos*. i Vox *in* deeſt in antiquis exemplaribus. Sic etiam in pagina ſequenti. k Veteres libri & edit. *Epheſio*. l Idem libri & edit. *ſpiritalem*. m Veteres libri, *conf. præſulibus*. n Idem libri, *Quæ*. o *Explicit*. p Veteres libri, *Cizitinorum metropolim*. q Veteres libri, *conſilio*. Hinc confirmatur conjectura editionis regiæ.

has mediocres literas indicamus. Sacras etenim vestræ mansuetudinis literas relegentes, directas nobis per Eudoxium virum devotum magistrianum, mox in ipsis principiis invenimus fulgere pietatem, & maximum vestræ serenitatis & fidele certamen. Super hæc autem, & de morte sacerdotis inquisitionem illic positam, quam homicidæ quidam non timuerunt suo jure committere in sanctæ memoriæ Proterium Alexandrinæ civitatis episcopum, & sicut positum est in precibus eorum qui & post mortem ejus animam venerantur, ipsum quidem perimere sanctissimo in baptisterio non timuerunt, per totam civitatem trahentes; post hæc autem igni ejus reliquias contradentes, cinerem in ventos dispergere præsumpserunt: quod peccatum omni quidem tragœdia, & quibuslibet fabulis aut hujusmodi figmentis verborum poeticorum videtur immensius, & nihil horum lamentationi Jeremiæ secundum. Quis etenim sensum habens, non clamet, hos præsumptores crudeliores esse quam bestias, quæ tamen post mortem se in consanguineis nesciunt vindicare? Quis autem mortuum ita violare præsumens, vel solo nomine sit acceptabilis Christianus? Sacerdotis autem sanguis velocem habuit ultionem a domino Christo, quem sacerdotii esse constat auctorem, sicut in sanctis docemur scripturis: quia sanguis sancti Zachariæ Jerusalem non esse pertulit impunitam. Quia etsi fuisset aliquid ab eo contra leges factum, quod possit eum facere a dignitate episcopatus [a] alienum, oportebat non homicidis manibus, sed legum judicio sacrarum & civilium hæc finiri. Ergo quod in eo præsumptum est, si veritas precibus inest, valde crudelissimum esse dignoscitur: vestra tamen hoc solummodo, maxime principum, vindicta indiget, aut certe clementia. Et præcipue quidem civitati Alexandrinæ parcendum est, sicut etiam prospicit vestra tranquillitas. Si vero etiam populum qui indisciplinationem æstimat esse legem, oportet sine emendatione dimitti, & hoc in vestræ pendet pietatis arbitrio. Timotheus autem qui nunc [b] Alexandriæ est constitutus episcopus, sicut in precibus continetur, in ea sede permanere non potest. Si vero amisit presbyterii dignitatem, & habuit cum justa [c] damnatione exilium; quæ tamen rursus non ex concilio sanctorum patrum regulariter sunt abolita: deinde cum secundum sacras regulas episcopi consecratio celebretur convenientibus provinciæ cunctis episcopis, & si per ægritudinem forte aut pro aliis necessariis & inevitabilibus causis absentes sint, propriis tamen literis ordinationi factæ consentientibus: si duo homines, & hi quoque damnati Timotheum ordinaverunt, nequaquam Ægyptiaco consentiente concilio, superfluum est hujusmodi hominem in episcopatus ordine permanere, si tamen, ut diximus, preces nequaquam a veritate discedunt. Sed & petitiones pro eo vestræ tranquillitati porrectas legentes, invenimus gratiarum actionem apud vestram pietatem factam, & post hæc propriæ fidei expositionem. [d] Dixerunt enim sanctam quidem [e] synodum in Nicæa factam se suscipere, & secundum eorum expositionem credere: centum quinquaginta vero reverendissimorum episcoporum concilium, & quod pridem Chalcedone celebratum est, penitus ignorare. Unde hujusmodi sensus ostendit, [f] quod contrarii cultores sint sanctorum episcoporum qui in toto orbe consistunt. Nam si concilium factum contra hæreses respuunt, [g] quale est & sub Nectario sanctæ memoriæ in maxima civitate regia [h] ex diversis provinciis congregatum, palam est quoniam illas hæreses prohibere [i] nolint, sed eas potius amplectuntur, quas sanctissimi patres, hæc pie constituentes, anathemati subdiderunt. Denique prima regula in eis est posita, quæ anathematizat apertis sermonibus hæreses universas. Qui ergo hanc synodum refutant ita sanctam ac venerandam, quam præ omnibus quidem veritas confirmavit, [k] deinde & tanto tempore robur accepit, certum est quia non in uno capitulo sustinent scandalum, sed in multis hæresibus languere noscuntur. Nam qui legem veritatis adjutricem refugiunt, aperti sunt veritatis ipsius inimici; quando hanc synodum, quam se ignorare confingunt, [l] Proterius Deo amabilis tunc Alexandrinæ civitatis episcopus, vir anima venerandus, una cum eis præsens & ipse firmavit. [m] Nos autem eorum maximam ignorantiam de ineffabili inhumanatione damnamus, [n] quia cum a Cyrillo sanctæ ac beatæ memoriæ & ipso Alexandrinæ civitatis episcopo divinas literas doceri putentur, aut definitiones ab eo divina inspiratione de ineffabili humanatione expositas ignorarunt, aut hactenus sub pietatis figmento latuerunt; quando sanctæ memoriæ Cyrillo usque ad mortem communicaverunt, & post ejus terminum diversa sentire noscuntur. Nos igitur mox [o] ut syllabas pietatis vestræ suscepimus congregati, vestræ tranquillitati significamus, quia novimus Chalcedonense concilium fuisse secutum expositionem trecentorum decem & octo sanctorum patrum qui in Nicæna urbe convenerunt, assidente quoque tunc temporis ipsi venerando concilio sanctæ piæque memoriæ Marciano, & sacratissimo Christianissimoque senatu. Unde sanctorum patrum sequimur per omnia voluntatem. Nos ergo vestræ pietatis jussionibus omni virtute velociter ministravimus. Dominus autem omnium & protector Christus conservet vestræ pietatis imperium, ut ad tempora longa procedat: quatenus vestra tranquillitate salva, in pace Dei sanctissimæ ecclesiæ & totius orbis terræ consistat.

[p] Evoptius humilis episcopus metropolis Cyzici, incolumem propter omnes vestram pietatem & longo tempore conservari, sanctam & con-

Matth. 23.

Canon 1. concil CP.

---

a Veteres libri, *extraneum*. b Iidem libri, *Alexandrinæ*. c Iidem libri, *damnat. simul exilium*. d Veteres libri: *Dum enim*. e Iidem libri, *synodum Nicæa factam suscipere & sec. eor. expos. se credere*. f Iidem libri, *eo quia contrarii*. g Ibidem, *quale est CL. sub Nectario*. h Particula *ex* deest in libris nostris. i Veteres libri, *nolunt*. k Corb. *deinde & beato tempore*. Bellovac. *denique & beato tempore*. l Veteres libri & editiones, *etiam Timotheus*. Recte. Respiciunt enim ad Concilium primum Constantinopolitanum, cui interfuisse Timotheum Episcopum Alexandrinum tradit Socrates lib. 5. cap. 8. Male ergo fecere Romani, qui absque ulla auctoritate mutaverunt hunc locum. m Veteres libri: *Post autem*. n Iidem libri, *quia dum*. o Veteres libri non agnoscunt vocem *ut*. p Veteres libri, *Evetius*. Veteres edit. *Evetius*. Verum quia Surius in margine scripserat *Evotius*, editores Romani reposuerunt *Evoptius* in textu, nulla veteris lectionis mentione facta.

BALUZII NOTÆ

consubstantialem deprecans Trinitatem, subscripsi.

[a] Petrus episcopus Dardani, similiter.

Timotheus episcopus [b] Ceramensis, similiter.

Thalassius episcopus Parii, similiter.
David episcopus [c] Andrianæ, similiter.
Pionius episcopus Troadis, similiter.
Alexander episcopus Occæ, similiter.
[d] Theosebius episcopus, Ilii, similiter.
Hermias episcopus Abydi, similiter.
Patricius episcopus Adrianotheres, similiter.
[e] Sotomius episcopus * Mileti, similiter.
* Polytenus episcopus [f] Scepsii, similiter.
[g] Sabbas episcopus Pioniæ, similiter.
Armonius episcopus Lampsaci, similiter.
Joannes episcopus Pœmaneus, similiter.
Domninus episcopus Varenus, similiter. [h]

* In Notitia, Μελιτηνόλιτ Hard.

* Forte, Perytechnus Hard.

XLVIII. EPISTOLA

Episcoporum Armeniæ primæ,

ad Leonem Imperatorem.

Piissimo & Christianissimo imperatori, victori, semper Augusto Leoni, Joannes, Gregorius, Auxentius, Eustathius, Epiphanius, episcopi primæ Armeniæ, in domino salutem.

DEus verus dominus noster Jesus Christus semper optima naturæ humanæ dona concedens nullum tempus sine sua providentia dereliquit. Qua gratia etiam nunc fidei veræ prospiciens, [i] quæ nostræ salutis spes est, in te pio & [k] Christianissimo principe quodam secundo David, cornu imperii reclinavit: quem sibi novit religiose a cunabulis serviturum, hunc sua sententia in omni orbe terrarum imperare sancivit: quatenus ex vestro imperio profluerent bona subjectis, & ubique pietatis prædicatio prævaleret, vestra utique mansuetudine nihil aliud præter fidem sceptra regalia judicante. Quarum rerum testis est & præsens zelus, & studium illa firmandi, unde firmitas vestri accedat imperii. A Deo namque unctus in regem, mox ei qui unxit, ipsa principia commendasti, optime satis cogitationibus simul & vocibus ei deserviens; & ut hæc bene consisterent, [l] præteritis omnibus apud cunctos pro fide orthodoxa decertatus es, omni scilicet mala secta prorsus expulsa atque sublata, [m] in idem convenientibus & adinvicem concordantibus, qui nuper (quod fieri non oportuerat) videbantur esse divisi. Quia [n] ut prospicit vestra pietatis intentio, [o] ad unam reduxistis ecclesiam non solum eos qui per dissensionem nova passione languebant, sed etiam eos, [p] quorum erat a priscis temporibus mens corrupta, & a recta [q] & regia via recedentes, ad loca prava & spinosa blasphemi erroris abierant: ut secundum evangelicam vocem, omnes ecclesiæ unum ovile consisterent, & unus pastor dominus Christus esset. Sed hæc quidem omnia proveniant in vestro semper imperio. Quia vero & meæ [r] simul humilitati piis literis estis jubere dignati, ut quid sentiam de his [f] quæ in Alexandria facta sunt, manifestem, licet & exaggeratio rerum ibi gestarum neque sententiæ tribuit facultatem, caligine rerum tristium mentibus obumbrante: hoc tamen vobis insinuo, quia si vera sunt quæ in precibus religiosissimorum episcoporum & clericorum Ægyptiacæ diœcesis continentur, & auctor Timotheus invenitur tantorum, & talium scelerum, quæ propter nimietatem, ut arbitror, non creduntur, [t] alienus a sacerdotio cum his qui similia perpetrarunt, apud sanctos canones judicabitur. Et hæc quidem de his quæ in Alexandria gesta sunt, cum sancto concilio quod mecum est, deliberans, religiositati vestræ significavi. Fidem vero solam trecentorum decem & octo sanctorum patrum, qui Dei gratia convenerunt in Nicæna urbe sub piæ memoriæ principe Constantino, servamus, qua ab infantia sumus imbuti, & in sacerdotio alios imbuere novimus; quamque & [u] post hæc episcopi congregati in civitate regia firmaverunt, & propriam judicarunt, & ipsa sibi cooperatrice utentes, & doctrina divinitus inspirata, sancti scilicet Spiritus [x] blasphemia & zizania radicitus amputantes: quamque nihilo minus & definitio a sancto Chalcedonensi concilio explanata firmavit, præcipue repugnans vesaniæ nefandi Nestorii, & sanctam synodum quæ Ephesi est celebrata, confirmans, cujus præsules fuerunt Deo amabiles & sanctissimæ memoriæ Romanorum & Alexandrinorum episcopi, Cælestinus & Cyrillus, qui maxime adversus sceleratam blasphemiam Nestorii suis responsionibus doctrinisque [y] * clamaverunt: quorum epistolæ adversus eumdem impium Nestorium ad orientales universos datæ, & ab eodem sanctæ memoriæ Cyrillo contra eumdem Nestorium [z] anathemata proposita, sunt firmata atque roborata. Igitur indicamus prolatam definitionem a sancto Chalcedonensi concilio, non sicut fidei symbolum, sed sicut definitionem esse positam, ad peremptionem * Nestorianæ vesaniæ, & exclusionem eorum qui salutem incarnationis domini nostri Jesu Christi denegare noscuntur: & agnoscant omnes qui ob hoc scandalum patiuntur, quia neque nos post orthodoxum symbolum a trecentis decem & octo [aa] sanctis patribus traditum, aut augmentum, aut diminutionem in his [bb] quæ sunt perfecte & a sancto Spiritu definita, suscipimus, fidem aliam nescimus: quia neque est, nec patimur hoc audire, licet quidam esse dicant. Si vero quibusdam volunt calumniari verbis, etiam hoc vestræ serenitati indicare confidimus, quoniam ea quæ illis videntur esse dubia ad [cc] intelligendum, sic respicere noscantur effectum.

* Eutychianæ

* claruerunt

BALUZII NOTÆ.

a Interfuit Concilio Chalcedonensi. Vide actionem primam in initio.
b Veteres libri & edit. *Germensis*. Et istud quoque mutavere Romani.
c Corb. & veteres edit. *Adrianæ*, Bellovac. *Adranæ*.
d Interfuit Concilio Chalcedonensi.
e Veteres libri, *Sozominus*.
f Veteres libri & edit. *Scipseos*.
g Iidem libri & edit. *Sabas Ep. Pianiæ*.
h *Explicit*.
i Veteres libri, *quo nostræ*.
k Iidem libri, *Christiano*.
l Iidem libri, *præ ceteris*.
m Iidem libri *eadem* tantum.
n Vox *ut* deest in libris nostris.
o Veteres libri, *ad unum reduxistis Ecclesias*.
p Iidem libri, *qui quorum*.
q *Ad unam red. ecclesiam*
q Iidem libri, *& a regia*.
r Iidem libri, *semper*,
f Vocem *in* veteres libri non habent. Sic etiam paulo post.
t Veteres libri, *alienus sacerdotio*.
u Veteres libri, *post hæc CL. Episcopi*.
x Iidem libri, *blasphemias*.
y Legendum, *claruerunt*. Mendum est typographicum editionis Labbeanæ.
z Veteres libri, *anathema*, & *a Sa. Sp. sunt definita*.
aa Iidem libri, *sanctorum patrum*.
bb Iidem libri, *quæ sic perfecte*
cc Iidem libri, *intellegentium*.

ctum. Sunt enim quædam in definitione, quæ recte intelligantur orthodoxa: [a] sunt vero aliqui, qui si ea aliter velint aspicere, invenient hæc sensus dubios parientia. Multi quidem & scripturas divinas non intelligentes sicut scriptæ sunt, propriæ blasphemiæ dogmata genuerunt: quos dominus Christus [b] sua clementia, ut sacra pietatis vestræ prudentia diligentiaque convertat, & [c] vere prædicare verbum veritatis edoceat, & hoc sapere quod [d] sancta dictat ecclesia, cujus caput quidem est Christus, vos autem robur ac fundamentum, imitantes immobilem Christi petram, super quam omnium creator [e] ecclesiam * ædificans, omnibus Christianis pietatis requiem condonavit: qui etiam vestram serenitatem semper conservare dignetur in talibus vigilantem, & insidiantem bestiam Christi ovilibus a septis fidei orthodoxæ repellentem. Credimus enim, quia postquam nostris literis hæc indicavimus, cuncta veritatis via & omnis modus vestræ panditur pietati, quatenus sopiantur scandala, & ad rectam fidem membra discordantia reducantur, domino Christo desuper quadam inspiratione vestram tranquillitatem ad bona omnia deducente.

Matth. 16. * suam ædificans.

Joannes episcopus misericordia Dei [f] Sebastæ metropolis sanctæ Dei ecclesiæ, manu mea subscribens, secundum sanctionem vestræ pietatis prædictam, epistola meam sententiam nuntiavi, quam habeo pro fide trecentorum decem & octo sanctorum patrum in Nicæa convenientium; quam & sanctum Chalcedonense concilium confirmavit: simul & pro Timotheo, quem preces his adversarium ostenderunt: & conservari vestram potestatem temporibus longis exopto.

Joannes episcopus Nicopolitanus, similiter.
Gregorius episcopus Sebastopolis, similiter.
Maxentius episcopus * [g] Bariss*aræ, similiter.
Eustathius episcopus [h] Colonæ, similiter.
Epiphanius episcopus [i] Ataleni, similiter.

* In Notitia, Βιρώνων. *Hard.*

XLIX. EPISTOLA

EPISCOPORUM ARMENIÆ SECUNDÆ

ad Leonem Imperatorem.

Religiosissimo & piissimo & Christianissimo imperatori, semper Augusto Leoni, Otrius, Acacius, Joannes, Adelphius, Hormisda, Longinus, secundæ Armeniæ episcopi, in domino salutem.

2. Reg. 2. DEus qui glorificantes se glorificat, secundum cor suum apicem vestræ tranquillitatis inveniens inexpugnabilem palmam & honorem fidei consistentem, placidus præbuit vobis, [k] Christianissime principum, super omnes homines sine prohibitione aliqua potestatem. Insurgentes enim inopinabiliter subdidit victoriis atque [l] incomparabilibus triumphis, & vestram pietatem excellentissimis honoribus exornavit, immutilata & sine litigio, & ab aliis indivisa præbens sceptra vestri imperii, ut firmas atque claras in vobis divinas servantes formas, optima voluntate servetis. Bonum enim circa dominum Deum favorem vobis habentibus, mansuetis [m] vocibus ad legalem & mirabilem vitam conversationemque deducitur quidquid [n] sub sceptro vestri imperii gubernatur: æqua vero sorte salutis vestræ utilitati reliquorum hominum ponens, inconcussam catholicis totius orbis ecclesiis pacem sine tumultuatione confertis, & Dei clementiam imitantes, neque parvulos, [o] neque humiles despicitis, quando per commodum [p] condescensionis sumitis culmen, ad nos etiam pro fidei causa deponitis, socioque nos, qui pro abjectione nostra nihil in terra sumus, inter vestras accipitis curas, non egentes collatione nostra, & in hoc utique magnitudinem incomparabilis Dei clementiæ demonstrantes. Quapropter quoniam jussi sumus, ultra nos quoque præsumimus: & quid sentiamus, vestræ pietati suggerimus. Nos igitur, venerabilis imperator, in ultimo mundi loco degimus, multo spatio a regia civitate distantes, [q] sed a vestræ potentiæ in nullo divisi favore: circa fidem equidem rectam sententiam possidemus, ad sermones vero contentionum linguas habemus segnes. Cohabitamus enim circa Armenios barbaros, fideles quidem, sed recte Romano eloquio non utentes, brevi quodam [r] spatio ab eis, magis autem [s] intercisione Euphratis fluminis separati, & propter frequentem barbarorum permixtionem longos nequivimus proferre sermones. Vitamus autem etiam doctrinas extraneas proferentes, quia eloquia quidem sancti Spiritus renuunt, & propriam doctrinam in evangelicis eruditionibus afferre noscuntur. Nos etenim secundam inhabitantes Armeniam, una & immobili utimur voluntate, & in una fide consistimus, [t] communiter omnes, & seorsum singuli pro vestra majestate ad Deum facientes orationem, ab omni hæresi & lingua blasphema separati; unamque doctrinam super omnia claram a sanctis trecentis decem & octo patribus percipientes, patrum fidem inviolabilem conservamus: quæstiones vero de Deo tamquam inutiles & nostra cogitatione superiores effugimus, & aliud quidquam aut dicentes valde declinamus, a superfluis quæstionibus abstinemus; & lectiones impias refutantes, ab earum pravitate inimica ecclesiæ sumus extranei, & triticum fidei a zizaniis separatum vobis fidelibus imperantibus conservamus, in traditione patrum doctrinæ sufficientiam possidentes, & nihil supervacaneum quemquam loqui sinentes. Superflui namque perscrutatores divinarum rerum, & dogmatum quæsitores, & quasi pietatem suis syllabis

---

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *sunt. si vero aliquis ea aliter velit spicere, inveniet hæc sensos dubios parientem multis quidem.*
b Iidem libri, *suæ clementiæ & sacræ* (Corb. *sacra*) *pietatis vestræ.* c Iidem libri, *recte prædicare.*
d Iidem libri, *sancta catholica dictat.* e Legendum, *Ecclesiam suam ædificans.* Et hoc quoque mendum est typographicum editionis Labbeanæ. f Veteres libri & edit. *Sebastiæ.*
g Hæc est lectio editionis Romanæ. Superiores enim habent *Barissæ*, veteres libri *Varissæ.*
h Veteres libri, *Coloniæ.* i Iidem libri, *Athalenus similiter. Explicit.*
k Corb *Christianissimi.* l Veteres libri, *comparabilibus.*
m Iidem libri *notibus*, id est, *nutibus.* n Iidem libri, *sub sceptra imperii.*
o Iidem libri, *humilisque.* p Iidem libri, *condiscessionis summitates culmen.*
q Iidem libri, *sed vestræ.* r Iidem libri, *ab eis spatio.* s Iidem libri, *intercessione.*
t Iidem libri, *incommuniter.*

bis comprehendentes, cum loquuntur, aut aliud quidquam de scientia divina delinquunt, elevantur mox contra Deum: & volens unus quis aliquid constituere, propriam fidem scribit, a catholica ecclesia semetipsum abrumpit, rectis dogmatibus contradicit, fideles & fortiter instantes & manentes in fide vehementer impugnare nititur, & lingua propria debellatur. Unde ne sæpius adversitate diaboli divisi, & in multas discreti sententias, rectam patrum imminuamus fidem, propugnatores vos fidei, quia immensis jam beneficiis Dei imaginem conservastis, Deus instituit, quatenus contra operantes scandala, vestra objicientes auxilia, atque solatium laborantibus in evangelia conferentes, triumphum cum eis pariter habeatis. Sancta siquidem & catholica ecclesia evangelicam percipiens fidem, in qua tu quoque vocatus es, piissime principum, & confessus bonam confessionem, in ea consistis, atque traditiones tenes quascumque [a] præcepit, & vocante Jesu Christo, non poteris amoveri: ab iniquis autem comprimitur quidem, non tamen annihilatur, sed floret potius, pietatis illustrata dogmatibus, & vestra simul irradiata fide, suscipit bella hostium sibi placentium, & eorum mala consilia nihilo minus aversatur, peregrinis & vanis doctrinis per diversa non fertur. Omnibus enim blasphemiis impietatis initium est languor pessimus, quo se magis amare volunt. Unusquisque enim horum vocationem Christi ad nomen proprium transferre volens, iniquas blasphemias adversus Christum [b] eructare dignoscitur: qui ex nobis fuerunt, non manserunt nobiscum. A recta namque & regia digressi via, & redemptorem nostrum Christum impudenter abnegantes, & ipsi vocatione qua vocati sunt, facti probantur [c] extorres; & obedientes sibimet, impie suum habere vocabulum pro Christiana religione fecerunt, qui non in alia baptizati sunt fide, aut alios Christi discipulos habuerunt, alium modum baptismatis introducentes, aut Christum alium prædicantes. *Unus enim dominus, una fides, unum baptisma.* Quidam vero imitantes Judæ voluntatem, a semetipsis blasphemiæ malitiam genuerunt, & Christi vocabulo cum ipsa pietate privati, eos qui sub eorum nomine crediderunt, suo nomine vocari quadam deceptione fecerunt. Hinc enim trecenti decem & octo patres fidem in diversis corporibus habentes unam, confidenter bellum pro pietate gesserunt, & veritatem nimis mansuetissime defendentes, & mentem vesanam hostium ecclesiæ revelantes, eos quoque qui & tunc simul erant, & nos qui post multum tempus sumus exorti, symbolo fidei ad veritatis jura [d] perducere non quiescunt. Accedentibus enim ad baptisma tradimus quod & accepimus, non augmentum aliquod facientes aut detrimentum hoc. Huic namque doctrinæ nihil affectione minus est. Contra omnes itaque abominandas hæreses veritatem confidenter opponimus, ne velut impræparati secundum scripta spiritalia condemnemur. Et eis

1. Joan. 2.

Ephes. 4.

quidem qui sacrilegium in divinas perpetrant scripturas, & corda sibimet faciunt adhærere simplicium, nos qua possumus virtute resistimus: [e] nervi vero & arma ecclesiarum & virtus, vos estis, Christianissimi principum. Nam & beatæ memoriæ Constantinus, princeps militiæ omnipotentis Christi, trecentos decem & octo sanctos patres habens armigeros, & dominico bello vincens, maximus quidem apud regem regum apparuit, in omnibus autem Dei ecclesiis tempore longo & oblivione memoriam possedit fortiorem, & ab omni pio ore laudatur. Igitur quasi paternæ successedentes hereditati [f] sacratissimi principes, qui sceptra illius susceperunt, in synodo centum quinquaginta patrum & fidem trecentorum decem & octo patrum piis & Deo decibilibus sanctionibus firmaverunt, & inventorem novorum dogmatum confuderunt, inanem depellentes ab ecclesia pestem, æqualem Patris & Filii & Spiritus sancti substantiam, virtutem atque divinitatem annuntiantes, in nullo dignitatem, auctoritatem aut dominationem penitus imminutam. Rursus ergo diabolus arma suæ [g] malitiæ Nestorii linguam exacuens, in duos filios dividere unum & solum Christum nefanda voluntate præsumpsit, & rem unitatis veræ dissolvens, seorsum in hominem, & seorsum in [h] dominum Christum Filium Dei vivi impia machinatione discrevit. Quo facto, mox beatæ memoriæ Cælestinus Petri sedis sententiæque successor, & Cyrillus Alexandrinæ civitatis episcopus, & Acacius magnus noster pater & doctor, cum [i] multitudine sibimet aggregata sapientes, impetum contra veritatem factum destruentes, inventorem mendacii cum ipso mendacio pariter expulerunt, & sanctorum trecentorum decem & octo patrum fidem roboraverunt. Sed neque hac diabolus devictione confusus, dogma Valentini olim sopitum, per Eutychem denuo renovavit, surrexitque, dicens cæleste corpus assumpsisse dominum Jesum Christum, & ad homines adveniisse. Quem si fas esset, callidum verbis, non vero intellectu contendentem, ut non dicam dogmatum nummularium, [k] ut cum corpore ad cœlos educeretur, ostenderemus ei dominum gloriæ, [l] figuras clavorum in manibus habentem, & his potius quam inaccessibili luce fulgentem. In carne enim is qui semper est, apparuit: factus est ex muliere creator omnium, *factus sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret; ut filiorum adoptionem reciperemus. Pauper factus est, cum esset dives*: & participationem meæ carnis elegit, ex semine Abrahæ factus est, & sanguine & carne participatus, proxime nobis uniens & compaginans in unum divinæ naturæ peccatricem nostram ex transgressione naturam. Caro enim & ossa, secundum evangelistam Deum ostenderunt, [m] & Deus naturæ in carne & ossibus manifestatus est; ut cum a vita nostra mortalitas sit [n] absorpta, nequaquam sit jam mors, vita vivente per mortem. Vivus enim Dei sermo in morte semetipsum ostendens quia vita est,

Joan. 20.

Galat. 4.

2. Cor. 8

Hebr. 2

Luc. 24.

2. Cor. 5.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *percepit*.
b Iidem libri, *eructuare*.
c Iidem libri, *exortes*.
d Iidem libri, *perducere*, *Non quiescunt enim acced. ad bapt.*
e Veteres libri, *nervi vero simul & arma*.
f Iidem libri, *sacratissimi principis*.
g Iidem libri, *militia*.
h Iidem libri, *Deum Christum*.
i Iidem libri, *multitudine patrum sibimet*.
k Iidem libri, *& eum corpore*.
l Sic codex Corbeiensis. Bellovac. *fugura*: Non dubito autem quin legendum sit *fixura*.
m Veteres libri, *& Deus in carne*.
n Iidem libri, *obsorta*.

est, mortem nequaquam esse declaravit; & robur atque integritatem suæ præsentiæ demonstrare volens, ad discipulos ait: *Palpate me, & videte, quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere.* Factus utique secundum nos homo, qui permansit Deus: mediator effectus Dei & hominum, primitiæ dormientium, primogenitus ex mortuis, secundus Adam, caput corporis ecclesiæ. Ait namque propheta: *Et homo est, & quis agnoscet eum?* Quod enim ait, [a] *Et homo est*, augmentum & assumptionem ostendit ejus qui est, & futuri in sæcula divinitatem interpretatur. * Cum itaque adoramus Christum, qui & dispensative pro nostra salute susceptit carnem passionis, & divinæ nobis impassibilitatis jura donavit. * Sic enim concilium sanctorum patrum Chalcedone celebratum sapiens, & trecentorum decem & octo patrum inviolabilem & intentabilem custodivit fidem; & fortiter [b] in eruditis viris fatuitatibus resistens, catholicis ecclesiis in toto orbe fundatis contulit bona pacis. Cum quibus nos quoque in uno corpore congregati per fidem, vestrum imperium immutilatum, & ad filiorum filios pervenire, ab omnium domino deprecamur. Si vero quidam decerpentes congruentia syllabarum compositionesque verborum, bella & lites movere tentant adversus ecclesias, Deus [c] resistet eis. Nos autem intentionem exponentium fidem & mentem probantes, nequaquam a verborum compositione recedimus, sed & [d] propugnatores dogmatum, & [e] perfectos custodes fidei trecentorum decem & octo patrum habemus, [f] & sanctos patres Chalcedone collectos, [g] sicut & ipsos trecentos decem & octo patres, honoramus. Nihil enim adjicientes illorum symbolo, os obnoxium multis suppliciis damnaverunt. Igitur sanctionem pietatis vestræ suscipiens una cum sanctissimis episcopis nostræ provinciæ, relegensque preces ab Alexandrinis clericis vestræ majestati porrectas priores atque posteriores, in prioribus quidem invasionem ovium factam contra pastorem flevi, & contra ipsum sacerdotium seditionem novi Dathan & Abiron nimis ingemui. Pudor enim cunctus per arrogantiam est expulsus, omnis lex & timor imperialis & judicium est contemptui, & sacerdotales sanctiones vexaverunt nefandissimæ voluntates, manus contra sacerdotes armantes, quas debuerant optime temperare; & donum perceperunt, dignum suæ salutis pignus. Habens etenim mentem ratione privatam, sicut precibus sumus edocti (si tamen veræ sunt) sceleratus Timotheus, principatus amorem utilitati præponens, ad res nefandas accessit, sedibus non sibi competentibus irruens, adhuc vivo ecclesiæ sacerdote; dispensationemque ecclesiæ petulanti voluntate diripiens, & principium sacerdotii faciens sanguinis effusionem: sed etiam [h] sanctorum gregum cædis factus occasio, impudenter custodem constituit semetipsum, qui neque vocari [i] dignatus est Christianus, quando cruentis manibus venerabilia mysteria non dubitat impia præsumptione contingere, & post damnationem illam operari, quæ eum, neque alios agentes, sanctorum patrum regulæ videre permittunt. [k] Qui neque sustinens ut secundum regulas ordinaretur ecclesiasticas, & ab his qui [l] simili castigationi videbantur esse subjecti, factus episcopus, ab omnibus ecclesiis semetipsum excommunicasse dignoscitur, quasi faciens divinæ gratiæ donis injuriam. Deinde cum non valeat curare quæ ab eo male præsumpta sunt, si tamen quæ de ipso dicta sunt, cum veritate concordant, patrum conciliis obloquitur: & cum ei mala patriæ non sufficiant, omnes conturbare tentat ecclesias; quasi potestatem habens gerendi quæcumque voluerit: & neque vivis, neque mortuis præsulibus parcit ecclesiæ, sed quasi contra omnes potestatem impietatis adeptus, [m] primum & patrum synodo derogat, quam Spiritu divino statuit sedes Alexandrina. Quod mihi [n] videtur fecisse, ut effugiat homicidii adulteriique supplicia. Illic namque in ipsis principiis contra homicidas excommunicationis decreverunt pœnam. Non suscipit autem sanctum & universale Chalcedonense concilium, nesciens quia etiam ante hoc a trecentorum decem & octo sanctorum patrum fide semetipsum fecit extraneum, quam sanctum utique Chalcedonense concilium confirmavit ac roboravit. Oportebat enim eum ascendentem tyrannice ad thronum beatæ memoriæ Cyrilli, illius libris incumbere, & doctrinam illius possidere. Sed vos pii, tamquam universos principes optima virtute superantes, fidem defendite tyrannidem sustinentem, patrum sanctionibus conferte virtutem, sacerdotibus donate a periculis libertatem, prohibete eos qui irregulariter contra ecclesias nituntur insurgere: quatenus sine seditione & lite [o] atque bello vestris temporibus sanctæ Dei ecclesiæ constitutæ, incessabiliter pro vestra longævitate atque salute emittant domino Christo suas orationes, ut longis pacificisque temporibus universo orbi terrarum & omnibus sanctis & catholicis Dei ecclesiis condoneris, per omnia invictissime & Christianissime triumphator semper Auguste.

* Tresius * misericordia Dei episcopus Melitenæ metropolis sanctæ & catholicæ ecclesiæ, propria manu subscribens, secundum sanctionem vestræ pietatis, meam sententiam per præfatam epistolam protuli, quid sentio in confessione sanctorum Patrum in Nicæa convenientium, quam secutum est & Chalcedonense sanctum & universale concilium: simul & quod sapio super Timotheum, quem preces accusaverunt: custodiri vestram potestatem sanctis ecclesiis & omni orbi terrarum temporibus longis exoro.

Joannes episcopus [p] Arcæ, similiter.

Adelphius episcopus Arabiæ, similiter.

Luc. 24.

1. Tim. 2. 2. Cor. 15. Coloss. 1.

Jerem. 17.

* Forte *Eum*. Hard.

Num. 16.

* Otrius, * Forte, *Otrejus*. Hard.

a Veteres libri, *& homo & augmentum adsumptionem ostendit & ejus qui.*
b Melius veteres libri, *inerudiii viri*. Vide supra ad pag. 594.
c Iidem libri, *restitit eis.* d Male in Bellovac. *expugnatores.* e Veteres libri, *perfectas custodit*
f Veteres libri non habent conjunctionem. g Iidem libri, *& sicut & ipsos.*
h Iidem libri, *sanctarum gregium.* i Melius libri veteres, *dignus.*
k Iidem libri, *qui neque non sustinens.* l Veteres libri, *similia.* m Insulsa lectio, quam recte emendant vetera exemplaria, *primum* CL. *patrum.* n Veteres libri, *fecisse videtur.*
o Iidem libri, *atque illo.* p Iidem libri, *Archæ.*

BALUZII NOTÆ

L. EPISTOLA

Episcoporum Cappadociæ primæ,

ad Leonem Imperatorem.

Religiosissimo, & a Deo insulas imperiales adepto, Leoni Augusto, Alypius episcopus Cæsareæ Cappadociæ, in domino salutem.

MAximus omnium dominus Deus munus optimum & sanctis Dei ecclesiis & [a] toti orbi terrarum vestrum condonavit imperium. Et hoc nos non aliqua conjectura dicimus, sed ipso rerum experimento [b] eruditi *. Nam quando in ipso principio vestri regni, quod a Deo in omni orbe suscepistis, non aliunde, nisi unde decebat, imperii feciſtis initium, maximum est indicium voluntatis vestræ quam habetis circa beneficii largitorem. Mox enim ut ad imperium accessistis, bene etiam hoc dispensante pro nobis domino nostro Jesu Christo, repente justa Dei sententia in vestra pietate monstrata est, magis autem in nobis. Nam virtus imperantis commune bonum est, & utile singulorum, redditusque per vos & a vobis cunctis sanctis Dei ecclesiis honor, literis ubique currentibus atque significantibus, & quam habeatis circa fidem orthodoxam voluntatem, & quia nihil veritati præponitis. Hinc itaque nobis fiducia conceditur, & [c] bonorum * spem habere confertur sub tali principe constitutis, qui & subjectorum salutem rebus omnibus superponit. Quia vero contigit turbas atque tumultus emergere, & in his magis rebus, ubi vobis maximum est studium, id est, circa Dei ecclesias pacis jura conferre, quam bonitatis inimicus diabolus ab eis auferre, & violentiam inferre tentavit: neque in hac causa nostram probaris neglexisse cautelam, invigilas autem, & cuncta consideras secundum [d] bonos pastores, ne lupis liceat [e] oves arripere: aut certe secundum optimos medicorum, alligas vulnera, & eis præbes denuo medicinam. Cooperetur itaque dominus huic vestræ pietatis intentioni, & modum inveniat, quatenus omnia quæ divisa sunt, copulentur, & disrupta totius corporis membra rursus compaginentur, & totum ecclesiæ corpus salubritati reddatur, unitumque servetur. De his enim, unde mihi vestris literis præcepistis, id est, de sancto Chalcedonensi concilio, & Alexandrinis malis, quæ cum fieri non oportuerit, facta dicuntur: hoc tantum dico, quia similiter ignoravi [f] & quæ Chalcedone sunt gesta, quia nec in synodo fui; & ea quæ Alexandriæ facta sunt, nunc vix audivi; simul & [g] quomodo defunctus est sanctæ memoriæ Proterius, & quia eo vivente, is qui nunc episcopus factus dicitur, ordinatus est. Quia vero justistis [h] me de his omnibus ignorantem, meam vobis sententiam declarare, [i] colligere festinavi episcopos sub me constitutos, (sunt enim duo) quorum unus, sicut præcepistis, advenit, & ipse mecum fecit sententiam manifestam: alter vero infirmitate detentus, occurrere quidem non valuit, suam vero voluntatem ad me datis literis indicavit, quas etiam meæ suggestioni conjungens pariter destinavi. His itaque [k] sic se habentibus, vestræ pietati significo, quia ea quidem quæ particulariter examinata sunt atque gesta a sanctis episcopis in Chalcedonensi [l] collectis civitate, non legi, (neque enim a sanctæ memoriæ tunc episcopo Thalassio, [m] qui interfuit sancto concilio, aliquid hic amplius est allatum ex his quæ gesta noscuntur) sed tantummodo definitionem expositam ab illo sancto concilio, [n] ab eo delatam inspexi: quam relegens salubriter, congruenterque suscipiens atque intelligens, & (ut reor) mente recta [o] eam ut oportebat examinans, comperi a recta fide non dissonare. Nam & trecentorum decem & octo sanctorum patrum [p] Nicææ convenientium laudat fidem, & eam sequi omni intentione festinat, & inviolabiliter immobiliterque custodit: in qua, gratia domini nostri Jesu Christi, & baptizati sumus & credimus & in qua credere [q] accedentes ex gentibus edocemus: sed & reliquos omnes sanctos sequitur patres, & eos qui post illos in regia civitate collecti; & rursus qui Ephesi convenerunt: & ut simpliciter dicatur, omnes qui in fide & recto dogmate sunt præclari, socios asserit & fidei communicatores. Inscribit & sanctæ memoriæ Cælestinum, & maximum Cyrillum, qui ubique noscitur approbatus, & maxime in anathematibus prolatis contra Nestorium; [r] & ei similia sapientes: sed etiam eos qui cum illis pro pietate dimicarunt atque [s] decertarunt contra Nestorium veritatis inimicum, & qui iniquitatem locutus est in excelsum: nec non adversus eos, quicumque adulterare vera dogmata cognoscuntur; & quod summum est, dominum nostrum Jesum Christum non confitentur ex sancta Maria virgine Dei genitrice incarnatum nostra carne, & per omnia secundum nos [t] factum peccatum propter salutem nostram: quod ab omnibus qui recte crediderunt & credunt, intelligi & dici omnes agnoscimus, quia hanc gratiam adepti sumus. Ergo quantum ad definitionem, quam etiam legi, nihil habeo in quo sanctum concilium possim de mala secta culpare. Si vero non propter fidem, sed propter alia quædam quasi non secundum regulas a sanctis trecentorum decem & octo patribus in Nicæna urbe prolatas, [u] facta sunt, quæstio nunc exorta est, hæc non universalem debent tumultum facere, sed vestræ

* proferimus. Nam

* omnium

Psalm. 74.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *toto*.
b Iidem libri, *eruditi proferimus. Nam quando*. Error est typographicus editionis Labbeanæ.
c Legendum, *bonorum omnium spem*. Et hic quoque error est typographicus ejusdem editionis,
d Veteres libri, *pastores bonos*. e Iidem libri, *ovis arripuit*.
f Iidem libri, *& quæ Calchedona*. g Iidem libri, *quoniam*.
h Vox *me* deest in antiquis exemplaribus. i Veteres libri, *colligere vos episcopos*. Quod ita legendum: *collegi reverentissimos Episcopos*.
k Hunc locum laudat & refert Pelagius II. in epistola tertia ad Episcopos Istriæ, in qua pessime editus est apud Baronium, non quidem vitio veteris exemplaris, sed amanuensis quo Nicolaus Faber utebatur aut typographorum. Editores Romani emendarunt juxta versionem codicis encyclii.
l Veteres libri, *civitate collectis*. Sic etiam in epistola Pelagii.
m Vocula *qui* deest in libris nostris, male. n Pelagius in codice veteri, *hac*. pro qua legendum, *huc*.
o Veteres libri, *eam & ut oportebat*. p Veteres libri, *Nicæa*. q Male veteres libri *occidentes*.
r Veteres libri, *& eis similia sapientium*. s Iidem libri, *decertati sunt*.
t Iidem libri, *factum præter nostrum peccatum*. u Iidem libri, *facta sint*.

ſtræ indigent examinatione pietatis. Vobis nam-
que hæc inquirentibus, & ſacras regulas rele-
gentibus, bene novi quia correctionem cauſa
ſuſcipiet. Nullus itaque judicet, quia ſupra me,
& ultra quam mihi convenit, hæc locutus ſum.
Nam neque hæc ipſa dicerem, niſi conjuratio-
nem [a] in veſtræ pietatis ſyllabis poſitam formi-
darem, compellentem nos quæ vera ſunt cum
fiducia declarare. De his autem quæ in Ale-
xandrina civitate facta vulgantur, hoc tantum-
modo dico, quia lamentatione digna ſunt quæ
geſta dicuntur, & ſi vera facta ſunt, aut a Ti-
motheo qui epiſcopus dicitur ordinatus, aut a
quolibet alio, & ſicut conſcripta ſunt in li-
bellis pietati veſtræ ab accuſatoribus ejus ob-
latis, ita contigerunt, indignos ſacerdotio hu-
juſmodi operarios eſſe dico. Veſtrum eſt au-
tem omnia diſponere ſapienter, & provide hu-
jus mali impetum cohibere, ne ulterius poſſit
accidere. Igitur quæ de prædictis cauſis novi,
atque dicere debui, hæc ſunt. Quæ vero ipſius
negotiis & omni mundo profutura ſint, opto,
ſi quid meæ orationes proſint, ut dominus Je-
ſus Chriſtus cuncta bona ſua veſtro [b] imperio
præſtet, & nobis in ſe ſperantibus longis tem-
poribus veſtrum cuſtodiat principatum, diſpen-
ſantem manſuete atque clementer & religioſe
quæ noſtra ſunt.

Alypius miſericordia Dei epiſcopus metropo-
lis Cæſareæ primæ Cappadociæ ſanctæ Dei ec-
cleſiæ, obediens his quæ pie mihi a veſtra po-
teſtate præcepta ſunt, hæc meis ſcriptis [c] inſi-
nuavi.

[d] Vvius epiſcopus Myſſenus ſimiliter.

LI. EPISTOLA

EPISCOPORUM SECUNDÆ CAPPADOCIÆ,

ad Leonem Imperatorem.

*Piiſſimo & Chriſtianiſſimo, & amabili imperato-
ri, ſemper Auguſto Leoni, Patricius, [f] Euſta-
thius, Nebulius, Theodoſius, Ariſtomachus, Cy-
rus, Ambroſius, Patrophilus epiſcopi ſecundæ
Cappadociæ.*

INtentio pia, & ſtudium quod circa rectam
fidem geritis, munus Romanorum vobis
contulit principatum, o ſacratiſſime & Chriſto
amabilis imperator. Quam fidem in utroque
conſervans, vis equidem ſanctas eccleſias eſſe,
& eas augeri, nec non unumquemque [g] ad fi-
dem rectam, quam a prima juventute ſerenitas
veſtra ſervavit, adducere, quamque etiam vo-
bis nunc tempus eſt aperte omnibus explana-
re. Quia vero noſtram ſententiam, quid ſapia-
mus, ſacris literis manifeſtare ſanxiſtis, & agno-
ſcere voluiſtis, quid de ſancto Chalcedonenſi
concilio ſentiamus, & de his quæ Alexandriæ
geſta dicuntur: convocatis [h] in unum ſanctis
epiſcopis ſecundæ Cappadociæ, hoc egimus.

Convenientes enim in unum una cum clericis,
primum quidem pro vita veſtræ tranquillitatis
oravimus ad cuſtodiam ſanctarum eccleſiarum,
nec non ipſius rectæ & venerabilis fidei, & [i]
pace undique per victoriam cunctarum gentium
longius propaganda. Relectis autem precibus
ex utraque parte vobis oblatis, hoc eſt, [k] a
ſanctiſſimis epiſcopis Ægyptiacæ diœceſis, & ab
aliis, indicamus quia ab initio in his quæ de-
finita ſunt a ſancto & univerſali Chalcedonen-
ſi concilio, tunc conſenſimus, [l] & nunc in
præſenti ſubſcripſimus, & ea ita ſervamus, ſi-
cut antiquum ſanctum & univerſale concilium
ſanctorum trecentorum decem & octo patrum
in Nicæna urbe celebratum, ſecundum quod
& baptizati ſumus, & noſmetipſos bonæ con-
feſſioni tradidimus, ſacerdotiumque ſortiti cle-
mentia domini noſtri ſalvatoris Chriſti, ad fi-
dem ejus eos qui imbuuntur adducimus. Nec
non & alias ſynodos, quas per ſingula tempora
congregari neceſſariæ res exegerunt, ſicut in
his indicatur, per omnia cuſtodimus, quod a
ſancto Spiritu celebratæ ſint, [m] & de his quæ
placuerunt, conſtitutæ noſcantur: & arbitra-
mur quia quicumque ſancto & univerſali Chal-
cedonenſi concilio adverſari nituntur, ſemetip-
ſos non intelligunt, quando & ſanctorum tre-
centorum decem & octo patrum in Nicæno
concilio inimici apertiſſime comprobantur. Nam
ſi ſancta Chalcedonenſis ſynodus hanc ſynodum
ſuſcepit atque firmavit, tamquam veritatem ha-
bentem, & rectæ fidei firmitatem, (utraque enim
ineſt in ſe) quomodo non aperte illi quoque
repugnare noſcuntur? Non enim prudentis eſt
animi, in parte quidem ſuſcipere, in parte ve-
ro aliquid reprobare, & propria abjicere ſen-
tentia, quæ ab illis ſunt utiliter definita. Et
de ſancto quidem Chalcedonenſi concilio hæc
dicta ſufficiant. De his autem quæ Alexandriæ
non bene geſta ſunt, dudum quidem ſufficien-
ter flevimus, [n] & nunc * nequaquam lamenta-
ri quieſcimus. [o] Quis enim modus noſtrarum
erit lacrymarum, cum multa & importabilia
videantur quæ in ea urbe contigerunt, ſanctis
eccleſiis paſſis injurias: licet hoc vel dicere præ-
ſumptivum ſit, & neque pudore prohibitis eis,
qui ſanctum baptiſterium invaſerunt, quique
forſitan & in eo ſanctam gratiam adepti ſunt,
ad redemptionem priſtinorum utique peccato-
rum? Cum vero adjicitur, quia & in his lo-
cis ſacerdotis interfectio perpetrata eſt, quomo-
do non erit ita terribile, ut omnem auditum
valeat obturare? Dum autem etiam depompatum
dicatur omne corpus, injuriiſque ſubjectum,
cum jam caruerit ſenſu, & membra diviſa,
ignique contradita, collectuſque cinis ſecundum
quod illis placuit, [p] diſperſus eſt, quomodo
non erit hoc miſerandum, & multarum lacry-
marum rigatione digniſſimum? præcipue dum
quis animo cogitet, quia neque poſt mortem
defuncto ſacrificii oblationem fieri permiſerunt,
ſed tamquam extra naturæ legem eum punire
feſtinaverunt, quia jam nequaquam harum in-

* etiam ne-
quaq.

a Vox *in* deeſt in veteribus libris.
b Veteres libri, *præſtet imperio*.
c Iidem libri, *inſinuavimus*.
d Iidem libri, *Onius*.
e *Explicit*.
f Veteres libri, *Euſtacius*.
g Vox *ad* deſideratur in codicibus antiquis.
h Veteres libri, *in idem*.
i Iidem libri, *pacem undique victoriam*.
k Iidem libri, & *a ſanctiſſimis*. Et paulo poſt, & *ab initio*.
l Iidem libri, & *tunc in præſenti*.
m Iidem libri, & *his quæ placuerunt*.
n Legendum, & *nunc etiam nequaquam*. Error eſt typographicus editionis Labbeanæ.
o Veteres libri: *Qui enim*.
p Iidem libri, *eſſe diſperſum*.

BALUZII NOTÆ.

juriarum videbatur habere ſenſum. Ea vero quæ de Timotheo geſta ſunt, penitus non laudamus; ſacerdotium habere non poteſt. Primum quidem, quia oportet eum qui ex quacumque cauſa depoſitus eſt, ſuſtinere, & neque ad eum gradum accedere, [a] neque ad majorem currere dignitatem, antequam is qui eum depoſuit, ſolvat ſententiam in eo prolatam, aut certe ſanctorum epiſcoporum ſynodus quæ [b] perſpexerint juſta definiant. Depoſitos autem epiſcopatu ſeu clericatu aliis hanc conferre dignitatem, lex eccleſiaſtica nulla permittit. Si autem etiam ſinamus per conceſſionem, quia duo epiſcopi fuerunt fidei præconio [c] digni; neque hoc modo deficiente numero ordinatio epiſcopi potuit provenire, quando hoc ſacris canonibus inhibetur. Dum vero habente epiſcopo in ſua eccleſia ſacerdotium, & in nulla parte repreheuſo, neque remoto, alter in eccleſia dicatur introductus, & culpabile, & omni ratione probatur incongruum. Quia vero, ſicut precibus indicatur, omnia quæ de Timotheo geſta ſunt, ſine venia ſunt, & omni conſequentia videntur extranea, & ſacerdotio diſſonantia, non ſolum ſi hæc omnia in eo probantur effecta, ſed vel ſi unum tantummodo horum quæ prædicta ſunt, contigit, neque ſic eum ſubtilitates canonum ſacerdotium habere permittunt. [d] * Quod etiam inſidiatus agnoſcitur ſanctæ memoriæ Proterio aut voluntate, aut opere, palam eſt quia & ſacris canonibus expellitur, & apud leges bene poſitas odibilis invenitur. Hæc itaque ſunt, quæ in unum convenientes atque deliberantes pariter approbavimus: veſtra vero piiſſima Chriſtianiſſimaque ſerenitas, quæ ſuper nos provide ſortita videtur imperium, multis boniſque fruatur temporibus; & ſicut oramus, ſanctiſſimas ſub quiete ſervet eccleſias, & pacem omni conferat mundo, omneſque gentes vobis, quæ ſub ſole ſunt conſtitutæ, ſuccumbant, quod dudum gratia domini Chriſti conſtat eſſe jam factum, ut rurſus ad meliorem ſtatum Romanus perveniat principatus.

* quod ſi etiam

Patricius epiſcopus Tyanorum metropolis, ſecundum veſtræ pietatis ſanctionem, meam manifeſtavi ſententiam de Chalcedonenſi ſynodo, quia eam ſuſcipio, nihil contrarium ſanctis patribus ſapientem; ſimiliter autem & de Timotheo [e] ſicut * ſcriptum eſt: & manu mea ſubſcripſi, & poteſtatem veſtram multis oro cuſtodiri temporibus.

* ſupra

[f] Euſtathius epiſcopus * Paterni, ſimiliter.

* In Notitia eſt Ἡαφνου. εὼς. Hard

Theodoſius epiſcopus [g] Nazianzi ſimiliter.

Ariſtomachus epiſcopus Colonorum, ſimiliter.

* In Notitia eſt Κυβιστρα. Hard.

Cyrus epiſcopus * Cubiſtuliæ, ſimiliter.

Ambroſius epiſcopus [h] Aſunæ, ſimiliter.

Patrophilus epiſcopus [i] Juſtinopolis, ſimiliter.

Anebrius epiſcopus Doalæ, ſimiliter.

LII. EPISTOLA

Episcoporum provinciæ Ponti,

ad Leonem imperatorem.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo imperatori, Cæſari Leoni, triumphatori, ſemper Auguſto, Evippus, Petrus Joannes, Gratianus, epiſcopi provinciæ veſtræ [l] Ponti.

VOs equidem invictiſſimos atque Chriſtianiſſimos principum quis non laudet, terrarum orbem ſapientia gubernantes, & principatum fortiter obtinentes, & optimum æquitatis fundamentum, hoc eſt, amorem quem circa nos geritis, digna ædificatione ponentes? Aperte namque per hæc monſtratur, quia nulli fuit aliquando cujuslibet rei ſic [m] ferventiſſimus amor, ſicut veſtræ pietatis imperio, ut Chriſtianorum populus poſſit augeri, & ad maximam gloriam poteſtatemque perduci, quem penitus in malis eſſe non ſinitis. Nec vos ab hujuſmodi voluntate ſuſpendit neque favor populi, neque multitudo pecuniarum, nec [n] quæſtus gloriæ, neque quod rex regum eſſe videris & nominaris, nec omnia reliqua, quibus agnoſcitur humana felicitas. [o] Nihil itaque horum omnium vos ita lætificat, quomodo ut per veſtram majeſtatem nos exultemus, & per nos veſtrum apud Deum & homines approbetur imperium, & inſolubilis [p] apud vos poteſtas permaneat in æternum. Propterea ſiquidem alienigenarum quidam populus, qui pridem noſtram provinciam veluti ſuam invaſerat, non magno labore ſubjectus eſt, ſed & omnes circa Romanum imperium gentes inimicæ deſtructæ ſunt. Vos autem hæc omnia ſecundo loco ponentes, tamquam divina manu protecti, noſtram concordiam valde requiritis, bene ſcientes, quia veſtra ſecuritas eccleſiarum [q] pace conſiſtit. Nam ſi fuerit pax inconcuſſa, immobiliter ſervabuntur univerſa. Nos itaque quis [r] digne poſſit flere, ſciens verborum facta conſiderare, & paſſiones lamentationibus æquare? Quoniam pacem quam a patribus percepimus, non ſervamus, [ſ] & ejus tantum nomen audivimus, hanc nec leviter venerari [t] cognoſcimur. Solutum eſt enim vinculum caritatis, theſaurorum noſtrorum pax direpta eſt. O quanta ſunt mala! protrahimur enim paſſionibus noſtris ad gemitus. Noſtra fuit caritas aliquando: paterna eſt hæc hæreditas, quam in nobis per diſcipulos dominus theſaurizavit, dicens: *Mandatum vobis do novum, ut diligatis adinvicem*: Sed hanc hæreditatem priores quidem ſucceſſores filii a patribus ſuſcipientes, uſque ad noſtros patres inviolabiliter ſervaverunt: hæc autem luxurioſa generatio non ſervavit. Quomodo lapſæ ſunt de manibus noſtris, Joan. 13.

BALUZII NOTÆ.

a Male in veteribus libris, *neque ad mortem*. b Iidem libri, *præſpexerint*.
c Iidem libri, *degeneque hoc modo*.
d Legendum: *Quod ſi etiam inſidiatus*. Mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
e Legendum, *ſicut ſupra ſcriptum eſt*. Et hoc quoque mendum eſt typographicum editionis Labbeanæ.
f Veteres libri: *Euſtatius Epiſcopus Paternus*. Sic etiam veteres editiones.
g Veteres libri & editiones *Nazialis*. h Veteres libri, *Aſima*.
i Iidem libri, *Foſtinopolis*. Forte *Fauſtinopolis*. k *Expleti*.
l Veteres libri, *Ponti Polimoniaci*. m Iidem libri, *fruentiſſimos*. n Iidem libri, *adqueſtus*.
o Iidem libri: *Nil igitur horum omnium vos ita lætificat*. p Iidem libri, *apud nos*.
q Iidem libri, *tranquillitate*. r Iidem libri, *poſſit digne*. ſ Iidem libri, *& cujus tantum*.
t Iidem libri, *cognoſcitur*.

ſtris, caritate defluente, divitiæ ? Nos caritate pauperes ſumus, & inimici de malis noſtris locupletantur. Ait enim pſalmiſta : *Zelatus ſum ſuper iniquos*. Nos paululum tranſeuntes, quod ſcriptum eſt legamus : Zelati ſumus ſuper iniquos, pacem peccatorem videntes. Illi ſiquidem ſunt concordes alterutris, & ſibimet copulantur, & velut funes ſua perplexione roborantur ; nos autem nec conſentimus adinvicem, neque noſtris ſententiis concordamus, cum nullus ignoret, quia ſanctæ & laudabilis Trinitatis primum bonum ſit pax & indiviſio. Unde & Deus unus & eſt, & eſſe creditur, non minus propter concordiam aut æqualitatem ſubſtantiæ, ſed etiam ut nomen hoc unitatis Deo ſit commune cum aliis, quibus gaudet. Pax enim, & caritas, & ſimilia, vocitatur, per hæc nomina nobis præſtans, ut his virtutibus transformemur ad Deum. Secundæ vero poſt Deum poteſtates, id eſt angelicæ cæleſteſque virtutes, nihil ita libenter habent, quomodo quietem tumultuſque vacationem. Deinde ſive leges creaturæ reſpiciamus, quia cœlum & terra & mare & totus hic mundus, maximum Dei elementum atque mirabile quod etiam Deus [a] declarat, donec conſtiterit, & pacem ad ſemetipſum habuerit, manens in propriis naturæ terminis, & nihil alterius contingens, neque vincula ſuæ harmoniæ digrediens, quibus artifex ratio omnia colligavit, mundus eſt, quod vocatur [b] præcipua pulchritudo, qua nihil poterit quilibet hic clarius aut magnificentius invenire : mox autem ut pacem amiſerit, & mundus eſſe ceſſavit, & illud pacis bonum quale fuerit, tumultuatione monſtratur. Et ut relinquamus populos & civitates, & choros, & militias, & domos, & navium complementa, & conjugia atque ſocietates pace quidem creviſſe, tumultuatione vero defeciſſe ; ad Iſrael veniamus, & aliorum flagello corripiamur. Illi namque donec pacem habuerunt, & adinvicem & ad Deum, ſanctus populus, & pars domini & regale ſacerdotium vocabantur, [c] & a principibus regebantur gubernatis a Deo, & columnæ eos ignis & nubis nocte dieque deducebant, ut inter eos adſtantes : mare vero [d] Moyſis virga percuſſum, velut vitrum in aliqua ſummitatis parte uſque ad finem [e] ſectum, ab initio litoris uſque ad terminum alterius probatur eſſe diviſum, ut & Moyſes cum omni populo in fundo conſtitutus ſine ulla infuſione, aduſtus etiam ſole, & pedibus abyſſos in ſiccitate fundi [f] ingrediens, non timuerit repentinum murum ex fluctibus fabricatum, hinc & hinc inſtar muri conſpiciens aquas fuiſſe coagulatas. Eſurientibus autem cibus [g] eſt cælitus allatus, fontem petra ſitientibus miniſtravit : pugnantibus autem manuum extenſio pro innumeris millibus fuit, & triumphos oratio contulit, itinera præparavit. Ab horum facie flumina recedebant, imitantia mare cognatum. Sol ſtetit juſti oratione vinctus, & proprio curſu ſubſiſtens, occaſionem perſequendi [h] conceſſit, augmentum quotidianæ menſuræ largitus eſt. [i] Sed & propter ſacerdotum ambitum, tubarumque ſonum, murus hoſtium fortiſſimus eſt commotus. At ubi jam mente languere cœperunt, & legem umbram futurorum ſæpius conculcare, & prophetas clamantes ſpernere, deinde evangelica miracula, quæ per Chriſtum ſunt facta, reſpicientes, id eſt, conceptum ſine permixtione, incorruptam nativitatem ex Virgine, & deſuper inviſibiliter teſtificantes voces ei, cujus ſupereminet dignitas, & naturalium infirmitatum ſalubritatem non aliqua medicina, ſed puro ſermone & juſſu voluntatis effectam, & mortuorum regreſſionem, & timorem dæmonum, & poteſtatem paſſionum in aere ; & ſuper maria greſſum, non diviſo per utramque pelago, nec in fundo nudato gradientibus ſecundum miracula [k] Moſeos ſed ipſa ſuperficie greſſibus quaſi terræ conſtipatione ſubſtrata, per quamdam fortitudinem [l] procedente veſtigio : & ciborum copiam, quantam ille voluit, miniſtratam, & epulas in deſerto largiſſimas, cum multa millia paſcerentur, quibus non cælitus manna fluebat, neque terra frugifera de ſua natura res neceſſarias dabat, ſed de ineffabilibus horreis divinæ virtutis hæc munificentia procedebat : paniſque præparatus miniſtrorum fructificatus in manibus, & amplificatus ſatietate comedentium, ita ut reliquiæ multis aliis menſis copiam miniſtrarent, [m] & de panum epulis totidem numero cophini, quot ſunt apoſtoli, [n] remanerent. Hæc itaque miracula videntes ſinguli, graviter valde reſpiciebant ; ſed & piſcium epulas, quas maria non præbebant, ſed ille qui etiam mari hoc genus inſeruit : pro tantis beneficiis mordacitate concuſſi, & invidentes ſuæ [o] ſaluti, [*] ut domini bona paterentur, crimen hoc maximum judicantes, adverſus ſalvatorem & Chriſtum magis accenſi ſunt, in multaſque diviſi partes, adverſus ſemetipſos poſtea ſunt converſi, crucifixo domino eos ad hanc pœnam utique compellente.

Igitur quanta in oppreſſione ſint paſſi, non victum porrigentes filiis, ſed eos pro victu [p] negantes, & famis remedium carorum piguora facientes, longum eſt enarrare. Verumtamen una eſt horum maxima valde calamitas, quod in totum mundum diſperſi ſunt, ut & cultus deficeret eorum, & Jeruſalem pavimentum vix poſſit agnoſci : ad quam eis ad hoc tantum licet accedere, quantum poſſunt deſolationem ejus in die lugere. Sed nos etiam hujuſmodi habentes exempla, ad diſcordiæ mala procedimus. Heu mihi, quia ditati ſumus in malis, & omnia tenebræ conceperunt, & operuerunt univerſa, multum novem plagis Ægyptiorum graviora. Palpabiles tenebras jam timemus, ne fumus expectati illius ignis hæc præſentia comprehendat, ne in his

Anti-

Pſalm. 72. *Ibidem.* *Deut. 7.* *Exod. 19.* *Exod. 23.* *Exod. 24.* *Exod. 16.* *Exod. 17.* *Ibidem.* *Joſue 3.* *Joſue 10.* *Joſue 6.* *Matth. 14. & 15.* *Exod. 10.*

[*] Forte, *Et dum bona*, Hard.

---

a Iidem libri, *declaratus dona hac conſtiterit*.
b Iidem libri, *pulchritudo præcipua*. c Iidem libri, *ſed a principibus*.
d Iidem libri, *eis Moyſeos*. Veteres edit. *eos Moyſis*. e Iidem libri, *ſecutum*.
f Iidem libri, *digredientes*. g Iidem libri, *cælitus eſt adlatus, fontem petra ſitientibus miniſtra ſitientibus miniſtravit*.
h Iidem libri, *conſenſit*. Sic etiam veteres editiones. Sed quia Surius in margine admonuit legendum videri *conceſſit*, eam lectionem editores Romani tranſtulerunt in textum, nulla veteris mentione.
i Iidem libri : *Sed & muros hoſtium præter ſacerdotum ambitum tubarumque ſonum numque fortiſſimum eſt commotum*.
k Veteres libri, *Moyſeos*. l Iidem libri, *procedente*. m Iidem libri, *& de panibus epulis*.
n Idem libri, *remanſiſſe*. o Iidem libri, *ſaluti & dñm bona*. p Iidem libri, *necantes*.
Sic porro legendum eſſe conjecerant in margine curatores editionis regiæ.

BALUZII NOTÆ.

Antichriſtus adſit, & * tempus habeat ſuæ potentiæ noſtra vitia [a] præſenteſque labores. Non enim contra bene valentium muros accedit, aut caritate coarmatos aggreditur. Propterea inquit Jeremias in lamentationibus: *Ego deſleo, & quæro oculis meis fontes lacrymarum.* Paſſiones ſufficientes [b] & voto ſapientes, ut lamentationem operentur, & utero doleo, non eſt quomodo relevetur dolor, aut quibus ſermonibus hoc agatur, quia devictis inimicis, a nobiſipſis modo deſtruimur, tamquam veſani carnes proprias comedentes, nec ſentientes quia alterutros [c] jaculamur, & ab alterutris in fugam convertimur. Nam ſi preces oblatæ veſtræ potentiæ a religioſiſſimis epiſcopis Ægyptiacæ provinciæ, & reverendiſſimis clericis, cum veritate concordant, quæ magnitudo eſt relicta nequitiæ? aut ubi ſic amarus terminus alicujus [d] tragœdiæ poterit inveniri? Quis ſine lacrymis in hac narratione gravitatem * philoſophiæ non poſſit excedere, audiens mediatorem Dei & hominum, qui cum angelis ſtetit, qui cum archangelis choros egit, in venerabili paſchæ tempore, quo etiam latrocinantium collegia requieſcunt, arma non moventur, prætoria nihil agunt, & unum omnibus Chriſtianis ſtudium eſt, a rebus aliis vacantibus, Chriſto per orationis puritatem in paſſionis atque reſurrectionis ſacramento communicare; ab ſpiritaliter pariente matre fuiſſe protractum, & ab eis qui ab ipſo in eo fonte naſcuntur initiati, pariter & quia ſacerdos ſacrificiorum ſine ſanguine celebratorum necatus eſt, & manus ſacrificia faciens, ſuo ſanguine violata eſt, quia in multas partes ferro dividebatur corpus ejus, diverſis contumeliis ſauciatum, & irrationali populo luſus effectum, viris atque mulieribus, atque juvenibus calamitatem hanc pro pompa gerentibus, ignique contraditum; & pyramide tracta in civitate Chriſtiana in cinerem diſſolutum? Hoc tamen geſtum eſt, ut per omnia elementa ſacerdos victor exiſteret, in terra punitus, igne conſumptus, in aerem diſperſus, & ut aſſolet, per minutas partes & atoma direptus, ad vicinas aquas * undis effuſus, ita ut nec ſepulturam ſanctam promereretur, quæ etiam impiis non negatur. Quantum credendum eſt tunc paganos atque Judæos taliter conſpicientes, noſtra myſteria deriſiſſe? Hæc igitur erunt poſteris fabulæ incredibiles & amaræ. Sed quis horum malorum auctor, ſi tamen accuſatores veri ſunt? Is utique qui adhuc vivente pontifice, in Marci ſedem prorupit aſcendere, & adultero modo thalamos inviolabiles attentare, ad ſacrum altare pedibus non lotis accedens, qui ſuis manibus pontifex ordinatus eſt, qui omnes ſimul patrum terminos commovit, & ſententiam in ſua damnatione prolatam ipſe, ſicut putavit, abſolvit; & alio judicio epiſcoporum non indigens, nefandam atque imaginariam [i] ordinationem ſuam a damnatis epiſcopis, & hoc duobus, accepit, cum regulæ patrum ſanctam & venerabilem colentium Trinitatem, vel tres epiſcopos corporaliter adeſſe in hujuſmodi diſpenſationibus omnino * [g] proſpiciant. Hic autem non tali obſervatione provectus, quoniam non poterat virtute hanc bonitatem præſulis eccleſiæ Alexandrinæ tranſcendere; alium molitus eſt modum, per quem conſpicuus e contrario videretur, & idem paſſus, quod provenit eis qui furoris immenſitate cæcantur, & quidquid prius occurrerit eis, irrumpunt, licet ſit quoquo modo parcendum: qui cum tales ſint, alios medicare contendunt; neque hoc manſuete aut mitiſſime faciunt, ſed velut quidam medicus imperitus, [h] incidere ſolummodo & occidere præparatus, cui recte dicendum eſt; *Medice, cura te ipſum.* Abſtulit itaque de diptychis eum, qui lege & ordine [i] aſcenſu ſpirituali [k] honorandus erat; & conſcripſit * illum, qui dogmate tantorum epiſcoporum de pontificali cathedra projectus eſt. His igitur ita geſtis, ut dictum eſt, (non enim nos harum rerum integritatem novimus, in ultimo quodam loco Ponti degentes) hujuſmodi emendatio veſtra tranquillitate nunc eget: quia niſi cauſa languoris ablata fuerit, non poterit ſanitas reparari. Quia vero etiam de concilio fecerunt memoriam hi qui multa primitus commiſerunt, [l] etiam de cauſa quidvis nos pati contingat, pro veritate licet ſuſtinentes pericula non celamus, dum liberam poteſtatem & fiduciam utique ſumpſerimus: quatenus in nullo diſſimilitudinis imago poſita, principali figura disjungi, & propterea ſæpius vera ſententia ſupplantari, multis utique propter honoris affectum atque potentiæ, qui neque præſumptionem, neque faſtum, ſed vitam deberent ſequi, virtutum contraria facientibus, quique a veritate propterea divelluntur, & cum eis abrumpitur etiam multa pars plebis, cui mos eſt ſeditionibus congaudere, & cum volantibus pariter advolare. Hujuſmodi ſiquidem conſpirationibus [m] armatorum acquieſcendum eſt, dum magis ordo epiſcopalis per miracula conquiratur. Quid enim de eis, qui Gregorii magni, [n] civitatis noſtræ epiſcopi, & aliorum ejusdem vocabuli epiſcoporum, & Baſilii, & immortalitatis [o] amatoris Athanaſii dogmata ſapiunt, aliud poſt tanta tempora poteſt credi? [p] Aut aliquid convertibiliter de inconvertibili poterunt cogitare, & ſecundis ſemper priora diſſolvere, & non magis per quietem impetum [q] tergiverſantium, ſemper quæſtiones de Deo quærentium, deſtruere, & aliquando poſt longas turbas, ſanctis Dei eccleſiis pacis jura conferre? Sicut enim rerum materies, vehementi ſpiritu irruente, in ſemetipſa contrita, ignem & flammam ſponte frequenter emittit, nequaquam prius hoc paſſa, donec ſpiritus flare ceſſabit: aut certe ſi celatus ignis in paleis, nulla reſpiratione flammæ conceſſa, neque ea quæ ſunt vicina conſumit, nec omnino valet extingui, ſed pro flamma vapor quidem per paleas fertur in aera; ſi vero

* i. occaſionem & oppottunitatem.

Thren. 2.

Concil. Nicæn. can. 4.

* Melius, *præcipiant* Hard.

L. c. 4.

* Dioſcorum

Gregorius Neocæſareenſis epiſcopus, Θαυματουργὸς dictus.

BALUZII NOTÆ.

a Idem libri, *præſentiſque languoris*. b Idem libri, *& voce*. c Idem libri, *jaculamus*.
d Idem libri, *tragœdia poteris inveniri. Quis ſine lacrymis permanebit ut in hanc narrationem gravitate.*
e Idem libri, *ventis*. f Vocem *ſuam*, quæ ſuperflua eſt, veteres libri non habent.
g Veteres libri, *præſpiciant*. h Veteres libri & edit. *incidere ſolummodo & incidere*. Editores Romani in textum tranſtulerunt conjecturam marginalem Surii.
i Veteres libri, *aſcenſus*.
k Idem libri, *honoratus*. l Idem libri, *etiam de hac cauſa quodvis nos*.
m Idem libri, *amatorum*. n Idem libri, *noſtra civitatis*. o Idem libri, *amatori qui nomini ſuo reſpondit Athanaſii*.
p Idem libri, *aut quia aliquid*. q Idem libri, *tergiverſarum*.

ro quamdam reſpirationem [a] ſumit, fumum convertit in flammas: ſic & nunc agitur, dum adhuc intus ſunt quærimoniæ, quæ contra nos machinari noſcuntur. Si vero convenientes contra nos certamen decrevimus excipere, quod neque aures audiant, neque oculi videant aliquando, pia veſtra potentia ſceptra imperii gubernante, metus eſt ne forſitan ad impudentiſſima bella perveniamus, & confuſio magna prævaleat, & nullam pacem [b] alterutrum expectemus. Unde conſiderandum eſt, quia jam rex cæleſtis ad januas eſt, noviſſima ſuſtineamus, & ipſum dominum in gloria paterna venturum, jam non ſub imagine, ſed aperte reſpiciendum, judicaturum omnem [c] humanam naturam, timoris & ſpei futurorum ambiguitatem pendentem, & propter eventum utriuſque rei fortiter inhiantem. Quia vero etiam de his qui [d] Chalcedone convenerunt, conſulere nos veſtra tranquillitas dedignata non eſt, dicimus, quoniam multitudinem illorum virorum reſpicientes ſenectute ſapientiaque pollentium, in cunctis ſpiritalibus donis admirandorum, ſuper hæc & fidem glorificantium pii numeri, quos in Nicæna urbe ſanctus Spiritus congregavit, [e] nec non & quos idem Spiritus in regia urbe collegit, cui etiam nos [f] conformati eſſe dignoſcimur, & pie conſervamus quæ ab eis proviſa ſunt, & nunquam tantum [g] concilium denegamus. Hæc ergo breviter piſcatorie & non Ariſtotelice ſuggeſſimus. Si quid vero inerudite dictum eſt, aut velut ignorantibus compoſitionem ornatumque ſermonis, aut velut a negotiis longe poſitis, veniam ſupplicamus veſtram tribuere pietatem.

Evippus miſericordia Dei epiſcopus metropolis Neocæſareæ ſanctæ Dei eccleſiæ ſubſcripſi, & oro pacificum veſtræ [h] imperium pietatis longis conſervari temporibus pro ſanctarum Dei eccleſiarum & totius orbis ſtatu, piiſſime & Deo amabilis imperator.

Petrus epiſcopus Comanus, ſimiliter.

Joannes epiſcopus Polemonii, ſimiliter.

Gratianus epiſcopus Ceraſuntis, ſimiliter. [i]

LIII. EPISTOLA

Episcoporum Provinciæ Hellesponti,

ad Leonem Imperatorem.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo terræ domino, poſſidenti cæleſte regnum, perpetuo Auguſto, imperatori Leoni, Seleucus, [k] Uranius, Erythrius, Aelianus, Hyperitius, Paulus, humiles epiſcopi [l] Helleſponti provinciæ.

DIgnæ ſanctiones actuum veſtrorum, qui vobis imperii retinacula * [m] gubernarunt. Secundum fidem namque apoſtolicam, catholicamque virtutem vobis agentibus Deus potentiam mundi commiſit, quam pace Deo placita [n] gubernatis. Sancti itaque provinciæ noſtræ Deo amabiles epiſcopi convenientes in unum, relegere veſtræ ſerenitatis epiſtolam & preces [o] annexas, ut quod ſecundum ſanctiones eccleſiaſticas placeret, vobis indicaretur. Conſiderantes ergo prædictas preces, & earum lectiones velut oculis inſpicientes, necem ſanctiſſimi ſacerdotis in [p] venerabili baptiſterii loco præſumptam, in quo etiam his qui peſſima facinora committunt, refugientibus ſalus eſt; nec non & peregrinam quamdam & ineffabilem, quæ neque apud feroces barbaros agitur, in ejus corpore [q] factam rabiem, & non ſolum adverſus eum, ſed etiam contra totius ordinem ſacerdotii & pietatis pariter perpetratam, horumque ſcelerum Judaica veſania atque ſuperbia commiſſorum [r] actorem fuiſſe Timotheum: lamentatione ſimul & lacrymis etiam nunc ſumus impleti, & neque medium tempus luctum noſtrum potuit imminuere; quia temporibus Chriſtianis & veſtris, a Chriſtianis quoque talia in ſacerdote proprio committuntur, quæ a ſæculo facta non ſunt, nec quilibet ſermo hæc retuliſſe cognoſcitur. Quæ audientes, & vix abſtinentes a lacrymis, indicamus, quoniam qui hoc ſcelus vere geſſerunt, nequaquam epiſcopatu digni ſunt: ſed neque is qui ab eis ordinatus eſt, ſacerdotium poterit obtinere, vel ſi regulariter proveniſſet, quando etiam is qui dicitur ordinatus, [s] ut * audiverunt, damnatus erat a ſanctiſſimæ memoriæ epiſcopo ſuo Proterio, & concilio ſanctorum epiſcoporum Ægyptiacæ diœceſis, quique a duobus ſolummodo ſimiliter ſecum condemnatis, & neque numerum ordinantium complentibus regularem, nefandam ordinationem dicitur ſuſcepiſſe, vivo pontifice, & ea quæ ſunt ſacerdotii celebrante. [t] Et ſuper hoc orthodoxos ac venerabiles epiſcopos pene totius Ægyptiacæ diœceſis a propriis ſedibus excluſiſſe, nec non & clericos & monachos a proprio civitatum ſuarum ordine repuliſſe, & irregulares homines & mendaces in locis expulſorum tentavit evehere. Sed & alia plurima perpetrata dicuntur, quæ cuncta ſacris canonibus fieri prohibentur, & ea ſanctionibus eccleſiaſticis excluduntur. Super hæc autem, dicit ſe non ſuſcipere ſanctam & univerſalem ſynodum Chalcedone celebratam, quæ per omnia fidem trecentorum decem & octo ſanctorum [u] patrum in Nicæa convenientium inviolabilem cuſtodivit, ſimul & quæ in reliquis conciliis definita ſunt, [x] hoc eſt, & ſanctorum patrum in regia civitate congregatorum & prioris Epheſii, & naſcentes hæreſes ſpiritalibus gladiis radicitus amputavit, & ita fidem inviolatam prædictorum trecentorum decem & octo ſanctorum patrum per omnia roboravit, in

qua

---

a Iidem libri, *ſumat*. b Iidem libri, *ulterius*. c Iidem libri, *naturam humanam*. BALUZII NOTÆ.
d Iidem libri, *Calchedona*. e Recte iidem libri ut ſupra, *necnon* CL. *quos*.
f Veteres libri, *confirmati*. Sic ſæpe in veteribus libris permutantur hæc vocabula.
g Iidem libri, *Concilium non denegamus*. h Melius veteres, *pietatis imperium*. i *Explicit*.
k Veteres libri & edit. *Oranius*. l Iidem libri, *Hellenuſponti*. Recte. Amaſia enim fuit metropolis Helenoponti, non vero Helleſponti. Et ſupra cap. 35. extat epiſtola Synodalis Epiſcoporum Helleſponti. Et iſte Seleucus ſupra in geſtis Concilii Chalcedonenſis ſubſcribit ut Epiſcopus Helenoponti in antiquis codicibus.
m Veteres libri, *geminarunt*. n Iidem libri, *gubernantes*. o Iidem libri, *innexas*.
p Iidem libri, *venerabilis*, quod melius eſt. q Iidem libri, *injuriam factam*.
r Iidem libri, *auctorem*. s Certum eſt hanc lectionem non eſſe bonam. Codex Bellovacenſis habet *ut adiunt*. Sic etiam ſcriptum eſt in Corbeienſi, ſed littera *d* illic expuncta eſt, quod indicat legendum eſſe *ut ajunt*. t Veteres libri: *Et ſuper hæc*. u Iidem libri, *patrum qui Nicæa*.
x Iidem libri, *hoc eſt* CL. *ſanctorum*. Vide paulo ante pag. 605. 606.

qua & nati ſumus & baptizati, & baptizamus, & in ea vitam finire ſemper oramus. Si vero lucem cæci & veritatem mendaces accuſant, illi quidem propter cæcitatem viſus, illi vero eo quod eorum error & malitia pariter arguantur: novimus quia omnes hæretici ſanctas ſynodos, eorum malas ſectas deſtruentes, accuſant. Sic enim Ariani & [a] Eunomiani de trecentis decem & octo Nicænis patribus agunt: Macedoniani vero de centum quinquaginta in Conſtantinopolitana urbe congregatis, Neſtoriani autem Epheſiæ ſynodo, Eutychianiſtæ vero & Apollinariſtæ, & ceteri malorum adinventores, ſexcentis triginta patribus [b] Chalcedone convenientibus adverſantur, inimicas veritati deſtructiones extendunt, & per ſuam veſaniam mentiri probantur. Igitur Timotheum, qui Apollinariſta cognoſcitur, & propterea ſemetipſum a ſancto concilio facit extraneum, irregulariter ordinatum, & tanti mali reum, ſi tamen accuſatores veri probantur, nequaquam epiſcopum nominamus, aut communicatorem ſacerdotii ſumimus, qui his ita malis videtur obnoxius: & ſupplicamus piæ veſtræ potentiæ, quatenus ſanctarum eccleſiarum providentiam ſolenniter habeatis, & diſciplinam Ægyptiacæ diœceſis dignam [c] veſtra rectitudine teneatis: quatenus fuga quidem perſecutionem patientium depellatur, & eis qui turbati fuerant, pax alta revocetur, ſanctiſque eccleſiis illic poſitis unitas conferatur. Noſtræ vero eccleſiæ, Deo gratiæ, veſtræ providentia pietatis, in pace & unanimitate & fidei rectæ concordia magna conſiſtunt, noſtraque voce depoſcunt, quatenus reſiſtatur eis qui ſynodum fieri quærunt. [d] Nam ſi ſæpius conveniamus, aliud quidquam ſapere poterimus præter ea quæ nobis ſunt tradita a ſanctis patribus, & ſanctis conciliis explanata. Nihil enim aliud ſtudent, qui optant ſynodos congregari, niſi [e] ut vaſa ſacra plurimi ſanctorum epiſcoporum vendentes, pro ſumptibus & expenſis & ſubvectionibus animalium pretia univerſa conſumant, & aliqui eorum in peregrinatione aut mari vitæ hujus luce privati, onus hoc atque peccatum congregantibus concilium providere noſcantur. Sed jubete potius ſingulos ſacerdotum in propria eccleſia poſitos, [f] & ubi conſtituti ſunt, permanentes, orationes & preces pro veſtræ [g] ſerenitatis imperio celebrare.

[h] Seleucus gratia Dei epiſcopus [i] Amaſiæ metropolis ſanctæ Chriſti eccleſiæ, manu mea ſubſcripſi, ſecundum religioſam ſanctionem veſtræ pietatis meam ſententiam per prædictam epiſtolam manifeſtans, una cum Dei amantiſſimis epiſcopis cunctæ provinciæ, quid ſentiam, & pro recta fide trecentorum decem & octo ſanctorum [k] patrum in Nicæa convenientium, quam & Chalcedonenſe concilium confirmavit: nec non & de Timotheo, qui precibus accuſatus eſt: & multis temporibus a Deo ſervari veſtrum oramus imperium.

[l] Uranius epiſcopus Iboreæ, ſimiliter,
Erythrius epiſcopus Amiſi, ſimiliter.
Ælianus epiſcopus Sinopenſis, ſimiliter.
Hyperitius epiſcopus [m] Tili, ſimiliter.
Paulus epiſcopus [n] Adratus, ſimiliter.

LIV. EPISTOLA

Episcoporum Paphlaconiæ regionis

ad Leonem Auguſtum Imperatorem.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo, amabili imperatori, & regnum cæleſtium poſſidenti Auguſto Leoni, Petrus, Ætherius, Olympius, Saturnellus, [o] Hyperius, epiſcopi Paphlagoniæ regionis.

ERexiſtis equidem olim Dei ſanctas eccleſias, primum hoc juſtum ſacrificium offerentes domino Chriſto, quod jura omnia pietatis tranſcendat, & propriam virtutem habeat: & quatenus ea quæ a divæ memoriæ Marciano conſtituta ſunt, firma permaneant. Nunc itaque orta nobis eſt Chriſto amabilis, & regnum a divinitate ſuſcipiens veſtra tranquillitas, ut magna intentione concordiæ & indiviſe recta piaque ſervetur fides in ſanctis Dei ubique conſtitutis eccleſiis. Agnovimus etenim veſtræ pietatis oraculo, quia pro Alexandrinæ civitatis pace curam maximam habeat veſtra ſerenitas. Ex precibus autem ſubjectis invenimus, Proterii quidem beatæ memoriæ ab eadem eccleſia [p] facta excluſione, & voluiſſe Timotheum in eadem civitate ſumere pontificatus officium, & machinatum, ut memoratus vir cum pœna de præſenti vita recederet. Ad hæc autem confiteri Timothei ſectatores, quia trecentorum quidem decem & octo patrum, & concilii Epheſi congregati ſequantur fidem: centum vero quinquaginta ſanctorum patrum concilium in regia civitate celebratum, & ſanctam & univerſalem Chalcedonenſem ſynodum denegare [q] noſcuntur. Sancientes ergo quæ communiter ſapimus epiſcopi Paphlagoniæ regionis, ad notitiam pietatis veſtræ deducimus. Præcedente ſiquidem noſtra oratione ac ſupplicatione ad dominum noſtrum Jeſu Chriſtum emiſſa pro veſtræ ſerenitatis imperio, & unitate ſanctarum eccleſiarum, & cum multa deliberatione divinas literas intuentes, & preces ſubjectas eis; veſtræ pietati ſuggerimus, quia cuncti ante nos Deo amabiles epiſcopi doctrinam ſanctorum evangeliorum & apoſtolorum percipientes, & ſequentes fidem ſanctorum patrum apoſtolicam confeſſionem docentium, tradiderunt nobis unam cum fideli populo hujuſmodi fidem. Unde dominum & Deum noſtrum orantes, rempublicam potentiamque veſtram a Deo nobis conceſſam longa ætat ſervari, nequaquam ſeparamur a [r] traditione trecentorum decem & octo ſanctorum patrum, neque concilium ſanctorum centum quinquaginta in regia civitate celebratum, neque ſanctam & univerſalem ſynodum in metropoli [f] Chalcedonenſi factam:

ſed

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *Eunomitiani*.
b Iidem libri, *Calchedona*.
c Iidem libri, *veſtræ rectitudini*.
d Iidem libri: *Nam niſi ſæpius*.
e Vox *ut* deeſt in antiquis codicibus.
f Veteres libri, *& alter ubi conſtituti*.
g Iidem libri, *æternitatis*.
h Iidem libri, *Seleutius*.
i Iidem libri, *Amaſinæ*, ſupra in titulo.
k Iidem libri, *patrum Nicæa*.
l Iidem libri, *Oranius*, ut docent veteres notitiæ.
m Iidem libri, *Zeli*. Recte. Nam Zelorum urbs erat in provincia Helenoponti,
n Veteres libri, *Adrapenus*, ut docent eædem notitiæ.
o Veteres libri, *Hipedius*.
p Iidem libri, *factam excluſionem*.
q Iidem libri, *noſcantur*.
r Melius veteres libri, *traditione trecentorum decem & octo*.
f Iidem libri, *Calchedone*,

* ſed neque augmentum aut imminutionem a traditione ſanctorum trecentorum decem & octo patrum eas habere dicimus, ſed ad peremptionem eorum factas, qui quantum ad ſe gratiam ſancti Spiritus denegare noſcuntur, & in ſancti myſterii Chriſti domini diſpenſatione. * Quamobrem repugnant, & contumelias inferunt etiam illi magno ſanctoque concilio trecentorum decem & octo ſanctorum patrum. Non enim ſine periculo eſſe putaverunt ſancti patres, ſi tacerent hæreticorum incredulitatem, nitentium ſancti illius concilii jura * [a] convertere, & non aperta narratione ſanctam veramque fidem omnibus explanarent. Quapropter oſtenditur, quia iſti qui nunc ſancta concilia denegant, non zelo pietatis, ſed inconſtanti contentioſaque ſententia non ſolum contumelias patribus ſanctis inferunt, ſed etiam univerſo ordini ſacerdotum. De Timotheo vero, & quæ ab eo machinata dicuntur (ſi tamen veræ preces ſunt, quas veſtræ ſerenitati porrexerunt reverendiſſimi clerici Alexandrinæ civitatis, & ſanctiſſimi epiſcopi Ægyptiacæ diœceſis) dicimus, quia dura videntur & valde crudelia quæ ab eo commiſſa ſunt, & cunctos iniquitatis terminos tali operatione tranſcedunt, ita ut non ſolum ſacerdotii gradu probetur indignus, ſed etiam ab ordine ſit laicorum removendus, præſumens cum multis criminibus quæ geſſit, contumelias quoque conciliis ſanctis inferre: de quo domini quidem Dei opus eſt, ut ei remmittatur opus quod fecit adverſus ſacerdotem nihil ſibi nocentem; veſtrum vero eſt, [b] triumphator maxime principum, ut juſtum ſacrificium offeratis domino Deo, tantorum ſcelerum vindictam vobis placitam facientes. Deprecamur autem, & veſtram pietatem totis viribus exoramus, ut apoſtolicam doctrinam [c] in quam creditis, immobilem conſervetis in pace multa & tranquillitate ſub veſtræ pietatis imperio, [d] & in clero & omni populo in fide ſaluberrima coſtituto, & ut eis qui inaniter alia concilia fieri deſiderant, reſiſtatis, & ut nobis veſtra pietate donetis, quatenus ſub quiete degentes, ſecundum fidem & traditionem ſanctorum patrum confitentes, in pace inviolabili & diſciplina ſervemur, orationi divinæ ſupplicationique vacantes, & ita atque * converſatione domino Chriſto placentes, ad honorem orthodoxæ fidei: & fundentes domino Deo preces pro veſtra ſerenitate, quatenus dominus Chriſtus veſtræ pietatis imperio ſuæ infundat dexteræ claritatem, quæ vos ſua pace conſervet, & fortitudinem vobis atque virtutem præſtet, ſimul magnificentiſſimis maximiſque proceribus, & glorioſe ſapienti juſtiſſimoque veſtro ſenatui, ad peremptionem ferocitatis [f] malignorum, & unanimitatem ſanctarum Chriſti eccleſiarum, & totius Romanæ pacis & diſciplinæ.

Petrus epiſcopus Gangrenæ metropolis ſanctæ Dei eccleſiæ, manu mea ſubſcripſi, & ſecundum ſanctionem veſtræ pietatis propria ſententia declaravi, ſicut in hac epiſtola probatur eſſe prædictum, una cum Deo amantiſſimis epiſcopis noſtræ provinciæ, quam habemus voluntatem in orthodoxa fide trecentorum decem & octo ſanctorum patrum Nicææ convenientium, quam & ſanctum Chalcedonenſe concilium confirmavit: nec non & de Timotheo, qui in precibus accuſatus eſt: & oramus orthodoxum & Chriſti amabilem principatum veſtrum multis a Deo domino conſervari temporibus.

Ætherius epiſcopus Pompejopolis, ſimiliter.

Olympius epiſcopus Surenſis, ſimiliter.

Saturnellus epiſcopus Amaſtrenæ civitatis, * pro ſanctiſſimo epiſcopo, eo quod ægrotaret, ſubſcripſi ſimiliter. [g]

* *f.* pro me & ſanctiſs. epiſcopo Hyperio, eo

LV. EPISTOLA

EPISCOPORUM DARDANIÆ,

ad Leonem Imperatorem.

Domino piiſſimo & invictiſſimo, atque Chriſtianiſſimo, perpetuo Auguſto, imperatori Leoni, Urſiliut, Dalmatius [h] *& Maximus, epiſcopi veſtræ Dardaniæ.*

ET agnovimus & invenimus [i] in lectione imperii veſtri, ſalvatoris Dei judicium, & quia virtute ſua cunctas regno veſtro ſubdidit barbaras nationes, & per vos ejus pietas firma inviolabiliſque conſiſtit, & ut nemo præſumat apud pium imperatorem aliquid iniquum petulantia ſcelerata ſuggerere: quia ſicut in ſua pace omnia divina conſiſtunt, ita nihil ſacramentorum Dei per fidem tranquillitatis veſtræ humana varietate mutatur. Quid enim ita præceps eſt, aut ſic impium poterit judicari, quam credere pietatem fidei terminis apoſtolicis communitam, innumerabilibus [k] & ſacerdotibus omnibus ſanctarum ſcripturarum teſtimoniis roboratam, nec non & decretis Nicæni Chalcedonenſiſque concilii judicio confirmatam, inanibus & profanis præſumptionibus poſſe violari, dum ad omnem perfectionem catholicæ fidei ſapientiſſimi Salomonis doctrina ſufficiat? Ait enim: [l] *Sentite de domino in bonitate, & in ſimplicitate cordis quærite eum.* Quid ergo peſſima calliditate nequitia faciet, cui ultra bonitatem nequaquam licet excedere? Sed ſicut oſtenderunt literæ meæ humilitati directæ, hæc [m] Timotheus reſpuiſſe dignoſcitur, qui epiſcopatum ambiens, epiſcopi [n] morte percepit; quapropter aliorum ſcelus ejus ruina factum eſt, & in fraterno concilio non vocatur, quando fratris necator eſſe cognoſcitur; utique a reverendæ memoriæ Proterio, quantum ad fidem ejus, in nullo læſus; cujus tali morte hic ordinatus, veſtræ tranquillitatis judicio nullum poterit ejus gradus habere robur. Igitur religio veſtræ pietati commiſſa ab æterno Deo, invictiſſime principum, conſervetur: ejus clementia imperium quod vobis collatum eſt, in omni gloria longa ætate muniatur. Et ſicut veſtra manſuetudo divina propitiatione continuis temporibus cuſtoditur, ſic

* *f.* deeſt, errant.

* *f.* convellere.

Sapien. 1.

a Iidem libri, *ſubvertere*. b Iidem libri, *triumphatorem*.
c Iidem libri, *in qua*. d Vocabula *in* abeſt a codicibus antiquis.
e I Veteres libri, *converſationi Domino Chriſto placenti*. f Iidem libri, *malignarum & unanimitatem*. g *Explicit*. h Conjunctio deeſt in codicibus manuſcriptis.
i Veteres libri, *in electione*.
k Et hoc quoque deeſt conjunctio. l Veteres libri, *Sapite Domine*. m Iidem libri, *Dimotheus nihil reſpuiſſe*. n Idem libri, *mente percepit*.

BALUZII NOTÆ

ſic & ſacra myſteria nullorum ſceleſtis præſumptionibus vulnerentur, ſed pietatis veſtræ laboribus pax mundo collata, in ſua ſoliditate intranſgreſſibili pietate ſervetur.

Urſilius epiſcopus Dardaniæ, incolumem tranquillitatem tuam pro pace mundi & catholicis eccleſiis, multis annis virtus æterna cuſtodiat, domine piiſſime & invictiſſime, perpetue Auguſte.

Dalmatius epiſcopus [a] Nentinæ, ſimiliter.

Maximus epiſcopus [b] Diocletianenſis, ſimiliter. [c]

LVI. EPISTOLA

EPISCOPORUM METROPOLIS CORINTHI,

ad Leonem Imperatorem.

Piiſſimo & invictiſſimo domino totius terrarum orbis, & Chriſtianiſſimo imperatori Leoni, Petrus epiſcopus metropolis Corinthi, & reliqui epiſcopi reverendiſſimi ſub me conſtituti, [d] *Athanaſius, Rufinus, Alexander, Candidus, Agatherus, Alexander, Architimus, Cyriacus, Thales, Domitius, Hoſius, Conſtantinus, Iſcius, Joannes, Athanaſius, Timotheus, Aphobius, Zoilus, Plutarchus, Gerontius, in domino ſalutem.*

IN omnibus quidem, quibus propter religioſum imperium veſtrum reſpublica bene regitur, omnium dominus glorificatur Chriſtus; præcipue autem in quibus orthodoxæ fidei inconcuſſa jura ſervare ſtudet veſtra tranquillitas: pro quibus ſancta & adoranda Trinitas intentionem veſtram remunerans, & victorias de inimicis, & omnia ſicut optatis præbuit, & præbebit veſtræ pietatis imperio. Unde vero dignata eſt nobis ſcribere veſtra tranquillitas, & aperte juſſit noſtram manifeſtare ſententiam, hæc pietatis veſtræ potentiæ declaramus, quia ea quæ a Chalcedonenſi ſancto & univerſali concilio definita ſunt, tamquam ſanctis ſynodis præcedentibus conſona, & in nullo contraria, aut ſanctorum trecentorum decem & octo patrum Nicæno concilio, aut Conſtantinopolitano centum quinquaginta, aut Epheſio ſub beatæ memoriæ Cyrillo celebrato, omnibus ſententiis manere immutilata decrevimus. Nihil enim dubium in eadem [f] ſancta ſalutari fide derelictum eſt, nec convenit de tali cauſa ſæpius fieri tractatus univerſales, quaſi in verborum novitate, & non in fide inconcuſſa, rectaque converſatione, ſalus humani generis conſtituta ſit. Timotheum vero, ſicut ex his quæ ſunt ſcripta, cognovimus, nec regulariter, nec conſequenter ſacerdotium obtinere proſpicimus. Quo tamen modo oporteat ejus cauſam, & ſanctas eccleſias in illa conſtitutas regione, diſponi ſecundum Deum, in veſtræ pietatis & juſtitiæ pendet arbitrio, quæ non minus paci eccleſiarum, quam ſecuritati civitatum & ſubjectorum providere dignatur; perfecte ſciens, quibus imperare divino judicio conſtituta ſit, docta pariter eccleſiaſticas ſanctiones & proprias leges, & per utraque tam orthodoxam fidem, quam reipublicæ jura diſponens. Noſtras igitur orationes, quas pro veſtræ ſerenitatis imperio inceſſanter offerimus, omnium Deus & dominus placatus accipiat: quatenus & omnis mundus per vos, & ſanctæ ejus eccleſiæ cum omni pace & tranquillitate & fide orthodoxa gubernentur.

Petrus epiſcopus metropolis Corinthi. Sancta & conſubſtantialis Trinitas, quæ tuum genus ad munimen fidei orthodoxæ & ſalutem generis humani conſtituit, pium tranquillitatis tuæ longiſſimo tempore ſervet imperium, venerabilis imperator.

Athanaſius epiſcopus [g] Athenienſis, ſimiliter.

Rufinus epiſcopus Theſpinenſis, ſimiliter.

Alexander epiſcopus Patrenus, ſimiliter.

Candidus epiſcopus *, ſimiliter.

[h] Agatherus epiſcopus Megarenſis, ſimiliter.

Alexander epiſcopus [i] Elateæ, ſimiliter.

Architimus epiſcopus Thebarum, ſimiliter.

Cyriacus epiſcopus Caryſtenus, ſimiliter.

[k] Thales epiſcopus Argi, ſimiliter.

Domitius epiſcopus *, ſimiliter.

Hoſius epiſcopus Lacedæmonis ſimiliter.

Conſtantinus epiſcopus Chalcidis, ſimiliter.

Iſicius, epiſcopus Tanagrenſis, ſimiliter.

Joannes epiſcopus Meſſenæ, ſimiliter.

Athanaſius epiſcopus Proponti, ſimiliter.

Timotheus epiſcopus Megalopoleos, ſimiliter.

Aphobius epiſcopus [l] Coronæ, ſimiliter.

Zoilus epiſcopus [m] Carſiæ, ſimiliter.

Plutarchus epiſcopus [n] Platæenſis, ſimiliter.

* Georgius epiſcopus, * ſimiliter. [o] * Gerontius

LVII. EPISTOLA

EPISCOPORUM PRIMÆ GALATIÆ,

ad Leonem Auguſtum Imperatorem.

Religioſiſſimo & Chriſtianiſſimo, amabili imperatori, Auguſto Leoni, Anaſtaſius, Julianus, Proclianus, [p] *Epiphanius, Daniel* [q] *Amatius & Euphraſius epiſcopi primæ Galatiæ.*

QUis ſermo ſufficiat ad laudem domini Chriſti, tantam felicitatem humano generi conferentis, & ſuam providentiam in totius vitæ tempore demonſtrantis? [r] Ecce * cum venerandæ memoriæ principem Marcianum ad Deum profi-

* poſt, potius aut quid ſimile.

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *Neutimæ*. Carolus a S. Paulo putat heic legendum eſſe *Neſſynæ*, cum Nentinæ civitatis nullibi mentio extet, niſi vero in Dacia meminerit Concilium Sardicenſe.

b Veteres libri, *Declitianenſis*. Veteres edit. *Dielitianenſis*.

c *Explicit.* d Veteres libri: *Johannes, Athanaſius, Timotheus, Afobius, Epiclat, Metalus, Zoilus, Plutarcus, Georgius, Anoxolius, Rufinus, Alexander, Careditmus, Acaterus, Alexander, Arcitimus, Cyriacus, Talis, Domitius, Oſius, Conſtantinus, & Heſicius in Domino ſalutem.* Sic etiam ferme veteres editiones. Romani mutaverunt, quia putarunt ordinem melius fuiſſe cuſtoditum in ſubſcriptionibus.

e Veteres libri, *In omni.* f Iidem libri, *ſancta & ſalutari.* g Iidem libri, *Athenenſium.*

h Iidem libri, *Agatemerus.* i Iidem libri, *Helatiæ.* k Ibidem, *Talis.*

l Iidem libri, *Coroniæ.* m Iidem libri, *Carſiæ.*

n Veteres libri & editiones, *Platenſis.* o *Explicit.*

p Veteres libri, *Eufanius.* Veteres edit. *Euphanius.* q Veteres libri & edit. *Armatius.*

r Veteres libri: *Ecce enim uener. me. principe Marciano.*

proficiſcentem, & de gloria ad gloriam [a] demigrantem, & de terrenis ſceptris cæleſte imperium poſſidentem, veſtram potentiam Deus [b] invexit in regnum ejus, & pietati pariter ſuccedentem; quatenus hæc per apoſtolicam veſtram religionem in eccleſiis conſervata permaneant. Quapropter [c] mox ut Deus vos ad ſolium imperiale perduxit, primitias largitori veſtro clariſſimas obtuliſtis, id eſt, legem hanc erroneis dogmatibus reſiſtentem, eccleſiaſticæ veritatis adjutricem. Semper enim divinarum rerum curam habentes, neque tumultum qui [d] Alexandriæ proveniſſe dicitur, ſine examinatione digniſſima reliquiſtis: ſed veſtræ pietatis oraculis primæ Galatiæ ſynodum ſanctorum epiſcoporum in metropoli Galatiæ convenire ſanxiſtis, quatenus deliberationem ſubtiliſſimam adhibentes, & relegentes utriuſque partis ſubjectas oraculo veſtro preces oblatas a ſancto Ægyptiaco concilio, & clericis Alexandrinæ civitatis, nec non & Timothei defenſoribus, noſtram ſententiam panderemus, quid de ſancto Chalcedonenſi concilio, & de his quæ Alexandriæ geſta ſunt, ſentiamus. Quapropter omnibus nobis celeriter congregatis, hæc principia, hoc noſtrum fuit initium, ut omnium dominum rogaremus, quatenus vobis tantum ſtudium pro eccleſia ejus habentibus, ſupernam retributionem conferat, pietatemque veſtram maxima longævitate cuſtodiat pro [e] dogmatum ſacrorum. * Diende conſiderantes etiam preces, quæ ſapimus, veſtro imperio declaramus. Fidem itaque habemus atque ſervamus, in qua & nati ſumus, & cum qua pergere ad Dei terribile judicium omnes oramus, in qua etiam baptizati ſumus, & abſque merito ad ſacerdotium evocati, ad fidem gratiam accipientes imbuimus. Quam fidem venerabilis evangeliſtarum numerus, & chorus tradidit glorioſus apoſtolorum, quibus utique ſacramenta cæleſtia deſuper inſpirata ſunt: ſed & numerus trecentorum decem & octo ſanctorum epiſcoporum collectus in Nicæna urbe ſancivit, apoſtolicam religionem perfecte & apoſtolico ſpiritu conſcribens, & divina eccleſiæ noſtræ dogmata cum magnanimitate cuſtodiens: nec non & aliæ ſanctorum epiſcoporum eccleſiæ catholicæ ſynodi, quæ neceſſario pro inſurgentibus hæreſibus ſunt collectæ, hanc ſervari cum integritate juſſerunt. Nihilo minus & Chalcedonenſis, nutu Chriſtianiſſimi principis congregata, æquam de ea habuit voluntatem, definiens illorum ſanctorum patrum dogmata intemerata immobiliaque ſervari, & quaſi ex [f] quodam diametro utramque redarguens veritatis adverſitatem quæ duo æqua impietate perducere probantur in præceps. Et deſtruens Neſtorii neſandi veſaniam, diviſionem & ſectionem diſpenſationis domini Chriſti peſſime [g] dictantis, nec non & Appollinaris furorem, qui confuſionem in ejuſdem unigeniti inhumanationem introduxit, & multa alia vane locutus eſt a veritate * poſita. Bonam igitur confeſſionem fidei trecentorum decem & octo noſtrorum patrum & Chalcedonenſis ſynodus, & aliæ decreverunt inviolabilem permanere: & [h] nos, qui eccleſiarum Galatiæ provinciæ ſortiti ſumus epiſcopatum, [i] cum omnibus eccleſiarum populis hanc perfecte ſervamus. Inſolubilis enim eſt firmitas dogmatum [k] apoſtolorum, patrumque noſtrorum, augmento non egens, imminutionem nequaquam ſuſcipiens: ſed qualis fuit a patribus conſcripta, & tunc prædicata, uſque ad finem ſæculi [l] conſervanda eſt, & ab omni novitate manebit extranea. Nullus itaque ad orationem eccleſiaſticæ veritatis apoſtolo Paulo major eſt, quia vas electionis eſſe promeruit. Hic enim doctrinas imbuit, quarum eruditionem, in tertium cælum aſcendens, accepit. Nullus ad miniſtrandum ſupernis ſacramentis decentior [m] angelo, quoniam [n] pura natura novit miniſtrare puriſſimis. Sed ſive Paulus voluerit aliquid jubere quod primitus ipſe non docuit, ſeu angelus, hoc eccleſia Dei non ſuſcipit, ſciens quia ſcriptum eſt *. Ergo ſive angelus prædicet præter quod Paulus docuit, & chorus trecentorum decem & octo ſanctorum prædicavit epiſcoporum, non terremur angelica dignitate, ut aliud doceamus præterquam ſumus a ſanctis patribus eruditi: nec Pauli merito ſubdimur, qui raptus eſt in paradiſum, eidem verba ineffabilia ſunt credita. Hæc enim lex eſt. *Sive ego*, inquit, *vel angelus de cælo annuntiaverit vobis præter quod accepiſtis, anathema ſit*. Non quia Paulus [o] erat in ſuis dogmatibus permutandus, qui per Chriſtum & * movebatur & loquebatur; nec quia angelus de cælo ad miniſterium noſtræ ſalutis mittendus erat, ut aliquid extra gratiam ſacramentorum prædicare pateretur: ſed ut tantorum merito, cunctis aliquid contra eccleſiaſtica dogmata nitentibus, omne conamen novitatis abrogaretur. Nos itaque omni virtute ſervamus ſanctorum patrum dogmata, & ſanctum concilium Chalcedonenſe cognoſcimus, quod ſcilicet paternorum dogmatum divitias ſanctis eccleſiis inviolabiliter [p] conſervabit. Qui vero ab eo concilio ſemetipſos abſcindunt, ignorant quia [q] nomine Chalcedonenſe concilium denegantes, rebus autem ipſis [r] a cuncto totius mundi collegio ſacerdotum ſine dubio ſegregantur. [f] Illud ab omnibus celebratum eſt, quod eorum qui ibi collecti ſunt, nullus penitus diſcordavit. Sed & ſi pauci quidam pro aliquibus neceſſitatibus per provincias remanſerunt, ad communionem ejus attracti ſunt, quoniam antiqua eccleſiæ dogmata ſervare dignoſcitur. Ea ſiquidem quæ [t] Alexandriæ perpetrata divulgantur, dudum quidem [u] fama ad nos perduxit: ſed nunc integritatem inſertam precibus agnoſcentes, & menſuram noſtri gemitus non habentes, fontes requirimus lacrymarum, & luctus Jeremiæ lamentationibus pares, ſcientes utique fletum paſſionibus adæquare. Quis enim valeat abſtinere, licet animum habeat adaman-

Act. 9.

1. Cor. 12.

Ibidem

Galat

* *f. deeſt, defenſione.*

a Iidem libri, *demigrante*, & paulo poſt *poſſidente*. b Iidem libri, *evexit regno ejus*.
c Iidem libri, *mox Deus*. d Iidem libri, *Alexandria*.
e Iidem libri, *dogmatum catholica ſacrorum*. f Iidem libri, *quadam diametro utrumque*.
g Iidem libri, *dictantes*. h Iidem libri, *nos & Eccleſiarum*.
i Ibid. *cum omni*. k Melius veteres libri, *apoſtolicorum*.
l Iidem libri, *conſervanda eſt ab omni*. m Bellovac. *angelo pura*.
n Veteres libri, *pura natura aulis novit*. o Iidem libri, *erat ſuis*.
p Melius libri noſtri, *conſervavit*. q Iidem libri, *nomine quidem Chalced.*
r Iidem libri *cuncto* tantum. f Iidem libri: *Illud omnibus celebratum eſt eorum qui*.
t Iidem *Alexandria*. u Iidem *ad nos fama*.

BALUZII NOTÆ

te fortiorem, audiens in ſacris locis nullum pudorem fuiſſe ſervatum, ſanctumque locum communis redemptionis noſtræ, hoc eſt, venerabile baptiſterium, multorum virorum, quantum ad eorum attinet voluntatem, invaſione fuiſſe temeratum, dum divina omnia nequaquam injuriarum moli ſuccumbant, & hæc perpetrata ab illis forſitan, qui peccatorum redemptionem ibidem ſuſceperunt? [a] Et quid eſt crudelius, ſacerdotis necem etiam auribus valde terribilem, iram nec uſque ad interitum illius habentem finem, ſed ultra naturam indiſciplinabiliter excedentem? [b] Solet enim contra adverſarios furor inſurgere: quem vero quilibet inimicum non habet, hunc honorandum natura docet. Omnis civitas ſcelerum immanitate [c] completa eſt, & per omnes plateas & omnes porticus ſecta membra myſteria ſacra celebrantis tractare feruntur, & ad noviſſimum incenſa atque conſumpta, & ad cineres uſque redacta. Et neque in his ſolummodo doctorem atque pontificem ſiſtere paſſi ſunt, ſed etiam in [d] ventos miſerabiliter diſperſerunt. Hæc igitur [e] quantum virtus fuit valde deflentes, de Timotheo tantorum malorum auctore, ſicut preces [f] docuerunt, quas bene ſe habere credimus, ſecundum piam ſanctionem veſtræ potentiæ [g] nuntiamus, ſi re vera accuſantium verba cum accuſationis veritate concordant, alienum eum ab omni ſacerdotio eſſe demonſtrant. Nam eum qui ex quacumque cauſa depoſitus eſt, non ſolum ad majorem gradum venire lex eccleſiaſtica non permittit, ſed neque in ordine in quo fuit, [h] permanere, niſi deponens propria ſententia eum rurſus abſolvat, aut certe ſynodus ſanctorum epiſcoporum aliquid de eo diſponat. Sed etiam epiſcopi, qui a ſua dignitate depoſiti videbantur, ſicut edocuerunt, lex non eſt ut alium poſſint ad officium evehere, [i] quod ipſi videbantur amiſiſſe: & duo ſolummodo, [k] licet ſuper omnes honorabiles exiſterent, & omni accuſatione liberi eſſent, ordinationem tamen epiſcopi celebrare eccleſiaſtico ordine prohibentur. Quod autem & vivo pontifice eccleſiam gubernante, & nullo propter ordinationem regulariter procedente decreto, conſtitutus dicitur, omnem tranſcendit iniquitatem. Quod vero & necem ita crudelem aggreſſus eſt, aut cooperatus, ſicut edocuerunt, non ſolum hoc regulis interdictum, ſed etiam legibus & communi jure naturæ prohibitum eſt. Igitur ſi veræ monſtrantur accuſantium preces, nihil [l] horum ſacerdotio conferre poteſt ſacrarum ſubtilitas literarum [m] veſtrarum. Itaque invictum & triumphale imperium agnoſcens quæ bene ſe habere decrevimus, æquum ordinem ſuæ prudentiæ ſanctis ſervet eccleſiis, atque dignetur diſciplinam communi pietatis cuſtodire collegio, omnique virtute ac fortitudine bono * Chriſti corporis [n] unanimitatem pacemque ſervare. Sciatque veſtra tranquillitas, [o] & agnoſcant qui neſcio quomodo ſunt ſeducti, [p] quia neque Chalcedonenſe concilium, neque quilibet alius cui pietatis eccleſiæ apoſtolicæ participium ineſt, alienam tenet fidem præter antiquam illam evangelicam, quam chorus trecentorum decem & octo patrum ſuperna gratia inſpiratus, eccleſiis Chriſti immobili religione dereliquit. [q] Qui vero propriis quidem paſſionibus inſtigati, zeli autem figmentum ſibimet apponentes, & ſimpliciores ſeducentes, Alexandrinam eccleſiam turbaverunt, ipſi judicium portabunt, quicumque eſſe noſcuntur. Intantum enim [r] nec recta intentione, nec ſermone veritatis utuntur contra ſanctum Chalcedonenſe concilium, quia non ſolum ab illo ſe ſeparant, [s] ſed neque ſanctorum patrum concilium in regia civitate factum ſe ſuſcipere profitentur, cum & ibi dogmata ſanctorum trecentorum decem & octo patrum ſubtiliter reſervari præceptum ſit, & in ipſa [t] ſancta ſynodo inter primos fuerit, cui illo tempore pontificium Alexandrinæ civitatis videbatur eſſe commiſſum, vir apoſtolicus, & ab omni macula ſermonum aut actuum ſegregatus. [u] Sed qui donavit venerabile veſtræ pietatis imperium Romano principatui, & Dei ſanctis eccleſiis, longa ſerenitatis veſtræ tempora dignetur efficere, pacemque per vos & unitatem ovilibus Chriſti conferre, ſubjiciatque vobis omnes adverſarias nationes: quatenus undique pace Chriſti muniti, patrum dogmata inviolabilia conſervetis, & omnem rempublicam æquitatis ordine diſponatis.

Concil. Nicæn. can. 5.

Concil. Nicæn. can. 4.

Anaſtaſius epiſcopus Ancyræ metropolis ſanctæ Dei eccleſiæ, manu mea ſubſcribens ſecundum pietatis veſtræ ſanctionem, per prædictam epiſtolam inſinuavi quid ſentiam de confeſſione ſanctorum patrum Nicææ congregatorum, quam Chalcedonenſis ſancta ſynodus ſecuta eſſe dignoſcitur; & de Timotheo, qui precibus accuſatus eſt: & ſervari vos temporibus longis oro.

[x] Julianus epiſcopus, ſimiliter.
Proclianus epiſcopus, ſimiliter.
Epiphanius epiſcopus, ſimiliter.
Amatius epiſcopus, ſimiliter.
Daniel epiſcopus, ſimiliter.
Euphraſius epiſcopus, ſimiliter.

LVIII.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *Et quia eſt.*
b Iidem libri: *Solite enim contra adverſarius.* c Iidem libri: *completa eſt, & ſecta membra ſacra myſteria celebrantes & per omnes plateas & per omnes porticos tracta referuntur.* Surius, *tractare feruntur.*
d Iidem libri: *venit.* e Iidem libri, *quantus.*
f Iidem libri, *edocuerunt, qua bene.* g Iidem libri, *nuntiavimus.*
h *Permanere, niſi deponens.* Hæc deſunt in codicibus manu ſcriptis.
i Veteres libri, *quem ipſi videbantur.* k Iidem libri, *qui licet ſuper omnes honorabiliores exiſterent.*
l Iidem libri, *horum ſacerdotum.* m Iidem libri: *Veſtrum itaque invictum & triumphalem.*
n Iidem libri, *unianimitatem.* o Iidem libri, *ut agnoſcant.*
p Iidem libri, *quia neque ſanctum Chalcedonenſe Concilium neque nos nec quilibet.*
q Veteres libri, *Quid vero propriis.* r Vox *nec* deſideratur in libris noſtris.
s Veteres libri, *ſed neque* CL. *ſanctorum.* t Legendum, *ſancta ſynodo.* Sic etiam veteres libri.
u Bellovac. *ſed qui do venerabile.* Corb. *ſed qui dona venerabile.*
x Hactenus editiones non habuerunt nomina ſedium quibus ſequentes Epiſcopi præfuerunt. Sic autem habent in antiquis exemplaribus. *Julianus Epiſcopus Aſpona ſimiliter. Proclianus Epiſcopus Hellepoleos ſimiliter. Eufanius Epiſcopus Spona ſimiliter. Armatius Epiſcopus Mniz ſimiliter. Daniel Epiſcopus Cynna ſimiliter. Euſraſius Epiſcopus Lagnia ſimiliter. Explicit.*

LVIII. EPISTOLA

Episcoporum veteris Epiri,

ad Leonem Augustum Imperatorem.

Deo amantissimo atque piissimo & Christianissimo, victori, triumphatori, semper Augusto Leoni, humilis episcopus Eugenius in domino salutem.

NOs equidem humillimi voluimus, & hoc superna gratia promerentes, nostra mente quiescere, & taciturnitatis pelagus in sancti & adorandi Spritus pace retinere, ut sic abstinentes, sive propter humanam inopiam, aut infirmitatem, dicendi timorem tanti delicti apud nos haberemus. [a] Sed quia proprii principatus adulter extollitur, & in sublime semper elevatur, suisque scintillis multorum corda succendit, ut pulchritudinem sapientissimam solummodo Dei conturbet ecclesiarum, summa necessitas nobis incubuit mutare propositum, ut a vobis provocati, per hanc dicendi orationem egrediamur in aerem, Dei fide nostros obturantes auditus, ut ita [b] sirenarum mortiferum peccatum, sive earum (secundum Jeremiam) filiarum mortem transeuntes, [c] per ipsum pelagus vitæ tecum sobrie veniamus. Suscipe igitur hoc piissime, suscipe libenter a nobis munus nostrum omnium sacerdotum, & [d] reliquorum in ministerio divinæ scientiæ, qui constituti sunt, prædicationem tuæ jussionis quasi ex una curia consensuque scriptam. Fideli namque, fideliterque interroganti principi lucrum est sacerdotibus, immortalis [e] libri sanctam offerre responsionem, ut ex te denuo, Christianissime, & tuæ tranquillitatis imperio in omnem terram & cunctos homines cum mansuetudine pietatis poculum ministrent, uno omnium nostro domino unigenito Dei filio gubernante, qui solus in omnibus sæculis perpetuo [f] regnans, & tibi imperatori coronam, quando oportuit, latenti, imo magis claro nutu super imposuit. Primum tibi signum regalis dignitatis beati David [g] fundibulam laudabili voluntate committens, per deserta discurrens, aptissime bestias jacularis. Nos autem sub arbore pacis positi, sine timore in aura delectabili [h] commoramur. Jaculare ergo, jaculare potentissime, secundum [i] Danielem, etiam Lybiæ hircum paternæ fidei jaculo, ut nequaquam perditus ventilet ea quæ sunt ad Austrum. Ille namque paululum exiliens ad ultima Lybiæ regionis, illam immedicabilem Alexandrinorum [k] urbi influit passionem, ut sacerdotis sui interemptorem, amatorem Dei populo demonstraret, & viro sacrilego sacerdotii privilegia nefande committeret, qui non [l] solum a sacerdotali voluntate, sicut preces de eo conscriptæ referunt, alienus ostenditur, sed etiam omni [m] affectioni vulgi peregrinus agnoscitur, licet quibuscumque verbis gestorum delere nitatur auditus. Nam si ei animo concepti adulterii non imminuerit crimen, hoc solummodo paternæ traditionis [n] destructori possit, quod est, sufficere, ut in eo juste possit ultio provenire. Cui namque clarum non est ([o] nisi qui forte sponte bona scire despicit) quid per sacratissima sanctissimi & beatissimi & post Deum patris nostri Leonis scripta sancitum est? Tacemus enim quæ primitus sub sanctæ memoriæ principe Marciano coram omni populo in civitate Chalcedonensi de fide orthodoxa sunt prolata, ad confusionem quidem maleficorum & vesanorum hominum, & commemorationem atque consolationem piorum & fidelium. Quæ fides & ab illo sancto omnibusque honorando concilio testimonium bonum promeruit, & [p] definitio scientiæ clarioris uno nutu [q] ab omnibus obsignata est, ipsam formam detinens, quæ dudum in sancto Nicæno concilio, & [r] Ephesino primo apud recte sapientes constituta dignoscitur. In qua præcipue æternitas & humanitas (sic enim dicendum est) unius unigeniti custoditur, hoc est uno [s] domino nostro Jesu Christo incarnato Dei Verbo oratione servata, *ut in nomine Jesu Christi*, sicut ait apostolus, *omne genu flectatur, cœlestium terrestrium & infernorum; & omnis lingua confiteatur, quia dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris*. Quiescant igitur, quiescant, & hoc per te, piissime, qui modicum bonum putant munus taciturnitatis existere. Quiescant confundere & Dei ecclesias conturbare, & curiosis sermonibus auditus personare simplicium: vel tuam rectam fidem, si metum futuri judicii non habent, erubescant. Cur ventis sermonum tranquillitatem sanctæ fidei nostræ conturbant? Cur concilia adversus Deum in omni loco & gente faciunt residere vilissima? Cur tela contra nos dæmonibus subministrant? Cur de morte parvulorum cogitantes, nostræ immortalitatis auctorem * pascua sectantur, qui adhuc terrenas causas tractare noscuntur? Cur certant sua scientia secundum Adam fieri velut dei, qui adhuc nec quæ sunt hominum, agunt? Cur lenem nostram mollemque pacem [t] impugnant pro zelo, simplicitatem sancti nostri & celandi mysterii suffocantes? quo mysterio non solum nos, sed & omnes ministri spiritus superantur. Quapropter gloriamur [u] velut codicillos nos habere creditæ dignitatis hujus, qua [x] divinitas tractatur, & immensæ scientiæ cum mensura congrua ministrare dicatur. Iterum a nobis dicatur [y] & hoc, domine Deo amantissime, & cum omnibus hominibus in omni loco positis. In hoc enim tibi

Jerem. 9.

Philipp. 2.

* Locus corruptus etiam in MSS. Genes. 3.

Daniel. 8.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *sed quia post proprii.* b Idem libri, *fenarrarum.*
c Vox *per* non habetur in libris nostris. d Veteres libri, *reliquorum qui in min. div. sct. constituti sunt.* e Idem libri, *liber sanctam offerri resp. vel ex te.*
f Idem libri, *regenerans.* g Idem libri, *fundibalum.* Vide glossarium Dufresnii.
h Idem libri, *commoremur.* i Idem libri, *Danibelum.*
k *Urbi.* Deest in codicibus antiquis. l Veteres libri, *solum sacerdotali.*
m Idem libri, *affectione.* n Idem libri, *distructor quod est.*
o Idem libri, *qui nisi forte.* p Idem libri, *definitionis scientiæ clartores.*
q *Ab omnibus.* Hæc non extant in codice Corbeiensi. r Veteres libri, *Epheso.*
s Idem libri, *domino nostro Christo incarnato Deo.*
t Idem libri, *impugnata spero zelo.* u Idem libri, *quia velut cudicellos nos habere creditis dignitates.*
x Idem libri, *divinitate.* y Idem libri, *& hoc cum Deo.*

tibi [a] librum reſponſionis de confeſſione & oratione concludimus, quod a ſanctis patribus & ab initio & hactenus dicitur: Pater & Filius & Spiritus ſanctus in æterna Trinitate eſt, unius principatus virtus, qui eſt ſuper omnia benedictus in ſæcula Deus. *Rom. 9.*

Eugenius epiſcopus Epiri. Incolumem veſtram pietatem omnium dominus noſter Jeſus Chriſtus pollentem magna longævitate conſervet, & ſanctæ noſtræ & beatiſſimæ fidei ſanctionibus, per omnia Deo amantiſſime atque piiſſime.

Valerianus epiſcopus Phœniciæ, ſimiliter.

Claudius epiſcopus Anciaſmi, ſimiliter.

Soterichus epiſcopus [b] Corcyræ, ſimiliter.

Hypatius epiſcopus [c] Hadrianopolis, ſimiliter.

[d] Didacus epiſcopus [e] Phocæ, ſimiliter.

Eugenius epiſcopus [*f] Euromæ, ſimiliter. * In Notitia, Εὐρόπου. Hard.

[g] Uranius epiſcopus [h] Dodonææ, ſimiliter.

Stephanus epiſcopus Bothroti, ſimiliter. [i]

LIX. EPISTOLA

Episcoporum novæ Epiri,

ad Leonem Imperatorem.

Piiſſimo & Chriſti amantiſſimo, a Deo principi conſtituto victori, triumphatori, ſemper Auguſto Leoni, [k] *Lucas epiſcopus, Artemius, Antonius, Philocharis, Euſebius, Nazarius & Paulus* [l] *epiſcopi Epiri.*

RElegentes ea quæ nobis a veſtra tranquillitate ſunt ſcripta, & agnoſcentes mox inter ipſa principia non ſolum pro fide catholica ſanctarum eccleſiarum, [m] ſed pro civitate quæ ſub veſtri imperii [n] ſceptro dinumeratur, tantam vos habere ſolicitudinem, quantam oportet gerere divino nutu Romana imperia conſcendentem, & tranquille omnia gubernantem, [o] ut undique totius orbis terrarum inconcuſſa & ſine fluctu ſit navis; maximas gratias ſalvatori noſtro Jeſu Chriſto debere nos confitemur, orantes pariter, ut Chriſtianum nobis [p] veſtrum imperium multis temporibus conſervetur, quod nobis & ſingulis utique, & pariter univerſis ſpes maximas, & demonſtrat & donat. Decet enim & ſimul & [q] ſingulatim univerſos, quaſi de quodam pectoris noſtri cubiculo bona veſtra proferre, quorum prima & maxima eſt, pacis utilitas. Relegentes igitur [r] oblatas vobis preces ab Alexandrinis, in malorum tempeſtate maxima conſtitutis, & agnoſcentes ſcelera a dæmone ibi commiſſa, amariſſime in his ingemiſcentes, & propria membra lugentes, quæ tali calamitate noſcuntur afflicta: paululumque [s] reſpirantes, & communem de his rebus tractatum habentes omnes epiſcopi in veſtra Epiro conſtituti, ſecundum ea quæ a veſtra tranquillitate ſancita ſunt, hæc veſtris piis auribus indicamus: gratias primitus etiam in hoc agentes, quoniam parcentes noſtris infirmitatibus atque laboribus, & maximam propter hiemis vehementiam noſtri ſolemniter curam habentes, præcipitis ut ſinguli noſtrum in regione [t] propria de præſentibus rebus ſuam debeant proferre ſententiam. Quapropter [u] dicimus, quod ſi ea quæ ab Alexandrinis in accuſatione deducta ſunt, cum veritate concordant, (non enim ex una parte verba ſuſcipienda ſunt) nec ordinatio Timothei firma conſiſtit, & ab epiſcopatu, quem [x] eripuiſſe dicitur, eſt penitus alienus. Si autem oportet [y] eum ſermonem ſatisfactionis in præſentia vocatum præbere pro his quæ commiſit, ſicut & convenit, [z] & juſtum ſimul & pium eſt, ſi etiam veſtræ tranquillitati [aa] complacet, ut ſecundum petitiones ſupplicum nihil ab eo in medio tempore adverſus fidem catholicam penitus innovetur, cum præcipue imperator piæ memoriæ Marcianus deponendos eſſe ſanciverit etiam recte factos epiſcopos, ſi quid mutilare aut commovere ex his quæ [bb] Chalcedone a ſancto & univerſali concilio ſunt definita, tentaverint, ſicut ipſa monimenta ibi confecta teſtantur, in quibus quoddam ſignaculum definitionibus, memorati principis ſanctio ſuppoſita eſt. Ea vero quæ Chalcedone conſtituta ſunt a ſancto & univerſali concilio de fide catholica, inquantum doctrinas & expoſitiones & interpretationes perfectorum patrum noſtrorum ſequi valuimus, eſſe conſona judicavimus his quæ [cc] Nicææ a ſanctis trecentis decem & octo patribus definita ſunt, & poſtea in regia civitate a centum quinquaginta patribus explanata, in quibus etiam perduramus. Et licet plurimis ſermonibus extendatur expoſitio fidei catholicæ Chalcedone celebrata, tamen ad illas reſpicit, quarum in præcedentibus probatur [dd] fuiſſe memoria, & veluti paucarum illarum eſt interpretatio ſyllabarum. Si quis igitur ſobrie ac fideliter, & non contentioſe de his voluerit cogitare, in tantorum decretis conſentit, quorum etiam [ee] multus numerus ad ſatisfactionis ſufficit rationem. Non enim in verbo fidei omnium [ff] unanimiter potuit ſententia convenire, niſi ſanctus Spiritus illic pro cauſa veritatis interfuiſſ- *Sup. c. 22.*

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *liberum*. b Iidem libri, *Cernite*.
c Iidem libri, *Adriani*. d Iidem libri: *Dedatur*. Suſpicor eſſe Diadochum Epiſcopum Photicæ, cujus habemus aliquot lucubrationes Latine verſas a Franciſco Turriano.
e Melius veteres libri & edit. *Foticæ*. f Veteres edit. *Euroca*. Veteres libri, *Euroa*. quod melius eſt. g Veteres edit. *Oranius*. Veteres libri, *Orianus*.
h Veteres libri, *Dodena*. i *Explicit*. k Veteres libri & editiones: *Lucas Archiepiſcopus*.
l Melius veteres libri, *Epiſcopi novæ Epiri*. Nam epiſtola Epiſcoporum veteris Epiri extat in capite ſuperiori.
m Veteres libri, *ſed pro omni civitate*. n Iidem libri, *ſaepira*.
o Vox *ut* deeſt in libris noſtris. p Veteres libri, *veſtræ pietatis imperium*.
q Iidem libri, *ſingill..tim*. r Iidem libri, *oblatas nobis*. quod ferri aliquo modo poteſt. Attamen vulgata lectio melior eſt. s Veteres libri, *exreſpirantes*.
t Iidem libri, *propria reſidentes de præſ.* u Iidem libri, *edicimus quia ſi ea*.
x Iidem libri, *adripuiſſe*. Editiones omnes ante Labbeanam, *arripuiſſe*.
y Iidem libri, *et oportet*. & mox, *vocato præberi*.
z Iidem libri, *juſtum eſt ſimul & pium*. aa Iidem libri, *complaceat*.
bb Iidem libri, *Chalcedona*. & paulo poſt, *Chalcedona*
cc Iidem libri, *Nicea*. dd Iidem libri, *feciſſe memoriam*.
ee Iidem libri, *nullus* ff Iidem libri, *unanimiter*.

fuisset. Cum ergo grandia sint hæc quæ mota A dimus expositioni fidei trecentorum decem & noscuntur, & egeant vestræ Christianitatis auxilio, supplicamus tantis malis resistere, & rebus inoptabilibus repugnare. Dignumque vestra pietate [a] trophæum cum superno solatio contra diabolum confidenter erigite, flammam hanc, antequam in sublime conscendat, extinguite: languoremque priusquam velut morbus [b] inficiat universa, curate. Nam medicorum ægritudines curantium illos potius admiramur, qui neque ad ægritudinem venire permittunt. Non patiaris horum scelerum cumulum fieri posteris in exemplum: habeant loca sancta proprium cultum, ecclesiæ inviolabile securitatis jus, pontificisque cautela baptisteria purgentur a nece. Dele jam, venerabilis im- B perator, impietatis monumenta: doceantur omnes pietatis exercere culturam.

Lucas episcopus Dyrrachenus. Incolumem semper in omnibus modis pium vestræ serenitatis principatum multis in pace temporibus dominus Christus conservare dignetur, Deo amabilis, victor & triumphator Auguste.

* In Notitia Σκάπτα. *Hard.*

Artemius episcopus * Escampenus, similiter.
[c] Antonius episcopus [d] Lychnidii, similiter.
[e] Philocharis episcopus [f] Vallidi, similiter.
Eusebius episcopus Apolloniadis, similiter.
Nazarius episcopus Aulonæ, similiter.
Paulus episcopus Prinatenus, similiter. [g]

LX. EPISTOLA

Episcoporum Cretæ,

ad Leonem Imperatorem.

Piissimo imperatori, & Christo amabili domino, Augusto Leoni, Martyrius humilis episcopus vestræ Gortynæ.

TEmpus nobis est lyram sumere divinitus inspirati psalmistæ David, principatu tranquillitatis vestræ. Ille namque solus idoneus est hymnus [h] piæ vestræ magnitudini proferri, in quo ait: *Salvum fac domine regem, & exaudi nos.* Et iterum in aliis modulationi- D bus dicit: *Domine, in virtute tua lætabitur rex, & in salutari tuo exultabit vehementer;* & reliqua quæ in ipso psalmo sunt, pro vestræ potentiæ ordinatione dicta creduntur. Sciens enim ex illo tempore gestorum talia [i] prophetarum, quia per quæ confirmatis ea quæ Dei sunt, per ea quoque vestrum roboratis imperium. De his autem quæ nos vestra sancivit pietas [k] judicare, ego & mei consacerdotes recte consistentes insinuavimus quia sanctum Chalcedonense concilium concordare cre-

Psal. 19.

Psal. 20.

Locus mutilus.

dimus expositioni fidei trecentorum decem & octo patrum in [l] Nicæa urbe congregatorum, in qua [m] baptizati & baptizantes, & prolatum exinde omnibus symbolum intemeratum inviolatumque servantes vitam in eo complere [n] reliquam: & his quæ postea definita sunt a sanctis centum quinquaginta sacerdotibus in civitate regia [o] Constantinopoli congregatis; nec non & his quæ in Ephesina [p] synodo priori, quæ Nestorii diabolicas blasphemias abscidit, & vesaniam Eutychis una destruxit, & quæcumque inter hæc orta est hæretica blasphemia. [q] Et dicimus tranquillitati vestræ, quia ab initio totius hæreticæ blasphemiæ inexperta est vestra [r] Creta, decem martyribus provincialibus passionis tempore deprecantibus salvatorem Deum, ut libera a tentationibus hæreticis, [s] semper ab æstu eorum provincia servaretur. Et secundum magniloquum apostolum Paulum scribentem fugiendas quæstiones legales, quæ lites noscuntur [t] sæpe generare. De his enim quæ in sanctæ memoriæ Proterium gesta sunt, non est qui non graviter & absque humana natura hæc facta [u] decernat. Vestræ vero pietatis est, cujus anima, secundum scripturam divinam, in manu divina consistit, secundum propriam clementiam ea quæ sunt commissa corrigere. Timotheus vero, si viduata sanctissima ecclesia episcopus ordinatus est, decreto civium universorum & religiosis- C simorum episcoporum universæ provinciæ, aut omnium, aut plurimorum [x] convenientium una, & reliquis aut propter senectutem, aut propter ægritudinem, aut quamcumque necessariam causam absentibus, a tribus tamen ut parum episcopis inculpabilibus & communicatoribus regulariter ordinatus, atque constitutus est, firmitatem eum sedis habere decernimus. Si vero aliquid horum defuit, necesse est ordinationem pariter [y] dijudicare.

2. Tim. 2.

Prov. 21.

Martyrius episcopus Gortynæ. Incolumem vestram potestatem, tuentem pacem sanctarum Dei ecclesiarum, sancta & vivificatrix Trinitas omni tempore vitæ conservet, piissime & Christo amabilis imperator.

Cyrillus episcopus * [z] Subtuus, similiter.
Euphronius episcopus Hierapinæ, similiter.
Gennadius episcopus Gnossi, similiter.
Prosdocius episcopus Lappæ, similiter.
Euphrata episcopus [aa] Chersonesi, similiter,
* [bb] Nicais episcopus Catamensis, similiter.
Sebon episcopus Doniæ, similiter.

LXI.

---

a Iidem libri, *tropeum*. b Corb. *despiat*, Bellovac. *despiciat*.
c Veteres libri & edit. ante regiam, *Antoninus*. d Veteres libri & edit. *Lychnidius*.
e Iidem libri & editiones, *Hylocaris*. f Veteres libri, *Validi*. Puto legendum *Bullidi*, quam fuisse civitatem Epiri constat. g *Explicit*.
h Veteres libri, *pio magnitudinem vestri proferre in quibus ait*.
i Iidem libri, *prophetavit, & certum quia per quæ*. Monuerat autem Surius hunc locum esse mutilum.
k Iidem libri, *indicare, ego per me consacerdotes*. l Iidem libri, *Nicena*.
m Iidem libri, *baptizati atque baptizantes*.
n Iidem libri, *reliquam Dominum deprecamur, necnon & his quæ postea*.
o Iidem libri, *Constantinopolim*. p Iidem libri, *synodo roborata sunt, quæ Nestorii*.
q Iidem libri: *Et dicamus*. r Male in veteribus libris, *decreta*.
s Veteres libri, *semper certa*. t Iidem libri, *sæpius*. u Iidem libri, *decernant*.
x Iidem libri, *una convenien.tium*. y Iidem libri, *claudicare*.
z Iidem libri, *Subritis*. aa Veteres libri & edit. *Corsoniffi*.
bb Veteres libri, *Nicæas*.

BALUZII NOTÆ.

LXI. EPISTOLA

VARADATI MONACHI,

ad Leonem Imperatorem.

Terræ murisque & totius generis humani domino, orbis terrarum victori, & piissimo Augusto Leoni imperatori, pauper * *Varadatus in domino salutem.*

* in Menæis Βαραδάτ⊙ Hard.

TErribiles literas imperii vestri suscipiens per Entropium magistrianum, vestræ divinitatis famulum, valde gavisus sum (semper enim gratiam tranquillitatis vestræ suscepimus) [a] eo quod possit potestas vestra solicita pro sanctis ecclesiis domini Jesu Christi, cunctisque pauperibus sub vestro imperio constitutis. Propterea enim in omni imperio Romanorum vestram pietatem Deus elegit, conferens vobis intellectum sapientiæ, sicut scriptum est: *Principium sapientiæ timor Domini*: quæ sapientes mundi transcendit: quatenus conterat vestra divinitas eos qui iniquissime conversantur, & liberet justos de manibus impiorum. Audivimus enim [b] quomodo incedunt lupi super greges, & rapiunt oves ab ovilibus suis, & non metuunt a voce pastorum. Quapropter repente, amice Leo, [c] rugies, [d] fiesque illis valde terribilis, & pro metu, Leonis impetum fugientes, quod abripuerunt, de suo redimittunt. Sic ergo vestram facere condecet pietatem, ut sicut nomen est imperii vestri, ita prædicetur in toto mundo terribile pietatis vestræ decretum, sicut scriptum est: *Secundum nomen tuum Deus, ita & laudatio tua*. Sed & Salomon, David filius, ait: *Similis est ira regis furori leonis*. Et Deus omnipotens glorificavit nomen Leonis super omnia quæ in terra sunt, [e] subiiciat omnes volentes extolli contra timorem Dei. Scriptum est enim, quia dixit Deus omnipotens Semei prophetæ, ut iret ad Jeroboam regem, & argueret eum in quibus deliquerat; dixitque Deus prophetæ, ne comederet panem, aut biberet aquam in illo loco. Et cum locutus fuisset propheta regi Jeroboam secundum verba dominica, [f] & audivit verba mendacii; cumque comedisset panem, & bibisset aquam in illo loco jussit leoni Deus, & depositi de asino suo prophetam, & discerpsit eum, & membratim in via projecit, eo quod transgressus est præceptum domini. Dixerat enim ei, ne comederet, aut biberet: & comedit & bibit. Et scriptum est [g] quid fecit leo prophetæ, usque in hodiernum diem. Sic decet nomen pietatis vestræ terribilia ferre præcepta in omni [h] terra contra omnes qui præsumunt divina mandata corrumpere. Isti enim sunt filii Timothei, qui latenter egit inique, [i] necavit hominem, & tulit ejus uxorem. [k] Et quidem

Psal. 100. *Prov.* 1. & 9.

3. *Reg.* 13.

A Deus omnipotens eum facere noluit, sed neque vestra divinitas hoc perpetrare præcepit: & cum deberent omnipotenti supplicare Deo, [l] ut misereretur eis; [m] & rogare vestræ pietatis imperium, ut eis cederet de sanguine quem habent in manibus; per diversa discurrunt, fallaciis volentes, sicut scriptum est, multos a fide recta decipere, si potuerint: faciunt etiam electos errare, sicut scriptum est in sancto evangelio. Fides enim hæc recta est & invicta, ut scriptum est: *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum*, Et ipsum Verbum [n] habitavit in Maria, & sicut legitur, induit corpore de figmento Dei Patris [o] & domini nostri Jesu Christi. Et testis est beatus Paulus, quia [p] Christus Jesus B de Maria est natus ex semine David in Spiritu sancto, missus a Patre qui in cælis est, ut [q] in mundum veniens & ambulans renovaret omnem carnem in carne sua, & resurgere nos faceret a morte in carne sua; & omnia in eo nobis ostendit. Nam & protoplastus homo ab ejus Patre [r] factus est: & propterea postquam periit, in filii vita quæsitus est. Et iterum propter adversarium diabolum, qui filius noluit fieri lucis, & propterea debellabat homines, & omnem carnem hominis in concupiscentia obligabat, Deus omnipotens facturam suam deperire non voluit, sed misit Spiritum sanctum suum ad Mariam Galilæam, in corpo- C re quod ille deceperat, in quo etiam seducebat inimicus, ut per eum devinceretur atque confunderetur. Corpus enim domini nostri Jesu Christi omnem carnem vivificavit, ut per corpus proprium ostenderet justitiæ templum. Per ipsum enim sumus liberati, sicut beatus Paulus ait, & [s] Isaias propheta testatur. Cum enim vidisset dominum Deum ait: *Væ mihi in labiis iniquis, & dominum Deum vidi*. Et sumens angelus carbonem ignis ab altari per ferrum, posuit in ore prophetæ; dixitque prophetæ angelus: *Transiit iniquitas tua*. Rogamus vestrum imperium, ut ad eos dicere jubeatis, quare per ferrum carbonem sustulit angelus, & Isaias propheta digitis carni appro- D quinquare non potuit, quoniam [t] urebantur. Et dicere si nequiverint coram vestro imperio & victoria, etiam nos quod nobis jussit vestra tranquillitas, dicimus cum veritate, monstrantes sicut in sanctis scripturis de virga ferrea legitur: est enim virga Christus, sicut scriptum est, in igne, & fit ignis. Numquid possunt digiti carnis appropinquare ei, & non uri? Sed per forfices ferreas, quæ similes ferro sunt, & dum per eas tenta fuerit virga ferrea, jam tunc [u] tenet carnis digitis, nec uruntur. Sed etiam & ipsi, qui tenent * [x] in fundum virgam ferream, & ignem qui similis est in aqua, & tunc possunt digiti tenere, [y] & non uri. Ita factum est [z] in Joanne, qui secundum similitudinem artificis, tenuit baptizando in aqua domi-

Matth. 24.

Joan. 1.

Rom. 1.

Luc. 2.

Galat. 4.

Isa. 6.

Ibidem.

Psal. 2.

* *f.* infundunt. Matth. 3.

BALUZII NOTÆ.

a Veteres libri, *eo quod sit*.
b Iidem libri, *quoniam incedunt*.
c Legendum, *rugiens*.
d Melius veteres libri, *fitque*.
e Legendum, *ut subiciat*. Error est typographicus.
f Veteres libri, *& audiret verba mendacii & comedisset*.
g Iidem libri, *quod fecit*.
h Iidem libri, *terra & contra*.
i Iidem libri, *negavit*.
k Iidem libri: *Et hæc quidem Deus*.
l Corb. *ut qui misereretur*. Bellovac. *ut qui misereatur*.
m Veteres libri, *& rogaret vestra pie. imp. ut ei cederet de sang. quod habent*.
n Iidem libri, *inhabitavit*.
o Iidem libri, *& domini Dei nostri Jesu*.
p Iidem libri, *Jesus Christus*.
q Iidem libri, *in mundo*.
r Iidem libri, *fictus est*.
s Iidem libri, *Esajas*.
t Iidem libri, *verebantur. Et si dicerent nequiverint*.
u Iidem libri, *tenetur carnis*.
x Iidem libri, *infundunt*.
y Iidem libri, *nec uri*.
z Iidem libri, *& in Johanne*.

dominum ad similitudinem ignis. Et tunc datum est sanctis sacerdotibus Dei tenere corpus sanctum filii Dei, & non uruntur communicantes hominibus cibum æternum. Legitur: *Vita hominis, panis, & aqua*: [a] non est panis, qualem comedunt Judæi, & operarii non credentes, [b] quia vita est hominum: sed corpus, quod intus est filius Dei, ex Maria Virgine, & est figmentum Dei, qui est filius Dei, panis qui de cælo descendit. Non enim aqua quæ ex multis est fontibus, vita est hominum, (nam sunt multi aquam non habentes) sed aqua, quæ vita hominum est, aqua est baptismatis, quæ est ex Deo. Sicut enim virga ferrea fit ignis, & absque forcipe ferrea non tenetur: sic & Verbum quod erat in principio teneri non poterat, & fieri vita hominum, nisi induisset carnem, ut in eo corpore secundum similitudinem teneretur. Non poterat autem sine corpore hominis hoc teneri, sicut nec Isaias illud tenuit digitis carnis, quoniam nondum [c] indutum carne Verbum Dei. Quomodo enim ostendere poterunt, ex quo est plasmatus Adam, usque dum venisset Christus, & indutus fuisset carnem ex Maria virgine, quia potuit quisquam electorum tenere Verbum, quod ante luciferum est, sicut multi nunc comedunt? Numquid non diligebat Deus, sicut diligit nunc, eos qui in hac generatione sunt? Diligebat eos, & in eis valde gaudebat. Sicut enim sapiens artifex massam fermentat, & non repente eam [d] consperionem permiscet, sed spatio alicujus momenti quiescit, & ita amicis suis præbet ad comedendum: ita nunc gestum est, ut sufficiant hæc exemplа non credentibus. Abraham, cum dixisset [e] Saræ ut faceret fermenti sata tria, non dixit ei nomen, eo quod non erat [f] fermento consperſum. Et cum venisset Deus, & donasset gratiam Patris, ait: *Simile est regnum cælorum homini, qui accepit farinæ sata tria, & abscondit in eis modicum fermenti*. Quis enim prophetarum antiquorum aut novissimorum dixit, ut misceretur consperſioni fermentum, nisi ipse Christus, qui venit ut divinitas ejus voluit, & permiscuit plasma Patris, secundum voluntatem patris sui, sicut scriptum est: *Veni facere voluntatem tuam Deus*? Scimus enim, quia Verbum in principio erat ante plasma & ante solem, & sic mansit donec hoc plasmate opus esset, nam & fermentum mundi ante plasma. Quod autem præsumpserunt atque locuti sunt coram vestræ serenitatis imperio, sicut didicimus ex his quæ conscripta sunt, quoniam dicunt sufficere sibi concilium in Nicæna urbe celebratum, & nequaquam in Chalcedonensi concilio consentire, exprobret eis vestra divinitas per sapientiam sanctorum apostolorum, qui dum congregati essent in Jerusalem, præter Paulum apostolum, omnes simul librum Actuum conscripserunt propter fidem domini Jesu Christi, & permanet in sanctis ecclesiis quod scripserunt: & post multos annos venerunt ex eis in magnam civitatem Antiochenam, & venit simul beatus Paulus ad eos. Et congregatis eis in sancta magnaque ecclesia, surgens Beatus Paulus, sicut scriptum est, arguit beatum Petrum coram omni ecclesia. Sic enim dixit Petro: *Si tu, cum sis Judæus, in præputio vivis, quomodo cogis gentes Judaice vivere?* Et non contradixit Petrus, & reliqui apostoli, Paulo, sed verba Pauli cum gratia susceperunt, permanentes in vera fide, quæ per Paulum eis adjecta est. Et si isti, qui cum essent lumina mundi, & multo tempore cum Christo domino conversati, susceperunt sermonem Pauli, quem in novissimo Deus elegit: quanto magis debent, qui missi sunt a Timotheo ad vestrum imperium, suscipere doctrinam sancti concilii, & beati semperque memorabilis Marciani, & quæcumque justa sunt de vera fide Chalcedonensi? Disposita vero nequaquam maligna sua machinatione, consentiunt in sancto concilio, & in prophetis, aut in apostolis. Sufficit beatus David exprobrans & confundens non sentientes suscipere Verbum Dei, quem quotidianis diebus in suis auribus audiunt. Ait enim David: *Ante solem fuit nomen ejus*. Et quando natus est de sancta virgine Maria, dixit ei denuo Deus omnipotens: *Ego hodie genui te*. Et metuendum est atque terribile, putare mentiri Deum in sermonibus suis, quibus ait: *Ante solem fuit nomen ejus*. Et iterum cum natus esset de Maria virgine. *Ego hodie genui te*. Sed rursus ait. *In Sion nominatus est, & ipse fundavit eam*. Et ipse David in sancto Spiritu ait [g] de seipso: *Dixit dominus domino meo, Sede a dextris meis*. Hæc ergo, quæ thesaurizaverunt nobis apostoli & prophetæ, & justi habitantes in montibus & in speluncis, qui placuerunt in conspectu Dei, ea scripsimus vestræ pietati ad gloriam Dei & Christi & Spiritus sancti. Et dudum quidem sancti, & venerabiles archiepiscopi vestræ tranquillitati veram fidem scripserunt, & de Chalcedonensi concilio, ([h] similia enim sunt coram Deo) & qualis fuit oblatio Abraham prius, & Job in medio, & sanctorum novissime offerentium; ita suscepit Deus legislationem sancti concilii prioris & [i] posterioris. Vellem autem, ut juberet vestra divinitas coram se filiis Timothei: Abraham unum agnum obtulit, & suscepit Deus & lætatus est: & Job septem [k] agnas & septem boves, unam oblationem Deo: & suscepit Deus, & lætatus est: & sancti apostoli tres panes, qui sunt corpus Christi: & suscepit. Quid putas dicturi sunt Timothei filii: Similis est ovis Abraham illis quatuordecim, [l] quas obtulit Job? An certe dicturi sunt, quia non fuit similis una ovis Abraham illis quatuordecim Job? Jam nos omnes filii Abraham sumus, vocati in vera fide. Sed Abraham & Job, qui placuerunt Deo, minime hoc baptisma susceperunt. Numquid nos divisi sumus ab eis? Absit: sed credimus quia & ipsi & nos filii sumus omnipotentis. Sic decet credere vestrum imperium, & veram statuere fidem. Deus enim perfectus est, &

Ecl. 29. *Joan.* 6. *Joan.* 1. *Psal.* 109. *Genes.* 18. *Matth.* 13. *Luc.* 13. *Psal.* 36. *Psal.* 71. *Psalm.* 2. *Psal.* 86. *Psal.* 109. *Genes.* 15 *Job.* 42. *Rom.* 9 *Galat.* 2.

a Iidem libri, *non est panis*. b Iidem libri, *quia est vita*. BALUZII NOTÆ.
c Iidem libri, *indutum fuerat carnem*. d Iidem libri, *consparsionem*. Sic etiam paulo post.
e Iidem libri. *Sarræ*. Sic enim vulgo scribunt Latini.
f Iidem libri, *fermen consparsio*. g Iidem libri, *de ipso*.
h In hoc loco quædam habent veteres libri quæ non extant in editionibus. Sic ergo legendum: *similia enim sunt coram Deo. Sicut enim Deo testamentum vetus & novum similia sunt coram Deo, & qualis fuit oblatio Abrahæ purus & Job*.
i Veteres libri, *posteri*.
k Bellovac. *agnos*.
l Veteres libri, *quæ obtulit*.

non possunt homines [a] perscrutari divinitatem ejus. Sicut enim solem non potest quilibet minuere aut mutare, sic nec factorem solis poterit in æternum. Hæc cum tremore scripsi vestræ pietatis imperio, septima & vicesima die *Anno Christi 458.* Augusti mensis, anno secundo [b] imperii, indictione decima. Saluto vestram divinitatem, & omnes diligentes tranquillitatem vestram, & deprecor omnipotentem Deum, ut statuat vestrum imperium longævis in hoc mundo temporibus, & in futuro sæculo coram Deo. [c]

IN [a] CONCILIUM [b] CHALCEDONENSE

[c] œcumenicum seu universale IV. [d] approbatum, in quo [e] sexcenti triginta episcopi omnes hæreses, maxime [f] Eutychetis & Dioscori, [h] condemnarunt, anno domini 451. Marciano & Adelphio consulibus æra 489.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Hoc concilium a Leone pontifice indictum est. *Qua occasione?*

a *Concilium.*) Hæc sacrosancta synodus auctoritate sancti Leonis indicta, hortatu, opera, & auxilio Marciani imperatoris congregata, convocata ac defensa fuit hac occasione. Post obitum Theodosii imperatoris, voluntate sanctæ Pulcheriæ ex senatusconsulto delatum est imperium Marciano. Cum enim nullum præcessisset exemplum, ut Augusta solis moderaretur habenas imperii, ipsaque Deo virginitatem voviſſet, jamque ætate grandior esset, utpote quæ annum quinquagesimum primum vitæ suæ ageret, salubre illud iniit consilium, ut conjugii titulo eveheret in imperium virum ætate maturum, consilio gravem, continentia probatum, atque militari virtute ubique spectatum; sicque optimo imperii regimini opportune consuleret, ut tamen devotæ Deo virginitatis integritati omnino prospectum esset. Nutu igitur ac voluntate divina electus imperator Marcianus duabus epistolis, quæ extant inter præambulares concilii Chalcedonensis, ad Leonem scriptis, rogat pontifi- *Imperatoris rogatu pontifex indixit concilium.* cem, ut ad propulsandas hæreses, locum, tempus & modum congregandi concilii universalis præscribat. Priore epistola hæc ait: *Per celebrandam synodum te auctore maxima pars circa omnes episcopos fidei catholicæ fiat.* Secunda epistola ad Leonem, quæ extat inter præambulares: *Superesi*, inquit, *ut si placuerit tuæ beatitudini in has partes advenire, & synodum celebrare, hoc facere religionis affectu dignetur.* Et paulo post: *Si vero hoc onerosum est, ut tu ad has partes adveniat, hoc ipsum propriis literis tua sanctitas manifestet, quatenus & in omnem orientem, & in ipsum Thraciam & Illyricum nostra littera dirigantur; ut ad quemdam destinatum locum ubi vobis placuerit, omnes sanctissimi episcopi debeant convenire, & quæ Christiana religioni & catholicæ fidei prosint, sicut sanctitas tua secundum ecclesiasticas regulas definierit, sua dispositione declarent.* Idem enixe admodum Pulcheria Augusta petens epistola ad Leonem scripta, ait: *Tua reverentia, quocumque modo prospexerit, significare dignetur: ut omnes etiam totius orientis episcopi, Thraciæ atque Illyrici (sicut erat nostro domino, piissimo imperatori, meo conjugi placuit) in unam civitatem velociter ab orientalibus partibus valeant convenire; & illic sancto concilio & de catholica confessione, & de his episcopis qui ante hoc segregati sunt, sicut fides & Christiana pietas exigit, te auctore decernant.* Hæc ex epistola Pulcheriæ ad Leonem, quæ extat inter præambulares concilii Chalcedonensis. Tanta cum industria concilium œcumenicum expetentibus Augustis, pontifex respondit; ob ingruentem Hunnorum exercitum Gallias devastantem. & jam *Quid pontifex respondit.* Italiam invadere cogitantem, concilium œcumenicum ad tempus opportunum differendum esse; ideo nimirum, ut episcopi a barbarica hostilitate liberati, se libere ad synodum conferre possent. Constat ex epistola Leonis quadragesima secunda, quadragesima tertia, & quadragesima quarta, dum consensisset, novaque legatione, qua synodo œcumenicæ interesset, decreta, priorem illam, de qua supra in notis concilii Constantinopolitani & Mediolanensis egimus, revocasset; imperator piissimus publicam edidit sanctionem inter præambulares concilii Chalcedonensis extantem, de synodo œcumenica Nicæa *Quare mandatum, ut Nicæa convenirent episcopi.* in Bithynia Kalendis Septembris celebranda. Optabat enim ibi contra hæresim Eutychetis universale concilium celebrari, ubi primum Ariana impietas damnata fuit. Legati pontificii de fide occidentalium per Leonem & provincialia concilia Mediolani atque alibi in oriente habita jam ante, prout fieri consuevit, informati, cum literis commendatitiis ad imperatorem scriptis, ante Kalendas Julias Roma discesserunt, secum deferentes etiam Leonis pontificis epistolam quadragesimam septimam ad synodum transmissam; ex qua patres concilii intelligerent, quibus de rebus in synodo agere, quosque concilii præsides agnoscere deberent. Cum igitur ad præfinitum diem Kalendarum Septembrium episcopi ad synodum convocati, se Nicæam Bithyniæ contulissent, ibique pluribus diebus adventum imperatoris synodo interesse volentis, expectassent, scriptis ad imperatorem epistolis petitum fuit, ut quia plures episcopi ob difficultatem & laborem itineris, infirmitatibus, aliisve angustiis affligerentur, conventus ex more agi permitteret. Ad hoc Marcianus Augustus rescripsit, visum esse apostolicæ sedis legatis, ne absque imperatoris sententia synodus ageretur, seque propediem affuturum pollicitus est. Sin autem adventum maturare non liceret, hortatus est eosdem, ut se Chalcedonem conferrent. Cum interea Illyricum ob metum imminentis barbaricæ invasionis perturbari audivisset, adeoque non videretur esse tutum, ob bellicas expeditiones Constantinopoli longe recedere, decima Kalendarum Octobris, patres Nicææ congregatos iteratis literis Chalcedonem Constantinopoli propinquiorem convocavit. Unde, quod initio dixi, liquidissime constat, hanc synodum œcumenicam, imperatoris instinctu & consilio, pontificis autem jussu atque auctoritate congregatam fuisse. Hoc apertis verbis profitentur episcopi secundæ Mœsiæ in epistola ad Leonem imperatorem, quæ extat inter epistolas ad Chalcedonense concilium pertinentes, ubi sic ajunt: *In Chalcedonensium civitate multi sancti episcopi convenerunt, per jussionem Leonis Romani pontificis, qui vere caput est episcoporum.* Denique Gelasius in epistola ad episcopos Dardaniæ scribit, non Alexandrinam vel Antiochenam, sed solam dumtaxat apostolicam sedem cum auxilio imperatoris, sua auctoritate decrevisse, ut synodus Chalcedonensis fieret. Quod si Magdeburgenses, prout debebant, bene accepissent, non tam impudenter Gelasium vera scribentem de mendacio arguissent. Sciru & observatu necessarium est, appellatione hujus concilii ea tantum acta intelligenda esse, quæ Leonis primi pontificis maximi auctoritate confirmata fuerunt. Nam decretum illud actionis decimæ sextæ, quo patres concilii absentibus legatis & postea reclamantibus, Constantinopolitanæ sedi primatum attribuerunt, ideo quod instar Romæ caput imperii effecta, primatum meruerit, velut illegitimum a Leone pontifice justissime improbatum fuit. Supponit enim, quod Romana sedes tunc primatum habere meruerit, cum Romani orbis imperio potiretur; atque adeo non divino, sed humano jure caput ecclesiarum effecta fuerit. Vide quæ dicemus infra verbo *approbatum*. Baronius anno 450. & 451. Bellarminus libro quarto de concil. cap. 13.

Qua occasione concilium Nicæa Chalcedonem translatum sit.

Redarguuntur Magdeb.

Quæ acta appellatione hujus concilii nominanda sint

b *Chalcedonense.*) Sic dictum a Chalcedone, quæ civitas Bithyniæ, prope Bosphorum Thracium, e conspectu Byzantii, quod in altera est parte situm. Hanc Megarenses condiderunt, teste Strabone libro duodecimo. Incolæ urbis Cæci appellati sunt, ideo quod non patius oppositum litus elegissent, in quo postea conditum est Byzantium, loco longe feliciori situm. Hujus meminit Pomponius lib. 2 Plinius lib. 5. cap. ult. Ptol mæus cap. 2. l. 5. Antoninus in suo itinerario. Hæc civitas licet ante non ignobilis foret, a patribus hujus concilii honore & dignitate clarior & illustrior reddita fuit. Cum imperator instaret, ut ad honorem Euphemiæ martyris Chalcedon nomine tenus metropolis dignitatem consequeretur, citra præjudicium Nicomediæ; patres concilii actione septima communi consensu id admiserunt. Et quamquam principio imperator voto singulari desideraret, ut patres Nicæam convenirent, eodemque loco, quo primum Ariana perfidia oppugnata est, Eutychianam hæresim condemnarent; propter bellicas tamen expeditiones, & barbarorum incursiones fieri debuit, ut patres præscripto die Nicæa congregati, transferrentur Chalcedonem, quæ Constantinopoli propinquior, & a metu hostium multo securior erat.

Chalcedon. quæ & quibus urbs.

Hæc urbs occasione concilii facta est metropolis.

Locus habiti concilii.

In amplissima basilica sanctæ Euphemiæ martyris, quæ non intra mœnia, sed in suburbiis collocata fuit, episcopi convenerunt. Ante cancellos sacri altaris in secretario, prout fieri consuevit, synodalis patrum consessus fuit. Quo ordine, infra dicemus verbo *sexcentorum*. Ecclesiam sanctæ Euphemiæ graphice describit Evagrius lib. 2. cap. 3. Quis locus ecclesiæ dicatur secretarium, post ea quæ notavimus supra canone 21. concilii Laodiceni, prolixius ostendit Baronius anno 451. num. 61. 62. & 63.

Confessus episcoporum ubi.

c *Oecu-*

BALUZII NOTÆ.

a Iidem libri, *perscrutari & imminuere divinitatem.* b Iidem libri, *imperii vestri.*

c Post ista veteres libri addunt: *per secunda Syria*; quod irrepsit ex titulo alterius epistolæ. Deinde; *Explicit.*

Concilium œcumenicum fuit.

c *Oecumenicum seu universale.*) Cum ad instantiam imperatoris hoc concilium auctoritate Romani pontificis indictum sit, jussuque ejusdem omnes episcopi totius orbis convocati fuerint, ut patet ex iis quæ diximus supra verbo *concilium:* cum denique huic sanctorum patrum conventui Romanus pontifex per suos legatos præsederit, quis universale & œcumenicum esse neget? Paschasinum & Lucentium episcopos, Bonifacium & Basilium presbyteros, legationis munere fungentes synodo interfuisse ac præsedisse, singulæ fere actiones concilii attestantur. Ipsi enim in omnibus prope actionibus primi nominantur, primi sedent, primi loquuntur, & primi subscribunt, non alia sane auctoritate, quam ut jus præsidendi a pontifice sibi delegatum ipso facto usurparent. Quid quod ipsi legati, definitivam sententiam in Dioscorum pronuntiantes, apertis verbis indicent actione tertia, se id nomine pontificis velut universi concilii præsides præstare? Verba sententiæ hæc sunt. *Sanctissimus ac beatissimus papa caput universalis ecclesiæ Leo, per nos legatos suos, sancta synodo consentiente, Petri apostoli præditus dignitate, qui ecclesiæ fundamentum & petra fidei, & cælestis regni janitor nuncupatur, episcopali dignitate Dioscorum nudavit, & ab omni sacerdotali opere fecit extorrem.* Tertio, quod supra nominatis episcopis ac presbyteris auctoritate pontificia collata sit præsidendi auctoritas, ipse sanctus Leo pontifex epistola quam scripsit ad synodum Chalcedonensem, 47. 45. profitetur his verbis: *In his fratribus Paschasino & Lucentio episcopis, Bonifacio & Basilio presbyteris, qui ab apostolica sede directi sunt, me synodo vestra fraternitas existimet præsidere.* Quarto denique ex Synodica ipsius concilii ad Leonem scripta, quæ habetur post finem concilii, manifesto constat, ipsos legatos non tantum præsidendi auctoritatem habuisse & usurpasse, verum etiam ab omnibus patribus concilii pro præsidibus agnitos & honoratos fuisse. *Tu quidem,* inquiunt, *sicut membris caput præeras in his qui tuum tenebant ordinem, benevolentiam præferens.* Si dicas, Marcianum concilio prima actione interfuisse, eumque primo loco sedisse, adeoque ut judicem ac præsidem concilii præsto fuisse; Respondeo, imperatorem in propria persona non primæ, sed secundæ actioni, & per sæculares judices posterioribus actionibus interfuisse, ut judicem controversiarum fidei egerit, nemo præter insanum Lutherum aliquem aut Calvinum affirmaverit. Qua intentione imperator per se aut suos vicarios præsens esse voluerit, patres concilii in epistola synodica ad Leonem scribunt his verbis. *Tu episcopis judicibus sicut membris caput præeras in his qui tuum tenebant locum: imperatores vero ad ordinandum decentissime præsidebant,* &c. nimirum, ut omnem vim, fraudem atque tumultum a Synodo averterent. Cum enim in conciliabulo Ephesino Dioscorus Alexandrinus episcopus, usurpatus dumtaxat & illegitimus universalis concilii præses, introductis militibus, episcopos ad subscribendum coegisset, voluit per se vel suos vicarios interesse, ne cuiquam aliqua violentia inferretur. Hoc est, quod in oratione ad synodum habita actione sexta ait, se venisse ad confirmandam fidem, sicut olim fecerat Constantinus magnus: qui cum non ad judicandas & explicandas fidei controversias, sed ad defendendum & exequendum decreta synodi præsto adfuit, certum est non alia intentione Marcianum imperatorem huic concilio interfuisse, quam ut illud sua auctoritate adversus hæreticorum tumultus ac seditiones tutaretur ac defenderet. Advertat ergo lector, quam splendide mentiatur Calvinus, dum ait ex solo permissu & privilegio imperatoris, atque defectu personarum idonearum accidisse, quod legati pontificis huic concilio præsederint. Vide Bellarminum lib. 1. de conciliis cap. 19.

Legatos apostolicæ sedis præsedisse concilio probatur quatuor rationibus. Ratio 2.

Ratio 3.

Ratio 4.

Refellitur objectio

Qua intentione imperator per se vel suos concilio interfuerit.

Calvini mendacium detegitur.

d *Approbatum.*) Ea quæ hoc concilio de fide incarnationis domini nostri Jesu Christi contra hæresim Eutychianam communi patrum orthodoxorum sententia definita sunt, auctoritate Leonis pontificis, prout iidem patres concilii synodali epistola ad Leonem scripta expedierant, confirmata & approbata fuerunt, ut patet ex circulari epistola. Id vero quod instigante Anatolio Constantinopolitano antistite, ambitiose, absentibus, & postea contradicentibus legatis, de primatu sedis Constantinopolitanæ contra decreta Nicæni concilii constitutum fuit, ut post Romanam sedem, secundum locum patriarchalis honoris ac dignitatis Constantinopolitana ecclesia haberet; id inquam, sanctus Leo pontifex plane improbavit, cassavit, atque irritum reddidit. Approbatio decretorum fidei extat epistola Leonis LXI. quam ad synodum Chalcedone habitam scripsit. Cujus initio hæc ait: *Omnes quidem fraternitatem vestram nosse non ambigo, definitiones sanctæ synodi, quæ ad confirmationem fidei in Chalcedonensi civitate celebrata est, toto corde me fuisse complexum.* Et paulo infra; *Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, utrum quæ in synodo Chalcedonensi per unanimitatem vestram de fide statuta sunt, approbem; hac ad omnes fratres & coepiscopos nostros, qui prædicto concilio interfuerunt, scripta direxi, quæ gloriosissimus & clementissimus prin-*

Quæ acta hujus concilii approbata sint. Reprobantur quæ de primatu Constantinopolitanæ sedis decreta sint.

A *ceps (sicut poposci) in notitiam vestram mittere pro catholicæ fidei amore dignabitur: ut & fraterna universitas, & omnium fidelium corda agnoscant, me non solum per fratres qui vicem meam executi sunt, sed etiam per approbationem gestorum synodalium propriam vobiscum unisse sententiam, in sola videlicet fidei causa (quod sæpe dicendum est) propter quam generale concilium, & ex præcepto Christianorum principum, & ex consensu apostolicæ sedis placuit congregari, damnatis hæreticis, qui si corrigi voluissent, nulla penitus resideret de vera domini nostri Jesu Christi incarnatione dubitatio. Unde si quis unquam ausus fuerit vel Nestorii perfidiam tueri, vel Eutychetis aut Dioscori impium dogma defendere, a catholicorum communione resecetur, nec habeat ejus corporis participationem cujus abnegat veritatem.* De improbatione primatus sedis Constantinopolitanæ adjudicati, idem Leo pontifex epistola quinquagesima quinta ad Pulcheriam scribit. *Consensiones episcoporum & sanctorum canonum apud Nicæam conditorum regulis repugnantes, unita nobiscum vestræ fidei pietate, in irritum mittimus,* B *& per auctoritatem beati Petri apostoli generali prorsus definitione cassamus.* Omnia igitur illa, quæ nomine hujus concilii sub præsidio Leonis habiti continentur, ejusdem auctoritate approbata fuerint. Canones vero, quos legatis absentibus ad concilium clanculo & furtim addiderunt orientales episcopi, a Leone pontifice nequaquam recepti fuere, cum nihil præter fidei definitionem confirmaverit, ut ex epistola 61. verbis supra recitatis liquido apparet.

Præter confirmationem sedis apostolicæ, accesserunt etiam ad corroborandam hanc Chalcedonensem synodum sanctissimorum virorum, qui his temporibus orientalem ecclesiam illustrabant, & miraculorum virtute nitebant, sanctorum Euthymii nimirum & Auxentii elogia, qui se fidem hac synodo definitam tenere, verbis & miraculis testati fuerunt. Refert Zonaras tomo tertio annalium, quod cum Eutychianæ factionis sectarii decreta concilii subsannarent, ejusque auctoritatem non veritate, sed potentia imperatoris niti dicerent, Anatolium C patriarcham convocatis adversariis ita locutum fuisse: *Quoniam sententiam vestram adhuc mordicus tenetis, neque vos perperam sentire creditis, sed nos incusatis, quasi Nestorii dogma approbemus, cum duas naturas in salvatore prædicemus, utraque citra confusionem proprietatem suam retinente, istius controversiæ dubitatio, si placet, Deo permittatur. Scribatur igitur vestra de fide sententia in uno libello, & noster in altero: atque ambo in loculo gloriosæ martyris Euphemiæ collocentur, & hujus judicium esto utri recte an perperam sentiant. Hæc cum hæreticis etiam placuissent, libelli scripti, remoto lapide qui loculum claudebat, pectori martyris apponuntur: & lapis in suum locum repositus, ab utraque parte signatur. Dehinc supplicationes fiunt, & preces ad Deum pervigiles, ut demonstret utra sententia ei cordi sit, & quæ rejicienda videatur. Post triduum conveniunt, imperatore etiam præsente. Aperto loculo (o rem mirabilem!) libellus hæreticorum ad pedes martyris invenitur; alter in manu ejus dextera, quam extendisse fertur ad imperatorem & patriarcham, ac libellum ei porrexisse.* D *Itaque rectæ sententiæ assertores plaudere, adversarii vero demissis vultibus & præ pudore caligantibus, abire, quidam etiam veram sententiam amplecti.* Hæc Zonaras, quem sequitur Glycas tomo tertio annalium. Metaphrastes & Nicephorus lib. 15. cap. 5. eamdem quidem historiam recensent, sed in ratione temporis aberrant. Non infirma laus sacrosancti concilii est, quod a concilio Constantinopolitano, anno vigesimo Leonis, celebrato, confirmatum sit; quodque triginta septem metropolitani orientales, teste Evagrio lib. 2. cap. 10. & Liberato in breviario cap. 15. ad Leonem imperatorem anno Christi 457. rescribunt, *Chalcedonensem synodum usque ad sanguinem vindicandam, eo quod non alteram fidem teneret, quam synodus Nicæna constituit.* Basiliscum imperatorem tyrannum & hæreticum, qui erat quasi flagellum Dei & virga furoris domini, & manifestus persecutor ecclesiæ, hanc synodum, quod refert Evagrius lib. 3. cap. 4. rejecisse: Anastasium Acephalorum hæreticorum sectarium, aliosque hæreticos plures, teste E eodem Evagrio cap. 30. eamdem acerrime impugnasse concedimus: sed cum magno gloriæ & celebritatis augmento ad concilium hac occasione addito. Nam quanto eam hæretici gravius accusarunt, tanto eam viri sancti fortius defenderunt & propugnaverunt. Theodosius cœnobiarcha sanctissimus in epistola ad Anastasium, quam ex Metaphraste recitat Surius die 11. Januarii, cum recensuisset decreta hujus concilii, imperatorem allocutus est: *Adversus hoc & ignis accendatur, & ensis acuatur, & mors quoque nobis acerba afferatur; imo vero, si fieri possit, pro una innumerabiles: nos vero nunquam prodemus veram religionem, neque ea quæ recte placuerunt patribus, ea abrogando, probro afficiemus.* Extat in bibliotheca sanctorum patrum Leontius Byzantius, qui in opere de sectis hæreticorum, auctoritate hujus synodi acerrime propugnat. Quamquam ea quæ summi pontificis & conciliorum auctoritate, & virtute mira-

Chalcedonensis fidei definitio miraculis confirmata.

Omnes fere orientales episcopi epistolis ad Leonem imperatorem scriptis supra in fine concilii hujus extantibus, hanc synodum approbant.

Basiliscus & Anastasius imperatores oppugnarunt.

miraculorum eſt corroborata, talibus deſenſoribus non indigeat. Si dicas hoc concilium in fide & moribus aberraſſe, tum quod actione 16. definiat, Romanum pontificem a patribus Nicæni concilii primatum habuiſſe, quem jure divino ſibi conceſſum jam diu ante obtinuerat, & de facto uſurparat; tum etiam quod illam a quinta ſynodo condemnatam epiſtolam Ibæ ad Marim Perſam, qua Cyrillus Alexandrinus arguitur, Theodorus Mopſueſtenus cum ſuis ſcriptis laudatur, concilii patres approbaverint: Reſpondeo nihil præjudicii his omnibus ſacroſancto concilio generari. Quidquid enim de primatu apoſtolico & Conſtantinopolitano decretum eſt, abſentibus legatis ſedis pontificiæ conſtitutum fuit, ideoque auctoritate pontificia non tantum reprobatum, verum etiam concilii nomine indignum eſt, quidquid eadem actione ſub nomine & prætextu hujus concilii editum & conſtitutum fuit, ut ex præcedentibus ſufficienter conſtat. Epiſtolam Ibæ patres concilii non approbarunt, ſed ex ea tantum dijudicarunt, ſcriptorem eccleſiæ, qui ante concordiam Cyrilli Alexandrini cum Joanne Antiocheno initam Neſtorianæ factioni adhæſerat, vere catholicum eſſe, meritoque præcedentibus duobus judiciis eccleſiaſticis, Tyri & Beryti habitis, a calumniis adverſariorum abſolutum fuiſſe. Hoc enim judicio epiſcoporum deciſum eſt, quod in controverſiam vocabatur; nimirum, an Ibas Edeſſenus epiſcopus catholice & orthodoxe contra Neſtorium de perſona Chriſti ſentiret, adeoque juſto judicio Tyri & Beryti calumnia adverſariorum abſolutus eſſet: de epiſtola nulla fuit controverſia, eaque non aliter in judicium adducta fuit, quam ut inde agnoſceretur, Ibaſne poſt initam concordiam inter Cyrillum & Joannem Antiochenum catholicus, an Neſtorianus eſſet. Summam itaque injuriam irrogant concilio ſanctiſſimo, qui epiſtolam hæreticam, hæreticorum laudes, orthodoxorum calumnias continentem, juſtoque judicio quintæ ſynodi univerſalis condemnatam, a patribus hujus concilii receptam & approbatam fuiſſe cum Neſtorianis in vulgus emittunt. Vide quæ diximus hac de re ſupra in notis concilii Berytenſis ſub Leone. Item quæ infra notabimus quintæ ſynodi coll. 8.

Objectio.

Reſponſio.

An concilium Chalcedonenſe epiſtolam Ibæ approbaverit.

e *Sexcenti triginta epiſcopi.*) Sexcentos triginta epiſcopos huic ſacro concilio præſentes fuiſſe, teſtantur Marcellinus in chron. Liberatus diaconus in breviario cap. 13. Photius de ſeptem conciliis cap. 4. Sanctus Leo epiſtola 52. ad epiſcopos Galliarum ſcribens, in hoc ſexcentos ferme fratres coepiſcopos congregatos fuiſſe, item profitetur. Unde cum prima actione concilii trecenti tantum quadraginta quinque epiſcopi ſcripti legantur, dimidiam fere partem epiſcoporum qui interfuerunt, ibidem deſiderari certum eſt. Ex horum numero pontificiæ legationis munere, ut ex epiſtola Leonis ad ſynodum Chalcedonenſem conſtat, functi ſunt Paſchaſinus Lilybæi in Sicilia epiſcopus, Lucentius Aſculanus antiſtes, Bonifacius & Baſilius ſanctæ Romanæ eccleſiæ presbyteri cardinales. Julianum Coenſem epiſcopum, in orientem res eccleſiæ agere ſolitum, pontifex voluit in hac eadem ſynodo legati munera obire, ut ex ſubſcriptionibus ſynodalibus actionis primæ, & Leonis epiſtola liquet. Ex Africana eccleſia, licet Vandalica perſecutione aſſidue vexaretur, adfuerunt Aurelius Adrumetinus, & Ruſticus. Adfuerunt etiam hoſtes catholicæ fidei, qui ſimul conſpirant contra Flavianum, Dioſcorus Alexandrinus, & Juvenalis Hieroſolymitanus, Domnus Antiochenus, qui jam privatus, & qui ejus loco ſuffectus fuit Maximus: itemque in locum ſancti Flaviani ſubrogatus Anatolius Conſtantinopolitanus, a ſancto Leone catholicæ eccleſiæ jam ante reconciliatus Neſtorium hæreſiarcham ex ſubſcriptione alterius epiſcopi eodem nomine appellari, interfuiſſe, apud Evagrium lib. 2. cap. 2. ſcribit Zacharias rethor: ſed merito ab Evagrio reprehenditur, cum is cujus nomen ſubſcriptum habetur, Phanagoriæ civitatis epiſcopus, adeoque ab illo hæreſiarcha longe alius fuerit. Marcianum imperatorem una cum Pulcheria Auguſta, aliiſque imperii magiſtratibus, præſentem fuiſſe, ipſa acta concilii loquuntur. Horum omnium conſeſſus ita diſpoſitus fuit. Imperator cum Pulcheria Auguſta, magiſtratibus ſenatoribus & judicibus cognitoribus, ſedem habuit ante cancellos. Ex patribus concilii inter apſidem & cancellos conſtitutis, legati ſedis apoſtolicæ, & poſt eos Anatolius Conſtantinopolitanus, Antiochenus, aliique deinceps epiſcopi ſederunt a læva parte: Dioſcorus autem Alexandrinus, & poſt eum Juvenalis Hieroſolymitanus, aliique a dextera. In medio ipſorum ſuper thronum ſacroſancta evangelia collocata fuere. Et quia læva, quod ſupra in notis concilii Nicæni, verbis, *trecentorum octodecim*, dixi, dignior eſt dextera: vel quia Chriſtum dominum noſtrum, qui eſt ſummus pontifex (cujus typum gerebat evangelium ſuper thronum in meditullio collocatum) in ſynodalem confeſſum reſpicientem; a dextris haberent, qui ſederent in ſiniſtra: & a ſiniſtris, qui conſiderent in dextera: hac, inquam, de cauſa accidit, ut quandoque Dioſcorus & Juvenalis ambo judicandi adeſſent, dextrum locum occupare permiſſi fuerint. De locali enim diſpoſitione in antiquo Romano ordine hæc leguntur. *Sedebunt ea locali diſpoſitione, ut intrantibus eccleſiam epiſcopi ſint ad ſiniſtram*, &c.

Numerus epiſcoporum.

Legatorum nomina quæ.

Epiſcopi Africæ.

Dioſcorus cum ſuis aſſeclis interfuit.

Neſtorius quis.

Quis conſeſſus concilii.

Cur legati ſedis apoſtolicæ a læva parte ſederint.

f *Eutychetis.*) Eutyches monachorum Conſtantinopoli degentium archimandrita fuit; contra Neſtorianam hæreſim in concilio Epheſino ceteris præſtantius dimicavit, tanto cum zelo, ut eam ob rem a Leone epiſtola ſexta & actione quarta concilii Conſtantinopolitani ſub Leone celebrati, laudari meruerit. Sed cum imprudenter prædictam hæreſim impugnaret, eo profiliit, ut non modo duas perſonas, ſed etiam duas naturas in Chriſto domino negaret, diceretque eos omnino Neſtoriana hæreſi infectos eſſe, qui in Chriſto unam perſonam, duas vero naturas indiviſe & inconfuſe conjunctas profiterentur. Hæc ille multis annis ſecreto docuerat, miſſiſque ad aliorum monaſteriorum monachos & abbates hac de re ſcriptis libellis & voluminibus, quorumdam ſubſcriptionem & approbationem impetravit. Denuntiatus hanc ob rem ab Euſebio Dorylæi epiſcopo, in Conſtantinopolitano concilio condemnatus, ſcriptis ad pontificem appellationum libellis, quibus ſe catholicum ſimulabat, in conciliabulo Epheſino, quod per Chryſaphium importunis precibus apud imperatorem extorſerat, nullo juris & æquitatis ordine ſervato, ille abſolutus, contra Flavianus in exilium ablegatus fuit, ut ſupra in notis prædictorum duorum conciliorum prolixius enarravi. Poſtquam hoc ſacroſancto concilio acta Epheſini conciliabuli reſciſſa eſſent, meritamque damnationis ſententiam iterato judicio accepiſſet, ut e monaſterio Conſtantinopolitano, ubi cum periculo fidelium agebat, longius relegaretur, a ſancto Leone duabus epiſtolis ad Leonem 45. & ad Marcianum 70. ſcriptis petitum fuiſſe conſtat: ſed ad quem locum, quove ſucceſſu & eventu exularit, non liquet. Hæc ex Liberati diaconi breviario cap. 11. & ex actis concilii Conſtantinopolitani, & conciliabuli Epheſini actione prima, in Chalcedonenſi concilio extantibus. Vide notas prædicti concilii.

Eutyches hæreſiarcha deſcribitur.

g *Dioſcori.*) Poſt obitum Cyrilli magni & ſanctiſſimi præſulis Alexandrini, Dioſcorus Neſtorium hac in re imitatus, ſuperinducta admirandæ ſanctitatis larva, vacantis eccleſiæ Alexandrinæ ſedem eſt adeptus. Speciem humilitatis & modeſtiæ præ ſe ferens, intus ſuperbiam cum ſummæ arrogantiæ occultavit, voluitque videri ſanctiſſimus, qui facinoroſiſſimus erat, quique actione 3. hujus concilii de Origeniſtarum & Arianorum hæreſi, de homicidio, incendio, vitaque turpiſſima eſt convictus. Ad univerſum populum ſibi conciliandum, *ſimulac in thronum evectus eſt*, (inquit Liberatus diaconus in breviario) *opprimens Cyrilli hæredes, & per calumnias multas ab iis auferens pecunias, piſcioribus & cauponibus civitatis dedit, ut munditiſſimum panem, & pretioſiſſimum vinum viliore pretio populo exhiberent.* Clericos Cyrillo cariores abſque cauſa ab ordine deponere tentavit. Nepotes ejuſdem mire afflictatos per Nomum conſulem Alexandria expulit. Athanaſium quoque Cyrilli ex ſorore nepotem presbyterio privavit, nullaque prævia accuſatione ab eccleſiaſtico collegio alienum fecit. Prædatorio illi Epheſino conciliabulo, ſeu potius latrocinio, quanta cum turpitudine præſederit, ipſa acta loquuntur. Hoc concilio homicida ſacrilegus juſto judicio condemnatus, poſtquam excommunicandi ſummum pontificem ſcelus inauditum attentaſſet, in Gangram Paphlagoniæ civitatem relegatus eſt, illucque manu militari perductus, ibidem paulo poſt mortuus eſt. Hæc ex actis concilii Epheſini, Chalcedonenſis, breviario Liberati, Evagrio, Baronio, &c. Plura dicemus infra.

Dioſcorus Alexandrinus deſcribitur.

h *Condemnarunt*, &c.) Id qua ratione, quove ordine juris ac rerum geſtum ſit, tredecim ſeſſionibus, ſeptemdecim actiones continentibus, ſummatim recenſebo. Unius ſeſſionis nomine appello actiones plures uno eodemque die habitas.

Seſſionis nomine quid intelligendum.

SESSIO I.

Seſſione 1. quid ſit geſtum.

PRima ſeſſione VIII. Idus Octobris, anno 451. celebrata, epiſcoporum ſedibus, eo quo ſupra diximus ordine, ante cancellos in ſecretario diſpoſitis, Dioſcorus Alexandrinus per legatos pontificis denuntiatus, ideo quod ſine auctoritate & conſenſu pontificis univerſale concilium congregaſſet, eique contra omnem antiquitatem & conſuetudinem præſediſſet, decreto concilii e patrum conſeſſu amotus, velut reus dijudicandus, juſſus eſt in medio ſedere. Quo facto, Euſebius Dorylæi epiſcopus, in medium velut accuſator progreſſus, ad acta pſeudoſynodi Epheſinæ provocavit. Poſt lectum libellum, Dioſcorus, ut ſui judicium declinaret, de fide primum agendum eſſe contendit: ſed interlocutione judicum ipſa acta Epheſini conciliabuli ante omnia juſſa ſunt legi. Quæ dum legerentur, delictum ſuum excuſans & attenuans, dixit, non ſua ſolius auctoritate, ſed & Juvenalis Hieroſolymitani, Thalaſſii Cæſareenſis epiſcopi, aliorumque omnium præſentium ſubſcriptione prædicta acta confirmata eſſe. Contra epiſcopi fere omnes dixerunt, voluntarie & citra vim adhibitam neminem ſubſcripſiſſe: per milites ſuſtibus, gladiis, & minis exilii Flaviano, aliiſque pluribus illatam deinceps expoſue-

fuerunt ; addentes , acta a notariis Dioſcori corrupta esse atque depravata . Eutychetem in ea quam obtulerant , confeſſione fidei , incarnatum quidem Chriſtum profiteri , ſed non ex Maria virgine . Quæ cum dixiſſent , tandem ſui erroris atque peccati veniam deprecati ſuerunt.

Abſoluta lectione actorum Epheſini concilii , producta ſunt acta concilii Conſtantinopolitani , ex quibus legati ſedis apoſtolicæ probaverunt Flavianum vere catholicum eſſe , Eutychetem autem abſque dubitatione ulla impium hæreticum. Dioſcorus interlocutus , Flavianum jure damnatum , ideo quod poſt incarnationem duas naturas diſtinctas & inconfuſas in Chriſto confiteretur , hæreſim ſuam manifeſtavit . His adjecta eſt recitatio actorum de cognitione habita Conſtantinopoli ſuper fide notariorum. Inde Eutychetis abſolutio : & poſt interpoſita quædam acta concilii Epheſini œcumenici , impia ſententia a Dioſcoro in Flavianum Epheſi pronuntiata , in hoc patrum conſeſſu lecta fuit. Quibus omnibus exacte cognitis , interlocutione judicum tractatio de fide in ſequentem ſeſſionem dilata eſt . Rogati quid de judicibus Flaviani ſtatuendum foret , reſponderunt , omnes Flaviani accuſatores & judices , nominatim vero Dioſcorum , Juvenalem , Thalaſſium , alioſve , qui cum prædictis principem locum in pſeudoſynodo Epheſina obtinuerunt , ex præſcripto ſacrorum canonum damnandos eſſe.

Poſt hæc pro gratiarum actione & Dei laudum celebratione , ſubſecuta eſt ſacri triſagii acclamatio , videlicet : *Sanctus Deus , ſanctus fortis , ſanctus & immortalis :* additumque , *multos annos imperatori :* & denique plurima in Dioſcorum dicta fuerunt.

SESSIO II.

Seſſionis 2. res geſtæ.

SEcunda ſeſſio celebrata eſt ſexto Idus Octobris , anno 451. in qua habita eſt a patribus tractatio de fide , hoc ordine. Primo lectum eſt ſacrum Nicæni concilii ſymbolum : ſecundum illud cum veteribus patribus ſenſiſſe Cyrillum & ſanctum Leonem , omnes conteſtati fuerunt : Recitatum eſt deinde ex ſcripto ſymbolum Conſtantinopolitani concilii œcumenici . Poſtea vero duæ ſancti Cyrilli epiſtolæ : quarum alteram ad Neſtorium , alteram ad Joannem Antiochenum dederat . Inſuper magna illa ſancti Leonis epiſtola 10. de verbi incarnatione ad Flavianum ſcripta , publice recitari juſſa eſt. Denique refutatis illis , quæ ab epiſcopis Paleſtinæ & Illyrici objecta fuerunt , acclamatum eſt ab omnibus : *Hæc patrum fides : hæc apoſtolorum fides . Omnes ita credimus , orthodoxi ita credimus : anathema qui non ita credit . Petrus per Leonem ita locutus eſt .* &c.

SESSIO III.

Seſſionis 3. brevis enarratio.

TErtio Idus Octobris prædicti anni ad tertiam ſeſſionem conveniunt epiſcopi tantummodo (quæ eſt manifeſtiſſima nota œcumenici concilii) abſque magiſtratibus ſæcularibus , eo quod tractanda eſſet Dioſcori damnatio , cui prærer epiſcopos , ſecundum canones nemini aliorum judicum ſæcularium aut laicorum intereſſe licebat . Cum ad hanc ſeſſionem Dioſcorus , qui a militibus domi cuſtodiebatur ne fugam arriperet , ſecundo citatus , propter abſentiam judicum , & prætenſam quamdam ægritudinem , comperare recuſaſſet , lecti ſunt libelli accuſationum quos Theodorus & Iſchyrion Alexandrinæ eccleſiæ diaconi , Athanaſius ejuſdem eccleſiæ presbyter , & Sophronius Alexandrinæ civitatis Chriſtianus , contra Dioſcorum obtulerunt . Primo libello accuſabatur , quod eſſet Origeniſta hæreticus , blaſphemus in ſanctam Trinitatem ; homicida Flaviani , incendiarius , injuſtus & temerarius , utpote qui Teodorum diaconum nulla alia de cauſa a diaconatu amoviſſet niſi quod ſancti Cyrilli epiſcopi amicus fuiſſet : quod poſt hominum memoriam primus Romanum pontificem excommunicando ſcelus inauditum commiſiſſet. Secundus libellus Iſchyrionis poſt confirmata prædicta ſcelera continebat , quod frumentum ad conficiendam ſacram euchariſtiam , & ſolatium peregrinorum ab imperatore eccleſiis Libyæ dari ſolitum , ſurripuiſſet ; adeo ut eam ob cauſam incruentum ſacrificium Miſſæ diu oblatum non fuerit. Adjecit , quod ea bona quæ Periſteria nobiliſſima fœmina per teſtamentum monaſteriis & pauperibus contuliſſet eo fine , ut pro ſalute animæ ſuæ ſacrificium Deo offerretur , ille ſcortis & turpibus perſonis in eleemoſynam contulerit , ut quidem ex bonis illius (quod vetus & recepta conſuetudo orandi pro defunctis , tunc merito impiiſſimum eſſe judicabat) *incenſum Deo pro ejus anima obtulerit* . De vita ipſius valde obſcœna plurima addidit , ut quod ſubintroductas fœminas haberet in epiſcopio , quibuſcum in balneo lavaretur ; & quod inter alias Panſophiam quamdam famoſiſſimam magno omnium Alexandrinorum ſcandalo in deliciis haberet. Poſtremo quod non ſatis ei fuerit , Theodorum diaconum ob amicitiam cum ſancto Cyrillo habitam diaconatus officio privaſſe ; verum etiam poſſeſſiones ejuſdem per monachos a ſe miſſos incenderit , arbores exciderit , juſſuſque occidi Theodorus , vix fugiens evaſerit. Tertio libello Athanaſius presbyter Cyrilli Alexandrini , ſe cum fratribus & cognatis urbe ejectum , omnibus bonis ac fortunis ſpoliatum , tormentis Chryſaphii ſubjectum , ad ſummam paupertatem adactum eſſe , ut mendicando victum quærere debuerit. Fratrem inter tormenta expiraſſe , ſibi presbyterum adeptum eſſe ; & ne veſtiginm ullum Alexandriæ ſupereſſet , domos ſuas in eccleſias converſas eſſe. Quarto libello Sophronii , tyrannidis eſt accuſatus : utpote qui pœnam adulteri cujuſdam , quem imperator puniri reſcripſerit , impediverit dicens Ægyptum magis ad ſe quam ad imperatorem pertinere : ideoque etiam allatas Alexandriam novi imperatoris Marciani imagines per ſuos urbe efferri mandaverit . His viſis , ne qua ſolennitas requiſita deeſſet , placuit patribus ut Dioſcorus adhuc tertio vocaretur per ſcriptum citationis libellum , qui prætenſas illius excuſationes falſas eſſe demonſtrabat. Legitime igitur tertio citatus , ut libellis Alexandrinorum contra ſe oblatis reſpondeat , contumax in propoſito perſtitit , & adeſſe recuſavit. Cum igitur nihil reliquum eſſet ad ejus defenſionem vel excuſationem : ipſi apoſtolicæ ſedis legati adverſus Dioſcorum damnationis , & ab epiſcopatu , omnique eccleſiaſtica functione depoſitionis ſententiam protulerunt . Singuli vero epiſcopi , ſingulis ſententiis impium Dioſcorum perſtringentes , eidem ſubſcripſerunt . Latam ſententiam ipſi Dioſcoro inſinuarunt , perque ſynodicas epiſtolas ad imperatores , Pulcheriam Auguſtam , & ad clerum Alexandrinum ſcriptas , eamdem ubique promulgarunt.

SESSIO IV

QUarta ſeſſione 16. Kalendas Novembres celebrata , epiſcopis ſynodi cum magiſtratibus & judicibus cognitoribus in unum convenientibus , propoſita eſt cauſa Juvenalis Hieroſolymitani , Thalaſſii Cæſarienſis , Euſebii Ancyræ , Euſtathii Beryti , & Baſilii Seleuciæ , epiſcoporum , qui cum Dioſcoro improbo Epheſino conventui præfuerant. Petebant ad communionem eccleſiæ , & ſimul ad ſynodum recipi , qui cum Dioſcoro ob eadem patrata ſcelera ſeſſ. 1. damnati fuerant. Qui cum decieto ſynodali interpoſito paruiſſent , Nicæno atque Conſtantinopolitano ſymbolo , nec non epiſtolæ ſancti Leonis papæ decimæ , de verbi incarnatione ad Flavianum tranſmiſſæ , ſubſcripſiſſent , contrarium ſentientibus ac docentibus anathema dixiſſent , ad communionem eccleſiæ , & ſimul etiam ad ingreſſum ſynodi admiſſi fuerunt. Poſt hæc Ægyptii epiſcopi cum libello fidei , quem imperatori obtuletunt , ingreſſi , juſſu legatorum apoſtolicæ ſedis in Eutychetem anathema dixerunt : ne autem epiſtolæ Leonis , antequam novus Alexandrinus antiſtes eligeretur , ſubſcriberent , precibus ſuis impetrarunt , cautione adhibita , quod Chalcedone non prius ſint abituri , quam in locum Dioſcori alius Alexandrinus epiſcopus ſubrogatus fuerit . Poſt hæc juxta relationem exemplarium Latinorum (Græci enim , quibus hac de re minor eſt adhibenda fides , ante quartam actionem hæc contigiſſe referunt .) Caroſus , Dorotheus & Barſumas archimandritæ Eutycheti adhæreſcentes , ad ſynodum intromiſſi libellum obtulerunt ; in quo cum more Eutychetis & Dioſcori , ſub mentito pallio Nicanæ fidei catholicos ſe jactitarent , & tamen pro Dioſcoro ſupplices preces haberent , conceſſa eſt illis dilatio trium dierum ad reſipiſcendum , & catholicæ fidei adverſus Eutychetem ſubſcribendum . Archimandritæ catholici contra ejus perfidiam libellum obtulerunt , qui omnium judicio ut catholicus & orthodoxus approbatus fuit.

Quartæ ſeſſionis compendioſa narratio.

SESSIO V.

Quam Latinus codex antiquæ verſionis non habet.

DEcimoterrio Kalend. Novembres anni 451. habita eſt ſeſſ. 5. duabus actionibus , uno eodemque die tranſacta.

Priore actione Caroſus , Dorotheus , aliique archimandritæ illi qui libellum Marciano imperatori obtulerant , petiverunt ſibi concedi , ut coram imperatore de fide veritate cum catholicis diſputare liceat . Id quod hæreticis piiſſime reſpondit imperator , Alexander viſitator & Joannes decurio in ſynodo retulerunt his verbis ; *Hæc cum audiviſſet dominus orbis* (Marcianus imperator) *ſignificavit per me & dominum Joannem decurionem : ſi voluiſſem ego ſedere inter vos atque altos monachos , & audire inter utroſque vos , non hic ſanctam & univerſalem ſynodum fatigaſſem : ſed cum ipſi conveniſſent , & vos de vobis certiores fuiſſent , dixi , ut vos adeſſetis , & ea quæ neſcitis cognoſceretis , & interrogando ea quæ non noſtis , addiſceretis ab iis . Juſtum igitur decrevimus , vos ad concilium abire . Nam ,*

Quintæ ſeſſionis ſuccincta & brevis enarratio. Actio prior ſeſſionis 5.

ut ſciatis quæcumque definieris ſanctum & univerſale concilium, ac mihi in ſcriptis dederit, ea ſequor, his contentus ſum, his fidem habeo. Hoc habete, nec a me aliud reſponſum accipietis.

His enarratis, magno præconio imperatori acclamatum eſt. Hæreticis vero ad reſipiſcendum datæ ſunt induciæ uſque ad decimam quintam Novembris.

Actio poſterior ſeſſionis 5.

Poſterior actio hujus ſeſſionis quintæ, controverſiæ illius quæ inter Photium Tyri, & Euſtathium Beryti epiſcopum, de iure metropolis primæ Phæniciæ exorta fuit, tractationem continet. Controverſia talis erat. Antiquitus ſecundum veterem provinciarum diſtinctionem per canones factam, Tyria eccleſia jure metropolitano præerat primæ Phœniciæ. Accidit ut imperator pragmatica ſanctione aliam fecerit ejus provinciæ diviſionem, ex qua complures civitates, quæ ſubjacebant Tyriæ, ſub Beryti eccleſia ponerentur; nempe Byblos, Botys, Tripolis, Orthoſias, Arias, & Antaradon. Huic autem diviſioni cum Photius non acquieviſſet, habito ea de re judicio Conſtantinopoli coram Anatolio Conſtantinopolitano aliiſque cum eo reſidentibus epiſcopis, excommunicatus fuit: neque prius abſolvi potuit, quam decreto ſynodali de aucto jure Berytenſis eccleſiæ ſuper nominatas eccleſias ſubſcripſiſſet. Cum autem Photius ad hanc ſynodum Chalcedone congregatam veniſſet, Marciano imperatori per ſupplicem libellum oblatum conqueſtus eſt de jure antiquo ſuæ metropolis diminuto, civitatibuſque quibuſdam ab Euſtathio vendicatis. Imperator accepto libello cauſam illam ſanctæ ſynodo dijudicandam tradidit, ſicque prædicta die 13. Kalendas Novembres coram ſacro patrum conventu producta fuit. Principio rogabat Photius, cauſam, prout mandaverat imperator, a ſynodo audiri, ſuumque libellum imperatori oblatum, in conſeſſu patrum recitari. Sed ne fieret libelli lectio, Euſtathius objecit, id non eſſe faciendum ante abſolutam illam de fide tractationem, cuius cauſa omnes ad ſynodum congregati & convocati eſſent. Judices autem, interlocuti, libellum legi mandarunt. Ex quo cum Photii de uſurpatis ab Euſtathio Tyriæ metropolis civitatibus, deque conſenſu per vim & metum extorto, querelas audiſſent, inſtitit Photius, ut ſecundum priſtina jura ablatæ civitates ſuæ eccleſiæ Tyriæ redderentur.

Fragmentum ſeſſionis 5.

Juſſus autem a judicibus cognitoribus ad hæc reſpondere Euſtathius, rogavit idem eos, num ſecundum canones eccleſiaſticos, an vero ſecundum leges imperatoris cauſa dirimenda eſſet. Tunc iidem interlocuti judices iſta dixere: Sacratiſſimo domino orbis placuit, non juxta ſacras imperatoris literas & pragmaticos typos res ſanctiſſimorum epiſcoporum procedere, ſed ſecundum canones a ſanctis patribus datos. Omni igitur ceſſante e ſacris pragmaticis definitione, canones de hoc capitulo editi legantur. Et inferius iidem patres converſi: *Dicat*, inquiunt, *ſancta ſynodus utrum ei placeat ex regulis patrum hujus cauſæ quæſtionem examinari, an ex ſacris pragmaticis, de quibus ea quæ ſacro apici viſa ſunt, jam omnibus aperta fecimus. Sancta ſynodus dixit: Contra canones nihil pragmaticum valebit. Regulæ patrum teneant. Glorioſiſſimi judices dixerunt: Nunc tempus eſt, edoceri nos a ſancta ſynodo, an liceat ex ſacro pragmatico, alienæ eccleſiæ jura ab aliis epiſcopis averti. Sancta ſynodus dixit: Non licet hoc, eſt prater regulas.* His dictis, juſſus eſt Photius docere ſynodum de uſurpatis ab Euſtathio eccleſiis Tyriæ metropolis. Quo facto petiit idem Photius a S. Synodo irrita reddi, quæ ab Anatolio & aliis epiſcopis haud pridem contra eamdem metropolim ex lege imperatoris Conſtantinopoli definita fuiſſent. Ad hæc Euſtathius ſe excuſans dixit, non a ſe invaſa jura Tyriæ eccleſiæ, ſed factum eſſe lege imperatoris; conſuetudiniſque eſſe, imperatores metropoles facere. Attamen ſancta ſynodus definivit, nullam eſſe debere ſententiam, adverſus Photium abſentem pronuntiatam. Rurſum a Photio petitum in ſuas eccleſias eſſe reſtituendos a ſe ordinatos, ab Euſtathio autem epiſcopatu ejectos, & inter presbyteros annumeratos. Antequam autem de his ſancta ſynodus aliquid definiret, juſſere judices cognitores legi ſacrum canonem. Lectuſque eſt can. 4. magni Nicæni concilii, quo jubetur uniuſcujuſque provinciæ eſſe debere unum metropolitanum epiſcopum. Lecto itaque canone, & Euſtathio reſpondente, licere imperatori jubere quod vellet; judices cognitores de his ſanctæ ſynodi judicium ita interpellarunt: *Sancta ſynodus quid ſibi videatur, doceat: utrum placeat ſecundum canonem trecentorum decem & octo patrum, unum metropolitanum epiſcopum eſſe qui in ordinationibus reverendiſſimorum in unaquaque provincia civitate epiſcoporum poteſtatem habeat, an duos; ita ut liceat ſeparatim in civitatibus ordinationes facere. Sancta ſynodus dixit: Unum juxta regulas ſanctorum patrum poſtulamus eſſe metropolitam. Petimus ut regula ſanctorum patrum teneat. Atticus reverendiſſimus epiſcopus Nicopolis civitatis Epiri dixit: Trecentorum decem & octo patrum regula unum vult metropolitam in unaquaque provincia epiſcopum eſſe. Et ſupplicamus ut nunc etiam virtus canonum in quoſlibet & in omnes provincias valeat, ceſſantibus omnibus quæ concurſatione & ambitione pragmaticorum fiunt, quæ & everterunt ea quæ ſpiritualiter & ſecundum Deum a ſanctis patribus ſancita ſunt.* Hæc Atticus. His omnibus auditis atque exacte percognitis, judices cognitores definita a ſanctis patribus probavere, atque ſua ipſorum ſententia firmavere, ita interlocuti: *Juxta regulas trecentorum decem & octo patrum, & juxta ſententiam totius ſanctæ ſynodi Photius reverendiſſimus epiſcopus totius Tyriorum metropolis omnem poteſtatem ordinandi in univerſis civitatibus primæ Phœnices provinciæ habebit. Euſtathius reverendiſſimus epiſcopus a ſacro pragmatico type nihil amplius ſibi vendicet, quam reliqui epiſcopi ejuſdem provinciæ. At an his conſentiat ſancta ſynodus, doceat. Sancta ſynodus exclamavit: Hoc juſtum judicium: hæc juſta ſententia. Multos annos imperatorum: multos annos Auguſtæ: multos annos judicum.* Reſtitutis ex ſententia totius œcumenicæ ſynodi epiſcopis in diverſis civitatibus a Photio ordinatis, redactis vero in ordinem presbyterorum ab Euſtathio promotis, improbatoque per apoſtolicæ ſedis legatos & alios, uſu illo, ut qui ab epiſcopatu deponebantur, ſinerentur presbyteri miniſtrare: mox ejuſmodi ad judices & ad S. ſynodum facta eſt ſuggeſtio a Cecropio Sebaſtopólis: *Ne poteſtas veſtra accuſationem & querimonias a quacumque perſona accipiat & fatigetur, neve nos conteramur: petimus ut ſine contradictione ceſſent ea pragmatica, quæ in detrimentum canonum a quibuſdam facta ſunt in omni provincia. Canones vero per omnia teneant; ſic enim & fides cuſtoditur, & unaquæque eccleſia tutum ſtatum habebit. Ac ne liceat præter canones ordinare. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Si tota ſanctiſſima ſynodus conſentit petitioni Cecropii reverendiſſimi epiſcopi, doceat. Sancta ſynodus acclamavit: Omnes eadem dicimus: Univerſa pragmatica ceſſabunt: Canones teneant, & hoc a vobis fiat. Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Ex ſententia ſanctæ ſynodi in aliis quoque omnibus provinciis teneant.* His ſtabilitis, ſecuta eſt ex more fauſta totius ſynodi acclamatio. Juſſeruntque judices, ut quæ definita eſſent, effectui mandarentur.

SESSIO VI.

Quæ in codice Latino per errorem collectoris quinta actio nominatur.

Seſſionis ſextæ ſumma brevis.

SExta ſeſſio habita eſt 11. Kal. Novembres. Fidei catholicæ definitio, quam recitavit quidam Conſtantinopolitanæ eccleſiæ diaconus, expoſita eſt, actiſque inſeri vetita: non quod non eſſet catholica, ſed quod ad coarguendas & damnandas hæreſes Eutychetis non ſufficeret. Leonis ſententia contra Dioſcorum de incarnatione Chriſti, ſecundo judicio per acclamationem omnium patrum eſt approbata; ideo quod Anatolius Conſtantinopolitanus epiſcopus memor adhuc ſui Dioſcori, cujus fuerat apocriſiarius, temerarie effutiviſſet, Dioſcorum non propter fidem, ſed ob excommunicationem in Romanum pontificem temere pronuntiatam, damnatum eſſe. Quibus ita peractis, ad deſtructionem Eutychianæ hæreſeos edita eſt definitio fidei, cujus exordium eſt: *Dominus noſter & ſalvator*, &c. De qua obſervatu neceſſarium eſt, quod in Græcis exemplaribus ſub una tantum definitione recte comprehendantur, quæ in Latina editione priore per errorem collectoris ponuntur ſub titulo duarum definitionum, ab illis ſcilicet verbis: *Sufficeret quidem ad plenam cognitionem*, &c. quæ ſequuntur. Quæ in Græcis exemplaribus recte & conformiter ipſis actis, nullo interpoſito alio titulo, uno filo ſermonis cum præcedentibus continuatur. Deleantur igitur & expungantur ex Latina editione antiqua inter initium & finem definitionis collata verba hæc:

Alia definitio Calcedonenſis ſynodi ſimiliter ſub quadruplici editione, comprehendens eorum quæ in conciliis, Nicæno primo, Conſtantinopolitano primo, Epheſino primo, decreta ſunt, approbationem, & duarum creaturarum in una Chriſti perſona aſſertionem.

Hæc eſt illa fidei definitio, qua una cum profeſſione fidei hæretica, ad probandum utra verior eſſet, per invocationem ſanctæ Euphemiæ confirmatam eſſe diximus ſupra verbo, *approbatum*.

SESSIO VII.

Quæ in Latinis exemplaribus ſexta actio mendoſe nominatur.

Seſſionis ſeptimæ ſumma brevis.

OCtavo Kalend. Novembris ipſo natali glorioſiſſimæ virginis & martyris, in cujus baſilica convenieba-tur, habita eſt ſeptima ſeſſio, ſive actio 9. Ob diei celebritatem, Marcianus imperator, & Pulcheria Auguſta, una cum magiſtratibus intereſſe ſolitis, præſto fuerunt. Marcianum imperatorem Latine primum, & ſubin-

subinde Græco sermone perorantem, patres concilii per ingeminatas acclamationes immensis laudibus sunt prosecuti. Lecta deinde, & per subscriptionem omnium episcoporum approbata est illa definitio fidei, quæ superiore sessione conscripta fuit. Sanctionem pœnalem tulit imperator contra eos, qui adversus hanc definitionem fidei disputantes, turbas aut tumultum concitaverint. Rogatu ejusdem imperatoris tria decreta ediderunt. Primum, ne monachi absque consensu episcoporum monasteria ædificent: ab episcopali obedientia & subjectione non eximantur, neve invito domino servum adscriptum in monasterium assumant: degentes in monasterio reipublicæ negotia non curent, sed orationibus tantum & jejuniis vacent. Secundo ad cohibenda vitia & incostantiam clericorum extra suas ecclesias, in quibus ordinati sunt, vagantium, decretum est, ne quis alienum clericum suscipiat. Tertio constitutum fuit, ut ad honorem sanctæ martyris Euphemiæ civitas Chalcedonensis citra præjudicium Nicomediæ, nomine tenus dignitatem metropolis habeat. Quibus constitutis, patres quidem abitum & discessionem concedi petiverunt: sed rogavit imperator, ut adhuc tres vel quatuor dies expectarent.

SESSIO VIII.

Comprehendens Latinæ editionis act. 3. 7. 8. & 9.

Sessionis octavæ summaria enarratio.

AD diversarum ecclesiarum controversias dirimendas 7. Kalend. Novembris ad synodum convenerunt episcopi, eaque sessione tres actiones sub uno die absolverunt. Harum prima, controversia inter Antiochenum & Hierosolymitanum episcopus, de jure metropoleos agitata, composita est. Sedi Antiochenæ Phœnicia atque Arabia adjudicatæ sunt. Hierosolymitano vero episcopo in quem jus metropolis Palestinæ, quod ante Cæsareensis ecclesia habebat, translatum erat, datæ sunt tres Palestinæ. Secunda actione de Theodoreto Cyri episcopo actum est. Hic cum a Dioscoro in conventiculo Ephesino depositus, & tanquam si Nestorianus esset, exulare coactus fuisset, apud Romanum pontificem, aliosque orientis episcopos hac de re diu multumque conquestus, se vere catholicum esse plurimis literis significavit. Sed cum patres concilii Ephesini œcumenici ipsum acerrimum scriptorum S. Cyrilli impugnatorem experti essent, epistolis Theodoreti fidem nullam adhibuerunt, sed potius in hoc consessu insiterunt, ut anathema Nestorio diceret. Quod cum ille non gravate secunda jam vice præstitisset, omnium gratiam sibi conciliavit, eademque omnium sententia in pristinam sedem est restitutus: quem jam ante sanctus Leo post dictum anathema Nestorio in communionem ecclesiæ susceperat. Cum hoc judicium synodi Eutychiani post aliquot lustra annorum infringere conarentur, Vigilius pontifex sententiam episcoporum scriptis Theodoreti convenientem confirmavit. Tertia actione pronunciatum fuit, Ibam Edessenum episcopum a calumniis adversariorum suorum duobus conciliis Tyri & Beriti habitis recte absolutum, male vero Ephesino conciliabulo condemnatum, & episcoparu amotum fuisse. Inquisitio de Nonno episcopo in locum Ibæ subrogato commissa est Maximo Antiocheno episcopo. Hæc non tantum in actis concilii, sed etiam apud Liberatum diaconum in breviario cap. 13. recensentur.

Phœniciæ metropolis quæ.

Theodoretus absolvitur.

Ibæ absolutio confirmatur.

SESSIO IX.

Quam Latinus codex actionem nonam appellat male: quia numerus actionum, sessionum numerum excedit, & sub una sessione quandoque plures actiones habitæ reperiuntur.

Actio sessionis nonæ summatim recensita.

SEssio nona habita est 6. Kalend. Novembr. in qua absoluta est causa Ibæ, de qua supra egimus. Sed & *eadem sessione*, inquit Liberatus cap. 13. *id etiam invenitur esse decretum, ut quod sub Dioscoro in Epheso congregatum est concilium, nomen concilii minime obtineret, sed & ut peteretur ab imperatore, ut de hoc ipse legem sanciret.* Hæc eadem sessione, eodemque die, nimirum 6. Kalendas Novembris, habita legitur actio de Domno Antiocheno Episcopo, qua ad petitionem Maximi Antiocheni præsulis auctoritate pontificia in sede confirmati, concessum est, ut Domno per justam sententiam Dioscori a Leone approbatam exauctorato, ex Antiochenæ ecclesiæ redditibus alimenta præstentur. Hæc actio in Græco codice desideratur. Quinetiam tempore Justiniani imperatoris eadem actione Græca exemplaria caruisse, colligitur ex quadam novella constitutione ejusdem imperatoris ad Ioannem Romanum pontificem data, quæ extat infra sub hoc initio: *Scientes quod nihil aliud hic potest*, &c. Qua constitutione non dixisset imperator Domnum Antiochenum a sancta synodo Chalcedonensi post mortem damnatum fuisse, si hanc actionem, qua ipsi ad instantiam Maximi alimenta decernuntur, in codice Græco legisset. Vetus Latina edit. hanc action. non suo loco, sed sub act. 7. exhibet, quæ ad sess. 9. referri debebat. *In Latino vetere scripto codice Vaticano, qui Proculi & Albini fuisse dicitur*, inquit Baronius, *sub 9. act. reponitur, & sub eadem die, nempe sub 6. Kal. ejusdem mensis Novembris: sed dicenda potius sess. 9. quam act. 9. Actionum enim numerus excedit numerum sessionum, quod ut dictum est, sub una sessione interdum plures actiones habitæ reperiantur.*

SESSIO X.

Quæ extat in latino codice act. 11.

Sessionis 10. acta.

DEcima sessio habita est quarto Kalendes Novembris qua tractata est controversia inter Bassianum e sede Ephesina depositum, & Stephanum in ejus locum subrogatum. Sed cum illi mutuis se criminationibus lacerarent in sequentem sessionem res est dilata.

SESSIO XI.

Latini codicis actionem 12. & 13. comprehendens.

Sessionis 11. compendiosa narratio.

CUm patres 3. Kal. Novembr. convenissent, in prædicta controversia sess. 10. definitum est, ut neuter prædictorum duorum esset Ephesinæ ecclesiæ episcopus, sed potius alius ordinaretur: ita tamen ut uterque in episcopali dignitate maneret, singulisque eorum ducenti solidi ab Ephesina ecclesia præstarentur. Ad accusationem & depositionem Stephani factæ est acclamatio sancto Flaviano martyri, utpote quod præsto esset, & causam suam judicaret, & in ultionem Stephani, qui potentissimus Dioscori fautor & administer fuerat, pro synodo oraret. Hac controversia decisa, agitata est causa Eunomii Nicomediensis episcopi cum Anastasio Nicæno. Licet enim rescripto imperatorum Valentiniani & Valentis, Nicæna ecclesia dignitatem metropolis consecuta fuerit, tamen hæc sacrosancta synodus definivit, eam episcopo Nicomediæ subesse debere.

SESSIO XII.

Actionem 14. & 15. comprehendens.

Sessionis 12. summaria narratio.

PRidie Kalend. Novembris habita est duodecima sessio, in qua Antiocheni concilii sententia de Sabiniano in ecclesiam Parthenorum (qua fuerat a Dioscoro spoliatus) restituto, & Athanasio, qui fuerat in locum ejus suffectus, amoto, est confirmata; concessa ei facultate, ut si quæ jura adversus Sabinianum haberet, ea infra spatium octo mensium apud Maximum Antiochenum prosequeretur. Hac causa absoluta finitum erat concilium, solutisque comitiis, legati sedis apostolicæ cum judicibus egressi sunt, & abierunt: orientales autem episcopi ad instantiam Anatolii Constantinopolitani clandestine & dolose remanserunt, & triginta canones actionis decimæ quintæ extantes sanciverunt. Quorum unus, vigesimo octavo scilicet, hoc constitutum fuit, ut & patriarchalis ecclesia Constantinopolitana sit, & secundum locum inter patriarchales sedes (quod Alexandrinæ jure successionis apostolicæ concessum) Constantinopolitanus episcopus obtineat. Hac ratione se id consecuturum sperabit Anatolius, quod in concilio œcumenico Constantinopolitano primo a suis antecessoribus quidem tentatum fuit, sed pontificibus Romanis obstantibus, frustra.

Canon de primatu Constanopolitano constitutus.

SESSIO XIII.

Actionem 16. complectens.

Sessio 13 summatim recensita.

IPsis Kalendis Novembris (quod Græca & Latina exemplaria habent, 5. Kalendas Novembris hanc actionem celebratam fuisse, mendosum est) die nimirum sequente, post actionem decimam quintam, ad instantiam legatorum pontificiorum, omnes episcopi cum judicibus cognitoribus convenerunt. Quibus præsentibus legati pontificis dixerunt: *Hesterno die postquam potestas vestra surrexit, & humilitas nostra vestigia secuta est, quædam gesta facta dicuntur, quæ nos præter canones ecclesiasticos existimamus effecta. Poscimus ergo ut vestra magnificentia relegi hæc præcipiat, ut omnis fraternitas inspiciat, utrum justa an injusta sunt ea quæ gesta sunt.* Mandato igitur judicis decretum præcedentis diei prælectum fuit. Quod cum legati sedis apostolicæ Nicæno canoni sexto contrarium, Anatolius vero cum suis Constantinopolitani primi quarto canoni idem conveniens esse asseruissent, judicibus Constantinopolitanæ ecclesiæ faventibus, itum est in sententiam Anatolii. Legati contradixerunt, suamque interpositam hac de re protestationem ad acta referri postularunt. His omnibus absolutis, sancta synodus novissimo loco synodicam epistolam ad Leonem pontificem perscripsit, petens ab eo cuncta rata haberi & confirmari, quæ in concilio gesta fuerunt. Quid vero ad synodum pontifex

f ex reſcripſerit, quas actiones probarit, quaſve improbarit, diximus ſupra verbo *approbatum*, & in notis epiſt. 55. & aliarum S. Leonis ſupra tom. III.

Quo tempore hoc concilium habitum fuerit.

Marciano & Adelpho conſulibus. Hæc ex initio actorum concilii narrantur his verbis: *In nomine domini noſtri Jeſu Chriſti, conſulatu piiſſimi Marciani, ſub die octavo Idus Octobris, indictione quarta.* Idem conſulatus Marciani in ſingularum fere actionum principio reperitur. In faſtis emendatioribus annus Chriſti 451. Leonis duodecimus, Valentiniani vigeſimus ſeptimus, & Marciani ſecundus, cum prædicto conſulatu coincidunt. Conſulatus igitur Valentiniani ſeptimus, & Avieni, cum æra 488. errore librariorum in titulum actionis primæ irrepſerunt. Iſtis ergo deletis ſubſtituantur ea quæ de tempore hujus concilii habet inſcriptio, in principio præambularium epiſtolarum collocata.

Inſcriptio concilii emendata.

NOTÆ IN EPISTOLAS PRÆAMBULARES.

Argumentum epiſtolæ a Petro Ravennate ad Eutychetem ſcriptæ.

a *Epiſtola Petri Ravennatis ad Eutychetem.*) Reſponſoria eſt epiſtola reſcripta ad illam Eutychetis, qua ante initium conciliabuli Epheſini perditiſſimus hominum conatus eſt omnes occidentales epiſcopos contra Flavianum concitare & impellere. Reſtituto ejus errore, monet, ut encyclicæ illi Leonis epiſtolæ decimæ de incarnatione Verbi divini ſcriptæ, tanquam oraculo Spiritus ſancti, plane acquieſcat. Scriptorem epiſtolæ Petrum Chryſologum hoc vel ſequente anno, ſecunda die Decembris, ut produnt tabulæ eccleſiaſticæ, ex hac vita migraſſe, conſtat ex epiſtola Leonis 37. quam anno domini 451. ſub conſulatu Marciani ad ejus ſucceſſorem Leonem ſcripſit.

Tempus & occaſio epiſtolæ Hilari diaconi.

b *Epiſtola Hilari diaconi.*) Hilarus ſanctæ Romanæ eccleſiæ diaconus, & magni Leonis pontificis legatus, hanc epiſtolam de rebus in pſeudoſynodo Epheſina geſtis ſcripſit ad Pulcheriam Auguſtam anno domini 449. paulo poſt quam fuga elapſus, per invia loca, perque multa pericula Romam veniſſet. Dioſcorus magno conatu laborabat, ut Hilarum ad ſubſcribendum ſententiæ injuſtæ contra Flavianum prolatæ induceret: cum verbis illud efficere non poſſet, vi adhibita eum vel ſaltem retinere tentavit, ne pontifici Romano res a ſe tyrannice geſtas nunciaret. Cognitis inſidiis Dioſcori, Hilarus ne caperetur per invia & periculoſa loca fugit, votiſque Deo per S. Joannem evangeliſtam nuncupatis, liberationem expetivit & impetravit. Factus poſt obitum S. Leonis Romanus pontifex, memor beneficii accepti & voti nuncupati, ædiculam erexit Romæ in baptiſterio Conſtantini, ornavitque eam muſivo opere. in cujus ſuperliminari beneficium ab eo acceptum voluit poſteris omnibus reldi teſtatum, his verbis.

LIBERATORI SUO, BEATO JOANNI EVANGELISTÆ, HILARUS EPISCOPUS FAMULUS CHRISTI.

Egregium ſane antiquitatis monumentum, quo ſceleratorum hæreticorum graſſatio in latrocinio Epheſino adverſus catholicæ fidei defenſores paucis notis deſcribitur, & nota redditur. Ex adverſa parte ejuſdem baptiſterii, alteram etiam ædiculam S. Joannis Baptiſtæ erexit, quæ hactenus a piis hominibus magno ſtudio frequentatur: in cujus ſuperliminari hæc leguntur.

HILARUS EPISCOPUS SANCTÆ PLEBIS DEI.

In ipſis autem ejuſdem ædiculæ vel ſacelli portis æneis habentur æri deargentato inſculpta verba hæc:

IN HONOREM B. JOANNIS BAPTISTÆ, HILARUS EPISCOPUS DEI FAMULUS OFFERT.

De fuga Hilari, plura vide apud ſanctum Leonem epiſtola vigeſima quinta ad Theodoſium, & vigeſima ſexta ad Pulcheriam ſcripta. De oratoriis & ſacellis, vide quæ dicturi ſumus infra in notis ad vitam ejuſdem Hilari ex Anaſtaſio bibliothecario deſumptam: & Baronium an. 449. num. 99. & 100.

Tempus & occaſio ſacrarum imper.

c *Sacræ literæ.*) Has literas Valentinianus Eudoxiæ conjux, & Galla Placidia mater Valentiniani, ad imperatorem Theodoſium in oriente degentem ſcripſerunt eo tempore, quo ſanctus Leo pontifex habito Romæ concilio, Epheſinum conciliabulum reprobavit circa initium Octobris anni 446. Accidit enim opportune admodum, ut prædictus imperator Valentinianus cum Auguſta matre & uxore ad ſacra apoſtolorum limina pie frequentanda venerit illo tempore, quo ſupra nominatum concilium habebatur. Cum audiſſent ea quæ Epheſi per tyrannidem geſta fuerant, exhorruerunt, & ad immane facinus deſtruendum, ſinguli ſingulas literas ad Theodoſium in orientem miſerunt.

Explicatur locus epiſt.

d *Poſt venerabilem noctem diei apoſtoli*, &c.) Quæ iſta nox ſit, merito dubitatur. De natali die apoſtoli Petri, qui ubique & ſemper vigeſima nona Junii celebrari conſuevit, hæc intelligi nequeunt, quoniam eo tempore pſeudoſynodus Epheſina nondum celebrata fuit. Opinor hæc dicta fuiſſe de die dedicationis ejuſdem baſilicæ, quæ ſolita eſt celebrari decimo nono Novembris ad quam omnes epiſcopi, qui ſynodo Romanæ interfuerunt, detenti ſunt ideo, ut reſponſum Theodoſii expectarent: vel etiam, ut in concilio generali in Italia fortaſſe cogendo, facile & cito præſentes eſſe poſſent.

Hac epiſtola de convocanda ſynodo actum eſt apud pontificem.

e *Epiſtola Marciani.*) His literis piiſſimus imperator de œcumenica ſynodo celebranda cum pontifice tractare cœpit. Sciens enim non aliter, quam cum auctoritate Romani pontificis œcumenicas ſynodos convocari debere, per literas ejus conſenſum impetravit, & paulo poſt hiſce ſacris ad omnes epiſcopos tranſmiſſis, primo Nicæam, & paulo poſt propter barbarorum incurſiones, Chalcedonem eoſdem convocavit. Vide quæ dicimus ſupra in verbo *concilium*,

Epiſtola Pulcheriæ cur ſcripta.

f *Intentio noſtræ tranquillitatis eſt.*) Cum promulgatum eſſet ab imperatore Marciano edictum de univerſali concilio Nicææ celebrando, turbas, contentiones atque tumultus in populo excitari contigit. Quæ cum imperator ſub pœna capitis prohibuiſſet, accidebat quod plures monachi, clerici & laici diverſorum favoribus in diverſa commoti, Nicæam ſe conferrent, atque adeo metum ſeditionis novæ Auguſtis imperatoribus incuterent. Ad hoc periculum tumultus auferendum, ſancta Pulcheria Auguſta has literas ad Strategium conſularem Bithyniæ dedit, mandans illi, ut omnes omnino iſthic non vocatos ab aditu urbis & concilii repellat.

NOTÆ *actionis* 1.

g *Ex lava quidem parte ſedentibus.*) De ratione conſeſſus ſynodalis, vide quæ diximus ſupra verbo *Chalcedonenſe*, & in notis concilii Nicæni, verbo *Nicænum*.

h *Antepoſitis in medio ſacroſanctis & venerabilibus evangeliis.*) Qua de cauſa in medio conſeſſus ſacroſancti evangelii codex in throno eminentiori collocatus fuerit, allegatis locis dixi.

i *Quibus in Græco interpretatis.*) Quare Paſchaſinus Latine, non Græce locutus fuerit in concilio Græcorum, dicemus infra verbis, *interpretante eum Florentio*, &c.

Sine auctoritate Romani pontificis non licet œcumenicum concilium convocare.

k *Synodum auſus eſt facere ſine auctoritate apoſtolicæ, quod nunquam licuit.*) Confirmantur his verbis ea quæ ſupra frequenter dixi, ſoli Romano pontifici convenire œcumenica concilia ſua auctoritate indicere, iiſque per ſe vel per legatos ſuos intereſſe. Vide notas ad epiſt. Marcelli tom. 1. concil.

Error notæ conſulatus.

l *Datum tertio Kal. Aprilis, Zenone & Poſtumiano viris clariſſimis conſulibus.* Hoc reſcriptum Theodoſii pro ſynodo Epheſina cogenda ad Dioſcorum miſſum, in nota conſulari & temporis depravatum eſſe, nemo non videt. Quia ultima ſynodi Conſtantinopolitanæ II. actio in cauſa Eutychetis habita fuit 27. Apr. Aſterio & Protogene conſulibus, ut conſtat ſupra ex notis ejuſdem concilii. Et poſt hanc ſynodalem actionem ab imperatore hoc reſcriptum eſt promulgatum. Cum igitur Zenonem & Poſtumianum ſuperiore anno, nimirum 448. conſulatum geſſiſſe certum ſit, quid commune eſt illis cum rebus 449. anni? Reſtituendum eſt ergo, *tertio Kal. Majas, Aſterio & Protogene conſulibus*. Vid. Baron. anno 449. n. 25. Epiſtolæ quæ ſequuntur, ad acta pſeudoſynodi Epheſinæ ſpectant. De quibus præter ea quæ ſupra diximus in notis ejuſdem conciliabuli, nihil dicam.

Lectio concilii emendatur. Textus concilii emendatur.

m *Tempore Zenonis & Poſtumiani*, &c. *indictione 3.*) Hæc verba depravata, atque hoc modo corrigenda eſſe, *Poſt conſulatum Zenonis & Poſtumiani*, &c. *indictione ſecunda*, ſupra probavimus in notis conciliabuli Epheſini.

Cur Julianus Græce doctiſſimus in concilio Græcorum Latine locutus fuerit.

n *Interpretante eum Florentio epiſcopo Lydiæ.*) Julianus Coenſis epiſcopus & legatus ſedis apoſtolicæ, Græcæ linguæ peritiſſimus fuit. Voluit enim ſanctus Leo epiſtolam ſuam de incarnatione Verbi ad Flavianum ſcriptam ab eo in Græcum ſermonem transferri. Accedit quod ejuſdem pontificis rogatu ac juſſu, ut patet ex epiſt. Leonis 56. acta Chalcedonenſis concilii Latine tranſtulerit. Factum eſt igitur non ob inſcitiam & ignorantiam Græcæ linguæ, ſed potius ob majeſtatem Latinæ linguæ, excellentiamque Romanæ eccleſiæ, quod legati pontificii etiam apud Græcos Latine loqui conſueverint. Vide quæ hac de re notavimus in epiſtolam Leonis 56.

o *Conſulibus Flaviis Zenone*, &c.) Hoc loco qui eſt p. 149. Ec. 1. incipiunt enarrari acta concilii Conſtantinopolitani I. de quibus vide quæ dixi ſupra in notis ejuſdem concilii, tom. III. concil. ſub Leone.

Triſagion cur hic decantatum.

p *Sanctus Deus, ſanctus fortis*, &c.) Magna ſane Dei providentia factum eſſe videtur, ut cum Eutyches in ſecreto cubiculo, & penetralibus monaſterii, adverſus divi-

divinitatem pugnaturus, super incudem obduratæ perfidiæ fulmina blasphemiæ fabricaret, quibus ipsa divinitas, si posset, labefactanda foret, unam naturam in Christo passam atque mortuam esse, &c. prædicaret; magna, inquam, Dei benignitas est & providentia, quod adversus novum hunc ducem hagiomachorum non fulgur intorserit, sed canticum dumtaxt præpararit, quo divinitatis immortalitas ubique gentium prædicaretur, & per ipsum offensi numinis imploratio conciliaretur. Quod qua ratione, quove tempore acciderit, ex antiquo menologio Græcorum annuatim publice in ecclesia legitur & recitatur his verbis. *Die vigesima quarta Septembris, imperante Theodosio*, annò imperii illius 39. qui erat Christi 446. *terræ motus factus est magnus, & talis, qualis nunquam antea factus fuisse commemoratur. Quo factum est, ut totus populus una cum imperatore & patriarcha exierit extra urbem in locum qui dicitur Campus; propterea quod sine cessatione aliqua erat illa terrarum commotio. Cum igitur imperator ipse Theodosius & Proclus Patriarcha, & totus populus litaniis & supplicationibus divinam opem imploraverent, repente puerulus quidam de media turba in aerem raptus est. Omnibus autem præ timore clamantibus*, Kyrie eleison, *descendit puer, & voce magna populum compellans, petit, ut trisagion in hunc modum decantaret;* Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus & immortalis miserere nobis. *Quæ cum dixisset, animam Deo reddidit, & terræ motus quievit.* Ita Deus optimus maximus, antequam instaret prælium, arma præparavit: antequam venenum in præcordia irreperet, medicamenta confecit, atque ante hanc venturam famem horrea frumento replevit. Vide quæ dicturi sumus infra in notis epistolarum Felicis papæ III.

Quando & qua occasione institutum.

q *Finis primæ cognitionis.*) Chronologia Christi & indictionis hic addita, vitiosa est, quomodo emendanda sit, ex iis quæ supra dicta sunt, patet.

Emendatur lectio.

NOTÆ *actionis* II.

r *Expositio fidei concilii in Nicæa.*) Hanc formulam fidei, a quo & in quem finem edita fuerit tempore Nicæni concilii, dixi supra in notis concilii Nicæni, verbis, *contra hæreses Arianorum*, litera g notatis.

Formula fidei a quo inventa

s *Consulatu Paulini & Juliani.*) Observandum est, quod hæc descriptio, qua die & consule Alexandrino, tempus exactissime describitur, nequaquam ipsi confessioni & formulæ Nicænæ fidei, sed tantum œcumenicæ synodo præfixa fuerit. Nam hæreticorum tantum consuetudo erat (teste Athanasio de synodis) edere professionem fidei chronologia temporum & consulum consignatam. Vide notas concilii Nicæni verbis iidem.

An nota temporis signata.

t *Symbolum synodi Constantinopolitanæ.*) A quo hoc symbolum conscriptum, quomodo alias nominatum fuerit, quando apud Latinos hæc particula, *Filioque*, addita & recepta sit, dixi in notis concilii Constantinopolitani primi œcumenici, verbo *credimus*; & in notis concilii Toletani primi, verbo *regula fidei*.

NOTÆ *actionis* III.

Romanus papa universalis episcopus est.

u *Universalis archiepiscopo & patriarchæ magnæ Romæ Leoni.*) In omnibus his libellis Leo pontifex Romanus, universalis patriarcha nominatur; & in titulo eorumdem libellorum sancto universali concilio anteponitur. Quibus cum patres concilii non modo non contradixerint, verum etiam in sua epistola ad Leonem scripta eumdem patrem suum & caput appellarint, dubium non est, quin illum universæ ecclesiæ primatem, omnique concilio majorem & superiorem esse cognoverint. Verum igitur est quod epistola trigesima ad Eulogium Alexandrinum scribit sanctus Gregorius, per sanctam Chalcedonensem synodum pontifici sedis apostolicæ hoc universitatis nomen oblatum esse. Quod autem subjungit, a nullo suorum antecessorum usurpatum fuisse, ita intelligi debet, quod nemo Romanus pontifex eo titulo ex solemni ritu semper & in omnibus inscriptionibus usus sit. Constat enim quod non modo sanctus Leo epistola 54. ad Marcianum, verum etiam Sixtus I. & Zephyrinus se universales episcoporum episcopos & pontifices maximos appellarint. Vidæ notas epistolæ 2. Sixti, verbo *universalis*, & in vitam Zephyrini, verbo *Zephyrinus*. Item notas epistolæ 54. sancti Leonis, & quæ dicemus infra in notis epistolæ synodi concilii hujus, post actionem 16.

Explicatur locus sancti Gregorii.

Usus sacrificii incruenti.

x *Neque terribile & incruentum sacrificium celebratum est.*) Conqueritur hoc loco Ischyrion diaconus, quod Dioscorus triticum illud quod imperator Libyæ ecclesiis, tritico ob nimiam provinciæ ariditatem carentibus, dare solebat, ad conficiendam sacram eucharistiam & solatium peregrinorum, ipse sustulerit, adeo ut eam ob causam in Libia diu non fuerit oblatum incruentum missæ sacrificium. Ex quo cum firmissimum contra hæreticos nostri temporis argumentum pro sacrificio missæ, ejusdemque ritibus colligatur, placuit hunc locum hac singulari nota depingere.

y *Ut neque incensum ex oblatione illius Deo offerretur.*) Vides hic veterem usum, quo pii defunctorum memoriam prosequebantur: quod, nisi sancte pieque soleret in universa ecclesia catholica frequentari, nequaquam coram œcumenica synodo Dioscoro id crimini datum fuisset.

Usus oblationum pro defunctis.

z *Edictum sive leges sanctæ Marciani.*) Hujus edicti, quo sancitur, ne cui amplius liceat de fide differere, vitiosa & dolose corrupta est inscriptio. Primo enim non potuit imperator vix trium annorum, fuisse vigesimæ septimæ tribunitiæ potestatis, quæ non nisi cum imperio impertiri solita fuerit. Secundo non potuit, neque debuit inscribi pontifex, cum is titulus in Gratiano defecerit. Hæc plura si constarent sibi, possent tituli ex subjugatis populis defendi. Accidit enim non semel quod hæredes imperii iisdem uterentur insignibus titulorum, quibus prædecessores condecorati fuerant.

Inscriptio edicti mendosa

a *Actio* IV.) Ante hanc actionem quartam in Græco codice ponitur actio synodalis de archimandritis Eutychianis, a præcedentibus & subsequentibus actionibus distincta. Verum quod ad res archimandritarum in concilio gestas spectat, putarem magis Latinis exemplaribus quam Græcis in his deferendum esse; quia probabile non est, archimandritas hæreticos auditos esse, antequam lapsorum episcoporum causa pertractaretur. Ita verius esse puto, quod post absolutionem episcoporum, archimandritarum causa, prout habent Latina exemplaria, in judicium deducta fuerit.

Græca & Latina editio conferuntur.

b *De clericis & monachis.*) Vide quæ diximus supra in notis concilii Antiocheni I. sub Julio, ad canonem 5.

c *Actio* V.) Verius actio septima: quia Græcum exemplar amplius quam Latinum, habet sessionem quintam decimo tertio Kalendas Novembris celebratam, duasque actiones continentem. In quarum priore de Caroso & Dorotheo quid gestum fuerit, supra dixi. In posteriore controversia illa, quam de jure metropolis Photius Tyri & Eustathius Beryti antistites moverunt, decisa est eo ordine, quo supra dixi. Illam quintam, hanc sextam actionem nominare poteris.

Lectio concilii emendatur.

d *Definitio Chalcedonensis*, &c.) Hæc omnia, *alia definitio Chalcedonensis synodi, similiter sub quadruplici editione*, &c. quæ tanquam titulus & argumentum alterius cujusdam definitionis præfiguntur definitioni fidei, deleantur & expugnantur: quia una tantum definitio fidei in concilio edita fuit. Quamobrem in Latina editione, quod factum est in Græco codice, hæc verba, *sufficeret quidem*, &c. usque ad finem, cum præcedentibus sine ulla interpositione tituli vel alterius argumenti continuanda sunt. Doleo hæc a typographis in hac editione * nostra non esse emendata.

Suriana editio hic emendatur.

* anni 1618.

e *Actio* VI.) Hæc actio septima in sessiones celebrata fuit. Cum igitur ex præcedentibus constet, duas actiones habitas fuisse sessione quinta, necessario concedendum hanc actionem ordine octavam esse.

NOTÆ *actionis* VII.

f *Actio* VII.) Verius actio nona, ut ex præcedentibus constat. Celebrata est autem hæc actio 7. Kalend. Novembr. cum duabus aliis infra sequentibus, sessione octava, ut videre est in Græco codice, & apud Liberatum diaconum. Quod igitur initio hujus actionis dicitur, 4. Kalend. Novembr. hanc actionem habitam fuisse, mendosum est.

Emendatur actio vii.

NOTÆ *actionis* VIII.

g *Actio* VIII.) Verius decima. Tres enim actiones supradictæ celebratæ sunt uno die, unaque sessione, quæ in Græco codice octava, & apud Liberatum septima est, ideo quod Liberatus unum illud secretarium, supra ex Græcis exemplaribus restitutum, prætermerit. Illud igitur, quod hic principio dicitur, *Sub die 8. Kalend. Novemb.* mendosum est, debetque pro *octavo* poni *septimo Kalend. Novembris*.

Mendosa lectio corrigitur.

h *Actio* IX.) Hæc actione cœpta est causa Ibæ episcopi Edessæni, quam verius undecimam quam nonam actionem nominaveris, ex causis supradictis.

i *Post consulatum Flavii Zenonis*, &c.) Hæc verba mendosa esse, & sic corrigenda, *Sub consulatu Flavii Zenonis & Postumiani*, non tantum ex actis concilii illius, quod in causa Ibæ habitum est Tyri, verum etiam ex principio actorum Berytensis concilii colligitur quo loco sub consulatu Zenonis & Postumiani dicitur habitum fuisse judicium Beryti in eadem causa, ob quam mense Majo ejusdem anni Tyri aliquot episcopi prius convenerant. Vide notas concilii Tyrii sub Leone.

k *Actio* X.) Verius XII. ut ex prædictis manifeste liquet. De rebus hac actione gestis, atque de Ibæ episcopi absolutione & epistola vide quæ diximus supra in notis concilii Berytensis sub Leone. Item supra, verbo *approbatum*, in procemialibus notis hujus concilii.

l *Indictione secunda.*) Mendosum est, corrigere: *Indictione prima*. Nam ex principio actorum concilii in causa Ibæ Tyri habiti, quæ extant supra * pag. 650. T. VI. constat quod consulatus Zenonis & Postumiani, annus domini 448. & indictio prima inciderint in eumdem annum: sicut etiam coincidunt in annum 451. consulatus Marciani & Adelphii, & indictio quarta. Vide quæ notavimus supra in notis concilii Berytensis sub Leone.

* pag. 98.

Actio de Domno Antiocheno est 13. habita sessione nona. In Græco codice non extat.

Quæ de actione secunda hujus sessionis nonæ hoc loco dicenda erant, dicta sunt supra in notis actionis 7.

m *Actio de Domno Antiocheno.*) Hæc actio celebrata fuit sessione nona, sexto Kalend. Novembris, postquam causa Ibæ Edessæni episcopi absoluta fuisset. Hæc actio in Græco exemplari desideratur, eamque tempore Justiniani Imperatoris in vulgato codice Græco non extitisse, supra diximus *sessione nona*. Sub nona actione reponitur, teste Baronio, in quodam vetere manuscripto codice Vaticano. Sed dicenda potius sessio, quam actio nona. Actionum enim numerus sessionum numerum excedit; quia, quod supra frequenter diximus, interdum sub una sessione plures actiones habitæ fuerunt. Potest nominari & inscribi actio XIII. Quia sept. Kalend. Novembres, nona actione de causa Antiocheni & Hierosolymitani episcoporum actum est. Decima, de Theodoreto Cyri episcopo. Undecima, Ibæ Edessæni controversia est inchoata: & duodecima tandem actione, 6. Kalend. Novembres absoluta.

n *Actio* XI.) Hæc actio habita est sessione decima, quæ vero rerum ordine observato, est actio XIV. Quid in ea gestum fuerit, supra dixi.

o *Relegit regulam nonagesimam quintam.*) De sequentibus duobus canonibus vide quæ notavimus supra in concilio Antiocheno I. sub Julio, canone 5. 16. & 17.

p *Actio* XIII.) Verius XV. si ad ea quæ supra dicta sunt, attendas.

q *Actio* XIV.) Verius XVI. De rebus in hac actione gestis consule ea quæ supra dixi sessione 12.

r *Actio* XV. *canones synodi complectens.*) Hæc actio synodica non est, utpote quæ legatis pontificiis, aliisque orthodoxis episcopis absentibus, post abitum judicum cognitorum, ad instantiam Anatolii Constantinopolitani, hominis ambitiosi, ab orientalibus duntaxat dolose & clandestine remanentibus celebrata fuit. Canones omnes absentibus legatis constitutos fuisse, testatur Liberatus in breviario cap. 12. Eosdem a sancto Leone improbatos fuisse, supra dixi verbo *approbatum*. Qui a Romanis pontificibus renovati, vel in aliis approbatis conciliis editi sunt, robur & auctoritatem habent. Bellarmin. lib. 2. de Roman. pontificibus cap. 22.

De tutela dativa.

s *Præter pupillorum* (*si forte leges apponant*) *inextricabilem curam.*) An si episcopus dativam tutelam alicui clerico imponat, contra statutum Africani concilii I. sub Stefano celebrati, agat, diximus supra in notis prædicti concilii Africani.

Can. 4.

t *Competenter honorentur.*) Quis honor episcopis, quisve presbyteris competat, diximus in notis concilii Nicæni I.

Can. 5.

u *De his qui transmigrant*, &c.) Vide quæ diximus supra in notis concilii Sardicensis can. 3.

Can. 6.

x *Nullum absolute ordinari.*) Neminem sine titulo ordinari debere, jam diu in ecclesia observatum & constitutum fuit, ut patet ex iis quæ supra in notis ad vitam Evaristi dixi, &c. Novum ergo non est, quod hic ea de re constituitur.

Can. 9.

y *Primatem diœcesios.*) Id est, episcopum Romanum, nam Græca vox hujus canonis ἔξαρχος non proprie primatem, sed principem significat. Solus vero Romanus pontifex est princeps Christianæ diœceseos. His verbis igitur lex constituitur, ut si quis cum metropolitano aliquo controversiam habeat, non alibi eum convenire possit aut debeat, quam apud principem diœceseos, Romanum scilicet pontifcem.

An Constantinopolitana sedes Romanæ æquata fuerit.

z *Aut sedem urbis Constantinopolitanæ.*) Hæc non mandantis, sed permittentis concilii verba sunt, adeo ut horum auctoritate clericis vel episcopis prope Constantinopolim habitantibus concessum fuerit, suas causas coram antistite Constantinopolitano proponere, ibique totius controversiæ decisionem expectare. Ita hunc canonem Nicolaus I. in epistola ad Michaelem Imperatorem interpretatur. Eamdem expositionem, rejecta sententia Archidiaconi & Joannis de Turrecremata, sequitur & approbat Bellarmin. lib. 2. de Romanis pontificibus cap. 22. ubi contra Nilum Thessalonicensem quondam episcopum doctissime primatum Romanæ ecclesiæ defendens, ostendit, nequaquam ex hoc loco probari, quod auctoritate hujus concilii Constantinopolitana sedes, quoad dignitatem patriarchalem, sedi Romanæ adæquata fuerit. Etiamsi enim (quod verum non est) concederemus, quod juxta hunc & can. 17. omnis clericus totius orbis injuriam a suo metropolitano sibi illatam apud Constantinopolitanam sedem denunciare possit, quodque ipsi Constantinopolitano quaslibet causas judicare liceat; non tamen inde recte probaretur, eumdem Romano pontifici parem esse. Nam ex vi horum canonum, solum eos judicare potest Constantinopolitanus, qui se a suo metropolitano læsos esse arbitrantur: at Romanus pontifex eos quoque judicare potest, qui vel ab ipsis patriarchis, vel ab episcoporum conciliis etiam maximis & frequentissimis læsi fuerunt. Quod Cæciliani, Athanasii, Chrysostomi, Pauli, Flaviani, Theodoreti, aliorumque plurium exempla declarant. Juxta canones Sardicenses a sententia cujusvis metropolitani ad Romanam sedem appellare licet: atque ita penes Romanum pontificem ultimum judicium semper remanet. Unde etiamsi Constantinopolitanus quaslibet causas ex toto terrarum orbe judicare posset, non tamen apostolicæ sedis antistiti exæquaretur. Vide Bellarm. prædicto loco.

a *Pacificis tantummodo.*) Quæ dicantur literæ pacificæ, quæ commendatitiæ, supra in notis ad vitam & epistolam Sixti I. & in notis can. 25. concilii Eliberini, item alibi diximus.

Can. 11. Epistolæ pacificæ quæ. Can. 15.

b *Diaconissam non ordinandam.*) De diaconissa ejusve officio egimus supra in notis concilii II. Hierosolymitani, & Laodiceni, &c.

c *Clericos.*) Qua ratione vel occasione transmutatio episcopatuum prohibita vel concessa sit, diximus supra in notis conciliorum Nicæni & Sardicensis.

Can. 20

d *Sanctorum patrum decreta.*) Hic est ille canon clandestinus & subreptitius, quem Anatolius cum reliquis orientalibus ad primatum suæ ecclesiæ comparandum, legatis absentibus & contradicentibus, constitui atque decerni procuravit; quemque sanctus Leo pontifex pluribus epistolis damnavit & reprobavit, non tantum ideo quod citra auctoritatem Romani pontificis editus, illegitime constitutus fuerit, verum etiam quod duo aliaque plura manifesto falsa mendacia contineat. Quod in eo refertur, a patribus Nicænis Romano pontifici primatum esse attributum, quasi eum ante non habuerit, falsum est. Nam ut alia scripturæ, patrum & conciliorum testimonia omittam, ex ipso initio sexti canonis Nicæni manifesto constat, quod ipsa Romana ecclesia non a conciliis vel Christianis Imperatoribus, sed a Christo domino salvatore nostro primatum obtinuerit. Ita enim exorditur sextus canon concilii Nicæni: *Ecclesia Romana semper habuit primatum*. Quomodo itaque eum a patribus Nicæni concilii accepisse potuit? Alterum quod falso asserunt, ideo nimirum Romanæ ecclesiæ primatum esse concessum, quia Roma est sedes imperii, sanctus Leo epist. 52. ad Marcian. & sanctus Gelasius epist. ad episcopos Dardaniæ, disertis verbis refellunt, Inter alias hanc rationem habet sanctus Gelasius. Mediolanum, Ravenna, Sirmium, Treveri, & Nicomedia, multis temporibus sedes imperii fuerunt. Quibus cum nihil plus juris, dignitatis & prærogativæ ecclesiæ ea de causa concessum fuerit, non immerito mendacii arguuntur, qui dicunt prædicta de causa Romanam urbem ad fastigium apostolici muneris evectam esse. De canone concilii Constantinopolitani vide quæ ibi notavimus. Item quæ scripsi supra in notis sexti canonis Nicæni. Hunc canonem cum duobus sequentibus tanquam appendicem habet Theodorus Balsamon ex nomocanone Photii.

Can. 28. Canon de primatu Constantinopolitano redarguitur.

e *Quoniam religiosissimi Ægypti episcopi.*) Cum editus canon 28. de primatu Constantinopolitanæ sedis verteretur in præjudicium Ecclesiæ Alexandrinæ, Alexandrini episcopi electionem per summam calliditatem post synodum distulerunt, ne si præsens esset, conatibus Anatolii restitisset: & ne præsentes Ægyptii episcopi reclamarent, absentes esse voluerunt, eo prætextu, quod ipsis absque episcopo Alexandrino synodicis decretis subscribere non liceret. Et ne schismatici haberentur Ægyptii, per hunc canonem declararunt sine præjudicio schismatis ipsorum, subscriptionem expectandam fore. Hæc Baron. anno 452. num. 143.

Can. 30. Cur electionem Alexandrini episc. distulerint.

f *Quinto Kalendas Novembris.*) Hæc verba mendosa sunt. Nam tam in Græco, quam in Latino codice actio hæc, ut patet ex Lucentii episcopi verbis, celebrata est ipsis Kalendis Novembris. Ita enim ait Lucentius sedis apostolicæ legatus: *Hesterno die, postquam potestas vestra surrexit, & humilitas nostra vestigia vestra secuta est, quædam gesta facta dicuntur, quæ nos & præter canones ecclesiasticos, & disciplinam æstimamus effecta*, &c. Quod cum pridie Kalendas Novembris acciderit, ut videre est in principio actionis 14. patet hæc verba sic esse emendanda. *Ipsis Kalendis Novembris in Chalcedone*, &c.

Act. 16. Lectio concilii emendatur.

g *Quod ecclesia Romana semper habuit primatum*, &c. Vide notas canonis sexti supra in Nicæno concilio.

h *Episcopatum tamen Constantinopolitanum.*) Vide notas can. 5. supra in primo Constantinopolitano œcumenico, sub Damaso pontifice.

i *Relatio sanctæ synodi Chalcedonensis ad beatum papam Leonem*, &c.) Cum sancta synodus hac eadem epistola sanctum Leonem caput universalis ecclesiæ esse profitea-

An titulus epistolæ sit corruptus.

fiteatur, nominetque eumdem patrem omnium episcoporum, titulum Alexandrinorum libellis inditum non increparit, neque sustulerit, nullumque studium prætermiserit, quo ipsum primarium Christianæ religionis antistitem prosequeretur, admodum verisimile est, quod nomen œcumenici in titulo hujus epistolæ præfixum quidem fuerit, sed librarij alicujus dolo hinc subductum sit: maxime propterea, quia S.* Leo lib. 7. epist. 30. ad Eulogium Alexandrinum scribens, ait: *Vestra sanctitas novit, quod unus per sanctam Chalcedonensem synodum pontifici sedis apostolicæ, (cui Deo disponente deservio) hoc universitatis nomen oblatum est*: nusquam fortasse evidentius, quam in titulo & inscriptione hujus synodalis epistolæ. Quomodo sit intelligendum illud S. Gregorii, quo dicit, nullum prædecessorum suorum hunc titulum usurpasse, supra semel atque iterum attigimus.

* Gregorius I.

k Hæc circa finem epistolæ in Latinis antiquis adjecta verba, *Scripsi pridie Kalend. Aprilis, feria tertia, indictione 13.* non sunt epistolæ synodicæ, sed librarii illius * qui eam exscripsit. Sicut enim ex præcedentibus certissime constat, hanc synodum mense Novembris absolutam, non perveniisse ad sequentis anni 452. mensem Aprilem; ita multo certius est, nihil pertinere decimam tertiam indictionem ad Chalcedonense concilium, quod indictione quarta celebratum esse, ipsa acta concilii demonstrant. Quid quod epistola referat, Marcianum imperatorem idem exoptare, quod sacrosancta synodus petebat; nimirum ut primatum urbi Constantinopolitanæ adjudicatum Leo pontifex confirmet? Quod si verum est, nequaquam deserdi potest, synodicam hanc indictione 13. scriptam esse, cum octava indictione Marcianus imperator defunctus fuerit. Vide Baron. anno 451. num. 46.

Verba turreptitia explodantur.

* Imo Rustici diaconi qui CP. vide supra pag 339.

l *Exemplar epistolæ ab imperatore Marciano Alexandrinis.*) Cum Proterius communibus votis episcoporum eorum qui concilio interfuerant, in locum Dioscori eo modo quem refert Liberatus cap. 14. subrogatus fuisset, maxima seditio in populum cum multorum cæde & incendio excitata fuit, ut videre est apud Evagrium lib. 2. cap. 5. Quam seditionem ut Marcianus princeps optimus & Christianissimus coerceret, misit ad eos Joannem decurionem virum maxime pium atque disertum, quem, quod laicus esset (catholicos enim omnes & episcopos aversabantur, adeo ut potius irritamentum fuisset ad iras, quam ad pacem conciliandam fomentum, si episcopum aliquem misisset) de rebus in concilio gestis libentius & facilius audirent. Dedit eidem epistolam hanc, qua eos conatus est ad mansuetudinem revocare, reddereque veritatis amplectendæ cupidos, atque concordiæ studiosos; insinuans illud in primis, nihil novi in concilio Chalcedonensi esse sanctum, sed omnia secundum Nicænæ fidei regulam, juxta Alexandrinorum episcoporum sententiam Athanasii, Theophili atque Cyrilli, esse decreta. adeo quod huic synodo velle refragari, idem esset, quod suis ipsorum doctoribus adversari.

Hæc sacra imperatoris jussu occasione scripta.

Quid autem imperator hoc rescripto effecerit, non liquet. Certum est illud, Alexandrinorum studium in improbissimum & nequissimum Dioscorum eo usque invaluisse, ut divinos etiam honores cultumque religiosum (proh scelus) ei detulerint, vel ad hoc usque tempus, quo anno 1694. ab ecclesia Alexandrina, universaque Ægypto solennis missa est legatio Romam ad Clementem VIII. Romanum pontificem, qua apostolicæ sedis communionem, quam post damnatum Dioscorum & emissam orthodoxæ fidei catholicæ professionem expetebat, obtinuerunt.

Discorus religiose cultus est Alexandriæ.

m *Exemplar epistolæ Marciani ad archimandritas.*) Pseudomonachi Eutychiani, in Palæstina gravissimis tumultibus excitatis, Juvenalem episcopum Hierosolymitanum paulo post Chalcedonense concilium ejecerunt, & quemdam Theodosium monachum (a quo teste " Damasco de hæres. Theodosiani vocati sunt,) hominem nefarium in episcopum asciverunt, ut constat ex Evagrio lib. 2. c. 5. & Nicephoro lib. 15. cap. 9. cujus opera cum post multas cædes & incendia concilii Chalcedonensis professoribus illata, Eudociam Augustam Theodosii imperatoris relictam viduam in suas pertraxissent, scriptis ad Pulcheriam literis, eam in hæresim eamdem pellicere tentarunt; scientes artibus, & ex præsidio fœminarum Arianam aliasve hæreses toto orbe fœcundiore germine propagatas esse. Ne videantur hæretici profitentur se Eutychetem atque Nestorium damnare & detestari. Has literas, quæ potius supplicem libellum præseferebant, cum accepisset Pulcheria, eas Marciano conjugi suo ostendit. Ille vero censens non armis, sed piis potius admonitionibus illos ab errore ad fidem catholicam revocandos esse, hanc epistolam mansuetudine & doctrina orthodoxa plenissimam ad eos scripsit. Adjunxit alias ejusdem argumenti Pulcheria, quarum exordium est: *Preces equidem, quas ad nostram*, &c. Verum quamdiu Theodosius ille scelestissimus monachus in ea regione permansit, obdurata corda impiorum monachorum emolliri non potuerunt, sed potius cum perditissimo homine in omnia mala conspirarunt. Hisce literis Augustorum laicos Hierosolymitanos per Dei gratiam commotos, ex lapsis primum resipuisse constat ex epistola sanctæ Pulcheriæ, quam ad Bassam abbatissam monasterii quod erat Hierosolymis, scripsit.

Qua occasione hæc epistola scripta sit.

" Joanne Damasceno.

His literis imp. laici Hierosolymitani conversi sunt. Hæretici Romanum pontificem excommunicantes, a gentilibus ridentur.

n *Non enim terrore aut violentia aliquos volumus trahere ad viam veritatis.*) Quod ait imperator se neminem invitum cogere ad fidem, intellige illo modo, quo ipsi hæretici in Palæstina faciebant, gladiis nimirum & tormentis injuste inflictis. Plura enim adversus hæreticos a Marciano data esse rescripta, patet supra ex actis concilii Chalcedonensis, act. 3.

o *Opprobrium & irrisio scelestis paganis & hæreticis justissime constituti, quibus estis exemplum confusionis effecti.*) Nota & observa lector, hos pseudomonachos a paganis aliisve hæreticis derisos esse, ideo quod scelus hactenus intentatum audentes, in sanctam synodum, ipsumque sanctum Leonem Romanum pontificem anathema dixissent, aliosque ad idem agendum per tormenta impulissent. Quis non rideat novantes nostri sæculi hæresiarchas, majora, si possent, patraturos?

p *Exemplar epistolæ Leonis imperatoris.*) His omnibus epistolis sequentibus scribendis occasionem præbuerunt, partim pseudomonachi in Ægypto sacram synodum Chalcedonensem respuentes, eamque de erroribus arguentes; partim plebs Alexandrina, quæ exordio imperii Leonis, anno nimirum domini 457. in cœna domini septimanæ sanctæ Proterium Dioscoro substitutum occidit, eique Timotheum Ælurum cædis auctorem, parricidam sacrilegum, hominemque, qualis depingitur in epist. Alexandrinorum ad Leonem scripta scelestissimum subrogarunt. Leo igitur imperator recens electus, accepta gratulatoria Leonis pontificis epistola 73 qua ad defensionem Chalcedonensis concilii monebatur, nihil antiquius habuit, quam fidei orthodoxæ consulere, & quibus eam viribus confirmare atque solidius stabilire valeret. Ad quod præstandum illud salubre consilium iniit, ut sanctionem ampliissimam ederet, qua significaret, se confirmare omnia prædecessoribus imperatoribus adversus hæreticos promulgata decreta, atque in primis quæ pro firmitate Chalcedonensis concilii haud pridem a Marciano Augusto sancita fuissent edicta. Adjecit postea, ut ad metropolitanos omnes orientales literas daret, quibus reliqui pariter admonerentur ecclesiarum minores episcopi, ut cujus essent fidei, redditis literis facerent manifestum: ex quo alterum de duobus efficeretur; ut vel in hunc modum omnium orthodoxorum calculo, iterum ipsorum confessione Chalcedonense concilium firmaretur, & perinde ac præsentes in synodo, sua scriptione fidem catholicam communirent: vel saltem ex hoc, qui essent hæretici, palam fieret, derectique tum sententia episcoporum, tum etiam legibus imperatorum e gradu sedeque protinus ejicerentur. Hæc constant ex epistola Alexandrinorum, quam ad Leonem imperatorem transmiserunt, & ex illa encyclica imperatori ad Anatolium Constantinopolitanum his de rebus scripta.

Qua occasione epistolæ virorum illustrium pro Chalcedonensi concilio scriptæ sint.

Hac occasione ipsi quoque hæretici ad Leonem imperatorem legatos literasque dederunt, quibus more hæreticorum profitentur se Nicænam fidem citra ullum additamentum credere, quibus Ephesinum conciliabulum sub Dioscoro celebratum venerantur, & Chalcedonensem synodum rejiciunt.

" ** Notæ Gabr. Albaspinei Ep. Aur.

AD CANONEM XI.

CONCILII CHALCEDONENSIS.

MUltiplex hujusce canonis difficultas scaturit ex unico vocabulo ὑπολήψις; varii enim interpretes cum variam ei significationem assignent, utra sit verior non facile expedieris. Sustinendum ergo judicium est, nam quoquo te verteris, præsto est veterum interpretum authoritas, quæ in scriptis eorum venerabilis, in animis nostris sacra esse debet. Duæ sunt versiones Latinæ veteres quæ interpretantur πῆς ἐστιν ὁ ὑπολήψει, personis honoratioribus. Antiquitas harum versionum magni ponderis esse debet, utpote quæ Zonaræ & Balsamonis & Matthæi Blastaris versiones longo interrallo antecedat; & si conjecturæ res sit, credendum ab hominibus linguæ Græcæ & vetustatis cognitionem callentibus proficisci, necnon concilii Chalcedonensis proximis. Est & alia interpretatio ipsorum neotericorum Græcorum πῆς ἐστιν ὁ ὑπολήψει personis suspectis ut Zonaræ, Balsamonis, atque ut fertur, Matthæi Blastaris. Qua in re in sustinendo judicio lectoris mira prudentia esse debet. Quis enim crederet viros tantos, natione Græcos, in politia ecclesiæ versatissimos in patria peregrinari, & vocabulum Græcum non intelligere; cum maxime ex Latinis Græca non fecerint, sed concilium ut erat Græce conscriptum, Græce sint interpretati. Zonaras in hunc canonem un-

decimum: *Commendatitia vero ſunt quæ ſegregatis antea clericis, aut laicis, aut omnino ignotis hominibus in aliam urbem migrantibus duodecimi, aut trigeſimi tertii canonis apoſtolici decreto tradi conſuevere, quæ vel eos pœnis ſolutos, vel in numero fidelium habendos eſſe demonſtrent: proindeque illos urbis ejus ad quem proficiſcuntur epiſcopo commendant, atque conciliant. Accipiunt ii quoque commendatitias qui vocati in judicium, ſe a culpa immunes oſtenderint, quibus & ei ad quem miſſi ſunt epiſcopo commendentur, ex falſa delatione ipſorum innocentiam tentatam fuiſſe, teſtatum fiat.* Balſamon ibidem: *commendatoriæ ſcripturæ dicuntur quæ dantur clericis, ab iis qui illos ordinarunt; dicuntur etiam & ea quæ dantur epiſcopis, vel clericis ſegregatis, & qui alioqui fuerunt in non bona exiſtimatione.*

Cum hi duo interpretes de perſonis ſuſpectis interpretati ſint, occaſionem dederunt conſimilis interpretationis Herveto & Bernardino Ferrario, qui librum ſcripſit de antiquo eccleſiaſticarum epiſtolarum genere cujus verba magnam partem ex Blaſtare qui nobis nunc ad manus non eſt, deſumpta referam: *Omnino tres ob cauſas commendatitiæ tribuebantur. Primo peregrinationes quibuſcumque clericis ſive laicis, ut ejuſmodi literis tanquam hoſpitalitatis teſſera munitis, ubique terrarum ab æque catholicis benigne exciperentur hoſpitio. Deinde clericis ad eorum ordinationem comprobandam. Poſtremo ignotis hominibus aut ſuſpectis, ut eos vel notos redderent, vel injuſte accuſatos crimineve ſolutos, vel pœnis tandem liberatos oſtenderent.*

In hac veritate opinionum lectori fieri non poteſt ſatis, niſi aut a vera intelligentia literarum pacificarum & commendatitiarum, aut ab inveſtigatione ſignificationis hujus vocis ὑπόληψις, qua uſi ſunt authores proximiores concilio Chalcedon. Ad primum quod attinet non tam facile percipi poteſt, quid fuerint commendatitiæ literæ; cui enim exploratus eſſet earum uſus, nulla ſuboriretur difficultas in ſenſu hujuſce canonis, nec in ſignificatione ὑπόληψεως. Zonaras ad hunc canonem ſcribit tria hominum genera commendatitias accipere conſueviſſe. Tradebantur enim ſegregatis clericis, aut laicis in aliam urbem migrantibus; aut omnino ignotis hominibus, vocatis etiam in judicium ſi ſe culpa immunes probaviſſent; idem fere habet Balſamon.

Bernardinus Ferrarius tribus de cauſis dari ſolitas ſcribit. Cujacius Novel. 6. Zonaræ & Balſamoni adſtipulatur. Pluribus in locis commendatitiarum literarum fit mentio, non magna tamen lux affulget ſcire cupientibus, qua in re a pacificis, canonicis, communicatoriis formatis dimiſſoriis diſcreparent, aut quem uſum haberent peculiarem. Plurimi ſiquidem canones ſtatuunt clericos minime admittendos eſſe, aut peregrinari debere, ſine commendatitiis, can. 12. & 33. apoſt. 9. Sardic. 11. & 13. Chalc. 28. Carth. 3. can. 3. & 8. Agathen. can. 12. Turonico primo & 6. Anglic. 2. Andegav. iiſdem de cauſis alii canones ſtatuunt etiam clericos accipere debere formatas, & ſine illis vetant admitti, ut 28. Carth. 3. 50. & 51. Meldenſis, quadrageſimus primus Laodicenſis. Plurimi etiam canones præcipiunt clericis, ut accipiant ab epiſcopis ſuis literas, ut quintus & ſeptimus Carth. neque addunt canonicas, formatas aut commendatitias: unde colligi poſſet nomine tenus differentiam conſtituiſſe: & in omnibus illis canonibus non facile deprehendes literas commendatitias datas fuiſſe presbyteris ſuſpectis, aut criminum poſtulatis. Qui vero ita interpretantur, non tam canonum authoritate, quam ambiguitate hujus vocis ὑπόληψις, nituntur, quam forte perperam reddant, & invita ſententia: ſi enim hujuſmodi literæ ſuſpectis dabantur, cur nullibi earum fit mentio? Cur frequentius clericis quam laicis dabantur?

Scribit præterea Balſamon ad hunc canonem: qui volunt in aliis regionibus ſacra celebrare, debent non ſolum commendatitias epiſtolas afferre; ſed etiam pacificas, quod ſecus ſe habere videtur. Nam clerici numquam pacificas, aut communicatorias literas accipiebant, ſed ſoli laici: Cum enim pacificæ, dimiſſoriæ non eſſent, ſed tantum fidem facientes, qui eas reddebat, excommunicatum non eſſe, ſed inter fideles recenſeri, cui uſui potuiſſent eſſe clericis? qui ut hoſpites exciperentur, & ſacris altaribus admoverentur, qua illis tranſeundum eſſet, non ſolum docendum erat ſe eſſe in ſocietate fidelium, verum etiam aliquo ordine & honore inſignitos. Quapropter dimiſſoriis utebantur clerici, aut commendatitiis, quibus utrumque teſtatum foret.

Itaque qui communicatorias & pacificas a commendatitiis non diſcriminant, falli videntur. Pacificæ ſiquidem ſolum laicis dabantur peregrinantibus, ut ad communionem admitterentur & hoſpitalitatis jure gauderent. Dimiſſoriæ autem ſolis dumtaxat clericis; ut facultatem haberent manendi in alia Diœceſi & miniſtrandi, quas ſi non haberent eliminabantur: de his intelligendus venit can. 17. in Trullo, 15. apoſtolorum.

Sed quod ad commendatitias attinet, & videntur eſſe, quæ in commendationem laicorum & clericorum ab epiſcopis & metropolitanis ſcribebantur, quarum fide & authoritate qua incedendum eſſet, non ſolum in negotiis ab omnibus adjuvabantur: ſed etiam lautius excipiebantur. Non enim concedebantur niſi dignioribus & alicujus exiſtimationis, unde inter has & communicatorias & dimiſſorias (de ceteris taceo quod ad tria iſta capita omnes revocentur) id intereſſe videtur quod aliæ communionem, hæ gratiam & favorem conciliarent.

Ceterum ad veram & germanam hujus vocis ὑπόληψις ſignificationem, appoſitius convenit prima Latinorum verſio, Balſamone & Zonara licet Græcis origine repugnantibus; Princeps enim omnis eruditionis Ariſtoteles, ὡν πᾶς πόνος. Εἰ ὑπόληψις ἐςὶ ψεύδης ἢ ἀληθής, ἐν ᾧ μὴ δόξα, ἕδος γὰρ ὑπολήψεως ἡ δόξα. Si exiſtimatio eſt falſa, aut vera, opinio erit hujuſmodi, ſpecies enim exiſtimationis eſt opinio, τῶν δὲ ἀρχόντων καταγνῶντας ῥᾳθυμίαν ὡς ἀ προνοήσαν τῆς αὐτῶν ὑπολήψεως. Principium autem ſocordiam condemnabant, quod ſuæ exiſtimationis nullam rationem haberent. Quod Ariſtoteles, δόξαν, Polybius Ariſtotelem imitatus διάληψιν, pro δόξα uſurpavit. Non ut voluit Caſaubonus διαληψιν appellavit, quam vulgo alii authores, ὑπόληψιν, certam opinionem de aliquo conceptam. Appoſite vero citat Caſaubonus Juſtiniani Novellam 123. ὃν πάντες οἱ μονῆς οἱ ἢ τὸ καθίδρυσιν ὑπολήψεως ἐπιλήζαντας, & felicius interpretatur quam in editione Latina habetur. Citat etiam ex Novella 90 teſtes, ἀνυπολήπτους, integræ famæ. Hoc non ingenue quod Cuiacium diſſimulaverit ſcribentem ad cap. 5. de clericis non reſidentibus: *Non eſt omittendum quod Chalcedonenſis ſynodi proditum eſt cap. 11. a commendatitiis literis ſive ſyllaticis, εἰρωτικὰς ſeparari, quaſi hæ dentur humilioribus, illæ honeſtioribus, τῆς ἕξεως ἢ ὑπολήψεως, qui ſonus eſt reputationis.*

Cum hæc ita ſe habeant ſecundum primam verſionem quæ interpretatur ὑπόληψιν perſonas honoratiores (quo verbo utitur concilium Matiſconenſe primum canone undecimo) duas explicationes hic canon admittere poteſt, quia nimirum commendatitiæ duabus de cauſis dabantur. Docuit nos jam ante concilium Sardicenſe, literas commendatitias ſcriptas fuiſſe ab epiſcopo, aut metropolitano in gratiam clerici, aut laici negotiorum cauſa ad imperatorem, aut in caſtra proficiſcentis, ut commendatione metropolitani, aut epiſcopi, qui in aula erant epiſcopi, curam ſibi aſſumerent nomine eccleſiæ, negotiorum ejus qui commendabatur. Hoc ſenſu poſſumus literas commendatitias accipere, & hunc canonem enodare, ſi dixerimus conſentaneum non fuiſſe proletario cuilibet, egeno nimirum, & acciſis opibus, aut ſententiam paſſo, in exilium vel ad metalla, aut Cæſarem appellante commendatitias indulgere. Nam ſi eccleſia promiſcue & indifferenter quarumeumque perſonarum tutelam ſuſcepiſſet, hæc paſſivitas eccleſiæ dignitatem apud principes & quoſvis magiſtratus non minimum imminuiſſet. Quod ſi cauſa pauperum, orphanorum, viduarum, aut ad triremes damnatorum æquitate nitebatur, & ea ratione patrocinium eccleſiæ deſiderabat, eo caſu ſequendus erat nonus canon Sardicenſis, qui ſtatuit diaconum deſtinari ad fratres & coepiſcopos; qui in illo tempore in his regionibus & urbibus morabantur, in quibus felix & beatus Auguſtus Remp. gubernabat, & ei negotium dandum eſſe, ut hoſce pauperes quantum poſſet eccleſiæ nomine adjuvaret. At commendatitias dare quibuſvis pauperibus, orphanis, viduis, aut ſententiam paſſis, concilium Chalcedonenſe, Sardicenſe inſequendo æquum non putavit. Præterea hæ literæ ſortiebantur alium effectum, ſecundum quem poſſumus hunc etiam canonem explicare. Nam qui cum his literis iter aggrediebantur, ſumptibus eccleſiæ alebantur, & longe lautius ac curioſius exhibebantur cum commendatitiis literis, præ his qui tantum pacificas, aut communicatorias adferebant, (neque hic neceſſitas incumbit probandi hoſpitalitatem hanc ſumptibus eccleſiarum exerceri ſolitam fuiſſe: plerique omnes canones id teſtantur) canone ergo hoc undecimo ſtatuitur diſcrimen perſonarum adhibendum eſſe, pauperibus nimirum abunde eſſe, ſi litteras pacificas & communicatorias accipiant, quibus fulti tanquam Chriſtiani iis rebus quæ peregrinantibus ad vitam ſunt neceſſariæ procurabantur; commendatitias autem non accipient, ut dignationis perſonarum habeatur ratio & ſumptuum, quemadmodum cavetur canone ſecundo concilii Carthag. tertii *minuſque ſumptuoſi hoſpitibus exiſtant*. Nec abnuendum nonnullos repertos, qui abuterentur commendatitiis, ſortem ſuam & dignitatem circumforaneorum more mentientes.

Quærerem libenter ex iis qui Zonaram ſequuntur, num contra jus & fas, pauperes nonnunquam inter reos deferrentur, & num juxta divites ſuſpecti eſſe poſſent, quod nemo ut arbitror negabit. Magnum enim pauperies opprobrium jubet quod vis perficere & pati, at pauperibus

priori

priori parte canonis commendatitiæ concedi non poterant, suspectis vero secunda parte, aut in jus vocatis poterant, non congruit ergo eorum explicatio, quia pauperibus poterat concedi quod suspecti esse possent, ut omnes concedent: aliunde vero non poterant concedi, quia id in canone prohibetur. Deinde si opinioni eorum stemus, dabantur hæ literæ separatis communione, ignotis, suspectis, reis, postulatis. At tanA tummodo canon dicit δεῖν ὑπολήψει; non ergo canonis sensum, nec commendatitiarum vim assequuntur, quia non solis suspectis eas volunt dari, sed multis aliis qui non possunt significari per hanc vocem ὑπολήψει. Edisserant denique quid tandem causæ fuerit, ut dixi, cur pauperibus omni misericordia dignissimis denegarentur, suspectis nihilominus concederentur.

CHALCEDONENSIS, OECUMENICA QUARTA.

Ex libello Synodico.

Ἀλλὰ καὶ Πουλχερία ἡ εὐσεβὴς Αὐγούστη (*) διεγείρειν σπουδὸν ἐκατώνησε. σπουδὸν οἰκουμενικὴν τετάρτην ἐν Χαλκηδόνι, τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοφόρων πατέρων ἀθροίσασθαι. Ἥτις ἁγία σύνοδος καθελοῦσα Εὐτυχῆ, καὶ Διόσκορον, τὰς δύο φύσεις Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν ἀδιαιρέτως, καὶ ἀσυγχύτως ἐτράνωσέ τε, καὶ ἀνεκήρυξεν.

B SEd & Pulcheria pia Augusta urgere, & congregare synodum œcumenicam quartam Chalcedone sexcentorum & triginta divinorum patrum non est cunctata. Quæ quidem sancta synodus, Eutyche ac Dioscoro abdicatis, duas Jesu Christi Dei nostri naturas indivise & incommixte declaravit, & prædicavit.

EADEM CHALCEDONENSIS SYNODUS EX PHOTIO.

Ἡ δὲ ἁγία, καὶ οἰκουμενικὴ τετάρτη σύνοδος τὸν ἐν C βασιλεῦσιν εὐσεβέστατον Μαρκιανὸν συμπαρόντα, καὶ συμπένοντα ἔχουσα, τῶν ἀληθινῶν μὲν δογμάτων ἀκροατήριον ἀφιέρωτο τῇ Χαλκηδόνα πόλιν Βιθυνίας οὖσαν ἐπίσημον. Ἐν τετάρτοις δὲ καὶ ἑξακοσίοις τὸν ἀριθμὸν ἐξετείνετο· ἧς λογάδες ἐχρημάτιζον, Ἀνατόλιός τε ὁ τῆς Βασιλίδος πόλεως τὰς ἱεραρχικὰς θεσμὰς ἐγκεχειρισμένος, καὶ Λουκέντιος (καὶ Πασχασῖνος) ἐπισκοπικῷ διαφέροντες ἀξιώματι, σὺν Βονιφατίῳ πρεσβυτέρῳ τὸν τόπον ἐπέχοντες Λέοντος τοῦ ἁγιωτάτου πάπα Ρώμης, ὃς κλέος μέγα, καὶ πολὺς ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας ζῆλος· μεθ' ὧν Μάξιμός τε ὁ Ἀντιοχείας, καὶ Ἱεροσολύμων Ἰουβενάλιος, οἵτινες Εὐτυχῆ τε τὸν δυσυχῆ, καὶ τὸν προστάτην αὐτοῦ τὸν ἀλαζόνα Διόσκορον τὸν ποτε Ἀλεξανδρείας δυσεβημάτων εἰσπράξεις ἀπήτησαν. Οὐ γὰρ καὶ ὅτι τῷ ἐκ διαμέτρου Νεστορίῳ πλάνῃ οἰκειωσάμενοι εἰς τὴν ὁμοίαν ἐκείνῳ ἐξέπεσον ἀθλιότητα. τὸν γὰρ ἕνα κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐκ θεότητός τε, καὶ ἀνθρωπότητος γνωριζόμενον, καὶ ἐν ταύταις ταῖς δυσὶ προσκυνούμενον φύσεσιν εἰς μίαν τολμηρῶς, καὶ ἀφρόνως ἀνεκήρυττον, καὶ συνέχεον φύσιν, ἐξ ὧν τῆς τε τοιαυτικῆς θείας ἑτερόφυλον, καὶ τοῖς ἀνθρώποις ἑτερόφυῆ ὁ σωτῆρα οἱ δείλαιοι συμπερένοντες. εἰ γὰρ μία ἡ τοῦ Χριστοῦ φύσις ἢ θεία πάντως, ἢ ἀνθρωπίνη ἔσαιτο. ἀλλ' εἰ μὲν μόνη θεία, πῶς τὸ ἀνθρώπινον; εἰ δὲ ἀνθρωπίνη, πῶς ἐξ ἔξαρνοι τῆς θεότητος; εἰ δ' ἕτερόν τι παρὰ ταῦτα (τοῦτο γὰρ ὑπολείπεται, καὶ προς τοῦτο μᾶλλον αὐτοῖς νοεῖ τὸ φρόνημα) πῶς οὐχ ἑτερόφυὴς αὐτοῖς ὁ Χριστὸς, καὶ τοῦ πατρὸς, καὶ ἡμῶν ἀναπλασθήσεται; ὅ τί ἂν δυσεβέστερον, ἢ ἀφρονέστερον ἄνθρωπον γενέσθαι φάσκειν τὸν τοῦ Θεοῦ λόγον, καὶ Θεὸν, ἐπί τε φθορᾷ τῆς οἰκείας θεότητος, καὶ ἐπὶ ἀναιρέσει τῆς προσληφθείσης ἀνθρωπότητος. τοῦτο γὰρ ἕπεται πάντως τοῖς μηδ' ἑτέρας φύσεως, ἀλλ' ἑτέρας παρὰ ταύτας τὸν Χριστὸν εἰπεῖν τολμήσασι.

D SAnctum & œcumenicum quartum concilium, quod præsentem atque faventem habuit Marcianum piissimum imperatorem, orthodoxorum dogmatum auditorium delegit sibi Chalcedonem insignem Bithyniæ civitatem; sexcenti & triginta episcopi interfuerunt. Præsides declarati sunt Anatolius, qui sacras regiæ civitatis leges administravit, & Paschasinus, ac Lucentius episcopali dignitate præstantes, cum Bonifacio presbytero, qui locum obtinebant Leonis sanctissimi papæ Romani. cujus gloria magna, magnusque pietatis ac religionis zelus fuit & studium. Et Maximus Antiochiæ episcopus, & Juvenalis episcopus Hierosolymorum. Qui Eutychem illum infelicem, & defensorem ipsius atque arrogantem Dioscorum ut impios ad causam dicendam in judicium vocarunt. Nam & isti, errorem ex diametro contrarium errori Nestoriano defendentes, in eamdem miseriam inciderunt. Unum enim dominum nostrum Jesum Christum ex divinitate, atque humanitate constantem & in his duabus naturis adorandum, ad unam audacter ac stulte naturam redigebant, & confundebant. Nec animadvertebant homines infelices, se illum & divina diversum essentia ab humana alienum natura constituere. Nam si una est Christi natura, aut divina omnino est, aut humana. E Si divina sola, ubi humanitas? Sin humana tantum, ubi divinitas? Sin tertium aliquid præter hæc (id enim videtur reliquum & huc magis vergit eorum sententia) nonne natura diversus Christus & a patre & a nobis constituetur? Quo quid magis impium aut stultum fingi potest, Dei Verbum ac Deum ita hominem factum esse dicere, ut & propriæ divinitatis interitum passus sit, & humanitatis assumptæ jacturam fecerit? Hoc enim omnino sequitur incommodum, si neutram Christo, sed diversam naturam tribuant. Quamobrem sententiæ istius

auc-

(*) Lege, διεγείρειν τὸν βασιλέα, (Marcianum Augustum) non destitit, ut Synodum cogeretur *Hard.*

auctores, Chriſtique oppugnatores, meritas tantæ impietatis pœnas dederunt. Sacerdotio enim ſpoliati, una cum hæreſi ſua Chriſti oppugnatrice, ab eccleſiæ totius communione fuerunt excluſi, anathemateque damnati. Rectus autem & invictus eccleſiæ ſenſus, magis adhuc ſcripturarum patrumque teſtimoniis confirmatus atque illuſtratus eſt. Unum eſſe Chriſtum, perſonam eſſe, duaſque naturas, nempe divinitatem & humanitatem, ſine confuſione diſtractioneque conſideratas, ita beatiſſimis illis epiſcopis aperte declarantibus, & decernentibus, ut ſine diſſenſione ab omnibus crederetur, & in omnes terrarum fines promulgaretur. Nonne perſpicue Chriſtus divinæ naturæ ſuæ dignitatem oſtendit, dum claudis crura corrigeret & confirmaret, cæcis videndi facultatem tribueret, mortuos ab inferorum portis in vitam revocaret, & alia innumerabilia divina ſigna perficeret ac demonſtraret? Humanitatem vero, dum laſſitudinem, labóres, famem, ſitim, & quæ his ſimilia ſunt, ſubiret atque perferret? Hæc enim partim Deo, partim homini congruentia, idem Chriſtus verus Deus noſter efficiens, unam in ſe atque ſingularem perſonam, duas ac differentes naturas ſine confuſione conjunctas, aperte ſine ulla controverſia demonſtravit. Atque hæc quidem in quarto concilio confecta ſunt.

διὸ καὶ τῆς τοσαύτης δυσεβείας οἱ τῇδ χρισομάχων τούτων δογμάτων εἰσηγηταὶ ἀξίαν τε δίκλω δεδωκότες, ἀφηρέθησάν τε τῆς ἱερωσύνης, καὶ ἀπὸ πάσης τῆς ἐκκλησίας γεγόνασιν ἀνάθεμα, συναπελαθείσης αὐτοῖς καὶ τῆς χεισομάχου αἱρέσεως. τὸ δὲ ὀρθὸν, καὶ ἀπαράτρωτον τῆς ὀρθοδοξίας φρόνημα, ἔτι μᾶλλον ταῖς γραφικαῖς μαρτυρίαις ἀνεκηρύχθη, καὶ διέλαμψεν, ἕνα τὸν Χεισὸν, ἤτοι μίαν αὐτῦ τλὼ ὑπόσασιν, & δύο τὰς φύσεις, θεότητά τε, καὶ ἀνθρωπότητα ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως ἐνθεωρεμβάσας, τῇδ τεισμακαείσων ἀρχιερέων περιφανῶς θεολογησάντων, καὶ παραδεδωκότων, ἀδιάκπως ὁμολογεῖν, καὶ κηρύσσειν εἰς πάντα τῆς οἰκεμένης τὰ πέρατα· δῆλον δὲ κἀντεῦθεν ὡς δι' ὧν μὲν χωλοῖς αἱ βάσεις ὠρθοῦντο, καὶ τυφλοῖς τὸ πάθος εἰς ὀμμάτων βλάσλω ὑπεφύετο, νεκροί τε τῇδ πυλῶν ἀνεσπῶντο τῷ ἅδῃ καὶ πρὸς τὸ ζῆν μετετάττοντο, αἵ τε ἄλλαι θεοσημίαι, ἃς ὁ ῥάδιον ἀριθμεῖν, ἐπετελοῦντο, καὶ ἐπεδείκνυντο, τῆς θείας φύσεως ἐναργῶς παρεδηλο τὸ ἀξίωμα. δι' ὧν δὲ κόπος, καὶ πόνος, καὶ πεῖναν, καὶ δίψαν, καὶ τὰ τούτοις ὑφίσατο συγχυῆ, καὶ παραπλήσια τῆς ἀνθρωπίνης ὐσίας ἐτρανοῦτο τὸ ἰδίωμα· ὧν τὰ μὲν θεοπρεπῶς ὁ αὐτὸς Χεισὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν ἐπιτελέσας, καὶ διὰ πραξάμβυος μίαν μὲν αὐτῦ, καὶ ἐνικίαν τὴν ὑπόσασιν, δύο δὲ καὶ διαφερόσας τὰς φύσεις ἐν ἀσυγχύτῳ ἑνώσει σαφῶς τε, καὶ ἀναντιῤῥήτῳ λόγῳ παρέσησε, καὶ ἐπισώσατο. ἀλλ' ἐν τούτοις καὶ τὰ τῆς τετάρτης συνόδου.

EADEM IV. OECUMENICA E NILI LIBELLO.

Sancta & œcumenica quarta ſynodus Chalcedone habita eſt imperante Marciano, congregata a ſexcentis triginta ſanctis patribus adverſus Dioſcorum patriarcham Alexandrinum, & Eutychem Archimandritam Conſtantinopolitanum. Huic præerant, Leo Romæ, Anatolius Conſtantinopolis, Juvenalis Hieroſolymorum, Maximus Antiochiæ epiſcopi. Erat annus mundi 5943. A quarta uſque ad quintam ſunt anni 102. Nos accepimus & credimus duas naturas, quæ in unam domini noſtri hypoſtaſim inconfuſe concurrerunt, ſic nunc quoque manere in ſeipſis, unaquaque retinente ſuas operationes. Docuit hoc enim dominus, nunc quidem dicens, *anima mea turbata eſt*, *Pater libera me ab hac hora*; nunc vero dicens, *Nemo aufert animam a me, ſed poteſtatem habeo ponendi & rurſus accipiendi eam*; ut turbari quidem ſit creatæ naturæ, poteſtatem autem habere proprie conveniat inhabitanti in ipſa divinitati. Eos igitur qui dicunt in unam naturam concurriſſe ambas, ac unam in Chriſto naturam prædicantes, anathemate percellimus.

Ἡ Ἁγία, καὶ οἰκεμενικὴ τετάρτη σύνοδος, ἡ ἐν Χαλκηδόνι γέγονεν ἐπὶ τῆς Βασιλείας Μαρκιανῦ, συγκροτηθεῖσα ὑπὸ ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων πατέρων κατὰ Διοσκόρου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, καὶ Εὐτυχῦς ἀρχιμανδείτου Κωνσταντινουπόλεως. ἡγοῦντο δὲ αὐτῆς Λέων Ῥώμης, Ἀνατόλιος Κωνσταντινουπόλεως, Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων, Μάξιμος Ἀντιοχείας, ἰῶ δὲ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη ϵφμγ'. ἀπὸ τετάρτης ἕως τῆς πέμπτης ἔτη ρβ'. ἡμεῖς παρελάβομεν, καὶ πισεύομεν ὅτι αἱ δύο φύσεις αἱ συνελθοῦσαι ἐν μιᾷ ὑποσάσει τοῦ κυείου ἡμῶν ἀσυγχύτως, ὅπω καὶ μεμυήκασι καθ' ἑαυτὰς, ἑκατέρας ἐχούσης τὰς ἰδίας ἐνεργείας. ἐδήλωσε γὰρ τοῦτο ὁ κύειος, νῦν μὲν λέγων, ὅτι νῦν ἡ ψυχή μου τετύρακται, πάτερ σῶσόν με ἐκ τῆς ὥρας ταύτης· νῦν δὲ λέγων, ὅτι οὐδεὶς αἴρει τλὼ ψυχλώ μου ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλὰ ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι, καὶ πάλιν λαβεῖν αὐτλώ. ὡς τὸ μὲν ταράττεσθαι τῆς κτισῆς εἶναι φύσεως, τὸ δὲ ἐξουσίαν ἔχειν ἰδιαζόντως τῆς ἐνούσης αὐτῇ θεότητος. τοὺς λέγοντας οὖν ὅτι εἰς μίαν φύσιν ἀμφότεροι γεγόνασι, καὶ μίαν ἐπὶ τοῦ κυείου προσβάλλοντας φύσιν τῷ ἀναθέματι ἀναπέμπομεν.

Ioan. 12.

Ioan. 10

EADEM EX AUCTORIS INCERTI LIBELLO.

Quarta ſancta & œcumenica ſynodus habita eſt Chalcedone ſub religioſiſſimo imperatore Martiano, & Leone papa Romæ, & Anatolio patriarcha Conſtantinopolis, & 630. patribus adverſus Dioſcorum qui fuerat Alexandriæ patriarcha, & Eutychem. Illi enim Dei ac ſervatoris noſtri Je-

Ἡ Δὲ δ'. ἁγία, καὶ οἰκεμενικὴ σύνοδος γέγονεν ἐν Χαλκηδόνι ἐπὶ Μαρκιανῦ τοῦ δσεβεσάτου βασιλέως, καὶ Λέοντος πάπα Ῥώμης, καὶ Ἀνατολίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, καὶ χλ'. πατέρων ὑπάρχουσα κατὰ Διοσκόρου γνωμοῦντος πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ Εὐτυχῦς. ἔτοι γὰρ τλὼ τοῦ Θεοῦ,

καὶ σω-

καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνθρώπησιν παρετάντο κεδὸν παντελῶς, ἐν φαντασίᾳ αὐτὸν λέγοντες φορέσαι τὸ σάρκα, ὅθεν καὶ ἐν μιᾷ φύσει αὐτὸν ἐμυθολόγησαν, τῇ θεότητι τὰ πάθη προσνέμοντα, διὰ τοῦτο ἓν τούτῳ μὴ ἐμμένοντας πλάνῃ ἀνεθεμάτισαν ἅμα τοῖς ὁμόφροσιν αὐτοῦ. Θεῖον δὲ ὅρον ἐξεφώνησαν, τέλειον Θεὸν, καὶ τέλειον ἄνθρωπον ἐν δύο φύσεσιν ἀσυγχύτως, καὶ ἀδιαιρέτως τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ Θεὸν κηρύξαντες. τὸ δὲ τοῦ ἁγίου Λέοντος ἐπιστολὴ τὸ πρὸς τὸν ἁγιώτατον πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Φλαυιανὸν ὡς στήλην ὀρθοδοξίας ἀπεδείξαντο. χρὴ δὲ γινώσκειν ὅτι οἱ λεγόμενοι Θεοδοσιανοὶ οἱ ἀπὸ Θεοδοσίου τινὸς, καὶ οἱ Ἰακωβῖται οἱ ἀπὸ Ἰακώβου τινὸς, καὶ οἱ Σεβηριανοὶ οἱ ἀπὸ Σεβήρου τὰ ὅμοια τῇ γεγραμμένων Διοσκόρου, καὶ Εὐτυχοῦς τῇ βεβήλων αἱρετικῶν, ὡς καὶ αὐτοὶ βέβηλοι τυγχάνοντες φρονοῦσι. διὸ δὲ ἀνθίσανται μὴ ἑτέρων αἱρέσεων τῇ τοιαύτῃ ἁγίᾳ, καὶ οἰκουμενικῇ δ'. συνόδῳ, ἑαυτοὺς ἀπαλλοτριοῦντες τῆς ἁγίας καθολικῆς ἐκκλησίας.

A su Christi incarnationem propemodum prorsus abolebant dicentes eum carnis phantasma gestasse. Quamobrem eum fabulabantur unius esse naturæ, quasi divinitati suæ passiones suas tribuisset. Propterea ergo permanentes in hoc errore anathematizaverunt cum suis sequacibus. Divinam autem definitionem promulgarunt, prædicantes dominum nostrum Jesum Christum esse perfectum Deum & perfectum hominem in duabus naturis inconfuse & indivisibiliter. Epistolam autem Leonis ad sanctissimum Constantinopolis patriarcham Flavianum tanquam orthodoxæ veritatis columnam pronunciarunt. Oportet autem nosse eos qui dicuntur Theo- B dosiani a Theodosio quodam, & qui Jacobitæ a Jacobo quodam, & qui Severiani a Severo dicti sunt sensisse eadem cum iis quæ de profanis hæreticis Dioscoro & Eutyche scripsimus, ut qui & ipsi profani essent: quamobrem cum reliquis hæreticis huic sanctæ & œcumenicæ quartæ synodo adversantur, se ipsos abalienantes a sancta catholica ecclesia.

ANTIQUA VERSIO
CONCILII CHALCEDONENSIS,
EMENDATA A RUSTICO S. R. E. DIACONO,

Edita a Petro Crabbo, servata a Laurentio Surio, mutata ab editoribus Romanis, nunc vero restituta ex auctoritate & fide veterum exemplarium.

PRÆFATIO.

STEPHANI BALUZII

I. DIgnitas & auctoritas magni illius Concilii Chalcedonensis, cui sexcenti & triginta Episcopi interfuerunt, & inter hos plurimi magnorum nominum magnarumque virtutum, cui etiam pissimus Imperator Marcianus suam præsentiam dignatus est exhibere, postulat ut antiquam illius versionem Latinam, quam Rusticus sanctæ Romanæ Ecclesiæ Diaconus olim contulit cum codicibus antiquis, Romanæ Conciliorum editionis curatores, dum concinnitati & elegantiæ studerent pro more sui sæculi, obliterarunt per speciem emendationis, revocemus & universo literatorum ordini sanctæque Dei Ecclesiæ restituamus. Laboriosum sane opus ac difficile, tum periculosum in primis: quia qui criticen non amant, quorum infinitus est numerus, supervacaneam & inutilem dicent omnem operam meam in hoc collocatam, parum sua referre existimantes utrum hoc aut illo modo verterit interpres, dum sensus verborum Græcorum expressus sit. Sed illa tamen spes me solatur, viros doctos, quorum præcipue causa hic labor a me susceptus est, laudaturos hanc meam diligentiam, ac mihi aliquam propterea gratiam habituros, & quæ illi maxime spernunt maxime approbaturos. Intelligunt enim quæ reverentia debeatur scriptis veterum, quæ sit authoritas priscarum versionum, quanta utilitas capiatur ex variis lectionibus quas nobis antiqui codices subministrant, etiamsi interdum sint depravatissimæ.

II. Difficile valdeque operosum est constituere tempus quo vetus illa interpretatio elaborata est, & quis illius sit auctor, quia cum nihil istiusmodi annotatum C sit in antiquis codicibus, neque apud veteres scriptores qui ea usi sunt, non videtur posse ulla fieri conjectura vel argumentatio vera. Hanc igitur partem relictam, ut Ciceronis verbo utar, explebimus nullis adminiculis, sed, ut dicitur, Marte nostro. Verum antequam ad eam materiam descendam, necessario quædam dicenda sunt de opinione clarissimi viri Paschasii Quesnelli censentis acta Chalcedonensis Concilii, eo quo nunc habentur modo, collecta, translata, & ordinata rogatu sancti Leonis fuisse a Juliano Episcopo Coensi. Fundum autem istius suæ opinionis accepit ex his verbis S. Leonis ad eumdem Julianum scribentis: *Gestorum synodalium quæ omnibus diebus Concilii in Chalcedonensi civitate confecta sunt parum clara, propter linguæ diversitatem, apud nos habetur instructio: & ideo fraternitati tuæ specialiter injungo ut in unum codicem universa facias congregari, in Latinum scilicet sermonem absolutissima interpretatione translata.* Hinc erui quidem potest sanctum Leonem Juliano injunxisse uti in unum codicem congregari faceret D omnia gesta Concilii Chalcedonensis & in Latinum sermonem transferri; sed an ei paritum fuerit, an Julianus ea gesta Latine verterit, neminem puto certo definire posse. Scio Leonem cupiisse ut epistolam suam ad Flavianum idem Julianus diligenti interpretatione ex Latino in Græcum transferret. Quod quidem homini Græco, qui haud dubie aliquantulam Latinæ linguæ cognitionem habebat, difficile non erat in tenui & exigua lucubratione. At majoris operæ fuit amplissima illa gesta ex Græco sermone vertere in Latinum, homini, præsertim Græco; qui, tamen etsi Legatus esset sedis apostolicæ in oriente, semper locutus est in synodo, nunquam interprete usus est ut sua sensa proderet. Scio doctissimos viros Cardinalem Baronium & Henri-

---

a Ad antiquam Concilii Chalcedonensis versionem repræsentandam cum duo hic præstare in animo habuerit Baluzius; ostendere videlicet primo, quæ illam, & quomodo digesta, constituerent; tum ea ad primigeniam lectionem revocare; nos lectorum commodo inservientes varias lectiones, atque adnotationes, quas Baluzius citatis editionis Labbeanæ paginis ad restituendam veteris interpretationis lectionem jugi serie descripserat, singulis quibusque Labbeanis paginis subjecimus; reliqua vero, quæ sinceram ejusdem antiquæ versionis compagem repræsentant, hic damus. *Hæc Coletus.* Nos vero in hac editione licet dedimus Epistolas S. Leonis ex recensione Ballerinorum; de adnotationibus tamen Rustici Lectores minime fraudavimus, cum & illas Ballerini diligenter adnotent. *Mansi.*

Henricum Valesium contra sensisse Julianum per interpretem in synodo locutum. Sed illos in hunc errorem impulerunt mendosæ istius Concilii editiones, in quibus perperam positus est Julianus pro Julio. Nam præterea si re vera Julianus hæc gesta Latine versa misisset ad Leonem, dubium non est quin & ipse & successores ejus uti debuerint ea collectione. Usos autem non fuisse ex eo, liquet quod qui ea gesta antiquitus laudarunt, usi citra controversiam fuerunt collectione multum diversa ab ea quæ hodie in omnium manibus versatur.

Cassiodor. cap. 23. divinar. lect.

III. Igitur repudiata opinione viri clarissimi, reliquum est ut nostram promamus. Primum ergo observandum est a nullo veterum laudatam reperiri Latinam gestorum Chalcedonensium interpretationem ante pontificatum Papæ Vigilii, deinde canones XXVII. Concilii Chalcedonensis in ea positos esse quales leguntur apud Dionysium Exiguum; & rursum actione XII. (quæ hodie est XI.) referri canonem XVI. Antiochenum qualis extat apud eumdem Dionysium. Ex quo conjici B posse videtur illam tum prodiisse, ac forsitan a Dionysio ipso fuisse compositam, quem Cassiodorus testatur alia multa, præter codicem canonum ecclesiasticorum, ex Græco transtulisse in Latinum, quæ utilitati possunt Ecclesiæ convenire.

IV. Sed adversus hanc conjecturam opponi potest relatos in quarta actione & in duodecima canones V. & XVII. synodi Antiochenæ esse alterius versionis quam Dionysianæ, & verisimile non esse Dionysium, virum, ut ait Cassiodorus, in utraque lingua doctissimum, qui canones Antiochenos Latine vertit in codice canonum ecclesiasticorum, aliena potius verba quam sua his gestis inserere voluisse. Gravis sane argumentatio, si non liceret interpretibus sua sensa diversis modis ac verbis explicare. Verum illud eos sibi licere putasse ostendam tribus gravissimis argumentis ex hac ipsa Concilii Chalcedonensis interpretatione petitis. Habentur in antiqua versione post sextam actionem canones XXVII. ex ea interpretatione, ut dixi, quæ legitur apud Dionysium Exiguum, & C tamen paulo ante tres eorumdem canonum referuntur diversis omnino verbis, non solum in editionibus vulgatis, sed etiam in codicibus antiquis. Præterea definitio fidei constituta in quinta actione quia subscriptio dilata est, relecta fuit in sexta coram imperatore & ab omnibus approbata. Poterat vetus interpres, uti factum est post inventam artem typographicam, prima tantum illius verba ponere in sexta actione & lectorem remittere ad quintam, ubi ea definitio extabat integra, sed maluit eam istic rursum totam integram ponere ex nova versione, quam nos propterea suo loco describimus. Denique in actione tertia, post prolatam damnationis sententiam adversus Dioscorum Episcopum Alexandrinum, refertur in antiquis exemplaribus epistola a synodo scripta ad Clericos Alexandrinos ex duplici versione, primo quidem subjectam propositioni contra Dioscorum, deinde post damnationem ad eum missam. Probant igitur ista posse interpretes eadem loca, quum D repetuntur, varie transferre, & necesse non esse ut se ipsos transcribant, adeoque diversas illas versiones canonem Antiochenorum non impedire quin Dionysio tribui possit vetus ista gestorum synodi Chalcedonensis interpretatio.

V. Primus omnium, ut arbitror, quorum hodie scripta supersunt, antiqua illa versione usus est Facundus Episcopus Hermianiensis, quem anno Christi DXLVI. scripsisse duodecim libros pro defensione trium capitulorum colligitur ex ejus prooemio ad eosdem libros. Nam cum is scribat actionem tertiam primæ conjunctam ac secundæ præpositam fuisse in codicibus, & in variis librorum suorum locis referat ipsa verba veteris interpretis, quamvis aliquando, quod fatendum est, ab illo discedat, manifestum est eum non alia interpretatione usum esse quam ea quam nos vocamus antiquam. Neque enim dici potest eum sua accepisse ex illa quam Rusticus recensuit & emendavit, cum certum sit istum collationem synodi Chalcedonensis aggressum non esse ante Indictionem duodecimam, id est ante an E num Christi quingentesimum quadragesimum nonum. Sed hoc tamen mihi negotium faceſſit idem Facundus, qui referens edictum Imperatoris Marciani pro confirmatione eorum quæ decreta fuerant ab Episcopis apud Chalcedonem congregatis, quod non extat in exemplari nostro antiquæ versionis, videtur accepisse ex editione Rustici qui in fine actionis tertiæ docet se illud ex codice Acumitensi Græco transtulisse in Latinum. Idem lib. 12. c. 2. pag. 534. Cum enim constet Facundum libros suos scripsisse ante quam Vigilius adveniret Constantinopolim, adeoque aliquot annis ante quam Rusticus ad emendanda hæc gesta accederet, planum est eum non potuisse illius verba describere ac sua potius accepisse ex codicibus antiquioribus, id est, aut iisdem aut similibus quibus postea usum quoque esse constat Papam Vigilium dum quæreret quid de Iba constitutum fuisset in synodo Chalcedonensi. Nisi si facundus retractans libros suos post emissam Rustici editionem, ea addidit quæ nondum noverat quum primum animum ad eos scribendos appulit.

Facund. lib. 3. c. 5. pag. 94. & seq.

VI. Concilii V. episcopos alia collectione usos non esse quam ea quam nos antiquam vocamus, & ejus interpretem versione nostra veteri usum quoque esse, in promptu est. Nam in collatione sexta, in qua nonnulla referuntur ex gestis synodi Chalcedonensis, accepisse se eorum partem profitentur ex tertia actione, cum tamen hodie ea legantur in secunda: quod & a Surio quoque, qui primus Concilii V. gesta vulgavit, adnotatum est in margine. Cum autem constet Evagrium scholasticum, Facundum, & codices monasterii Acœmetensium, cum quibus congruit noster Parisiensis, eam actionem vocasse tertiam quæ nunc est secunda, ac secundam quæ nunc est posuisse in loco tertiæ, ambigi non potest quin similibus usi sint Episcopi illius Concilii. Porro interpretem sua accepisse ex codicibus Latinis gestorum Chalcedonensium satis agnoscent ii qui ejus verba comparare voluerint cum variis lectionibus quas nos ex eodem codice Parisiensi descripsimus in tertia & quarta actionibus istius nostræ synodi.

VII. Duo insignia Vigilii Romani Pontificis opuscula habemus ex quibus facile deprehendi potest illum quoque fuisse usum antiqua ista versione, constitutum videlicet editum anno Christi DLIII. pro defensione trium capitulorum, quod ab illustrissimo Cardinale Baronio editum est, & constitutum anno sequenti ab eo emissum pro damnatione eorumdem capitulorum, quod nos infra post gesta Concilii V. daturi sumus. Erat ille, ut ipse fatetur in priore constituto, Græcæ linguæ ignarus, & ob hoc Latinos codices Chalcedonensis synodi consuluit. Usus est autem antiqua editione, ut ostendit etiam hic locus ex actione decima Labbeana: * *relecta ejus epistola, agnovimus eum esse catholicum*. Nam cum reliqui codices & veteres editiones habeant *orthodoxum*, Parisiensis vero in quo continetur antiqua illa versio, solus habeat *catholicum*, dubitari non potest quin Vigilius, qui hunc locum eodem modo refert in utroque constituto, aliquo simili codice sit usus. Nolo referre omnia loca a Vigilio adducta ex veteri versione, ne fastidiosus sim lectori per nimiam diligentiam. Tria tantum aut quatuor afferam quæ omnium manifestissime ostendunt non aliunde illum accepisse. In ultimo constituto Vigilius affert epistolam Clericorum Edessenorum pro Iba, quæ extat in actione decima, & cum ceteri veteres libri & editiones Romana antiquiores habeant, *& hæreticos & Judæos & paganos*, in Parisiensi & in isto constituto legitur, *& hæreticis & Judæis & Paganis*. Rursum ibidem pro *comministrare ei in sacrificio*, quæ est lectio veterum librorum & editionum, in Parisiensi & in eodem constituto scriptum est, *Missas cum eo tenere*. Infra idem Vigilius referens interlocutionem quorumdam Episcoporum simul loquentium, inter quos fuit Atarbius Tapezuntinus, Artanium eum nominat manifesto errore, sed quem accepit ex veteri versione Latina, in qua Episcopus ille vocatur Artanus in hoc loco. In epistola etiam ad Rusticum & Sebastianum, quæ extat inter acta quintæ synodi describens canonem quintum Antiochenum ex actione quarta Concilii Chalcedonensis, iisdem verbis illum describit quæ descripta quoque sunt in libro Parisiensi. Ex quibus omnibus & ceteris quæ facile unusquisque observabit perspicuum est Papam Vigilium antiqua nostra versione usum esse.

* hujus novæ editionis

VIII. Ejus successor Pelagius II. in epistola tertia ad Episcopos Istriæ tractans causam Ibæ Episcopi Edesseni, quod est unum ex tribus capitulis, plurima fragmenta describit ex illius epistola ad Marim Persam prout leguntur in codice Parisiensi. Deinde referens verba Marciani principis e synodo discedentis, quæ extant in calce actionis sextæ, ea refert qualia leguntur in eodem codice Parisiensi, non vero quemadmodum ea habent reliqui codices & editiones, ut illic monuimus. Denique ait: *Vigilanti ergo cura respicite quia in sexta illius actione sanctæ fidei professio consummatur, moxque in septima ad institutionem jam fidelium regula canonum figitur*. Et paulo post scribit ordinem causæ indicare ut dum definita fidei regula in actione sexta ostenditur, in actione subjuncta canonum forma sequeretur. Ac deinde: *Si igitur in actione sexta professio fidei consummatur, moxque canonum regula figitur*. Itaque Pelagius in suis codicibus habebat canones in actione septima ut in codice Parisiensi. Afferam autem & alium Pelagii locum ex eadem epistola, quem manifeste patet sumptum esse ex antiqua versione. Primus illam edidit illustrissimus Cardinalis Baronius ex veteri codice doctissimi viri Nicolai Fabri, sed non ubique eo modo quo illic habetur. Testis erit iste locus, quem describo juxta editionem Baronianam, quam editores deinde Conciliorum retinuerunt: *Laboratis multo spatio fatigationem perpessi. Sustinete autem tres*

aut

aut quatuor dies adhuc, & præsentibus magnificentissimis judicibus nostris singula quæcunque vultis movete, competens adepturi solatium. At in codice Fabri, qui nunc censetur in bibliotheca Colbertina, omnia quidem similia sunt editioni vulgatæ usque ad hæc verba, *singula quæcunque*, pro quibus ita habet codex vetus: *Singula quæ vultis digne auxilio merituri movete.* Hanc autem lectionem sumptam esse ex veteri versione nullus est dubitandi locus.

IX. Pelagium secundum secutus est S. Papa Gregorius, vir ad æternitatem Romani nominis natus. Is ergo ad Secundinum scribens de gestis Concilii Chalcedonensis docet usum se esse codice in quo canones sequebantur post definitionem fidei in sexta actione prolatam, & post canones, causæ Episcoporum speciales, quod ostendit illum antiqua versione nostra usum esse. Referenda autem nunc sunt ejus verba: *Sancta Chalcedonensis synodus*, inquit, *usque ad definitionem fidei & prolationem canonum de generalibus causis locuta est. Nam post prolationem canonum, specialia Episcoporum certamina sopire curavit.* Confirmat hanc suam scriptionem idem sanctus in alio loco qui nonnullis visus est habere aliquid difficultatis & obscuritatis, quia non noverant discrimen quod intercedit inter antiquam versionem Latinam synodi Chalcedonensis & vulgatas editiones. Scribit ergo Gregorius ad Constantium Episcopum Mediolanensem de personis tantummodo actum esse in quinta synodo, & de his personis de quibus in Chalcedonensi Concilio nihil continetur, Ajunt itaque sanctum Gregorium videri non satis attendisse ad ea quæ scribebat, aut aliud quid innuisse quam quod apparet: expressam enim Theodoreti & Ibæ, de quorum personis actum est in Concilio quinto, mentionem haberi in tribus actionibus synodi Chalcedonensis quæ præter illos tantum celebratæ sunt, in octava nimirum, nona, & decima. Addit deinde Sanctus Gregorius post expressos canones Chalcedonenses, factam esse contentionem, & extremam actionem de personis ventilatam esse. Hæc vero putant sanctum virum aliquid humani passum esse, aut canones non recte referri in actione xv. quam occupant. Hæc sunt verba Gregorii *De illa tamen synodo quæ in Constantinopoli postmodum facta est, quæ a multis quinta nominatur, scire vos volo quia nihil contra quatuor sanctissimas synodos constituerit vel senserit, quippe quia in ea de personis tantummodo, non autem de fide aliquid gestum est, & de his personis de quibus in Chalcedonensi Concilio nihil continetur, sed post expressos canones facta contentio; & extrema actio de personis ventilata est.* Difficultates quæ adversus hunc locum proponuntur nullæ erunt, si verba sancti Gregorii reducantur ad ea quæ de Chalcedonensi synodo scribit Pelagius II. in epistola paulo ante laudata, statuendo nimirum finem illius Concilii esse in definitione fidei & in constitutione canonum, & actiones quæ postea sequuntur, quamvis in sede synodi fuerint celebratæ & in corpore gestorum ejus reperiantur, posse quodammodo existimari non pertinere ad Concilium, quippe cum privata tantum negotia in illis fuerint judicata. Specialis enim synodorum causa est fides. Itaque ex hoc etiam loco habemus sanctum Gregorium codice usum fuisse in quo canones synodi Chalcedonensis sequebantur statim post definitionem fidei, & postea actiones de specialibus Episcoporum certaminibus.

S. Gregor. lib. 7. Indict. epist. 53.

S. Gregor. lib. 3. epist. 37.

X. Martinus quoque Papa istius nominis primus, decessorum suorum vestigiis insistens, non aliis codicibus est usus. Patet istud ex secretario quarto Concilii Lateranensis ab eo habiti, in quo definitio synodi Chalcedonensis descripta est eodem verborum ordine qui extat in codice Parisiensi. Ex pluribus locis quos ad probandam hanc veritatem proferre possemus duo sufficient, quæ certo ostendunt Martinum vereri versione usum fuisse. Sic ergo legitur in eodem secretario quarto *Propter illos vero qui mysterium dispensationis corrumpere moliuntur, & purum hominem esse qui ex sancta virgine Maria natus est impudenter deliranter.* Certum est & constans legi in hoc loco debere *deliranti*, ut est in omnibus editionibus & in antiquis codicibus Divionensi & Corbeiensi. Retinendum tamen est hoc mendum, quia cum extet etiam in codice Parisiensi & in ultimo constituto Vigilii, ostendit Martinum ista sumpsisse ex ea versione quæ mendum illud habebat, id est ex antiqua quam nobis conservavit codex Parisiensis. Idem dicendum de altero loco qui paulo post sequitur, & ita habet: *qui salutaris symboli pio zelo nosse desiderant.* Nemo non videt aliquid heic deesse. Neque fugit illud Surium istius Concilii primum editorem, qui propterea in margine appositi vocem *intellectum*, quam alii deinde editores retinuerunt. In codicibus quidem Corbeiensi & Divionensi synodi Chalcedonensis legitur: *qui salutaris symboli mentem pio zelo nosse desiderant.* Cum autem vox *mentem* desit in codice Parisiensi & in ultimo constituto Vigilii, difficile non est divinare cur desit etiam in Concilio Martini Papæ. Nam, quod dicendum quoque est, non solum eam non habuit codex Surii, sed desideratur etiam in vetustissimo ejusdem Concilii Lateranensis exemplari quod extat in bibliotheca Ecclesiæ Bellovacensis. Si quis hinc plura noisse cupierit, adire potest observationes nostras ad paginas 113. & 117. Concilii Chalcedonensis.

XI. Neque vero Romæ tantum aut in Italia recepta erat hæc versio, sed in Gallia quoque nostra. Testis hujus rei est omni exceptione major Hincmarus Archiepiscopus Remensis, cujus hæc sunt verba in opusculo LV. capitulorum cap. XXI. *Sed & actio* XII. *Chalcedonensis Concilii, in quo scriptum habetur, regula nonagesima quinta de vacante Episcopo, & paulo post Leontius ex eodem codice legit regulam* XCVI. *de his qui ad episcopatum vocati evitant.* Cum enim Hincmarus hunc locum laudet ex actione duodecima, manifestum est eum codice synodi Chalcedonensis usum fuisse in quo canones XCV. & XCVI. Ecclesiæ universæ descripti erant in actione duodecima. Iste vero alius esse non potuit quam antiqua nostra versio; in qua quia canones ponuntur post actionem sextam, necessario actio quæ in aliis codicibus est septima, in isto est octava, & sic de ceteris quæ postea sequuntur usque ad sextam decimam. Nam in illa rursum conveniunt omnia vetera exemplaria. Porro hinc etiam probari potest Hincmarum sua accepisse ex antiqua versione quod cum primo loco posuisset *regula nonagesima quinta*, in secundo scripsit *regulam*. Cum enim codices Divionensis & Corbeiensis ubique ista ponant in nominativo, Parisiensis in primo quidem loco similiter habet sed in secundo ponit accusativum, ut legitur apud Hincmarum.

XII. Quæ hactenus dicta sunt ostendunt veram esse non posse conjecturam Paschasii Quesnelli, qui putat prima quæ in Gallia appulerunt synodi Chalcedonensis exemplaria a Rustico fluxisse, nullamque extare in occidente ejusdem synodi editionem, quæ non Rustici mentionem faciat. Nam quæ nos supra retulimus ex Facundo, Concilio quinto, Vigilio, Pelagio, Gregorio, Concilio Lateranensi, & Hincmaro, ea certo sumpta sunt ex editione diversa ab ea quam Rusticus emisit, quam illi videntur ignorasse.

XIII. Itaque vetus illa interpretatio, quæ prorsus congruit cum his quæ de Concilio Chalcedonensi refert Evagrius, in hoc differebat ab hodierna vulgata quod statim post actionem primam sequebatur actio in qua depositus est Dioscorus, quæ nunc est tertia, & quod post actionem sextam, in septima nimirum, descripti erant canones XXVII. qui nunc in actione XV. constituti sunt. Tum vero actio de conventione Maximi Episcopi Antiocheni & Juvenalis Hierosolymitani, quæ nunc est septima, erat octava; & sic de ceteris quæ sequuntur usque ad sextam decimam, ut dixi. Quare quod ait idem vir clarissimus hinc etiam probari codices synodi Chalcedonensis quibus Romana Ecclesia utebatur sedecim actiones habuisse quod Dionysius Exiguus canones XXVII. ejusdem synodi, *quos tamen constat*, inquit, *non esse nisi in ultima omnium actione promulgatos*, retulit in suam collectionem, subsistere non potest, cum certum sit antiquas collectiones Græcas & Latinas habuisse canones XXVII. statim post actionem sextam, & hujusmodi collectionibus semper usam esse Ecclesiam Romanam, ut antea diximus.

Quesnellus tom. 2. pag. 628

XIV. His ita constitutis, æstimare possumus priscam collectionem Græcam actorum synodi Chalcedonensis in eumdem ordinem ac modum confectam fuisse quem hodie omnibus exhibent Evagrius scholasticus & vetus codex Parisiensis. Hunc autem illi actionum Chalcedonensium ordinem fuisse docent.

Actione prima actum est de causa Eutychetis Archimandritæ Constantinopolitani; lectaque sunt gesta synodi Constantinopolitanæ sub Flaviano, Ephesinæ sub Dioscoro, & pars gestorum primæ synodi Ephesinæ. Lecta sunt etiam multa alia, prout continentur in omnibus editionibus.

Actione II. judicatus est Dioscorus & damnatus.

Actione III. relicta sunt symbola synodorum Nicænæ & Constantinopolitanæ primæ, tum etiam epistolæ duæ sancti Cyrilli, & epistola sancti Leonis ad Flavianum.

Actio quarta eadem continet quæ vulgatæ editiones exhibent. Sed non habet actionem de Carosо & Dorotheo; neque actionem de Photio & Eustathio. Hæc enim addita sunt in editione Romana, & non extant in antiquis exemplaribus manu scriptis, neque in antiquis editionibus.

Actione V. constituta est definitio fidei, cujus subscriptio dilata est in sequentem actionem.

Actione VI. adveniente Marciano in synodum, eamque alloquente, relecta est fidei definitio & subscriptio. Tum hortatu Imperatoris tres canones subscripti.

Actione VII. constituti sunt alii canones.

Actione VIII. confirmata est conventio Maximi Episcopi Antiocheni & Juvenalis Hierosolymitani.

Actione IX. purgatus est Theodoretus Episc. Cyrensis.

Actione x. & xi. discussa & finita causa Ibæ Episcopi Edessæni.

Actione xii. & xiii. judicata controversia de episcopatu Ephesino.

Actione xiv. discussa lis de Basilinopoli.

Actione xv. actum de Sabiniano Episcopo Perrhensi.

Actione xvi. & ultima actum de honore Episcopi Constantinopolis novæ Romæ.

XV. Hic vero observandum etiam est, ex dialogo Rustici adversus Acephalos & ex actione secunda sextæ synodi sumi posse opinionem epistolas quæ ante gesta prætermissæ sunt, fuisse olim descriptas in antiqua collectione tametsi Evagrius & vetus interpres illas non recenseant. Nam Rusticus in ea dialogi parte in qua disputat de natura verbi, quæ inhumanata est, mentionem facit libelli propriæ fidei quem Flavianus Episcopus Constantinopolitanus Imperatori Theodosio destinavit; *qui & in Chalcedonensi synodo susceptus est*, inquit. Sane in actione prima Chalcedonensi, ubi religuntur acta synodi Constantinopolitanæ sub Flaviano, Episcopi suscipiunt expositionem fidei prolatam a Flaviano, ut docent etiam verba Maximi Antiocheni. Verum nulla illic mentio epistolæ Illius ad Theodosium, sed tantum interlocutionis in Concilio Constantinopolitano prolatæ; ut manifeste liquet ex prosecutionibus Thalassii Cæsarienſis, Quintilli Heracleensis, & aliorum quorumdam. Cum itaque Rusticus scribat epistolam Flaviani ad Theodosium fuisse susceptam a Concilio Chalcedonensi, necesse est existimare eum respexisse ad collectionem illam epistolarum quæ editæ sunt ante primam actionem. Ad Concilium sextum quod attinet, cum in secunda illius actione referatur fragmentum ex epistola sancti Leonis ad Flavianum, & referatur ex libro primo synodi Chalcedonensis, eam porro certum sit lectam non esse in actione prima Chalcedonensi, sed in tertia, ut quidem docent Evagrius, vetus interpres, & Rusticus, manifestum est verba illa sextæ synodi accipienda esse de codice in quo epistolæ illæ continebantur. Nisi Synodum sextam sic interpretemur, ut dicamus eam intellexisse gesta Concilii Chalcedonensis, quia valde prolixa erant, variis libris comprehensa fuisse, ut ait Photius in Bibliotheca, ita ut, exempli gratia, primus liber contineret tres priores actiones, ceteri reliquas. Neque reponi potest Leonis verba sumpta esse ex editione Rustici, quæ epistolas illas præmittit gestis synodi Chalcedonensis. Etenim ille epistolam Leonis non descripsit inter ceteras quæ leguntur ante gesta, *eo quod*, ut ipse ait, *in gestis sancti & universalis Concilii Chalcedonensis tertiæ actionis inserta sit*. Hinc tamen colligi vere non potest acta synodi Chalcedonensis, quæ nunc divisa sunt in partes tres, semper apud nos & apud Græcos fuisse divisa in libros tres, quia primi illorum libri mentionem faciunt gesta sexti Concilii. Quod ideo dico ne cui imponat falsa Christiani Lupi observatio ita pronuncianti in annotationibus suis ad Concilium Chalcedonense. Nam ut istud verum esse posset, necessarium foret ut tertii saltem gestorum Chalcedonensium libri mentio aliqua extaret in scriptis veterum. Ceterum quod hodie illa divisa sunt in partes tres, petitum non est ab antiquitate, sed inventum ad editoribus Romanis, qui in parte tertia posuerunt epistolas scriptas integro sexennio post habitam synodum Chalcedonensem, ut dicemus in præfatione ad codicem encyclium.

XVI. At Liberatus, qui testatur se gesta Chalcedonensis Concilii de Græco in Latinum translata suscepisse apud Alexandriam, codicem nactus est multum diversum ab iis, quibus usi sunt Evagrius & vetus interpres. Nam primo causam Dioscori ponit in tertia actione, prout eam hodie exhibent editiones vulgatæ; & canones, qui apud Evagrium & in antiqua versione constituunt actionem septimam, rejicit in penultimam, conventionemque Maximi & Juvenalis illis substituit. Dein negotium Theodoreti actitatum ait fuisse in septimo quidem secretario, sed in actione octava, & causam Ibæ discussam in decima & undecima, controversiamque de episcopatu Ephesino cognitam & terminatam in undecima & duodecima. Tum decimæ tertiæ assignat litem de Basilinopoli, & decimæ quartæ seu undecimo secretario causam Bassiani (sic enim vocatur in antiquis Liberati exemplaribus) Episcopi Perrhensium, ultimæ vero contradictionem Legatorum sedis apostolicæ adversus ambitum Anatolii Episcopi Constantinopolitani.

XVII. Diversi rursum fuere codices quibus utebatur Facundus. Laudat ille actionem primam, secundam, tertiam, quartam, quintam, sextam, septimam, & octavam. De prima, secunda, & tertia testatur eas eumdem ordinem habuisse quem ex Evagrio retulimus & ex antiqua versione; in quarta approbatam fuisse ait epistolam sancti Leonis ad Flavianum: in quinta expositionem fidei recitatam atque ad Imperatorem relatam; in sexta, in qua præsens fuit & Imperator, omnes Episcopos subscripsisse definitioni fidei, in septima & octava causam Ibæ discussam atque finitam. Sane postea canones ecclesiasticæ disciplinæ ait constitutos fuisse post definitionem fidei. Verum cum post actionem sextam commemoratam scribat in septima & in octava causam Ibæ fuisse discussam, necesse est existimare codices ejus non habuisse hos canones in septima, & aut consequenter positos in sexta, quod propius vero crediderim, aut rejectos ad calcem gestorum, ut in codice ex quo sua descripsit Liberatus.

XVIII. Codex quoque ille monasterii Acœmetensium a Rustico toties laudatus differebat ab antiqua collectione Græca & Latina, a Facundi quoque & Liberati codicibus. Nam licet tertiam actionem habuerit in loco secundæ, ut colligi potest ex annotatione Rustici ad caput septimum eorum quæ ante gesta præmissa sunt, in hac tamen discrepabat ab aliis quod causam Ibæ ponebat in sexta actione, nisi si erratum heic est a veteri librario, canones in septima, causam Theodoreti in octava, & actionem prætermittebat in qua confirmata est conventio Juvenalis & Maximi. Ista quidem certa sunt, licet obscura in codicibus antiquis, qui corrupti sunt in his locis.

XIX. Denique codex patriciæ Juliæ, cujus mentionem facit Rusticus, habuit actionem de Domno Episcopo Antiocheno, quam ceteri quos idem vidit non agnoscebant. Et rursum heic magnum discrimen est inter vetera exemplaria quæ actionem illam præferunt. Nam libri nostri & veteres editiones eam ponunt in septima actione synodi Chalcedonensis: Vaticanus vero a Baronio laudatus in nona. Rursum eam aliquot libri præponunt conventioni Juvenalis & Maximi, alii postponunt. Quod enim illa hodie legitur in calce actionis decimæ, profectum est ex sola conjectura & opinione editorum Romanorum. Illud interim admoneo, codicem illum Vaticanum, de quo mox dictum est, non extare hodie in bibliotheca sedis apostolicæ. Nam cum nuper ad virum litterarum istarum amantissimum ac peritissimum Hieronymum Cardinalem Casanatam scripsissem, ut in mei & communium studiorum nostrorum gratiam consuli faceret hunc codicem, rescripsit illum non fuisse repertum, nec apud ullos memoriam illius extare. Eodem autem tempore monuit me idem vir optimus & humanissimus consultos jussu suo fuisse codices omnes Latinos bibliothecæ Vaticanæ, in quibus extant acta ejusdem synodi, & omnes actionem de Domno ponere in septima actione ante conventionem Juvenalis & Maximi. Præstat autem ipsius verba referre ex literis ad me datis die trigesima Martii hujus anni. *Ceterum omnes codices Vaticani*, inquit vir eminentissimus, *in actione septima ante Maximi & Juvenalis conventionem ponunt actionem de Domno Antiocheno. Inter eos unus est vetustissimus, quippe qui ante mille ad minus annos peritorum judicio conscriptus fuit; ex quo non titulum modo cum abbreviationibus & nævis sufi, sed & integram actionem cum suis itidem nævis describi & cum aliis duobus vetustis codibus conferri jussi, eamque ad te mitto. Duo alii codices Vaticani nn.* 5405. & 4166. *recentissimi sunt, nec quicquam continent observatione dignum.* In titulo vero exemplaris ejusdem actionis ad me missi ita scriptum est. *Actionem de Domno Antiocheno ita exhibet codex vetustissimus Vaticanus nu.* 1322. *charactere majusculo secundæ ætatis, ante mille, ut videtur ad minimum annos conscriptus, ac intio corrosus & mutilus, suppletus tamen manu octingentorum & amplius annorum.* Tum ad marginem annotatum est varias lectiones ejusdem actionis sumptas esse ex codicibus 1321. & 1323. ejusdem bibliothecæ Vaticanæ. Hinc ergo, præter cetera, discimus actionem de Domno præponi conventioni Juvenalis & Maximi in omnibus codicibus Vaticanis, cum tamen Corbeiensis & editiones Conciliorum Romana antiquiores eam postponant. Verum codices Vaticanus & Divionensem, qui cum illis convenit, esse meliores ostendere videtur annotatio in calce actionis de Domno posita in codice Corbeiensi, quæ sic habet: *Post hæc sequitur Maximi & Juvenalis (conventio) quam inter se fecisse noscuntur de quibusdam paræciis.* Eadem verba certum est extitisse in codice quo Crabbus utebatur. Annotatio est enim Rustici, qui admonet actionem de Domno positam esse primo loco in codice patriciæ Juliæ, & post eam sequi in eodem codice conventionem Maximi & Juvenalis.

XX. Inquirenti autem mihi in originem tantorum discriminum, nihil probabilius occurrit quam oscitantia & arbitrium Notariorum. Nam quia Episcopi, quum ad synodos proficiscebantur, solebant, ut etiam ad Evagrium observavit vir doctissimus Henricus Valesius, Notarios suos secum deducere qui gesta synodalia notis exciperent, quo scilicet finita synodo codicem actorum singuli referrent in patriam, evenit deinde ut cum codices tabularum ederent in pagnis, eas quisque pro suo captu ac libitu disponeret; sicque factum est ut quidam, exempli causa, initium causæ Ibæ retulerint in sexta actione, alii in septima, alii in nona, alii in decima, & sic de ceteris. Consueviſſe autem Episcopos secum ducere Notarios suos ad Concilia probat insi-

insignis locus ex gestis istius synodi Chalcedonensis. In actione prima cum recitata fuissent gestorum latrocinii Ephesini monumenta, & quidam Episcopi clamarent ea falsa esse, Theodosius Episcopus Claudiopolitanus de Dioscoro loquens dixit: *Deducat suos Notarios. Ejiciens enim omnium Notarios, suos fecit scribere.* Et cum judices & senatus peterent cujus manu perscripta essent monumenta gestorum, Dioscorus dixit: *Unusquisque per suos Notarios scripsit, mei mea, religiosissimi Episcopi Juvenalis sui, religiosissimi Episcopi Thalassii, sui. Erant autem & aliorum reverentissimorum Episcoporum multi Notarii excipientes. Sic non est meorum Notariorum litera, quia unusquisque proprium habet:* & cetera quæ sequuntur.

XXI. Nunc ordo rerum postulat ut agamus de editione Rustici. Venerat is Constantinopolim anno DXLVII. cum Papa Vigilio patruo suo, a quo postea defecit sub initium anni DXLIX. graduque sui honore & ministerio dejectus est anno sequenti. Ante vero dejectionem suam aggressus est emendationem gestorum synodi Chalcedonensis x. Kal. Martias anni DXLIX. & eam absolvit anno sequenti III. Kal. Aprilis, annum integrum & aliquanto plus huic operi incumbens. Dubium autem est an istud effecerit Constantinopoli, an vero apud Chalcedonem. Ut pro Chalcedone sentiam, faciunt mendosissimæ notæ appositæ in fine primæ actionis, ex quibus deprehendisse mihi videor antiquam veramque lectionem, quemadmodum illic dico. Huic tamen conjecturæ obstare videtur mentio codicis monasterii Acœmetensium, quod omnes sciunt situm fuisse apud Constantinopolim. Verum istud ita explicandum est, ut dicamus Rusticum non loqui de codice Acœmetersium Constantinopolitanorum, sed eorum qui erant sub Episcopo Chalcedonensi, quorum Archimandrita Joannes subscribit libello monachorum ad Mennam Patriarcham totamque synodum dato in collatione quinta synodi Constantinopolitanæ sub Menna.

XXII. Contra Quesnellus, qui novam nobis operum sancti Leonis editionem dedit, existimat Rusticum emendasse tantum primam actionem: idque his argumentis evincere conatur. Primum ait nullibi in gestis, præterquam in prima actione, mentionem fieri emendationis Rustici, & in ea sola nonnulla haberi inserta ex codice Acumitensi. Postea tamen addit nolle se ista pro certis accipi. Recte. Nam ipse supra, nimirum ad epistolam XXIV. sancti Leonis, quæ scripta est ad Flavianum Episcopum Constantinopolitanum, quæque relata est in actione secunda Concilii Chalcedonensis, agnoscere videtur hanc quoque actionem a Rustico Diacono emendatam fuisse; & in dissertatione de causa Theodoriti agnoscit itidem eum ad codices monasterii Acœmetarum accurate recognovisse acta Concilii Chalcedonensis. Addo autem hæc verba posita in calce actionis quintæ in codicibus Rustici, *Idem contuli*, ad eum necessario referenda esse qui superiores actiones contulerat cum codicibus antiquis, id est ad Rusticum, cujus solius mentio est in codicibus antiquitus emendatis. Nam quod idem vir clarissimus suspicatur codicem Acœmetensium, quem lustrare cœperat Rusticus, primum quidem in ortente emendatum a viris Rustico antiquioribus, qui attestationes in eo suas apposueraat, ad occidentales postea deportatum, a plurib us descriptum esse, adeoque emendationes in marginibus appositas non esse unius Rustici, sed plurium diversorumque annotatorum, mera divinatio est, ut pace ejus dixerim, quæ ratione non constat. Nam præterquam quod editio Rustici sero cognita fuisse videtur in occidente, cum sola antiqua usi sint occidentales usque ad tempora Hincmari Remensis, Rusticus, qui initio primæ actionis monuerat incœpisse se emendationem Chalcedonensis Concilii x. Kal. Martias, in calce decimæ quartæ scribit cœpisse emendationem Chalcedonensis Concilii x. Kal. Martias, in calce decimæ quartæ scribit compleviſse se collationem sanctissimi Concilii Chalcedonensis III. Kal. April. Indict. XIII. & requievisse postea ab opere perpetrato. Quæ verba de alio quam de Rustico accipi non posse nemo est qui non fateatur, nisi qui contentionis funem ducere voluerit. Quod autem idem vir clarissimus ait in sola prima actione nonnulla haberi inserta ex codice Acœmetensium, istud verum non esse luculenter probant annotationes Rustici a nobis editæ in variis istorum locis. Et si ille veteres codices accurate, uti nos fecimus, consuluisset, hanc opinionem mente sua non comprehendisset.

XXIII. Observat præterea idem vir clarissimus Rusticum reliquisse intactam seriem priscorum actorum, & annotationes suas ad oram paginarum relegasse; idque se recte colligere putat ex hac admonitione prævia in codice Thuano, qui nunc censetur in bibliotheca Colbertina: *Annotatio circumducta*: †: *Singulas interlocutiones a foris ita posui ut Acumitensium codex Græcus latine continet.* Antequam de re ipsa agam, necesse est admonere virum doctum non satis feliciter assecutum esse sensum istius admonitionis seu annotationis. Codex Græcus Acœmetensium Latine habebat interlocutiones Legatorum sedis apostolicæ, ut patet ex variis locis istorum gestorum, & etiam aliis nonnullas. Cum itaque Rusticus vellet verba Lucentii describere in margine qualia habebantur in illo codice, neque posset ea loco suo ponere, id est, contra versionem ex Græco quæ extat in textu, quia ibi scripserat admonitionem suam de interlocutionibus a foris positis, supra eam admonitionem sic scripsit, *Annotatio circumducta*, id est in alienum locum ducta, in alieno loco posita; & mox signum adposuit quod ostenderet quo recurrendum esset ad eam inveniendam. Ad simile autem signum paulo post describit in margine verba Latina codicis Acœmetensium, quæ nos item varias lectiones paginæ 786. retulimus. Itaque annotatio illa Rustici non complectitur omnia discrimina veterum codicum a Rustico relectorum, sed tantum interlocutionem istam & alias quasdam quæ paulo post sequuntur, & a nobis relatæ sunt in suis locis. a hujus edit.

XXIV. Examinandum nunc est an Rusticus intactam reliquerit seriem priscorum actorum, & an contentus fuerit adnotare emendationes suas ad oras paginarum. Primum ipse in initio & in calce primæ actionis testatur se acta illa emendasse, contulisse cum antiquis exemplaribus Græcis & Latinis, annotasse, distinxisse. Non contentus ergo fuit vir doctus officio collatoris, sed textum quoque emendavit ubi occasio tulit. Præterea cum Latina actorum Chalcedonensium collectio, quæ nunc omnium manibus versatur, sit antiquior Rustico, eique emendandæ idem adlaboraverit, ut vir doctus fatetur, dubitari non potest quin is multa illic mutaverit, si multa illic sunt diversa ab antiqua versione · diversa autem esse admodum multa & innumera nemo inficiabitur qui variantes lectiones a nobis collectas consuluerit. Itaque sic ista interpretari debemus, Rusticum gesta Concilii Chalcedonensis contuliſse cum codicibus Græcis & Latinis, ea emendasse, annotationes suas apposuisse, quæ obscura erant distinxisse. Neque tamen censendus est immutasse ordinem actionum, cum videamus Facundum, qui sua scribebat, uti diximus, ante quam Rusticus aggrederetur emendationem horum gestorum, ita quasdam actiones constituere ut locus non videatur esse posse reponendis canonibus in septima, & Liberarum, qui codice Alexandrino utebatur, tamenetsi post Rusticum subscripserit breviarium suum, codice usum di erso a Rust ciano. Multum autem debemus diligenti & erudito huic Diacono, qui laborem conferendi hæc gesta in se suscepit, & quasdam annotationes sparsim addidit in margine quæ sunt magni momenti.

XXV. Quæri autem hoc loco potest an unus idemque fuerit hic rusticus cum illo qui dialogum scripsit adversus Acephalos. Mihi sane dubium non est quin unus idemque cum illo fuerit, nescio an aliis persuasurus sim. His argumentis ego permoveor ut ita credam, quod uterque Acephalorum hostis fuerit, trium autem capitulorum defensor. De eo qui scripsit dialogum nulla ambiguitas est. Ostendendum ergo eum qui synodum Chalcedonensem contulit cum antiquis exemplaribus hostem quoque Acephalorum fuisse & trium capitulorum defensorem. In actione prima Chalcedonensi, ubi recensentur acta secundæ synodi Ephesinæ, Eustathius Episcopus Beryti laudat epistolas Cyrilli Alexandrini ad Acacium Episcopum Melitenæ, Valerianum Iconii, & Succesſum Diocæsareæ. Ad hunc autem locum ita annotat Rusticus. *Nota epistolas quibus nunc usque abutuntur Acephali ad Acacium, Valerianum, & Succesſum.* Eumdem fuisse trium capitulorum defensorem hinc certo probatur quod Ibam vocat confessorem in annotatione quinta ad actionem quintam *contra Ibæ confessoris epistolam*. Et in annotatione ad legem Theodosii junioris latam pro Eutyche te annotat hinc eradendum esse nomen Ibæ, ficubi invenitur, & se ipsum emendat qui in alia lucubratione illius mentionem fecerat inter eorum nomina quos illa lex damnat. Respicit autem, ut arbitror, ad illam partem dialogi qua caremus; in qua idem tractabat causam Diodori, Theodori, Ibæ, & Theodoreti. Ex quo interim discere possumus dialogum illum ab eo scriptum esse ante quam aggrederetur emendationem Concilii Chalcedonensis. Præterea eodem argumento utuntur auctor dialogi & auctor annotationum ad synodum Chalcedonensem, ubi disputant de duabus Christi naturis adversus hæreticos. Hæc sunt verba dialogi: *Ergo, ut dicis, multo magis quatuor secundum te erunt trinitatis, imo potius, ut dicitis, quaternitatis natura &c.* Auctor vero annotationum ita scribit ad definitionem fidei in quinta actione lectam: *Hic quaternitatem putant induci qui cæci sunt animo, nec vident non esse additamentum quarta sed repletionem unius ejusdemque de trinitate personæ.* Illustrissimus annalium ecclesiasticorum conditor existimavit dialogum illum a Rustico missum ad Sebastianum Diaconum, sed istius nomen postea in titulo operis esse subtractum; idque colligit ex his verbis

bis in præfatione poſitis. *Memento Chriſtianum te eſſe atque Diaconum, & hoc ſummæ totius univerſitatis Eccleſiæ.* Verum ſi quis attendat ad verba Ruſtici, is intelliget, illa ad eum referri, non ad alium quempiam. Fingit enim ſe decreviſſe manere in ſilentio, ſed rationem ſibi e contrario ſuggeſſiſſe uti non occultaret talenta quæ ei commiſſa erant. Inter hæc ergo ratio dicit: *Memento Chriſtianum te eſſe atque Diaconum.* Aſſentior autem clariſſimo viro Philippo Labbeo, qui ajt parum ſibi probabilem videri eorum ſententiam qui dialogum hunc ex Græco verſum fuiſſe putant. Porro Ruſticum cum pertinaciter inſiſteret defenſioni trium capitulorum, Thebaida in exilium cum Felice Abbate Gillitano miſſum eſſe anno DLIV. teſtatur Victor Tunnenſis.

XXVI. Poſtquam egimus de antiquis editionibus ſynodi Chalcedonenſis, conſequens eſt ut de iis quoque agamus quæ poſt inventam artem typographicam prodierunt. Primus ergo acta ſynodi iſtius ſeu potius exiguam eorum partem edidit Jacobus Merlinus Doctor Theologus Pariſienſis. Poſtea Petrus Crabbus integra acta ſecundum Ruſtici editionem valgavit, bona quidem fide, ſed qui tamen alicubi nonnulla ſuo Marte ſupplevit, quia conſtabat ſeuſum non eſſe integrum; quæ poſtea jure meritoque ſublata magna ex parte ſunt ab editoribus Romanis, quia neque in antiquis codicibus habentur neque in textu Græco. Idem referens paſſim in margine annotationes Ruſtici, eas protulit tanquam ſuas non quidem dolo malo; ſed qui eas deſcribens ex veteri codice, non putavit neceſſarium de his admonere lectores, neminem fore credens qui non intelligeret eas ex antiquis codicibus eſſe acceptas, quod nonnullis viris doctis ævi noſtri fraudi fuit. Eadem editio, in aliquot locis emendata a Laurentio Surio, recuſa eſt poſtea Coloniæ, tum Venetiis, retentis utrobique annotationibus Ruſtici. Tandem ineunte hoc ſæculo viris quibusdam doctiſſimis impoſitum eſt Romæ onus recenſendi Concilia generalia, & inter hæc, etiam Chalcedonenſe. Præſtiterunt illi iſtud cum ſummo ſtudio ſummaque diligentia; ſed, quod dolendum eſt, morem ſæculi ſui ſecuti, verſionem Latinam in locis propemodum innumeris contaminarunt, dum elegantiæ ſermonis & concinnitati ſtuderent, ac præterea deleverunt annotationes Ruſtici, perſuaſi, ut opinor, eas eſſe Crabbi, adeoque nullam habere auctoritatem. Præterea nimium tribuentes textui Græco, multa bona ſuſtulerunt ex verſione Latina, quia non congruebant cum textu Græco, quædam addiderunt quæ verſio Latina non habebat. Et tamen iſtius ſynodi codices Græcos interdum deteriores eſſe Latinis oſtendit initium quartæ actionis, & ipſi etiam editores Romani id fateri coacti ſunt ſub finem actionis XVI. ubi iſta annotaverunt in margine: *Verſio Latina nonnihil diſtat a verbis Græcis, quæ corrupta videntur, & interpretis ſenſus ex integriori textu deſumptus.* Sane in actione XIV. inter priores ſynodi nominatur in omnibus Græcis codicibus Stephanus Epiſcopus Epheſinus, qui tamen in actione duodecima ab illo epiſcopatu depoſitus fuerat, ut hoc quoque agnoſcunt iidem editores Romani. Præterea in teſtimoniis quæ ſubjecta ſunt allocutioni ſynodi ad Marcianum, quæ edita eſt in fine geſtorum, refertur in antiquis editionibus fragmentum ex epiſtola quadam Cyrilli Epiſcopi Alexandrini, ſed abſque nomine illius ad quem ſcripta eſt, & Crabbus illic recte monuit illud non extare in epiſtola Cyrilli ad Joannem Antiochenum, neque in ea quam idem ſcripſit ad Neſtorium. Et tamen editores Romani, cum viderent locum illum in Græco referri ex epiſtola ad Neſtorium, ita etiam poſuerunt in editione Latina, tanquam ſi ita quoque haberet vetus editio, nulla admonitione addita quæ doceret hanc inſcriptionem additam eſſe ex Græco. Certum eſt autem lectionem illam codicum Græcorum eſſe falſiſſimam, & fragmentum illud eſſe deſumptum ex epiſtola prima Sancti Cyrilli ad Succeſſum Epiſcopum Diocæſarenſem, ut docent etiam omnia vetera exemplaria verſionis Latinæ. Quare recte feciſſent viri doctiſſimi, ſi retiquiſſent ipſa verba veterum editionum, emendationes vero conjecturaſque ſuas rejeciſſent ad margines, judicioque integrum reliquiſſent lectoribus iſtarum rerum ſtudioſis, cum, ut hoc monet Baronius, ob depravatos codices interdum ex Græco corrigendus ſit Latinus textus, & ex Latino Græcus.

XXVII. Ceterum quam periculoſum ſit quicquam abſque admonitione prævia addere aut mutare in ſcriptis veterum, præſertim in rebus ad religionem ſummi Dei pertinentibus, oſtendit eventus præſentium temporum in his ipſis geſtis Concilii Chalcedonenſis. Editores Romani ex codicibus Græcis addiderunt in calce actionis quartæ actionem de Caroſo & Dorotheo monachis, & actionem de Photio Epiſcopo Tyri & Euſtathio Epiſcopo Berytı, & in altera columna novam verſionem poſuerunt diverſo charactere, quem vulgo vocamus Italicum. Binius poſtea ſecutus eſt, qui eaſdem actiones, ut par erat, retinuit in ſua Conciliorum editione Græco-latina, ſed diverſitatem characterem non ſervavit. Aliter tamen uſurpatum ab eo eſt occaſione eorum quæ ex Græco textu Romani Latine, ſed characteribus Italicis, addiderunt initio actionis XI. & XIV. ubi retinuit modum a Romanis ſervatum. Verum poſtea curatores editionis regiæ, qui ſpectabant ad elegantiam editionis, indecorum putantes iſta diverſo charactere ſcripta eſſe, cum ea certo pertinere videantur ad ſeriem geſtorum, & vetera & nova Latina eodem charactere edi juſſerunt. De errore commiſſo in actione XIII. neque Binium damno neque curatores editionis regiæ. Quippe illic editores Romani obliti ſunt additiones ſuas mandare exarari characteribus Italicis, ſua non diſtinguentes a veteribus in hoc loco. Rimiaram ergo regiamque editionem imitati ſunt poſteri. Et ſic factum eſt ut qui novis Conciliorum editionibus utuntur, & veteres non habent quas data occaſione conſulant, id eſt, major pars generis humani, cogantur exiſtimare ea additamenta eſſe veteris interpretis, quia ejus verba diſcernere non poſſunt a verbis editorum Romanorum.

Crabb. to. 1. ſecundæ edit. pag. 924. & ſeq.

XXVIII. Ex his quæ dicta huc uſque ſunt quivis facile intelligit, hæc geſta eguiſſe nova recenſione & collatione ad vetera exemplaria. Itaque ego, permotus reverentia adverſus antiquitatem, tum caritate rei publicæ & eorum qui his ſtudiis delectantur, conquiſivi vetera eorumdem geſtorum exemplaria, & immenſo ac pene incredibili labore ea contuli cum antiquis & novis editionibus, idque ita ſcrupuloſe ut etiam annotaverim vocum tranſpoſitiones, omiſſa aut mutata epitheta & vocabula honoris, ac etiam quandoque deſcripſerim lectiones falſiſſimas. Neque id tamen feci abſque ratione. Nam variæ illæ lectiones, ſeu falſæ, ſeu quæ videntur eſſe levis momenti, uſui mihi fuerunt ut oſtenderem quænam eſſet vetus interpretatio, eane quæ extat in vulgatis editionibus Conciliorum, an alia quæpiam; ac præterea illæ mihi viam aperuerunt ad inveniendam verſionem quæ Romana & ceteræ occidentales Eccleſiæ utebantur. Et quamvis ea utilitas magna ſit, nullus dubito quin hanc curam & diligentiam meam culpent plaique qui hæc tanquam minima aſpernantur, quæ vero viri docti non rejiciunt, quia ſciunt vere dictum eſſe ab Hieronymo contemnenda non eſſe quaſi parva ſine quibus magna conſtare non poſſunt. Iis porro qui me in hoc reprehendet illud quoque reſpondere fas erit, imitatum eſſe me Ruſticum Eccleſiæ Romanæ Diaconum; qui hæc minutiſſima conſectatus, dedit mihi documentum quomodo me gerere deberem in hac veterum codicum & editionum collatione. Prætera ita exiſtimavi, futurum aliquando poſt nos aliquem qui ſerio cogitare velit de nova & accurata Conciliorum omnium editione, adeoque volet haud dubie dare integram & emaculatam veterem iſtius Concilii Chalcedonenſis verſionem Latinam. Is vero gaudebit ſic omnia a me annotata ut eum majore laboris parte levavero, annotando quid a veteri interprete præſtitum ſit, quid a Ruſtico, quid ab iis qui poſt inventam artem typographicam ediderunt eamdem antiquam interpretationem.

Hieronym. epiſt. 7. ad Lætam

XXIX. In emendandis his geſtis uſus ſum vetuſtiſſimis & optimis codicibus de quibus mox dicturus ſum. Incipiam autem ab eo quem voco Pariſienſem, quia in eo continetur pura puta illa vetus interpretatio quam conſtat eſſe Ruſtico antiquiorem. Illius uſum debere me lubens profiteor viro clariſſimo & doctiſſimo Claudio Jolio Cantori & Canonico inſignis Eccleſiæ Pariſienſis; qui pro ſuo in literas amore illum, ne pereat, cum reliquis bibliothecæ ſuæ libris dono dedit eidem Eccleſiæ, bono ih poſterum exemplo, ſi quis imitari voluerit. Corbejenſem, in quo emendationes & annotationes Ruſtici continentur, ſed qui decima ſexta actione mutilus eſt, habui ex bibliotheca celeberrimi monaſterii Corbejenſis, mihi permanenter conceſſum ab illo monachorum doctiſſimo Joanne Mabillonio. Divionenſem, quem ſic voco, quia huc ad me pervenit ex urbe Divionenſi, debeo ſingulari humanitati ampliſſimi nobiliſſimique viri Joannis Bohierii Præſidis Divionenſis, in quo literarum ac librorum amor hæreditarius eſt, & qui illum mei juris eſſe tamdiu voluit donec mihi eſſet utilis. Iſtum & Pariſienſem ſæpe laudaſſe Labbeum conſtat & ex iis multas varias lectiones retuliſſe. Verum qui noſtra comparare voluerint cum Labbeanis, invenient virum occupatiſſimum non habuiſſe ſatis otii ad colligenda ex libris illis omnia quæ diſcrepabant a vulgatis editionibus, contentumque fuiſſe nonnulla paſſim annotare ut oſtenderet illos incognitos ſibi non fuiſſe. In bibliotheca quoque Colbertina plures optimos codices inveni, in quibus varia geſtorum ſynodi Chalcedonenſis fragmenta continentur. In uno quidem inveni ea quæ ante geſta præmiſſa ſunt, ut verbo Ruſtici utar, id eſt, epiſtolas, S. Leonis & aliorum quæ præponi ſolent primæ actioni. In alio inveni actionem primam fere integram, cum annotationibus & emendationibus Ruſtici. In aliis autem quasdam alias actiones

& va-

& varia fragmenta, prout annotatum a me est in ipsorum recensione gestorum.

XXX. Superest ut nonnulla dicamus de Julio Episcopo Puteolano & de Domno Antiocheno, quia ad hæc gesta pertinent. Necessitas autem de iis agendi hæc est. Auctor breviculi historiæ Eutychianistarum ait secundæ synodo Ephesinæ sub Dioscoro interfuisse vicarios ab apostolica sede directos, Julium videlicet Episcopum Puteolanum, & Hilarum Archidiaconum, Renatum vero Presbyterum, qui cum illis quoque missus fuerat, non interfuisse, quia in Delo insula morte præventus est. In eadem synodo depositus est Domnus Episcopus Antiochenus. In gestis autem Chalcedonensis Concilii extat actio in qua decretum est sumptus ei præstandos de Ecclesia Antiochena ad vitam ejus sustentandam. Quoad Julium Puteolanum & Renatum Presbyterum, Paschasius Quesnellus contendit auctorem breviculi esse hallucinatum: Julium enim non interfuisse Concilio Ephesino, Renatum interfuisse. Quoad Domnum vero, actionem illam synodi Chalcedonensis falsam esse ac supposititiam speciali dissertatione ostendere conatus est. Ego autem debere me veritati puto ut quæ vere scripta sunt ab antiquis tuear pro mea virili, quæ a recentioribus scriptoribus adversus veritatem scribuntur refellam. Ostendam ergo primum Julium re vera interfuisse prædatoriæ synodo Ephesinæ, Renatum vero non interfuisse, deinde actionem illam de Domno non esse falsam ac suppositiam.

XXXI. Itaque hæc sunt verba breviculi. *Interfuerunt etiam vicarii ab apostolica sede directi, Julius Puteolanus Episcopus, Hilarus Archidiaconus, quia Presbyter Renatus in Delo insula morte præventus est.* Vir ille clarissimus qui hæc falsa esse contendit putat memoriæ lapsum passum esse auctorem breviculi, aut incertis rumoribus scriptisve deceptum, Renatum pro Iulio posuisse. Ad probandam autem opinionem suam hæc duo argumenta adducit. Julium nunquam nominari in actis latrocinii Ephesini, adeoque ei non interfuisse, sed Julianum Episcopum Coensem, Renatum vero interfuisse diserte probari ex epistola CXVI. Theodoreti Episcopi Cyrensis ad eum scripta post habitam synodum. Contra ego contendo auctorem breviculi vera dixisse, & neque Julianum Episcopum Coensem in ea falsa synodo fuisse præsentem, neque Renatum Ecclesiæ Romanæ Presbyterum. Ac primo quidem observandum est non licere cuiquam accusare veteres falsitatis absque certis argumentis. Heic vero tantum abest ut viri clarissimi argumentationes certæ sit ut etiam omnia conspirent ad stabilienda & confirmanda ea quæ ab auctore breviculi sunt prolata. Nam & Prosper, cujus auctoritas excuti non potest, scribit in chronico Dioscorum Episcopum Alexandrinum tulisse in ea synodo sententiam damnationis in Flavianum Episcopum Constantinopolitanum, *reclamante Hilaro Diacono Ecclesiæ Romanæ, qui vice S. Leonis Papæ cum Julio Episcopo Puteolano a sede apostolica fuerat destinatus.* Nulla heic mentio Juliani Coensis, neque Renati Presbyteri. Prospero convenit cum Evagrio, qui lib. 1. cap. X. ait Julium Episcopum Leonis Episcopi Romani vices gessisse in ea synodo. Denique in gestis Concilii Chalcedonensis, ubi gesta prædatoriæ synodi Ephesinæ referuntur, vicarius Papæ Leonis constanter vocatur Julius in omnibus antiquis codicibus manu scriptis, exceptis tantum aliquot locis, in quibus per errorem librariorum vocatur Jaianus aut Juvenalius. Porro Julianum Coensem huic synodo non interfuisse hæc quoque probant. Nam si interfuisset, acta ejus mentionem facerent, quæ Hilari quoque Diaconi & Dulcitii Notarii meminerunt. Quare cum eadem a Renati quoque nomine semper abstineant, manifestum est eum illuc non perveniisse, adeoque verum esse quod de eo scribit auctor breviculi. His ita constitutis, necesse est ruere argumentum petitum ex epistola CXVI. Theodoreti, ex cujus falsa inscriptione permotus est vir clarissimus ut existimaret Renatum interfuisse conciliabulo Ephesino. Duplex autem potest afferri causa & origo hujus erroris. Nam cum Theodoretus prohibitus fuerit literis Imperatoris Theodosii accedere ad hanc synodum Ephesinam, & ab ea distaret triginta quinque dierum spatio, ut ipse scribit ad Sanctum Leonem, mirum videri non deberet impositum illi fuisse per incuriam aut ignorantiam eorum qui eum de rebus in synodo gestis certiorem fecerunt, qui cetera quidem veri, in nomine Renati fuerint falsi. Sed malo istud imputare veteri librario qui codicem epistolarum Theodoreti composuit, Consuevisse enim istiusmodi errores committi frequenter a veteribus librariis notissimum est, & probari etiam potest ex emendationibus a viro clarissimo factis in editione epistolarum S. Leonis.

Theodoret. epist. 123.

XXXII. Major nobis difficultas incumbit in explicando negotio Domni Episcopi Antiocheni, non propter rem ipsam, sed quia respondere oportet variis ac multiplicibus argumentis a Quesnellio allatis, quæ nos, Deo juvante, facile ostendemus esse invalida. Idque eo lubentius efficiemus quod nobis constet plurimam nos gratiam apud illum inituros, qui verbis minime ambiguis testatus est totis votis peroptare se ut hæc actio minime commentitia sed genuina esse probetur, quod ea ratione, inquit, jam præclarissimum antiquissimumque præ manibus habituri simus testimonium summæ auctoritatis Romani Pontificis in synodos & Episcopos orientales. Tum nobis regulas quasdam præscribit quas sequi oporteat eum qui vera germanaque primariæ sedis privilegia vindicare voluerit adversus novatores; id est, veri amorem, & animum a deformi obsequio alienum, veritatem inquiens non egere mendacio, sed potius ex mendacii consortio consuesse veritatem etiam testatissimam in falsitatis suspicionem vocari. Has regulas nos magna cum cura & diligentia servabimus, quantum nobis licebit per mediocritatem virium nostrarum.

XXXIII. Primum hujus Quesnelli argumentum adversus hanc actionem istud est, illam inter omnes alias Chalcedonensis Concilii actiones Latine tantum reperiri, idque esse non leve indicium suppositionis ab aliquo impostore Latino factæ, in gratiam nimirum Romani Pontificis. Videamus ergo quid magni emolumenti hinc accepturus fuerit Romanus Pontifex. Nam si illic nihil pro ejus auctoritate reperiatur extraordinarium, id est, quod non in aliis ejusdem Concilii locis inveniatur, fatendum necessario erit nullam fuisse causam admittendæ istius falsitatis, adeoque subsistere non posse argumentationem viri docti. In hac igitur actione Paschasinus Vicarius sancti Leonis suo collegarumque suorum nomine ait sanctum & beatissimum Papam, qui episcopatum sancti & venerabilis Maximi Episcopi Ecclesiæ Antiochenæ confirmavit, justo satis judicio visum fuisse approbasse meritum ejus. Quibus verbis & depositionem Domni & ordinationem Maximi confirmari nemo est qui ambigere possit. At enim istud est magnificum pro Romano Pontifice, si Antiocheni & consequenter Alexandrini aliorumque Episcoporum ordinatio stet aut cadat pro eius arbitrio? Nolo heic ingredi vastum disputationis campum de potestate Romani Pontificis. Illud tantum ajo, nihil heic novi dicere Paschasinum, & eadem in eodem Concilio Chalcedonensi dicta esse ab Anatolio Episcopo Constantinopolitano, Stephano Ephesino, & iterum a Paschasino, dum ajunt in actione decima Maximum a Leone susceptum esse in communionem, & ordinationem Maximi ab eo fuisse susceptam. Sane solus Stephanus Ephesinus ait ordinationem Maximi a Leone fuisse susceptam. Sed profecto alii, quum de eo in communionem a Leone susceptio loquuntur, eodem tempore dicunt ordinationem ejus confirmatam ab eo fuisse. Nam si Romani Pontifices olim communionem restituendo Episcopis depositis in synodo, eis suas quoque sedes reddebant, dubitari non potest quin Leo recipiens in communionem suam Maximum recens ordinatum in Ecclesia Antiochena, hoc pacto ordinationem ejus approbaverit. Itaque nihil amplius in actione de Domno tribuit Paschasinus Leoni quam ei in decima tribuunt idem Paschasinus, Anatolius, & Stephanus. Ex quo consequitur nihil novi juris Romano Pontifici hinc conciliari, adeoque nullam causam fuisse quæ Latinum Romanæ sedi addictum impelleret ad concinnandam actionem istam ut Papæ gratificaretur.

XXXIV. At ea Latine tantum edita reperitur, Græce autem nusquam apparuit? quod est non leve indicium suppositionis. Non puto virum doctum huic argumento multum inniti. Scit enim multa esse veterum Græcorum scripta quæ hodie Latine tantum habemus, neque tamen ideo minus vera putantur. Et quamquam ista certa sint, neque indigeant probatione, afferam tamen aliquot exempla quibus contradici non potest. Nam in tomis Conciliorum, inter gesta Concilii Ephesini, extat epistola Nestorii ad Cælestinum Latine tantum, quam tamen constat Græce scriptam fuisse. Ejusdem Concilii actionis sextæ initium habetur Latine tantum; itemque in eadem actione desunt. Græca subscriptionum octo Quartodecimanorum, quæ nos postea invenimus in duobus codicibus manuscriptis bibliothecæ regiæ. Deinde in fine ejusdem actionis desunt subscriptiones Græcæ, quæ ex Latinis codicibus acceptæ sunt. Petitiones quoque schismaticorum & alia nonnulla habentur Latine tantum; itemque actio septima ejusdem Concilii Ephesini, in qua continentur suggestiones Episcoporum Cypri. Denique in eadem actione refertur definitio synodi contra Messalianitas, & paulo post libellus supplex synodo oblatus a quibusdam Episcopis, quæ omnia Latine tantum edita sunt. In Concilio quoque Chalcedonensi, ne exempla e longinquo tantum repetamus, deest Græcus textus multarum interlocutionum, itemque epistolæ Concilii ad Marcianum, & relationis sanctæ synodi ad Pulcheriam. Codicem encyclium & acta Concilii V. Latine tantum habemus. Quæ omnia necesse est falsa esse ac suppositia, si regula a viro clarissimo proposita certa est. Porro actionem istam de Domno versam esse ex Græco testatur ipse Rusticus, cujus etiamnum ævo superfuisse Græce videtur.

XXXV.

XXXV. Alterum ſuppoſitionis indicium a viro docto allatum illud eſt, quod hujuſmodi actio nobis prodiit ex unico codice, quem nulla auctoritas, antiquitas nulla commendabat, cum & chartaceus ſolummodo eſſet, & ab ignotis ſcholaribus Germanis duobus acceptus prædicetur. Doleo me ad hanc neceſſitatem adductum ut annotare cogar virum clariſſimum duos germanos ſcholaſticos quorum mentionem facit Ruſticus male interpretatum eſſe de duobus ſcholaribus Germanis, & putare Crabbum, quia non monuit iſta ſe deſcripſiſſe ex veteri codice Ruſtici, codicem illum accepiſſe a Julia. Hæc eſt enim annotatio Ruſtici. *Actio de Domno Antiocheno, quam inveni in codice patriciæ Juliæ membranatim novo tranſcriptum ex codice vetuſto chart. quem dixit ipſa fuiſſe Proculi & Albini germanorum ſcholaſticorum.* Jam ergo omnes intelligunt hanc actionem, non ex codice novo, ſed ex eo qui vetus erat ævo Ruſtici, deſcriptam fuiſſe, qui fuerat Proculi & Albini fratrum virorum diſertiſſimorum. Nobis vero non ex unico codice prodiiſſe cenſenda eſt, cum eam habuerint codices quibus Crabbus & Baronius urebantur, extet vero etiam in Corbejenſi & Divionenſi & in trium Vaticanis vetuſtiſſimis, quorum unus eſt mille ſaltem annorum ut ad me ſcripſit eminentis doctrinæ digni atiſque vir Hieronymus Cardinalis Caſanata. Cum ergo nobis teſtis ſit illa vetuſtas & conſonantia codicum, ut verbo utar auctoris ſynodici adverſus Tragœdiam Irenæi, ſufficiunt illi ad oſtendendum errorem in quo verſabatur vir doctus. Unum tantum addam, valde mihi diſplicere, quod is Ruſtici fidem, cui tantum debet Eccleſia univerſa ob præclaram operam ab eo impenſam in geſtis ſynodi Chalcedonenſis, in ſuſpicionem falſitatis, tanquam ſi is hanc actionem ſuppoſuiſſet ut oſtenderet Domnum non eſſe damnatum poſt mortem. Sic enim falſo perſuaſum erat quibuſdam ævo Ruſtici, ut ſtatim dicemus.

XXXVI. Subdit enim vir doctus hanc actionem fuiſſe ignotam Imperatori Juſtiniano & Epiſcopis, qui ſynodum quintam celebrarunt, qui ajunt Domnum a Synodo Chalcedonenſi damnatum fuiſſe poſt mortem, quia ſcripſerat debere taceri duodecim capitula S. Cyrilli. Unde concludit eum non fuiſſe ſuperſtitem tempore ſynodi Chalcedonenſis, adeoque ſummæ ignorantiæ ac impudentiæ convinci eum qui hanc actionem conſarcinavit ac ſuppoſuit. Non immorabor in recenſendis erroribus hiſtoricis, qui paſſim occurrunt in conſtitutionibus Imperatoris Juſtiniani, neque in oſtendendo plurima in geſtis Concilii V. ſcripta atque inſerta eſſe quæ vera non ſunt. Cum enim iſta ſint certiſſima, atque ita aliqua ex parte fateatur etiam vir clariſſimus, aburi videremur otio noſtro ſi ad ea probanda nos converteremus. Itaque omiſſa auctoritate illa Juſtiniani & Concilii V. utpote nullius momenti cum præſertim nihil de damnatione neque de morte Domni reperiatur in geſtis Concilii Chalcedonenſis, videamus an ex aliquo veterum ſcriptorum teſtimonio colligere poſſimus Domnum fuiſſe mortuum eo tempore qu ſynodus Chalcedonenſis habebatur.

XXXVII. Antequam tamen hanc partem exequar, neceſſarium puto aliqua dicere de ejus depoſitione facta in prædatoria ſynodo Epheſina dolo Dioſcori, ut ait Liberatus quia in hoc vertitur cardo cauſæ, & Queſnellus contendit eum eſſe mortuum ſtatim poſt dejectionem ſuam. Dioſcorus Epiſcopus Alexandrinus, præſes & tyrannus nefandæ illius ſynodi, Ibam Epiſcopum Edeſſenum, Theodoretum Cyrenſem, Euſebium Dorylæenſem, Flavianum Conſtantinopolitanum, Sabinianum Perrhenſem, omnes catholicos, depoſuit cum conſenſu Domni Antiocheni, cujus auctoritate abutebatur ut facilius ad optatum finem pervenire poſſet. *Poſt hos omnes autem*, inquit Liberatus, *& Domnum Antiochenum remanentem ab orthodoxorum depoſitione, quia particeps factus Dioſcoro in depoſitione orthodoxorum & Eutychis abſolutione. Depoſitus eſt autem dolo Dioſcori ſic. Poſtquam conſenſit in omnibus Dioſcoro, datis in medio ejus epiſtolis quas ad ipſum Dioſcorum Antiochenus Domnus contra duodecim Cyrilli capitula ſcripſerat, damnavit ægrotum & abſentem illa die.* Aliam depoſitionis ejus cauſam, ut hoc obiter dicam, refert Marius Mercator, nimirum quod eo præſente palam in Eccleſia auſus ſit Theodoretus inſultare memoriæ Cyrilli Epiſcopi Alexandrini. Conatur autem heic vir ille hunc Liberati locum conciliare cum iis quæ ſcripta ſunt a Nicephoro lib. 14. cap. XLVII. vocem *remanentem*, quæ obſcura eſt in hoc loco, ſic interpretans ac ſi Liberatus dicere voluiſſet Domnum ſe removiſſe ac retraxiſſe ab orthodoxorum depoſitione, ob idque damnatum a ſynodo. Nicephorus enim cum dixiſſet Domnum vi conſenſiſſe depoſitioni Flaviani Conſtantinopolitani & Euſebii Dorylæenſis, addit eumden poſtea, quum libertati ſuæ redditus fuiſſet, retractaſſe quæ fecerat, & ſubſcriptionem ſuam reddi ſibi flagitaſſe, ac propterea ſacerdotalem dignitatem ei ademptam eſſe a ſynodo. Occaſio poſtulat ut etiam pro noſtra virili locum ab eruditis vexatum explicemus. Hic eſt ergo, ut ego quidem arbitror, verus ac genuinus ſenſus verborum Liberati. Dioſcorus in Latrocinio Epheſino depoſuit Epiſcopos orthodoxos; Domnum tamen, Antiochenum, quamvis & ipſe eſſet orthodoxus, non depoſuit, quia ipſi conſenſerat in depoſitione orthodoxorum & Eutychis abſolutione. Sed hunc quoque *remanentem* indemnatum poſtea damnavit nimirum *poſt omnes* alios damnatos, quia epiſtolam ad Dioſcorum ſcripſerat contra duodecim capitula Cyrilli, ut ait Liberatus. Itaque non eſt depoſitus a ſynodo quia publice pœnitebat eum præſtitiſſe conſenſum damnationi orthodoxorum, ſed quia epiſtolam ad Dioſcorum ſcripſerat quæ damnare videbatur duodecim capitula Cyrilli.

XXXVIII. Scribit deinde Liberatus Domnum ægrotum & a ſynodo abſentem fuiſſe depoſitum. Probabiliſſimum ergo ac potius certum eſſe ait vir ille eum non diu depoſitioni ſuæ ſuperfuiſſe, nec uſque ad Concilium Chalcedonenſe produxiſſe ætatem, id eſt, ex eo morbo illum non convaluiſſe quo afflictum fuiſſe teſtatur Liberatus, tædioque propterea confectum obiiſſe. Poterat ille hanc conjecturam ſuam juvare teſtimonio Eutychii, qui in annalibus ſuis ſcribit Domnum mortuum eſſe anno ſequenti poſt illam ſynodum Epheſinam. Verum abſtinuit, ea, ut opinor, de cauſa, quia auctur ille plenus erroribus hiſtoricis & chronologicis, nihil certi dare poſſe cenſendus eſt de vita aut morte Domni. Contra argumentum igitur ex Liberato petitum ego oppono eumdem Liberatum, qui paulo poſt deſcribens mortem Flaviani, & quomodo Anatolius in loco ejus ordinatus eſt, conſequenter & uno tenore ait pro Domno Antiocheno ordinatum eſſe Maximum, neque addit Domnum fuiſſe mortuum. Immo tanquam de vivo locutum fuiſſe hæc res indicio eſt quod poſtquam dixit Anatolium ordinatum fuiſſe in loco Flaviani defuncti, ſubjungit de ordinatione Maximi in loco Domni, Nonni in loco Ibæ, & Athanaſii in loco Sabiniani, nulla mortis eorum vel alicujus ex eis mentione facta. Sicut autem nemo ex hoc loco colligere certo poteſt Domnum mortuum non fuiſſe tempore Concilii Chalcedonenſis quia conjungitur cum Iba & Sabiniano, quos conſtat huic Concilio interfuiſſe, ſic ex ſuperiore nullus certo colligere poteſt mortuum fuiſſe ante tempus ſynodi Chalcedonenſis quia ægrotabat tempore Concilii Epheſini.

XXXIX. Fortius urget argumentum ex ſilentio ejuſdem Liberati depromptum; qui ſingulas actiones Concilii Chalcedonenſis recenſens, nullam cauſæ Domni mentionem fecit, facturus haud dubie, ſi vere circa eum contigiſſent quæ in ea actione narrantur. Adde Evagrium ſcholaſticum, qui primo quidem ait in Epheſina ſynodo depoſitum fuiſſe Domnum Epiſcopum Antiochenum; *de quo quid poſtea factum fuerit*, inquit, *invenire non potui*; deinde ſeriem contexens actionum Concilii Chalcedonenſis, de Domno prorſus ſilet. Hæc enim innuere videntur Dominum fuiſſe mortuum eo tempore quo ſynodus Chalcedonenſis habebatur; cum utergue horum ſcriptorum de eo ſileat in hiſtoria illius Concilii, alter vero eorum teſtetur neſcire ſe quid de eo factum fuerit poſt ejus depoſitionem. Ad hæc reſpondendum eſt Liberatum & Evagrium uſos eſſe codicibus in quibus illa actio non extubat, ſicuti non extat etiamnum in codice quem nos vocamus Pariſienſem. Neque tamen ideo falſa eſt. Nam quemadmodum ſi nondum ars typographica inventa eſſet, & aliquis codice illo ſolo urens, actionem illam prætermitteret, nihil adverſus auctoritatem codicum præjudicare videretur in quibus illa invenitur, ſic nec Liberati aut Evagrii ſilentium præjudicare poteſt adverſus codices quos conſtat eorum ætate habuiſſe illam actionem.

XL. Hoc enim ſemel obſervandum eſt, Concilii Chalcedonenſis finem eſſe revera in actione ſexta, ita ut ea complectatur quoque canones, & quæ ſequuntur actiones, quamvis in Concilio actitatæ fuerint, non pertinere proprie ad Concilium, quia nihil illic actum eſt de cauſa fidei, ſed circa ſola negotia privata verſantur. Iſtud colligimus ex vita ſancti Euthymii Abbatis & ex epiſtola tertia Pelagii II. ad Epiſcopos Iſtriæ. Nam in vita ſancti Euthymii ſcriptum eſt illius diſcipulos Stephanum Jamniæ & Joannem Sarracenorum Epiſcopos, qui ſynodo Chalcedonenſi interfuerunt, ſtatim poſtquam literis mandatum eſt decretum fidei, iter arripientes illud quam celerrime detuliſſe ad Euthymium. Putabant ergo illi finem ſynodi eſſe in definitione fidei. Unde poſtea eorum nomina nuſquam comparent in actionibus quæ ſequuntur poſt ſextam. Sed apertius iſtud docet Pelagius II. in epiſtola mox laudata, cujus hæc ſunt verba. *Plerique Græci antiquiores codices continere ſynodum nonniſi in ſex actionibus, ſubjunctis canonibus, demonſtrantur, ut omnino cetera quæ privato ſtudio fuerant mota non habeant.* Et paulo ſupra: *Vigilanti ergo cura reſpicite quia in ſexta illius actione ſancta fidei profeſſio conſummatur, moxque in ſeptima ad inſtructionem jam fidelium regula canonum figitur, ulterioribus vero actionibus nihil de cauſa fidei, ſed ſola negotia privata verſantur.* Deceſſori

Vide Concil. v. collat. 5. in fine.

Decessori suo, vel potius sibi ipsi, si qua fides Paulo Diacono, consentanea scribit sanctus Gregorius in epistola ad Secundinum : *Sancta Chalcedonensis synodus usque ad definitionem fidei & prolationem canonum de generalibus causis locuta est. Nam post prolationem canonum specialia Episcoporum certamina sopire curavit.* Itaque cum plerique codices, Græci, & quidem antiquiores, non habuerint olim actiones quæ sequuntur post sextam, quia respiciebant privata quorumdam Episcoporum negotia, mirum non est si hi qui eas postea addiderunt, in gesta eas intulerunt diversis modis; nullo temporum ordine observato, illam vel aliam inserentes aut omittentes prout quisque affectu duceretur. Vetus collector omisit actionem de Domno; sed eam habuit vetus exemplar ex quo descriptus est codex patriciæ Juliæ.

S. Greg. lib. 7. Indict. 2. epist. 53.

XLI. Idem dici potest, ut illud quoque obiter annotem, de actione in qua actitata & definita est controversia quæ inter Photium Episcopum Tyri & Eustathium Beryti erat de quibusdam Ecclesiis quas præter jus fasque ab Eustathio fuisse invasas conquerebatur Photius. Eam non habuisse constat veteres Chalcedonensis synodi collectiones. Et tamen initio istius sæculi prodiit ex Græco codice Vaticano. Illic vero ut etiam fidem facit illustrissimus Cardinalis Baronius, constituta est in calce quartæ actionis, cum tamen Balsamon in scholio ad canonem XXIX. Chalcedonensem testetur ea in codice suo positam fuisse in fine gestorum. Referenda autem sunt ejus verba. *Scriptum est in fine quarta synodi*, inquit, *relatum fuisse a Photio metropolis Tyri Episcopo quod Episcopus Berytensis civitatis, arrepta occasione, diversos Tyriorum episcopatus ab Ecclesia avulsit, Byblum, Botry, Tripolin, Orthosiadem, Arcadem, & Antaradum, & eos qui ab ipso Photio ordinati fuerant, depositos Episcopos, in presbyteri locum deduxit. Hoc cum observassent qui secundum imperiale decretum Chalcedone convenerant patres cum civilibus magistratibus statuerunt æquum esse Tyriorum Ecclesiæ restitui ablatos, ut dictum est, episcopatus, & habere depositos Episcopos proprios honores. Et Romanæ quidem Ecclesiæ loci conservatores pronunciarunt : Episcopum in Presbyteri locum deducere est sacrilegium &c. Anatolius autem & reliqua synodus & magistratus secuti sunt.* Valde autem puto meliorem esse lectionem codicis quo Balsamon utebatur, & annotationem diei falsam esse quæ hodie legitur in initio illius actionis. Nam cum certum sit negotia privata Episcoporum fuisse discussa post definitionem fidei tantum, id est, post sextam actionem, consequens est controversiam Photii & Eustathii non potuisse disceptari XIII. Kalend. Novembris. Sexta enim actio habita fuit XI. Kal. ejusdem mensis. Adeo autem verum est actionem de Photio, & Eustathio positam olim fuisse in fine gestorum ut etiamnum eumdem locum obtineat in codicibus Græcis bibliothecæ Vaticanæ. Testis est mihi hujusce rei omni exceptione major Hieronymus Casanata Cardinalis eminentissimus in epistola ad me data die XXIX. Junii. *Consuli etiam feci*, inquit, *codices Græcos bibliothecæ Vaticanæ, ut te certiorem facere possem de loco quem in iis obtinet actio Photii Episcopi Tyri, ac in duobus quidem codicibus, scilicet 831. & 1178. illius bibliothecæ, qui soli hactenus reperti sunt, actio illa cum alia Caroſi & Dorotheo reponitur in fine Concilii ante ejusdem synodi allocutionem ad Imperatorem. Quare necesse est ut Baronius alio codice usus fuerit nobis ignoto, in quo sub actione quarta gesta illa recenserentur; ac Baronii fidem forsan sequuti sunt editores Romani, qui ea itidem sub actione quarta collocarunt.* Si quis divinationi locus, oportet viros doctissimos eam ob causam in illum locum transtulisse actiones illas, quia in fine quartæ actionis synodi Chalcedonensis agitur de Caroſo, & Dorotheo, ac consequenter quidem posuisse eam quam invenerant in codicibus Græcis, postea vero illam in qua actitata est causa Photii & Eustathii, quia utraque data dicitur eodem die, nimirum XIII. Kal. Novembris.

XLII. Gravioris momenti in causa Domni Antiocheni est illa pars Evagrii in qua scribit invenire se non potuisse quid de eo factum sit post ejus depositionem. Nam cum Evagrius civis & Advocatus fuerit Antiochenus, ut diserte probat vir doctissimus Henricus Valesius, difficile est existimare illum nescisse quid de Domno factum sit, si is re vera superfuit suæ depositioni, & si sumptus ei in Chalcedonensi synodo decreti sunt ex facultatibus Ecclesiæ Antiochenæ ad vitam sustentandam. Fateor hanc difficultatem esse magnam. Verumtamen illa nullo modo juvat opinionem viri clarissimi. Nam hinc colligi quoque potest nescisse Evagrium si tum Domnus excesserat e vivis, aut si diu post depositionem suam superstes fuit. Immo verba illa Evagrii confirmare potius videntur scriptionem auctoris vitæ Sancti Euthymii; qui docet Domnum, quum illa contigissent quæ Euthymius ei prædixerat, id est, vita in episcopatu infelix & depositio, pœnitentia ductum quod salutaribus ejus monitis non obedisset, ad Euthymium in Palæstinam rediisse. Hinc ergo factum ut qui vitam procul Antiochia & in silentio transivit, in oblivionem venerit Antiochiensium. Adeo enim verum est Domnum post depositionem suam secessisse in eremum ut & Theophanes quoque chronographus & qui ab eo accepit Anastasius bibliothecarius istud mandaverint memoriæ literarum, quamvis diversas secessus ejus causam afferant ab ea quam profert auctor vitæ S. Euthymii. Neque reponi potest majorem fidem habendam esse Evagrio, qui exeunte sæculo sexto suam historiam scribebat, quam Theophani & Anastasio, qui multum remoti fuere a tempore quo ista contigisse narrantur. Præterquam quod enim Evagrius non est censendus esse contrarius & adversus his quæ a Theophane & Anastasio tradita sunt, licet diversa scripserit, verba etiam ejus nos docent ita latere voluisse ac latuisse Domnum ut nisi Cyrillus Scythopolitanus, qui ejusdem eremi incola fuit in qua Domnus habitavit, secretum illud detexisset, etiamnum haud dubie cum Evagrio ignoraremus quid de eo factum sit post ejus depositionem.

Tom. 2. Monumentor. Eccl. Græc. pag. 247.

XLIII. Ad confirmandam opinionem suam de morte Domni Quesnellus aliquot alias rationes adducit quæ mihi non videntur esse magni momenti, nimirum pejorem Domni conditionem non fuisse quam Juvenalis Hierosolymitani & ceterorum quibus synodus indulgentiam dedit in actione quarta, & de quorum nominibus, an ad altare recitanda essent, Anatolius scripsit ad S. Leonem. Nam quoad indulgentiam erga Juvenalem & alios, mirum non est prætermissum fuisse Domnum, qui eam non expetebat, & post depositionem suam redierat in Palæstinam ad Euthymium Abbatem suum. Quod de silentio quoque Anatolii dici potest. Quippe cum Domnus desiisset esse inter Episcopos, neque se restitui postularet, nulla quæstio esse poterat de ejus nomine recitando cum nominibus aliorum Episcoporum. Præterea retorqueri potest argumentum adversus Quesnellum. Nam si Domnus propterea censendus est mortuus tum fuisse quia nullam ejus mentionem in suis ad Leonem literis fecit Anatolius, mortui ergo tum etiam erant Thalassius Episcopus Cæsareæ, Eusebius Ancyræ, & Basilius Seleuciæ. Leo enim Anatolio respondens, istorum, qui cum Dioscoro, Juvenale, & Eustathio fuerant principes Ephesini latrocinii, mentionem nullam facit.

XLIV. Sed Gelasius Papa ad Episcopos Dardaniæ scribens de damnatione Acacii, omnia quæcumque potest exempla corrogans ut apostolicæ sedis auctoritatem supra synodos evehat, ac plures enumerans Episcopos quos a synodo damnatos absolvit sedes apostolica, alios etiam ab eadem damnatos quos synodus absolverat, addensque eam veniam concessisse innumeris qui prævaricati erant in pseudosynodo Ephesina, dum hanc in irritum misit, nullam inter hæc Domni mentionem facit. Mortuus igitur erat ante ordinationem Maximi. Recte sane, si cunctorum Episcoporum catholicorum a Dioscoro depositorum nomina recitasset Gelasius, solius Domni nomen silentio transmisisset. Si igitur propterea mortuus fuisse dicendus est Domnus Antiochenus ante ordinationem Maximi quia Gelasius nomen ejus tacuit dum loqueretur de Pontificibus qui latrocinio corruerant Ephesino, dicendum quoque est Ibam Edessenum & Sabinianum Perrhensem mortuos esse quum Nonnus & Athanasius in locis eorum ordinati sunt, quia ab eorum nominibus commemorandis abstinuit Gelasius in epistola illa ad Dardanos. Quod tamen dici non posse & veteres historiæ ostendunt & gesta synodi Chalcedonensis.

XLV. Urget vir clarissimus, & ait S. Leonem, quando rescidit acta pseudosynodi Ephesinæ, nunquam de Domni depositione excipienda cogitasse, sed omnia omnino illic a Dioscoro perpetrata in irritum misisse, ac præterea rogasse Theodosium Augustum ut omnia in eo statu manere juberet in quo fuerant ante omne judicium. Ex quo consequitur effectum habere non potuisse sententiam latam adversus Domnum, si is tum in vita fuisset. Utrum de Domni depositione excipienda cogitaverit Leo, annon, difficile exploratu est. Non excepisse constat, saltem ex monumentis quæ hodie supersunt. Verum ista nihilo magis probant Domnum mortuum esse ante ordinationem Maximi, quam probant ideo Maximum in loco ejus ordinatum esse quia is sponte recessit ab episcopatu Antiocheno post sententiam synodi latrocinalis.

XLVI. Mortuum esse eum ante habitam synodum Chalcedonensem asseverat Quesnellus, quia in constitutione Theodosii Imperatoris qua pseudosynodi acta confirmat, de Domno scriptum est, *qui fuit Antiochenus Episcopus*, & quia inter acta synodi Antiochenæ recitata in actione XIV. Chalcedonensi Athanasius Episcopus Perrhensis, in loco Sabiniani ordinatus, causam reddens cur subterfugerit judicium Domni, ait : *Inimicus meus erat ipse qui judicabat Antiochenus.* Hinc manifestum esse contendit Theodosium & Athanasium loqui de Domno quasi jam defuncto. Sic nuper quidem e nostris, vir magnæ famæ, collegit ex actis Concilii

Ephe-

Epheſini primi Cyrillum Epiſcopum Alexandrinum non tenuiſſe locum Cæleſtini Papæ in ſynodo, quia ubi dicitur eum tenuiſſe, geſta ajunt, *qui & obtinebat locum Cæleſtini*; iſtud vero referri debere ait ad tempus præteritum, id eſt, ad tempus quod anteceſſit ſynodum Epheſinam. Sane hi loquendi modi ſunt præteriti temporis, fateor, ſed præteriti imperfecti, ut ajunt grammatici. Sunt autem iſta puerilia, & non merentur ut in his amplius immoremur. Illud ergo tantum dicam, Athanaſium non loqui de Domno tanquam mortuo videri certum eſſe. Etenim idem in initio iſtius actionis nominans Cyrillum Alexandrinum, Proclum Conſtantinopolitanum, & Domnum, de duobus prioribus loquitur tanquam mortuis, de Domno tanquam de eo qui olim fuerat Epiſcopus Antiochenus, ſed qui tum non erat Epiſcopus quum iſta dicebantur. *Hanc* (cauſam) *audierunt beatæ memoriæ Cyrillus & Proclus, & certas formas ſcripſerunt Domno qui fuit Antiochenus Epiſcopus.*

XLVII. Ex ſilentio quoque amicorum Domni & Concilii Chalcedonenſis colligit Queſnellus eum mortuum eſſe ante ordinationem Maximi: quia ſi tum is ſuperſtes fuiſſet, neque facile deſertus eſſet ab amicis ſuis, & cauſa ejus retractata fuiſſet in ſynodo Chalcedonenſi. Demus hoc Queſnello ut has conjecturas alicujus eſſe momenti fateamur, ſi certum eſſet ægre Domnum tuliſſe depoſitionem ſuam, adeoque publice conqueſtum eſſe de violentia ſibi facta. Verum cum nihil iſtiuſmodi legatur, contra vero ex vita S. Euthymii & ex veterum ſcriptorum ac ſynodi Chalcedonenſis ſilentio colligi non abſurde poſſit eum patienter tuliſſe potentiam Dioſcori & dolorem ſuum, non eſt cur amicorum Domni & ſynodi Chalcedonenſis ſilentium imputemus morti ejus. Quamquam reponere poſſumus Chalcedonenſis ſynodi geſta loqui de Domno tanquam vivente in actione decima, dum ajunt omnia quæ in latrocinio Epheſino geſta ſunt infringenda eſſe, *exceptis his quæ geſta ſunt adverſus Domnum Antiochenæ civitatis Epiſcopum, ob hoc quia ordinatio Deo amantiſſimi Epiſcopi Maximi facta pro eo canonice in Antiochena metropoli, a ſanctiſſimo Archiepiſcopo Leone & hoc præſente ſancto & univerſali Concilio eſt ſuſcepta*. Quippe ſi tum Domnus exceſſiſſet e vivis, inutilis erat illa ſynodi cura pro Maximo, cujus ordinationem eſſe ſine controverſia conſtitiſſet. At quia ille in loco viventis ordinatus erat, neceſſe fuit illum muniri adverſus ingruentem tempeſtatem, ſi forte Domnus, ſeu ſponte ſua, ſeu ab æmulis Maximi ſtimulatus, ſedem ſuam repetere voluiſſet.

XLVIII. Redit poſtea Queſnellus ad argumenta falſitatis iſtius actionis, & ait moris non fuiſſe ætatis illius ut Romanus Epiſcopus hac unica voce, PAPA, ſine aliquo addito deſignetur, nec locum ullum extare in actis Chalcedonenſibus, in quibus toties nominandus occurrit, ubi ad vocem *Papa* non addatur vel *urbis Romæ* vel *apoſtolicæ ſedis* aut aliquid ſimile. Duplex ad iſta poteſt eſſe reſponſio. Prima, neceſſarium non eſſe ut ævo Domni Antiocheni vox *Papa* ſola poneretur quum de Epiſcopo Romano agebatur, ac ſufficere ut hic mos inoleviſſet ævo interpretis, apud quem vox ἐπίσκοπος reſpondet voci *Papa* in interlocutione quadam Bonifacii Presbyteri Romani quæ extat poſt ſubſcriptiones Epiſcoporum in actione decima ſexta, Secunda, etiam ævo Domni vocem *Papæ* ſolam dictam eſſe de Romano Pontifice, & id quidem in geſtis ſynodi Chalcedonenſis, in epiſtola Hilari Diaconi ad Pulcheriam Auguſtam, & in breviculo hiſtoriæ Eutychianiſtarum. Incipiam autem a geſtis Concilii. In actione prima, inter acta ſynodi Epheſinæ ſecundæ, Julius Epiſcopus Vicarius Papæ Leonis ait: *Prius Papæ legatur epiſtola*; quod non ſolum in Latino textu legitur, ſed etiam in Græco, qui ita habet: πρῶτον ἀναγνωσθῇ τὰ παρὰ τοῦ πάπα ἐπιςαλέντα. Rurſum in actione ſecunda reverentiſſimi Epiſcopi clamaverunt: *Papa Leo ita interpretatus eſt*; quod cum Græco congruit, ubi ſic legitur: ὁ πάπας Λέων ἔτως ἡρμήνευσεν. Immo Evagrius iſta recenſens non ponit vocem Λέων in hoc loco, ſed ait ſimpliciter: ὁ πάπας ἔτως ἡρμήνευσεν, & id quidem in omnibus Evagrii editionibus Græcis. Ad Latinos quod attinet, epiſtola Hilari Diaconi ad Pulcheriam Auguſtam ſcripta poſt latrocinium Epheſinum, quæ ab eodem Queſnello relata eſt inter epiſtolas S. Leonis, ſatis magnam fidem facit conſueſſe tum Romanos Pontifices appellari ſimpliciter Papas. Sic enim ait: *manifeſta neceſſitas erat quæ me literas beatiſſimi Papæ ad veſtram clementiam directas offerre compelleret*. Non utar auctoritate epiſtolæ Gallæ Placidiæ ad eamdem Pulcheriam, in qua ſcriptum eſt: *multitudine ſacerdotum reverendiſſimus Leo Papa circumdatus*, quia reponi poſſet vocem *Papa* heic eſſe cum adjuncto. Breviculus hiſtoriæ Eutychianiſtarum; *Superveniente Uranio ſubadjuva & contra Joannem jam Epiſcopum ſacra principis deferente, ab epiſcopatus illius confirmatione Papa ſuſpenſus eſt*. Sufficiunt autem, ut arbitror, illa quæ dicta ſunt ad infringendam vim argumenti quod adverſus hunc locum adduxit Queſnellus.

XLIX. Senſit ille tot argumentis a ſe allatis valde incommodare interlocutionem Stephani Epiſcopi Epheſini, qui in actione decima ait judicare ſe ut quæ contra canones in Epheſina metropoli facta ſunt infringantur, exceptis his quæ geſta ſunt adverſus Domnum Antiochenæ civitatis epiſcopum: *ob hoc*, inquit, *quia ordinatio Deo amantiſſimi Epiſcopi Maximi facta pro eo canonice in Antiochena metropoli, a ſanctiſſimo Archiepiſcopo Leone & hoc præſente ſancto & univerſali Concilio eſt ſuſcepta*. Queſnellus, ut a ſe repellat vim & pondus iſtius teſtimonii, ait illud non magni faciendum eſſe, quia unicum eſt, & ab eo profectum quem actione ſequenti exauctoratum legimus propter ſcelera per quæ ſibi gradum ad Epheſinam ſedem fecerat, adeoque probabile eſſe eum ex odio ac malevolentia condemnationem Domni ratam eſſe voluiſſe. Sane verum eſt graviorum facinorum reos non admitti ad teſtimonium. Sed crimina quæ Stephano exprobrat Queſnellus nullius huic momenti ſunt, quia cauſa ejus nondum fuerat agitata in ſynodo, adeoque ille nondum compertus erat illorum flagitiorum. Alioqui dicendum eſſet malos homines fuiſſe patres ſynodi Chalcedonenſis, qui hominem convictum nefariorum facinorum admiſerunt in conventu, & quidem inter Epiſcopos primarum ſedium. Etenim is in actione tertia cum aliis Epiſcopis damnavit Dioſcorum, in quarta laudavit epiſtolam Leonis ad Flavianum eamque ſuſcepit, in ſexta ſubſcripſit definitioni fidei coram Imperatore, in ſeptima confirmavit conventionem Juvenalis & Maximi. Odium autem & malevolentiam habuiſſe eum adverſus Domnum, quæ eum impelleret ad confirmandam ejus depoſitionem, invenire non potui. Contra, ſi in re adeo obſcura divinare liceret, proclivius eſſet exiſtimare Stephanum, qui ſententiam depoſitionis tulerat adverſus Dioſcorum in tertia actione, in iſta debuiſſe favere ac patrocinari Domno, quem Dioſcorus dolo depoſuerat in prædatoria ſynodo, & qui propterea merebatur indulgentiam. Non confirmavit autem condemnationem ejus propter odium aut malevolentiam, ſed quia cum Domnus poſt depoſitionem ſuam rediiſſet ad monaſterium ſuum judicioque Epiſcoporum de ſe voluntarius acquieviſſet, ac fortaſſis libellum refutatorium pro more illorum temporum obtuliſſet ſynodo, dederat locum canonicæ ordinationi Maximi, quam propterea Leo Papa & Concilium Chalcedonenſe ſuſceperunt.

L. Æque parum verum eſt Stephani ſuffragium fuiſſe unicum, eique nullum fuiſſe adſtipulatum. Nam Anatolius Epiſcopus Conſtantinopolitanus paulo ante definierat nihil horum valere quæ in ſynodo illa Epheſina geſta ſunt, *niſi illud circa ſanctiſſimum Maximum magnæ Antiochenæ civitatis Epiſcopum, quoniam & ſanctiſſimus Leo Romanus Archiepiſcopus in communionem eum recipiens, præeſſe eum Antiochenſium judicavit Eccleſiæ*. Quibus verbis arbitror dubitari non poſſe quin Anatolius intellexerit infringi debere quæ contra canones acta fuerant in illa ſynodo, exceptis his quæ geſta ſunt adverſus Domnum Antiochenæ civitatis Epiſcopum, ob hoc quia ordinatio Maximi facta pro eo canonice in Antiochena metropoli, a ſanctiſſimo Archiepiſcopo Leone ſuſcepta eſt. Unde & antea Paſchaſinus dixerat: *Si ergo & a beatiſſimo & apoſtolico Romanæ urbis Epiſcopo omnia quæ ibi geſta ſunt vana ſunt habita, claret quia & ſanctiſſimus Epiſcopus Antiochenæ civitatis extra hæc eſt, quem poſt hæc beatiſſimus Epiſcopus in propria communione ſuſcepit*. Paſchaſino, Anatolio, & Stephano adſtipulatos eſſe ceteros Epiſcopos geſta docent. Igitur Stephani ſuffragium non fuit unicum.

LI. Addit Queſnellus ad hoc unicum Stephani Epheſini ſuffragium reſpexiſſe quintam ſynodum cum exempla undequaque exquireret Epiſcoporum poſt mortem damnatorum, ut inde trium capitulorum damnatio roboraretur: quorum exemplorum inopia cum laboraret, avide arripuit Stephani verba, quaſi fuiſſent a ſynodo approbata. Ut iſta melius intelligantur, deſcribenda ſunt Concilii V. verba: *Chalcedonenſis ſancta ſynodus Domnum Antiochiæ Epiſcopum, eo quod ſcripſit debere taceri duodecim capitula ſanctæ memoriæ Cyrilli, & poſt mortem condemnavit, cum confirmaſſet condemnationem ejus; & ſuſcepiſſet Maximi ordinationem*. Si cavillari luberet, opponerem nihil de capitulis Cyrilli legi in interlocutione Stephani, adeoque Concilium V. ad eam non reſpicere. Sed agamus more majorum, ſine fuco ac fallaciis. Ait quinta ſynodus condemnationem Domni confirmatam fuiſſe a Concilio Chalcedonenſi, & Maximi ordinationem in eo fuiſſe ſuſceptam. Certum eſt iſta pertinere ad ſolum Stephanum, ſi ea a nullo alio dicta ſunt. At cum paulo ante oſtenderimus omnes Epiſcopos eadem dixiſſe, recte cenſuit quinta ſynodus Chalcedonenſem iſta decreviſſe de Domno & Maximo, neque hanc ſententiam coercuit intra limites verborum Stephani.

Concil. V. collat. 6.

LII. Su-

LII. Supereſt ut Paſchaſini nunc interlocutionem retractemus, quam paulo ante deſcripſimus, tum ut veritati geſtorum patrocinemur, tum ut quæ vere ab eruditiſſimo & optimo viro Petro de Marca Archiepiſcopo Pariſienſi dicta ſunt, ea vera eſſe oſtendamus. Egit ille de cauſa Maximi Antiocheni in libro tertio de concordia, ut etiam iſto exemplo doceret Romanæ ſedis auctoritatem in temperanda canonum executione & indulgenda diſpenſatione ad orientis quoque Eccleſias porrectam fuiſſe. Ordinatus fuerat Maximus ab Anatolio Epiſcopo Conſtantinopolitano in loco Domni a Dioſcoro damnati. Huic ordinationi duo maxima vitia inerant; unum, quod Domnus ab impia ſynodo damnatus eſſet; alterum, quod ordinatio illa contra canones ab Anatolio peracta erat, *quod nos*, inquit Leo ad Marcianum Auguſtum ſcribens, *amore reparandæ fidei & pacis ſtudio retractare ceſſavimus*. Poterat ergo Leo, ut Marca ait, ordinationem Maximi retractare, niſi benigne ſe in eum geſſiſſet. Id vero hinc etiam confirmat quod ille a Synodo Chalcedonenſi eo ſolum nomine receptus ſit quod Leo ſummus Pontifex ejus ordinationem & communionem probaſſet. Tum ut id oſtendat eſſe verum, deſcribit verba Paſchaſini ſupra relata, & annotat ſequentia, *quem poſt hæc beatiſſimus Epiſcopus in propria communione ſuſcepit*, deeſſe in textu Græco, ſed hæc tamen a veteri interprete juxta fidem antiquorum codicum retenta eſſe. Queſnellus, qui non vult iſta dicta eſſe a Paſchaſino, miris modis ſe torquet ut bonum loci illius ſenſum conſtituat abſque verbis illis, quædam ſua auctoritate addens, nonnulla detrahens, alia mutans. Et ut confirmet opinionem ſuam, ait neceſſe non eſſe ut Legatorum ſedis apoſtolicæ verba firmentur interlocutione Anatolii, quam propterea Marca ſtatim retulerat cum ſibi ipſi ſufficiant ut intelligantur; *& ſive ſententia illorum*, inquit, *ab Anatolii ſuffragio diſcrepet; ſive illi concinat, non probat tamen id a Legatis dictum quod dictum non eſſe omnia originalium actorum exempla ſignificant*. Duo igitur contendit Queſnellus, ſenſum eſſe integrum abſque illis Paſchaſini verbis, & ea deeſſe in omnibus exemplaribus actorum originalium. Quoad primum, publicam hic appello fidem ſi non manifeſtum eſt ſenſum eſſe imperfectum abſque verbis illis. Cum enim dixiſſet Paſchaſinus ſynodum Epheſinam a Leone Papa miſſam fuiſſe in irritum, addidit his generalibus verbis non comprehendi Maximi ordinationem ex eo clarere quia Leo eum in ſua communione ſuſceperat. Niſi enim Paſchaſinus hanc rationem reddidiſſet, ſenſus non fuiſſet integer, & aliquid poſtea expectaſſent Epiſcopi quod ab eo diceretur. Adde quod ſequentia nullam connexionem habent cum cauſa niſi addantur hæ voces, *Neceſſarium eſt enim*, quæ in textu quoque Græco deeſſe conſtat. At enim ea deſiderantur in omnibus exemplaribus Græcis, quæ originalia vocat idem Queſnellus? Primo quæriendum eſt an re vera dici poſſit Græca exemplaria eſſe originalia ubi Legati Romani Pontificis Latine loquebantur. Sane Ruſticus in hoc loco non legitur adnotaſſe hanc Legatorum Papæ interlocutionem Latine factam in antiquis codicibus. Sed cum ipſe alibi moneat illos Latine locutos eſſe & interlocutiones eorum Latine ſcriptas fuiſſe in antiquis exemplaribus Græcis, cum iſthic compoſitor geſtorum non dicat eos per interpretem eſſe locutos, par eſt exiſtimare Paſchaſinum locutum eſſe Latine; adeoque ſi quid hic erroris commiſſum eſt, non videtur eſſe tribuendum interpreti Latino, ſed Græco, ſeu potius librario, qui per errorem omiſit ea quæ iſthic deſunt in textu Græco. Nam & veteres Græcos codices ſynodi Chalcedonenſis non eſſe ſanos oſtendimus ſupra, ubi etiam monuimus Baronium credidiſſe corrigendos illos propterea eſſe ope Latinorum.

LIII. Sunt etiam alia nonnulla quæ Queſnellus adducit ad probandam falſitatem actionis de Domno, nimirum errores quidam grammaticales, & omiſſa nomina Epiſcoporum qui huic actioni interfuiſſe dicuntur, quæ deſcribi oportebat, cum illic ſcriptum ſit, *quorum nomina infra ſunt ſcripta*, denique quod Maximus preces porrigit judicibus laicis in cauſa eccleſiaſtica, poſthabitis Epiſcopis principibus ſynodi. Quod attinet ad errores grammaticales, fatemur multos hoc commiſſos eſſe. Sed quid facimus quod in integra actorum ſynodi Chalcedonenſis ſerie tot barbariſmi & alii errores grammaticales admiſſi ſunt ut propterea exiſtimaverint editores Romani emendanda illa eſſe, adeoque per ſpeciem emendationis, ut antea diximus, effecerunt ne hodie habeamus antiquam verſionem eo modo quo elaborata eſt a veteri interprete aut emendata a Ruſtico? Quoad Epiſcoporum nomina, neceſſe non fuit ut ſtatim ſequerentur poſt actionem de Domno, ſed ut recitarentur in actionibus ſequentibus. Recitata autem illa fuiſſe in octava & in ſequentibus patet ex inſpectione geſtorum. Et quamvis in actionibus illis non forent deſcripta, ſufficerent ſubſcriptiones quæ leguntur in calce geſtorum. Quoad factum vero Maximi, obſervandum eſt eam cauſam non fuiſſe mere eccleſiaſticam, adeoque nihil extra regulam feciſſe eum quando preces ſuas direxit ad judices laicos. Neque tamen ſolos judices laicos rogavit pro hac cauſa, ſed etiam ſanctam ſynodum; nimirum ut ex utriuſque poteſtatis conſenſione obtineret quod in gratiam Domni petebat. Fecit autem iſtud ſecundum quod præceperat Imperator Marcianus: qui recedens a ſynodo juſſit ut Epiſcopi triduum aut quatriduum morarentur, & unuſquiſque id quod vellet proponeret coram magnificentiſſimis judicibus. Sed primo loco nominat judices laicos in cauſa eccleſiaſtica, poſthabitis Epiſcopis principibus ſynodi? Quaſi vero in tota ſerie geſtorum non nominentur perpetuo magnificentiſſimi judices & ampliſſimus ſenatus ante Epiſcopos ſynodi principes & ante ipſos Legatos ſedis apoſtolicæ. Immo illi aliquando primi ſententiam promunt in rebus ad diſciplinam eccleſiaſticam pertinentibus, quam poſtea Epiſcopi amplectuntur & approbant.

LIV. Ait præterea Queſnellus indecens eſſe ac ridiculum exhibere Domnum coram ſynodo tanquam mendicum ſollicitumque de alimonia & præter has aliud nihil requirentem, Domnum, inquam, tantæ ſedis qualis erat Antiochena præſulem, qui cum avunculi ſui loco ſucceſſiſſet, non poterat multis opibus amiciſque ac auctoritate plurima non pollere, neque ad illud calamitatis profundum deduci potuiſſe cenſendus eſt ut alimenta ei omnino deeſſent niſi ſucceſſoris ſui arbitrio proviſum ei eſſet. Adverſus hæc nihil habeo quod reſpondeam niſi nihil horum reperiri in acti ne illa de Domno. Nam neque ille advenit ad ſynodum, ut etiam vir clariſſimus contendit adverſus Baronium, neque ſumptus illos petiit, neque alius pro eo. Fecit id Maximus ſponte & voluntarie, inſcio Domno, ut ego quidem arbitror. Immo valde ſuſpicor iſta effectum non habuiſſe, & Domnum ſua forte contentum, reliquum vitæ exegiſſe in monaſterio abſconditum, nihilque deinceps habuiſſe commune cum Antiochenſibus. Ad hanc opinionem me adducunt verba Evagrii dicentis invenire ſe non potuiſſe quid de Domno factum ſit poſt ejus depoſitionem. Hæc enim probant eum bene latuiſſe & aſpectum etiam hominum præſentiamque vitaſſe.

LV. Ad extremum ait Queſnellus manifeſtum hinc etiam eſſe actionem de Domno Antiocheno falſam eſſe ac ſuppoſititiam quod a reliquarum Græcarum actionum ſynodi Chalcedonenſis corpore diſtracta ſit, quod incertam ſedem hactenus nacta, quod inducta longe poſt acta collecta, ridiculum præterea eſſe inquiens ut pro decernendis Domno alimoniis actionem peculiarem ſolennemque inſtituerent patres conſultationem. Si valerent rationes illæ a Queſnello allatæ, conſequens eſſet actionem de Photio & Euſtathio, quæ Ruſtici, Liberati, & Evagrii ævo diſtracta erat a corpore reliquarum Græcarum actionum ſynodi Chalcedonenſis, falſam eſſe ac ſuppoſititiam. Nam eam inductam eſſe longe poſt acta collecta hinc probatur quod ævo ſcriptorum illorum non extabat in geſtis, cum tamen eam haberet exemplar quo poſtea Balſamon uſus eſt. Quod enim actio de Domno incertis ſedibus jactata eſt, iſtud ipſum de actione Photii & Euſtathii dici poteſt: quæ cum in codice Balſamonis extaret in fine geſtorum, in vulgatis editionibus hodie ponitur in calce actionis quartæ. Mirum vero non eſt peculiarem actionem inſtitutam fuiſſe pro cauſa Domni; quæ quidem conſultatio ſolennis non fuit ab univerſa ſynodo decreta, ſed poſtulatio a Maximo Antiocheno propoſita. Cum autem Imperator e ſynodo diſcedens juſſiſſet ut Epiſcopi adhuc triduum aut quatriduum morarentur apud Chalcedonem & interim negotia ſua inter ſe agitarent, non poterat ſynodus repellere petitionem Maximi, præſertim tum ex caritate & affectu ac reverentia in Domnum deſcendere videretur. Cetera quæ Queſnellus argumentatur ex verbis Facundi, ea non pertinent ad cauſam quam nos tractamus, cum ille nihil aliud ex Facundi ſilentio elicere velit quam Domnum non fuiſſe damnatum in Concilio Chalcedonenſi.

LVI. Satisfactum igitur puto eſſe Queſnello, & luculenter oſtenſum falſam ac ſuppoſititiam non debere cenſeri actionem de Domno Epiſcopo Antiocheno, cum præſertim nihil auctoritatis in ea tribuatur Romano Pontifici, quod non in aliis iſtorum geſtorum locis contineatur. Si tamen ille permanere elegerit in ſuis ſuſpicionibus, conveniam eum verbis ejuſdem Facundi; qui lib. v. cap. III. diſputans de epiſtola Ibæ Epiſcopi Edeſſeni, quam quidam propterea dicebant non pertinere ad decreta ipſius Concilii, quia poſt fidei definitionem de illa judicatum eſt, addit canones eccleſiaſticæ diſciplinæ ob eamdem cauſam dicendos eſſe non pertinere ad eamdem ſynodum, quia ibi ſunt poſt definitionem fidei conſtituti, & ſubdit: *Et utinam doceremus cui ſynodo illos debeamus adſcribere, ſi ea quæ a Chalcedonenſi Concilio geſta ſunt, Chalcedonenſis Concilii non ſunt.*

Hæc habui dicenda occaſione geſtorum ſynodi Chalcedonenſis. Tu, lector, ea æſtimabis; & ſi quid in his quæ a me dicta ſunt reprehenſione dignum inveneris, emendabis.

Cap. I.

Reſcriptum de fide factum manu Flaviani Archiepiſcopi Conſtantinopolitani, datum ab eo poſcenti Imperatori.

Flavianus epiſcopus Conſtantinopolitanus piiſſimo & amatori Chriſti Imperatori Theodoſio ſalutem. Nihil ita convenit ſacerdoti Dei & dogmatibus erudito divinis &c. *Extat part. I. Conc. Chalc. epiſ. V. Ex alia porro verſione habetur in epiſtola Innocentii Epiſcopi Maroniæ, in qua continentur geſta collationis habitæ cum Severianis.*

Cap. II.

Epiſtola Leonis Archiepiſcopi Romæ ad Eutychen ſcripta.

Deſideratiſſimo filio Eutychi Leo epiſcopus. Ad notitiam noſtram tuæ dilectionis literis retuliſti quod Neſtoriana hæreſis quorumdam rurſus ſtudiis pullularet. Sollicitudinem tuam &c. *ut ſupra Epiſ. I.*

Cap. III.

Incipit epiſtola Petri Epiſcopi Ravennenſis ad Eutychen Presbyterum ſcripta.

Dilectiſſimo & honore digno filio Eutychi Presbytero Petrus epiſcopus Ravennæ. Triſtes literas tuas & ſcripta mœſta mœrore debito percurri; quia ſicut nos pax eccleſiarum &c. *ut ſupra Epiſ. XV.*

Cap. IV.

Incipit epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Flavianum Archiepiſcopum Conſtantinopolitanum.

Dilectiſſimo fratri Flaviano epiſcopo Leo epiſcopus. Cum Chriſtianiſſimus & clementiſſimus Imperator ſancta ac laudabili fide pro Eccleſiæ catholicæ pace ſollicitus &c. *ut ſupra Epiſ. II.*

Cap. V.

Incipit epiſtola Flaviani Archiepiſcopi Conſtantinopolitani ad Leonem Archiepiſcopum Romæ.

[a] Sanctiſſimo & Deo amantiſſimo patri, & conſacerdoti &c.

Nihil eſt quod ſtare faciat &c. *Extat juxta hanc verſionem e regione Græci textus inter Epiſtolas S. Leonis.* Epiſt. XXII.

Cap. VI.

Epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Fauſtum Presbyterum.

Dilectiſſimo Fauſto Presbytero Leo epiſcopus. Gratum ſemper eſt mihi tuam alloqui caritatem &c. *ut ſupra cap. XIV.*

Cap. VII.

Annotatio Rustici.

Epiſtola encyclia ſive ſynodica ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Flavianum Archiepiſcopum Conſtantinopolitanum: quæ non poſita cum iſtis epiſtolis, eo quod in geſtis ſancti & univerſalis Concilii Chalcedonenſis [b] tertiæ actionis inſerta ſit,

Cap. VIII.

Epiſtola Flaviani Archiepiſcopi Conſtantinopolitani ſcripta ad eumdem Archiepiſcopum ſenioris Romæ Leonem.

Sanctiſſimo & beatiſſimo patri & conſacerdoti Leoni Flavianus in Domino ſalutem. Pietate & recta prædicatione &c. *ut ſupra cap. IV.*

Cap. IX.

Epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Julianum Epiſcopum Cohenſem.

Dilectiſſimo fratri Juliano Leo. Licet per noſtros &c. *ut ſupra cap. VIII.*

Cap. X.

Epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Fauſtum, Marcianum, & reliquos Archimandritas Conſtantinopolis.

Dilectiſſimis filiis Fauſto & Marciano & reliquis Archimandritis Leo epiſcopus. Cum propter cauſam fidei, quam Eutyches perturbare tentavit &c. *ut ſupra cap. IX.*

Cap. XI.

Epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Imperatorem Theodoſium.

Glorioſiſſimo & clementiſſimo Theodoſio Auguſto Leo epiſcopus. Quantum rebus humanis conſulere providentia divina dignetur &c. *ut ſupra cap. X.*

Cap. XII.

Epiſtola Leonis Archiepiſcopi Romæ ad Pulcheriam Auguſtam.

Quantum ſibi fiduciæ de fide veſtræ clementiæ Eccleſia Dei debeat polliceri multis probavimus ſæpe documentis, dum, ſicut ſpiritu ſancto docente didiciſtis, illi per omnia poteſtatem veſtram ſubjicitis cujus munere &c. *ut ſupra cap. XI.*

Cap. XIII.

Sanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis epiſtola ſcripta ad ſecundum Concilium Epheſinum contra Eutychen; quæ perducta quidem eſt, occultata vero propter quod non fuerit conceſſa publicari Epiſcopis a Dioſcoro.

Religioſa clementiſſimi Principis fides ſciens ad ſuam gloriam maxime pertinere &c. *ut ſupra cap. XIII.*

Cap. XIV.

Epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Imperatorem Theodoſium, qua rogavit ſpeciale Concilium in Italia fieri & in nullo alio loco, eo quod contraria ſit canonibus ſecunda ſynodus Epheſina.

Glorioſiſſimo & clementiſſimo Theodoſio Auguſto Leo epiſcopus. Olim & ab initio in Conciliis celebratis &c. *ut ſupra cap. XX.*

Cap. XV.

Epiſtola alia ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Imperatorem Theodoſium, culpans Epheſinum Concilium quod adverſus ſanctiſſimum Flavianum Epiſcopum factum eſt, petentis aliud Concilium in partibus Italiæ celebrari.

Glorioſiſſimo & clementiſſimo Theodoſio Auguſto Leo epiſcopus & ſancta ſynodus quæ in urbe Roma convenit. Literis clementiæ veſtræ,

---

a Primus hanc verſionem epiſtolæ Flaviani ad Leonem vulgavit vir clariſſimus Paſchaſius Queſnellus ex codice, ut ipſe agnoſcit, bibliothecæ Thuanæ, qui nunc cenſetur in Colbertina, & cum quo rurſum nos eam contulimus. Adhibuimus præterea auctoritatem exemplarium Corbejenſis & Divionenſis de quibus actum eſt in præfatione.

b Hodie extat in ſecunda. Hinc ergo colligimus codicem ex quo Ruſticus iſta deſcripſit habuiſſe in ſecunda actione judicium de Dioſcoro, adeoque ſecundam rejectam fuiſſe in tertium locum, ſicut videmus apud Evagrium & in codice Pariſienſi.

ſtræ, quas dudum ad beati Petri Apoſtoli ſedem &c. *ut ſupra cap. XIX.*

CAP. XVI.

Epiſtola Leonis Archiepiſcopi & ſancti Concilii quod Romæ collectum eſt ad Pulcheriam Auguſtam.

Glorioſiſſimæ & clementiſſimæ filiæ Pulcheriæ Auguſtæ Leo epiſcopus & ſanctum Concilium Romæ collectum. Si epiſtolæ quæ in fidei cauſa ad pietatem veſtram directæ ſunt per noſtros clericos perveniſſent &c. *ut ſupra cap. XXI.*

CAP. XVII.

Epiſtola Hilarii Diaconi Romani ad Pulcheriam Auguſtam.

Glorioſiſſimæ ac piiſſimæ Pulcheriæ Auguſtæ Hilarus Diaconus. Studium mihi fuiſſe poſt ſynodum advenire Conſtantinopolim dicere non debeo &c. *ut ſupra cap. XXIV.*

CAP. XVIII.

Epiſtola Gallæ Placidiæ Auguſtæ ad Pulcheriam Auguſtam.

Galla Placidia piiſſima ſemper auguſta Æliæ Pulcheriæ piiſſimæ ſemper auguſtæ filiæ. Ut Romam frequentibus concurſionibus adæque deſideremus inſpicere &c. *ut ſupra cap. XXVIII.*

CAP. XIX.

Sacræ literæ tam a domno noſtro Valentiniano quam a divæ memoriæ Placidia necnon & Eudoxia Auguſta ad Theodoſium divæ memoriæ, ut juberet in partibus Italiæ Concilium celebrari.

Domino meo Theodoſio glorioſiſſimo victori ac triumphatori perpetuo Imperatori & patri, victor Valentinianus glorioſus, victor ac triumphator ſemper auguſtus & filius. Cum adveniſſem in urbem Romam &c. *ut ſupra cap. XXV.*

CAP. XX.

Domino victori Theodoſio triumphatori ſemper auguſto filio Galla Placidia piiſſima & perpetua auguſta mater. Dum in ipſo ingreſſu civitatis antiquæ &c. *ut ſupra cap. XXVI.*

CAP. XXI.

Epiſtolæ Liciniæ Eudoxiæ Auguſtæ ad Theodoſium.

Domino Theodoſio inclito, ſemper auguſto & patri, Licinia Eudoxia piiſſima & perpetua auguſta filia. Omnibus notum eſt tuam manſuetudinem curam atque ſollicitudinem habere Chriſtianorum &c. *ut ſupra cap. XXVII.*

CAP. XXII.

Epiſtola Theodoſii reſcripta ad Valentinianum.

Domino meo Valentiniano Auguſto Theodoſius. Et Romæ perveniſſe tuam manſuetudinem & petitionem oblatam a Leone &c. *ut ſupra cap. XXIX.*

CAP. XXIII.

Epiſtola Theodoſii reſcripta ad Gallam Placidiam.

Dominæ meæ Placidiæ venerabili Auguſtæ Theodoſius. Ex literis tuæ manſuetudinis noſtra cognovit æternitas quid reverentiſſimus Patriarcha Leo a tua æternitate popoſcerit &c. *ut ſupra cap. XXX.*

CAP. XXIV.

Epiſtola Theodoſii ad Eudoxiam Auguſtam.

Dominæ meæ Eudoxiæ venerabili Auguſtæ Theodoſius. Semper equidem tui deſiderii literis delectamur, & has tota animæ ſuavitate complectimur &c. *ut ſupra cap. XXXI.*

CAP. XXV.

Epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis & ejus ſancti Concilii ad Clericos & honoratos & omnem populum Conſtantinopolitanum.

Leo epiſcopus & ſancta ſynodus quæ in urbe Romana convenit, clero, honoratis, & plebi conſiſtenti Conſtantinopolim, dilectiſſimis filiis, in Domino ſalutem. In notitiam noſtram quæ Epheſi contra opinionem omnium ſunt acta perlatis &c. *ut ſupra cap. XXII.*

CAP. XXVI.

Epiſtola ſanctiſſimi Archiepiſcopi Romæ Leonis ad Archimandritas Conſtantinopolitanos.

Leo epiſcopus & ſancta ſynodus quæ in Romana civitate collecta eſt, Fauſto, Martino, Petro, Magno, Heliæ, Presbyteris & Archimandritis monaſteriorum Conſtantinopolitanorum, dilectiſſimis filiis, in Domino ſalutem. Quamvis ea quæ ad Conſtantinopolitanam Eccleſiam ſcripſimus ſollicitudinem devotionis veſtræ latere non poſſent &c. *ut ſupra poſt cap. XXIII.*

CAP. XXVII.

Epiſtola Valentiniani & Marciani ad Archiepiſcopum Romæ Leonem.

Victores Valentinianus & Marcianus glorioſi, triumphatores, ſemper auguſti, Leoni reverentiſſimo Archiepiſcopo glorioſæ civitatis Romæ. Ad hoc maximum imperium nos venire Dei providentia & electione ſenatus excellentiſſimi cunctæque militiæ contigit &c. *ut ſupra cap. XXXIII.*

CAP. XXVIII.

Epiſtola piiſſimi Imperatoris Marciani ad Archiepiſcopum Romæ Leonem.

Leoni reverentiſſimo epiſcopo Eccleſiæ glorioſiſſimæ civitatis Romæ Marcianus. De ſtudio & oratione noſtra ſanctitas tua non dubitat &c. *ut ſupra cap. XXXIV.*

CAP. XXIX.

Epiſtola Pulcheriæ Auguſtæ ad ſanctiſſimum Archiepiſcopum Romæ Leonem.

Leoni reverentiſſimo epiſcopo Eccleſiæ glorioſæ civitatis Romæ Pulcheria Auguſta. Literas tuæ beatitudinis cum decenti omni epiſcopo veneratione ſuſcepimus &c. *ut ſupra cap. XXXV.*

CAP. XXX.

Sacræ literæ miſſæ a Valentiniano & Marciano ubique ad religioſos Epiſcopos, quatenus omnes in Nicæa convenirent.

Imperatores Cæſares Valentinianus & Marcianus victores & triumphatores maximi, ſemper auguſti, ad omnes ubique reverentiſſimos epiſcopos. Omnia ad veram fidem & Chriſtianam orthodoxam religionem &c. *ut ſupra cap. XXXVI.*

CAP. XXXI.

Item ſacræ literæ eorumdem piiſſimorum Imperatorum ubique ad Deo amantiſſimos Epiſcopos.

Victores Valentinianus & Marcianus, glorioſi, ac triumphatores, ſemper auguſti. Omnibus rebus oportet præponi divina. Deo enim omnipotente propitio conſiſtente, ea quæ communis reipublicæ ſunt & cuſtodiri & meliorari confidimus. Quoniam igitur [a] dubietates quæ-

a *Hæc eſt in ſcriptura librorum Corbejenſis & Colbertini. Codex Divionenſis*, ambiguitates; *& in margine*, al. dubietates.

dam circa orthodoxam religionem noſtram fa- A ctæ videntur, ſicut etiam epiſtola religioſiſſimi epiſcopi glorioſæ civitatis Romæ Leonis oſtendit, hoc proprie noſtræ manſuetudini placuit, ut ſanctum Concilium in Nicæna civitate provinciæ Bithyniæ celebretur: quatenus convenientibus rationibus, & omni veritate perſcrutata, & ablatis de medio ſtudiis, quibus dudum quidam abutentes ſanctam & orthodoxam perturbavere religionem, vera fides noſtra in omni tempore clarius agnoſcatur, ut de cetero nulla poſſit eſſe dubitatio [a] ſive diſcordia. Unde & tua ſanctitas cum quibus ei placuerit religioſiſſimis epiſcopis, & quos ex Eccleſiis ſub cura tui ſacerdotii conſtitutis fide dignos & orthodoxæ religionis doctrinam præparatos B eſſe probaverit, ad prædictam Nicænam civitatem intra diem Kalendarum Septembrium venire feſtinet. Noverit enim tua religio & noſtram divinitatem affuturam venerando Concilio, niſi forte quædam utilitates publicæ in expedito nos occupaverint. Deus te cuſtodiat per multos annos, ſanctiſſime & venerabilis pater. [b] Data Kalendis Januariis Conſtantinopoli Conſulatu Domni Marciani perpetui auguſti primo & qui fuerit nunciatus.

Paulo diverſa eſt ab hac noſtra ea ſuperioris epiſtolæ editio quæ extat ſupra cap. XXXVII. ubi dicitur data ad Anatolium Epiſcopum Conſtantinopolitanum.

CAP. XXXII.

Sacræ literæ miſſæ ad Synodum in Nicæa a Valentiniano & Marciano.

Studii noſtri eſt congruenter decerni ea quæ ſanctæ & orthodoxæ religionis exiſtunt &c. *ut ſupra cap. XXXVIII.*

CAP. XXXIII.

Sacræ literæ miſſæ a piiſſima & Chriſtianiſſima Auguſta Pulcheria ad Conſularem Bithyniæ Strategium, ut curam haberet circa diſciplinam ſynodi perhibendam antequam placeret de Nicæa ad Chalcedonam mutari Concilium.

Intentio noſtræ tranquillitatis eſt ante civiles cauſas ſanctas Chriſti Eccleſias eiſque dicatos in pace conſiſtere &c. *ut ſupra cap. XXXIX.*

CAP. XXXIV.

Sacræ literæ miſſæ ſancto Concilio quod Nicæa concurrerat, ut deberet Chalcedonam migrare.

Victores Valentinianus & Marcianus, glorioſi, ac triumphatores maximi, ſemper auguſti, Deo amabili ſynodo. Feſtinantes ad ſanctum venire Concilium &c. *ut ſupra cap. XLI.*

CAP. XXXV.

Similiter exemplar imperialium literarum quæ Nicææ miſſæ ſunt ſancto Concilio, dum adhuc piiſſimus Imperator in Thracia reſideret, ut deberet indifferenter Chalcedoniam migrare.

Imperatores Valentinianus & Marcianus victores, ſemper auguſti, ſancto Concilio quod C Nicæa per Dei voluntatem noſtra ſanctione collectum. Dudum quidem & per alias divinas noſtras literas &c. *ut ſupra cap. XLII.*

EXPLICUERUNT QUÆ ANTE GESTA PRÆMISSA SUNT.

NUNC INCIPIUNT GESTA PRIMA CONCILII CHALCEDONENSIS.

RUSTICUS EX LATINIS ET GRÆCIS EXEMPLARIBUS, MAXIME ACOEMIT. MONASTERII, EMENDAVI.

CONCILII CHALCEDONENSIUM ACTIO PRIMA IN NOMINE DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI COEPIT EMENDARI D. KL. MAR. X. IND. XII.

CONſulatu domni noſtri Marciani perpetui auguſti & qui fuerit nunciatus, ſub die octavo Idus Octobris &c. *ut ſupra pag. 563.*

Supra p. 566. B. id eſt, Maximo. *Adeo diverſus eſt ordo Epiſcoporum in antiquis exemplaribus ab eo, qui videtur in editis, ut ſatius exiſtimaverim eos recenſere ſecundum ordinem ſervatum in noſtris libris. Sic ergo illic habetur.*

Id eſt, Maximo Antiochiæ Syriæ, Juvenali Hieroſolymæ, Quintillo Heracleæ Macedoniæ agente vices (*Codex Acœmetenſis*, tenente locum) Anaſtaſii Epiſcopi Theſſalonicenſis, Thalaſſio Cæſareæ Cappadociæ, Stephano Epheſi, Luciano Bizæ & agente vices (*Idem codex*, tenente locum) ſim. Cyriaci Epiſcopi Heracleæ Thraciæ, Euſebio Ancyræ Galatiæ, Diogene E Cyzici, Petro Corinthi, Florentio Sardeorum, Eunomio Nicomediæ, Euſebio, & Conſtantino Presbyteris agentibus vicem (*Idem codex*, tenentibus locum) Anaſtaſii Epiſcopi Nicææ, Eleuterio Chalcedonenſi, Juliano civitatis Coo & ipſo agente vicem (*Idem codex*, tenente locum) ſedis apoſtolicæ priſcæ urbis Romæ Leo- Dnis, Baſilio Seleuciæ Iſauriæ, Meletio Lariſſæ & agente vicem (*Idem codex*, tenente locum) Domni Epiſcopi Apamiæ Syriæ, Amphilochio Sidis Pamphyliæ, Theodoro Tarſi primæ Ciliciæ, Cyro Anazarbi ſecundæ Ciliciæ, Conſtantino Boſtræ Arabiæ, Photio Tyri Phœnicis maritimæ, Theodoro Damaſci Phœnicis, Stephano Hierapolis primæ Syriæ, Nonno Edeſſæ primæ Syriæ, Symeone Amidæ Meſopotamiæ, Epiphanio Epiſcopo & agente vices Olympii Epiſcopi Conſtantiæ Meſopotamiæ, Johanne Sebaſtiæ Armeniæ, Seleuco Amaſiæ, Conſtantino Melitinæ Armeniæ, Patricio Tyanæ ſecundæ Cappadociæ, Petro Gangræ Galatiæ ſecundæ, Apragmone agente vicem (*Idem codex*, tenente locum) Calogerii Epiſcopi Claudiopolitani, Atarbio Trapezuntæ agente vices Dorothei Epiſcopi Neocæſareæ Ponti, Photino Archidiacono agente vices Theoctiſti Epiſcopi Piſinuntis Ponti, Romano Myron Lyciæ, Critoniano Aphrodiſiadis Cariæ, Nunechio Laodiciæ Phrygiæ Pacatianæ, Mariniano Synnadæ Phrygiæ, Oneſiphoro Iconii Lycaoniæ,

a *Idem liber*, ſeu diſcordia generari.

b *Ita codex Corbejenſis Colbertinus*, Data x. Kal. Junias. *In Divionenſi primo ſcriptum fuit*, Dat. Kal. Januarii *Deinde ita emendatum eſt*: Data x. Kal. Januariarum Conſtantinopolim.

niæ, Pergamio Antiochiæ ſalutariæ Piſidiæ, Epiphanio Pergis Pamphyliæ, Attico Nicopolitano veteris Epiri, Martyrio Gortynæ, Luca Dyrrachii novæ Epiri, Conſtantino Demetriadis agente vices (*Idem codex*, tenente locum) Vigilantii Epiſcopi Lariſſæ Theſſaliæ, Francione Philippopolitano Thraciæ, Sebaſtiano Berojetano, Baſilio Trajanopolis Rhodopæ, Tryphone inſulæ Chii agente vices (*Idem codex*, tenente locum) Johannis Epiſcopi inſulæ Rhodi, Theoctiſto Beriæ Syriæ, Gerontio Seleuciæ Syriæ, Euſebio Presbytero agente vices Macarii Epiſcopi Laodiciæ Syriæ, Euſebio Dorylæi Phrygiæ ſalutariæ, Saba Palti Syriæ, Petro Gabbulæ Syriæ, Sophronio Conſtantiæ, Patricio Neocæſareæ, Mara Anaſarthæ, Romulo Chalcidis, Euſtathio Berythi Phœnicis maritimæ, Leontio Aſcalonæ Palæſtinæ, Anniano Capitoliadis, Zebenno Pellæ, Johanne Tiberiadis, Antiocho Arcæ, Beryllo Ailæ (*Idem codex*, Aicha), Areta Eluſæ ſecundæ Palæſtinæ, Muſonio Sigor ſecundæ Palæſtinæ, Rufino Bibli Phœnicis maritimæ, Pancratio Lybiadis, Zoſimo Minoidis, Polychronio Antipatridis, Johanne Gadaron ſecundæ Palæſtinæ, Paulo Anthedonis, Photino Lyddæ, Heraclio Azoti primæ Palæſtinæ, Marciano Gerarum, * Stephano Jamniæ Palæſtinæ, Epicteto Diocletianopolis, Romano Eudoxiopolis, Theodoro Claudiopolis Iſauriæ, Julio Celendereos Iſauriæ, Tyranno Germanicopolis Iſauriæ, Johanne Diocæſareæ, Acacio Antiochiæ, Epiphanio Ceſtroenſi, Æliano Selenuntis, Gajo Sydrorum, Ammonio Jottapæ, Megalo Philadelphiæ, Marco Arethuſæ ſecundæ Syriæ, Timotheo Balaneorum ſecundæ Syriæ, Euſebio Seleucobeli, Eutitiano Epiphaniæ ſecundæ Syriæ, Paulo Mariammæ ſecundæ Syriæ, Lampadio Raphaneorum ſecundæ Syriæ, Alexandro Sebaſtæ, Philippo Adanæ primæ Ciliciæ, Hypatio Zephyrii, Theodoro Auguſtæ, Chryſippo Malli, Juliano Roſi, Polychronio Epiphaniæ, Johanne Flaviadis, Indimo Irinopolis, Sophronio Chorepiſcopo agente vices (*Codex Acœmet.* tenente locum) Baſſiani Epiſcopi Mompſueſtiæ ſecundæ Ciliciæ, Proclo Adaurorum (*Idem codex*, Adraorum,) Arabiæ, Eulogio Philadelphiæ, Theodoſio Canothæ, Hormiſda Philippopolis Arabiæ, Damiano Sidonis, Theodoro Tripoleos, Olympio Paneadis, Paulo Ptolomaidis, Paulo Aradi, Thoma Porphyreonis, Porphyrio Botryorum, Phoſphoro Orthoſiadæ, Porphyrio Archidiacono agente vices (*Idem codex*, tenente locum) Uranii Epiſcopi Emiſſæ Phœnicis Libani, Joſeph Heliopolis Phœnicis Libani, Jordane Abiliæ, Valerio Laodiciæ, Thoma Evariæ, Rufino Samoſateno, Johanne Germaniciæ Euphratiſiadis, Timotheo Dolichis, Evolcio Zeugmatis, Athanaſio Perges, Zebenno Martyropoli, Cajuma Marcopolis, Johanne Carrenſi, Abramio Circenſii, * Johanne gentis Saracenorum, Nouchipa Hieraculano, Sabino Duli, Apollonio Taneos, Irone Thenniſo, Athanaſio Buſereos, Paſmio Parali, Iſidoro Sethroiti, Theophilo Cleopatridis, (*Hoc loco, ut monet Ruſticus, horum quoque nomina adduntur*, Theodoro Eluſe, Stephano Geros) Theodulo Æliæ Pentapoleos, Januario Leontorum, Johanne Pſynchi, Auxonio Seppenute, Iſaac Tavæ, Eulogio Athribeos, Eſaia Hermopolis, Neſtorio Phragoneos, Theophilo Erythræ, Macario Cabaſæ, Callinico Apamiæ Bithyniæ, Leucadio Mnizæ, Johanne Pholemoniæ, Gratidiano Cæraſuntis, Juliano Tabiæ, Melyphtongo Juliopolitano, Hyperechio Aſponenſi, Acacio Cinnenſi, Euphraſio Laganiæ, Cecropio Sebaſtopolitano, Johanne Nicopolitano, Dorotheo (*Idem codex*, Theodoro) Presbytero tenente locum Anatolii Epiſcopi Sathali, Attico Zelorum, Antioco Sinopæ, Euchario Diacono tenente locum Praylii (*Idem codex*, Paralii) Epiſcopi Andrepæ, Paulo Presbytero agente vices, (*Idem codex*, tenente locum) Uranii Epiſcopi Iboreæ, Acacio Ariarathyæ, Heraclio Comanis, Adelphio Chorepiſcopo agente vices Adolii Epiſcopi Arabiſſi, Euphronio Presbytero agente vices Domni Epiſcopi Cuccuſi, Otrajo Presbytero agente vices Johannis Epiſcopi Arces, Theodoſio Nanzianzi Cappadociæ, Ariſtomacho Coloniæ, Rino Junopoleos, Epiphanio Presbytero agente vices (*Idem codex*, tenente locum) Ætherii Epiſcopi Pompejopolis, Philotimo Presbytero agente vices (*Idem codex*, tenente locum) Themiſtii Epiſcopi Amaſtriæ Ponti, Theodoro Heracleæ Ponti, Eulogio Presbytero agente vices (*Idem codex*, tenente locum) Genethlii Epiſcopi Cratiæ, Pelagio Presbytero agente vices (tenente locum) Theophili Epiſcopi Adrianopolitani, Helpidio Thermenſi, Aquila Eudoxiadis, Myſterio Amorii, Chryſippo Presbytero agente vices Cyriraci Epiſcopi Trognadorum, Longino Orciſtii, Docimaſio Maroniæ provinciæ Rhodopæ, Sereno Maximianopolis Rhodopæ, Æthærico Smyrnæ Aſiæ, Euſebio Clazomenæ Aſiæ, Cyriaco Ægiæ Aſiæ, Mama Aninitenſi, Leontio Magniſiæ Mæandri, Quinto Phociæ Aſiæ, Proclo Argizæ, Thoma Auliucomæ, Olympio Theodoſiopolitano, Philippo Novæ Aulæ, Rufino Brialæ, Marcellino Metropolitano Iſaiæ Latonæ, Paulino Theodoſiopolitano, Juliano Hyppeponenſi, Heſperio Piltanæ, Proterio Myienæ Aſiæ, Baſiliſco Palæapolitano, Mæonio Nyſſæ, Petro Dardani provinciæ Helleſponti, Thalaſſio Parii Helleſponti, David Hadriani Helleſponti, Eulalio Pionis, Pionio Troadæ Helleſponti, Stephano Pymenini Helleſponti, Theoſebio Ilii Helleſponti, Hermio Abydi Helleſponti, Danielo Lampſaci, Patricio Adrianotyrorum; Menecrate Ceraſſorum, Coſſinio Hierocæſareæ agente vices (tenente locum) Andreæ Epiſcopi Satalorum, Helia Blandi, Polycarpo Gabalonenſi, Patricio Acraſſi, Paulo Tripolitano, Amachio Settorum, Leucio templi Apollinis, Gemello Stratoniciæ, Alcidimo (*Idem codex*, Alcimedo) Silandi, Dionyſio Attaliæ, Nicolao a Caraſſo (*Idem codex*, Accaraſenorum) agente vices (tenente locum) Stephani Epiſcopi Lymirorum Lyciæ, Zenodoto Thelmiſſi, Frontone Phaſelitis, Philippo Balburiorum, Theodoro Antiphilli, Leontio Araxi Lyciæ, Antipatro Cauni Lyciæ, Andrea Gloeorum, Romano Buboneorum, Nicæa Megaræ Helladis, Athanaſio Opunti Helladis, Domnino Plateis Helladæ, Oneſimo Argivo Helladæ, Marco Euruæ (*Idem codex*, Euriæ) ut ſupra, Peregrino Phœniciæ, Eutychio Adrianopolis veteris Epiri, Claudio Anchiaſmi ut ſupra, Sotherico Cerciræ ut ſupra, Dionyſio Antiochiæ Cariæ, Joanne Alindis ut ſupra, Flaccillo Jaſſi ut ſupra, Papio Erizorum ut ſupra, Dionyſio Helladiæ Lagmii,

* Vide vitam S. Euthymii editam a Cotelerio cap. 72.

* Vide vitam S. Euthymii editam a Cotelerio cap. 73.

mii, Menandro Heracliæ, Salbuco Cariæ, Eu-
phitio Stratoniciæ ut ſupra, Johanne Amazo-
nis ut ſupra, Thynchanio Apolloniadis ut ſu-
pra, Theodoreto Alabandorum ut ſupra, Jo-
anne Cnidi ut ſupra, Juliano Presbytero agen-
te vices (tenente locum) Calendionis Epiſco-
pi Halicarnaſſi, Daniele Cadis, Modeſto Se-
baſtæ, Paulo Ariſtii, Eulalio Sibliæ, Charito
Dionyſiopolis, Johanne Trapezopolis, Genna-
dio Agmoneorum, Thoma Theodoſiopolis,
Gennadio Moſynis (*Idem codex*, Moſinorum),
Evandro Diocliæ Prævalis, Gerontio Baſilio-
nopolis, Alphio Myndi Cariæ, Theotiſto Pres-
bytero agente vices (tenente locum) Dioge-
nis Epiſcopi Orthoſiorum Cariæ, Philotheo
Presbytero agente vices (tenente locum) Zo-
tici Epiſcopi Adraſi, Miro Euladris, Luciano
Ipſenſi Phrygiæ, Philippo Lyſiadis, Epiphanio
Midavi, Abertio Hierapolis Phrygiæ, Cyriaco
Eucarpiæ, Euſtochio Docimii Phrygiæ, Aqui-
la Aurocrorum, Baſilio Nacoliæ, Strategio
Polybotarum Phrygiæ, Neoptolemo Cornis,
Paulo Derbæ, Plutarcho Lyſtris, Eugenio
Canon Rufoydæ, Tyranno Humanadorum,
Acholio Larandæ, Eutropio Adadæ, Paulo
Philomilii, Milino Apamiæ Bithyniæ, Teotec-
no Tyræis, Eortacio Metropolis, Cyro Inian-
di, Libanio Parlai, Alexandro Seleuciæ, O-
lympio Sozopolis Hæmimonti, Frontiſiano Sa-
galaſſi, Adilo Chorepiſcopo tenente locum Meſ-
ſalini Epiſcopi Laodiciæ, Baſſona Neapolis,
Florentio Adrianopolis, Majano Lymeniæ,
Euchelpiſto Chorepiſcopo agente vices (*Idem
codex Acœmet.* tenente locum) Florentii Epi-
ſcopi inſulæ Tenedi, Sotere Theodoſianæ agen-
te vices & Heliæ Epiſcopi Amathuntis, Et-
proetio Epiſcopo Arſinoæ, Epaphrodito Tamaſ-
ſii (*Idem codex*, Gamaſſii) agente vices & Di-
dymi Epiſcopi Lapithii, Dionyſio Diacono
agente vices Photini Epiſcopi Cythrorum, Jo-
hanne Meſſenæ Helladis, Ophelino Tegeæ
Helladis, Irenæo Naupacti Helladis, Cyrillo
Sobriti, Gennadio Gnoſſi, Euſebio Apollo-
niæ, Demetrio Lampæ, Euphrata Eleutoria-
næ, agente vices (tenente locum) & Pauli
Epiſcopi Cantani, Sozonte Philippi Macedo-
niæ, Euſebio Dobirum ut ſupra, Maximino
Serreis ut ſupra, Nicolao Stobis ſecundæ Ma-
cedoniæ, Dardanio Bargalæ ut ſupra, Johan-
ne Parthicopolis primæ Macedoniæ, Honorato
Thaſſi inſulæ, Theophilo Ariaſſi, Neone Sy-
lii, Diodoto Lyſineorum, Maraco Draylorum,
Paulo Potlorum, Marcellino Iſidis, Macedone
Magidi, Eudoxio Etennorum, Eugenio Cote-
nenſium, Marcellino (*Idem codex*, Marciano)
Coralliæ, Obrimo (*Idem codex*, Ombrimo)
Coraciſii, Petro Echinei, Aurelio Afro, Eu-
ſtachio gentis Sarracenorum, (*a*) Reſtitiano
(*Idem codex* Regetiano *vel* Regeliano) Afro,
(TRECENTI QUINQUAGINTA TRES) &
reſidentibus &c. *ut pag. 579. Ex quo facile da-
tur intelligere ea in antiquis noſtris exemplaribus
deeſſe quæ ab hoc loco recte ſuſtulerunt editores
Romani, nimirum Marciani Imperatoris allocu-
tionem. Vide obſervationem virorum doctiſſimo-
rum.*

Ad pag. 587. *codex Pariſienſis habet hunc titulum.* (*b*)

QUÆ IN EPHESO.

Divæ memoriæ Theodoſius Dioſcoro religioſiſſimo Epiſcopo Alexandriæ.

Imperatores Cæſares Theodoſius & Valenti-
nianus, victores ac triumphatores maximi, ſem-
per venerabiles auguſti, Dioſcoro. Cunctis
conſtitit manifeſtum quia noſtræ reipublicæ
ſtatus &c. *ut ſupra pag.* 587. *ad pag.* 590. *ubi
Codex Pariſienſis habet ſequentem titulum.*

QUÆ IN CHALCEDONA.

Conſtantinus devotiſſimus a ſecretis &c. *ut
pag.* 590.

Poſt vocem recitavit, *quæ habetur poſt alter-
cationem de Theodoreto, Pariſienſis & Divionen-
ſis codices habent hunc titulum.*

QUÆ IN EPHESO.

*Sacræ literæ ſcriptæ reverentiſſimo Epiſcopo Ale-
xandriæ Dioſcoro.*

Pervenit ad noſtræ ſerenitatis auditum &c.
ut ſupra pag. 593. *uſque ad pag.* 597.

*Sacræ literæ directæ Proclo viro ſpectabili Pro-
conſuli Aſiæ.*

Sanctæ quidem ſynodi &c. *Uſque ad pag.* 601.
ubi poſt vocem, Hieroſolymorum, *codex Pariſien-
ſis, cui conſentiunt etiam Corbejenſis & Colber-
tinus, habet ſequentem titulum.*

QUÆ IN CHALCEDONA.

Dioſcorus reverendiſſimus &c. *ad pag.* 606.

QUÆ IN EPHESO.

Tempore Zenonis, &c. *ut pag.* 607.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Et cum legerentur, Orientales &c. *ibid.*

QUÆ IN EPHESO.

Et Juvenale &c. *ibidem.*

QUÆ IN CHALCEDONA.

Et cum legerentur, Orientales &c. *ibid.*

QUÆ IN EPHESO.

Et Stephano Epheſi &c. *ibid.* & cum lege-
rentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Ætius Archidiaconus &c. *ad pag.* 615.
ubi.

QUÆ IN EPHESO.

Joannes presbyter, & primicerius notariorum
recitavit &c. *ad pag.* 617. & cum legerentur
pag. 623.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Orientales &c. *ad pag.* 627.

QUÆ IN EPHESO.

Dioſcorus reverentiſſimus Epiſcopus Alexan-
driæ dixit. Ego pro ſatisfactione &c. in Ni-
cæa & in Epheſo convenerunt &c. Et cum
legerentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Euſebius reverentiſſimus Epiſcopus &c. ex
eadem ſcheda recitavit.

QUÆ

(*a*) Cod. Caſin. *Reſtitutiano.*

(*b*) In Caſin. abſque ullo titulo ſubditur: *Divæ memoriæ* &c., & proſequitur uſque ad illa verba quæ ſunt in Actis pag. 931. *Univerſalis ſynodus ſic ſapit*; ſtatimque ibi ſubditur: *Relegitur initium geſtorum Epheſini ſecundi Concilii. Poſt conſulatum Zenonis & Poſthumiani.* Ita legit Codex cum in editis actis ſit *Tempore Zenonis* &c. qua lectione abſoluta repetitur: *& univerſalis ſynodus ſic ſapit. Sequentia libelli Euſebii, quæ Conſtantinopoli. Et poſt hæc voces: & magnus Athanaſius, & magnus Gregorius & Baſilius* &c. & proſequitur cæ-
tera ſicut in Actis Græco-Latinis.

QUÆ EPHESI.

Dioſcorus reverentiſſimus Epiſcopus Alexandriæ dixit. Etſi &c. Et cum legerentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Theodorus reverentiſſimus Epiſcopus Claudiopolis &c. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN EPHESO.

Helpidius vir ſpectabilis Comes dixit: Pateſactum eſt &c. *ut pag.* 628. & cum legerentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Euſebius reverentiſſimus Epiſcopus Dorylæi &c. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN EPHESO.

Et omnes enim ſanctos patres &c. Et cum legerentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Euſebius reverentiſſimus Epiſcopus Dorylæi &c. *ut pag.* 633. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN EPHESO.

Ex libello adhuc Eutychis.

Sed ſecundum hanc fidem &c. *ad pag.* 644. & cum legerentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Euſebius vir reverentiſſimus Epiſcopus Dorylæi dixit &c. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN EPHESO.

Helpidius vir ſpectabilis Comes dixit &c. *ut pag.* 645. *uſque ad pag.* 653.

QUÆ IN EPHESO.

Et exclamans ſancta ſynodus &c. ſequentia libelli Euſebii.

CONSTANTINOPOLI.

Et magnus Athanaſius &c. *Hunc titulum addidimus ex codice Corbejenſi. Editiones Romanæ antiquiores ita habebant.* Conſtantinopoli Actione prima Acta, lecta Epheſi, relecta Chalcedone. *Deleta autem iſtu ſunt ab editoribus Romanis. pag.* 656. Et cum legerentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Glorioſiſſimi judices &c. percurrantur. (*a*)

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Beronicianus devotiſſimus a ſecretis ſacri conciſtorii ex eadem ſcheda recitavit.

SECUNDA COGNITIO IN CONSTANTINOPOLI.

Conſulatu Flavii Zenonis &c. *ut ibid. ad pag.* 659. fidei monimentorum.

Reſcriptum epiſtolæ &c. (*b*)

Obloquuntur: *Varias iſtius epiſtolæ verſiones extare ſupra monuimus ad cap. VI. Verſ. Vet. Conc. Epheſ. & aliam rurſus a Mario Mercatore factam dedimus ibid. Illam quæ iſthic habetur neſcio unde acceperint editores Romani. Diverſa quippe eſt ab ea quam ſuperiores editiones præferunt. Cur autem omiſſa etiam ſit vetus alia ejusdem epiſtolæ interpretatio a Crabbo primum edita, facile non eſt divinare. Nos ergo antiquam verſionem dabimus a Crabbo editam, ſed collatam cum veteribus exemplaribus manuſcriptis, ac etiam alteram illam verſionem quam a Crabbo etiam primo editam fuiſſe diximus, præſertim cum, ut obſervatum eſt a viro docto, ea uſum fuiſſe conſtet ſanctum Leonem in epiſtola ad Leonem Auguſtum. Ut autem diſtinguere poſſit eruditus lector has duas antiquas editiones, unam quidem vocabimus Ruſtici, quia in codicibus a Ruſtico emendatis invenitur, aliam Crabbi, quia ab illo primum edita eſt. Et editionem quidem Ruſtici hoc ponemus conſequenter, aliam poſt geſta. Iſtius porro editionis aliud exemplar habetur ſupra in actione ſecunda pag.* 959.

Reſcriptum epiſtolæ religioſiſſimi Cyrilli Alexandriæ epiſcopi ad Neſtorium menſe Mechir, Ind. XIV.

OBloquuntur quidem, ſicut audio, quidam exiſtimationi meæ apud tuam [a] reverentiam, & hoc frequenter, proceſſionum vel conventuum [b] plenariorum tempora maxime obſervantes, & eo magis, forſitan arbitrantes delectare ſe aures tuas, adverſus nos inconſideratas voces emittunt, læſi quidem nihil, objurgati autem, & hoc leniter, [c] unus quidem quod cœcos & pauperes vexabat injuriis, [d] alter autem quod contra matrem evaginaverat gladium, tertius vero quia cum ancilla aurum furatus eſt alienum, & qui talem ſemper habuerit exiſtimationem qualem nullus provenire ſaltem [e] aliquibus graviſſimis inimicis optaverit. Verum non multus mihi de talibus ſermo eſt, ut neque ſupra dominum & magiſtrum neque ſupra patres puſillitatis quæ mihi ineſt modus excreſcat. Non enim facile eſt cuiquam, quamlibet vitam ſuam habeat circumſpectam, nequam hominum maledicta vitare. Sed illi quidem maledictione & amaritudine plenum os habentes, [f] reddent omnium judici rationem. Convertar autem nunc ego ad id quod me maxime decet, & commonebo etiam nunc tamquam fratrem in Chriſto de doctrinæ ratione & ſenſu fidei cum omni cautela plebibus prædicandæ. Exhortabor quoque cogitare debere quia ſi offendatur [g] ſolum unus de puſillis qui credunt in Chriſtum, quam ſit intolerabilis indignatio. Si vero tanta fuerit multitudo læſorum, quomodo quæſo non omni arte ſtudendum eſt, ut prudenter auferatur hujuſmodi offenſio & ſanæ fidei ratio inſinuetur expoſcentibus veritatem? Erit autem hoc [h] & omnino recte faciendum, ſi ſanctorum patrum libros legentes, [i] magni eos momenti eſſe facere feſtinemus, & probantes noſmetipſos ſi ſumus in fide ſecundum quod ſcriptum eſt, illorum rectis & inreprehenſibilibus definitis noſtros ſenſus bene atque optime robo-

a Ita etiam codices Pariſ. & Divion. in actione ſecunda iſtius Concilii. Corbejenſis habet *religioſitatem*.

b *Plenariorum*. Hanc vocem nullus veterum librorum habet in ſecunda actione.

c Omnes veteres in eadem actione ſecunda: *unus eorum quod cæcos*.

d Corb. *alter vero*. Pariſ. *alter quod*. Vox *vero* addita eſt ſupra lineam in Divionenſi.

e *Aliquibus*. Hanc vocem veteres libri non habent in actione ſecunda.

f Ita codices Corbejenſis, & Colbertinus. Alii & Crabbus habent, *reddent quandoque omn. jud. rationem*. Sic etiam habent omnia vetera exemplaria in actione ſecunda iſtius ſynodi Chalcedonenſis.

g Vocem *ſolum* non habent vetera exemplaria in eadem actione ſecunda.

h Eadem exemplaria non habent *omnino* in eadem actione.

i Hæc eſt lectio veterum exemplarium Corb. Divion. & Colbertini. Pariſienſe habet, *magni eos faciamus*. Crabbus, *magni eos momenti habere ſtudeamus*. Sic etiam Corbejenſis in ſecunda actione, ubi Pariſ. & Divion. legunt *eſſe faciamus*.

(*a*) In Caſin. additur: *Berocinicianus... recitavit. Ex geſtis Epheſenis relegitur ſecunda actio Conſtantinopolim. Conſulatu* &c. ut eſt hic.

(*b*) Caſ. Reſcriptum epiſtolæ reverentiſſimi & Deo digni Cyrilli..... *menſe Mechir indictione* XIII.

roboremus. Ait ergo ſanctum illud & magnum Concilium ipſum [a] de Deo & patre ſecundum naturam genitum unicum filium, Deum verum de Deo vero, lumen de lumine, per quem omnia creavit pater, deſcendiſſe, incarnatum eſſe, atque inhumanatum eſſe, [b] hominem factum, [c] paſſum, reſurrexiſſe tertia die, & in cœlum aſcendiſſe. [d] Hæc etiam nos ſequi oportet, & verba atque doctrinas, cogitantes quid ſignificet incarnari [e] & hominem fieri Dei verbum. Non enim dicimus quia Dei verbi natura transformata facta ſit caro, ſed nec quia in totum hominem qui eſt ex anima & corpore commutata eſt, [f] ſed illud potius, quia carnem animatam anima rationali uniens ſibimet [g] ſubſtantialiter Deus verbum, inenarrabiliter atque inſcrutabiliter factus eſt homo & appellatus eſt filius hominis, non tantum ſecundum voluntatem aut [h] beneplacitum, nec ſicut in perſonæ tantummodo ſuſceptione, ſed quia diverſæ quidem quæ ad veram unitionem convenere naturæ, unus autem ex utriſque Chriſtus & filius, non quaſi [i] naturarum per unitionem diverſitate præſumpta, ſed magis hisdem naturis perficientibus nobis divinitate & humanitate [k] unicum Dominum & Chriſtum & filium per inenarrabilem & [l] inſcrutabilem concurſum ad unitatem. [m] Sic dicitur, dum certe ante omnia ſecula ſubſiſtentiam [n] habeat & natus ſit ex patre, generari etiam ſecundum carnem ex muliere; [o] non quod ei divina natura [p] (in qua conſubſtantivus vel coeſſentialis id eſt homouſius eſt patri) in ſancta virgine initium ut eſſet acceperit, [q] neque quia neceſſitate propter ſe ipſum ſecunda eguerit nativitate poſt patrem, (Eſt enim hoc vanum ſimul & imperitum exiſtentem ante omnia ſecula & coæternum patri dicere indiguiſſe ſecundo ut eſſet initio) ſed quoniam propter nos & propter noſtram ſalutem uniens ſibi [r] ſubſtantialiter humanitatem proceſſit [s] ex muliere, propterea dicitur [t] ſecundum carnem natus. Non enim prius homo communis ex ſancta [u] eſt virgine generatus, & ſic poſtea verbum ſupervenit in eo; ſed ex ipſa vulva unitus nativitatem carnalem [x] dicitur pertuliſſe, tamquam nativitatem propriæ carnis ſuam faciens. Sic eum dicimus & paſſum eſſe & reſurrexiſſe; non quia Dei verbum in ſua natura paſſum eſt aut plagas perforationes clavorum aut reliqua vulnera, [y] (impaſſibilis namque divinitas, quoniam & incorporea) [z] ſed quia quod proprium ejus factum eſt pertulit corpus, ipſe iterum pro nobis dicitur pertuliſſe. Erat enim impaſſibilis in carne paſſibili. Simili autem modo & de morte ejus ſentimus. Immortalis enim ſecundum naturam & incorruptibilis & vita & vivificans eſt [aa] Dei verbum. Sed quia iterum proprium ejus corpus gratia Dei, [bb] ſicut dicit Paulus, pro omnibus guſtavit mortem, dicitur mortem pro nobis ipſe perferre; [cc] non quaſi venerit in experimentum mortis, quod attinet ad ejus naturam, (ſummæ enim dementiæ eſt hoc [dd] dicere vel ſentire) ſed quia, [ee] ſicut nuper dixi, caro ejus guſtavit mortem. Sic etiam reſurgente ejus carne, rurſus ejus reſurrectio [ff] vocitatur; non quaſi ipſo ad corruptionem, quod abſit, elapſo, ſed quia ejus [gg] iterum caro ſurrexit. Sic & unum Chriſtum Dominumque fatebimur, non ut hominem coadorantes verbo, [hh] ne inciſionis imaginatio præſens [ii] inducatur dum dicitur *eo*, ſed ſicut unum atque eundem adorantes, [kk] quia non alienum eſt a verbo ejus corpus cum quo ipſe conſidet patri; non iterum ſicut duobus filiis conſidentibus,

---

a Eadem exemplaria in actione ſecunda, *de Deo patre genitum ſecundum*.
b Corbejenſis iſta non habet in ſecunda actione, neque vocem *mortuum* quæ ſtatim ſequitur.
c Libri Pariſ. & Divion. & Crabbus legunt, *paſſum, mortuum, reſurr.*
d Pariſ. in ſecunda actione: *Hæc etiam nos ſequi oportet verba*. Ita etiam Corb. & Div. niſi quod habent *conſequi*.
e Corb. in eadem actione, *& inhumanari*.
f Veteres libri in eadem actione ſecunda, *ſed illud potius ſentiendum*.
g Divion. & Pariſ. *ſubſiſtentialiter vel eſſentialiter*. Sic etiam iidem ſecunda actione, ubi Corbejenſis habet *ſecundum ſubſtantiam*. h Vetera exemplaria in actione ſecunda, *bonum placitum*,
i Eadem exemplaria ibidem, *naturarum earum per unitatem*.
k Divion. & Corb. ibidem, *unum*.
l Corb. ibid *ineffabilem*. Eandem lectionem habet Divionenſis in margine.
m Corb. & Divion. in eadem actione ſecunda: *Et ſic dicitur certe dum ſit*.
n Vetera exemplaria ibidem, *habens & natus ex patre*.
o Divion. ibid. *non quod ejus divina*. Corb. *non quod divina*
p Ad hanc parentheſim iſta notavit Ruſticus in margine. *Non eſt in Græco*. Quod etiam in editione Crabbi retentum eſt; repudiatum vero in Romana, quia Crabbianum putabatur.
q Vetera exemplaria in eadem actione ſecunda, *neque ex neceſſitate*.
r Codices Pariſ. & Divion. *ſubſtantialiter*. Sic etiam iidem in actione ſecunda, ubi Corbejenſis habet *ſecundum ſubſiſtentiam*.
ſ Iidem libri Pariſ. & Divion. *ex femina*. Ita etiam omnes in ſecunda actione
t Annotatio Ruſticii. *Græci, Carnaliter*. quod etiam retentum eſt a Crabbo.
u Iidem & heic & in ſecunda actione, *eſt virgine genitus*. Sic etiam Crabbus.
x Iidem libri Divion. & Pariſ. *creditur & dicitur pertuliſſe*.
y Heic iidem libri & Crabbus addunt *pertulerit*. Sic etiam codices Divion. Pariſ. & Corbejenſis in ſecunda actione.
z Divion. & Pariſ. *ſed quia quod factum eſt proprium ejus pertulit corpus, ipſe mortem pro nobis dicitur pertuliſſe*. Sic etiam omnes libri in actione ſecunda.
aa Eadem vetera exemplaria Divionenſe & Pariſienſe: *Deus Dei verbum*. Sic etiam omnes libri in ſecunda actione. bb Iidem libri, *ſicut dicit Apoſtolus Paulus*. Item in ſecunda actione
cc Iidem libri & heic & in ſecunda actione: *non quod experimentum terrenæ mortis divina ejus natura pertulerit* Sic etiam ſcripſit Crabbus in margine.
dd Ibid. *ſentire vel dicere*. Ita etiam veteres libri in ſecunda actione.
ee Omnia vetera exemplaria habent in actione ſecunda, *ſicut nunc dixi*. Quod oſtendit verum eſſe quod alibi admonuimus vocem *nuper* aliquando ſignificare *ſupra*.
ff Corb in eadem actione ſecunda: *dicitur*. Eandem lectionem habet Divion. in margine.
gg Corb. in ſecunda actione, *iterum corpus ſurrexit*.
hh Pariſ. & Divion. & Crabbus, *ne diviſionis*. Sic etiam omnes libri in eadem actione ſecunda. At Divionenſis & Crabbus habent in margine, *al.* inciſionis. Crabbus, *ne diviſionis imaginatio præſentetur vel inducatur*.
ii Eadem vetera exemplaria, *judicetur*. Divion. in margine & heic & in ſecunda actione, *al. inducatur*. Corb. in ſecunda actione, *præſentetur*.
kk Eadem exemplaria, *quia non alienum corpus a verbo eſt, ſed ejus magis eſt proprium cum quo ipſe conſidet*. Ita etiam ferme omnia vetera exemplaria in actione ſecunda.

bus, ſed ſicut uno cum carne [a] propter unitatem. Si vero ſecundum [b] ſubſiſtentiam unitionem ſive ut [c] ineffabilem ſive ut indecentem recuſamus, inruimus in id ut duos filios prædicemus. Neceſſe eſt enim [d] cuncta dividere & dicere hominem quidem ſpecialiter filii vocabulo [e] honoratum, [f] rurſus vero ſpecialiter Deum verbum filii nomen atque appellationem naturaliter [g] habentem. Non ergo in duos filios unus Dominus Jeſus Chriſtus dividendus eſt. [h] Nullo enim modo oportet rationem rectæ fidei ſic habere. [i] Sed nec perſonarum [k] unitionem, ſicut aliqui opinantur Non enim dixit ſcriptura, quia Deus verbum perſonam hominis univit ſibi, ſed quia caro factum eſt. Verbum vero carnem fieri nihil eſt aliud niſi quia juxta nos participatus eſt [l] carnem & ſanguinem, noſtrum autem corpus perfecit proprium, & proceſſit homo ex muliere, Deus eſſe non deſinens & ex Deo patre eſſe progenitus, ſed & in adſumptionem carnis quod fuerat perſeverans. Iſtud allegat ubique ſubtilis fidei ratio. Sic ſanctos patres ſenſiſſe comperimus. Sic auſi ſunt [m] Dei genitricem ſanctam virginem dicere; non quia natura verbi [n] Dei vel deitatis ejus ex ſancta virgine initium ut eſſet accepit, ſed quia quod ex ea genitum eſt ſanctum corpus rationaliter animatum, cui & ſubſiſtentialiter unitum verbum ſecundum carnem dicitur natum. Hæc etiam nunc ex caritate quæ in Chriſto eſt ſcribo, rogans ut fratrem, & conteſtans ſicut in conſpectu Chriſti & electorum angelorum hæc nobiſcum ſentire pariter & docere, ut Eccleſiarum pax perſtet incolumis, & ſacerdotibus Dei indiſciſſum concordiæ atque caritatis vinculum perſeveret.

Cyrillus epiſcopus Alexandriæ &c. *ut pag. 665.*

Epiſtola ſcripta Deo amantiſſimo Epiſcopo Antiochiæ Joanni &c. ibid.

Duas autem iſtius epiſtolæ verſiones dedit Crabbus, eam nimirum quam nos invenimus in antiquis exemplaribus, quæ emendata eſt a Ruſtico, aliam ex alia antiqua interpretatione, quæ extat etiam in collectione canonum edita a viro clariſſimo Paſchaſio Queſnello. Iſtam retinuerunt editores Romani aliquot in locis correctam ex ingenio, eam quæ a Ruſtico emendata eſt rejecerunt. At nos, qui editionem Ruſtici repræſentamus, interpretationis ab illo editæ varias lectiones heic annotabimus; ſi prius monuerimus eam extare rurſum in actione ſecunda iſtius Concilii Chalcedonenſis pag. 959. & ſupra in antiqua verſione Concilii Epheſini ad quam referendæ ſunt ſequentes variæ lectiones.

convocantibus tamen. *Codices Corb. & Colb.* autem. *Sic etiam Corbejenſis in ſecunda actione, ubi alii habent* tamen.

piiſſimis ac Chriſto amantiſſimis. *Exemplar Pariſ.* piiſſimis ac Chriſtianiſſimis; *reliqua*, piiſſimis, Deo amiciſſimis, ac Chriſtianiſſimis. *Veteres editiones*, piiſſimis ac Deo amantiſſimis atque Chriſtianiſſimis. *Codex Corb. in ſecunda actione pro* Chriſtianiſſimis *habet* Deo amiciſſimis.

famoſiſſimam. *Omnia vetera exemplaria & heic in ſecunda actione habent* opinabilem. *Ita etiam Crabbus, qui in margine ſcripſit* inenarrabilem.

in ſeculo. *Omnes veteres libri in ſecunda actione*, in ſecula.

præclarum. *Hanc lectionem præferunt libri Pariſienſis & Divionenſis. Reliqui & veteres editiones* præclariſſimum. *Quo etiam modo habet codex Corbejenſis ſecunda actione. At Pariſienſis illic habet* præclarum. *Ita etiam primo habuit Divionenſis, ſed poſtea emendatum eſt ut legeretur* præclariſſimum.

ditiſſima manu. *Codice. Corn. Divion. Colb. & veteres editiones*, divite manu bona impertit & tribuit ſubjugare. *Sic etiam Pariſ. reſi quod* partitur *habet pro* impertit. *Hanc ultimam lectionem habent omnia vetera exemplaria in ſecunda actione*

reverentiſſimo. *Ita codices Divion. & Pariſienſis & heic & in actione ſecunda At Corb & Colb. habent*, religioſiſſimo & conſacerdote fratre.

converſari. *Veteres libri & editiones*, verſari. *Ita etiam omnes libri in actione ſecunda.*

conjungeret ea quæ ſeparata. *Voces illæ*, ea quæ, *deſunt in antiquis libris & editionibus. Sic etiam in actione ſecunda.*

coronaret. *Legendum* coronet, *ut omnes libri & editiones, non ſolum heic, ſed etiam in ſecunda actione.*

convenjunt. *Veteres libri in actione ſecunda*, convenientia ſunt.

reverentiſſimi. *Corb.* religioſiſſimi.

perſuadendum nobis. *Vetera exemplaria habent* nos. *Sic etiam in actione ſecunda.*

aculeum. *Pariſ. & Divion.* clavum. *Iſte habet in margine*, al. aculeum. *In ſecunda quoque actione omnia vetera exemplaria habent* clavum.

Parate tamen. *Melius veteres libri & editiones*, Paratos tamen ita in hoc invenit; *niſi quod quidam habent* paratus autem *vel* enim. *Codex Corb. in ſecunda actione*: Paratos autem ita in hoc nos invenit.

ſalvatorem dicentem. *Corb. & Colb.* ſalvatoris dicentis.

Dominus Deus. *Omnes libri & editiones*, Domine Deus.

Quoniam ſi quis. *Codices Corb. & Colb. & editiones*: In tantum ut ſi quis particeps fuerit pacis quæ a Deo datur, non infigebit omni bono. *Codex Corb. in ſecunda actione*: Quare quiſquis particeps.

miniſtratur. *Veteres libri in actione ſecunda*, datur. nunc maxime nobis. *Iidem libri in eadem actione*, nunc magis nobis.

reverentiſſimo. *Codices Corb. & Colb. & editiones*, religioſiſſimo. *Ita etiam Corbejenſis in ſecunda actione.*

chartam proferente. *Editiones & omnia ferme vetera exemplaria ſic leguntˌ*, chartam nobis proferente.

profeſſionem. *Sic legitur hic locus in editionibus Crabbi & in Corb. & Colb. exemplaribus*: confeſſionem, & affirmante hanc a tua ſanctitate & ab aliis Deo amiciſſimis ibidem conſtitutis Epiſcopis eſſe compoſitam. Habet autem ſcriptura ita & ipſis verbis inſerta eſt huic epiſtolæ meæ. *Divion. & Pariſ.* & hanc a tua ſanctitate compoſitam fidem dicente & ab aliis reverentiſſimis ibidem conſtitutis Epiſcopis. Habet enim ſcriptura ita & ipſis verbis ſicut inſertum eſt huic epiſtolæ meæ. *Sed poſtrema iſta pars paulo aliter habet in Pariſienſi*: Habet autem ſcriptura iſta ſicut &c. *Omnes veteres libri in ſecunda actione congruunt cum editione noſtra, niſi quod habent* confeſſionem & compoſitam fidem

a Vetera exemplaria in actione ſecunda, *ſecundum unitionem. Si vero ſecundum ſubſiſtentiam unitionem aut ut inconvenientem aut ut indecentem recuſamus, inruimus ut duos filios.*

b Ibid. *ſubſiſtentialem unitatem.* Crabbus in margine, *ſubſtantialem.*

c Crabbus hanc vocem poſuit in margine, & contextu *inconvenientem.* Quæ eſt lectio codicum Divionenſis & Pariſienſis. Porro Divionenſis habet in margine, *al. ineffobilem.*

d Pro *cuncta* codex Corb. in actione ſecunda habet *omnino.* Sic etiam Divion. in margine.

e Divion. in eadem actione, *prædicare.* & in margine, *al. honoratum.*

f Iidem libri, & *rurſus ſpecialiter* Sic etiam omnes libri veteres in ſecunda actione.

g Libri veteres in eadem actione, *habere.*

h Ruſticus annotat Græcos codices ſic habere. *Nullo autem modo proderit rectæ fidei rationi ſi ſic habeatur.*

i Corb. in eadem actione. *vel ſi perſonarum unitionem aliqui opinantur.*

k Divion. & Pariſ. *unitatem.*

l Corb. & Pariſ. in actione ſecunda *carnis & ſanguinis, & noſtrum corpus fecit proprium.* Ita etiam Divion. niſi quod habet *carni & ſanguini.*

m Annotatio Ruſtici in eadem actione: *Proprie in Græco ſonat partum.*

n Vox *Dei* non extat in exemplari ſecundæ actionis.

dem dicente. *Attamen Corbejenſis legit*, compoſitam affirmante.

breviter enarramus. *Vetera exemplaria & veteres editiones*, breviter dicimus. *Sic etiam vetores libri in actione ſecunda.*

irreprehenſibilia. *Videtur legendum* incomprehenſibilia. *Nam codices Corbejenſis & Colbertinus, quibus conſentiunt etiam veteres editiones, habent* ineffabilia. *Eandem lectionem habet codex Corbejenſis in ſecunda actione.*

ſed confitentes. *Iidem codices & editiones*, ſed confeſſione propriæ infirmitatis.

pro excludendis. *Hanc lectionem confirmant veteres editiones & codices Pariſienſis & Divionenſis. Colbertinus & Corbejenſis legunt*, præcludentes his &c.

tentant adſurgere. *Codex Corb. in ſecunda actione*: tentantes ſurgere in quibus ea quæ ſunt. *Codex Pariſ. iſtic non habet voces* in quibus ea, *quæ in Divionenſi addita ſunt ſupra lineam.*

quæ ſunt ſupra. *Corb. Divion. Colb.* dum ea quæ ſunt ſupra. *Veteres editiones*; in quibus ea quæ ſunt ſupra. *Vide quæ paulo ante dicta ſunt.*

homo factus. *Ita omnes libri veteres. Sed Divionenſis habet in margine*, inhumanatus. *Sic etiam Cyabbus.*

ex ipſa conceptione. *Omnes veteres libri & editiones*, & ex ipſa conceptione, *Sic etiam codex Corbejenſis in actione ſecunda.*

conjungentes. *In Corbejenſi & Colbertino exemplaribus vitio veterum librariorum ſcriptum eſt* munificantes *pro* unificantes, *ut eſt in antiquis editionibus; in quarum margine ſcriptum eſt*, conjungentes, communificantes. *Attamen codex Corbejenſis in actione ſecunda habet* communificantes. *Eadem lectionem reperi in margine Divionenſis.*

quaſdam dividentes. *In vetuſtis aliquot habetur*, quaſdam vero dividentes. *Sic Corb. & Divion. in ſecunda actione.*

& diviniores quidem. *Corb. & Colbert, & veteres editiones*, & divinitatem quidem dicentes ſecundum deitatem. *quam lectionem Divionenſis codex habet in margine. Corbejenſis in ſecunda actione præfert*, & Deo decentes quidem.

humiliores. *Quædam exemplaria habent* humiles. *Sic etiam Corb. in actione ſecunda*,

ita & nos ſapere. *Corb. Divion. Colb.* ita & nos quoque ſapere.

alterutris. *Omnes libri veteres & editiones*, alterutrum. *In ſecunda quoque actione omnes libri veteres legunt* alterutrum.

veſtræ & noſtræ. *Ita codices Pariſienſis & Turonenſis. Alii & veteres editiones habent*, & noſtræ & veſtræ. *In actione vero ſecunda codex Corbejenſis habet*, & quæ apud nos & quæ apud vos ſunt Eccleſiæ. *Supra in principio iſtius epiſtolæ*: pace coronet Eccleſia quæ apud vos & apud nos ſunt.

ſolentium. *Quidam codices habent* amantium. *Veteres editiones*, amantes.

eructare. *In omnibus antiquis exemplaribus & hoc & in actione ſecunda ſcriptum eſt* eructare.

ad eos dicere. *Tria vetera exemplaria & antiquæ editiones*, ad eos dicere oportere. *Codex Corb. in ſecunda actione*, dici debere. *Eandem lectionem habet Divionenſis in margine.*

& in hac tanta ſtultitia. *Eadem tria exemplaria*, & hanc tantam ſtultitiam languiſtis. *Sic etiam codex Pariſ. in ſecunda actione. At alii illic habent*, & hac tanta ſtultitia.

Oportebat enim oportebat. *Hanc lectionem unus tantum vetus codex habet, nimirum Pariſienſis. Reliqui & veteres editiones.* Oportebat enim aperte. *At in ſecunda actione omnes repetunt vocem* opertebat.

diceremus. *Omnes veteres libri in actione ſecunda*, dicamus. Intelligeretur. *Veteres libri & editiones*, intelligatur. *Sic etiam omnes in ſecunda actione.*

vere autem & ſanctus Gabriel. *Iidem libri & editiones.* Vere autem omnino & ſanctus Gabriel. *Pariſ. & Divion. in ſecunda actione*: Verum autem.

quia peperit. *Veteres libri in ſecunda actione*, quod perperit.

ſalvum faciet. *Iidem libri & editiones*, ſalvabit.

depoſitam ejus ſanctam carnem. *Corb. & Colb. & veteres editiones*, depoſita ejus ſancta carne. *Ita etiam codices Pariſ. & Corb. in ſecunda actione.*

ſecundus homo de cœlo. *Divion. & veteres editiones*, ſecundus homo de cœlo cœleſtis.

Meminimus autem. *Ad hoc membrum annotat Ruſticus iſtud non haberi in multis codicibus Græcis.*

inconvertibilis & immutabilis. *Omnes libri & noſtri & veteres editiones habent*, inconvertibilis enim & immutabilis. *Sic etiam in ſecunda actione Corbejenſis & Divionenſis.*

A tamen quia unus. *Quidam codices*, tamen quia ut unus. *Ita etiam Corbejenſis in ſecunda actione.*

perfectus in deitate. *Corbejen.* perfectus ens in deitate. *Mendum eſt veteris librarii; pro quo reponendum eſt*, perfectus permanens in deitate, *ut in Colbertino: aut* exiſtens, *ut in ſecunda actione præfert codex Corbejenſis, itemque Divionenſis ſupra lineam.*

& in una perſona. *Veteres editiones*, & tamquam in una perſona. *Codices Corb. Colb. Divion.* & ſicut in una perſona.

unitatem factam eſſe diximus. *Corb. & Colbert.* unitionem factam eſſe dicimus. *Sic etiam veteres editiones. Quo etiam modo habet codex Divion. in margine. In actione ſecunda codex Corb. habet*, & tamquam in una perſona. *Eandem lectionem habet Divionenſis in margine.*

confermentatio. *Libri noſtri & antiquæ editiones*, fermentatio. *Sic etiam habent codices Pariſ. & Divion. in ſecunda actione.*

B quaſi ita ſaperem. *Corb. & Colb. & veteres editiones*, quaſi aut tali multiloquio uſus ſim aut talia dixerim. *Quo etiam modo ſcriptum eſt in margine libri Divionenſis. Contra in margine veterum editionum, quæ, ut dixi conſentiunt cum libris noſtris, hæc lectio poſita eſt*, quaſi ita ſapuerim aut dixerim. *Quo etiam modo habet codex Corbejenſis in ſecunda actione.*

qui ſuſpicati ſunt. *Corb. Divion. Colbert. & antiquæ editiones*, qui vel ſuſpicati ſunt.

obumbratio. *Omnia vetera exemplaria & veteres editiones*, adumbratio. *Sic etiam omnes libri in ſecunda actione.*

& non mutatur. *Colbert. Divion. Corb.* & non eſt mutatus, ſed neque mutabitur.

verbum omnes confitemur. *Iidem libri*, verbum ſubſiſtere omnes confitemur.

accidentes. *Ita codex Pariſienſ. Reliqui & editiones*, accedentes. *Sic etiam omnes veteres libri in ſecunda actione.*

C Prophetæ voce. *Omnia vetera exemplaria & editiones*, per Prophetæ vocem.

ambigat nullus. *Eadem exemplaria & editiones*, ambigat nemo. *Sic etiam omnia vetera exemplaria in actione ſecunda.*

unum mutare. *Ita codices Divionenſis & Pariſienſis. Sed Divionenſis habet in margine*, al. vel verbum dictorum ibidem poſitorum. *In Corbejenſi & Colbertino & in editionibus*, vel verbum mutare ibidem poſitorum. *In margine editionum*, unum mutare dictorum. *Codex Corb. in ſecunda actione* vel unum. *Sic etiam emendatum eſt antiquitus in Divionenſi.*

terminos quos. *Omnes libri veteres in actione ſecunda*, terminos æternos quos.

Neque enim loquebantur. *Corb. & Colb. & editiones.* Neque enim ipſi erant qui loquebantur, ſed ſpiritus Dei & patris.

Dei patris. *Corb. in ſecunda actione*: Dei & patris.

eſt autem a filio. *Melius in antiquis libris & editionibus*, eſt autem & a filio. *Sic etiam habent omnes libri veteres in actione ſecunda.*

D ſanctorum. *Ita codex Divionenſis, qui* ſanctarum *habet in margine. Quam lectionem præferunt reliqua vetera exemplaria & editiones.*

Mœſiam. *Ita codices Divionenſis, Colbertinus, & Corbejenſis. Pariſienſis & veteres editiones habent* Myſiam. *In actione ſecunda codices Pariſ. & Divion. habent* Myſiam, *Corb.* Mœſia.

Si quis ſpiritum. *Omnia vetera exemplaria & omnes editiones*: Si quis autem ſpiritum. *Sic etiam omnes veteres libri in actione ſecunda.*

in hoc quod eis placuerit mutant. *Corb. & Colb. & editiones*, in ſibimet placitum vertunt. *Ita etiam Pariſ. & Divion. niſi quod* mutant *habent pro* vertunt, *Sed Divionenſis præfert in margine*, al. vertunt. *In actione ſecunda omnes veteres libri habent* in ſibimet placitum mutant,

opinabilis. *Codex Corb. in ſecunda actione habet* opinatiſſimam. *Eamdem lectionem illic habet in margine Divionenſis.*

E beatiſſimum. *Quidam codices & editiones maluere* beatum.

nullum errorem. *Ita codex Pariſienſis. Ceteri & editiones*, & nullum errorem.

Et cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Reverentiſſimi Epiſcopi (*a*) Illyriciani &c. *ut ſupra pag.* 674. ex eadem ſcheda recitavit.

(*b*) QUÆ IN EPHESO.

Euſtathius Epiſcopus Beryti &c. *ut pag.* 675 confirmavit.

QUÆ

(*a*) Cod. Caſin. *Illireſtavi* (*b*) *Quæ in Conſtantinopolitana.*

QUÆ IN CHALCEDONA.

Orientales & qui cum ipſis reverentiſſimi &c. Et poſtquam lecta ſunt.

(*a*) CONSTANTINOPOLI, RETRACTATA EPHESI, CHALCEDONE RELECTA.

Euſebius reverentiſſimus Epiſcopus &c. & cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Glorioſiſſimi judices & ampliſſimus Senatus &c. *ut pag.* 680. *ad* 686. B. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Religioſiſſimus Epiſcopus Baſilius &c. *Codices Corbejenſis & Colbertinus ſic habent.* Conſtantinopoli, retractata Epheſi, relecta Chalcedone; ubi Baſilius Epiſcopus dixit in duabus naturis agnoſcendum unum Dominum. *In editione vero Crabbi ſic.* Actione II. Conſtantinopoli habita ab Eutyche, lecta in Epheſino Concilio, relecta in Chalcedone ..... ab Eccleſia abdicamus.

QUÆ IN EPHESO.

Sancta ſynodus &c. *ut pag.* 686. ſint anathema.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

In veteribus editionibus ſic ſcriptum eſt. Conſtantinopoli Actione II. geſta, ſed Chalcedone relecta.

Saturninus Deo amantiſſimus &c. & cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Æthericus reverentiſſimus &c. *ut pag.* 688. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Valerianus &c. Et cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Dioſcorus reverentiſſimus Epiſcopus Alexandriæ dixit: ex duabus ſuſcipio &c. *ut pag.* 691. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Meliphtongus &c. & cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Dioſcorus reverentiſſimus &c. *ut pag.* 692. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Sabbas Dei amantiſſimus &c. & cum legerentur.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Euſtathius reverentiſſimus &c. *ut pag.* 694. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Euſtathius Deo amantiſſimus &c. ſententiam exponat.

TERTIA COGNITIO IN CONSTANTINOPOLI. (*b*)

Præſidente ſanctiſſimo &c. *ut ſupra pag.* 699. *uſque ad pag.* 712.

QUARTA COGNITIO CONCILII CONSTANTINOPOLITANI. (*c*)

Codex Corbejenſis Quæ Conſtantinopolim, cognitio quarta. Gr. de die quia non ſtat. *Editio Crabbi.* Actio Conſtantinopolitanæ ſynodi 4. ſed Chalcedone lecta.

A Et ſequenti die, tertia feria &c. *ut pag.* 712. patrum autem colligere.

ITEM QUINTA COGNITIO CONCILII CONSTANTINOPOLITANI EX GESTIS EPHESINIS.

Titulus iſte ſic intelligendus eſt, ut quæ illic dicuntur de geſtis Epheſinis referenda non ſint ad primum Concilium Epheſinum, ſed ad ſecundum, in quo Dioſcorus Alexandrinus tyrannum ac prædonem egit. Itaque in editione Crabbi ita ſcriptum eſt. Actio quinta Conſtantinopolitani Concilii, lecta Epheſi, ſed relecta Chalcedone.

Sequenti die, ideſt, ſeptima decima &c. *ut ſupra pag.* 719.

SEXTA COGNITIO CONCILII CONSTANTINOPOLITANI EX GESTIS EPHESINIS.

B *Ita habet hic titulus in codice Divionenſi. In Corbejenſi ſcriptum eſt.* Quæ Conſtantinopoli. Cognitio ſexta. *Editiones veteres.* Actio VI. Conſtantinopol. lecta Epheſi, ſed relecta Chalcedone. *Codex Pariſ.* Item quia cognitio.

Die ſabbati, qui eſt &c. *ut ſupra pag.* 723.

SEPTIMA COGNITIO CONCILII CONSTANTINOPOLITANI EX GESTIS EPHESINIS SECUNDI CONCILII.

Hunc titulum deſcripſimus ex codice Divionenſi. In Corbejenſi hæc tantum leguntur. Quæ Conſtantinopoli, cognitio ſeptima. *In Pariſienſi.* Item ſexta cognitio in Conſtantinopoli. *Iſtius cognitionis vetus exemplar extat etiam in codice* 932. *bibliothecæ Colbertinæ, ex quo variantes* C *lectiones adjicimus.*

Congregata rurſus &c. *ut ſupra pag.* 729. *uſque ad pag.* 738. ſecundum carnem, an non?

INTERRUPTIO IN EPHESO.

Sancta ſynodus dixit &c. & cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Orientales & qui cum ipſis &c. (*d*) ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Eutyches presbyter &c. & cum legerentur,

QUÆ IN EPHESO.

Johannes reverentiſſimus Epiſcopus Epheſi &c. *Sic veteres libri & editiones, mendoſe. Melius in Romana,* Hephæſti &c. *ut pag.* 740. D inducitur.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Eutyches presbyter dixit: ſic credo &c. ut veſtra ſanctitate.

QUÆ IN EPHESO.

Dioſcorus Epiſcopus &c. reliqua recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Sanctiſſimus Archiepiſcopus dixit &c. *ut ead. pag.* 741. naturam confiteor.

QUÆ IN EPHESO.

Dioſcorus Epiſcopus &c. *ut pag.* 744. & cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Orientales, & qui cum ipſis &c. ex eadem ſcheda recitavit.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

E Sancta ſynodus dixit &c. confuſionem dicis.

(*a*) *Quæ in Conſtantinopolim.* & ſub eodem titulo omnia dantur uſque ad adnotationem poſitam in margine Actorum G. L. *Chalcedone acta.* tunc vero ponitur titulus. *Quæ in Chalcedone Eutheric.* Dein vbi in editis G. L. eſt *Beronicianus* &c. hic novus titulus ſignatur: *Quæ in Conſtantinopolim Beronicianus.... reverentiſſimus Valerianus* &c. uſque poſt illa verba: *a fide pia ſancta eccleſiæ;* poſt hæc enim habetur novus titulus: *Quæ in Chalcedonia* &c. *Dioſcorus* &c. & ſub hoc titulo proſequuntur cætera uſque ad Beronicianus &c. *Sabas Palty* &c. quibus præfigitur titulus: *Quæ in Conſtantinopolim;* & deinceps ſub eodem omnia pergunt uſque ad *tertiam* &c. (*b*) Caſin. addit: *ex geſtis Epheſenis.* (*c*) Caſ. addit. *ex geſtis Epheſenis.*

(*d*) Quæ ſub hoc titulo in Caſin. deſinunt in illa verba: *& nunc dicimus;* ſtatimque præponitur alter titulus. *Quæ in Conſtantinopoli Conſtantinus* &c. & procedit uſque ad *Joannes* &c. ut hic.

QUÆ IN EPHESO.

Et exurgens Basilius reverentissimus Episcopus &c. *ut pag.* 748. neque scio dixisse.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

Magnificentissimus &c. confabulationes ejus.

Subscriptiones domni Flaviani Episcopi & Confessoris seu diversorum Episcoporum vel Archimandritarum, qui in hujus synodi Concilio consederunt.

Flavianus Episcopus &c. *ut pag.* 748.

SUBSCRIPTIO ARCHIMANDRITARUM.

Andreas presbyter &c. *ut pag.* 751. (*a*) cumque lecta fuissent.

QUÆ IN EPHESO.

Eutyches Archimandrita dixit &c. *ut pag.* 753. Idibus Aprilis Constantinopoli.

QUÆ IN CONSTANTINOPOLI.

REPLICATIO GESTORUM IPSIUS CONCILII.

Exemplar gestorum habitorum Idibus Aprilis. Constantinopoli.

Flavio Protegene &c. *ut supra pag.* 754. *usque ad pag.* 821. notionem.

ALIORUM GESTORUM PRINCIPIUM.

Consulatu Flavii Protogenis &c. *ut eadem pag.* 821. *ad pag.* 827. gesta edidi.

QUÆ IN EPHESO.

Basilius Episcopus Seleuciæ &c. & cum legerentur,

QUÆ IN CHALCEDONA.

Basilius reverentissimus Episcopus &c. *ut ead. pag.* 827. ex eadem scheda recitavit.

QUÆ IN EPHESO.

Seleucus Episcopus dixit &c. *ut pag.* 831. *usque ad pag.* 862. recitavit.

LIBELLUS MONACHORUM EUTYCHIS.

Sanctæ huic & Dei &c. *ut ead. pag.* 862. *usque ad pag.* 871. Ephesinæ primæ &c. *In Parisiensi hic est titulus.*

QUÆ IN EPHESO ACTA SUNT, ADVERSUS NESTORIUM.

Aliter autem codex Divionensis, in quo sic legitur. Initium Ephesini primi Concilii ex gestis Ephesini secundi. *In Corbejensi vero ita adnotavit Rusticus Diaconus.* Hic sancta synodus Ephesina ex gestis Ephesei latrocinii Chalcedone recitatur.

Post Consulatum &c. *ut ead. pag.* 871. *usque ad pag.* 885. & princeps.

FINIUNT EXEMPLA SANCTORUM EPISCOPORUM.

Petrus presbyter &c. *ut ad pag.* 885. *usque ad pag.* 893. ignorem.

In loco aliter fecere Romani quam fecerant in editione actorum Concilii Ephesini. Nam cum in iis edendis professi fuissent sequi se Theodorum Peltanum, qui tres tantum priores subscriptiones eorum qui decepti sunt posuit, quia codex Bavaricus, quo ille utebatur, plures non habebat, isti non solum ceteras addiderunt quas in Græcis exemplaribus inveniebant, sed ex concilii Chalcedonensis antiqua versione eas quoque descripserunt quarum Græca verba non reperiebantur. Qua diligentia defuncti, supervacaneum & inutile arbitrati sunt eadem repetere in editione actorum concilii Chalcedonensis, & studio brevitatis eorum tantum nomina retulerunt quorum subscriptiones integræ extabant in superioribus hujus synodi editionibus, ne monitis quidem lectoribus eas repetendas esse ex gestis Ephesinæ. Verum quia congruum videtur acta magnæ istius synodi integra reddere, qualia nimirum leguntur in antiquis codicibus, prout factum videmus a Crabbo & Surio & in editione Veneta, operæ pretium me facturum putavi & eruditis lectoribus non injucundum si priorum exempla sequens, eas subscriptiones heic revocavero quas Romani in alium locum transtulerunt, præsertim quia multa ab illis mutata sunt contra fidem veterum librorum & editionum. Hinc etiam juvari interdum poterit textus Græcus. Sic ergo habent.

B Flavius Hesychius Cerdánepiensis principalis Quartodecimanus, cognoscens veram & rectam fidem, supplicans accessi ad sanctam & catholicam Ecclesiam, & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum Consentio suprascriptæ expositioni catholicæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant sanctum diem Paschæ sicut sancta & catholica Ecclesia celebrat. Jurans per sanctam & homousion trinitatem & pietatem & victoriam religiosissimorum [a] & Christi amicorum Imperatorum Flavii Theodosii & Flavii Valentiniani perpetuorum Augustorum; si vero aliquid de his transgressus quandoque fuero, subjacere me legis severitati. Et subscripsi manu mea.

C Rufinus secundæ Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoscens veram catholicam fidem, supplicavi exorans sanctam & catholicam Ecclesiam, & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum. Consentio vero cum omni domo mea præscriptæ expositioni rectæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant sanctum diem Paschæ sicut sancta & catholica & apostolica Ecclesia celebrat. Jurans per sanctam & homousion trinitatem & pietatem & victoriam [b] Christi amicorum Imperatorum Flavii Theodosii & Flavii Valentiniani perpetuorum Augustorum, si vero de his aliquid aliquando transgressus fuero, subjacere me cum omni domo mea legis severitati. Et relecta mihi expositione & placente, D subscripsi propria mea voluntate & proposito.

Eugenius secundæ Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoscens cum omni domo mea rectam & catholicam fidem, obsecrans sanctissimum episcopum Theophanium, accessi ad sanctam & catholicam Ecclesiam, & anathematizo omnem hæresim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant sanctum diem Paschæ sicut sancta & catholica & apostolica Ecclesia. Consentio vero cum omni domo mea præscriptæ expositioni catholicæ fidei. Jurans per sanctam & homousion trinitatem & pietatem & victoriam & diuturnitatem Christianissimorum Imperatorum Flavii Theo- E dosii & Flavii Valentiniani perpetuorum Augustorum, si vero aliquid eorum prævaricatus fuero quandoque, subjacere me cum omni domo

a Hæc non extant in codice Parisiensi. Non extabant etiam olim in Divionensi, sed postea addita sunt supra lineam. Desunt etiam apud Marium Mercatorem.

b Codices Divion. & Paris. *Christianissimorum.*

(*a*) Post subscriptiones Cod. Casin. habet: *Finis quæ in Constantinopolim. Quæ in Epheso. Cum lecta* &c. est supra pag. 754. & pergunt cætera usque ad col. 798. post illa verba *relecta est*; statimque ponitur titulus *VII. Secretarium, ultima actio. Congregato rursus* &c. & sic pergitur usque ad acta Concilii I. Ephesini quæ hoc duplici titulo præfiguntur *Quæ in Epheso prima. Initium Ephesini primi Concilii post consulatum* &c.

mo mea legis ſeveritati. Et relecta mihi expoſitione & placita, ſubſcripſi manu mea.

Fauſtinus laicus ſecundæ Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoſcens veram & catholicam fidem, obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi ad catholicam Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua prius erraveram, & conſentio præſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant diem ſanctum Paſchæ quemadmodum ſanctæ & catholicæ & apoſtolicæ Eccleſiæ celebrant. Jurans per ſanctam & homouſion trinitatem & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi vero aliquid horum prævaricatus fuero quandoque, ſubjacere me legum ſeveritati. Et relecta mihi expoſitione, accedens cum omni domo mea ſubſcripſi manu mea.

Damalius & Alexander manu uſi [a] Eutropii filii Theodori reverentiſſimi Diaconi, cognoſcentes catholicam fidem, & obſecrantes ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſimus ad catholicam Eccleſiam, anathematizantes omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ quemadmodum catholici. Et relecta nobis expoſitione, jurantes venerabili juramento ſanctæ trinitatis & victoriam & ſalutem dominorum orbis terræ Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum non tranſgredi aliquid præſcriptorum. Et credentes cum domibus noſtris ſubſcripſimus.

Flavius Nymphidianus ſecundæ Philadelphiæ ſcholaſticus omnibus dogmatibus & conſuetudinibus Quartodecimanorum hæreſis [b] non ſuſcipiens, conſentiens vero his quæ ſunt orthodoxe fidei, abrenuntio, confitens communicare huic rectæ fidei in omnibus & hanc ſuſcipere.

Polychronius Tatiani Philadelphienſis, manu utens Flavii Heſychii & Daniheli Philadelphenorum principalium, propter quod tarde ſcriberem, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi catholicæ fidei, anathematizans omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua erraveram, & eos qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ quemadmodum & orthodoxi. Et lecta mihi hac expoſitione, juravi venerabili juramento ſanctæ trinitatis & victoriam & ſalutem dominorum orbis terræ Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum non tranſgredi aliquid præſcriptorum; & credo cum omni domo mea, & conſtat mihi omnia præſcripta. Polychronius [c] mutuatus ſum manum [d] Euſtachii.

Flavius Marcellus aurifex Quartodecimanus, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi propria mea voluntate & propoſito ad ſanctam Dei & catholicam Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ quemadmodum catholici. Et juravi per ſanctam trinitatem & pietatem Chriſtianiſſimorum Imperatorum Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi autem tranſgreſſus fuero horum præſcriptorum, reum me eſſe legum ſeveritati. Et ſubſcripſi manu mea.

Eutychius ſecundæ Philadelphiæ, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi propria mea voluntate & propoſito ad ſanctam Dei catholicam Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, & qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ ſicut catholici. Et jurans per ſanctam trinitatem & pietatem Chriſtianiſſimorum Imperatorum Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi vero tranſgreſſus fuero aliquid de his quæ præſcripta ſunt, ſubjacere me legum ſeveritati. Et ſubſcripſi manu mea.

[e] Stratonicus Ammonii Philadelphiæ Quartodecimanus, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctam Dei catholicam Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, & qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ ſicut catholici. Et juravi per ſanctam trinitatem & pietatem Chriſtianiſſimorum Imperatorum noſtrorum Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi autem tranſgreſſus fuero de his omnibus quæ præſcripta ſunt, ſubjacere me legum ſeveritati. Et ſubſcripſi per nepotem meum Alexandrum, ob eo quod literas ignorarem.

[f] Theodorus & Alexander & Philadelphus ſubſcribentes per unum ex nobis, id eſt, Alexandrum, cognoſcentes catholicam fidem, & obſecrantes ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſimus ad ſanctam Dei catholicam & apoſtolicam orthodoxam Eccleſiam, & anathematizamus omnem hæreſim, præcipue quæ dicitur Catharon, & qui non faciunt ſanctum diem Paſchæ ſicut catholici. Et juramus per ſanctam trinitatem & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi autem tranſgreſſi fuerimus quid de his omnibus quæ præſcripta ſunt, ſubjacere nos legum ſeveritati. Et relectæ nobis huic expoſitioni ſubſcripſimus.

Marinus Evithii manu utens Neoterii lectoris catholicæ fidei, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctam Dei catholicam & apoſtolicam Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue autem Quartodecimanorum, & qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ ſicut catholici. Et juravi venerabili ſacramento, ſi tranſgreſſus fuero quid de his omnibus quæ præſcripta ſunt, ſubjacere me legum ſeveritati. Et ſubſcripſi.

Padicius Philadelphianus ſubſcripſi manu mea,

---

a Marius Mercator, *Eupreptii*.

b Codex Pariſ. *non ſuſcipientibus quæ ſunt orthodoxæ fidei abrenuntiatione*. Ita etiam Divion. niſi quod habet *abrenuntio*. Idem in margine habet editionem vulgatam.

c Codex Divion. *accommodavi*.

d Idem codex, *Euſtaſii*.

e Græca verba iſtius & ſequentium duarum ſubſcriptionum extant tom. 4. pag. 1362.

f Divion. & Pariſ. *Theodoritus*. Vid. tom. 4. p. 1355.

mea, cognoſcens catholicam, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctam catholicam & apoſtolicam catholicorum Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue Quartodecimanorum, & qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ ſicut catholici, & jurans venerabili ſacramento, ſi quid tranſgreſſus fuero de his omnibus quæ præſcripta ſunt, ſubjacere me legum ſeveritati. Et perlecta mihi expoſitione, ſubſcripſi manu mea.

[a] Cyriacus Philadelphenus [b] Navatianæ hæreſeos cognoſcens orthodoxam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Epiſcopum Theophanium, acceſſi ad ſanctam Dei catholicam & orthodoxorum Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Catharon. Et jurans venerabili ſacramento, ſi quid prævaricatus fuero de his omnibus quæ præſcripta ſunt, ſubjacere me legum ſeveritati. Et relecta mihi expoſitione, ſubſcripſi per Euſebium Syrum Caliopium.

[c] Auxonius Philadelphenus Navatianus, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Theophanium Epiſcopum, acceſſi ad ſanctam Dei catholicam & orthodoxorum eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, * [d] præcipue autem Navatianorum, & conſentio cum omni domo mea præſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei. Et jurans venerabili ſacramento ſanctam & homouſion trinitatem & pietatem & victoriam Dominorum Imperatorum Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi autem aliquid horum prævaricatus fuero, ſubjacere me cum omni domo mea legum ſeveritati. Et perlecta mihi expoſitione, & complacens, ſubſcripſi manu mea. †

Diomedes habitans in vico [e] Cacabo, cognoſcens catholicam fidem, & obſecrans ſanctiſſimum Theophanium Epiſcopum, acceſſi propria mea voluntate & ſpontaneo propoſito ad ſanctam Dei catholicam & apoſtolicam orthodoxorum Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim; præcipue vero tetraditorum, in qua prius erraveram. Et juro per ſanctam & homouſion trinitatem & victoriam, & pietatem dominorum orbis terræ permanere me in his quæ præſcripta ſunt & [f] in nullo tranſgredi, ſed in omnibus cuſtodire permanentem in catholica fide. Si vero inventus fuero unquam prævaricari aliquid eorum quæ mihi placent, ſubjacere legum ſeveritati. Et audiens expoſitionem, ſubſcripſi manu mea.

Julianus ſecundæ Philadelphiæ, cognoſcens catholicam fidem, acceſſi ad ſanctam Dei catholicorum Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue autem Quartodecimanorum. Et juro [g] venerabile ſacramentum, ſi quid tranſgreſſus fuero de his omnibus quæ præſcripta ſunt, ſubjacere me legum ſeveritati. Et complacens, per Martyrium lectorem ſubſcripſi.

Eutychius Chorepiſcopus Aulacæ princeps Quartodecimanorum hæreſeos, cognoſcens veram catholicorum fidem, & obſecrans ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium & reverentiſſimum Chorepiſcopum Jacobum & reverentiſſimum presbyterum & Oeconomum Chariſium, acceſſi ad ſanctam & catholicam Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua prius erraveram, & conſentio præſcriptæ expoſitioni catholicæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ ſicut & ſancta catholica & appoſtolica Eccleſia celebrat. Jurans per ſanctam & homouſion trinitatem & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ Flavii Theodoſiii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi vero aliquid de his prævaricatus unquam fuero, ſubjacere me legum ſeveritati. Et ſubſcripſi manu mea.

Patricius presbyter de vico Paradioxilo, manu utens Maximi compresbyteri ob eo quod literas ignorarem, cognoſcens veram fidem catholicorum, & obſecrans ſanctiſſimum & Deo amiciſſimum epiſcopum Theophanium & reverentiſſimum presbyterum Jacobum & reverentiſſimum presbyterum & Oeconomum Chariſium, & obſecrans acceſſi communicare in ſancta Dei catholica & apoſtolica Eccleſia catholicorum fidei, & orthodoxiæ, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, & eos qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ ſicut ſancta Dei & catholica Eccleſia. Et jurans per ſanctam & [h] vivificatricem trinitatem & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi vero de his aliquid prævaricatus fuero, ſubjacere me legum ſeveritati, Et lecta mihi expoſitione, & complacens, ſubſcripſi manu mea.

[i] Zenon Eorepiſcopus Quartodecimanorum hæreſeos, cognoſcens veram fidem catholicorum, & obſecrans ſanctiſſimum epiſcopum Theophanium & [k] reverentiſſimum Jacobum Chorepiſcopum & reverentiſſimum presbyterum & Oeconomum Chariſium acceſſi ad ſanctam Dei & catholicam Eccleſiam, & anathematizo omnem hæreſim, præcipue vero Quartodecimanorum, in qua prius erraveram, & conſentio præſcriptæ expoſitioni orthodoxæ fidei, anathematizans & eos qui non celebrant ſanctum diem Paſchæ ſicut ſancta catholica Eccleſia celebrat. Jurans per ſanctam & homouſion trinitatem & pietatem & victoriam dominorum orbis terræ Flavii Theodoſii & Flavii Valentiniani perpetuorum Auguſtorum, ſi vero de his aliquid prævaricatus fuero unquam,

---

a Et iſtius quoque ſubſcriptionis cum tribus ſequentibus Græca verba extant tom. 4. p. 1361.

b Ita codex Corbejenſis, cui conſentit textus Græcus. At Divion. & Pariſ. & veteres editiones habent *Novatianæ*. Quo etiam modo legitur in ſequentibus.

c Codex Corb. habet in margine, *Duxentus*. Sic etiam in Græco tom. 4. p. 1361. & apud Marium Mercatorem in hoc tom. p. 701. *Euſenius*.

d Annotatio Ruſtici. * *A ſigno iſto uſque ad iſtud* † *codices Græci non ſolum habent, Et juravi venerabile ſacramento non prævaricari aliquid ſuprascriptorum, & ſubſcripſi manu mea.* Vide ſupra pag. 699.

e Divion. & Pariſ. *Caccaba*. Sic etiam vetus interpres Concilii Epheſini & Marius Mercator. Sic etiam veteres editiones.

f Pariſ. *& in nullo tranſgredi catholicam fidem*.

g Divion. & Pariſ. *per ſanctam trinitatem*.

h Iidem libri, *omouſion*.

i Iſtius etiam ſubſcriptionis Græca verba habentur tom. 4. pag. 1361.

k Codex Pariſ. & Divion. & heic & paulo poſt habent *religioſum*.

quam, ſubjacere me legum ſeveritati. Manum vero accommodavi pro eo ego Flavius Palladius, ob eo quod præſens diceret literas ſe ignorare.

His igitur perlectis &c. *ut ſupra pag.* 893. *uſque ad pag.* 901. locutus eſt populus.

Sequebantur in antiquis editionibus ſubſcriptiones Epiſcoporum prioris ſynodi Epheſinæ. Verum quia illæ jam reperiebantur in geſtis ejusdem ſynodi, quamvis ex alia verſione, editoribus Romanis ſufficere viſum eſt ſi octo priores referrent, reliquas omitterent. Verum quia illæ deſcriptæ ſunt integræ inter acta Concilii Chalcedonenſis etiam in antiquis exemplaribus & apud Marium Mercatorem, & nobis non puto licere mutare quæ ſanctiſſimi illi viri bene rectèque pro ſua ſapientia conſtituerunt, ea præſertim quæ lecta recenſitaque ſunt in magnis Conciliis, hoc quoque dandum eſſe arbitratus ſum gravitati iſtorum ſtudiorum & literarum noſtrarum amatoribus, at easdem ſubſcriptiones, in quibus etiam nonnulla habentur quæ alibi non reperiuntur, in hunc locum revocem. Sic ergo habent in antiquis codicibus manu ſcriptis.

Cyrillus epiſcopus Alexandriæ ſubſcripſi.

[a] Arcadius epiſcopus & legatus ſedis apoſtolicæ ſubſcripſi.

Juvenalis epiſcopus Hieroſolymæ ſubſcripſi.

[b] Memnon epiſcopus Epheſius ſubſcripſi.

Projectus epiſcopus & Legatus ſedis apoſtolicæ ſubſcripſi.

Philippus presbyter ſedis apoſtolicæ atque Legatus ſubſcripſi.

Firmus epiſcopus Cæſarienſis ſubſcripſi.

Theodotus epiſcopus Ancyritanus ſubſcripſi.

Berinianus epiſcopus Pergenſis metropolitanus [c] per Timotheum epiſcopum ſubſcripſi.

Severus epiſcopus Synnadenſis ſubſcripſi.

Perigenes epiſcopus Corinthienſis ſubſcripſi.

Iconius epiſcopus Gortynenſis Cretæ ſubſcripſi.

Reginus epiſcopus Conſtantiæ Cypri ſubſcripſi.

Acacius epiſcopus Meletinus ſubſcripſi.

Palladius epiſcopus Amaſenus ſubſcripſi.

Herenianus epiſcopus Myrenſis ſubſcripſi.

Valerianus epiſcopus Iconienſis ſubſcripſi.

[d] Pius epiſcopus metropolis Piſinuntenſis ſubſcripſi.

Cyrillus humilis epiſcopus Aphrodiſienſis ſubſcripſi.

Amphilochius epiſcopus Sidenſis metropolis ſubſcripſi.

Meonius epiſcopus Sardenſis ſubſcripſi.

Hellanicus epiſcopus Rhodienſis ſubſcripſi.

Dalmatius epiſcopus Cyzicenus ſubſcripſi.

Flavianus epiſcopus Philippenſis ſubſcripſi.

Ariſtonicus epiſcopus [e] Laodicenſis ſubſcripſi.

Paralius miſericordia Chriſti epiſcopus Chii ſubſcripſi.

[f] Idduas epiſcopus Smyrnenſis ſubſcripſi.

Olympius epiſcopus Claudiopolitanus per epiſcopum Epiphanium & Euſebium ſubſcripſi.

[g] Dinatus epiſcopus Nicopolitanus veteris Epiri ſubſcripſi.

Domninus epiſcopus [h] Cotiajenſis ſubſcripſi.

Euſtathius epiſcopus Docimienſis ſubſcripſi.

Epiphanius epiſcopus Gratienſis ſubſcripſi.

Gregorius epiſcopus Ceraſuntinus ſubſcripſi.

Helladius epiſcopus Adramyttinus ſubſcripſi.

Anyſius epiſcopus civitatis Thebanæ Helladæ ſubſcripſi.

Domnicus epiſcopus [i] Opontinus ſubſcripſi.

Callicrates epiſcopus Naupatenus ſubſcripſi.

Nicæas epiſcopus Apamenus ſubſcripſi.

Callinicus epiſcopus Apamenus ſubſcripſi.

Petrus humillimus epiſcopus Pruſenſis ſubſcripſi.

Euprepius epiſcopus [k] Byzenſis ſubſcripſi.

Dion epiſcopus Thebæus ſubſcripſi.

Perrebius epiſcopus Theſſalonicenſium [l] Sardanorum ſubſcripſi.

Paulus epiſcopus Antidonenſis ſubſcripſi.

Theodorus epiſcopus Magniſiæ civitatis ſubſcripſi.

Euſebius epiſcopus Heraclienſis ſubſcripſi.

Joannes epiſcopus [m] Lesbo Portoſelenſis & Litorum ſubſcripſi.

Thomas epiſcopus Derbenſis ſubſcripſi.

[n] Senecion epiſcopus Scodrenæ civitatis ſubſcripſi.

Tribonianus epiſcopus Primopolitanæ ſanctæ Dei Eccleſiæ ſubſcripſi.

Martyrius epiſcopus Hiliſtrienſis ſubſcripſi.

Anyſius epiſcopus Colubraſſenæ civitatis ſubſcripſi.

Acacius epiſcopus [o] Cotennæ civitatis ſubſcripſi.

Ablabius epiſcopus Amorienſis ſubſcripſi.

Philippus epiſcopus Pergamenſis ſubſcripſi.

Heracleon & Theophilus epiſcopi [p] Tralenſis civitatis ſubſcripſimus.

Daphnus epiſcopus Magniſiæ Mæandri ſubſcripſi.

Euſebius epiſcopus Magniſienſis Sipylæ civitatis ſubſcripſi.

Andreas humilis epiſcopus [q] Cherriſenſis ſubſcripſi.

Paulus humilis epiſcopus Lampanæ civitatis ſubſcripſi:

Eutropius humiliſſimus epiſcopus Evazonenſis ſubſcripſi.

Severus minimus epiſcopus provinciæ Piſidiæ Soxopolis ſubſcripſi.

Silvanus epiſcopus Cerataponenſis ſubſcripſi.

Com-

---

a *Annotatio Ruſtici.* In Acumetenſium codice Romanorum dicta Latinis verbis ita ut hic.

b Omiſſus in hoc loco, poſtea poſitus eſt ſupra lineam. Quare nil mirum reperitur infra poſt Iconium Gortynenſem in eodem exemplari Divionenſi & in Pariſienſi. Repetitur etiam eodem loco in codice Corbejenſi, ſed additus ſupra lineam.

c *Per Tim. Ep.* Hæc non habentur in codice Divionenſi.

d Ruſticus admonet in Acumitenſi codice legi *Pionius.*

e In margine codicis Corbejenſis ita ſcriptum eſt: *Laodicia Phrygia puto verita habet.*

f Codex Divion. *Clius miſericordia Chriſti Epiſcopus ſubſcripſi:* & in margine: *al. Idduas Epiſcopus Middenſis ſubſcripſi.*

g Idem codex: *Dynamius.* & in margine, *al. Dynatus.*

h Ibidem, *Cottianenſis.* In Pariſienſi, *Cotzienſis.*

i Divion. *Potens.* k Pariſ. *Buzenſis.*

l Ita omnes libri noſtri. Tamen Ruſticus admonet in codice Acumitenſi ſcriptum eſſe *ſaltuum.*

m Ita codex Corbejenſis. Divionenſis habet: *Leſſo Portuſelenenſis & lictorum.* Pariſ. *Liſſoponenſis & loterum.*

n *Annotatio Ruſtici.* Et iſta in codice Acumitenſi Latine jacet.

o Codex Divion. *Cotinæ.*

p Idem codex, *Trallinæ.*

q Hæc eſt lectio libri Corbejenſis. Divionenſis habet *Cheſonenſis*, Pariſ. *Ceroniſenſis.*

Commodus minimus episcopus Tripolis subscripsi.

Constantinus episcopus [a] Diocletianopolitanus subscripsi.

Nestorius episcopus Sionensis subscripsi.

Aphobius minimus episcopus [b] Coloensis subscripsi.

[c] Dioscos episcopus Thyaterenæ civitatis subscripsi.

Paulus episcopus [d] Deddianæ civitatis subscripsi.

Limenius episcopus [e] Eptenæ civitatis subscripsi.

Dorotheus episcopus [f] Myrrenensis subscripsi.

Theodorus episcopus [g] Attalensis subscripsi.

[h] Aptonius minimus episcopus Heracleotanæ civitatis Lampi subscripsi.

Spudasios minimus episcopus [i] Cerconiensis subscripsi.

Piletus minimus episcopus [k] Amuzonis subscripsi.

Docimasius episcopus Maroniæ subscripsi.

Ennepius episcopus Maximianopolitanus subscripsi.

Euthalius episcopus Colophonensis subscripsi.

Lucianus episcopus [l] Tobirensis subscripsi.

Rufinus episcopus Tabiæ civitatis subscripsi.

Romanus episcopus [m] Rafiæ civitatis subscripsi.

Fidus episcopus Joppis subscripsi.

Esychius episcopus [n] Doracenæ civitatis subscripsi.

Timotheus episcopus Termissæ & Eudociadæ subscripsi.

Eucharius episcopus [o] Dyrracenæ civitatis subscripsi.

Evagrius episcopus [p] Solonensis civitatis insulæ Cypri subscripsi.

Nectarius episcopus Casonensis civitatis subscripsi.

Agathocles episcopus Coroniæ civitatis subscripsi.

[q] Azanus episcopus Sycamazonensis subscripsi.

Ædesius episcopus [r] Pisidonensis subscripsi.

Secundinus episcopus Laminiensis subscripsi.

Nunechius episcopus Selgensis subscripsi.

Martidianus episcopus Coracisienſis subscripsi.

Cyrillus episcopus [s] Cilinensis per manus Hellesponti presbyteri subscripsi.

Sapricius episcopus Paphi Cypri insulæ subscripsi.

[t] Themistus minimus episcopus Jasensis subscripsi.

Promachius minimus episcopus Alindunensis civitatis subscripsi.

Eudoxius episcopus Chomatensis civitatis subscripsi.

Libanius episcopus veteris civitatis subscripsi.

[u] Tarianus episcopus Lyrbensenæ civitatis subscripsi.

Alexander episcopus Arcadiopolis subscripsi.

Theodotus episcopus Nisensis subscripsi.

Rhodon episcopus veteris civitatis subscripsi.

Tychius minimus episcopus Erythreæ civitatis subscripsi.

Eugenius episcopus Apolloniadæ civitatis subscripsi.

[x] Æticius episcopus Pæonienſis Hellesponti subscripsi.

Timotheus episcopus Thermensis Hellesponti.

Archelaus [y] minimus episcopus Myndunensis subscripsi.

Apelles humilis episcopus Cybirræ civitatis subscripsi.

Philadelphius minimus episcopus Trajanopolis subscripsi.

Eutherius humilis episcopus [z] Stratoniciæ Lydiæ provinciæ subscripsi.

Joannes minimus episcopus Aureliopolis civitatis subscripsi.

Maximus minimus episcopus Cymensis subscripsi.

Modestus episcopus Aneatenæ civitatis subscripsi.

[aa] Theodosius humilis episcopus Mastaurensis subscripsi.

Thomas episcopus Valentinianopolitanus subscripsi.

Eusebius episcopus Clazomenitanus subscripsi.

Eusebius episcopus Asponensis subscripsi.

Euphorus episcopus Hypeponensis civitatis subscripsi.

Sadus episcopus Phenusensis subscripsi.

Domnus episcopus Orcistensis subscripsi.

Joannes episcopus Augustopolitanus subscripsi.

Petrus episcopus Parembulensis subscripsi.

Natiras episcopus Gazæ subscripsi.

Zenon episcopus Curiensis civitatis subscripsi.

Evoptius episcopus Ptolomaidæ [bb] Pentapolis subscripsi.

Macarius episcopus Mitilinensis subscripsi.

Eusebius episcopus Pelusiensis subscripsi.

Hermogenes episcopus Rinocurensis subscripsi.

Marinus episcopus [cc] Heliopolitanus subscripsi.

Joannes episcopus Ephestensis subscripsi.

Heraclius episcopus Tamiatensis subscripsi.

Stra-

---

a Divion. *Diodesiopolitanus*.
b Divion. *Eddiana*. & in margine, *al. Coloensis*.
c Idem, *Dioscorus*.
d Paris. *Delbiana*.
e Idem codex, *Septinæ*. Ita etiam Divionensis.
f Paris. *Mirinensis*, Divion. *Myrrhensis*.
g Rusticus admonet *Cataliæ* scriptum esse in codice Acumitensi.
h Divion. *Aphtonius humilis Episcopus Heracl. civ. provinciæ Lappi*. Divion. *provinciæ Lappi*.
i Paris. *Caramiensis*, Divion. *Caramiensis*.
k Rusticus tradit in codice Acumitensi legi *Amazonis*.
l Paris. *Topiro civitatis*.
m Ita codex Corbejensis. Alii habent *Rusia*. In codice Acumitensi, ut docet Rusticus, legebatur *a Rusias*.
n Paris. *Pariæ*. Divion. *Patriæ*.
o Corb. & Paris. *Doracenæ*.
p Divion. *Salonensis*.
q Paris. *Johannes*. Supra *Ajannes*.
r Idem, *Sidonensis*.
s Divion. *Cyrilinensis*.
t Divion. *Themistius humilis Episcopus Jarensis*. Idem & Parisiensis legunt *humilis* in sequenti subscriptione.
u Male in Divionensi & Paris. *Trajanus*.
x Ita codex Corbeiensis. Reliqui habent *Ætius*.
y Paris. *humilis*. Sic etiam in subscriptionibus Philadelphii, Joannis, Maximini.
z Heic codex Paris. habet *Trajanopoli*, & in subscriptione Philadelphii *Stratonicia Lidiæ*.
aa Paris. *Theodorus*.
bb Corbejensis & Parisiensis addunt *provinciæ*.
cc Paris. *Juliopolitanus*.

Strategius episcopus [a] Athilibiensis subscripsi. A
Aristobulus episcopus Ithimuensis subscripsi.
Theon episcopus Heracliæ Sethroiti subscripsi.
Solon episcopus civitatis [b] Choralienſis subscripsi.
Alypius episcopus Selenuntensis subscripsi.
Macedonius episcopus Xoensis subscripsi.
Petrus episcopus Oxurynchensis subscripsi.
Metrodorus episcopus Leontensis subscripsi.
Paulus episcopus Fragonensis subscripsi.
Ammonius episcopus Panephisensis subscripsi.
Publius episcopus Olbiensis subscripsi.
Hieracus episcopus [c] Aphnanensis subscripsi.
Samuel episcopus Disteensis subscripsi.
Sopatros episcopus Lybiæ Septimiacæ provin- B ciæ subscripsi.
Isaac episcopus Elearchiensis subscripsi.
Isaac episcopus Tavensis subscripsi.
Heraclius episcopus Elearchiæ subscripsi.
[d] Theon episcopus Psinchensis subscripsi.
Cyrus episcopus Achajæ subscripsi.
Eulogius episcopus Terenutensis subscripsi.
Alexander episcopus Cleopatridæ subscripsi.
[e] Silvanus episcopus Cobritensis subscripsi.
Ego vero Heraclius episcopus pro eo subscripsi, eo quod infirmabatur.
Adelphius episcopus Onuphensis subscripsi.
Abraham episcopus Ostracinensis subscripsi.
Athanasius Parali episcopus subscripsi.
Adelphius episcopus Sensis subscripsi. C
Lampetius episcopus Casiæ civitatis subscripsi.
Chrysaorius episcopus Aphroditensis subscripsi.
Ammonius episcopus Botuensis subscripsi.
Eutychius episcopus Theodosiopolitanus subscripsi.
Venantius episcopus Gerapolitanæ civitatis subscripsi. Subscripsi vero per Notarium meum Theodosium.
Zenobius episcopus Barcenæ civitatis subscripsi.
[f] Zenon episcopus Teuchirensenæ civitatis subscripsi.
Eusebius episcopus Nilopolitanæ civitatis subscripsi. D
Heraclius episcopus Heracliæ superioris subscripsi.
Macarius episcopus Antenæ civitatis subscripsi.
Savinus episcopus Panusensis subscripsi.
Athanasius episcopus civitatis Scipsiæ subscripsi.
Philumenus episcopus Cinnensis subscripsi.
[g] Felix episcopus [h] agens vices apostolicæ sedis civitatis Apolloensium & Bellidiensium subscripsi.
Timotheus episcopus provinciæ Scythiæ Tomitanæ civitatis subscripsi.
[i] Paulianus episcopus Majumæ subscripsi.
Phybamon episcopus Coptuensis subscripsi.
Zenobius episcopus [k] Consensis civitatis subscripsi.
Pabiscus episcopus Apollonensis subscripsi.
Andreas episcopus Hermopolitanus subscripsi
[l] Phaneas minimus episcopus Arpasensis subscripsi.
Theosebius episcopus [m] Prienſis civitatis subscripsi.
Maximus episcopus Asiæ subscripsi.
Theoctistus episcopus Phocienſis subscripsi.
Hermolaus minimus Attudensis subscripsi.
Theodorus episcopus Gadarensis per alterius manum, id est, [n] Ætherii Archidiaconi, subscripsi.
Athanasius episcopus Pari insulæ subscripsi.
Paulus Orymnensis episcopus subscripsi.
Timotheus episcopus Briolensis subscripsi.
Daniel episcopus Coloniæ Cappadociæ subscripsi.
Asclepiades episcopus Trapezopolitanus subscripsi.
Theodorus episcopus civitatis Echineensis subscripsi.
Bessula Diaconus ecclesiæ Carthaginiensis subscripsi.
Stephanus episcopus Theopolitanus Asiæ provinciæ subscripsi.
[o] Cæsarius [p] Chorepiscopus [q] Arcesenæ civitatis subscripsi.
Theodulus episcopus Elusensis subscripsi.
Theodorus episcopus Ariddelensis subscripsi.
Letojus episcopus Libyadæ subscripsi.
Aristocritus episcopus Olympi subscripsi.

Post has subscriptiones Crabbus & ceteri usque ad editionem Romanam nonnulla habent Cyrilli Alexandrini adversus Nestorii blasphemias quæ recte omissa sunt in editione Romana & in altis quæ ex illa emanarunt. Non extant enim in antiquis exemplaribus, sive Græcis, sive Latinis.

Et cum legerentur, (*a*) accensis cereis, Constantinus devotissimus secretarius sacri consistorii ex eadem scheda recitavit ita.

Dioscorus episcopus Alexandriæ &c. *ut supra pag.* 902. *ad pag.* 907. Et cum legerentur.

a Divion. *Achmeenſis*.
b Paris. *Caralitenſis*. Divionenſis habet: *Solon Epiſcopus Elenutenſis*. & in margine, *al. Choralienſis*.
c Idem codex, *Planutenſis*. d Idem, *Theonas*, Divion. *Thomas*.
e Divion. *Cubanus Epiſcopus Jobitenſis*. & in margine, *al. Silvanus Epiſcopus Cobritenſis*. Acœmetensis codex, ut docet Rusticus, habebat *Bochrithenſis*.
f Divion. *Zenon Epiſcopus Cærenæ civitatis*. & in margine, *al. Tuschirenſenæ*.
g Cum hic Episcopus dicatur agere vices apostolicæ sedis, & pro *Apolloenſium*, sive *Apollonienſium*, ut habent alii codices, scriptum sit in Divionensi *Bonioſenſium*, non absurda fortassis conjectura fuerit si quis hæc referat ad Felicem Episcopum Bononiensem, qui hac omnino ætate vivebat, & dicitur obiisse anno Christi ccccxxix. Hanc conjecturam confirmare potest & annotatio Rustici Diaconi, qui ita scribit ad hanc subscriptionem: *Et iſta Latina eſt* (nimirum in codice Acœmetensium) *ita: Felix Epiſcopus civitatis Apollonienſium & Bellidienſium ſubſcripſi*. Cum enim subscripserit Latine argumentum est eum fuisse Episcopum occidentalem.
h Hæc non habentur in codice Parisiensi.
i Paris. *Paulinianus*. Divion. *Paulus*. & in margine, *al. Paulianus*. Acumitensis habebat *Paulinus*, teste Rustico. k Paris. *Coſſenſis*, Divion. *Anoſenſis*.
l Paris. *Phaneas humilis*. Sic etiam Divionensis. Item in Hermolao.
m Paris. *Parienſe*, Divion. *Pactenſis*. n Paris. & Divion. *Æthericè*.
o Ita codices Corbejensis & Divionensis. At Parisiensis habet *Ceraſtus*.
p Idem codex, *Epiſcopus*. Ita etiam Divionensis, qui habet in margine, *al. Chorepiſcopus*.
q Codex Paris. *Arcenſiſſe*.
(*a*) In Casin. Cod. hic subditur: *Finita eſt lectio primi Epheſinis Concilii ex geſtis Epheſini, quæ in Chalcedona, quæ in Epheſo. Conſtantinus* &c.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Orientales, & qui cum ipſis &c. in hunc modum.

QUÆ IN EPHESO.

Juvenalis epiſcopus Hieroſolymitanus &c. *ut pag.* 910. *ad pag.* 935. ſubſcripſi.

QUÆ IN CHALCEDONA.

Glorioſiſſimi judices &c. Completum eſt.

Explicit prima cognitio Chalcedonenſis Concilii.

ANNOTATIO RUSTICI.

Explicit prima cognitio. Finivimus emendantes & conFFm̃a a prid. a Kal. XGII. fer. IIII. Ind. XIII. XV. Kal. April. Chalcedonenſis Concilii. Ruſticus per gratiam Dei Diaconus ſanctæ Eccleſiæ Romanæ contuli, annotavi, diſtincti. Deo gratias.

Mirum eſt quot & quanta abſurda pepererit hic locus, dum ab iſtarum litterarum ſtudioſis inveſtigaretur modus explicandi corruptiſſimas illas notas quæ ſequuntur poſt vocem emendantes. *Crabbus difficultatem eluſit iſta prætermittens, ſed in horrendos errores incidit per ſpeciem emendationis & interpretationis: Labbeus has notas*, m̃a, *reddidit per vocem* manuſcripta, *ſane inſcite omnino, ſi fas eſt ita loqui de viro plurimæ lectionis & eruditionis. Differentia enim codicum manuſcriptorum ab editis nulla eſſe potuit ante inventam artem typographicam, quod etiam obſervavit vir clariſſimus Paſchaſius Queſnellus. Difficultatem aliam admodum magnam habent illa*, a prid. a Kal. XGII. *cui ſe ſatisfeciſſe putavit idem Labbeus iſta retrogrado ordine revocando ad Kalendas Decembris, quia* XGII. *ſic emendavit ut legendum eſſet* XCII. *Verum nec ſic tollitur difficultas. Etenim non* XCII. *tantum dies interjacent inter Kalendas Decembris & diem* XV. *Kalendarum Aprilium, ſed centum octo integri, computatis extremis. Editores Romani, mala certe fide uſi, Indictionem* VIIII. *poſuere pro* XIII. *ut emendationem Ruſtici referrent ad annum* CCCCLVI. *non animadvertentes hunc Ruſticum eum eſſe qui Vigilii Papæ conſanguineus fuit, adeoque toto ſeculo poſterior eſt ſynodo Chalcedonenſi. Nam certum eſt feriam illam quartam a Ruſtico commemoratam incidiſſe anno* DL. *(quo Indictio* XIII. *fuit) in diem* XV. *Kalendarum Aprilium. Iſta ſe explicaturum pollicitus erat Labbeus, ſed morte præventus exequi non potuit. Ego me non comparo cum viro doctiſſimo, ſed tantum meas conjecturas affero. Sic ergo puto legi debere illam Ruſtici annotationem.*

Explicit prima cognitio Chalcedonenſis Concilii. Finivimus emendantes & conferentes apud Kalxedonam feria IV. Indictione XIII. XV. Kal. Aprilis. Ruſticus per gratiam Dei Diaconus ſanctæ Eccleſiæ Romanæ contuli, annotavi, diſtinxi. Deo gratias.

Ex mutatione autem in hoc loco facta ab editoribus Romanis ortus eſt inſignis error Chriſtiani Lupi to. I. *ſuorum ſcholiorum ad Concilia pag.* 469. *ubi referens hanc annotationem qualis habetur in editione Romana, hinc colligit modum per Chriſti Domini annos computandi in Romana Eccleſia dudum fuiſſe ante Dionyſium Exiguum.*

INCIPIT SECUNDA COGNITIO CHALCEDONENSIS CONCILII.

Conſulatu domini noſtri &c. *ut pag.* 937. *ad pag.* 960. Eccleſiæ.

Incipit epiſtola Leonis Papæ urbis Romæ ſcripta ad Flavianum epiſcopum de hæreſi Eutychianorum, ſive proprie de ipſo Eutyche.

Dilectiſſimo fratri &c. *ut ead. pag.* 960. *ad p.* 976. mancipentur.

Explicit actio ſecunda. Incipit tertia.

Conſulatu piiſſimi &c. *ut pag.* 976. *ad pag.* 989. concilium.

PRIMA VOCATIO.

Et cum abiiſſent reverendiſſimi Epiſcopi &c. *ut ead. p.* 989. *uſque ad pag.* 999. ſecundo ita.

SECUNDA VOCATIO.

Sancta & univerſalis ſynodus &c. *ut ead. pag.* 999. *uſque ad pag.* 1013. monimentis.

LIBELLUS ISCHYRIONIS DIACONI.

Hæc tantum veteres libri, quibus Crabbus addidit, ad Leonem Papam & Chalcedonenſe Concilium. *Sic etiam editores Romani. Verum quoniam iidem in margine ſcripſerunt*, ſanctæ & œcumenicæ ſynodo exhibitus adverſus Dioſcorum, *hanc lectionem in textum rejecerunt curatores editionis regiæ, nulla veteris facta mentione.*

Nunc quando &c. *ut ead. pag.* 1013. *uſque ad pag.* 1021. aderit.

LIBELLUS ATHANASII PRESBYTERI (*a*)

Hæc tantum vetera exemplaria. Crabbus addidit, ad Leonem Papam & ad Chalcedonenſe Concilium. *Ita etiam ferme editores Romani; qui in margine addiderunt verſionem ex Græco, hoc modo:* Libellus Athanaſii Presbyteri Alexandriæ oblatus adverſus Dioſcorum ſanctæ ſynodo. *Curatores editionis regiæ lectionem illam e margine tranſtulerunt in textum, alterius nulla facta mentione. Hinc ergo eſt orta editio Labbeana.*

Sanctiſſimo & beatiſſimo &c. *ut pag.* 1021. *ad pag.* 1030. ſocientur.

LIBELLUS SOPHRONII.

Hic eſt titulus ſequentis libelli in vetuſtis exemplaribus. Veteres editiones addunt Chriſtiani ad Leonem Papam & Chalcedonenſe Concilium. *Romani ſecuti textum Græcum, titulum eo modo compoſuerunt quo in editione Labbeana legitur.*

Santiſſimo & beatiſſimo &c. *ut pag.* 1030. *ad pag.* 1036. monentes.

TERTIA VOCATIO (*b*)

Hæc tantum in veteribus libris, quibus congruit & textus Græcus. Quare inutilis eſt titulus huic appoſitus in vulgatis editionibus.

Sancta & magna &c. *ut ead. pag.* 1036. *uſque ad pag.* 1080. Epiſcopatus dignitate.

SUBSCRIPTIONES EORUMDEM EPISCOPORUM.

Paſchaſinus &c. *ut pag.* 1081.

Poſt ſubſcriptionem Maximi Antiocheni Ruſticus ponit quoddam ſignum, & ait: A ſigno hoc nec iſte codex Græcus cuilibet in ordine nominum conſonat, & ipſe inter ſe valde diſſonat. Idcirco ſervato hujus codicis ordine contuli. Summulis tamen Græcis ut continet codex Acumtenſis oſtenditur. *Summulas Græcas vocat Ruſticus litteras numerales quas poſuit in margine harum ſubſcriptionum. Cum itaque etiam Ruſtici teſtimonio conſtet perturbatiſſimas in antiquis exemplaribus fuiſſe iſtas Epiſcoporum ſubſcriptiones, diverſaque admodum ſit editio Ruſtici a Romana, viſum eſt huic illas integras apponere quales leguntur in antiquis codicibus & editionibus.*

Ste-

(*a*) Cod. Caſin. addit *Alexandrini*.

(*b*) Cod. Caſ. *Tertia advocatio Dioſcori Sancta ſacra & magna & univerſalis* &c.

Stephanus episcopus metropolitanus Ephesi subscripsi.

Quintillus episcopus Heracleæ Macedoniæ subscripsi.

Andreas Presbyter Thessalonicensis, pro reverentissimo [a] Euxitheo episcopo meo subscripsi.

[b] Lucianus episcopus Byzæ pro Cyriaco reverentissimo episcopo Heracliæ Thraciæ subscripsi.

Diogenes Episcopus metropolitanus Cyzici subscripsi.

Julianus episcopus Choo & Legatus Ecclesiæ Romanæ subscripsi.

Petrus Episcopus Corinthi provinciæ Achajæ subscripsi.

Eunomius Episcopus metropolitanus civitatis Nicomediæ subscripsi.

Theodorus Episcopus Tarsensis metropolitanus subscripsi.

Joannes Episcopus Ephesti subscripsi.

Romanus Episcopus metropolitanus Myrenæ civitatis subscripsi.

Eleutherius Episcopus Chalcedonensis subscripsi.

Seleucus Episcopus Amasiæ subscripsi.

[c] Constantinus Episcopus metropolitanus Melitenæ civitatis subscripsi.

Eustachius Episcopus Beryti subscripsi.

Cyrus Episcopus metropolitanus Anazarbenæ civitatis subscripsi.

Joannes Episcopus metropolitanus Sebastiæ civitatis subscripsi.

Constantinus Episcopus metropolitanus Bostrenæ civitatis subscripsi.

Patricius Episcopus [d] Tyanon subscripsi.

[e] Theodorus episcopus civitatis Damascenæ subscripsi.

Petrus Episcopus Gangrenæ civitatis subscripsi.

Basilius Episcopus metropolitanus Trajanopolitanæ civitatis subscripsi.

Calogerus Episcopus metropolitanus Claudiopolitanæ civitatis subscripsi.

Amphilochius Episcopus metropolitanus Sidenæ civitatis provinciæ Pamphyliæ subscripsi.

Epiphaniæ Episcopus metropolitanus Pergenæ civitatis provinciæ Pamphyliæ subscripsi.

Atticus Episcopus metropolitanus Nicopolitanæ civitatis veteris Epiri subscripsi.

Onesiphorus Episcopus metropolitanus civitatis Iconii subscripsi.

Johannes Episcopus metropolitanus insulæ Rhodi subscripsi.

Florentius Episcopus metropolitanus Sardenæ civitatis provinciæ Lydiæ subscripsi.

Photius Episcopus metropolitanus civitatis Tyri subscripsi.

Francion episcopus metropolitanus Philippopolis civitatis subscripsi.

Tryphon episcopus insulæ Chio subscripsi.

Nunechius episcopus metropolitanus Laodiciæ subscripsi.

Pergamius episcopus metropolitanus Antiochenæ civitatis pro me & pro Domno reverentissimo episcopo metropolitano Apamenæ civitatis subscripsi.

Eulogius episcopus provinciæ Philadelphiæ metropolitanus subscripsi.

Proclus Episcopus civitatis Adraon subscripsi.

Critonianus Episcopus metropolitanus Aphrodisiadæ civitatis subscripsi.

Simeon episcopus metropolitanus Amidenæ civitatis subscripsi.

Stephanus episcopus Hierapoleos subscripsi.

Theoctistus episcopus metropolitanus Pisinuntinæ civitatis subscripsi.

[f] Fontejanus episcopus Sagalassenæ civitatis subscripsi.

Lucas episcopus [g] Dyracenæ civitatis metropolitanus provinciæ novæ Epiri subscripsi.

Marinianus episcopus Synnadæ subscripsi.

Joannes episcopus Germanieiæ subscripsi.

[h] Tryphon episcopus Chii subscripsi.

Theodorus episcopus civitatis Claudiopolis subscripsi.

Nonus episcopus civitatis Edessæ subscripsi.

Sebastianus episcopus Beroetanæ civitatis subscripsi.

Paulus episcopus Ptolomaidæ subscripsi.

Joannes [i] episcopus Armeniæ provinciæ subscripsi.

Cecropius episcopus Sebastopolitanæ civitatis subscripsi.

Aristomachus episcopus civitatis Coloniæ subscripsi.

Thalassius episcopus civitatis Parii subscripsi.

Acacius episcopus Ariarathiræ civitatis subscripsi.

Heraclius episcopus civitatis Comanon subscripsi.

---

a Quamvis editio Crabbi habeat *Anastasio*, ego tamen non dubito quin in suo codice habuerit *Euxitheo*, cum omnes nostri sic præferant. Atque id adeo verum est ut cum postea Rusticus inter Episcopos qui commemorantur in initio quartæ actionis reperisset nomen Anastasii Thessalonicensis, annotaverit hoc quidem Anastasium nominari, sed in priori Græca actione Euxitheum fuisse vocatum. Verum quoniam illius nomen ignotum erat Crabbo, cum nondum prodiisset codex encyclius neque epistola sancti Leonis scripta ad hunc Euxitheum, existimans grave mendum esse, supposuit nomen Anastasii viri tum celeberrimi, & qui ea omnino tempestate vivebat quo celebratum est Chalcedonense Concilium. Consensus ergo veterum exemplarium admonet retinendum hoc loco nomen Euxithei; quod non tum quidem appositum est quum ista subscribebantur, sed tum quando factus est Episcopus. Ut enim quis catholicum se esse ostenderet, oportebat eum subscribere decretis synodi Chalcedonensis, ut docent etiam epistolæ sancti Leonis. Euxithei Episcopi Thessalonicensis mentio extat in indiculo codicis encyclii & in epistola 119. sancti Leonis in editione Quesnelli. Vid. lib. 5. de concordia cap. 28.

b Ante istius Luciani subscriptionem codices Parisiensis & Divionensis habent. Thalassius Episcopus Cæsareæ Cappadociæ subscripsi.

c Post istum sequitur in eisdem codicibus. Basilius Episcopus Seleuciæ Isauriæ subscripsi. Postea Parisiensis addit Eusebius Episcopus Ancyræ Galatiæ subscripsi.

d Divion. *Tyanus*. e Crabbus, *Theodosius*.

f Paris. *Fontianus*, Divion. *Photianus*. Sed rursum ponitur paulo post ista post Lucam Dyracenum, & ibi vocatur Fontejanus.

g Crab. *Dyrrhachenæ*, codex Paris. *Dorracenæ*.

h Ista subscriptio inutilis est in hoc loco, cum jam lecta fuerit. Verum cum habeatur in codice Corbeiensi, quem præcipue sequimur, addita vero sit antiquitus supra lineam in Divionensi, noluimus eam delere. Nescimus enim causam quæ antiquos illos ad hoc movit ut bis ponerent.

i Crabbus edidit, *Episcopus Nicopolis Armeniæ*.

Meletius episcopus Lariſſæ [a] faciens ſermonem pro Domno episcopo Apamiæ Syriæ ſubſcripſi.

[b] Meletius episcopus Lariſſæ ſubſcripſi.

Marcus episcopus Arethuſæ civitatis ſubſcripſi.

Callinicus episcopus Apamiæ civitatis ſubſcripſi.

[c] Paulus episcopus Paltenæ civitatis ſubſcripſi.

[d] Theodoſius episcopus Nazianzenæ civitatis ſubſcripſi.

Philippus episcopus civitatis Adanæ ſubſcripſi.

[e] Evolcius episcopus Zeumatis ſubſcripſi.

Polychronius episcopus Epiphaniæ ſubſcripſi.

Neoptolemus episcopus [f] Corinæ ſubſcripſi.

Acholius episcopus Larandenæ civitatis ſubſcripſi.

Julianus episcopus civitatis Hypepon ſubſcripſi.

Gerontius episcopus Seleuciæ [g] Syriæ ſubſcripſi.

Theoctiſtus episcopus civitatis [h] Beroeæ ſubſcripſi.

Zenodotus episcopus Thelmeſſenæ civitatis ſubſcripſi.

[i] Cratianus episcopus Panormenſis ſubſcripſi.

Leontius episcopus civitatis Magniſiæ ſubſcripſi.

Eudoxius episcopus Chomatenæ civitatis ſubſcripſi.

Uranius episcopus Emeſſenæ civitatis ſubſcripſi,

Epictetus episcopus Diocletianopoleos civitatis ſubſcripſi.

Timotheus episcopus Balaneon ſubſcripſi.

[k] Simeon episcopus Amidis ſubſcripſi.

Theotecnus episcopus civitatis [l] Tyraion ſubſcripſi.

[m] Papas episcopus civitatis Philomelenſis ſubſcripſi.

Paulinus episcopus civitatis Apamiæ Piſidiæ ſubſcripſi.

[n] Baſonas episcopus Neapolitanæ civitatis ſubſcripſi.

[o] Florentius episcopus civitatis [p] Orion ſubſcripſi,

Cyrus episcopus civitatis Syniandi ſubſcripſi.

Macarius episcopus civitatis Laodiciæ ſubſcripſi.

Indimus episcopus [q] Irinopolitanæ civitatis provinciæ ſecundæ Ciliciæ ſubſcripſi

Hypatius episcopus civitatis Zephyri ſubſcripſi,

Æthericus episcopus Smyrnæ civitatis ſubſcripſi.

Antiochus episcopus civitatis Sinopæ ſubſcripſi.

Lucianus episcopus civitatis Ipſinorum ſubſcripſi.

Baſilius episcopus civitatis Nacoliæ ſubſcripſi

Euſtochius episcopus civitatis Docimini ſubſcripſi.

Apragmonius episcopus civitatis [r] Chion ſubſcripſi.

Eorticius episcopus Nicopolitanæ civitatis provinciæ Piſidiæ ſubſcripſi.

Alexander episcopus Seleuciæ civitatis provinciæ Piſidiæ ſubſcripſi.

Timotheus episcopus Dolichenæ civitatis ſubſcripſi.

[s] Gratidianus episcopus Ceraſuntenæ civitatis ſubſcripſi.

Renus episcopus Junopoleos ſubſcripſi.

Patricius episcopus civitatis Neocæſareæ auguſtæ provinciæ Euphrateſiæ ſubſcripſi.

Sophronius episcopus civitatis Conſtantinæ ſubſcripſi,

Joannes episcopus civitatis Flaviadæ ſubſcripſi,

Theodorus episcopus Auguſtæ ſubſcripſi.

[t] Cyrinus episcopus Gadaron ſubſcripſi,

Cyriacus episcopus Eucarpiæ ſubſcripſi.

Abercus episcopus Hierapoleos ſubſcripſi.

Paulus episcopus Mariamnenſis ſubſcripſi.

Euſebius episcopus Clazomenæ civitatis ſubſcripſi.

[u] Myrus episcopus [x] Euladrenæ civitatis ſubſcripſi,

Paulus episcopus Tripolitanæ civitatis ſubſcripſi,

Eutropius episcopus Adadon ſubſcripſi.

Olympius episcopus [y] Sozopolis civitatis ſubſcripſi,

[z] Leontius episcopus ſubſcripſi,

Mamas episcopus Aninitenæ civitatis ſubſcripſi.

Proterius episcopus civitatis [aa] Smyrnæ ſubſcripſi.

Marcellinus episcopus Metropolis civitatis ſubſcripſi.

Eſaias episcopus [bb] Aleanæ civitatis ſubſcripſi,

Heſperius episcopus [cc] Pitanæ civitatis ſubſcripſi,

[dd] Abraamius episcopus [ee] Cyrceſi ſubſcripſi,

Mæonius episcopus Nyſſenæ civitatis ſubſcripſi.

Cajumas episcopus Marcopolitanæ civitatis ſubſcripſi.

Joannes episcopus Carrenæ civitatis ſubſcripſi.

Theo-

---

a Hæc abſunt a codice Pariſienſi, & non extabant primo in Divionenſi. Sane paulò ſupra Pergamius Antiochenus ſubſcribit pro ſe & pro Domno Apameno.

b Hanc ſubſcriptionem repetunt codex Corbeienſis & editio Crabbi.

c Apud Crabbum ita legitur. Paulus Episcopus Anthedonis civitatis ſubſcripſi. Sabas Episcopus Paltenæ civitatis ſubſcripſi.

d Divion. *Theodorus*, Eandem lectionem habet Crabbus in margine.

e Divion. *Euvolicus*, Pariſ. *Eoleius*, Crabbus *Evoltius*.

f Ita Corbeienſis. Alii habent *Coronæ*, Crab. *Cornæ*.

g Pariſ. *Iſauriæ*,

h Divion. *Eyriæ*.

i Pariſ. *Cratinus*.

k Deeſt in codice Pariſienſi. Deerat etiam olim in Divionenſi,

l Pariſ. *Tyramon*, Crab. *Theræ*.

m Crab. *Paulus*,

n Crab. *Baſſonas*, codex Pariſ. *Barſon*, Divion. *Barſion*.

o Crab. *Theophilus*.

p Divion. *Larion*; & in margine, *al. Sorion*. Crab. *Oreſt*,

q Codex Pariſ. *Iliopolis*,

r Crab *Tii*.

s Divion. *Cratianus*, Pariſ. *Gratianus*.

t Apud Crabbum ſic legitur. Cyrinus Episcopus Pataræ ſubſcripſi. Joannes Episcopus Gadaræ ſubſcripſi,

u Pariſ. & Divion. *Myron*.

x Divion. *Evandrina*.

y Pariſ. *Theodoſiopolis*. Sic etiam Divionenſis, qui habet in margine, *al. Sozopolis*.

z Apud Crabbum ſic ſcribitur. Leontius Episcopus Zarenus ſubſcripſi.

aa Crab. *Myrrhinæ*.

bb Crab. *Elaitanæ*, codex Pariſ *Eloetanæ*, Divion. *Eletanæ*,

cc Pariſ. *Pittanæ*.

dd Hæc ſubſcriptio deſideratur in libro Pariſienſi, olim quoque deerat in Divionenſi,

ee Divion. *Circenſi*, Crab. *Circenſis*.

Theodorus episcopus Antiphellenæ civitatis A subscripsi.

[a] Quintus episcopus Phociæ subscripsi.

Musianus episcopus civitatis [b] Limenon subscripsi.

Julianus episcopus civitatis Rosu subscripsi.

Valerianus episcopus civitatis Laodiciæ subscripsi.

Philippus episcopus Lisiadæ civitatis subscripsi.

Alcimedes episcopus civitatis Silandi provinciæ Lydiæ subscripsi.

Amachius episcopus civitatis [c] Sellenæ subscripsi.

Polycarpus episcopus Gabalenæ civitatis provinciæ Lydiæ suoscripsi.

Eleusinius episcopus [d] sacri Apollinis sub- B scripsi.

Dionysius episcopus Attaliæ civitatis subscripsi.

Gemellus episcopus Stratoniciæ civitatis subscripsi.

• Leucius episcopus [f] fani Apollinis civitatis subscripsi.

[g] Niceas episcopus Megarenæ civitatis subscripsi.

Athanasius episcopus Opuntinæ civitatis subscripsi.

Philippus episcopus [h] Neaulitanæ civitatis subscripsi.

Atharbius episcopus civitatis Trapezunti subscripsi.

Hirenæus episcopus civitatis Naupactæ sub- C scripsi.

Ophelinus episcopus [i] Tegeæ civitatis subscripsi.

Domninus episcopus civitatis Plateæ subscripsi.

[k] Eudoxius episcopus Chomatis subscripsi.

Stephanus episcopus Lymiræ civitatis subscripsi.

[l] Straton episcopus [m] Phaselitenæ civitatis subscripsi.

Philippus episcopus [n] Balburenæ civitatis subscripsi.

Antiparus episcopus [o] Caurinæ civitatis subscripsi.

Nicolaus episcopus [p] Acaraſſenæ civitatis sub- D scripsi.

Leontius episcopus [q] Arexenæ civitatis subscripsi.

Philippus episcopus [r] Liberneſenæ civitatis subscripsi.

Andreas episcopus [s] Tloeænæ civitatis subscripsi.

Romanus episcopus Buboneſæ civitatis subscripsi.

Alexander episcopus Sebastiæ subscripsi.

Stephanus episcopus [t] Pimazneſæ civitatis subscripsi.

Hermias episcopus Abydi sanctæ Dei Ecclesiæ subscripsi.

[u] Cussonius episcopus civitatis Hierocæsareæ provinciæ Lydiæ subscripsi.

Patricius episcopus [x] Adrianathiræ sanctæ Dei Ecclesiæ provinciæ Hellespontí subscripsi.

Strategius episcopus [y] Polybiæon civitatis subscripsi.

Olympius episcopus [z] Theodosiopolis civitatis subscripsi.

[aa] Damianus episcopus civitatis Sidonæ subscripsi.

Theodosius episcopus civitatis Canothæ subscripsi.

Docimasius episcopus Maroniæ subscripsi.

Thomas episcopus Porphyreonos subscripsi.

Epiphanius episcopus [bb] Cestron civitatis subscripsi.

Magalius episcopus Philadelphiæ subscripsi.

[cc] Helianus episcopus civitatis [dd] Selinusæ subscripsi.

[ee] Evandrius episcopus [ff] Diocletianon subscripsi.

Eulogius Presbyter pro Genethlio reverentissimo episcopo meo Cratiæ civitatis subscripsi.

Pelagius presbyter pro Theophilo reverentissimo episcopo meo Adrianopolis subscripsi.

Modestus presbyter Prusiadæ pro episcopo meo Olympio subscripsi.

Serenus episcopus Maximianopolis civitatis subscripsi.

Joannes episcopus Polemoniæ subscripsi.

Soteras episcopus Theodosianæ civitatis subscripsi.

Epaphroditus episcopus Tamiasi subscripsi.

Leontius episcopus civitatis Ascalonæ subscripsi.

Patritius episcopus [gg] Acrassi subscripsi.

Zebennus episcopus Pellensis subscripsi.

Ibas episcopus Edessenæ civitatis subscripsi.

Eutherius episcopus Sardenæ civitatis subscripsi.

Alexander episcopus [hh] totius provinciæ Scythiæ subscripsi. D

Photinus episcopus [ii] Lyddenæ civitatis subscripsi.

Anianus episcopus civitatis Capitoliadæ subscripsi.

Theophilus episcopus Ariassenæ civitatis subscripsi.

Martyrius episcopus Gortynæ civitatis subscripsi.

Nico-

---

a Divion. *Cointus*, Paris. *Coentus*.
b Crab. *Lymerorum*. c Divion. *Silina*, Crab. *Septenæ*. d Crab. *Phani*.
e Hanc subscriptionem Crabbus non habet. f Divion. *sacri*; & in margine, *al fani*.
g Paris. *Micheas*. h Crab. *Novæ aulæ*, codex Paris. *Neautalitanæ*, Divion. *Neagaletanæ*. Eadem subscriptio repetita est infra. i Divion. *Egeæ*. k Hæc subscriptio non extat in codice Parisiensi, apud Crabbum. Non extabat etiam antiquitus in Divionensi.
l Codices Paris. & Divion. & Crabbus legunt *Fronton*. m Paris. *Fasilatenæ*, Divion. *Pasilitinæ*.
n Paris. & Divion. *Ballorenæ*, Crab. *Liburnæ*. o Crab. *Gauninę*; Paris. *Camedenæ*, Divion. *Amidinæ*, & in margine, *al. Caurinæ*. p Paris. *Acrassenæ*. q Idem, *Arazenę*.
r Paris. *Libernensæ*. s Idem, *Tloensæ*. Divion. *Doiensæ*; & in margine, *al. Doenæ*. Crab. *Sectoriorum*.
t Paris. *Pimanensę*, Divion. *Piminensę*, Crab. *Prymnesiæ*. u Divion. *Cossonius*, Crab. *Cossinius*.
x Crab. *Adramyteorum*. y Divion. *Pelebion*; & in margine, *al. Polybyeon*. Crab. *Polybotis*, & in margine, *Polydoræ*. z Paris. *Sozopolis*. Sic etiam Divionensis, & in margine, *al. Theodosiopolis*.
aa Divion. *Dardanus*; & in margine, *al. Damianus*. bb Divion. *Centron*.
cc Paris. *Julianus*. Sic etiam Divionensis, & in margine, *al. Helianus*.
dd Paris. *Selinusi*, Divion. *Silinusi*, Crab. *Selenuntis*. ee Paris. *Evander*.
ff Paris. *Dioclitianæ*, Crab. *Dioclię*. gg Paris. *Acrasæ*, Crab. *Acamasienæ*.
hh Paris. *Pagasenæ civitatis*, Divion. *Pagassenæ civitate*, & in margine, *al. totius provinciæ Scythiæ*. Crabbus: *Tomitanorum provinciæ Scythiæ*. ii Paris. *Lindenæ*, Divion. *Ledenæ*.

Nicolaus episcopus [a] Stobenæ civitatis subscripsi.

[b] Cyrillus episcopus civitatis Subriti subscripsi.

[c] Eusebius episcopus subscripsi.

Peregrinus episcopus civitatis [d] Phynicis subscripsi.

Claudius episcopus Anchiasmi subscripsi.

Euphratas episcopus civitatis [e] Eleuthernæ subscripsi.

Gennadius episcopus civitatis Armoneon provinciæ Phrygiæ subscripsi.

Demetrius episcopus Lampenæ civitatis subscripsi.

[f] Neoptolemus episcopus Cornorum subscripsi.

Paulus episcopus civitatis Derbi subscripsi.

Plutarchus episcopus Lystrenæ civitatis subscripsi.

Eugenius episcopus civitatis Cannon subscripsi.

Rufus episcopus civitatis [g] Ydis subscripsi.

Tyrannus episcopus [h] Olmenadæ civitatis subscripsi.

[i] Acholius episcopus [k] Larandi subscripsi.

Petrus episcopus [l] Gabulenæ civitatis subscripsi.

Noe episcopus castelli Cephas subscripsi.

Maras episopus [m] Anasarthenæ civitatis pro me & Romulo episcopo [n] Chalcidensis civitatis subscripsi.

Eulalius episcopus [o] Sibliæ civitatis subscripsi.

[p] Petrus episcopus subscripsi.

Theosebius episcopus civitatis [q] Ilii subscripsi.

Dionysius episcopus [r] Heracleæ civitatis subscripsi.

[s] Joannes episcopus civitatis Alindenæ subscripsi.

Eupithius episcopus Stratoniciæ civitatis subscripsi.

Papias episcopus Erizi subscripsi.

Theodotus episcopus Alabandenæ civitatis subscripsi.

Joannes episcopus civitatis Amyzoniton subscripsi.

Tynchanius episcopus Apolloniadæ subscripsi.

Dionysius episcopus Antiochiæ Pisidiæ subscripsi.

Dionysius episcopus Antiochiæ Pisidiæ subscripsi.

Florentius episcopus Adrianopolitanæ civitatis subscripsi.

Atticus episcopus Zilensis civitatis subscripsi.

Messalinus episcopus Laodicensis subscripsi.

Helpidius episcopus [t] monasterii mansionis Thermon subscripsi.

Menandrus episcopus Heracliæ subscripsi.

[u] Evandrus episcopus Diocletianopolis civitatis subscripsi.

Flacillus episcopus civitatis Jassu subscripsi.

Joannes episcopus Cnidi subscripsi.

Ancylas episcopus Eudoxiadæ civitatis subscripsi.

Romanus episcopus Eudoxiopolis, civitatis, id est, [x] Salambriæ, provinciæ Thraciæ, subscripsi. [y]

Theodorus episcopus Heracliæ subscripsi.

Rufinus episcopus Samosatenæ civitatis subscripsi.

Athanasius episcopus [z] Perrenæ civitatis subscripsi.

Rufinus episcopus [aa] Briulenæ civitatis subscripsi.

Pionius episcopus civitatis [bb] Troadæ subscripsi.

Hormisda episcopus Philippopolis civitatis provinciæ Arabiæ subscripsi.

Julianus episcopus [cc] Celendereæ civitatis subscripsi.

Tyrannus episcopus [dd] Germanopolis civitatis subscripsi.

Acacius episcopus Antiochiæ subscripsi.

Ammonius episcopus [ee] Jotapenæ civitatis subscripsi.

[ff] Gennadius episcopus [gg] Mosenæ civitatis subscripsi.

Gennadius [hh] alter episcopus Ammonensis civitatis subscripsi.

Paulinus episcopus Theodosiopolis civitatis subscripsi.

Joannes episcopus [ii] Trapezopolitanæ civitatis subscripsi.

Florentius episcopus [kk] Lesbi Tenedi subscripsi.

[ll] Dorotheus episcopus Neocæsareæ subscripsi.

Daniel episcopus [mm] Lampsaci subscripsi.

[nn] Antiochus episcopus Arcænorum subscripsi.

[oo] Aquilas episcopus subscripsi.

Joannes episcopus Diocæsareæ subscripsi.

Eula-

---

a Divion. *Stolanæ*. Sed hanc lectionem puto non posse esse bonam. Stobis fuit urbs Macedoniæ. Vide Notas ad Capitularia pag. 986. b Crabbus ita edidit. Cyrillus Episcopus Apolloniæ Cretæ civitatis Subriti subscripsi. c Idem sic edidit. Eusebius Episcopus Topitis civitatis subscripsi.

d Paris. *Finici*, Divion. *Pinici*, Crab. *Phœnicis*. e Divion. & Paris. *Eleutherinæ*.

f Hæc subscriptio desideratur apud Crabbum. Deerat etiam olim in exemplari Divionensi.

g Crab. *Hydæ*, codex Paris. *Oedes*. h Paris. *Olmalendenæ*. Divion. *Ralmalandinæ*; & in margine, *al. Olmanadæ*. Crab. *Homonadorum*. i Hanc subscriptionem non habent codex Divion. & Crabbus.

k Paris. *Larandenæ*. l Crab. *Gabalenæ*. m Paris. *Asartenæ*, Divion. *Art ennæ*.

n Male in Divion. & Paris. *Calcedonensis*. o Crab. *Stibii*. p Editio Crabbi sic habet. Petrus Episcopus Echineorum subscripsi. q Paris. *Ilio*, Divion. *Elio*.

r Divion. & Paris. *Heracleotanæ*. s Paris. *Jordanis*. Sic etiam Divionensis; & in margine, *al. Joannis*. t Hæc vox videtur inutilis, cum idem significetur per *mansionis*. Eam porro non habet Parisiensis, & in Divionensi olim defuisse hæc res indicio est quod posita illic est supra lineam. Verum quoniam eadem extat in codice Corbeiensi & in editione Crabbi, tollere noluimus.

u Ista deest apud Crabbum. x Crab. Selymbriæ. y Post istam subscriptionem Crabbus hanc quoque ponit. Julianus Yperæ similiter. Sed iste non videtur esse diversus a Juliano Episcopo Hypepon supra nominato, cujus civitas sæpe in manuscriptis codicibus scribitur, *Ypepe*.

z Male apud Crabbum, *Parisinsulæ*. aa Sive *Briolenæ*, ut habent codices Parisiensis, & Divionensis.

bb Iidem libri, *Troadenæ*. cc Divion. *Celendrinæ*, Paris. *Celendrenæ*, Crab. *Celenderitis*.

dd Crab. *Germanicopolis*. Hanc lectionem esse bonam ostendere videtur lectio codicum Parisiensis & Divionensis, quamvis multum diversa, quæ habet, *Marcopolis*; & Divionensis in margine, *al. Germanopolis*.

ee Divion. *Ittapenæ*. ff Hanc subscriptionem non habet verus exemplar Parisiense.

gg Crab. *Mossynorum*. Codex Divion. *Ammonense*; & in margine, *al. Mosenæ*.

hh Codex Paris. & Crabbus, qui unum tantum Gennadium hoc agnoscunt, non habent vocem istam.

ii Paris. *Trapezontenæ*. Divion. *Trapezuntinæ*; & in margine, *al. Trapezupolitanæ*.

kk Crab. *Lesbos*, Divion. & Paris. *insulæ*. ll Istius subscriptio desideratur apud Crabbum. Post illam vero codex Parisiensis istas addit. Helpidius Episcopus similiter. Atticus Episcopus similiter.

mm Hæc vox deest in libro Parisiensi. nn Istam subscriptionem non habet codex Parisiensis. In Divionensi adiecta est ad marginem. oo Paris. *Aquilinus*, Divion. *Acilas*. Sic autem edidit Crabbus. Aquilas Episcopus Aurocyron subscripsi, & in margine posuit, *Acroceraunorum*.

Eulalius episcopus [a] Pionienæ civitatis provinciæ Hellesponti subscripsi.

Rufinus episcopus civitatis Bibli subscripsi.

Alexander episcopus Antaradi subscripsi.

[b] Jovinus Episcopus Debaltenæ civitatis subscripsi.

Joannes episcopus [c] Supertidæ civitatis subscripsi.

Theodorus episcopus Tripolitanæ civitatis subscripsi.

Paulus episcopus civitatis Aristiu subscripsi.

Sozon episcopus Philippensis subscripsi.

Cyriacus episcopus [d] Trognadæ civitatis subscripsi.

Diodotus episcopus [e] Lysineon civitatis subscripsi.

[f] Macedon episcopus [g] Magdenæ civitatis subscripsi.

Neon episcopus civitatis [h] Pylioctenæ subscripsi.

Mysterius episcopus civitatis [i] Amorii subscripsi.

Longinus episcopus [k] Olcistenæ civitatis subscripsi.

Petrus episcopus civitatis Dardani subscripsi.

Chrysippus episcopus civitatis Mallon subscripsi.

Daniel episcopus [l] Cadenæ civitatis subscripsi.

Thomas episcopus Theodosiopolis civitatis subscripsi.

Athanasius episcopus [m] Monsynon subscripsi.

David episcopus Adrianæ civitatis subscripsi.

[n] Theoctistus episcopus Pisinuntenæ civitatis subscripsi.

Cyriacus episcopus civitatis [o] Egapsi subscripsi.

[p] Paulus episcopus subscripsi.

Julianus presbyter agens vicem Calandionis episcopi Halicarnassenæ civitatis subscripsi.

[q] Eulogius episcopus Philadelphiæ subscripsi.

Proclus episcopus Adraon subscripsi.

Juvenalis episcopus Hierosolymorum subscripsi.

Thalassius episcopus Cæsareæ subscripsi.

Nitiras episcopus civitatis Gazæ subscripsi.

Cyrinus episcopus Pataræ civitatis subscripsi.

Theophilus episcopus civitatis Oriæ subscripsi.

[r] Eusebius episcopus Ancyræ subscripsi.

Eudoxius episcopus civitatis [s] Stenon subscripsi.

Marcianus episcopus [t] Cotenæ civitatis subscripsi.

Sabas episcopus civitatis Palto subscripsi.

Macarius episcopus civitatis Eno subscripsi.

Cyriacus episcopus [u] civitatis subscripsi.

Philippus episcopus Theodosiopolis sive novæ aulæ subscripsi.

Basilius episcopus Paleaspoleos subscripsi.

Lucianus episcopus civitatis Byzoæ subscripsi.

Patritius episcopus [x] Agmassenæ civitatis subscripsi.

Eutychius episcopus [y] Docimenæ civitatis subscripsi.

[z] Eustachius episcopus gentis Sarracenorum subscripsi.

Paulus presbyter agens vicem Uranii reverentissimi episcopi [aa] Ibaritanæ civitatis subscripsi.

Helias episcopus [bb] Balandenæ civitatis subscripsi.

Eusebius episcopus civitatis [cc] Seleucobeli subscripsi.

Patritius episcopus [dd] Adrianutheron subscripsi.

Julianus episcopus Tabiæ civitatis subscripsi.

Meliphtongus episcop. [ee] Adeliupoleos subscripsi.

Stephanus episcopus civitatis [ff] Manenon subscripsi.

Acacius episcopus civitatis [gg] Cinni subscripsi.

Andreas episcopus civitatis [hh] Settenæ subscripsi.

Paulus episcopus Aradi subscripsi.

Abramius episcopus castri Circensis subscripsi.

[ii] Vitesalas episcopus Neapolitanæ civitatis subscripsi.

Leucadius episcopus [kk] Imnizu civitatis subscripsi.

Euphrasius episcopus [ll] Laganiæ civitatis subscripsi.

Musonius episcopus [mm] Brimenæ civitatis subscripsi.

Antiochus episcopus civitatis [nn] Sinopi subscripsi.

Helpidius presbyter agens vicem reverentissimi episcopi Parali Adrapenæ civitatis subscripsi.

Euphronius presbyter agens vicem Domini reverentissimi episcopi [oo] Copissenæ civitatis subscripsi.

Helpidius presbyter agens vicem reverentissimi (*a*) [pp] Antoniani episcopi civitatis [qq] Amis. su subscripsi.

Anno-

---

a Divion. *Pioneenæ*, Paris. *Pionitenæ*, Crab. *Pioniæ*. b Post istum sequitur in codice Parisiensi. Andreas Presbyter Thessalonicæ pro Episcopo Eostteos. Verum ista posita jam est supra in initio subscriptionum. Confirmat autem veterem lectionem adversus Crabbum.

c Crab. *Tiberiadis*. d Paris. *Trognadena*, Crab. *Trogmadorum*.

e Divion. *Lysion*, Crab. *Lysimachiorum*. f Divion *Matadion*; & in margine, *al. Macedon*.

g Crab. *Magidenæ*, codex Paris. *Majudenæ*, Divion. *Majudinæ*.

h Divion. *Stliatenæ*, Paris. *Sylitanæ*, Crab. *Pfyllenæ*. i Paris. *Armurion*, Divion. *Armorion*.

k Paris. *Solostenæ*, Divion. *Olchistinæ*, Crab. *Orchistenæ*. l Divion. *Adenæ*.

m Crab. *Mossynorum*. n Desideratur in editione Crabbi.

o Divion. *Igipsi*, Paris. *Gipsi*. Crab. *Egaræ*. p Sic edidit Crabbus. Paulus Episcoporum Tlosorum subscripsi. q Istius & sequentis subscriptiones desunt apud Crabbum in hoc loco. Item Cyrini & Theophili, & Sabæ Palti, tum etiam Luciani Byzoæ.

r Ista deest in codice Parisiensi. Desiderabatur etiam olim in Divionensi, in quo addita est.

s Crab. *Etennorum*. t Idem, *Stephanæ*. u Hæc vox *civitatis* abest a codice Divionensi. Crabbus edidit. Cyriacus Episcopus civitatis Eucarpię subscripsi.

x Crab. *Acamasenæ*. y Crab. *Adrianopolis veteris Epiri civitatis*.

z Crab. *Eustathius*, codices Paris. & Divion. *Eustatius*. aa Crab. *Himerorum*.

bb Idem, *Eleandrenæ*. cc Hæc est vera lectio, ut jam diximus. Male itaque Divion. *Seleucoli*. Paris. & Corb. *Seleupobili*. Pessime Crab. *Seleucovallæ*.

dd Divion. *Abstanotyrr.* & in margine, *al. Apodrianutheron*, Crab. *Adramytheorum*.

ee Divion. *Julianopoleos*, Paris. *Juliopoleos*, Crab. *Juliopolis*.

ff Divion. *Maneon*, Crab. *Jamniæ*. gg Crab. *Cynnæ*. hh Paris. *Ettenę*, Crab. *Sethoriorum*.

ii Deest in editione Crabbi. kk Crab. *Tynnienſi*. ll Paris. *Galaniæ*. Sic etiam Divionensis, & in margine, *al. Leganiæ vel Lagiæ*. mm Divion. *Brimiæ*. nn Paris. *Sinopis*, Divion. *Senopæ*

oo Crab. *Cocusenæ*. pp Codex Divion. & Crab. *Antonini*. qq Crab. *Amissinorum*.

(*a*) In Casinen. *reverentissimi Antonii Episcopi Civitatis Amissenæ subscripsi*. Reliquæ subscriptiones desunt.

Annotatio Ruſtici, [a] Omnes quibus numerus non adſcriptus eſt neque in meo neque in Acumitenſi Græco ſunt.

Qui numerum non habent adſcriptum, hi ſunt.

Lucianus epiſcopus Byzoæ pro Cyriaco epiſcopo Heracliæ Thraciæ.
Joannes Metropolitanus Sebaſtiæ.
Atticus epiſcopus metropolitanus Neapolitanæ civitatis.
Joannes epiſcopus metropolitanus inſulæ Rhodi.
Simeon epiſcopus metropolitanus Amedenæ civitatis.
Theoctiſtus epiſcopus metropolitanus Piſinuntenæ civitatis.
Leontis epiſcopus civitatis Magniſiæ.
Mæonius epiſcopus Nyſſenæ civitatis.
Polycarpus epiſcopus Gabballenæ civitatis.
Eleuſinius epiſcopus ſacri Apollinis.
Philippus epiſcopus Libernenſenæ civitatis.
Florentius epiſcopus Adrinopolitanæ civitatis.
Meſſalinus epiſcopus Laodicenſis.
Flaccillus epiſcopus civitatis Jaſſi.
Petrus epiſcopus civitatis Dardani.
Chryſippus epiſcopus civitatis Mallon.
Daniel epiſcopus Cadenæ civitatis.
Thomas epiſcopus Theodoſiopolis civitatis.
Cyrinus epiſcopus Pataræ civitatis.
Theophilus epiſcopus civitatis Oriæ.
Eudoxius epiſcopus civitatis Stenon.
Marcianus epiſcopus Cotenæ civitatis,
Sabas epiſcopus civitatis Palto.
Macarius epiſcopus civitatis Palto.
Cyriacus epiſcopus civitatis .....
Philippus epiſcopus Theodoſiopolis ſive Novæ aulæ.
Baſilius epiſcopus Paleaſpoleos.
Lucianus epiſcopus civitatis Byzoæ.
Patricius epiſcopus Agmaſſenæ civitatis.
Eutychius epiſcopus Docimenæ civitatis.
Euſtachius epiſcopus gentis Sarracenorum.
Paulus presbyter agens vicem Uranii epiſcopi Ibaritanæ civitatis.
Helias epiſcopus Balandenæ civitatis.
Euſebius epiſcopus civitatis Seleucobeli.
Stephanus epiſcopus civitatis Manenon.
Andreas epiſcopus civitatis Settenæ.
Paulus epiſcopus Aradiſu.
Abraamius epiſcopus caſtri Circenſis.
Viteſalas epiſcopus Neapolitanæ civitatis.
Muſonius epiſcopus Brimenæ civitatis.
Antiochus epiſcopus civitatis Sinopi.
Helpidius presbyter agens vicem epicopi Parali Adrapenæ civitatis.
Euphronius presbyter agens vicem Domini epiſcopi Copiſenæ civitatis.
Helpidius presbyter agens vicem Antoniani epiſcopi civitatis Amiſſu.

Epiſtola Concilii &c. *ut ſupra pag.* 1098. T.VI. *De quatuor ſequentibus epiſtolis illud neceſſario admonendus es, lector, immutatum eſſe earum ordinem ab editoribus Romanis. Nam ſuperiores editiones habent primo epiſtolam Concilii ad Imperatores, deinde propoſitionem factam contra Dioſcorum, tertio damnationem miſſam Dioſcoro, poſtremo epiſtolam ſcriptam ad Clericos Alexandrinos. Ordinem iſtum confirmant vetera exemplaria Corbejenſe & Divionenſe. Nam Pariſienſe habet tantum epiſtolam ad Imperatores. Nos vero Ruſtici exemplaria ſequimur, quia de reſtituenda ejus editione cogitamus.*

PROPOSITIO CONTRA DIOSCORUM.

Sancta & magna & univerſalis ſynodus quæ per gratiam Dei ſecundum ſanctionem piiſſimorum & Deo amiciſſimorum Imperatorum noſtrorum in Chalcedonenſi provinciæ Bithyniæ civitate collecta eſt in eccleſia ſanctiſſimæ & decore ornatæ victoriæ martyris Euphemiæ &c. *ut pag.* 1098. Tom. VI. *Ita vetera exemplaria, quibus conſentiunt veteres editiones.*

DAMNATIO MISSA DIOSCORO

A SANCTO CONCILIO.

Sancta & magna & univerſalis ſyuodus &c. *ut pag.* 1094. Tom. VI. *&c.*

CLERICIS ALEXANDRINIS

CHALCEDONE CONSTITUTIS, de damnatione Dioſcori.

Epiſtola iſta extat ex duplici verſione in antiquis exemplaribus manu ſcriptis, primo quidem ſubjecta propoſitioni contra Dioſcorum, deinde poſt damnationem miſſam Dioſcoro. Poſterior interpretatio edita eſt ſupra pag. 1095. Tom. VI. *Priorem heic nunc primum vulgamus.*

SAncta & magna ſynodus quæ per gratiam Dei & decreta piiſſimorum & Chriſto amicorum Imperatorum noſtrorum in Chalcedonenſi Bithyniæ provinciæ civitate collecta eſt in eccleſia ſanctiſſimæ & ornatæ decore victoriæ martyris Euphemiæ, Charmoſyno presbytero & œconomo & Euthalio Diacono reverendiſſimis, & reliquis Clericis qui hic ſunt. Cognoſcat reverentia veſtra Dioſcorum, qui fuit veſter Epiſcopus, multimode in violatione divinarum regularum convictum & eccleſiaſtici ordinis, necnon in contumeliam quam ſanctæ huic & univerſali ſynodo intulit, eo quod tertio ſecundum divinas regulas evocatos adeſſe deſpexerit, heſterna die, quæ eſt præſentis menſis Octobris tertiadecima, die ſabbati, a ſancto & univerſali Concilio, ſecundum quod convenit eccleſiaſticæ diſciplinæ, eſſe ab epiſcopatu depoſitum & omni eccleſiaſtico gradu privatum. Cuſtodite igitur eccleſiaſtica univerſa, tamquam facturi rationes ei qui per voluntatem Dei & nutum piiſſimorum & Deo amiciſſimorum Imperatorum noſtrorum Alexandrinæ magnæ civitatis ſanctiſſimæ eccleſiæ ordinandus epiſcopus.

Annotatio Ruſtici. Relationes ſanctæ ſynodi ex codice Acumitenſi Græco in Latinum tranſtuli ego ipſe.

Hanc annotationem inveni in antiquis exemplaribus & in editione Crabbi. Quæ ergo Ruſticus tranſtulit, hæc ſunt.

I. Re-

[a] Hæc verba habentur etiam in codice Divionenſi, quo uſus eſt Labbeus. Quoniam vero ille non ſatis intelligebat ſenſum verborum Ruſtici, quia numeri de quibus ſupra diximus non extant in illo codice, ex ſic pro auctoritate ſua emendavit & edidit: *omnis numerus non adſcriptus eſt, neque in meo, neque in Acumetenſium Græcis.* Ex quibus verbis non arbitror ullum bonum ſenſum elici poſſe.

I. Relatio ſanctæ ſynodi Chalcedonenſis ad Pulcheriam Auguſtam de damnatione Dioſcori.

II. Edictum Imperatoris Marciani de prohibitis diſputationibus a Chriſtianis.

III. De eo edictum ſecundum.

IV. Sacra Theodoſii junioris, quam ſeductus a Chryſaphio ſcripſit pro Eutychete.

V. Conſtitutio Marciani Imperatoris de infirmandis his quæ contra ſanctum Flavianum epiſcopum Conſtantinopolitanum facta ſunt.

VI. Alia ejuſdem de confirmandis his quæ ſancta ſynodus decrevit adverſus Eutychem.

VII. Relatio ſanctæ ſynodi ad Papam Leonem. His addidit Ruſticus epiſtolam ſancti Leonis ad Epiſcopos ſynodi Chalcedonenſis.

Hæc omnia, ſi relationem excipias quæ ad Pulcheriam miſſa eſt, editores Romani rejecerunt in eam quam vocant tertiam partem Concilii Chalcedonenſis. Nos ordinem Ruſtici cuſtodivimus.

Relatio ſanctæ ſynodi Chalcedonenſis ad ſanctæ memoriæ Pulcheriam Auguſtam de damnatione Dioſcori.

Piiſſimæ & Chriſtum &c. *ut pag.* 43.

Leges ſanctæ memoriæ Principis Marciani, quas beatiſſimus Leo Papa in ſuis confirmavit epiſtolis, de prohibitis diſputatiunibus a Chriſtianis edictum civibus noſtris Conſtantinopolitanis.

Imperatores Cæſares Flavius Valentinianus Pontifex inclitus, Germanicus inclitus, Alamannicus inclitus, Sarmaticus inclitus, tribunitiæ poteſtatis vicies ſepties, imperii vicies ſepties, Conſul ſepties, & Flavius Marcianus Pontifex inclitus, Germanicus inclitus, Sarmaticus inclitus, Alamannicus inclitus, Francicus inclitus, tribunitiæ poteſtatis vicies ſepties, Imperator, Conſul ſemel, de prohibitis diſputationibus a Chriſtianis edictum civibus noſtris Conſtantinopolitanis.

Hos titulos, ſicut heic a nobis deſcripti ſunt, exhibent vetera exemplaria & editiones antiquæ Romani illos ſuſtulerunt, & Labbeus non putavit eſſe reponendos.

Tandem aliquando &c. *ut ſupra pag.* 475.

De eo edictum ſecundum.

Civibus noſtris Conſtantinopoli, iidem Auguſti, Venerabilem catholicæ &c. *ut ſupra pag.* 478.

Iſtius conſtitutionis exemplar vetuſtiſſimum reperi in codice 932. *bibliothecæ Colbertinæ, ubi habet hunc titulum.* Chriſtianis catholicis in ſynodo convenientibus. Iidem Auguſti Palladio præfecto prætorii.

Interpretatio legis Theodoſii junioris, quam pro Eutyche ſeductus a Chryſaphio promulgavit: quam nunc ideo poſui ut quia beatæ memoriæ Principis Marciani lex hanc ſubſecuta deſtruxit, etiam tali collatione noſcatur quid amplectendum quidve vitandum ſit de hæreticis Neſtorianis & fide catholica. Verba ſunt Ruſtici interpretis.

Olim quidem prius Neſtorius &c. *ut ſupra pag.* 495.

Annotatio Ruſtici. Lex hæc de Neſtorio recte continens, contra orthodoxos vere perverſe, & pro illa nihilominus utilitate inſerta eſt ut ſciat lector quia ſequens lex Principis Marciani ideo nominatim de Iba nihil dixit quoniam nec in iſta ſic legitur, ſed ſpecialiter ab iſta damnatos ſpecialiter ſolvit, generaliter vero & illa generaliter attigit. Sicubi autem de Iba in hujus legis quæ ſequitur exemplaribus invenitur, ut ſuperfluum deputetur: quia & nos ita nos alicubi poſuiſſe recolimus, quod ex verioribus Acumitenſium exemplaribus duximus emendandum.

Hanc annotationem edidit Crabbus, ſed tacito Ruſtici nomine. Poterant autem editores Romani facile animadvertere eam non eſſe Crabbi, ſed vetuſti cujuſpiam ſcriptoris, adeoque illam retinere. Verum ab ea deſcribenda abſtinuerunt, quia neſciebant nomen auctoris. Ceterum quæ de Iba ait Ruſticus pertinere videntur ad illam partem dialogi contra Acephalos in qua idem tractabat cauſam Diodori, Theodori, Ibæ, & Theodoreti, qua caremus. Auctorem quippe illius dialogi non eſſe diverſum ab hoc noſtro oſtendere videtur etiam annotatio ejus ad interlocutionem Euſtathii epiſcopi Beryti ſupra pagina 675. *tomi ſexti. Illic enim ſe apertiſſimum acephalorum hoſtem profitetur, & pag.* 103. *Ibæ fautorem. Vide præfationem noſtram cap.* 25.

De infirmandis quæ contra ſanctæ memoriæ Flavianum epiſcopum Conſtantinopolitanæ urbis & confirmandis quæ poſtea pro eo a ſancta ſynodo Chalcedonenſi ſtatuta ſunt, iidem Auguſti, id eſt, Valentinianus & Marcianus, Palladio Præfecto Prætoriorum orientis.

Gloria nunquam glorioſi morte perimitur &c. *ut ſupra pag.* 498.

De confirmandis quæ a ſancta ſynodo Chalcedonenſi contra Eutychem & ejus monachos ſtatuta ſunt, iidem Auguſti Palladio præfecto prætorio. Et eodem exemplo Valentiniano Præfecto Illyrici, Tatiano Præfecto urbis, Vincomalo magiſtro officiorum & Conſuli deſignato.

Amplæ omnipotenti. &c. *ut ſupra pag.* 502.

Annotatio Ruſtici. Legi eodem exemplo ſcripta Valentiniano viro Illuſtri Præfecto Illyrici, & Tatiano Præfecto urbis, & Vincomalo magiſtro officiorum & Conſuli deſignato.

Relatio ſanctæ ſynodi Chalcedonenſis ad beatum Papam Leonem generaliter de omnibus geſtis.

Sancta, & magna &c. *ut ſupra pag.* 474.

Iſtam relationem in fine actionis tertiæ deſcripſerat etiam Surius; quod mutatum eſt in editione Veneta, ubi ſubjecta eſt teſtimoniis patrum quæ deſcripta habentur in ultima actione Concilii. Editionem Venetam imitata eſt Romana, ex qua reliquæ prodierunt. Porro qui mutationem illam primus induxit in editiones Conciliorum, videtur uſus fuiſſe codice quodam antiquo ſimili ei quem nos vocamus Pariſienſem, in quo iſta relatio ad Leonem conſtituit finem geſtorum Concilii Chalcedonenſis. Non eſt tamen verſio Ruſtici, ſed alterius cujuſpiam nobis ignoti. Eam ergo deſcribemus in fine geſtorum.

Epiſtola ſanctiſſimi & beatiſſimi atque apoſtolici Dei gratia per omnia pleni Leonis Papæ omnia geſta ſanctæ Chalcedonenſis ſynodi firmans, & ſola illa infringens quæ per ambitionem Conſtantinopolitanorum geſta ſunt contra Nicæni ſtatuta Concilii. Quæ ſubjecta epiſtola reſpondit ad relationem ſanctæ ſynodi ſupraſcriptam.

Leo epiſcopus ſanctæ ſynodo &c. *ut ſupra pag.* 518.

INCIPIT ACTIO QUARTA

Chalcedonensis Concilii.

Conſulatu domini noſtri &c. *ut ſupra pag.* 1. *uſque ad pag.* 14. & ſubſcripſi.

Interlocutio quidem Maximi Antiocheni extat integra in antiquis codicibus & editionibus, eo modo

do quo legitur in vulgatis. Reliquæ omittuntur, & nomina tantum interloquentium describuntur. Et quamvis multo melius sit eas habere cujusmodi nobis dederunt editores Romani, nos tamen, qui Rustici editionem revocamus, nostri esse officii sumus arbitrati, ut eorundem episcoporum nomina heic describeremus eodem ordine quo apud illum extant.

Stephanus reverentissimus episcopus Ephesi dixit: Concordat, & subscripsi.

Diogenes reverentissimus episcopus Cyzici dixit: Consonat, & subscripsi.

Cyrus episcopus Anazarbi dixit similiter: Consonat, & subscripsi.

Constantinus reverentissimus episcopus Bostrorum Arabiæ dixit: Consonat & subscripsi ei.

Joannes reverentissimus episcopus Sebastiæ Armeniæ primæ dixit: Secundum intellectum meum intentio epistolæ sanctissimi Archiepiscopi Romæ Leonis consonat fide. trecentorum decem & octo & centum quinquaginta qui post Constantinopolim congregari sunt & expositioni quæ in Epheso in damnatione impii Nestorii facta est, cui beatissimus Cyrillus præsidebat & in epistola ea subscripsi.

Constantinus episcopus Melitinæ similiter

Seleucus episcopus Amasiæ similiter.

Patricius episcopus Tyanorum similiter.

Theodorus episcopus Damasci similiter

Photius episcopus Tyri similiter.

Simeonius episcopus Amidæ similiter

Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ similiter.

Theodorus episcopus Tarsi similiter.

Francion episcopus Philippopolis similiter.

Eusebius episcopus Dorylæi similiter.

Florentius episcopus Sardeorum similiter.

Amphilochius episcopus Sidæ similiter.

Marinianus episcopus Synnadorum similiter

Epiphanius episcopus Pergæ similiter.

Onesiphorus episcopus Iconiæ similiter.

Petrus episcopus Gangrorum similiter.

[a] Theodorus episcopus Canothæ similiter.

Sabas episcopus Palti similiter.

Epiphanius presbyter habens locum Ætherici episcopi Pompejopolis similiter.

Philotimus presbyter habens locum Themistii episcopi Amastridis similiter.

Abramius episcopus [b] Castri similiter.

Eudoxius episcopus [c] Etennorum similiter.

Eugenius episcopus Cotenorum similiter.

Obrimus episcopus Coracisii similiter.

Neon episcopus [d] Lilyi similiter.

Theophilus episcopus [e] Ariarasi similiter.

Verus presbyter obtinens locum Maræ episcopi [f] Codryllorum similiter.

Sebastianus episcopus [g] Berræ similiter.

Aristomachus episcopus Coloniæ similiter.

Julianus episcopus Coensis similiter.

[h] Theodoretus episcopus Cyri similiter.

Cecropius episcopus Sebastopolis similiter.

Acacius episcopus Ariarathiæ similiter.

Atticus episcopus Zelorum similiter.

Heraclius episcopus Comanorum similiter.

Meletius episcopus Larissæ similiter.

Olympius episcopus Paneadæ similiter.

Timotheus episcopus Balaneorum similiter.

Julianus episcopus Rhosi similiter.

Paulus episcopus Mariammæ similiter.

Atharbius episcopus Trapezuntis similiter.

Photius Diaconus vicarius Thodori episcopi Neocæsareæ similiter.

Joannes episcopus Polemonii similiter.

Gratidianus episcopus Cerasuntis similiter.

Joannes episcopus [i] Carnorum similiter.

Renus episcopus Junopolis similiter.

Cajumas episcopus Marcopolis similiter.

Athanasius episcopus Perrenus similiter.

Basilius episcopus [k] Gratianopolis similiter.

Docimasius episcopus Maroniæ similiter.

Serenus episcopus Maximianopolis similiter

Eusebius episcopus Seleucobeli similiter.

Eusebius & Constantinus presbyteri & vicarii Anastasii episcopi Nicææ similiter.

Porphyrius Archidiaconus locum continens Uranii episcopi Emesæ similiter.

Theodorus episcopus [l] Claudianopolis similiter.

Joannes episcopus Germaniciæ similiter.

Evolcius episcopus Zeugmatis similiter.

Quintillus episcopus Heracleæ continens locum Anastasii episcopi Thessalonicensis, & Petrus episcopus Corinthi, & Atticus episcopus Nicopolis, & Lucas episcopus Dyrrachii, & Martyrius episcopus Gortynæ, & Constantinus episcopus Demetriadis continens locum Vigilantii episcopi Larissæ, & [m] reverentissimi Macedoniæ primæ episcopi, id est, Sozon episcopus Philippon, & Eubius episcopus [n] Dobiri, & Maximus episcopus [o] Serson, & Nicolaus episcopus Stobon, & Johannes episcopus [p] Particopolis, & Dardanus episcopus [q] Bargalon, & Honoratus episcopus Thasi, [r] & Helladæ, hoc est, Nicæas episcopus Megaron, & Johannes episcopus Mesenæ, & Ophelimus episcopus [s] Tatiæ, & Athanasius episcopus Opuntis, & Hirenæus episcopus Naupacti, & Domninus episcopus Plateon, & Onesimus episcopus Argi, & veteris Epiri, hoc est, Marcus episcopus Euriæ, & Peregrinus episcopus Phœniciæ, & [t] Eutychius episcopus Hadrianopolis, & Claudius episcopus Anchiasmi, & Sotericus episcopus [u] Cercyræ, & novæ Epiri, hoc est, Petrus episcopus Echinei, & Eusebius episcopus Apolloniæ, & Cretensis, hoc est, Cyrillus episcopus Subriti, & Gennadius episcopus Gnosi, & Deme-

---

a Ita codices Corbeiensis & Divionensis. Parisiensis & editiones habent *Theodosius*.
b Ita simpliciter veteres libri. Editiones addunt, *Circensis*. c Hæc est vera lectio. Cod. Corb. *Ceutorum*.
d Crab. *Pfylli*. Græc. Σιλιάνδα. e Textus Græcus habet Αρκισσῶ, editiones *Orei*.
f Crab. & alii, *Cordilusorum*. Græc. Κοδραλλίων. g Crab. *Beroæ*.
h Heic Theodoretus trigesimum & nonum locum occupat, & Facundus lib. 5. cap. 3. ait eum trigesimo & octavo loco interlocutum fuisse super memorata Epistola Sancti Leonis in quarto consessu Synodi Chalcedonensis. In codice Divionensi Theodorus Episcopus Damasci positus est in margine. Quod si ille auferretur ab hoc loco, tum Theodoretus occuparet locum trigesimum & octavum.
i Editiones *Carrhæ*. Græca desiderantur. k Editiones & Græcus textus, *Trajanopolis*.
l Ita etiam veteres editiones. At textus Græcus & codices Divion. & Paris. habent *Claudiopolis*.
m Paris. & Divion. *venerabiles*. n Græc. Δοβήρου. Crab. *Topiri*, editio Romana *Toperi*.
o Græc. Σερρῶν. Codex Divion. *Sarro*. Editiones, *Cherſoneſi*.
p Græc. Παρθενικοπόλεως. Crab. *Parthenopolis*. q Græc. Βαργαλῶν. Crab. *Bargyla*.
r Divion. & Paris. *Et jam Græciæ*. s Paris. *Tegeæ*. Sic etiam Græcus textus & editiones.
t Divion. *Eustatius*. u Ita codex Corb. Paris. *Cerciræ*, Divion. *Circisa*. Editiones & textus Græc. *Corcyræ*.

Demetrius episcopus [a] Lampæ, & Euphratas A episcopus Eleuthernæ continens locum & Pauli episcopi [b] Cantynon ex charta dictaverunt notis per Sozontem episcopum Philippon: Sanctorum patrum trecentorum decem & octo fidem, quæ est salus nostra, & servamus, & cum ipsa vitam nostram complere oramus &c. *ut supra pag.* 30. cui omnes consentimus.

Leontius episcopus Ascalonis, & Photinus episcopus [c] Lydæ, & Paulus Anthedonis, & Heraclius episcopus Azoti, & Stephanus episcopus Jamniæ, & Polychronius episcopus Antipatridis, & Pancratius episcopus Lybiadis, & Zosimus episcopus Minoidis, & [d] Annianus episcopus Capitoliadis, & Zebennus episcopus Pellæ, & Johannes episcopus Tyberiadis, & B Johannes episcopus Gadaron, & [e] Beryllus episcopus [f] Aialæ, & Aretas episcopus Elusæ, & Musonius episcopus [g] Zooron, & Martianus episcopus [h] Iliota ex charta dictaverunt per Anianum episcopum. Nos sanctorum trecentorum decem & octo patrum qui in Nicæa civitate convenerunt &c. *ut supra pag.* 34. beatus pater noster Cyrillus.

Nonnus reverentissimus episcopus Edessæ similiter.

Polychronius episcopus Epiphaniæ similiter.

Alexander episcopus Sebastiæ similiter.

Eunomius episcopus Nicomediæ similiter.

Callinicus episcopus Apamiæ Bithyniæ similiter.

Theodorus episcopus Tripolis similiter.

Apragmonius episcopus [i] Tii similiter.

Cossinius episcopus Hierocæsareæ similiter.

Eulogius episcopus Philadelphiæ similiter.

Epiphanius episcopus Cestron similiter.

Andreas episcopus [k] Satalon similiter.

Julius episcopus Celenderenæ similiter.

Patricius episcopus [l] Acrassi similiter.

Dionysius episcopus Attaliæ similiter.

Helias episcopus Blandi similiter.

Romanus episcopus Myron similiter.

Neoptolemus episcopus Curnon similiter.

Florentius episcopus [m] Arianopolis similiter.

Eutropius episcopus Adadon similiter.

Fontejanus episcopus Sagalassi similiter.

Paulus episcopus [n] Derbæ similiter.

Acholius episcopus Laradon similiter.

Myrus episcopus Eulandron similiter.

Lucianus episcopus Ipsi similiter.

Philippus episcopus Lysiadis similiter.

Eustochius episcopus Docimii similiter.

Basilius episcopus Nacoliæ similiter.

Cyriacus episcopus Eucarpiæ similiter.

Abercius episcopus Hierapolis similiter.

Strategius episcopus Polyboteon similiter.

Epiphanius episcopus [o] Midaiu similiter.

Critonianus episcopus Aphrodisiadis similiter.

Joannes episcopus [p] Amazonis similiter.

[q] Dionysius episcopus Antiochiæ similiter.

Papias episcopus [r] Erigas similiter.

Eupithius episcopus Stratoniciæ similiter.

Theodoretus episcopus Alabandorum similiter.

Menander episcopus Heracliæ similiter.

Johannes episcopus Cnidi similiter.

Tynchanius episcopus Apolloniadis similiter.

Dionysius episcopus [s] Heracliæ similiter.

Gemellus episcopus Stratoniciæ similiter.

Leucius episcopus [t] Apollinis similiter.

Polycarpus episcopus Gabalon similiter.

Johannes episcopus Alinon similiter.

Julianus presbyter continens locum Calandionis episcopi Halicarnassi similiter.

Magnificentissimi & gloriosissimi &c. *ut supra pag.* 47. *usque ad pag.* 79. formula dabitur.

Annotatio Rustici. Exemp. cont. d. x. Kal. Aprilis, Ind. XIII. ad codices Græcos diligentissime.

EXPLICIT ACTIO QUARTA.

Postea sequuntur in editione Romana actiones de Caroso & Dorotheo, & de Photio episcopo Tyri & Eustathio episcopo Berythi. Verum illæ non habentur in antiquis libris & editionibus. ideoque C *a nobis prætermittuntur. Balsamon in canonem 29. Chalcedonensem citat actionem de Photio episcopo Tyri, & ait eam fuisse in fine actorum quartæ synodi.*

INCIPIT ACTIO QUINTA.

Consulatu domni nostri &c. *ut pag.* 98. *usque ad pag.* 118. sacro vertici.

EXPLICIT ACTIO QUINTA.

INCIPIT SEXTA FELICITER.

Consulatu domini nostri &c. *ut pag.* 118. *usque ad pag.* 135. notitiam fidei &c.

Sequitur postea in antiquis exemplaribus definitio fidei edita in concilio Chalcedonensis, cui inserta sunt symbola synodi Nicænæ & synodi Constantinopolitanæ. Illam omiserunt in hoc loco edi- D *tores Conciliorum, quia jam edita fuerat in actione quinta. Verum cum eam veteres libri heic rursum exhibeant, & interpretatio quæ extat in ista actione sit diversa ab ea quæ relata est in quinta, non gravabor illam describere. Sic ergo habet.*

Dominus noster & salvator Jesus Christus notitiam fidei confirmans discipulis suis ait: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis;*

a Editiones, *Lappæ.* b Ita Corb. & Parisiensis. Divion. *Catenon*, editiones *Candiæ*. Græc. Καντάνων
c Editiones *Lyddæ*. Codex Divion. *Lidiæ*. d Paris. *Annaniæ*, & paulo post *Annaniam*.
e Paris. *Bersulus*, Divion. *Bessula*. f Divion. *Adalæ*, Paris. *Adala*.
g Divion. & Paris. *Cooron*, editiones *Zoaræ*.
h Ita codices Corb. & Paris. Divionensis habet *Heliotæ*, veteres editiones *Ili*, Romana ex Græco *Jotapæ*.
i Ita codices Paris. & Corb. & textus Græcus Divionensis, *Cii*; editiones, *Chii*.
k Græc. Σαγαίων. Veteres editiones, *Sectoriorum*. l Veteres editiones, *Acamasæ*.
m Postea sequitur in codice Corb. *Gallasi*. Sic etiam, ni fallor, habuit Crabbus in suo exemplari, cum apud illum legamus *Galatiæ* pro *Gallasi*. Error hinc ortus quod heic omissa sunt nomina duorum Episcoporum, quos nos restituimus ope codicis Divionensis & Græci textus. Horum autem unus fuit Fontejanus Episcopus Sagalassi; pro quo is qui primus hunc errorem commisit, scripsit *Gallasi*, omissa priore syllaba. Deest autem hæc vox etiam in codice Parisiensi, tametsi is non habeat duorum Episcoporum nomina quæ nos addidimus.
n Divion. *Sergæ*. o Codex Divion. *Minadais*, Paris. *Midai*. Veteres editiones, *Midaii*; Romana, *Midæi*, Græca non extant. p Ita libri veteres & editio Romana. Crabbus, *Amyzonis*. Græca non extant. q Et heic quoque deest textus Græcus.
r Ita codex Corbejensis; pro quo legendum *Erizæ*, ut recte verterunt editores Romani. Codices Divion. & Paris. habent *Erizao*. Veteres editiones, *Eresforum*.
s Ita constanter omnes veteres libri & editiones. Sed quia in Græco textu scriptum est Λάγμα Καρίας, consensum veterum librorum & editionum insuper habentes Romani reposuerunt *Lagmi Cariæ*. Tamen aliqua mentio fieri debuit veteris editionis.
t Ita libri. At veteres editiones addunt *Phani*, Recte. Est enim in Græco.

ut nullus a proximo ſuo diſſonet in doctrina pietatis, ſed æqualiter prædicatione veritatis oſtendant. Quoniam vero non quieſcit nequiſſimus per ſua zizania inſurgens ſationibus pietatis inſpergere & novi aliquid contra veritatem ſemper inveniens, ob hoc conſuete Dominus noſter providens humano generi, piiſſimum hunc & fideliſſimum principem ad zelum fidei ſuſcitavit, & undique ſacerdotii principes ad ſe convocavit; quatenus, gratia Domini omnium noſtrum Chriſti operante, ab ovibus Chriſti omnem peſtem quidem mendacii ſubmoveret, germinibus autem veritatis pingues efficeret. Quod quidem & fecimus, commum decreto dogmata fugantes erroris, & inenarrabilem vero patrum renovavimus fidem, trecentortum decem & octo ſymbolum omnibus prædicantes, & tamquam domeſticos qui pietatis hujus compoſitionem receperunt patres aſcribentes qui poſtea apud Conſtantinopolim convenerunt. Definivimus igitur ordinem & omnes formulas fidei conſervantes nos quoque ejus quæ apud Epheſum olim facta eſt ſancta ſynodus, cujus præſides fuerunt ſanctæ memoriæ Cæleſtinus Romanorum urbis antiſtes & Cyrillus Alexandrinæ Eccleſiæ præſul, præfulgere recte quidem immaculatæ fidei expoſitionem trecentorum decem & octo ſanctorum & beatiſſimorum patrum apud Nicæam ſub piæ recordationis Conſtantino principe congregatorum, obtinere autem etiam centum quinquaginta ſanctorum patrum apud Conſtantinopolim definitam ad interemptionem tunc exortarum hæreſeon, confirmationem vero ejuſdem catholicæ & apoſtolicæ noſtræ fidei.

Symbolum apud Nicæam trecentorum decem & octo.

Credimus &c. *ut ſupra in actione quinta, niſi quod iſthic deeſt* lumen de lumine.

Et item ſymbolum centum quinquaginta ſanctorum patrum qui in Conſtantinopolim congregati ſunt.

Credimus &c. *ut in eadem actione quinta, niſi quod iſthic deeſt* lumen de lumine. *Sunt etiam præterea alia diverſa, quæ illic notavimus.*

Sufficeret quidem &c. *ut in eadem actione quinta.*

Paſchaſinus epiſcopus &c. *ut ſupra pag.* 135.

Thalaſſius epiſcopus Cæſaræ Cappadociæ ſimiliter.

Et ita deinceps iidem libri & editiones. Iſta vero Romani mutaverunt propter auctoritatem textus Græci. Qui vero ſequi voluerit hunc veterem Interpretem, recurrat neceſſe eſt ad veteres editiones. Quoniam vero in his quoque variant vetera exemplaria, præcipue vero Pariſienſe, in quo, ut dixi, pura puta vetus interpretatio continetur, placuit iſthic ſubſcriptiones quæ ſequuntur deſcribere quales habentur, in illo exemplari, daturi deinceps aliorum varias lectiones.

Stephanus epiſcopus Epheſi ſimiliter.

Lucianus epiſcopus agens locum Cyriaci epiſcopi Heracliæ ſimiliter.

Euſebius epiſcopus Ancyræ ſimiliter.

Diogenes epiſcopus Cyzici metropolis ſimiliter.

Petrus epiſcopus metropolis Corinthi ſimiliter.

Florentius epiſcopus Sardeorum ſimiliter.

Eunomius epiſcopus Nicomediæ ſimiliter.

Anaſtaſius epiſcopus Niciæ ſimiliter.

Julianus epiſcopus & [a] Legatus apoſtolicæ ſedis ſimiliter.

Eleutherius epiſcopus Chalcedonenſis ſimiliter.

Baſilius epiſcopus miſericordia Dei Seleuciæ metropolis Iſauriæ ſimiliter.

Meletius epiſcopus Lariſſæ faciens ſermonem pro ſanctiſſimo epiſcopo Domno Apamiæ Syriæ ſecundæ & pro me ſimiliter.

Amphilochius epiſcopus Sidæ metropolis ſimiliter.

Theodorus epiſcopus metropolis Tarſi ſimiliter.

Cyrus epiſcopus Anazarbi metropolis ſanctæ Dei Eccleſiæ ſimiliter.

Conſtantius epiſcopus Boſtrorum metropolitanus ſimiliter.

Photius epiſcopus Tyri metropolitanus ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Damaſci metropolitanus ſimiliter.

Stephanus epiſcopus Hierapoleos ſimiliter.

[b] Nonnus epiſcopus Edeſſæ metropolitanus ſimiliter.

Simeon epiſcopus Amidæ metropolitanus per Petrum presbyterum meum ſubſcripſi.

Olympius epiſcopus Conſtantiæ metropolitanus per Epiphanium epiſcopum ſimiliter.

Johannes epiſcopus [c] Sebaſtiæ metropolis ſimiliter.

Seleucus epiſcopus Amaſiæ metropolitanus ſimiliter.

Conſtantius epiſcopus metropolitanus Melitinus ſimiliter.

Patricius epiſcopus Tyanorum metropolitanus ſimiliter.

Petrus epiſcopus metropolitanus Gangrorum ſimiliter.

Calogerus epiſcopus metropolitanus Claudiopolis per Apragmonium epiſcopum [d] ſimiliter.

Dorotheus epiſcopus metropolitanus Neocæſareæ per Atharbium epiſcopum Trapezuntis ſimiliter.

Theoctiſtus epiſcopus Piſinuntis metropolis per Photium Archidiaconum ſimiliter.

Romanus epiſcopus metropolis Myrorum ſimiliter.

Critonianus epiſcopus Aphrodiſiadis Cariæ ſimiliter.

Nunechius epiſcopus Laodiciæ metropolis ſimiliter.

Marinianus epiſcopus Synnadorum metropolis ſimiliter.

Oneſiforus epiſcopus metropolis Iconii ſimiliter.

Per-

a Annotatio Ruſtici. Nota quia non Vicarium ſed Legatum ſe dicit. *Jam antea ſupra ad pag.* 1047. T. VI. *annotavimus Ruſticum non connumeraſſe hunc Julianum inter vicarios apoſtolicæ ſedis qui huic Concilio Chalcedonenſi interfuerunt nomine ſancti Leonis. Et tamen idem ſupra pag.* 107. *&* 191. *nominatur inter eoſdem vicarios, ſed poſt Bonifacium Presbyterum. Sed idem pag.* 83. *&* 264. *nominatur ante eundem Bonifacium. Rurſum nominatur cum Paſch ſino & Lucentio pag.* 298. *nulla Bonifacii mentione, ut heic etiam obſervavit Ruſticus. Vide lib.* 5. *de concordia ſacerdotii & imperii cap.* 6.

b Hunc Facundus lib. 5. cap. 3. ait ſubſcripſiſſe trigeſimo primo loco. Et tamen heic recenſetur in vigeſimo octavo.

c Codex Pariſ. habet *Amaſia*. Sed quia certum eſt errorem hunc eſſe, ſecuti ſumus alia exemplaria & editiones.

d Editiones addunt *Tit.* Verum iſtud abeſt a vetuſtis codicibus.

Pergamius episcopus Antiochiæ Pisidiæ similiter.

Epiphanius episcopus Pergæ metropolis Pamphyliæ similiter.

Atticus episcopus Nicopolis veteris Epiri similiter.

Martyrius episcopus Gortynæ Cretæ metropolitanus similiter.

Lucas episcopus Dyrrachinus metropolitanus similiter.

Vigilantius episcop. Lariſſæ Theſſaliæ ſimiliter.

Francion episcopus metropolitanus Philippopolis similiter.

Deinceps vero editiones veteres ſatis conveniunt cum libris calamo exaratis. Itaque ſatis ſit ibi adnotaſſe varias lectiones. Ad pag. 174.

Varias lectiones illorum canonum non deſcripſimus ex codice Pariſienſi; quia cum ſint illic ex interpretatione multum diverſa ab iſta & a reliquis vulgatis, publicæ rei intereſſe arbitrati ſumus ut heic integre deſcribantur prout extant in vetuſto illo exemplari.

Quædam capitula. *Codex Pariſienſis & Pelagius II. in epiſtola tertia ad epiſcopos Iſtriæ:* Aliqua ſunt capitula quæ ad honorem veſtræ reverentiæ vobis ſervavimus, juſtum exiſtimantes hæc a vobis regulariter per ſingulam ſynodum formari quam legibus veſtris (*Legendum*, noſtris) ſanciri. Et ſecundum juſſionem divi & piiſſimi domini noſtri Veronicianus devotiſſimus ſacri conſiſtorii capitula ita relegit.

Qui vere & ſincere in ſolitariam vitam migrant, debito honore eos dignos judicavimus. Quia autem aliqui monachili habitu utuntur, & Eccleſias & res communes perturbant, placuit neminem ædificare monaſterium ſine voluntate epiſcopi civitatis, neque autem in poſſeſſione ſine voluntate domini poſſeſſionis, monachos autem qui in unaquaque civitate & provincia ſunt ſubditos eſſe epiſcopo & otium amare & ſodis jejuniis & orationibus intentos eſſe, neque autem eccleſiaſticis neque publicis negotiis ſe implicare, niſi forte aliquando juſſi fuerint propter cauſam neceſſariam ab epiſcopo civitatis, neque poteſtatem habere monachos ſuſcipere in ſuis monaſteriis ſervos adſcriptitios ſive voluntate dominorum.

Quia aliqui in clero conſtituti & monachi divitiarum cupiditate detenti in curas hominum ſecularium ſemetipſos immittunt, & conductores poſſeſſionum vel vici fiunt, vel domibus quaſi diſpoſitores obſervant, placuit huic magnæ & ſanctæ ſynodo nullum clericum conducere poſſeſſionem vel ſuſcipere procurationem, niſi forte a ſuo epiſcopo juſſus fuerit curam eccleſiaſticis poſſeſſionibus adhibere. Si quis autem poſt hanc definitionem vel ipſe conducere audeat, vel ſi per alterum talem ſuſcipiet curam, eccleſiaſticis pœnis iſte ſubjaceat; ſi autem certans perſeveret, eum dignitate nudari.

Clericis in Eccleſia conſtitutis non liceat alterius civitatis Eccleſiæ clericorum deputari, ſed in illa eſſe conſtitutos in qua ſervire ab initio meruerunt, præter illos qui amiſſa patria propter neceſſitatem in aliam Eccleſiam migraverunt. Si quis autem poſt hanc definitionem clericum ad alium epiſcopum pertinentem ſuſcipiat, placuit eum excommunicari & ſuſceptum & ſuſceptorem quouſque ad propriam Eccleſiam Clericus revertatur.

Et poſt hanc lectionem &c. *ut pag.* 176. a ſancto concilio diſcedat.

EXPLICIT ACTIO SEXTA.

Poſtea ſequuntur in codice Pariſienſi & in veteri exemplari ſereniſſimæ Reginæ Chriſtinæ Suecorum XXVII. *canones ejuſdem Concilii ex eadem verſione quæ extat apud Dionyſium Exiguum, cum hoc titulo.*

INCIPIUNT EJUSDEM SYNODI TITULI CANONUM

NUMERO VIGINTI SEPTEM.

Recte ſane. Nam quum Evagrius dixiſſet in actione ſexta conſcriptos eſſe canones hortatu Imperatoris, addit alios canones in ſequenti conſeſſu fuiſſe conſtitutos. Eſt autem iſtud magni momenti. Oſtendit enim canonem de privilegiis epiſcopi C. P. non fuiſſe conditum eo tempore quo reliqui conſtituti ſunt, tametſi Græci canonum collectores eum conſequenter ponant cum aliis viginti ſeptem. Simili codice utebatur auctor epiſtolæ tertiæ Pelagii ad Epiſcopos Iſtriæ, in qua ſcriptum eſt in ſeptima actione regulam canonum fixam eſſe ad inſtructionem fidelium, ulterioribus vero actionibus ſola negotia privata diſcuſſa.

INCIPIT ACTIO SEPTIMA.

Antequam ultra progrediamur annotandum eſt multum differre veteres ſcriptores & vetera exemplaria in conſtituenda iſta actione. Nam primo Liberatus ſeptimo ſecretario ſive conſeſſu tres actas ait eſſe cauſas, controverſiam nimirum definitam quæ erat inter Juvenalem epiſcopum Hieroſolymitanum & Maximum Antiochenum, Theodoretum epiſcopum Cyri judicatum orthodoxum, & cauſam Ibæ diſcuſſam. Contra Evagrius conſeſſum octavum vocans quem Liberatus ſeptimum ſecretarium dixit, in eo actum ſcribit de conventione quam Juvenalis & Maximus fecere. Neuter vero mentionem facit actionis de Domno Antiocheno. In codice Corbeienſi duæ tantum cauſæ actæ dicuntur in ſeptima actione, judicium videlicet de controverſia Juvenalis & Maximi, & cauſa Domni. Contra in Divionenſi & in tribus Vaticanis vetuſtiſſimis, ut me monuit Eminentiſſimus Cardinalis Caſanata, cauſa Domni præcedit, alia ſubſequitur. Et ſane hunc ordinem fuiſſe cuſtoditum in codice Juliæ monet Ruſticus in fine actionis de Domno. Quæ haud dubie cauſa fuit ut poſtea mutatus ſit ordo in nonnullis eorum exemplarium quæ ex autographo Ruſtici emanarunt. At in Pariſienſi actio octava dicitur quæ in Corbeienſi & Divionenſi eſt ſeptima; & in ea tantum agitur de conventione Juvenalis & Maximi, nulla Domni mentione. Itaque codex Pariſienſis congruit cum Evagrio. Sed Liberato non convenit cum Evagrio neque cum ullo veterum exemplarium.

Annotatio Ruſtici. Hanc actionem in Acumitenſi codice non inveni, ſed alterum Grecum contuli ubi legitur actio octava. *Scilicet Acumitenſis codex habebant canones* XXVII. *in fine ſextæ actionis; poſt quos ſequebatur actio octava; ut in codice Pariſienſi quo nos utimur. Vide annotationem Ruſtici in fronte actionis* XV.

Conſulatu domni noſtri &c. *ut pag.* 178. & Thalaſſio reverentiſſimo epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ. *Poſtea vero ſequitur in codice Pariſienſi:* & Stephano reverentiſſimo epiſcopo Epheſi, & Luciano reverentiſſimo epiſcopo Vizæ obtinente

lo-

locum reverentiſſimi epiſcopi Heracliæ Thraciæ Cyriaci, & Euſebio reverentiſſimo epiſcopo Ancyræ Galatiæ, & Diogene reverentiſſimo epiſcopo Cyzici, & Petro reverentiſſimo epiſcopo Corinthi, & Florentio reverentiſſimo epiſcopo Sardeorum, & Eunomio reverentiſſimo epiſcopo Nicomediæ, & Anaſtaſio reverentiſſimo epiſcopo Nicææ, & Juliano reverentiſſimo epiſcopo Choo obtinente locum apoſtolicæ ſedis antiquæ Romæ, & Eleutherio reverentiſſimo epiſcopo Chalcedonenſium, & Baſilio reverentiſſimo epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, & Meletio reverentiſſimo epiſcopo Lariſſæ obtinente locum reverentiſſimi epiſcopi Apamiæ Syriæ Domni, & Amphilocio reverentiſſimo epiſcopo Sidæ, & Theodoro reverentiſſimo epiſcopo Tarſi, & Cyro reverentiſſimo epiſcopo Anazarbi, & Conſtantio reverentiſſimo epiſcopo (Boſtræ Arabiæ,) & Photio reverentiſſimo epiſcopo Tyri, & Theodoro reverentiſſimo epiſcopo Damaſci, & Stephano reverentiſſimo epiſcopo Hierapoleos, & Nonno reverentiſſimo epiſcopo Edeſſæ, & Simeone reverentiſſimo epiſcopo Amidæ, & Epiphanio reverentiſſimo epiſcopo obtinente locum reverentiſſimi epiſcopi Conſtantiæ Olympii, & Joanne reverentiſſimo epiſcopo Sebaſtiæ, & Seleuco reverentiſſimo epiſcopo Amaſiæ, & Conſtantio reverentiſſimo epiſcopo Melitinæ, & Patricio reverentiſſimo epiſcopo Tyanorum, & Petro reverentiſſimo epiſcopo Gangrorum, & Apragmonio reverentiſſimo epiſcopo obtinente locum epiſcopi Claudiopoleos Calogeri, & Atharbio reverentiſſimo epiſcopo Trapezuntis obtinente locum reverentiſſimi epiſcopi Neocæſareæ Dorothei, & Photino Archidiacono obtinente locum Theoctiſti reverentiſſimi epiſcopi Piſinuntis, & Romano reverentiſſimo epiſcopo Myrorum, & Critoniano reverentiſſimo epiſcopo Aphrodiſiadis Cariæ, & Nunechio reverentiſſimo epiſcopo Laodiciæ Phrygiæ, & Mariano reverentiſſimo epiſcopo Synnadorum, & Oneſiphoro reverentiſſimo epiſcopo Iconii, & Pergamio reverentiſſimo epiſcopo Antiochiæ Piſidiæ, & Epiphanio reverentiſſimo epiſcopo Pergenſi, & Attico reverentiſſimo epiſcopo Nicopoleos (veteris) Epiri, & Martyrio reverentiſſimo epiſcopo Gortynæ, & Luca reverentiſſimo epiſcopo Dyrrachii, & Vigilantio reverentiſſimo epiſcopo Lariſſæ Theſſaliæ, & Francione reverentiſſimo epiſcopo Philippopoleos, & Sebaſtiano reverentiſſimo epiſcopo Beriæ, & Baſilio reverentiſſimo epiſcopo Trajanopoleos, & Tryphone reverentiſſimo epiſcopo Chii, & Theoctiſto reverentiſſimo epiſcopo Veriæ, & Gerontio reverentiſſimo epiſcopo Seleuciæ, & Euſebio presbytero obtinente locum Macarii epiſcopi Laodiciæ Syriæ, & Euſebio reverentiſſimo epiſcopo Dorylæi, (Fratres epiſcopi LXI.) & reliqua ſancta & univerſali ſynodo quæ per decretum ſacratiſſimi & piiſſimi noſtri domini in Chalcedonenſium civitate congregata eſt, & ſedentibus omnibus ante cancellos ſancti altaris, magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt &c. *ut pag.* 179.

In codice vero Pariſienſi, hæc ſcripta ſunt poſt illa quæ nunc deſcripſimus.

Sacratiſſimus & piiſſimus noſter dominus petimus (*Leg.* petitus) a Maximo & Juvenali reverentiſſimis epiſcopis juſſit nos audire inter eos de capitulis quæ moventur. Et convenientes memorati viri reverentiſſimi certa ad invicem ex non ſcripto diſpoſuerunt, quæ & nobis manifeſta conſtiterunt, quæ videntur per conſenſum juſte eſſe diſpoſita. Hæc igitur neceſſarium eſſe duximus & in præſentia ſanctæ ſynodi ſingula eorum edocere, quatenus & ex veſtro decreto & ex noſtra ſententia quæ placent firmitatem habeant.

Maximus reverentiſſimus epiſcopus Antiochiæ Syriæ dixit. Placuit mihi & reverentiſſimo epiſcopo Juvenali poſt multam contentionem per conſenſum quatenus ſedes quidem Antiochenorum magnæ civitatis ſancti Petri habere duas Phœnicias & Arabiam, ſedem vero Hieroſolymitanorum habere tres Palæſtinas; & ſupplicamus ex ſententia veſtræ magnificentiæ & ſanctæ ſynodi ſcriptis hæc firmari.

Juvenalis reverentiſſimus epiſcopus Hieroſolymitanorum civitatis dixit. Hæc eadem & mihi placuerunt, quatenus ſancta quidem Chriſti reſurrectio tres Palæſtinas habeat, ſedes autem Antiochenorum duas Phœnicas & Arabiam, & ſupplico ex ſententia veſtræ magnificentiæ & ſanctæ ſynodi hæc firmari.

Qua interlocutione Latine interpretata per Beronicianum devotiſſimum magiſtrianum & a ſecretis ſacri conſiſtorii, quæ ſequuntur Paſchaſinus & Lucenſius reverentiſſimi epiſcopi & Bonifacius presbyter obtinentes locum apoſtolicæ ſedis per Paſchaſinum reverentiſſimum epiſcopum dixerunt. Iſta quæ conſentientibus fratribus noſtris Maximo reverentiſſimo epiſcopo Antiochenorum Eccleſiæ & reverentiſſimo & ſanctiſſimo epiſcopo Juvenali Hieroſolymitanorum pro bono pacis dicta eſſe noſcuntur, hoc eſt, ut Antiochenorum Eccleſia duas Phœnicas & Arabiam habeat, Hieroſolymitanorum tres Palæſtinas habeat, inſuper etiam & noſtræ humilitatis per interlocutionem firmentur, ut nulla poſt hæc de hac cauſa prædictis eccleſiis contentio relinquatur.

Anatholius reverentiſſimus Archiepiſcopus glorioſæ Conſtantinopoleos novæ Romæ dixit. Quæ placuerunt inter reverentiſſimum epiſcopum Antiochenorum Maximum & Hieroſolymitanorum ſanctiſſimum epiſcopum Juvenalem & per meam interlocutionem firma maneant, & ſancta quidem Eccleſia Antiochenorum magnificæ civitatis Phœnicas duas & Arabiam habeat, ſancta autem Hieroſolymitanorum Eccleſia tres Palæſtinas habeat, ut de reliquo unaquæque Eccleſia ad alteram ob hanc cauſam nullam dubietatis habeat occaſionem.

Thalaſſius epiſcopus reverentiſſimus Cæſariæ Cappadociæ dixit. Quæ per conſenſum diſpoſita ſunt cum reverentiſſimis & ſanctiſſimis epiſcopis Maximo & Juvenale & nos conſenſimus.

Stephanus reverentiſſimus epiſcopus Ephe dixit. Sicut reverentiſſimo & ſanctiſſimo epiſcopo Antiochenorum civitatis Maximo placuit & reverentiſſimo Juvenali epiſcopo Hieroſolymitanorum, quatenus ſancta quidem Eccleſia Antiochenorum civitatis habeat Phœnicas & Arabiam, ſancta autem Eccleſia Hieroſolymitanorum tres Palæſtinas habeat, & ego quidem firmo quæ inter eos placuerunt, ut de reliquo unaquæque Eccleſia nullam occaſionem habeat contentionis.

Euſebius reverentiſſimus epiſcopus Ancyræ Galatiæ dixit. Gratias agimus Domino Deo quatenus duorum patrum contentio ad conſenſum amicalem celebrata ſit. Tenere igitur in utriſque partibus cuncta quæ placuerunt volumus.

Pe-

Petrus reverentiſſimus epiſcopus Corinthi dixit. In pace & concordia amborum patrum delectati conſenſimus in his quæ placuerunt.

Julianus reverentiſſimus epiſcopus Cohenſium civitatis dixit. Sicut placuit utriſque partibus, hoc eſt, Maximo reverentiſſimo epiſcopo Antiochenorum, & Juvenali reverentiſſimo epiſcopo Hieroſolymitanorum, quatenus ſancta quidem Eccleſia Antiochenorum civitatis habeat duas Phœnicas & Arabiam, ſancta autem Eccleſia Hieroſolymitanorum tres Palæſtinas habeat, & ego definio firma eſſe quæ inter eos placuerunt mediante Chriſti caritate utriuſque in concordia.

Diogenes reverentiſſimus epiſcopus Cyzici dixit. Conſentio in his quæ inter partes facta ſunt.

Amphilochius reverentiſſimus epiſcopus Sides dixit. Divina manifeſta diſpenſatione in amicalem conſenſum quæ erant dubietatis perducente, reverentiſſimis epiſcopis Maximo & Juvenali jubente. Cui & ego, gratias agens ſalvatori Chriſto de pace eorum, conſentio in his quæ bene diſpoſita ſunt.

Omnes reverentiſſimi epiſcopi clamaverunt. Et nos eadem dicimus, & conſentimus in his quæ ab utriſque dicta ſunt.

Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt. Et hoc opus factum eſt ſanctæ trinitatis, ſacratiſſimi etiam & piiſſimi noſtri Imperatoris propoſiti, quatenus quæ ambigebantur ab eis qui contendere videbantur, conſentaneo intercidantur propoſito. Per conſenſum igitur Maximi reverentiſſimi Antiochenorum & Juvenalis ſanctiſſimi epiſcopi Hieroſolymitanorum facto conſenſu, ſicut utriuſque depoſitio deſignavit, firma & ex noſtra ſententia & ex decreto ſanctæ ſynodi in omne tempus permaneat, hoc eſt, ut Maximus quidem ſanctiſſimus epiſcopus vel etiam Antiochenorum ſancta Eccleſia duas Phœnices & Arabiam ſub ſua poteſtate habeat, Juvenalis autem reverentiſſimus epiſcopus Hieroſolymitanorum vel etiam ſub eo ſancta Eccleſia tres provincias Palæſtinas ſub ſua poteſtate habeat; vacantibus ſecundum juſſionem ſacratiſſimi & piiſſimi noſtri domini omnibus pragmaticis & aliter adquiſitis a partibus ſacris litteris & multis quæ continentur in eis ob hanc cauſam.

Annotatio veteris interpretis. EXPLICIT ACTIO CONCILII CHALCEDONENSIS VIII.

In eadem actione ſeptima, quæ veteri interpreti, ut vides, octava fuit, agitata fuit cauſa Domni epiſopi olim Antiocheni; ut patet ex codicibus Ruſtici. Quoniam vero actio de Domno habita dicitur VI. *Kal. Novembris, quo die conſtat celebratam eſſe decimam actionem, editores Romani eam moverunt a loco quem obtinebat & ad calcem decimæ actionis rejecerunt. Hinc deceptus V. C. Philippus Labbeus, qui non animadvertebat cur ita factum eſſet a Romanis, admonuit in pag.* 177. *quoſdam codices eam actionem exhibere ſub finem actionis decimæ; quod non eſt verum.*

Annotatio Ruſtici. Actio de Domno Antiocheno, quam inveni in codice patr. (*id eſt* Patriciæ) Juliæ membranatio novo tranſcriptam ex codice vetuſto chartatio, quem dixit ipſa fuiſſe Proculi & Albini germanorum ſcholaſticorum.

Item alia annotatio. Actio de Domno Antiocheno quondam Patriarcha translata ex Græco in Latino. *Codices Vaticani:* translata de Græco in Latinum.

Hæc actio de Domno extat ſupra 275.

In fine iſtius actionis ſic ſcriptum eſt in vetuſtiſſimo illo codice Vaticano: Explicit de Domno Antiocheno quondam Patriarcha.

Annotatio Ruſtici. Poſt hæc ſequitur Maximi & Juvenalis (compoſitio) quam inter ſe feciſſe leguntur de quibuſdam parrœciis.

Hunc locum non intelligens Crabbus, putavit eſſe titulum ſequentis actionis; cum tamen in ea non agatur de controverſia Maximi & Juvenalis, ſed tantum de cauſa Theodoreti epiſcopi Cyrenſis. Quod Crabbum admonere poterat hæc verba alio referri debere. Ait ergo Ruſticus in codice patriciæ Juliæ primo loco poſitam fuiſſe actionem de Domno Antiocheno, & poſt hæc compoſitionem quam inter ſe fecerunt Maximus & Juvenalis. Hæc autem Ruſtici annotatio effecit ut qui poſtea geſta ſynodi Chalcedonenſis deſcripſerunt ex codicibus Ruſtici, poſuerint primo loco actionem de Domno, ut videmus in codice Divionenſi & in Vaticanis. Nam in Corbeienſi legitur primo compoſitio Maximi & Juvenalis, poſtea vero actio de Domno; & ſtatim ſequitur annotatio quam nos ſupra poſuimus.

INCIPIT ACTIO OCTAVA.

In codice Pariſienſi ita ſcriptum eſt. Incipit actio nona ejuſdem ſynodi. *Ubi revocanda ſunt in memoriam ea quæ ſupra a nobis dicta ſunt in initio actionis ſeptimæ.*

Conſulatu domni noſtri &c. *ut pag* 186.

Annotatio Ruſtici. Contuli die feria VI. Kal. Aprilis, Ind. XIII. Deo gratias.

EXPLICIT ACTIO OCTAVA.

In codice Pariſienſi pro octava *ſcriptum eſt* nona *hoc modo.* Explicit actio nona ſynodi Chalcedonenſis. *Vide quæ ſupra dicta ſunt initio actionis ſeptimæ.*

INCIPIT ACTIO NONA

Annotatio Ruſtici. In codice Acumit. poſteaquam formata eſt fidei definitio, in Acumitenſi quinta, mox & iſta actio ſubſequitur, & per omnia ſimile habet initium & inde & in nominibus tam judicum quam epiſcoporum, excepto quod poſtquam ſcriptum eſt *& Euſebio reverentiſſimo epiſcopo Dorylæi*, adjicitur *& Cecropio reverentiſſimo epiſcopo Sebaſtopolis.* & ſic cetera ſubſequuntur, id eſt, *& reliqua ſancta & univerſali ſynodo.*

Hanc annotationem Labbeus pertinere putavit ad actionem octavam, cum tamen vetera exemplaria eam ponant in fronte nonæ. Itaque verba illa: Explicit actio VIII. incipit IX. *poni non debent poſt annotationem, ut legitur in editione Labbei, ſed ante annotationem, ut docet etiam codex Divionenſis, ex quo Labbeus deſcripſit. Porro quia codex ille mendoſus eſt, Labbeus omiſit ea quæ difficultatem habere videbantur. Ceterum & illud admonendum eſt, veteres libros mendoſe habere* ſequitur *pro eo quod nos edidimus* ſynodo.

Conſulatu domni noſtri &c. *ut pag.* 194. conſiſtorii relegit.

JUDICATUM PHOTII ET EUSTATII PRO IBA.

Poſt Conſulatum Flavii &c. *ut pag.* 198. efficiet manifeſtam.

EXPLICIT ACTIO NONA.

In codice Pariſienſi legitur. Explicit actio decima Concilii Chalcedonenſis.

INCIPIT ACTIO DECIMA.

Annotatio Ruſtici. Contuli Græca Kal. Aprilis.

lis. In codice Acumitenſi ſic jacet, *Sexta actio Chalcedonenſis*; & incipit : *ſimiliter* VII. *Kalendas*.

Hanc annotationem Labbeus retulit ad nonam actionem, cum tamen in antiquis codicibus ſequatur poſt titulum decimæ. Sunt autem in codice Divionenſi, quo ille uſus eſt, quædam menda: quorum emendatio cum illi non occurreret, ea prætermiſit. Vide quæ ſupra dicta ſunt ad annotationem actionis nonnæ.

Extant hujus actionis fragmenta quædam antiquiſſima in codice 2579. *bibliothecæ Colbertinæ : & hinc quoque varias lectiones excerpſimus*

Similiter ſexto Kal. Novemb. &c. *ut ſupra p.* 203. *uſque ad pag.* 248.

INTERPRETATIO EPISTOLÆ quæ ſcripta eſt a venerabili Iba epiſcopo Mari Perſæ, poſt proœmia.

In brevi autem claræ tuæ &c. *ut pag.* 248. *uſque ad pag.* 273. vim retinebunt.

In codicibus Ruſtici ſequitur. Conſt. 5. Kal. April. Indict. XIII. feria 5. *Iſtud ita reddidit Crabbus*. Conſtantinopoli VI. Kalen. Aprilis, Indictione XIII. feria ſexta. *Ita etiam Labbeus, niſi quod poſuit* V. Kal. & feria quinta. *Ego vero puto legendum* Contuli VI. Kal. *repugnantibus licet, ut videtur, antiquis codicibus*.

Annotatio Ruſtici. In Acumitenſi codice poſt hanc ſubſequitur & de beato Theudoreto. In alio codice Græco id eſt qui iſto eſt orto. Deo gratias.

Ultima verba iſtius annotationis ſunt depravatiſſima, & emendari facile non poſſunt. Itaque omiſſa ſunt in editione Labbei. Eodem tamen modo ſcripta ſunt in omnibus exemplaribus Ruſtici.

Poſtea ſequitur in editione Romana & aliis quæ poſt illam prodiere actio de Domno Antiocheno, quam veteres editiones & libri noſtri ponunt in ſeptima actione.

EXPLICIT ACTIO DECIMA.

In codice Pariſienſi, in quo ut dictum eſt, canones tenent locum actionis ſeptimæ, iſta dicitur undecima hoc modo. Explicit auditio ſynodi Chalcedonenſis undecima. *Et ſtatim*. Incipit ejuſdem Concilii actio duodecima.

INCIPIT ACTIO UNDECIMA.

Conſulatu domni noſtri &c. *ut pag.* 277. *ad pag.* 294. diſponantur.

Annotatio Ruſtici. Contuli die altero a Kal. April.

EXPLICIT ACTIO UNDECIMA.

Codex Pariſienſis. Explicit actio ſynodi Chalcedonenſis duodecima.

INCIPIT ACTIO DUODECIMA.

Similiter tertio Kalendarum &c. *ut pag.* 294. reſtituetur.

EXPLICIT ACTIO DUODECIMA.

INCIPIT ACTIO TERTIADECIMA.

Conſulatu domni noſtri &c. *ut pag.* 302. *ad* 314. conſcripta ſunt.

EXPLICIT ACTIO TERTIA-DECIMA.

INCIPIT ACTIO QUARTA-DECIMA.

Conſulatu domni noſtri &c. *ut pag.* 314. *ad* 322. nobiſcum eſt.

RESCRIPTUM SYNODICARUM LITTERARUM.

Hoc reſcriptum Crabbus ediderat ſecundum veterum exemplaria. Ejus obſcuritate & barbarie offenſi editores Romani, hac veteri interpretatione ſpreta, aliam dederunt quæ nonnulla vetera habet, plurima nova. Nos ergo, qui vetera reſtituere laboramus, hic tibi, lector, reddimus antiquam illam verſionem barbaram, qualis habetur in antiquis exemplaribus.

SAnctiſſimo & Deo amantiſſimo fratri & conſacerdoti Domno Proclus in Domino ſalutem. [a] Caritas Deo amica maximum eſt donum. Vinciens enim ad concordiam magnus artifex Deus naturam quam operatus eſt in ſua diſpoſitione verbo diſponente conſtrinxit, ut [b] proprias facientes alterutrum paſſiones & mores & unicuique ejuſdem naturæ exiſtenti, alterius menſuram per conſenſum [c] compoſitionis inſolubilem complicaret. Ea ſiquidem quæ procul [d] affectu ſunt ad corruptionem aliorum neceſſarie perducuntur. Quæ vero voluntate unita ſunt, non facile [e] a tutela propria dilabuntur. Unde & beatus Paulus multitudinem fidelium & continuationem Eccleſiæ corpori comparavit dicens, *Vos eſtis corpus Chriſti & membra ex membro*, omnino prædicans multitudinis conſpirationem, & per concordiam membrorum interdicens eſſe langüendum in contentione quæ bellis amica eſt. Cur autem hæc ſcribam, Deo amantiſſime, patere paululum ut agnoſcas. Deo amantiſſimus Eccleſiæ Perrhenorum epiſcopus Athanaſius & incredibilem ſimul & audientes non mediocriter [f] percutientes pompam deflevit, dicens clericos ſuos, velut exuta ratione ſubjectionis, & putantes ſibi ſufficere voluntatem, ut eſſent ſacerdoti tyranni, expuliſſe eum ab Eccleſia, cum ratio nulla ſubſiſteret, & quantum ad eos attinet, in tantam veſaniam exiliſſe ut etiam damnarent eum & operibus crederent quia in voluntate procacium & non in decreto regularum conſiſtunt ordines ſacerdotum, œconomos autem & curatores propria voluntate conſtituentes Eccleſiæ Dei, & epiſcopi nomen de ſacris diptychis auferentes, & ut breviter dixerim, nefandiſſime eccleſiaſticum ordinem inſinuat diſſolutum, adjiciens quoniam nutrivit circa hæc iſtorum præſumptionem, in veteribus eorum [g] ſceleratis operibus non rationabili venia data. Nam deceſſoribus ejus ſimilia facientes, impetum ſuum ad pejora itinera cumularunt, cum non olim pœnam dignam ſuſtinuerint ut de cetero haberent temperamenti viaticum. Sed tu, Deo amantiſſime, dignare a nobis rogatus. Potes enim proprias conſacerdotum [h] infirmitates efficere, obediens præcipue beato Paulo dicenti : *Si patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra* ; ut ſiquidem longe ab urbe Antiochena civitas conſtituta eſt in qua hæc divulgata noſcuntur, [i] aliquem Deo amiciſſimorum Epiſcoporum ipſi urbi vicinum perſonas non accipientium ad audiendum ſanctitas tua deputet. Formidat enim reli-

a Pariſ. & Divion. *Caritas ſancta magnum eſt* donum.
b Iidem libri, *familiares faciens*.
c Pariſ. *compaſſionis*.
d Veteres edit. *ab affectu*. Divion. *ab effectu*.
e Pariſ. & Divion. *cautela*.
f Deeſt in Pariſienſi. In Divionenſi vero additum eſt ſupra lineam.
g Pariſ. *ſceleſtis*.
h Divion. *paſſiones*.
i Pariſ. *aliquem reverentiſſimorum*. Divion. *aliquos reverentiſſimorum*.

[a] religiosissimum metropolitanum episcopum, tamquam vesanæ flammæ inimicorum ejus adversus eum virtutem præbentem atque materiam; & siquidem convicti fuerint in quibus accusantur quos inclamat tamquam superbiam habentes Abessalon, cum illum fuerint imitati, simili exemplo plectantur. Sic enim odit Deus eos qui adversus patres armantur ut patrum invasores [b] in omni mundo notentur. Novi enim, Deo amantissime, quoniam omnes amplectens Christi visceribus, & compassibilitate plenus existens, consolaberis [c] eum, & lacrymas ejus tribulationis absterges, [d] & donabis ei odium malignitatis, & sacerdotii adversarios post conjunctionem furori justo & competenti vindictæ subjicies, expellens omnem pessimam voluntatem, & communem sacerdotii pestem scienter abscides. Nam si quis concesserit ut præsumptoribus & inconvenienter in tantam procacitatem exilientibus ut & Deo per Pontifices contumeliam inferre audeant, misericordia sine judicio fiat ex quibus oleum iniquitatis supplicationibus aucupantur, nihil est reliquum nisi ut fiant omnes Ecclesiarum præsules lusum & per hæc statuatur diabolicum instrumentum. Sed Deus ad hoc tuam [e] religiositatem præordinavit ut & injustitias removeas & præsumptiones abscidas & sacerdotio laboranti succurras & multis maledictionibus locum non præbeas, sed post agnitionem ei quidem [f] qui calumniam patitur, si tamen calumniam patitur, adjutorium feras, illum vero qui calumniam facit, si vere est calumniator, abscidas. Non igitur tua [g] religiositas arbitretur [h] quod tamquam ad injuriam sedis Antiochenæ hic venit memoratus [i] Deo amicissimus episcopus; sed metuens quosdam, sicut ait, seditionibus congaudentes & passioni propriæ militantes, dedit ad tempus locum iræ. Patientiam vero & mansuetudinem & justitiam adhuc tuæ religiositatis prædicando non cessat, nec in quolibet accusat, absit hoc, sed supplicat [k] honestiorem in se compositionem effici. Unde & præsentibus eum litteris consolantes confidere diximus ego atque sanctissimus episcopus & consacerdos noster Cyrillus propter caritatem quæ continetur in nobis. Habens itaque reverentiam scribentibus, harum litterarum gerulum [l] modis omnibus adjuvabis. Omnem quæ tecum est in Christo fraternitatem plurimum saluto.

Gloriosissimi judices &c. *ut pag.* 326. *ad* 358. consistant.

Annotatio Rustici Contuli sexta feria ante Pascha viciniissimum, die ante Kalendas Aprilis tertia, Indictione XIII. & requievi ab opere perpetrato, complens adjuvante Christi gratia collationem sanctissimi Concilii Chalcedonensis.

Hæc annotatio iisdem omnino verbis habetur in omnibus exemplaribus, quamvis paulo aliter expressa sit a Labbeo. Sunt autem in ea aliquot insignes difficultates. Nam certum est Indictionem XIII. *incidere in annum* DL. *& eo anno Pascha evenisse* VIII. *Kal. Maii. Quomodo igitur fieri potest ut completa sit collatio synodi Chalcedonensis feria sexta ante Pascha, & completa sit* III. *Kal. Aprilis? Est enim divortium plusquam unius mensis. Præterea eo anno dies tertia ante Kalendas Aprilis non incidit in feriam sextam, sed in quartam. Itaque oportet heic erratum esse a veteri librario qui ista descripsit ex codice Rustici.*

EXPLICIT ACTIO QUARTADECIMA

INCIPIT ACTIO QUINTADECIMA.

Annotatio Rustici. Codex Acumitensis. Termini ecclesiastici promulgati a sancta & magna & universali synodo quæ Chalcedone collecta est. *Codex idem:* Actio septima.

INCIPIUNT CAPITULA CHALCEDONENSIUM.

Codex Corbejensis habet in hoc loco canones ex versione quæ extat apud Dionysium Exiguum, & supra pag. 371. *Divionensis vero secundum eam quæ extat in collectione Isidori, & supra p.* 380. *Annotavimus igitur ibi primo varias lectiones ex codice Corbejensi; nec non ex Parisiensi & ex eo qui extat in bibliotheca sereniss. Reginæ Svecorum Christinæ, quamvis illic canones positi sint in septima actione; ad pag. autem* 384. *& seqq. varias Lectiones ex codice Divionensi.*

Annotatio Rustici. Contuli die VI. Kal. April. Indict. XIII.

In fine canonum ita scriptum est in codice Parisiensi. Expliciunt canones Concilii Chalcedonensis. *In Corbejensi vero & in Divionensi sic.* Expliciunt canones sancti Chalcedonensis Concilii. Bonifacius Presbyter sanctæ Ecclesiæ Romanæ statui & subscripsi; & ceteri episcopi diversarum provinciarum vel civitatum subscripserunt.

Annotatio Rustici. Post actionem de beato Theodoreto ista jacet in codice Acumitensium, id est, cum prefatione hac: Octava actio Chalcedonensis.

Expliciunt canones sancti Chalcedonensis Concilii.

Bonifacius presbyter sanctæ Ecclesiæ Romanæ statui & subscripsi.

Et ceteri episcopi diversarum provinciarum vel civitatum subscripserunt.

Annotatio Rustici. Post actionem de beato Theodoreto ista jacet in codice Acumitensium, id est cum præfatione hac: Octava actio Chalcedonensis. *Vide supra in fine actionis decimæ.*

Post Isidorianam canonum Chalcedonensium editionem Lebbeus posuit nomina Episcoporum qui subscripserunt Concilio Chalcedonensi, descripta, ut ipse ait, ex codice Maffæi antiquissimo annorum mille. Hunc catalogum ediderat primo Moguntiæ anno MDXXV. *Joannes Vuendelstinus, non quidem in fine canonum, sed post definitionem fidei, secundum morem synodorum. Itaque nomina ista jam posita sunt per ordinem in actione sexta.*

INCIPIT ACTIO SEXTADECIMA.

Consulatu domini nostri Marciani perpetui augusti & qui fuerit nun. *& ut supra pag.* 423. *ad pag.* 427.

Sequuntur in antiquis codicibus & editionibus subscriptiones episcoporum, eædem sane quæ in re-

a Iidem libri, *reverentissimum.* b Veteres edit. *qui in omni mundo infamia notantur.*
c Divion. & Paris. & Surius, *senem.*
d Iidem veteres libri, *& in hoc cui odiosa sunt mala latabitur, & sacerdotii.*
e Iidem libri, *reverentiam.* f Hæc addita sunt ex codice Paris. & Divion.
g Divion. & Paris. *sanctitas.* Et infra *reverentiæ* pro *religiositatis.* h Iidem libri, *quia.*
i Iidem, *reverentissimus.* k Eadem vetera exemplaria, *opportunam.*
l Divion. *omnibus modis*, Paris. *omnimodis.*

centioribus editionibus leguntur, ſed aliis verbis; quia editores Romani nacti verba Græca, ſecundum ea illas edere maluerunt. Propter reverentiam tamen quæ veteri interpreti debetur, & quia in Latinis codicibus nonnulla habentur quæ Græci non habent, puto retinenda eſſe quæ ille meliora putavit. Sic ergo habent.

Anatolius epiſcopus Conſtantinopolis definiens ſubſcripſi.

Maximus epiſcopus Antiochiæ definiens ſubſcripſi.

Juvenalis epiſcopus Hieroſolymorum definiens ſubſcripſi.

Cyriacus epiſcopus Heracleæ per Lucianum epiſcopum Byziæ definiens ſubſcripſi.

Diogenes epiſcopus Cyzici ſimiliter.

Florentius epiſcopus Lydorum ſimiliter.

Romanus epiſcopus Myrorum ſimiliter.

Baſilius epiſcopus Seleuciæ Iſauriæ ſimiliter.

Cyrus epiſcopus Anazarbi ſimiliter.

Eleutherius epiſcopus Chalcedonenſis ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Tarſi ſimiliter.

Calogerus epiſcopus Claudiopolis ſimiliter per Stephanum Presbyterum Honoriadis.

Seleucus epiſcopus Amaſiæ ſimiliter.

Petrus epiſcopus Gangrorum ſimiliter.

Photius epiſcopus Tyri ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Damaſci ſimiliter.

Conſtantinus epiſcopus Boſtrorum ſimiliter.

Meletius epiſcopus Lariſſæ ſermonem faciens & pro Domno epiſcopo Apamiæ ſimiliter.

Stephanus epiſcopus Hierapoleos ſimiliter.

Baſilius epiſcopus Trajanopolis ſimiliter.

Francion epiſcopus Philippopolis ſimiliter.

Nunechius epiſcopus Laodiciæ ſimiliter.

Marinianus epiſcopus Synnadenſis ſimiliter.

Oneſiphorus epiſcopus Iconii ſimiliter.

Pergamius epiſcopus Antiochiæ Piſidiæ ſimiliter.

Eutychianus epiſcopus Epiphaniæ ſimiliter.

Critonianus epiſcopus Aphrodiſiadæ ſimiliter.

Meletius epiſcopus Lariſſæ ſimiliter.

Euſebius epiſcopus Dorylæi ſimiliter.

Lucianus epiſcopus Byziæ & Arcadiopolis ſimiliter.

Johannes epiſcopus Rhodi per Tryphonem Epiſcopum Cii ſimiliter.

Ibas epiſcopus Edeſſæ ſimiliter.

Abramius epiſcopus Circenſis ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Claudiopolis ſimiliter.

Antiochus epiſcopus Sinopæ ſimiliter.

Rufinus epiſcopus Samoſatorum ſimiliter.

Callinicus epiſcopus Apamiæ ſimiliter.

Uranius epiſcopus Iberiorum per Paulum Preſbyterum ſimiliter.

Timotheus epiſcopus Balaneorum ſimiliter.

Maras Epiſcopus Arethuſæ per Timotheum epiſcopum Balaneorum ſimiliter.

Proclus epiſcopus Adraorum ſimiliter.

Theodorus epiſcopus ſimiliter.

Hormiſda epiſcopus Philippopolis ſimiliter.

Paternus Chorepiſcopus pro Johanne epiſcopo Abilæ ſimiliter.

Meliphtongus epiſcopus Juliopolis ſimiliter.

Joſeph epiſcopus Heliopolis ſimiliter.

Damianus epiſcopus Sidoniæ ſimiliter.

Johannes epiſcopus Flaviadis ſimiliter.

Indimus epiſcopus Irenopolitanus ſimiliter.

Julianus epiſcopus Rhoſi ſimiliter.

Aretas epiſcopus Eluſæ ſimiliter.

Beryllus epiſcopus Ailæ ſimiliter.

Olympius epiſcopus Paneandis ſimiliter.

Uranius epiſcopus Emiſſæ ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Tripolis ſimiliter.

Paulus epiſcopus Aradi ſimiliter.

Daniel epiſcopus Lampſaci ſimiliter.

Leontius epiſcopus Aſcalonis ſimiliter.

Lucianus epiſcopus Ipſinopoleos ſimiliter.

Alexander epiſcopus Seleuciæ ſimiliter.

Stephanus epiſcopus Pimanini ſimiliter.

Polycarpus epiſcopus Gabalorum ſimiliter.

Leucius epiſcopus Apollinis templi ſimiliter.

Netiras epiſcopus Gazæ ſimiliter.

Gennadius epiſcopus Moyſineorum civitatis ſimiliter.

Adelphius epiſcopus Mindi ſimiliter.

Gennadius epiſcopus Agmoneorum ſimiliter.

Dionyſius epiſcopus Antiochiæ ſimiliter.

Johannes epiſcopus Alindorum ſimiliter.

Dionyſius epiſcopus Heracleæ Latmi ſimiliter.

Johannes epiſcopus Cnidi ſimiliter.

Euſebius epiſcopus Seleucobeli ſimiliter per Paulum epiſcopum Mariammæ.

Paulus epiſcopus Mariammæ ſimiliter.

Polychronius epiſcopus Epiphaniæ ſimiliter.

Romanus epiſcopus Eudoxiopolis ſimiliter.

Aurelius epiſcopus ex partibus Africanis ſimiliter.

Patricius epiſcopus Acraſſi ſimiliter.

Baſſianus epiſcopus Mompſueſtias ſimiliter per Sophronium Chorepiſcopum Anazarbi.

Rhenus epiſcopus Juliopolis ſimiliter.

Zenodotus epiſcopus Telmiſſæ & Longæ inſulæ ſimiliter.

Theodorus epiſcopus Antefelittorum ſimiliter.

Philippus epiſcopus Balbuleorum ſimiliter.

Andreas epiſcopus Tloatorum ſimiliter.

Romanus epiſcopus Buboneorum ſimiliter.

Thomas epiſcopus Evariæ ſimiliter.

Theoctiſtus epiſcopus Piſinuntis ſimiliter per Fortunatum Archidiaconum.

Florentius epiſopus Lesbi Tenedii Piroſelenetorum per Evelpiſtum Chorepiſcopum ſimiliter.

Triphon epiſcopus Cii ſimiliter.

Docimaſius epiſcopus Maroniæ ſimiliter.

Serenus epiſcopus Maximianopolis ſimiliter.

Euphraſius epiſcopus Laganiæ ſimiliter.

Euſtochius epiſcopus Docimi ſimiliter.

Baſilius epiſcopus Nacholiæ ſimiliter.

Piponius epiſcopus Troadæ ſimiliter.

Petrus epiſcopus Dardani ſimiliter.

Theoſebius epiſcopus Ilii ſimiliter.

Eulalius Epiſcopus Pioniorum ſimiliter.

Eutropius Epiſcopus Adadorum Piſidiæ ſimiliter.

Olympius epiſcopus Sozopolis ſimiliter.

Muſianus epiſcopus Liminorum ſimiliter.

Philippus epiſcopus Lyſiadis ſimiliter.

Gemellus epiſcopus Stratoniciæ ſimiliter.

Quirinus epiſcopus Patarorum ſimiliter.

Eulalius epiſcopus Sibliæ ſimiliter.

Modeſtus epiſcopus Sebaſtiæ ſimiliter.

Epiphanius epiſcopus Midai ſimiliter.

Thomas epiſcopus Theodoſiopolis ſimiliter.

Paulus epiſcopus Ariſtii ſimiliter.

Johannes epiſcopus Trapezopoleos ſimiliter.

Gennadius epiſcopus Moſſineorum ſimiliter.

Tyncanius epiſcopus Apolloniadis ſimiliter.

Photius epiſcopus Tyri & pro Petro epiſcopo Bibli & pro Heraclito epiſcopo Archæ, &

pro

pro Phosphoro episcopo Orthosiadis, & pro Porphyrio episcopo Botrorum subscripsi.

Papias episcopus Erizorum similiter.

Johannes episcopus Amazonum similiter.

Theodorus Alábandorum similiter.

Calandion episcopus Halicarnassi similiter per Julianum Presbyterum meum.

Neoptolemus episcopus provinciæ Lycaoniæ similiter.

Plutarchus episcopus Lystrorum similiter.

Eugenius episcopus Cannorum similiter.

Rufinus episcopus Idæ similiter.

Tyrannus episcopus Homonadorum similiter.

Acholius episcopus Larandorum similiter.

Thomas episcopus Porphyrionis similiter.

Evander episcopus Diocliæ similiter.

Johannes episcopus Barbili similiter.

Dionysius episcopus Attaliorum Lydiæ similiter.

Andreas episcopus Satalorum similiter per Dionysium Episcopum.

Sabas episcopus Palti similiter per Acholium episcopum Larandorum.

Myrus episcopus Euladri similiter.

Abercius episcopus Hierapoleos similiter.

Cyriacus episcopus Eucarpiorum similiter.

Aquilas episcopus Aurocrorum similiter.

Eulogius episcopus Philadelphiæ similiter.

Alexander episcopus Sebastiæ similiter.

Philippus episcopus Adanorum similiter.

Hypatius episcopus Zephyrii similiter.

Theodorus episcopus Augustæ similiter.

Cyriacus episcopus Pragnadorum similiter per Chrysippum Presbyterum.

Polychronius episcopus Antipatridis similiter.

Johannes episcopus Carrorum similiter.

Eudoxius episcopus Chomatis Lyciæ similiter.

Stephanus Episcopus Limerorum similiter.

Patricius episcopus Adranotinorum similiter.

Hermias episcopus Abydi similiter.

David episcopus Adrianæ similiter.

Heraclius episcopus Azoti similiter.

Leontius episcopus Araxorum similiter.

Sabinus episcopus Perræ similiter.

Daniel episcopus civitatis Cadorum similiter.

Paulus episcopus Apamiæ similiter.

Tyrannus episcopus Germanicopolis similiter.

Florentius episcopus Lesbi Tenedi Etlitorum similiter.

Atticus episcopus Zelorum similiter.

Noe episcopus Cepha castelli similiter.

Valerius episcopus Laudiciæ similiter.

Cyrus episcopus Siniandi similiter.

Bassonas episcopus Neapoleos similiter.

Eupithius episcopus Stratoniciorum similiter.

Corticius episcopus Pisidiorum similiter.

Theodoritus episcopus Cyri similiter.

Johannes episcopus Germaniciæ similiter.

Timotheus episcopus Dolichiæ similiter.

Talassius episcopus Parii similiter.

Gerontius episcopus Seleuciæ similiter.

Petrus episcopus Gabbulæ similiter.

Evoltius episcopus Zeugmatis similiter.

Leontius episcopus Arazorum similiter.

Fontejanus episcopus Sagalassi similiter.

Rusticus episcopus Afer similiter.

Anianus episcopus Capitoliadis similiter.

Zebennus episcopus Pellæ similiter.

Johannes episcopus Tyberiadis similiter.

Menecratius episcopus Cerassorum similiter.

Pancratius episcopus Lybiadis similiter.

Cossonius episcopus Hierocæsareæ similiter.

Alcimedes episcopus Silandi similiter.

Amachius episcopus Septorum similiter.

Ætherius episcopus Pompejopolis similiter per Epiphanium Presbyterum.

Themistius episcopus Amastridis per Philotimum Presbyterum similiter.

Paulus episcopus Tripoleos similiter.

Musonius episcopus Zoarorum similiter.

Manasses episcopus Theodosiopolis similiter.

Fronton episcopus Phaselitorum similiter.

Diogenes episcopus Cyzici subscripsi & pro absentibus reverentissimis episcopis qui sub me sunt, Timotheo Germæ, Alexandro Ocæ, Philostorgio Sceptii, Gemelio Melitopolis, Eutychiano Vareæ, Acacio Proconissi similiter.

Stephanus episcopus Hierapoleos subscripsi pro absentibus qui sub me sunt venerabilibus episcopis Uranio, Mara, David, Cosma, Marino similiter.

Nunechius episcopus Laudiciæ subscripsi & pro his qui sub me sunt venerandis episcopis Symmachio, Heraclio, Philippo, Philadelpho, Phileto, Tatiano, Antiocho, Zosimo, Epiphanio, Arabi, Gajo, Evagora similiter XII.

In codice Parisiensi additur. Fratres sunt episcopi numero CCXXIII.

Lucentius reverentissimus episcopus &c. *ut pag.* 442. *ad pag.* 454. approbavit.

Incipit responsio seu allocutio sancti & universalis Chalcedonensis Concilii habita apud Marcianum venerabilem principem, quod non innovans aliquid adversus Nicænam fidem sanctissimus Archiepiscopus Leo scripsit epistolam ad sanctæ memoriæ Flavianum Constantinopolitanæ urbis Episcopum, sed sanctos patres secutus sit qui post magnam synodum Nicænam hæreses quæ per idem tempus exortæ sunt similiter refutarunt.

Et hoc profecto vestrum decebat imperium &c. *Supra pagina* 454. *ad paginam* 474. adjungens.

Annotatio Rustici. Contuli ad solum codicem Acumitensem, quia non affuit alius Græcus, d. feria v. Kal. April. Indictione XIII.

Explicit allocutio sive responsio sancti Chalcedonensis Concilii cum subjectis testimoniis patrum habita apud Marcianum venerabilem principem.

Sequuntur postea in codice Divionensi XXVII. *canones ex versione Dionysii Exigui, & in fine eadem leguntur quæ supra retulimus in fine actionis* XV.

In codice Parisiensi, in quo, ut toties dictum est, continetur antiqua versio, canones non repetuntur in fine gestorum, sed eorum loco ponitur relatio synodi ad Leonem Papam ex interpretatione diversa ab ea quam Rusticus posuit in fine actionis tertiæ. Ita etiam vetus alter codex antiquæ versionis quem extare in bibliotheca sereniss. Suecorum Reginæ Christinæ me nuper monuit doctissimus juvenis Laurentius de Zaccagnis, qui varias aliquot lectiones ex eo descripsit & ad me misit. In vetustissimo vero codice Vaticano signato 1322. (*ut ad me scripsit eminentissimus Cardinalis Casanata*) *extant quidem in fine gestorum iidem canones ex versione Dionysii Exigui, sed postea aliquis paulo recentior post illos ante octingentos annos posuit relationem synodi ad Papam, acceptam nimirum ex veteri versione, quamvis codex ille contineat editionem Rustici. In hoc autem codici Reginæ & Parisiensi præstat Vaticanus, quod cum illi tres tantum priores subscri-*

Ptiones habeant, iſte habet ſexaginta quinque. His ita præfatis, damus nunc tibi, lector, relationem illam qualis extat in codicibus antiquis.

Exemplar relationis archetypi ſanctæ magnæ & univerſalis ſynodi quæ in Chalcedonenſi metropoli congregata eſt ad ſanctæ memoriæ Papam Leonem.

SAncta & magna & univerſalis ſynodus quæ ſecundum Dei gratiam & ſanctionem piiſſimorum & Dei amatorum principum collecta A eſt in Chalcedone metropoli Bithyniæ provinciæ, ſanctiſſimo ac beatiſſimo Leoni. Repletum eſt gaudio os noſtrum & lingua noſtra exultatione quod hanc ut propriam nobis gratiam prophetiam aptavit. *Legitur etiam ſecundum hanc verſionem poſt Epiſtolam XCVIII. S. Leonis.*

Explicit relatio ſanctæ ſynodi Chalcedonenſis ad Papam Leonem.

Huic relationi ſynodali adjungi poteſt Marciani Imperatoris epiſtola ad Leonem, quæ edita eſt in Concilio Romano Bonifacii II.

APPENDIX CONCILII CHALCEDONENSIS.

Supra adnotavimus duas fuiſſe antiquitus editiones Latinas epiſtolæ Cyrilli ad Neſtorium, unam quidem quam exhibent codices Ruſtici, aliam quæ edita eſt a Petro Crabbo. Primam dedimus ſupra Secundam nunc damus.

Epiſtola Cyrilli Epiſcopi Alexandrini ad Neſtorium.

COmperi quosdam exiſtimationi meæ detrahentes apud reverentiam tuam multa garrire, & ideo crebro frequenterque agere, & maxime tunc cum virorum illuſtrium atque prudentium præſto eſſe plurimos vident, & fortaſſe opinantes tuas aures delectari, non adeo ex voluntate tales adverſum nos voces emittunt, homines nulla quidem in re a me prorſus offenſi nec læſi, ſed modeſti a nobis clementerque convicti, unus quia cœcis vim egentibuſque faciebat, alter quia ſupra matrem ſuam erexit gladium, alius quia cum ancilla aurum rapuit alienum, & hac ſemper exiſtiB matione vixit quam nullus inimiciſſimo ſuo optat evenire. Ceterum talium hominum nullam omnino habeo curam, ne videar ſupra dominum aut magiſtrum vel ſupra patres noſtros menſuram meæ mediocritatis extendere. Neque enim fieri poteſt ut aliquis maledicorum virus & moleſtiam vitare poſſit, quamvis rectiſſime vivat. Sed illi maledictionis & amaritudinis os plenum habentes, rationem judici omnium reddituri ſunt. Ego autem me converto ad id quod me maxime decet; & te nunc quoque admonebo quaſi fratrem in Domino ut doctrinam verbi & ſenſum fidei caute & cum omni obſervatione facias ſemper ad populos, ſciens plane quod ſi quis ex his qui C in Chriſtum credunt unum dumtaxat ſcandalizaverit, indignationi ſubjacebit ingenti. Sin vero non unus ſit, ſed multitudo decepta, tunc omni arte nobis utendum eſt, ut circumcidamus ſcandala, & illis qui quærunt veritatem ſanam rectamque fidei dirigamus rationem. Id autem facile fiet ſi pariter patrum recenſentes ſcripta ſanctorum, eos plurimi faciamus, & noſmetipſos conſulentes ſi in fide conſiſtimus, ſecundum quod ſcriptum eſt, tum demum rectis illorum atque irreprehenſibilibus inſtitutis ſenſus noſtros animoſque firmemus. Ait igitur ſancta & magna ſynodus ipſum qui eſt ex Deo patre naturaliter natus, filium unigenitum, Deum verum de Deo vero, lumen de D lumine, per quem & cum quo omnia fecit pater hunc deſcendiſſe, incarnatum eſſe & hominem factum, paſſum eſſe, reſurrexiſſe tertia die, & aſcendiſſe rurſus in cœlos. Hæc nos ſequi verba debemus, his nos convenit obtemperare dogmatibus, conſiderantes quid ſit incarnatum eſſe & hominem factum Dei verbum. Non enim dicimus quod Dei natura converſa vel immutata facta ſit caro, nec quod in totum hominem, qui eſt ex anima & corpore, transformata ſit, ſed illud magis quod carnem animatam anima rationali ſibi copulaverit & verbum ſubſtantialiter & ineffabiliter & indeprehenſibiliter factus ſit homo, & nuncupatus ſit etiam filius hominis, non nuda tantummodo voluntate, ſed nec aſſumptione ſola perſonæ, ſed quod diverſæ quidem naturæ in unum convenerint. Unus tamen ex ambabus Chriſtus & filius, non evacuata aut ſublata diverſitate naturarum per conjunctionem, ſed quia ſimul nobis effecerunt unum Dominum & Chriſtum & filium, id eſt, divinitatis & humanitatis per arcanam illam ineffabilemque copulationem ad unitatem. Itaque is qui ante ſecula omnia eſt natus ex patre, etiam ex muliere carnaliter dicitur procreatus; non quia divina ipſius natura de ſacra virgine ſumpſit exordium, nec quod propter ſe ipſam opus habuit ſecundo naſci poſt illam nativitatem quam habebat ex patre, (Eſt enim ineptum & ſtultum hoc dicere, quod is qui ante omnia ſecula eſt conſempiternus patri, ſecundæ generationis eguerit ut eſſe inciperet) ſed quia propter nos & propter noſtram ſalutem naturam ſibi copulavit humanam & proceſſit ex muliere, idcirco dicitur natus eſſe carnaliter. Neque enim primum natus eſt homo communis de ſancta virgine, & tunc demum habitavit in eo verbum, ſed in ipſa vulva uteroque virginali ſe cum carne conjunxit, & ſuſtinuit generationem carnalem, carnis ſuæ nativitatem ſuam faciens. Sic illum dicimus & paſſum eſſe & reſurrexiſſe, non quia Deus verbum in ſua natura paſſus ſit aut plagas aut clavorum transfixiones aut alia vulnera, (Deus namque incorporalis extra paſſionem eſt) ſed quia corpus illud quod ipſius proprium factum eſt, paſſum eſt, ideo hæc omnia pro nobis ipſe dicitur paſſus. Inerat enim in eo corpore E quod patiebatur Deus qui pati non poterat Simili modo & mortem ipſius intelligimus. Immortale enim & incorruptibile eſt naturaliter & vita & vivificans Dei verbum. Sed quia corpus ipſius proprium gratia Dei, juxta Pauli

li vocem, pro omnibus mortem guſtavit, id-A circo ipſe dicitur mortem paſſus eſſe pro nobis; non quod ipſe mortem eſſet expertus, quantum ad ipſius animam pertinet,) inſania eſt enim hoc vel ſentire vel dicere) ſed quod, ut ſupra diximus, vera caro ipſius mortem guſtavit. Ita & reſurgente carne, ipſius rurſus reſurrectionem dicimus; non quia in corruptionem ceciderat, quod abſit, ſed quia ejus reſurrexit corpus. Ita Chriſtum unum & dominum confitemur, non tanquam hominem cum verbo coadorantes, ne diviſionis quædam ſpecies inducatur, ſed unum jam & eundem adorantes: quia non eſt alienum a verbo corpus ſuum, cum quo ipſi etiam adſidet patri. Nec hoc ita dicimus quaſi duobus filii adſi-B dentibus, ſed uno cum carne per unitatem; quia ſi talem copulationem factam per ſubſtantiam aut quaſi impoſſibilem aut quaſi parum decoram noluerimus accipere, in id incidemus ut duos filios eſſe dicamus. Neceſſe enim eſt diſcernere & dicere hominem ſeparatum fuiſſe ſola filii appellatione honoratum, & rurſus verbum, quod eſt ex Deo, & nomine & veritate filium Dei; ſed diſcernere in duos filios non debemus unum Dominum Jeſum Chriſtum. Neque enim id adjuvat rectam fidei rationem, licet nonnulli copulationem neſcio quam perhibeant perſonarum. Non dixit enim ſcriptura verbum Dei perſonam ſibi hominis aſſumpſiſſe, ſed carnem factum eſſe. C Id autem eſt oſtendere Dei verbum ſimiliter ac nos participatum habuiſſe carnis & ſanguinis & corpus noſtrum proprie ſuum feciſſe & hominem ex muliere proceſſiſſe, non abjecta nec depoſita deitate aut generatione illa quam habebat ex patre, ſed manſiſſe etiam in aſſumptione carnis Deum quod erat. Hoc ubique rectæ fidei ratio proteſtatur. In tali ſenſu ſanctos patres fuiſſe comperimus. Ideo illi non dubitarunt ſanctam virginem dicere theotocon; non quod verbi natura deitaſque in ſancta virgine ſumpſit exordium, ſed quod ex ea natum ſit ſacrum illud corpus animatum anima rationali cui ſubſtantialiter adunatum Dei verbum carnaliter natum eſſe dicitur. Hæc igitur pro caritate in Chriſto ſcribo, quærens te tamquam fratrem, & conteſtans coram Chriſto & electis angelis ut hæc nobiſcum & ſentias ſimul & doceas, ut Eccleſiarum pax ſalva ſervetur, & concordiæ caritatiſque vinculum indiſſolubile maneat ſacerdotibus Dei.

Poſt antiquam verſionem Latinam geſtorum ſynodi Chalcedonenſis & emendationem Ruſtici, ut reor, quædam pars eorum ab alio quopiam verſa eſt barbare, additaque interdum nonnulla ex gloſſemate; cujuſmodi ſunt illa quæ ſupra in actione ſexta dicuntur de præſentia Pulcheriæ in ſynodo, & quæ in actione decima inſerta ſunt interlocutioni Paſchaſini vicarii Papæ Leonis. Quoniam vero ſexta illa actio aliter apud Iſidorum & in antiquis quibuſdam exemplaribus habetur quam in geſtis Chalcedonenſibus, viſum eſt eam hoc dare qualem eam reperimus in tribus vetuſtis codicibus bibliothecæ Colbertinæ.

Allocutio Martiani Auguſti ad ſanctam ſynodum Chalcedonenſem habita contra omnes hæreſes & maxime adverſus Eutychem & Dioſcorum.

COnſulatu piiſſimi & amatoris Chriſti Flavii Marciani perpetui Auguſti, die Idus Octobris, ſynodo facta in civitate Chalcedonenſe metropoli provinciæ Bithyniæ ex decreto piiſſimorum & fideliſſimorum Imperatorum Valentiniani & Marciani, convenientibus in Eccleſia ſanctæ ac triumphatricis martyris Euphemiæ glorioſiſſimis principibus, id eſt, magnifi-D centiſſimo & glorificentiſſimo magiſtro militum Expræfecto, & Exconſule patricio Anatholio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo præfecto ſacri prætorii præfecturæ Palladio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo præfecto urbis Tatiano, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro divini officii Vincomalo, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Comite largitionum Martiali, & glorioſiſſimo & magnificentiſſimo Comite Domeſticorum Sporacio, & magnificentiſſimo Comite rerum privatarum Genethlio, appoſitis etiam ex glorioſiſſimo ſenatu, id eſt, magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Expræfecto prætorii ſexies & Exconſule ordinario & patricio Florentio, & magnificentiſſimo & E glorioſiſſimo Exconſule & patricio Senatore, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Exmagiſtro & Exconſule patricio Nomo, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Expræfecto & Exconſule ordinario & patricio Protogenio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Expræfecto Zoilo, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Expræfecto urbis Theodoro, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Expræfecto urbis Apollonio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo Expræpoſito Artaxerxe, conveniente etiam ſancto Concilio totius orbis ſecundum divinum præceptum in Chalcedona civitate congregato, id eſt, Paſchaſino & Lucentio epiſcopis & Bonifacio presbytero continentibus locum venerabilis & ſancti Archiepiſcopi antiquæ Romæ Leonis, & Anatholio ſancto Archiepiſcopo magnificentiſſimæ Conſtantinopolitanæ novæ Romæ, & reliquis ſanctiſſimis & reverentiſſimis DCXXX. epiſcopis, & ſedentibus omnibus ante cancellos ſancti altaris cum magnificentiſſimis principibus & glorioſiſſimo & eximio ſenatu, adveniente etiam piiſſimo Imperatore Marciano in ſupradicta ſanctiſſima baſilica, præſente etiam zelo divino & calore fidei accenſa piiſſima & fideliſſima Regina Auguſta Pulcheria, ſanctam ſynodum adlocutus eſt hæc.

Cum primum per electionem in regnum decreto Dei provecti ſumus, inter tantas publicas utilitates nullum magis nos conſtrinxit negotium quam rectam & veram fidem Chriſtianorum, quæ ſancta & vera conſiſtit, indubitatam omnibus declarare. Manifeſtum eſt enim quod ex avaritia vel vano ſtudio hi qui præcedentibus temporibus diverſa ſapuerunt, & docuerunt populum pro id quod eis expedit, non prout convenit, neque quod veritas aut doctrina patrum exquirit, multi ad errorem converſi ſunt. Unde ſanctam ſynodum ſcilicet ad iſtam fieri perfectionem præparavimus, & laborem vobis arbitrati ſumus imponere, ut omni erroris caligine deterſa, ſecundum quod ipſa divinitas hominibus ſe fieri manifeſtam voluerit, & patrum demonſtravit doctrina, ſic fides noſtra, quia pura & ſancta conſiſtit, in omnium ingrediens animas, propriæ veritatis

efful-

effulgeat luce. De cetero audeat nemo de nativitate Domini & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti aliter diſputare præter quod apoſtolicum præconium & CCCXVIII. ſanctorum patrum conſonans huic doctrinæ tradidiſſe noſcuntur, ſicut etiam ſanctiſſimi Papæ Leonis, qui apoſtolicum gubernat thronum, ad ſanctæ memoriæ Flavianum regiæ urbis Conſtantinopolitanæ quondam epiſcopum teſtantur litteræ. Remotis igitur & amputatis talibus patrociniis, & ceſſantibus avaritiis, omnis veritas manifeſtetur. Nos etenim ad confirmandam fidem, non ad oſtendendam virtutem, exemplo Imperatoris Conſtantini adeſſe ſynodo excogitavimus, ſed ne in poſterum multitudo populi inſtitutionibus pravis attracta inveniatur diſſentiens. Facile enim ſimplicitas quorundam commentis loquacium uſque nunc deluſa eſt. Nam manifeſtum eſt quoniam diverſorum pravis doctrinis diſcordiæ & hæreſeos ortæ ſunt. Nobis autem omne ſtudium adhibendum eſt ut populum propter veram & ſanctam doctrinam id ipſum ſentientem uni rectæ applicare Eccleſiæ. Et ideo veram fidem catholicam, quam etiam exponere ſecundum patrum doctrinam concordantibus animis veſtris veſtra properet reverentia, ut qualiter a Nicæa ſynodo uſque in hoc tempore abſciſo errore vera fides eſt omnibus cognita, ſic & nunc per hanc ſanctam ſynodum, depoſita nebula quæ in his paucis annis, ut ſuperius diximus, ex pravitate & avaritia quorumdam viſa eſt exoriri, ſic ſemper ſerventur quæ ſtatuta ſunt. Erit quidem divinæ providentiæ quod pie fieri volumus in ſecula hoc conſervare firmiſſime.

Et poſt Regis hæc verba omnes epiſcopi clamaverunt. Marciano novo Conſtantino multos annos. Multi anni Regis, multi anni Reginæ. Orthodoxis multi anni. Marciani amatoris Chriſti regnum in ſecula permaneat. Digni orthodoxi ac fidei amatores Chriſti, ſit a vobis procul invidia.

Et poſt has voces Æthius Archidiaconus Conſtantinopolitanæ novæ Romæ & primicerius Notariorum dixit. Quoniam nutu ſuper-
næ gratiæ & zelo piiſſimæ ſerenitatis veſtræ, D piiſſimi, quibus a Deo omnes regere conceſſum eſt, Imperatores, circa ſanctionem veſtram congregata ſancta hæc & magna totius mundi ſynodus cum plurima multorum dierum vocatione & divina diligentia omnem quidem in præterito quomodo exorta eſt contra rectam & inviolabilem catholicam noſtram fidem in verbo veritatis diſcordiam effugavit, omnem abigendo innovationem, ſicut & in ſcripturis per ſingula quæ ſubjiciuntur acta demonſtrant, terminum vero ſimplicem ſtatuit divinarum ſcripturarum virtute munitum & ſanctorum ac beatiſſimorum patrum in ipſum conſervans ſententiam ad veram agnitionem qui ſincere requirunt, longæva autem corona E veſtri imperii, & habeo ipſum præ manibus, & ſi videtur nutui veſtræ ſerenitatis, perlegam. Piiſſimus & fideliſſimus Imperator dixit: Perlege. Et idem Archidiaconus perlegit.

Sancta & magna univerſalis ſynodus quæ ſecundum gratiam Dei ex decreto piiſſimorum Imperatorum Valentiniani & Marciani Auguſtorum congregata eſt in Chalcedonenſi civitate metropoli provinciæ Bithyniæ in baſilica ſanctæ ac triumphatricis martyris Euphemiæ inſtituit quæ ſubter comprehenſa ſunt. Dominus & ſalvator noſter Jeſus Chriſtus fidei A agnitione proprios confirmans diſcipulos ait, *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis*, ut ne ulla fidei diſſenſio inter proximos oriatur, ſed ex quo veritatis prædicatio oſtendatur. Sed quia non deſinit malignus in ipſis pietatis ſeminibus zizania ſua inſerere & novi quiddam adverſus veritatem ſemper excogitare, idcirco Dominus noſter humano generi ſolite cupiens providere, piiſſimum hunc & fideliſſimum Imperatorem erexit ad zelum, qui undique ſacerdotum Pontifices ad ſe convocavit, ut gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti cooperante, omnem mendacii peſtilentiam ab ovibus Chriſti removeat, eaſque veritatis germinibus reficiat. Quod & communi decreto peregimus, erroris quidem ſectas abjicientes, & patrum rectam fidem renovantes, CCCXVIII. ſymbolum prædicantes, & velut horum domeſticos alios centum quinquaginta patres huic piiſſimo titulo conſentientes notavimus, qui poſt hæc in hanc ampliſſimam urbem Conſtantinopolitanam convenientes, etiam ipſi eandem fidem conſignaverunt. Statuimus igitur ordinem & omnes fidei formulas cuſtodiendas & nos etiam ſanctam ſynodum dudum Epheſi factam, cujus fuerunt auctores venerabilis memoriæ Cæleſtinus Romanæ urbis & Cyrillus Alexandrinæ Eccleſiæ ſacerdotes, ut præfulgeat quidem rectæ & inculpabilis fidei expoſitio C CCCXVIII. epiſcoporum ac beatiſſimorum qui in Nicæa ſub Conſtantino piæ memoriæ Imperatore convenerunt, contineatur autem & CL. ſanctorum patrum in urbe Conſtantinopolitana decretum ad peremptionem quidem ſectarum tunc pullulantium, confirmationem vero ipſius catholicæ atque apoſtolicæ noſtræ fidei.

Symbolum CCCXVIII. *ſanctorum patrum qui in Nicæa convenerunt.*

Credimus in unum Deum patrem omnipotentem, omnium viſibilium & inviſibilium conditorem. Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum filium Dei, de patre natum, unigenitum, hoc eſt, de ſubſtantia patris, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, homouſion patris, hoc eſt, ejusdem cum Deo patre ſubſtantiæ, per quem omnia facta ſunt quæ in cælo & quæ in terris; qui propter nos & propter noſtram ſalutem deſcendit & incarnatus eſt, homo factus, paſſus eſt, & reſurrexit tertia die, aſcendit in cœlos, inde venturus eſt judicare vivos & mortuos. Et in ſpiritum ſanctum. Eos autem qui dicunt; Erat quando non erat, & antequam naſceretur non erat, & quia ex nullis extantibus factus eſt, aut ex alia ſubſiſtentia vel ſubſiſtentia dicunt eſſe aut convertibilem vel mutabilem filium Dei, anathematizat catholica & apoſtolica Ecclesia.

Et idipſum CL. *ſanctorum patrum.*

Credimus in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cæli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium conditorem. Et in unum Dominum Jeſum Chriſtum filium Dei unigenitum, ex patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, homouſion patri, hoc eſt, ejusdem cum patre

ſub-

ſubſtantiæ, per quem omnia facta ſunt quæ in cœlo & quæ in terris; qui propter nos & propter noſtram ſalutem deſcendit & incarnatus eſt de ſpiritu ſancto & Maria virgine, homo factus, paſſus eſt ſub Pontio Pilato, ſepultus, tertia die reſurrexit, aſcendit in cœlos, ſedet ad dexteram patris, iterum venturus in gloria judicare vivos & mortuos; cujus regni non erit finis. Et in ſpiritum ſanctum dominum & vivificatorem, ex patre & filio procedentem, cum patre & filio adorandum & glorificandum, qui locutus eſt per prophetas. Unam catholicam atque apoſtolicam Eccleſiam. Confitemur unum baptiſma in remiſſionem peccatorum. Expectamus reſurrectionem mortuorum, vitam futuri ſeculi. Amen.

Sufficeret quidem ad pleniſſimam pietatis agnitionem & confirmationem cautiſſimum hoc & ſalutare divinæ gratiæ ſymbolum. De patre enim & filio & ſpiritu ſancto doctrinam perfectam edocet, & incarnationem dominicam fideliter ſuſcipientibus manifeſtat. Sed quoniam hi qui prædicationem veritatis deſtruere nituntur, quasdam propriæ hæreſeos nativitates parturiunt, (Quidam enim myſterium pro nobis actum divinæ diſpenſationis audet corrumpere & vocem illam divini partus factam ad virginem denegant. Alii temperamentum confuſionemque inducentes, & unam eſſe naturam carnis & deitatis inſenſate componentes, paſſibilem unigeniti divinam naturam tali confuſione prodigioſe divulgant) idcirco omnem adverſus veritatem opponendam ab ipſis machinationem volens excludere ſancta & magna univerſalis ſynodus, antiquam prædicationem immobilem docens, ſtatuit præcipue CCCXVIII. ſanctorum patrum fidem incontaminatam manere, & propter eos qui ſpiritui ſancto adverſantur, CL. patrum paulo poſteriore tempore in urbe Conſtantinopolitana convenientium de ſubſtantia ſpiritus ſancti traditam doctrinam corroborat, comprobare, quam etiam illis omnibus inſinuaverunt, non quod in præcedentibus aliquid deeſſet adjicientes, ſed de ſpiritu ſancto eorundem intellectum adverſus eos qui divinitatis ejus dominationem nituntur adimere, ſcripturarum teſtimoniis plenius manifeſtantes. Propter eos ſane qui diſpenſationis myſterium tentant corrumpere, & purum hominem eſſe qui ex ſancta Maria natus eſt impudenter divulgant, beatiſſimi quondam Cyrilli Alexandrini Eccleſiæ ſacerdotis ſynodicas epiſtolas tam ad Neſtorium quam ad ceteros per orientem congruas & ſibi conſentientes ſuſcepit, ad confutationem quidem Neſtorianæ amentiæ, interpretationem vero eorum qui religioſo zelo ſalutaris ſymboli cupiunt intellectum, quibus & epiſtolam ſancti ac beatiſſimi primæ ſedis archiepiſcopi Leonis ſcriptam ad Flavianum ſanctæ recordationis Archiepiſcopum ad perimendam Eutychetis malignitatem, quæque magni Petri confeſſioni concordat, & communem quandam paginam exiſtentem contra eos qui non recte glorificant, ad confirmationem catholicæ religionis evidenter ſubjunxit. Nam & eos qui in duos filios diſpenſationis dominicæ myſterium ſcindere moliuntur exſecratur, & eos qui paſſibilem divinitatem unigeniti filii audent aſſerere de concilio ſacerdotum repellit, & eos qui in duas naturas Chriſti temperamentum vel confuſionem argumentantur adverſatur, & qui cœleſtem aut alterius cujuſcunque ſubſtantiam exiſtere formam ſervi quam ex nobis aſſumpſit inſaniendo aſſerunt procul abjicit, & eos qui duas quidem ante adunationem naturas Domini deliranant, unam vero poſt adunationem confingunt, anathemos facit. Conſentiens igitur ſanctis patribus, unum ejusdemque filium confiteri Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum conſona voce pariter edocemus, perfectum eundem in divinitate, perfectum eundem in humanitate, Deum verum, & hominem verum eundem ex anima rationali & corpore, ſecundum divinitatem unius cum patre naturæ, ſecundum humanitatem eundem unius naturæ nobiſcum, per omnia ſimilem nobis abſque peccato, ante ſecula quidem ex patre natum ſecundum divinitatem, in noviſſimis vero diebus eundem propter nos & propter noſtram ſalutem ex Maria virgine Dei genitrice ſecundum humanitatem, unum eundemque Chriſtum, filium, Dominum, unigenitum in duas naturas inconfuſe, immutabiliter, indiviſe, inſeparabiliter cognoſcendum, in nullo naturarum differentias propter unitatem perimendas, magis autem ſalva utriuſque naturæ proprietate & in una coeunte perſona unoquoque ſtatu concurrente non in duabus perſonis partiendum vel dividendum, ſed unum eundemque filium unigenitum Deum verbum Dominum Jeſum Chriſtum, ſicut ab exordio prophetæ de eo & ipſe nos & erudivit, & patrum nobis tradidit ſymbolum. His itaque cum omni undique ſubtilitate & diligentia a nobis ordinatis, ſtatuit ſancta & univerſalis ſynodus aliam fidem nulli licere proferre aut ſcribere aut edere aut ſapere aut docere aliter. Qui autem audent aut exponere aliam fidem aut proferre aut docere aut tradere aliud ſymbolum volentibus converti ad ſcientiam veritatis ex gentilibus, ex Judæis, vel hæreticis quibuſcunque, ſiquidem Epiſcopi aut clerici fuerint, alienos eſſe Epiſcopos ab epiſcopatu & clericos a clero; ſi vero monachi vel laici fuerint, anathema fieri.

Vetus definitio fidei ejusdem Concilii Chalcedonenſis, diverſa ab illis quæ extant in actione V. *&* VI. *& ab ea quæ paulo ſupra relata eſt in hac appendice. Iſtam quartam edidit primo Crabbus, deinde Queſnellus. Nos eorum editiones contulimus cum quatuor antiquiſſimis exemplaribus bibliothecæ Colbertinæ.*

Dominus & ſalvator Jeſus Chriſtus fidei intellectu diſcipulos confirmari præcipiens ait: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis;* ut nulla diſſenſio inter nos ex religioſitate venerabili oriatur, ſed ex æquo veritatis oſtendatur præconium. Sed quoniam non deſinit per ſordiculas quasdam malignus inſidiari pietatis ſeminibus, ſed ſemper novi quiddam adverſus veritatem indagat, ob hoc habens Dominus noſter providentiam humani generis, hunc clementiſſimum & fidelem adverſus æmulum nobis conceſſit principem, qui undique ſacerdotes ad ſe convocavit, ut gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti cooperante totam falſitatis noxam a grege ſuo abjiciat & veritatis eam corroboret germinibus. Quod & fecimus, communi decreto vel judicio errores perſequentes & ſectas. Sed & perfectiſſimorum patrum innovavimus fidem, trecentorum decem & octo ſymbolum omnibus prædicantes, & quod ſincera agnitione animo concepiſſe cogno-

gnoſcimus ſacerdotes, attitulantes notavimus. Et poſt hæc convenerunt in urbe Conſtantinopolitana numero centum quinquaginta, etiam hi hanc confirmantes fidem. Nos vero nunc ordinem & omnes fidei formulas cuſtodientes, decernimus ſanctum Epheſianorum Concilium, cujus auctores fuerunt venerabiles Cæleſtinus urbis Romæ & Cyrillus Alexandrinæ urbis Epiſcopi, unanimiter ſentientes, juſte præcellere inculpabilis fidei expoſitionem trecentorum decem & octo venerabilium ac beatiſſimorum patrum qui in Nicæa temporibus divæ memoriæ Conſtantini Imperatoris convenerunt, etiam obtinere vero & centum quinquaginta venerabilium epiſcoporum apud A Conſtantinopolim quæ decreta ſunt adverſus interemptionem ſectarum pullulantium & creſcentium, manifeſtatione hujus catholicæ & apoſtolicæ noſtræ fidei.

Poſtea ſequitur in geſtis Concilii Chalcedonenſis confirmatio & explicatio ſymbolorum ſuperius deſcriptorum. Hujus vero confirmationis antiqua verſio edita eſt in ſerie geſtorum. Sed præter eam adhuc quinque antiquæ reperiuntur, quatuor apud Crabbum, quarum tertia edita eſt in hac appendice, quinta in tribus vetuſtiſſimis codicibus bibliothecæ Colbertinæ, quam & Queſnellus edidit, ſed in multis diverſam a libris Colbertinis. Utraſque iſthic referri debere viſum eſt.

EDITIO I.

AD cognoſcendam quidem confirmandamque perfectiſſime pietatem conſultiſſimum ſatis hoc divinæ gratiæ ſymbolum ſaluberrimumque ſufficeret. De patre namque & filio, ac ſpiritu ſancto quod pleniſſimæ fuerat inſtitutionis edocuit, & incarnationem Domini fideliter excipientibus evidenter inſinuat. Verum quoniam quidam ea quæ ſyncera veritas prædicat depravare conati, novas auditu ſuas hæreticas perfidias ediderunt, & alii quidem diſpenſationis dominicæ ſacramentum, quod noſtri cauſa eſt celebratum, auſi fuere corrumpere, dum a ſancta virgine partum proceſſiſſe divinum vocis abnegatione diſſimulant, & alii confuſionem ſive permixtionem rurſus inducunt, ut unam eſſe naturam divinitatis & carnis ſtulte confingunt, ac per hoc unigeniti confuſione portentuoſa, divinam naturam paſſibilem eſſe ſignificant; ea propter ab univerſa contra veritatem machinatione veniente volens eos excludere quæ modo præſto eſt ſancta & magna hæc ſynodus, quod antiquitus in fide prædicatur, immobile hæc dicens, ante omnia ſtatuit ut trecentorum decem & octo patrum venerabilium fides illibata permaneat. Et propter eos quidem * qui cum ſpiri-

EDITIO II.

SUfficiebat quidem ergo ad perfectam pietatis cognitionem & confirmationem ſapiens hoc & ſalutare divinæ gratiæ ſymbolum (de patre enim & filio ac ſpiritu ſancto edocet perfecte, & domini humanationem) fideliter ſuſcipientibus adprobationem. Verum quia veritatis prædicationem reprobare conantes, per proprias hæreſes varias voces parturierunt, hi quidem domini propter nos diſpenſationis myſterium vitiare conati ſunt, & vocem theotocos, id eſt, Dei genitrix, in virgine abnegant. Alii autem confuſionem & commixtionem introducentes, unamq; eſſe naturam carnis & deitatis inſenſate fingentes, paſſibilem unigeniti naturam divinam confuſione monſtruantur. Propter hoc omnem ipſis claudi contra veritatem machinam volens præſens nunc ipſa ſancta magna & œcumenica ſynodus, illud prædicationis ſuperius immotum edocens diffinivit, præcipue trecentorum decem & octo ſanctorum patrum fidem immutilatam manere. Propter ſpiritus ſancti quidem impugnatores, poſterioribus temporibus doctrinam de ſpiritus ſancti ſubſtantia, a centum quinquaginta patribus in regia urbe traditam, authorizat, quam illi omnibus

EDITIO IV.

SUfficeret quidem ad plenitudinem cognoſcendam pietati & confirmationem prudens hoc & ſalutare per Dei gratiam ſymbolum. De patre autem & filio & ſpiritu ſancto plenitudinem docet, & Domini inhumanationem fideliter accipientibus repræſentat. Sed quoniam lædere prædicationem veritatis conantes, propriis hæreſibus novas voces proferunt, hi quidem myſterium Domini propter nos divinæ diſpenſationis audentes corrumpere, & matris Dei virginis appellationem recuſant, alii vero confuſionem permixtionemque introducunt & unam naturam carnis & deitatis ſtulte confingunt, paſſibilem unigeniti divinam eſſe naturam confuſione portentoſa dicentes, ob hoc illis omnem aditum contra fidem volens claudere præſens nunc ſancta & magna atque univerſalis ſynodus, prædicatione hanc ab initio inconcuſſam docens, conſtituit præ cæteris trecentorum decem & octo ſanctorum patrum fidem manere illæſam. Et propter illos qui adverſum ſpiritum ſanctum pugnant, Macedonianos, poſterioribus temporibus a patribus, ad Conſtantinopolim centum quinquaginta congregatis, de eſſentia ſpiritus corroborat traditam diſciplinam, quam illi

COLBERT.

SUffecerat quidem ad plenariam pietatis agnitionem (*a*) ſanctum hoc & ſalutare divinæ gratiæ ſecretum. De patre enim & filio & ſpiritu ſancto docet nos plenaria & perfecta Domini noſtri incarnatio quibus fideliter credulitas adeſt. Sed quoniam hi qui veritatis deſtruere conantur præconium, quaſdam innovationes procreaverunt ſecretalem Domini noſtri incarnationem corrumpere niſi, & divinæ vocis virginem creatricem auſi ſunt denegare, & (*b*) confuſionem unius naturæ humani corporis & divinitatis componere auſi ſunt, ſeparabilem & corruptibilem unici filii divinam naturam dicere tentaverunt, ob hoc omnes (*c*) ipſi opponendam adverſus veritatem machinationem volens hoc (*d*) venerabile atque mundanum (*e*), antiquo illo præconio & firmo exemplo decrevit edocens præcipue CCCXVIII. Epiſcoporum venerabilium fidem manere incontaminatam & adverſus illos qui ſpiritui ſancto adverſantur, quam fidem etiam poſteriore tempore in urbe CPolitana centum quinquaginta convenientes venerabiles Epiſcopi & doctrinam nobis ſpiritus ſancti ſubſtantiæ confirmaverunt; non quod aliquid deeſſet priſcæ fidei ſuperadjicientes, ſed ad-

Quartæ huic formulæ dantur variantes ex Cod. Luc. 490.

(*a*) *Secundum ſanctum hunc Salvatorem.* (*b*) *confeſſionem.* (*c*) *ipſis.*
(*d*) *pravenerabile.* (*e*) *Concilium.*

ritui obviare nituntur, eam traditionem, quam in augustissima Constantinopolitana urbe postea, congregatis centum & quinquaginta patribus, de substantia sancti spiritus fuerat decreta, confirmat. Hanc etenim cunctis innotescere memorati fecerunt, non quasi aliquid deesset præcedentibus indicentes, sed de spiritu sancto quid ipsi sentirent, contra illos qui ejus potestati refragari conati sunt, sanctarum scripturarum testimoniis illustrantes. Propter eos autem qui dispensationis dominicæ tentavere pervertere sacramentum, & hominem solum de sancta Maria virgine procreatum esse vaniloquiis suis autumant impudenter, sancti Cyrilli, qui Alexandrinæ fuit pastor Ecclesiæ synodales epistolas ad Nestorium scriptas atque orientales, utique sibi convenientes, amplexa est, ad arguendum quidem Nestorianam dementiam, interpretationem vero desiderantium pio zelo concipere saluberrimi sacramenti sententiam. Quibus epistolam quoque beatissimi Romanæ antiquioris urbis antistitis ac venerabilis Papæ Leonis Flaviano sanctæ memoriæ Archiepiscopo scriptam, ad expugnandam pravitatis Eutychianæ perfidiam, utpote maximi Petri confessioni salutis convenientem, & velut monimentum cujusdam statuæ communis extantem, contra cunctos hæreticos merito copulavit, ut recto dogmati sua firmitas inconcussa permaneat. Nam & in duos filios dispensationis tentantibus dividere sacramentum resistit hostiliter, & eos qui passibilis audent dignitatis unigenitum dicere, collegio sacerdotali detrudit, & confusionem & commixtionem in dua-

bus notificarunt, non tanquam aliquid deficiens præcedentibus introducentes, sed de spiritu sancto ipsorum cogitationem vel intellectum, contra attentantes ipsius dominationem reprobare, scripturarum testimoniis expresserunt. Propter autem dispensationis mysterium vitiare conantes, & tenuem hominem esse ex sancta virgine Maria natum impudice maledicentes, beati Cyrilli Alexandrinorum Ecclesiæ pastoris synodicas epistolas ad Nestorium & ad ipsos Orientales, convenientes existentes suscepit, in redargutionem quidem mente captiones Nestorii, in interpretationem autem salutaris symboli pio zelo desiderantium intellectum. Quibus & epistolam magnæ & antiquæ Romæ præcedentis sancti & beati Leonis, scriptam sanctissimo Episcopo Flaviano, ad extinctionem quidem pravæ intelligentiæ Eutychis, magni PETRI professioni convenientem, ac communem quemdam cippum columnam existentem contra male opinantes merito adnexuit ad orthodoxorum dogmatum confirmationem. Conantibus enim in filii divinitate dispensationis divellere mysterium obviat, & passionem unigeniti deitati dicere audentes, sacrorum colloquio repellit, & excogitantibus commixtionem vel confusionem in duabus naturis Christi obsistit, & eos qui insaniunt, dicentes cælestem vel alicujus alterius essentiæ substantiam, ex nobis assumptam impii servi formam existere, exagitat: & confabulantes duas quidem ante unionem naturas domini, unam autem post unionem autumantes, anathematizat. Sequentes igitur san-

illi omnibus notam fecerunt, non quasi deesset aliquid præcedentibus, inferentes, sed de sancto spiritu suam sententiam promulgantes, adversus eos qui veritatem lædere tentaverunt, scripturarum testimoniis roborantes. At vero propter illos qui dispensationis mysterium violare conantur, & purum hominem esse qui ex sancta virgine Maria natus est impudentius delirantes, epistolas beati Cyrilli Alexandrinæ Ecclesiæ præsulis synodicas utique litteras ad Nestorium, & ad alios per Orientem, acceptissimas habet ad convincendas Nestorii blasphemias, & ad interpretationem synceriorem salutaris symboli, his qui nosse illud desiderant. Quibus etiam subjunxit epistolam magnæ & senioris urbis præsulis beatissimi sancti Episcopi Leonis, quæ scripta est ad sanctæ memoriæ Archiepiscopum Flavianum, & ad sensus pessimos Eutychis auferendos, quippe magni illius Petri confessionibus congruentem, & quandam columnam nobis adversum prava dogmata jure conjunctam, ad confirmationem recti dogmatis. His enim qui in dualitate filiorum dispensationis convellere mysterium nituntur, præcipit & illos qui passibilem deitatem unigeniti ausi sunt dicere, sacerdotali numero submoveri, & his qui in duabus naturis Christi permixtionem aut confusionem dici æstimant repugnandum, vel eos qui cælestem aut alterius esse substantiæ carnem quæ illi est assumpta de nobis, formam servi abjicit, & qui duas quidem ante unionem naturas domini fabulantur, unam vero post unionem confingunt, ana-

adversus eos qui nitebantur divini spiritus conceptioni adversari & Domini nostri potestatem corrumpere. Hos ergo in scripturis divinis ad (a) detestationem evidentius manifestantes, propter hos qui substantiæ secretum evertere insectabantur dicentes hominem sine divinitate fuisse (b) effectum ex venerabili virgine Maria impudenter & vulgariter, venerabilis quondam Episcopi Cyrilli Alexandrinæ Ecclesiæ litteras & totius orientis congruas adversus Nestorii amentiam, in quibus manifesta expresio (c) certatque salutaris symboli desiderantibus epistolam, atque Archiepiscopi Leonis primæ sedis, quæ destinata & directa videbatur ad venerabilem sanctæ memoriæ Flavianum ad intercipiendam Eutychis malignitatem, quamvis sancti Petri confessioni concordantem & unam (d) atque similem paginam visa est adversus obtrectantium audaciam evidenter edere convenit integre fidei credentibus. Nam & eos qui quasi bifariam Dei vivi substantiam secretalem nituntur dividere oppugnant. Hos etiam qui passibilem audent dicere divinitatem unici filii, hos repellendos de omni synodo oportet, necnon & hos qui duplicem naturæ commixtionem confusionem Domini nostri argumentantur impugnare, & qui cœlestem vel etiam constare substantiam quam ex nobis concreatam. Ipsis ergo figuram delirantes vel insanientes dicimus, & hos qui duas ante nativitatem naturas Domini, unam postunitarum insulse fingentes, excommunicare oportet. Sequamur igitur patrum nostrorum sententiam, unum & eun-

dem

(a) attestantibus. (b) creatum.
(c) certi atque. (d) ad

duabus Chriſti naturis excogitantibus reluctat, & cæleſtem vel alterius cujuſdam ſubſtantiæ eſſe, quam de nobis aſſumpſit ſibi formam ſervilem, delirantes, exterminat, necnon & eos qui duas quidem ante unitionem, unam vero poſt unitionem in Chriſto naturas fabuloſe confingunt, anathematizare non ceſſat. Beatiſſimos igitur ſequendo patres, unum & eundem filium confiteri dominum Jeſum Chriſtum concordantibus omnes inſtitutionibus edocemus, eundem in deitate perfectum, eundem in humanatione perfectum, Deum vere & vere hominem eundem ex anima rationali & corpore, conſubſtantialem patri ſecundum deitatem, conſubſtantialem nobis eundem ſecundum humanitatem, per omnia ſimilem nobis ſine ſorde peccati, ante ſecula quidem a patre progenitum ſecundum deitatem, in ultimis vero diebus eundem propter nos, & propter noſtram ſalutem ex Maria virgine, quæ Deum peperit ſecundum incarnationem unum & eundem Chriſtum, filium, Jeſum, dominum, unigenitum, quem in duabus naturis inconfuſe & immutabiliter, indiviſe atque inſeparabiliter omnes agnoſcimus, nuſquam ſublata differentia naturarum propter unitionem ſed potius utriuſque naturæ proprietate ſervata, & in unam concurrente perſonam, non in duas deductum diviſumve perſonas, ſed unum & eundem filium, Deum verum, dominum Jeſum Chriſtum, ſicuti nos ab initio prophetæ de eo, & ipſe nos Jeſus Chriſtus inſtituit, & paternum nobis tradidit ſymbolum. His igitur a nobis ſanctos patres, unum & ipſum confiteri filium dominum noſtrum Jeſum Chriſtum conſonanter omnes docemus, perfectum ipſum in deitate, & perfectum ipſum in humanitate, Deum vere & vere hominem; ipſum ex anima rationali & corpore, conſubſtantialem patri ſecundum deitatem, noviſſimis autem diebus ipſum propter nos, & conſubſtantialem nobis ipſum ſecundum humanitatem, per omnia ſimilem nobis ſine peccato, ante ſecula quidem ex patre natum ſecundum deitatem, noviſſimis autem diebus ipſum propter nos & noſtram ſalutem ex Maria virgine natum ſecundum humanitatem, unum & ipſum Jeſum Chriſtum dominum unigenitum, in duabus naturis inconfuſibiliter, inconvertibiliter, inviſibiliter, inſeparabiliter cognoſcendum, nulla naturarum differentia ſublata propter unionem, ſed ſalva magis utriuſq; naturæ proprietate, & in unam perſonam & in unam ſubſtantiam concurrente, non in duas perſonas diſtributum vel diviſum, ſed unum & ipſum unigenitum filium, Deum verbum Jeſum Chriſtum, ſicut ſuperius prophetæ de ipſo, & ipſe Jeſus Chriſtus nos edocuit, & patrum ſymbolum nobis tradidit. His igitur cum omni undique diligentia & ſolicitudine a nobis formatis, diffinivit ſancta & œcumenica ſynodus, aliam fidem nemini licere proferre, ἑτέραν, vel conſcribere, vel componere, vel ſapere, vel docere aliter. Audentes autem vel componere fidem alteram ἑτέραν, vel producere, vel docere, vel tradere aliudſymbolum volentibus converti ex gen- anathematizat. Sequentes igitur ſanctos patres, unum eumdemque confiteri filium & dominum noſtrum Jeſum Chriſtum conſona voce omnes docemus, eumdem perfectum in deitate, eundem perfectum in humanitate, Deum vere & hominem vere eundem ex anima rationali & corpore, coeſſentialem patri ſecundum deitatem, coeſſentialem nobis eundem ſecundum humanitatem, per omnia nobis ſimilem abſq; peccato, ante ſecula quidem de patre genitum ſecundum deitatem, in noviſſimis autem diebus eundem propter ſalutem noſtram ex Maria virgine theotoco ſecundum humanitatem, unum, eundem Chriſtum, filium, dominum, unigenitum, in duabus naturis inconfuſe, immutabiliter, indiviſe, inſeparabiliter agnoſcendum, nuſquam ſublata eſſentia naturarum propter unionem, magiſq; ſalva proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam atque exiſtentiam concurrente, non in duas perſonas partitum atque diviſum, neque disjunctum, ſed unum & eundem filium, unigenitum Deum verbum Jeſum Chriſtum, ſicut ante prophetæ de eo, & ipſe nos Jeſus Chriſtus erudivit, & patrum nobis ſymbolum tradidit. His igitur cum omni undique veritate, diligentia & ſolicitudine a nobis definitis, ſtatuit ſancta & univerſalis ſynodus alteram fidem nulli licere proferre, vel conſcribere, aut componere, aut ſentire, aut docere aliter. Eos autem, qui auſi ſunt componere fidem alteram, aut proferre, aut docere, ut tradere alterum ſymbolum volenti vel converti, vel ex gentilibus ad cogni- tio- dem confitentes Dominum Jeſum Chriſtum convenienter edocentes, perfectum eundem in divinitate, & perfectum eundem carnalem hominem Deum certum, eundem hominem certum, eundem ex anima rationali & corporis ſubſtantia, patri in divinitate (*a*) ſubſtantiæ ſimilem, item & nobis per omnia in humana ſubſtantia ſimilem præter peccatum, ante ſecula ex patre progenitum ſecundum divinitatem, ſed in ultimis diebus eundem propter nos & propter noſtram ſalutem ex Maria virgine divini nominis creatricem ſecundum hominem unum eundemque Chriſtum, filium, Dominum unicum in duplici natura inconfuſe (*b*) immutabiliter, indiviſe (*c*) cognoſcendum, in nullo duplicis naturæ diſtantiam interempta propter unitatem ſalva proprietate utriuſque naturæ ſub una perſona, non ſub una ſubſtantia convenientes, neque enim in duas figuras diviſam atque partitam, ſed unum eundemque filium unicum Deum (*d*) verbum Dominum Jeſum Chriſtum, ſicut antiquitus prophetæ pro eo (*e*) & jam ipſe nos Jeſus Chriſtus erudiit & (*f*) patrum nobis tradidit ſymbolum. Horum itaque (*g*) communi veritate & ſuavitate (*h*) a nobis ordinata, ſtatuit venerabilis & mundana Eccleſia nullam aliquam fidem licere cuiquam proferre aut edere vel docere vel tradere alterum ſymbolum * corripere volentibus ad ſcientiam veritatis ex paganitarum aut Judaicæ aut hæreticæ cujuslibet ſectæ. Hos vero, ſive ſint Epiſcopi aut Clerici, alios eſſe ab epiſcopatu, ſeu Clerici ſint,

(*a*) Deeſt *ſubſtantiæ*. (*b*) *immutabilem*. (*c*) Addit *in*.
(*d*) *verum*; & deeſt *Dominum*. (*e*) *etiam*. (*f*) *pater*.
(*g*) *cum omni*. (*h*) *vobis*.

bis undique cum omni deliberatione ac diligentia pariter ordinatis, decrevit ſancta atq; univerſalis hæc ſynodus aliam fidem nemini licere proferre, ſive conſcribere, aut exponere, vel ſentire, vel aliter tradere. Sed eos qui audent vel componere aliam fidem vel proferre, vel docere, vel tradere aliud ſymbolum volentibus ad cognoſcendam ſe convertere veritatem ex ritu pagano ſive judaico vel qualicunque hæretico, eos, ſi quidem epiſcopi vel clerici ſunt, alienos eſſe epiſcopos ab epiſcopatu, & clericos a clero: quod ſi monachi vel laici fuerint, anathematizari.

gentilitate vel Judaiſmo πάσαν, vel hæreſi quacunque, hos, ſi quidem epiſcopi fuerint, vel clerici, alienos eſſe epiſcopos epiſcopatu: & clericos clericatu: ſi autem monachi vel laici fuerint, anathematizari.

tionem veritatis venire, vel ex Judæis, vel hæreſi quacunque, hos, ſi epiſcopi fuerint aut clerici, alienos eſſe epiſcopos ab epiſcopatu & clericos a clero; ſi vero monachi aut laici fuerint, anathematizari.

ſint, a clero; ſed & ſi monachi ſint aut laici, hos excommunicari jubemus. (a)

JOANNES DOMINICUS MANSI
LECTORI.

VErſionem veterem ab edita plane diverſam actionis hujus reperi in MS. Cod. Vaticano 1222. *quam exſcribendam mihi curavi, atque hic exhibeo. Verum quod Codex ſenio atque temporum injuria characteres habet perſæpe fugientes & pœne deletos, inſuper barbari ſcriptoris ruditatem præſefert; hinc talem reddo qualem accepi. Multa tamen ſunt quæ ex facili conjectura ſanari poſſent; alia ex collatione cum verſione jam edita emendarentur, quod lectoris ſolertiæ relinquo.*

Ex MS. Vat. 1322. fol. 2. *Item exemplæ Epiſtolæ ſacræ ſecundæ quæ miſſæ ſunt Sanctæ Synod... quem ad Niceam convenit de tranſeundo ad Calched...*

Imperatores Ceſares Valentinianus, & Marcianus Victores Auguſti.

Est Ep. XLI. in part I. Concil. VIctor Valentinianus & Marcianus Auguſti. Feſtinantes nos ad ſanctam ſynodum pervenire publicare... cauſa neceſſaria ſatis inbuit; ſed his quæ veſtra ſanctita... ſcribit, agnovimus plures de vobis tam corporis.... firmitate, quam aliis roborare variis cauſis, und... multæ neceſſitates publicæ nos hic morari compe.... Tamen præpoſitam eſſe omnibus judicamus ea quæ.... atque orthodoxam fide eſt cara. Nam & religioſi... atque presbiteri qui vice Sancti Leonis archiepiſcopi ſanctæ u.... Romæ venerunt, petierunt a noſtra manſuetud.... omnimodo venerabili nos adeſſe Concilio, dicente... ſente noſtra pietate non patiſſe illuc pervenire. Per petitiones vero reverentiæ veſtræ nimium cupienti... & ipſi ſanctam veſtram ſynodum celebrari feſtinamus nos venire quantocius. Unde ſi placet reverentiæ veſtræ ad Calchedonenſium civitatem tranſire dignemini. Illuc enim poterimus excurrere quamvis hic nos publicæ neceſſitates impediant, quia ea quæ expediunt veritati & ortodoxæ fidei, atque paci & quieti ſanctarum & catholicarum Eccleſiarum omnibus potiora eſſe cenſuimus. Nec dubitamus hoc etiam veſtræ beatitudini placiturum, nec vos alterius auguſtiæ civitatis faciat laborare, & abſente noſtra manſuetudine ſynodale concilium differatur, orare tamen pro Imperio noſtro dignemini, ut & hoſtium nobis immanitas ſubjugetur, & pax mundana firmetur, & in ſecuritate degat Romana Reſpublica, quod vos facere etiam modo confidimus.

SAnctæ ſynodo quæ aput Niceam divino arbitrio & noſtro decreto eſt congregata & quidem per ſacras literas noſtras jam certum veſtre fecimus ſanctitati.... quæ ſanctis noſtris de venerabili atque ortodoxæ..... ſtatuta ſunt, confirmentur ne ulterius ortodo..m populi vario videantur errore decepti. Sed..... ſis Salvatorem noſtrum ac dominum Jeſum Chriſtum ſecuti decet.... cut noſtri religioſiſſimi Patres conſtituerunt.... confeſſione glorificent. Nos enim nimiæ fidei...lo ferventes in neceſſitates publicas quæ ſunt.... præſenti diſtulimus, plurimi facientes ortodoxe..c vere fidei ratione, quam ſub noſtræ conſuetudinis præſentia volumus confirmari. Nam quæ in yllirici partibus accederunt etiam ad audientiam veſtram credimus perveniſſe. Quæ licet jam voluntate divina congruam meruerit ultionem. Tamen Reipublicæ commodum, noſtræ quoque manſuetudinis expeditiones ad patres yllirici fieri poſtulabat. Sed quoniam ſicuti prædictum eſt nihil nobis orthodoxa fide eſt carius, ac firmitate ipſius ideo ulteriores quidem expeditiones interim differre ſtatuimus ſpecialiter vero reverentiæ veſtræ etiam nunc interducimus ne mora in vobis ulla naſcatur ad Calcedonem veniendi. Qui tamen ex religione Attici diaconi ſanctæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ſacratiſſimæ urbis tranquillitas noſtra cognovit vereri ſanctimoniam veſtram, ne quidam fortæ Euticyanæ ſuperſtitionis, ſive alius quidam ſeditionem aliquam facere moliatur, aut turbam ea propter... hoc nuncio declaramus, ut penitus ab hujuſmodi ca.... nihil habentes, quod vereamini, veniatis. veniatis ad...cedonenſium civitatem, inde namque ſperamus... quod abſque aliqua perturbatione vel ſtrepitu... & prout

Est Ep. XLII.

(a) Ad. *Expliciunt ſynodus mundanum ideſt univerſale aput Chalcedona.*

divinitate eſt gratum de vera atque or....xa religione diſpoſitis univerſis, omnes quantociu... proprios remeabitis lares. Adcelerate igitur p...gere nullas moras in negotio conterentes, ne cunct...bus vobis dilatione celetur veritatis inventio nobis e... ſtudium ſummum eſt fervore divino congruenter m...ac ſortitam remearem felices. data V. K$^{\text{t}}_{\text{L}}$. Juñ.

Ordo geſtorum habitorum Chalcedona preſentibus Marciano & Pulcheria Auguſtorum.

Lucenſio

PAſchaſino Lybitano provinciæ Siciliæ, & * Lulenſi Aſculano, & Bonifacio Presbytero urbis Romæ, Vicariis religioſiſſimi ac beatiſſimi Romanæ Sacro Sanctæ Eccleſiæ Papæ Leonis, & ceteris Epiſcopis qui etiam ſubſcripſerunt. * Cum perveniſſet piiſſimus, & fideliſſimus Imperator Marcianus ad idem ſupradictum ſanctiſſimum martyrium præſente ex divino zelo & fervore fidei, etiam piiſſima & Chriſtianiſſima Regina & Auguſta Pulcheria, cum etiam magnificentiſſimis magiſtratibus, & inluſtriſſimo ac nobili ſenatu ad venerabilem ſynodum iſta locutus eſt: Ubi primum divino judicio ad imperium ſumus electi inter tantas neceſſitates Reipublicæ nulla nos magis cauſa anxit, quam ut orthodoxa & vera fides Chriſtiana, quæ ſancta atque pura eſt, indubitata omnium animis inſideret... Conſtat enim avaritia vel ſtudiis quorumdam per media tempora nonnullis diverſa ſentientibus, & pro voluntate ſua, non pro ut veritas atque doctrina Patrum poſtulat populos ſeducentibus, in errorem quamplurimos eſſe deductos. Qua de re ſanctam ſynodum hoc videlicet propoſito fieri ſtuduimus, & vobis laborem indixiſſe videmur, quatenus omni errore atque caligine deterſa pro ut ſe divinitas' hominibus manifeſtare voluit, & doctrinam Patrum oſtendit, religio noſtra quæ pura atque ſancta eſt, univerſorum mentibus inſinuata ſuæ veritatis luce fulgeſcant nec in poſterum quiſquam audeat de nativitate Domini, & ſalvatoris noſtri Jeſu Chriſti aliter diſputare quam apoſtolica prædicatione & inſtituta trecentorum decem & octo ſanctorum Patrum, eidem convenientia poſteritati tradidiſſe noſcuntur, ſicut etiam S. Leonis Papæ Urbis Romæ, qui ſedem Apoſtolicam gubernat, miſſa ad Sanctæ memoriæ Flavianum Conſtantinopolitanæ Urbis Epiſcopum ſcripta teſtantur, remotiſque ſtudiis, ablatis patrociniis, ceſſante avaritia cunctis veritas innoteſcat. Nos enim ad fidem confirmandam, non ad potentiam aliquam exercendam exemplo religioſi Principis Conſtantini ſynodo intereſſe volumus, ne vel ulterius populi pravis perſuaſionibus ſeparentur. Facile enim ſimplicitas quorundam hactenus nonnullorum ingeniis atque ſuperflua verboſitate decepta eſt, & conſtat diverſorum pravis inſinuationibus diſſenſiones & hereſes natas. Studium autem noſtrum eſt ut omnis populus per veram & ſanctam doctrinam unum ſentiens, in eadem religionem redeat, & veram fidem catholicam colat, quam ſecundum inſtitutiones Patrum expoſueritis. Concordantibus itaque animis religio veſtra feſtinet, qu..tenus ſicut a Nicena ſynodo uſque ad proximum tempus erroribus amputatis, vera fides cunctis innotuit; ita & nunc per hanc Sanctam Synodum remotis caliginibus quæ in his paucis annis ſicut ſuperius dictum eſt, pravitate atque avaritia quorundam emerſiſſe videntur, perpetuo quæ ſtatuta fuerint conſerventur, erit autem divinæ majeſtatis id quod Santo animo fieri deſideravimus in æternum firmentur cuſtodire.

* Vide ſuperius adlocutionem Marciani.

Pag. 2053. c

Et poſt iſta principis verba ab omnibus Epiſcopis adcl.... matum eſt Novo Conſtantino Marciano, novo mul... annis; auguſtam orthodoxam. multis annis Chriſti cultor... Marciano, veſtrum imperium per ſecula regna veſtra permaneant. Orthodoxia vos meruit a Chriſti cultoribus abiit invidia. Et poſt adclamationes Aetius Archidiaconus novæ urbis Romæ Conſtantinop. ac Prim. Notar. dixit. Quia gratiæ ſupernæ momento & veſtro religioſiſſimo zelo tranquilliſſimi Principes, qui pietate ſimul & fide pollentes ex Deo totius eſtis ſortiti orbis imperium, venerabilis & univerſalis hæc ſynodus quæ veſtro ſacro decreto collecta eſt quamplurimis dierum ſollicitis ſpatiis immorata ac diligentiam ſibimet imperciendo divinam cunctam quidem præteritamque qualitercumque fuit exorta diſcordia...dverſus rectam adque inculpabilem noſtram catholicam..dem de medio fecit abſcedere, ut optinente veri..tis optimam ratione quidquid ante hac vaniloque ... vitatis emerſerat, amoveret, ſicut etiam ſingula..uæ ſuperius ſubſecuta ſunt actorum ſeries probat,....ctarum ſcripturarum virtute munita diſi...one pronuncians modo protulit eam que vel.....to minime tramite penitus aberraret, vel beatiſ....rum ac venerabilium Patrum ſenſum bene ſer...ret. Et relegentibus undique circumſpectam...riens notionem, & vobis eam coronam religioſiſſimi..ncipes Chriſtus inponens quam certu eſt nullum ...mporis prorſus ſenium eſſe paſſuram, ac præ manibus habemus ea quæ loquimur, ſi placent, ex nutu veſtræ manſuetudinis recitamus.

Piiſſimus & Chriſtianiſſimus Princeps dixit: recita, & idem * Arius Archidiaconus & primicerius Notar. recitans ita. Dominus noſter atque ſalvator omnium Chriſtus credulitatem fidei propriis robando diſcipulis ait: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis*; Ut in religioſa doctrina jam nemo diſſonaret a proximo, Dſed univerſis prædicatio veritatis æqualiter eluceret, verum quum ſoliis ſuis ſemina pietatis malignus adoriri non ceſſat, & quidquid eſt novitatis adverſum viam veritatis excogitat; ideo ſolito Dominus humano conſulens generi religioſiſſimum fidei qui zelo pollentem pro meritis ſuæ virtutis elevavit hunc principem. Qui undique ſacerdotii ad ſemet auctores accerſiſſet, quatenus opitulante Domini noſtri gratia Chriſti cuncta quidem mendacii peſtilentia penitus ab ovilibus Chriſti pellatur.

* Aetius

Pingueſcentia vero jam germina quæ * ſecus aluit pieta... exuberent, quod etiam fecimus erroris ſævi dogmat.... communire moventes examine patrum quæ rectiſſima fidei munimina reparentes. ac trecentorum decem & oc... ſymbolum prædicatione fundantes, eoſque, qui hæc ſec... pietatis, veræ veſtigia parentum titulis familiarite inſerentes. Iſti ſunt tamen illi, qui ad maximam Conſtantinopolitanam urbem poſtea convenerunt, qui & ipſi fide... firmitatem ſub iiſdem confeſſionibus adſignarunt. Statuimus igitur, & nos in omnibus ordinem ſimul & no... fide ſervantes illius Epheſenæ quæ jam dudum eſt habita maxima ſynodus, in qua tunc beatæ memoriæ Celeſtin.. Romæ urbis Antiſtes, & Cyrillus Alexandrinæ præſidat.. jura

* f. ſuccu

me-

meruerunt, ut trecentorum quidem decem & A octo venerabilium patrum rectæ pariter & inculpabilis fidei præfulgeat institutum, qui sub piæ recordationis temporibus illis principe Constantino in Nicea Urbe collecti sunt. In sua vero firmitate permaneant, & ea quæ centum quinquaginta sancti Patres in Constantinopolitana urbe posterius decreverunt. Ad refellendas quidem quæ tunc hereses emerserant, stabiliendam vero ejusdem nostræ catholicæ fidei puritatem; ad cognoscendam &c. *Extat supra juxta editionem I.*

Et cum recitasset, piissimus & Christianissimus Princeps ad Sanctam Synodum dixit: si omnium consensu religiosorum Episcoporum hæc quæ modo subjecta sunt definita fuerant B sancta synodus dicat. omnes Episcopi adclamaverunt: omnes sic credimus, una fides, una sententia, omnes idem sentimus, omnes conscientes subscripsimus, omnes orthodoxi sumus, Patrum ista fides, Apostolorum ista fides.. ortodoxorum ista fides, ista fides salus mundi, divo ....stantino Marciano, novo Paulo, novo David annos Dav...da Principi, pie Domine vitam, ipsi novo Constantino, novo Marciano: pax mundi vos estis pie domine vita ū.. fides vos servet, Christum honoras ipse te servet, orto...xiam tu firmasti, ut Apostoli sic creditis. Multis an... augustam ortodoxiam lumen vos habet, propter hæc ubique pax lumen pacis Domine serva. Novi Constan.... sempiterna C memoria a proavis orthodoxam domine s. ..va custodem fidei Deus servet semper, piam, Deus servet tua p....tu ortodoxa, hæreticorum hostem Deus servet. omnes heret...tu persequeris. Nestorium & Eutychetem tu perscruta; absit invidia a vestra fide, digni fide, digni Christo Christiano Imperio. absit invidia, fideles Principes sic honorantur, potentatum vestrum Deus servet, Deus pacificet regnum vestrum, novus Constantinus Marcianus. nova Helena Pulcheria, Helenæ fidem tu ostendisti, Zelus Helenæ in te probatur, Crucem Christi tu defendes, invenit Helena, servavit Pulcheria, vita vestra tutela omnium, vestram fides Ecclesiarum gloria. Piissimus & Christianissimus Impera- D tor dixit: licet laborem reverentiæ vestræ vel vexationis aliquid fecerimus, gratias tamen maximas confitemur salvatori nostro Christo quod multis orantibus circa fidem sublata discordia in unam atque eandem religionem etiam modo cuncti convenimus, sperantes cito vestris Deum precibus & universalem pacem nobis a majestate divina largiendum. hæc digna vestro regno, ita propria vestri Imperii non emeritum regni tui bonus nde dignus Christo imperium te meruit cum imperium & pietas, propter hæc in pace mundus. Hæc meretur imperium vestrum, ortodoxia per te fir...a propter te nulla hereses cælestis rector terre....m serva propter te firma fides, cælestis regnator...gustam serva firma fides bonus Deus qui hæc fecit; cæles...s regnator augustam serva, pace digni vos estis hereticos... persequeris Nestorio & ..utycheti anethema & Dioscoro ...nathema, propter vos fides, per vos pax hæc preces ...clesiarum, hæc preces pastorum Nestorio, Eutycheti... Dioscoro anathema.

..iissimus & Christianissimus Princeps ad Sanctam Synodum dixit: Pie catholica fides pro Patrum traditionibus a Sancta Synodo demonstrata justum pariter atque utile nostra probabit esse tranquillitas, omnes in posterum contentionis materia de sincera religione prorsus auferri. Si quis igitur aut privatus, aut militaribus adhærens stipendiis, sive clero sociatus publicæ de fide & si vulgi partes aliquas trahens sub speciæ disputandi perturbationem faciat quandam, sciat quod qui privati conditione notatus est a sacratissima urbe pelletur, militaris de sua militia, & clerus de suo gradu periclitabuntur etiam aliis subdendos suppliciis.

Multis annos principi Christiano, multis annos principi, christianum principem multis annis, ut pius tu christianus, ecclesias tu elevasti, ortodoxiam tu firmasti, multis annis augustam & catholicam multis annis tu pia, tu catholica vestrum regnum Deus servet, hæreticos vos expulistis. Nestorio Euthiceti & Dioscoro anathema, Trignitas tres deposuit, vestrum imperium per secula.

Piissimus & christianissimus Princeps dixit: Sunt quæd.... certa capitula quæ honoris respectu vestræ reserva...sanctitati, congruum satis regulariter a vobis ista syno.... disponi concilio potius, quam nostris legibus statui.

Multis annis Principem tu pius, tu christianus Christus quem col....ipse te servet hoc meritum fidei tuæ est, tu sacerdos... Imperator ecclesias tu elevasti, victor bellorum, rector fi.... multis annis augustam, tu pia tu christiana orthodoxam multis annis vestrum regnum Deus servet, hereticos deposuisti, fide...vos servastis, absit invidia regno vestro vestrum imperium per secula.

Piissimus & christianissimus Imperator dixit: in honore Sanctæ martyris Eusemiæ ac vestræ beatitudinis & calcedonensium civitatem in qua sancta fides synodale fecit haberi concilium metropolitani juris privilegio gloriari decrevimus honore tantummodo servato videlicet metropolitano jure proprio dignitatis Nicomediensium civitati. Omnes adclamaverunt justum judicium Principis, & sancta martyre dignus, unum pascha mundus agat, ipsa sancta te servet, precamur dimitte nos.

Piissimus & Christianissimus Imperator dixit. nimio quidem laborastis itinere vexacionis incommoda sustinentes triduo tamen aut quattuor dies expectate, & præsentibus nostris magistratibus singula movete quæ vultis competens auxilium, promerenda vero nemo vestrum antequam perfecta forma super omnibus detur synodo Santa discedat.

Post absolutam fere editionem hujus tomi vir optimus & doctissimus meique amantissimus Hieronymus Cardinalis Casanata ad me misit quædam excerpta ex vetustissimo illo codice Vaticano synodi Chalcedonensis toties supra laudato, primo quidem gesta actionis quintæ, in qua, post recitationem symboli Nicæni, inseruntur anathematismi Papæ Damasi missi ad Paulinum Episcopum Antiochenum, deinde vetus interpretatio expositionis fidei conditæ in Concilio Chalcedonensi, paulo supra edita ex tribus antiquis codicibus bibliothecæ Colbertinæ, breviarium actionis in qua damnatus est Dioscorus, & actionem in qua resedit Imperator Marcianus. Tum vero describuntur quæ acta sunt pro confirmanda

manda conventione Juvenalis Epiſcopi Hieroſolymitani & Maximi Antiocheni, & poſtea actio de Domno Antiocheno, cum confirmatione vicariorum ſedis Apoſtolicæ. In interlocutione autem Maximi qua teſtatur conveniſſe inter ſe & Juvenalem de diviſione provinciarum locus eſt magni momenti, prætermiſſus in editione Græca & in antiqua verſione Latina, nimirum ita inter eos conveniſſe ſi id placuerit Papæ Leoni, qui cupit ſanctorum patrum canones infringibiles permanere. Quo loco intelligi Nicænos dubium non eſt, & docet etiam ejuſdem Leonis epiſtola ad Maximum ſcripta poſt habitam ſymbolum Chalcedonenſem. Sequuntur ergo quæ ex codice illo Vaticano ad me miſit eminentiſſimus Cardinalis, mendoſa quidem illa, a nobis vero emendata ubi id fieri potuit abſque ullo periculo. Sunt autem in iis paſſim nonnulla quæ hodie non leguntur in geſtis.

COLLECTORIS PRÆMONITIO.

QUoniam vero ex his nonnulla Baluzius antea dederat eademque Venetus Labbei editor inconſulte omiſit, atque illa ſint phraſibus multo ab his, quæ hic dantur, diverſa, ideo & hæc pariter e regione reponenda cenſui.

Contuli cum MS. Cod. Luc. 490. *Manſi.*

LECTIO COD. VATIC. A EDITIO BALUZII.

(a) Venerabilis totius mundi conventus, qui ex gratia Dei noſtri & decreto Clementiſſimorum & Religioſorum Imperatorum Valentiniani & Marciani Auguſtorum adunatus eſt in Chalcedonenſem metropolitanam Bithyniæ in martyrio S. (b) Vitricis Euſemiæ (c) decrevit quæ ſubpter comprehenſa ſunt.

DOminus & Salvator noſter Jeſus Chriſtus fidei intellectu diſcipulis confirmare præcepit: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis*; ut nulla diſſenſio inter (d) ſuos ex religioſitate venerabili oriatur; ſed ex ea quoque veritatis oſtendatur præconium. Quoniam non deſinit per (e) articulam quædam malignus inſidiare pietatis ſeminibus; ſed ſemper novi quiddam adverſus veritatem indagat; ob hoc Dominus noſter habens providentiam humani generis hunc clementiſſimum ac fidelem adverſus æmulum nobis conceſſit principem, qui undique (f) ſacerdotes vocavit, ut gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti cooperante (g) tota falſitatis noxa abiiciatur, & veritatis eam (h) corroborare germinibus; quod & fecimus, communi decreto vel judicio erroris perſequentes ſectas, ſed & perfectiſſimorum patrum (i) fidem innoteſcamus, trecentorum decem & octo ſymbolum omnibus prædicantes, & quod ſincera agnitione animo concepiſſe (k) cognoſcimur ſacerdotes attittulantes notavimus. Et poſt hæc convenerunt in urbe Conſtantinopolitata numero centum quinquaginta, etiam ii hanc confirmantes fidem. Nos vero hunc ordinem, & omnes fidei formulas cuſtodientes, decernimus ſecundum Epheſianorum Concilium, cujus auctores venerabiles Sanctæ memoriæ Cœleſtinus urbis Romæ Epiſcopus & Cyrillus Alexandrinæ urbis Epiſcopus unanimiter ſentientes, juſte præcellere inculpabilis fidei expoſitionem trecentorum decem & octo venerabilium beatiſſimorum Patrum, qui in Nicæa temporibus Divæ memoriæ Conſtantini Imperatoris convenerunt, etiam obtinere vero & centum quinquaginta venera-

DOminus noſter & Salvator Jeſus Chriſtus notitiam fidei confirmans diſcipulis ſuis, ait: *Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis*: ut nullus a proximo ſuo diſſonet in doctrina pietatis, ſed æqualiter prædicatione veritatis oſtendant. Quoniam vero non quieſcit nequiſſimus per ſua zizania inſurgens rationibus pietatis inſpergere, & novi aliquid contra veritatem ſemper inveniens, ob hoc conſuete Dominus noſter providens humano generi, piiſſimum hunc & fideliſſimum principem ad zelum fidei ſuſcitavit, & undique ſacerdotii principes ad ſe convocavit; quatenus gratia Domini omnium noſtrum Chriſti operante, ab ovibus Chriſti omnem partem quidem mendacii ſubmoveret, germinibus autem veritatis pingue efficeret. Quod quidem & fecimus, communi decreto dogmata fugantes erroris, & inenarrabilem vero patrum renovavimus fidem trecentorum decem & octo ſymbolum omnibus prædicantes, & tanquam domeſticos qui pietatis hujus compoſitionem receperunt patres aſcribentes, qui poſtea apud Conſtantinopolim convenerunt. Definivimus igitur ordinem, & omnes formulas fidei conſervantes nos quoque ejus, quæ apud Epheſon olim facta eſt Sanctus Synodus, cujus Præſides fuerunt ſanctæ memoriæ Cœleſtinus Romanorum urbis antiſtes & Cyrillus Alexandrinæ Eccleſiæ præſul, præfulgere rectæ quidem, & immaculatæ fidei expoſitionem trecentorum decem & octo Sanctorum, & beatiſſimorum Patrum apud Nicænum ſub piæ recordationis Conſtantino principe congregatorum; obtinere autem etiam centum quinquaginta Sanctorum patrum apud Conſtantinopolim definitam

ad

(a) *Incipit Synodus epiſcopalis Chalcedonenſis habitus a quingentis epiſcopis contra Eutbicitem.*
(b) *atque vitricis.* (c) *decrevitque ſubtercomprehenſa, ſcilicet.* (d) *ves.*
(e) *ſorticulas quaſdam.* (f) *ad ſe ſacerdotes convocavit.*
(g) *totam falſitatis noxam aggreſſa abjiciat.* (h) *corroboret.* (i) *innovamus fidem.*
(k) *cognoſcimus.*

nerabilium Episcoporum apud Constantinopolim. Quæ decreta sunt adversum interemptionem sectarum pullulantium & crescentium manifestationem hujus catholicæ (*l*) & apostolicæ nostræ fidei.

A ad interemptionem tunc exortarum hæresum, confirmationem vero ejusdem Catholicæ, & apostolicæ nostræ fidei.

Symbolum trecentorum decem & octo & centum quinquaginta.

CRedimus in unum Deum, patrem (*m*) omnipotentem factorem cœli & terræ, visibilium omnium & invisibilium; & in unum Dominum Jesum Christum filium Dei unicum, de patre natum ante omnia sæcula, Deum verum de Deo (*n*) vero, natum non factum, ejusdem substantiæ qua pater est, per B quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit, (*o*) natus est de Spiritu Sancto, & (*p*) ex Maria virgine homo factus. Crucifixus pro nobis sub Pontio Pilato sepultus (*q*) est & resurrexit tertia die, ascendit in cœlos, sedet ad dexteram patris, (*r*) unde venturus est cum gloria judicare vivos & mortuos; cujus regni finis non erit; & in Spiritum sanctum Dominum & vivificatorem, a patre procedentem, (*s*) & qui cum Patre & Filio adoratur, & glorificatur, (*t*) qui locutus est per Prophetas; in unam catholicam atque apostolicam Ecclesiam. Confitemur unum baptismum in remissionem peccatorum, speramus resurrectio- C nem mortuorum, vitam futuri sæculi. Amen. (*u*) Eos autem qui dicunt. *Erat tempus quando non erat, & priusquam nasceretur non erat*, & quia ex multis extantibus factus est vel ex alia essentia, dicentes mutabilem filium & convertibilem filium Dei, hos anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.

Credimus &c. *ut in actione* v. *Conc. Chalced. sed deest hic* lumen de lumine.

Huc usque Baluzii cum Codice Vaticano collatio; dein solus Vaticanus prosequitur.

POst hoc Concilium Nicænum, quod in urbe Roma Concilium congregatum est a catholicis Episcopis addiderunt de spiritu sancto. Et quia postea hic error inolevit ut quidam ore sacrilego auderent dicere spiritum sanctum factum esse per filium, anathematizamus eos qui non tota libertate proclamant D eundem cum patre, & filios unius potestatis esse atque substantiæ. Anathematizamus quoque eos qui Sabellii sequuntur errorem, eundem dicentes patrem esse quem & filium. Anathematizamus Arium atque Eunomium, qui pari impietate, licet sermone dissimili, filium & spiritum sanctum asserunt esse creaturas. Anathematizamus Macedonianos, qui de Arii stirpe venientes, non perfidiam mutavere, sed nomen. Anathematizamus Photinum, qui Ebionis hæresim instaurans, Dominum Jesum Christum tantum ex Maria confitetur. E Anathematizamus eos qui duos filios asserunt, unum ante secula, & alterum post assumptionem carnis ex virgine. Anathematizamus eos qui pro hominis anima rationabili & intelligibili dicunt Dei verbum humana in carne versatum, cum ipse filius sit verbum Dei, & non pro anima rationabili & intelligibili in suo corpore fuerit, sed nostram, id est, rationabilem & intelligibilem sine peccato animam susceperit atque salvaverit. Anathematizamus eos qui verbum filium Dei extentione aut collectione & a patre separatum in substantivum & finem habitum esse contendunt. Eos quoque qui de Ecclesiis ad Ecclesias migraverunt tamdiu a communione nostra habemus alienos quamdiu ad eas redirent civitates in qua primum sunt constituti. Quod ex illius transmigrante in loco viventis ordinatus est, tamdiu vacet a sacerdotii dignitate qui suam deseruit civitatem quamdiu successor ejus quiescat in Domino. Si quis non dixerit semper patrem, semper filium, semper spiritum sanctum esse, anathematizamus. Si quis non dixerit filium natum de patre, id est, de substantia ipsius divina, anathema sit. Si quis non dixerit verbum Deum filium Dei, sicut verbum Deum Patrem & omnia posse & omnia nosse & patri æqualem, anathema sit. Si quis dixerit quod in carne constitutus filius Dei, cum esset in terra, in cælis cum patre non erat, (anathema sit.)

SUfficeret quidem ad plenariam pietatis agnitionem sanctum hoc & salutare &c. *ut supra pag.* 752.

Explicit expositio fidei Chalcedonensis.

Inci-

(*l*) Deest *& apostolicæ.* (*m*) *omnium.*
(*n*) Deest *veræ.* (*o*) *incarnatus.* (*p*) Deest *ex.*
(*q*) *sepultus resurrexit.* (*r*) *inde.* (*s*) Deest *&.* (*t*) *quod.*
(*u*) Huc usque Luc. cod. in quo statim subjungitur: *suffecerat quidem &c.* ut superius in Confessione Fidei ex Colbert. Cod. ubi variantes dedi.

Incipit actus ſynodi Chalcedonenſis quæ congregata eſt 111. *Idus Octobris.*

REſidentibus epiſcopis ſupraſcriptis, legitur libellus Euſebii Epiſcopi contra Dioſcorum oblatus ſynodo. Requiſitus Dioſcorus non obſervat. Convenitur Dioſcorus. Dicit ſe venire non poſſe, quod cuſtodiretur a magiſtraneis & ſcholaribus. Secunda ammonitione conventus reſpondit ſe ægrotare, & non, niſi ſenatus adfuerit, ad ſynodum venire. Dioſcorus conventus requirit a directis Juvenalem, Thalaſſium, Euſebium, Baſilium, & Euſtacium. Ingreditur Athanaſius presbyter Alexandrinus. Legitur Theodori libellus, quo dicit ſe deputatum fuiſſe ſanctæ memoriæ Cyrilli (erat enim magiſtrianus) ſed pro remuneratione ſynodi Epheſinæ Clericum factum, & poſt quindecim annos a Dioſcoro ſe deflet excluſum, & non ſolum ſe, ſed & generationem Cyrilli fugaſſe de civitate odio fidei quam ille prædicaverat; & dicit illum * tam Origenis fuiſſe, blaſphemum, homicidam; ſed & turpis vitæ fuiſſe illum ſemper ſe promittit docere. Petit eos quos ſecum Dioſcorus ſollicitatos adduxerat in cuſtodiam redigi, & ab his requiri, id eſt, Agoraſtum, Dorotheum, Euſebium, Joannem Notarium. Leguntur Scytionis libelli dicentes Dioſcorum agros vaſtaſſe, multorum dejeciſſe domos, alios exilium miſiſſe, alios mutaſſe, alios urbe propulſos, avarum, & pauperibus negaſſe quæ provinciis propter ariditatem a judicibus indulta ſunt, a provincialibus vili emere & caro diſtrahere, ita ut oblationes Eccleſiis deſint, pecuniam quam Peryſteria nobilis Eccleſiæ reliquerat monachis, ſynodochiis, & pauperibus erogandam, themelicis & theatralibus expendiſſe perſonis, & mulieribus domum ipſius & balneas frequentari, quarum una erat famoſa Panſophia cognomine Montana; de qua etiam a populo acclamatum eſt; agros, meſſes, monachis exciſſis omnibus, & habitationibus diſſipatis, emendicare. Petrum iſtum tunc Diaconum dicit cum aliis ad rapiendum ſe fuiſſe directum, quem memorat perfidiæ ipſius in Epheſo miniſtrum fuiſſe, extortam ſibi clauſo profeſſionem in civitate non manendi. Petit iterum Agoraſtum, Dorotheum, Euſebium, Didonem, Arpocrationem, Petrum, Gajanum, & Metaſtrinum balnei Epiſcopi, ut per ipſos & alios doceat quod intendit. Legitur & Athanaſii. Dicit ſibi avunculum fuiſſe Cyrillum Epiſcopum, & commendatum fuiſſe Dioſcoro ſucceſſori ſuo; ſed iſte contra fidem veniens oppreſſiſſe non veritus affli.. propinatum ſe Cryſaphio & Nomo, ut cogeretur omnia ſua perdere, & inſuper pecuniam mutuari; fratrem ſuum Paulum ipſis ſuppliciis & injuriis interiiſſe demum & quicquid habere potuit occupaſſe, & ſe poſt omnia ab officio remotum, interdictum ſibi miſericordiam, panem, balneas. Legitur Soffronii libellus, Accuſatur Dioſcorus adulterii, blaſphemii. Petitur Timotheus miniſter ejus, ut diſcrutiatur. Mandatur trina conventio. Reſpondit ſingulis qui directi fuerant iisdem verbis dicens: Quod dixi, ſemel dixi; quod addam non habeo. Dantur interlocutiones de contumacia judicandum; & conſentientibus ſingulis dicta ſententia eſt quod Eutychen receperit & Flavianum depoſuerit nec permiſerit apoſtolicæ ſedis ſcripta in ſynodo recitari, ut hæreſes nutrirentur, quod criminaliter appetatur, quod contra canones ab aliis depoſitum ipſe ſuſceperit. Anatholius * refrenandam Dioſcori damnationem dicit apoſtolicæ ſedi. Dicunt omnes ſententiam.

* ſectatorem

* referendam

Item Chalcedonenſes octavo Kal. Novembris geſta hoc continent.

REſidet Imperator cum Epiſcopis & poteſtatibus ac ſenatu. Loquitur Imperator Latine & Græce in principio imperii ſui contra hæreticos cauſam fidei ſe velle tractare. Acclamatur. Sequitur interlocutio quæ fecit locum ſymbolo Nicæno trecentorum decem & octo & ſymbolo centum quinquaginta ita.

Credimus in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium & inviſibilium, & in unum Dominum Jeſum Chriſtum filium Dei unigenitum, qui natus eſt ex patre ante omnia ſecula, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt; qui propter nos homines & ſalutem noſtram deſcendit, & incarnatus, atque inhumanatus eſt, & paſſus, & reſurrexit tertia die, aſcendit ad cœlos, venturus eſt judicare vivos & mortuos; & in ſpiritu ſancto. Eos autem qui dicunt *Fuit aliquando quando non erat, & priuſquam naſceretur non erat*; & quod ex nullo fuerit, aut ex alia ſubſtantia vel eſſentia, dicentes eſſe aut convertibilem aut mutabilem filium Dei, hos anathematizat catholica & apoſtolica Eccleſia.

Ita etiam centum quinquaginta ſanctorum patrum qui Conſtantinopolim congregati ſunt.

CRedimus in unum Deum patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inviſibilium, & in unum Dominum Jeſum Chriſtum filium Dei unigenitum, (natum) ex patre ante omnia ſecula, Deum verum de Deo vero, natum, non factum, conſubſtantialem patri, per quem omnia facta; qui propter nos homines & ſalutem noſtram deſcendit, & incarnatus eſt de ſpiritu ſancto & Maria virgine, & inhumanatus & crucifixus eſt pro nobis ſub Pontio Pilato, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die, aſcendit in cœlos, ſedet ad dexteram patris, iterum venturus eſt cum gloria judicare vivos & mortuos, cujus regni finis non eſt; & in ſpiritum ſanctum Deum & vivificantem, ex patre procedentem; qui cum patre & filio adoratur & glorificatur, qui locutus eſt per ſanctos Prophetas; in unam catholicam & apoſtolicam Eccleſiam. Confitemur unum baptiſma in remiſſione peccatorum; & expectamus reſurrectionem mortuorum, vitam futuri ſeculi. Amen.

Sequitur interlocutio contra eos qui negant theotocon, id eſt, quæ Deum peperit ſancta Maria, vel eos qui confuſionem & permixtionem introducunt, & unam nativitatem dicunt deitatis. Fuit in eadem interlocutione mentio epiſtolæ ad ſanctæ memoriæ Flavianum de catholica; de cujus rei & plurimis diſputatur, & interlocutionis iſtius concluſionem aliter credentibus pœna præponitur, cui ſubſcribunt omnes Epiſcopi. Poſt ſubſcriptionem omnium

Epi-

Episcoporum, interloquitur Imperator dicens ut profiterentur omnes Episcopi si proprio consensu definitio quæ est lecta prodiderit. Omnes & universi acclamaverunt: Sic credimus, una fides, una scientia, omnes hoc sentimus, omnes consensimus & subscripsimus, omnes orthodoxi sumus. Hæc est fides patrum, hæc est fides Apostolorum & catholicorum, hæc fides salvabit universum orbem. Marciano novo Constantino, novo Paulo, novo (David.) Annos David Imperatori Domine, vitam da novo Constantino, novo Marciano. Vos pax totius orbis, & alia multa acclamata sunt. Interlocutio Imperatoris ad synodum: Gratias agentes Deo quod plurimi erroris circa fidem adempti, & omnes in una fide fuerint reversi atque concordia. Iterum acclamatum est. Adloquitur Imperator: Pia & catholica fide a sancta & universali synodo secundum patrum expositionem manifestata justum simul & utile pervidet nostra tranquillitas omnem deinceps contentionis occasionem super pura religione penitus amputandam. Si quis igitur privatus, aut militaris .. etiam Clericus alloqui publice de fide, multitudinem congregari, ut & per disputationes fecerit turbas, noverit se de regnatrice urbe esse pellendum; qui autem militat, de militia sua, Clericus de gradu proprio periclitabuntur, aliisque subdendos esse suppliciis. Iterum acclamatum est. Adloquitur Imperator & dicit. Sunt quidem capitula quæ ad honorem vestræ reverentiæ reservavimus, existimantes decere apud vos ista canonice secundum synodum ordinari aut nostris legibus sanciri. Et recitavit jussu Principis Veronicianus a secretis sancti consistorii ita. De monachicis etiam, ne quis sine conscientia Episcopi in monachorum monasterium in qualibet civitate vel in agro audeat fabricare, & eos Episcopis subditos esse debere, & quietos orationi vacare atque jejunio, neque ecclesiasticis aut publicis causis molestus existat, nisi forte in causa necessaria ab Episcopo jussus, nec potestatem habeat suscipere servos aut originarios præter dominorum conscientiam. Nec clerici aut monachi conducto-res aut procuratores fiant; quod modis omnibus prohibetur, nisi forte ecclesiasticæ rei ab Episcopo suo conductor aut procurator fuerit institutus, quibus interponit pœnam. Clericos etiam ad alteras Ecclesias transire non licere, interponens susceptori pœnam atque suscepto donec ad propriam revertatur Ecclesiam. Quæ lecta, eadem sceda Constantinopolitano Episcopo traditur. Acclamatum est. Chalcedona Iterum Imperator loquitur pro * Nicæa civitate solo nomine honoranda, quod illic synodus fuerit congregata, salva dignitate metropolitani Nicomediensis. Acclamatum est. Et in fine interloquitur Imperator ad synodum & dicit: Laborastis tanti intervalli & vexationem sustinentes. Expectate autem adhuc tres dies aut quatuor, & præsentibus judicibus magnificis nostris, singula quæ volueritis exerite, adjutoriis competentibus promeritura. Nullus autem vestrum antequam perfecta de omnibus forma prodeat e sancta synodo discedat. e.. dit Veronicianus & Constantinus viri devoti agentes in rebus, secretarii sacri Consistorii.

Exemplar gestorum de Græco in Latino translatum.

COnsulatu Domni nostri perpetui Augusti vij. Kal. Nov. Chalcedone secundum præceptum divinissimi clementissimi Domini Marciani perpetui, convenientibus in sancta Ecclesia sanctæ martyris Euphemiæ vvcc. & magistris militum Consule ordinario & patricio Anatholio & viro clarissimo & illustri præfecto Palladio & v. c. & illustri magistro officiorum Vincomalo, convenientibus etiam & Paschasio & Lucullensio reverentissimis Episcopis, & Bonifacio viro religioso Presbytero Vicario Archiepiscopi senioris Romæ Leonis, & Anatholio venerabili Archiepiscopo splendidi nominis Constantinopolitanæ, & Maximo venerabili Episcopo Antiochiæ Syriæ, & Juvenale venerabili Episcopo Hierosolymitano, & cetera sancta & œcumenica synodo hodie quæ secundum sancta divalia divinissimi & clementissimi Domini in Chalcedonense civitate congregata est, omnibus residentibus ante cancellos sancti altaris, magnificentissimi & inlustres judices dixerunt. Divus clementissimus noster Dominus rogitus a Maximo & Juvenale sanctis Episcopis, præcepit nos inter eos audire de his quibus vertuntur capitulis; & convenientes memorati venerabiles viri certa ad invicem, nulla interveniente scriptura, statuerunt quæ nobis manifesta constituerunt (; & videntur ex) consensu juste esse statuta. Hæc itaque necessario arbitrati sumus & in conspectu sanctæ synodo singula instruere; ut & de vestro decreto & ex nostra sententia quæ placuerint roborentur.

Maximus reverentissimus Episcopus Antiochiæ Syriæ dixit: Placuit mihi & reverentissimo Episcopo Juvenali, quos post multam altercationem ad concordiam & sedem Antiochiæ urbis, quæ est sancti Petri, habere duas Phœnices & Arabiam, sedem vero Hierosolymitanam habere tres Palæstinas; si tamen id venerabili patri nostro Archiepiscopo Romæ majoris Leoni placuerit, qui cupit uti sanctorum patrum canones infringibiles permanere; & rogamus ex sententia vestræ magnificentiæ & sanctæ (synodi) per scripturam hæc roborari.

Juvenalis venerabilis Episcopus Hierosolymitanus dixit: Eadem mihi placuit ut sanctam quidem Christi Anastasim tres Palæstinas habere, sedem vero Antiochiæ duas Phœnices & Arabiam. Rogo & ego ex sententia vestræ magnificentiæ & sanctæ synodi hæc roborari.

Paschasinus & Lucellensis venerabiles Episcopi & Bonifacius Presbyter Vicarii sedis apostolicæ per Paschasinum venerabilem Episcopum dixerunt: Ea quæ concordantibus fratribus nostris Maximo V. R. Antiochenæ Ecclesiæ Episcopo & sancto & venerabili Juvenali Hierosolymitano bono papacis placuisse noscuntur, id est, ut Antiochena Ecclesias duas Phœnices & Arabiam habeat, Hierosolymitana vero tres Palæstinas habeat, etiam nostræ humilitatis interlocutione firmentur, ut nulla in posterum super hoc negotio supradictis Ecclesiis controversia relinquatur.

Qua interlocutione Græce interpretata per Veronicianum virum devotum agentem in rebus & secretarium sacri consistorii, Anatholius venerabilis Archiepiscopus gloriosissimæ Constantinopolitanæ dixit: Quæ complacita sunt

inter beatiſſimum Epiſcopum Maximum Antiochiæ & venerabilem Epiſcopum Hieroſolymitanum Juvenalem, & ex mea interlocutione firma manebunt. Et ſancta quidem Eccleſia Antiochenæ urbis duas Phœnices & Arabiam habeat, ſancta vero Eccleſia Hieroſolymitanorum tres Palæſtinas habeat, ut deinceps unaquæque Eccleſia adverſus alteram propter hanc rem nullam habeat altercationis querelam.

Omnes univerſi venerabiles Epiſcopi vociferati ſunt quorum nomina infraſcripta ſunt. Et nos hæc ipſa dicimus, conſentimus eis quæ a patribus dicta ſunt.

Magnificentiſſimi & glorioſiſſimi judices dixerunt: Opus & hic factum & ſanctæ Trinitatis & divini clementiſſimi noſtri Imperatoris præpoſitionis, ut ea quæ jurgantur ab eis quæ altercari poterant uni conſilio deciderent voluntati quæ ad concordiam. Igitur Maximi ſancti Epiſcopi Antiochenſium & Juvenalis ſancti Epiſcopi Hieroſolymitani factus conſenſus, ſicuti ſingulorum expoſitio firma ex noſtra ſententia ſtet, (ex) decreto ſanctæ ſynodus in perpetuo tempore permanebit; id eſt, ut Maximus quidem ſanctus Epiſcopus ſive ſancta Antiochenſium civitas duas Phœnices & Arabiam ſub poteſtate ſua habeant; Juvenalis vero ſanctus Epiſcopus Hieroſolymitanus ſive ſancta Eccleſia quæ ſub ipſo eſt tres Palæſtinas ſub poteſtate ſua habebit: ſopitis ſecundum præceptum divi & clementiſſimi noſtri Domini univerſis pragmaticis, aliiſve promeritis partibus litteris divinis, & multæ in eis adſcriptæ, hæc ſcilicet... cauſa ſecularia. *Et alia manu*. Edantur.

Exemplum ex Græco in Latino.

CONſulatu Domini Marciani perpetui Auguſti & qui nuntiatus fuerit, VI. Kal. Novembris, Chalcedone, ſecundum præceptum divi clementiſſimi Domini noſtri Marciani perpetui Auguſti, convenientibus in ſancta Eccleſia ſanctæ martyris Euphemiæ magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro militum Exconſule & patricio Anatholio, & magnificentiſſimo glorioſiſſimo Præfecto ſacri * conſiſtorii Palladio, & magnificentiſſimo & glorioſiſſimo magiſtro ſacrorum officiorum Vincomalo, convenientibus etiam & Paſchaſino & Lucentio viris reverentiſſimis Epiſcopis, & Bonifacio viro reverentiſſimo Presbytero Vicario ſancti Archiepiſcopi ſenioris Romæ Leonis, & Anatolio viro reverentiſſimo Archiepiſcopo magniſſimi nominis Conſtantinopolitano, & Maximo viro reverentiſſimo Epiſcopo Antiochiæ Syriæ, & Juvenali viro reverentiſſimo Epiſcopo Hieroſolymitano, & cetera ſancta ſynodo quæ ex ſancione divi & clementiſſimi Domini noſtri in Chalcedonenſi civitate congregata, quorum nomina ſupraſcripta, reſidentibus univerſis ante cancellos ſancti altaris, Maximus vir reverentiſſimus Epiſcopus Antiochiæ dixit: Deprecor magnificentiſſimos & glorioſiſſimos judices & ſanctam hanc univerſalem ſynodum humanitatem exercere in * Dominum, qui fuit Antiochiæ Epiſcopus, & ſtatuere ei certos ſumptus de Eccleſia quæ ſub me eſt.

* conſilii

* Domnum

Paſchaſinus & Lucenſius viri reverentiſſimi Epiſcopi & Bonifacius Presbyter Vicarii ſedis apoſtolicæ per Paſchaſinum virum reverentiſſimum Epiſcopum dixerunt: Sanctus ac beatiſſimus Papa, qui epiſcopatum ſancti ac venerabilis Maximi Epiſcopi Antiochenæ Eccleſiæ confirmavit, juſto ſatis judicio ejus meritum adprobaſſe videtur; ſiquidem memoratus vir reverentiſſimus Epiſcopus Maximus ſuo arbitrio Domno voluit eſſe conſultum, ut ſumptus ei de ſua Eccleſia miſerationis intuitu prout æſtimavit largiatur, ut contentus alimoniis, quieſcat in poſterum.

Qua confeſſione Græce per Veronicianum virum devotum ſecretarium ſacri conſiſtorii translata, Anatolius vir reverentiſſimus Epiſcopus Conſtantinopolitanus dixit: Laudo & ego compaſſionem beatiſſimi Epiſcopi Antiochiæ Maximi, in quibus ſpontanea voluntate ipſe tales preces obtulit ut ſumptus præſtaret Domno, qui fuit Epiſcopus Eccleſiæ ſanctæ quæ ſub eo eſt, præter hoc prædicto nihil requirente.

Juvenalis Epiſcopus Hieroſolymitanus dixit: Amplector & ego conſilium ſancti Epiſcopi Antiochiæ Maximi. Univerſa ſancta ſynodus vociferata eſt quorum nomina his. Decibiles merito benivolentiæ Archiepiſcopi. Omnes cogitatum ejus laudamus. Hæc decet ejus æſtimationem. Humanus cogitatus Pontificis. Magnificentiſſimi judices dixerunt: Amplectente ſancta ſynodo arbitrium Maximi viri religioſi Epiſcopi Antiochenſium, quod de Domno probavit, & nos (idem) conſentimus, quæ ſunt ejus arbitrii derelinquentes de Domni honorificentia. *Et alia manu*. Edantur.

Conſulatu piiſſimi & amatoris Chriſti Flavii Marciani perpetui Auguſti & qui nuntiatus fuerit, die Kal. Novembris, Chalcedone metropoli Bithyniæ provinciæ, ſancta major & œcumenica ſynodus quæ Dei gratia, & ſanctione piiſſimorum Imperatorum virorum religioſorum congregata eſt, ſtatuit ea quæ ejus ſunt. Quidam quidem de inſtantia beatiſſimorum Epiſcoporum operata eſt ut Maximo Antiochenſium majoris civitatis, & Juvenali Hieroſolymenſium gratia redderetur, juſtum etenim eſt ut memoria... acitorum pax obtineat. Plurimis itaque ab utriſque dictis... conſpectu jus ſanctæ majoris ſynodi magnificentiſſimorum & glorioſiſſimorum judicum ſub præſentia convenit utriuſque, & ut duas quidem Phœnices & Arabiam ſupra alias orientalis provinciæ ſub ſede Antiochenſium Eccleſiæ agere & ſufficere eorum regentiæ, & nihil aliquando amplius quærere, tres vero Palæſtinas ſub ſede eſſe Hieroſolymæ Eccleſiæ & ſufficere earum regentiæ & nihil in poſterum quærere. Convenit etiam & omnia quæ hic acta ſunt & pragmatica geſta & multa vel ſi quid aliud ſive per epiſcopos ſive per Imperatores aut judices facta ſunt utriuſque partibus vacua eſſe omnino. Hæc præfati beatiſſimi epiſcopi non ex decreto judiciario: ſed ex communi conſenſu complexi ſunt, & conſenſerunt accipiunt. Igitur tulimus eodem beatiſſimum Epiſcopum Maximum petentem humanitatem de Domno qui fuit epiſcopus Antiochiæ, ut ei communicationem ut plebeo præſtari tantummodo, ut ſumptus ex eadem, quæ ſub eo eſt ſancta Eccleſia, in eo ſtatu durante in quo eſt, & nihil amplius requirente, pariter & nos decernimus, & decreto communi firmamus hæc quæ ſupraſcripta, & immoventia & firma ſancimus.

Paſchaſinus & Lucenſis & Julianus Epiſcopi ſancti & Bonifacius Presbyter Vicarii beatiſſimi Papæ Leonis dixerunt: Beatiſſimus Papa caput univerſalis Eccleſiæ, apoſtolicæ dignitatis

tis honore conſpicuus, Leo, privilegia Antiochenæ Eccleſiæ reformari ſecundum veterum patrum ſtatuta conſtituit. Ideoque & nos Phœnicem primam vel ſecundam ſimulque Arabiam, quas nuper amiſerat, revocari ad jus priſtinum, ſancta ſynodo conſentiente, decrevimus, quia hoc præſtantibus inluſtriſſimis præcelſiſque judicibus pacis ſtudiis utriſque Epiſcopis placuit conventio, provinciarum diviſio quiete mitigaret. Unde Hieroſolymorum prædictus antiſtes tres Palæſtinas, quas olim tenuit, inconcuſſe poſſideat; Antiochenus vero memoratas juſtitia exigente reciperet; quatenus diſſenſione depulſa, ſacerdotali concordia inviolata ſerventur. Laudantes namque votum reverentiſſimi Antiochiæ urbis Maximi, quod circa Domnum ejuſdem quondam civitatis antiſtitem ſpontanea voluntate dignanter oſtendit, ut humanitatis ſolatia ab Eccleſia conſequatur, noſtra interlocutione firmamus, ita ut CCL. ſolidos annis A ſingulis conſequatur, nihilque amplius requirere audeat, ſed in eo ſtatu communione tantum fruatur & requie.

Paſchaſinus epiſcopus ſtatui & ſuſcripſi.

Lucenſis Epiſcopus ſtatui & ſuſcripſi.

Et ceteri Epiſcopi infraſcripti ita ſuſcripſerunt qui ſupra ſcripti ſunt.

Explicit quæ acta ſunt antequam aliqua in Chalcedonenſi Concilio ſtatuerentur.

Sequitur in codice allocutio Marciani ad ſynodum, eadem prorſus cum ea quæ extat ſupra pag. 129.

Adjungitur conſtitutio Marciani ad ſynodum Chalcedonenſem, quæ incipit, Tamdem aliquando, *ut ſupra pag. 475. In fine dicitur data* VI. *Kal. Februarii Conſtantinopoli, Sporatio Conſule.* B

Item alia conſtitutio Marciani ad Palladium, edita ibid. pag. 478.

Item epiſtola Papæ Leonis ad ſynodum Chalcedonenſem, relata ibid. pag. 517.

AD CHALCEDONENSE OECUMENICUM CONCILIUM

ADDITIO.

Ex Suppl. Manſi App. Tom. II pag. 31

ADjungendam his omnibus cenſui ſummam confeſſionis ejuſdem Chalcedonenſis, quam S. Euthymius celebris Palæſtinæ abbas tunc florens, cum Theodoſio pſeudo-monacho agens complexus fuit. Suppeditat illam Cyrillus Theopolitanus in vita, quam de illo paulo poſt ejus obitum ſcripſit, vulgata a PP. S. Mauri in Analectis Græcis, quæ monumentis eccleſiæ Græcæ Cotelerianis adjungi ſolent. Ejus edendæ conſilium ſuggeſſit diſcrimen quod animadverteſſe mihi viſus ſum inter confeſſionem ipſam Græcam Latinamque nunc extantem, & eam, cujus ſynopſis ibi traditur. Ut e. g. cum Euthymius ait in ea confeſſione appellari S. Cyrillum *commilitonem* σύμμαχον itemque rectæ fidei *magiſtri* titulo (*) ibidem decorari. Hæc in vulgata fidei confeſſione Chalcedonenſi fruſtra quæras. Adde quæ habet Euthymius ex verbis ipſis confeſſionis Chalcedonenſis de Chriſto, non quidem ex duabus naturis, ut Græca concilii definitio in excuſis habet ἐκ δύο φύσεων *ex duabus naturis* ſed in *duabus naturis* ἐν δύο ſubſiſtente, quam genuinam eſſe lectionem confeſſionis, prout a Patribus edita eſt, ſapientiſſimi vitæ hujus editores animadvertunt in nota quam hic pariter retinendam cenſui. Suſpicio hinc ingeritur confeſſionem hanc Chalcedonenſem non uſque adeo integram & emaculatam ad nos perveniſſe; quamquam, ſi quod eſt mendum, ſi quid eſt ſubtractum, id leve eſſe & ſummæ rei ne parum quidem officiens deduco ex conſenſu vetuſtiſſimarum omnium verſionum, inter quas verborum quorumdam, phraſium ac rerum parvi momenti diſſidium intercedit. Hæ ſunt igitur fragmenti hujus tradendi rationes, quibus ratio alia accedit urgens; ut ſcilicet vetuſtiſſimum ejus confeſſionis interpretem fidum darem, ex quo de mente concilii certiores efficeremur.

(*) τῆς ὀρθῆς πίστεως διδάσκαλον ἐπιγράφεται.

EX VITA S. EUTHYMII

Ex Analect. Græc. pag. 57.

Ὑπολαβὼν δὲ ὁ μέγας Εὐθύμιος εἶπε. πᾶσι μὲν τοῖς κατὰ μέρος ἐξετασμένοις τε, καὶ πεπραγμένοις ἐν ταύτης τῆς συνόδῳ οὐκ ἐνέτυχον. ὅσον δὲ ἐπὶ τῷ ἐκτεθεῖσθαι ὑπ' αὐτῆς ὅρῳ, οὐδὲν ἔχω κακοδοξίας ταύτῃ ἐπιμέμφεσθαι. καὶ γὰρ τῆς ἑξακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων πατέρων τῆς ἐν Νικαίᾳ ἐπαινεῖ τὴν πίστιν, καὶ ἕπεσθαι αὐτῇ ὁμολογεῖ, καὶ φυλάττειν ἀσάλευτον ταύτῃ, καὶ ἀπαραχάρακτον. τοῖς τε κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίοις πατράσι, καὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἔφεσον κατὰ Νεστορίου τοῦ δυσεβοῦς συναχθεῖσιν ἀκολουθεῖν ἐκδιδάσκει. Κύριλλον δὲ τὸν τῆς Ἀλεξανδρέων πρόεδρον σύμμαχον καλεῖ, καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως διδάσκαλον ἐπιγράφεται. Θεοτόκον τε τὴν ἁγίαν παρθένον κηρύσσει, καὶ ἐξ αὐτῆς γεγενῆσθαι κατὰ σάρκα *ὁμολόγει τὸν μονογενῆ υἱόν,

C TUm beatus Euthymius: Omnia quidem, inquit, per patres examinata & geſta ab illa ſynodo non legi. Quod autem ad definitionem, quam edidit, attinet, nihil habeo, quo illam erroris inſimulem. „ Siquidem trecentorum decem & octo ſanctorum „ Patrum Nicænæ Synodi fidem laudat, eam- „ que ſe ſectari, & inconcuſſam atque inte- „ gram ſervare profitetur. Centum quoque „ & quinquaginta ſanctos patres Conſtanti- „ nopoli collectos, ac illos qui Epheſi con- „ tra impium Neſtorium convenere, ſequi „ edocet. Cyrillum Alexandriæ antiſtitem „ commilitonem vocat, magiſtrique rectæ „ fidei titulo ornat. Deiparam ſanctam Vir- D „ ginem prædicat, atque ex ipſa unigenitum „ filium & Verbum Dei ſecundum carnem „ genitum eſſe confitetur. In illum duas re- „ fert generationes, unam temporis exper- „ tem

* Lege ὁμολογεῖ.

» tem & incorpoream ex Patre: aliam tem-
» poralem ex Virgine matre in corpore ani-
» mato. *In* duabus naturis unum Chriſtum
» ſecundum perfectum divinitatis & humani-
» tatis conceptum agnoſci confitetur, ſecun-
» dum quem hæc verba infert, *ſine confuſione, vel converſione, vel diviſione vel ſeparatione*, illorum cauſa, qui inexplicabilem & inſeparabilem ſecundum hypoſtaſim factam in utero unionem dividere vel ſeparare audent; tum etiam propter illos, qui ſecundum converſionem Dei Verbum carnem factum eſſe aſſerunt; tum qui Unigeniti carnem divinitati conſubſtantialem eſſe declarant; tum qui non unionem Verbi cum carne confitentur, ſed concretionem, confuſionem, & conſubſtantiationem impie monſtri inſtar fingunt; qui quidem ajunt divinitatis & carnis naturam, unam factam fuiſſe naturam: ut juxta illorum ſermonem non amplius ſervari queat Chriſti vel paſſibilitas ob ipſius divinitatis impaſſibilitatem, vel impaſſibilitas ob ejuſdem rurſus humanitatis paſſibilitatem. Itaque ſecundum hunc rectæ intelligentiæ ſcopum dictionem *in duabus* ſuæ definitioni inſeruit ſynodus; non ut ſeorſum & per partes Chriſtum ſeparans, ſed eumdem in utroque confitens, & in eodem utrumque. Unde & nos cum illam dicentem *Chriſtum in duabus naturis* (a) audimus, non diviſionem aliquam vel ſectionem uni Chriſti compoſitæ hypoſtaſi inferre putamus; ſed naturarum differentiam ſignificare agnoſcimus, juxta ſanctum Cyrillum Alexandrinum, qui ait: *Non ut naturarum* differentia *per unionem ſublata*.

Α καὶ λόγον τῦ Θεῦ. καὶ ἐπ' αὐτὸν τὰς δύο ἀναφέρη γνωρίσεις, τήν τε ἄχρονον ἐκ τῦ πατρὸς καὶ ἀσώματον· καὶ τὴν ἐπ' ἐσχάτων χρόνων ἐκ τῆς παρθένε μητρὸς ἐν σώματι ἐμψύχω. ἐν δύο φύσεσι γνωρίζεσθαι ὁμολογεῖ τὸν ἕνα Χριστὸν κατὰ τὴν ἐν θεότητι τέλειον, καὶ ἐν ἀνθρωπότητι ἔννοιαν, καθ' ἣν καὶ ἐπιφέρει λέγουσα, ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως, δηλ. τε τὰς πλωθούσας μερίζειν, ἢ χωρίζειν τὴν ἐν τῇ μήτρᾳ γεγενημένην ἄφραστον, καὶ ἀδιάσπαστον καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν, καὶ διὰ τοὺς κατὰ ξοπὴν λέγοντας σάρκα γεγονῆσθαι τὸν τῦ Θεῦ λόγον, καὶ τὸν τὴν τῦ μονογενῦς σάρκα ὁμοούσιον τῇ θεότητι ἀποφαινομένους, καὶ δηλ. τοὺς ἐκ ἔννοιαν τῦ λόγε πρὸς τὴν σάρκα ὁμολογοῦντας, ἀλλὰ σύμφυσιν, καὶ σύγχυσιν, καὶ συνουσίωσιν ἀσεβῶς περατολογένες. οἵ τινές φασι τήν τε τῆς θεότητος φύσιν, καὶ τὴν τῆς σαρκὸς, μίαν ἀποτελεσθῆναι φύσιν, ὡς κατὰ τὸν ἐκείνων λόγον μηκέτι δύνασθαι τῦ Χριστῦ σώζεσθαι μήτε τὸ παθητὸν δηλ. τὸ ἀπαθὲς αὐτῦ τῆς θεότητος, μήτε τὸ ἀπαθὲς δηλ. τὸ παθητὸν αὐτῦ πάλιν τῆς ἀνθρωπότητος. κατὰ τῦτον τοίνυν τὸν τῆς ὀρθῆς διανοίας σκοπὸν τὴν, ἐν δύο, λέξιν τῷ ἑαυτῆς ὅρῳ ἐνέθηκεν ἡ συνόδος. ἐχ ὡς ἰδίᾳ, καὶ ἀνὰ μέρος χωρίζυσα τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ τὸν αὐτὸν ἐν ἑκατέρᾳ ὁμολογῦσα, καὶ ἐν ταυτῷ τὸ ἑκάτερον. ὅθεν καὶ ἡμεῖς ὅτ' ἂν τοίνυν ἀκέωμεν λεγόντος ἐν δύο φύσεσι τὸν Χριστὸν, ἢ διαίρεσίν τινα, ἢ τομὴν ἐπιφέρειν οἰόμεθα τῇ μιᾷ τῦ Χριστῦ συνθέτῳ ὑποστάσει. ἀλλὰ τὴν τῶν φύσεων διαφορὰν σημαίνειν αὐτὴν γινώσκομεν, κατὰ τὸν ἁγίους Κύριλλον τὸν Ἀλεξανδρείας λέγοντα. ἐχ ὡς τῆς τῶν φύσεων διαφορᾶς ἀνηρημένης διὰ τὴν ἕνωσιν.

ADNOTATIO EDITORUM.

(a) HÆ voces ἐν δύο ſive ἐν δύο φύσεσι jam non extant in Concilii Chalcedonenſis definitione, in editis Græce Conciliis: ſed earum loco legitur ἐκ δύο φύσεων. Veram tamen & genuinam lectionem eſſe ἐν δύο φύσεσι perſpicuum eſt ex iiſdem vocibus (quæ huc ex illa definitione adductæ ſunt) hic ſæpius repetitis, ubi ne ſemel quidem ἐκ δύο, vel ἐν δύο φυσέσι legitur, ſed conſtanter ἐν δύο quæ quidem dictio æque tunc familiaris & celebris erat, ac olim vox ὁμοούσιος Adde in latinis verſionibus antiquis non legi *ex duabus* ſed *in duabus*. Præterea rectus ac germanus ſenſus exigit ἐν δύο non ἐκ δύο, ut ex ipſa lectione definitionis planum erit, ubi ſic legitur. ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν Χριστὸν υἱὸν κύριον μονογενῆ ἐκ δύο φύσεων ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως ἀχωρίστως γνωριζόμενον *unum & eundem Chriſtum, Filium, Dominum, unigenitum ex duabus naturis ſine confuſione vel converſione, vel diviſione, vel ſeparatione cognitum*. Ubi vides ἐκ δύο φύσεων γνωριζόμενον *ex duabus naturis cognitum* vix ſenſum aliquem rectum efficere: quam rectiſſimum vero, ſi legatur ἐν δύο φύσεσι γνωριζόμενον *in duabus naturis cognitum*.

Addere hic mihi liceat fragmentum actorum hujus Concilii ex vita S. Abundii Comenſis Epiſcopi a Ballerinis tom. I. pag. 1487. *indicatum.*

FRAGMENTUM GESTORUM.

Conſtantinopolitanæ Synodi habitæ Anno 450. *in qua lecta & recepta fuit S. Leonis epiſt.* 28. *ad Flavianum, ex Vita S. Abundii Epiſcopi Comenſis.*

ANatolius Epiſcopus Conſtantinopolitanus novæ Romæ accepta epiſtola S. Leonis Papæ ad confirmationem catholicæ fidei contra veſaniam hæreticorum, congregavit Concilium omnium Epiſcoporum, Archimandritarum, Presbyterorum, & Diaconorum: & ante conſpectum omnium [b] recitata eſt epiſtola S. Leonis Papæ, quam beatus Abundius coram omnibus præſentavit: concordantibus teſtimoniis Roma-

a Geſta hujus Synodi ad S. Pontificem miſſa, laudantur epiſt. 80. Horum tantum fragmentum ſupereſt inſertum Vitæ S. Abundii Comenſis, qui unus fuit e quatuor Legatis a S. Leone miſſis ad pacem cum Orientalibus ea ratione componendam, ut ejus epiſtolam ad Flavianum reciperent, eidemque ſubſcriberent. Etſi hujus Vitæ auctor nec coævus nec valde antiquus ſit, cum ipſa tamen Synodi acta invenerit, hac in parte ſummam fidem meretur; unde illud fragmentum Card. Baronius Annalibus jure inſeruit ad an. 450. num. 29. ac exinde in editionibus Conciliorum deſcriptum fuit. Hoc vero nos in Appendice daturos promiſimus adnot. 6. in epiſt. 80.

b Hæc narratio ab Auctore Vitæ ex Synodi geſtis derivata omnino concinit cum Leonis verbis inſertis epiſtolæ 88. cap. 3. ad Paſchaſinum.

Romanorum Patrum ac Græcorum, Anatolius Episcopus Constantinopolitanus huic epistolæ S. Leonis Papæ continenti catholicæ fidei veritatem, concordantibus etiam testimoniis Patrum ab eadem Apostolica Sede * decretorum (*lege* directi) plena devotione consensit & subscripsit, anathema dicens Eutycheti & Nestorio, & ipsorum dogmati cum sectatoribus eorum. Id ipsum fecere omnes qui aderant Episcopi, Presbyteri, Archimandritæ, atque Diaconi.

* Leg. directorum.

* Hic incipit gestorum fragmentum.

* Mox Sanctus Abundius, Asterius Episcopi, Basilius & Senator Presbyteri dixerunt: Omnipotenti Deo gratias: quoniam reverendorum Episcoporum, Presbyterorum, Archimandritarum, Diaconorum, ac totius Cleri professiones cognovimus, fidem rectam & a Patribus traditam profiteri, sicut eorumdem subscriptio gestis præsentibus inserta declarat. Ideo nos quoque, quia omnes hos exigere & expectare comperimus, secundum assertionem venerabilis viri Eusebii episcopi Dorylæi & sententiam sanctæ memoriæ Flaviani Episcopi, vel assensum Papæ Leonis, qui ad insinuandam cunctis fidem catholicam nos Roma misit, anathema dicimus Eutycheti, vel omnibus qui ejus perfidiam sequuntur, & dicunt in Christo ante incarnationem duas fuisse naturas, post incarnationem unam tantum naturam: cum catholica fides & ante incarnationem unam tantum Verbi fuisse, & post incarnationem duas, idest, Verbi & perfecti hominis fateatur in una persona, inconfusa proprietate sui, manere naturas. Nestorio etiam, qui vesanum (ut legitur) dudum dogma dispersit, dicendo Dominum Jesum Christum ex Maria Virgine hominem tantum, non etiam Deum natum, sed & sectatoribus ejus in hujusmodi perversitate durantibus anathema dicimus. Propter quod convenit, ad confirmationem subscriptionis, sanctam, quæ præsens est, fraternitatem iisdem, vel omnibus, qui eorum doctrinam sequuntur, anathema similiter dicere.

CODEX ENCYCLIUS,

SIVE

COLLECTIO EPISTOLARUM SYNODALIUM

ad Imperatorem Leonem scriptarum anno Christi CDLVIII. pro defensione Concilii Chalcedonensis.

Interprete EPIPHANIO SCHOLASTICO.

Ex nova Baluzii Collectione.

PRÆFATIO.

STEPHANI BALUZII.

I. *Codex encyclius, magno in honore habitus apud antiquos, diu neglectus, hodie vix cognitus, mea cura meoque studio rursum aspiciet lucem & publicis utilitatibus inserviet. Codicem encyclium voco collectionem illam epistolarum synodalium quæ adversus Timotheum Ælurum Alexandrinæ sedis invasorem scriptæ sunt ad Leonem Imperatorem istius nominis primum, ejus auctoritate & imperio compositam a quodam homine Græco, ac postea Latine jussu Cassiodori Senatoris versam ab Epiphanio Scholastico*, opus eximium ecclesiasticæ antiquitatis, *ut ad Evagrium ait vir doctissimus Henricus Valesius*, quod utinam Græce quoque extaret. *Eam collectionem primus in lucem emisit Laurentius Surius, vir de republica ecclesiastica optime meritus, sed absque ulla mentione interpretis, mutato etiam titulo. Vocavit enim epistolas illustrium personarum pro Concilio Chalcedonensi. Res in eo statu fuit donec Romana Conciliorum editio prodiret; in qua & multa inserta sunt huic collectioni quæ ad illam non pertinent, quædam magni momenti detracta ac prætermissa, tum epistolarum ordo mutatus contra mentem collectoris & interpretis. Editionem Romanam imitatæ sunt posteriores; sicque factum est ut hodie non extet codex encyclius, quia quæ in eo descripta erant, nunc permista sunt collectioni illi quam editores Romani vocaverunt tertiam partem Concilii Chalcedonensis. Occasio autem scribendarum epistolarum illarum synodalium hæc fuit.*

II. *Cum Dioscorus Episcopus Alexandrinus merito facinorum suorum depositus fuisset in Synodo Chalcedonensi & in exilium missus apud Gangras, Proteriusque in loco ejus ordinatus fuisset, magna divisio discissioque populi apud Alexandriam facta est, eo quod viveret Dioscorus & esset in exilio. Multa ergo pericula passus est Proterius, & militari custodia, ut Liberatus ait, eguit plurimo tempore sui pontificatus. Et evasit quidem his periculis dum Marcianus Imperator in vita fuit. Sed cum is in cœlum sublatus esset, tanquam si nulla & irrita canonibusque adversa fuisset ordinatio Proterii, Timotheus Ælurus factione quorumdam seditiosorum in sede ejus constitutus est; & ne in posterum Proterius ei afferre posset impedimentum, a sequacibus Dioscori & Timothei occisus est in baptisterio, quo confugerat. Interea Leo sumit imperium, vir cum primis catholicus & pacis ecclesiasticæ amantissimus. Huic ergo supplicationes a catholicis Episcopis Ægypti & a nonnullis clericis Ecclesiæ Alexandrinæ oblatæ sunt, quatenus & mors vindicaretur Proterii & expelleretur episcopali sede Timotheus. A parte quoque istius quidam Episcopi & clerici dederunt & ipsi petitiones Imperatori, petentes in primis in irritum mitti decreta Synodi Chalcedonensis, cujus defensores erant Episcopi & clerici qui exarserant adversus interfectores Proterii. Ambarum ergo partium supplicationes Imperator legens, & considerans nimis esse grave vexari iterum tantum numerum sacerdotum, quorum plurimos aut ætas aut infirmitas aut paupertas laborem peregrinationis subire prohibebat, noluit illos congregari, sed de utroque negotio scripsit singularum metropolitanarum civitatum Episcopis & iis qui in monastica vita excel-*

excellebant, consulens quid fieri oporteret vel de ordinatione Timothei vel de terminis synodi Chalcedonensis. Rescripserunt omnes, tanquam si invicem consultassent, Chalcedonensem synodum esse usque ad sanguinem vindicandam, Timotheum vero non solum inter Episcopos non habendum, sed etiam Christiana appellatione privandum. Solus Amphilochius Episcopus Sidæ, ut Evagrius ait, Timothei quidem ordinationem graviter reprehendit in epistola quam scripsit ad Imperatorem, Chalcedonensem tamen synodum non admisit; qui tamen & ipse, ut apud Photium testatur Eulogius Alexandrinus, paulo post Concilii sententiæ subscripsit & consensit. Et hæ epistolæ vel relationes Episcoporum omnium, *inquit Liberatus*, in uno codicis corpore vocantur encyclia.

III. *Recte autem ait Liberatus hunc codicem vocari encyclia. Nam in titulo ejus, qui positus est post epistolam Juvenalis Episcopi Hierosolymitani ad monachos Palæstinæ, scriptum est Leonem Imperatorem, quum accepisset literas ad se scriptas a sanctissimis Episcopis quos consuluerat, eas in unum corpus compegisse & jussisse ut encyclia nominarentur. Hinc Pelagius II. in epistola secunda ad Episcopos Istriæ ait:* In encycliis vero quod est episcopalium collectio litterarum. *Omnes autem antiqui ita vocant. Agmen ducat Cassiodorus, qui capite xxiii. operis de divinis lectionibus monet eos ad quos scribebat uti legant* encyclia, id est, epistolas confirmationis supradicti Concilii. *Victor Tununensis in chronico:* Extant que ἐγκύκλια Græco eloquio vocitantur. *Idem Pelagius in epistola tertia ad eosdem Episcopos Istriæ:* Ex sanctis prædecessoris nostri Leonis epistolis ac encycliis testimonia adjungitis. *Et paulo post:* Unde & encyclia hæc ita esse testantur. *Sunt etiam alia quædam loca istiusmodi in eadem epistola; sed ista sufficiunt. Benedictus Abbas Anianensis in disputatione adversus Felicianam impietatem:* Stephanus Episcopus in encycliis ad Leonem principem.

IV. *Hæc monumenta non senserunt interpretes Evagrii scholastici & Theodori lectoris, qui τὰ ἐγκύκλια verterunt* encyclicas *vel* circulares literas, *cum scribere simpliciter debuissent* encyclia. *Neque tamen exemplorum auctoritate destituti fuere. Nam & Rusticus Romanæ Ecclesiæ Diaconus & vetus interpres quintæ synodi encyclias epistolas dixere quæ alii unico vocabulo vocarunt encyclia. Hæc sunt verba Rustici sub finem dialogi adversus Acephalos:* Cunctarum Ecclesiarum consona sententia confirmata est per epistolas encyclias regnante Leone. *Concilium V. collatione* VI. Unde sanctissimis Episcopis in universalem sanctam synodum Chalcedone convocatis, non vocatus est Ibas, sed Nonnus in sancta synodo consedit ut Edessenæ Ecclesiæ Episcopus; qui etiam postea cum sua Osroena synodo ad Leonem piæ recordationis interrogantem de Chalcedonensi Concilio & aliis quibusdam rescribens, pars fuit eorum qui encyclias epistolas scripserunt.

V. *Difficile est definire numerum Episcoporum qui epistolas illas scripserunt; quia neque omnes habemus, neque ubique annotata sunt nomina scribentium. In calce earum quæ hodie supersunt scriptum est illos fuisse quingentos. Verum Nicephorus Callistus de hac ipsa re agens scribit illos fuisse supra mille, Eulogius vero Alexandrinus mille sexcentos. Ad numerum in calce codicis encyclii annotatum propius accedit Ephræmius Antiochenus, qui quingentos & septuaginta fuisse tradit, si vera est observatio viri clarissimi Joannis Garnerii. Sed falsum illum fuisse puto. Nam neque Ephræmius Episcopos de quibus loquitur ait fuisse quingentos septuaginta, sed quadringentos septuaginta tantum; neque loquitur de Episcopis qui epistolas encyclicas scripserunt, sed de his qui fidem Chalcedonensis Concilii subscribendo consignarunt, quos fuisse quadringentos septuaginta scriptum est etiam in calce subscriptionum sextæ actionis in codice Parisiensi gestorum ejusdem synodi.*

Niceph. lib. 15. c 26. Phot. cod. 229.

VI. *Nescio quo fato factum est ut Euphratesia, in qua Theodoretus fuit Episcopus, & Cilicia secunda, in qua fuit Mopsuestia, non connumerentur inter provincias quarum epistolæ synodales etiamnum habentur. Neque tamen propterea existimandum est illarum provinciarum Episcopos alienam a ceteris sententiam habuisse in causa Ecclesiæ Alexandrinæ, ut suspicari visus est R. P. Garnerius. Nam si illi contraria reliquis scripsissent, istud non tacuissent Eulogius Alexandrinus & Evagrius scholasticus, qui diserte tradunt neminem inter tot Episcopos deprehensum fuisse qui aliter sentiret præter solum Amphilochium Sidensem, qui tamen & ipse postea synodo consensit. Præterea in antiquis codicibus & in omnibus editionibus, etiam in postrema Parisiensi, reperitur nomen Euphratesiæ, loco sane non suo, cum conjungatur cum Mariamma civitate secundæ Syriæ. Ex quo trahi potest argumentum epistolam Episcoporum Euphratesiæ positam in codice fuisse post epistolam Episcoporum secundæ Syriæ, sed intercidisse.*

VII. *Rursum controversia est de tempore quo epistolæ illæ scriptæ sunt, quia Victor Tununensis ait ista contigisse Leone IV. & Anthemio II. Consulibus, id est, anno Christi quadringentesimo sexagesimo octavo. Hæc sunt ejus verba:* Leone II. & Anthemio II. Coss. Leo Aug. supplicationibus Ægyptiorum permotus ut synodus fieret quæ de gestis synodi Chalcedonensis judicium ferret; ad cognoscendam singulorum fidem Ecclesiarum præsulibus, unicuique semotim, scripsit. Singulis epistolas tanquam ex una collatione consonas suscepit id fieri nullatenus posse, sed magis ac magis in sua perpetuitate synodi gesta Chalcedonensis manere. Extant quæ ἐγκύκλια Græco eloquio vocitantur. *Verum hinc, præter cetera, falsum esse constat Victorem quod certum sit ista contigisse eo tempore quo sanctus Leo tenebat apostolicam sedem & ante quam sanctus Symeon Stylites in cœlum evolaret. Cum autem ille ad Christum fuerit profectus anno Christi* CCCCLX. *sanctus vero Leo anno sequenti, manifestum est controversiam de episcopatu Alexandrino de terminis Concilii Chalcedonensis non referendam ad eum annum quo Leo & Anthemius consulatum simul gesserunt. Rectius ergo Baronius ista constituit in anno* CCCCLVII. *cum certum sit has turbas Alexandriæ excitatas fuisse paulo post mortem Marciani Imperatoris.*

VIII. *Huic tamen Baronii sententiæ obstat auctoritas Marcellini Comitis, qui totam illam historiam revocat ad Indictionem* XI. *ad eum annum quo Leo & Majorianus Augusti simul Consules fuere, id est, ad annum quadringentesimum quinquagesimum octavum. Sic enim ait.* IND. XI. Leone Aug. & Majoriano Coss. Leo Imp. pro tomo Chalcedonense per universum orbem singulis orthodoxorum Episcopis singulas consonantesque misit epistolas, quo sibi quid de eodem tomo sentirent cuncti suis rescriptionibus

bus indicarent. Horum omnium Episcoporum ita conspirantes suscepit epistolas ut eas putares uno tempore unius viri eloquio fuisse dictatas. *Juvat hanc opinionem epistola Varadati monachi ad Leonem ; quæ data dicitur anno secundo imperii ejus, die vero* XXVII. *mensis Augusti. Cum enim Leo factus sit Imperator anno* CCCCLVII. *secundus imperii ejus annus incidit necessario in annum quadringentesimum quinquagesimum octavum ; adeoque si verum est Varadati epistolam fuisse scriptam anno tantum secundo imperii Leonis, vera necessario videtur esse scriptio Marcellini Comitis. Adde quod ex epistolis sancti Leonis Papæ colligitur finem causæ Ecclesiæ Alexandrinæ nondum plene datum mense Junio anni quadringentesimi quinquagesimi noni, & suspensam propterea illam fuisse per totum illum annum quo Leo & Majorianus consulatum gessere. Et sane negotium gravissimi momenti, quod universam commovebat Ecclesiam, de quo Imperator scripsit ad universos Episcopos qui gregem Christi regebant intra limites imperii Romani, non videtur potuisse terminari intra eum annum quo cœptum est ; præsertim cum immensum sit spatium ab Alexandria Constantinopolim, & ex libellis Episcoporum catholicorum Ægypti oblatis Leoni Aug. & Anatolio Episcopo Constantinopolitano constet multa a Timotheo Æluro præsumpta esse in Ægyptiaca diœcesi quæ intra modicum temporis spatium perfici non potuere. Præterea misit Imperator magistrianos per totum orientem, ut Liberatus ait*, per quos omnes illi Episcopi qui Chalcedone fuerant congregati quid Alexandriæ gestum fuisset agnoscerent. *Illi postea congregati sunt in sua quique provincia, causam examinarunt, epistolas synodales scripserunt ad Imperatorem. Quare verior videtur scriptio Marcellini Comitis ista scribentis evenisse sub consulatu Leonis & Majoriani.*

IX. *Duæ antiquitus fuere editiones Latinæ istarum epistolarum, una qua usi sunt Facundus Episcopus Hermianensis & Episcopi Istriæ ; altera quam jussu Cassiodori Senatoris elaboravit Epiphanius scholasticus, qua nos quoque utimur. Utra autem antiquior sit ambiguum est. Nam cum Facundus & Cassiodorus eodem tempore vixerint, neque sciri certo possit an iste librum de divinis lectionibus scripserit ante quam alter aggrederetur defensionem trium capitulorum, an vero postea, conjecturam ex eorum scriptis accipere non possumus de antiquitate veterum editionum codicis encyclii. Itaque, omissa illa parte, ostendamus duas olim fuisse Latinas interpretationes ejusdem codicis. In capite* XIV. *vulgatæ, quæ est Epiphanii, legitur*: Neque unum jota aut unum apicem possumus aut commovere aut violare horum quæ ab ea recte sunt & inculpabiliter definita. *Apud Facundum vero lib.* II. *cap.* V. Neque unum jota aut unum apicem possunt aut commovere aut commutare eorum quæ apud illam diffinita sunt. *Cum hunc locum ex ea editione retulissent Episcopi Istriæ ad Pelagium secundum Papam scribentes in causa trium capitulorum, iste eos monuit illum aliter habere in encycliis, & mox eum protulit ex versione Epiphanii. Sic enim ait epistola tertia ad eos scripta* : Neque enim in encycliis continetur ut ipsi in scripto vestro posuistis, Neque enim unum jotam vel apicem possumus aut commovere aut commutare eorum quæ apud Chalcedona decreta sunt ; sed ita illic scriptum est : Neque unum jotam aut unum apicem (possumus) aut commovere aut violare eorum quæ ab ea recte sunt & inculpabiliter definita. *Retuli autem hunc locum prout extat in veteri codice Nicolai Fabri, ex quo epistola illa edita est a Baronio, quem nunc servat bibliotheca Colbertina. Nam editiones sunt depravatissimæ. Est & alius locus apud Facundum multum diversus ab editione vulgata ; quem quia referimus integrum in observationibus ad caput* XVII. *codicis encyclii, supersedemus heic describere.*

X. *Imperfectam porro ac mutilam esse editionem qua nos utimur satis constat, tum ex loco Benedicti Abbatis Anianensis supra relato, tum quia desunt isthic epistolæ quas Amphilochius Episcopus Sidensis, Symeon Stylites, & Jacobus Nisibenus rescripserunt ad Leonem Imperatorem, quarum mentionem facit Evagrius. Sed tamen arbitror epistolas illas nunquam extitisse in codicibus Epiphanii, adeoque fragmentum relatum a Benedicto Anianensi desumptum esse ex ea collectione qua usos fuisse diximus Facundum & Episcopos Istriæ. Quis porro fuerit Episcopus ille Stephanus cujus est hoc fragmentum, in ambiguo est. Proclive quippe est interpretari de Stephano Episcopo Hierapolitano metropolitano Euphratesiæ, ad quem scriptum esse ab Imperatore Leone de negotio Ecclesiæ Alexandrinæ patet ex cap.* XI. *istius codicis encyclii. Verum in fronte codicis veteris in quo fragmentum illud reperimus, dum recensentur lucubrationes Benedicti, diserte scriptum est* Stephani Menendis Episcopi. *Ex quo colligi debet hunc Stephanum fuisse diversum ab Hierapolitano. Nescio autem ubinam posita fuerit Ecclesia cujus ille fuit Episcopus. Sane in actione prima Concilii Chalcedonensis, ubi releguntur acta synodi Constantinopolitanæ post depositionem Eutychetis, inter Episcopos istius synodi recensetur Longinus Episcopus Talbondanæ civitatis in provincia Pisidiæ ; pro quo Crabbus in margine posuit* Menedunen. *ex quopiam veteri codice. In eadem vero prima actione Chalcedonensi, inter Episcopos Ephesini latrocinii nominatur Zosimus Episcopus Minoidis civitatis ; & pro* Minoidis *codex Parisiensis habet* Minedæ, *Divionensis* Menedæ. *Utrum ad alterutram harum urbium referenda sit epistola Stephani Episcopi Menendensis, an ad aliam quampiam, relinquo judicio virorum doctorum. Satis est indicasse quod reperi.*

Crabbus T. I. pag. 782.

XI. *Interpretationem qua olim utebatur Ecclesia Romana, & qua nos quoque utimur, ab Epiphanio scholastico supra monuimus esse confectam. Docet autem istud titulus in antiquis exemplaribus positus, qui sic habet :* Chalcedonensis synodi testis est hic codex, qui encyclius nuncupatur. Tanta enim reverentia & tanta laude eam concelebrat ut sanctæ auctoritati merito judicet comparandam. Quem codicem, id est, totius orbis epistolarum, a viro disertissimo Epiphanio, instante Cassiodoro Senatore, de Græco in Latinum versus est. *Sumpta sunt ista ex Cassiodoro cujus hæc sunt verba ex capite* XI. *libri de divinis lectionibus* : Chalcedonensis autem synodi testis est codex encyclius, qui ejus reverentiam tanta laude concelebrat ut sanctæ auctoritati merito judicet comparandam. Quem codicem ἐγκύκλιον, id est, totius orbis epistolarum, a viro disertissimo Epiphanio fecimus in Lat. de Græco sermone conversi.

XII. *Primus post artem typographicam inventam hunc librum emisit Laurentius Surius anno* MDLXVII. *uti dictum est supra, ex codice, ut apparet, in quo desiderabatur titulus a nobis descriptus.*

ptus. Recuſus eſt autem poſtea Venetiis anno MDLXXXV. *in ædibus Dominici Nicolini. Tandem cum ineunte hoc ſæculo viri quidam doctiſſimi ſuſcepiſſent in ſe curam novæ Conciliorum generalium editionis, quæ anno* MDCVIII. *Romæ procurata eſt, codicem quidem illum retinuerunt, ſed tranſtulerunt in locum non ſuum, conſtituentes eum in parte tertia Concilii Chalcedonenſis, ſicque factum eſt ut hodie, quantum in ipſis fuit, abolita ſit in editionibus Conciliorum memoria codicis encyclii. Nam præterea multa addiderunt in initio quæ nunquam antea fuerant in codice illo, neque ad cauſam pertinent de qua agitur in encycliis. Sane Epiphanius ſcholaſticus præmiſerat epiſtolas duas Marciani ad monachos Alexandrinos & ad eos qui commorabantur in Ælia & circa eam, aliam Pulcheriæ ad monachos in Ælia & circa eam habitantes, itemque aliam Juvenalis Epiſcopi Hieroſolymitani ad monachos Palæſtinæ. Verumtamen ille ſic epiſtolas illas poſuit in codice encyclio ut eas diſtingueret a corpore encycliarum. Poſuit enim ante titulum & ante præfationem codicis encyclii. Tum editores Romani titulum illum & præfationem omiſerunt, itemque admonitionem Epiphanii de Epiſcopis ad quos ſcripſit Imperator Leo, putantes haud dubie ida omnia eſſe Surii. Denique mutarunt ordinem veterem contra mentem ejus qui collegit epiſtolas encyclias. Cum enim ille elenchum epiſcoporum metropolitanorum ad quos ſcriptum eſt ab Imperatore poſuiſſet in capitulo* XI. *epiſtolam vero Varadati monachi, quem Baradochum vocat, in capite* XXI. *ſuæ collectionis, editores Romani primo Epiſcoporum illorum nomina deſcripſerunt in calce epiſtolæ imperatoriæ ad Anatholium Epiſcopum Conſtantinopolitanum, quæ extat in capite ſexto, & epiſtolam Varadati rejecerunt in ultimum locum, indecens, ut reor, arbitrati monachum præponi tot Epiſcopis, quorum epiſtolæ referuntur poſt illam Varadati in antiquis codicibus & editionibus. Poſtremo prætermiſerunt annotationem de numero Epiſcoporum qui encyclias epiſtolas ad Leonem ſcripſerunt, ejuſque loco poſuerunt:* Finis Concilii Chalcedonenſis; *In quo tamen decepti ſunt viri doctiſſimi. Quæ enim ſunt Concilii Chalcedonenſis, ea finem habuerunt ante ſexennium, ut dictum eſt in præfatione ad Concilium Chalcedonenſe.*

XIII. *His malis ut adhiberi medicina poſſet, neceſſarium erat nanciſci vetera exemplaria codicis encyclii eaque conferre cum editionibus. Venerat iſtud in mentem clariſſimo viro Philippo Labbeo, ſed morte præventus exequi non potuit. Non aliis teſtibus egemus ad hoc probandum quam ipſo Labbeo, cujus hæc ſunt verba:* Encyclicum hunc librum manuſcriptum extare in bibliotheca venerabilis capituli Eccleſiæ Bellovacenſis accepimus indicina V. C. Claudii Jolyi B. Mariæ Pariſienſis Canonici qui opera ſua confectum codicum illorum calamo duntaxat exaratorum catalogum pro ſolita humanitate nobis commodavit. Hunc vero variarum epiſtolarum faſciculum ſi nanciſci licuerit beneficio clariſſimorum Decani & Canonicorum cum aliquibus aliis ad Conciliorum noſtrorum editionem ſpectantibus, ea cum excuſis comparabimus, quæque viſa fuerint obſervatu digna in appendices notaſque noſtras non indiligenti ſtudio comportabimus. *Quod itaque facturus erat vir clariſſimus, ſi diutius in vita fuiſſet, nos aggreſſi ſumus; uſique non ſolum codice illo Bellovacenſi ſumus, quem nobis ſuppeditavit humanitas eruditiſſimi viri Godefridi Hermant Canonici ejusdem inſignis Eccleſiæ, ſed etiam eo quem ex bibliotheca monaſterii Corbejenſis nobiſcum communicavit vir eximiæ pietatis & eruditionis Domnus Joannes Mabillonius monachus Benedictinus. Sunt ambo ejusdem ætatis, id eſt, octingentorum annorum; ac fortaſſis uterque debetur diligentiæ Odonis Epiſcopi Bellovacenſis, qui cum fuerit etiam Abbas Corbejenſis, hæc duo exemplaria conſcribi fecerit in uſum filiorum ſuorum, Canonicorum videlicet Bellovacenſium & monachorum Corbejenſium.*

XIV. *Contuli ergo editiones codicis encyclii cum his duobus antiquis exemplaribus, falſaſque interdum lectiones annotavi, & tranſpoſitiones vocabulorum: quia cum agatur de integra reſtitutione antiquæ illius verſionis, neceſſarium videtur Epiphanii verba eo ordine collocari quem ille ea voluit obtinere. Contuli autem ſecundum ordinem quem epiſtolæ illæ ſynodales habent in antiquis codicibus, & editionibus, ea tantum ponens quæ ab Epiphanio verſa ſunt, ab illis abſtinens quæ addita ſunt ab editoribus Romanis. Sic enim fiet ut quum de nova Conciliorum editione capietur conſilium, is qui in ſe ſuſcipiet hanc pulcherrimam curam, poterit levi negotio has epiſtolas emendare & dividere a geſtis Concilii Chalcedonenſis & eas locis ſuis reponere, ut decet, id eſt, ad annum Chriſti* CCCCLVIII. *revocare.* (*)

CO-

(*) Hoc viri Clariſſimi monitum ſequutus Coletus in noviſſima editione Veneta conciliorum Labbei totum hunc codicem Encyclium ſeorſum a Concilio Chalcedonenſi dedit referens in annum CCCCLVIII. Mihi tamen viſum eſt adjongere reliquis Concilii Chalcedonenſis appendicibus cum revera Appendix haberi poſſit ejuſdem Concilii. Profecto multæ ſunt epiſtolæ in appendices Chalcedonenſis relatæ, quæ aliquot annis poſt habitum Concilium datæ ſunt. Cur ergo & codex ab appendicibus ſejungatur? Accedit aliquas epiſtolas in codice Encyclio contentas ab ipſo Concilio vel ſaltem tempore ejuſdem Concilii datas fuiſſe, quæ proinde melius in appendicem ejuſdem darentur, quas ab eodem avulſas quærere lectores ægre tuliſſent.

CODEX ENCYCLIUS,

SIVE

COLLECTIO EPISTOLARUM SYNODALIUM

ad Imperatorem Leonem ſcriptarum anno Chriſti CDLVIII. pro defenſione Concilii Chalcedonenſis.

Interprete EPIPHANIO SCHOLASTICO.

Incipiunt ſacræ epiſtolæ venerandæ memoriæ Marciani & Pulcheriæ Augg. ſimul & Juvenalis ſanctiſsimi Epiſcopi Hieroſolymorum tam Alexandrinis quam cunctis Hieroſolymitanis monachis de ſtatutis ſancti Chalcedonenſis Concilii.

CAP. I.

Exemplar epiſtolæ ſcriptæ ab Imperatore Marciano Alexandrinis per Johannem Decurionem & Timothei nefandi perſonam.

IN nullo quolibet modo delinquere proprium eſt Dei dominique cunctorum &c. *ut in Actis Concilii hujus editionis Labbeanæ part. III. cap. VIII.*

CAP. II.

Exemplar epiſtolæ ſancitæ a Marciano ſacratiſſimo Imperatore ad Archimandritas, monachos, & reliquos habitantes in Æliam & circa eam.

Agnoſcens noſtra majeſtas preces quas ad ſacratiſſimam piiſſimamque dominam noſtræ tranquillitatis conjugem &c. *ibid. cap. IX.*

CAP. III.

Ælia Pulcheria ſacratiſſima & piiſſima perpetua Auguſta Archimandritis & reliquis monachis in Ælia & circa eam habitantibus. Preces equidem quas ad noſtram direxiſtis pietatem &c. *ut ibid. cap. XIV.*

CAP. IV.

Reſcriptum ſynodicarum literarum Juvenalis ſanctiſſimi Epiſcopi Hieroſolymorum ad reverentiſſimos Presbyteros & Archimandritas & reliquos monachos Palæſtinæ provinciæ ſub ejus diœceſe conſtitutos.

Cum ſummus & primus Apoſtolorum Petrus dixiſſet &c. *ut ibid. cap. XX.*

Quæ hactenus commemorata ſunt, non pertinent proprie ad codicem encyclium, quamvis ſub eo titulo comprehendantur in antiquis codicibus. Sequebantur itaque poſtea in antiquis editionibus titulus epiſtolarum encycliarum & præfatio Epiphanii ſcholaſtici in eumdem codicem. Editores Romani iſta omnia ſuſtulerunt; tum quia mutarunt ordinem iſtarum epiſtolarum, adeoque neque titulo illo eguerunt neque præfatione; tum quia exiſtimantes horum auctorem eſſe Surium, cenſuerunt omitti poſſe abſque ullo literarum iſtarum detrimento. Nos autem, qui certo ſcimus hæc non eſſe Surii, cum habeantur in antiquis codicibus, iſta cenſemus eſſe reponenda ſuis locis.

CAP. V.

*Incipiunt epiſtolæ divæ memoriæ Leonis Imperatoris ad univerſos metropolitanos Epiſcopos totius orientis & occidentis de ſtatutis Chalcedonenſis Concilii & de Timothei parricidæ nefandiſſima præſumptione, ſimul & reſcriptum ſubſcriptorum omnium ſanctiſſimorum Epiſcoporum ad eumdem Principem; quod memoratus Auguſtus poſtmodum * inciclia voluit nominari.*

* *Male Sur.* in Sicilia. *Leg.* encyclia.

Poſt terminum in Chalcedona geſtorum & allocutiones factas a piiſſimis Imperatoribus Marciano & Pulcheria, necnon & Juvenale B ſanctiſſimo Epiſcopo, ad monachos qui Hieroſolymam conturbant, quorum exemplaria ſunt præpoſita, quidam in tantam ſtultitiam pervenerunt, ut ita piam ſacerdotum multorumque virorum hanc ſynodum atque ſententiam non dubitarent accuſationi ſubicere & dogmatum repugnantium ſanctionibus quæ Nicæa a ſanctis patribus ſtatuta ſunt matrem vocarent. Erat itaque qui talia devulgabat, & definitiones omnium moleſte ferebat, Alexandrinæ populus civitatis, * naturaliter ad iras immenſaſque turbas acutus, & multitudo ſimulque Palæſtinæ non cum ſubtilitate dogmatum monachicam elegerat vitam, & quicunque alii diverſis modis cum illis circa rectitu- C dinem fidei claudicabant. Marciano autem ſacratiſſimæ memoriæ, qui Chalcedone conventum collegit Epiſcoporum, *religionem vita in imperio terminato, ad Leonem quidem Chriſtianiſſimum Dei voluntate imperialis principatus gubernacula tranſierunt. Illi autem qui univerſalem ſynodum reſpuebant, credentes ſe habere licentiam agendi quæ vellent, turbarum repente cogitaverunt vias. Et alii quidem venientes ad Conſtantini regiam civitatem, infringi imperiali juſſione ea quæ Chalcedone bene ſunt ſtatuta poſcebant. Multi vero Alexandrinæ populi civitatis Proterium, qui tunc gubernabat Eccleſias, iracunde & odioſe ferebant, culpantes eum quia * Dioſcoro pridem ſacerdote ad- D judicato quidem & dignitate projecto & extra terminos degere condemnato, ipſe pontificatum ejus ſedis acceperat. Propter hæc itaque contra eum omnes populi impetu veſano inrationabiliter utentes comprehenderunt quidem eum refugientem ad ſepta ſacri baptiſmatis cru-

* Vide Evagr. lib. 2. c. 8. & Dionem lib. 39.

* *Sur.* religioſa vita in Imp. terminata.

* *Vet. Lib.* Dioſcori pridem ſacerdotes

crudeli vero & feroci morte perimentes eum, quemdam Timotheum pro eo ſine judicio in ejus conſtituto ſederunt, nullum eccleſiaſticæ legis ordinem obſervantes, honoratum quidem presbyterii dignitate, ſed qui prolatus fuerat communis fidei nequaquam conſentire decretis; & propterea ſententia Proterii ab Eccleſia videbatur expulſus. Hanc igitur ſic inordinatam & indiſpoſitam non ferentes injuriam ſacerdotes qui in Ægypto recte ſapiebant, ad Imperatoris auxilium, quod ſolum relictum fuerat, concurrerunt; & ſupplicationes porrigentes, patrum venerabiles ſanctiones conlocatas ab Alexandrinis indiſciplinationibus non debere diſpici ſupplicabant. Contigit autem ut eodem tempore Imperatorem adirent etiam hi qui ſynodi dogmatibus derogarent & non eam habere recte ſcripta accuſatione quererentur. Has autem preces utriuſque rei ſuſcipiens fideliſſimus Imperator & gubernatus a Chriſto velocem ſimul & inreprehenſibilem examinationem cauſæ hujus effecit. Et colligere quidem rurſus ex omni terra ſacerdotes abnuit, tanquam laborioſum atque tumultuoſum, & quod non mediocrem vexationem Eccleſiis potuiſſet adferre. Sed literas ad uniuſcujuſque provinciæ civitatiſque Pontifices ſcribens, & in his ea quæ fuerant ei ab utraque parte oblata conjungens, ſingulos voluntatem propriam reſcribere aperte præcepit; utrum ea quæ apud Chalcedonam ſynodice definita ſunt eis placerent, & Timothei pontificatum tanquam incompetenter factum reprehenderent, & quæ vero ſynodi erant nequaquam conſiterentur aut ſaperent. Et hæc quidem * ſceptris piiſſime & clementiſſime conſtitutus propriis literis imperavit. Illi vero ſacerdotes voluntatem ſuam ſingillatim ut eis placere videbatur Imperatori & magnæ Conſtantinopolis præſuli epiſtolis propriis indicaverunt. Quæ epiſtolæ omnes cum integritate veraci ipſis ſermonibus in Græco poſitæ & in Latinitate translatæ per diſpoſitionem libri hujus propter legentium veram notitiam conſequenter & ſicut ordo habet pandantur. *Explicit.*

* *Sur.* in ſcriptis.

Cap. VI.

Exemplar epiſtolæ Leonis Imperatoris ad Anatolium Epiſcopum Conſtantinopolitanum. Hoc modo ſcriptum eſt & aliis metropolitanis Epiſcopis.

Imperator Cæſar Leo piiſsimus, victor, triumphator maximus, ſemper Auguſtus, Anatolio regiæ civitatis Epiſcopo. Votum quidem meæ pietatis &c. *ut ibid. cap. XXI.*

Hæc epiſtola extat Græce apud Evagrium lib. 2. cap. 9. unde eam edemus in appendice iſtius codicis encyclii.

Deſunt autem in hoc loco nomina Epiſcoporum ad quos ſcriptum eſt, quæ infra referuntur cap. XI.

Cap. VII.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo & divinitus electo, victori triumphatori ſemper auguſto, oblatæ preces ab univerſis Epiſcopis &c. *ut ibid. cap. XXII.*

Fragmenta Græca iſtarum precum habentur apud Evagrium lib. 2. cap. 8. unde deſcribentur in appendice.

Cap. VIII.

Sanctiſſimo & Deo amantiſſimo Archiepiſcopo Conſtantinopolitanæ & catholicæ Eccleſiæ Anatolio, Epiſcopi Ægyptiacæ diœceſis. Sicut paterni pontificatus & ſucceſſionis gubernacula &c. *ut ibid. cap. XXIII.*

Cap. IX.

Piiſſimo & Chriſtianiſſimo Imperatori orthodoxo Leoni, victori, triumphatori, ſemper auguſto, Epiſcopi & Clerici Ægyptiacæ diœceſis ab Archiepiſcopo Timotheo Æluro deſtinati. Scriptum eſt omni poſcenti rationem eſſe reddendam &c. *ut ibid. cap. XXIV.*

Cap. X.

ADMONITIO EPIPHANII.

Quibuſcumque ſcriptum eſt a Leone piiſſimo Principe, ſimul cum ejus literis ſunt adnexæ duæ petitiones Epiſcoporum Ægypti & clericorum Alexandrinæ civitatis & eorum qui ex perſona Timothei * Æluri preces ſimiliter obtulerunt, necnon & litteræ Anatolii Conſtantinopolitanæ civitatis Archiepiſcopi. Et ſic utique directæ ſunt metropolitanis totius orbis Epiſcopis. Quorum etiam omnium epiſtolæ ſive relationes per ordinem ſunt conſcriptæ, condemnantium quidem Timotheum Ælurum tanquam adulterum & homicidam pariter & hæreticum, adprobantium vero & concordiam confitentium Chalcedonenſis ſancti Concilii cum trecentorum XVIII. & centum quinquaginta ſanctorum judicio patrum. Scriptum eſt enim his qui ſubter adnexi ſunt. *Explicit.*

* *Vet. libri* Ellurus *vel* Hellurus.

Hanc Epiphanii admonitionem omiſerunt editores Romani, putantes eam eſſe Surii: nomina vero Epiſcoporum ad quos ſcriptum eſt retulerunt ad calcem epiſtolæ Leonis Imperatoris cap. XXI. & quidem ſublatis etiam epithetis & vocabulis honoris, quorumdam etiam nominibus prætermiſſis. Sic ergo habent conſequenter in codicibus Epiphanii.

Leoni reverentiſſimo urbis Romæ Pontifici, Anatolio reverentiſſimo Conſtantinopolitanæ civitatis Epiſcopo, Baſilio reverentiſſimo Epiſcopo Antiochiæ Syriæ, Juvenali reverentiſſimo Epiſcopo Hieroſolymorum, Epiphanio reverentiſſimo Epiſcopo Apamiæ Syriæ ſecundæ, Dorotheo reverentiſſimo Epiſcopo Tyri Phœniciæ primæ, Johanni reverentiſſimo Epiſcopo Damaſci Phœniciæ Libaniſiæ, Pelagio reverentiſſimo Epiſcopo Tarſi Ciliciæ primæ, Oreſto reverentiſſimo Epiſcopo Anazarbi Ciliciæ ſecundæ, Stephano reverentiſſimo Epiſcopo Hieraſpoleos, Ibæ reverentiſſimo Epiſcopo Edeſſæ, Oſroenæ Symeoni reverentiſſimo Epiſcopo Amidæ Meſopotamiæ, Antipatro reverentiſſimo Epiſcopo Boſtrorum Arabiæ, Baſilio reverentiſſimo Epiſcopo Seleuciæ Iſauriæ, Olympio reverentiſſimo Epiſcopo Scythopoleos, Savino reverentiſſimo Epiſcopo Conſtantiæ Cypri, Johanni reverentiſſimo Epiſcopo Petrenſi, Euſtachio reverentiſſimo Epiſcopo Berythei, Jacobo reverentiſſimo monacho, Symeoni reverentiſſimo monacho, Baradoco reverentiſſimo monacho, Eunomio reverentiſſimo Epiſcopo Nicomediæ, Anaſtaſio reverentiſſimo Epiſcopo Ancyræ, Theoctiſto reverentiſſimo Piſinuntis, Alypio reverentiſſimo Epiſcopo Cæſareæ Cappadociæ primæ, Patricio reverentiſſimo Epiſcopo Tyanenſi, Charterio reverentiſſimo Epiſcopo Claudiopolis, Petro reverentiſſimo Epiſcopo Gangrenſi, Seleuco reverentiſſimo Epiſcopo Amaſiæ, Johanni reverentiſſimo Epiſcopo Sebaſtiæ, Oreio reverentiſſimo Epiſcopo Militanenſi, Petro reverentiſſimo Epiſcopo Caeno, Eleutherio reverentiſſimo Epiſcopo Chalcedonenſi, Juliano reverentiſſimo Epiſcopo Tabiæ, Adelphio reverentiſſimo Epiſcopo Arabyſſi, Johanni reveren-

verentissimo Episcopo Ephesi, Eutherio reverentissimo Episcopo Sardensi, Agapito reverentissimo Episcopo Rhodi, Critoniano reverentissimo Episcopo Aphrodisiadis, Petro reverentissimo Episcopo Myrensi, Pergamo reverentissimo Episcopo Antiochiæ Pisidiæ, Epiphanio reverentissimo Episcopo Pergæ, Palladio reverentissimo Episcopo Iconii, Nonechio reverentissimo Episcopo Lamiæ, Mariniano reverentissimo Episcopo Synnadensi, Amphilochio reverentissimo Episcopo Sidæ, Ætherico reverentissimo Episcopo Smyrnæ, Philippo reverentissimo Episcopo Hierapoleos, Johanni reverentissimo Episcopo Heracleæ Europæ, Basilio reverentissimo Episcopo Trajanopolis, Gregorio reverentissimo Episcopo Arianopolis, Valeriano reverentissimo Episcopo Marcianopolis, Valentino reverentissimo Episcopo Philippopolis, Euxitheo reverentissimo Episcopo Thessalonicensi, Petro reverentissimo Episcopo Corinthi, Eugenio reverentissimo Episcopo Nicopolitano, Martyrio reverentissimo Episcopo Gortynensi, Vigilantio reverentissimo Episcopo Lariss, Lucæ reverentissimo Episcopo Dyrraceno, Ursiceno reverentissimo Episcopo Scupensi, Zosimo reverentissimo Episcopo Sardicæ, Juliano reverentissimo Episcopo *, Luciano reverentissimo Episcopo Byzeno, Theotimo reverentissimo Episcopo Tomitano, & ceteris Episcopis metropolitanis.

Cœnsi.

Cap. XII.

Leo Papa Leoni Augusto.

Literas clementiæ tuæ plenas virtute fidei & lumine veritatis venerantes accepi &c. *ut ibid. cap. XXV.*

Cap. XIII.

Piissimo & Christianissimo Imperatori Augusto, victori ac triumphatori, Leoni, Anatolius Constantinopolitanus Episcopus. Orationi siquidem nostræ opus est, Christianissime & fidelissime Imperator, ut non circa &c. *ut ibid. cap. XXVI.*

Cap. XIV.

Incipit epistola Europa.

Protecto, pio, & Christianissimo domino totius orbis terrarum & Imperatori perpetuo Augusto Leoni, Johannes * reverentissimus Heracleæ, Theophronius Episcopus Aphrodisiadis, Theotecnus Episcopus Cyclensis, & Babulas Episcopus novæ Theodosiopolis Europæ vestræ. Pietatis vestræ & Christianitatis imperium clarius purpura atque diademate &c. *ut ibid. cap. XXVII.*

Leg. Episcopus.

Cap. XV.

Piisimo & Christianisimo Domino Imperatori perpetuo augusto Leoni Lucianus humilis Byzæ metropolitanus Episcopus. Datis mihi piis atque venerabilibus literis vestræ Christianitatis &c. *ut ibid. cap. XXVIII.*

Cap. XVI.

Incipit de Philippopoli.

Per omnia piissimo & Christianissimo Imperatori, triumphatori, & augusto Leoni, humilis Valentinus (*Veteres libri*, Valentio) in Domino æternam salutem. Cum & ante imperium virtutibus regnaverit Christianissima vestra tranquillitas &c. *ut cap. XXIX.*

Cap. XVII.

Post Deum domino totius orbis piissimo & Christianissimo nostro principi Leoni, in Domino salutem, humilis & ultimus Sebastianus Episcopus. Tuum quidem, piissime Imperator, laudabilem & glorioissimum inter homines principatum &c. *ibid. cap. XXX.*

Cap. XVIII.

Domino piissimo & Christianissimo Imperatori nostro Theotimus humilis Scythiæ regionis Episcopus. Decet tuam pietatem, venerabilis Imperator auguste &c. *cap. XXXI.*

Cap. XIX.

Domino piissimo, victori, semper augusto Leoni, Marcianus, Martialis, Monophilus, Marcellus, Petrus, & Dizas Episcopi secundæ Mysiæ. Tranquillissime principum, desiderium habens &c. *eap. XXXII.*

Cap. XX.

Sanctissimo & piissimo Amatori Christi Augusto & a Deo competenter honorato Imperatori Leoni, Basilius, Maximus, Theoctistus, Domnus, Gerontius, Flavianus, Saba, Cyrus, & Petrus, Episcopi primæ Syriæ. Omnibus equidem sicut lux, vestra potentia ad beneficia proposita &c. *ibid. cap. XXXIII.*

Cap. XXI.

Terræ marisque & totius generis humani domino, orbis terrarum victori, & piissimo Augusto, Leoni Imperatori, pauper * Baradocus in Domino salutem. Terribiles literas imperii vestri susipiens per Eutropium &c. *ut ibid. cap. LXI.*

* *Edit.* Varadatus.

Cap. XXII.

Religiosissimo atque piissimo & Christianissimo Augusto & honorato competenter a Deo Imperatori Leoni Epiphanius, Eusebius, Elias, Diogenes, Maximus, Paulus, & Magnus, Episcopi secundæ Syriæ. Ostendit, piissime principum, dominus omnium &c. *ibid. cap. XXXIV.*

Cap. XXIII.

Deo amantissimo & piisimo atque Christianissimo Augusto, digne Deo coronato Imperatori Leoni, Nonnus, Damianus, Johannes, Petronius, Helias, Basilius, Abramius, Episcopi Osroenæ provinciæ. Non est mirabile, o victores atque Christianissimi principum ut qui &c. *ibid. cap. XXXV.*

Cap. XXIV.

Religiosissimo atque piisimo Augusto & a Deo honorato Imperatori Maras, & Maronius, Noe, Eusebius, Turuhius, Balusachius, Maras, Abramius, Episcopi vestræ Mesopotamiæ regionis. Omnium Christus atque salvator &c. *ut ibid. cap. XXXVI.*

Cap. XXV.

Domino amantissimo & Christianissimo & a Deo decenter honorato &c. *ut ibid. cap. XXXVII.*

Cap. XXVI.

Deo amantissimo & piisimo & a Deo decenter honorato Imperatori Leoni Johannes &c. *ut ibid. cap. XXXVIII.*

Cap. XXVII.

Piisimo & Christianissimo Imperatori nostro Augusto & a Deo competenter honorato principi Leoni &c. *ut ibid. cap. XXIX.*

Cap. XXVIII.

Deo amantissimo atque piisimo & Christianissimo Augusto a Deo competenter honorato &c. *ut ibid. cap. XL.*

Cap. XXIX.

Per omnia Christianissimo, victori atque triumphatori, & a Deo competenter honorato &c. *ut cap. XLI.*

CAP. XXX.

Domino piiſsimo, Chriſto amantiſsimo Imperatori noſtro Leoni perpetuo auguſto &c. *ut ibid. cap. XLII.*

CAP. XXXI.

Piiſsimo & Chriſtianiſsimo Domino Imperatori Leoni Epiphanius Epiſcopus Pergenſis &c. *cap. XLIII.*

CAP. XXXII.

Chriſto amantiſsimo, victori atque triumphatori & a ſancta trinitate ſervato &c. *cap. XLIV.*

CAP. XXXIII.

Domino Chriſto amabili piiſsimo, atque victori Leoni Agapitus miſericordia Dei Chriſti Epiſcopus veſtræ Rhodi. Deſuper ſceptra &c. *ut cap. XLV.*

CAP. XXXIV.

Piiſsimo atque fideliſsimo victori atque triumphatori Leoni, principi ſemper auguſto, Julianus &c. *cap. XLVI.*

CAP. XXXV.

Piiſsimo & Chriſtianiſsimo, & juſte a Deo poteſtatem totius orbis & dominationem ſortito &c. *cap. XLVII.*

CAP. XXXVI.

Piiſsimo & Chriſtianiſsimo Imperatori, victori ſemper auguſto, Leoni &c. *ut ibid. cap. XLVIII.*

CAP. XXXVII.

Religioſiſsimo & piiſsimo & Chriſtianiſsimo Imperatori ſemper auguſto Leoni Otrius &c. *cap. XLIX.*

CAP. XXXVIII.

Religioſiſsimo & a Deo infulas imperiales adepto Leoni Auguſto Olimpius Epiſcopus &c. *cap. L.*

CAP. XXXIX.

Piiſsimo & Chriſtianiſsimo & amabili Imperatori ſemper Auguſto Leoni Patricius &c. *cap. LI.*

CAP. XL.

Piiſsimo & Chriſtianiſsimo Imperatori Cæſari Leoni &c. *ut ibid. cap. LII.*

CAP. XLI.

Piiſsimo & Chriſtianiſsimo terræ domino, poſſidenti cœleſte regnum, perpetuo auguſto *ut ibid. cap. LIII.*

CAP. LXII.

Piiſsimo & Chriſtianiſsimo, amabili Imperatori, & regnum cœleſtium poſſidenti &c. *ut cap. LIV.*

CAP. XLIII.

Domino piiſsimo & invictiſsimo atque Chriſtianiſsimo &c. *ut ibid. cap. LV.*

CAP. XLIV.

Piiſsimo & invictiſsimo domino totius terrarum orbis & Chriſtianiſsimo Imperatori &c. *ut cap. LVI.*

CAP. XLV.

Religioſiſsimo & Criſtianiſsimo amabili Imperatori auguſto &c. *ibid. cap. LVII.*

CAP. XLVI.

Deo amantiſsimo atque piiſsimo & Chriſtianiſsimo, victori, triumphatori &c. *ut cap. LVIII.*

CAP. XLVII.

Piiſsimo & Chriſti amantiſsimo, a Deo principi conſtituto &c. *cap. LIX.*

CAP. XLVIII.

Piiſsimo Imperatori & Chriſti amabili Domino Auguſto Leoni Martyrius &c. *ut ibid. cap. LX.*

EXPLICIUNT EPISTULÆ EPISCOPORUM NUMERO QUINGENTORUM FELICITER.

APPENDIX
CODICIS ENCYCLII.

Libellus precum, quem Epiſcopi Ægypti, & univerſus Clerus urbis Alexandrinæ miſerunt ad Leonem Imperatorem.

Vide Cod. Encycl. cap. 7.

PIo & Chriſti amantiſsimo & a Deo deſignato, victori ac triumphatori & auguſto Leoni, preces oblatæ ab univerſis Epiſcopis Ægyptiacæ diœceſis veſtræ & a Clericis maximæ & ſanctiſsimæ Eccleſiæ Alexandrinorum veſtrorum. Cum cœleſti gratia tanquam eximium quoddam munus orbi terrarum conceſſus fueris, jure merito quotidie poſt Deum reipublicæ providere non ceſſas, omnium Imperatorum ſanctiſsime Auguſte. *Et poſt alia.* Dumque tranquilla pax orthodoxæ plebis cum apud nos, tum in urbe Alexandria eſſet, rurſus turbæ excitatæ ſunt, cum Timotheus ſtatim poſt ſanctum Chalcedonenſe Concilium, quo tempore duntaxat Presbyter erat, ab Eccleſiæ catholicæ communione & pace ſeparaſſet ſe ac præcidiſſet una cum quatuor aut quinque quondam Epiſcopis & paucis monachis, qui peſtifero Apollinaris & Eutychis errore perinde ac ipſe impliciti tenebantur. Quam ob cauſam tunc canonice depoſiti a beatæ memoriæ Proterio

Τῷ θεοσεβεῖ, καὶ φιλοχρίστῳ, καὶ παρὰ θεοῦ ἀναδεδειγμένῳ, νικητῇ, τροπαιούχῳ, καὶ αὐγούστῳ Λέοντι, δέησις παρὰ τῶν ἐπισκόπων πάντων τῆς ὑμετέρας αἰγυπτιακῆς διοικήσεως, καὶ κληρικῶν τῶν κατὰ τὴν μεγίστην ὑμετέραν ἀλεξανδρέων ἁγιωτάτην ἐκκλησίαν· ἐκ τῆς ἄνωθεν χάριτος δῶρον τῷ βίῳ παραχεθεὶς, εἰκότως ὁ λήγεις ὁσημέραι τοῦ κοινοῦ μὴ τὸν θεὸν προμηθούμενος θαυμάσατε πάντων αὐτοκρατόρων Αὔγουστε· καὶ μεθ' ἕτερα. ἀσασιαστε εἰρήνης τῶν ὀρθοδόξων λαῶν παρ' ἡμῖν τε κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων ὑπαρχοῦσης, πάλιν Τιμοθέου ἀποχοινίσαντος ἑαυτὸν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ πίστεως, ἀποτεμόντος δ' ὅθεν μὴ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν συνοδον, τὸ πλεῖστα δὴ θεν πρεσβυτέρω τυγχάνοντος, ἅμα τέτταρσιν, ἢ πέντε μόνοις ποτὲ ἐπισκόποις, καὶ ὀλίγοις μοναζουσι, σὺν αὐτῷ τῇ αἱρετικῇ ἀπολιναρίου, καὶ τῇ κατ' ἐκεῖνον νοσοῦντων κακοδοξίαν. διὰ ὧν καθαιρεθέντες τότε κανονικῶς ὑπὸ τοῦ τῆς θείας μνήμης

προ-

προτερεύς, καὶ πάσης αἰγυπτιακῆς σωώδου, βασιλικῆς εἰκότως σὺν ἐξορίᾳ κινήσεως ἐπειράθησαν. καὶ μεθ' ἕτερα· ἐπιτηρήσας τε τὴν ὑπτεῦθεν πρὸς θεὸν ἐκδημίαν τῆ τῆς μακαρίας λήξεως Μαρκιανοῦ τῆ γλυκυμνήμου βασιλέως, βλασφήμοις τε φωναῖς, ὡς αὐτόνομος ἀναιδῶς κατ' αὐτῆ θρασυνόμενος, καὶ τὴν ἁγίαν, καὶ οἰκουμενικὴν τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἀναθεματίζων ἀπερυθριάσμως, πλῆθος δήμου ὠνητῆς τε, καὶ ἀτάκτων ἐπισυρόμενος, καὶ στρατίσας κατά τε τῆς θείων κανόνων, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κατασάσεως, καὶ τῆς κοινῆς πολιτείας, καὶ τῆς νόμων, ἐπεσέφρησεν ἑαυτὸν τῆ ἁγίᾳ τῆ Θεῆ ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐχούσῃ ποιμένα τε, καὶ Διδάσκαλον, τὸν ἁγιώτατον ἡμῶν τὸν τηνικαῦτα πατέρα, καὶ ἀρχιεπίσκοπον προτέρου, τὰς τε σωθείσας σωτήριας ἐπιτελοῦντα, καὶ λιτὰς ἀναπέμποντα τῷ πάντων ἡμῶν σωτῆρι Χριστῷ ὑπὲρ τῆς θεσπεσίας ὑμῶν βασιλείας, καὶ τῆ φιλοχρίστου ὑμῶν παλατίου. καὶ μετολίγα, καὶ μόνης διαγενομένης ἡμέρας, ἐν τῷ ἐπισκοπίῳ κατὰ τὸ ἔθος διάγοντος τῆ θεοφιλεστάτου προτέρου, λαβὼν μεθ' ἑαυτῆ ὁ Τιμόθεος τοὺς καθαιρεθέντας ἀδίκως δύο ἐπισκόπους, καὶ κληρικοὺς ὁμοίως τὴν ἐξορίαν, ὡς ἔφημεν, οἰκεῖν κατακεκριμένους· ὡς δὴ χειροτονίαν παρὰ τῆς δύο δεξάμενος, μηδενὸς τὸ σωλον τῆς κατὰ τὴν αἰγυπτιακὴν διοίκησιν ὀρθοδόξων ἐπισκόπων παρόντος κατὰ τὸ ἐωθὸς ἐπὶ ταῖς τοιαύταις τῆς Ἀλεξανδρέων τῆ ἐπισκόπου χειροτονίαις, ἐπιλαμβάνεται ὡς ἐνόμισε, τῆς ἀρχιερατικῆς καθέδρας, μοιχείαν προδήλως τολμήσας κατὰ τῆς ἐχούσης ἐκκλησίας τὸν ἑαυτῆς νυμφίον, καὶ ἐνεργοῦντος ἐν αὐτῆ τὰ θεῖα, καὶ κανονικῶς τὸν οἰκεῖον διέποντος θρόνον· καὶ μεθ' ἕτερα. ὅδεν ἕτερον ἦν ποιεῖν τὸν μακάριον ἐκεῖνον, ἢ τόπον δοῦναι τῆ ὀργῆ κατὰ τὸ γεγραμμένον, καὶ τὸ σεπτὸν καταλαβεῖν βαπτιστήριον, φεύγοντι τῆς ἐπ' αὐτῷ ἐχόντων πρὸς φόνον τὴν ἔφοδον· ἐν ᾧ μάλιστα τόπῳ καὶ βαρβάροις, καὶ πᾶσιν ἀγρίοις ἀνθρώποις ἐγγίνεται δέος, τοῖς καὶ μὴ εἰδόσι τὸ σέβας τοῦ τόπου, καὶ τὴν ἐκεῖθεν βρίουσαν χάριν. ὅμως οἱ τὸν ἐξ ἀρχῆς Τιμοθέου σκοπὸν εἰς ἔργον προαγαγεῖν σπουδάζοντες, οἱ μὴ δὲ ἐν τοῖς ἀχράντοις ἐκείνοις σηκοῖς αὐτὸν ἀνεχόμενοι σώζεσθαι, ἔτε τὸ σέβας αἰδεσθέντες τοῦ τόπου, ἔτε τὸν καιρόν· ἦν γὰρ τοῦ σωτηρίου πάσχα πανήγυρις, ἔτε τὴν ἱερωσύνην αὐτὴν φείσαντες μεσιτεύουσαν, Θεῷ καὶ ἀνθρώποις, ἀποκτείνουσι τὸν ἀνάθυμον, σφάττουσιν αὐτὸν ἀπηνῶς μὲν καὶ ἄλλων ἕξ. καὶ παραγαγόντες τοῦτο τὸ λείψανον παντοίᾳ κατατεθωμένον, ὁμοῦ τε περισύραντες κατὰ πάντα χεδὸν τόπον τῆς πόλεως, καὶ καταπομπεύσαντες σχετλίως, ἠκίζοντο ἀνηλεῶς τὸ τῆς πληγῶν ἐκ αἱματανόμενον σῶμα διατεμόντες κατεμέλος· καὶ ὅδε τῆς ἐντὸς ἀπογεύεσθαι κατὰ τὰς θήρας φειδόμενοι ἐκείνου, ὃν ἔχειν μεσίτην Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων ἐνόμισαν χρεών. πυρί τε παραντεδὸς τὸ ὑπολειφθὲν αὐτῆ σῶμα, τὴν ἐκ τούτου κόνιν τοῖς ἀνέμοις παρέπεμπον, θηρίων πᾶσαν ὑπεραντίσαντες ἀγριότητα. ὧν ἁπάντων αἴτιος, καὶ τῆς κακῶν σοφὸς οἰκοδόμος καθεστήκει Τιμόθεος.

& ab universo Concilio Episcoporum Ægypti, imperialem quoque merito vindictam exsilio experti sunt. *Et paulo post*. Cumque tempus captasset obitus divæ recordationis Marciani Augusti, impiis vocibus ac maledictis nomen illius impudenter incessens, tanquam nullis legibus subjectus, sanctum præterea & universale Chalcedonense Concilium perfricta fronte anathematizans, multitudinem hominum venalium ac seditiosorum post se trahens, quos contra divinas regulas & ecclesiasticam disciplinam, contra leges & rempublicam armaverat, in sanctam Dei Ecclesiam irrupit, quæ pastorem & doctorem tunc temporis habebat sanctissimum nostrum patrem & Archiepiscopum Proterium; qui tum solemnes collectas celebrabat, & servatori omnium nostrum Christo preces ac vota faciebat pro religioso imperio vestro & pro Christi amantissimo palatio. *Et post panca*. Deinde unico die elapso, cum Proterius Deo carissimus juxta morem in episcopali domo moraretur, Timotheus assumptis secum duobus Episcopis, qui legitime fuerant destituti, & Clericis qui similiter, ut jam diximus, exilio damnati fuerant, perinde ac si ordinari posset a duobus Episcopis, nemine omnino ex orthodoxis Episcopis Ægyptiacæ diœcesis præsente, quemadmodum in hujusmodi ordinationibus Episcopi Alexandrini fieri solet, archiepiscopalem sedem, sicut ipse quidem putavit, occupat, adulterium palam inferre ausus Ecclesiæ suum ipsius sponsum habenti, qui sacra in ipsa faciebat, & qui sedem suam juxta canonum præcepta administrat. *Et aliquanto post*. Nihil aliud facere potuit beatus Proterius quam, sicut scriptum est, dare locum iræ & ad venerandum baptisterium confugere, ut eorum qui ad cædem faciendam irruebant impetum declinaret: quo maxime in loco ipsis etiam barbaris & universis feris hominibus, qui sanctitatem ejus loci & promanantem inde gratiam ignorant, terror quidam oboriri solet. Nihilominus tamen hi qui consilium quod Timotheus ab initio habuerat, ad effectum perducere studebant, qui ne immaculatis quidem illis septis Proterium servari sustinebant, nec loci sanctitatem reveriti, nec tempus ipsum, erat enim tum dies festus Paschæ salutaris, nec sacerdotii dignitatem reformidantes, quæ inter Deum atque homines sequestra est, insontem occidunt, cumque eo sex alios crudeliter mactant. Et cadaver illius undequaque vulneratum circumducentes, per cuncta fere civitatis loca raptant atrociter, miserandum in modum ei insultantes, & corpus sensus omnis expers absque ulla misericordia verberantes ac membratim secantes. Ac nequidem veriti sunt ferarum more viscera illius degustare quem paulo ante inter Deum atque homines interpretem ac sequestrum habere videbantur. Postremo quod reliquum erat corporis cum in rogum conjecissent, cinerem in ventos sparserunt, quasvis bestias crudelitate longe superantes. Quorum omnium malorum auctor atque architectus fuit Timotheus.

Exem-

A

Exemplar epiſtolæ ſacræ piiſſimi Imperatoris Leonis miſſæ ad Anatolium Conſtantinopolis Epiſcopum, & ad metropolitanos & reliquos totius orbis Epiſcopos.

Vide cod. Encycl. c. 6.

IMperator Cæſar Leo pius, victor, triumphator, maximus, ſemper Auguſtus, Anatolio Epiſcopo. Erat hoc quidem in votis pietati meæ, ut omnes orthodoxæ & ſanctiſſimæ Eccleſiæ, cunctæ item urbes imperii Romani maxima quiete fruerentur, nec quidquam accideret quod earum ſtatum tranquillitatemque turbaret. Quæ vero nuper Alexandriæ contigerint, ea ſanctitati tuæ nota B jam eſſe equidem non dubito. Sed tamen ut rem omnem accuratius poſſis cognoſcere, quæ cauſa tanti tumultus tantæque perturbationis extiterit, exemplaria libellorum precum quos religioſiſsimi Epiſcopi & Clerici ex ſupra dicta urbe Alexandria & ex Ægyptiaca diœceſi ad urbem regiam Conſtantinopolim venientes adverſus Timotheum pietati meæ obtulerunt, exemplaria item libellorum precum quos quidam ex parte Timothei ad ſacrum noſtrum comitatum ab eadem urbe Alexandria venientes tranquillitati noſtræ porrexerunt, ad ſanctitatem tuam miſimus: ita ut quid factum ſit a Timotheo, quem populus & honorati ac decurio- C nes & navicularii urbis Alexandrinæ ſibi Epiſcopum poſtulant, de aliis item rebus quæ in precum textu continentur, præterea de Chalcedonenſi ſynodo, cui ſupra memorati neutiquam conſentiunt, ſicut preces eorumdem ſubjectæ demonſtrant, ſanctitas tua aperte poſſit cognoſcere. Tua igitur reverentia omnes ſanctos Epiſcopos orthodoxos qui nunc in hac urbe regia commorantur, ſed & reverendiſſimos Clericos quamprimum ad ſe faciat convenire. Et cunctis accurate tractatis atque examinatis, quandoquidem Alexandrina civitas jam perturbata eſt, de cujus ſtatu ac tranquillitate plurimum ſolliciti ſumus, certiores nos facite quidnam de D ſupra memorato Timotheo & de Chalcedonenſi ſynodo ſentiatis, idque omni humano timore procul amandato, ſine odio cujuſquam aut gratia, ſolum omnipotentis Dei timorem præ oculis habentes: quippe qui probe ſciatis vos rationem hujus rei intemeratæ divinitati eſſe reddituros; quo nos per litteras veſtras perfecte de omnibus edocti competentem formam edere valeamus.

Ἴσον θείου γράμματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Λέοντος. πεμφθέντος ἀνατολίῳ ἐπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τοῖς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν μητροπολίταις, καὶ λοιποῖς ἐπισκόποις.

ΑΥ'τοκράτωρ καῖσαρ λέων, εὐσεβὴς, νικητὴς, τροπαιοῦχος μέγιστος, ἀεισέβαστος Αὔγουστος, Ἀνατολίῳ ἐπισκόπῳ. Δι' εὐχῆς μὲν ἦν τῇ ἐμῇ εὐσεβείᾳ, ἁπάσας τὰς ὀρθοδόξους ἁγιωτάτας ἐκκλησίας, ἔτι γε μὴν καὶ τὰς ὑπὸ τὴν ῥωμαίων πολιτείαν πόλεις, μεγίστης ἡσυχίας ἀπολαύειν, μηδὲν δὲ συμβαίνειν τὴν αὐτῶν κατάστασιν, καὶ γαλήνην διαταράττον· οἷα δὲ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρέων ἐναγχος συνέβη, εἰδέναι μὲν ἤδη πεπείσμεθα τὴν σὴν ὁσιότητα. ἵνα δὲ τελεώτερον περὶ πάντων διδαχθῇς, ποῖα αἴτια τοῦ τοσούτου θορύβου, καὶ τῆς συγχύσεως γέγονε, τὰ ἴσα τῶν δεήσεων ἃς οἱ εὐλαβέστατοι ἐπίσκοποι, καὶ κληρικοὶ ἀπὸ τῆς ὑπερλεχθείσης πόλεως, καὶ τῆς Αἰγυπτιακῆς διοικήσεως εἰς τὴν βασιλίδα Κωνσταντινούπολιν παραγινόμενοι κατὰ Τιμοθέου τῇ ἐμῇ εὐσεβείᾳ ἐκόμισαν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἴσα τῶν δεήσεων, ἃς εἰς τὸ θεῖον ἡμῶν στρατόπεδον ὑπὸ Τιμοθέου ἀπὸ τῆς Ἀλεξανδρέων παραγινόμενοι, τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιδεδώκασι γαληνότητι, πρὸς τὴν σὴν θεοσέβειαν ἀπεστείλαμεν. ὥστε τί πέπρακται παρὰ τοῦ εἰρημένου Τιμοθέου, ὃν ὅ, τε τῆς Ἀλεξανδρέων δῆμος, καὶ ἀξιωματικοὶ, καὶ πολιτευόμενοι, καὶ ναύκληροι, ἐπίσκοπον ἑαυτοῖς αἰτοῦσι, καὶ περὶ τῶν ἄλλων πραγμάτων τῶν τῷ ὕφει τῶν δεήσεων παρεχομένων, καὶ πρὸς τούτοις, περὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ᾗ τινὶ οὐδαμῶς καθὰ αἱ ὑποτεταγμέναι δεήσεις αὐτῶν σημαίνουσι, φανερῶς δυνηθῆναι μαθεῖν τὴν σὴν ὁσιότητα. ἡ σὴ τοιγαροῦν εὐλάβεια ἅπαντας τοὺς ὀρθοδόξους ὁσίους ἐπισκόπους τοὺς ἐπὶ τοῦ παρόντος κατὰ τήνδε τὴν βασιλίδα πόλιν διάγοντας, ἔτι γε μὴν καὶ τοὺς εὐλαβεστάτους κληρικοὺς πρὸς ἑαυτὸν παραχρῆμα ποιησάτω συνελθεῖν· καὶ πάντων ἐπιμελῶς ἐξακτευθέντων, καὶ δοκιμασθέντων, ἐπειδὴ νῦν ἡ Ἀλεξάνδρου πόλις τετάρακται, ἧς τινὸς τῆς καταστάσεως, καὶ τῆς ἡσυχίας μεγίστη ἐστὶν ἡμῖν φροντὶς, εἴπατε τὸ δοκοῦν περὶ τοῦ προειρημένου Τιμοθέου, καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου, ἄνευ τινὸς ἀνθρωπίνου φόβου, καὶ δίχα χάριτος, καὶ ἀπεχθείας, μόνον τὸν τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ φόβον πρὸ ὀφθαλμῶν τιθέμενοι, ἐπειδὴ ἴστε ὅτι περὶ τοῦ πράγματος τούτου τῇ ἀχράντῳ θεότητι λόγον δώσετε. ἵνα περὶ πάντων διὰ ὑμετέρων γραμμάτων τελείως διδαχθέντες, τὸν ἁρμόζοντα τύπον δοῦναι δυνηθῶμεν.

Fragmentum ex epiſtola Stephani Epiſcopi ad Leonem Imperatorem, deſcriptum ex diſputatione Benedicti Abbatis Anianenſis adverſus Felicianam impietatem.

Ex codice 4310 bibliothecæ Colbertinæ. Vide ſupra §. 10 in præfatione.

INdutus eſt filius tunicam corporis, hoc eſt, integrum hominem, de ſancta virgine, quam ſanctus ſpiritus texuit. Ineffabiliter in ingreſſu, inenarrabiliter in egreſſu, incomprehenſibiliter ingreſſus eſt viſibilis, egreſſus eſt viſibilis. Ingreſſus eſt Dei verbum egreſſus idem eſt homo. Paradigmate ſiquidem iſto idem eſt E exutus qui & indutus, ſcilicet qui abſque homine Dei filius, etiam & cum homine unus idemque filius. Non alius adoptivus, & alius proprius Dei filius; ſed idem qui ex Deo eſt Deus, idem in homine Dei eſt unigenitus filius; quoniam ſi & habitu inventus eſt ut homo, non eſt habitu immutatus; licet habitus

bitus sit illi aptificatus, non ullo modo adoptatus. Verum qui habitus non est habentis personæ persona, sed participatio naturæ persistendo natura. Ac per hoc consulte Dei filius habendo habitum, habitu inventus ut homo, idem ipse manet naturali proprietate habendo habito, ipsa sui deitatis persistendo singularitatis persona: quoniam persona ingenunata propria sua in homine venit deitatis persona. Propter quod dicit: *Ego veni in nomine patris mei*. Nomen enim patris personam perstruit filii, quia non nisi habendo filium paternam gerit personam. Qui ergo in nomine patris venit, nihilominus filius ejus fuit. Et ideo non duo venerunt filii verus & falsus, aut unus partim proprius, partim etiam adoptivus, sed unus Jesus Christus ex toto benedictus, qui venit in nomine Domini. Quia qui in principio erat verbum, idem verbum caro factum est, individuus, unus proprius & verus unigenitus Dei filius. Et si aliud atque aliud ex convenientia naturarum, non tamen est alius, sed unus idemque ex toto unigenitus Dei filius.

JOANNIS DOMINICI MANSI

IN SEQUENTEM APPENDICEM

PRÆMONITIO.

CL. Antonii Bongiovanni J.U.D. Viri doctissimi beneficio exhibet editio mea novum hoc Leontii Byzantini opusculum cæteris ejus lucubrationibus adjungendum. Quamquam enim scripta illa quæ Canisius vulgavit auctorem præferant Leontium non Hierosolymitanum quidem ut nostri hujus titulus enunciat, sed Cyprium, non est tamen facile cur alterum ab altero Leontium distinguamus; cujus rei conjecturam satis validam argumenti inter opera illa omnia affinitas præbet. Quin & in MSS. Codicibus non raro alter pro altero titulus cæteris etiam Leontii opusculis adjungitur, ut modo Leontius Constantinopolitanus, modo Hierosolymitanus adnotetur; quod & Fabricius Bibl. Græc. tom. VII. ante me animadvertit. Nihilo tamen secius, si quis vellet Leontium Constantinopolitanum a Hierosolymitano discernere me sane haberet opinionis suæ adstipulatorem magis quam refragatorem. Principio enim utrumque distinguit Patria cum alter Hierosolymitanus alius vero Constantinopolitanus scribatur. Insuper Constantinopolitanum illum Leontium sæculo ineunte septimo scripsisse iis argumentis probat Basnagius in sua Canisianæ collectionis editione nova, quibus assensus denegari nequaquam posset. Apologistam vero nostrum paulo post Chalcedonense concilium opusculum illud suum dedisse persuasum, & fere demonstratum mihi ex eo est, quod controversiæ trium capitulorum vel non meminerit prorsus, vel ita meminerit ut cœpta potius quam adulta videri possit; cum tamen inter accusationes concilii Chalcedonensis hæc validissima fuerit, & cui obtrectatores concilii insistebant maxime. Insuper verba ista Leontii in hac ipsa Apologia Sane quod nonnulla concilia minus recte decreverunt, abrogarunt, id alia concilia præstantiora; *nonne postulassent vel exegissent potius, ut concilii Constantinopolitani in causa trium capitulorum exemplum plane domesticum induceretur si post concilium illud anno 553. habitum Leontius iste scripsisset? Utcumque tamen sit de Leontii hujus ætate dignissimum est opusculum, quod in lucem publicam prodeat, ingentesque habendæ sunt gratiæ Cl. Bongiovanni, cujus opera profertur. Qui & ex aliis MSS. Leontii operibus utilissimo pariter consilio dedit nonnulla SS. Patrum de Christi incarnatione testimonia hic pariter a nobis edenda. Quod vero hæc ibi a nobis excudantur, quanquam alioquin & in aliis Leontii operibus jam evulgata & in actis concilii Chalcedonensis ex his nonnulla edantur, rationem aptissimam exhibet idem interpres Cl. in præmonitione ad Lectorem, cui nihil addendum succurrit.*

AD

AD CONCILIUM CHALCEDONENSE OECUMENICUM

APPENDIX ALTERA.

ANTONII BONJOVANNI VERONENSIS

PRÆMONITIO.

Ex Supplem. Manſi in Append. ad Tom. IV. pag. 467.

EXtat in vetuſto Græcæ D. Marci bibliothecæ codice opus nondum editum Leontii monachi Hieroſolymitani contra Neſtorianos, & Eutychianos, quem in fine ſæculi V. vel VI. initio vixiſſe conjicit ex opere ipſo Joan. Albertus Fabricius Bibl. Græc. tomo VII. pag. 452. Jacobus autem Baſnagius in ſuis ad Leontium [a] obſervationibus clare demonſtrat eum initio ſæculi VII. floruiſſe. Ad opus ipſum quod attinet, illud integrum, bonis faventibus ſuperis in lucem proferam, quod viris eruditis jamdiu in votis eſſe video. Interim ex eo decerpſi, quæ ſequuntur, ut Claro Viro Jo. Dominico Manſi rem gratam facerem, qui maxima diligentia unde unde conquirit ea, quibus præclarum opus ſuum locupletare maxime poſſit. Quæ hiſtoriæ eccleſiaſticæ & conciliorum illuſtrandæ valde profutura nemo non videt. Occurrit ergo primum egregia concilii Chalcedonenſis Apologia adverſus eos, qui illud explodendum autumabant. Sit ergo.

LEONTII MONACHI [b] HIEROSOLYMITANI

APOLOGIA

Concilii [c] Chalcedonenſis, ex interpretatione Antonii Bongiovanni cum notis ejuſdem.

Objiciunt Hæretici primum.

„ ETſi pia videntur dogmata, quæ nunc A
„ traditis; veſtram tamen ſocietatem
„ fugimus, propterea quia colitis, ac vera-
„ mini Chalcedonenſe concilium, & Ro-
„ mæ patriarcham [d] Leonem, qui qui-
„ dem (ut ait qui ſe magiſtrum ipſorum
„ jactitat Antiochenus patriarcha [e] Seve-
„ rus) ſe in unum convenire ſimularunt,
„ ut Eutychetem dejicerent, quum reipſa
„ tamen Neſtorio ſuffragari ſtuderent.

Verum qui hæc effutiunt, nonne ſeſe valde petulantes, & audaces oſtendunt? Noſtram quippe famam lacerare non dubitant, qui profecto pœnas dabunt ei, qui vivos & mortuos judicaturus eſt, quique ſingulorum B opera debitis præmiis vel ſuppliciis afficiet, pateſacietque cordis intima, & abſcondita. Nos interim ope divina freti planum facie-

„ Ὡς κἂν τοιάδε ὑμεῖς ἀσεβοφανῆ νῦν δογ-
„ ματίζετε, ἀ σωεκκλησιαζόμεθα ὑμῖν·
„ δέχεσθε γάρ, καὶ σέβετε τὴν ἐν Χαλκηδόνι
„ Σύνοδον, καὶ Λέοντα τὸν Πατριάρχην Ῥώμης,
„ οἳ, καθάφησιν αὐτοῖς ὁ λέγων τινὰ ἑαυτὸν εἶ-
„ ναι διδάσκαλον αὐτῶν, ὁ ἀπὸ πατριαρχῶν Ἀν-
„ τιοχείας Σεβῆρος, συμφάσιν μὲν ἔχων τῆς ἐ-
„ πὶ τὸ αὐτὸ συνελεύσεως τὴν Εὐτυχῆ καθαί-
„ ρεσιν· σπέρασμα δὲ ἦσαν Νεστορίῳ.

Ταῦτα γὰρ οἱ λέγοντες πῶς ἀ τολμητοὶ, καὶ αὐθάδεις λίαν; δέξαν γὰρ ἀ ξέμυσι βλασφημοῦντες, οἳ λόγον μὲν δώσουσι τῷ ἑτοίμως ἔχοντι κρῖναι ζῶντας, καὶ νεκρὰς, ὃς καὶ ἀποδώσει ἑκάστῳ κατὰ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἀποκαλύψει τὰς βουλὰς τῶν καρδιῶν. δείξομεν δὲ καὶ ἡμεῖς σὺν Θεῷ τῇ ἀληθείᾳ πᾶσι τοῖς ἀκροατοῖς τῶν δὲ, ὡς καὶ κρι-

τοῖς

a Tom 1. Theſauri monum. Eccleſ. Henrici Caniſii.

b In Leontii operibus edit. Tom. IX. bibl. Patrum appellatur Byzantinus; ideo autem & Hieroſolymitanum appellari tradit Cl. vir Henric. Caniſius præf. in eadem opera, quia prope Hieroſolymam in monaſterio S. Lauræ habitavit. Sed non eſt confundendus Leontius noſter cum Leontio Byzantino Neſtoriano, ut præclare monet cl. vir Baſnagius in ſuis ad Leontium obſerv.

c Convocatum fuit concilium hoc Chalcedone, an. 451. ſub pontificatu S. Leonis ad profligandos Eutychetis errores, qui unam in Chriſto naturam, ex divina, & humana compoſitam aſſerebat.

d Vetus nomenclatura, qua primis eccleſiæ ſæculis gaudebant Romani Pontifices, qui & epiſcopi Romæ, & archiepiſcopi appellabantur.

e Expulſo per ſummam injuriam Flaviano, in ipſius locum ſuffectus eſt Severus monachus, Eutychianorum caput, qui quum proſcripſiſſet Chalcedonenſe Concilium, & S. Leonem, proſcriptus & ipſe fuit in Concilio epiſcopor. 4. ab Jo. Copolit. ep. convocato. Tom. V. conc. p. 170.

τοῖς ἀπολογέμενοι, ὅτι χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ αὐτοῖς, καὶ ἐκ καρδίας ἐλάλησαν κακά· θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν Ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως φθονερός, καὶ μισάνθρωπος, ὁ Θεόζηλος. οἱ γὰρ τότε ἀναθεματίσαντες Νεσόριον, ἦγον τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σιωδον ποτνιώμενοι, καὶ τὰ κατὰ Νεσορίου γεγραμμένα τῷ ὁσιωτάτῳ Κυρίλλῳ, καὶ τὰς κατὰ τοῦδε φωνὰς πάσας ὁμολογοῦντες, καὶ ὡς μῖσός τι αὐτοῦ πανταχόσε μνημονεύοντες, καὶ πρό γε πάντων τῆς ὑπεναντίων τῇ ἀσεβείᾳ, καὶ μὴ πάντας τοῦτον ἀναθεματίζοντες, καὶ τοὺς τὰ αὐτῷ φρονοῦντας, πόθεν εἰλόγως ὡς Νεσορίῳ σπουδάζοντες διεβλήθησαν;

„ Ναί ἦσάν τινες, φησιν, ἐν τῇ συνόδῳ, οἳ „ ἐφωράθησαν Νεσορίῳ πάλαι προσκείμενοι.

Ἵνα δὴ καὶ κατὰ συνδρομὴν τοῦτο δῶμεν αὐτοῖς· τὸ γὰρ ἀκαθαίρετον τοῦ λόγου εἰδότες, εἰς μῆκος τὴν ἀπολογίαν ἐκτείνειν περιττῶς ὁ βουλόμεθα· πῶς πόλιν μὲν δικαίων ἕνεκα μόνων καὶ Σόδομα, καὶ Γόμορρα ὅλη ἐσώζετο; ἧς ἡ κραυγὴ τῆς ἀνομίας καὶ ἕως τῆς ὑψίσου ἀνέβη· ἐν δὲ τούτοις ὀλίγα δίτερον, ἢ τρίτον τινὰ δεισιδαιμονοῦντα, εἰ καὶ ἄρα ἀγνώσως τε ἐν αὐτοῖς ἀσεβοῦντα, πᾶσα ἡ ὁσία πληθὺς, καὶ λαὸς ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ χιλ. ἱερατεύματος, ὡς γνώμῃ δυσεβοῦντες μὴ διαθρῆσαι τὴν ἀλήθειαν ἐγκατελείφθησαν ὑπὸ τοῦ λέγοντος Θεοῦ· ὅ εἰσὶ δύο, ἢ ξεῖς συνηγμένοι ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν. καὶ τοῦτο οὐκ εἰς αὐτοὺς μόνον συστενούσης τῆς θείας παροράσεως, ἀλλὰ καὶ εἰς πᾶσαν Χριστοῦ τὴν καθ' ὅλης τῆς οἰκουμένης ἁγίαν ἐκκλησίαν τῶν πανδήμων, καὶ πανεθνῶν λαῶν ἀφειδέστερον, ὅτι οὐδὲ προσκαίρως, ἀλλ' ἕως αἰωνίας παραδόσεως ἥκειν ἔμελλε τὰ τότε ψηφισθέντα φρονήματα, ὡς ὁρῶμεν σὺν Θεῷ μέχρι καὶ νῦν. ἆρα οὐκ εἰς τὸν τῆς θείας προνοίας λόγον ἀσεβήσαι προῶτος, ὁ τὸν τῆς πίστεως τῆς οἰκονομίας Χριστοῦ λόγον ἀθετῶν κηρυχθῆναι τῇ οἰκουμένῃ διὰ τῶν ἁγίων συνόδων, καὶ βεβαιωθῆναι ἐν ταῖς ἐξῆς γραφαῖς λογιζόμενος; εἰ δὲ μηδὲ ἐκ τοῦ τῆς θείας προνοίας λόγου μὴ ἀπαραδέκτως ἔχετε πρὸς τὴν ἁγίαν σύνοδον, ἀλλ' ἔτι ὑποπτεύετε ἐκ τῆς παλαιᾶς προλήψεώς τινας ἰδικῶς τῶν ἐν αὐτῇ ὑπάλους ἔχειν καὶ τότε τὴν Νεσορίου κακοδοξίαν, εἰ καὶ τοῖς λεγομένοις ὑπὸ κοινοῦ συναπήγοντο, σκοπήσωμεν καὶ ὅπως τις δικαία κατάκρισις ἐκ τοῦδε τῆς συνόδου· εἰπατε γὰρ, εἰ ἀδύνατον ἦν τινας πάλαι ἐκ διαφρονοῦντας, ἐν τοῖς ἐξῆς χρόνοις μεταμαθεῖν τὴν δυσέβειαν, καὶ ὀρθοδοξῆσαι· αὐτὸ γὰρ δὴ τοῦτο ὑπ' αὐτῶν πραχθὲν, τυτὶ δοκᾷ, ἦγον τὸ κατ' ἐκεῖνο καιρὸν ἀκραιφνῶς δυσεβεῖν, εἰ καὶ μὴ πρώϊμον, ἐγγράφως ἀναθεματισάντων τὰ Νεσορίου φρονήματα· τίδε γὰρ,

A mus istorum nebulonum auditoribus, quasi coram judicibus causſam agentes, ostendemusque vere in eorum corde esse labia dolosa, eosque nefaria verba protulisse; quos profecto non amor erga Deum accendit, sed acri serpentis instar in homines odium, ac livor inflammat. Nam quomodo verisimile est, quod eis objicitur, [a] Nestorio scilicet eos favisse, qui concilium Ephesinum, quo is profligatus est, [b] venerantur, probantque cum D. Cyrilli contra Nestorium ipsum scripta, tum usurpatas adversus eumdem voces omnes? qui de ipso tanquam de piaculo quodam ubique mentionem faciunt? quique ipsum inter impios
B omnium [c] primum, ac supremum una cum ejus assecliis idem sentientibus, explodunt, ejiciuntque a Christi fidelium communitate?

„ Aderant, inquis, in concilio nonnulli, quos olim Nestorio favisse constat.

Ut obiter id eis concedamus (nolumus enim imbecillitatem hujusce vani commenti probe scientes nimis orationem protrahere) ut inquam id eis concedamus, quomodo solos ob quinque viros justos incolumis a Deo servata fuit [d] Sodoma, tota, & Gomorra, quarum nefaria facinora cœlum ipsum rumore suo complebant: hic autem ob duos, vel tres nefarios homines, clam
C impie sentientes, tota venerabilis multitudo, [e] sanctusque [f] 630. sacrorum præsulum cœtus, quasi omnes impii essent, a Deo ita deserentur, ut verum cernere nequeant, præsertim quum Deus ipse polliceatur, *ubi fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum*? Quod autem numine divino destituatur concilium, damnum hoc non ad ipsum concilium solum pertineret, sed ad universam totius christiani orbis sanctam ecclesiam omni populorum genere conflatam manaret, atque diffunderetur. Siquidem illius concilii decreta non ad breve tempus aliquod, sed in perpetuum ad posteros transi-
D tura erant, ut hucusque Dei ope factum videmus. An non ergo divinæ providentiæ gravem faceret injuriam, qui inficias iret fidei nostræ de Christi dispensatione dogmata per sancta concilia terrarum orbi tradi, atque posteritati solide consignari? Quod si ne ratio quidem hæc a Divina providentia petita vos movet ad sanctum concilium hoc probandum, sed adhuc veteri opinionis errore decepti suspicamini quosdam concilii patres occulte fovisse pravum Nestorii dogma, licet aperte unam omnes uno ore sententiam profiterentur; consideremus an hac de causſa synodus universa rejicienda videatur. Numquid, quæso vos, fieri non pote-
A rat, ut qui antea male opinabantur, postea mutata sententia pie rectèque sentirent. Profecto quod ab concilii patribus gestum est, hoc aperte declarat, eos videlicet, si non

a Nestorius Monachus ad sedem Cpolitanam evectus in Sisinnii locum docebat duas in Christo personas, cujus error damnatus fuit in generali Concilio Ephesino 1. tom. 1. pag. 533.

b Patet id ex act. 1. & seq. Concilii Calched.

c Nam Concilii patres Act. 1. Nestorium omnium primum proscribendum clamant, & in aliis subsequentibus id ipsum ad unum omnes uno ore repetunt.

d Genes. cap. XVII.

e Sanctum appellatur Concilium Calchedonense, quod tanta in veneratione fuit præsertim apud Græcos, ut ejus festum quotannis ii celebrare consueverint.

f Talem fuisse patrum numerum testatur S. Symon Stylites *epistola ad Basil. Antioch.* apud Evag. 11. *hist. c.* 10.

ita pridem, at eo tempore pie recteque sen-
fisse; quum nefaria Nestorii dogmata scripta sententia damnarint profligarintque. Quod sane fieri potuisse quis neget? quemadmodum & illud accidere potuisse nemo negabit, ut quidam alii, qui tum in concilio pie recteque sentiebant, postea in impietatem prolaberentur. Nonne & Paulus, qui antea Christum persequebatur, postea prædicavit eam fidem quam perdendam curaverat? Nonne Judas (qui una cum undecim apostolis dominum prædicabat, quum bini per orbem terrarum ab eo mitterentur) idem ipse postea eidem Domino struxit insidias? Verum & si Concilii tempore nonnulli Patrum intus in corde suo prave sensissent, quum cæteroquin ipsius Concilii recte gesta, atque dicta suffragio quisque suo probarint; quam ob id reprehensionem mereretur Sacra Synodus; scriptum est enim solius Dei esse corda scrutari, atque nervos.

„ At si partem aliquam, inquis, repre-
„ hensione dignam habuit, totum, quod
„ reliquum est, ob id rejiciendum videtur.

Rejicienda igitur erit & area tota solum ob lolium, & universorum Apostolorum Corus unum ob Judam explodendus. Præterea si totum a parte dijudicari debet; quum multi e Concilii Ephesini patribus synodo Chalcedonensi interfuerint; rationi consentaneum erit ex hisce potius hujus Concilii contra Nestorium animum atque mentem conjicere, quam ex illis paucis inferre contrarium. An ignoratis & e Concilii [a] Nicæni 318. Patribus [b] septendecim circiter dejectionis metu perculsos adprobasse Fidei regulam contra Arium, eique subscripsisse? qui postea & D. Athanasium acriter insectati sunt? ob id tamen haud exploditur tota synodus. Quod si non a manifesta parte de Concilii totius bonite dijudicandum putatis; sed ob dubia potius totum explodendum contenditis; quum ob unam partem a vobis explodatur totum Chalcedonense Concilium, & una cum toto ea quoque Patrum pars improbanda videatur, qui Concilio Ephesino interfuerunt, ejusque partem componebant; numquid ex hac parte, quæ prava deprehensa est, totum Concilium ipsum Ephesinum, tanquam Nestorio patrocinatum necessario rejiciendum putabitis? explodendumque totum Concilium Nicænum ob septendecim illos, quasi omnes Ario studuerint? Sed ut vestram in accusando temeritatem insolentiamque clare perspicere possitis, mementote in eorum numero qui hujusce Concilii definitioni subscripserunt, fuisse cum D. [c] Symeonem, qui suam nobis virtutem in [d] columna testatam reliquit, quem [e] orationibus hymnisque sa-

ἀ τῇ ἐνδεχομένων ἐστίν; ὥσπερ γὰρ οὐδὲ ἑτέρους πάλιν τινὰς τῇ ἐν τῇ συνόδῳ ἀδύνατον ἐστι κατ' ἐκεῖνο καιρὸν ἀσεβῆσαι, ὕστερον μεταπεσεῖν εἰς ἀσέβειαν· ἢ οὐχὶ καὶ Παῦλος, ὁ πρὶν διώκτης, ὕστερον εὐηγγελίζετο τὴν πίστιν, ἣν πάλαι ἐπέρθει; Ἰοῦδας δὲ ὁ πρώην συνήπτις ἀ. εὐαγγελιζόμενος τὸν κύριον, ὅτε ἀνὰ δύο ἀπεστάλησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὕστερον καὶ ἐπεβούλευσεν αὐτῷ; ἄλλως δὲ εἰ καὶ κατὰ τὸν τῆς συνόδου καιρὸν αὐτὸν κακόφρονες ἦσαν τινες ἐν αὐτοῖς, ὅμως ἐπὶ τοῖς καλῶς πραττομένοις συνετίθεντο, τίς ἡ μέμψις ἐκ τοῦδε καὶ τῇ συνόδῳ; μόνου γὰρ εἶναι Θεοῦ τὸ καρδίας, καὶ νεφροὺς ἐτάζειν ἕρπται.

„ Ἀλλ' εἰ ὅλως μέρος ἔχει ψεκτὸν, τὸ ὅλον,
„ φησὶ, λοιπὸν ἀδόκιμον κρίνεται.

Καὶ πᾶσαν τοίνυν ἄλω ἄρα δεῖ τὸ σὺν ζιζάνιον, καὶ τὸν ὅλον χορὸν τῶν Ἀποστόλων βεβλητέον διὰ τοῦτο εἰς τοῦδε τοῦ Ἰούδα συγκατάθεσιν. ἔτι μοῦ εἰ ἐκ τοῦ μέρους τὸ ὅλον κρίνειν δεῖ, ἐπεὶ πολλοὶ καὶ τῶν ἐκ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συνόδου ἦσαν ἐν τῇδε τῇ Χαλκηδόνος συνόδῳ, δῆλον ὡς ἐκ τῶν δὲ μᾶλλον τὸν κατὰ Νεστορίου σκοπὸν εἶναι καὶ τῆς δὲ ἐχράζεσθε εὔλογον. ἢ ἀγνοεῖτε ὅτι καὶ τῶν ἐν Νικαίᾳ τιν. πατέρ. τοὺς δέκα καὶ ἑπτὰ φόβῳ τῆς καθαιρέσεως ὑπέγραψαν κατὰ Ἀρείου; οὐκ ἐπολέμησαν δεινῶς μὴ τοῦτο τὸν μέγαν Ἀθανάσιον; καὶ δι' παρὰ τοῦτο ἡ συνόδος ὅλη βεβάλλεται. εἰ δὲ ἐκ τοῦ (μὴ) σαφοῦς μέρους ἐκ δόξετε συνιέναι τοῦ τοῦ ὅλου ἀγαθότητα, ἐκ δὴ τοῦ ἀμφιβόλου βεβαλλειν πειράζετε· ἆρά γε ἐκ μέρους διαβληθείσης ὑμῖν τῆς δὲ τῆς ἁγίας συνόδου τῆς ὁλότητος πάσης, συνδιαβεβλημένων τῷ ὅλῳ τῶν ἐκ τῆς ἐν Ἐφέσῳ συρεθέντων ἐν αὐτῇ, οἳ ἦσαν μέρος ἐκείνης, καθ' ἑνὶ ἀνάγκη τοῦ ὁλότητα ἐκ τοῦ ληφθέντος αὐτῆς μέρους μεμπτέ, ὡς σπάδασμα Νεστορίου συνδιαβάλλεσθαι; καὶ ἐκ τοῦ ὑπολείμματος τῶν δέκα καὶ ἑπτὰ, ὡς σπάδασμα Ἀρείου τοῦ ἐν Νικαίᾳ ἀθετεῖσθαι δέον; ἵνα δὲ μὴ ἀγνοῆτε τῆς ἀθέσμου λοιδορίας ὑμῶν τοῦ προπέτειαν, μνημονεύσατε, ὅτι καὶ Συμεὼν ὁ ἅγιος, ὁ ἐν κίονι τοῦ ἰδίαν ἡμῖν ἀρετοῦ σηλώσας ἀρετοῦ, εἷς οὗ τῶν ὑπογραψάντων ἐν τῷ ὅρῳ τῆς δε τῆς συνόδου, εἰς ὃν ἐγκωμιαστικὸς λόγος, καὶ ὕμνος ἐνθεσιαστικὸς καὶ ὁ ὑμέτερος ἔφη πατριάρχης Σεβῆρος αὐτὸς, καὶ Βαραδάτης δὲ, καὶ Ἰάκωβος οἱ θαυματουργοὶ συνυπέγραψαν· ἀλλὰ τί τοῦτο ῥητορικῆς ὄντα πιθανολογίας δεινώματα τοῖς πρὸς κατὰ-

a Convocatum fuit Concilium hoc Nicæ Bith. contra Arium, qui Dei verbum creaturam esse impie docebat. Circa numerum Episcoporum, qui huic Concilio interfuerunt, discrepant inter se Athanasius *Epist. ad solit.* Eusebius *lib. 3. de vita Constantini*, & alii.

b Septemdecim primum fuerunt, qui fidei formulæ subscribere recusarunt, quos postea ad quinque fuisse redactos, & ex his tres dejectionis metu subscripsisse testatur Ath. *Decr. pag.* 251. Duo duntaxat, Theonas scilicet, & Secundus pertinaciter Ario adhæserunt, quos una cum ipso Concilium damnavit. *Epist. Synod. ap. Socr. I. c.* 9.

c Symeon scilicet Stylites, S. Jacobus Syrius, & S. Baradatus, vita & miraculis insignes, qui de Concilio Calchedonensi ab imper. Leone consulti, illud adprobarunt. Id de se testatur Symeon Styl. *Epist. ad Basil. Antioch. Episcopum.* Evagr. II. 10.

d A qua columna, Græce στύλος suam denominationem traxit.

e Nulla horum operum mentio apud Fabricium T. IX. p. 343. ubi de Severo, ejusque operibus disserit.

καπίληψιν δυσεβείας ἀναγωνίως σπεύδουσιν ἐμποδὼν ῥίπτετε τὰ σκάνδαλα; καὶ τὰς θέλοντας βλέχειν καλῶς ἐκκόπτετε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι; ὡς ἂν γὰν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ ἀνθρώπων παρεστήσωμεν ἐκ ὧν λόγῳ ὄντα τὸν ὑμέτερον ἀπεκλησιασμόν· ἰδοὺ πάντα παραδραμόντες ἔλεγχον τῆς προφασισμάτων, προτείνομεν ὑμῖν, ὡς εἰ τὰ προβασανισθέντα ἡμῖν ὀρθὰ δόγματα συνομολογήσοιτε, μίαν τε φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένην λέγοντες, καὶ δύο φύσεις εἶναι Χριστοῦ ἀσυγχύτως κατὰ μίαν αὐτοῦ τινὰ ὑπόστασιν, ἐκ ἀρνούμενοί τε καὶ τινὰ συνοδον, καὶ Λέοντα. Ἀλλὰ καὶ ἄγγελον ἐξ οὐρανοῦ, εἰ μὴ ὕπως ἐφρόνουν, καὶ ἔλεγον, ἃ ἔγραφον, προ ὑμῶν ἀναθεματίζομεν· Σεβηρόν τε, καὶ Διόσκορον, καὶ Τιμόθεον, καὶ ὑμᾶς, καὶ τὸν οἱονοῦν ὕπως φρονοῦντα δεχόμεθα, καὶ ἀποδεχόμεθα, μηδὲν ἕτερον ἐπιλέγοντες, τούτοις, ἀλλὰ τινὰ κρίσιν τῆς ὕπως φρονούντων, ἢ ἄλλως μὲν εἰρηκότων, ἑτέρως δὲ νοούντων, τῷ πάντων κριτῇ Θεῷ ἐγκαταλιποντες· εἰ δὲ πάντως κρίνειν καὶ ἡμᾶς δεῖ, καὶ πληροφορεῖσθαι τίνες μὲν εὐσεβεῖς εἰσι πατέρες ἡμῶν, καὶ ποιμένες, καὶ φωστῆρες· τίνες δὲ ἀστέρες πλανῆται, καὶ λησταὶ, καὶ λύκοι, εἰς διαίρεσιν καὶ φθορὰν τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ τῷ διαβόλῳ λειτουργήσαντες· εἰκότως, ὃς μὲν εὕρομεν σαφῶς ἐκ τῆς γεγραμμένων τῆς ἀληθείας ὑποφήτας, ὡς διὰ τῆς θύρας εἰσιόντας εἰς τινὰ μάνδραν τοῦ Χριστοῦ, ἤγουν δι' αὐτοῦ, ὅς ἐστιν ἡ ἀλήθεια, τούτους σέβομεν, τούτους ἀγαπῶμεν, τούτοις ὑπακούομεν· ἀλλοτρίῳ δὲ ἐκ ὑπακούομεν, ὅτι ἐκ οἴδαμεν τοῦ ἀλλοτρίου τινὰ φωνὴν τὰ ἐντὸς προβατα τοῦ καλοῦ ποιμένος, καὶ ἀρχιποιμένος τοῦ μεγάλου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

A cris celebravit & ipse Patriarcha vester Severus; tum una cum illo subscripsisse & Baradatum, & Jacobum, qui miracula bene multa patrarunt. Verum quid offendicula hæc, quæ pura putaque subdolæ rhetoricæ commenta sunt, objicitis iis, qui pietatis adipiscendæ studio flagrant, eosque a veritate detorquere conamini, qui recta incedere student? Porro quo facilius coram Deo & hominibus perspicuum vobis facere possimus absurdam esse vestram a nostra sejunctam societatem, cæteris omnibus prætermissis, hoc unum dicimus. Si nimirum amplectendo, quæ proponimus recta dogmata, fateamini unam Dei Verbi Naturam carnem B assumpsisse, atque duas Christi Naturas in una eademque Persona subsistere, fidem præstando Concilio; & Leoni (quibus omnibus contraria sentientes, aut docentes, subscribentesque, vel angeli sint, eos proscribendos judicamus) libenter amplectimur, commendamusque & Severum, & Dioscorum, [a] & Timotheum, & vos, & quemlibet alium ita sentientem, nihilque præterea dicimus: sed horum omnium (qui ita sentiunt, aut verbo quidem ita profitentur, corde vero aliter credunt) judicium ipsi Deo omnium judici relinquimus. Verum si nos quoque de Patrum nostrorum integritate pietateque judicare oportet, atque definire, C qui nam boni pastores sint, & vera lumina, qui contra errantia sidera, & fures, & lupi, qui suum ecclesiæ discerpendæ, laniandæque ministerium operamque Diabolo præbent; profecto quot veritatis explanatores deprehendimus, ingredientesque Christi gregem per januam, hoc est per Christum ipsum, qui Veritas est, eos omnes colimus, ac diligimus, eorumque mandatis obtemperamus; extraneo contra non obsequimur, quia nos, qui in ipso grege censemur, oves egregii Pastoris, atque pastorum omnium Principis magni Christi Jesu, vocem extranei minime novimus.

„ Καὶ μιῶφασιν καὶ αὐτοὶ οἱ τῆς συνόδου πα-
„ τέρες περὶ φωνάς τινας ἀλλήλοις διιωέχθησαν,
„ καὶ ἐνέσησαν ὑπὲρ τῆς πρώτης αὐτῆς ἐκθέσεως,
„ τῆς καταργηθείσης· θερμῶς ἀλλήλως ἂν ἔποι,
„ καὶ ὑπὲρ Διοσκόρου πρεσβεύοντες τοῦ ὑπευθύνου·
„ πῶς ἔν, ἐχ ὕποπτοι;

Πλὴν τί τοῦτο ξένον; καὶ ἐν τῇ γὰρ τῶν τιὴ. πατέρων συνόδῳ τῇ ἐν τῇ Νικαίᾳ, διιωέχθησάν τινες πρὸς ἀλλήλους, ὡς δηλοῖ Εὐσέβιος ἱστορῶν.

„ Ἀλλὰ ναί φησιν ἐλέγχει τινὰ συνοδον ἑτε-
„ ροφρονοῦσαν κατὰ βάθος πρὸς τὰ πολλὰ τῶν
„ εἰρημένων ὑπὸ αὐτῆς, καὶ ἄλλα μὲν ὠδίνουσαν,
„ ἄλλα δὲ ἀποτίκτουσαν ὁ τοῦ ὄρους αὐτῆς διπλα-
„ σιασμὸς, καὶ ἡ ἐπάλληλος ψῆφος, καὶ τῶν ἰδίων
„ ἡ μεταστροφή.

Ἀλλ' ἔστι μὲν, ὦ ὅτοι, ἐκ τῶν κατ' αὐτινὰ πεπραγμένων εὔλογον τινὰ τε ἐπανάληψιν τοῦ ὄρου, καὶ τινὰ ἐπιδιόρθωσιν κατανοῆσαι σαφέστατα· ἵνα δὲ μὴ τοιαύτης διχολογίαις ἀγοραίοις καὶ ἡμεῖς

D Et quid mirum? Nam & in ipsa Nicæna synodo Patrum 318. nonnulli inter se dissenserunt, ut in [c] Historia sua ostendit Eusebius.

At, inquis, quod synodi Patres in cordis intimo longe aliter de rebus multis sentirent, quam pronunciarunt; quodque aliud animo suo conceperint, aliud ediderint: id aperte declarat cum [d] duplex Fidei regula ab ipsis tradita, tum repetita suffragia, E & actionum inconstantia.

Verum ab synodi gestis, o stolidissima capita, liquet apertissime eam sua decreta renovando, correxisse id, quod antea minus recte se habebat. Sed ne ejusmodi foren-

a Aelurum Eutychianorum patronum, de quo vide infra.

b Primam proposuerat Anatholius CP. quam Episcopi Romani omnes, & quidam Orientales explodendam judicarunt; cæteri contra tenendam utpote a Spiritu Sancto dictatam clamarunt. Tandem accurate re perpensa, alteram ediderunt, adprobaruntque universi Concilii patres. *Act. V. conc. Chal.*

c Idipsum testatur idem Eusebius & *Lib. III. de vita Constan. c.* 13.

d De qua supra diximus.

ſibus cavillationibus, nos quoque vobiſcum diſtineamur, ad hæc illud etiam addimus, dicimuſque, nullis hominibus, ne divino quidem Numine afflatis, affulgere ſtatim, primo intuitu perfectam rerum intelligentiam, ſed & ſanctos interdum perſpicere clarius, quod antea ſubobſcure cernunt. Præterea niſi cuncta lividis oculis intuemur, ex hoc ipſo magis magiſque perſpicuum fit Synodum omnia conſiderate, & caute, non temere geſſiſſe, atque negligenter.

Sed alia de cauſſa, inquis, vituperanda eſt hæc ſynodus. Conſtat enim iniquo eam odio flagraſſe in [a] Dioſcorum (qui olim eccleſiæ Alexandrinæ præfuit, & Neſtorianos errores acriter inſectatus eſt) quem ſine juſta cauſſa non modo a [b] ſede ſua dejecit, eum tanquam Neſtorii hoſtem inſectando, ſed talia continet defenſionum, atque criminationum capita, tales item calumnias, quæ Tertyllo pro Judæis ad [c] Philecem contra Paulum ſcribenti maxime convenirent.

Verum hæc ſubdole comminiſcuntur ad fallendos leviorum judicum animos eoſque decipiendos. Dioſcorum enim (cui quod [d] dejectum impium Eutychetem excepiſſet, atque Flavianum, qui eum juſte dejecerat [e] proſcripſiſſet, crimini dabatur) ſæpe multiſque [f] modis in jus vocavit, ut ab objectis hiſce criminibus ſe ſe defenderet: quumque ille primum [g] tergiverſaretur, deinde etiam impudentius judicium detrectaret; tum demum Concilii patres eum dejecerunt.

Cur ergo, dicet aliquis, ſynodus ait ſe Dioſcorum dejeciſſe non propter [h] mala dogmata, ſed ob ejus contumaciam, qua ſibi vocanti parere recuſavit?

Verum enim vero, ſtultiſſimi viri, vocatus quidem a Concilii Patribus fuit ob Eutychiani dogmatis ſuſpicionem, in quam inciderat; ſed quum recuſaſſet parere, ſe, ſuaque eorum diſquiſitioni ſubjiciens, incidit in aliud crimen, contumaciæ ſcilicet, quod propter peculiari ſupplicio affectus eſt, & ex canonum præſcripto a ſua dignitate dejectus; ob id tamen haud fuit ab impietatis crimine abſolutus. Non enim, ſi quis forte de ſacrilegio delatus, vocatuſque detrectaret judicium, atque propterea contumaciæ damnaretur per hanc leviorem condemnationem victor in principali cauſſa diſcederet; ſed magis magiſque confirmaret, objecti criminis ſuſpicionem. Si dixeritis eum detrectaſſe judicium non conſcientiæ ſuæ ſtimulis adactum, ſed judicum iniquitate perterritum, reponam eum debuiſſe ſcriptis id ſignificare, & rite recteque procedere, non omnino recuſare probationes. Hoc enim eum omni delicti excuſatione caruiſſe clare demonſtrat. Et ſane quid re-

ὑμῖν σωδιαστρώμεθα, ἢ πρὸς τάδε τοῦτο φαμέν, πρῶτα μὲν ὡς οὐκ ἐκ πρώτης ἀνθρώποις πᾶσιν οὐδὲ τοῖς θεοφόροις ἡ τελεία γνῶσις δίδοται· ἀλλ' ἔστι καὶ τοὺς ἁγίους πρὸ μέρους τι γινώσκοντας, ὕστερον τελεωτέρως τὸ αὐτὸ ἐπιγινώσκειν· ἄλλως δὲ εἰ μὴ τὸ ὅλον πρὸς διαβολὴν μόνον ὁρῶμεν, μᾶλλον ἂν ἐκ τῶνδε προσέχοιτε, καὶ ἐμπερισκέπτως ψηφισαμένη φανεῖται, καὶ ὧδε κατὰ συναρπαγὴν, ἢ παρόρασιν τῆς χρείας ἐκφωνήσασα.

„ Ἀλλὰ καὶ ἑτέρωθεν αὖτέ φησι, διαβλητέον· Διοσκόρῳ γὰρ ἀντιπαθῶς ἔχουσα ἐλέγχεται, τῷ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὄντι Πάπᾳ ποτὲ, „ ὃς τοῖς Νεστοριανοῖς ἀντέκειτο ἄγαν δόγμασι· „ εἰ γὰρ τίνδε ἐκ ἀλόγως ἐξέβαλε τοῦ θρόνου „ μόνον, ὡς ἐχθρῷ Νεστορίου τούτῳ μισήσασα· „ ἀλλὰ τινὲς αὐτῇ τοιῶνδε σωηγορίων ῥήσεις „ καὶ παραγραφαὶ, καὶ διαβολαὶ Τερτύλλῳ τῷ „ ὑπὲρ Ἰουδαίων λέγοντι κατὰ Παύλου πρὸς Φί- „ ληκα πρέπουσαι.

Πρὸς ὑποσύλησιν γὰρ τῆς κρείττονων κρίσεως ἐστὶν ἐξαρτύματα τὰ τοιάδε· Διόσκορον γὰρ ὡς Εὐτυχέα μὲν τὸν κακόφρονα δεξάμενον μετὰ τιμῆς καθαίρεσιν αὐτοῦ, καὶ ἀναθεματίσαντα τὸν ὅσιον Φλαυιανὸν, τὸν δικαίως αὐτὸν καθάραντα προεξέφατο ἐλθεῖν εἰς ἀνάκρισιν τῆς κατ' αὐτοῦ ἡ σύνοδος διαφόρως, καὶ ἀλλήλαλλος, ψηφίσματι προφασιζόμενον ἐπὶ τῇ ἀναμονῇ αὐτοῦ τῇ πρὸς τιμὴν κλήσιν φοραθῆναι· ὕστερον δὲ καὶ ἀνέδην ἐκ ἐξαυτῆς παραχρῆσθαι, τιμωρίαν ἐξέβαλον.

„ Πῶς ἔν, φησιν, αὐτὴ ἡ σύνοδος ἔφη Διό- „ σκορον μὴ διὰ δόγμα καθαιρεῖν· ἀλλ' ὅτι κλη- „ θεὶς, ἐκ ὑπήκουσε.

Καὶ γὰρ ὄντως, ὦ ἄνδρες, ἐκλήθη μὲν διὰ τιμὴν τοῦ κακοῦ δόγματος Εὐτυχοῦς ὑποψίαν. μὴ ὑπακούσας δὲ, καὶ ἐκδὺς εἰς βάσανον τὸ καθ' ἑαυτὸν, προϋποπέπτωκε καὶ ἑτέρῳ ἐγκλήματι, τῷ τῆς παρακοῆς, ὑπὲρ ὃ καὶ τῆς κατὰ τοὺς κανόνας μερικῆς τέτυχεν ἀμοιβῆς ἐκβεβλημένος· πλὴν ἐκ τῶν τε καὶ τῆς κακοδοξίας ἠλλοτρίωται· ἃ γὰρ εἴτις ἐπὶ ἱεροσυλίᾳ ἐγκαλοῖτο, προξαπεὶς δὲ εἰς τιμὴν περὶ τοῦδε δίκην, καὶ φυγοδικήσας, εἶτα ἀλόγως φυγοδικίας κατακριθεὶς, διὰ τῆς κρείττονος κατακρίσεως τῆς δε, περὶ τῆς ἱεροσυλίας τιμὴν νικῶσαν ἀποφέροιτο· τοὐναντίον γὰρ μᾶλλον ἐπιβεβαιοῖ τιμὴν ἔγκλησιν τῆς βασάνου τῆς ὑποθέσεως· εἰ δὲ λέγοιτε ὅτι ἃ τὸ σωειδὸς αὐτῷ αἴτιον λοιπὸν τῆς φυγοδικίας, ἀλλ' ἡ τῶν δικασῶν ἀντιπάθεια· ταύτην ἄρα ἐγγράφως, καὶ νομίμως, καὶ κανονικῶς δίκαιον παραιτήσεως ἔδει αὐτὸν συσῆσαι, ἃ μὴ διὰ τῆς τῶν ἐλέγχων ἀποδράσεως· τοῦτο γὰρ ἀποφεύγειν παντελεῖ τῆς περὶ τὸ ἐγκλήματος ἀπολογίας

a Mortuo enim D. Cyrillo, Dioſcorus in ejus locum ſuffectus eſt, qui poſtea quum Eutychianis patrocinaretur, damnatus proſcriptuſque fuit in Concilio Chalc. *Act. III.*

b Fecerunt id Concilii Patres *Act. I.*

c Id ei crimini, datur in Concilio Chalc. *Act. I.*

d Scribendum fortaſſe Φιλήκα *Ad Phelicem.*

e Dioſcorus Flavianum ab omni dignitate depoſuit in falſo Concilio Epheſino reclamantibus Summi Pontificis legatis ibid.

f Trinam enim Concilii Patres ad Dioſcorum legationem miſerunt, unam voce, reliquas duas ſcriptis obnuntiandas *Concil. Chalc. Act. III.*

g Finxit enim ſe morbo correptum ad Concilium ire non poſſe. ibid.

h Declarant id Patres in ſua contra Dioſcorum ſententia, & per Epiſtolam id ei ſignificarunt. ibid.

γίας γίνεται. τίνας γὰρ ἂν καὶ ἔφη λόγους παραξιώμενος; ὁ βελόμενος τῆς ὑπεραλγούντων ἀνδρὸς ἠθεποιεῖτο· ὅτι μὲν γὰρ ἐδέξατο Εὐτυχέα, φανερόν. ὅτι δὲ ὁ καλῶς ἐδέξατο ἄνδρα μίαν εἶναι μόνῃ τῇ τοῦ Χριστοῦ φύσιν δοξάζοντα θείαντε ἁπλῶς, καὶ ὑδὲν ἔχουσαν ἀνθρώπινον, τί ἂν ἀπελογήσατο; ὑμεῖς δὲ οἱ Διοσκορίται ἐπινοήσατε.

„ Ναί φησι· μετανοήσαντι γὰρ αὐτὸν ἐπὶ τού-
„ τοις ἐδέξατο, καὶ ἀληθῶς ὀρθοδοξοῦντι ὕστερον.
Οἱ γοῦν τὰς ὁμωσοῦν ὑποπτεύσαντας πώποτε Νεστορίῳ συμφρονεῖν τῆς ἐν τῇ συνόδῳ μὴ μετασχεῖν τῆς δεισιδαιμονίας πεισθόμενοι, πῶς νῦν τὸν δὲ οὐχ ἁπλῶς μόνον ὑποπτεύσαντα, ἀλλὰ καὶ ἐγγράφως ὁμολογήσαντα τῇ ἀσέβειαν αὐτοῦ, καθαιρεθέντι ἐπὶ τῷδε, ὡς μὴ ἀποσάντα τῆς κακοδοξίας, μεταμαθεῖν τῇ δυσέβειαν ἐπληροφορήθητε; ὅτε παρουσίᾳ συνόδου, ἢ μαρτύρων τινῶν ἀξιοπίστων, ὅτε ἐν ἐκκλησίᾳ, ὅτε ἐγγράφῳ ὁμολογίᾳ τινὶ τῆς τροπῆς αὐτὸν ἀποστῆναι κακοδοξίας ὁμολογήσαντι; ἔτι μὴν εἰ ὄντως ταῦτα ἔχει, καὶ ὡς μετανοήσαντι ἐδέξατο αὐτὸν, δῆλον ὅτι ὄντως ἀσεβοῦντι τροπῇ αὐτὸν, ἐφ' οἷς ἔκατον τοὺς Διόσκορον μετενόησε, καθῃρεν ὁ ὁσιώτατος Φλαυιανός· πῶς ἂν δεξάμενος τὸν δὲ ὁμολογοῦντα τὴν πάλαι αὐτοῦ κακοδοξίαν, τὸν καθαιρεθέντα δικαίως πρὸ τῆς μετανοίας, Φλαυιανὸν τὸν δικαίως αὐτὸν καθῃρηκότα Εὐτυχῆ, τοῦτό φησι καὶ αὐτὸς πρᾶξαι εἰς αὐτόν; ἢ ἂν ἀληθῶς μετανοήσαντα τοῦτον ἐδέξατο, ἢ ἀδίκως καθελόντα αὐτὸν Φλαυιανὸν, ἐκεῖνον αὐτὸς ἀδίκως ἀντικαθεῖλεν.

„ Ἀλλὰ ναί φησι Νεστοριανὴ προλῆψις ἰσῶ
„ περὶ Φλαυιανοῦ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἐπισκό-
„ που· ἔνθεν καὶ ὕποπτα τὰ εἰς Εὐτυχῆ γεγόμενα
„ ὑπ' αὐτοῦ.
Καί τις συντυγχάνων τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως Φλαυιανοῦ, τῷδε συμφήσειεν, ὦ ἄνδρες; φησὶ γάρ.
„ Κηρύσσομεν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν
„ πρὸ αἰώνων ἐκ Θεοῦ Πατρὸς ἀνάρχως γεννη-
„ θέντα κατὰ τὴν Θεότητα. ἐπ' ἐσχάτων δὲ τῶν
„ ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς, καὶ διὰ τὴν ἡμε-
„ τέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τεχθέντα κατὰ τὴν
„ ἀνθρωπότητα, Θεὸν τέλειον, καὶ ἄνθρωπον τέ-
„ λειον τὸν αὐτὸν ἐν προλήψει ψυχῆς, καὶ σώ-
„ ματος, ὁμοούσιον τῷ Πατρὶ κατὰ τὴν Θεότη-
„ τα, καὶ ὁμοούσιον τὴν μητέρα τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν
„ ἀνθρωπότητα· καὶ γὰρ ἐκ δύο φύσεων τὸν αὐ-
„ τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν σάρκωσιν, τὴν ἐκ τῆς ἁ-
„ γίας Παρθένου, καὶ ἀνθρώπησιν, ἐν μιᾷ ὑπο-
„ στάσει, καὶ ἐν ἑνὶ προσώπῳ ἕνα Χριστὸν, ἕνα,
„ υἱὸν, ἕνα Κύριον ὁμολογοῦμεν. καὶ μίαν δὲ τοῦ
„ Θεοῦ Λόγου φύσιν σεσαρκωμένην μέν τοι, καὶ
„ ἀνθρωπήσασαν λέγειν οὐκ ἀρνούμεθα, διὰ τὸ

A spondere poterat, si adfuisset? dicat quisquis hujus viri casum ægre fert. Quod enim exceperit Eutychetem, manifestum est, utrum autem recte se gesserit hominem illum excipiendo (qui Naturam [a] unam duntaxat in Christo mere Divinam, humanæ substantiæ prorsus expertem profitebatur) quave propterea se defensione tueri posset, id vobis ipsis Dioscori patronis judicandum relinquo.

Esto, inquit, sed Eutychetem excepit, posteaquam erroris eum sui pœnituit, atque pie recteque sentire cœpit.

At quomodo vos, qui non ita facile adduci potestis, ut credatis suam mutare potuisse sententiam eos Concilii Patres, qui quoquo modo semel vobis in suspicionem Nestorianæ hæreseos venerunt, quomodo, inquam, pie recteque nunc sentire putatis eum, qui non levem aliquam sui criminis suspicionem injecit, sed suam ipsius impietatem scriptis aperte confessus est? qui propterea tanquam in errore suo persistens a dignitate sua dejectus fuit? qui demum neque in synodi confessu, neque coram testibus fide dignis, neque in Ecclesia, neque scriptis suam se pravam opinionem mutasse declaravit? At si ita est, si Dioscorus excepit ipsum erroris jam sui pœnitentem; sequitur inde juste a sanctissimo Flaviano dejectum eum, qui prius ita nefarie sentiebat; etiamsi postea ad Dioscorum confugiens pœnitentiam egerit. Quomodo ergo qui hominem hunc excepit veterem errorem suum confitentem, atque juste ante peractam pœnitentiam dejectum, se quoque Flavianum ipsum, qui eum dejecerat, juste dejecisse autumat? Vel ergo Dioscorus eum excepit haud vere pœnitentem, vel Flavianum eundem, a quo jure ac merito Eutyches dejectus est, per summam injuriam ipse dejecit.

Fama erat, inquit, Flavianum Constantinopoleos episcopum Nestorii errores fovere; propterea suspecta sunt omnia, quæ contra Eutychetem ipse gesserat.

Ecquis, heu miseri, Fidei expositioni a Flaviano traditæ occurrens, verum id esse fateatur? ait enim:

Prædicamus Dominum nostrum Jesum Christum ante sæcula secundum Divinitatem a Deo Patre sine temporis [b] initio genitum, eumdemque postremis diebus propter nos, & propter nostram salutem a Virgine Maria secundum humanam carnem progenitum, perfectum Deum, eumdemque perfectum hominem simul, [c] animato corpore præditum, consubstantialem Patri secundum Divinitatem, & ejusdem cum Matre substantiæ secundum humanam carnem. [d] Eundem enim Christum duabus Naturis præditum post assumptam ex utero Sanctæ Virginis humanam carnem unum in una eademque substantia ac Persona Christum, unum Filium, unum Dominum confitemur, neque dubitamus asserere unam Dei Verbi naturam carnem, & humanitatem assum-

a Is enim impie docebat Dominum ante carnem assumptam habuisse naturas duas, postea vero unam duntaxat, quem errorem acriter insectatur; Leo *Epist. ad Flavianum*.
b Accepta sunt hæc ex Epistola Flaviani ad Theodosium apud Labbe tom. IV. pag. 778. edit. Venetæ, MANSI. c Id contra Arium.
d Contra Apollinarem.

assumpsisse, propterea quia [a] unus idemque subsistit in duabus naturis Dominus noster Jesus Christus. Qui contra duos filios in Christo, vel duas substantias, vel duas Personas asserunt, nec unum eundemque Dominum Jesum Christum Dei veri Filium agnoscunt, eos omnes execramur, & ab ecclesia Dei segregandos judicamus. Idque supplicium omnium primo nefario Nestorio, ejusque asseclis idem sentientibus, aut prædicantibus infligimus, qui profecto omnes amittent adoptionem illam, quæ pie rectèque sentientibus promittitur.

Ita constitetur is, qui a Dioscoro tanquam Nestorii fautor (ut ipse ait) dejectus. Quid? omissis in Dioscorum querelis omnibus, videtur ne vobis universa [b] sanctorum patrum, sacrorumque Dei ministrorum synodus odio compulsa dejecisse Dioscorum unum, eundemque præsentem, & variis modis ad concilium vocatum, atque de Eutychetis erroribus suspectum; Severus contra Antiochiæ vitam degens qui Synodum Chalcedonensem (neque suis [c] temporibus, neque locis celebratam, nec ab ipso vocatam, nec excipientem Nestorium, sed ipsum ejusque dogmata scriptis explodentem, probantemque recta contra eum dogmata, non item ei contrariam Eutychetis pravam sententiam) Severus, inquam, qui non modo rejiciendam absolute judicavit, sed unus omnes una sententia a Christi fidelium cœtu [d] segregare ausus est, nonne videtur id egisse per summam injuriam audaciamque? quamquam in more positum jam diu videmus cum apud nostrates, tum apud exteros populos eadem instituta profitentes, ut longe potiora habeantur universitatis judicia contra privatos, quam privatorum contra ipsam universitatem, in qua continentur. Et vos igitur æquum esset, si recte filii hominum judicari velitis, potiorem ducere totum ecclesiæ sacrorum præsulum cœtum, quam unam duntaxat ipsius partem, ipsumque magis fide dignum existimare. Num alium quempiam ausum unquam fuisse nostris proscribere synodum, & non Hæresiarchas omnes ab synodo proscribi, atque profligari? qua in re mirandi profecto sunt servi Dei, qui rectum semper ordinem servarunt: confusionis enim auctor Deus esse nequit. Sane quod nonnulla concilia minus recte decreverunt, abrogarunt id alia concilia præstantiora; nunquam tamen privatus unus omnes simul sanctos patres damnare ausus est, immo neque Concilium aliud proscribere consuevit. Quanto magis ergo vituperanda ejus audacia, qui unus universum ecclesiæ Dei sanctum cœtum solemni ritu proscribere non dubitavit? Ad hæc nihil moventur, sed adhuc servant in pectore suum contra nos acre virus. Ecquid objiciunt præterea?

„ ἐξ ἀμφοῖν ἕνα Χ τὸν αὐτὸν εἶναι Κύριον ἡμῶν
„ Ἰησοῦν τὸν Χριστόν· τοὺς δὲ δύο υἱούς, ἢ δύο
„ ὑποστάσεις, ἢ δύο πρόσωπα καταγγέλλοντας,
„ ἀλλ' οὐχὶ ἕνα, καὶ τὸν αὐτὸν Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν
„ υἱὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος κηρύσσοντας, ἀναθε-
„ ματίζομεν, καὶ ἀλλοτρίους τῆς ἐκκλησίας εἶναι
„ κρίνομεν, καὶ πρῶτον πάντων Νεστόριον ἀναθε-
„ ματίζομεν τὸν δυσσεβῆ, καὶ τοὺς τὰ αὐτοῦ φρο-
„ νοῦντας, ἢ λέγοντας· καὶ ἐκπέσοιεν οἱ τοιοῦτοι
„ τῆς υἱοθεσίας τῆς ἐπηγγελμένης τοῖς ὀρθῶς
„ φρονοῦσιν. οὕτω μὲν οὕτος ὁμολογεῖ ὁ ὑπὸ Διο-
σκόρου, ὥς φησιν, ἅτε Νεστοριανίζων καθαιρεθείς·
εἶτα δὲ ἁπλῶς καὶ τῆς κατὰ Διοσκόρου πάσης μέμ-
ψεως συγκεισης ἡμῖν, πᾶσα μὲν ἡ τῶν ἱερῶν,
καὶ ἁγίων λειτουργικῶν συνόδος ἀνθυπατικῶς ἔδοξεν
ὑμῖν ἐκβαλεῖν παρόντα, καὶ κεκλημένον διαφόρως,
καὶ προδιαβεβλημένον ἐπὶ προλήψει Εὐτυχοῦς ἕνα
τινὰ μόνον αὐτὸν Διόσκορον. Σεβῆρος δέ, ὁ γε-
νόμενος ἐν Ἀντιοχείᾳ οὔτε ἐν χρόνοις, ἢ τόποις
αὐτῷ τισὶ ἐν Χαλκηδόνι συνόδου παρούσαν, οὔτε
προσκαλεσαμένην ὑπ' αὐτοῦ, οὔτε δεξαμένην Νεστόριον,
ἀλλὰ καὶ ἐκβάλλουσαν αὐτὸν, καὶ τὰ αὐτοῦ ἐγγρά-
φως, δεχομένῳ δὲ τισὶ κατ' αὐτοῦ ὀρθοδοξίαν,
ἀλλ' οὐχὶ καὶ τισὶ ἀντικειμένῳ αὐτῷ κακοδοξίαν
Εὐτυχοῦς, οὐκ ἐκβάλλεσθαι ἁπλῶς καταψηφισά-
μενον, ἀλλὰ καὶ ἀναθέματι κατακρίνειν αὐτοὺς
ἅπαντας ἅμα ὑφ' ὁ εἷς μόνον τολμήσας, πῶς
οὐκ ἔδοξεν ὑμῖν ὅλως ἐμπαθῶς ἔχειν, ἢ προπε-
τῶς πρός τινα; καίτοι ἀπ' αἰῶνος καὶ τοῖς ἔξω-
τέροις, καὶ τοῖς ἡμετέροις πάντων τῶν ὁμοειδῶν τὰς
τοῦ κοινοῦ κρίσεις μᾶλλον ἀποδεκτέας ἴσμεν κατά
τινος τῶν ἰδικῶν, ἢ τὰς ἐξ ἰδικοῦ τινος κατὰ τοῦ
περὶ αὐτὸ κοινοῦ· καὶ ὑμῖν ἆρα τὸ ὅλον τῆς ἐκκλη-
σιαστικῆς ἱεραρχίας μέρος ἰδίᾳ σοὶ ἀξιοπιστότερον
ἔδει νομίζεσθαι. εἰ δὲ θέλετε υἱοὶ τῶν ἀν-
θρώπων· τίνα γὰρ ἂν καὶ ἄλλον εἴδετε τολμήσαν-
τά ποτε συνόδου ἀναθεματίζειν, καὶ ὁ τἐναντίον
πάντες τοὺς αἱρεσιάρχας ὑπὸ συνόδων ἀναθεμα-
τισθέντας; καὶ γὰρ ὄντως θαυμαστὸν ὅπως οἱ τοῦ Θεοῦ
δοῦλοι τὸν τῆς τάξεως λόγον ἐφύλαξαν ἀεί· ὁ γάρ
ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεός. συνόδων ἓν ὄφαφορον
δεισιδαιμονησασῶν, κατέργωται μὲν συνόδοις κυ-
ριωτέραις τὰ ὑπ' αὐτῆς· ὁ μὲν τις τῶν θεοφόρων
μόνον ἰδικῶς κατακρίνειν, ἀλλ' οὐδὲ σύνοδος ἀνα-
θεματίσαι συνόδον ἐτόλμησε· πόσῳ γε μᾶλλον
ἀναθεματίζειν κοινόν τι θεολαβὲς παρηγύρεως ὁ εἷς
οὐθέτμως ἀπετόλμησεν; ἀλλ' ἐν τούτοις πᾶσιν οὐκ
ἐκπτύσαντες ὅμως ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὸν ἐγκεφθέν-
τα αὐτοῖς γλοιώδη τῆς ἀλόγου προλήψεως κατ'
ἡμῶν ῥύπον, τί φασὶ πάλιν;

„ Ὡς

a Hoc contra Eutychetem.

b Sanctum Concilium Chalcedonense, quod tanto in honore habitum fuit præsertim apud Græcos, ut ipsius festum ii quotannis celebrare consueverint.

c Nam Concilium Calchedonense convocatum fuit anno 451. Severus autem florere coepit anno 509. Quo tempore ducenti monachi Eutychiani, duce Severo, se ab Oriente Cpolim contulerunt Anastasium imp. rogantes, ut Concilium Calchedonense a Christi fidelibus omnibus explodi juberet. *Theoph. p.* 130.

d Ejus Epistolas Synodicas, quibus iis Concilium Calchedonense damnavit, proscripsitque, memorat Evagrius III. 33. 34.

„ Ὡς αἱ πλείους τῆς χειροτονίων ὑμῖν δι' A
„ χρυσίου δόσεως, καὶ λήψεώς εἰσι, καὶ ἔχουσι τὸ
„ ἐπάρατον κατὰ τοῦ μάγου Σίμωνος προσθε-
„ σιν. πῶς οὖν ὑμῖν συγκοινωνητέον; εἰ μὴ ἄρα
„ κατάρας εἶναι κληρονόμους περιφρονητέον ἡμῖν
„ φασί.

Ἆρα γοῦν ἐπεί τινες τῆς ἀξίας ἐφωράθησαν μοιχοὶ, καὶ κλέπται, διὰ τοῦτο τοῦ ἀξίου λοιδορητέον ἐπὶ τούτοις, καὶ φευκτέον; πολλοῦ τάδε ἡμῖν εἰ, ὡς οἱ λεγόμενοι ἀγνοὶ, τῷ ἑαυτῶν ἀνεπιλήπτῳ βίῳ πεποιθότες προάγουσιν ὡς Ναυατιανοῖς ἀποκεινόμεθα λοιπὸν, καὶ οὐχ ὡς μιξοφυσίταις. εἰ δὲ οὐχὶ, ἀλλ' ἁπλῶς ὡς φιλοχρύσοις μᾶλλον, ἢ φιλοχείσοις, διαμέμφονται, καὶ τῷ μὴ δόγματι B συμφωνεῖν ἡμῖν, τούτῳ δὲ μόνῳ σκανδαλίζεσθαι συγκοινωνεῖν μεθ' ἡμῶν φασι· καὶ ὅπως ἄρα φιλοφρόνως αὐτὸς ἔδει ἐξομολογουμένοις ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ὑπερεύχεσθαι· εὔχεσθαι γὰρ ὑπὲρ ἀλλήλων ἡμᾶς ὅπως ἰαθῶμεν ἐντεταλμεθα, καὶ ὃ φαεινοτέρως βδελύττεσθαι τὰς ὁμοφυεῖς, καὶ ὁμοπίστους, πλὴν ἐν κυρίῳ θαρρεῖμεν, ὅτι ἐγκατελέλοιπεν ἡμῖν κύριος σπέρμα, καὶ οὐκ ἐγενήθημεν ὡς Σόδομα, οὐδ' ὡς Γόμορρα ὡμοιώθημεν· τί δὴ οὖν ἄρα, εἰ δείξομεν πλείους τῆς ἱεραρχούντων εἰς ἡμᾶς ὑ νοσφιζομένους ἀπὸ σπαρτίου ἕως σφαιρωτῆρος ὑποδήματος ἐπὶ τῷδε; λέλυται αὐτῆς ὁ ζῆλος, καὶ κατήργηται τὸ σκάνδαλον καὶ προσδραμοῦσιν τῇ ἀληθείᾳ; ἢ οὐδὲ τόδε πάλιν ἱκανὸν ἡμῖν ἔσαι εἰς ἀποθεραπείαν αὐτῆς; ἆρα δ' ἂν εἴποιμεν ἔτι, οἱ καθ' ὑμᾶς ἱερεῖς οἱ ἐνδιδόντες εἰς τὰς οἰκίας, καὶ αἰσχμαλωτίζοντες γυναικάρια αἰσχρῶ κέρδους χάριν, ὑ τῆς εἰς τὰς γυναικωνίτιδας, καὶ παρὰ πόδας τῆς κλίνης τελουμένης αὐτοῖς ἱερουργίας τὰς μισθὰς ἀποβλέποντες, καὶ τοῖς μηνιαίοις, καὶ ἐτησίοις ἐράνοις ἐπελπίζουσι; δέδοικα λέγειν τὰ πλείω, μή πως καὶ βεβήλοις θεαμβαθῶμεν οἱ τῷ μόρφωσιν ἔχοντες τῆς εὐσεβείας, τῷ δὲ δύναμιν ἠρνημένοι· πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες· καὶ γὰρ μισθὸς τοῦ λεχθῆ τῆς χάριτος, καὶ ἀπὸ τιμῆς ἐκ τῆς λειψάνων τῆς θείας δωρεᾶς εἰ συμπεφώνηται πη δι' ὑμῶν, τί ἕτερον ἀκουσόμεθα, ἢ ὅτι τὸ ὄνομά μου δι' ὑμῶν βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν; ἀρκέσει γοῦν ἑκάστῳ ἐκ τοῦ ἰδίου ὀφθαλμοῦ τῷ δοκὸν ἐξαίρειν, καὶ τότε ξανότερον τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ κάρφος κατανοεῖν καθάφησιν ἡμῖν ὁ μόνος ἀναμάρτητος· τούτων δὲ ἡμῖν σῳ Θεῷ προθετέον εἰς κρίσιν, καὶ διάσκεψιν πᾶσιν ἀνθρώ-

Multa videlicet ſuffragia auro fuiſſe quæ-
ſita, atque propterea diris iis execrationibus obſtringi, quibus Simonem magum Petrus olim ſimili de cauſa devovit. Quomodo ergo vobiſcum, ajunt ſocietatem coire licet? niſi forte nos ejusdem vobiſcum maledictionis hæredes, ac participes fieri velimus.

Verum enim vero, ſi forte medici nonnulli deprehendantur in adulterio, & furto, numquid propterea medicina ipſa vituperanda eſt atque fugienda? Profecto ſi qui nobis hæc objiciunt, faciunt id innocentia ſua freti, & inculpatæ vitæ confiſi, ut ii, qui Puri [a] vocantur; nos eis inpoſterum reſpondebimus tanquam [b] Novatianis, non B tanquam [c] Mixophyſitis. Sin minus nos tanquam auri potius quam Chriſti amatores reprehendunt; & ſe dogmata quidem eadem ac nos tenere dicunt, nos autem ob hanc ſolam auri cupiditatem averſari, neque poſſe nobiſcum vitam degere: ne ob hanc quidem cauſſam nos inſectari, ſed pro nobis ultro peccata noſtra confitentibus orare deberent. Jubemur enim orare Deum pro nobis invicem ut a vitiis noſtris mundemur; vetamur contra Phariſæorum inſtar inſectari proximos, qui nobiſcum religionem eandem profitentur. Verum confidimus Dominum bonum ſemen in nobis reliquiſſe, nec permiſiſſe cœtum noſtrum evadere So- C domæ & Gomorræ ſimilem. Quid? Si oſtenderimus bene multos apud nos ſacros præſules hac in re ne [d] tantillum quidem a recto tramite aberraſſe? numquid a furore ſuo deſiſtent? & ſublato omni obſtaculo, veritatem æquo animo amplectentur? an ne hoc quidem iis ſanandis ſufficiet? Neceſſe ne erit præterea veſtros commemorare ſacerdotes, qui ventitant ad mulierculas, eaſque turpis [e] lucri cauſſa captant, qui non contenti ſacrificii mercede in [f] ginecæis, & ad lecti pedes oblati, ſtipendia ſibi paciſcuntur ſingulis menſibus, vel annis perſolvenda? Prætereo reliqua, veritus ne vel a profanis hominibus in ſcenam ducamur, qui D pietatis quidem inanem ſpeciem præ nobis ferimus, pietatem vero ipſam, ejuſque vim omnino ſpernimus, rejicimuſque. In multis enim delinquimus omnes. Etenim ſi vos ipſi fatemini, neque negare poteſtis accipi ſolere mercedem pro ſacri [g] fontis lavacro, & pro pretioſis [h] divini doni reliquiis, quid aliud nobis exprobrari audiemus, niſi illud: [i] *Nomen meum propter vos apud gentes ludibrio habetur*? Oportet igitur unumquemque no-

a Ita appellabantur Novatiani, Græce Cathari, qui ſe puros ab omni culpa profitebantur, qui ſemel amiſſam gratiam amplius recuperari non poſſe autumabant. Errorem hunc proſcripſerunt S. Cyprianus in Concilio Africano, & S. Pontifex Cornelius in ſuo Concilio Romano.

b Horum caput Novatianus presbyter, qui ſe a Cornelio Romano Pontifice ſegregavit, atque Epiſcopum Eccleſiæ Romanæ ab ſuis creari ſe fecit, qui quum prava dogmata profiterentur, damnatus fuit in ſupra memoratis conciliis.

c Ita appellabantur Eutychiani, qui & Monophyſitæ dicuntur, propterea quia naturam unam in Chriſto, ex humana & divina permixtam adſtruebant.

d Græca phraſis *a funiculo ad corrigiam.*

e Acriter inſectatur & D. Hieronymus Clericorum ſui temporis avaritiam, qui ſub prætextu largiendæ mulierculis benedictionis, aurum, & munuſcula captare conſueverant. *Epiſt. 22. ad Euſtoch.* Hinc Valentiniani lege vetitum, ne Clerici ad viduas, & virgines parentibus orbas accederent. *C. Th. de Epiſc.*

f In more poſitum erat & primis Eccleſiæ ſæculis offerre ſacrificium in privatis domibus. Hinc & D. Ambroſius a matrona quadam Romana vocatus fuit, ut in ejus domo ſacrificium offerret. *Paulin. in vita Ambr. n. 10.*

g Vigebat & in Eccleſiis Occidentalibus ſæculo tertio mos ponendi monetam aliquam in ſacro fonte, quam ſacerdos, collato Sacramento, ſibi ſumere ſolebat. Quem morem damnavit Concilium Eliberitanum *can. 48.* ne ſacerdos vendere videretur, quod ipſe gratis accepit.

h Panis videlicet conſecrati, quem in fruſta dividere, & adſtantibus diſtribuere conſueverat. Cujus panis reliquias quod nefarii quidam ſacerdotes pecuniæ gratia venderent, hac de re merito queritur Leontius.

i Ezechiel. c. 36. v. 23. 24. & Paul. ad Rom. c. 2. v. 24.

noſtrum educere trabem a propriis oculis, atque ita feſtucam in oculis alienis clarius perſpicere poterimus; quemadmodum monet is, qui ſolus caret omni culpa. Hæc quum Divina providentia præſto ſint omnibus ad recte judicandum, dignoſcendamque veritatem; nos tamen pudet coram ipſo veritatis verbo vero verborum omnium, & operum, atque cogitationum judice mutare, quam ſemel imbibimus, opinionem, vel ab amicis, vel ab inimicis quaſi domeſticis acceptam, recuſamuſque ſincero animo perpendere, quæ traduntur, eademque tam diligenter ſcrutari, quam ea par eſt, quæ ab hominibus omnino ignotis traduntur. Quamquam omni partium ſtudio remoto, ſimplici mentis intuitu dicta contemplantes, melius ac rectius judicare, veritatemque clarius perſpicere poterimus; quum alias noſtris his hoſtibus nimium indulgere ſoleamus. Quam ob rem audacter affirmare non dubitamus, eos, qui ipſis adhærent, propterea quia rectum eorum dogma putant, etiamſi revera malum ſit ac male ſentiant, impietatis notam ſubituros non eſſe, quum Deus cordis intima, & occulta judicaturus accedet. *Quum enim*, ait, *coram ipſo perſuaſum fuerit cor noſtrum, neque conſcientia noſtra nos mordet*; *Deus major eſt corde noſtro, perſpicitque omnia*. At ſi veritatis verbum ſe ſe clare nobis patefacit, noſtraſque mentes lumine ſuo perfundit; nos contra claudimus oculos, obturamuſque noſtras aures ſponte ſurdi evadendo, rejiciendoque veritatem ipſam: profecto miſerrimi omnium deprehendemur, omniumque commiſeratione atque luctu digni, nihil illum verendum diem formidando, quo coram Angelis, ac poteſtatibus, totoque terrarum orbe Dei judicium ſubeunte a Chriſto rejiciemus. Quo ſane die nihil nobis proderit neque noſtrum in hæreſiarchas impenſum ſtudium, neque ſanguinis cognatio, neque familiarium, aut patria conſuetudo (qua quidam inſolubili nodo in impietate detinentur) neque divitiarum copia, neque mundana quædam lucra, quæ nos ita devinciunt, ut vix ac ne vix quidem a ſuperſtitione divelli poſſimus, & pietatem, ejuſque ſociam moderationem ingentium bonorum fontem rejicere non dubitemus. Non enim familiarum plauſus, aut contentionis ſtudia, neque vana gloria, qua magiſtros ab hominibus ſe appellari gaudent, eripere poterunt ſummis illis miſeriis, atrocibuſque ſupplicis, atque tenebris exterioribus homines illos, qui veritatis claram lucem averſantur, atque gloriam inter mendacii tenebras quærunt. Deo quippe gratum eſt veritatem rebus omnibus anteponere, præſertim in iis, quæ ſpectant ad Deum ipſum. Hanc una de cauſa & Abraham Chaldæorum impia religione abjecta, relictis rebus omnibus, patre, domo, cognatis, amicis, & regione ipſa, totum ſe ſe pietati dedit, idque potiſſimum in cauſa fuit, cur a Deo ipſo unice diligeretur, ſummiſque cumulatus honoribus, ingenti liberorum multitudine donaretur. Paulus quoque lucrum omne ſtercus duxit, nulla ſane alia de cauſa niſi ut Chriſtum ipſum lucrifaceret. Cæteri denique ſancti cum Græci, tum Hebræi, & Sa-

A ποις, δυσωπέμβλ ἐνώπιον τοῦ τῆς ἀληθείας λόγυ τοῦ ὄντως κειτοῦ παντὸς λόγυ, καὶ ἔργυ, καὶ νοήματος ἡμῶν, ἀποθέσθαι ἕκασον ἐντεθξόμενον, κἂν τε τῆς ἡμετέρας, κἂν τε τῆς ἀλλοτρίας ἢ δόξης τιὰ ὡς παρ' οἰκείων, καὶ πολεμίων ἀκρόασιν τῆς ἐρημβίων, καὶ κρίνειν τι ῥηθὲν τι, ὡς παρά τινων πάντη ἀγνώσων αὐτῷ τῆς ἐξ ἑκατέρυ μέρους, καὶ ὅποτε θατέρυ λόγυ προθεματισθέντος κατὰ τιὰ διάνοιαν αὐτῷ· καὶ εἰ ὄντως γυμνῷ τῷ κειτηρίῳ ἑαυτῆς χωρὶς παντὸς προσπαθῆς, καὶ ἀντιπαθῆς ἐπισποτίσματος ἀληθέστερα κρίνωμεν, καὶ λογικώτερα, καὶ ἰσχυρότερα, καὶ σοφώτερα τι παρ' αὐτῆς οἱ τῖς δὲ τοῖς ἐναντίοις ἡμῖν προσκείμενοι· οὕτως B πολμῶμεν λέγειν, ὡς εἰ καὶ κακῶς ταῦτα ἐκεῖνοι φρονοίεν οἱ σωσαπαγόμενοι αὐτοῖς, διὰ τὸ δόξαι τέτοις θεοσεπέστερον εἶναι δόγμα τὸ κατ' αὐτὸς, ὑ κατακρινθήσονται ἀσέβειαν ἐν ἡμέρᾳ, ὅτε κρινεῖ ὁ Θεὸς τὰ κρυπτὰ τῆς καρδιῶν. ἐὰν γάρ φησιν ἔμπροσθεν αὐτῦ πείσωμεν τὰς καρδίας ἡμῶν, καὶ ἡ καρδία ἡμῶν κατηγινώσκῃ ἡμῶν, ὁ Θεὸς μείζων ἐστὶ τῆς καρδίας ἡμῶν, καὶ γινώσκει πάντα· εἰ δὲ ὁ μὴ τῆς ἀληθείας λόγος φειδράζων ἑαυτὸν ἐπιδείκνυσιν ἡμῖν· ἡμεῖς δὲ τὺς τε ὀφθαλμὺς καμμύομεν, καὶ τοῖς ὠσὶ βαρέως ἀκύομεν αὐτῦ ἐθελοκωφῦντος, καὶ ἀποστρεφόμεθα αὐτὸν, ὄντως παντὸς θρίυ ἀξίυς ἑαυτὺς κατισήC σομεν τιὰ αἰχμίλω τῆς μελλύσης ἀλλοτριώσεως, καὶ ἀρνήσεως Χριστῦ, ἐνώπιον ἀγγέλων, καὶ ἐξυσιῶν, παντός τε τῦ κρινομένυ κόσμυ, ὑ προϋπιδόμενοι, ὅτε ἐδὸν ἡμᾶς ὑνήσει, ὅτε ἡ πρὸς τὺς αἱρεσιάρχας προσπάθεια, ὅτε ἡ γονικὴ, ἢ φιλικὴ, ἢ τοπικὴ σωνήθεια, πρὸς τιὰ ἀσέβειαν ἀλύτως τινὰς καταδεσμέυσα, ὅτε πορισμὸς χρημάτων, ἢ κέρδη τινὰ βιωτικὰ δυσαποσπάστυς ἡμᾶς ἀπὸ τῆς δεισιδαιμονίας ποιήσαντα, καὶ τὸν μέγαν πορισμὸν τιὰ ἀσέβειαν μὴ αὐταρκείας παιδεῖν ὑποπείσαντα. ὑ γὰρ δὴ φατριαστικοὶ κρότοι, καὶ ἀγῶνες ἀντιλογικοὶ, καὶ πρόληψις διδασκαλικῆς ἀξίας, φιλύντες λέγεσθαι ῥαββὶ παρὰ τῆς ἀνD θρώπων, τῦ οἰκτροτάτυ ἐκείνυ ταλανισμῦ, καὶ τῆς ὀδυνηροτάτων βασάνων, καὶ τῆς εἰς τὸ σκότος τὸ ἐξώτερον παραδόσεως ἐξαιρῦντιι τύς δε, οἳ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἠρνήσαντο, καὶ ἠυδόκησαν ἐν τῷ σκότει τῦ ψεύδυς. διάφεσον γὰρ Θεῷ τὸ παντὸς προτιθέναι τιὰ ἀλήθειαν, καὶ μάλισα ἐν τοῖς περὶ Θεῦ αὐτῦ τῆς ἀληθείας. διὰ γὲν τόδε καὶ μόνον Ἀβραὰμ Χαλδαίων τιὰ ἀσέβειαν ἀποπτύσας μὴ πατρὸς, καὶ οἴκυ, καὶ συγγνείας, καὶ φίλων, καὶ χώρας, καὶ λοιπῶν, προσεχώρησε τῇ εὐσεβείᾳ. Θεῷ τε ἐπὶ τέτῳ πρώτῳ, καὶ μόνῳ ἠγάπηται, καὶ πεφύλακται, καὶ δεδόξασαι, καὶ πεπλήθυνται. Παῦλος δὲ ὁ ἀπόστολος ἅ τινα ἦν αὐτῷ κέρδη, πάντα σκύβαλα ἡγήσατο διὰ ἐδὸν ἕτερον, ἵνα ΧριE στὸν κερδανῇ· καὶ οἱ λοιποὶ πάντες ἐξ ἐλλήνων, καὶ σαμαρειτῶν, καὶ Ἰυδαίων πιστοὶ ἅγιοι ὡσαύτως ἔχον· ὁ γὰρ μὴ ἀρνύμενος πατέρα, καὶ μητέρα, καὶ ἀδελφὺς, καὶ ἀδελφὰς, καὶ τέκνα, καὶ ἀγρὺς, καὶ οἰκίαν, ἔτι δὲ καὶ τιὰ ἑαυτῦ ψυχιὰ σύνεκεν ἐμῦ, ὐκ ἔστιμυ ἄξιός φησιν ὁ Κύριος. καὶ μήτις διαλογιζέσθω λέγων· ἀλλ' ὐχ ἡ κατὰ τὰς αἱρέσεις διαίρεσις πρὸς τιὰ ὀρθοδοξίαν ὑ τόσον διέστηκεν, ὡς ἡ Χαλδαίων, καὶ Ἑβραίων, καὶ Ἑλλήνων ἀσέ-

βεια

Ϲεια τῆς ἀληθοῦς πίϲεως, ἵνα ὁμοίως αὐτοῖς ἀλ- A maritani omnes eodem modo affecti fuerunt.
λοξιωθείη ἀπὸ Χριϲτοῦ ὁ περὶ μέρος τι τῆς ὀρ- *Etenim qui non abnegat* (ait Dominus) *patrem, & matrem, & fratres, & ſorores, & filios, & agros, & domum, & ſuam ipſius animam propter me, non eſt me dignus.* Neθοῦ πίϲεως μόνον ἀπειθῶν τῷ λόγῳ· ὁ γὰρ que dicat quis Hæreticorum dogmata non σμικρόν τι μόριον ὁπωσοῦν διϲεβείας τοῦ λόγου παρορῶν ὅλῃ προσπάθειαν ἄλογόν τινος ἑτέρᾳ, καὶ ita diffidere ab recta Fide quemadmodum σωτηρίαν, δῆλός ἐϲτιν, ὡς καὶ ὅϲον διϲεβεῖν δο- Chaldæorum impietas, & Hebræorum, Græκεῖ, οὐδὲ τοῦτο ἐξ αἱρέϲεως οἰκείας, ἀλλ' ἀπὸ συμ- corumque diſſidet a recta Chriſti fidelium βεβηκότων γονέων, ἢ τόπων, ἢ φίλων παραδό- religione; proindeque ſequi nec eodem modo, quo gentiles deſciverunt, deſciſcere a σεως ἔχει· ὡς εἴπερ καὶ Μανιχαίων ἔτυχεν, ἢ Chriſto eum, qui in una parte duntaxat a Ἑλλήνων, ἢ Ἑβραίων υἱὸς εἶναι, ἢ φίλος, ἢ recta Chriſtianorum fide deflectit. Nam qui συμοικος, πολλῷ μᾶλλον ἂν ἀπειθεϲτέρως διέκει- pietatis partem unam vel minimam violat, το πρὸς τὴν ἀλήθειαν· εἴπερ γὰρ ὀλίγον ἀφε- ut abſurdam aliquam doctrinam, aut conσεως ὁ προσρέχει, καὶ καθέλκεται τῇ ἀληθείᾳ, B ſuetudinem ſequatur, manifeſte declarat, πλεῖον διεϲηκώς, μᾶλλον ἂν ἀϲπόνδως εἶχε πρὸς ſe ne illud quidem (in quo maxime pie αὐτήν. ſentire videtur) amplecti ſponte ductum, ſed aut parentum, aut regionum, vel amicorum inſtitutionibus irretitum. Quocirca qui tali modo affectus eſt, ſi Manichæorum, aut Græcorum, Hebræorumve filius evaderet, aut amicus, aut familiaris, longe magis quam ipſi profecto veritatem ſperneret, & averſaretur. Si enim quum parum abſit a veritate, eam tamen haud ſequitur amplectiturque, profecto ſi longius abeſſet, etiam animum ab ipſa veritate magis alienum præſeferret.

„ Ἀλλά, φηϲι, κατ' ἐμαυτὸν ἐγὼ νομίζων At, inquies, mihi intime perſuaſum eſt „ κρειττόνως φρονεῖν, ἔχομαι τῆς ἐμῆς δόξης ἀ- C rectius, quam vos me ſentire, propterea con„ μετατρέπτως. ſtanter in mea ſententia maneo.

Ἀλλὰ καὶ περὶ ὧν φηϲιν ὁ Ἀπόϲτολος Ἰουδαίων ὡς Θεοῦ μὴ ἀρεϲκόντων, καὶ τὸν Κύριον ϲταυροϲάντων, καὶ τοὺς Ἀποϲτόλους διωξάντων, καὶ πᾶϲιν ἀνθρώποις ἀπειθούντων, ὅμως τοῦτο κἀκείνοις μαρτυρεῖ· φηϲὶ γάρ πη πάλιν· μαρτυρῶ γὰρ αὐτοῖς, ὅτι ζῆλον Θεοῦ ἔχουϲιν, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωϲιν· ἆρα οὖν οὐκ ἁπλῶς ζηλοῦν, ἀλλὰ ἐπιγνώϲει τοῦ ζηλουμένου δόγματος δεῖ· καὶ γὰρ καὶ πᾶϲα ἄλογος, καὶ ἄνομος παράδοϲις καὶ ἐθνῶν, καὶ αἱρέϲεων οἵετταί τε καλὸν ποιεῖν, ὥϲπερ οὖν καὶ ἀνθρωποθυϲίαις οἱ Ϲκύθαι θεοϲεβοῦντες. δέον ἄρα μὴ ἀμελεῖν, ὅϲη δυνάμεις, καὶ ἐρευνᾶν τὴν ἀλήθειαν, καὶ πάντα D δοκιμάζοντας, τὸ καλὸν φρόνημα κατέχειν· οὔ γε οὐδὲ ἀργύριον λαμβάνομεν, ἢ ἱμάτιον ὠνούμεθα, εἰ μὴ δοκιμαϲίαις, καὶ πυρώϲεϲι, καὶ ἐπιδείξεϲιν εἰς ἑτέρως πλεόνως αὐτὸ βαϲανίϲομεν. πῶϲ οὖν εὔλογοι ὦμεν ἀτιμελῶϲ τὴν θείαν δόξαν προϲδεχόμενοι; τὸ γὰρ ἐν τούτοις ἀφρόντιϲτον ὡς οὐκ ἀξιολογόν τι οἰόμενοι ἡμᾶϲ τὴν τῆς πίϲεως Χριϲτοῦ χάριν, καὶ ἀλήθειαν διαβάλλει, δι' ἧϲ ἡμῖν τὰ πρὸς ζωὴν πάντα τὰ θεῖα, καὶ μέγιϲτα ἐπαγγέλματα δεδώρηται, ὡς εἴρηται, καὶ ἡ πρὸς τὴν Θείαν φύϲιν ἁπλῶϲ κοινωνία· ὅϲον οὖν ἐϲτιν ἀγαθὸν ἡ ἀκριφνεϲτάτη διϲέβεια, καὶ ὅϲον κακὸν ἡ ἀϲέβεια· τῆς γὰρ εἰϲ πᾶϲαν ἁμαρτίαν ἐγκαταλείψεως ὑπὸ Θεοῦ E αἰτία ἡμῖν αὕτη ἐϲὶ μόνη. δηλοῖ ὁ λέγων, καὶ καθὼϲ οὐκ ἐδοκίμαϲαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώϲει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸϲ εἰϲ ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, ἅτινα ἐξῆϲ κατηριθμηϲε. καὶ τάδε μοὶ ὧν μαρτυρεῖ τῇ ἀϲεβείᾳ· περὶ δὲ

Verum ita ſeſe habuiſſet Judæos (quos tamen affirmat Paulus diſpliceре Deo, atque Dominum crucifixiſſe, & Apoſtolos perſequi, & nullis hominum obedire) teſtatur idem Apoſtolus, ubi rurſum dicit, *teſtor eos habere Dei zelum, ſed non ſecundum diſcretionem*. Non oportet ergo cæcis oculis vos amplecti dogmata, quæ traduntur; ſed opus eſt ea perpendere diligenter, & penicius illa introſpicere. Omnis enim omnium gentium, & hæreticorum doctrina, quantumvis impia, & abſurda putat ſe continere bonum aliquod inſtitutum: hinc Scythæ [a] victimis humanis Deum colendo, pie rectеque ſe agere arbitrantur. Oportet ergo ſcrutari, quantum in nobis eſt, & quærere veritatem, & accurate cuncta perpendendo, rectam in omnibus amplecti ſententiam. Nos certe nec argentum accipere, neque veſtem emere ſolemus; niſi prius utrumque accurate conſideraverimus, exploraverimuſque diligentiſſime. Quod quum ita ſit, quomodo excuſatione digni eſſe poterimus, temere divina dogmata amplectendo profitendoque? Noſtra enim his in rebus negligentia quodammodo clamat nullius momenti eſse, quæ credimus de Chriſto, ejuſque Gratia, *per quam multæ & maximæ nobis*, ut ſcriptum eſt, *promiſſiones factæ ſunt*, atque Naturæ Divinæ participes omnino fieri conceditur. Quantum ergo boni præſefert ſincera pietas; tantum profecto mali continet impietas ei contraria. Hæc enim ſola in cauſa nobis eſt, cur a Deo deficiamus, & in omne peccatorum genus delabamur, teſte

a Nec Scythæ modo, verum etiam Carthaginenſes, quos Agathoclis tempore quum gravibus incommodis affligerentur Saturni placandi gratia ducentos pueros nobilitatis flores, & tercentos cives in flammas uno pene momento conjeciſſe teſtatur Diodorus Siculus *lib.* XX. *p.* 756.

Apoſtolo, qui ait. [a] *Quandoquidem non probaverunt habere Deum in notitia, tradidit illos Deus in reprobum ſenſum, ut faciant ea, quæ non conveniunt*; & quæ deinceps recenſentur. Hæc Apoſtolus de impietate: de pietate vero in ep. ad Timoth. ait: [b] *exerce te ipſum ad pietatem, hæc enim ad omnia utilis eſt, promiſſionem habens vitæ, quæ nunc eſt, & futuræ*. Sed alii juſtam cauſſam, & probabilem rationem afferre conantur, cur a veritate deſciverunt.

Quomodo, inquiunt, Deo non placere poteſt eorum doctrina, apud quos inventi ſunt nonnulli cum in vivis tum in defunctis qui eadem ac ipſi dogmata amplexi, gratiam ægrotos ſanandi, & alia miracula patrandi nacti ſunt? Perſpicuum enim eſt divinam in iis poteſtatem operari, maxime qui rectam religionem colunt, atque recta dogmata profitentur.

Quibus reſpondemus id ad plenam rei probationem accurato divinorum dogmatum exploratori, & judici non ſufficere. Primum enim raro apud illos hoc evenit, nec ex una hirundine ver, ut dici ſolet, dijudicari debet. Quandoquidem & Ariani, cum alias antea, tum etiam noſtris hiſce temporibus apud Longobardos, & apud Perſas Neſtoriani talia miracula patrant; idque non ad probationem peculiaris ipſorum ſectæ, ſed totius Chriſtianæ religionis, cujus quanta vis ſit, & auctoritas Spiritus Sanctus populis a recta fide prorſus alienis per ea prodigia manifeſte declarat. Præterea ſæpe videre eſt donum hoc miracula patrandi cum dari promiſcue nonnullis, Orthodoxis, & Hetherodoxis [c] non ob ſolam ipſorum pietatem (veritas enim in contrariis, & oppoſitis vitæ rationibus verſaretur) ſed ob nauralem ſimplicitatem, humilitatemque, & animi potius puerilem innocentiam, quam ſolertiam, ſagacitatem, atque virtutem; tum ſingula ſingulis diſpenſari ob peculiarem cujuſque dexteritatem, habilitatemque, qua cæteris religionem eamdem profitentibus præſtat. Etenim ſi poteſtas ea præſto ſemper omnibus eſſet ob ſolam ipſorum fidem; eadem profecto ſemper miracula patrare deberent omnes, qui fidem candem profitentur. At contra ſe res habet; nam ſæpenumero qui fidei dogmata tradunt, nulla prodigia patrant; quum ipſorum diſcipuli ea poteſtate maxime polleant. Non enim omnia, quæ operari conſuevit Spiritus Sanctus, uni eidemque tribuit: [d] *alii quippe datur ſermo ſapientiæ, alii ſermo intelligentiæ, alii gratia curationum, alii operatio virtutum, alii denique fides ſecundum eumdem Spiritum*. Qua in re mirum mihi videtur, quod qui linguarum dono gaudet, [e] non obtineat etiam aliud huic affine, quo linguas eaſdem, quibus loquitur, interpretari queat. Sunt ergo nonnulli, qui carent dono ſapientiæ, & intelligentiæ, & ſublimi fidei ſpiritu, qui tamen gau-

A τῆς ἀσεβείας φησὶ πρὸς Τιμόθεον, γύμναζε σεαυτὸν πρὸς εὐσέβειαν· ἡ γὰρ ἀσέβεια πρὸς πάντα ἐσὶν ὠφέλιμος, ἐπαγγελίαν ἔχουσα ζωῆς, τῆς τε νῦν, καὶ τῆς μελλούσης· ἀλλά τι καὶ ἕτερον τούτων τινὲς τῆς πρὸς τὸν ἀληθειαν ἀνυποταξίας ποιοῦνται δικαίωμα· φασὶ γὰρ

„ Ὅτι πῶς ὁ θεάρεστος ἡ κατ' αὐτὸς δόξα,
„ εἶδα καὶ τῶν ζώντων ἐν σαρκί τινες αὐτοῖς ὁμό-
„ δοξοι, καὶ τῶν προκοιμηθέντων ὠφθησαν ἰα-
„ μάτων, καὶ σημείων θεόθεν ἔχειν τὸ χάρισμα·
„ δῆλον γὰρ ὡς ἐξ ἀκοῆς, καὶ διδαχῆς ὀρθῆς
„ πίσεως Θεῷ αἱ θεῖαι δυνάμεις ἐνεργοῦνται.

Πρὸς ὃ λεκτέον, ὡς οὐκ ἀρκεῖ τόδε πρὸς ἀσφαλῆ πληροφορίαν τῷ δοκιμωτάτῳ τῶν θείων δογμάτων κριτῇ· πρῶτον μὲν γὰρ σπανιώτερον εὑρηται τοῦτο ἐν αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐκ μιᾶς Χελιδόνος τὸ ἔαρ κρατέον· ἄλλως γὰρ καὶ Ἀρειανοί ποτε, καὶ μέχρι νῦν ἐν Λογγιβάρδοις, καὶ Νεσοριανοὶ παρὰ Πέρσαις ποιοῦσι τάδε θαύματα· ἀλλ' οὐκ εἰς μαρτυρίαν ἁπλῶς τῆς κατ' αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς αἱρέσεως, ἀλλὰ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως. οἵα τις ἐσὶν ἡ δυνάμις πρὸς τοὺς πάντη ἀπίστους ἐπιδεικνυμένη τὸ πνεῦμα. ἔτι μὴν ἐσὶν ὁρᾶν πολλάκις θαυμάτων χαρίσματα ἔντισιν ὀρθοδόξοις τε, καὶ ἑτεροδόξοις ὁμοίως, οὐ δι' εὐσέβειαν μόνον· ἦ γὰρ ἂν ἦν ἐν τοῖς ἐναντίοις λόγοις, καὶ ἀντιφατικοῖς ἡ ἀλήθεια. ἀλλὰ δι' φυσικὴν ἁπλότητα, καὶ ἀτυφίαν, μᾶλλόν τε νηπιότητα ψυχῆς, ἢ δεινότητα. πραΰτητά τε, καὶ συμπάθειαν, καὶ ἁπλῶς τῆς τοιᾶσδε χάριτος ἰδικωτέραν ἐπιτηδειότητα τῶδε τινὸς, παρὰ τοὺς λοιποὺς τῆς ὁμοπίσων αὐτῷ· εἰ γὰρ ὄντως πᾶσιν ἀεὶ τε διὰ τὴν δόξαν μόνον πρόσεσιν ἡ τῶν θαυματουργιῶν δυνάμις, ἔδει πάντας πάντοτε ὁμοίως τοὺς ὁμοδόξους θαυματουργεῖν· καὶ μὴν πολλάκις τῶν διδασκάλων τῆς πίσεως οὐ θαυματουργούντων, οἱ μαθητεύοντες ὑπ' αὐτῶν ἐνεργοῦσι τὰ σημεῖα· οὐ γὰρ πάντα, ὅσα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα, ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ χαρίζεται· ᾧ μὲν γὰρ δίδοται λόγος σοφίας, ᾧ δὲ λόγος γνώσεως, ἑτέρῳ δὲ χαρίσματα ἰαμάτων, ἑτέρῳ ἐνεργήματα δυνάμεων, ἄλλῳ δὲ πίσις κατὰ τὸ αὐτὸ πνεῦμα· καὶ γὰρ θαυμαστὸν, πῶς ὁ λαλῶν γλώσσαις, οὐ πάντως οὐδὲ τὸ ἐγκύπτιον τῷδε χάρισμα λαβὼν, καὶ διερμηνεύει· ἆρα ἓν ἐσι καὶ τινὰς οὐδὲ λόγον σοφίας ἀκραιφνῆ, οὐδὲ λόγον γνώσεως, οὐδὲ πίσιν ὑψηλὴν εἰληφότας θαυμάτων ἔχειν χαρίσματα, καὶ οὐκ εὔλογον ἑκατέρῳ ἑκάτερον τῶν τῷ πνεύματος χαρισμάτων καταχέεσθαι. τὸ δὲ σαφέσερον εἰπεῖν· εἰ μὲν ἐν τούτοις μόνοις ἰῶ τὰ χαρίσματα τῶν θαυμάτων, ἢ μᾶλ-

a Ep. ad Rom. cap. I. v. 28. b Epiſt. ad Timoth. I. cap. IV. v. 8.

c Hujuſmodi enim gratiæ *gratis datæ* in ſcholis appellantur, quas vel impiis interdum concedi certo certius eſt, idque fatentur Theologi omnes. At ex hoc Leontii loco manifeſte liquet doctrinam hanc a primis Eccleſiæ ſæculis tradi conſueviſſe iiſdem pene verbis quibus Theologi noſtri temporis loquuntur, quod mihi notatu dignum videtur.

d D. Paul. Epiſtola I. ad Corinth. cap. XII. v. 8. 9. & ſeqq.

e Ait enim D. Paulus l. c. *alii genera linguarum, alii interpretatio ſermonum*.

ἢ μᾶλλον ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἐωρᾶτο, εἶχον ἂν ὅν- A dent poteſtate miracula patrandi. Neque ratione conſentaneum eſt ex uno Spiritus Sancti dono aliud inferre. Clarius loquamur. Profecto ſi ipſi ſoli talia miraculorum dona poſſiderent; vel magis, quam nos, hiſce pollerent: Veriſimile videri poſſet ſanam eſſe, ac piam eorum ſententiam, utpote a Domino confirmatam iis ſignis, quæ, ſcriptura teſte, recte credentes comitari conſueverunt. Quemadmodum idem dominus & apoſtolorum prædicationem apud omnes gentes miraculis confirmavit, & Moyſis prodigia ſupra [a] Iamni & [b] Mambri miracula apud Ægyptios extulit. Verum ſi divina Spiritus Sancti prodigia longe plura, ac majora per B totum terrarum Orbem patrari ſolent apud nos, quam apud ipſos: quomodo nobis ex miraculis ſuum dogma probari putant? Deſinant ergo nobis id obtrudere, quod ipſis defendendis, eorumque pervicaciæ tuendæ prodeſſe nihil poteſt. Nam ſi & Scevas [c] Judæus una cum filiis ſuis invocato Chriſti nomine malo ſpiritus a corporibus obſeſſis abigit, neque propterea in Domini diſcipulis cenſetur: profecto nec hi per ſimilia miracula ſuum pravum dogma ſatis probare nobis unquam poterunt. *Multi enim*, ait, *in die illa mihi dicent, Domine, nonne in nomine tuo prophetavimus, & Dæmonia ejecimus, & alia multa prodigia patravimus? quibus omnibus reſpondebo: neſcio vos.* Ad C dignoſcendos ergo eos, qui Chriſto chari ſunt, vel contra, non ſufficiunt miracula, quæ plerumque patrantur ad aliorum potius [d] utilitatem, rectioremque fidem, quam ad utilitatem ejus, a quo patrantur; quæ pietati promovendæ maxime inſerviunt, quæ denique ratione habita cum loci, tum temporis aliis utilioribus de cauſſis a Deo per quemlibet adſtantium fieri conſueverunt. Memoriæ porro noſtrorum temporum, atque regionum proditum eſt, extitiſſe mimum quemdam ex iis, qui theatris operam navant, qui de ſeditione, & homicidio delatus, quum judicis metu compulſus ad eum D locum, qui Barbaricus limitus dicitur, per deſerta fugiſſet, forte incidit in Chriſtianos quoſdam Saracenos; a quibus captus, quum ex abraſis capillis monachus eis videretur, credereturque poſſe (quemadmodum apud ipſos monachi conſueverant) offerre vitalis Panis auguſtiſſimum ſacrificium: ad id acribus ſtimulis per nutus ab eis cogebatur; atque ſolus inter ejus captivos ſocios illud offerre jubebatur. Quibus quum poteſtate id faciendi ſe deſtitutum eſſe perſuadere non potuerit; quumque eorum voluntati diutius reſiſtere non fuerit auſus: erecto protinus e virgultis altari, ſuperextenſa ſindone, appoſito recenti [e] pane, & in ligneum [f] calicem infuſo vino, benedixit dona hæc ſublatis in

τως αὐτοῖς ἡ δόξα προλῆψιν ἀσεβείας παρὰ τὴν ἡμετέραν. ὡς τῷ Κυρίῳ τὸν λόγον αὐτῆς βεβαιοῦντος μόνων διὰ τῆς ἐπακολουθούντων σημείων. κατὰ τὸ γεγραμμένον· ὥσπερ καὶ τὸ κήρυγμα τῆς Ἀποστόλων πάλαι σωτηρίας ἀνοντος πρὸς ἅπαντα τὰ ἔθνη, καὶ ὥσπερ τὰ Μωϋσέως, καὶ Ἀαρὼν σημεῖα ὑπὲρ τὰ Ἰαννοῦ, καὶ Ἰαμβρῆ πρὸς τὰς Αἰγυπτίας θαυμαζομένους. εἰ δὲ ἐν ἡμῖν, καὶ μείζονα, καὶ πλείονα ὁρᾶται τὰ ἐκ τοῦ πνεύματος θαύματα κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, πῶς ἐκ θαυματουργιῶν ἀξιοπιστότερον εἶναι βούλονται τὸ δόγμα; μηδὲ τόδε ἦν ὡς ὀνήσιμον αὐτοῖς εἰς ἀπολογίαν τινὰ τὴν ὑπὲρ τῆς δεισιδαιμονίας αὐτῆς προβαλλέπωσαν· εἰ γὰρ καὶ Σκεδᾶς σὺν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ Ἰουδαῖος ὢν, ἐν ὀνόματι Χριστοῦ ἐπορκίζων ἐλαύνει δαίμονας, καὶ οὐκ ἐν τῷδε ἁπλῶς τοῖς μαθηταῖς τοῦ Κυρίου σωαειθμεῖται· δῆλον ὡς οὐδὲ ὅτι ἐκ τοῦδε προφάσιν ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῆς· πολλοὶ γάρ φησιν ἐροῦσί μοι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, Κύριε οὐ τῷ σῷ ὀνόματι προεφητεύσαμεν, καὶ δαιμόνια ἐξεβάλομεν, καὶ δυνάμεις πλείους ἐποιήσαμεν; καὶ τότε ὁμολογήσω αὐτοῖς, ὅτι οὐδέποτε ἔγνων ὑμᾶς. σαφὲς ἄρα ὡς οὐκ ἀρκεῖ πρὸς διάκρισιν τῆς ἐγνωσμένων, καὶ ἀπεγνωσμένων Χριστοῦ θαύματος ἐμφάνεια πολλάκις, ἢ ὅλως τὸ τῶ πεισομένῳ τὸ ἐνεργείαν, πίστιν ὀρθοτέραν μᾶλλον, ἢ τὸ τοῦ ἐνεργοῦντος, γινομένῳ τόδε· ἢ ὅλως τῆς θεατῆς εἰς τὸ πρὸς ἀσέβειαν ἁπλουστέραν πληροφορίαν· ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ κοινωφελεστέρας χρείας τῆς κατὰ καιρὸν, ἢ τόπον ὑπὸ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦ οὐδήποτε τῆς παρόντων ἐπιτελουμένου· ἐν τοῖς γῶν καθ' ἡμᾶς ἱστορηται χρόνοις, καὶ τόποις· μῖμός τις τῆς θεατρικῆς, καὶ ὅτου ἐπὶ στάσει, καὶ φόνῳ ἐγκαλούμενος, φυγεῖν τὸν δικαστὴν ἐν τοῖς κατὰ τὸ βαρβαρικὸν λεγόμενον λιμιτὸν ἐρήμοις, καὶ ὑπὸ Σαρακηνῶν ληϊσθεὶς Χριστιανῶν, διὰ τὸ δοκεῖν αὐτοῖς ἐκ τῆς ἀποτειχώσεως μοναχὸς εἶναι, καὶ ὥσπερ οἱ πρὸς αὐτὸς μοναχοὶ παραβάλλοντες, ἱερουργεῖν δυνασθαι τὸ ζωτικὸν ἄρτον τὸ μυστήριον, διὰ νεύματων εἰσεπράττετο σπουδαίως ὑπ' αὐτῆς τῆς θείας θυσίας τὴν λειτουργίαν, μόνος ἀφειθεὶς τῆς σωδεσμίων αἰχμαλώτων ἐκτελέσαι· καὶ ὡς λόγῳ πείθειν αὐτὸς ὑπὲρ τῆς ἑαυτοῦ ἀνεπιτηδειότητος οὐκ ἐδύνατο, καὶ ἀντιτείνειν τῇ προσαξει αὐτῆς ἐπὶ πλεῖον οὐκ ἐτόλμα· βωμὸν ἐκ φρυγάνων κατὰ τὴν ἔρημον συνησαμένων, καὶ σινδόνα ἐφαπλωσάντων, καὶ προθεσίν ἄρτον νεόπτηστον, καὶ οἶνον ἐν ξυλοποτηρίῳ κερασάντων, παρεσὼς ἐσφράγισε τὰ δῶρα ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν, καὶ ἐδόξασε τὴν ἁγίαν Τριάδα μόνον, καὶ κλάσας, δίεγειμεν αὐτοῖς· εἶπε μὴ τόδε ὡς ἁγιασθήτω λοι-

a Jamnes, & Mambres duo magi celebres, quos Moyſi in Ægypto reſtitiſſe teſtatur D. Paulus II. *ad Timoth. v.* 8.

b Textus, ut vides, habet Ἰαμβρῆ, *Jambri*, ſed huic lectioni adverſatur Paulus l. c.

c Hebræi tum temporis Chriſto Domino maximam fidem habebant eumque propterea ſuis in calamitatibus invocare conſueverant. Patet id ex Hiſtoria Comitis Joſephi, quem, quum ægrotaret, Judæi quidam hortabantur, ut Chriſti nomen invocaret, ſi protinus a morbo ſervari vellet. *Epiph. hæres* 30. *n.* 5.

d Ad diſtinctionem *gratia gratum facientis*, ut ſcholæ loquuntur, quæ prodeſt ei cui confertur, quum ſubjectum, cui ineſt, Deo gratum faciat, merito nomen illud nacta eſt.

e In more poſitum erat primis Eccleſiæ temporibus, ut propriis ſuis manibus panem conficerent, præberentque ita recentem ſacerdoti, qui pro ſe Sacrificium offerri volebant; cui conſuetudini paruiſſe vel Imperatores ipſos patet exemplo Valentis. *Greg. Naz. p.* 350. 351.

f Hinc liquet priſcis temporibus, adhiberi conſueviſſe calices ligneos.

Cœlum oculis, invocatoque ſolo Trinitatis nomine : atque panem poſtea frangendo, ſingulis diſtribuit. Calicem deinde, atque ſindonem, ut res Deo ſacras ſumma cum veneratione cuſtodiunt, ne ad profanum uſum traducantur, negliguntque ſolum altare ipſum. Super quod repente magna vis ignis e Cœlo deſcendit, qui neminem quidem ipſorum attigit, neque læſit, ſed altare totum combuſſit, penituſque delevit ; ut ne fruſtulum quidem virgultorum ibi remanſerit. Quo prodigio commoti Barbari conjecerunt oculos in hominem illum, qui ſacrificium obtulerat, inſtiteruntque vehementer, ut [a] munus aliquod ab eis pro tanto facinore petere vellet. Is autem poſtulavit, ut qui ſecum capti fuerant, ſecum etiam dimitterentur; quod ſtatim obtinuit, omneſque ſimul miſera captivitate liberavit. Hic autem unus e noſtris putabatur ob id unum, quod noſtris concionibus intereſſe ſoleret, qui ne minimum quidem diſcrimen norant, quod Chriſtianos inter & Chriſtianos intercedit. Saraceni vero [b] Jacobitarum dogmata profitebantur, & una cum ipſis vitam degere conſueverant. Qui Jacobitæ unam in Chriſto naturam & ipſi prædicant, atque hi cum Saracenis ipſis per deſerta vagabantur, eiſque ſedulo miniſterium, operamque præbebant. Qui profecto nec ipſi norant, neque docebant perſcrutanda eſſe Chriſtianorum dogmata, & cum aliis aliorum Sectatorum inſtitutis comparanda : ſed quemadmodum Perſæ Neſtorii doctrinam, ita & hi prava Jacobi dogmata ſine ulla diſquiſitione probabant.

πὸν, ὃν τιμῇ συσέλλυσι τότε ποτήριον, καὶ τὴν σινδόνα, πρὸς τὸ μὴ κοινωθῆναι λοιπὸν τύδε, τῷ βωμῷ μόνῳ περιφρονήσαντες, καὶ ἄφνω πῦρ ἐκ τοῦ ἀέρος τοῦδε ἐπιπεσὸν, αὐτῶν μὲν οὐδενὸς ἥψατο, ἢ ἐλύπησέ τινα· τὸν δὲ φρυγάνων τὸν βωμὸν ὅλον κατέφλεξε, καὶ ἐξανάλωσεν, ὡς μηδὲ τέφραν αὐτῶν καταλιπεῖν· καὶ τότῳ ὀφθέντι τῷ περσίῳ οἱ βάρβαροι πληροφορηθέντες, εἰς τὸν ἱερουργήσαντα, δόμάτι παρ αὐτῶν αἰτεῖν ὑπὲρ τῆς λειτουργίας ἐξεβίαζον· ὁ δὲ τὸς σωληϊθέντας αὐτῷ πάντας καὶ σωαφεθῆναι ἠτήσατο, καὶ τοῦτο ἐλάμβανε, καὶ πάντας ἠλευθέρα τῆς συμφορᾶς τὸς σωαὐτῷ· διὸ δὲ ὅτῳ τινὶ μὴν δόξαν ἡμέρᾳ, τῷ μόνον ἡμῖν συνεκκλησιάζεθαι· ὁ μὴν εἰδὼς ὐδὲ ὅτι ἐστί τις σχεδὸν Χριστιανῶν διαφορά· οἱ δὲ Σαρακηνοὶ ἐκ τῆς τῶν Ἰακωβιτῶν αἱρέσεως εἰωθότες κοινωνεῖν, οἳ καὶ αὐτοὶ τινὶ μίαν φύσιν ἐπὶ τοῦ Κυρίου προσβάλλουσι, καὶ ὅπου πρῶτοι τοῖς Σαρακηνοῖς συμπεριέχεσθαι κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ λειτουργεῖν αὐτοῖς ὡς ἐπίπαν. ὅτε μὴν ὐδὲ ὅτοι εἰδότες, ἢ διδάσκοντες τῶν ἐν Χριστιανοῖς δογμάτων ἐξέτασιν, ἢ σύγκρισιν· ἀλλ' ὥσπερ τοῖς Νεστορίου Πέρσαι, ὕτως καὶ οἵδε τοῖς Ἰακώβου φρονήμασι προκατειλημμένοι ἐνετυπώθησαν ἀβασανίστως.

S. CYRILLI, [c] PAULI EMESSENI, EUSTATHII ANTIOCHENI

Aliorumque luculentiſſima de Chriſto teſtimonia, nunc primum edita, ſtudio, & opera

ANTONII BONGIOVANNI.

Cum interpretatione, & notis ejuſdem.

ARGUMENTUM.

OBjiciunt præterea Eutychiani vocabulum hoc duarum in Chriſto naturarum novum eſſe, & nuſquam nec in ſacris literis, nec a ſanctis patribus uſurpatum; quod ut refellat Leontius, in medium affert plura veterum patrum oracula, qui primis eccleſiæ ſæculis floruerunt, ex iis operibus decerpta, quæ jamdiu perierunt. Hæc duntaxat in lucem proferre placuit, omiſſis iis, quæ ex editis Chryſoſtomi, Baſilii, Cyrilli, aliorumque operibus proferuntur, Quanti porro facienda ſint fragmenta hæc quæ damus, nemo adeo peregrinus eſt in theologica, & eccleſiaſtica provincia, qui non videat. Prodeat ergo primum.

KY-

a In Græco textu legitur *δόμάτι*, ſed legendum puto *δώρόν τι*, ut ſequenti petitioni congruat.

b Horum caput Jacobus quidam Syrius monachus, Severi diſcipulus, qui Eutychianorum errores per Meſopotamiam, & Armeniam prædicavit. *Demetr. Cydon. tom. 2. Auct. Bibl. PP. p. 1221. Bibl. Orient. p. 649.*

c Fragmenta hæc cum iis, quæ affert auctor Synodici *adv. Traged.* apud Baluzium, & Leontius noſter in ſuo contra Eutychetem edito opere T. IX. *Bibl. Iren. PP.* poſſent in nova Cyrilli operum editione honeſtum aliquem ſibi locum vindicare.

A

ΚΥΡΙΛΛΟΥ

Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους δευτέρου τόμου.

Συνέβησαν ἀλλήλαις ἀποῤῥήτως τε, καὶ ὑπὲρ νοῦν Θεότης, καὶ ἀνθρωπότης, καὶ διάφοροι μὲν αἱ φύσεις ὁμολογουμένως, πλὴν εἶστε, καὶ μόνος ἐξ ἀμφοῖν υἱός.

CYRILLI

Ex Tomo II. Interpretationis ep. ad Hebræos.

DIvinitas & Humanitas ſibi invicem copulatæ ſunt arcano quodam modo, & ſupra quam mente concipi poteſt; quæ proculdubio duæ diverſæ naturæ ſunt, unus tamen, & ſolus Filius ex utraque componitur.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

B

Ἐκ τῆς αὐτῆς, Τόμου ς'.

Εἰ γὰρ καὶ νοοῦνται διάφοροι, καὶ ἀλλήλαις ἄνισοι τῶν εἰς ταὐτότητα συνδεδραμηκότων αἱ φύσεις, σαρκὸς δὴ λέγω, καὶ Θεοῦ, ἀλλ' ὅμως εἶστε, καὶ μόνος ὁ ἐξ ἀμφοῖν υἱὸς ἀληθῶς.

EJUSDEM

Ex ejuſdem expoſitionis Tomo [a]. VI.

Et ſi diverſæ, & ab ſe invicem differentes intelligantur eorum, quæ in unum convenerunt, Naturæ, & Carnis ſcilicet, & Dei; unus tamen, & ſolus ex utraque Filius vere ſubſiſtit.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς.

EJUSDEM

[b] *Ex expoſitione in Epiſtolam ad Hebræos.*

Νοσμίζης δὲ μᾶλλον, καὶ ὑπαρχούσης ἑκατέρας C ἐν τῷ τῆς ἰδίας φύσεως ὄρῳ πεφράχθαι τὴν ἕνωσιν· καὶ πάλιν οὐκ ἀνάχυσίν τινα τὴν εἰς ἄλληλα τῶν φύσεων πεφράχθαι φαμέν· μενούσης δὲ μᾶλλον ἑκατέρας τοῦτο, ὅπερ ἐστὶν, ἰδίῳ σαρκὶ νοεῖσθαι τὸν Λόγον.

Aſſerimus factam in Chriſto conjunctionem, utraque Natura in ſuo ſtatu manente, & intellecta. *Et rurſum*: Dicimus nullam factam fuiſſe naturarum confuſionem, nec unam in aliam fuiſſe converſam, ſed utraque ita, ut erat, manente, carni Verbum copulatum intelligimus.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς βίβλου τῶν χρήσεων.

EJUSDEM

Ex Libro Auctoritatum.

Καὶ οἱ μὲν μίαν φύσιν ἀναίρεσιν τῆς προσληφθείσης ἐξ ἡμῶν τοῦ Θεοῦ Λόγου τελείας ἀνθρωπότητος ἐπὶ σωτηρίᾳ τῶν ὅλων ἐκδιδάσκουσιν· οἱ δὲ δύο ὑποστάσεις, ἤγουν φύσεις, κατὰ διαίρεσιν, καὶ χωρισμὸν ἐκπαιδεύουσιν· ἀλλ' ὁ καθ' ἕνωσιν τὴν κατ' οὐσίαν, ὡς τοῖς ἁγίοις δοκεῖ Πατράσιν, ὡς ἑκατέρας αὐτὰς τῆς ἀληθείας διαμαρτάνειν.

Alii docent unam Dei Verbi Naturam ad tollendam, evertendamque illam humanam, Dquam ex noſtra ſpecie pro communi omnium ſalute Verbum aſſumpſit: alii tradunt duas in Chriſto Hypoſtaſes, ſcilicet naturas ab ſe invicem ſubſiſtentia diſtinctas, & ſejunctas, non autem conjunctione naturali ſibi copulatas, ut ſanctis Patribus videtur.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς πρὸς Ἴουστον ἐπίσκοπον Ῥώμης ἐπιστολῆς.

[c] EJUSDEM

Ex epiſtola ad Juſtum epiſcopum Romæ.

Ἐγὼ γὰρ οὔτε ἐλέγχομαι πεφρονηκὼς ἕτερόν τι πώποτε παρὰ τὸ δοκοῦν τῇ ἀληθείᾳ, οὔτε παθητὸν ἐρηκά ποτε τὴν Θείαν τοῦ Λόγου φύσιν· καὶ μὴν βραχύ· οἶδα δὲ καὶ ἀπαθῆ τὴν τοῦ Θεοῦ φύ-

Ego profecto neque cogitavi quidquam contra verum dogma; nec unquam dixi divinam Verbi naturam pati poſſe. *Et paullo poſt*: novi Dei naturam impaſſibilem eſſe, & incorruptam, & immutabilem vel in ipſamet

a Hinc liquet hoc Cyrilli opus fuiſſe ſaltem in libros VI. diſtributum, quanquam liber duntaxat II. memorentur a Facundo XI. 7. Theodoreto *lib. ὅτι παπὴρ ἀεὶ γεννᾷ* aliiſque.

b Vide infra præclarum aliud excerptum ex eadem interpretatione.

c In editis D. Cyrilli Epiſtolis nulla hoc nomine inſcripta legitur. Et ſane D. Cyrilli tempore ſedem Romanam tenuit Cæleſtinus, poſt Cæleſtinum Sixtus III. poſt Sixtum Leo, ſub cujus Pontificatu Cyrillus e vita migravit. Quis ergo fuit ille Juſtus Epiſcopus Romæ, cui Cyrillus ſcripſiſſe dicitur? id eruditis conſiderandum relinquo.

samet humana natura, & unum in utraque, & ex utraque Christum confitemur.

σιν, καὶ ἄξεπτον, καὶ ἀναλλοίωτον κἂν τῇ τῆς ἀνθρωποτητος φύσει, καὶ ὃν ἐν ἀμφοῖν τὸν Χριστόν.

THEODOTI EPISCOPI ANTIOCH.

Ex [b] *Libro contra* [c] *Synusiastas*

Sciant omnes, nos, quum Christum duabus naturis conflatum asserimus, tribuere unicuique, quod ei convenit, & omnia de una eademque persona prædicare.

ΘΕΟΔΟΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.

Ἐκ τῶν κατὰ Σωσιασταῶν.

Ἴσωσαν ὅτι ἡμεῖς τὸν Χριστὸν δύο φύσεις ὁμολογοῦντες, ἑκατέρᾳ μὲν φύσει τὰ προσφορα νέμομεν· ἀλλὰ πάντα καθ' ἑνὸς προσώπου τοῦ υἱοῦ κατηγοροῦντες.

PAULI EPISCOPI EMESENI

Ex [d] *oratione ab ipso habita in Alexandrinorum ecclesia, præsente patriarcha Cyrillo, eui Cyrillus ipse plausit, eam valde probans, summisque laudibus efferens, adjecitque statim & ipse suam, in qua ait,* hausimus nobis aquam.

Vide & Johannem duas de Christo naturas prædicantem, & unum filium. Aliud est tabernaculum, aliud, quod tabernaculum ipsum inhabitat; aliud templum, & aliud templum ipsum inhabitans, Deus scilicet. Dictum perpende. Non dixit alius, & alius, tanquam de duabus Personis, vel duobus Christis, vel Filiis, sed *aliud* & *aliud*, tanquam de duabus naturis.

ΠΑΥΛΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΜΕΣΗΣ.

Ἐκ τοῦ ῥηθέντος ἐν τῇ Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίᾳ λόγου ὑπ' αὐτοῦ, παρουσίᾳ Κυρίλλου πατριάρχου, οὗ ἀφήμησε, καὶ ἀπεδέξατο, καὶ ἐνεκωμίασεν ἄθυς ἐπαινῶν καὶ αὐτὸς λόγον, ἐν ᾧ φησιν, ἠντλήσαμεν ἡμῖν ὕδωρ.

Ὅρα καὶ τὸν Ἰωάννην δύο φύσεις κηρύττοντα, καὶ ὃν υἱόν, ἕτερον σκήνη, καὶ ἕτερον τὸ σκηνοῦν, ἕτερον ναός, καὶ ἕτερον ὁ ἐνοικῶν Θεός. προσεχε τῷ λεγομένῳ. οὐκ εἶπεν ἕτερος, καὶ ἕτερος, ὡς ἐπὶ δύο προσώπων, ἢ Χριστῶν, ἢ δύο υἱῶν· ἀλλ' ἕτερον, καὶ ἕτερον, ὡς ἐπὶ δύο φύσεων.

EUSTATHII ANTIOCH. EPISCOPI

Ex [e] *interpretatione in psalmum XV*

Misit Dominus Filium suum genitum ex Muliere. Non genitos ait, sed genitum. Unica enim est persona. Non dixi unicam naturam (absit enim, ut hoc dicamus) neque unam eandemque esse substantiam carnis, & divinitatis, sed unum dixi Dominum Jesum Christum, per quem omnia facta sunt.

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ.

Ἐκ τῆς ἑρμηνείας τοῦ ιε'. ψαλμοῦ.

Ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γεγόμενον ἐκ γυναικὸς, οὐ γεγομένους, ἀλλὰ γεγόμενον· μοναδικὸν γὰρ τὸ πρόσωπον· οὐκ εἶπον μοναδικὴν τὴν φύσιν· ἄπαγε μὴ γένοιτο· οὐδὲ τὴν αὐτὴν οὐσίαν σαρκὸς, καὶ Θεότητος· ἀλλ' εἶπον ὅτι κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγ-

GREGORII NYSSENI AD PHILIPUM MONACHUM.

De [f] *Arianorum objectione, cujus initium: animæ vitium est.*

Et si enim ineffabili, & arcana conjunctione utraque sint unum, non tamen unum

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΝΥΣΣΗΣ.

Πρὸς Φίλιππον μονάζοντα περὶ τῆς τῶν Ἀρειανῶν ἀντιθέσεως, ἧς ἡ ἀρχὴ, ἡ κακία γεγομένη ἐστὶ ψυχῆς.

Κἂν γὰρ ἀῤῥήτῳ, καὶ ἀφράστῳ συνάφειᾳ τὰ συναμφότερα ᾖ, ἀλλ' οὐ τῇ φύσει· διὰ τὸ ἀσύγχυτον

---

a Theodotus Antiochiæ Episcopus vir integritate morum, atque doctrina præstantissimus, qui Concilio Ephesino contra Nestorium interfuit, a quo se nunquam fuisse reprehensum gloriatur Theodoretus *Epist.* 115. *ad S. Leonem*, idque sibi magno adjumento fore putavit, ut ab exilio revocaretur.

b Nulla quod ego sciam, hujus operis mentio apud scriptores Ecclesiasticos. Memorantur autem Theodoti Epistolæ Synodicæ *in Conc. Hierosolym.* cui Theodotus præfuisse dicitur. Labbei Tom. II. nec non tres in Ephes. homiliæ, una contra Nestorium, duæ in Natalem Salvatoris nostri.

c Synusiastas memorat Chrysostomus epistola ad Cæsarium Tom. III. pag. 743. ad quem locum notatur hoc nomine appellari Apollinaristas. Cujus denominationis causam aperit Greg. Nazian. *Orat.* 46. *p.* 722. διαβεβαιῶνται περὶ τοῦ καθελεῖν αὐτὸν υἱὸν ἀνθρώπου εἶναι, καὶ καταλιπεῖν ἰδίαν ἐπαγόμενον σάρκα ἐκείνῃ, ὡ ὃν πρὸς οὐρανοῖς ἔχων ἐτύγχανε, προαιώνιον τινα καὶ συνασωμένην. *Affirmabat eum, antequam descendisset filium hominis fuisse, & descendisse carnem propriam adducentem, illam, quam in cœlis habebat, ante sæcula suæ substantiæ conjunctam.*

d Ex hac eadem Orat prodiit excerptum in edito Leontii opere contra Eutych. Tom. IX. Bibl. PP.

e Ex Eustathii commentariis in aliquot Psalmos protulit excerpta quædam clar. vir Jo. Alb. Fabricius *Bibl. Græc. T. VIII. p.* 184.

f Scripsit ergo Nyssenus, si Leontio fides habenda, adversus Arianos, quod opus non amplius extare norunt eruditi.

χυτόν φημι· ἕτερον γὰρ τὸ Θεῖον παρὰ τὸ σῶμα· ἐπείσακτον γάρ· ὁ τοίνυν Χριστὸς δύο ὑπάρχων φύσεις, καὶ ἐν αὐταῖς ἀληθῶς γνωριζόμενος, μοναδικὸν πρόσωπον ἀσύγχυτον ὅμως.

A sunt natura, propterea quia nulla in iis confusio contigit. Aliud enim est divinitas, aliud corpus. Hoc enim assumptum est, & prorsus adventitium. Christus ergo duas naturas continet, & in hisce vere subsistere dignoscitur. Unam tamen præsefert personam sine ulla confusione subsistentem.

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

Ἐκ τῆς πρὸς αὐτούς.

Εἰ γὰρ καὶ ἐν δύο φύσεσι νοεῖται, καὶ ἔστιν ὁ Χριστὸς, ἀλλ' οὖν ἴσμεν υἱόν.

EJUSDEM

Ex libris contra eosdem.

Etiam si Christus in duabus naturis concipiatur, & in iis vere subsistat; unum tamen Filium eum esse novimus, atque con-
B fitemur.

ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἐκ τοῦ εἰς τὸ, ἐγὼ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα μου.

Φαίνεται δὲ τιμὴ διάγνωσιν τῆς φύσεων ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν λεγομένων.

CYRILLI HIEROSOLYMITANI

In dictum illud: Ego vado ad Patrem meum.

Patere (ait S. Pater) discrimen naturarum ex eorum diversitate, quæ de illis prædicantur.

ΤΟΥ̃ ΑΓΙΟΥ ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ

Ἐκ τῆς πρὸς τοὺς ὄχλους διαλέξεως.

Ὁ μίαν ἐκ δύο κατασκευάζων φύσιν, χρᾶσιν, καὶ σύγχυσιν πάντως εἰσάγει.

S. AMBROSII.

Ex [a] *disputatione ad turbas.*

C

Qui naturam unam ex duabus compositam adstruit, profecto commixtionem & confusionem inducit.

Καὶ μετὰ βραχέα.

Et paulo post.

Δύο ἐπὶ τοῦ Χριστοῦ ὁμολογοῦμεν φύσεις ἀδιαιρέτως ἀῤῥήτῳ εἰώσει, καὶ μηδαμῶς ἀλλήλων χωριζομένας, ἢ συγχεομένας, δηλονότι τοῦ ἑκάστου ἔχοντος ἰδιώματος, νοουμένας τε, καὶ σωζομένας, εἰ καὶ οὐδαμοῦ Χριστὸν υἱὸν μονογενῆ· τὰ γὰρ σωαμφότερα οὖσα ἀπετέλεσεν ἡμῖν Χριστὸν, καὶ δὲ μίαν φύσιν.

Confitemur duas in Christo naturas, sibi invicem ineffabili modo conjunctas, & negamus unam ab alia secerni, vel unam cum alia confundi. Quia videlicet sua cuique manet integra proprietas, ut mente concipitur, etiamsi unum Christum, Filium unigenitum in utraque subsistere probe sciamus. Nam utraque nobis confecit unum
D Christum, non unam naturam.

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

Ἐκ τῆς πρὸς Φιλοπόνους.

Κἂν δύο ἐπισάμεθα ἐν Χριστῷ φύσεις, οὐδαμοῦ μὴ δύο εἶναι υἱοὺς, ἀλλ' οὖν ὅμοιον τῷ πατρὶ κατὰ τὸ ἀόρατον· ὅμοιον τῇ μητρὶ, κατὰ τὸ ὁρατὸν.

EJUSDEM

Ex [b] *epistola ad Philoponos.*

Etiamsi duas in Christo naturas esse certo sciamus; tamen haud esse duos filios intelligimus, sed unum dumtaxat similem Patri secundum invisibilem substantiam, similem matri secundum substantiam visibilem.

SE

---

a Nullum Ambrosii opus hoc titulo perscriptum occurrit in luculentissima Parisiensi editione. Utrum autem excerptum hoc, & subsequens depromptum fuerit ex aliquo Ambrosii opere edito sub diverso titulo, videant Eruditi. Mihi profecto tantum otii non suppetit, ut hujus rei gratia omnia Ambrosii opera percurrere possim.

SEVERI PATRIARCHÆ ANTIOCHENI SENTENTIÆ

Ex interpretatione

ANTONII BONGIOVANNI

Cum notis ejuſdem.

ARGUMENTUM.

AFfert deinde Leontius plura Severi Eutychianorum patroni teſtimonia, quibus eum ſibi contradicere oſtendit, atque ita adverſarios ſuis ipſorum armis configit. Deprompta vero ſunt hæc teſtimonia ex iis operibus quæ jamdiu cum auctore ſuo perierunt. Prodeat ergo primum.

SEVERUS HÆRETICUS MISOPHYSITA

Auctoritatibus Julii, & Ambroſii hoc ſubdit.

QUi proprietates agnoſcit, quique conjunctionem diligenter obſervat; is neque naturas inficiabitur, nec ipſarum copulam ignorabit.

EJUSDEM

[b] *Severi ex libris contra Grammaticum.*

Duas in Chriſto naturas concipimus, unam creatam, alteram increatam. Nemo vero concilio Chalcedonenſi ridiculum hoc crimen obiecit, quod in Emmanuele duas naturas aſſeruerit; nemo unus, inquam, hoc objecit, ſed illud potius ei vitio vertendum putavit, quod concilii patres ex duabus naturis Chriſtum compoſitum, Cyrillum ſecuti, minime docuerint. Nos autem inſtare nunquam ceſſabimus. Oſtendat aliquis ſynodum Chalcedonenſem aut Leonem in ſuis libris confiteri vel *Hypoſtaticam unionem*, vel naturalem conjunctionem, vel ex duabus naturis unum Chriſtum, vel Dei verbi naturam unam *incarnatam*; id, inquam, oſtendat, Et tunc una cum ſapientiſſimo Cyrillo dicemus eos mente ſola deprehendere diſcrimen, quod inter illa duo, quæ ineffabili modo conjuncta ſunt, intercedit, atque dignoſcere utrumque in unum convenisſe, & aliam eſſe naturam verbi; & aliam naturam carnis, quæ ſibi invicem copulata, & conjuncta duo manere mente percipient, etiam ſi reipſa minime disjungantur.

LEONTIUS.

Quamquam qui hæc dicit, idem in ſua ad [c] Nephalium fidei formula teſtatur eſſe *abſurdum omnium maximum duas de Chriſto naturas prædicare, quamvis id a plerisque ſanctis patribus aſſertum fuerit*. Et poſt hæc:

ΣΕΒΗΡΟΥ ΤΟΥ ΑΙΡΕΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΜΙΞΟΦΥΣΙΤΟΥ.

Ταῖς Ἰουλίου, καὶ Ἀμβροσίου χρήσεσιν ὅπως ἐπιλέγοντος.

Ὁ δὲ καὶ τὰ ἴδια γινώσκων, καὶ τὴν σύνοσιν φυλάττων, οὔτε τὰς φύσεις ψεύσεται, οὔτε τὴν ἕνωσιν ἀγνοήσει.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς κατὰ τοῦ γραμματικοῦ.

Δύο τὰς φύσεις ἐν τῷ Χριστῷ νοοῦμεν· τὴν μὲν κτιστὴν, τὴν δὲ ἄκτιστον· ἀλλ' οὐδεὶς ἐγράψατο τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον τὴν ἄλογον ταύτην γραφὴν, τί δήποτε δύο φύσεις ὡμόλογησαν περὶ τῆς τοῦ Ἐμμανουὴλ ἑνώσεως διαλαμβάνοντες· οὐδεὶς ταύτην ἔσπευσε τὴν κατηγορίαν, ἀλλ' ἐκείνην μᾶλλον δικαίως, τί δήποτε μὴ ἀκολουθήσαντες τῷ ἁγίῳ Κυρίλλῳ ἐκ δύο φύσεων ἔφασαν εἶναι τὸν Χριστόν· ἢ πασόμεθα λέγοντες, ὡς δείξαιμεν τὴν ἐν Χαλκηδόνι Σύνοδον, ἢ τὸν τόμον Λέοντος, τὴν καθ' ὑπόστασιν ἕνωσιν ὁμολογήσαντας, ἢ συνόδους φυσικὰς, ἢ ἐξ ἀμφοῖν ἕνα Χριστὸν, ἢ μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου σεσαρκωμένην· ἢ

„ τότε γνωσόμεθα, ὡς κατὰ τὸν σοφώτατον Κυ-
„ ρίλλον, θεωρίᾳ μόνῃ ἀναιρέοντες τὴν ἀσύγχυτον
„ διαφορὰν τῶν συνελθόντων ἀπορρήτως εἰς ἕν
„ ἴσασι, καὶ ὡς ἑτέρα ἡ τοῦ Λόγου φύσις, καὶ ἑτέ-
„ ρα ἡ τῆς σαρκός. καὶ ὡς δύο τὰ ἀλλήλοις συ-
„ νειλεγμένα καθορῶσι τῷ νῷ· διΐσωσι δὲ ἀδια-
„ δαμῶς.

Καί τοι γε ὁ ταῦτα λέγων, ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς πίστεως αὐτοῦ πρὸς Νηφάλιον, ὁ αὐτὸς φησι, τὸ λέγειν δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ, πάσης κατηγορίας ἐπιμεσον, εἰ καὶ ὑπὸ πλειόνων πατέρων εἴρηται·

---

a Quomodo Leonti, auctoritatem hanc Severo nunc tribuis, qui in contra Neſtorian. & Eutych. libris eam Julii eſſe dicis? quomodo item lib. de ſectis eam non Julio, neque Severo tribuis, ſed Timothee Apollinariſtæ?

b Severi contra Jo. Grammaticum mentio fit in catena ad Cantica S. Scripturæ, & in actis Concilii Later. an 649. *Tom. VII. Lab. p.* 308. Johannis item Apologia Concilii Chalc. memoratur in Anaſtaſii Hodego *p.* 90. & 46.

c Memorat hoc opus Anaſtaſius in Hodego, nec non Evagrius III.

ρηται· ϗ μεθ' ἕτερα, ϗ μὴ ἔπηξ ὡς τῇ λέξει τῶν δύο φύσεών τινες τῶν πατέρων ἐχρήσαντο· ἐχρήσαντο γὰρ ἀδιαβλήτως ὥσπερ εἴπομεν· κατὰ δὲ τὸν χρόνον τοῦ ἁγίου Κυρίλλου τῆς νόσου τῶν Νεσοριῶν καινοφωνιῶν τὰς ἐκκλησίας ἐπιεμομένης, ἐπὶ πλέον ἡ λέξις ἀπεδοκιμάσθη.

Ὥστε εἰ, ὦ ὗτος, ϗ πάλαι ἀδόκιμος, ϗ ἐπὶ πλέον μετὰ Νεσόριον· πῶς ἂν ἀδιαβλήτως ἐχρήσαντο αὐτῇ; εἶτα δὲ εἰ διαβέβληται, ϗ ἀπεδοκιμάσθη κατὰ Νεσόριον, πῶς ἡ κατὰ τόδε γραφεταί τις, ἢ κατηγορεῖ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου μετὰ Νεσόριον ὄσης· ἀλλὰ διότι μὴ ϗ ἐκ δύο λέγει ϗ τὴν καθ' ὑπόστασιν σύνωσιν Χριστοῦ· ὅτι δὲ λέγει τόδε, τίς ἀμφιβάλλει; εἰ γὰρ ἡ σύνοδος ψηφιζομένη φησὶν ὅτως, τὰς τοῦ μακαρίου Κυρίλλου τοῦ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐκκλησίας ἡγουμένου πομπὰς συνοδικὰς ἐπιστολὰς πρὸς Νεσόριον, ϗ πρὸς τὰς τῆς ἀναστολῆς δεχόμενα, ἁρμοδίας ὄσας εἰς ἔλεγχον τῆς Νεσορίου φρενοβλαβείας, ἐν αἷς ἐπιστολαῖς ϗ τὴν φυσικὴν, ϗ τὴν καθ' ὑπόστασιν σύνωσιν ἐφη ὁ πατήρ· πῶς ἔχει τὰ αὐτὰ ὁμολογεῖ, ᾧ συμφωνεῖ, ϗ ὃν ἀποδέχεται ἐν τοῖς δε; ἡμῶν δὲ προλεγόντων τε, ϗ συλλεγόντων τὸ ἐκ δύο φύσεων εἶναι τὸν Κύριον, μὴ τὸ ϗ ἐν δύο φύσεσιν εἶναι, ϗ λεγόντων ϗ τὴν σύνοδον, ϗ πᾶσαν φύσιν, ϗ ἄγγελον ἐξ οὐρανοῦ, εἰ μὴ ὕτως ἐφρόνουν, ἀναθεματιζόντων, ὅτι μὴ καταδέχονται αὐτοὶ τόδε; συνομολογεῖν λέγοντες ϗ τὸ ἐκ δύο μετὰ τὸ ἐν δύο σὺν ἡμεῖν, ϗ Σεβῆρον, ϗ Διόσκορον, ϗ τοὺς μετ' αὐτοὺς, εἰ μὴ ὕτως ἐφρόνουν, ἀναθεματίζειν αἱρόμενοι. Φλαυιανὸς τε τοῦ μακαρίτου τῆς ἐκθέσεως ἐχούσης, ϗ μίαν δὲ φύσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου σεσαρκωμένην μίαν, ϗ συνανθρωπήσασαν λέγειν ὃ παραιτούμεθα, ὅτι τὸν ἐξ ἀμφοῖν ἕνα Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν· ϗ τοῦτο τῆς συνόδου ποτνιωμένης, πῶς ἔχει κατὰ πάντα τόδε τρόπον συμφθέγγεται ἡ σύνοδος; Λέων δὲ ὁ θαυμασιος μιᾷ κυρώσει, ϗ σιωπῇ πάντα τόδε τὰ κατὰ Νεσορίου ἐρημήνια ἐν τῇ ἐν Ἐφέσῳ συνόδῳ ὑπὸ τοῦ μακαρίου Κυρίλλου ἐπισφραγίζεται, ϗ χρηοῖ λέγων· τὰ μήτε τῆς πρότερον ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου, ἧς τιν ὁ τῆς ὁσίας μνήμης Κυρίλλος τότε προήδρευσεν κατὰ Νεσορίου ἰδικῶς πραχθέντα διαμεμένηκεν, μή πως ἡ τότε κατεδικασθεῖσα δυσσέβεια δι' αὐτὸ τοῦτο καθ' ὑτιῶν ἑαυτὴν ἀπατήσῃ· ὅτιπερ Εὐτυχὴς δικαίως ἀναθεματισθεὶς καταβέβληται· ἡ καθαρότης γὰρ τῆς πίστεως, ϗ διδασκαλίας, ἣν τῷ αὐτῷ πνεύματι κηρύττομεν, ὥσπερ οἱ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν, ϗ τὸν Νεσορίου, ϗ τὸν Εὐτυχοῦς μὴ ἦν ἡγεμόνων αὐτῆς ἐπίσης κατεδικάζει, ϗ διώκει κακοδοξίαν. ἀκουέον δὲ ἔτι τοῦ λέγοντος, ὅτι ϗ πλείους τῆς πατέρων ἀδιαβλήτως ἐχρήσαντο φωνῇ, τῇ ἐν δύο ἐπὶ Χριστοῦ. ϗ ὅτι ὐχ ὡς λέγουσαν τὸ ἐν δύο γράφηται τὴν σύνοδον, ἀλλ' ὡς τὸ ἐκ δύο μὴ εἰπεῖν, ϗ τὰ λοιπὰ, ἃ φησίν· οὐκ οἶδα γὰρ πῶς λαθὼν ἑαυτὸν, ὥσπερ ἐν ὕπνῳ λαλῶν, ἐν τοῖς ἑαυτοῦ συγγράμμασι πάλιν φησί· νύκτωρ, ϗ μεθ' ἡμέραν τοῖς βιβλοις τῆς πατέρων στρεφόμενος, ἔτι τινὰ μέχει ϗ νῦν τῆς πατέρων αἱρεῖν ἐδυνήθη, φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ δοξάζον-

A *ne dicas*, inquit, *nonnullos patres hoc verbo duarum naturarum esse usos; nam tum eo vocabulo uti eis impune licuit, ut jam diximus, non item & D. Cyrilli tempore, quo, dum per ecclesias Nestoriana lues grassabatur, ea vox magis magisque rejecta fuit.*

Si ita est, insane, rejecta ergo jam antea fuit, & multo magis post Nestorium. Quod quum ita sit, quomodo ergo patribus illis ea voce uti licuit? Præterea si vocabulum illud rejectum fuit in judicio contra Nestorium, cur nemo cœtum Chalcedonensem Nestorio posteriorem de hoc ipso, quo is usus est, redarguit? sed id unum ei
B vitio vertit, quod e naturis duabus minime compositum Christum asserat, nec earum in una subsistentia conjunctionem profiteatur. Quod autem hoc dicat & sacra synodus, quis dubitat? si enim illa suis ferendis decretis ita loquitur: *Suscipimus D. Cyrilli, qui ecclesiæ Alexandrinæ præfuit, contra Nestorium, & Orientales episcopos synodales epistolas, quæ Nestorium ipsum suæ dementiæ clare convincunt.* Quibus in epistolis Sanctus Pater naturalem conjunctionem in una eademque subsistentia confitetur; quomodo synodus ipsa non est in eadem sententia, ac ille, quicum omnino consentit, & quem hac in re maxime probat, amplectiturque? Quum
C porro nos uno ore fateamur, prædicemusque Christum Dominum ex duabus naturis esse compositum, eundemque simul in duabus iisdem naturis subsistentem; quumque asseramus, & conjunctionem, & naturam utramque, parati, vel Angelum ipsum cœlo descendentem, nisi idem crederet, execrari; cur eadem & ipsi non credunt, profitenturque nobiscum Christum cum ex duabus naturis componi, tum in hisce subsistere? Cur & Severum, & Dioscorum, eorumque sectatores aliter sentientes, non damnant, atque proscribunt? Et cum felicis memoriæ Flavianus in sua Fidei expositione dicat, *Unam Dei Verbi Naturam incarna-*
D*tam, eamdemque humanitatem assumpsisse prædicare non dubitamus, propterea quia ex duabus naturis unus Dominus noster Jesus Christus componitur*; quumque sacra synodus eadem hæc veneretur: quomodo non idem in his omnibus & ipsa cum Flaviano sentit? D. autem Leo sententia, & decreto suo confirmat, rataque habet omnia quæ in Concilio Ephesino contra Nestorium a D. Cyrillo prolata fuerunt. *Firma maneant*, inquit, *Concilii Ephesini (cui felicis recordationis Cyrillus præfuit) contra Nestorium acta, ne forte tum damnata impietas per hoc ipsum illo modo se decipiat. Quandoquidem Eutyches*
E *jure ac merito a Christi fidelium communitate expulsus est, & ab sede sua dejectus. Nam pura Fides, & ea simplicissima disciplina (quam nos eo, quo Sancti Patres, animo & affectu prædicamus) eadem sententia damnat prava Nestorii, & Eutychetis, eorumque sectatorum dogmata, omniumque istorum nefariam sententiam iisdem telis configit.* Sed redeamus iterum ad eum, qui fatetur plures Sanctos Patres dixisse Christum duabus in naturis subsistere, concilium vero Chalcedonense non ideo reprehendi, quod id ipsum dixerit, sed quia Christum eundem ex dua-

bus compositum haud affirmarit, & reliqua, quæ ipse deblaterat. Verumenimvero is, nescio quomodo suimet ipsis oblitus, & quasi somniando alibi suis in libris ita loquitur: *Ego die noctèque revolvens Sanctorum Patrum volumina, neminem adhuc invenire potui, qui duas inesse Christo naturas affirmarit, ut judicaverunt Concilii Chalcedonensis Patres, qui & in duabus naturis eum subsistere pronunciarunt.* Hæc, nisi sanctitas argumenti, de quo agitur, reverentiam auditoribus incuteret, nonne risum atque cachinnum eis moverent? Etenim sui quodammodo oblitus, ut ajebam, vel mentis imbecillitate, vel ita Deo permittente (quo enim verbo utar nescio) sibimet ipsi turpiter contradicit. Porro nobis propositum non erat (testor Deum) homini eadem, qua nos, imbecillitate prædito exprobrare ignorantiam, nec ipsius inconstantiam sermonis apud alios decantare, sed adversus ejus dogma duntaxat sermo nobis susceptus est. Cui dogmati quum is mordicus hæreret, quumque se judicio Universalis Concilii committere nollet, atque propterea regalibus decretis, & Ecclesiastica sententia fuerit ab Sede Antiochena dejectus: necesse fuit accurate describere ingenium atque indolem hujusce viri, ne forte simpliciores homines ejus celebritate, & fama de eo concepta deciperentur, exciperentque nulla præmissa disquisitione, qualemcumque ipsius doctrinam. Talis enim vir ille deprehenditur & in aliis, quæ subjiciuntur, ejus operibus, ubi constans, ut ita dicam, inconstantia semper occurrit.

„ πι, καθάπερ οἱ ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντες „ ἔδοξαν, καὶ ἐν δυσὶν αὐτὸν ἀπεφήναντο φύσεσι. Ταῦτά γε, εἰ μὴ τὸ τῆς ὑποθέσεως τῷ ζητουμένων σεπτὸν πρὸς ἀλάβειαν ἄγῃ τὸν ἀκροατήν, οὐκ εἰς ἄμετρον ἐκχύσει γέλωτα; οὕτως ἐν αὐτοῦ ἑαυτὸν ἀμνημόνως, ἢ ἀταλοφρόνως, ἢ θεηλάτως οὐκ οἶδα πῶς λέγειν ἀντικαπιράσαντος. καὶ ἡμῖν μὲν σκοπὸς οὐκ ἦν, ὡς ὁ κύριος μάρτυς, ἀνδρὸς ὁμοφυοῦς ἄγνοιαν ὀνειδίζειν, ἢ σαθρότητι λόγων ἀλλοτρίων ἑτέροις δημοσιεύειν· ἀλλ' ἐπὶ τὸ μὲν κατ' αὐτὸν δόγμα κεκίνηται· ὁ δὲ θερμῶς ἀντιποιησάμενος τοῦδε τοῦ δόγματος, αὐτὸς οὕπω ἔφθη πανεκκλησίῳ συνόδῳ κατακριθῆναι· ἀλλὰ ψήφοις βασιλικοῖς, καὶ ἱερατικοῖς ἐκβληθῆναι τοῦ θρόνου τῆς Ἀντιοχέων, ἀναγκαῖον παρεστῆναι τὴν ποιότητα τοῦ ἀνδρὸς, μή πως ἐκ τῆς τίνων περὶ αὐτοῦ φαξιασικῆς τὸ ὅλον προλήψεως εὐδόξου τισὶς ἐκείνης διδασκαλίαις ἀβασανίστως οἱ νηπιώτεροι κατισύροιντο. ἔστι γὰρ τοιός τε ὁ ἀνὴρ καὶ ἐν ἄλλοις τοῖς ὑποτεταγμένοις αὐτοῦ συγγράμμασι θεωρούμενος, καὶ σύμφωνος, ὡς εἰπεῖν, τὴν ἀσυμφωνίαν ἑαυτοῦ γινώσκειν,

EJUSDEM SEVERI

Ex lib. III. contra Grammaticum, cap. 9. vel 13

Verum duas naturas, inquis, haud inficiatur clarissimus Cyrillus, quandoquidem ille confitetur aliam esse naturam Dei Verbi, & aliam carnis, anima, & ratione præditæ. Fateor id ipsum & ego, quemadmodum nec illud nego, concilii nempe Chalcedonensis patres, D. Cyrilli verbis inhærendo pronunciasse (quod nobiscum fatetur & Nestorius) duas in Christo naturas, ab se invicem Divinitate, & humanitate plane diversas.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ.

Ἐκ τοῦ κατὰ τοῦ γραμματικοῦ λόγος ξίτος, κεφ. θ'. ἢ ιγ'.

Ἀλλὰ λέγεις, ὡς οὐκ ἀρνεῖται· ὁ δοκιμώτατος Κύριλλος δύο φύσεις ὀνομάζειν· ἑτέρα γὰρ ἡ τοῦ Λόγου, καὶ ἑτέρα ἡ τῆς ἐμψύχου, καὶ νοεροῦ σαρκός. σύμφημι κἀγώ, καὶ ὡς οἱ ἐν Χαλκηδόνι συνελθόντες, ἃ μὲν συνομολογεῖ καὶ Νεστόριος, ἡμῖν ἐκ τῆς Κυρίλλου φωνῶν παρατίθενται, δηλαδὴ τὸ φύσεις εἶναι δύο. καὶ διαφόρους τὴν οὐσίαν, Θεότητι, καὶ ἀνθρωπότητι.

EJUSDEM

Ex lib. III. contra eundem Jo. Grammaticum Cæsariensem, cap. 17.

Duas in ipso naturas intelligimus, unam creatam, alteram increatam, inter quas magnum interesse discrimen confitemur.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς κατὰ τοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου Γραμματικοῦ, τοῦ Καισαρέως λόγος γ'. κεφ. ιζ'.

Τὴν διαφορὰν δεχόμενοι, δύο τὰς φύσεις ἐν αὐτῷ νοοῦμεν, τὴν μὲν κτιστὴν, τὴν δὲ ἄκτιστον.

EJUSDEM

Cap. IX.

Duas de Christo naturas prædicare, commune nobis est cum Nestorio; quemadmodum & discrimen inter utramque confiteri.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Κεφ. θ'.

Τὸ δύο φύσεις λέγειν, εἶτ' ἂν ὀνομάζειν κοινὸν ἡμῖν, καὶ Νεστορίῳ, μέχρι τοῦ γινώσκειν τὴν διαφορὰν Θεοῦ Λόγου, καὶ τῆς σαρκός.

A

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

Ἐκ τῆς πρὸς Σόλωνα ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ, ἦλθεν εἰς τιὼ ἐμὼ μετριότητα.

Τὰ, ἐξ ὧν ὁ Ἐμμανουὴλ ὑφεστήκει καὶ μετὰ τιὼ ὕπωσιν, καὶ ἃ τέθραπται, ὑφέστηκε καὶ ἐν τῇ ἑνώσει, καὶ ἐν μιᾷ ὑποστάσει θεωρούμενα, καὶ οὐκ ἐν μονάδι κατ' ἰδίαν ὑπόστασιν, ἕκαστον ἰδιοσυστάτως θεωρούμενον.

EJUSDEM

Ex epistola ad[a] *Solonem cujus initium*: pervenit ad moderationem nostram.

Ea, ex quibus Emmanuel subsistit post conjunctionem, quin unum in aliud convertatur, substiterunt & in ipsa naturali conjunctione, quæ sane considerari debent in una eademque *Hypostasi*, neque per se urumquodque subsistere peculiari sua subsistentia fretum intelligitur.

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

B

Ἐκ τῆς πρὸς τὸν γραμματικὸν λόγου β'. κεφ. πρώτου.

Καὶ ἔτι, ἐξ ὧν ἡ ἕνωσις, μενόντων ἀμειώτων, καὶ ἀναλλοιώτων, ἐν συνθέσει δὲ ὑφεστώτων, καὶ οὐκ ἐν μονάσιν ἰδιοσυστάτοις.

EJUSDEM

Ex lib. II. cap. I. contra Grammaticum.

Manentibus integris, & immutatis iis, ex quibus conjunctio facta est, quæ quidem in compositione subsistunt, non tamen in unitatibus propria subsistentia præditis.

LEONTIUS.

Ἰδοὺ τότε ἀμείωτον κατὰ ποσὸν, καὶ ἀναλλοίωτον κατὰ ποιὸν λέγειν φυσικὸν συνωθεῖται. καὶ μετά τινα· καὶ ὡς τὰ, ἐξ ὧν εἷς ὁ Χριστὸς ἐν τῇ συνθέσει, πλείως, καὶ ἀμειώτως ὑφέστηκε.

En cogitur fateri *integrum* secundum quantitatem, & *immutabile*, secundum naturalem qualitatem. Et post quædam alia: *Ea ex* C *quibus Christus componitur, in compositione ipsa manserunt integra, & perfecta.*

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃ ΣΕΒΗ̃ΡΟΥ

Ἐκ τῆς πρὸς Σέργιον τὸν γραμματικὸν δευτέρας ἐπιστολῆς.

Καὶ καταπέπληγμαι λίαν πῶς καὶ συνθεσιν ὀνομάζεις τιὼ σάρκωσιν· ἔστιν ὅπως καὶ πάλιν λέγεις μιᾶς γεγονυίας καθάπαξ οὐσίας, ἢ ποιότητος· ἆρα γὰρ ἤρχθη μὲν ἡ ἕνωσις ἐκ συγχύσεως, καὶ πέπαυται δὲ ἡ συνθεσις, καὶ εἰς μίαν οὐσίαν μετεχώρησεν; ἵνα, ὡς λέγεις, ἡ ἁγία Τριὰς φυλαχθῇ Τριὰς, καὶ μὴ περιττὸν προσωπον παραδέξηται· καὶ πάλιν· καὶ οἴει τοῦτο πρὸς μίαν οὐσίαν ἄγειν τὰ τῇ φυσικῇ ποιότητι διαφέροντα Θεότητι, καὶ ἀνθρωπότητι, ἐξ ὧν ἀσυγχύτως, καὶ ἀμειώτως ὑπάρχει Χριστός.

EJUSDEM HÆRETICI

Ex ep. II. ad Sergium Grammaticum.

Valde miror te compositionem vocare carnis assumptionem, qui alibi prædicas unam in Christo essentiam, & qualitatem. Numquid ex confusione cœpit conjunctio, & in essentiam unam versa desiit omnis compositio? ut *Sancta Trinitas*, ais, *maneat Trinitas, neve supervacaneam Personam assu-* D *mat*. Et rursum: *Et putas*, ait, *hoc ad essentiam unam redigere naturas duas, qualitate naturali, Divinitate scilicet, & humanitate, plane diversas, ex quibus integris, atque distinctis manentibus citra confusionem omnem subsistit Christus.*

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃ ΑΙΡΕΤΙΚΟΥ̃

Ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν Σέργιον ζ΄της ἐπιστολῆς.

Ἴσθι ἐν μὴ ὅπως ἔχειν τὸ ἀληθές· καὶ προσαποφήσαντός μου, καὶ δείξαντος πλειόνων μαρτυριῶν ἀποδείξαντος, ὡς οὐ χρὴ λέγειν τὸν Ἐμμανουὴλ μιᾶς οὐσίας τε, καὶ ποιότητος, καὶ ἑνὸς ἰδιώματος· καὶ πάλιν· οὐκ ἄν τις νῦν ἔχων εἴποι τιὼ τῦ Θεῦ Λόγου, καὶ τιὼ ἐμψύχου, καὶ ἔννου σάρκα, τιὼ ἐνωθεῖσαν αὐτῷ καθ' ὑπόστασιν, γεγονῆναι μιᾶς οὐσίας, καὶ ποιότητος.

EJUSDEM HÆRETICI

Ex ep. III. ad eundem Sergium.

Scito rem non ita se habere, quum ego planum fecerim, auctoritatibusque benemultis ostenderim dici non oportere Emmanue- E lem esse unius, & ejusdem essentiæ, & qualitatis, atque proprietatis. Et rursus: nemo sana mente præditus dicet naturam Dei Verbi, ejusdemque carnem animæ, & rationè præditam, in una subsistentia ipsi conjunctam esse unius essentiæ, & ejusdem qualitatis.

a Severi Epistola ad Solonem contra Euchytas memoratur a Fabricio *Bibl. Græc. Tom. IX. p.* 348.
b Scripsit Severus ad Sergium saltem tres Epistolas, ut ex Codice nostro liquet, ex quarum una extat fragmentum in Actis Concilii Later. an. 649.

A

EJUSDEM

Ex ep. ad eundem.

A Chriſti fidelium communitate ſegregandos judicamus eos, qui poſt aſſumptam carnem Chriſtum dividunt in naturas duas; quo ſane ſupplicio dignos eos cenſemus, non quod plures naturas, aut proprietates, aut operationes dicant, ſed quia duas eſſe prædicant.

LEONTIUS

B

At ſi *naturas*, *unam* nemo, ne litterarum quidem expers dixerit; eos vero, qui duas aſſerunt, a Chriſti fidelium ſocietate ſegregandos judicas: fatearis oportet eas eſſe vel tres, vel quatuor, vel decem, vel centum.

SEVERUS

Ex lib. contra [a] *Jo. Grammaticum Cæſareæ epiſcopum.*

Quamvis, ait, cum alii eccleſiæ patres, tum etiam Cyrillus ipſe dixerint Chriſtum C poſt naturalem conjunctionem in duabus diſtinctis naturis ſubſiſtere; quum poſterioribus tamen temporibus verbum hoc exploſum fuerit, quemadmodum diſtinctionem aſſerentibus & illud dicere vetitum, Chriſtum humana carne paſſum, quod ab Orthodoxis antea recte uſurpari conſueverat: nullus propterea defenſionis locus relinquitur concilii Chalcedonenſis patribus, qui Chriſtum in duabus naturis ab ſe invicem diſtinctis ſubſiſtere declararunt.

EJUSDEM ORATIONE

[b] *Quod impaſſibile ſit verbum.* D

Verbis inquit, inhærentes ſacrarum ſcripturarum, quæ carne Chriſtum paſſum eſſe prædicant, & probe ſcientes paſſionem extra paſſibile corpus haud egredi, quum dolor attingere nequeat impaſſibilem Divinitatem....

AMPHILOCHII SIDENI

Quem ſolum intrepido animo fuiſſe ferunt. [c] *Ex epiſtola contra ſynodum ſcripta ad Leonem imperatorem.* E

Confugient ad quosdam præceptores, qui duas naturas prædicarunt.

A

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

Ἐκ τῆς πρὸς τὸν αὐτὸν ἐπιστολῆς.

Ἀναθεματίζοντες τοίνυν τοὺς διαιροῦντας τὸν ἕνα Χριστὸν μετὰ τὴν ἕνωσιν τῇ δυάδι τῆς φύσεων, ἢ διὰ αὐτὸ τὸ λέγειν φύσεις, ἢ ἰδιότητας, ἢ ἐνεργείας ὑπαναθεματισθέντες τοῦτο φαμέν, ἀλλὰ διὰ τὸ λέγειν δύο.

ΛΕΟΝΤΙΟΥ

B

Ἀλλ' εἰ μίαν εἶναι τὰς φύσεις ἐδ' ἀγράμματός τις ἐρεῖ· δύο δὲ τοὺς λέγοντας αὐτὰς εἶναι ἀναθεματίζεις, ἢ τρεῖς, ἢ τέσσαρας, ἢ δέκα, ἢ ἑκατὸν εἶναι αὐτὰς ἐξ ἀνάγκης ὁμολογήσεις.

ΣΕΒΗΡΟΥ

Ἐκ τῶν κατὰ τῶν γραμματικῶν Ἰωάννου ἐπισκόπου Καισαρείας βίβλων τῶν αὐτῶν Σεβήρου.

Εἰ μὴ τὸ λέγειν ἐν δύο φύσεσιν ἀδιαιρέτοις ὑφεστᾶναι τὸν Χριστὸν μετὰ τὴν ἕνωσιν εἰρηκότισι C τοῖς πάλαι διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας, ἢ μὴ αὐτῷ Κυρίλλῳ· μετὰ ταῦτα δὲ ἀπηγορεύθη, καθάπερ μὴ τὸ λέγειν τῇ φύσει τῆς ἀνθρωπότητος παθεῖν τὸν Χριστὸν, καλῶς ὑπὸ τῶν ὀρθοδόξων λεγόμενον, ἀπηγόρευσε λέγειν τοῖς νοσοῦσι τὴν διαίρεσιν ἀντισάμενον· οὐδὲ ὅτῳ τοῖς ἐν Χαλκηδόνι συνελθοῦσιν ἀπολογίας τις ὑπελείπετο ἕτερος, ὁρισαμένοις ἐν δύο φύσεσιν ἀδιαιρέτοις γνωρίζεσθαι τὸν Χριστόν.

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

D

Ἐν τῷ ὅτι ἀπαθὴς ὁ Λόγος.

Καὶ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ἱερῶν γραμμάτων πειθόμενοι, κηρυττόντων αὐτὸν πεπονθέναι σαρκὶ, μὴ σαφῶς εἰδότες, ὡς τὸ πάθος ὁ πέρα τοῦ παθητοῦ διαβήσεται σώματος, προσψαύει γὰρ οὐδαμῶς τοῦ ἀπαθοῦς τῆς Θεότητος....

ΑΜΦΙΛΟΧΙΟΥ ΤΟΥ̃ ΣΙΔΗΣ

Ὃν φασὶ μόνον ἀπροσπαθῶς, καὶ ἀδεῶς ἔχειν τοῦτο ἐν τῷ συνόδῳ, ἐκ τῆς κατ' αὐτῆς γραφείσης ἐπιστολῆς πρὸς Λέοντα τὸν βασιλέα. E

Καταφεύξονται γὰρ εἴς τινας διδασκάλους δύο φύσεις εἰρηκότας.

TI-

a Nota Joannem illum Grammaticum, ad quem Severus ſcripſit, fuiſſe Cæſareæ Epiſcop.

b Hæc MS. memoratur a Fabricio Bibl Græc. Tom. IX. p. 345. apud Cl. virum Michaelem le Quien.

c Scripſit igitur hic Amphilochius contra Synodum ad Imp. Leonem, cujus rei nulla mentio, quod ego ſciam, apud Eccleſiaſticos ſcriptores. Hic Amphilochius interfuit Concilio an. 431. ejuſque ſcripta memorat Photius Cod. 230.

TIMOTHEI AULURI HÆRETICI MONOPHYSITÆ

Ex disputatione ad Alexandrinum Ca-nymum.

INTERPRETE

ANTONIO BONGIOVANNI

Cum notis ejusdem

ARGUMENTUM

FUit hic Timotheus monachus Ægyptius, in ecclesiastica historia celeberrimus, qui quum Eutychianorum erroribus impense faveret, damnatus proscriptusque fuit in concilio quodam Ægyptio, cui præfuit Proterius. Fortasse denominatus fuit Aulurus ἀπ' αὐλὸς canna quadam vacua, qua usus, ad monachorum cellulas accedere noctu consueverat, se angelum a Deo missum profitendo, eosque hortando, ut Timotheum (se videlicet) sequi mallent, quam Proterium. Quidam Ælurum eum dictum autumant ab αἴλουρος quod græce felem significat. Hic porro scripsit dissertationem quandam, cujus memoria una cum opere ipso jamdiu intercidit Ex hac Leontius profert quæ sequuntur, quibus idem Leontius abunde satisfacit. Sit ergo

ΤΙΜΟΘΕΟΥ ΤΟΥ ΑΥΛΟΥΡΟΥ ΤΟΥ ΑΙΡΕΤΙΚΟΥ

Τοῦ Μονοφυσίτου ἐκ τῆς πρὸς Ἀλεξανδρέα Κανυμον διαλέξεως.

Κύριλλός ἐστιν ὁ τῆς Ἀλεξανδρέων ἐπίσκοπος· οὗτος γὰρ διαφόρως τὸ σοφὸν τῆς ὀρθοδοξίας διαρθώσας κήρυγμα, πολύμορφος φανείς, τἀναντία δογματίσας ἐλέγχεται· ἐπεὶ μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου σεσαρκωμένην χρὴ λέγειν ὑποθέμενος, ἀναλύει τὸ ὑπ' αὐτοῦ δογματισθὲν, καὶ δύο φύσεις ἐπὶ Χριστοῦ προσβάλλων ἀλίσκεται· καὶ ὅτε σαρκὶ παθεῖν τὸν Θεὸν ἀποφαινόμενος Λόγον, τοὐναντίον φησὶν οὐδενὶ τρόπῳ τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἀναδέξασθαι πάθος· ἀλλ' ἐναντίος τοῖς οἰκείοις λόγοις γεγόμενος, τῷ νῦν κρατοῦσαν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις δυσδιάλλακτον μάχην ἐνέσπειρε, καὶ ὥσπερ τινὰ φλόγα λαβροτάτην ἐξάψας, τὸν τῆς ὑγιοῦς πίστεως λόγον ἐνέπρησεν, εἰ μὴ θεόθεν φανεὶς ὁ Πατριάρχης Σεβῆρος, ταῖς ἱεραῖς αὐτοῦ συγγράμμασιν ἴασατο Κυρίλλου τὸ ἄσαπον, καὶ παλίμβολον, καθάπερ τις φιλοπάτωρ υἱὸς λώβην τοῦ φύσαντος οἰκείοις ἐσθήμασιν ἀμφιάσας· ἀλλὰ τί πρὸς ταῦτα πάντα φασὶ πάλιν ἡμῖν οἱ ὡς ἀσπίδες τὰ ὦτα βύοντες, καὶ τῆς τῶν πατέρων σοφῆς ἐποδῆς οὐκ εἰσακούοντες; τοιάδε γὰρ πάντως ἡμῖν ἀντιλέξουσι καὶ πρὸς τάδε. τί δῆτα μελιτῶν δίκλω πᾶσι τοῖς παρ' ἡμῖν συγγράμμασιν ἐφιττόμενοι, τὸ μὲν καθ' ἡδονὴν ὑμῖν ἀνθολογεῖται τῶν χρήσεων, καὶ περιβομβεῖτε ἡμᾶς τούτοις ἐνδελεχῶς· τὰ δὲ πολέμια τοῖς ὑμετέροις φρονήμασιν ὑπερίπτασθε, σιγῇ τούτων ἀποπηδήσαντες;

A TIMOTHEI AULURI HÆRETICI

Monophysitæ, ex disputatione ad Alexandrum Ca-nymum.

CYrillus Alexandriæ episcopus sibi metipsi contradicit, quippe qui multis in locis rectæ Fidei capita recensendo, inconstantiam præfert. atque sibi invicem contraria dogmata tradere deprehenditur. Nam quum is naturam unam Dei Verbi *incarnatam* dici oportere statuisset, evertit postea suum hoc dogma, duas de Christo naturas prædicando. Idem quum antea dixisset Dei Verbum carne passum, alibi postea sibi contradicens, asserit ipsum pro nobis pati nullo pacto potuisse. Atque ita sibi metipsi contrarius, disseminavit atrocissimum illud bellum, quod nunc in Ecclesiis grassatur, & vix, ac ne vix quidem sedari potest; suscitavitque maximum incendium, quo recta Fides, ejusque dogmata jam conflagrassent, nisi patriarcha Severus a Deo missus opportunum Cyrilli morbo remedium attulisset, quasi filius amantissimus Patris vulnus suis ipse vestibus operiens tegensque. Quid ad hæc reponent ii, qui suas aures, quasi aspides obturant, negliguntque sapientissima Patrum oracula? Talia profecto ii respondebunt: quid apum instar volitantes, supra sanctorum Patrum scripta, quasi flores, ex his decerpitis duntaxat, quod vobis lubet, idque circa nos obstrependo, perpetuo decantatis, ea consulto prætereuntes, quæ vestræ sententiæ maxime adversantur?

ΛΕΟΝΤΙΟΣ

Καὶ πρὸς τοῦτο γοῦν φαμὲν, ὡς ὄντως καὶ τὰ δοκοῦντα ὑμῖν συμφωνεῖν παρὰ ῥήματα τοῖς ὑ-

LEONTIUS.

Facilis est ad hæc, & expedita responsio; nam ea quoque Patrum dicta, quæ ve-

a Hoc nomine appellabantur, ut supra monuimus, Eutychiani, propterea quia unam duntaxat in Christo naturam admittebant.

veſtræ doctrinæ maxime ſuffragari videntur, magis magiſque dogmata noſtra confirmant, ſi ea ſana mente, ut initio dixi, ſpectentur. Nemo enim ſapientum Patrum in iis, quæ ad veſtram Fidei regulam ſpectant, ſibimet ipſi, vel ſui ſimilibus adverſatur; etiamſi ob quorumdam verborum, quibus Pater utitur, varietatem ſibi contradicere vobis videatur, qui nuda verba, non verborum ſenſum attendendum putatis. Vos præterea latet argumentum ab ſimili ductum, nec intelligitis vos idipſum latere. Quemadmodum enim ſub iisdem verbis male perceptis latere poteſt ſignificatio plane diverſa; ita ſub vocibus diverſis recte ſumptis contineri poteſt idem omnino ſenſus. Prodeat igitur in medium, ſi quis S. Pater vobis eſt (ex eorum numero, quos ut Orthodoxos omnes agnoſcunt, & colunt) qui veſtræ ſententiæ favere videatur; & ſi quod genuinum ejus oraculum ex vetuſto aliquo codice depromere poteſtis, illud afferte. Nam quod attinet ad auctoritates a vobis allatas, quum ſæpe adulterinæ, ac ſpuriæ deprehenſæ fuerint, eas amplius ut integras atque genuinas admittere non poſſumus. Aſſerimus tamen & in his ipſis auctoritatibus, quibus abuti ſoletis, mentionem ſæpe fieri cum naturæ, & eſſentiæ, tum ſubſiſtentiæ, & perſonæ. Non enim proprio ſenſu ſemper ſumuntur. Nam cum magnus Athanaſius, & Proclus perſonas, & [a] Hypoſtaſes in Chriſto conjunctas aſſerunt; tum B. Cyrillus hæc habet, *ſi quis Hypoſtaſes diſtinguit*. Porro ſi propria ſignificatione voces iſtas uſurpatas intelligamus; eas jure ac merito nobis ſtatim obtrudent & Neſtoriani, qui Perſonas in Chriſto conjungi autumant. Quomodo autem hoc ſenſu loqui potuit Cyrillus, qui IV. *Anath.* ait: *ſi quis duabus Perſonis, vel ſubſiſtentiis tribuit voces*, & quæ ſequuntur? Et ep. ad Imp. Theodoſium nec non ad Jo: Antioch. *Novimus*, inquit, *evangelicas, & apoſtolicas de Chriſto voces interdum a Sanctis Patribus capi promiſcue tanquam de una Perſona; interdum dividi, & prædicari quaſi de naturis duabus*. Profecto ſi S. Pater ſemper, & ubique naturam, & hypoſtaſim (ubi de Chriſto ſermo eſt) idem eſſe putat, fateamur oportet omnes hoſce divinos Patres percuti anathemate illo, quo feriuntur ii, qui de duabus quaſi naturis voces quaſdam prædicant. Ne itaque proferatis quædam minus proprie dicta adverſus ea, quæ proprie dicuntur, ſed ex convenienti, conſono, & communiori ſermone coniicienda nobis eſt vobiſque ſimul veritas eorum omnium, quæ proferuntur.

At Neſtorius, inquiunt, abuſus eſt vocabulo duarum in Chriſto naturarum, qua voce vos quoque uti ſoletis.

Ad hæc reſpondemus, eum uſum etiam eſſe pluribus aliis ſacrarum ſcripturarum verbis; ecquid propterea? numquid ab his etiam nobis abſtinendum? quid? Ariani quoque omnium primi, & Apollinariſtæ, &

μετέροις δόγμασι μᾶλλον τὰ ἡμέτερα συνιςάνει, δεόντως ἐξετιζόμενα κατὰ τὴν ἔννοιαν, καθὼς ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν· οὐ γὰρ δήπου τῆς ἐκκρίτων πατέρων ἀσύμφωνόν ἐαυτῷ ἐστιν, ἢ πῆς ὁμοτίμοις αὐτῷ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς πίσεως, εἰ κὲ δι' ἑτέρων λέξεων, κὲ λόγων φερόμενος, ἐναντίος ὑμῖν δοκεῖ εἶναι, τὰς λέξεις, καὶ οὐ τὰς δυνάμεις τῶν λόγων συμβιβάζειν ἐθέλουσιν· ἀλλ' εἰκότως κὲ τοῦτο ὑμᾶς λανθάνει, τόγε ὅμοιον προσγινόσκοντας. ὥσπερ γάρ ἐστι δῆλα τῆς αὐτῆς φωνῆς διάφορον ἔννοιαν σημαίνεσθαι ἐπὶ τῆς δυσεμφάτων λόγων, ὕτω & ἐκ διαφόρων λόγων τὴν αὐτὴν διάνοιαν συνάγεσθαι ἐπὶ τῆς πολυφράδων νοημάτων· εἰ οὖν τινὰ ἔχετε τῆς ὁμολογημίας, κὲ γνωσῶν πατέρων ὀρθοδόξων, & δῆλα τάχυς παλαιᾶ, κὲ ἀνοθεύτε ἐπιδεικνύναι τι τοῖς ὑμετέροις συνάδον εἰρηκόσι προσαγάγετε· τὰς γὰρ κρυφωνύμους, κὲ φαλσογράφους ὑμῶν χρήσεις ἅπαξ κὲ δὶς φωραθείσας ἐν ἀκεραίῳ ἁπλότητι λοιπὸν οὐ παραδεχόμεθα· προδιαμαρτυρόμεθα δὲ ὅμως ὅτι ἐν καταχρήσει ἐσὶ πολλάκις μεταλαμβανόμενα λέγειν κὲ τὰ τῆς φύσεως, κὲ οὐσίας, κὲ ὑποσάσεως, κὲ προσώπου ὀνόματα ἐπὶ τῆς οἰκονομίας. ὁ γὰρ κύριος ἀεὶ κεῖται· Ἀθανάσιός τε γὰρ ὁ μέγας κὲ προσώπων & λέγειν ἐπὶ τοῦ Χριςοῦ διϊσχυρίζεται, κὲ Πρόκλος ὑποσάσεων· Κύριλλός τε ὁ μακάριος εἴτις διαιρεῖ τὰς ὑποσάσεις ἔφησεν. ἐὰν δὲ ὡς κυριολεξίας ὄντα κὲ τάδε νοοῦντες, ἰδοὺ κὲ οἱ Νεσοριανοὶ καλῶς ἡμῖν ταῦτα ἀεὶ προβάλλονται ὑποσάσεων, κὲ προσώπων λέγειν δογματίζοντες ἐν τῇ οἰκονομίᾳ· πῶς δὲ ἂν τάδε ὕτως ἔφη ὁ ἐν τεταρτῳ ἀναθεματισμῷ εἰπὼν πατὴρ Κύριλλος. εἴτις προσώποις δυσὶν, ἤγουν ὑποσάσεσι διανέμει φωνὰς, κὲ τὰ ἑξῆς; ἐν δὲ τῇ πρὸς τὸν βασιλέα Θεοδόσιον ἐπιςολῇ, ἀλλὰ καὶ πρὸς Ἰωάννην τὸν Ἀντιοχείας φησὶ, τὰς διαγγελικὰς, κὲ ἀποςολικὰς περὶ τοῦ Κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεηγόρους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιουμένους, ὡς ἑνὸς προσώπου· τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων. εἰ γὰρ παντυχῇ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ἀποκληροτικῶς φύσιν, κὲ ὑπόσασιν ταὐτὸν οἶδεν ὁ πατὴρ, οἱ διαιροῦντες ὡς ἐπὶ δύο φύσεων τὰς φωνὰς, τῷ ἀναθέματι τῷ ἐπὶ τῆς δύο ὑποσάσεων διανεμόντων φωνὰς κειμένῳ καθυποβέβληνται πάντες οἱ θεηγόροι. μὴ οὖν τὰ μὴ κυρίως κατὰ τῆς κυρίως εἰρημένων προφέροιτε· ἀλλ' ἐκ τοῦ πρέποντος λόγου, κὲ συμφώνου, κὲ κοινοτέρου, κὲ πᾶσιν ὁμολογημένου, τῆς ἀληθείας σκοπεῖν ἡμῖν τε, κὲ ὑμῖν κατὰ πάντα τὰ παραγόμενα.

Πρῶτον μὲν οὖν εἰπεῖν Νεσόριός φασι κατεχρήσατο τῇ τῆς δύο φύσεων φωνῇ ἐπὶ Χριςοῦ, ἧ κὲ ὑμεῖς.

Λέγομεν οὖν ὅτι κὲ γραφικαῖς φωναῖς πολλαῖς ἐχρήσατο· μηδὲ αὗται οὖν ὀνομαζέσθωσαν ἡμῖν; ἀλλὰ κὲ τῇ μιᾷ φύσει τοῦ Λόγου σεσαρκωμένῃ οἱ Ἀρειανοὶ πρῶτοι, κὲ Ἀπολιναρεῖοι, κὲ ἕτεροι αἱρετι-

[a] Occaſione hujus vocis maximum bellum ortum eſt Eccleſiæ ſæculo IV. Orientales inter, & Occidentales, nam ii unam in Trinitate Hypoſtaſim, hi tres adſtruebant. Qui licet ſpecie rerus ſibi invicem adverſari maxime viderentur, reipſa tamen omnes conſentiebant. Nam illi Hypoſtaſim accipiebant pro ſubſtantia, hi vero pro ſubſiſtentia. Hac de re vide, ſi placet, Baſilium Epiſt. 282. ad Meletium, & Epiſt. 349.

ρετικοὶ προσχρῶνται· σιγητέον ἢν ἡμῖν τἰώδε διὰ τόδε; ἠχί· ἀλλ' ἐμφράξει πᾶσα ἀνομία τὸ στόμα αὐτῆς· ἡμεῖς δὲ παῤῥησιαζόμεθα, ὡς δεῖ λαλῆσαι τὸν θεοθαρσῆ κήρυκα· ὁ γὰρ τῆς ἀληθείας λόγος ἐν τῷ θειαμβεύεσθαι, οὐκ ἐν τῷ περικαλύπτεσθαι νικᾷ τὸ ψεῦδος, καὶ δεξάζειν αὐτὸς οἶδε τοὺς λαλοῦντας αὐτόν, οὐκ ἐκ τῶν λαλούντων αὐτὸν δοξάζεται· καὶ περὶ μὲν τῶνδε τάδε. λοιπὸν δὲ ἴδωμεν, οἷα ἐστὶ καὶ ἃ φασὶν αὐτοὶ σαφῶς μίαν φύσιν ἐπὶ τοῦ Κυρίου λέγειν, καὶ τὰς δύο ἀπαγορεύειν φύσεις παντελῶς πατρικὰ δόγματα.

A alii Hæretici naturam unam Dei Verbi *incarnatam* asseruerunt; numquid propterea idipsum nos asserere non possumus? Minime profecto. Sed claudat os suum impietas; nos contra libere loquamur, ut loqui decet divinitus afflatum præconem. Nam veritatis verbum per hoc vincit mendacium, quod prædicetur, non quod occultetur; idemque honorat eos, qui prædicant ipsum, non a prædicantibus honoratur. Hæc satis. Reliquum est, ut videamus sanctorum Patrum oracula quæ manifeste, ut ipsi ajunt, Christo Domino tribuunt naturam unam at duas eisdem tribuendas omnino vetant.

☞ ATHANASII DE CHRISTO TESTIMONIUM

Cum interpretatione, & notis

ANTONII BONGIOVANNI

ARGUMENTUM.

REfellit deinde Leontius celeberrimum D. Athanasii testimonium, quod vel a primis ecclesiæ sæculis Atanasio tribuebatur, quodque a Cyrillo ipso sub Athanasii nomine laudatur. Hoc autem spurium esse, luce meridiana clarius ostendit Leontius. Sit igitur.

ΤΟΥ̃ ΜΕΓΆΛΟΥ Α'ΘΑΝΑΣΙΟΥ. B [a] MAGNI ATHANASII

ΟΜολογοῦμεν καὶ εἶναι αὐτὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ Θεὸν κατὰ πνεῦμα, υἱὸν ἀνθρώπου κατὰ σάρκα, οὐ δύο φύσεις τὸν ἕνα υἱὸν, μίαν προσκυνητὸν, καὶ μίαν ἀπροσκύνητον, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου σεσαρκωμένην, καὶ προσκυνουμένην μετὰ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ μιᾷ προσκυνήσει· ἰδού, φασι, τίνα δυάδα σαφῶς ἀναιρεῖ τὴν φύσεων ὁ πατὴρ ἐπὶ τοῦ ἑνὸς υἱοῦ.

Α'λλ' οὐ τὰς δύο φύσεις, ὦ ἔτι ἀνεῖλεν, ἀλλὰ τὸ μὴ θατέραν μὲν εἶναι τὴν δύο φύσεων προσκυνητὸν ἐν τῷ υἱῷ, θατέραν δὲ ἀπροσκύνητον ἐν αὐτῷ. διὰ γάρτοι τόδε καὶ ἐπήγαγεν, ὅτι ἐν μιᾷ, καὶ τῇ αὐτῇ προσκυνήσει τὸν υἱὸν υἱὸν, οὐ φύσεως λέγων. ὡς γὰρ διὰ καθολικωτέρα τινὸς τοῦ ὅλου προσώπου ἅμα προσκυνεῖσθαι τὰ μέρη αὐτοῦ, ἦγεν τίς δε τὰς φύσεις συμβαίνει, ὡς ἐμπεριεχομένας τῷ προσκυνουμένῳ υἱῷ ὁμοίως ἀμφω· ὑμεῖς δὲ σοφιστικῶς τελείᾳ στίζοντες, καὶ οὐχ ὑποσιγμῇ καθ' ἡμᾶς τὸν ἕνα υἱὸν, τὰ πρῶτα μὲν τῆς ῥεισιδίων κατὰ σκοπὸν ἑαυτοῖς ἀποτίλλαντες διορίζετε· τὰ δὲ ἑξῆς ἀσυνάρτητα παρέλκοντες ἐν τῷ νοήματι τοῦ ὅλου χωρὶς διελέγχεσθε. Οὕτως μὲν ἂν νοείσθω, εἰ ὅπως Α'θανασίῳ εἴρηται· ὁ γὰρ ἑαυτῷ περὶ τὰ αὐτά τις θεοφορούμενος ἀσιάζει. ὅτι δὲ Α'πολιναρίῳ εἴρηται τάδε κατὰ τὴν ὑμετέραν σύνοιαν, Τιμόθεός τις τότε μαθητὴς τῆ ἐκκλησιαστικῆ ἱστορίᾳ λέγει, καὶ Πολέμων ὁ συνουσιαστὴς, ὃν ὁ Κύριλλός τε ὁ πατὴρ, καὶ Σεβῆρος ὁ Παῤῥαλοίας, μνημονεύουσι, φήσαντος ὅτι. Θεὸν

CONfitemur & ipsum esse Dei Filium, atque Deum secundum spiritum, & filium hominis secundum carnem, non autem duas naturas unum Filium, unam adorandam, aliam non item; sed unam in ipso Dei Verbo naturam *incarnatam*, atque uno eodemque cultu una cum ipsa carne prosequendam. En, inquiunt, aperte S. Pater duas de uno Filio naturas prædicandas negat.

Verum haud inficiatur, miseri, duas in Christo naturas, sed hoc unum negat, unam scilicet in ipso naturam adorandam, aliam non item, atque propterea subdit, *uno eodemque* D *cultu unius Filii*, non naturæ, *prosequendam*. Accidit enim per universaliorem quasi quandam integram personam, ut ipsius partes, hæ scilicet naturæ simul adorentur; quippe quum in eodem, qui colitur, Filio similiter ambæ contineantur. Vos autem malitiose verba hæc *Unum Filium* interpunctione completa, non ut nos, simplici commate notatis; atque ita sensum vitiando, priora verba menti vestræ aptatis, reliqua ita profertis, ut integri loci menti minime respondeant. Nunc videamus num revera Athanasius ea protulerit. Nemo enim vir Sanctus circa eadem sibimet ipse contradicere consuevit. Quod autem ea protulerit Apollinaris E menti vestræ maxime consona testatur, id in ecclesiastica Historia cum Timotheus quidam ipsius discipulus, tum Polemon ejus familiaris, cujus meminerunt S. Pater [b] Cyrillus, & Severus Patroloeæ episcopus: qui Polemon hæc habet.

Eun-

a Affert hoc idem testimonium Leontius & lib. de sectis, verum illud Athanasii esse negat. Ad auctoritatem Cyrilli quod attinet, ait, ibi esse mendum, & Dioscorum Cyrilli opera depravare consuevisse.

b Lib. 1. contra Julianum, ubi S. Pater laudat vereres bene multos, qui de Moyse mentionem fecerunt. Horum in numero censetur & Polemon lib. Græcarum Historiarum.

Eundem ii Christum & Deum & hominem esse dicunt, nec eos pudet unam asserere Dei Verbi Naturam incarnatam, quasi compositam. Quod si idem perfectus Deus est, & perfectus homo; fateamur oportet duas esse in ipso naturas, quemadmodum nuper commenti sunt Cappadoces, & Diodorus, & Athanasius, & arrogantes Italiæ præsules omnes. Atque ita nostri fingunt se cum S. Apollinare sentire, reipsa tamen cum Gregorii sectatoribus duas de Christo naturas prædicant. Et paulo post: *quid se D. Apollinaris discipulos fingunt? Hanc enim sententiam ipse solus protulit, ut duas naturas everteret, quippe qui manifeste scriptum reliquit, & esse Christum Filium Dei secundum spiritum, & filium hominis secundum carnem, non duas naturas unum Filium, unam adorandam, aliam non item, sed unam Dei Verbi Naturam incarnatam, & uno eodemque cultu una cum ipsa carne prosequendam.*

Quis porro non miretur si his omnino similia protulisset Athanasius, cui cum impio Diodoro sentire nuper crimini dabatur? Et si protulisset, accepissetque eodem sensu, quo auctor ipse, quomodo ab Appolinare, & Timotheo id ei vitio verteretur? Quomodo [a] primus omnium Apollinaris hæc dixisset, ut ipsius discipuli testantur, si prius a præceptore nostro Athanasio prolata fuissent? Quomodo item hic *Orat. 5. de Trinitate* diceret; *non commiscetur opificis, & operum substantia ad naturam unam componendam, sed impietatem hoc maximam continet, quum summam Divinitatis dignitatem majestatemque ita deprimat, ut cum creatura conjungi dicatur.* Si ergo & magister noster Cyrillus auctoritatem eamdem sub Athanasii nomine [b] laudat; fieri facile potuit, ut vel eodem sensu, quo nos, eam acceperit, vel quorumdam malitia deceptus eam bona fide tanquam S.Patris, non hæretici testimonium protulerit.

Ἀγὰρ λέγοντες, κ̀ ἄνθρωπον τὸν αὐτὸν, ἐκ αἰχύνονται φύσιν τῆ Θεῆ Λόγυ σεσαρκωμένλυ, οἷόν τινα σιώθετον ὁμολογοῦντες· εἴγε Θεὸς τέλι@, κ̀ ἄνθρωπ@ τέλει@ ὁ αὐτὸς, δύο φύσεις ἄρα ὁ αὐτὸς, καθάπερ ἡ τῆ Καππαδοκῶν ἐσηγεῖται μυνοτομία, Διοδώρυτε, κ̀ Ἀθανασίυ ἡ οἴησις, κ̀ τῆ ἐν Ἰταλίᾳ ὁ τύφ@. κ̀αὶ χηματίζονται μὲν οἱ δήθεν ἡμέτεροι φρονεῖν τὰ τῆ ἁγίυ παῖδὸς Ἀπολιναρίυ· κηρύττυσι δὲ, καθάνερ γρηγόριοι, τλὼ τῆ φύσεων δυάδα· κ̀ μ᾽ βραχέα· τί δὲ Ἀπολιναρίῳ τῷ Θείῳ μαθητιῶν χηματίζονται; ταύτλω γὰρ ἐπ᾽ ἀναιρέσει τῆς τῆ φύσεων δυάδ@ μόν@ ἀπεκίνσε, γεγραφῶς ὡ δέπη σαφῶς κ̀ εἶναι αὐτὸν υἱὸν τῆ Θεῆ, κ̀ Θεὸν κατὰ πνεῦμα, υἱὸν ἀνθρώπυ κατὰ σάρκα, ἐ δύο φύσεις τὸν Σὸν υἱὸν, μίαν προσκυνητλὼ, κ̀ μίαν ἀπροσκυνήτεν· ἀλλὰ μίαν φύσιν τῆ Θεῆ Λόγυ σεσαρκωμένλω, κ̀ προσκυνυμένλω μ᾽ δὲ σαρκὸς αὐτῆ μιᾷ προσκυνήσει.

Τίς ἂν μὴ θαυμάσει, εἰ ὁ μ᾽ Διοδώρυ τῆ ἀσεβῆς διαβαλλόμλυ@ αὐτῷ Ἀθανασί@ τὰ ὅμοια ῥήματα πάντα ἔφη; εἰ δὲ κ̀ τίδε ἔλεξε, πῶς κ̀ ἐπὶ τῆς αὐτῆς διανοίας τῷδε τάδε εἰπὼν διεβλήθη Ἀπολιναρίῳ, κ̀ Τιμοθέῳ; πῶς τε πρῶτ@ Ἀπολιναρί@ τάδε ἀπεκίνσεν, ὡς φασὶν οἱ τῆ δε μαθηταὶ, εἰ τῷ διδασκάλῳ ἡμῶν Ἀθανασίῳ προείρηται; πῶς δὲ κ̀ ὁ ἅπας ταῦτα εἰπὼν, ἔφη ἂν ἐν τῷ περὶ τῆς ἁγίας Τριάδ@ λόγῳ, ἐκ ἐπιμίγνυται ἡ τῆ δημιυργημάτων εἰς σύστητα φύσεως, ἀλλὰ δυσφημίας τὸ τιυῦτον μεγίεης, τλὼ ὑπεροχλὼ τῆς Θεότητος κατιγάσης εἰς ἑνότητα τῆς ἐκτισμένης οὐσίας. εἰ ἔν κ̀ Κύριλλος αὐτὴν παράγει ὁ διδάσκαλος ὡς Ἀθανασίυ, οὐ τῆ ἀδυνάτων ἢ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἔννοιαν, ἢ κατὰ ῥαδιυργίαν τινῶν, ταύτη προσελχθῆναι αὐτὸν, ὡς παῖχῆ, κ̀ οὐχ αἱρετικῆ μαρτυρίᾳ.

☞ JULII EPISCOPI ROMANI

Suppositæ quædam cum interpretatione & notis

ANTONII BONGIOVANNI

ARGUMENTUM.

AFferunt Eutychiani varia D. Julii pontificis Romani testimonia, præsertim ex epistola ad Dionysium, quam Gennadius vere Julii esse putat, quibus suam sententiam confirmare conantur. His omnibus satisfacit Leontius. Ostendit ea perperam Julio adscribi, idque tam luculentis argumentis evincit, ut nullus amplius dubitandi locus eruditis reliquantur. Prodeat ergo.

JULII EPISCOPI ROMANI

Ὑ ΙΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΡΩΜΗΣ.

Ut videtur, ex [c] lib.....

Ὡς δοκεῖ ἐκ τῆς....

IN confesso est in ipso esse quid creatum cum increato conjunctum, & aliquid in-

Ὁμολογεῖται δὲ ἐν αὐτῷ τὸ μὴ εἶναι κτισὸν ἐν σώτητι τῆ ἀκτίσυ· τὸ δὲ ἄκτισον, ἐν συ-

a Non primus, sed solus, ait Polemon supra laudatus.
b In Apologetico pro duodecim Capitulis, & Invect. contra Theod.
c In Conjunctione in Christo, ἐκ τῆ περὶ τῆς ἐν Χριςῷ ἑνώσεως ut alibi Leontius testimonium idem laudans asserit.

ἐν συγχράσει τῶ κτισῶ, φύσεως μιᾶς ἐξ ἑκατέρω μέρους συνισαμβύης, μεμιχλιῶ ἐνέργειαν τ᾽ τοῦ Λόγω συντελέσαντ᾽ εἰς τὸ ὅλον, μ᾽ τῆς Θεϊκῆς τελειότητ᾽· ὅπερ ἐπὶ τῶ κοινῶ ἀνθρώπου ἐκ δύο μερῶν ἀτελῶν γίνεται φύσιν μίαν πληρέντων, κ᾽ ἑνὶ ὀνόματι δηλεμβύων.

Ταύτῃ πρῶτον μὲν ῥωμαῖοι ὐ καπιδέχονται εἶναι Ἰουλίω· οὐδὲ γὰρ εὕρηται ἐν ταῖς βίβλοις τῶ ἀρχαίωντι τοιόνδε, τῶ ἀνδρός· Ἰωάννης δὲ ὁ Σκιθοπόλεως ἐπίσκοπ᾽ φιλοπονήσας ἐν τοῖς παλαιοτάτοις Ἀπολιναρίω συγγράμμασιν, εὗρεν ἐπὶ λίξεως τινὶ χρῆσιν· ὅτι δὲ Ἀπολιναρίω ἐστὶ, δηλοῖ κ᾽ τὸ ἐπαγόμενον ἐν τῷ αὐτῷ λόγῳ μετά τινα φίλλα. ἔφη γὰρ μὴ ζωῶσθαι κ᾽ ὑπὸ ψυχῆς τὸ σῶμα τῶ Κυρίω, ὅπερ Ἰούλι᾽ ὅποτε ἂν ἔφη. ἔχει δὲ ὅτως· ὅπω γὰρ ἔζησε τὸ σῶμα Θεότητ᾽ ἁγιασμῷ, κ᾽ ὐκ ἀνθρωπίνης ψυχῆς κατισκῦ· ὅτι δὲ πάλαι κ᾽ ἄψυχον ἐδογμάτισεν Ἀπολινάρι᾽ εἶναι τὸν Κύριον· εἶτα ὡς ἐκ μετεμέλου ἄνεν, κ᾽ ὐκ ἄψυχον λέγειν αὐτὴν μετέμαθε, Σωκράτης ἐν τῇ ἐκκλησιασικῇ ἱστορίᾳ φησὶν οὕτως περὶ αὐτῦ, κ᾽ τῆδ ἀμφ᾽ ἑαυτήν· κ᾽ πρότερον μὲν ἔλεγον μὴ ἀνειληφθαι ψυχὴν ὑπὸ τῦ Θεῦ Λόγω ἐν τῇ οἰκονομίᾳ τῆς ἀνθρωπήσεως· εἶτα ὡς ἐκ μετανοίας ἐπιδιορθέμενοι προσέθηκαν, ψυχὴν μὲν ἀνειληφθαι· νῦν δὲ ὐκ ἔχειν, ἀλλ᾽ εἶναι τὸν Θεὸν Λόγον ἀντὶ νῦ εἰς τὸν ἀνειληφθέντα ἄνθρωπον.

A creatum cum creato commixtum. Ex utroque compositam esse naturam unam, & ad totius complementum peculiarem quandam virtutem Divina sua perfectione contulisse & Verbum. Quod in vulgari homine duabus imperfectis partibus composito fieri consuevit; quæ partes naturam unam conficiunt, & uno eodemque nomine appellantur.

Primum auctoritatem hanc esse Julii negant Romani, quia in veterum libris nullum hujusmodi testimonium ipsius nomine inscriptum occurrit. Præterea Jo: Scithopoleos episcopus, qui circa Apollinarii vetustissima scripta diu multumque laboravit, auctoritatem illam in hisce scriptis exaram tam iisdem omnino verbis invenit. Quod autem sit Apollinarii, manifeste declarat & id, quod in eodem libro pauca post folia adjicitur. Ait enim Domini corpus humana anima, & vita destitutum, quod Julius profecto nunquam dixit. Ita porro ibi legitur: *Corpus enim*, ait, *vitam trahebat a Divinitatis sanctitate, non ab humanæ animæ facultate.* Quod autem Apollinaris Dominum anima destitutum primum dixerit; deinde quasi pœnitentia ductus, eum mente carere, non anima docuerit: testatur id in ecclesiastica Hist. [a] Socrates, qui de Apollinario, & ipsius asseclis hæc habet.

Ii primum asseruerunt Dei Verbum anima destitutam carnem assumpsisse; deinde quasi pœnitentia ducti, se suamque sententiam corrigendo, dixerunt Verbum animam una cum carne sumpsisse, sed mente destitutam, idemque in homine assumpto mentis gerere vicem.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΙΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΡΩΜΗΣ.

Ἐκ τῆς πρὸς Διονύσιον ἐπιστολῆς.

Μία φύσις ἐστὶν, ἐπειδὴ πρόσωπον ἕν, οὐκ ἔχον εἰς δύο διαίρεσιν· ἐπεὶ μὴ ἰδία φύσις τὸ σῶμα, ἢ ἰδία φύσις ἡ Θεότης κατὰ τὴν σάρκωσιν· ἀλλ᾽ ὥσπερ ἄνθρωπ᾽ μία φύσις, ὅτω ἢ ὁ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων ἡμόμενος Χριστός· εἰ δὲ ὐκ ἐπιγινώσκουσι τὸ καθ᾽ ἕνωσιν ἕν, δυνάντω κ᾽ εἰς πολλὰ κατιμερίζειν τὸν ἕνα, κ᾽ πολλὰς λέγειν φύσεις· ἐπειδὴ πολυειδὲς τὸ σῶμα ἐξ ὀστέων, κ᾽ νεύρων, κ᾽ φλεβῶν, κ᾽ σαρκῶν, κ᾽ δέρματ᾽, κ᾽ ὀνύχων, κ᾽ ξιχῶν, κ᾽ αἵματ᾽, κ᾽ πνεύματ᾽· ἅπερ πάντα διαφορὰν μὲν ἔχει πρὸς ἄλληλα· μία δὲ φύσις ἐστὶν· ὥσε κ᾽ ἡ τῆς Θεότητος ἀληθεια μ᾽ τῶ σώματος ἕν ἐστι, κοὐ δύο φύσεις ὐ μερίζεται· κ᾽ μ᾽ βραχέα· ἀνάγκη γὰρ τὸς αὐτὸς δύο λέγοντας φύσεις, τινὶ μὲν μίαν προσκυνεῖν· τινὶ δὲ ἑτέραν μὴ προσκυνεῖν· εἰς μὲν τινὶ Θείκινὶ βαπτίζεσθαι· εἰς δὲ τινὶ ἀνθρωπίνιν μὴ βαπτίζεσθαι· εἰ δὲ εἰς τὸν θάνατον τῶ Κυρίω βαπτιζόμεθα, μίαν ὁμολογῶμεν φύσιν τῆς ἀπαθῦς Θεότητος, κοὐ τῆς παθητῆς σαρκὸς, ἵνα ὅτως εἰς Θεὸν ᾖ τὸ βάπτισμα ἡμῶν, κ᾽ εἰς θάνατον τῶ Κυρίω τελέμενον· κ᾽ μετ᾽ ὀλίγα πάλιν· μὴ ὂν τοῖς διαιτέμενοι πρόφασιν δό-

EJUSDEM JULII EPISCOPI ROMÆ.

[b] *Ex epistola ad Dionysium* [c]

UNa est in Christo natura, quia una est & Persona, quæ profecto in duas non dividitur. Haud enim una corporis propria natura est in Christi carne assumpta, alia propria Divinitatis; sed quemadmodum homo naturam unam habet, ita & Christus, qui hominibus assimilatus est. Quod si ii non agnoscunt hanc naturæ unitatem, quæ ex multorum conjunctione manat; profecto dividere potuerunt unam quamlibet rem in partes plures, easque ita divisas nuncupare naturas plures. Siquidem humanum corpus ex. gr. constat rebus multis subitantia diversis, ossibus, nervis, venis, carne, pelle, unguibus, pilis, sanguine, & spiritu, quæ licet ab se invicem differant, unam tamen in homine naturam conficiunt. Quocirca & divinitatis veritas cum humano corpore conjuncta unum est, nec in naturas plures dividitur. *Et paulo post*. Necesse enim est, *ait*, eos qui naturas duas profitentur, adorare unam, & non alteram, & per divinam nos sacri fontis undam lavari, non item & per humanam. Quod si per unam Domini mortem omnes eadem salubri unda mundamur, unam etiam fateamur oportet naturam ex impassibili Divinitate, &

a Lib. II. cap. 46. b Hanc eandem Epistolam refellit Leontius & libro de sectis Act. VIII.
c Integram hanc Epistolam legas Tom. I. pag. 148. Suppl. P. Dom. Mansi.

passibili carne conflatam, ut ita lavacrum nostrum per Divinitatem simul, & Domini mortem perfici vere dicatur. *Et post pauca rursum hæc habet.* Caveant ergo qui duas in Christo naturas asserunt, ne Christum ipsum dividentibus ansam præbeant. Nam neque corpus aliquod per se subsistens natura est, nec ipsum per se vivit, neque seorsim a vitali Verbo dividi potest, neque Verbum divisam ab carne naturam suam habet, quam a carnis experte Divinitate trahit. Quandoquidem Dominus in Mundum venit carne præditus, non ea destitutus. Neque creatum corpus vivit sine increata Divinitate, quo creata natura dividi possit; nec increatum Verbum in mundum venit sine corpore, quo quis increati quoque naturam dividere queat. Si vero utrumque unum est ob ipsorum arctam conjunctionem, & copulam, compositionemque humano composito similem; unum quoque composito nomen aptari debet eique tribui multiplex proprietas, ut ob Divinitatem increatum, ob carnem contra creatum, & per hanc pati posse vere dicatur. Et quemadmodum quum ab Apostolo Paulo Christum fuisse passum audimus, hoc de toto Christo, non de parte dictum accipimus, neque propterea Divinitatem passam fuisse credimus; ita quum creatus, atque servus idem prædicatur, hoc de toto, non de sola parte dicitur, neque propterea Divinitatem creatam, atque servam dicere videtur.

Quod auctoritas hæc perperam Julio [a] adscribatur, quodque propterea nulla vi polleat, id considerati liquido patebit; nec ad eam evertendam futilibus commentationibus opus esse arbitramur. Quod enim recens hæc sit, adversariorum malitia excogitata, quivis ex eo facile perspicere potest quod eam neque Dioscorus, neque Severus, nec alii veteres hujus impietatis magistri produxerint. Perspicuum enim est & hos ipsos, qui huic dogmati impense favent, vel aperta calumnia, vel nimia impietate deterritos, hac in re præterire consulto Julii aliorumque Patrum opera omnia, quum cæteroquin in eo vel maxime laborare consueverint, ut ex eorum scriptis auctoritates aliquas ad suæ sententiæ probationem depromerent. Quamquam qui Apollinaris vetusta *de Christi dispensatione* scripta primis labris attigit, ne dignum quidem putabit, quod in dubium id revocetur; sit ne genuinum, an non, hoc Julii testimonium. Passim enim cum duas Christi naturæ partes, corpus scilicet solum, atque Divinitatem commemorat; tum Verbum humanam dumtaxat carnem, corpus scilicet, non integram humanitatem assumpsisse prædicat, atque Christi compositionem humanæ simillem appellat, quod erat præcipuum ipsius Apollinarii dogma, qui primum asseruit Divinitatem animæ vicem gerere, unamque solam in Christo naturam divinam anima destitutam esse; deinde nonnihil de impietate sua quodammodo remittendo, mentis humanæ duntaxat officio fungi Divinitatem in Christi anima docuit, asseruitque Ver-

Ἁπωσαν οἱ δυο λέγοντες φύσεις. ὅτε γὰρ τὸ σῶμα καθ' ἑαυτὸ φύσις, μηδὲ ζωοποιὸν καθ' ἑαυτὸ, μηδὲ δυνάμενον ἀνεν τῦ ζωοποιῦ· ὅτε ὁ Λόγος καθ' ἑαυτὸν εἰς ἰδίαν μερίζεται φύσιν, λιὼ ἔχει κατὰ τὸ ἄσαρκον. ἐπειδὴ ὃν σαρκὶ Κύριος, καὶ ἄσαρκος ἐπεδήμησε τῷ κόσμῳ· ἡ τὸ κτιστὸν σῶμα ζῆ χωρὶς τῆς ἀκτίστυ Θεοτητος, ἵνα χωρίζητις φύσιν κτιστὴν, ὅτε μὴν ὁ ἄκτιστος Λόγος ἐπεδήμησε χωρὶς σώματος, ἵνα μερίζητις ἀκτίστυ φύσιν· εἰ δὲ ἓν ἑκατέρον ἐστὶ κατὰ τὴν ἕνωσιν, καὶ τὴν συνοῦσαν, καὶ τὴν συνθεσιν τὴν ἀνθρωποειδῆ, ἓν καὶ τὸ ὄνομα τῷ συνθέτῳ προσαρμόζεται, ἀπὸ μὲν τῆς Θεότητος τὸ ἄκτιστον, ἀπὸ δὲ τῦ σώματος τὸ κτιστον, ἀπὸ μὲν τῆς Θεότητος τὸ ἀπαθὲς, ἀπὸ δὲ τῦ σώματος τὸ παθητόν· καὶ ὥσπερ ἀκόυοντες τῦ Παύλυ τὸν Χριστὸν παθητὸν, ὅτε μερικως ἠκουσαμεν· ὕτω καὶ τὸ κτιστὸν, καὶ δῆλον ὅτε μερικῶς λέγεται, ὅτε τὴν Θεότητα ποιεῖ κτιστὴν, ὅτε δῆλον.

Ταῦτην τὴν χρῆσιν εἴ γε προσεχόντως ἐπισκέποιεν οἱ ἐντυγχάνοντες, ὅτε διαβολῆς οἰόμεθα χρήζειν εἰς τὸ ψευδεπίγραφον, ὅτε ἀναξοπῆς εἰς τὸ ἀνίσχυρον· ὅτι μὲν γὰρ προσφατος ἡ ταύτης σκαιωρία, συνίδοι τις ῥᾴδιον τῷ μηδὲ Διοσκόρῳ, μηδὲ Σεβήρῳ, μηδὲ τοῖς παλαιοτέροις τῆς δε τῆς ἀσεβείας αἱρεσιάρχαις παράγεσθαι. δῆλον γὰρ ὅτι ἢ διὰ τὴν διαβολὴν τῦ εἰπόντος, ἢ τὴν ὑπερβολὴν τῦ ἀσεβήματος καὶ ἐκείνοις τοῖς λίαν προσκειμένοις τῷ δόγμασι παρῶφθη πάντα τὰ Ἰουλίυ, καὶ τῶν λοιπῶν πατέρων, μυριάκις σπουδαίως πεπονημένων, ἵνα τι πρὸς συνηγορίαν τῦ οἰκείου φρονήματος ἀναλέξωνται· ἄλλως τε τῷγε φιλῶς πῶς τοῖς Ἀπολιναρίυ ἐντυγχάνοντι προχυσεροις συγγράμμασι περὶ τῆς Οἰκονομίας, ὑδ' ἀμφιβολίας εἶναι ἄξιον δόξει τὸ γνήσιον αὐτῷ τῆς δε τῆς χρήσεως· ἄνωτε γὰρ καὶ κάτω τὰ δύο μέρη τῆς φύσεως Χριστῦ, σῶμα μόνον, καὶ Θεότητά φησι, καὶ σάρκα τὴν ὡς σῶμα, ἡ μὲν ὡς ἀνθρωπότητα λαμβανομένην, ἢ Λόγον· ἀνθρωποειδῆ δὲ τὴν Χριστῦ ἕνωσιν καλεῖ, ὅπερ ἦν ἰδιαίτατον ἐκείνου προῶτυ δόγμα, λέγοντος, σάλαι μὲν ἀντὶ ψυχῆς σώματι ἀνθρωπείῳ ἐγκρύεσθαι τὴν Θεότητα, καὶ μίαν φύσιν ἀπαρτίσαι ἄψυχον Θείαν τὸν Χριστόν. ὕστερον δὲ ὑφήσαντος ποσῶς τῇ ἀσεβείᾳ, ἀντὶ νῦ ψυχικῦ ἐνεῖναι τὴν Θεότητα ἐν Χριστῷ, μετὰ τῦ Λόγυ τῆς ψυχῆς μέρυς δυναμτίζοντος. ἀλλ' ὕτω μὲν διφώρατος ἡ κατὰ τῦ σαβὸς διὰ τῆς ἐπιγραφῆς συκοφαντία. ἡ δὲ κατὰ τῦ Κυρίυ βλασφημία ὅση ἐστὶν, ἐν τοῖς δε τοῖς ῥησεδίοις

[a] Hæc leviter attigit Leontius & libro de Sectis, Act. VIII.

δίοις ἐξετασέον λοιπὸν τὰ πλεῖσα ἐν αὐτοῖς ἀλόγισα καθὲν βασανίζοντες. μία φύσις ἐσί, φησιν, ἐπειδὴ πρόσωπον ἕν. ἆρα οὖν ὅπου πολλὰ πρόσωπα Θεία Πρόσωπα· φύσις δὲ μία· οἷς ἔμπαλιν ἔχει ὁ τῆς οἰκονομίας λόγος, ἢ φησιν ὁ Θεολόγος γρηγόριος· ἔτι μὴν ἐπεὶ κὴ τοῦ μύδρου ὑπόστασις μία, εἴτουν πρόσωπον, μία κὴ τοῦ ἐν αὐτῷ πυρὸς, κὴ σιδήρου φύσις ἐσίν; ἢ παρὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας δοξάζομεν τάδε; εἶτά φησιν, οὐκ ἔχον εἰς δύο διαίρεσιν, ἐπεὶ μὴ ἰδία φύσις ἡ Θεότης κατὰ τὴν σάρκωσιν. τὸ οὖν ἰδία τοῦτο φησίν· ἐν μὲν κατὰ τόπον, ὅπως οὐκ ἔσιν ἰδία θάτερον ἀπὸ θατέρου· οὐκ ἔσι γὰρ αὐτοῖς τοπικῶς διορισμὸς, ὅτι ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ τοῦ Χριστοῦ καποικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς Θεότητος σωματικῶς· εἰ δὲ κατὰ Λόγον, οὐκ ἔσιν ἑκάτερα ἰδιάζουσα φύσις ἐκ θατέρας· τοῦτο γὰρ ἐσαφήνισε διὰ τῆς μὴ βραχέα λέγων, μίαν ὁμολογοῦμεν φύσιν τῆς ἀπαθοῦς Θεότητος, κὴ τῆς παθητῆς σαρκός· κὴ οὔτε ἡ ἀπάθεια Λόγου, οὔτε τὸ πάθος τῆς σαρκὸς ἴδιον δῆλον πᾶσιν, ὡς κὴ ὁ λόγος αὐτῆς εἰς ἴδιον λόγον ἔπαθε, κὴ ἡ σὰρξ ἰδίῳ ἐκ ἔπαθεν· ἐζωοποίησέ τε ἡ μόνον ὁ Λόγος τὴν σάρκα, ἀλλὰ κὴ ἡ σὰρξ τὸν Λόγον, εἴτουν ἡ ἀνθρωπότης, ἢ ὡς ἕτερος λέγει, τὸ σῶμα τὴν Θεότητα· ὧν τίς βλασφημίας ὑπέρτερος λόγος, ἀλλὰ τὸν περὶ τὰς ἀσεβεῖς διανοίας συμβαίνοντα σαλον ἐξ ἀδρανείας τῆ ψαύσει κὴ ὄγκῳ τῆς ἐξῆς σκοπητέον· ὅτε γὰρ τὸ σῶμα καθ' ἑαυτὸ φύσις φησὶ, μηδὲ ζωοποιὸν καθ' ἑαυτὸ, μηδὲ ὀγκώμενόν δυνάμενον· ἆρα γὰν ὥσπερ ἐκ ἔχει τὸ ζωοποιὸν ἐκ τῆ ἰδία λόγου, ἕτως οὐδὲ τὸ ὀγκώμενον ἔχει ἐκ τῆ ἰδία λόγου τὸ σῶμα; ἢ ἐκ μὴ τῆ λόγου τῆς ἰδίας φύσεως θάτερον ἔχει· ἕτερον δὲ ἕ; ἐκ δὲ τῆς πρὸς τὸ ζωοποιὸν, κὴ ἀδιατμητον φύσει ὂν οὐσίας ἀμφότερα ἔλαβεν· ἄλλως δὲ, εἰ μὴ ἔχει τὸ ἴδιον, κὴ ἐπεδείξατο ἐνεργείᾳ ἡ φύσις τῆ σώματος τὸ ὀγκώμενον αὐτῆς ἐν Χριστῷ, ὅτε τοῦ Λόγου, ὅτε τῆς σαρκὸς ὕσης διατμητῆς, τίς περιετμήθη; τίς δὲ ἥλοις κατεπερονήθη; τίς δὲ λόγχῃ διηρέθη, πλὴν εἰ μὴ φαντασίατις, κὴ σκιᾶς τύπος. τὸ δὲ ἐπαγόμενον ὅσης γέμει τῆς ἀνοίας προσεκτέον. φησὶ γὰρ, ὅτε ὁ Λόγος εἰς ἰδίαν μεβίζεται φύσιν, ἣν ἔχει κατὰ τὸ ἄσαρκον· ἔχει ἕν, ὦ σοφοὶ, κατὰ τὸ ἄσαρκον ἰδίαν φύσιν ὁ Λόγος ἔτι κὴ ἐνοικήσας ἐν σαρκὶ, κὴ πῶς ἡμῶν ὑμετέρων ἐκ ἐπαΐοιτε; τί δὲ ἡμῖν προσεπερωτᾶν ὑμᾶς ἀποκριθήσεσθε; ἆρα γὰρ κὴ ὁ χυμικὸς ἄνθρωπος ἔχει ἰδίαν φύσιν κατὰ τὸ σαρκικὸν, εἰ κὴ θέως ἐπεδήμησε; ἢ τῆ Λόγου μόνον σώζεται ἡ φύσις ἡ ἄσαρκος. δόκησις δὲ λοιπὸν ἡ φανέρωσις τῆς σαρκὸς τῆ κυρίου, εἰ γὰρ ἀληθείᾳ λοιπὸν, δύο φύσεις ἑκάτερα τῆδε σωάγουσιν εἰς μίαν κοινὴν ὑπόστασιν σωηγμένας τὴν αὐτῆ· ἀλλ' ἐπὶ τούτοις τί φησιν; εἰ δὲ οὐ ἑκατέρου ἐσι κατὰ τὴν σωδοσιν, ὦ ἄνθρωπε, εἰ ἕν, πῶς ἑκάτερον; εἰ δὲ ἑκάτερον, πῶς οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσαι· ὄκνει σαφὲς, ὅτι ἕν μὲν κατὰ τὸ πρόσωπον, ἑκάτερον δὲ κατὰ τὰς φύσεις ἐσίν; ὄχι φησιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνθρωποειδῆ σωθεσιν· τί ἂν σωζομένης φύσεως, κὴ σώματος, ἕσμεν κὴ ἑτέραν φύσιν εἶναι τὸν ἄνθρωπον παρὰ τάδε, ἢ ὄχι; εἰ μὲν ἔν ὄχι, οὐδὲ ἐπὶ τε

bum esse ipsius animæ partem. Quod itaque laudata epistola perperam Julio tribuatur, ex dictis manifeste liquet: quanta vero per eam Christo Domino fiat injuria, consideranti patebit, si voculas ipsas, earumque maxima absurda accurate perpendere velimus. *Una natura est*, ait; *quandoquidem una est Persona*. Numquid ergo ubi sunt personæ plures, ibi quoque sunt naturæ plures? Atqui tres in Divinitate sunt Personæ, natura tamen una, contra vero se res habet in ipsa Christi dispensatione, teste Gregorio theologo. Præterea quum ferri candentis una sit subsistentia, seu persona, numquid una in eo est & ignis, & ferri natura? hæcne contra communes a natura nobis insitas leges ita se habere putamus? Adjicit deinde: *quæ in duas dividi nequit, quandoquidem Divinitas haud seorsim a carne assumpta in Christo subsistit*. Hoc est; quod attinet ad locum, vere unum seorsim ab alio non subsistit, quandoquidem loco non distinguuntur, quum in humana Christi carne tota Divinitatis plenitudo degat: quod vero spectat ad Verbum, profecto dici nequit naturam unam seorsim ab alia secundum se degere, quod paulo post ita declaravit. *Unam*, inquit, *confitemur naturam impassibilis Divinitatis, atque passibilis carnis. Quod porro neque carere passionibus proprium sit Verbi, nec iis obnoxium fieri proprium sit carnis; id ex eo liquido patet, quod Verbum in propria persona passum, non item in propria persona passa caro vere dicatur. Et non modo Verbum carnem, sed etiam caro vivificavit Verbum, scilicet humanitas*, vel, ut hic ait, *corpus vivificavit Divinitatem*.

Quibus quid absurdius dici potest? quid a pietatis ratione alienius? Sed consideremus & ex sequentibus impiarum cogitationum æstum ac fluctum, qui instabili mendacio suscitatur. *Corpus enim*, ait, *nec ipsum per se subsistens natura est, neque per se vitale, nec hujusmodi, quod scindi queat*. Numquid ergo quia non habet ex intima sui natura, ut vitale sit, ne illud quidem habet, ut scindi possit? an unum quidem ab intima sua natura habet, alterum vero nequaquam? Ac deinceps ex conjunctione cum eo, quod natura sua vivificum est, & individuum, obtinuit utrumque: Quod si caret suis proprietatibus, & corporis natura vim suam exerendo dividi se posse patefecit in Christo: si neque Verbum, neque caro discindi poterant, quis circumcisus est? quis clavis confixus; quis lancea transverberatus? Nisi hæc specie tenus, & instar umbræ contigisse dicant. Videamus autem quanta scateat dementia quod adjicitur. Ait enim: *neque Verbum in propriam naturam secernitur, quam habet in carnis experte Divinitate*. Retinet ergo, sapientissimi viri, propriam naturam Verbum (qua carnis expers est) etiam posteaquam carnem assumpsit. Quomodo ergo vestros non infectamini? Ecquid ad hæc alia respondere nobis poteritis? An & Humanitas Christi Domini, qua caro est, suam retinet naturam etiamsi Verbum eam statim procreatam sibi copulavit; an sola natura Verbi carnis expers in suo statu mansit, atque vana quædam species fuit illa, qua Christus humana car

ne præditus apparuit ? Nam si vera caro fuisset, duæ profecto naturæ convenissent in unam, eamdemque communem subsistentiam. Quid ad hæc ? nonne per conjunctionem utrumque fit unum, vir eximie ? at si vere unum, quomodo utrumque ? Si vero utrumque, quomodo secundum idem erit unum ? Nonne perspicuum est idem dici unum ob unitatem personæ, & utrumque ob naturam duplicem ? Minime, inquit, sed hoc dicitur ob compositionem humanæ prorsus similem. Quid ergo ? Salva manente corporis & animæ, numquid & aliam [a] præter hasce naturam esse in homine novimus, an non ? Si negemus, nec in Christo Domino salva manente Divinitate, & Humanitate necesse nobis erit comminisci communiorem aliam naturam ; si vero affirmemus, contendamusque præter animæ, & corporis substantiam inesse & communiorem aliam hominis naturam, ab utraque illa prorsus diversam ; quænam erit in Christo similis huic natura, quæ neque Divina sit, neque humana ? Qualis, amabo vos, ista species naturalis, & suprema ? Hæc quum ita sint, quale compositio nomen tribuendum putatis ? Equidem si tale sit, quod substistentiam significet, nihil oppono ; si vero naturam significet, quæro quænam sit hæc natura per hocce nomen significata ? Profecto si diversa dicatur ab divina, & humana, qualis erit ? si vero sit eadem ac divina non erit propria compositi denominatio, quippe quum ante compositionem exiterit cum natura, tum ipsius nomen ; si vero sit eadem ac humana, ne ita quidem propria compositi denominatio erit, quippe quum ante hujusce conjunctionem & natura, & denominatio cunctis innotesceret. Sed missa faciamus hæc omnia. Quomodo toti composito naturale nomen unum tribui oportere contenditis, atque de ipso contraria prædicatis, creatum scilicet esse, & increatum ? &, quod absurdius est, quomodo dicitis Christum id habere a natura divina, quod sit increatus, & impassibilis : ab humana contra, quod sit creatus, atque passibilis ; simulque contenditis hæc non de parte, sed de toto Christo prædicari ? Quæ si concederemus ita se habere, quemadmodum vultis, eadem semper deblaterando, vestris tamen dictis adhuc instarem. Si de utraque Christi parte contraria prædicatis, & universalem totius Christi naturam hoc ferre putatis, ut quidquid unius partis proprium est, id de tota ejus persona, & subsistentia prædicetur ; an quemadmodum vere passibilis est, & creata ejus caro, ita & divinitas ? & quemadmodum pati nequit, & creationis expers est divinitas, ita & ejus caro ? Quæ profecto præterquamquod manifestam præseferunt impietatem, fieri nullo pacto possunt. Nam fieri nequit, ut uni eidemque secundum idem eodemque modo contraria conveniant.

Κυρίᾳ σωζομένης Θεότητος, καὶ ἀνθρωπότητος ἔτι φύσις ἐστὶν αὐτὴ ἡ καθολικωτέρα μία· εἰ δὲ σωζομένων τούτων, οἰόμεθα ἐπιχειρεῖσθαι καὶ τινὶ κοινοτέραν τῶν ἀνθρώπων φύσιν παρὰ ταύτας ἑτέραν οὖσαν, τίς ἂν εἴη καὶ ἡ ἐπὶ Χριστῷ ἐπιχειρουμένη φύσις ; ἢ ὅτε θεία, ὅτε ἀνθρωπίνη ἐστί· καὶ τί τὸ φυσικὸν τοῦτο εἶδος, τὸ ὑπερθεν, εἴπατε· ἀλλ' ὅπως μὴ τοῦτο· οὐ δὲ τῷ συνθέτῳ ὄνομα τὸ ποῖον φατὲ προσαρμόζεσθαι ; εἰ μὴ τὸ ὑποστατικὸν, ἀναντίῤῥητος ὁ λόγος· εἰ δὲ φυσικὸν, τίς αὐτῷ ἡ ὑποκειμένη φύσις, καὶ διὰ τοῦτο προσαγορευομένη ; εἰ μὴ γὰρ ἑτέρα παράτε τινὶ Θεότητι, καὶ ἀνθρωπότητι, ποία ἂν εἴη ; εἰ δὲ ἡ τῆς Θεότητος, ἐν τῷ συνθέτῳ ἰδίως ἡ ὀνομασία ὡς συνθέτου· καὶ πρὸ γὰρ τῆς συνθέσεως ἦν ἥτε φύσις, καὶ τὸ ὄνομα· εἰ δὲ τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ ὅπως ἐν τῷ συνθέτῳ ἡ προσηγορία· καὶ πρὸ γὰρ τῆς ἑνώσεως τῆσδε ἦν ἥτε φύσις, καὶ ἡ κλῆσις αὕτη ὡμολογημένως πᾶσιν. ἀλλ' ἵνα πάντα παρέλθωμεν, πῶς οὖν ὄνομα φυσικὸν δεῖν εἰδέναι κατὰ τὸ συνθέτου λέγοντες ὅλου, δύο τε καὶ ἐναντία αὐτοῦ καταφάσκετε, κτιστόν τε, καὶ ἄκτιστον αὐτὸ λέγοντες ; καὶ τοῦτο λίαν παραδοξότερον, ὅτι ἀπὸ μὲν τῆς Θεότητος μόνον τὸ ἄκτιστον, καὶ ἀπαθὲς φάσκοντες εἶναι αὐτοῦ· ἀπὸ δὲ τοῦ σώματος τὸ κλιστὸν, καὶ παθητὸν, ἔτε μεμικτῶς ἀκούειν, ἔτε λέγειν τόδε ἐπὶ Χριστοῦ εἰρήκατε, ἀλλ' ἐκ τοῦ ὅλου Χριστοῦ· συγχωρησάντες δὲ ὑμῖν ὡς ἂν καὶ βούλεσθε παλιλογεῖν, ἐπαγάγοιμι τοῖς παρ' ὑμῶν ἀναγκαίως. ὡς εἴπερ ὁμοτίμως περὶ ἑκατέρου τῷ ἐν Χριστῷ τὰ ἐναντία δοξάζετε· καὶ τὸ ὅλον κατὰ φύσιν ἴσε τοιόνδε Χριστοῦ, ὃ ἂν ἐκ θατέρας τῷ ἐν αὐτῷ φύσεων λέγητε κατὰ τῆς ὅλης ὑποστάσεως αὐτοῦ, ἄρα γε ὥσπερ ἀληθῶς παθητὴ, καὶ κτιστὴ ἡ σὰρξ αὐτοῦ, ὅπως γε καὶ ἡ Θεότης αὐτοῦ ; καὶ ὥσπερ ἀπαθὴς, καὶ ἄκτιστος ἡ Θεότης αὐτοῦ, οὕτως γε καὶ ἡ σὰρξ ; ἃ πρὸς τῷ βλασφήμῳ ἔχει καὶ τὸ ἀδυνατον σαφῶς· οὐ γὰρ ἔστιν ἐν ταὐτῷ, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως πάντη τὰ ἐναντία πώποτέ τινος καταφάσκεσθαι.

GREGORII THAUMATURGI

In [b] particulari fidei expositione.

Credere duas naturas esse unum Christum, inquiunt, hoc quaternitatem in Trinitatis locum inducit. Ita enim loquitur :

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ

Ὡς φασιν, ἐν τῇ κατὰ μέρος πίστει.

Τὸ δεχάζειν δύο φύσεις τὸν ἕνα Χριστὸν, τετράδα τινὰ ἁγίαν Τετράδα ποιεῖ φασιν· ἔφη γὰρ οὕτως· καὶ ἔστι Θεὸς ἀληθινὸς ὁ ἄσαρκος ἐν σαρκὶ

a Putano nonnulli ineſſe ſingulis individuis naturam quandam communem, a particulari cujuſque natura diſtinctam : quum enim mens noſtra ſibi fuxerit ideas quaſdam communes, quæ ſingulis individuis amantur, hinc putarunt exiſtere & naturas communes ab ideis illis repræſentatas. Nimirum ignorant ideas, ut logici loquuntur, *abſtractas* nullum in rerum natura objectum habere.

b Nullum Gregorii Taumaturgi opus ad manus noſtras perveniſſe præter ſolam fidem, quam in viſione conſpexerit, teſtatur Nyſſenus in ejus oratione funebri.

καὶ φανερωθεὶς, τελείῳ τῇ ἀληθινῇ, καὶ Θείᾳ τελειότητι, οὐ δύο πρόσωπα, οὐ δύο φύσεις, οὐδὲ τέσσαρας προσκυνεῖν λέγομεν, Θεὸν, καὶ υἱὸν Θεοῦ, καὶ ἄνθρωπον, καὶ πνεῦμα ἅγιον.

A Et est Deus verus (qui carnis expers in carne se visendum præbuit) & perfectus, vera, & divina perfectione præditus; in quo neque duas personas nos adorare dicimus, neque duas naturas, nec ista quatuor, Deum scilicet, & Filium Dei, & Hominem, & Spiritum Sanctum.

Πρῶτον μὲν ἀγνοεῖται, καὶ ἀμφιβάλλεται λίαν ἡ χρῆσις καὶ ἥδε· ὅμως μέντοι μὴ δύο πρόσωπα ἐπὶ Χριστοῦ λέγειν φησὶν, ἵνα μὴ ὁμολογοῦντες αὐτὸν Θεὸν, καὶ σὺν τελείᾳ Θεότητι, τοῦτο δὲ αὐτοῦ πρόσωπα, τέτταρα παεισάμεν τῷ Θείων προσώπων, Θεοῦ τοῦ Πατρὸς ἕν, καὶ υἱοῦ Θεοῦ ἕν, καὶ ἀνθρώπε ἕν, καὶ Πνεύματος ἅγιε ἓν ἀεινθμοῦντες· ἀλλ' οὐδὲ δύο φύσεις θείας μέντοι εἰδέναι B αὐτοῦ φησιν, ἀλλ' ἐν μιᾷ φυσικῇ θείᾳ τελειότητι τέλειον αὐτὸν Θεὸν ὁμολογεῖν, καὶ οὐκ ἐν δύο· ὅτι γὰρ ἀξέπτως ἐσαρκώθη, καὶ ἀδιπλασιάσως τῷ Θεότητα ἔχει βούλεται δεῖξαι. ὁ γοῦν αὐτὸς πρὸ βραχέως φησί. καὶ τῆς περὶ σάρκα παθῶν γινομένων, τῷ ἀπαθειαν ἡ δυνάμις εἶχε τῷ ἑαυτῆς· ἀσεβὴς οὖν ὁ τὸ πάθος ἀναγων εἰς τὴν Δυνάμιν· ὁ γὰρ τῆς δόξης Κύριος ἐν ἀνθρωπίνῳ σχήματι πέφηνε, τὴν ἀνθρωπίνην οἰκονομίαν ἀναδεξάμενος.

Ad hæc primum dicimus incertum esse, & dubitari maxime etiam de hac auctoritate, num genuina sit: deinde S. Pater ait non esse nobis de Christo personas duas prædicandas, ne dum ipsum Deum perfecta divinitate præditum, eundemque duabus personis ornatum asserimus, inducamus quatuor divinas personas, Dei Patris unam, B Filii Dei alteram, Hominis tertiam, & Spiritus Sancti quartam. Neque dicit duas in Christo se nosse naturas Divinas, sed in una (non in duabus) naturali Divina perfectione eum perfectum se fateri prædicat. Hoc enim innuere vult, Verbum carnem assumpsisse, eadem in simplicitate sua manente Divinitate. Iccirco idem paullo ante dicit: *Cum caro dolores subiret, & affectibus traheretur; superna potestas horum omnium immunis manesit.* Quisquis ergo dolores, & perturbatos affectus in supernam potestatem illam inducit, impius est; etenim Dominus gloriæ se conspiciendum in humana forma præbuit, humanam conditionem subeundo.

D. CYRILLI TESTIMONIA

A Leontio explicata.

INTERPRETE

ANTONIO BONGIOVANNI

Cum notis ejusdem.

ARGUMENTUM.

DEnique in calce Operis subsequuntur varia D. Cyrilli testimonia, quæ Eutychianorum errori favere videntur, quibus Hæretici gloriari maxime consueverant. Hæc Leontius clare explicat, ostenditque D. Cyrillum ea recto sensu accepisse. Sit ergo.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΙΑΛΟΥ C S. CYRILLI

Ἐκ τῆς πρὸς Σούκενσον β'. ἐπιστολῆς.

Ex ep. II. ad Succensum.

ΤΟ λέγειν δύο ὑφεσᾶναι μετὰ τὴν ἕνωσιν ἀδιαιρέτως, μάχεσθαί ἐστι τοῖς μίαν εἶναι λέγουσι τὴν τοῦ Λόγου φύσιν σεσαρκωμένην.

FAteri duo subsistere post naturalem conjunctionem, sine ulla distinctione, id aperte pugnat cum iis, qui Verbi Dei naturam unam *incarnatam* profitentur.

Ἀλλὰ πρὸς Νεστοριανοὺς τοῦτο λέγων ἐπιφέρει μετὰ βραχέα, ὧν οὗτοι· τὸ γὰρ ἀδιαιρέτως προσεθὲν, δοκεῖ μὲν παρ' ἡμῖν ὀρθῆς εἶναι δόξης σημαντικόν· αὐτοὶ δὲ ἐκ οὕτως νοοῦσι· τὸ γὰρ ἀδιαίρετον παρ' αὐτοῖς κατὰ τὰς Νεστορίου φωνὰς καθ' ἕτερον λαμβάνεται τρόπον· φησὶ γὰρ ὅτι τῇ ἰσοτιμίᾳ, τῇ ταὐτοβουλίᾳ, τῇ αὐθεντίᾳ ἀδιαίρετός ἐστι τῷ Λόγῳ ὁ ἐν ᾧ κατῴκησεν ἄνθρωπος· ὥστε ἐκ ἁπλῶς τὰς λέξεις λέγουσιν, ἀλλὰ μετά τινος κακουργίας. ἰδὲ ἂν σκοπῆτε ἀγνωμόνως ὅτι τῷ μὲν φωνῷ οἶδεν ὀρθῆς δόξης· τὸ καὶ κακόργως

Verum enim vero, stolidissima capita, S. Pater post quædam alia subdidit hæc ad profligandos Nestorianorum errores; etenim vox ἀδιαιρέτως *sine distinctione*, videtur apud me rectum dogma significare, non item apud illos, qui contrarium sentiunt. Nam apud ipsos hæc vox *indistinctus* secundum Nestorii interpretationem longe aliter, quam apud nos accipitur; ait enim hominem, in quo Verbum habitavit, ab eo minime distingui, dignitate scilicet, voluntate atque potestate. Quare laudata Cyrilli verba accipiuntur ab iis non propria significatione, sed malitia

tia quadam in pravum ſenſum detorquentur. Videte ergo quemadmodum S. Pater ea voce recte utatur, pravum contra ſenſum omnino rejiciat, ut & vobis facere a principio uſque ad finem optamus, obſecramuſque. Poſſumus ergo cum vocem illam impio ſenſu efferre, tum & hanc aliam ſubſequentem unam Dei verbi naturam *incarnatam* interpretari cum Ario, quaſi Filius immutabilis naturæ non ſit, & cum Apollinare quaſi Verbum in animata carne rationis experte, vice mentis fungatur, & cum Eutychete, quaſi verbum ipſum in carnem fuerit converſum. Niſi ergo profitentium mentem, & animum accurate perpenderimus; nunquam recte vocem hanc, vel illam interpretabimur. Ait enim S. Pater non audiendos Hæreticos, utpote de naturarum conjunctione male ſentientes, etiamſi voces ab ipſis uſurpatæ bene ſonare videantur. Non enim aſſerunt ii Chriſtum individuum ſecundum hypoſtaſim, ſed ſecundum habitum. In multis enim vocibus, quæ bonæ videntur, latitare dolum ac fraudem clare perſpexit etiam apoſtolus. Quod autem Cyrillus ita ſentiat, clare liquet, & ex ſequenti ipſius oraculo, quod ii decantare maxime ſolent.

Ἔχον νόημα ἀποβάλλεπε, ὅπερ ἐξ ἀρχης καὶ ἕως τέλους ποιεῖν καὶ ὑμᾶς καὶ ἡμεῖς δυσωπῦμεν, ἔστιν ἓν τινὶ αὐτὶ ἀσεβῶς εἰπεῖν τινα φωνὴν, ἀλλὰ καὶ τινὶ ἑτέραν φωνὴν τινὶ λέγουσαν, μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ Λόγου σεσαρκωμένην· ἔστι κατὰ Ἄριον, ὡς ἀ πάντη ἀξέπτε φύσεως ὄντος τοῦ υἱοῦ νοεῖν, καὶ κατὰ Ἀπολινάριον, ὡς αὐτοῦ τοῦ Λόγου ἀντὶ νοῦ ψυχικοῦ χρωμένου, τῇ ἐμψυχωθείσῃ ἀλόγῳ σαρκὶ λογίζεσθαι· κατὰ Εὐτυχέα, ὡς αὐτοῦ τοῦ Λόγου εἰς σάρκα μεταποιηθέντος ἐκδέχεσθαι· ἐὰν ἓν μὴ τὰ νοήματα ἀναχείνωμεν τῆς ὁμολογόντων, καὶ ταύτῃ καὶκείνῃ ἐκ ἄλλως προσιέμεθα τινὶ φωνήν· τοῦτο γὰρ ὁ πατὴρ φησιν, ὅτι ὡς κακεργεῖν τας περὶ τὴν ἔννοιαν τῆς ἑνώσεως τῆς φύσεων μὴ ἀποδέχεσθαι τοὺς αἱρετικοὺς δεῖ, κἂν δέχοι εἶεν αἱ φωναί· ἃ γὰρ τὴν καθ' ὑπόστασιν λέγουσι τῆς φύσεων, ἀλλα κατὰ σχέσιν ἀδιαίρετον· ἐν πολλαῖς γὰρ χρησολογίαις οἶδε τινὶ ἀπάτῃ καὶ ὁ Ἀπόστολος γινομένῃ· ὅτι δὲ τοῦτο ὕπως νοεῖ καὶ ἐν τῇ ὀξῆς, ἣν παράγωσι χρήσει, σαφὲς ἔσαι.

EJUSDEM

Ex Tomo II. com. in epiſt. ad Hebræos.

Secernentes, ait, ab ſe invicem duas Chriſti naturas, & unam ab alia diſtinctam oſtendentes, id unum ſignificare volunt, perſonas videlicet in Chriſto fuiſſe conjunctas animo, & conſenſu, & voluntatum affectu, non ſecus ac ii, de quibus in Act. S. Apoſtolorum ſcriptum legimus: *multitudinis autem credentium unum cor erat, & anima una*. Quum enim unusquiſque credentium ab cæteris omnibus peculiari ſubſiſtendi ratione diſtingueretur, quumque de illis utpote voluntate ac fide ſibi invicem conjunctis, dicatur, *unum fuiſſe cor, & animam unam*: numquid propterea hoc eodem modo & in Chriſto perſonas fuiſſe ſibi invicem conjunctas autumant? En aperte S. Pater innuit quale ſit, quod ipſe rejicit iſtorum dogma, qui de duabus Chriſti naturis conjunctionem individuam profitentur. *Et paulo poſt*:

Profecto non aſſerimus, ait, humano corpore circumſcribi Dei Verbi naturam; divinitas enim caret quantitate. Deinde ſubdit: comperiet quis in Chriſto perfectum individuum humanum, perfectum, inquam, ratione habita naturæ ſuæ: perfectum item comperiet in ipſo Verbum a Deo conceptum; fatebitur tamen unum ex utraque natura manare Chriſtum, & unum Filium, non conjunctione perſonarum Chriſtum, ipſum compoſitum intelligens, ſed potius naturas ipſas in unum arcano quodam, & ineffabili modo compactas, quem modum novit ipſe Deus. Nullam præterea dicimus in naturis contigiſſe confuſionem, ut neque divina verſa fuerit in humanam, nec humana in Divinam; ſed utraque potius in

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

Ἐκ τῆς εἰς τὴν πρὸς Ἑβραίους δευτέρα τόμε.

Ἀποδιϊσάντες γὰρ ἀλλήλων τὰς δύο φύσεις, καὶ ἀνὰ μέρος ἡμῖν ἑκατέραν ἀσυγχύτως διακρίνοντες, ἓν μόνοις προσώποις φασὶ γενέσθαι τὴν ἕνωσιν· καὶ ὡς ἔνεγε ψιλῇ συναινέσει, καὶ ταυτοβολίᾳ, καὶ θελημάτων ῥοπαῖς, καὶ ἐκεῖνό πε τάχα τὸ ἐν ταῖς πράξεσι τῆς ἁγίων ἀποστόλων γεγραμμένον, τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδία, καὶ ἡ ψυχὴ μία. ἑκάστε γὰρ τῶν πεπιστευκότων κατά γε τὴν τῆς ἰδίας ὑποστάσεως λόγον διεχωρισμένε τῶν ἄλλων, ὅσον ἦκεν εἰς ταυτοβουλίαν, καὶ τὴν ἑνώτητα τῆς πίστεως, ψυχὴ πάντων εἶναι μία λέγεται, καὶ καρδία. ἆρα ἓν κατὰ τοῦτον καὶ αὐτοὶ τὸν τρόπον τῆς προσώπων τὴν ἕνωσιν ὁμολογεῖν ἐγνώκασι. ἰδοὺ διασαφεῖ ἐκδήλως τί ἐστὶν ὃ μέμφεται δόγμα τῆς δε καὶ ἕνωσιν ἀδιαίρετον λεγόντων ἐπὶ δύο φύσεων. καὶ μικρὰ βραχέα.

Καὶ οὐ δήπε φαμὲν ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι τὴν τοῦ Θεοῦ Λόγε περιγεγράφθαι φύσιν· ἄπειρον γὰρ τὸ Θεῖον. εἶτα ἐπάγει· ὅτι ὀψεταί τις ἐν Χριστῷ τὸ ἀνθρώπινον τελείως ἔχον κατά γε τὸν τῆς ἰδίας φύσεως λόγον. ὁμοίως τε τέλειον τὸν ἐκ Θεοῦ φωτὸς Λόγον, πλὴν ἕνα τὸν ἐξ ἀμφοῖν ὁμολογήσει Χριστὸν, καὶ υἱὸν, οὐ προσώπων ἑνώσει μόνον σωτισθεὶς τὴν οἰκονομίαν· συλλέγων δὲ μᾶλλον εἰς ἓν τὰς φύσεις, ἀπορρήτως τε, καὶ ὑπὲρ λόγον, ὡς αὐτὸς ἔγνω ὁ Θεός, καὶ οὐ δήπε φαμὲν ἀνάχυσιν ὥσπερ τινὰ συμβῆναι περὶ τὰς φύσεις, ὡς μετυσῆναι τὴν τοῦ Λόγε φύσιν εἰς τὴν τοῦ ἀνθρώπε τυχόν· ἀλλ' οὐδὲ αὖ τινὰ ἀνθρωπίνην εἰς τινὰ τοῦ Λόγε· νοεμένης δὲ μᾶλλον

a Hoc luculentum Cyrilli teſtimonium nunc primum lucem aſpicit præcedentibus adjiciendum.

λον καὶ ὑπαρχούσης ἑκατέρας ἐν τῷ τῆς ἰδίας φύσεως ὅρῳ πεφυλάχθαι φαμὲν τὴν ἕνωσιν· καὶ μετ' ὀλίγα· εἴτις οὖν ἄρα λέγοι μόνων προσώπων τὴν ἕνωσιν ἀποδιϊσάναι ὁλοτρόπως ἀλλήλων τὰς φύσεις, ἔξω τῆς ἀληθείας φέρεται βίβᾳ. τούτων τίς ἀγνοήσει τὴν ἔννοιαν, καὶ μίαν φύσιν λέγειν οἰήσεται τὸν πατέρα ἐπὶ Χριστοῦ· οὐχὶ δὲ ἓν πρόσωπον μᾶλλον ἡνωμένων αὐτοῦ τῇ φύσεων οὐχ ἁπλῶς ἀδιαιρέτως, ἀλλὰ καθ' ὑπόστασιν αὐτοῦ αὐτήν;

A suo statu manente, factam fuisse conjunctionem arbitramur. *Et paulo post*: Si quis ergo diceret solas in Christo Personas conjungi, & naturas ab se invicem omnino distingui, profecto ab recto tramite aberraret. Quis horum sensum non intelligit? Ecquis S. Patrem unam in Christo naturam asserere dicat? quin potius ab eo manifeste doceri fateatur naturas in unam Personam coaluisse, non omnimoda quidem conjunctione, sed ea duntaxat, quæ secundum subsistentiam contingit?

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς πρὸς Σύκενσον ἐπιστολῆς.

EJUSDEM.

Ex ep. ad Succensum.

Ὥστε τὰ δύο μηκέτι εἶναι δύο, δεῖ ἀμφοῖν δὲ τὸ ἓν ἀποτελεῖσθαι ζῷον.

Εἰ δὲ τοῦτο φησιν, ὅτι αἱ φύσεις οὐκ εἰσὶ λοιπὸν φύσεις, ἔδει εἰπεῖν, ὥστε τὰς ποτὲ δύο, ταύτας μὴ εἶναι καὶ νῦν δύο· ἢ ὥστε τὸ ἓν τὸ νῦν μηκέτι εἶναι, ὡς καὶ πρώην, δύο. εἰ δὲ ἐσι καὶ νῦν δύο, τὶ δύο· δ' ἀμφοῖν τε, καὶ οὐκ ἐξ ἀμφοῖν ἁπλῶς τὸ ἓν ὁρᾶται, δῆλον ὡς κατ' ἄλλο, καὶ ἄλλο· ὡς μὲν γὰρ φύσεις, δύο· ὡς δὲ σωθεὶν τε τοιόνδε ζῷον, ὅπερ καὶ ῥητῶς ἔφη, ἓν ἐσι.

Ut duo non amplius duo sint, sed per utrumque perficiatur animal unum.

Porro si S. Pater hoc innuere voluisset, Naturas non amplius esse naturas, dicere debuisset, *quæ pridem duæ erant, nunc amplius duæ non sunt*: vel, *quod nunc unum est, non amplius duo sunt ut antea*. Quod si quæ antea duo erant, etiam nunc duo sunt; & si per utrumque, non ex utroque simpliciter unum cernitur: perspicuum est id contingere diversa ratione, ut quod ad Naturas spectat, hæ duæ quidem sint; quod ad compositum attinet, hoc vero sit animal unum, quod expressis verbis ipse dixit.

Ἀλλ' ἅπαν ἓν ζῷον, καὶ μία φύσις φασιν· εἰ ἓν ἓν ζῷον, καὶ μία φύσις ὁ Χριστός.

Atqui omne animal, inquiunt, quod vere unum est, una quoque natura est: adeoque si Christus est animal unum, ejus quoque natura una erit.

Ἀλλ' εἰ ἀποδεικτικῶς ἅπαντᾶν βούλεσθε, μὴ ἀγνοεῖτε τὰ κοινῶς δεδομένα πᾶσι τοῖς ἀποδεικτικοῖς, καὶ διαλεκτικοῖς· τὰ γὰρ ἀντιστρόφως ἀλλήλοις κατηγορούμενα, τούτων ἀνάγκη θατέρου δοθέντος, καὶ τὸ ἕτερον συνεπάγεσθαι· τὰ δὲ οὐκ ἀντιστρέφοντα, οὐ δῆτα· εἰ μὲν ἓν καὶ πᾶσα φύσις ζῷον, ὥσπερ ἓν καὶ πᾶν ζῷον φύσις, καλῶς ἐλέγετε, ἐπεὶ ζῷον τὸ σωθὲν, καὶ φύσιν ἀποτελεῖσθαι· εἰ δέ ἐσιν ὁ λίθος φύσις, οὐ μὴν διὰ τόδε καὶ ζῷον, οὐκ ἀναγκαῖον εἴτι ζῷον ἓν ἐσι, διὰ τόδε ἁπλῶς καὶ φύσιν μίαν εἶναι· καὶ ἄλλως γὰρ, εἰ διότι ἓν ζῷόν ἐσιν ὁ Χριστὸς, καὶ μία φύσις ἐσί· καὶ διότι ἐκ δύο φύσεών ἐσι καὶ δύο ζῶα ἔσαι· ὃ φησὶ Νεσόριος ἀσεβῶν μόνος. εἰ δὲ λέγοιτε ὅτι ἐκ δύο ζώων, ὡς ἀπὸ κοινῆς τῆς Θεότητος, καὶ τῆς ἀνθρωπότητος τῇ διαφόρων φυσικῶν εἰδῶν φαμὲν αὐτὸν, ἄρα γε καὶ ἓν ζῷον ἔσι, ὡς κοινόν τε, καὶ ὡς εἶδος ἕτερον παρὰ τὴν Θεότητα, καὶ ἀνθρωπότητα λέγετε αὐτόν; καὶ πῶς φησιν ὅτος ὁ πατὴρ, καὶ οἱ λοιποὶ, τὸ Χριστὸς ὄνομα μήτε οὐσίας ὅρον, μήτε φύσεως ὄνομα εἶναι, μήτε ὅρου δύναμιν ἔχειν, μήτε εἶδος φύσεως σημαίνειν, ἤτι τοιοῦτον· ζῷον ἄρα τὸ ὡς ὑφεστὼς προσωπόν ἐσιν ἓν.

Verum si recta demonstrationis via procedere vultis in objectionibus vestris, vos latere non debent, quæ passim a Dialecticis, & hujus artis præceptoribus traduntur. Etenim conversorum eadem est ratio, & uno posito, necesse est aliud quoque sequi; eorum contra, quæ non convertuntur, diversa ratio est. Itaque si & omnis natura animal est, & omne animal natura: recte de Christo ratiocinamini, quum sit animal unum, unam quoque esse oportere ipsius naturam. Sin minus, & lapis natura quidem est, non item ob id etiam animal; iccirco si quid animal unum est, non inde necesse sequitur, id ipsum etiam naturam esse unam. Vel aliter. Si propterea quia Christus est unum animal, una quoque natura est; licebit item ratiocinari, quandoquidem Christus idem duabus naturis constat, duo quoque erunt animalia, quod solus Nestorius impie deblaterat. Si vero dicitis Christum eumdem e duobus animalibus constare propterea quia ex duabus naturis specie diversis, Divina scilicet, & humana, compositum asserimus; numquid & unum animal tanquam quid communi alterius speciei, & quidem a Divina, & humana diversæ quid commune, ipsum dicetis? quomodo idem S. Pater, & alii ajunt, Christum *nec essentiæ nomen esse, neque Naturæ nec habere termini vim neque naturæ speciem aliquam significare*, vel aliud hujusmodi? Animal igitur unum est, utpote in una eademque Persona subsistens.

EJUS-

A

EJUSDEM

Ex ep. ad Acacium.

Cernimus naturas duas in unum coaluisse, sibi invicem arcto modo conjunctas, sine confusione ulla, & sine ulla mutatione; nam caro, caro est, non Divinitas, etiam si Dei caro sit. Verbum item Deus est, non caro, etiam si carnem assumens, eam sui propriam effecerit. Quod quum ita se habere fateamur, profecto non erramus, quum e naturis duabus in Christo factam conjunctionem asserimus. Qua conjunctione B facta non dividimus ab se invicem naturas ipsas, neque in filios duos discerpimus Christum, qui unus est, & individuus; sed unum Filium esse dicimus, &, ut ajunt Patres, unam Dei Verbi Naturam *incarnatam* prædicamus. Quantum ergo cogitatione complecti licet, & mentis oculis contemplari qua ratione carnem Unigenitus assumpsit, dicimus, duas esse in Christo naturas.

Ad hæc dicimus eum se satis superque clare explicare; ait enim, *non dividimus*, *non copulamus*, & subdit *naturas*, non naturam, ut hi volunt; adjecitque præterea *neque dividimus unum Filium*, non dixit unam naturam. Denique ait *mentis oculis*, C quibus homo differt a brutis animalibus, quæ solis corporeis oculis vident. Duas ergo vere dixit S. Pater esse *Incarnati* Verbi naturas.

EJUSDEM

Ex eadem epistola.

Adducamus, inquit, in exemplum omnium nostrum compositum individuum, quo constituimur homines; constat enim quisque nostrum anima, & corpore, cernimusque duas in unoquoque individuo naturas, corporis unam, animi alteram; unum tamen D ex utriusque conjunctione hominem componi. Neque duos homines judicandum, propterea quia ex duabus naturis individuum componitur; sed unum duntaxat hominem dicendum, utpote corpore, & anima compositum, ut initio diximus.

En, rursus aperte dixit, unum, individuum duos homines judicari non oportere, non autem dixit naturam unam existimari non debere duas; quandoquidem nec exemplum ab homine desumptum in omnibus quadrat.

At, inquiunt, in secundo ad Succensum commentario Cyrillus cum attulisset exem- E plum hominis, anima, & corpore compositi, expresse ait, *ut quæ pridem duo erant, non amplius duo sint.*

Verum nonne perspicuum est, & hoc dici tali sensu, non esse videlicet duos homines, quatenus ad compositum ipsum referuntur? Idem enim paulo superius ait: *duas in ipso naturas concipimus, unam scilicet animæ, aliam corporis*, etiamsi hoc expressis verbis ipse minime dicat. Subdit enim: *sed unius hæc esse intelligimus.* Quare novit San-

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς πρὸς Ἀχάκιον ἐπιστολῆς.

Ὁρῶμεν ὅτι δύο φύσεις συνῆλθον ἀλλήλαις καθ' ἕνωσιν ἀδιαιρέτως, ἀσυγχύτως, καὶ ἀτρέπτως. ἡ μὲν γὰρ σὰρξ, σάρξ ἐστι, καὶ ἡ Θεότης, εἰ καὶ γέγονε Θεοῦ σάρξ· ὁμοίως δὲ καὶ Λόγος, Θεός ἐστι, καὶ ἡ σὰρξ, εἰ καὶ ἰδίαν ἐποίησατο τὴν σάρκα οἰκονομικῶς. ὅταν οὖν συννοῶμεν τοῦτο, οὐδὲν ἀδικοῦμεν τὴν εἰς ἕνωσιν συνδρομήν, ἐκ δύο φύσεων γεγενῆσθαι λέγοντες· μὴ μέντοι τὴν ἕνωσιν ἡ διαιροῦμεν τὰς φύσεις ἀπ' ἀλλήλων, οὐδὲ εἰς δύο τέμνομεν υἱοὺς τὸν ἕνα, καὶ ἀμέριστον, ἀλλ' ἕνα φαμὲν υἱὸν, καθὼς οἱ πατέρες εἰρήκασι, μίαν φύσιν τοῦ Λόγου σεσαρκωμένου· ἐκ δὲν ὅσον μὲν ἦκεν εἰς ἔννοιαν, καὶ εἰς μόνον τὸ ὁρᾶν τοῖς τῆς ψυχῆς ὄμμασί τινα τρόπον ὁ Μονογενὴς ἐνανθρώπησε, δύο τὰς φύσεις φαμέν.

Ἀλλ' εἰπόμεν καὶ πρὸς τάδε, ὅτι ἀρκεῖ ἡμῖν αὐτὸς ἑαυτὸν διασαφῶν· ὁ γὰρ διαιρεῖμεν ἔφη, καὶ ἐχ ἑνοῦμεν, καὶ τὰς φύσεις, ἃ μὲν τῇ φύσει, ὡς ἔστι λέγουσιν· οὐδὲ τέμνομεν τὸν ἕνα υἱὸν, οὐ μὲν τὴν μίαν φύσιν ἔφη· τοῖς δὲ τῆς ψυχῆς ὄμμασιν. οἷς καὶ διαφέρει ἄνθρωπος τῶν ἀλόγων, τοῖς ἐν τοῖς τοῦ σώματος ὄμμασι μόνον βλέπουσι. δύο ἄρα καὶ φησὶν εἶναι ὁ πατὴρ τὰς φύσεις τοῦ Λόγου σεσαρκωμένου ἀληθῶς.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ

Ἐκ τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς.

Δεξώμεθα πρὸς παράδειγμα τὸν καθ' ἡμᾶς αὐτὸς σύνθεσιν, καθ' ἣν ἐσμὲν ἄνθρωποι· συνιστάμεθα γὰρ ἐκ ψυχῆς, καὶ σώματος, καὶ ὁρῶμεν δύο φύσεις· ἑτέραν μὲν τὸ σώματος. ἑτέραν δὲ τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ἐξ ἀμφοῖν, καθ' ἕνωσιν, ἄνθρωπον, οὐχ ὅτι ἐκ δύο φύσεων συντέθειται ὁ ἄνθρωπος δύο τὸν ἕνα νομιστέον· ἀλλ' ἕνα τὸν αὐτὸν κατὰ σύνθεσιν, ὡς ἔφαμεν, τὸν ἐκ σώματος, καὶ ψυχῆς.

Ἰδοὺ πάλιν σαφῶς μὴ δύο ἀνθρώπους τὸν ἕνα νομίζειν λέγει· οὐχὶ μὴ δύο φύσεις τὴν μίαν φύσιν λογίζεσθαι ἔφη. ὅπερ γε τοῦ ἀνθρώπου οὐδὲ κατὰ πάντα ἐλήφθη τὸ παράδειγμα. ἀλλ' ἐν τῷ δευτέρῳ πρὸς Σούκενσον ὑπομνηστικῷ ῥητῶς, φασὶν, ὁ πατὴρ Κύριλλος εἴρηκε

Τὸ τοῦ ἀνθρώπου λαβὼν ἐκ ψυχῆς, καὶ σώματος ὄντος παράδειγμα, ὥστε τὰ δύο, μηκέτι εἶναι δύο.

Καὶ πῶς οὐ δῆλον, ὡς καὶ τοῦτο οὕτως λέγει, ὅτι καθὼς γέγονεν, οὐκ εἰσὶ δύο, ἤγουν ἄνθρωποι· ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς ἀνωτέρω φησὶ, δύο μὲν γὰρ καὶ ἐπ' αὐτοῦ νοοῦμεν τὰς φύσεις, μίαν μὲν ψυχῆς, ἑτέραν δὲ σώματος, εἰ καὶ μὴ ἀνὰ μέρος δῆλον· καὶ γὰρ ἐπάγει· ἀλλ' ὁμὸς εἶναι νοοῦμεν· ὥστε οἶδεν αὐτὰ δύο ὄντα τῷ εἶναι αὐτὰ ὁμοῦ. οὐ γὰρ

γὰρ ἂν ἔφη μήποτε εἰδὼς τὴν δυάδα, τὸ εἷς τοῦ ἀνθρώπου, ὡς ἔκασα ἔχοντος· οὐκέτι δὲ ἔμεινε δύο· τοῦτ' ἔστι μόνον καὶ ἁπλῶς ὄντα, ἀλλὰ καὶ οὔτι ποιήσαντα, τὸν ἄνθρωπον· καὶ οὔτι γὰρ ὁρῶντα, καὶ νοοῦντα. ἐπεὶ πῶς, εἰ πάντη οὐκ εἰσὶ δύο, ψυχὴ ἔτι ἐστὶ, καὶ σῶμα σωζόμενα; ὅμως ἐπὶ Χριστοῦ οὐδὲ κατὰ τὸν τῆς φύσεως λόγον, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῆς ὑποστάσεως εἴληπται αὐτῷ τὸ παράδειγμα. πρὸς γὰρ Νεστόριον, δύο τὰς ὑποστάσεις αὐτοῦ λέγοντας, εἴρηται· εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ φύσεως λόγῳ εἴληπται τὸ παράδειγμα τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ Χριστοῦ, ἆρα καὶ ἐπεὶ ὁ προϋπαρχόντων δύο φύσεων ὁ Ἀδὰμ ψυχῆς καὶ σώματος, οὐδὲ ὁ κύριος ἐκ δύο φύσεων; ἔτι μὴν ὁ Λόγος καὶ πρὸ τῆς σαρκός· τοῦ δὲ ἀνθρώπου οὐδὲν μέρος τοῦ ἑτέρου προϋπάρχειν εἴρηται. ἔτι ὁ ἄνθρωπος δυνάμει διαιρετὸς εἰς τὰς αὐτοῦ δύο φύσεις ἐστὶν ἀεὶ, ἀλλὰ καὶ ἐνεργείᾳ ποτέ· ἆρα δὴ καὶ ἐπὶ Χριστοῦ εἴποι τις τάδε μὴ παραφρονῶν; πῶς δὴ τὸ καθ' ὑπόστασιν ληφθὲν, καὶ ποτὲ, εἰς φύσιν, τὴν ὡς ὑπόστασιν αὐτὴν λεγομένην εἰς οὐσίας παράδειγμα βιάζεσθε πάντως λαμβάνειν ἡμᾶς; δέδοικε γοῦν καὶ ἐν τοῖς ἐπιχειρήμασιν ἐπὶ Χριστοῦ τὸ μίαν λέγειν φύσιν, εἰ καί ἐστιν εἰπεῖν ἐπ' ἀνθρώπου μίαν; ὁ λόγος ἀδιώατον.

Actus Pater esse duo, quum unius ea esse dixerit. Nam si is penitus ignorasset duo, numquam hoc dixisset, *unius*, scilicet hominis esse. Non amplius vero manserunt duo, hoc est, seorsim unum ab alio vere non subsistunt, sed compositum unum, scilicet hominem conficiunt. Quandoquidem unum quid esse cernuntur, concipiunturque. Quomodo enim corpus, & animam in eo servari dici poterit, si duo non sunt amplius? Quamquam de Christo loquens utitur hominis exemplo, ratione habita non naturæ, sed subsistentiæ. Disserit enim contra Nestorium, qui subsistentias duas in ipso Christo adstruebat. Etenim si de Christo sumptum fuisset hominis exemplum ratione habita etiam naturæ, numquid quia Adam ex duabus præexistentibus naturis, animæ, & corporis non constitit, idem etiam de Domino censendum? Atqui Verbum præcessit carnem; hominis contra nulla pars aliam præcessisse dicitur. Homo præterea dividi semper potest in naturas suas, & interdum etiam reipsa dividitur; numquid idem audebit & de Christo affirmare qui non sit plane desipiens? Quid ergo nos cogitis recipere, & probare dictum, ad subsistentiam relatum, quasi de natura ipsa tanquam subsistentia intelligendum videatur? Veritus ergo est S. Pater & in suis Epicherematibus unam de Christo prædicare naturam, quum hoc de homine affirmare liceat? Hoc certe dici nequit.

Ἐν πολλοῖς, φησιν, θεώμεθα ἀπαρεσκόμενον τὸν πατέρα Κύριλλον καὶ τῇ τοῦ διπλοῦς ὀνομασίᾳ ἐπὶ τοῦ Κυρίου· πόσῳ γε μᾶλλον τῇ τοῦ δύο φωνῇ;

Ἆρα δὴ ἐναντίος Γρηγορίῳ τῷ πολλάκις κατακεχρημένῳ τῇδε ἐστίν; ἀπεσάλη γάρ, φησιν, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος· διπλοῦς γὰρ ἦν· καὶ πατὴρ ὁ τοῦ ὁρωμένου· τοῦ νοουμένου δέ. καὶ γὰρ ἦν διπλοῦς· καὶ ἄλλοι δὲ πλεῖστοι τῶν πατέρων τὰ ὅμοια φασιν· ἢ δῆλον, ὅτι μὲν διπλοῦς κατὰ τὰς φύσεις ἦν, ἔφη· ὅτι δὲ ὁ διπλοῦς Χριστὸς, ἢ υἱὸς ὀρθῶς λέγεται, Κύριλλος ὁ πατὴρ φησι· τοῦτο γὰρ Νεστορίῳ ἐναντίον· εἰ γὰρ τὸ κατὰ φύσιν διπλοῦν οὐκ ἐγκείνει, πῶς καὶ αὐτὸς ἔφη ἐν τῷ κατὰ Ματθαῖον· ὁ πατὴρ ὁ ἀληθινὸς, καὶ νοητὸς, καὶ ὡς τύπῳ τῷ ἐξ ὕλης νοουμένου, ἥτις ἐστὶν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ διπλοῦς χαρακτήρ.

Multis in locis, inquit, videre est Cyrillum offendi voce *duplicis*: quanto vero magis ei displicere vocem *duorum* judicandum?

Numquid ergo Cyrillus adversatur hac in re Gregorio, qui voce illa passim utitur? *Missus enim fuit*, inquit, *sed quatenus homo*; *erat enim duplex*. Et alibi: *Pater*, ait, *non ejus, quod oculis cernebatur, sed illius, quod mente percipiebatur*. Idem affirmarunt & alii sancti Patres benemulti. Verum enim vero duplicem eum fuisse S. Pater asserit, quod ad naturas attinet, id quod manifeste liquet. Quod autem contendit Cyrillus, est, dici videlicet non posse Christum, vel Filium esse duplicem; hoc enim autumat Nestorius. Nam si duplicis vocem de natura prædicatam is omnino rejiciendam putat; quomodo & ipse *Com. in Matthæum*, ait: *Stater verus, & intelligibilis, & quodammodo in lignea forma conceptus, hic est Dominus noster Jesus Christus duplex forma*.

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

Ἐκ τῶν πρὸς τὰς ἀπορίας ἀπαντήσεων.

EJUSDEM

Ex [a] *responsionibus ad objecta.*

Ἐν ἰδιότητι τῇ κατὰ φύσιν ἑκατέρᾳ μενούσῃτε, καὶ νοουμένῃ κατάγε τὸν ἀρτίως ἡμῖν ἀποδοθέντα λόγον ἀῤῥήτως, καὶ ἀφράστως συνῳδεῖς, μίαν ἡμῖν ἔδειξεν υἱοῦ φύσιν, πλὴν σεσαρκωμένην· ἐπὶ γὰρ μόνων τῶν ἁπλῶν κατὰ τὴν φύσιν τὸ οὖν ἀληθῶς λέγεται· ἰδέφασι τοῦ υἱοῦ, ὅς ἐστι Χριστὸς, μίαν φύσιν ἔφη.

In proprietate suæ naturæ utroque manente, & intellecto, Christus, ut jam diximus, arcano quodam, & ineffabili modo conjunctus, unam nobis visendam præbuit naturam, nempe carne præditam; non enim de solis secundum naturam simplicibus unum recte prædicatur. En inquiunt, Filii, qui Christus est, unam Cyrillus asseruit naturam.

a Hæc ex epist. II. ad Succensum.

Verum adnectant ii & præcedentibus ſubſequens verbum, ſi recte perſpicere volunt, utrum bene, an male ſe habeat ipſorum ratiocinium. Etenim ſi Filii nomen ante carnem aſsumptam de Chriſto prædicatum intelligatur, ſenſus erit unam eum nobis oſtendiſse Chriſti naturam, carne præditam. Id autem accipi poteſt dupliciter, vel quod antea Chriſtus fuerit carnis expers, quod intelligi nullo pacto poteſt, vel præter ſuam ipſius naturam fuerit & Chriſti carne præditus: eritque propterea Chriſtus compoſitus ex Verbo, carne, & tertia alia carnis natura, ac ſpecie. Proindeque non erunt in ipſo duæ ſolæ naturæ, ſed tres; una ſimplex ac divina, & duæ compoſitæ, ſcilicet humanæ, diceturque Chriſtus his tribus conſtare. Duæ nihilominus ex veſtra ſententia ſunt in ipſo naturæ; una videlicet, ut vos dicitis, Chriſti propria, altera carnis humanæ, quam ſecunda vice aſsumendo ſibi Chriſtus ipſe copulavit. Sed cur depoſita cæcitate veſtra, Patrum mentem rectis oculis contemplari non vultis? Quod enim Verbum natura Filium manere S. Pater hoc loco intelligat, etiamſi naturam aliam Verbum idem aſsumpſerit, ipſe clare ſe explicat, dum ait, *non enim de ſolis ſimplicibus*, ſecundum naturam ſcilicet, *unum vere dicitur*. Numquid potius ex hiſce colligetis Filium, de quo hæc dicuntur, non eſse natura ſimplicem, ſed duplicem? Illud enim S. pater intelligit (quod & nos ſæpe vobis prædicamus) unam eſse multis naturis præditam Perſonam; & unum eundemque naturæ Filium, non autem unam ipſius naturam eſse natura Filium, aliam eſse Filium per adoptionis gratiam. Quandoquidem ſi ita ſe res haberet, ut vultis, omnia S. Patris oracula de duabus Chriſti naturis, quæ alibi occurrunt, cum iſtis ipſius dictis aperte pugnarent, quod nemini unquam numine divino afflatorum Patrum accidiſse credibile eſt.

A Ἀλλὰ κ᾽ τὸ ἐπαγόμενον συνάψαντες διαλογίζεσθωσαν, εἰ ὀρθῶς συλλογίζονται· εἰ γὰρ τὸ τοῦ υἱοῦ ὄνομα κ᾽ πρὸ τῆς σαρκώσεως τεθεωρημένοι ἀντὶ τοῦ Χριστοῦ εἴρηται ὑπ᾽ αὐτοῦ φανήσεται μίαν ἡμῖν ἔδειξε Χριστοῦ φύσιν, πλὴν συσαρκωμένου· τοῦτο δὲ ἢ ὡς ἀσάρκου Χριστοῦ δυναμένου ληφθῆναι, ὅπερ ἀνεπινόητον, ἢ ὡς καὶ πρὸς τῇ δε τῇ μιᾷ αὐτοῦ φύσει, κ᾽ σάρκα ἀπενδυσαμένου Χριστοῦ· ἔσαι οὖν ἐκ Λόγου τε, κ᾽ σαρκὸς, & ἑτέρας φύσεως σαρκὸς ὢν ὁ Χριστός· κ᾽ ὐ μόνον δύο φύσεις ἁπλῶς· ἀλλ᾽ ἐκ μιᾶς μὲν τῆς Θείας ἁπλῆς. ἐκ δύο δὲ συνθέτων, ἤγουν τῆς ἀνθρωπίνων νοεμένους ἐκ τεττάρων τε φύσεων λεγόμενος λοιπόν· ὅθεν δὲ ἦττον καὶ δύο φύσεις ἐκ μιᾶς τῆς καθ᾽ ὑμᾶς Χριστοῦ φύσεως, κ᾽ τῆς ἐπεισαχθείσης Χριστῷ κατὰ τὸν θεῖαν σάρκωσιν αὐτοῦ σαρκὸς φύσεως. ἀλλὰ τί μὴ τούτων ἀφέμενοι παραβλωπισμάτων, ὅμμασιν ὀρθοῖς τὸν σκοπὸν τῆς εἰρημένων καταναοεῖτε; ὅτι γὰρ υἱότητος φυσικῆς νῷ φησι τῷ αὐτῷ μίαν φύσιν μένει τῷ υἱῷ, κἂν προσελάβετο ἄλλην φύσιν, ἴδοι αὐτὸς ξανοῖ λέγων, οὐ γὰρ ἐπὶ μόνων τῆς ἁπλῶν κατὰ τὴν φύσιν, υἱῶν δηλαδὴ, τὸ εἰ ἀληθῶς λέγεται. ἆρα ἂν τοῦτο ὑμᾶς μᾶλλον διδάξει, ὅτι οὐχ ἁπλοῦς κατὰ τὴν φύσιν ὁ περὶ οὗ τάδε φησὶν υἱὸς εἷς, ἀλλὰ διπλοῦς. ἔστι γὰρ κατὰ τὸν πατέρα ὃ πολλάκις κ᾽ ἡμεῖς ὑμῖν συνηγόρευμεν, κ᾽ πλειόνων ὧν τῆς φύσεων, οὐ εἶναι πότε πρόσωπον, καὶ εἷα τὸν αὐτὸν υἱὸν φύσει, κ᾽ οὐ τὴν μὴ τῆς φύσεων υἱὸν φύσει· τὴν δὲ υἱὸν χάριτι εἶναι· ὅπως γε εἰ κ᾽ ὅπως εἶχεν, ὡς βούλεσθε, πάντα ἂν τὰ ἑτέροις εἰρημένα τῷ παιδὶ, ὡς περὶ δύο φύσεων Χριστοῦ, τοῖς δε τοῖς αὐτοῦ ἂν διεμάχετο· ὅπερ οὐδεὶς ἂν πνεύματι Θεοῦ λαλοῦν παθεῖν ὑπολάβοιτο.

B

C

EJUSDEM

Ex ep. ad Succenſum.

Quamquam conjunctione facta, ut in confeſso eſt, non amplius ab ſe invicem diſjunguntur, quæ conjuncta ſunt; ſed unus remanet Filius, una ejus, qui carnem aſſumpſit natura.

Verum accurate pieque rem perpendere volenti perſpicuum fit unam eum aſserere Filii naturam, quatenus natura Filius eſt; nam fieri non poteſt, ut qui ſemel natura Filius fuit, evadat etiam adoptionis filius per gratiam, etiamſi carnis naturam aſsumpſerit, ab ſe nunquam ſegregandam; quaſi egeat & adoptionis gratia, qui jam natura Filius evaſit. Etenim ex quo momento humana natura in Perſonam Filii naturalis tranſiit, ea ſemper ipſi conjuncta manſit; propterea tanto honore dignata una cum ipſo colitur, adoraturque.

D

E

ΤΟΥ̃ ΑΥ̓ΤΟΥ̃

Ἐκ τῆς πρὸς Σύκενσον ἐπιστολῆς.

Πλὴν τῆς ἑνώσεως ὁμολογουμένης, ἐκέτι διῖσαντιι ἀλλήλων τὰ ἑνωθέντα, ἀλλ᾽ εἷς λοιπὸν υἱὸς, μία φύσις αὐτοῦ, ὡς σαρκωθέντος νοῦ.

Δῆλόν ἐσι παντὶ τῷ σαφῶς ἅμα, κ᾽ εὐσεβῶς ἐπισκέπτοντι ὅτι μίαν φύσιν υἱὸς φησὶν ὡς φύσει· ὃ γάρ ἐσι κ᾽ χάριτι υἱὸς ὁ ἅπαξ τῷ τῇ φύσει υἱῷ φύσιν ἔχων, εἰ κ᾽ τὴν σαρκὸς φύσιν προσεκτήσατο μηδέποτε αὐτὸ διασᾶσαν, ἵνα κ᾽ τῆς χάριν υἱοθεσίας δέοιτο τῆς κατὰ φύσιν ἠξιωμένος. ἀεὶ γὰρ ἐξ ὅπερ ἐσι τῇ φύσει υἱωμένη οὐσία, λελωμένη ἐσι, κ᾽ τῇ τῆς φυσικῆς υἱοθεσίας ἀξίᾳ σωτετιμημένη ὧν δοξάζεται κ᾽ συμπροσκυνεῖται.

SY-

[a] SYNODUS ALEXANDRINA

A PROTERIO ALEXANDRINO EPISCOPO

in causa Eutychianorum celebrata sub Leone.

Causa habiti concilii.

a *Synodus Alexandrina.*) In hac synodo congregata auctoritate Proterii illius, qui in locum Dioscori magna cum seditione Alexandrinorum, ut supra diximus, subrogatus fuit, actum est, ut illi qui a catholica communicatione hactenus ob hæresim Eutychianam separati fuerant, catholicæ fidei professione facta, ad ecclesiam redeant. Sed cum illi penitus restitissent, imperator eos exilio multavit. Mentio hujus concilii habetur in epistola catholicorum episcoporum & clericorum Ægypti ad Leonem, quæ extat supra post Chalcedonense concilium. Vide quæ dixi in notitia concilii Chalcedonensis, verbo *exemplar*.

VARIÆ SYNODI OCCASIONE

TIMOTHÆI ÆLURI EX LIBELLO SYNODICO.

ALEXANDRINA * TIMOTHEI ÆLURI.

Ἀνατολίου τοίνυν τοῦ Βυζαντίων ἀρχιερέως ὑπάρξαντος, καὶ Ἀπολιναρίου τὸν Διοσκόρου θρόνον κατέχοντος, καὶ πρὸς κύριον ἐκδημήσαντος, Πρότέριος ὁ μακάριος ἀρχιερεὺς Ἀλεξανδρείας ἐχρημάτισε. Καὶ Τιμόθεος μοναχὸς, προσαγορευόμενος Αἴλουρος, διεγείρας Ἀλεξανδρέων τὸ φιλόσυγχυτον, ἐν τῷ βαπτιστηρίῳ παρεσκεύασεν ἀναιρεθῆναι Πρότέριον· καὶ αὐτὸς Ἀλεξανδρείας τοῦ θρόνου δραξάμενος, συνέδριον συνεκρότησεν ἀθεώτατον, καὶ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι ἀνεθεμάτισε σύνοδον.

B CUm igitur Anatolius Byzantiorum esset summus sacerdos, & Apollinarius qui Dioscori thronum obtinuerat, ad dominum emigrasset, beatus Proterius Alexandriæ episcopus est factus. Timotheus autem monachus, qui Ælurus cognominabatur, commotis Alexandrinis ad confusiones promptus, in baptisterio * abdicandum curavit Proterium: ipseque solio Alexandriæ occupato, impiissimum corrogavit synedrium, & Chalcedonensem synodum anathemate notavit.

* Celebrata anno circiter 457.

* occidendum.

THESSALONICENSIS, * EUDOXII.

* Hæc, & quæ sequuntur circa an. 458.

Ὅπερ Λέων, ὁ φιλόχριστος βασιλεὺς μετὰ Μαρκιανὸν τελευτήσαντα, μαθὼν, θείαν καὶ ἱερὰν ἐν Θεσσαλονίκῃ σύνοδον ἀθροισθῆναι διὰ Εὐδοξίου τοῦ αὐτῆς ἐπισκόπου ἐθέσπισεν· ἣ Εὐτυχῆ, καὶ Διόσκορον ἀνεθεμάτισε, καὶ Τιμόθεον· καὶ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι ἐκύρωσε σύνοδον.

C QUod cum Leo imperator Christi amans, qui Marciano mortuo successerat, percepisset, divinam & sanctam Thessalonicæ ab Eudoxio, urbis illius episcopo, synodum congregari jussit: quæ Eutychem, Dioscorum, & Timotheum anathemate notavit: sacram vero Chalcedonensem synodum confirmavit.

CONSTANTINOPOLITANA, ANATOLII.

Ὡσαύτως καὶ Ἀνατόλιος ἐν Κωνσταντινουπόλει θεόπνευστον προσκαλεσάμενος σύνοδον, Εὐτυχῆ, καὶ Διόσκορον, καὶ Τιμόθεον, τὸν ἐπιλεγόμενον Αἴλουρον, ἀνεθεμάτισε· καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐκύρωσεν.

D SImiliter & Anatolius, Constantinopoli divinitus inspirata convocata synodo, Eutychem, Dioscorum & Timotheum, cui Ælluro cognomen erat, anathemate notavit: & Chalcedonensem synodum confirmavit.

ROMANA, LEONIS

Ἀλλὰ καὶ Λέων Πάπας Ῥώμης ὁ ἰσαπόστολος, Εὐτυχῆτε, καὶ Διόσκορον σὺν Τιμοθέῳ, συνοδικῶς καθυπέβαλεν ἀναθέματι. καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν ἐκύρωσε σύνοδον.

E SEd & Leo Romæ papa, apostolis æquandus, Eutychem & Dioscorum una cum Timotheo, synodo convocata, anathemati subjecit: sanctamque Chalcedonensem confirmavit synodum.

ROMANA, * SIMPLICII.

Hæc habita anno 478. ut infra dicetur

SImiliter & Simplicius, qui Leoni Romæ successerat, divina & sancta constituta synodo, Eutychem, Dioscorum & Timotheum anathemate notavit: & sanctam Chalcedonensem synodum confirmavit.

A Ὁμοίως τούτου καὶ Σιμπλίκιος, Λέοντα Ῥώμης διαδεξάμενος, θείαν καὶ ἱερὰν σύνοδον συστησάμενος, Εὐτυχῆ, καὶ Διόσκορον ἀνεθεμάτισε, καὶ Τιμόθεον· καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἐκύρωσε.

* ANTIOCHENA, LEONIS IMP.

* Hæc habita anno 471. ut infra dicetur.

CUm autem imperator Leo generum Zenonem, Ariadnes filiæ maritum, in Syriam ablegasset: monachus quidam monasterii * Pervigilatorum eum comitatus est: qui cum ad solium urbis oculos adjecisset, Zenoni persuasit, ut ipsum adjuvaret: & mercede conductis quibusdam de Apollinarii factione, solium Antiochiæ invasit, & impia congregata synodo, ipse impius additionem illam hymni trisagii, *Qui crucifixus es pro nobis*, innovavit. Quod cum comperisset Leo magnus & piissimus imperator, in exilium agi ipsum præcepit: verum ipse prævertens, in monasterium Pervigilatorum confugit.

* Accemetarum.

B Τοῦ βασιλέως οὖν Λέοντος γαμβρὸν αὐτοῦ Ζήνωνα, τὸν ἐπὶ θυγατρὶ Ἀριάδνῃ οἰκείᾳ, ἐναντία Συρίας ἐξαποστείλαντος, μοναχός τις μονῆς τῶν Ἀκοιμήτων ἐπηκολούθησεν· ὃς τῷ θρόνῳ ἐσπαρωφθαλμιάσας τῆς πόλεως, πείθει τὸν Ζήνωνα συνεργεῖν αὐτῷ· καὶ τῆς λώβης Ἀπολιναρίου τινὰς μισθωσάμενος, τὸν θρόνον Ἀντιοχείας καθήρπασε· καὶ μιαρὰν ποιησάμενος σύνοδον, προσθήκην τοῦ τρισαγίου. ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, καινοτομεῖ ὁ ἀνόσιος. Ὅπερ μαθὼν ὁ αὐτοκράτωρ Λέων, ὁ μέγας, καὶ εὐσεβέστατος, ἐξορισθῆναι αὐτὸν διετύξατο· ὃς προφθάσας εἰς τὴν μονὴν τῶν Ἀκοιμήτων κατέφυγεν.

EDITORIS PRÆMONITIO.

PP. Martene & Durand ex MS. Morbacensi Cod. fragmentum quoddam evulgarunt, ex quo concilium Forojuliense quoddam circa hos annos celebratum exculpsisse sibi visi sunt. Hinc Venetus Labbei editor concilium quoddam Forojuliense collectioni suæ adscripsit. Re tamen vera fragmentum istud nihil est aliud quam epistola concilii Valentini anni 374. celebrati ad clerum & populum Forojuliensem, quæ sane literæ eidem concilio adjectæ leguntur. Hinc Forojuliense concilium horum annorum nullum est. Mansi.

CONCILIUM ROMANUM

SUB S. LEONE

Anno 451. celebratum.

Ex Suppl. Mansi t. 1. pag. 327.

COncilium hoc anno Romæ habitum didicit Labbeus ex synodico, a quo pariter accepit in ea synodo anathema dictum fuisse Eutycheti, Dioscoro, & Timotheo, simulque sanctam Chalcedonensem synodum apostolica authoritate confirmatam. Sed & ad idem concilium referendi erant canones bini, quorum alius est de baptizandis iis, qui e captivitate restituti, num baptismum unquam recepissent, ambigebatur; alter vero baptisma ab hæreticis

C receptum minime iterandum edicit. Utrumque canonem editum *nuper in synodo* testatur S. Leo in epistola XXXVII. ad Neonem Ravennatem Tomo superiori col. 387. quæ data legitur *IX. Kal. Novembris consulatu Majoriani Augusti*, nempe anno 451. ex qua temporis adscriptione intelligimus, concilium istud definito tunc concilia Romæ habendi tempore nempe III. Kal. Octobris celebratum fuisse

CON-

CONCILIUM GALLICANUM (FORTE) ARELATENSE.

Anni 451.

Ex Suppl. Manſi T. I pag. 327.

CUm S. Leo Romanus Pontifex celebrem illam ſuam ad Flavianum epiſtolam adverſus fævientem Eutychianam hæreſim ſcripſiſſet, & per legatos ſuos ad Concilium Chalcedonenſe tranſmittendam deſtinaſſet; opportunum tamen fore cenſuit ſi probatam prius, confirmatamque aſſenſu occidentalium præſulum mitteret. Quare ad varias occidentis provincias legendam, approbandamque legavit. Ea occaſione Gallicani epiſcopi præſide Ravennio Arelatenſi (ex quo forte Arelatem convenisſe patres illos deducerem) in concilium, ſerius tamen quam res poſtularet, coacti, lectam epiſtolam illam in cœtu ſuo non probarunt tantum, ſed & ſummis laudibus commendarunt, qua de re ſynodicam ſcripſerunt ad S. Leonem, legendam inter ejus epiſtolas Tomo ſuperiori col. 161. Reſcripſit ſtatim S Leo gratias agens pro laudibus impenſis, & patrum illorum fidem commendans, quæ pariter epiſtola ibidem col. 181. legitur ſignaturque Kal. Februarii Herculano V. C. Coſ. ideſt anno Chriſti 452. ex quo inferre licet concilium iſtud vel exeunte anno 451. vel in ipſo ſuccedentis anni introitu conveniſſe.

ANNO CHRISTI CIRCITER 452.

[1] [a] CONCILIUM [b] ARELATENSE II.

ANNO CHRISTI CIRCITER 452.

SUB RAVENNIO, [λ] UT VIDETUR,

Epiſcopo per hæc tempora celebratum, poſt Arauſicanum videlicet, & Vaſenſe, quorum ex canonibus concilii hujus canones pro parte contexti ſunt.

[a] Binius (c) tempore Siricii Papæ celebratum putat, minus recte.

ADMONITIO JACOBI SIRMONDI
De Concilio ſequenti.

DE Concilio Arelatenſi II. quod ſequitur, duo paucis admonendus es, lector. Unum, quod magnam in hac editione Canonum acceſſionem factam vides, ſecutos in ea nos eſſe vetuſtiſſimum exemplar [*] Sanctæ Mariæ Rhemenſis, quod & titulos & canones hocce numero atque ordine continebat. Nec dubium videbatur, quin hæc vera olim ac germana Concilii prima editio fuiſſet. Alterum, cum exploratum hactenus de Concilii hujus tempore nihil ſit, nos in eo collocando id ſpectaſſe, ut iis omnibus Conciliis, quæ priora illo fuiſſe conſtaret, ſubjiceremus.

[*] S. Remigii.

TITULI CANONUM.

I. *Neophytum levitam, vel ſacerdotem non ordinandum.*
II. *Si conjugatus ad ſacerdotium fuerit electus.*
III. *Quæ mulieres in domibus habitent clericorum.*
IV. *Ut puellæ ad cellarium clerici non intromittantur.*
V. *Ut epiſcopus ſine metropolitani epiſtola, & tribus comprovincialibus, non ordinetur; vel ſi in duas fuerit electio facta perſonas.*
VI. *De eo qui ſine conſcientia metropolitani epiſcopus fuerit ordinatus.*
VII. *De his qui ſe carnaliter abſcidunt.*
VIII. *Qui alterius excommunicatum receperit.*
IX. *De Novatianis niſi damnato errore recipiendis.*
X. *De his qui in perſecutione fidem Chriſti negaverint, quantum temporis, ut recipiantur, pœnitentiam agant.*
A XI. *Si qui in perſecutione fidem negantes ſacrificare compulſi ſunt.*
XII. *De his qui in pœnitentia poſti excesserunt.*
XIII. *Nullus clericus ſuam relinquat eccleſiam, quod ſi in aliena eccleſia habitans, invito epiſcopo ſuo fuerit ordinatus, irrita ſit ordinatio.*
XIV. *Ut clericus pecuniam ad uſuram non donet, nec conductor alienæ rei, vel negotiator exiſtat.*
XV. *Ut diaconus in ſecretario inter presbyteros non ſedeat, nec corpus Chriſti tradere præſente presbytero præſumat.*
XVI. *De Photinianis, vel Paulianiſtis.*
XVII. *De Bonoſiacis, qualiter, ſi petierint, recipiantur.*
XVIII. *De privilegio Arelatenſis epiſcopi ad ſynodum congregandam.*
B XIX. *Si quis epiſcopus ad ſynodum venire diſtulerit, aut de concilio ſine permiſſu diſceſſerit.*
XX. *De agitatoribus, ſive theatricis.*
XXI. *Si pœnitentiam profeſſi nupſerint.*

XXII.

[λ] Marca lib. 6. de Concordia cap. 17. num. 9. & Baluzius in ſupplem. lib. 5. de Concordia cap. 32. num. 1. exiſtimant ex verbis Epiſt. x. S. Leonis ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis, (*ſuis*, inquit Leo, *unaquæque Provincia ſit contenta Concilies, nec ultra Hilarius audeat Conventus indicere ſynodales.*) poſſe conſtitui Epocham Concilii Arelatenſis II. hactenus inexploratam. Nam, cum conſtet Hilarium, qui magnas Synodos propria authoritate congregabat intra Gallias, a S. Leone an. 445. fuiſſe reprenſum, locus non videtur dubitandi, quin Synodus iſta habita fuerit ab Hilario, adverſus quem Leo excanduit ob hanc ipſam cauſam, ideoque quin collocanda ſit immediate poſt Concilium Vaſenſe an. 442. celebratum, & ante an. 445. quo ſcripta eſt Leonis ad Gallicanos Epiſcopos adverſus Hilarium Epiſtola. *Pagius ad an. 445. n. 16.*

XXII. *Si conjugati pœnitentiam sibi dari petierint.*
XXIII. *Si in cujuscumque territorio arbores, fontes, vel saxa venerantur.*
XXIV. *De his qui fratribus suis aliquid falso objecerint.*
XXV. *De his qui religione professa apostatant, vel post pœnitentiam habitum sæcularem præsumunt.*
XXVI. *Si hæreticus moriens catholicus esse desiderat.*
XXVII. *Qui baptizandi officium accepit, sine chrismate non procedat.*
XXVIII. *De pœnitentibus in extremis, qualiter communicent.*
XXIX. *Si clericus pœnitentiam sibi dari petierit.*
XXX. *Confugientes ad ecclesiam tradi non oportet.*
XXXI. *Si quis clericus relicta synodo patrocinia sæcularia expetierit, ut causæ clericorum non sæcularium, sed episcoporum judicio terminentur.*
XXXII. *Si quis pro eo quod mancipia sua in ecclesia perdit, mancipia clericorum pervaserit.*
XXXIII. *Si quis manumissum servitute oppresserit.*
XXXIV. *Si quis manumissum in servitutem revocandum putarit.*
XXXV. *Si quis alienum clericum ordinare instituat.*
XXXVI. *Si quis episcopus in alieno territorio ecclesiam ædificaverit, a quo debeat consecrari & gubernari.*
XXXVII. *Si quis ecclesiam ædificat, & ad dedicandum locum ipsum alienæ episcopum civitatis invitat.*
XXXVIII. *De his qui subito obmutescunt, vel amentes fiunt.*
XXXIX. *Energumenis baptizatis communionem non negandam.*
XL. *De energumenis catechumenis.*
XLI. *Si qui palam aliquando arrepti sunt.*
XLII. *Si duo, sine epistola metropolitani; episcopum ordinaverint.*
XLIII. *Si diaconus ordinandus fuerit conjugatus.*
XLIV. *Si post benedictionem acceptam, cum uxore sua incontinens invenitur.*
XLV. *Ut bigami ultra subdiaconatum non promoveantur.*
XLVI. *Professæ viduæ si raptoribus consenserint.*
XLVII. *Qui oblationes fidelium suppresserint.*
XLVIII. *Si quis episcopi sui sententiæ non acquiescit.*
XLIX. *Qui a communione sacerdotali auctoritate fuerit suspensus.*
L. *De his qui inter se pacem non habent.*
LI. *De expositis quid observandum.*
LII. *De puellis conversis, si ad terrenas nuptias transierint.*
LIII. *Si servus furore actus seipsum percusserit.*
LIV. *De eligendis episcopis, venalitate submota.*
LV. *Si quis sæculdrium religionis amore se ad sacerdotem contulerit.*
LVI. *Ut nihil metropolitani sibi contra synodi interdictum præsumant.*

TITULI VETERES

Vel excerpta hujus Concilii ex vetusto Cod. Lucensi 490.

EX CONCILIO ARELATENSE

I. *Neophytus in sacerdotio vel diaconatu non ordinetur.*
II. *Conjugatus in sacerdotium non admittatur nisi in præmissa conversione.*
III. *Extraneam mulierem clericus non habeat.*
IV. *Nullus minister, sacerdos, vel episcopus puellam habeat in cellariis.*
V. *Episcopus sine consensu metropolitani vel reliquorum episcoporum non ordinetur.*
VI. *Quod si ordinatus fuerit, deponatur.*
VII. *Qui se abscideriit in clero non promoveatur.*
VIII. *Excommunicatos alterius alter non recipiat.*
IX. *Novatianum in communione non recipiendum, nisi damnet cum pœnitentia errorem priorem.*
X. *Qui in persequutione prævaricati sunt Nicæni Concilii sententiam teneant septem annorum; si vero inviti, quinos.*
XI. *Qui in persecutione lapsi sunt, quinque annos pœniteant.*
XII. *Pœnitens si mortuus fuerit subito oblatio sua recipiatur.*
XIII. *De alia in aliam Ecclesiam, non vadat clericus, quod etsi ordinatus fuerit irritum sit.*
XIV. *Quicumque clericus usurarius negotians inventus fuerit, excommunicetur & deponatur.*
XV. *Diaconus præsente Presbytero nec communionem tradat, nec sedeat; quod si fecerit, deponatur.*
XVI. *Fotineacos, vel Paulinianistas baptizari oportet.*
XVII. *Bonosiaci chrismate & manus impositione confirmentur.*
XVIII. *Episcopus pro infirmitate sua vicarium dirigat in Concilio; aliisque (sic) consensu concilii. Si dimisso Concilio quis ambulaverit, excommunicetur.*
XIX. *Agitatores vel theatrici quamdiu agunt non communicent.*
XX. *Pœnitens utriusque sexus si acceperit uxorem aliam post mortem uxoris excommunicetur.*
XXI. *Pœnitentiam conjugatis nonnisi ex consensu dandam.*
XXII. *Sacrilegos si dominus aut si ordinator moniti fuerint & non vetaverint excommunicentur.*
XXIII. *Criminator si non probaverit in exitu communicet.*
XXIV. *Apostatæ qui non requirunt pœnitentiam nullatenus communicent, nec in clero promoveantur.*
XXVI. *Professas viduas si continentiam præstiterint cum raptoribus esse damnandas.*
XXVI. *Quicumque oblationem fidelium suppresserit aut negaverit ab ecclesia excludatur.*
XXVII. *Si quis episcopi sui sententiæ non acquiescit synodi legibus audiendus.*
XXVIII. *Cum excommunicato nec clericus nec laicus convivetur, nec loquatur.*
XXIX. *Hi qui publicis inter se odiis exardescunt ab ecclesiasticis conventibus removendi sunt.*
XXX. *Qui invenerint expositum epistolam contestationis proponat ut nullam calumniam habeat.*
XXXI. *Puella, quæ se voverit Deo, & post xxv. annos ætatis suæ sponte ad nuptias venerit, excommunicentur ambo.*
XXXII. *Quicunque se percusserit, nihil domino ad patrono (sic) periculum.*
XXXIII. *Tres eligantur qui debent esse episcopi, ex ipsis unus ordinetur.*
XXXIV. *Episcopus quem nutrierit, sibi vindicet. Contra concilium metropolitani nullus veniat.*

CANONES.

I.

Ordinari ad diaconatus ac ſacerdotii officium neophytum non debere.

II.

Dist. 28. Assumi aliquem

Aſſumi aliquem ad ſacerdotium non poſſe in conjugii vinculo conſtitutum, niſi fuerit * præmiſſa converſio.

* promiſſa ex c Vat.

III.

Si quis clericus a gradu diaconatus in ſolatio ſuo mulierem, [2] præter aviam, matrem, filiam, neptem, vel converſam ſecum uxorem, habere præſumpſerit, a communione alienus habeatur. Par quoque & mulierem, ſi ſe ſeparare noluerit, pœna percellat.

IV.

Nullus diaconus, vel presbyter, vel epiſcopus, [3] ad * cellarii ſecretum intromittat puellam, vel ingenuam, vel ancillam.

* cellarum *alias*, cellulam ſecretam

V.

Ivo part. 5. cap. 138.

Epiſcopum ſine metropolitano, vel epiſtola metropolitani, vel tribus comprovincialibus, non liceat * ordinare: ita ut alii comprovinciales epiſtolis admoneantur, ut * ſe ſuo reſponſo conſenſiſſe ſingificent. Quod ſi inter partes aliqua nata fuerit dubitatio, majori numero metropolitanus in electione conſentiat.

* ordinari

* ſcripto *al.* proprio reſponſo, Vide Conc. Regenſe can. 2. & 7.

VI.

Ivo part. 5. cap. 71. Con Nic. can. 6. Regen. Can. 8.

Illud autem ante omnia clareat, eum qui ſine conſcientia metropolitani conſtitutus fuerit epiſcopus, juxta magnam ſynodum eſſe epiſcopum non debere.

VII.

Dist. 55. Hi qui ſe carnali.

Hos qui ſe carnali vitio repugnare neſcientes abſcidunt, ad clerum pervenire non poſſe.

VIII.

* eccleſiæ

Si quis excommunicatum alterius, * ſive clericum, ſive ſæcularem, recipere poſt interdictum præſumpſerit, noverit ſe reum fraternitatis factum, cauſam in concilio redditurum.

IX.

Novatianum in communionem recipi non debere, niſi ſuſcepta pœnitentiæ credulitate præteritum damnet errorem.

X.

Conc. Nic. can 11. Confer Epiſt. Felicis III. P. ad univer. Epp. quæ incipit: *qualiter &c.* cap. 3.

De his qui in perſecutione prævaricati ſunt, ſi voluntarie fidem negaverint, hoc de eis Nicæna ſynodus ſtatuit, ut quinque annos inter catechumenos exigant, & duos inter communicantes: ita ut communionem inter pœnitentes non præſumant, in poteſtate tamen vel arbitrio ſit epiſcopi, ut ſi eos ex animo errorem deflere & agere pœnitentiam viderit, ad communionem pro eccleſiaſtica humanitate ſuſcipiat.

XI.

Si qui vero dolore victi, & pondere perſecutionis, negare vel ſacrificare compulſi ſunt, duobus annis inter catechumenos, triennio inter pœnitentes habentur a communione ſuſpenſi.

XII.

De his qui pœnitentia poſiti vita exceſſerunt, placuit nullum communione vacuum debere dimitti; ſed pro eo quod honoravit pœnitentiam, oblatio illius ſuſcipiatur.

XIII.

Nullus cujuſcumque ordinis clericus, non diaconus, non presbyter, non epiſcopus, quacumque occaſione faciente, propriam relinquat eccleſiam: ſed omnimodis aut excommunicetur, aut redire cogatur. Quod ſi aliquo commorationis tempore, invito epiſcopo ſuo, in aliena eccleſia habitans ab epiſcopo loci clericus fuerit ordinatus, hujuſmodi ordinatio irrita habeatur.

XIV.

Si quis clericus pecuniam dederit ad uſuram, aut conductor alienæ rei voluerit eſſe, aut turpis lucri gratia aliquod negotiationis exercuerit, depoſitus a communione alienus fiat.

XV.

In ſecretario diacono inter presbyteros ſedere non liceat, vel corpus Chriſti præſente presbytero tradere non præſumat. Quod ſi fecerit, ab officio diaconatus abſcedat.

XVI.

Can. 19. Nicænus.

Photinianos, ſive Paulianiſtas, ſecundum patrum ſtatuta baptizari oportere.

XVII.

Can 7. Conſtantinop.

Bonoſiacos autem ex eodem errore venientes, quos ſicut Arianos baptizari in Trinitate manifeſtum eſt, ſi interrogati fidem noſtram ex toto corde confeſſi fuerint, cum chriſmate & manus impoſitione in eccleſia recipi ſufficit.

XVIII.

Conc. Arelatenſe I anno 314 coactum ſub Silveſtro & Conſtantino.

Ad Arelatenſis epiſcopi arbitrium ſynodus congreganda: ad quam urbem ex omnibus mundi partibus, [4] præcipue Gallicanis, ſub ſancti Marini tempore legimus celebratum fuiſſe concilium, atque conventum. Si quis commonitus infirmitatis cauſa defuerit, perſonam vice ſua dirigat.

XIX.

Dist 18 Si quis autem.

Si quis autem adeſſe neglexerit, aut cœtum fratrum, antequam concilium diſſolvatur, crediderit deſerendum, alienatum ſe a fratrum communione cognoſcat,

scat: nec eum recipi liceat, nisi in sequenti synodo fuerit absolutus.

XX.

Conc. Arel. 1. Can. 4. & 9.

De agitatoribus, sive theatricis, qui fideles sunt, placuit eos, quamdiu agunt, a communione separari.

XXI.

Ivo par. 15. cap. 72.

Pœnitens quæcumque defuncto viro alii nubere præsumpserit, vel suspecta, vel interdicta familiaritate cum extraneo vixerit, cum eodem ab ecclesiæ liminibus arceatur Hoc etiam de viro in pœnitentia posito placuit observari.

XXII.

33. q. 4. Pœnitentiam conjugatis.

Pœnitentiam conjugatis non nisi ex consensu dandam.

XXIII.

Si in alicujus episcopi territorio infideles, aut faculas accendunt *, aut arbores, fontes, vel saxa venerentur, si hoc eruere neglexerit, sacrilegii reum se esse cognoscat. Dominus * aut ordinator ipsius, si admonitu emendare noluerit communione privetur.

* Burch. x. 22. ex concil. Bracarensi 11

* autem

XXIV.

4. q. 10. Eos qui falsa Conc. Arelatense I. Can. 14.

[d] Eos qui falso fratribus suis capitalia objecisse convicti fuerint, placuit usque ad exitum non communicare, sicut magna synodus ante constituit, nisi magna satisfactione pœnituerint.

XXV.

Dist. 50 Hi qui post sanctam.

Hi qui post sanctam religionis professionem apostatant, & ad sæculum redeunt, & postmodum pœnitentiæ remedia non requirunt, sine pœnitentia communionem penitus non accipiant: quos etiam jubemus ad clericatus officium non admitti. Et quicumque ille, post pœnitentiam habitum sæcularem non præsumat: quod si præsumpserit, ab ecclesia alienus habeatur.

[e] Ivo xv. 25. & 81.

Observatio Philippi Labbe, S. J.

In quibusdam calamo exaratis codicibus qui sequuntur canones hoc titulo a XXV. præcedentibus secernuntur: CAPITULA DE SYNODO QUÆ TERRITORIO ARAUSICO CELEBRATA EST. (λ)

XXVI.

Hæreticos in mortis discrimine positos, si catholici esse desiderant, & si desit episcopus, a presbytero cum chrismatis benedictione consignari placet.

XXVII.

Conc. Arausic. I. cap. 2.

Nullum ministrum, qui baptizandi recepit officium, sine chrismate usquam debere progredi: quia inter nos, juxta synodi constitutionem, placuit semel chrismari.

XXVIII.

De his qui in extremis periclitantur pœnitentia accepta, placuit sine reconciliatoria manus impositione eis communicari. Quod si accepto hoc viatico supervixerint, stent in ordine pœnitentum, ut ostensis necessariis pœnitentiæ fructibus, legitime reconciliatoriam manus impositionem recipiant.

XXIX.

Pœnitentiam desiderantibus etiam clericis non negandam.

XXX

Eos qui ad ecclesiam confugerint tradi non oportet: sed eos domini promissa intercessione exire persuadeant. Quod si ab ecclesia exeuntibus pœnale aliquid intulerint ut ecclesiæ inimici, habeantur excommunes.

XXXI.

Si quis clericorum religionis negotia, vel spiritale causas ecclesiæ ad sæcularia patrocinia relicta synodo, transire præsumpserit, excommunicatione omnium ac detestatione dignus habeatur. Simili modo si causa inter clericos orta fuerit, ne invito episcopo ad sæculares judices deferatur, sed episcoporum judicio terminetur.

XXXII.

Si quis autem mancipia clericorum pro suis mancipiis ad ecclesiam confugientibus crediderit occupanda, per omnes ecclesias districtissima damnatione feriatur.

Ivo par. 16. cap. 70.

XXXIII.

Si quis per testamentum manumissum in servitute, vel obsequio, vel in colonaria conditione impremere tentaverit, animadversione ecclesiastica coerceatur.

XXXIV.

Si quis in ecclesia manumissum crediderit ingrati titulo revocandum, non aliter liceat, nisi eum gestis apud acta municipum reum esse ante probaverit.

XXXV.

Si quis alibi consistentem clericum ordinandum putaverit, prius denuntiet ut cum ipso habitet: sic quoque non sine consultatione ejus episcopi, cum quo ante habitavit, eum, qui forte non sine causa diu ab illo non ordinatus est, ordinare præsumat.

XXXVI.

Si quis episcopus in alienæ civitatis territorio ecclesiam ædificare disponit, vel pro agri sui, aut ecclesiastici utilitate, vel quacumque sua opportunitate,

(λ) At in uno Mſ. Collegii Parisiensis Soc. Jesu, qui annorum esse creditur amplius 800. omittuntur isti insititii Canones usque ad XLVI. qui est ibi sextus ac vicesimus: ceteris deinde subsequentibus ordine positis. *Hard.* Id pariter & ex titulis vetustis Lucensis Codicis superius datis confirmatur. *Mansi.*

permissa licentia, quia prohiberi hoc votum nefas est, non præsumat dedicationem, quæ illi omnimodis reservanda est, in cujus territorio ecclesia assurgit: reservata ædificatori episcopo hac gratia, ut quos desiderat clericos in re sua videre, ipsos ordinet is cujus territorium est: vel si jam ordinati sunt, ipsos habere acquiescat, & omnis ecclesiæ ipsius gubernatio ad eum, in cujus civitatis territorio ecclesia surrexit, pertinebit. Et si quid ipsi ecclesiæ fuerit ab episcopo conditore conlatum, is in cujus territorio est, auferendi exinde aliquid non habeat potestatem. Hoc solum ædificatori episcopo credidimus reservandum.

XXXVII.

Quod si etiam quicumque ecclesiam ædificaverit, & alium magis, quam eum in cujus territorio ædificat, invitandum putaverit, tam ipse qui contra constitutionem, vel districtionem, gratificari vult, quam omnes episcopi, qui ad hujusmodi dedicationem invitantur, conventu abstinebuntur, si ordinem excesserit, in reatu revocabitur.

XXXVIII.

Subito obmutescens baptizari potest: & amentibus quæcunque pietatis sunt conferenda.

XXXIX.

Energumeni baptizati, si de purgatione sua curant, & se sollicitudini ecclesiæ tradunt, monitisque obtemperant, omnimodis communicent, sacramenti ipsius virtute ab incursu dæmonii, quo infestantur, purgandi, quorum jam ostenditur vita purgatior.

XL.

Energumenis catechumenis, in quantum vel necessitas, vel opportunitas permiserit, de baptismate consulendum.

XLI.

Si qui palam aliquando arrepti sunt, non solum non assumendi sunt ad ullum ordinem clericatus; sed etsi jam aliqui ordinati, ab imposito officio repellendi.

XLII.

In provinciis nostris placuit de præsumptoribus, ut sicubi duo episcopi ausi fuerint episcopum facere, etiam si metropolitani episcopi epistolam non habuerint, & is qui ordinatus est, cum ordinatoribus excludatur.

XLIII.

Conc. Arausic. I. can. 22. Placuit præterea, ut secundum synodi instituta non ordinentur diacones conjugati nisi qui prius conversionis proposito professi fuerint castitatem.

XLIV.

Si quis autem in posterum accepta benedictione levitica cum uxore sua incontinens invenitur, ab officio abjiciatur.

XLV.

De his quos clericatui alligari ipsa vitæ gratia suggesserit, si forte internupta & duplicata matrimonia inciderunt, non ultra subdiaconatum ecclesiasticas capiant dignitates. Quod si facti forsitan sunt, ab ecclesiastico removeantur officio.

XLVI.

Professas viduas, si conniventiam præstiterint, cum raptoribus esse damnandas.

XLVII.

Secundum constitutionem synodi Vasensis, quicumque oblationem fidelium suppresserit, aut negaverit, ab ecclesia, cui fraudem fecerit, excludatur. Conc. Vasen. I. can. 4.

XLVIII.

Si quis episcopi sui sententiæ non acquiescit, synodi legibus audiendum. Ibidem c. 3.

XLIX.

Secundum instituta seniorum, si quis a communione sacerdotali fuerit auctoritate suspensus, hunc non solum a clericorum, sed etiam a totius populi conloquio atque convivio placuit excludi, donec resipiscens ad sanitatem redire festinet.

L.

Hi qui publicis inter se odiis exardescunt, ab ecclesiasticis conventibus removendi, donec ad pacem recurrant.

LI.

Si expositus ante ecclesiam cujuscumque fuerit miseratione collectus, contestationis ponat epistolam, & si is qui collectus est, intra decem dies quæsitus agnitusque non fuerit, securus habeat qui collegit. Sane qui post prædictum tempus calumniator extiterit, ut homicida, ecclesiastica districtione damnabitur, sicut patrum sanxit auctoritas. Dist. 87. Si expositus. Conc. Vasense I. can. 11.

LII.

De puellis quæ se voverunt Deo, & præclari decore nominis floruerunt, si post viginti & quinque annos ætatis ad terrenas nuptias sponte transierint, id custodiendum esse decrevimus, ut cum his, cum quibus se alligaverint, communione priventur: ita ut eis postulantibus pœnitentia non negetur; cujus pœnitentiæ communio multo tempore differatur. Innoc. I. ep. ad Victricium cap. 12.

LIII.

Si quis famulorum cujuslibet conditionis aut generis, quasi ad exacerbandam domini districtionem, se diabolico repletus furore percusserit ipse tantum sanguinis sui reus erit, neque ad dominum sceleris alieni pertinebit invidia.

LIV.

LIV.

Placuit in ordinatione episcopi hunc ordinem custodiri, ut primo loco venalitate, vel ambitione submota, tres ab episcopis nominentur, de quibus clerici vel cives erga unum eligendi habeant potestatem.

LV.

Si quis sæcularium amore religionis se ad quemcumque sacerdotum crediderit conferendum, ipse sibi eum, quem erudiendi gratia susceperit, vindicabit.

LVI.

Hoc etiam placuit custodiri, ut nihil contra magnam synodum metropolitani sibi æstiment vindicandum.

Observatio Philippi Labbe S. J.

Ex Append. Tom. IV.

A Relatensi II. anni CCCCLI. adde Synodicam Episcoporum Galliæ ad S. Leonem Papam, quæ inter ejusdem Pontificis Epistolas edita est Tomo quarto; tum etiam Leonis rescriptum ad eosdem, cujus initium, *Optassemus quidem*, &c. eodem tomo. Quas literas cum huic Concilio merito restituisse mihi videatur Petrus de la Lande V. Cl. non æque persuadet missam eidem esse dogmaticam ad Flavianum. Eam enim misit Leo Papa anno CCCCL. mense Majo, ut constat ex fine Epistolæ 110. Quo tempore congregata nondum erat Synodus anni CCCCLI. Deinde Epistolam hanc Leo misit non ad Episcopo, quod fieri oportuisset, sed ad Ravennium, ut eam cum ipsis communicet.

Notæ Jacobi Sirmondi, S. J.

1. *Concilium Arelatense.*) Incertis sedibus jactatum fuit hoc Concilium: quod alii nimirum Constantini magni, alii Constantii ejus filii temporibus adscripserunt. Verum, ut alia nunc omittam, ex canone Vasensis Concilii, quod ante decem annos celebratum revera fuisse constat, liquido patet, Concilium hoc, ut nunc quidem se habet, post Vasense habitum necessario dici oportere: sed quo prorsus anno, & quibus ab Episcopis celebratum sit, non liquet. De numero etiam canonum magna est, undecumque ea orta sit, in antiquis exemplaribus discrepantia, quæ triplici discrimine continetur. Quidam enim Codices in universum primos tantum XXV. Canones habent, ut Pithœanus unus, & alter in Bibliotheca Vaticana. In aliis Canones sunt * XXXIII. ut in Corbejensi, Lugdunensi, Fossatensi, & Tiliano Engolismensi: iidem ipsi videlicet, qui in editione sunt vulgata, quæ est canonum XXX II. quatuor demptis, quos prætermittunt, hoc est X. XI. XII. & XXVI. In Rhemensi vero Codice, quem hoc loco repræsentamus, Canones numerantur cum titulis suis LVI. adjectis & insertis ex Synodo Arausicana plerisque, qui in aliis Codicibus desiderantur. Totum enim fere Concilium ex antecedentium Conciliorum Decretis conflatum est, præsertim ex Nicænæ, Arelatensis primæ, Vasensis, & Arausicanæ Synodi canonibus.

nec plures apud Ifidorum in collectione conciliorum.

2. *Præter aviam, matrem, sororem.*) Codex Corbejensis & Lugdunensis Græca voce, *præter thiam, sororem.* Synodus Nicæna can. III. μητέρα ἢ θείαν, ideſt, *amitam vel materteram.*

3. *Ad cellarii secretum.*) Lugdunensis, *ad cellarum secretum;* alii, *cellarii*, ut in Concilio Agathensi can. XI *a cellario, vel a secreto ministerio*: in Arvernensi can. XV. *in cubiculum atque cellarium.*

4. *Præcipue Gallicanis.*) Ita Rhemensis: ceteri fere omnes hæc verba non habent. Codex idem Rhemensis post Canonem XXV. titulum interserit, *Capitula de Synodo quæ in territorio Arausico celebrata est.*

5. *De his quos clericatui.*) Citatur hic locus in vetusta collectione canonum codicis Pithœani, & dicitur similiter canon XII. Concilii Arelatensis II. Ex quo apparet exemplar Synodi, quo ausus est auctor illius collectionis, cum hoc nostro consensisse, atque hos etiam Canones Arausicanos complexum esse.

6. *Si quis a communione.*) Editiones vulgatæ, & cum his Codex Rhemensis: *Si a communione sacerdotali fuerit auctoritate suspensus Episcopus, hunc* &c. ut de excommunicato tantum Episcopo agi videatur. Ceteri omnes Episcopi nomen habent, & universim enunciant.

Ejusdem Sirmondi Notæ Postumæ

Nunc primum editæ.

Ex Labbei Appendice tom. 4. Priorum Sirmondi notarum eadem est prætatio; sed quia nonnulla discrepant, licet pauca, iterum hic edimus, ut est ab eo in uberioribus notis relicta.

Incertis sedibus jactatum hactenus fuit hoc Concilium, quod alii nimirum Constantini magni, alii ejus filii temporibus adscripserunt. Sed ut alia nunc omittam, ex Canone Vasensi, qui in eo citatur, quemque nos ejus Vasensis Concilii, quod ante decem annos celebratum est, revera fuisse ostendimus: liquido patet Concilium hoc, ut nunc quidem se habet, post Vasense habitum necessario dici oportere. Quo vero anno, & quibus ab Episcopis celebratum sit, nondum liquet: satiusque ducimus in re dubia hærere, quam inanibus conjecturis indulgere. De numero etiam Canonum magna est, undecumque ea orta sit, in antiquis exemplaribus discrepantia, quæ triplici discrimine continetur. Quidam enim Codices in universum primos tantum XXV. Canones habent. In aliis Canones sunt XXXIII. ut in Corbejensi, Lugdunensi, Fossatensi, & Tiliano Engolismensi; iidem ipsi videlicet, qui in editione vulgata, quæ est Canonum XXXVII. quatuor demptis, quos prætermittunt, hoc est X. XI XII & XXVI. qui in editione nostra est XLVI. In Remensi vero Codice, quem hoc loco repræsentamus, Canones numerantur, cum titulis suis, LVI. adjectis & insertis ex Synodo Arausicana plerisque, qui in aliis Codicibus desiderantur. Totum enim fere Concilium, ut res docebit, ex antecedentium Conciliorum Decretis conflatum est, præsertim ex Nicænæ, Arelatensis primæ, Vasensis, & Arausicanæ Synodi Canonibus.

Ordinandi neophytum.) Neophytus, novellus Christianus, nuper baptizatus, νεοφώτιστος. Neophytos creari Episcopos vetuit Apostolus 1. ad Timotheum III. Adjecit Synodus Nicæna, ne ad Presbyteratum promoveantur. Hic vero canon etiam a diaconatu excludit, juxta canonem XIII. Sinodi Sardicensis: *Conveniens*, inquit, *non est, nec ratio vel disciplina patitur, ut temere & leviter ordinetur, aut Episcopus, aut presbyter, aut Diaconus, qui neophytus est.* Synodus Laodicena can. III. Περὶ τοῦ μὴ δεῖν ἀφ' ὑψηλοῦ φωτισθέντας προσάγεσθαι τῷ τάγματι ἱερατικῷ. Can. 1.

Præmissa conversio.) Ita optimi quinque libri: in aliis *promissa*. Converti dicebantur conjuges, cum ex mutuo consensu separabantur, & promittebant castitatem. Hoc ubi fecerant, conversi & conversæ appellabantur, ut conversa uxor Canone sequenti. Velle igitur hoc Synodus videtur, ut qui e conjugatis ad Sacerdotium assumuntur, non tunc demum conversionem promittant, cum assumuntur, sed ut jam ante promiserint, continentiæque suæ specimen dederint. Quod quidem præbuisse illos necesse est, qui Diaconi antea fuerunt, quia Diaconos conjugatos, nisi ante conversi fuerint, ordinari vetuit Synodus Arausicana Canone XXII. Can. 2.

Si quis Clericus.) Episcopos, Presbyteros, & Diaconos qui extraneas mulieres domi habent, excommunicandos decernit, ac mulieres quoque ipsas, si separari nolint. Propinquas autem fœminas, quibuscum habitare Clericis liceat, alii aliqs exempli gratia proponunt. Synodus Nic. canone III. μητέρα, ἢ ἀδελφὴν, ἢ θείαν. *matrem, sororem, amitam*, quas easdem & solas designant Synodus Andegavensis can. IV. & Lugdunensis III. can 1. & Namnetensis can. III Tres item lex Honorii XLIV. cod. Teod. De Episcopis &c. *matrem, filiam, & germanam*; & has ipsas Synodus II. Turonensis can. X. Tres itidem Synodus Agathensis can. X. *sororem, filiam, & neptem.* Tres Synodus Suessionensis sub Chilperico, *matrem, sororem, & neptem.* Quatuor Arvernensis can. VI. & Matisconensis 1. can 1. *aviam, matrem, sororem, & neptem.* Sex hoc loco nominantur *avia, mater, soror, filia, neptis, & uxor conversa*: nisi quod in codice Corbejensi, atque in Lugdunensi, aviæ & matris loco thia legitur, id est amita vel matertera. Sed parum interest, plures an pauciores nominentur: cum exempli causa, ut dixi, proferantur ad eas personas universe designandas, quæ solæ omni suspicione carent, ἃ μόνα πρόσωπα πᾶσαν ὑποψίαν διαφεύγει, ut loquuntur patres Nicæni, & de quarum nominibus, ut est in Synodo Agathiensi, nefas est aliud, quam naturas constituit, suspicari. Can. 3.

Ad cellarii secretum.) Idem interdictum in Synodo Agathensi can. XI & in Arvernen. Superior canon extraneas fœminas domi a Clericis haberi vetuit: hic vero ad secretas mansiones admitti vetat tum extraneas, tum etiam eas quas domi habere licet. Can. 4.

Episcopum sine Metropolitano.) Hi duo ex Synodo Nicæna deprompti sunt, prior ex canone IV. per quos ordinari debeat Episcopus: qua de re dictum est ad canonem XX. Synodi 1. Arelatensis: posterior ex canone VI. his verbis: καθόλου δὲ φανερὸν ἐκεῖνο, ὅτι ἑκάστης χωρὶς γνώμης τοῦ μητροπολίτου γένεσθαι ἐπίσκοπος, τὸν παρὰ Can. 5. & 6.

τὸν ἀ μεγάλη συνόδος ὥρισε μὴ δεῖν ἄνα ἐπίσκοπον. Quæ Dionysius sic interpretatur. *Illud autem generaliter clarum est, quod si quis quis præter sententiam Metropolitani fuerit factus Episcopus, hunc magna Synodus diffinivit Episcopum esse non oportere.*

Can. 7. *Qui se abscidunt.*) Cum eunuchorum diversa sint genera, non omnes arcet a clero Synodus Nicæna can. 2. Eunuchos enim, qui vel a medicis curandi morbi gratia, vel a barbaris per vim, aut a dominis suis fecti sunt, si alias digni sint, Clericos fieri per Ecclesiasticas leges posse docet. Eos vero qui extra morbum sua sponte, sive ut carnis illecebris repugnent, quod de Origene prodit Eusebius lib. VI. cap. VIII. sive alia de causa seipsos absciderint, hos in Clerum recipi vetat, receptosque, πεπαῦσθαι, abstinere & cessare jubet ab officio.

Can. 8. *Clericum sive secularem.*) Id est Laicum. Synodi Nicænæ can. V. ἢ ὅτι ἦν ὢν κληρικὸς, ἢ ὅτι ἦν ὢν λαϊκὸς πάγματι παρεμπέσῃ. *Sive ex Clericis, sive ex Laicis.* Episcopus, qui cum alterius excommunicato communicat, reus jam ante pronunciatus est in Synodo Arausicana can. XI. Consequens proinde, ut in Provinciæ Synodo accusatus, causam dicere cogatur.

Can. 9. *Suscepta pœnitentiæ credulitate.* Novatianorum error fuit, ut dictum est ad Epist. Innocentii ad Exuperium: pœnitentiæ remedium in Ecclesia nullum agnoscere: qua in hæresi ante Novatum fuerat etiam Montanus. Unde una copulantur a S. Hieronymo in Epistola LXI. ad Pammachium: *Facessat*, inquit, *Novatus errantibus manus non porrigens. Montanus cum insanis fœminis prosternatur, jacentes in barathrum præcipitans, ne levantur.* Et lib. II. contra Jovinianum: *Ne Montanus & Novatus hic rideant, qui contendunt non posse renovari per pœnitentiam eos qui crucifixerunt sibimet filium Dei, & ostentui habuerunt.* Novatianos ergo Synodus statuit, cum ad Ecclesiam redeunt, non recipi, nisi profiteantur se pœnitentiam credere, quam negabant. Quo spectat & Synodi Nicænæ canon VIII. de Catharis id est Novatianis, quos Catholica Ecclesiæ dogmata profiteri jubet.

Can. 10. *De his qui in persecutione.*) Lapsorum, qui voluntarie, hoc est nulla urgente necessitate, prævaricati sunt, pœnitentiam Synodus Nicæna can. XI. duodecim annis definivit; ita ut tribus annis inter audientes agant, septem inter eos qui supplices prosternuntur, duobus absque oblatione cum populo in oratione participent. Quorum pœnitentiæ graduum primus ἀκρόασις, alter ὑπόπτωσις, tertius σύστασις, dicebatur. Diversa igitur ab ea quæ hoc loco exponitur Nicæni Canonis est sententia. Sed Rufinum nempe auctorem Synodus nostra secuta est, apud quem lib. II. Historiæ cap. VI. inter canones Nicænos hic duodecimo loco sic concipitur: *Si qui absque tormentis in persecutionibus lapsi sunt, & ex corde agunt pœnitentiam, quinque annos inter catechumenos faciant, & duobus annis post hoc fidelibus tantum in oratione jungantur, & ita postmodum recipiantur.*

In potestate sit Episcopi.) Synodus Nicæna can. XII. μετὰ τῆς ἐξουσίας τοῦ ἐπισκόπου καὶ φιλανθρωπότερόν τι περὶ αὐτῶν βουλεύσασθαι. *Licet præterea Episcopo etiam humanius aliquid de eis statuere.* Rufinus ibidem can. XIII. *Esse tamen in potestate Episcopi, moderandi facultatem, si eorum fructuosam & attentam pœnitentiam viderit.* Hanc vero moderandæ pœnitentiæ potestatem Episcopis Synodus quoque Ancyrana concesserat canon. V. τοῖς δὲ ἐπισκόποις ἐξουσίαν ἔχειν, τὸν τρόπον τῆς ἐπιστροφῆς δοκιμάσαντας, φιλανθρωπεύεσθαι, καὶ πλείονα προστιθέναι χρόνον. *Statuimus autem ut Episcopi, modo conversionis examinato, potestatem habeant vel utendi clementia, vel plus temporis adjiciendi.*

Can. 11. *Si qui vero dolore victi.*) De his qui vim passi, coactique, a fide desciscunt, nihil in Synodo Nicæna præcipitur: præceperat autem Ancyrana, & pro delicti culpæque modo diversas pœnitendi leges imposuerat can. III. & quinque sequentibus. Hic universe statuitur, ut biennio inter audientes versentur, triennio inter pœnitentes qui non communicant.

Can. 12. *De his qui in pœnitentia.*) Et si quibus cum in vita communio non fuit, cum iisdem mortuis communicari non solet: pœnitentiam tamen agentibus, si ante communionis gratiam de vita excesserant, communio post mortem indulgebatur, recepta oblatione quæ pro eis offerebatur, juxta canonem II. Concilii Vasensis.

Can. 13. *Nullus propriam relinquat Ecclesiam.*) Clericorum relicta propria Ecclesia ad aliam migrare vetat canon XV. Synodi Nicænæ. ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μὴ μεταβαίνειν, μήτε ἐπίσκοπον, μήτε πρεσβύτερον, μήτε διάκονον. *De civitate ad civitatem non Episcopus, non presbyter, non Diaconus transeat.* Si quis ab Ecclesia sua discesserit, hunc in alia recipi vel ordinari, non consentiente Episcopo, a quo discessit, prohibet canon XVI. Utriusque igitur canonis sententiam hic unus complexus.

Can. 14. *Si Clericus ad usuram.*) Et hic etiam canon duobus diversis respondet: nempe canoni XVII. Synodi Nicænæ, qui usuras Clericis interdicit: & canoni III. Synodi Chalcedonensis, de Clericis, qui διὰ αἰσχροκέρδειαν, ἀλλοτρίων κτημάτων γίνονται μισθωταὶ, ἢ πράγματα κοσμικὰ ἐργολαβοῦσι. *Turpis lucri gratia conductores fiunt alienarum possessionum, & sæcularia negotia exercent.*

Diacono inter Presbyteros sedere.) Hic vero canon totus est ex canone XVIII. Nicæno: non ut in Synodo ipsa legitur, sed ut a Rufino interpretatus est canon XX. *Et ne Diaconi*, inquit, *Presbyteris præferantur, neve sedeant in consessu Presbyterorum, aut illis præsentibus Eucharistiam dividant, sed illis agentibus solum ministrent. Si vero Presbyter nullus sit in præsenti, demum etiam ipsis licet dividere. Aliter vero agentes abjici jubent.* At Synodus Nicæna, ut Græca sunt exemplaria, non prohibet Diaconis ne præsentibus Presbyteris Eucharistiam, sed ne Presbyteris ipsis porrigant. Olim sane Diaconorum munus fuit Eucharistiam præsentibus dividere, & deferre ad absentes. Justinus martyr in Apologia II. Εὐχαριστήσαντος δὲ τοῦ προεστῶτος, καὶ ἐπιφημήσαντος παντὸς τοῦ λαοῦ, οἱ καλούμενοι παρ' ἡμῖν διάκονοι διδόασιν ἑκάστῳ τῶν παρόντων μεταλαβεῖν ἀπὸ τοῦ εὐχαριστηθέντος ἄρτου καὶ οἴνου καὶ ὕδατος, καὶ εἰς ἑκάστους ἀποφέρουσι. καὶ ἥτοφη αὐτὴ καλεῖται παρ' ὑμῖν εὐχαριστία. *Ubi consecrationem peregit antistes, & universus populus acclamavit, tum Diaconi quos appellamus, singulis adstantibus sumendum porrigunt panem & vinum cum aqua, deferuntque ad absentes, atque hic cibus a nobis Eucharistia vocatur.* Cyprianus de lapsis: *Ubi vero solennibus adimpletis calicem Diaconus offerre præsentibus cœpit, & reluctanti licet de Sacramento Calicis infudit, in corpore atque ore violato Eucharistia permanere non potuit.* Neque hoc Diaconis interdictum a Synodo Nicæna videtur. Postea coerceri eos, & modum adhiberi placuit, ut Eucharistiam præsentibus Presbyteris sine necessitate, & nisi ab eis jussi, non darent. Concilium IV. Carthaginense can. XXXVIII. *Diaconus præsente Presbytero Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, jussus eroget.*

Photinianos sive Paulianistas.) Et hoc rursus editionis est Rufinianæ can. XXI. *Ut Paulianistæ, qui sunt Photiniani, rebaptizentur.* Nicæna enim Synodus de Photinianis, qui exorti nondum erant statuere non potuit: solos vero Paulianistas commemorat can. XIX. unde hic excerptus est. Paulianistæ igitur, a Paulo Samosateno dicti, Christum non semper fuisse, sed ejus initium ex quo de Maria natus est, asseverabant, nec eum aliquid amplius quam hominem putabant. Quæ hæresis postea sic a Photino Sirmiensi Episcopo confirmata est, ut Photiniani, quam Pauliani crebrius vocarentur. Ideo autem ab his venientes in Ecclesia baptizabantur, quia veram scilicet baptismi formam non usurpabant. Augustinus hæresi XLV. *Istos sane Paulianos batizandos esse in Ecclesia Catholica, Nicæno Concilio constitutum est. Unde credendum est, eos regulam baptismatis non tenere, quam secum multi hæretici, cum de Catholica discederent, abstulerunt, eamque custodiunt.*

Bonosiacos.) Ut Photiniani Paulianorum, sic Bonosiaci Photinianorum nomen postea suum fecerunt. Gennadius in Audentio: *Scripsit contra Photinianos, qui nunc Bonosiaci dicuntur.* Avitus Viennensis Epistola III. *Unde respiciendum est hic, quantum Eutychiani Bonosiacis barathro profundiore mergantur. Illi Christo divinitatis honorem tantummodo adimunt, isti & corporis veritatem, Photinus hominis personam nos adorare deridet, hi nebulam.* Idem ergo vel cognatus error utrisque, sed verum apud Bonosiacos baptisma. Propterea, cum ad Ecclesiam veniebant, non baptizabantur, sicut Photiniani, sed ejurata tantum hæresi confirmabantur, ut Spiritum Sanctum acciperent, quem apud hæreticos accepisse non viderentur. Bonosus horum auctor cujus loci Episcopus fuerit, nemo tradit. Ego Naissi in Dacia Episcopatum gessisse arbitror, idque ex Innocentii Papæ Epistola ad Martinum ejusdem Sedis Episcopum, ubi de Clericis Nalssensibus a Bonoso ordinatis agitur, liquido comprobari.

Ad Arelatenses Episcopi.) Decretum fuerat canone ultimo Concilii Arausicani, ut unaquæque Synodus insequentem Synodum denunciaret. Hic statutum, ut Synodi Episcopi Arelatensis arbitrio convocentur: & ut qui ad eas commonitus venire non poterit, Vicarium mittat. Tum ut qui adesse neglexerit, aut ante finem Synodi recesserit, communione careat, donec in sequenti Synodo fuerit absolutus.

De agitatoribus sive theatricis.) Unus hic canon duos comprehendit Synodi primæ Arelatensis, quartum scilicet de aurigis Circensibus, & quintum de scenicis histrionibus.

Pœnitens quæcumque.) Qui pœnitentiam publicam acceperunt, tum viri, tum fœminæ, a conjugibus deinceps abstinere debent, & his superstites si fuerint, nova conjugia inire prohibentur. Qui contra fecerint, ab Ecclesiæ liminibus arcendi, quod similiter postea cautum est in Concilio II. Barcinonensi can. IV. Siricius enim Papa in Epistola ad Himerium cap. V. de iisdem lenius constituerat, ut communione tantummodo careret

Can. 15.

Can. 16

Can. 17

Can. 18. 19

Can. 20

Can. 21

rent: *Sola*, inquit, *intra Ecclesiam fidelibus oratione jungantur. Sacræ mysteriorum celebritati, quamvis non mereantur, interfint: a Dominicæ autem mensæ convivio segregentur. Quibus tamen viatico munere, cum ad Dominum cæperint proficisci, per communionis gratiam volumus subveniri.*

Can. 12. *Pœnitentiam conjugatis.*) Cur uni conjugum sine alterius consensu pœnitentia publica dari non debeat, manifesta est ratio ex iis quæ proxime dicta sunt ad canonem præcedentem.

Can. 23. *Si infideles faculas accendunt.*) Rei declarantur episcopi qui reliquias idololatriæ delere negligunt: excommunicandi vero sæculares, qui has de agris suis admoniti non abstulerint. Itaque præcipuus olim in his eruendis episcoporum labor ac studium fuit, ut sancti Martini, de quo mira in eo genere narrat Sulpicius Severus libro I. August. de Tempore serm. CCXLI. *Quicumque in agro suo, aut villa, aut juxta villam aliquam, arbores aut aras vel quælibet fana habuerit, ubi miseri homines solent aliqua vota reddere, si non destruxerit vel succiderit, in illis sacrilegiis quæ ibi facta fuerint, sine dubio particeps erit.* Gaudentius vero Brixianus argumentum id tractans serm. XIII. auditores suos his verbis exstimulat: *An existimatis*, inquit, *quod Deum diligit tepidus ac negligens Christianus, qui idola in possessionibus suis coli permittit? qui fanum dæmonis & aram diaboli stare in contumeliam Dei patitur?*

Can. 24. *Eos qui falso.*) De canone isto dixi ad canonem XIV. concilii X. Arelatensis, unde hic excerptus est. Magnam enim synodum hoc loco appellant, non Nicænam, in qua nihil tale constitutum legimus, sed primam Arelatensem.

Can. 25. *Hi qui post sanctam.*) Hic etiam canon effictus est ad exemplum ultimi primæ synodi Arelatensis. Sed quod ibi statutum fuerat de apostatis fidei Christianæ desertoribus, hic de iis cavetur, qui religiosæ vitæ professionem abjiciunt. De his ergo apostatis statuit synodus primum ut communionem sine pœnitentia non accipiant: deinde ut ad clerum non admittantur: postremo ut si post pœnitentiam sæcularem habitum præsumpserint, ab ecclesia ejiciantur.

Can. 26. *Hæreticos in mortis discrimine.*) Hactenus canones XXV. quos in quibusdam libris solos extare meminimus. Post hos in codice Remensi novus titulus intexebatur. CAPITULA DE SYNODO QUÆ IH TERRITORIO ARAUSICO CELEBRATA EST. Tum sequebantur canones numero viginti, qui omnes, duobus demptis, e synodo Arausicana deprompti sunt hoc modo.

Synodi Arelat. II.		*Synodi Arausicanæ.*
XXVI.	Hæreticos in mortis discrimine.	*can.* I.
XXVII.	Nullum ministerium qui baptiz.	II.
XXVIII.	De his qui in extremis.	III.
XXIX.	Pœnitentiam desiderantibus.	IV.
XXX.	Eos qui ad ecclesiam confugerint.	V.
XXXI.	Si quis clericorum religionis negotia.	
XXVII.	Si quis autem mancipia clericorum.	VI.
XXXIII.	Si quis per testamentum manumissum.	VII.
XXXIV.	Si quis in ecclesia manumissum.	
XXXV.	Si quis alibi consistentem.	VIII.
XXXVI.	Si quis episcopus in alienæ civitatis.	IX.
XXXVII.	Quod si etiam sæcularium.	X.
XXXVIII.	Subito obmutescens baptizari.	XII. XIII
XXXIX.	Energumeni baptizati.	XIV.
XL.	Energumenis catechumenis.	XV.
XLI.	Si qui palam aliquando arrepti.	XVI.
XLII.	In provinciis vestris placuit.	XXI.
XLIII.	Placuit præterea ut secundum.	XXII.
XLIV.	Si quis autem in posterum.	XXIII.
XLV.	De his quo clericatui alligari.	XXIV.

Ex his patet verba illa canonis XXVII. *juxta synodi constitutionem*, & can. XLIV. *secundum synodi institutæ*, de synodo Arausicana intelligi, in qua primum fuerant hi canones editi.

Can. 32. *Si quis clericorum.*) Docet religionis negotia, & spiritales causas ecclesiæ, non apud laicos tractari debere, sed in synodis. Clericorum item controversias, sine consensu episcopi, ad publicos judices non esse deferendas, sed episcoporum judicio terminandas.

Can. 34 *Si quis in ecclesia manumissum.*) Libertos ingratos patroni rursus in servitutem revocare poterant cod. Theod. De Libertis & eorum moribus. In ecclesia porro manumissos, tanquam sibi commendatos, ecclesia defensabat, ut ostendit canon VII. synodi Arausicanæ. Nunc ergo ne quis per calumniam opprimatur, cavet synodus ne ad servitutem reduci possit in ecclesia manumissus, nisi ejus crimen actis municipalibus fuerit comprobatum.

Can. 45. *De his quos clericatui.*) Citatur etiam hoc caput in antiquissimis collectionibus canonum, velut synodi Arelatensis canon XLV. Ex quo apparet pro Arelatensibus agnitos fuisse insititios istos viginti, quorum hic postremum locum tenet, cum alioqui non extet inter A synodi hujus canones in veteribus libris, neque in iis qui XXV. tantum habent, neque in aliis qui XXXIII. ut mirum sit in Suriana tamen editione reperiri. Est autem Arausicanæ synodi canon XXV. adjecta sanctione, ut removeantur ab officio diganni, qui ultra subdiconatum fuerint ordinati.

Professas viduas.) Posterius est membrum canonis XXVII. Arausicani. Qua autem pœna professarum viduarum raptores, & viduas ipsas, si consenserint, affici oporteret, neutra synodus definivit: aliæ postea excommunicationem irrogarunt. Can. 46

Secundum constit. synodi Vasensis. Est canon IV. synodi Vasensis, cujus se vestigiis hærere profitentur. Qui mox sequitur, ex ejusdem quoque synodi canone V. translatus est. Can. 47. 48

Secundum institutа seniorum.) Qui sacerdotali auctoritate, id est ab episcopo, excommunicati sunt, vitari debent non solum a clericis, quos solos adstringit canon XV. concilii primi Toletani, verum etiam a laicis. Concilium IV. Carthaginiense can. LXXIII. *Qui communicaverit vel oraverit cum excommunicato, sive clericus, sive laicus, excommunicetur.* Instituta enim, sive ut alii codices habent, statuta seniorum, dici hoc loco videntur, quæ in veteribus libris statuta ecclesiæ antiqua inscribi solent. Sunt autem iidem ipsi canones, qui synodi IV. Carthaginensis nomine circumferuntur, quod in ea fortasse relecti, probatique sunt. Can. 49.

Qui publicis inter se odiis.) Discordias episcoporum synodi est componere. Concilium Carthaginiense IV. can. XXV. *Dissidentes episcopos, si non timor Dei, synodus reconciliet.* Eos vero qui odiis inter se sic exardescunt, ut reconciliari nolint, synodus, donec ad pacem redeant, a synodis, ordinationibus & cæteris ecclesiasticis conventibus excludi jubet. Can. 50.

Si expositus ante ecclesiam.) Concilii Vasensis can. XX. & X. De his in synodo Agathensi canone XXIV. Can. 51

De puellis.) Concilii Valentini canon II. Quod ibi de puellis devotis, quæ ad nuptias postea transeunt, indefinite sancitum est, hoc loco ad eas aptatur, quæ post XXV. ætatis annum nupserint, & pari cum eis lege plectuntur qui eas sibi adligarint. Can. 52.

Si quis famulorum.) Et legibus civilibus post Hadriani decretum, & ecclesiasticis, servos occidere dominis vetitum est. Quod si quis servorum, domini districtionem non ferens, mortem sibi consciverit, in dominum, quasi auctorem, redundare cædis invidia ex hoc canone non debet. Can. 53.

In ordinatione episcopi.) Formulam tradunt in episcoporum electione servandam, nimirum ut ab episcopis qui electionis causa convenerint tres nominentur, de quibus clerici & primores civitatis unum eligant ordinandum. Cui synodi decreto, quod ad trium numerum attinet, similis postea fuit Justiniani Imp constitutio cod. De episcopis & clericis l. XLII. Sed hoc discrepat, quod tres istos a civibus designari jubet, tum ex ipsis optimum promoveri. Qua de re idem iterum Novella CXXVII. quæ est de ordinatione episcop. & cleric. eadem statuit his verbis. Θεσπίζομεν ὁσάκις χρεία γίνεται ἐπίσκοπον χειροτονηθῆναι, σωίστναι τοὺς κληρικοὺς καὶ τοὺς πρώτους τῆς πόλεως, ἐξ ἁπάντων ἐπιδόκιμος χειροτονεῖσθαι. καὶ προκειμένων εὐαγγελίων ἐπὶ τρισὶ προσώποις ψηφίσματα ποιεῖν· ἵνα ἐκ τῶν οὕτως ψηφιζομένων ὁ βελτίων μειροτονηθῇ ἐπιλογῇ καὶ τῷ κρίματι τοῦ μειροτονοῦντος. Hoc est, ut Juliani antecessoris verba reddamus: *Sancimus, quando opus fuerit episcopum creari, clericos & primates civitatis ejus cujus episcopus desideratur fieri, in tribus personis decreta facere propositis sanctis evangeliis; ut ex tribus personis pro quibus decreta fecerint, melior creetur electione & periculo creatoris.* Eodem modo & in concilio II. Barcinonensi can. III. statutum est, ut duobus vel tribus a clero & plebe selectis, episcopi unum sorte deligant & consecrent. Voculam TRES in canone, pro qua NEC in vulgatis editionibus perperam legebatur, restituimus ex manuscriptis. Can. 54.

Si quis sæcularium.) Id est laicorum. Clericum alterius episcopi sine ipsius consensu vindicare sibi nullus episcopus debet. Laicum alterius diœcesis, quem ad se religionis causa venientem erudiendum susceperit, quilibet episcopus sibi ex hoc canone vindicare potest, ac proinde ut suum ordinare, si videbitur. Can. 55.

Contra magnam synodum.) Magnam synodum supra canone VI. appellarat synodum Nicænam, & canone XXIV. magnam item synodum dixit synodum primam Arelatensem. Ego neutram hoc loco intelligi puto, sed de seipsa synodum loqui exemplo synodi Nicænæ, quam Nicæni ipsi patres μεγάλην σωνοδον passim vocant. Est igitur velut sanctio synodi, qua metropolitanos contra decreta sua quicquam audere vetat. Can. 56.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Concilium*) Sicut trium Vasensium synodorum Duarum Arelatensium cano-

Iatensium synodorum subscriptiones & tempora confusa fuerunt.

canones, ita duarum Arelatensium subscriptiones & tempora confusa fuere. Subscriptiones quæ in editione Suriana Coloniensi & Veneta huic Arelatensi secundæ præfixæ antea extabant, sunt eorum episcoporum qui Arelatensi primæ, anno Christi 314. celebratæ interfuerunt. Itaque lectori non ingratum fore speramus, quod eas huic concilio ablatas, priori Arelatensi cujus erant, restituerimus. Rationes quibus ad id faciendum inducti sumus, vide in notis ejusdem concilii Arelatensis I. De varietate temporum dicemus verbo, *Tempore Siricii*.

b *Arelatense*.) Arelate, quod supra prolixius dictum oportuerat, est urbs Narbonensis Galliæ inter Salyes: Colonia Sextanorum a Plinio lib. 3. cap. 4. appellata, ideo quod e sexta legione milites coloni eo deducti sint. Eam juxta Rhodanum sitam, celeberrimoque emporio insignem scribit Strabo lib. 4.

c *Tempore Siricii*.) Editiones anteriores in titulo & inscriptione habent, celebratum fuisse concilium tempore Silvestri pontificis, & Constantini, circa annum domini 326. idque occasione illius inscriptionis, quæ ante huc, nunc vero suo loco restituta, Arelatensi primo præfixa extat. In qua hæc verba: *Circa annum domini* 326. subreptitia esse probavi supra in notis Arelatensis I. ex eo quod exploratum sit, ante tempora Dionysii Exigui acta ecclesiastica non nisi consulibus consignari consuevisse.

Quo tempore.

Hanc synodum tempore Silvestri, quod habent vetustiores conciliorum editiones, coactam fuisse, nequaquam sustineri potest. Primum quidem, quod Vasensis concilii, quod circa finem pontificatus Julii habitum fuit, mentionem faciat. Secundo, quod præ lamnatam in concilio Sirmiensi, anno Christi 357. sub Liberio, Photini hæresin, hæc synodus Arelatensis iterato judicio condemnet. Tertio demum, quod canone 17. Bonosiacorum meminerit, quorum ante pontificatum Siricii nulla usquam memoria reperitur. Cum igitur ex notis Capuensis concilii manifestum sit, tempore Siricii pontificis, mandato ejusdem concilii, Bonosum hæresiarcham ab Anysio Thessalonicensi episcopo damnatum esse, ad hæc tempora Siricii hanc synodum Arelatensem II. referendam esse putavi. Spero futurum, ut sententia auctoritate aliorum scriptorum destituta, per rationes supra allegatas pondus deinceps & auctoritatem accipiat.

d *Eos qui*.) Ex hoc canone claret plures esse Nicænæ synodi constitutiones, quam viginti, cum ista non sit de illarum numero. Idem in Arelatensi concilio canon. 14.

A tamen non ab iis condemnari juxta canonem concilii Nicæni. Canon quippe Nicænus duodecim annorum pœnitentiam imponit; hi autem patres non nisi septem annorum præscribunt, & præterquam quod rationem temporis non observant, non ut patres Nicæni partiuntur & dividunt, qui *tres annos inter audientes*, *& duos inter communicantes solis orationibus* designant: Hi autem *quinque* inter catechumenos & duos inter *discommunicantes*. Ad hæc quantum ego conjicio aliud opponi non potest, nisi quod Rufini versionem sequuti sunt, nullosque Latine scriptos canones concilii Nicæni in manibus habuerint, præterquam Rufini, qui exponit vertitque canonem undecimum Nicæni, quem patres Arelatenses proferunt eodem sensu, significationem eadem iisdemque verbis, *quinque annos inter catechumenos faciunt*, *& duobus annis postea fidelibus tantum in oratione jungantur*.

Nicæna synodus, canone duodecimo.

Inter catechumenos, audientes scilicet, non autem inter alios.

B *Inter discommunicantes*, hoc est pœnitentes quarti gradus qui non nisi precum participes essent; discommunicantes vero vocantur, quod iis eucharistiam percipere non liceret: neque oblationes offerre, neque plane jure communionis cum fidelibus uterentur.

Communionem inter pœnitentes, non vidi hujus concilii manuscriptos codices, sed aliqui tamen extant, in quibus, non *pœnitentes*, sed *fideles*, legitur; quemadmodum accepimus a Jacobo Sirmondo viro omni liberali eruditione penitus imbuto, & merito certe ita legendum censet: alioquin canonis sensus non cohæreret, neque conveniret cum antiqua illa disciplina, quæ pœnitentes a communione longe segregabat. Sensus igitur est, quamvis inter fideles & ad simplicem communionem, hoc est ad communionem precum admittatur, non tamen præsumat sumere eucharistiam.

Notæ Gabr. Albaspinei Ep. Aur.

AD CANON. II.

CONCILII ARELATENSIS II.

PRomissa *conversio*, nisi ejus uxor castitatem quoque vovisset, nam ni fallor conversio, conversa, convertere, hanc habent in canonibus significationem. Arausicanum concilium canone 22.

Ad canon. IX. ejusdem concilii.

NIsi *suscepta pœnitentia incredulitatis*, nisi confiteantur solvendorum peccatorum, quamvis atrocissima videantur, in ecclesiam transmissam esse potestatem; quod pernegarent Novatiani: hæc est illa incredulitas.

Ad canon. X. eiusdem concilii.

ILlud mirum est patres istius concilii in medium proferre concilium Nicænum, sed omnino aliter est, affirmareque lapsos & idololatras voluntarios, de consilio, sententiaque ejusdem concilii condemnandos, &

C HInc discs, quamobrem tantopere oblationes offerre, & in oblationibus communicare desiderarent, quod scilicet in intimam & perfectam societatem & partem corporis Christi advocarentur, quorum oblationes acceptas haberet ecclesia, easque suo nomine Deo offerret; genus namque & species erat communionis, quam pluris facerent quam ipsam communionem, & reconciliationem simplicem. Vides præterea communionis jus illud mortuis reddi posse, quod frustra reddidisset, nihil inde solatii aut auxilii accepturis.

Vitam excesserant, absque absolutione.

Communione, verbum hoc, non pro eucharistia sumi potest; de eo namque qui interiisset loquitur, sed pro communione in corpore fidelium.

Ad canonem XXVII. eiusdem concilii.

D SI *in cohibenda*, aut legendum *in continentia*, quemadmodum in quinto Carthaginensi canone tertio; aut supplendum in cohibenda conversatione: aut denique *cohabitando* cum quibusdam exemplaribus, reponendum.

Ad canonem XXXVI. eiusdem concilii.

EX aliena diœcesi quemquam ordinare leges vetabant, iisdem legibus ordinati, a propriis episcopis repeti & vindicari poterant: ne igitur vi & authoritate illorum canonum religiosi revocari posse viderentur, statuunt patres in hoc concilio, monachum & religiosum sub cujuslibet episcopi potestate, vitam posse ducere religiosam, si ex ejus præceptis & institutis, hanc piam vivendi rationem instituisset: cujus statuti ea causa esse videtur, quod religiosi tunc temporis essent laici, & inter laicos haberentur.

JOANNIS DOMINICI MANSI
AD VETERA ECCLESIÆ STATUTA
PRÆMONITIO.

BAllerinis fratribus adhærens ſtatutis hiſce vetuſtum titulum reſtituo, quem MSS. Codices plures *ſervarunt; quamquam fateor in multis non inæquatis vetuſtatis aliter inſcribi, ac præſertim in iis, quos Labbæus conſuluit, & ſecutus eſt. Nam & Labbæum non fugerunt, ediditque ſub hac inſcriptione:* Concilium Carthaginenſe nomine, & temporis ordine quartum *ad annum* 398. *Verum multo potior eſt ſententia Ballerinorum, qui in diſſertatione tertia ad tertium volumen operum S. Leonis part. 2. cap.* III. §. *IV. adductis argumentis evincunt contineri quidem hiſce ſtatutis vetuſtam quandam canonum collectionem, minime vero gentium in Synodo quadam Carthaginenſi, ſive anni* 398. *ſive anni* 418. *condita fuiſſe. Quin nec ex ſolis Africanis Canonibus fuiſſe collecta, ſed & multa ex aliis Conciliis continere. Addunt inſuper in ea collectione Canonum, quæ Concilii Arelatenſis II. nomine circumfertur, dum can.* 49. ſecundum ſtatuta ſeniorum *præcipitur, ut Laici pariter, & Clerici excommunicatos vitent,* ſtatuta hæc indicari, *in aliis enim Conciliis ſolis Clericis id præcipitur. Hæc autem Arelatenſia ſtatuta ſub S. Cæſario condita arbitrantur.*

Porro diu multumque hæſi ambiguus, num hæc, quæ dixi, ſtatuta ex eorumdem Ballerinorum editione darem, vel eam ſequerer lectionem, quam vetuſtiſſimus noſter Lucenſis Codex (neque enim in eo deſiderantur) præfert. Tandem in eam deſcendi ſententiam, quæ Lucenſem lectionem ſuadebat utpote nondum editam, dignamque præterea propter inſignes variantes, ut lucem aſpiceret. Illud inſuper admoniſſe lectores juvat in hoc Lucenſi Codice titulum ex aliis etiam vetuſtis libris nonum referri: Carthaginenſe Africæ Honorio XII. & Theodoſio VIII. Conſs. *quod reſpondet anno* 418. *Nihil etiam in eo legitur de illa, quam Ballerini vocant, præfatione, & in editione Labbæi in capita diſtributa exhibetur. Cætera ex eorum lectione, & ex nonnullis a me additis annotationibus diſces.*

Poſtquam hæc ſcripſeram, evolventi mihi MS. Lucenſem Codicem 124. *occurrit Concilium Valentinum Gratiano III. & Equitio Coſs. ideſt anno* 374. *celebrato, quo ſub titulo ſtatim dantur ſtatuta iſta, hac illis epigraphe præſcripta:* Quales debeant ordinari Sacerdotes ſecundum ſtatuta eccleſiæ antiquæ; *ſtatim hæc ipſa ſtatuta exhibentur juxta eundem ordinem quo a Labbeo edita ſunt. His abſolutis ſolemnis clauſula imponitur.* Explicit ſtatuta Synodi apud Eccleſiam Valentinam, habita die & Coſs. ſupraſcriptis. *Demum ſequitur epiſtola illa quæ in editis Concilii Valentini habetur. Ex his patere arbitror codicis hujus ſcriptori qui ſæculo XII. vivebat oculis ſubjecta fuiſſe Valentini concilii acta; multo quam cæteris occurrerunt, integriora; neque in illis* ſtatuta *hæc* antiqua *præſcriptum habuiſſe titulum* Concilii Carthaginenſis, *quem edita & codices etiam plures præferunt. Inferre etiam liceret hæc ipſa* Statuta *condita primum fuiſſe in Synodo Valentina, vel ſaltem ante eandem Synodum collecta in Synodo dein approbationem obtinuiſſe. Meam hanc conjecturam ſi lectores admiſerint ſimul intelligent Gallicana illa Concilia quorum canones in* Statutis *hiſce repræſentantur, ex ſtatutis profeciſſe, non vero Statuta ex Conciliis accepiſſe.*

STATUTA ECCLESIÆ ANTIQUÆ.

I. (*a*) *Ut epiſcopus non longe ab eccleſia hoſpitiolum habeat.*

II. *Ut epiſcopus in eccleſia in confeſſu presbyterorum ſublimior ſedeat. Intra domum vero collegam ſe presbyterorum eſſe cognoſcat.*

III. *Ut epiſcopus nullam rei familiaris curam ad ſe revocet: ſed lectioni, & orationi, & verbi Dei prædicationi tantummodo vacet.*

IV. *Ut epiſcopus vilem ſuppellectilem & menſam ac victum pauperem habeat, & dignitatis ſuæ auctoritatem fide, & vitæ meritis quærat.*

V. *Ut epiſcopus gentilium libros non legat; hæreticorum autem pro neceſſitate, & tempore.*

VI. *Ut epiſcopus tuitionem teſtamentorum non ſuſcipiat.*

VII. *Ut epiſcopus gubernationem viduarum & pupillarum ac peregrinorum non per ſe ipſum, ſed per archipresbyterum, vel archidiaconum agat.*

VIII. *Ut epiſcopus nec provocatus pro rebus tranſitoriis litiget.*

IX. *Ut epiſcopus ad ſynodum ire ſatis gravi neceſſitate inhibeatur, ſic tamen ut pro ſua perſona legatum mittat, ſuſcepturus ſalva fidei veritate quicquid ſynodus ſtatuerit.*

A X. *Ut epiſcopus abſque conſilio presbyterorum ſuorum clericos non ordinet, itaut civium conniventiam, & teſtimonium quærat.*

XI. *Ut epiſcopus de loco ignobili ad nobilem per ambitionem non tranſeat, nec quiſquam inferioris ordinis clericus: Sane ſi id utilitas eccleſiæ fiendum popoſcerit, decreto pro eo clericorum & laicorum epiſcopis porrecto, per ſententiam ſynodi tranſferatur, nihilominus alio in loco ejus epiſcopo ſubrogato. Sacerdotes, vel alii clerici conceſſione ſuorum epiſcoporum poſſunt ad alias eccleſias tranſmigrari.*

XII. *Ut epiſcopus quolibet loco ſedens ſtare diu presbyteros non patiatur,* (*b*) *in ſacerdotibus ordinandis etiam ætas requiratur.*

B XIII. *Ut epiſcopus nullam cauſam audiat abſque præſentia clericorum ſuorum, alioquin irrita erit ſententia epiſcopi, niſi præſentia clericorum confirmetur.*

XIV. *Ut epiſcopus rebus eccleſiæ tanquam commendatis, non tanquam propriis utatur.* (*c*)

XV. *Ut epiſcopus nullum prohibeat ingredi eccleſiam, audire verbum Dei, ſive gentilem, ſive hæreticum, ſive Judæum uſque ad miſſam catechumenorum.*

XVI. *Ut epiſcopus accuſatores fratrum excommunicet, & ſi emendaverint vitium, recipiat eos ad communionem, non ad clerum.*

XVII.

XVII. *Ut ſacerdos pœnitentiam imploranti* (*d*) *leges injungat.*

XVIII. *Ut negligentes pœnitentes tardius recipiantur.*

XIX. *Is qui pœnitentiam infirmitate petit, ſi caſu, dum ad eum ſacerdos invitatus venit, oppreſsus infirmitate obmutuerit, vel in phreneſim verſus fuerit, dent teſtimonium, qui eum audierunt, & recipiat communionem.* (*e*) *Et ſi ſupervixerit agat integram pœnitentiam.*

XX. *Pœnitentes qui in infirmitate viaticum euchariſtiæ acceperint, non ſe credant abſolutos ſine manus impoſitione ſi ſupervixerint.*

XXI. *Pœnitentes, qui attente leges pœnitentiæ exequuntur, ſi in itinere, vel in mari mortui fuerint, ubi non ſubvenitur eis communio, memoria eorum, & orationibus, & oblationibus commendetur.*

XXII. *Baptizandi nomen ſuum dent, & a vino & carnibus abſtineant.* (*f*) *Neophiti aliquandiu & lautioribus epulis, & ſpectaculis, & conjugibus abſtineant.*

XXIII. *Clericus ne comam nutriat nec barbam* (ſed hoc additur manu antiqua) *radat.* (*g*)

XXIV. *Clericus profeſſionem ſuam etiam habitu & inceſſu probet, & ideo nec veſtibus, nec calceamentis decorem quærat.*

XXV. *Clericus cum extraneis mulieribus non habitet.*

XXVI. *Clericus per plateas & androna certa & maxime officii ſui neceſſitate ambulet.*

XXVII. *Clericus victum, & veſtimentum ſibi artificiolo, vel agricultura abſque officii dumtaxat ſui detrimento præparet.*

XXVIII. *Catholicus qui cauſam ſuam ſive juſtam, ſive injuſtam ad judicium alterius fidei judicis provocat; excommunicetur.*

XXIX. *Sacerdote verbum in eccleſia faciente qui egreſsus de auditorio fuerit, excommunicetur.*

XXX. *Pauperes, & ſenes eccleſiæ plus cæteris honorandi ſunt.*

XXXI. *Qui die ſolemni prætermiſso eccleſiæ conventu ad ſpectacula vadit, excommunicetur.*

XXXII. *Clericus qui non propter emendum aliquid in nundinis, aut in foro deambulat, ab officio ſuo degradetur.*

XXXIII. *Clericus, qui abſque corpuſculi ſui inæqualitate vigiliis* (*h*) *præeſt ſtipendiis privetur.*

XXXIV. *Viduæ adoleſcentes, quæ corpore debiles ſunt, ſumptu eccleſiæ cujus viduæ ſunt, ſuſtententur.*

XXXV. *Mulier quamvis docta, & ſancta viros in conventu docere non præſumat.*

XXXVI. *Laicus præſentibus clericis, niſi ipſis probantibus, docere non audeat.*

XXXVII. *Vir qui religioſis feminis præponendus eſt, ab epiſcopo loci probetur.*

XXXVIII. *Qui communicaverit, vel oraverit cum excommunicato, excommunicetur, ſive clericus, ſive laicus.*

XXXIX. *Mulier baptizare non præſumat.*

XL. *Clericus invidens fratrum profectibus, donec in vitio eſt non promoveatur.*

XLI. *Clericus qui adulationibus, & proditionibus vacare deprehenditur, degradetur ab officio.*

XLII. *Clericus maledicus maxime in ſacerdotibus cogatur ad poſtulandam veniam. Si noluerit, degradetur, nec unquam ad officium abſque ſatisfactione revocetur.*

XLIII. *Omnes clerici, qui ad operandum validi ſunt, & artificiola, & literas diſcant.*

XLIV. *Eum, qui frequenter litigat, & ad accuſandum facilis eſt, in teſtimonium nemo abſque grandi examinatione recipiat.*

XLV. *Diſſidentes epiſcopos, ſi timor Dei, non ſynodus reconciliet.*

XLVI. *Diſcordantes clericos epiſcopus vel ratione vel poteſtate ad concordiam trahat. Inobedientes ſynodus per audientiam damnet.*

XLVII. *Oblationes diſſidentium fratrum neque in ſacrario, neque in gazophilatio recipiantur.*

XLVIII. *Irrita erit epiſcopi vel donatio, vel venditio, vel commutatio rei eccleſiaſticæ abſque conniventia & ſubſcriptione clericorum.*

XLIX. *Irritam eſſe injuſtam epiſcoporum damnationem, & idcirco a ſynodo retractandam.*

L. *Quærendum in judicio, cujus ſit converſionis & fidei is qui accuſat, & qui accuſatur.*

LI. *Caveant judices eccleſiæ, ne abſente eo cujus cauſa ventilatur, ſententiam proferant, quia irrita erit, immo & cauſam in ſynodo pro facto dabunt.*

LII. *Studendum epiſcopo eſt, ut diſſidentes fratres, ſive clericos ſive laicos ad pacem magis, quam ad judicium cohortetur.*

LIII. *Seditionarios nunquam ordinandos clericos, ſicut nec uſurarios, nec injuriarum ſuarum ultores.*

LIV. *Epiſcop vel presbyteri ſi cauſa viſitandæ eccleſiæ alterius epiſcopi ad eccleſiam veniant, in gradu ſuo ſuſcipiantur, & tam ad verbum faciendum, quam ad oblationem conſecrandam invitentur.*

LV. *Diaconus ita ſe presbyteri, ut epiſcopi miniſtrum noverit.*

LVI. *Ut Diaconus præſente præsbytero euchariſtiam corporis Chriſti, populo, ſi neceſſitas cogit, juſſus eroget.*

LVII. *Ut diaconus quolibet loco jubente presbytero ſedeat.*

LVIII. *Ut diaconus tempore tantum oblationis, & lectionis* (*i*) *alba utatur.*

LIX. *Ut diaconus in conventu presbyterorum interrogatus loquatur.*

LX. *Omni die energumenis exorciſtæ manus imponant.*

LXI. *Pavimenta domorum Dei energumeni everrant.*

LXII. *Energumenis in domo Dei aſſidentibus victus quotidianus per exorciſtas opportuno tempore miniſtretur.*

LXIII. *Omni tempore jejunii manus pœnitentibus* (*k*) *imponatur.*

LXIV. *Mortuos eccleſiæ pœnitentes & efferant, & ſepeliant.*

LXV. *Pœnitentes etiam diebus remiſſionis genua flectant.*

LXVI. *Ad reatum epiſcopi pertinet, vel presbyteri, qui parœciæ præeſt ſi ſuſtentandæ vitæ præſentis cauſa adoleſcentiores viduæ, vel ſanctimoniale clericorum familiaritatibus ſubiiciantur.*

LXVII. *Eorum, qui pauperes opprimunt, dona a ſacerdotibus refutanda.*

LXVIII. *Chriſtianum catholicum, qui pro catholica fide tribulationes patitur omni honore a ſacerdotibus honorandum, etiam in quotidiano victu, & miniſterio.*

LXIX. *Clericum inter tentationes officio ſuo incubantem, gradibus ſublimandum.*

LXX. *Clericum inter tentationes ab officio ſuo declinantem, vel negligentius agentem ab ipſo officio removendum.*

LXXI. *Clericus ſcurrilem, & verbis turpibus jocularem ab officio retrahendum.*

LXXII. *Clericum per creaturas jurantem, acerrime objurgandum. Si perstiterit in vitio excommunicandum.*

LXXIII. *Clericum inter epulas cantantem supradictæ sententiæ severitate coercendum.*

LXXIV. *Clericum qui in tempore indicti jejunii absque inevitabili necessitate jejunium rumpit, minorem habendum.*

LXXV. *Qui in dominico die studiose jejunat, non credatur catholicus.*

LXXVI. *Paschæ solemnitatem uno die & tempore celebrandam.*

LXXVII. *Clericus quantumlibet verbo Dei eruditus artificio victum quærat.*

LXXVIII. *Clericus hæreticorum & schismaticorum tam convivia, quam sodalitates æqualiter vitet.*

LXXIX. *Conventicula hæreticorum non ecclesias, sed conciliabula diaboli appellanda.*

LXXX. *Cum hæreticis neque orandum neque psallendum.*

LXXXI. *Auguriis, vel incantationibus, vel Judaicis superstitionibus, vel (l) ferinis servientes excommunicentur.*

LXXXII. *Ex pœnitentibus si ordinatus fuerit clericus, sicut & episcopus sciens ordinaverit, deponitur. (m)*

LXXXIII. *Simili sententiæ subjacebit episcopus, si sciens ordinaverit clericum eum, qui viduam aut repudiatam uxorem habuit, vel secundam.*

LXXXIV. *Qui oblationes defunctorum aut negant ecclesiis, aut cum difficultate reddunt, tamquam egentium necatores excommunicentur.*

LXXXV. *Presbyteri per diœceses aut ipsi accipiant chrisma, aut qui sacrarium tenet. (n)*

LXXXVI. *Clericus qui episcopi circa se districtionem injustam putat recurrat ad synodum.*

LXXXVII. *Episcopus si clerico, vel laico crimen impegerit, deducatur ad probationem in synodo.*

RECAPITULATIONES OFFICIALIUM ECCLESIÆ (o)

LXXXVIII. *Episcopus cum ordinatur, duo episcopi teneant evangelia super caput; tertius benedicat, & reliqui manus imponant.*

LXXXIX. *Presbyter cum ordinatur; episcopus super caput ejus manum imponat, & reliqui presbyteri.*

XC. *Diaconus cum ordinatur, solus episcopus manum imponat.*

XCI. *Subdiaconus cum ordinatur, manum episcopus non imponat, & det ei patinam, & calicem vacuum, & archidiaconus det ei archiolum, & aquamanile.*

XCII. *Acolytus cum ordinatur, ab eo episcopo doceatur & ab archidiacono ceroferarium accipiat, & orchiolum ad suggerendum vinum.*

XCIII. *Exorcista ab episcopo accipiat libellum exorcismorum.*

XCIV. *Lector accipiat libellum ab episcopo de quo lecturus.*

XCV. *Hostiarius ab episcopo claves accipiat.*

XCVI. *Psalmista idest cantor, & a presbytero potest ordinari.*

XCVII. *Sanctimonialis puella dum ordinatur vestem mutet, qualem semper vestiat.*

XCVIII. *Viduæ sanctimoniales, quæ ad ministerium baptizandarum mulierum eliguntur, honestæ, & doctæ sint.*

XCIX. *Sponsus & sponsa cum benedicendi sunt a parentibus suis, vel a paranymphis offerantur. Qui cum benedictionem acceperint, & ea nocte pariter non dormiant.*

C. *Viduæ quæ stipendio ecclesiæ sustentantur, orationibus vacent. Viduæ si professæ fuerint publice in castitate manere, & postea voluntate, sive invitæ nupserint, excommunicentur.*

Notæ P. Joannis Dominici Mansi.

(*a*) Statutis hisce Ballerini præmittunt ea omnia capita, quæ in edito conciliii IV. Carthag. leguntur usque per totum caput primum hæc vero desunt omnino in nostro codice. Quæ vero succedunt in editis a cap. III. usque ad XIV. in nostro codice in fine apparent, ut hic legitur.

(*b*) Duo hic canones in unum coalescunt, ut ex edito apparet.

(*c*) Addunt canoni huic Ball. sequentia ex mss. Barb. & Vat. 1342. *Diatones & presbyteri in parochia constituti de rebus ecclesiæ sibi creditis nihil audeant commutare* &c. sicut leguntur in ed. Conc. IV. Carthag. ex cod. Barb. Monent autem Ball. eadem absque præcedentibus legi: in canonibus additiitis synodi Agathensis an. 506. can. 49.

(*d*) In ed. conc. & apud Ball. inseritur hic: *absque acceptione*.

(*e*) In ed. conc. & apud Ball. ponitur: *accipiat pœnitentiam*. Cætera vero, quæ utrinque sequuntur desunt in nostro cod. in quo tantum additur: *& si supervixerit agat integram pœnitentiam*.

(*f*) Nonnulla huic statuto adduntur in ed. can. 35. & apud Ball. can. 23.

(*g*) Deest *radat* apud Ball.

(*h*) In conc. & apud Ball. est *deest*.

(*i*) Ita & in ed. sed apud Ball. pro *alba* est *orario*.

(*k*) In ed. & apud Ball. additur: *a Sacerdotibus*.

(*l*) Apud Ball. transposita sunt aliqua verba & pro *ferinis* ponitur *feriis*.

(*m*) Apud Ball. legitur multo fusior hic canon sicut etiam in ed. conc. can. 68.

(*n*) Hic etiam can. multo fusior est apud Ball. apud quos eodem modo legitur ut in ed. can. 36.

(*o*) Sequentes canones multo fusiores sunt apud Ball. apud quos lectio eadem retinetur, quæ & in ed. cap. II. III. IV. V VI. usque ad tot cap. XIII. sicut etiam apud eosdem Ball. diversa est lectio can. CII. ab ea quæ est in ed. conc. & in nostro cod. ita enim apud illos concipitur. *Viduæ qui stipendio ecclesiæ sustentantur ita assiduæ in Dei opere esse debent, ut & meritis & orationibus suis ecclesiam adjuvent*. Et hic etiam apud illos hæc statuta absolvuntur.

Ex nova Baluzii Collectione.

CONCILIUM NARBONENSE

HABITUM ANNO CCCCLII.

SAbinianus & Leo presbyteri primæ Narbonensis actionem adulterii intenderunt ea tempestate adversus quosdam. Congregatis ergo propterea Episcopis provinciæ & honoratis a Rustico Archiepiscopo Narbonensi, accusatores se ab inchoatis disceptationibus sponte sub-

traxerunt, & ſic evanuit accuſatio. Dubius fuit Ruſticus quæ pœna imponenda illis eſſet qui cauſam deſeruerant, eaque de re ſanctum Papam Leonem conſuluit. Reſpondit ille mitius cum eis agendum qui zelo pudicitiæ videbantur A modum exceſſiſſe vindictæ: ne diabolus, qui deceperat adulteros, de adulterii ultoribus exultaret. Epiſtola ergo Ruſtici ad Leonem erat ſynodalis.

CONCILIUM INCERTI LOCI IN ORIENTE

FORTE CONSTANTINOPOLITANUM

Anno 453. *celebratum.*

Manſi Suppl. T. I pag. 335.

CUm S. Leo Papa catholicæ adverſum Eutychetem fidei ſtabiliendæ ſollicitus, quas ante biennium ſcripſerat ad ſynodum Chalcedonenſem literas, ad orientales epiſcopos, vel, ut mea fert conjectura, Conſtantinopolim miſit. Ibi in cœtu epiſcoporum lectas atque probatas fuiſſe ſcripſit ad eundem S. Leonem Julianus Coenſis epiſcopus. Cui hæc reſcripſit S. Leo epiſt LXVIII. *Epiſtolam ſane meam* ad Chalcedonenſem ſynodum datam *præſentibus epiſcopis & clericis lectam fuiſſe tuis epiſtolis retuliſti, ſed uſque ad illum capitulum quo ea quæ de fide acta ſunt, meus videtur firmaſſe conſenſus.* Et infra: *Ætium presbyterum, quem aſſeB ris fuiſſe diſcuſſum* (in eodem concilio, ut arbitror) *gratulamur, cognitione habita in omnibus fuiſſe purgatum.* Data eſt epiſtola *V. id. januarii Ætio & Studio V. C. Coſs.* nempe anno 454. ex quo concilium iſtud ſuperiori anno 453. habitum conjicio. Quod vero pontificiarum literarum pars quædam inter legendum omitteretur, in cauſa fuiſſe cenſeo Anatolium Conſtantinopolitanum patriarcham, quem de prorogata latius quam par erat authoritate ſua reum hic a pontifice habitum ſuſpicor. Eo nomine illum pariter caſtigat in epiſtola ad ipſum data legenda inter acta concilii Chalcedon. par. 3. num. 5

[a] [a] CONCILIUM [b] ANDEGAVENSE

IN ORDINATIONE TALASII EPISCOPI

Celebratum IV. Nonas Octobris, Opilione V. C. conſule, [c] anno Chriſti CCCCLIII. Valentiniani III. Auguſti XXVIII. Leonis I. Papæ XIII.

TITULI CANONUM.

I. *Ut clerici epiſcoporum judicio acquieſcant: illis inconſultis ſæcularia judicia non expetant, nec ad alium locum tranſeant; & ſine illorum literis non peregrinentur.*

II. *Ut diaconi presbyteris humiliter deferant.*

III. *A violentia & perputatione abſtinendum.*

IV. *Ut qui ab extraneis fœminis revocare ſe nolunt, non miniſtrent, & ulterius non provehantur. Qui vero tradendis vel capiendis urbibus interfuerint, a communione & conviviis arceantur.*

V. *Ut qui accepta pœnitentia reſiliunt, & ſanctimoniales quæ decidunt, communione priventur.*

VI. *De iis qui alienis uxoribus conjugii nomine* D *abutuntur.*

VII. *Qui relicto clero ad ſæcularem militiam ſe conferunt, ab eccleſia ejiciendi.*

VIII. *Ut monachi, qui propoſitum deſerunt, & ſine literis vagantur, ad communionem non recipiantur.*

IX. *Alieno clerico epiſcopus gradum ne augeat.*

X. *De laicis excommunicare non liceat, niſi probatis criminibus.*

XI. *Qui digami fuerunt, diaconi vel presbyteri non ordinentur.*

XII. *Ut pœnitentia converſis omnibus pateat, & pro epiſcopi æſtimatione venia concedatur.*

PRÆFATIO.

CUm ad ordinandum epiſcopum in civitate Andegavorum epiſcopi conveniſſent, & [d] Talaſius eſſet epiſcopus ordinatus, omnibus pariter reſidentibus, [e] Leone, Euſtochio, *Chariatone, Rumorido, * Viventio, [h] Victorio, [f] Charilatone, [g] Vincentio, & Talaſio, epiſcopis, pari conſilio atque tractatu deciſionem, quam verbis decreverant, etiam ſcripturæ mandare voluerunt; ut ab hac die, hoc eſt IV. Nonas Octobris, Opilione V. C. conſule, hæ regulæ eccleſiaſticæ ſervarentur, quæ a ſenioribus juxta auctoritatem ſcripturarum jam fuerant conſtitutæ.

CANONES.

I.

Primum [i] ut contra epiſcopale judicium clericis non liceat * proſilire: neque inconſultis * ſacerdotibus ſuis ſæcularia judicia expetere: ſed nec de loco ad alium ſine epiſcopi permiſſione tranſire: nec ſine commendatis ſacerdotum ſuorum literis commeare.

[i] Conc. Chalc. 9. 13.
* reſilire: * ſacerdotibus ſæcularium jud.

II

II.

k Ut diaconi presbyteris noverint omni humilitate deferendum.

III.

l Ut a λ violentia & crimine perputationis abſtineatur.

IV.

m Familiaritatem extranearum fœminarum noverint eſſe vitandam. Sed ſi qui ſunt cælibes, non niſi a ſororibus, aut amitis ſuis, aut a matribus conſolentur. Quia ſicut bonum non eſt homini ſolum eſſe, ita familiares eſſe clericos fœminis non oportet extraneis: quia frequenter plurimorum ruinas ſub hac occaſione deflemus. Si quis autem poſt hoc interdictum a prædictis familiaritatibus ſe revocare noluerit, nequaquam gradu altiore donabitur: & ſi jam ordinatus fuerit, non miniſtret. [2] Tum ſi qui tradendis civitatibus fuerint interfuiſſe detecti vel capiendis, non ſolum a communione habeantur alieni, ſed nec conviviorum quidem admittantur eſſe participes.

c. Ilerc. 1.

V.

Quod etiam de his qui accepta, pœnitentia reſilierint, debita ſeveritate ſervabitur, quæ forma etiam circa eas quæ de virginitate ſanctimoniali crimine proprio deciderunt, ſtatuto rigore permaneat.

VI.

Hi quoque qui alienis uxoribus, ſuperſtitibus ipſarum maritis, nomine conjugii abutuntur, a communione habeantur extranei.

VII.

Clerici quoque, qui relicto clero ſe ad ſæcularem militiam, & ad laicos contulerint, non injuſte ab eccleſia, quam reliquerunt, amoventur.

VIII.

Monachi quoque, qui cœptam obſervationis viam relinquunt, & abſque epiſtolis, & abſque certis negotiis vel neceſſitatibus per regiones vagantur alienas, cognita diſtrictione, ſi ſe non emendaverint, ab abbatibus ſuis, vel a ſacerdotibus, ad communionem non recipiantur

IX.

Aliis quoque epiſcopis aliorum clericis gradum augere non liceat.

X.

Quicumque autem vel de laicis, vel de clero, miniſtri fuerint ordinati, & obſervare noluerint; ſi laicus, communicare non liceat, niſi forte reprobaverint criminoſos.

XI.

n Non niſi unius uxoris viri, iidemque virginibus copulati, diaconi vel presbyteri ordinentur.

XII.

Pœnitentiæ ſane locus omnibus pateat, qui converſi errorem ſuum voluerint confiteri, quibus perſpecta qualitate peccati, ſecundum epiſcopi æſtimationem erit venia largienda.

Quod ita inter prædictos viros pari conſilio & ordinatione decretum eſt, ut ſi quis ex ipſis contra hanc ordinationem * agendum eſſe præſumpſerit, obvius fuiſſe regulæ eccleſiaſticæ judicetur: adverſus quem ceteris fratribus ſuis, quaſi adverſus contemptorem, licebit exurgere.

* aliquid

Notæ Jacobi Sirmondi, S. J.

1 *Concilium*.) Collatum eſt cum tribus exemplaribus, Engoliſmenſi Tiliano, Foſſatenſi, & Pithœano: ex quibus quæ minime dubia erant, in contextum de more conjecimus. Titulos vero, ubi corrupti aut mutili videbantur, alios ſubſtituimus.

2 *Tum ſi qui tradendis*.) Rectius, opinor, manuſcripti, qui hoc membrum hinc divellunt, & cum ſequenti canone copulant.

Ejusdem sirmondi notæ postumæ

Nunc primum editæ.

Ad Talaſium Andegavenſium epiſcopum, in cujus ordinatione celebrata dicitur hæc ſynodus, ſcripta extat epiſtola Lupi & Euphronii epiſcoporum, de qua poſtmodum dicendi erit locus. Idem concilio cum ceteris abſens ſubſcripſit. Ad eumdem præterea, & ad Victorium Cœnomanenſem, qui ad eam ſynodum non venerant miſſa eſt ſynodica concilii Venetici, in eadem provincia tertia Lugdunenſi. Cujus provinciæ hoc loco metropolitanus Euſtochius epiſcopus Turonenſis, cum Leone metropolitano, ut reor, Bituricenſi. Ex Labbei App. T. IV.

Contra epiſcopale judicium.) De clericis vetat, primum ne relicto epiſcopali judicio publica judicia expetant inconſultis epiſcopis ſuis. Deinde ne ſine illorum permiſſu ad alia loca tranſeant, nec ſine illorum literis ambulent. Quibus de rebus ſingulatim proximo ante anno cautum fuerat in ſynodo œcumenica Chalcedonenſi can. V. IX. XIII. poſtmodum vero in eadem provincia iterum actum eſt in concilio Turonico & Venetico. Can. 1.

Ut diaconi presbyteris.) Debent enim diaconi ſe presbyterorum quoque miniſtros agnoſcere. Concilium IV. Carthaginenſe can. XXXVII. *Diaconus ita ſe presbyteri, ut epiſcopi, miniſtrum noverit*. Quare quod Commodianus diaconos inſtruens inter cetera commendat, ut paſtores reverenter habeant, de presbyteris quoque accipiendum libro II. cap. XXVI. Can. 2.

MINISTRIS, id eſt diaconis

Miniſterium Chriſti Zacones exercete caſte.
Idcircò miniſtri facite præcepta magiſtri.
Nolite ludere perſonam judicis æqui.
Integrate locum veſtrum per omnia docti.
Surſum intendentes ſemper Deo ſummo devoti.
Tota Deo reddite in læſa ſacra miniſteria ara.
Rebus in diverſis exemplum dare parati
Inclinate caput veſtrum paſtoribus ipſi.
Sic fiet ut Chriſti populo ſitis probati.

Ut a violentia.) Conſentiunt in his verbis duo codices, Tilianus & Foſſatenſis, in quibus ſolis hoc concilium reperimus. Perputationem itaque dicere videtur amputationem ſeu truncationem membrorum: a qua & ab omni genere cædis ac violentiæ compeſci, abſtinerique clericos jubet. Can. 3.

Familiaritatem extranearum.) Clericos qui vetitæ Can. 4.

λ Ita omnes MSS. & editi. Forte legendum: *Ut a vinolentia & crimine perpotationis*. Harduinus.

inhærent extraneārum fœminarum familiaritati, alienos a communione habendos decrevit ſynodus ſecunda Arelatenſis can. III. eademque illos pœna multant ſynodus prima Turonenſis can. III. & ſecunda can. X. Hæc vero ad altiorem illos gradum promoveri, atque in eo quem adepti fuerint miniſtrare vetat. Alii aliis in eoſdem modis canones animadvertunt.

Tum ſi qui tradendis.) Parum cohærent hæc verba cum ſuperioribus: ſed ideo fortaſſe conjunguntur, quia de iiſdem clericis accipienda ſunt, cum alia quæ mox ſequuntur, ad alios pertineant.

Can. 5. *Qui accepta pœnitentia reſiliunt*.) Qui ſuſceptam pœnitentiam deſerunt, & virgines ſacræ quæ ſua ſponte lapſæ aut prævaricatæ fuerint, una eademque pœna plectuntur, ut a communione videlicet convictuque fidelium ſubmoveantur.

Can. 6. *Qui alienis uxoribus*.) Alienas uxores appellat a viris ſuis dimiſſas, ut ἀλλότριον ἄνδρα, *alienum virum*, Baſilius ad Amphilochium can. IX. eum, cui poſt repudium uxoris altera cohabitat. Καὶ ἡ συνοικήσασα τῷ ἀποςάντι τῆς γυναικὸς, ὅτι ἀνυπόςατον ἄνδρα πρὸς ἑαυτὴν μετέςησεν. *Et quæ ei, qui uxorem dimiſit, cohabitat, eſt adultera, eo quod alienum virum ad ſe traduxit*. Excommunicantur ergo, qui dimiſſas aliis uxores ſuperſtitibus maritis ſibi copulant.

Can. 7. *Clerici qui relicto clero*.) In clericos apoſtatas ex can. VII. ſynodi Chalcedonenſis: τοὺς ἁπλῶς δὲ κλήρου παραμένους ὡρίσαμεν μήτε ἐπὶ ςρατείαν, μήτε ἐπ' ἀξίαν κοσμικὴν ἔρχεσθαι· ἢ τοῦτο πολμῶντας ἀναθεματίζεσθαι. *Eos qui in clero ſemel deputati ſunt, ſtatuimus neque ad militiam, neque ad dignitatem aliquam ſæcularem venire, ſed hoc tentantes anathematizari*.

Can. 8. *Monachos quoque*.) Monachos vagos, & ſine epiſtolis ambulantes, niſi reſipiſcant, recipi ad communionem non debere. De his etiam vetuerat canone IV. ſynodus Chalcedonenſis, ne relictis ſuis monaſteriis evagentur eccleſiaſticiſque aut ſæcularibus negotiis ſe ingererant, niſi ſi quid illis forte ab epiſcopo propter neceſſariam cauſam præcipiatur.

Can. 9. *Aliorum clericis*.) Alieni clerici ordinationem, niſi eius conſentiat epiſcopus, irritam eſſe conſtituit ſynodus Sardicenſis can. XIX. *Et hoc univerſi conſtituimus, ut quicumque ex alia parœcia voluerit alienum miniſtrum, ſine conſenſu epiſcopi ipſius, & ſine voluntate ordinare, non ſit rata ordinatio ejus*. Idem ſupra ſancitum in ſynodo II. Arelatenſi can. XIII.

Can 10. *Quicumque autem*.) Prior pars canonis ad miniſtros eccleſiæ ſpectat, qui obſervare nolunt, id eſt qui officium ſuum in ſuſpectis miniſteriis implere negligunt, de quibus alii erunt canones permulti. Poſterior, ſi titulo credimus, excommunicationes docet, niſi probatis criminibus, infligendas non eſſe. Verum adeo corruptus eſt locus, ut certa ſententia elici vix poſſit.

Can. 11. *Non niſi unius uxoris viri*.) Ne digamos, ſi ad clerum adſciſcantur, ultra ſubdiaconatum ordinare liceat, cautum eſt tum in ſynodo Arauſicana can. XXV. tum in Arelatenſi II. can. XLV. Conſequens ergo, quod hoc loco adſtruitur, ut diaconi aut presbyteri ordinari non poſſint, qui non univiri, unius uxoris viri fuerint, ejuſque virginis, non viduæ aut internuptæ.

Can. 12. *Pœnitentiæ locus*.) Pœnitentiam deſiderantibus non negandam docuit canon IV. ſynodi Arauſicanæ. Sed huic canoni apte congruunt quæ ſtatuta ſunt in Laodicenæ can. II. τοὺς ἐξαμαρτάνοντας ὅτι διαφόροις πταίσμασι, προσκαρτεροῦντας τῇ προσευχῇ τῆς ἐξομολογήσεως καὶ μετανοίας, καὶ τῷ ἀποςρεπτικῷ τῶν κακῶν πολλὴν ποιουμένους, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῷ πταίσματος χρόνῳ μετανοίας δοθέντας τοῖς πιςοῖς, διὰ τῶν οἰκτιρμῶν καὶ τῆς ἀγαθότητος τοῦ θεοῦ προσάγεσθαι τῆς κοινωνίας. *Eos qui diverſis modis peccant, ſi confeſſionis & pœnitentiæ precibus inſiſtant, perfectamque converſionem præ ſe ferant, pœnitentia ipſis pro æſtimatione culpæ impoſita, ad communionem, propter clementiam & bonitatem Dei, recipiendos eſſe*. Ad pœnitentiam porro *publicam* admittebant epiſcopi, & pro delictorum modo pœnitendi leges ac tempora decernebant. Concilium III. Carthaginenſe can. XXXI. *Pœnitentibus, juxta peccatorum differentiam, epiſcoporum judicio pœnitentiæ tempora decernantur*. Et concilium IV. can. LXXIV. *Sacerdos pœnitentiam implorantis abſque perſonæ acceptione pœnitentiæ leges injungat*. Iidem ipſi peracta pœnitentia illos venia data reconciliabant, & ad communionem recipiebant, aut eorum permiſſu presbyteri, quibus alioqui non licebat. Concilium idem III. can. XXXII. *Ut presbyter inconſulto epiſcopo non reconciliet pœnitentem, niſi abſente epiſcopo & neceſſitate cognita*.

Notæ Severini Binii.

a *Concilium*.) Hoc concilio diſciplina eccleſiaſtica, licentia quadam vivendi corrupta, in meliorem ſtatum reformata fuit. Pater Fronto Ducæus ſocietatis Jeſu presbyter digniſſimus, & profeſſor in Gallis doctiſſimus, e temporum obſcuritate vindicatum per annales illuſtriſſimi cardinalis Baronii in lucem primus emiſit. Apud Baronium deſiderantur capitula canonum; quæ magno commodo univerſæ eccleſiæ idem pater Fronto ad nos tranſmiſit, dum hoc ipſum concilium prælo committeremus. Scribit ſe hæc exhibere ex manuſcripto codice reverendiſſimi domini Joannis Tilii epiſcopi Meldenſis. Varietatem lectionis ex eodem codice collectam, ſuis locis addidimus. Rogo ut ſi plura hujus generis eccleſiæ profutura habeantur, in appendice quadam univerſali ad finem quarti tomi addenda communicentur.

b *Andegavenſe*.) Sic dictum a civitate quadam Galliæ Lugdunenſis, quæ hodie Latine Andegavum, Gallice *Angers* appellatur.

c *Anno Chriſti* 453.) Quarto nonas Octobris ſub clariſſimi viri Opilionis conſulatu, qui cum anno Chriſti 453. Leonis 14. Marciani 4. & Valentiniani imperatoris 29. coincidit. Hæc acta concilii teſtantur.

d *Thalaſſius*.) Andegavenſis epiſcopus, ut ex Turonenſis concilii ſubſcriptionibus conſtat.

e *Leone*.) Bituricenſi epiſcopo.

f *Euſtochio, Charilatone*.) In manuſcripto epiſcopi Meldenſis Chariatone, ſcribendum fortaſſe, Charitone. Hæc Fronto.

g *Vincentio*.) Manuſcriptus Meldenſis epiſcopi habet *Viventio*, ut pater Fronto notavit.

h *Victorio*.) Alias Victurio Cenomanenſi antiſtite, qui una cum Thalaſio Andegavenſi in Venetico concilio ſcriptus habetur.

i *Ut contra epiſcopale judicium clericis non liceat ſæcularium judicia expetere*.) Hæc pro eccleſiaſtica immunitate contra Valentinianæ imperatoris ſanctionem anno 452. Romæ promulgata, & Chriſtiano principe indignam, qua eccleſiaſticum forum ſuis privilegiis ſpoliavit, fori exceptionem clericis abſtulit, nullamque extra cauſas fidei & religionis juris dicendi auctoritatem illis conceſſit, niſi patres ex conſenſu apud aliquem epiſcoporum agere delegiſſent. Hæc patrum conſtitutio quam æqua: contra vero imperatoris Valentiniani ſanctio quam fuerit iniqua & impia, non modo Caii & Marcellini pontificum conſtitutiones, Milevitani & Chalcedonenſis concilii antiquiora decreta, & Majorani & Juſtiniani novellæ conſtitutiones 79 83. & 123 indicant, verum etiam ipſa denique ratio evidentiſſime oſtendit. Omnium enim judicio abſurdum eſt, ſi ovis paſtorem ſuum judicet, ſi hodie prætor ad tribunal epiſcopi, cras epiſcopus ad tribunal prætoris evocari poſſit. Ut judex terrenus ſummi judicis ſervos hominesque ſacratos capiat aut puniat, quis non abſurdiſſimum eſſe dixerit? Piiſſimum igitur fuit Conſtantini magni, quo ad epiſcopos loquens dixit: *Vos dii eſtis a ſummo Deo conſtituti: conveniens non eſt ut homo judicet deos*. Quo ſenſu deos appellarit, diximus ſupra in notis edicti de donatione. Accedit quod magno malo totius Romani imperii Valentinianus imperator expertus fuerit, quod hanc ſanctionem impiiſſimam ferendo, in jura ac privilegia eccleſiarum hactenus longo tempore uſurpata inſurrexerit. Nam dum Attila flagellum Dei nominatus, a Gothis * anno præcedente in Gallia victus fuiſſet, adeoque Romano imperio parum nocuiſſe potuiſſet, peccato imperatoris, juſtoque Dei vindicis permiſſu, viribus auctus Aquilejam aliaſque nobiliſſimas urbes Italiæ expugnavit & diruit: ipſam quoque urbem Romam una cum imperio evertiſſet, niſi per Leonis papæ, cujus auctoritatem & poteſtatem ſuo edicto depreſſerat & humiliaverat, præſidium & auxilium munita fuiſſet. *Nam cum Romam quoque pararet irrumpere*, inquit Paulus diaconus lib. 15. miſcel. *Leo magnus ad eum miſſu Valentiniani imperatoris acceſſit, eumque adeo mitem reddidit, ut illico promiſſa pace firmiſſima, ultra Danubium, non rediturus, abierit*. Qua ratione id effectum fuerit, hac de re quæſitus, ſuo id indicavit reſponſo, quod nimirum Leoni ſummo ſacerdoti alium quemdam, fortaſſe Petrum apoſtolum, ut inquit diaconus, ſacerdotali habitu aſtantem viderit, ſibique gladio minantem, ſi non Leonis mandato obtemperaret.

k *Ut diaconi presbyteris deferendum eſſe*.) Hoc idem conſtitutum fuit ante annos pluſquam centum in concilio Arelatenſi primo canone 14. his verbis. *De diaconis urbis, ut non aliquid per ſe præſumant, ſed honor presbyteris reſervetur*. Diaconi ob bonorum adminiſtrationem ſibi commiſſam, majore honore a populo obſervabantur, eaque occaſione adverſus presbyteros cervicem erigebant, eoſque contemnebant: & cum ex antiqua lege eccleſiæ, presbyteris ſedentibus, ipſi ſtare tenerentur, ex adminiſtratione bonorum elatiores facti, contra has leges & obſervationes eccleſiæ agebant. Cum ergo ille diaconorum faſtus aliquoties depreſſus, hoc tempore in Galliis vicifſim repullulaſſet, opus fuit, ut eccleſiaſticæ cenſuræ ſecuri malum ſæpius amputatum iterum ſuccideretur. Vide quæ de faſtu Romanorum diaconorum, de contentione inter diaconos & presbyteros Romæ

Qua occaſione hic canon conſtitutus

Clerici a poteſtate ſæcularium jure exempti.

Attila flagellum Dei ceſſit Leoni Papæ.

* Francis atque Romanis.

Attila cur ab urbis everſione abſtinuerit.

Diaconorum arrogantia quæ & unde

Cap. 8

Romæ exorta, dixi supra tomo primo in notis ad vitam Anastasii I. verbo *Constituit, ut quoties evangelia canerentur, sacerdotes non sederent, sed curvi starent.* Item quæ de diaconis dixi in notis concilii Romani II. sub Silvestro, & Carthaginensi IV. can. 34.

l *Ut a crimine perputationis.*) Ita etiam mendose legit manuscriptus Meldensis. Sed pater Pronto in notis suis marginalibus, quas mihi transmisit, legendum putat *pervasionis.* Hoc enim sensu usurpabant illud isto sæculo: ut pervadere sit alienas res invadere, ac per vim usurpare. Sic concilio Agathensi, can. 29. *Libertos legitime a dominis suis factos ecclesia tueatur: quos si quis ante audientiam aut pervadere aut expoliare præsumpserit, ab ecclesia repellatur.* Item Turonensi I. cap. 9. *Ut aut diœceses alienas, transgrediendo terminos a patribus constitutos, pervadat.* Hæc pater Fronto Ducæus.

Cap. 3.

m *Familiaritatem.*) De habitatione mulierum cum sacerdotibus & clericis, plura dixi supra in notis canonum apostolicorum, conciliorum Eliberini, &c. Cap. 4.

n *Non nisi unius uxoris viri.*) Decernitur ne bigamus ordinetur: qua de re vide notas can. apost. 17. Cap. 5.

CONCILIUM GALLICUM
INCERTI LOCI.

Ex Labbei Append. Tom. IV

EPistola Leonis, Eustochii & Victurii, (ad quam vide Sirmondi nostri notas) esse synodicam constat, tum ex subscriptionibus quæ supersunt episcoporum trium, tum ex clausula quæ additur in cod. Remensi, *Et ceteri qui adfuerunt episcopi subscripserunt.* Cujus autem sit concilii non liquet. Romanum concilium Hincmarus passim appellat, deceptus B Leonis nomine, quem pontificem Romanum falso credidit. Bituricense vocat Petrus de la Lande, capta ex Leonis nomine (quem Bituricensem archiepiscopum esse Sirmondus admonuerat) conjectura; sed parum, ut mihi quidem videntur, certa: cum par esset causa Turonense concilium idcirco vocandi, quia Eustochius Turonensis archiepiscopus ei subscripsit.

TURONICÆ PROVINCIÆ SYNODUS
PER HOS ANNOS CELEBRATA
adversus Clericos coram sæculari Judice disceptantes.

CUr Synodum hanc instituerim, & qua conjectura eam quam subjicio epistolam ex Synodo scriptam deduxerim docent geminæ Sirmondi notæ eidem epistolæ subjiciendæ. C

EPISTOLA LEONIS BITURICENSIS EPISCOPI.

AD EPISCOPOS, ET PRESBYTEROS intra * Thraciam provinciam constitutos. * Tertiam

Declarat excommunicatos clericos illos, qui prætermisso ecclesiastico judicio sæcularem adierint potestatem.

*Dominis fratribus merito beatissimis, in Christo venerabilibus, * Samartioni, * Charatoni, Desiderio episcopis, & presbyteris omnium ecclesiarum, quæ sunt intra provinciam * Thraciam constitutæ, Leo, * Victorius, * Eustachius episcopi.* * Sarmationi * Charatoni * Tertiam. * Victurius, * Eustochius

TAnta sæculi potestates circa sacerdotalem hominem reverentia prævaluere, etiam hi quos sub imperiali nomine terris divina potentia præesse præcepit, ut jus * distinguendorum negotiorum episcopis sanctis juxta divalia constituta permiserint. Quod cum & juris antiqui formulis & * illibatis frequentius sit legibus confirmatum, præsenti tamen tempore a plerisque invenimus fuisse calcatum. Nam prætermisso sacerdotali judicio, passim ad examen sæculare transire. * Quocirca nobis visum est, ut hanc & sacræ legis, & nostri ordinis con- C tumeliam, & ad præsens ulciscereturplena districtio, & observandam formulam constitueret in futurum. * Censemus itaque, ut quicumque, prætermisso sacerdote ecclesiæ suæ, ad disceptationem venerit sæcularium, sacris liminibus expulsus, a cœletti arceatur altario: neque ullus post hanc definitionem, quæ communi sedit arbitrio, quidquam sibi ultra præscriptum vindicare nitatur. Ita fiet, ut hi qui ante erravere, congrua emendatione se corrigant, & * qui sub observatione clericali cœlesti probatur servire officio, ex clero abjiciendum, * si prætermisso sacerdotum judicio, sæcularem adierit potestatem. Quod ideo singulos universosque voluimus agnoscere, ut quod D pleno justitiæ & juris ordine constitutum est, effectum totius firmitatis in omnibus clericorum negotiis sortiatur, Sane si * clericus laicum pulset, prius se audiri ab * episcopis poscat: tum si petitioni suæ laicum viderit obviare, ex permissu episcopi sui, in sæculi moderatoris disceptatione confligat. Leo episcopus * scribit. Victorius * episcopus scribit. Eustachius * episcopus scribit. * censuimus * quisquis * si novit * clerum laicus * episcopo * subscripsi * Victurius * Eustochius

* distringendorum. * inlatis * Idcirco

JACOBI SIRMONDI S. J.

Notæ posthumæ.

LEonis nomen plerosque omnes hactenus induxit, ut hanc epistolam Leoni papæ adscriberent, atque inter ejus epistolas collocarent numero XCVI. cum revera sit Leonis Bituricensis, qui una cum Victurio Cenomanensi & Eustochio Turonensi eam scripsit ad episcopos & presbyteros provinciæ, non Thraciæ, ut inter Leonis epistolas vulgatum est, sed tertiæ, quo nomine Turonica provincia designatur, quæ est tertiæ Lugdu- Ex Labbei App. T. III.

Lugdunenſis. Ad calcem vero epiſtolæ, poſt ſubſcriptiones trium epiſcoporum, ſequebatur in codice S. Remigii Remenſis clauſula; & *cæteri qui adfuerunt epiſcopi ſubſcripſerunt*, ut hinc appareat, a pluribus epiſcopis, & in ſynodo fortaſſe aliqua editam fuiſſe, poſt Andegavenſem, cui cum his tribus epiſcopis adfuerat etiam Chariato, qui hoc loco inter ejuſdem provinciæ Tertiæ antiſtites numeratur.

A *Cenſuimus itaque.*) Clericum qui prætermiſſo epiſcopali judicio publicum judicium ſua ſponte adierit, ex clerico habendum, id eſt clericatus gradu & officio privandum decernunt. Quod ſi a laico pulſatus, & audiri ſe ab epiſcopo potens; impetrare non poſſit, tum ei ex permiſſu epiſcopi in ſæculari judicio confligere licebit.

* A Sirm. editum ex codice eccl. Lugdunenſis.

CONCILIUM * ARELATENSE III.

A RAVENNIO EPISCOPO

In Cauſa Fauſti abbatis inſulæ Lirinenſis & epiſcoporum celebratum, Leonis I. Papæ temporibus, [1] circa annum Chriſti CDLV.

Exemplar epiſtolæ generalis, quæ ad epiſcopos invitandos in cauſa inſulæ Lirinenſis miſſa eſt.

Extat etiam in Cod. 574. Vatic Palat. ex quo paucas haſce variantes accepi. *Manſi.*

QUotiens membrum aliquod quolibet infirmitatis genere laborat, fieri non poteſt, quin ejusdem corporis etiam cetera membra condoleant. Et ideo cauſam quæ inter (*a*) ſanctum epiſcopum Theodorum & ſanctum Valerianum, vel ſanctum Maximum, (*b*) item epiſcopos, atque abbatem Fauſtum, nec non & reliquos fratres inſulæ Lerinenſis acciderat, abſque dubio omnes nos, qui in Chriſto unum ſumus, differre non poſſumus, niſi id agamus qualiter curetur & abſtergatur. Ad hoc itaque remediandum ſcandalum orationibus veſtris 3. Kal. Januarias audientiæ dies eſt conſtitutus. Rogamus ergo, ut ſanctitas veſtra (*c*) ſe uſque Arelate fatigare dignetur: quatenus tantum malum, quod dilatione plus creſcit, beatitudinis veſtræ præſentia terminetur. Talis enim cauſa, quæ tam grande ſcandalum gignit, ſicut atrocitate ſui multos involvit, ita plures qui in Chriſto medeantur, expoſcit. *Ad eos qui in ipſa inſula ſunt.* Beatitudinem vero veſtram præcipue adeſſe convenit, quos inſula ipſa velut ſinu quodam genitricis fovens, ad (*d*) eam gratiam, quæ nunc in vobis eſt, domino inſtigante (*e*) produxit. *Ad ſanctum Ruſticum.* Ac præcipue beatitudo veſtra ut adſit, primum deprecamur; quia gravior infirmitas neceſſario medicos peritiſſimos inquirit.

INSTITUTIO SANCTORUM EPISCOPORUM [γ] *Ravennii, Ruſtici, Nectarii, Flori, (f) Conſtantii, Aſclepii, Maximi, Juſti, Salonii, Ingenui, (g) Ynanti, (h) Zotici, Chryſanthi, in cauſa inſulæ Lirinenſis.*

CUm Arelate in ſecretario eccleſiæ conveniſſemus, præmiſſa prece ad dominum, nullo extrinſecus arbitro interveniente reſedimus, de remedio ſcandali, quod in monaſterio in inſula Lerinenſe obortum fuerat, pertractantes. Placuit ergo nobis ſancto, ut credimus, Spiritu gubernante, ut omnibus quæ in querelam venerant, ſollicite ventilatis atque diſcuſſis, ſanctus ac beatiſſimus frater Theodorus epiſcopus primum exoraretur a nobis, ut ſcandalum quod & ipſe, ſicut & nos, graviter dolebat exortum, differendo in tempora manere diutius non pateretur, ſed potius ad recipienda ſatisfactionum remedia feſtinaret, & ſanctum presbyterum Fauſtum, abbatem monaſterii ſupradicti, indulta, ſi qua illa eſſet, culpæ venia, in priſtina pace toto caritatis affectu reciperet, & ad inſulam ac congregationem ipſi Deo diſpenſante commiſſam, cum ſua gratia & caritate remitteret. Nec quidquam deinceps ex his quæ ſibi fratrem Fauſtum arguebat feciſſe, aut verbis repeteret, aut animo retineret. Quin potius conlatione, utpote antiquus abbas & epiſcopus, ei ut piam ac neceſſariam perpetuo exhiberet, & ſolatia ſecutura, quæ verbis dignabatur promittere, rebus ipſis, in quo uſus exigeret, pleniſſime exhiberet. Hoc tamen ſibi tantummodo vendicaturus, quod deceſſor ſuus ſanctæ memoriæ Leontius epiſcopus vindicaverat: id eſt, ut clerici, atque altaris miniſtri, a nullo, niſi ab ipſo, vel cui ipſe injunxerit, ordinentur: chriſma non niſi ab ipſo ſperetur: neophyti ſi fuerint, ab eodem confirmentur: peregrini clerici abſque ipſius præcepto in communionem, vel ad miniſterium, non admittantur. Monaſterii vero omnis laica multitudo ad curam abbatis pertineat: neque ex ea ſibi epiſcopus quidquam vindicet, aut aliquem ex illa clericum, niſi abbate petente, præſumat. Hoc enim & rationis & religionis plenum eſt, ut clerici ad ordinationem De epiſcopi debita ſubjectione reſpiciant: laica vero omnis monaſterii congregatio ad ſolam ac liberam abbatis proprii, quem ſibi ipſa elegerit, ordinationem, diſpoſitionemque pertineat; regula, quæ a fundatore ipſius monaſterii dudum conſtituta eſt, in omnibus cuſtodita.

NOTÆ JACOBI SIRMONDI S. J.

1. *Circa annum* 455.) Cum Ravennius Arelatenſis epiſcopatum inierit, ut vidimus, anno 449. idemque Leone adhuc ſuperſtite, ante annum 461. vita functus ſit, ut Hilari papæ ad Leontium Ravenii ſucceſſorem epiſtolæ docebunt, conſequens eſt, ut concilium hoc, cui Ravennius præfuit, uno aliquo intra hos fines anno celebratum intelligamus. Ejus vero exemplar nobis ſuppeditavit optimus, & antiquiſſimus codex eccleſiæ Lugdunenſis, cui & alia in hoc opere plura debemus.

EJUS-

γ Ravennius erat Arelatenſis Epiſcopus, Ruſticus Narbonenſis, Maximus Regienſis, Ingenuus Ebredunenſis. Nomina hæc fere omnia ſunt in epiſt. 52. Leonis Papæ. *Harduinus.*

(*a*) *Vatic. ſanctos epiſcopos Theodorum, Valerianum.* (*b*) *Idem epiſcopis.* (*c*) *Deeſt ſe.*
(*d*) *Eam vos.* (*e*) *Perduxit.* (*f*) *Conſtantii.* (*g*) *Evanti.* (*h*) *Loteci.*

Ejusdem Sirmondi Notæ Postumæ.

Ex Labbei App T. IV.

Quoties membrorum aliquod.) Cogendæ Synodi causam titulus indicat: controversiam nempe quæ inter Abbatem Insulæ Lirinensis, & Episcopum Forojulienſem, versabatur. Est igitur Epistola Ravennii Episcopi Arelatensis, qua Episcopos invitat ad Synodum. Et quia uno exemplo hujusmodi Epistolæ ad diversos mittebantur: ideo ut supra monuimus, generales dicebantur, nisi quod pauca interdum, ut res poscebat, quibusdam propria inferebantur, ut quæ in hac præcipue scripta sunt ad Insulanos & ad Rusticum episcopum Narbonensem. Qui Theodoro in hac causa juncti sunt, Valerianus, Cemelienſis, opinor, fuit Episcopus, Maximus vero, Rejensis, Abbas ante Lirinensis, cui faustus successerat.

Cum Arelate.) Exigebat Theodorus Forojulienſis Episcopus a Fausto Abbate, monasterioque ejus nonnulla, quæ Leontius ejus decessor sibi non vindicarat. Ea cum Faustus negaret, inde ortum inter illos dissidium, & contentio. Synodus Theodorum hortatur, primum ut obliterata præteritorum memoria Faustum recipiat in gratiam: deinde ut imposterum nihil amplius exigat, quam quod a decessore fuerat exactum. Nempe ut Clerici ab ipso, vel cui ipsi injunxerit, ordinentur, ab ipso chrisma, & confirmatio petatur, clerici advenæ ad communionem, vel ad ministerium, sine ipsius præcepto non admittantur. Ipse vicissim laicæ congregationis ministerii curam omnem Abbati liberam relinquat, neque ex ea quemquam, nisi Abbate petente, clericum faciat. Evæ forma apud alios deinceps Episcopos & Abbates solemni jure servata est. Docet porro hæc controversia, Monasterium Lirinense, quod nunc in Antipolitano sive Crassensi Episcopatu censetur ad Forojulianenſem eo tempore pertinuisse.

Antiquus Abbas, & Episcopus.) Si Theodorus idem est, ut sane videtur, Abbas fuerat in Straechadibus insulis, quod innuit Cassiani præfatio in collationem XI. Cassianus idem præfatione collationis XVIII. quam Theodoro cum reliquis sequentibus consecravit: *Totidem & nunc nobis, o Sancti Fratres, Jovinianæ, Minervi, Leonti & Theodore, credidi consecrandas. Posterior siquidem vestrum illam sanctorum sanctam, atque egregiam disciplinam in provinciis Gallicanis præcipuarum virtutum distinctione fundavit.* Ex hoc ergo Cœnobio suo Theodorus Abbas ad Forojulienſem adscitus fuit Episcopatum, sicut e Lirinensi tres primi Abbates, Honorarius ad Arelatensem, Maximus, & postmodum Faustus ad Rejensem.

Observatio Philippi Sabbe, S. J.

Confessionem Tironi Prospero Aquitano a quibusdam tributam, & a Sirmondo nostro, post Eugenii Dracontilque carmina anno 1619. editam, hic statueram alias collocare cum Epistola quadam Rustici. Narbonensis Archiepiscopi alteriusve cognominis ad Eucherium Lugdunensem Antistitem ab eodem in notis ad Sidonium jampridem vulgata. Verum re diligentius perspecta, in neutra ne γρῦ quidem deprehendi, quod ad Concilia nostra historiamve Ecclesiasticam pertineat, ut insulsus sit omnino, qui hujusmodi παέργα aut requirat ipse, aut aliis obtrudat.

De inscriptione Narbonensi ejusdem Rustici, vide sis, studiose lector, nuperas notas Stephani Baluzii ad Salviani Epistolas. Huc usque Labbeus, cujus adnotationi addere juvat eandem Rustici inscriptionem novis curis illustratam fuisse a Ballerinis fratribus, qui multa ingeniose eruerunt in lucem Baluzio seu non visa, seu aliter ac res poscebat exposita. Vide eosdem Ballerinos operum S. Leonis Tomo 2. pag. 1577. *Manſi.*

Adnotatio Cronologica.

Certus annus quo Synodus ista convenit ignoratur. Habitam constat post annum 449. quo cæpit Ravennius Arelatensis, qui illi præfuit, & ante annum 461. quo desiit. Nos annum 456. præferimus, cum anno illo die 3. Kal. Januarias, qua Canones signantur dominicalis fuerit. Indici vero Concilia ad diem Dominicam vetusta ejus ætatis consuetudo ferebat.

SYNODI, ALEXANDRINA ÆLURI, THESSALONICENSIS EUDOXII, CONSTANTINOPOLITANA ANATOLII, ROMANA LEONIS.

Circa An. 457. & 458.

Quatuor harum Synodorum meminit Auctor libelli Synodici allatus a Labbeo ad calcem tom. IV. Prima fuit hæreticorum coacta a Timotheo Æluro, inque ea damnata fuit Chalcedonensis Synodus. In reliquis Catholicorum, anathemate notati Eutyches, Dioscorus, & Timotheus, & Chalcedonensis Synodus confirmata. Harduinus ad calcem tom. V. ubi libellum Synodicum exhibet, addidit in harum synodorum margine has temporarias notas; primæ scilicet an. 451. secundæ 453. tertiæ 455. quartæ 458. Verum temere. Nam Ælurus Alexandrinam Ecclesiam invasit non diu ante S. Proterii Alexandrini Episcopi necem (quæ anno 457. contigit) certe post Marciani Imper. obitum eodem anno 457. defuncti, ut liquido claret ex epistola Episcoporum Ægyptiacæ diœcesis in tertia Chalcedonensis Concilii parte numero XXIII. a Labbeo allata. Thessalonicensis deinde dicitur Leonis Imp. jussu congregata; ac proinde non ante an. 457. quo Imperium Leo post Marciani obitum adeptus est. Alexandrina igitur Æluri habita fuit anno 457. & quidem post S. Proterii necem, ut colligitur ex citata Ægyptiorum Episcoporum Epistola, in qua Chalcedonensem synodum, interfecto jam S. Proterio, anathematizasse dicitur Ælurus. Reliquæ vero post Alexandrinam vel eodem anno 457. vel sequenti 458.

CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM

LXXIII. EPISCOPORUM, ANNO DOMINI CDLIX.

celebratum ſub Leone.

EPISTOLA ENCICLICA GENNADII Patriarchæ Conſtantinopolitani, & ſynodi cum ipſo, ad omnes ſanctiſſimos Metropolitas, & ad Papam Romæ.

* Gentiano Herveto interprete.

* *Religioſiſſimo & ſanctiſſimo in ſacris comminiſtro N. Gennadius, & quæ in Chriſti amante regia civitate Conſtantinopoli coacta eſt ſancta ſynodus.*

Quid adverſum ſimoniacos ſtatutum ſit.

CUm dominus & Deus ſalvator noſter Jeſus Chriſtus ſuis diſcipulis evangelii prædicationem credidiſſet, eoſque per univerſum terrarum orbem inter homines ad docendum miſiſſet, aperte juſſit, ut quod gratis accepiſſent, eis quoque gratis darent, non aurum vel argentum, aut alias omnino materiales, & terrenas facultates pro eis acquirentes. Cæleſtibus enim & ſpiritualibus donis nulla eſt cum terrenis & temporalibus commutandi ratio. Hoc autem præceptum non ſolum illis, ſed etiam nobis per illos dedit, quos in illorum gradum & locum ſubſtituere dignatus eſt: & oportet, ſicut illi tunc, nos quoque nunc accurate & diligenter ſervare, nec in iis quæ technas ſophiſticas non admittunt, uti ſophiſtica calliditate, nec aleam periculoſam jacere. *Gratis* (inquit) *accepiſtis, gratis date. Non poſſidentes æs, neque aurum, neque argentum in zonis veſtris.* Simplex eſt & aperta hujus mandati ratio, quæ nihil habet varium, nihil quod non ſit facile & explicatum, nihil quod ſophiſtica expoſitione egeat. A me (inquit) accepiſtis dignitatem ſacerdotii. Si mihi pro ipſo parum quid vel magnum ſolviſtis, & hoc a me venditum eſt, vos quoque ipſum aliis vendite: ſi autem gratis accepiſtis, vos quoque gratis date. Quid hoc eſt mandato apertius? Quid autem iis qui parent, utilius? Væ illis re vera qui Dei donum acquirere, vel illud pro pecunia dare in animum inducunt. In fel enim amaritudinis & vinculum iniquitatis ii (juxta ſancti Petri ſententiam) a ſua malitia comprehenſi ſunt.

Matth. 10. *Marc.* 6.

Act. 8.

Unde & ſanctorum & beatorum patrum ſanctæ magnæ ſynodi œcumenicæ Chalcedone congregatæ huic legi dominicæ convenit canon, qui ſic a nobis aperte iisdem verbis editus eſt:

Canon concilii Chalcedon. adverſus ſimoniacos.

Si quis epiſcopus pecuniis ordinationem fecerit, vel non venalem gratiam ad venditionem

Ε'ΓΚΥ'ΚΛΙΟΣ Ε'ΠΙΣΤΟΛΗ Γεννάδιε Πατριάρχυ Κωνσαντινυπόλεως τῆς σὺν αὐτῷ ἁγίας συνόδυ, πρὸς ἅπαντας τοὺς ὁσιωτάτυς μητροπολίτας, (a) καὶ πρὸς τὸν Πάπαν Ρ'ώμης.

Τῷ θεοφιλεστάτῳ συλλειτυργῷ, τῷ δε, Γεννάδιῳ, καὶ ἡ ἐνδημῦσα τῇ βασιλικῇ πόλει νέᾳ Ρ'ώμῃ, ἁγίᾳ συνόδῳ.

Ο' Δεσπότης ἡμῶν καὶ Θεὸς, καὶ σωτὴρ Ι'ησῦς Χριστὸς ἐγχειρίσας τοῖς ἁγίοις αὐτῦ μαθηταῖς τὸ ἐὐαγγέλιν τὸ κήρυγμα, καὶ διδασκάλυς τύτυς ἁπάσαν τὴν οἰκυμένην ἀνθρώποις ἐξαποστείλας, παρεκελεύσατο διαῤῥήδην, ἵν' εἰλήφασι παρ' αὐτῦ δωρεὰν, τυύτυς καὶ αὐτὸς τοῖς ἀνθρώποις μεταδιδόναι δωρεὰν, μὴ κτωμένυς ὑπὲρ αὐτῆς χαλκὸν, ἢ ἄργυρον, ἢ χρυσὸν, ἤ τινα περυσίαν, ἄλλως ὅλως ὑλικὴν, ἢ γεώδη· μὴ γὰρ εἶναι τῇ ἐπυρανίων, καὶ πνευματικῶν χαρισμάτων ἀμοιβὴν, τὰ γενητὰ, καὶ ἐπίκηρα. ταύτην τὴν ἐντολὴν, ὐ μόνον ἐκείνοις, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν δι' ἐκείνων ἐνετείλατο, ὃς εἰς τὸν ἐκείνων βαθμόν τε, καὶ τόπον ὑπεισαγαγεῖν κατηξίωσε. καὶ δεῖ καθάπερ ἐκεῖνοι τότε, καὶ ἡμᾶς νῦν ἀκριβῶς φυλάττειν τε, καὶ παρατηρεῖν, καὶ μὴ σοφίζεσθαι τὰ ἄσοφα. μηδὲ κίβυν ἀναῤῥίπτειν ἐπὶ κίνδυνον. δωρεὰν, φησὶν, ἐλάβετε, δωρεὰν δότε. μὴ κτησάμενοι χαλκὸν, μηδὲ ἄργυρον, μήτε χρυσὸν εἰς τὰς ζώνας ὑμῶν. ἁπλῦς, καὶ σαφὴς ὁ τῆς ἐντολῆς τυύτης λόγος ἐστὶν, ὐδὲν ποικίλον ἔχων, ὐδὲ δυσέφικτον, ὐδὲ σοφιστικῆς δεόμενον ἐξηγήσεως· παρ' ἐμῦ φησὶν ἐδέξασθε τὸ τῆς ἱερωσυνης ἄξίωμα, εἰ μικρὸν ὑπὲρ αὐτῦ μοι μικρὸν, ἢ μέγα τι κατεβάλεσθε, καὶ τῦτο ὑμῖν πέπρατται παρ' ἐμῦ, πωλεῖτε καὶ ὑμεῖς ἑτέροις αὐτό. εἰ δὲ δωρεὰν εἰλήφατε, δότε δωρεὰν καὶ ὑμεῖς, τί τῆς ἐντολῆς τυύτης σαφέστερον; τί δὲ τοῖς πειθαρχῦσι λυσιτελέστερον, καὶ τῷ ὄντι, τοῖς κτήσασθαι τὴν τῦ Θεῦ δωρεὰν, ἢ διδόναι ταύτην δι' χρημάτων ὑπειληφόσιν. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας, καὶ σύνδεσμον ἀδικίας οἱ τοιῦτοι, κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῦ ἁγίου Πέτρυ, ὑπάρχυσι συλληφθέντες ὑπὸ τῆς ἑαυτῦ φιλαργυρίας.

Ο'θεν καὶ τῶν ὁσίων, καὶ μακαρίων πατέρων τῶν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης οἰκυμενικῆς τῆς ἐν Χαλκηδόνι συναχθείσης, τῷ δεσποτικῷ τύτῳ νόμῳ συνείδει ὁ περὶ τύτυ κανὼν, ὃς ἡμῖν σαφῶς ὑπωσὶ λέξεσιν αὐτῶν ἐκπεφώνηται.

Εἴ τις ἐπίσκοπος ἐπὶ χρήμασι χειροτονίαν ποιήσατο, καὶ εἰς πρᾶσιν καταγάγοι τὴν ἄπρατον χάριν,

(a) In Codd. Cæſareo, & duobus Colbertinis 4262. & 924. deeſſe καὶ πρὸς τὸν Πάπαν Ρώμης notant Balleriani in Præfat. ad Epiſtolas S. Leonis Magni to. I. pag. 566. *Manſi.*

εἰν, ἢ χειροτονήσει ἐπὶ χρήμασιν ἐπίσκοπον, ἢ A
χωρεπίσκοπον, ἢ πρεσβύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ἕτε-
ρον τινα τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταριθμουμένων, ἢ προ-
βάλλοιτο ἐπὶ χρήμασιν οἰκονόμον, ἢ ἔκδικον, ἢ πα-
ραυοναρίον, ἢ ἄλλως τινὰ τῶ κλήρῳ, δι' αἰσχροκέρ-
δειαν οἰκείαν, ὁ τοῦτο ἐπιχειρήσας ἐλεγχθεὶς κινδυ-
νεύέτω περὶ τὸν οἰκεῖον βαθμόν. καὶ ὁ χειροτονούμε-
νος, μηδὲν ἐκ τῆς κατ' ἐμπορίαν ὠφελείσθω χειρο-
τονίας, ἢ προβολῆς· ἀλλ' ἔστω ἀλλότριος τῆς ἀξίας,
ἢ τῶ φροντίσματος, ὅπερ ἐπὶ χρήμασιν ἔτυχεν.
εἰ δέ τις καὶ μεσιτεύων φανῇ τοῖς αἰσχροῖς τούτοις,
καὶ ἀθεμίτοις λήμμασι, καὶ ὢν εἰ μὴ κληρικὸς εἴη,
τῶ οἰκείῳ ἐκπιπτέτω βαθμῶ. εἰδὲ λαϊκὸς, ἢ μο-
νάζων, ἀναθεματιζέσθω. B

Καλλίστη καὶ λίαν εὐσεβὴς τῶ κανόνος τῶν ἁγίων
πατέρων ὑπάρχει τὸ παραγγέλματι, πᾶσαν ἔφο-
δον σατανικὴν, καὶ πᾶν ἐγχείρημα διαβολικὸν κα-
τὰ τῆς πνευματικῆς φερόμενον δωρεᾶς, ἀπωθού-
μενόν τε, καὶ ἀνακόπτοντα. Οὐ βέλεται γὰρ ὅλως
διὰ χρημάτων γίνεσθαι τῆς χειροτονίας τινὶ προ
βολὴν, ἢ ὑποδέχεσθαι, ὅτε παρὰ τῶ τοιούτου ἐ-
νεργοῦντος, ὅτε παρὰ τῶ τῆς χειροτονίας τινὶ προ-
βολὴν ὑποδεχομένου, ἀλλ' οὐδὲ πρὸ καιροῦ τῆς χει-
ροτονίας, οὐδὲ μετὰ τὸν καιρὸν τῆς χειροτονίας, οὐδὲ
κατὰ τὸν καιρὸν αὐτὸν τῆς χειροτονίας, ὑπὲρ τῆς
χειροτονίας δίδοσθαι χρήματα συγχωρεῖ. καθόλ
λου γὰρ τινὶ ἐπὶ τῷ πράγματι τούτῳ δωροδο- C
κίαν ἀπέφηνεν.

Ὅμως ἐπειδὴ νῦν, καίτοι προδήλως τούτων ὕπω
κεκωλυμένων, ἐφωράθησαν τινὲς κατὰ τῆς Γαλατῆς
ὀλιγωροῦντες, καὶ παρακαίνοντες δι' αἰσχροκέρδειαν,
καὶ φιλαργυρίαν τὰ σωτήρια ταῦτα καὶ φιλάνθρω-
πα παραγγέλματα, εὖ ἔχειν ἔδοξε καὶ ἡμῖν ταῦ-
τα πάλιν ἀνανεώσασθαι μετὰ τῆς ἁγίας συνόδου,
τῆς συνηθροίσης ἐν ταύτῃ τῇ βασιλευούσῃ νέᾳ Ῥώ-
μῃ, ὥστε δίχα πάσης ἐπινοίας, καὶ πάσης προφά-
σεως, καὶ παντὸς σοφισμοῦ, τινὶ βδελυρᾷ ταύτῃ,
καὶ ἀσεβῆ ἐκ οἱῳδ' ὅπως ἐπεισελθούσαν συνήθειαν
ταῖς ἁγιωτάταις ἐκκλησίαις παντελῶς ἐκτεμεῖν. D
ἵνα ἀληθῶς ἀκαπηλίτευ, καὶ καθαρᾶς παρὰ τῆς
ἀρχιερέων τῆς ἐπὶ τῆς χειροτονουμένων ἀναῤῥήσεως
γινομένης, ἄνωθεν ἡ τοῦ πνεύματος χάρις ἐπι-
φοιτᾷ· ὧν νῦν γε ἐκ οἶδα διὰ χρημάτων τινὶ
προβολὴν ποιουμένων, καὶ ἡ τῆς χειρὸς καθαρῶς
ἐνεργούσης, ἐπιφοιτᾷ τῷ προχειριζομένῳ κατὰ τὴν
φωνὴν τοῦ κηρύγματος, καὶ ἐχὶ συστέλλεται μᾶλ-
λον ἡ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάρις.

Ἴσι τοίνυν τὰ πάντα θεοσεβέστατε, πάντα τὸν
ὁντινανοῦν, ἁλίσκομένον ἐπὶ τῷ τοιούτῳ τινὶ ἐπίσκο-
πον, ἢ χωρεπίσκοπον, ἢ περιοδευτὴν, ἢ πρεσ-
βύτερον, ἢ διάκονον, ἢ ἄλλον τινὰ δήποτε τῶ κα-
νόνος, ἢ λαϊκὸν, κοινῇ δόγματι τῆς ἀρχιερέων
κατακεκρίσθαι, καὶ κοινῇ ψήφῳ, καθὼς περὶ τούτου E
καὶ ὁ τῶν ἁγίων πατέρων κανὼν φθάσας διαλαλεῖ.
δεῖ γὰρ εἶναι χάριν τινὶ χάριν, καὶ μηδαμοῦ με-
σιτεύειν παρ' αὐτῇ ἀργύριον. ἔστω τοίνυν καὶ ἔστιν
ἀποκήρυκτος, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τε, καὶ λει-
τουργίας ἀλλότριος, καὶ τῇ κατύρᾳ τοῦ ἀναθέμα-
τος ὑποκείμενος, ὅ, τε ταύτῃ κτᾶσθαι διὰ χρη-
μάτων οἰόμενος, καὶ ὁ ταύτῃ παρέχειν ἐπὶ χρή-
μασιν ὑπισχνούμενος, εἴτε κληρικὸς, εἴτε λαϊκὸς
εἴη, κἂν ἐλέγχοιτο, κἂν μὴ ἐλέγχοιτο ποιεῖν,

deduxerit, & pecuniis ordinaverit episcopum, vel coepiscopum, vel presbyterum, vel diaconum, vel aliquem eorum qui in clero connumerantur, vel pecuniis provehat œconomum, vel defensorem, vel paramonarium, vel omnino aliquem ex clero, propter suum turpe lucrum: qui hoc aggressus esse convictus fuerit, de proprio gradu veniat in periculum; & qui ordinatur, nihil ex ordinatione, vel promotione, quæ sit instar mercaturæ, juvetur, sed sit alienus a dignitate, vel curatione, quam pecuniis assecutus est. Si quis autem his turpibus ac nefariis lucris sequester intercessorve apparuerit, is quoque si sit clericus, a primo gradu excidat: si autem laicus, vel monachus, anathematizetur.

* Pulcherrima & valde pia sunt hujus canonis sanctorum patrum præcepta, qui omnem invasionem satanicam, diabolicumque conatum, qui in donum spirituale intenditur, repellit & rescindit. Nullo enim modo vult ordinationis promotionem pecuniis aut fieri, aut suscipi, nec ab eo qui illam exercet, nec ab eo qui ordinationis promotionem accipit: sed nec ante tempus ordinationis, nec post, dari pecunias concedit: omnium enim in hac quoque re esse sordes, munerumque corruptionem pronuntiat.

* Ejusdem epistolæ verba esse recte monet Binius post Baronium. Errarunt enimvero, qui in Parisiensi ultima aliisque Balsamonis editionibus ad scholia sive ἑρμηνείαν illius retulerunt quæ sequuntur omnia usque ad subscriptionem.

Quoniam tamen iis ita aperte prohibitis, quidam sunt in Galatarum ecclesia deprehensi propter turpe lucrum & avaritiam hæc salutaria & humana præcepta negligere & transgredi: ea quoque ipsa nobis renovare visum est, cum hac sancta synodo, quæ in hac regnante nova Roma, nunc agit: ut sine omni penitus inventione, & omni prætextu, callidoque commento, impiam hanc & odiosam, quæ nescio quomodo in sanctissimas ecclesias subiit, consuetudinem omnino exscindamus; ut cum pura & absque ulla cauponatione eorum qui ordinantur, renuntiatio ab antistitibus facta fuerit, gratia Spiritus sancti superne veniat. Quibus nescio an per pecuniam promotionem facientibus, & manu non pure operante, ad eum qui promovetur accedit, secundum vocem evangelii, & non potius retrahitur gratia sancti Spiritus.

Galatæ simoniaci.

Scias ergo, o vir religiosissime & omni ex parte sanctissime, quod quicumque hujus convictus fuerit episcopus, vel coepiscopus, vel viator, vel presbyter, vel diaconus, vel quivis alius ex canone, vel ex laicis, communi antistitum decreto, communique sententia condemnatus est, sicut de hoc quoque sanctorum patrum præcedens canon loquitur. Oportet enim gratia semper esse gratiam, & argentum apud eam nequaquam intercedere. Sit ergo & ab omni sacerdotali dignitate & ministerio alienus, & anathematis loco subjectus, qui & se per pecunias acquirere existimat, & qui eam pecuniis habere pollicetur, sive sit clericus, sive laicus, sive hoc facere convincatur, sive non: quia fieri non potest, ut conve-

niant quæ convenire nequeunt, nec ut mammona Deo consentiat; vel ut qui ei serviunt, Deo serviant. Domini est sententia, cui contradici non potest: *Non potestis Deo* Matth. 6. *servire & mammonæ*

Nos in his pro viribus consulentes, & eis credentes, cum eo qui hæc dixit, adversus eos qui in iis peccant, sententiam protulimus. Tua sanctitas curam gerat, omni adhibita diligentia, ut hæc per transcripta exemplaria innotescant & sanctissimis episcopis qui tibi subsunt, & περιοδευταῖς, & aliis omnibus: ut in uno spiritu & una anima omnes simul constipati Christiani adversus communem inimicum, Dei auxilio, possimus avaritiæ radicem, quæ ab illo in nobis insita est, cum omnibus eorum malorum germinibus exscindere. Omnem quæ tecum est in Christo fraternitatem salutamus. Fortis existens in Christo, ora pro nobis sanctissime frater.

Ἀλλ' ὅτι μὲν οἷόντε συμβιβασθῆναι ποτὲ τὰ σύμβολα, μήτε Θεῷ συμφωνῆσαι τὸν μαμμωνᾶν· ἢ γὰρ τούτῳ δουλεύοντας δουλεῦσαι Θεῷ. δεσποτικὴ καὶ αὕτη ἐστὶν ἀπόφασις ἀναμφίβολος. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν, καὶ μαμμωνᾷ.

Τούτοις ἐφιδάρρυντες ἡμεῖς κατὰ δύναμιν, καὶ τούτοις ὑπήκοντες, μὴ τῶν τοῦτο φήσαντος, κατὰ τοῦ τοῦτο παρανομούντων τὴν ἀπόφασιν πεποιήμεθα. φροντισάτω δὲ καὶ ἡ σὴ ὁσιότης ὅλης τῆς τοῦ θεοῦ περιφυλακῆς ποιουμένη, δῆλα καταθῆσαι διὰ ἀντιγράφων καὶ τοῖς ὑποστεθεοφιλεστάτοις ἐπισκόποις, καὶ περιοδευταῖς, καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν, ἵνα ἐν ἑνὶ πνεύματι, καὶ μιᾷ ψυχῇ πάντες ὁμοῦ χριστιανοὶ συμφραξάμενοι κατὰ τοῦ κοινοῦ δυσμενοῦς ἰσχύσωμεν σὺν Θεῷ, τὴν ὑπ' ἐκείνου φυτευθεῖσαν ἐν ἡμῖν τῆς φιλαργυρίας ῥίζαν, ἅμα πᾶσιν αὐτοῖς τοῖς κακῶν τοῖς βλαστήμασιν ἐκτεμεῖν. πᾶσαν τὴν σὺν σοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητα προσαγορεύω. ἐρρωμένον ἐν κυρίῳ ὑπερεύχου ἡμῶν θεοφιλέστατε ἀδελφέ.

* Hæc forte postrema verba Balsamon addidit epistolæ synodali.

* *Huic epistolæ cum ipso Gennadio subscripserunt etiam septuaginta tres.*

Τούτῳ τῷ ἐπισταλμαίῳ λόγῳ σὺν αὐτῷ δὲ τῷ Γενναδίῳ ὑπέγραψαν καὶ οἱ ἑβδομήκοντα τρεῖς.

Gennadius episcopus Constantinopolis novæ Romæ.

Joannes episcopus metropolis Heracleæ.

Anastasius episcopus metropolis Ancyræ.

Eunomius episcopus metropolis Nicomediæ.

Petrus episcopus metropolis Nicææ. *Et alii quorum nomina exciderunt injuria temporum.*

Notæ Severini Binii.

Causa concilii.

a *Concilium Constantinopolitanum.*) Cum Leo imperator apud Leonem Pontificem de indicenda universali Synodo diu frustra egisset, rogavit tandem ut a latere suo legatos mitteret Constantinopolim, qui una cum Gennadio ejusdem sedis antistite vigilantissimo, ecclesias ab Eutychiana hæresi, & a labe simoniaca expurgarent. Præsentibus igitur Domitiano atque Geminiano episcopis, apostolicæ sedis a latere legatis, Gennadius e proximioribus provinciis episcopos 73. convocavit. Inchoato concilio, ex more, primo omnium actum est de firmando fidei decreto in Chalcedonensi concilio edito; quod hæretici frequentibus ictibus concutere, atque penitus dejicere conabantur. Deinde recitatæ fuerunt ibidem omnes illæ epistolæ, quas & episcopi orientis, & sanctissimi anachoretæ conscripserant. Ad tollendam simoniacam labem, quæ Constantinopolitanam ecclesiam deturparat, canonem illum ediderunt, qui in epistola encyclica hujus concilii supra extante continetur. Reliqua acta omnia præter fragmentum supra positum interierunt. Vide Baronium anno 459. num. 1. 2. 3.

Numerus episcoporum.

Acta concilii quæ.

Stephani Baluzii Additio.

Ex nova Baluzii Collectione.

Decretum istius Concilii adversus simoniacas molitiones extat apud Balsamonem, & hinc in editionibus Conciliorum. Desunt autem utrobique subscriptiones Episcoporum, quas exhibet Petrus Lambecius ex vetustissimo codice MS. Busbekii, qui nunc servatur in bibliotheca imperatoria. Extant etiam in libro * secundo Juris Græco-Romani. Earum XVII. priores & sex posteriores nos invenimus in vetustissimo codice 924. bibliothecæ Colbertinæ, in quo desideratur folium intermedium ubi erant reliquæ. Porro titulus istius decreti sic habet in codice imperatorio & in Colbertino. Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ Γενναδίου τοῦ ἁγιωτάτου Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς σὺν αὐτῷ &c. ut in editis, nisi quod ista, καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης, non habentur in laudatis codicibus. Extant tamen in codice 4262. bibliothecæ Colbertinæ. Sequuntur subscriptiones.

Lambec. t. 8. pag. 421.

* tertio.

Subscriptiones Αἱ Τυπογραφαί.

Dantur variantes ex Lambecio *Manss.*

Gennadius Episcopus Constantinopoleos novæ Romæ subscripsi.

Joannes Episcopus metropoleos Heracleæ subscripsi.

Anastasius Episcopus metropoleos Ancyræ subscripsi.

Eunomius Episcopus metropoleos Nicomediæ subscripsi.

Petrus Episcopus metropoleos Nicææ subscripsi.

Pergamius Episcopus metropoleos Antiochiæ Pisidiæ subscripsi.

Paulus Episcopus metropoleos Marcianopolis subscripsi.

Γενναδίος ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Ἡρακλείας ὑπέγραψα.

Ἀνασάσιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Ἀγκύρας ὑπέγραψα.

Εὐνόμιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Νικομηδείας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Νικαίας ὑπέγραψα.

Περγάμιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Ἀντιοχείας Πισιδῶν ὑπέγραψα.

Παῦλος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Μαρκιανουπολίτης ὑπέγραψα.

Nu-

Νωνέχιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Λαοδικαίας ὑπέγραψα.

Πέτρος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Γαγγρῶν ὑπέγραψα.

Καρτέριος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Κλαυδιοπολιτῶν ὑπέγραψα.

Ἀγάπητος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Ῥόδων ὑπέγραψα.

Ἐλεύθέριος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Χαλκηδόνος ὑπέγραψα.

Στέφανος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Ἱεραπόλεως Εὐφρατησίας ὑπέγραψα.

Γρηγόριος ἐπίσκοπος μητροπόλεως Ἀδριανοπολιτῶν ὑπέγραψα.

Λουκιανὸς ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Βύζης ὑπέγραψα.

Εὐνόϊος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Μυτιλήνης ὑπέγραψα.

Θαλάσσιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Παρίου ὑπέγραψα.

Μάξιμος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Λαοδικαίας Συρίας ὑπέγραψα.

Γερόντιος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Σελευκείας ὑπέγραψα.

Εὐστάθιος ἐπίσκοπος Παρνασσοῦ ὑπέγραψα.

* Ἐπ & in Concil. Ephesina I. Nicæna. Hard.

* Νετίρας ἐπίσκοπος Γάζης ὑπέγραψα.

Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Κανώθας ὑπέγραψα.

Ἀνατόλιος ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν ὑπέγραψα.

Στέφανος ἐπίσκοπος Προυσαέων ὑπέγραψα.

Κυριακὸς ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιατῶν ὑπέγραψα.

Ἀκάκιος ἐπίσκοπος Ἀντάνδρων ὑπέγραψα.

Πλούταρχος ἐπίσκοπος Πλαταιῶν ὑπέγραψα.

Κυριακὸς ἐπίσκοπος Καρφιῶν, ὑπέγραψα.

* Forte, Scarphiensis & Græce Σκαρφέων Hard.

Ἀφόβιος ἐπίσκοπος Κορωνείας ὑπέγραψα.

Μακεδὼν ἐπίσκοπος Μαγδρῶν ὑπέγραψα.

Ῥοῦφῖνος ἐπίσκοπος Αἰγαιῶν ὑπέγραψα.

Παλλάδιος ἐπίσκοπος Ἄνδρου ὑπέγραψα.

Φωτεινὸς ἐπίσκοπος Ὄτρου ὑπέγραψα.

Εὐτρόπιος ἐπίσκοπος Αὐρηλιουπόλεως ὑπέγραψα.

Ἰωάννης ἐπίσκοπος Ἐκελσιωῆς ὑπέγραψα.

Φωτεινὸς ἐπίσκοπος τῶν Θερμῶν ὑπέγραψα.

Ὑπάτιος ἐπίσκοπος Γερμενῶν ὑπέγραψα.

Σαββάτιος ἐπίσκοπος ὑπέγραψα.

Εὐδόξιος ἐπίσκοπος Βοσπόρου ὑπέγραψα.

Βασίλειος ἐπίσκοπος Ναυκλέων ὑπέγραψα.

Ποιμὴν ἐπίσκοπος Κλύσματος ὑπέγραψα.

Forte Πιθάνης. Hard.

Ἀπόλλων ἐπίσκοπος * Πιθανίας ὑπέγραψα.

Ἡσαΐας ἐπίσκοπος Ναυκρατιτῶν ὑπέγραψα.

Ἰσαὰκ ἐπίσκοπος Θύνεως ὑπέγραψα.

Ἐλπίδιος ἐπίσκοπος Ταμιαθέως ὑπέγραψα.

Μαρίων ἐπίσκοπος Κυνῶν ὑπέγραψα.

Nunechius Episcopus metropoleos Laodiceæ subscripsi.

Petrus Episcopus metropoleos Gangrorum subscripsi.

Carterius Episcopus metropoleos Claudiopolitanorum subscripsi.

Agapitus Episcopus metropoleos Rhodi subscripsi.

Eleutherius Episc. metropoleos Chalcedonis subscripsi.

Stephanus Episcopus metropoleos Hierapolis Euphrateſiæ subscripsi.

Gregorius Episcopus metropoleos Adrianopolis subscripsi.

Lucianus Episcopus metropoleos Byzæ subscripsi.

Eunojus Episcopus metropoleos Mytilenes subscripsi.

Thalassius Episcopus metropoleos Parii subscripsi.

Maximus Episcopus metropoleos Laodiceæ Syriæ subscripsi.

Gerontius Episcopus metropoleos Seleuciæ subscripsi.

Eustathius Episcopus Parnassi subscripsi.

Netiras Episcopus Gazæ subscripsi.

Theodosius Episcopus Canothæ subscripsi.

Anatolius Episcopus Athenienſis subscripsi.

Stephanus Episcopus Prusenus subscripsi.

Cyriacus Episcopus Apolloniadis subscripsi.

Acacius Episcopus Antandri subscripsi.

Plutarchus Episcopus Platæenſis subscripsi.

Cyriacus Episcopus * Carphienſis subscripsi.

Aphobius Episcopus Coroniæ subscripsi.

Macedon Episcopus Magidi subscripsi.

Rufinus Episcopus Ægeæ subscripsi.

Palladius Episcopus Andri subscripsi.

Photinus Episcopus Otri subscripsi.

Eutropius Episcopus Aureliopoleos subscripsi.

Joannes Episcopus Eceliſinæ subscripsi.

Photinus Episcopus Germenorum subscripsi.

Hypatius Episcopus Germenorum subscripsi.

Sabbatius Episcopus subscripsi.

Eudoxius Episcopus Bosſpori subscripsi.

Basilius Episcopus Naucleorum subscripsi.

Pœmen Episcopus Clyſmatis subscripsi.

Apollo Episcopus Pithaniæ subscripsi.

Esaias Episcopus Naucratitorum subscripsi.

Isaac Episcopus Thyneos subscripsi.

Helpidius Episcopus Tamiatheos subscripsi.

Marion Episcopus Cynorum subscripsi

Theotecnus Episcopus Asenæ subscripsi. A
(a) Atticus Episcopus Malenorum subscripsi.
Theotimus Episcopus Acmonæ subscripsi.
Chariton Episcopus Appiæ subscripsi.
Serenus Episcopus metropoleos Maximianopoleos subscripsi.
Maximus Episcopus Zagylensis subscripsi.
Athanasius Episcopus Zoitorum subscripsi.
Plusammon Episcopus Niciotarum subscripsi. B
Papas Episcopus Eleitorum subscripsi.
Theonas Episcop. Butitorum subscripsi.
Apollo Episcopus Antiphrorum subscripsi.
Agathus Episcopus Periœcidensis subscripsi.
Petrus Episcopus Ephæsti subscripsi.
Apollonius Episcopus Athribeos subscripsi.
Petrus Episcopus Dystheos subscripsi.
Harpocras Episcopus Taneos subscripsi.
Paulus Episcopus Sebennyti subscripsi.
Aristoteles Episcopus Echinei subscripsi. C
Photius Episcopus Babylonis subscripsi.
Augustinus Episcopus novæ Marcianæ subscripsi.
Joannes Episcopus Nicopoleos Armeniæ subscripsi.
(b) Julianus Episcopus Coensis subscripsi.
Sabbatius Episcopus Anchiali subscripsi.
Stratocles Episcopus Proconnesi subscripsi.
Joannes Episcopus (c) Tranipoleos subscripsi. D
(d) Maximus Episcopus Libyæ subscripsi.
Theodosius Episcopus (e) Trajanopoleos subscripsi.
Marinus Episcopus Epiphaniæ subscripsi.
Basilius Episcopus Alexandriæ subscripsi.
Joannes Episcopus Germaniciæ subscripsi.
Indimus Episcopus Irenopoleos subscripsi.
Timotheus Episcopus (f) Doliches subscripsi. E
(g) Fontejanus Episcopus Sagalassi subscripsi.
Docimasius Episcopus Maroniæ subscripsi.
Jobinus Episcopus Debelti subscripsi.

Θεότεκνος ἐπίσκοπος Ἀσλωῆς ὑπέγραψα.
Ἄττταλος ἐπίσκοπος Μαληνῶν ὑπέγραψα.
Θεότιμος ἐπίσκοπος Ἀκμονείας ὑπέγραψα.
Χαρίτων ἐπίσκοπος Ἀππίας ὑπέγραψα.
Σερῖνος ἐπίσκοπος Μητροπόλεως Μαξιμιανουπόλεως ὑπέγραψα.
Μάξιμος ἐπίσκοπος Ζαγυλέως ὑπέγραψα.
Ἀθανάσιος ἐπίσκοπος τῆς Ξοϊτῶν ὑπέγραψα.
Πλουσάμμων ἐπίσκοπος τῆς Νικιωτῶν ὑπέγραψα.
Πάπας ἐπίσκοπος τῆς Ἐλειτῶν ὑπέγραψα.
Θεωνᾶς ἐπίσκοπος Βουτιτῶν ὑπέγραψα.
Ἀπόλλων ἐπίσκοπος Ἀντίφρων ὑπέγραψα.
Ἀγαθὸς ἐπίσκοπος Περιοικίδος ὑπέγραψα.
Πέτρος ἐπίσκοπος Ἡφαίστου ὑπέγραψα.
Ἀπολλώνιος ἐπίσκοπος Ἀθριβέως ὑπέγραψα.
Πέτρος ἐπίσκοπος Δύσθεως ὑπέγραψα.
Ἁρποκρᾶς ἐπίσκοπος Τάνεως ὑπέγραψα.
Παῦλος ἐπίσκοπος Σεβεννυτῶν ὑπέγραψα.
Ἀριστοτέλης ἐπίσκοπος Ἐχινέων ὑπέγραψα.
Φώτιος ἐπίσκοπος Βαβυλῶνος, ὑπέγραψα.
Αὐγουστῖνος ἐπίσκοπος Νέας Μαρκιανῆς ὑπέγραψα.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Νικοπόλεως Ἀρμενίας ὑπέγραψα.
Ἰουλιανὸς ἐπίσκοπος Κῶου, ὑπέγραψα.
Σαββάτιος ἐπίσκοπος Ἀγχιάλου ὑπέγραψα.
Στρατοκλῆς ἐπίσκοπος Προικοννήσου ὑπέγραψα.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως ὑπέγραψα.
Μάξιμος ἐπίσκοπος Λιβύης ὑπέγραψα.
* Θεοδόσιος ἐπίσκοπος Τραϊανουπόλεως ὑπέγραψα.
Μαρῖνος ἐπίσκοπος Ἐπιφανείας ὑπέγραψα.
Βασίλειος ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας ὑπέγραψα.
Ἰωάννης ἐπίσκοπος Γερμανικείας ὑπέγραψα.
Ἴνδιμος ἐπίσκοπος Εἰρηνουπόλεως ὑπέγραψα.
Τιμόθεος ἐπίσκοπος Δολιχῆς ὑπέγραψα.
Φοντηϊανὸς ἐπίσκοπος Σαγαλάσσου ὑπέγραψα.
Δοκιμάσιος ἐπίσκοπος Μαρωνείας ὑπέγραψα.
Ἰωβῖνος ἐπίσκοπος Διβέλτου ὑπέγραψα.

* al. Θεόδωρος apud Leunclavium. Hard.

CON-

(a) In Leunclavio est *Attalus*. (b) Leuncl. *Lulianus*. (c) Leun. *Trajanupoleos*.
(d) Leun. Theodolus Tranopoleos. (e) Leun. *Dolischia*. (f) Photinus Agalassi.

Ex Labbei App. T. IV.

CONCILIUM LUGDUNENSE

Anno Christi CDLX. celebratum.

LUgdunense Concilium a Verano archiepiscopo, ac proinde circa annum Christi CDLX, celebratum esse, discimus ex Verani ipsius sententia, quam in concilio dixit. Eam habes Tomo VI. (*ad ann.* 584. *ante Concilium Matisconense III.*) tributam Verano Cabellicensi episcopo, quæ primum Sirmondi mens fuerat: quam deinde mutavit, ut ex ejus nota ibidem intelliges.

VITA EPISTOLÆ, ET DECRETA HILARI PAPÆ.

Ex Libro Pontificali.

Dantur variantes e Cod. 490. Lucensi vetustiss.

HIlarus natione Sardus, ex patre * Crispino, b sedit annos sex, menses tres, dies 10. Hic fecit decretalem, & per universum orientem * (*a*) sparsit, & epistolas de fide catholica, confirmans tres. synodos Nicænam, Ephesinam, & Chalcedonensem, (*b*) & tomum sancti archiepiscopi Leonis. Et damnavit Eutychem & Nestorium, & omnes eorum sequaces, & omnes hæreses, confirmans * damnationem & principatum sanctæ sedis catholicæ & apostolicæ. Hic c fecit constitutum de ecclesia in basilica ad sanctam Mariam, consulatu Basilisci & Hermenerici, 16. Calendas Decembres. Hic fecit oratoria tria in basilicæ Constantinianæ baptisterio, sancti Joannis Baptistæ, & sancti Joannis evangelistæ, & sanctæ crucis, omnia ex argento & lapidibus pretiosis. Confessionem (*c*) autem sancti Joannis Baptistæ fecit ex argento, pensantem libras 100. & crucem auream. Et confessionem sancti Joannis Evangelistæ fecit ex argento, pensantem libras 100. & crucem auream. Et in ambobus oratoriis januas æreas argento clusas. In oratorio vero sanctæ crucis fecit confessionem, ubi (*d*) lignum posuit dominicum, & crucem auream cum gemmis, pensantem pondo librarum 20. In confessione fecit januas ex argento, pensantes lib. 50. supra confessionem arcum aureum, qui pensat libras 4. quem portant columnæ onychinæ: & eo loci stat agnus aureus, qui pensat libras duas. Coronam auream ante confessionem. Pharum cum delphinis, pensantem libras quinque. Lampades aureas 4. pensantes libras duas. Nympheum & triporticum ante oratorium sanctæ crucis, ubi sunt columnæ miræ magnitudinis, quæ dicuntur (*e*) Hecatonpenta. Lacus & (*f*) conchas cithariacas duas, cum columnis porphyreticis * (*g*) foraitis, aquam fundentes. Et in medio lacum porphyreticum cum concha * (*h*) raita in medio, aquam fundente, circumdata & a dextris & a sinistris in medio cancellis æreis & columnis, cum fastigiis & epistyliis, undique ornatis ex musivo, & columnis Aquitanicis, & tripolitis & porphyreticis. Ante confessionem beati Joannis posuit coronam argenteam, pensantem libras 20. Pharum cantarum, pensantem libras 25. Item ad sanctum Joannem intra sanctum fontem lucernam auream cum * nixis luminum 10. pensantem libr. 5. Cervos argenteos tres fundentes aquam, pensantes singulos libras 30. Turrim argenteam cum delphinis, pensantem libr. 60. Columbam auream, pensantem libras duas. In basilica Constantiniana (*i*) cantharos argenteos, pendentes ante altare, 10. pensantes singulos libras 20. Scyphum aureum pensantem lib. 6. Alium scyphum aureum, pensantem lib. 5. Calices aureos 5. pensantes singulos libras * singulas. Scyphos argenteos 5. pensantes singulos libras 10. calices ministeriales 20. pensantes singulos libras 2. Amas argenteas 5. pensantes singulas libras 10. Ad beatum Petrum apostolum scyphum aureum, pensantem libras 5. Alium scyphum aureum cum gemmis prasinis & hyacinthinis, pensantem libras 4. calices argenteos ministeriales 10. pensantes singulos libras 2. Amas argenteas 2. pensantes singulas libras 8. Pharos cantharos argenteos (*l*) 14. pensantes singulos libras (*k*) 3. Ad beatum (*m*) apostolum scyphum aureum, pensantem libras 5. Scyphos argenteos 4. pensantes singulos libras 6. calices ministeriales 10. pensantes singulos libras duas. Amas argenteas duas,

a Crispiniano

b direxit

c dominationem. Ita & Luc.

* perforatis, * cithariaca, * lychnis myxis, * duas

(*a*) *exsparsit.* (*b*) *vel tomum sancti episcopi.* (*c*) Deest *autem* & inferius deest *fecit.*
(*d*) *agnum.* (*e*) *Exatonpentaicas.*
(*f*) *concas triatas.* (*g*) *ralatis.* (*h*) *ralata.* (*i*) *Phara canthara.*
(*k*) XXIV. (*l*) V. (*m*) *Paulum apostolum scyphum aureum pensantem lib. V. altum scyphum aureum cum gemmis pensantem lib. V. Scyphos argenteos* &c.

duas, penſantes ſingulas libras 10. ad beatum Laurentium martyrem ſcyphum aureum cum gemmis praſinis & hyacinthinis, penſantem lib. 4. Lucernam auream * nixorum 10. penſantem libr. 5. Scyphum aureum puriſſimum, penſantem lib. 5. Lampades aureas 2. penſantes libras ſingulas. Pharum cantharum aureum, penſantem libras duas. Turrim argenteam cum delphinis, penſantem libras 25. Scyphos argenteos tres, penſantes libras 24. calices miniſteriales 12. penſantes libras 2. Altare argenteum, penſans lib. 40. Lampades argenteas 10. penſantes libras 20. Amas argenteas duas, penſantes ſingulas libras 10. In baſilica beati Laurentii martyris, pharos cantharos argenteos decem, penſantes libras (*a*) 10. Cantharos æreos vigintiſex. Miniſteria ad baptiſmum ſive ad pœnitentiam argentea, penſantia libras decem. Pharos æreos 50. In urbe Roma conſtituit (*b*) miniſteriales qui circuirent conſtitutas ſtationes. Scyphum aureum (*c*) anſatum vel ſtationarium, penſantem libras octo. Scyphos per titulos vigintiquinque, penſantes libras 10. Amas argenteas 25. penſantes (*d*) libras 10. calices miniſteriales 50. penſantes ſingulos lib. 2. Hæc omnia in baſilica Conſtantiniana, vel ad ſanctam Mariam conſtituta recondidit. Hic fecit monaſteria ad ſanctum Laurentium, & balneum, (*e*) & prætorium (*f*) ſancto Laurentio. Fecit autem oratorium ſancti Stephani in baptiſterio Lateranenſi. Fecit autem & bibliothecas duas in eodem loco. (*g*) Ad Lunam vero monaſterium in urbe conſtruxit. Hic fecit ordinationem unam in urbe Roma per menſem Decembrem, presbyteros vigintiquinque, diacones (*h*) quinque, epiſcopos per diverſa loca vigintiduos. Qui etiam ſepultus eſt ad ſanctum Laurentium in crypta, juxta corpus beati Sixti. Et ceſſavit epiſcopatus dies decem.

* lychnorum

Notæ Severini Binii.

Initium pontificatus Hilari quando cœperit.

a *Hilarus*.) Poſt interregnum ſeptem fere menſium, pridie Idus Novembris anni 461. qui eſt Leonis imperatoris quintus, Hilarus natione Sardus, olim diaconus, & in conciliabulo Epheſino legatione functus, in locum Sancti Leonis ſubrogatus fuit. Initio Pontificatus ea quæ tribus œcumenicis conciliis contra Arianam, Neſtorianam & Eutychianam hæreſim decreta fuerunt confirmavit, novum Paſchalem cyclum annorum quingentorum quadraginta duorum per Victorium Aquitanum ejus facultatis tum facile principem, Gennadio & Mariano Scoto auctoribus, fieri curavit, *Anthemium imperatorem occidentis*, inquit Gelaſius epiſt. 11. ad Dardan. *cum Phtlotheus Macedonianus, ejus familiaritate ſuffultus, nova conciliabula diviſarum ſectarum in urbem inducere vellet, apud Beatum Petrum Apoſtolum palam ne id fieret, clara voce conſtrinxit, in tantum, ut non ea facienda cum interpoſitione juramenti idem imperator promitteret.* Hujus temporibus Conſtantinopoli, cuidam pictori Chriſtum forma Jovis pingere conanti, manus exaruit; poſt facinoris & delicti confeſſionem, Gennadius epiſcopus Conſtantinopolitanus eum ſanavit. *Cedrenus in compen. d.* Daniel Stylita ſanctitate & miraculis celeberrimus claruit, qui precibus ſuis, ut referunt acta ejuſdem, Leoni imperatori ex Verina conjuge prolem maſculam obtinuit & urbis Conſtantinopolitanæ incendium quatriduanum extinxit. Qua fortuna Hilarus inſidiis Dioſcori Alexandrini e latrocinio Epheſino elapſus, poſt legationem peractam Romam venerit, quidve egerit, diximus ſupra in notis epiſtolæ illius, quam Hilarus adhuc diaconus ad Pulcheriam Auſtam hac de re conſcripſit.

Ultio divina in pictorem.

b *Sedit annos ſex, menſes tres, dies decem.*) Quarto Idus Septembris anni Chriſti nati 467. qui eſt Leonis 11. imperii, Hilarus vita ac Pontificatu defunctus, ſedit annis ſex, menſibus decem, minus duobus diebus. Conſtabit verum eſſe quod dixi, ſi initium & finem Pontificatus conſideres.

Quamdiu ſedem pontificiam obtinuerit.

c *Fecit conſtitutum.*) id eſt decretum ſynodale, ut dixi ſupra in notis ad vitam Innocentii. Hoc autem decretum, de quo loquitur auctor Pontificalis Anaſtaſius, latum fuit in concilio Romano ſub Hilaro celebrato anno Domini 465. qui Pontificatus Hilari quintus annus eſt.

Conſtitutum quid.

EPISTOLA HILARI DIACONI SACRÆ ROMANÆ ECCLESIÆ, ET SANCTI LEONIS papæ Legati, ad Pulcheriam Auguſtam.

De Epheſino conciliabulo, factionibus Dioſcori, & fuga ſua.

Glorioſiſſimæ & piiſſimæ Pulcheriæ Auguſtæ Hilarius diaconus.

STudium mihi fuiſſe, &c. *Excuſa eſt cum quibusdam annotationibus ſupra * in præambularibus conciliis Chalcedonenſis.*

Notæ Jacobi Sirmondi, S. J.

Epiſtolæ Hilari Papæ collatæ ſunt cum tribus exemplaribus, quæ epiſtolas omnes continebant Pithœano, Arelatenſi & Lirinenſi; poſtrema etiam cum aliis duobus, quorum alterum Corbejenſis monaſterii, alterum S. Remigii Remenſis. Et ſuperſunt tamen non pauca quæ emendatiorum codicum opem deſiderant.

Tum ad verba hæc epiſtolæ 8. *Et retro ante poſitum.* Ita & Lirinenſis: ſed magis arridet, quod ex alterius libri veſtigiis eruitur, *& retro omne propoſitum. Hæc vir ille diligentiſſimus omiſsa cum aliis nonnullis in editione regia.*

EPISTOLA I. HILARI PAPÆ ad epiſcopos Tarraconenſes. De ſynodali decreto.

Flavio Baſiliſco & Herminerico viris clariſſimis conſulibus.

QUoniam religioſus, &c. *Extat infra in concilio Romano ſub Hilario.*

a EPISTOLA I. TARRACONENSIUM EPISCOPORUM AD [1] HILARUM Papam.

De ordinatione epiſcopi per Silvanum Calagurritanum epiſcopum contra patrum regulas & Nicænos canones facta apud Romanum pontificem conqueruntur, eumque conſulunt, quid in hoc caſu facere, aut qua ratione abuſibus ejuſmodi occurrere debeant.

Domino beatiſſimo, & apoſtolica reverentia a nobis in Chriſto colendo papæ Hilaro, Aſcanius epiſcopus; & univerſi epiſcopi Tarraconenſis provinciæ.

ETiamſi nulla * extaret neceſſitas eccleſiaſticæ diſciplinæ, expetendum re vera nobis

* dictaret Hiſpani epiſcopi quantum colant Rom. Pont.

---

1 In Mſſ. fere ſemper *Hilarius* ſcribitur. *Harduinus.* 2 Has epiſtolas Hilari cum tribus Mſſ. cont Ilt Sirmondus: poſtremam etiam cum aliis duobus. Ii ſunt Pithœanus, Arel. Lirin. Corb. Rem. Harduin etiam cum collectione Dionyſii Mſ. unde emendatiores damus.

(*a*) LX. (*b*) *miniſteria.*

(*c*) *anſatum, vel* deeſt. (*d*) addit *ſingulas.* (*e*) Addit *& aliud ſub are.*

(*f*) Deeſt *S. Laurentio*, & ſequentia uſque ad *bibliothecas.* (*g*) *Item monaſterium intra urbem Romam ad Lunam.* (*h*) VI.

nobis fuerat illud privilegium sedis vestræ, quo susceptis regni clavibus post resurrectionem salvatoris, per totum orbem beatissimi Petri singularis prædicatio universorum illuminationi prospexit : cujus vicarii principatus sicut eminet, ita metuendus est ab omnibus, & amandus. Proinde nos Deum in vobis penitus adorantes, cui sine querela servitis, ad fidem recurrimus apostolico ore laudatam, inde responsa quærentes, unde nihil errore, nihil præsumptione, sed pontificali totum deliberatione præcipitur.

Cum hæc ita se habeant, est tamen inter nos falsus frater, cujus præsumptionem sicut diutius tacere non licuit, ita & loqui futuri judicii necessitas imperavit. Silvanus quidam episcopus Calaguræ in ultima parte nostræ provinciæ constitutus, * divinationes sibi indebitas usurpando, humilitatem nostram ad hoc usque perduxit, ut contra ejus vanissimam superstitionem sedis vestræ unicum remedium flagitemus. Hic namque jam ante septem aut octo amplius annos, postponens patrum regulas, & vestra instituta despiciens, nullis petentibus populis episcopum ordinavit : cujus præproperum factum existimantes fraterna & pacifica posse admonitione sanari, profecit in pejus. Denique contra vetustatem canonum, contra synodi constituta, alterius fratris nostri presbyterum, spiritu tantum præsumptionis accensus, in eodem loco, qui illi fuerat destinatus, cui invito & repugnanti imposuerat manus, & qui nostro jam cœtui fuerat aggregatus, episcopum fecit. Hinc factum est, ut de ejus miserrima temeritate ad nos Cæsaraugustanæ urbis episcopus frater noster referret, cujus diligentia & solicitudo admodum prospexerat, si in aliquo profuisset. Siquidem cunctis in vicinia positis episcopis, ne se schismatico adjungerent, frequentissime contradixit : sed obstinatione damnabili totum, quod erat illicitum, & quod nobis pudor est dicere, non erubuit solus ille committere.

Proinde quia his præsumptionibus, quæ unitatem dividunt, quæ schisma faciunt, velociter debet occurri : quæsumus sedem vestram, ut quid super hac parte observare velitis, apostolicis affatibus instruamur : quatenus fraternitate collecta : prolatis in medium venerandæ synodi constitutis, contra rebellionis spiritum vestra auctoritate subnixi quid oporteat de ordinatore & de ordinato fieri, intelligere, Deo adjuvante, possimus. Erit profecto vester triumphus, si apostolatus vestri temporibus, quod sancti Petri cathedra obtinet, catholica audiat ecclesia, si novella zizaniorum semina fuerint extirpata. *Et subscriptio*. Orantem pro nobis sanctum apostolatum vestrum jugi ævo divina conservet æternitas.

ordinationes Silvani causa.

Confer epist. 21 Celestini c. 5. & Bonifacii Epist. 3.

Causæ episcoporum ad Rom. pont. deferri.

Nota Severini Binii.

Hæc epistola lecta est in conc. Rom.

a *Epist.*) Hæc epistola lecta est in Concilio Romano anno Domini 465. Romæ celebrato, de quo infra. Dum legeretur, patres suas sententias acclamando & interloquendo addiderunt. Hoc igitur loco placuit eam ex Cresconio & manuscripto Vaticano ad verbum collocare, sicut a Tarraconensibus ad sedem apostolicam scripta & directa fuerat. In synodo Romana cum oppositis acclamationibus, interlocutionibus, & sententiis patrum excusa habetur. Utrobique itaque ponenda fuit : ut quas illa ex patrum sententiis interpositis additiones accepisset, facile constare posset. Et quamquam barbaricus furor Gothorum Hispaniarum ecclesias prope omnes devastantium, vigorem ecclesiasticæ disciplinæ in Hispaniis relaxasset, Tarraconensem tamen provinciam custodem legum & canonum permansisse, Romanum Pontificem observasse, omnes controversias ad eumdem velut ad summum judicem & pastorem ecclesiæ detulisse, hæc epistola manifesto satis indicat.

Tarraconensis provinciæ constantia in fide.

EPISTOLA II. TARRACONENSIUM

episcoporum ad Hilarum papam

Beatissimo, & apostolicæ reverentia a nobis in Christo colendo papæ Hilaro, Ascanius & universi episcopi Tarraconensis provinciæ.

QUam curam apostolatus vester de provinciarum suarum sacerdotibus gerat, filio nostro illustri Vincentio provinciæ nostræ, referente cognovimus : cujus impulsu votum nostrum in ausum scribendi prona devotione surrexit. Ergo provinciali literario sermone debita coronæ vestræ obsequia deferentes, his quæsumus, ut dignatione, qua ceteros, etiam humilitatem nostram in orationibus vestris in mente habere dignemini, beatissime & apostolica reverentia in Christo a nobis colende pater : illud specialius deprecantes, ut factum nostrum, quod tam voto pene omnis provinciæ, quam exemplo vetustatis in notitiam vestram defertur, perpensis assertionibus nostris, roborare dignemini. Episcopus Barcinonensium civitatis sanctus Nundinarius sortem explevit conditionis humanæ. Hic episcopo venerabili fratri nostro Irenæo, quem ipse antea in diœcesi sua nobis volentibus constituerat, derelinquens ei, quod potuit habere paupertas, supremæ voluntatis arbitrio, in locum suum ut substitueretur, optavit : sed defuncti judicium in ejus meritum non vacillat. Siquidem omnis clerus & plebs ejusdem civitatis, & optimi & plurimi provinciales, ut idem ejus locum observaret, a nobis speraverunt, dato consensu. Nos cogitantes defuncti judicium, & probantes ejus vitam, & eorum nobilitatem atque multitudinem, qui petebant, simul & utilitatem ecclesiæ memoratæ, optimum duximus, ut tanto sacerdoti, qui ad divina migraverat, non minoris meriti substitueretur antistes, præsertim cum ecclesia illius municipii, in qua ante fuerat ordinatus, semper hujus civitatis ecclesiæ fuisse diœcesis constet. Ergo supplici-ter precamur apostolatum vestrum, ut humilitatis nostræ decretum, quod juste a nobis videtur factum, vestra auctoritate firmetis. Jamdudum sane questi fueramus literis nostris de præsumptione Silvani episcopi : & miramur, quod nulla apostolatus vestri responsa susceperimus. Nunc hæc eadem suggerentes, petimus, ut quid super his rebus observandum sit, apostolicis sermonibus nos dignemini informare. Et ne forsitan per negligentiam portitoris, aut per longinqui itineris difficultatem, humilitatis nostræ ad vos scripta non potuerint ex hoc negotio pervenire, etiam suggestionem nostram maluimus iterare. *Et subscriptio* : Orantem pro nobis sanctum apostolatum vestrum jugi ævo divina conservet æternitas nobis omnibus & ecclesiæ suæ, domine * vere noster & apostolice papa.

Ex Crescon. & Var. MS. codicibus. Item extat tom. 1. epi. Rom. Pont.

venerande

Nota Severini Binii.

a *Epistola*.) Hanc epistolam, (quæ prioris jam dudum scriptæ mentionem facit, adeoque tempore posterior est) priori illi Tarraconensium postposui hoc loco: putavi enim gratius fore ad veritatem rei gestæ facilius perspiciendam, si, quæ prius acta sunt, priore loco enarrentur & collocentur. In concilio Romano hæc primo loco recitata, primo ordine merito collocata fuit. Acclamationes episcoporum lectioni hujus epistolæ interpositas infra designabimus in prædicto concilio Romano. Memoratu digna duo continet. Unum, quod ad Romanam sedem tantum pertineat dispensare in iis, quæ contra canones præsumpta sunt: alterum, quod nullius concilii provincialis tanta est auctoritas, ut inconsulta sede apostolica id præstare potuerit.

a EPISTOLA II. HILARI PAPÆ AD ASCANIUM ET RELIQUOS TARRACONENSIS provinciæ episcopos.

I. *Ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopus ordinetur.*
II. *Ut nullus episcoporum, relicta propria ecclesia, ad aliam transeat.*
III. *Ut Irenæus remotus a Barcinonensi ecclesia, ad propriam revertatur.*
IV. *De removendis episcopis qui illicite ordinati sunt, & ne in una ecclesia duo episcopi habeantur.*
V. *De damnatione Irenæi, si ad suam ecclesiam non revertatur.*

Hilarus episcopus Ascanio & universis episcopis Tarraconensis provinciæ.

Extat & in Luc Cod. notat n. 125. ex quo variantes dantur.

POstquam literas vestræ dilectionis accepimus, quibus præsumptiones Silvani episcopi Calagurensium ecclesiæ retundi petistis, & rursum Barcinonensium quæritis nimis illicita vota firmari: honoratorum & possessorum Turiassonentium, (*a*) Calcantesium, Calaguritanorum, * Virgilionsium [1], Tricionsium, Legionensium & Civitatensium, cum subscriptionibus diversorum, literas nobis constat ingestas: per quas id quod de Silvano querela vestra deprompserat, excusabant. Sed reprehensione justissima eorum pariter (*b*) justa allegatio non carebat; quia præter conscientiam metropolitani, fratris & coepiscopi nostri Ascanii, nonnullis civitatibus ordinatos claruit sacerdotes. (*c*) Unde, quoniam quidquid ab alterutra parte est indicatum, omni videmus perversitate confusum, temporum necessitate perspecta, hac ratione decernimus ad veniam pertinere quod gestum est, ut nihil deinceps contra præcepta beati apostoli, nihil contra Nicænorum canonum constitutum tentetur.

* Varegensium civitatis in MS Just ceteris omissis.

2. q. 7. c. Quoniam quidquid.

1. *Tim.* 3. & *Hebr.* 10.

I.

Nicæn. concil. xv. & vi.

Hoc autem primum, juxta eorumdem patrum regulas, volumus custodiri, ut nullus præter notitiam atque consensum fratris Ascanii metropolitani aliquatenus consecretur antistes; quia hoc vetus ordo tenuit, hoc trecentorum decem & octo sanctorum patrum definivit auctoritas; cui quisquis obvias tetenderit manus, eorum se consortio fatetur indignum, quorum præceptionibus resultarit.

II.

In quorum contumeliam a superbo spiritu etiam pars illa contemnitur, qua * vetatur, ne quis, relicta ecclesia sua, ad alteram transire præsumat. Quod nimis improbe conniventibus, & (ut doleatur gravius) vobis asserentibus, Irenæus episcopus conatur admittere, ** qui nostra auctoritate roborari cupitis, quos maxime de rebus illicitis magna indignatione probatis accendi. Lectis ergo in conventu fratrum, quos natalis mei festivitas congregarat, literis vestris, quæ de ordinandis episcopis secundum statuta canonum vel prædecessorum meorum decreta sunt, prolata sententia, gestorum, quæ pariter direximus, tenore discetis.

* cavetur Sard con. & 2.

** quod

III.

Unde remoto ab ecclesia Barcinonensi, atque ad* (*d*) sua remisso Irenæo episcopo, sedatis per sacerdotalem (*e*) modestiam voluntatibus, quæ per ignorantiam ecclesiasticarum legum desiderant, quod non licet, obtinere; talis protinus de clero proprio Barcinonensibus episcopus ordinetur, qualem te præcipue, frater Ascani, oporteat eligere, & deceat consecrare: ne si * (*f*) similiter forte factum fuerit, non sine objurgatione tui maxime nominis * retundat nostra præceptio, quod in injuriam Dei, a quo specialiter sacerdotalium est gratia dignitatum, didicerimus admissum. Nec episcopalis honor hæreditarium jus putetur, * quod nobis sola Dei nostri benignitate * Christi confertur.

7. q. 1 c. Remoto

* suam

* aliter

* retundat

* qui

* abest a Just.

IV.

Ordinatos ergo nunc episcopos (* qui, (*g*) licet te ignorante provecti sunt, cum suis auctoribus * (*h*) meruerunt submoveri) hac ratione firmamus, si nec * viduarum maritus fuerit quisquam, (*i*) & in unius virginis nuptias ac vota convenerit, sicut & legalia constituta præcipiunt, dicendo: *Sacerdos virginem uxorem accipiat, non viduam, non repudiatam:* secundum quod etiam beatus apostolus Paulus, magister gentium, de his qui fieri desiderant sacerdotes, propria institutione non tacuit, dicens: *Unius uxoris virum*. Cujus sane tenore sententiæ ita informati esse debetis, fratres carissimi, ut inter cetera quæ cavenda sunt, hæc studeatis præcipue (*k*) custodire, quæ cognoscitis ante universa mandari. In quibus etiam * prospiciendum est, ne duo simul sint in una ecclesia sacerdotes: nec literarum ignarus, aut carens aliqua parte membrorum, vel etiam * ex pœnitentibus aliquis ad sacrum ministerium prorsus sinatur accedere. Nec tantum putetis petitiones valere populorum, ut cum his parere cupitis, voluntatem Dei nostri, qui nos peccare prohibet, deseratis. Cujus indignatio ex hoc gravius commovetur, quia benignitas ejus, dum fiunt illicita per eos qui sunt interpretes placationis, offenditur.

* licet du te

* meruerin

* viduæ. nec in fe cundæ co jugis

Levit 21. *Ezech.* 44.

1. *Tim.* 3.

* perspicie dum

* expeni

V.

Ut autem omnia secundum hæc quæ scripsimus, corrigantur, præsentes literas, Trajano subdiacono nostro veniente, direximus. Quod si Irenæus episcopus ad ecclesiam suam, depositio improbitatis ambitu, redire neglexerit, quod

---

1 Dionys. *Varegentium. Tritiensium, Livienssium, & Verovicensium civitatis.* Hard
(*a*) Luc. *Cascatensium, Calogorritanorum, Varegensium, Tritientium, Leviensium, & Derovicensium civitatum.* (*b*) *ista.* (*c*) Luc. *Inde.* (*d*) *suam.* (*e*) *sententiam,*
(*f*) *aliter.* (*g*) *licet nunc te.* (*h*) *meruerint.*
(*i*) addit: *nec secundæ conjugis, sed in unius* &c. (*k*) *custodiri.*

quod ei non judicio, sed humanitate præstabitur, removendum se ab episcopali consortio esse cognoscat. Deus incolumes vos custodiat, fratres carissimi. Data tertio Kalenda Januarii, An dom. 495. Basilisco & Herminerico viris clarissimis consulibus.

NOTA SEVERINI BINII.

Natalis dies Pontificis quis.

a *Quos natalis mei festivitas congregarat.*) Per natalem diem Pontificis Hilari intellige diem ordinationis sive electionis, quo in Summum Pontificem electus & assumptus fuit. Solennis enim hoc tempore consuetudo erat, ut plures episcopi singulis annis Romam convenirent, magna cum solennitate celebraturi illum diem, quo episcopus Romanæ ecclesiæ ad summi pontificatus culmen assumptus fuit. Sanctus Leo aliquos sermones de sua ordinatione, sive anniversarie die assumptionis suæ ad fastigium & culmen summi pontificatus habuit. Huc faciunt ea quæ Sanctus Augustinus habet de die natali Aurelii episcopi Carthaginensi, sermone trigesimo secundo de verbis domini in fine, deque anniversario hic e dinationis suæ, homilia 24. & 25. Quomodo hoc idem nonnulli auctoritate Paulini epistola decima sexta ab Delphinum confirment, non video. Loquitur enim de solenni illa & antiquissima consuetudine, qua solebant fideles, nulla habita ratione calorum æstivorum, ad natalem diem sanctorum apostolorum Petri & Pauli concurrere: de qua egimus supra in notis epistolæ Illius præambularis Concilii Chalcedonensis, quam Galla Placidia scripsit ad Pulcheriam Augustam. Vide Baronium anno 465. num. 17.

a EPISTOLA III. HILARI PAPÆ AD ASCANIUM TARRACONENSEM EPISCOPUM *privatim scripta: estque ejusdem argumenti cum epistola præcedente.*

Dilectissimo fratri Ascanio Hilarus episcopus.

DIvinæ circa nos gratiæ memores esse debemus, qui nos per dignationis suæ * misericordiam ob hoc ad fastigium sacerdotale provexit, ut mandatis ipsius inhærentes, & in * quadam sacerdotii ejus specula constituti, prohibeamus illicita, & sequenda doceamus. Unde directis per Trajanum subdiaconum nostrum literis admonemus, ut quæ male sunt facta, corrigantur. Et miramur admodum dilectionem tuam Barcinonensium petitiones non solum nulla auctoritate retudisse, verum etiam, directis ad nos literis, * consummationem pravi desiderii postulasse, adhibendo in epistolarum proœmio concilii mentionem, tamquam culpæ minuerentur excessus per multitudinem * imperitorum, cum si etiam * sub significatione unusquisque sui nominis tecum pariter retulisset, & subscriptiones proprias * tactas singulis * commodassent, dilectionem tamen tuam rei, * de qua displicet, summa tangebat: quia pro loco & honore tibi debito, ceteri sacerdotes docendi fuerant, non sequendi. Unde sicut in generalibus literis indicavi, Irenæus ad propriam revertatur ecclesiam, & Barcinonensibus de suo clero protinus consecretur antistes, cui tamen statuta canonum & apostolica præcepta concordent. Et licet hi qui præter notitiam atque consensum tuæ dilectionis ordinati sunt sacerdotes, cum suis debuerint auctoribus submoveri: ne quid tamen in tanta necessitate decernamus austerum, eos qui episcopi facti sunt, ita volumus permanere, ut in apostolicis præceptionibus & statutis sanctorum patrum non reperiantur obnoxii, ac deinceps nihil, quod contra disciplinam ecclesiasticam veniat, sicut hactenus factum est, perpetretur. Tuæ solicitudinis est, frater carissime, omnia debita tibi auctoritate tueri, & illicitis non modo non præbere assensum, sed etiam cuncta, quæ contra regulam facta repereris, coercere: atque ante omnia, quæ sola * unitate decernimus, Irenæum ad ecclesiam suam redire compelle. Ad quam sponte potius * redire debebit, si a sacerdotali consortio * non metuit separari. Nec unius ecclesiæ duo esse permittantur antistites, quod opportunius supradicti subdiaconi fieri delegamus instantia, quem etiam pro conservanda ecclesiæ disciplina, commeare ad Hispanias, dispositionis nostræ fecit auctoritas. Deus autem incolumen te custodiat, frater carissime.

* gratiam
* sacerdotum
* consensionem: ita &c. Just.
* impetitorum. *Forte*, petitorum.
* subsignationem
* fratres
* commendassent
* quæ
* humanitate
* remeare
* deest negatio in c. Just. eademque superflua.

NOTA SEVERINI BINII.

a *Epistola.*) Hujus pluriumque aliarum epistolarum pontificiarum idem & commune esse exordium, patebit facile, si prima * Zephyrini, & tertia Fabiani, cum hac tertia Hilari: item si tertia Sancti Leonis cum secunda Pelagii conferantur.

* Hæc sequensque suppositiæ, ut suis monuimus locis tomo primo.

a EPISTOLA IV. HILARII PAPÆ AD b LEONTIUM VERANUM & Victurum episcopos.

Delegat illis Ingenui & Auxanii episcoporum controversiam, statuitque, ut Cemelenensis civitas & Nicaense castellum ad unius episcopi regimen revertantur.

Dilectissimis fratribus, Leontio, Verano, & Victuro episcopis, Hilarus papa.

MOvemur ratione justitiæ, quæ licet ab omnibus qui recta sapiunt, debeat custodiri, tum præcipue domini sacerdotibus non est temere negligenda, quorum ceteros informari convenit institutis. Frater igitur & coepiscopus noster Ingenuus Ebredunensis, Alpium maritimarum provinciæ metropolitani semper honore subnixus in præjudicium suum, sicut annexa declarant, quædam nos, petente fratre & coepiscopo nostro Auxanio, statuisse commemorat, quæ universis in hac eadem causa defensionibus contrairent. Siquidem relationibus in nostro judicio recensitis, quas frater & coepiscopus noster Veranus ad sanctæ memoriæ decessorem meum cum ceteris provinciæ sacerdotibus misit, & apostolicæ sedis, quæ tunc directa fuerat, responsione patefacta manifestum est, nihil postea debuisse tentari, nec ad injuriam synodalium regularum c quidquam per obreptionem, quæ proxime facta est, oportere constitui. Nam licet & hoc etiam quod a nobis est elicitum censeatur infirmum, quia & ipsum insinuatum est exequi noluisse qui meruit; tamen ne odio vel gratia moveamur, quæ in causarum disceptationibus esse non debet, ita vestræ caritati cognitionem adnexæ querimoniæ delegamus, ut nihil adversum venerandos canones, nihil contra sanctæ memoriæ decessoris mei judicium valeat, quidquid obreptum nobis esse constiterit. Nolumus namque, fratres carissimi, ecclesiarum privilegia, quæ semper sunt servanda, confundi: nec in alterius provincia sacerdotis alterum jus habere permittimus: quia per hoc non minus in sanctarum traditionum delinquitur sanctiones, quam in injuriam ipsius domini prosilitur, cujus expectatio fructus nostri ministerii non in latitudine regionum, sed in acquisitione poni-

tur animarum. Habeat itaque pontificium frater & coepiſcopus noſter Ingenuus provinciæ ſuæ, de cujus dudum ab apoſtolica ſede eſt illicita ceſſione culpatus : & cuſtoditis omnibus, quæ ſuper eccleſiis Cemelenenſis civitatis, vel caſtelli Nicaenſis, ſicut diximus, ſanctæ memoriæ deceſſoris mei definivit auctoritas, nihil eccleſiarum juri noceat, quod in altera memoratarum a prædicto fratre, ad excludendam cupiditatem, quemadmodum perhibuit, ambitionis alienæ, proxime eſt epiſcopus conſecratus: ſed ſtatutæ correctionis forma permaneat, ut ad unius antiſtitis regimen prædicta loca revertantur, quæ in duos dividi non decuit ſacerdotes. Deus vos incolumes cuſtodiat, fratres cariſſimi.

Nota Severini Binii.

Qua occaſione ſcripta.

a *Epiſtola.*) Epiſtola hæc ſcripta fuit ea occaſione. Auxanius epiſcopus per obreptionem impetraverat, ut Ebredunenſis provincia ſuo epiſcopatui quoad juriſdictionem eccleſiaſticam ſubjiceretur. Quod cum in præjudicium Ingenui Ebredunenſis epiſcopi, Alpium maritimarum metropolitani, auctoritate apoſtolica conceſſum eſſet, ad inſtantiam & querelam ejuſdem Ingenui, Leontio, Verano & Victurio cauſæ inquiſitionem & inſtaurationem jurium Ebredunenſis metropolitani delegavit. Adverſus illos qui inſana cupiditate laborant, ut ſuæ diœceſis fines dilatent, auream & notatu digniſſimam ſententiam addidit hanc: *Exactatio fructus noſtri miniſterii non in latitudine regionum, ſed in acquiſitione ponitur animarum.* Baron. anno 465. num. 27.

Leontius quis.

b *Leontium.*) Etiamſi hic nulla mentio fiat, cujus eccleſiæ Leontius epiſcopus fuerit, dubium tamen nullum eſt Forojulienſem epiſcopum fuiſſe, quem Hilarus Arelatenſis in funebri oratione de ſancto Honorato epiſcopo prædeceſſore ſummis laudibus extulit, & ad quem Sidonii Apollinaris literæ ſcriptæ reperiuntur, cujuſque ſanctus Leo meminit in epiſtola 89. ad epiſcopos Galliæ Viennenſis. Baronius prædicto loco.

Pontifex ex male narratis, male poteſt judicare in cauſis facti.

c *Quidquam per obreptionem, quæ proxime facta eſt.*) Hoc exemplo conſtat, aures ſummorum pontificum falſis ac ſiniſtris accuſationibus & relationibus perſæpe oppleri, adeo ut bonos atque innocentes quandoque ex malis informationibus condemnent ac opprimant. Nemo ergo miretur, quod ſanctus Leo Hilarum Arelatenſem, Hilarus pontifex Mamertum Viennenſem, epiſcopos ſanctitate celeberrimos acerbe exagitarint: cum & in his quæ contentioſiora ſunt, facillimum ſit ſub ſpecie recti unumquemque decipere.

d *Nolumus eccleſiarum privilegia confundi.*) De privilegiis eccleſiarum antiquitus conceſſis nihil innovandum eſſe, non tantum decretis conſtitutum fuit. *Privilegia*, inquit lib. 12. cap. de ſacroſancta eccleſia, *quæ generalibus conſtitutionibus univerſis eccleſiis orthodoxæ religionis retro principes præſtiterunt, firma & illibata in perpetuum decernimus cuſtodiri. Omnes ſanctiones, quæ contra canones eccleſiaſticos intervenit gratia vel ambitionis elicitæ ſunt, ſuo robore & firmitate vacuatas eſſe præcipimus*, &c. Quid de privilegiis inviolabiliter cuſtodiendis ſenſerit ſanctus Leo, ex ejuſdem epiſtolis 53. 54. 55. 89. 109. cognoſcere licet.

a EPISTOLA V. HILARI PAPÆ AD LEONTIUM EPISCOPUM Arelatenſem

De epiſcopatus ſui primordiis.

Dilectiſſimo fratri Leontio, Hilarus papa.

QUantum reverentiæ in ſpiritu Dei, qui ſubditos ſibi inhabitat ſacerdotes, beato Petro apoſtolo & ſedi ipſius deferatur, omnibus arbitror eſſe compertum, quibus paternarum traditionum incorrupta cuſtodia eſt. Quos cum volumus de noſtræ ordinationis primordiis gratulari, opera quæ in nos divinæ pietatis dignatio oſtendit, ſanctitati tuæ duximus indicanda: ut ipſe primum pro eo quem nobis invicem ſemper impendimus, præſtante domino, lætetis affectu: deinde ut diſpoſitione tuæ fraternitatis omnibus per univerſam provinciam fratribus & conſacerdotibus innoteſcat, quod humilitatem meam dextera domini viſitare dignata ſit, & mihi apoſtolicæ ſedis regimen non pro merito, ſed pro ſuæ gratiæ abundantiſſima largitate commiſerit. Proinde, frater cariſſime, quod ſanctitati tuæ præſenti ſermone patefecimus, in omnium fratrum, quemadmodum diximus, notitiam deferre dignaberis: ut ſupplicaturi domino noſtro Jeſu Chriſto, ſicut exultationis gaudia, ita profutura univerſali eccleſiæ orationum ſuarum nobis vota conjungant. Deus te incolumem cuſtodiat, frater cariſſime. Data VIII. Kalendas Februarias, D. N. Severo Auguſto conſule. * * Anno Chriſti 462.

Nota Severini Binii.

a *Epiſtola.*) Hæc epiſtola circularis eſt & encyclica, ex more & conſuetudine de novi pontificis creatione ad omnes eccleſias tranſmiſſa. Hæc ejuſdem argumenti, eorumdemque verborum ad Leontium ſcripta, extat in vetere codice Arelatenſis eccleſiæ, unde cum ſequentibus omnibus acceptæ, ab illuſtriſſimo cardinale Baronio primum in lucem emiſſæ inveniuntur.

LEONTII [1] ARELAT. EPISCOPI EPISTOLA AD HILARUM PAPAM.

Ex Labbei App. T. IV

Gratulatur Hilaro pontificatum: rogatque, ut Arelatenſis eccleſiæ jura tueatur.

QUod Leonem ſanctiſſimum prædeceſſorem tuum mors abſtulerit contra hæreſes invigilantem, & lolium in agro Domini, heu! nimis fruticans eradicantem, dolemus: quod de tua ſanctitate reparaverit, gratulamur. Nam gaudet filius de honore matris: & cum eccleſia Romana ſit omnium mater, fuit nobis gaudendum, quod in tanta conſternatione rerum, & infirmitate ſæculorum, ſuper eam te erexerit, ut judices populos in æquitate, & gentes in terra dirigas. Unde cum nobis nuncius ille per Concordium eccleſiæ noſtræ diaconum, qui tunc præſens erat cum ſanctitas tua ad id honoris faſtigatum culmen evecta eſt, relatus eſt, gratias Deo noſtro reddidimus, & te decrevimus quam primum hac humilitatis noſtræ epiſtola ſalutare: ut & ſic affectus, qui inter tuam ſanctitatem & nos jamdiu coaluit, in Domino corroboraretur, & de cetero augeatur cum debita reverentia, qua decet filios patrem proſequi. Benedictus itaque qui venit in nomine Domini. Jam fortiter ſanctitati tuæ inſudandum, & anhelandum eſt, ut quod ſanctiſſimus Leo papa incepit, ad terminabilem perducas limitem, & cum exercitu Gedeonis per tubas in ore fortium concrepantes, & per lampades in robuſta manu agitatas & ventilatas, maledictos muros Jericho jam toties anathematizatos & quaſſatos ſanctitas tua faciat proſternere. Ceterum cum eccleſia noſtra Arelatenſis ſemper ab apoſtolica ſede amplis favoribus

1 Hanc Leontii epiſtolam primus edidit Dacherius in Spicil. tom. V. nunc III. pag. 302.

ribus & privilegiis fuerit decorata; rogamus ſanctitatem tuam, ut per eam nihil nobis decedat, ſed potius augeatur, ut & collaborare tecum in vinea Domini Dei Sabaoth valeamus, & invidorum conatus infringere: quos, ſi non eſſet auctoritas reprimens, certum eſt de die in diem graſſaturos in pejus, quia malitia qua nos oderunt, aſcendit ſemper. Dat. Severo Aug. Coſ.

EPISTOLA VI. HILARI PAPÆ AD LEONTIUM.

Reſpondet ad literas Leontii, quas ſcripſerat, cum præcedentem Hilarii epiſtolam nondum accepiſſet.

Dilectiſſimo fratri Leontio Hilarus papa.

Dilectioni meæ, quæ circa eccleſias Gallicanas, omneſque in eis domini ſacerdotes, etiam in inferiori gradu poſitos, abundat, multum accedit augmenti, quod per virum ſpectabilem Pappolum filium noſtrum ſermonis tui ad me ſunt delata principia. Ex quo tamen conjicio, paginam meam, quam dudum de epiſcopatus mei primordiis miſi, nec dum traditam tibi fuiſſe cum ſcriberes: de qua utique non ſiluiſſes, niſi perlatorum aliqua cauſa tardaſſet. Unde quod & conſuetudo poſcebat, & caritas, jampridem me executum fuiſſe ſignifico, & hoc ipſis literarum exemplaribus, quæ direxi, plenius noſſe vos cupio; ut officio fraterno in nullo intelligatis fuiſſe me deſidem, & ita viciſſim frequentandis ſtudeamus alloquiis, ut vicem nobis communis præſentiæ ſcribendi cura compenſet, frater cariſſime. Affectus itaque tui gratiam perire non paſſus es, quod ei ſolicitudini intentum te eſſe cognoſco, ut cuſtodiendi paternorum canonum regulis ſtudere me cupias. Quo deſiderio nihil concipi ſalubrius poteſt, quam ut in una eccleſia, cui oportet nec maculæ aliquid ineſſe, nec rugæ, una ſit in omnibus obſervatio diſciplinæ. Cui ſi aliquid eruditionis aut correptionis addendum eſt, rectiſſime per veſtram diligentiam conſuletur, ſi quemadmodum es dignatus ſcribere, tam inſtructa ad nos fuerit perſona directa, quæ inquiſitionem noſtram plene ex omnibus poſſit inſtruere. Spondeo enim, quantum gratia Dei donat ut ſpondeam, hoc me ad univerſalem ſacerdotum domini concordiam proviſurum, ut omnes non ſua audeant quærere, ſed quæ ſunt Chriſti ſtudeant obtinere. Deus te incolumem cuſtodiat, frater cariſſime.

EPISTOLA VII. HILARI PAPÆ AD LEONTIUM.

Monet ut relationem mittat de Herme, qui eccleſiæ Narbonenſis epiſcopatum temere uſurpaſſe dicebatur.

Dilectiſſimo fratri Leontio Hilarus papa.

Miramur fraternitatem tuam ita legis catholicæ immemorem eſſe, ut quæque iniqua, & contra patrum noſtrorum ſtatuta, in provincia quæ ad monarchiam tuam pertinet, ſi ipſe aut non vis, aut non potes, etiam nec nos ſilentii tui taciturnitate permittas corrigere. Siquidem quod & rumore cognovimus, & quantum diligenter a diacono Joanne, qui a magnifico viro filio noſtro * Friderico literis ſuis nobis inſinuatus eſt, requiſivimus, quod iniquiſſima uſurpatione quidam Hermes epiſcopatum civitatis Narbonenſis execrabili temeritate præſumpſerit. Quam rem decuerat ſanctitatem tuam ut nobis in veſtigio indicaret. Qua de re, frater cariſſime, monemus, ut ſi fides adhibeatur aſſertis, ſepoſita excuſatione, ad nos tam tuæ dilectionis, quam fratrum noſtrorum, aut per portitorem literarum, aut per quem ipſi elegeritis, ſubſcriptam manuum veſtrarum relationem tranſmittatis; ut quod definire poſſimus recurrenti pagina poſſitis agnoſcere. Deus te incolumem cuſtodiat, frater cariſſime. Data III. Nonas Novembris. * * Fritherico

* Anno Chr. circ. 462.

EPISTOLA VIII. HILARI PAPÆ AD EPISCOPOS DIVERSARUM provinciarum Galliæ.

I. *Hermen Narbonenſi eccleſiæ præſidere ita permittit, ut ordinandorum epiſcoporum careat poteſtate.*

II. *Ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt, & a Leontio convocentur.*

III. *Ut ſine metropolitani literis epiſcopi in aliam provinciam non proficiſcantur. Quod ſi eas impetrare non poterunt, cauſam diſcutiet epiſcopus Arelatenſis.*

IV. *De parochiis eccleſiæ Arelatenſis, quas repetebat Leontius, judicium ad epiſcopos remittit.*

V. *Ut prædia eccleſiaſtica non alienentur, niſi apud concilium alienationis cauſa prius doceatur.*

Dilectiſſimis fratribus epiſcopis provinciæ Viennenſis, Lugdunenſis, Narbonenſis primæ & ſecundæ, & Alpium * Pœninarum, Hilarus epiſcopus. * Penninarum

Quamquam notitiam dilectionis veſtræ quanta vel qualia in Narbonenſi ac Biterrenſi eccleſia dudum ſint admiſſa non lateant, & præſumptionis improbitas ad nos uſque perveniens procul dubio regionibus manifeſta ſit Gallicanis: apoſtolicæ tamen ſolicitudinis intereſt, culpas in noſtro deprehenſas examine non tacere; ne per incongruum ſilentium cum iniqua agentibus habere videamur conniventiæ portionem. Olim igitur urbium præſides prædictarum ſanctæ memoriæ deceſſori meo non minus quam nobis, etiam tunc attulerunt doloris, illicitis petitionibus audendo proſequi, quod vix apud patientiam noſtram ſola neceſſitatum potuit deploratione leniri. Quibus enim, ſicut etiam vos probatis, factum conſtat exemplis, & qua non objurgatione digniſſimum eſt, quod ſanctorum patrum decretis, & ipſis repugnat canonum inſtitutis? cum ideo ſe frater ejam & coepiſcopus noſter Hermes a Narbonenſi eccleſia credidit jure ſuſcipi, quia indigne a Biterrenſibus, quibus ordinatus eſt, dicebat excludi. Qui ſi vere hoc in ſe factum doleret, & legitimo remedio ſubvenire propriæ ſciſſet injuriæ, vindictam magis debuit ſperare perpeſſis, quam veniam perpetratis. Denique ſi nunc ſaltem communi omnium domini ſacerdotum utatur animo, ſi imitetur exemplum, ſi ad hæc quæ eccleſiaſticæ quietis contemplatione utcumque ſopita ſunt, oculis cordis intendat, & pro totius eccleſiæ pace, vel

fide, quæ ſunt multipliciter errata conſideret: nihil eſt profecto quod non etiam ipſe reprehendat, & erubeſcat ſibi annui, quod in altero laudabiliter improbarit. Scimus enim, & jam diu de memorati fratris converſatione nihil habemus ambiguum, cum anteactæ vitæ ipſius curſum, & retro * antepoſitum noſtro revolventes animo, hos illum, quos in eo arguimus, incurriſſe potius, quam feciſſe, æſtimamus exceſſus. De quibus præſidente fratrum numeroſo concilio, & ex diverſis provinciis ad diem natalis noſtri in honorem beati Petri apoſtoli per Dei gratiam congregato, præſidentibus fratribus & coepiſcopis noſtris Fauſto & Auxanio, atque agentibus plurimis, quæ vigorem reſpiciunt auctoritatemque judicii, id a nobis pacis eſt amore conſtitutum, ut in ſententia, quam ſub adverſione utriuſque legationis inde directæ, Chriſto domino noſtro inſpirante, protulimus, neque caritas evangelicæ indulgentiæ, neque apoſtolicæ virga defuerit diſciplinæ. Namque in totum nec remittere nos fecit indulgentia, nec affectio coercere.

* anno poſitum.
* Vide ſupra.

I.

Ei qui nunc eccleſiæ Narbonenſi præſidere permittitur, ordinandorum epiſcoporum, ob hæc quæ prave facta ſunt, ſuſtulimus poteſtatem, quam ita ad fratrem & coepiſcopum noſtrum Conſtantium Uceticæ eccleſiæ antiſtitem, quia ævo honoris primas eſſe dicitur, pertinere cenſuimus, ut ſi ſuperſtite Herme epiſcopo defunctus fuerit, illum hæc cura reſpiciat, quem repererit epiſcopalis ordo primatem. Herme autem epiſcopo deficiente, faciendorum mos antiſtitum Narbonenſi mox reddatur eccleſiæ, quem non civitas, ſed cauſa præſumptionis amiſit. Unde veſtræ fraternitatis in domino ſincera dilectio, ſolicitudinem paſtoralis curæ in ſuis ſedibus partita nobiſcum, commiſſarum ſibi eccleſiarum diligentiam vigilanter exerceat, & eorum taliter quæ in Narbonenſi provincia emerſere, meminerit, ut deteſtetur factum potius, quam ſumat exemplum. Quod ita deinceps eſſe nolumus, ſicut novimus, non fuiſſe. Itaque, fratres cariſſimi, neceſſariis ſtudiis eſt agendum, ne error, quem juvante Chriſto domino noſtro nuper abolevimus, aut in ſimiles, aut in novos unquam prodire poſſit exceſſus. Quod utique non aliter poterit præcaveri, niſi ſtatuta venerandorum canonum in faciendis conventibus, quos hactenus omitti fecit certa neceſſitas, exequamur: in quibus poſſint, pro emergentium neceſſitate cauſarum, ad eccleſiaſticæ obſervantiam diſciplinæ, & quæ ſecus facta fuerint, corrigi, & ſequenda conſtitui.

II.

Per annos itaque ſingulos, ex provinciis quibus potuerit, congregari, habeatur epiſcopale concilium: ita ut opportunis locis atque temporibus, ſecundum diſpoſitionem fratris & coepiſcopi noſtri Leontii, cui ſollicitudinem in congregandis fratribus delegavimus, metropolitanis per literas ejus admonitis, celebretur: ut ſi quid uſquam vel in ordinandis epiſcopis, vel presbyteris, aut cujuslibet loci clericis faciendis, contra præcepta apoſtolica reperitur admiſſum, aut in eorum converſatione quippiam reprobatur, communi omnium auctoritate reſecetur. In ea præcipue celebritate conveniatur, quæ præſidente Chriſto domino noſtro, & veneranda ſit ſanctis, & formidanda perverſis. Nec cuiquam licebit a regulis evagari, quas ſibi juxta canonum definitiones unita fraternitas in commune præfixerit: cum imminente quotannis examine ita ſinguli actus ſuos dirigent, ut his diſcuſſio judicii optari magis debeat, quam timeri. In dirimendis ſane gravioribus cauſis, & quæ illic non potuerint terminari, apoſtolicæ ſedis ſententia conſulatur.

III.

Illud etiam non poſſumus præterire, quod ſolicitudine diligentiore curandum ſit, ne præter metropolitanorum ſuorum literas aliqui ad quamlibet provinciam audeant proficiſci: quod etiam in omni genere officii clericalis per ſingulas debet eccleſias cuſtodiri. Quibus e contrario hac ratione proſpicimus, ut ſi hoc impetrare per aliquam non meruerint ſimultatem, cum duobus metropolitanis provinciarum, quæ congruæ ſunt, Arelatenſis epiſcopus cuncta diſcutiens, pro cauſæ qualitate obſervanda conſtituat: nec in injuriam alterius alienum clericum ſuſcipi præter teſtimonium proprii antiſtitis ſecundum canonum ſtatuta præcipiet. Singuli autem fratres, univerſique cognoſcant parendum eſſe præſentibus conſtitutis, quibus etiam commonitio noſtra denunciat in eos Chriſti domini noſtri judicium minime defuturum, qui declinando ſuperba rebellione conventus, conſcientiæ ſuæ teſtimonio confutantur ſacerdotalis innocentiæ fiduciam non habere.

IV.

Præterea ejuſdem fratris libellus oblatus eſt nobis, quo perhibet parochias Arelatenſis eccleſiæ a prædeceſſore ſuo Hilario in alios (quod non licuit) fuiſſe translatas, petens illas priſtino juri noſtra auctoritate reſtitui. Sed moderaminis apoſtolici memores, fraternitati veſtræ querelam ipſius remiſimus audiendam: ut in veſtro conventu ea quæ a nobis ſperata ſunt, allegentur, & quæ eccleſiaſticis regulis congruunt, decernantur.

V.

Simul etiam ſuper hoc univerſam fraternitatem volumus eſſe commonitam, ne prædia, quæ neque deſerta, neque damnoſa ſunt, & ad eccleſiam pertinent, ex quibus plurimorum conſuevit neceſſitatibus ſubveniri, aliquo jure in alterum transferantur, niſi prius apud concilium alienationis ipſius cauſa doceatur, ut quid fieri debeat, communi omnium deliberatione tractetur. Deus vos incolumes cuſtodiat, fratres cariſſimi. Data III. Nonas Decembris, GL. P. Severo Auguſto conſule. * Anno Chr. 470. (1)

EPISTOLA IX. HILARI PAPÆ AD LEONTIUM.

De Mamerto epiſcopo, qui extra ſuos fines Deenſibus epiſcopum ordinarat, ut illius cauſam in ſynodo examinet.

Dilectiſſimo fratri Leontio Hilarus.

QUaliter contra ſedis apoſtolicæ veniens conſtituta, ſacerdotalem modeſtiam Mamertus

1 Anno Chriſti 470. e vivis jam exceſſerant & Hilarus Papa, & Severus Auguſtus, qui Conſul fuit anno Chriſti 462.

mertus episcopus Viennensis excesserit, dilectionis tuæ debuimus relatione cognoscere, ut ausibus talibus maturum & juxta ecclesiasticarum ordinem regularum congruum judicium proferremus. Quantum enim filii nostri, viri illustris, magistri militum Gunduici sermone est indicatum, prædictus episcopus invitis Deensibus, & qui ad ecclesiarum ejus numerum, quem ei apostolicæ sedis deputavit auctoritas, sicut in scriniis nostris legimus, minime pertinebant, hostili more, ut dicitur, occupans civitatem, episcopum consecrare præsumpsit. In quo, frater carissime, si ita est, quam multiplex culpa sit, pronunciare possimus, nisi judicii, ut diximus, & moderatio nobis esset, & ordo servandus. Atque ideo memor sollicitudinis, quam dilectioni tuæ scis esse commissam, quidquid nunc ad notitiam nostram brevi insinuatione delatum est, in conventu synodali, qui secundum statuta nostra annis singulis te sibi præsidente est congregandus, discutere quæ sunt acta debebis, & a prædicto rationem facti sui sub universo cœtu fraternitatis exigere, ac deinde omnium literis nostræ intimare notitiæ; ut quod sancto Spiritu dictante est faciendum, ad comprimendos conatus illicitos ordinemus. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data VI. Idus Octobris Basilio viro clarissimo consule. *

* Anno Chr. 463.

EPISTOLA X. HILARI PAPÆ AD EPISCOPOS DIVERSARUM provinciarum Galliæ.

Ne quisquam suos terminos transcendat, & ut concilia quotannis Leontii episcopi opera convocentur.

Dilectissimis fratribus episcopis provinciæ Viennensis, Lugdunensis, Narbonensis primæ & secundæ Alpinæ, Hilarus episcopus.

ETsi meminerimus fraternitatem vestram ea quæ sunt a nobis statuta retinere, nec aliquid ex his dissimulare quæ scripsimus: ut scilicet pro disciplina ecclesiastica, & pro causis quas inter domini sacerdotes oboriri plerumque non dubium est synodalia quotannis concilia, quorum maxime in fratre & coepiscopo nostro Leontio Arelatensis ecclesiæ sacerdote summam placuit esse, celebrentur: nec aliud fieri posse credamus, quam quod pro communis domini domo nostra ordinatio vobis placitura constituit: tamen repetitis literis eadem nunc quoque observanda decernimus; præcipue cum gravissima Viennensis civitatis episcopus involvatur offensa, in injuriam fratris & coepiscopi nostri Leontii Deensibus antistitem consecrando. De cujus facto vindictæ congruæ sententiam differentes, relationi fratrum quæ interim fuerant visa respondimus. Sed quoniam tanti excessus majorem nobis solicitudinis materiam detulerunt, hæc ad universam caritatem etiam per fratrem & coepiscopum nostrum Antonium scripta direximus, quibus admonita communis omnium solicitudo procuret, ne quisquam fratrum in alterius prorupturus injuriam, trascendat terminos a venerandis patribus constitutos. Unde omnia quæ a nobis sunt per fratres & coepiscopos nostros Faustum & Auxanium definita roborantes, congregationes annuas, ordinante fratre & coepiscopo nostro Leontio, admonitis metropolitanis, quod sæpe dicendum est, iis locis celebrare dignemini, ad quæ conveniendi nulla sit cuiquam commeantium difficultas. Cui diligentiæ etiam provisio adhibenda est, ut opportunitas quemadmodum locorum, ita constituatur & temporum: ut inexcusabilior, quisquis tam necessarium & salubre constitutum nostrum negligendum putaret, appareat, fratres carissimi. Illius autem confirmationem, quem Viennensis episcopus alienum, & ad se minime pertinentem, graviter ordinare præsumpsit, fratres & coepiscopi nostri Leontii reliquimus voluntati; quem confidimus non præter humanitatem pensare quæ justa sunt. Deus vos incolumes custodiat, fratres carissimi.

Hincmarus ep. 6. c. 9.

EPISTOLA XI. HILARI PAPÆ AD EPISCOPOS QUI DE MAMERTI causa in synodo cognorant.

Præceptum Hilari papæ de ecclesia Deense, ubi episcopus indebite a Viennensi episcopo ordinatus est.

I. *Ut per Veranum episcopum moneatur Mamertus, ut ab ordinationibus indebitis, ordinis sui & privilegiorum periculo, in posterum abstineat.*

II. *Ut qui Deensibus a Mamerto consecratus est, Leontii Arelatensis episcopi, a quo consecrari debuit, arbitrio confirmetur.*

Dilectissimis fratribus, Victuro, Ingenuo, Ydatio, Eustasio, Fontejo, Viventio, Eulalio, Verano, Fausto, Auxanio, Proculo, Ausonio, Paulo, Memoriali, Cælestio, Projecto, Eutropio, Avitiano, Urso, & Leontio, Hilarus.

SOlicitis admodum nobis, & ex his quæ proxima ad nos relatio certa detulerat, multa expectatione suspensis, literæ dilectionis vestræ, fratre & coepiscopo nostro Antonio, quem dignum tanta legatione probamus interpretem, deferente, sunt traditæ, quæ nos ipsis contextus sui contristavere principiis. Nam qui requiescere solicitudinem nostram, & magnam ex parte relevari in his quæ a sanctæ memoriæ decessore meo de Viennensi episcopo præfixa sunt, credebamus, evidenti assertione cognovimus, & non sine dolore miramur, definitiones illas [a] a Mamerto episcopo nunc potuisse transcendi, per quas ecclesiæ privilegium probarat acquiri; cum præcipue fratris & coepiscopi nostri Leontii moderatio formam continentiæ præbere debuerit ambienti: aut si spiritu æmulationis inflatus, eum (quod non oportuit) arbitratus est negligendum; decessoris sui saltem instructus exemplo, illius imitaretur temperantiam, cujus honore perfungitur, nec transgrediendo violaret, quod jam nunc, nisi patientiæ moderamina teneremus, posset amittere. Cui unquam profuit mens rebellis? aut quem superbiæ non inclinavit elatio? Altior est humilitatis gratia, cui paupertate spiritus ad præmium promissæ beatitudinis iter regni cœlestis aperitur. Nec perfunctorium prævaricator existimet esse quod fecit, si eruditus doctrinis ecclesiasticis, quid uterque mereatur agnoscit: cum alter secundum propheticam vocem in medio dominicæ domus, habitare prohibetur; alter respi-

ſpiciente ſe Deo ſemper junctus aſſeritur, cujus conſolatione ſalvatur. Poſſent venerabilium veterum multa replicari, quæ juxta veritatem dicta demonſtrantur : ſed ab eadem cauſa, quæ ſe ut loqueremur, ingeſſit, recentiora ſunt exempla ſumenda. Nam dignitatem Viennenſis eccleſiæ Mamertus epiſcopus Arelatenſis antiſtitis quondam tranſgreſſione creviſſe, & pro corrigendis quæ perperam gerebantur, inviolabili poſtea definitione compoſitum, ne alter inglorius, alter in totum veteri honore per vitium præceſſoris reperiretur exutus. Sicut ergo & veſtræ dilectionis relatio, & fratris & coepiſcopi noſtri Antonii inſinuatio reſeravit, claret prædictum privilegia certis concluſa terminis velle perdere plus volendo, qui abuſus fratris & conſacerdotis Leontii moderantia, Deenſibus contra fas epiſcopum, etiamſi eſt meritus, non timuit conſecrare. In quo factum ejus convenerat ſic reſolvi, ut juxta eorum quæ perpetrata ſunt qualitatem, non ſine jactura proprii ordinis, etiam illum a ſacerdotali conſortio ſubmoveri cerneret, quem creavit indebite, quemque indigniſſime feciſſe convincitur, correptum juſta ultione ſentiret, ne conceptæ audaciæ incaſtigata temeritas licentiæ ſe peperiſſe putaret exemplum. Verum ad eccleſiarum quietem tantæ tranſgreſſionis vulnera, memores apoſtolicæ ſapientiæ, curari volumus ante fomentis, ut corporis noſtri membrum forte ſanandum in integritatem priſtinam per mitiora medicamenta revocetur, nec credatur negligi, quod interim non monetur abſcindi. Prævia medendi ſemper auſteritatis eſt lenitas, nec omnis ferro ſtatim culpa compeſcitur, aut inexplorato vel quod facile prodeſſe poſſit, offertur. Nunc enim temporis opportunitas, nunc languentis neceſſitas, nunc medicinæ ipſius & modus eſt quærendus & qualitas; ut omnis per ſapientiam facta in vitiis reprimendis ſolicitudo curantis gaudeat reparatione quod ſalvat, nec careat moderatione quod reſecat. His igitur veſtra fraternitas graviter prudenterque perpenſis, talia apud nos diſſimulari poſſe non æſtimet, in quorum ſe maxime contumeliam, qui non immerito pulſatur, erexit. Fratri enim noſtro Leontio nihil conſtituti a ſanctæ memoriæ deceſſore meo juris potuit abrogari, nihil valuit, quod honori ejus debetur, auferri : quia Chriſtianorum quoque principum lege decretum eſt, ut quidquid eccleſiis earumque rectoribus, pro quiete omnium domini ſacerdotum, atque ipſius obſervantia diſciplinæ, in auferendis confuſionibus apoſtolicæ ſedis antiſtes ſuo pronunciaſſet examine, veneranter accipi, tenaciterque ſervari, cum ſuis plebibus caritas veſtra cognoſceret : nec unquam poſſent convelli, quæ & ſacerdotali eccleſiaſtica præceptione fulcirentur & regia. Unde, fratres cariſſimi, præſumptionem prædicti, quæ in fratris & coepiſcopi noſtri Leontii proceſſit injuriam, ita convenit tolerari, dignæ nunc interim ultionis immunem, ut ſi tranſgreſſor remediis abutitur ſatisfactionis & veniæ, nec culpam præſentis exceſſus curandam futuræ obſervantiæ ſedulitate promittit, redeunte querimonia, eo privilegia Viennenſis eccleſiæ ad Arelatenſem antiſtitem transferantur exemplo, quo migravere principio

Ivo part. 5. c. 32.

I.

Unde noſtræ moderationis nomen tenentes, ad Veranum fratrem & coepiſcopum noſtrum ſcripta direximus, ut prædictum ex noſtra delegatione conveniat, quatenus quid de eo retuleritis agnoſcat : quia oneroſum eſſe non debet, delinquentem fratrem de propriis exceſſibus increpare, quibus præceptum conſtat frequenter ignoſcere. Neceſſe eſt autem, ſi nullum correctionis ejus indicium ſumpſerimus, (quod illa eſt profeſſione retinendum, qua definitionem ſedis apoſtolicæ periculo ordinis ſui ſemper conſervandam ſine ulla deinceps tranſgreſſione teſtetur) ad Arelatenſem eccleſiam eaſdem quatuor civitates, quarum non fuit, aut non fuerit Mamertus epiſcopus ordinatione contentus, eſſe revocandas. Quod etiam tunc oportebit fieri, ſi ullus unquam poſt eum, quem nunc caritate corripimus, & ulterius ab illicitis confidimus abſtinere, præſumptionis hujus imitator extiterit.

II.

De hoc ſane, qui licet indebite, Deenſibus cognoſcitur ordinatus, juſtitiæ ratione cenſuimus, ut ſacerdotium ejus fratris & coepiſcopi noſtri Leontii confirmetur arbitrio, a quo rite debuit conſecrari. Deus vos cuſtodiat, fratres cariſſimi, ævo longiore. Data ſexto Kalendas Martias P. C. Baſilii viri clariſſimi conſulis. ** Anno Chr 464.

Notæ Severini Binii.

a *A Mamerto.*) Mamertus, alias Mamercus, ſanctiſſimæ vitæ & beatiſſimi obitus Viennenſis epiſcopus, qui uſum ſacrum litaniarum antiquitus editum, diſciplinæ ſolutione, cultu remiſſione neglectum in Galliis tempore Valentiniani tertii imperatoris, anno Chriſti 452. ut ſcribit Ado Viennenſis, reſtituit, triduoque ante aſcenſionem ſuo exemplo & experimento utiliſſimo, eas quæ rogationes appellatæ ſunt, & nunc ab univerſa eccleſia receptæ, celebravit. Has a Mamerto non primum in Galliis fuiſſe inſtituras, ſed tantum magno cum fervore ad terræ motus, incendii, aliarumque cladium pericula avertenda reformatas, poſt Adonem, teſtatur Sidonius libro quinto, epiſtola quarta ad Aprum his verbis : *Harum rogationum ſolennitatem primus Mamertus pater & pontifex reverendiſſimo exemplo, utiliſſimo experimento invexit. Erant quidem prius (quod ſalva fidei pace ſit dictum) vagæ, tepentes, infrequenteſque, atque (ſic dixeris) oſcitabundæ ſupplicationes, quæ ſemper interpellantium prandiorum obicibus hebetabantur : ad quas, ut nihil amplius dicam, figulo pariter & hortulano non oportuit convenire. In his autem, quas ſupra fatus ſummus ſacerdos & protulit pariter & contulit, jejunatur, oratur, pſallitur, & fletur*, &c. Mamertus a rogationes inſtituerit.

Unde patet ſanctum Mamertum epiſcopum non tam inſtituiſſe, quam reſtituiſſe ſacras rogationes, easque in meliorem formam reduxiſſe. Harum enim rogationum triduanarum ante aſcenſionem domini celebrari ſolitarum ſanctus Auguſtinus multis annis Mamerto anterior meminit ſermone 173. de tempore *, in vigilia aſcenſionis : *Scire debemus*, inquit, *& intelligere, fratres cariſſimi, quia dies compunctionis & pœnitentiæ celebrabramus*, &c. Et circa finem : *Nullus ſibi de induſtria aliqua occupationes inquirat, per quas ſe de eccleſiæ conventu ſubducat. Sine dubio peccatorum ſuorum vulnera diligit, qui in iſtis tribus diebus jejunando, orando & pſallendo medicamenta ſibi ſpiritualia non inquirit.* Litanias vero & proceſſiones temporibus ſancti Gregorii Thaumaturgi & Tertulliani tertio ſæculo in eccleſia uſurpatas fuiſſe, patet ex epiſtola Baſilii ſexageſima tertia ad Neocæſarienſes, & Tertulliani libro ſecundo ad uxorem. Item ex iis quæ dixi ſupra in notis canonis decimi ſeptimi concilii Laodiceni. Vide quæ hac de re prolixe ſcribit Baronius anno 475. num. 11. & ſequentibus. Et in notis Martyrologii 25. Aprilis, verbo *litaniæ*. * Non videtur Auguſtini;

Hunc Mamertum Viennenſes anniverſaria feſtivitate colunt undecimo Maii. Qualis quantuſque fuerit, Sidonii Apollinaris, qui eum novit, eoque familiariſſime uſus fuit, epiſtola undecima lib. 4 & prima lib. 7. indicat : Alcimus Avitus, ſecundus poſt eum Viennenſis epiſcopus, in homilia quam de rogationibus habuit; Gregorius Turonenſis hiſt. Franc. lib. 2. cap. 34. &c. Quod itaque adverſus hunc Mamertum ſanctitate inſignem Hilarus Pontifex hac epiſtola, quaſi alienam juriſdictionem illicite uſurparit, adeo vehementer inſurrexit, non eſt mirum. Quis neſciat ſæpe accidere, ut falſis accuſationibus & ſubreptionibus aures pontificum repleau- Mamertus an juſte ab Hilaro papa reprehendatur.

repleantur, & cum putant agere quod juſtum appareat, innocentem exagitent.

Quod accidit Leoni pontifici ſanctiſſimo in cauſa Hilarii Arelatenſis, qui epiſtola 89. acerrime innocentem perſtrinxit, idem ex obreptione Hilaro pontifici in cauſa Mamerti accidiſſe potuit.

DECRETUM HILARI PAPÆ juxta Gratianum, quod in prioribus non ponitur.

Corpus Chriſti in ſimilis portionibus ſinguli totum accipiunt.

De conſ. diſtinct. 2. Ubi pars eſt.

Ubi pars eſt, ratio eſt in corpore domini, quæ in manna, quod in ejus figura præceſſit. De quo dicitur: *Qui plus collegerat, non habuit amplius: neque qui minus paraverat, habuit minus.* Non enim eſt quantitas viſibilis in hoc æſtimanda myſterio, ſed virtus ſacramenti ſpiritualis. Exod. 16.

ALIUD DECRETUM EJUSDEM, ex codice librorum ſexdecim, cap. XIX.

De contentioſis.

Si quis videtur contentioſus eſſe, dicente apoſtolo, *nos talem conſuetudinem non habemus, ſed neque eccleſia Dei*: ſi quis facit, notetur, uſquequo ſe corrigat. (a) 1. Cor. 11.

EPISTOLA SANCTORUM EPISCOPORUM

Lupi Tricassini, et Euphronii Augustodunensis,

Ad Talaſium epiſcopum Andegavenſem.

De ſolennitatibus, & de bigamis clericis, & iis qui conjugati aſſumuntur.

Domino ſancto, & in Chriſto cultu atque honore venerando beatiſſimo fratri Talaſio epiſcopo, Lupus & Euphronius epiſcopi pariter poſiti.

COmmonitorium quod per ſubdiaconum Arcontium miſſum fuerat, inſpeximus: ad quod ſanctitati tuæ, ſicut popoſciſti, reſpondere curavimus. Vigilia natalis domini longe alio more, quam paſchæ vigilia, celebranda: quia hic nativitatis lectiones legendæ ſunt, illic autem paſſionis. Epiphaniæ quoque ſolennitas habet ſuum ſpecialem cultum. Quæ vigiliæ vel maxime, aut perpete nocte, aut certe in matutinum vergente, curandæ ſunt: paſchalis autem vigilia a veſpere raro in matutinum uſque perducitur. Deinde in vigilia paſchæ diverſorum librorum lectiones ſunt recenſendæ, quæ totæ habeant aliquid de præfiguratione, aut vaticinio paſſionis: antedicta autem vigilia, prout viſum fuerit, inter pſallendum, & legendum, ſive de prophetis, ſive de novo teſtamento, quod quiſque voluerit, non legali, ſed voluntaria lectione præſumet. De clericis vero bigamis, uſque ad oſtiarios eccleſia permittit & patitur; & quam quis ſacerdotum regulam pro diſtrictione ſua aſſumpſerit, jure cuſtodiet. Exorciſtas vero, aut ſubdiaconos, a ſecundis nuptiis penitus excludit. Generationem vero filiorum ab his, quos conjugatos aſſumimus, melius eſſet, ſi fieri poſſit, arceri: quos melius eſt non aſſumi, quam de his poſtea ſub diverſa ſenſuum varietate certari: cum melius ſit omnes diſceptationum cauſas excludi, ut qui non vult in clericatu generari, non conſtituat in altario conjugatos. Hæc pro conſuetudine eccleſiarum noſtrarum, quarum una eſt regula, paginæ hujus ſermone texuimus. Si quid vero pro honore domini poteſt diſtrictionis accreſcere, & ſi imitari non poſſumus, pro domini honore laudabimus. Nam jam eccleſiæ obſequiis aggregatos ad ſecundas nuptias tranſire non patimur: quos, poſtquam aſſumpti fuerint, etiam a primis penitus arcemus; exorciſtas dumtaxat, atque ſubdiaconos. In Auguſtodunenſi autem eccleſia, vel oſtiarius in imo officio conſtitutus, ſi uxorem aliam acceperit, ab officio penitus abdicatur. Subdiaconos autem ad pacem inter ſe in ſacrario oportet accedere: in altario autem, non niſi dum porrigunt pallas diacono, aut ſuſcipiunt quod refertur; ad pacem autem nequaquam eis permiſſum eſt. Si autem illius amentiæ fuerit, vel exorciſta, vel ſubdiaconus, vel etiam, ſicut ſupra memoratum eſt, oſtiarius, ut ſecundis ſe nuptiis illigarit, non ſolum ab officio, ſed etiam a communione penitus arcetur.

Notæ Jacobi Sirmondi S. J.

1 *Epiſtola.*) Hujus etiam epiſtolæ tempus incertum eſt, niſi quod Talaſii novi, ut apparet, epiſcopi admonere nomen videtur, ut non multo poſt Andegavenſe concilium, in quo epiſcopus ordinatus eſt, ad eum miſſam credamus. Præter varia ejus exemplaria, quæ in manus noſtras venerunt, animadvertimus ejuſdem fieri mentionem in antiqua collectione canonum, quæ eſt in bibliotheca S. Germani Pariſienſis.

Ejusdem Sirmondi notæ postumæ.

Ex Labbei Append. Tom. IV

TAlaſii epiſcopi conſultationi de tribus capitulis reſpondent. Primum de vigiliis Natalis Domini, Epiphaniæ, & Paſchæ, quo ritu celebrandæ ſint. Tum de inferioribus clericis, quibus uxores ducere licet, utrum ſecundas nuptias inire poſſint. Qua in re pati quidem eccleſiam docent, ut oſtiarii alias uxores ducant, & bigami fiant: exorciſtas vero & ſubdiaconos a ſecundis nuptiis penitus excludere. Ceterum in eccleſia Tricaſſina exorciſtas & diaconos, poſtquam in clerum aſſumpti ſunt, etiam a primis nuptiis arceri: in Auguſtodunenſi, oſtiarios a ſecundis. Poſtremo ſubdiaconos pacem inter ſe dare in ſacrario debere, non in altario. Extat hæc epiſtola in variis codicibus antiquis, citaturque in pervetuſta collectione canonum S. Germani Pariſienſis.

1 LUPI ET EUPHRONII.) Lupi Tricaſſini epiſcopi apud omnes clariſſima eſt memoria: Euphronii Auguſtodunenſis ex Sidonio, Gregorio Turon. & ex Idacio qui alteram ejus epiſtolam commemorat in chronico anni CCCCLI. *diebus*, inquit, *inſequentis Paſchæ viſa quædam in cælo regionibus Galliarum, epiſtola de his Euphronii Auguſtodunenſis epiſcopi ad Agrippinum comitem facta evidenter oſtendit.* De Talaſio Andegavenſi dictum eſt ad ſynodum Andegavenſem, in qua ordinatus eſt.

CON-

(a) Extat & in Burchar. lib. 10. cap. 55. apud quem poſtrema verba ſic lego: *uſquequo corrigatur* Manſi.

[a] CONCILIUM [b] TURONICUM I.

PERPETUI EPISCOPI TEMPORE

Celebratum, [1] [c] Severino v. c. consule, sub die XIV. λ Kalendas Decembris, anno Christi CDLXI. * Severi Augusti & Hilari Papæ primo.

* Vacante aula post Majoriani obitum, Severus enim dumtaxat levatus est IV. Kal. Dec.

ADMONITIO EJUSDEM

JACOBI SIRMONDI AD LECTOREM

De Conciliis Turonico & Venetico.

Concilium Veneticum, quod præponi hactenus solebat, Turonico subjecimus, non solum quia in codice Rhemensi, & in aliis postponitur, sed hoc præcipue ducti argumento, quod Nunechius episcopus, qui in concilio Venetico subscribit, successor Eusebii Nannetensis fuerit, qui Turonico subscripserat. Simili etiam modo, Turonicum ipsum anno Christi 461. quo consulatum Dagalaiso collega gessit Severinus, restituendum deprehendimus. Nam qui ad Severini alterius tempora, qui consul fuit anno 482. referendum in postremis conciliorum editionibus censuerunt, non animadverterunt Leonem Bituricensem episcopum, qui concilio Turonico interfuit & subscripsit, ad illius, quem volunt, Severini consulatum minime perveniſſe, sed multis ante annis vita excessisse: quod quidem ex iis quæ de Simplicii, quarti a Leone Biturigum episcopi, electione postmodum ex Sidonio proferentur, liquido patefiet.

TITULI CANONUM.

I. *De sanctitate sacerdotum, & ministrorum ecclesiæ.*
II. *Quod sacerdotes & diaconi ab uxoribus suis abstinere, atque ebrietatem vitare clerici omnes debeant.*
III. *De familiaritate extranearum fœminarum clericis interdicta.*
IV. *Ut clericus, cui uxorem ducere licet, viduam non accipiat.*
V. *De clericis qui ad laicam vitam redeunt.*
VI. *De iis qui virginibus sacratis matrimonio junguntur, vel religionem professam deserunt.*
VII. *Cum homicidis non communicandum.*
VIII. *Si pœnitentes derelicta pœnitentia ad sæculares illecebras revertantur.*
IX. *De præsumptoribus episcopis, qui aliorum diœceses pervadunt, aut illorum clericos promovent.*
X. *De illicitis ordinationibus.*
XI. *De vagantibus clericis.*
XII. *Clericus sine commendatitiis non ambulet.*
XIII. *Ut clerici usurarii non sint.*

PRÆFATIO.

* al. XVIII. SEverino viro clarissimo consule, sub die * decimaquarta Kalendas Decembris, cum [d] ad sacratissimam festivitatem, qua domni Martini receptio celebratur, in civitate Turonorum beatissimi sacerdotes, quorum subscriptio subter adjecta est, convenissent, necessario crediderunt, ut quia per longam incuriam in aliquo de rebus ecclesiasticæ disciplinæ regula fuisset vitiata, definitionem suam, quæ cum patrum auctoritate concordat, præsentis scripturæ emissione firmarent: non quæ prius illicite admissa sunt revolventes, sed in posterum universorum utilitati prospicientes: ut secundum evangelica præcepta, & apostolicam doctrinam, patrum statuta servantes, ecclesia domini pura & immaculata permaneat.

CANONES.

I.

μ Primo ergo in loco sacerdotes vel ministri ecclesiæ, de quibus dictum est, *Vos estis lux mundi*, ita in omni sancta conversatione a Dei timore actus suos dirigant, ut & divinæ possint placere clementiæ, & bonum fidelibus præbeant exemplum: quia sicut væ eis, per quos nomen Dei blasphematur, ita illi immortalitatis gloriam consequentur, per quorum actus nomen Dei benedicitur. Si enim universis fidelibus secundum apostolicam doctrinam castitas custodienda indicitur, ut qui habent uxores, ita sint quasi non habentes; quanto magis sacerdotes Dei ac levitæ divino mancipati altario, custodire debent, ut non solum cordis, verum etiam corporis puritatem servantes, pro plebe supplicaturi preces suas ad divinum introire mereantur auditum? quia secundum auctoritatem apostoli, *qui in carne sunt, Deo placere non possunt: vos autem non estis in carne, sed in spiritu*, & iterum: *Omnia munda mundis: coinquinatis & infidelibus nihil est mundum, sed polluta est eorum & mens & conscientia*. Cum ergo laico abstinentia imperetur, ut possit orationi vacans & Deum deprecans exaudiri;

Matth. 5. 1. Cor. 7. Rom. 8. Tit. 1.

λ Mss. Collegii Paris. Soc. Jesu, teste Harduino legunt sub die XVIII. Kalendas Decembris, atque ita legendum esse ostendit Pagius in Dissert. de anno & die mortis S. Martini Ep. Turonensis.

μ Hic Canon totus est conflatus ex cap. 9. epist. Siricii Papæ. *Harduinus.*

diri; quanto magis sacerdotibus, vel levitis, qui omni momento parati Deo esse debent in omni munditia & puritate, securi, ne aut sacrificium offerre, aut baptizare, si id temporis necessitas poposcerit, cogantur? Qui si contaminati fuerint carnali concupiscentia, qua mente excusabunt, quo pudore usurpabunt, qua conscientia, quo merito exaudiri se credent?

II.

Et licet patribus nostris emissa auctoritate id fuerit constitutum, ut quicumque sacerdos vel levita filiorum procreationi operam dare fuisset convictus, a communione dominica abstineretur: nos tamen huic districtioni moderationem adhibentes, & justam constitutionem * molientes, id decrevimus, ut sacerdos vel levita conjugali concupiscentiæ inhærens, vel a filiorum procreatione non desinens, ad altiorem gradum non ascendat, neque sacrificium Deo offerre, vel plebi ministrare præsumat. Sufficiat his tantum, ut a communione non efficiantur alieni. Sed ut hæc valeant observari, fomitem omnium vitiorum oportet abscidi, apostolo præcipiente: *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria*. Et quam gravi ebrietas supplicio expietur, idem apostolica manifestat doctrina, inter cetera dicens, neque fornicatores, neque idolis servientes, neque ebriosos regnum Dei possessuros. Si quis vero in omni officio clericali Deo militans ab ebrietate se non abstinuerit, secundum status sui ordinem competens in eum vindicta tribuatur.

molientes habent mss. Vaticana: estque vera lectio qua restituta auctoritas moliendi constitutiones contra præscriptum sedis apostolicæ οἰκεῖον, inquiebat Holstenius.

Ephes. 5.

1. *Cor.* 6.

III.

Et quia nullum diabolo locum dari oportet, hoc præcipue custodiendum decrevimus, ut nullam clerici cum extraneis fœminis habeant familiaritatem, ne ullum male loquendi vel sentiendi hominibus aditum tribuant: quia frequenter per hanc indecentem occasionem contigit, ut diabolus, qui insidiatur sicut leo in cubili suo, de ruina servorum Dei insultet. Si quis vero clericus, post interdictum episcopi sui, illicitis familiaritatibus extranearum fœminarum voluerit inhærere, a communione habeatur alienus.

Ivo part. 6. cap. 191.

IV.

Ut clericus, cui nubendi datur licentia, internuptam non accipiat uxorem: quod si fecerit, ultimum in officio clericali teneat locum.

V.

Si quis vero clericus, relicto officii sui ordine, laicam voluerit agere vitam, vel se militiæ tradiderit, excommunicationis pœna feriatur.

VI.

Qui vero se sacratis virginibus per conjunctionem nefandam miscuerint, vel propositum professæ religionis dereliquerint, utrique a communione habeantur alieni: quia si quis templum Dei violaverit, disperdet illum Deus: donec resipiscentes a laqueo diaboli, a quo capti tenentur ad ipsius voluntatem, ad auxilium pœnitentiæ revertantur.

1. *Cor.* 3. 17.

VII.

Homicidis penitus non communicandum, donec per confessionem pœnitentiæ ipsorum crimina diluantur.

VIII.

Si quis vero post acceptam pœnitentiam, sicut canis ad vomitum suum *, ita ad sæculares illecebras, derelicta quam professus est pœnitentia, fuerit reversus, a communione ecclesiæ, vel a convivio fidelium extraneus habeatur, quo facilius & ipse compunctionem per hanc confusionem * accipiat, & alii ejus terreantur exemplo.

* iterum

* capiat.

IX.

De præsumptoribus etiam placuit observari, ut si quis episcopus in jus fratris sui suam conatus fuerit inferere potestatem, ut aut diœceses alienas, transgrediendo terminos a patribus constitutos, pervadat, aut clericos ab aliis * ordinatos promovere præsumat, ab universorum fratrum & consacerdotum suorum communione se alienum efficiendum non dubitet, quia apostolo dicente cognoscimus, nullam nos cum fratribus inordinate ambulantibus, & non secundum traditionem a patribus constitutam, posse habere participationem.

* ordinatos vel sanctimoniales promovere præsumat.

2. *Thess.* 3.

X.

Ordinationes vero illicitas in irritum devocamus, nisi satisfactione quæ ad pacem pertinent, componantur.

XI.

Si quis vero clericus, absque episcopi sui permissu, derelicta ecclesia sua, ad alium se transferre voluerit locum, alienus a communione habeatur.

XII.

Et ut clerici non absque sacerdotum suorum commendatione ad alias provincias, sive civitates, ambulare disponant.

XIII.

Illud etiam secundum scripturarum auctoritatem, vel patrum constitutionem, addendum credidimus, ut ne quis clericus, qui negotiandi studium habere voluerit, usuras accipiat, quia scriptum est: *Qui pecuniam suam non dedit ad usu-*

Psal. 14.

Psal. 54. *ram* : & alio loco : *In plateis ejus usura & dolus*. Manifestum est enim, beatitudinis non posse consequi gloriam, qui a præceptis divinis deviaverit.

Et ut humilitatis nostræ constitutio, adjuvante domini misericordia, valeat custodiri, sancti ac beatissimi sacerdotis domni Martini, quæ Deo accepta est, obtinebit intercessio. Confidimus enim sacerdotum domini consensu definitionem nostram firmandam, quæ cum patrum nostrorum auctoritate concordat.

SUBSCRIPTIONES.

[e] Perpetuus Turonicæ civitatis episcopus interfui & subscripsi.

[f] Victorius episcopus Cenomanicæ civitatis huic definitioni interfui & subscripsi.

[g] Leo episcopus Bituricæ civitatis interfui & subscripsi.

Eusebius episcopus Namneticæ civitatis interfui & subscripsi.

Amandinus episcopus Catalaunicæ civitatis interfui & subscripsi.

Germanus episcopus Rothomagensis civitatis interfui & subscripsi.

Athenius episcopus Redonicæ civitatis interfui & subscripsi.

Mansuetus episcopus Britannorum interfui & subscripsi.

Jocundinus presbyter jussu domni mei Venerandi episcopi, quia ipse non cerneret, subscripsi.

[g] *alii* Thalassius. Talasius peccator hanc definitionem dominorum meorum episcoporum, ab ipsis ad me transmissam, in civitatula mea relegi, subscripsi, & consensi.

NOTA JACOBI SIRMONDI, S. J.

[c] *Severino viro clarissimo consule*.) Qui cum Dagalaifo consul fuit anno Christi CCCCLXI. Cur huic anno restituendum censuerimus concilium Turonense, quod alii post Baronium ad alterius Severini consulatum rejecerant, qui Trocondum collegam habuit anno CCCCXXCI I. causas exposuimus in iis quæ præfati sumus ad concilium Veneticum. De anno igitur constat; de die rem incertam facit veterum librorum varietas. Multi enim XIV. Kalendas Decembris legunt: alii, ut Rhemensis & Bellovacensis, XVIII.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Concilium*.) In hoc concilio disciplina ecclesiastica barbarorum incursionibus in Galliis laxata, tredecim canonibus est reformata. Causam conveniendi dedisse sacratissimam illam festivitatem, qua sancti Martini receptio celebratur, acta referunt. Causa & ac concilii.

b *Turonicum*.) Sic dictum ab oppido Galliæ; cujus incolæ apud Tacitum & Cæsarem Turones appellantur. Sidonius nominat eam Turonem, Gregorius Turonicam. Martinopolim a sancto Martino hujus urbis episcopo nominat Matthæus Vindocinensis in sua historia Tobiæ. Locus concilii.

c *Severino viro clarissimo*.) anno domini 482. qui est Simplicii pontificis 15. & Zenonis imperii 9. ut ex emendatioribus fastis constat. Tempus concilii.

d *Ad sacratissimam festivitatem receptionis sancti Martini*, &c.) De hac festivitate Baronius in notis Martyrologii, die 11. Novembris hæc scribit. *Existimamus autem hanc illam esse diem, qua post altercationes Pictavensium conantium sibi vendicare corpus ejusdem sancti (Martini) a Turonensibus ipsum clam ablatum, atque navigio impositum, magna omnium alacritate in Turonensem civitatem receptum est, ut scribit Gregorius Turonensis hist. Franc. lib. 1. cap. ultimo*. Unde patet hanc receptionem sancti Martini eamdem esse cum translatione; cum videlicet e pristino loco perangusto in ampliorem basilicam ejus venerandum corpus receptum fuit. Hoc tempore basilicam ipsam absolutam fuisse, Sidonius, qui de ea carmen scripsit, satis admonet. Festum receptionis S. Martini quod.

e *Perpetuus*.) Perpetuus sextus Turonensis sedis episcopus, is qui basilicam sancto Martino confessori dicatam, multo ampliorem reddidit. De quo Sidonius Apollinaris lib. 4. epist. 18. hæc scribit: *Basilicam sancti pontificis confessorisque Martini Perpetuus episcopus, dignissimus tanto prædecessore successor, multo priore quæ fuit hactenus, capaciorem novavit. Magnum est (ut ferunt) opus nominandumque, quod in honorem talis viri factum talis vir fecisse debuerit. Hujus me parietibus inscribere supradictus sacerdos hoc epigramma compellit.* &c. De jejuniis & vigilis sacris ab eo institutis, hæc Gregorius Turon. lib. 10. hist. Franc. cap. 30. *Hic instituit jejunia vigiliasque, qualiter per circulum anni observarentur: quod hodie quoque apud nos retinetur scriptum*.) Postea subsequitur ordo & temporum & locorum, quibus singula jejunia & vigilias haberi volebat. Sedit (teste Gregorio prædictis locis) annis triginta. Hujus natalis dies anniversaria celebratione in toto orbe occidentali recurrit sexto Id. April. Baron. in Martyr. & annalibus an. 482. n. 48. & sequentibus. Perpetuus quis. Quid inse cuerit.

f *Victorius*.) His temporibus Victorium quemdam episcopum Cenomannorum ecclesiæ præsedisse, non hinc tantum, sed etiam supra ex concilio Andegavensi constat. Sitne ille idem, qui secundum tabulas Demochar. lib. de sacrificio missæ, sancto Liborio ejusdem sedis episcopo, quinto ordine subrogatur, quique annis 24. mensibus 7. & diebus 13. sedisse, ibidem describitur, dubium fit & incertum ex eo quod Beda in martyrologio scribit, hunc sancto Martino notissimum fuisse, adeoque Theodosii imperatoris temporibus claruisse: De Victorio Cenomannorum episcopo agit Gregorius Turonensis lib. de gloria confess. cap. 56. Ejus acta manuscripta extare tradit Molanus. Victorium interfuisse concilio Andegavensi diximus supra in notis ejusdem concilii sub Leone. Victorius quis.

g *Leo, Thalassius*.) De Leone & Thalasio, vide quæ supra notavi in notis concilii Andegavensis.

Ita in Cod. MS. Burch.

TURONENSIUM CONCILIORUM CANONES EX BURCHARDO ALIISQUE.

Burch. lib. II. cap. 113. Ex Concil. Turonico cap. VIII.

Quod diaconus sicut episcopus & presbyter cessare debeant ab opere conjugali.

Affert & Ivo p. 6. ca 68. ex S Leone Magno. LEx continentiæ eadem est altaris ministris, quæ episcopis atque presbyteris, qui cum essent laici sive lectores licito & uxores ducere & filios procreare potuerunt. Sed cum ad prædictos pervenerunt gradus cœpit eis non licere, quod licuit. Unde ut de carnali fiat spirituale conjugium oportet eos nec dimittere uxores, & quasi non habeant sic habere, quo & salva sit caritas connubiorum, & cessent opera nuptiarum.

Verba sunt S. Leonis epist. ad Rustic. & ex eodem affertur cap. Lex continentiæ 31.

Lib.

Lib. III. cap. 83. Ex concil. Turonen. cap. II.

Ut nullus in ecclesiis tabernas constituat.

Ivo p. 3. ca. 75. ex Turon ca. 2.

Perlatum est ad sanctam synodum, quod quidam presbyteri in ecclesiis sibi commissis tabernas, quod nefas est, constituant, ibique per caupones vinum vendant, aut vendere permittant; & ubi tantummodo orationes, & verbum divinum Deique laus debuerat resonare, ibi commessationes & ebrietates fiant, ibi risus & plausus & verba turpia, ibi rixæ, & contentiones resultent. Quod quam sit Deo contrarium Jesus demonstrat, qui cum invenisset in templo vendentes & ementes & nummularios sedentes, facto funiculo de resticula omnes dejecit de templo. Si enim ea, quæ licite vendi videbantur in templo, & ad hoc emebantur ut in eodem templo offerrentur Domino ipse foras ejecit: Quid putas de tam pestifera præsumptione & Dei contemptu fiet? Et si non solum sacerdotibus, sed etiam omnibus aliis clericis præcipitur ne tabernas ingrediantur, quis audire potest ut ecclesiæ taberna fiant? Itaque interdicit per omnia synodus ne hoc in posterum ullatenus fiat; quod si factum fuerit presbyter deponatur, laici communione privati ab ecclesia quam dehonestaverunt expellantur.

cap. 23. *Hoc etiam de venditione vini in ecclesia vetatur in Constitutionibus Riculfi Suessionensis * sed non est idem decretum.*

Cap. 84. Ex eodem concil. cap. III.

De eadem re.

ro ibid. Si enim domus Dei orationis domus vocatur, hoc debet esse quod dicitur, nec ibi aliud debet egeri aut recondi; ubi enim corpus Domini consecratur, ibi angelorum præsentia non dubitabitur adesse, ubi sanctorum reliquiæ venerantur, ne quid inhonestum appareat, quod oculos adorationem venientium offendat; ne quid videatur, quod ad lucrum temporale pertineat, sed omnia sancta, omnia munda fiant, & tantummodo ad ecclesiasticum ministerium pertinentia.

Lib. IV. cap. 80. Ex eod. concil. cap. IX.

De chrismate quod semper sub sera esse debeat.

Ivo p. 2. ca. 274. ex cap. 3. Turon. Præterea & illud omnimodis observandum est, ut sacrum chrisma, & oleum consecratum semper sub sera sit, ne illud unde Christo incorporamur, & unde omnes fideles sanctificantur, unde reges & sacerdotes inunguntur, aliquis infidelis aut immundus tangat, aut aliquis perfidus ad Dei judicium subvertendum subripiat, quod experimento didicimus.

Lib. IV. cap. 90. Ex concil. Turonensi cap. III.

De illis baptizatis qui pro periculo mortis a diaconibus baptizati fuerint.

dem ibid. ca. 274. Si quis diaconus regens plebem sine episcopo vel presbytero aliquos pro periculo mortis

A baptizaverit, episcopus eos per benedictionem & confirmationem perficere debebit sub fide qua quisque * credi poterit esse justus. * Ivo credendo poterit.

Lib. V. cap. 9. Ex concil. Turonico cap. IV.

Ut presbyteri vas mundum habeant ubi corpus Domini cum diligentia recondatur.

Ut omnis presbyter habeat pixidem aut vas tanto sacramento dignum, ubi corpus Dominicum diligenter recondatur ad viaticum recedentibus a sæculo; quæ tantum sacra oblatio intincta debet esse in sanguine Christi ut veraciter presbyter possit dicere infirmo: *Corpus* B *& sanguis Domini proficiat tibi &c.* semperque sit super altare observata propter mures & nefarios homines, & de septimo in septimum diem semper mutetur; idest a presbytero illa sumatur, & alia quæ eodem die consecrata est in loco ejus subrogetur, ne forte diutius observata, mucida, quod absit, fiat. Ivo p. 2. ca. 19.

Lib. VI. cap. 21. Ex concil. Turon. cap. III.

De illis qui de homicidio sunt infamati si negaverint.

Ubi manifestari potest quemlibet hominem perpetrasse homicidium, secundum canonicam C auctoritatem condignum pœnitentiæ judicium illi ingeratur. Si autem manifestis indiciis non potest probari eum homicidam esse, nec ipse vult confiteri, omnipotentis Dei judicio, cui omnia manifesta sunt, reservetur; ei tamen indicetur publice a presbytero quod communione ecclesiastica indignus sit, & ea carere debeat, donec perpetratum crimen confiteatur; & per confessionem, & pœnitentiam condignam ab hoc crimine se absolvere certet. Ivo p. 16. ca. 15. ex Turon. ca. 3.

Burch. ib. cap. 24.

De insano si homicidium perpetraverit.

Si quis insaniens aliquem occiderit, si ad D sanam mentem pervenerit, levior ei pœnitentia imponenda est, quam ei qui sana mente tale quid commiserit. Cui quamvis pœnitentia sit imponenda, quia ipsa infirmitas causa peccati fuisse creditur; tantum tamen levior, quam ei qui sanus aliquem occiderit, quantum inter sanum & insanum, & inrationabile a rationabili constat esse discriminis. Idem ibid. ca. 254. ex Turon. ca. 2.

Est caput 28. *Concilii Vvormatiensis anno* 868.

Lib. VIII cap. 73. Ex eod. concil. cap. XI.

Ut abbates ad synodum re non cogantur, nisi pro rationabili re.

Ut episcopus non debeat abbatem cogere ad E synodum ire, nisi rationabilis causa consistat. Ca. 11. Dist. 18. Ivo p. 7. ca. 91.

Ivo. par. 14. cap. 79.

Ex Concilio Turonico cap. 2.

Canonica instituta, & sanctorum patrum exempla sequentes, Ecclesiarum Dei violatores, videlicet raptores, deprædatores, & homicidas, N. in nomine patris, & filii, & virtute Spiri- Burch. l. 12 cap. 6.

tus Sancti, nec non auctoritate episcopis per Petrum principem Apostolorum divinitus collata, a Sanctæ matris ecclesiæ gremio segregamus, ac perpetuæ maledictionis anathemate condemnamus. Sintque maledicti civitate, maledicti in agro: maledictum horreum eorum, & maledictæ reliquiæ illorum: maledictus fructus ventris eorum, & fructus terræ eorum. Maledicti sunt ingredientes, & maledicti sunt egredientes, sintque in domo maledicti, in agro profugi, veniantque super eos omnes illæ maledictiones, quas dominus per Moysen in populum divinæ legis prævaricatorem se esse missurum intentavit, sintque anathema, maranatha, id est, pereant in secundo adventu Domini.

Nullus eis Christianus ave dicat, nullus presbyter missam cum eis celebrare præsumat, vel sanctam communionem dare. Sepultura asini sepeliantur, & in sterquilinium sint supra faciem terræ. Et sicut hæ lucernæ de manibus nostris projectæ, hodie extinguuntur, nisi eorum lucerna in æternum meditatione, & condigna pœnitentia satisfecerint.

Burch. lib. VI. cap. IX.

Ex Turon. can. III.

Nuntiatum est nobis quod aliqui, qui olim dixerunt se fuisse Sacerdotes, & postea degradati pro suis peccatis pœnitentiam agendo suffragia Sanctorum per diversa loca transeuntes quæsierunt, trucidati sunt. Hujusmodi interfectoribus omnem dignitatem ecclesiasticam denegamus, donec dignam pœnitentiam pro reatu suo secundum judicium episcoporum exsolvant; *quia gravius aliis homicidiis pœnitere debent*. Ex canon. xxv. Moguntini anni 847. Desunt hæc in Moguntino.

Ex Concilio Turon. can. XVIII.

Burch. lib. XIII. cap. XX.

Si quis præter publicam pœnitentiam a sacerdote acceptam aut pro aliqua necessitate die dominica vel pro quadam religione jejunaverit sicut & Manichæi, anathema sit.

Ex Labbei, App. T. IV.

CONCILIUM ARELATENSE

Anno Christi CDLXIII. celebratum.

ARelatense Concilium celebratum esse jussu Hilari papæ adversus Mamertinum Viennensem archiepiscopum, qui Deensibus, a S. Leone provinciæ Arelatensi contributis, episcopum consecraverat, intelligimus ex Hilari ipsius epist. IX. Interfuisse XX. episcopos docet Hilari epistola XI. qua synodicis ipsorum literis respondet; ac proinde non ex Arelatensi tantum & Viennensi provincia collectos, in quibus tantus non est episcoporum numerus, sed præterea ex Lugdunensi, Narbonensi prima & secunda, & Alpina, quod epistolæ X. inscriptione docemur. Convocatos fuisse a Leontio Arelatensi archiepiscopo, eumque præsedisse, docent eædem epistolæ 9. & XI. Tempus indicat epistola 9. Basilio V. C. consule, qui annus est Christi 463. quis denique concilii fuerit exitus, ostendit epist. X. sub finem.

[a] CONCILIUM [b] VENETICUM

IN PATERNI VENETENSIS EPISCOPI

Ordinatione a Perpetuo metropolitano celebratum, [c] circa annum Christi CDLXV. Severi Augusti & Hilari Papæ IV.

TITULI CANONUM.

I. *De homicidis & falsis testibus.*
II. *De iis qui relictis uxoribus alias ducunt.*
III. *De iis qui susceptam pœnitentiam deserunt.*
IV. *De virginibus professis quæ mœchantur.*
V. *Ut clerici sine commendatitiis non vagentur.*
VI. *Ut monachi sine commendatitiis non vagentur.*
VII. *Ut monachi solitarias cellas sine abbatis sui licentia non petant.*
VIII. *Uni abbati plura monasteria habere non liceat.*
IX. *Ut clerici sæcularia judicia non adeant.*
X. *Episcopi alienos clericos ne promoveant.*
XI. *Ut clerici nuptiarum convivia devitent.*
XII. *Ut clerici Judæorum convivia declinent.*
XIII. *Ut clerici ebrietatem evitent.*
XIV. *Ut clerici qui in civitate fuerint, matutinis hymnis intersint.*
XV. *Ut idem ordo sacrorum & psallendi observetur intra provinciam.*
XVI. *De auguriis & sortibus sanctorum.*

EPISTOLA SYNODI AD EPISCOPOS EJUSDEM PROVINCIÆ QUI CONCILIO non interfuerant.

[a] *Dominis beatissimis, & nobis in Christo omni caritatis honore venerandis fratribus, Victorio & Talasio episcopis, Perpetuus, [λ] Paternus, Albinus, Athenius, [*] Nunechius, & Liberalis, episcopi.* [*] Nonnechius.

CUm semper a nobis cura religionis haberi debeat in promptu, nec aliunde debeat esse

λ Cum Paternus jam esset Episcopus, & post Perpetuum ante alios quatuor Episcopos subscripsisset, non est juxta Sirmondi sententiam, in hoc Concilio ordinatus Veneticus Episcopus, ut observat Usserius in Antiq. Britan. Eccl. cap. 14. Opinatur autem Pagius ad an. 453. n. 20. hoc Concilium Venetieum celebratum fuisse paulo post Turonicum, anno 461.

esse meditatio; eo præcipue tempore, quo nos aut voluntas, aut occasio congregarit: ut communis ex multorum collatione tractatus, consentiente in Christo spiritu, multarum sententiarum auctoritate firmetur: ne singulorum pro arbitrii sui qualitate definitio aut imperitiæ decipiatur errore, aut tumore præsumptionis vel iracundiæ depravetur: & dum unusquisque, sine fratrum collatione, suo tantum credit arbitrio, statuat quod merito possit omnibus displicere. Itaque quoniam nos in ecclesia Venetica causa ordinandi episcopi congregavit, rectum esse credidimus, de regula ecclesiastica, quæ nobis donante domino credita est, & de districtione, cujus cura non sine culpa nostra omittetur, habita consultatione, ut quæ in prioribus patrum statutis videmus omissa, & procedente tempore licentia ex nimia prolabentis sæculi libertate præsumpta, statutis saluberrimis sanciremus. Quod in notitiam beatitudinis vestræ, quia præsentia vestra nobis necessitate faciente fraudata est, credidimus deferendum: ut si probabile duxeritis, id quoque & vestra auctoritate firmetur, & districtione servetur.

CANONES.

I.

Concil. Agath. can. 37 & Concil. Turon. mox allatum can. 7.

[c] Itaque censuimus homicidas & falsos testes a communione ecclesiastica submovendos, nisi pœnitentiæ satisfactione crimina admissa diluerint.

II.

Matth. 5.

[d] Eos quoque, qui relictis uxoribus suis, sicut in evangelio dicitur, excepta causa fornicationis, sine adulterii probatione alias duxerint, statuimus a communione similiter arcendos: ne per indulgentiam nostram prætermissa peccata alios ad licentiam erroris invitent.

III.

Pœnitentes quoque, qui susceptam publice pœnitentiam intermiserint, & ad prioris erroris consuetudinem revoluti, vitæ se sæculari conversationique reddiderint, non solum a communione dominicorum sacramentorum, sed etiam a conviviis fidelium submovendos.

IV.

Eas etiam quæ virginitatem professæ, & benedictionem fuerint per manus impositionem sub contestatione hujus propositi consecutæ, si fuerint in adulterio deprehensæ, cum adulteris ipsarum arcendas a communione censemus.

V.

Agath. 38.

[e] Clericis sine commendatitiis epistolis episcopi sui licentia non pateat evagandi; & in omni loco, ad quem sine epistolis episcopi sui, ut dictum est, venerint, a communione habeantur alieni.

VI.

Agath. 38.

[f] In monachis quoque par sententiæ forma servetur: quos si verborum increpatio non emendaverit, etiam verberibus statuimus coerceri.

VII.

Ibidem.

Servandum quoque de monachis, ne eis ad solitarias cellulas liceat a congregatione discedere, nisi forte probatis post emeritos labores, aut propter infirmitatis necessitatem [g] alperior ab abbatibus regula remittatur. Quod ita demum fiet, ut intra eadem monasterii septa manentes, tamen sub abbatis potestate separatas habere cellulas permittantur.

VIII.

Agath. can. 42.

[h] Abbatibus quoque singulis diversas cellas, aut plura monasteria habere non licet; nisi tantum propter incursum hostilitatis intra muros receptacula collocare.

IX.

Clericis, nisi ex permissu episcoporum suorum, sæcularia judicia adire non liceat. Sed si quis fortasse episcopi sui judicium cœperit habere suspectum, aut ipsi de proprietate aliqua adversus ipsum episcopum fuerit nata contentio, aliorum episcoporum audientiam, non sæcularium potestatum, debebit ambire. Aliter a communione habeatur alienus.

X.

Conc. Agath. can 39 Dist. xxxiv. c. Presb.

Episcopi quoque ab aliis episcopis ordinatos clericos, sine permissu eorum a quibus fuerint ordinati promovere ad superiorem ordinem non præsumant, ne concordiam fraternam injuria illata contaminet.

XI.

Presbyteri, diaconi, atque subdiaconi, vel deinceps quibus ducendi uxores licentia non est, etiam alienarum nuptiarum evitent convivia, nec iis cœtibus admisceantur, ubi amatoria cantantur, & turpia, aut obscœni motus corporum choris & saltibus efferuntur: ne auditus & obturus sacris mysteriis deputatus, turpium spectaculorum atque verborum contagio polluatur.

XII.

Concil. Agath. can. 40. 28. quæst. 1. Omnes deinceps.

Omnes deinceps clerici Judæorum convivia evitent, nec eos ad convivium quisquam excipiat, quia cum apud Christianos cibis communibus non utantur, indignum est atque sacrilegum eorum cibos a Christianis sumi: cum ea quæ 1. Cor. 10. apostolo permittente nos sumimus, ab illis judicentur immunda, ac sic inferiores incipiant esse clerici quam Judæi, si nos quæ ab illis apponuntur, utamur, illi a nobis oblata contemnant.

XIII.

Concil. Agath can 41 Dist. xxxv. ante omnia.

Ante omnia a clericis vitetur ebrietas, quæ omnium vitiorum fomes ac nutrix est; nec quis potest liberum corporis

poris ſui ac mentis habere judicium, cum captus vino a ſenſu probetur alienus, & proclivis ad vitium mente labefacta ducatur: ac plerumque poſſit peccatum aut crimen, dum neſcit, incurrere. Sed ignorantia talis non poteſt non ſubjacere pœnæ, quam ex voluntaria amentia manaſſe conſtiterit. Itaque eum, quem ebrium fuiſſe conſtiterit, ut ordo patitur; aut triginta dierum ſpatio a communione ſtatuimus ſubmovendum, aut corporali ſubdendum eſſe ſupplicio.

XIV.

Ivo p. 6. c. 244. Burc. II. 153. Clericus quem intra muros civitatis ſuæ manere conſtiterit, & a matutinis hymnis ſine probabili excuſatione ægritudinis inventus fuerit defuiſſe, ſeptem diebus a communione habeatur extraneus: quia miniſtrum ſacrorum eo tempore, quo non poteſt ab officio ſuo ulla honeſta neceſſitas occupare fas non eſt a ſalubri devotione ceſſare.

XV.

Rectum quoque duximus, ut vel intra provinciam noſtram ſacrorum ordo & pſallendi una ſit conſuetudo: & ſicut unam cum Trinitatis confeſſione fidem tenemus, unam & officiorum regulam teneamus: ne variata obſervatione in aliquo devotio noſtra diſcrepare credatur.

XVI.

Concil. Agath. can. 42. Diſt. xxvi. q. 5. c. aliquanti. Ac ne id fortaſſe videatur omiſſum, quod maxime fidem catholicæ religionis infeſtat, quod aliquanti clerici ſtudent auguriis, & ſub nomine fictæ religionis, quas ſanctorum ſortes vocant, divinationis ſcientiam profitentur, aut quarumcumque ſcripturarum inſpectione futura promittunt: hoc quicumque clericus detectus fuerit vel conſulere, vel docere, ab eccleſia habeatur extraneus. Incolumem coronam veſtram eccleſiæ ſuæ Deus protegat, domini fratres.

SUBSCRIPTIONES

Perpetuus epiſcopus hanc definitionem noſtram relegi & ſubſcripſi, & ea quæ a patribus noſtris, vel a nobis prius ſtatuta ſunt, cenſeo obſervanda.

Paternus epiſcopus ſubſcripſi.

Albinus epiſcopus ſubſcripſi.

Athenius epiſcopus ſubſcripſi.

Nunechius epiſcopus ſubſcripſi.

Liberalis epiſcopus ſubſcripſi.

NOTÆ JACOBI SIRMONDI, S. J.

1 *Circa annum* 465.) Quo anno celebratum ſit, nihil eſt explorati. Ut certa videtur conjectura, quam ex Namnetenſium epiſcoporum ſerie duximus, ut Turonenſi poſterius fuiſſe doceremus. Euſebii enim epiſcopi, ut antiqui omnes indices teſtantur, ſucceſſor fuit Nunechius, quem Nonnechium alii vocitant, is haud dubie, cujus nomen hoc loco inter eos qui Venetico concilio ſubſcribunt. Antea jam ergo præceſſerat Turonenſe, cui Euſebius interfuit. Accedit quod non ſolum in codice Rhemenſi, ut monuimus, verum etiam in antiquis collectionibus obſervatum eſt, cum utriuſque concilii canones proferuntur, Turonenſes Veneticis præponi. Quare videant quam nihil cauſæ habuerint, qui contra, ut præpoſtero in vulgatis editionibus conciliorum ordini ſuffragarentur, legitimum epiſcoporum Namnetenſium ordinem, Euſebium Nunechio poſtponentes, in ſuis catalogis perverterunt.

2 *Dominis beatiſſimis.*) In codice Pithœano inſcribitur, *Epiſtola epiſcoporum Armoricanæ provinciæ*: in aliis, *Canones eccleſiæ Veneticæ*. Subſcriptiones adjectæ ſunt ex codicibus Corbejenſi & Rhemenſi: ſed in Corbejenſi Perpetuus his verbis utitur: *Perpetuus epiſcopus huic definitioni acquieſcens ſubſcripſi, & ea quæ a patribus noſtris, vel a nobis prius ſtatuta ſunt*, &c. In Rhemenſi vero poſt Perpetuum reliqui alio ſubſcribunt ordine, Nunechius, Paternus, Albinus, Liberalis & Athenius.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Concilium*,) Hoc concilium licet nulla conſulum nota perſpicuum ſit, conſtat tamen circa tempora Andegavenſis & Turonenſis concilii celebratum eſſe. Qui enim huic concilio interfuerunt, ſynodicam ad Victorium Cenomanenſem & Talaſium Andegavenſem epiſcopos dederunt, qui & Turonenſi concilio interfuerunt. Cauſam habiti concilii prædicta ſynodica indicat his verbis: *Itaque quoniam nos in eccleſia Venetica cauſa ordinandi epiſcopatus congregavit*, &c. ut ſcilicet diſciplinam eccleſiaſticam, barbarorum incurſionibus in Gallia plurimum laxatam, emendent & corrigant. Quo tempore habitum. Cauſa concilii.

b *Veneticum*.) Duplex eſt Venetia. Una Lugdunenſis Galliæ, quæ Britonibus incolitur juxta Oceani Gallici litora, ut auctor eſt Plin. lib. 4. cap. 18. Strabo lib. 4. Hujus epiſcopatus Venetenſis appellatur, Turonenſi metropolitano ſubjectus. Altera eſt urbs Italiæ Hadriatico mari appoſita, multis nominibus longe clariſſima, cujus incolæ Veneti appellantur. Hos ſuam originem duxiſſe a Trojanis ſcribunt Plin. lib. 3. c. 19. Strabo lib. 4. Baron. tomo ſexto annalium, anno 452. num. 63. de Venetorum origine hæc ait. *Tradunt ex invaſione Attilæ Venetiæ occaſionem manaſſe, ut Veneti in inſulas tranſmigrarint atque Patavini occupaverint alium Rivum: iidemque neceſſitate primum impellente, poſtea vero & ratione ſuadente, ad evitandos barbarorum incurſus ibi habitare delegerint: ut paulatim creſcentibus ædificiis ampliſſima fundamenta jacta fuerint: ut divino plane nutu acciderit, ne Italia relinqueretur ſine republica, quæ olim floreniſſima, dominantium vi oppreſſa, jam cum imperio collabente prorſus extincta videretur.* Venetia duplex.

Hanc ſynodum Venetiis in Gallia celebratum fuiſſe non tantum epiſcoporum nomina, verum etiam ipſarum Venetiarum in Italia origo ea, quam ex Baronio deſcripſimus, evidentiſsime teſtatur. Quid quod neque ipſi Veneti ſuam rempublicam ultra annos mille & centum floruiſſe profiteantur, adeoque ſynodi alicujus ibidem habitæ locus eſſe non potuerit? Locus hujus concilii.

c *Ita cenſuimus*, &c.) Hic canon cum ſequentibus aliquot canonibus ad verbum recitatur infra concilio Agatenſi, canone 37. 38. & dubium non eſt, quin hinc deſumpti fuerint. Extat apud Burch. lib. 6. cap. 29. Ivonem part. 10. cap. 38. & 158. Cap. 1

d *Eos quoque qui relictis.*) Quid ſi adulteram fontem dimiſerit, licebitne innocenti marito impune ad ſecundas nuptias tranſire? Nequaquam; ſed potius, qui poſt dimiſſam adulteram, ipſa adhuc vivente aliam duxerit, mœchus eſt & adulter; non quod fornicariam dimiſerit, ſed quia aliam uxorem duxit. Si dicas, Chriſtus ait Matth. 19. *Qui dimiſerit uxorem, niſi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur.* Ergo qui ob fornicationem dimiſerit, & aliam duxerit, non mœchatur. Reſpondeo vere id inferri non poſſe; quia dimiſſa legitime, adhuc uxor manet; nam qui dimiſſam duxerit, adulterium committit. Si dicas, eum dumtaxat mœchari qui inſontem dimiſsam ducit, non vero ſi quis ream adulterii duxerit dimiſſam: Reſpondeo id plane abſurdum eſſe, omnique rationi contrarium. Ita enim ſequeretur fontem inſonte melioris eſſe conditionis. Innocenti inſocenter dimiſſæ non licebit nubere; adeoque punietur ubi nullum eſt delictum: contra vero adulteræ, quæ merito propter fidem conjugii ſemel violatam conſortio mariti carere debeat, ad ſecunda vota tranſire licebit. Quod quam ſit abſurdum, nemo non videt. Cap. 2. Vinculum matrimonii non ſolvitur per adulterium. Explicatur locus Matt. 19.

Dices ſecundo: Ad quid ergo cauſa fornicationis, ſicut Matthæi 5. & 19. ita etiam hoc canone excipitur; Reſpondeo, ut oſtendat nullo alio quam adulterii caſu licere conjugem indiſſolubili vinculo ſibi conjunctam, quoad torum & cohabitationem dimittere: nam qui uxorem non fornicariam quoad torum dimittit, facit eam mœchari.

Sed

Sed nunquid multæ sunt causæ, quibus justius quam ob adulterium uxor dimittitur? Sunt utique? Pejus enim est hæreticam aut parricidam, quam adulteram esse. Id etiam ex divo Paulo non obscure colligitur, qui 1. Corinth. cap. 7. vult, ut mulier infidelis, si cum marito fideli habitare non consentit, ejiciatur: non consentit autem quæ non vult cum marito salva religione habitare. Tali igitur casu eruendus est oculus, manusque dextera est resecanda & procul abjicienda, ut Pacianus interpretatur. Sed ne liberum esset uniculque causas dimissionis effingere, post causam fornicationis, ecclesia quasdam alias definivit. Quarum prima est, si uxor sodomitica sit, C. *maritus de adulteriis*. Secunda est, si hæretica, C. *qua sunt de divortiis*. Tertia, si maritum ad aliquod grave peccatum trahere, vel grave damnum corporis illi inferre conata fuerit. Plures referuntur a theologis & summistis; sed ad has omnes aliæ revocari possunt. Cur ergo Christus solam excepit fornicationem? Tribus, ut opinor, de causis. Prima, quod propter solam fornicationem absolute & in perpetuum uxor dimittatur; ita etiam ut si dimissa sese emendarit, maritus eam resumere non cogatur. Non enim dimittitur, ne injuriam faciat; sed quia injuriam intulit, ob quam toto vitæ tempore pœnam culpæ luere debeat. Ob alias causas ad tempus, & quidem ordinarie tamdiu dimittitur, quamdiu causæ dimissionis durant. Nam post sublatum periculum corporis aut animæ, quod ex cohabitatione alteri conjugi imminet, dimittens dimissam recipere tenetur, nisi ecclesia in pœnam criminis semel admissi aliud statuerit. Secunda causa est, quia maritus innocens dimittere potest adulteram uxorem etiam invitam & manere volentem: quia non ob correctionem, sed potius in pœnam violatæ fidei conjugalis dimittitur: aliis vero vitiis corporis aut animi obnoxiam, non diutius quam durat periculum imminens, dimittere licet. Tertia & potissima causa est, quod adulterium sit causa dimittendæ uxoris propria matrimonii, reliquæ autem causæ sint commune cujuslibet consortii relaxandi & dimittendi. Nam jure divino dimittendus est omnis vitæ consors, cujus conversatio corporis animæque saluti obest. Ad dimittendam adulteram maritus innocens extra periculum scandali nulla lege obligatur. Est enim matrimonium contractus, in quo hoc maxime naturale est, juxta regulam juris, ut qui pacta & conditiones illius, fidemque semel datam ac promissam violavit, jure suo cadat. Quod supra dixi, dimissionem conjugis adulteri esse quamdam pœnam ad vindicandam injuriam innocenti illatam, verisimum est. Nam ex instituto Christi domini factum est, Matthæi cap. 5. ut adultera, quæ in antiqua lege propter adulterium comburebatur, vel lapidibus aliisve modis e medio tollebatur, tempore legis gratiæ non moreretur, sed abrogata lege vetere duntaxat dimitteretur.

Tribus de causis Christum ob solam fornicationem uxorem dimitti posse ait.

Prima causa.

Causa 2.

Causa 3.

Dimissio est pœna adulteræ.

e *Clericis aut Monachis*.) Additæ videntur voces *aut monachis*, quæ in concilio Agathensi can. 38. item 20. quæst. 4. can. 3. non habentur. Et quidem ideo maxime, quod sequente canone hic, & utroque loco supradicto, ad monachos eadem constitutio extendatur. Can. 5.

f *In monachis quoque par sententia*.) In Concilio Agathensi & in decreto Gratiani 20. quæst. 3. can. 3. legitur: *In monachis quoque præsentis sententiæ forma servetur*. Can. 6.

g *Aspertor ab abbatibus regula permittatur*.) In decreto Gratiani canone supra allegato, sicut etiam novella 123. num. 53. apud Julianum, *abbatis licentia*, legitur & requiritur. Sed hæc vox *licentia* non tantum a duobus vetustioribus conciliorum editionibus, & duobus Vaticanis codicibus, sed etiam a duobus Gratiani exemplaribus abest. Vide notas jussu Gregorii XIII. ad can. 4. quæst. 3. caus. 20. editas. Can. 7.

h *Abbatibus quoque singulis*.) In aliquot conciliorum editionibus legitur *abbati*. Hæc omnia intelligenda esse de monachis religiose viventibus, prædicto loco annotatum est. Can. 8.

i *Licentia non est*.) In impressis codicibus Gratiani legebatur, *licentia modo non est*: quæ dictio cum neque in originali, neque in vetustis exemplaribus Gratiani, neque in Burchardo & Ivone habeatur, merito in Gratiani decreto ab ejusdem censoribus & animadversoribus expuncta est. Nam presbyteris ne quidem apud Græcos unquam uxores ducere permissum fuit. Can. 11.

CONCILIUM CAMBRICUM,

SIVE CIRCA MONTES ERIR,

APUD ORDOVICES IN CARNARVONIA,

Sive alibi ibidem celebratum.

Concilium.) Matthæus VVestmonasterien-sis, anno 465. postquam recitasset prophetias Merlini, quibus Vortigerno regi exitum denunciat, & Aurelium Ambrosium fore regem auguratur, conventus cujusdam meminit. *Nec* (inquit) *cum crastina dies illuxisset, applicuit Aurelius Ambrosius* (*e Britannia minori*) *cum fratre suo Uterpendragon, cum innumera manu armatorum. Convenerunt itaque Britones undique dispersi, & convocato regni clero, Aurelium in regem erexerunt. Sublimatus autem ecclesias ad solum usque destructas, ut potuit, reparare vacuavit. Erat largus in muneribus dandis, sedulus in divinis obsequiis*, &c.

Ex Nova Baluzii Collectione.

CONCILIUM TARRACONENSE

HABITUM ANNO CCCCLXV.

COngregatum est istud Concilium adversus Silvanum Episcopum Calaguritanum illicitas ordinationes usurpantem in provincia Tarraconensi, & ut ordinaretur sedes Barcinonensis, quæ vacabat per mortem Episcopi Nundinarii. De utroque ergo negotio ad Hilarum Papam scripserunt Ascanius provinciæ metropolitanus & ceteri Episcopi qui aderant in synodo. Extant eorum literæ supra relatæ, itemque responsoria Hilari.

CON-

(a) [1] CONCILIUM ROMANUM

XLVIII. [2] Episcoporum, sub Hilaro Papa,

Celebratum Anno Domini CDLXV.

TITULI CANONUM.

Dantur hic primum variantes ex MS. Cod. Luc. sæc. XI. signato n. 129.

I. *Canones Nicæni, vel apostolicæ sedis decreta custodiantur.*

II. *Ut bigami, aut viduæ, aut corruptæ mariti, ad ecclesiasticos gradus non accedant.*

III. *Ut pœnitentes, aut insciі literarum, sive defectu membrorum, aut decisione aliquid minus habentes, ad superiorem ordinem non accedant.*

IV. *Ut ea quæ illicite episcopus, vel decessor ejus ordinavit, ab eo qui supererit, emendentur.*

V. *Ut nullus episcopus sibi eligat successorem.*

PRÆFATIO.

* Basilisco

b FLavio * (*a*) Basilico & (*b*) Herminerico viris clarissimis consulibus, sub die decimoquinto [3] (*c*) Kalendarum Decembrium, residente viro venerabili Hilaro papa [4] in basilica sanctæ Mariæ, & [c] Maximo Taurinæ civitate provinciæ Gallicarum, [d] ingenuo; Ebredunensi, provinciæ suprascriptæ Mediolanensi [5] provinciæ suprascriptæ: Saturnino Avinionensi provinciæ suprascriptæ: Petro Portuensi, * Paulino Aquævivensi, Primo Atellano, Palladio Salpinati, Gaudentio Albigensi, Sotere Neapolitano, Tiburtio Capuano, Gaudentio Scyllaceno, Felice [6] Lucensi, Eubodio Tifernensi, Eusebio [7] Senensi, Majoriano Astensi, Justo [8] Faventino, Felice Sipontino, Concordio Barino, [9] Verano ...., Caprario Cassitano, Januario Prænestino, Constantino Aquinati, Adeodato Cumano, Prætextato Interamnino, [10] Tiberio Curium Sabinorum, Claudio [11] Puteolano, Gerontio Camerino, Adeodato Veliterno, [12] Lucifero Trium tabernarum, Crispiano Subaugustano, Romano Albanensi, Servodei Nomentano, Florentio [13] Clusino, Hilaro Amerino, Candido Tiburtino, Paulo Foronovano, Eusebio Sutrino, Apulejo Tarquinienſi, Gaudentio Antiatino, Asterio Gabinate, Projectitio Nepesino, Asterio [14] Forojulienſi, Philippo Numanate, Gudentio * [15] Vecconensi, Restituto & Octavio Afris: Residentibus etiam universis presbyteris, adstantibus quoque diaconibus, Hilarus episcopus ecclesiæ catholicæ urbis Romæ, synodo præsidens, dixit.

* Paulo

Cathalogi hujus variantes ex Codice Lucensi inferius dabo.

* Volsin vel Vulsinien.

CANONES.

I.

Quoniam religiosus, sancto Spiritu congregante, conventus hortatur, ut (*d*) quæcumque pro disciplina ecclesiastica necessaria sunt, cura diligentiore tractemus: si placet, fratres, ea quæ ad ordinationum tenorem pertinent, juxta divinæ legis præcepta & Nicænorum canonum constituta, ita adjuvante domino in omne ævum mansura solidemus, ut nulli fas sit sine status sui periculo, vel divinas constitutiones, vel apostolicæ sedis decreta temerare: quia nos, qui * potissimi sacerdotis administramus officia, talium transgressionum culpa respiciet, si in causis Dei desides fuerimus inventi: quia meminimus, quod timere debemus, qualiter comminetur dominus negligentiæ sacerdotum, siquidem reatu majore delinquit, qui potiori honore perfruitur: & graviora facit vitia peccatorum, sublimitas dignitatum.

25. quæst. 1. c. Nulli fit.

Ezech. 3. & 33.

II.

Cavendum ergo imprimis est, ne ad sacratos gradus, sicut gestis prioribus ante (*e*) præscriptum est, quisquam, qui uxorem non virginem duxit, aspiret. Repellendus est etiam quisque, qui in secun-

Dist. 34. Curandum est.

---

1 In Collectione Isidori titulus est: *Concilium Romanum sub Hilaro papa celebratum*; in collectione vero Dionysiana, quæ Mss. servatur in Bibl. Collegii Paris. Soc. Jesu: *Incipiunt regulæ Papæ Hylari*. Hoc concilium pariter edidit, ex Vaticanæ Bibl. Ms. Christianus Lupus in fine Epistolarum Cassinensium, ejus operum novissimæ editionis tom. 7. Nos ex Harduino emendatiorem damus.

2 In editione Lupi XLV. tantum Episcopi numerantur, omissis Palladio Salpinati, Romano Albanensi, & Servo Dei Nomentano. Fallitur proinde Pagius ad an. Christi 465. dum ait in exemplaribus a Labbeo & Lupo publicatis numerari tantum XLIV. Episcopos, cum in Lupi editione 45. ut diximus, recenseantur; in Labbei vero, XLVIII.

3 Lupus, & Harduinus: *sub die XVI. Kalend. Decemb.*

4 *cum episcopis numero quinquaginta*. Isidor. non appellatis nominibus. *Hard.*

5 In Collect. Dionys. *Medionensi provinciæ suprascriptæ*, prave pro *Mediolanensi*. Hard. *Medionensi* legit etiam Lupus in Cod. Vatic. Is fuit vel Eusebius, vel Gerontius. Vide Papebrochium ad tom. 7. Ss. Maii.

6 Dionys. *Lunensi*. Hard. Lupus legit, *Cumiensi*. 7 Lupus legit, *Genuensi*.

8 Dionys. *Faverino* Hard. Lupus *Faberino*. 9 Dionys. *Uranio*. Hard. ita etiam Lupus, Veranus per hæc tempora vivebat Cæsenas Episcopus alter Veranus Galliæ Narbonensis, ad quem extant Epistolæ Ss. Leonis, & Hilari Pp. 10 Dionys. *Triberio Curio-Sabinorum*. Hard.

11 Lupus legit, *Pausolano*. 12 Dionys. *Lucifero Tifernis Metauris*. Hard. Ita etiam Lupus.

13 Lupus legit, *Galesino*.

14 Lupus legit, *Foro-Clodiensi*. 15 Lupus, *Veronensi*.

(*a*) Luc. Basilisco. (*b*) Hermerico. (*c*) XVI.

(*d*) *Luc. quædam quæ.* (*e*) *proscriptum*.

secundæ uxoris nuptias contra apostolica præcepta convenit.

III.

* Pœnitentes præmittuntur in c. Justelli quemadmodum & in decr. Gratiani. Dist. 55. cap. Pœnitentes vel inscii. ² ex pœnitentes sunt.

* Inscii quoque literarum, nec non & aliqua membrorum damna perpessi, & hi qui * ex pœnitentibus sunt, ad sacros ordines aspirare non audeant. Quisquis talium consecrator extiterit, factum suum (*a*) dissolvet.

IV.

Sed & quod quis commisit illicite, aut a decessoribus suis invenit admissum, si proprium periculum vult vitare, damnabit: nos enim in nullo volumus severitatem ultionis exercere. Sed qui in causis Dei vel contumacia, vel in aliquo excessu deliquerit, aut ipse quod perperam fecit, abolere noluerit: in se, quidquid in * alium non * resecarit, inveniet. Quod ut deinceps possit tenacius custodiri, si placet, sententias, causas & subscriptiones proprias omnes * (*b*) commendate, ut synodali judicio * auditus claudatur * illicitis.

* alio * resecuerit

* commodate * aditum * illicitus.

Ab universis episcopis & presbyteris acclamatum est: Exaudi Christe, Hilaro vita: dictum est ¹ sexies. Hæc & confirmamus, & hæc docemus; dictum est octies. Hæc tenenda sunt, hæc servanda sunt: dictum est quinquies. Doctrinæ vestræ gratias agimus: dictum est decies. Ista ut in perpetuum serventur, rogamus: dictum est quindecies. Ista per (*c*) sanctum Petrum, ut in perpetuum (*d*) serventur, optamus: dictum est octies. Hæc præsumptio nunquam fiat: dictum est decies. Qui hæc violaverit, in se inveniet: dictum est septies. Et facto silentio, Hilarus episcopus dixit.

V.

Præterea fratres, nova & inaudita (sicut ad nos missis de Hispaniis epistolis, sub certa relatione pervenit) in quibusdam locis perversitatum semina subinde nascuntur. Denique nonnulli episcopatum, qui (*e*) non nisi meritis præcedentibus datur, non divinum munus, sed hæreditarium putant esse compendium: & credunt, sicut res caducas atque mortales, ita sacerdotium, velut (*f*) * ² legali aut testamentario jure, posse dimiti. Nam plerique sacerdotes in mortis confinio constituti, in locum suum feruntur alios designatis nominibus subrogare: ut scilicet non legitima expectetur electio, sed defuncti gratificatio pro populi * habeatur assensu. Quod quam grave sit, æstimate. Atque ideo, si placet, etiam hanc licentiam generaliter de ecclesiis auferamus, ne (quod turpe dictu est) homini quisquam putet deberi, quod Dei est.

* legatorio jure c. Just. & qu. 1. c. Plerique sacerdotes.

* præbeatur

Ut, autem quod ad nos * prolatum est, ad vestram etiam possit pervenire notitiam, Hispanorum fratrum & coepiscoporum nostrorum scripta legantur. Paulus notarius recitavit.

* perlatum

(*g*) Additur in ms. Justelli: Et statutum est ne quid ultra hujusmodi a sacerdotibus præsumatur.

EPISTOLA I TARRACONENSIUM EPISCOPORUM AD HILARUM, in concilio Rom. lecta.

*Rogant ut Hilarus papa Irenæum episcopum, quem Nundinarius episcopus de ecclesia benemeritus testamento suo in * Tarraconensi ecclesia successorem designavit, confirmet, deque Silvani episcopi facto sententiam suam rescribat.*

* Barcinonensi

Beatissimo, & apostolica reverentia a nobis in Christo colendo papæ Hilaro, Ascanius & universi episcopi Tarraconensis provinciæ.

QUam curam * apostolatus vester de provinciarum suarum sacerdotibus gerat, filio nostro illustri Vincentio, duce provinciæ nostræ, referente, cognovimus: cujus impulsu votum nostrum in ausum scribendi prona devotione surrexit. Ergo provinciali (*h*) literario sermone debita coronæ vestræ obsequia deferentes, his quæsumus, ut dignatione, qua cæteros, etiam humilitatem nostram in orationibus vestris in mente habere dignemini, beatissime & apostolica reverentia in Christo a nobis colende pater, illud specialius deprecantes, ut factum nostrum, quod tam voto pene omnis provinciæ, quam exemplo vetustatis in notitiam vestram defertur, perpensis assertionibus roborare dignemini.

* Prius jam edita est pag. 925. verum absq; interlocutionibus, quas hic Italico caractere distinximus.

*Et cum * (*i*) legeret, ab universis episcopis & presbyteris acclamatum est: Exaudi Christe, Hilaro vita: dictum est decies. Hæc præsumptio nunquam fiat: dictum est sexies. Quæ Dei sunt, ab homine dari non possunt: dictum est sexies. Per (*k*) dominum Petrum rogamus, ut in perpetuum serventur: dictum est (*l*) sexies. Hæc ut reserventur, rogamus. Hilarus episcopus dixit: Lege. Paulus notarius recitavit:* Episcopus Barcinonensium civitatis sanctus Nundinarius sortem explevit conditionis humanæ. Hic episcopo venerabili fratri nostro Irenæo, quem ipse antea in diœcesi sua nobis volentibus constituerat, derelinquens ei quod potuit habere paupertas, supremæ voluntatis arbitrio, in locum suum ut substitueretur, optavit: sed defuncti judicium in ejus meritum non vacillat. *Et cum * legeret, Probus episcopus e consessu surgens, dixit: Illud licuit, hoc non licuit. Successores Deus dat. Auctoritate vestra resistite huic rei*

* legeretur, Acclamationes patrum interpositæ

* legeretur, Interlocutiones patrum.

1 Dionys. *quater*. Hard. 2 Lupus & Harduinus, *legati aut testamenti jure*.
(*a*) *ipsa dissolvat*. (*b*) *commodate*.
(*c*) *Domnum*. (*d*) *in Deo serventur*. (*e*) *non sine*. (*f*) *legati aut testamenti jure*.
(*g*) additamentum Cod. Justelli deest.
(*h*) *literalium*. (*i*) *legeretur*. (*k*) *domnum*. (*l*) *quinquies*.

ret per apoſtolatum veſtrum. Hilarus epiſcopus dixit: Percurre quæ cœperas. Paulus notarius recitavit: Siquidem omnis clerus & plebs ejuſdem civitatis, & optimi & plurimi provinciales, ut idem (*a*) ejus locum obſervaret, a nobis ſperaverunt, dato conſenſu. Nos cogitantes defuncti judicium, & probantes ejus vitam, & eorum nobilitatem atque multitudinem, qui petebant, ſimul & utilitatem eccleſiæ memoratæ, optimum duximus, ut tanto ſacerdoti, qui ad divina migraverat, non minoris meritis ſubſtitueretur antiſtes, præſertim cum eccleſia illius, (*b*) municipii in qua ante fuerat ordinatus, ſemper hujus civitatis eccleſiæ fuiſſe diœceſis conſtet. Ergo ſuppliciter precamur apoſtolatum veſtrum, ut humilitatis noſtræ (*c*) decretum, quod juſte a nobis videtur factum, veſtra auctoritate firmetis. Jamdudum ſane queſti fueramus literis noſtris de præſumptione Silvani epiſcopi, & miramur, quod nulla apoſtolatus veſtri reſponſa ſuſcepimus. Nunc hæc eadem ſuggerentes, petimus, ut quid ſuper his rebus obſervandum ſit, apoſtolicis ſermonibus nos dignemini informare. Et ne forſitan per negligentiam portitoris, aut per longinqui itineris difficultatem, humilitatis noſtræ ad vos ſcripta non potuerint ex hoc negotio pervenire, etiam ſuggeſtionem noſtram maluimus iterare. *Et ſubſcriptio:* Orantem pro nobis ſanctum apoſtolatum veſtrum jugi ævo divina conſervet æternitas nobis omnibus & eccleſiæ ſuæ, domine * vere noſter & apoſtolice papa. *Hilarus epiſcopus dixit: Alia epiſtola recitetur. Paulus notarius recitavit.*

* venerande

Interlocutio Hilari.

EPISTOLA II. TARRACONENSIUM EPISCOPORUM AD HILARUM PAPAM, in concilio recitata.

Domino beatiſſimo, & apoſtolica reverentia a nobis in Chriſto colendo papæ Hilaro, Aſcanius epiſcopus & univerſi epiſcopi Tarraconenſis provinciæ.

ETſi nulla * extaret neceſſitas eccleſiaſticæ diſciplinæ expetendum revera nobis fuerat: *&c. uſque ad finem, ut ſupra inter epiſtolas Hilari.*

* dictaret

Ab univerſis epiſcopis & presbyteris acclamatum eſt: Ut hæc emendentur, rogamus: dictum eſt ſexies. Ut hæc * recidantur, rogamus: dictum eſt ſepties: Ut diſciplina ſervetur, rogamus: dictum eſt octies. Ut antiquitas ſervetur rogamus: dictum eſt quinquies. Ut canones cuſtodiantur, rogamus: dictum eſt ſepties. Ut in præſumptoribus vindicetur, rogamus: dictum eſt ſepties. Ordinatio apoſtolica illibata ſervetur: dictum eſt octies. Exaudi Chriſte, Hilaro vita: dictum eſt quinquies. Dignus papa, dignus doctor: dictum eſt octies. Hilarus epiſcopus dixit: Acceptis quæ recitata ſunt, de omnibus nunc fratres ſpeciales ſententias, Deo vobis inſpirante, depromite. Maximus epiſcopus eccleſiæ (*d*) Taurinatis dixit: In cuſtodiendis omnibus, quæ ad * ſacras ordinationes pertinent, diſciplinis, melius ſententiæ meæ profeſſione *(*e*) denuntio, nihil a me unquam eorum quæ prohibita ſunt, eſſe faciendum. De reliquis cenſeo, ut quiſquis talia fecerit, aut detecta in eccleſiis reſecare noluerit, ſe graves cauſas in apoſtolicæ ſedis judicio redditurum, in quo illi neceſſe erit ſubire ſententiam. Ingenuus epiſcopus Ebredunenſis dixit: Mihi quoque eadem de omnibus partibus ſententia eſt, qua me * ipſe conſtringo, ne quid a me unquam de his quæ ſunt interdicta tentetur: quia novi ſtatum & profeſſionem meam. De ceteris etiam cenſeo, ut quiſquis ſtatutorum tranſgreſſor extiterit, ſciat ſe eccleſiaſticæ regulæ laqueis innodari, & reatum apoſtolicæ ſedis incurrere. * Paulus epiſcopus Aquævivæ dixit. Ego quoque ſimili me lege conſtringo, & de ceteris qui tranſgreſſores fuerint pariter cenſeo, ne eis ſine periculo ſui quidquam tale tentare liceat, quod merito debeat vindicari. Primus epiſcopus eccleſiæ Atellanæ dixit: Hoc & ego cenſeo obſervandum. Palladius epiſcopus eccleſiæ Salpinatis dixit. Nihil me contra diſciplinam eccleſiaſticam, vel ſtatuta ſanctorum canonum facturum eſſe polliceor. Tiberius epiſcopus eccleſiæ Sabinenſis dixit: Profiteor me ſtatuta ſedis apoſtolicæ in omnibus cuſtodire: & ſi in eccleſia mea clericorum aliquem contra præcepta ſanctorum canonum deprehendero aut mulierem duxiſſe, aut duas * habere uxores, ab eccleſiaſtico officio ſeparari. Ab univerſis epiſcopis dictum eſt: Sententias fratrum omnes ſequimur, omnes confirmamus, & obſervandas eſſe decernimus Exaudi Chriſte, Hilaro vita: dictum eſt ſexies. Quæ male admiſſa ſunt, per te corrigantur: dictum eſt octies. Quod non licet, non fiat: dictum eſt octies. Hilarus epiſcopus eccleſiæ urbis Romæ, ſynodo præſidens, dixit: Quoniam præſentis definitionis formam, quæ ſecundum ſanctorum eſt ſtatuta ſententiam, in omnium eccleſiarum notitiam pervenire decernimus, ne cuiquam pro ſui poſſit ignoratione licere, quod non licet, edere geſta notariorum ſolicitudo curabit.

* recidentur

* ſacræ ordinationis pertinent diſciplinam.

* definio

* Ipſum

* Paulinus

* habuiſſe

AD

(*a*) *in ejus.* (*b*) *municipium eccleſiæ.* (*c*) Deeſt *decretum.*
(*d*) *Tauritanis*, & ſic ſemper. (*e*) *divincio.*

AD CONCILIUM ROMANUM
AB HILARO PAPA ANNO CDLXV. CELEBRATUM

CORRECTIO.

ex Suppl. Manſi T. I. pag. 338.

COncilii Romani ſub Hilaro papa acta paſſim in editis & MSS. codicibus eadem paucis variatis, occurrunt. Sed eorum qui concilio interfuerunt epiſcoporum catalogus, nec ubique idem, nec alicubi integer ſaltem in editis, legitur. Probus enim epiſcopus, cujus nomen apparet in actis, in ſerie epiſcoporum fruſtra quæritur. Quare cum in actis ſedes cui præfuit minime deſignetur, nonniſi per conjecturam eruditi quidam ſuſpicati ſunt Probum hunc Canuſinum eſſe epiſcopum, cujus ætas cum concilio iſto congruit. Gratum proinde fore eruditis cenſui, ſi & ipſe pariter quem nactus ſum in MS. codice Lucenſi ſæculi, ut arbitror, XI. catalogum deprompſerim, quem in multis ab editis diſcrepantem reperi, &, ſin minus forte in aliis, in eo ſaltem illis integrior eſt, quod Probum Canuſinum in ſeriem referat. Præterea quid eſt illud *Ingenuo Ebredunenſi provinciæ ſupraſcriptæ. Mediolanenſi provinciæ ſupraſcriptæ.* & illud, *Saturnino Avenionenſi provinciæ ſupraſcriptæ*, quod in editis legitur? Quantas ambages, Deus bone, Deeſſe hic nomen archiepiſcopi Mediolanenſis poſt Ebredunenſem inferendi, cenſent quidam. Sed tunc qui conſequitur epiſcopus Avenionenſis provinciæ Mediolanenſi accenſendus eſſet. Quod inter abſurda eſt abſurdiſſimum. Melius igitur in noſtro codice hæc omnia deſunt. Luxatio tandem, quæ eſt in editis, in noſtro tollitur. Hoc ergo codicum ut melius ſentiatur diſcrimen editum catalogum e regione Lucenſis adjungo.

Denique Chriſtiani Lupi catalogum alterum ex codicibus Vaticanis erutum in mea hac editione integrum appono, ut e tribus mendoſis unus emaculatior ab eruditis Lectoribus conficiatur.

MS. Lucenſe	Editi.	MS. Vaticanum *ex Lupo oper. to. VII. pag. 386.*
Fl. Baſiliſco & Ermerico VV. Cll. Coſſ. ſub die XVI. Kal. Decembris. Præſidente viro venerabili Hilaro papa in baſilica S. Mariæ.	Fl. Baſiliſco & Herminerico viris clariſſimis conſulibus, ſub die decimo quinto Kalendarum Decembrium Reſidente viro venerabili Hilaro papa in baſilica S. Mariæ.	Flavio Baſiliſco & Hermenrico Viris Clariſſimis ſub die XVI. Kal. Decembris. Reſidente viro venerabili papa Hilaro in baſilica S. Mariæ.
Et Maximo Tauritanorum-civitatum provinciæ Galliarum,	Et Maximo Taurinæ civitate provinciæ Galliarum.	Et Maximo Taurinium civitatum provinciæ Galliarum.
Ingenio Ebridonenſi	Ingenuo Ebredunenſi provinciæ ſupraſcriptæ.	Ingenuo Ebredunenſi provinciæ Ss.
Hic ſpatium vacuum unius verſus in codice cernitur.	Mediolanenſi provinciæ ſupraſcriptæ.	Medionenſi provinciæ Ss.
Saturnino Abilionenſi	Saturnino Avenionenſi provinciæ ſupraſcriptæ.	Saturnino Avenionenſi provinciæ Ss.
Petro Portuenſi,	Petro Portuenſi,	Petro Portuenſi.
Paulino Aquæbienſi.	Paulino Aquævivenſi,	Paulino Aquæbienſi,
Primo Atellano,	Primo Atellano,	Primo Atellano,
Palladio Salpinati,	Palladio Salpinati,	*Deeſt.*
Gaudentio Abicienſi,	Gaudentio Albingenſi,	Gennadio Abicienſi,
Sothere Neapolitano,	Sothere Neapolitano,	Sotnere Neapolitano,
Tiburtio Capuano,	Tiburtio Capuano.	Tiburtio Capuano,
Probo Canuſino,	*Deeſt.*	*Deeſt.*
Gaudentio Sillateno,	Gaudentio Scyllaceno,	Cademio Scillateno,
Felice Lunenſi,	Felice Lucenſi,	Felice Cumienſi,
Eubodio Triſenenſe,	Eubodio Trifernenſi,	Eubodio Trifanenſi,
Euſebio Senienſi,	Euſebio Senenſi,	Euſebio Genuenſi,
Majoriano Aſtenſi,	Majoriano Aſtenſi,	Majorano Aſtenſi,
Juſto Faverino.	Juſto Faventino,	Juſto Faberino,
Felice Sepontino,	Felice Sipontino,	Felice Sipontino,
Concordio Barino,	Concordio Barino,	Concordio Barino,
Surano,	Verano,	Uranio,
Caprario,	Caprario Caſſitano,	Caprario Caſitano,
Januario,	Januario Prænestino,	Januario Prænestino,
Cuſitani,	*Deeſt.*	*Deeſt.*
Aſſeſentino,	*Deeſt.*	*Deeſt.*
Conſtantio Aquinati,	Conſtantino Aquinati,	Conſtantio Aquinate,
Pro-	Præ-	Præ-

Adeodato Cumano,	Adeodato Cumano,	Adeodato Cumano,
Proteſtato Internaniam,	Præteſtato Interamnino	Prætextato Interamnano,
Triberio Curiſabinorum,	Tiberio Curium Sabinorum,	Triberio Curium Sabinorum,
Claudio Pauſulano,	Claudio Puteolano,	Claudio Pauſolano,
Gerontio Camerino,	Gerontio Camerino,	Geruntio Camerino,
Adeodato Beliterno,	Adeodato Veliterno,	Adeodato Veliterno,
Lucifero Tiſernis Metauri,	Lucifero Trium Tabernarum	Lucifero Tifernis Metauri,
Chriſpiano Subaugeſtano,	Criſpiano Subauguſtano,	Criſpiano Sub Auguſtano,
Romano Albonenſi,	Romano Albanenſi,	*Deeſt*,
Servodei Numentano,	Servodei Nomentano,	*Deeſt*.
Florentio Taleſino,	Florentio Cluſino,	Florentio Galeſino,
Hilario Amerino,	Hilario Amerino,	Hilario Amerino,
Candido Tiburtino,	Candido Tiburtino,	Candido Tiburtino,
Paulo Fornovano,	Paulo Fornovano,	Paulo Foro-Novano,
Euſebio Sutrino,	Euſebio Sutrino,	Euſebio Sutrino,
Epuleogo Tarquinienſi,	Apulejo Tarquinienſi,	Apulegio Tarquinienſi,
Gaudentio Anteatino,	Gaudentio Antiatino,	Gaudentio Anteatino,
Provectitio Davinati,	Aſtario Gabinate,	Aſterio Cabinate,
Aſterio Nepeſino,	Projectitio Nepeſino,	Projectitio Nepeſino,
Philippo Forocludienſi,	Aſterio Forojulienſi,	Aſterio Foro-Aodienſi,
Gaudentio Numanati,	Philippo Numanate,	Philippo Numanate,
Reſtituto Veconenſi,	Gaudentio Vecconenſi,	Gaudentio Veronenſi,
Octavio Afris,	Reſtituto & Octavio Afris,	Reſtituto & Octavio Afris,

EPISTOLA SYNODALIS HILARI PAPÆ AD ASCANIUM ET RELIQUOS Tarraconenſis provinciæ epiſcopos.

POſtquam litteras veſtræ dilectionis accepimus, *&c. Excuſa eſt ſupra inter epiſtolas Hilari.*

NOTÆ SEVERINI BINII.

Cauſa concilii.

a *Concilium.*) Qua occaſione, quave de cauſa hoc concilium Romæ celebratum ſit, indicat Hilarus papa epiſtola octava his verbis, *Præſidente fratrum numeroſo concilio, ex diverſis provinciis ad diem natalis noſtri in honorem beati Petri apoſtoli per Dei gratiam congregato*, &c. & epiſt. 1. *Lectis in conventu fratrum, quos natalis mei feſtivitas congregarat, literis veſtris, quæ de ordinandis epiſcopis ſecundum ſtatuta canonum vel prædeceſſorum meorum decreta ſunt, diſcerés.* Unde

Acta concilii

patet, quod cum ad celebrandum diem creati pontificis Hilari 48. e iſcopi Romam conveniſſent, ex Hiſpania diverſæ epiſtolæ Tarraconenſium epiſcoporum allatæ ſunt: quarum prima Silvanum de ordinatione perperam facta denuntiavit: altera Irenæum, quem ſibi Nundinarius jam moriturus ſucceſſorem deſignaverat, confirmari petivit. Itaque poſtquam in nomine Sancti Spiritus congregati tria decreta ad rectam ordinandorum clericorum diſpoſitionem ſpectantia, conſtituta, omniumque acclamationibus approbata edidiſſent, conſultationes duæ, quas per duas literas epiſcopus Tarraconenſis ex Hiſpania miſerat, in medium allatæ ſunt. Recitata eſt utraque epiſtola. Priore loco illa quæ poſterius ſcripta fuerat; Nundinarii Barcinonenſis epiſcopi, & ejus ſucceſſoris Irenæi, cauſam continebat.

Poſteriore loco illa quæ de Silvano Calaguritano epiſcopo querelam injuſtæ ordinationis habebat. Quid in utroque negotio definitum ſit, acta declarant. In hac eadem ſynodo ab Hilaro papa ad ædificationem univerſalis eccleſiæ conſtitutionem editam fuiſſe refert Anaſtaſius in vita Hilari his verbis. *Fecit conſtitutum de eccleſia in baſilica ad ſanctam Mariam, conſulatu Baſiliſci & * Hunnerici, decimo ſexto Kalendas Decembris.* * *Hermenerici* Hilarus papa epiſtola 1. ſynodica fatetur, pro Silvano epiſcopo quædam producta fuiſſe, quæ ad evitandum ſchiſma eccleſiæ Hiſpanicæ, pontificem ad diſpenſandum cum eodem Silvano commoverent. Quæ cum in actis hujus concilii deſiderentur, ea mutila & non integra eſſe, evidentiſsimo argumento convincitur. Hæc ſynodus uno menſe & duodecim diebus duraſſe videtur. Conſtat enim in principio actorum eam 15. Kalendas Decembris inchoatam, tertio Kalendas Januarias quando ſynodica ad Tarraconenſes reddita eſt, abſolutam fuiſſe.

Acta concil. mutila ſun

b *Flavio Baſiliſco*, &c.) Anno nimirum Chriſti 465. qui eſt Hilari pontificis quintus, & Leonis imperatoris nonus.

Tempus co cilli.

c *Maximo Taurinenſi.*) Moris erat antiquiſsimi, ut poſt patriarchas in ſynodali conſeſſu, inter ſimplices epiſcopos primum locum ſibi vendicaret is qui in epiſcopatu plures annos egerat, quantumvis dignitate inferior fuiſſet. Eodem jure accidit hic, ut Maximus Taurinenſi epiſcopus, Mediolanenſi prærogativa ſedis inferior, poſt Romanum pontificem primo loco ponatur. Hunc plurimos annos in epiſcopatu egiſſe, ex eo poteris intelligere, quod de illo agens Gennadius de viris illuſtribus cap. 40. tradit eum vixiſſe ſub Honorio & Theodoſio juniore; quodque concilio Mediolanenſi anno 451. ſub Leone habito interfuerit & ſubſcripſerit.

Conſeſſus quis.

Maximus Taurinenſis epiſcopus.

d *Ingenuo.*) Hic eſt ille Ebredunenſis epiſcopus, Alpium maritimarum metropolitanus, qui de invaſis ſuæ diœceſeos juribus apud Hilarum pontificem conqueſtus, cauſæ illius cognitionem Leontio delegari impetravit. Vide quæ ſupra dixi in notis epiſt. 4. Hilari ad Leontium, verbo *epiſtola*.

Ingenuus epiſcopus quis.

e *Epiſtola Tarraconenſium.*) Hæ ſunt illæ epiſtolæ duæ, quas Tarraconenſes ad Hilarum pontificem tranſmiſerunt, quibus dum legerentur in concilio, patres ſuas ſententias & acclamationes majoribus typis excuſas interpoſuerunt. Notas harum epiſtolarum cum notis ſynodicæ require ſupra.

VITA EPISTOLÆ, ET DECRETA SIMPLICII PAPÆ.

Ex Libro Pontificali.

[a] SImplicius natione Tiburtinus, ex patre Castino [b] sedit annos quindecim, mensem unum, dies septem. Hic dedicavit basilicam S. Stephani in Cælio monte in urbe Roma, & [c] basilicam beati apostoli Andreæ juxta basilicam sanctæ Mariæ, & aliam basilicam S. Stephani juxta basilicam sancti Laurentii, & aliam basilicam intra urbem Romam juxta palatium Licinianum, beatæ martyris Bibianæ, ubi corpus ejus requiescit. Hic [d] constituit ad sanctum Petrum apostolum, & ad sanctum Paulum apostolum, & ad sanctum Laurentium martyrem, hebdomadas ut presbyteri manerent ibi propter pœnitentes & baptismum, [e] * regionem tertiam ad sanctum Laurentium, regionem primam ad sanctum Paulum, regionem sextam vel septimam ad sanctum Petrum. [f] Sub hujus episcopatu venit relatio de Græcia ab Acacio Constantinopolitano episcopo, & affirmavit Petrum Alexandrinæ urbis Eutychianistam hæreticum, facta petitione ab Acacio episcopo, chirographo ejus constructa. Eodem tempore fuit ecclesia (*a*) prima, hoc est, sedis apostolicæ executrix. Tunc Simplicius præsul hoc audiens, damnavit Petrum Alexandrinum, de quo Acacius innumerabilia crimina affirmabat: ita tamen, ut pœnitentiæ reservaret tempus. Eodem tempore rescripsit Timotheus catholicus, & Acacius, dicentes, quod etiam in morte Proteri catholici Petrus esset permixtus. Tunc archiepiscopus Simplicius dissimulans, nunquam rescripsit Acacio; sed damnavit Petrum, expectans tempus pœnitentiæ. Hic fecit in ecclesia Romana scyphum aureum, pensantem libras 5. cantharos argenteos ad beatum Petrum 16. pensantes singulos lib. 12. Hic fecit ordinationes in urbe Roma tres per mensem Decembrem & Februarium, presbyteros quinquaginta octo, diacones undecim, episcopos per diversa loca numero (*b*) * triginta sex. Hic sepultus est in basilica beati Petri apostoli, VI. Nonas Martii, & [g] cessavit episcopatus dies (*c*) 6.

* de regione prima

* 82.

Notæ Severini Binii.

a *Simplicius.*) Cum post obitum Hilari decem diebus sedes vacasset, anno Christi 467. qui est Leonis imperatoris orientalis 11. vigesimo die Septembris creatus est pontifex Simplicius Tiburtinus Castini filius. Hujus temporibus totus ferme Christianus orbis sub hæreticorum principum dominio constitutus fuit, nullusque penitus rex catholicus alicui saltem exiguæ provinciæ dominabatur. Etenim post Anthemium, Olybrium, Glycerium & Augustulum occidentis imperatores occisos vel relegatos, Odoacer Erulorum rex Arianus juxta vaticinium sancti Severini, Noricorum & vicinarum gentium apostoli miraculis clarissimi. Italiam totumque occidentale imperium suo dominio subjecit, tirulique imperatoris purpura & regalibus indumentis abrectis, regio tantum nomine usurpato, deinceps tenuit. Gallias cum Hispania Ariani Gothi obtinuerunt. Dirus catholicorum persecutor Arianus & tyrannus Genfericus universæ Africæ imperavit. In oriente post obitum Leonis, Zeno imperator Eutychianus simulata perfidia acerbissimum se ecclesiæ impugnatorem præbuit. Petrum Fullonem Acœmetarum monachum, & Timotheum Ælurum sacrilegum Alexandrinæ ecclesiæ invasorem, quos ob hæresim & seditionem Leo imperator justissimo judicio in exilium relegarat, Zeno imperator impius non tantum ab exilio revocavit, verum etiam Martyrio Antiocheno, & Timotheo Alexandrino, præsulibus sanctissimis & catholicis inde ejectis, monachos sacrilegos & apostatas iisdem, non sine magno totius ecclesiæ periculo ac dispendio, subrogavit. Ad hæc non parum perturbationis addidit Acacii Constantinopolitani violenta ambitio, qua conatus est diu desideratam sedis Constantinopolitanæ prærogativam per imperatorem a Simplicio extorquere, quam sub prædecessoribus pontificibus duobus aliquoties frustra expetiverat. Inter has maris procellas ventorumque turbulentas agitationes, barbaricos inter furores & Arianorum procaciam cum potentia conjunctam, deploratissimis hisce temporibus, Simplicius pontifex, omnium Christianorum principum præsidio destitutus, eadem auctoritate & libertate, qua semper antea prædecessores, in cathedra Petri consedit. Ambitionis præsulis Acacii, teste Gelasio epistola undecima ad episcopos Dardaniæ, restitit: Timotheum Ælurum sed Alexandrina ejecit: imperatori Zenoni concilium universale exigenti contradixit, eumque post editam fidei confessionem in communionem ecclesiæ recepit, ea lege, ut se catholicæ fidei defensorem præberet, Fullonemque impiissimum Antiochenæ sedis detentorem urbe & episcopatu ejiceret. De rebus Alexandrinis, prout ipse pro sua universorum solicitudine petierat, ab Acacio per literas certior redditur: nimirum, quod Timotheus Ælurus Alexandrinæ ecclesiæ invasor sibiipsi mortem hausto veneno intulisset, & Timotheus catholicus in sedem, unde ejectus fuerat, restitutus esset. Cum ex Alexandrinæ ecclesiæ legatis (quos Timotheus episcopus Romam miserat ad postulandam veniam, ob id quod Eutychianorum timore perterritus Dioscorum ad altare nominasset) Simplicius pontifex intellexisset, Petrum Moggum Alexandrinæ sedis quondam invasorem, postquam inde ejectus fuisset, in civitate latere, ibique multos seducere, mandavit Acacio, ut ejusdem Moggi relegationem apud imperatorem urgeat, Missum ad se libellum pœnitentiæ eorum qui a fide catholica per Eutychianos principes & antistites seducti fuerant, approbat, iisque absolutionem ab hæresi soli apostolicæ sedi reservatam paterno affectu impendit. Unde quid aliquid colligas, nisi quod Simplicius pontifex eam cathedram occuparit, quæ auctore Deo altissimo supra firmam petram ita est ædificata, ut adversus eam nulla hominum inferorumque potentia prævalere possit? Quas turbas invasores duarum sedium patriarchalium Petrus Cnapheus, Timotheus Ælurus & Petrus Moggus in ecclesia concitarint, ex notis epistolarum Simplicii patebit, Zeno imperator qua ratione imperium adeptus, postque Basilisci tyrannidem restitutus, qualisve in Deum & religionem fuerit, ibidem dicetur. Memorabile est, quod hoc tempore accidisse refert Nicephorus lib. 15. cap. 12. nimirum duobus episcopis concertantibus, uno Ariano, altero catholico, Arianum a catholico provocatum esse ad testimonium per ignem; recusante Ariano, catholicum per ignem illæsum transisse, & ex igne disputasse.

Simplicius quando pontifex creatus.

Zeno imperator persequitur ecclesiam in occidente.

Simplicius quid egerit.

Romana ecclesia a Deo gubernatur.

Memorabile aliquid refertur

b *Se-*

(*a*) *hoc est prima sedes apostolica executrix.* (*b*) LXXVIII. (*c*) VII.

Quamdiu sederit

b *Sedit annos quindecim, mensem unum & dies septem.*) Annis quindecim, mensibus quinque & diebus decem sedisse, initium pontificatus & obitus Simplicii ostendunt. Principio enim mensis Martii, anno domini 483. defunctum esse, constat ex epistola Felicis successoris ejusdem.

Basilica S. Andreæ.

c *Basilicam beati apostoli Andreæ.*) Hæc basilica in monte Esquilino olim erecta, hoc tempore penitus diruta jacet. Apud Platinam unum ejusdem monumentum conservatum extat his verbis: *Hoc autem in templo hæc carmina legisse memini musivo opere descripta*

Hæc tibi mens valide decrevit prædia Christo.
Cui testator opes detulit ille suas.
Simpliciusque papa sacris cælestibus aptans,
Effecit vere munera esse tui.
Ne quod apostolici deessent limina nobis,
Martyris Andreæ nomina composuit.
Utitur hæc heres titulis ecclesia justis,
Succedensque domo mystica jura locat.
Plebs devota veni, perque hæc commercia disce,
Terrena censu regna superna peti. Hæc ex Platina.

Hebdomadarii pœnitentiarii qui.

d *Constituit hebdomadas, ut presbyteri manerent ibi propter pœnitentes & baptismum*, &c.) Constituit ut propter ingruentem populum, presbyteri per vices hebdomadales in designatis ecclesiis præstolentur, semperque ad confessiones peccatorum audiendas, & ad reliqua sacramenta pro necessitate fidelium dispensanda parati adsint. Qui hoc munus peragebant, dicti sunt hebdomadarii, ideo quod alii aliis per vices succederent. Unde manifestum est, sacramentalem peccatorum confessionem a Christo domino institutam, anterioribus sæculis huc usque frequentatam fuisse. Quod novantes nostri temporis ajunt, Nectarium Constantinopolitanum episcopum cum presbytero pœnitentiario, ejusve munere & officio, sacramentalem peccatorum confessionem sustulisse, ridiculum est. Nihil enim ad substantialem usum hujus sacramenti pertinens Nectarius sustulit, sed tantum vel abstulit, vel moderatus est illum ritum, quo publica peccata per libellum confessionis pœnitentiam presbytero oblaturi recensebantur, atque ab eodem illa quæ majus scandalum generabant, publice recitabantur, prout ille pro sua prudentia necessarium esse judicabat. Quoniam igitur hujus occasione scandalum illud, quod de diacono & muliere quadam referunt Socrates & Sozomenus, obortum fuerat, hanc consuetudinem & ritum publicæ pœnitentiæ Nectarius sustulit. Et quoad hoc, eum multi alii episcopi fortasse imitati sunt: quamvis non defuerint, qui graviter tulerunt, antiquam illam & honestam consuetudinem, & ad frænandos peccatores utilissimam, abrogatam esse. Poterat enim hac in re pro diversitate locorum & temporum esse diversitas judiciorum absque errore. Quocirca cum Socrates libro quinto, cap. decimonono, & Sozomenus libro sexto, capite decimosexto, referunt, *unumquemque relictum esse consilio animi sui*, &c. si illud Socrates Novatianus hostisque pœnitentiæ, & Sozomenus, teste Gregorio libro sexto, epistola 195 frequenter mentiri solitus, malitiose non addiderunt, exponendum est id factum fuisse, non ad excludendam confessionem, sed publicam illam satisfactionem & consultationem presbyteri pœnitentiarii: atque hoc modo uniuscujusque libertati relictum fuisse, ut confiteretur cui vellet sacerdoti jurisdictionem habenti, & juxta illius præscriptum peracta pœnitentia ad sacra mysteria accederet. Ita Bellarminus lib. 3. de pœnitentia cap. 14. Suarez tom. 4. disp. 17. sect. 2. num. 30. & sequentibus. Illustrissimus cardinalis Baronius tom. 1. anno domini 56. totam hanc historiam, quasi a Socrate Novatiano, & Sozomeno mendace conficta sit, omnino fere rejicere videtur. Quod cum citra difficultates graviores sustineri non possit, placet magis id quod supra dixi. Vide notas concilii Laodiceni.

em pœnitentiæ ritum Nectarius Const. abrogarit.

Socrates exponitur.

Cur quatuor tantum pœnitentiarii constituti.

e *Regionem.*) Ex septem regionibus urbis, Eruli qui ecclesiæ catholicæ non communicabant, utpote quod Ariani essent, tres occupabant. Unde factum est, quod Simplicius pontifex quatuor tantum regionibus pœnitentiarios, eosque hebdomadarios presbyteros posuerit. Ita Romanæ ecclesiæ auctoritas atque majestas effulsit, quantumvis occidentalis orbis Romani imperatores defecissent, barbarumque Ariani in Italia principatum obtinerent.

f *Sub hujus episcopatu.*) Harum rerum enarrationem prolixiorem vide in notis epistolarum.

g *Cessavit episcopatus.*) Hoc tempore Basilium præfectum Romæ quædam præsumpsisse, enarratur infra in actione tertia synodi.

EPISTOLA I.

SIMPLICII PAPÆ

ad Zenonem * Spalensem episcopum,

* HISPALENSEM restitui.

De commissa illi vice sedis in omnibus Hispaniarum ecclesiis. Hispalensem episcopum virum optimum sedis apostolicæ vicarium constituit.

Dilectissimo fratri Zenoni Simplicius.

PLurimorum relatu comperimus, dilectionem tuam fervore Spiritus sancti ita te ecclesiæ gubernatorem existere, ut naufragii detrimenta, Deo auctore, non sentiat. Talibus idcirco gloriantes indiciis, congruum duximus, vicaria sedis nostræ te auctoritate fulciri, cujus vigore munitus, apostolicæ institutionis decreta, vel sanctorum terminos patrum: nullo modo transcendi permittas: quoniam digna honoris remuneratione cumulandus est, per quem in his regionibus divinus crescere innotuit cultus. Deus te incolumem custodiat, frater carissime.

Nota Severini Binii.

a *Epistola.*) Hæc epistola magnum & vigilantissimum Simplicii papæ studium ostendit, quod sub gladio Erulorum existens, non prætermiserit solicitudinem externarum ecclesiarum, quæ longius positæ, sub Gothica servitute gemebant. Observandum, quod sicut hoc loco Zenonem Hispalensem ecclesiarum Hispanicarum vicarium constituit, ita alibi Acacio Constantinopolitano in orientalibus ecclesiis moderandis vices suas delegaverit. Idque factum ideo, ut is cui totius ecclesiæ cura a Deo commissa fuit, nulla in re officio suo defuisse videretur. Vide quæ diximus supra in notis canonis vigesimi concilii Sardicensis.

EPISTOLA II.

SIMPLICII PAPÆ

ad Joannem Ravennatem episcopum.

Reprehendit Joannem, quod Gregorium adhibita viepiscopum ordinasset; cui ut Mutinensem ecclesiam, nullam causam cum Joanne habiturus, gubernet, præcipit.

Simplicius episcopus Joanni episcopo Ravennati.

SI quis esset intuitus ecclesiasticæ disciplinæ, vel si quid apud te sacerdotalis modestiæ teneretur, nunquam plectibiles perpetrarentur excessus: a quibus si nullo te paternarum regularum poteras continere præcepto, saltem sanctæ memoriæ prædecessoris tui fueras revocandus exemplo. Qui cum minus deliquisset faciendo presbyterum invitum, sensérat tamen dignum pro tali usurpatione judicium. Ubi ista didicisti, quæ in fratrem & coepiscopum nostrum Gregorium non electione, sed invidia perpetrasti, quem inexcusabili violentia pertrahi ad te passus es, atque vexari, ut ei honorem tantum non per animi tranquillitatem, sed per amentiam (sicut dicendum est) irrogares? Neque enim talia potuissent fieri sanitate consilii.

Contull cum sequen. cum Cod 125 Lucensi

No-

11. q. 3. Privilegium omnino. Et eſt verbum Gregorii in regiſtro, ſeu potius eſt Simplicii a Gratiano male tributus Gregorio. *Manſi.*

Nolumus exaggerare quod (*a*) dignum eſt, ne cogamur judicare quod dignum. Nam privilegium meretur amittere qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate. Sed una nos ratio facit eſſe ſententiæ mollioris, quam maluimus te, fratre & coepiſcopo noſtro Projecto referente, cognoſcere, non noſtris literis propter opprobrium publicare. Nam ſcandalum, cujus auctor cognoſceris, ita moderatio noſtra compeſcuit, ut frater & coepiſcopus meus Gregorius (quem non provectum conſtat eſſe, ſed pulſum) nullam cauſam (ſicut petiit) tecum habiturus, Mutinenſem gubernet eccleſiam, & contubernium * ſpiritale, quod ſortiri non oportebat invitum, non recuſet amplecti. Cui ſi quid negotii forſitan emerſerit, noſtrum * (*b*) ex eo vel contra eum petatur examen. Neceſſitatibus etiam, quas (faciente te) compellitur ſuſtinere, hac definitione (*c*) conſulemus, ut refuſo prædio, quod ante annum (*d*) * ſibi datum eſſe commemorat, atque ad eccleſiam Ravennatem reverſo, poſſeſſio in Bononienſi triginta ſolidorum * reddituum liberorum ſine dubitatione tradatur in diem ſcilicet vitæ ejus, ſalvo proprietatis jure Ravennatis eccleſiæ, ad quam poſt prædicti obitum revertetur. Quod ſi non fuerit noſtris paritum conſtitutis, quid poſt tranſgreſſionem maneat contumacem, ipſe perpendis. Denuntiamus autem, quod ſi poſt hac quidquam tale præſumpſeris, & aliquem ſeu epiſcopum ſeu presbyterum, ſeu diaconum, invitum facere forte credideris, ordinationes tibi Ravennatis eccleſiæ vel Æmilienſis noveris auferendas. Data (*e*) tertio Kalendas Junii, Severino viro clariſſimo conſule.

* ſpeciale.

* ab

* ibi

* reditus

25. q. 2. Denuntiamus autem.

Anno domini 482.

EPISTOLA III.

SIMPLICII PAPÆ

Ad Florentium, Equitium & Severum epiſcopos.

Gaudentius Auſinienſis epiſcopus, ob illicitas ordinationes factas, munere ſacerdotali & triplici parte redituum eccleſiæ privatur.

Simplicius epiſcopus, Florentio, Equitio & Severo epiſcopis.

* Affert & Burch. l. 1. c. 110.

† Burch. Offinienſis.

* RElatio nos veſtræ dilectionis inſtruxit, & geſtorum ſeries plenius intimavit, Gaudentium † Auſinienſis eccleſiæ ſacerdotem, contra ſtatuta canonum ac noſtra præcepta, ordinationes illicitas perpetraſſe, quarum illi totam penitus auferri præcipimus poteſtatem. Scripſimus enim ad Severum fratrem & coepiſcopum noſtrum, ut (ſi neceſſe fuerit) ipſe in ſupradicta eccleſia, conſideratis patrum regulis, hoc fungatur officio, quo ille abuſus eſſe convictus eſt: ita ut hi qui illicite ab eodem ſunt provecti, ab eccleſiaſticis miniſteriis ſint remoti. Simul etiam de redditibus eccleſiæ vel oblatione fidelium, quid deceat neſcienti, nihil licere permittat, ſed ſola ei ex his * quarta portio remittatur. Duæ eccleſiaſticis fabricis, & erogationi peregrinorum & pauperum profuturæ, * ab Onagro presbytero ſub periculo ſui ordinis miniſtrentur: (*f*) ultima inter ſe clericis pro ſingulorum meritis dividatur. At vero miniſteria eccleſiæ, quæ alienata comperimus, reparare præſumptor, prædicti fratris compellatur inſtantia, (*g*) cui etiam hoc ſpecialiter præcipimus imminere, ut tres illas portiones, quas per triennium dicitur ſibi tantummodo vindicaſſe, reſtituat. Data decimotertio Kalendarum Decembrium, poſt conſulatum Leonis Auguſti.

22. q. 2. De redditibus eccleſiæ.

* una

* a Bonagre

* XIV. Anno domini 475.

NOTA SEVERINI BINII.

De * diſputatione bonorum eccleſiæ plura ſupra dixi in notis canonis apoſtolorum 39. & concilio Gangrenſi, canone 7. *&c.*

* diſpenſatione

EPISTOLA IV.

SIMPLICII PAPÆ

Ad Zenonem.

Rogat ut Timotheum Ælurum, qui Alexandrinam ſedem iterum occupare, & clam Conſtantinopoli ſuas hæreſes diſſemimare conabatur, regia poteſtate cohibeat.

Zenoni * Auguſto Simplicius epiſcopus.

* *Baſiliſco* habetur in c. Virdunenſi. (1)

CUperem quidem, quantum ad meæ ſpectat devotionis arbitrium, qua principes Chriſtianos jugi veneratione ſuſcipio, debita pietati veſtræ continuis officia deferre colloquiis. Sed cum ad hujus intentionis augmentum etiam ſacræ cura religionis accedat, ratio mihi negotii potioris incumbit, ut ſimul honorificentiam vobis prona mente perſolvam, & cauſas fideliter inſinuem: quia me ad utramque vel dicata trahit clementiæ veſtræ ſemper affectio, vel reſpectus ordinis mei & apoſtolici moderaminis ſolicitudo compellit.

De Timothei immenſis ſceleribus

Functus igitur, glorioſiſſime ac clementiſſime fili imperator Auguſte, munere ſalutandi, quæ in eccleſiis orientis per hæreticorum latrocinia recidiva rurſus dicuntur ſcandala concitari, nec debeo ſilere, nec poſſum. Nam ſicut in meam notitiam ferventium pro fide catholica detulerunt ſcripta monachorum, comperi Timotheum parricidam, qui Ægyptiacæ pridem vaſtator eccleſiæ in morem Cain (ut lectio divina teſtatur) ejectus a facie Dei, hoc eſt, ab eccleſiæ dignitate ſecluſus, & jam per deſerta vagus, ſceleratæ conſcientiæ diu tormenta paſſurus, in exilium proprii erroris abductus eſt, reſumptis priſtini furoris incendiis, conflaſſe nihilo minus agmina perditorum, & Alexandrinæ urbis eccleſiam, quam ſacerdotali prius ſanguine cruentavit, ipſum denuo nunc cruentum depulſione legitimi pervaſiſſe pontificis: ut cui illa relegationis humilitas injicere debuerit ex iis quæ impie geſſerat, aculeum pœnitendi, nutriendi potius otia tribuiſſe videatur atrocioris inſaniæ:

Genes. 4

quo

---

1 Et Baſiliſco, non Zenoni ſcriptam a Simplicio hanc epiſtolam probat Pagius ad an. Ch. 476 n. XI. & ſeqq.

(*a*) Luc. *geſtum*. (*b*) ab eo. (*c*) Ita & prima manus; ſed altera æque antiqua emendat: *conſulimus*. (*d*) *ibi*. (*e*) *quarto Calen. Juni*. (*f*) *ultimam clerici. V. dividant*.

(*g*) Manus æque antiqua in margine addit hæc verba in textum ad locum a me ſignatum revocanda: *& quæ abſtulit reſtituere cogatur, cui* &c.

quo procul dubio Cain ipso longe detestabilior approbatur. Ille si quidem a perpetrato semel facinore damnatus abstinuit, hic profecit ad crimina majora post pœnam.

Nec eo tamen scelerum fine contentus, Constantinopolitanam insuper urbem, recti semper dogmatis amore flagrantem (ne quid intemeratum populator humanæ salutis omitteret) fertur audacter ingressus, & a suæ consortibus pravitatis libenter audisse soli Christo debitam vocem, qua plane non in nomine domini venire benedictus, sed divini culminis usurpator evidenter est monstratus antichristus: qui cum etiam a communione catholica tam laudabiliter esset exclusus, per quorumdam privatas domos, respersis humano sanguine manibus, non divina sacrificia, sed sacrilegia celebrasse memoratur, in quo utique non est ejus firmata susceptio, sed conciorum divulgata proditio, cum eodem de illa iniquitatis sede, nisi resipiscant, omnimode casuros, quam sicut diabolus pater ejus, altissimo similem se faciens, æternum sibi perfidus construere non definit ad ruinam.

Hæc venerabilis imperator, cum horreat animus vel a tanto gladiatore fuisse tentata, maximo tamen (fateor) stupore detineor, sub vestræ pietatis aspectibus potuisse committi. Imitanda proponit exempla Leonis & Marciani imperatorum. Quis enim devotam semper Deo clementiæ vestræ mentem, & orthodoxis deditam regulis, aut ignoret, aut ambigat? quippe qui supernæ dispositione providentiæ, sicut pro utilitate publica augustæ memoriæ Marciani pariter & Leonis eruditi virtutibus, sic eorum sitis etiam ad catholicam veritatem sensibus instituti: nec cuiquam omnino sit dubium, pietatem tuam illorum esse fidei sequacem, quorum es successor imperii. Quæ cum de vestræ tranquillitatis animo certa ab omnibus teneantur & fixa, absit ut temporibus vestris divini cultus integritas, & antiquitus roborata fidei catholicæ putetur interpellanda sinceritas.

Respicite, quæso, ad divina beneficia: & quæ sint vobis collata, perpendite: atque ut hæc prospera valeant permanere, propitiandum esse censete auctorem muneris, non lædendum. Inter quaslibet enim occupationes publicas a religioso principe magnopere procurandum est, quod ejus protegit principatum: & præferenda cunctis rebus est cœlestis observantiæ rectitudo, sine qua recte nulla consistunt. Suppetunt affatim clementiæ tuæ (si in palatii sui requiri mandet archivis) cum nostrorum coeuntia definitione majorum documenta copiosa. Neque enim conscientiam vestram latere credendum est, quæ per cunctas provincias orientis ex imperii vestri arce diffusa sunt: illa scilicet, quæ Curare studet Zenonem epistolam S. Leonis. vel ad augustæ memoriæ Marciani, nihilo minus & Leonis, vel ad Chalcedonensis concilii beatæ recordationis prædecessor meus Leo consulta direxit: quibus ita plene atque dilucide sacramentum dominicæ incarnationis exposuit, ut non modo catholicus, sed ne Christianus quidem valeat nuncupari, quisquis illic & redemptionis suæ causas non evidenter agnoscat.

Certe ut facilis vobis necessaria non desit instructio, earumdem exemplaria literarum ad fratrem & coepiscopum nostrum Acacium misi vestris sensibus, offerenda. Hæc igitur pietas tua si recensere dignetur, vel quæ totius orientis episcopi de hujus prædicationis consensione rescripserint, aspiciet profecto examinata diligenter, & veraciter promulgata, atque ideo pestiferæ falsitatis, ambagibus nequaquam debere pulsari. Quia re vera quæ de scripturarum fonte purissimo sincera perspicuaque manarunt, nullis agitari nebulosæ versutiæ poterunt argumentis. Perstat enim in successoribus suis hæc & eadem apostolicæ normæ doctrinæ, cui dominus totius curam ovilis injunxit, cui se usque ad finem sæculi minime defuturum, cui portas inferi nunquam prævalituras esse promisit; cujus sententia quæ ligarentur in terris, solvi testatus est non posse nec in cœlo. *Matth. 16.*

Quapropter clementiam vestram, cui mea ince propensius frater* & coepiscopus meus Acacius supplicabit, precor atque obsecro, ut imitatores facti tantorum & talium prædecessorum, nefandæ præsumptionis operarios catholico pectore respuentes, regia censeatis potestate cohiberi. *Quisquis aliud* (sicut prædixit apostolus) *præterquam quod accepimus, seminare molitur, anathema sit.* Nullus ad aures vestras pernicios mentibus* subrependi pandatur accessus: nulla retractandi quidpiam de veteribus constitutis fiducia concedatur. Quia (sicut sæpius iterandum est) quod apostolicis manibus cum ecclesiæ universalis assensu acic meruit evangelistæ falcis abscindi, vigorem sumere non potest renascendi: nec in dominicæ vitis * ructivam valet redire propaginem, quod igni deputatum constat æterno. *Galat. 1.* * *al.* subripiendi * fructiferam

Si hæresum denique machinamenta cunctarum ecclesiasticis prostrata decretis nunquam sinuntur oppugnatione elisa reparari certamina: * ante omnia autem quæso, ut beati Marci evangelistæ sedes (Alexandrinam loquor ecclesiam) a cruentissimi prædonis incubatione liberata, catholico reformetur antistiti, libertatemque suam pariter recipiat & quietem. At vero impius parricida, qui divinis simul est reus legibus & humanis reductus eodem quo jure fuerat ante detrusus, ab innocentium nece retrahatur animarum: procul a regno pietatis vestræ funesti capitis venena discedant: quæ quoniam salutiferæ prædicationis auribus obturatis, medicantia verba capere nequiverunt, ab humani conventus abducta pernicie, in virulentiæ suæ congrua solitudine contabescant: quo magis B. Petri apostoli voce, qualiscumque sedis ejus ministeri, obtestor, ut inimicos antiquæ fidei non sinas impune grassari, qui vestros optatis habere subjectos; ut veræ confessionis pacem cunctas, domini servare decernatis ecclesias, qui orbem vestri imperii desideratis tenere pacatum; & unicam spem salutis, quæ genus hominum ad regna cœlestia vitamque perducit æternam, nulla patiamini parte violari, qui placatum Deum vel regno vestro cupitis, vel saluti. Data quarto Idus Januarias, Basilico * Augusto consule. * De restituenda in pristinum ecclesiam Alexand. * Armato Coss. * Anno Christi 476.

Notæ Severini Binii.

a *Epistola.*) Cum Simplicius ex fidelissima relatione monachorum Constantinopolitanæ ecclesiæ accepisset Timotheum Ælurum, scelestissimum Alexandrinæ ecclesiæ invasorem, non solum ab exilio solutum fuisse, sed etiam libere Constantinopoli morari, ibique vires omnes pro hæresi propaganda insumere, hanc epistolam ad Zenonem Augustum, cujus patrocinio ipse clanculo fove- Occasio epistolæ scriptæ

c Legendum IV. Nonas Jun. sicut & in sequenti V. Idus Jun. & in septima III. Id. Jun. ut suspicabatur Bollandus ad diem 2. Mensis Martii, ubi de S. Simplicio agit. Vide Pagium ad an. Ch. 476. n. 14.

fovebatur, ſcripſit: adjungit patentem ad Acacium epiſcopum ſcriptam hac de re epiſtolam, eidem Zenoni offerendam, ea quidem intentione, ne in tranſverſum ab hæreticis penitus ageretur. Et quamquam uni imperatori omnis mali origo tribui deberet, utpote qui ſacrilegum invaſorem eccleſiæ ab exilio cum honore revocaſſet; tamen ipſi culpam adſcribere prudentiſſime diſſimulat, ut ad pœnitentiam agendam commotum, faciat patrati ſceleris deſtructorem.

Nota conſularis mendoſa.

In conſularem notam mendum irrepſit: nam loco *Armati*, qui hoc anno, prout emendatiores faſti teſtantur, cum Baſiliſco conſulatum agebat, poſitum eſt nomen Auguſti.

[a] EPISTOLA V.

SIMPLICII PAPÆ

Ad Acacium.

Scribit Acacio, ut omni conatu obſiſtat Timotheo, ne concilium univerſale, quod ille apud imperatorem agebat, habeatur.

Simplicius papa Acacio epiſcopo Conſtantinopolitano.

QUantum presbyterorum & ex diverſis monaſteriis domino ſervientium monachorum relatione patefactum eſt, eccleſias domini rurſus diabolus inquietat; ita ut excluſo Alexandrino ſacerdote, hæreticus, atque ab univerſitate damnatus, eumdem locum, de quo pulſus fuerat, occupaſſe dicatur: inſuper quibuſdam faventibus, Conſtantinopolim auſum fuiſſe contendere, ut civitas Chriſtianorum principum circa fidei catholicæ veritatem devotione præcellens, & Chriſtiana plebs in defenſione religionis attenta, hæreticorum pravitate, quæ jam fuerat ſopita, turbetur. Sed miſericordia Dei, cujus eſt cauſa, non defuit, ut Timotheus, qui ab univerſali eccleſia ſacerdotalibus ſententiis & imperialibus conſtitutis * juſte fuerat ſegregatus, ad eccleſiam tuæ dilectionis, vel ad fidelium domorum limina non permitteretur accedere. Quem conventus novos pro ſe didicimus comminari, reſolvi exiſtimantem quod de ſe univerſalis decrevit auctoritas. Unde quia ſanctæ memoriæ prædeceſſorum noſtrorum extante doctrina, contra quam nefas eſt diſputare, quiſquis recte ſapere videtur, novis aſſertionibus non indiget edoceri, ſed plana atque perfecta ſunt omnia, quibus poteſt vel deceptus ab hæreticis erudiri, vel in vinea domini plantandus inſtitui, implorata fide clementiſſimi principis vocem faciendæ ſynodi fac reſpui, nec ſit apud aures imperatoris Chriſtiani pigra ſuggeſtio; quia ſalus ejus, & regni ipſius Chriſtus eſt fortitudo.

* *al.* jure eſt ſeg.

Ergo cum prædictis presbyteris ac monachis opportune pietati ejus noſtro quoque nomine ſupplica, & legationem hanc pro nobis quoque clementiæ ipſius, ne quid * ſubrepatur, inſinua: omnium pariter precibus inſtruatur, ne per occupationes publicas quieti eccleſiaſticæ aliquas inimicus moliatur inſidias: integritati ſuæ Alexandrinam reddi præſtet eccleſiam, & beati Marci evangeliſtæ ſede hoſtem parricidamque propellat; & qualiter catholicæ fidei teneatur integritas, in penetralibus aulæ ſuæ dignanter inquirat: quæ ne aliqua forſitan fidei æmulorum fraude vitientur, licet in eccleſiæ tuæ poſſint ſcriniis inveniri, tamen exemplaria miſimus, quæ pietati ipſius * præparabis offerri.

* *al.* ſubripiatur,

* *al.* propera-bis

Nota namque & omnibus illic poteſtatibus celebrata, quæ ſanctæ memoriæ prædeceſſor meus Leo ad conſultationem auguſtæ recordationis Leonis ſcripſerit, & quam veneranter accepta ſint, recognoſcant; appareat ſic (ut confidimus) ejus imitator fidei, cujus, propitiante Deo, dignior eſt ſucceſſor imperii: ſibique ſcriptum æſtimet, quidquid ante ſe principibus pia eſt traditum lectione. Illa eſt namque perennitas, regnique per ſeriem propaganda poſteritas, ſi in ſucceſſore reperitur, quod a prædeceſſore deſcendit.

Hortor ergo, frater cariſſime, ut modis omnibus faciendæ ſynodi perverſorum conatibus reſiſtatur; quæ non alias ſemper indicta eſt, niſi cum aliquid in pravis ſenſibus novum, aut in aſſertione dogmatum emerſit ambiguum: ut in commune tractantibus, ſi quæ eſſet obſcuritas, ſacerdotalis deliberationis illuminaret auctoritas; ſicut primum Arii, ac deinde Neſtorii, poſtremum Dioſcori atque Eutychetis fieri coegit impietas. Et (quod miſericordia Chriſti Dei noſtri ſalvatoris avertat) intimandum eſt, abominabile eſſe, contra ſententias totius orbis domini ſacerdotum & principum utriuſque rectorum, damnatos reos reſtituere, reduci exules, relegatos in cauſa nefariæ conjurationis abſolvi. Itaque (quod ſæpe repetendum eſt) hæc omnia clementiſſimis auribus ſuppliciter intimato. Veniet procul dubio Deus in adjutorium veſtrum, in cujus manu cor regis eſſe retinens conſtitutum poteſtatis ſuæ * neſciat aliunde principium. Data quinto * Idus Januarii,

Oecumenica concilia quo occaſione cogenda,

* *al.* neſcit

* *aliis* VI. Kal. Februarias.

NOTA SEVERINI BINII.

[a] *Epiſtola.*) Hæc eſt illa epiſtola ad Acacium ſcripta, quam pontifex patentem & nondum obſignatam cum præcedente epiſtola miſit ad imperatorem illo fine & argumento, quo ſupra dixi.

[a] EPISTOLA VI. SIMPLICII PAPÆ AD ACACIUM.

Commendat Acacium, quod Timotheo Æluro nulla eccleſia Conſtantinopoli patuerit, hortaturque eumdem ut imperatorem moneat, ne Chalcedonenſis concilii ſtatuta violari permittat.

Simplicius epiſcopus, Acacio epiſcopo Conſtantinopolitano.

CUm filii noſtri illuſtris vir Latinus patricius & ſpectabilis Maduſius pro legatione publica mitterentur, negligere non potuimus, quod omni intentione curamus. Proxime namque cum presbyterorum & monachorum de Timotheo olim ab univerſali eccleſia ſeparato querela veniſſet, tam Chriſtianiſſimo principi, quam dilectioni tuæ ſcripſimus, ut modis omnibus reſiſtat, ne quid hæreticorum contra Chalcedonenſe concilium moliatur audacia, frater cariſſime: & dilectionis tuæ laudando conſtantiam, multum nobis, imo ipſi domino placere memoravimus, quod damnatum hominem non ſolum fidei, ſed etiam parricidii cauſa, nullam Conſtantinopoli eccleſiam introire permiſeris. Quod nunc iterum commonemus, ut cum ad dilectionem tuam eadem ſcripta pervenerint, imo etiam donec veniant, apud Chriſtianiſſimum principem etiam noſtro nomine agere ſuppliciter atque inſinuare non deſinas,

ſinas, ut quæ totiens & bene ſtatuta ſunt, nulla obreptione violentur: quia regni ejus certum & ſingulare eſt firmamentum, vero atque æterno regi congregatorum in cauſa fidei divino ſpiritu ſacerdotum illæſum conſervare concilium.

Nota Severini Binii.

Qua occaſione ſcripta.

a *Epiſtola*,) Hanc epiſtolam, aliaſque nonnullas ejuſdem argumenti, occaſione publicæ legationis, quam miſit Odoacer ad Zenonem, Acacio ſcripſit. Ex Vaticano codice acceptam, primumque tomo 1. epiſtolarum Romanorum pontificum excuſam, huc tranſtulimus cum ſequentibus.

EPISTOLA VII. SIMPLICII PAPÆ
AD PRESBYTEROS ET ARCHIMANDRITAS Conſtantinopolitanos

Clericorum ac monachorum Conſtantinopoli degentium fidei conſtantiam commendat, cum Timotheum ad communionem non admiſerint: illumque, ut ſæpe damnatum, oſtendit non audiendum.

Simplicius epiſcopus, presbyteris & archimandritis apud Conſtantinopolim conſtitutis,

b Vide ſis epiſtolam XIX. ex Holſteniana collectione paulo poſt excudendam.

PEr filium noſtrum laudabilem virum * Epiphanium literis veſtræ dilectionis ſerius quam voluiſtis acceptis, magno ſumus dolore permoti, quod illic intra eccleſiam Dei ſcandalorum recidiva naſcuntur incendia, ubi * totius auctoritate apoſtolicæ ſedis, & ſententia ſynodi univerſalis extincta ſunt. Cui namque in toto terrarum orbe cum perverſitate dogmatum nefandorum Neſtorii, Eutychetis, Dioſcorique damnatio; cui Timothei rurſus Alexandrinæ eccleſiæ pervaſoris non eſt nota dejectio? Teſtis eſt anterius Epheſinum, teſtis eſt recens Chalcedonenſe concilium, quod quiſquis deſiderat retractari, in numero fidelium pronunciat ſe non haberi; cum prædictorum talis impietas auctoribus & principibus Chriſtianis, non ſolum ab eccleſiæ corpore, verum a cœtu omnium exiliis ſegregata diverſis, unitæ ſententiæ damnatione percuſſa eſt. De quorum nihil eſt nunc errore dicendum, quia poſt traditionem tantorum domini ſacerdotum, qui longe ante nos in univerſa mundi parte has quoque hæreſes evicerunt, beatæ recordationis prædeceſſor noſter Leo multiplici ſermone doctrinæ, quid catholicæ veritatis ſequatur integritas, quid deteſtetur, aſſeruit. Hac eruditione fundata, non contentione opus eſt, ut adhuc tanquam de dubiis judicetur. Sed ſicut dilectionem veſtram gaudemus facere, firmis contra dejectos ſtate veſtigiis: nec vos adverſarius terreat, aut tardam putetis deſuper venire victoriam. Cadere didicit, qui reſultat. Breviter hæc ad conſultationem, imo etiam conſolationem veſtræ ſcripſimus caritati, volentes aliquos, quemadmodum cupitis, pro cauſæ neceſſitate dirigere, niſi ad omnem plenitudinem, non jam defendendæ, quæ * ſolidæ jacta eſt, fidei, ſed repellendis hæreticis atque damnatis illa ſufficerent, quæ etiam ad ſanctæ memoriæ Flavianum, atque ad ſanctam Chalcedonenſem ſynodum, vel ad auguſtæ recordationis Marcianum ac Leonem, beatæ memoriæ anteceſſorem meum ſcripſiſſe retinetis, atque totius orientis epiſcopi reſcriptis ad principem tunc Leonem propriis intimarunt. Unde inſolubile eſſe non dubium eſt, quod vel ante decreverunt in unum convenientes tot domini ſacerdotes, vel quod ſinguli per ſuas eccleſias conſtituti, eadem nihilo minus ſentientes, diverſis quid vocibus, ſed una mente dixerunt, damnantes eorum execrabilium auctores pariter & ſequaces. Quaproter inter tot formas, quæ erectæ ſunt, prædicandi, non aſſertione nova, ſed conſtantia nitendum eſt. Jam probatum eſt, quid (domino vos juvante) profecerint labores veſtri, Deo placitus fructus oſtendit, quando ejus domum vobis obſiſtentibus latroni introire non licuit, qui nonnullis occurrentibus ſibi, latentes adhuc forſitan ſui ſimiles publicavit, non enim junguntur bona peſſimis, recta perverſis; nec poſſunt ſalutaria coire cum noxiis: quia luci communio nulla cum tenebris: nec infideli portio cum fideli. Unde neceſſario damnatorum comitabuntur exitum, qui talium delegere conſortium; niſi forte reſipiſcentibus animis, & maxime qui nuper decepti ſunt, videntes in quæ abrupta ſunt ducti, ad ſplendorem veræ fidei diſcuſſa conferant ſe nube mendacii. Quod apoſtolicæ ſedis pietate ut provenire poſſit, optamus, quia vitam in domini voluntatem cognoſcimus, ad Chriſtianiſſimum quoque principem, vel ad fratrem & coepiſcopum noſtrum Acacium competentia ſimul ſcripta direximus, cujus accuſandum ſilentium non putamus, quia ſcientes fidem probatiſſimi ſacerdotis, certum tenemus, ſuum non eſſe quod tacuit. Ut autem plenius dilectio veſtra cognoſcat noſtrarum, quas ad Chriſtianiſſimum principem miſimus, ſeriem literarum, exemplaria, internuncio quem miſiſtis, redeunte, direximus. Data III. Idus Januarii, conſule ſupraſcripto.

2. Cor. 6.

c *al.* toties

d *f.* ſolide

EPISTOLA [a] VIII. SIMPLICII AD ZENONEM IMPERATOREM.

Gratulatur ei de recuperato imperio, hortaturque ut Alexandrinum epiſcopum ſedi ſuæ reſtituat, & Leonis, & Chalcedonenſis concilii decreta ſervari faciat.

Simplicius epiſcopus Zenoni Auguſto.

INter opera divinæ providentiæ, quæ pia ſemper & juſta ſunt, noſtris quoque temporibus eloqui potentias domini vix quælibet humana lingua ſufficiet. Quis etenim valeat vel cogitatione complecti, vel voce depromere, quod in ipſo utriuſque rei laborantis articulo & votis publicis religionis ſanctæ reddidit vos quieti, niſi quod tanti conſideratione miraculi clamandum eſt cum propheta: *Hæc eſt mutatio dexteræ excelſi*, quæ exaltantes ſemetipſos potenter humiliat, & humiliantes ſe clementer exaltat? in quibus etiam ſi diſpenſationis ſupernæ ſagacius menſura libretur, profecto evidenter apparet, ideo perfidorum irrepſiſſe perniciem, ut fides clementiæ tuæ etiam inter adverſa probaretur; quantoque magis rebus urgeri crederetur infeſtis, tanto clarius veſtra magnanimitas immineret: atque ob hoc manſuetudinis veſtræ de Conſtantinopolitana urbe proveniſſe diſceſſum, ut univerſorum deſideriis expetiti, gloria majore rediretis; ut ex contra-

Pſal. 76.

trariorum periculis, quod in vobis esset cunctis utile nosceretur. Davidicæ nimirum illius virtutis exemplo, qua singulari patientia cedens paululum furoribus parricidæ, continuo victoriam populorum precibus imploratus præstantiore fastigio est reversus in regnum. Lætare igitur venerabilis imperator, eos fuisse tuos hostes, qui extiterunt divinitatis inimici: atque gaude cum ecclesia laborasse, & cum fidei catholicæ libertate imperium restitutum, atque ut in omnibus doceas causam tibi cum Deo esse communem, cujus ope viriliter fretus insiste; ut per quem publicos incubatores subegit, ecclesiæ quoque depellat tyrannos. Sicut enim pietas vestra merito recteque confidit, illo nos tempore nihil aliud Deum nostrum suppliciter imploraſſe, quam ut nobis Romani imperii præsules quales nunc loquimur, redderentur; ita expectari cernis, ut hujusmodi vos esse ipsorum actuum qualitate monstretis. Respicite, quæso, augustæ memoriæ Marciani atque Leonis omni mundo conspicuam catholica devotione constantiam; & salubri consideratione perpendite, cum in eodem loco stare nequiverint qui ab eorum rectitudine deviarunt, successorem regiæ potestatis legitimum, ac divinitus attributum eum fore sine dubio, qui illorum fidei perstiterit imitator. Debes, glorioſissime & clementissime fili imperator augustæ memoriæ tantorum virorum taliumque reverentiam, debes vices muneribus Dei. Ille te ad istorum reduxit imperium: tu Deo istis similem redde famulatum. Et quia hæc beato apostolo docente nos Petro mea nuper humilitate prædicante, refutata sunt, a casuris, Deo fautore, proficiant in regni soliditate mansuris. Equidem literis, quas vestra clementia destinavit, pignus immensum venerandæ religiositatis accipiens, & ingenti gratulatione respiro, & omnino non ambigo mentem vestram in rebus divinis gesturam longe potiora quam cupio: sed mei memor officii, in hanc partem clementiam tuam ideo prolixiore hortor alloquio, quia imperii tui pariter & salutis affectu, illis te causis inhærere semper exopto, quibus solis & præsentis regni stabilitas custoditur; & æterni gloria comparatur. Unde ante omnia precor, ut Alexandrinam ecclesiam non minus a funesto, quam ab hæretico pervasore clementiæ vestræ dispositionibus liberatam, catholico ac legitimo restitui censeatis antistiti; eisque etiam, quos temeritate diabolica diversis ecclesiis ordinasse perhibetur, ejectis, rectæ fidei subrogari constituatis episcopos: ut sicut rempublicam vestram a tyrannica dominatione purgastis, ita ubique ecclesiam Dei ab hæreticorum latrociniis atque contagiis exuatis; nec id potius prævalere patiamini, quod iniquitas temporum, & eos quos non solum vestro imperio, sed & in Deum quoque rebellis spiritus concitavit; quam quod tot tantique pontifices, & cum egregiis orthodoxisque pontificibus universalis ecclesiæ decrevit assensus. Chalcedonensis synodi constituta, vel ea quæ beatæ memoriæ prędecessor meus Leo apostolica eruditione perdocuit, intemerata vigere jubeatis; quia nec ullo modo retractari potest, quod illorum definitione sopitum est, nec ullatenus recipi totiens uno undique ore damnatus. Ipsa est quippe, sicut experti estis, catholica fides, quæ potentes de sede læsa deposuit, & exaltandos humiles custodita servavit. Quare satis agendum est pietati tuæ, ut qui hujus tibi auctor est doni, sit ipse etiam propagator. Data * octavo Idus Octobris post consulatum Basiliſci, & * Armati.

* al. septimo

* Anno Chr. 477.

Unde imperatoris laus, ut ejus causa sit cum Deo communis.

Nota Severini Binii.

a *Epistola*,) Cum Zeno imperator scelestissimum Timotheum ab exilio, quo illum Leo imperator multaverat, posthabitis omnium catholicorum votis, spretisque sanctissimi pontifici Leonis piis admonitionibus, revocasset, & contra ipsum Christum dominum in urbem introduxisset, accidit justo Dei judicio ut Basiliscus flagellum Dei & virga furoris domini ad Zenonem puniendum imperium invaserit, eoque in exilium, unde execrandum hæreticum revocaverat, fugato, illud anno uno & sex mensibus tenuerit. Quibus evolutis, Zeno per hujusmodi vexationem nonnihil melior redditus, precibus & intercessione sanctæ protomartyris Theclæ, devicto tyranno ad fasces imperii rediit, scriptaque statim ad pontificem Simplicium epistola, orthodoxæ fidei catholicæ professionem integerrimam edidit. Quam cum pontifex magno cum gaudio accepisset, hanc illi gratulatoriam epistolam reddidit, qua de recuperato per Dei gratiam imperio ei congratulatur, & ut amoto violento invasore Timotheo, verum Alexandrinæ ecclesiæ antistitem exulantem sedi suæ restituat, hortatur. Invasor sedis cognito zelo imperatoris, non expectans sententiam judicis, *optavit sibi mortem*, inquit Liberatus capite decimo sexto, *& istud perseveranter orans, ab humana vita hausto veneno solutus est*. Ita in semetipsum justo Deo judicio vindex scelerum suorum insurrexit, cui imperatores qui præcesserunt, inique admodum ignoverant.

Qua occasione hæc epistola ad Zenonem imperio restitutum scripta sit

EPISTOLA ACACII AD SIMPLICIUM PAPAM (*a*).

Simplicium de Alexandrinæ ecclesiæ statu certiorem facit, scribens ob Timothei hæretici mortem, Petri Moggi ejusdem ecclesiæ perturbatoris fugam, pacem ecclesiæ redditam esse, ac Timotheum suæ sedi restitutum.

Domino beatissimo, sancto * (*b*) patri archiepiscopo Simplicio Acacius.

* patriarchæ episcopo

SOlicitudinem omnium ecclesiarum, secundum apostolum, circumferentes, nos indesinenter hortamini, quamvis sponte vigilantes ac præcurrentes: sed vos * divinum zelum solito demonstratis, statum Alexandrinæ ecclesię certius requirentes; ut pro paternis canonibus suscipiatis laborem, piissimo stillantes sudore pro his, sicut semper est approbatum. Sed Christus dominus noster, qui diligentibus se in bonum cooperatur, nostris cogitationibus insidens, & unam nobis in his mentem atque eamdem pro gloria sua esse cognoscens, omnem victoriam ipse perfecit, consortes non cum tranquillissimo principe faciens, & Timotheum quidem decessorem, spirantem procellas, & ecclesiasticam tranquillitatem (sicut apparuit) conturbantem, vitæ subduxit humanæ, dicens ei: *Tace & obmutesce*. Petrum quoque qui ab Alexandria more * similiter procellæ surrexerat, dissipavit, atque in æternam fugam (sancto Spiritu flante) convertit, unum & ipsum de his qui olim fuerant damnati.

2. *Cor.* 11.

* divino zelo solicitos

Rom. 8.

Marc. 4.

* similis

(*a*) In Cod. vetustiss. Frisingensi sæc., ut alibi adnotavi, VIII. hæc epistola ita enunciatur: *Incip. exemplum epistolæ quem* (sic) *misit Acacius ad sanctæ memoriæ Simplicium papam Romanæ urbis, ubi damnatum retulit Petrum Alexandrinum.* (*b*) Frising. *patri archiepiscopo.*

mnati. Sicut enim in noſtris * archivis inventum eſt, & de veſtris * ſcriniis, ſi dignamini requirere, poteritis agnoſcere, quæ in tempore de eodem ſubſecuta, ab Alexandrino epiſcopo Romam ad alterutrum ſint relata. Qui Petrus noctis exiſtens filius, & operum diei lucentium alienus apparens, omnino tenebras ad latrocinium peragendum congruas, earum cooperator inveniens media nocte, adhuc jacente cadavere illius qui paternos canones ſubverterat, inſepulto, * ſubrepſit in ſedem, ſicut ipſe arbitratus eſt, uno & ſolo præſente, & eo qui conſors illius inſiſtebat inſaniæ, ita ut propter hoc majoribus ſuppliciis ſubderetur: nec quod ſperabat effectum eſt. Sed ille quidem de ſe ex parte vel minima judicans, nuſquam penitus omnino comparuit. Timotheus autem paternorum canonum cuſtos, qui Davidicæ manſuetudinis exemplo ſubditur, & uſque in finem patiens, atque poteſtati propriæ reſtitutus a Chriſto, propriæ ſedis honore lætatur: & ſpiritualium filiorum voces accipiens, gratiam curationis expectat, multiplicato in ſe honore a Chriſto principe ſacerdotum: propter quem & tolerantiæ coronam ſibimet religavit. Attentius igitur oret veſtra beatitudo & pro Chriſtianiſſimo imperatore, & pro nobiſipſis. Nihil enim prætermittitur eorum quæ ad cuſtodiam eccleſiaſticæ reſpiciunt diſciplinæ. Univerſam fraternitatem quæ vobiſcum eſt in Chriſto, & ego & qui mecum ſunt, ſalutamus. *Et alia manu*. In domino * conſerveris ſanctiſſime & beatiſſime pater.

* concilliis
* ſtrenue

* ſurripuit ſedem,

* ora pro nobis juſtiſſime pater.

EPISTOLA IX. SIMPLICII PAPÆ AD ACACIUM.

Gratulatur Timotheum Alexandriæ epiſcopum catholicum ſuæ eccleſiæ fuiſſe reſtitutum.

Simplicius epiſcopus Acacio epiſcopo Conſtantinopolitano.

QUam ſit efficax ſupplicantium domino perſeverantia ſacerdotum, & quam jucundo gratuletur affectu, ſtudium quod defenſioni fidei ſinceris mentibus exhibetur, literis tuæ dilectionis agnoſcitur, quando poſt tanta certamina, quibus Dei miſericordia in cauſa propriæ religionis famulos & miniſtros ſuæ conſtituens poteſtati, probatiſſimos ſibi fecit eſſe victores: ſi quidem Alexandrina eccleſia divino tandem judicio liberata, in conſortium communium nos advocans gaudiorum, eum qui ab hæretico fugatus fuerat, ad ejus ſedem rediiſſe teſtaris. Unde animis exultantibus ad univerſalis eccleſiæ quietem, Chriſto Deo noſtro pro ſalute primum fideliſſimi principis ſupplicamus, cui pro devotione, qua cunctos antevenit ſacerdotes, pietas hæc divina concedit, quæ nos liberos pro populis Chriſtianis apud omnipotentiam cœleſtem præſtat interpretes. Sicut ergo in reditu fratris & coepiſcopi noſtri Timothei gratulamur, ita eum commonente dilectione tua cupimus irreprehenſibilem reperiri: quia meminiſti hoc, eum jamdudum fidelis præſulis non habuiſſe conſtantiam, quando ei, ut damnati Dioſcori nomen inter altaria recitaretur, extortum eſt. Data tertio Idus Martii, Illo viro clariſſimo conſule. *

* Anno Chr. 478.

EPISTOLA X. SIMPLICII PAPÆ AD ZENONEM IMPERATOREM.

Gratias agit, Timotheum Alexandrinæ eccleſiæ reſtitutum, eumque rogat, ut Petrum ejuſdem eccleſiæ perturbatorem expelli jubeat.

Simplicius epiſcopus, Zenoni Auguſto.

PEr Petrum virum ſpectabilem comitem Placidiæ nobiliſſimæ fœminæ olim divinorum exultatione munerum, triumphalis in domino regni veſtri gloria dilatatur, cum univerſalis eccleſiæ gaudio mediocritatis meæ literas obtuliſſe meminerim; nec inter univerſos catholicæ fidei ſacerdotes opera domini noſtri vel ſolus potui tacere, vel primus: quia ſecundum beatum Paulum apoſtolum, eccleſiarum omnium curam ſuſtinens, mihi ſummam gaudii de reddita pro clementia veſtra earum quiete ſpecialiter vindicavi, quod vos divinitatis auxilio, dejectis religionis & regni hoſtibus, meruerimus habere victores, & in uno eodemque proventu, Chriſto in nobis ubique vincente, & cultus veræ fidei, & ſtatus eſt reparatus imperii: quod utrumque ideo fuerat (diabolo ſe ad tempus interſerente) turbatum, ut alterutrius adverſariis diſſipatis, præconia fierent majora vincentis; unde tam præclaræ fructum virtutis adeptus cum lætitia univerſalis eccleſiæ nunc quoque ſine ceſſatione facio; tacere non poſſum gratias ſine dubio perennes quod antiquæ veræque fidei in fratre & coepiſcopo meo Timotheo Alexandrinam eccleſiam reddidiſtis, cujus ad me nuper literæ commeantes, expulſa profanitate Eutychetis atque Dioſcori damnatorum, ad regendos orthodoxos beati Petri & evangeliſtæ Marci ſedem (quod ante compertum eſt) ſe recepiſſe commemoravit; incitans nos volentes, ut hæc ipſa pietatis veſtris ſenſibus referremus. Ut ergo tranquillitas veſtri perpetua & fixa ſit regni, quietem quam cunctis in memorata eccleſia præſtitiſtis, pervigili protectione cuſtodite: & quod juvante vos domino pro innocentium feciſtis ſalute animarum, religioſiore ſtudio & diligentia attentiore protegite: quia non minoris eſt gloriæ, quod condideris ſervare, quam * concedere; & omnibus eſt probatum, tantum vobis divini favoris impenſum, quantum Chriſtianæ religioni a veſtra pietate eſt ſedulitatis exhibitum. Et quamvis in omni parte regni ſui profutura divina cultui providentia veſtra non deſiſteret curis publicis tranquillitatem eccleſiæ præferre; precor tamen, ut quod per nos ſerio poſtulat, imo quod ipſi ſpecialius ſupplicamus, Petrum Alexandrinæ eccleſiæ pervaſorem, & ob hoc jure damnatum, quia moliri quædam latens in Alexandrina (ſicut ad nos ſcriptum eſt) civitate contra hæc quæ a vobis ſunt ſtatuta, memoratur; ad exteriora transferri piiſſima præceptione jubeatis, ne aliquos modicæ fidei (quod facere perhibetur) inficiat, & ad perverſitatis ſuæ inſtrumenta traducat. Longe ſint ab innocentibus pernicioſa contagia, ut per vos intra domini gregis ovile ſit ſinceritas, quam ſola tenere poteſt imperialis auctoritas.

1. Cor. 12. Romanus Pontifex curam ſuſtinet omnium eccleſiarum.

* condere

EPI-

EPISTOLA XI. SIMPLICII PAPÆ

AD ACACIUM.

Scribit Timotheum Alexandriæ catholicum episcopum a se veniam petiisse, quod Dioscori nomen inter altaria timore ductus recitasset, & se ad imperatorem literas dedisse, ut Petrum dictæ ecclesiæ perturbatorem procul arceat.

Simplicius episcopus, Acacio Constantinopolitano episcopo.

QUantos & quam uberes fructus constantiæ fidei, & devotarum circa religionem catholicam mentium semper habeat fortitudo, labor tuæ dilectionis & eorum qui pariter repente diabolo jamdudum turbantur, ostendit. Nam cum Christi inimicus & regni Christiani semper aulam mox casurus invaderet, atque impia persecutione fideles domini plebemque concuteret, oratione atque vigiliis sacrilega tentamenta superavit, & se victoria cælestis eo usque porrexit, ut regressu religiosissimi principis, ecclesiæ quoque Alexandrinæ catholicus redderetur antistes, de quo mox cum exultatione divinæ gratiæ gaudia nostra contulimus, & mutuis nos literis fecimus gratulari. Et licet lætitiæ ipsius nunquam sui defuerit plenitudo, tamen frater & coepiscopus noster Timotheus persecutione probabilior factus, pristini non immemor instituti per fratrem & coepiscopum Isaiam, & filios nostros Nilum presbyterum, & Martyrium diaconum Alexandrinæ ecclesiæ solennia scripta direxit, quibus & illud quod ante perterritus de Dioscori nomine fecerat, se destruxisse memoravit, & remissionem ipsius erroris expetiit, nosque de quiete fecit ecclesiæ gratulari, expertus erga se quantum nobiscum tua caritas videt, quod in eo tunc reprehendimus non inultum & reconciliatum sibi, nunc divinæ miserationis affectum, frater carissime, memoratis in urbe, quæ mox venerant, constitutis occasionem filii nostri Petri, viri spectabilis comitis, quasi ex sententia proficiscentis amplexi, tam nostro proposito, quam petitione fratris & coepiscopi nostri Timothei, legatorumque ipsius precibus, idipsum ad tuam voluimus pervenire notitiam, ut etiam nunc communium fieres particeps gaudiorum, & in prædictæ ecclesiæ tranquillitate (quemadmodum diximus) laboris tui nobiscum carperes fructum, & Christinianissimo & clementissimo principi nostras literas offerens, super hac etiam re, ut & ipse quoque devotionis & fidei propriæ donis, se Deo protegente, lætetur, atque insistente caritate tua acrioribus studiis catholicæ religionis salutaria scripta mittendo munire dignetur ecclesias, ne (sicut experti sumus) in aliqua * religione antiquus ille serpens totiens excisi capitis virus effundat, & inficiendi aliquos occasionem (quod absit) rursus inveniat, provida præceptorum suæ pietatis ordinatione disponat religiosis, & sicut evidentius approbavit Deo, se commendantibus legibus sanciat, ne vel in tenebris delitescant, & improvisi ambulantes in luce percutiant, & his quos in fide pauperes esse repererint (quod propheta testatur) insidietur ut rapiat. Petrum maxime, qui nonnullarum domorum, suique similium latebris confovetur; & quem zelo fidei ab episcopatu constituit submoveri, in exteriores terras abjici, sicut & nos pietati ejus scripsimus, ad ecclesiasticam pacem speciali præceptione decernat: quia rursus asseritur aliqua contra dispositionem fidei ipsius sine cessatione moliri. Quia igitur hæc opportunitate perlatoris fidissimi nos oportuit indicare, & specialius admonere, hortamur, ut cum internuntius remeare cœperit, vel si qua forsitan altera occasio reperietur, quamprimum nos facias certiores, & curam nostram sublevare deproperes. Ut autem perfecto gaudio gauderemus, idem frater & coepiscopus noster Timotheus exemplum libelli satisfactionis eorum, quos a catholicæ fidei veritate Timotheus & Petrus utrique damnati, damnationis terrore traduxerant, veniam postulantes, ad nos pariter destinavit, facerdotali pietate lapsis subvenire desiderans: quod divinæ miserationis intuitu, quæ neminem vult perire, refutabile non putamus.

* *f.* regione

Psal. 10.

EPISTOLA XII.

SIMPLICII PAPÆ

Ad Zenonem imperatorem.

Hortatur ut Timotheum Alexandrinæ ecclesiæ sua opera restitutum protegat, & ut Petrum ejusdem ecclesiæ perturbatorem longius expelli jubeat.

Simplicius episcopus Zenoni Augusto.

PRoxime quidem cum ad urbem frater & coepiscopus mediocritatis meæ Timotheus Alexandrinæ urbis antistes novato more misisset, victoriam vestræ fidei in ejus restitutione cognovi. Pietate enim vestra fulta divinitatis auxilio, & imperii tranquillitas, & catholicæ religionis splendorem suum, scandalorum nube discussa, recepit integritas: de quo me gratias post Deum clementiæ vestræ egisse reminiscor, & nunc quoque cultum vestro regno debitum silere non potui, ne quodammodo viderer ingratus, si vobis qualibet opportunitate vel imperii vel ecclesiarum laudare desisterem tot triumphos. Exhibens ergo debitæ venerationis officium, precor ut studiosius circa universos rectæ fidei sacerdotes, & maxime circa Alexandrinum episcopum, cujus certaminis & testes fuistis & judices, protectionis impendatis auxilium, & decernatis piissimis constitutis Petrum sedis ipsius pervasorem (cui nec in diaconatu suus potuit ordo constare) longius a tam præclara civitate relegari, ne * infirmiores fidei aliquos forte seducat, & in eadem ecclesia, (quod absit) quæ sopistis scandala rursus exagitet. Probastis in corpore illum vobis dexteræ suæ dedisse præsidium, qui ad totius orbis gaudium, & in ecclesiæ universalis exultationem in vestra clementia Romanum servat imperium. Data x. Kalendas Novembris, viro clarissimo consule. *

* *f.* infirmioris

* Anno Chr. 478.

EPI-

A

* EPISTOLA XIII.

SIMPLICII PAPÆ

Ad Acacium

Eadem quæ in superiori epistola.

Simplicius episcopus, Acacio episcopo Constantinopolitano.

PRoxime quidem dilectioni tuæ, petentibus his qui ad nos a fratre & coepiscopo nostro Timotheo Alexandrinæ ecclesiæ antistite directi fuerant, commune gaudium literis indicavi, & de fructu piissimi operis, quod catholicus memoratæ ecclesiæ sacerdos est restitutus, pariter nos gaudere memoravi: quod nunc quoque significare properavimus, ut agnosceres gaudia silentium non amare. Unde semper exultans, & orationum communium cupiens vota sociari, hortor, frater carissime, ut rebus per clementissimum & Christianissimum principem Deo auctore compositis, diligentiæ solicitudo non desit: sed Petrus ab indebito sibi honore dejectus, in Alexandrina regione non sinatur habitare, sed procul extra terminos patriæ, sicut etiam nos poposcimus, frequenti eum postules suggestione relegari; ne quos imperitorum pravitatis suæ persuasione seducat, & a catholicæ tramite veritatis avertat. Quidquid autem de religiosissimo impetrabis imperio, cura tuæ dilectionis ad meam notitiam faciat pervenire, & nos actuum ad custodiam evangelicæ doctrinæ pertinentium det esse consortes. Data 16. Kalendas Novembris, Illo viro clarissimo consule.

Anno Chr. 478

NOTA SEVERINI BINII.

Timotheus Alexandrinus sedi suæ restitutus, occasionem dedit his quatuor præcedentibus epistolis scribendis.

a *Epistola*.) Timotheus Alexandrinus episcopus in sedem restitutus, tres hosce legatos, Isaiam episcopum, Nilum presbyterum & Martyrium diaconum ex more antiquo ad Romanum pontificem ablegavit, veniam rogans delicti sui illius, quo gladiis Eutychianorum coactus, contra constitutiones Leonis papæ, nomen Dioscori apud altare recitavit. Et quamquam id monitus fecisset, non leve tamen facinus illud in tanto pontifice videri poterat. Insuper eadem legatione notum fecit, Petrum Moggum Alexandrinæ sedis invasorem, qui fugam captasse videbatur, in civitate latitare, & secreto rem agere seducentem multos, & cladem illius ecclesiæ graviter procurare. adeoque necessarium videri, ut ad hæc pericula tollenda, longius in exilium pelleretur. His acceptis scribit imperatori & Acacio episcopo Simplicius papa, petens hoc sedulo curari, ut quamprimum homo scelestus longius in exilium detrudatur: ideo in primis, quod episcopum Alexandriæ ageret, quem necdum diaconum ordinatum esse constaret. Vide Baronium anno 478. num. 9. & sequentibus

EPISTOLA XIV

SIMPLICII PAPÆ

Ad Zenonem imperatorem

Laudat imperatoris solicitudinem in his puniendis, qui Antiochiæ in episcoporum cædes conspiraverunt. Dolet suas ad Acacium literas executioni non fuisse mandatas, & Antiochenæ ecclesiæ antistitis electionem, Nicæni concilii non observato decreto factam approbat.

Simplicius episcopus, Zenoni Augusto.

B DE ecclesia Antiochena venerandos mihi semper vestræ pietatis apices gavisus accepi, quibus ingenito vobis studio catholicæ religionis post defensionem fidei, quæ vos servat ac custodit, impietatis audaciam & facinora apud Antiochiam perpetrata coercita reperimus. Exultantes vobis inesse animum fidelissimi sacerdotis & principis, ut imperialis auctoritas & juncta Christianæ devotioni acceptabilior Deo fieret, & appareret integritas, cum hi qui in episcoporum neces sacrilega cæde versati sunt, digC nis jubentur perire suppliciis: in quo & quieti ecclesiæ & vestro consuletis imperio, quia vindicata Dei contumelia ulciscentis est gratia, & conciliatur his divini favoris auxilium, quorum cura sacrilegium non reliquerit impunitum. Sed ut loquar fiducialiter principi Christiano, si præteritarum literarum, quas de Petri aliorumque nomine jamdudum ad fratrem & coepiscopum meum Acacium scripsisse memini, ordo teneretur, ad hoc non potuit pervenire; quod jure nunc meruit vindicare. Mandaveram namque ut facta suggestione pietati vestræ, prædictus, ut & ceteri qui per occasionem tyrannicæ dominationis invaserant ecclesias Dei, extra metas vestri pellerentur imperii, ne pestiferis sensibus quibusD que simplicioribus ore sacrilego virus infunderent, & verbis impiis contra fidem orthodoxam innocentiores animas sauciarent; quod tum apparet, cum minus ista curantur, & levia esse creduntur; actum est, ut (quemadmodum perhibetis) inter altaria, non jam plebs persuasionibus eorum, sed ipsi quoque præsules & prædicatores fidei perirent funestis gladiis sacerdotes. Unde si quæ aliæ reliquiæ sub vestro reperiuntur imperio, eas vel nunc in exteriores terras jubete propelli, ne qua deinceps in eo sit necessitas & causa supplicii; quia melius est aditum obstruxisse, quam pœnam exegisse peccati. Et quoniam seditiones Antiochenas religiosissimo proposito sedandas non E aliter existimastis, nisi præter præjudicium venerandi illius concilii Nicæni apud Constantinopolim iisdem petentibus ordinaretur antistes, quod in ejus tantummodo persona sic memorastis assumptum, ut deinceps secundum definitiones patrum orientali synodo creatio Antiocheni pontificis reservetur, nec haberi loco vultis injuriæ, quod dissensionis gratia factum est auferendæ. Tenet hanc pietatis vestræ beatus Petrus apostolus sponsionem, & Christianissimi fidelissimique principis mentem in hæc verba juravisse, quod posthac in Antiochena urbe veteri more servato a comprovincialibus suis episcopis ordinetur, ne quod nunc frater & coepiscopus meus Acacius vobis est jubentibus exe-

Dum vindicatur Deo facta contumelia, consulitur imperio.

executus, in usum posteritatis veniat, & sta-A
Papa dispensat contra canonem concilii Nicæni, ut servetur pax.
tuta patrum, quæ præcipue præstastis illæsa, confundat. Unde quæ a vobis amore quietis sancte & religiose sunt ordinata, reprobare non possumus, ne status Antiochenæ ecclesiæ sub nostra dubitatione videatur ambiguus, præcipue cum is qui legitur ordinatus, testimonio clementiæ vestræ, & tanta sit prædicatione subnixus, ut in eo præter horum vulnerum dolorem posito possimus & ecclesiæ quæ illum meruit, gloriari. Hæc repensis sermonibus & venerationis officio respondere curavi, ut tantas
Dispensat papa in gratiam imperatoris.
hæreticorum fraudes & facinora divinis & sæcularibus legibus persequenda, quæ sæpius probatis esse tam noxia, de memoria & conversatione hominum jubeatis auferri, quorum im-B
pietatis nulla, quantum videtis, potest auctoritate compesci. Data x. Kalendas Julias post consulatum Illo viri clarissimi *

* Anno Chr. 479.

* EPISTOLA XV

SIMPLICII PAPÆ

Ad Acacium.

Eadem quæ & in superiori.

Simplicius episcopus Acacio episcopo Constantinopolitano.

CLementissimi principis literis, tuæque dilectionis, de sacrilega & funestissima cæde, quæ apud Antiochiam facta est, sauciatus, & nimium affectus mœrore, respondeo, astruens, si quæ jamdudum de Petro & aliis complicibus eorum scripseram, & ut pietati ejus cum ceteris, qui aderant, fratribus suggerere postularam, ut optaverat, ordinatum fuisset, hæreticorum temeritas ad tantum facinus non veniret; * ne aliquid necessitatis existeret, ut non aliter prædictæ subveniretur ecclesiæ, nisi ut aliquid de jure ejus curatio ipsa minueret. Quamvis enim profecerit ad quietem, quod Christianissimi principis jussione, vel sine præjudicio canonum a tua caritate fuerit Antio-D
chenus episcopus ordinatus: tamen non est sine invidia factum, cujus cavendum deinceps etiam ille testatur, qui præcepit, exemplum. In quo pietatis ejus gratias dignum est nos referre: quoniam ita gloriæ suæ moderatus est potestatem: ut fidelissima devotione patrum regulis submittere quæ juberet, nec in auctoritatem recipi quod sequenti constituit ætate prohiberi: ut scilicet in hac tantummodo persona, quam jussu ejus & studio quietis Antiochensibus, non tua usurpatione, antistitem consecratti, quod factum est necessitate, sufficeret. In quo tuæ dilectionis non irrationabilem cognoscimus fuisse famulatum: quia ecclesiarum jura respiciens, diu te non immerito E
suspendisse testaris, ne videreris ambire quod tanto principi, & in tam gravi causa non poteras abnegare. Quopropter, frater carissime, institutorum veterum, quæ in te sunt probata, non immemor, sicut veniale judicare non pervides quod tibi certum est imperatum, ita ipse dans honorem patribus, labora ne necessitas sit ulla faciendi quod optas nunc satisfactione purgari.

* f. nec

NOTÆ SEVERINI BINII

a *Epistola.*) Auctore & impulsore Petro Cnapheo, quem Zeno imperator ab ipso throno dejectum, in Antiochena ecclesia nimis inconsulte degere versarique permisit, Eutychiani ibidem novas turbationes cruentasque seditiones vicissim concitarunt. Nam cum Stephanus orthodoxus episcopus, una cum suis in magna ecclesia sacram synaxim solenniter celebraret, Petri Cnaphei omnium hominum perditissimi soboles Eutychiani, confecto agmine, exertis gladiis furentes ingressi, in Dei sacerdotes sævientes, eosdem sæviissime trucidarunt, sanctissimumque ipsum antistitem Stephanum, in quem potissimum majore odio æstuabant, & ira incensi corripiebant ad necem usque atrocissimis tormentis confecerunt. De quo ex Joanne Rhetore suorum temporum accuratissimo scriptore Evagrius lib. 3. cap. 10. hæc scribit. *Petro ecclesiæ Antiochenæ exturbato, Stephanus illius sedem capessit, quam triennio in hunc usque annum tenuit. Hunc*, subdit, *Antiocheni calamis ad similitudinem hastarum præacutis, uti scribit Joannes Rhetor, confecerunt.* Corpus ejusdem in Orontem amnem projectum fuisse, ex eodem Joanne scribit Nicephorus lib. 15. cap. 18. Postquam vero Zeno imperator missis Antiochiam militibus ultoribus, de sacrilegis homicidis debitas pœnas sumpsisset, jussit, ut Antiochenus futurus episcopus Constantinopoli eligeretur: idque ideo, ut paci & quieti ejus civitatis prospiceret, timebatur enim obducta cicatrix in ulcus vicissim eruptura, si de antistite deligendo Antiochiæ comitia haberentur. Electus est Constantinopoli Stephanus junior. Sed cum id præter regulas ecclesiasticas & anti quam Antiochenæ ecclesiæ consuetudinem accidisset, utpote quæ non nisi in concilio omnium Syriæ episcoporum Antiochenum episcopum ordinare soleret, Zeno imperator literas ad pontificem scripsit, quibus ea quæ gesta erant, a Romano pontifice rata haberentur. Pon-C
tifex respondit, se factam ordinationem libenter ratam habiturum, modo exemplum hoc extraordinarium posteris nihil præjudicii adferat, idque imperator juramento promittat. Ita novo & prorsus inaudito exemplo contigit, ut qui a totius Syriæ episcopis ordinari soleret antistes Antiochenus, agente imperatore, & ratum habente pontifice Romano, Stephanus junior ab Acacio Constantinopolitano episcopo ordinatus fuerit. Accidit etiam hac occasione, quod sicut latens humor malus, cum a natura in cutem transmittitur, levi confricatione pruritus mordacior excitatur; ita plane ambitio primatus quæ in Acacio hactenus latuit, hoc facto magis magisque incensa, appetitum primatus illi vehementiorem ingessit, usque adeo, ut famis, seu potius explendæ rabiei causa, custodita canonum claustra ruperit, & vincula catholicæ communionis fregerit, & se suosque posteros præcipites dederit, ut infra suo loco dicemus. Vide Baronium anno 479. num. 1. & 2.

Eutychiani quas turbas auctore Petro Fullone Antiochiæ concitarint

Stephanus Antiochiæ occisus.

Stephanus junior Constantinopoli cur electus

Qua occasione Simplicius ad Zenonem scripserit

OBSERVATIO P. ANTONII PAGI

ad an. Chr. 479. n. 2. & seqq.

HÆ duæ proxime allatæ epistolæ Baronio, omnibusque suasere, Stephanum seniorem Episcopum Antiochenum anno 479. ab hæreticis interfectum fuisse, & in ejus locum Imperatoris jussu Stephanum juniorem Constantinopoli ab Acacio ordinatum. Verum vulgaris hæc opinio falsa est, & in subscriptione prioris epistolæ Simplicii Papæ ad Zenonem loco, *post Consulatum illi V. C.* legendum est, *post Consulatum Placidi V. C.* ideoque ea epistola data anno 482. cum Placidius an. 481. Consulatum gesserit. Detritis enim prioribus nominis Placidi literis facile fuit librario errare, & loco *Placidi* legere *Illi*; eo magis quo epistola XII. & XIII. quæ eam præcedunt, datæ sunt *Illo V. C. consule*, anno sc. 478. Hæ duæ igitur epistolæ Simplicii, in quibus mentio de cæde Episcopi Antiocheni, ejus nomine suppresso, pertinent ad an. 482. æque non de Stephano seniori, sed de Stephano juniori intelligendæ. Hic enim ab hæreticis interfectus, & neuter ab Acacio ordinatus, sed Calendio, qui Stephano juniori successit, ut ad an. 482. monstrabo. Quod vero ex Baronio ait Binius novo & inusitato exemplo Episcopum Antiochenum Constantinopoli ordinatum fuisse, corruit ex iis, quæ an. 449. diximus. Ibi enim ostendimus Maximum Ep. Antiochenum Constantinopoli ab Anatolio consecratum. In Evagrii verbis a Binio post Baronium relatis illa, *quam triennio in hunc usque annum tenuit*, neque in editione Christophorsoni, neque in editione Valesii leguntur. Ea igitur errore typographi Baronii verba ab Evagrii textu diverso charactere non distinguentis, ita edita. Evagrius enim durationem sedis Stephani non

me-

memorat, & tamen hic Binius, aliique locum illum integrum Evagrio adscribunt, quod monendum duxi, ne in posterum locus ille fucum faciat. (*Lege Pagium ad an. Chr.* 482. *n.* 3. *& seqq. ubi plura de his Simplicii epistolis, de cæde Stephani non senioris, sed junioris; & de scelo Calendione ab Acacio Constantinopoli ordinato.*)

EPISTOLA XVI.

SIMPLICII PAPÆ

Ad eundem.

Calendionis Antiocheni episcopi electionem confirmat.

Simplicius episcopus, Acacio episcopo Constantinopolitano.

ANtiocheni exordium sacerdotis qua ratione fuerit serius indicatum, quamvis minime nos latere potuerit, tamen & ipse vel synodus ipsius indicavit. Quod sicut non optavimus fieri, ita faciles excusationi, quam necessitas fecit, extitimus: quia quod voluntarium non est, vocari non potest in reatum. Et ideo per fratrem & coepiscopum nostrum Anastasium, qui ex prædicta regione directus est, literis quoque tuæ dilectionis acceptis, alterni vicissitudinem sermonis tuæ reddidimus caritati, necessario fratris & coepiscopi nostri Calendionis sacerdotium gremio apostolicæ sedis amplexi, in consortium nostrum per gratiam Christi Dei nostri tantæ urbis antistitem collegii unione numeramus. Miramur autem nihil nos de statu Antiochenæ ecclesiæ te instruente didicisse, quem nunc ita habere se comperimus, ut improbi per occasionem obitus [b] sanctæ memoriæ Timothei eamdem ecclesiam conentur habere captivam. Unde agendum est dilectioni tuæ cum clementissimo principe, ne convellatur sub ejus imperio, quod tyranni temporibus potuit obtineri. Data Idibus Julii, Severino viro clarissimo consule. *

* Anno Chr. 482.

NOTÆ SEVERINI BINII.

Stephanus Antiochenus quando mortuus.

2 *Epistola.*) Anno redemptoris nostri 482. sub consulatu Severini, Stephanus junior Antiochenus episcopus tertio anno sedis suæ ex hac vita migravit: collectaque ibidem synodo vicinorum episcoporum, electus est in ejus locum Calendion episcopus, qui ut testatur Evagrius lib. 3. capite 10. omnes se convenientes induxit, ut tum hæretico Timotheo, tum literis Basilisci generatim ad omnes scriptis, anathema dicerent: quique Zenonis permissu, magni illius Eustathii Antiocheni episcopi, de quo in notis Nicæni concilii supra egimus, sacras reliquias Antiochiam transtulit. Ad hunc in sede Antiochena confirmandum esse missum Anastasium episcopum, eumque Calendionis electi confirmationem ab apostolica sede impetrasse Simplicius papa Acacio Constantinopolitano renunciat. Quid post hæc Acacius? Calendionem criminis læsæ majestatis reum, adeoque episcopatu indignum esse denunciat; tum quod factiosis quibusdam, ut ait Evagrius, contra Zenonem adhæsisset: tum etiam quod nomen ejusdem Zenonis e diptychis abstulisset. Gelasius epist. 11. ad Dardanos. Ita qui confessorem Eustathium in nomine confessoris recepit, sustinendo exilium confessionis gloriam est consecutus. *Post ametum Calendionem*, subdit Evagrius cap. 16. prædicti libri, *Petrus Fullo cognomento Cnapheus, qui ante Calendionem & Stephanum episcopus fuit Antiochiæ, perperam sedem recuperavit*: eaque per vim & dolum vicissim occupata, Theopaschitarum hæresim sæpe damnatam palam non tantum promulgavit, sed ipsi etiam sanctissimæ Trinitati in trisagio hymno crucem adscripsit, verbo & opere docens, non unam tantum personam, sed totam sacrosanctam Trinitatem passam esse. Unde quam vehementer orientalis ecclesia turbata fuerit, infra dicetur. Vide Baronium anno 482. num. 2. 3.

Calendion et substituitur.

Acacius Calendionem de crimine læsæ majestatis accusat, & episcopatu amovet.

Petrus Fullo eidem substituitur.

b *Sanctæ memoriæ Timothei.*) Timotheus Alexandrinus episcopus catholicus anno 492. diem obiit, cum sedisset annos 23. Liberatus cap. 16. Ab episcopis Ægypti in unum coeuntibus communi consensu Joannes homo orthodoxus in locum ejusdem subrogatus fuit. Missa est legatio, quæ electionis confirmationem peteret. Hujus legationis relatu cum statum Antiochenæ ecclesiæ pontifex cognovisset, eumque Acacius subdole & malitiose subticuisset, sequentem illi epistolam 17. scripsit, qua eum non immerito redarguit, quod de rebus tanti momenti nihil scripsisset, cum ex credito sibi vicariæ præfecturæ sedis apostolicæ officio illud facere debuisset.

Timotheo lexandrin Joannes f stituitur e fcopus or thodoxus

Occasio ep stolæ.

EPISTOLA XVII.

SIMPLICII PAPÆ

Ad eundem.

Conqueriter una cum imperatoris literis ab eo literas non accepisse, & imperatorem, Petrum hæreticum in Alexandriæ episcopum petere, dum ipse paratus esset Joannem confirmare: demum precatur ut imperatorem moneat, ne hæretico jam damnato favere velit.

Simplicius episcopus, Acacio episcopo Constantinopolitano.

MIramur pariter & dolemus, ita in tuæ dilectionis animo dissimulatam * lacerare curam caritatis & fidei, ut cum Christianissimus imperator pietatis & religionis instinctu affandi me, & de causis ecclesiasticis consulendi, fideles atque solertes internuncios destinaret, ipse & alternæ gratiæ & vigilantiæ pastoralis oblitus, nec alloqui nos volueris, nec de his quæ ad catholicæ veritatis custodiam pertinebant, duxeris instruendos: atque ideo, frater carissime, quæ non immerito cernis libera affectione culpari, potiore diligentia repensando, cognosce proinde delegatum tibi munus impendens, sensus tuos prudenter attolle, & protuendis Chalcedonensis synodi constitutis vehementer invigila, ne per negligentiam desidiamque nostram subrepatur gregibus domini lethale * dispendium. Nuper ab Ægyptia synodo, quæ & numero plurima, & fidei catholicæ esset communione suffulta, atque ab ipso omni propemodum clero Alexandrinæ sedis ad nos ex more relatio missa patefecit, sanctæ memoriæ fratrem * quemdam & coepiscopum nostrum obiisse Timotheum, inque ejus vicem consona fidelium voluntate Joannem, cui ad sacerdotium constare crederentur omnia, subrogatum, ut nihil omnino restare videbatur, nisi ut Deo nostro gratias agentibus nobis, atque gaudentibus, ut sine strepitu, quod catholicus in defuncti ministerium successisset antistes, apostolicæ quoque moderationis assensu votivam sumeret firmitatem: cum ecce secundum consuetudinem mihi talia disponenti tranquillissimi principis scripta sunt reddita, quibus memoratum tamquam perjurii reum, quod fraternitati quoque tuæ non esse diceretur incognitum, sacerdotio perhiberet indignum. Illico retraxi pedem, & meam revocavi super ejus confirmatione sententiam, ne quid contra tantum ac tale testimonium præpropere feciisse judicarer. Sed illud me non mediocriter fecit attonitum, quod iisdem literis suis Petrum, qui hæreticorum socius dudum extitisse probetur & princeps, quod conscientiam dilectionis tuæ meminimus non latere, instructio-

* lætitare

* *al.* suspendium

* quondam

Alexandrinæ ecclesiæ ep scopum Ro manus Pon tifex confir mat.

ctioneſque ipſas, quibus fuerit confutatus, noſ- A
ſe confidimus, quemque etiam dubium non ſit
adhuc extra communionem durare catholicam,
ſæpeque nos de eodem ex illa urbe pellendo
ſcripſiſſe ſit certum, ad præfatæ eccleſiæ regi-
men exiſtimet provehendum: cumque promit-
tat rectæ fidei definitionibus convenire, a cu-
Hæretico non patet aditus ad munera eccleſiaſtica, niſi præcedat ſatisfactio. * proinde.
jus utique (ſicut ſuperius dixi) conſortio tam
degit extraneus, quam ab ejus communione
diſcretus eſt, ad quam ſi nunc redire conten-
dit, niſi per ſatisfactionem Chriſtianis regulis
competentem non poteſt introire, ac * perinde
non ad faſtigium ſacerdotalis dignitatis accede-
re; ſed medelæ, quæ poſt pœnitudinem præ-
ſtanda eſt, conſequenter aptari animæ ſuæ cu-
piens reconciliatus auxilium, non gradum ſum- B
mi honoris affectans, qui diu convincitur fuiſ-
ſe perverſus, ne per ſpeciem remeantis non
remedium ſinceræ ſalvationis inquirat, ſed fa-
cultatem propagandæ pravitatis inveniat. Quo
facto non hunc magis ab errore detrahimus,
quam perniciem fidelibus irrogamus, eoque mo-
do Chalcedonenſis ſynodi ſtatuta violantes, adi-
tum ſæva copulatione graſſandi in eccleſiam lu-
pis rapacibus aperimus. Denique ab eiſdem ip-
ſis, cum quibus olim a catholica participatio-
ne diviſus eſt, pontifex dicitur poſtulari: ut
ſatis evidenter appareat, non eos rectam fidem
velle, ſed in præſule proprio nefandi dogmatis
quærere poteſtatem; neque inter ipſos & vera-
citer ſentientes pax inde poſſit fœda generari, C
unde hæreticarum mentium creſcit funeſta dam-
natio, & catholicorum ſuccedit miſeranda ca-
ptivitas. Tantis igitur malis atque periculis pro
ſacerdotii qualitate, & catholicæ prædicationis
intuitu, ut qua potes ratione ſapienter obſi-
ſtas, maximis undique rebus aſtringeris: nec
dilectioni tuæ fas eſt id ſegnius operari, quod
ad animæ tuæ cauſam, honoris æſtimationiſ-
que reſpectum non dubitas pertinere. Oppor-
tunitatibus ergo repertis, clementiſſimi princi-
pis voluntatem inceſſabiliter pro fide catholica
ſupplicando, & ab his ſedulo revocare quæ no-
civa ſunt dogmati Chriſtiano, & ſecundum
hæc quæ mandamus, informare crebro, inque
eam partem quæ amica ſit veritati, potius in- D
ſtare non deſinas, & (ut ſanctum Timotheum
venerandus apoſtolus Paulus inſtituit) opportu-
2. *Tim.* 4. ne, importune, obſecrando, inſinuando, ex-
ponendoque nullatenus allegare ceſſabis, & no-
bis ſubinde quæ gerantur, quæve gerenda ſint,
veraciter indicare, ut creditorum tibimet diſ-
penſatione dominica talentorum in hac mul-
tiplicatione fidelis ſervus oſtendaris, ſi non
tantum in eccleſia cui præſides, ſed ubicum-
que potueris, pro unitate catholica & pro pa-
ternis definitionibus ſuadere non renuas. Data
* Anno Chr. 482. Idibus Juliis, Severino viro clariſſimo conſule. *

NOTA SEVERINI BINII.

Joannem orthodoxum Alexandriæ epiſcopum Zeno amovit eique Moggum ſubſtituit.
a *Epiſtola*.) Qua occaſione hæc epiſtola ſcripta ſit, dixi ſupra in notis epiſtolæ decimæ quintæ verbis *ſanctæ memoriæ Timothei*. Subrogatum in locum Timothei Joannem Zeno imperator impulſu Acacii epiſcopum umovit, eique nefandum illum Petrum Moggum ante dejectum hæreticum ſubſtituit, eo prætextu quod perjurus eſſet Joannes: utpote qui juraſſet non futurum, ut pateretur ſe aliquando in Alexandrinum epiſcopum aligi. Vide Baronium anno 482. num. 11. & 12.

FRAGMENTUM EPISTOLÆ

SIMPLICII PAPÆ AD ZENONEM

Incipit epiſtola ſanctæ memoriæ Simplicii papæ ad Zenonem Imperatorem.

Inter cætera, & ad locum.

SEd jam veniamus ad eos, quorum unum a Pontificio Alexandrinæ eccleſiæ ſecludendum, alterum huic præficiendum tranquillitatis tuæ ſcripta pronunciant, ac primo ſi placet perſona Petri, meritum expendamus. Nimirum hic eſt complex * parricidæ Timothei, & exilio ſempiterno veſtra quoque juſſione digniſſimus. Hic contra veritatem militantium ſocius ſemper, & doctor. Hic, de quo Alexandrina urbe pellendo ſæpe me literis rogaſſe non dubium eſt; qui ſi eſſet rectæ fidei in catholica utique communione manſiſſet. Quod ſi ad eam nuper emendandus accedit hoc ipſum diu retenti confutatur erroris, quam tamen emendationem ſi vel nunc ſincera mente perquireret ſatisfactionem conſequenter afferret: non expetit (f. expetat) dignitatem, qui poſt pœnitudinem indulgentia dignus eſt, non honore. Abſit, ut ejus ſaluti ſi reſipiſcit, invideam; complector, hortor, & gaudeo, glorioſiſſime Imperator; ſed diu pravitatis vulnere ſauciato medicinæ venia competit, non poteſtatis. Tunc enim religionis poterit nuncupari, ſi perverſitate damnata ad ſanam fidem remeare prælegerit. Alioquin manifeſtus eſt eum non curationem proprii deſiderare languoris, ſed ambire faſtigium, quo perfidiæ ſuæ virus miſeris animantibus confidentius licentiuſque diffundat, & de ſuperiore loco multo violentius in ſervitutem catholicam redigat libertatem. Quæſo deinde qui ejus provectui ſuffragentur, & eos audio eſſe archimandritas, & monachos, vel ſi qui ſunt alii, qui ſeſe a communione catholica ſeparaverunt. Horum ergo teſtimonium comprobandum eſt, quorum admittenda perſona, quibus ſanæ fidei eſt conſcientiæ cauſa non ſuppetit, & qui cum eumdem (eodem) pari tenentur errore. *Finis*.

Ex MS. Cod. Friſing. nunc primum editur.

* f. patricidii

JO. DOMINICI MANSI NOTA.

Epiſtola Simplicii papæ qua reſpondet Zenoni imperatori petenti Alexandrinæ eccleſiæ ex nece Timotheo illata vacanti præfici Petrum Moggum rejecto Joanne quem ſibi Alexandrina eccleſia elegerat, epiſtola hæc, inquam, hucuſque latuit Eruditos, quamvis de petitione hac a Zenone facta moniti fuerunt ex epiſtola Simplicii ad Acacium. Hanc vero, quamvis non integram, dedit nobis inſperato vetuſtiſſimus Cod. Friſingenſis, quem in uſum hujus editionis conſuluit P. Frobenius Forſter Benedictinus Prior & Bibliothecarius S. Emmerami Ratisbonæ. Ex hac vero nihil diſcimus ſupra id quod jam innotuerat, Simplicium ſcilicet obſequi E Imperatori recuſaſſe.

EPISTOLA XVIII. SIMPLICII

Ad eumdem.

Mirari se ait, Acacium de Alexandrinæ ecclesiæ vexationibus nequaquam se monuisse : hortatur autem ut imperatori insinuet, ut eidem ecclesiæ pax optata reddatur.

Dilectissimo fratri Acacio, Simplicius.

COgitationum ferias non habemus : nec enim quiescere nos causa permittit, quam si relinquamus, apud Christum dominum nostrum, cujus interest, * excusabiles sumus. Et mirum est, dilectionem tuam tot emensis temporibus, & tot opportunitatibus inde venientibus, nil nos de Alexandrina ecclesia, quæ tam graviter quatitur, instruere voluisse ; cum monere te nec increpatio nostra destiterit, ut participata solicitudine, literas meas apud Christianissimum & clementissimum principem præsentibus tuæ dilectionis prosequereris alloquiis, & instituti veteris memor, in orthodoxorum defensionem nobiscum sic semper incumberes, ne quisquam nostrum, Christiana plebe pereunte, reatum deditionis incurrat, & mercenarius potius videatur esse quam pastor. Unde hortamur dilectionem tuam, ut opportune atque importune piis auribus insinuare non desinat, quatenus remotis scandalis quæ in Alexandrinam ecclesiam recidivis ausibus irruerunt, pax optata reddatur, & celeriter vigilantiæ tuæ profectus, posthabitis difficultatibus, inducatur. Data octavo Idus Novembris, Severino consule, *directa per Restitutum*.

* *f.* inexcusabiles.

Nota Severini Binii.

Quare & quando ad Acacium scripta.

a *Epistola*.) Perbreves hasce & aculeatas literas postremas ad Acacium dedit Simplicius, quibus illum adversus hæreticos ad prælium evocare conatur ; sed frustra, utpote qui transfuga factus in castris adversariorum militet, soliciteque apud imperatorem agat, ut duo venenati colubri, truculentæ bestiæ & faces hæreticorum, Cnapheus & Moggus Antiochenæ & Alexandrinæ sedi obtrudantur, legitimique possessores Calendion & Joannes episcopi inde expellantur.

SIMPLICII EPISTOLA

Ad eumdem.

A Luca Holsteinio Romæ edita.

Dilectissimo fratri Acacio Simplicius.

LIteris tuæ dilectionis, quas per filium nostrum Epiphanium diaconum probatæ fidei direxisti, ea quæ strictim religiosissimi viri filii nosti presbyteri, archimandritæ cum monachis vel ante scripserant, latius indicasti, & prolixo quidem volumine, sed sermone necessario retulisti ; ut quid vel Constantinopoli, vel in aliis regionibus ab hæreticis gestum disceremus : ac singula quæ contra ecclesiasticas regulas, & contra ipsam catholicam fidem ubicumque commissa sunt, ante nostros oculos collocasti ; quatenus videatur quo etiam remedio subveniretur ecclesiis, quibus vim sub occasione tyrannicæ dominationis, & per absentiam Christianissimi principis pernicioſus latro & recidivus invasor Alexandrinæ ecclesiæ A lapsus exiliis inrogavit. Unde unicum post Deum, qui ecclesiam & rempublicam consolatione mirabili visitavit, etiamsi hoc fieri minime postulasses, clementissimi imperatoris auxilium duximus implorandum ; ut pro omnibus quæ regno ejus dominus tribuit, ne ulterius in orbe terrarum, quas subditas suo cognoscit imperio, ecclesiæ Dei ab hæreticorum contagione & pravitate violentur, sed doctrinæ diabolicæ præceptione pietatis ipsius præstentur immunes. Ut ii qui sibi crediderint sacerdotale ministerium damnati hominis præsumptione conferri, promulgata imperiali constitutione etiam a conventu hominum segregandi jubeantur excludi : quatenus his submotis, atque in B solitudinis perpetua relegatione damnatis, antistites catholici deceptis vel reddantur ecclesiis, vel creentur. In quo nec nostræ preces apud religiosissimum principem, nec dilectionis tuæ suggestio, aut tantorum fratrum nostrorum, quos adveniſse Constantinopolim reperimus, imploratio sacerdotum, aut supplicatio monachorum laborare poterit. Quin quicquid ad integritatem catholicæ fidei pertinet, in qua ecclesiarum est constituta securitas regressu pietatis suæ, domino se ubique prosequente omnium præveniens vota restituit. Et apud mentem Christianissimam facilis est impetrandi gratia, ubi religionis est causa. Sicut ergo literis nostris, ita tuæ dilectionis, vel omnium fratrum, C qui se ad documenta fidei suæ Christianissimi principis præsentavere conspectui, suggestione repetendum est, ut Timotheus cum sequacibus suis ad irremeabile dirigatur exilium. Cum quo Paulus ab Ephesina ecclesia, & Petrus ab Antiochena civitate depulsus, atque omnes qui ab eo se, vel ab his quos illicite fecerat, æstimant episcopos ordinatos, eadem debent lege percelli. De Antonio autem, qui eorum, quos contra ecclesiam tyrannos miserat, antesignanus existens, sicut scriptum est, inimicus & *Psal. 8* defensor apparuit. De Joanne quodam Constantinopolitano, qui ab hæreticis Apamenum sacerdotium, quod ei, qui presbyter aliunde fuerat, vel a catholicis sumere non licebat, se D hæreticum publicavit, & quod in se perperam factum est improperium retorsit in auctorem ; expellens ab Antiochia Petrum pervasorem ipsius, eamdem ecclesiam ipse pervasit, sub anathemate a Christianorum consortio, vel ipsa appellatione removemus : nec unquam his satisfactionis patefaciendus est locus. Quia sicut Judas inter apostolos, ita isti inter ministros dei subdola & diabolici spiritus fraude latuerunt. De Christiani quoque populi fide & devotione gaudentes, profectum ejus & multiplicationem Deo jugiter supplicantes expetimus : ut in timore atque amore domini perseverans, & numero augeri, & cœlesti mereatur protectione muniri. In quo maxime gloriamur, & Deo E nostro gratulabimur complacere : quia pastoralem respicit fructum, religiosi ovilis augmentum. Diu autem fratres & coepiscopos nostros apud Constantinopolim non convenit demorari : nunc præcipue, cum propter concussionem persecutionis, quæ mota fuerat, sollicitæ atque attonitæ sunt in suprascriptis ecclesiis civitates : ne aliquis dubius rationis & trepidus mentis expectet novi aliquid post Chalcedonense concilium contra definitiones ipsius retractari : quia per universum mundum insolubili observatione retinetur, quod a sacerdotum universitate est

con-

constitutum; & sicut apparuit cœlestis totiens ultionis assertione firmatum. Unde divino judicio reluctatur quisquis ejusdem venerabilis definita concilii post tot divinæ indignationis exempla non sequitur.

Observatio P. Antonii Pagi

ad an. Ch. 477. n. XII. & XIII.

Holstenius in Collectione Romana publicavit Epistolam Simplicii Papæ ad Acacium Constantinopol. Episcopum quæ sine die & Consule est, quamque Labbeus Tom. IV. Concil. pag. 1039. post omnes Simplicii Epistolas male collocavit. Cum enim eam scripserit *Simplicius*, paulo postquam accepit ab Acacio vim, quæ illata fuerat Ecclesiis, *sub occasione tyrannicæ Dominationis, & per absentiam Christianissimi Principis*; & ipso tempore, quo Ælurus adhuc vivebat, quem cum sequacibus suis *ad irremediabile exilium* dirigi, a Zenone Imp. petendum esse dicit, apparet eam Epistolam in futura Collectione Conciliorum immediate collocandam esse post Epistolam VIII. Simplicii ad Zenonem Imp. datam *VIII. Idus Octob. post Consulatum Basilisci & Armati*, qua Simplicius gratulatur Imperatori de recuperato Imperio; cum post illam in eadem Collectione Concil. sequatur Epistola Acacii ad Simplicium, qua ei Timothei Æluri mortem significat, quæ adhuc Simplicium latebat, cum Epistolam ab Holstenio editam ad Acacium scripsit. Ex ea intelligimus *Acacium* A monuisse *Simplicium* de Synodo a se apud Constantinopolim indicta. Ait enim Simplicius: *Unde unicum post Deum, qui Ecclesiam & Rempublicam consolatione mirabili visitavit, etiamsi hoc fieri minime postulasses, Clementissimi Imperatoris auxilium duximus imploradum, ut pro omnibus quæ regno ejus Dominus tribuit, ne ulterius in Orbe terrarum, quasi subditas suo cognoscit Imperio, Ecclesia Dei ab hæreticorum contagione & pravitate violentur, sed doctrinæ diabolicæ præceptione pietatis ipsius præsentur immunes. Ut ii qui sibi crediderint Sacerdotale ministerium damnati hominis præsumptione conferri, promulgata Imperiali constitutione, etiam a conventu hominum segregati, jubeantur excludi: quatenus his submotis, atque in solitudinis perpetua relegatione damnatis, Antistites Catholici deceptis vel reddantur Ecclesiis, vel creentur. In quo nec nostræ preces apud religiosissimum Principem, nec Dilectionis tua suggestio, aut tantorum fratrum nostrorum, quod advenisse Constantinopolim reperimus, imploratio Sacerdotum, aut supplicatio Monachorum laborare poterit.*

B Imploraverat autem Imperatoris auxilium Simplicius in Epistola ad Zenonem *VIII. Idus Octob. post Consulatum Basilisci & Armati*, ideoque Holsteniana Epistola prioribus mensibus anni insequentis data. In illa enim, quam an. 477. *VIII. Idus Octob.* scripsit Simplicius, ait: *Unde ante omnia precor, ut Alexandrinam Ecclesiam non minus a funesto, quam ab hæretico pervasore Clementiæ vestræ dispositionibus liberatam, Catholico & legitimo restitui consentiatis Antistiti, ejsque etiam, quos temeritate diabolica diversis ordinasse perhibetur, ejectis, recta fidei subrogari constituatis Episcopos*, &c.

Ex Labbei App. T. IV.

CONCILICM CABILLONENSE

Cui præfuit Patiens Lugdunensis metropolitanus, cum Euphronio Augustodunensi, & reliquis provincialibus episcopis, circa annum Christi CCCCLXX.

CAbillonense Concilium, quo electus est Joannes Cabillonensis episcopus circa an. Christi CCCCLXX. concilium reipsa fuisse, habemus ex Sidonii ad Domnulum epistola. *Exceperunt*, inquit, *pontificale concilium variæ voluntates oppidanorum*. Quam epistolam a Sirmondo inter concilia Gallicana editam, & in regia collectione omissam, nos hic restituendam duximus, cum aliis ad Bituricense ejusdemmodi concilium spectantibus.

ELECTIO JOANNIS EPISCOPI Cabillonensis

Ex libro IV. epistolarum Sidonii episcopi Arvernorum, epist. ultima.

Sidonius Domnulo suo salutem.

NEqueo differre, quin grandis communio ne te gaudii festinus impertiam: nimirum nosse cupientem quid pater noster in Christo pariter & pontifex Patiens, Cabillonum profectus, more religionis, more constantiæ suæ fecerit. Cum venisset in oppidum suprascriptum, provincialium sacerdotum prævio partim, partim comitante collegio, scilicet ut municipio summus aliquis antistes ordinaretur, cujus ecclesiæ disciplina nutabat, postquam junior episcopus Paulus discesserat, decesseratque: excepérunt pontificale concilium variæ voluntates oppidanorum, nec non & illa, quæ bonum publicum semper evertunt, studia privata, quæ quidam triumviratus accenderat competitorum; quorum hic antiquam natalium prærogativam, reliqua destitutus eorum dote, ructabat; hic per fragores parasiticos, culinarum suffragio comparatos, Apicianis plausibus ingerebatur; hic apice votivo si potiretur, tacita pactione promiserat ecclesiastica plausoribus suis prædia fore. Quod ubi viderunt sanctus Patiens, & sanctus Euphronius, qui rigorem firmitatemque sententiæ sanioris, præter odium gratiamque primi tenebant: consilio cum coepiscopis prius clam communicato, quam palam prodito strepituque despecto turbæ furentis, jactis repente manibus arreptum, nihilque tum minus, quam quæ agebantur, optantem suspicantemque, sanctum Joannem virum honestate, humanitate, mansuetudine insignem, (lector hic primum, sic minister altaris, idque ab infantia: post laborum, temporumque processu, archidiaconus; in quo seu gradu, seu ministerio, multum retentus propter industriam, diu dignitate non potuit augeri, ne potestate posset absolvi) attamen hunc jam secundi ordinis sacerdotem, dissonans inter partium voces quæ differebant laudare non ambientem, sed nec audebant culpare laudabilem stupentibus factiosis, erubescentibus malis, acclamantibus bonis, reclamantibus nullis, collegam sibi consecravere. Nunc ergo Jurensia si te remittunt jam monasteria, in quæ libenter solitus ascendere, jam cœlestibus superniscque præludis habitaculis: gaudere te par est de communium patronorum, seu sic sentiente concordia, seu sic concordante sententia. Illius quoque nomine exulta quem creaverunt Euphronius testimonio, Patiens manu, ambo judicio. In quo fecit Euphronius, quod convenit non senectuti modo suæ, verum etiam dignitatis longævitati: fecit & Patiens, vir quamlibet magnis par tamen laudibus, quod satis decuit facere personam, quæ caput est civitati nostræ per sacerdotium, provinciæ vestræ per civitatem. Vale.

Ex Pagi Critica ad An. Chr. 471.

CONCILIUM ANTIOCHENUM,

In quo PETRUS FULLO deponitur.

CUm ob tumultus in Eccleſia Antiochena a Petro Fullone excitos Martyrius Antiochenus Epiſcopus ſedi Suæ nuncium miſiſſet, eam Petrus Fullo invaſit. Qua temeritate commotus Leo Imperator Synodum Epiſcoporum fieri præcepit, in qua Fullo depoſitus ac damnatus, & in ejus locum ordinatus eſt Julianus. Rem narrat Theophanes ad annum Incarn. ſecundum Alexandrinos 456. qui Kalend. Septemb. anni Chriſti 463. auſpicatur, his verbis. *Hoc anno Leo Imp. Zenonem generum Ducem Orientis inſtituit, & Baſiliſcum Verinæ Auguſtæ fratrem Thraciæ pariter Ducem. Zeno vero Antiochiam profectus ſacrum Martyrium in ea comperit Epiſcopum. Petrus autem Fullo, etiam in templo Baſſæ Martyris Chalcedonenſi presbyterio fungens Zenonem ſequebatur. Is implorata Zenonis opera nonnullos ex Apollinarii aſſeclis mercede conductos ſibi conjungit; & innumeros tumultus contra fidem & Martyrium excitat: anathemate etiam ferit, qui non aſſererent Deum cruci ſuffixum populoque demum in duas partes Antiochiæ diſciſſo, addit ter ſancto hymno: Qui crucifixus eſt pro nobis: quæ voces ab eo tempore in hodiernum uſque diem a Theopaſchitis uſurpari conſueverunt. Martyrius porro ad Imp. Leonem profectus, Gennadii CP. præſulis commendationibus multo cum honore ſuſcipitur. Antiochiam deinde reverſus, cum populi factiones varias, eaſdemque tumultibus comperiſſet agitatas, & Zenonis favore fortiores, in Eccleſiæ conventu ceſſit Epiſcopatu, verbis uſus hujuſmodi: Clero inobedienti, populo contumaci, & eccleſiæ ſordibus infectæ nuncium remitto: ſolaque Sacerdotii dignitate mihi reſervata Epiſcopale munus depono. Eo ſecedente, Petrus Fullo in Antiochiæ thronum inſiliens confeſtim Joannem quemdam degradatione damnatum ordinat Apameæ Epiſcopum. Nuncio de his accepto Gennadius cuncta refert ad Imperatorem, qui Petrum Fullonem exilio plectendum pronunciat. Quod cum Petrus audiſſet, ipſe fugæ proprium exilium evitat; moxque communibus ſuffragiis Julianus quidam Antiochiæ Epiſcopus inſtitutus eſt.* Idem habet Cedrenus ad an. VII. Leonis Imp. & Theodorus Lector lib. 1. antequam de incendio urbis CP. quod anno 465. accidit, loquatur. Unde colligitur hos motus Alexandrinos initium cœpiſſe non anno 471. ut vult Baronius eumque ſecutus Valeſius ſed anno 463. vel 464. ut late probat Pagius ad an. 471. n. 3. & ſeqq. Hujus Antiochenæ Synodi Synopſim refert libellus Synodicus ſupra relatus a Labbeo, Auctor Breviculi Hiſtoriæ Eutychianiſtarum inter epiſtolas Felicis Papæ III. mox afferendi, nec non Liberatus in Breviario cap. 18. Cur autem anno 471. hujus concilii epocha affigatur, auctor eſt Victor Tununenſis, qui ſub illius anni Conſulibus, Leone nimirum Aug. IV. & Probiano: ait: *Poſt Martyrium Julianus ordinatur Epiſcopus.* Martyrius equidem, cum teſte Nicephoro in Chronico annis tredecim (hi vero incompleti numerandi ſunt) ſediſſet, & Epiſcopatum inierit an. 459. nonniſi ſub initium anni 471. Epiſcopatu ceſſerit, neceſſe eſt; at Petrus Fullo brevi admodum tempore ſedit; cum in citato Breviculo poſt arreptum Epiſcopatum *continuo* damnatus eſſe dicatur.

Ex Labbei App. T. IV.

CONCILIUM BITURICENSE,

Cui præfuit Sidonius epiſcopus Arvernorum, facta illi ab omnibus deſignandi creandique antiſtitis poteſtate, circa annum Chriſti CDLXXII.

BIturicenſe Concilium, quo Simplicius Bituricenſis archiep. electus eſt, anno Chriſti circiter CCCCLXXII. præſidem habuit Sidonium Arvernorum epiſcopum, cujus literas eo ſpectantes, orationemque in illo conventu habitam, prætermiſſas in regia conciliorum editione, hic repræſentamus, uti a Sirmondo editæ ſunt Tomo I. conciliorum antiquorum Galliæ.

ELECTIO SIMPLICII EPISCOPI TURICENSIS.

Ex epiſtolis Sidonii ejuſdem.

I.

Agrœcium metropolitanum Senonenſem ad Bituricenſis electionem propterea invitat, quod provincialium epiſcoporum numerus deficeret.

Sidonius Domino Papæ Agrœcio.

BIturicas decreto civium petitus adveni. Cauſa fuit evocationis titubans eccleſiæ ſtatus, quæ nuper ſummo viduata pontifice utriuſque profeſſionis ordinibus quoddam claſſicum cecinit. Fremit populus per ſtudia diviſus: pauci alteros, multi ſeſe non offerunt ſolum, ſed inferunt. Si aliquid pro virili portione ſecundum Deum conſulas veritatemque, omnia occurrunt levia, varia, fucata, & quid dicam? ſola eſt illic ſimplex impudentia. Et niſi me immerito queri judicaretis, dicere auderem tam præcipitis animi eſſe pleroſque, tamque periculoſi, ut ſacroſanctam ſedem dignitatemque affectare pretio oblato non reformident: & rem jamdudum in nundinam mitti actionemque potuiſſe; ſi quam paratus invenitur emptor, venditor tam deſperatus inveniretur. Proinde quæſo, ut officii mei novitatem, pudorem, neceſſitatem, ſpectatiſſimi adventus tui ornes contubernio, tuteris auxilio. Nec te, quamquam Senoniæ caput es, inter hæc dubia ſubtraxeris intentionibus medendis Aquitanorum: quia minimum

nimum refert quod nobis est in habitatione divisa provincia, quando in religione causa conjungitur. His accedit, quod de urbibus Aquitanicæ primæ solum oppidum Arvernum Romanis reliquum partibus bella fecerunt. Quapropter in constituendo præfatæ civitatis antistite, provincialium collegarum deficimur numero, nisi metropolitanorum reficiamur assensu. De cetero, quod ad honoris vestri spectat prærogativam, nullus a me hactenus nominatus, nullus adhibitus, nullus electus est: omnia censuræ tuæ salva, illibata, solida, servantur. Tantum hoc meum duco, vestras invitare personas, expectare voluntates, laudare sententias: & cum in locum statumque pontificis quisque sufficitur, ut a vobis præceptum, a me procedat obsequium. Sed si (quod tamen arbitror minime fore) precibus meis apud vos male suadus obstiterit interpres, poteritis præsentiam vestram potius excusare, quam culpam, sicut e diverso, si venitis, ostendetis quia terminus potuerit poni vestræ quidem regioni, sed non potuerit caritati. Memor nostri esse dignare domine Papa.

II.

Euphronium Augustodunensem ad eamdem electionem invitat, aut consilium certe petit de Simplicio, quem populus Biturix episcopum sibi ordinari flagitabat.

Sidonius domino papæ Euphronio S.

Lib. 7. ep. 8. QUandoquidem me clericalis officii vincula ligant, felicissimum mediocritatis meæ statum pronunciarem, si nobis haberentur, quam territoria vicina, tam mœnia. De minimis videlicet rebus coronam tuam maximisque consulerem, fieretque actionum mearum quasi cujusdam fluvii placidissimus cursus atque inoffensus, si e tractatu tuo, veluti e saluberrimo fonte, manaret. Procul dubio tunc ille non esset, aut spumosus per jactantiam, aut præceps per juventutem. Quin potius in illo squalidum si quid ac putre sordere, totum admixta consilii tui vena dilueret. Sed quod hujuscemodi votis spatia sunt longa interposita præpedimento, sedulo precor, ut consulentem de scrupulo incursæ ambiguitatis expedias: & quia Simplicium, spectabilem virum, episcopum sibi flagitat populus Biturix ordinari, quid super tanto debeam negotio facere decernas. Hujus namque vel erga me dignationis, vel erga reliquos auctoritatis, ut si quid fieri voles, (voles autem quidquid æquissimum est) non suadere tam debeas, quam jubere. De quo tamen Simplicio scitote narrari plurima bona, atque ea quidem a plurimis bonis. Quæ testimonia mihi prima fronte colloquii non satis grata, quia satis gratiosa judicabantur: at postquam æmulos ejus nihil vidi amplius quam silere, atque eos maxime qui fidem fovent Arianorum: neque quippiam nominato, licet necdum nostræ professionis, illicitum opponit animum adverti, exactissimum virum posse censeri, de quo civis malus loqui, bonus tacere non posset. Sed cur ego ista hæc ineptus adjeci, tanquam darem consilium, qui popoſci? quin potius omnia ex vestro nutu, arbitrio, literisque disponentur, sacerdotibus popularibusque manifestabuntur. Neque enim ita desipimus in totum, ut evocandum te primum, si venire possibile est, deinde si quid secus, certe consulendum decerneremus, nisi in omnibus obsequuturi. Memor nostri esse dignare domine papa.

III.

Perpetuo Turonensi episcopo, ipsius rogatu, mittit orationem quam habuerat in electione episcopi Bituricensis.

Sidonius domino papæ Perpetuo S.

DEsiderio spiritualium lectionum, quarum tibi tam per authenticos, quam per disputatores, bibliotheca fidei catholicæ perfamiliaris est, etiam illa quæ maxime tuarum scilicet aurium minime digna sunt occupare censuram, noscere cupis. Siquidem injungis, ut orationem, quam videor ad plebem Biturigis in ecclesia sermocinatus, tibi dirigam. Cui non rhetorica partitio, non oratoriæ minæ, non grammaticales figuræ, congruentem decorem disciplinamque suppeditaverunt. Neque illic, ut exacte perorantibus mos est, aut pondera historica, aut poetica schemata, scintillasve controversalium clausularum, libuit aptari. Nam cum me partium seditiones, studia, varietates, in diversa raptarent: sic dictandi mihi materiam suggerebat injuria, quod tempus occupatio subtrahebat. Etenim tanta erat turba competitorum, ut cathedræ unius numerosissimos candidatos nec duo recipere scamna potuissent. Omnes placebant sibi, omnes omnibus displicebant. Neque enim valuissemus aliquid in commune consulere, nisi judicii sui faciens plebs lenita jacturam, sacerdotali se potius judicio subdidisset: presbyterorum sane paucis angulatim fringultientibus, porro autem palam ne mussitantibus quidem: quia plerique non minus suum, quam reliquos ordines pertimescebant. Igitur dum publice totos singuli cavent, factum est, ut omnes non aspernanter audirent, quod deinceps ambienter exponerent. Itaque paginam sume subditis voluminibus adjunctam, quam duabus vigiliis unius noctis æstivæ, Christo teste, dictatam, plurimum vereor ne ipsi amplius lectioni, quæ hoc de se probat, quam mihi credas. Memor nostri esse dignare domine papa.

SIDONII CONCIO,

SIVE ORATIO

Quam in ecclesia Bituricensi habuit, cum Simplicium designatum arbitrio suo episcopum renunciaret.

REfert historia sæcularis, dilectissimi, quemdam philosophum discipulis advenientibus prius tacendi patientiam, quam loquendi monstrasse doctrinam: & sic incipientes quosque inter disputantium consectaneorum cathedras mutum sustinuisse quinquennium, ut etiam celeriora quorumpiam ingenia non liceret ante laudari, quam deceret agnosci. Ita fiebat, ut eosdem post longam taciturnitatem loquutos quisque audire cœperat, non taceret: quia donec scientiam natura combiberit, non major

est

eſt gloria dixiſſe quod noveris, quam ſiluiſſe quod neſcias. At nunc mediocritatem meam manet longe diverſa conditio: cui per ſuſpirioſas voragines, & flagitiorum volutabra gradienti, profeſſionis hujuſce pondus impactum eſt. Et priuſquam ulli bonorum reddam diſcentis obſequium, cogor debere ceteris docentis officium. Adjicitur huic impoſſibilitati pondus pudoris, quod mihi peculiariter paginæ decretalis, oblatu pontificis eligendi mandaſtis arbitrium, coram ſacroſancto & pontificatu maximo digniſſimo papa, qui cum ſit ſuæ provinciæ caput, ſit etiam mihi, inſtitutione, facundia, privilegio, tempore, ætate præſtantior, ego deque, coramque metropolitano verba facturus & provincialis & junior, pariter fero imperiti verecundiam, procacis invidiam. Sed quoniam veſtro ſic libitum errori, ut ipſe prudentia carens prudentem vobis, in cujuſque perſonam bona multa concurrant, ſub ope Chriſti epiſcopum exquiram: noveritis hujuſmodi aſſenſu multum me honoris, plus oneris excipere. Primo loco grandem publicæ opinionis ſarcinam penditote, quod injunxiſtis incipienti conſummata judicia; atque ab hoc rectum conſilii tramitem poſtulatis, in quo recolitis adhuc nuper erratum. Igitur quia vobis id fuit cordi, obſecro ut quales nos fide creditis, tales interceſſione faciatis, atque dignemini humilitatem noſtram orationibus potius in cœlum ferre, quam plauſibus. Primum tamen noſſe vos par eſt, in quas me obloquiorum ſcyllas, & in quos linguarum, ſed humanarum, latratus, quorumdam vos infamare conantum turbo conjecerit. Eſt enim hæc quædam vis malis moribus, ut innocentiam multitudinis devenuſtent. ſcelera paucorum: cum tamen e diverſo bonorum raritas, flagitia multorum nequeat excuſare virtutibus communicatis. Si quempiam nominavero monachorum, quamvis illum Paulis, Antoniis, Hilarioribus, Macariis conferendum, ſectatæ anachoreſeos prærogativa comitetur: aures illico meas incondito tumultu circumſtrepitas ignobilium pumilionum murmur everberat conquerentium. Hic qui nominatur, inquiunt, non epiſcopi, ſed potius abbatis complet officium, & intercedere magis pro animabus apud cœleſtem, quam pro corporibus apud terrenum judicem poteſt. Sed quis non exacerbeſcat, cum videat ſordidari virtutum ſinceritatem criminatione vitiorum? Si eligimus humilem, vocatur abjectus: ſi proferimus erectum, ſuperbire cenſetur: ſi minus inſtitutum, propter imperitiam creditur irridendus: ſi aliquatenus doctum, propter ſcientiam clamatur inflatus: ſi ſeverum, tamquam crudelis horretur: ſi indulgentem, facilitate culpatur: ſi ſimplicem, deſpicitur ut brutus: ſi acrem, vitatur ut callidus: ſi diligentem, ſuperſtitioſus decernitur: ſi remiſſum, negligens judicatur: ſi ſolertem, cupidus: ſi quietum, pronunciatur ignavus: ſi abſtemium producimus, avarus accipitur: ſi eum qui prandendo paſcat, edacitatis impetitur. Libertatem pro improbitate condemnant, verecundiam pro ruſticitate faſtidiunt. Rigidos ab auſteritate non habent caros: blandi apud eos communione vileſcunt. Ac ſi utrolibet genere vivatur, ſemper hic tamen bonarum partium mores pungentibus linguis maledicorum, veluti bicipitibus hamis, inuncabuntur. Inter hæc monaſterialibus diſciplinis ægre ſubditur vel popularium cervicoſitas, vel licentia clericorum. Si clericum dixero, ſequentes æmulantur, derogant antecedentes. Nam ita ex iis pauci, quod reliquorum pace dictum ſit, ſolam clericatus diuturnitatem pro meritis autumant calculandam, ut nos in antiſtite conſecrando non utilitatem velint eligere, ſed ætatem, tanquam diu potius quam bene vivere debeat accipi ad ſummum ſacerdotium adipiſcendum, pro omnium gratiarum privilegio, decoramento, lenocinamento. Et ita quipiam in miniſtrando ſegnes, in obloquendo celeres, in tractatibus otioſi, in ſeditionibus occupati, in caritate infirmi, in factione robuſti, in æmulationum conſervatione ſtabiles, in ſententiarum aſſertione nutantes, nituntur regere eccleſiam, quos jam regi neceſſe erit per ſenectam. Sed nec diutius placet propter paucorum ambitus, notare perſonas: hoc ſolum aſtruo, cum nullum proferam nuncupatim, ille confitetur repulſam qui profitetur offenſam. Sane id liberius dico, de multitudine circumſtantium multos epiſcopales eſſe, ſed totos epiſcopos eſſe non poſſe: & cum ſinguli diverſorum charismatum proprietate potiantur, ſufficere omnes ſibi omnibus neminem. Si militarem dixero forte perſonam, protinus in hæc verba conſurgitur: Sidonius ad clericatum quia de ſeculari profeſſione translatus eſt, ideo ſibi aſſumere metropolitanum de religioſa congregatione diſſimulat: natalibus turget, dignitatum faſtigatur inſignibus, contemnit pauperes Chriſti. Quapropter in præſentiarum ſolvam quam non tam bonorum caritati, quam maledicorum ſuſpicioni debeo fidem. Vivit Spiritus ſanctus omnipotens Deus noſter, qui Petri voce damnavit in Simone mago, cur opinaretur gratiam benedictionis pretio ſeſe poſſe mercari: me in eo, quem vobis opportunum cenſui, nec pecuniæ favore nec gratiæ, ſed ſtatu ſatis ſuperque trutinato perſonæ, temporis, provinciæ, civitatis, virum cujus in conſequentibus raptim vita replicabitur, competentiſſimus credidiſſe. Benedictus Simplicius, hactenus veſtri, jamque ab hinc noſtri (modo per vos Deus annuat) habendus ordinis comes, ita utrique parti vel actu, vel profeſſione reſpondet, ut & reſpublica in eo quod admiretur, & eccleſia poſſit invenire quod diligat. Si natalibus ſervanda reverentia eſt, quia & hos non omittendos Evangeliſta monſtravit (nam Lucas laudationem Joannis aggreſſus, præſtantiſſimum computavit, quod ſacerdotali de ſtirpe veniebat, & nobilitatem vitæ prædicaturus, prius tamen extulit familiæ dignitatem) parentes ipſius aut cathedris aut tribunalibus præſederunt. Illuſtris in utraque converſatione proſapia, aut epiſcopis floruit, aut præfectis. Ita ſemper hujuſce majoribus aut humanum aut Divinum dictare jus uſui fuit. Si vero perſonam ſuam tractatu conſilioſiore penſemus, invenimus eam tenere iſtic, inter ſpectabiles principes locum. Sed dicitis, viros Eucherium & Pannychium illuſtres, haberi ſuperiores. Quod hactenus, eos eſto putatos. Sed præſentem jam modo ad cauſam illi ex canone non requiruntur, qui ambo ad ſecundas nuptias tranſierunt. Si annos ipſius computemus, habet efficaciam de juventute, de ſenectute conſilium. Si literas vel ingenium conferamus, certat natura doctrinæ. Si humanitas requirenda eſt, civi, clerico, peregrino, minimo, maximoque, etiam ſupra ſufficientiam offertur; &

ſuum

ſuum ſæpius panem ille qui non erat redditurus agnovit. Si neceſſitas accipiendæ legationis incubuit, non ille ſemel pro hac civitate ſtetit ante pellitos reges, vel ante principes purpuratos. Si ambigitur quo magiſtro rudimentis fidei fuerit imbutus: ut proverbialiter loquar, domi habuit unde diſceret. Poſtremo iſte eſt ille, cariſſimi, cui in tenebris ergaſtularibus conſtituto, multipliciter obſerata barbarici carceris divinitus clauſtra patuerunt. Iſtum, ut audivimus, tam ſocero quam patre poſtpoſitis, ad ſacerdotium duci oportere vociferabamini. Quo quidem tempore plurimum laudis domum retulit, quando honorari maluit parentum dignitate, quam propria. Pene tranſieram, quod præteriri non oportuerat. Sub Moſe quondam, ſicut Pſalmographus ait, in diebus antiquis, ut tabernaculi fœderis forma conſurgeret, totus Iſrael in eremo ante Bezeleelis pedes oblati ſymbolum coacervavit impendii. Salomon deinceps, ut templum ædificaret in Solymis, ſolidas populi vires in opere concuſsit; quamvis Palæſtinorum captivas opes & circumjectorum regum tributarias functiones, auſtralis reginæ Sabaitis gaza cumulaverit. Hic vobis eccleſiam juvenis, miles, tenuis, ſolus, adhuc filius familias, & jam pater, extruxit. Nec illum a propoſita devotione ſuſpendit vel tenacitas ſenum, vel intuitus parvulorum; & tamen fuit morum factura quæ taceret. Vir eſt namque, ni fallor, totus popularitatis alienus: gratiam non captat omnium, ſed bonorum: non indiſcreta familiaritate vileſcens, ſed examinata ſodalitate pretioſus: & bonoviratu æmulis ſuis magis prodeſſe cupiens, quam placere: ſeveris patribus comparandus, qui juvenum filiorum non tam cogitant vota, quam commoda. In adverſis conſtans, in dubiis fidus, in proſperis modeſtus, in habitu ſimplex, in ſermone comis, in contubernio æqualis, in conſilio præcellens. Amicitias probatas enixe expetit, conſtanter retinet, perenniter ſervat. Inimicitias indictas honeſte exercet, tarde credit, celeriter deponit. Maxime ambiendus, quia minime ambitioſus: non ſtudet ſuſcipere ſacerdotium, ſed mereri. Dicet aliquis: unde tibi de illo tam cito tanta comperta ſunt? Cui reſpondeo: Prius Bituriges noveram, quam Biturigas. Multos in itinere, multos in commilitio, multos in tractatu, multos in contractu, multos in ſua, multos in noſtra peregrinatione cognoſcimus. Plurima notitiæ dantur & ex opinione compendia: quia non tam parvos terminos poſuit famæ natura, quam patriæ. Quocirca ſi urbium ſtatus non tam murorum ambitu, quam civium claritate taxandus eſt: ut non modo primum qui eſſetis, ſed ubi eſſetis agnovi. Uxor illi de Palladiorum ſtirpe deſcendit, qui aut literarum aut altarium cathedras cum ſui ordinis laude tenuerunt. Sane quia perſona matronæ verecundam ſuccinctamque ſui exigit mentionem, conſtanter adſtruxerim, reſpondere illam fœminam ſacerdotiis utriuſque familiæ, vel ubi educata crevit, vel ubi electa migravit. Filios ambo bene & prudenter inſtituunt: quibus comparatus pater inde felicior incipit eſſe, quia vincitur. Et quia ſententiam parvitatis meæ in hac electione valituram eſſe juraſtis (ſiquidem non eſt validius dicere ſacramenta, quam ſcribere) in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſanctis Simplicius eſt, quem provinciæ noſtræ Metropolitanum, civitati veſtræ ſummum ſacerdotem fieri debere pronuncio. Vos autem de viro, de que loquimur, ſi novam ſententiam meam ſequimini, ſecundum veſtram veterem conſonate.

[a] CONCILIUM VIENNENSE,

IN CAUSA ROGATIONUM TRIDUANARUM

Ante Aſcenſionem Domini celebrandarum, a Beato Mamerto Viennenſi epiſcopo ſub Simplicio Papa, [b] circa annum Chriſti CDLXXIV. habitum.

[a] *Concilium.*) De rebus in hac ſynodo geſtis chronicon Cameracenſe a reverendo & eximio viro ac domino Georgio Colvenerio ſacræ theologiæ academiæ Duacenſis doctore ac profeſſore abſolutiſſimo, collegiatæ eccleſiæ ad ſanctum Petrum canonico & ſcholaſtico, antiquitatis amantiſſimo, paucos ante annos editum, ac notis illuſtratum, libro primo, capite octavo, iſta: *Hujus temporibus habita ſynodus Vienna urbe deſcribitur, ad quam Galliarum epiſcopi a beato Mamerto convocati pene omnes convenerunt: ubi & ipſi beatum Remigium, utpote divinis eloquiis eruditiſſimum, & præſtantioris gratiæ privilegio facundiſſimum, venire petierunt. At vir ſanctus, ſenio gravis, *, cum corporis imbecillitate detineretur, beatum illum Vedaſtum vicariæ ſolicitudinis cooperarium direxit. In ea namque urbe, ut beatus Gregorius Turonnenſis urbis epiſcopus ſcribit in geſtis Francorum, tunc temporis inaudita cives prodigia terruerant. Hinc enim motu terræ maximo, multarum eccleſiarum ſubita everſione, & ruentium palatiorum concuſſione, gravis animis dejectio incubuerat, inſtantibus prodigiis mundi terminum & extremum judicii diem ſuperventurum ſpectantibus. Porro ibi beſtiæ multæ oberrantes, lupi, urſi ac cervi ingreſſi per portam civitatis, homines plurimos devorantes, hoc per totum annum faciebant. Supervenienti ſolenni die paſchæ, ſanctus Mamertus ejuſdem urbis epiſcopus cum in ipſa vigilia ſacrum myſterium celebraret, palatium quoque regale, quod editiore urbis loco eminebat, divino igne ſuccenſum eſt. Hanc divinæ indignationis animadverſionem ex offenſa hominum accidiſſe advertentes epiſcopi, communi conſilio decreverunt ſervari jejunium, quod triduo antea aſcenſionem domini uſque nunc per omnes Galliarum eccleſias agitur: ſicque ipſa tribulatio atque ſubverſio quievit.* Hæc chronicon prædicto loco.

* Hæc fere omnia convicimus falſitatis jam ab an. 1646. in ſynopſi, ut pluribus dicemus in notis.

[b] *Circa annum Chriſti* 474.) Ado Viennenſis in chronico hanc ſynodum anno domini 452. tempore Leonis papæ celebratam, eodemque tempore rogationes triduanas inſtituta eſſe ſcribens, errat: cum ſanctus Remigius hujus ſynodi Quo tempore

Lib. 2. hiſt. Franc. c. 34.

nodi tempore episcopus extitisse referatur, quem anno 471. qui est annus quartus Simplicii papæ in Rhemensem episcopum ordinatum esse constet. Post annum Christi 475. habitam non esse, arguunt epistola quarta libri quinti, & prima libri septimi, Sidonii Arvernensis episcopi. Anno igitur 474. adscripsi hanc synodum, quam ex ordinatione sancti Remigii episcopi ante 471. & ex epistolis Sidonii, ante 475. celebratam fuisse probavi. De rogationibus vide quæ notavimus ad epistolam ultimam Hilari papæ supra.

CONCILIUM ARELATENSE,

QUOD A LEONTIO ARELATENSI

Episcopo ad condemnandum prædestinationis errorem congregatum est circa annò Christi CDLXXV. Simplicii Papæ, & Eurici Vesogothorum in Gallia regis temporibus.

Ex edit. Sirmondi.

QUo consilio coacta fuerit hæc synodus, & quæ in ea tractata sint, declarant Fausti episcopi Rejensis libri duo de gratia Dei, & humanæ mentis libero arbitrio, quos ex synodi Arelatensis sensu ac sententia scriptos a se, & a synodo ipsa subscriptos testatur in prologo ad Leontium Arelatensem, qui synodo præsederat. Sic enim illum affatur. Domino beatissimo & reverentissimo Leontio papæ Faustus. Quod pro solicitudine pastorali, beate papa Leonti, in condemnando prædestinationis errore, concilium summorum antistitum congregastis, universis Galliarum ecclesiis præstitistis. Quod vero ad ordinanda ea quæ conlatione publica doctissime protulistis, operam infirmis, curamque mandastis, parum ut reor tanto negotio, parum sanctæ existimationi vestræ consuluistis, & me judicio caritatis, vos periculo electionis onerastis. Quia ergo vestram laborare personam, sub imposito nobis fasce cognoscitis, communem causam hoc loco agitis, si ei quem opinioni vestræ imparem cernitis, manum suffragii porrigatis. *Et in fine prologi.* In quo quidem opusculo, post Arelatensis concilii subscriptionem, novis erroribus deprehensis, adjici aliqua synodus Lugdunensis exegit. *Prædestinationis porro errorem, ad quem expugnandum hæc synodus congregata est, prædestinatorum hæresim illam interpretor, quæ, ut Prosper & Sigebertus in chronicis tradunt, Honorii orta principatu, ex libris sancti Augustini male intellectis initium sumpsisse ferebatur. Hi de prædestinatione ita differebant, quasi fatalem quamdam necessitatem afferret, quæ bonorum operum studium omne præcideret: quippe qui nec mala opera obesse hominibus posse dicerent, si essent prædestinati, nec bona prodesse, si non essent. Cui absurdo quia nonnullis quorumdam librorum suorum sententiis viam munire, aut vim addere sanctus Augustinus quorumdam in Gallia episcoporum, aliorumque judicio videbatur, ab illo propterea, cum in ceteris maximi facerent, vehementer hac in parte dissidebant. At contra qui pro sancti Augustini placitis cum Prospero dimicabant, ejus adversarios, quod naturæ humanæ plus æquo tribuere viderentur, ut Semipelagianos insimulabant. Qua nota in his etiam libris suis Faustus non caruit. Nam & a Gelasio papa hoc nomine inter apocryphos relati sunt, & ab Avito Viennensi, atque a Fulgentio & aliis pluribus oppugnati. Ceterum gravi ac diuturnæ contentioni, quæ sanctissimos & doctissimos utrimque viros in Gallia centum amplius annos exercuit, finem postea tandem attulit synodus Arausicana II. quæ totam de gratia & libero arbitrio controversiam ex sancti Augustini sententia composuit.*

EPISTOLA FAUSTI

REJENSIS EPISCOPI,

Ad Lucidum presbyterum e secta Prædestinatorum,

In qua illi sententias proponit, quas rejicere, quasque amplecti ac profiteri debeat; synodi Arelatensis tempore scripta, & a multis episcopis atque a Lucido ipso subscripta.

Domino devinctissimo, & mihi speciali affectu venerando ac suspiciendo fratri, Lucido presbytero Faustus.

GRandis caritas est, parum cauti fratris errorem per Dei adjutorium & gratiam magis velle curare, quam sicut summi antistites meditantur, a bonitate suspendere. Quid possum de hoc sensu sicut vis cum unanimitate tua per literas loqui, cum te præsens multa & blanda & humili conlocutione nunquam potuerim ad viam veritatis attrahere? Loquentes ergo de gratia Dei & obedientia hominis, id omnino statuere debemus, ut neque proni in sinistram, neque importuni in dexteram, regiam magis gradiamur viam. Illud autem venerationem tuam dixisse miratus sum, quod nullus unquam sub religiosa professione contra catholicam fidem vel scripserit, vel prædicaverit: cum plurimi multiplices & profanos errores suos etiam scriptorum monumentis crediderint inferendos, qui tamen Christiano nomine gloriabantur. Breviter ergo dicam, quantum cum absente loqui possum, quid sentire cum catholica ecclesia debeas. Id est, ut cum gratia domini operationem baptizati famuli semper adjungas, & eum qui prædestinationem excluso labore hominis asserit, cum Pelagii dogmate detesteris.

I. Anathema ergo illi, qui inter reliquas Pelagii impietates hominem sine peccato nasci, & per solum laborem posse salvari damnanda præsumptione contenderit; & qui eum sine gratia Dei liberari posse crediderit.

II. Item anathema illi, qui hominem cum

fidei

fideli confeſsione ſolenniter baptizatum, & aſ- A ſerentem catholicam fidem, & poſtmodum per diverſa hujus mundi oblectamenta prolapſum, in Adam & originale peccatum periiſſe aſſeruit.

III. Item anathema illi, qui per Dei præſcientiam in mortem deprimi hominem dixerit.

IV. Item anathema illi qui dixerit, illum qui periit, non accepiſſe ut ſalvus eſſe poſſet: id eſt, de baptizato, vel de illius ætatis pagano, qui credere potuit & noluit.

V. Item anathema illi qui dixerit, quod vas contumeliæ non poſsit aſſurgere, ut ſit vas in honorem.

VI. Item anathema illi qui dixerit, quod Chriſtus non pro omnibus mortuus ſit, nec B omnes homines ſalvos eſſe velit.

Cum autem ad nos in Chriſti nomine veneris, aut cum a ſanctis ſacerdotibus evocatus fueris, tunc opportune, ſi dominus juſſerit, locis ſuis teſtimonia proferemus, quibus & quæ catholica ſunt manifeſtentur, & quæ catholicis ſunt contraria deſtruantur.

Nos autem per illuminationem Chriſti veraciter & confidenter aſſerimus, & eum qui periit per culpam, ſalvum eſſe potuiſſe per gratiam, ſi gratiæ ipſi famuli laboris obedientiam non negaſſet: & eum qui per gratiam ad bonæ conſummationis metas ſervitio obſequente pervenit, cadere per deſidiam, & perire potuiſſe per culpam. Nos ergo per medium Chri- C ſto duce gradientes, poſt gratiam, ſine qua nihil ſumus, laborem officioſæ ſervitutis aſſerimus. Sed omni modo arrogantiam & præſumptionem laboris excludimus, ut totis viribus defudantes, ne gratia in nobis evacuetur, quidquid de manu domini ſuſcepimus, donum pronunciemus eſſe, non pretium: ſcientes laboris ipſius fructum officii rem eſſe, non meriti, cum Evangeliſta dicentes: *Servi inutiles ſumus, quod debuimus facere, fecimus.*

Hæc quæ ſtrictim pro epiſtolæ brevitate memorata ſunt, aut recipere ſe, aut reſpuere unanimitas tua recurrente ſermone reſpondeat. Ceterum qui hanc veritatis menſuram, gratia præcedente, & conatu aſſurgente, non ſequi- D tur, dignus erit qui a ſacris liminibus arceatur. Ego tamen individuam mihi bonitatem tuam toto ſineeræ benignitatis amplexu in via retinens, in matris eccleſiæ gremio permanere repudiato hoc errore deſidero. Qui ſi cito reſpuatur, ignorantiæ fuiſſe videbitur: blaſphemia vero reputabitur, ſi pertinaciter defendatur. Gravem namque in auctorem retorquemus invidiam, ſi dicamus quod ei poſſibilitatem capeſſendæ ſaluti noluerit dare qui petiit, ei dumtaxat, qui capere jam poſſit arbitrii libertatem: cum minime negare poſſimus, quod mandati prævaricatorem in judicii ſui examinatione damnabit. Qui enim non eſt obnoxius de ſuſcepto, neſcio quomodo ejus poſſit E eſſe de perdito. Ac ſic peccantes in Deum, cujus in primis incautius aſſeruimus gratiam, in poſtremis ejus videbimur impugnare juſtitiam. Hujus autem epiſtolæ exemplar mecum retineo, in conventu ſanctorum antiſtitum, ſi ita neceſſe fuerit, proferendum. * Quod ſi eam

Quam ſi ſuſcipiendam

ſubſcriptam, ut dixi, tranſmittere nolueris, aperte adhuc te in errore perſiſtere ipſo ſilentio comprobabis: ac proinde jam neceſſitatem mihi facies ad perſonam tuam publicis conventibus exponendam. Et ideo ſecundum hæc quæ a me ſunt directa reſcribe, utrum ea remotis circuitionibus aut agnoſcas, aut reſpuas: putaverit fraternitas tua, aut ſubſcriptam manu propria mox remittet, aut ſequentibus ſcriptis omnino ſe improbaſſe reſpondeat.

SUBSCRIPTIONES.

[2] Auxanius in Chriſti nomine epiſcopus, relegi & ſubſcripſi.

Fauſtus exemplar epiſtolæ meæ relegi & ſubſcripſi.

Paulus epiſcopus in Chriſti nomine, relegi & ſubſcripſi.

Eutropius in nomine Chriſti epiſcopus, relegi & ſubſcripſi.

Pragmatius in Chriſti ſigno epiſcopus, relegi & ſubſcripſi.

Patiens in Chriſto epiſcopus, relegi & ſubſcripſi.

Euphronius relegi, & admiratus ſum plenitudinem ſanctam.

Megethius epiſcopus, relegi & ſubſcripſi.

Claudius in nomine Chriſti epiſcopus, relegi & ſubſcripſi.

Leucadius in nomine Chriſti epiſcopus, relegi & ſubſcripſi.

Julianus in nomine Chriſti epiſcopus, ſubſcripſi.

Lucidus presbyter, relegi & ſubſcripſi.

LUCIDI PRESBYTERI ERROREM EMENDANTIS LIBELLUS AD EPISCOPOS,

In quo fidei ſuæ profeſſionem, juxta ſynodi Arelatenſis ſtatuta, & ſuperiorem Fauſti epiſtolam depromit.

Dominis beatiſſimis & in Chriſto reverentiſſimis patribus Leontio, Euphronio, Fonteio, Viventio, Mamerto, Patienti, * Veriano, Auxanio, Fauſto, Paulo, Megethio, Græco, Eutropio, Leontio, Claudio, Marcello, Croco, Baſilio, Claudio, Urſino, Prætextato, Pragmatio, Theoplaſto, Leocadio, Viventio, Juliano, Amicali, Joanni, Opilioni & Licinio epiſcopis, Lucidus presbyter. * Veranio.

COrreptio veſtra ſalus publica, & ſententia veſtra medicina eſt. Unde & ego ſummum remedium duco, ut præteritos errores accuſando excuſem, & ſalutifera confeſſione me diluam. Proinde juxta prædicandi recentia ſtatuta concilii, damno vobiſcum ſenſum illum, qui dicit humanæ obedientiæ laborem divinæ gratiæ non eſſe jungendum. Qui dicit poſt primi hominis lapſum ex toto arbitrium voluntatis extinctum. Qui dicit quod Chriſtus & ſalvator noſter mortem non pro omnium ſalute ſuſceperit. Qui dicit quod præſcientia Dei hominem violenter compellat ad mortem, vel quod cum Dei pereant voluntate qui pereunt. Qui dicit quod poſt acceptum legitime baptiſmum in Adam moriatur qui-

[2] Cum Leontii Concilii Arelatenſis præſidis nomen in his literis deſideretur, inde colligit Em. Noriſius lib. 2. Hiſt. Pelag. hanc XI. Epiſcoporum ſubſcriptionem non ſpectare ad ſynodum Arelatenſem, ſed peractam fuiſſe in quodam privato eorumdem pro dedicanda baſilica, vel alio quopiam congreſſu. *Pagius ad an. Chriſti* 490. *n.* 14.

cumque deliquerit. Qui dicit alios deputatos ad mortem, alios ad vitam prædeſtinatos. Qui dicit ab Adam uſque ad Chriſtum nullos ex gentibus per primam Dei gratiam, id eſt per legem naturæ, in adventum Chriſti fuiſſe ſalvatos, eo, quod liberum arbitrium in primo parente perdiderint. Qui dicit patriarchas ac prophetas, vel ſummos quoſque ſanctorum, etiam ante redemptionis tempora, intra paradiſum deguiſſe. Hæc omnia quaſi impia, & ſacrilegiis repleta condemno. Ita autem aſſero gratiam Dei, ut anniſum hominis & conatum gratiæ ſemper adjungam, & libertatem voluntatis humanæ non extinctam, ſed attenuatam & infirmatam eſſe pronunciem: & periclitari eum qui ſalvus eſt, & eum qui periit potuiſſe ſalvari. Chriſtum etiam Deum & ſalvatorem noſtrum, quantum pertinet ad divitias bonitatis ſuæ, pretium mortis pro omnibus obtuliſſe: & quia nullum perire velit, qui eſt ſalvator omnium, maxime fidelium, dives in omnibus qui invocant illum. Et quia in tantis rebus conſcientiæ ſatisfaciendum, memini me ante dixiſſe, quod Chriſtus pro his tantum, quos credituros præſcivit, adveniſſet, ſententias dominicas ſequens, quibus ait ſic: *Filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare, & animam ſuam redemptionem dare pro multis:* & illud: *Hic eſt calix ſanguinis mei novi teſtamenti, qui pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum*, vel illud apoſtoli. *Sicut ſemel ſtatutum eſt hominibus mori, ita & Chriſtus ſemel oblatus eſt ad multorum exhaurienda peccata.* Nunc vero ſacrorum teſtimoniorum auctoritate, quæ abunde per ſpatia divinarum inveniuntur ſcripturarum, ex ſeniorum doctrina ratione patefacta, libens fateor Chriſtum etiam pro perditis adveniſſe, quia eodem nolente perierunt. Neque enim fas eſt circa eos ſolum qui videntur eſſe ſalvati, immenſæ divitias bonitatis ac beneficia divina concludi. Nam ſi Chriſtum his tantum remedia attuliſſe dicimus, qui redempti ſunt, videbimur abſolvere non redemptos, quos pro redemptione contempta conſtat eſſe puniendos. Aſſero etiam, per rationem & ordinem ſæculorum alios lege gratiæ, alios lege Moyſi, alios lege naturæ, quam Deus in omnium cordibus ſcripſit, in ſpe adventus Chriſti fuiſſe ſalvatos: tamen ex initio mundi ob originali nexu, niſi interceſſione ſacri ſanguinis, non abſolutos. Profiteor etiam æternos ignes, & infernales flammas factis capitalibus præparatas: quia perſeverantes humanas culpas merito ſequitur divina ſententia quam juſte incurrunt, qui hæc non toto corde crediderint. Orate pro me, domini ſancti & apoſtolici patres.

Lucidus presbyter hanc epiſtolam manu propria ſubſcripſi, & quæ in ea adſtruuntur aſſero, & quæ ſunt damnata damno.

Notæ Jacobi Sirmondi S. J.

1 *Concilium Arelatenſe.*) Biniana editio poſtrema Colonienſis concilium hoc, in quo Fauſti & Lucidi epiſtolæ approbatæ dicuntur, Arelatenſe illud concilium vult fuiſſe, quod a nobis quartum numeratur, & poſt annos fere quinquaginta Opilione conſule celebratum eſt anno Chriſti 524. Quod quidem mirum eſt viro docto perſuaderi potuiſſe. Nam ut omittam, quod exploratum eſt, Fauſtum Rejenſem ad ea uſque tempora non perveniſſe, ex Fauſti præfatione, atque ex Lucidi epiſtola conſtat, concilio Arelatenſi, de quo agimus, præſediſſe Leontium Arelatenſem, cum eoque adfuiſſe inter alios Mamertum Viennenſem, & Patientem Lugdunenſem: cum Arelatenſi IV. præfuerit Cæſarius, tertius a Leontio; & Epaonenſi ſeptem ante annis ſubſcripſerint Avitus Viennenſis, tertius itidem a Mamerto; & Viventiolus Lugdunenſis, quintus a Patiente. Quare longe diverſum ac multo ante celebratum fuiſſe hoc concilium neceſſe eſt. Baronius, aliique eum ſecuti, conjiciunt in annum 490. Quod etſi propius abeſt a vero, ſatius tamen in re dubia duximus ad Sidonii ætatem id referre: tum quod Sidonius ad pleroſque ex iis ſcribat, qui huic concilio adfuerunt: tum quod ita potius ſentire oportuerit Baronium, qui Fauſti libros de gratia & libero arbitrio, quos ſynodi hujus auctoritate compoſitos tradunt, eos ipſos eſſe contendit, de quibus ad Fauſtum eumdem ſcribit Sidonius lib. 9. epiſt. 9.

2 *Et quia in tantis rebus.*) Totum hoc membrum uſque ad illa verba, *conſtat eſſe puniendos*, quod neque in vulgatis exemplaribus legitur, neque in Puteanorum fratrum manuſcripto, quo hic uſi ſumus, extat in vetuſto codice ſancti Galli, ut admonuit Henricus Caniſius tomo 4. antiquæ lectionis.

Observatio Philippi Labbe, S. J.

Jacobus Uſſerius Armacanus in Hibernia Calviniſtarum antiſtes cap. 13. libri quem anno 1639. de Britannicarum eccleſiarum antiquitatibus vulgavit, ejuſque ſeduli exſcriptores Janſeniani noſtri Pariſienſes in apologia Janſenianarum hæreſeon anno 1463. vulgata concilium hoc Arelatenſe geminaſque Fauſti Rejenſis ac Lucidi presbyteri epiſtolas criminari ſunt aggreſſi. Verum infelici plane ſucceſſu, ut per otium diſces ex libris de hæreſi Janſeniana ab apoſtolica ſede merito proſcripta quos R. P. Stephanus Dechamps Bituricus cum maxima catholicorum omnium approbatione anno 1654. publici juris fecit. Conſule ſis, cum libri 1. diſputationis VII. cap. 7. tum libri II. diſputationis itidem VII. caput primum, ubi omnia heterodoxorum illorum adverſus orthodoxos tractatores argumenta fracta prorſus ac contrita deprehendes.

CONCILIUM LUGDUNENSE

Paulo post Synodum Arelatensem

Supraſcriptam, ſub Patiente eccleſiæ Lugdunenſis epiſcopo celebratum.

Ex P. Jacobo Sirmondo.

De hac ſynodo unicum extat Fauſti Rejenſis teſtimonium, quod paulo ante citavimus ex ejus epiſtola ad Leontium epiſcopum, ubi ſignificat ſe poſt Arelatenſis concilii ſubſcriptionem, novis erroribus deprehenſis, aliqua libris ſuis adjeciſſe juſſu ſynodi Lugdunenſis. Quid præterea in hoc conventu actum ſit, ignoramus. Niſi forte ad hanc ſynodum referri placeat, quod in vetuſto codice conciliorum adnotatum legitur his verbis: De libro eccleſiaſticorum dogmatum, quem S. Patiens protulit: *ut quemadmodum in ſynodo Arelatenſi approbati fuerant libri Fauſti epiſcopi Rejenſis, ſic in Lugdunenſi prolatum tum a Patiente intelligamus, receptumque a ſynodo librum de eccleſiaſticis dogmatibus, cujus auctor vulgo creditur Gennadius presbyter Maſſilienſis. Qua de re quia non liquet, haud facile pronunciarim.*

PSEU-

PSEUDO-SYNODUS EPHESINA

EUTICHIANORUM BASILISCO IMPERANTE.

Ex Pagio ad ann. Ch. 476. n. 15 & seqq.

CElebrata Basiliſco imperante Synodus Epheſi, in qua Paulus in Archiepiſcopalem ſedem Epheſinam reſtitutus eſt, ut tradit Evagrius lib. 3. cap. 5. *Refertur etiam ab eorum ſcriptore* (ſcilicet Zacharia Rhetore) *libellus precum oblatarum Baſiliſco ab Epiſcopis Aſiæ, qui Epheſi in unum convenerant.* Scribit deinde Evagrius cap. 6. *Idem Zacharias ait: Timotheum Conſtantinopoli digreſſum in Epheſiorum urbem veniſſe, atque illic Paulum in archiepiſcopali ſede collocaſſe. Qui cum jam prius ab Epiſcopis illius Provinciæ juxta antiquiorum conſuetudinem ordinatus fuiſſet, ſede ſua exciderat. Reddidit etiam Timotheus Epheſinæ Eccleſiæ jus Patriarchicum, quod illi ademptum fuerat a Chalcedonenſi ſynodo: Illinc profectus Alexandriam venit.* Veriſſimum eſt, inquit Valeſius in notis ad eum Evagrii locum, quod ait Zacharias Rhetor, vetuſtiorem ſc. conſuetudinem fuiſſe, ut Epiſcopus Epheſi ab Epiſcopis ſuæ provinciæ ordinaretur. Jus autem Patriarchicum appellat Zacharias ejus Primatum, ſeu jus ordinandi Metropolitanos. In hoc enim proprie conſiſtit jus Patriarchicum. Quod autem addit Zacharias, hoc jus adeptum fuiſſe ſedi Epheſinæ, intelligit Actionem XVI. Synodi Chalcedonenſis, in qua decretum, ut CP. Epiſcopus Metropolitas in Aſiana diœceſi ordinaret. Præfatus Paulus, ut videtur, poſt Stephanum in Synodo Chalcedonenſi depoſitum, Epiſcopus Epheſiorum ordinatus fuerat: ſed propter tumultus, qui in Stephani depoſitione contigere, factum, ut in codice Encyclio nullæ Metropolis Epheſiorum literæ Chalcedonenſem Synodum approbantes legantur.

Quia vero Baronius leviter admodum, ac perfunctorie de hoc Concilio Epheſino locutus eſt, obſervans tantum ab Eutychianis celebratum fuiſſe, ſed non quam ob cauſam, aut quid in ea geſtum fuerit, commemorans, Valeſius citatus, quæ ab illo prætermiſſa ſunt, hoc modo ſupplevit. Poſt editas a Baſiliſco Imper. Encyclicas literas adverſus Concilium Chalcedonenſe, Acacius CP. Epiſcopus ſolus ex Patriarchis, qui orientali imperio ſubjacebant, his literis ſubſcribere recuſavit, nec A Chalcedonenſe Concilium ex eccleſiaſticis tabulis expungere unquam ſuſtinuit. Sed & Monachi CPP. Baſiliſco fortiter reſtiterunt. Denique plebs CP. graviſſime tumultuari cœpit, urbis ac palatii incendium minitans, ſi Imperator vim inferre Acacio & Catholicis perſeveraret. Quare territus Baſiliſcus ex urbe regia aufugit, & Eccleſiæ CP. jura ſua, ac privilegia ademit, & Senatoribus interdixit, ne Acacium alloquerentur. Poſtea vero cum Zenonem ex Iſauria redire didiciſſet, metu perculſus, una cum uxore & liberis in eccleſiam venit, ſeque Acacio, & Clero urbis regiæ excuſans, Eccleſiæ CP. jura ſua reſtituit, & Antencyclicas literas promulgavit, ut Theodorus B Lector lib. 1. & Theophanes ex parte narrant.

Eutychiani itaque cum viderent Acacium pro confirmatione Chalcedonenſis Synodi tam acriter decertare, nec Monaſteria ſolum, verum etiam plebem urbis regiæ, alioſque paſſim Sacerdotes ab eo adverſus Baſiliſcum concitari, Epiſcoporum partis ſuæ Concilium in urbe Epheſo congregarunt; in quo tum Acacium, & alios quosdam Epiſcopos idem cum illo ſentientes damnarunt, ac depoſuerunt, tum Baſiliſcum Imper. rogarunt, ut in priſtina ſententia maneret, nec contrariam Encyclicis ſuis conſtitutionem promulgaret. In eadem Synodo Paulus Epheſiorum Epiſcopus ordinatus eſt, & jus Patriarchicum Epheſinæ C ſedi reſtitutum, ut ſupra oſtendimus. Eam anno 477. celebratam ex eo colligit Valeſius, quod habita fuerit paulo antequam Baſiliſcus literas ſuas Antencyclicas promulgaret. Eas autem anno 477. publicavit, cum Zenonem ex Iſauria reverti didiciſſet, ut ſupra ex Theodoro retulimus. Certe hoc innuunt Epiſcopi Aſiani in epiſtola ad Baſiliſcum: *Nihil igitur contrarium divinis Encyclicis veſtris proponi jubeatis.* Huic concilio præfuiſſe videtur Timotheus Ælurus, quia veriſimile non eſt, Acacium ab alio depoſitum fuiſſe, quam ab Alexandrino Epiſcopo, qui æqualem ab Acacio dignitatem Patriarchæ obtinebat. Præterquam quod Ælurus Paulum in ſede Epheſina collocavit, ut teſtatur Evagrius.

AD PSEUDO-SYNODUM EPHESINAM

ANNI CDLXXVII.

ADDITIO.

Ex Suppl. Manſi T. I. pag. 343.

SYnodus iſta Venetum collectorem non fugit; ſed cum Pagii criticam Baronii ad hunc annum exſcripſerit, nonnulla omiſit, quæ hauſta ex ipſis fontibus hiſtoria dediſſet. Evagrius Scholaſticus lib. 3. cap. V. author eſt, poſt evulgatas a Baſiliſco imperatore encyclicas literas, quibus Chalcedonenſe concilium D plane evertebatur, Aſiaticos epiſcopos *Epheſi in unum convenisse*, libellumque precum a ſe tunc digeſtum eidem imperatori obtuliſſe; quem ſane libellum ab eodem ſcriptore paſſim excerptum, & in collectione Veneta omiſſum, ex eodem hic damus Græce & Latine ex verſione Valeſii.

A

Piiſſimis per omnia Chriſtique amantiſſimis Dominis noſtris Baſiliſco & Marco perpetuis victoribus auguſtis &c.

PErpetuo viſi eſtis, Imperatores piiſſimi omnino, Chriſtique amantiſſimi, una cum fide quæ odio habebatur, & oppugnabatur, diverſis modis oppugnari. Et aliquanto poſt. Terribilis quædam expectatio judicii, & divini ignis ardor, & Serenitatis veſtræ juſta indignatio, adverſarios brevi corripiet, qui præpotentem Deum, & imperium veſtrum recta fide roboratum, ſuperba quadam dementia, quaſi jaculis impetere conantur, nec tenuitati noſtræ ullo modo parcunt: ſed calumniis ac mendaciis aſſidue nos infectantur, quaſi vi quadam ac neceſſitate compulſi, ſacris veſtris & Apoſtolicis encyclicis literis ſubſcripſerimus: quibus tamen cum omni gaudio & alacritate animi ſubſcripſimus. Et poſt alia. Nihil igitur aliud præter ſacras veſtras Encyclicas literas proponi ſinatis: pro certo habentes id quod jam dixi univerſum orbem rurſus everſum iri, & quod mala, quæ a Chalcedonenſi ſynodo importata ſunt, levia eſſe videbuntur; quæ tamen innumerabiles hominum cædes pepererunt, & orthodoxorum ſanguinem injuſte & illegitime effuderunt. Et iterum paucis interjectis. Proteſtamur coram Salvatore noſtro Jeſu Chriſto; liberam eſſe pietatem veſtram rogamus, ab ea quæ illis irrogata eſt, juſta & canonica & eccleſiaſtica condemnatione, ac depoſitione: præſertim vero ab ea quæ irrogata eſt ei, qui per multa facinora deprehenſus eſt, regiæ urbis epiſcopatum non recte adminiſtrare. Cæterum idem Zacharias hæc etiam ſcribit ad verbum. Simul atque editæ ſunt Encyclicæ, atque imperiales literæ, eos qui Eutychis phantaſiam in urbe regia ſectabantur, & Monaſticum vitæ genus profitebantur, cum inſperatum quoddam lucrum ſibi obveniſſe in Timotheo, & per Encyclicas literas maximam ſe utilitatem percepturos eſſe ſperarent, celeri curſu ad Timotheum ſe contuliſſe. Cumque a Timotheo conviſti eſſent, Verbum Dei nobis quidem conſubſtantiale eſſe ſecundum carnem: Patri vero conſubſtantiale quoad divinitatem, eos ad ſua rediiſſe.

Τοῖς κατὰ πάντα δυσεβεστάτοις, καὶ φιλοχρίστοις Δεσπόταις ἡμῶν, Βασιλίσκῳ, καὶ Μάρκῳ, αἰωνίοις νικηταῖς Αὐγούστοις.

Διὰ πάντων ἐδείχθητε πανδυσεβέστατοι, καὶ φιλόχριστοι βασιλεῖς, μισουμένῃ, καὶ πολεμουμένῃ τῇ πίστει διαφόρως συμπολεμούμενοι. καὶ μετέτερα. φοβερά τις ἐκδοχὴ κρίσεως καὶ θεία πυρὸς ζῆλος, καὶ ἡ δικαία τῆς ὑμετέρας γαληνότητος κίνησις, τοὺς ἀντιδιατιθεμένους παραπόδας συμπαλίξει τοὺς τὸν θεὸν τὸν δυνατὸν, καὶ τιμὴν ὑμετέραν τῇ πίστει κρατυνομένῃ βασιλείαν ἀλαζονικῇ τιμωρίᾳ καταπεζεῦσαι ἐπιχειροῦντας, καὶ τῆς ἡμετέρας βραχύτητος πολυτρόπως μὴ φειδομένους, ἀλλ' ἀεὶ συκοφαντοῦντας, καὶ καταψευδομένους ἡμῶν, ὡς ἀνάγκῃ τινὶ, καὶ βίᾳ καθυπογραψάντων ἡμῶν ἐν τοῖς θείοις ὑμῶν, καὶ ἀποστολικοῖς ἐγκυκλίοις, ἐν οἷς μετὰ πάσης χαρᾶς, καὶ προθυμίας καθυπεγράψαμεν. καὶ μετ' ἕτερα. μηδὲν ἕτερον παρὰ τὰ θεῖα ὑμῶν ἐγκύκλια προβληθῆναι θελήσατε, εἰδότες ὅπερ ἔφημεν, ὅτι πᾶς ὁ κόσμος ἀναστατωθήσεται πάλιν, καὶ μικρὰ διαθήσεται τὰ παρὰ τῆς ἐν Χαλκηδόνι συνόδου γεγόμενα κακὰ, ἅτινα καὶ τοὺς ἀναριθμήτους ἐκείνους εἰργάσατο φόνους, καὶ τὰ αἵματα τῶν ὀρθοδόξων ἀδίκως, καὶ παρανόμως ἐξέχεε. καὶ μετ' ἕτερα. διαμαρτυρόμεθα ἐνώπιον τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐλευθέραν τιμὴν ὑμετέραν εὐσέβειαν εἶναι δεόμεθα τῆς ἐπενεχθείσης αὐτοῖς δικαίας, καὶ κανονικῆς, καὶ ἐκκλησιαστικῆς κατακρίσεως, καὶ καθαιρέσεως, καὶ μάλιστα τῷ τὴν βασιλεύουσαν ἐκ θείου ἐπισκοπεῖν θρόνου πολλὰ φορτισθέντι. ὁ αὐτὸς Ζαχαρίας καὶ τάδε κατὰ ῥῆμα γράφει. ὡς τῶν ἐγκυκλίων, καὶ βασιλικῶν γραμμάτων ἐκδοθέντων, οἱ τὴν δυτυχῆ φαντασίαν νοσοῦντες ἀνὰ τὴν βασιλεύουσαν, καὶ τὴν μονήρη διάγοντες βίον, ὥσπερ ἁρμαίῳ τινὶ περιτυχεῖν οἰηθέντες τιμοθέῳ, καὶ τοῖς ἐγκυκλίοις τὸ ἴδιον θηρᾶσαι ἐλπίσαντες, δρομαῖοι παρ' αὐτὸν ἀφικνοῦνται. καὶ ὡς διελεγχθέντες πρὸς τιμοθέου ὁμοούσιον ἡμῖν εἶναι κατὰ σάρκα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, καὶ τῷ πατρὶ ὁμοούσιον κατὰ τὴν θεότητα, εἰς τὰπίσω ἀνεχώρησαν.

Emendandum eſt etiam Veneti Collectoris erratum opinantis hanc ſynodum ex Eutychianis epiſcopis collectam. Cum enim Timotheus Ælurus Pſeudo-Epiſcopus Alexandrinus ſynodo huic præſediſſe non immerito reputari poſſit, ex epiſcopis communionis ſuæ coadunaſſe ſynodum exiſtimandus eſt. Porro Timotheo ſententiam Eutychianis plane oppoſitam tenuiſſe, ex ſubjecta ab Evagrio ibidem hiſtoria plane demonſtratur. Narrat enim Eutychianos quosdam monachos ex encyclicis Baſiliſci literis in ſpem meliorem erectos Timotheum Conſtantinopoli agentem conveniſſe, a quo tamen dogma catholicum adverſus Eutychetis hæreſim aperte confitente confuſos, ac de rebus ſuis iterum deſperantes ſe ſe recepiſſe. Epheſini ergo concilii illius Patres non quidem Eutychianis favebant, ſed unum Chalcedonenſe concilium rejiciebant. Quin nec illud niſi coacti; cum plane in corde diverſa ſentirent ipſimet epiſcopi, ut non diu poſt in libello pœnitentiæ ſuæ Acacio CPtano porrecto, de quo Evagrius lib. 3. cap. 9. aſſeruerunt.

PSEU-

PSEUDO-SYNODUS ALEXANDRINA

TIMOTHEI ÆLURI.

PEracta Synodo Ephesina Timotheus Ælurus Alexandriam profectus alteram hæreticam synodum coegit, ac multis anathematismis sanctam Chalcedonensem Synodum subjecit, ut ait Auctor libelli Synodici, qui hujus Pseudo-Synodi meminit. Synodici verba infra Aleges ad calcem Pontificatus Felicis III. quo complures Synodos ex eodem libello congessit Labbeus. Ad an. Christi 481. eam refert Harduinus in margine libelli synodici Tom. V. Concil. sed erronee: nam Ælurus anno 477. defunctus est.

CYRENSIS SYNODUS

IN QUA PETRUS FULLO DAMNATUR.

IN Cyrensi Synodo a Joanne Cyri episcopo B sii Pontificatum. Hanc quoque per errorem damnatum fuisse Petrum Fullonem testis est Auctor libelli Synodici, cujus verba afferuntur a Labbeo infra immediate ante Gela- Harduinus loco citato adscribit anno Ch. 482. cum ex libello synodico colligatur habita, antequam Fullo rursum expelleretur.

ANTIOCHENA CONCILIA DUO,

In quorum altero deponitur PETRUS FULLO, in altero JOANNES APAMENUS.

ANnuente Basilisco tyranno in sedem An- C tiochenam restitutus fuerat Petrus Fullo anno Christi 476. verum extincto Basilisco, ac Zenone rursum rerum potito, Fullo iterum anno 478. sede per synodum dejectus est. *Ceterum*, inquit Theophanes anno Incarnat. secundum Alexandrinos 469. *Petrus Fullonem, ut qui Basilisco faverat, Zeno habuit exosum. Orientalis itaque synodi decreto dignitate motus est, & in ejus locum Joannes ordinatur*. Hic Joannes constitutus fuerat anno 477. ab eodem Petro Fullone Apamenus Episcopus; unde Auctor Breviculi historiæ Eutychianorum ait: *Idem Petrus* (nempe Fullo) *Joannem quemdam Presbyterum ordinat Apamenis Episcopum, a quibus non receptus venit Antiochiam, & Petrum Epi-* D *scopatus sui pellit auctorem, & invadit ejus Ecclesiam*. Id anno 478. contigisse oportet, cum Fullo juxta Nicephorum in Chronico annos tres sederit. Hujus synodi mentio etiam apud Auctorem libelli Synodici, cujus verba Labbeus affert infra ad finem Pontificatus Felicis III. Hic pariter deviat Harduinus, adscribens margini libelli synodici an. 483.

Verum non diu stetit Joannes; siquidem post tres menses ab altera Synodo pulsus est, eique subrogatus Stephanus; unde laudatus Theophanes subdit: *Hic quoque* (nempe Joannes) *post menses tres ejicitur, ac demum successor ejus Stephanus vir pietate spectabilis Antiochiæ promovetur Episcopus*. Hic synodicas literas misit ad Acacium CP. Episcopum, quibus ei & ordinationem suam; & damnationem Petri Fullonis, & Joannis Apameni significabat.

SYNODI CONSTANTINOPOLITANA ET ROMANA.

Ex Pagio ad An. Ch. 477. & 478.

Contra PETRUM FULLONEM, alioque habitæ.

CElebratæ eodem anno 478. Synodi Con- E stantinopolitana ab Acacio, & Romana a Simplicio Papa. In illis Timotheus Ælurus, Petrus Fullo, Joannes Apamenus, & Paulus Ephesiorum Episcopus damnati. Nam Felix III. Simplicii Papæ successor in Epistola ad Clericos & Monachos Orientales ait: *Quos tunc hypocrita Acacius ita fecit ab* APOSTOLICA SEDE *damnari, ut his etiam vocabulum Christianorum tolleretur, quod* GESTA *apud eum habita manifestant*. Quæ ultima verba nonnisi de synodalibus gestis intelligi possunt, inquit Valesius lib. 1. Observ. Eccles. ad Evagrium cap. 2. ex illis probans, Petrum Fullonem in Synodo CP. hoc anno congregata damnatum fuisse. Verum etiam inde constat, eum ac consortes in Synodo Romana a Simplicio post CP. habita damnatos; cum Felix papa dicat: *Quos tunc*

tunc hypocrita Acacius ita fecit ab Apoſtolica ſede damnari &c. Quod de more in Synodo fiebat.

Acacius ſynodum collegit συνηγαγεν, ſive Epiſcoporum, qui in illa urbe præſentes aderant, ſollicitante præcipue Simplicio, ut ex ejus Epiſtola, quam Holſtenius edidit, colligitur. Fullo in ea damnatus eſt, quod Triſagio hymno in eccleſia ab anno 447. cani ſolito, ex his tantum verbis compoſito: *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis, miſerere nobis*, clauſulam hanc adjeciſſet: *Qui crucifixus es pro nobis*, ut nempe Theopaſchiſtarum hæreſim, qua Fullo infectus erat, induceret, & Deo trino, ad quem ſuperiora ſpectabant, paſſionem adſcriberet. Hujus CP. ſynodi nihil ſupereſt præter Simplicii epiſtolam ab Holſtenio publicatam, & Acacii ſynodicam, cujus initium in latino: *Obſtupuit cœlum & tremuit terra*, ad Petrum Fullonem miſſam, & infra a Labbeo ad ann. 483. allatam.

Eadem de cauſa damnatus eſt Fullo etiam in Synodo Romana, ut patet ex epiſtola Felici Papæ male adſcripta, quæ incipit: *Quis dabit capiti meo &c.* & ex epiſtola alia, cujus initium; *Quoniam peſtiferis doctrinis &c.* quæ utraque ad Fullonem data eſt, in iiſque Simplicius in eum invehitur, quod Triſagiæ deprecationi additionem illam induxerit. De hac Synodo Romana loquitur libellus Synodicus aſſerens Simplicium in ea Eutychen, Dioſcorum, & Timotheum anathemate notaſſe, & ſanctam Chalcedonenſem Synodum confirmaſſe. Sinodici libelli verba exhibentur a Labbeo ad calcem tomi IV.

Baronius quidem an. 483. n. 52. ſcripſit Petrum Fullonem damnatum eſſe in Synodo Romana, & in Synodo CP. ſed contendit utramque habitam eo Chriſti anno, & poſt Simplicii Papæ obitum. Hanc in rem laudat Epiſtolam Felicis Papæ ad Petrum Fullonem ſcriptam, cujus initium: *quis dabit capiti meo aquam*, ut videre eſt ibidem n. 56. extat ea Græce, & Latine infra inter Felicis III. epiſtolas n. 3. in qua Felix Fullonem monet, ut reſipiſcat, & ſingulas ejus blaſphemias confutat. Refert deinde Baronius n. 66. ſententiam a Felice adverſus Fullonem latam, quæ his verbis inchoatur: *Quoniam peſtiferis doctrinis imbutus &c.* quæ extat etiam Græce & Latine inter Felicis epiſtolas n. IV. ſed alterius verſionis. Denique Baronius n. 71. recitat literas ejuſdem Felicis ad Zenonem Imp. in quibus ei Pontifex ſignificat, ut caveat a communione Petri jam judicio eccleſiaſtico condemnati; quæ epiſtola Græce & Latine habetur pariter infra inter Felicis Epiſtolas n. 5. Poſt Felicis vero epiſtolas affertur a Labbeo concilium illud Romanum contra Acacium & Petrum Fullonem, conſarcinatum partim ex actis & productis in cauſa Acacii, partim ex actis & productis in cauſa Petri Fullonis; ac deinde Conſtantinopolitanum conflatum ex epiſtola Acacii ad Petrum Antiochenum, eique etiam aſſignantur quatuor aliæ epiſtolæ Græcæ & Latinæ a quatuor Epiſcopis Orientalibus ad Petrum Fullonem ſcriptæ. Hæc monumenta a Baronio ibidem, uti in Collectione Conciliorum diſpoſita.

Sed hæc farrago eſt rerum inter ſe nullum ordinem habentium, imo inter ſe puguantium. Nam in Concilio Romano mittitur libellus citationis ad Acacium, & in eodem Concilio profertur ſententia in Petrum Fullonem, in qua Felix Papa dicit: *Firma ſit hæc tua diſpoſitio a me & ab his, qui una mecum Apoſtolicum thronum regunt, & ab Acacio CP. Eccleſiæ Paſtore, & a venerabilibus Epiſcopis ſibi ſubjectis, quoniam ipſorum monimenta non ſuſtinuiſti.* Et tamen in epiſtola quam ex eadem Synodo Felix ad Acacium ſcribit, cujus exordium: *Poſteaquam ſanctæ memoriæ deceſſore meo* &c. ſuſpectus hæreſis habetur Acacius, & per Vitalem & Miſenum citatur. In Concilio vero CP. Acacius damnat Petrum Fullonem, qui jam in Concilio Romano eodem anno habito damnatus fuerat, & ipſemet Acacius, ut mox dixi, Romam citatur. Præterea Flaccianus Epiſcopus Rhodopenſis ſcribit ad Petrum Fullonem tanquam ad illum, qui hæreſum procellas excitavit, aitque: *Falſis literis cor pontificis erexiſti*, ideſt Acacii, *ut ad communionem te ſuſciperet*. Unde in concilio CP. Acacius damnabat Fullonem, & Flaccianus Acacium conſcium criminis Fullonis dicebat, ſi res ita actæ ſint eo in concilio, ut Baronius & collectores Conciliorum exiſtimarunt. Mitto alia multa abſurda, quæ neceſſario conſequuntur, ſi verum ſit, in utraque Synodo res ita ſe habuiſſe, ut paſſim dicitur, quia vel ſola epiſtolarum illarum inter ſe collatione, quilibet ea obſevare poterit.

Rem paucis extricare conabor. Certum eſt, Simplicium & Acacium, illum in Synodo Romana, hunc in Synodo Conſtantinopolitana Petrum Fullonem damnaſſe; quod non tantum ex eis, quæ ſupra dixi ſed etiam ex variis aliis teſtimoniis, quæ brevitatis cauſa prætermitto, indubitatum redditur. Certum eſt ſecundo, Felicem III. Fullonem non damnaſſe, antequam is ejecto Calendione, ſedem Antiochenam invaſiſſet, idque non contigiſſe, niſi poſtquam Felix in Concilio Romano an. 484. coacto ſententiam tulit adverſus Acacium 5. Kal. Aug. illius anni, quod ex iis, quæ ſuo loco afferemus, manifeſtum fiet. Quare epiſtola illa, cujus initium: *Quis dabit capiti meo aquam*, & ſententia quæ incipit; *quoniam peſtiferis doctrinis imbutus* ab imperitis librariis male attributæ fuere Felici III. datæ enim ſunt a Simplicio in Synodo Romana adverſus Fullonem an. 478. indicta. Neque res aliter ſe habere potuit, cum illa ſententia prolata ſit eo tempore, quo Acacius cum Pontifice Romano conſpirabat & conſentiebat, ut ex verbis ſupra ex ea recitatis evidenter patet. At nunquam inter Felicem & Acacium convenit, quinimo in prima epiſtola, quam Felix ad Acacium dedit, queſtus eſt Acacium a Deceſſoribus ſuis literis incitatum, velut *obſtinato ſilentio* nihil quicquam voluiſſe referre. Cum contra certo conſtet, Simplicium & Acacium uno animorum conſenſu Fullonem damnaſſe, Simplicium in Synodo Romana, Acacium in Conſtantinopolitana. Non dubium itaque, quin epiſtola laudata a Simplicio ad Fullonem ſcripta ſit, eoque pertinaciter mandata ejus contemnente ſupradicta ſententia ab eodem Pontifice in ipſum lata. Ad hæc epiſtola, cujus initium, *Obſtupit cœlum* &c. in Synodo CP. an. 478. coacta, ſcripta ab Acacio ad Petrum Fullonem, poſtquam in ea damnatus eſt. Denique Epiſtola ad Zenonem, cujus exordium: *Convenit clementiæ tuæ* &c. data quidem a Felice

lice Papa, ſed poſt utramque Sinodum Romanam an. 485. ab eo congregatam, in quorum priori Acacius, in poſteriori Petrus Fullo Epiſcopatu depoſiti ſunt, & excommunicati. Id ex ejuſdem epiſtolæ lectione planum fit: ea enim ad Zenonem ſcripta eo tempore, quo Zeno obſtinata mente Fullonem in Antiochena eccleſia ſedentem tuebatur, parumque de Pontificis monitis curabat.

Fontem erroris aperio. Cum Librarius incidiſſet in codicem, in quo deſcripta erat hæc epiſtola Græco-Latina Felicis ad Zenonem, inſuperque tres laudatæ epiſtolæ Græcæ etiam ac Latinæ, quarum altera ab Acacio ad Fullonem, & duæ priores a Pontifice Romano ad eumdem Fullonem inſcriptæ erant ſine Romani Pontificis nomine, exiſtimavit, priores illas duas epiſtolas, quemadmodum & epiſtolam ad Zenonem a Felice fuiſſe datas. Quæ conjectura noſtra firmatur ex eo, quod duæ priores illæ epiſtolæ a Pontifice Romano ſcriptæ, editæ ſunt cum ſola inſcriptione Latina, quia nempe in Græco inſcriptio Græca deſiderabatur; cumque putaret librarius utramque a Felice datam, utramque etiam in inſcriptione Latina Felici attribuit; quod non raro accidiſſe norunt viri docti. Quare cum certum, Simplicium & Acacium damnaſſe Petrum Fullonem, idque non multo poſt Zenonis in imperium reſtitutionem, & Felicem in Fullonem ſententiam non tuliſſe ante an. 484. aut potius inſequentem, apparet conjecturam noſtram certam eſſe, epiſtolam nempe Acacii ad Fullonem pertinere ad Synodum CP. hoc anno habitam, & utramque epiſtolam a Pontifice Romano ad Fullonem, ſpectare ad Synodum Romanam, adverſus eumdem anno 478. coactam. Quod alias epiſtolas Græco-Latinas, a quibuſdam Epiſcopis Orientalibus ad Petrum Fullonem miſſas, quarum mox meminimus, datæ illæ anno 484. in variis Synodis adverſus Fullonem habitis.

Executio ſententiæ Romanæ Synodi, qua Petrus Fullo damnatur, & Epiſcopatu Antiocheno dejectus, demandata Acacio, ut docet Gelaſius Papa in epiſtola ad Epiſcopos Dardaniæ: *Hæc* (ſc. ſedes Apoſtolica) *dum Acacium certis comperiſſet indiciis a communione Catholica deviaſſe, diutius iſta non credens, quippe quem noverat executorem ſæpe neceſſariæ diſpoſitionis ſuæ contra hæreticos extitiſſe, per triennium fere literis deſtinatis eumdem monere non deſtitit, ſicut per diverſos miſſa frequenter ſcripta teſtantur.* Idem habet Gelaſius in Commonitorio ad Faſtum: *In hac ipſa cauſa*, inquit, *Timotheus Alexandrinus, & Petrus Antiochenus, Petrus, Paulus, Joannes, & ceteri, non ſolum unus, ſed plures utique nomen Sacerdotii præferentes, ſola ſedis Apoſtolicæ ſunt auctoritate dejecti, cujus rei teſtis etiam ipſe docetur Acacius, qui præceptionis extitit hujus executor.* Et paulo poſt: *Hoc igitur modo recidens in conſortium damnatorum, eſt damnatus Acacius, qui eorum damnationem, antequam prævaricator exiſteret, fuerat executus.* Quas adverſus hæreticos ſententias in Synodo Romana latas Acacius minime executioni dediſſet, ſi Synodus illa an. 483. coacta fuiſſet: cum anno 482. tam ipſe, quam Petrus Moggus Henotico Zenonis jam ſubſcripſiſſent, ut teſtatur Liberatus in Breviario cap. 17. *Communicavit etiam & Petrus Moggus ſuis qui deſcenderunt cum Henotico*, & Acacio Synodicam ſcripſit epiſtolam, & ab eo recepit. Cumque Henoticon an. 482. emiſſum ſit, poſt eum annum inter Pontifices Romanos, & Acacium nunquam convenit, hicque ab eo tempore epiſcopis hæreticis, aliis publice, aliis occulte adhæſit; ideoque poſthac decretorum adverſus eoſdem latorum executor non fuit.

SYNODUS LACDICENSIS

PRO STEPHANO ANTIOCHENO.

STephano ſeniori Antiocheno Epiſcopo anno 481. defuncto ſubrogatus eſt a Synodo Orientali, ut mos ferebat, Stephanus junior. Hunc veluti Neſtorianum accuſarunt apud Zenonem Imperatorem Petri Fullonis ſequaces, ac ut ejus cauſa in Synodo cognoſceretur impetrarunt. Laodiceæ congregata Synodus eſt, quæ cum falſo accuſatum ab impiis comperiſſet, Stephanum Eccleſiæ Antiochenæ reſtituit. Meminit hujus Synodi Theophanes ad annum III. Zenonis Imp. his verbis: *Stephanus autem communi Petri Fullonis ſequacium ſuffragio Antiochiæ deſignatus Epiſcopus, apud Zenonem quaſi Neſtorianus accuſatur. Eum tamen velut ab impoſito crimine alienum Orientalis Synodus Imperatoris mandato Laodiceæ congregata ſuæ ſedi reſtituit.* Verum Theophanes (præterquam quod locus ejus corruptus) eam in cauſa Stephani ſenioris habitam eſſe perperam refert. De ea pariter Auctor libelli ſynodici infra ad finem Pontificatus Felicis III. a Labbeo allatus; in cujus margine Harduinus Tom. V. Concil. annum Chriſti 483. male affinxit: anno ſiquidem 483. in cathedra Antiochena ſedebat Calandio, ſeu Calendio.

Ex Pagio ad an. Ch. 482.

BINÆ SYNODI ANTIOCHENÆ ANNO CHRISTI CDLXXXII. HABITÆ.

INterfecto ab Eutychianiſtis Stephano Junio-
re Epiſcopo Antiocheno anno Chriſti 482. *Zeno* Imperator, inquit Theophanes, *facinus attentatum ulturus Acacio CP. præſuli, ut Antiochiæ crearet Epiſcopum, mandavit: qui conſecravit Calendionem. Id neſcientes Orientales Epiſcopi* (ſubdit Victor Tunonenſis poſt Conſulatum II. Longini) *Joannem cognomento Codonatum eidem Antiochenæ Eccleſiæ conſecrant Epiſcopum*, ſcilicet in Synodo Provinciæ.

Verum ordinatus Conſtantinopoli Calendio mox Antiochiam profectus eſt, ubi collecta A Epiſcoporum provincialium Synodo, primo quidem ordinationem ſuam omnium ſuffragio comprobandam voluit: deinde Synodicam Epiſtolam miſit ad Simplicium Papam, ut liquet ex Simplici Epiſtola XVI. ubi Calendionis ordinationem confirmans ait: *Antiocheni exordium Sacerdotis qua ratione fuerit ſerius indicatum, quamvis minime nos latere potuerit, tamen & ipſe vel Synodus ipſius indicavit.* Joannem vero Codonatum Tyriis præfecit Calendio, teſte Theophane citato.

Ex P. Pagio ad an. Chr. 482.

DUPLEX ALEXANDRINA SYNODUS JOANNIS TABENNIOSITÆ, AC PETRI MOGGI.

POſt mortem Salophacioli Epiſcopi Alexan-
drini, quæ anno Chriſti 481. exeunte contigit, cum factioſi Petrum Moggum revocaſſent, coacta Egyptiaca Synodus Joannem, quem Græci Tabennioſitam cognominant, eo quod eſſet ex numero Tabennenſium Monachorum, qui apud Canopum Monaſterium habitabant jam inde a Cyrilli temporibus, Alexandriæ Epiſcopum ordinavit: qui ſtatim Synodicas literas ex more miſit ad Simplicium Papam, & ad Calendionem Epiſcopum Antiochiæ, ut ex Breviario hiſt. Eutych. & ex Liberato liquet. De hac Synodo hæc Simplicius in Epiſt. ad Acacium n. XVII. *Nuper ab Ægyptia Synodo, quæ & numero plurima, & fidei catholicæ eſſet communione ſuffulta, atque ab ipſo omni propemodum clero Alexandrinæ ſedis ad nos ex more relatio miſſa patefecit, ſanctæ memoriæ fratrem quondam & coepiſcopum noſtrum obiiſſe Timotheum, inque ejus vicem conſona fidelium voluntate Joannem, cui ad ſacerdotium conſtare crederentur omnia, ſubrogatum* &c. Ad Acacium vero CP. Epiſcopum Synodicas mittere Joannes neglexit, ſeu quod amicitiæ Illi magiſtri Officiorum nimis confideret, ſeu quod jamdiu antea infenſus erat Acacio. Ea res Acacii animum graviter commovit. Qui ſe a Joanne deſpectum videns, Imperatoris animum adverſus eum exaſperavit, minus idoneum Epiſcopatu Alexandrino eſſe dicens, qui olim de Eccleſia B exire voluiſſet; & Salophaciolo ſuaſiſſet, ut nomen Dioſcori ſacris Diptychis inſereret: ad hæc perjurii reum eſſe affirmans, quippe qui juraſſet olim Imperatori nunquam ſe Alexandrinam ſedem ambiturum: Petrum vero Moggum magis idoneum eſſe Epiſcopatui, utpote gratum & acceptum populo Alexandrino, ejuſque opera Eccleſias urbis Alexandrinæ ac totius Ægypti ad unitatem reduci poſſe.

His adductus Imperator, & cum Moggi reſtitutionem a Simplicio Pontifice impetrare non potuiſſet, graviter offenſus ſcripſit ad Pergamium Ducem Ægypti, & ad Apollonium Auguſtalem, *ut Joannes expelleretur ab Alexandrina ſede, quaſi eam contra juſjurandum, quod in Regia civitate dedit, arripuiſſet: cooperaretur Petro Moggo, ut remaneret in ſede; nec prius hoc faceret, niſi ſuſciperet Henoticum Principis, Synodicas deſtinaret CP. Acacio, & Simplicio Romano, & ceteris Archiepiſcopis. Acacius vero promittente Petro facere unitatem, nec adhuc implente legitime nomen ejus in Diptychis recitari permiſit tanquam jam Alexandrini præſulis in ſede Apoſtolica poſiti*, inquit Liberatus cap. 7. Ejecto igitur Joanne, Petrus Moggus ſedem Alexandrinam obtinuit, Synodumque coegit, in qua Chalcedonenſem Synodum anathemate notavit, ut ait Auctor libelli Synodici a Labbeo allatus infra ad finem Pontificatus Felicis III.

VITA EPISTOLÆ, ET DECRETA FELICIS PAPÆ III.

Ex Libro Pontificali.

Dantur variantes ex Cod. Lucensi 490.

FElix [a] natione Romanus, ex patre Felice, presbytero, de titulo Fasciola, [b] sedit annos octo, menses undecim, dies (*a*) octodecim. Hic [c] fuit temporibus Odoacris regis, usque ad tempora Theodorici regis. Hic fecit basilicam sancti Agapeti juxta basilicam sancti Laurentii martyris. Sub hujus episcopatu iterum venit relatio * de Græcia, Petrum Alexandrinum revocatum * ab Acacio Constantinopolitano. Tunc venerabilis Felix archiepiscopus sedis apostolicæ urbis Romæ, mittens defensorem * cum concilio sedis suæ, facto concilio, damnavit Acacium cum Petro. [d] Post annos tres iterum venit relatio ab imperatore Zenone, ut pœnitens rediret Acacius. Tunc papa Felix * misit duos episcopos, Misenum & Vitalem, ut si invenirent complicem Petri Acacium, iterum damnarent eos, si non, offerrent libellum pœnitentiæ. Qui dum introissent in civitatem (*b*) * Heracleam, corrupti sunt pecunia data suprascripti episcopi, & non fecerunt secundum præceptum apostolicæ sedis. Venientes vero Romam ad sedem apostolicam, (*c*) venerabilis Felix papa fecit * synodum: & facta discussione invenit ambos episcopos (id est, Misenum & Vitalem) reos, & ejecit eos a communione. Tunc Misenus episcopus non se tacuit corruptum pecunia, cui concilium concessit tempus pœnitentiæ. Hoc factum est tempore * Odoacris regis. Hic fecit ordinationes duas in urbe Roma per mensem Decembrem, presbyteros viginti octo, diaconos quinque, episcopos per diversa loca triginta unum. Hic sepultus est in basilica beati Pauli apostoli. Et cessavit episcopatus dies quinque. Et post transitum ejus factum est a presbyteris & diaconibus constitutum de omni ecclesia.

* a parte Græciarum.
* ad communionem.
* ex constituto synodi sedis suæ.
* fecit concilium & ex consensu
* Constantinopolim
* concilium & examinatione facta in concilio.
* Odovagri

Notæ Severini Binii.

Felix quando pontifex factus.

a *Felix*.) Post interregnum sex dierum (quibus Basilius præfectus prætorio, Romæ Odoacris regis vices agens, electioni Romani pontificis, prout acta quartæ synodi Romanæ sub Symmacho referunt, sæculares potestates ingerere conatus fuerat) anno domini 483. octavo die Martii creatus est pontifex Felix, patria Romanus, atavus Gregorii magni, prout ipse testatur homilia 38. in evangelia, & 4. dialog. cap. 16. Initio pontificatus sui rejecit, proscripsit & execratus est impiissimi Zenonis Henoticon, id est pacis & reconciliationis unitivum edictum, quo homo laicus in concilium Chalcedonense, in episcopos aliosque orthodoxos anathema intulit, fidei nova decreta sancivit, leges ecclesiæ præscripsit, doctores ecclesiæ docere, novumque fidei symbolum ipsis proponere studuit, quo demum claves potestatis ecclesiasticæ suffurans, in non obtemperantes anathema (proh scelus!) intorsit. Hoc

Zenonis Henoticon damnavit.

A impiissimum sacrilegi imperatoris edictum, impietatis seminarium, quod recitat ad verbum Evagrius lib 3. cap. 14. non tantum pontifex proscripsit, verum etiam subscribentes anathematis sententia condemnavit. Theod. lector lib. 2. Henoricon, id est, unitivum nominavit, ut per hujus professionem & subscriptionem hæretici cum catholicis aliqua saltem specie unirentur. Hujus temporibus Vandalica persecutio, biennio antequam oriretur multis signis præfigurata, auctore Hunerico excitata est in Africa, qua præter alias crudelitates quater mille nongenti sexaginta sex episcopi, presbyteri, diaconi & alii ecclesiæ clerici in exilium eremi ablegati fuerunt. Victor lib. 2. de persecutione Vandal. Idem Hunericus omnes leges a catholicis imperatoribus contra hæreticos latas per edictum sævissimum in catholicos convertit. Quibusdam catholicis persecutor supra nominatus præcepit linguas & manus dexteras præscindi, qui nihilominus Spiritu sancto præstante, ita locuti sunt & loquuntur, quomodo antea loquebantur. *Sed si quis incredulus esse voluerit*, inquit Victor, *pergat nunc Constantinopolim, & ibi reperiet unum de illis subdiaconum Reparatum, sermones politos sine ulla offensione loquentem: ob quam causam venerabilis nimium in palatio Zenonis habetur, & præcipue regina mira eum reverentia veneratur*. Ad cujus rei contestationem omni exceptione majorem, Justinianus imperator in constitutione a se edita, de officio præfecti prætorii Africæ ita ait: *Vidimus venerabiles viros qui abscisis radicitus linguis, pœnas suas miserabiles loquebantur*. Ne vero tyrannus Arianorum princeps, crudelitatem hanc impune ferret, justo Dei vindicis judicio accidit, ut cum amens sibi de fide catholica prostrata triumphum agendum esse putaret, ebullientibus toto corpore vermibus extinctus, divinam vindictam expertus fuerit. Victor prædicto loco. Gregorius Turonensis historiæ lib. 2. c. 3.

Persecutio Vandalica.

Martyr aliquis præcisa lingua locutus.

Hunerici qualis exitus.

B

Cum Eutychiana hæresis, Alexandriæ & Antiochiæ per ipsarum ecclesiarum pseudoepiscopos & violentos invasores, Fullonem & Moggum, invalesceret, una cum C sancti Matthæi evangelio (quod sua manu descripserat, quo potissimum vera humanitas Christi comprobatur, in opprobrium hæresis tunc invalescentis) corpus sancti Barnabæ apostoli, miraculose inventum fuit. Theod. Lect. libro secundo coll. Nicephorus, Cedrenus, Sigebertus, &c. Xenajas quidem genere Persa, fortuna servus, necdum baptizatus se clericum fingens, primus Iconoclastarum auctor, docuit temporibus hisce, venerandas Christi sanctorumque imagines non esse venerandas. Nicephorus lib. 16. cap. 27. Cyrola episcopus Arianorum ad suam perfidiam miraculo confirmandam cuidam suorum persuaserat, ut se cæcum esse simularet, & ad inclinationem Cyrolæ respiceret: sed accidit, Deo cooperante, ad confusionem perfidiæ, ut vere cæcum redderit, quem illuminare fingebat.

Corpus S. Barnabæ inventum.

Xenajas Iconoclastarum auctor Arianus episcopus hominem excitatem simulantem excæcavit.

Hujus pontificatu Petrus Fullo Antiochena sede ob hæresim & blasphemias synodali judicio condemnatus moritur, Deique optimi maximi sententia iterato judicio perstringitur. Anno pontificatus Felicis VI. Acacius Constantinopolitanus episcopus, in anathemate D perseverans, homo ambitiosissimus & arrogantissimus, qui suas ipsius viventis imagines in ecclesia dedicari passus est (ut est apud Suidam) a judicio ecclesiæ ad tribunal Dei Max. vocatus est: in locum ejus per summam improbitatem & fraudem succedit Flavius vel Flavianus hæreticus, atque hæreticorum communione pollutus, qui cum non accepisset literas communicatorias, quas simulata fide catholica a Romano pontifice expetierat, morte repentina post quatuor menses sublatus est. Huic Euphemius subrogatur, qui quampri-

Fullonis & Acacii obitus.

(*a*) XVII. *inveni:*, &c.

(*b*) *Constantinopolim*.

(*c*) *fecit papa Felix concilium, & facta examinatione*.

mum in sede Constantinopolitana collocatus fuit, synodum Chalcedonensem approbavit; Petri Alexandrini communioni renuntiavit, ejusque nomen e deptychis expunxit; Felicis papæ ab Acacio extinctum nomen restituit. Et quia necdum nomen Acacii e diptychis abstulisset, non quas per synodicam expetierat literas pacificas communicatorias, sed tantum commonitorias impetravit. Liberatus diaconus cap. 18. Evagrius lib. 3. cap. 23. Niceph. lib. 16. cap. 19.

Petri Moggi obitus, ejusque successor quis.

Petrus Moggus vastator & prædo ecclesiæ Alexandrinæ moritur anno decimotertio occupati episcopatus, qui est Felicis papæ 9. Christi Redempt. 491. Sufficitur ei Athanasius Hermiosus in perfidia & moribus successor, tanta sede, tantoque nomine plane indignus. Evagrius, Nicephorus, Liberatus prædictis locis. De his plura in notis epist. & conciliorum infra.

Felix atavus S. Gregorii magni.

Hunc Felicem tertium atavum sancti Gregorii papæ fuisse, sanctæque Tarsillæ nepti suæ apparuisse, eamque ad cœlestia regna vocasse, martyrologium Romanum a mendis, quæ in illud irrepserant, emendatum, testatur his verbis. *Romæ* (die vigesima quinta Februarii) *natalis sancti Felicis papæ tertii, qui sancti Gregorii papæ atavus fuit: de quo ita refert, quod sanctæ Tarsillæ nepti apparens, illam ad cœlestia regna vocavit.* Verba Gregorii illud referentis hom. in evang. 3. & dialog. lib. 4. c. 16. hæc sunt: *Tres pater meus sorores habuit, quæ cunctæ tres sacræ virgines fuerunt; quarum una Tarsilla; alia Gordiana, alia Æmiliana dicebatur.* Et paulo infra. *Quadam vero nocte huic Tarsillæ, quæ inter sorores suas virtute continuæ orationis, afflictionis studiosa, abstinentiæ singularis, gravitate vitæ venerabilis, & honore & culmine sanctitatis excreverat (sicut ipsa narravit) per visionem atavus meus Felix hujus Romanæ ecclesiæ antistes apparuit, eique mansionem perpetuæ claritatis ostendit, dicens: Veni, quia in hac te lucis mansione suscipio: Quæ subsequente mox febri correpta, ad diem pervenit extremum*, &c.

Tempus sedis Felicis.

b *Sedet annis octo, mensibus undecim, diebus octodecim.*) annis nimirum novem, minus 12. diebus. Obiit enim 5. Kalend. Martii, anno redemptoris nostri 492. Quare si ad initium & hunc finem pontificatus advertatur, prædictus annorum numerus reperietur.

Odoacer extincto occidentali imperio factus est rex Italiæ.

c *Fuit temporibus Odoacris.*) Odoacer rex Herulorum a Nepotianis in odium Orestis, qui Augustulum filium suum imperatorem appellaverat, in Italiam vocatus, occisis Oreste & fratre ejus Paulo, relegato in Campaniam Augustulo, sublatoque occidentali imperio, factus est rex Italiæ anno domini 476. sicut illi sanctus Severinus Noricorum apostolus, sanctitate & miraculis clarissimus, futurum prædixerat, dum ab Odoacre vilissimis pellibus induto visitaretur. Regnavit in Italia juxta ejusdem sancti Severini vaticinium annis tredecim integris & absolutis, atque a purpura, regalibus indumentis, & a nomine imperatoris abstinuit: ita ut Romanum imperium in Augusto inchoatum, in Augusto, qui per contemptum Augustulus dicebatur, in Occidente defecerit. Hic Odoacer, quantumlibet Arianus esset, nullum, quod dignum est memoria, rebus sacris negotium fecit: conanti vero illi postea Arianismum in urbem inferre, Gelasius papa magno animo restitit, ut infra dicemus. *Ceterum iste*, inquit Evagrius in vita sancti Severini, *potitus jam Italia, sancto Severino familiares literas direxit, rogans ut quidquid ab eo vellet, peteret: memor illius præsagii, quo eum quondam prædixerat regnaturum. Quibus sanctis alloquiis invitatu, Ambrosium quemdam exilio damnatum* (illum qui Britanniam a barbaris oppressam liberavit) *jussit absolvi*. Testatur Ennodius Diaconus Ticinensis in vita sancti Epiphanii Episcopi Ticinensis, eumdem Epiphanium petiisse pro suis civibus quinquennium indulgentiæ tributorum, quæ Orestes tyrannica potestate imposuerat; ipsumque quæ ab eodem Odoacre petierat, impetrasse. A Theodorico Ostrogothorum rege anno regni sui Italici 14. fugatus, & Veronæ victus est. Tertio certamine superatus Ravennæ, proditorie ibidem occisus est, anno domini 493. Post hæc tempora Italia Ostrogothorum regibus paruit, ut infra dicemus.

Quoto anno occidentale imperium defecerit.

Victo Odoacre, Theodorico ejusque successoribus Ostrogothorum regibus Italia subjecta fuit.

De Zenonis obitu infra dicemus in notis ad vitam Gelasii.

d *Post annos tres.*) Constat infra ex epistola VI. Felicis, qua continetur sententia in Acacium lata, & ex notis concilii Romani primi & secundi sub Felice infra, hos ante damnationem Acacii deputatos & ablegatos esse. Falsum est igitur, quod scribitur hic, eos triennio post damnatum Acacium Constantinopolim missos fuisse.

Errat libri pontificalis.

a EPISTOLA I.

b FELICIS PAPÆ III.

ad Acacium Constantinopolitanum.

Optat sancta synodus Romana, ut Zenonem imperatorem inducat ad emendandum sedulo studio ea, quæ adversus catholicam fidem hactenus perperam egisset.

Felicis ad Acacium episcopum c per Vitalem & Misenum episcopos.

POstquam sanctæ memoriæ decessore meo papa Simplicio de vitæ cursu superna præceptione migrante, ministerii quod regebat, ad meæ humilitatis officium gubernacula pervenerunt; in diversas generalis ecclesiæ curas, quas ubique terrarum cunctis populis Christianis, summi pastoris voce delegante, Beatissimus Petrus apostolus pervigili moderatione dispensat; continuo me solicitudo maxima, quæ & prædecessorem meum incessanter urgebat, tam Alexandrinæ urbis, quam status fidei totius orientalis regionis excepit. Hæc nos diebus noctibusque perstringens, ad dominum filium nostrum Christianissimum principem per Vitalem & Misenum fratres & coepiscopos nostros legationem compulit destinare: quæ vice mea pietati ejus & debita præsentaret officia, & pro fide catholica, majorumque nostrorum servandis constitutionibus supplicaret.

* Hac igitur illo pergente, par fuit dilectionem tuam dilectis pariter salutare colloquiis, & consequenter hortari, ut aliquando tandem patrocinium causæ domini communis impendas, nec despiciendum putes, Christi confessione veridica, & universalis ejus ecclesiæ definitione .... vel de pace concorditer .... si illius & honore cupis esse clarus & nomine. Fatemur enim secundum apostolicam vocem, *magnam nobis inesse tristitiam & dolorem cordis nostris continuum* cogitationibus, quas in die * procedentibus negotiis sustinemus. In primis illud, quod dudum ante oculos fere omnium vertebatur, occurrit: cujusnam rei causa videlicet interceſſit, indica nobis, quod dilectio tua non modo tantis opportunitatibus indesinenter exortis, verum etiam sæpenumero a decessoribus meis literis invitata, velut obstinato silentio, nunquam super hanc partem aut consulere quidquam voluerit, aut referre. Cumque nos aliquid temere sinistrum (quod absit) de tua mente conveniat opinari: tamen quia venerabilium virorum, qui ecclesiam, cui præsides, ante rexerunt, morem formamque destituas, ullo modo possis non esse suspectus.

* id est, ha legatione. *Hard.*

Felix redarguit Acacium de affectato silentio.

Rom.

* propellentibus.

* incitata

Certe si (quod non credimus) dedignaris B. apostoli victoriis reverentiam tuis deferre fastuosis * affectibus, memor saltem officii pro fidei integritate catholicæ, pro paternarum custodia sanctionum, pro synodi Chalcedonensis constitutione servanda, quæ Nicæni conventus penitus probat articulos; atque pro eis ubique hostibus comprimendis, sicut orthodoxorum urbis illius imitator antistitum, constanter exurgere debuisses: quoniam te aliter inter membra corporis Christi monstrare non possis, nisi nullatenus providere desisteres illis, quæ per totum mundum dicuntur obrepsisse, contagiis.

Acacius superbiæ redarguitur.

* *Forte*, affatibus. *Hard.*

Proin-

Proinde adire debes sæpius Christianæ mentis Augustum, & causas eidem salutis suæ atque etiam imperii redditurus, & conservandi ejus auxilium frequenter ingerere, unde inimici illius corruerint, & qua via idem surrexerit, nihilominus intimare ei; scripta illa sensibus pietatis ejus offerre, quibus decessorem meum eximia laude extulit, eo quod hæreticam catholicæ tyrannidem veritatis assertione confoderit: Item illa quoque, quibus Petrum Alexandrinum ab Alexandrinæ cervicibus excussit ecclesiæ, & sanctæ memoriæ Timotheum revocavit orthodoxum: Nec illa præterire, quibus episcopis & clericis, laicisque per omnem Ægyptum constitutis, quod a divina Christiana professione devìassent, sicut catholicus imperator obtestans, nisi intra duos menses ad communionem Timothei redirent, honoribus, ecclesiis, omnibusque in illa regione denunciavit esse privandos: Simul etiam quibus Petri, quem illicite se Alexandrinæ ecclesiæ injecisse perhibuit, ac Timothei hæretici jam defuncti ordinationes, vel ea quæ secreto per modos dicebant, ita recassavit: Necnon etiam illud adnectere, quod cum Timotheus sanctæ memoriæ catholicus fungeretur extremis, divinæ inspirationis instinctu, tam ad ejus pontificis consulta rescribens, quam ad urbis Alexandrinæ clerum, omni providentia mandavit præcavendum, ut si præfatum dominus sacerdotem transire jusserit, non nisi de catholicorum corpore clericorum, & qui orthodoxæ fidei probaretur esse discipulus, omnibusque communicaret ecclesiis, atque a catholicis ordinatus succederet defuncto pontifici: nimirum sapienter intendens, Petrum, qui aut a nullis, aut ab hæreticis falsi nominis hujus honore jactaretur, super * petram catholicæ ecclesiæ, e qua ejus temeraria fuerat præsumptione depulsus, nunquam posse penitus præsidere.

* unde Petrum

Hæc hujusmodi quæ gesta sunt, & dilectionis tuæ conscientiam non latent, convenerat sæpius impertiri: præcipue cum in his Christianissimo principi promulgandis, quando ad regiam potestatem Deo comitante remeavit, operam tuam missis huc literis non tacueris vehementer impensam esse, dignam catholico pontifice; gloriareris omnes qui contra sedem * vestram, contraque Chalcedonensem synodum, & contra prædicationem sedis apostolicæ venire tentaverint, fuisse prostratos: quo magis te pro tua salute & professione ferventius apud clementiæ ejus aures oportuerat talia incessabiliter allegare, ac magnopere deprecari, quo nec suam, quam catholica mente deprompserat, violari ullatenus pateretur cujuslibet subreptione sententiam: nec adversus universalis ecclesiæ sanctionem per hæreticorum furias, quas, Deo inspirante, pietas ejus eliserat, sineret denuo pullulare, quam manifestissime provideres; ac tua modis omnibus prædicatione rursum in ea quæ extiterant ei adversa consurgeres, atque eadem sine dubitatione firmares: quando huic reluctantia, sicut dudum fuerant subversa, jacuissent; ne vel tuæ (quod absit) fidei destitutor, vel perfidiæ discreris fautor alienæ. Error enim, cui non resistitur, approbatur; & veritas, quæ minime

* nostram,

Felix Papa redarguit Acacium tacitæ conspirationis cum hæreticis.

defensatur, opprimitur. Deinde cum tibi, domino præstante, apud dominum filium nostrum religiosum principem familiaritatem esse noverimus: nullus unquam potuit suaderi, dilectionem tuam nequiviſſe gerere, quin potius noluisse. Et ideo quia non impossibilitatis esset, quod taceretur: ipse quoque non ambigis, quid hinc universalis judicare possit ecclesia,

Ubi est, frater Acaci, labor tuus, quo tyrannidis hæreticæ tempore desudasti? Patieris hoc damno conscientiæ tuæ ejusmodi perire mercedem? Respice apostoli verba, quæ testantur: *Currebatis bene: quis vos confascinavit*? Cur eorum, frater, quærere semitas veteres nunc relinquis? Cur irruentibus in ovile dominicum lupis, nulla vigilantia ministerii pastoralis obsistis, sed æquanimiter atque securus commissum gregem aut laniari perspicis, aut necari? Non dicentem recolis dominum, & animam suam quidem pro ovibus ponere pios pro devotione pastores; mercenarium autem de his curam penitus non habentem, mox ut bestiam forte conspexerit, sine ulla diffugere consideratione testantem? Verum cum tibi fugiendi nulla sit causa (nam nulla formido est) metuo, ne septa dominica non tam pavore deserere, quam (quod est detestabilius) sponte videaris sævis dentibus * objecisse. *Galat. 5*

* dejecisse.

Auscultа vocem ejusdem domini præmonentis: *Qui mecum non est, contra me est: Et qui mecum non colligit, dispergit*. Et diligenter attende, nihil aliud esse, non procurare quæ Christi sunt, nisi se palam profiteri ejus inimicum. Non desperemus facere, frater, veram salvatoris nostri sententiam, qua se usque ad finem sæculi ecclesiæ suæ non defuturum esse pollicitus est: nec ab inferi portis eam dixit esse superandam; & quæ omnia per apostolicæ scita doctrinæ ligarentur in terris, nec in cœlestibus memoravit absolvi. Neque putemus, quod quibuslibet sit vallata periculis, unquam pondus vigoris sui, vel censura beatissimi Petri, vel auctoritas universalis amittat ecclesiæ: quæ quanto magis cavet ne mundi prosperitatibus intepescat, tanto non frangitur, sed potius erudita divinitus, crescit [1] adversus. * Unde perspiciendum est, ne eam, quæ nullis potest obrui * motibus procellarum: quicumque eam submergere nititur in ipso sæculi pelago fluctuantis, ipse potius a gubernatione salutari in profunda dejectus, illa prævalente, mergatur. *Luc. 11. Matth. 28. Matth. 16. Matth. 16. 18.*

* ubi
* molibus

Atque ideo, cum ita sit, moneo, hortor, & suadeo, ut quæ commissa sunt corrigas, & sequentibus studiis de te facias meliora sentiri: [2] *Negligere quippe, cum possis deturbare perversos, nihil est aliud quam fovere. Non * caret scrupulo societatis occultæ, qui evidenter * faci nori definit obviare*. Unde si contra synodi instituta Chalcedonensis tendere hostilia corda perspicis, quiescis: mihi crede, nescio quemadmodum te ecclesiæ totius asseris esse participem. Ad te oculos præterea non reducis, quia non solum in hac causa adversus omnem catholici dogmatis tendatur unitatem, sed etiam cunctis hæresibus, quæ vel se nobis melius sentire prætendunt, resumendi vires, atque in-

Perstringitur Acacius a Felice papa. Veritatis norma

* Nec
* evidenti

1 Forte, *adversis*. *Hard.* 2 Hic locus citatur in Epist. Victoris Carthag. in Concil. Lateran. sub Martino, & ab ipso Martino Papa in sect. 2. A Gratiano 13. q. 1. tribuitur Anastasio II. Papæ. *Harduinus*.

ter usus pristinos resurgendi, latus campus aperitur, si semel quod a nostris majoribus est depositum, qualibet occasione pulsetur.

Unde iterum atque iterum protestamur, ne in abruptum totius ecclesiæ statuta per audaciam contra synodum catholicam insurgere molientium sinatur abduci. In quo quidem certamine firmum fundamentum Deus statuet, sicut de eo nobis licet sperare; & *novit dominus qui sunt ejus*. Verumtamen, salvo eo, quod in die judicii talem a nobis ecclesiam, certum est, qualem a patribus accipimus, exigendam; etiam in hac vita se ad eam non pertinere cognoscat, qui non solum plenitudini ejus noxia conatur inferre, sed etiam qui ea quæ eidem congruentia sunt, dissimulat providere. Absit, ut de tua dilectione taliter nos credamus, quem & dudum pro catholica fide viriliter stetisse reminiscimur, & a totius ecclesiæ corpore nolumus discrepare. Quapropter instantius (qui te sincero diligimus caritatis intuitu) crebro repetitis hortationibus incitamus, ut ipse vicissim ea post hæc devites, quæ te ab omni domo Christi ostendant esse disjunctum; nec magis illa sectaris, quæ ab eadem te faciant esse divisum. Multa vero (quia non opus fuit literis universa congerere) quæque utilitas negotii præsentis efflagitat, fratribus & coepiscopis apostolicæ sedis legatione fungentibus, vel cum domino filio nostro clementissimo principe, vel cum tua dilectione colloquenda mandavimus: * quod æquum est & pro catholicæ fidei observatione prompta mente suscipere, & pro tuæ æstimationis intuitu necessariam apud augustæ mentis benevolentiam suggestionibus adjuvari.

2. Tim. 2. 19

Notæ Severini Binii.

Epistola synodica.

a *Epistola*.) Hæc epistola est illa synodica, quam patres concilii Romani a Felice pontifice ad Acacium transmittendam esse censuerunt. Qua de re infra in notis ejusdem concilii. Hactenus nusquam edita, nunc primum e penetralibus bibliothecæ Baronianæ ejusque annalibus in lucem emittitur. Extat in pervetusto codice Crescon ianæ collectionis. Hujus & sequentium epistolarum a Felice scriptarum meminit Evagrius lib. 3. cap. 18. 19. & 25. Item Liberatus in breviario cap. 18.

b *Felicis ad Acacium*.) In allegato codice hæc inscriptio his literis præfigitur.

Vitalis & Misenus qui.

c *Per Vitalem & Misenum*.) Quarum civitatum episcopi hi legati fuerint, nusquam apud aliquem historicum expressum invenitur. *De Miseno tantum*, inquit Baronius, *in constituto Vigilii Romani pontificis de tribus capitulis reperimus eum nominatum esse Cumanum episcopum? sed in scripto perantiquo codice nostræ bibliothecæ, cui est titulus*: Concordantiæ canonum, *inter alia inest breve compendium historiæ, complectens tempora ab ortu Nestorii hæresis usque ad concilium Romanum sub Felice papa, in quo damnatus est Acacius: quod licet sine auctoris nomine editum reperiatur, alicujus qui hoc sæculo vixit, & veritatis studiosus fuit, esse videtur: in hoc inquam opere, inter alia habentur hæc de his legatis missis Constantinopolim*. Postquam ergo Felix papa literas prædecessoris sui nihil proficere cognovit, & ludibria quædam in eversionem fidei ab Acacio fieri: tunc Vitalem episcopum Droentinum ex regione Picena, & Misenum Cumanæ ecclesiæ episcopum ex regione Campaniæ direxit, &c. *Sed pro Droentinum legendum est Truentinum. Erat enim tunc ea civitas apud fluvium eo nomine nuncupatum Truentum, hodie vulgo, Tronto dictum: meminerunt ejusdem civitatis Plinius, Ptolemæus, & alii*. Hæc de legatis Constantinopolim missis Bar. anno 483. num. 19.

II. AD ZENONEM IMPERATOREM.

Pro ecclesia Alexandrina supplicat: quidquid antehac pro defensione ejusdem ecclesiæ dixit aut fecit, commemorat, ut posteriorem Joannis Alexandrini episcopi ejectionem, & Petri Moggi restitutionem reprehendat.

Incipit epistolæ exemplum beatissimi papæ Felicis urbis Romæ ad Zenonem Augustum per Vitalem & Misenum episcopos.

DEcebat profecto, venerabilis imperator, post sanctæ memoriæ decessoris mei transitum, meque in ejus locum divina gratia subrogatum, clementiæ tuæ literarum munus offerre: quod vel ea, sicut rerum poscebat ratio, nuntiarem, vel officiositatis meæ primitias exhiberem. quibus tamen rite depensis, etiam illa pariter necterentur, quæ ad vestri munimen imperii, prosperitatisque ejus suffragia pertinerent; quantoque essent studio majore curanda, tanto dignioribus internuntiis explerentur. Itaque conveniens fuit, ut Vitalis & Miseni fratrum & coepiscoporum meorum, & famuli vestri Felicis ecclesiæ defensoris ad vos necessariam legationem mitterem, qui non tam bajuli specie ista deferrent, quam meam vicem peragentes, me quodammodo vobis facerent esse præsentem. Per hanc igitur, velut cominus honorificentiæ tuæ junctus colloquiis, precor ut supplicationem meam benignis auribus, sicut princeps Christianus, accipias. Nec existimet pietas tua, quod quisquam magis sincera mente te diligat, quam qui te pacem in Deo vult habere perpetuam: quando fidei mente non ambigas, & temporalis culminis potestatem & æternæ vitæ commercia de superna propitiatione pendere.

Pro ecclesia Alexandrina supplicat.

Ecce jamdiu est, quod beati apostoli sedes, datis per beatæ memoriæ decessorem meum ad serenitatem tuam literis, expectans, & nullum recepit pro catholica fide, pro *occidentalium tranquillitate responsum; præsertim cum tuam conscientiam, gloriosissime princeps, metuendis obstrinxerit illa sacramentis, ne sedes beati evangelistæ Marci a doctrina magistri sui, vel communione permitteres separari. Sed quoniam præfati decessoris mei studium, longa incommoditate faciente, hæc eadem crebrius iterare non potuit; per meæ nunc humilitatis officium solicitius repetere non quiescit. Rursus ergo apostoli Petri veneranda confessio materna instat vocibus, & suorum præcipue filiorum compellare non desinens confidentiam tuæ pietatis, exclamat: Christiane princeps, cur me a curriculo caritatis, quo ecclesia universalis astringitur, permittis incidi? cur in me rumpis totius orbis assensum?

* orientalium (1)

Quæso te, fili piissime, ne tunica domini desuper contexta per totum, qua in unum corpus sancto Spiritu ubique regente, individuam fore Christi figuravit ecclesiam, ulla patiaris sorte violari: neve cujus inter ipsos qui crucifixerunt salvatorem, mansit integritas, tuis videatur temporibus esse divisa. Nonne mea fides est, quam solam esse unam, & nulla adversitate superandam dominus ipse monstravit, qui

1 Vel *Occidentalium*, qui soliciti sunt de Orientalium salute. *Hard.*

qui eccleſiæ ſuæ in mea confeſſione fundatæ portas inferi nunquam prævalituras eſſe promiſit? Hæc te renatum ad regiam ſuſtulit dignitatem, atque ab ejus impugnatoribus poteſtate extruſa, prævalendi tibi denuo viam in ipſius defenſione patefecit.

Verum quæſo propone etiam exempla geſtorum, & hanc vicem meis repende beneficiis, ut quæ per rerum examina comprobaſti, & periculoſa præcaveas, & ſubſidia recuperatæ a te dignitatis affectes. Hæc rogo, quæ dicta Deus eſſe voluit per dictæ ſedis antiſtitem, vel per mei ordinis parvitatem, qui tuæ [1] ſecuritatis intuitu, hujuſcemodi ideo promenda judicavit, ut non tam per ejus qualemcumque vicarium, ſed præſentis apoſtoli velut auctoritate commonitus, altius vias & divinæ reverentiæ & humanæ conditionis aſpiciens (quod abſit) non ingratus exiſtere videaris collatæ felicitatis auctori. Redeat, obſecro, in animi tui integrâ deliberatione conſpectum, quæ inimicos tuos facta dejecerunt, quæ te ad imperiale faſtigium Deo comitante revexerint; qualiter illi cum nefanda dogmatis receptione conciderunt; & quemadmodum gloria tua in hæreticorum fuerit depulſione reparata: ut illi contra Chalcedonenſis ſynodi venerabilia conſtituta, & beatiſſimi papæ Leonis ſcripta venientes, ipſa ſui molitione collapſi ſunt; & quibus modis eorum reformationes, ad priſtinum * [2] remearunt [3] tuarum reverentiam principatum.

* reparārent

Liceat, oro, apud te fidenter * exponere, quem convenit non tacere. Unicum in te ſupereſt priſci nomen imperatoris. Ne, quæſo, nobis ſalutem tuam, pie imperator, invideas: ne fiduciam pro te minuas ſupplicandi. Cauſæ, quibus dominus ſit propitius, inquirendæ ſunt, non quibus ejus indignatio prövocetur. Convenio, conteſtor, obteſtor; quoniam metuo, horreſco, formido, ne mutatione cauſarum (quod abſit) mutetur eventus. Reſpice propitius ad deceſſores tuos auguſtæ memoriæ, Marcianum ſcilicet & Leonem, & tantorum principum fidem, legitimus eorum ſucceſſor: amplecti debes illorum in religione conſenſum, quorum debes memoriæ reverentiam. Abſit a tua devotione, abſit a tua poteſtate, ut talium credaris reſpuiſſe judicium.

* exercere.

Poſtremo profeſſionem tuam, conſcientiamque recolendam ſenſibus tuæ pietatis inſinuo. Palatii tui facito ſcrinia recenſeri, & ſcripta illa diligenter inveſtigari, quæ ad apicem ſummæ regrediens poteſtatis ad deceſſorem meum pietas tua pro communi gratulatione direxit: his cum ſemper magna laude proſequeris, quod hæreticam tyrannidem prædicationis catholicæ vigore contriveris, qua utique iſtius veritatis prædicatione nihil aliud quam de Eutychiano labores errore prorſus abolendo, ejuſque ſequacibus excludendis. Hæc pro ſynodi Chalcedonenſis definitione ſervanda, reducendoque ſanctæ memoriæ Timotheo rectæ fidei ſacerdote, tota ſua textus ſerie pie locuta eſt. Hæc certe tua manſuetudo cognovit: nec res incognitas tua clementia proferre potuiſſet, & palam aperteque profeſſa, quod laudum tuarum teſtificatione firmaſti.

Requirantur illa quoque, quæ ad ſanctæ memoriæ Timotheum orthodoxum Alexandrinum epiſcopum ſerenitatis tuæ paginæ ſunt locutæ, atque ex ipſis actibus intuere, niſi Petro ex ea memorata urbe ſecluſo, qui ei eccleſiæ tunc temporis incubabat, ſupradictum Timotheum non fuiſſe revocatum. Vos ad eumdem venerandæ recordationis Pontificem jam reductum ſacras venerabiles mox dediſtis, quibus fideli pectore gloriabamini, quod ſanctæ eccleſiæ magnæ civitatis Alexandrinæ providens orthodoxæ fidei, dominus noſter ac ſalvator verum reſtituerit ſacerdotem. Ubi manifeſtum eſt, quia cum verum dicitis, illum fuiſſe falſum qui pulſus eſt, oſtenditis: & cum in venerando Timotheo orthodoxo fidem dominum teſtamini reduxiſſe, perverſam in omnibus in Petro perhibetis refutaſſe doctrinam, non ob aliud, niſi quia & ille qui orthodoxus pronuntiatur & verus, Chalcedonenſi ſynodo (ſicut ejus tunc miſſa tenet profeſſio) conſentiebat; & iſte qui falſus & perverſus ejicitur, ab ejuſdem ſynodi tramite diſcrepabat. Ex prioribus poſteriora redarguit.

Denique cunctos epiſcopos Ægypti, univerſoſque * cleros increpaſtis, veſtris generaliter apicibus ſancientes, ut niſi intra duos menſes ab his quæ a principio contra canones, contra eccleſias Dei, contra orthodoxam fidem cogitaverunt, abſtinerent, atque beati Timothei communione, quam impie reliquerunt, dignæ pœnitentiæ ſatisfactione remearent; non ſolum deſpoliandos honoribus, verum etiam & Alexandrina urbe & omni Ægyptiaca regione carituros: injuſtum enim videri, ſicut Chriſtianus imperator affirmans, ut qui ſe [4] ad eccleſiam, quæ ubique terrarum eſt, ſegregarent, haberent ſacerdotes, aut ullo ſacro miniſterii nomine cenſerentur. Vos indigne ferentes ab Alexandrinis ſeditiones concitatas, eos qui propter ordinem clericalem ſimili deceptione tenebantur, niſi ſalutaribus monitis obedirent, tali pœna dignos arbitrabamini. * F. clericos

Vos Petrum ſpeciali notantes elogio, quod illicite ſe Alexandrinæ injeciſſet eccleſiæ, omnes qui tam ab eo quam hæretico Timotheo jam defuncto fuerant ordinati, ſi infra finita tempora reſipiſcerent, ad communionem catholici Timothei mandaſtis recipi, (non etiam ad male præſumpti gradus privilegia decreveratis admitti) conſequenter addentes ceteros deteriora ſubituros, ſi eligere meliora noluiſſent. Vos cujuslibet poſt has varias ſatisfactionis cauſas cunctis penitus abſtuliſtis, quibus ipſos ab unitatis conſortio diſcedentes, recenſuiſtis tuliſſe judicium. Vos de ipſius perſona Petri quidquam denuo defricandi, ſapienti conſideratione tacuiſtis: quippe quem eccleſiæ arce dejectum, ſimul pervaſi pontificii videretis honore nudatum; nec ullo modo fieri poſſe, ut unquam vel orthodoxis præſideret, qui aut a nullis, aut ab hæreticis fuerat inſtitutus, vel recidiva toties temeritate violentus, ovile dominicum ſubdolus & invidioſus intraret. Quæ in Petrum pro Timotheo.

Atque ideo quod corrigendis ejus prætendebatis ſectatoribus irrogandum, huic jam quaſi magiſtro ſceleris rationabiliter deputabatis inflictum: ut quibus fratres merſerat ad ruinam, fieret ipſe metuendæ damnationis exemplum: quod-

1 Lege, *ſerenitatis*, ut infra in hac ipſa epiſtola. *Hard.* 2 Forte, *revexerunt*. Hard.
3 Forte, *tua cum reverentia*. In Reg. Mſ. *tuam*. Hard. 4 Forte ab eccleſia, vel *adverſus eccleſiam*. Hard.

quodque adeo verum est, ut superstare venerando Timotheo legionem solicite jusseritis, si eidem humanitus aliquid evenisset. Vos non nisi de catholicorum collegio clericorum & a catholicis consecratum subiistis videre pastorem: quia ubique nullo ritu sub vestræ serenitatis obtutibus hæresis ipse præcipuus Eutychianæ dementiæ potuit esse vel dici orthodoxi successor antistitis. Quo igitur animo bestiam, quam a gregibus Christi duxistis abigendam, in eorum denuo patimini sævire pernicietem? Certe legibus, quas universis imponitis, magis vultis vinci, quam promulgare contraria; quanto satius fuerit, intemerata persistere quæ heri pro integritate retinenda totius ecclesiæ protulistis, quo & tui catholici imperii auctoritas inconvulsa permaneat, & nihil accedat quod actibus apud dominum vestræ felicitati obsistat.

Cernis enim, venerabilis imperator, quia ut Chalcedonensis synodi indubitata defensio, inimicorum ejus elisio est, sic vicissim manifesta illius impugnatione comprobatur hostium ve-
* protectionis nerandæ ipsius * cognitionis evectio. Meministis quemadmodum verba divina nos instruant,
Deut. 25. *neque in dextrum neque in sinistrum limitem rectæ dispositionis excedere, sed via* (ut scriptum est) *regia mediaque gradiendo*, hinc atque inde Nestorii Eutychetisque sacrilegia condemnata detestans, ita magnæ pietatis prædicans sacramentum, ut omnipotentis Dei patris consub-
Veræ fidei doctrina. stantiale sempiternumque Verbum, quod incommutabili deitate & incarnatum est, & ab ipso ineffabilis conceptionis exordio, quam sibi in utero virginis matris potenter instruxit, unum eumdemque Jesum Christum dominum nostrum, unum eumdemque & Dei & hominis Filium, unum eumdemque inconfuse, indivise Deum hominemque veraciter permanentem intemerata Patris lege prolatum, in hoc
* perspicuum, mundo fuisse * conspicuum, divina simul humanaque gessisse; mortuum, atque ex mortuis exurgentem, in Patris dextera residere: itemque inde venturum, ut est visus ire in cœlos, eatenus profiterentur, quatenus librorum memorat traditio divinorum, & Nicæni concilii forma, sicuti cuncti retro prædicavere pontifices: sic eorum tam Ephesino primo competenter inserta conventui, quo beati Papæ Cælestini temporibus Nestoriana pestis extincta est, quam datis augustæ memoriæ Leoni sanctæ memoriæ Leonis Papæ epistolis capitula subjecta testantur: quibus vir ille consulens etiam totius orientis [z] episcopis, eorumque responsa, subscriptionesque super synodi Chalcedonensis approbatione suscipiens, ea nullatenus passus est mutari; quo magis Christiana mente perpendit, & hoc esse verum, quod cum divinis assertionibus catholicorum de toto orbe doctorum longe antequam hujusmodi quæstio nasceretur, consonantia ubique dicta concinuerant; & ideo nulla iteratione refodienda, quæ constarent jure damnata: ne non solum causa præsens in omne catholici nominis extendat exitium, sed etiam cunctis residuis publica bella resumendi pandatur occasio, si quolibet modo, quod semel a veteribus universaliter decisum est, retractetur: uti esse jam pervidetis Alexandrinæ ecclesiæ perversorem, funesta diu impunitate grassantem, vestris præceptionibus, quibus merito dudum probatur ejectus, esse nihilominus abigendum.

An non ipse est per triginta annos catholicæ desertor ecclesiæ, inimicorumque ejus sectator & doctor, & ad fundendum sanguinem semper velox fuit & promptus? Numquid ad hanc istam dissimulationem sumus quadam ex * con-
* conniventia viventia præceptoris? In quo revera non est opus discussione subtili; quia ejus aperta sunt crimina. Dolet certe pietas tua, quod per diuturnos partis alternæ graveſque conflictus multi ex hoc sæculo videantur ablati aut baptismatis aut communionis expertes. Sub hoc ergo præsule ne sint baptizati, & efficiantur hæretici, & sine communione transeant, ne in perditorum pravitate deficiant: ut quemadmodum scriptum est, *Cæcus cæco ducatum præbens, cum eodem mergatur in foveam.* Matth. 15.

Refellit falsos prætextus Zenonis.

Non est hoc, oro te, acerrimum decrevisse periculum, quando nec sauciis adhibetur firma curatio, & sanis ingeritur miseranda contagio? Nam quomodo ajunt sedari posse, si in futuro furores suos patiantur? Quid est illud dicere jam causam nullam superesse certaminis, nisi hæreticis victoria tribuatur? Proinde quibus inferri castigationis aliquid etiam corporalis, ut pater benignus, horrescis; multo clementius eorum animas non patiaris intercipi, sed pia depositione compressos tandem subdi facias catholico sacerdoti: ut veræ generationis effectum, & securum sibimet profuturæ communionis auxilium consequantur. Subjecit vobis divina providentia facultatem, qua itidem effringatis opera perfidorum. Depulit ille nostræ religionis vastatorem: vos ab ejus ecclesiæ cervicibus irruptionem deturbate prædonum. Pacavit ille rempublicam (sicut vester quoque sermo testatur) a tyrannide hæretica: libertatem vos, ab ipsis hæreseos præceptoribus populos eruentes, Christianis restituite. Ille vos aulæ legitimæ restituit, imperatoris jure suffultos: reddite vos magistro discipulum; sedem beati Marci evangelistæ ad communionem beatissimi Petri, de vitæ eorum meritis devotione reducite: ut ipso in vobis opus bonum perficiente, qui cœperit, secure audire mereamini: *Qui perseveraverit usque in finem, hic salvus erit*: & ad tuæ gloriæ cumulum, ita vice Dei præsideas, verendus veraciter existens divinitatis imitator, atque adhuc in rebus temporalibus constitutus, jam experiaris & munus in æternam tibi beatitudinem præparatum.

Quæ a Zenone præstanda. Matth. 10. 24.

Quod vero cuncta literis non potuerunt comprehendi, quæ negotii qualitas non finit præteriri: quædam venerabilibus nostris fratribus & coepiscopis meis, quibus cura legationis injuncta est, proprio apud vos agenda sermone commissa sunt. Precor ut ea quæque & audire benignus, & indifficulter annuere, tum pro catholicæ observantia veritatis, tum etiam pro regni vestri incolumitate, dignemini.

Nota Severini Binii.

2 *Epistola.*) Hæc est illa synodica Felicis papæ epistola, quam consilio synodi Romanæ dedit ad Zenonem imperatorem: qua occasione, in notis illius synodi dicemus infra. Ex codice Cresconianæ collectionis supradicto in hanc editionem conciliorum nunc recens. translata est.

III.

z Forte, *Episcopos*. Harduinus.

III. AD [a] PETRUM FULLONEM EX SYNODO ROMANA.

*Ostendit Petrum Fullonem, alias Cnapheum, non solum in Valentini, Manichæi, Arii, Sabellii, Apollinaris & Eutychetis hæreses, verum etiam in errores gentilitatis plures Deos asserentis incidisse. Deinde monet ut resipiscat, & * quod in Trisagio,* Crucifixus propter nos, *addere non oporteat.*

* ὅτι καὶ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς.

[1] Felix episcopus *, Petro episcopo Antiochiæ.

* Edidit Gr. Binius cum seqq epistolis sub finem conc CP sub Menna; Gr. vero & Lat. R. P Fronto Ducæus in appendice ad Zonaram. Fere. 9.

Τις δώσει τῇ κεφαλῇ μου ὕδωρ, καὶ ταῖς βλεφάροις μου πηγὴν δακρύων; Ποῖον δὲ καὶ ἄξιον ὀδυρμὸν προσοίσω τῇ ἐμαυτοῦ ψυχῇ, σωναλγῶν τῇ τοῦ δεσπότου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἁγίᾳ καθολικῇ, καὶ ἀποστολικῇ ἐκκλησίᾳ; Κλαίουσα ἔκλαυσεν αὕτη ἐπὶ υἱοῖς, καὶ θυγατράσιν αὐτῆς, καὶ οὐκ ὑπάρχει ὁ παρακαλῶν αὐτήν, ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπώντων αὐτήν. Ἅπαντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν τύραννοί τε, καὶ αἱρεσιάρχαι, κατέλαβον αὐτὴν διὰ σοῦ, ἀδελφὲ τιμιώτατε· καὶ οἱ θλίβοντες αὐτήν, ἐγένοντο εἰς κεφαλὴν αὐτῆς. Πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς, τοσοῦτον ἐστὶ σοὶ, ἐγένετο εἰς οὐδέν. Ἰδόντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς, ἐχάρησαν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ τῶν τέκνων αὐτῆς. Ὃς γὰρ ἐξέθρεψεν, ἐτιθηνήσατο, ὃς εἰς μέτρον ἡλικίας ἀνήγαγε, γαλακτοτροφήσασα προφητικοῖς, καὶ ἀποστολικοῖς δόγματι, τούτους ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ῥοπῇ διὰ δηλητηρίου ἐφόνευσας. καθ' ὃν γὰρ τρόπον οἱ τὴν ἁλιευτικὴν μετερχόμενοι, βρώμασι τὸ ἄγκιστρον καλύπτουσι, καὶ ἀπροόπτως τοὺς ἰχθύας ἁρπάζουσιν. οὕτως καὶ σὺ τῇ τῶν ἀγγέλων ὑμνολογίᾳ προσθήκην ἐπήγαγες, καὶ τρισαγίᾳ λιτῇ, ὡς ἐκ προσώπου δυσσεβείας, ἀσέβειαν ἐπενόησας δεινήν. ἐκ πολλῶν γὰρ ἑῴων τῶν κατὰ τὴν ἀνατολὴν γράμματα ἐδεξάμεθα, τὰ σημαίνοντα ἡμῖν, ὡς ὅτι ἡ σὴ θεοφιλία τὸ πάλαι σιωπηθὲν Οὐαλεντίνου δόγμα κατέλαβε, καὶ ἀθετεῖται παρ' ὑμῶν ἡ σωτήριος ἐνανθρώπησις, καὶ ὅτι εἰς τὸ Μανιχαϊκὸν δόγμα, Ἀρείου τε, καὶ Ἀπολιναρίου, καὶ Παύλου τοῦ Σαμοσατέως περιηνέχθητε. Τὸ γὰρ μὴ λέγειν μονογενῆ τὸν υἱὸν, καὶ κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εἶναι τέλειον ἐν θεότητι, καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι, αὐτόν τε τὸ πάθος τὸ τοῦ σταυροῦ ὑπομεμυηκέναι, ἀλλὰ μίαν φύσιν τοῦ Θεοῦ λόγου σεσαρκωμένου, ἄψυχόν τε, καὶ ἄνουν τὸ τοῦ κυρίου σῶμα, τοῦ Ἀπολιναρίου αἵρεσιν κρατύνει. ἐκεῖνος γὰρ μὴ ἐγνωκὼς, ὅτι κατ' αὐτοῦ τοῦ ἔναρξιν τῆς κοσμοποιΐας πρῶτον ἡ ψυχὴ τοῦ πρωτοπλάστου, καὶ προπάτορος ἐθανατώθη, καὶ εἶθ' οὕτως τὸ σῶμα. ἐλέχθη γὰρ πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ. ᾗδ' ἂν ἡμέρᾳ φάγητε ἀπὸ τοῦ ξύλου, θανάτῳ ἀποθανεῖσθε. Κατὰ δὴ τοῦ ἀποφασιν τοῦ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ κατ' αὐτοῦ ἐπενεχθεῖσαν, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἔφαγον ἀπὸ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκοντος καλὸν, καὶ πονηρὸν ἐν αὐτῇ ἐθανατώθη ψυχικῶς. ὁ γὰρ τοῦ σώματος αὐτοῦ θάνατος γέγονε μετὰ ἐνεακόσια καὶ τριάκοντα ἔτη. Ὁ τίνων Θεὸς οὐκ ἡμιτελὲς τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐποίησεν, ἀλλ' ὅλον ὁμοῦ τὸν Ἀδὰμ ἐκ μήτρας παρθενικῆς ἀνέλαβεν, ἵνα καὶ ὅλον τὸν ἀπολωλότα διασώσῃ· διὸ καὶ ἔλεγεν ὁ κύριος. ἐγὼ τοῦ ψυχήν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων· κρατύνειν δὲ βέλει καὶ Οὐαλεντίνου, καὶ Μαρκίωνος, Μα-

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum? qualem autem & dignum fletum adducam animæ meæ, condolens domini salvatoris nostri Christi sanctæ catholicæ & apostolicæ ecclesiæ? *Ipsa enim plorans ploravit super filios & filias suas, & non est qui consoletur eam, ex omnibus qui diligunt eam.* Universi tyranni & hæresiarchæ persequentes ipsam, *apprehenderunt eam* per te, frater honoratissime, & affligentes, ipsam, *facti sunt in caput ejus.* Omnis decor ipsius, quantum in te est, factus est ad nihilum. Videntes inimici ejus, gavisi sunt super perditione filiorum ejus. Quos enim foverat, quos enutrierat, quos ad mensuram ætatis produxerat, lacteque paverat, propheticis & apostolicis doctrinis, hos tu uno temporis momento veneno necasti. Quemadmodum enim qui piscationem sectantur, hamum esca contegunt, & ex improviso capiunt pisces: sic & tu angelicæ laudationi additionem induxisti, & trisagiæ deprecationi, quasi pietatis obtentu, diram impietatem excogitasti. Ex pluribus enim orientalibus provinciis literas suscepimus, significantes nobis, quomodo veneratio tua dudum sopitum Valentiniani dogma resumpsit, & irritatur a vobis salvatoris incarnatio; quodque in Manichæorum dogma & Arii, & Apollinaris, Paulique Samosateni incidistis. Dicere enim unigenitum filium & dominum nostrum Christum Jesum perfectum non esse in deitate, atque in humanitate perfectum, nec ipsum subisse passionem crucis, sed unam verbi Dei naturam incarnatam, corpusque domini sine anima & mente, Apollinaris hæresim roborat. Ille enim ignoravit, quod ab ipsis mundi nascentis exordiis primum anima primi parentis nostri mortua est, vel in mortem præcipitata est, atque ita demum corpus. Dictum quippe illi est a Deo: *In quacumque die comederitis de ligno scientiæ boni & mali, morte moriemini.* Itaque juxta latam in illum a Deo sententiam, in ipsa secundum animam mortuus est. Nam ipsius corporis mors post nongentos & triginta annos contigit. Itaque donum non dimidiatum fecit, sed totum simul Adam ex utero virginis sumpsit, ut etiam perditum, totum salvum faceret. Idcirco & dominus ipse dicebat: *Ego animam meam pro ovibus pono.* Valentini item & Marcionis, Manichæorumque ac * gentilium innovare vis dogmata. Si enim Deus est, qui divisibiliter atque substantialiter est mortuus, similiter sanctus Spiritus Deus, & ipse

Gen. 2.

Joan. 10.

* Basilidianos addit Græca versio.

1 Hæc & sequens Epistolæ non Felicis, sed Simplicii sunt, ut diximus supra pag. 1017. Eas supposititias putat Valesius lib. 1. Observ. sacr. ad Evagrium, sed ut genuinas tuetur Pagius ad an. Chr. 478. n. 9. & seqq. & an. 485. n. 23 Vid. Cl. Maffeii præfationem ad Suppl. Acac. infra exhibendam pag. 1067.

& ipse divisibiliter ac substantialiter invenietur; sicque juxta tuam & illorum rationem, tres dii erunt, ac per hoc plurium deorum invalescet error: quantumque in te est, evacuabitur illud: *Audi Israel, dominus Deus tuus, dominus unus est*. Item quod ait Jeremias: *Hic Deus noster, non reputabitur alius ad eum*. Similiter & dominus: *Ut cognoscant te solum verum Deum*. Cumque scriptura unum Deum, sanctam & individuam Trinitatem prædicet, tu & hi, qui ante te fuerunt hæresiarchæ, tres Deos dogmatizare ausi estis, alium quidem dicentes Deum patrem præter filium, & alium Deum filium præter patrem: rursusque alium Deum Spiritum sanctum præter patrem & filium. Atque alium quidem mortalem & noviter genitum, alium vero æternum atque immortalem. In his autem noxiis verbis tuis, contraria sentire vis patribus, qui in Nicæa, & qui in Constantinopoli, atque Chalcedone convenerunt, qui & consubstantialem roborarunt, & unam deitatem patris & filii sanctique Spiritus prædicarunt, atque Arii amentiam confuderunt. At vero tu in ecclesia ausus es dicere, quod unus increatæ atque individuæ Trinitatis passionem subiit: & per hoc consubstantialem quoque solvere niteris, ac Deum subjicere numero. Si enim unus sanctæ Trinitatis & coæternus, qui crucifixus est Deus, * hoc est filius: sunt autem duo S. Trinitatis, pater & spiritus sanctus: dicuntur autem dii, & non (ut habet vera ratio) Deus, sicut tradiderunt nobis, *qui ipsi inspexerunt, & ministri fuerunt verbi*, inveniris quoque consubstantialem solvere. Quippe mortale & immortale consubstantialia jam esse non possunt: roborabitur autem sic pluralitas deorum, dum tres dii Christianis auribus ingeruntur. Cum itaque scriptum sit, *Verbum caro factum est, & Deus erat verbum*: non alius Deus Verbum, præter patrem, invenietur: verbum non simpliciter, sed verbum substantiale: & Deus filius invenietur, ut ex vilitate nostra, identitatem substantiæ patris & verbi & sancti spiritus agnoscamus. Non enim nos alii, præter verbum nostrum, inveniemur. Quoniam igitur unigenitus Dei filius, qua ratione verbum est, in propria substantia non poterit pati, ne ad omnipotentis Dei patris substantiam passio referatur: (est enim una patris & filii & sancti spiritus deitas) patitur autem proprium animatum corpus, quod ipsum substantiale Dei verbum ex ipsa sanctæ & intemeratæ virginis vulva sibi conjungens, ex muliere processit, de qua sancto spiritu afflati prophetæ cecinerunt: *Deus virtutum convertere, respice de cœlo, & vide, & visita vitem istam: & perfice eam, quam plantavit dextera tua: & super filium hominis, quem confirmasti tibi*: vitem & filium hominis, quem confirmavit verbum, ut inferni claustra contereret, & vivificaret eos qui a sæculo mortui sunt, salutarem verbi incarnationem vocans. Idcirco & dominus dicebat discipulis suis: *Ego sum vitis vos autem palmites, & pater meus agricola est*: &; *tradetur filius hominis in manibus peccatorum*. Patris enim intimum substantiale verbum ac Deus, per

Deut. 4. Baruch. 3. Joan. 17. * hic Actor. 8. Joan. 1. Psal. 79. Joan. 15. Matth. 26.

A νιχαίων τε, καὶ Βασιλιδιανῶν, ἔτι μὴν καὶ Ἑλλήνων τὰ θρησκεύματα. Εἰ γὰρ Θεὸς ὁ ἀποθανὼν διαιρετῶς, καὶ οὐσιωδῶς, ὡσαύτως δὲ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα Θεός, καὶ αὐτὸ διαιρετῶς, καὶ οὐσιωδῶς· εὑρεθήσονται ὡς κατὰ τὸν σὸν, καὶ τὸν ἐκείνων λόγον, τρεῖς Θεοί. καὶ διὰ τοῦτο κρατυνθήσεται τῆς πολυθείας ἡ πλάνη. καὶ ὅσον ἐπὶ σοί. διεσκέδασαι τό. Ἄκουε Ἰσραήλ· κύριος ὁ Θεός σου, κύριος εἷς ἐστι· καὶ ὅπερ ἔλεγεν ὁ Ἱερεμίας· Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν· οὐ λογισθήσεται ἕτερος πρὸς αὐτόν. ὁμοίως δὲ ὁ κύριος· ἵνα γινώσκοσί σε, τὸν μόνον ἀληθινὸν Θεόν. καὶ τῆς θείας γραφῆς, ἕνα Θεὸν τὴν ἁγίαν τριάδα καὶ ἀδιαίρετον, κηρυττούσης, σὺ, καὶ οἱ πρὸ σοῦ ἀρεσιάρχαι, τρεῖς B Θεοὺς ἐδογματίσατε· ἄλλον μὲν λέγοντες Θεὸν τὸν πατέρα, παρὰ τὸν υἱόν· καὶ ἕτερον Θεὸν τὸν υἱὸν, παρὰ τὸν πατέρα· καὶ πάλιν ἄλλον Θεόν, τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, παρὰ τὸν πατέρα, καὶ τὸν υἱόν. καὶ τὸν μὲν θνητὸν, καὶ νεογενῆ, τὸν δὲ ἄναρχον, καὶ ἀθάνατον. ἐπὶ τούτοις δὲ τοῖς βλαβεροῖς σου φρονεῖν, τῶν τε ἐν Νικαίᾳ ἀθροισθέντων, καὶ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν Χαλκηδόνι, ἁγίων πατέρων, τῶν καὶ ὁμούσιον κρατυνάντων, καὶ μίαν τὴν θεότητα τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος κεκραγότων· κατὰ τὴν Ἀρείου φρενοβλάβειαν, καὶ σὺ ἐτόλμησας εἰπεῖν ἐπ' ἐκκλησίᾳ, ὅτι ὁ εἷς τῆς ἀκτίστου, καὶ ἀδιαιρέτου τριάδος τὸ πάθος ὑπέμεινε· καὶ διὰ τοῦτο ἐδοκίμασας λύειν καὶ τὸ ὁμούσιον, καὶ ἀριθμῷ ὑποβάλλειν τὸ θεῖον. Εἰ γὰρ εἷς τῆς ἁγίας τριάδος τῆς ἀκτίστου, καὶ συναΐδιος, ὁ σταυρωθεὶς Θεὸς λόγος, τοῦτ' ἔστιν ὁ υἱὸς· δύο δὲ τῆς τριάδος, ὁ πατὴρ, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα. λέγονται δὲ Θεοὶ, καὶ οὐχὶ κατὰ τὸν εὐθῆ λόγον Θεὸς, καθῶς παραδεδώκασιν ἡμῖν οἱ αὐτόπται, καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, εὑρεθήσεται καὶ οὕτως λυόμενον μὲν τὸ ὁμούσιον, (θνητὸν γὰρ καὶ ἀθάνατον ὁμούσια εἶναι ἔτι οὐ δύνανται) κρατυνθήσεται δὲ οὕτως ὁ τῆς πολυθείας λόγος, ἐν τῷ τρεῖς Θεοὺς χριστιανισμῷ καταγγέλλειν. ὁπότε οὖν γέγραπται, ὅτι ὁ λόγος σὰρξ γέγονε. καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· οὐχ ἕτερος Θεὸς ὁ λόγος παρὰ τὸν πατέρα εὑρεθήσεται· λόγος οὐχ ἁπλῶς. ἀλλὰ D λόγος ἐνυπόστατος. καὶ ὁ υἱὸς εἴρηται, ἵνα ἐκ τῆς ἡμῶν εὐτελείας γνῶμεν τὸ ταὐτὸν τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ λόγου, καὶ τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου. καὶ γὰρ ἡμεῖς οὐχ ἕτεροι παρὰ τὸν ἡμέτερον λόγον εὑρεθησόμεθα. ἐπεὶ οὖν καθὸ λόγος ὁ μονογενὴς τοῦ Θεοῦ υἱὸς οὐκ ἠδύνατο εἰς ἰδίαν οὐσίαν παθεῖν, ἵνα μὴ εἰς τὴν τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ, καὶ πατρὸς τὸ πάθος λογισθῇ· μία γὰρ θεότης πατρὸς καὶ υἱοῦ καὶ ἁγίου πνεύματος· πάσχει τὸ γεγονὸς ἴδιον τοῦ λόγου ἔμψυχον σῶμα, ὅπερ αὐτὸς ὁ τοῦ Θεοῦ ἐνυπόστατος λόγος ἐξ αὐτῆς τῆς μήτρας τῆς ἁγίας, καὶ ἀπειρογάμου ἑνώσας ἑαυτῷ, προῆλθεν ἐκ γυναικός· περὶ ἧς προμηθούμενοι οἱ θεηγόροι ἄνδρες, ἔλεγον· ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων, ἐπίστρεψον E δὴ, καὶ ἐπίβλεψον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἴδε. καὶ ἐπίσκεψαι τὴν ἄμπελον ταύτην, καὶ κατύρτισαι αὐτὴν, ἣν ἐφύτευσεν ἡ δεξιάσου· καὶ ἐπὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ἐκρατάιωσας ἑαυτῷ. ἄμπελον, καὶ υἱὸν ἀνθρώπου, ὃν ὁ λόγος ἐκραταίωσε, συντρίψαι τὰ τοῦ ᾅδου κλεῖθρα, καὶ ζωοποιῆσαι τοὺς ἀπὸ τῶν αἰώνων θανόντας, τὴν σωτήριον τοῦ λόγου ἐνανθρώπησιν καλῶν. Διὸ καὶ ὁ Θεὸς ἔλεγε τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα, καὶ ὁ πατήρ μου ὁ γεωργός ἐστι. καὶ μέλλει ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου παραδίδοσθαι εἰς χεῖρας ἁμαρτωλῶν.

Δευτερ. 4. Βαρούχ. 3. Ἰωαν. 17. Πραξ. Ἰωαν. 1. Ψαλμ. 79. Ἰωαν. 15. Ματθ. 26.

πωλῶν. ὁ γὰρ τῆ πατρὸς ὑπόσατος, καὶ θεὸς λόγος, διὰ ὠτὸς εἰσδεδήσας τῆς ἁγίας παρθένε, μυστικῶς τὴν κυοφορίαν εἰργάσατο. καθὰ πίνω ὁ μονογενὴς υἱός ἐστι τῆ πατρὸς ὁμοούσιος, καὶ εἷς τῆς ἀδιαιρέτε τριάδος, ἄκτιστος, καὶ ἀθέατος, ἐμεμψήκει ἀπαθὴς, καὶ ἀθάνατος, Τὸ ὃν ἄκτιστον, καὶ ἀθανατον τῆ κτίσει μὴ σιώτατε, καὶ τὸν τῆς πολυθεΐας λόγον μὴ κράτιωε, διὰ τῆ λέγειν τεθνάναι τὸν ἕνα τῆς τριάδος. καθὸ δὲ πάλιν ἐκ γυναικὸς ἐγεννήθη, καὶ ἔστιν ἡμῖν ὁμογενὴς, καὶ ὁμόφυλος, καὶ ὁμοούσιος, ἀνὲυ ἁμαρτίας, τὸ πάθος ὑπέμεινεν. ὅτι δὲ ὁ μόνον ὁμοούσιος ἡμῖν ὁ υἱὸς τὸ κατὰ σάρκα, ἀλλὰ καὶ συγγενὴς, διδάσκει αὐτὸς ὁ κύριος, ἐν τῷ λέγειν, ποτὲ μὲν ἐν εὐαγγελίοις, τοῖς εἰς αὐτὸν πιστεύσιν· ἐγώ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα. ποτὲ δὲ ἐν ψαλμοῖς· ἀπαγγελῶ τὸ ὄνομά σε τοῖς ἀδελφοῖς με· πόθεν δὲ καὶ ἡ τοσαύτη κακίση ἔννοια ὑπεισῆλθεν, ὥσε σεαυτὸν καὶ τῆς ἁγίων ἀγγέλων φρονιμώτερον, καὶ σοφώτερον λογίσασθαι; ἐν τούτοις κλαίω, ἐν τούτοις ὀδύρομαι τοὺς ἐχθροὺς τῆ σαρκὸς τῆ Χριςῆ, ὧν τὸ τέλος ἀπώλεια, ὧν ὁ θεὸς ἡ κοιλία, καὶ ἡ δόξα ἐν τῆ αἰσχύνῃ αὐτῶν. ἐκ ἐνενόησας, ὅτι τὸ σκανδαλίσαι καὶ μόνον ἕνα τῆς πιστευόντων εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ιησῦν Χριςὸν, ἀφόρητον ἔχει τὴν ἀγανάκτησιν. ἀλλ' ὅπως ἀπαραφυλάκτως, καθάπερ ὁ ὄφις τῆ Εὔᾳ, καὶ αὐτὸς τὸν ἰὸν τῆς ἀπάτης τῷ πλήθει τῆς πιστῶν τοῖς ἀκοαῖς ἐπέχεας, καὶ τὸν παραδοθέντα ἡμῖν ὑπ' ἀγγέλων τρισάγιον αἶνον ἐνόθευσας, ἐνθέμενος ἐν αὐτῷ, ὁ σαρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ἆρα ἐκ ἐνενόησας ἀσεβέστερον σαυτὸν ὁριζόμενος Παύλε τῆ Σαμοσατέως, καὶ Φωτεινῆ, καὶ Ἀρτεμᾶ, τῆς δύο υἱὺς τῆ Θεῆ εἰσαμένων, ἕνα προαιώνιον, καὶ ἕνα νεογενῆ· ὅτι καὶ σὺ πλεονασμὸν τῆ ζιάδι ἐνέθε, δύο υἱὺς τῆ Θεῆ εἰπών, ἕνα ἰσχυρὸν, καὶ ἕνα σαρωθέντα. ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ εἰς ἕνοιαν * οἴεσα ἄγειν τὸ πιστόπιτον Χριςῆ ποίμνιον, ὡς ὅτι κατὰ τὸν τῆ Μάνεντος λόγον, τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐσαρώθη. μὴ γὰρ τὸ εἰπεῖν, ἅγιος ἀθάνατος, ὅπερ ἐστὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τότε ἐπάγεις, ὁ σαρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἐλέησον ἡμᾶς· καὶ τετράδα ἀ τριάδα δείσκη τὸν λαὸν ἐκδιδάσκων. καὶ εἰ μὴ ἐξ ἀνθρωπίνης παραδόσεως ὑπῆρχεν ὁ αἶνος, καὶ ὅπως μὴ παραφυλαχῆς ἂν ἐν τῷ τρισαγίῳ τὸν σαρὸν ἔθηκας, ἵνα ἡ τῆ υἱῆ προσηγορία. ἥτις ἐν τῷ τρισαγίῳ, ἰσχυρὸς, εἴρηται. ὁπότε δὲ ὑπ' ἀγγέλων ὁ τρισάγιος ὕμνος αἶνος ἡμῖν ἐξεδόθη, οἵ τινες πρὸ μὲν τῆ σαρῆ ἔλεγον, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ὡς ἠξιώθη Ἡσαΐας θεάσασθαι· μὴ δὲ τὸν σαρὸν ὑμνολόγων, ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος· ὥσε ὁ κομιδῆ νήπιος παῖς, σεισμῶν τῆς Κωνσταντινοπόλεως, καὶ τῆ λαῆ ἐν τῷ κάμπῳ ἱκετεύοντος, ἡρπάγη εἰς τὸν αἰθέρα ὡς ἐπὶ ὥραν μίαν, τῆ ὁμῆ πλήθους θεωρῶντος, καὶ Πρόκλου τῆ τῆς πόλεως ἐπισκόπε· κἀκεῖ μεμαθηκὼς τὸν αἶνον, καὶ πάλιν κατενεχθεὶς, ἀπήγγειλεν ἅπερ ἐδιδάχθη ἐν τῷ αἰθέρι· εἰπὼν, ὅτι ἀπὸ πλήθους πολλῶν, φέρεσθαι εἰς τὰ ὦτα αὐτῆ πυκτὴν τινὰ ὑμνῳδίαν, καὶ ὅτι ἐρρήθη αὐτῷ ὀξειπεῖν τῷ λαῷ ταύτην τινὰ ὑμνολογίαν. ἧς ἀναρξάμενοι οἱ λαοὶ τὴν πόλιν κατέλαβον, καὶ τὸν Θεὸν διὰ τῆς τοιαύτης ὑμνῳδίας ἐξιλασάμενοι, ἐλυτρώθησαν τῆς ἐπικει-

1 Joan. 15.

Ψαλ. 21.

Φιλιπ. 3.

Ησαΐ. 6.

sanctæ virginis aures illapsum, conceptionem ineffabiliter operatum est. Qua igitur parte unigenitus filius est consubstantialis patri, & unus individuæ Trinitatis, increatus atque invisibilis, impassibilis & immortalis permansit. Quod ergo increatum atque immortale est, creaturæ ne applices, neque deorum pluralitatem confirmare pergas, dicens unum S. Trinitatis mortuum esse. Rursus, qua parte ex muliere natum est, & substantiæ nostræ ac generationis est particeps, absque peccato, sustinuit passionem. Porro, quod non modo consubstantialis, verum etiam cognatus secundum carnem sit nobis filius Dei, docet ipse dominus, nunc quidem in evangelio his qui in se crediderant, dicens: *Ego sum vitis, vos palmites*: nunc autem in psalmis: *Annuntiabo nomen tuum fratribus meis*. Unde autem tibi tam pessima superbia subrepere potuit, ut te ipsis quoque sanctis angelis intelligentiorem sapientioremque putares? Super his ingemisco, *in his plango inimicos crucis Christi, quorum finis perditio, & quorum Deus venter est, & gloria in confusione ipsorum*. Non cogitasti, quod scandalizare vel unum solum ex his qui credunt in dominum nostrum Jesum Christum, quam gravi cruciatui facit obnoxium? Sed incaute, ut serpens Evæ, tu ipse quoque erroris venena multitudini fidelium atque auribus infudisti, traditamque ab angelis sanctissimam laudationis formam corrupisti, inferens illi: *Qui crucifixus es pro nobis*. Ergone non advertisti, quod Paulum Samosatenum, Photinumque & Artemium impietate transcendis, qui duos Dei filios posuerunt, unum quidem ante sæcula, alterum vero noviter natum, cum ipse quoque Trinitati invexeris pluralitatem, duos Dei filios dicens, unum fortem, alterum crucifixum? Adhæc fidelissimum Christi gregem in Manichæi opinionem præcipitare contendis, qui [1] Spiritum sanctum asserit crucifixum. Nam quod post illud, *sanctus immortalis*, quod est spiritus sanctus, tunc infers, *Qui pro nobis crucifixus es, miserere nobis*; quaternitatemque, non Trinitatem, populo insinuare videris. Nempe si ex humana traditione manasset hæc laus, non ita incaute crucem insereres laudi, in qua filii appellatio, *fortis* scilicet, ponitur. Quoniam vero ab angelis nobis laus ista profluxit, qui ante crucem dicebant, *Sanctus, sanctus, sanctus*; sicut respicere Isaias meruit; post crucem vero cum laude clamabant: *Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis*. [b] Denique cum terræmotu Constantinopolis quateretur, populusque in campo oraret, infantulus, toto populo spectante cum Proclo civitatis episcopo, in cœlum per unam horam raptus est, ibique hujusmodi didicit hymnum. Rursumque descendens, nuntiavit quæ in æthere audierat, dicens de cœlo quasi de multitudine psallentium, hujusmodi laudes insonuisse auribus suis, dictumque sibi ut eam laudationem populo indicaret. Quam ubi populi inceperant, civitatem receperunt; Deoque per hujusmodi laudem propitio facto, ab imminenti

1 Ut Ariani apud Theodoretum lib. 1. hist. Eccles. cap. 8. *Hard.*

ira liberati sunt. At tu quam temere, ut scripturas divinas reliquas, ita & angelorum laudem pervertere præsumpsisti? Quis igitur in hujusmodi non ingemiscat? quis non lamentetur? quis dolor similis invenietur, sicut dolor ecclesiæ domini & salvatoris nostri Christi? conspice te constitutum, *ut sis lumen his qui in tenebris sunt, & eruditor insipientium:* imo insipientiæ præceptor es, lucem in tenebras transferens. Vide a te populos semel illuminatos, qui bona gustaverunt Dei verba, Dei mandata, Dei prophetias, prædicationes Dei, apostolicas evangelicasque doctrinas, abs te perverti magis, ac doceri non solum crucifigere filium Dei & ostentui habere, verum & contraria sentire scripturis divinis, & pacta abnegare quæ accedentes ad sanctum baptisma fecerunt. Nam cum coram cœlestibus virtutibus omnibus, coram apostolicis evangelicisque ordinibus, sancti baptismatis tempore promiserint credere in unum Deum omnipotem, nunc illos in tres deos credere docuisti. Rursum, cum polliciti sint credere in unum dominum Jesum Christum filium Dei incarnatum, & hominem factum de Spiritu sancto & Maria virgine; tu eos doces ne dicant dominum Jesum Christum filium Dei crucem perpessum esse, qui Deus est secundum sempiternam & impassibilem ex parte generationem, & idem homo secundum eam qua in novissimis diebus ex matre prodiit, secundum quam etiam sustinuit passionem: sed unum Trinitatis mortuum esse, qui est ipsum Dei verbum. Confessi sunt rursus Spiritum sanctum, vivificum & immortalem, dicentes credere in Spiritum sanctum, dominum & vivificantem; & mortalem esse ponis Spiritum sanctum, cum dicis: Sanctus immortalis, qui crucifixus es pro nobis. Fuge obsecro, hujusmodi errorem. Corruisti, noli in ruina persistere. Peccasti, jam peccare noli. Expectat te sancta Dei ecclesia, cupit amplecti pœnitentem in vanis propositionibus tuis, & secum de Christo divina prædicantem, neque negantem ipsius animatam incarnationem: secundum quam etiam passus esse memoratur, clamatque tibi per nos: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & ego reficiam vos. Non vult Deus*, frater carissime, *mortem peccatoris: sed ut convertatur, & vivat. Memor esto, Jesum Christum rusurrexisse a mortuis*, secundum evangelium. Memento beati Matthæi scribentis: *Liber generationis Jesu Christi filii David, filii Abraham*. Recordare, quid Paulus scribat: *Segregatus in evangelium Dei, quod promiserat ipse Deus in scripturis sanctis de filio suo, qui factus est ei ex semine David secundum carnem, qui prædestinatus est filius Dei*. Memento etiam Joannis clamantis; *In principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum*, sicut enim est, *& Deus erat Verbum;* quodque *caro factum est*, homine assumpto, & quod *Deum nemo vidit unquam*. Hæc tibi scripsi una cum præsente synodo, conveniens te coram Deo & sanctis angelis, ut ea doceas, ea nobiscum sentias; ut illibata fides nostra permaneat in gloriam Dei.

Rom. 2. 5. — Matth. 11. — Ezech. 18. — 2. Tim. 2. — Matth. 1. — Rom. 1. — Joan. 1. — Joan. 1. 18.

A μένης ὀργῆς. σὺ δὲ ἀφειδῶς κατετόλμησας, ὡς τὰς λοιπὰς θείας γραφὰς, καὶ τὴν τῶν ἀγγέλων ὑμνῳδίαν διαστρέψαι. τίς οὖν οὐ μὴ θρυνήσῃ ἐν τούτοις; τίς οὐ μὴ στενάξῃ; ὁποῖον δὲ ἄλγος κατὰ τὸ ἄλγος τῆς τοῦ κυρίου, καὶ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ ἐκκλησίας εὑρεθήσεται, θεωρῆσαι τὸν ταχθέντα φῶς εἶναι τῶν ἐν σκότει, καὶ παιδευτὴν τῶν ἀφρόνων, μᾶλλον δ' ἀφροσύνης διδάσκαλον, καὶ τὸ φῶς εἰς σκότος μεταποιοῦντα; θεωρῆσαι τοὺς λαοὺς τοὺς ἅπαξ φωτισθέντας, καὶ καλὸν γευσαμένους Θεοῦ ῥῆμα, Θεοῦ ἐντάλματα, Θεοῦ προφητικὰ προῤῥήματα, Θεοῦ ἀποστολικὰ, καὶ εὐαγγελικὰ διδάγματα, μᾶλλον ὑπὸ σοῦ διαστρεφομένους, καὶ ἐκδιδασκομένους, μὴ μόνον ἀνασταυροῦν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ παραδειγματίζειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντία φρονεῖν τῶν θείων γραφῶν· ἀπαρνήσασθαι δὲ καὶ τὰς συνθήκας, ἃς συνέθεντο αὐτοὶ προσιόντες τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι. συνθέμενοι γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν χερουβικῶν δυνάμεων, καὶ τῶν προφητικῶν, καὶ ἀποστολικῶν ταγμάτων, ἐν τῷ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος καιρῷ, πιστεύειν εἰς ἕνα Θεὸν πατέρα παντοκράτορα, νῦν εἰς θεοὺς τρεῖς πιστεύειν αὐτοὺς ἐξεπαίδευσας. πάλιν συνθεμένων πιστεύειν εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν σαρκωθέντα, καὶ ἐνανθρωπήσαντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, σὺ ἐκδιδάσκεις αὐτοὺς μὴ λέγειν, τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τὸν σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι· ὅς ἐστι θεὸς κατὰ τὴν ἐκ θεοῦ καὶ πατρὸς προαιώνιον, καὶ ἀπαθῆ γένησιν, καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς κατὰ τὴν ἐπ' ἐσχάτων γένησιν, καθ' ἣν καὶ τὸ πάθος ὑπέμεινεν· ἀλλ' ὅτι ὁ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν, ὅς ἐστιν αὐτὸς ὁ θεὸς λόγος. ὡμολόγησαν πάλιν τὸ ἅγιον πνεῦμα ζωοποιὸν, καὶ ἀθάνατον, εἰπόντες πιστεύειν εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, καὶ ζωοποιόν· καὶ σὺ θνητὸν ὑποτίθεσαι εἶναι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, διὰ τοῦ λέγειν· ἅγιος ἀθάνατος, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς. ἀπόφυγε, παρακαλῶ, ταύτην τὴν πλάνην. ἔπεσας, μὴ ἐπιμείνης τῷ πτώματι. ἥμαρτες, μηκέτι ἁμάρτανε. ἀναμένει σε ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ ἐκκλησία, περιπτύξασθαί σε μετανοοῦντα ἐπὶ τοῖς ματαίοις σου προβλήμασι, καὶ σὺν αὐτῇ θεολογοῦντα τὸν Χριστὸν, καὶ μὴ ἀπαρνούμενον τὴν αὐτοῦ ἔμψυχον ἐνανθρώπησιν, καθ' ἣν, καὶ τὸ πάθος ὑπομεῖναι λέγεται· καὶ βοᾷ σοι δι' ἡμῶν· δεῦτε πρὸς μὲ πάντες οἱ κοπιῶντες, καὶ τὰ ἑξῆς. οὐ βούλεται ὁ θεὸς, ἀδελφὲ τιμιώτατε, τὸν θάνατον τοῦ ἁμαρτωλοῦ, ὡς τὸ ἐπιστρέψαι καὶ ζῆν αὐτόν. μνημόνευε Ἰησοῦν Χριστὸν ἐγηγερμένον ἐκ νεκρῶν, κατὰ τὸ εὐαγγέλιον. μνημόνευε τοῦ μακαρίου Ματθαίου γράφοντος· βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, υἱοῦ Δαβὶδ, υἱοῦ Ἀβραάμ. μνημόνευε Παύλου ἐπιστέλλοντος. ἀφωρισμένος εἰς εὐαγγέλιον θεοῦ, ὃ προεπηγγείλατο αὐτὸς ὁ θεὸς ἐν γραφαῖς ἁγίαις, λέγων περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαβὶδ κατὰ σάρκα, τοῦ ὁρισθέντος υἱοῦ θεοῦ. μνημόνευε καὶ Ἰωάννου βοῶντος· ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν θεὸν, (ὡς καὶ ἔστι) καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος· καὶ ὅτι σὰρξ γέγονεν ἐνανθρωπήσας· καὶ ὅτι θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε· ταῦτά σοι γεγράφηκα ἅμα τῇ συνούσῃ μοι ἁγίᾳ συνόδῳ, παρεγγυώμενός σε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ, καὶ τῶν ἁγίων ἀγγέλων, ἵνα ταῦτα διδάσκῃς, καὶ ταῦτα φρονῇς μεθ' ἡμῶν· ἵνα ἀνόθευτος ἡ πίστις ἡμῶν διαμείνῃ εἰς δόξαν θεοῦ.

Ρ'ωμ. 2. 5. — Ματθ. 11. — Ἰεζε. 18. — 2. Τιμοθ. 2. — Ματθ. 1. — Ρ'ωμ. 1. — Ἰωαν. 1. — Ἰωαν. 1. 18.

No-

Notæ Severini Binii.

Epistola synodica.

a *Epistola.* Hæc est illa synodica epistola, quæ missa est a concilio Romano ad Petrum Fullonem, qua post refutatos ejus errores blasphemos prima actione ad resipiscendum admonitus fuit. Vide quæ diximus ibidem in notis ejusdem concilii.

Trisagion quando & qua occasione institutum.

b *Denique cum terræmotu Constantinopolis quateretur.*) Hæc de terræmotu & trisagii miraculosa institutione historia contigit anno Christi 446. Meminerunt illius Marcell. in chronic. Niceph. lib. 14. cap. 46. Omnes fere episcopi in epistolis suis, quas e synodo Constantinopolitana sub pontificatu Felicis III. habita ad Petrum Fullonem miserunt, hanc rem adeo ingentem omnemque captum humanum penitus superantem, magnificentissimis testimoniis confirmarunt. Hoc trisagion in fine actionis primæ decantatum est in concilio Chalcedonensi. Græci totam historiam ex antiquo suo menologio, die quo anniversariam hujus facti memoriam recolunt, in ecclesia publice legunt. Verba menologii recensita extant supra in notis concilii Chalcedonensis in fine act. 1. verbo *Trisagion.*

IV. AD EUMDEM, QUA DEPONITUR ET ANATHEMATIZATUR.

Græcum textum edidere Ducæus & Binius locis indicatis.

Ἐπειδὴ δυσιχῶς ἐξεμαγδάθης ἐν ἀσεβείᾳ λόγων, καὶ οὐκ ἔκεινας εἶξαι τοῖς προτετιμημένοις ἁγίοις ἀνδράσι, τοῖς κατακοσμήσασι τὸν θρόνον τῆς μακαρίας μνήμης, καὶ πολυάθλε Ἰγνατίε τοῦ μάρτυρος, ἔ καὶ ἀναξίως ὢν, οὐκ οἶδα ὅπως ἐμπεπήδηκας ἄρξαι, καὶ νόμοις σε βεβήλοις, καὶ ἀσεβέσι δόγμασι κηνοτομίαν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ἐνέκεινας, τὸ μὴ Χριστὸν σαρωθῆναι δι' ἡμᾶς δεῖν εἰπεῖν, ἀλλὰ πάθος τῷ ἀπαθεῖ θεῷ ἀνόμως ἐπισάξαι, καὶ τῷ ἀθανάτῳ πνεύματι θάνατον ἐπιθεῖναι. καὶ οὐκ ἐφρικίασας, ἃ ὁ παρεδέξω ἐκ τε τῶν θείων εὐαγγελίων, καὶ ἀποστόλων, καὶ τῶν ἀνδραγαθησάντων ἁγίων πατέρων, κακίσως ἐπισοφισάμενος, παῦσαι ἐπισροβῆσαι, καὶ οἰκείας φρονήσεως λυμῶναι ἐκπαραθέσθαι τοῖς ἁπλουστέροις, καὶ σκάνδαλον τοιαύτης αἱρέσεως, ὡς οὐδὲ ἴσα ταῖς προτέραις αἱρέσεσιν ἀνθεῖν, ὑπεραγειν δὲ μᾶλλον πολλαχῶς· καὶ οὐχ ὥρμησας τῇ ἀληθείᾳ, ἐν τοῖς ἐπὶ δὶς γράμμασιν ἡμῶν ἐνωτίσασθαι, νῦν ἠρξάμην ἀποφλιάσθαι κατὰ σέ. μᾶλλον δὲ ὁ κορυφαιότατος τῶν ποιμαντικῶν θρόνων, ὁ ἐν ἁγίαις ἀφημίαις κοσμῶν, ὁ ἄρειος τῶν ἀποστόλων ἀληθῶς Πέτρος· ὁ μόνον δὲ κατὰ σέ, ὃ τὸ ὄνομα ἐσῖσος εἶ, ἀλλ' ὁ τῇ γνώμῃ, ὁ δὲ τῇ πίσει· ὅτι ὑπεράγαν ἐκ τούτου κεκλικὼς εἶ τοῦ ὀρθοῦ σκοποῦ, καὶ τῆς ἀμωμήτου πίσεως· ἀλλὰ μὴν καὶ κατὰ τῶν ἐκ ἐρυθριασάντων τὰς τῶν σεπτῶν εὐαγγελιστῶν χαρακτῆρας, καὶ τῶν τούτοις ἑπομένων ἀποστόλων, καὶ τελείων ἀνδρῶν διδασκάλων τὰς λόγους, ἀσάτῳ γνώμῃ ἐπηρειδομένων τῇ ἐκ σοῦ *παραμεμυθῇ ἐκθέσει· ὡς ὑδύπιτι περιέπεσθαι ἐπὶ τὸ τῆς κακοδοξίας ὄντως πικρότατον, καὶ ἐκ ἀποτραφέντων τινὰ τοιάνδε δυσσέβειαν· λέξομεν δή σοι, ὡς καθ' ἑκείνων· ἐπειδὴ ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ τοῦ λαλῆσαι δικαιοσύνην, ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ, γλῶσσαν δολίαν. διὰ τοῦτο ὁ Θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος ἀπὸ τῆς οὐ μόνον Ἀντιοχέων ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ πάσης πόλεως· καίγε πεπαγιωμένη ἔσω ἡ καθαίρεσις αὕτη ὑπ' ἐμοῦ, καὶ τῶν διεπόντων μεθ' ἐμοῦ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον, καὶ Ἀκακίου τοῦ τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας ποιμένος, καὶ τῶν αὐτῷ τιμίων συνεχομένων εἰς τιμὴν ὁσίαν αὐτοῦ ἐπισκόπων, καὶ τῶν αὐτῶν μὴ ἀναχώρησας συμμνημάτων· ὅτε μὲν γὰρ ἔφης ζιάδα δι' ἡμᾶς σαρωθῆναι, καὶ οὐχὶ Χριστόν· ὅτε δὲ τὸ ἀθάνατον πνεῦμα, μανιχαΐζων· ὅτε δὲ ἐκ τούτων φυγὼν, διακατελεγχόμενος ὑπὸ τῶν ἐμῶν συνηθῶν, καὶ λόγων, Χριστὸν μὲν τὸ ἀθάνατον πνεῦμα ἔλεξας συμμεμυῆκέναι, ὡς ὁ Σαμοσατεύς, καὶ Νεστόριος, τὸ πάθος, τὸν σὰρκα υἱὸν διχάζοντες εἰς δυάδα υἱῶν. ὅτε καὶ ἐπὶ τοῦτο εἶξας μὴ διασύρεσθαι, ἦκες ἐπὶ τὸ κάκιον, τὸν χερουβικὸν ὕμνον ἐκπαρέδρῳ θρόνῳ ἀνευδοκίμως, ὡσαύτως τῷ ζιάδα,

B Quoniam importabilibus verbis impie garrulasti, & non judicasti cedere prædictis sanctis patribus, qui ornarunt sedem beatæ memoriæ multum triumphantis Ignatii martyris, cujus tu indignus existens, nescio quomodo insiluisti inchoare novitatem in catholica ecclesia tuis prophanis legibus & impiis dogmatibus, & judicasti non oportere dicere Christum crucifixum propter nos: sed passionem ideo impassibili impie induxisti, & immortali patri mortem imponere, & non horruisti ea, quæ non suscepisti ex divinis evangeliis & apostolis, probatissimisque & gloriosis patribus, pessime sophisticatus ipsa intorquere, & propriam pe-

C stem sensus imponere simplicioribus, scandalum hujuscemodi hæresis, non ut æqualiter prioribus hæresibus vigeat sed magis multipliciter excellat: & non statuisti credere veritati & * literis nostris ad te scriptis, nunc incepi sententiare contra te: imo ille, qui vertex est omnium pastoralium sedium, in sanctis laudibus florens, apostolorum vere optimus Petrus, cujus tu nomine æqualis es, sed non opinione, neque fide, quoniam ab istius recta intentione, & immaculata fide valde declinasti. Et non solum contra te * sententio, sed & contra eos, qui non erubuerunt characteres venerabilium evangelistarum, & apostolorum eos

D sequentium, ac perfectorum doctorum sermones: & instabili sententia ex tua iniqua expositione firmati sunt: tanquam dulcissima circumsequendi in mala opinione, quod vere amarissimum est, & non averterunt hujusmodi impietatem. Dicemus ergo tibi, sicut & contra illos, *quoniam dilexisti iniquitatem magis loqui quam justitiam, dilexisti * super omnia præcipitationis linguam dolosam: propter hoc Deus destruet te in finem.* Et non solum ab Antiochena ecclesia, sed ab omni civitate deponet: & firma sit hæc tua depositio a me, & ab his qui una mecum apostolicum thronum regunt, & ab Acacio Constantinopolitanæ ecclesiæ pastore, & a ve-

E nerabilibus episcopis sibi subjectis, quoniam ipsorum monimenta non sustinuisti. Quandoque enim dicis Trinitatem propter nos crucifixam, non Christum; quandoque autem immortalem spiritum, Manichaizans: quandoque ab istis diffugiens, meis argumentis reprehensus & sermonibus, dixisti Christum, post immortalem spiritum, passionem sustinuisse, sicut Samosatenus & Nestorius, unum filium dividentes in dualitatem filiorum. Quandoque autem & his cessisti non detrectando, & venisti ad pejus, non glorificando cherubicum hymnum, a filium referre præstolanti tremore ἀνευδοκίμως

Tom. 1. epist. Rom. pontif. 1 extat ex cod. Vaticano alterius translationis.

* binis

* sentio

Psal. 51.

* omnia verba præcipitationis lingua dolosa.

venerabiliter similiter Trinitatem, sed totum hymnum ad filium referre, volens firmare morbum cancri rodentis, quem innocentibus intulisti; & inde omnis generis hæresium laqueis circumpræcipitatus, a veritate exiens, non prædicas Christum pro nobis crucifixum, nec unigenitum filium Dei, qui in medio Patris & Spiritus sancti est, pie glorificas. Quid enim isto magis interdictum, Patre a vobis & sancto Spiritu non glorificato? Nam calumniam seraphim vos infertis, qui Trinitatem non dicitis glorificandam, Sanctus, sanctus, sanctus, sed solum personaliter filium. Et quæ præcipitatio hæresium ita confundit, id est impudenter egit, sicut vos? Verumtamen & in isto percurrens adhuc* novius ascendistis, & strangulandas infamias a Deo adjicitis, Filium videlicet, Patrem, & sanctum Spiritum, Sabellianizantes, simul conjungere judicantes, Trinitatem confiteri negatis, in qua baptizamur, & credimus, & confitemur. Quis ergo non defleret sic dicentes de intemerato trisagio, quod mihi valde convenit refutare, & fletum merito dare in hos animarum simplicium cavillatores, ac impium facinus fingentes: quos & alienos putavimus ab orthodoxa fide & catholica ecclesia, & a communione ducis nostri glorioſi præcessoris Petri, qui claves regni a salvatore nostro recepit? Qui autem participes apostoli esse volunt, ducuntur & doctrina ipsius, qui Christum dicit & credit propter nos crucifixum, & hoc non negat, sicut & modo depositus Petrus, ex eo quod non legitime & inclementer in trisagio adinnovavit, *Qui crucifixus est propter nos*: scientes quia non Trinitatem crucifixam ab apostolis susceptistis, non Patrem, non Spiritum sanctum, nisi carne filium Dei unigenitum solum. Fugite ergo ab hac inclementi communione, & ero vobis communicans, in quantum & vos mihi, dolosa fallacia longe a nostra orthodoxia expulsa. Custodite Christi discipuli, mei autem filii, traditiones, quas a divinis scripturis accepistis.

* nocentius

Citat hunc locum Anastasius Ms. fol. 184. cap. de Trisagio. *Hard.*

μὴ δοξολογεῖν, ἀλλὰ τὸν πάντα ὕμνον εἰς τὸν υἱὸν ἄγειν, ἐθέλων συνήσασθαι ἰῷ κατὰ τῆς ἀκάκων ἐξήνεγκας νομῆς γάγγραιναν, καὶ παντοίαις ἐντεῦθεν ἀγχόναις αἱρέσεων μεγίστων περικρημνιζόμενος, ἐκνέων τῆς ἀληθείας τοῦ τὸν Χριστὸν μὴ κηρύττειν δι' ἡμᾶς σωρωθέντα, τὸν μονογενῆ Θεοῦ υἱὸν, τὸν ἐν μέσῳ πατρὸς, καὶ ἁγίου πνεύματος ἀσεβῶς δοξολογούμενον. Τί γὰρ τούτου ἀπαγορευτικώτερον, πατρὸς παρὼν, καὶ ἁγίου πνεύματος ἀδοξούμενος; καὶ συκοφαντίαν τοῖς σεραφεὶμ ὑμῶν παρεισφερόντων, ὅτι οὐ τρὶς ἁγία φάσκουσι δοξολογεῖν, ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, ἀλλὰ μονοπροσώπως τὸν υἱόν. καὶ ποία παραγγώδης αἱρέσεων οὕτως ἀπηναισχυντήκασιν, ὡς ὑμεῖς; πλὴν καὶ ἐν τούτῳ διαβέχοντες. ἔτι καινοτέρως ἐπέβητε ταῖς στραγγαλιώδεσι τῆς ὑπὸ Θεοῦ ἀπειπαμένων δυσφημιῶν, τὸν υἱὸν, πατέρα, καὶ ἅγιον πνεῦμα λέγοντες, σαβελλιανίζοντες, καὶ συναλείφειν κενοῦντες, τρὶς ἁγία ὁμολόγως ἀπαρνήσασθε, εἰς ἣν ἐβαπτίσθημεν, καὶ πιστεύομεν, καὶ ὁμολογοῦμεν. τίς οὖν οὐκ ἀποδύρεται τοὺς οὕτω φάσκοντας περὶ τοῦ τρισαγίου τοῦ ἀχράντου; ὃ ἐμοὶ λίαν πρέπει ἀπέπαυσθαι, καὶ κλαυθμὸν δοῦναι ἐπαξίως τῆς ἐπὶ τούτῳ διασυλωμένων ἁπλουστέρων ψυχῶν, τῆς τὸ ἀσεβὲς, ὡς εὐσεβὲς δραματουργησάντων. οὓς καὶ ἀλλοτρίους ἡγούμεθα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ τῆς κοινωνίας τοῦ ἡμῶν ἡγεμόνος ἐνδόξου πρωτοθρόνου Πέτρου, τοῦ τὰς κλεῖς τῆς βασιλείας παρὰ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν εἰληφότος. οἱ δὲ τοῦ ἀποστόλου θέλοντες εἶναι κοινωνοὶ, ἄγονται καὶ τῇ διδαχῇ τούτου, τὸν Χριστὸν φάσκειν, καὶ πιστεύειν δι' ἡμᾶς σωρωθέντα, καὶ μὴ τοῦτο ἀπαρνήσασθαι, ὡς καὶ ὁ ἀρτίως καθηρημένος Πέτρος, διὰ τὸ ἀλλοκότως, καὶ δυσμενῶς ἐν τῷ τρισαγίῳ προσκεκαινοτομηκέναι τὸ, ὁ σωρωθεὶς δι' ἡμᾶς· εἰδότες ὅτι οὐ τρισάγιον τῆς ἀποστόλων σωρωθεῖσαν παρεδέξασθε, οὐ πατέρα, οὐ πνεῦμα ἅγιον, εἰ μὴ σαρκὶ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ μονώτατον. φεύγετε τοίνυν ἀπὸ τῆς δυσμενοῦς τούτου κοινωνίας, καὶ ἔσομαι ὑμῶν κοινωνὸς, καθότι καὶ ὑμεῖς ἐμοῖ. τοῦ δολεροῦ φάσματος πόρρω ὑμῶν τῆς ὀρθοδοξίας ἐκπεπηδηκότος. φυλάξατε Χριστοῦ μαθηταὶ, ἐμοῦ δὲ υἱοὶ, τὰς παραδόσεις, ἃς παρελάβετε ἀπὸ τῆς θείων γραφῶν.

(a) EJUSDEM EPISTOLA

BEATI FELICIS PAPÆ III.

ad Petrum episcopum Antiochenum, versio antiqua.

Petrus Antiochenus deponitur & anathematizatur.

QUoniam pestiferis doctrinis imbutus & impietate verborum non curasti sequi præordinatos sanctos patres, qui sedem beatæ memoriæ Ignatii glorioſi martyris ordinaverunt, quo etiam cum sis indignus, nescio quemadmodum adeptus fueris principatum, & sceleribus tuis profanis, impiisque dogmatibus inferre putaveris ecclesiæ catholicæ novitatem, ut non propter nos Christum crucifixum dicas, sed passionem impassibili Deo iniquissime intulisti, & immortali spiritui mortem apponere præsumpsisti. Nec exterritus es, quæ tibi a sanctis evangeliis & apostolis & viris beatissimis ac probatissimis patribus tradita non sunt, sed callidis hæc commentis astruere, & sensum proprii languoris, & hujus hæreseos scandalum simplicioribus inculcare, ita ut nec similis prioribus videatur hæresibus, sed multipliciter potius hæc transcendant: nec ambulare in veritate; nec nostris duabus epistolis aurem vo-

(a) Ballerini fratres in dissertatione præmissa ad tomum III. operum Sancti Leonis admonuerunt in collectione, quæ Avellana dicitur servata in Codice Vatic. 4961. extare ibi versionem veterem hujus epistolæ Felicis ad Petrum diversam ab ea, quæ legitur in collectionibus synodorum eamque exhiberi affirmant a collectoribus epistolarum Romanorum pontificum tom. 1. pag. 326. Hanc ego hic repræsentandam censui tum quod vetustissima sit cum etiam quod in probatissima Avellana editione contineatur. Addunt insuper in eodem Avellano codice extare pariter sequentium Græcarum epistolarum versionem diversam ab ea quæ hic in conciliis legitur. Has ego pariter versiones libenter mihi descripsissem in præsentem usum cum Romæ agebam, si per tempus licuisset.

voluisti commodare. Nunc igitur sum exorsus adversum te proferre sententiam (magis autem summus princeps apostolorum Petrus, qui inter sanctorum apostolorum præconia veridicus est) & non solum adversum te (qui ejus nominis, non sententiæ neque fidei parem te esse cognoscens, quoniam ultra modum ab ejus intentione recta inviolabili fide deviasti) sed etiam adversus eos, qui non erubescentes evangeliorum venerabiles characteres, neque horum sequacium apostolorum præfectorumque virorum doctorumque sermones, inconstanti sententia iniquis traditionibus tuis incumbunt. Ita ut malæ sectæ delectabiliter revera sequantur amaritudinem, nec hujusmodi exectabilem aversantur impietatem. Dicimus ergo tibi sicut etiam illis; quoniam dilexisti malitiam super benignitatem, iniquitatem magis quam loqui æquitatem. Dilexisti omnia verba præcipitationis, & linguam dolosam; propterea destruet te Deus in finem, non solum ab Antiochenæ ecclesiæ sede, sed etiam ab omni civitate. Etenim sit in te hæc fixa damnatio, a me & ab his qui sub me constituti episcopales sedes gubernare noscuntur, & Acacio Constantinopolitanæ ecclesiæ pastore, & venerabilibus episcopis ejus juri subjectis tamquam & ipsis minime consentientibus tuis commentis, sic aliquando siquidem dixisti, Trinitatem propter nos crucifixam, & non Christum, aliquando vero immortalem spiritum Manichæi sequutus errorem, aliquando autem hæc fugiens, nostrorum sermonum pignoribus increpatus, Christum post immortalem spiritum passionem sustinuisse dixisti, sicut Paulus Samosatenus, & Nestorius unum filium dividentes in dualitate filiorum, & cum hic putasti non immorandum, ad pejora venisti, ut hymni, quos Cherubim cum tremore Trinitatis incessanter emittunt, ad Trinitatem glorificandam non referantur. Sed ut totus hymnus ad filium dedicatur, confirmare volens sententiam, velut cancer serpentem, quam adversus simplices extulisti, & hinc omnium hæresum laqueis præcipitatus es, a veritate declinando, nec prædicando propter nos Christum crucifixum unigenitum Dei filium, qui est in medio patris & Sancti spiritus, qui glorificatur. Quid enim hoc erit damnabilius, quam cum a vobis Pater & Spiritus sanctus fiat inglorius, & calumnia Seraphin inferatur, quam cum non Trinitatem glorificare credatur, cum dicunt Sanctus, Sanctus, Sanctus, sed solam personam? Quæ infernalis hæresis ita crudeliter ut vos inverecunda fuit. Verumtamen adhuc in ista discurrentes novitate usque ad fundamenta blasphemiarum Dei pertingitis filium, Patrem & Spiritum sanctum dicentes, Sabellium sectamini, & confusionem inducitis, & Trinitatis confessionem pariter abnegatis, in qua baptizati sumus, & credimus & fatemur. Quis ergo non lugeat talia dicentes de sancta & inviolabili Trinitate? hoc mihi valde convenit allegare, & planctum sufficienter effundere, cum in hoc simplicium animæ fuerint captivatæ, quæ tunc rem impiam velut piam divulgaverunt, quos etiam judicamus extraneos ab orthodoxa fide, ecclesiaque catholica, & communione glorioſi nostri principis Petri, qui claves regni cœlorum a nostro Salvatore percepit. Qui ergo voluerint esse communicatores apostoli, ejus quoque doctrinam sequantur, dicendo & credendo Christum propter nos crucifixum, neque eum negando, sicut Petrus, qui nuper damnatus est, eo quod prave & nefarie in hymno trisagion noviter introduxit, qui crucifixus est propter nos, scientes quia non Trinitatem crucifixam ab apostolis accepistis, neque Patrem, neque Spiritum sanctum nisi carnem Christi, filium Dei unigenitum solum. Igitur fugite ab hujus communione sacrilega, & ero vester socius, atque communicator, & vos quoque mei, peste dolosa a vestra rectitudine procul expulsa: custodite Christi discipuli, mei autem filii traditiones, quas a sacris voluminibus accepistis,

„ Explicit epistola papæ Felicis ad Petrum
„ Antiochenum damnans eum; quæ epistola
„ ante damnationem Acacii quantum ejus tex-
„ tus indicat comprehenditur scripta; sed quia
„ cum aliorum literis ad eumdem Petrum di-
„ rectis in Græco volumine reperimus de La-
„ tino translatas, quas nunc iterum de Græ-
„ co in Latinum necessitate compulsi transfe-
„ rentes descripsimus propter hæreticorum in-
„ sidias, & supradictis epistolis ejusdem papæ
„ connectimus.

Nota Severini Binii.

Epistola 3. ad Fullonem missa ex concilio Romano

a *Epistola*.) Hæc est tertia epistola Felicis papæ, quam e synodo Romana ad Petrum Fullonem transmisit, quaque eum post binas salutares admonitiones, sententia anathematis & depositionis jure meritoque condemnavit. Hanc ordine tertiam ad eum scriptam esse indicant hujus epistolæ verba hæc ex editione quæ habetur tom. 1. epist. Rom. pontif. *Nec ambulare in veritate, nec nostris duabus epistolis aurem voluisti accommodare, nunc igitur sum exorsus adversus te proferre sententiam*, &c. Unde patet quod secunda illa monitoria Felicis papæ ad Petrum transmissa interierit.

V. AD ZENONEM IMPERATOREM.

Nunciat Imperatori Petrum Fullonem synodali judicio sententia anathematis condemnatum, ideoque ab ejus communione abstinendum esse. Hortatur eumdem imperatorem, ut Petrum depositum ex Antiochena ecclesia expellat.

[1] Gloriosissimo ac serenissimo filio Zenoni Augusto, Felix Episcopus in Domino salutem.

Πρέπει τῇ σῇ φιλανθρωπίᾳ ταῦτα ἃ πρέπει τῆς πραγμάτων ἀπαγγεῖλαι τάξει, ἅπερ ἡ ἀφῆκεν ἀπαγγεῖλαι εἰς ὠφέλειαν τῆ τῆς σῆς γα-

COnvenit clementiæ tuæ, rerum ordinem nuntiare gestarum pro tranquillitate imperii serenitatis tuæ, & oro suscipias precem

[1] Hæc data ad Zenonem post Synodum Rom. an. 485.

cem meam, ac si ipse præsens essem, benignis auribus tuis, ut Christianissimus imperator: & nequaquam arbitretur pietas tua, illum puro nos corde diligere, quicumque te pacem cum Deo habere non vult. Quoniam vero fideli mente credidisti, nec ambigis & temporalis solii potestatem, & æternæ vitæ retributionem superno ex momento pendere, per nostram etiam parvitatem dignare suscipere venerabilem ac divinam beatissimi Petri confessionem, apostolorum scilicet principis, cui & regni claves a salvatore traditæ sunt, qui etiam præparabit Christianissimo imperio vestro locum in cœlo cum sanctis angelis; quique immutabilem & immaculatam fidem in dominum nostrum Jesum Christum, Dei filium unigenitum, primus exponens, a salvatore ipso beatus est dictus. Nam cum ipse dixisset ad dominum, *Tu es Christus filius Dei vivi*; ab ipso audire meruit, *Beatus es Simon Bar Jona, quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed pater meus qui in cœlis est: & super ista confessione ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam*. Cum ergo salvator dixerit, quod portæ inferi non prævalebunt adversus ipsius ecclesiam, ut ab ea ipsius denominationem tollant, quæ dicitur Christus Jesus, & Dei omnipotentis filius; Petrus primogenitus diaboli filius, & qui sanctæ Antiochenæ ecclesiæ indignissime se ingessit, sanctamque sedem pontificatus Ignatii martyris polluit, qui Petri dextra episcopus ordinatus est, Eustathiique confessoris ac præsidentis trecentorum decem & octo patrum, qui in Nicæa convenerunt, ausus est dicere non oportere Christum etiam Dei filium nominare secundum divinam salvatoris sanctionem & traditionem divinarum scripturarum, patrumque expositionem: sed unum de Trinitate passionem pro nobis pertulisse in substantia deitatis, juxta Arii, Apollinaris, Eunomiique blasphemiam, volens hac voce evacuare salutarem domini incarnationem, secundum quam Christus & passionem subiit. Dicitur autem & unus ex nobis, ut *qui Abrahæ semen apprehendit*. Augere quoque deorum pluralitatem nititur. Quippe sensus ejus tres introducit deos, unum mortuum, & duos viventes. Solvit etiam consubstantialis nomen, sacrasque abjicit synodos, Nicænam, Constantinopolitanam, & Chalcedonensem: sanctam quoque Mariam virginem nequaquam admittere deprehenditur. Si enim non ex ea incarnatum verbum homo factum est, quæ necessitas virginis? & quare ad eam dixisset Gabriel: *Quod ex te nascetur sanctum, vocabitur filius Dei & dabit illi dominus Deus sedem David patris ejus?* Post hæc autem omnia impia & blasphemiæ suæ præsumpta, & depravationem trisagiæ deprecationis, cum illi addere voluit: Qui crucifixus est pro nobis: multa inconvenientia effecit. Multumque a nobis & in Christo dilectis fratribus nostris qui in oriente sunt, & a venerabili Acacio vestræ regalis & a Deo amatæ civitatis archiepiscopo admonitus, converti noluit. Quapropter nunc sancta Dei ecclesia maternis te vocibus, utpote excellentem ipsius filium, alloqui non cessat: O

Matth. 16. Ibidem

Hebr. 2.

Luc. 1.

A λιώτητος κράτους. καὶ καθάπερ ὡς ἐγγὺς τυγχάνων, παρακαλῶ τὴν ἐμὴν ἱκετηρίαν δέξασθαι ταῖς φιλαγάθαις ὑμῶν ἀκοαῖς, ὡς Χριστιανικώτατος ὢν βασιλεύς· μηδαμῶς τε ἡ σὴ εὐσέβεια διανοηθείη ἕτερόν τινα μετὰ καθαρᾶς τῆς διανοίας ἡμᾶς ἀγαπᾶν, πλὴν ἐκείνου τοῦ βουλομένου σε μετὰ τοῦ Θεοῦ τὴν εἰρήνην ἔχειν. ἐπειδήπερ ἐκ πιστῆς ὡρμημένος τῆς διανοίας, οὐκ ἀμφισβητεῖς τοῦ προσκαίρου θρόνου τὴν ἐξουσίαν, καὶ τῆς αἰωνίου ζωῆς τὴν ἀντίδοσιν ἐκ τῆς ἄνωθεν ῥοπῆς ἠρτῆσθαι. διά τε τῆς ἡμῶν βραχύτητος δέξασθαι καταξίωσον τὴν σεπτὴν, καὶ θεόφραστον ὁμολογίαν τοῦ μακαριωτάτου Πέτρου, τοῦ πρωτοστάτου τῶν ἀποστόλων, ὃς καὶ τὰς τῆς βασιλείας κλεῖς ὑπὸ τοῦ σωτῆρος· πι-
B στευθεὶς, προευτρεπίσει τῇ φιλοχρίστῳ ὑμῶν βασιλείᾳ τὴν ἐν ὑψίστοις μετὰ ἀγγέλων διαγωγήν. ὃς καὶ τὴν ἀπαράλλακτον, καὶ ἀμώμητον πίστιν εἰς τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ μονογενῆ τοῦ Θεοῦ υἱὸν, πρῶτος ἐκθέμενος, ἐμακαρίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ σωτῆρος. εἰπόντος γὰρ αὐτοῦ πρὸς τὸν κύριον· ὅτι σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· ἀκήκοε παραὐτοῦ· μακάριος εἶ Σίμων βὰρ Ἰωνᾶ, ὅτι σὰρξ, καὶ αἷμα οὐκ ἀπεκάλυψέ σοι, ἀλλ' ὁ πατήρ μου ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· καὶ ἐπὶ ταύτῃ σου τῇ ὁμολογίᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν ἐκκλησίαν, καὶ πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσιν αὐτῆς. τοῦ οὖν σωτῆρος φήσαντος, ὅτι πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσι τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας, τοῦ ἐξᾶραι ἀπ' αὐτῆς τὴν αὐτοῦ ἐπωνυμίαν, ἥτις εἴ-
C ρηται, Χριστὸς Ἰησοῦς, καὶ Θεοῦ παντοκράτορος υἱός· Πέτρος ὁ πρωτότοκος υἱὸς τοῦ διαβόλου, ὁ ἀναξίως εἰσπηδήσας τῇ Ἀντιοχέων ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ, καὶ μιάνας τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης θρόνον Ἰγνατίου τοῦ μάρτυρος, ὃς τῇ δεξιᾷ Πέτρου τὴν ἀρχιερωσύνην ἐδέξατο, καὶ Εὐσταθίου τοῦ ὁμολογητοῦ, καὶ προέδρου τῶν τιη. ἁγίων πατέρων, τῶν ἐν Νικαίᾳ ἀθροισθέντων, λέγειν ἐτόλμησεν, ὅτι οὐ δεῖ τὸν Χριστὸν, καὶ υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὀνομάζειν, κατὰ τὴν θείαν τοῦ σωτῆρος νομοθεσίαν, καὶ τὴν τῶν θείων γραφῶν παράδοσιν, καὶ ἔκθεσιν τῶν πατέρων· ἀλλὰ τὸν ἕνα τῆς τριάδος τὸ πάθος τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ὑπομεῖναι, εἰς τὴν τῆς θεότητος οὐσίαν, κατὰ τὴν τοῦ Ἀρείου, καὶ Ἀπολλιναρίου, καὶ Εὐνομίου πα-
D ράδοσιν· βουλόμενος διὰ τῆς τοιαύτης φωνῆς ἀθετῆσαι μὲν τὴν σωτήριον ἐνανθρώπησιν, καθ' ἣν ὁ Χριστὸς, καὶ τὸ πάθος ὑπέμεινε. λέγεται δὲ καὶ εἷς ἐξ ἡμῶν, ὡς τοῦ σπέρματος Ἀβραὰμ ἐπιλαβόμενος· ἐπαυξῆσαι δὲ καὶ τὴν πολυθείαν. ὁ γὰρ νοῦς τοῦ λόγου τρεῖς Θεοὺς παρεισάγει, ἕνα τεθνεῶτα, καὶ δύο ζῶντας. λύει δὲ καὶ τὸ ὁμοούσιον, καὶ τὰς ἁγίας συνόδους ἐξωθεῖται, τήν τε ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν Χαλκηδόνι· ἀλλὰ καὶ τὴν ἁγίαν παρθένον Μαρίαν μὴ προσδεχόμενος εὑρεθήσεται. εἰ γὰρ μὴ ἐξ αὐτῆς ὁ λόγος σαρκωθεὶς ἐνηνθρώπησε, τίς χρεία τῆς παρθένου; διὰ τί δὲ ὁ Γαβριὴλ ἔλεγε πρὸς αὐτήν. τὸ γενώμε-
E νον ἐκ σοῦ ἅγιον, κληθήσεται υἱὸς Θεοῦ· καὶ δώσει αὐτῷ ὁ κύριος ὁ Θεὸς τὸν θρόνον Δαβὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ; ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τοῖς ἀσεβέσι, καὶ βλασφήμοις αὐτοῦ τολμήμασι, καὶ τὴν τρισάγιον λιτὴν νοθεῦσαι βουληθεὶς, διὰ τοῦ ἐνθέσθαι ἐν αὐτῇ· ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς· μυρία ἄτοπα εἰργάσατο. καὶ πολλὰ παρ' ἡμῶν, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος ἡμῶν τε, καὶ τῶν ἐν τῇ ἀνατολῇ, καὶ τοῦ θεοσεβεστάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀκακίου τῆς παρ' ὑμῶν βασιλευομένης, καὶ φιλοχρίστου πόλεως, παραινεθεὶς, ἐπιστρέψαι οὐκ ἠβουλήθη. καὶ διὰ τοῦτο νῦν ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ ἐκκλησία, ταῖς μητρι-

Ματθ. 16.

Ἑβρ. 2.

Λυκ. 1.

καῖς

καῖς ἀυτῆς φωναῖς, ὡς πρὸς τὸν ἔξοχον ἀυτῶς υἱὸν
φθεγγομένη οὐ παύεται· ὦ φιλόχριστε βασιλεῦ, τῆς
ἐμῆς τιμιότητος τὸν δεσμὸν, ἐν ᾧ περιστέγγονται
τὰ πλήθη τῶν πιστῶν, μὴ συγχωρήσῃς διαλυθῆναι·
τιμῶ τοῦ δεσπότου Χριστοῦ, τὸ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ Θεοῦ
ἐπωνυμίαν μὴ συγχωρήσῃς παραβιασθῆναι· τὴν ἔξ-
σάγιον ὑμνῳδίαν, ἥτις καὶ τὴν ὑμετέραν πόλιν διέσω-
σε κινδυνεύσασαν, ὡς ἀγγέλων παράδοσιν, ἀνόθευ-
τον διαφύλαξον. Πέτρον τὸν τῇ Ἀρειανικῇ θρησκείᾳ
ἐπακολουθήσαντα, τῆς τῶν Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἀ-
πέλασον· τίνος ἕνεκα Πέτρος τὴν ἐμὴν πίστιν ἀθετή-
σας, ῥηγνύει τοῦ κόσμου τὴν σωτηρίαν; τίνος ἕνεκα
Πέτρος ῥηγνύει τὸν χιτῶνα τὸν ἄνωθεν ὑφαντόν;
ὁ Θεὸς καὶ πατὴρ ἐνετείλατο τῷ κορυφαίῳ, τί δεῖ
καλεῖσθαι τὸν αὐτοῦ υἱόν. ὁ μονογενὴς υἱὸς ἐν τῇ
ὁμολογίᾳ τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων ἐθεμελίωσέ
με. τὸ ἅγιον πνεῦμα ἐφ' ἑκάστης διαμαρτύρεταί μοι,
λέγων· μὴ κρίνῃς εἰδέναί τι, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν,
καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. εἰ ἐχθροὶ ἀπειθεῖς, οἱ ἐπί-
βουλοι, οἱ ἔξω τοῦ ἀμπελῶνος, τὸν μονογενῆ Θεοῦ υἱὸν
σφαγιάσαντες, καὶ λιθοβολήσαντες, καὶ τῷ ξύλῳ τοῦ
σταυροῦ προσπήξαντες, οὐ διεῖλον τὸν αὐτοῦ χιτῶνα· καὶ
Πέτρος τῆς πίστεώς μου τὸν χιτῶνα διαῤῥήξει; αἱ τοῦ
ᾅδου πύλαι οὐκ ἴσχυσαν κατ' ἐμοῦ· καὶ Πέτρος πειρᾶται
τὸ τεῖχός μου καταβαλεῖν· ἔγω, εὐσεβέστατε βασιλεῦ,
ὠθησθείσι σε τῆς βασιλείας πυΐτης ἐπανήγαγον, καὶ
τοὺς πονηροὺς, καὶ ἀπειθεῖς τῶν ἐμοὶ θείων δογμά-
των δέδωκα ἀντὶ τιφῆς σου, δωσάμενός τε ὁδὸν ἥνεγ-
κα ἐμπροσθεί σου· τοὺς σοὺς ἐχθροὺς καταβέβλη-
κα μετὰ τοῦ ἀθεμίτου αὐτῶν δόγματος. τὸ ἀρχαῖον
κράτος ἐξητησάμην σοι παρὰ τοῦ ἐν ὑψίστοις βασι-
λεύοντος Θεοῦ, ἐξ οὗ καὶ τὸ βασιλεύειν εἴληφας. ἀπό-
βλεψον εἰς τὸν προηγησάμενόν σου εὐσεβέστατον βα-
σιλέα Μαρκιανὸν, καὶ τὴν ἐκείνου πίστιν ἀσπάζου. τὴν αἱρετικὴν Πέτρου τυραννίδα διὰ πάσης ἐκβάλ-
σον· τοῦ Οὐαλεντίνου, καὶ Εὐτυχέους μαθητὴν ἀποδίω-
ξον τῆς ἀκροπόλεως, καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως,
ἅμα τοῦ ἱερατικοῦ ἀξιώματος κατεσχέθηναι θεσπί-
σατε. θεώρησον, ὦ γνησιώτατε υἱὲ, καὶ αἰτήσατε βασι-
λεῦ, ὁποία τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ ἀναμφισβήτη-
τος ἐκδίκησις γέγονε, καὶ τοῦ σοῦ πολεμίου ἐκδίκη-
σις· καὶ τῆς αἱρετικῆς διδασκαλίας Πέτρου τοὺς δήμους
ἐκλύβωσον. πιῦτι προσβάλει ἡ ἁγία τοῦ Θεοῦ κα-
θολικὴ, καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, ἵνα τὸν ὑπ' αὐτῆς
καθαιρεθέντα διὰ τὰς εἰρημένας αἰτίας, εἰς κοινω-
νίαν τοῦ λοιποῦ μὴ προσδέξησθε, ἀλλὰ διὰ θείων
ὑμῶν συλλαβῶν τῆς Ἀντιοχέων πόλεως μεθόριον
γένεσθαι παρασκεύασητε, ἀντ' αὐτοῦ δὲ κατιση-
σαι ἄνδρα ἔργοις τὴν ἱερωσύνην κοσμοῦντα, φύλακα τε ἀκριβῆ τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγίας συνόδου, καὶ
τῶν ἐν αὐτῇ βεβαιωθέντων, ὁ παντοκράτωρ Θεὸς διαφυλάξει τὸ ὑμέτερον κράτος ἐν εἰρήνῃ διαπαντός.

Matth. 16.

1. Kor. 2.

Joan. 19.

Matth. 19.

Isai. 35.

A a Christo amate imperator, meæ venerabilitatis vinculum, in quo multitudines fidelium circumstringuntur, dissolvi non permittas: domini autem Christi & unigeniti filii Dei laudationem transgredi non permittas, & quæ vestram civitatem periclitantem salvavit; sed tanquam angelorum traditionem indepravatam conserva. Petrum Arianæ superstitionis sequacem, ab ecclesia Antiochena expelle. Qua ex causa Petrus *scindit vestem meam desuper contextam?* Deus & pater mandavit principi apostolorum quid vocarent filium. Ejus unigenitus filius in confessione primi apostolorum fundavit me, sanctus Spiritus quotidie testatus mihi, dicens: *Non judica te scire aliquid, nisi Jesum Christum, & hunc crucifixum.* Si autem inimici, increduli, insidiatores, qui extra vitem sunt, & qui unigenitum filium Dei mactaverunt, lapidaverunt, vestem illius non diviserunt, & Petrus fidei meæ vestem dirupit? *Portæ inferi non prævalebunt adversus me*, & Petrus tentat muros meos demoliri? Ego, piissime imperator, te de imperio expulsum rursus introduxi, & malignos ac inobedientes meis divinis dogmatibus dedi pro sepultura tua, viamque potentiæ aperui ante te, inimicos tuos percussi una cum iniquo eorum dogmate, antiquam potentiam exquisivi tibi a Deo in altis regnante, ex quo & regnante sumpsisti. Respice ad prædecessorem tuum piissimum imperatorem Marcianum, & illius fidem libenter amplectere: hæreticam tyrannidem Petri quam citissime eradica, Valentini & Eutychetis discipulum expelle a civitate simul & ecclesiastico regimine, & a dignitate hierarchica dejectum esse sancito. Conspice, sanctissime fili & imperator invictissime, qualis in Chalcedonensi synodo indubitabilis defensio facta fuit, & quibus expugnavit * Æschinum; & divulgationes hæreticæ doctrinæ Petri expedias. Hæc legat sancta Dei apostolica & catholica ecclesia, ut ab ipsa propter prædictas causas depositum, ad communionem non suscipias: sed per divinos apices vestræ serenitatis ab Antiochiæ confinio propellite. Pro ipso autem constituite virum operibus sacerdotium ornantem, custodemque diligentem sanctæ Chalcedonensis synodi, & eorum quæ in ea firmata sunt. Omnipotens Deus custodiat vestram potentiam in pace semper.

Matth. 19.

Isa. 39.

* quæ vindicta in hostem tuum *Basiliscum intelligit hostem Chalcedonensis synodi.*

VI. AD ACACIUM.

Acacium munere sacerdotali, & fidelium communione privat.

Felix episcopus sanctæ ecclesiæ catholicæ urbis Romæ, Acacio. [1]

[2] MUltarum transgressionum reperiris obnoxius, & invenerabilis concilii Nicæ-

Eni contumelia sæpe versatus, alienarum tibi provinciarum jura temerarie vindicasti. Hæreticos * pervasores, atque ab hæreticis ordinatos, & quos ipse damnaveras, atque ab apostolica * institisti sede damnari, non modo communioni tuæ recipiendos putasti, verum etiam aliis ecclesiis, quod nec de catholicis fieri poterat præsidere fecisti; * autem etiam honoribus, quos non merebantur, auxisti. Testatur hoc Joannes, quem a catholicis Apa-

* &

* petisti

* atque

meæ

1 Hanc Felicis in Acacium sententiam putat Valesius datam in Synodo Romana II. contra Acacium, sed datam fuisse in prima late probat Pagius ad an. Ch. 485. n. IX. & seq.

2 Hanc epistolam citat Liberatus cap. 18. *Hard.*

meæ non receptum, pulsumque de Antiochia, Tyriis perfeciſti : & [1] Humerius, tunc de diaconio dejectus, atque Chriſtiani nominis appellatione privatus, a te etiam in presbyterii provectus officium. Et quaſi hæc minora tibi viderentur, in ipſam doctrinæ apoſtolicæ veritatem * auſu ſuperbiæ tuæ tetendiſti : ut Petrus, quem damnatum a ſanctæ memoriæ deceſſore meo ipſe retuleras, ſicut teſtantur annexa, beati evangeliſtæ Marci ſedem te * connivente, rurſus invaderet, & fugatis orthodoxis epiſcopis & clericis, ſui procul dubio ſimiles ordinaret ; pulſoque eo qui illic fuerat regulariter conſtitutus, captivam teneret eccleſiam. Cujus tibi adeo grata perſona eſt, & * miniſtri ejus accepti, ut epiſcopos & clericos plurimos orthodoxos, * nunc Conſtantinopolim venientes, detegaris affligere, & apocriſarios ejus confovere, atque anathematizantem eumdem Petrum Chalcedonenſis decreta concilii, & violantem ſanctæ memoriæ Timothei ſepulturam, ſicut ad nos certiores nunc quoque nuntii detulerunt, per Miſenum & Vitalem * credideris excuſandum : nec eum laudare * deſieris, & multis efferre præconiis, ita ut damnationem ipſius, quam ante retuleras, veram non fuiſſe * jactaris. Tantum autem perſeveras in hominis defenſione perverſi, ut quondam epiſcopos, nunc vero honore & communione privatos, Vitalem atque Miſenum, quos ad ejus expulſionem ſpecialiter miſeramus, ſublatis chartis, cuſtodiæ paſſus fueris mancipari ; & ad proceſſionem, quæ tibi cum hæreticis habetur, exinde productos, ſicut eorum * profeſſione patefactum eſt, ad hæreticorum tuamque communionem, contempta, quæ vel gentium jure ſervari debuit, legatione, pertraxeris, præmiiſque corruperis, & in læſionem beati Petri apoſtoli, a cujus ſede profecti fuerant, non ſolum inefficaces redire feceris, ſed etiam impugnatores omnium quæ fuerant mandata, monſtraris. In quorum deceptione tuam nequitiam prodidiſti, & * ad libellum fratris & coepiſcopi mei Joannis, qui te graviſſimis objectionibus impetivit, in apoſtolica ſede ſecundum canones reſpondere diffidens, objecta firmaſti. Felicem quoque defenſorem fideliſſimum nobis, neceſſitate faciente ſerius ſubſecutum, indignum tuis cenſuiſti oculis. Eos quoque tecum literis tuis communicare teſtatus es, quos conſtat hæreticos. Quid enim ſunt aliud, qui poſt obitum ſanctæ memoriæ Timothei ad eccleſiam ſub Petro redeunt, vel qui ſe ex catholicis eidem tradiderunt, niſi quod Petrus ab univerſa eccleſia, atque a te fuerat judicatus ? Habe ergo cum his, quos libenter amplecteris, portionem ex ſententia præſenti, quam per tuæ tibi direximus eccleſiæ defenſorem : ſacerdotali honore, & communione catholica, necnon etiam a fidelium numero ſegregatus, ſublatum tibi nomen & munus miniſterii ſacerdotalis agnoſce, * per nos ſancti Spiritus judicio & apoſtolica * auctoritate damnatus, * nunquamque anathematis vinculis exuendus. Cælius Felix epiſcopus ſanctæ eccleſiæ catholicæ urbis Romæ, ſubſcripſi. Data v. Kalend. Auguſti, Venantio viro clariſſimo conſule. *Simul 67. epiſcopi abſque papa ſubſcripſerunt.* An. Chr. 484.

A

B

C

D

E

Nota Severini Binii.

a *Epiſtola*.) Hæc epiſtola ſynodica eſt, ſcripta ex concilio Romano II. continetque eam anathematis & depoſitionis ſententiam, quæ poſt cauſæ diligentem inquiſitionem, omnium decreto lata eſt in Acacium Conſtantinopolitanum, quæque ad eumdem Conſtantinopolim tranſmiſſa, & ab illo recuſata, monachi cujuſdam opera ſuſpenſa eſt ad pallium Acacii, dum ad ſacra peragenda pergeret. Quo facto eo inſaniæ prorupit, ut Dioſcorum Alexandrinum imitatus, nomen Felicis papæ e ſacris diptychis tolleret, atque catholicos epiſcopos, ſubrogatis hæreticis & infamibus, ſedibus ſuis exterminaret. Verum non ſuper regnum & imperium iniit ſedem apoſtolicam, ſed ſuper Chriſtum regem regum & dominum dominantium, ipſe ſuo tandem expertus eſt damno, quando nomen hominis ambitioſiſſimi & arrogantiſſimi, qui ſuas ipſius viventis imagines in eccleſia dedicari paſſus eſt, e ſacris tabulis plane abolitum fuit, ut infra dicemus. Vide Liberat. infr. cap. 18. Niceph. lib. 7. c. 17. Baron. an. 484.

Epiſtola ſynodica concilii Romani II.

VII. AD UNIVERSOS EPISCOPOS

Statuit quomodo qui rebaptizati ſunt, ad eccleſiam catholicam admitti debeant.

TITULI VETERES

HUJUS EPISTOLÆ

Ex Vetuſt. Cod. Luc. 490.

Ex epiſtola Felicis papæ ad Sicilienſes epiſcopos.

I. *Rebaptizatus per pœnitentiam recipiatur.*
II. *Epiſcopus, Presbyter, Diaconus, ſi rebaptizatus fuerit, laicam communionem accipiat in mortem.*
III. *Clericus, Monachus, puella Dei, laicus, ſi rebaptizatus fuerit, Nicæni concilii ſententia teneat.*
IV. *Ætatiores utroque ſexu per manus impoſitionem tranſeant.*
V. *Qui rebaptizatus fuerit in clero non recipiatur.*
VI. *Pœnitentem alterius Epiſcopus non abſolvat nec accipiat.*

Dilectiſſimis in Chriſto Jeſu fratribus, univerſis epiſcopis * per diverſas provincias conſtitutis. (*a*)

QUaliter in Africanis regionibus aſtutia diaboli ſævierit in populum Chriſtianum, atque id in multiplici deceptione proruperit, ut non modo vulgus incautum, ſed ipſos quoque in mortis profunda demerſerit ſacerdotes, nullus non orbis gemuit, nulla terra neſcivit. Unde in * gravi mœrore poſiti, diſſimulare non poſſumus pereuntium atque a nobis exigendarum diſcrimen animarum. Quapropter competens adhibenda eſt talibus * medicina vulneribus, ne immatura curandi facilitas mortifera captis peſte nihil proſit, ſed ſegnius [2] tracta pernicies, reatu non legitimæ curationis involvat pariter ſaucios & medentes.

In primis itaque venientis ad vos & remedium poſtulantis, ſolicite diſcutienda eſt profeſſio & perſona decepti, ut medela poſſit congruens exhiberi. Et qui ſatisfacturus Deo per pœnitentiam, ſe rebaptizatum legitime doluerit,

Rebaptizatis non niſi per pœnitentiam ad eccleſiam catholicam patet regreſſus.

1 Forte, *Himerius*. Hard. 2 Dionyſ. *tractata*. Hard.
(*a*) Luc. addit : *Felix epiſcopus in Domino ſalutem*.

* cucurrerit, vel occurrerit. 1. Petr. 5.

rit; utrum ad hoc facinus * concurrerit, an impulsus acceſſerit, requiratur: ſciens *quod ſe decipiat ipſe, qui fallit*: nihilque per noſtram facilitatem tribunalis excelſi judicio derogari, cui illa ſunt * rata, quæ pia, quæ vera, quæ juſta ſunt: & aliter neceſſitatis, aliter tractanda eſt ratio voluntatis. Deterior eſt autem cauſa illius, qui forte pretio ſollicitatus eſt ut periret. Nihil enim intentatum relinquit inimicus, cui ne de ſua liceat gaudere captura, ſuccurrendum eſt irretitis; & * contendendus eſt venantis laqueus, (*a*) infucatum lamentantibus tam juſtitiæ moderatione, quam compunctione pictatis ad [1] aulam, quam reliquerant, ſit regreſſus. Nec pudeat forſitan, aut pigeat indictis jejuniorum gemituumque temporibus obedire, aut aliis obſervantiæ ſalubrioris obtemperare præceptis: quia humilibus datur gratia, non ſuperbis. Sit ergo ruinæ ſuæ dolore proſtratus quiſquis in Chriſto fieri quærit erectus, & per [2] (*b*) diſpoſitionis noſtræ miniſterium, quod veſtram ſequi convenit caritatem, nec alicui fas eſt velle vel poſſe tranſcendere cauſas ejus, qui contra apoſtolicam doctrinam, ad iterationem ſe baptiſmatis nimis infauſtam dedidit: vel ejus, qui aliquibus argumentis excuſandum callide proprium putaverit eſſe conſenſum, ſacerdotali vigore & humanitate tractemus, ut in eis fides, quæ niſi eſt una, jam nulla eſt, adjutorio domini judicis, ad ſalutem ſine noſtræ (*c*) operationis offenſione reparetur: quia cum peccatoris a nobis ſatisfactio protrahitur, non præter laudem noſtram atque lætitiam, mens ejus ad veniam purgatior invenitur. Et ideo memineritis, hanc ſuper his nos habere ſententiam, ut ſervata diſcretione peccantium, non eadem cuncti qui lapſi ſunt, lance penſentur: quoniam majoris caſtigationis (*d*) exigendus eſt * uſura, cui domus domini commiſſa fuerit diſciplina.

* conterendus.

[1] aulam

[2] dispensationis

* uſuras

Epiſcopis & clericis rebaptizatis uſque ad finem vitæ agenda eſt pœnitentia, quibus nisi ad eum diem negatur communio.

Ut ergo ab eccleſiæ ſummitatibus inchoemus, eos, quos epiſcopos, presbyteros, vel diaconos fuiſſe conſtiterit, & ſeu optantes forſitan, ſeu coactos lavacri illius unici ſalutariſque claruerit feciſſe jacturam, & Chriſtum, quem non ſolum dono regenerationis, verum etiam gratia percepti honoris induerant, exuiſſe, cum conſtet neminem ad ſecundam tinctionem venire potuiſſe, niſi ſe palam Chriſtianum negaverit, & profeſſus fuerit ſe eſſe paganum. Quod cum generaliter ſit in omnibus execrandum, multo magis in epiſcopis, presbyteris, diaconibus auditu ſaltem dictuque probatur horrendum. Sed quia idem dominus atque ſalvator clementiſſimus eſt, & neminem vult perire, uſque ad exitus ſui diem, in pœnitentia (ſi reſipiſcunt) jacere conveniet: nec orationi non modo fidelium, ſed ne catechumenorum omnimodis intereſſe, quibus communio (*e*) laica tantum in morte (*f*) reddenda eſt. Quam rem diligentius explorare vel facere probatiſſimi ſacerdotis cura debebit.

Rebaptizatis pœnitentibus

De clericis autem & monachis, aut puellis Dei, aut ſæcularibus, ſervari præcipimus hunc tenorem, quem Nicæna ſynodus circa eos qui lapſi ſunt, vel fuerint ſervandum eſſe conſtituit; ut ſcilicet, qui nulla neceſſitate, nullius rei timore, aut periculo, ſe, ut rebaptizentur, hæreticis impie dediderunt; ſi tamen eos ex corde pœniteat, tribus annis inter audientes ſint: ſeptem autem annis ſubjaceant inter pœnitentes manibus ſacerdotum: duobus autem annis oblationes modis omnibus non ſinantur offerre, ſed tantummodo (*g*) * ſæcularibus in oratione ſocientur: Nec confundatur Deo colla ſubmittere, qui non eum timuit abnegare. Quod ſi, utpote mortales, intra metas præſcripti temporis cœperit vitæ finis urgere, ſubveniendum eſt imploranti, & ſeu ab epiſcopo qui pœnitentiam dederit, ſeu ab alio, qui tamen datam eſſe probaverit, aut ſimiliter a presbytero viaticum abeunti de ſæculo non negetur.

in fine vitæ conceditur viaticum. Nic. conc. c. 14.

* popularibus

Pueris autem, quibus quod adhuc (*b*) * impuberes, a pubertate vocabulum eſt, ſeu clericis, ſive laicis, aut etiam ſimilibus puellis, quibus ignorantia ſuffragatur ætatis, aliquamdiu ſub manus impoſitione detentis, reddenda communio eſt: nec eorum expectanda pœnitentia, quos excipit a coercitione cenſura. Quod eſt a nobis provide conſtitutum, ne hi, quibus in terreni labe contagii plus minuſve reſtat ad vitam, dum adhuc in pœnitentia ſunt; pœnitenda * (*i*) committant. Quod ſi ante præfinitum pœnitentiæ tempus (*k*) * deſperatus a medicis, aut evidentibus mortis preſſus indiciis, recepta quiſquam communionis gratia convaleſcit; ſervemus in eo, quod Nicæni canones ordinaverunt, ut habeatur inter eos, qui in oratione ſola communicant, donec impleatur ſpatium temporis eidem præſtitutum. Nec catechumenos noſtros, qui ſub tali profeſſione baptizati ſunt, prætermittimus: quia non eſt cauſa diſſimilis (ſicut iidem ſancti canones ordinaverunt) ejus, qui quolibet modo Chriſtum, quem ſemel confeſſus, abjurarit; tribus annis inter audientes ſint, & poſtea cum catechumentis (*l*) per manus impoſitionem communionis catholicæ gratiam percepturi, exceptis ſane tantummodo epiſcopis, presbyteris & diaconibus; quos ſolo mortis ſuæ tempore reconciliandos eſſe jam diximus. Ceteros id eſt, ſeu clericos, ſive monachos, ſeu laicos, utriuſque ſexus perſonas, quos (*m*) violentiæ periculis coactos iterationem baptiſmatis ſubiiſſe conſtiterit, vel qui aliquo commento, (*n*) cujus ſe facinoris piaculo dixerint non teneri, his pœnitentiam per triennium durare decrevimus, & per manus impoſitionem ad ſocietatem recipi eos ſacramenti.

* imberbes. Impuberibus ſub manus impoſitione reddatur communio.

* forte
* deſpectus

Nicæni concilii canon. 13.

Nicæni conc. can. 14.

Illo per omnia cuſtodito, ne ex eis unquam qui in qualibet ætate alibi quam in eccleſia catholica aut baptizati, aut rebaptizati ſunt, ad eccleſiaſticam militiam prorſus non permittantur accedere. Quibus ſatis eſſe debeat, quod

Extra eccleſiam baptizati aut rebaptizati ad eccleſiaſticam militiam non admittantur.

1 Forte *caulam*. Harduinus. 2 Dionyſ. *diſpenſationis*. Harduinus.

(*a*) Luc. ſic iſta legit: *& conterendus eſt venantis laqueus, ut infucatum lamentationibus lapſum* (prima manus poſuerat *laqueum*; ſed altera æque antiqua emendat *lapſum*) *tam juſtitiæ moderatione &c. ad caulam quam reliquerat &c.* (*b*) *Diſpenſationis*. (*c*) *properationis*.

(*d*) Ita & Luc. ſed antiqua manus emendat: *eſt exigenda uſura*.

(*e*) *laici*. (*f*) *redhibenda*. (*g*) *popularibus*.

(*h*) Luc. *imberbes*. (*i*) addit: *forte*. (*k*) *deſpectus*.

(*l*) Poſt *catechumenis* ſic legit Lucenſis: *permittantur orare per manus impoſitionem communionis gratiam percepturi*. (*m*) *Violentia & periculis*. (*n*) *hujus*.

in catholicorum numero sunt recepti: quoniam de suo ordine & communione videbitur ferre judicium quisquis hoc violaverit (*a*) institutum, vel qui non removerit eum quem ex eis ad ministerium clericale obrepsisse cognoverit.

Pœnitentes ab aliis quam a suis episcopis vel presbyteris non suscipiantur.

Curandum vero maxime, & omni cautela est providendum, ne quis fratrum coepiscoporumque nostrorum, aut etiam presbyterorum, in alterius civitate vel diœcesi pœnitentem, vel sub manu positum sacerdotis, aut eum qui reconciliatum se esse dixerit, sine episcopi vel presbyteri testimonio & literis, (*b*) * ad cujus pertinet parochiam, presbyter aut episcopus in civitate suscipiat (*c*) Quod si aliqua dissimulatione negligitur, culpa tangit etiam * clerum, qui in locis, in quibus hoc minus curatum fuerit, commoratur. His itaque rite dispositis, & ad ecclesiarum vestrarum notitiam nostra deliberatione perlatis, parere vos * convenit: quibus, licet ad animarum reparationem nihil deesse videatur, tamen si cui novi aliquid, & quod præterire nos potuit, fuerit revelatum, secundum beatum apostolum Paulum, *tacente priore*, * fideliter insinuet: quia *Spiritus sanctus, ubi vult, spirat*, maxime cum sua causa tractatur: nec nos pigebit audire, & si quæ sunt omissa, non arroganter abnuere, sed rationabiliter ordinare. Deus custodiat vos, dilectissimi fratres. Data Idibus Martii, Dynamio & [1] (*d*) Siphidio viris clarissimis consulibus. *

* aut in parochia p. aut episcopus

* clericum

* convenerat

Cor. 5. 14.

* fideiter *Joan. 3.*

* An. Ch. 488.

Nota Severini Binii.

Epistola synodica concilii Rom. III.

a *Epistola*.) Hæc est illa synodica, quæ ex concilio Romano III. sub Felice missa est ad universos episcopos; quæque diutius Romæ detenta, consignata est nota consulari anni 488. quo in Africam transmissa fuit. Lecta in confessu patrum, sententia eorumdem approbata fuit: quas constitutiones synodales contineat, summatim infra in notis prælegati concilii recensui.

VIII. AD ZENONEM * EPISCOPUM

* SPALENSEM in c. Just.

Terentianum commendat.

Dilectissimo fratri Zenoni, Felix episcopus.

Filius meus vir clarissimus Terentianus ad Italiam dudum veniens, dilectionis tuæ singularis extitit prædicator, talemque te esse vulgavit, qui ita Christi gratia redundares, ut inter mundi turbines gubernator ecclesiæ præcipuus appareres. Quapropter, frater carissime, cum ad provinciam commearet, seduloque deposceret nostras ad dilectionem tuam literas destinari, gratanter annuimus, qui & dignum Deo sermone complecti cuperemus antistitem, & per eum maxime vellemus id fieri, cujus nobis fuerat laudibus intimatus. Quamvis ergo sanctis operibus ex omni parte prædictam fraternitatem tuam vir præfatus adstruxerit, multumque fiduciæ de tua benevolentia jam teneret, tamen æquum est, ut quod desiderabat magnopere, consequatur: quatenus, qui tuis olim gratus est animis, contemplatione nostri reddatur acceptior, simulque materna & sacerdotali consolatione foveatur, peregrinationisque præsidium pastorali pietate reperiat, ut vestræ dignitatis affectu appareat apud sinceritatem tuam, nostrum quoque non minimum salutantis valuisse colloquium. Deus te incolumem custodiat, frater carissime.

Admonitio Severini Binii.

Epistola quædam Felicis ad Cæsarium Arelatensem extat apud Baron. anno domini 488. num. 7. sub Felice III. Hanc a Felice IV. scriptam fuisse, Baronius in appendice tomi decimi recognovit, eo ipso, quod Arausicanum II. aliaque plura concilia, quibus Cæsarius Arelatensis præsedit vel interfuit, longe post hæc tempora, habita fuisse recognoverit: quodque idem Cæsarius annum domini 554. attigerit; quem, si tempore Felicis III. Arelatensis episcopus fuisset, attingere non potuisset. Obstat huic sententiæ, quod Gennadius de scriptoribus ecclesiasticis cap. 86. hujus Cæsarii, datæque ad eum epistolæ librum ejus de gratia approbantis meminerit. Quod fieri non potuisset, si ad Felicis IV. tempora episcopatum Arelatensem tenuisset. Ea enim, quæ Gennadius de scriptoribus ecclesiasticis scripsit, Gelasii pontificis censuræ subjecit, ut constat ex ejusdem libri cap. 99. & 110. adeoque Felicis IV. esse non potest ea epistola, cujus prædicto libro ad Gelasium misso mentionem facit. Nodus iste difficilis est, nisi dicamus, quod ait Suffridius Petri, Cæsarium Gennadiano codici insertum fuisse eadem ratione, qua Avitus, Pomerius, & Honoratus Massilensis, eidem operi fraudulenter, vel saltem ignoranter inserti fuisse scribuntur ab Honorio, in catalogo de viris illustribus. Vide Possevinum in apparatu sacro, verbo *Gennadius*.

Observatio Philippi Labbe, S. J.

Anno 1631. opera & studio R. P. Jacobi Sirmondi τῆ ἁγίας μνήμης prodiit in lucem appendix codicis Theodosiani novis constitutionibus cumulatior cum epistolis aliquot veterum conciliorum, quas Tomo II. a pag. 1194. ad 1186. exhibuimus, necnon trium pontificum Romanorum Felicis III. (cui præmisit breviculum Eutychianistarum sive gesta de nomine Acacii cum edicto sententiæ ejusdem papæ) Gelasii atque Vigilii. Nos ne quid desit amplissimæ huic collectioni nostræ, eadem omnia in Luparea editione prætermissa, felicibus auspiciis, suis quæque locis inserta, pro more collocabimus.

(*e*) BREVICULUS [2] HISTORIÆ Eutychianistarum.

Sive, ut vetus habet inscriptio,

GESTA DE NOMINE ACACII.

In causa fidei Christianæ, cui ab exordio sui nunquam defuisse probantur inimici, nostro quidem sæculo, sed intervallo temporum,

---

1 Dionys. *Sibillo*. Hard.

2 Ediderat Sirmondus cum appendice Codicis Theodosiani. Auctor Valesio ad Evagrium videtur esse Gelasius Papa, sed Tillemontius tom. 16. p. 659. observat accuratiorem esse in historia narranda, quam Gelasius esse solet: & Pagius ad an. 496. n. 4. docet priorem hujus libelli partem totidem verbis esse excerptam e Liberato, qui sub Justiniano scripsit: posteriorem vero ex Gelasii collectam Epistolis.

(*a*) *antistitum*. (*b*) *aut in parochiam presbyter, aut episcopus in civitate suscipiat*.

(*c*) *quod aliqua dissimulatione neglectum culpam tangit etiam clericorum*. (*d*) *Simidio*.

(*e*) Narrationis hujus tres sunt editiones, ac singulæ suos Codices MSS. vindicant. Brevissimam dedit Quesnellus in Cod. Canonum Ecclesiæ Romanæ, & incipit ab illis verbis *quidam Timotheus*, ac desinit fere cum illis: *miserit ecclesiæ prævidere*. Quamquam enim post hæc longius aliquanto excurrit, nihil tamen historicum addit. Alteram in fine & in principio auctiorem hic cernimus ex Sirmondo datam. Tertia habet in fine additamentum supra secundam. Porro quod ait Pagius authorem hujus opusculi ex Liberato accepisse, falso revincunt Ballerini, qui hanc narrationem prout edita est a Sirmondo, nacti sunt in Cod. Vatic. Reginæ 1977. quem Liberato vetustiorem esse probant. *Manst*.

rum, Neſtorius & Eutyches non nova dogmata ſuæ perverſitatis, ſed nomina prodiderunt. Nam Neſtorius ante quinquaginta & octo fere annos, Photini & Pauli Samoſateni ſecutus errorem, Oaſitano * exilio meruit relegari, dicendo, ſicut ab auctoribus ſuis didicit, Chriſtum dominum noſtrum hominem tantummodo de Virgine Maria eſſe progenitum. Contra quem Eutyches, poſt annos non plurimos, æſtimans diſputandum, rectum tramitem tenere neſciens, offendit; & in Apollinaris eſt raptus inſaniam, in hæc verba prorumpens, quibus aſſereret Chriſtum verum hominem non fuiſſe, nec in eo duas naturas eſſe credendas, ſed unam tantummodo Dei verbi, verumtamen incarnatam. Quam quidem non eſſe hominis perhibuit, ſed humanam, ut ſimilitudo magis humani corporis, quam ipſa veritas ſuaderetur. Cum catholica fides verum Deum, verumque hominem, Chriſtum Dei filium eſſe fateatur, non unius naturæ, ſed unius eſſentiæ atque perſonæ. Cum ergo Eutychem iſtum, presbyterum & abbatem Conſtantinopolitanæ civitatis, Euſebius Dorylitanus Epiſcopus ſuadere talia reperiſſet, zelo fidei, quam etiam cum agens in rebus eſſet oſtendit, (ipſe enim Neſtorium quoque in tempore reprehendit in eccleſia res ſacrilegas prædicantem) detulit ad Flavianum epiſcopum, & ad judicium provocavit. Dicta cauſa eſt. Cum partes ſuas Eutyches videret urgeri, per Chryſaphium ſpatarium Theodoſii præſidium principis expetivit. Cujus præcepto Florentius vir illuſtris, ex conſule, diſcuſſioni Eutychis abeſſe non potuit, & jam in præſentia ipſius convincitur Eutyches, atque damnatur. Offenditur imperator, & in Epheſina civitate mandat ſynodum congregari. Adſunt fere * CCCLX. epiſcopi, principibus Dioſcoro Alexandrino epiſcopo, Juvenali Hieroſolymitano, Thalaſſio Cæſarienſi, Euſtathio Berytenſi, Euſebio Ancyritano, Baſilio Iſauriæ. Interfuerunt etiam Vicarii ab apoſtolica ſede directi, Julius Puteolanus epiſcopus, Hilarus archidiaconus, quia presbyter * Renatus in Delo inſula morte præventus eſt. Adfuit etiam Dulcitius Notarius. In quo conventu * repudiata eſt epiſtola papæ Leonis dogmatica ad ſynodum Flavianumque directa, & penitus non permittitur recenſeri. Tota die, id eſt VI. Idus Auguſti, nihil aliud niſi quondam Neſtorii damnati, id eſt prioris Epheſinæ ſynodi geſta releguntur. Simul etiam diſcutiuntur, lectis omnibus chartis, judicium de Eutyche ſanctæ memoriæ Flaviani. Interea cum Eutychis * blaſphemiæ relegerentur, ab omnibus adclamatum eſt, hanc eſſe veram fidem, hanc orthodoxam. Dejicitur contradicentibus Vicariis Romanis Flavianus. * & recipitur Eutyches. Damnatur etiam Euſebius epiſcopus accuſator ejuſdem presbyteri, tanquam Neſtorianus, qui ante, dum adhuc eſſet laicus, Neſtorii fuerat accuſator. Ita enim nihil volunt iſti Eutychianiſtæ inter ſe eſſe atque Neſtorium, ut quicumque apud eos Eutychianiſta non fuerit, Neſtorianus prorſus habeatur: cum doctrina catholica uniat duas naturas in Chriſto, non dividat ſicut Neſtorius fecit. Et iſti quidem reperiuntur deteriora garrire. Nam fidentiſſime dicunt rem ineptam, rem etiam ſtolidis execrandam, ante unitionem, id eſt incarnationem, duas dici debere naturas; poſt vero unam Dei verbi tantum incarnatam: ut ſi dicamus aliquid cereatum, aut picatum, aut * ſtagnatum, aut quolibet alio genere coloratum. Jam vero poſt diem tertium ſynodi, qua dejectus eſt ſanctæ memoriæ Flavianus, dejicitur etiam & Domnus Antiochenus. Dioſcorus repente diſceſſit, ſolutuſque conventus eſt. Ducitur in exilium * Flavianus apud Epipam, quæ eſt civitas Lydiæ, ſeu ſuperveniente, ſeu ingeſta morte defunctus * eſt. Tunc temporis Anatolius quidam presbyter Alexandrinus apud Conſtantinopolim morabatur. Hæc enim conſuetudo prædictis eſt, ut ad comitatum vicibus clerici dirigantur; ne quid forte cauſæ vel neceſſitatis emergat. Fit ergo iſte Anatolius Conſtantinopoli epiſcopus, homo partium Dioſcori. Exempto anno moritur Theodoſius * imperator, Chryſaphius punitur *, Marcianus factus eſt princeps *. Læſam fidem graviter ferens indicit ſynodum apud Nicæam, in qua & ipſe & Pulcheria * reſedit, & omnis cum eo ſenatus & poteſtates. Quam ſynodum poſtea tranſtulit Chalcedona propter palatii vicinitatem. Conveniunt * quingenti & ultra epiſcopi totius orientis & Ægypti, Dioſcorus exhibetur, ut facti ſui cauſa in concilio poſſit adferre. Interfuit etiam imperator ipſe conventui: interfuit & ſenatus, & omnes Judices, & omnes aulicæ poteſtates. Euſebius ille Dorylitanus epiſcopus qui ante annum de exilio fugiens Romam venerat, etiam & Chalcedonenſi ſynodo intereſſe properavit. Accuſat ipſe Dioſcorum, & alii Alexandrini. Quid multa? Damnatur Dioſcorus, ſanctæ memoriæ Flaviani * corpus officioſiſſime Conſtantinopolim reportatur, apud Alexandriam Proterius catholicus fit ſacerdos. Quidam Timotheus, * cui cognomen erat Ælurus, presbyter, & Petrus * diaconus, qui epiſcopatum nunc Alexandrinæ occupavit eccleſiæ, Dioſcori ſectatores, ſe ab eccleſia Alexandrina ſepararunt. Quos cum Proterius epiſcopus ſuis monitis ad miniſteria ſua revocare non poſſet, utrumque damnavit. Mortuo principe Marciano, * collectis turbis hæreticorum, Timotheus & Petrus veniunt Alexandriam, & ordinatur ab hæreticis * Timotheus epiſcopus. Duo igitur apud Alexandriam epiſcopi eſſe cœperunt. Ante triduum paſchæ, quo cœna domini celebratur, collecta multitudine perditorum occupatur eccleſia, ad quam ſe ſanctæ memoriæ Proterius de more contulerat. Ibi ſupradicto die * in baptiſterio occiditur, laniatur, ejicitur, & funus ejus incenditur, cinereſque ipſius ſparguntur in ventos. Leo ſumit * imperium: ad quem tanti facinoris catholicorum querela pervenit. Contra quos hæretici ſupplicarunt, petentes ut Chalcedonenſis ſynodus aboleretur: illi autem vindictam tanti ſceleris ſpectabant. Conſiderans imperator nimis eſſe grave, vexari tantos iterum ſacerdotes, quorum plurimos aut ætas, aut infirmitas, aut etiam paupertas hunc laborem ſubire prohibebat, dirigit Magiſtrianos per totum orientem: dirigit etiam Anatolius epiſcopus Conſtantinopolitanus Aſclepiadem diaconum ſuum. Per quos & omnes illi epiſcopi, qui Chalcedona fuerant congregati, quid Alexandriæ factum fuiſſet agnoſcunt: interrogatique cum ſuis provincialibus epiſcopis reſcribunt, Chalcedonenſem ſynodum uſque ad ſanguinem eſſe defendendam, quia non alteram fidem ſtatuit quam ſynodus Nicæna. Timotheum non ſolum epiſcopum non haberi, ſed etiam Chriſtiani ap-

Petrus in Oaſitana ſolitudine deportatus anno 436.

CXL.

* Adeum itaque non dedit epiſtolam Theodoretus poſt ſynodum, ſed ad Hilarum.

* ſuſcepta quidem a Dioſcoro, ſed non lecta.

* Subdola enim fuit ejus profeſſio & hæreſim tacendo tegebat.

* ann. 449. die 8. Auguſti.

* ſtannatum

* Vide chron. Marcellini comitis. 18. Febr. 450.

* Julii 28. an. 450. ad portam Melanthiadis.

* die 24 Auguſti ante 14. diem ejuſdem menſis.

* falſum ut ex actis liquet. 630. ut conſtat 1. Act. v. Oct. 25.

* Auguſto menſe anni 450. ante damnationem Dioſcori, quæ tantum anno ſequenti, cum Proterii ordinatione.

* Hæc Libratus c 13.

* Mongus ſeu Moggus, id eſt blæſus.

* 26. Januarii an. 457.

* Duobus tantum epiſcopis Evagr. II. 8.

* Martii 28. anni 457.

* die 7. Febr. ejuſdem anni

[a] hactenus Liberatus. [b] dictus Salophaciolus sive Albus anno 458. [c] Ælurus [d] obiit mense Januar. anni 474. filius autem ejus Leo junior mense Novembri. [e] anno 476

pellatione privari. * Quo depoſito, fit alter Timotheus * catholicus epiſcopus Alexandriæ. Vix Timotheus * hæreticus depellitur, fugit Petrus, mittitur in exilium Timotheus Cherſona, qui locus eſt in Ponto abditus. Quamdiu vixit imperator * Leo, vixit Timotheus epiſcopus Alexandriæ cum quiete. Sed cum Baſiliſcus occupaſſet imperium, * damnare cœpit Chalcedonenſem ſynodum, & catholicos perſequi. Tunc denique Timotheus ille damnatus accepta libertate venit Conſtantinopolim, & damnatos hæreticos locis ſuis reddidit. Vadit Alexandriam, fugit * Timotheus catholicus, & in monaſterio latet. Petrus ille iterum ſe junxit Timotheo, cum quo fuerat ante damnatus. Redit Zeno imperator ad regnum, Baſiliſcus opprimitur. Mittitur Alexandriam, ut pulſo pervaſore Timotheus catholicus redderetur eccleſiæ. Sed Timotheo damnato morte prævento, Petrus * conſors ipſius ab uno hæretico Alexandrinis epiſcopus ordinatur. Quem nihilominus dejici juſſit Chriſtianiſſimus imperator, & reduci Timotheum catholicum, ſicut Acacii Conſtantinopolitani literis continetur. Cum plurimi, ſeu clerici, ſeu monachi, ſeu ſæcularis vitæ homines, ad communionem catholici epiſcopi Timothei nollent penitus convenire, diverſis ſacris terruit univerſos clementiſſimus imperator. Scripſit ad Papam Simplicium Timotheus (dicens Petrum olim in diaconio eſſe damnatum, nunc etiam Chriſtiana ſocietate ſemotum: mandans per Eſaiam epiſcopum *) rogans ut ſcriberetur imperatori de Petro, qui latebat in Alexandrina civitate, & inſidiabatur eccleſiæ, ut ad longinquum deportaretur exilium. Per ferme triennium ſanctæ memoriæ Papa Simplicius non deſiit ſcribendo ad Acacium epiſcopum, ut ageret cum imperatore, & fieret de Petro quod Timotheus epiſcopus poſtulabat. Scriptum eſt etiam principi, ſed nunquam inde reſcriptum eſt. Poſt omnia, Joannem * presbyterum œconomum ſuum Timotheus ad principem miſit, rogans ut ſi quid humanitus ſibi forte contingeret, juberet pietas ejus catholicum a catholicis ordinari. Ad cujus petita reſponſum eſt, & tam ipſi quam clericis ſcriptum: atque in iiſdem ſacris Joannes œconomus multis laudibus prædicatur, ut jam pene omnibus Alexandrinus epiſcopalis putaretur officii candidatus. Defuncto iſto Timotheo epiſcopo * Joannes œconomus catholicus a catholicis ordinatur epiſcopus. Qui cum de conſuetudine majorum ad apoſtolicam ſedem ſynodica (per Iſidorum presbyterum, & Petrum diaconum) ſcripta miſiſſet, ſuperveniente Uranio ſubadjuva, & contra Joannem jam epiſcopum ſacra principis deferente, ab epiſcopatus illius confirmatione Papa ſuſpenſus eſt. Et quia in iiſdem ſacris de reſtituendo Petro, quem ipſe damnavit, fecerat mentionem, hæc pars omnino eſt abnegata. Unde videtur clementiſſimus imperator offenſus. Cum ergo ſanctæ memoriæ Papæ Simplicii nihil totiens ad Acacium directa, propter Alexandrinæ eccleſiæ quietem, & catholicæ fidei integritatem, ſcripta proficerent, ſupervenit idem ſanctus Joannes epiſcopus, qui ſicut decebat, ab apoſtolica ſede ſuſceptus eſt. Nam & priores ejus ſimiliter Romanæ eccleſiæ tempore perſecutionis ſuffugium popoſcerunt. Hujus adventus plenius univerſa patefecit. Cui dum Acacii ſcripta legeremus, quæ de Petro * & Joan-

[a] Liberatus cap. 16.

[b] Mongus, de quo ſupra

[c] f. Naucratenæ civitatis, de quo cap 22. tertiæ partis concilii Chalcedonenſis

[d] Tabbennesiotam cogn. Talajam.

[e] anno 482.

Cnapheo ſeu Fullone

A ne * Antiochenis miſerat, exceſſus Acacii etiam in hac cauſa graviſſimos deprehendit. Illo enim tempore, quo de Petro Alexandrino damnato retulerat, non longe poſt etiam de Petro & Joanne ſcripſerat. Petrum apud Conſtantinopolim monaſterium * gubernaſſe: ſed hoc propter crimina derelicto, Antiochiam fugiſſe. Ibi pulſo (Martyrio) catholico epiſcopo, per hæreticos ſedem ipſius occupaſſe: continuoque damnatum a Leone tunc principe ad Oaſitanum exilium eſſe directum. De quo lapſum Conſtantinopolim rediiſſe, ac dediſſe fidem, quod nullas ulterius turbas facere prorſus auderet. Sed ſicut ſuperius dictum eſt, Baſiliſci temporibus a Timotheo * illo damnato, qui B Conſtantinopolim venerat, ad Antiochiam remiſſum fuiſſe, ut iterum illic epiſcopatum teneret. Quo facto, idem Petrus Joannem quemdam presbyterum, de quo Acacium diximus retuliſſe, ordinat Apamenis epiſcopum: a quibus non receptus venit Antiochiam, & Petrum epiſcopatus ſui pellit auctorem; & invadit ejus eccleſiam. Quos iterum damnatos dicit Acacius, petens ab apoſtolica ſede, ut ſi forte ad eam confugerent, nec viſu dignos haberet: & ſi jam aliquam indulgentiam forſitan impetraſſent, irritam eſſe debere, nec eorum pœnitentiam recipiendam eſſe. Quod cum præfatus Joannes Alexandrinus epiſcopus relegiſſet, tacere non potuit, quod illum Joannem, quem C Acacius damnaverat cum Petro, & ſine remedio pœnitentiæ fecit ab apoſtolica ſede damnari, poſt tot damnationes Tyriorum miſerit eccleſiæ præſidere. Poſtquam ergo non ſolum nihil profeciſſe literas deceſſoris ſui ſanctus Felix Papa cognovit, & ludibria quædam Acacio fieri in everſionem totius eccleſiaſticæ diſciplinæ, electis Vitale epiſcopo Troentinate ex Picena regione, & Miſeno Cumanæ eccleſiæ epiſcopo ex regione Campaniæ, ſub hac inſtructione direxit, ut Petrus de Alexandrina pelleretur eccleſia, & ut libello ſancti Joannis epiſcopi Alexandrini reſponderet Acacius, atque ipſi denunciaretur Acacio, ut anathema diceret Petro. Qui quamvis hoſtili more detruſi in cuD ſtodiam chartas amiſerint, tamen perfidis hæreticis atque damnatis accommodare non debuerant, quæ ſola negari potuit, voluntatem. Non ſolum ergo non egerunt quæ juſſa ſunt, aut quæ expedire poterant; ſed etiam hæreticis communicaverunt, confirmationem Petri epiſcopatus, ad quem pellendum miſſi fuerant, deferentes, atque contumelias in epiſcopum Joannem Acacio dirigente portantes. Quibus rebus habita ſynodo commotus beatiſſimus Papa, Vitalem & Miſenum ab officio & communione ſuſpendit *, Acaciumque damnavit. Cujus audacia deteriora committens, etiam Petrum * Antiochenum, ejecto catholico * Calendione, quem ipſe ordinaverat, ad Antio- E chenam miſit eccleſiam.

[a] al. Apamenis non recepto, de quo paulo poſt plura

[b] Liber. 18.

[c] Ælurο ann 476.

[d] anno 481.

[e] die Julii 28. annι 454. Cnapheum qui cum illo Patricio, a iiſque annο 483. conſpirarat.

Additamentum ex tertia Editione deſumptum.

POſtquam Joannes ſupervenit epiſcopus, quem Romana ſuſcepit eccleſia ſanctus Papa Felix legationem (ut dictum eſt) ſicut oportuit ordinavit, quæ apud prædictos omnes quidquid eſt hoſtilitatis experta eſt. Nam detruſa in cuſtodiam prædictis chartis, cum grandi vix remeavit opprobrio, epiſcopatum Petri, ad quem expellendum miſſa fuerat confirmatum reportans

tans, quem Romana anathematizarat ecclesia. Ita Felix Papa episcopis per Ægyptum, Thebaidem, Lybiam, & Pentapolim constitutis post alia: Petrus vero, qui se ab ecclesiæ unitate sub B. recordationis Proterio separavit, & in mortem ipsius parricidæ Timotheo ad persequendos se junxit orthodoxos, nulla tanti nominis, aut honoris permittimus societate lætari, quanto in creatoribus propriis non dissimilibus ipso sui exordio caducum, quod se æstimat reperitur. Est ergo præfatus cunctis anathema, nec ab ecclesia catholica credatur unquam recipi, qui post cohortationem sæpissimam & per tot annorum spacia in perversitate propria perseverans, locum satisfactionis amisit.

Edictum sententiæ Felicis papæ propter Acacii episcopi CP. damnationem.

Acacius, qui secundo a nobis admonitus statutorum salubrium non destitit esse contemptor, meque in meis credidit carcerizandum, hunc Deus, cœlitus prolata sententia, de sacerdotio fecit extorrem. Ergo si quis episcopus, clericus, monachus, laicus, post hanc denunciationem eidem communicaverit, anathema sit, sancto Spiritu exequente.

EPISTOLA IX.

FELICIS III. PAPÆ

Ad Zenonem Imperatorem.

Conqueritur de violatis ab eo legatis, suadetque ut acquiescat damnationi Petri Alexandrini, & Acacii.

FELIX ZENONI AUGUSTO.

QUoniam pietas tua, licet profusiore pagina ad mea scripta responderit, suis auribus diligentius intimatam fastidio dignam credidit veritatem: curandum mihi fuit, ut breviter quæ non vultis latius publicari definita concluderem. Itaque officiositate præmissa timere me fateor regno vestro pariter & saluti. Siquidem contra divinam reverentiam probabitur, ut beati apostoli Petri directa Legatio, sicut ejus confessio patefecit, tanquam in captivitate redacta teneretur, & chartis quas bajulabat violenter ablatis, ad communicandum hæreticis, hoc est apocrisiariis Alexandrini Petri, adversum quem ierat, de custodia sit producta. Quapropter * Vitalem quidem & Misenum, cur vel impulsi ad ista consenserint, honore simul & communione apostolica censura privavit. Sed * cum apud barbaras etiam nationes, atque ipsius deitatis ignaras, pro exequendis negotiis vel humanis, jure gentium legationis cujuslibet habeatur sacrosancta libertas; notum est omnibus, quanto magis ab imperatore Romano & Christiano principe, in rebus præsertim divinis, oportuerit intemeratam servari. Deinde legatione summota, quæ apud vos, ut dictum est, nec beati Petri apostoli inviolata esse jam potuit, tranquillitas tua literarum saltim tenore cognoscat, sedem beati apostoli Petri Alexandrino Petro, olim justeque damnato, ac nihilominus per sententiam synodalem nuper elisо, communionis nunquam vel præbuisse, vel præbituram esse consentium. Quia, ut cetera nunc omittam, ab hæreticis institutus, contra fas omne catholicæ præsidere non possit ecclesiæ. Unde quoniam adhortationem meam duxistis onerosam, in vestro relinquo deliberationis arbitrio, utrum beati apostoli Petri, an Alexandrini Petri, cuiquam sit eligenda communio. Qualis autem Alexandrinus extiterit, vel quemadmodum falsi nominis sacerdotium per unum vix suæ complicem pravitatis temerarius usurparit, atque in damnatorum fuerit etiam apud vos dudum sorte numeratus, suffragatoris ejus Acacii literis ad sanctæ memoriæ decessorem meum datis, quarum exemplaria subdita cernitis, approbate.

B Utrum vel episcopus dici valeat, quod nomen etiamsi a pluribus episcopis accepisset, habere non posset, vel orthodoxis plebibus contra Nicænam synodum, contra observantiam singularem, mereatur imponi, prompta in Deum pietate perpendite. Ubi etiam apparet evidenter, Acacium, qui excessus suos sub vestro potius nomine celare voluit, quam vobis profutura suggerere, tam saluti vestræ devotionem deferre sinceram, quam fidelem conscientiam circa patrum regulas, atque ipsum dogma gestaret catholicum. Propterea hunc eumdem, ut pote qui multa, contra scita veterum nefaria perpetrarit, & ejus laudator emerserit, quem adseruit & ipse damnatum, & ab apo-

C stolica fecit sede damnari, ac rursus ædificans quæ ante destruxerat, prævaricatorem se ipse constituit; eorum quos sequi maluit portioni districtionis apostolicæ per Tutum Romanæ ecclesiæ defensorem, justa deputavit auctoritas, atque a communione & dignitate apostolica, qua se ipse ejus externis sociando monstravit indignum, legitima severitate discrevit. Puto autem quod pietas tua, quæ etiam suis mavult vinci legibus, quam reniti, cœlestibus debeat parere decretis: atque ita humanarum sibi rerum fastigium noverit esse commissum, ut tamen ea quæ divina sunt per dispensatores divinitus attributos percipienda non ambigat. Puto quod vobis sine ulla dubitatione sit utile, si ecclesiam catholicam vestri tempore principatus sinatis uti legibus suis: nec libertati ejus quemquam permittatis obsistere, quæ regni vobis restituit potestatem. * Certum est enim hoc rebus vestris esse salutare, ut cum de causis Dei agitur, & juxta ipsius constitutum, regiam voluntatem sacerdotibus Christi studeatis subdere, non præferre: & sacrosancta per eorum præsules discere potius, quam docere: Ecclesiæ formam sequi, non huic humanitus sequenda jura præfigere. Neque ejus sanctionibus velle dominari, cui Deus voluit clementiam tuam piæ devotionis colla submittere: ne dum mensura cœlestis dispositionis exceditur, eatur in contumeliam disponentis. Et ex hoc

E quidem de his omnibus conscientiam meam ante tribunal Christi causam dicturus absolvo. Vestræ mentis interest, magis ac magis cogitare; & in rerum præsentium statu sub divina nos examinatione subsistere, ac post hujus vitæ cursum ad divinum consequenter venturos esse judicium. *Et alia manu.* Data Kalendis Augusti, Venantio v. c. consule *.

* Nicolaus I. Papa ep. 9.

* Ibid. post pauca.

* D. to Certum est hoc.

* Anno Chr. 484.

EPI-

A

EPISTOLA X.

FELICIS III. PAPÆ

Ad clerum & plebem Conſtantinopolitanam.

Ne turbentur ob prævaricationem legatorum, atque ut Acacii a ſede apoſtolica damnati communionem devitent.

FELIX CLERO ET PLEBI ORTHODOXIS Conſtantinopoli conſtitutis dilectiſſimis filiis ſalutem.

B

PRobatam cunctis veſtræ fidei firmitatem Vitalis atque Miſeni non inrationabiliter opinamur prævaricatione turbatam: qui univerſa, quæ illis mandata ſunt, non tantum negligendo, verum etiam impugnando, fecerunt ut eccleſia Romana conſentire damnatis hæreticis crederetur: quando contra vetitum his qui a Petro illo * hæretico, parricidarum ſocio, olim juſteque dejecto, & totiens anathematizato, directi, atque ab Acacio ſuſcepti ſunt, noſtrorum immemores mandatorum, communicare convicti ſunt, nulla conteſtatione præmiſſa, quam tamen, ſicut his præceptum fuerat, religio veſtræ ſanctitatis audiret: actumque eſt ut, ſicuti prædiximus, exceſſus illorum C noſter crederetur aſſenſus. Quos & ordinibus ſuis, & veneranda divini myſterii perceptione privavimus. Nullus ergo veſtrum per tale commiſſum ſit immemor ſui, nec nos æſtimet in apoſtolicæ traditionis defenſione deficere, quos videt fidei contumeliam in proditores & perditos vindicaſſe. Scire vos quoque decuit, Acacii quondam * epiſcopi varietatem inconſtantiamque detectam. Qui cum de Petro iſto, ſicut probatur adnexis, non ferenda retulerit, atque olim dixerit fuiſſe damnatum, per legatos noſtros multis laudibus proſecutus, contra conſcientiam fecit, utrum ei quicquam credendum ſit, omnes qui timorem Dei ante oculos conſtituunt judicabunt. Alienarum quoque D provinciarum ſibi jura defendens, ſanctorum trecentorum decem & octo patrum canones illicitarum ſibi ordinationum præſumptor eſt conatus evertere. Quorum etiam ob hoc ſubjacet ultioni: nec Romanæ id eſt apoſtolicæ ſedis, qua ſe ipſe privavit, communione jam gaudet: quando Petri Eutychianiſtæ ſocius & ſuſceptor apparens, damnationis ejus ſe participem indicavit. Quem noſtra quoque ſententia miniſterii epiſcopalis officio, & ſancta communione, veſtroque numero, id eſt Chriſtiano, judicavit alienum, ſicut reperitur in adnexis. Filio autem noſtro Salomoni presbytero, quem Acacius, ut placeret hæreticis, ſuo privare putavit gradu, gradum proprium E ſententia veſtra conſervet, vel omnes qui forte a memorato propulſi, in locis ſuis & in noſtra communione manere pronunciet. Quamvis autem zelum veſtræ fidei noverimus, monemus tamen, ut omnes qui catholicæ fidei volunt eſſe participes, ab illius ſe communione abſtineant, ne quod abſit ſimili ſubjaceant ultioni.

* Mongo

* depoſiti die 28. Julii 488.

EPISTOLA XI.

FELICIS PAPÆ III.

Ad monachos urbis Conſtantinop. & Bithyniæ.

Tutum eccleſiæ defenſorem prævaricationis cauſa fuiſſe damnatum, & quomodo ipſi in ſuos, qui Acacio adhæſerint, animadvertere debeant.

FELIX, RUFINO, THALASIO, presbyteris & archimandritis, & ceteris monachis circa Conſtantinopolim & Bithyniam conſtitutis.

DIabolicæ artis aſtutias frequentius experimur, ſed malignitati ejus, Deo juvante, non cedimus. Nam cum ea quæ totiens pro conſtantia fidei diſponuntur fraus ejus vacuare molitur, neceſſe eſt ut & viribus, quas divina gratia ſubminiſtrat, conatus ipſius exſtirpemus. Acceptis itaque literis dilectionis veſtræ, quarum Baſilius fuit lator, inter cetera * Tutus, quem ob hoc feceramus defenſorem eccleſiæ de provectioribus intra eccleſiam clericis, ut quam dirigi non licebat, in Acacium ſententiam ipſe portaret, ſe quadam dementia, immo ardore pecuniæ, poſt quam noſtris ſatisfactum eſt conſtitutis, inimicis fidei vendidiſſe convictus eſt atque confeſſus. Lectæ ſunt enim literæ ipſius in conventu fratrum, qualiter pacta interpoſita perſona, Marone condemnato, ei cui ſententiam portarat inhæſiſſe creditur: quas proprias eſſe cognoſcens, non potuit diffiteri. Unde eum fidei & ſedis apoſtolicæ proditorem, officio defenſoris quod ei ad tempus dederamus exuimus, eumque ſacroſancti myſterii communione privatum præcipitarique cognitione præcepimus, monentes dilectionem veſtram, ut ſicut ſemper feciſtis, pro cuſtodia veritatis jugi obſervatione vigiletis. Et quia non eſt dubium, nonnullos ex monaſteriis veſtris eſſe deceptos, atque ad inimicos Dei, ſeu ſponte, ſeu neceſſitate tranſiſſe, obſervandum vobis de talibus hoc eſſe mandamus, ut quiſquis cujuslibet loci apud vos, vel ſponte ſe dedit, vel mercede corruptus, collegii veſtri ſit prorſus alienus. Quia niſi a fidelibus perfidi ſint remoti, rerum diſcretione ſublata, laborabunt ſuſpicionibus innocentes, ut ad vitia facilis hominibus eſt prolapſus. A probatorum conſortio contagia repellenda ſunt perditorum: quoniam mores bonos colloquia, ſicut ſcriptum eſt, perverſa corrumpunt. Illorum vero aliter cauſa tractanda eſt, quos conſtiterit pœnis gravibus ut traducerentur afflictos. Circa quos humaniores vos eſſe convenit, ut ad cellulas ſub diſtrictione pœnitentiæ revertantur, & fidelioribus lacrymis eorum quod lapſi ſunt expietur, donec excluſis inimicis, & perverſoribus ſuis catholica purgetur eccleſia.

* de quo ſu ep. 9.

1. Cor. 15. 33.

SUPPLEMENTUM ACACIANUM

Monumenta numquam edita continens, quæ Marchio Scipio Maffejus e vetustissimis Veronensis Capituli codd. eruit, atque illustravit.

IN FELICIS EPISTOLAM

ACACII PROPUGNATORES REFUTANTEM

PRÆFATIO.

Bibliothecæ Veronensi Manuscriptæ, quam haud levibus quidem de causis intra domesticos cancellos adhuc contineo, Supplementum hocce Acacianæ causæ emittens, particulam aliam demo, ac veluti membro quodam rursus minuo. Cassiodorii Complexiones ut ab eo corpore avellerem, paucis ab hinc annis concives evicerunt docti, atque amicissimi; ut hasce Epistolas ab eodem diduci patiar, Nicolai Coleti obtinuit instantia; præclarum quoddam Ecclesiasticæ antiquitatis monumentum a me etiam atque etiam exposcentis, ad institutissimam, quam adornat, Cencilliorum collectionem augendam, atque exornandam. Ut morem gererem, hunc potissime Tractatum selegi, quem anno MDCCXIII. repertum, exscriptum, ac quomodocumque illustratum mihi sepositum. Quanti vero eximium documentum faciendum sit, quove loco habendum, statim arbitror a doctis omnibus perspectum iri, ubi & a Felice III. profectum intelligant, cujus Epistolæ aliæ eodem prorsus stilo exaratæ inter eloquentissimas, quæ a Romanis Pontificibus emanarint, recenseri solent; & in ea causa versari, qua paucæ reperiantur in Ecclesiastica historia nobiliores, & majoribus studiis agitatæ, ac defensæ. Agit siquidem de Acacii Constantinopolitani Episcopi damnatione, illamque Apostolicæ sedis sententiam tuetur, ac propugnat, ex qua tam acre, atque diuturnum cum Orientalibus Episcopis ortum dissidium est. Neque vero disceptationis illius, factique omnis historiam pertexere, atque hic præponere operæ pretium duco: quod omnino supervacaneum esset, cum percelebris Annalium pater, ac plures post illum docti viri, specialibus etiam in id adornatis lucubrationibus, rem omnem amplissime pertractarint.

Epistolam acephalus servat liber in vetustissima Canonicorum Veronensium Bibliotheca. Majori Romana litera ut inter Capitulares quamplures alii non commendatur, solo *N* eam formam retinente. Elementa partim typographicis, vel quas nunc adhibemus, notis, partim antiquæ celeri scriptioni assimilantur; quod scribendi genus proximiori ævo tribui solet: hunc tamen codicem pervetustum esse, nullus dubito, quod alibi persequar. Ejus figura perfectæ quadratæ propior est ceteris, subflavum atramentum, orthographia antiquior, frustumque, quod habet, Catalogi Pontificalis in Vigilio desinit, qui sedit medio seculo sexto. Eadem manu scriptus est totus: lignea palmula, quæ ab una parte reliqua adhuc est, alterius codicis membrana cooperitur, maximis literis depicta.

Post alia plura Epistolarum ac monumentorum ad Acacii causam spectantium eamdem collectionem hic liber continet, quæ in codice Canonum visitur, edito a Paschasio Quesneilio in Appendice ad Opera S. Leonis: *Ecclesiæ Romanæ codicem* idem scriptor appellat, & putat. Præcedit ergo *Narrationis Ordo*, quem Labbeana Conciliorum editio non exhibet, at exhibuit Crabbiana, respondet autem magna ex parte Breviculo historiæ Eutychianistarum, quem Sirmondo debemus. Sequuntur cetera eodem ordine, consentiente ut plurimum cum editis Ms. Codice, variis quibusdam non magni momenti lectionibus, aut verborum transpositionibus exceptis. At insignis diversitas in ea Epistola occurrit, quæ in Conciliis XV. Gelasii est, & in Canonum Codice capitulo notatur LI. Columna siquidem apud Labbeum 1222. ubi legitur: *& ab eadem vos proprio judicio separasse videamini:* pergunt editiones omnes: *& adhuc dicitis*, vel, *Dicitis etiam synodum in unius hominis persona &c.* at Ms. noster post verbum *videamini* duas hasce paginas subdit, atque interponit.

Ecce agnoverunt, in eorum professione, qui constantissime perdurarunt, quid fidei, communionique Catholicæ deberetur. Ecce agnoverunt, quemadmodum a talibus recedendo, immo talibus contraria moliendo, a fide, & communione Catholica deviarit Acacius, seque pariter cum eodem errori subdiderint. Ecce agnoverunt, quam justis ex causis pro fide, & communione Catholica, atque Apostolica, cui & illi qui in ea perstiterant, congruebant, & illi qui perstantibus, obviabant, ab eadem docebantur alieni, Sedis Apostolicæ auctoritate sit remotus Acacius, ejusque pariter quicumque complices extiterunt; atque ab illa merito cum his communione discretus, a qua se ipse primum cum suis consortibus a catholicis Pontificibus discrepando cognoscitur separasse; jureque sententiam ille damnationis excepit, ceteris consortibus promulgandam, qui solus pro omnibus suis consortibus in communionem se recidisse perfidiæ ad Apostolicam sedem missis literis est professus. Cui si communicarant Orientales Episcopi, antequam huc referrent, pari utique reatu sine dubio probabantur involvi: jureque per illum transgressionis sententiam susceperunt, tanquam facti cum eodem communionis externæ; qui utique non consuli tanquam nostræ communionis homines jam deberent, sed tanquam in contrario positi consortio refutari. Si vero non communicaverant antequam Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipsi de eodem potius huc referre; atque Apostolicæ sedis vigore percussum merito comprobare, cumque sede Apostolica tantisque illis catholicis Pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum societate discesserant, & eorum successoribus communicare delegerant, ideo cum Sede Apostolica minime congruebant; quia in sortem recciderant prævaricatoris Acacii, & illius se sine dubio prævidebant sententia consequenter adstringi. Ob hoc eum videri nolebant esse damnatum, quia se cognoscebant in eadem prævaricatione damnatos, in qua hodie manere perstitunt. Sed sicut hi simili conditione constricti complicem suum non possunt judicare non jure damnatum, neque rei reum possunt competenter absolvere, sic illo justæ prævaricatore damnato, isti quoque pari jacent damnatione prostrati; neque nisi respiscentes inde poterunt prorsus absolvi. Et adhuc dicitis Synodum in unius &c.

Acacianis actis in memorata editione Epistola hæc finem imponit: at in Veronensi codice nova, & numquam hactenus visa subsequitur, quam in præsentia vulgamus. Post quam Epistola ad Euphemium seriem claudit, quæ ceteris Gelasii præponi solet: ita ut complementum quodammodo hejc appareat ad percelebrem causam pertinentium monumentorum.

Quod ad Epistolam nostram attinet, pluribus locis eloquentiæ luminibus nitet; quamvis inficiari nemo possit, luxuriari Auctorem aliquando, acutumque ac subtile dicendi genus curiose consectari. Ordinem mirabitur aliquis, quo utitur, sive quo caret, tum inconnexa quandoque membra, & sententias sæpius repetitas. At præterquam quod adversario fortasse καπηλόδας insistit, luxato codici, id ex parte tribuendum suspicor. Mirum sane est, quot librarii mendis, quanta, ut videtur, sententiarum corruptione, ac perturbatione non uno laboret loco: quibus si stilum adjicias quibusdam locis aliquanto implexum, difficultatemque ex interpunctionis, atque distinctionis defectu scriptionibus antiquis communem, eæ creabantur ambages, ut cum extricari vix posse crederem, pœnituerit non semel tam molesto operi manum admovisse, hancque curam abjecturus jam fuerim non semel. Transpositis præcipue deterrebar, ac luxatis locis, quod vitium cum alicubi deprehenderem, cogebar & alibi suspicari: sed confirmavit id me tandem, atque in proposito retinuit, cum animadverterem, ceteris quoque tum hujus Pontificis, tum successoris Gelasii scriptis idem prorsus infortunium veluti fato quodam accidisse: quorum plura monumenta ita perturbata, ni fallor, ad nos pervenerunt, atque intermixta, ut tanquam Sybillina carmina foliis mandata, *rapidis ludibria ventis* volitasse aliquando, mihi videantur.

A falso titulo Epistola nostra rem in manuscripto auspicatur. *Exemplum rationis reddendæ beati Gelasii Papæ de evitanda communione Acacii, missa ad Orientales Episcopos:* habet etiam in fine: *Explicit beati Gelasii de evitanda communione Acacii.* Quo nomine perspicuum est falso inscribi; cum enim vivente Acacio exarata sit, aut nondum certe mortis suæ nuncio Romam perlato, Gelasio tribui non potest post annos tres ab Acacii morte inaugurato. Nihilominus Gelasii laudato nomine priores hujus Tractatus versus attulit Nicolaus I. in Epistola ad universos Galliæ Episcopos. Sed non hæc tantum Felicis Epistola Gelasii nomen præ se tulit in Mss. Eodem præfixo nomine inventa est inter alias a Sirmondo, quæ in Labbeana editione XIII. est, nec ab editis, ut ego puto, hic omnino abest error: in quem delabi notariis in proclivi fuit, cum ob stili similitudinem, ac temporis propinquitatem, tum ob res easdem, eademque argumenta ab utroque Pontifice pertractata. Principio etiam ac fine carentia ex eorumdem monumentis videmus plura: a quo more nostrum hoc nequaquam deflectere utpote acephalum conspicimus; etiamsi majori litera, nullaque mutilationis nota in Ms. incipiat. Depravationes vero, luxationesque, quas in nostro deprehendo, quædam item ex aliis horride deformasse, ex eo maxime credendum est, quod post præstantium Editorum studium,

dium, ac diligentiam squalleant adhuc, ac monstrosa sint. Illa autem paulo attentius inspexisse, magnamque in aliquibus perturbationem detexisse, infimus, ut opinor, laboris hujus nostri fructus non erit. Quorumdam ergo contextum, & sententias aliquas summatim expendamus.

Præmitti posset, a prima ipsa Gelasii ad Euphemianum periodo ænigmata jam prænuntiari, & ad primæ paginæ finem luxationes jam portendi. Prior quoque Epistolæ III. sententia ænigmatica est; quæ tamen restituitur modo pro *temporibus* legas *temporum*: ita & Card. Baronius jam emendaverat; qui etiam *Domini sacerdotes* probe scripserat. In eadem pagina: *deitate non prorsus assumpta*: lege, *Deitate non prorsus absumpta*. Cum autem XIII. Gelasii, quæ huic nostræ magis affinis est, in Conciliorum collectione a Mss. valde recedentem animadverterem, multum laboris insumpseram, cum ut interpolationes excuterem, tum ut discrepantias omnes excerperem. Verumtamen ubi Quesnellianam etiam editionem venit in mentem conferre, consentire prorsus cum codice nostro miratus sum; qui eundem quoque titulum in Thuaneo Ms. inventum ad calcem Epistolæ ostendit. *Explicit rationis reddendæ Acacium a sede Apostolica competenter fuisse damnatum, nec posse quemquam sine discrimine animæ suæ ejus communionis participem effici*. Ex iis autem, quibus Labbeana editio redundat, frustum illud Gelasii non esse (quamvis in eo iterata interpolatione Papa Felix *sanctæ memoriæ* dicatur) satis patere arbitror, in quo hæc occurrunt. *Ecce nuper Horonico Regi Vandalicæ nationis vir magnus, & egregius sacerdos, Eugenius Carthaginiensis Episcopus, multique cum eo catholici sacerdotes constanter restiterunt sævienti, cunctaque extrema tolerantes, hodieque persecutoribus resistere non omittunt. Nos quoque Odoacri barbaro hæretico regnum Italiæ tunc tenenti, cum aliqua non facienda præciperet, Deo præstante nullatenus paruisse manifestum est*. Si enim anno, quem exhibet, 495. Epistola data esset, non video, quomodo *nuper* evenisse dici possent, quæ ante annos saltem XI. contigerant; Hunericus siquidem anno 484. Felicis secundo, decesserat. Neque anno illi ea videntur competere: *hodieque resistere non omittunt*: cum præcedente 494. Gundabundus Hunerici successor Episcopos omnes ab exilio revocasset, suisque Ecclesiis jam reddidisset, ut colligitur ex fragmento Augustano apud Henricum Canisium. Pariter quæ postremo de Odoacre habentur, Gelasio minus commode aptantur: nam Gelasii annus primus Odoacris extremus fuit; quo sane tempore Ravennæ obsessus, & a victore Theodorico ad incitas redactus, ne dum Romanum Pontificem præceptis suis vexare posset, sed ne regnum quidem *tenere* amplius videbatur. Id quoque non dissimulandum: multa ex iis, quæ ad defensionem pertinent sententiæ in Acacium latæ, Gelasio quidem incongruentia dici non possunt; Felici tamen recentibus adhuc, atque ferventibus Græcorum querimoniis multo magis conveniunt. Quæ augetur suspicio, cum ejusdem Epistolæ plures loci huic nostræ, quæ ex toto contextu Felici asseritur, tam similes sint, quam qui maxime.

an. 492. n. 34.

Verum majora consectemur, atque ad Tractatum de Anathemate nos conferamus. Conveniunt in hoc tum editiones omnes, tum Mss. noster; varias enim lectiones, quas ad marginem recensuit Quesnellius, & in quibus codex ad Labbeanas magis accedit, non magnifacio, ubi tanto potiora animadvertenda erant. Scilicet scriptum istud, aut ego fallor, aut nihil ferme est aliud, quam cento ex diversis fragmentis librariorum vitio contextus. Præmittamus, eo dirigi Tractatum hunc, ut illa verba explicarentur, ac purgarentur in Acacii damnatione prolata, *numquamque anathematis vinculis exuendus*. At hoc præstare longe magis Felici congruebat, cujus ea verba fuerant, quam Gelasio tot annis jam elapsis: quin superflua fuisset omnino hæc Gelasii cura, postquam Felix ipse abunde in Epistola, quam nunc edimus, id jam præstiterat. Quis autem credat, Gelasium hanc defensionem adornasse, eo validissimo argumento numquam adducto; scilicet in dubium revocari non posse, quin eorum verborum is vere sensus fuisset, cum Felix ipse, qui pronunciaverat, ita docuisset. Quis credat a Gelasio eosdem sacræ Scripturæ locos in eumdem finem adhibitos, nulla unquam Felicis mentione facta? quibus si easdem ferme, ubi agitur de sententia resipiscentem non afficiente, adjicias loquendi formulas, tenoremque orationis ac stili prorsus eumdem, a Felice hæc quoque profecta esse, non immerito conjectabis. At quod magis observandum est, abruptum hujus Tractatus initium ad ejus argumentum non pertinet, cum frustum sit alterius scripti, in quo de Constantinopolitanis Episcopis agebatur, honorem secundæ Sedis sibi arrogantibus ex quorumdam Chalcedonensium Petrum decreto, de quo, dum hæc meditor atque adorno, novus ad me Aloysii Andruccii mittitur liber verba faciens. Hanc materiam prima columna prosequitur usque ad ea: *Peccatori homini &c.* ubi repente, quamvis tanquam continuata afferantur, in propositum insilit, scilicet quo perpetuæ damnationis nota removetur. Per tres columnas idem agitur, distinctione, quam col. 1229. aspicimus, intempestive posita. Col. 1231. versus decem perperam interseruntur incipientes, *Quod sedes Apostolica*: spectant enim ad scriptum id, cujus & initium est. Verbo, *hoc tamen*, ad argumentum redit, periodum Sphingi reservatam subjiciens, quæ nec manuscriptorum ope satis restituitur: procedit tamen usque ad ea, *Quod si hæc tentare formidant*: ubi rursus aberrare videmur, & ex abrupto Tractatus alterius fragmentum ingredi, quo ab Imperatore Petrum Alexandrinum absolvi non potuisse ostendebatur: perstatque usque ad finem, si postremas periodos excipias, quæ rursus alio referuntur, inter se etiam inconnexæ. Hæc autem omnia a tot viris doctissimis, qui in his monumentis vel ut ederent, vel ut expenderent, vel ut adducerent, versati sunt, animadversa non fuisse, vehementer profecto mirari subibit. S. Leonis editor & hujus Tractatus caput invenisse, & novis quibusdam lectionibus, novaque partitione reconcinnasse se existimavit, ac restituisse: abruptum tamen adhuc initium est, finis mutilus, confusa series, atque intermixta: quod patebit, ut puto, statim ac fragmenta ad disparatas causas spectantia in eo contineri constet. Luxationem hujusmodi valde ab antiquo accidisse, tum e codice, quem præ manibus habemus, tum ex Anastasio Bibliothecario discere in promptu est, qui in Epistola ad Joannem Diaconum *Collectaneis* præfixa sententiam afferens, quæ in priori ejus pagina, alio ut videtur pertinente, visitur, depromptam dicit *ex Tomo Gelasii de Anathematis vinculo*. Non deerunt fortasse, quibus durus videatur hic sermo, ut in canonicum Ecclesiæ Romanæ Codicem cento, ut ita dicam, receptus fuerit. At quamvis monumentum istud antiquitus luxatum, & a librariis male habitum dixerim, non tamen antequam in eum Codicem insertum esset, intelligere necesse est. Sed illud insuper animadvertendum; illam Canonum collectionem ejusmodi nomine S. Leonis editorem ex proprio judicio donasse; neque in hoc doctorum calculos laturum profecto universos si colligantur: multa enim sunt, quæ contrarium suadeant, ac ferme evincant.

Vetus Græc. &c. Venet. 1713.

Quid de Græcis tribus Felicis Epistolis dicemus, quas rejiciunt Valesius, Dupinius, alii; probant Cave, Pagius, aliique? Anastasius quidem secundam videtur laudasse in Epistola paulo ante memorata: *unde notandum, quod nonnulla, quæ Latine fuerunt edita, Latinitas funditus mole oblivionis obruta deplorasset, nisi ex Græcorum post fonte librorum hæc hausta sitibundo pectore resumpsisset; sicut Epistolam B. Papæ Felicis in Petrum sententiam proferentem Antiochenum damnationis*. At interpolatas saltem quis non videat? tertiam præcipue, quæ sibi non cohæret, neque titulo respondet, neque principio. In Latina prioris versione syllaba omissa hæresim creat: *dividuam Trinitatem*; ut memini, errorem alium hæresim pariter circa Trinitatem facere, ubi legitur de Filio, *nec genitus est, sed procedens*: inspecto Græco textu plures facillime errores abstergi possunt, quos ea de causa memoro, ut in nova Conciliorum collectione animadvertantur. Multi sane cujuscumque generis in anteriores editiones irrepserunt, quorum haud paucos Acaciana monumenta inficientes in hoc Prooemio, & in Adnotationibus obiter emendabo.

Vide modo I. Cauſtantii a Pontificum epiſtolas Præfationem doctiſſimam.

c. 1059. *edidisse* in dividuam c. 602.

Iis ergo nunc insistendum est, quæ Acacium respiciunt. Gelasii IV. seu Commonitorium ad Faustum, in quo pariter cum editis consentit Ms. codex, non multo depuratius est: ad initium secundæ paginæ labat connexio, ad finem perit. Ab iis, *illud autem nimis est impudens*, usque ad ea, *in suam traduceret pravitatem*, diversa videtur Epistola, & quidem Felicis, a quo Andromachus *instructus fuerit, ut Acacium cohortaretur*. Sequens periodus redit ad anteriora; & subsequens usque ad verba, *Non est mirum*; rursus Felici tribuenda. Neque doctissimi Baronii sufficit interpretatio, ut nempe ex persona Apostolicæ sedis Gelasius loquatur: illa enim: *quod ait, si necesse fuerit, veniam postulare; existimans nimirum, tunc se peccati veniam necessario postulare, si et concedamus, ne peccare desistat*: Acacium adhuc hac aura vescentem manifesto ostendunt. Cum Græcis deinde, etsi confuse, iterum res est; at ea in fine, *neque plane cum istis non corrigentibus ineunda congressio*, ad supra posita referuntur, *nobis nullum fas est inire certamen cum hominibus communionis alienæ*. Nullam in his nobis lucem prætulit liber noster, cum editis mire consentiens, nisi eo loco, ubi in extremo vulgatæ paginæ 1168. sensus est nullus: legitur autem in codice: *nec novit, aut se nosse dissimulat, per numerosam sententiam sacerdotum &c.* cui sententiæ si verbum *constat* demas, vel particulam *ut* addas, locum habebis integre, & mutatione quam minima restitutum. Sed de his satis.

c. 1170

ann. 485. n. 2. 493. n. 18

Tem-

Temporis notam, quo Epistolam hanc Felix III. (quibusdam II. alterum nempe tanquam intrusum cum Liberius superstes exularet, excludentibus) scripserit, Ms. codex exhibet nullam; verum ex ipso contextu eruitur: scilicet post Synodum de lapsis in Africa, anno 487. Romæ coactam, cujus mentio fit, & ante Acacii mortem, quæ contigit anno 489. *Eusebio Consule*, ut discimus ex Victore Tunonensi. In Labbeana Conciliorum editione ante Felicis Epistolam XII. collocanda hæc esset, primam nempe, quæ post obitum Acacii sit data. Ad certos homines non est missa, anonymo enim scripto respondet, in Acacii, Petrique Alexandrini defensionem vulgato, quod etiam an ab uno compactum fuisset, an a pluribus plane ignoraſſe videtur Felix. Ex hac vero illius scripti confutatione, cum nova hinc inde allata argumenta, tum ulteriorem quarumdam rerum notitiam, pluraque insuper colligere est, quibus, vel quod in ancipiti erat, firmetur, vel quod in obscuro, illustretur plurimum. Nondum tamen, meo quidem judicio, singula, quæ ob eam controversiam acta sunt, apte distingui, ac in tuto poni, neque ea omnia, quæ de hac causa apud antiquos Scriptores legimus, satis conciliari possunt: quod corruptis ejus ævi monumentis præcipue imputandum puto.

Verumtamen quod in hac re caput est, quantum Acacius deliquerit, & quam juste exinde Gelasius vel in ejus memoriam invectus sit, abunde heic elucet. Minime profecto intelligo, qui fieri potuerit, ut Dupinio aliquando excideriſ, *videri Acacii errorem omnem eo continere, ut Romano Episcopo displicuerit, Principique suo nimium adhæserit*. Quod enim Felix, & Gelasius in Acacium statuerunt, id successores habuerunt ratum, ea quidem constantia, ut post contentiones acerrimas, inter Orientalem, & Occidentalem Ecclesiam pax, atque concordia obsignata non fuerit, ac restituta, nisi cum anno demum 519. Hormisda sedente, *nomen Acacii de Dypticbis est deletum*, ut in Suggestione Dioscori Diaconi legitur. Æquitatem autem Romanæ postulationis Græci tandem confessi sunt, Joanne Episcopo Constantinopolitano post hæreticum Eutychetem, Dioscorum, Timotheum parricidam, & Petrum Alexandrinum, *Acacium quoque Constantinopolitanæ quondam urbis Episcopum complicem eorum, & sequacem* similiter anathematizante. Inspiciatur Græcorum Antistitum Epistola, quæ a Bessarione recitatur, Κινδυνεύοντας se fatentium διὰ τὸν παρέκβασιν τὸν πατρὸς ἡμῶν Ἀκακίου, *propter Acacii Patris nostri prævaricationem*. Quin etiam Acacius in Decreto de apocryphis Scripturis post hæreticos recensetur: a Felice *in ipsam doctrinæ Apostolicæ veritatem tetendisse* dicitur: ubi in editis profitetur Gelasius eum *a communione catholica devisse*, legitur in Veronensi codice *a catholica veritate*: Hormisda *Dioscori, & Eutychetis dogmate, & communione pollutum* vocat: in secunda fidei confessione, quam Pontifici Agapeto Justinianus Imperator obtulit, post Eutychetem, ceterosque, *aversamur*, inquit, & *Acacium cohæreticum, & sequacem*: ac ad *plenum detectum hæreticum* scribit Liberatus, quo elogio non semel eum item mactat Nicolaus I. Quin & Basilius Cilix αἱρετικὸν δόξαν παρὰ τοῖς reportasse Acacium tradidit, ut apud Photium legimus. Nec propterea rem mihi esse volo cum viris doctis iis, qui Dissertationibus etiam in hoc adhibitis, Episcopum illum, etsi juste damnatum, orthodoxum tamen, quod fidem spectat, contendunt fuisse. Indicia quidem haud præclara sunt (præter communicationem, de qua ajebat Symmachus in Apologetica, *an communicare non est consentire cum talibus?*) quod orthodoxos Episcopos ejecerit, & in eorum sedes hæreticos intruserit; quodque cum impius Mongus αἱρετικὸν συγκάμενος σωμάτων, Concilium Chalcedonense anathemate notavit, Acacium συμφρονοῦντα habuerit, ut libellus synodicus loquitur. Verum ad Apostolicam sedem purgandam id satis superque est, quod Joannes Constantinopolitanus profitebatur: *quorum quis communionem complectitur, eorum & similem adjudicationem in condemnatione consequitur*. Quin etiam ea ne pro nihilo habenda sint, Imperatorem in hæreticorum partes perduxisse: conscribendi, & promulgandi Henotici auctorem fuisse; sedis Apostolicæ Legatos ablatis literis carcere, & pecunia expugnasse, in jurisdictiones alienas tam temere irruisse, *catholicisque sacerdotibus per Orientem totum violenter exclusis*, perditos ac nefarios homines, & ab ipso antea damnatos subrogasse; sedesque, Alexandrinam quidem Petro Mongo parricidii socio, Tyriam Joanne ab Apamenis, & Antiochenis rejecto, Antiochenam Petro Fullone synodali judicio exauctorato, temerasse per fas & nefas, atque infecisse? quid plura? nonne etiam Felicis nomen e sacris tabulis ab eo expunctum docet Theophanes? τὰ διπτύχια αὐτοῦ ἐξήλειψε τῶν διπτύχων, quod etiam referunt Nicephorus, & Cedrenus. Majus quiddam hæc omnia profecto sonant, quam Episcopo Romano displicuisse.

Quo consilio, seu qua methodo hanc editionem instruxerim, paucis admonebo. Textum quidem purgare adnixus sum, verumtamen transformare nolui. Hinc etsi partes male inter se cohærescere nonnumquam viderentur, arbitrium non adhibui: eo siquidem uti, temerarium fuisset, præcipue ubi constat, Auctorem ipsum prosilire aliquando, & ad eadem sæpius redire. Semel tantum transpositos sensus aliquos suo loco reddidi, cum reconcinnatio in promptu esset, ac perturbatio in aperto. Lacunas, siquæ sint, quarumve in codice nulla umquam nota nos admonet, non explevi; ubi enim eadem reponendi certi non simus, cur nostra Auctoribus appingamus, non video. Emendationum quoque parcum, ac in iis, ni fallor, satis cautum me præstiti: quapropter sententias quandoque minus integras, dictionesque minus correctas non attigi. Quin ubi insignis quædam, aut paulo liberior emenda tio contigerit, Ms. lectionem in adnotationibus afferam, ut quisquis proprio judicio uti possit. Illa vero, cum dictionis cujusdam inflexione mutata, vel particula addita, aut empta syllaba sententiam restituimus, quid opus erat admonere? aut quid minuta menda memorare tam frequenter obvia, ex quibus nihil eruatur frugi? Animadversiones ad pompam nequaquam concinnavi: con estiones quidem arrepta cujuscumque verbi occasione cumulatas, & nihil nisi quod millies audivimus adferentes probare nequaquam soleo. Jam vero illud reliquum est, ut erratis haud codicis quidem, sed meis, mihique tantum imputandis humanus eruditusque Lector ignoscat.

Tom. 3. P. 2.

Epist. Encycl. II.

cap. 18. Epist. VII. & IX. Cod. 42.

Epist. VI.

Gel. Epist. XIII.

FELICIS III. PAPÆ EPISTOLA,

SIVE TRACTATUS.

Quæ pro Acacio afferebantur, refellit; eumque ut juste, ac rite damnatum, ita non nisi canonice restituendum ostendit.

* * * * * * * * * * * * * * *

[1] post quingentos annos constituta Christi eos velle subvertere, cum triginta annorum lex hominum non possit abrumpi. Sanctum Athanasium ideo non fuisse damnatum a Synodo Orientis, quia Sedes ista non consenserit: sanctum Johannem Constantinopolitanum, sanctum Flavianum .... Si ergo ea non consentiente sola, qui damnati sunt a Synodo Orientis non potuerunt esse damnati; consequens est, [2] etiam sine synodo qui eadem sola damnante damnatus fuerit, damnatus sit. [3] Postremo si nulla est ejus solius sententia, quid tantopere cupiunt, hanc resolvi .... testimonio Acacii ubi confirmat, Timotheum catholicum de damnatione Petri retulisse ad utramque Romam; ubi, ab hæretico fuisse ordinatum, hoc est complicem insaniæ suæ; ubi dicit, *ut propter hoc majoribus suppliciis subderetur*. [4] Itaque non ut in sequestris esset, quod nunc prætenditur, sancto, cum obisset, Timotheo subrogandus; qui pro sceleribus suis, quæ rettulit Acacius, suppliciis subditus est: nemo autem ad honorem reservatum dignum asserit esse suppliciis. Imperator Timothei catholici electioni cuncta permisit; necesse est igitur, ut sequatur, quod ille constituit, & dixit, catholicum a catholicis ordinatum: falsum est ergo quod in sequestri dicitur constitutus, ut eidem subrogaretur, cui numquam communicavit; & a quo postulatus est longius debere relegari. [5] Si juraverat Johannes, non se futurum Episcopum, quomodo tu mandasti, dignum esse, cui majora committerentur, quæ ad gubernationem Ecclesiæ pertinerent? Supra Presbyterum quid est majus ad Ecclesiæ gubernationem nisi Episcopatus? si juraverat, quomodo hoc mandas? & si juraverat, cur illum exposuisti, ut fieret contra quod juraverat? aut si factum est quod mandasti, quid irasceris, quid illum tibi dicis pejerasse, cum factum sit, quod se non juraverat esse facturum? cum tu

eum hoc fieri debere mandasti, [6] Apocrisarius erat ; omnia ad ipsum pertinebant ; omnia Ecclesiæ ipse curavit ; potior illo inter clericos Alexandrinos nullus habebatur : honore Presbyter erat ; supra quid ei adderetur ad gubernationem Ecclesiæ ? quid ei amplius adjiceretur nisi Episcopatus ? tu igitur eum Episcopum esse voluisti, qui eum supra quam erat (nec aliud restabat, nisi ut esset Episcopus) esse debere mandasti. [7] Miror autem, si necessitatem patitur Imperator, ne pellat Petrum, & unum hominem necessitatem perpeti non potuisse contendat, ut fieret quod nolebat invitus : nam & ipse Imperator, cum necessitatem prætendit, malum esse definit, quod necessitate facit, docens, se hoc nolle facere voluntate, & pati testatur invitus. Si personam Petri excusandam putatis, probamus noxiam, hæreticam, atque damnatam : si in sequestri fuisse prætenditis [8] propter scandalum, Timotheo catholico subrogandum ; nec Acacii hoc scripta testantur, qui dicit evidenter, cur fuerit exclusus ; nec Imperatoris, qui & Timotheo catholico, quæ statuisset, mansura esse promisit, a cujus fuit Petrus communione discretus, & a quo postulatus est longius debere relegari, atque huc pariter, & Constantinopolim relatus : sicut etiam testatur Acacius, a sancto Proterio in diaconio fuisse damnatum, non Petrum, qui erat hæreticus, tamquam in sequestri positum subrogandum ; a quo ordinati nisi ad communionem sancti Timothei revertissent, jussi sunt sine dilatione damnari. Qui si dicitur postea fuisse correctus, interim hoc ipso in errore hactenus jacuisse monstratur ; nec debuisse catholicis præfici post errorem, a quibus est de errore correctus. [9] Itaque venia dignus fuerat, non honore ; & maxime ab hæreticis ordinatus nullam episcopalis dignitatis prorsus habere substantiam. Quod si negatur ; & testimonio vincuntur Acacii, & rerum ratione monstrabitur : quia cum Timotheus hæreticus cum suis complicibus damnaretur, hic comes ejus fuit, & cum eodem usque in ejus finem perdurans, a Timothei sit sequacibus institutus. Quærendum denique, si usque ad diem obitus sui sancto Timotheo communicavit ; quod si factum non est, inter eos erit sine dubio, quos Imperator dixit a communione catholici Timothei discrepantes, nisi ad ejus communionem intra duos menses, gratiamque remeassent, in perpetuum esse damnatos. Ridendum autem quod quidam ab eodem Timotheo catholico Petrum asserunt ordinatum : nam vivus illum se superstite nullatenus ordinavit, ad cujus numquam communionem prorsus accessit : quem poposcit, ut dictum est etiam longius relegari ; nec sibi superstiti sacerdotem superordinare potuerit : ipsi viderint, si illum mortuus ordinavit. Tempore autem, quo Petrus invasit ecclesiam, sanctus Timotheus in Alexandria non erat, nec se extante Pontificem, sicut dictum est, poterat ordinare ; sed potius Petrus nefande omnia agens ; superstite Timotheo legitimo sacerdote, episcopatus sibi ausus est nomen imponere. Nec hoc quilibet catholici tunc fecerunt, qui utique omnes cum Timotheo sentiebant, eique communicabant, sed unus complex insaniæ Petri, sicut jam [10] testatur Acacius. Nec enim poterant catholici, qui Timotheo hæretico non communicaverant, qui Timotheo catholico communicabant, superstite, & eo catholico, quem nossent legitimum sacerdotem, vel superducere alium, vel hæreticum consecrare : unde apparet, eum ab hæreticis ordinatum, & ideo catholicæ ecclesiæ præsidere non posse ; quia prorsus hoc abominandum, nefandumque judicetur, ut qui diu in perfidia volutaverit, fidelium cervicibus imponatur. Quod si admittitur, potest & de aliis hæresibus passim similiter permitti, quod nulla umquam exempla, nullæ regulæ, nullæ leges ecclesiasticæ patiuntur imponi. Sed inquis, eum fuisse correctum : interim, ut supra jam dictum est, hoc ipso hæreticum fuisse monstrabis ; qui etiamsi damnata hæresi se ad fidem catholicam dicitur contulisse, subdi debuit catholicis, a quibus correctus est, non præesse : non est enim discipulus supra magistrum : satisque erat, ut correctionis suæ subjectus præberet exemplum, non post diuturnum errorem, longamque perfidiam, a quibus emendatus est, correctusque dominari. Tum deinde quæro, quid erroris damnaverit, quid rectæ confessionis elegerit, & quam petit esse falsam, quamve veracem fidem : qui si definitam apud Chalcedonem fidem, & catholicam sequitur, cur eis communicat, qui duarum naturarum in Christo nullatenus recipiunt veritatem ? cur Dioscorum, cur Timotheum hæreticum recitari facit ? cur quicumque inde veniunt, synodo Chalcedonensi adversa defendunt ? quibus Petrus sine dubitatione communicat : si autem magis talium fidem veram esse pronuntiat, apparet satis, quam de suo sit errore conversus. [11] Sed non miror correctum dici, cum in sua perversitate permaneat, quando non constat, & a quo vel correctus fuerit, vel receptus : siquidem Ecclesiæ regula, vetusque traditio nota sit omnibus : ab Episcopo enim provinciæ suæ, idest secundæ sedis Antiltite eum, vel discuti, vel recipi conveniisset. Qui tamen Alexandrinus Antiltites etiamsi pravitate damnata eum recipiendum esse judicaret, non prius hoc faceret, quam ad sedem Apostolicam retulisset. Docent hoc catholici gesta Timothei, aliorumque exempla multorum, qui acceptis libellis hæreticorum, in quibus veterem se damnare profitentur errorem, non prius receptionem eorum, communionemque confirmant, quam ad hanc sedem satisfacientium gesta dirigerent, atque hinc poscerent, sicut factum est, debere firmari. Quæro, inquam, quis istum discusserit, quisve susceperit, quis vere conciliaverit, quis ad communionem catholicam intrare permiserit ; ubi interim taceo, quia hæc omnia pœnitentis sunt, ut pote & hæretici, & ab hæreticis ordinati : quem sine ambiguo & constat errasse, qui nunc perhibetur esse correctus : alia est enim venia sub terrore lapsorum, alia spontaneæ pravitatis electio. Si Acacius hunc recipit, quo jure, qua regula ? cum nec pontificis ipsius esset hoc facere, nec ad me voluerit hæc referre : immo cui, ne id faceret, sæpissime contradictum est, & magnopere delegatum, ut eum longius ab Alexandria faceret sacerdotali, & catholico jure nostra suggestione depelli. Cur præsumpsit quæ vetui, & quæ sunt injuncta calcavit ? an Imperator illum discussit, atque suscepit ? constat interim illum ecclesiasticis regulis non receptum : ab ecclesiastica igitur regula receptio ejus omnis aliena est. Quod

si di-

si dixeris ; *sed Imperator catholicus est:* [12] salva pace ipsius dixerimus, filius est, non Præsul Ecclesiæ : quod ad religionem competit, discere convenit, non docere: habet privilegia potestatis suæ, quæ amministrandis publicis rebus divinitus consecutus est ; & ejus beneficiis non ingratus contra dispositionem cælestis ordinis nil usurpet : ad sacerdotes enim Deus voluit, quæ Ecclesiæ disponenda sunt, pertinere, non ad sæculi potestates : quæ si fideles sunt, Ecclesiæ suæ, & sacerdotibus voluit esse subjectas : Non sibi vindicet alienum jus, & ministerium quod alteri deputatum est : ne contra eum tendat abrupte, a quo omnia constituta sunt, & contra illius beneficia pugnare videatur, a quo propriam consecutus est potestatem. Non legibus publicis, non a potestatibus sæculi, sed a pontificibus, & sacerdotibus omnipotens Deus Christianæ religionis dominos & sacerdotes voluit ordinari, & discuti, recipique de errore remeantes. Imperatores Christiani subdere debent executiones suas ecclesiasticis præsulibus, non præferre. Nulla ergo, nec certa discussio est, nec manere potest ista susceptio ejus, quem Ecclesia suis legibus, nec ordine competenti, nec discussit omnino, nec communione restituit : ideoque potius errori ejus communicavit Acacius, catholicamque fidem ei prostituit, quam illum ad communionem catholicam revocavit : cujus enim non est ordinata receptio, sequitur, ut in errore permanserit. Acacium quoque a nostra communione submovimus, ne per eum etiam nos, Petro nulla Ecclesiæ regula discusso, atque suscepto, & ideo in pristino errore duranti, communicasse dignosceremur. Quomodo autem non reus citatur Acacius, communicando ei, quem retulit esse damnatum ? *numquid ex eodem foramine manat aqua dulcis, & amara ?* Jacob. 3. 11. Nam cum dicat Apostolus: *si quæ destruxi, hæc eadem reædifico, prævaricatorem me constituo :* Gal. 2. 18. cum hæc inquam dicat tantus Apostolus, vos judicate, utrum prævaricator non sit Acacius, qui quod ante damnavit, suo post ore laudavit. *Ex ore tuo*, inquit, *justificaberis, & ex ore tuo condemnaberis: Pax, pax, & non est pax:* [13] pax est enim *caritas de corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta*. Quid horum in Petro.? quid horum docetur esse in Acacio? ille non legitima, nec ecclesiastica regula discussus, atque susceptus in sua permanet pravitate, hic permanenti in pravitate fit complex, etiam postquam eum professus est ipse damnatum. *Sed necessitate*, inquit, *Imperiali communscavit Petro Acacius*. Hoc ipsum sufficit, quia quod necessitate dicitur perpetratum, pravum esse monstratum est. Viderit Acacius, vel qui ista pronuntiat, utrum Imperatorem catholicum profiteatur hujus pravitatis auctorem. Nos ista de catholico Imperatore non credimus, ut pote cujus Sacra retinemus, in quibus catholicam fidem, & Chalcedonensis synodi definitionem se tenere testatur ; atque ideo etiam ab eodem postulamus, hæreticos debere depelli: pessimeque de eo magis ille sentit, qui ait eum, aut nolle, aut non facere posse quæ sentit : cum nec divinitati sit aliquid præferendum, & impium sit, quæ ad Deum pertinent, prompta non exequi voluntate. Nos inquam ista de Imperatore non credimus: absit enim, ut contra hoc quod palam profitetur, contra decus Imperii catholicam fidem impugnare dicatur. Impugnat autem, quod absit, si quemquam in hoc, quod inimicum est catholicæ Ecclesiæ necessitate compellat: hoc ipso autem, sicut dictum est, constat esse perversum, quod dicitur necessitate committi: Sed hæc de Imperatore viderint, qui ista prætendunt : nos autem etiam in hac parte [14] Imperatoris Sacra recitamus, quibus omnia se Imperator cum Acacii consilio fecisse promit, & item Acacii scripta depromimus, quæ laudant Imperatorem ista facientem. Nemo quod patitur necessitate, conlaudat : nemo suo consilio necessitatem sibi poscit inferri. Si necessitate fecit, fateatur malum esse quod fecit ; nolens enim non volens facit ; non enim voluntate facit, quod necessitate facit : malum autem fatetur, quod nollet fieri, si necessitate non premeretur. Si malum est quod necessitate facit, cur id laude prosequitur? cur ad aliorum perditionem prædicator rei ejus exsistit, quam committit invitus? unde apparet, non necessitatis, sed voluntatis esse, quod facit, cum utique placet, cum laudat, cum præ ceteris retro Pontificibus esse promulgat ; [15] quippe qui dicit, *nunc Alexandrinam Ecclesiam respirare, & spiritalis alimoniæ ubertate satiari ;* de qua ante dixerat, cum expulsus esset, lætari cum patre, idest cum Timotheo catholico, corda fidelium, idest plebis suæ. Postremo ipse videat, si Imperatorem dicat facere cuncta, quæ mala sunt; quando quæ cum necessitate se tolerare prætendit, mala esse profitetur, & non facere voluntate pronuntiat. In tantum ergo hæc mala sunt, ut non vellet hæc facere, si necessitas non urgeret : apud nos quod magnopere prædicat, non necessitate, sed voluntate facere demonstrat. Si autem ut erasse consentiunt, sic remedium quærunt, petant ordine suo remedium : acquiescant curari vulnera sua : nunquam ægrotus medico conditionis suæ curationes apponit : proinde vulnera sua, immo quæ Ecclesiæ omni suis excessibus intulerunt, ut possint veram recipere sanitatem, sinant curari patienter; ea ipsa utique, quæ iidem male commissa esse non abnuunt. *Sed populus*, inquit, *Alexandrinus hoc magnis desideriis postulavit, nec Petrum sibi patitur ulla ratione subduci*. Quid si peteret populus Alexandrinus idololatriam debere parari ; quid enim interest utrum hæreticus, an profanus Ecclesiæ catholicæ permittatur imponi? quid si alterius hæresis cujuslibet hominem sibi præsulem poscat adhiberi ; qui enim fecit hoc de aliqua hæresi, potest & de alia, si id delectat expetere. Si inter hominum mores aliquid perpetrari temptaretur contra leges publicas, nullatenus id bonus Imperator annueret : contra Deum poscentibus acquiescit ? Si prava cupientibus annuendum est, ubi est Imperialis auctoritas ? ubi moderatio ? ubi legum gubernatio ? si contra Catholicam fidem, & Ecclesiasticam regulam petentibus concedendum est quod petatur ; quomodo catholicus Imperator permittat, ne fiat contra hominum voluntatem, fiat contra Deum? ne corripiantur utiliter improba, immo letalia concipientes ne corrigantur, insana molientes pereant in æternum? Nec boni Imperatoris est, nec Catholici Principis sibimet poscentibus inimica concedere ; imo & ipsi, de quibus agitur, & omni Reipublicæ, & saluti ejus, & regno, quæ contra Deum sunt, non cessisse, salutare est. *Sed non sunt*, inquis, *nec bonis moribus*,

Matth. 12. 37. Vulg. ex verbis enim tuis. Eccles. 23. 10. 2. Tim. 2. 5.

nec fidei rectæ contraria. Quomodo non sunt bonis moribus noxia, perfidum [16] parricidii socium, comitem hæreticorum, atque damnatum, rerum amministratorem poscere divinarum, quem præfici nefas esset, vel non decebat, nec pubblicæ dignitati? Quomodo non religioni contrarium est, hæreticum, damnatumque, ab hæreticis falsum nomen Sacerdotis indeptum, catholicæ fidei velle præsidere? *Sed correctus est*, inquis, *& hoc omnes voluerunt, a quibus correctus est, & a quibus cognoscitur approbatus*. Qui tandem isti sint, diligenti examinatione videamus. Ipsi certe, quos pariter cum eodem testamini ab errore correctos. Restat ut complices ejus esse, non dubium sit: quibus legibus igitur eorum pro quolibet testificatio debet admitti, quos par crimen involvit? *Sed*, inquis, *qui etiam Timotheo catholico communicare videbantur, nunc Petro communicantes, de eodem similia poposcerunt*. Sunt ergo isti communionis Catholicæ prævaricatione notabiles, qui, ut dicitur, a catholici Timothei communione, quam ad ejus usque obitum servaverunt, post illius transitum in consortium istius reciderunt, cui numquam Timotheus catholicus communicasse monstratur. Itaque a Timothei catholici, immo a catholica communione delapsi sunt. Ecce quomodo Petrus correctus est, & probatus, qui vel a complicibus suis, vel a prævaricatoribus catholicæ communionis dicitur postulatus Antistes. *Sed Timotheus*, inquis, *Catholicus ideo Petro non communicavit, quia Episcopatum illo vivente præsumpserat*. Si propter Episcopatum, suffecerat Timotheo, Petrum fuisse submotum: quod autem ei non communicavit, non erat Episcopatus causa, sed hæresis: communio enim ad fidem pertinet: nam si propter honorem, certe vel laico communicare potuisset, si in illo fides recta mansisset. [17] Cur ab eo ordinati ad fidem Catholicam regulariter jussi sunt recipi? ubi ostenditur, illum communionis catholicæ non fuisse. Deinde si correctus est Petrus, cur ab eo catholici, quicumque sunt vel in Alexandria, vel per Ægyptum, remansere discreti? cur ei non communicant illi Catholici, qui usque in diem vitæ suæ catholico communicavere Timotheo? Indeque vere Catholici sunt, quia in eadem communione sine ulla ejus temeratione perdurant. Ergo evidenter appareret, quia ei communicant illi tantummodo, & eum sibi præsulem poposcerunt, qui ejus ut dictum est, vel antiquæ sunt complices pravitatis vel a communione catholica deviantes, in ejus consortium transierunt; atque ideo incessabiliter etiam catholicos persequuntur. Audivimus assidue, & certa relatione cognovimus, qui eidem communicare dicantur, qui ab ejus communione discreti sunt: qui contra fidem Catholicam cotidie, & contra [18] Apostolicæ Sedis prædicationem, & contra Chalcedonensis Synodi constituta venire perspiciuntur. Quod in tantum verum est, ut testes paternæ vesaniæ ejus, quos hic habemus, filios producamus. Denique omnes Ægyptii qui diversis in hac urbe negotiationibus detinentur, Petroque communicant, Synodum Chalcedonensem, ejusque definita eatenus audire non possunt, ut nos, cur ista tenemus, audeant incusare. Apparet igitur ex discipulis, quæ doceat hos magister, & ex genitis genitor nefandus agnoscitur. Palam certe solent pronunciare, quod si audiant Petrum Chalcedonensem synodum prædicare, ipsi eum anathematizare non differant: ubi satis apparet, cujusmodi eum doctrinam proferre testantur. Quærimus certe de vobis, utrum Chalcedonensem Synodum sequendam putetis, an non; si non sequendam, quomodo hanc vos literis vestris tenere profitemini? apparet ergo, non solum in catholica neminem vestrum definitione constare, sed ne in sua quidem professione consistere: proinde quemadmodum vobis credemus, fidem Catholicam tenere jactantibus, quando etiam ea, quæ scripto publicamini, non tenetis? quod si vestra professione constricti, Chalcedonensis synodi constituta vos omnibus modis servare firmatis; simul etiam Apostolicæ sedis prædicationem, quæ in illa Synodo relecta, tractata, suscepta est, vos suscepturos esse dicitis: quæ omnia definita ex omnium retro Pontificum, qui fuerunt a tempore Domini Salvatoris toto orbe terrarum, beatæ memoriæ Papa Leo ad Augustæ memoriæ Leonem subditis Epistolæ suæ testimoniis approbavit. Si igitur antiquam fidem, & quæ a sciis Patribus ad nos est transmissa, sectamini; si de Incarnatione Dñi Salvatoris hæc nobiscum, quæ illi sensere, sentitis, & a totius Ecclesiæ doctrina nullatenus deviatis (quia neque prudentiores majoribus nostris sumus, neque nobis fas est, aliter noviter usurpare, quam illibi & didicere, & docuere majores; ipsiusque [19] Nicæni Concilii non magis nos intellectores, expositoresque eruditiores sumus, quam illi tot tantique Præsules venerandi, vel intellexere sapienter, vel prædicavere fideliter) hanc omnes sincera mente, veroque corde in commune teneamus, & pax est. Regulas quoque, quas ab eisdem Patribus accepit Ecclesia, intemeratas habeamus & pax est. Sint ergo hæc apud vos certa, sint fixa, & nulla discordia est: quæ si apud vos esse prætenditis, patimini, sollicitudinem nostram paulisper ista discutere, quia quanto veriorem pacem habere volumus, tanto certiorem causam pacis desideramus agnoscere. Si hæc apud vos intemerata perdurant, quid est, quod Petrum Alexandrinum ad fidem catholicam correctum dicitis, & receptum? abjecit ergo cuncta, quæ his definitionibus obviant, & in hanc formam doctrinæ Catholicæ toto corde transiit. Quid sibi isti igitur volunt, quos apud nos cotidie vociferantes agnoscimus, contra Chalcedonensem synodum, contra Apostolicæ sedis prædicationem frementes, atque frendentes? qui si correcti sunt, tenent ergo illa, quæ superius memorata sunt; si ea tenent, cur vehementer impugnant? si illa profitentur, cur a catholicis qui eadem perseveranti tenent professione, desciscunt? aut cur illi, qui veram fidem profitentur, ab istorum societate dissentiunt; si eos unam fidem secum retinere noverunt, apparet igitur, hos, qui illa, quæ ad fidem catholicam pertinent, palam impugnare non dubitant, qui a catholicorum professione dissentiunt, catholicos omnino non esse, atque ideo nulla ratione correctos. Quid? his cur communicat Petrus? si istis in errore durantibus ille fidei veræ examinatione probatus est, & receptus, utique si se correxit, ad illa translatus est, quæ fidei catholicæ convenirent, non in his remansit, quæ ei probantur inimica. Cur talibus ergo communicat? si illa manifeste

ſte profitetur, ad quæ errore depoſito eum A tranſiſſe cognoſcitur, cur ejus communicat inimicis? Itaque luce clarius probatur, non eſſe correctum, ſed in eadem peſtilentia permanere, cujus ſequacibus, profeſſoribuſque communicat. Ecce igitur, etiam hoc ipſum quod correctum vultis, videtur falſum, & evidentiſſime confutatur. Quapropter licet, etiamſi correctus eſſet, correctoribus ſuis ſubdi debuit, non præponi, quibus ab hæreticis ordinatus, nulla potuit præeſſe ratione; etiam in hac parte convincitur, qui correctus obtenditur, quando his communicare, qui in pravitate perdurant, ſine ambiguo reperitur, atque a noſtra communione omnifariam merito, juſteque repellitur. Ecce quam nobis juſta cauſa ſuppedi- B tat, ſi etiam Acacium qui hunc & juſte retulit ante eſſe damnatum, & poſt eum nefarie in ſua communione ſuſcepit, a noſtra communione diſcrevimus. Cum Acacio enim nobis fuit priſca communio, hæc ut ſervaretur inlæſa, [20] per quinquennium permonuimus; & licet nec reſcribere dignaretur, nos tamen, ut catholicam fidem retineret, numquam deſtitimus adhortari. Poſtremo Legatis miſſis terruimus, blanditi ſumus, prædiximus comminantes, ſuadentes, obteſtantes, damnationem prætendentes, ne communioni cederet perditorum: laborum ſuorum pro fide catholica primitus impenſorum eum meminiſſe mandavimus; & incitantes ad gloriam, & a peri- C culo deterrentes. Quæ cuncta deſpiciens circumvenit Legatos, ut veluti nobiſcum ſe errare prætenderet, & hæretico, atque damnato, quem præcipue ipſe retulerat, communione ſe miſcuit. Donec iſta cognoſcerem, potuit mihi cum illo priſtina manere communio, verum ubi hoc comperi, ſi non eum continuo a mea communione ſeparaſſem videretur mihi, etiam cum jam prævaricatore nihilominus manere communio, & quæ cum catholico fuerat, eſſe etiam cum eo, qui hæreticorum conſortium inire maluerat. Quod ne fieret, neceſſarium mihi fuit abrumpere communionem ejus, & a meo conſortio ſequeſtrare. Ideo quippe neceſſe fuit hoc facere, quia catholicæ fidei non erat D tutum hoc omnino non facere. *Sed imperator*, inquis, *neceſſitatem cum Petro communicandi imponit Acacio*. De hac neceſſitate & ſuperius jam multa dicta ſunt, & multa dicentur; quibus appareat, & neceſſitatem, ſi vera eſſet, ſacerdotem pro catholica fide contemnere debuiſſe, & tolerare quidquid adverſi eſt, dummodo ab integritate fidei catholicæ nullatenus deviaret: deinde manifeſta ratione monſtretur, ſic nullam neceſſitatem Acacio ab Imperatore prorſus ingeſtam, ſicut potius Imperatorem ſatis claret ex Acacii cuncta feciſſe conſilio. *Etiam ipſe Imperator*, inquis, *neceſſitatem habet iſta faciendi*. Neceſſitatis cauſam interim non requiro; nulla tamen major eſt ne- E ceſſitas, quam divino cultui, & religioni, unde omnia proſperantur, unde neceſſitas magis omnis abſolvitur, & cuncta adverſa removentur, eſſe ſubjectum; nec ei aliquid omnino præponere; quia non eſt utique quod Deo debeat anteponi, cum ei juſſi fuerimus nec animas noſtras omnino præponere: illo enim deſpecto nulla poteſt neceſſitas expediri, ſed nec res quælibet humana conſtare: unde apparet, majorem neceſſitatem, & majorem præ omnibus cauſam eſſe cuncta eidem poſtponendi

Adde, quia nulla neceſſitas eſt, ſed eſſe prætenditur; nullus jam non eſt .... De excluſione Petri ſeditio vana proponitur; quippe cum & Timotheo hæretico pulſo nemo [21] reſultare temptaverit, & pro Petro conſequenter ejecto nullus obſtiterit. Falſo igitur non fieri poſſe confingitur, quod exemplo earumdem rerum ſine tumultu factum eſſe jam conſtat. Pecuniæ cauſa non ſit, & nulla neceſſitas eſt. Tumultus in ſancti cæde Proterii hæreticorum inruptione commotus eſt, numquam autem per catholicos uſus eſt tumultus excitatus: & convenit ſeditiones quorumcumque populorum publica auctoritate compeſci. Itaque ut pravorum indulgeatur furori, qui levi metu perteriti conquieſcere potuiſſent, religio divina ſubvertitur, & Chriſti Eccleſia laceratur. Poſtremo hoc ipſo quod neceſſitatem eſſe prætendit, malum eſſe pronunciat quod facit; unde ſi ei eſt neceſſitas contra divina tendendi, mihi id operandi nulla neceſſitas: cavere debeo a malo, quod etiam tu fateris malum, dum neceſſitate te facere teſtaris invitum: immo mihi major neceſſitas eſt divini timoris, & futuri judicii, ut caveam malum. Cur me in tuum nefas, quod neceſſitate geris, conaris adtrahere, cum id ſubeundi nulla neceſſitas ſit? immo ut dictum eſt, non faciendi ſit [22] alia cauſa, majorque neceſſitas. *Sed corrige me*, inquis, *& noli me a tuo conſortio ſequeſtrare*. Relinque malum, convertere ad bonum, revertere ad me, & correctus es, & liberatus a malo, & a me nullatenus ſeparatus. *Sed non poſſum*, inquis, *& relinquere me non debes*. Tu doles, ut video, quia tecum ego non peream; ſed ego doleo, quare mecum ipſe non ſalveris: ſi tantum apud te valet perſona Petri, ut Deum contemnas, tu videris: me facere, nec oportet omnino, nec libet. *Quod poteſt fieri*, inquis, *hoc exige*. Et ego tibi dico, *quod poteſt fieri, hoc me poſce;* facilius enim fieri poteſt, ut homo poſtponatur Deo, ut homo refutetur magis quam Deus: quod ſi id non poteſt fieri, multo magis non poteſt fieri a nobis, ut refutato Deo homo eligatur, major nobis eſt cauſa, qua non poſſimus hoc facere, quam vobis, ut illud facere nolitis: poſſumus dicere, dicite omnes anathema Petro; quamdiu vivit, nolite illi communicare, & communicamus vobis: & quam rationem reddituri ſumus Deo, ſi animas, quas ille perdit, etiam nobis quodammodo permittentibus, aſſumat, ut perimat? quo me trahere conaris ad te? cur non potius revertaris ad me? ibi perditio eſt, hic ſalus; ibi præcipitium, hic fida ſecuritas; ibi deceptio, hic monitio; tu ad iſta ſalutaria redire non vis, & me vis ad periculoſa deſcendere. Neſcio ſi vel te judice debeam iſta committere. *Sed Acacius*, inquis, *vi oppreſſus eſt, & opprimitur, ut aut ad iſta pervenerit, aut iſta non corrigat*. Vim quidem non pertuliſſe, multis rationibus comprobatur, immo & docetur: quia ſi noluiſſet, non ad iſta pervenerat; quin inſuper ſuis literis confutatur, quod ipſius conſilio cuncta ſint geſta, eaque velut divinitus inſpirata collaudet. Sed etiamſi vim apud Imperatorem ..... non per Imperatorem inſidiari legatis, quod noſtrorum quoque Legatorum profeſſione jam dictum eſt. Quod ſi verum eſt, ille reus eſt; ſi falſum, gravamus iſtos etiam hoc inſuper, quod ſupra prævaricationem tantum addidere menda-

dacium. Sed quia hoc etiam ex literis Acacii demonſtratur, iſti hoc non falſo dixerunt; ita illius perſona gravatur, quæ noluit cum Legatis noſtris adniti, ſed potius noſtris eſt inſidiata .... Certe vel retuliſſet hoc, antequam communicaret, monuiſſetque illos, ne communicarent. Poſtremo etiamſi vi premitur, vim perferre debuit, non fide, & communione calcata prodere perfidis, & ſe miſcere damnatis; ſicut fecit ſanctæ memoriæ Flavianus, & alii ſub perſecutoribus Imperatoribus, vel hæreticis, vel paganis, & [23] nuper in Africa factum eſt. Quid enim? vim maximam illi non patiebantur? & ideo vincebant patiendo vim, non violentiæ cedendo. Numquid ſub illis perſecutoribus, qui negabant Chriſtum, vel in hæreſim tranſibant, a Catholicis, & Chriſtianis non jure damnabantur? Numquid erat excuſatio, quod vim paſſi perſiſtere nequiviſſent? *Unde ergo*, inquis, *lapſi remedia ſunt proviſa?* Bene: ſuſcipio ergo eum, ſi placet, more lapſorum pœnitentiam agentem tota vita ſua, & in fine ſumentem, [24] ſicut de lapſis legitur conſtitutum, ſecundum hujus tenoris formulam ad Eccleſiam revocemus. Nunc autem ſi curatio Eccleſiæ totius accedat, erit tanti (quia hoc Pontificis eſt ſedis Apoſtolicæ, & cauſa univerſalis curationis hoc videtur exigere) ut perſona Acacii in ſacerdotali poſſit honore revocari. Hoc ipſo enim ſe oſtendit non voluntate ſuccubuiſſe, & animum geſſiſſe catholicum, dum curationi competenter inſiſtit. Quod ſi vult, & non poteſt, cur per Imperialem perſonam cæteros opprimit? Si Imperator, ut fertur, obediens eſt Acacio, poteſt; ſi obediens ei Imperator non eſt, quamvis eum debuerit, & debeat conſtanter, viriliterque tractare, certe hoc ipſo ſe fatetur contra catholicam ſuccumbere veritatem. Itaque me ei in hoc ſtatu rerum non miſceri communionem, manifeſtum eſt: non enim ſi ille premitur, & adeſſe ſibi non poteſt, ego oppreſſionis ejus, & tranſgreſſionis complex eſſe jam debeo: ſed quia donante Deo liber ſum, ſervo ſaltem me incolumen, ut & ſi nunc poteſt, cum Deus juſſerit, ſit qui valeat pro integritate communionis, & fidei illis ſubvenire, qui integritatem communionis, & fidei perdiderunt; alioquin ſi omnes eam perdamus, quod abſit, unde poſtea reparabitur? præcipue ſi in ſedis Apoſtolicæ, quod numquam Deus fieri ſinat, fuerit, temerata faſtigio. Itaque ſi Acacius vim hominis ſuſtinet, ut errata non corrigat, major mihi neceſſitas eſt divini metus, & tuendæ catholicæ communionis, & fidei, quolibet modo, & qualibet conditione in errore poſitis nulla fieri ratione conſortem, ſed ab eorum me contagio ſervare prorſus immunem: quia ſi ille per vim habet excuſationem, ego præſtante Domino qui ſecurus ſum, ne per hoc quidem excuſationem ullam habere jam potero, qui nulla præſtante Domino, ſicut dictum eſt, vi premor. Dimittantur ergo iſta divino judicio, donec ipſe, ſicut ſæpiſſime experti ſumus, libertatem reddat communioni catholicæ, atque fidei Chriſtianæ; & tunc de eis, qui in illius ſunt errore, tractabimus: perſona enim Acacii ſine curatione totius Eccleſiæ ſolvi non poteſt, per quam ſauciata eſt omnis Eccleſia. *Sed & tunc*, inquit, *Acacius tecum communicabat, quando Timotheus hæreticus, vel iſte Petrus ſub Tyranno Baſiliſco Alexandrinam tenebat Eccleſiam*. Vere dicis, ſed his tunc Acacius minime communicabat, & in mea communione durabat; unde potius ſi vim patitur Acacius, & nunc talem ſe debet exhibere, qualem ſe exhibuit ſub Baſiliſco Tyranno hæretico perſecutore ſuo. *Sed nunc*, inquis, *utilitatis intereſt Reipublicæ*, Sed Sacerdos allegare debuit, utilitatis intereſſe potius publicæ, ut divina communio, & fides integra ſervaretur: utilis eſt Reipublicæ religionis everſio, & utilis non erit Reipublicæ religionis integritas? neſcio ſi ſunt ejusdem religionis, qui iſta prætendunt, & ſi ejusdem religionis debeant homines iſta prætendere [25] quem vellet de ſuis, & ſibi fidelibus ſubſiſtere ſacerdotem, excluſo Johanne, dummodo catholicum, & communionis noſtræ ſuſpectis locis pateretur præſidere pontificem. Nonne evidenter hæc res facit cauſam Johannis eſſe meliorem, dum eo excluſo, & hæretico ſubrogato, non perſona hoc meruiſſe monſtratur, ſed expugnatio fidei catholicæ procuratur? [26] Nos non in Acacium ideo ſententiam tulimus, quia homo eſt, quia Acacius dicitur, quemadmodum de quolibet hæretico dici poteſt; ſed propterea quia ſit perſona prævaricatrix. Itaque malefactum eſt, quod in eo eſt punitum inrogatione ſententiæ: quæ prævaricatio, quod maleficium ſi recedat, jam non erit illa perſona, in quam ſententiam inſolubilem proferre ſum viſus. Remanebit enim homo, & Acacius, quem non damnat in quantum homo eſt, & hominis nomine cenſetur, ſed in quantum prævaricator, & malefactor; Cui ſententia mea inſolubilis eſt, jam in eo hæc ſententia mea inſolubilis, remoto illo cui illata eſt, locum penitus non habebit: alter enim erit, quam ille, cui illata ſententia eſt, dum incipiet non eſſe quod fuit, vel non hoc eſſe, cui illata ſententia eſt. Sed incipiente eſſe quod non fuit, vel hoc tantum incipiente eſſe ſe, cum ea non eſſet illata ſententia, non remanebit omnino ubi ſtet prolata ſententia. Nam quamdiu in hoc manet, cui illata ſententia eſt, vere inſolubilis eſt illa ſententia cum eo, cui illata eſt inſolubiliter; cum autem hoc non erit: etſi in eo non manſerit, cum illo maleficio, cui inlata inſolubilis eſt, illa ſententia ſine dubitatione tranſibit. In iſto ergo erit ſolubilis, immo nec erit, cui illata non eſt; immo ab hoc erit extranea, & aliena, cui eam non conſtat illatam: quia in Acacio maleficium, & prævaricatio accepit illam inſolubilem ſententiam, non quod homo eſt, non quod Acacius nuncupatur: remoto ab eo maleficio, erit cum omni vi ſua, & cauſa remota ſententia. [27] In Scripturis autem invenimus & illatam interminabilem ſententiam in pleroſque peccatores, quibus tamen a peccato diſcedentibus ſit remiſſa: & quosdam dictos occidi, & vivificari (dum in his necatur quod fuerunt, & incipiunt eſſe quod non erant) vel everti, & plantari, & talia. *Triduum, & Ninive ſubvertetur:* item de Rege Ezechia, adjectis quindecim annis poſt denunciationem mortis ad vitam: item de ramis fractis, & inſerendis; & de iisdem ramis, *ſi non permanſerint in incredulitate, miſericordiam conſequentur. Ne quando*, inquit, *convertantur, & ſanem eos.* Hoc de illis, qui cor craſſum habebant, & videntes non videbant; & audientes non audiebant. Numquid Deo inſpirante non ſunt ex iisdem Judæis, de quibus dictum eſt, *videntes vide-*

Jon. 3. 4. Vulg. Adhuc 40. dies.

Iſai. 38. 5. Rom. 11. Rom. 2. 23. Vulg. inſerentur. Iſa. 6. Matth. 13. 5. Rom. 11.

viderunt, audientes audierunt, & corde crediderunt? ſicut Apoſtoli, & tot millia, quas reliquias ſalvas factas eſſe teſtatur Apoſtolus, qui hunc ſenſum ita tractat, ubi dicit, *nam & ego Iſraelita ſum*. Si vi Imperiali premitur Acacius, ut iſta faciat, quæ facit, primum Imperatorem contra fidem Catholicam facere, ac per hoc non eſſe Catholicum, ipſe profitetur: non eſt ergo, quare à nobis dici perſuadeat, quod ipſe depromit, vel quod ipſe teſtatur. Deinde hoc ipſo quo ſe vim pati perhibet, malum profitetur eſſe, quod facit, & contra fidem Catholicam ſe agere demonſtrat: cur ergo me hortatur, & petit hujus rei complicem eſſe debere, quam fatetur eſſe perverſam? Si autem malum non eſſe contendit, reſtat, ut non jam ſe vim pati ab Imperatore perſuadeat, cum ſponte ſua id faciat, quod bonum eſſe confirmat. Cum enim bonum dicit eſſe quod facit, ſponte hoc ſe facere, tanquam quod putat eſſe bonum, ſine dubitatione deſignat: non ergo hoc compulſus facit Acacius, quod invitus non facit tamquam malum, ſed ſponte tamquam bonum. Si enim compulſus, utique invitus, ſi invitus, utique malum eſt; non ergo ſponte facit, tamquam hoc bonum, ſed tamquam malum invitus: ſi non invitus tamquam malum, ſequitur ut ſponte tamquam bonum: Studio ergo & voto, & voluntate, & judicio proprio, non coactus; non ergo vim patitur, ſed ſponte delinquit. *Sed obſtinatione veſtra*, inquis, *in periculum cauſam totius Eccleſiæ adducitis*. Si fides, communioque catholica cuſtoditur, in periculum religio venit, vel periclitatur religio? & ſi, quod abſit, fides communioque catholica violatur, in periculum religio non adducitur, vel ſalva religio eſt? abſit, ut hoc quiſquam catholicus, & Apoſtolicæ fidei filius dicat. *Sed Apoſtolicæ ſedis dignitatem iſta obſtinatione minuitis*. Si fides, communioque catholica ſervatur, dignitas ſedis Apoſtolicæ minuitur? ſi illa violatur, ſedis Apoſtolicæ dignitas manet? abſit ut hoc Chriſtianus, catholicuſque depromat. Si fides catholica, & communio læditur, reſpublica juvatur? & ſi illa ſalva ſit, reſpublica læditur? abſit, ut hoc Chriſtianus, & catholicus profiteatur. Si fides catholica, & communio ſervetur, Imperator læditur? & illis violatis Imperator non læditur? abſit ut hoc Chriſtianus & catholicus Imperator dicat, vel aliquis catholicus Chriſtianus dicat debere fieri: hoc eſt lædi fidem, & communionem deberi catholicam, ne Imperator lædatur, quia ſi ſervetur fides catholica, atque communio, Imperator lædatur. Nos Imperatorem tantum amamus, ut velimus eum facere quod pro ſalute ipſius ſit, quod pro anima, pro conſcientia ipſius eſt. [28] Pontificibus catholicis etiamſi quæ probatur, relaxetur offenſa: ipſius eſt, quod conſcientiæ, quod animæ ſuæ; & ſaluti ſcit prodeſſe, facere: ſi non vult, quæ in his ſunt utilia facere, ipſe viderit. Nos & apud Deum, & apud homines abſoluti ſumus; nam ſi apud Deum etiam pro criminoſis intervenire Pontifices decet, quanto apud Deum magis convenientius eſt, pro ſacerdotibus intervenire Pontifices? ſi pro ſacrilegis ipſe intervenit, quanto magis pro iis nos intervenire convenit, qui ſicut dicit, eum læſerunt. Quid me vultis exaggerare prævaricationem Acacii, damnationemque firmare, ut magis, ac magis videar inconſtans, & meæ contrarius eſſe ſententiæ? Ego ſi, quod abſit, complex mali eſſem effectus, nunc remedio egerem, non remedium miniſtrarem; & ſedes B. Petri, quod Deus non ſinat fieri, aliunde peteret, non præberet ipſa remedium. Quare, quia ſententiam tulimus in Acacium indignamini, quod niſi feciſſemus, catholicam communionem ab hæretica, & damnata communione, cui ſe hic miſcuerat, decernere, & tueri, & inviolatam ſervare nullatenus poteramus? [29] Quomodo nos compellitis, iterata quodammodo conſtitutione, cum exaggeratione prævaricationis Acacii juſtam ſine dubio firmare, & congeminare ſententiam? numquid Miſenus, & Vitalis poterunt recipi, niſi dicant anathema Petro Alexandrino, & omnibus, qui ei poſt anathema communicaverunt, vel communicant? damnabunt ergo nobis definientibus iterum ipſi conſequenter Acacium. Quomodo ergo eum vultis abſolvere? an grave videtur ſemel damnatum Acacium, & bis damnatum non erit grave? an vultis ſive per vos, ſive per nos videri, vel dici ſedem Apoſtolicam circumventam fuiſſe? [30] ecce popoſcimus vos; ecce ſcripſiſtis; ecce non dignatus eſt ille reſcribere, nec vobis, nec mihi: videtis obſtinatam perniciem pravitatis: nonne & propter religionem, & propter injuriam veſtram debetis unamines eſſe nobiſcum? *Dicite nobis* inquirunt, *utrum Vitalem, & Miſenum abſoluturi ſitis, an non*. Reſpondemus & quærimus & nos a vobis, utrum eos ſalva fide, & communione catholica, & ſedis Apoſtolicæ reverentia abſolvi velitis, an non. Si ſalvis illis non vultis, non eos hoc modo vel hujuſmodi ratione ſalvemus. *Sed promiſiſtis*, inquiunt. Quod promiſi, legitur; hoc nunc implere contendo: promiſi enim, deliberaturum quomodo juſte videantur abſolvi: hoc etiam nunc ſine dubitatione promitto. Scitote ergo deliberationem noſtram ad hunc modum eſſe perductam: [31] quia iſtos abſolvere non valemus, niſi ut juſte noſtra ſententia ante tempus videatur eſſe laxata niſi eos exoneremus prævaricationis pondere, curabilioreſque reddamus, dignumque ſit noſtram in eos anticipare ſententiam, quos minoris culpæ probaverimus inventos: ſatiſque eſſe dicamus, ex eo ipſo quod aliquid in ſua deſidia deliquerint, hucuſque correctos, & a ſacra communione ſummotos. Si autem, ut eos relaxemus, circumventos, deceptoſque dicimus, ſequitur, ut quantum iſtos levamus, tantum opprimamus Acacium: neque enim jam velitis aliud dicere, vel nobis licet aliud æſtimare, quam illum eſſe totius prævaricationis auctorem; ſiquidem id iſtorum confeſſio [32] ſynodalibus dixiſſe teneantur in geſtis. Itaque ſi aſſertionibus iteratis, & profeſſione geminata, recentique tractatu, atque decreto juſtam eſſe ſententiam, quæ in Acacium ſit prolata, cum totius utique prævaricationis exaggeratione firmemus; vos reperite, quomodo poſtea poſſit abſolvi, quem repetita quodammodo conteſtatione damnamus. Quemadmodum, inquam, molimur abſolvere, totius vinculis prævaricatonis obſtringimus, & quem levare nitimur, toto pondere damnationis obruimus. Itaque aut iſti expectent, ut curatione totius Eccleſiæ, ſecundum ſententiam liberentur; aut ſpondete nobis ſub jurejurando, numquam de Acacii abſolutione quippiam eſſe poſcendum. Cur enim eſt, ut cum ſic velitis abſolvi, ut in omnibus, & conſcientiam noſtram, & fa-

& famam faciatis exponi? conſcientiam, ſi abſolvam quem totius proditionis auctorem ſe ipſe profeſſus eſt; famam, totius mutatæ ſententiæ. Nec poteſt dici, quod cum in iſtos, tamquam in auctores malefactorum, fuerit uſque ad certum tempus promulgata ſententia, ideo ab his retracta ſit, tamquam innoxiis, ut in Acacio uſque ad id tempus, quod his fuerat præſtitutum, quia auctor totius eſt mali, eadem quæ in iſtos ratio ſervetur: Quia in Acacium, utpote in auctorem, inſolubilem dixi meam fore ſententiam, non certo tempore relaxandam: quam ſi denuo confirmo, definitionis ſuæ tenore manſura eſt, ut non poſſit abſolvi: nec enim illic dictum eſt, *uſque ad illud tempus*, ſed dictum eſt, *numquam* eſſe ſolvendam. *Sed cum hoc*, inquis, *jam dixeris, tamen nunc eum moliris abſolvere*. Sufficit vel ſemel dictæ ſententiæ procurare ſolutionem: quid eam me vis meo iterare decreto? ſi ſemel latam indignamini, cur geminare contenditis? ſi ſemel prolatam abſolvere videtur eſſe difficile, quid faciemus de geminatione ſententiæ? forſitan & illic aliquid minus me cognoviſſe, quam dictum eſt, potero in ſemel prolata e ſententiæ reſolutione tractare: cum eam geminata profeſſione firmavero, quid me remedii vis habere? maxime ſi etiam eo tempore hanc confirmare demonſtrem, quo nitor abſolvere. Sed Imperator vim fecit Acacio. Hoc ego dicturus non ſum, quia nec verum eſt, & accuſare palam Principem omnino non poſſum: certe vos eſtote hujus [33] accuſationis auctores. [34] Per id, quod dictum eſt in prolatæ tenore ſententiæ, cum adniſu Principis Chriſtiani, vel populi res eſſe curandas, hoc minus eorum obſtinatione provenit. Si voluerimus cauſam Miſeni, Vitaliſque tractare, quorum communione, & conſenſione illi obſtinati ſunt reddi-ti; & iſtos oneramus quos putamus abſolvi, itemque iſtorum exaggeratione peccati ſententia noſtra fit inrevocabilis a tempore præſtituto. Sic enim de iſtorum receptione tractandum eſt, ut conſcientia noſtra, & exiſtimatio quorum intereſt maxime, in ſententiæ ſuæ revocatione curetur, & juſte nos eam ante tempus revocaſſe, vel remiſiſſe doceamus: ut etiam conſolemur eos, qui in fide Catholica perſeverant, de iſtorum communicatione probantes non noſtro eos tunc communicaſſe mandato, nec eorum communioni præbuiſſe conſenſum, & ſecum nos in fide Catholica perdurare. Et ideo ipſi quoque nobiſcum nituntur eſſe conſtantes; quod ſi iſtis ſine aliquo colore juſtitiæ ante præſtitutum tempus ſententiam relaxatam audierint, ex noſtra voluntate eos communicaſſe crediturі ſunt. Et hoc, quod ſuſpendere viſi ſumus, fortaſſe ſimulatorium ad excuſationis umbram, & nos tranſgreſſores merito judicabunt: ipſique aut deficient & illorum communioni ſe tradent, aut jure nos damnabunt, tamquam communionis alienæ, vel catholicæ violatores communionis. Quomodo ergo iſta curentur, juſta ratio eſt quærenda; quæ nulla eſt alia, niſi ut iſti releventur, & excuſentur, quos volumus ante conſtitutum tempus abſolvi; juſtaque videatur noſtra remiſſio: hoc autem fieri poteſt, ſi in Acacium cuncta tranſgreſſio transferatur. Quod & illi ipſi, qui in fide Catholica perſeverant, magis fieri ardenter exſpectant, in illum enim plus ſæviunt, quam in iſtos; tantique habebunt iſtos relaxari, dummodo in illum, tamquam auctorem prævaricationis, omnia audiant malefacta transferri. Quod cum fuerit, ſine dubitatione ſubſequitur, ut juſta ſit pœna, id juſta damnatio, quæ ei pro his videatur inflicta: quæ damnatio in ſui tenore inſolubilis eſſe monſtratur. Itaque fit perſona inremediabilis Acacii in exaggeratione criminis, & conventione vindictæ: nam ſi curatione totius Eccleſiæ perſona Acacii liberetur; & iſti ſecundum ſententiam noſtram erunt modis omnibus abſoluti. [35] Ita hoc genus, quod ſupra diximus, quia non annititur Imperator, aut populus, alterutram partem non expedire poterit, ſed gravare: unde nonniſi illo ſolo modo rebus remedium providendum eſt, ut prius de abſolutione agatur Acacii cum totius dumtaxat Eccleſiæ ſanitate, & ſic iſtis ſit ſuo ordine relaxatum. Si Acacius autem modis omnibus abſolvi noluerit, iſtorum perſona illius aggravatione levabitur. Eo magis quod & oblatum ſibi Acacius reſpuiſſe convincitur, & noſtra erit excuſata ſententia, & de iſtorum abſolutione ante tempus impenſa, & de illius cum exaggeratione criminis damnatione firmata. Ideo illi perſtant in fide catholica, qui in Oriente perſiſtunt, quia a me eam defendi vident, & animantur ex me; alioquin aut & illi corruent me faciente, aut ſi me, quod abſit, decidente illi perſtabunt, apud Deum, hominesque me jure damnabunt. Illi me etiam ſub perſecutione poſiti non deſeruerunt, ego illos ſine perſecutione deſerturus ſum? quid Deo, quid hominibus inde dicturus? poſſum illis dicere; aliter me damnationem in Acacium non firmare potuiſſe, niſi ut Vitalem, & Miſenum abſolverem illius exaggeratione peccati; ut autem Acacium exaggerato ejus malo poſtmodum cogar abſolvere, quid ei ſum rationis, quid negotii redditurus? *Sed ſi per Acacium curatur omnis Eccleſia*, inquis, *eſt tanti unius hominis abſolutio, eſt tanti quovis tempore, & quandocumque unius hominis abſolutio*. Sed meæ intereſt conſcientiæ, & meæ levitatis opprobrium agitur. Nam ſi per Acacium curatur Eccleſia, hoc ipſo docetur, quia quæ potuit per hunc curari, id eſt eo correcto, per hunc etiam læſa videatur, cum potuerit illo non peccante non lædi. *Sed ſi iſtorum*, inquis, *pondus in Acacium jactaveris, iſtos recte abſolvis; cum item Acacius egerit, ut curetur Eccleſia, Acacium convenienter abſolves*. Si in hoc ſpes eſt, cur eum damnationis pondere me urgere compellis, quem poſſe vel debere teſteris abſolvi? Eſto hi abſolvi poſſint Acacii pondere, me quare vis eum onerare, quem nitor abſolvere? *quia aliter*, inquis, *iſtis non poteſt ſubveniri*: at per hoc, aut illum vis obrui, aut me exponi. *Sed privilegia*, inquis, *veſtra hac obſtinatione minuitis*. Igitur [36] ne minus juris habeamus, efficiamur hæretici, & ne amittamus Eccleſiaſticæ privilegia poteſtatis, amittamus ipſam religionem: ne minor ſit dignitas Apoſtolicæ ſedis in paucis, erret in multis. Neſcio ſi quis dicat falſitatem ſequendam potius eſſe cum plurimis, quam veritatem ſervandam, tuendamque cum paucis. An ideo falſitas non erit falſitas, quia cum multitudine tenetur? ideo veritas non erit veritas, quia habetur in paucis? cum veritas non in multitudine, ſed in quantacumque ſui parte, vel portione conſiſtat, religio autem nonniſi in veritate ſit fixa, privile-

vilegia vero ejus nonnisi in eo constent, ubi est firma ipsa religio. An veritas si in paucis fuerit, veritas non erit, & falsitas in multis non erit falsitas? Falsitas in multis major est error; veritas in parvo nullum sustinet detrimentum, quia in quantacumque sui parte veritas fixa consistit: & sicut multitudo non efficit, ut falsitas non sit falsitas; ita nec parvitas efficit, ut veritas non sit veritas. Sunt innumera exempla, quibus doceatur, in multis falsitate crassante, in paucis constitisse veritatem. *Sed abominamur hoc*, inquis; Quid igitur faciemus? ne veritatem teneamus in paucis, erremus in multis? *absit*, inquis. Respuamus ergo vel cum plurimis falsitatem, dummodo teneamus vel in paucissimis veritatem. Nonne toto mundo falsitatem tenente, in Apostolis ita constabat Ecclesia, sicut mandabat & veritas? nonne toto populo deerrante in septem millibus apud Israhelitas mansit Ecclesia? Et si cuncta curramus, invenimus innumera: nonne scriptum est, arctam, & angustam esse viam, quæ ducit ad vitam; latam, spatiosamque, quæ tendit ad mortem? *Quid quod illi*, inquies, *dicunt, se tenere quod rectius est?* Interim jam falsum erit, quod se fatentur id tenere quod nos, si enim melius tenent, aliud tenent; jam consequens est, ut se probent melius tenere, quam nos. Si melius tenent, abstineant se a me, qui male teneo: corrigi ad fidem, & sequi quod melius est voluntate debet venire, non vi. Ego illi molestus non sum, ille mihi quare molestus est? Ego ut me corrigat, non peto, non petenti quid ingerit, quid se infert invito? Si nullam meam putat esse sententiam, contemnat illam; quid tantopere poscit absolvi? si poscit absolvi, & esse alicujus utique momenti non dubitat, & justæ damnationis esse confirmat, qua se teneri non declinat obstrictum. Itaque fateatur errorem, cui est illata sententia; deponat errorem, & vacua sententia est. Si injusta est, tanto eam curare non debet, quanto apud Deum & Ecclesiam ejus neminem potest iniqua gravare sententia. Ita ergo ea se absolvi non desideret, qua se nullatenus perspicit obligatum; si vero ea se judicat obligatum, & poscit absolvi, utique non prætendit injustam, quæ eum potuit obligare, atque ab eadem poscit absolvi, quia non potuit obligare nisi justa. Justa autem si est, nonnisi damnato errore justa cognoscitur. Itaque ad solvendam justæ obligationem sententiæ, errorem fateatur: ponat errorem, quo eum ligatum tenet justa sententia: eo sublato obligationis causa resolvitur.

Rom. 11. Reg. &c.

Matth. 7. 13. 14.

A

B

C

D

Scipionis Maffei Adnotationes.

1 *Post quingentos annos.*) Duo priores versus iidem sunt, quibus Gratianus Decretum primum protulit, post Gelasii Tractatus in collectione Conciliorum allatum; quod invenire non erat unde erutum esset, cum nec in laudata ibidem Epistola, ex qua secundum Decretum excerptum est, nec in aliis Gelasii ea verba conspicerentur. Verumtamen eandem auctoritatem prolixius multo attulit Nicolaus I. ut monuimus, nempe usque ad ea *damnatus sit*: cujus Epistolam *ad Universos Episcopos Galliæ* cum recensserent Conciliorum editores, priores versus tantummodo, quos apud Gratianum viderant, literis notarunt Italicis: cum sex item subsequentes ejusdem textus verba continere, & eodem modo in posterum scribendos esse, ex hoc monumento discamus. Mirum est quod item discimus, usque ab ævo Nicolai I. non nisi abruptam, & capite carentem in Romanæ quoque Ecclesiæ scriniis, ut modo & in Veronensis deprehendimus, hanc Epistolam visam esse. Acacii propugnatoribus respondebat hoc loco Felix, male ab ipsis Apostolicæ Sedis morem, potestaremque oppugnari, quæ cum Christiana Ecclesia adolevisset, & quinque jam ferme secula viguisset. Ut prima periodus acephala, ita secunda exemplis rem comprobans mutila videtur in Ms. illustratur autem optime ab Epistola, quæ XIII. Gelasii dicitur: *Sed nec illa prætorimus, quod Apostolica sedes frequenter, ut dictum est, more majorum, etiam sine ulla synodo præcedente, & absolveadi, quos synodus inique damnaverat, & damnandi nulla existente synodo quos oportuit, habuerit facultatem: sanctæ memoriæ quippe Athanasium synodus Orientalis addixerat, quem tamen exceptum sedes Apostolica, quia damnationi Græcorum non consensit, absolvit: sanctæ memoriæ Joannem Constantinopolitanum synodus etiam catholicorum præsulum certe damnarat, quem simili modo sedes Apostolica etiam sola, quia non consensit, absolvit; itemque s. m. Flavianum Pontificum congregatione damnatum, pari tenore, quoniam sola sedes Apostolica non consensit, absolvit.* Opinor & in Epistola nostra, & in Nicolai illa textus consequentiam particula tantum addita aliquo modo sic reparari posse. *S. Athanasium ideo non fuisse damnatum a synodo Orientis, quia Sedes ista non consenserit, vel S. Joannem Constantinopolitanum, vel S. Flavianum.*

2 *Etiam sine Synodo.*) De universali synodo intelligas. Ut ita intelligamus, & Acacium non sine Italicorum Præsulum synodo discussum, atque damnatum credamus, plurium monumentorum collatio, Sedis Apostolicæ illo ævo mos, & invicta propemodum argumenta nos adigunt, ac compellunt. Verba ceteroquin si attendimus, & plures locos, nullam omnino præcessisse synodum, & ex tenore Concilii Chalcedonensis a summo tantum Pontifice cum privato suo Presbyterorum cœtu sententiam prolatam, quamvis deinde synodo etiam propositam, suspicari quis non injuria possit. Acerbis enim Græcorum querimoniis, sine ulla synodo, & ab uno solo damnationem peractam, numquam reponit Felix, numquam Gelasius, in provinciali Concilio de Acacio statutum esse, ut paulo post de lapsis in Africa. In Epistola, quam edimus, illum Felix non semel locum urget: *meæ levitatis opprobrium agitur: cur eum sic velitis absolvi, ut in omnibus & conscientiam nostram, & famam facialis exponi? conscientiam, si absolvam, quem totius proditionis auctorem se ipse professus est; famam, totius mutatæ sententiæ:* legendum forte, *famam ob levitatem totius &c.* vel quidpiam simile. Ut illud idem, quod Pontifici Romano objiciebatur, peregisse Acacium Gelasius ostenderet, num, inquit, Joannem exclusit, Petrumque recepit, *aliqua synodo saltem illic habita?* Exinde: *cur tunc non venit in mentem, ut in talibus causis peteretur a Principe saltem qualiscumque synodus celebranda?* ubi nullam omnino synodum, cum primitus Acacium damnaret a Felice coactam, videtur concedere. Theophanes, ubi Acacii damnationem refert, Felicem tantummodo, qui sententiam scripserit, memorat: Φήλιξ δὲ καθῆρεν αὐτὸς (Legatos suos) γράψας Ἀκακίῳ καθαίρεσιν. Idem propterea Pontifex, synodo postmodum probatam sententiam sic innuit: *plurimorum in Italia catholicorum congregatio Sacerdotum rationabiliter in Acacium sententiam cognovit fuisse prolatam.* Quicquid autem sit, id plane constat, ob documentorum quorumdam interpolationem, luxationemque, multis circumfusam esse tenebris synodorum historiam sub Felice; ita ut nihil mirer magis, quam singulos eruditos viros, qui in his versati sunt, quasi eam omnino extricassent sibi plausisse, anterioribusque scriptoribus rejectis sua velut indubitata attulisse. Acacium sane a duabus synodis damnatum non fuisse, ut Valesius ad Evagrium pugnat, & Pagius pro certo habet, perspicue patebit infra.

3 *Postremo si nulla est.*) Multa præcessisse argui potest. In iis quæ sequuntur, hiatum agnoscimus, integrumque contextum vix assequimur. Acacii ad Simplicium indicatur Epistola, qua hæretici Timothei Æluri mortem nunciat, Petrique Mongi fugam; cujus Epistolæ ea verba sunt: *ut propter hoc majoribus supplicitis subderetur.* Obscuræ tamen dictionis aut emendationem, aut sensum etiam ex deductis illis ac vix significantibus verbis eruere est: legitur siquidem in memorata ad Simplicium Epistola, *ab Alexandrino Episcopo Romam ad alterutrum sunt relata:* ubi vel reponendum, ut hic legitur, *Romam ad utramque*, novam & veterem; vel *alteruter* accipiamus pro *uterque*, sicut ubi in Columella legitur: *necessarium fuit alterutrum, foris esse* l. 12. c. 3 *qui* &c. *intus* qui &c. In Vulgata *alterutrum* est pro Jacob. IV ἑκάτερον. Inferius quoque illum dicit Felix, *huc pariter* 11. V. 16. *& Constantinopolim relatum.*

4 *Itaque non ut in sequestris esset.*) Inter illa, quæ pro Petro Alexandrino adducta sunt, id auditum non erat, Timotheo catholico sedente Expectativam habuisse. Inauditum etiam ni fallor, in hac materia vocabulum *in sequestris*, sive *in sequestri*, quod hic quater usurpatur ad futuram successionem significandam. Translatum est a legibus, in quibus *sequester* est quod custodien-

E

diendum, reddendumque depoſiti loco tradebatur: vide L. *proprie* D. Depoſit. Animadvertendum autem, quamvis hæc pro Petro Alexandrino falſo dicerentur, ea tamen ex rei novitate atque inſolentia nequaquam rejici a Felice, vel dilui: quin ſubdere videtur, Timotheo catholico ſucceſſionis electionem permiſſam fuiſſe (quod etiam ab hac Epiſtola Hiſtoriæ accedit) idque paulo poſt confirmare, ubi Imperatorem dicit eidem Timotheo, *quæ ſtatuiſſet manſura eſſe*, promiſiſſe. At in Alexandrina Eccleſia ſucceſſores ab Epiſcopis, præſertim extremo morbo decumbentibus, non ſemel ſuffragio ſuo deſignatos, novimus. Alexander nullum poſt ejus obitum ſibi dari ſucceſſorem juſſit niſi Athanaſium, ut S. Epiphanius teſtatur: Ἀλέξανδρος δὲ ἐντελλάμενος μηδένα καταξιῶσαι ἀμὶ Ἀθανάσιον &c. Quin ea Liberati verba obſervavi aliquando. *Conſuetudo quidem eſt Alexandriæ, illum qui defuncto ſuccedit, excubias ſuper defuncti corpus agere, manumque dexteram ejus capiti ſuo imponere, & ſepulto manibus ſuis accipere collo ſuo beati Marci pallium, & tunc legitime ſedere.* Cum enim excubias ſuper defuncti corpus agere deberet ſucceſſor, videri poteſt ante Epiſcopi mortem electus fuiſſe. Quod quidem Antiochena Synodus improbat, & in Concilio Romano ſub Hilaro Papa ſtatutum jam fuerat Can. V. *ut nullus Epiſcopus ſibi eligat ſucceſſorem*. Felix infra ex eodem Timotheo: *nec ſibi ſuperſtiti Sacerdotem ſuperordinare potuit*: rurſus: *nec ſe extante Pontificem poterat ordinare*: quamvis aliud ſit *ordinare*, aliud *deſignare*. Quod ad rem attinet, oſtendit heic S. Pontifex, quam incredibile ſit, illum a Timotheo deſignatum, cum quo nec communicabat, quemque, ut videbimus, poſtulavit *longius debere relegari*.

Hær. 68.

cap. 20.

Libet c. 16.

5 *Si juraverat Johannes*) Inſtabant fautores Petri Alexandrini, ut Johannes Talaja *ab Alexandrina ſede, quaſi eam contra ſuum juſjurandum, quod in regia civitate dedit, arripuiſſet, expelleretur*. Id etiam Evagrius refert, ſed ex Zacharia Rhetore. Oſtendit Felix, quam incongruenter hoc obiicerent: ſi enim hoc juramento ſe obſtrinxiſſet Johannes, numquam Acacius ita poſtmodum de eo ſcripſiſſet, ut ad Epiſcopatum promovendum innueret. *Quomodo mandaſti dignum eſſe* &c. verbum *mandare* ita hodie Gallica lingua uſurpatur.

6 *Apocriſarius erat*) Ex Apocriſarii, ſive Legati munere plures ad Epiſcopatum evecti fuerunt. *Omnia Eccleſiæ ipſe curavit*, ſive quia Oeconomus etiam fuit, ut ex Liberato, & Breviculo; ſive quod Apocriſarius *Reſponſalis erat negotiorum Eccleſiaſticorum*, ut loquitur Græco nomine expreſſo Hincmarus Remenſis Epiſt. III. qua etiam tradit, id officii ſub Conſtantino incepiſſe: Imperatore ſiquidem Conſtantinopoli reſidente. *Reſponſales tam Romanæ Sedis, quam & aliarum præcipuarum Sedium in Palatio pro Eccleſiaſticis negotiis excubabant*: quia etiam *de omni Eccleſiaſtica religione, vel ordine, nec non etiam de Canonica, vel Monaſtica altercatione ſollicitudinem habebant*.

7 *Miror autem*) Adducebatur pro Imperatore, a populo vim paſſum eſſe; quod retorquet Felix in excuſationem Johannis, qui tanto facilius vim pati poterat.

8 *Propter ſcandalum*) evitandum. Infra *in Diaconio*: erat in MS. a *S. Proterio diacono*. Emendavi ex Breviculo, in quo habemus: *Petrum olim in diaconio eſſe damnatum*. Liberatus cap. 16. *Scribit ad Simplicium Timotheus, Petrum Moggum in diaconatu eſſe damnatum*. Hujus periodi membra parum apte connectuntur.

9 *Itaque venia dignus*) Felix ſibi conſtat: in Epiſtol. XII. ad Zenonem: *veniam mereri debuit non honorem*: Ubi legis, *quos Imperator dixit*, vide Felicis Epiſt. II. ad Zenonem: *denique cunctos Epiſcopos &c.*

10 *Teſtatur Acacius*) Scilicet in Epiſtola ad Simplicium: *una & ſolo præſente, & eo qui conſors illius inſiſtebat inſaniæ*. Quantum eo ævo ab Eccleſiaſtico ritu recederet, ut ab uno tantum etiamſi Catholico Epiſcopi ordinarentur, videre eſt in Concilio Arelatenſi can. 20. in Nicæno can. 4. in Regenſi can. 2. in Arauſicano can. 21.

11 *Sed non miror*) Videmus quo conatu Acacii fautores Petrum quoque Alexandrinum tuerentur, hæreticum hominem, ac perditiſſimum. *Qui tamen Alexandrinus Antiſtes* &c. Ita exinde Gelaſius epiſt. XV. ad ea verba. *Cum enim conſtet ſemper*. Apparet Patriarchas ipſos Orientales ante Apoſtolicæ ſedis aſſenſum, ac ſine Romani Pontificis oraculo, hæreticos reconciliare non conſueviſſe.

Alia eſt enim venia) Petrus ſiquidem non ob terrorem, ſed ſpontanea pravitate deliquerat. *Pontificis ipſius* hoc eſt Epiſcopi ſui. *Immo cui* &c. ipſi Alexandrino Epiſcopo.

12 *Salva pace ipſius*) Aliqua ex his jam protulerat Felix in Epiſt. IX. ad Zenonem: *regiam voluntatem ſacerdotibus Chriſti fiducialis ſubdere, non præferre, & ſanctiſſima per eorum Præſules diſcere potius, quam docere*.

13 *Pax, & non pax*) Verba hæc attulit Felix & in Epiſtola XIII. ad Flavitam. Ubi in Labbeana editione ad oram præcedentis Epiſtolæ duodecimæ adjectum eſt. *Euphemius is fuit*, reponendum *Flavita*, ad quem eſt ſequens Epiſtola. *

14 *Imperatoris Sacra*) In Epiſtola ad Dardaniæ Epiſcopos: *ipſe Zenon Imperator ſuis literis profitetur, cuncta ſeſe ex Acacii conſilio geſſiſſe*.

15 *Quippe qui dicit*) Verba ſunt ex deperdita Acacii Epiſtola pro Petro Alexandrino, qua, ut ex Liberato c. 18. *miris eum laudibus proſecutus eſt Acacius, de quo ſe tanta crimina antea meminerat retuliſſe*.

16 *Parricidii factum*) Proterii Epiſcopi cædem innuit.

17 *Cur ab eo ordinati*) Idem Felix in Epiſt. XIII. proviſurum ſe ſpondet, *ut eorum quos ordinavit, vel baptizavit Acacius, ſalva confeſſione catholica, pro caritatis Eccleſiæ redintegratione nihil pereat*. Ita vero arguit, ut ſi ab eo ordinati ſpeciali indulto eguerunt, ut reciperentur, perſpicuum ſit ordipantem communionis catholicæ non fuiſſe.

18 *Apoſtolica ſedis prædicationem*) Sic appellat Leonis Magni percelebrem ad Flavianum Epiſtolam, quæ Concilii norma quædam fuit, quæve in poſterum eorum, qui de Incarnationis myſterio recte ſentirent, veluti lydius lapis habita eſt. Teſtimonia SS. Patrum, quæ in Conciliorum collectione huic etiam Epiſtolæ adjunguntur, Epiſtolæ ad Leonem Auguſtum legimus hic a S. Leone addita eſſe. Teſtimonia vero hæc longe plura fuiſſe licet conjicere; ſi enim ex novem tantummodo, aut decem Epiſcopis excerpta fuiſſent, ea hyperbole non uteretur Felix, *ex omnium retro Pontificum, qui fuerunt a tempore Domini Salvatoris toto orbe terrarum*. Traditionis pondus, atque uſum vides.

19 *Nicæni Concilii*) Compertum eſt, Eutychianos, ut impiam doctrinam aſſererent, qua Chriſtum hominem negabant, Nicænum Concilium ſtulte protuliſſe, quo damnati fuerant, qui Filium negabant Deum.

20 *Per quinquennium permonuimus*) Permonuimus Romani Pontifices. *Per quinque annos* legimus etiam in Liberato: at Gelaſius in VIII. Epiſtola, & in XIII. *per triennium* dicit. Ita conciliari poſſunt, ut tres annos Simplicius admonuerit: duos vero Felix. Hinc in Breviculo: *Per ferme triennium S. M. Papa Simplicius non deſiit ſcribendo*. Videtur autem quinquennium ante miſſionem Legatorum computari, cum additur, *poſtremo Legatis miſſis* &c. quod iis expendendum eſt, qui cenſent a Felice ſtatim ab inauguratione Legatos miſſos. cap. 18

21 *Reſultare*) Senſu obſiſtendi: ita uſurpavit Gelaſius in XV. *Subrogantur hæretici* (*l. ſubrogabantur*) *nemo reſultabat*. In XIII. *Ecce reſultanti non inſtitit Imperator*: ubi erronea emendatio eſt, ſeu varia lectio adpoſita: *reſtitit*. Acacius enim Imperatori tunc reſtitit, & reſiſtenti Imperator non *inſtitit*.

22 *Alia cauſa*) In Mſ. erat *nulla*.

23 *Et nuper in Africa*) Perſecutione Vandalica, quæ ſub Hunerico ſæviit, nec primis Gundabundi annis quievit, ut ex Procopio de Bel. Vand. lib. 1. Vide Cardin. Noriſium Hiſt. Pelag. lib. 2.

24 *Sicut de lapſis*) Quod de lapſis in Africa, ſive rebaptizatis, in Concilio Romano conſtitutum eſt, legitur in Epiſt. ſeptima Felicis. *Uſque ad exitus jui diem in pœnitentia, ſi reſipiſcant, jacere conveniat*.

25 *Quem vellet de ſuis*) Imperfecta ſententia, contextuſque ſibi non conſtans lacunam, luxationemque teſtatur. Forte legebatur: *tolerari poſſet, ſi quem vellet* &c.

26 *Nos non in Acacium*) Incipit purgatio illa ejus clauſulæ *nunquamque anathematis vinculis exuendus*, de qua diximus in Præfatione. Ceterum Felicis mentem, & conſilium, propenſumque in reconciliationem animum illud etiam prodit in Epiſtola XV. *Unde quod non ſine divini judicii terrore dicendum eſt, etiam nobis, ſi requiſiſſet, optantibus, non eſt permiſſus abſolvi*, & in Epiſt. XIII. *etiam nobis conantibus*. In Epiſtola VI. quæ memoratam clauſulam continet, ubi legitur *reſpondere diſſidens*, legendum forte *diſſidens*; ubi vero, *& Humerius tunc de diaconio dejectus*, eſt in Mſ. *& merito de diaconio dejectos*, exinde *privatos*, & *provectos*.

27 *In Scripturis autem*) Confirmat exemplis pluribus ex Scriptura Sacra decerptis; oſtenditque frequenter in Bibliis veluti peremptorie pronuntiatum eſſe, ita ut videretur ſpes omnis prorſus abſcindi, & nihilominus pœnitentiæ, ac per eam gratiæ exinde aditum patefactum. At hic loci tenebricoſæ ambages in Mſ. & *inextricabilis error*. Poſt verba *remota ſententia* ſequebatur ex abrupto, *ne quando, inquit* &c. Periodus illa, *In Scripturis autem* &c. quæ coagmentationem firmat, ac teſtimoniis, quæ ſubſequuntur, viam ſternit, poſt ea omnia jacebat inutiliter atque intempeſtive. Illa vero *Triduum, & Ninive* &c. uſque ad verbum *conſequenter*, poſt tres paginas ſententiæ, cui nullatenus

com-

competere poterant, inserta inveni, atque intermixta. Re tam implexa, ac involuta, insanabiles profecto videbantur loci, compositique omnes ex verbis fortuito congestis. Videor tamen mihi, non omnino infeliciter utrosque restituisse, id tantum præstans, ut in sedem suam quælibet redirent: neque enim emendationem ullam adhibui, præterquam quod ubi scriptum est in codice, *Numquid eo inspirante sicut ex iisdem Judæis*, substitui, *Numquid Deo inspirante non sunt ex iisdem Judæis*. Documento esse potest locus, quam misere deformata, ac discerpta plura antiquitatis monumenta ad manus nostras devenerint: sive perturbatio ex disjunctis, aut revulsis, & volitantibus foliis ortum duxerit, quæ librarii aliquando transcriberent; sive ex eo quod incuria diffluentes, aliqua interdum omitterent, quæ postmodum animadvertentes, eo loco reponere non dubitarent, ad quem tunc pervenerant; perinde ac si sufficeret, ne deessent. Quod attinet ad sensum eorum, quæ hic a Felice afferuntur, perspicua fiunt omnia cum a contextu locorum in Bibliis, unde eruta sunt, tum a simili ratiocinatione, quam in Tractatu de Anathemate percurrere possumus, ab iis incipiendo, *Sic Tyrus & Eoetor* &c. Ibi etiam sacræ Scripturæ aperitur sensus, atque illustratur. *Ne convertantur*: hoc est, *ne suis operibus, quibus utique confidebant* &c. *Et sanem eos*; scilicet, *ne eorum quasi meritis propria facultate venientibus salvatrix gratia daretur* &c. Ad eum locum *Triduum & Ninive subvertetur*, versionem Græcam Auctor amplectitur, quam Symmachus, & Theodotio ex Hebraico textu emendarunt. Eamdem sequitur Sanctus Prosper, sive quis alius Carminis de Providentia auctor fuit. Videsis D. Augustinum de Civ. Dei l. 18. cap. 44. In iis *videntes viderunt* &c. sententiam respicit versiculorum octavi, & trigesimi primi Cap. XI. ad Rom. quamvis verba mutet. Item illud Isaiæ VI. 10. *ne forte videant oculis suis, & auribus suis audiant*; quod in antiqua versione sic reddebatur: *& videntes non videant, & audientes non audiant* &c. ut disco ex Tractatu de Anathematis vinculo, ubi is versus adducitur. Verbo *si vi Imperiali* redit ad pluries dicta.

28 *Pontificibus catholicis*) *Offensas*, quæ catholicis Episcopis imputabantur, Epistola ad Dardaniæ Episcopos explicat. *Sed esto, Calendion Imperatoris nomen abstulerit; Joannes Principi mentitus fuisse jactetur*. Interrogandi nota, quæ eo loci in editione Labbeana subsequitur, sensum invertit, neque enim negat S. Pontifex, sed affirmat, ob novas causas discussionem novam institui debuisse.

29 *Quomodo nos compellitis*) Aggreditur quod paulo ante cœpit attingere iis verbis, *Quid me vultis exaggerare* &c. sed statim familiari luxatione quibusdam interjectis deseruit. Instabant Græci, ut Legati quoque Vitalis, & Misenus absolverentur. Respondet Felix absolutionem istorum sine iteratione damnationis Acacii decerni non posse, & eas postulationes pugnare ostendit inter se, *an enim grave videtur semel damnatum Acacium, & bis damnatum non erit grave*? Hic vero quido constat, quod & infra magis patebit, deceptum esse procul dubio V. Cl. Henricum Valesium, qui in Observationibus ad Evagrium lib. 2. Acacium a duabus synodis damnatum probare contendit, laudatus a Cl. Pagio, qui pariter bis damnatum censet. Fundamenta, quibus nituntur, duo præsertim sunt: alterum scilicet Synodica ad Clericos, & Monachos Orientales, quæ plura sane incongrua continet, nec in nostro codice apparet ex pertinentibus ad Acacii causam præcipuas recensente; & quæ si recte expendatur, iteratam Acacii damnationem nullam profert: alterum ex iis verbis desumitur in Epistola ad Vetranionem, *iterata excommunicatione depulsus est*: quæ tamen facillime explicantur; postquam enim dixerat Felix a Chalcedonensi synodo Eutychianos damnatos, & consequenter Acacium, subdit; *unde merito prædictus Acacius Apostolicæ sedis, quæ nunc executrix utique sæpe dicti Chalcedonensis concilii pro fide catholica tunc probati non defuit, iterata excommunicatione depulsus est*. Romæ siquidem Chalcedonis sententia iterata est. In subsequentibus verbis loco *reddamus* l. *reddamur*, & marginali notæ in Conciliis adpositæ adde *nunc*, quæ sane particula hoc loci non parum refert.

30 *Ecce poposcimus vos*) Hæc prave interposita suspicor, cum alio spectent. Orientales quidam Episcopi, a summo Pontifice impulsi, videntur Acacium per literas admonuisse. Qua legitur *nec vobis, nec mihi*, est in Ms. *nec vobis, nec regi*: nulla vero, quam videam, non inepta interpretatio lectionem illam tueri poterat.

31 *Quia istos absolvere*) Cum mens fuerit, absolutionem Legatorum universali Ecclesiæ tranquillitati conjungere, non aliter eorum sententiam separaturum esse se, ac præmissarum S. Pontifex asserit, quam si hujus anticipationis justa quædam ex eorum delicti probata levitate causa appareat.

32 *Synodalibus in gestis*) Synodo, ut videtur, qua Auctor Breviculi opus absolvit. In ea Legati malorum omnium auctorem Acacium detexerant.

33 *Accusationis auctores*) Post hæc pergit codex: *Si putatur absolvendus, qui in Deum deliquisse convincitur, quanto magis absolvendus est, qui in hominem dicitur deliquisse*? Hanc vero sententiam plane intrusam, & eo spectantem, ubi Johannes Talaja excusatur, ne etiam atque etiam contextus implicaretur, subduxi.

34 *Per id quod dictum est*) Ita & in Concilio Romano sub Gelasio, cum Misenus absolutus est. *Dictum est enim; tamdiu istos fore suspensos, donec auctore Deo, & adnisu catholicorum Principum, vel populi Christiani* &c. Per illa verba *eorum obstinatione*, & infra *illi obstinati sunt redditi*, videntur aliqui connotari, qui ex Legatorum errore in errorem prolapsi essent, de quibus alia præcessisse indicium est, quæ non apparent. P. 1272.

35 *Ita hoc genus*) Supple *absolutionis*. Optimam vero Felicis mentem, neque odio in Acacium ullo, neque affectione alia impulsam satis perspicimus, cum instet hic, *ut prius de absolutione agatur Acacii*.

36 *Ne minus juris habeamus*) Indicant verba hæc, id etiam allatum ab Orientalibus, ut Pontificem expugnarent, nempe rem suam agi: Acacio enim cum sequacibus ab ejus communione abscisso, jurisdictionem suam valde minui, & in arctiores limites redigi. Ex quo videtur confirmari, eo jam ævo, quo incorruptum Ecclesiæ regimen doctiores etiam ex Heterodoxis fatentur, non dignitate tantum, sed jure, ac potestate Romanum Episcopum orbi Christiano præfuisse. Idem certe Felix de sede Apostolica, ad quam Flavita legatos miserat, ita loquebatur, *per quam largiente Christo omnium solidatur dignitas Sacerdotum*. Ostendit autem S. Pontifex, hæc privilegia eatenus sibi propugnanda, in Epist. quoad Christianæ fidei conducat: interest siquidem Christianæ Reipublicæ, ut caput habeat, cum Ecclesiastici regiminis potior pars in unum collata sit, ut *capite constituto schismatis tolleretur occasio*, quod D. Hieronymus docuit. Sub finem Epistolæ pro iis *itaque de absolvenda* &c. legendum opinor, *Itaque absolvendam justæ obligationem sententiæ*. Adv. Jov. l. 1. c. 14.

EJUSDEM, UT VIDETUR,

FELICIS EPISTOLA,

Cui titulus in eodem Codice præfixus est hujusmodi.

Epistola Papæ Gelasii ad Succonium Episcopum Afrum apud Constantinopolim constitutum, qui persecutionem Arrianorum de Africa fugiens Constantinopolim, improvide communicando, in prævaricationem Chalcedonensis synodi arguitur corruisse: ut corrigat.

CUm tuæ dilectionis in Christo constantiam, ferventemque doctrinam celeberrima loqueretur opinio, dici non potest, quantis gaudiis exultavimus in Domino, quod vas egregium belli tempore maxime profuturum divina gratia præparasset: teque votis omnibus ambientes, & quasi comminus constitutum, toto cordis affectu comitabamur absentem. Sed tristi subito rumore percussi, consternata fatemur mente concidimus; hæsimusque diu, utrum ad caritatem tuam super his literas mitteremus: nam loqui prohibebat dolor, tacere Christi affectio non sinebat. Inter ista fluctuantes vicit divina scientia, qua toto Scripturarum corpore perdocemur, aliqua temptationum subreptione sic præventos caritate libera permonere. Communicare enim dilectionem tuam in partibus Orientis adversarii veritatis primum fama detulit; deinde plurimorum relatio non spernenda patefecit: quod ne temere credidisse nos arguas, si falsum est, quo optamus da veniam de te sollicitæ pietati: si verum est, accipe salubria quæso patienter amicorum vulnera castigantum, qui pernicioſa subisti amicorum oscula blandientum. Itane tu, amantissime, & dilectissime, adversaria catholicæ regulæ consor- l. *inimicorum*. Prov. 27.

tia ſuſcipere potuiſti, tantumque nefas in te invenit effectum, quod vel cogitationibus tuis obrepere potuiſſe non creditur? Itane tu delegiſti præſentis temporis ferre jucunditatem, magis quam affligi cum populo Dei? Stupet animus, mens ſauciata ſubcumbit, mœrentia corda deficiunt, nec tamen dolori tanto par lamentatio reperitur. Nonne tu ille es, qui ſpretis Regum minis, & ſævientium barbarorum feralia jura deſpiciens, ſimul patriam, facultates, & honoris ſacerdotalis privilegia poſuiſti, ut ea perpetua recipere merearis in Chriſto? Quid igitur nunc agimus? decoraſti gloriam, violaſti confeſſionem, intercepiſti victoriam, quantoque apud Apoſtolicam ſedem de tuo nomine fiducia, gratiaque creſcebat, tanto nunc accedit miſeranda confuſio. Itane non ſenſeras, quod duobus cornibus præludendo uno eodemque tempore non minus in Oriente, quam in Africa Jeſum ſolvere niteretur Antichriſtus? cum & illi ſic Deum fateantur, ut Deus non ſit, & iſti ſic hominem prædicent, ut hominem vacuare contendant. Inter quæ funeſta pericula quid prodeſt evaſiſſe præcipitium ſi recedatur in baratrum? Ante oculos non redibat, quod non ſolum qui ea faciunt, ſed etiam qui conſentiunt facientibus, ſimili damnatione cenſentur? Væ ſi eruditionem tuam tantum latuit ſcelus? væ amplius ſi non latebat, & geſtum eſt? nam ſi nihil aliud, hoc unum dilectioni tuæ potuit ad hæc præcavenda ſufficere, ne te illorum communioni miſceres, quibus communionem ſuam beatum Petrum noveras denegaſſe. Sed cum te Scripturis refertum, & catholica inſtitutione pollentem reſpicimus, tanto conſolationis exitum non habemus, quanto te perpendimus ſcientem petiſſe fœdera perditorum. *Quis* itaque *dabit capiti noſtro aquam, & oculis noſtris fontem lacrimarum*? nunc vere de patria converſatione diſceſſum eſt; nunc verum ſentitur exilium; nam illud ſalutis cauſa eſt, hoc ruinæ. Nec nos inaniter in te uno perpeti cuncta jactamus; cum ſecundum Apoſtolum, & in cujuslibet membri gloria cuncta membra congaudeant, & in quacumque parte corporis convulſa omnis compago vexetur. Et nos quidem pro affectu, quem tibi debemus, prudentiæ tuæ cruciatum noſtrorum viſcerum duximus intimandum. Tuæ conſcientiæ intererit, quemadmodum ab his laqueis expediri non renuas. Nobis enim in utroque fructus non vacuus erit, ſi vel quod deſideriis omnibus imploramus, de tuæ ſalutis, & famæ redintegratione gratulemur; vel ſi, quod abſit, noſtra ſcripta contempſeris, adjuvando fratri minime defuiſſe videamur.

Jerem. 9. 1.

Scipionis Maffeii Adnotatio.

In Catalogo Epiſcoporum, qui Carthagine convenerunt ex edicto Regis Hunerici, Sacconius Uzalenſis inter primos recitatur ex provincia Proconſulari. Ad illum Epiſtolam hanc datam eſſe puto, erutam ex eodem codice, ſicut & ſubſequentem. An vero *Succonius* legi debeat, ut in eo eſt, an *Sacconius*, ut in editis, alii judicent. Ex CCCCLXXXIV. Africanis Epiſcopis tunc coactis, hunc inter eos XXVIII. fuiſſe, qui fuga ſe ſubduxerunt, nunc diſcimus. At cum anno 484. ea fuga evenerit, cumque non multo poſt ſcripta videatur Epiſtola, Felici tribuendam exiſtimo, qui ſedit uſque ad annum 492. quamvis Gelaſii nomine inſcripta ſit. Locum Jeremiæ: *quis dabit capiti meo aquam* &c. etiam in Epiſtola III. ad Petrum Epiſcopum Antiochiæ attulit Felix. Hæſitatione tamen quadam loquutus ſum, cum omnino abſonum non videatur, a Gelaſio, antequam catholici Epiſcopi reſtituerentur, potuiſſe conſcribi: obſcura ſiquidem uſque ad eam revocationem Gundabundi acta, Victoris Vitenſis hiſtoria Hunericum non prætergrediente, atque invicem contradicentibus Procopio, & Iſidoro: ita ut a credibili non abhorreat, uſque ad Gelaſii tempora Succonium exilium toleraſſe. Arrianos in Africa, & in Oriente Eutychianos graſſantes duo Antichriſti cornua hic Auctor vocat, qui meo quidem calculo cenſebitur Felix. Succonius Conſtantinopoli forte cum Acacio *improvide* communicavit. Dicitur in argumento, *ut corrigat*: ita in Concilio Romano ævi ejuſdem: *etiamſi forte corrigeret* quæ verbi acceptio & alibi occurrit.

[a] INCIPIT EPISTOLA

BEATI PAPÆ GELASII

Ad Natalem Abbatem.

Dilectiſſimo filio Natali Abbati Gelaſius Epiſcopus.

QUamvis pro beati Petri Apoſtoli moderamine divinitus inſtituto, quo ſedis ejus Vicarii cunctis ſunt Eccleſiis debitores, ad fratres & coepiſcopos meos per Dardaniam conſtitutos competentia ſcripta dederimus; antiquæ fidei, communioniſque tramitem ſubſequentes, ut cavere valeant contagia perfidorum, & nobiſcum inlibatum tenere conſortium: tamen dilectionem quoque tuam non deſiſtimus deſiderantes affari, cujus & ſollicitudinem de noxiis quibuſque vitandis, & in retinendis, quæ ad utilitatem pertinent Chriſtianam, laudabilem perſpeximus eſſe fervorem. Ex literis ſiquidem, quas ad fratrem, & coepiſcopum meum Serenum tua caritas deſtinavit, conlaborandum ſibi tua dilectio perpendit Evangelio Dei, & ob æternæ ſalutis intuitum etiam adverſantia quæque tolerando conſtanter, ut nullum ſubeat, quod abſit, cæleſtis regni diſpendium, ad quod utique niſi legitime certaveris, non potes pervenire. Tanto enim præſtante Domino nobis eſt inſtandum, vigilandumque, quanto ſub ipſo fine jam mundi vehementior humani generis hoſtis inſiſtere non quieſcit. Nihil ſignificamus omiſſum, quod aut correctioni rerum, quas in Eccleſiis Orientis ſeminavit inimicus, aut patrum regulis congruentem poſſit adhibere medicinam. Sed quid facimus? quia obduratis auribus vocem refugiunt veritatis audire; tantaque vis morbi ſævientis incubuit, ut ſecum malint ſalvos quoque letaliter ægrotare, quam ipſi recipere ſanitatem: nunc inficiantes univerſa, quæ ipſorum cartis, ipſorum ſubſcriptionibus adprobamus; nunc cum manifeſta rerum fuerint luce victi, palam, aperteque fatentes errorem, nolle ſe tamen reverti ad viam puræ confeſſionis, communioniſque teſtantes; ſed nos potius expectantes ſuis prævaricationibus implicari. Quapropter largiente Chriſti gratia magnis ſtudiis eſt agendum, ut quia de vita perpetua vel amittenda res agitur, vel tenenda, demus operam quidem, ſi aliquos ex illis operante Domino ſalvare poſſumus: alioquin, ſicut ait Apoſtolus, *te ipſum caſtum cuſtodi*. Perire volentium nitamur declinare

1. Tim. 5. 22

[a] Gelaſianam hanc inter Felicis Epiſtolas ſi offendis, lector, ne mirere: noluimus ſiquidem cl. viri Supplementum Acacianum diſcerpere, ſed quale nobis perhumaniter obtulit, integrum exhibere.

clinare perniciem, & quod ſolum facere debeamus, divinam pro illis exorare clementiam, ut reſipiſcant a diaboli laqueis, a quo capti detinentur ipſius voluntate: ut ab obſtinatione mortifera reſpirantes, peſtem, quam ſe humanitus incidiſſe etiam ipſi ſentiunt, inutilis verecundiæ languore depoſito ad recuperanda remedia ſempiterna libero corde reſipiſcant. His ergo cognitis, quæ ſicut diximus ad regionum veſtrarum ſunt directa Pontifices, & ipſi protegente vos Domino debetis eſſe convenienter inſtructi, & Provinciis eadem quibuſque fiducialiter prædicare. Nihil eſt enim quod pavere debeamus, cum certum ſit a cœleſti Præſule non derelinqui, quos ſuæ veritatis præſtitit arma tractare: nec quicquam videamus ei ullatenus præferendum, cum ipſas animas noſtras pro earum nos voluerit ſalute contemnere. Qualiter autem vel proficiat ibidem religionis integritas, vel quid forſitan adferatur, ſæpius nobis veſtra dilectio non omittat oſtendere, ut neceſſaria Chriſto tribuente ſubſidia reſponſis congruentibus miniſtremus.

Subſcriptio Papæ. Deus te incolumem cuſtodiat, fili dilectiſſime.

Scipionis Maffeii Adnotatio.

Hæc demum falſo non inſcribitur, cum vere ad Gelaſium ſpectet. Ipſo initio Epiſtolam ſuam, in Conciliorum collectione tertiam, ad Dardaniæ Epiſcopos nominat, quam ſcripſit anno primo. Haud diu poſt illam hanc dedit ad Natalem in regionibus iiſdem Abbatem: utque in ea Græcos *ipſorum chartis* convictos arguebat, ita in hac prævaricationes ſuas *ipſorum chartis*, *ipſorum ſubſcriptionibus* innuit patefieri. Illud notatione dignum in hac Epiſtola, Gelaſium quoque in ea ſententia fuiſſe de inſtante Mundi fine, quæ ab ævo Apoſtolico jam incœperat. Ab emendationibus abſtinere non potui, ut ſyntaxis alicubi reſtitueretur.

EPISTOLA XII.

FELICIS III. PAPÆ

ad Zenonem imperatorem.

Anno 490. poſt mortem Acacii p CP. ejuſque ſucceſſoris Flavitæ.

Laudato ejus ſtudio in ordinatione novi epiſcopi, hortatur ut in Acacii Petrique nominum damnatione, de qua cleri legati nihil ſibi mandatum reſponderant, cum eccleſia Romana conſentiat.

FELIX ZENONI IMPERATORI.

DIgnas referre Deo noſtro gratias fateor mens humana non ſufficit, quod tantam religionis curam in veſtræ pietatis ſenſibus miſeratio divina conſtituit, ut eam & univerſis negotiis anteponi, & ſoliditate reipublicæ contineri, quam veraciter Chriſtiano, tam auguſto judicio cenſeretis, quia revera propitiatione cœleſti rerum ſubſiſtit univerſitas. Ex qua mirabili devotione veſtræ clementiæ proceſſiſſe cognoſco quicquid pro divini cultus reverentia celebratus tranquillitatis veſtræ ſermo deprompſit. Ut ſcilicet firmare catholicæ fidei cupientes unitatem, eccleſiarumque pacem magnopere roborari, talem ſtuderetis præfici Conſtantinopolitanis * antiſtitem, qui ſuperno munere proſequente, & morum probitate fulgeret, & præ omnibus orthodoxæ veritatis polleret affectu. Magnam igitur, egregie princeps, capio de utroque lætitiam: cum & in tuæ ſerenitatis animo, ſicut in ſæculi faſtigio conſtitutum, ita præcipuum eccleſia filium Deo factore ſuſcepit: & cum ipſum, de cujus pontificio gloriamini, dum ad beati Petri apoſtoli ſedem ſuæ refert dignitatis exordium, jam ſuæ dediſſe gaudeo moderationis indicium. Ubi ſimul & magnanimitas veſtra reſplendet, quando eccleſiæ cauſam, ſicut divinitus inſtitutum eſt, pontificum deſiderat ordinatione componi, & qui in ſacerdotii perhibetur provectus officium, optat inde fulciri, unde Chriſto cupiente profluit cunctorum gratia plena pontificum. Cujus etiam literarum me refovet intentio, qua ſicut decet Chriſto placere nitentem, & ſummum apoſtolorum beatum Petrum, & petram fidei eſſe non tacuit, & eidem myſteriorum claves creditas fuiſſe cœleſtium prudenter ſtruxit, utque nobiſcum circa orthodoxam fidem conſentientem haberet aſſenſum, quo amplius unanimis redderetur, expetiit. Gratiſſimis igitur profeſſionibus hujus, & votis copioſa lectione patefactis, mox ut etiam filios meos ſancti propoſiti monachos pariter veniſſe conſpexi, difficultates omnes, quæ primitus obſtrepebant, hac credidi diſpoſitione ſummotas: atque ideo venientibus clericis eas præter conſuetudinem ſociatas eſſe perſonas, quæ Petro vel Acacio non communicaſſe viderentur: ut illorum nominibus ſequeſtratis, per quos ſcandalum contigiſſet eccleſiis, ſincera deinceps caritas proveniret. Quibus rite perpenſis, nihil aliud mihi ſupererat gratulanti, niſi ut his qui fuerant deſtinati apoſtolicæ ſedis communio traderetur. Sed cum pro catholica fide cautius admonerem, ut ſuſcipientes eam ſe a conſortio retraherent damnatorum, non ſibi hoc mandatum omnino dixerunt. Qua rerum diverſitate permotum anxium me hæſiſſe profiteor; cum aliud literæ, & ipſa rerum ratio demonſtraret, & aliud memoratorum contineret aſſertio. Puramque volens cum eo qui pontifex creatus aſſeritur inire concordiam, gloriæ veſtræ ſuggerere properavi, ut nihil reſidere patiamini, quo denuo quicquam valeat diſſenſionis oboriri. Quia dum per ſynodum Chalcedonenſem, quam ſe dudum literis deſignavit tua clementia venerari, Eutychem atque Dioſcorum conſtet eſſe damnatos, & eorum ſectatores plurimis illarum partium documentis Timotheus & Petrus extitiſſe monſtrentur, atque eorum communionem, etiam ſi prohibitam, ſecutus Acacius, quos ipſe epiſtolis ſuis hæreticos dixerat eſſe damnatos; ſententia illius concilii convincuntur adſtringi, & in ipſorum pœnam merito recidiſſe, quorum elegere conſortium: ſicut in ceteris hæreſibus facta ſemel ſynodus abjecti cujuslibet erroris cunctos ſequaces conſequenter involvit. Quæſo igitur, glorioſiſſime, nec in ſucceſſoribus refovere judicemur quod manifeſtum eſt in auctoribus fuiſſe damnatum: nec Petri putetur legitima proveniſſe purgatio, quem non ſecundum morem veterum apoſtolica ſedes, quæ ligavit, abſolvit. Scit enim Chriſtiana mens tua, venerabilis imperator, quoniam delicta mortalium ſecundum conſcientiam relaxandi non niſi pontificibus ſuis ordine competenti ſuperna dederit diſpenſatio facultatem. Qui Petrus tamen, ſi vere receptus eſſet, veniam mereri debuit, non honorem: qui a damnatis atque hæreticis falſum ſacerdotii nomen accipiens catholicæ non poterat eccleſiæ præſidere. Hæc ego, reverentiſſime princeps, beati Petri qualiſcumque vicarius, non auctoritate velut apo-

* Flavita is fuit.

Matth. 16.

apoſtolicæ poteſtatis extorqueo, ſed tanquam ſollicitus pater, ſalutem proſperitatemque clementiſſimi filii manere cupiens diuturnam, fideliter imploro. Ecce deſideramus, optamus, ambimus eccleſiam Conſtantinopolitanam, ſicut ſemper, habere connexam. Exuantur obſecro ab his qui noſtri non ſunt, & nos quoque volumus eſſe nobiſcum. Poſtulationes certe gentium barbararum, venerabilis imperator, pro quiete mundani regni publice benignus exaudis. Quanto præſtantius quæſo te, preces apoſtolicæ ſedis pro ſacrarum tranquillitate rerum placatus admittis? Hoc enim hoc expedit, ut ſi utraque Roma pro mutuo pignore nuncupatur, fiat utraque una fides illa Romanorum, quam per univerſum mundum prædi
Rom. 1. 8. cari beatus Paulus teſtatur apoſtolus, ſicut apud noſtros floruit indiſcreta majores: & quæ genere concordat, ac nomine, non ſit religione diviſa, per quam etiam diſcrepantia copulantur. Putaſne me, venerabilis imperator, non cum lacrymis iſta profundere, & velut præſentem ad tuæ pietatis veſtigia? Nec enim piget, in tali maxime cauſa, imperialibus offi-
2. Cor. 4. 13. ciis inclinari, cum ſe apoſtolus omnium factum dicat eſſe peripſema. Hæc diutius tacui, ne aliis contraria ſuggerentibus irreverentiam meis potius literis commoverem. Verum nunc facultate percepta, qualiter vigeat in meo corde veſtræ pietatis affectus inſinuo: quia ſucceſſus traditæ vobis divinitus poteſtatis cupio propitiatione conſtare. Neque, venerande fili, reſpuas ſupplicantem, neve meam velis diſſimulare perſonam. In me enim qualicumque vicario beatus Petrus apoſtolus, & hæc in illo, qui eccleſiam ſuam diſcerpi non patitur, ipſe etiam Chriſtus expoſcit. Abſit ut huic quemquam Chriſtiana mens tua vel poſſit, vel debeat anteferre, quem pro te votis omnibus deſideras exorari. Præſertim cum tanta ſint illa, vel talia, quæ tyrannide deleta pro fide catholica geſſiſti & geris, ut plena a Deo veſtræ conſcientiæ experimenta teneamus. De quibus etſi quid fortaſſis omiſſum eſt, non reſpicit niſi perfidi virus Acacii: qui dum inlicitis creſcere tendit augmentis, ea quæ rectæ religioni con-
2. Cor. 5. 17. gruerent, vobis inter curas publicas occupatis deſtitit intimare. Nam pietas tua quomodo non ſequendum potius exiſtimaret, quod feciſſe conſpiceret ſacerdotem? Unde divino judicio nullatenus potuit, etiam cum id mallemus, abſolvi. Quapropter magis magiſque ſupplicare non deſino, ut cum ſuis nominibus atque perſonis feralis illa cauſa tranſierit: quo nos, annuente domino noſtro, certa perfectaque lætitia necti valeamus cum præſule nunc creato, beati apoſtoli voce dicentis: *Si qua igitur in Chriſto nova creatura, vetera tranſierunt, omnia facta ſunt nova*. Literæ certe veſtræ catholicæ fidei prædicant unitatem, pacemque eccleſiarum regia pietate pronuntiant. Quæ cum debito honore legerentur, qualiter mecum totus ordo Romani presbyterii vitam vobis proſperitatemque continuam promptus exorans, repetitis aſſidue vocibus acclamarit, & hi qui directi ſunt audierunt, & ubique velox tam præclari nuntii legatio putabatur obviare. Neceſſitati populi Alexandrinæ civitatis magis in ea parte proſpiciendum eſt, ut a peſtiferi rectoris retrahatur inſidiis. Concurrant omnia, rogamus omnes, ut quemadmodum docet apoſtolus, auferatur
Galat. 1. 12. de medio qui nos conturbat: & ea quam auguſtæ memoriæ Leo, pater eruditorque veſter, jugiter cuſtodivit, vel vos magnanimiter ſervare decernitis, eccleſiarum fida pax, vera ſit unitas: quoniam cuicumque perſonæ paterna fides, & beati Petri communio debet præferri. Atque ad veſtram gloriam, ſicut imperii veſtri felicitas, ita poſt Deum pertinere doceatur regni cœleſtis integritas; ut de conſervatis eccleſiæ ſuæ legibus tranquillitatis tuæ benevolentiam Chriſtus adſumens, & temporalia tibi dona multiplicet, & præſtet æterna.

EPISTOLA XIII.

FELICIS PAPÆ III.

ad Flavitam epiſcopum CPtanum.

Quod legatos ejus a communione propterea ſuſpenderit, quia de Acacii, Petrique nominibus nihil ſibi mandatum reſponderint. Hortatur ut & ipſe ab his recitandis abſtineat, & Zenoni id ipſum perſuadeat.

FELIX FLAVITÆ EPISCOPO Conſtantinopolitano.

MUlta ſunt quæ nobis præbeant de tuæ dilectionis ordinatione lætitiam, & ſperare divino beneficio cohortentur eccleſiaſticæ pacis effectum. Primum quidem, quod talem te gratia cœleſtis elegerit, cujus a puero vita probabilis adſeratur, & catholicæ fidei, quod ante omnia cupimus, prædicetur intentio. Deinde quia inter hæc munera tuæ dominus caritati domini quoque filii noſtri glorioſiſſimi principis votum contulit & favorem: quatenus poteſtatis fultus, Deo præſtante, ſubſidio, facilius valeas expetere, quæ ſecundum veritatem ſapienter intenderis. Poſtremo quod omnia propemodum, quæ tui ſequuntur honoris exordium, tam benevolentiam nobis clementiæ principalis oſtendunt, quam tuæ produnt ſpeciem voluntatis. Dum ſcilicet ad apoſtolicam ſedem regulariter deſtinatur, per quam largiente Chriſto omnium ſolidatur dignitas ſacerdotum. Quod ipſæ dilectionis tuæ literæ apoſtolorum ſummum, petramque fidei, & cœleſtis diſpenſatorem myſterii creditis ſibi clavibus, beatum Petrum apoſtolum confitentur. Quod denique, ut amplius eſſe unanimes valeamus, nobiſcum dilectionem tuam orthodoxæ fidei habere velle teſtantur aſſenſum. Quæ cum non mediocria videantur indicia, quibus de tua mente nobis procedere votiva credamus, ad teſtimonium majus acceſſit, ut filii noſtri religioſi monachi, rectæ fidei confeſſione pollentes, pariter huc venirent. Quibus utique viſis, æſtimamus non aliter deſtinatos, niſi nominibus damnatorum, a quorum iſti communione diſtabant, de Conſtantinopolitana eccleſia jam repulſis. Itaque nihil ſupereſſe perſpeximus, niſi ut hi qui dilectionis tuæ ſynodica bajulabant, communionis apoſtolicæ participatione fruerentur. Sed dum cum ipſis ſollicitius ageretur, ut ſi mallent B. Petri apoſtoli communionem fideli corde ſuſcipere, reſponderent vel ſe, vel dilectionem tuam ab Alexandrini Petri, Acaciique deinceps recitatione futuram modis omnibus alienam: illi nihil ſibi tale mandatum fuiſſe perhibentes, oblatæ ſalubriter gratiæ noſtræ conſentire noluerunt. Qua eorum cunctatione

per

permoti, cum literæ venientes, vel ipsa rerum dispositio aliud promittere videretur, & relatio prædictorum longe aliter quam sperabatur efferret, communionem quidem nostram contristati distulimus, quam remotis dubietatibus optabamus plenam catholicæ fidei, & hoc, quod circa orthodoxam fidem consensum nobiscum se habere promisit, arbitramur esse venturam. Alioqui nihil nobis poterit imputari, si complectentibus fœdera caritatis beati apostoli Petri consortio Alexandrini Petri societas præferatur. Erit enim apud Deum hominesque manifestum, talia perpetrantes non nostro vitio, sed suo prorsus arbitrio separari, idemque ante tribunal Christi modis omnibus terribiliter judicandum. Non sumus pertinaces, sed dogmata paterna defendimus: quemadmodum etiam tuæ dilectionis pagina designavit, zelum pro orthodoxis ostendere nos debere. Chalcedonensi concilio, quod universalis sanxit & custodit ecclesia, Eutyches & Dioscorus non probantur esse damnati? An eorum complices Timotheus atque Petrus institutionibus plurimis convenientibus non docentur, sicut hi quoque quos misit tua dilectio perviderunt? An eorum communionem, frequenter & regulariter interdicentibus nobis, non est secutus Acacius, quos ipse suis epistolis hæreticos dixerat, olimque damnatos, & male rursus ædificans, quod be-
Galat. 2. 18. ne ante ipse destruxerat, secundum apostolum prævaricator apparuit? Ideoque juxta præfatæ synodi tramitem, merito illic damnatæ perfidiæ parem cuncti subiere vindictam, qui hujus maluerunt esse participes: quemadmodum contra unamquamque hæresim synodus constituta, cunctos etiam dejectæ similes pravitatis adstringit: ne in successoribus omnino reparandum esset, quod in auctoribus juste monstratur esse prostratum. Absolvi autem Petrus nulla ratione potuit sine apostolicæ sedis assensu, qua fuerat mandante seclusus, sicut de recipiendis talibus forma veterum testatur antistitum. Qui etiam Petrus, si de legitima fuisset curatione sanatus, ad indulgentiam suscipi deberet, non ad sacerdotii dignitatem: qui a damnatis atque hæreticis institutus, catholicis plebibus nulla posset ratione præponi: Perspexisti & ipse nobiscum salutaria esse quæ dicimus. Unde etiam in tuis literis, cum de beati Petri fide loqueris, quod cum tota gratulatione legimus, catholica mente posuisti: " Et qui cum
" eo sicut vos credunt consona voce gloriantes di-
" sperса colligere valeamus ". Quæro igitur quænam illa sint, vel qua rerum perturbatione dispersa. Nec alia nunc prorsus occurrunt, nisi quæ per Eutychianæ pestis ejusdem sequacium sunt excogitata vesaniam Dilectio vero tua operam det nobiscum, quatenus possit quæ te quoque patente dispersa sunt colligi. Voce utor
Galat. 4. 12. apostoli, *Obsecro vos, nihil me læsistis*. Non hoc velut imperiosus impono, sed ut conscientiam meam convenienter expediam. Ne commissæ vobis divinitus rationabiles oves, non sine vestro discrimine, quod absit, perire sinantur, exhortor. Cogitate simul omnes, qui dignitate pastorali censemini, pro Christiana fide, quæ tunc est Christi si vera est, & vivendum nobis, & si oportuerit sacrosanctæ religionis amore moriendum. Perpendite igitur ipsius vitæ semper tempus incertum: ne repente rapti ad cognitionis illius formidandæ trahamur examen. Unde propensius tanquam præsentem dilectionem tuam jure caritatis vehementer adstringimus, ut sortem infelicis Acacii perhorrescens qui sicut scriptum est, ut iret in locum suum, etiam nobis conantibus, non est permissus absolvi, quo vales tenore contendas, ut catholicorum illius urbis antistitum magis monstreris esse imitator, & dominum filium nostrum glorioſissimum principem, conjugemque ejus, adjuncta tecum mea prece, non desinas suppliciter exorare, ut sicut devoti ecclesiæ filii, & obsecrationes nostras clementer admittant, & pro sui regni salutisque perpetuæ perfici consideratione decernant. Nec dilatæ communionis apostolicæ tua causetur dilectio tarditatem. Nollemus qualicumque difficultate suspendi, nisi respectus catholicæ veritatis obsisteret, cui dilectionem quoque tuam summis viribus inhærere vel opto, vel moneo. Nomen igitur Petri & Acacii tollatur e medio: nec apocrisiariis damnati Petri misceamur, aut literis. Et sicut ait Apostolus, *Abscindantur qui nos conturbant*. *Galat. 5. 12.* Iterumque ut ipse pronuntiat, *Expurgate vetus fermentum, ut sitis nova conspersio*, *1. Cor. 5. 7.* cum nominibus personisque suis præterita causa deleatur. Nobis Deo inspirante provisuris rationabiliter, ut scripsimus, si cuncta convenerint, ut eorum quos ordinavit vel baptizavit Acacius, salva confessione catholica, pro caritatis ecclesiæ redintegratione nihil pereat: quatenus pax illa proveniat, *Ephes. 2.* quæ fecit utraque unum: non illa quam propheta condemnat, *Pax, pax, & non erat pax*, *Ezech. 13. 10.* & caritas, quam tua dilectio suis sæpe literis postulavit, pura succedat, de qua dicitur, *Ca-* *1. Tim. 1. 5* *ritas de corde puro, & conscientia bona, & fide* *1. Cor. 5* *non ficta*. Nihil sit commune luci cum tenebris: quia non possumus, nec debemus mensæ domini participare, & mensæ dæmoniorum: *1. Cor. 10.* ut tibi creditis ovibus præteritorum congregatione mundatis, fiat unus grex, & unus pastor. Scriptum esse meministi, *Si recte offeras*, *Joan. 10.* *Gen. 4. 7.* *& recte non dividas, peccasti*; & Propheta clamat, *Inter mundum & immundum non discernebatis*. *Ezech. 22. 26.* Quæ universa summatim illa circumspectione perstringimus, ut cordibus salubriter expiatis, tam firmam sine dubitatione, quam veram, tam perpetuam, quam unitam possimus tenere concordiam. Quantocius ergo super his tua nos reddat dilectio certiores: ut Deo nostro perficiente quod cœpit, in compage corporis Christi plena valeamus reconciliatione consentire

Nota Jacobi Sirmondi, S.J.

Codex Virdunensis hanc tribuit Gelasio: at Gelasius hoc tempore pontifex non erat, sed Felix. Liberatus breviarii cap. 18. Moritur, *inquit*, Acacius, & ordinatur post eum Flavitas presbyter, qui fuit a sancta Thecla: qui non consensit sine Romano pontifice inthronizari, sed transmisit synodicam papæ Romano Felici. Qui modico vivens tempore moritur non accipiens epistolam ipsius. Vide Nicephorum lib. 16. cap. 19.

EPI-

EPISTOLA XIV. FELICIS III. PAPÆ

* data vacante poſt Plavitæ mortem ſede CP.

ad * Thalaſium archimandritam CP.

Ne cum eccleſia Conſtantinopolitana, vel illius epiſcopo, ipſe aut monachi ejus ante communicent, quam a ſede apoſtolica juſſum fuerit.

* THALASSIO

FELIX * THALASIO.

POſt factas literas, quas per filios noſtros religioſi propoſiti viros dilectioni tuæ miſimus contradendas, ne quid minus pro catholicæ fidei cuſtodia diligentior cura proſpiceret, caritatem tuam duximus admonendam, ut etiamſi, præſtante Deo noſtro, nomina damnatorum; id eſt Alexandrini Petri & infelicis Acacii, fuerint de eccleſiaſtica recitatione ſublata, ut ſimiles perditionis eorum, ſacerdotii non permittantur præſumere dignitatem, non prius tua dilectio, vel congregatio quam gubernas, Conſtantinopolitanæ eccleſiæ, vel quicumque ejus futurus eſt pontifex, communicandum eſſe decernat, quam ad notitiam ſedis apoſtolicæ cuncta referantur, vel ipſius literis qui fuerit creatus epiſcopus, vel tuæ dilectionis alloquiis. Quia ſicut per profeſſionem catholicam ſedis apoſtolicæ formam ſecutus es, ut te a damnata communione ſuſpenderes: ita beati Petri ſequi debetis exemplum, ut quando ejus auctoritate fuerit relata communio, tunc eis etiam tuum noveris miſcendum eſſe conſortium. Nec quiſquam dilectioni tuæ omnino perſuadeat jam noſtram communionem illis partibus fuiſſe commiſſam, cum videas adhuc res in dubio conſtitutas, & apud nos de illic creato pontifice omnia haberi prorſus incerta. Neque poſſet cum eo ſociari communio, cujus adhuc a nobis nec honor probatur eſſe ſuſceptus, nec fides atque intentio comprobata. Expectet ergo dilectio tua ſedis apoſtolicæ juſſionem, & ſic eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ſacra ſe communione conjungat, ſi in participatione beati Petri & catholicæ veritatis deſiderat permanere. Data Kalendas Majas. *Probo & Fauſto vv. cc. Indictione XIII.

* ſcribendum Longino & Fauſto ann. 490.

NOTA JACOBI SIRMONDI, S. J.

Superiori epiſtolæ titulus in veteri codice præfixus eſt hujuſmodi. Exemplum epiſtolæ, quam pertulerunt in legationem directi monachi, ad Rufinum, Hilarum, & Thalaſium, archimandritas Conſtantinopoli.

EPISTOLA XV. FELICIS III. PAPÆ
ad Vetranionem Epiſcopum.

Diſcidii eccleſiæ Conſtantinopolitanæ cauſas exponens, hortatur ut Zenonem ad unionem cum Romana inſtaurandam permoveat.

FELIX VETRANIONI EPISCOPO.

QUod unitatis eccleſiæ plena cupimus redintegratione firmari, multorum relatione comperimus, dilectionem tuam, & egregiis moribus divina gratia tribuente pollere, & domni filii noſtri Chriſtianiſſimi principis familiaritate ſubnixam: paratamque fraternitatem tuam catholicæ fidei cauſam, ſi manifeſtius panderetur, libere & prudenter adſtruere. Quibus de tua mente ſumptis indiciis, talem te veritatis * auctorem eſſe perpendimus, qualem illic deſideravimus invenire. Gratamur igitur, quod hæreditatem ſuam non uſquequaque dominus repuliſſet, ſed in eorum cordibus flammam rectæ confeſſionis ſervaret abſconditam, qui ſive ſe a communione confuſa penitus abſtinerent, ſive in eam per ignorantiam recidiſſent, mallent tamen & declarari quæ recta ſunt, & ſecundum traditionem veterum comprobata ſectari. Atque ideo adloqui caritatem tuam noſtro modis omnibus ſermone curavimus, & de his quæ eccleſiam Chriſti fecerint diſſidere competenter inſtruere. In Chalcedonenſi itaque ſynodo, quæ de concilii Nicæni tenore procedens, pro Chriſtianæ confeſſionis integritate ſervanda, tam auctoritate ſedis apoſtolicæ, quam univerſalis eccleſiæ eſt celebrata conſenſu, Eutychem atque Dioſcorum conſtat fuiſſe damnatos. Quorum Timotheus & Petrus extitiſſe docentur proculdubio ſectatores, eorumque ſe communioni nefariæ miſcuiſſe, etiam cum a nobis prohibitus eſt * Acacius: atque ob hoc, ex forma ſynodi memoratæ, ſimilem cunctos, quæ præfixa fuerat pravitati, damnationis incidiſſe ſententiam, cujus ſe elegerunt eſſe conſortes. Unde merito prædictus Acacius * apoſtolicæ ſedis, quæ nunc exſecutrix utique ſæpedicti Chalcedonenſis concilii pro fide catholica tunc probati non defuit, iterata * excommunicatione depulſus eſt, ne per eum quod abſit nos quoque reddamur complices perditorum. Neque Petrum quiſquam legitime credat eſſe purgatum, qui non a beati Petri apoſtoli ſede receptus eſt, qua fuit mandante dejectus. Bene enim dilectionem tuam noſſe non ambigo, quod perſonam hujuſmodi, cum ita ratio poſtularet, non niſi eccleſiaſticæ legis ordine competenti, ſicut divinitus conſtitutum eſt, vel poſſint, vel debeant convenienter abſolvere. Quod cum factum non ſit, manifeſtum eſt Petrum in ea qua pridem fuerat perverſitate ac damnatione detineri. Qui etiamſi legitime corrigi voluiſſet, indulgentiam conſequi debuit, non eccleſiaſticam dignitatem: quia ab hæreticis damnatiſque falſi ſacerdotii nomen aſſumens, eccleſiæ catholicæ nullis regulis potuit præſidere. Hæc autem, quæ de prædictis geſta narravimus, documentis inde venientibus approbantur, ſicut Conſtantinopolitani clerici, qui directi ſunt, agnoverunt; palamque monſtratum eſt, Acacium ſe eorum feciſſe participem, quos ſuis literis hæreticos, & retulerat ipſe damnatos. Perceptis ergo ſummatim dilectio tua, quæ videntur eccleſiarum feciſſe diſcidium, noſque perpendens non immerito pro fide catholica extitiſſe ſollicitos, non ſolum deinceps ſe a communione damnatorum ſtudeat cuſtodire: ſed Chriſti gregem qua valet induſtria retrahere non quieſcat, & domno filio noſtro Chriſtianæ mentis Auguſto inceſsabiliter ſuggerere non omittat, ut operis ſui memor, quod fide catholica, inſpirante domino noſtro, clementer dicitur exſecutus, plenam temporibus ſuis pacem, & Chriſti veritatem ſinceram, ut præcipuus ſacræ religionis filius, & pia devotione conſpicuus, tranquilla diſpoſitione reſtauret, & de eccleſia Conſtantinopolitana Petri Alexandrini nomine Acaciique ſublato, pro quo tempeſtas omnis exorta eſt, intemeratam paternæ traditionis fidei poſt dominum benignus efficiat unitatem. Quæ nunquam fuiſſet utique

* actorum

Pſal. 9

* an. 483.

* Romana ſedes executrix SS. conciliorum

* Die Julii 28. an. 484.

teme-

temerata, si hanc imperatori Christianissimo A fideliter Acacius insinuare voluisset. Sed dum patrum terminos transferre molitur, & ambitionibus suis prævaricationis aditum impudenter exquirit, nec venerabilia dubitavit decreta calcare, & inter curas publicas occupato principi venerando dissimulavit quæ noverat vera suggerere: talem se conscientiam circa salutem regiam potestatemque gestare demonstrans, qualem in negotio ipsius religionis exhibuit. Unde, quod non sine divini judicii terrore dicendum est, etiam nobis si requisisset optantibus, non est permissus absolvi. Quomodo autem domnus filius noster venerabilis imperator non hoc sibi judicare posset faciendum, quod cerneret sacerdotem vel facere vel docere? B Quapropter adjuncta secum mea prece, dilectio tua sæpedictum dominum filium nostrum supplicatione qua potest, & lacrymarum professione deprecetur, ut patienter permittat abscidi qui nos conturbant: ne in successoribus hæreticorum reparasse videamur, quod in auctoribus eorum certum est fuisse damnatum. Priorumque consimiles opprimere non sinat ecclesiasticam dignitatem: quatenus apostolica voce dicamus: *Si qua igitur in Christo nova creatura, vetera transierunt, ecce facta sunt omnia nova*. Ecclesiam Constantinopolitanam nobis, sicut semper, unitam sua post Deum placiditate concedat. Quoniam & hoc præsentis felicitatis ejus incrementa desiderant, & conse- C quendæ fructus æternitatis exposcit. Dilectionem vero tuam specialiter commoneo atque contestor in illo nostri salvatoris examine formidando rationem mihi modis omnibus redditurum, si quæ pro integritate salutis humanæ, pro orthodoxa atque regulari constitutione majorum, & veraci atque sincera totius ecclesiæ pace reparanda delegavi, quod de tua mente non credimus, segnius exequaris.

Galat. 5.

2. Cor. 5. 17.

Ex eodem codice Virdunensi.

Felix Andreæ episcopo Thessalonicensi.

Quod plene catholicæ fidei cupimus redintegratione firmari, sollicitudinem dilectionis tuæ, qua ad sedis beati Petri communionem venire desideras, libenter amplectimur; sed eam vellemus, sicut orthodoxæ veritatis cautela deposcit, ex omni fieri parte constantem.

FELICIS PAPÆ III. DECRETUM

Unum desumptum ex Gratiano, quod non habetur in præmissis.

In ecclesiasticis causis regia voluntas sacerdotibus est postponenda.

Certum est hoc rebus vestris esse salutare, ut cum de causis Dei agitur, juxta ipsius constitutionem, regiam voluntatem sacerdotibus Christi studeatis subdere, non præferre; & sacrosancta per eorum præsules potius discere, quam docere: ecclesiasticam formam sequi, * non huic, humanitus obsequendo, jura præfigere: neque in ejus sanctionibus velle dominari, * cujus clementiæ Deus voluit tuæ piæ devotionis colla submittere: ne, dum mensura cœlestis dispensationis excediturr, eatur in contumeliam disponentis.

Distin. 10. Certum est hoc.

* cui Deus voluit clementiam tuam p. d. c. s. *Vide supra epistolam* IX. *unde hoc decretum a Gratiano aliove decerptum.*

CONCILIUM ROMANUM PRIMUM

SUB FELICE III. CONTRA ACACIUM.

Constantinopolitanum & Petrum Fullonem.

Causa concilii.

[a] *Concilium*.) Cum in locum defuncti Timothei, Alexandrinæ ecclesiæ episcopi orthodoxi, communi consensu episcoporum, Joannem virum optimum, hominemque orthodoxum, Timotheo in sede Alexandrina suffectum, Zeno imperator impulsu Acacii episcopatu amovisset, eique, ut supra in notis epist. 17. Simplicii papæ diximus, Petrum Moggum hæreticum, antea semel inde fugatum, substituisset, Joannes de vi & injuria sibi illata protestatus, ad sedem apostolicam appellavit. Anno domini 483. Romam veniens, suam quam interposuerat appellationem introducturus, & debito modo prosecuturus, Felici papæ (Simplicium enim defunctum invenerat) libellum injuriarum obtulit. Quo suscepto Fe- E lix ob causam, qua non unius tantum, sed trium, præcipuarum sedium orientis ecclesiarum vertebatur periculum, concilium ex episcopis Italiæ more majorum celebrandum esse putavit. Convocatis itaque sanctissimis patribus habita est sacra synodus, qua post gravis- D simas sententias plurimorum interpositas, omnium consensu illud constitutum fuit, ut ad Zenonem imperatorem Constantinopoli degentem legatio decerneretur, scriberenturque robustissimæ ad eum literæ, quibus de proditione catholicæ fidei, ejusque proditoribus querelæ ingererentur: adderet suas ad Acacium Constantinopolitanum, quibuscum ob fidem non defensam & conniventiam cum hæreticis exposturaret. Præterea visum fuit esse convenientissimum, ut transmissa copia illius libelli, quem Joannes Alexandrinus pontifici obtulerat, Acacius ad sui defensionem in scripto citaretur, scriptoque libello rogaretur imperator, ut Acacium ad respondendum querelis adversum se obiectis impelleret. Hæc omnia debito modo peracta fuisse, epistolæ Felicis ad Acacium & Zenonem, quæ nunc primum cum prædictis libellis quibusdam, opera illustrissimi Cardin. Baronii in lucem prodierunt, aperte demonstrant. Hac eadem [1] synodo damnatus est Petrus Fullo, alias Cnapheus nominatus,

Decretum concilii.

Petrus Fullo damnatus.

1 Quæ hic de Fullone narrantur pertinent ad an. 478. partim, reliqua ad an. 485. ut supra diximus, & infra dicemus.

intrusus post Calendionem ejectum episcopus Antiochenus. Qui dum sacro Trisagio, in omnibus orientis ecclesiis ex revelatione Dei cantari consueto, quo dicitur: *Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis;* hanc blasphemiam addidit: *Qui passus es pro nobis;* quasi scilicet tota sanctissima Trinitas mortem ac passionem subiisset, se non tantum Eutychianum, sed etiam Apollinaristam atque Sabellianum esse detexit. Cum enim diceret unam in Christo esse naturam, Eutychianum se prodidit. Cum diceret carnem de cœlo allatam in Verbum esse conversam, se Apollinaris sectatorem professus est. Cum vero Patri, Filio, ac Spiritui sancto passionem conjungeret, Sabellianum se esse aperuit; quoniam eo ipso unam tantum totius Trinitatis personam esse asseruit, sicque nefandum Theopatchitarum errorem, jamdiu ante proscriptum, majori cumulo reddidit. In hoc judicio Fullonis tres actiones habitæ videntur; quarum prima directa est ad eum epistola synodica, qua pontifex confutatis singulis illius blasphemis erroribus, in fine sic eum alloquitur: *Hæc tibi scripsi una cum præsente synodo, conveniens te coram Deo & sanctis angelis, ut ea doceas & nobiscum sentias, ut illibata fides nostra permaneat ad gloriam Dei.* Extat hæc epistola supra inter epistolas Felicis ordine 3. Incipit sic: *Quis dabit capiti meo aquam?* Secunda actione visum fuit secundas literas commonitorias ipsi transmittere, minis adhibitis, ut nisi bene monentibus acquiescat, excommunicationis & depositionis sententiam sibi infligendam præcognoscat. Hæc constant ex epistola quarta Felicis, qua laturus in eum depositionis sententiam, sic eum alloquitur. *Nec ambulare in veritate, nec nostris duabus epistolis aurem voluisti accommodare. Nunc igitur sum exorsus adversus te proferre sententiam,* &c.

Quid ad Trisagium addiderit.

In judicio Fullonis tres actiones habitæ.

Prima actione quid.

Secunda actione quid gestum.

Secundæ literæ Felicis ad Petrum interierunt. Cum duabus hisce admonitionibus maxime paternis homo scelestissimus necdum acquiesceret, consilio & hortatu patrum quadraginta duorum Romæ hac de causa diutius commorantium, Felix pontifex excommunicationis & depositionis sententiam in eum conceptam promulgavit, scriptaque ad eum epistola synodica, latam sententiam eidem intimavit. Adjecit his Felix papa literas ad Zenonem monens eum, ut caveat a communione Petri ecclesiastico judicio jam condemnati.

Tertia actione condemnatus est Petrus Fullo.

At non Felix tantum, sed etiam Quintianus magni nominis Asculanus; Justinus Siciliæ & Flavianus Rhodopensis episcopi ex occidente, ad Petrum Fullonem blasphemum literas dederunt, quibus post refutatas illius horrendas blasphemias, eumdem ab pœnitentiam & meliorem mentem exhortati fuerunt. Horum epistolas hactenus confuse editas, hic loco inferendas esse putavi.

ACTA ET PRODUCTA
In causa Acacii.

Epistola Felicis ad Acacium Constantinopolitanum.

Optat sancta synodus, &c. *Extat supra inter epistolas Felicis, estque ordine* 1.

Decebat profecto, &c. *Extat supra ordine & tempore secunda.*

Libellus citationis ad Acacium per Vitalem & Misenum transmissus.

EPiscopali diligentia commonente, debuerat dilectio tua ecclesiasticum morem secura, quid responsio sanctæ memoriæ prædecessoris mei per virum devotum Uranium * subdiaconum apud clementissimum principem, quid apud te quoque literæ ipsius in causa Alexandrinæ ecclesiæ profecerint, indicare; & curam, cujus te non immerito voluit esse participem, cuncto studio prosperorum significatione moliri: ut catholica fides apud Chalcedonensem synodum roborata, & iterum firmata responsis omnium, qui in eadem resederant domini sacerdotum, quam inopinato rursus hæreticorum pravitas inquietat, communi opere inimicis propriis subjaceré non permitteretur oppressa. Quod cum diu omittitur, superveniens * & coepiscopus noster Joannes fugatus ab hæreticis pervasoribus sedis Alexandrinæ, libellum nobis, quem sanctæ memoriæ decessori meo paraverat porrigendum (quantum ex subjectis agnosces) ingessit. Quem morem, majoris sui beatæ memoriæ Athanasii exemplo & priorum nostrorum, non potuimus refutare.

* subadjuvans

* frater

Et ideo lectis subditis *, frater carissime, ad hæc quæ propositâ esse cognoscis, apud B. Petrum apostolum, cui preces in nobis oblatas pervides, & quem ligandi atque solvendi a domino potestatem sumpsisse, non potes diffiteri; in conventu fratrum & coepiscoporum nostrorum respondere festina: ut in alterutram partem quod justitia paraverit, ordinantes, amotis scandalis ecclesiarum, quas scindi videmus, reparata concordia, & servata integritate fidei, puris mentibus acceptissimas faciamus placationis hostias quas pro omni populo Christiano & salute glorioſissimi imperatoris offerimus. Ad quam rem de collegio nostro fratres & coepiscopos nostros Vitalem & Misenum, cum quibus illum a latere nostro fidelissimum nostrum Felicem defensorem, sanctæ ecclesiæ Romanæ ordinatione direximus: quibus moram fieri non oportet, ne ad indignationem domini provocandam, quæ corrigenda sunt, procrastinationibus convalescant.

* subjectis,

Libellus a Felice papa decreto concilii ad Zenem imperatorem transmissus.

CUm sibi redditam pacem, compressis per vos hæreticis, qui sentiebantur attolli, universalis gauderet ecclesia, & vestræ pietatis imperium etiam de inimicis suis victoriam reportasset, & per universum orbem pro salute vestræ serenitatis oratio cunctorum oraret ad dominum sacerdotum; & vestra pietas fidei custos & defensor orthodoxiæ, sub æterni regis propitiatione regnaret: quando venerandi apices vestri, & Deo proxima currens de sacro pectore frequenter auctoritas, inter gaudia recepti imperii, Petrum conversatum cum hæreticis, & parricidæ illi Timotheo cohærentem, a profanis (quia nec ab aliis fieri poterat) Alexandrinæ ecclesiæ episcopum, quantum sibi existimaverat, ordinatum, acceptissima Deo præceptione dejecerat; & tyranni literas, quas in eversionem contra fas & sacro-sancti Chalcedonensis concilii definitiones mens insana dictaverat, pro regni sui commendatione, evacua-

cuavit. Ita deinde illicitas ordinatione ejus, vel etiam Timothei, utpote hæreticorum, irritas fecit; atque eos quantum extra ecclesiam fuerint; * judicavit.

indicavit

Sed nunc eum, mutatis omnium gaudiis in mœrorem, ecclesiæ Alexandrinæ cognovimus præsidere. Quod si verum est (ut Christianissimo principi coram Deo fiducialiter est faciendum) divino judicio suggerimus, non leviter esse pensandum; nisi certis remediis, quod in contumeliam Dei factum dicitur, fuerit expiatum. Et quia (sicut scriptum est) *unius membri totum corpus patitur passiones*, in persona ejus orientis concutiuntur ecclesiæ. Quod fratrem & coepiscopum meum Constantinopolitanum respicit sacerdotem, adversus quem in conventu mihi ab eo, cujus sedem præfatus fertur tenere, libellus oblatus est, quem deplorationibus meæ humilitatis annexui; ut idem frater & coepiscopus meus Acacius (sicut ecclesiasticis necesse est, & vestris legibus fieri decet) ad hæc quæ de se pervidet intimari, apud beatissimum Petrum apostolum diluere obedienter procuret, nec ullo modo existimet differendum. Qui si (quemadmodum confidimus) bene conscius est, apostolicum non debet judicium cum consacerdotibus suis & moderationem abjicere; ut sacerdotalibus actibus & comprobatione fideli comprobatus primum Christi domini nostri, atque omnium sacerdotum, ac deinde pietatis vestræ gratia glorioſus perfruatur.

Cor. 2.

ACTA ET PRODUCTA

In causa Petri Fullonis, alias Cnaphei.

Epistola monitoria Felicis papæ ad Petrum Fullonem.

Quis dabit capiti, &c. *Extat supra ordine 3.*

Pag. 1038.

Epistola Felicis papæ ad Petrum Fullonem, continens sententiam excommunicationis & depositionis, hæc est:

Quoniam * pestiferis doctrinis, &c. *Extat supra ordine 4.*

* Importabilibus verbis &c. p. 1046.

Epistola Felicis papæ ad Zenonem.

Convenit tuæ clementiæ, * &c. *Extat supra ordine 5.*

* Pag. 1060.

Observatio P. Antonii Pagi

ad an. C. 483. n. 7.

Baronius, eumque secuti Conciliorum Collectores duas anno 483. Synodos, in quibus Petrus Fullo damnatus sit, proponunt, Constantinopolitanam sc. ab Acacio (*de qua Labbeus infra*) & Romanam a Felice papa habitam. Verum nulla Synodus hoc anno adversus Fullonem celebrari potuit, quia Calendio Episcopus Antiochenus per vim & calumniam anno tantum 483. depositus est, & in ejus locum Petrus Fullo substitutus. Præterea quorsum, inquit Valesius in Observat. Eccles. ad Evagrium lib. 2. cap. 4. Acacius Petrum Fullonem iterum damnare necesse habebat, quem Simplicii Papæ temporibus jam ante damnaverat, anno scilicet 478. ut supra dixi. Quorsum item Felix necesse habebat Petrum Fullonem sententia sua damnare, qui jam ante a Simplicio fuerat damnatus in Synodo Romana anno 478. congregata, ut supra ostendi? His rationibus hanc addo, quod non solum utriusque concilii apud antiquos nulla mentio sit; sed etiam ex libello Synodico constet, Zenonem August. Tabenniositem Alexandria expulisse, & in ea Petrum Mongum, dato ei suo Henotico, remisisse, *qui hæretica convocata Synodo Chalcedonensem sanctam Synodum anathemate notavit, Acacium CP. adjutorem habens.* Quare Acacius hoc tempore non tantum hæreticos non damnavit; sed fovit, illisque adhæsit. Imo idem Anonymus refert postea Synodum Romanam a Felice Papa adversus Petrum Mongum, & Acacium habitam, quæ utrumque *anathemate notavit, & sanctam Chalcedonensem Synodum confirmavit*, anno sc. 484. De Synodo vero Romana adversus Fullonem non loquitur, nisi postquam istam recitavit, quam anno 485. celebratam esse infra dicemus. Quare cum iste Auctor, qui Synodos per hæc tempora in Oriente coactas accurate narrat, de Synodo Romana adversus Fullonem taceat, ea sine dubio fictitia. Quæ vero hic de Synodo Romana adversus Fullonem congeruntur, partim ad annum 478. ut ibi diximus; partim ad annum 485. pertinent, ut tunc dicemus.

EPISTOLA [1] QUINTIANI EPISCOPI AD PETRUM FULLONEM

Episcopum Antiochiæ.

Edidit G. L. R. P Fronto Ducæus S. J. post commentaria Jo. Zonaræ S. J. anno 1618. Easdem quoque Græce vulgavit Binius eodem anno, ut jam supra innuimus. (2)

* Πολυτρόπως, καὶ πολυμερῶς ἐξεύδασας, ἀγαπητὲ, τῆς ἀληθείας, τἀναντία φράτων τῶ δεσποτικῶ μυστηρίω, μὴ ἑπόμενο τοῖς εὐαγγελίοις, ἤτοι τοῖς ἀποστόλοις, ἤτοι τοῖς ἁγίοις πατράσι. καὶ γὰρ βαρεῖαν φέρει κατ' αὐτῆς καινοτομίαν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας ἡ ἔκθεσίς σου. καὶ μήτοιγε ὃν ἀπέπω τούτῳ, πολλῶν ἐπισκόπων ὑπομενηκότων σε, μάλιστα τῶ ἁγιωτάτω ἀρχιεπισκόπω Φήλικι, τῶ τούτῳ ἀποστραφῆναί σε, καὶ δεῖ καὶ ὀρθότομον εἶναι τῶ σωτηρίω κηρύγματος. ἀλλ' ὃν γε ἀντιποιούμενο αἱρέσεων, τὸ τῆς θείας διδασκαλίας τάλαντον ἀπεκρύψω εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁ μᾶλ-

MUltifariam multisque modis, carissime, a veritate deviasti, contraria herilis mysterii, non sequendo evangelia, vel apostolos, vel sanctos patres. Etenim expositio tua gravem fert contra ipsos novitatem catholicæ ecclesiæ. Et quidem non abjecisti ipsam, multis episcopis præmonentibus te (maxime sanctissimo archiepiscopo Felice) ab ipsa divertere, & esse rectum & orthodoxum salubris prædicationis sectatorem: sed certe contra hæresium affectator fuisti, & talentum divinæ doctrinæ in terram abscondisti, & non potius ipsum supra mensam projicere censuisti videlicet sa-

1 In Bellovacensi Codice, & altero S. Victoris, *S. Quintiani Episcopi Asculani ad Petrum Antiochenum*. In Ms. cod. Bibl. Cæsareæ, teste Lambecio tom. 8. pag. 494. titulus Græce hic est: Ἴσον ἐπιστολὴ Κυϊντιανοῦ ἐπισκόπου Ἀσκαλιτῶν (in alio Ἐσκαλιτῶν) πρὸς Πέτρον ἐπίσκοπον (in alio Ἀσχιστίσκοπον) Ἀντιοχείας, *Hard.*

2 Hanc, & sequentes Græcas epistolas contendit falsas esse, & suppositicias Valesius lib. 1. Observ. Eccles. ad Evagrium cap. 4. genuinas vero esse probat Pagius ad an. 485. n. 15. & seqq. datasque e diversis synodis contra Fullonem habitis. Hæc Quintiani Epistola spectat ad synodum Quintiani an. 485. habitam, de qua infra.

nam doctrinam in cordibus hominum inſerere; ſed e contra ſeminaſti. Et quis adhuc ſuſtinebit te, pervertentem Chriſti evangelium? Non prædicando unum filium in duabus naturis dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & hunc crucifixum; ſed Deum fortem, immortalem, videlicet unam Trinitatis ſubſtantiam dicens crucifixam: & non ſolum, ſed & unam naturam Dei verbi & carnis dicis. Et ſi una natura Dei verbi & carnis eſt, una autem natura Dei Patris & verbi, quomodo non una & ipſa natura Patris & corporis & verbi? Si autem non una natura Dei Patris, & carnis humanæ, & verbi: dic quomodo una natura verbi & carnis? Quomodo creata, & [1] increatum, una natura eſt? Si autem hoc impoſſibile eſt, quomodo caro & increatum verbum una natura, & non duæ commutatæ? Si autem unius naturæ eſt Chriſtus, & non duarum: quare dicis Chriſtum, creatum, ſicut Arius, * vel increatum, ſicut Manichæus? Ubi autem eſt temporalis Chriſti generationis natura, & divinitatis ipſius æterna generatio? Ubi & illud, *Hodie genui te*? & illud, *Jeſus Chriſtus heri & hodie, ipſe eſt & in ſæcula*? Quomodo autem & dicis, ante unionem verbi Dei & carni, * duæ, [2] vel ante fuit ſecundum ſubſiſtentiam ex virgine unio? Etenim ſi eſt Chriſti caro ante Mariam, ſecundum Valentini impium ſermonem, quomodo duæ ante fuerunt naturæ ante Mariam? Cujus autem eſt ipſa expreſſio? [3] non Eutychis, magis Atychis, ex duabus dicere unam naturam factam fuiſſe? Si iſta autem cum illo ſapis, quomodo ipſum abjicis, qui ipſius recipis peſſimas innovationes? Quod ſi in veritate hoc factum eſt, ſanctos patres in Chalcedone contra ipſum habuiſſes certe acceptos. Dic verumtamen mihi, quomodo unite Pater & Filius & Spiritus ſanctus dicitur Trinitas, ſolus exiſtens Deus, ſi non ſuſcipis dicere in uno filio duas naturas? Et ſi Trinitas unus Deus eſt, quomodo Deus, & corpus noſtrum ipſi unitum, non debet dici unus Filius in duabus naturis? Si autem una natura, Deus verbum & caro; vel mutatum eſt verbum, vel caro. Et ſi caro mutata, facta fuit verbum, non erit amplius caro. Si autem iſtis non facta eſt mutatio, quomodo in Chriſto non ſunt duæ naturæ? Caro enim caro eſt, quamquam ſit Dei caro: & verbum, verbum eſt, licet aſſumpſit noſtrum aſſumptum. Si autem mutata eſt, quomodo non eſt conſubſtantialis caro & coæterna Patri, ſicut & verbum? Si autem alterius ſubſtantiæ eſt caro Patri, inquantum recentior eſt, Pater autem ſine tempore eſt, quomodo non recens & verbum? ſicut enim unam eſſe naturam carnis & verbi Dei dicis, & Filium alterius ſubſtantiæ Patri, dicis. Si autem non eſt eadem natura verbi Dei & carnis, quomodo non ſunt duæ, caro & verbum? Si autem omnino deitas caro facta eſt, quomodo manſit verbum quod fuit? Quomodo autem incommutabiliter incarnatum eſt, ſi non eſt Chriſtus in duabus naturis? Quomodo incarna-

Ἄλον τοῦτο προβάλλεσθαι ἐπὶ βάσεζαν εἶξας, οἷον ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων καρδίαις τὸ ὑγιὲς διδασκαλίαν. ἀλλὰ τἐναντίον ζιζάνια ἔσπειρας· (καὶ τίς ἔτι ἀνέξεται σὺ διαστρέφοντος τὸ τοῦ Χριστοῦ εὐαγγέλιον;) ὃ τὸν ἓν δύο φύσεσιν οὖα υἱὸν, τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τοῦτον κηρύσσων ἐσταυρωμένον, ἀλλὰ τὸν Θεὸν τὸν ἰσχυρὸν, τὸν ἀθάνατον, οἷον τὴν μίαν τῆς τριάδος οὐσίαν, φάσκων ἐσταυρωμένον· καὶ οὐ μόνον, ἀλλά γε καὶ τοῦ Θεοῦ λόγου φύσιν μίαν, καὶ τῆς σαρκὸς φής. καὶ εἰ μία φύσις τοῦ Θεοῦ λόγου τῆς σαρκὸς, μία δὲ φύσις τοῦ Θεοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ λόγου πῶς οὐ μία, καὶ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ πατρὸς, καὶ τοῦ σώματος, καὶ τοῦ λόγου; εἰ δὲ οὐ μία φύσις Θεοῦ καὶ πατρὸς, καὶ σαρκὸς ἀνθρωπείας, καὶ τοῦ λόγου, φράσον πῶς μία φύσις τοῦ λόγου, καὶ τῆς σαρκός; πῶς γὰρ κτιστὴ καὶ ἄκτιστον· μία φύσις; εἰ δὲ τοῦτο ἀδύνατον, πῶς ἡ κτιστὴ σὰρξ, καὶ ὁ ἄκτιστος λόγος, μία φύσις, καὶ οὐ δύο συλλαμβάνει; εἰ δὲ φύσεως μιᾶς ἐστιν ὁ Χριστὸς, καὶ οὐ δύο, τί οὐ λέγεις τὸν Χριστὸν κτιστὸν, ὡς ὁ Ἄρειος, ἢ ἄκτιστον, ὡς ὁ Μανιχαῖος; πῶς δὲ καὶ ἡ χρονικὴ Χριστοῦ γέννησεως φύσις, καὶ ἡ τῆς θεότητος αὐτοῦ προαιώνιος γέννησις; πῶς τὸ, Σήμερον γεγέννηκά σε; καὶ τὸ, ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου γεγέννηκά σε; καὶ τὸ, Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας; πῶς δὲ καὶ λέγεις, πρὸ τῆς αἰώσεως τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ τῆς σαρκὸς, δύο, ἢ προϋπῆρχεν ἡ κατ' οὐσίαν ἐκ παρθένου σῶσις; καὶ γὰρ εἰ προϋπάρχει ἡ τοῦ Χριστοῦ σὰρξ πρὸ Μαρίας, κατὰ τὸν Οὐαλεντίνου ἀσεβῆ λόγον, πῶς δύο προϋπῆρχον φύσεις πρὸ Μαρίας; τίνος δὲ καὶ αὕτη ἡ ἔκφρασις; οὐχὶ Εὐτυχοῦς, τοῦ μᾶλλον ἀτυχοῦς, τὸ ἐκ δύο λέγειν φύσεων μίαν γεγονέναι φύσιν; εἰ δὲ ταὐτὰ ἐκείνῳ φρονεῖς, πῶς τοῦτον ἀποβάλλῃ, ὃ τὰ αὐτοῦ παραδεχόμενον κάκιστα κηρύσματα; ὅπερ ἐπ' ἀληθείας σοι τοῦτο πέπρακτο ἄν, εἰ τοὺς κατ' αὐτοῦ ἁγίους πατέρας, τοὺς ἐν Χαλκηδόνι, εἶχες δεκτούς. πλὴν φράσον μοι, πῶς λιώμβος ὁ πατὴρ, καὶ ὁ υἱὸς, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, λέγεται τριὰς, μόνων Θεός; ἢ εἰ ὁ παραδέχη λέγειν ἐν τρισὶ υἱῷ δύο φύσεις· καὶ εἰ ἡ τριὰς εἷς Θεὸς, πῶς ὁ Θεὸς, καὶ τὸ ἡμῶν σῶμα αὐτῷ σώθη, οὐκ ὀφείλει λέγεσθαι εἷς υἱὸς ἐν δυσὶ φύσεσιν; εἰ δὲ μία φύσις ὁ Θεὸς λόγος, καὶ ἡ σὰρξ, δῆλον ὅτι βραχεῖς ὁ λόγος οὐκ ἔτι εἴη λόγος, ἀλλὰ σὰρξ. καὶ εἰ ἡ σὰρξ βραχεῖσα γέγονε λόγος, οὐκ ἔτι εἴη σάρξ. εἰδὲ ἐν τρισὶ γέγονε τροπὴ, πῶς οὐκ εἰσὶν ἐν Χριστῷ δύο φύσεις; ἡ γὰρ σὰρξ, σὰρξ ἐστι, καὶ εἰ ἔστι Θεοῦ σὰρξ· καὶ ὁ λόγος ἐστὶν, εἰ μὴ ἀνέλαβε τὴν ἡμῶν προσληψιν. εἰ δὲ ἐβράβη, πῶς οὐχ ὁμοούσιος ἡ σὰρξ, καὶ συναϊδιος τῷ πατρὶ, καθ' ὃ καὶ ὁ λόγος. εἰ δὲ ἑτεροούσιός ἐστιν ἡ σὰρξ τῷ πατρὶ, καθότι αὖτη μὴ πρόσφατος, ὁ δὲ πατὴρ ἄχρονος, πῶς οὐχὶ πρόσφατος, καὶ ὁ λόγος; καθὸ γὰρ μίαν εἶναι φύσιν τῆς σαρκὸς, καὶ τοῦ Θεοῦ λόγου λέγεις, καὶ τῷ πατρὶ ἑτεροούσιον αὐτὸν λέγεις. εἰ δὲ οὐχ ἡ αὐτὴ φύσις τοῦ Θεοῦ λόγου, καὶ τῆς σαρκὸς, πῶς οὐκ εἰσὶ δύο, ἡ σὰρξ, καὶ ὁ λόγος; εἰ δὲ πᾶσα ἡ θεότης σὰρξ γεγόντα, πῶς ἔμεινεν ὁ λόγος ὃ ἦν; πῶς δὲ καὶ ἀτρέπτως σαρκωθείς, εἰ οὐκ ἔστι Χριστὸς ἐν δύο φύσεσι, πῶς σαρκωθεὶς ὁ Θεὸς λό-

Eutyches ſonat fauſtum, Atyches infauſtum.

* for. naturæ duæ, vel antequam

Pſal. 2. *Hebr.* 13.

Ephr. 13.

* for. ὑμφοτέρους.

1 In Græco, *increata*. Harduinus. 2 Pro, *vel*; forte rectius, *an*. Hard. 3 Melius, *nonne*. Hard.

λόγ῾ ἔμεινεν ὁ ἰῶ; καὶ εἰ ἔστιν ὁ Θεὸς λόγ῾ παθητὸς, ἀπαθὴς δὲ ὁ πατὴρ, πῶς εἷς καὶ μόνος ἐστὶν ὁ Θεός; πῶς δὲ καὶ τούτων μία ἐστὶν ἡ φύσις; εἰ δὲ καὶ ἀπαθὴς ἡ τριάς, πῶς ὁ Θεὸς λόγ῾ ἔπαθεν ὑπὲρ ἡμῶν; εἰ δὲ οὐκ ἔπαθε, πῶς ἡ ἑτέρα φύσις τῆς σαρκὸς οὐκ ἔπαθε; καὶ εἰ πᾶν τὸ πάσχον κτιστὸν, πῶς ὁ Θεὸς λόγ῾ ὁ κτιστὸς, πάσχων σαρκί; εἰ δὲ πάσχει σαρκὶ ὁ Θεὸς, πῶς ὁ πάσχει θεότητι; εἰ δὲ ὁ πάσχει θεότητι, τίνι πάσχει σαρκί; εἰ δὲ σαρκὶ πάσχει, πῶς ὁ πάσχει καὶ ἑαυτῷ ὁ Θεός; εἰ δὲ ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν, Θεῦ παθόντος σαρκὶ, τῷ εἰπεῖν, Χριστῦ παθόντος σαρκὶ, πῶς οὐκ ἔσαι ταὐτὸν τὸ εἰπεῖν, πνεῦμα θεῖον πάσχει σαρκὶ, ἐπειδὴ πνεῦμα ὁ Θεός; εἰ δὲ οὐκ ὅμοιον τὸ εἰπεῖν, Θεῦ παθόντος σαρκὶ, τῷ εἰπεῖν, Χριστῦ παθόντος σαρκὶ, πῶς δυνατὸν, πλέον οἰκειοῦσθαι τὸν Θεὸν λόγον τῆς σαρκὸς, ἢ οἰκειοῦται τὰ τῦ Θεῦ λόγυ ὁ πατὴρ; πῶς δὲ καὶ, εἰ οἰκειώσει ὁ Θεὸς λόγος πάσχει σαρκὶ, οὐκ ἔσαι οἰκειώσει ὁ πατὴρ τῷ θεῷ λόγῳ πάσχων; καὶ εἰ ἀπέθανεν ὁ θεὸς λόγος σαρκὶ, πῶς ἐστιν ὁμοούσιος τῷ πατρὶ τῇ ἀθανασίᾳ; ὁ γὰρ θανὼν ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ἀθάνατος· ἀπέθανε γὰρ κατὰ τὰς γραφάς; καὶ εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανε, ποτὲ δυὰς ἡ τριάς. καὶ εἰ δυὰς ἡ τριὰς οὐ γέγονέ ποτε, πῶς εἷς τῆς τριάδος ἀπέθανεν; εἰ γε ἡ ἑτέρα φύσις τῦ θεῦ λόγυ, οἷον ἡ τῆς ἀνθρώπων φύσις, οὐκ ἔθανεν. εἰ δὲ ἡ τρισαγία φωνὴ, τριὰς, οὐχ ὑφίσαται, δῆλον ὅτι μιᾶς ὑπος άσεως εἶναι λέγεις τὴν τριάδα. καὶ πῶς οὐ δείκνυσαι εἶναι Σαβελλιανός; εἰ δὲ ἐν τρισὶν ὑπος άσεσι μία φύσις ὑφίσαται τῆς τρισαγίας φωνῆς, πῶς οὐχὶ τὴν τριάδα σωρωθεῖσαν λέγεις, καὶ ἄθεον ἑαυτὸν, ὡς οἱ Μαρκιωνισαὶ, εἶναι οὐ λέγεις;

tus Deus verbum manſit quod fuit? Et ſi eſt Deus verbum paſſibilis, impaſſibilis autem Pater, quomodo unus & ſolus eſt Deus? Quomodo autem & iſtorum una eſt natura? Si autem & impaſſibilis eſt Trinitas, quomodo Deus verbum paſſus eſt pro nobis? Si autem non paſſus eſt, quomodo altera natura carnis non eſt paſſa? Et ſi omne patiens creatum eſt, quomodo Deus verbum non eſt creatus, patiens carne? Si autem carne patitur Deus, quomodo non patitur ſibiipſi Deus? Si autem idem eſt dicere, Deum paſſum carne; & dicere, & Chriſtum paſſum carne: quomodo non erit idem dicere, Spiritum divinum carne pati, cum Spiritus Deus ſit? Si autem non ſimile, Deum paſſum carne dicere, & Chriſtum pati carne: quomodo poſſibile erit, plus appropriari Deum verbum carnis, cujus appropriat Pater ea quæ ſunt Dei verbi? Quomodo autem & ſi appropriatione Deus verbum patitur carne, non erit * appropriatione & Pater Deo verbo patiens? Et ſi mortuus eſt Deus verbum carne, quomodo eſt conſubſtantialis Patri immortalitate? Mortuus enim pro nobis non eſt immortalis: mortuus certe eſt ſecundum ſcripturas. [1] Et ſi unus de Trinitate mortuus eſt, quandoque Trinitas dualitas facta eſt. Et ſi Trinitas nunquam dualitas facta eſt, quomodo unus de Trinitate mortuus eſt? Et ſi altera natura verbi Dei, ſcilicet hominum natura non eſt [2] mortua: & ſi triſagia vox, Trinitas, non ſubſiſtit, manifeſtum eſt, quod unius [3] ſubſtantiæ eſſe dicis Trinitatem. Et quomodo non oſtendis * eſſe Sabellianum? Et ſi in tribus hypoſtaſibus una natura ſubſiſtit triſagiæ vocis, quomodo non dicis Trinitatem eſſe crucifixam, & ſine Deo teipſum, ſicut Marcioniſtæ, eſſe non dicis?

* f. appropriativo.

* f. eſſe te

S. QUINTIANI XII. ANATHEMATISMI.

ΠΑ῀ς γὰν, ὅστις λέγει μίαν φύσιν θεῦ λόγυ, καὶ σαρκὸς, καὶ οὐ δύο ἑνώσεις, καθαιρείσθω.

Καὶ εἴτις * φέρει τὰς δύο τοῦ Χριστοῦ φύσεις, λέγων θεὸν παθόντα σαρκὶ, καὶ οὐ παθόντα Χριστὸν σαρκὶ, κατὰ τὸν ἀπόστολον, καθαιρείσθω.

Καὶ εἴτις τὸν ἀπαθῆ, καὶ ἀθάνατον θεὸν λόγον τετράφθαι εἰς πάθος, καὶ εἰς θνῆσίν φησι, καὶ οὐκ ἀποδίδωσι τὸ πάθος τῇ αὐτοῦ σαρκὶ, καθαιρείσθω.

Καὶ εἴτις τὴν τρισαγίαν λέγει δι' ἡμᾶς σωρωθεῖσαν θεότητι, καὶ οὐχὶ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, καθαιρείσθω.

Καὶ εἴτις κατὰ τὴν τρισαγίαν φωνὴν, Χριστὸν λέγει σωρωθῆναι, καὶ οὐχὶ μᾶλλον τὸν ἕνα υἱὸν, τὸν ἐν μέσῳ τῆς τρισαγίας φωνῆς ἀνυμνούμενον, καθαιρείσθω.

Καὶ εἴτις ἄνθρωπον λέγει τὸν δι' ἡμᾶς σωρωθῆναι, ἤτοι τὸν θεὸν, χωρίζων τὰς φύσεις,

* f. ἕνα.

D I. OMnis ergo qui dicit unam naturam Dei verbi & carnis, non duas unitas indiviſaſque; damnetur.

II. Si quis confundit duas Chriſti naturas, dicens Deum paſſum carne & non paſſum Chriſtum carne, ſecundum apoſtolum; damnetur.

III. Si quis impaſſibilem & immortalem Deum verbum dicit converſum in paſſionem & mortem, & non hoc reddit ejus carni; damnetur.

IV. Si quis nomen triſagion, hoc eſt, ter ſanctum, dicit propter nos crucifixum, & E non dominum Jeſum Chriſtum filium Dei unigenitum; damnetur.

V. Si quis poſt vocem ter ſanctam, Deum dicit crucifixum propter nos, & non potius unum Filium, cui in medio ter ſanctæ vocis hymnus dicitur; damnetur.

VI. Si quis hominem dicit qui pro nobis crucifixus eſt, ſive Deum, dividendo naturas,

1 Citatur hic locus ab Anaſtaſio mſ. fol. 184. ex Quintiliano. *Hard.*
2 Forte in Græco, *mortuus*. Hard. 3 In Græco, *hypoſtaſeos*. Hard.

ras, & non eas copulando in crucifixione ejus; damnetur.

VII. Si quis nudum hominem dicit, ſicut Paulus Samoſatenus, aut ſicut Photinus; damnetur.

VIII. Si quis dicit duas perſonas, ſeu ſubſiſtentias, & non potius duas naturas in unam perſonam & unam ſubſiſtentiam concurrentes; damnetur.

IX. Si quis alterius ſubſtantiæ dixerit carnem domini a carne noſtra; & non potius nobis conſubſtantialem abſque peccato; damnetur.

X. Si quis Deum hominem, & non magis Deum & hominem dicit; damnetur.

XI. Si quis dicit creatum Patris verbum, & non magis ejus carnem; & ſiquis dicit conſubſtantialem carnem domini Deo & patri, & non potius Deum verbum; damnetur.

XII. Si quis dicit ſine mente & ſine anima dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, & pro ea habuiſſe divinitatem, & ex hoc dicendum paſſum carne Deum, & non magis mentem cum anima rationali humanatum Deum verbum, & impaſſibilem dicendum eumdem divinitate, humanitate vero paſſibilem, damnetur.

[a] Has duodecim depoſitiones miſi tibi, ut terrefactus iſtorum judiciis, removearis ab omni tua iniqua novitate; ſciens, quod oportet ſequi revelationem ſanctiſſimi Procli Conſtantinopolitanæ eccleſiæ epiſcopi, quando in campum cum toto populo cucurrit, fluctuante ipſa civitate ſub terræmotu, & omnibus fletum emittentibus, repente puerum in aera levari a quadam virtute, & huic imponi triſagium litaniæ, & dicere: Sanctus Deus, ſanctus fortis, ſanctus immortalis, miſerere nobis; & hæc annuntiare epiſcopo juſſus eſt: ſicque per tres horas in tribunali ſtans ſecus pedes ipſius epiſcopi, hæc narravit. Et ſic poſtquam litanias fecerunt, ſtetit terræmotus. Sic ergo & tu litanias fac, & pauſabit ira quæ contra te proferenda eſt. Si autem non, veniat ſuper te depoſitio a patre noſtro Felice. Cuſtodiet autem Deus mundum a ſcandalis. Cui gloria nunc & ſemper & in ſæcula ſæculorum. Amen.

καὶ οὐ σωάπτων ἐν τῷ σταυροῦσθαι αὐτὸν, καθαιρείσθω.

Καὶ εἴτις ψιλὸν ἄνθρωπον λέγει, ὡς Παῦλος ὁ Σαμοσατεύς, ἢ ὥσπερ Φωτεινός, ἀναθεματιζέσθω.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Καὶ εἴτις ἑτεροούσιον λέγει τῆς ἡμετέρας σαρκὸς τὴν σάρκα τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον ἡμῖν ὁμοούσιον, χωρὶς ἁμαρτίας, καθαιρείσθω.

Καὶ εἴτις θεανθρωπίαν λέγει, καὶ οὐχὶ θεὸν καὶ ἄνθρωπον μᾶλλον λέγει, ἀναθεματιζέσθω.

. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .
. . . . . .

Καὶ εἴτις λέγει * ἄνθρωπον, καὶ ἄψυχον τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ ἀντὶ ψυχῆς ἔχειν τὴν θεότητα, καὶ ὡς ἐκ τούτου πάσχειν σαρκὶ τὸν θεῖον λόγον λέγει, καὶ οὐχὶ δὴ μᾶλλον νοῦν ἔχειν, τὴν ψυχικὴν τὴν λογικὴν ἀνειληφέναι τὸν θεῖον λόγον, καὶ ἀπαθῆ λέγει αὐτὸν τῇ θεότητι, παθητὸν δὲ τῇ ἀνθρωπότητι, καθαιρείσθω.

* Ἴσ. φύρειον

Ταύτας τὰς δώδεκα καθαιρέσεις ἀπέσταλκά σοι, ὅπως φοβηθεὶς τούτων τὰς κρίσεις, διεσηκὼς ἔσῃ τῆς πανδεινοπάτης σου καινοτομίας· εἰδὼς ὅτι χρὴ ἐξακολουθεῖν τῇ ἀποκαλύψει τοῦ ὁσιωτάτου τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκκλησίας ἐπισκόπου Πρόκλου· πῶς ἐν τῷ κάμπῳ καταδραμὼν σὺν παντὶ τῷ λαῷ, κυματιζομένης ὑπὸ σεισμῶν τῆς αὐτῆς πόλεως, καὶ θρηνούντων ὑπὸ πάντων ἀναπεμπομένων, ἄφνω παῖδα εἰς τὸν οὐρανὸν αἰρθῆναι ὑπό τινος δυνάμεως, καὶ τούτῳ ἐνδέσθαι τὸ τρισάγιον, καὶ λέγειν· ἅγιος ὁ θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς· καὶ ταῦτα τοῦ ἀγγέλου τῷ ἐπισκόπῳ προσετάχθη. ὃς καὶ μὴ τρίωρον ἔστη ἐν τῷ τριβουναλίῳ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ αὐτοῦ ἐπισκόπου, καὶ ταῦτα διηγήσατο. καὶ ὅπως λιτανευσάντων, ἔπαυσαν οἱ σεισμοί. ὅπως οὖν καὶ σὺ λιτάνευε, καὶ παύσεται ἡ κατὰ σοῦ μελετωμένη ἐξενεχθῆναι ὀργή. εἰ δὲ μή, ἥξει ἐπὶ σὲ καθαίρεσις ὑπὸ τοῦ πάπα ἡμῶν Φήλικος. Φυλάξει δὲ ὁ θεὸς τὸν κόσμον ἀπὸ τῶν σκανδάλων. ᾧ ἡ δόξα νῦν, καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Notæ Severini Binii.

Duodecim anathematiſmi.

a *Has duodecim damnationes vel depoſitiones*, &c. Vides hoc loco non plures quam duodecim fuiſſe Quintiani anathematiſmos. Reliqui igitur octo alii, qui tom. 2. concil. editionibus anterioribus poſt hos duodecim ſequuntur, non ſunt Quintiani epiſcopi Aſculani, ſed Aſclepiadis Trallenſis antiſtitis, ut ex codice Vaticano apparet.

EPISTOLA JUSTINI EPISCOPI IN [1] SICILIA AD PETRUM FULLONEM.

Quoniam non oportet additionem crucis eſſe in triſagio, ut non inducas duos filios.

OPortet militem armari contra bellantes, & athletam contraſtantibus obſiſtere. Luctatio autem noſtra non eſt carnalis, neque luctatio corporis unctionibus fit: neque

Δεῖ τὸν στρατιώτην ὁπλίζεσθαι κατὰ τῶν πολεμίων, καὶ τὸν ἀθλητὴν τοῖς ἀνθισαμένοις. ἡ δὲ πάλη ἡμῶν οὐ σαρκική, οὐδὲ ἐπιφανείας σώματος ἀλείμμασιν. οὐδὲ σχολάζοντες * τῆς πλάνης, τὸ

Ex iiſdem Binii & Zon. editionibus.

* Ἴσ. τῆς πλάνης, τὸ σίφος

1 In *Cilicia*, legendum admonet Pagius ad an. Ch. 485. n. 15. utraque enim Ciliciæ Metropolis Epiſcopo Antiocheno ſubdita erat, nihilque Siculis cum Orientalibus commune fuit.

ος γὰρ ἂν παρὰ τῆς θεότητος. σίφος ἄξει κατὰ τῆς θεότητος. ἐρράθυμησας τοῖς ἐπιπλήττουσι μὴ προέσθαι τῆς ἀληθείας τιὼ πάλλιω. εἰ γὰρ ἡ ἀθλητὴς οὐ στεφανοῦται, ἐὰν μὴ νομίμως ἀθλήσῃ· ἡ τὰ ὅπλα ἡμῶν οὐ σαρκικὰ, ἀλλὰ δυνατὰ τῷ Θεῷ πρὸς καθαίρεσιν ὀχυρωμάτων, λογισμὸς καθαιροῦντι, ἡ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ. διὸ ὡς ἀδελφὸν διανίσημι σὲ ὑπομνήσει. ὅτι καλὸν τὸ ὑπείκειν τοῖς πατράσι, καὶ ἀπείπασθαι οἰκείας καινοτομίας. πείθου φιλικῶς, ἀγαπητὲ, ταῖς ὑποθέσεσιν, ἐν τῷ μὴ παραθήσειν σε ἐν τῷ τρισαγίῳ δύο υἱούς. ἡ πείθου τοῖς σεραφεὶμ, τιὼ τριάδα ὡσαύτως δοξολογεῖν, ἡ μὴ παρὰ ταῦτα νοσεῖν κενοδοξίας, τῷ ποιεῖσθαι κακίστιω ἐπισόφισιν, σαυρὸν τῷ ὕμνῳ προσιθεὶς, πηρὸς πολλοῖς γινόμβυος. τί ἓν ὀρύττεις ὄμματα ἰδιωτῶν, ἐπισκαλίζων ἀσεβῶν ὁρμὰς, Μάνιω, ἡ Οὐαλεντῖνον, ἡ Εὐτυχῆ ὁπλίζων, τοῦ φάσκειν παθητὸν τὸ θεῖον; μᾶλλον δὲ Παῦλον τὸν Σαμοσατέα, ἡ Νεσόριον, διότι ἐν τῷ τρισαγίῳ προσίθης τετράδα. ὅτι ὡς ἐὰν περισραφῇς τὸ ἀσεβὲς νόημα, εὐσεβείας οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πλείσων αἱρέσεων δείκνυσι μορφάς. Ἄρειος γὰρ ἐλαττοῖ τὸν υἱὸν, ἡ Εὐτυχὴς ὁμοίως, διὰ τὸ πάθος παραθέσθαι τῇ θείᾳ φύσει τοῦ υἱοῦ· διὸ οὐδὲ ὁμοούσιον φάσκειαν, ὡς Εὐνόμιος, τὸν υἱόν. εἰ γὰρ δὴ παρ' αὐτοῖς ὁ πατὴρ ἀπαθὴς, ὁ υἱὸς δὲ τῇ θεότητι παθητὸς, πῶς ὁμοούσιος; Μακεδόνιος δὲ τέμνει ἐκ τοῦ πατρὸς τὸ ἅγιον πνεῦμα, ὁ Νεσόριος ὡσαύτως διχάζει εἰς δυάδα τὸν ἕνα υἱὸν, ἡ ὁ δυάται, ὡς σὺ ἔφης, φάσκειν ἐν τῷ τρισαγίῳ τετράδα, σαυρὸν, μὴ τὸ ὁμολογῆσαι τιὼ τριάδα, προσιθεὶς ἀσεβῶς. παῦσαι οὖν τῆς τοιαύτης σοῦ ἀσεβοῦς φαραγγώσεως, μὴ προσθεῖναι τῷ σκανδάλῳ σκάνδαλον· ὁ μὴ ἔσῃ αἴτιος ἀπωλείας τῶν ἀπλουστέρων ἀνθρώπων· μήπως ὁ προέδρος ἡμῶν Φίλιξ κατὰ τοὺς κανόνας ἀποφωνήται κατὰ σοῦ, ἡ ὠδύνησε ὠφελήσῃ τὸ λέγειν· ἐγὼ ἐχρήσως τοῦτο ἀπεθέμην, τοῦ σωθῆναι ἐν τῷ τρισαγίῳ ὁμολογεῖν. ἆρον ἀνομίαν ἐκ τῆς οἰκουμένης, μήπως τάχος τοῦτο πολλάσῃ· ὅτι τὸ ἀσεβὲς, ῥᾴδιον δεκτικόν· τὸ δὲ ἀμεινον, ὦ. δέξαι ὡς ἀδελφοῦ σου παραίνεσιν, ἡ σβέσον τὸ [1] φρύαγμα τῆς αἱρετικῆς, ἡ ζηοῦ ποιμιὼ τῆς προβάτων, ἡ ὁ λύκος. ἡ τῷ μαχαίρᾳ Πρόκλῳ ἀκόλουθος ζηοῦ, ὁ τῇ αὐτοῦ ἐν τῷ κάμπῳ ἀποκαλύψει, φόβων ὄντων, λιπὼς φάσκειν τὸ τρισάγιον εἰς παῦσιν ὀργῆς, ἡ μὴ ἐγείρειν ἔτι θυμὸν ἰσχυρόν. εἰ δὲ μή, ὄψει σύ. ἡ δὲ ἀδελφότης μου ἀθῷος ἔσαι, κἀγὼ μετ' αὐτῆς, ἡ οἱ σὺν ἐμοὶ γράψαντές σοι περὶ τούτων. φρόντισον σεαυτὸν, ἀγαπητὲ, ἀπὸ τῆς σκανδάλων. ἔμαθες ἀπὸ τοῦ Ἡσαΐου· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος, λέγειν. μὴ σαυρὸν ἔφη σοι λέγειν; ἀλλὰ φῄς, τότε υἱὸς οὐκ ἐσαυρώθη, ἡ διὰ τοῦτο οὐ παρέδωκε τότε τὸν σαυρωθεὶς. τί οὖν τὰ σεραφεὶμ ἐν τῷ τρισαγίῳ προσέθηκαν τὸν σαυρὸν, ὅτι σὺ λέγεις; καί φησιν, οὐκ οἶμαι. ἡ εἰ οὐκ οἶδας, πῶς ἀσεβεῖς; ἡ γὰρ ἡ τότε ἔφη τὰ πάθη τῆς σαρκὸς τοῦ λόγου ὁ προφήτης, ἡ ὁμολογεῖ σεμνῶς τὸ τρισάγιον. πλιὼ πῶς δὲ καὶ λέγεις δεδέχθαι τιὼ ἐν Χαλκηδόνι συνοδον, ἡ ὡς αὐτὴ παραδίδω-

A quis vacans a luctatione, coronam habebit deitatis, si neglexerit reprehendentis non anteponere luctationem veritatis. *Si enim quis certat, non coronatur, nisi legitime certaverit*: & arma noſtra non ſunt carnalia, ſed potentia Deo ad demolitionem munimentorum, cogitationes deſtruentia, & omnem altitudinem contra ſcientiam Dei elevatam. * Quare tanquam fratrem incito hac monitione, quoniam bonum eſt patribus obedire, & detrahere proprias novitates. Obedias amicabiliter, cariſſime, argumentis, & non addas triſagio duos filios: ſed crede ſeraphim, Trinitatem ſimiliter glorificando: & non præter hæc addes langueſcere vana B gloria, peſſimum ſophiſma faciendo, crucem in hymno ponens, multiſque factus cœcus. Quid ergo oculos ruſticorum idiotarum effodis, inſculpens impiorum impietates? Quid * Maniam, & Valentinum & Eutychen armas ad dicendum divinum paſſibilem; & magis Paulum Samoſatenum & Neſtorium, propterea quod in triſagio addis quaternitatem? * Quia quocumque te vertas, quod impium eſt, intellectum pietatis habere non poteſt, ſed plurimarum hæreſum formas oſtendit. Arius enim filium diminuebat, & Eutyches ſimiliter: propter quod & paſſionem addebant divinæ naturæ filii: ideo non dicebant filium homouſion, id C eſt, conſubſtantialem, ſicut Eunomius. Si enim jam apud ipſos pater impaſſibilis eſt, filius autem divinitate paſſibilis, quomodo conſubſtantialis eſt? Macedonius autem ſeparat a Patre ſolo Spiritum ſanctum, & Neſtorius ſimiliter dividit unum filium in dualitatem filiorum: & impoſſibile eſt (ſicut tu dicis) in triſagio quaternitatem dicere, crucifixam impie addens poſt confeſſionem Trinitatis. Ceſſa igitur ab hujuſmodi tua impia præcipitatione, non addas ſcandalum ſcandalo, & non eris cauſa perditionis magis ſimplicium hominum, ne præſidens noſter Felix ſecundum canones ſententiam dicat contra te: & non juverit te dicere: Ego utiliter hoc D apposui, crucifixum in triſagio confiteri. Tolle iniquitatem de univerſo, ne hoc cito multiplicetur: quoniam impium, facile ſuſceptibile eſt: melius autem, non. Suſcipe ergo tanquam fratris tui admonitionem: extingue hæreticorum * conſperſionem, & fias paſtor ovium, non lupus: & ſecutus B. Proclum & ipſius revelationem, in campo timoribus exiſtentibus, deprecative dicas triſagium ad pauſationem iræ, & ne incites adhuc iram fortis. Si autem non velis tu; fraternitas mea innocens, & ego cum ipſis, & qui una mecum de his tibi ſubſcripſerunt, cuſtodiemus noſipſos a ſcandalis. Didiciſti a Iſaia dicere: *Sanctus, ſanctus, ſanctus*: E Num crucifixum inquit tibi dicere? Sed dicis: Tunc filius non erat crucifixus, & propter hoc non addidit tunc, crucifixus. Qui ergo nunc ſeraphim in triſagio addiderunt crucifixum, quod tu dicis? Et ſi dicis, non puto. Etſi neſcis, quomodo non impius es? Etenim & tunc inquit propheta paſſiones carnis Verbi, & aperte confitetur triſagium.

2. Tim. 2. 2. Cor. 10.

* f. quare te.

* f. Manem

* Græcus textus id ſuadet.

* faſtum

Pro-

1 Forte ex Latino, φίραμα. *Hard.*

Propterea, quomodo & dicis ſuſceptam fuiſſe ſynodum Chalcedonenſem, & tamen abſolute, ſicut ipſa tradidit, tu non prædicas triſagium? ſed inobedis illi, & non timuiſti ipſam dicentem: Qui non ſapit ſic, anathema ſit. Salubriter prædica vel dic, & ſanus eris: ſi autem non, ſolus hauries mala tua.

σι, σὺ οὐ δοξολογεῖς τὸ τρισάγιον; ἀλλ' ἀπειθεῖς κἀκείνῃ, ᾗ οὐκ ἐφοβήθης, λεγούσῃ αὐτῇ· ὁ μὴ φρονῶν ὕπως, ἀνάθεμα ἔσω. ὑγιῶς δοξολόγει, ᾗ ὑγιὴς ἔσῃ. εἰ δὲ μήγε, μόνῳ ἀντλήσεις τὰ κακά σε.

FLACCIANI

EPISTOLA * FLAVIANI EPISCOPI RHODOPENSIS AD PETRUM FULLONEM.

Hujus epiſtolæ hactenus nuſquam editæ fragmentum ex codice Vaticano deſumptum extat apud Baronium anno 483. num. 62. 63. & 64. Unde illud exſcriptum tibi, lector, repræſentamus. Poſtquam nonnulla ipſius eminentiſſimi annalium eccleſiaſticorum conditoris verba præmiſerimus.

Sequebatur in codice (Vaticano) poſt Quintiani literas epiſtola Juſtini epiſcopi in Sicilia ad eumdem Petrum blaſphemum data, quæ incipit: *Oportet armari militem adverſus hoſtem*, &c. Ubi poſt nonnulla ſalubrem admonitionem apponit: *Quieſce ab hac impietate*, &c. Sed in eodem codice Vaticano extat epiſtola Flacciani epiſcopi Rhodopenſis hactenus nuſquam edita. Fuiſſe hic unus videtur ex illis epiſcopis, qui ex Ægypto Romam cum Joanne Alexandrino venerunt atque Romano concilio interfuerunt. Habentur in ea nonnulla ſui ipſius exordio, quomodo hic neſarius deceperit Acacium CP. epiſcopum, ut reſtitueretur in ſedem. Reddamus hic aliqua ex ea, ab ipſo epiſtolæ inttio inchoantes, quod eſt hujuſmodi:

Venatores beſtiarum iracundia non terrentur, neque ſanguineis earum oculis perturbantur, ſed potius ex adverſo provocant eas qui confidunt in jaculis, quæ ſecum habere noſcuntur: & veritatis indagatores non metuunt regum & principum hæreticorum iracundias, neque inflammant in ſubverſionem oculos ſuos; ſed accedunt ad eos viriliter, ſi quomodo poſſint ex iis cibum Deo venari, cum faciunt furorem ceſſare eorum quem habent de mala conſcientia, ſi quando ſancto Spiritui reluctantur. Hirundo dum non prævalet in hyeme conſiſtere, apprehendit ea loca, ubi tranquillus aer eſt: & pii viri hæreticorum fluctus reſpicere non volentes, illuc confugiunt, ubi fides temperata conſiſtit, &c.

Quis eſt igitur qui procellas excitavit hæreſum; niſi tu qui ſollicitaſti aures principis innocentis, & falſis literis cor pontificis erexiſti, id eſt Acacii, ut ad communionem te ſuſciperet, dicendo: non mihi fiat ulterius crucem apponere Trinitati, prædicando tantum Chriſtum crucifixum. Cui enim non videatur errare ſermo impudentiæ? Ubi ergo ex hoc declinans, remaneam non ſuſceptus a vobis? Et ubi ſunt viſcera Chriſti ad Petrum? &c.

Hæc & alia ſimilia dicens, non audis baculum exactoris: inſtitiſti in propoſito tuo, univerſiſque errores diſtribuis. At enim cribratus es canonice a præſulibus noſtris, id eſt, a principe apoſtolorum Petro, cui dominus ait: *quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlo*. At nec hoc meruiſti, ut per dignam pœnitentiam relaxeris, in temetipſum ſtatuens, ut perſeveres in hac damnatione: ſed in hac vita ſpem habes tantummodo ſperare in principibus, ut redeas ubi digne ejectus es a ſancta ſede; ideoque perfectius es miſerabilior omnibus hominibus, tanquam minime deſiderium habens ad Deum vivum & ejus regnum cœlorum. Verumtamen noli fruſtra pulvere dealbari, quia irregulariter ſacerdotii principatum arripuiſti: neque infleris adverſus nos pie recteque prædicantes, &c.

Cur abhorres Arium, ut putes quæ non ſunt illius ſapere? Ubi apud te conſubſtantialitas invenitur, quæ apud illum nequaquam ſuſcipitur? Dixiſti enim: unum Trinitatis reor paſſibilem; ſed non Patrem nec Spiritum ſanctum ſed Filium Dei. Ecce factus es Arianæ hæreſeos a temetipſo convictus, cum hoc Arius dixerit: quia ſi paſſibilis eſt filius, pater vero non, quomodo conſubſtantialis? &c.

Reſipiſce, vigila, ne permaneas in judicio patrum: ſcis enim, quia neque reges, neque poteſtates, neque principatus ſolvere te poterunt hoc vinculo, niſi convictus relinquas temporalem dignitatem, ſedeaſque tanquam Job ſuper ſordes extra civitatem. Hæc eſt ad te mea ſalutatio ſecundum Deum in Chriſto circa te, non ſecundum homines.

[1] CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM SUB FELICE PAPA.

In cauſa Petri Fullonis Antiocheni epiſcopi, anno Domini 483. celebratum.

[1] C*oncilium*.) Petrus Fullo alias Cnapheus, epiſtolam quamdam blaſphemiis pleniſſimam ſcripſit ad Acacium Conſtantinopolitanum epiſcopum, quando ejus opera expulſo Calendione, in ſedem Antiochenam invectus fuit. Hanc cum Acacius accepiſſet, exhorreſcens tot blaſphemiarum involucrum inſtar ſerpentum, mutuis ſpiris inter ſe invicem glomeran-

1 Hoc Concilium habitum anno 478. ut ſupra diximus. Lege pariter obſervationem P. Pagi ad Concilium Romanum ſupra pag. 1110. allatam.

merantium, quantumvis eisdem nonnihil studuisset, ad dementem hominem curandum, Constantinopoli concilium episcoporum congregavit, quo omnium orthodoxorum unanimi consensu, insanus ille insani Fullonis error condemnatus fuit. Hæc autem anno domini 483. initio pontificatus Felicis, quando in eadem causa Romæ haberetur concilium, facta esse, certo inde deducitur argumento, quod epistola 4. Felicis, qua Petrus Fullo condemnatur, mentio habeatur de Acacio adhuc præsidente Constantinopolitanæ ecclesiæ: quem tamen anno 2. Felicis, qui est Christi 484. exauctoratum esse infra constabit. Absoluta synodo Acacius Constantinopolitanus, Antheon Arsinoes in Ægypto, Faustus Apollonidis, Pamphilus Abydorum, & Asclepas Tralliarum, episcopi literas ad Petrum Fullonem dederunt hasce sequentes.

Acta concilii. Tempus concilii.

Epistolæ virorum illustrium ad Petrum Fullonem quæ.

EPISTOLA ACACII ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI, AD PETRUM ARCHIEPISCOPUM ANTIOCHENUM.

Quod non oportet ponere in trisagio illud: *Qui crucifixus est propter nos.*

Ex iisdem Binii & Zon. edit.

Ἔξέση ὁ οὐρανὸς, καὶ ἔφριξεν ἡ γῆ· ἐσαλεύθη δὲ, καὶ τὰ θεμέλια τῆς ἁγίας τοῦ Θεοῦ καθολικῆς, καὶ ἀποστολικῆς ἐκκλησίας· θρῆνος δὲ, καὶ κλαυθμὸς κατείληφε τοὺς ἱερεῖς τοῦ Χριστοῦ, ἐφ' οἷς ἐγώτε, καὶ ἡ κατὰ Θεοῦ ἐπίνευσιν συνηθροισθεῖσα ἁγία σύνοδος ἀκηκόαμεν πεφρᾶχθαι ὑπὸ σοῦ, ἀδελφέ. ποία γραφή σε ἐδίδαξε τὸ ἅγιον πνεῦμα λέγειν ἐσταυρῶσθαι, ἢ δύο υἱοὺς δογματίζειν, ἢ νοεῖν τινὰ τρισαγίαν ὑμνολογίαν, ἢ τετράδα ἀντὶ τριάδος δοξολογεῖν, ἢ ἀγγέλων ἁγιώτερον, καὶ νοερώτερον ἑαυτὸν ἀποφαίνειν; ἐν γὰρ τῷ λέγειν σε, ἅγιος ἰσχυρός· καὶ πάλιν καταντέρω ἐπάγειν, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς· δύο υἱοὺς σημαίνεις, εἷς ἰσχυρὸν, καὶ εἷς τὸν σταυρωθέντα. ὅταν δὲ πάλιν εἴπῃς· ἅγιος ἀθάνατος, ὁ σταυρωθεὶς δι' ὑμᾶς· δείκνυς τῷ ἁγίῳ πνεύματι τὸν σταυρὸν ἐπιφέρων. περὶ γὰρ αὐτοῦ εἴρηται τὸ, ἅγιος ἀθάνατος. καὶ τὰ τοιαῦτά σε φρονήματα, πάσης αἱρετικῆς κακονίας ἴδια, μᾶλλον δὲ Μανιχαϊκῆς μανίας ἰνδάλματα. καὶ γὰρ ἐκεῖνος, καθάπερ καὶ σὺ, παντελῶς ἀπαρνησάμενος τὸν μονογενῆ τοῦ Θεοῦ υἱὸν, καὶ τινὰ παρθενικὴν ὠδῖνα, ἔφησε τὸ ἅγιον πνεῦμα, τὸ ἐν εἴδει περιστερᾶς καταληθὸν ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐκ τῶν οὐρανῶν, σεσωματῶσθαι ἐκ τῶν ὑδάτων, καὶ τοῖς ἀνθρώποις, συναναστραφῆναι, καὶ τῷ σταυρῷ προσηλῶσθαι, καὶ τὸν θάνατον ὑπομεμενηκέναι τὸν ὑπὲρ ἡμῶν. πῶς δὲ ἐπιβαίνειν νῦν οὐκ ἐρυθριᾷς τῷ ἱερατικῷ θρόνῳ, ὃν ἐμόλυνας διὰ τῶν σῶν βλασφημιῶν ἔξω τοῦ ἱερατικοῦ τάγματος, καὶ ἀλλότριος γεγονὼς τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ; οὐ μόνον γὰρ τὸν χερουβικὸν ὕμνον συνέθλασας, δι' οὗ ἡ ἡμετέρα πόλις ἐσείσθη, σαλευομένη ποτὲ ὑπὸ ἀνισοδότων σεισμῶν, παιδὸς νηπίου περὶ τὸν ἀέρα ἁρπαγέντος ἐν ὄψεσι πάσης τῆς πόλεως, ὡς ἕως τρίτου οὐρανοῦ, κατὰ τὸν θεσπέσιον Παῦλον, κἀκεῖ ἀκηκοότος τινὸς ἄῤῥητον ταύτην ὑμνολογίαν, καθ' ἣν ὥραν ἐν τῷ κάμπῳ τὸ πλῆθος μετὰ δακρύων ἀνεβόων τὸ, κύριε ἐλέησον, πρὸς τὸν Θεὸν, ἅμα τοῦ ἐν ἁγίοις Πρόκλου, τοῦ γενομένου πατρὸς ἡμῶν, καὶ ἀρχιεπισκόπου ταύτης τῆς βασιλίδος, καὶ φιλοχρίστου πόλεως. ἀλλὰ γὰρ πολυτρόπως πειρᾶσαι τὰ ἐναντία φρονεῖν οὐ μόνον τῶν ἁγίων συνόδων, τῆς τε ἐν Νικαίᾳ, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ βασιλίδι πόλει, καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι, ἀλλὰ καὶ τῶν θείων γραφῶν· μὴ βεβόμβυκα κατὰ τινὰ αὐτῶν παράδοσιν λέγειν, Χριστὸν τὸν μονογενῆ τοῦ Θεοῦ υἱὸν τὸ πάθος συνομεμβυνκέναι σαρκὶ, κατὰ τὴν παράδοσιν τοῦ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων. γράφων γὰρ αὐτὸς εὖ φράζει· Χριστὸς

1. Petr. 3.

OBstupuit cœlum, & tremuit terra: Mota sunt autem & fundamenta sanctæ Dei catholicæ ecclesiæ; luctus & ploratus apprehendit sacerdotes Christi in his quæ ego & sancta synodus, hic secundum Dei nutum congregata, audivimus fieri a te, frater. Quæ scriptura docuit dicere Spiritum sanctum crucifixum esse, aut duos filios dogmatizare, seu trisagium hymnologiam depravare, vel quaternitatem pro Trinitate glorificare, aut angelis sanctiorem & sensatum magis te ipsum demonstrare? Nam dicendo, *Sanctus fortis*; & rursus ex altera parte inferendo, *Qui crucifixus* * *est propter nos*: duos filios significas, unum fortem, & unum crucifixum. Quando autem rursus dicis: *Sanctus immortalis, qui crucifixus est propter nos*; inveniris inferre crucem sancto Spiritui. De ipso enim dictum, *Sanctus immortalis*. Et hujuscemodi intellectus tuæ totius hæreticæ pravitatis proprii sunt, imo vero Manichææ furiæ idololatria est. Nam ille, quemadmodum & tu, cum omnino negasset unigenitum Dei Filium, & virginalem partum, dixit sanctum Spiritum in specie columbæ descendisse de cœlis in Jordane flumine, & ex aquis incorporatum fuisse, & cum hominibus conversatum, & cruci affixum fuisse, & mortem pro nobis sustinuisse. Quomodo autem & ascendere nunc sacerdotalem thronum non erubescis, quem contaminasti per tuas blasphemias? Extra hierarchicum ordinem, & alienus factus es ab ovili Christi. Non solum enim cherubicum hymnum corrupisti, per quem & nostra civitas firmata est, cum olim moveretur ab interioribus terræ motibus, puero infante ad aera rapto in conspectu totius civitatis usque ad tertium cœlum, quemadmodum divinus Paulus, ibidem hanc ineffabilem hymnologiam, in qua hora in campo multitudo cum lacrymis exclamabat, *Domine miserere*, ad Deum simul cum sancto * patre nostro archiepiscopo hujus regalis & a Deo amatæ civitatis. At tu enim multis modis conaris contraria sapere non solum sanctarum synodorum, quæ in hac regali civitate, & quæ in Chalcedona, sed & divinarum scripturarum, non volens secundum ipsarum traditionem dicere, Christum unigenitum Filium Dei passionem sustinuisse carne, id est, secundum carnem, secundum traditionem verticis apostolorum. Scribens enim ipse bene dicit; *Christus semel pro peccatis mortuus est, justus pro injustis: mortuus quidem carne, vivificatus autem*

* Melius, ex Hard.

* Proclo

2. Cor. 12.

1. Petr. 3.

Locus obscurus.

tem spiritu: in quo & in custodia spiritibus ambulavit & prædicavit: custodiam infernum vocans. Abscondes enim hamum suæ deitatis intra animam sancti sui corporis, sic inferno occultatus est, & ipsius omnium voracem ventrem abscidit, & ab æterno mortuos vivificavit, secundum Job dicentem: *Duces draconem in hamo*. Tu autem avertisti aurem, a veritate ad fabulas conversus, secundum Arium & Apollinarium dicens, unum de Trinitate pati, qui est ineffabilis sapientia Dei Patris, hoc est ipsius splendor & character substantiæ ipsius, Verbum simul sine principio & coæternum. *In principio enim erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil*. Sic autem sapere festinasti, cum jam negasti salutarem Verbi humanitatem, quam pro nobis ipse Deus & Verbum redemptionem dedit morti, quam resuscitans a mortuis adduxit ad cœlos, de qua ad Abraham dixit Deus: *In semine tuo benedicentur omnes gentes*. Quod confirmans apostolus, dixit; *Abraham dictæ sunt repromissiones & semini suo: non dicit, & seminibus suis, tamquam in multis, sed tanquam in uno: & semini tuo, qui est Jesus Christus*. Festinatur autem a te sic sapere, quemadmodum non suscipis cognominationem domini nostri Jesu Christi Filii Dei. Et ideo omnino de te sit hoc scriptum: *Si quis non confitetur dominum nostrum Jesum Christum in carne venisse: sit anathema*. Et quod est a Joanne dictum: *Omnis spiritus confitens Jesum Christum, ex Deo fuit: & omnis spiritus qui non confitetur Jesum Christum, ex Deo non fuit*. Qui ergo ex Deo fuerunt, Christi Filii Dei passionem fuisse dicunt secundum præannunciatas de ipso prophetias, & apostolorum doctrinas: Christum enim dicens Filium omnipotentis Dei crucem sustinuisse, utrumque dicis in uno, & ipsius deitatem, secundum quam Deus est impassibilis & consubstantialis * Dei & Patris: & humanitatem, secundum quam homo est mortalis & consubstantialis virgini matri. Dicere enim unum Trinitatis pati, ostendit ipsum Verbum passibile. Si ergo Verbum passibile est, similiter & Pater. Si autem Pater & Verbum passibile est, passibilis & Spiritus sanctus erit, cum una substantia & una istorum deitas sit. Si autem dicis (fugiens culpam paternitatis) passibile quidem Verbum, impassibilem autem Patrem & Spiritum, solvisti consubstantialitatem, adduxisti autem & plures deos. Ut ergo non incedas per non tritam & inviam semitam, & præcipitatus in aciem hæresum, fias & causa perditionis multorum, & a Dei sacerdotio alienus, in via regali teipsum & ovile dirige, per quam & sancti patres qui in Chalcedona convenerunt, ambulaverunt, & cœlum apprehenderunt. Tu enim cognoscis, quod dolabra ad radicem infructuosarum arborum jacet, & sub ipsa sicut oleaster incideris; hoc est, sancti Spiritus virtute, ut pax & concordia firma permaneat in sacerdotibus Christi.

Job. 40.
Hebr. 1.
Joan. 1.
Genes. 22.
Galat. 3.
3. Joan. 6.
1. Joan. 4.
* Deo patri.
Matth. 2.

A ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἀπέθανε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων· θανατωθεὶς μὲν σαρκὶ, ζωοποιηθεὶς δὲ πνεύματι, ἐν ᾧ καὶ τοῖς ἐν φυλακῇ πνεύμασι πορευθεὶς ἐκήρυξε. φυλακὴν τὸν ᾅδην καλῶν. κρύψας γὰρ τὸ ἄγκιστρον τῆς αὐτοῦ θεότητος ἔνδον τῆς ψυχῆς τοῦ ἁγίου αὐτοῦ σώματος, οὕτως τῷ ᾅδῃ * συνεκρίθη, καὶ τὴν αὐτοῦ παμφάγον γαστέρα ἀνέτεμε, καὶ τοὺς ἀπ' αἰῶνος θανόντας ἐζωοποίησε, κατὰ τὸν Ἰὼβ τὸν λέγοντα· ἄξεις δράκοντα ἐν ἀγκίστρῳ. σὺ δὲ ἀπὸ τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψας, ἐπὶ τοὺς μύθους ἐξετράπης, κατὰ τὸν Ἄρειον, καὶ Ἀπολινάριον λέγων τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν. ἥ τις ἐστὶν ἡ ἄῤῥητος σοφία τοῦ Θεοῦ, καὶ πατρὸς, τό,τε αὐτοῦ, ἀπαύ-
B γασμα, καὶ χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, λόγος συνάναρχος, καὶ συναΐδιος. ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος, καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Θεὸν, καὶ Θεὸς ἦν ὁ λόγος. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο, καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἕν. οὕτως δὲ φρονεῖν ἔσπευσας, ἐπειδὴ ἀπηρνήσω τὴν σωτήριον τοῦ λόγου ἐνανθρώπησιν, ἣν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν αὐτὸς ὁ λόγος καὶ Θεὸς λύτρον δέδωκε τῷ θανάτῳ, καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν ἀνήγαγεν εἰς οὐρανούς· περὶ ἧς καὶ τῷ Ἀβραὰμ ἔλεγεν ὁ Θεός· ἐν τῷ σπέρματί σου εὐλογηθήσεται πάντα τὰ ἔθνη. ὃ δὲ βεβαιῶν ἔλεγεν ὁ ἀπόστολος· τῷ Ἀβραὰμ ἐλέχθησαν αἱ ἐπαγγελίαι, καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ, οὐ λέγει, καὶ τοῖς σπέρμασιν αὐτοῦ
C ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνὸς καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστιν ὁ Χριστός. ἐσπούδασται δέ σοι τὸ οὕτως φρονεῖν, καθότι οὐδὲ τὴν δεσπότου, δὲ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπωνυμίαν προσδέχῃ, ἤτοι τὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἄρα πάντως περὶ σοῦ ἂν εἴη τὸ γεγραμμένον· εἴτις οὐχ ὁμολογεῖ τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι, εἴη τὸ ἀνάθεμα. καὶ τὸ ὑπὸ Ἰωάννου λεγόμενον· πᾶν πνεῦμα, ὃ ὁμολογεῖ Ἰησοῦν Χριστὸν, ἐκ Θεοῦ γεγένηται. οἱ οὖν ἐκ θεοῦ γεννηθέντες, Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὸ πάθος γεγενῆσθαι λέγουσι, κατὰ τὰς προαγγελθείσας περὶ αὐτοῦ προφητείας, καὶ τὰ τῶν ἀποστόλων διδάγματα. Χριστὸν γὰρ λέγων τὸν τοῦ θεοῦ παντοκράτορος υἱὸν, τὸν σταυρὸν ὑπομεμενηκέναι, τὰ ἑκάτερα λέγεις ἐν τῷ ἑνὶ, τήν τε αὐτοῦ θεότητα, καθ' ἣν Θεός ἐστιν ἀπαθὴς, καὶ ὁμούσιος τοῦ θεοῦ, καὶ πατρός· καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτὸς θνητὸς, καὶ ὁμούσιος τῇ παρθένῳ μητρί· τὸ γὰρ λέγειν τὸν ἕνα τῆς τριάδος παθεῖν, δείκνυσιν αὐτὸν τὸν λόγον παθητόν. ἐὰν οὖν ὁ λόγος παθητὸς, ὁμοίως καὶ ὁ πατήρ. εἰ δὲ καὶ ὁ πατὴρ, καὶ ὁ λόγος παθητὸς, καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον παθητὸν, ἐπειδὴ μία οὐσία, καὶ μία ἡ τούτων θεότης. ἐὰν δὲ εἴπῃς, φεύγων τὸ τῆς * υἱοπατερίας ἔγκλημα, παθητὸν μὲν τὸν λόγον, ἀπαθῆ δὲ τὸν πατέρα, καὶ τὸ πνεῦμα. ἔλυσας τὸ ὁμούσιον, ἐπηύξησας δὲ καὶ τὴν πολυθεΐαν. ἵνα οὖν μὴ ἄτριβον, καὶ
E ἄβατον τρίβον διοδεύων, κρημνισθῇς εἰς τὴν τῶν αἱρέσεων φάλαγγα, γένῃ δὲ καὶ ὑπαίτιος τῆς τῶν πολλῶν ἀπωλείας, καὶ τῆς τοῦ Θεοῦ ἱερατείας ἀλλότριος, τῇ βασιλικῇ ὁδῷ σεαυτόν, καὶ τὴν ποίμνην σου ὁδήγησον, καθ' ἣν καὶ οἱ ἐν Χαλκηδόνι ἅγιοι πατέρες βαδίσαντες, κατέλαβον τὸν οὐρανόν. ἐπεὶ ἔσο γινώσκων, ὅτι ἡ ἀξίνη πρὸς τὴν ῥίζαν τῶν ἀκάρπων δένδρων κεῖται· καὶ ὑπ' αὐτῆς, ὡς ἀγριέλαιος, ἐκκοπήσῃ, τοῦτ' ἔστι, τοῦ ἁγίου πνεύματος δυνάμει, ἵνα ἡ εἰρήνη, καὶ ὁμόνοια ἀῤῥαγὴς διαμείνη τοῖς ἱερεῦσι τοῦ Χριστοῦ.

* Lege συνεκρύβη. Hard.
Ἰὼβ 40.
Ἑβρ. 1.
Ἰωαν. 1.
Γενέσ. 22.
Γαλατ. 3.
2. Ἰωαν. 4.
1. Ἰωαν. 4.
* Forte υἱοπατρίας.
Ματθ. 3.

AN-

ANTHEONIS EPISCOPI ARSINOES EPISTOLA AD PETRUM EPISCOPUM ANTIOCHIÆ.

Quoniam non oportet additionem crucis in trisagio adjungere, illam scilicet: Qui crucifixus est propter nos; *quam hæretici apposuerunt.*

Ex iisdem Binii & Zon. edit.

Πάνυ εἰμὶ ἐσυγνακὼς, ἀδελφὲ τιμιώτατε, ὅτι ἐφηύξησαι ὀφ' σῆ μέγα σκάνδαλον. καὶ γὰρ ἐπιχεῖν θέλω τὰ ἐπὶ τούτῳ δάκρυα, καὶ κεκώλυμαι ὑπὸ τῆς σῆς ἐν κακίᾳ ἐξελιμεγμένης αἱρέσεως, ὅτι παρατέθωται παρὰ σοὶ τὰ διαγγέλια, πράξεις τε, καὶ ἀπόστολος· ἐπείπερ παρ' αὐτὰς ἔδοξας ἐπισοφίζεσθαι, τῷ μὴ Χριστὸν σαρωθέντα καθαρῶς ὁμολογεῖν, ἀλλὰ τῷ τρισαγίῳ τὸν σαρὸν σιωπᾶτεν, ὡς τὰ πρώτα σε γράμματα τὰ πρὸς Ἀκάκιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως ποιμένα δείκνυσιν. ἐπειδήγε εἰς ἀσέβειαν ἐμπεπτωκὼς, ὀφθόρως διαστρέφεις τινὰ ἐξενεχθεῖσαν ὑπὸ σῆ ἀδίκως νομίαν, ὅπως ἐμπαράμονον, καὶ ἑδραίαν αὐτὴν παρὰ πᾶσι κυρώσῃς. ὅτε γὰρ τὸ θεῖον λέγομεν παθητὸν, ὡς σὺ λέγεις. ὅτε γυμνὸν λόγον φαμὲν σαρωθέντα, ἀλλὰ Χριστὸν Ἰησοῦν. Ἐν δὲ τῷ τρισαγίῳ, πῆ σώματος δήλωσις, ἵνα χώραν ἡ τῆ σαρκὶ λάβοι προσηγορία; λέγεις γὰρ, ἅγιος ὁ Θεός. καὶ τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι πρῶτος ὁ πατὴρ κατὰ τάξιν τῆς συνήθους πᾶσι δοξολογίας, εἰ καὶ μὴ καθ' ὑπεροχὴν τῆς θείας ἀξίας; ἔπειτα φάσκεις, ἅγιος ἰσχυρός· καὶ τίς οὐκ οἶδε, κατὰ τὸν προφήτην Ἡσαΐαν, ὅτι τὸ τεχθὲν ἡμῖν παιδίον, Χριστὸς Ἰησοῦς, οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγένετο ἐπὶ τῷ ὤμῳ αὐτοῦ· καὶ καλεῖται, καὶ ἔστι μεγάλης βουλῆς ἄγγελος, ἰσχυρὸς Θεός; εἰ γὰρ καὶ ἐσαρώθη ἐξ ἀσθενείας, ἀλλὰ τὸ ἀσθενὲς ἡμῶν ἀναλαβὼν σῶμα, τοῦτο πέπονθεν. ἰσχυρὸς δὲ Θεὸς τυγχάνων, προθύμως πρὸς τὸν σαρὸν τὸ οἰκεῖον ἐξεδίδου σῶμα, ὡς εἰπεῖν καὶ τὸν προφήτην· αὐτὸς τὰς ἀσθενείας ἡμῶν ἀνέλαβε. Ησαι. 53. Θεὸς δὲ, καὶ ἄνθρωπος παρὰ πάντων συνομολογεῖται ὁ Χριστός· σὺ δὲ μόνον τὸ ἰσχυρὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ θεότητος εἶπὼν, παραδραμὼν δὲ καὶ τοῦτον, ἦλθες ἐπὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, καὶ ὡμολόγησας, ὡς ἔστιν ἀληθῶς, ἀθάνατον. τίνα οὖν ἐπιφέρεις ἐσταυρωμένον δι' ἡμᾶς μὴ τοῦτο; τὸν Χριστὸν λέγεις; οὐκοῦν δῆλος γέγονας τετράδα * φωνῶν, ἕτερον παρὰ τὸν ἰσχυρὸν Θεὸν, τὸν Χριστὸν ὀνομάζων; ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον σαρωθῆναι φάσκεις· καὶ τί τούτου δυσσεβέστερον γένοιτ' ἄν; ἀλλὰ φαντασίαν λέγεις τινὰ τῶ πάθους οἰκονομίαν; οὐκοῦν φαντασία κατὰ τοὺς ἀσεβεῖς Μανιχαίους καὶ ἡ ἡμῶν σωτηρία; ὁρᾷς πῶς παντοχόθεν περιχρημνίζῃ, καὶ ἀγνοεῖς· ἢ καὶ εἰδὼς, ἑκὼν κακουργεῖς· ἰδὲ νῦν ὑπομνησθεὶς, ἐντράπηθι περὶ τῆς ἀπαιδευσίας σου, καὶ ἔξου, ὡς παρεδέξω παρὰ τοῦ προφήτου, δοξολογεῖν τὸ τρισάγιον. ἀσωμάτως γὰρ ὀνομαζόμενον, μηδενὸς προσκειμένου τῆς σαρκώσεως τῶ μονογενοῦς αἰνίγματος· καθαρῶς ὀφείλει δοξολογεῖσθαι, μηδεμιᾶς σαρκὸς προσθήκης ἐπαγομένης. ὡς γὰρ ἂν σοφίζηταί τις, ἐκκρημνίζεται τῆς ὀρθοδοξίας. Χριστὸν δὲ δι' ἡμᾶς σταυρωθέντα, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, παραλαβὼν, κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον φάσκοντα· ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. μὴ ἀπαρνοῦ τούτου τὸ ὄνομα, καὶ

Hsai. 6. 1 Cor. 1.

A MUltum valde sum angustiatus super te, frater honorandissime, quoniam per te magnum oritur scandalum, præamputante me scandala. Etenim cum in hoc volo lacrymas compescere, prohibeor a tua perversa excogitata hæresi, quoniam evangelia a te sauciantur, actusque & apostolus. Visus es enim ultra ipsos ἐπισοφίζεσθαι, dum non Christum crucifixum pure confiteris, sed trisagio crucem coadunas, sicut prima tua scripta ad Acacium Constantinopolitanæ urbis pastorem, ostendunt. Ex quo autem in impietatem incidisti, opinionem a te injuste prolatam, differenter pervertis, quatenus permanentem & stabilem ipsam B apud omnes confirmes. Neque enim divinum dicimus passibilem, sicut tu dicis: neque nudum Verbum dicimus crucifixum, sed Christum Jesum. In trisagio autem, ubi non est corporis significatio, quem locum crucis appellatio accipiet? Dicis enim, Sanctus Deus. Et quis nescit, quoniam primus Pater sit secundum ordinem * opina- * vulgatæ formulæ glorificandi Deum tionis omnibus consuetæ, licet non secundum eminentiam divinæ dignitatis? Postea dicis, Sanctus fortis. Et quis nescit secundum prophetam Isaiam, natum nobis Christum Jesum puerum, *cujus principatus super humerum ejus, & vocatur & est magni consilii angelus, Deus fortis*? Si enim crucifi- C xus est, ex infirmitate, infirmum nostrum assumens corpus, hoc passus est. Fortis autem Deus existens, voluntarie ad crucem proprium exhibuit corpus, sicut dicit propheta: *Ipse infirmitates nostras assumpsit.* Isai. 53 Deus autem & homo ab omnibus simul confitetur Christus, tu solam fortitudinem Christi deitatis dicis. Et percurrens hoc, venisti ad Spiritum sanctum, & confessus fuisti (sicut est vere) immortalem. Quem ergo inferens crucifixum propter nos, præter Christum dicis? Nonne ergo manifestus factus es quaternitatem sapere, alium præter fortem Deum, Christum nominans, dum Spiritum sanctum crucifixum fuisse di- D cis? Et quid magis impium isto factum unquam fuit? Sed phantasiam dicis, passionis dispensationem. Nonne ergo phantasia, secundum impios Manichæos, & salvatio nostra est? Vides quomodo undique præcipitaris, & ignoras, vel sciens voluntarie male facis? Ecce nunc recordatus verecundare de tua ineruditione, & scito, sicut a propheta recepisti, glorificare trisagium. Incorporaliter enim nominatur. Nullo carnis æ- Isai. 6 nigmate ipsum prædices. Unigenitus pure debet glorificari, nulla crucis additione inducta. Sic enim si quis sophista sit, e recta opinione præceps efficitur. Christum au- tem assumo, propter nos Filium Dei cru- E cifixum, secundum B. Paulum dicentem: *Nos autem prædicamus Jesum Christum*, & 1. Cor. ..

hunc crucifixum. Noli negare iſtius nomen & paſſionem. Sic autem nos præveniens ille dixit : *Si quis vobis evangelizet præter quod accepiſtis, anathema ſit; Ego enim*, inquit, *non judicavi me aliquid ſcire in vobis, niſi Chriſtum Jeſum, & hunc crucifixum*. Si autem iſtum negas crucifixum, & triſagio paſſionem adjungis, quomodo non ſubintraſti anathematizationem ? Paulus eſt qui anathematizat, *vas electionis*. Prætendas, id eſt, aſſumas Chriſtum, & crucem noli negare. Non alterum pro altero. Plurimi enim ſunt crucifixi, unus autem qui propter nos. Porta ergo in cruce iſtius nomen, ut non alium ſuſpiceris dicere crucifixum, quoniam ſcis, quod *multæ ſunt inſidiæ doloſi*. Propter hoc trecenti decem & octo, & centum quinquaginta patres, unum dominum Jeſum Chriſtum crucifixum tradiderunt, & non triſagium. Qui autem judicant ſeipſos eſſe meliores legislatores quam iſti patres, quomodo non oſtendunt ſe ab iſtis alienos ?

Galat. 1. *1. Cor.* 2. *Act.* 9. *Eccl.* 12.

Α τὸ πάθος. εἰ δὲ μή, προλαβὼν ἐκεῖνος ἔφη· εἴτις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω. ἐγὼ γάρ, φησίν, οὐκ ἔκρινά τι εἰδέναι ἐν ὑμῖν, εἰ μὴ Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ τοῦτον ἐσταυρωμένον. εἰ δὲ τοῦτον ἀρνεῖσθε σωρωθῆναι, καὶ τῷ τρισαγίῳ πάθος προσάπτετε, πῶς οὐχ ὑποίσετε τὸν ἀναθεματισμόν; Παῦλός ἐστιν ὁ ἀναθεματίζων, τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, προβαλοῦ Χριστὸν, καὶ σωρὸν μὴ ἀπαρνοῦ, μὴ ἕτερον ἀντ' ἑτέρου. πλεῖσοί γάρ εἰσιν οἱ σωρωθέντες, εἷς δὲ ὁ δι' ἡμᾶς. φέρε οὖν ἐν τῷ σωρῷ τούτου τὸ ὄνομα, ἵνα μὴ ἕτερον ὑποπτεύσῃς λέγειν σωρωθῆναι, ὅτι οἶδας πολλὰ τὰ σπέδρα τοῦ δολίου. διὰ τοῦτο καὶ οἱ τριακόσιοι δέκα καὶ ὀκτὼ, καὶ οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα, ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν παραδιδόασι σταυρωθῆναι, καὶ οὐ τὸ τρισάγιον. οἱ δὲ νομοθετέρας κείναντες ἑαυτοὺς εἶναι τούτων τῶν πατέρων, πῶς οὐ δεικνύουσιν ἑαυτοὺς τούτων ἀλλοτρίους;

Galat. 1. 1. Κορ. 2. Ἐκκλ. 12.

EPISTOLA (*a*) FAUSTI EPISCOPI * APOLLONIDÆ, AD EUMDEM PETRUM.

* APOLLONIADIS,

QUoniam jam * permiſſum eſt primos cupungi ab his, quibus poſtremo myſterium Dei revelatum eſt, illos autem ſilentium agere a mala doctrina, tamquam peſſimos dogmatiſtas effectos : audivi a multis coepiſcopis, dilectiſſime, te a recta opinione deviare, & hoc ubique circumſtrepitur. Propter quod neceſſarium putavi, quærere a te, ſi hæc ita ſe habent. Oſtendere enim viſum eſt, non ita te ſapere debere, ut triſagio crucem adjungas, & paſſioni & morti impaſſibile ſubmittas : ſed pure, ſicut ea quæ ſunt ſeraphim, & pie gloriam dicere. Quomodo chriſtianizant gentes, ſi nomen ſalvatoris non inferatur Chriſto ? Quomodo autem & ipſi Chriſtiani fideles eſſe poſſunt, non ſuperponentes cruci nomen Chriſti ? Audientes enim infideles Deum immortalem propter nos crucifixum, dicent ſcandalum eſſe credere in Chriſtum, avertentes & dicentes : Dii noſtri qui apud Chriſtianos populos adulteri ſunt, immortales a nobis appellantur. Et quomodo ipſorum Deus, immortalis exiſtens, mortuus eſt ; Manifeſtum quod falſa eſt * dictio ipſa. Si enim mortuus eſt, non eſt immortalis. Adhuc neque fortis, ſed infirmus, mortalitate tentatus. Non iſti ſolum, ſed & Dei cultores, & nobis confideles, dicent : Utique iſti Dei paſſionarii ſunt, & non Chriſtiani : Manichæi, & non orthodoxi : [1] quia Trinitatem tenentes non Trinitatem, Eutychianiſtæ ſunt, non recte ſentientes ; Neſtoriani, non chriſtianizantes. Si quis autem in cruce appenſum audiet Chriſtum Jeſum eſſe, qui mortalem carnem noſtram ſua clementia * χειθεὶς, Chriſtus proprie vocatur ; propter quod & crucifixerunt ipſum, quem ſperamus, quoniam ipſe eſt

* pronum

* judicium hoc.

Theopaſchitæ hæretici.

* inunctus

Ex iiſdem Binii & Ducæi edit.

Ε Ἐπειδήπερ ἐπιτέτραπται νῦν τοῖς πρώτοις ὑπὸ τῆς ἀποκαλυφθέντων Χριστοῦ τὸ μυστήριον ἐχάτως, ἐκείνους δὲ σιγὴν ἄγειν τῆς κακοδιδασκαλίας, ὡς γεγονότας κακίστους δογματιστάς· ἤκουσα παρὰ πολλῶν ἐπισκόπων, ἀγαπητὲ, ἐκνενάκεναί σε τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ τοῦτο παντοχοῦ περιέχηται. διὸ ἀναγκαῖον ἡγησάμην πυθέσθαι παρὰ σοῦ, εἰ ταῦτα ὕτως ἔχει. δεῖξαι γάρ μοι δέδοκται, μὴ ὕτω σε φρονεῖν ὀφείλειν, ὥστε τῷ τρισαγίῳ σωρὸν σιωάπτειν, καὶ πάθει, καὶ θνήσει τὸ ἀπαθὲς ὑποβάλλειν, ἀλλὰ καθαρῶς, ὡς τὰ σεραφὶμ, καὶ ἀσεβῶς δοξολογεῖν. πῶς γὰρ χριστιανίσωσι τὰ ἔθνη, τοῦ ὀνόματος τοῦ σωτῆρος μὴ ἐπιφερομένου τῷ Χριστῷ; πῶς δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ Χριστιανοὶ δύνανται πιστοὶ τυγχάνειν, μὴ ἀνατιθέντες τῷ σωρῷ τὸ τοῦ Χριστοῦ ὄνομα; ἀκούοντες γὰρ οἱ ἄπιστοι Θεὸν ἀθάνατον δι' ἡμᾶς σωρωθῆναι, ἐροῦσι σκάνδαλον εἶναι τὸ πιστεῦσαι Χριστῷ, ἀποστρεφόμενοι, καὶ λέγοντες· οἱ Θεοὶ ἡμῶν, οἱ παρὰ τοῖς Χριστιανοῖς κίβδηλοι ὄντες, ἀθάνατοι παρ' ἡμῶν ἀναγορεύονται. καὶ πῶς αὐτὸς Θεὸς ἀθάνατος ὢν, ἔπαθε; δηλονότι ψευδὴς ἡ κρίσις αὕτη. εἰ γὰρ ἀπέθανεν, οὐκ ἔτι ἀθάνατος, οὐδὲ ἰσχυρὸς, ἀλλ' ἀσθενὴς, τῆς ἀθανασίας ἔρημος. οὐχ ὅτοι δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ θεοσεβεῖς, καὶ ἡμῖν ὁμόπιστοι, λέξουσιν ἄν· ὅτοι θεοπαχῖται, καὶ οὐχὶ Χριστιανοί εἰσι· Μανιχαῖοι, καὶ οὐκ ὀρθότιμοι· τρεῖς δόξαι τινὲς, καὶ οὐ τριάδοξοι· Εὐτυχιανισταὶ, καὶ οὐκ ὀρθόδοξοι· Νεστοριανοὶ, καὶ οὐ φιλόχριστοι. εἰ δέ τις τὸν ἐπὶ σωρῷ κρεμασθέντα οὐκόσει Χριστὸν εἶναι, ὃς τὴν θνητὴν ἡμῶν σάρκα χριθεὶς φιλανθρωπίᾳ, Χριστὸς εἰκότως κεκλήσεται, διὸ καὶ ἐσταύρωσαν αὐτὸν, ὃν ἐλπίζομεν ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ μέλλων λυτροῦσθαι τὸν Ἰσραήλ· τότε πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον, ἐρεῖ.

1 Lege, *quaternitatem tenentes*. Hard.

(*a*) In collectione Avellana Cod. Vatic. 4961. non Fauſtus, ſed Fauſtinus legitur. *Manſi*.

ἐρεῖ. κἀγὼ Χριστιανός εἰμι· πιστεύω εἰς ὃν καὶ οὗτοι ἐπίστευσαν. καὶ πιστευθήσεται καὶ τὰ πάθη, καὶ ἡ θνῆσις τοῦ σώματος αὐτοῦ. καὶ γὰρ διὰ τοῦτο πλείοσις λοιδορίαις ἐβλήθη παρὰ τῶν ἀπίστων ἡ ἐν Χαλκηδόνι τῶν ἑξακοσίων ξιάκοντα πατέρων ὀρθόδοξος πίστις, ὅτι εἶπον δύο φύσεις εἶναι ἐν τῷ Χριστῷ, μίαν παθητὴν, θνητὴν, ὁρατὴν τε, καὶ ἔπαφον, ἥτις ἐστὶν ἡ σὰρξ ἡμῶν· καὶ μίαν ἀπαθῆ, ἀθάνατον, ἀόρατον, ἀψηλάφητον, ἥτις ἐστὶν ἡ τοῦ Θεοῦ ἀχράντος φύσις. τὰ ἑκάτερα οὖν ἐν τῷ Χριστῷ δεῖ ἡμᾶς ὁμολογεῖν, ὧν τὴν σύνωσιν μὴ δῶμεν διάσασιν, μηδὲ τέμνης τὸν Θεὸν ἀπὸ τῆς σαρκός· καὶ ὁ φωραθήσῃ Νεσοριανός. μηδὲ τὸ διάφορον ἀπαρνήσῃ τῶν Χριστοῦ φύσεων· καὶ οὐκ ὑποπτευθήσῃ Εὐτυχιανιστὴς εἶναι. καὶ μὴ συγχέῃς Θεοῦ σαρκὸς πάθεσι· καὶ οὐκ ἐλεγχθήσῃ Ἀπολιναριστὴς εἶναι. μηδὲ τὸν ἀπαθῆ, καὶ ἀθάνατον τετράφθαι λέξῃς Θεόν· μηδὲ προσοχθήσῃ εἶναι Μανιχαῖος. μηδὲ ἐν τῷ τεσσαγίῳ μὴ Θεὸν πατέρα, καὶ ἰσχυρὸν αὐτοῦ υἱὸν, καὶ ἀθάνατον πνεῦμα, προσθῇς Χριστὸν ἐσαρωμβίον· καὶ οὐκ ἔξεις τὸ Σαμοσατέως τολμᾶν αἵρεσιν, καὶ οὐκ ἐλεγχθήσῃ τετράδα *φωνῶν, καὶ τετράδα, μηδὲ τολμήσεις τετράδα εἰς Χριστὸν ἀναπλάσῃς, αὐτὸν λέγων πατέρα, καὶ υἱὸν, καὶ ἅγιον πνεῦμα· καὶ οὐκ ὑποίσεις τολμᾶν Σαβελλίου δίκην. μηδὲ κληθῆναι θέλων καθηγητὴς, καὶ οὐκ ἀκόλουθος τῆς Χριστοῦ διδασκαλίας, καινοτομήσῃς ἡμῶν δοξίας αἵρεσιν· καὶ ὁ μωμήσῃς τὴν ψυχήν, ὅτι οἶδας τοὺς ἀποστόλους μὴ καθηγησαμένους ἐν ἡμοτομίαις, ἀλλ' ἐχνηλατήσαντας τὸν μόνον καθηγητὴν, καὶ νομοθέτην Χριστὸν. βλέπε, ἀγαπητὲ, μὴ εἰς πέρας ἄξῃς τὸ διαφημιζόμενον περὶ σοῦ· μὴ γέλως γένῃ, ὡς θεοπαχίτης, ἢ τετραδίτης. εἰ δὲ καὶ ἐφάψῃ τούτων τῶν λόγων, ἢ τῆς φρονήσεως ἐμπαροισήσῃ, τάχος ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, καὶ ποίησον ἀγαθόν· ἵνα, ὡς εὐχόμεθα, ὀρθοτομῇς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, Χριστὸν καθομολογῶν σαρκὶ δι' ἡμᾶς παθόντα, τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος. ἅπαξ τοῦ ὅπως ὁμολογεῖν μὴ ὑποσκελισθῇς ὑπὸ τῶν αἱρέσεων. πολλοὶ γὰρ πλάνοι ἐξῆλθον εἰς τὸν κόσμον, οἱ μὴ ὁμολογοῦντες Ἰησοῦν Χριστὸν ἐν σαρκὶ ἐληλυθέναι.

* ἴσ. φρονῶν

Ψαλ. 33.

Ἰωάν. 2.

A venturus redimere Iſrael: tunc cadens in faciem, dicet: Et ego Chriſtianus ſum: Credo in quem & iſti crediderunt. Et credentur eſſe & paſſiones, & mortalitas corporis ipſius. Et propter hoc enim plurimis deliramentis jaculata eſt ab infidelibus fides orthodoxa ſexcentorum triginta patrum in Chalcedona, quoniam dixerunt, duas naturas eſſe in Chriſto, unam paſſibilem, mortalem, viſibilem & tractabilem, quæ eſt caro noſtra: & unam impaſſibilem, immortalem, inviſibilem, intractabilem, quæ eſt Dei inviolabilis natura. Utrumque ergo in Chriſto oportet nos confiteri, quorum unioni non des diſtantiam: neque ſcindas Deum B a carne, & non deprehenderis Neſtorianus: neque diſcretionem Chriſti naturarum negaris, & non ſuſpicaberis eſſe Eutychianiſta: & non confundas Deum paſſionibus carnis, & non diceris Apollinariſta: neque * impaſſibili & immortali ſuperbe addas Chriſtum crucifixum, & non aſſeveres mutatum Deum; & non eris habitus Manichæus. Neque in triſagio poſt Deum Patrem, & ſortem ipſius Filium & immortalem Spiritum, addas Chriſtum; & non habebis Samoſateni hæreſim. Et non redarguaris quaternitatem ſapiens non Trinitatem: neque Trinitatem in Chriſtum induplices, ipſum Patrem & Filium & Spiritum ſanctum dicens; & non ſubibis Sabellii pœnam, id C eſt, cauſam. Non velis vocari præceptor, & non ſecutor doctrinæ Chriſti: & non innovabis * vanæ gloriæ hæreſim, & non contaminabis animam tuam: quoniam ſcis apoſtolos non fuiſſe præceptores in novitate, ſed indagantes ſolum præceptorem & legislatorem Chriſtum. Videas cariſſime, non in finem ducas diffamationem tuam, ne deriſus fias, tamquam Deum paſſibilem, vel quaternitatem aſſerens. Si autem apprehendiſti hos ſermones in inſtinctu ſenſus, *cito declina a malo, & fac bonum*, & (ut optamus) rectum facias verbum veritatis, Chriſtum ſimul confitendo ſecundum D carnem propter nos paſſum, Filium Dei viventis: & ſimul ſic confitendo, non ſupplantaberis ab hæreſibus: *Multi enim erronei exierunt in mundum, qui non confitentur Jeſum Chriſtum in carne veniſſe.*

* impaſſibilem & immortalem.

* novæ opinionis

Pſal. 33.

Joan. 2.

EPISTOLA PAMPHILI EPISCOPI * ABYDARUM, AD EUMDEM PETRUM.

* ABYDORUM, *alias* AMYDENORUM,

Ex iiſdem Binii & Zon. edit.

ΤΟ' πολύθρυπτον τῶν ἐμῶν παίδων, ἀγαπητὲ, διεγείρει με κλαδεῖν θρῆνον. εἰ γὰρ ἐν οἴῳ οἴκῳ θνήσκει τις, ἐκεῖσε κλαυθμὸς φοιτᾷ, πῶς οὐκ ἀποδακρύσομαι, καὶ ἀποδύρομαι τὸν ἀλιτηρίως ἐκ τῶν σῶν ἀγγείων καταγωγθέντα τῶν ἐμῶν υἱῶν θάνατον, ὃς ἔδει σε ὡς σωαδελφον ἐπισπεύδασαι σὺν ἐμοὶ ἄξαι πρὸς τὸν Θεόν; τἐναντίον δὲ πέπραχταί σοι, θεοφιλέστατε. ἐκλύθη γὰρ ὁ λετὴρ, καὶ ὁ ζωή· πικρία, καὶ ὁ ὑδύτης. * καλάμη, καὶ ὁ χρυσός· ἄκανθα, καὶ οὐκ ἄνθος· καταῤῥαχμὸς, καὶ ὁ γαλήνη. τί γὰρ τῶν προέδρων ἡμῶν, καὶ ἐπισκόπων οὐ προσοχὴν τοῖς συμβόλοις, εἶξας μὴ προσθέσθαι τῇ ξιάδι *ξιάδα, ἵν' ἐν τῷ τεσσαγίῳ σε φάσκειν λέγεσιν ἐν προσθήκῃ σαρκὸς; αὕτη γὰρ δρακοντικὴ,

* quædam deſunt. num. ὄμφαξ καὶ ὁ πίπερος βόστρυος. ζιζάνιον καὶ ὁ σίτος. * ἴσ. πτέρνα.

E Filiorum meorum, dileciſſime, amarum excitas me luctum emanare. Si enim cum in aliqua domo quis moritur, ibidem fletus abundat; quomodo non lacrymabor & dolebo mortem filiorum meorum: tuis ſuaſis pernicioſe delatam, quos oportebat, te tanquam confratrem, ſtudere una mecum ad Deum adducere? Contrarium autem a te factum eſt, Deo amantiſſime. Fuiſti enim ipſorum corruptor, non vita: amaritudo non dulcedo: uva amara, non dulcis botrus: zizania, non frumentum: ſtipula, non aurum: ſpina, non flos: conturbatio, non ſerenitas, id eſt, tranquillitas. Quid enim? Præcedentium noſtrorum coepiſcoporum attedens ſymbola, non ſciviſti non fuiſſe additam.

ditam Trinitati quaternitatem, dum trisagium diceres in additione crucis? Ipsa enim est draconica & venenosarum heresum vox, & porta inferni, & sempiternus janitor mortis, & Christianorum laqueus, innocentium captio, orthodoxorum momus, id est, contaminatio, fidelium prolapsus, sapientium titubatio, industriorum scandalum, quibus suspectus fuisti dulcis esse cum tua * exclamata exposition, qua agonizas contra apostolicam diffinitionem & evangelia, & trecentorum decem & octo patrum symbolum, additionem in trisagio ignorantium, intellectuale venenum. Dic mihi ergo, quis deitatem dicit crucem sustinuisse? Quid Deum Verbum nudas a stola? Quid insecabilem tua ignavia seu umbrositate secas? Quid veritatem saucias? Quid Nestorio & Eutycheti, Christi sectione, fœderatus fis, & Samosateno condiscipulus, scindis Christi divinam substantiam a carne, & cum Valentino eructasti, dicens, sicut ille, immortalem crucifixum fuisse & divinam naturam, servi supponens passionibus? Quid? * Continebo, vel loquar? Num Paulianistam te acclamabo? Tamen in tuis literis dixisti, post Trinitatem, Christum propter nos crucifixum. Num Manichæum te dicam? Tamen tu tibiipsi reprehensibilis factus fuisti, Deum non Christum, dicens crucifixum. Num Nestorianum te appellabo? Sed approbasti post Patrem confiteri laudatum a fidelibus Filium Dei fortem, carne crucifixum. Num Apollinaristam te dicam? Commiscuisti enim, sicut ipse, Deum confundens passionibus carnis. Multa itaque tristitia repletus, hæc tibi propono, simul cum Acacio, inducente me ad hoc ipsum, quorum viriliter * ab orthodoxis dementiæ resistendum est. Quid contaminas ecclesiam? Quid dilaceras Christi ovile? Si male dico, dic mihi tu. Quæro enim te doctrina rectissima excellere me & plurimos. Quid ergo? dicemus, sicut Paulus, Christum crucifixum, vel sicut tu, immortalem crucifixum? Quid? dicemus, quoniam oportet filium hominis pati, sicut multoties dominus dixit, vel sicut tu innovando dixisti, deitatem pati? Vel evangelia & actus & apostolus (sicut tu dicis) non dicunt sicut oportet, sed sunt apud te spernenda, & apud eos qui secuti sunt hujusmodi tuam insipientiam, dicendo trisagium crucifixum, vel post Trinitatem, Christum crucifixum? Designati enim sunt tecum quaternitatem asserentes. Si autem hæc ita se habent, ad quid sacræ scripturæ leguntur, vel ipsæ creduntur * auditæ? Ubique enim Christum tradunt propter nos crucifixum, & non trisagium, sicut tu dicis: sed rejiciendos scripturæ dixerunt omnes, qui Deum passibilem dicunt. Jam autem & ante has literas, tamquam domino meo & patri, sic rectissima sapiens manifestavi, reformari debere & * refringere impium dogma a te innovatum; & non acquievisti. Propter quod ego, tamquam ad primum invectorem horum impiorum sermonum, jaculor contra te mulctam; ut si forte per ista monita reprehensus a minore in dignitate, cito cedas confiteri Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, & nihil his addere vel auferre teneas culmen throni pro nobis. Si autem sic non susti-

* excecata, vel excogitata appositione.

f. Conticebo.

* Ista non respondent textui Græco ut dicemus in Annotatis.

* auditu

* f. restringi

κ) ἰοβόλων αἱρέσεων φωνὴ, κ) πύλη ᾅδου, κ) αἰώνιος πυλωρὸς θανάτου, χριστιανῶν βρόχος, ἀκάκων θήραμα, ὀρθοδόξων μῶμος, πιστῶν τρόπτωσις, σοφρόνων σκάμβωσις, ἀσκηθῆ σκάνδαλον· οἷς ὑπώπτευσαι γλυκὺς εἶναι σὺ τῇ ἐκφωνημένῃ σου ἐκθέσει, τῇ παρακοντιζούσῃ τὸν ἀποστολικὸν ὅρον, κ) τὰ εὐαγγέλια, κ) τὸ ἁγ) τριακοσίων δέκα ⁊ ὀκτὼ σύμβολον, τῆ) τιμὴ προσθήκῃ ἐν τῷ τρισαγίῳ ἀγνοούντων, τὸ νοητὸν δηλητήριον. φράσον μοι οὖν, τίς τιμὴ θεότητι ἔφη σαυρὸν ὑπομεμενηκέναι; τί τὸν Θεὸν λόγον γυμνοῖς ἀπὸ τῆς στολῆς; τί διχάζεις τὸν ἄτμητον τῇ σῇ σκιότητι; τί παρατιτρώσκεις τιμὴ ἀληθειαν; τί Νεστορίῳ, κ) Εὐτυχεῖ τῇ τομῇ τὸ Χριστὸν ὑπόσπονδος γίνη, κ) τῷ Σαμοσατεῖ μεμαθηκέναι, ὥστε ῥῆξαι Χριστὸν τὴν θείαν οὐσίαν ἀπὸ τῆς σαρκὸς; κ) Οὐαλεντίνῳ σωπράξω, ὡς ἐκεῖνος, φάσκων τὸν ἀθάνατον σαρκὰθαι, κ) ὑπόδουλον θεὶς τοῖς πάθεσι τιμὴ θείαν φύσιν; τί ἐπιχῶ, ἢ τί λαλήσω; ὦ Παυλιανιστὰ σε φωνήσω; ἀλλ' ἐν τοῖς συγγράμμασιν ἔφης, μὴ τιμὴ τῆς τεμάχους φωνὴ, Χριστὸν δὲ ἡμᾶς σωρωθεῖτε. ὦ Μανιχαῖόν σε λέξω; ἀλλὰ γέγονας αὐτέλεγκτος, Θεὸν κ) οὐχὶ Χριστὸν φήσας ἐσωρωμένον. ὦ Νεστοριανόν σε φάσω; ἀλλ' ἀπέδειξας μὴ τὸν πατέρα μὴ ὁμολογεῖν τὸν ὑμνούμενον ὑπὸ πιστῶν Θεὸν ἰσχυρὸν υἱόν, σαρκὶ ἐσωρωμένον. ὦ Ἀπολιναριστά σε λέξω; ἔφυρες γὰρ, ὡς αὐτὸς, Θεὸν συγχέας σαρκὸς πάθεσι. λίαν ἦν λύπη κεχθεὶς, τάδε σοι προτίθημι. εἰς τοῦτό με συμβιβάσαντος Ἀκακίου. * αὐτὸς δὲ ὁ τῆς Ῥωμαίων, ὑπὲρ τοῦ πάντως δὲ ὁ πάντων ἐπίσκοπος. τί λυμαίνῃ τιμὴ ἐκκλησίαν; τί σκορπίζεις Χριστὸν τιμὴ ποίμνιον; εἰ κακῶς λέγω, φράσον μοι σύ. ζητῶ γάρ σε τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὀρθοτάτῃ ὑπερέχειν με κ) πλείστων. τί οὖν; φράσομεν, ὡς Παῦλος, Χριστὸν ἐσωρωμένον, ἢ, ὡς σὺ, τὸν ἀθάνατον ἐσωρωμένον; τί ἐρῶμεν; ὅτι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὡς πολλαχῶς ἔφη ὁ κύριος, παθεῖν· ἢ, ὡς σὺ καινοτόμηκας, τιμὴ θεότητι παθεῖν; ἢ τὰ εὐαγγέλια, κ) αἱ πράξεις, κ) ὁ ἀπόστολος, ὡς σὺ ἔφης, ὃ λέγουσιν ὥσπερ δεῖ· ἀλλ' εἰσὶ παρὰ σοὶ μεμπτέα, κ) παρὰ τοῖς ἐξηκολουθηκόσι τῇ τοιᾶδε παραφροσύνῃ, τὸ τὸ τρισάγιον φωνεῖν ἐσωρωμένον; ἀποδεδειγμένοι γάρ εἰσι σοὶ σοὶ πετράδα παρεισφέροντες. εἰ δὲ τοῦτο ὕτως ἔχει, τί ἀναγινώσκονται αἱ θεῖαι γραφαὶ, εἰ μὴ ὑπακούονται, ἀλλὰ σύ; ἄνω γὰρ κ) κάτω Χριστὸν παραδιδόασι δὲ ἡμᾶς ἐσωρωμένον, κ) ὃ τὸ τρισάγιον, ὡς σὺ νῦν φάσκεις. ἀλλὰ κ) ἀποβλητέος εἶπον αἱ γραφαὶ τοὺς θεοπαχίτας. ἤδη δὲ κ) πρὸ τούτων τῆ) γραμμάτων, ὡς κυρίῳ μοι, κ) πατρὶ ὀρθότιμα φρονοῦντι, δεδήλωκα ἐπανορθώσασθαι, κ) ἀναρρῆξαι τάδε τὸ παρὰ σοῦ καινισθὲν ἀσεβὲς δόγμα, κ) ἐκ εἶξας. διὰ τοῦτο πίνω, ὡς πρὸς πρῶτον ῥήτορα τῆ) ἀσεβῶν τούτων λόγων, δεδόνημαι τοῖς κατὰ σοῦ ἐπιτιμίοις. ἴσως κἂν διὰ τούτων ὑπείκεις, ἐπισομιζόμενος παρ' ἡμῶν τῇ ἀξίᾳ, θᾶττον εἴξεις ὀρθοδοξεῖν πατέρα, κ) υἱὸν, κ) ἅγιον πνεῦμα, ἐν τῷ μηδὲν τούτοις προσθεῖναι, ἢ ὑφαιρεῖν, κ) ἔχεσθαι τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἁψῖδος τοῦ θρόνου. εἰ δὲ μὴ οὕτως ἀνάσχοιο, οἵσωσοι κοινωνίας παραίτησιν. ἔφη γάρ ὁ ἀπόστολος· αἱρετικὸν ἄνθρωπον, μὴ πρώτην, κ) δευτέραν νουθεσίαν, παραιτοῦ· εἰδὼς, ὅτι ἐξέστραπται ὁ τοιοῦτος, κ) ἁμαρτάνει, ὢν αὐτοκατάκριτος. Tit. 3.

* αὐτὸν δὲ alii legunt supp συμβιβάσας,

πλὴν

πλὴν Θεοῦ ἐσμὲν ἐντευκταί, μὴ γενέσθαι σε αὐτοκατάκριτον, ἀλλ᾽ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

A nueris, inducam supra te communionis privationem. Dicit enim apostolus: *Hæreticum hominem post primam & secundam monitionem recusa, sciens quoniam eversus est talis, & peccat, seipso condemnatus existens.* Verumtamen Dei interpellatores sumus, ne tui ipsius condemnator existas, sed recti verbi veritatis prædicator existas. Tit. 3.

* TRALLIUM

EPISTOLA ASCLEPIADIS EPISCOPI * (a) TRALLIARUM

AD EUMDEM PETRUM.

Ex iisdem Binii & Zon. edit.

Ἰδοὺ ἀγαπητέ, πεπλήρωται ὁ κόσμος ἐκ τῆς ἐκθέσεώς σου σκανδάλου, καὶ τὰ βασίλεια ἐμφρόντιστα γέγονε, καὶ οἱ ποιμένες διεγείρονται ἐπαξίως ἄξαι ἐπὶ σοὶ ταλανισμόν. δὸς οὖν, παρακλήθητι, φωνὴν μίαν ὀρθοτομίας, τοῦ ἐπιφροντίζειν τὴν ἀληθὲς ἐν τῷ κοινῷ, τοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν κόσμον καθομολογεῖν ἐσταυρωμένον· καὶ μὴ τοῦτον διαῤῥιπτεῖσθαι διὰ σοῦ, καὶ τούτου τὸ ὄνομα, ἐν τῷ ἑτέρως ἐν διαστροφῇ λέγειν ἐν τῷ τρισαγίῳ τούτου τὸν σταυρόν. μὴ σὺ πρῶτος εἶ τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων, ἵνα ἄρξῃ ὁ ὅρος σου ὑπὲρ αὐτούς; ἀλλά φησιν, ἐγὼ διὰ Νεστόριον προσέθηκα ἐν τῷ τρισαγίῳ τὸν σταυρόν, διὰ τὸ αὐτὸν παρεξωθεῖσθαι ἐν τούτῳ τὴν θεότητα, ἐν τῷ σταυροῦσθαι αὐτόν. καὶ τί; μὴ νεώτερον τοῦ Νεστορίου τὸ φρόνημα; ἤρξε γὰρ τοῦτο ἀπὸ τοῦ ματαιόφρονος * Φωτεινοῦ, ὃν οἱ ἅγιοι πατέρες οἱ ἐν Νικαίᾳ, ἐν ζωῇ μὲν οὐ κατέφθασαν, τὸ δὲ δόγμα αὐτοῦ κατέκριναν, οὐ διὰ τὸ φράσαι αὐτοὺς τὸ τρισάγιον ἐσταυρωμένον, ἐπειδὴ τοῦτο ἦν ἐν γνώσει αὐτοῖς λίαν δύσφορον, Φωτεινῷ δὲ ἐράσμιον. ὅθεν τὸ μὲν τρισάγιον ἐν μυστηρίοις μόνοις ἀπέθεντο φωνεῖσθαι, καθὰ τὰ σεραφεὶμ φασι, μηδεμίαν ἐν τούτῳ προσθήκην, ἢ ὑφαίρεσιν πράξαντες. πάλιν δὲ τοῦτο τὸ ἀσεβὲς ἀνανεωθὲν ἐπὶ τοῦ * Σαμοσατέως, λίαν ἠδρώθη· καὶ ἐπισυναχθέντες οἱ ἁγιώτατοι τὴν μνήμην πατέρες ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει, εἰ καὶ αὐτὸν οὐ παρέφθασαν, ἀλλὰ τὸ δόγμα αὐτοῦ κατέκριναν, τὸ μὴ φρονεῖν δύο υἱούς. διὸ ἕνα καθωμολόγησαν ἐν τῷ ὅρῳ αὐτῶν υἱόν· μὴ τὸ τρισάγιον ἔφησαν, δι᾽ αὐτὸν ἐσταυρωμένον, ὅτι τῷ ὅρῳ τῶν πρὸ αὐτῶν πατέρων ἐξηκολούθησαν, καὶ ἕπεσθαι τοῖς δόγμασιν αὐτῶν ἔκριναν, τοῦ τὸ τρισάγιον ἐν τοῖς μυστηρίοις μόνον ἐξακούεσθαι ἀπαθῶς, ὡς τὰ σεραφείμ, καὶ μὴ ἐσταυρωμένον· πάλιν δὲ Νεστορίου ἀνακαλύψαντος, καὶ καταρτίζοντος τὰ ἀσεβῆ πρὸ αὐτοῦ δόγματα, φαμὲν δὴ τὰ Φωτεινοῦ, καὶ τὰ τοῦ Σαμοσατέως, συναθροισθέντες δι᾽ αὐτὸν οἱ περὶ Κελεστῖνον, καὶ Κύριλλον, ἔπαυσαν τὰς τοιαύτας δυσσεβείας, οὐκ ἀποθέντες ἐν τῷ τρισαγίῳ σταυρόν. ἢ σὺ δοκεῖς πάντων τούτων σοφώτερος εἶναι, ἢ ἔχεσθαι παρ᾽ αὐτοὺς πνεύματος ἁγίου, οἷς ἦν γνῶσις; ἡ σὴ τοίνυν ἀποτεθεῖσα ἐν τῷ τρισαγίῳ προσθήκη, δυσμενὴς βλασφημία ἐστί. πλὴν καὶ κατὰ τούτους τοὺς ἁγίους πατέρας, δυσφόρων καταλαβόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν σεισμῶν, μικρός, καὶ μέγας, πλούσιος καὶ πένης, δοῦλος, καὶ ἐλεύθερος, ἐκ τῆσδε ἀναχωρήσαντες, ἐν τῷ κάμπῳ ἅμα συνέδραμον, κρυμοῖς

* Σαμοσατέως Paulo legendum omnino est.

Φωτεινοῦ qui Paulo Samosateno junior extitit.

B Ecce carissime, impletus est mundus scandalo appositionis tuæ, & palatia plena curæ facta sunt, & pastores incitantur merito inducere supra te maledictionem. Da ergo, obsecro, vocem unam orthodoxam, ut cures verum in communi, ut Filium Dei totus mundus simul confiteatur crucifixum, & non spernatur iste per te, & istius nomen in dicendo non aliter pervertatur in trisagio istius crucis. Num tu primus es patrum in Nicæa, ut diffinitio tua super ipsos dominetur? Sed dicis: Ego propter Nestorium addidi in trisagio crucem, ex eo quod repellebatur ab eo deitas, dum ipsum crucifixum dicebat. Et quid? Non est intellectus iste junior Nestorio. Incepit enim hoc a Photino vanæ sententiæ, quem sancti patres, qui in Nicæa convenerunt, in vita quidem non invenerunt, dogma autem ipsius condemnaverunt. Non tamen propte- Isai. 6. C rea deprehendunt ipsi trisagium crucifixum, quoniam hoc ipsis erat in notitia valde grave, Photino autem amabile. Unde trisagium in solis mysteriis vocari permiserunt, sicut illa seraphim dicunt, nullam in isto additionem vel detractionem facientes. Rursus autem hæc impietas renovata in tempore Samosateni, iterum invaluit: & sanctæ memoriæ patres in Constantinopoli congregati, licet ipsum non invenerunt, tamen dogma ipsius condemnarunt: hoc est, non sapere duos filios. Ideo unum filium in ipsorum diffinitione confessi sunt, non trisagium. Dixerunt autem ipsum crucifixum, quoniam diffinitionem patrum ante ipsos præcedentium D secuti sunt, & ipsorum dogmata, sequi judicaverunt, audire videlicet in solis mysteriis trisagium impassibiliter, sicut seraphim & non crucifixum. Rursus revalescente Nestorio, & instruente impia ante ipsum dogmata illa, videlicet Photini & Samosateni, congregati propter ipsum, qui circa Cælestinum & Cyrillum erant, hujusmodi impietates propulsaverunt, & non apposuerunt in trisagio crucem. * Vel tu videris omnibus istis sapientior esse; vel habere plus Spiritus sancti quam ipsi, quibus scientia fuit? Tua ergo additio crucis in trisagio apposita, impia blasphemia est. Verumtamen, & post hos sanctos patres, cum graves E terræmotus civitatem Constantinopolitanam occupassent, magnus & parvus, dives & pauper, servus & liber, extra civitatem in campo succedentes, simul concurrerent, frigoribus & hieme ibidem perdi malentes, quam

* for. An

(a) In collectione Avellana quæ est in Vaticana bibliotheca num. 4961. hæc epistola inscribitur: *Asclepiadis Episcopi Citralensis*. Mansi.

* cum ipsa civitate obrui.

quam civitati ipsi * conjungi. Quibus ubi Deus parcere clementer dignatus est, revelavit beato Proclo trisagium acclamare, cum ipsi ad propulsandam iram litanias facerent. Et hoc clare non uni vel duobus notum fuit, sed toti mundo. Si ergo introduxit Deus in eo dicere crucem, quomodo non respicit ad injuriam suam? Dixit enim * dicere; Sanctus Deus, sanctus fortis, sanctus immortalis, miserere nostri. Quomodo ergo tu ausus fuisti apponere crucem, præter Deum & sanctos patres, Patrem confundens Filio & Spiritui sancto, in trisagio vocans crucem, tanquam apud te Pater non esset Pater solum, sed & Filius: & Filius non esset Filius solum, sed & Pater: & Spiritus sanctus non esset Spiritus solum, sed & Filius? Propter hoc;

* dici 4

Sequuntur anathematismi, duplicis editionis.

I. Si quis apponit in trisagio crucem præter Filium Dei, anathema sit.

II. Si quis quaternitatem introducit, in trisagio apponens post Trinitatem Christum crucifixum, anathema sit.

III. Si quis confundit Trinitatem, eumdem dicens esse Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum, anathema sit.

IV. Si quis distinguit unam essentiam Trinitatis in duas, anathema sit.

V. Si quis unum Filium secat in dualitatem filiorum, anathema sit.

VI. Si quis Dei Verbum & carnem dicit unam naturam, ignorans naturarum differentiam, anathema sit.

A κὴ χειμῶνι ἐκεῖσε ὀλέσθαι, κὴ μὴ συμπεπῶσθαι τῇ αὐτῇ πόλει. ὅς φειδῶς ὁ Θεὸς ἀξιώσας φιλανθρωπόσαμβος, ἀπεκάλυψε τῷ μακαρίῳ Πρόκλῳ τὸ τρισάγιον εἰς πᾶσιν ὀργῆς λιτανεύοντας αὐτὸς φωνεῖν. κὴ τοῦτο ἐμφανῶς οὐχ υἱῷ, ἢ δευτέρῳ γνωσθεὶ, ἀλλὰ παντὶ τῷ κόσμῳ. μὴ ἀπέθετο ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ λέγεσθαι σαυρὸν, ὅτι ὑβρὶν αὐτοῦ; ἔφη γὰρ φάσκειν· ἅγιος ὁ Θεὸς, ἅγιος ἰσχυρὸς, ἅγιος ἀθάνατος, ἐλέησον ἡμᾶς. πῶς οὖν σὺ τετόλμηκας παραθέσθαι σαυρὸν, παρὰ τὸν Θεὸν, ἢ κὴ παρὰ τὺς πατέρας, τὸν πατέρα συγχέων τῷ υἱῷ, κὴ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, ἐν τῷ τρισαγίῳ φωνῶν τὸν σαυρόν; ὡς παρὰ σοὶ μὴ εἶναι πατέρα τὸν πατέρα μόνον, ἀλλὰ υἱόν· κὴ τὸν υἱὸν μὴ εἶναι υἱὸν μόνον, ἀλλὰ κὴ πατέρα· κὴ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον μὴ εἶναι μόνον πνεῦμα, ἀλλὰ κὴ υἱόν. διὰ τοῦτο,

Εἴτις ἀνατιθεῖ ἐν τῷ τρισαγίῳ σαυρὸν παρὰ τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ἀνάθεμα ἔσω.

Εἴτις τετράδα παρεισφέρει, ἐν τῷ τρισαγίῳ παραθεὶς μετὰ τὴν τριάδα Χριστὸν ἐστυρωμένον, ἀνάθεμα ἔστω.

Εἴτις συγχέει τὴν τριάδα, αὐτὸν λέγων εἶναι πατέρα, κὴ υἱὸν, κὴ ἅγιον πνεῦμα, ἀνάθεμα, ἔσω.

Εἴτις διαίρησι τὴν μίαν οὐσίαν τῆς τριάδος εἰς δύο, ἀνάθεμα ἔσω.

C Εἴτις τὸν ἕνα υἱὸν διχάζει εἰς δυάδα υἱῶν, ἀνάθεμα ἔσω.

Εἴτις τὸν Θεὸν λόγον, κὴ τὴν σάρκα, μίαν φύσιν λέγει, ἀγνοῶν τὴν φύσεων τὸ διάφορον, ἀνάθεμα ἔσω.

VII. Si quis divinam naturam Filii confundit passionibus carnis ejus, & non confitetur eum spiritu impassibilem, carne vero passum, anathema sit.

VIII. Si quis dicit Deum passibilitatem aut mortem gustasse, tanquam ad hæc eum bona voluntate veniisse, cum conversus esset; & non confitetur eam tanquam Deum non fuisse sub damnatione mortis, mortem vero mortificasse per carnem suam mortalem quam assumpsit, anathema sit.

IX. Credimus enim quia vita, vita est, & non recidit in mortem. Tu autem cognosce & abscide, in quibus inique locutus es. Tamen sit & est Dei gratia cum his qui recte prædicant verbum veritatis.

D Καὶ γὰρ πιστεύομεν ὅτι ἡ ζωὴ, ζωή ἐστι, κὴ οὐ μετέπεσεν εἰς θάνατον. σὺ δὲ γνώσῃ, κὴ ἀποκόψῃ, ἐφ' οἷς ἀνόμως εἶρηκας. ἔστω δὲ, κὴ ἔστι, τοῦ Θεοῦ ἡ χάρις μετὰ τῶν ὀρθοτομούντων τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

° Altera editio.

Propter * hoc, si quis apponat in trisagio crucem, præterquam Filio Dei, anathema sit. Si quis confundat Trinitatem, dicens eumdem esse Patrem & Filium & Spiritum sanctum, anathema sit. Si quis distinguit unam substantiam Trinitatis in duas, anathema sit. Si quis unum Filium dividit in dualitatem filiorum, anathema sit. Si quis Deum Verbum & carnem unam dicit naturam, ignorans naturarum differentiam, anathema sit. Etenim credimus, quod vita, vita est, & non coincidit in mortem. Tu autem cognoscas & præcidas quæ inique dixisti. Sit autem (ut est) Dei gratia cum his qui rectum faciunt Verbum veritatis.

CONCILIUM ROMANUM II.

IN QUO EPISCOPI [1] LXXVII.

Damnatis Vitale & Miſeno Sedis Apoſtolicæ legatis, in Acacium Conſtantinopolitanum, & Petrum Moggum Alexandrinæ Sedis invaſorem, ſynodali judicio anathematis & depoſitionis ſententiam pronunciarunt, Petrique Fullonis damnationem repetiverunt.

Cauſa concilii.

(*Concilium.*) Huic ſynodo celebrandæ occaſionem præbuerunt Vitalis & Miſenus duo epiſcopi, ſedis apoſtolicæ legati. Deſtinarat eos Romana ſynodus prima, ut ad inſtantiam Joannis Antiocheni, Acacio & Zenoni ſynodicas illas ſupra memoratas epiſtolas porrigerent; quibus ſi nihil impetraretur, Acacium citarent, oblatoque imperatori ſcripto alio, peterent eumdem ad parendum compelli. Cum itaque his literis inſtructi Conſtantinopolim veniſſent, contra jus gentium omnemque pietatem a Zenone tractati fuerunt: ereptis literis in carcerem conjecti ſunt, & ab Acacio blanditiis mellitiſque ſermonibus inducti, ipſi Acacio non tantum communicarunt, verum etiam nefandiſſimi Petri Moggi Alexandrinæ ſedis invaſoris hæretici nomen in diptychis publice recitari audiverunt, & ſine ulla contradictione ſuſtinuerunt. Prævaricatio legatorum per monachos orthodoxos Romam nunciata fuit. Quibus auditis, Felix papa in tanto rerum diſcrimine, licet eccleſia ſub Herulis Arianis quaſi captiva videretur, majoreſque tumultus ab Eutychianis in oriente concitatos eſſe ſciret, fideique catholicæ imperatorem adverſari conſpiceret, indicit ſynodum 77. epiſcoporum, ut tantum nefas ex proditione legatorum admiſſum, omnium ſententia damnaretur, & tam ipſos proditores, quam ad ſcelus impulſores per damnationis ſententiam percelleret. Epiſcopi ex Italia vocati properarunt ad ſynodum. Qui dum ſimul in unum congregati eſſent apud S. Petrum apoſtolum, ſolennibus ex more ritè peractis, præſidente Felice papa Romano, juſſerunt Miſenum atque Vitalem epiſcopos jam Conſtantinopoli reverſos, de credita ſibi legatione rationem reddere. De tranſgreſſione & prævaricatione ſuorum mandatorum, deque inita cum hæreticis communicatione, ex literis Acacii quas ſecum attulerunt, & quorumdam præſentium teſtimonio convicti, una omnium ſententia, quantumvis vim, fraudes & injurias ſibi illatas pro defenſione prætexerent, apoſtolica communione indigni habiti, ſunt condemnati, & epiſcopatus honore dejecti. *Gelaſius in epiſtola ad epiſcopos Dardaniæ.* His peractis, alia ſeſſione cognita eſt cauſa Acacii, allatiſque in medium cunctis manifeſtis ab eo perpetratis criminibus, hæreticorum participatione pollutus, omnium epiſcoporum judicio de hæreſi eſt condemnatus: ſub pœna excommunicationis infligendæ admonitus ut reſipiſceret, non modo non reſipuit, verum amplius perverſe agere, & contra Romanum pontificem niti conſtituit: Joannem illum Apameæ epiſcopum, quem nuper ad inſtantiam ipſius Acacii cum Petro Felix papa excommunicarat, Tyri epiſcopum creavit: Petrum Fullonem ſynodali decreto depoſitum, etiam in ſede Antiochena confirmavit, ſuperbe nimis exiſtimans, præſulem ampliſſimæ Conſtantinopolitanæ civitatis, in qua ſola Romani imperii ſceptra vigebant, cedere non debere Romanæ eccleſiæ, quæ cum Romano imperio in occidente humi depreſſa eſſet. Cum igitur ipſi Romano pontifici, & ſanctæ huic ſynodo ſimul innotuiſſet, Acacium more ſuo noviſſimam admonitionem contempſiſſe, adeo ut nulla plane ſpes emendationis reliqua foret, collatis calculis una omnium ſententia eum condemnarunt, & catholica communicatione indignum, epiſcopatus honore privarunt, ipſam damnationis, & excommunicationis ſententiam ſcripto conceptam, teſte Liberato cap. 18. Conſtantinopolim miſerunt. Quam cum Acacius præſidio imperatoris fultus acceptare nollet, ignotus quidam monachus Acœmetenſis ad pallium Acacii, dum ad ſacra peragenda procederet, ſententiam ſuſpendit. Formula ſententiæ hæc eſt: *Habe ergo cum his quos libenter amplecteris, portionem ex ſententia præſenti, quam per tuæ tibi direximus eccleſiæ defenſorem, ſacerdotali honore & communione catholica, nec non etiam a fidelium numero ſegregatus: ſublatum tibi nomen & munus miniſterii ſacerdotalis agnoſce, ſancti Spiritus judicio & apoſtolica auctoritate damnatus, nunquamque anathematis vinculis exuendus.* Extat in fine ſynodicæ epiſtolæ Felicis ſupra ordine ſextæ, quæ ſic incipit: *Multarum tranſgreſſionum.*

Primæ ſeſſionis acta.

Acacius condemnatus ſactus eſt pertinacior.

Formula ſententiæ in Acacium latæ.

His literis a Felice papa & ſynodo datis, mox ad omnes orientales epiſcopos aliæ ſcriptæ fuerunt, quibus admoniti ſunt, ut Acacii communionem vitarent, quem eccleſia ſua communione indignum judicaſſet. Scripſit etiam ſancta ſynodus, poſt latam ſententiam, ad clericos & monachos, tum Conſtantinopoli, tum in omni provincia Bithyniæ exiſtentes; quibus eos de rebus in ſynodo geſtis admonuit.

Secundæ ſeſſionis acta.

Epiſtola ſynodalis mutila extat, deſideratur enim in ea rectæ fidei inſtructio, & ſententia Felicis papæ; quæ corpori epiſtolæ inſerta fuiſſe videntur. Sicut nunc extat, hic eam tibi ſubjicimus.

Epiſtola ſynodalis mutila.

[1] Sententiæ contra Acacium ab hac ſynodo latæ quæ ſupra habetur inter Felicis Epiſtolas n. 6. ſexaginta ſeptem tantum Epiſcopi ſubſcripſiſſe dicuntur.

[1] EPISTOLA SYNODI ROMANÆ

AD CLERICOS ET MONACHOS ORIENTALES.

Sancta synodus apud beatum Petrum apostolum congregata universis presbyteris & archimandritis orthodoxis Constantinopoli & Bithyniæ consistentibus dilectissimis filiis in domino salutem.

OLim nobis, atque ab initio sedi apostolicæ omnium nostrorum principi fides vestræ probata est sanctitatis: nec dubitari potest, ita vos veræ in Deum pietatis tenere constantiam, ut etiam discernendi justos ab impiis, fideles ab infidelibus, catholicos ab hæreticis, dono divini Spiritus habeatis industriam. De quo gloriantes in domino, etsi nihil esset quod in causa fidei latere noverimus; tamen ne quis pusillæ forte sit mentis, prosolicitudine ministerii per Ezechielem prophetam a domino specialiter verba dicta proferimus: *Quod si* (inquit) *speculator gladium viderit venientem, & non insonuerit buccina, & populi se non custodierint, veneritque gladius, & tulerit de eis animam: ille quidem in iniquitate sua captus est, sanguinem vero de manu speculatoris requiram.* Videtis ecce quæ nos cura constringat, quæ mandata perterreant; & quod cavendum est potius, ne ipsis taceamus adversis, quam magis verendum divinis subjacere supplicis; & cum possit cælestis vocis auditu, quisquis se custodierit, sine dubitatione salvari: speculatoris sit gravior reatus, si quemquam taciturnitas ejus amiserit. *Ezech. 33.*

Unde quæ sint acta, memoramus. Cum Vitalis atque Misenus nostro judicio constituti causas mandatæ sibi pro fide legationis exponerent, quoniam astutiores sunt filiis lucis filii tenebrarum, prævaricatores mandatæ sibi legationis, circumveniente magisque opprimente Acacio, sunt reperti: ita ut (quantum famæ mobilitate præcognitum est) constiterit eos, * prædicti contra formam præcepti, prohibitum sui exhibuisse famulatum, cum ob hoc specialiter directi fuissent. Utinam ecclesia vobis audientibus eum corriperet, & Petro Alexandrina urbe secluso (quem S. Simplicius papa sæpius popposcerat longinquo exilio relegandum, ut catholicis episcopis clericis subveniretur & populis), isti coram vobis inter altaria veneranda non solum Acacio, quod vetitum fuit contraria perpetranti, sed iisdem ipsis, ad quos directi fuerant evitandos, se nescientes communicasse dixerunt; nec catholicis episcopis & clericis, quos persequebatur Acacius, callida seductione translatis, subvenire voluerunt. Et cum se universa sicut illis mandata sunt mentirentur egisse; lectis Acacii literis, quas ipsi detulerant, manifestum est eos sine * executione vidisse, unum atque idem Petrum Acaciumque sentire, qui Petrum a sancto Simplicio & ante episcopatum fuisse damnatum, & ab episcopatu ipsius retulerat honore propulsum.

* Edit Rom. *prædicto*.

* excusatione *Hard.*

Adjectum etiam tunc, cum ista in examinatione tractantur, quod Acacius Joannem illum Tyriorum ecclesiæ fecerit præsidere, qui Apamenis a Petro Antiochenæ ecclesiæ tyranno fuerat episcopus ordinatus; sed minime receptus, proprio ordinatore depulso, eamdem sedem non timuit occupare: quos tunc hypocrita Acacius ita fecit ab apostolica sede damnari, ut his etiam Christianorum vocabulum tolleretur, quod gesta apud eum habita manifestant.

His ergo deterioribus compertis, Vitalem atque Misenum a sacerdotali collegio & sacrosancta communione suspendimus. Acacium quoque membris Christi perniciosius inhiantem, & per civitates atque provincias unam de fide catholica ecclesiam dissipantem, inter episcopos sanctos atque inter Christianos judicavimus non haberi. Qualiter enim fieri poterat, ut scindens tunicam Christi, quam nec crucifigentes eum dividere ausi sunt, in numero fidelium censeretur? Igitur omnia quæ nobis in timore Dei competunt cogitantes & prævidentes, ne totiens extinctæ Eutychianæ pestis hæreseos, cujus Acacius defensor est & patronus, serpens ut cancer, Christi membra disperderet, eum jam nunc e corpore ecclesiastico, ut partem putridam, anathematizamus, sententia memorata abscissum; dominicis eloquiis obsequentes: *Si oculus tuus, aut pes scandalizaverit te, abscinde eum, & projice abs te.* Et ut caritas vestra possit agnoscere, venerandas synodos Nicænam & Ephesinam priorem, atque Chalcedonensem contra Nestorium & Eutychetem impiissimum nos tenere, (*a*) *&c.* *Matth. 18.*

Post illam sententiam, quæ in Acacium perturbatorem totius orientis ecclesiæ dicta est; his quoque nunc congregatis addicimus * literis, memoratam subdendo sententiam, quam placuit per Tutum defensorem ecclesiæ Acacio dirigi; ne volentes aliqui circumscribere veritatem, maligniſſimis blandimentis simpliciores quoque seducant. Nam si terra marique orthodoxis non ponerentur insidiæ, plurimi ex nobis cum eadem Acacii sententia venire potuissent. Unde nunc causa Antiochenæ ecclesiæ apud beatum Petrum apostolum collecti, rursum dilectioni vestræ, more qui apud nos semper obtinuit, properavimus indicare. Sequitur fidei instructio ejusdem epistolæ.

* adducimus

Quotiens intra Italiam propter ecclesiasticas causas, præcipue fidei, colliguntur domini sacerdotes, consuetudo retinetur, ut successor præsulum Sedis apostolicæ ex persona cunctorum totius Italiæ sacerdotum, juxta solicitudinem sibi ecclesiarum omnibus * competentem cuncta constituat, qui caput est omnium; domino ad beatum Petrum apostolum dicente: *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo ecclesiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adversus eam.* Quam vocem sequentes trecenti decem & octo sancti patres apud Nicæam congregati, confirmationem rerum atque auctoritatem sanctæ Romanæ ecclesiæ detulerunt: quam utramque usque ad ætatem nostram successiones omnes, Christi gratia præstante, custodiunt. Quod ergo placuit sanctæ synodo apud beatum Petrum apostolum (sicut diximus) per Tutum ecclesiæ defensorem, & beatissimus vir Felix, caput nostrum, papa & archiepiscopus judicavit, in subditis continetur. Mos vetus Romanæ ecclesiæ.

* omnium

Matth. 16. Auctoritas apostolicæ sedis.

Sic

---

1 Hæc data in posteriori synodo contra Acacium anno 485. ut mox dicemus.

(*a*) Abundare videtur figla *&c.* quæ & in Edit. Rom. deest.

Sententia in Acacium lata.

Sic * autem Acacius impietatem pestiferæ damnationis tetendit, ut etiam dejectus insultet, ut sciſſus sævire non desinat; & cum omnino extra corpus habeatur, ejus tamen membra dilaceret, & de se scriptum esse testetur: *Impius cum* * *venerit in profundum malorum, contemnit:* adjiciens deteriora prioribus, persequendo jam mortuos, ejus anima graviter delinquendo, condemnationem secundæ mortis incurrit: qui, Calendione episcopo sancto (quemadmodum cognovimus) nuper ejecto, Petrum totiens & a se ante damnatum in ejus immisit ecclesiam; ita ut plurimi (si verum est) catholici cesserint, relictis suis sedibus, sacerdotes, & nostræ projectæ sint porcis & canibus margaritæ.

Verumtamen neminem terreat, quod damnatus Acacius non quiescat. Elisus est satanas, & tamen operatur. Vicit Christus & vincit, nec adhuc hostis absit. Et quia certum est nobis, meminisse vos etiam propheticæ lectionis, nec aliquid habere contra consistentia castra formidinis, opportunissime cohortamur expectantes dominum, ut (sicut & nos) perseveretis in finem, & sententiam, quam reperitis in subditis, animo constanti retineatis.

Ne quid autem maligne in literis nostris mutari apud gravissimas mentes, aut aliter interpretari possit: primum clementissimo principi (sicut oportuit) supplicantes, has easdem literas nostras ad dilectionem vestram, clerum, plebemque, & amplissimum senatum direximus, quibus singuli universique subscripsimus, divinum petentes auxilium, ut vitatis insidiis, hæc ad vos scripta faciat pervenire * * III. Nonas Octobris Symmacho V. C. cos. ex vet. c. ms. hoc est anno Christi 485.

Et alia manu: Deus vos incolumes custodiat, filii dilectissimi.

SUBSCRIPTIONES EPICOPORUM.

Candidus Tiburtinæ civitatis episcopus Petro Alexandrinæ ecclesiæ pervasori, & Acacio quondam ecclesiæ Constantinopolitanæ, nec non etiam Petro Antiocheno ab episcopatus & Christianorum numero olim jure & merito segregatis, omnibusque sequacibus eorum, sequens auctoritatem sedis apostolicæ secundum nostrum juxta ecclesiæ statum catholica deliberatione prolatam, anathema dicens subscripsi.

Quadraginta duo episcopi similiter subscripserunt.

CONVENTUS GENERALIS

EPISCOPORUM CATHOLICORUM

Diversarum provinciarum Africæ, qui Carthaginem ex præcepto regali venerunt pro reddenda ratione fidei, die Kalend. Februarias anno VIII. regis Hunerici, sive anno Christi CDLXXXIV.

Præceptum Hunerici Vandalorum regis directum Eugenio Carthaginensi, & ceteris catholicis episcopis per universam Africam constitutis, ut ad fidei suæ rationem reddendam Carthaginem veniant.

Rex Hunericus Vandalorum, & Alanorum universis episcopis Homousianis.

NOn semel, sed sæpius constat esse prohibitum, ut in sortibus Vandalorum sacerdotes vestri conventus minime celebrarent, ne sua seductione animas subverterent Christianas. Quam rem spernentes plurimi reperti sunt contra interdictum missas in sortibus Vandalorum egisse, asserentes se integram regulam Christianæ fidei tenere: & quia in provinciis a Deo nobis concessis scandalum esse nolumus, ideo Dei providentia cum consensu sanctorum episcoporum nostrorum hoc nos statuisse cognoscite, ut ad diem Kalendarum Februariarum proxime futurarum, omissa omni excusatione formidinis, omnes Carthaginem veniatis, ut de ratione fidei cum nostris venerabilibus episcopis possitis inire conflictum, & de fide omousianorum quam defenditis, de divinis scripturis proprie approbetis, quo possit agnosci, si integram fidem teneatis. Hujus autem edicti tenorem universis episcopis tuis per universam Africam constitutis direximus. Data sub die XIII. Kalendas Junias anno VII. Hunerici.

Suggerenda Hunerico regi data ab Eugenio episcopo Carthaginis. Ut ad collationem de communis fidei causa habendam etiam transmarini episcopi vocentur.

QUoties animæ, vel vitæ, ac fidei Christianæ causa tractatur intrepide, sicut regalis providentia compromisit, necesse est quod competat, suggeratur. Nuper potestas regia per Vitaritum notarium parvitatem meam admonere dignata est: qui nobis de merito, ac religione fidei præceptum ejus in ecclesia præsente clero, & plebe recensuit. Ex cujus tenore cognovimus ad omnes episcopos meos præceptum regium similiter emanasse, ut die constituta pro disputatione fidei veniatur. Quod nos venerabiliter accepisse suggessimus, cui præfato notario humilitas mea suggessit debere etiam transmarinarum omnium partium, qui nobiscum sunt in una religione vel communione consortes agnoscere, quia ubique regno ejus obtemperant universi, maxime quod totius mundi sit causa, non specialis provinciarum Africanarum tantummodo. Et quia secundo responso suggerendam me promisi oblaturum, merito suppliciter peto, magnificentiam tuam, ut ad domini, & clementissimi regis aures memoratam suggestionem meam perferre digneris, quo ejus clementia dignanter agnoscat nos disputationem legis cum adjutorio Dei nullatenus declinare, vel fugere, sed sine universitatis assensu nos non debere asserendæ fidei nostræ causas assumere. Quod petimus ut beni-

gnitate quantus est, & justitia sapientiæ suæ, dignetur annuere. Data ab Eugenio episcopo ecclesiæ catholicæ Carthaginis.

B. Eugenii * episcopi Carthaginensis fidei catholicæ ratio, exigente Hunerico rege Vandalorum.

* Gennadius c. 97. docet compositam fuisse cum consensu omnium Africæ, Mauritaniæ & Sardiniæ atque Corsicæ episcoporum & confessorum qui in catholica permanserant fide &c.

Regali imperio fidei catholicæ quam tenemus, præcipimur reddere rationem: ideoque aggredimur pro nostrarum virium mediocritate divino fulti adjutorio, quod credimus, & prædicamus, breviter intimare. Primum igitur de unitate substantiæ patris, & filii, quod Græci ὁμοούσιον dicunt, exponendum nobis esse cognoscimus. Patrem ergo, & Filium, & Spiritum sanctum ita in unitate deitatis profitemur, ut & patre in sua proprietatis persona subsistere, & filium nihilominus in propria extare persona, atque spiritum sanctum personæ suæ proprietatem retinere fideli confessione fateamur: non eumdem asserentes patrem, quem filium, neque filium confitentes, qui pater sit, aut spiritus sanctus: neque ita spiritum sanctum accipimus, ut aut pater sit, aut filius: sed ingenitum patrem, & de patre genitum filium, & de patre procedentem spiritum sanctum, unius credimus esse substantiæ, vel essentiæ: quia ingeniti patris, & geniti filii, & procedentis spiritus sancti una est deitas, tres vero personarum proprietates. Et quia contra hanc catholicam, vel apostolicam fidem exorta hæresis novitatem quamdam induxerat, asserens filium non de patris substantia genitum, sed ex nullis extantibus, id est, ex nihilo substitisse; ad hanc impietatis professionem quæ contra fidem emerserat refellendam, & penitus abolendam ὁμοούσιον sermo Græcus positus est quod interpretatur unius substantiæ, vel essentiæ, significans filium non ex nullis extantibus, nec ex alia substantia, sed de patre natum esse. Qui ergo putat omousion auferendum, ex nihilo vult asserere filium extitisse. Sed si ex nihilo non est, ex patre sine dubio est, & recte omousios, id est unius cum patre substantiæ: his testimoniis approbatur, apostolo dicente: *Qui cum sit splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus, gerens quoque omnia verbo virtutis suæ.* Hebr. 1. 3. Et ipse iterum Deus Pater incredulorum perfidiam objurgans, qui prædicantis per prophetas Filii vocem in sua substantia manentem audire noluerunt, dixit: *Non audierunt vocem substantiæ.* Quam vocem substantiæ cum tam terribili intestatione increpans ad eumdem prophetam loquitur, dicens: *Super montes accipe planctum, & super semitas deserti luctum, quia defecerunt, eo quod non sint homines, non audierunt vocem substantiæ a volatilibus cœli usque ad pecora.* Jerem. 9. 16. Et rursum eos qui a professione substantiæ declinantes, in eadem fidei substantia stare noluerunt, increpat dicens: *Si stetissent in substantia mea, avertissem utique eos a via sua mala, & a pessimis cogitationibus suis.* Jerem. 23. 22. Et iterum non extra substantiam Patris Filium confitendum, sed in eadem fideliter mentis oculis contuendum, apertissime declaratur, dum dicit propheta. *Quis stet in substantia domini, & vidit verbum ejus?* Jerem. 23. 18. Patris ergo substantiam Filium esse propheticis jam olim designatum est oraculis; dicente Salomone: *Substantiam enim, & dulcedinem tuam, quam in filios habes, ostendebas.* Sap. 16. 21. Quam in figura, & imagine panis cœlestis populo Israel cælitus apparet profluxisse: quod ipse dominus in evangelio exposuit dicens: *Non Moyses dedit vobis panem de cœlo? sed Pater meus dat vobis panem de cœlo:* Joan. 16. 32. se utique panem esse designans, cum dicit: *Ego sum panis vivus qui de cœlo descendi.* Joan. 16. 41. De quo etiam propheta David dicit: *Panem angelorum manducavit homo.* Psal. 77. 25. Namque ut adhuc evidentius Patris & Filii substantiæ unitas, & divinitatis æqualitas ostendatur, ipse in evangelio dicit: *Ego, & Pater unum sumus.* Joan. 10. 30. Quod non ad unitatem tantummodo voluntatis: sed ad unam refertur, eamdemque substantiam: quia non dixit, *Ego, & Pater* unum volumus, sed *unum sumus.* Ex eo enim quod sunt, non ex eo tantum quod volunt, paternæ unitatis declaratur assertio. Item Joannes evangelista dicit: *Propterea quærebant eum Judæi interficere, qui non solum solvebat sabbatum, sed & Patrem suum dicebat Deum, æqualem se faciens Deo.* Joan. 5. 18. Quod utique non ad Judæos est penitus referendum, quia evangelista veraciter dixit de Filio, quia æqualem se faciebat Deo. Item in evangelio scriptum est: *Quæcumque Pater facit, eadem & Filius facit. Similiter & sicut Pater suscitat mortuos, & vivificat, ita, & Filius quos vult vivificat.* Joan. 5. 19. 21. 23. Item: *ut omnes honorificent Filium, sicut honorificant Patrem.* Joan. 17. 10. Æqualis enim honor, nonnisi æqualibus exhibetur. Item ibi Filius ad Patrem dicit: *omnia mea tua sunt, & tua mea.* Joan. 14. 9. Item: *Philippe qui videt me, videt & Patrem. Quomodo tu dicis ostende nobis Patrem?* Hoc non dixisset, nisi Patri per omnia fuisset æqualis. Item ipse dominus dixit: *Credite in Deum, & in me credite.* Joan. 14. 1. Et adhuc ut unitatem æqualitatis demonstraret, ait: *Nemo novit Filium, nisi Pater, neque Patrem quis novit nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare:* Matth. 11. 27. & sicut Filius cui vult revelat Patrem, ita & Pater revelat Filium: sicut ipse Petro ait confitenti eum Christum Filium Dei vivi: *Beatus es, inquit, Simon Barjona, quia caro, & sanguis non revelavit tibi, sed & Pater meus qui in cœlis est.* Matth. 16. 17. Et iterum Filius dicit: *Nemo venit ad Patrem nisi per me, & nemo venit ad me, nisi Pater qui misit me attraxerit eum.* Joan. 14. 6. Joan. 6. 44. Unde claret æqualitatem Patris, & Filii ad se invicem credentes adducere. Item dicit: *Si cognovissetis me, & Patrem meum utique cognovissetis, & amodo nostis eum, & vidistis eum.* Joan. 14. 7. Verum quia duas in Filio profitemur esse naturas, id est, Deum verum, & hominem verum corpus, & animam habentem, quicquid ergo excellenti sublimitatis potentia de eo referunt scripturæ, admirandæ ejus divinitati tribuendum sentimus: & quicquid infra honorem cœlestis potentiæ de eodem humilius enarratur, non verbo Dei, sed homini reputamus assumpto. Secundum divinitatem ergo est, quod superius diximus, ubi ait: *Ego, & Pater unum sumus*; &, *Qui videt me, videt & Patrem.* Joan. 10. 30. Et, *Omnia quæcumque Pater facit, eadem & Filius facit similiter,* Joan. 14. 9. Joan. 5. 19. vel cetera quæ superius continentur. Illa vero quæ de eo secundum hominem referuntur, ista sunt: *Pater major me est.* Et: *Non veni facere voluntatem meam, sed voluntatem ejus qui misit me.* Et: *Pater si fieri potest, transeat a me calix iste;* vel cum de cruce dicit: *Deus, Deus meus, quare me dereliquisti?* Matth. 27. 46. Et iterum ex persona Filii propheta dicit: *De ventre matris meæ Deus meus es tu:* Psal. 21. 11. vel cum minor angelis indicatur, & quam plura his simi-

similia, quæ studio brevitatis non inseruimus. Filius ergo Dei nullis conditionum necessitatibus obstrictus, sed libera divinitatis potentia, ita quæ nostra sunt mirabili pietate assumpsit, ut a suis quæ divina sunt, omnino non desiterit: quia divinitas nec augmentum admittit, nec patitur detrimentum. Unde gratias agimus domino nostro Jesu Christo, qui propter nos, & propter nostram salutem de cœlo descendit, sua passione nos redemit, sua morte vivificavit, sua ascensione glorificavit. Qui sedens ad dexteram Patris venturus est judicare vivos & mortuos: justis æternæ vitæ præmium largiturus, impiis atque incredulis merita supplicia redditurus.

Profitemur itaque Patrem de se ipso, hoc est de eo, quod ipse est, sempiterne, atque ineffabiliter Filium genuisse, non extrinsecus, non ex alia genuisse materia, sed ex Deo natum esse: Et qui de Deo natus est, non aliud est, quam id quod pater, & idcirco unius substantiæ est, quia veritas nativitatis diversitatem non admittit generis. Nam si alterius a Patre substantiæ est, aut verus filius non est, aut quod nefas est dicere, degener natus est. Est enim verus filius, sicut Joannes est: *Ut simus* 1. Joan. 5. 20. *in vero filio ejus*. Non est etiam degener, quia Deus verus de Deo natus est vero. Sicut idem Joannes evangelista exequitur, dicens: Ibidem. *Hic est verus Deus, & vita*. Et ipse dominus Joan. 14. 6. in evangelio: *Ego sum*, inquit, *via, veritas, & vita*. Ergo si aliunde substantiam non habet, de Patre habet. Si de Patre habet, unius substantiæ cum Patre est: sed si unius sustantiæ non est; ergo non est de Patre, sed aliunde est: quoniam unde est, inde substantiam habeat necesse est. Omnia enim ex nihilo, filius vero de Patre. De duobus eligat quis quod velit, aut det & substantiam de patre, aut fateatur ex nihilo substitisse. Sed propheticum forsitan objiciunt testimonium: *Generationem ejus quis enarrabit*? Cum ego non dixerim, enarra mihi modum, vel qualitatem divinæ generationis, & tanti secreti arcanum humanis verbis enuntia, quoniam unde natus sit requisivi. Divina enim generatio inenarrabilis est, non ignorabilis. Nam usque adeo non est ignorabilis, id est, non ignoratur unde sit, ut & pater de se ipso genuisse, & filius de patre se natum sæpissime protestetur. Quod nullus omnino ambigit Christianus, sicut in evangelio demonstratur, ipso filio dicente. *Qui autem non credit jam judicatus est, quia non credidit in nomine unigeniti filii Dei*. Item Joannes evangelista dicit: *& vidimus gloriam quasi unigeniti a patre*. Ergo professionem nostram brevi sermone concludimus. Si vere de patre natus est, unius substantiæ est, & verus filius est. Sed si unius substantiæ non est, nec verus Deus est: aut si verus Deus est, & tamen de patris substantia non est, ingenitus ergo & ipse est: sed quia ingenitus non est, factura ergo est, ut putatur, aliunde subsistens, si de patris substantia non est. Sed absit hoc ita credere. Non enim unius substantiæ cum patre filium profitemur, detestantes Sabellianam hæresim, quæ ita Trinitatem confudit, ut eumdem dicat esse patrem, quem Filium, eumdemque credat esse Spiritum sanctum, non servans tres in unitate personas. Sed forsitan objicitur, cum ingenitus pater sit, filius genitus, non fieri posse unam, eamdemque esse substantiam ingeniti, atque ingeniti, cum utique si sicut ingenitus pater est, ingenitus est & filius, tunc magis diversa possit esse substantia, quia unusquisque a se ipso subsistens, communem substantiam cum altero non haberet. Cum vero ingenitus Pater de se ipso, id est, de eo quod ipse est, (si quid illud est aut dici potest, imo quia ut est dici omnino non potest;) Filium generavit, apparet unam esse gignentis, genitique substantiam: quia Deum de Deo, lumen de lumine, Filium esse veraciter profitemur. Nam lucem esse Patrem, Joannes apostolus testis est, dicens *quia Deus lux est*, Joan. 3. 18. 18. *& tenebræ in eo non sunt ullæ*. Item de Filio ait: *Et vita erat lux hominum, & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt*. Et infra: *Erat lumen verum quod illumi-* Joan. 1. 4. *nat omnem hominem venientem in hunc mundum*. Unde apparet Patrem, & Filium unius esse substantiæ, ejus scilicet quæ de se gignit, & quæ de gignente existit. Denique ne aliquis inter Patrem, & Filium diversitatem naturalis hominis introducat, ideo apostolus de eodem Filio dicit: *qui cum sit splendor gloriæ, & figu-* Hebr. 1. 3 *ra substantiæ ejus*. In quo evidentius & coæternus Patri, & inseparabilis a Patre, & unius cum eo esse substantiæ perdocetur: dum luci splendor est semper coæternus, dum splendor a luce nunquam separatus est, dum splendor a luce natura substantiæ nunquam potest esse diversus. Qui enim splendor lucis est, idem & Dei Patris virtus est. Sempiternus ergo propter virtutis æternitatem, inseparabilis propter claritudinis unitatem. Et hoc est quod nos fideliter profitemur Filium de Patris substantia natum. Sicut ipse Pater Deus apertissimum perhibet testimonium. Qui ut de sua ineffabilis naturæ substantia proprium Filium genuisse monstraret, ad instruendam fragilitatis nostræ imperitiam, ut nos ex visibilibus ad invisibilia erigeret, terrenæ nativitatis vocabulum ad divinæ generationis traxit exemplum, dicens: *Ex utero ante luciferum genui te*. Quid Psal. 109. 3. clarius, quid luculentius effari divinitas dignaretur? Quibus indiciis, quibus existentium rerum exemplis proprietatem generationis ostenderet? Non quia corporeis compositus est membris, aut aliquibus artuum lineamentis distinctus: sed quia nos aliter veritatem divinæ generationis auditu mentis percipere non possemus, nisi humani uteri provocaremur vocabulo, ut ambigi ultra non possit de Dei substantia natum esse, quem constat ex Patris utero extitisse.

Credentes ergo Deum Patrem de sua substantia impassibiliter Filium generasse, non dicimus ipsam substantiam aut divisam esse in Filio, aut diminutionem pertulisse in Patre, & per hoc passionis potuisse vitio subjacere. Absit enim a nobis ut talia vel opinemur, vel cogitemus de Deo, quia nos perfectum Patrem, perfectum Filium sine sui diminutione, sine aliqua derivatione, sine omni omnino passionis infirmitate genuisse fideliter profitemur. Nam qui objicit Deo, quod de se ipso genuit, divisionis vitium pertulit: potest dicere quia & laborem sensit, quando universa condidit, & ob hoc die septima ab omni suo opere requieverit. Sed nec in generando de se ipso passionem, vel diminutionem aliquam sensit, nec in condendo universa fatigationem aliquam pertulit. Namque ut evidentius nobis divinæ

gene-

generationis impassibilitas insinuaretur, Deum ex Deo, lumen ex lumine Filium profitendum accepimus. Si ergo in efficientia visibilis, ac mundani luminis tale aliquid non invenitur, ut lumine ex lumine sumpto, & per quamdam generationis nativitatem exorto, ipsam luminis originem, quæ ex se lumen aliud dedit, nec minui, nec ullum omnino detrimentum ministrati ex se luminis perpeti potuit: quanto rectius, & melius de divini, & ineffabili luminis natura credendum est: quæ ex se ipsa lumen generans, minui omnino non potuit. Unde æqualis est Patri Filius, non natus ex tempore, sed gignenti coæternus: sicut splendor ab igne genitus gignenti manifestatur * æqualis.

* al. æquævus Hard.

Hæc de Patris, & Filii æqualitate, vel de substantiæ unitate quantum brevitatis ratio finit dixisse sufficiat. Supereſt ut de Spiritu sancto, quem Patri ac Filio consubstantivum credimus, coæqualem & coæternum dicamus, & testimoniis approbemus. Licet enim hæc veneranda Trinitas personis, ac nominibus distincta sit, non tamen ob hoc a se atque a sua æternitate discrepare credenda est, sed manens ante sæcula divinitas in Patre, & Filio, & Spiritu sancto vere, ac proprie creditur, nec dividi nostris interpretationibus potest; nec rursus versa in unam personam Trinitas ipsa confundi. Hæc fides plena, hæc nostra credulitas est. Idcirco Deos nec æstimare patimur, nec vocari, sed unum Deum in prædictis personis, ac nominibus confitemur. Inenarrabilis enim divinitas non ut concludi, aut apprehendi velut vocabulis posset, intra nomina, personasque se præstitit; sed ut id, quod erat esse noscereturr, intelligentiam sui ex parte, quam capere humanæ mentis angustiæ prævalebant, credentibus dedit, propheta dicente: *nisi credideritis, non intelligetis*. Una est ergo Trinitatis deitas, & in hujus vocabuli appellatione, significatio est unius substantiæ, non unius personæ. Ad quam rem fidelibus comprobandam in testimonium sui divinitas ipsa multis, & creberrimis contestationibus semper affuit. Liceat ergo ob brevitatis compendia ex multis pauca proferre, quoniam veræ probatio majestatis, tametsi habet pluralitatem testimoniorum pluralitate tamen non indiget, quoniam credenti pauca sufficiunt. Primum igitur de veteris testamenti libris, post etiam novi, Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum unius docebimus esse substantiæ, libro Geneſis sic inchoante: *In principio fecit Deus cœlum, & Terram. Terra autem erat invisibilis, & incomposita, & tenebræ erant super abyssum, & spiritus Dei ferebatur super aquas*. Ille Judæis, quis esset? interrogantibus dixit: *Principium qui & loquor vobis*. Superferebatur spiritus Dei super aquas, utpote creator virtute potentiæ suæ continens creaturam, ut ex his viva omnia productus, ipse rudibus elementis ignis proprii fomenta præstaret; etiam tunc mysterio emicante baptismatis, virtutem sanctificationis liquoris natura perciperet, primaque ad vitam corpora animata produceret. David proinde aspirante; *Verbo domini cœli firmati sunt, & spiritu oris ejus omnis virtus eorum*. Vide quam plena sit brevitas, & quam clare in sacramentum unitatis recurrit. Patrem in domino, verbi significatione Filium ponens, Spiritum sanctum altissimi ex ore nuncupavit. Et ne vocis editio acciperetur in verbo, cœlos per eum asserit esse firmatos; Ne autem flatus in Spiritu reputetur, cœlestis in eo virtutis plenitudinem demonstravit. Nam ubi virtus, ibi necesse est persona subsistens. Ubi omnis non ablata a Patre, & Filio, sed consummata significatur in Spiritu sancto; non ut solus habeat, quod in Patre, & Filio est, sed ut totum habeat cum utroque. Et iterum cum de vocatione gentium dominus loqueretur intra unum divinitatis nomen Spiritum sanctum prædicans, ait: *Euntes docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti*. Et iterum cœlestia Corinthiis prædicans apostolus hæc subdidit: *Gratia domini nostri Jesu Christi, & caritas Dei, & communicatio sancti Spiritus cum omnibus vobis*. Et ut apertius in hac Trinitate unitatem substantiæ fateamur, illud etiam nobis est intuendum, quomodo Deus, cum de mundi, & hominis creatione disponeret, sacramentum Trinitatis ostenderet, dicens: *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram*. Cum dicit nostram, ostendit utique non unius. Cum vero *imaginem, & similitudinem* profert, æqualitatem distinctionis personarum insinuat, ut in eodem opere sit aperta cognitio, in quo nec pluralitas cassa est, nec similitudo dissentiens, dum & consequentia sic loquuntur: *& dixit Deus, & fecit, & benedixit Deus*. Et necesse est, ut creationis totius auctor Deus unus sit. Quam fidei rationem antiqua denique per Mosen benedictio pandit, & comprobat, qua benedicere populum sacramento trinæ invocationis jubetur: ait enim Deus ad Mosen: *Sic benedices populum meum, & ego benedicam illos. Benedicat te dominus, & custodiat te. Illuminet dominus faciem tuam super te, & misereatur tui. Attollat dominus faciem tuam super te, & det tibi pacem*. Quod hoc ipsum propheta David affirmat, dicens. *Benedicat nos Deus Deus noster, benedicat nos Deus, & metuant eum omnes fines terræ*. Quam Trinitatis unitatem supernæ angelorum virtutes hymno venerantur, & ter numero, *Sanctus, Sanctus, Sanctus dominus Deus Sabaoth*, indesinenti canentes ore in unius fastigium dominationis gloriam ejus exaltant. Quod ut adhuc apertius fidelium sensibus inculcetur, cœlestium mysteriorum conscium producimus Paulum, ait enim: *Divisiones autem donationum sunt, idem autem spiritus, & divisiones ministrationum sunt, idem autem dominus: & divisiones operationum sunt, idem vero Deus qui operatur omnia in nobis*. Et certe has divisionum differentias pro qualitate, ac merito participantium, Spiritum sanctum docuit operari. Cum ipsarum gratiarum differentias partiretur, in ultimis intulit, dicens: *Hæc autem omnia operatur unus atque idem spiritus, dividens propria unicuique prout vult*. Unde nullus ambiguitatis relinquitur locus, quin clareat Spiritum sanctum, & Deum esse, & suæ voluntatis auctorem, qui cuncta operari, & secundum propriæ voluntatis arbitrium. divinæ dispensationis dona largiri apertissime demonstratur. Quia ubi voluntaria distributio prædicatur, non potest videri conditio servitutis. In creatura enim servitus intelligenda, in Trinitate vero dominatio, ac libertas. Et ut adhuc luce clarius unius divinitatis esse cum Patre, & Filio Spiritum sanctum doceamus, Joannis evangelistæ testimonio comprobatur, ait

Isai. 7. 9. *Gen 1.* *Joan. 8. 25.* *Psal. 32. 6.* *Matth. 28. 19.* *2. Cor. 13. 13.* *Gen. 1. 26.* *Num. 6. 22.* *Psal. 66 8.* *Isai. 6. 3.* *1. Cor. 12. 4.*

1. Joan. 5. 7. ait namque: *Tres sunt qui testimonium* [1] *dant in cœlo; Pater, Verbum, & Spiritus sanctus, & hi tres unum sunt.* Numquid ait, tres in differenti æqualitate sejuncti, aut quibuslibet diversitatum gradibus longo separationis intervallo divisi? Sed *tres*, inquit, *unum sunt*. Ut autem magis, magisque sancti Spiritus cum Patre, & Filio una divinitas in creandis rebus omnibus demonstraretur, habes creatorem Spiritum Job. 33. 4. sanctum in libro Job primo: *Spiritus*, inquit, *divinus est: qui fecit me, & Spiritus omnipotentis, qui docet me.* Et David dicit: *Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renovabis faciem* Psal. 103. 30. *terræ*. Si renovatio, & creatio per Spiritum erit, sine dubio & principium creationis sine Spiritu non fuit.

Post creationem igitur ostendamus quia vivificat etiam Spiritus sanctus sicut Pater, & Filius. Equidem de persona Patris refert apo- 1. Tim. 6. 13. stolus: *Testor in conspectu Dei qui vivificat omnia*. Vitam vero dat Christus. *Oves*, inquit, *meæ vocem meam audiunt; & ego vitam æternam do illis*. Vivificamur vero a Spiritu san- Joan. 6. 64. cto, ipso dicente domino: *Spiritus est qui vivificat*. Ecce una vivificatio Patris, & Filii, & Spiritus sancti aperte monstrata est. Præscientiam rerum omnium in domino esse, & occultorum cognitionem licet nemo Christianus ignoret, tamen ex Danielis libro mon- Dan. 13. 42. strandum est. *Deus*, inquit, *qui occultorum cognitor es, qui præscius es omnium antequam nascantur*. Hæc eadem præscientia in Christo est, Joan 6. 65. sicut refert evangelista. *Ab initio autem sciebat Jesus qui esset eum traditurus, vel qui essent non credentes in eum*. Quod sit autem occultorum cognitor ex hoc manifestum est, cum obscura consilia Judæorum traducens, dicebat: *Quid* Matth. 9. 4. *cogitatis nequam in cordibus vestris?* Similiter præscire omnia Spiritum sanctum ipse manife- Joan. 16. 30. stavit dicens ad apostolos, *Cum venerit Spiritus veritatis docebit vos omnia, & ventura annunciabit vobis*. Qui ventura nuntiare perhibetur, præscire omnia non dubitatur, quia ipse scrutatur altitudines Dei, & novit omnia, quæ in Deo sunt; sicut memorat Paulus dicens: *Spiri-* 1 Cor. 2. 10. *tus enim omnia scrutatur, etiam altitudines Dei:* item in eodem loco: *sicut nemo scit hominum quæ sunt hominis, nisi spiritus ejus, qui in ipso est; ita nemo scit quæ sunt Dei, nisi Spiritus Dei*. Ad intelligendam vero potentiam Spiritus sancti pauca de terribilibus proferamus. Vendiderat possessionem ut scriptum est in actibus apostolorum, suppressa parte pecuniæ dolosus discipulus, reliquum pro toto ante pedes ponens apostolorum. Offendit Spiritum sanctum, quem putabat latere. Sed quid ad eum dixit continuo beatus Petrus: *Anania, quare satanas repletit cor tuum, ut mentireris Spiritui Sancto?* Act. 5. 3. & infra: *non es mentitus hominibus, sed Deo*. Atque ita percussus virtute ejus, cui mentiri voluerat, expiravit. Quid hic vult beatus Petrus intelligi Spiritum sanctum? Utique clarum est, cum dicit: *non es mentitus hominibus, sed Deo*. Manifestum est ergo quoniam qui mentitur Spiritui sancto, Deo mentitur, & qui credit in Spiritum sanctum, credit in Deum. Tale aliquid imo fortius quiddam dominus in Matth. 12. 31. evangelio ostendit. *Omne peccatum, & blasphemia remittitur hominibus. Qui autem blasphemat in Spiritum sanctum, non remittetur ei, neque in hoc sæculo, neque in futuro*. Ecce terribili sententia irremissibile dicit esse peccatum ei, qui in Spiritum blasphemaverit. Compara huic sententiæ illud, quod scriptum est in libro regnorum: *Si peccando peccaverit vir in virum,* 1. Reg. 2. 25. *orabunt pro eo: si autem in dominum peccaverit, quis orabit?* Si ergo blasphemare in Spiritum sanctum, & peccare in Deum simile, id est inexpiabile crimen est, jam quantus sit Spiritus sanctus, unusquisque cognoscit. Deus quod ubique sit præsens, & impleat omnia, ore discimus Jeremiæ. *Ego*, inquit, *Deus approximans,* Jerem. 23. 23. *& non de longinquo. Si absconditus fuerit homo in absconditis; ergo ego non videbo eum? nonne cœlum, & terram ego impleo?* Quod autem Deus sit ubique, salvator in evangelio: *Ubi-* Matth. 18. 20 *cumque*, ait, *fuerint duo, vel tres collecti in nomine meo, ibi & ego sum in medio eorum*. De Spiritu itaque sancto quod adsit ubique, dicit propheta ex persona Dei. *Ego in vobis, & Spi-* Ezech. 36. 26. *ritus meus stat in medio vestrum*. Et Salomon ait: *Spiritus domini replevit orbem terrarum, &* Sap. 1. 7. *hoc quod continet omnia scientiam habet vocis*. Item David: *Quo ibo a Spiritu tuo, & a facie* Psal. 138. 7. *tua quo fugiam? Si ascendero in cœlum tu illic es, si descendero in infernum ades. Si sumpsero pennas meas in directum, & habitavero in extremis maris. Etenim illic manus tua deducet me, & continebit me dextera tua*. Habitat Deus in sanctis suis secundum promissionem, qua dixerat: *Habitabo in illis*. Quod vero dominus 1. Cor. 6. 16. Jesus dicit in evangelio: *Manete in me, & ego* Joan. 15 4. *in vobis?* probat hoc Paulus dicens: *An nescitis quia Jesus Christus est in vobis?* Hoc autem 2. Cor. 13. 5. totum in Spiritus habitatione adimpletur, sicut memorat Joannes: *Ex hoc*, inquit, *scimus quia* 1. Joan. 4 13. *in nobis est, quia de spiritu suo dedit nobis*. Similiter & Paulus: *Nescitis quia templum Dei* 1. Cor. 6 20. *estis, & Spiritus Dei habitat in vobis?* Et iterum dicit: *Glorificate, & portate Deum in corpore vestro*. Quem Deum? Utique Spiritum sanctum, cujus templum esse videmur. Nam quod arguat Pater, arguat Filius, arguat Spiritus sanctus, Dita probandum est. In psalmo quadragesimo nono legitur: *Peccatori autem dicit Deus*; & infra: Psal. 49. 16. *Arguam te, & statuam contra faciem tuam*. David similiter orans dicit ad Christum: *Domine ne in ira tua arguas me*, quia ipse venturus est arguere omnem carnem. Quod vero de Spiritu sancto salvator in evangelio: *Cum venerit*, Joan. 16. 1. inquit, *Paraclitus, ille arguet mundum de peccato, & de justitia, & de judicio*. Hoc providens David clamabat ad dominum: *Quo ibo a* Psal. 138. 7. *spiritu tuo, & a facie tua quo fugiam?* Nam & quod bonus sit Pater, bonus Filius, bonus Spiritus sanctus, sic probatur. Dicit propheta: Psal. 118. 68. *Bonus es tu domine, & in bonitate tua doce me justificationes tuas*. De se autem ipse unigenitus: *Ego sum pastor bonus*. De Spiritu æque Joan 10. 11. sancto David in psalmo dicit: *Spiritus tuus bo-* Psal 142. 11. *nus deducet me in terram rectam*. Quis autem illam dignitatem Spiritus sancti possit tacere? Antiqui enim prophetæ clamabant: *Hæc dicit dominus*. Hanc vocem Christus adveniens in suam personam revocavit dicens. *Ego autem* Matth. 5. 22. *dico vobis*. Novi autem prophetæ quid clamabant?

---

1 Sic editio Labbeana, ex Vulgata editione: sed in Mss. & libris editis ante ipsum, hic legitur, *perhibent*. Harduinus.

bant? Sic Agabus propheta in Actibus Apoſto-
Act. 21. 11. lorum: *Hæc dicit Spiritus ſanctus*. Et Paulus
2. Tim. 2. ad Timotheum: *Spiritus*, inquit, *manifeſte dicit*. Quæ vox omnino demonſtrat indifferentiam Trinitatis. Dicit ſe Paulus a Deo Patre,
Gal. 1. & Chriſto vocatum fuiſſe, & miſſum. *Paulus*, inquit, *apoſtolus, non ab hominibus, neque per hominem, ſed per Jeſum Chriſtum, & dominum Patrem*. In actibus autem apoſtolorum, quod ab Spiritu ſancto ſit ſegregatus, & miſſus. Sic
Act. 13. 2. enim Spiritus ſanctus; *Segregate mihi Barnabam, & Saulum in opus quo vocavi eos*. Et paulo poſt: *Ipſi*, inquit, *miſſi ab Spiritu ſancto deſcenderunt*
Act. 20. 28. *Seleuciam*. Item in eodem loco: *Attendite vobis, & univerſo gregi, in quo vos Spiritus ſanctus conſtituit epiſcopos*. Ne quis autem Spiritum ſanctum, quia paraclitus dictus eſt, contemptibile aliquid æſtimet. Paraclitus enim advocatus eſt, vel poſitus conſolator ſecundum Latinam linguam. Quæ appellatio etiam Filio Dei
1. Joan. 2. 1. communis eſt, ſicut dicit Joannes: *Hæc*, inquit, *ſcribo vobis, ne peccetis. Sed ſi quis peccaverit, paraclitum habemus apud patrem Jeſum Chriſtum*. Nam & ipſe dominus cum dicit ad apoſtolos;
Joan. 14. 16. *alterum paraclitum mittet vobis Pater:* ſine dubio cum dicit alterum paraclitum, ſe quoque paraclitum manifeſtat. Sed neque a Patre hoc nomen paracliti alienum eſt. Beneficentiæ enim nomen eſt, non naturæ. Denique ad Corin-
2. Cor. 2. thios Paulus ita ſcribit. *Benedictus Deus; & Pater domini noſtri Jeſu Chriſti, pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui nos conſolatur*. Et cum conſolator dicitur Pater, conſolator dicitur Filius, conſolator etiam Spiritus ſanctus, una tamen nobis conſolatio a Trinitate præſtatur, ſicut & una remiſſio pec-
1. Cor. 6. 11. catorum, apoſtolo affirmante. *Abluti*, inquit, *eſtis, & juſtificati, & ſanctificati eſtis in nomine domini noſtri Jeſu Chriſti, & in Spiritu Dei noſtri*.

Poſſemus plura adhuc de divinis ſcripturis proferre teſtimonia, quæ juxta baptiſmi ſacramentum, trinitatem unius gloriæ, operationis, ac potentiæ manifeſtant. Sed quia ex his plenus eſt ſapientibus intellectus, multa præterivimus ſtudio brevitatis. Faciamus ergo recapitulationem dictorum noſtrorum. Si de Patre procedit Spiritus ſanctus, ſi liberat, ſi dominus eſt & ſanctificat, ſi creat cum Patre & Filio, & ſi vivificat, ſi præſcientiam habet cum Patre & Filio, ſi ubique eſt, & implet omnia, ſi habitat in electis, ſi arguit mundum, ſi judicat, ſi bonus, & rectus eſt, ſi de eo clamatur; *Hæc dicit Spiritus ſanctus*, ſi prophetas conſtituit, ſi apoſtolos mittit, ſi epiſcopos præficit, ſi conſolator eſt, ſi cuncta diſpenſat prout vult, ſi abluit, & juſtificat, ſi tentatores ſuos interficit, ſi is, qui eum blaſphemaverit non habet remiſſionem neque in hoc ſæculo, neque in futuro, quod utique Deo proprium eſt: Hæc cum ita ſint, cur de eo dubitatur quod Deus non ſit, cum operum magnitudine, quod ipſe eſt, manifeſtet? Non utique alienus eſt a Patris & Filii majeſtate, qui non eſt ab opere virtutum alienus. Fruſtra illi nomen divinitatis negatur, cujus poteſtas non poteſt abnegari. Fruſtra prohibeor eum cum Patre & Filio venerari, quem exigor cum Patre & Filio confiteri. Si ille mihi cum Patre & Filio confert remiſſionem peccatorum; confert ſanctificationem, & vitam perpetuam; ingratus ſum nimis, & impius, ſi ei cum Patre & Filio non refero gloriam. Aut ſi non eſt cum Patre & Filio colendus; ergo nec confitendus in baptiſmo eſt. Si autem omnimodo confitendus ſecundum dictum domini, & traditionem apoſtolorum, ne ſemiplena ſit fides, qui me poterit ab ejus cultu prohibere? In quem enim credere jubeor; ei etiam deinde ſupplicabo. Adorabo ergo Patrem, adorabo & Spiritum ſanctum una eademque veneratione. Quod ſi quis durum hoc putat, audiat quomodo David ad culturam Dei fideles hortatur. *Adorate*, inquit, *ſcabellum pedum ejus*. Si
Pſal. 98. 5. religionis eſt adorare ſcabellum pedum ejus, quanto magis religioſum ſi ejus ſpiritus adoretur? Ille utique Spiritus, quem beatus Petrus in tanta ſublimitate prædicavit, dicens: *Spiritu ſancto miſſo de cœlis, in quem concupiſcunt angeli proſpicere*. Si angeli eum cupiunt aſpicere, quanto magis nos homines mortales deſpicere non debemus? ne forte & nobis dicatur ſicut dictum eſt ad Judæos: *Vos ſemper*
Act. 7. 51. *Spiritui ſancto reſiſtitis, ſicut & patres veſtri*. Quod ſi hæc tanta, & talia non inclinant animum ad venerandum Spiritum ſanctum, accipe adhuc aliquid fortius. Si enim Paulus inſtruit prophetas eccleſiæ, in quibus utique, & per quos Spiritus ſanctus loquebatur. *Si*, in-
1. Cor. 14. quit, *omnes prophetaverint, intret autem aliquis infidelis, aut idiota, convincitur ab omnibus, examinatur ab omnibus, occulta quoque cordis ejus manifeſta ſunt, & tunc cadens in faciem adorabit Deum, pronuncians quia vere Deus in vobis eſt*. Et utique in eis Spiritus ſanctus eſt, qui prophetant. Si ergo infideles cadunt in faciem, & adorant Spiritum ſanctum perterriti, & confitentur invicti, quanto magis fidelibus expedit, ut voluntarie, & ex effectu adorent Spiritum ſanctum? Adoratur autem Spiritus ſanctus non quaſi ſeparatim more gentilium, ſicut nec Filius ſeparatim adoratur quia in dextera Patris eſt: Sed cum adoramus Patrem, credimus nos & Filium, & Spiritum adorare; quia & cum Filium invocamus, Patrem nos credimus invocare; & cum Patrem rogamus, a Filio nos exaudiri confidimus, ſicut & ipſe dominus dixit:
Joan. 14. 13. *Quidquid petieritis Patrem in nomine meo, ego faciam, ut honorificetur pater in Filio*. Et ſi Spiritus ſanctus adoratur, ille utique adoratur, cujus eſt ſpiritus. Illud autem nullus ignorat, quia divinæ majeſtati nec addi quicquam nec minui humanis ſupplicationibus poteſt, ſed unuſquiſque ſecundum propoſitum voluntatis ſuæ, aut gloriam ſibi acquirit fideliter venerando; aut confuſionem perpetuam pertinaciter reſiſtendo. Certum eſt enim, quia contentio, & ſuperbia damnat; honorificentia vero fructum devotionis expectat. Quare autem fideles non honorificent integre Trinitatem ad quam ſe pertinere confidunt, cujus nomine ſe renatos, cujus ſervos ſe nominari gloriantur? Nam ſicut ad nomen Dei Patris homines Dei appellantur, ut Helias homo Dei dictus eſt; ut Moyſes homo Dei appellatus eſt; ſic a Chriſto Chriſtiani nuncupamur; ſic etiam ab ſpiritu ſpiritales appellamur. Si igitur vocetur quis homo Dei, & non ſit Chriſtianus, nihil eſt. Qui ſi Chriſtianus vocetur, & non fuerit ſpiritalis, nec ſibi ſatis de ſalute confidat. Sit ergo nobis ſecundum ſalutaris baptiſmi confeſſionem fides integra Trinitatis, ſit una devotio pietatis; nec more gentilium, poteſtatum diverſitates opinemur, aut creaturam quantum

ad

ad deitatem in trinitate ſuſpicemur : ſed nec Judæorum ſcandalo moveamur, qui filium Dei negant, qui Spiritum ſanctum non adorant, ſed potius perfectam Trinitatem adorantes, & magnificantes, ſicut in myſteriis ore noſtro dicimus, ita conſcientia teneamus : *Sanctus, ſanctus, ſanctus dominus Deus Sabaoth.* Ter dicentes *ſanctus*, unam omnipotentiam confitemur, quia una eſt religio, una glorificatio Trinitatis. Ut audiamus ab apoſtolo, ſicut audierunt Corinthii *Gratia domini noſtri Jeſu Chriſti, & dilectio Dei ; & communicatio Spiritus ſancti cum omnibus vobis.*

Iſai. 6. 3.

2. Cor. 13. 13.

Hæc eſt fides noſtra, evangelicis, & apoſtolicis traditionibus, & omnium quæ in hoc mundo ſunt catholicarum eccleſiarum ſocietate fundata, in qua nos per gratiam Dei omnipotentis permanere uſque ad finem hujus confidimus, & ſperamus. Directa XII. Kalendarum Majarum, per Januarium Zattarenſem, Villaticum a caſis Medianis, epiſcopos Numidiæ, Bonifacio Foratianenſi, & Bonifacio [1] Gatianenſi epiſcopis Byzacenis.

DECRETUM HUNERICI

VANDALORUM REGIS,

Quo omnes Africanarum provinciarum epiſcopi, qui Carthaginem convenerant, eccleſiis ſuis ſpoliati, & in exilium miſſi ſunt.

Rex Hunericus Vandalorum & Alanorum univerſis populis regno noſtro ſubjectis.

TRiumphalis majeſtatis, & Regiæ probatur eſſe virtutis, male in authores conſilia retorquere. Quiſquis enim aliquid pravitatis invenerit, ſibi imputet quod incurrit. In qua re nutum divini judicii clementia noſtra ſecuta eſt, quod quibuſque perſonis, prout eorum facta meruerint, ſeu bona, ſeu forte talibus contraria dum facit expendi, ſimul etiam provenit compenſari. Itaque his provocantibus qui præceptionem inclytæ recordationis patris noſtri, vel manſuetudinis noſtræ crediderunt eſſe temnendam, cenſuram ſeveritatis aſſumimus. Authoritatibus enim cunctis populis fecimus innoteſci, ut in ſortibus Vandalorum nullos conventus Homouſiani ſacerdotes aſſumerent, nec aliquid myſteriorum, quæ magis polluunt, ſibimet vindicarent. Quod cum videremus eſſe neglectum, & plurimos eſſe repertos dicentes ſe integram regulam fidei retinere, poſtmodum univerſos conſtat fuiſſe commonitos, ſpatio temporis prorogato menſium novem, novæque contentionis ſi quid ad eorum propoſita poſſet aptari, ut ad Kalendas Februarias anni octavi regni noſtri, ſine metu aliquo convenirent.

Qui dum huc ad Carthaginenſem confluerent civitatem, poſt moram temporis præſtituti, aliam quoque dilationem aliquantorum dierum dediſſe cognoſcimur. Et dum ſe conflictui paratos aſtruerent, primo die a venerabilibus epiſcopis noſtris eis videtur eſſe propoſitum, ut Homouſion ſicut admoniti erant ex divinis ſcripturis proprie approbarent, aut certe quod a mille, & quot excurrunt, pontificibus de toto orbe in Ariminenſi concilio, vel apud Seleuciam, amputatum eſt, prædamnarent. Quod nequaquam facere voluerunt univerſa ad ſeditionem per ſe concitati populi revocantes. Quinimo & ſecunda die dum eis mandaremus, ut de eadem fide, ſicuti propoſitum fuerat, reſponderent, hoc evidenter aſſumpſere temeritate tranſacta, ut ſeditione, & clamoribus omnia perturbantes, ad conflictum facerent minime perveniri.

Quibus hoc provocantibus, ſtatuimus, ut eorum eccleſiæ clauderentur, hac illis conditione præſcripta, ut tamdiu eſſent clauſæ, quandiu nollent ad conflictum propoſitum pervenire. Quod ea obſtinatione facere noluerunt, quam pravis videntur aſſumpſiſſe conciliis. Adeo in hos eſt neceſſarium, ac juſtiſſimum retorquere, quod ipſarum legum continentia demonſtratur, quas inductis ſecum in errorem imperatoribus, diverſas tunc contigit promulgari. Quarum illud videtur tenere conceptio, ut nulla ſuper exceptis inſtitutionis ſuæ antiſtitibus eccleſiæ paruiſſet : nulli liceret alios aut convictus agere, aut exercere conventus, nec eccleſias aut in urbibus, aut in quibuſdam parviſſimis locis penitus obtinere, neque conſtruere; ſed præſumpta fiſci juribus jungerentur: ſed etiam ut eorum patrimonia eccleſiis ſuæ fidei ſociata, ſuis antiſtitibus proveniſſent, nec commemorare quæcumque loca talibus licentia patuiſſet: ſed extorres omnibus urbibus credderentur & locis, nec baptiſmatis haberent omnino aliquam facultatem, aut forte de religione diſputarent; & nullam haberent ordinandi licentiam, ſive epiſcopos, ſive presbyteros, vel alios quos ad cleros pertinere contingeret: propoſita ſeveritate vindictæ, ut tam hi qui ſe paterentur hujuſmodi honores accipere, quam etiam ipſi ordinatores denis libris auri ſinguli multarentur : eo adjecto, ut nullus eis locus eſſet, vel aditus ſupplicandi, ſed etiam ſi qua ſpecialia meruiſſent, minime prævalerent: & ſi in hac pernicie perdurarent, de proprio ablati in exilium ſub proſecutione idonea mitterentur.

In populos quoque præfati imperatores ſimiliter fævientes, quod eis nec donandi libertas, nec teſtandi, aut capiendi, vel ab aliis derelictum, penitus ſubjaceret, non fidei commiſſæ nomine, non legati, non donationibus, aut derelictione quæ mortis cauſa appellatur, vel quolibet codicillo, aliiſque forſitan ſcripturis : ita ut etiam * qui ſub palatiis militaret condemnationi graviſſimæ pro dignitatis merito facerent ſubjectos, ut omni honoris privilegio expoliati, infamiam incurrerent, & publico crimini hujuſmodi perſonæ ſe cognoſcerent eſſe ſubjectos; officialibus etiam judicium diverſorum triginta argenti pondo pœna propoſita: quam ſi quinque vicibus in errore perdurantibus contigiſſet inferre, tum demum tales convicti, atque ſubjugati verberibus in exilium mitterentur.

* al. *qui ſuis palatiis* Hard.

Deinde codices univerſos ſacerdotum, quos perſequebantur, præceperant ignibus tradi. Quod de libris hujuſmodi, quibus ſibi nominis illius errorem perſuaſit iniquitas, præcipimus faciendum. Hæc enim, ut pro ſingulis quibuſque perſonis illi obſervanda præceperant, ut illuſtres ſigillatim auri pondo quinquagena, ſena-

[1] Forte, *Gratianenſi*, ut in Concil. Carthag. anni 525. *Hard.*

tores auri pondo tricena, populares auri pondo vicena, ſacerdotales auri pondo tricena, decurjones auri pondo quina, negotiatores auri pondo quina, plebeii auri pondo quina, Circumcelliones auri pondo dena. Et ſi qui forte in hac pernicie permanerent, confiſcatis omnibus rebus ſuis exilio multarentur. Ordines autem civitatum, ſed & procuratores, & conductores poſſeſſionum tali pœna videbantur affligere, ut ſi forte tales celare diligerent, & minime publicaſſent, & tentos in judicio non facerent præſentari, ipſi tenerentur ad pœnam; conductoribus etiam regalium prædiorum hac mulcta propoſita, ut quantum domui regiæ inferrent, tantum etiam fiſco pœnæ nomine cogerentur exolvere. Id generaliter in omnibus conductoribus, vel poſſeſſoribus, qui in eadem ſuperſtitione crediderint perdurandum, conſtituerunt obſervari: judicibus etiam qui huic rei iſtantiſſime non imminebant pœna proſcriptionis, & ſanguinis ſupplicium poneretur. Sed & de primatibus officiorum tres numero punirentur, aliis viginti librarum auri condemnatione multandis.

Quare his neceſſe eſt conſtitutionibus obligari Homouſiones omnes, quos hujuſmodi malæ perſuaſionis conſtat tenuiſſe & tenere materiam. Quos ab omnibus ſupradictis abſtinere decernimus in proſecutione venturis per ordines cunctarum urbium. Sed etiam judices qui ſuperioribus neglectis dira ſupplicia diverſis non intuliſſe monſtrantur, omnes ſupradictæ fidei Homouſion erroribus implicatos, quæ cuncto prædamnata eſt concilio tantorum numero ſacerdotum, univerſis rebus prædictis, & contractibus præcipimus abſtineri, quod nihil ſibi noverint eſſe permiſſum, ſed univerſos ſimilis pœna maneat, & aſtringat, ſi ad veram religionem, quam veneramur, & colimus intra diem Kalendarum Juniarum anni octavi regni noſtri converſi non fuerint. Diem autem præſtitutum adeo pietas noſtra conſtituit, ut prædamnantibus errorem indulgentia non negetur, & obſtinatos animos ſupplicia digna coerceant. Qui autem in eodem errore permanſerint, ſeu domus noſtræ occupati militia, ſeu forſitan divinis titulis, neceſſitatibuſque præpoſiti, pro gradibus ſuis dictarum ſuperius mulctarum illationes cogantur excipere, nihil valituris quæ forſitan per ſurreptionem quemquam talium contigit promereri. In privatas etiam, vel cujuſcumque gradus & loci perſonas hoc noſtra promulgatio præcepit obſervandum, quod circa tales ſupradictis legibus videbatur expreſſum, ut pœnæ congruæ ſubderentur. Judices autem provinciarum quod ſtatutum eſt negligentes exequi, ſuperiori pœna, quæ talibus præſcripta eſt, conſtituimus obligandos.

Veris autem majeſtatis divinæ cultoribus, id eſt ſacerdotibus noſtris, eccleſias univerſas vel totius cleri nominis ſupradicti quibuſcumque terris, & regionibus conſtitutas, quæ propitia divinitate imperii noſtri regimine poſſidentur, una cum rebus, quæ ad eaſdem pertinent, hoc decreto ſtatuimus debere proficere, non dubitantes plus alimoniæ inopum proficere, quod ſacroſanctis pontificibus juſte collatum eſt. Hanc ergo legem e fonte juſtitiæ profluentem, cunctis præcipimus innoteſcere quatenus nullus ſibi ignotum eſſe, quod præceptum eſt, poſſit obtendere. Optamus vos bene valere. Data ſub die VI. Kalend. Martias Carthagine.

Observatio Philippi Labbe, S. J.

Cetera, qui voluerit, adeat Victorem Vitenſem libro tertio de perſecutione Vandalica omnia ſuſius enarrantem. Nos iis prætermiſſis notitiam provinciarum & civitatum eccleſiæ Africanæ ſubjiciemus a R. P. Sirmondo editam anno 1630. ſive

NOMINA EPISCOPORUM

Catholicorum diversarum Provinciarum;

Qui Carthaginem ex præcepto regali venerunt pro reddenda ratione fidei die Kalend. Februarias anno * VI. regis Hunerici. * VIII.

Nomina provinciæ Proconſularis, vel qui in exilium miſſi ſunt.

EUgenius Carthaginienſis, Tamalieni.
Felix Abritanus, exilium.
Paulus [a] Sinuarenſis, exilium.
Felix Pienſis, Corſica exilium.
Marianus Hippozaritenſis, ut ſupra.
Paſcaſius [b] Gunelenſis, ut ſupra.
Sacconius [c] Uzalenſis, ut ſupra.
Bonifacius [d] Membroſitanus, fug.
Guloſus [e] Beneventenſis, Corſica.
Reparatus [f] Utimmirenſis, ut ſupra.
Paſtinatus Puppitanus, ut ſupra.
Reparatus Puppianenſis.
Fortunatianus Araditanus, Corſica.
Deum habet Thelenſis, Corſica.
Liberatus Mullitanus, ut ſupra.
Mannucius [g] Duaſſedemſal.
Hirundinus Miſſuenſis, Corſica.
Jona Lapdenſis, ut ſupra.
Peregrinus Aſſuritanus, exilium hic.
Quintianus Urcitanus.
Creſconius [h] Tennonenſis, per.
Florentinus Uticenſis Corſica.
Paſcaſius Migirpenſis, ut ſupra.
Cariſſimus Giſipenſis, in exilium.
Gajus Uzitenſis, per.
Exitioſus Verenſis, Corſica.
Creſcens Cicſitanus, in exilium.
Bonifacius Bolitanus, Corſica.
Felix Carpitanus, ut ſupra.
Carcadius [i] Maxulitanus, ut ſupra.
Cyprianus Bonuſtenſis.
Dalmatius Tinniſenſis, Corſica.
Æmilianus [k] Culſitanus, Corſica.
Felix Bullenſis, per.
Clementinus Neapolitanus, Corſica.
Felix [l] Curbitanus, ut ſupra.
Deuterius [m] Simminenſis, ut ſupra.
Aurelius Clipienſis, ut ſupra.

Co-

a al. *Sinnarenſis*. Harduinus, cujus ſunt & ſequentes notæ.
b al. *Gunelmenſis*.
c al. *Uzialenſis*.
d al. in Collat. Carthag. cap. 133. & 138. & hic in Mſs. Halleri, *Membreſſitanus*. In Collat. Carth. cap. 133. *Membloſitanus*.
e al. *Bennenienſis*.
f al. *Utimienſis*, in mſ. Halleri.
g In Collat. Carth. cap. 201. *A Senemſalis*, ſive *Senemſalemſis*. In Conc. Later. ſub Papa Martino, *Eccleſiam duarum Senepſalitarum*. Tamen Codex uterque habet, *Duaſſedemſal*, recte.
h al. *Tenonenſis*. In mſs. duobus, *Tenenſis*.
i Inde Maſſylitani martyres in ſermonibus Auguſtini.
k al. *Cuinſitanus*, & *Coloſſitanus*.
l al. *Curubitanus*.
m al. *Simminienſis*.

Coronius Meglapolitanus, ut ſupra.
Benenatus Timidenſis, ut ſupra.
Vincentius Ziggenſis, in exilium.
Florentius Seminenſis, Corſica.
Honoratus [a] Tagaratenſis, per.
Vindemius [b] Altaburitanus, in exilium.
Cyprianus Cellenſis, in exilium.
Augentius Uzipparitanus, in exilium.
Caſſoſus Auſanenſis hic.
Maximinus [c] Maraggaritanus hic.
Felix Muzuenſis.
Joannes Bullenſium regio.
Creſciturus Titulitanus.
Benenatus Tuburbitenſis.
Victor [d] Eudalenſis.
Paſcaſius Tulanenſis.

SUNT NUMERO LIV.

Nomina epiſcoporum Provineiæ Numidiæ.

Felix [e] Berceritanus.
Augentius Gazaufulenſis, per.
Quodvultdeus Calamenſis.
Honoratus Caſtellanus.
Leontius [f] Burcenſis.
Firmianus [g] Centurionenſis, per.
Rufinianus Vadenſis.
Paulus Nibenſis, per.
Martialis [h] Girenſis.
Victor Cuiculitanus.
Creſconius Amporenſis.
Adeodatus Feſſeitanus, per.
Vitalianus [i] Bocconienſis.
Dumvirialis [k] Damatcorenſis, per.
Donatus Auſuccurenſis.
Palladius Idicrenſis, per.
Gaudentius Putienſis.
Victor Suggitanus.
Benenatus Lambiritanus.
Timotheus Tagurenſis.
Melior [l] Fuſſalenſis, Nam.
Frumentius [m] Tuburſicenſis.
Felix Lamſortenſis.
Abundius [n] Tididitanus, per.
Valentianus Montenſis, per.
Adeodatus [o] Nobabarbarenſis.
Adeodatus Idaſſenſis.
Florentius Nobagermanienſis.
Villaticus De caſis medianenſis.
Euſebius Suſicazienſis.
Victorinus De nobacæſaris.
Vitalianus Vazaritanus.
Junior Tigillabenſis.
Vigilius Reſſanenſis, per.
Leporius Augurenſis.
Paſcentius Octabenſis.
Petrus Madenſis.

A Felix Matharenſis, per.
Florentius Centenarienſis.
Felix Gilbenſis, per.
Florentianus Midilenſis.
Fluminius Tabudenſis.
Optantius Caſenſi calanenſis.
Peregrinus [p] Punentianenſis per.
Felix Nobaſparſenſis, per.
Felicianus Metenſis.
Domnicus Cæſarienſis, per.
Candidus Nobaſinenſis, per.
Quodvultdeus Cælianenſis Nam.
Januarius Zattarenſis.
Victorinus de Caſtello Tituliano.
Fructuoſus de Giru Marcelli.
B Greſconius Tharaſenſis.
Maximus Sillitanus, per.
Vigilius Hizirzadenſis, per.
Victor Municipenſis.
Servus Arſicaritanus.
Felix [q] Caſennigrenſis.
Donatianus [r] Veſelitanus.
Pudentius Madaurenſis.
Donatus Ruſticianenſis.
Donatus [s] Villadegenſis.
Creſcens Buffadenſis, per.
Adeodatus Siſtronianenſis, per.
Ruſticus Tipaſenſis.
Simplicius [t] Tibilitanus.
Stephanus Sinitenſis.
C Paſcentius [u] Cethaquenſuſca.
Donatianus Teglatenſis.
Creſconius Zabenſis.
Antonianus Muſtitanus.
Reparatus Tubunienſis.
Anaſtaſius Aquenobenſis.
Victorinus Babrenſis, per.
Felix Tebeſtinus.
Domninus [x] Moxoritanus, metallo.
Secundus [y] Tamogazienſis, per.
Victorinus Legenſis.
Quodvultdeus Reſpectenſis.
Januarius Veleſitanus.
Benenatus Mazacenſis, per.
Donatus Lugurenſis, per.
D Victor [z] Cirtenſis, per
Pardalius Macomadienſis.
Januarius Legenſis, per.
Quodvultdeus Ad turres concordi.
Maximus Lamfuenſis, per.
Marcellinus Vagrautenſis.
Domnicoſus Tigiſitanus.
Donatus Gilbenſis.
Fortunius Regianenſis.
Donatus Silenſis.
Victor Gaudiabenſis.
Januarianus [aa] Marculitanus.
Januarius Centurienſis.

a, al. *Tagarenſis*. b al. *Altubaritanus*.
c al. *Naraggaritanus*, ut in Collat. Carth. cap. 208. & in Conc. Carth. ſub Benifacio anni 525. & in Conc. Later. ſub S. Martino. d Rectius, *Theudalenſis*. e al. *Becerritanus*.
f al. *Burſenſis*. g In Collat. Carth. *Centurionenſis*.
h Qui forte in Collat. Carth. cap. 25. *Guirenſis*. i In Collat. Carth. cap. 198. *Bocconteuſis*.
k Lege, *Bamaccorenſis*, ex Collat. Carth. cap. 28. l Mſs. *Foſſalenſis*.
m Mſs. *Tubuſicenſis*. In Collat. Carth. *Tuburciſenſis*. n al. *Tiditanus*.
o al. *Novarbarenſis*. p Lege, *Pudentianenſis*, ex Collat. Carth. cap. 201. & ex Greg. M. lib. 2. epiſt. 33. Indict. 10. q Unde Donatus a Caſis-Nigris.
r Rectius, *Vegeſellitanus* ex Collat. Carth.
s Legendum fortaſſis, *Villaregenſis*, ex Collat. Carth. cap. 128. & 207. & codice Eccleſ. Afric. cap. 48. & 77.
t al. *Tiblitanus*. u Lege, *Cataquenſis*, ex Collat. Carth. cap. 143. & 202.
x al. *Maxoritanus*. y In Collat. Carth. *Thamogadenſis*.
z Mſs. habent *Circenſis*, non vero *Cirtenſis*. aa Forte, *Maſculitanus*.

Felix [a] Suabenſis.
Creſcentianus Germanienſis.
Annibonius Vadeſitanus.
Januarius Gaurianenſis, per.
Fortunatianus Naratcatenſis.
Maximus Lamiggizenſis.
Felix Garbenſis, per.
Julius [b] Vagarmelitanus.
Ponticanus Fromenſis, per.
Victor De turres ammeniarum.
Servius [c] Beleſaſenſis.
Honoratus Fatenſis.
Menſor Formenſis.
Peregrinus Mulienſis.
Gedalius [d] Oſpitenſis.
Fulgentius [e] Vagadenſis, per.
Secundinus [f] Lamaſuenſis.
Creſcentius Tacaratenſis.
Benenatus Milevitanus.
Quodvultdeus [g] Ullitanus.
Proficius Seleucianenſis, per.
Proficius Vadenſis, per.
Januarius Tagaſtenſis, per.
Donatus Maximianenſis.
Adeodatus [h] Zaradtenſis, per.
Felicianus De giru taraſi.
Cardelus Lamiggigenſis.
Flavianus Vicopacenſis.

SUNT NUMERO CXXV.

Nomina epiſcoporum provinciæ Byzacenæ.

..... Vaſſinaſſenſis.
..... & aquis.
Liberatus Amudarſenſis, per.
Manſuetus Afuſenienſis.
Paſchaſius Septimunicienſis.
Hortulanus Benefenſis.
Victorinus Ancuſenſis.
Eubodius Mididitanus.
Terentianus Tubulbacenſis.
Rogatianus [k] Vadentinianenſis.
Bonifacius Maſclianenſis.
Victorinus Seberianenſis.
Victor Narenſis.
Leontius [l] Decorianenſis.
Servus Dei Tambeitanus.
Lætus Neptitanus.
Felix [m] Caſtrenſis, per.
Flavianus Bubelianenſis.
Decimus [n] Theuzitanus.
Servandus Putienſis.
Reſtitutus Thagumutenſis.
Præſidius Sufetulenſis, in exilium.
Euſtratius Sufetanus.
Secundinus [o] Garrianenſis, per.
Præfectianus Abaradirenſis, per.

A [p] Sabinianus Octabienſis.
Adelfius Mactaritanus.
Reſtitutus Aquiabenſis.
[q] Autacius Medianenſis.
Menſius Turrenſis.
Filtioſus Aggaritanus.
Faſtidioſus Egnatienſis.
Germanus Peradamienſis.
Donatus [r] Ermianenſis.
Paſcaſius Tenitanus.
Domninus Tarazenſis.
Hilarinus [s] Trofianenſis.
Fortunatianus Leptiminenſis.
Honoratus [t] Tegariatenus.
Albinus Octabenſis.
B Aurelius Feradimajenſis.
Felix Crepedulenſis.
Cyprianus Unizibirenſis.
Innocentius Muzucenſis.
Poſſidius [u] Maſſimanenſis non occurrit.
Victor Vitenſis, non occurrit.
Victorinus [x] Serbatianenſis.
Adeodatus Pederodianenſis.
Athenius Circinitanus.
Florentius Tuziritanus.
Vindicianus Marazianenſis.
Adelfius Mattaritanus.
Adeodatus Præcauſenſis.
Reſtitutus Aquis Albenſium.
Felix [y] Irpinianenſis.
C Victorinus Uſulenſis.
Habetdeum Tamallumenſis.
Concordius Cululitanus.
Servus Menefeſſitanus.
Quintianus Caſulis carianenſis.
Reſtitutus Acolitanus.
Vindemialis Capſenſis.
Quodvultdeus Durenſis, per.
Heliodorus Cutrutenſis.
Marcellinus [z] Tasbaltenſis.
Fortunatianus Cilitanus.
Honoratus Tizienſis.
Bonifacius [aa] Foratiananenſis.
[bb] Servus Arſuritanus.
Felix [cc] Forontonienſis.
D Succenſianus Febianenſis.
Julianus Varatitanus.
Bonifacius Frontonianenſis.
Secundianus Mimianenſis, in exil.
Donatus Boanenſis.
Bonifacius [dd] Maraguienſis.
Piraſius Nationenſis.
Fauſtus Præſidienſis.
Ruſticus Tetcitanus.
Primianus Gurgaitenſis.
Bonifacius Filacenſis.
Honoratus Macrianenſis, per.
Frumentius Teleptenſis.

Ho-

---

a al. *Suavenſis*.
b Legendum ex Collat. Carthag. cap. 135. *Magarmelitanus*.
c al. *Baleſaſenſis*.
d al. *Hoſpitenſis*.
e al. *Vagradenſis*.
f al. *Lamasbenſis*.
g al. *Villitanus*. In Collat. Carth. *Vallitanus*.
h In Collat. Carthag. cap. 128. *Zaraitenſis*.
i At appellati dumtaxat CXXIII.
k al. *Valentinianenſis*.
l In Conc. Later. ſub Martino Papa, *Detorianenſis*.
m Ms. *Cuſtrenſis*; al. Ms. *Cuſtenſis*.
n In alio Ms. *Zteuſitanus*.
o Forte, *Tattianenſis*, ut in epiſt. Prov. Byzacenæ ad Conſtantinum.
p Mſs. *Sabinicus*.
q Mſs. *Antacius*.
r Unde Facundus Hermianenſis.
ſ In Collat. Carthag. cap. 133. *Trofimianenſis*.
t In al. mſ. *Tagaritanus*, al. *Tagariatanus*.
u Hoc eſt, *Maximianenſis*.
x In mſ. *Scebaitanenſis*.
y In Collat. Carthag. cap. 233. *Hierpinianenſis*.
z al. *Taſvaltenſis*.
aa Mſ. unus, *Fortianenſis*, alter, *Feronianenſis*.
bb Mſ. *Servius*.
cc al. *Forontonianenſis*, al. *Ferontonianenſis*.
dd al. *Maraguinenſis*.

Honorius [a] Oppenuensis.
Fortunatianus [b] Tagarbalensis.
Simplicius Carcabianensis.
Donatus [c] Rufinianensis
Liberatus Aquarum regiarum, per.
Victorianus Quæstorianensis.
Rufinianus Victorianensis.
Maximus Gummitanus.
Peregrinus Materianensis.
Fortunatus [d] Morcteoritanus.
Pacatus Vicoaterienſis.
Proficius Sublectinus.
Saturus Irenſis.
Mangentius Ticualtenſis.
Villaticus Auzegerenſis.
Creſconius Temoniarenſis, per.
Paulus Turreblandinus, per.
Reſtitutus Segermitanus, in exil.
Victor Gauvaritanus.
Donatianus Elienſis.
Stephanus [e] Ruſpenſis
Vinitor Talaptulenſis.
Hortenſius [f] Autentenſis.
Tertullus Juncenſis.
Euſebius Jubaltianenſis, per.
[g] Servilius [h] Unuricopolitanus.
Donatus Aggaritanus.
Vigilius Tapſitanus

SUNT NUMERO [i] CVII.

Et cathedræ quæ epiſcopos non habuerunt.

Madaſſuma.	Horrea cælia.
Dionyſiana.	Cunculiana.
Sulianis.	Ticibus.

SUNT NUMERO VI.

Nomina epiſcoporum Mauritaniæ Cæſarienſis.

Glorinus Juncenſis.
[k] Tiberianus Quindienſis.
Victor Sufaritanus.
Syrus Corniculanenſis.
Lucius Itenſis.
Honoratus Timicitanus.
Donatus Nobicenſis, per.
Patera Milianenſis.
Reparatus Girumontenſis.
Avus Altabenſis.
Donatus Panatorienſis.
Martialis Columpnatenſis.
Subdatius Sucardenſis.
Subitanus Idenſis, per.
Donatus Tifiltenſis.
Felicianus Idenſis.
Oneſimus Fidolomenſis.
Victor Taborentenſis.
Verecundus Nobenſis.
Stephanus [l] Zucabiaritanus.

A Apocorius Cæſarienſis.
Felix Ruſubiritanus.
Donatus Subbaritanus.
Januarius Aquenſis.
Martianus Muruſtagenſis, per.
Claudius Vagalitanus.
Paſſitanus Tigiſitanus.
Salo Fallabenſis.
Donatianus Uſinadenſis.
Paulus Flumenzeritanus.
Nicetius Caſtellominoritanus.
[m] Reſtitutus Florianenſis.
Menſius Alamiliarenſis.
Maxentius [n] Tigamibenenſis, per.
Urbanus Amaurenſis, per.
B Creſces Seſtenſis, per.
Donatus [o] Ternamunenſis.
Fortis Caputcillenſis.
Januarius Masbincenſis, per.
Palladius Bacanarienſis.
Valens Villenobenſis.
Paſſinatus Maſuccabenſis, per.
Longinus Pamarienſis.
Honorius Benepotenſis.
Burco [p] Vardimiſſenſis, per.
Felix Ambienſis.
Æmilius Medienſis.
Arator Catulenſis.
Cæcilius [q] Minnenſis.
Lucidus Cartennitanus.
C Victor Regienſis.
Rogatianus Vaunidenſis, per.
Primus Caprenſis.
[r] Metcur Ruſuccuritanus.
Rufus Sfaſerienſis.
Euſebius Obbitanus.
Securus [s] Timidanenſis.
Donatus Frontenſis.
Victor [t] Leoſitanus.
Quodvultdeus Tablenſis, per.
Reſtitutus Lapidienſis, per.
Donatus Voncarienſis.
Bonifacius Ruſgunienſis.
Venantius [u] Oppidonebenſis, per.
Mattaſius Caſtelliiabaritanus.
D Felix [x] Aquiſirenſis.
Victor Caltadrienſis, per.
Creſces Tigabitanus.
Idonius [y] Ruſaditanus.
Gelianus Repetitanus.
Ingenuus Ubabenſis.
Petrus Oboritanus.
Fauſtus Caſtraſeberianenſis.
Vitalis Caſtranobenſis.
Petrus Caſtellanus, per.
Quintaſius Mutecitanus.
Paulinus Rubicarienſis.
Paſcaſius Mammillenſis.
Tacanus Albulenſis.
Emptacius Siccefitanus.
Talaſius [z] Gratinopolitanus.

Victor

---

a Mſs. *Oppenenſis*. b al. *Tagarbalenſis*.
c al. *Ruffianenſis*. d Mſs. *Morcororitanus*. e Mſ. unus *Ruſcenſis*; alter, *Ruſenſis*.
f In al. Mſ. *Autentenſis*. g Mſ. *Servitius*. h al. *Unorecopolitanus*.
i At appellati ſunt CIX. vel CXI. k Mſ. *Teberianus*.
l Forte, *Zugabbaritanus*. m Mſ. *Reſtutus*. n al. *Tigamilemenſis*.
o Forte, *Ternamuſenſis*, ut in Collat. Carthag. cap. 184.
p Forte, *Bartomiſſenſis*, ut in Collat. Carth. cap. 184. q In al. Mſ. *Minuenſis*.
r Mſ. *Meteun*. s In alio Mſ. *Timidianenſis*.
t Mſ. *Icoſitanus*. u Forte, *Oppidonobenſis*.
x Forte, *Adquaſirenſis*, ut in Collat. Carth. cap. 188. y Forte, *Ruſadiritanus*.
z Forte, *Grattanopolitanus* ex Collat. Carthag. cap. 135.

Victor Manaccenſeritanus, per.
Pannonius Bitenſis.
Felix Flenucletenſis, per.
Campanus Bidenſis
Valentinus Caſtelli mediani.
Romanus Sufaritanus.
Secundus Maurianenſis.
Reparatus Bulturienſis.
Lucius Maturbenſis per.
Cæcilius Balianenſis.
Rogatus Sereddelitanus.
Mingin Nobenſis, per.
Reparatus Caſtelli tatroportenſis.
Philo [a] Arſinuaritanus.
Vaſſivus Elfantarienſis, per.
Patera Catabitanus.
Vincemalus Baparenſis.
Reparatus Tipaſitanus, per.
Romanus [b] Tamadempſis, per.
Victor Voncarianenſis.
Maddanius Murconenſis.
Criſpinus [c] Tabadcarenſis.
Quod vult deus Summulenſis, per.
David Tadamatenſis.
Candidianus Catrenſis, per.
Reparatus Ciſſitanus.
Pœquarius Taſaccurenſis, per.
Quintus Tabunienſis, per.
Maximus Tuſcamienſis.
Auxilius [d] Gunagitanus, per.
Reparatus Sitenſis.
Saturninus Viſſalſenſis, per.
Felix Maxitenſis, per.
Gajus [e] Adſinuadenſis, per.
Creſces Satafenſis, per.
Saturninus Sertenſis, per.
Victor Numidenſis, per.
Carcalis Caſtelloripenſis.
Lucius Tamazucenſis.

SUNT NUMERO CXX.
Et Cathedræ quæ epiſcopos non habuerunt.

Majucenſis. Maurenſis.
Nabalenſis. Tingarienſis.
Tubunenſis. Oboritanus.

NUMERO [f] III.
Nomina epiſcoporum provinciæ Mauritaniæ Sitifenſis.

FULINUS Tamallumenſis.
Donatus Sitifenſis.
Maximus Covienſis.
Domitianus [g] Igilgitanus.
Honorius Aquæalbenſis.
Feſtus Satafenſis.
Victor Horrenſis.
Maximus Thuguſubditanus.
Victor Jerafitanus.
Vadius Leſuitanus.
Pacatus Equizotenſis.
Felix Caſtellanus.
Conſtantius Gegitanus.
Victor Eminentianenſis.
Saturnius Socienſis, per.
Jacobus Lemelefenſis.

A Creſcitурus Cellenſis, per.
Emeritus Macrenſis, per.
Redux Nobalicianenſis.
Argentius Zallatenſis.
Vindemius Lemfactenſis.
Abus Ficenſis.
Reſtitutus Macrianenſis, per.
Vitalis Aſſaſenſis.
Victor Flumenpiſcenſis.
Juventinus [h] Maronanenſis.
Romanus [i] Melicbuzenſis.
Victorinus Sercitanus, per.
Montanus Cardamuſenſis.
Clemens Thamagriſtenſis.
Adeodatus Privatenſis.
B Rogatus Partenienſis.
Villaticus Mozotenſis.
Honoratus Tamaſcanienſis, per.
Juſtus Acufidenſis, per.
Æmilius Aſuoremitenſis.
Uzulus Thuccenſis.
Aufidius Suriſtenſis.
Victorinus Perdicenſis.
Poſſeſſor Zabenſis.
Paſcaſius Salditanus.
Flavianus Vamallenſis.

SUNT NUMERO XLIV.
Nomina epiſcoporum Provinciæ Tripolitanæ.

CALIPIDES Leptimagnenſis.
C Leo Sabratenſis.
Fauſtinus Girbitanus.
Creſconius Oenſis.
Servilius Tacapitanus.

SUNT NUMERO V.
Nomina epiſcoporum Inſulæ Sardiniæ.

LUCIFER Calaritanus.
Martinianus de Foro Trajani.
Bonifacius de Sanafer.
Macarius de Minorica.
Vitalis Sulcitanus.
Felix de Turribus.
Helias de Majorica.
Opilio de Euuſo.
D

SUNT NUMERO VIII.
ET SIC *fiunt omnes epiſcopi diverſarum provinciarum numero* CCCCLXVI.
Ex quibus perierunt numero LXXXVIII. id eſt,

[k] De proconſulari numero IV.
De provincia Numidiæ numero XXXIV.
De provincia Byzacena numero X.
De provincia Mauritaniæ Cæſar. num. XXXII.
De provincia Maurit. Sitifenſis num. VIII.

Permanſerunt numero CCCLXXVIII.

Corſica relegati numero XLVI.
E Hic relegati numero CCCII.
Fugerunt numero XXVIII.
Paſſus numero I.
Confeſſor numero I.

PSEUDO-

a al. *Arſinnaritanus*. b al. *Tamadenſis*. c al. *Tabalcarenſis*. d al. *Gunaitanus*.
e al. *Adſinnadenſis*. f Forte, pro VI. g al. *Igillitanus*.
h al. *Maronenſis*. i al. *Molicbunzenſis*. al. *Molicuntenſis*.
k Codex mſ. ſic habet, *De Proconſulari numero III. De Provincia Numidiæ numero XXXIII. De Provincia Mauritaniæ Cæſarienſis numero XXXII. Permanſerunt &c.* At codicem eſſe mendoſum arbitratus Sirmondus emendavit quibuſdam mutatis, nonnullis etiam adjectis. Reipſa numerus Epiſcoporum, qui ſunt ſuperius appellati, eſt CDLXI. cum ſedibus præterea quatuordecim, quæ Epiſcopos non habuerunt. Itaque ſedes epiſcopales hic nominatæ ſunt CDLXXV. *Hard.*

Ex P. Pagio ad an. Chr. 485.

PSEUDO-SYNODUS ANTIOCHENA

Petri Fullonis.

ACacius CP. Episcopus, cum in Synodo Romana, a Felice III. anno 484. habita se damnatum comperisset, ad deteriora conversus Calendionem Antiochenum Episcopum e sede deturbari, ac in exilium agi in Oasin; Petrum vero Fullonem in illam cathedram denuo restitui ab Imperatore Zenone curavit. Hinc Auctor Hist. Eutychian. his verbis opus suum absolvit: *Quibus rebus habita synodo commotus beatissimus Papa Vitalem & Misenum ab officio & communione suspendit, Acaciumque damnavit* (anno scilicet 484.) *cujus audacia deteriora committens, etiam Petrum Antiochenum, ejecto Catholico Calendione, quem ipse ordinaverat, ad Antiochenam misit Ecclesiam*. Quare Calendio sedit annos IV. ut legitur in Chronico Nicephori, & in tabulis Theophanis, non vero unum, aut alterum, ut perperam Baronius an. 482. n. 4. & an. 483. n. 51. autumavit. Fullo in Antiochenam Ecclesiam irrumpens Synodum hæreticam statim convocavit, inque ea Chalcedonense Concilium damnavit, ac hymno Trisagio dempsit voces illas, *Rex Christe*, quas Calendio addiderat *propter eos*, inquit Theodorus Lector lib. 2. *qui adjecerant appendicem illam: Qui crucifixus es pro nobis*. Rem narrat Theophanes: *Petrus autem Fullo*, inquit, *Antiochiam ingressus multa nefanda perpetravit, ut puta Synodi execrationes, Episcoporum abrogationes, noxiorum intrusiones, ordinationes illegitimas, & his similia. Imprimis autem ter sancto hymno addidit* (legendum, ut recte observant Sirmondus in notis ad Epistol. 3. Aviti & Valesius in Annotat. ad lib. 2. Theodori, *Prius autem Calendio ter sancto hymno addidit:*) *Rex Christe, qui pro nobis crucifixus es. Reversus idem sustulit verba, Rex Christe*. Præterea Fullonem in hac Pseudo-Synodo Xenajam quemdam, scelestissimum hominem, Hierapolitanum Episcopum designasse refert Auctor libelli synodici infra allatus a Labbeo, ubi gravi errore hic titulus præponitur Synodo a Petro Fullone celebratæ: *Alexandrina alia Petri* Mongi, cum tamen a Fullone Antiochiæ, vel in alia urbe sui Patriarchatus, ac forte Hierapoli, fuerit convocata, ut constat ex ejusdem Synodi Summario.

Ex P. Pagio ad an. Ch. 485. n. 4. & seqq.

CONCILIUM ROMANUM

Sub Felice III. in quo Petrus Fullo Antiochenus, & Acacius Constantinopolitanus damnati.

IN duabus Romanis Synodis damnatus est a Felice III. Acacius CP. in prima ob Vitalem & Misenum Apostolicæ sedis Legatos anno 484. celebrata; in secunda vero causa Antiochenæ Ecclesiæ anno 485. collecta. Ex ejectione siquidem Calendionis e sede Antiochena, ac intrusione Petri Fullonis, factum, ut Eutychianis hæreticis aditus panderetur, & in locum Catholicorum Antistitum subrogarentur hæretici, ut testatur Gelasius Papa tum in Epistola, quam ad Episcopos Dardaniæ, tum in ea quam ad Episcopos Orientales scripsit. Hanc calamitatem Antiochensis Ecclesiæ cum Felix Papa accepisset, Synodum Episcoporum Romæ anno 485. coegit, in qua Petrus Fullo, qui tyrannico more Antiochensem Ecclesiam occupabat, anathema perculsus est, & Acacius CP. Episcopus cum Petro Mongo Alexandrino Episcopo iterata excommunicatione damnatus.

Hanc Synodum Romanam Baronius, & Conciliorum Collectores non agnovere, sed Petrum Fullonem a Felice damnatum existimarunt in alia Synodo Romana anno 483. habita; cum tamen nondum tunc Petrus Fullo Antiochenam Ecclesiam invasisset, & in ea quiete viveret. Hujus Synodi meminit libellus Synodicus, qui tam Synodi Romanæ anno præcedenti contra Petrum Mongum & Acacium coactæ, quam alterius Romanæ mentionem facit, & de hac secunda ait: *Quin & ipse Felix Romæ divina & sancta convocata Synodo, depositionis libellum Fulloni misit*. Valesius in Observ. Eccles. ad Evagrium lib. 2. recte utramque Synodum distinxit, sed graviter peccavit, eum secundam Kalendis Augusti anni 484. congregatam tradidit, ita ut quatuor dumtaxat dierum spatium inter utramque Synodum intercesserit; prima enim V. Kalen. Augusti illius anni coacta fuit. Illud colligere se putat Valesius ex subscriptione Epistolæ Felicis Papæ ad Zenonem August. quæ extat supra inter Felicis Epistolas IX. ex quo factum esse Valesius opinatur, ut ea quæ in utraque Synodo gesta erant, unica Epistola complexi fuerint Episcopi. Verum ea ad Zenonem epistola ad secundam Synodum pertinere non potest, licet dicatur data *Kalendis Augusti Venantio V. C. Cos.* Nam ea in epistola ad Zenonem, sicuti & in sententia Acacii, nulla fit mentio Antiochenæ Ecclesiæ, & quælibet Synodus propriam de more Synodicam dictabat. Ideo vero Epistola ad Zenonem, triduo post sententiam adversus Acacium emissam data est, quia non in Synodo, ut fuerat sententia, sed post eam solutam, a solo Felice Papa scripta.

Præterea epistola, quæ est *ad Presbyteros & Archimandritas Constantinopoli & in Bithinia consistentes*, anno 484. data non est, ut Valesius putavit, sed anno 485. Hujus epistolæ supra a Lab-

Labbeo ad II. Synodum Romanam Felicis allatæ inſcriptio hæc eſt: *Epiſtola Synodi Romanæ ad Clericos & Monachos Orientales*. In ea quidem epiſtola duplex Acacii excommunicatio, duæ item Synodi Romanæ, in quibus damnatus eſt Acacius, clare & diſtincte commemorantur; ſed ea data eſt *III. Nonas Octobris Symmacho V. C. Coſ.* ut ex veteri codice MS. in margine notat Labbeus. Hæc temporaria nota non legitur in fine ejusdem Epiſtolæ a Baronio recitatæ, ſicuti nec in præcedentibus Conciliorum editionibus: at eam germanam & ſinceram eſſe tenor ejus demonſtrat. In ea enim Synodus Romana prima deſignatur hoc textu: *Cum Vitalis atque Miſenus noſtro judicio conſtituti* &c. *Prævaricatores mandatæ ſibi legationis circumveniente, magiſque opprimente Acacio ſunt reperti &c.* Deinde prima Acacii damnatio refertur his verbis: *Acacium quoque membris Chriſti perniciosius inhiantem, & per civitates ac provincias unam de fide Catholica eccleſiam diſſipantem inter Epiſcopos ſanctos, atque inter Chriſtianos judicavimus non haberi &c.* Altera Synodus Romana, in qua Acacius iterum damnatus, paulo poſt fuſius memoratur his verbis: *Unde nunc cauſa Antiochenæ Eccleſiæ apud beatum Petrum Apoſtolum collecti, rurſum Dilectioni veſtræ morem, qui apud nos ſemper obtinuit, properavimus indicare*. Tum infra: *Sic autem Acacius impietatem peſtiferæ damnationis tetendit, ut etiam dejectus inſultet, ut ſciſſus ſævire non deſinat: & cum omnino extra corpus habeatur, ejus tamen membra dilaceret, & de ſe ſcriptum eſſe teſtatur:* Impius cum venerit in profundum malorum contemnit, *adjiciens deteriora prioribus, perſequendo jam mortuos, animam ejus graviter delinquendo, condemnationem ſecundæ mortis incurrit. Qui Calendione Epiſcopo ſancto, quemadmodum cognovimus, nuper ejecto, Petrum totiens & a ſe damnatum, in ejus immiſit Eccleſiam.* Quæ verba cap. 3. refert etiam Valeſius citatus, ut duas Synodos Romanas in cauſa Acacii celebratas fuiſſe oſtendat. At quomodo Romæ poſt quartum a priori Synodo diem, ut ipſe vult, potuere ſciri crimina illa ab Acacio commiſſa poſt ſententiam adverſus ſe latam? Unde ex laudatis verbis intelligere poterat vir eruditiſſimus poſteriorem Synodum Romanam anno præcedenti poſt diem V. Kal. Auguſti coactam non fuiſſe.

Præterea priori Synodo ſexaginta ſeptem Epiſcopi, poſteriori duo & quadraginta tantum interfuere: ideoque intra quatuor dies utraque Synodus non habita. Nam in fine laudatæ Epiſtolæ Synodicæ hæc verba leguntur: *Subſcriptiones Epiſcoporum. Candidus &c. Quadraginta duo Epiſcopi ſimiliter ſubſcripſerunt.* In fine vero ſententiæ a verſus Acacium, in priori Synodo Romana emiſſæ, habetur: *Data V. Kal. Aug. Venantio V. C. Coſ.* ſimulque ſubſcripſerunt *ſexaginta ſeptem Epiſcopi*. Quare hæ duæ literæ Synodicæ diverſis annis ſcriptæ, licet Baronius utramque in una eademque Synodo datam autumarit, & Valeſius nonniſi quatuor dies inter utrumque interpoſitos crediderit.

Ad hanc Synodum revocanda Epiſtola Felicis Papæ ad Zenonem Aug. ſupr. a Labbeo allata inter Felicis Epiſtolas n. 5. Epiſtola Synodica ad Clericos & Monachos Orientales quæ ſupra habetur poſt Concilium Romanum II. Epiſtola Felicis Papæ ad Presbyteros & Archimandritas Conſtantinopoli & Bithyniæ conſiſtentes inter Felicis Epiſtolas n. XI. Epiſtola ejuſdem Pontificis ad Vetranionem Epiſcopum inter Felicis Epiſtolas n. XV. Supereſt denique ipſa adverſus Acacium ſententia, quæ refertur ab Auctore Breviculi Hiſt. Eutychian. ſub hoc titulo: *Edictum ſententiæ Felicis Papæ propter Acacii Epiſcopi CP. damnationem*. Sententia his verbis concepta: *Acacius, qui ſecundo a nobis admonitus ſtatutorum ſalubrium non deſinit eſſe contemptor, meque in meis credidit carcerizandum, hunc Deus, cœlitus prolata ſententia, de Sacerdotio fecit extorrem. Ergo ſi quis Epiſcopus, Clericus, Monachus, Laicus, poſt hanc denuntiationem eidem communicaverit, anathema ſit, Sancto Spiritu exequente.*

AD CONCILIUM ROMANUM

Anni 485. ſub Felice III. Papa.

ADNOTATIO CRITICA.

Ex Manſi Suppl. tom. I. pag. 345.

SYnodum hanc novit Pagius in critica ad hunc annum; & ex Pagio in collectionem Veneto-Labbeanam tranſiit; ſed illius cogendæ fictam ſaltem ex parte cauſam prætendit. Non enim ſententiam adverſus Acacium iterum hoc in concilio patres illi tulerunt; cum ſemet tantummodo damnatus exprimatur in epiſtola ad orientales, quam in ſupplemento Acaciano vulgavit Cl. Scipio Maffejus, inſerendumque tradidit in Collectionem Veneto-Labbeanam tom. V. col. 180. & ſeqq. Conſtat autem ex epiſtola Felicis ad Leonem data *Venantio Coſ.* ideſt anno 484. in ejus anni concilio damnationem illam prodiiſſe. Coiverunt ergo anno 485. Patres ut Tutum S. R. E. defenſorem damnarent Cum enim vir ille ad deferendam Conſtantinopolim ſententiam in Acacium latam ablegatus fuiſſet, & munus ſuum rite obiiſſet; dein Dcum eodem Acacio communicavit. Digna viſa res eſt ut in *conventu* fratrum, ideſt in concilio diſcuteretur, & convictus, atque confeſſus Tutus dignitate defenſoris excideret, condignamque delicto pœnam ſubiret. Ita legitur in epiſtola XI. Felicis ad Archimandritas & cæteros monachos in CP. & Bithynia conſtitutos, quæ temporis quidem adſcriptione caret, ſed data videtur altero anno poſtquam Tutus latam in Acacium ſententiam detulit Conſtantinopolim, quam anno 484. attuliſſe compertum eſt.

Hæc olim ex mente clariſſimorum virorum ſcripſeram, dein vero diligentius vetera cauſæ hujus documenta retractans, plura mihi comperiſſe viſus ſum, quæ hucuſque ſcriptores latuerunt. Primo igitur negari haudquaquam poteſt, Acacium duplici ſententia Romæ damnatum

fuiſ-

fuisse, id enim diserte affirmat Felix in epistola ad Vetranionem episcopum his perspicuis verbis: *Merito Acacius apostolicæ sedis iterata excommunicatione depulsus est*. Priorem adversus illum sententiam editam in synodo anni 484. nemo prudens negaverit. Alteram latam opinor in synodo anni sequentis 485. cujus synodicæ, ad clericos & monachos orientales (nam secundam hanc synodicam illam spectare, quanquam in priori anni 484. apud Labbeum recitatur, demonstrat Pagius ad annum 485. 4.) subscribens Claudius Tiburtinus episcopus nomen suum expromit, simulque addit *Petro Alexandrinæ ecclesiæ pervasori, & Acacio quondam ecclesiæ Constantinopolitanæ, necnon etiam Petro Antiocheno ab episcopatus, & christianorum numero olim segregatis sequens authoritatem sedis apostolicæ secundum nostrum* (forte nostram sententiam) *juxta ecclesiæ statutum catholica deliberatione prolatam anathema dicens subscripsi*. En igitur novum in Acacium anathema.

At enim cur in epistola Felicis Supplementi Acaciani semel damnatus Acacius asseritur? Ideo forte quod Epistola illa scripta sit intermedio illo tempore, quod inter concilium Romanum anni 484. & alterum anni 485. effluxit. Ita salva sunt omnia.

Superest nunc disquiramus, utrum concilium illud Romanum, quod Tutum damnavit, cujus synodi, & damnationis in epistola Felicis ad Archimandritas & monachos in CP. & Bithynia constitutos fit mentio, idem sit cum synodo anni 485. quo Acacius iterum dejectus est. Si recte epistolam utramque Felicis expendas, statim intelliges alteram ab altera distingui. Quo enim tempore concilium anni 485. Octobri mense agebatur, nulla adhuc damnationis sententia dicta erat in Tutum, ut ex synodica ejus concilii ad presbyteros & Archimandritas intelligimus. Ibi enim ecclesiæ defensor appellatur, qua dignitate exutus est in synodo, in qua damnationis sententiam tulit. Quin & inter nova crimina Acacii, quæ in eadem epistola commemorantur, de corrupto per pecuniam Tuto nihil legitur. Tutus ergo in novo alio concilio Romæ vel hoc ipso anno 485. exeunte, vel sequenti 486. celebrato damnatus est; ex quo novum aliud Romanum concilium statui oportet.

SYNODUS QUINTIANI ARCULIANORUM EPISCOPI CONTRA PETRUM FULLONEM.

EOdem anno Christi 485. habita Synodus contra Petrum Fullonem a Quintiano Arculianorum Episcopo, de qua Auctor libelli Synodici hæc habet: *Beatus igitur Felix Romæ veteris Episcopus, cum ab Orthodoxis Orientis Episcopis Petri impietatem cognovisset, per Quintianum Arculianorum Episcopum divinam & sanctam convocans Synodum, Fullonem deponendum curavit*. In hac Synodo Quintianus edidit Epistolam Synodicam ad Petrum Cnapheum Episcopum Antiochiæ cum XII. anathematismis Concilio Romano Felicis primo supra p. 1109. temere assutam, ac propterea huc revocandam. Quænam porro fuerit hæc Arculianorum civitas, & ubi sita, fatetur Pagius se apud nullum Geographum inveniisse, emendatque Baronium qui habet *Arculanum* Episcopum. In editione tamen Veneta 1601. ad an. 483. n. 74. & 76. Baronius habet *Asculanum*, quam lectionem etiam sequitur Valesius in notis ad Evagrii lib. cap. 1. imo & Harduinus tom. 2. Concil. in margine ad hanc Quintiani Epistolam notat in Codd. Bellovacensi & S. Victoris extare titulum *S. Quintiani Episcopi Asculani ad Petrum Antiochenum*. Verum omnem litem dirimere puto Codicem Græcum ex MSS. Codd. Biblioth. Cæsareæ, teste Lambecio tom. 8. pag. 494. hunc titulum habentem: Τοῦ ἐπιςολὴς Καυτιανὸ ἐπισκόπου Ἀρκουλιανῶν (in alio Ἐρκουλιανῶν:) sc. *Arculianorum*, seu *Erculianorum*, quod coincidit cum libello Synodico. Sed non dubium, ait laudatus Pagius, quin urbs fuerit Patriarchæ Antiocheno subjecta. Emendandus igitur insulsus titulus, quem huic synodo præfert libellus Synodicus nempe: *Alexandrina proximæ oppositæ*; cum in Patriarchatu Antiocheno hæc Synodus coacta fuerit.

SELEUCIENSES SYNODI DUÆ,

Ex Mansi Suppl. tom. I. pag. 347.

Quarum altera a Babuæo Catholico Assyria orthodoxo ex orthodoxis collecta ad sacrorum hominum conjugia repellenda;

Altera a Barsuma Nisibis metropolita Nestoriano adversus priorem illam, sub Pheroze Persarum rege celebrata;

Sub Babuæo Catholico & Pheroze Persarum rege anno 485. celebratæ.

SEleuciæ sub Babuæo Catholico, & Pheroze Persarum rege synodus habetur anno Christi 485. adversus Barsumam Nisibenum, qui cum Nestoriana hæresi corruptelam disciplinæ ecclesiasticæ in Orientem synodo coacta invexerat. Mares propensiori in Barsumam calamo, utramque synodum, a Babuæo nimirum & Barsuma habitam, describit in hæc verba. *Fideles administrabant ecclesias, & oblationem in ædibus suis faciebant, & baptizabant extra ec-*

Ex Assemani Bibl. Orient. tom 3. par II. pag. CLXXVII.

cleſiam: mulieres autem, permiſſu epiſcoporum, baptiſterium ingrediebantur, videndi baptiſmi cauſa. Hinc multiplicata eſt fornicatio, & illegitimæ nuptiæ. Quamobrem congregati ſunt patres, ut Babuæum reprehenderent, decreveruntque, nefas eſſe ducere uxorem patris & fratris, aut duas ſimul fæminas: condideruntque alios canones. Reſtitit autem eis Babuæus una cum epiſcopis ſuis; & alter in alterum anathema intorſit. Barſumas vero Niſibenus metropolita ſynodicam ſcripſit, in qua ſacerdotibus monachiſque, qui ſeipſos continere nequirent, poteſtatem nubendi faciebat, dictum Pauli uſurpans &c. Hæc fuit vera cauſa diſſidii inter Babuæum & Barſumam, quod ſcilicet Barſumas in ſuo conciliabulo poteſtatem faciebat clericis, & monachis uxores ducendi; Babuæus in ſua ſynodo id fas eſſe negabat: alter in alterum ob hanc cauſam anathema intorſit.

[a] CONCILIUM ROMANUM III.

TRIGINTA OCTO EPISCOPORUM,

De lapſis Africanæ eccleſiæ recipiendis, celebratum anno domini 487. ſub Felice III.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De his qui rebaptizati doluerunt, & poſtea pœnitere noluerunt.*
II. *De presbyteris vel diaconibus, qui in lapſu, hæreticorum ſeſe baptiſmati dederunt.*
III. *De his qui ſe rebaptizandos impie dederunt.*
IV. *De his qui per ignorantiam ætatis rebaptizati ſunt.*
V. *De his qui ab hæreticis baptizati aut rebaptizati ſunt, ut ad eccleſiaſticam militiam non perveniant.*
VI. *De pœnitentibus, ut ab aliis epiſcopis non ſuſcipiantur.*

EXEMPLAR GESTORUM CONCILII Romani, quibus alligatum eſt præceptum papæ Felicis.

Contuli cum MS Cod. 125. Lucen.

[1] FLlavio Boetio v. c. conſule ſub die III. Idus Martias, in baſilica Conſtantiniana, reſidente venerabili viro papa Felice, una cum Candido Tiburtino, Paſchaſino Centumcellenſi, * Conſtantio Aquinati, Equitio Mattellicati, Philippo Numanati, Epiphanio [2] Spoletino, Bono Oſtienſi, Herennio Portuenſi, Conſtantino Trebiati, Agnello [3] Torcellino, Conſtantino Capuano, Urbano Fulginati, Severo * Caſſinati, Martiniano Formiano, Martiano Amerino, Criſconio Tudertino, Herculio Otriculano, Baſilio Tolentinati, Maximo Blerano, Projectitio Tarquinienſi, Petro Subauguſtano, Maximino * Ferentanenſi, Baſſo Ferentinati, Felice Antiatino, Innocentio Mevanatenſi, Felice Anagnino, Benigno Aquævivenſi, Andrea Gabinate, Decio Triumtabernenſi, Cypriano Nomentano, Athanaſio Albanenſi, Vitale Fundano, Petro [4] Lorenſi, Conſtantio Sutrino, Feliciſſimo Sabinenſi, Gaudentio Foroclodienſi, Bonifacio Veliterno, Aſterio Foronovano, Romulo Prænestino, Victore, Donato, Ruſtico & Pardalio Afris (*a*) epiſcopis: & presbyteris, Ruſtico, Firmino, Caſtino, Simplicio, Laurentio, * Unicomalo, Laurentio, Canuſio, Caſſio, Petro, Leone, Eugenio, Januario Martiano, Gordiano, Petro, Lepido, Maxentio, Epiphanio, Epiphanio, Aſterio, Petro, Juſtino, Felice, Alexandro, Redempto, Projectitio, Bonifacio, Laurentio, Jovino, Epiphanio, Bono, Servodei, Petro, Servando, Marcellino, Petro, Juliano, Urbico, Paulino, Petro, Valente, Petro, Aſterio, Sorano, Valentino, Paſchaſio, Aſterio, Aſterio, Aſello, Bonifacio, Petro, Smaragdo, Bonifacio, Sixto, Petro, Paſchaſio, Felice, Petronio, Laurentio, Fulgentio, Caliſto, Romano, Joanne, Valentino, Sebaſtiano, Martiniano, Epiphanio, Andrea, Petro, Opilione, Sebaſtiano, Romano, Domnino, Agapeto, & Abundantio, adſtantibus quoque diaconibus, (*b*) Felix epiſcopus eccleſiæ urbis Romanæ, præſidens ſynodo, dixit. Communis dolor, & generalis eſt gemitus, quod intra Africam rebaptizatos etiam epiſcopos, presbyteros, diaconoſque cognovimus: quæ res ſine dubio ad veſtræ quoque pervenit notitiam ſanctitatis: de quo quid obſervari debeat, ordinare nos convenit. Proinde, ut manifeſta ſit ſuper hoc noſtra ſententia, quæ nobis ſunt viſa, recitentur.

* Constantino

Caſinenſi,

* Frentanenſi,

* Vincomalo.

Anaſtaſius diaconus recitavit.

Dilectiſſimis in Chriſto Jeſu fratribus, univerſis epiſcopis per diverſas provincias conſtitutis. (*c*)

QUaliter in Africanis regionibus aſtutia diaboli ſævierit in populum Chriſtianum, atque in id multiplici deceptione proruperit, ut non modo vulgus incautum, ſed ipſos quoque in mortis profunda demerſerit ſacerdotes, nullus non orbis ingemuit, nulla terra neſcivit. Unde in grandi mœrore poſiti, diſſimulare non poſſumus pereuntium, atque a nobis exigendarum diſcrimen animarum. Quapropter competens adhibenda eſt talibus medicina vulneribus, ne immatura curandi facilitas mortifera captis peſte nihil proſit, ſed ſegnius tracta

1 Emendavit Harduinus ad Codices mſs. collectionum Dionyſii Exigui, quæ ſunt in Bibl. Pariſienſis Collegii Soc. Jeſu. 2 Dionyſ. *Spoletano.* 3 Dionyſ. *Teleſino.* 4 Mſs. *Laurenſi.*

(*a*) In Luc. deeſt *epiſcopis.* Ante Presbyterorum nomina inſerit: *Reſidentibus* etiam *Presbyteris LXXVI.*

(*b*) Addit: *vel cuncto Clero.*

(*c*) Addit: *Felix epiſcopus in Domino Salutem.*

tracta * tracta pernicies, reatu non legitimæ curationis involvat pariter saucios & medentes.

CAPITULA.

I.

IN primis itaque venientis ad vos, & remedium postulantis, solicite discutienda est professio & persona decepti, ut medela possit congruens exhiberi. Et qui satisfacturus Deo per pœnitentiam se rebaptizatum legitime doluerit, utrum ad hoc facinus * concurrerit, *&c. Extant supra in epistola Felicis 7. quæ incipit sic*: Qualiter in Africanis, *&c.* *

* cucurrerit, *vel* occurrerit.

NOTÆ SEVERINI BINII.

a *Concilium Romanum.*) Cum post obitum Hunerici, Gundabundus rex Vandalorum, teste Isidoro, pacem ecclesiis donasse, & catholicos primus ab exilio revocasset, illi qui lapsi fuerant, a confessoribus postliminio redditis vitabantur. Sed cum resipiscentes vulneribus inflictis medicinam quærerent, Romanamque ecclesiam, velut quamdam pharmaciani, ex qua congruum & præsentaneum antidotum ægrotantibus præpararetur, adirent, Felix Romanus pontifex, cujus muneris est lapsos sacerdotes potissimum erigere, collecto triginta octo episcoporum concilio, pro qualitate vulnerum opportuna pharmaca composuit, eaque aliquot diversis capitibus distinxit.

De episcopis, presbyteris & diaconis constitutum est, ut quantumvis pœnis coacti misere lapsi fuerint, exclusi ab omni cœtu fidelium, atque catechumenorum, usque ad finem vitæ laica tantum communicatione impertirentur. Reliqui inferioris ordinis clerici, monachi vel laici triennio inter audientes perseverarent; inter pœnitentes peregrinæ tantum communicationis participes effecti, dum cum sæcularibus sine perceptione eucharistiæ orare permitterentur. Additum, neque pueres aut puellas, quas ætas excusat, sine pœnitentia ad ecclesiam admittendos, sed inter pœnitentes sub manus impositione retineri debere, ut tandem communicationis participes esse possint. Denique constitutum fuit, ut ejusmodi lapsis ad clericatum nullus unquam aditus pateret; sed inter laicos catholicos tantummodo usque ad exitum vitæ connumerari deberent.

b *Flavio Boetio*, &c.) Anno nimirum domini 487. qui est Felicis papæ V. & Zenonis Imperatoris 14.

AD ROMANUM CONCILIUM III.

SEU POTIUS IV. SUB FELICE

ADNOTATIO CHRONOLOGICA.

Mansi Suppl. tom I. pag. 347.

ROmanum hoc concilium, tertium est Labbeo, mihi vero concilium aliud Romanum, quo Tutus damnatur, in censum ducenti quartum est ordine. Anno 487. *Boetio Cos. die III. id. martiarum* habitum ferunt, quotquot legi, codices omnes excusi. Sed quid est quod Felicis III. epistola VII. *ad universos episcopos*, quam synodicam esse hujus concilii, & argumentum ipsum epistolæ demonstrat, & eruditi omnes conveniunt, signatur idibus martii *Dynamio & Siphidio V. Cl. Coss.*, idest anno 488? Nunquid forte integro anno epistolæ hujus missio suspensa est? Ego igitur corrigendas concilii notas sic arbitror *P. C. Boetii V. C. Cos.* quæ sane correctio annum fert 488. & synodicam cum synodo sua concordat. Id vero præter quam probabile est, tum etiam probabilius redit dies III. iduum martii, qua concilium cœpit, cum anno 488. non vero anno 487. in dominicam inciderit.

SELEUCIENSIS SYNODUS NESTORIANORUM

Qua Nestorianum dogma assertum, Catholicum damnatum est.

Acacio Catholico Nestorianorum præside, anno secundo Balascis regis, Christi 489. *celebrata.*

Idem Ibid.

Ex Assemani Bibl. Orient. tom III. part. II. pag. clxxx.

IN hac synodo Acacius Nestorianorum patriarcha de impacto sibi a Barsuma (Nisibensi metropolita) crimine sese purgavit; Barsumas vero excommunicatus fuit. Mares in vita Acacii: *Barsumas Acacium fornicationis & stupri accusavit. Quod quum Acacius tolerare non posset, episcoporum & fidelium coacto conventu, in conclave quoddam intrare coegit universos, ubi nudato corpore virilibus membris carere se demonstravit, calumniasque in ipsum conjectas palam convicit. Id quum Barsumas resciviset, facti eum pœnituit, puduitque.* In Adrensi conciliabulo, ut ex synodico Arabico constat, Barsumas assensus fuerat, *ut in concilio episcoporum Modainæ, hoc est Seleuciæ, cogendo sua præsentis volentisque acta rescinderentur, promiseratque se suscepturum quidquid ea synodus decreviset* Verbis hominem stetisse tradunt Mares, & Amrus, qui in concilio Seleuciæ scribunt Acacium Barsumæ reconciliatum fuisse. Verum res aliter se habuit, ut ex eodem Amro colligitur, qui in vita Babæi patriarchæ, Acacii successoris, hæc ait: *postquam ordinatus est, convocatis in synodo patribus, excommunicationes sustulit, quæ inter Babuæum, Barsumam, & Acacium latæ fuerant.* Barsumas igitur bis excommunicatus fuerat, semel a Babuæo propter assertum sacrorum ministrorum conjugium, propugnatamque Nestorianam hæresim, & iterum ab Acacio propter illatam Babuæo necem, impactumque Acacio ipsi fornicationis crimen. Acta ejus synodi describit Elias Damascenus in Nomocanone; sed quæ ad Barsumæ excommunicationem spectant reticens, sacrilegos canones ab ipso Barsuma conditos ad eam perperam refert. *Anno*, inquit, *secundo Balascis re-*

gis, quum Acacius Catholicus esset, convenere ad eum metropolitæ & episcopi, qui fidem priorum posteriorumque se tenere professi sunt, eorumque statuta & canones observare, quos in oriente, sive in occidente condiderant: communique suffragio decreverunt, id sibi in posterum accurate observandum esse, nec ulla ratione violandum. Præterea sententiam excommunicationis in eos omnes tulerunt, qui Christi Domini divinitatem passibilem & mutabilem affirmant, nec confitentur, Christum, peracta Dei Verbi cum corpore unione, perfectam habere Dei substantiam, perfectamque hominis substantiam.

Ex Nova Baluzii Collectione.

CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM

HABITUM ANNO CCCCXCII.

VIctor Episcopus Tunonensis tradit Euphemium Episcopum Constantinopolitanum congregasse synodum sub consulatu Anastasii & Rufi, in eaque confirmata fuisse decreta synodi Chalcedonensis. Auctor vero synodici addit eum postea acta synodi transmisisse ad Papam, qui tum erat [1] Gelasius, istum vero & occidentales Archiepiscopos Euphemium quidem recepisse ut orthodoxum virum, non tamen ut Episcopum, propterea quod Acacii a Felice III. anathematizati nomen in sacris diptychis non sustulisset.

VARIÆ SYNODI FELICIS ET ALIORUM.

Ex libello synodico.

ALEXANDRINA * TIMOTHEI ÆLURI.

* Hæc habita anno 477. de qua supra.

CUm autem Zeno Leoni utrique & magno & parvo, in imperio successisset, Basiliscus & Harmatius id invadentes eum expulerunt, & cum proposuissent synodum Chalcedonensem plane evertere, generali decreto Timotheum, cui Æluro cognomen erat, ex Chersone evocarunt: qui cum Alexandriam venisset, & Timotheo Salofaciolio amoto, solium invasisset, impia congregata synodo multis anathematismis, sanctam Chalcedonensem synodum subjecit. Hæc autem facta sunt, cum Anatolius & Gennadius Byzantii episcopi vivendi finem jam fecissent, & Acacius solio potiretur.

Ζήνωνα τοίνυν τὸν βασιλέα τὸν μέγαν, καὶ μικρὸν δηλαδὴ Λέοντος, Βασιλίσκος, καὶ Ἁρμάτιος, αὐτῆς ἀντάραντες, ἐξεδίωξαν· καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι συνοδον παντελῶς ἐξοστρακίσαι προθέμενοι, τύπῳ συνικῷ Τιμόθεον ἐκ Χερσῶνος ἀνεκαλέσαντο. ὅστις Αἴλουρος καταλαβὼν Ἀλεξάνδρειαν, Τιμόθεον τὸν Σαλοφακιόλιον μετιστήσας, καὶ τὸν θρόνον δραξάμενος, ἄθεον ποιησάμενος συνοδον, πολλοῖς ἀναθέμασι τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν καθυπέβαλε συνοδον. Ταῦτα δὲ Ἀνατολίου καὶ Γεννάδιου ἱεραρχῶν τὸν Βυζαντίου τὰ ἀειμνήστων χρησαμένων τέλει τοῦ βίου, καὶ Ἀκακίου κρατοῦντος ἐγένετο.

CYRENSIS *, JOANNIS.

* Hæc celebrata anno 478. cujus supra meminimus.

JOannes vero Cyri episcopus beatus, cum Petrum Fullonem iterum Antiochiæ videret impie administrantem ecclesiam, & Basiliscum potentia suam fulcientem infirmitatem: divinam & sanctam sua in urbe congregavit synodum, & Petrum Fullonem anathemate notavit.

Ἰωάννης δὲ Κύρου ἐπίσκοπος ὁ μακάριος, τὸν Κναφέα Πέτρον, καὶ πάλιν ἐν Ἀντιοχείᾳ ὁρῶν ἀθέως πολιτευόμενον, καὶ Βασιλίσκου τὸ κράτος ἐχόμενον πρὸς ἀσθένειαν, συνοδον θείαν, καὶ ἱερὰν ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ συνεκρότησε· καὶ τὸν Κναφέα Πέτρον ἀνεθεμάτισε.

ANTIOCHENA, * ZENONIS IMP.

* Hæc pariter coacta anno 478. de qua supra.

ZEno autem tyranno Basiliscо capto, Antiochiæ sanctam synodum congregari jussit: quæ sanctam Chalcedonensem synodum confirmavit, Petrum Fullonem exilio & anathemati subjecit, eique beatum Stephanum substituit: cui mox ad Christum emigranti, Stephanus alius successit.

Καὶ Βασιλίσκου Ζηνῶν τὸν τύραννον χειρωσάμενος, ἐν Ἀντιοχείᾳ συνοδον ἁγίαν συναθροισθῆναι προσέταξεν· ἣ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι συνοδον κυρώσασα, τὸν Κναφέα Πέτρον ἐξορίᾳ, καὶ ἀναθέματι καθυπέβαλεν· ἀντ' αὐτοῦ προχειρισαμένη Στέφανον τὸν μακάριον· ὃν τάχιστα πρὸς Χριστὸν ἐκδημήσαντα, Στέφανος ἕτερος διεδέξατο.

LAO-

1 Ad Felicem Papam, scribit Auctor libelli Synodici. Sed cum Felix obierit die 24. Februarii 1492. acta hujus Concilii ad Gelasium Felicis successorem pervenerunt.

LAODICENSIS, * PRO STEPHANO ANTIOCHENO.

* Habita an. 481 vel 482. de qua supra.

Οἱ γὰρ Πέτρᾳ σπουδασταὶ, ὡς Νεστοριανὸν A αὐτὸν διασύραντες, πείθουσι τὸν αὐτοκράτορα Ζήνωνα, θείαν, καὶ ἱερὰν ἐν Λαοδικείᾳ συστῆσαι σύνοδον. Ἥτις κατηγορήμενον ὑπὸ τῶν ἀθέων δίκην τὸν Στέφανον, τῷ θρόνῳ Ἀντιοχείας ὑποκατέστησεν. Οἱ δὲ τῆς κιβδήλου δόξης θεραπευταὶ χρόνον μικρὸν ἀναμείναντες, θυμῷ ἐκ φθόνου μεγίστῳ πυρούμενοι, συρμῷ τὸν ἱερομάρτυρα Στέφανον ὑποκτείναντες, εἰς τὸν παραῤῥέοντα Ὀῤῥόντην ποταμὸν κατεπόντισαν.

QUi vero Petri studiosi erant, tanquam Nestorianum illum (Stephanum) insimulabant: & imperatori Zenoni persuadebant, ut divinam & sanctam Laodiceæ synodum cogeret. Quæ cum falso accusatum ab impiis Stephanum comperisset, solio eum Antiochiæ restituit. Qui vero falsum dogma profitebantur non longo tempore interposito, ita maxima ex invidia accensi, beatum martyrem Stephanum arundinibus acutis instar hastarum confixum interemerunt, & in profluentem Orontem fluvium demerserunt

ALEXANDRINA *, PETRI MONGI.

* Circa anno 482. coacta, de qua supra.

Τιμοθέου γοῦν τοῦ Αἰλούρου ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρὸς ἅδην χωρήσαντος, τὸν Μογγὸν Πέτρον οἱ φιλοσύγχυτοι διάδοχον τοῦ θρόνου κατέ B στησαν. Κληρικοὶ δὲ, καὶ μοναχοὶ, τῆς ἀληθείας ὑπέρμαχοι, αὐτὸν ἐξώσαντες, τὸν μακάριον Ἰωάννην τὸν Ταβεννησιώτην καθίδρυσαν. Ὅνπερ Ζήνων, ὡς παρὰ γνώμην αὐτοῦ χειροτονηθέντα ἐξέωσε, καὶ τὸν δυσσεβῆ Μογγὸν, δοὺς τὸ Ἑνωτικὸν αὐτοῦ, εἰς Ἀλεξάνδρειαν ἐξαπέστειλεν· ὃς αἱρετικὴν συστησάμενος σύνοδον, τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν ἀνεθεμάτισε σύνοδον· τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἀκάκιον ἔχων συμπράκτορα.

POsteaquam vero Timotheus Ælurus Alexandriæ ad infernum migravit, qui confusionis cupidi erant, Petrum Mongum successorem solii constituerunt. Clerici autem & Monachi veritatis propugnatores, ipso ejecto, beatum Joannem Tabensioten consecrarunt. Quem Zenon, utpote præter suam voluntatem electum expulit, & impium Mongum, dato ei suo Henotico Alexandriam remisit: qui hæretica convocata synodo, Chalcedonensem sanctam synodum ana hemate notavit, Acacium Constantinopolitanum adjutorem habens.

ROMANA *, FELICIS III.

* Coacta anno 484. de qua supra.

Ἀλλ' οἱ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῆς πάσης ἑῴας C ὀρθόδοξοι, Φιλίκι τῷ Πάπᾳ Ῥώμης τοῦτο διασαφήσαντες, θείαν, καὶ ἱερὰν παρεσκεύασαν ποιήσασθαι συνοδον· ἣ τὸν Μογγὸν Πέτρον ἀνεθέματισε, καὶ Ἀκάκιον· καὶ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἀνεκύρωσε.

COnstantinopolitani autem, & qui per totum orientem erant orthodoxi, Felici papæ Romano hæc significantes perfecerunt, ut divinam ille & sanctam synodum convocaret: quæ Petrum Mongum & Acacium anathemate notavit, sanctam Chalcedonensem synodum confirmavit.

ALEXANDRINA [1] ALIA, PETRI MONGI.

ZΗνων τοίνυν ὁ βασιλεὺς, χειρωσάμενος D Ἰλλούν τε, καὶ Λέοντιον, κατὰ τῶν τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπων ἐχώρησε· καὶ Ἀντιοχείας τὸ Κλαυδίωνα ἐξορίσας εἰς Οἄσιν, τὸν Κναφέα Πέτρον πάλιν ἀπεκατέστησεν, ὃς αἱρετικὴν συσησάμενος σύνοδον, τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν ἀνεθεμάτισε σύνοδον, καὶ σὺν πολλοῖς ἀποπήμασιν Ἱεραπόλεως χειροτονεῖ Ξενάϊαν ἐπίσκοπον, τῷ χρῶτι Πέρσην, ἀβάπτιστον, καὶ τῆς δουλικῆς τύχης δραπέτην γενόμενον, καὶ τῆς Χριστιανοκατηγορικῆς αἱρέσεως ἀρχηγέτην διαπυρον. Πρῶτον γὰρ πάντων Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τῆς παναγνοῦ μητρὸς, καὶ πάντων τῶν ἁγίων τὰς σεβασμίας εἰκόνας, τῆς ἐκκλησίας ἐξέβαλεν.

ZEnon igitur imperator, Illo & Leontio captis, adversus episcopos orientis se convertit, & * Claudione Antiocheno in exilium acto in Oasin, Petrum Fullonem denuo restituit: qui hæretica convocata synodo sacram Chalcedonensem synodum anathemate notavit, & multis cum sceleribus Xenajam Hierapolis episcopum designavit, genere Persam, baptismi expertem, conditionis servilis fugitivum, & hæreseos Christianos accusantis ducem acerrimum. Primus enim omnium Christi Dei nostri, tum sanctissimæ matris & omnium sanctorum venerandas imagines ex ecclesia ejecit.

* Calendione

ALE-

1 Falsus hic titulus. Reponendum: *Antiochena Petri Fullonis*. Habita fuit anno 485. de qua supra

ALEXANDRINA, [1] PROXIMÆ OPPOSITA.

BEatus igitur Felix Romæ veteris episcopus, cum ab orthodoxis orientis episcopis, Petri impietatem cognovisset, per * Quintinianum Arculianorum episcopum, divinam & sanctam convocans synodum, Fullonem deponendum curavit.

Quintianum de quo supra

A Ὁ Γοῦν μακάριος Φίληξ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἐπίσκοπος, μαθὼν περὶ τῶν ὀρθοδόξων τῆς ἀνατολῆς ἱεραχῶν τὴν Πέτρου δυσσέβειαν, διὰ Κιντινιανοῦ ἐπισκόπου Ἀρκουλιανῶν, θείαν καὶ ἱερὰν ποιησάμενος σύνοδον, γραφῆναι καθαίρεσιν τῷ Κναφεῖ παρεσκεύασεν.

ROMANA [2] ALIA, FELICIS III.

QUin & ipse Felix Romæ divina & sancta convocata synodo, depositionis libellum Fulloni misit.

B Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς Φίληξ ἐν Ῥώμῃ θείαν, καὶ ἱερὰν συγκαλεσάμενος σύνοδον, Πέτρῳ καθαίρεσιν τῷ Κναφεῖ ἀπέστειλεν.

CONSTANTINOPOLITANA * EUPHEMII.

* Habita an. 492. de qua supra.

ACacio autem, & qui ei successerat * Phrarita morte sublatis, Euphemius sanctissimus in solium Constantinopolitanum inducitur: qui divinam & sanctam convocans synodum, Chalcedonensem synodum confirmavit, & acta synodi papæ transmisit: quem Felix & occidentales archiepiscopi, ut orthodoxum quidem virum receperunt: non tamen ut episcopum: propterea quod Acacii a Felice anathemate notati nomen e sacris tabulis non delevisset.

* Flavita

C Τῶν θανάτῳ δὲ Ἀκακίου, καὶ Φραυίτα προχωρήσαντος, Εὐφήμιος ὁ πανσέβαστος ἐπὶ τὸν θρόνον ἀνάγεται Κωνσταντινουπόλεως· ὅστις θείαν καὶ ἱερὰν σύνοδον συγκαλεσάμενος, τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον ἐβεβαίωσε, καὶ τὰ συνοδικὰ αὐτοῦ τῷ πάπᾳ ἀπέστειλεν. Ὅν περ Φίληξ, καὶ οἱ Ἑσπέριοι ἀρχιεπίσκοποι, ὡς μὲν ὀρθόδοξον ἄνδρα ἐδέξαντο, οὐ μὴν δὲ καὶ ὡς ἐπίσκοπον. διὰ τὸ μὴ ἐξαλεῖψαι τῶν ἱερῶν διπτύχων τοῦ ὑπὸ Φίληκος ἀναθεματισθέντος Ἀκακίου τὸ ὄνομα.

---

1 Falsus pariter hic titulus cum in Antiocheno Patriarchatu videatur coacta, & quidem eodem circiter anno 485. de qua supra p. 1165.

2 Celebrata anno 485. de qua supra p. 1163.

AP-

APPENDIX.

SYNODUS SYRIACA

HABITA ANNO CHRISTI CCCCV.

Atque in Latinam linguam translata.

CAnones aliqui, & ordinationes, quæ posi-
tæ fuere a Synodo Episcoporum facta in Soloc & Cataisphon civitatibus potestatis regni Persarum in legatione S. Maruthæ episcopi Miphractensis ad Jesdarged regem, anno XI. ipsius Jesdarged filii Saporis regis.

Convenere Episcopi XL. in Soloc & Cataisphon, & erant ipsorum præcipui Isaac catholicus & Archiepiscopus ipsius Soloc & Cataisphon & Marutha ejus frater. Et consedere in Ecclesia magna ipsius Soloc & Cataisphon, mense Februarii tertia feria. Et cum legissent epistolam missam ad eos ab Occidente ab Episcopis in terra Romanorum, & conscripti erant canones, qui positi fuere in Occidente, posuerunt ipsi canones hos, qui scripti sunt infra.

I.

In omnibus ecclesiis prius oratio & precatio & obsecratio & supplicatio offeratur coram Deo vivo & Sancto pro Regibus & Principibus, ut habitationem tranquillam & quietam habitemus cum tota sanctitate & justitia, & ipsi non excogitent cogitationem superbam & asperam adversus populum Dei.

Symbolum positum ab ipsis Episcopis istis Persis.

II.

Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, qui per Filium suum fecit cœlum & terram, & per ipsum condita sunt secula superius & inferius, & insuper fecit resurrectionem & gaudium toti creaturæ. Et per ipsum Filium suum unigenitum, qui natus est de ipso de substantia Patris sui, Deus de Deo, lumen de lumine, Deus verus de Deo vero, natus & non factus: qui est Filius naturæ Patris sui: qui propter nos homines, qui per ipsum creati sumus, & propter nostram salutem descendit, & induit corpus humanum & factus est homo, & passus, & resurrexit tertia die, & ascendit in cœlum, & sedit ad dexteram Patris sui, & venturus judicare vivos & mortuos. Et confitemur in Spiritum vivum & Sanctum Paracletum vivum de Patre & Filio, in una Trinitate, in una substantia, in una voluntate, amplexantes fidem CCCXVIII. Episcoporum habitam in Nicæna civitate. Quæ est professio nostra & fides nostra hæc, quam accepimus a Patribus nostris sanctis, definitio posita, a Synodo sancta.

III.

Quicumque Episcopus fiat ab uno Episcopo aut a duobus, deponatur factus & faciens. Itaque quum sit Episcopus, conveniant Episcopi in civitatem illam, pro qua inquiritur Episcopus, & consilio & cogitatione communitatis rogitent, & exquirant de viro, qui habeat curam pauperum, & recipiat hospites, & reficiat anguſtiatos, & cibet orphanos & viduas, & pecuniam suam ad usuram non det, & subornationem non admittat, & in facies in judiciis non accipiat, & a gula & a dilectione ventris elonget se, & sit verbo & sapientia & doctrina scripturæ die noctequeque exercens se, & sit in eo intellectus & prudentia dirigendi omnia convenientia ecclesiæ, quæ requiruntur ad gregem Christi. Unde congregati Episcopi cum facultate & cum epistola ipsius Metropolitani, & Archiepiscopi in populo & metropolitana ejus, quod sit ante altare sanctum tempore, quo offertur sacrificium, imponatur evangelium sanctum super caput ejus, & extendant dexteram super eum omnes æqualiter. Et qui est inter eos caput & senior ceteris congregatis ille ipse recitet ordinationem; & postea accedat Episcopus, qui est ordinatus, & præficiatur a metropolitano magno catholico Solec & Cataisphon, ferens secum epistolam ab Episcopis illis, qui eum ordinarunt. Qui vero ausus fuerit, & nobis & Episcopis alium fecerit, aut in vita aut in morte juxta definitionem istam positam a Synodo magna ac sancta factus & factor a toto clero ecclesiæ sine remissione eiiciatur.

IV.

Circa eunuchos vero secundum quod ordinatum est in Synodo, ita & nos servamus, quia omnis vir qui voluntate propria abscindit se & naturam suæ conditionis lædit, hic in ecclesia non admittitur. Quod si in sua pueritia a Dominis suis violenter aut a barbaris abscissus fuerit, aut in infirmitate decisus est a medicis, admittitur in clerum ecclesiæ, id quod permittit ei canon ecclesiæ.

V.

Circa habitatrices sicut jussum est a Synodo, omnes nos facimus, quia deinceps omnis vir episcopus aut presbyter, aut diaconus, aut subdiaconus, aut clericus, cujus habitatio cum seminis fuerit, & honeste & sancte seorsim, ut decet ordinem ministerii ecclesiæ, non fuerit monastice viri cum viris seorsum, & feminæ cum feminis seorsim, hic in ministerio ecclesiæ nobiscum non recipitur.

VI.

Circa lucra obscœna & conventiones & usuræ, de quibus mandatum est in Synodo ne fiant, omnes nos alacriter servamus, quia deinceps omnis vir, qui in ministerio ecclesiæ in aliquo graduum clericatum, & usuris & conventionibus utitur, alienus ecclesiæ nostræ ministerioque nostro est, & commixtionem nobiscum non habet.

VII.

Circa auguria & incantamentum & opera aliena iniquitatis & peccati, hæc quæ competunt paganismo, & ligationes & veneficium, & totus cultus dæmonum, hæc omnia anathema-

themate & maledictionibus ab omnibus ecclesiis, & filiis fidei nostræ negentur ; & qui inventus fuerit in aliquo istorum, sine misericordia eiiciatur a tota ecclesia Christi, & usque in æternum misericordia non sit super eum.

VIII.

Canon vero iste injunctus in Synodo, ut bis in anno quolibet congregentur Episcopi in Synodo ad invicem, ut per eorum congregationem omnis dissensio cessent, rogatu magno præcipuos Synodi rogamus & persuademus ut in duos annos, idest secundo quoque anno semel congregentur, sedente Rege in Soloc & Cataisphon, & scribente ad nos Dominus Metropolitanus magnus & Archiepiscopus, qui sedet super thronum Ucharum, alacriter congregamur & ad adorationem & honorem paternitatis ejus convenimus, & quidquid jusserit nobis in verbo Dei sine mora exequimur, & legem, quam in Christo Domino nostro imponit nobis, recipimus, & cum tremore & amore ejus voluntati consentimus.

IX.

Quoad domum vero in qua sunt recipiendi hospites & pauperes, ut in omnibus ecclesiis nostris sit destinata, consentimus ac persuasi sumus, ut oporteat per epistolam recipiantur ab Episcopo ad Episcopum ejus, socium aut a presbytero ad sibi similem.

X.

Ac ne accedant presbyteri & diacones & subdiacones ad refectorium pauperum, sed sit notum cœnaculum clericorum & portiones inde non sit licitum eis sumere, ne forte dedecus & injuria adversus libertatem ecclesiæ contingant, omnes nos consensimus, & consentimus.

XI.

In loco quoque discumbendi.... in cœnaculis non est in..... lugentium, neque in nuptiis. Quicumque est in ecclesia & presbyteris aut & diaconibus, aut & subdiaconibus aut filiis status, aut consecratis, aut custodibus januæ consentimus, ut nullo modo liceat eis discumbere.

XII.

Atque in omni die dominico legatur evangelium cum aliis libris, & verbum edifferatur usque ad tertiam horam & quartam horam, & tunc sacrificium offeratur, omnes nos conveniens esse definimus.

XIII.

Quoniam autem multa, quæ sunt sermone illo canonum synodi sanctæ illius Nicænæ, recepimus, adjudicamus, ut quilibet vir aut Episcopus metropolitanus, qui præest tribus aut quatuor aut quinque Episcopis, aut etiam pluribus forte, scribat ipsos canones istos, & coram oculis suis sint semper, & secundum eos constituant Episcopi omne negotium, & secundum eos statuant convenientia pro potestatibus suis; post vero pauca ipsorum synodi Episcoporum Persarum.

XIV.

Seditio quoque chorepiscopi multi, qui efficiebantur in una regione, seu diœcesi, deinceps non fiat, neque sint plures, sed unus chorepiscopus sit uni episcopo & sufficiat ei, ubi sunt plures, interea absolvantur.

XV.

Et singulis Episcopis in civitatibus suis unus archidiaconus sit destinatus eis, qui & rationalis ac prudens & sapiens est in sermone ac doctrina, sitque ei cura circa pauperes & solicitus hospitum, & versatus in ministerio ecclesiæ, ad corrigendum & ordinandum omnia convenientia.

XVI.

Et die dominico super cathedram concionem diaconi præsente episcopo, ipse prædicet evangelium, ipse legat, & de omni tempore requisito ad ministerium ecclesiæ ipse jubeat, & brachium & lingua & honorans Episcopo ipse sit, & voluntate occulta Episcopi per eum fiat palam, & presbyteros super sedilia ipsa sedere curet, & in capite diaconorum ipse sedeat secundum ordinem, quo sederit Episcopus super thronum.

XVII.

Item ministros hos, qui vocantur Exorcistæ, super januas tempore ministerii ipse constituat, & libros lectoribus ipse injungat & tradantur, & presbyteris & diaconis & subdiaconis ipse distribuat hebdomadam, ut conferat baptisma & inserviat altari, & caveant templo & ejus orationibus & rebus. In omnibus ecclesiis, in quibus sunt Episcopi, ita faciant.

XVIII.

Qui hebdomadas recipiunt, & bonis ecclesiæ cibentur, & eorum cubile sit in domo illa denominata in omni loco nomine ministrorum, & omnis ecclesia & civitas pro sua magnitudine distribuantur in ea homines hebdomadis. Circa vero proventus & reditus qui sequestrantur, & dantur viro illi, qui factus est majordomus fidelis ecclesiæ, hæc lex sit, ut claves dispensationis & administrationis super altare ponantur, & qui futurus est majordomus, ab altari recipiat ea, & cum deponit administrationem, aut ipse ejus Episcopus vult eum absolvere ab hoc negotio, super altare ponat ipsas claves, & ut meretur retributionem suam a domino altaris, sive bene sive male recipiet.

XIX.

Quicumque vero vir presbyter, qui in civitate est, & ægrotans non ægrotat, & super sedilia cum suis collegis tempore orationis non residet, & tempore concionis coram altari non stat, deponatur a ministerio.

XX.

Archidiaconus autem dicito viro presbytero offerat sacrificium, quoties abest Episcopus. Cum vero Episcopus adest, episcopus habet auctoritatem jubendi, ut vult, diaconi quoque ita. Omnis vir diaconus qui in civitate est, & ægrotans non ægrotat, & tempore orationis non reperitur in ecclesia & in ordine diaconorum in populo non stat etiam, cum ab archidiacono jubetur accipere stolam & ascendere ad sedile le..... & accipere librum & legere, & ubi legerit, rursus relinquere ministerium suum, & vagari, subeat pœnitentiam sibi convenientem; quin neque in diaconio liceat ei relinquere populum tempore orationis, & sedere intus, nisi forte ægrotans ægrotat, sed cum sociis suis in ordine stet, & tempore sacrificii coram altare stet, donec absolvatur tempus. Adversus diaconem hæc convenientia spernentem, auctoritatem habet ipse archidiaconus, ut judicium secundum jus suum ulciscatur contra eum.

XXI.

Subdiaconorum quoque eadem similitudine singuli qui in tempore ministerii non reperiuntur

tur in ecclesia, nisi ægrotent, aut discedant aliquo, & in choro psalmis non stant, & ad januas templi tempore ministerii non cavent, reiiciantur extra, ne indulgentia ista, seu mollities plurimos corrumpat.

XXII.

Archidiaconi autem erit hæc omnia convenientia rogare, ac inquirere singulos. Et sine ejus consilio nemini presbyterorum, aut diaconorum aut subdiaconorum aut clericorum liceat adire rus, aut ad aliquem alium locum, sed ut diligenter & splendide decet ipsum archidiaconum ministrare in ecclesia Christi & esse exemplum bonum multis.

XXIII.

Quoniam ipse est lucerna ecclesiæ, & lumen coram Episcopo, verbo ac doctrina sua neque apprehendatur mos iste vetus, neque sit amplius præsente scilicet presbytero seniore non offert sacrificium ille junior ipso. Ob hanc causam omnes seniores dimittunt, & exeunt quippe qui locum dantes illis junioribus; nam coram Episcopo, si ab eo jubeatur, licet illi juniori ceteris in annis offerre. Quod si coram Episcopo celebrat, & coram sociis suis senioribus se celebrat solum autem absente Episcopo, quicumque presbyter celebrans majoris est honoris sive senior sit sive junior; ergo omnibus Episcopis & diaconis non licet eis deserere altare & discedere quamvis conveniens sit exhibere honorem sibi invicem secundum verbum ipsius apostoli jubentis, ut honore quis socium suum veluti se dignum magis reputet.

XXIV.

Circa morem quoque istum contemnendum, qui subintravit confuse & non competenter ut qui parvuli sunt, doctrinamque scripturæ non intelligunt, facile & leviter dextera sacerdotis eis imponebatur sine discretione & examine, deinceps definitio ista sit juxta præceptum Synodi, quia supra minorem triginta annos natum, dextera presbyteratus non imponatur.

XXV.

Item non liceat Episcopo ordinare presbyteros diaconosque in locis simplicibus, nisi in ecclesia ante altare.

XXVI.

Qui vero ignarus est in doctrina, nisi David totum, *idest Psalterium*, & ore suo recitet, neque subdiaconus fiat. Sed admoneatur ne fiat, donec totum David, & ore suo addiscens, recitet. Ob hanc enim licentiam erit obtenebratio in ecclesia. Quod si contigerit, & acceperit quis prius non eruditus, dexteram presbyteratus aut diaconatus, rursus colligat se, addiscat & consideret doctrinam, ne dormitent ministri Christi, & sint idiotæ in verbo ac doctrina sua.

Post vero alia & ipsis gesta.

XXVII.

Omnis vero Episcopus in sua diœcesi & civitate potestatem habet ipse ordinandi presbyros & diaconos & discipulos, & ædificandi ecclesias & augendi omnia bona, quæ voluerit, ut sit exemplum bonum. Episcopus vero ille metropolitanus, qui præficitur ipsis Episcopis fratribus suis, sicut est honorandus in ipsis Episcopis secundum gradum suum, ita convenit ut ad eum pertineat scribere cedulam & monere catholicum circa quodlibet negotium, quod contigerit inter ipsos Episcopos sibi proximos, & sub ejus manus sunt. Et ipse moneat fratres suos de eo quod scribitur sibi a catholico, & ab ipsomet scito catholicus quodlibet negotium ortum inter illos; quod si contigerit, & sit querela aliqua inter Episcopum, sive ob convenientiam ministerii, sive quod ipse Episcopus forte non se gerit secundum caritatem benigne & humiliter, interfit eis Episcopus metropolitanus, qui præest eis, juxta quod scriptum est in canone synodi magnæ. Quod si fortius sit ipso metropolitano negotium quodcumque & non valeat pacifice absolvere illud, scribens moneat catholicum & liberetur a contritione, idest fastidio, & ipse catholicus scribat, & secundum sapientiam suam jubeat & absolvat negotia. Episcopo vero illi metropolitare non liceat, ut quasi vi dominanter aggrediatur negotia diœcesis alicujus Episcoporum, quibus præest & inquirere vi res. Sed manens loco suo ipse metropolitanus scribat ad ipsum Episcopum illius diœcesis circa illud scandalum, quod audit, si obtemperat ei. Sin autem moneat catholicum uti supra dictum est. Quod si voluerit ipse Episcopus diœcesis in commemoratione martyrum, postulet ab ipso metropolitano, qui præest sibi, & invitet eum in diœcesim suam. Hoc ejus erit Episcopi, quicumque sit, ut si velit complacere quibus præest habet auctoritatem ipse metropolitanus convocare ipsos ceteros Episcopos, & constituere Episcopum illum, quem voluerit ipsa civitas. Postquam vero ordinavit eum, transmittat eum cum epistola ad catholicum & perficietur ab ipso. Extra vero ista non habet auctoritatem Episcopo metropolitano supra Episcopos illos, qui sub ejus manu, neque hoc potest, ut gula & magnitudine ventris inquirat eos accipiendi & dandi.

Expliciunt canones positi a synodo Episcoporum Persarum, velut ex virtute canonum illorum synodi magnæ Nicænæ. Una & hac parte fluminis, & alia & illinc Cataisphon & Solec vocant eam, sed una est. Tempus horum canonum, Persarum est tempus illud, quod est post synodum CL.

Anonymi Interpretis Adnotationes *in hanc Synodum.*

Circa hanc Synodum nota primo, lector, quod licet tanta fuerit, ac sit Latinorum industria, transferendo scilicet in Latinum sermonem aliarum nationum doctrinas, ut ipsis solis ingenii sagacitatem omnibus numeris absolutam merito adscribere nobis liceat: eos tamen hactenus quamplurima scitu digniſſima apud nos Chaldæo-Syros & Arabes latent doctorum opera, quinimo fere omnia.

Nota secundo, catholicum istum, cujus mentionem sæpe numero hæc Synodus facit, esse Armenorum Patriarcham. Sic enim usque in præsentem diem eum vocant ipsi Armeni. Itaque hæc Synodus habita fuit inter Episcopos Armenos, catholicos tamen, atque Ecclesiæ Romanæ tunc temporis obedientes, ut patet in proœmio hujus Synodi.

Nota denique tertio, metropolitanum illum Eucharum, cujus in octavo canone fit mentio, esse Pontificem Romanum, tum quia hæc præpositio ﻣﻦ ﻟﻌﻞ apud nos Syros eum significat, qui majorem se habet neminem. Qui quidem si sæcularis est, imperatorem agnoscimus, sin autem ecclesiasticus, Pontificem Romanum intelligimus. Quam ob rem cum in hoc canone fiat ejus mentio, non ut sæcularis sed ut ecclesiastici, non alius quam Pontifex Romanus esse potest, præsertim cum hoc ipsum colligatur ex ipsomet modo loquendi canonis. Hoc autem notaverim, tenens, auctores hujus Synodi fuisse catholicos ante schismatis tempora.

☞ ADMONITIO.

Post absolutum Volumen Sextum magnæ hujusce Collectionis, cum nobis occurrerint in pervolvendis P. Dominici Mansi supplementis Canones S. Patricio adscripti ex VVilkins, qui ad paginam ejusdem voluminis 519. erant excudendi, hic appendicis loco eosdem transcribimus, nil quoad nos omissuri ad perfectius hujus Operis complementum.

I.

Ex Wilkins Conc. Brit. T. I. Mansi Suppl. T. I. pag. 337.

De judicio clericorum, ut non sit apud iniquos, aut apud infideles.

Omnis mundialis sapiens, si sapiens sit, non judicet judicia ecclesiæ.

II.

De subjectione populi principi.

Ministri vos estis, & unusquisque vestrum principem suum, cui adsistit, & B ministrat, timeat.

III.

De pœnitentia blasphemantis principem bonum.

Qui murmurat verba blasphemiæ contra principem bonum per odium, aut invidiam, cum aqua & pane pœniteat septem diebus, exemplo Mariæ contra Moysem murmurantis.

C

IV.

De eo quod incertum sit utrum priorem gradum episcopus post lapsum recipiat.

Patricius episcopus dicit: qui sub gradu peccat, debet excommunicari, quia magna est dignitas hujus nominis; tamen potest redimere animam suam post pœnitentiam; ad priorem gradum venire difficile. Nescio annon; Deus scit.

V.

De recipienda adultera post pœnitentiam & de quantitate pœnitentiæ.

Si alicujus uxor fornicata fuerit cum alio viro, non adducet aliam uxorem A quandiu viva fuerit uxor prima. Si forte conversa fuerit, & agat pœnitentiam, suscipiet eam; & serviet ei in vicem ancillæ, & annum integrum in pane & aqua per mensuram pœniteat, nec in uno lecto permaneant.

VI.

De alienis adeundis ad judicandum.

Si quæ quæstiones in hac insula oriantur, ad sedem apostolicam referantur.

VII.

De pœnitentia agenda in ultimo spiritu.

Si quis infirmatur, agat pœnitentiam, etiam ex necessitate, quia misericors est Deus.

VIII.

De eo quod insipientes præesse non debent.

Synodus totius mundi, & Patricius decrevit: qui insipiens est, nullo modo præesse liceat, sed sub manu abbatis catholici opus suum exerceat.

IX.

De collectura pecuniæ non vituperanda, necessitate cogente.

Patricius ait: si quis acceperit permissionem Pontificis, & collectum sit D pretium captivi, non plus exegerit quam necessitas popposcit. Si quid supra remanserit, ponat super altare, & indigentibus detur & captivis.

Item si quis colligit pecuniam sub nomine misericordiæ, non audeat spoliare ecclesiam Dei, sed reges & plebiles, quibus melius est dare, quam recondere.

FINIS TOMI SEPTIMI.

CATALOGO

DEI SIGNORI ASSOCCIATI,

Che ſi è creduto bene di riſtampare sì per emenda degli sbagli avvenuti in alcuni Cognomi, come per aggiugnere quelli che ſono nuovamente concorſi all' aſſociazione; avvertendo che quelli, i quali ſi faranno in ſeguito aſcrivere, ſi regiſtreranno in alcuno de' Tomi ſeguenti, e ſi emenderanno ancora gli errori che poteſſero eſſere avvenuti nel preſente, quando ſi compiaceranno di renderci avviſati.

ADIGE.

Reverendiſſimo Abb. Ignazio de Canonici Regolari della Congregazione Lateran. in S. Michele.

ASCOLI.

Tanurſi M. R. P. Fr. Luigi Antonio di Ripatranſone, Lettore di Sac. Teolog. Min. Oſſerv. *per copie* 2.
Cornachia Illuſtriſs. e Rev. P. Abb. de Monaci Olivetani, per la Libreria di S. Angiolo Magno.

AUGUSTA.

Mauro M. R. P. Candido dell'ordine di S. Norberto Premoſtratenſe, e Priore del Convento di Uſperg. *per copie* 2.
Wagner Sig. Ignazio Librajo *per copie* 2.

AUSTRIA INFERIORI.

Monaſterium Seyttenſtittenſe Ordinis Sancti Benedicti.

ASSISI.

La Libreria de R.R. P.P. Min. Conventuali.

AUSTRIA SUPERIORI.

Monaſterium Garſtenſe ordinis Sancti Benedicti.
—— Glunicenſe Ordinis Sancti Benedicti.
—— Cremſanenſe Ordinis Sancti Benedicti.

BARI.

Pizzoli Reverendiſs. Sig. D. Nicolò Canonico.

BOHEMIÆ.

Monaſterium Hoſchenfurtenſe Ordinis Sancti Bernardi

BOLOGNA.

Archetti, S. E. Monſ. Andrea Vicelegato di Bologna.
Martinez, Illuſtr. Sig. D. Antonio, Rettore del Real Collegio di Spagna.
Monteſanni, Illuſtr. Sig. D.... Bibliothecario dell'Inſtituta.
Roſſeni M. R. P. Teologo Carlo Maria Provinciale de Servi di Maria.
Zambeccari, Illuſtr. e Reverendiſs. Monſ. Franceſco, Primicerio di San Petronio, e Prelato Domeſtico di Clemente XIII.

BRESCIA.

Pomcharali Reverendiſs. Padre Abb. D. Franceſco, per la Bibliotecha de Canonici Lateranenſi in S. Salvatore.
Rizzardi Sig. Gianmaria Librajo.

BERGAMO.

La Libreria de P.P. Domenicani di S. Bortolameo.

BRERA.

Agudio M. R. P. Paſqual Maria della Compagnia di Gesù, per il Collegio di Novara.

CHIERI.

Il Noviziato de R.R. P.P. della Comp. di Gesù.

CANDIANA.

Cuſiani Reverendiſs. Sig. D. Alfonſo, Canonico Reg. di S. Salvatore.

CAVA

Borgia Monſ. Illuſtr. e Rever. D. Nicolò Veſcovo di detto loco.

CATANIA.

La Pubblica Libreria dell'Univerſità.
La Libreria de R.R. P.P. Domenicani.

CHIOZZA.

Bottari Illuſtr. Sig. Dott. Bartolameo Medico Fiſico.
Fatturini Illuſtr. Sig. Dott. Girolamo.
Viannelli Reverendiſs. Sig. Canonico D. Girolamo Dot. di Sac. Teolog.
Graſſi Reverendiſs. Sig. D. Giulio Maria, Arciprete della Cattedrale.

COMO.

Bettolio Illuſtr. Sig. Dottor Carlo Salvator, Preſette degli ſtudj, e Rettore del Seminario Veſcovile.
Lezzio Reverendiſs. D. Giuſeppe Provicario Generale del Veſcovato di Como, e Pubblico Lettore del Gius Pubblico.

CONEGLIANO.

Sangallo M. R. R M. Fr. Giulio Antonio de Min. Conv.

CINGOLI.

La Libreria de R.R. P.P. Min. Conventuali.
Raffaeli Nob. Sig. Franceſco Maria.

CHIATI.

Starlik, S. E. Romualdo, Marcheſe di Carmignano.

CITTA DI CASTELLO.

Segapelli Nob. Sig. Giacopo.

COMACHIO.

Zappata S. E. Abbate Carlo Alberto.

CAPOA.

La Libreria de R.R. P.P. Geſuiti.

FERRARA.

Rovetta, M. R. P. Stephano, Bibliotechario nel Collegio della Compagnia di Gesù.
Karavier, Reverendiſs. D. Domenico, Rettore del Seminario Arciveſcovile, e Dot. in Sac. Teolog. Collegiato.

FIRENZE.

Alamanni S. E. Marcheſe Alfonſo, Priore del Capitolo di S. Lorenzo.
Lami, Illuſtriſs. Sig. Abb. Giovanni.
De Moneta Illuſtriſs. Sig. Benedetto, Profeſſore di Legge di S. M. Imp. ſuo Conſigliere di Giuſtizia nella Ruota di Firenze, e Preſidente al Magiſtrato della Mercanzia,
Bonciani, Reverendiſs. Sig. Gerolimo Gerini, Canonico della Metropolitana.
La Libreria di S. Giuſeppe de Minimi.
Baldigiani Illuſtriſs. Sig. Auditor Paolo Filippo.
Antinori Illuſtriſs. Reverendiſs. Sig. Arcidiacono Nicolò.

FIUME.

Gerbiezi, Illuſtriſs. Reverendiſs. Sig. Abb. D. Marco Nic. Ch. Reg. Arciprete di Brigne Dot. di Sac. Teol.

FULINA.

Rombaldini Reverendiſs. P. Abb. D. Andrea, per la Libreria del Monaſtero.

FERMO.

Il Convento de RR. P.P. Cappucini.

FABBIANO

Il Convento de R.R. P.P. Cappucini.

FULIGNO.

Prosperi M. R. P. M. Fr. Antonio Maria M. C. Publ. Profes. di Teolog. ed Academico.
Di S. Eraclio, Fr. Vicenzo Cappucino.

GENOVA.

Besio R. P. Vespesiano.
Sobreri R. P. M. Pier Tommaso de l'Ordine de Carm. Calzatti.
Il Noviziato di Paverano de R.R. P.P. delle Scuole pie.
della Croce. M. R. P. Gian Tommaso, Carm. Scalzo, per la Libreria.
Perez M. R. P. D. Giuseppe Gesuita, Procurator del Perù.

GUBBIO.

Nutti Nob. Sig. Abbate Bernardino, Deputato della Congregazion Sperella.
Paolucci M. R. P. Fr. Giuseppe, Min. Conv. Pubbl. Profes. di Filosofia, ed Esaminator Synodale.
Staffa M. R. P. Fr. Francesco Maria, Servita, Maestro in Sacra Teologia, Esaminador Synodale, e Consultor del S. Officio.

ISPIDA.

Gobbati, M. R. P. M. Gian Battista Secretario Generale, della Congregazion del B. Pietro da Pisa.

ISPRUCH.

Egger Illustris. Sig. Antonio Giuseppe Maria Bernardo de Marienfraud. Sindico dell' Inclita Provincia del Tirolo.

LANCIANO.

Liato, Mons. Illustris. e Reverendis. D. Giacomo Arcivescovo.

LESINA.

Becich, Illustris. Reverendis. Mons. Antonio, Vescovo di detto loco.
Vidali, Illustris. Sig. Gian Battista.

LUBLINO.

Trembinski, P. Rafael, Soc. Jesu. Polonus.

LUCCA.

Mansi Reverendis. Padre Gian Domenico della Madre di Dio, *per copie* 3.
Ubaldo Reverendis. Padre D. Francesco de Nobili.

LISBONA.

La Libreria de R.R. P.P. Filippini della Necessita.

MACERATA.

Consalvi Reverendis. P. Giovanni Evangelista, Lettore di Teologia della Congregazione Olivetana.
Cortese Sig. Antonio Librajo *per copie* 2.

MANDONI.

Il Colleggio de R.R. P.P. Gesuiti.

MESSINA.

Tedeschi, P. D. Nicola Decano Benedettino Casinense.
Castillo Rev. D. Isidoro, Parroco di S. Jacopo alla Albergaria.
La Libreria del Colleggio Primario de R.R. PP. Gesuiti.
di Stefano Reverendis. Sig. D. Pietro Paolo, Canonico Penitenziere della Metropolitana.

MILANO.

Oltrochi, Illustris. Reverendis. Sig. Dot. Baldassarre, Oblato di S. Ambrogio, e Carlo, Bibliotechario dell' Ambrosiana.
Trivulzio, Illustris. Sig. Marchese Teodosio Alessandro.
di Galbiate Fr. Fulgenzio Lettor Teologo, ed Ex-Provinciale de Minori Riformati di S. Francesco di Montebarro.
Gambarana, Illustris. e Reverendis. Sig. Conte D. Gioachino, per la Bibliotecha del Illustr. e Rev. Capitolo Metropolitano.
Monti, M. Rev. Sig. D. Felice Prette dell' Oratorio, e Custode della Bibliotheca Ambrosiana.

MODENA.

Zaccharia Reverendis. Padre Francesco Antonio, Bibliotec. del Serenis. Duca, *per copie* 2.

MONTARTON.

Caorlini R. P. Marino Priore Agostiniano.

MONZA.

Ferrari R. P. M. Giuseppe, Min. Conv.

MORAVIA.

Il Venerab. Convento de R.R. P.P. Minoriti di Brnna.
Hennet, Reverendis. & Amplis. Sig. D. Bernardo Abb. dell' Antichissimo Monastero del Sacro, ed esente Ordine Cistercienfe di Saar, Visitatore, e Vicario generale di questo S. Ordine per la Boemia, Moravia, ed Alta, e Bassa Lusatia, e Prelato del Marchesato di Moravia.

MOREALE.

Testa Mons. Illustr. e Rever. D. Francesco, Arciv. di Moreale Inquisitor Generale di Cicilia.

NAPOLI.

Colonna, S. E. D. Marcantonio Principe di Aliano.
Gessari Sig. Benedetto, Librajo.
Elia Sig. Giuseppe Antonio, Librajo, *per copie* 2.
Stasi Sig. Michele, Librajo.
La Libreria de R.R. P.P. Certosini di S. Martino.
Paoli Reverendis. P. Paulo Antonio della Congregazione de Chierici della Madre di Dio in Santa Brigida di Toledo *per copie* 6.
De Sia Reverendis. Padre Abb. Gennaro.
Terres, Sig. Domenico Librajo, *per copie* 8.
La Libreria de R.R. P.P. di Santa Maria in Portico.
—— de R.R. P.P. Gesuiti di Capua.
Zane, Sig Francesco, Librajo.

NEOCELLE

Puell P. Reverendis. D. Philippus Nerius Can. Reg. Congreg. Lateranensis.

NOVARA.

Enrico Illustris. Reverendis. D. Carlo.

PADOVA.

Arrighi, Illustris. Sig. Abb. Antonio Pubblico Profes. nell' Universita.
Carmeili Reverendis. P. Michel Angelo Publ. Profes. nell' Universita.
Francesconi Mons. Illustr. e Rever. Giulio Cesare Canonico Teologo della Cattedrale.
Giroldi R. P. M. Vincenzo Maria del terzo Ordine di S. Francesco nel Conv. di S. Valentino.
Leoni, Reverendis. P. M. Fr. Francesco Maria Publ. Profes. dell' Universita, e Teolog. de Min. Conv.
Sua Emin. Cardinal Veronese.

PALERMO.

Barbaracci Rev. Sig. D. Gaetano, Prefetto degli Studj del Semm. Arcivescovile.
Calvo, Illustris. Sig. Dot. Antonio, Canonico della Cattedrale.
Clemente Reverendis. P. Lettore Giubilato in Sacra Teologia, e Ministro Generale di tutto l' Ordine de Min. Osserv.
La Libreria del Seminario de Greci Albanesi.
Fuscia Rev. Sig. D. Gaetano.
Lo Castro, Illustris. Sig. Dot. Serafino.
La Libreria del Seminario Arcivescovile.
—— de R.R. P.P. Paolini Minimi.
Schiavo, Illustr. e Rev. Sig. Abb. Domenico, *per copie* 5.
Sinacori, Illustris. Sig. Dott. Gioachino.
Serio, Reverendis. Sig. D. Francesco Emungitore, Paroco di S. Giacopo alla Marina.

PAT-

PATTI.

Mineo Monſ. Illuſtr. e Rev. Carlo Veſc. di detto loco.

PARENZO.

Negri, Monſ. Illuſtr. e Rev., Gaſparo Veſc. di detto loco,

PARIGI,

Molini Sig. Claudio,

PARMA.

Mazza, Rev. P. M. Lettore D. Andrea Monaco Benedettino Caſineſe.

PERUGIA.

Beghe M. R. P. M. Gian Battiſta, Exprovinciale dell' Ordine de Servi di Maria.
Briganti, Sig. D. Tommaſo.
La Libreria de R.R. Monaci Ollivetani.
—— del Clero,

PESARO.

La Libreria de R.R. P.P. Min. Conv.

PRAGA.

La Libreria de R.R. P.P. Serviti di S. Michiel,

RATISBONA.

Foſter M. R. P. Priore Frobenio, del Monaſtero di S. Ermerano

RIMINI.

Fanuchi M. R. P. Priore Vicenzo in San Giovanni Evangeliſta per la Libreria.

REGIO.

Foa, Sig. Moisè Beniamino, Librajo.

ROVEREDO,

La Libreria de R.R. P.P. Carmelitani,

ROMA.

Barbiellini Signori Eredi Libraj, *per copie* 3.
Barbiellini, Sig. Michel Angelo, Librajo, *per copie* 2.
Binda M. R. P. Franceſco di Campitelli.
Rezzonico S. E. D. Lodovico, Kav. e Proc. di S. Marco.
Roiſecco Sig. Nicola Librajo, *per copie* 2.
Stechini, P. D. Federico Decano Benedettino Caſineſe.
di Zelada, Monſ. Illuſtr. e Rev. Franceſco Saverio, Veſcovo.

ROTERDAM.

Illuſtris Vir Gherardus Meermam, Republica Roterodamenſis Conciliarius, ac Syndicus, jamque Ordinum Generalium Fœderati Belgy ac Sereniſs. Magnæ Britaniæ Rege Legatus Extraordinarius.
Reverentiſs. Vir, Petrus Hofſtede in Eccleſia Roterodamenſi Sacrorum Oraculorum interpres.

RAGUSA.

Il Collegio de R.R. P.P. Geſuiti.

SACILE.

Pelizza, Illuſtriſs. Sig. Abb. Polidoro.

S. SEPOLCRO.

Maſi, Padre Franceſco Maria dalla Città di S. Sepolcro, Lettor e Predicatore Cappucino.

SINIGAGLIA.

La Libreria de R.R. P.P. Filippini.

SIRACUSA.

Requeſens Monſ. Illuſtriſs. e Reverendiſs. Giuſeppe Antonio Veſcovo di detto loco.

SOPERGA.

Corte Reverendiſs. Sig. Abb. Giuſeppe Antonio della Reale Congregazione,

STYRE.

Collegium Societatis Jeſu.
Conventus Ordinis Prædicatorum.
Holzmayr Joannes Ferdinandus, Librajo *per copie* 7.

TORINO.

Berrardi, Illuſtriſs. Sig. Carlo Sebaſtiano, Profeſſore delle Decretali nella Regia Univerſità.
Colombard, Illuſtriſs. Sig. Abb. Teologo di S. M. Sarda,
Il Colleggio Vechio.
delle Lanze, Carlo Vitorio Amadeo, Cardinale di S. Chieſa, e Grande Elemoſiniero del Rè di Sardegna.
Loera Illuſtriſs. e Reverendiſs. Sig. Abb. Profeſs. delle Iſtituzioni Can. nell' Univerſità.
Maris, Teologo Colleggiato.
Morano, Sig. Giorgio Domenico Maria Librajo, *per copie* 2.
d' Orbiè, Illuſtriſs. e Reverendiſs. Monſ. Gianbattiſta de S.S. Innocenti Veſcovo di Pinerolo, e Prevoſto d' Orbe.
Paſini, Monſ. Illuſtriſs. e Reverendiſs. Sig. Abb. Giuſeppe Regio Conſigliere, e Bibliotechario della Regia Univerſità.
di Quaregna, Illuſtriſs. Sig. Conte Senatore Niccolò Frichignano.
Villa M. R. P. Ignazio de R.R. P.P. dell' Oratorio.

TRENTO,

Fr. Vincenzo Fortunato da Trento, Lettor Cappuccino.
Santoni, Reverendiſs. D. Franceſco, Profeſs. di Filoſofia.

TREVIGI.

Juſtiniani, Illuſtriſs. e Reverendiſs. Paulus Franciſcus Epiſcopus.
Bertoti Illuſtr. Sig. Dot. Stefano.
La Bibliotecha de Canonici del Domo.
Micheletti Reverendiſs. Sig. D. Giovanni, Pievano di S. Stefano.

TUBINGA.

Scoth Sig. di Tubinga Profeſſore.

VARESE,

La Libreria de P.P. Minori Rifformati.

VELETRI.

Bottigli, Illuſtriſs. e Reverendiſs. Sig. Canonico D. Paolo Teologo di Sabina.

VERONA.

Reſini, M. R. P. M. Odoardo, Priore dei Servi, al. la Scala di Verona.
Baleſtra M. R. P. D. Raffaelo, per il Ven. Monaſtero di S. Nazaro.

VICENZA.

Careſſara, M. R. P. Girolamo Lettore Emecito dell' Ordine di S. Gerolimo, della Congregazione del B. Pietro da Piſa.
Triſſino, Illuſtriſs. Sig. Conte Parmeniore, per la Libreria Bertoliana.

VIENNA.

de Brun, Illuſtriſs. Sig. Carlo Adolfo, Conſigliere Imp. Aulico.
di Colleredo, Illuſtriſs. Sig. Conte, Conſigliere Imp. Aulico.
Leuchenberg, Chriſtianus Heinties Sac. Rom. Imp. Liber Baro, Conſiliarius Imperialis Aulicus.
Riedel, M. R. P. M. Domenicano in Vienna.
Zappata, S. E. Criſtoforo Henrico des Ciſneros, Conte de Baraje.

VITERBO,

Roſſi, M. R. P. Fr. Pacifico, Min. Conv.

ULMA.

Gaum, Sig. Giovanni Federico Librajo, *per copie* 7.

ZARA.

Caraman, Monſ. Illuſtriſs. e Reverendiſs. Matteo Arciveſcovo di detto loco.

VE-

V E N E Z I A.

Albertis, Illuſtriſs. Sig. Dot. Giovanni, Avvocato.
Albinoni, Rev. D. Franceſco, Capellano delle Eremite.
Albrizzi, Sig. Giambattiſta Librajo, *per copie* 2.
Alciati, M. R. P. Fr. Gian Carlo, Min. Oſſerv.
Baglioni, Signori Eredi, *per copie* 3.
Bergantini, M. R. P. M. Giuſeppe Giacinto Bibl. de Servi di Maria.
de Bonis, M. R. P.M. Giantommaſo Ag., *per copie* 2.
Bortolati, Rev. Sig. Dott. D. Nicolò.
Breſeghel, Rev. Sig. D. Gianbattiſta.
Calegari, Reverendiſs. Sig. D. Tommaſo, Pievano di S. Samuele.
Caraffa, Monſ. Franceſco, Nunzio Apoſtolico.
Carobole, e Pompeati Libraj.
Contarini, S. E. Abb. Pietro.
Corner, S. E. Flaminio Senatore.
Creſtini, Reverendiſs. Sig. Dot. D. Antonio.
Donà, S. E. Vicenzo, Avogador.
Donati, Rev. Sig. D. Giovanni.
Donegati, Rev. Sig. D. Vito Modeſto.
Fincrans, e Mayr Signori.
Foſcari, S. E. Franceſco.
Franzoni, Illuſtriſs. Sig. Antonio.
Gabrielli, Monſ. Illuſtriſs. e Reverendiſs. Alviſe Veſcovo di Famagoſta.
Galetto, Rev. Sig. D. Franceſco.
Ganaſſoni, M. R. P. D. Andrea, Monaco Benedettino Caſineſe, Bibliotech. in S. Giorgio Maggiore.
Giandolini, Rev. Sig. D. Antonio.
Giuſto, S. E.
Granziotti, Rev. Sig. D. Gianbattiſta.
Gritti, S. E. Giovanni.
Hagher, Sig. Giorgio Zaccaria.
La Libreria de R.R. P.P. di S. Domenico di Caſtello.
Lombardi, R. P. Girolamo Geſuita.
Macarinelli, Reverendiſs. P. M. Inquiſitor del S. Officio.
Manfrè, Sig. Giovanni Librajo.
Mantoani, Sig. Bortolo.
Millia, Reverendiſs. P. M. Spiridion Predicatore, e Vicario Epiſcopale de Greci.
Moroſini, S. E. Lorenzo, Kav. Proc. e Rif.
Moro, S. E. Abb. Franceſco.
Novelli, Sig. Giambattiſta Librajo, *per copie* 3.
Ochi, Sig. Simon Librajo, *per copie* 5.
Olivieri, Illuſtriſs. Sig. Giuſeppe.
Paglioni, Illuſtriſs. Sig. Abb. Gioachino, Auditor di Monſ. Nunzio Apoſtolico.
Paſquali, Sig. Gianbattiſta Librajo, *per copie* 8.
Pezzana, il Negozio, *per copie* 3.
Piſani, S. E. Marc' Andrea.
Pitteri, il Negozio, *per copie* 5.
Pivoto Rev. Sig. D. Antonio.
Poli, Reverendiſs. Sig. D. Antonio, Piovano di Santa Margherita.
Premuda, Illuſtriſs. Reverendiſs. Sig. Canonico D. Vincenzo, Dot. di Filoſofia, e ſacra Teologia, Protonotario Appoſtolico, e Priore delle Pie Caſe de Catèchumeni.
Raimondi, Rev. Sig. D. Giuſeppe.
Recurti, Sig. Lodovico Librajo.
Riva, S. E. Vicenzo.
de Rubeis, P. Bernardo Maria Domenicano.
Sammartini, Reverendiſs. P. M. Antonio Maria, Bibliotechario, e Provinc. de Min. Conv.
Sandi, S. E. Vettor.
Sanſogni, M. R. P. M. Angelo, Comiſsario del S. Offizio di Venezia.
Santi, Sig. Giacomo.
Seriman, Illuſtriſs. Sig. Conte Abb. Zaccharia.
Schiopalalba, Rev. Sig. D. Gianbattiſta.
Speroni, R. P. M. D. Arnaldo, Decano Benedettino Caſineſe.
Svayer, Sig. Amadeo.
Tarma, Rev. Sig. D. Gianbattiſta.
Taffis, S. E. Leopoldo Ottavio, Conte del S. R. I. della Torre di Valſaſina, e Cameriere delle Chiavi d'oro, Conſigliere di Stato di S. M. Ceſ. e Generale Ereditario delle Poſte Imperiali nel Sereniſs. Dominio Veneto.
Tedeſco Rev. Sig. D. Giuſeppe.
Terzi, Rev. Sig. D. Giuſeppe.
Tonellati, Rev. Sig. D. Giovanni.
Venerandi, Rev. Sig. D. Santo.
Venturini, R. P.D. Steſano Benedetino Caſineſe.
Zanchi, Rev. Sig. D. Giovanni, ſecondo Prete in S. Malgherita.
Zapella, Rev. Sig. D. Criſtoforo.
Zeno, S. E. Sebaſtiano.
Zentoni, Reverendiſs. Sig. D. Giovanni, Pievano di S. Vitale.
Zitti, Sig. Giacomo.
Zocco, Rev. Sig. D. Giacopo.
Zuliani, N. H. f. .....

CATALOGO

D' ALCUNI *Libri Latini, ed Italiani, usciti dalle Stampe di* Antonio Zatta *col lor giusto corrente prezzo.*

S. Dionysii Areopagitæ Opera omnia, Græce & Latine, Commontariis & Adnotat. illustrata a P. Corderio: quibus superadditæ sunt in hac editione Dissertationes præviæ, variantes Lectiones, aliæque Accessiones potissimum ad rem facientes. fol. Tom. 2. 1755. L. 7:

—— Idem Opus impressum Charta plusquam optima & maxima. atque, ut ajunt, Imperiali, cum ampliſſimis marginibus: cujus unicum extat exemplar. L. 300:

Lettere dell' Abbate N. N Milanese ad un Prelato Romano, nelle quali si mostrano che il preteso Portoghese Scrittore di certe *Riflessioni sopra il Memoriale presentato dai PP. Gesuiti alla Santità di Papa Clemente XIII. Felicemente regnante*, è un Uomo maligno, temerario, e un solenne calunniatore 8. Vol. 3. L. 5:10

Opuscolo contra quelli che in materie Morali fanno poca stima dei RR. PP. Gesuiti. Lettera Cristiana proposta da leggersi alli malevoli della Vener. C. di G. L. 1: 10

S. Clementis Alexandrini Opera omnia, Græce & Latine, recognita, & illustrata, a Joan. Potero: Quibus insuper adjecta sunt in hac editione Fragmenta aliqua ex Fabricio, ac Vita S. Patris, Monumentis præstantissimis exarata, fol. Tom. 2. 1757. L. 80:

Lettere d'un Direttore ad un suo Penitente intorno alle lettere Provinciali. Lettera di N. N. Napoletano ad un suo Amico di Livorno. L. 2: 10

I Gesuiti accusati, e Convinti di Spilorceria. Apologia per li RR PP. della Vener. C. di G. alla Regina Reggente di Francia. Lettera al Sig. March. N. N. sopra il leggere Pubbliche Scritture ec. L. 2:10

Saggio di Risposta all' Innocenza Vendicata ec. Lettera d' un Cavaliere, in risposta ad un' altra scrittagli dal Sig. Ambasciatore N. N. in Roma. Due lettere scritte a Monsign. Vescovo di..... in proposito del Libro del P. Noberto Parte della Lettera del P. Filiberto Balla della Compagnia di Gesù, in Risposta alle Lettere scritte sotto il nome di Eusebio Eranista. L. 2:10

Sacrorum Conciliorum nova & ampl ſſima Collectio: in qua præter ea, quæ in præcedenti Labbeanæ in lucem edita fuere, ea insuper omnia suis locis disposita exhibentur, quæ *P. Mansi* in sex voluminibus Supplementorum Lucæ nuper evulgavit. Editio noviſſima, ab eodem P. Mansi, aliisque eruditis. Viris curata, ad MSS. Codd. Vatican. Lucens., aliosque recensita & perfecta. Notisque, & Dissertationib. quamplurimis nunc primum locupletata. In fol. 1759.

—— *Pretium nitidum Tomi Primi, II. III. IV. V. VI. & VII. pro* Subscriptoribus, *parata pecunia* L. 210:

Prænumeratio pro VIII. Tomo L. 30:

Summa L. 240:

Museum Mazzucchellianum, seu Numismata Virorum doctrina præstantium, quæ apud Jo: Mariam Comitem Mazzucchellum Brixiæ servantur, a Petro Antonio de Comitibus Gaetanis Brixiano Presbytero, & Patritio Romano Edita, atque illustrata. Accedit inde Versio Italica studio Equitis Cosimi Mei elaborata. Continet hoc perlegans ac sumptuosum 1200. circiter Numismatibus, totidemque Emblematibus ex adverso respondentibus: necnon Cælaturis 2400. circiter, Tabuliſque æneis 220. finalibus 150. circiter constat. fol. 2. Vol. 1761. Tomus primus jam completus, *per Associazione* L. 66:

Peregrini (M. Antonii) de Fideicommiſſis cum Observationibus. Gaſparo Lonigo, ac de Observationibus singularibus Franciſci Censalii, cum Additionibus ad Tractatum de Fideicommiſſis, Marci Antonii Peregrini, fol. Tom. II. 1760. L. 26:

Decisiones S. Rot. Rom. coram R. P. D. Carolo Rezzonico nunc SS. Domino N. Clemente XIII. fol. 2. Vol. 1760. L. 28:

—— Ejusdem Tomus Tertius *Sub Prælo*.

Tabulæ Whistonianæ conspectus, cum Theorematibus ex Astronomiæ selectioribus, addito schemate æneo in 8. charta vulgo Imperiali, 1759. L. 4:

Le Ree Quaiita dei due Libelli intitolati le Riflessioni sopra il noto Memoriale de' PP. Gesuiti, e l' Appendice alle medesime, dimostrate ai loro proprj Autori, il *Portoghese*, ed il *Romano*. Opera postuma di D. Giovanni Battista Zandalocca Mantovano L 2:

Weitenaver, P. Ignatii Soc. Jesu, Lexicon Biblicum, in quo explicantur Vulgatæ Vocabula, & Phrases quæcunque propter Lingua Hebraicæ Græcæque peregrinitatem injicere moram legenti possunt. Ad usum eorum omnium, qui absque magnorum volumi num ambagibus Divinæ Scripturæ Textum & Contextum intelligere, & verbum Dei solide populo proponere desiderant. Accedunt Summaria Capitum omnium totius Codicis Divini. Editio prima Veneta multo correctior, & emendatior 8. 1760. L. 4:

Sianda, Lexicon Polemicum 4. 2. Vol. 1761. L. 32:

Chignoli (R. P. Nicolai Augustini) Exercitationes ad Danielem Prophetam in 4. 1761. L. 6:

Riflessioni sopra il libro intitolato *Motivi Preſſanti*, e *Determinanti*, che obbliga in coscienza le due Potestà Ecclesiaſtica, e Secolare, ad annientare la Compagnia di Gesù, ec. L. 1:10

Upiani Didymi, De Matrimonio Justum Naturæ, tum Canonicum, quorum hoc ex illo, Scientiæ in modum nectitur, atque efficitur. in 4. Tom. II. 1760. L. 7:

De Usuris, Reditibus Vitalitiis, Censibus, Antichresi, Cambiis, Fenoribusque, Trajectitiis Juris Naturæ quocumque minime dissentire jus positivum Utrumque, Canonicum & Civile ostenditur, Institutiones omnia Mathematico more, & modo pertractantur. in 8. 1761. L. 1:10

Stephani (Pauli J. U. D. Sac. Theol. Professoris) De supiemo Dogmaticis Episcoporum Judiciis Sanctæ Sedis Apostolicæ auctoritate opportune muniendis Theologico-Canonica Dissertatio. Editio secunda. in 4. 1760. L. 4:

Boscovich (P. Rogerii Josephi) De Solis ac Lunæ Defectibus libri V. 8. 1761. Venetiis Juxta Exemplar Londini. L. 3:10

Osservazioni interessanti, e relative agli affari correnti de' PP. Gesuiti ec. Lettera del Sig. N. N. al Sig. N. N. suo corrispondente in Olanda. Decreto del Re Cattolico Filippo V. in proposito delle molte accuse intentate contro i Gesuiti del Paraguay. Processo autentico recentemente fatto ex Officio nel Paraguay sopra le cose imputate ai PP. Gesuiti. L. 2:10

Gordon, Gramatica Geografica, ovvero Analisi esatta, e breve della moderna Geografia, con Figure in rame. Edizione II. Veneta ricorretta, ed accresciuta, in 8. 1760. L. 3:10

Bonomo (Giambat.) Il buon Governo dell' Anime, proposto massimamente a' Parrochi, e Confessori. in 8. 1756. L. 3:

Zampi (Fel. Mar. Carmel.) Parafrasi de' Treni di Geremia tradotti in versi volgari, con annotazioni. in 4. 1755. L. 1:10

Nuovo Manuale, o sia istruzione pratica sopra la Regola, e Costituzione dell' Ordine de' M. Convent. di S. Francesco. in 8. 1758. L. 3:

Barbaro (Antonio Tom.) Esposizione delle Litanie della B. V. M. in 12. 1759. L. 3:

Volgar zzamento del Libro di S. Bernardo della Considerazione, mandato ad Eugenio III. ed ora tradotto in lingua Italiana. in 8. 1759. L. 2:

Ritiro di dieci giorni sopra i principali doveri de' Religiosi dell' uno e l' altro sesso, con una Parafrasi sopra la Prosa dello Spirito Santo, Opera di un Sacerdote Benedettino della Congreg: di S. Mauro, traslatata dalla Lingua Francese nella Italiana in 8. 1759. L. 2:10

Dimostrazione Apologetica, nella quale si convince di calunnia la Imputazione che si fa ai RR. PP. Gesuiti circa le Ree Massime del *Tirannicidio*. Il Reo fatto Giudice ec. Decreto della Corte d' Apollo in Parnaso che dichiara il P. Francesco Saverio Mamachi, Prefetto delle Scuole del Collegio di Rovano, accusato, e convinto del delitto di Plagio ec. Quesito curioso, ed importante per ogni genere di persone. Altro Opuscolo ai Signori mal impressi della Morale dei Gesuiti. L. 1:10

L' augusta Basilica Veneta dedicata a S. Marco Evangelista, Protettore della Città, e suo Dominio, descritta in tutte, e ciascheduna delle sue parti, e delineata da Antonio Vicentino, Edizione Magnifica con Finali, Capopagine, e Contorni in rame ad ogni pagina, in forma Atlantica. 1761. legata L. 118:

Conversazioni di S. Pier d'Arena, o sia Ragionamenti sull' Ortodossia dei Gesuiti, stampata alla fine della *Neomenia Tuba Maxima*, tenuti in S. Pier d' Arena tra un Cavaliere *Portoghese*, un Abate *Toscano*, e un Religioso *Vicentino* villeggianti in S. Pier d'Arena, e dallo stesso Cavaliere Portoghese esposti in varie Lettere ad un Abate Portoghese dimorante in Roma. L. 2:10

Dante Alighieri, la Divina Commedia,

e le

e le altre ſue Opere, colle annotazioni del P. Venturi, e di Gio: Antonio Volpi: edizione noviſſima adornata di 400. e più figure in rame, alluſive a tutta l'Opera; ed accreſciuta della ſua *Monarchia*, e di varie coſe inedite, come pure di una nuova Vita di Dante, con alcune Lettere, Apologie, ed Illuſtrazioni di moderni Scrittori. in 4. Tomi 5. 1759. L. 16:

Lettera del *Portogheſe* Autore delle *Riflеſſioni* ſopra il *Memoriale* preſentato dai RR. PP. Geſuiti alla Santità di Papa *Clemente XIII.* al *Romano* Autore della *Critica* alle medeſime Riflеſſioni, con un Saggio della *Morale Speculativa* e *Pratica* dei moderni impugnatori dei PP. Geſuiti; Tratta dalla Critica alle *Riflеſſioni*, *e dalla Neomenia Tuba Maxima*. L. 1:10

Parere ſopra il Poemetto del P. Bertinelli intitolato le Raccolte, colla Riſpoſta ec. in 4. 1758. L. 2:

Dante Alighieri. la ſua Divina Commedia, e tutte le altre ſue Opere (ridotte, per la prima volta, in un ſol corpo) novellamente arricchite (oltre il Commento del P. Pompeo Venturi, e del Sig. Dott. Giannantonio Volpi) con copioſe illuſtrazioni del P. Gian Lorenzo Berti MS., del Co: Roſa Morando MS., e d' altri rinomati Scrittori, coſe tutte che mancano nell' altre Edizioni, col Ritratto, e Sepolcro dell' Autore, col Profilo, Pianta, e miſure dell' Inferno di Dante, il tutto in Rame. Edizione completa in 8. grande Vol. 7. 1760. L. 24

—— *Si vendono anche ſeparate dall' Opera di Dante.*

Tutte le Figure in Rame in numero di 212. tra grandi e picciole, che ſervirono per ornamento all' edizione del Dante in 4.o ſtampate in Fogli n. 53. diſtribuite però in modo che cadaun Foglio contiene quattro Figure, cioè due Figure grandi de' Canti di Dante, ed altre due Figure picciole, che loro corriſpondono, in cui ſono gli argomenti in verſi, da' quali vengono ſpiegate; e queſte aggiuſtate ancora in piccioli quadri, ſervir poſſono d'adornamento per gabinetti. L. 32:

La Barcaccia di Bologna, Poema giocoſo del Rev. Sig. Abate *Sabinto Fenicio*, proceduto da una Lettera, dal medeſimo ſcritta, in difeſa di alcune accuſe date dai malevoli della Compagnia di Gesù alla ſua *Lettera Criſtiana*, propoſtali da leggere nel paſſato meſe di Marzo. Aggiuntovi il *Burchiello di Padova*, Poemetto di *Poliſeno Fegejo* P. A. L. 1:10

Trattato ſopra la coltivazione delle Vitti, del modo di fare i Vini, e di governarli, tradotto dal Franceſe del Sig. Bidet. in 8. Fig. 1761. ſeconda Edizione, ricorretta, ed accreſciuta. L. 2:10

Gaetti (Geminiano) Il Giovane Iſtruito ne' *Dogmi* Cattolici; nella *Verità* della Religione Criſtiana; e ſua *Morale*; con i Principj della *Geografia*, della *Storia*, della *Filoſofia*, e *Aſtronomia*, e colla ſpiegazione della *Teologia* de' Pagani. 4. 1759. Tomi 2. L. 10:

Manni, Domenico Maria, Veglie piacevoli, ovvero Vite de' più Bizzari, e Giocondi Uomini Toſcani, le quali poſſono ſervire di trattenimento. III. Edizione ricorreta, ed accreſciuta dall' Autore in 8. Vol. 4. 1762. L. 4:

L'Eſter Tragedia in 8. 1759. L. 1:10

Algarotti, Co: Franceſco, Lettere in Verſi; edizione noviſſima ricorretta, ed accreſciuta dall' Autore, in 12. 1759. L. 1:

—— detto Lettere Militari. in 8. 1759. L. 2:

—— detto Lettere Ruſſe. in 8. 1760. L. 2:

Avventure di Lillo Cagnolo Bologneſe: Opera dilettevole, e Critica, tradotta dall'Ingleſe in 8. 1760. L. 1:10

Deca di lettere Confidenziali del Sig. *Apiſtio* Saſſone, e del Signor Apronio Olandeſe, Eretici, ſul Libro intitolato Preſervativo ec. L. 3:10

Benetti, Santo, L'accorto Fattor di villa o ſia Oſſervazioni per il governo della Campagna con la maniera di coltivare gli Alberi da Frutto; ed altri Avvertimenti. in 8. 1762. ſeconda Edizione ricorretta, ed accreſciuta. L. 1:

Ragionamento ſopra la Vocazione allo Stato Eccleſiaſtico di Monſig. Antonio Godeau, Veſcovo e Signor di Vence, traſportato dal Franzeſe in Italiano; Aggiuntovi il Volgarizzamento della Lettera XXI. di S. Agoſtino a Valerio Veſcovo d'Ippona. Seconda Edizione corretta, ed accreſciuta. in 8. 1762. L. 1:10

Lettera Giuſtificativa di A. Z. per il Libro uſcito ſotto il ſuo nome intitolato Dimoſtrazione dell' oſſequio e riſpettoſa Venerazione avuta dai Miniſtri di S. Santità verſo li Miniſtri di S. M. Fedeliſſima in 8. L. 1:10

Diotallevi P. Aleſſandro della Compagnia di Gesù, Stimoli alla vera Divozione. in 12. L. 1: 5

—— Detto Trattanimenti Spirituali, ſopra le Feſte di Maria Santiſſima 12. Tomi 3. L. 3:10

—— Detto Idea d'un vero Penitente, o ſia Spiegazione del Salmo *Miſerere* ec. in 12. L. 1:

—— Detto Conſiderazioni Morali ſopra la Beneficenza di Dio. in 12. L. 1:10

—— Detto Meditazioni ſul Cuore addolorato di Maria Santiſſima. in 12. L. : 5

—— Detto. Tutte le ſue Opere Spirituali, e Morali. Edizione ricorretta, ed accreſciuta. in 12. vol. 7. L. 8:

—— Detto Tutte l'Opere ridotte in un ſol corpo. Tom. 2. in 4. L. 8:

Diſcorſo delle Perſecuzioni della Compagnia di Gesù, con alcune annotazioni ec. L. 3:10.

Raccolta di Documenti, Memorie, e Lettere, ſpettanti agli affari correnti fra la Corte di Roma, e quella di Portogallo ec. in 8. L. 1:

Ragionamenti di Cleandro, e di Eudoſſo, ſovra le Lettere al Provinciale, recati novellamente nell'Italiana favella dall' Originale Franceſe. 8. Tomi 2. L. 4:

Zaccaria P. Franceſco Antonio della Comp. di Gesù, Storia Letteraria d'Italia. in 8. Tomi 14. L. 70

—— detto Saggio Critico della corrente Letteratura ſtraniera 8. tomi 10. L. 30:

—— detto Annali Letterarj d'Italia. Li quali incominciano dall'Anno 1756. Perciò poſſon ſervire anche di Continuazione alla ſudetta Iſtoria Letteraria, al qual anno appunto ſono rimaſti col Tomo XIV. in 8. *per Aſſocietà* L. 5

Alli non Aſſociati L. 6

A chi mancaſſero Tomi della ſudetta Iſtoria, come altresì del Saggio Critico della corrente Letteratura Straniera, potranno a me commetterli, eſſendo paſſati tutti in mio potere.

L'Aminta Favola Boſchereccia di Torquato Taſſo ricorretta, ed accreſciuta. Adornata di otto Rami di grandezza della pagina, con a lato li ſuoi Capo-pagine, Finaletti, e Lettere Iniziali; il tutto inciſo in Rame da perito Profeſſore, tutti allufivi alla materia. in 12. L. 8:

Fleury, Claudii, Inſtitutiones Juris Eccleſiaſtici cum notis *Bohemeri*, Editio quarta. in 4. *Juxta exemplar Lipſiæ*. L. 4:

—— Diſciplina Populi Dei in Novo teſtamento ex Scriptoribus Sacris, & Prophanis collecta, curante R.P. Franciſco Antonio Zacharia Soc. Jeſu, Bibliothecæ Eſtenſi Præfecto. 4. Tomi 2. L. 10.

—— detto Diſcorſi ſopra la Storia Eccleſiaſtica tradotti dal Franceſe, in 12. L. 3:

Il Corrier Zoppo con quattro Lettere di riſpoſta all'Autore delle Riflеſſioni ſul Memoriale dato al Papa *dal P. Generale de' Geſuiti*. Aggiuntovi alcune Lettere, ſcritte da varj Veſcovi, ſopra gli affari correnti dei Geſuiti in Francia. Chiude queſto Tometto con un'Opuſcolo intitolato: Il Lupo ſmaſcherato ec. in 8. L. 3: 10

Arioſto Miſs. Lodovico, L'Orlando Furioſo, adornato di Figure in rame, di grandezza della pagina, corriſpondenti all'Idea de'Canti, in 4. grande, ſulla forma del Dante. vol. 3. *ſotto il Torchio, per Aſſociazione*, a tenore del Manifeſto che in brieve ſi pubblicherà. L.

Godeau (Monſign. Antonio) Storia Eccleſiaſtica, traſportata dal Franzeſe con copioſe Annotazioni da D. Arnaldo Speroni Decano Benedittino Caſineſe. in 4. *per Aſſocietà, è uſcito Tomi* 3. L. 18:

Joannis Maldonati Soc. Jeſu Teologi Comentarii in quatuor Evangeliſtas. in 4. Sub prælo. L.

Iſtoria delle perſecuzioni fatte alla Chieſa dagl' Infedeli nei Primi quattro Secoli deſcritta da Bartolomeo Peverelli della Compagnia di Gesù in 4. *ſotto il Torchio*. L.

Della Preſervazione della Salute dei Letterati, e Gente applicata, e ſedentaria, Opera poſtuma di Giuſeppe Antonio Pujati Pubblico Profeſſor di Medicina Pratica nell' Univerſità di Padova. in 8. L. 4:

Della Colezione della Sera ne' Giorni di Digiuno, Delle Meſſe negli Oratorj Privati de' Secolari, e delle Indulgenze Plenarie, Opuſcoli 3. 8. 1762. L. 1:

Amelot (M.r de la Houſſaye) Riflеſſioni, Sentenze, e Maſſime Morali, illuſtrate con Note Iſtoriche, e Politiche, ed arricchita di Maſſime Criſtiane in 8. 1762. L. 1:10

Principj Generali dell' Antica e Moderna Geografia, Traduzione dell'Idioma Ingleſe in 8. con figure in Rame L.

Raccolta d' Apologie della Dottrina, e Condotta de'RR. PP. Geſuiti, in *Riſpoſta* agli Opuſcoli, che ſono uſciti *contro* la Compagnia di Gesù. in 8. 1760. Vol. 18. ed altri quattro di ſupplemento, che *viene a compire l' intera Raccolta*. L. 50:10

Chiunque ſi ritrovaſſe la ſudetta Raccolta mancante di qualche Tomo, ci avviſi che reſteranno ſerviti.

Oltre gli accennati Libri, trovaſi vendibile nel mio Negozio a giuſti prezzi un copioſo Aſſortimento di Stampe moderne sì di Venezia, che d' altre Città.
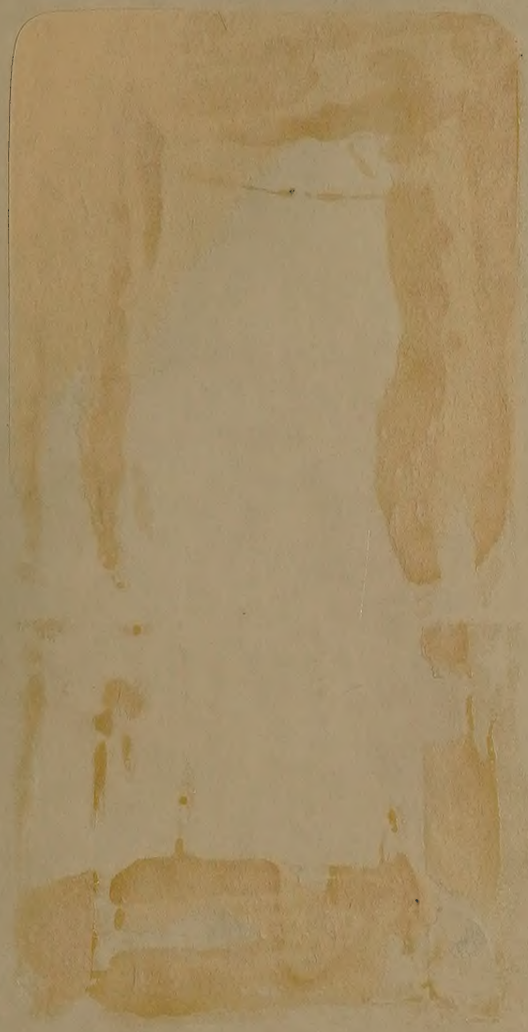
GTU LIBRARY
3 2400 00639 8428